TOTIUS LATINITATIS

LEXICON

CONSILIO ET CURA

JACOBI FACCIOLATI

OPERA ET STUDIO

ÆGIDII FORCELLINI

ALUMNI SEMINARII PATAVINI LUCUBRATUM,

EDITIO ALTERA LOCUPLETIOR

TOMUS QUARTUS.

PATAVII, Typis Seminarii, MDCCCV.

APUD THOMAM BETTINELLI

SUPERIORUM PERMISSU, ET PRIVILEGIO.

S.

Littera semivocalis (quia ejus appellatio ex a vocali incipit, & in ipsam desinit) sibilum quendam sono exprimit. Unde *Messala* apud *Martian. Capell. l.* 3. *pag.* 55. non litteram, sed sibilum esse dixit. Praeponitur ac subjicitur omnibus vocalibus, & ex consonantibus *c*, *p*, *q*, & *t*, & in quibusdam peregrinis vocibus etiam m, ut *scabies*, *scio*, *scribo*, *spero*, *squalor*, *sto*, *strenuus*, *Smyrna*, *smaragdus*: postponitur *b*, *p*, & *r*, ut *scrobs*, *princeps*, *pars*, *sors*: geminatur in medio, quemadmodum ceterae, ut *cassus*, *possum*: mutatur in *r* in medio vocum, ut *Valerius*, *Furius*, *Papirius*, *are*, *dari*, & alia apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 3. pro *Valesius*, *Fusius*, *Papisius*, *asa*, *dasi*, &c. quod olim dicebant, teste *Cic.* 9. *Fam. epist.* 21. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 6.) *Macrob.* 3. *Saturn. c.* 2. & *Fest.* in *Aurelium*, & in *Dasi*: & in fine, ut *arbor*, *honor*, *labor*, *vapor*, &c. quod olim *arbos*, *honos*, *labos*, *vapos*: quae hodieque interdum in usu sunt, praesertim in carmine. V. initium litterae R. Ciceronis temporibus, inquit *Quintil. l.* 1. *c.* 7. (*al.* 13.) paulumque infra, sere quoties media vocalium longarum, vel subjecta longis esset, geminabatur, ut *caussa*, *cassus*, *divissiones*: quo modo & ipsum, & Virgilium quoque scripsisse, manus eorum docent. Atqui paulum superiores etiam illud, quod nos gemina *s* dicimus *jussi*, una dixerunt *jusi*. Hac *Quintil.* ¶ Eandem in fine dictionis elidebant. *Cic. in Orat. c.* 48. *a med.* Quin etiam quod jam subrusticum videtur, olim autem politius, eorum verborum, quorum eaedem erant postremae duae litterae, quae sunt in *optumus*, postremam litteram detrahebant, nisi vocalis insequebatur. Ita non erat offensio in versibus, quam nunc fugiunt poetae novi. ita enim loquebamur: *qui est omnibu' princeps*: non *omnibus princeps*: & *vita illa dignu' locoque*, non *dignus*. Haec *Cic.* Plura dabit hac de re exempla *Gell. l.* 12. *c.* 4. ex *Ennio*. Sed & in aliis positionibus id factitabant, ut notat *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* tristioris soni vitandi causa. Sic *Enn.* apud *Fest.* in *Genas*, & in *Sultis*. Pandite, sulti', genas, & corde relinquite somnum. *Id.* apud *eund.* in *Sas*. Virgine' nam sibi quisque domi Romanus habet sas. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 404. Sublatus pudor omni', licentia, fenu' excrescit. ¶ In notis est *suus*, *sibi*, *Sextus* praenomen, *sematus*, &c. S. C. senatusconsultum: S. A. D. sub ascia dedicavit: S. I. M. Soli invicto Mithrae: S. P. sua pecunia. S. T. T. L. sit tibi terra levis: & alia, quae in litteratis lapidibus occurrunt. ¶ Est etiam nota silentii. V. *Sileo*.

S A

SABADIA Sacra. V. in *Sabazius*.

SABÆUS, a, um, Σαβαῖος, ab Sabum pertinens, quae est regio & urbs Arabiae Felicis inter Arabicum & Persicum mare, nobilis proventu odorum, & praecipue turis. Ipsa urbs Mariaba, Μαριάβα, dicitur a *Plin. l.* 6. *c.* 28. *a med.* ab aliis Saba, Σάβα, unde nomen. Sabaei sunt ipsi populi. *Plin. l.* 12. *c.* 14. In medio Arabiae sunt Atramitae, pagus Sabaeorum in monte excelso, a quo octo mansionibus distat regio eorum turifera, Saba appellata. *Virg.* 2. *Georg. v.* 118. & *l.* 1. *v.* 57. sola India nigrum Fert ebenum: solis est turea virga Sabaeis. *Id.* 1. *Æn. v.* 420. centumque Sabaeo Ture calent arae. *Senec. in Herc. Oet. v.* 793 Splendescat ignis ture, quod Phoebum colens Dives Sabaeis colligit truncis Arabs. *Colum. l.* 10. *v.* 262. Sabeus odor. *Stat. l.* 5. *Sil.* 8. *v.* 1. templa Sabaeis nubibus imple. *h. e.* vaporibus turis incensi. *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 58. Turia odoratae cumulis, & messe Sabaea Pacem concilient arae. *Id. de Phoenice*, *v.* 43. Sabaeus cumulus. *h. e.* rogus ex foliis & virgulis arborum odoriferarum. *Senec. in Herc. Oet. v.* 378. Sabaea myrrha. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 709. Et gravidae madnere comae, quas rore Sabaeo nutrierat. *h. e.* myrrha, aut nardo. Al. leg. *flore*.

SABAIA, ae, f. *birra*, potio quaedam ex hordeo aqua macerato. Vox peregrina. *Ammian. l.* 26. *c.* 8. (*al.* 22.) Est sabaia ex hordeo, vel frumento in liquorem conversum, paupertinus in Illyrico potus.

SABAIARIUS, ii, qui sabaiam potat, vel conficit. *Ammian. l.* 26. *c.* 8. (*al.* 22.) Injuriose compellabatur, ut sabaiarius.

SABANUM, i, n. σάβανον, σαβανον, vox peregrina. & si *Isidoro* credimus *l.* 19. *Orig. c.* 26. *a med.* Graeca; si aliis Hispanica, ut est apud *Jo: Rhod. de Acia*, *cap.* 14. *pag. m.* 273. Est autem linteum, pannus ad tergendum, aut fricandum, aut tegendum involvendumve, *pezza*, *tovagliuola*. *Pallad. in Jun. tit.* 7. Nunc mella conficimus, congestis in mundissimum sabanum favis ac diligenter expressis. *Apic. l.* 6. *c.* 2. Cum cocta fuerit, sabano calido involves gruem. *Veget. de re veterin. l.* 3. *c.* 47. *ad fin.* Animal exercetur, dum sudet: post sabanis validioribus abstergetur. *Marcell. Empir. c.* 16. *a med.* Melius erit, si hanc potionem post balineum, in sabanis adhuc constitutus acceperit. *h. e.* in linteis, quibus loti involvuntur exsiccandi causa, antequam vestes resumant. ¶ Legitur & *Savanum*.

SABAOTH, צְבָאוֹת, σαβαώθ, exercitus, militiae, virtutes: nomen Hebraicum indeclinabile gen. fem. & num. pl. a singulari צָבָא exercitus. *Prudent. Cathemer.* 4. *v.* 7. Hic est, quem Sabaoth Deum vocamus. *Id. in Apotheos. v.* 901. Est impossibile spectare profunda Sabaoth. *h. e.* Dei exercituum, vel Dei potentis. priore loco penultimam corripit, posteriore producit.

SABATIA VADA oppidum Liguriae maritimum. *Plin. l.* 3. *c.* 5. ¶ Sabatia stagna apud *Sil. l.* 8. *vers.* 482. sunt lacus Sabatinus in Hetruria.

SABATINUS, a, um, adject. a Sabate lacu, vel opp. Hetruriae, ut Sabatinus ager, apud *Colum. l.* 8. *c.* 16. *di Bracciano*. ¶ Sabatina Tribus fuit in Hetruria, facta a Censoribus A. U. CCCLXIX. & sic dicta ab eodem Sabate lacu, vel oppido. *Liv. l.* 6. *c.* 5. *extr.* & *Festus*. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 836. *n.* 7. Junio L. F. Sabatina Pollioni, &c. & *pag.* 379. *n.* 1. Sex. F. Sa. Furio. ¶ Sabatinus lacus, *lago di Bracciano*. *Frontin. de aquaeduct. artic.* 71.

SABAZIA, orum, n. sacra in honorem Bacchi tertii, qui Asiae rex fuit. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 23. V. vocem sequent.

SABAZIUS, ii, Σαβάζιος, cognomen Bacchi tertii: ἀπὸ τοῦ σαβάζειν, bacchari. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 15. Videtur esse idem, qui *Sebadius* a *Macrob.* dicitur *l.* 1. *Saturn. c.* 19. ¶ Item Jovis apud Cretenses, & Phrygas. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 22. *n.* 8. Jovi Sabazio Q. Nunnius Alexander V. S. L. M. Adde *n.* 4. & 5. & *Valer. Max. l.* 1. *c.* 3. *n.* 3. ¶ Huic Sabazia, vel, ut est apud *Arnob. l.* 5. *pag.* 170. Sabadia sacra sunt instituta: in quibus aureus coluber, ut verbis utar *Arnobii*, in sinum dimittebatur consecratis, & eximebatur rursus ab inferioribus partibus atque imis. Idque ob fabulam a Phrygibus confictam, quam *Idem* narrat, qua dicitur Jupiter sub specie tauri ipsam matrem Cererem temerasse, & Liberam seu Proserpinam genuisse, hanc quoque sub forma draconis inceste contrectasse, & tandem genuisse: (*h. e.* Liberum specie tauri.) unde Tarentinus notusque senarius: Taurus draconem genuit, & taurum draco.

SABBATARII, orum, m. qui Sabbata servant, hoc est Judaei. *Martial. l.* 4. *epigr.* 4. jejunia Sabbatariorum. ¶ Sabbatarios luxus, apud *Sidon. l.* 1. *ep.* 2. *a med.* qui in conviviis paulo largior est Sabbatis, seu diebus festis, quam profestis.

SABBATISMUS, i, m. σαββατισμός, Sabbati observatio. *Augustin. de Civ. Dei. l.* 22. *c. ult. ad fin.*

SABBATIZO, as, a. n. Sabbatum colo, servo. *Tertull. advers. Jud. c.* 2. *ad fin.*

SABBATUM, i, n. *sabbata*. שַׁבָּת, ἀνάπαυσις, κατάπαυσις, σάββατον, septimus quisque dies uniuscujusque hebdomadae, apud Hebraeos, quem Ethnici Saturni diem nominaverunt: a שָׁבַת cessare, requiescere: quasi dies quietis. Nam hoc die Judaei ab omni opere feriantur, Deum mundi architectum imitati, quem

sacræ Litteræ tradunt, confecta sex diebus mundi machina, eaque exornata, septima die quievisse, idest a novis rebus creandis cessavisse. *Justin. l.* 36 *c.* 2. falso scribit, Moysen instituisse, ut Sabbatum in omne ævum jejunio sacraretur. Hunc opinionem habebant Romani: & fortasse aliquando gliscente Judæorum superstitione, vera fuit. Ceterum ab initio Sabbatis quies operum, non ciborum abstinentia, a Deo indicta est. *Augustus* apud *Sueton. c.* 76. Ne Judæus quidem, mi Tiberi, tam diligenter Sabbatis jejunium servat, quam ego hodie servavi. *Petron. in fragm. pag.* 636. *Burm.* Et non jejuna sabbata lege premet. *Martial. l.* 4. *epigr.* 4. jejunia Sabbatariorum. (Fortasse *Sabbatorum* nomine his locis hebdomades intelliguntur: ut apud *D. Luc.* 18. 12. *νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου. due volte alla settimana.*) *Senec. epist.* 95. *a med.* Accendere aliquem lucernam sabbatis prohibeamus, quoniam nec lumine dii egent, & ne homines quidem delectantur fuligine. ¶ Tricesima sabbata apud *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 69. sunt primus dies cujusque mensis: vel potius magnum sabbatum Paschale, quod tricesimum erat incipiendo annum a Septembri. ¶ Sabbata interdum sunt quæcumque Judæorum festa. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 158. Observant ubi festa mero pede sabbata reges. *Pers. sat.* 5. *v.* 184. recutitaque sabbata palles. *Ovid. de remed. Amor. v.* 219. nec te peregrina morentur Sabbata, nec damnis Allia nota suis. ¶ Sunt qui scribunt *sabbathum* Hebraicis litteris inhærentes: Græci nullam adspirationem admittunt.

SABELLICUS, a, um, ad Sabellos, vel Sabinos pertinens, a quibus Sabelli originem traxerunt. *Virg.* 3. *Georg. v.* 255. Ipse ruit dentesque Sabellicus exacuit sus. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *ante med.* Sabellico generi caulium usque in admirationem crispa sunt folia, quorum crassitudo caulem ipsum extenuat: sed dulcissimi perhibentur ex omnibus. Adde *Colum. l.* 19. *v.* 137.

SABELLUS, a, um, ad Sabinos pertinens. *Virg.* 2. *Georg. v.* 167. Hoc genus acre virum Marsos, pubemque Sabellam, &c. *Id.* 7. *Æn. v.* 665. Et tereti pugnant mucrone, veruque Sabello. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 29. Sabella anus. (Sabinæ mulieres sagæ, & divinæ habebantur.) *Id. epod.* 17. *v.* 28. Sabella pectus increpare carmina. *Id. l.* 3. *od.* 6. *v.* 37. rusticorum mascula militum Proles, Sabellis docta ligonibus Versare glebas. *Juvenal. sat.* 3. *vers.* 169. Translatus subito ad Marsos, mensamque Sabellam. *h. e.* parcam & oleribus instructam, qualis fuit Sabinorum victus. ¶ Sabelli, orum, *Plinio l.* 3. *c.* 12. sunt populi Samnii a Sabinis oriundi: & videntur esse illi, quos memorat *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 36. Quos vero *Colum. l.* 10. *vers.* 137. duros Sabellos appellat, iidem sunt cum Sabinis. Adde *Varron.* apud *Serv. ad* 2. *Georg. vers.* 167.

SABINA, æ, f. *savina, βράθυ*, herba seu frutex duorum generum. altera tamarici similis folio, altera cupresso. quare quidam Creticam cupressum dixerunt. Seritur propagine, & avulsione. Folia ei nunquam decidunt. Hæc ex *Plin. l.* 16. *c.* 20 *l.* 17. *c.* 13. *sub fin.* & *l.* 24. *c.* 11. *a med.* ubi & ejus utilitates recenset: & præcipue quod a multis in suffitus pro ture assumitur. Hinc *Virg. in Cul. vers.* 403. Herbaque turis opes priscis imitata Sabina. *Al. leg.* Sabinis. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 343. Tura nec Euphrates, nec miserat India costum, Nec fuerant rubri cognita fila croci. Ara dabat fumos herbis contenta Sabinis. Adde *l.* 4. *v.* 741. & *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 58.

SABINE, adverb. Sabinorum more, vel lingua. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 32. *sub fin.* Ciprum Sabine bonum.

SABINI, orum, m. pop. Italiæ, ita dicti a Sabo filio Sabatii, qui a Saturno ejectus est. *Sil. l.* 8 *v.* 423. pars laudes ore ferebant, Sabe, tuas, qui de proprio cognomine primus Dixisti populos magna ditione Sabinos. *Cato* apud *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 638. oriundos esse ait a Lacedæmoniis. Alias longius extendebantur, nempe ab Apennino ad Bor. usque ad Tiberim, & Anienem fl. ad Mer. ubi hodie Sabina provincia, pars orientalis Umbriæ, & aliqua pars Aprutii ult. Eratque divisi in duas partes, Velino fl. Nunc Sabina regio, *la Sabina*, angustioribus restringitur limitibus, sc. Tiberi fl. ad Occ. Aprutio ult. ad Or. Aniene ad Mer. Nare, & Velino fl. ad Bor. *Festus ex Varron.* scribit, Sabinos dictos quasi *Sebinos*, *ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι τοὺς θεοὺς*, quod præcipui essent in cultu, ac religione deorum. Sic *Plin. l.* 3. *c.* 12. *a med.* Sabini, ut quidam existimavere, a religione & deorum cultu Sevini appellati. *Silius l.* 8. *v.* 423. tradit sic appellatos a Sabo eorum deo. *Cic. pro Ligar. c.* 11. eos vocat fortissimos florem Italiæ ac robur reipublicæ. Iidem laudati sunt ob morum gravitatem severamque vivendi disciplinam. Hinc *Liv. l.* 1. *c.* 18. tristem, ac tetricam illis disciplinam tribuit, illoque genere nullum aliud incorruptius fuisse testatur. Hinc & *Martial. l.* 1. *epigr.* 63. Casta, nec antiquis cedens Lævina Sabinis. & *Juvenal. sat.* 10. *v.* 298. sanctos licet horrida mores Tradiderit domus, ac veteres imitata Sabinas. ¶ *Sabini quod volunt somniant*, proverbium antiquum est, & inde manasse ait Sinnius Capito, quod quotiescumque sacrificium propter viam fieret, hominem Sabinum ad illud adhibere solebant. nam is promittebat se pro eis somniaturum. idemque postquam evigilasset, sacra facientibus narrabat omne quidquid in quiete vidisset, quod quidem esset ad sacrificii religionem. Unde venisse videtur in proverbium, Sabinos solitos quod vellent somniare. Sed quia propter aviditatem bibendi quædam anus mulieres id somnium captabant, vulgatum est illud quoque; Anus quod vult somniat. fere enim quod vigilantes animo volvimus, id dormientibus parere solet. Hæc *Festus* ex lectione *Scaligeri*.

SABINIANUS, a, um. Sectatores, & auditores Massurii Sabini JCti Sabiniani dicti sunt. *Ulpian. Dig. l.* 24. *tit.* 2. *leg.* 11. & *Marcell. l.* 41. *tit.* 1. *leg.* 11. Item libri ab eo conscripti. *Imp. Justinian. l.* 3. *Cod. tit.* 33. *leg. ult.* & *tit.* 34. *leg. ult.* &c.

SABINUS, a, um, ad Sabinos, eorumque regionem pertinens. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 32. *circa med.* Sabino bello, quod fuit Romulo & Tatio. & *c.* 10. Sabina lingua. & *lib.* 5. *c.* 7. sana. *Martial. l.* 9. *epigr.* 55. silva. & *l.* 4. *epigr.* 4. fæx. *h. e.* olei Sabini. quod ibi abunde provenit (unde bacciferum Sabinum *Sil. l.* 3. *v.* 596.) sed graveolens. *Cato R. R. c.* 70. Sabinæ herba. V. *Sabina*. ¶ De Massurio Sabino. V. *Massurius*. ¶ A. Sabinus poeta Latinus cujus nomine tres inscribuntur epistolæ elegiaco carmine, tribus *Ovidii* epistolis respondentes, Penelopes, Phyllidis, & Oenones; creditus est a quibusdam auctor aliquarum etiam ex ipsis *Ovidii* heroidib. Ab aliis contra ne illarum quidem trium auctor putatur. Ejus meminit *Ovidius* ut æqualis, *l.* 2. *Amor. l.* 18. *v.* 27.

SABUCUS. V. *Sambucus*.

SABULETUM, i, n. *ψαμμώδης*, locus in quo sabulum abundat. *Plin. l.* 27. *c.* 8. *a med.* Crocodilion nascitur in sabuletis.

SABULO, onis, m. & Sabulum, i, n. *rena mista di terra*, *sabbioncello*, *sabbioncella*, *sabbia*, *sabbione*, *ψάμμος*, terra arenæ similis, seu arena terræ, aut limo mixta. Nam arena tenuis est, minuta, & infecunda: sabulo crassior, humidior, & gignendis quibusdam seminibus utilis. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 9. In terra, quæ est mixta, cum sint dissimili vi ac potestate partes permultæ, in queis lapis, marmor, rudus, arena, sabulo, argilla, rubrica, creta, glarea, carbunculus. *Colum. l.* 4. *c. ult. de castanea.* Pullam terram, & resolutam desiderat; sabulonem humidum vel refractum tofum non respuit. ¶ Duplex est, masculus & femina: hæc soluta & mollis: ille densior, & durus. Itaque ex sabulone masculo duci possunt lateres pro ædificiis, ut *Vitruv. l.* 2. *c.* 3. & *Plin. l.* 35. *c.* 14. docent. ¶ Tria ejus genera enumerat *Plin. l.* 17. *c.* 4. a colorum discrimine, album, nigrum, rubeum. *Colum. l.* 3. *c.* 11. *ad fin.* Jejunus sabulo inimicissimus est viti. & *mox.* Nigrum tamen & rutilum sabulonem, qui fit humidæ terræ permixtus, probaverunt antiqui. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 9. *a med.* In sabulosa terra refert, sabulo albus sit, an rubicundus: quod subalbus ad serendos surculos alienus, contra rubicundior appositus. *Plin. loc. cit.* Sabulum album in Ticinensi infecundum est. *Id. lib.* 31. *cap.* 3. *ad fin.* & *Pallad. in Aug. tit.* 8. Sabulum exiles limosasque aquas promittit. *Plin. ibid.* & *Vitruv. l.* 8. *c.* 1. *ante med.* Sabulone masculo, arenaque, & carbunculo certiores & stabiliores sunt aquarum copiæ, eæque sunt bono sapore. ¶ *Sabulum* pro *arena*. *Plin. l.* 36. *c.* 25. *a med.* Spisse calcatis carbonibus pavimentum inducitur, sabulo, calce, ac favilla mistis. *Curt. l.* 7. *c.* 4. *a med.* Magnam partem terræ steriles arenæ tenent, &c. cum vero venti spirant, quidquid sabuli in campis jacet, converrunt. ¶ Instrumentum musicum vel plectrum, quo pulsatur. *Apul. in Florid. n.* 15. (*al. lib.* 2.) Manus ejus tenerae læva distantibus digitis nervos molitur: dextera psallentis gestu suo sabulum citharæ admovet. *Al. leg.* pulsabulum. ¶ *Sabulo*, qui instrumentum musicum pulsat. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 1. *circa med.* Hæc nobis sit litterata lætitia, & docta cavillatio, vicem planipedis & sabulonis impudica & prætextata verba jacientis, ad pudorem ac modestiam versus imitata. Al. leg. *subulonis*, alii *fabulonis*.

SABULOSUS, a, um, *sabbionoso*, *ψαμμώδης*, sabulo abundans. *Plin. l.* 13. *c.* 4. Levis & sabulosa terra. *Id. l.* 21. *c.* 29. Herba sabulosis apricis nascens. *Vitruv. lib.* 2. *c.* 3. Sabulosum lutum.

SABURA, & Saburra, æ, f. *savorra*, *ἕρμα*, *ἑρματισμα*, sabulum, & quidquid in sentinam navis certa mensura congeritur, ne instabilis sit, & ventorum vi evertatur. *Liv. l.* 37. *c.* 14. *ad fin.* Onerarias ducere multa sabura gravatas. *Virg.* 4. *Georg. v.* 194. *de apib.* & sæpe lapillos (Ut cymbæ instabiles, fluctu jactante saburram) Tollunt: his sese per inania nubila librant. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Qua nave nihil admirabilius visum in mari, certum est: centum viginti millia modiorum lentis pro saburra ei fuere. *Id. l.* 10. *c.* 23. *de gruib.* Certum est, Pontum transvolaturas saburra stabiliri: cum medium transierint, abjici lapillos e pedibus; cum attigerint continentem, e gutture arenam. ¶ Utraque scribendi ratio, & geminato, & simplici *r* probabilis est. Prior *Dausquio* magis placet, & *Priscian. l.* 2. *pag.* 567. *Putsch.*

SABURRALIS, ale, saburra constans, ut sacoma saburrale, apud *Vitruv. l.* 9. *c.* 9. *circa med. contrappeso fatto di sabbia.*

SABURRATUS, a, um, saburra oneratus. Translate ponitur pro saturo, pleno, oppleto. *Plaut. Cistell.* 2. 1. 2. Quæ ubi saburratæ sumus largiloquæ extemplo sumus.

SABURRO, as, a. 1. *ἑρματίζω*, saburra onero, & stabilio adversum vim ventorum. *Solin. c.* 10. (*al. c.* 13.) Grues volaturæ arenas devorant, sublatisque lapillis ad moderatum gravitatem saburrantur. *Plin. l.* 18. *c. ult. ad fin.* Echini affigentes se se, aut arena saburrantes, tempestatis signa sunt.

SACCARIUS, a, um, ad saccos pertinens. *Saccaria navis* apud *Quintil. l.* 8. *c.* 2. *circa med.* a saccis recte dicta videtur sed quid significet obscurum est. Ipse enim ut rem obscuram posuit, & iis solum notam, qui artem quampiam profitentur. ¶ *Saccarius* est, qui saccos portat. *Paul. Dig. lib.* 18. *tit.* 1. *leg.* 40. *ad fin.* Si quid ex eo, quod de sacco saccarii cecidisset, natum esset. ¶ *Saccariam facere*, *h. e.* saccorum mercaturam, est qui legit apud *Apul. l.* 1. *Metam.* ubi alii *sagariam*.

SACCATUS, a, um, *passato per un sacchetto*, *colato*, per saccum transmissus, percolatus. *Senec. ep.* 86. *circa med.* Non saccata aqua lavabatur, sed sæpe turbida. *Plin. l.* 29. *c. ult. a med.* Adeps liquatur, saccatusque linteis saccis, &c. *Id. l.* 18. *c.* 7. *ad fin.* Amylum

lum linteis, aut sportis saccatum. *Lucret. l. 4. v. 1022.* Totius humorem saccatum ut corpori fundant. *h. e.* urinam, quæ per renes, *ἀρτηρίας*, & vesicam saccatur. Adde *Seren. Sammon. c. 6. v. 77.* Absolute *Arnob. l. 2. pag. 69.* Ut animæ corporibus involutæ inter pituitas & sanguinem degerent, inter stercoris hos utres, & saccati obscenissimas ferias.

SACCELLATIO, onis, f. saccellorum impositio, ad ægrum membrum fovendum. *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 11.* Saccellationibus caput vaporare. *Id. l. 3. c. 24. circa med.* Saccellationem ex furfuribus imponere.

SACCELLUS, li, m. *sacchetto, borsa, βαλάντιον*, idem ac sacculus. *Petron. in Satyr. c. 140. sub fin.* Sonantes ære saccellos mittere. *Cels. l. 4. c. 4. circa med.* Salem calidis cum saccellis superponere. *Veget. de re Veterin. l. 1. c. 52.* Super renes, & dorsum saccellos calidos ex furfure plenos imponere. Adde *Ascon. in Verr. act. 1. c. 8.*

SACCEUS, a, um, e sacco confectus, *h. e.* vili ac crasso panno, aut cilicio. *Hieronym. in vita Hilarion. sub fin.* Tunica saccea. *Id. epist. 22. ad Eustoch. c. 12.* Vestis pulla, cingulum sacceum. *Saccinea* quidam leg. priore loco, quod est contra analogiam, & optimos quosque libros.

SACCHARUM, i, n. *σάκχαρ, σάκχαρις, σάκχαρον*, genus mellis, quod Persæ, atque Arabes colligunt ex arundinibus. *Plin. l. 12. c. 8.* Saccharon & Arabia fert, sed laudatius India. Est autem mel in arundinibus collectum, gummium modo candidum, dentibus fragile, amplissimum nucis avellanæ magnitudine, ad medicinæ tantum usum. Hæc *Plin.* De eadem re, tacito nomine (quod Arabicum est) *Lucan. l. 3. v. 237.* Quique bibunt tenera dulces ab arundine succos. & *Senec. ep. 84.* Ajunt, inveniri apud Indos mel in arundinum foliis, quod aut ros illius cæli, aut ipsius arundinis humor dulcis & pinguior gignat. Ex his colliguot *Voss. in Etymol. Salmas. Harduin.* &c. aliud esse a sacchero nostrum *zucchero*, quod ex arundinibus non colligitur, sed exprimetur, & igni coquitur, non statim collectum sumitur: & non in medicina solum, sed in cibis pæne omnibus usum habet.

SACCIBUCCIS, e, qui buccam magnam habet, velut sacci. *Arnob. l. 3. pag. 108.* Nonnullos turgentibus malis, aut buccarum cumulatione saccibucces. Alii aliter leg.

SACCINEUS. V. *Sacceus.*

SACCIPERIUM, ii, n. *σακκοπήρα*, major crumena, & minoris marsupii receptaculum: ex *sacco*, & *pera*. *Plaut. Rud. 2. 6. 64.* Meum marsupium, quod plenum argenti fuit in sacciperio. Adde *Varron.* apud *Non. c. 12. n. 50.*

SACCO, as, a. 1. *passare per una pezza, colare, σακκίζω*, per saccum, vel linteum transmitto, percolo, liquo. *Plin. l. 33. c. 6. a med.* Stibium tritum in aqua triplici linteo saccant, fæcemque abjiciunt. *Id. l. 29. c. 2. a med.* Frigida aqua lavantur, & in linteo saccatur. *Martial. l. 2. epig. 40.* Cæcuba saccentur, quæque annus coxit Opimi. *siccentur* legunt quidam, sed minus recte. Huc pertinet illud *ejusd. l. 12. epigr. 61.* Turbida sollicito transmittere cæcuba sacco. & *Plin. l. 14. c. 22.* Sacco frangere vires vini. V. *Castro.*

SACCULARIUS, ii, m. *βαλαντιοτόμος*: a sacculo, quo pecunia continetur. significat peculatorem, qui publicam pecuniam avertit. *Ascon. in orat. Cicer. contra C. Anton. & Catil. circa med.* Equester ordo pro Cinnanis partibus steterat, multasque pecunias abstulerat: ex quo sacculari erant appellati. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 11. leg. 7.* Saccularii, qui vetitas in sacculis artes exercentes, partem subducunt, partem subtrahunt, plus quam fures puniendi sunt. Adde tit. 18. *leg. 1.* Sunt autem *vetitæ artes* magicæ, ut exponit *Cujac. lib. 10. Observation. c. 27.*

SACCULUS, li, m. *sacchetto, borsa, σακκίον, μαρσύπιον, βαλάντιον*, parvus saccus, & præcipue in quo pecunia reponitur. *Plin. l. 2. c. 51.* Fulmine aurum, & æs, & argentum liquatur intus, sacculis ipsis nullo modo ambustis. *Juvenal. sat. 14. v. 138.* pleno turget cum sacculus ore, Crescit amor nummi. *Catull. carm. 13. ad Fabull. v. 7.* nam tui Catulli Plenus sacculus est aranearum. *h. e.* pecunia omnino caret. *Juvenal. sat. 11. v. 26.* Ignoret, quantum ferrata distet ab arca Sacculus. *h. e.* parva nummorum summa, quæ sacculo contineri potest, a magna vi pecuniæ, quæ in arca servatur: vel pars patrimonii a toto censu. Adde *Martial. lib. 5. epigr. 40. & lib. 11. epigr. 4. Ulpian. Dig. lib. 16. tit. 3. leg. 1. a med. & Paul. ibid. leg. 29.* &c. ¶ Apud *Apul. l. 9. Metam. a med.* est parvus saccus ad reponendum frumentum.

SACCUS, ci, m. *sacco, σάκκος*, vas ex tela, vel corio, vel alia materia. *Cic. 3. Verr. c. 38.* Cum iste civitatibus frumentum, coria, cilicia, saccos imperaret. *Al. leg.* sagos. *Phædr. l. 2. fab. 7.* Mulus ferebat cumulatis multo saccos hordeo. *Colum. l. 9. c. 15. ad fin. de melle liquando.* Saligneus qualus, vel tenui vimine rarius contextus saccus, inversæ metæ similis, qualis est quo vinum liquatur, obscuro loco suspenditur. *Id. l. 12. c. 17.* Sicut recenter in junceis fiscellis, vel sparteis saccis percolant. *Plin. l. 31. c. 9. a med.* Sal in saccis aqua ferventi madefactus. *Id. l. 29. c. ult. a med.* Adeps saccatus lineis saccis. *Veget. l. 3. de re Veterin. c. 58. extr.* Corpus animalis multorum perfricatur manibus: saccis cooperiunt, ut sudet. ¶ *Saccus vinarius*, quo vinum transmittitur, ut defæcetur, asperitatem exuat, suavius & blandius fiat, minusque capiti noceat. *Plin. l. 24. c. 1. circa med.* Nitrosæ, aut amaræ aquæ, polenta addita mitigantur: qua de causa & in saccos vinarios additur polenta. *Id. l. 19. c. 4.* Inveterari vina, saccisque castrari. *Id. l. 14. c. 22. & lib. 23. c. 1. a med.* Vini vires sacco frangere. *Martial. l. 12. epigr. 61.* Turbida sollicito transmittere cæcuba sacco. ¶ *Saccus nivarius*, quo nive repleto transmissa aqua refrigeratur. *Martial. l. 14. epigr. 104. cujus lemma* Saccus nivarius. Attenuare nives norunt & lintea nostra, Frigidior colo non salit unda tuo. ¶ Sæpe *saccus* est, quo reponitur pecunia, marsupium, crumena, sacculus, *borsa*. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 148.* mensam poni jubet, atque Effundi saccos nummorum. *Id. l. 1. sat. 1. v. 70.* congestis undique saccis Indormis inhians. *Martial. l. 10. epigr. 74.* Cum Scorpus (*auriga*) una quindecim graves hora Ferventis auri victor auferat saccos. ¶ In illo *Plauti Capt. 1. 1. 22.* Vel ire extra portam trigeminam ad saccum licet: *ad saccum*, *h. e.* ad crumenam mendicantium, & stipem in ea colligentium. Ita *Lambin.* Al. leg. *ad sacculum* eod. sensu. ¶ Denique *saccus* dicitur vestis crassiore filo contexta, qua præcipue utebantur in Ægypto Monachi in pœnitentiæ signum, sine manicis, & presse corpori adhærens. *Hieronym. epist. 20. ad Marcell.* Saccus orationis signum atque jejunii est. *Augustin. enarrat. 2. in Psalm. 29. ad fin.* Saccus de capris conficitur, & hædis. *Paulin. Nolan. carm. 32. (al. 25.) v. 251.* gravis hirto tegmine saccus.

SACELLUM, i, n. *ναΐδιον*, locus parvus deo sacratus, cum ara. diminut. a *sacrum*. *Fest.* Sacella dicuntur loca diis sacrata sine tecto. Qui locus consideratione dignus est. Inde enim dicimus, sacellum esse, quod Græci dicunt *περίβολον*, hoc est conseptum, nempe locum sacrum tantummodo clausum muro. *C. Trebatius Testa* apud *Gell. l. 8. c. 12.* Sacellum locus parvus deo sacratus cum ara. *Cic. 1. de Divin. c. 26.* Ivisse in quoddam sacellum ominis capiendi causa. *Id. 2. Agrar. c. 14.* Sunt enim loca publica urbis, sunt sacella, &c. *Juvenal. sat. 13. v. 232.* pecudem spondere sacello Balantem, & Laribus cristam promittere galli Non audent. *Propert. l. 4. el. 3. v. 57.* Flore sacella tego, verbenis compita velo. *Ovid. 1. Fast. v. 275.* Ara mihi posita est parvo conjuncta sacello. ¶ Merito *Gell. loc. cit.* eundem *Trebatium* reprehendit, quod compositum putet a *sacer* & *cella*. Est enim simplex, & a *sacro* diminutum verbum, ut a *macer macellus*, *tener tenellus*, *pulcher pulchellus*, &c.

SACENA, & per syncop. *scena*, dolabra pontificalis. *Fest. in Scena.*

SACER, cra, crum, *consacrato, santo, sacro, ἱερός*, ad deos pertinens, religiosus, consecratus, sacratus, sanctus: cui opponitur *profanus*. Quidam putant esse Tuscam vocem. *Gallus Ælius* apud *Fest.* ait, sacrum esse quocumque modo atque instituto civitatis consecratum sit, sive ædis, sive ara, sive signum, sive locus, sive pecunia, sive quid aliud, quod diis dedicatum atque consecratum sit. Quod autem privati suæ religionis causa aliquid earum rerum deo dedicent, id Pontifices Romanos non existimare sacrum. At si qua privata sacra suscepta sunt, quæ ex instituto Pontificum stato die, aut certo loco facienda sint, ea sacra appellari tanquam sacrificium. Ille locus, ubi ea sacra privata facienda sunt, vix videtur sacer esse. Hæc *Festus*. *Sallust. in Catil. c. 11. ad fin.* Sacra profanaque omnia polluere. *Cic. 3. de Legib. c. 13. in fin.* Signa sacra & religiosa. *Id. Fam. 13. ep. 11.* Sacræ ædes. *Horat. l. 2. od. 13. v. 29.* Sacrum silentium. *h. e.* pium, religiosum, venerationis plenum. *Id. l. 4. od. 9. v. 28.* Sacer vates. *& od. ult. v. 25.* Profestæ & sacræ luces. *Propert. l. 3. el. 3. v. 11.* sacræ fatalia lumina Vestæ. *& el. 21. v. 3.* sacræ fabricata juvenca Cybebæ. *& el. 14. v. 11.* Nec tamen est quisquam sacros qui lædat amantes. *h. e.* qui se Veneri dicarunt, & in ejus tutela sunt. *Virg. 7. Æn. v. 60.* laurus Sacra comam, multosque metu servata per annos. *Horat. epod. 2. v. 43.* sacrum focum lignis exstruere. *h. e.* sacratum Laribus. *Ovid. 10. Metam. v. 109.* sacer Nymphis Carthæa tenentibus arva Ingens cervus erat. *Id. 2. Fast. v. 52.* mensis qui sacer est imis Manibus. *Plin. l. 16. c. 4. a med.* Esculus Jovi sacra. *Cic. 3. Verr. c. 13. a med.* Illa insula eorum deorum sacra putatur. *h. e.* iis diis sacrata. *Ascon. ibid.* Elegit *sacra* dicere, quam quod in consuetudine est, *sacrata*. ¶ *Sacrum est*, ut sacra est. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 55.* Morientibus oculos operire, rursusque in rogo patefacere, Quiritium ritu sacrum est. ¶ *In sacro esse*, sacrum haberi. *Plin. l. 28. c. 12.* Prisco ritu fabacia suæ religionis diis in sacro est. ¶ *Sacram vitem* appellat *Enn.* apud *Charis. l. 2. pag. 214. Putsch.* & *Horat. l. 1. od. 18. v. 1.* quia vini multus usus in sacrificiis: & quia Baccho monstrante coli cœpit, eique sacrata est. ¶ *Sacra via* in urbe Roma, in ejus regione quarta, incipiebat ab amphitheatro, & per vicinos hortos juxta templum Pacis & per forum Cæsaris in Capitolium tendebat. Quidam, ut ait *Fest.* appellatam esse existimant, quod in ea fœdus ictum sit inter Romulum ac Tatium. Cujus rei signa stabant *Servii* tempore, Romulo a parte Palatii, Tatio a Rostris veniente, ut ipse docet *ad Æn. 8. v. 641.* Alii putant, eod. *Festo* teste, sic dictam, quod eo itinere utantur sacerdotes idulium sacrorum conficiendorum causa. Eadem *sacer clivus* dicitur ab *Horat. l. 4. od. 2. v. 35.* & a *Martial. l. 1. epigr. 71. & lib. 4. epigr. 79.* Quidam scrib. *Sacravia*. V. *Sacraviensis*. ¶ *Sacer mons* appellatur trans Anienem paulo ultra tertium milliarium: quod eum plebes, cum secessisset a patribus, creatis tribunis plebis, qui sibi essent auxilio, discedentes Jovi consecraverunt. *Fest. Liv. l. 2. c. 32.* & *Cic. in Bruto, c. 14.* ¶ *Sacrum ver*. V. in *Ver*. ¶ Superlat. *sacerrimus*: comparativo caret, ut & *Varro l. 7. de L. L. c. 39.* & ipse docet. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 159.* Deprecor hoc unum per jura sacerrima lecti. ¶ Inter *sacrum*, *religiosum*, & *sanctum* discrimen est. V. *Religiosus*. ¶ *Sacrum*, i, absolute, & *Sacra*, orum, sacrificium, res divina, cæremoniæ, & cultus, & signa deorum. *Horat. l. 3. od. 2. v. 26.* qui Cereris sacrum vulgarit arcanæ. *Propert. l. 4. el. 9. v. 43.* Junoni sacrum facere. *Phædr. l. 4. fab. 10. v. 13.* sacrum accendere. *h. e.* victimam, aut ignem in sacris. *Sallust. in Catil. c. 23.* Sicut in solemnibus sacris fieri con-

consuevit. *Hirt. de B. Alex. c. 32. a med.* Sacris omnibus prolatis, quorum religione precari offensos iratosque animos regum erant soliti. *Propert. l. 2. el. 23. v. 17.* Sacra Dianæ suscipere. *Cic. pro Domo c. 14. a med.* Rex sacrorum. V. *Sacrum*. ¶ Poetæ *sacra* vocant carmina sua, & versificandi facultatem & vim divinam, quam habere se jactant. *Ovid. 4. Trist. el. 10. v. 19.* At mihi jam puero cælestia sacra placebant; Inque suum furtim Musa trahebat opus. *Pers. in prol. v. 7.* Ad sacra vatum carmen affero nostrum. *Martial. l. 7. epigr. 62.* Sacra cothurnati non attigit ante Maronis, Implevit magni quam Ciceronis opus. ¶ Sic etiam dicuntur quæcumque admirabilia, & divina quodammodo. *Martial. l. 5. epigr. 70. de Cicerone.* Quid prosunt sacræ pretiosa silentia linguæ? *Id. l. 8. epigr. 56.* Ingenium sacri miraris abesse Maronis. ¶ Adulatio & Imperatoribus tribuit. *Martial. l. 7. epigr. 98.* Namque solent sacra Cæsaris aure frui. *& lib. 6. epigr. 76.* sacri lateris custos. Hinc illa frequentissima in utroque Codice Justinianeo, & Theodosiano, *sacra domus*, *sacra largitiones*, *sacra scrinia*, *sacer comitatus*, *vice sacra cognoscere*, &c. ¶ Hujus adulationis initia Tiberii temporibus fuere, qui, ut narrat *Sueton. c. 27.* eum reprehendit, qui *sacras* ejus *occupationes* dixerat. V. & *Tacit. 2. Ann. c. 87.* ¶ Interdum *sacer* est detestabilis, exsecrandus. *Festus:* Homo sacer is est, quem populus judicabit ob maleficium; neque fas est eum immolari: sed qui occidit, parricidii non damnatur. nam lege Tribunicia prima cavetur: *Si quis eum, qui eo plebiscito sacer sit, occiderit, parricida ne sit.* Ex quo quivis homo malus atque improbus, sacer appellari solet. Hæc *Festus*. Ratio sic appellandi est, quia Diti patri, vel Jovi, vel alii deo consecratus per populi judicium fuerit. Mos enim erat, ut quos vellent impune occidi, eorum corpore alicui deo, præcipue vero Inferis devoverent. Quem morem *Servius ad Æn. 3. v. 57.* tractum ait a Gallis. quoties enim Massilienses pestilentia laborarent, unus se ex pauperibus offerebat, alendus anno integro publicis & purioribus cibis. Postea verbenis & vestibus sacris ornatus circumducebatur per totam urbem cum exsecrationibus, ut in ipsum reciderent mala totius civitatis: & sic præcipitabatur. (Al. leg. *projiciebatur*: alii *proscribebatur*.) Hoc autem in Petronio (*Satyr. c. ult.*) lectum est. Hæc *Servius*. Simile quiddam habes apud *Sueton. in Calig. c. 27.* V. *Pharmacus*. Causam, cur sacrum istum hominem jus fuerit occidi, cum res sacras alioquin violare sit nefas (unde *Tibull. l. 1. el. 2. v. 27.* Quisquis amore tenetur, eat tutusque, sacerque Qua libet. insidias non timuisse decet.) affert *Macrob. l. 3. Saturn. c. 7. ad fin.* quia Veteres nullum animal sacrum in finibus suis esse patiebantur, sed abigebant ad fines deorum, quibus sacrum erat: animas vero sacratorum hominum diis debitas existimabant; & sic quam primum ad eos mittendas arbitrabantur. *Liv. l. 3. c. 55.* Ut qui tribunis plebis, ædilibus, judicibus, decemviris nocuisset, ejus caput Jovi sacrum esset. *Plaut. Bacch. 4. 6. 13.* Ego sum malus, ego sum sacer, scelestus. *Id. Pœn. prol. v. 89.* Vendit has homini, si leno est homo, quantum hominum terra sustinet, sacerrimo. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 181.* intestabilis & sacer esto. *Afran. apud Non. c. 4. n. 431.* O sacrum scelestum & malum! *Turpil. ibid.* Etiamne irrides me pessime ac sacerrime? *Virg. 11. Æn. v. 721.* Quam facile accipiter saxo sacer ales ab alto Consequitur pennis sublimem in nube columbam. Ubi *Servius*. *Sacer* ideo, quia Marti consecratus accipiter; aut quia avibus exsecrabilis: aut, quod verius est, Græcum nomen expressit. nam ἱέραξ dicitur. *Stat. 10. Theb. v. 804.* Unde hic mortis amor? quæ sacra insania menti? *Virg. 3. Æn. v. 56.* quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames? ¶ Tribuitur & rebus inanimis, quæ malæ, & noxiæ. *Virg. 9. Æn. v. 109* ratibus sacras depellere tædas. *Al. leg.* sacris. *& l. 6. v. 573.* horrisono stridentes cardine sacræ Panduntur portæ. *Catull. carm. 70. ad Virron.* sacer alarum hircus. *Id. carm. 14. ad Licin. Calv. v. 12.* Dii magni, horribilem & sacrum libellum! *Stat. l. 2. Theb. v. 297.* sacrum aurum. *Turpil.* apud *Non. loc. cit.* Sacerrimum domicilium. *Horat. epod. 7. in fin.* Ut immerentis fluxit in terram Remi Sacer nepotibus cruor. *h. e.* qui civilium discordiarum ac bellorum causa fuit. ¶ Similiter sacrum dicitur quidquid religione, aut opinione horrendum, aut alioqui terribile atque reconditum obscurumque est; præsertim si a diis venire credatur. *Val. Flacc. l. 1. v. 798.* sacer ossa raptet Corda pavor. *& lib. 4. v. 183.* arma sacra metu. *& lib. 7. v. 165.* sacro freta veneno Medea. *& lib. 8. v. 25.* memoris sacra nox. ¶ *Sacer ignis* apud *Virg. in fin. l. 3. Georg.* eadem ratione dicitur. V. *Ignis*. ¶ *Sacer Morbus*, epilepsia. V. *Morbus*. ¶ *Sacra* etiam vulgus appellat, quæ majora sunt, inquit *Cæl. Aurelian. Tard. lib. 1. c. 4.* qua ratione *os sacrum*, ἱερὸν ὀστέον Anatomici appellarunt illud, quod imum ventrem sustinet, & *os coxarum* dicitur a *Cels. l. 8. c. 1. a med.* ¶ *Sacer*, vetitus, *prohibitus*. *Imp. Justin. lib. 3. Cod. tit. 43. leg. ult. a med.* Non enim solum bellis bene ordinamus, sed & res sacras indicimus. *h. e.* alearum lusum. ¶ Huc pertinere potest, quod *sacros fluctus* dixit *Valer. Flacc. l. 1. v. 632.* mare nondum tentatum navibus, quasi dii vetuerint ab hominibus navigari, & sacrum sibi reservaverint. Eademque ratione *Silius* sacros fines *lib. 3. v. 501.* & sacras rupes *lib. 4. v. 70.* Alpes significans ante Annibalem nunquam transitas. ¶ Olim *sacris*, *cre*, dictum est. *Festus:* Sacrem porcum dici ait Verrius, ubi jam a partu habetur purus. *Varr. l. 2. R. R. c. 1. a med.* Porci puri ad sacrificium, ut immolentur, olim appellati sacres. quos appellat Plautus, cum ait: Quanti sunt porci sacres? *& cap. 4. a med.* Porci, qui a partu decimo die habentur puri, ab eo appellantur ab antiquis sacres, quod tum ad sacrificium idonei dicuntur primum. Adde *Plaut. Men. 2. 2. 16. & Rud. 4. 6. 4.*

SACERDOS, otis, m. & f. *sacerdote*, ἱερεύς, ἱέρεια, qui Deo dicatus est ad rem divinam faciendam, minister sacrorum, flamen, antistes: item augur. *Cic. 2. de Legib. c. 8.* Sacerdotum duo genera sunto: unum quod præsit cæremoniis & sacris: alterum quod interpretetur fatidicorum, & vatum effata incognita, cum senatus populusque adsciverit. *Id. 6. Verr. c. 45.* Sacerdotes Cereris, atque illius fani antistites, prolatæ ac nobiles mulieres. *Id. pro Font. c. ult. & Ovid. 5. Fast. v. 573.* Fonteja sacerdos Vestæ. *Id. pro Dom. c. 8.* Si ullo tempore magna causa sacerdotum populi R. judicio ac potestate versata est, &c. *Virg. 3. Æn. v. 80.* Rex Anius, rex idem hominum, Phœbique sacerdos. *Sueton. in Claud. c. 22.* In cooptandis per collegia sacerdotibus. *Plin. l. 2. ep. 1.* Illo die, quo sacerdotes solent nominare, quos dignissimos sacerdotio judicant, me semper nominabat. *h. e.* augures. Adde *lib. 4. ep. 8.* ¶ Adjective *Virg. Æn. 1. v. 277.* donec regina sacerdos Marte gravis geminam partu dabit Ilia prolem. *Vellej. l. 2. c. 124. extr.* Mihi fratrique meo, proximis a nobilissimis ac sacerdotibus viris, destinari prætoribus contigit. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c. 17.* Erat mihi cum scurrarum scorto, cum sororis adultera, cum stuprorum sacerdote, cum venefico, &c. ¶ Est etiam nomen propr. aut cognomen civis Romani, ut C. Sacerdos prætor Siciliæ ante Verrem, apud *Cicer. pro Planc. c. 11. & Verr. 3. c. 41.* & *Quintil. l. 6. c. 3. a med.* & in Vet. Lap. apud *Gruter. pag. 442. n. 1.* C. Julius Sacerdos.

SACERDOTALIS, le, *sacerdotale*, ἱερατικός, ad sacerdotem pertinens. *Plin. l. 7. epist. 24.* Sacerdotales ludi. *h. e.* qui edebantur a sacerdotibus, initio honoris, ut ab Augusto in Pontificatu maximo, ut ait apud *Suet. c. 44. ad fin.* Adde *Inscript.* apud *Gruter. pag. 431. n. 1.* & quæ *Guther. l. 3. de vet. jur. Pontif. c. 20.* scripsit. *Macrob. l. 3. Saturn. c. 3.* *Eximii* vocabulum non poeticum *epithetum*, sed sacerdotale nomen est.

SACERDOTISSA, æ, f. *sacerdotessa*, ἱέρεια, mulier, quæ sacerdotio fungitur. *Massur. Sabin.* apud *Gell. l. 10. c. 15.* Eædem ferme cæremoniæ sunt, quas Flaminicas sacerdotissas Diales seorsum aiunt observitasse. Ita legitur in quibusdam Editionibus: in aliis vero, iisque emendatioribus *sacerdotissas* deest. Affertur etiam Hispanica quædam Inscriptio, de cujus tamen ævo jure dubitatur, cum probati quique Scriptores *sacerdotem* utroque genere usurparint. Ea Inscriptio apud *Gruter.* ita legitur *pag. 333. n. 10.* Corneliæ. Clementis. F. Tuscæ. Sacerdotis. Perpetuæ. Ordo. Ipocensium. Ob. munificentiam. Statuam. Ei. Caois. Publicis. Posuit. Fortasse *Sacerdotis* error fuit lapicidæ pro *Sacerdoti*. ut *Cenis* est pro *Cenii*.

SACERDOTIUM, ii, n. *sacerdozio*, ἱερωσύνη, sacerdotis dignitas, & officium. *Cic. pro Dom. cap. 53.* Cum Licinia Virgo Vestalis, summo loco nata, sanctissimo sacerdotio prædita, T. Flaminino, Q. Metello Coss. aram, & ædiculam, & pulvinar sub saxo sacro dedicasset. *Id. ibid. c. 52.* Sacerdotium inire. *Id. ibid. c. 14.* In sacerdotium venire. *Id. ibid. c. 40.* Publicis sacerdotiis præesse. *Id. 2. Agrar. c. 7.* Sacerdotia mandare. ¶ Significat etiam sacerdotis proventum. Nam apud Gentiles Sacerdotia fuerunt, quæ nos minus Latino in hac significatione vocabulo *Beneficia* appellamus. Sacerdotiorum autem duo fuerant genera: unum quod sacris esset addictum locis, quæ Reipublicæ, aut Principum, aut Pontificum Collegii collationis essent: alterum, quod ædis, aut sacelli juris esset a patre familias ea ratione recti, dedicatique, ut & sacrorum cura, & fructuum ipsius sacerdotii perceptio ad solam gentem familiamque suam perpetuis successionibus devolveretur. *Liv. l. 9. c. 29. a med.* Gens Potitia, cujus ad aram Herculis familiare sacerdotium erat. *Id. l. 30. c. 26. ad fin.* In ejus locum Pontifex (nam duo sacerdotia habuit) Ser. Sulpitius Galba inauguratus. *Tacit. 1. Hist. c. 77.* Recens ab exsilio reversos adolescentes avitis, & paternis sacerdotiis in solatium recoluit. ¶ Accipitur interdum pro Auguratu. *Plin. l. 4. ep. 8.* Gratularis mihi, quod acceperim auguratum. jure gratularis: primum quod gravissimi Principis judicium in minoribus etiam rebus consequi, pulcrum est: deinde quod sacerdotium ipsum cum priscum & religiosum, tum &c.

SACERDOTULA, æ, f. minor, seu parva sacerdos. *Varr. l. 4. de L. L. c. 29. ad fin.* Dictum capital a capite, quod sacerdotulæ in capite, etiam nunc solent habere. *Fest.* in *Flaminia*. Flaminia dicebatur sacerdotula, quæ Flaminicæ Diali præministrabat. *Veranius* apud *eund.* in *oletum*. Sacerdotula in sacrario Martiali fecit oletum.

SACERSANCTUS, a, um, *sacrosanctus*. *Tertull. de cor. Mil. c. 15. sub fin.* Quam sacersanctus, quamque honestus ac mundus sit habitus iste, &c.

SACES, æ, m. & in plur. num. Sacæ, arum, Σάκης, Σάκαι, populi Scythiæ, in orientali latere Caspii maris, ubi nunc *Sarmacanda* regnum esse creditur. *Plin. l. 6. c. 17. Catull. carm. 11. ad Fur. & Aurel. v. 5.* Sive in Hircanos, Arabasque molles, Seu Sacas, sagittiferosque Parthos. *Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 156.* hic crine decoro Armenius, hic picta Saces, fucataque Medus, Hic gemmata niger tentoria fixerat Indus.

SACOMA, atis, n. *peso*, *contrappeso*, *romano*, σήκωμα, & Dorice σάκωμα, æquipondium, quod in altera lateris parte apponitur ad æquilibrium alicujus rei faciendum. *Vitruv. l. 9. c. 3.* Auream coronam votivam immani pretio locavit, faciendam, & aurum ad sacoma appendit redemptori. Is ad tempus opus manufactum subtiliter regi approbavit, & ad sacoma pondus coronæ visus est præstitisse. *hoc est* eodem pondere aurum elaboratum reddidit, quo infectum acceperat. *Id. Vitruv. l. eod. cap. ult.* sacoma saburrale vocat pondus appensum horologio. *contrappeso*.

SACON-

SACONDIOS, ii, m. apud Indos est genus amethysti colore ad hyacinthum descendentis: quem colorem illi sacon vocant. Qui si dilutior sit, sagapenos vocatus. *Plin. lib. 37. c. 9. ante med.*

SACOPENIUM, ii, n. succus herbæ ferulaceæ, & ipse frutex, unde manat. *Plin. l. 19. c. 8. post med.* Sacopenium & ipsum in hortis quidem nascitur, sed medicinæ tantum. *Id. l. 20. c. 18.* Sacopenium, quod apud nos gignitur, in totum transmarino alienatur. Illud enim hammoniaci lacrymæ simile, sagapenum vocatur. Prodest laterum & pectoris doloribus, convulsis, tussibus, &c.

SACOS. V. *Sacondios*.

SACRAMENTUM, ti, n. *cosa sacra*, res sacrata: a *sacro, as*, unde *sacramen*, *sacramentum*, ut a *levo levamen*, *levamentum*, &c. Hinc priscis Latinis fuit pecunia, quam litigantes in loco sacro, vel apud Pontificem deponebant, *deposito, pegno*. Qua de re ita *Varro sub fin. l. 4. de L. L.* Ea pecunia, quæ in judicium venit in litibus, sacramentum a sacro. Qui petebat, & qui inficiabatur, de aliis rebus uterque quingentos æris ad Pontificem deponebant: de aliis rebus item certo alio legitimo numero assium. Qui judicio vicerat, suum sacramentum a sacro auferebat: victi ad ærarium redibat. *Festus*: Sacramentum æs significat, quod pœnæ nomine penditur, sive eo, qui interrogatur, sive contenditur. Id in aliis rebus quinquaginta assium est, in aliis rebus quingentorum, inter eos qui judicio inter se contenderent. Qua de re lege L. Papirii tribuni plebis sanctum est his verbis: Quicumque prætor posthac factus erit, qui inter cives jus dicet, tresviros capitales (alii *monetales*) populum rogato, iique tresviri capitales, quicumque posthac facti erunt, sacramenta exigunto, judicantoque, eodemque jure sunto, uti ex legibus, plebeique scitis exigere, judicare, esseque oportet. Pergit *Festus*: Sacramenti autem nomine id æs dici cœptum est, quod, & propter ærarii inopiam, & sacrorum publicorum multitudinem consumebatur id in rebus divinis. *Ascon. in Verr. 3. c. 9.* Cum in rem aliquam agerent litigatores, & pœna se sacramenti peterent, &c. ¶ Ex hoc more litigantium deponendi pecuniam, ne calumniatores impune discederent, factum est, ut *sacramentum* pro causa, vel controversia usurparetur, seu pro litis genere simili sponsionis. *Cic. 1. de Orat. c. 10.* Agerent enim tecum lege primum Pythagorei, vindicarentque ornati homines in dicendo, & graves, quibuscum tibi justo sacramento contendere non liceret. *Id. pro Cæcin. c. 33.* Cum Arretinæ mulieris libertatem defenderem, & Cotta decemviris religionem injecisset, non posse sacramentum nostrum justum judicari, &c. *Id. pro Mil. c. 27.* Qui non calumnia litium, non injustis vindiciis ac sacramentis alienos fundos, sed castris, exercitu, signis inferendis petebat. *Id. pro Dom. cap. 29. ad fin.* Si decemviri sacramentum in libertatem injustum judicassent. ¶ Sæpe est jusjurandum, quod sacrum maxime habetur: item id quod jurejurando affirmatur aut fit, & obligatio jurejurando contracta, *giuramento*, *sacramento*, *saramento*, ὅρκος, ὁρκωμόσιον: & præcipue dicitur de eo, quo se milites nomina dantes reipublicæ strenuam & fidelem operam daturos, & militarem disciplinam servaturos pollicentur. *Liv. l. 22. c. 38.* discrimen tradit inter sacramentum, & jusjurandum militare: illud fuisse jurationem ab ipsis militibus inter se sua voluntate factam: hoc legitimam jurisjurandi adactionem singulorum militum coram tribunis suis. quam rem tangit etiam *Frontin. l. 4. Strategem. c. 1.* Distinguit etiam *Servius ad Æn. 8. v. 1.* inter sacramentum, & conjurationem. Sacramentum vocat legitimam militiam eorum, qui singuli jurabant pro republica se esse facturos: nec discedebant, nisi completis stipendiis: Conjurationem, cum subito ad vexilla vocati, ut fiebat in tumultu, simul omnes jurabant. Formulam sive jurisjurandi, sive sacramenti recitat ex *Cincio Gell. l. 16. c. 4.* Erudite admodum his de rebus, & fuse disputat *Schelius in not. ad. Polyb. c. 1. de sacram. tom. 10. Antiquit. Rom. Gravii pag. 1172.* Porro varii sunt in hac voce loquendi modi. *Cic. 1. Offic. c. 11. a med.* Cato ad Pompilium scripsit, ut si eum pateretur in exercitu remanere, secundo eum obligaret militiæ sacramento, quia, priore amisso, jure cum hostibus pugnare non poterat. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 23. ad fin.* Milites Domitianos sacramentum apud se dicere jubet. *& c. penult. extr. Liv. l. 4. c. 33. & Plin. l. 10. ep. 38.* Ne quis invitus sacramento dicere cogeretur. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 1.* Ut quos ex Cisalpina Gallia consulis sacramento rogavisset, ad signa convenire juberet. *Id. l. 2. B. Civ. c. 32. a med.* Ut eo neglecto sacramento, quo nunc tenemini, respiciatis illud, quod deditione ducis sublatum est. *Valer. Max. l. 5. c. 2. n. 2.* Juventus ultro nomina sua militari sacramento obtulit. *Sueton. in Ner. c. 44.* Citare tribus ad sacramentum. *Liv. l. 4. c. 5. & Tacit. 1. Ann. c. 37. & 3. Hist. c. 58.* Consul sacramento juniores adiget, & in castra educet. *Id. 1. Ann. cap. 42. & Sueton. in Aug. cap. 24.* Imperatoris sacramentum detrectare. *Id. in Galb. cap. 10. ad fin.* mutare. *Tacit. l. 3. Hist. c. 42.* exsuere. *& l. 4. c. 21.* accipere. *& 16. Ann. cap. 13. sub fin.* Ætate fessos sacramento solvere. *Id. 1. Hist. c. 5.* Miles urbanus longo Cæsarum sacramento imbutus. *h. e.* qui diu sub Cæsaribus militaverat. *& lib. 2. cap. 81.* Ante idus Julias Syria omnis in eodem sacramento fuit. *h. e.* una cum exercitu in Vespasiani verba juravit. *Liv. l. 28. c. 27.* Sacramenti religionem rumpere. *Sil. lib. 10. v. 448.* Obstringunt animas patriæ, dictataque jurant Sacramenta deis. *Juvenal. sat. 16. v. 35.* Præmia nunc alia, atque alia emolumenta notemus Sacramentorum. *h. e.* militiæ. ¶ Extra rem militarem *Festus*: Sacramento dicitur, quod jurisjurandi sacratione interposita actum est: unde quis sacramento dicitur interrogari, quia jusjurandum interponitur. *Petron. in Satyr. cap. 117.* In verba Eumolpi sacramentum juravimus, uri, vinciri, verberari, &c. *& cap. 80.* Sacramentum amicitiæ delere. *Horat. l. 2. od. 17. v. 9.* non ego perfidum dixi sacramentum. *Plin. l. 10. ep. 97. de Christianis.* Se sacramento non in scelus aliquod obstringere, sed ne furta, ne adulteria committerent. *Apul. l. 3. Met.* Si quod inesset mutis animalibus tacitum ac naturale sacramentum. *h. e.* consensio, conspiratio, societas, qualis est inter milites ejusdem sacramenti. *Id. ibid. non procul ab init.* Priusquam iste elaberetur ad gravissimum judicii vestri sacramentum eum curavi producere. *h. e.* fidem ac religionem jurisjurandi, qua vos judices tenemini de criminibus reorum judicare. ¶ Ecclesiæ Scriptoribus *Tertullian. Hieronym.* &c. est mysterium, res sacra, signum sensibile rei sacræ latentis. *Prudent. περὶ στεφ. 14. de S. Romano* ponit pro ipso verbo Dei, *vers. 18.* Nolite verba, cum sacramentum meum Erit canendum, providenter quærere. *Arnob.* respicit ad sacramentum militare, cum ait *l. 2. pag. 45.* Malunt exheredari a parentibus liberi, quam fidem rumpere Christianam, & salutaris militiæ sacramenta deponere.

SACRANI. orum, populi Latii. Unde Sacranæ acies. *Virg. 7. Æn. v. 796.* Et Sacranæ acies, & picti scuta Labici. *Festus*: Sacrani appellati sunt Reate orti, qui ex Septimontio Ligures, Siculosque exegerunt. nam vere sacro nati erant. *Serv. ad loc. Virg. cit.* Dicunt, quendam Corybantem venisse ad Italiam, & tenuisse ea loca, quæ Urbi vicina sunt: & ex eo populos ducentes originem, Sacranos appellatos. nam sacrati sunt Matri deum Corybantes. Alii Sacranas acies Ardeatium volunt, qui aliquando cum pestilentia laborarent, ver sacrum voverunt: unde Sacrani dicti sunt. Hæc *Servius*.

SACRARIUM, ii, n. *sagrestia*, *sacrario*, ἱερατεῖον, ἱεροφυλάκιον. *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 8. leg. 9.* Notandum est, aliud esse sacrum locum, aliud sacrarium. Sacer locus est locus consecratus: sacrarium est locus, in quo sacræ res ponuntur: quod etiam in ædificio privato esse potest: & solent, qui liberare eum locum religione volunt, sacra inde evocare. *Serv. ad Æn. 12. v. 199.* Sacrarium proprie locus est in templo, in quo sacra reponuntur: sicut donarium est, ubi ponuntur oblata. Apud *Ovid. 10. Met. a vers. 691.* hujusmodi sacrarii descriptio habetur. Sepiebatur secespita, *h. e.* repagulo, seu reticulo æneo, in quo tubi relinquebantur, per quos sacra manibus tangere licebat, ut docet *Fest. in Secespitam.* ¶ Ponitur etiam pro sacello, locoque sacrato, *oratorio*, *cappella*, sive publicus sit, sive in privatorum ædibus constitutus. *Cic. pro Mil. cap. 31. sub fin.* Ante ipsum sacrarium Bonæ deæ, quod est in fundo T. Sextii Galli, primum illud vulnus accepit. *Sueton. in Aug. c. 5.* Natus est regione Palatii, ad Capita bubula, ubi nunc sacrarium habet, aliquanto post quam excessit, constitutum. *Cic. Fam. 13. ep. 2.* C. Aviano Euandro, qui habitat in tuo sacrario, multum utor. *h. e.* in ea parte ædium tuarum, in qua sacrarium habes. Adde *Verr. 6. c. 2.* Hinc *servus ab sacrario* est inter officia domus Augustæ, in vet. Lap. apud *Murator. pag. 893. n. 6. & 909. n. 8.* ¶ Item pro interiore, & sanctiore parte templi, ut adytum: & pro ipso templo. *Martial. l. 7. epigr. 72.* Sacraria Vestæ. Hinc Jupiter apud *Stat. l. 3. Theb.* vocat cælum *v. 246.* Arcem hanc æternam, mentis sacraria nostræ. & *Virg. Æn. 12. v. 199.* juro Vimque deum infernam, & diri sacraria Ditis. ¶ Translate *Cic. Catil. 1. c. 9. sub fin. & Catil. 2. c. 6. ad fin.* Aquilam illam argenteam, cui domi tuæ sacrarium scelerum tuorum constitutum fuit. *Senec. l. ult. quæstion. natural. c. penult.* Arcana naturæ non promiscue, nec omnibus patent: reducta, & in interiore sacrario clausa sunt. *Valer. Max. l. 6. c. 5. n. 4.* Cottam in Tribunatu, quasi in aliquo sacrario latentem, Tribunitia inde justitia extraxit. *Propert. l. 3. el. ult. v. 19.* Mens bona, si qua dea es, tua me in sacraria condo. ¶ *Sacrarium*, signum cæleste, V. in *Ara*.

SACRARIUS, ii, m. *sagrestano*, *custode*, ἱεροφύλαξ, sacrarii custos. *Inscript. apud Gruter. pag. 308. n. 1.* Q. Tullius Q. F. Pontifex Sacrarius Junonis Quiritis. Adde *pag. 1088. n. 9.*

SACRATIO, onis, f. *consecrazione*, ἀφιέρωσις, consecratio. *Macrob. l. 3. Saturn.* ad illud *Virg. 10. Æn. v. 419.* Injecere manum Parcæ, telisque sacrarunt Euandri: *cap. 7. a med.* Ex manus injectione pæne mancipium designavit: & sacrationis vocabulo observantiam divini juris implevit. *Fest. in Sacramento.* Sacramento dicitur, quod jurisjurandi sacratione interposita actum est.

SACRATOR, oris, m. qui sacrat, ut sacrator justitiæ, *Augustin. ep. 140.*

SACRATUS, a, um, *consecrato*, *sacro*, ἱερωθείς, consecratus, sacer. *Virg. 12. Æn. v. 213.* tum rite sacratas In flammam jugulant pecudes. *Ovid. 3. de art. am. v. 389.* Visite laurigero sacrata Palatia Phœbo. *Id. 2. Trist. v. 552.* Et tibi sacratum sors mea rupit opus. *Martial. l. 9. epigr. 27.* Pergameo posuit dona sacrata deo. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 42.* Et dare sacratis oscula liminibus. *Virg. 2. Æn. v. 165.* sacratum templum. *& Æn. 3. v. 371.* caput. *Martial. lib. 4. epigr. 1.* Cæsaris alma dies, & luce sacratior illa, Conscia Dictæum qua tulit Ida Jovem. *Plin. l. 33. c. 4. ad fin.* Numen gentibus illis sacratissimum. *& lib. 37. cap. 10.* Hammonis cornu inter sacratissimas Æthiopiæ gemmas. *Cajus Dig. lib. 38. tit. 17. leg. 9.* Sacratissimi Principis nostri oratione cavetur. *Mamertin. in Paneg. ad Maximian. cap. 1. & in Genethl. cap. 6.* Sacratissime Imperator. *Macrob. lib. 3. Saturn. cap. 7. ad fin.* Animas sacratorum hominum diis debitas æstimabant. *h. e.* sacrorum. V. *Sacer*. ¶ *Sacratæ leges* sunt, quibus sanctum est, ut qui adversus eas fecerit, sacer alicui deo sit cum familia, & pecunia. Ita *Festus*. Hujusmodi fuerunt, quas scivit plebs jurata in monte sacro, cum secessisset a patribus, ut narrat *Liv. l. 2. c. 33.* ut plebi sui magistratus sacro-

sancti essent, quibus auxilii latio adversus consules esset: neve cui patrum capere eum magistratum liceret. Aliæ etiam fuere, ne de capite civis R. nisi centuriatis Comitiis agi posset: ne privilegia irrogari liceret. Hujusmodi fuit etiam lex militaris; ne cujus militis scripti nomen, nisi ipso volente, deleretur: lata ob secessionem militum, dictatura M. Valerii Corvo, ut *Liv.* refert *l.* 7. *cap.* 41. Etiam alii populi suas leges sacratas habuere, ut Volsci & Æqui, apud *eund. l.* 4. *c.* 26. Ligures, *l.* 36. *c.* 38. & Samnites apud *Plin. l.* 34. *c.* 7. *post med.* de quibus *Liv. l.* 10. *c.* 38. legendus est. *Cic. pro Sext. c.* 7. Tetra immanisque belluæ constricta legum sacratarum catenis. *Id. pro Dom. c.* 17. Vetant leges sacratæ, vetant XII. Tabulæ, leges privatis hominibus irrogari, id est enim privilegium. Adde 3. *Offic. c.* 31. *& in fragm. pro C. Cornel. majest. reo* apud *Ascon.* & ipsum *Ascon. ibid.* & *Liv. l.* 2. *c.* 54. *sub fin.* ¶ Late significatione *sacratæ* dicuntur quæcumque leges sanctiores & graviores. *Virg.* 2. *Æn. v.* 157. Fas mihi Grajorum sacrata resolvere jura. *Gell. l.* 12. *c.* 4. Pro antiquis sacratisque amicitiæ legibus.

SACRAVIENSES, incolæ regionis Sacræ viæ in Urbe Roma. *Festus in October.* Ipsa enim Sacra via etiam Sacravia dicebatur, duabus simul conflatis vocibus, ut est apud *Diomed.* l. 2. *pag.* 431. *Putsch.* & *Charis. l.* 1. *pag.* 6. Et ita esse volunt quidem in illo *Varron. l.* 1. *R. R. c.* 2. *ante med.* Summa sacravia, ubi poma veneunt. Et in vet. Inscript. apud *Gruter. pag.* 638. *n.* 7. M. Cædicius Jucundus aurifex de Sacravia. *& pag.* 1033. *n.* 1. Æmilia Aucta de Sacrav.

SACRES PORCI. V. *Sacer*, *in fin.*

SACRICOLA, æ, m. & fem. sacra colens, sacra faciens, *ἱεροποιός*. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 74. Apud æditum occultatus solertia liberti, lineo amictu turbæ sacricolarum immixtus ignoratusque. *h. e.* sacerdotum, & eorum, qui eis ministrabant. *Apul. in Florid. n.* 18 *ad fin.* (*al. l.* 4.) Sum enim non ignotus illius sacricola, nec recens cultor, nec ingratus antistes. *Macrob. l.* 5. *Saturnal. c.* 19. Ad sacricolarum sagarumque carmina & devotiones fugiens. *Salin. c.* 1. (*al.* 2.) *post init.* Cum visceratianem sacricolis daret, *h. e.* omnibus qui sacrum illud solenne sacrificio interfuerant. *Ammian. l.* 22. *c.* 14. (*al.* 31.) Victimarius pro sacricola dicebatur, ad crebritatem hostiarum alludentibus multis. *Prudent. in præfat. l.* 1. *advers. Symmach. v.* 47. reges sacricolæ. *h. e.* sacrifici. Tribuunt aliqui & *Ciceroni Verr.* 6. *c.* 30. *a med.* Urbe illa non urbe videtur, sed fanum Cereris esse; habitare apud sese Cererem Ennenses arbitrantur: ut mihi non cives illius civitatis, sed omnes sacerdotes, omnes sacricolæ, atque antistites Cereris esse videantur. Plerique al. leg. *accola*.

SACRIFER, a, um, *ἱεροφόρος*, sacra ferens. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 231. Cum Trojam Æneas Italos portaret in agros, Est dea (*Cybele*) sacriferas pæne secuta rates.

SACRIFICALIS, le, *ἱερουργικός*, ad sacrificos & sacrificia pertinens. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 69. Admotas hostias, sacrificalem apparatum, festam plebem per lictores proturbat. *Apul. initio l.* 9. *Metam.* Triclinium, in quo dominus ædium sacrificales epulas cum sacerdotibus deæ cœnitabat. *Tertull. advers. Hæret. c.* 40. Sacrificalia ministeria, & instrumenta. ¶ Legitur & *sacrificialis*.

SACRIFICATIO, onis, f. *sacrificazione*, *ἱερουργία*, *θυσία*, actus & ratio sacrificandi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 27. In ea dea, quæ est rerum custos intimarum, omnis & precatio, & sacrificatio extrema est.

SACRIFICATOR, oris, m. *θύτης*, qui sacrificat. *Tertull. de Spectac. c.* 8. *sub fin.* Si Serapeum sacrificator, & adorator intravero.

SACRIFICATUS, a, um, *sacrificato*, in sacrificio mactatus. *Plin. l.* 36. *c.* 21. Aetitæ gravidis adalligati in pelliculis sacrificatorum animalium, continent partus. ¶ De *sacrificatis* apud *Cyprianum* V. in *Sacrifico*.

SACRIFICATUS, us, m. sacrificatio. *Apul. l.* 7. *Metam.* Nullum usquam pecus sacrificatui, ac ne vinum quidem potatui habemus.

SACRIFICIUM, ii, n. *sacrifizio*, *θυσία*, *ἱερουργία*, res divina, sacrum. *Cic. de clar. Orat. c.* 14. *a med.* Sacrificium cum lanæ facere. *Id. de Harusp. resp. c.* 6. *a med.* Scelere violare sacrificium, quod fit pro salute populi R. *Colum. l.* 12. *c.* 18 *ante med.* Sacrificia Libero Liberæque quam sanctissime castissimeque facienda. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 12. Sacrificia publica ac privata procurare. *& ibid.* interdicere sacrificiis. *Cic. Verr.* 6. *c.* 37. *extr.* Sacrificiis anniversariis deum colere. *Ovid.* 3. *ex Ponto*, *ep.* 2. *v.* 57. Sacrifici genus est (sic instituere priores) Advena virgineo cæsus ut ansa cadat.

SACRIFICO, & Sacrufico, as, a. 1. & *olim deponentis forma* Sacrificor, aris, atus sum, *sacrificare*, *θύω*, sacrum facio, diis quippiam offerendo, aut victimam cædendo rem divinam facio. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 26. In sacrificando deis hoc poculo magistratus dat deo vinum. *Nep. in Annib. c.* 2. Ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 84. Si summo Jovi vivo argento sacruficassem. *Id. Pœn.* 4. 2. *v.* 7. Quive ullum turis granum sacrificaverit. *Fest.* in *Sacrima*. Mustum sacrificare Libero. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 414. ignavam sacrificata suem. *Plaut. Stich.* 1. 3. 97. Quot agnis fecerat? *Cro.* illa quidem nullum sacrificavit. *Id. Epid.* 2. 2. 7. Uxoris quoties sepulcrum vides, sacruficas illico Orco hostiis. *Id. Amph.* 4. 2. 14. *Merc.* Sacrufico ego tibi. *Amph.* qui? *Merc.* quia enim te macto infortunio. *h. e.* diis sacra facio, quæ tibi malum inferant: in tuum cruciatum victimas cædo. *In suppos. ejusd. Amph. scena quæ incipit:* Tun' me mactes, *in fin. & alia quæ incipit:* Quis tam vastis, *vers.* 17. *sacrificare aliquem* est malo afficere, mactare infortunio, vel etiam cædere, occidere. ¶ Passive impersonaliter, *Plin. l.* 3. *c.* 5. *post med.* Diva Angerona, cui sacrificatur a. d. XII. cal. Januar. *Id. l.* 16. *c.* 6. *ad fin.* Emortuo carbone sacrificatur. Adde *lib.* 7. *c.* 47. ¶ Deponentis forma *Varr.* apud *Non. c.* 7. *n.* 98. Biviris nuptis sacrificabantur in cubiculo viduæ. Adde alia duo loca *ejusd. ibid.* & *Gell. l.* 18. *c.* 12. Hinc particip. *sacrificatus*, qui sacrificavit, quod negat *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 61. recte dici: ut & *sacrificandus*. Nihilominus apud *Cyprian. epist.* 31. dicuntur *sacrificati*, qui Christianam religionem professi metu persecutorum diis sacrificaverant.

SACRIFICULUS, li, m. *ἱεροποιός*, sacerdos vilis & vanæ superstitionis, ut ipsa diminutiva vox indicat. *Liv. l.* 25. *c.* 1. Sacrificuli, ac vates ceperant hominum mentes. *Suet. in Domit. c.* 1. Isiaci celatus habitu, interque sacrificulos vanæ superstitionis latuit. ¶ *Rex sacrificulus*, seu sacrorum. V. *Rex*.

SACRIFICUS, a, um, *ἱεροποιός*, sacra faciens. *Ovid.* 6. *Faster. sub fin.* Marcia sacrifico deductum nomen ab Anco. *h. e.* qui sacrorum potissimum curam habuit, ut est apud *Liv. l.* 1. *c.* 32. Idem epitheton Numæ tribuit *Lucan.* l. 9. *v.* 478. ob eandem rationem. V. *Liv.* l. 1. *c.* 19. ¶ Item ad sacrificia pertinens, sacerdotalis. *Ovid.* 13. *Met. v.* 590. dire sacrifici. *h. e.* festi, & in quibus sacrificia fiunt. *& l.* 15. *v.* 483. docere aliquem ritus sacrificos. *& l.* 12. *v.* 249. qui candida tauri Rumpere sacrifica molitur colla securi. *Sil. l.* 3. *v.* 27. Vestis sacrifica. *Senec. in Agam. v.* 584. tibia sacrifica. *Id. in Med. v.* 38. Preces sacrificæ. *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 243. æra sacrificæ. Adde *l.* 4. *v.* 110. ubi *sacrificum jugum* dicit montem, in quo Amycus mactabat homines, sacrificium Neptuno patri. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 129. modo namque Patulcius idem, Et modo sacrifico Clusius ore vocor. *h. e.* lingua sacerdotum. ¶ *Rex sacrificus*, rex sacrorum. V. *Rex*. *Liv.* l. 40. *c.* 42. *circa med.* De rege sacrifico sufficiendo in locum Dolabellæ, contentio fuit.

SACRILEGE *sacrilegamente*, *ἱεροσύλως*, impie. *Tertull. in Apol. c.* 12. Contumeliosissima, & in ipso opere sacrilega.

SACRILEGIUM, ii, n. *furto sacrilego*, *ἱεροσυλία*, furtum rei sacræ, aut ex sacro, ut *Quintil.* l. 7. *c.* 3. definit. *Phædr. lib.* 4. *fab.* 10. *v.* 3. Fur onustus sacrilegio. *Liv. l.* 42. *c.* 3. Sacrilegium prohibere. *h. e.* ne tegulæ de Junonis æde tollerentur. *Quintil. l.* 3. *c.* 10. Sacrilegium facere. *Id. l.* 4. *c.* 2. admittere. *Justin. l.* 32. *c.* 2. committere. *& l.* 2. *c.* 9. perpetrare. *& l.* 8. *c.* 1. *extr.* Sacrilegii pœnas luere sanguine. *Liv. l.* 2. *c.* 22. Prope sacrilegium ratus sum, Cosso spoliorum suorum Cæsarem subtrahere testem. ¶ Et quævis religionum violatio. *Nep. in Alcib. c.* 6. *a med.* Damnare aliquem sacrilegii. *h. e.* quod sacra Cereris violaverit. *Senec. de vita beata*, *c.* 27. Cum in cælum insanitis, non dico sacrilegium facitis, sed operam perditis. *Flor. l.* 2. *c.* 17. *a med.* Non prius signa convertit, quam cadentem in maria solem, obrutumque aquis ignem, non sine quodam sacrilegii metu & horrore deprehendit.

SACRILEGUS, a, um, *sacrilego*, *θεόσυλος*, *ἱερόσυλος*. Sacrilegus est, qui sacra legit, *h. e.* furatur. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 16. Sacrilego pœna est: neque ei soli, qui sacrum abstulerit, sed etiam ei, qui sacro commendatum. *Senec.* 2. *de Ira*, *c.* 28. *a med.* Homicidæ tyrannum irascitur, & punit furta sacrilegus. *Plaut. Rud.* 3. 4. 1. Ecei a fano, natum quantum est hominum, sacrilegissime. ¶ Item quicumque sacrorum violator, impius, scelestus. *Tibull. l.* 3. *el.* 5. *v.* 11. sacrilegos templis admovimus ignes. *Ovid.* 14. *Met. v.* 539. Irrita sacrilega jactas incendia dextra. *h. e.* in naves sacras Matris Idææ. *Id. de remed. amor. v.* 367. sacrilegæ linguæ. *h. e.* eorum, qui pio Æneæ maledixere. *Id.* 3. *Fast. v.* 700. manus. *h. e.* eorum, qui occiderunt C. Cæsarem. *& l.* 1. *Amor. el.* 7. *v.* 28. quæ dominam verberarunt. *Martial. l.* 9. *epigr.* 71. sacrilegum nefas. *h. e.* conjuratio in patriam. *& epigr.* 86. sacrilegi furores. *h. e.* ejus, qui movit bellum civile: quæ de re *Sueton. in Domit. cap.* 6. ubi de L. Antonio Saturnino. Rursus *Martial.* l. 4. *epigr.* 30. hami sacrilegi. *h. e.* qui piscibus sacris injiciuntur. *Terent. Eun.* 5. 3. 2. Qui referam illi sacrilego gratiam, qui hunc supposuit nobis. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 435. sacrilegas meretricum ut persequar artes. *Val. Max.* l. 8. *c.* 11. *n.* 4. *extern.* Sacrilega cupiditas. *voglia bestiale*.

SACRIMA, appellabant, inquit *Festus*, mustum, quod Libero sacrificabant pro vineis, & vasis, & ipso vino conservandis: sicut præmessum de spicis, quas primum messuissent, sacrificabant Cereri. *Gloss. vet.* Sacrima ἀπαρχὴ γλεύκους. *Id. Fest. in fragm.* Sacrificium, quod pro uvis primis fieret, appellabatur ab antiquis sacrima. Est autem, ut Ælius Stilo, & Cloatius dicunt, mustum inditum in amphoram Liberalibus, sacrificii causa, pro uvis & vino, quæ quasi sacra sunt, cum Libero fit; ut præmetium, cum Cereri.

SACRIPORTUS, ti, m. nomen loci in quarta regione Urbis Romæ, inter viam Sacram, & vicum sandaliarium, qui a *Sex. Rufo* dicitur *Sacriporticus*, & creditur fuisse Janus pervius, vel alius similis Arcus. *Varr. l.* 4. *de L. L. cap.* 8. *ad fin.* ¶ Eo loco C. Marium C. filium Sulla prœlio devicit. *Epit. Livii l.* 87. *Flor. l.* 3. *c.* 21. *ad fin. Vellej. l.* 2. *c.* 26 & *Aurel. Victor. de vir. illustr. c.* 68. ¶ Item oppidi maritimi in fine Terentino. *Liv.* l. 26. *c.* 39. ¶ Divisit vocem *Lucan. l.* 2. *v.* 134. Jam quot apud Sacri cecidere cadavera portum? Aut Collina tulit stratas quot porta catervas?

SACRIS, cre. V. *Sacer* in fine.

SACRIUM, vox Scythica succinum significans. *Plin. l.* 37. *c.* 2. *ad fin.*

SACRO, as, avi, atum, a. 1. *consecrare*, *ἱερόω*, diis dedico, sacrum reddo, consecro. *Virg.* 5. *Æn. v.* 48. divinique ossa parentis Condidimus terra, mœstasque sacravimus aras. *& l.* 4. *v.* 200. Centum aras posuit, vigilemque sacraverat ignem. *& l.* 7. *v.* 61. laurum Ipse ferebatur Phœbo sacrasse Latinus. *Id. l.* 6. *v.* 73. sacrare viros. *h. e.* sacerdotes facere: & loquitur de Quindecimviris libris Sibyllinis inspiciendis. *Liv. l.* 2. *c.* 8. Sacrare cum bonis caput ejus, qui regni occupandi consilia iniisset. V. *Sacer*. *Id.* l. 38 *c.* 33. *a med.* Sacrare fœdus. *h. e.* per sacra, & jusjurandum sancire. *Justin.* l. 36. *c.* 2.

c. 2. a med. Sacrare diem jejunio. *Cic. pro Balb.* c. 14. Sanctiones sacrandæ sunt aut genere ipso, aut obtestatione & consecratione legis, aut pœnæ, cum caput ejus, qui contra facit, consecratur. ¶ Urbane, & translate *Virg. Æn.* 12. v. 140. huic illi rex ætheris altus honorem Jupiter erepta pro virginitate sacravit. *h. e.* dedit, attribuit, proprium dicavit, quemadmodum dantur diis, quæ consecrantur. Possis etiam hypallagen hic agnoscere, scilicet, hoc honore Jupiter eam sacravit, *h. e.* sacram & deam fecit. *Martial. l.* 1. *epigr.* 117. Hoc nemus æterno cinerum sacravit honore Fænius. *h. e.* exstructo sepulcro religiosum fecit. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 49. Miraturque nihil, nisi quod Libitina sacravit. *h. e.* e vivis sustulit, & ad Manes misit, qui sacri sunt. *Id. lib.* 1. *od.* 26. v. 11. Hunc Lesbio sacrare plectro Teque tuasque decet sorores. *consacrare all' immortalità*. & *Virg.* 10. *Æn.* v. 419. Injecere manum Parcæ, telisque sacrarunt Euandri, *h. e.* destinarunt tanquam sacrum hominem, & diis mactandum. ¶ *Sacrare votum*, dedicare templum diis, quod quis voverat. *Virg.* 8. *Æn.* v. 714. At Cæsar triplici invectus Romana triumpho Mœnia, diis Italis votum immortale sacrabat.

SACROSANCTUS, a, um, *sacrosanto*, ἀπαραβίαστος, inviolabilis, intactus, ab omni injuria tutus: a *sacer*, & *sanctus*, quia sancitum esset, ut sacer haberetur, qui violasset, quod sancitum erat. Sacrosanctum aliquid fiebat tum religione, tum lege, religione quidem, quia certis ad hoc cæremoniis opus erat: lege autem, quia hac sanciebatur, ut sacer esset, qui sacrum violasset, sive nocuisset, cui hac lege cautum erat. Sanciebatur autem vel a sola plebe, vel a Patriciis, & plebe simul. Nec sanciebatur, nisi intercedente juramento, quemadmodum *Festus* docet. Erat autem juramentum tale, legem se perpetuo observaturos, addebaturque exsecratio, ut qui legi parerent, ita deos superos inferosque propitios haberent, qui non parerent infestos. Verba *Festi* sunt: Sacrosanctum dicitur, quod jurejurando interposito est institutum, si quis id violasset, ut morte pœnas penderet: cujus generis sunt Tribuni plebis, Ædilesque ejusdem ordinis: quod affirmat M. Cato in ea quam scripsit, Ædiles plebis sacrosanctos esse. *Cic. pro Corn. Balb.* c. 14. Quid fuit in rogatione ea, quæ de Pompejo a Gellio, & a Lentulo Coss. lata est, in quo aliquid sacrosanctum videretur? Primum enim sacrosanctum esse nihil potest, nisi quod populus, plebsque sanxisset. ¶ Speciatim apud Romanos Tribuni plebis sacrosancti fuere, idest eos nemo lædere poterat sine capitali piaculo. *Liv. l.* 3. c. 55. Et cum plebem hinc provocatione, hinc tribunitio auxilio satis firmassent, ipsis quoque Tribunis, ut sacrosancti viderentur (cujus rei prope jam memoria aboleverat) relatis quibusdam ex magno intervallo cæremoniis, renovarunt, & cum religione inviolatos eos, tum lege etiam fecerunt, sanciendo, ut qui Tribunis plebis, Ædilibus, Judicibus, Decemviris nocuisset, ejus caput Jovi sacrum esset, familia ad ædem Cereris, Liberi, Libereque venum iret. Hac lege juris interpretes negant quenquam sacrosanctum esse, sed eum, qui eorum cuiquam nocuerit, sacrum sanciri. Hæc *Liv. Id. l.* 9. *c.* 9. Dedetis & istos sacrosanctos quamprimum magistratu abierint. *Plin.* ipsos Tribunos *sacrosanctos* dicit *l.* 7. *c.* 44. Cum resistendi, sacroque sanctum repellendi jus non esset. τρίωνι. Ex his habemos *sacrosanctam* dici duplici ratione, tum eum qui Tribunum, Ædilem, &c. violaverit, ut est apud *Livium*, tum ipsum Tribunum, Ædilem &c. ut est apud *Plinium*, per quandam metonymiam. ¶ *Sacrosanctum* etiam translate dicitur quidquid violari nefas est. *Tacit. Ann.* 4. c. 36. Ut quis districtior accusator, velut sacrosanctus erat. *Val. Max. l.* 5. *c.* 3. *in fin.* Honore areæ decoratos cineres sacrosanctiores coli. Al. aliter leg. *Cic.* 2. *Catil. c.* 8. Sacrosanctæ possessiones. *Plin. l.* 7. *ep.* 11. Corelliam diligo, ut sororem Corellii Rufi, cujus mihi memoria sacrosancta est. ¶ in recto singul. masc. *sacrosanctus* dictum est a *Tertull.* V. suo loco.

SACROVIRIANUS, a, um, ad Sacrovirum pertinens. Julius Sacrovir inter Gallos nobilis, cujus majores bene de Romanis meriti civitate R. donati fuerant, auctor fuit apud Æduos rebellionis ob magnitudinem æris alieni, ut *Tacit.* 3. *Ann.* c. 49. narrat. Hinc *Id. l.* 4. *c.* 18. Sacroviriani belli victor.

SACRUM, i, n. subst. τὸ ἱερόν, res sacra, quicquid ad religionem spectat, omne quod nomine deorum habetur. Fere pluraliter usurpatur. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 9. Sacrum, sacrove commendatum qui clepserit, rapseritque, parricida esto. *Nep. in Themist. c.* 2. *extr.* Sacerdotibus sacra procuranda tradunt. *Id. in Alcib.* c. 4. Sacra violare. *Tacit. Ann.* 3. c. 42. Sacra legationis, & fas gentium rumpere. *Id. ibid.* c. 54. Sacra Sabinorum retinere. ¶ Sacra initiare. V. *Initio.* ¶ Commovere sacra. V. *Commoveo.* ¶ Sæpe sumitur pro sacrificio. *Tacit. Hist.* 2. *c.* 70. *extr.* Instaurabat sacrum diis loci. *Cic. de Haruspic. respon.* c. 15. Ac te sacra illa tua facientem videre. *Virg.* 3. *Æn.* v. 19. Sacra Dionææ matri, divisque ferebam, &c. ¶ *Stata sacra* dicuntur, quæ stato & certo tempore singulis annis recurrunt, diversa ab illis, quæ *indicta* vocantur, quæ nimirum in alia tempora rejici possunt, vel etiam penitus omitti. *Ovid.* 1. *Fast.* v. 660. Quid a Fastis non stata sacra petis? ¶ *Sacra nuptialia*, & *jugalia* dicuntur sacrificia & solemnitates nuptiarum, *Quintil. l.* 1. *c.* 7. *Ovid.* 7. *Met.* v. 700. ¶ *Inter sacrum & saxum stare*, proverbialis locutio pro in summo periculo esse, sumpta ex priscis fœderis feriendi cæremoniis, in quibus Fecialis porcum silice lapide percussurus, saxum illud manu tenens verba fœderis pronuntiabat, quibus dictis porcum feriebat. *Plaut. Capt.* 3. 4. 84. Nunc ego omnino occidi: nunc ego inter sacrum saxumque sto, nec quid faciam scio. *fra 'l l'ancudine a 'l muro.* ¶ *Liv. l.* 4. *c.* 2. Ut qui natus sit, ignoret, cujus sanguinis, quorum sacrorum sit. *h. e.* cujus familiæ, aut gentis. Habebant enim Romani sacra quædam privata, quæ una cum bonis ad heredes transibant. V. *Coemptionalis.* ¶ Hinc *sine sacris hereditas* proverb. apud *Fest.* quod dici solet, cum aliquid obvenerit sine ulla incommoda appendice: quod olim sacra non solum publica curiosissime administrabant, sed etiam privata: relictusque heres sic pecuniæ, etiam sacrorum erat, ut ea diligentissime administrare esset necessarium. Hæc *Festus.* Hinc parasitus apud *Plaut. Capt.* 4. 1. 7. Ita hic me amœnitate amœna amœnus oneravit dies. Sine sacris hereditatem sum aptus effertissimam. Nos Itali simili sensu dicimus *carne senza osso*: & *rosa senza spine.* ¶ Interdum *sacra* dicuntur recondita artium, aut scientiarum præcepta. *Quintil.* l. 3. *c. ult.* *a med.* Peregisse mihi videor sacra tradentium artes. ¶ *Aliter hæc sacra non constant*, proverb. apud *Auson. in fin. centonis nuptialis.* quo uti possumus, cum quippiam male facimus, aut dicimus, sed quod loco aut rei conveniat, aut necessarium sit.

SADDUCÆI, orum, m. hæretici quidam inter Judæos, quorum opinio erat animas una cum corpore interire, nec ullam esse corporum resurrectionem: neminem præter deum, dominum appellari patiebantur, nec quicquam præter legem servandum existimabant; fatum omnino negabant, & justorum nomen sibi unis vindicabant, nam *Sadducæus* hebraice *justus* significat. *Tertullian. de præscription. advers. hæreticos*, c. 45.

SÆCULARIS, re, *d' un secolo*, αἰώνιος, ad sæculum pertinens. *Ludi sæculares* a Romanis centesimo quoque anno celebrabantur pro incolumitate populi & reipublicæ. *Festus*: Sæculares ludi Tarquinii Superbi regis in agro sunt primum facti, quem Marti consecravit P. Valerius Poplicola Cos. quod populus R. in illo loco ante repertam aram quoque Diti ac Proserpinæ consecraverat in extremo Martio Campo, quod Terentum (al. *Terentum*) appellatur, demissam infra pedes fere viginti (V. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 4. *n.* 5.) in qua pro malis avertendis populus R. sacra facere solitus erat. Ludos postea sæculares & nonagesimo quoque anno facere ibi cœpit Popilius Lænate Duumviro sacrorum: in quibus hostiæ furvis est operatus tribus diebus totidemque noctibus. Ac deinde institutum est, centum post annos ut fierent. unde videntur sæculares appellati, quod centum annorum spatium sæculi habetur. Hæc *Festus.* Originem & causam horum ludorum ad miraculum refert *Val. Max. loc. cit.* quod ibi fuse persequitur. Quod vero centesimo quoque anno fierent, docet præter *Festum Censorinus de die nat.* c. 17. allatis fragmentis *Varronis*, & *Livii*. Alii tamen apud *eund. ibid.* scilicet Commentarii Quindecimvirorum, & D. Augusti edicta ostendunt, post centesimum decimum annum esse factos: unde *Horat. in carm. sæculari*, v. 21. Certus undenos decies per annos Orbis ut cantus referatque ludos, Ter die claro, totiesque grata Nocte frequentes. Quare *Censorin.* eum incertum esse ait, sicut incertum est, quot annorum spatio sæculum definiatur. *Plin. l.* 7. *c.* 48. *sub fin.* Minus miror, Stephanionem, qui primus Togatas saltare instituit, utrisque sæcularibus ludis saltasse, & D. Augusti, & quos Claudius Cæsar consulatu suo quarto fecit, quando sexaginta tres non amplius anni interfuere. *Suet. in Claud.* c. 21. Fecit & sæculares, quasi anticipatos ab Augusto, nec legitimo tempori reservatos. Quare vox præconis irrisa est, invitantis more solemni ad ludos, quos nec spectasset quisquam, nec spectaturus esset: cum superessent adhuc qui spectaverant, & quidam histrionum producti olim, tunc quoque producerentur. Hæc *Sueton.* ¶ *Sæculare carmen*, quod sæcularibus ludis cani consuevit a selectis pueris & puellis: quale habemus ab *Horatio* compositum post *Epod.* ¶ Ecclesiasticis Scriptoribus sæcularis est profanus, ethnicus, gentilis, *secolare*. *Tertull. de cor. Mil.* c. 7. Litteræ sæculares. *Sedul. in epist. ad Macedonium.* Sæcularia studia. *Sidon. initio concion. post epist.* 9. l. 7. Historia sæcularis. *Tertull. in exhortat. ad castit. sub fin.* Feminæ quædam sæculares. *h. e.* Dido, & Lucretia. ¶ Sunt qui scrib. *secularis*. V. in fin. vocis sequent.

SÆCULUM, & *poetice per syncop.* Sæclum, i, n. *secolo*, αἰών, γενεά, longum annorum spatium, quod quidam apud *Serv. ad Æn.* 8. v. 508. & *ad Eclog.* 4. v. 5. definiunt esse triginta annorum: (quod *Plin.* de Druidibus tradit *sub fin. l.* 16.) alii centum ac decem: alii mille: *Varro l.* 5. *de L. L.* c. 2. *sub fin.* & *Festus* centum: & dictum esse ait *Varr.* a sene, quod longissimum spatium senescendorum hominum id putarunt. *Censorin. de die nat.* c. 17. duplex sæculum facit, naturale & civile: illud dicit esse spatium vitæ humanæ longissimum, partu & morte definitum: quare qui annos triginta sæculum putarunt, multum errasse videri. Quot autem anni longissimum humanæ vitæ spatium constituant, statui non posse: in libris ritualibus Etruscorum scriptum esse, initia sic poni sæculorum: quo die urbes constituerentur, de his qui eo die nati essent, eum qui diutissime vixisset, die mortis suæ primi sæculi modulum finire: eoque die qui essent reliqui in civitate, de his rursum ejus mortem, qui longissimam ætatem egisset, finem esse sæculi secundi. Hæc *Censorin.* Ex his vulgatior est *Varronis* sententia centum annos sæculo tribuentis. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 37. Quo etiam major vir Numa habendus est, cum illam sapientiam constituendæ civitatis duobus prope sæculis ante cognovit, quam eam Græci natam esse senserunt. *Plaut.* secundum eos, qui mille annorum sæculum faciunt, *Mil.* 4. 2. 87. Qui mille annorum perpetuo vivunt, ab sæculo ad sæclum. ¶ Sæpe ponitur indefinite pro quovis longo tempore. *Virg.* 8. *Æn.* v. 508. Sed mihi tarda gelu, sæclisque effeta senectus Invidet imperium. *Cic. Fam.* 11. *ep.* 14. *a med.* Victoria nuntiata, in multa sæcula videbamus rempublicam liberatam. *Id.* 4. *Acad. c.* 5. *a med.* Nihil ne tot sæculis summis ingeniis, maximis studiis explicatum putamus? *Virg.* 2. *Georg.* v. 295. multa virum sæcula. *molte età*. & *Plin. in Paneg.* c. 55. Ibit in sæcula, fuisse Principem, cui florenti & incolumi nunquam

quam nisi modici honores decernerentur. *passerà alla posterità*. & *Sil. l.* 12. *v.* 312. factoque in secula ituro Lætantur tribuisse locum. *Lucan. l.* 10. *v.* 553. potuit discrimine nullo Cæsaris una dies in famam & secula mitti. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 98. jam stare sutam, remisque superbam Poscere, quae vehat, rebusque in secula tollat. *Cic. Phil.* 2. *c.* 21. Hujus rei ne posteritatem quidam omnium seculorum immemorem fore. & 4. *c.* 1. *ad fin.* Nihil ex omnium seculorum memoria tale cognovi. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 20. Nihil immutat sempiternis seculorum ætatibus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 449. & *Æn.* 6. *v.* 235. & *l.* 12. *v.* 826. per secula. *h. e.* per multas ætates, longo tempore. *Pallad. in Octobr. tit.* 11. Curae agrorum seculorum. *h. e.* posteri temporis. ¶ Item metonymice pro hominibus, qui aliquo seculo vivant, & pro moribus seculi. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 19. Nec seculorum reliquorum judicium pertimescere. *Terent. Eun.* 2. 2. 15. Olim isti fuit generi quondam quæstus apud seclum prius. *Stat.* 11. *Theb. v.* 591. interea longum cessante magistro (*Charonte*) Crescat opus, totisque expectant secula ripis. *h. e.* animæ defunctorum transvehendæ. *Horat. l.* 3. *od.* 6. *v.* 17. fecunda culpæ secula. *Virg.* 1. *Georg.* 468. Impiaque æternam timuerunt secula noctem. *Id.* 1. *Æn. v.* 295. Aspera tum positis mitescent secula bellis. *Tacit. de Germ. c.* 19. Nemo illic vitia ridet: nec corrumpere & corrumpi, seculum vocatur. *costume del secolo, moda*. Sic *Albinovan. ad Liv. v.* 43. Quid (*prodest*) tenuisse animum contra sua secula rectum. *h. e.* contra vitia hominum sui temporis. Adde *Martial. l.* 9. *epigr.* 28. Hinc dictum est *seculum aureum*, *argenteum*, *aneum*, *ferreum* a moribus hominum, qui tum vivere, ut in *Ætas* dictum est. V. *Ovid. Met.* 1. *a vers.* 90. *Virg.* 6. *Æn. v.* 795. aurea condet Secula qui rursus Latio, regnata per arva Saturno quondam. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 446. Hic habitant vario faciem distincta metallo Secula certa locis: illic glomerantur ahena, Hic ferrata rigent, illic argentea candent. ¶ Huc pertinet, quod secla de hominibus, & de brutis animalibus, eorumque natione, genere, ac sobole frequenter a *Lucretio* usurpantur, ut *l.* 5. *v.* 864. Laniger... que simul pecudes & bucera secla. & *l.* 3. *v.* 754. fera secla ferarum. & *l.* 2. *v.* 502. secla pavonum. & *l.* 5. *v.* 1085. cornicum secla vetusta. & *l.* 1. *v.* 467. & *l.* 5. *v.* 540. secla hominum. & *l.* 6. *v.* 722. & 1107. nigra virum, percoctaque secla calore. & *l.* 5. *v.* 630. Scriptorum secla priorum. *h. e.* antiqui scriptores. *Id. l.* 1. *v.* 201. Multaque vivendo vitalia vincere secla. *molti animali*. & *vers.* 1090. & *l.* 5. *v.* 789. & *vers.* 986. e terra vesci mortalia secla. & *l.* 1. *v.* 20. & *l.* 2. *v.* 173. propagare secla. Adde *Stat.* 11. *Theb. v.* 592. ¶ In sing. num. *Id. l.* 4. *v.* 1220. Et muliebre oritur patrio de semine seclum. & *l.* 2. *v.* 1077. cujusque sient secli. ¶ Christianis Scriptoribus *seculum* est mundus, & vita hæc mortalis, *mondo*, *secolo*, *vita mortale*. *Prudent. Cathemer.* 5. *v.* 109. Fessos ille vocat per freta seculi. & *περὶ στεφ.* 2. *de S. Laurent. in fin.* Et servientem corpori Absolve vinclo seculi. *Paulin. Nolan. ep.* 25. *sect.* 33. *ad fin.* Si hoc seculum noctem putes, quod conversione gentium serenatum est. *Sedul. l.* 4. *v.* 291. caduca vagi contemnens culmina secli. Adde *Hieronym.* & *Augustin.* plurim. in locis. ¶ Item Gentilium & Ethnicorum vita ac disciplina. *Tertull. in exhortat. ad castit. cap. ult.* Videamus etiam seculi exempla, quæ sæpe nobis in testimonio posita sunt. ¶ Sunt qui scrib. *seculum*, quos probant *Jun. in not. ad Tertull. de Pallad. c.* 1. & *Dausqu. in Orthograph.* tum ex notatione, quod sit non quidem a *sene*, ut vult *Varr.* sed vel a *se*, & *solo*, vel a *sequor*, vel a *sero*: tum quod quidam græci scriptores *σίκυλα* scripserint. Sed multo graviora sunt argumenta diphthongum asserentium, nomi multorum Cæsarum, veteres Lapides apud *Gruter.* & *Spon.* veteres libri, & *Virgil. Carpensis* apud *Manut. Cellar.* & *Pier. ad Virg. Ecl.* 4. *v.* 46. quos non sequi religio est.

SÆPE, adverb. *spesso*, *sovente*, *frequentemente*, *spesse volte*, *πολλάκις*, frequenter, crebro. *Terent. Hec.* 3. 1. 28. Nam sæpe est, quibus in rebus alius ne iratus quidem est. *Liv. lib.* 23. *cap.* 15. Sæpe vi, sæpe sollicitandis principibus, &c. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 7. *sub fin.* Sæpe clamitans, liberum se esse. *Cic.* 3. *Offic. c.* 27. Quod etsi sæpe dictum est, dicendum tamen est sæpius. *Id. pro Quint. c.* 1. M. Junius in hac causa multum & sæpe versatus. *Id. initio l.* 1. *de Invent.* Sæpe & multum hoc mecum cogitavi. *Id. Fam.* 13. *ep.* 42. *extr.* Iterum sæpiusque te rogo. *Id. pro Font. c.* 8. Pecuniam semel atque iterum, ac sæpius invitissimi dare coacti sunt. *Id.* 2. *de Invent. c.* 4. *ad fin.* Comitem illum suum inclamavit semel & sæpius. *Id. pro Quint. c.* 31. Quorum sæpe & diu ad pedes jacuit stratus. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 27. *a med.* Vinum ægrotis prodest raro, nocet sæpissime. *Id.* 2. *de Fin. c.* 13. Quod vos interdum, vel potius nimium sæpe dicitis. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 8. *a med.* Si separatim hæc causa minus sæpe tractatur. *Plin. l.* 13. *c.* 6. Oleum sæpius die capulandum. *più volte al dì*. & *l.* 7. *c.* 15. *ad fin.* Sæpius mense. *Id. l.* 17. *c.* 22. *a med.* Vitem sæpius justo fodere. *più del dovere*. ¶ *Sæpius* frequenter sine ulla comparatione adhibetur. *Virg.* 2. *Æn. v.* 455. qua se dum regna manebant, Sæpius Andromache ferre incomitata solebat. *Charis. l.* 4. *pag.* 240. *Putsch.* hunc locum solœcismis accenset, cum relativum, *h. e.* comparativum pro absoluto ponitur: sed usitatissimum est omnibus scriptoribus. ¶ Additur ornatus causa ablativus *numero*, & a multis tanquam una dictio pronuntiatur & scribitur. *Cic. de Senect. c.* 1. Sæpe numero admirari soleo. *Gell. l.* 3. *c.* 16. Gigni hominem septimo rarenter, nunquam octavo, sæpe nono, sæpius numero decimo mense. Adde *Cæsar. l.* 1. *B. Gall. c.* 33. & *Sallust. in Catil. c.* 54. & 37. ¶ Bene sæpe, *molte spesse*, ait *Ennius* apud *Gell. l.* 12. *c.* 4. ¶ *Sæpeque*, & sæpe. *Cato* apud *eund. l.* 3. *c.* 7. *ad fin.* ¶ Ex hoc adverbio positivum, vel comparativum nomen non legi, inquit *Priscian. l.* 5. *pag.* 602. *Putsch.* Superlativum posuit *Cato Nepos*: Ex ære alieno sæpissimam discordiam fuisse. *Id. Priscian. l.* 15. *pag.* 1016. oblitus sui, *sæpior* ab Antiquis dictum fuisse, scribit.

SÆPICULE, *alquanto spesse volte*, diminut. a sæpe. Frequens est *Apuleio*, ut *l.* 1. *Metam.* Lacrymæ sæpicule de gaudio prodeunt. & *l.* 6. Me sæpicule commonebant. Adde *l.* 2. & 9. &c. Habet & *Plautus Cas.* 5. 3. 39. Sæpicule peccas. Sed *Priscian. l.* 3. *pag.* 610. *Putsch.* legit *sæpiuscule*, quod magis secundum analogiam est a *sæpius*, quam a *sæpe sæpicule*.

SÆPIO &c. V. *Sepio*.

SÆPIOR, &

SÆPISSIMUS. V. in *Sæpe* in fin.

SÆPIUSCULE. V. *Sæpicule*.

SÆTABIS. V. *Setabis*.

SÆVE, *crudelmente*, *ὠμῶς*, crudeliter, sævitre. *Sueton. in Tiber. c.* 59. Multa sæve & atrociter factitavit. *Flor. l.* 3. *c.* 7. Adeo sæve in captivos consulebatur, ut, &c. *Plin. l.* 30. *c.* 2. *de Nerone*. Sævius nos replevit umbris. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 504. Lumina Gorgoneo sævius igne micant. *h. e.* irativs. *Lucan. l.* 7. *v.* 171. impia bella sæve gerere. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *ante med.* Quidam imperitandi parum prudentes, aut sævius, aut lenius agendo, rem domini corrumpunt. *con troppo rigore*. & *l.* 1. *alq. ad fin.* Sunt loca, quæ tepent hieme, sed æstate sævissime candent. *intollerabilissimamente*. & *Sueton. in Claud. c.* 2. Aliquem sævissime coercere. *Lucan. l.* 8. *v.* 492. facere omnia sæve Non impune licet. *ὠμῶς*.

SÆVIDICTUM, i, n. *parole aspre*, *bravate*, sævum dictum. *Terent. Phorm.* 1. 4. 36. Ne te iratus suis sævidictis protelet. *Alii leg.* tuis sævidicis dictis.

SÆVIDICUS. V. diction. præced.

SÆVIO, is, ii, itum, n. 4. *incrudelire*, *infierire*, *χαλεπαίνω*, sævus sum in aliquem, crudeliter ago. *Sallust. in Catil. c.* 10. Fortuna sævire, ac miscere omnia cœpit. *Liv. l.* 3. *c.* 43. *a med.* Sævite in tergum, & in cervices nostras: pudicitia saltem in tuto sit. *Justin. l.* 12. *c.* 3. Hostili odio sævire in suos. *Sueton. in Aug. c.* 13. In captivum non sine verborum contumelia sævisse. *Liv. l.* 28. *c.* 34. *a med.* Neque se in obsides innoxios, sed in ipsos, si defecerint, sæviturum. *Ulpian. Dig. l.* 20. *tit.* 5. *leg.* 1. *circa med.* Sævire in se. *h. e.* sibi manus inferre. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 31. *extr.* In pecuniam & famam multorum damnationibus & bastis sævire. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 180. sævire flagellis in aliquem. ¶ *Leniter sævire* simile ac lente festinare. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 4. Leniter qui sæviunt, sapiunt magis. *h. e.* qui iram compescunt, & severitate parca utuntur. ¶ Cum dativo, *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 148. Qui mihi nunc sævit, sic tibi parcat Amor. Adde *Tibull. l.* 1. *el.* 5. *v.* 46. ¶ Cum infinito, *Ovid. Met.* 1. *v.* 200. cum manus impia sævit Sanguine Cæsareo Romanum exstinguere nomen. *sævis* pro *sævitis*. ¶ Cum accusat. communi. *Plaut. Epid.* 5. 1. 31. Memento, si quid sæviunt senes, suppetias mihi ferre. ¶ Passive impersonaliter *Justin. lib.* 39. *c.* 3. *a med.* A nullo unquam majorum suorum in feminas sævitum. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 49. Intellecto, in quos sæviretur. *Vellej. l.* 2. *c.* 120. *ad fin.* Cum in captivos sæviretur a Germanis. ¶ De iis, qui verbis, minis, increpationibus vehementius insurgunt, & excandescunt. *Plaut. Cas.* 3. 3. 20. Here mi, nimium sævis. *Virg.* 6. *Æn. v.* 544. ne sævi, magna sacerdos: Discedam. *Terent. Andr.* 5. 2. 27. Ah ne sævi tantopere. *Virg.* 1. *Æn. v.* 133. sævit animis ignobile vulgus. ¶ Pro fortiter facere, strenue se gerere, *Martial. de Spectac. epigr.* 6. Belliger invictis quod Mars tibi sævit in armis, Non satis est, Cæsar: sævit & ipsa Venus. ¶ Sæpe de bestiis dicitur, cum irascuntur, efferantur, furunt, & in morsus ruunt. *Phædr. l.* 5. *fab.* 2. *v.* 14. Panthera cuncta vastans sævit irato impetu. *Ovid.* 11. *Met. v.* 396. lupus sævit rabieque fameque. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 613. stabulis qualis leo sævit opimis Luxurians, spargitque famem. *Virg.* 3. *Georg. v.* 434. anguis sævit agris. *Id.* 5. *Æn. v.* 257. sævit canum latratus in auras. *Gell. l.* 7. *c.* 1. *a med.* Canes in alios sævientes. & *l.* 9. *c.* 11. *a med.* Corvus ubi satis sævierat, &c. *Apul. l.* 4. *Metam.* Sæviens venter. *h. e.* præ fame quasi latrans. ¶ Hinc adhibetur ad exprimendum ursorum fremitum. *Spartian. in Geta, c.* 5. Agni balant, porcelli grunniunt, ursi sæviunt, leones rugiunt. *Virg.* 7. *Æn. v.* 17. Setigerique sues, atque in præsepibus ursi Sævire, ac formæ magnorum ululare luporum. ¶ Transfertur ad res inanimas, ut mare, ventos, hiemem, morbos, &c. cum maxime vim suam produnt, & veluti furunt. *Sallust. in Jug. c.* 8. Ubi mare magnum esse, & sævire ventis cœpit. *Lucret. l.* 1. *v.* 276. sævitque minaci murmure pontus. & *l.* 3. *v.* 1001. mare sævibat fluctibus. (pro *sæviebat*: quod in verbis quartæ conjugat. rarum non est.) *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 13. *sub fin.* Cum sævire ventus cœpisset. *Horat. l.* 4. *od.* 14. *v.* 27. fluvius sævit, & diluviem minitatur agris. *Senec. in Hippol. v.* 766. sævit solstitio medius dies. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 459. immodico nec frigore sæviat Ursa. *Id. de VI. consul. Honor. v.* 241. aonique vapora Sæviat aucta suis. *Id. de B. Gild. v.* 515. pestifer aut sævit. *Horat. epod.* 3. *v.* 5. Quid hoc veneni sævit in præcordiis? *Gell. l.* 12. *c.* 5. *ante med.* Morbus sæviens. *Seren. Sammon. c.* 18. *v.* 322. At male digestis si crapula sæviet escis. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 451. *de Harpyiis*. Diripiunt, verruntque dapes fœdataque turbant Pocula: sævit odor. (Mox *v.* 493. Flagrat acerbus odor.) & *vers.* 499. Sævit utrinque fames. ¶ Similiter dicitur de immodicis animi affectibus. *Virg.* 7. *Æn. v.* 461. Sævit amor ferri, & scelerata insania belli. *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 24. dolor. *Horat. l.* 1. *od.* 25. *v.* 15. libido circa jecur. *Ovid.* 14. *Met. v.* 193. ira. *Gell. l.* 1. *c.* 11. *ad fin.* Orationem alicujus aut demis-

tam

sam jacentemque erigere, aut ferocientem sævientemque cohibere. ¶ *Sevire* dicitur etiam immodicus sonus, aut strepitus. *Sil. l.* 4. *v.* 93. propius propiusque sonoro Quadrupedum cornu tellus gemit: ac simul acer Vincentum lituos hinnitus sævit equorum. *Id. l.* 13. *v.* 600. sævit stridoribus arbor. *h. e.* valde strepit. Est qui legit *ourat*, sed minus recte.

SÆVIS, e. V. *Sævus* in fine.

SÆVITAS, atis, f. idem ac sævitia. *Prudent. in Rom. v.* 483. Cum sæpe morbos major armat sævitas. *Firmic. l.* 5. *c.* 5. Sævitate aliquem deterrere. *Apul. l.* 9. *Metam.* Eo indigens vel sævitatem. Al. legunt *scævitatem*. *h. e.* adversam fortunam, a σκαιός, sinister, adversus. *Gell. in præfat. quæ in quibusdam edition. est cap. ult. l.* 10. *a med.* Quo fit quorundam male doctorum hominum sævitas, & invidentia irritatior. Hic quoque al. reponunt *scævitas*, *h. e.* sinistra, & perversa voluntas.

SÆVITER, adverb. sæve. *Plaut. Pseud.* 5. 2. 3. Magis cogito, sæviter, blanditerne alloquar. *bruscamente*. *& Trin.* 4. 3. 53. Quid si egomet te velis nolo? *Cher.* ah nimium, Stasime, sæviter! Adde *Pæn.* 1. 2. 122, & *Acc.* apud *Non. c.* 11. *n.* 15. ¶ Gradus V. in *Sæve*.

SÆVITIA, æ, f. *sommo rigore, crudeltà, fierezza, barbarie, spietatezza*, ἀπήνεια, ὠμότης, asperitas, crudelitas, immanitas. Ejus instrumenta in homines *Senec. ep.* 14. enumerat. *Id. de Clem. c.* 23. Sævitia excedit fines, primum solitos, deinde humanos. *Cic.* 2. *Offic. c.* 7. Iis, qui vi oppressos imperio coercent, sit sane adhibenda sævitia, ut heris in famulos, si aliter teneri non possunt. *Id. in Partit. c.* 4. Orator sibi proponet delectationem in enarratione: in judicio aut sævitiam, aut clementiam judicis: in suasione aut spem, aut reformidationem deliberantis. *Plin. l.* 2. *ep.* 11. Immanitas, & sævitia. *Gell. l.* 20. *c.* 1. *ad fin.* Sævitiam pœnæ contemnere. *Sueton. in Calig. c.* 32. Sævitia dictorum factorumque. *& cap.* 27. ingenii. *Sallust. in Catil. c.* 34. Sævitia feneratorum. *& cap.* 50. *ante med.* belli. *Id. in Jug. c.* 7. hostium. *Justin. l.* 21. 2. 1. Sævitia grassari. *& ibid. ad fin.* Sævitiam exercere. *Sueton. in Calig. c.* 6. *extr.* reprimere. *Petron. in Satyr. c.* 94. Paululum intepescente sævitia. *Plin. l.* 29. *c.* 1. *circa med. de Archagatho medico*. A sævitia secandi urendique transiit nomen in carnificem. *Propert. l.* 1. *el.* 1. *v.* 10. Sævitiam duræ contudit Iasidos. *h. e.* asperitatem & duritiam animi amorem aversantis. ¶ In plur. num. *Sallust. in fragm.* apud *Augustin. l.* 2. *de civ. Dei*, *c.* 18. Quibus sævitiis, & maxime fœnore oppressa plebs, &c. ¶ De bestiis, *Plin. l.* 8. *c.* 40. *ante med.* Impetus canum, & sævitia mitigatur ab homine considente humi. V. *Sævio*. ¶ De rebus inanimis, *Sallust. in Jug. c.* 41. & *Plin. l.* 19. *c.* 8. *a med.* Sævitia hiemis. *rigore, furore*. & *Curt. l.* 8. *c.* 4. *circa med.* Jam cœli mitescente sævitia. *Plin. l.* 9. *c.* 32. *sub fin.* & *Vellej. l.* 2. *c.* 2. *extr.* Sævitia maris. *tempesta, furia*. & *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 23. ubi sævitiæ paulum gravis unda remisit. *Plin. l.* 3. *c.* 8. In eo freto est scopulus Scylla: item Charybdis mare verticosum: ambo clara sævitia. ¶ De immodicis affectibus *Colum. l.* 6. *c. penult.* Amoris sævitiam labore temperant. *la rabbiosa libidine*. de equo admissario loquitur. ¶ Sævitia annonæ, *rigoroso prezzo de' viveri*, caritas, difficultas, pretium immodicum, & pauperes quasi sæve torquens. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 87. Sævitiam annonæ incusante plebe, statuit frumento pretium.

SÆVITIES, ei, f. sævitia. *Tacit.* 11. *Ann. c.* 10. *extr.* Per sævitiem & luxum adegit Parthos, &c. *Apul. l.* 6. *Metam.* Canis sævitiem offula redimere, *& ibid.* Socrus sævitiem exsecrata. Ubique al. leg. *sævitia*.

SÆVITUDO, inis, f. idem ac sævitia. *Plaut. in fragm. Bacch.* apud *Non. c.* 2. *n.* 796. Vincula, virgæ, molæ, sævitudo mala fit pejor.

SÆVUS, a, um, *rigoroso, severo, crudele, fiero, barbaro*, ἀπηνής, ὠμός, χαλεπός, severus, rigidus, asper, durus, immitis, ferus, crudelis, inhumanus: fortasse a *scævus*, σκαιός. *Terent. Adelph.* 5. 4. 12. Ego ille agrestis, sævus, tristis, parcus, truculentus, tenax, duxi uxorem. *Id. Phorm.* 5. 1. 17. Conclusam hic habeo uxorem sævam. *h. e.* rabidam, iracundam, molestam. *Plaut. Bacch.* 4. 3. 3. Truculentus atque sævus senex. *Liv. l.* 34. *c.* 32. Tyrannus sævissimus & violentissimus in suos. *Virg.* 2. *Georg. v.* 128. Pocula si quando sævæ infecere novercæ. *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 63. Sed manibus qui sævus erit, &c. *h. e.* qui tam sævus erit, ut puellam suam verberet. *Id. l.* 1. *el.* 9. *v.* 61. sæva puella. *h. e.* amoris inimica, & precibus amantium dura. *Plaut. Amph.* 2. 3. 43. Ex amore hic admodum quam sævus est. *h. e.* iracundus. *Tibull. l.* 1. *el.* 2. *v.* 5. posita est nostræ custodia sæva puellæ. *h. e.* arcta, severa, impenetrabilis. *& eleg.* 5. *v.* 13. ne possent sæva nocere somnia. *h. e.* tristia, ominosa, & noxia. Quidem hic mallent *sceva*. *Horat. epod.* 12. *v.* 13. sæva verba. *aspre e pungenti*. ¶ Cum infinito *Horat. l.* 1. *ep.* 13. *v.* 30. Quælibet in quemvis opprobria fingere sævus. Adde *Sil. l.* 11. *v.* 7. ¶ De bestiis. *Tibull. l.* 4. *el.* 3. *v.* 22. Sævæ feræ. *Id. l.* 2. *el.* 6. *v.* 18. sævi lupi. *Propert. l.* 3. *el.* 14. *v.* 17. Sæva canum rabies. *Virg.* 3. *Georg. v.* 246. sævior leæna. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 64. *extr.* Animalia sævissima dentibus. ¶ De rebus inanimis. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 144. sævæ mensæ. *h. e.* in quibus humanæ carnes comeduntur. *Propert. l.* 3. *el.* 1. *v.* 27. sævi ignes. *Ovidius* 4. *Trist. el.* 4. *v.* 69. sævi ignes sunt fulmina. *Virg.* 9. *Æn. v.* 604. sævum gelu. *& lib.* 12. *v.* 890. sæva arma. *& lib.* 5. *v.* 270. sævus scopulus. *Stat.* 2. *Theb. v.* 83. sævus odor vini. *h. e.* quod ad sævitiam homines impellit. *Tacit. Hist.* 3. *c.* 83. Sæva ac deformis urbe tota facies. *sæva* propter cædes: *deformis* propter popinas, scorta, & luxum. ¶ Sæpe dicitur de ventis & mari. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 12. Inde Gyarum venimus sævo vento, non adverso. *h. e.* vehementi. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 32. sæva hiems. *h. e.* hibernum tempus, quo mare turbatum esse solet, atque adeo clausum navigantibus, exceptis piratis & avaris, ut est apud *Plin. l.* 2. *c.* 47. *sect.* 47. *extr. Harduini*. *Plaut. Mil.* 2. 5. 4. sævi fluctus. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 413. sævæ tempestates. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 620. mare sævum. *h. e.* importunum. *Virg.* 7. *Æn. v.* 719. sævus Orion. *h. e.* procellas inducens. *Justin. de freto Siculo l.* 4. *c.* 1. Torrens fretum non solum citato impetu, verum etiam sævum. *h. e.* naufragia afferens. Sic *Propert. l.* 3. *eleg.* 17. *v.* 8. Sæva Malea. *& lib.* 1. *el.* 17. *v.* 6. sævas increpat aura minas. ¶ De aliis præterea rebus. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 413. sævum & durum bellum. *Martial. l.* 5. *epigr.* 77. sæva toxica. *Id. l.* 4. *epigr.* 53. sævum metallum. *h. e.* ferrum. *Id. l.* 9. *epigr.* 28. sævæ volsellæ. *h. e.* quæ cum dolore pilos vellunt. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 26. Gravia & sæva damna inferre. *& cap.* 5. Quæ sibi belligeranti sæva, vel prospera evenissent. *h. e.* adversa. Hic etiam mallet aliquis *sceva*. ¶ Sævi joci, apud *Horat. l.* 1. *od.* 33. *v.* 10. sunt ejus, qui jocatur simul, & lædit. ¶ De affectibus vehementioribus, unde homines turbari vehementius, aut sævire solent. *Propert. l.* 2. *el.* 18. *v.* 14. sæva ira. *Virg.* 12. *Æn. v.* 406. sævus horror. *Id. Eclog.* 8. *v.* 47. amor. *Id.* 1. *Æn. v.* 29. sævi dolores. *Propert. l.* 3. *el.* 24. *v.* 8. sævior fletus. *h. e.* amarior, & cruciabilior. *Id. l.* 1. *el.* 7. *v.* 81. sævus metus. *& el.* 17. *v.* 9. sævæ querelæ. *h. e.* diræ, & imprecationes. ¶ Aliquando est acer, fortis, strenuus, bellicosus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 103. Sævus ubi Æacidæ telis jacet Hector. *& lib.* 12. *v.* 107. maternis sævus in armis Æneas acuit Martem, & se suscitat ira. ¶ Item magnus, si *Servio* credimus *ad Æn.* 1. *v.* 8. ita interpretanti illud *Ennii*: Induta fuit sæva stola. Adjicit huc & illud *Virgil.* modo allatum. Fatetur tamen & *fortem* intelligi posse. ¶ Item potens, terribilis. *Virg.* 1. *Æn. v.* 142. Non illi imperium pelagi, sævumque tridentem, Sed mihi sorte datum. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 21. Terreat ut sæva falce Priapus aves. ¶ *Sævum* adverbii vice. *Stat.* 3. *Theb. v.* 389. incurvi sævum rubuere ligones. *Sil. l.* 1. *v.* 398. Cui sævum arridens. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Pros.* in *fin.* sævumque frementes. ¶ *Sævis*, e, pro *sævus*. *Ammian. l.* 29. *c.* 5. *post med.* (*al. c.* 13. *extr.*) Suppliciorum sævium repertor.

SAGA, æ, f. *strega, maga, ammaliatrice, maliarda*, φαρμακεύτρια, mulier versuta, & saga, quæ multa scire vult: & speciatim venefica, quæ malis artibus, & præsertim pravis superstitionibus boni aliquid, vel mali cuipiam conciliat. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 31. Sagire, sentire acute est; ex quo sagæ anus, quia multa scire volunt: & sagaces dicti canes. *Fest.* in *Sagaces*. Saga dicitur mulier perita sacrorum. *Horat. l.* 1. *od.* 27. *v.* 21. Quæ saga, quis te solvere Thessalis Magus venenis, quis poterit deus? *Tibull. l.* 1. *el.* 2. *v.* 41. Nec tamen huic credet conjux tuus, ut mihi verax Pollicita est magico saga ministerio. *Colum. l.* 1. *c.* 8. *& cap.* 11. *a med.* Haruspices, sagasque, quæ utraque genera vana superstitione rudes animos ad impensas, ac deinceps ad flagitia compellunt, ne admiserit. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 7. *v.* 29. Sagave punicea defixit nomina cera, Et medium tenues in jecur egit acus. Adde *Martial. l.* 7. *epigr.* 53. *& lib.* 11. *epigr.* 50. ¶ Et quia hujusmodi aniculæ conciliandis amoribus sæpe adhibentur; *saga* pro lena ponitur, *ruffiana*. *Nonius cap.* 1. *n.* 86. Sagæ mulieres dicuntur feminæ ad libidinem virorum indagatrices: unde & sagaces canes dicuntur ferarum quæsitores. *Lucil. ibid.* Ætatem & faciem, ut saga & bona conciliatrix. *Turpil. ibid.* Non ago hoc per sagam pretio conductam, ut vulgo solent. *Tibull. l.* 1. *el.* 6. *v.* 23. sagæ præcepta rapacis Deferre. ¶ *Saga* pro *sago* V. *Sagum* in fin.

SAGACITAS, atis, f. *odorato fino de' cani*, ῥινηλασία, acuta vis odorandi in canibus. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 63. *a med.* Canum tam incredibilis ad investigandum sagacitas narium, tanta alacritas in venando. *Plin. l.* 9. *c.* 30. Polypus sepes transcendebat per arborem, nec deprehendi potuit, nisi canum sagacitate. ¶ Dici potest etiam de aliis sensibus. *Senec. ep.* 93. *a med.* Valetudo, vires, forma, sagacitas sensuum, hæc omnia æstimatorem desiderant. ¶ Transfertur ad animum & significat solertiam, acumen, calliditatem. *avvedutezza, sagacità, penetrazione*, ἀγχίνοια. *Cic.* 3. *Verr. c.* 41. Utrum admonitus, an tentatus, an, qua est iste sagacitate in his rebus, sine duce ullo, sine indice pervenerit ad hanc improbitatem, nescio. *Id.* 6. *Verr. c.* 12. *extr.* Tuam tantam fuisse sagacitatem, ut, &c. *Plin. l.* 2. *c.* 13. Hipparchi sagacitate compertum est, Lunæ defectum aliquando quinto mense a priore fieri. *Nep. in Alcib. c.* 5. Erat enim ea sagacitate, ut decipi non posset. *Val. Max. l.* 7. *c.* 3. *n.* 3. Quod temporis angustiæ negabant, sagacitate consilii assecutus est.

SAGACITER, *con finezza di odorato*, cum sagacitate, callide. Proprie dicitur de sensu odorandi. *Plin. l.* 10. *c.* 69. Vultures sagacius odorantur. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 30. Delphines non olfactus vestigia habent, cum olfaciant sagacissime. *Colum. l.* 7. *c. penult. circa med.* Canes villatici satis pulcre funguntur officio, si & advenientem sagacites odorantur, & latratu conterrent. *Al. leg.* sagacites adoriuntur, *h. e.* callide, astute. ¶ Translata enim refertur ad animum prudentem, peritum, vafrum, acutum in investigando, præsentiendo, *sagacemente, avvedutamente, furbescamente*, ἀγχίνως. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 51. *in fin.* Acuto homine nobis opus est, & natura usuque callido, qui sagaciter pervestiget, quid sui cives cogitent, sentiant, &c. *& lib.* 2. *c.* 44. *a med.* Omni mente in ea cogitatione versor, ut odorer quam sagacissime possim, quid sentiant judices, quid existiment, quid exspectent. *Liv. l.* 27. *c.* 28. Ibi duo duces sagaciter moti sunt, alter ad inferendam, alter ad cavendam fraudem. *Quintil. l.* 2. *c.* 8. Cum sagaciter fuerit intuitus,

cujus ingenium presso genere dicendi, cujus acri maxime gaudeat. Sueton. in Tiber. c. 57. Sagaciter perspicere naturam alicujus. Plin. l. 10. ep. 69. sub fin. Sagacius conquirere & explorare. Gell. l. 16. c. 12. Curiose & sagaciter conquirere.

SAGANA, æ, f. strega, idem quod saga, ut Priscian. docet l. 4. pag. 622. Putsch. Hinc apud Horat. epod. 5. v. 27. & lib. 1. sat. 8. v. 25. 41. & 48. nomen ptoprium est mulieria veneficæ.

SAGAPENOS. V. Sacondios.

SAGAPENUM, i, n. serapino, sagapeno, σαγάπηνον, succus herbæ ferulaceæ: de quo V. in Sacopenium. Plin. l. 19. c. 3. Laser Cyrenaicum adulteratur gummi, sagapeno, aut faba fracta. Id. l. 12. c. 25. in fin. Galbanum adulteratur faba, aut sagapeno. ¶ Scribitur & Sagapinum.

SAGARITIS, itidis, adject. f. ad Sagarim pertinens, qui est fluvius Phrygiæ, acceptis vastir amnibus, inter quos Tembrogio, & Gallo, in Propontidem influens: dictus etiam Singarius. Plin. l. 6. c. 1. Liv. l. 38. c. 18. & Ovid. 4. ex Pont. ep. 10. v. 47. Hinc Id. 4. Fast. v. 219. Fallit, & in Nympha Sagaritide desinit esse, &c.

SAGARIUS, a, um, ad sagum pertinens. Ulpian. Dig. 17. tit. 2. leg. 52. Quidam sagariam communionem inierunt. h. e. sagorum conficiendorum & vendendorum. Id. lib. 14. tit. 4. leg. 5. a med. Duas negotiationes exercere, puta sagariam, & linteariam. Inscript. apud Gruter. pag. 650. n. 2. Negotiator sagarius. ¶ Absolute Apul. l. 1. Metam. Sagariam facere. h. e. sagorum mercaturam. Al. leg. saccariam. ¶ Sagarius, ii, sagorum negotiator, aut artifex. Inscript. apud Gruter. pag. 650. n. 1. C. Terentio C. L. Pamphilo sagario. Alia apud Donium class. 9. n. 18. M. Austronius M. F. Pal. Nicephorus ob hon. Q. Q. Colleg. Sagarior. Romanor. Q. ex S. C. coire licet, &c.

SAGATUS, a, um, sago vestitur. Cic. in fragm. apud Non. cap. 14. n. 10. Descendi ad forum togatus, cum reliqui consulares sagati vellent descendere. Id. pro Font. cap. 11. Galli sagati, & bracati. Martial. l. 6. epigr. 11. Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia vestit: Vis, te purpureum, Marce, sagatus amem? ¶ Sagati cuculli, ex ea materia, qua saga fiunt, confecti. Colum. l. 11. c. 1. a med. Cultam vestitamque familiam utiliter magis habeat, quam delicate, id est munitam diligenter a frigoribus, & imbribus: quæ utraque prohibentur optime pellibus manicatis, & sagatis cucullis. Id. l. 1. c. 8. ante med. eadem fere verba habet: nisi quod quæ cuncta prohibentur pellibus manicatis, centonibus confectis, vel sagis cucullis. Sunt qui leg. hic sagis & cucullis: item qui utroque loco sagis cucullatis.

SAGAX, acis, di fino odorato, εὔρις, ῥινηλάτης, qui acutis est naribus in odorando, ut canes venatici: item qui alio quovis sensu pollet. Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 31. Sagire, sentire acute est: ex quo sagæ anus, & sagaces dicti canes. Plaut. Curcul. 1. 2. 17. de anu bibaci. Canem esse hanc quidem magis par fuit: sagax nasum habet. Ovid. de remed. Amor. v. 201. Nunc leporem pronum catulo sectare sagaci. Senec. in Hippol. v. 39. Nunc demissi nare sagaci Captent auras, lustraque pressu Quærant rostro. Ovid. in Halieut. v. 76. Venandique sagax virtus, viresque sequendi. Id. 11. Met. v. 599. Sollicitive canes, canibusque sagacior anser. h. e. aurium sensu præstantior. (V. Liv. l. 5. c. 47.) Plin. l. 8. c. 37. Murium palatus in gustu sagacissimus. ¶ Translate refertur ad animum, & est perspicax, acutus, solers, callidus, prudens, peritus, sagace, accorto, avveduto, scaltro, ἀγχίνοος. Cic. 2. de Fin. cap. 14. Homines hoc a belliis plurimum differunt, quod rationem habeant a natura datam, mentemque & acrem, & vigentem, celerrimeque multa simul agitantem, &, ut ita dicam, sagacem. Id. 5. Tuscul. c. 23. ad fin. Quid est autem in homine sagaci ac bona mente melius? Id. Catil. 1. c. 8. Homo ad custodiendum diligentissimus, ad suspicandum sagacissimus. Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 23. Nimis ejus indulgentia in Lepidum, ad hæc pericula perspicienda fecit eum minus sagacem. Lucret. l. 1. v. 368. sagaci ratione quærere aliquid. Justin. l. 1. c. 9. a med. Vir in conjecturis sagacissimus. Tacit. 4. Hist. c. 11. Civitas rimandis offensis sagax. Suet. in Claud. c. 15. Modo circumspectus & sagax, modo inconsultus ac præceps. Martial. l. 12. epigr. 89. Excogitavit homo sagax & astutus, Ne, &c. Justin. l. 38. c. 4. a med. Sagaciora ingenia. Horat. in fin. od. 4. l. 4. curæque sagaces Expediunt per acuta belli. ¶ Cum genit. Id. in art. Poet. v. 218. Utiliumque sagax rerum, & divina futuri. Colum. l. 1. in præfat. a med. Rerum naturæ sagacissimus. h. e. peritissimus. Sic Justin. l. 36. c. 2. Sagacissimus prodigiorum. Sil. l. 3. v. 344. Fibrarum, & pennæ, divinarumque sagacem flammarum. ¶ Cum infinito Ovid. Metam. 5. v. 146. Aethionque sagax quondam ventura videre.

SAGDA, æ, f. gemma porracei coloris. Plin. l. 37. c. 10. Sagdam Chaldæi adhærescentem navibus inveniunt, prasini coloris.

SAGENA, æ, f. rete da pescare, σαγήνη, retis piscatorii genus. Hesychius: Σαγήνη, πλέγμα τὶ ἐκ καλάμων εἰς θήραν ἰχθύων. Sagena, contextus ex calamis ad capturam piscium. Italis est nassa. In Glossis, & ab Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 13. a med. exponitur everriculum. Manil. l. 5. v. 678. Excipitur vasta circumvallata sagena. ¶ Quidam scrib. sagina.

SAGESTRE. V. Segestre.

SAGINA, æ, f. cibo da ingrassare, σιτεία, σίτευσις, cibus, quo quis pinguis efficitur. Varr. l. 3. R. R. c. 10. & Colum. l. 8. c. 14. sub fin. Facilis est anserum sagina. nam præter polentam, & pollinem ter die, nihil sane aliud dari necesse est. Varr. l. 3. R. R. c. ult. a med. Everriculo in litus educere vivam saginam. h. e. pisciculos minutos majoribus piscina inclusis in cibum præbendos. Plin. l. 9. c. 56. Cochlearum saginam commentus est sapa & farre, aliisque generibus, ut cochleæ quoque altiles ganeam implerent. ¶ Metonymice est ipsa pinguedo ex copia cibi, grassezza. Plin. l. 10. c. 50. Gallinæ ad saginam non omnes eliguntur, nec nisi in cervice pingui cute. Colum. l. 6. c. 27. Ut admissarius sagina hilaris pluribus feminis sufficiat. Justin. l. 21. c. 2. In segnitiam lapsus, saginam corporis ex nimia luxuria contraxit. Id. l. 38. c. 8. a med. Erat sagina ventris non homini, sed belluæ similis. Auson. in Ephemer. 1. v. 5. tibi causa somni Multa quod potas, nimiaque tendis Mole saginam. h. e. pinguem aqualiculum. ¶ Item ipsum animal sagina pinguefactum. Plaut. Mostell. 1. 1. 61. Bibite, pergræcamini, este, effercite vor, saginam cædite. ¶ Item locus, in quo animalia saginantur. Id. ibid. 1. 3. 78. Dier noctesque estur, bibitur, neque quisquam parsimoniam adhibet: sagina plane est. sagina hic potest esse etiam saginatio, aut helluatio. Id. Trin. 3. 2. 96. Aut aliquem ad regem in saginam herus se conjecit meus. In saginam potest significare etiam, ut fiat miles, aut gladiator. nam gladiatores largo cibo alebantur, ut infra dicetur. Et hoc verius est. ¶ Per synecdochen ponitur pro quovis cibo. Cic. pro Flacc. c. 7. ad fin. Nuper epulati, paulo ante omni largitione saturati Pergameni, quod Mithridates, qui multitudinem illam non auctoritate, sed sagina tenebat, se velle dixit, id sutores & zonarii conclamarunt. Juvenal. sat. 4. v. 67. propera stomachum laxare saginis. Nemesian. in Cyneg. v. 166. tunc consuetam minuisse saginam Profuerit, tenuesque magis retinere cibatus. Veget. de re veterin. l. 2. c. 45. Postea firmioribus cibis ad saginam pristinam revocandus. Justin. l. 44. c. 4. a med. Tanta pabuli lætitia est, ut nisi abstinentia interpellata sagina fuerit, pecora rumpantur. Plin. l. 9. c. 6. ad fin. Orca, dum saginam persequitur, in litus fluctibus propulsa, &c. Sueton. in Calig. c. 27. Cum ad saginam ferarum muneri præparatarum carius pecudes compararentur, ex noxiis laniandos adnotavit. ¶ Gladiatoria sagina, cibi valentiores, quibus gladiatores alebantur. Tacit. 2. Hist. c. 88. Singulis ibi militibus Vitellius paratos cibos, ut gladiatoriam saginam, dividebat. Propert. l. 4. el. 8. v. 25. Qui dabit immundæ venalia fata saginæ. Simile quippiam habet Senec. sub init. ep. 15. ¶ Metaphorice Quintil. l. 10. c. 5. a med. Forensibus certaminibus exercitatos, & quasi militantes, reficit ac reparat hæc velut sagina dicendi. h. e. jucunda ubertas & copia.

SAGINARIUM, ii, n. σιτιστήριον, locus in quo animalia saginantur. Varr. l. 3. R. R. c. 10. sub fin. de anserib. Ad saginandum eligunt pullos circiter sesquimenses: eos includunt in saginario, ibique polentam & pollinem aqua madefacta dant cibum.

SAGINATIO, onis, f. ingrassamento, σίτισις, actus saginandi. Plin. l. 8. c. 51. de suib. Pinguescunt LX. diebus, sed magis tridui inedia saginatione orsa.

SAGINATUS, a, um, ingrassato, σιτευτός, λιπαρός, pinguefactus. Varr. l. 2. R. R. c. 1. a med. Boves ad sacrificia publica saginati. Liv. l. 36. c. 17. Velut saginatus nuptialibus cœnis. Propert. l. 4. el. 1. v. 23. Parva saginati lustrabant compita porci. Plin. l. 8. c. 36. Ursi somno saginati. ¶ Tranrlate Id. l. 19. c. 4. ante med. Caule in tantum saginato, ut pauperis mensa non capiat. h. e. altili asparago. Colum. l. 2. c. 1. a med. Terra multorum annorum frondibus & herbis velut saginata largioribus pabulis. concimata. & Tacit. 4. Hist. c. 42. circa med. Ex funere reipublicæ raptis consularibus spoliis, septuagies sestertio saginatus. arricchito.

SAGINO, as, avi, atum, a. 1. ingrassare. λιπαρύνω, σιτίζω, sagina alo, pinguefacio, farcio. Varr. l. 3. R. R. c. 7. a med. Qui solent saginare pullos columbinos, quo pluris vendant, secludunt eos, cum jam pluma sunt tecti, deinde manducato candido farciunt pane. Colum. l. 6. c. 27. a med. Equus soborandus est largo cibo, & hordeo ervoque saginandus. Plin. l. 13. c. 4. sub fin. Sues ex palmulis saginantur. Id. l. 16. c. 6. Fagi glans glires saginat. ¶ Pro pascere, alere, satiare. Id. l. 9. c. 35. Cum exquisitis quotidie Antonius saginaretur epulis. Id. l. 33. c. 10. ad fin. Ptolemæum mille convivas, totidem aureis potoriis, mutantem vasa cum ferculis saginasse. Quintil. l. 12. c. 6. a med. Catuli ferarum molliore præda saginantur. ¶ Translate Cic. pro Sext. c. 36. Qui ab illo pestifero ac perdito cive jampridem reipublicæ sanguine saginantur.

SAGIO, is, a. 4. sentire, presentire, ῥινηλατεῖν. Cic. 1. de Divin. cap. 31. Sagire, sentire acute est: ex quo sagæ anus, quia multa scire volunt: & sagaces dicti canes. Is igitur, qui ante sagit, quam oblata res est, dicitur præsagire, idest futura ante sentire. Hæc Cicero.

SAGITTA, æ, f. freccia, strale, quadrello, bolzone, saetta, τόξευμα, βέλος, ἰός, ὀϊστός, jaculum, quod arcu emittitur, ex calamo vel ligno leviore, cui ferreum acutum spiculum, sæpe hamatum, præfigitur: & a posteriori parte pennæ, aut quippiam simile infigitur, ut recta provolet. Plin. l. 7. c. 56. Arcum & sagittam invenit Scythes Jovis filius: aliis sagittas Persen Persei filium invenisse dicunt. Id. l. 11. c. 53. Scythæ sagittas tingunt viperina sanie, & humano sanguine. irremediabile id scelus mortem illico affert levi tactu. Id. l. 16. c. 36. Nullus sagittis aptior calamus, quam in Rheno Bononiensi amne, cui & plurima inest medulla, pondusque volucre, & contra flatus quoque pervicax libra. Tacit. de Germ. c. 46. Sola in sagittis spes, quas inopia ferri ossibus asperant. (De Fennis loquitur.) Virg. 10. Æn. v. 131. nervo aptare sagittas. Ovid. 8. Met. v. 380. celerem Tegeæa sagittam Imposuit nervo, sinuatoque expulit arcu. & lib. 11. v. 324. curvavit cornu, nervoque sagittam Impulit, & meritam trajecit arundine linguam. Horat. l. 1. od. 29. v. 9. sagittas arcu tendere. Ovid. Heroid. ep. 16. v. 362. Figitur in jusso nostra sagitta loco. Cic. 6. Verr. c. 34. de Diana. Sagittæ pendebant ab humero: sinistra manu retinebat arcum. Id. 4. Acad. c. 28. Sagittis aliquem configere. Justin. in fin. l. 7. In prætereuntem

tem de muris sagitta jacta dextrum oculum regis effodit. *Id. sub fin. c. 9. l. 12.* Sagitta sub mamme trajectus. *Senec. in Herc. Oet. v. 1469* Sagittis ictus vitam exspuit. *Val. Flacc. l. 6. v. 698.* sagittas spargere. *Virg. Æn. 9. v. 590.* celeres intendere. *& l. 11. v. 590. & 858.* pharetra depromere. *& l. 12. v. 858.* nervo per nubem impellere. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 90.* jacere. *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 329.* arte dirigere. *Virg. Æn. 4. v. 69.* conjicere. *Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 63.* Pars cadit hamatis misere confixa sagittis. Nam volucri ferro tinctile virus inest. *Virg. 9. Æn. v. 632.* Effugit horrendum stridens adducta sagitta. ¶ Jungitur sæpe cum *jaculo*, ut apud *Virg. 10. Æn. v. 248.* Ocior & jaculo, & ventos æquante sagitta. *& lib. 9. v. 572. & l. 10. v. 754.* Hic jaculo bonus, hic longe fallente sagitta. Adde *l. 5. v. 68. & l. 9. v. 178. Cic. 2. Tuscul. c. 42. sub fin. & Lucan. l. 6. v. 212.* Differunt autem, quia *jaculum* latius patet, & de iis etiam missilibus dicitur, quæ manu jaciuntur. ¶ Sæpe sagittæ Cupidini tribuuntur a poetis: quia ut ait *Servius ad Æn. 1. v. 667.* amorem & libidinem sequitur punctura pœnitentiæ: vel quia, ut ipse, incertæ velocesque sunt. *Ovid. de remed. Amor. v. 157.* Vince Cupidineas pariter, Parthasque sagittas. *Horat. l. 2. od. 8. v. 15.* ferus & Cupido semper ardentes acuens sagittas Cote cruenta. *Lucret. l. 3. sub fin.* Sagittæ Veneris. *Stat. l. 3. silv. ult. v. 3.* Non metus, ne læsa fides, aut pectore in illo Alter amor; nullis in te datur ire sagittis. ¶ De scalpello, quo venæ aperiuntur detrahendo sanguini, *lancetta. Veget. de re veterin. l. 1. c. 25. a med.* Hæ venæ sagitta percutiantur. *& c. 43.* Sagittam injicies, ut non solum cutem, verum etiam peritonæum ipsum aperias. ¶ Apud rusticos *sagitta* est summa & tenuior malleoli pars. *Colum. l. 3. c. 17.* Sagittam rustici vocant novissimam partem surculi, sive quia longius recessit a matre, & quasi emicuit atque prosiluit: sive quia cacumine attenuata prædicti teli speciem gerit. *& c. 10. sub fin.* Si sagittam, id est superiorem partem malleoli, vituperandam censebant, cum esset eadem pars surculi frugiferi, &c. *Plin.* sic appellat malleolum, cum intortus fuerit. Ejus verba sunt *l. 17. c. 21. post init.* Sagittæ vocantur, cum intorti panguntur: iidem cum recisi nec intorti, trigemmes. *& mox.* Quidam seri vetant ossi eos, qui floruerint, fusculos. Sagittas serere minus utile, quoniam in transferendo facile rumpitur, quod intortum fuerit. *Colum.* intorquendi malleoli rationem improbat *l. 3. c. 18.* ¶ Est etiam herba in genere ulvarum, quam recentiores *sagittalem* vocant, & *linguam serpentis*, Græce *pistanam*. *Plin. l. 21. c. 17. sub fin.* ¶ In fabulis est signum cæleste spiculum habens ad pedes Equi, alteram partem ad humeros Ophiuchi. Occidit ortu Virginis, oritur cum Scorpione. Habet omnino stellas quatuor, unam in principio materiæ, alteram in medio, duas reliquas in eo loco, quo ferrum solet esse. Hac ferunt Herculem occidisse aquilam, seu vulturem, qui Promethei jecur rodebat. Alii tradunt, ea Cyclopas interfecisse, qui fulmen Jovi fecerant, quo Æsculapius ictus est. Hæc ex *Hygin. Poet. Astron. l. 2. c. 15. & l. 3. c. 14.* Hinc *Plin. l. 19. c. 31.* Assyriæ quinto Cal. Sept. & Sagitta occidit, & Etesiæ desinunt. *Id. l. 17. c. 18. a med.* Laurum seri ab occasu Aquilæ ad occasum Sagittæ. *Colum. l. 11. c. 2.* VIII. cal. Martii Sagitta crepusculo incipit oriri. ¶ Sagittæ Herculis felle Hydræ imbutæ, & ab eo in Œta Philoctetæ commendatæ, fatum Trojæ fuere. Responsum enim fuerat, Trojam sine his nunquam expugnatum iri. His ergo a Philocteta acceptis occisus est Paris, & Troja eversa. *Serv. ad Æn. 3. v. 402. Ovid. Met. 3. v. 334.*

SAGITTARIUS, a, um, *da saetta, saettevole*, ὀϊστικός, ad sagittas pertinens. *Plin. l. 16. c. 36. a med.* Sagittarius calamus. *h. e.* aptus ad sagittas faciendas. *Dictys Cretens. l. 4. c. 19.* Sagittarium certamen. ¶ *Sagittarius, ii*, sagittarum faber, *saettiere*, βελοποιός. *Aurel. Arcad. Dig. l. 50. tit. 6. leg. ult.* Sagittarii, ærarii, bracteatii. ¶ Item miles sagittis pugnans, *arciere, saettatore*, τοξότης. *Cæs.* multis in loc. *Sallust. in Jug. c. 5. Cic. Fam. 15. ep. 4. Plin. l. 6. c. 23. a med. & Curt.* sæpe. Erant hi in militia tum pedites, *fanti armati alla leggiera*, tum equites, *cavalleggeri*: utrique levis armaturæ. *Tacit. Ann. 2. c. 16.* Auxiliares Galli in fronte, post quos pedites sagittarii, exin legiones, & levis armatura cum equite sagittario. ¶ *Sagittarius a Cic. in Arat. v. 181. & Auson. in Eclogar. de Signis Cælestib. v. 8. & alibi* dictus *Arcitenens*, est unum ex duodecim signis Zodiaci inter Scorpionem & Capricornum, stellis quindecim constans secundum *Hyginum*. Dicitur esse Crotus, seu Crotus Panis & Euphemes Musarum nutricis filius, qui una cum Musis educatus, & præstans poeta evasit, & venandi, equitandique peritus: ob quæ merita in cælum Musarum precibus translatus est. Pingitur Centauri forma propter equorum studium: cauda satyri ad indicandam ejus cum Musis familiaritatem: quæ non minus eo sunt delectatæ, quam Liber satyris: atcumque tenens sagittantis habitu, propter venationem. Alii censent esse Chironem: ut *Senec. in Thyest. v. 861.* sed hic est potius sidus Centauri, in Australi parte cæli. V. *Centaurus. Hygin. fab. 224. l. 2. Poet. Astron. c. 27. & l. 3. c. 26.* Hinc *Plin. l. 30. c. 21.* Cum sol Sagittarium transit.

SAGITTATUS, a, um, *saettato*, τοξευθείς, sagitta ictus. *Cæl. Aurel. Tard. l. 2. c. 12. a med.* In bello quendam sagittatum, penetrato pulmone, convaluisse. ¶ Translate *Plaut. Trin. 2. 1. 16.* savii sagittatis percussus. *h. e.* instar sagittæ animum ferientibus: & respicit ad sagittas Cupidinis.

SAGITTIFER, a, um, *saettifero*, ὀϊστοφόρος, sagittas ferens. *Ovid. 1. Met. v. 468.* (& *Stat. 1. Achill. v. 416.*) Eque sagittifera prompsit duo tela pharetra. *Claudian.* sagittiferam pecudem vocat hystricem, spinis tanquam sagittis armatam, *in carm. de hystr. in fin.* ¶ Item sagittandi peritus. *Virg. Æn. 8. v. 725.* sagittiferi Geloni. *Catull. carm. 11. ad Fur. & Aurel. v. 6.* sagittiferi Parthi. ¶ Sagittarius, signum cæleste. *Manil. l. 2. v. 266.* Æstus a Geminis, Autumnus Virgine surgit, Bruma Sagittifero, Ver Piscibus incipit esse. Adde *vers. 500. & 560.*

SAGITTIGER, a, um, sagittifer. *Avien. in Phænom. Arat. v. 842.* Ora Sagittigeri, *h. e.* Sagittarii, sideris.

SAGITTIPOTENS, entis, βελοκράτωρ, sagittarius. *Cic. in Arat. v. 73.* Mente sagittipotens Solis cum sustinet orbem.

SAGITTO, as, a. 1. *saettare*, τοξεύω. sagittas ex arcu emitto, sagittas jaculor. *Justin. l. 41. c. 2.* Hos equitare, & sagittare magna industria docent. *Curt. l. 7. c. 5. extr.* Sagittandi celebris usus. *Solin. c. 19. a med.* (*al. c. 31.*) Cervi obvios se præbent sagittantibus.

SAGITTULA, æ, f. *saettuzza*, parva sagitta. *Apul. l. 10. Metam.* Illos puellos diceres tu Cupidines. nam & pinnulis, & sagittulis, & habitu cetero formæ præclare congruebant.

SAGMA, atis, n. & æ, f. *basto*, σάγμα, clitellæ, quibus onera a jumentis portanda imponuntur, Græca vox a σάττω, onero, onus impono. *Veget. l. 2. rei Veterin. c. 59* Exceptis his, qui deputati sunt Circo. vel quum mulorum, equorum, asinorumque genus sub sellis, aut sagmis solo tergo præstat officium. *Isidor. l. & c. ult. Orig.* femininum facit, Græci neutrum, ut & *Vulg. S. Scriptura Levit. 15. 9.*

SAGMARIUS, a, um, *da basto, somajo*, σαγματικός, ad sagma pertinens, clitellarius. *Lamprid. in Heliogab. c. 4. a med.* Senatusconsulta ridicula de legibus matronalibus, quæ pilento, quæ equo sagmario, quæ asino veheretur, quæ carpento mulari, &c. *Al. leg.* quæ equo, quæ sagmario. *Aurelian. in epist.* apud *Vopisc. in ejus vita, cap. 7.* Miles equum sagmarium suum defricet. Al. leg. *equum, & sagmarium.* Equus militem portans, sagmarius (sive equus, sive mulus sive asinus) ejus sarcinas.

SAGMEN, inis, n. verbena, seu herba pura: sed usus vocis fuit apud Latinos in sacris tantummodo, & legationibus. *Marcian. Dig. l. 1. tit. 8. leg. 8.* Sanctum dictum est a sagminibus. Sunt enim sagmina quædam herbæ, quas legati populi R. ferre solebant, ne quis eos violaret: sicut legati Græcorum ea, quæ vocantur κηρύκεια, ferunt. Similiter *sanctum* a *sagmine* ducit *Festus*: cujus verba sunt: Sagmina vocantur verbenæ, id est herbæ puræ, quia ex loco sancto arcebantur (*forte arcessebantur*) a Consule, Prætoreve, legatis proficiscentibus ad fœdus faciendum, bellumque indicendum: vel ab sanciendo, id est confirmando. Nævius: Jus sacratum Jovis jurandum sagmine. *Plin. l. 22. c. 2. ad fin.* Auctores imperii R. immensum quiddam & hinc (*h. e.* ex herbis) sumpsere, quoniam non aliunde sagmina in remediis publicis fuere, & in sacris, legationibusque verbenæ. Certe utroque nomine idem significatur, hoc est gramen ex arce cum sua terra evulsum: ac semper e legatis, cum ad hostes, clarigatumque mitterentur, id est res raptas clare repetitum, unus utique Verbenarius vocabatur. Quod ait *in remediis publicis*, intellige in expiationibus, & lustrationibus. *Liv. lib. 1. cap. 24.* Fecialis regem Tullum ita rogavit: Jubesne me rex, cum patre patrato populi Albani fœdus ferire? Jubente rege, sagmina, inquit, te, rex, posco. rex ait, pura tollito.

SAGOCHLAMYS, ydis, σαγοχλαμύς, genus vestis militaris, & sagi & clamydis formam referens. sagum enim erat Romana vestis, chlamys Græcorum: utraque suam formam habebat: quæ mixta in eadem veste sagochlamydem faciebant. Hujusmodi fuere palliolatæ tunicæ. Quid vero a sago distaret chlamys haud facile dictu est. *Valerian. Imp. in epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c. 14.* Huic dabis sagochlamydes aureas duas, fibulas argenteas inauratas duas. V. *Salmas.*

SAGRA, æ, f. Σάγρα, fluvius Magnæ Græciæ, limes olim inter Crotoniatas, & Locrenses: celebris prælio insigni, quo Crotoniatarum centum viginti millia a quindecim admodum millibus Locrensium fusa & fugata fuerunt. Ejus victoriæ fama eodem ipso die, quo parta est, in multis Græciæ ac Peloponnesi urbibus certo nuntiata est. Hinc ortum proverbium Græcorum, qui quæ affirmant, certiora esse dicunt, quam illa, quæ apud Sagram. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 2. & l. 3. c. 5. & Justin. l. 20. c. 3.*

SAGULATUS, a, um, sagulo indutus, sagatus. *Sueton. in Vitell. c. 11.* Urbem introiit paludatus, ferroque succinctus, sagulatis sumitibus, ac detectis commilitonum armis.

SAGULUM, li, n. *sajo, sajone*, ζωμά, χλαμύς. ἐπιθωρακίδιον, diminut. a *sagum*, & idem fere significans, gregariorum militum proprium. *Cic. in Pison. c. 23. a med.* Togulæ lictoribus ad portam præsto fuerunt: quibus illi acceptis, sagula rejecerunt, & catervam imperatori suo novam præbuerunt. *Virg. 8. Æn. v. 660. de Gallis Capitolium obsidentib.* Virgatis lucent sagulis. *Liv. l. 7. c. 34. extr. de P. Decio Trib. mil.* Sagulo gregali amictus, centurionibus item manipularium militum habitu ductis, ne, ducem circuire, hostes notarent. ¶ De sago imperatorio *Sil. l. 4. v. 518.* humeroque refulget Sanguineis patrium saguli decus. *Id. lib. 17. v. 527.* atque humeris imponit honorem Fulgentis saguli. *Liv. l. 30. c. 17. ad fin.* Munera regi decreverunt sagula purpurea duo cum fibulis aureis singulis, &c. *Id. l. 27. c. 19. extr.* Puero tunicam lato clavo, cum Hispano sagulo & aurea fibula, donat. ¶ Sagulis pro velis instructas lintres memorat *Tacit. l. 5. Hist. c. 23.* V. *Sagum.*

SAGUM, i, n. & Sagus, i, m. *saje, sajone*, σάγος, vestimentum militare, apertum, & fibula connexum, villosum, longius tunica, ex crassiore lana confectum, quod reliquis vestibus superinduitur. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 75. sub fin.* Repentino periculo exterriti

fini-

finistrae sagis involvunt, gladiosque distingunt. ¶ Quod militare fuerit, ostendunt & illa, *saga sumere*, *ad saga ire*, *in sagis esse*. Erat enim belli index, ut toga pacis: & non solum milites, sed etiam populus in urbe, exceptis consularibus (ut colligitur ex *Cicer. in fragment. epist.* apud *Non. c. 14. n. 10.* & *Phil. 8. c. ult.*) saga sumere solebant, majore aliquo tumultu exorto. *Cic. Phil. 5. c. 12.* Tumultum decerni, justitium edici, saga sumi dico oportere. *Id. Phil. 8. c. ult.* Quamquam hoc honore (*consulatus*) usi togati esse solent, cum est in sagis civitas; statui tamen a vobis ceterisque civibus, in tanta perturbatione reipubl. non differre vestitu. *Id. initio Phil. 14.* Propter cujus periculum ad saga issemus, propter ejusdem salutem redeundum ad pristinum vestitum censerem. Adde *Epit. Livii l. 72.* & *73.* & *Vellej. l. 2. c. 16.* Quibus omnibus locis de tumultu Italico sermo est. ¶ Apertum fuisse, illud probat, quod eo expanso homines per ludibrium in sublime jactabant. *Sueton. in Oth. c. 2.* Ferebatur vagari noctibus solitus, atque invalidum quemque corripere, ac distento sago impositum in sublime jactare. *Martial. l. 1. epigr. 4.* Ibis ab excusso missus in astra sago. *Tacit.* sagulis pro velis instructas lintres memorat *l. 5. Histor. c. 23.* ¶ De fibula *Varro* apud *Non. c. 3. n. 201.* & *c. 14. n. 10.* Cum neque aptam mollis humeris fibulam sagus ferret. *Tacit. de Germ. c. 17.* Tegumen omnibus sagum, fibula, aut si desit, spina consertum. Adde *Liv. l. 30. c. 17. ad fin.* ¶ Non omnia saga fibulam habuisse, ostendit *Claud. Imp. in epist.* apud *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c. 10.* Duo saga ad me velim mittas, sed fibulatoria, cum ipse miserim de nostris. ¶ De crassiore lana, & crasso *Martial. l. 6. epigr. 11.* Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia vestit. Vis, te purpureum, Marce, sagatus amem? *Id. l. 14. epigr. 159.* cujus lemma Tomentum Lingonicum. Vellera Lingonicis accipe rasa sagis. ¶ Gallicum, & Hispanicum sagum inter se, & a Romano diversa fuisse, multis probat *Ferrar. de re vestiar.* & ex illo *Taciti 2. Hist. c. 20.* Ornatum Cæcinæ municipia Italiæ, & coloniæ in superbiam trahebant, quod versicolore sagulo, braccas, barbarum tegmen, indutus togatos alloqueretur. *h. e.* gallico sagulo, quod virgatum *Virgilio 8. Æn. v. 660.* Si enim Romana forma fuisset, non offendisset. ¶ Etiam duces exercitus saga habebant, & tribuni militum, & centuriones: sed ex nobiliore materia. Exempla habes in *Sagulum*, & confer ex *Sallust. in fragment. l. 2. Historiar.* apud *Non. c. 14. n. 10.* ¶ Fuit etiam agrestium vestis, & pauperiorum. *Colum. l. 1. c. 8.* in cultu familiæ rusticæ *sagum* ponit. V. *Sagatus*. *Ulpian.* quoque *Dig. l. 34. tit. 2. leg. 24. in fin.* inter ea, quæ ad familiam vestiendam parata sunt. ¶ Etiam lana ipsa, ex qua saga texuntur, *sagum* dicitur. *Varr. l. 4. de L. L. c. 33.* Posteaquam transierunt ad culcitas, quod in ea sagum, aut tomentum, aliudve quid calcabant, ab inculcando culcita dicta. ¶ Et ipse pannus ita dici videtur, ex quo sagum fit. *Veget. de re milit. l. 4. c. 6.* Saga, ciliciaque tendunt, quæ impetum excipiunt sagittarum. *Veget. de re Veterin. l. 1. c. 42. circa med.* Jumentum loco calido statues, ac sagis cooperies diligenter. Adde *l. 2. cap. 39.* ¶ Masculino genere præter *Varron.* supra allatum usurpavit *Enn.* apud *Non. c. 3. n. 201.* tergum igitur sagu' pinguis opertat. & *Afran.* apud *Charis. lib. 1. pag. 81. Putsch.* Quod quadrati sunt sagi. & *Cic.* ipse *Verr. 3. cap. 38.* Cum iste civitatibus frumentum, coria, cilicia, sagos imperaret. *Plerique omnes leg.* saccos. ¶ Etiam *saga, æ, f.* Unde *sagas carulas* affert ex *Ennio Charis. loc. cit.*

SAGUNTINUS, a, um, ad Saguntum pertinens. *Sil. l. 1. v. 271.* Prius Saguntinus turbarunt classica portas. *Cato R. R. c. 8.* & *Plin. l. 15. c. 18.* Saguntinæ ficus. *Martial. l. 8. epigr. 6.* & *l. 14. epigr. 108.* Quæ non sollicitus teneat, servetque minister, Sume Saguntino pocula ficta luto. *Juvenal. sat. 5. v. 29.* Pugna Saguntina fervet commissa lagena. *Flor. l. 2. c. 6.* Destinatum Romanis fulmen Saguntino igne conflavit. *h. e.* quo Saguntum incensum est. *Liv. l. 21. c. 19. ad fin.* Saguntina clades. *Auson. epist. 22. v. 42.* fumus. V. vocem sequent. ¶ *Saguntini, orum,* Sagunti cives. *Petron. in Sat. c. ult. Liv. l. 21. sæpe,* &c. *Saguntium* pro *Saguntinorum* dixisse *Sallustium*, testis est *Charis. l. 1. pag. 115. Putsch.*

SAGUNTOS, & Saguntus, i, f. & Saguntum, i, n. Σάγουντον, urbs Hispaniæ opulentissima ultra Iberum, passus mille ferme a mari, condita ab Hercule, cum e cæde Geryonis rediens, mortuum ibi quendam Zacynthum, qui comes illi in ea expeditione fuerat, sepelisset: unde ejus muri Herculei dicuntur a *Silio l. 1. v. 273.* Ejus cives oriundi ab Zacyntho, adjectis postea ab Ardea colonis, in magnas brevi creverant opes, societate etiam cum Romanis inita: sed ab Annibale obsessi, & novem mensium fessi fame (qua humanis corporibus vesci coacti sunt) machinis, ferro, tandem ne se dederent, versa in rabiem fide, immani rogo in foro excitato, se suosque cum omnibus opibus ferro & igni corruperunt. *Liv. l. 21. c. 7. 8. 9. 12.* &c. *Flor. l. 2. c. 6. Sil. l. 1. a vers. 271.* & *l. 2. a vers. 457. Petron. in Sat. c. ult. Plin. l. 16. c. 40. ad fin. Stat. lib. 4. silv. 6. a vers. 83.* & *Val. Max. l. 6. cap. 6. n. 1. extern.* ¶ Fictilia Saguntina laudantur, post Samia, a *Plin. l. 35. c. 12. a med.* quamquam *Martial.* viliora fuisse significat *l. 4. epigr. 46.* & *l. 8. epigr. 6.* &c. V. *Saguntinus*. ¶ Neutro genere *Liv. l. 7. c. 18.* Saguntum oppugnatum. *Lucan. lib. 3. v. 350.* obsessum. Feminino *Stat. loc. cit.* immeritæque domos ac templa Sagunti. *Sil. lib. 3. v. 178.* Quod tanto cecidit molimine Graja Saguntos. *Liv. lib. 21. cap. 19.* excisa. *Pompon. Mela l. 2. c. 6.* illa fide, & ærumnis inclyta. *Aur. Vict. de vir. illustr. c. 42.* & *Eumen. in gratiar. act. ad Constantin. c. 3.* fœderata. *Auson. Edyll. 13. v. 30.* diruta. ¶ Verum nomen est Ζάκυνθος, Zacynthus, ut *Priscian.* monet *l. 2. pag. 561. Putsch.* a quo mutatis litteris factum Saguntum: unde quidam *Saguntum* scripsere. V. *Catamitus*.

SAGUS, gi, m. V. *Sagum*.

SAGUS, a, um, *presaga*, qui acute sentit, præsagus. V. *Sagio*. *Stat. 8. Theb. v. 204.* Ipse nihil certum saga clangoribus æther Præcinet. *Id. 1. Achill. v. 519.* Nunc sagas afflatus aves, nunc dira sororum Licia. Adde *Prudent. in Apotheos. v. 366.*

SAL, salis, m. & n. in sing. numero, at in plur. mascul. tantum, *sale*, ἅλς, ἅλες, mistum quiddam ex aqua marina & terra, quo in cibis condiendis & a putredine servandis utimur: a Græca voce allata per metathesim. *Sallust. in fragm.* apud *Charis. l. 1. pag. 82. Putsch.* & apud *Priscian. l. 5. pag. 644.* Neque salem, neque alia irritamenta gulæ quærebant. *Varr.* apud *Charis. ibid.* Nunc vidi, in convivio poni & sal, & mel. *Id. 1. R. R. c. 7. a med.* Ubi salem nec fossicium nec maritimum haberent, sed ex quibusdam lignis combustis, carbonibus salsis pro eo uterentur. *Colum. l. 6. c. 17.* Sive album in oculo bovis est, montanus sal, Hispanus vel Ammoniacus, vel etiam Cappadocus minute tritus, & immixtus melli vitium extenuat. *Cato* apud *Priscian. l. 5. pag. 659.* Ex sale, qui apud Carthaginienses fit. *Colum. l. 12. c. 53. ad fin.* In ferias substernitur sal coctum, sed modice infractum. *Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 64.* Sus quid habet, præter escam? cui quidem, ne putresceret, animam ipsam pro sale datam dicit esse Chrysippus. *Virg. 3. Georg. v. 403.* caseum parco sale contingere. *Plaut. Mert. 1. 2. 92.* salem in aquam indere. *Plin. l. 13. c. 6.* Sale aliquid aspergere. ¶ In plur. num. *Varr. l. 2. R. R. c. ult.* Quin aspergi solent sales: melior fossilis, quam marinus. *Colum. l. 7. c. 4. sub fin.* Cælestis aqua sub dio salibus durata. *Pallad. in Majo, tit. 9.* Vitia casei sunt, si sales nimios acceperit, &c. *Id. in Novembr. tit. 19.* Si sordet oleum, frictos & adhuc calentes sales injici jubent. Adde *Fabian.* apud *Charis. l. 1. pag. 82. Putsch.* Sal aut factitius est, aut nativus: hic aut marinus, aut fossilis. *Plin. l. 31. c. 7.* Sal omnis aut fit, aut gignitur: utrumque pluribus modis, sed caussa gemina, coacto humore, aut siccato. Siccatur in lacu Tarentino æstivis solibus, totumque stagnum in salem abit. Omnis talis sal minutus, atque non gleba est. Aliud genus ex aqua maris sponte gignitur, spuma in extremis litoribus ac scopulis. Hic omnis rore densatur. Sunt & montes nativi salis, ut in Indis Oromenus, in quo lapicidinarum modo cæditur renascens. Effoditur & e terra in Cappadocia. (V. *Cappadocus*.) Item per Africæ sitientia usque ad Ammonis Oraculum. (V. *Ammoniacus*.) Factitii varia genera: vulgaris, plurimusque in salinis, mari adfuso, non sine aquæ dulcis riguis, sed imbre maxime juvante, ac super omnia sole multo, non aliter inarescens. Galliæ, Germaniæque ardentibus lignis aquam salsam infundunt, &c. (V. loc. *Varron.* supra allatum ex *l. 1. R. R. c. 7.*) Hæc *Plin.* qui pergit docere, quomodo, & a quibus fiat ex cinere quercus, ex arundine & junco, ex muria salsamentorum, &c. variosque ejus colores refert, atque utilitates in medicina. ¶ Varro, inquit *Id. loc. cit. a med.* etiam pulmentarii vice sale usos veteres auctor est: & salem cum pane esitasse eos, proverbio apparet. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 17.* cum sale panis Latrantem stomachum bene leniet, *h. e.* tenuis & simplex cibus, qualis Veterum fuit, sine ullis ferculorum deliciis. Quod proverb. *Plin.* tangit, videtur esse illud *Cicer. de Amic. c. 19.* Verum illud est, quod dicitur, multos modios salis simul edendos esse ut amicitiæ munus expletum sit. *h. e.* diu multumque amicos eodem victu & consuetudine uti oportere. ¶ Huc pertinet *salem delingere*, cibo & victu uti. *Plaut. Pers. 3. 3. 25.* Nisi me hæc (*lingua*) defendet, numquam delinget salem. *Id. Curcul. 4. 2. 6.* Hic hodie apud me numquam delinges salem. *h. e.* cœnabis: & simul respicitur ad tenuem victum priscorum. Sic *Pers. sat. 5. v. 138.* regustatum digito terebrare salinum Contentus perages, si vivere cum Jove tendis. ἅλας τρώγειν. ¶ Hinc olim honoribus militaribus interponebatur, salariis inde dictis, magna apud antiquos auctoritate, sicut apparet ex nomine Salariæ viæ, quoniam illa salem in Sabinos portari convenerat. Ancus Marcius sex salis modios sex mille in congiarium dedit populo, & salinas primus instituit. *Plin. loc. cit.* ¶ A similitudine dicitur de vitio gemmarum, aut crystalli, cum parva veluti salis grana nitorem corrumpunt. *Plin. l. 37. c. 8. sub fin. de jaspidib.* Vitium est & breccis in iis nitor, & longe splendens, & sal. & *c. 6.* Vitia opali, si sal interveniat, aut scabritia, aut puncta oculis occurrentia. & *c. 2. ante med.* In crystallinis translucere quidquam, aut pallere vitium est: item sales, verrucæque non eminentes. & *circa med.* Infestantur crystalla scabro ferrumine, maculosa nube, item sale appellato. ¶ Magna in facere ejus auctoritas, quando nulla conficiuntur sine mola salsa. *Plin. cit. l. 31. c. 7. a med.* Hinc *Ovid. 1. Fast. v. 337.* Ante, deos homini quod conciliare valeret, Far erat, & puri lucida mica salis. ¶ Metonymice est mare, ἅλς *mare*. *Virg. 10. Æn. v. 214.* campos salis ære secabant. & *Æn. 1. v. 177.* Et sale tabentes artus in litore ponunt. & *l. 5. v. 848.* salis placidi vultum fluctusque quietos. & *vers. 866.* rauca assiduo longe sale saxa sonabant. *Id. 6. Æn. v. 697.* Stant sale Tyrrheno classes. & *lib. 3. v. 385.* salis Ausonii æquor. *Ovid. l. 2. ex Pont. ep. 2. v. 70.* Æquoreos scopulos ut cavat unda salis. *Valer. Flacc. l. 4. v. 721.* flumineo sic agmine frangit amari Vim salis. *h. e.* fluminum influxu maris salsitudinem minuit. Sic *Lucan. l. 10. v. 237.* Æquoreosque sales longo mitescere tractu. ¶ Metaphorice est dictum, lepos, urbanitas, facetiæ, jocus, propter acrem sensum, & quia est veluti condimentum sermonis, & quasi sapidam facit orationem, ut sal est condimentum ciborum, *detto frizzante, piccante, e graziosa, motto, arguzia, grazia, facezia*: & fere masculino genere. *Plin. l. 31. c. 7. a med.* Sal

adeo

adeo necessarium elementum est, ut transierit intellectus ad voluptatem animi quoque. nam ita sales appellantur: omnisque vitæ lepos, & summa hilaritas, laborumque requies non alio magis vocabulo constat. *Afran.* apud *Priscian. lib.* 5. *pag.* 659. *Putsch.* Quidquid loquitur, sal merum est. *Plin. l.* 3. *ep.* 21. *de Martiali.* Erat homo ingeniosus, acutus, acer, & qui plurimum in scribendo & salis haberet, & fellis. *Cic. de clar. Orat. c.* 34. P. Scipio omnes sale facetiisque superabat. *Id.* 2. *de Orat. c.* 23. *ad fin.* Cæsar inusitatum quidem nostris oratoribus leporem quemdam & salem est consecutus. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 13. Litteræ humanitatis sparsæ sale. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 19. In quo mihi videtur fuisse specimen humanitatis, salis, suavitatis, leporis. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *sub fin.* Plurimæ argutiæ facetissimi salis. *Id. l.* 18. *c.* 26. *sub fin.* Petulantiæ sales. *Senec. de vita beata, c. penult. circa med.* Tota illa comicorum poetarum manus in me venenatos sales suos effudit. *Ovid. sub fin. l.* 2. *Trist.* Candidus a salibus suffusis felle refugi: Nulla venenato littera mixta joco est. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 60. Bioneis sermonibus & sale nigro delectari. *h. e.* mordaci dicacitate. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 29. Salem istum in ridendis nobis nolite consumere. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 3. Lucilius sale multo Urbem defricuit. *Id. in art. Poet. v.* 269. At nostri proavi Plautinos & numeros, & Laudavere sales: nimium patienter utrumque. ¶ Item sapientia, calliditas, acumen. *Terent. Eun.* 3. 1. 9. Labore alieno magnam partam gloriam verbis sæpe in se transmovet, qui habet salem: quod est in te. *quod* ad totam sententiam refertur, ut & *Servius* docet ad *Æn.* 1. *v.* 39. ¶ Item venustas, elegantia, decor, etiam in rebus corporeis. *Nep. in Attic. c.* 13. Ipsum tectum antiquitus constitutum, plus salis, quam sumptus habebat. *più di buon gusto, &c. Catull. carm.* 85. *in Lesb. & Quint. v.* 3. nulla venustas, Nulla in tam magno est corpore mica salis. ¶ Item naturalis acrimonia, & siccitas, ariditas, ac quæ fame & siti oritur. *Plin. l.* 10. *c.* 72. Nullum interit fame, aut siti venenatum. nam neque calor his, neque sanguis, neque sudor, quæ aviditatem naturali salis augent. ¶ Olim *sale*, *lis*, n. dictum est. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 197. Sale sordidum. *Enn.* apud *Priscian. l.* 5. *pag.* 659. *Putsch.* Cæruleum spumat sale conferta rate pulsum. ¶ *Salis* in dat. plur. dixit *Fabianus* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 82. *Putsch.* Hærescunt infusis salis.

SALACACCABIA, orum, n. ἁλακακκάβια, cibi saliti, in ollis cocti: ab ἅλς, sal, & κακκάβη, olla, cacabus. *Apic. l.* 4. *c.* 1.

SALACIA, æ, f. Ἀμφιτρίτη, Nereis, dea maris, & aquæ. a *salum. Augustin. l.* 7. *de Civ. Dei*, *cap.* 22. *ex Varrone.* Venilia unda est, quæ ad litus venit: Salacia, quæ in salum redit. *Festus:* Salaciam dicebant deam aquæ, quam putabant salum ciere, hoc est mare movere. Quidam apud *Servium ad Æn.* 10. *v.* 76. putant eandem esse cum Venilia uxore Neptuni. Ipse *ad lib.* 1. *Georg. v.* 31. scribit, Salaciam dici a Cicerone in Timæo ipsam Tethyn. *& ad* 1. *Æn. v.* 724. ipsam Venerem sic vocari e mari ortam, & meretricum deam. *Cic. de Univers. c.* 11. Ut Oceanum Salaciamque Cæli satu, Terræque conceptu generatos editosque memoremus: ex his Phorcyn, Saturnum, & Opem. &c. *In libris sacerdotum populi R.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 22. Luam Saturni, Salaciam Neptuni, Horam Quirini, &c. Adde *Varron. l.* 4. *de L. L. c.* 10. *post med. Augustin. l.* 4. *de Civ. Dei*, *c.* 11. & *Apul. l.* 4. *Metam. & in Apolog.* ¶ Hoc vocabulo, inquit *Fest.* poetæ pro aqua usi sunt. Pacuvius: Hinc sævitiam Salaciæ fugimus, lætique munere vescimur Cereris.

SALACITAS, atis, f. *libido*, pruritus in Venerem. *Plin. l.* 10. *c.* 36. Columbæ & turtures octonis annis vivunt: contra passeri minimum vitæ, cui salacitas par. *& cap.* 39. Corrumpitur salacitate fecunditas. Adde *lib.* 9. *c.* 17.

SALACON, onis, m. σαλάκων. *Hesychio*, & *Suida* ita dicitur, qui totidem fere litteris ἀλαζὼν vocatur, idest superbus, arrogans, gloriosus, jactabundus. Quidam derivant a quodam viro nomine Salacone, qui cum pauper esset, se divitem simulabat. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 24. Cognosti meam causam, & istius salaconis iniquitatem. Legitur a quibusdam etiam *lib.* 16. *ep.* 18. sed is locus valde incertus est.

SALAMANDRA, æ, f. *salamandra*, σαλαμάνδρα, animal lacerti figura, stellatum, nunquam, nisi magnis imbribus, proveniens, & serenitate deficiens. Huic tantus rigor, ut ignem tactu restinguat, non alio modo, quam glacies. Ejusdem sanie, quæ lactea ore vomitur, quacumque parte corporis humani contacta, toti defluunt pili: idque quod contactum est, colorem in vitiliginem mutat. Nihil ex se gignit. Inter omnia venenata ejus scelus maximum est. Cetera enim singulos feriunt: salamandra populos pariter necare improvidos potest. nam si arbori irrepsit, omnia poma inficit veneno, & eos, qui ederint, necat frigida vi, nihil aconito distans. Quin imo si contacto ab ea ligno vel pede crusta panis incoquatur, idem veneficium est: vel si in puteum cadat. Tamen tale ac tanti veneni a quibusdam animalium, ut subus, manditur. Hæc ex *Plin. l.* 10. *c.* 67. *&* 68. *& lib.* 29. *c.* 4. *ante med.* Inter venena annumeratur etiam a *Marciano Dig. lib.* 48. *tit.* 8. *leg.* 3. Quod vero tradit *Plin.* de pilorum defluvio, confirmatur illo *Martial. l.* 2. *epigr.* 66. Hoc (*caput*) salamandra notet, vel sæva novacula nudat, &c. *& Petron. in Satyr. c.* 107. *extr.* Quæ salamandra supercilia tua excussit? cui deo crinem vovisti? & *Seren. Sammon. c.* 8. *v.* 107. Seu salamandra potens, nullisque obnoxia flammis, Eximium capitis tactu dejecit honorem.

SALAMINIACUS, a, um, ad Salaminam pertinens, Salaminius, Σαλαμινιακός. *Lucan. l.* 5. *v.* 118. dedit ille minas impellere belli, Ut Salaminiacum meminit mare. *h. e.* in quo Themistocles classem Xerxis devicit, ut est apud *Nepot. in Themist. c.* 4. *Justin. l.* 2. *c.* 12. *Plin. l.* 2. *c.* 25. *Juvenal. sat.* 10. *a vers.* 179. & *Gell. l.* 17. *c.* 21. Quo pertinet & illud *Silii l.* 14. *v.* 282. Et Salaminiacis quantam, Eoisque tropæis, &c.

SALAMINIUS, a, um, Σαλαμίνιος, ad Salaminam pertinens. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 46. Salaminii tropæi memoria. *Nep. in Themist. c.* 6. Salaminia victoria. V. vocem præced. *Horat. l.* 1. *od.* 15. *v.* 23. Teucer Salaminius. *Justin. l.* 2. *c.* 12. Salaminii freti angustiæ. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 62. *in fin.* Salaminius Jupiter. *h. e.* a Salaminiis Cypri cultus. *Plin. l.* 5. *c.* 31. Salaminiæ insulæ. *h. e.* contra Salaminam Cypri sitæ. ¶ *Salaminii*, *orum*, Salaminæ incolæ. *Cic. pro Arch. c.* 8. *sub fin. Plin. l.* 7. *c.* 56. *sub fin.*

SALAMIS, inis, & Salamina, æ, f. *Coluri*, Σαλαμίς, insula & urbs in sinu Saronico contra Eleusina, Æginæ proxima: ita dicta a Salamine Asopi filia. In ea regnavit Telamon Ajacis & Teucri pater. Prima positio Græca est: eaque in obliquis casibus utuntur *Cic.* 1. *de Offic. c.* 18. *ad fin. Plin. l.* 7. *c.* 16. *sub fin. Horat. Lucan. Senec. Trag.* &c. In recto *Salamis* est apud *Plin. l.* 4. *c.* 12. *ante med. & lib.* 5. *c.* 31. *Pomp. Mel. l.* 2. *c.* 7. *Ovid.* 14. *Met. v.* 759. *Manil. l.* 5. *v.* 30. Altera positio est Latina. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 46. Ante enim Salaminam ipsam Neptunus obruet, quam Salaminii tropæi memoriam. *Al. leg.* Salamina, *alii* Salaminem. *Justin. l.* 2. *c.* 7. De proprietate Salaminæ insulæ dimicatum fuerat. ¶ Alia est Salamis in Cypro, in ora ejus orientali, condita a Teucro Telamonis filio: qui quod reversus a bello Trojano, ultus non fuisset Ajacis inimicos, & præcipue Ulyssem, a quo ille victus in petitione armorum Achillis præ dolore sibi manus intulerat, a patre non receptus, in Cyprum navigavit, cognominemque patriæ suæ novam Salamina constituit. *Vellej. initio l.* 1. *Horat. l.* 1. *od.* 7. *a vers.* 21. *Plin. l.* 5. *c.* 31.

SALAPIANUS. V. *Salapitanus.*

SALAPINUS, a, um, ad Salapiam pertinens, urbem Apuliæ Dauniæ ad ostia Aufidi fluvii. *Lucan. l.* 5. *v.* 377. Salapina palus. Adde *Plin. l.* 3. *c.* 11. *a med.* & *Vitruv. sub fin. c.* 4. *l.* 1. ¶ *Salapini*, *orum*, ejus incolæ. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 27. *Vitruv. ibid.*

SALAPITANUS, a, um, Salapinus. *Liv. l.* 27. *c.* 28. Sensere Salapitani fraudem. *Priscian. l.* 2. *sub fin.* Quæ apud Græcos a nominibus urbium derivata, in *ιος* desinunt, apud Latinos in *tanus* plerumque efferuntur, ut Νεαπολίτης Neapolitanus, Τριπολίτης Tripolitanus. Similiter a Caralibus Caralitanus, a Salapia Salapitanus, a Gadibus Gaditanus, &c. Al. tamen apud *Liv.* leg. *Salapianus.*

SALAPITTA, æ, f. *guanciata*, *schiaffo*, ῥάπισμα, alapa. *Arnob. l.* 7. *pag.* 239. Delectantur dii stupidorum capitibus rasis, salapittarum sonitu atque plausu, factis & dictis turpibus, facinorum ingentium rubore. *h. e.* alapis histrionum, quibus os præbebant ad risum movendum. quod discimus ex *Martiale l.* 5. *epigr.* 62. O quam dignus eras alapis, Mariane, Latini: Te successurum credo ego Panniculo. *& lib.* 2. *epigr.* 72. Os tibi percisum, quantum non ipse Latinus Vilia Panniculi percutit ora sono. *Tertull. de Spectac. c.* 23. Placebit & ille, qui faciem suam contumeliis alaparum sic objicit, quasi de præcepto Domini ludat. Adde *Juvenal. sat.* 8. *v.* 192. ¶ Est qui leg. *salpicta.*

SALAPUTIUM, ii, n. salax mentula: a *salax & putus*, *h. e.* πόσθιον, vel ποσθίον, extrito r. Sic per jocum dicitur homo brevis staturæ: quemadmodum purissimum penem vocabat Horatium, & lepidissimum homuncionem Augustus, ut *Auctor vitæ Horatii* narrat. *Catull. carm.* 53. *de Licin. Calvo.* Dii magni, salaputium disertum! *Senec. l.* 3. *controvers.* 19. *a med. de eod. Calvo.* Imponi se supra cippum jussit (erat enim parvulus statura: propter quod etiam Catullus in hendecasyllabis vocat illum salaputium disertum.) & juravit, &c. Multas viri docti varias lectiones in hac voce commenti sunt, *salopygium*, *solopygium*, *salicippium*, *salapitium*, *solopachium*, &c. quibus immorari singulis, tædium est.

SALAR, aris, m. genus piscis, de quo *Auson. in Mosell. v.* 88. Purpureisque Salar stellatus tergora guttis. *& vers.* 128. Teque inter species geminas, neutrumque & utrumque, Qui necdum Salmo, nec jam Salar, ambiguusque Amborum medio Fario, intercepte sub ævo. *Sidon. l.* 2. *epist.* 2. *a med.* Ut nocturnis per lacum excursibus voracissimi salares in consanguineas agantur insidias.

SALARIANUS, a, um. *Plin. l.* 15. *c.* 23. laudat Salarianam castaneam, ut rotam & planam. Fortasse nomen habet a Salaria via, qua ex Sabinis Romam afferebatur.

SALARIARIUS, ii, m. cui salarium solvitur. *Ulpian. Dig. lib.* 17. *tit.* 1. *leg.* 10. *a med.* Nisi si salariarius fuit, &c. Al. leg. *salarium.*

SALARIUS, a, um, *di sale*, ἁλικός, ad sal pertinens. *Liv. l.* 29. *c.* 37. Vectigal etiam novum ex salaria annona constituerunt. ¶ *Salaria via* Roma in Sabinos ferebat: ita dicta, quod illa sal ad eos portari convenerat: quæ sunt verba *Plin. l.* 31. *c.* 7. V. *Sal. Festus:* Salaria via incipit a porta, quæ nunc collina a colle Quirinali dicitur. Salaria autem propterea appellabatur, quod impetratum fuerit, ut ea liceret a mari in Sabinos salem portari. *Liv. l.* 7. *c.* 9. Galli ad tertium lapidem Salaria via trans pontem Anienis castra habuere. *Martial. l.* 4. *epigr.* 64. *v.* 18. Illic Flaminiæ, Salariæque Gestator patet, essedo tacente. Adde *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 3. ¶ *Salarius*, *ii*, qui salsamenta vendit, *pizzicagnolo*, ταριχοπώλης. *Martial. l.* 4. *epigr.* 87. *ad libr. suum.* ad salariorum Curras scrinia protinus licebit, Inversa pueris arande charta. Adde *lib.* 1. *epigr.* 42. ¶ *Salarium*, *ii*, μισθοφορία, ὀψώνιον, stipendium, merces, annona, *provvisione*, *stipendio*, *salario*, *mercede:* proprie est annona salis, quæ olim dabatur militibus. *Plin. l.* 31. *c.* 7. *a med.* Sal honoribus etiam, militiæque interponitur, salariis inde dictis, magna apud antiquos auctoritate. *Id. l.* 34. *c.* 3.

Nec

Nec pudet Tribunorum militarium salariis candelabrum emere. *h. e.* tanti emere, quantum salarii nomine in annum dari solet Tribuno mil. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 132. alter enim, quantum in legione Tribuni Accipiunt, donat Calvinæ, vel Catienæ. ¶ Inde traductum ad significandam quamlibet erogationem, annonam, aut mercedem, in quacumque specie. *Sueton. in Ner. c.* 10. Senatorum nobilissimo cuique, sed a re familiari destituto, annua salaria, & quibusdam quingena constituit. *Senec. ep.* 97. Dati judicibus nummi sunt; & quod hac pactione turpius est, stupra insuper matronarum salarii loco exacta sunt. *Tacit. in Agric. c.* 42. Salarium proconsulari solitum offerri, Agricolæ Domitianus non dedit. *Martial. l.* 3. *epigr.* 7. Regis superbi sportulæ recesserunt. Nihil stropharum est: jam salarium dandum est. *h. e.* cœna recta. *Sueton. in Tiber. c.* 46. Pecuniæ parcus ac tenax, comites expeditionum nunquam salario, cibariis tantum sustentavit. *Eumen. de restaur. schol. c.* 11. Salarium me liberalissimi Principes in sexcenis millibus nummum accipere jusserunt. *Scævola Dig. lib.* 44. *tit. & leg. ult.* Salarium alicui constituere. *Id. lib.* 34. *tit.* 1. *leg.* 16. Salaria medico præstare. *Ulpian. lib.* 50. *tit.* 9. *leg.* 4. alicui decernere. *Id. lib.* 2. *tit.* 15. *leg.* 8. *post med.* Salarium annuum cuipiam, vel usumfructum relinquere.

SALAX, acis, *lussurioso*, ἀφροδισιαστικός, propensus in Venerem, turpi libidine pruriens, cupidus, incontinens. Videtur esse a *sale*, quia humore salso incitatur libido: unde Venus nata mari dicitur: vel a salio, ὀχεύω. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 771. Sitque salax aries; conceptaque semina conjux Reddat: & in stabulo multa sit agna meo. *Varr. R. R. c.* 9. Salaces galli. *Colum. l.* 7. *c.* 9. Suum quam salacissimos oportet esse mares. *Lactant. de Opific. Dei, cap.* 14. *a med.* Salaciora animalia plus jecoris habuissent. ¶ Per metonymiam de iis dicitur, quæ turpem libidinem provocant. *Ovid. de remed. Amor. v.* 799. Nec minus erucas aptum vitare salaces. *Martial. l.* 3. *epigr.* 75. salaces bulbi. Apud *eund. l.* 10. *epigr.* 48. & *Ovid. l.* 2. *de art. am. v.* 421. *herba salax* est eruca, quam stimulandæ Veneri aptissimam esse docet *Plin. l.* 19. *c.* 8. *a med. & lib.* 20. *c.* 13.

SALE, is, n. V. *Sal* in fine.

SALEBRA, æ, f. *sasso, o altro, che rende la strada difficile*, ἐξοχή, locus asper, & transitu difficilis, scrupi, spinæ, & hujusmodi, quibus via difficilis est: a *salio*, quia salire necesse est evadere volenti. Adhibetur fere in plurali num. *Propert. l.* 3. *el.* 14. *v.* 15. Luna ministrat equis: demonstrant astra salebras. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 52. Qui queritur salebras, & acerbum frigus, & imbres. *Colum. l.* 9. *c.* 8. Si necesse habuerimus longinquis itineribus apes advehere, curabimus, ne salebris sollicitentur. *Martial. l.* 9. *epigr.* 58. Nec quæ Flaminiam secant salebræ. ¶ Translate *Val. Max. l.* 9. *c.* 12. *n.* 6. *extern.* Urbanitatem dicti crebro anhelitu cachinnorum prosequutus, senile guttur salebris spiritus prægravavit. *Id. l.* 6. *c.* 9. *n.* 5. *extern.* Semel demum vultum mutavit, perquam brevi tristitiæ salebra succussum. ¶ Sæpe refertur ad orationem. *Cic. in Orat. c.* 12. *sub fin.* Herodotus sine ullis salebris, quasi sedatus amnis fluit: Thucydides incitatior fertur. *Id.* 2. *de Fin. c.* 10. Hic si definire, vel dividere didicisset: si loquendi vim, si denique consuetudinem verborum teneret, nunquam in tantas salebras incidisset. *& lib.* 5. *c.* 28. *ante med.* Proclivius currit oratio: venio ad extremum: hæret in salebra: cupit enim dicere, &c. *Martial. l.* 11. *epigr.* 91. Carmina nulla probas, molli quæ limite currunt, Sed quæ per salebras, altaque saxa cadunt.

SALEBRATIM, adverb. V. dictionem seq.

SALEBRATUS, a, um, salebris plenus, salebrosus. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. *a med.* Fluvius salebratis saxorum obicibus affractus, spumoso canescit impulsu. Al. leg. *salebratim. h. e.* quasi per salebras.

SALEBRITAS, atis, f. iter salebrosum, vix difficultas. *Apul. l.* 6. *Metam.* Saxum immani magnitudine procerum, & inaccessa salebritate lubricum.

SALEBROSUS, a, um, *sassoso, difficile da camminare, aspro*, ἀνώμαλος, τραχύς; lapidosus, scruposus, salebris plenus, asper, difficilis. *Apul. l.* 8. *Metam.* Sed & saxa gerebat, quæ salebrosa semita largiter subministrabat. *& lib.* 9. Mihi furfures apponebat incretos ac sordidos, multoque lapide salebrosos. ¶ Translate *Quintil. l.* 11. *c.* 2. *post med.* inde interruptus actionis impetus, & resistens ac salebrosa oratio, & qui dicit, ediscenti similis. *h. e.* quibusdam veluti salebris remorans impetum actoris, ut salebræ retardant progressum ambulantis. *Martial. l.* 12. *epigr.* 2. Lectores tetrici salebrosum ediscite Sanctram. *h. e.* difficilem, asperum, & in cujus lectione sæpius resistendum sit. *Sidon. in epist. præfixa carm.* 14. Omissa epithalamii teneritudine, per asperrimas philosophiæ, & salebrosissimas regulas stilum traxi.

SALENTINI, orum, m. Σαλεντῖνοι, pop. Italiæ in Messapia, nunc prov. Hydruntina, inter Apenninum montem, & sinum Tarentinum. Alteram enim occupabant Calabri, inter Apenninum, & ostium maris Adriatici. A plerisque tamen tota provincia comprehenditur sub Salentinis, & aliter Messapia dicta fuit. Orti sunt e Cretensibus, & Illyricis, qui societate cum Locrensibus inita, iis in locis consederunt. Ita vocati sunt a Salentino promont. in extremis ejus peninsulæ finibus sito; vel, ut ait *Festus*, a salo fortassis, quod pene circumquaque mari ambiantur, tenui tantum isthmo continenti annexi.

SALENTINUS, a, um, ad Salentinos pertinens. *Virg. Æn.* 3. *v.* 400. Et Salentinos obsedit milite campos. *Sil. l.* 8. *v.* 576. Salentinæ cohortes. ¶ Salentinum promontorium, *Plin. l.* 3. *c.* 23. & *Sallust.* apud *Servium ad loc. Virg. cit. Capo di S. Maria.* ¶ Scribitur & *Sallentinus*, ut in Fast. Consul. apud *Gruter. pag.* 296. *&* 297. *col.* 2. quod improbari non debet.

SALERNITANUS, a, um, ad Salernum pertinens. *Plin. l.* 13. *c.* 3. *extr. Valer. Max. l.* 6. *c.* 8. *n.* 3. L. Plotium proscriptum a Triumviris, in Salernitana latebra unguenti odore proditum constat. ¶ Est autem Salernum, olim locus præsidii & castrorum Romanis, in ora maris Tyrrheni, ut ex *Plin. l.* 3. *c.* 3. *Liv. l.* 32. *c.* 29. colligitur: postea oppidum & colonia deducta anno U. C. DLVIII. ut est apud *Liv. l.* 34. *c.* 45. & *Vellej. l.* 1. *c.* 15. agro colonis diviso, qui Campanorum fuerat. *Lucan. l.* 2. *v.* 425. rapidusque Salerni culta Siler. Adde *Horat. l.* 1. *epist.* 15. *v.* 1.

SALGAMA, orum, n. *robe in composta*, σάλγαμα, quæcumque condita ad victum in vasis servantur, interdum sicca, sæpe cum liquamine, & jure, ut mala, pyra, fici, uva, rapæ, &c. *Colum. l.* 12. *c.* 4. Post hoc præceptum locum, & vasa idonea salgamis præparari jubent. *Id. l.* 10. *v.* 117. Tempore non alio vili quoque salgama merce, Capparis, & tristes inulæ, ferulæque minaces Plantentur. *Id. l.* 12. *c.* 9. Sæpe suffundere jus debebit, nec pati sitire salgama. Adde *cap.* 4. *a med.*

SALGAMARIUS, ii, m. ἀλμάδαριος, qui salgama vendit, vel confisit. *Colum. l.* 12. *c.* 54. Deinde, sicut consueverunt salgamarii, decussatim ferramento lunato incidito. ¶ Salgamarius inscriptus fuit liber cujusdam C. Matii, in quo de salgamis condiendis agebatur. *Id. ibid. c.* 44.

SALIARIS, re, ad Salios pertinens. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 86. Saliare Numæ carmen laudare. *h. e.* quod Numa Saliis canendum proposuit in movendis ancilibus, priscis & ignotis verbis refertum. Unde *Quintil. l.* 1. *c.* 6. *ad fin.* (*al. c.* 11.) Et Saliorum carmina, vix sacerdotibus suis satis intellecta. *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* ult. *circa med.* Saliaria sacra. *Senec. ep.* 15. Cursus, & cum aliquo pondere manus motæ, & saltus, vel ille, qui corpus in altum levat, vel ille ut ita dicam, saliaris, aut, ut contumeliosius dicam, fullonius. ¶ *Saliares epulæ*, lautæ & opiparæ, quales erant Saliorum *Fest.* in *Salios*. Salios Saliare genus saltandi instituit: a quo appellati Salii: quibus per omnes dies, ubicumque manent, quia amplæ ponuntur cœnæ, siquæ aliæ magnæ sunt, Saliares appellantur. *Horat. l.* 1. *od.* 37. *v.* 2. nunc Saliaribus Ornare pulvinar deorum Tempus erat dapibus, sodales. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 9. Cum epulati essemus Saliarem in modum. Al. aliter leg. *Apul. l.* 4. *Metam.* Saliares se cœnasse cœnas crederet.

SALIATUS, us, m. officium, seu dignitas Saliorum. *Capitolin. in Marc. Antonin. Philos. c.* 4. In Saliatu omen accepit imperii.

SALICASTRUM, i, n. ἄμπελος ἀγρία, genus labruscæ in salictis nascens. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Est labruscæ similis, sed in salictis nascens, ideo distinguitur nomine, cum eosdem usus habeat, & salicastrum vocatur.

SALICTARIUS, ii, m. qui salictum curat, & ex eo materiam salignam viti pedandæ jugandæque parat. *Cato de R. R. c.* 11. ubi sunt qui lectionem mutant. ¶ Lupus salictarius apud *Plin. l.* 21. *c.* 15. herba est de sponte nascentibus, & in cibis usum habentibus, verius tamen oblectamentum, quam cibus. Officinæ inquit *Harduin.* lupulum passim vocant, & Galli *du Houblon*, nos *bruscandole*: & in salictis ac sepibus provenit.

SALICTETUM, i, n. idem quod salictum. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 7. *leg.* 3. idem de salicteto dicendum est. Alii leg. *salicto*, ut est apud *Haloandr.* Sed *Torrentin.* habet *salictete*.

SALICTUM, ti, n. *saleto, salicale*, ἰτεών, locus salicibus consitus, & ipsi salices; syncope a *salicetum*. *Cato R. R. c.* 1. *sub fin.* Vinea est prima: secundo loco hortus irriguus, tertio salictum, quarto oletum, quinto pratum, &c. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 14. *a med.* Accedit eo mons Gaurus, accedunt salicta ad Minturnas, &c. *Plaut. Aulul.* 4. 6. 9. Lucus crebro salicto oppletus. *Liv. l.* 29. *c.* 17. Cum forte intra salicta ignota ipsis laterent hostes. *Virg.* 2. *Georg. v.* 13. glauca canentia fronde salicta. *Ovid. Met.* 11. *v.* 363. Juncta palus huic est, densis obsessa salictis. *Colum. l.* 10. *v.* 332. Glauca salicta. *Enn.* apud *Ciceron. l.* 1. *de Divin. c.* 20. Per amœna salicta. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 53. sepes Hyblæis apibus florem depasta salicti. *h. e.* iulum flori similem, qui emittitur a salice sterili: cui insidentes apes succum hauriunt operi suo idoneum. ¶ Quod *Servius ad loc. cit. Virgilii*, & *Cincius* apud *Festum* in *Salicem*, dicunt esse virgulti genus, de humili ac teneri salice loquuntur, ex quo vimina fiunt. V. *Salix*.

SALIENS, entis, *saltante*, ἁλλόμενος, πηδῶν, qui salit. *Phædr. l.* 4. *fab.* 2. Fame coacta vulpis alta in vinea Uvam appetebat summis saliens viribus. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *ad fin.* Ex rupe in mare salientes. *Martial. l.* 1. *epigr.* 58. Et piscem tremula salientem ducere seta. *Ovid.* 14. *Met. v.* 343. Cum saliente graves ceciderunt grandine nimbi. *Id. Heroid. ep.* 20. *v.* 139. tentat salientem pollice venam. *il polso che batte.* Sic *Met.* 8. *v.* 606. pectora trepido salientia motu. *scil.* ob pulsum cordis. *& lib.* 6. *v.* 390. salientia viscera. *Lucret. l.* 4. *v.* 1193. & Venerem salientum læta retractant. *h. e.* τῶν ἀναβαινόντων. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 409. Farra deæ, micæque licet salientis honorem Detis. *h. e.* salis, qui in ignem conjectus & salit, & crepitat. Adde *Horat. l.* 3. *od.* 23. *v.* 20. Sic *Tibull. l.* 3. *el.* 4. *v.* 10. Farre pio placant, & saliente sale. ¶ *Saliens* dicitur aqua in rivis, quia lapillis cursum interrumpentibus, salit potius quam defluat: item in fistulis, & tubis, ob impetum scaturiendi, aut quia in altum salit, ut in fontibus arte factis videre est. *Virg.* 5. *Ecl. v.* 47. Dulcis aquæ saliente sitim restinguere rivo. *Ovid. de remed. amor. v.* 632. Et multam saliens incitat unda sitim. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. *ad fin.* Hæc amœnitas deficitur aqua salienti, sed puteos, ac potius fontes habet. sunt enim in summo. *acqua corrente.* & *Sueton. in Aug. c.* 82. Æstate apertis cubiculi foribus, ac sæpe in peristylo saliente aqua cubabat. Adde *Frontin. artic.* 9. *extr. & artic.* 11. &c. ¶ Hinc *salientes* dicuntur ipsi tubi, ac fistulæ, ex qui-

quibus aqua salit, & alio ducitur, *doccioni, sifoni, canna, cannelli*, σωλῆνες. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2.* Affirmo, mirifica suavitate te villam habiturum, piscina, & salientibus additis. *Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 1. leg. 15.* Labra, salientes, fistulæ quoque, quæ salientibus junguntur, quamvis longe excurrant extra ædificium, ædium sunt. *Vitruv. l. 8. c. 7.* In medio ponentur fistulæ in omnes lacus & salientes. *& cap. 3. ante med.* Ex hujusmodi locis & fontibus & in Asty, & ad portum Piræeum ducti sunt salientes, e quibus bibit nemo, propter, &c. *Plin. l. 36. n. 15. post med.* Agrippa lacus septingentos fecit, præterea salientes centum quinque, castella centum triginta. Adde *Frontin. de aquæductib. artic. 9. 10. 87. 103. 104.* &c.

SALIFODINA, æ, f. *miniera di sale, salina*, ἁλοπηγεῖον, locus, ubi nativus sal effoditur: & differt a *salina*, in qua arte fit. *Vitruv. l. 8. c. 3. ante med.* Fontes, & flumina, & lacus, qui per salisfodinas percurrentes, necessario salsi perficiuntur. ¶ Est qui leg. *salsifodina*.

SALIGINEUS. V. in voce sequenti.

SALIGNEUS, &

SALIGNUS, a, um, *di salice*, ἰτέϊνος, qui est ex salice. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 7. leg. 3.* Si quis saligneas virgas instituendi salicti causa defixerit. Est qui leg. *saliginosas*: quod minus probum videtur. *Colum. l. 6. c. 2.* Salignea clava. *Id. l. 9. c. 15. ad fin.* Saligneus qualus. *Cato R. R. c. 20.* Columellam cuneis salignis circumfigi oportet bene. *Colum. l. 7. c. 1.* Salignæ perticæ. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 22.* cerebrosus prosilit unus, Ac mulæ, nautæque caput, lumbosque saligno Fuste dolat. *Ovid. 2. Fast. v. 363.* verubus transsuta salignis Exta parant. *Id. Met. 8. v. 659.* saligno lectus. *Virg. 7. Æn. v. 632.* flectuntque salignas Umbonum crates. *h. e.* scuta a viminibus. *Petron. in Satyr. c. 135.* Saligna crates. *h. e.* canistrum.

SALII, orum, m. Σάλιοι, sacerdotes Martis apud Romanos, qui ancilia custodiebant, & certo tempore ea gestantes, saltantesque per Urbem discurrebant. *Varr. l. 4. de L. L. c. 15.* Salii a saltando, quod facere in Comitio in sacris quotannis & solent, & debent. *Fest.* Salios a saliendo, id est saltando, dictos esse, quamvis dubitari non debeat, tamen Polemon ait, Arcada quendam fuisse nomine Salium, quem Æneas a Mantinea in Italiam deduxerit, qui juvenes Italicos ἐνόπλιον saltationem docuerit. At Critolaus Saonem ex Samothrace, cum Ænea deos Penates qui Lavinium transtulerit, saliare genus saltandi instituisse, a quo appellatos Salios: quibus per omnes dies, ubicumque manent, quia amplæ ponuntur cœnæ, siquæ aliæ magnæ sunt, Saliares appellantur. Hæc *Fest. Virg. 8. Æn. v. 663.* Hic exsultantes Salios, nudosque Lupercos, Lanigerosque apices, & lapsa ancilia cælo Extuderat. *Cic. 3. de Orat. c. 51.* Non neglecta, ut mihi videtur, a Numa rege doctissimo, majoribusque nostris, ut epularum solemnium fides, ac tibiæ, Saliorumque versus indicant. ¶ Instituti sunt a Numa Pompilio. Origo hæc fuit. Cum Ægeriæ Nymphæ hortatu Numa Picum, & Faunum de ratione piandi fulminis consuluisset, illique Jovem cælo elicuissent, eumque cum Numa a Jove precatus esset, ille pollicitus est, se crastino die, exorto sole, Romani imperii diuturnitatis certa pignora daturum. Igitur Numa concionem advocavit, Jovis promissum enarravit, postero die adesse jussit. Ubi sequens dies illuxit, populusque universus affuit ad regiam, Numa prodiit, sub dio in solio acerno sedit, & exorto sole Jovem veneratus est, precatusque, ut promissum munus exhiberet. Tunc sine nubibus cælum ter tonuit, terque fulguravit, tandemque scutum ab omni parte recisum delapsum est, quod Romani ancile appellavere. Sed quoniam fors Imperii in illo scuto posita erat, ne forte hostes illud surripere possent, Mamurium inclytum ea tempestate fabrum ad se accivit, negotiumque dedit complura hujus similia effingendi. Quod opus cum ille exquisitissima absolvisset arte, scutum cæleste cum ceteris Numa misceri jussit, quod deinceps internosci non potuit. Optionem deinde ei artifici obtulit, quicquid vellet, a se postulandi. Mamurius non pecuniam, sed gloriam pro mercede petiit. Cum enim Numa illis diebus carmina quædam composuisset, quæ Salii per Urbem discurrentes in honorem Martis canerent, Mamurius petiit, ut nomen suum a Saliis in fine quorumlibet carminum recitaretur. Id, annuente Numa, per multa tempora observatum est. *Ovid. 3. Fastor. a vers. 259.* ¶ Numa duodecim juvenes elegit in Salios ex ordine Patricio, qui forma & virtute ceteris excellerent: qui Collini & Quirinales dicti sunt, teste *Servio ad Æn. 8. v. 285.* His alios duodecim Tullus Hostilius mox adjecit, ob votum, quod voverat, ut *Dionysius* ait, in bello contra Sabinos; ut *Livius l. 1. c. 20. & 27.* in prælio contra Fidenates & Vejentes, cum Romanis in aciem eductis, Albani a Romanis duce Metio Suffetio defecere. Hos Pavorios, & Pallorios dixere, ut *Serv. ibid.* tradit. Eo igitur hujus ordinis sacerdotium numero crevit, ut ad Collegium, & Collegii sacerdotum Magistratum redactum fuerit. Qui præerat Saliis Magister Saliorum (ut est apud *Val. Max. l. 1. c. 1. n. 9.*) & Præsul dicebatur. ¶ In sacris illis, quæ celebrabant, tunicis pictis induti erant, & æneis balteis supra tunicas cincti, ornatique prætextis, quæ subteminis punicei fibulis astrictæ erant, & trabeæ vocabantur: gestabant in pectore æneum tegmen, in capite pileos rotundos, & in altum fastigiatos, quos Romani apices appellabant: gladio accincti erant, manu dextra lanceam, aut virgam, aut aliquid hujusmodi tenebant: collo ancile ferebant, ibant per Urbem canentes carmina, laudantesque Martem armorum præsidem cum tripudiis, solemnique saltu, & in fine omnium carminum suorum Mamurium appellabant. *Lucan. l. 1. v. 603.* Et Salius læto portans ancilia collo. *& lib. 9. v.* 477. quæ lata juventus Patricia cervice movet. Adde *Stat. l. 5. silv. 2. v. 130.* ¶ Salios non Marti, sed Herculi attribuit *Virg. Æn. 8. v. 285.* & in *vet. Gloss.* assamenta (quæ sunt carmina Saliaria) dicuntur στίχοι ἐπὶ θυσιῶν Ἡρακλέους. Præterea *Octav. Herstunius* apud *Macrob. l. 3. Saturn. c. ult.* in libro, qui inscribebatur de sacris Saliaribus Tiburtium, & *Antonius Gnipho ibid.* docuere, Salios Herculi datos fuisse. Hoc autem ideo, quia, ut ait *Macrob.* is deus apud pontifices idem, qui Mars habetur: quod & *Varronis* auctoritas confirmat in *Sat. Menip.* Chaldæi quoque stellam Herculis vocant, quam reliqui omnes Martis appellant. Adde *Serv. ad Æn. 8. v. 285.*

SALILLUM, li, n. *saliera*, parvum salinum. *Catull. carm. 23. ad Fur. v. 19.* Quod culus tibi purior salillo est, &c. ¶ Munditiem in salillis, ut religiosa re, Veteres etiam pauperes affectabant. *Horat. l. 2. od. 16. v. 13.* Vivitur parvo bene, cui paternum Splendet in mensa tenui salinum. *Plaut. Trin. 2. 4. 90.* salillum animæ vocat ipsam animam ac spiritum, quo vivit corpus, & a putredine, quasi sale conditum, defenditur.

SALINACIDUS. V. *Salmacidus*.

SALINÆ, arum, f. *saline*, ἁλοπήγια, ἁλυκαί, locus, in quo sal paratur. V. *Salifodina*. Negant *Varr. l. 7. de L. L. c. 25.* & *Charis. l. 1. pag. 10. Putsch.* in singulari numero usurpari. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 53.* Salinæ ab ora maritima remotissimæ. *Plin. l. 31. c. 7.* Sal factitius plurimus in salinis, mari adfuso, non sine aquæ dulcis riguis, sed imbre maxime juvante, ac super omnia sole multo: non aliter inarescens. *& ibid. ad fin.* Ancus Marcius salinas primus instituit. *Colum. l. 10. v. 135.* Quæ dulcis Pompeja palus vicina salinis Herculeis. *h. e.* quæ sunt prope Herculaneum Campaniæ oppidum maritimum. ¶ Ludit in ambiguo *Cicero*, jocos & sales intelligens in illo *Fam. 7. ep. 32.* Parum diligenter possessio salinarum mearum a te procuratore defenditur. ¶ *Salinæ*, locus in Urbe ad portam Trigeminam. *Frontin. de aquæduct. artic. 5.* & *Liv. l. 24. c. 47. sub fin.*

SALINARIUS, a, um, ad salinas, vel ad sal pertinens, ut Areæ salinariæ, apud *Vitruv. l. 8. c. 3. circa med.*

SALINATOR, oris, m. qui in salinis versatur, qui sal conficit, aut vendit. Ut Salinatores ærarii, *Enn.* apud *Serv. ad Æn. 4. v. 244.* *h. e.* qui pro sale conficiendo & vendendo vectigal ærario pendunt. *Arnob. l. 1. pag. 70.* Salinatores, unguentarii, aurifices, aucupes. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1096. n. 4.* L. Lepidio L. F. An. Proculo mil. Leg. V. Macedon. &c. Salinatores civitatis Menapiorum ob merita ejus. ¶ *Salinator* cognominatus est M. Livius M. F. M. N. ex plebeja familia, quia vectigal novum ex salaria annona in Censura statuerat. *Liv. l. 29. c. 37.* ¶ Etiam in gente Oppia id cognomen fuit, ut L. Oppius Salinator. *Id. l. 35. c. 24.* ¶ *Salinator*, titulus mimi Laberiani. *Gell. l. 3. c. 12.*

SALINUM, ni, n. *saliera*, ἁλοδοχεῖον, vas in quo sal reponitur, tum ad mensæ usum, tum ad sacras oblationes. *Plaut. Pers. 2. 3. 14.* Tripartici homines, qui salinum servo obsignant cum sale. *Al. leg.* allium. *Pers. sat. 5. v. 15.* Est tibi far modicum, purum & sine labe salinum: Quid metuas? V. *Salillum. Stat. in fin. silv. 4. l. 1.* sed sæpe deis hos inter honores Cæspes, & exiguo placuerunt farra salino. *Liv. l. 26. c. 36.* Ut Senatores salinum, patellamque deorum causa habere possint. *Val. Max. l. 4. cap. 4. n. 3.* In C. Fabricii, & Q. Æmilii Papi domibus argentum fuisse confitear oportet, uterque enim patellam deorum, & salinum habuit. *Plin. l. 33. c. 12.* Fabricius imperatores plusquam pateram & salinum ex argento habere vetabat. *Arnob. l. 2. pag. 91.* Sacras facitis mensas salinorum appositu, & simulacris deorum. *Horat. l. 2. od. 16. v. 13.* Vivitur parvo bene, cui paternum Splendet in mensa tenui salinum. *h. e.* supellex, & res familiaris a patre relicta, diligenter & parce servatur, & administratur, quamvis tenuis sit. *Pers. sat. 5. v. 138.* ergustatum digito terebrare salinum Contentus perages, si vivere cum Jove tendis. *h. e.* modico victu contentus eris, & parco Veterum more, panem cum sale cœnabis, si pius ac religiosus esse cupis. V. *Sal.* ¶ Salinum in mensa pro aquali solitum esse poni, ait (*Cincius*, vel *Verrius*) cum patella, quia nihil aliud sit sal, quam aqua. *Festus.* ¶ Salinum cum sale in mensa ponere, figulis religiosi habetur: quod quondam in Esquilina regione figulo, cum fornax plena vasorum coqueretur, atque ille proxima eam convivatur, supermodum potus somno esset oppressus cum convivis suis; prætereuns quidam petulans, ostio patente, ex mensa salinum conjecit in fornacem: atque ita incendio excitato, figulus cum suis concrematus est. *Idem.* ¶ Masculino genere *Varr.* apud *Non. c. 15. n. 26.* Dicuntur enim patellæ, salini, acetabula, catini, pateræ.

SALIO, is, lei, & ii, itum, a. 4. *insalare, salare*, ἁλίζω, salem aspergo, sale condio. *Varr. l. 2. R. R. c. 2. sub fin.* Qua ratione oporteat pernas salire. *Cato R. R. c. 23.* Oleæ caducæ salientur. *Cels. l. 2. c. 18.* Pisces, qui solidi saliuntur. *Sisenn.* apud *Priscian. sub fin. l. 10.* Piscium saliendorum causa. ¶ Particip. *saliturus*, & *salitus*. *Nov. ibid.* Saliturus istæc mittam salem. *Cornel. Sever. ibid.* Ad quem saliti pumiliones afferebantur. *Id.* apud *Diomed. l. 1. pag. 372. Putsch.* Distractos, atque salitos. *Fabianus ibid.* Caro salita est diuturnior. *Colum. l. 6. c. 32.* Salitus thynnus. *Pallad. in Octobr. tit. 10.* Salita oliva. ¶ Sunt qui ubique liquidam geminant, *sallio*, *sallitus*, quod improbare non ausim: quamvis a *salis*, unde fit *salio*, nulla geminatio oriatur. ¶ Pro *salio* dixere etiam *salo*, vel *sallo*, *lis*, a. 3. *Sallust. in fragm.* apud *Priscian. loc. cit.* Parte consumpta, reliqua cadaverum ad diuturnitatem sallerent. *Lucil. ibid.* Sallere murænas, mercem in frigidaria ferre. *Varr. l. 4. de L. L. c. 28. a med.* Sues primum occidere cœperunt domini, & ut servarent, salere. *Id.* apud *Diomed. loc. cit.* Mortuos sallunt. ¶ Hinc particip. *salsurus*, *Mummius. ibid.*

Istæc sum multo sola salsutus. ¶ *Salsat* V. infra suo loco.

SALIO, is, livi, & lii, & lui, saltum, a. 4. *saltare*, *balzare*, πηδάω, ἅλλομαι, saltum edo, salto. *Virg. 1. Georg. v. 449.* Tam multa in tectis crepitans salit horrida grando. *Plin. lib. 10. c. 38.* Aves vario meatu feruntur, & in terra, & in aere, ambulant aliquæ, ut cornices: saliunt aliæ, ut passeres, merulæ: currunt, ut perdices, rusticulæ. *Ovid. in Ibin, v. 558.* Inque maris salias, Glaucus ut alter, aquas. *Plaut. in fragm.* apud *Priscian. sub fin. l. 6.* Saliam in puteum præceps. *Id. Trin. 2. 2. 30.* Qui in amorem præcipitavit, pejus perit, quam si saxo saliat. *Liv. l. 2. c. 24.* Salire de muro, præcipitasque. *& cap. 39.* & *Ovid. in Ibin, v. 599.* Obseptis itineribus, super vallum saliunt. *Plaut. Mil. 2. 3. 8.* Metuo, ne in malum cruciatum insiliamus. *Pala.* tu sali solus. nam ego istuc insulturam nihil moror. *Id. Bacch. 3. 3. 24.* Hasta, disco, pugilatu, pila, saliendo exercere se. ¶ *Salire* in brutis est maris ἐν τῇ συνουσίᾳ. *Varr. l. 2. R. R. c. 7. a med.* Cum equus matrem ut saliret, adduci non posset. *& cap. 4. ante med.* Verres octo mensium incipit salire. Adde *lib. 3. c. 6. & 10.* & apud *Non. c. 2. n. 390.* Et passive *Id. R. R. l. 2. c. 2. a med. de ovib.* Neque pati oportet, minores quam bimas, saliri. *Ovid. 2. de art. am. v. 483.* Læta salitur ovis. ¶ *Salire*, emicare, celeriter emergere, prosilire, exsilire, *saltar fuori*. *Lucret. l. 1. v. 187.* E terraque exorta repente arbusta salirent. *Claudian. in præfat. ad III. consul. Honor. v. 3.* excussa salit cum tegmine proles. *h. e.* pullus aquilæ natus est rupto putamine. *Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 1. leg. 17. sub fin.* Personæ, e quarum rostris aqua salire solet. *Varr. l. 1. R. R. c. 13.* Cohortes interius compluvium habeant lacum, ubi aqua saliat. *h. e.* decurrat, defluat. V. *Saliens*. ¶ Pro palpitare, micare, subsilire, *battere*, *palpitare*, *tremolare*, πάλλω, πάλλομαι. *Ovid. 10. Met. v. 289.* saliunt tentatæ pollice venæ. *Plin. l. 10. c. 53.* Gutta in ovo salit, palpitatque. *Senec. in Herc. Oet. v. 708.* Stat terror animis, & cor attonitum salit. πάλλει ἡ καρδία. *Pers. sat. 3. v. 109.* visa est si forte pecunia, sive Candida vicini subrisit molle puella; Cor tibi rite salit? *Plaut. Pseud. 1. 1. 104.* Id futurum, unde unde dicam nescio: nisi quia futurum est: ita supercilium salit. V. *Salisator*. ¶ Pro *salii* in præterito dicere *salui*, non solum in compositis *adsilui*, *prosilui*, &c. sed & in simplici. *Diomed. l. 1. pag. 371.* *Salio* perfectum suavius enuntiari videtur *salii*, quam *salui*: sed plerique Veteres *salui* dixerunt. *Virg. 2. Georg. v. 384.* Mollibus in pratis unctos saluere per utres. *Priscian.* quoque *l. 10. pag. 906.* testatur se in quibusdam codicibus *saluere* invenisse. *Serv.* ad illud *3. Æn. v. 416.* Dissiluisse ferunt: hinc apparet, inquit, bene dictum, *unctos saluere per utres*. Est enim positivo *salio*, *salis*, *salui*. Illud quoque *Ovidii* e multis cum *Priscian. loc. cit.* sic legitur, *4. Fast. v. 805.* Per flammas saluisse pecus, saluisse colonos.

SALISATIO, onis, f. palpitatio, παλμός, a saliendo. *Marcell. Empir. c. 21. in fin.* Cordis pulsus, sive salisatio. *Gloss. vet.* Salisatio, παλμός. ¶ Scribitur & *salissatio*.

SALISATOR, & Salissator, oris, m. Salisatores, inquit *Isidor. l. 8. Orig. c. 9. ad fin.* vocati sunt, qui, dum eis membrorum quæcumque partes salierint, aliquid sibi exinde prosperum, seu triste significare prædicunt. *Muret. l. 9. var. lect. c. 6.* legit *salitores*. Huc pertinet illud *Theocr. Edyll. 3. v. 37.* Ἄλλεται ὀφθαλμός μευ ὁ δεξιός· ἆρά γ᾽ ἰδησῶ Αὐτάν; & *Plaut. Pseud. 1. 1. 103.* ita supercilium salit. & *Asin. 2. 2. 49.* Ergo mirabar, quod dudum scapulæ gestibant mihi.

SALISUBSULUS, Salius subsiliens. Legitur a nonnullis apud *Catull. carm. 17. ad Colon. v. 3.* Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat, In quo vel Salisubsuli sacra suscipiunto. *h. e.* pons tantæ firmitatis, ut in eo Salii salture securi queant. Addunt & illud *Pacuvii*: Pro imperio sic Salisubsulus vestro excubet. Alii apud *Catull.* leg. *Salisi ipsulis*: & versum *Pacuvii* spurium esse putant. *Ipsulas* dicunt esse lamellas in sacris adhibitas, specie virorum & mulierum. Idque *Festi* auctoritate confirmant. Apud *Fest.* habemus *ipsullices*, bracteas in virilem muliebremque speciem expressas. Et *subsillas*, quasdam lamellas sacrificiis necessarias; ab aliis *ipsillas* dictas. In quibus verbis varias lectiones multas comminisci facile quivis potest.

SALITIO, onis, f. actus saliendi: ut Salitio equorum, *il saltar a cavallo*. *Veget. l. 1. de re milit. c. 18.*

SALITOR, oris, m. in Gloss. vet. est ταριχευτής, *h. e.* salsamentarius. Quidam leg. apud *Cicer. 4. Attic. ep. 17. ad fin.* Litteras datas salitoribus Britanniæ. Sed plerique omnes, *datas a litoribus Britanniæ*. ¶ Quidam putant esse eundem ac salisatorem.

SALITURA, æ, f. *insalamento*, ἅλισις, conditura ex sale. *Colum. l. 12. c. 21.* Post salituram musti.

SALITUS, a, um. V. in *Salio*, sal aspergo.

SALIVA, æ, f. *scialiva*, *sputo*, *saliva*, *bava*, σίαλον, σίελος, humor in ore animalis, sputum. *Lucret. l. 4. v. 1102.* Affigunt avide corpus, junguntque salivas Oris. *& vers. 639.* ut serpens, hominis quæ tacta salivis Disperit. *Juvenal. sat. 6. v. 621. de Claud. Imp.* (quem in ira rictu spumanti fuisse, scribit *Sueton. c. 30.*) tremulum caput, & longa manantia labra saliva. *Colum. l. 6. c. 9.* Signa bovis febricitantis manantes lacrymæ, oculi compressi, fluidum saliva os, &c. *Plin. l. 28. c. 12. circa med.* Tussim sanat saliva equi triduo pota. *Catull. carm. 23. in Fur. v. 15.* A te sudor abest, abest saliva, Mucusque, & mala pituita nasi. *h. e.* nunquam sudas, nunquam exspuis. *Id. carm. 77. in Gallum, v. 8.* & *Senec. 3. de Ira, c. 38. in fin.* Pinguis saliva. *sputo grosso*. & *Catull. carm. 97. ad Juvenc. v. 10.* spurca saliva. *Plin. l. 28. c. 4.* Salivam in manu ingerere, *sputarsi in mano*. & *lib. 27. c. 6,* Salivam ciere & *lib. 37. c. 10.* facere. & *Senec. ep. 79. ante med.* movere, *far venir l'acqua, o l'acquolina in bocca, eccitar l'appetito*: quod translate de iis dicitur, quæ appetitum sui excitant. Verba enim *Senecæ* sunt: Aut ego te non novi, aut Ætna tibi salivam movet. *h. e.* valde cupis Ætnam cognoscere, ac describere. Sic *saliva Mercurialis* apud *Pers. sat. 3. v. 111.* est cupiditas lucri. ¶ Omnia una saliva continuare, *Hieronym. epist. 61. ad Pammach. c. 4.* *h. e.* uno impetu, aut spiritu, protinus, protelo, ita ut ne semel quidem spuatur. ¶ *Plin. l. 7. c. 2. & lib. 28. c. 4. & 7. ante med.* jejunæ salivæ hominis contra serpentes, fascinationes, invidiam, comitialem morbum, furunculos, lichenas, lippitudines, &c. miram vim prædicat. *Pers. sat. 2. v. 33.* puerum lustralibus salivis expiare. ¶ Contra *arcanas salivas* dixit *Propert.* veneficium, in quo saga spurcam salivam suam inspuit, vel amatorium poculum infecit: *l. 4. el. 7. v. 45.* Aut Nomas arcanas tollet versuta salivas. ¶ Dicitur de quibusdam certorum animalium humoribus salivæ similibus. *Plin. l. 30. c. 13.* Cochlearum saliva illita infantium oculis. *Id. l. 32. c. 6.* Ostrea spissa, nec saliva sua lubrica. *Id. l. 9. c. 36.* Purpuræ diebus quinquagenis vivunt saliva sua. *Id. l. 11. c. 37. sect. 54. extr.* Oculos natura composuit callosis in extimo tunicis, quæ subinde purificant lacrymationum salivis. *& cap. 12. de melle.* Sive ille est cæli sudor, sive quædam siderum saliva, sive purgantis se aeris succus. ¶ Metonymice saliva est gustus, sapor, *gusto*, *sapore*. *Plin. l. 23. c. 1. a med.* Sua cuique vino saliva innocentissima, sua cuique ætas gratissima, hoc est media. *Propert. l. 4. el. 8. v. 38.* Et Metymnæi Graja saliva meri. *Pers. sat. 6. v. 24.* turdorum nosse salivam. *Petron. in fragm. Tragur. c. 48. Burm.* Quidquid ad salivam facit, in suburbano nascitur. *h. e.* omne vinum, quod sapore gratum est, & gustui jucundum: *dà nel gusto*.

SALIVARIUS, a, um, *salivale*, σιαλώδης. *Plin. l. 9. c. 31.* Mituli, & pectines sponte naturæ in arenosis proveniunt: quæ durioris testæ sunt, ut murices, purpuræ, salivario lentore. *h. e.* humore instar salivæ, sed viscoso.

SALIVATIO, onis, f. σιαλισμός, salivæ fluxus. *Cæl. Aurelian. Acutor. l. 3. c. 2.*

SALIVATUM, ti, n. ποτόν, πόμα, προπόμα, medicamentum liquidum, vel solidum in quibusdam animalium morbis a mulomedicis adhiberi solitum. Dictum ex eo, quod primo nimiæ salivæ compescendæ institutum sit: vel quia salivam, *h. e.* cibi appetentiam restituat. Sunt tamen, qui *salviatum* ubique reponunt, quasi prima ejus compositio ex salvia fuerit. *Colum. l. 6. c. 10.* Recens tussis (*boum*) optime salivato farinæ hordeaceæ discutitur. *beverone*. & *cap. præced.* Coctos brassicæ coliculos triginta ex oleo & garo salivati more febricitanti bovi demitti. & *cap. 25.* Lupini semicrudi conteruntur, & offæ salivati more faucibus ingeruntur. *Plin. l. 27. c. 11.* Ex hac herba in tres modios salivati additur, quantum in unam sagittam addi solet (*h. e. quantum addi solet ad unam sagittam veneno inficiendam*) ita offa demittitur boum faucibus in morbis. *Pallad. in Aprili, tit. 7.* Vitulis tostum molitumque milium cum lacte misceatur, salivati more præbendum.

SALIUNCA, æ, f. herba, de qua *Plin. l. 21. c. 7. ad fin.* Saliunca folio quidem subbrevi, & quod necti non possit, radici numerosæ cohæret, herba verius, quam flos, densa veluti manu pressa, breviterque cæspes sui generis. Pannonia hanc gignit, & Norici, Alpiumque aprica: urbium, Eporedia: tantæ suavitatis, ut metallum esse cœperit. Vestibus interponi eam gratissimum. Hæc *Plin.* Eandem facit *Scribon. Larg.* cum nardo silvestri, *compos. 195.* & cum spica Celtica, *compos. 258.* *Virg. Ecl. 5. v. 16.* Lenta salix quantum pallenti cedit olivæ, Puniceis humilis quantum saliunca rosetis. Ubi *Servius*: herba, quam *Orci tunicam* vulgo vocant.

SALIVO, as, a. 1. *sputare*, σιαλίζω, salivam emitto. Translate *Plin. l. 9. c. 36.* Purpuræ congregantur verno tempore, mutuoque attritu lentorem cujusdam ceræ salivant. ¶ Item curo eo medicamento, quod *salivatum* dicitur: quia etiam ciendæ salivæ vim habet. *Colum. l. 6. c. 5.* panacis, & eryngii radices feniculi seminibus miscendæ, & cum desiuti, ac moliti tritici farina, candenti aqua conspergendæ: eoque medicamento salivandum ægrotum pecus. & *cap. 24. a med.* Fetæ vaccæ cytisus viridis præbetur, vel tenero olere, commixto torrido molitoque milio, & per unam noctem lacte macerato salivatur. & *cap. 37. a med.* Admissarius equus desectio viridi pabulo, & largo hordeo firmandus, nonnunquam etiam salivandus erit.

SALIVOSUS, a, um, *salivale*, *salivoso*, σιαλώδης, salivæ similis, saliva abundans. *Plin. l. 16. c. 38.* Humor cerasis (*in cortice*) gummosus, ulmis salivosus, lentus ac pinguis malis. *Apul. in Apolog.* Salivosa labia. *bavoso*.

SALIUS, a, um, ad Salios pertinens. *Festus*: Salias virgines Cincius ait esse conductitias, quæ ad Salios adhibeantur cum apicibus paludatæ: quas Ælius Stilo scripsit sacrificium facere in regia cum Pontifice, paludatas, cum apicibus in modum Saliorum. *Horat. l. 1. od. 36. v. 12.* & *lib. 4. od. 1. v. 28.* pede candido In morem Salium ter quatient humum. *Salium* potest etiam intelligi pro *Saliorum*.

SALIX, icis, f. *salcio*, *salce*, *salice*, ἰτέα, genus plantæ plurimi usus in cultu vinearum, sive grandior sit, & perticalis, sive humilior seu viminalis: quæ duo genera ponit *Colum. l. 4. c. 30. & 31.* Quæ Græca dicitur e *Varr. l. 1. R. R. c. 24. extr.* & e *Catone R. R. c. 6.* viminalis est, & flavi coloris. Amerina ejusdem est usus, gracili virga, & rutila: eademque & Sabina vocatur. *Colum. ibid.* & *Virg. 1. Georg. v. 263.* Atque Amerina parant lentæ retinacula viti. ¶ Est & Gallica obsoleti purpurei, & tenuissimi viminis. *Plin. l. 16. c. 37.* Salicis plura genera. namque & in proceritatem ma-

magnam emittunt jugis vinearum perticas, parientque baltheo corticis vincula: & aliæ virgae fequacis ad vinctoras lentitiæ. Aliæ præbent viminibus tenuibus spectabili subtilitate. Rursus aliæ firmiores corbibus ac plurimæ agricolarum supellectili: candidiores, ablato cortice, leviusque tractatu, vitoribus vasa, quam ut e corio fiant, atque etiam supinarum in deliciis cathedrarum aptissimæ. Cædua salici fertilitas, densior tonsura, &c. nullius quippe tutior est reditus, minorisve impendii, aut tempestatum securior. Hæc ex Plin. qui l. 24. c. 9. varios enumerat ejus usus in medicina. Virg. 3. Georg. v. 175. Nec veteres salicum frondes, ulvamque palustrem. Sic. Id. Ecl. 3. v. 83. lenta salix. Ovid. 10. Met. v. 96. amnicolæ salices. Virg. 2. Georg. v. 181. glaucæ. Lucret. l. 2. v. 361. teneræ. Virg. 2. Georg. v. 446. fecundæ viminibus. Id. Eclog. 1. v. 79. amaræ. Lucan. l. 4. v. 131. cana salix madefacto vimine parvam Texitur in puppim: cæsoque inducta juvenco, Vectoris patiens, tumidum superenatat amnem. Paul. Dig. l. 33. tit. 1. leg. 10. Salicia mundæ annua librarum singula millia. h. e. a foliis, aut etiam a cortice purgatæ. ¶ Verrius vel Cincius apud Fest. salicem esse ait virgulti genus, non arboris: quod verum est si de viminali, humili, & tenues virgas ferente loquatur: quamquam & hanc inter arbores ponit Plin. l. 18. c. 10. ante med. ubi ait esse humillimam arborum. Ridicule autem, inquit Fest. interpretatur dictam, quod ea celeritate crescat, ut salire videatur: quod & Serv. facit ad Eclog. 1. v. 55. ¶ Ut ferrum pro ense, sic & salix ponitur pro virga ad cædendum, bacchetta, verga. Prudent. in Rom. περὶ στεφ. 14. v. 703. Impacta quoties corpus attigerat salix, Tacti rubebant sanguine uda vimina.

SALLIO, &

SALLITUS, &

SALLO, is, V. in Salio, salem aspergo.

SALLUSTIANUS, & Salustianus, a, um, ad Sallustium pertinens. Tacit. 13. Ann. c. 47. & Plin. l. 7. c. 16. ad fin. & Inscript. apud Gruter. pag. 602. Sallustiani horti. h. e. qui quondam Sallustii fuerant, postea Cæsarum fuere. Quintil. l. 10. c. 1. Illa Sallustiana brevitas, qua nihil apud aures vacuas atque eruditas potest esse perfectius. Gell. l. 18. c. 4. Sallustiana lectio. Id. l. 20. c. 26. sub fin. Sallustianum dictum. Senec. ep. 114. a med. Arruntius Sallustianus. h. e. Sallustii imitator. ¶ Sallustianum æs apud Plin. cap. 2. lib. 34. in Centronum Alpino tractu, dictum est a Sallustio Crispo, Augusti amico, Historici nepote ex forore (de quo Tacit. 1. Ann. c. 6. & l. 3. c. 30.) qui ejus metalli dominus fuit, unde effodiebatur.

SALLUSTIUS, & Salustius, ii, C. Crispus Sallustius (vel potius C. Sallustius Crispus. Sallustius enim nomen est, Crispus cognomen. Tacit. l. 1. Ann. c. 6 l. 2. c. 40. & l. 3. c. 30. & passim in Indice propriar. nom. ad Inscript. Gruter.) Romanus historicus celebris fuit. V. in Crispus, ubi & de ratione scribendi satis dictum est.

SALMACIDUS, a, um, salmastro, salsus simul & acidus. Gloss. vet. Salmacidum, ἁλμυρόν, Salmacidus, ἁλμυρός, ὀξώδης. Plin. l. 31. c. 3. Nitrosas aquas, atque salmacidas in desertis Rubrum mare petentes, addita polenta, utiles intra duas horas faciunt. Flor. l. 4. c. 10. a med. Nominator ea aqua potius, quam ab hostibus clades: infesta primum sui regio: tum quibusdam salmacidis fluviis infestior. Plin. Valerian. l. 3. c. 41. ad fin. Ipsum vero balneum ex dulci aqua fiet, non ex salmacida. Reines. l. 3. var. lect. c. 4. a med. & Salmas. in Solin. c. 3. omnibus allatis locis salinacidus legit volente. Utra ex his vocibus præferenda sit, videant alii. ¶ Salmacidus adject. a Salmacide, V. in voce sequenti.

SALMACIS, idis, f. Σαλμακίς, in fabulis est Nympha Nais, filia Cœli & Terræ, ut ait Fest. quæ stagnum quoddam in Caria coleit, in quo cum Hermaphroditum natantem vidisset, ipsaque quoque adnatans, tam arcte complexa est, adhæsitque, ut duo in unum corpora miscerentur, & Androgynus fieret. V. Hermaphroditus. Ovid. Met. 4. v. 306. Salmacis, vel jaculum, vel pictas sumit pharetras. ¶ Salmacis etiam dictum est ipsum stagnum, seu fons in Caria, apud Halicarnassum, ut quo qui biberent, molles fieri, & effeminari, & ad turpem libidinem incitari crediti sunt. Ovid. loc. cit. v. 385. Quisquis in hos fontes vir venerit, exeat inde Semivir, & tactis subito mollescat in undis. Stat. l. 1. Silv. 5. v. 20. procul hinc & fonte doloso Salmacis. ¶ Hinc in probris ea vox fuit, ut est apud Cicer. l. 1. Offic. c. 18. a med. cum quid muliebri animo, molliter, ignave, & effeminate fit. Ennius ibid. & apud Fest. Salmacida spolia sine sudore & sanguine. Alii leg. dat spolia, &c. Alii vero Salmacida spolia, &c. ut sit Salmacidus adjectivum. ¶ Originem fabulæ esse, scribit Festus, quod aditus ad eum fontem angustatus parietibus occasionem largiebatur juvenibus petulantibus illudendi antecedentibus pueris & puellis, quia non patebat effugium. Vitruvius aliam assignat l. 2. c. 8. circa med. ideo enim infamia illa laborasse, quia cum sit ejus aqua perlucida, & egregii saporis, Cares, & Leleges, barbari homines bonitate ejus allecti, paulatim eo convenire cœperunt, & e duro feroque more commutati in Græcorum consuetudinem & suavitatem mollierunt animos, & ad humanitatem traducti sunt. Non enim fieri posse, ut ex ea aqua mollis quisquam & impudicus fiat.

SALMO, onis, m. sermone, salamone, genus piscis marini, qui etiam fluvios subit, semelque gustata aqua dulci vix unquam in mare regreditur. Plin. l. 9. c. 18. In Aquitania salmo fluviatilis marinis omnibus præfertur. Auson. in Mosella, v. 97. Nec te puniceo rutilantem viscere, Salmo, Transierim, latæ cujus vaga verbera caudæ Gurgite de medio summas referuntur in undas, Occultus placido cum proditur æquore pulsus. Tu loricato squamosus pectore, frontem Lubricus, & dubiæ facturus fercula cœnæ, Tempora longarum fers incorrupte morarum, Præsignis maculis capitis: cui prodiga nutat Alvus, opimatoque fluens abdomine venter.

SALMONEUS, i, m. trisyllab. Σαλμωνεύς, Æoli filius, frater Sisyphi, rex Elidis, qui cum divinos sibi honores petulanter quæreret, Jovemque se credi vellet, fabricato ponte æreo, super eum agitaret quadrigas ad imitanda tonitrua, facesque jaculatus in obvium quemque, juberet occidi tanquam de cælo tactos, quoscumque igni afflasset, vero ipse fulmine cum suis quadrigis ambustus, ad Inferos detrusus est. Serv. ad illud Virg. 6. Æn. v. 585. Vidi ego crudeles dantem Salmonea pœnas, Dum flammas Jovis, & sonitus imitatur Olympi, &c. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 514. audax fulmine Salmoneus. Adde Hygin. fab. 60. 61. & 250.

SALMONIS, idis, f. Σαλμωνίς, Tyro Salmonei filia, quæ Enipeum fluvium Thessaliæ adamasse dicitur, & sub ejus forma a Neptuno compressa duos filios Neleum, & Peliam peperisse. Propert. l. 1. el. 13. v. 21. Non sic Æmonio Salmonida mixtus Enipeo Tænarius facili pressit amore deus. & l. 3. el. 17. v. 13. Tristis Thessalico flagrans Salmonis Enipeo. Adde Ovid. 3. Amor. el. 6. vers. 43. & Hygin. fab. 157. & V. Enipeus.

SAL NITRUM. V. Nitrum.

SALŎMON, onis, Σαλωμών, ῶνος, vel ῶνος, & Σαλωμὼν indeclin. filius Davidis ex Bethsabee, rex Judæorum. Latine pacificum sonat. Primus templum magnificentissimum Deo ædificavit. Sapientissimus omnium mortalium fuit, sapientia ei divinitus infusa: idemque ditissimus. Juvenc. lib. 2. in c. 12. Matth. vers. 717. Ut Salomona pium, præceptis dedita justis, Audiret. Prudent. in Hamartig. v. 581. Nec dignum Salomone nihil. ¶ Scribitur & Solomon: sic sæpe apud Lactant. ¶ Secundam syllabam producit Alcim. Avit. l. 6. Poemat. v. 387. Pacificus quidquid lata inter septa Salomon; quia & Græce Σαλωμών.

SALOMONIACUS, a, um, ad Salomonem pertinens. Sidon. l. 4. ep. 18. in carm. Quæ Salomoniacum potis est contingere templo. Venant. Fortun. l. 2. carm. 11. v. 1. Si Salomoniaci memoretur machina templi.

SALOMONIUS, a, um, ad Salomonem pertinens. Lactant. l. 4. c. 13. sub fin. Salomonium templum. Prudent. in Apotheos. v. 580. Destructum jacent Salomonia saxa metallo? ¶ Legitur & Solomonius.

SALOPYGIUM, ii, n. motacilla: a σάλος, motus, & πυγή, natis: quemadmodum etiam dicta est σεισοπυγίς, a σείω, moveo, & πυγή. Usus creditur Catullus ep. 50. & ita Calvum Oratorem appellasse, hoc versu, Di magni, salopygium disertum! Sic vero Calvus dictus sit, quia motacillæ instar in dicendo lumbos motaret. Placuit hæc lectio Salmasio, qui pro se adducit, quod in veteribus Catulli, ac Senecæ membranis salopugium legatur. Alii aliter legunt, et dictum est in Salaputium.

SALOR, oris, m. color sali, seu maris, qui medius fere est inter viridem, & cæruleum, & communis vitro & mari. Martian. Capell. l. 1. pag. 8. Perlucentis vitri salor renidebat. Al. aliter leg.

SALPA, æ, f. σάλπη, genus piscis marini, litoralis, squamosi, solitarii, aureis lineis interstincti. Plin. l. 9. c. 18. Circa Ebusum salpa, obscenus alibi, qui nusquam percoqui possit, nisi ferula verberatus. Obscænum vocat fortasse, quia stercore vescitur. Ovid. in Halieut. v. 121. merito vilissima salpe.

SALPICTA, sive Salpincta, sive Salpista, æ, m. trombetta, tubicen. Est a Græcis, quibus dicitur σαλπιγκτής, a σαλπίγγω, vel σαλπιστής, a σαλπίζω, buccino, tuba cano. Vopisc. in Carino, c. 19. Exhibuit & centum salpistas uno crepitu concinentes. Jul. Firmic. l. 8. c. 21. Salpictas reddet, sed qui in bello confossi moriantur. Stewechius similiter interpretatur illud Arnobii l. 7. pag. 239. Delectantur et aer est, stupidorum capitibus tasis, salpictarum sonitu, &c. V. Salapitta.

SALPINX, ingis, f. tromba, σάλπιγξ, ιγγος, tuba, buccina. Vox Græca. Servius in centimetro, in exemplum Sotadici metri affert hunc versiculum, pag. 1823. Putsch. Salpinx cane, tempus fugit: intendito laborem.

SALPŪGA, æ, f. genus formicæ venenatæ. Plin. l. 29. c. 4. ad fin. Est & formicarum genus venenatum, non fere in Italia: solipugas Cicero appellat, salpugas Bætica. Lucan. l. 9. v. 837. Quis calcare tuas metuat, salpuga, latebras? Al. leg. solpuga, alii aliter. V. Solipunga.

SALSAMEN, inis, n. idem quod salsamentum. Arnob. l. 7. p. 230. Carnem tresbulam, & pulpamenta salsamina denique, quæ sunt una commixtio quadrinis copulata de frugibus.

SALSAMENTARIUS, a, um, da salume, ταριχηρός, ad salsamenta pertinens. Colum. l. 2. c. 10. a med. Vasa olearia, & salsamentaria. Plin. l. 18. c. 30. sub fin. Salsamentarii cadi. Id. l. 28. c. 9. a med. Salsamentaria testa. ¶ Salsamentarius absolute, qui salsamenta facit, aut vendit, pizzicagnolo, ταριχοπώλης. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 34. Ut si salsamentarii filio dicas, quiesce tu, cujus pater cubito se emungere solebat. Auctor vitæ Horatii. Horatius Flaccus, patre, ut creditum est, salsamentario, cum illi quidam in altercatione exprobrasset: quoties ego vidi patrem tuum cubito emungentem! &c. Idem habet Macrob. l. 7. Saturn. c. 3.

SALSAMENTUM, ti, n. pesce salato, salume, salsume, ταρίχος, piscis sale vel muria conditus cibi gratia, ad diuturnum usum. Quia enim obsonia Latinis fere pisces erant, ea si sallerentur, salsamentum dicta. Item ipsa muria. Terent. Adelph. 3. 3. 27. Salsamenta hæc fac macerentur pulcre. Cic. 2. de Divin. c. 57. Et vino, aut salsamento putes loqui, quæ evanescunt vetustate.

Varr. R. R. l. 3. c. ult. Hortensius salsamenta in piscinas conjiciebat, cum mare turbaret, ut per tempestatem suis piscibus e macello cetariorum, uti e mari, obsonium praeberet. *Colum. in fin. c. 53. l. 12.* Eaque caro (*suilla*) semper conservatur, & tanquam salsamentum in muria sua permanet. *Id. l. 8. c. ult. a med.* Salsamentorum purgamenta, quae cetariorum officinae everruntur. *Gell. l. 2. c. 24. circa med.* Carnis aridae & salsamenti certa pondera in singulos dies constituit. *Plin. l. 32. c. 7. a med.* Salsamentorum spinae. *& c. 9.* Salsamenta coracini. *& c. 2.* Pisces ita salsos esse, ut possint salsamenta existimari, circa Cephaleniam, & Paron. Adde *c. 5.* Et rursus *l. eod. c. 2.* Salsamenta reficere. *h. e.* iterum sale condire.

SALSARIUS, a, um. *Negotians salsarius* in veteri lapide apud *Gruter. pag. 647. n. 1.* videtur esse vel salis, vel potius salsamentorum negociator.

SALSE, adverb. *con sale*, cum sale, aut salsitudine: & translate, *con grazie, con acutezza, facetamente*, ἀστειῶς, κομψῶς, urbane, facete, cum dicti mordacitate. *Cic. 2. de Orat. c. 68.* Valde haec ridentur, quae quasi per dissimulationem non intelligendi, subabsurde salseque dicuntur. *& c. 54. ad fin.* Salsissime dicere aliquid. *Quintil. l. 6. c. 3.* Nihil ex iis, quae dicuntur salsa, dicitur salsius. *& ibid. paulo ante.* Salse dicere in aliquem.

SALSEDO, inis, f. *salsezza, salsedine*, ἅλμη, salsus sapor, salsitudo. *Pallad. in Octobr. tit. 14.* Ut aqua marina salsedine careat.

SALSIFODINA. V. *Salisfodina*.

SALSILAGO, inis, idem ac salsugo, a salsus, ἅλμη. *Plin. l. 18. c. 12.* Ciceris natura est gigni cum salsilagine. *h. e.* cum insita salsitudine. V. *Salsugo*.

SALSIPOTENS, tis, maris dominus, epithetum est Neptuni. *Plaut. Trinum. 4. 1. 1.* Salsipotenti Jovis fratri gratias habeo. ἁλὸς κρατέων.

SALSITUDO, inis, f. humor saporem salis referens. *Vitruv. l. 2. c. 3. ad fin.* Bestiae natando inconsueta salsitudine necantur. *Plin. l. 20. c. 14. circa med.* Salsitudinem corporis, si cum vino tradatur, minuit.

SALSUGO, inis, f. *salsugine*, ἁλὸς ἁλμυρὶς, ἅλμη, humor qui in areis salinarum sub salis crusta liquidus remanet, neque in salem concrescit: a *salsus*. *Plin. l. 31. c. 7. sub fin.* Praeter haec etiamnum appellatur in salinis salsugo, ab aliis salsilago, tota liquida, marina aqua salsior, vi distans. *Id. l. 36. c. 23.* Uliginosa loca, & ubi salsugo vitiat testaceo sublini utilius. *salsedine.* & *Vitruv. de arena marina, l. 2. c. 4.* Parietes, cum in his tectoria facta fuerint, remittentes salsuginem, ea dissolvunt. *Plin. l. 19. c. 5. a med.* Salsugine (*aqua*) amaritudo (*raphanorum*) eximitur. *& l. 35. c. 15. circa med.* Alumen, quod intelligitur salsugo terrae.

SALSURA, ae, f. *salume*, τὸ ἁλμυρόν, salsamentum. *Colum. l. 8. c. 17. a med.* Nulla aeque, quam praedictae salsurae pabula, commode dantur. *Id. l. 12. cap. 12.* Salsura suillae carnis. *insalamento.* & *Varr. l. 2. cap. 4. a med.* Corpus suis, quod in salsura fuit. ¶ Translate *Plaut. Stich. 2. 2. 35.* Quia ita animae meae salsura evenit. V. Interpretes.

SALSUS, a, um, *salato, salso*, ἁλμυρὸς, salis gustum habens, sale aspersus, salitus. *Lucret. l. 4. v. 222.* humor salsi saporis. *Plin. l. 26. c. 8. post med.* Herba salso gustu. *Id. l. 36. c. 17.* Assius lapis gustu salsus. *Colum. l. 12. c. ult.* Caseus recens, aut salsus. *Virg. 2. Georg. v. 238.* terra salsa. *Enn.* apud *Macrob. 5. Saturn. c. 2.* Salsum mare. *Plin. l. 31. c. 7. a med.* Salsissimus sal, qui siccissimus. *Id. l. 7. c. 6.* Salsioribus cibis uti. *Virg. 5. Aen. v. 158.* longa sulcant vada salsa carina. *& vers. 182.* salsi fluctus. *Id. 2. Aen. v. 132.* mihi sacra parari, Et salsae fruges, & circum tempora vittae. *h. e.* far cum sale, quod *mola salsa* dicitur. Sic *salsa farra* apud *Ovid. Fast. 3. v. 284.* V. *Mola.* ¶ Salsae dicuntur etiam lacrymae, sudor, & sanguis. ea enim vere salsa sunt. Et de sudore quidem *Arist. sect. 2. problem. 4. 3.* causam quaerit. *Accius in Med. & in Phoeniss.* apud *Non. c. 10. n. 2.* Salsis crebrem guttis lacrymarum lavit. (Adde *Lucret. l. 1. v. 918.*) *Virg. 2. Aen. v. 173.* salsusque per artus Sudor iit. *Enn.* apud *Macrob. l. 6. Saturn. c. 2.* Neque miserae lavere lacrymae salsum sanguinem. ¶ Rubigo qua ferrum absumitur, salsa est, tum quia gustu salso est, tum quia aquae salsae more rodit. *Virg. 2. Georg. v. 220.* Nec scabie & salsa laedit rubigine ferrum. ¶ Translate *Plaut. Cas. 2. 3. 6.* Neque salsum neque suave esse potest quicquam, ubi amor non admiscetur. *saporito e gustoso.* Hinc percommode refertur ad sermonem urbanum, lepidum, facetum, argutum, & dictis tanquam salibus aspersum conditumque: unde risus movetur, aut mordetur aliquis & pungitur: *frizzante, faceto, grazioso, arguto, mordace*, εὐτράπελος, γελοῖος. *Quintil. l. 6. c. 3.* Salsum in consuetudine pro ridiculo tantum accipimus. natura non utique hoc est quamquam & ridicula oporteat esse salsa. nam & Cicero omne quod salsum sit, ait esse Atticorum. *& mox.* Salsum igitur erit, quod non erit insulsum, velut quoddam simplex orationis condimentum, quod sentitur latente judicio, & velut palatum excitat: quod & a taedio defendit orationem. *Cic. 2. de Orat. c. 56.* Homo facetus atque salsus. *& c. 63.* Addito ambiguo, altero genere ridiculi fuit salsissimus. *Id. in Orat. c. 26. a med.* Quidquid est salsum, aut salubre in oratione, id proprium Atticorum est: e quibus tamen non omnes faceti. *Id. 2. de Orat. c. 54.* Inveni ridicula & salsa multa Graecorum: nam & Siculi in eo genere, & Rhodii, & Byzantii, & praeter ceteros Attici excellunt. *Id. Fam. 9. ep. 15.* Salsiores, quam illi Atticorum, Romani veteres atque urbani sales. *Martial. lib. 3. epigr. 12.* Res salsa est, bene olere, & esurire. ¶ Commode ludit in ambiguo *Plaut.* de eo, qui naufragium fecit, *Rud. 2. 6. 33.* Bonam est quod habeas gratiam merito mihi, qui te ex insulso salsum feci mea opera. *h. e.* in causa fui, ut fracta navi maderes salsis fluctibus. *Id. ibid.* de piscatore, *2. 1. 12.* Neque quicquam captum est piscium, salsi lautique pure domum redimus clanculum: dormimus incoenati.

SALTABUNDUS, a, um, saltitans. *Gell. l. 19. c. 9.* Saltabundi canebant, quae nunc stantes canunt.

SALTATIO, nis, f. *danza, ballo*, ὄρχησις, χόρευσις, ὀρχηστύς, actus saltandi, & gesticulandi quippiam canendo, aut recitando, ut expressius id, ac planius significetur. V. *Salto*. *Cic. in Brut. c. 62. extr.* Sex. Titius, homo loquax sane, & satis acutus, sed tam solutus & mollis in gestu, ut saltatio quaedam nasceretur, cui saltationi Titius nomen esset. ¶ Alia fuit saltatio militaris, quam Lacedaemonios, tanquam ad bella utilem, habuisse inter exercitationes accepimus, inquit *Quintil. sub fin. cap. 11. (al. 19.) l. 1.* V. *Pyrrhice*. *Plin. l. 8. c. 42. de equis.* Docilitas tanta est ut universus Sybaritani exercitus equitatus ad symphoniae cantum saltatione quadam moveri solitus inveniatur. Pergit *Quintil. ibid.* Neque id veteribus Romanis dedecori fuit: argumentum est sacerdotum nomine ac religione durans ad hoc tempus saltatio: & illa in tertio Ciceronis de Oratore libro verba Crassi (*c. 59.*) quibus praecepit ut Orator utatur laterum inclinatione forti ac virili, non a scena & histrionibus, sed ab armis, aut etiam a palaestra: cujus etiam disciplinae usus in nostram usque aetatem sine reprehensione descendit. Haec *Quintil.* ¶ Alia fuit voluptuosa, olim quidem honesta & ab honestis appetita, ut *Macrob. 2. Saturn. c. 10.* docet: mox paulatim corrupta, mollis, soluta, quae etiam in conviviis adhibebatur, deliciarum & libidinis causa, post multum cibum & pocula. *Scipio Africanus* apud *Macrob. loc. cit.* Vidi puerum bullatum cum crotalis saltare: quam saltationem impudicus servulus honeste saltare non posset. *Cic. pro Mur. c. 6.* Nemo fere saltat sobrius, nisi forte insanit: neque in solitudine, neque in convivio moderato. tempestivi convivii, amoeni loci, multarum deliciarum comes est extrema saltatio. *Plin. Stich. 5. 2. 11.* Pro dii immortales, quot ego voluptates fero! quot risiones, quot jocos, quot savia, saltationes, blanditias prothymias! ¶ Pantomimorum saltatio adeo paulatim artificiosa evasit, ut ea sola, sine voce, fabulas in scena repraesentarent. *Macrob. 2. Saturn. c. 7. sub fin.* & *Sueton. in Tito, c. 7. a med.* V. *Salto*.

SALTATIUNCULA, ae, f. diminut. parva saltatio. *Vopisc. in Aurelian. c. 6.* Adeo ut pueri saltatiunculas in Aurelianum talea componerent, quibus diebus festis militariter saltitarent.

SALTATOR, oris, m. *ballatore, danzatore, ballerino*, ὀρχηστής, qui saltat voluptatis, & deliciarum causa: mollis artifex, & probrosus. *Cic. pro Mur. c. 6.* Saltatorem appellat L. Murenam Cato. maledictum est, si vere objicitur, vehementis accusatoris: sin falso, maledici conviciatoris. Adde *pro Dejot. c. 10. & l. 1. Offic. c. 42.* & *Macrob. l. 2. Saturn. c. 10.* ¶ Pantomimi sic dicti, variis gesticulationibus fabulas, sine verbis, exprimentes. *Quintil. l. 6. c. 3. a med.* Finitione usus est Augustus, de pantomimis duobus, qui alternis gestibus contendebant, cum eorum alterum saltatorem diceret, alterum interpellatorem. *Id. l. 1. c. ult. a med.* Non comoedum in pronuntiando, non saltatorem in gestu facio. *Id. l. 11. cap. 3. circa med.* Abesse plurimum a saltatore debet orator, ut sit gestus ad sensus magis, quam ad verba accommodatus: quod etiam histrionibus paulo gravioribus facere moris fuit. V. *Salto*.

SALTATORIE, saltando. *Apul. l. 10. Metam.* Meretrices saltatorie procurrere.

SALTATORIUS, a, um, *da ballo*, ὀρχηστικός, ad saltandum pertinens. *Cic. in Pison. c. 10.* Cum collegae tui domus cantu & cymbalis personaret, cumque ipse nudus in convivio saltaret: in quo ne tum quidem, cum illum suum saltatorium versaret orbem, fortunae rotam pertimescebat. Sic *Arnob. l. 2. pag. 73.* Ut incompositos corporum dissolveretur in motus, saltitaret & cantaret, orbes saltatorios verteret. *Orbem saltatorium versare*, est in orbem se saltando convertere, inquit *Manut.* & alii. Sunt etiam qui putant, in quodam saltationis genere fuisse rotundam aliquam machinam, quam saltantes impellerent versarentque. Neque absurde aliquis cymbalum intelliget, de quo *Cic. cap. praeced.* *Scip. African.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 10.* Cum ductus sum in ludum saltatorium. *alla scuola di ballo*.

SALTATRICULA, ae, f. *ballerina*, ὀρχηστρίδιον, parva saltatrix. *Gell. l. 1. c. 5. extr.* Dionysiamque eum notissimae saltatriculae nomine appellaret.

SALTATRIX, icis, f. *ballerina*, ὀρχηστρίς, quae saltat. *Cic. in Pison. c. 8.* Tu ex tenebricosa popina consul extractus, cum illa saltatrice tonsa, Senatum Reipubl. occasum atque interitum lugere vetuisti. *Plin. l. 10. c. 23. ad fin.* Otus imitatrix avis, ac parasita, & quodam genere saltatrix.

SALTATUS, us, m. idem ac saltatio. *Liv. l. 1. c. 20.* Per Urbem ire canentes carmina cum tripudiis sollemnique saltatu jussit. *Ovid. 14. Met. v. 637.* Satyri saltatibus apta juventus. Adde *Senecam Troad. v. 783*.

SALTATUS, a, um, recitatus cum saltu, saltationi immixtus. *Ovid. 2. Trist. v. 519.* Et mea sunt populo saltata poemata saepe. V. *Salto*.

SALTEM, *almeno, per lo meno*, ἐσχάτως, ἀλλά γε δή, κἄν, γοῦν, at certe, tamen, minimum, at saltem. *Terent. Phorm. 2. 1. 1.* Itane uxorem duxit Antipho injussu meo? Nec meum imperium: age, mitto imperium: non simultatem meam revereri saltem? *Plaut. Amph. 1. 1. 282.* Quis ego sum saltem, si non sum Sosia? *Id. Rud. 2. 3. 18.* Nec loci gnara sum, nec diu hic fui. Saltem aliquem

quem velim, qui mihi viam monstret. *Cic. Attic. l. 9. ep. 6. e med.* Obsecro te, eripe mihi hunc dolorem, aut minue saltem. *Id. pro Rosc. Amer. c. 19.* Vere nihil potes dicere: finge aliquid saltem commode. *Id. 5. Fam. ep. 8. a med.* Utinam quietis temporibus, atque aliquo si non bono, at saltem certo statu civitatis, hæc studia exercere possemus. *Plaut. Merc. 3. 4. 52.* At saltem hominis faciem exquirere. *Id. Rud. 2. 6. 68.* Saltem si mihi mulierculæ essent salvæ: spes aliqua foret. *Quintil. l. 6. c. 4. a med.* Illud via saltem præcipiendum videtur, ne turbidus, & clamosus tantum sit altercator. *h. e.* certe. ¶ Pro solum, tantummodo, affertur illud *Quintil. l. 10. c. 2. circa med.* Nec vero saltem iis, quibus ad evitanda vitia judicii satis fuit, sufficiat imaginem virtutis effingere, & solam, ut sic dixerim, cutem. Addunt alii loca *Plauti Capt. 3. 1. 25. Curcul. 4. 2. 81. & Pseu. 3. 1. 41.* &c. item *Terentii, Vellejii, Liv. Virgil. Ovid.* item *Hieronymi in præfat. in Esdr. & Neem.* (*al. epist.* 109.) *ad Domnion. sub fin.* &c. Sed viri docti *Cellar.* in *Cur. poster.* & *Vorst. de Latin. mer. susp. c.* 18. ad priorem notionem, *minimum*, reducunt omnia, & quidem recte, contra *Borrich. in vindic. Latin.* & *Pareum in Lex. Plaut.* &c. Quin & locus modo allatus ex *Quintil.* eodem reduci debet, ita ut sit sensus: si non omnibus, at iis certe, qui satis judicii habuerunt ad evitanda vitia, non debet sufficere, &c. ¶ *Saltim* sæpissime legi in MSS. testantur Eruditi: sed *saltem* magis videtur usu receptum. Quod *Priscian. l. 15. pag. 1015. Putsch.* inter adverbia in im recenset, hic verbis: a statu statim, a raptu raptim, a saltu saltim, & saltuatim, a cursu cursim, &c. videtur *saltim* accipere pro *saltitando*. ¶ Obscura est vocis notatio, ut est apud *Gell. l. 12. c. 14.* Neque enim probare se posse dicit, quod quidam putarunt, *saltem* dictum esse per defectionem, pro *si aliter non potest*, quia tot verba in paucissimas litteras cludere, improba nimium est subtilitatis. Neque quod aliis visum est, *saltem* dictum videri, *u* littera media exterita, pro *salutem*, quia cum alia quædam petita, & non impetrata sunt, tunc solemne, quasi extremum aliquid petitur, quod negari minime debeat, dicere, hoc saltem fieri aut dari oportere, tanquam salutem postremo petentes, quam impetrari certe sit æquissimum. Sed hoc, inquit, nimis esse videtur commentitium. *Donat.* tamen *ad Terent. Andr. 2. 1. 13. & Adelph. 2. 2. 41.* & *Serv. ad Æn. 4. v. 327.* posteriorem hanc notationem probavere, *saltem* scilicet natum esse a captivis, qui nihil aliud, præter *salutem*, a victore petunt: quasi dicant: sublatis omnibus, salutem concede.

SALTIGUS, a, um, qui saltare solet. *Tertull. advers. Gnost. c. 8. de Johanne Baptista.* Contumeliosa caede truncatur, in puellæ saltricis lucar.

SALTIM, saltem. *Auson. ep. 7. v. 23.* Numerare saltim more vulgi non noveris. V. *Saltem.*

SALTITO, as, a. 1. *salticchiare, ballare, ὀρχέομαι*, frequentativum a *salto*. *Quintil. prope fin. c. 4. l. 9.* Quotidie magis lascivimus, syntonorum modis saltitantes. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 10. sub fin.* Appius Claudius, vir triumphalis, qui Salius usque ad senectutem fuit, pro gloria obtinuit, quod inter collegas optime saltitabat. *Arnob. l. 2. pag. 73.* Saltitare & cantare.

SALTO, as, avi, atum, a. 1. *ballare, danzare, χορεύω, ὀρχέομαι*, frequentativum a *salio*: & dicitur de iis, qui lasciviæ causa, artificiosis saltibus & gesticulationibus ad sonum tibiæ moventus brachia, pedes, & corpus varie jactando, crotalis etiam & cymbalis interdum adhibitis, ut ex *Cicer. in Pison. c. 9. & 10.* colligitur, & *Scip. Afric. apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 10.* Vidi puerum bullatum cum crotalis saltare; quam saltationem impudicus servulus honeste saltare non posset. *Cic. 3. de Orat. c. 23.* Negarem, posse histrionem satisfacere in gestu, nisi palæstram, nisi saltare didicisset. *Sueton. in Cal. c. 39.* Pyrrhicam saltaverunt Asiæ principum liberi. *Cic. pro Dejot. c. 9.* Depotatum vino se obruisse, in convivioque nudum saltavisse. *Id. pro Mur. c. 6.* Nemo fere saltat sobrius nisi forte insanit, neque in solitudine, neque in convivio moderato atque honesto. *Plin. l. 8. c. 2.* Elephanti quosdam inconditos motus edidere, saltantium modo. ¶ Præcipuum saltandi artificium erat in jactatione brachiorum, & gesticulatione manuum, ut ostendunt illa *Ovidii l. 1. de art. am. v. 595.* Si vocem, canta: si mollia brachia, salta. *Id. de remed. amor. v. 333.* Exigua quod canere, siquo est sine voce puella: Fac saltet, nescit si qua movere manus. *Id. l. 3. de art. am. v. 349.* Quis dubitet quin scire velim saltare puellam, Ut moveat posito brachia jussa mero? *& l. 2. v. 305.* Brachia saltantis, vocem mirare canentis. V. *Brachium*, & *Manus.* ¶ Hinc in scenam maxime saltatio inducta, in qua primum pantomimi agentem histrionem saltatoria gesticulatione sequebantur, gestu significantes, quod ille voce & verbis exprimebat: unde & *saltatores* dicti. Cui arti tanta aliquando fiducia accessit, ut Roscius, celebris histrio, non dubitaret cum Cicerone contendere, utrum ille sæpius eandem sententiam variis gestibus efficeret, an hic per eloquentiæ copiam sermone diverso pronuntiaret: quæ sunt verba *Macrobii lib. 2. Saturn. cap. 10. a med.* Quo pertinet illud, quod de se narrat *Plin. lib. 9. ep. 34.* statuisse, cum male versus legeret, libertum suum recitantem inducere. Ipse, inquit, quid, illo legente, interim faciam? sedeam defixus, & mutus, & similis otioso; an ut quidam, quæ pronuntiabit, murmure, oculis, manu prosequar? Sed puto, me non minus male saltare, quam legere. Hactenus *Plin.* Postea crescente artificio, soli Pantomimi, sine ulla voce aut verbis, adeo expresse gestus moderari cœperunt, ut totam fabulam agerent, & intelligendam percipiendamque spectatoribus exhiberent, ut in *Pantomimus* dictum est. V. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 7.* Hinc *saltare fabulam*, solo gestu agere. *Vellej. l. 2. c. 83.* Cum cæruleatus & nudus, caputque redimitus arundine, & caudam trahens, genibus innixus Glaucum saltasset in convivio. *Ovid. 1. de art. am. v. 501.* Et plaudas aliquam mimo saltante puellam: Et faveas illi, quisquis agatur, amans. *Sueton. in Calig. c. 57.* Pantomimus Mnester tragœdiam saltavit, quam olim Neoptolemus tragœdus. *Id. in Ner. c. 54.* Voverat, se saltaturum Virgilii Turnum. *Macrob. 2. Saturn. c. 7.* Saltabat Hylas Œdipodem: & Pylades hac voce securitatem saltantis castigavit: σὺ βλέπεις. Et passive, *Arnob. l. 4. pag. 151.* saltatur Venus . . . saltatur & magna Mater. *Ovid. de remed. amor. v. 755.* Illic (*in theatris*) assidue ficti saltantur amantes. *Id. 5. Trist. el. 7. v. 25.* Carmina quod pleno saltari nostra theatro, Versibus & plaudi scribis, amice, meis. ¶ *Salva res est, dum saltat senex*, proverbium, quod quare pervasiti Apollinis in scena dicerent, causam *Verrius* apud *Fest.* reddidit quod C. Sulpicio, C. Fulvio Coss. M. Calpurnio Pisone Prætore Urbis faciente ludos, subito ad arma exierint, nuntiato adventu hostium, victoresque in theatrum redierint, solliciti, ne intermissi religionem afferrent, instaurandique essent: inventum esse ibi C. Pomponium libertinum mimum magno natu, qui ad tibicinem saltaret. Itaque gaudio non interruptæ religionis editam vocem nunc quoque celebrari. Reprehendit *Verrium ipse Festus*, ejusque hac in re inconstantiam accusat, quod alibi referat *Sinnii Capitonis* verba, quibus eos ludos Apollinares Claudio & Fulvio Coss. factos dicat ex libris Sibyllinis, & vaticinio Marcii vatis (V. *Liv. l. 25. c. 12. & l. 27. c. 23.*) nec nominatus ullus Pomponius: ridiculeque de appellatione parasitorum hic causam reddat, cum alibi prætermisset, dicens ita appellari, quod C. Volumnius, qui ad tibicinem saltarit, secundarum partium fuerit: qui fere omnibus mimis parasitus inducitur. Hæc *Festus.* Paulo aliter *Servius ad Æn. 3. v. 279.* Sciendum moris fuisse, ut piaculo commisso ludi celebrarentur. nam cum Romani iracundia Martis deum laborarent, & eam nec sacrificiis, nec ludis placare possent, quidam senex statutis ludis Circensibus saltavit: quæ sola res placationis fuit. Unde & natum proverbium est: Omnia secunda: saltat senex. ¶ Saltare lasciviæ & deliciarum causa, alienum erat a Romanis moribus, ut ait *Nep. in præfat. & in Epamin. c. 1.* Olim tamen moderato artificio, & honesta de causa id facere (ut in sacris Saliorum) permissum fuit: & pueri ingenui, & senatorum filii in ludum saltatorium commeabant; & matronæ non inhonestum ducebant saltandi artem addiscere: quid enim ait Sallustius? (*in Catil. c. 25.*) Psallere, saltare elegantius, quam necesse est probæ. Adeo & ipse Semproniam reprehendit; non quod saltare, sed quod optime scierit. Hæc *Macrob. l. 2. Saturn. c. 10.* Hinc Scipio triumphale illud & militare corpus aliquando movit ad numeros, ut ait *Senec. de tranquill. animi c. ult. a med.* ¶ Translate *Cic. in Orat. c. 67. sub fin.* Numerosam comprehensionem perverse fugiens Hegesias, dum ille quoque imitari Lysiam vult, alterum pæne Demosthenem, saltat, incidens particulas. *h. e.* procedit oratione non numeris periodicis, quasi cursu quodam, sed brevibus incisis, & velut saliendo.

SALTUARIS, re, qui saltat. Saltuares insulæ, sunt insulæ parvæ, de quibus *Plin. l. 2. c. 95.* Sunt & in Nymphæo parvæ, Saltuares dictæ, quoniam in symphoniæ cantu ad ictus modulantium pedum moventur.

SALTUARIUS, ii, m. *guardaboschi, saltaro, δασοφύλαξ*, proprie est custos saltus, seu silvæ pascuæ: sed dicitur & de custode cujuscumque fundi, agri, ruris. *Pompon. Dig. l. 7. tit. 8. leg. 16.* Dominus proprietatis, etiam invito usufructuario, fundum, vel ædes per saltuarium, vel insularium custodire potest. *Id. l. 33. tit. 7. leg. 15.* Mulier villæ custos in fundo, quæ cum instrumento legatus est, continebitur, sicuti saltuarius. par enim ratio est. nam desiderant tam villæ, quam agri custodiam. *Petron. in fragm. Tragur. c. 53. Burm.* Testamenta saltuariorum. *African. Dig. l. 33. leg. 58. sub fin.* Saltuarius tuendi & custodiendi fundi magis, quam colendi gratia paratus est.

SALTUATIM, adverb. *a salti, ὑπὸ κατάλληλα*, per saltus. *Gell. l. 9. c. 4. a med.* Homines, qui Monocoli appellantur, singulis cruribus saltuatim currentes vivacissimæ pernicitatis. ¶ *Saltuatim scribere*, est non scribere rem suo ordine, sed ut se se offert, hoc est digredi. *Sisenna l. 3. Hist.* apud *Gell. in fin. l. 12.* & *Non. c. 2. n. 758.* Ne sellicatim, aut saltuatim scribendo lectorum animos impediremus.

SALTUENSIS, se, ad saltum, i. e. seu nemus pascuum pertinens. *Fundi saltuenses*, in lemmate *tit. 61. & leg. 13. & tit. 62. l. 25. Cod.* sunt pastioni deputata nemora. *Saltuensium coloni*, *ibid. tit. 63. leg. 1.* sunt saltibus & prædiis colendis adscripti.

SALTUOSUS, a, um, *pieno di boschi, boscoso, πολύδενδρος*, plenus saltibus seu silvis. *Sallust. in Jug. c. 38.* Ille sese in loca saltuosa, & natura munita receperat. *Nep. in Datam. c. 4.* Saltuosa regio, castellisque munita. *Liv. l. 27. c. 12.* Aperta erat regio, sine ullis ad insidias latebris: itaque in loca saltuosa cedere inde cœpit. *Plin. l. 6. c. 7.* Solitudines saltuosis convallibus asperæ. *Tacit. Ann. 6. c. 34.* Iberi saltuosos locos incolentes, duritiæ, patientiæque magis insuevere.

SALTUS, us, m. *salto, ἅλμα, πήδημα*, actus saliendi. *Senec. ep. 13 ante med.* saltus, vel ille, qui corpus in altum levat: vel ille, qui in longum mittit; vel ille, ut ita dicam, salitor, aut ut contumeliosius dicam, fullonius. (*balle.*) *Cic. de Senect. c. 6. a med.* Nec enim excursione, nec saltu uteretur, sed consilio, ratione, sententia. *Sallust. in fragm. apud Veget. l. 1. de re militar. c. 9. extr.* Cum alacribus saltu, cum velocibus cursu, cum validis vecte certabat. *Virg. 3. Georg. v. 141.* saltu superare viam, & acri Carpere

pede prata fuga. *Claudian. de III. consul. Honor. v. 47.* saltu vincere valles & concava. *Virg. 2. Æn. v. 563.* corpora saltu Ad terram misere. *Plin. l. 9. c. 8. ad fin.* saltu evadere. *Virg. Æn. 9. v. 815.* praeceps saltu sese omnibus armis In fluvium dedit. *& vers. 553.* saltu supra venabula fertur. *& l. 12. v. 287.* corpora saltu Subjiciunt in equos. *& vers. 526.* saltu emicat in currum. *& l. 8. v. 257.* seque ipse per ignem Praecipiti injecit saltu. *& l. 12. v. 681. & Ovid. 6. Fast. v. 507.* saltum dare. *spiccare. & in Ibin, v. 287.* dare saltus de summo monte, *precipitare. & l. 2. Met. v. 314.* facere. *Id. Met. 3. v. 599.* saltus leves. *Stat. 6. Theb. v. 569.* volucres. *Id. 1. Achill. v. 178.* rapidus. *Lucret. l. 3. v. 560.* pernix. *Phaedr. l. 3. fab. 2. v. 10.* velox. *Plin. l. 7. c. 2. a med.* Homines mirae pernicitatis ad saltum. ¶ de saltatione ludiera, *ballo. Ovid. Met. 14. v. 520.* Nymphae Ad numerum motis pedibus duxere choreas. Improbat has pastor, saltuque imitatus agresti, &c. *Juvenal. sat. 8. v. 225. de Nerone.* Gaudentis foedo peregrina ad pulpita saltu. *h. e.* histrionio. ¶ Est etiam *saltus* locus silvosus & pascuus, nemus, *bosco da pascolo, silva*, ἄλσος, νομή. Est vel a priore Graeca voce allata; vel (quod minus placet) ab eo, quod in eo pecora saliant, ut significare videtur *Varro* his verbis *l. 4. de L. L. c. 4. a med.* Quos agros non colebant propter silvas, aut id genus, ubi pecus possit pasci, & possidebant; ab usu suo saltus nominarunt. haec etiam Graeci κατ' ἄλση, καὶ νομαὶ, nostri nemora. *Festus*: Saltum Gallus Ælius lib. 2. significationum, quae ad jus pertinent, ita definit: Saltus est, ubi silvae & pastiones sunt: quarum causa casae quoque. Si qua particula in eo saltu pastorum, aut custodum causa aratur, ea res non perimit nomen saltus non magis quam fundi, qui est in agro culto, & ejus causa habet aedificium, si qua particula in eo habet silvam. *Scaevola Dig. l. 19. tit. 1. leg. 32.* Conductor saltus, in quo fundus est. *Modestin. l. 3. tit. 5. leg. 26.* Major frater in saltu communi habente habitationes paternas, ampla aedificia aedificaverat. *Caes. l. 7. B. Gall. c. 19.* Omnia vada ac saltus ejus paludis certis custodiis obtinabant. *Ulpian. Dig. l. 19. tit. 2. leg. 19.* Si saltum pascuum locasti, in quo herba mala nascebatur. *Virg. 3. Georg. v. 143.* Saltibus in vacuis pascant, & plena secundum Flumina. ¶ Sumitur & pro possessione, fundo, praedio, praesertim in quo pascua multa sint, *possessione, fondo, podere. Cic. pro Quint. c. 6. extr. Quintius* contra jus de saltu agroque communi, vi detruditur. Supra dixerat *c. 3.* pecuaria res ampla & rustica, sane bene culta & fructuosa. *Juvenal. sat. 7. v. 188.* unde igitur tot Quintilianus habet saltus? Adde *Catull. carm. 112. & 113. in Mamurr.* ¶ Et pro certo possessionis modo. *Varr. l. 1. R. R. c. 10. extr.* Hae quatuor centuriae conjunctae ut sint in utramque partem binae, appellantur in agris divisis viritim publice, saltus. ¶ *Æstivi saltus*, in quibus aestate, *hiberni*, in quibus hieme pascuntur pecora. *Justin. l. 8. c. 3. Paul. Dig. l. 41. tit. 2. leg. 3. circa med. & Papinian. leg. 44. extr.* ¶ Aliquando a silva in usu loquendi, & a nemore distinguitur. *Caes. l. 6. B. Gall. c. paulo sub fin.* Ille latebris ac silvis, aut saltibus se eripiebat. *Virg. 2. Georg. v. 40. & l. 3. v. 55.* Dryadum saltus, silvasque sequamur. *Id. 2. Æn. v. 72.* silvas saltusque peragras. *Catull. carm. 34. v. 10.* Diana domina Silvarumque virentium, Saltuumque reconditorum. *Virg. Ecl. 10. v. 9.* Quae nemora, aut qui vos saltus habuere, puellae Naides? *& Ecl. 6. v. 56.* nemorum jam claudite saltus. ¶ Aliquando cum iis confunditur. *Justin. l. 44. c. 4. circa med.* Montes silvasque peragravit. *Virg. 2. Georg. v. 391.* vallesque cavae, saltusque profundi. *& vers. 471.* saltus & lustra ferarum. *Id. 1. Georg. v. 140.* magnos canibus circumdare saltus. *Id. 4. Æn. v. 121.* saltusque indagine cingunt. Sic Pirenaei saltus, *Caes. l. 1. B. Civ. c. 66. h. e.* silvae montium Pirenaeorum. *Plin. l. 3. c. 1. circa med. & c. 4.* Saltus pleni feris. *Id. l. 4. c. 7.* Thebis Boeotiis datur saltus Citheron. *h. e.* mons cum silva. *Id. l. 3. c. 1.* Saltus Tugiensis. *Ovid. 1. Trist. el. 10. v. 22.* Saltus ab hac terra brevis est Tempyra petenti. *h. e.* brevis silva, atque adeo brevis tractus. ¶ Uno in *saltu apros duos capere*, proverb. apud *Plaut. Cas. 2. 8. 40.* dv quo V. in *Fidelia*. ¶ Translate & jocularitar *saltum* dixit *Plaut.* τὸ αἰδοῖον γυναικός, *Cas. 5. 2. 42. & Curcul. 1. 1. 56.* Simili ratione *arvum* vocant, & *hortum*, & *agrum*, & *fundum Lucret. l. 4. v. 1100. Virg. 3. Georg. v. 136. Martial. l. 7. epigr. ult. & Plaut. Asin. 5. 2. 24. & Mil. 2. v. 39.* ¶ Saltus damni *Plaut. Men. 5. 6. extr.* jocus, ubi plurimum damni est, quasi silva multaria plena. Sic montes mali, *Epid. 1. 1. 78.* & mali maceria mons, *Mostell. 2. 1. 5.* ¶ Olim secundae declinat. fuit. *Attius* apud *Non. v. 8. v. 18.* in salti faucibus. Sic *senati, exerciti, sumpti* dixere, &c.

SALVATOR, oris, m. *salvatore*, σωτήρ, qui salvat, servator, conservator, sospitator. Vox est a probatis Scriptoribus non usurpata, quia nec *salvo, as*, in usu erat. *Cic.* enim *Verr. 4.* Latinam non esse significat, dum ait *c. 63.* Itaque eum non solum patronum istius insulae, sed etiam *sotera* inscriptum vidi Syracusis. Hoc quantum est, ita magnum, ut latino uno verbo exprimi non possit. Is est nimirum *soter*, qui salutem dedit. Sic *Tacit.* ad eandem graecam vocem respiciens, *Ann. 15. c. 71.* Milichus praemiis ditatus, conservatoris sibi nomen graeco ejus rei vocabulo assumpsit. *Martian. Capell. l. 5. pag. 166.* Auribus temperandum, & insolentia fugienda, quam vitans Cicero, *soterem* salvatorem noluit nominare, &c. Abstinuit etiam *Plin. l. 22. c. 5. & l. 34. c. 8. sect. 19. n. 8. Harduini*, item *Val. Max. in fin. c. 4. l. 5.* qui *servator* usurparunt: & *Apul. l. 7. & 9. Met. & in Apolog.* qui *sospitator* dicere maluit. Frustra itaque sunt qui ex quibusdam MSS. nullius ponderis Ovidio tribuunt *in fin. epist. 13. l. 4. ex Ponto*, cum boni libri omnes habeant *servatorem*. ¶ Postea adhiberi coepit a Christianis Scriptoribus *Tertulliano l. 3. advers. Marcion. c. 18. Lactant. l. 4. c. 12. Juvenc. l. 3. in Matth. c. 13. v. 292. Prudent.* περὶ στεφ. *2. sub fin. Sedulio l. 2. v. 155. Paulino Nol. carm. 52. (al. 15.) v. 43. Augustino, Hieronymo, Ausonio in Ephemer. in oratione, v. 81.* &c. Habetur etiam in *Inscript.* apud *Gruter. pag. 19. n. 5.* Jovi custodi Quirino salvatori, pro salute Caesaris Nervae Trajani Aug. &c. Praeclare *Augustin. serm. 286. sect. 6.* Christus Jesus, id est Christus salvator. hoc est enim Latine Jesus. Nec quaerant Grammatici, quam sit Latinum, sed Christiani, quam verum. Salus enim Latinum nomen est, salvare, & salvator non fuerunt haec latina, antequam veniret Salvator. quando ad Latinos venit & haec Latina fecit. *Id. l. 14. de Trin. c. 10. sub fin.* Qui Hebraice *Jesus*, Graece σωτήρ, nostra autem locutione salvator. Quod verbum Latina lingua antea non habebat, sed habere poterat: sicut potuit, quando voluit. ¶ Merito igitur docti viri permulti (quos inter *Baronius* ad Martyrol. R. V. Cal. Decembr.) eos reprehendant, qui cum de Jesu Christo agitur, *servatorem* potius, quam *salvatorem*, vano metu, ne in Latinam linguam peccent, appellare malarint.

SALUBER, bris, bre, & Salubris, bre, *sano, salutevole, salubre*, σωτήριος, ὑγιεινός, ὑγιηρός, conferens ad bonam valetudinem, salutaris, sanitatem afferens. *Cic. 1. de Divin. c. 67.* Conjecturam capere, salubris ne, an pestilens annus futurus sit. *Ovid. de remed. amor. v. 704.* Utque facis, coeptis, Phoebe saluber, ades. *Varr. l. 1. R. R. c. 2.* Spectare, utrum salubre locus esset, an non. *& c. 4.* Utilissimus is ager, salubrior est. *Ovid. 2. Amor. el. 16. v. 2.* irriguis ora salubris aquis. *Plin. l. 3. ep. 6. a med.* Triclinium saluberrimum. *Colum. l. 1. c. 2.* Salubre caelum. *Lucan. l. 1. v. 661.* salubre sidus. *Virg. 3. Georg. v. 530.* salubres somni. *Colum. l. 12. c. 27. extr.* Vinum suave bonum, corpori salubre. *Cato R. R. c. 156.* Ad omnes res salubre est. *Plin. l. 37. c. 10.* Ictias existimatur salubris contra regios morbos. *Id. l. 21. circa med.* Decocto foveri eo, saluberrimum est. *Ovid. 6. Fast. v. 755.* Pectora ter tetigit, ter verba salubria dixit. ¶ Est etiam sanus, valens, *sano*, ὑγιής. *Liv. 3. c. 8.* Defuncta morbis corpora salubriora esse incipere. *Sallust. in Jug. c. 20.* Genus hominum salubri corpore, velox, patiens laborum. Adde *Martial. l. 10. epigr. 47. & Tacit. 5. Hist. c. 6.* ¶ Translate est utilis, salutaris, *utile, salutevole. Cic. pro Dom. c. 7.* Dixi sententiam reipublicae saluberrimam. *Liv. l. 2. c. 3.* Legem rem salubriorem melioremque inopi, quam potenti. *Horat. in art. Poet. v. 198.* salubris justitia. *Plin. l. 3. c. 4.* Saluberrima Romano imperio Alpium juga. *Plin. alter l. 2. ep. 12.* Factum severitate exempli salubre. *Petron. in Satyr. c. 140.* Salubribus praeceptis juvenes instruere. *Cic. Attic. l. 8. ep. 12. a med.* salubria consilia. *Quintil. l. 3. c. 8.* Liber salubrior studiis, quam dulcior. *Gell. l. 5. c. 1.* Quae dicuntur, utilia ac salubria sunt. *Id. l. 6. c. 20.* Bona ac salubria exempla. *Cic. in Orat. c. 26. a med.* Quidquid est salsum, aut salubre in oratione, id proprium Atticorum est. *h. e.* quod causae prodest, & eloquentiae ostentatione caret. *Sueton. in Aug. c. 42.* Ut salubrem magis, quam ambitiosum Principem sciret. *h. e.* moderantem beneficia sua & utilitatem magis reipublicae spectantem, quam famam liberalitatis, & gloriam. *Grat. in Cyneg. v. 120.* tela modi salubria. *h. e.* magnitudinis mediocris, atque adeo habiliora & utiliora venantibus.

SALUBRITAS, atis, f. *salubrità, buon' aria, sanità*, ὑγίεια, qualitas rei bonam valetudinem afferentis, sanitas. *Cic. 2. de Divin. c. 57.* Ex habitu, atque ex colore nautorum tum salubritatis tum pestilentiae signa percipi. *Id. 2. de Leg. c. 2. a med.* Loci amoenitas & salubritas. *Colum. l. 6. c. 4.* Haec remedia salubritatem faciunt. *Tacit. Ann. 12. c. 66.* Salubritas aquarum. *Plin. l. 8. epist. 1. extr.* caeli. *Plin. alter l. 5. c. 16.* Calidus fons medicae salubritatis. *Id. sub fin. l. ult.* Salubritas nemorum. *Id. l. 14. c. 6.* Vina Surrentina convalescentibus maxime probata propter tenuitatem salubritatemque. ¶ In plur. num. *Vitruv. l. 5. c. 3.* Ut in primo libro de salubritatibus in moenium collocationibus est scriptum. *Gell. l. 2. c. 1. extr.* Parcendi moderandique rationibus dicitur salubritatem corporis retinuisse. *h. e.* incolumitatem, *la sanità*. ¶ Translate *Cicero de clar. Orat. c. 13.* Ut semel e Piraeeo eloquentia evecta est, ita peregrinata tota Asia est, ut se externis oblineret moribus, omnemque illam salubritatem Atticae dictionis, quasi sanitatem, perderet. Supra dixerat *c. 9.* Succus ille & sanguis incorruptus usque ad hanc aetatem oratorum fuit. *Id. pro Mur. c. 13. ad fin.* A Jurisconsultis salubritas quaedam; ab iis qui dicunt, salus ipsa petitur. *h. e.* ea quae conducere possunt ad causas defendendas: ab oratoribus vero ipsa defensio.

SALUBRITER, *con salubrità, salutevolmente*, ὑγιεινῶς; cum salubritate, conducenter ad bonam valetudinem. *Colum. lib. 8. cap. 8. circa med.* Ut & panis diligenter confiat, & reliqua salubriter apparentur. *Id. lib. 2. cap. 9. a med.* Hordeum hexastichum hominem salubrius pascit, quam malum triticum. *Cic. de Senect. c. 16. ad fin.* Ubi enim potest illa aetas umbris aquisve refrigerari salubrius? *Plin. l. 19. c. 1. ad fin.* Velis forum inumbrarit, ut salubrius litigantes consisterent. *Id. l. 22. c. 22.* Haec bilem detrahit obolo ponderis, saluberrime cum mulso. *Gell. l. 3. c. 10. circa med.* Ante mensem septimum neque masculus, neque femina salubriter ac secundum naturam nasci potest. *facilmente sano, e vampi*. ¶ Translate est utiliter, commode, *giovevolmente, utilmente. Liv. lib. 2 cap. 62.* Et trahi bellum salubriter, & mature perfici potest. *Vellej. l. 2. c. 89. a med.* Leges emendatae utiliter, latae salubriter. *Gell. l. 6. c. 3. circa med.* Salubriter utiliterque fingere aliquid. *Id. l. 2. c. 29.* Res salubriter ac prospicienter animadversa. ¶ parva impensa, modico pretio, *con poca spesa, a buon mercato. Plin. lib. 6. epist. 30.* Villa est quidem vetustate vexata: tamen quae sunt pretiosiora aut inte-

integra maneant, aut levissime læsa sunt. Attendimus ergo, ut quam saluberrime reficiantur. *Id. l. 1. epist. ult. extr.* Si prædiolum istud tam salubriter emerit, ut pœnitentiæ locum non relinquat. *Martial. l. 10. epigr. ult.* Jucundos mihi, nec laboriosos Secessus pretio paret salubri. Al. pro *pretio* leg. *spatio*.

SALVE, adverb. *con salute*, integre, recte, commode, ut interpretatur *Donat.* ad illud *Terent. Eun. 5. 6. 8.* Hem quid est? quid trepidas? satin' salve? dic mihi. *Salust. in fragm.* apud *Donat. ibid.* Inde ortus sermo, percontantibus utrinque, satin' salve? quam grati ducibus suis: quotis familiaribus copiis augerentur. *Plaut. Trin. sc. ult. v. 53.* Satin' salve? dic mihi. His omnibus locis adverbium esse ait *Donat.* producta u littera. ¶ *Charis. l. 3. pag. 203. Prisc. & Diomed. l. 1. pag. 340.* a *salveo* ducunt. Habet, inquiunt, hoc verbum (*salveo*) & adverbium, cum dicimus, satin' salve, salve est domi. Sed propius est vero, ut sit a *salvus*, ut a *rectus recte*, & sexcenta alia. *Liv. l. 1. c. 58. a med.* Quærenti viro, satin' salve? minime, inquit. quid enim salvi est mulieri, amissa pudicitia? (Adde *lib. 6. c. 34. lib. 10. c. 18. & lib. 40. c. 8.*) *Plaut. Stich. 2. 1. 9. Pi.* Multa volo tecum loqui de re viri. *Pa.* salvene, amabo? *Pi.* spero quidem, & volo. *Id. Men. 5. 2. 26.* Salvene advenio? salven' arcessi jubes? quid tu tristis es? ¶ Porro ellipsis est in his: & plena oratio esset, *satisne salve agis, agitis, agitur, agunt.* Unde *Apul. in fin. l. 1. Metam.* Quam salve agit Demeas noster? *& in Apolog.* Interroga, puer ubi sit, & quam salve agat. Simile est illud, *recte ne omnia?* de quo V. in *Recte*. Sunt tamen qui pro *satin' salve* scribi malunt *satin' salva*, subintelligendo *res sunt*. quod plene dixit *Liv. l. 4. c. 26. a med.* Rogitans, satin' salva essent omnia. Quam litem næ ego sim demens, si dirimere nitar, magnis utrinque Criticis, pro sua quoque sententia, acerrime depugnantibus: pro *salve Donato*, *G. Fabric. Acidal. Brisson. Taubm. Voss. Perizon. Cort. in Sallust. &c.* pro *salva Sanctio*, *Scioppio*, *Vineto*, *Gronov.* & al. ¶ *Salve* imperativum V. in voce sequenti.

SALVEO, es, n. 2. *salvus sum*, verbum defectivum, cujus præter futur. *salvebis*, imperat. *salve*, *salveto*, *salvete*, & infinitiv. *salvere*, cetera Latina consuetudine casulant. Nam quod *Plaut. in Trucul. 2. 2. 4.* dixit, *non salveo*, irridenter posuit pro persona rustici, inquit *Val. Prob. in Cathol. pag. 1486. Putsch.* Utimur *salve & salvete*, cum advenientes salutamus, *ti saluto, buon giorno, Dio ti salvi*, χαῖρε, ὑγίαινε: quemadmodum *vale* dicimus abeuntibus. *Plaut. Mil. 4. 8. 5.* Philocomasium, salve. *Phi.* & tu salve. *Id. Trin. 3. 2. 39.* O salvete, affines mei. *Catull. carm. 31. ad Sirmion. v. 12.* Salve, o venusta Sirmio, atque hero gaude. *Plaut. Rud. 2. 4. 5.* Salve, adolescens. *Sce.* & tu multum salveto, adolescentula. *& 2. 5. 5.* Jubemus te salvere, mater. *Pala.* salvete, puellæ. *Id. Mostell. 3. 2. 41.* Salvere jubeo te, Misargyrides, bene. *Id. Trin. 2. 4. 34.* Jubet te salvere plurimum. *Id. Men. sc. ult. v. 17.* Tu herus es: tu servum quære. salveto tu: tu vale. *Auson. initio ep. 16.* dic hero meo, atque tuo, Ave, atque salve plurimum. ¶ Est etiam adorantis, & invocantis. *Virg. 2. Georg. v. 173.* Salve, magna parens frugum, Saturnia tellus. *Id. 8. Æn. v. 301.* Salve, vera Jovis proles, decus addite divis: Et nos, & tua dexter adi pede sacra secundo. *Liv. l. 1. c. 16.* Deum deo natum, regem parentemque urbis Romanæ salvere universi Romulum jubent. *Plin. l. 7. c. 30. extr. ad Cicer.* Salve, primus omnium parens patriæ appellate, &c. ¶ Sternuentes salvere jubemus. *Petron. in Satyr. c. 98.* Giton ter continuo ita sternutavit, ut grabatum concuteret: ad quem motum Eumolpus conversus, salvere Gitona jubet. ¶ In ironia. *Plaut. Rud. 2. 2. 3.* Salvete, fures maritimi, famelica hominum natio: quid agitis! ut peritis! *Id. Asin. 2. 2. 31.* Gymnasium flagri, salveto. *Id. Curcul. 2. 1. 19.* O scelerum caput, salveto. ¶ Salutem dicere, nuntiare, mittere absenti, jubere salvum esse. *Cic. Fam. 16. ep. 9. extr.* Medico de te scripsi diligentissime. vale, salve. *Id. Attic. 4. epist. 14. extr.* Dionysium velim salvere jubeas. *& lib. 6. ep. 2. extr.* Salvebis a meo Cicerone. ¶ Etiam mortuos sic salutabant, quasi dimittentes. *Virg. 11. Æn. v. 97.* Salve æternum mihi, maxime Palla, Æternumque vale. (Adde *Stat. l. 3. silv. 3. v. 208.*) *Varr. in fragm.* apud *Serv. ibid.* Ideo mortuis, salve, & vale dici, non quod aut valere, aut salvi esse possint, sed quod ab his recedimus, eos nunquam visuri. ¶ In matutina salutatione *salve* dicebant, *vale* in vespertina. *Sueton. in Galba, c. 4. extr.* Veterem civitatis exoletumque morem, ac tantum in domo sua hærentem, obstinatissime retinuit, ut liberti servique bis die frequentes adessent, ac mane salvere, vesperi valere, sibi singuli dicerent.

SALVIA, æ, f. *salvia*, ἐλελίσφακον, herba, de qua *Plin. l. 22. c. 25.* Nostri, qui nunc sunt, herbarii elelisphacon græce, latine salviam vocant, mentæ similem, canam, odoratam. *Id. l. 26. c. 6.* Altera (*tussilago*) a quibusdam salvia appellatur, similis verbasco. Conteritur ea, & colata calefit, atque ita ad tussim laterisque dolores bibitur.

SALVIATUM. V. *Salivatum*.

SALVIFICATOR, oris, m. salvator. *Tertull. de pudic. c. 2.* ubi alii leg. *salutificator*.

SALVIFICO, as, a. 1. *salvare*, salutem do. *Sedul. l. 5. v. 7.* Pater ista memet ab hora Salvifica.

SALVIFICUS, a, um, salutem afferens. *Alcim. Avit. ad Sever. v. 180.* salvificum appellat corpus Christi sepultum.

SALUM, i, n. *mare*, *alto mare*, ἅλς, σάλος, mare, vel potius altum mare. *Cic. pro Cæcin. c. 30. extr.* Siqui ex alto, cum ad patriam accessisset, tempestate subito rejectus, optaret, ut cum esset a patria dejectus, eo restitueretur; hoc, opinor, optaret, ut a quo loco depulsus esset, in eum se fortuna restitueret, non in salum, sed in ipsam urbem, quam petebat. *Hirt. de B. Afric. c. 46.* Quos in stationibus cum longis navibus apud Thapsum custodiæ causa in salo esse jusserat. *Nep. in Themist. c. 8. sub fin.* Diem noctemque procul ab insula in salo navem tenuit in ancoris, neque quemquam ex ea exire passus est. Adde *Liv. l. 29. c. 14. a med. & lib. 37. c. 10. 13. & 16.* quibus omnibus locis pro alto mari sumitur, contra litus, aut portum. Poetæ tamen id non servant, & universim pro mari usurpant. *Virg. 1. Æn. v. 541.* Perque undas, superante salo, perque invia saxa Dispulit. *& lib. 2. v. 209.* Fit sonitus spumante salo. *Val. Flacc. l. 1. v. 68.* volat immissis cava pinus habenis, Infinditque salum. *& vers. 703.* telisque salum, facibusque coruscat. *Ovid. 2. Amor. el. 11. v. 24.* Currit in immensum panda carina salum. *Propert. l. 2. el. 6. v. 2.* Ægæum salum. *& el. 13. v. 12.* Calypso injusto multa locuta salo est. *& lib. 5. el. 11. v. 6.* salum surdum. *Senec. in Herc. Oet. v. 731.* Ionium. *Id. in Hippol. v. 130.* altum. *Catull. carm. 62. de Aty, v. 16.* rapidum. ¶ In illo *Cæsar. l. 3. B. Civ. c. 28.* Tirones multitudine navium perterriti & salo nauseaque confecti se dediderunt. salum est ipsum mare, & ejusdem jactatio incommoda: quod & Græci τῷ σάλῳ sæpe significant. ¶ De colore maris *Martian. Capell. lib. 1. pag. 8.* Urna perlucentis vitrei salo renidebat. *& mox.* Urna sali resplendentis. Al. aliter leg. ¶ De unda fluminis, *Stat. Theb. 10. v. 864.* Amnis ut incumbens longævi robora pontis Assiduis oppugnat aquis, jam saxa fatiscunt, Emotæque trabes: tanto violentior ille (Sævit enim majore salo) quassatque, trahitque Molem ægram. ¶ Masculino gen. *Enn.* apud *Non. c. 3. n. 199.* undantem salum. ¶ In genitivo singul. & in plur. num. caret exemplis.

SALVO, as, a. 1. *salvare*, servo. *Gloss. vet.* Salvo, σώζω. Et Σώζω, salvo, sano. *Cic. in Pison. c. 31. sub fin.* Posse me iterum rempubl. salvare, si restitissem. *Plin. l. 17. c. 22. ante med.* Sequenti anno palmites salventur, pro viribus matris, singuli, aut gemini. Locum *Ciceronis* ita leg. *Patrn.* in MSS. suis: sed & ipse, & alii fere omnes Critici damnant, & *servare* reponunt ex melioribus libris. In *Plinio Harduin.* ita emendarit, cum *salutentur* increvisset, & *submittantur* ab aliis reponeretur.

SALUS, utis, f. *salvezza*, *salute*, *salvamento*, *vita*, *sanità*, σωτηρία, incolumitas, sanitas, vita, status, dignitas, quies, bonum: cui opponitur exitium, pernicies, nex. *Cic. de Haruspic. resp. c. 16. extr.* Qui medicis suis non ad salutem, sed ad necem utitur. *Id. 2. de Orat. c. 9.* Fraus hominum ad perniciem, & integritas ad salutem vocatur. *Id. in fragm.* apud *Ammian. l. 30. c. 8. (al. c. 29.)* Multum posse ad salutem alterius, honori multis: parum potuisse ad exitium, probro nemini unquam fuit. *Id. 2. de Fin. cap. ult.* Opem indigentibus, salutemque ferre. *Id. pro Dom. c. 28. a med.* Alicui lucem salutemque reddere ac restituere. *Id. Fam. 10. ep. 19.* Meum studium erga salutem & incolumitatem tuam. *Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 9. ad fin.* Alicujus commodis consulere, & utilitati salutique servire. *Cato R. R. c. 141.* Mars pater, te precor, quæsoque, uti duis bonam salutem valetudinemque mihi, domo, familiæque nostræ. *Nep. in Dione, c. 9.* Navem triremem armatis orant, ut haberet quo fugeret, ad salutem. *a salvamento. & in Annib. cap. 11. a med.* Fuga salutem petere. *salvarsi con la fuga.* ¶ Qua opponitur morbo & morti. *Cic. post redit. ad Quirit. c. 6.* An dubitarem, quin is me confectum consularibus vulneribus, consulari medicina ad salutem reduceret! *Terent. Andr. 5. 2. 2.* Quæ assolent signa esse ad salutem, omnia huic esse video. *Id. Adelph. 4. 1. 5.* Quod cum salute ejus fiat, ita se defatigarit velim, ut hoc triduo prorsum e lecto nequeat surgere. *senza scapito della sua sanità.* ¶ In festo casu. *Plaut. Men. 1. 2. 35.* Averti prædam ab hostibus, nostrum salute socium. *h. e.* salvis sociis nostris. *Id. Rud. 4. 2. 1.* Neptuno ago gratias, cum me ex suis pulcre ornatum expedivit templis reducem, salute horiæ. *h. e.* salva & incolumi horia. Sic *Bacch. 4. 9. sub fin.* Ut ovans præda onustus incederem, salute nostra, atque urbe capta. *Id. Merc. 4. 5. 8.* Jam mater rure rediit? responde mihi. *Sy.* sua quidem salute ac familiæ maxima. *Cato R. R. c. 4. in fin.* Si te libenter vicinitas videbit, facilius tua vendes, &c. si ædificabis, adjuvabunt: si quid (bona salute) usus venerit, benigne defendent. ... cui simile est *quod dii omen avertant*: & nos, *che Dio ci guardi.* ¶ *Saluti esse*, salutare esse, salutem afferre. *Plaut. Merc. 1. 2. 30.* Saluti quod tibi esse censeo, id consuadeo. *Nep. in Themist. c. 2.* Id quantæ saluti fuerit universæ Græciæ, bello cognitum est Persico. Adde *Cicer. 2. de Orat. c. 49. & Cæs. l. 5. B. Gall. c. 43. extr. & l. 7. c. 50. extr.* ¶ Salus dea est habita, Æsculapii filia: templumque habuit in summo Quirinali, quod C. Junius Bubulcus Censor locavit dedicavitque anno U. C. CCCCXLVII. cum Consul bello Samnitium vovisset: pinxit autem, suum opus nomine inscribens, C. Fabius Pictor. Sub Claudio Principe incendio consumptum est. *Liv. l. 9. c. 43. extr. Val. Max. l. 8. c. 14. n. 6. Plin. l. 35. c. 4.* Hinc *Cic. pro Font. c. 6.* Salus ipsa virorum fortium innocentiam tueri non potest. *Terent. Adelph. 4. 7. in fin.* Ipsa si cupiat Salus, servare prorsus non potest hanc familiam. *Plaut. Mostell. 1. 1. 4.* Nec Salus nobis saluti jam esse, si cupiat, potest. Adde *Capt. 3. 3. 14.* Sic *Cistell. 4. 2. 76.* At vos Salus servassit. ¶ Augurium Salutis, οἰωνισμα Σωτηρίας, fuit solemne quoddam augurii genus, quo deorum voluntatem explorabant, concederentne illis, ut pro populo salutem peterent: quasi nefas esset eam petere a diis sine eorum venia. Ad hoc eligebatur dies quotannis, quo die nulla unquam, reipublicæ domi forisve calamitas evenisset, ut docet *Dio lib. 37.* Intermissum aliquando fuit, sed revocatum ab Augusto primum, ut est

apud

apud *Suetm.* *c.* 31. deinde a Claudio, ut est apud *Tacit.* 12. *Ann.* *c.* 23. Meminit & *Cic.* *l.* 1. *de Divin.* *c.* 47. ¶ Adhibetur salus in blanditiis. *Plaut. Cas.* 4. 3. 3. Quid agis, mea salus? *Id. Poen.* 2. 2. 153. Mea salus, meum savium, meum mel, meum cor. *&* *vers.* 276. Hujus colostra, hujus salus amœna, hujus festivitas. Adde 2. 3. 12. ¶ remedium, perfugium. *Virg.* 2. *Æn.* *v.* 354. Una salus victis nullam sperare salutem. *Plaut. Cas.* 5. 3. 14. Nam salus nulla est scapulis, si domum redeo. ¶ Sæpissime ponitur pro voto, seu precatione, qua aliquem sanum salvumque esse optamus, *saluta:* unde *salutare*, *salutator*, &c. *Cic.* 4. *Attic.* *ep.* 20. *extr.* Pompejus in Cumanum Parilibus venit. misit ad me statim, qui salutem nuntiaret. *mi recasse un suo saluto.* *&* *Fam.* 7. *ep.* 12. Salutem enim verbis tuis mihi nuntiaret. *&* *Attic.* *l.* 16. *epist.* 3. *extr.* Atticam cupio suaviari: ita mihi dulcis salus visa est per te missa ab illa. *Id. Attic.* *l.* 6. *ep.* 1. *ad fin.* Filiola tua gratum mihi fecit, quod tibi diligenter mandavit, ut mihi salutem adscriberes. *Plaut. Epid.* 1. 2. 23. Advenientem peregre herum suum salva impertit salute servus Epidicus. *Cic. Attic.* *l.* 2. *ep.* 12. *extr.* Terentia impertit tibi multam salutem. *Lucil.* apud *Non.* *c.* 7. *n.* 34. impertit salutem plurimam & plenissimam. *Liv.* *l.* 3. *c.* 26. *a med.* Saluta data invicem, redditaque. *Id.* *l.* 7. *c.* 3. Mox introductus, salute accepta redditaque, ait, &c. ¶ Hinc *salutem dicere* in principiis epistolarum. Et verbum aliquando omittitur, ut *Cicero Attica S.* Sic *Tuscul.* 3. *c.* 32. Anacharsis Hannoni salutem. *Id. Attic.* *l.* 13. *ep.* 22. *in fin.* Illud accuso, non te, sed illum, ne salutem quidam (*misisse*): at tu & illi, & Piliæ plurimam. *dic*, vel *nuntia.* ¶ Interdum *salutem dicere* est vale dicere, deserere, ab aliqua re recedere. *Cic.* 7. *Fam.* *ep. ult.* Ego vero multam salutem & foro dicam & curiæ, vivamque tecum multum. *darò l'addio.*

SALUSTIUS. V. *Crispus.*

SALUTABUNDUS, a, um, multum salutans. *Martian. Capell.* *lib.* 7. *pag.* 237. Jovem salutabunda surrexit.

SALUTARIS, re, *salutevole*, *salutifero*, *salutare*, *salubre*, *σωτήριος*, salutem, vitam, sanitatem afferens, saluber. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* *c.* 12. Natura bestiis dedit accessum ad res salutares, a pestiferis recessum. *Ovid. de remed. Amor.* *v.* 45. Terra salutares herbas, eademque nocentes Nutrit. *Cic. de nat. Deor.* *l.* 2. *c.* 23. Res utiles & salutares deorum esse vocabulis nuncupatas. *Id. pro Mil.* *c.* 8. Civis tam beneficus, tam salutaris. *Sueton. in Tiber.* *c.* 29. Bonus & salutaris princeps. *Cic. de nat. Deor.* *l.* 2. *c.* 10. *ad fin.* Salutaris & vitalis calor. *&* *lib.* 3. *c.* 9. *ad fin.* Mundo nihil est pulcrius, nihil nobis salutarius. *Id. de Senect.* *c.* 16. Hominum generi universo cultura agrorum est salutaris. *Id.* 1. *de Divin.* *c.* 39. Stella Jovis ad ortus puerorum salutaris est. *Plaut. Aulul.* 2. 1. 26. Quod tibi sempiternum salutare sit procreandis liberis. *Cic. Fam.* *l.* *&* *ep.* 6. Salutare consilium. *Liv.* *l.* 24. *c.* 28. Habere orationem salutarem. *Plin.* *l.* 6. *ep.* 31. *extr.* Portus vel maxime salutaris. *Cic. Attic.* *l.* 9. *ep.* 7. Sic habeto, salutares te mihi litteras misisse. *che mi han data la vita.* Dixerat *paulo sup.* quæ mihi quiddam quasi animulæ restillarunt. *Tacit.* 13. *Ann.* *c.* 29. Omissis præcipitibus, tuta & salutaria capessere. ¶ De iis quæ morbos arcent, aut pellunt, *Plin.* *l.* 32. *c.* 2. Medios inter fluctus existit aliquid valetudini salutare. *Id.* *l.* 24. *c.* 16. Radix in pestilentia salutaris est in cibis. *Id.* *l.* 23. *c.* 3. Britannica non nervis modo, & oris malis salutaris, sed contra anginas quoque, & contra serpentes. *Id.* *l.* 24. *c.* 9. *ad fin.* Ad dentium dolorem decoctum eorum salutare est. *Id.* *l.* 21. *c.* 19. *ad fin.* Radicem decoctam bibere, spasticis, ruptis salutare est. *Horat. in carm. secul.* *v.* 63. Qui salutari levat arte fessos. *h. e.* medicina. ¶ *Salutaria bibere*, saluti amicorum potare, *far brindisi.* *Apul. prope fin.* *l.* 2. *Metam.* Compotores vino madidi rursum cachinnum integrant: dumque bibere salutaria postulant, &c. Al. alites leg. ¶ *Salutaria*, *h. e.* soteria, quidam leg. apud *Tertull. in Apolog.* *c.* 46. alii *salaria.* ¶ *Digitus salutaris* est index, vel quia illo ori admoto silentium indicitur; res maxime salutaris: vel quia illo & pollice contractis salutem precabantur. ¶ *Littera salutaris*, A, quæ absolutionis nota erat: ut C tristis, quæ condemnationis. *Cic. pro Mil.* *c.* 6. *ad fin.* Nec vobis tam salutarem hanc in judicando litteram, quam illam tristem dedisset. ¶ *Salutaris porta*, inquit *Fest.* Romæ appellata est ab æde Salutis, quod ei proxima fuit: vel ob salutationes, quia ad eam Prætor salutaretur is, qui in provinciam pro prætore, aut pro consule exibat. Adde in *Prætor.* quamquam hoc posterius incertum est ob lacunam in verbis *Festi.* Multi eandem fuisse putant cum Agonensi, Quirinali, Collina, & Salaria. ¶ Similiter *salutaris collis* apud *Varron.* *l.* 4. *de L. L.* *c.* 8. *a med.* ab eadem Salutis æde cognomen habuit.

SALUTARITER, *salutevolmente*, *giovevolmente*, *σωτηρίως*, utiliter ad salutem. *Cic. in Brut.* *c.* 2. *ad fin.* Tum ea arma sumpta sunt, quibus illi ipsi, qui didicerant eis uti gloriose, quemadmodum salutariter uterentur, non reperiebant. *Val. Max.* *l.* 3. *c.* 2. *n.* 3. Quinque consulatus salutariter reipublicæ administrati. *Planc. ad Cic.* *l.* 10. *Fam.* *ep.* 24. De militum commodis fuit tibi curæ: quos ego non potentiæ causa (nihil enim me non salutariter cogitare scio) ornari volui a senatu, sed primum quod ita meritos judicabam; deinde quod conjunctiores reipubl. esse volebam. *Id. ibid.* *ep.* 23. Copias prope in adspectum Lepidi adduxi, eo consilio, ut vel celeriter accedere, vel salutariter recipere me possem. *h. e.* exercitu salvo & incolumi.

SALUTATIO, onis, *f.* *saluto*, *salutazione*, *ἀσπασμὸς*, actus salutandi, consalutatio. *Cic. in Pison.* *c.* 40. Quis te adita, quis ullo honore, quis denique communi salutatione dignum putet? *Tacit.* 4. *Ann.* *c.* 60. Alius occursum ejus vitare: quidam salutationem reddita, statim averti. *Liv.* *l.* 2. *c.* 1. *sub fin.* Inde fœdus ictum inter duces, inter exercitus salutationem factam. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 28. Dare se salutationi amicorum. *h. e.* præbere se amicis salutantibus: amicos convenientes & salutantes admittere: & alios adire, & salutare. *Id. Fam.* 9. *ep.* 20. *a med.* Mane salutamus domi & bonos viros multos, sed hos tristes; & hos lætos, victores. Ubi salutatio defluxit, litteris me involvo. *Id. ad Brut.* *ep.* 4. *ex recentiorib.* Hæc paululum exaravi ipsa in turba matutinæ salutationis. *Macrob.* *l.* 1. *Saturn.* *c.* 6. Accepta, ac reddita salutatione consederunt. *Senec. de brevit. vitæ*, *a med.* *cap.* 14. Per diversas domos salutationum meritoriam circumferre. *h. e.* sportulæ, aut gratiæ captandæ causa. Unde *mercenarium salutatorem* vocat *Colum. in præfat.* *lib.* 1. *ante med.* ¶ De salutationes Principum, *Gell. initio* *l.* 4. *&* 20. In vestibulo ædium Palatinarum omnis fere ordinum multitudo, opperientes salutationem Cæsaris constiterant. *h. e.* ut admitterentur, & salutarent Cæsarem. *Sueton. in Vespas.* *c.* 4. Prohibere aliquem non contubernio modo, sed etiam publica salutatione. *h. e.* ne adeat cum aliis salutandi causa. *Id. in Aug.* *c.* 53. Promiscuis salutationibus admittebat & plebem.

SALUTATOR, oris, *m.* *salutatore*, *chi corteggia*, *προσηγορος*, qui salutat. *Stat.* *l.* 2. *silv.* 4. *v.* 29. *de psittaco.* Ille salutator regum, nomenque locutus Cæsareum. ¶ Erant multi Romæ, qui vel officii causa, vel spe lucri, potentium amicorum ædes mane obibant salutandi gratia. *Q. Cic. de petit. consul.* *c.* 9. Hujus autem rei (*assectationis*) tres partes sunt, una salutatorum, cum domum veniunt; altera deductorum; tertia assectatorum. *Colum. in præfat.* *l.* 1. *ante med.* An honestius duxerim mercenarii salutatoris mendacissimum aucupium, circumvolitantis limina potentiorum, somniumque regis sui rumoribus inaugurantis? *Martial.* *lib.* 10. *epigr.* 74. Quamdiu salutator, Anteambulones & togatulus inter, Centum merebor plumbeos die toto? *Id.* *lib.* 1. *epigr.* 71. *extr.* qualiacumque leguntur ista, salutator scribere non potuit.

SALUTATORIUS, a, um, *προσαγορευτικός*, ad salutandum, vel ad salutatorem pertinens. *Plin.* *l.* 15. *c.* 11. Omnia jam & visorum salutatoriis cubilibus inclusa. *h. e.* cubiculis, in quibus clientes dominum salutabant. *camere d'adienza.* & *Senec. de constant. Sapient.* *c.* 14. Salutatorium publicum asserere. Al. leg. *salutationum.* V. *Publicus.* ¶ *Salutatorius casus*, vocativus, quia eo salutamus. *Priscian.* *l.* 5. *pag.* 671. *Putsch.* Vocativus salutatorius etiam vocatur, ut o Ænea, & salve Ænea.

SALUTATRIX, icis, *f.* *salutatrice*, quæ salutat. *Juvenal.* *sat.* 3. *v.* 20. sollicitus, ne Tota salutatrix jam turba peregerit orbem. V. *Salutator.* *Martial.* *lib.* 7. *epigr.* 86. Pica salutatrix si tibi, Lause, placet. *Id.* *lib.* 9. *epigr.* 101. Marcus amat nostras Antonius, Attice, Musas, Charta salutatrix si modo vera refert. *h. e.* epistola.

SALUTATUS, a, um, *salutato*, *προσαγορευθεὶς*, data salute appellatus. *Ovid.* 2. *ex Pont.* *ep.* 7. *v.* 1. Esse salutatum vult te mea littera primum A male pacatis, Attice, missa Getis. *Martial.* *l.* 9. *epigr.* 55. Inde salutatus piæ respondet arator. *Ovid. Heroid.* *ep. ult.* *v.* 91. Superis, quibus insula sacra est. Flava salutatis tura, merumque damus. *h. e.* adoratis. V. *Saluto.*

SALUTIFER, a, um, *salutevole*, *salutifero*, *σωτήριος*, salutem ferens, salutaris, saluber. *Ovid.* 2. *Met.* *v.* 642. totique salutifer orbi Cresce puer dixit. *Id. Heroid.* *epist. ult.* *v.* 174. salutiferam opem dare. *Stat.* *l.* 2. *Achill.* *v.* 117. Herbæ salutiferæ. *Martial.* *l.* 5. *epigr.* 1. aquæ. *Inscript.* apud *Murator.* *pag.* 63. *a.* 5. Herculi salutifero, &c.

SALUTIFICATOR, oris, *m.* salvator. *Tertull. de resurr. carn.* *c.* 47. *&* *de carne Christi*, *c.* 14.

SALUTIGER, a, um, salutifer. *Auson. Edyll.* 8. *v.* 25. vos cominus ite Stellæ salutigeri Jovis, & Cythereie Vesper. *Id.* *ep.* 25. *v.* 4. Fausta salutigeris adscribens otia libellis. *h. e.* epistolis. *Prudent.* *περὶ στεφ.* 4. *de S. Hippol.* *v.* 235. salutigeros feret hic venerantibus ortus. ¶ salutigerulus. V. vocem sequent.

SALUTIGERULUS, a, um, salutem gerens seu nuntians. *Puer salutigerulus*, servus heræ nomine huic & illi salutem, & jussa perferens, & referens, *che porta i saluti*, *e le ambasciate*, *valletto*, *paggio*, *messaggiero*, *ἐπισκέπτης*, ut habetur in *Glossis:* ab *ἐπισκέπτομαι*, viso, visito. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 26. Mihi quidem æquum est purpuram atque aurum dari, ancillas, pedissequos, salutigerulos pueros, &c. *Salutigeros* appellat *Apul. de deo Socrat.* loquens de iis, quos Græci *Δαίμονας*. Inter terricolas, inquit, cælicolasque vectores, hinc precum, inde donorum: qui ultro citroque portant hinc petitiones, inde suppetias, seu quidam utriusque interpretes, & salutigeri. Apud *Plaut.* al. leg. *sandaligerulas*, ut est etiam *Trin.* 2. 1. 22. In quodam MS. apud *Taubman.* est *salutigerrulos*, quasi a *gerris.*

SALUTO, as, avi, atum, a. 1. *salutare*, *dare il buon dì*, *far riverenza*, *ἀσπάζομαι*, *προσαγορεύω*, salutem dico, salvere jubeo, salutem mitto. *Cic. pro Planc.* *c.* 14. Cum ille eum salutasset, ut fit, dixissetque, quid agis, Grani? *Plaut. Amph.* 2. 2. 44. Amphitruo uxorem salutat lætus speratam suam. *Cic. pro Cæl.* *c.* 16. *extr.* Mulierem paulo liberius salutare. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 8. Illic homo aurum me scit habere, eo me salutat blandius. *Id. ibid.* 2. 2. 36. *&* *Pœn.* 3. 5. 7. & *Cic.* 13. *Phil.* *c.* 2. *extr.* Salutare benigne. *Id. Plaut. Asin.* 1. 3. 69. bene. *Cic. Attic.* *l.* 4. *ep.* 12. Dionysius te, omnesque vos salutat. *Id. Fam.* 7. *ep.* 29. *extr.* Tironem meum saluta nostris verbis. *Plin.* *l.* 28. *c.* 2. *a med.* Cur sternutamentis salutamus? *diciamo*, *Dio ti salvi*, *o t'ajuti.* ¶ *Salutare nomine*, nomen alicujus dicere in salutando. *Cic. Phil.* 2. *c.* 24. Aperta lectica mima portabatur, quam homines honesti, obviam necessario prodeuntes, non noto illo, & mimico nomine,

fed

sed Volumniam salutabant. Sic *Juvenal. sat.* 10. *v.* 161. dominum regemque salutat. & *Tacit. Ann.* 12. *c.* 41. *a med.* Obvii inter se, Nero Britannicum nomine, ille Domitium, salutavere. & *Horat. de art. poet. v.* 87. Cur ego, si nequeo, ignoroque, poeta salutor? ¶ Hinc *salutare imperatorem*, apud milites est creare, declarare, dicere. *Tacit. l.* 2. *Histor. c.* 80. Pauci milites solito adsistentes ordine, ut legatum salutaturi, imperatorem salutavere. Adde 2. *Ann. c.* 18. Verbo *appellandi* utitur *Cic.* 2. *Fam. ep.* 10. & *Attic. l.* 5. *epist.* 20. ¶ Est etiam adire, convenire, visere, *visitare*, *far visita*, ἐπισκέπτεσθαι. *Cic.* 14. *Attic. ep.* 20. *extr.* Eram continuo Piliam salutaturus: deinde ad epulas Vestorii navicula. & *lib.* 13. *ep.* 9. Venit paulo post Curtius, salutandi causa: sed mansit invitus. Adde *lib.* 6. *ep.* 2. ¶ Officii, aut sportulæ causa potentiores ditioresque salutari a clientibus & humilioribus, mos erat, eorum ædes mane obeundo, & in vestibulis diu exspectando, superbos aditus regum, durasque fores colendo, ut ait *Senec. in Herc. Fur. v.* 164. maxime vero sub imperatoribus, ad gratiam captandam, & obsequium testandum. *Cic. de Senect. c.* 18. Hæc ipsa sunt honorabilia, salutari, appeti, decedi, &c. *Virg.* 2. *Georg. v.* 461. ingentem foribus domus alta superbis Mane salutantum totis vomit ædibus undam. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 184. quid das, ut Cossum aliquando salutes? *Auct. dial. de Oratorib. c.* 29. *a med.* Colligunt discipulos non ingenii experimento, sed ambitione salutationum, & illecebris adulationis. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 92. Ambitu, comitatu, & immensis salutantium agminibus contendunt. *Plin. l.* 7. *ep.* 3. Saluta paulisper, quo sit tibi jucundius salutari. Adde *lib.* 3. *ep.* 7. & *Senec. l.* 6. *de Benef. c.* 34. & V. *Salutatio*, & *Salutator*. ¶ De loco, in quo stabant salutaturi *Gell. l.* 16. *c.* 5. Qui domos amplas antiquitus faciebant, locum ante januam vacuum relinquebant, qui inter fores domus & viam medius esset. In eo loco qui dominum ejus domus salutatum venerant, priusquam admitterentur, consistebant. Hæc *Gell.* ¶ *Salutare deos* est venerari, adorare, precari. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 20. Cum deos salutatum aliqui venerint. *Plaut. Curcul.* 2. 1. 69. Quo me vortam, nescio. *Pa.* si deos salutas, dextrovorsum censeo. *Terent. Phorm.* 2. 1. 81. Ego deos Penates hinc salutatum domum devortar. Adde *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 15. *Caton. R. R. c.* 2. *Stat. l.* 4. *silv.* 2. *v.* 60. *Liv. l.* 38. *c.* 51. *a med.* & *Martial. l.* 12. *epigr.* 78. qui, precibus Jovem salutare, dixit. ¶ Hoc verbo proprie utimur in advenientes, & cum accedimus: aliquando & in abeuntes, & cum recedimus, pro *valedicere*. *Plaut. Mil.* 4. 8. 29. Etiam nunc saluto te, Familiaris, priusquam eo. *Stat.* 4. *Theb. v.* 29. stant in puppe tamen. fugientia carbasa visu Dulce sequi, &c. Stant tamen & notam puppem de rupe salutant. ¶ pro servare, quasi salutem dare, est locus *Plinii l.* 17. *c.* 22. de quo V. in *Salve*.

SALVUS, a, um, *salvo*, *vivo e sano*, *sano e salvo*, *intiero*, *intatto*, σῶος, vivus & sanus, incolumis, integer, conservatus: tum de personis, tum de rebus. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 26. Illum debilem factum lecticula in Curiam esse delatum: cumque senatui somnium enarravisset, pedibus suis salvum revertisse. *Id. Fam.* 6. *epist. ult.* Oro, te ut nobis salvum conserves. *Terent. Hec.* 3. 2. 18. Gaudeo venisse salvum. salvan' Philumena est? *sta ella bene?* & 3. 5. 7. Bene factum, te advenisse salvum atque validum. & *vers.* 14. Illum vivum & salvum vellem. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 72. Civibus salvis atque incolumibus rem obtinere malebat. *Cic. Verr.* 7. *c.* 58. *sub fin.* Quem non ille summo cum studio salvum incolumemque servavit? *Id. in Divin. Verr. sub fin.* Ut hæc retinere incolumia ac salva possimus. *Id. Fam.* 12. *ep.* 23. *a med.* Nullam partem sanæ & salvæ reipubl. gustare potuisti. *Plaut. Pseud.* 4. 6. 6. Minæ viginti sanæ ac salvæ sunt tibi. *Id. Epid.* 4. 2. 36. Domi meæ eccam filiam salvam & sanam. *Id. Trin.* 4. 3. 69. Dii me salvum & servatum volunt. *Id. Capt.* 4. 2. 93. Tuum modo in portu Philopolemum vivum, salvum, & sospitem vidi. *Id. Amph.* 2. 2. 142. Salvum signum est. *il sigillo è intatto*. & *Cic. Fam.* 7. *ep.* 25. Quod epistolam conscissam doles, noli laborare: salva est domi. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 122. Restituentur omnia: suam rem sibi salvam sistam, si illo advenerit. *Id. Asin.* 2. 4. 56. Da, quæso, argentum, ac ne formida: salvum hercle erit. *sarà sicuro*, *sarà ben dato*. & *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 41. Penelope poterat bis denos salva per annos Vivere. *h. e.* pudica, & a procis intacta. *Liv. l.* 1. *c.* 58. *a med.* Quid enim salvi est mulieri, amissa pudicitia? ¶ Commodius habet usus in ablativo. *Quintil. l.* 11. *c.* 2. *post med.* Nec est mendacio locus, salvis qui interfuerunt. *essendo vivi e sani*, &c. *Terent. Eun.* 2. 2. 27. Quibus & re salva, & perdita profueram. *h. e.* & cum rem haberem, de meo impendens: & re familiari absumpta, de alieno. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *extr.* Subscribam: salvo grata puella viro. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 2. *sub fin.* Hoc videmus esse consecuti, ut ne quid agi cum populo, aut salvis auspiciis, aut salvis legibus, aut denique sine vi possit. & *lib.* 4. *ep.* 1. Utinam, Servi, salvis rebus (sic enim est dicendum) colloqui potuissemus inter nos. *h. e.* cum salvus erat reipublicæ status, qui nunc concidit civili bello. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 2. *sub fin.* Ut utrumvis salvo officio se facere posse arbitrarentur. *senza mancar al dovere*. & *cap.* 34. Cupio tibi aliqua ex parte (quod salva fide possim) parcere. *salva la mia puntualità*. vel *senza pregiudizio della mia puntualità*. & *Ulpian. Dig. lib.* 16. *tit.* 3. *leg.* 1. *post med.* Si purpura infecta sit, vel lana (*deposita sit*) pondus adjiciendum: salvo eo, ut si de quantitate ponderis incertum est, juranti succurratur. Sic, salvo ordine, *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 181. salva conscientia, *Senec. in præfat. l.* 4. *quæst. nat. a med.* salvo jure amicitiæ, *Cic.* 13. *Fam. ep.* 77. ¶ *Salvus sum*, & *salva res est*, formulæ prædicantis, bene secum agi, res belle procedere, rem esse in tuto. *Terent. Andr.* 5. 6. 9. Salvus sum, si hæc vera sunt. *son a cavallo*: *son felice*: *sono in salvamento*. & *Eun.* 5. 1. 28. Tace, obsecro: salvæ sumus: habemus hominem ipsum. *Plaut. Asin.* 2. 2. 54. Si istam firmitudinem animi obtines, salvi sumus. *Terent. Adelph.* 4. 5. 9. Erubuit: salva res est. *va bene*. *Menander* apud *Stob. tit.* 31. Ἐρυθριῶν πᾶς χρηστὸς εἶναι μοι δοκεῖ. Sic *Plaut. Epid.* 1. 2. 21. Salva res est: bene promittit. Adde *Capt.* 2. 2. 34. & *Terent. Eun.* 2. 2. 27. Quo pertinet illud, *salva res est, dum saltat senex*. de quo V. in *Salto*. ¶ *Salvus sis* est salutantis, *Dio ti salvi*, *buon giorno*, *salve*, χαῖρε, ὑγίαινε. *Terent. Adelph.* 5. 6. 2. Sed eccum Demeam. salvus sies. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 52. Salvus sis, Mnesiloche: salvum te advenire gaudeo. Adde 3. 6. 7. & *Terent. Andr.* 4. 5. 7. & 5. 4. 3. ¶ *Satin' salvæ?* V. *Salve*.

SAM, suum apud Priscos. *Fest.* V. *Calim*. ¶ Item eam. *Enn.* apud *Fest.* in *Sas*. Nec quisquam sophiam, sapientia quæ perhibetur, In somnis vidit prius, quam sam discere cœpit. V. *Sas*, & *Sos*.

SAMÆI, orum. V. *Same*.

SAMARA. V. *Samera*.

SAMARIA, æ, f. *Samaria*, Σαμάρεια, regio, & urbs Palæstinæ, in Tribu Ephraim. *Plin. l.* 5. *c.* 13.

SAMARITA, & Samarites, æ, Σαμαρείτης, qui est ex Samaria, Samaritanus. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 54. Ut huic Galilæorum natio, Felici Samaritæ parerent. *Adrian. Imp. in quadam ep.* apud *Vopisc. in Saturnino*, *cap.* 8. Nemo illic archisynagogus Judæorum, nemo Samarites, &c. *Juvenc. Presbyter lib.* 2. *Histor. Evang. v.* 256. Ut tibi Judæo mulier Samaritica potum (Dispernens veterum Samaritum jussa) ministrem. *Samaritum* pro *Samaritarum*, vel a recto plur. *Samarites*, ut *Caretes*. Adde *vers.* 324.

SAMARITANUS, a, um, ad Samariam pertinens. *Sedul. l.* 4. *v.* 222. Præteriensque viæ Dominus loca Samaritanæ. Prima syllaba male producitur, cum sit brevis: tertia male corripitur, cum sit longa.

SAMARITICUS, a, um, Samaritanus. *Juvenc. Presb. lib.* 2. *Hist. Evang. v.* 256. Ut tibi Judæo mulier Samaritica potum, &c.

SAMARITIS, tidis, Σαμαρεῖτις, quæ est ex Samaria. *Juvenc. Presb. lib.* 2. *v.* 246. Prætereiens sed forte venit Samaritida Sichem. & *vers.* 252. Mœnibus egrediens Samaritis femina venit. *Alcim. Avit. sub fin. l.* 3. *Poemat.* Commendet stabulo Samaritidis extera cura.

SAMAROBRIVA, urbs est Ambianorum in Gallia ad Samaram fluvium, quasi Samaræ pons. pontem enim *briva* Gallorum lingua significare dicitur. Creditur esse, quæ nunc *Amiens* vocatur. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 24. 45. & 51. & *Cic. Fam.* 7. *ep.* 12. Quid tu fecisses, si te Tarentum, & non Samarobrivam misissem? *h. e.* non ad urbem asperioris cæli, & durorum hominum, sed ad mollem & voluptatibus deditam.

SAMBUCA, æ, f. *sambuca*, σαμβύκη, instrumentum musicum, idem ac illud, quod vulgo vocamus harpam. *Porphyr. in Ptolem. Harmon.* Sambuca triangulum instrumentum est, quod ex inæqualibus longitudine, sicut & crassitudine, nervis efficitur. *Vitruv. l.* 6. *c.* 1. Animadvertemus ex eo esse schema trigoni mundo, uti organi, quam σαμβύκην Græci dicunt. *Scip. Afric.* apud *Macrob. Saturn. l.* 2. *c.* 10. Docentur præstigias inhonestas: cum cinædulis, & sambuca, psalterioque eunt in ludum histrionum: discunt cantare, quæ majores nostri probro duci voluerunt. *Pers. sat.* 5. *v.* 95. Sambucam citius caloni aptaveris alto. *h. e.* citius calonem procerum, & stultum, atque ideo musicæ imperitum, sambucam pulsare docueris: citius asinum fidibus canendis aptum reddideris. ¶ Videtur etiam poni pro sambucistria. *Spartian. in Adrian. c.* 26. In convivio tragœdias, comœdias, Atellanas, sambucas, lectores, poetas pro re semper exhibuit. V. *Sambucina*. ¶ Est & genus machinæ militaris, *ponte levatojo*. *Fest.* Sambuca organi diritus genus, a quo sambucistriæ quoque dicuntur. Per similitudinem etiam machinam appellarunt, qua urbes expugnant. Nam ut in organo chordæ, sic in machina funes intenduntur. Hæc *Festus*. Erat autem hujusmodi machina pons quidam ligneus, qui funibus circa tensis e navibus, aut turri ligneo erectus conscendendis hostium muris viam præbebat. *Veget. l.* 4. *de re milit. c.* 21. & *Vitruv. l.* 10. *c. ult.* V. *Lips. l.* 1. *Poliorcet. dial.* 6.

SAMBUCEUS, a, um, *di sambuco*, *sambuchino*, ἀκτέινος, qui est e sambuco. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Canes vivi in furca sambucea arbore fiei. *Aurel. Vict. de vir. illustr. c.* 10. L. Junius Brutus baculo sambuceo aurum infusum deo donum tulit. *Livius* hoc idem narrans, corneum baculum fuisse dicit, *l.* 1. *c.* 56. *a med.*

SAMBUCINA, æ, f. σαμβυκίστρια, quæ sambuca canit, sicut fidicina, quæ fidibus. *Plaut. Stich.* 2. 2. 57. Fidicinas, tibicinas, sambucinas advexit secum forma eximia. In quibusdam editionib. est *sambucas* eod. sensu. V. *Sambuca*.

SAMBUCISTRIA, æ, f. σαμβυκίστρια, mulier sambuca canens, quæ & sambucina dicitur. *Liv. l.* 39. *c.* 6. Tunc psaltriæ, sambucistriæque, & convivalia ludionum oblectamenta addita epulis.

SAMBUCUS, & Sabucus, i, f. *sambuco*, ἀκτῆ, ἀκτέα, arbor fungosi generis, multæ medullæ, racemos ferens acinis nigris & parvis, humoris lenti, inficiendo maxime capillo: qui & ipsi aqua decocti manduntur. Raro visitur in montibus. Firmissima est contra humorem ad pedamenta: taleis seritur, et populus: habetque varios in medicina usus. *Plin. l.* 16. *c.* 18. & 37. *ad fin.* & *lib.* 17. *c.* 20. *extr.* & *cap.* 22. & *lib.* 24. *c.* 8. *a med.* ¶ Dicitur *sabucus* a *Seren. Sammon.* ut *cap.* 7. *v.* 100. & *cap.* 19. *v.* 337. Ungitur & succis, dederit quos parva sabucus. *h. e.* chamæacte. & *cap.* 27.

v. 503. & *cap.* 28. v. 528. teneræ radix decocta sabuci. & *cap.* 32. v. 587. Prodest ea parvis acinos potare sabucis. & *cap.* 4. ubi de capillo tingendo, *vers.* 50. vel tristia poma sabuci. Adde *Scribon. Larg. compos.* 160. ubi *sabucum* est neutr. gen. & fructum significat. Ad quem locum notat *Joan. Rhod.* Poetica licentia ceteri *m*, & a prosæ Scriptoribus non admittenda.

SAME, es, f. Σάμη, insula maris Ionii prope Cephalleniam: apud *Plin. l.* 4. *c.* 12. *Pomp. Melam l.* 2. *c.* 7. *circa med. Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 5. *v.* 67. & 13. *Metam. v.* 711. & *Sil. l.* 15. *v.* 303. ¶ Item oppidum Cephaleniæ contra Asteriam ins. cujus incolas Samæos *Liv. l.* 38. *c.* 29. appellat. *Id. ibid.* & *cap.* 28. & *Virg.* 3. *Æn. v.* 271. secundum *Servium:* rectius tamen de insula intelligitur.

SAMERA, & Samara, æ, f. πτελέας σπέρμα, semen ulmi. *Colum. l.* 5. *c.* 6. Attineam ulmum Tremellius Scrofa non ferre sameram, quod est semen ejus arboris, falso est opinatus. *Plin. l.* 16. *c.* 17. Attineæ non ferunt samaram, ita vocatur ulmi semen. quidam leg. *samaras*, ut sit accusativ. plur. a *samarum*, n. *Id. l.* 17. *c.* 11. Ulmorum prius quam folia vestiantur, samara colligenda est circa Martias calendas, cum flavescere incipit.

SAMIA, æ, f. genus placentæ, sic dictæ a Samo insula, ubi optimæ fiebant in sacrificiis Junonis. *Tertull. l.* 3. *advers. Marcion. c.* 5. *a med.* Placentas & samias coquere.

SAMIARIUS, ii, m. *Turneb. l.* 27. *adversar. c.* 21. in antiqua Inscriptione ait reperisse *Samiariis doryphoron*, & putat esse eos, qui creta Samia arma, ferramenta, spicula prætorianorum, & satellitum Imperatoris ad nitorem fricabant, tergebantque, atque exasperabant gladiorum & jaculorum acies, & cuspides.

SAMIATUS, a, um, Samia cote exasperatus, politus, & tersus. Nam Samium lapidem poliendo auro utilem laudat *Plin. l.* 36. *c.* 21. Hinc Samiata ferramenta. *Aurelian. Imp. in epist.* apud *Vopisc. c.* 9. Arma tecta sint, ferramenta samiata, calceamenta fortia. Ubi *Salmas.* merito *Nonium* reprehendit, qui *cap.* 4. *n.* 434. ideo docet *samiatum* significare exasperatum, & *samiare* acuere, quia *Samius* acutum significat.

SAMIOLUS, a, um, diminut. a Samius. *Plaut. Stich.* 5. 4. 12. Batiola bibunt, nos nostro Samiolo poterio. *h. e.* parvo poculo fictili.

SAMIUS, a, um, *di Samo*, Σάμιος, ad Samum insulam pertinens. *Juvenal. sat.* 16. *v.* 6. Et Samia genetrix quæ delectatur arena. *h. e.* Juno, cui Samos sacra fuit. *Terent. Eun.* 1. 2. 27. Samia mihi mater fuit. *Liv. l.* 37. *c.* 10. & 11. Samia terra. *h. e.* Samos insula. ¶ Samius senex *Ovid.* 3. *Trist. el.* 3. *v.* 61. est Pythagoras, qui & *Samius* absolute. *Id.* 3. *Fast. v.* 153. Sive hoc a Samio doctus, qui posse renasci Nos putat. *Pers. sat.* 3. *v.* 56 Et tibi quæ Samios diduxit littera ramos, &c. V. *Pythagoras* in fine. ¶ Samius lapis, poliendo auro utilis, laudatur a *Plin. l.* 36. *c.* 21. ¶ Samia terra duplex, collyrium, & aster, varios habet usus in medicina. *Id. l.* 35. *c.* 16. Adde *lib.* 28. *c.* 12. *ad fin.* & *cap.* 19 & *lib.* 31. *c.* 10. *a med.* ¶ Samia creta fictilibus valde idonea, Samiis vasis nomen dedit: quæ & *Samia* absolute dicta sunt: quamvis a Samia creta non essent. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 431. Et non pauper uti Samio curtoque catino. *Cic. in fragm. ibid.* Quam simpuvia pontificum diis grata sint, Samiæque capedines. *Tibull. l.* 2. *el.* 6. *v.* 29. At tibi læta trahant Samiæ convivia testæ. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 51. *a med.* Argentum quo que vult? utatur licet. nos Samiis delectabimur. *Plin. l.* 35. *c.* 12. *a med.* Samia etiamnum in esculentis laudantur. *Plaut. Men.* 1. 2. 65. Placide pulta. *Pe.* metuit, credo, ne fores Samiæ sint. Similem jocum habet *Bacch.* 2. 2. 22. *Auson. epigr.* 8. Fama est, fictilibus cœnasse Agathoclea regem, Atque abacum Samio sæpe onerasse luto. ¶ Samiæ testæ fragmento amputari tuto membrum aliquod credebant. *Plin. sub fin. c.* 12. *l.* 35. Samia testa Matris deum sacerdotes, qui Galli vocantur, virilitatem amputare, nec aliter citra perniciem, M. Cœlio credamus, qui linguam sic amputandam objecit gravi probro. *Lucil.* apud *Non. loc. cit.* Testam sumit homo Samiam, sibique illico telo Præcidit caulem testesque una amputat ambo. Sic *Juvenal. sat.* 6. *v.* 513. Mollia qui rapta secuit genitalia testa. Adde *Martial. l.* 3. *epigr.* 81. Ex his male docuit *Non. loc. sup. cit. Samium* acutum significare: & merito reprehenditur a *Salmas. ad Vopisc. in Aurel. c.* 7. ¶ *Samii, orum*, Sami incolæ. *Liv. l.* 35. *c.* 20. *in fin.* & *Cic. Verr.* 3. *c.* 20.

SAMNIS, itis, m. & f. qui est ex Samnio. *Lucil.* apud *Non. c.* 8. *n.* 425. & *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 17. Æserninus fuit Placcorum munere quidam, Samnis, spurcus homo, vita illa dignu', locoque. *Id.* apud *Cic.* 3. *de Orat. c.* 23. quamvis bonus ipse Samnis in ludo, ac rudibus, civis satis asper. Utroque loco gladiatorem intelligit. V. *Samnites. Liv. l.* 10. *c.* 16. *in fin.* Samnitem illis exercitum paratum venisse. *Plin. l.* 34. *c.* 6. Cum bello Samniti Apollo jussisset, &c. *Sil. l.* 4. *v.* 560. Huic horret thorax Samnitis pellibus ursæ. *Lucan. l.* 2. *v.* 136. totumque potestas Mutavit translata locum, Romanaque Samnis Ultra Caudinas speravit vulnera Furcas. *Samnis* per synecdochen, Samnites, ut apud *Liv. l.* 10. *c.* 35. Jam invasurum castra Samnitem credentes. & *lib.* 7. *c.* 33. *a med.* Tum capi, occidi Samnis. ¶ *Samnitis* pro *Samnis* in recto casu. *Cato* apud *Priscian. l.* 7. *pag.* 762. *Putsch.* Ager Gallicus, Samnitis, Apulus, Brutius. *Prudent. lib.* 2. *advers. Symmach. v.* 515. asper Samnitis, Marsusque levis. ¶ Quod secundam syllabam in *Samnis* producit *Lucil. loc. cit.* V. quæ dicemus in fin. vocis *Samnis*.

SAMNITES, tum, & tium, m. Σαυνῖται, pop. Samnii. De nominis causa ita *Festus* scribit: Samnitibus nomen factum ab hastis, propter genus hastarum, quod σαυνία appellent Græci. Alii ajunt Sabinis vere sacro natos, hoc genus hominum extra fines ejectum Comio Castronio duce occupasse collem, cui nomen Samnio, a quo Samnites. Hæc *Festus*. Græci Saunitas dixere, ut est apud *Plin. l.* 3. *c.* 12. Iidem etiam Sabelli dicti sunt, diminut. a Sabinis, a quibus originem traxerunt, teste *Plin. loc. cit.* Ferunt enim, Sabinos, cum adversus Umbros bellum gererent, Marti votum fecisse, si victoria potirentur, se illi consecraturos, quicquid eo anno apud ipsos nasceretur. Quare cum re bene gesta in patriam rediissent, cum reliquum anni totius proventum, tum etiam filios eo anno natos Marti consecrarunt. Eos igitur, cum adolevissent, duce Tauro, in Campaniam ad sedes novas quærendas emiserunt ubi nullo propemodum negotio, ejectis Opicis, sedes suas collocarunt, originisque suæ memores Sabellos se, quasi Sabinorum sobolem, appellarunt. Ferocissimam inter omnes Italicas Samnitium gentem fuisse, ex eo intelligi potest, quod cum eis per annos octoginta quotidianis prope armis a Romanis est dimicatum. V. *Liv. l.* 7. 8. 9. 10. & *Flor. l.* 1. *c.* 16. ¶ *Samnites* quoque fuere gladiatorum genus, cui hoc nomen, non quia natione essent Samnites, sed quia armatura eorum talis esset, qualis Samnitum. *Liv. l.* 9. *c.* 40. *ad fin.* Campani ab superbia, & odio Samnitium, gladiatores, quod spectaculum inter epulas erat, eo ornatu armarunt, Samnitiumque nomine appellarunt. Vide de iis *Lips. in Saturnalib. l.* 2. *c.* 11. ¶ In genit. plur. est *Samnitium*, ut passim apud *Liv.* & al. Sed & *Samnitum* dici potest, ut in aliis hujus positionis.

SAMNITICUS, a, um, ad Samnites pertinens, ut Samniticum bellum. *Sueton. in Vitell. c.* 1. & *Flor. l.* 1. *c.* 16.

SAMNITIS. V. *Samnis.*

SAMNIUM, ii, n. *Abruzzo Citeriore*, regio Italiæ, quam Samnites incoluere. *Flor. l.* 1. *c.* 16. Populus Romanus ruinas ipsas urbium diruit, ut hodie Samnium in ipso Samnio requiratur.

SAMOLUS, li, f. apud Druidas Gallos est herba in humidis locis nascens, quæ in nostris Pulsatilla vocatur, ab aliquibus etiam *Samiolo*. Efficax est contra suum, & boum morbos. *Plin. l.* 24. *c.* 11. *ad fin.*

SAMOS, & Samus, i, f. *Samo*, Σάμος, insula maris Icarii, Ioniæ adjacens, contra Ephesum urb. Ibi Juno nata esse dicitur, & educata, & Jovi in matrimonium tradita. Hinc ibi præcipue colebatur. Scribit *Varro* apud *Lactant. l.* 1. *c.* 17. prius Partheniam nominatam, ibique antiquissimum fuisse Junonis templum & simulacrum in habitu nubentis figuratum, & sacra ejus anniversaria nuptiarum ritu celebrari consuevisse. In ea etiam templum Bacchi fuit, quod Elpis exstruxit. *Plin. l.* 8. *c.* 16. *in fin. Stat.* 2. *Theb. v.* 261. Et Samon, & veteres armis excinde Mycenas. ¶ *Auson. Periorh.* 4. *Odyss.* Samum dicit, quæ *Plinio, Liv. Ovid.* & al. est Same. ¶ Hic primum vasa fictilia fabricata creduntur. V. *Samius.* ¶ In Samo insula natus est Pythagoras, maximus ille Philosophus, qui propterea a poetis per antonomasiam *Senex Samius*, & absolute *Samius* appellatur. Item Chœrilus Poeta, qui LXXV. Olympiade victoriam Atheniensium contra Xersem versibus scripsit, pro singulis versibus singulos stateres aureos recipiens, quem tamen *Horat. in arte poet. v.* 357. incultum Poetam vocat. ¶ Samos altera, seu Same, *Samandrachi*, Σαμοθράκη, ins. Thraciæ, in mari Ægæo, vel ins. maris Ægæi, Thraciæ adjacens, quæ etiam Samothrace, & Samothracia appellatur, & poetice Samos Threicia. *Virg.* 7. *Æn. v.* 208. Threiciamque Samum, quæ nunc Samothracia fertur. ¶ Olim Dardania dicta est a Dardano quodam Trojano, qui Palladium secum ferens eo traditur confugisse. Post Samiis ex insula illa maris Icarii bello ejectis, cum se ex Asia in Thraciam recepissent inditum nomen, ut pro Dardania Samothracia vocaretur. In ea Venus, Pothon, & Phaethon colebantur, Scopæ manu sculpti. *Plin. l.* 36. *c.* 5. *ante med.*

SAMOTHRACE. V. in voce præced. ¶ Latina positione est *Samothraca*, æ. *Liv. l.* 44. *c.* 45. *extr.* & *lib.* 45. *c.* 5. & 6.

SAMOTHRACENUS, a, am, ad Samothracen pertinens, ut Zancles Samothracenus, *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 61. *Harduini.*

SAMOTHRACES, cum, m. & Samothraces dii idem erant ac Penates Romanorum. *Macrob. l.* 3. *c.* 4. *Cassius Hemina ibid.* dicit, Samothracas deos, eosdemque Romanorum Penates, proprie dici θεοὺς μεγάλους, &c. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. scribit, deos Samothraces fuisse duos, Cælum & Terram: nam hos quoque dici deos magnos, & in Augurum libris *Divipotes*, & apud Samothracas θεοὺς δυνατούς. Alii tres statuerant Samothraces, Jovem, Minervam, & Junonem: alii quatuor, eosdemque, quos etiam Cabiros appellat *Interpr. Apollon. in Argon. l.* 1. nempe Cererem, Proserpinam, Plutonem, & Mercurium. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 144. jures licet & Samothracum, Et nostrorum aras. V. *Voss. de Idololatr. l.* 2. *c.* 57.

SAMOTHRACIA, æ, f. eadem quæ Samothraca. *Virg.* 7. *Æn. v.* 203. Threiciamque Samum, quæ nunc Samothracia fertur. ¶ Est etiam hoc nomine gemma quædam nigra, ac sine pondere, ligno similis, quæ ibi copiose nascitur. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

SAMOTHRACIUS, a, um, ad Samothraciam pertinens, ut Samothracia cæpa, *Plin. l.* 19. *c.* 6. ¶ Samothracia ferrea *Lucretius l.* 6. *v.* 1042. sunt annuli ferrei, qui in Samothracia primum fieri cœpti sunt. *Plin.* 33. *c.* 1. *a med.* Nec non & servitia jam ferrum (*annuli*) auro cingunt: alia per se se mero auro decorant: cujus licentiæ origo nomine ipso in Samothrace id institutum declarat. *Isid. l.* 19. *Orig. c.* 32. Samothracius annulus aureus est quidem, sed capitulo ferreo a loco ita vocatus.

SAMPSA, *vel* Samsa, *vel* Sansa, æ, f. *sansa*, olivarum caro mola suspensa leviter comminuta, & ossibus liberata, quæ deinde exprimitur, oleumque fundit, aut aridis quibusdam herbis, seminibusve

con-

condita in usum cibi, condimentive reponitur. Ejus conficiendæ rationem *Colum.* toto *cap.* 47. *l.* 12. tradit. *Id ibid. cap.* 49. Olea injicitur quam mundissime molis suspensis, ne nucleus frangatur: & cum est in sampsam redacta, tunc sal coctus, tritusque manu permiscetur cum ceteris aridis condimentis. Adde *cap.* 50. *circa med.* ubi quidam sampsam pro ossiculo, seu nucleo olivæ accipiunt: sed non satis probant.

SAMPSUCHINUS, a, um, *σαμψύχινος*, qui est ex sampsucho. *Plin. lib.* 21. *cap.* 22. Fit ex eo oleum, quod sampsuchinum vocatur, aut amaracinum.

SAMPSUCHUM, *maggiorana, sansugo, σάμψυχον*, herba, quæ aliter amaracus. *Plin. l.* 21. *c.* 11. Amaracum Diocles medicus, & Sicula gens appellavere, quod Ægyptus & Syria sampsuchum, &c. *Id. c.* 22. Sampsuchum, sive amaracum, in Cypro laudatissimum & odoratissimum, scorpionibus adversatur ex aceto & sale illitum. *Colum. l.* 10. *v.* 171. Nataque jam veniant hilari sampsuche Canopo. V. *Amaracus.*

SAMUS. V. *Samos.*

SANABILIS, le, *sanabile, ἰάσιμος*, qui sanari potest. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 37. *a med.* Ii sunt constituti, quasi mala valetudine animi, sanabiles tamen. *Cels. l.* 2. *c.* 8. *ante med.* Quisquis dolor deorsum tendit, sanabilior est. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 59 Vulneris id genus est, quod cum sanabile non sit, &c. *Senec. ep.* 108. Qui ad philosophorum scholam venit, aut sanior domum redeat, aut sanabilior.

SANATES, um, m. populi, qui infra, supraque Romam habitaverunt: ita dicti, quia cum defecissent a Romanis, brevi post in amicitiam, quasi sanata mente, redierunt. *Fest.* & *Gell.* l. 16. c. 10. ex XII. *Tab.*

SANATIO, onis, f. *guarigione, ἴασις*, valetudinis restitutio, sanitas, salus. *Cic.* 3. *Tuscul. cap.* 3. Cumque ad corporum sanationem multum ipsa corpora, & natura valeant. ¶ Translate *Cic. Tuscul.* 4. *c.* 15. *extr.* Eorum igitur malorum in una virtute posita sanatio est.

SANATOR, oris, m. *sanatore, θεραπευτής*, qui sanat. *Paulin. Nolan. in Nat.* XI. *S. Fel. edit. Murator. v.* 294. & in XII. *v.* 272

SANATUS, a, um, *guarito, risanato, ὑγιωθείς*, ad sanitatem perductus, sanitati restitutus. *Ovid. de remed. Amor. v.* 113. post multos sanatus creditur annos. *Plin. l.* 29. *cap.* 6. *ante med.* Sanatum vulnus. ¶ Translate *Liv. l.* 2. *c.* 34. Sanata discordia. *Gell. l.* 12. *c.* 12. *ad fin.* Adversarios sanatos magis cupiunt, quam perditos. *Val. Max. l.* 6. *c.* 9. *n.* 1. *extern.* Unius orationis saluberrima medicina sanatus.

SANCAPTIS, idis, f. nomen fictum aromatis, apud *Plaut. Pseud.* 3. 2. 43.

SANCHROMATON, i, n. dracontea, genus herbæ. *Apul. de virtutib. herb. cap.* 14.

SANCIO, is, sanxi, *olim* sancivi, *aut* cii, sancitum, & sanctum, a. 4. *decretare, ordinare, stabilire, sanciare, κυρόομαι*, decerno, constituo, scisco. Proprium est legislatorum & legum. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 31. *circa med.* Tam diligenter cavet & sancit, ut heredes sui, &c. *Id. pro Flacc. c.* 28. Flaccus sanxit edicto, ne aurum ex Asia exportari liceret. *Id. ad Brut. ep.* 3. *a med.* Nec, quo minus id postea liceret, ulla lex sanxit. *Justin. l.* 3. *c.* 2. *ad fin. de Lycurgo.* Nihil lege ulla in alios sanxit, cujus non ipse primus in se documenta daret. *Plin. l.* 13. *c.* 19. *a med.* Cato cibaria rustis operariis, justa non lege sanciens. *prescrivendo. Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 1. *ante med.* Solonis legem neglegam, qui capite sanxit, si qui in seditione non alterutrius partis fuisset. *ordinare la vita.* & *lib.* 3. *Offic. c.* 13. Quid est aliud, erranti viam non monstrare (quod Athenis exsecrationibus publicis sancitum est) si hoc non est, &c.? *Al. leg.* sanctum est. *Id.* 4. *Verr. c.* 30. Agrigentini de senatu cooptando Scipionis leges antiquas habent: in quibus & eadem illa sancita sunt, & hoc amplius, &c. *Id. de Harusp. resp. c.* 14. *extr.* Hoc si minus civili jure perscriptum est, lege tamen naturæ, communi jure gentium sancitum est, ut, &c. *Sueton. in Claud. c.* 25. Omnes, qui exponerentur, liberos esse sanxit. *Id. ibid. c.* 11. Omnium factorum dictorumque veniam & oblivionem in perpetuum sanxit. ¶ *Sancire legem*, sciscere, statuere, *far una legge. Cic. pro Planc. c.* 18. Noli putare, legibus istis, quas senatus de ambitu sancire voluerit, id esse actum, ut suffragatio tolleretur. *Id. pro Dom. c.* 30. *ad fin.* Majores de civitate & libertate ea jura sanxerunt, quæ nec vis temporum, nec potentia magistratuum labefactare posset. *Quintil. l.* 2. *c.* 13. Neque enim rogationibus, plebisve scitis sancta sunt ista præcepta. *Cic. de Amic. c.* 12. Hæc igitur lex in amicitia sanciatur, ut neque rogemus res turpes, nec faciamus rogati. ¶ *Sancire scelus*, pœnam scelesto ponere, *punire*. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 9. *ad fin.* Incestum pontifices supremo supplicio sanciunto. & *lib.* 3. *c.* 20. Noxiæ pœna par esto, ut in suo vitio quisque plectatur, vis capite, avaritia mulcta, honoris cupiditas ignominia sanciatur. *Id. pro Planc. c.* 19. Noli maleficium putare esse gratiam: noli observantiam sancire pœna. *In lemmate cap.* 4. *l.* 16. *Gellii.* In quæ verba conceptum fuerit jusjurandum de furtis militaribus sanciendis. *Ipse Gell. l.* 20. *c.* 1. *a med.* Injurias factas quinque & viginti assibus sanxerunt. *h. e.* 25. assium mulcta vindicarunt. ¶ *Sancire pœnam*, lege pœnam statuere, *imporre*. *Stat. Theb.* 3. *v.* 244. ni me veterum pœnas sancire malorum Gentibus, & diros sontis punire nepotes. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 6. Sancire exsilium alicujus senatusconsulto. ¶ Sæpe est firmare, confirmare, & quasi sanctum facere, *stabilire, confermare, ratificare*. *Cic.* 3. *Agrar. c.* 2. *ad fin.* Genus id agrorum certo capite legis impudentissime confirmari atque sanciri. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 21. Antonium circumire veteranos, ut acta Cæsaris sancirent. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 2. Et quoniam obsidibus cavere inter se non possent, ne res efferatur, ut jurejurando & fide sanciatur, petunt. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 10. *a med.* Filium morte multavit, ut dolore suo sanciret militaris imperii disciplinam. *Id. post redit. in Sen. c.* 4. Ut, me conservato, vestram in posterum dignitatem auctoritatemque sanciret. *Id. post redit. ad Quirit. c.* 5. Cum omnia cum omnibus fœdera sanguine meo sancirentur. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 63. Sancire pacta. *Claudian. de B. Get. v.* 373. hæc mundo pacem victoria sancit. *Gell. l.* 20. *c.* 1. *ad fin.* Eam capitis pœnam sanciendæ fidei gratia horrificam reddiderunt. *Sil. l.* 1. *v.* 304. verba ocius acer Intorto sancit jaculo, figitque per arma Stantem pro muro. *Virg.* 12. *Æn. v.* 200. Audiat hæc genitor, qui fœdera fulmine sancit. Ubi *Servius* confirmat, sancta esse facit: quia cum fiunt fœdera, si coruscatio fuerit, confirmantur. *Nep. in Attic. c.* 19. *extr.* Quæ conjunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiorem. *Cic.* 13. *Phil. c.* 5. *sub fin.* Utrum igitur augurem populus R. libentius sanciet, Pompejum an Antonium? *Propert. l.* 4. *el.* 9. *extr. de Hercule.* quoniam manibus purgatum sanxerat orbem, Sic Sancum Tatii composuere Cures. *h. e.* firmaverat, pacaverat. *Id. ibid. v.* 19. ite boves, Arvaque mugitu sancite bovaria longo. *h. e.* firmate his locis nomen fori boarii. V. *Boarius. Stat. l.* 3. *silv.* 3. *in fin.* Sancire alicui carmina. *h. e.* perpetua dicare, ut ait *Virg.* 1. *Æn. v.* 77. Rursus *Stat.* 11. *Theb. v.* 334. Non ego te contra Stygiis fetalia sanxi Vota deis. ¶ Alterum præteritum *sancivi* antiquum est. *Pomp. apud Diomed. l.* 1. *pag.* 368. *Putsch.* & apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 904. Sanciverat jus utile civitati. ¶ *Serv. loc. cit.* scribit, *sancire* proprie esse sanctum aliquid, id est consecratum facere, fuso sanguine hostiæ: & dictum *sanctum*, quasi sanguine consecratum.

SANCTE, *religiosamente, piamente, santamente, ἁγίως, ὁσίως*, religiose, auguste, pie, secundum ea, quæ sancita sunt legibus, institutis, & ritibus. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 21. Auguste sancteque venerari deos. & *lib.* 1. *c.* 20. *sub fin.* Pie sancteque colere deum. *Plaut. Rud.* 4. 7. 8. Isto pauper es, cum nimis sancte pius. *Id. Cistell.* 2. 3. 27. & *Capt.* 4. 2. 112. & *Terent. Hecyr.* 2. 2. 26. Sancte jurare aliquid. *Cic. l.* 1. *ad Q. Fr. ep.* 1. *c.* 4. Te nunquam ulla in re dignum reprehensione putassem, cum te sanctissime gereres, nisi inimicos multos haberemus. *Id.* 3. *Fam. ep.* 8. *a med.* Meque ea quæ tibi promitto, sanctissime esse observaturum, diligentissimeque esse facturum. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) Corrumpi mores in scholis putant: sed domi quoque. & sunt multa ejus rei exempla, tam læsæ hercle, quam conservatæ sanctissime utrobique opinionis. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 2. *a med.* Adversaria sunt menstrua, tabulæ sunt æternæ: hæc delentur statim, illæ servantur sancte. *Martial. l.* 8. *epigr.* 1. Laurigeros domini, liber, intrature Penates, Disce verecundo sanctius ore loqui. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 15. *n.* 6. Q. Scævola Asiam tam sancte & tam fortiter obtinuit, ut, &c. *h. e.* abstinenter, moderate. *Plin. in Paneg. c.* 87. Vos quoque, quos parens noster familiariter inspicere dignatur, fovete sancte judicium ejus, quod de vobis habet. *h. e.* diligenter, accurate, *scrupolosamente*. & *Val. Max. l.* 2. *c.* 1. *n.* 3. Nulli tunc subsessores alienorum matrimoniorum oculi metuebantur: sed pariter & videre sancte, & aspici, mutuo pudore custodiebantur. *h. e.* caste. Sic *Quintil. decl.* 3. *c.* 14. *sub fin.* Plures pæne morbus, quam viribus vicimus, cum captivas quoque sancte habebamus. Adde *Curt. l.* 3. *c.* 12. *a med.* & *Lactant. l.* 6. *c.* 24. *a med.* Sic *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *circa med.* Ductare exercitus, & patrare bellum, apud Sallustium (V. *Ducto*) dicta sancte, & antique, ridentur a nobis, si diis placet.

SANCTESCO, is, n. 3. sanctus fio, vel sum. *Acc.* apud *Non. c.* 2. *n.* 376. Occulte noxitudo oblitteretur Pelopidarum, ac per nos sanctescat genus.

SANCTIFICATIO, onis, f. *santificazione, ἁγιασμός*, actus sanctificandi. *Tertull. de exhortat. ad castit. c.* 1. & *Sidon. l.* 8. *ep.* 14.

SANCTIFICATOR, oris, m. qui sanctificat. *Tertull. in Prax. c.* 2. *Augustin. l.* 10. *Confession. c.* 34. *a med.*

SANCTIFICIUM, ii, n. sanctificatio, vel sanctificationis locus. *Tertull. de resurr. carn. c.* 47. ex *D. Paulo ad Rom.* 6. 19.

SANCTIFICO, as, a. 1. *ἁγιάζω*, sanctum facio, consecro; dignis honoribus prosequor. *Tertull. de orat. c.* 3. *Prudent. in hymn. ante cib. v.* 15.

SANCTIFICUS, a, um, sanctificans. *Juvenc. Presb. in præfat. l.* 1. *in fin.* Ergo age, sanctificus adsit mihi carminis auctor Spiritus.

SANCTILOQUUS, a, um, qui sancte loquitur, ut Lucas sanctiloquus, *Prudent. in Apotheos. v.* 1070. Sanctiloqui libri, *Arator l.* 2. *in Act. Apost. v.* 730. Sanctiloquus propheta, *Paulin. Nolan. carm.* 23. *Nat.* 8. *S. Felic. v.* 228.

SANCTIMONIA, æ, f. *santità, santimonia, ἁγιότης*, idem quod sanctitas. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 10. *ad fin.* Viri sapientissimi ac fortissimi cives, qui mihi videntur ex hominum vita ad deorum religionem & sanctimoniam demigrasse. *h. e.* deorum numero adscripti esse, & digni, qui religiose & sancte, tanquam dii colantur. *Id. pro Quint. c.* 27. *a med.* Quid mihi, inquit, cum ista summa sanctimonia, ac diligentia? viderint, inquit, ista officia viri boni. & *cap.* 30. Habere domum clausam pudori, & sanctimoniæ. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 33. Sanctimonia nuptiarum. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 69. *extr.* Torquata, priscæ sanctimoniæ virgo.

SANCTIMONIALIS, is, f. *Monaca*, mulier sanctimoniæ & cultui Dei addicta. *Augustin. l.* 2. *Retract. c.* 22. Ut nonnullæ etiam sanctimoniales dejecisse in nuptias dicerentur. Adde *epist.* 169. ¶ Adjective *Impp. Valent.* & *Martian. lib.* 1. *Cod. tit.* 2. *leg.* 13. Sanctimonialis mulier. *Imp. Justinian. ibid. tit.* 3. *leg.* 56. Sanctimonialem vitam eligere.

SANCTIMONIALITER, ut sanctimonialem decet, sancte. *Imp. Justin.*

stin. loc. cit. in vote praced. Reliquum vitæ tempus sanctimonialiter degere.

SANCTIO, onis, *f. decreto, costituzione, sanzione, statuto, legge,* νομοθέτημα, actus sanciendi, sanctio, lex. Est qui docet propria esse legem illam, quæ pœnam irrogat: quod non semper verum est. *Cic. pro Balb. c.* 14. Sanctiones sacrandæ sunt aut genere ipso, aut obtestatione & consecratione legis, aut pœnæ, cum caput ejus, qui contra facit, consecratur. *& cap.* 16. Ille populus in superiori conditione causaque ponitur, cujus majestas fœderis sanctione defenditur. *Id. 6. Verr. c. penult. sub fin.* Nisi vehementius homini minatus essem, nisi legum sanctionem, pœnamque recitassem, tabularum mihi potestas facta non esset. *Auct. ad Herenn. l. 2. c.* 10. Plus valet sanctio permissione. *h. e.* lex quæ cogit, quam quæ permittit. *Liv. l. 4. c.* 31. Ægerrime plebs ferebat, jacere tamdiu irritas sanctiones, quæ de suis commodis ferrentur, cum interim de sanguine ac supplicio suo latam legem confestim exerceri. *Papinian. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. antepenult.* Sanctio legum, quæ certam pœnam irrogat iis, qui, &c.

SANCTITAS, atis, *f. santità,* ἁγιότης, ὁσιότης, qualitas illa, qua res venerabiles & inviolabiles sunt. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Georg.* 4. *v.* 211. Se regibus devovent, & post eos vitam refutant: adeo illis ingenita est sanctitas regii nominis. *Cæs.* apud *Sueton. in ejus vita, c.* 6. Est ergo in genere & sanctitas regum, qui plurimum inter homines pollent, & cærimonia deorum, quorum ipsi in potestate sunt reges. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 62. *sub fin.* Qui non modo templo, sed duobus millibus passuum eandem sanctitatem tribuerant. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Ipsam soris sanctitatem ludorum talarium licentia solvera. *Massur. Sabin.* apud *Gell. l. 4. c.* 9. Religiosum est, quod propter sanctitatem aliquam remotum ac sepositum a nobis est. ¶ Est etiam scientia colendorum deorum, ut est apud *Cicer. l. 1. de nat. Deor. c.* 41. *in fin.* sicut pietas est justitia adversum deos. *Id. ibid.* 1. 2. Quæ potest esse pietas, quæ sanctitas, quæ religio? Hæc enim omnia pure ac caste tribuenda deorum numini sunt. Adde *lib. 2. Offic. c.* 3. *a med.* ¶ Et colendorum Manium. *Cic. in Top. c.* 23. *in fin.* Æquitas tripartita dicitur esse; una ad superos, altera ad manes, tertia ad homines pertinere. Prima, pietas: secunda, sanctitas: tertia, justitia aut æquitas nominatur. *Id. 2. de legib.* 1 9. *in fin.* Manium jura sancta sunto: hos leto datos divos habento. *Id. de Amic. c.* 4. Plus apud me antiquorum auctoritas valet, qui mortuis tam religiosa jura tribuerunt. ¶ In hominibus est probitas, innocentia morum, integritas, sanctimonia. *Cic. Fam. 4. ep.* 3. *ante med.* Omnes te existimant, quasi lumen aliquod, extinctis ceteris, elucere sanctitatem, & prudentiam, & dignitatem tuam. *Plin. in Paneg. c. 3. extr.* Deos non tam accuratis adorantium precibus, quam innocentia & sanctitate lætari. *Nep. in Lysand. c. ult.* Ut ad Ephoros sibi testimonium daret, quanta sanctitate bellum gessisset. *h. e.* integritate, & abstinentia a crudelitate & avaritia. ¶ Est præcipue abstinentia a rebus venereis, castitas, *castità. Plin. l. 1. ep.* 12. Dolorem pedum abstinentia, sanctitate, quoad viridis ætas, vicit, & fregit. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 60. Plures (*ancillæ*) perstitere sanctitatem dominæ tueri. *Flor. l. 2. c. 6. a med.* Ad profligandam provinciam maxime profecisse singularem ducis sanctitatem: quippe qui captivos pueros puellasque præcipuæ pulcritudinis Barbaris restituerit. Adde *Plin. l. 4. ep.* 11. *a med.* Huc pertinet illud *Cicer. pro Cæl. c. 13. a med.* Petulanter facimus, si matremfamiliæ, secus quam matronarum sanctitas postulet, nominamus. & *Liv. l. 34. c. 6. ante med.* Nobis quoque verendum fit, ne eum ea (*lege*) pudorem sanctitatemque feminarum abrogemus. & *Vellej. l. 2. c. 29. de Cn. Pomp.* Vir innocentia eximius, sanctitate præcipuus. & *Quintil. l. 2. c. 2.* Ut teneriores annos ab injuria sanctitas docentis custodiat. ¶ In plur. numero *Cic. post redit. in Sen. c. 14. & lib. & cap. 2. de nat. deor.* Mecum deorum & hominum sanctitates omnes & religiones abfuerunt. *Arnob. l. 6. pag.* 199. Sigillaria ista formare, adorare pro diis ea, sanctitatibus accumulare divinis. *h. e.* cæremoniis & honoribus.

SANCTITUDO, inis, *f. santità,* ἁγιότης, idem quod sanctitas: excepto quod minoris est usus. *Gell. l. 13. c.* 3. Nihil quicquam interest, suavitudo dicas, an suavitas; sanctitudo, an sanctitas. *Act.* apud *Non. c. 2. n.* 805. Alia his sanctitudo est, aliud & nomen, & numen Jovis. *Turpil. ibid.* Miseram terrent me omnia, maris scopuli, sonitus, solitudo, sanctitudo Apollinis. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l. 17. c. 2. a med.* Tanta sanctitudo fani, ut nunquam quisquam violare sit ausus. Ubi *Gell.* Sanctitas quoque, & sanctimonia non minus Latine dicuntur; sed nescio quid majoris dignitatis est verbum, sanctitudo. *Cic. in fragm.* apud *Non. loc. cit.* Sanctitudo sepulturæ. *Afran. ibid.* Tuam majestatem, & nominis matronæ sanctitudinem.

SANCTOR, oris, *m. legislatore,* νομοθέτης, qui aliquam legem sancit. *Tacit. 3. Ann. c. 26. in fin.* Sed præcipuus Servius Tullus sanctor legum fuit, queis etiam reges obtemperarent.

SANCTUARIUM, ii, *n. santuario,* ἁγιαστήριον, sacrarium, sacer locus. *Aggen. de limitib. pag.* 61. *Goes.* Extra sanctuarium, pensanam dictum est. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus, ut de tabulis, aut libris, in quibus sancta referuntur. Hinc sanctuarium Principis, idest libri, & commentarii secretiores Principis, vel locus ipse, & tabularium, in quo hujusmodi libri repositi asservantur. *Sicul. Flacc. ibid. pag.* 16. Quod siquis contradicat, sanctuarium Cæsaris respici solet. Omnium enim agrorum & divisorum, & assignatorum formas, sed & divisionem commentarios, & principatus in sanctuario habet. Qualescumque enim formæ fuerint, si ambigatur de earum fide, ad sanctuarium Principis revertendum erit. *Plin. l. 23. c.* 8. In sanctuariis Mithridatis maximi regis devicti Cn. Pompejus invenit in peculiari commentario ipsius manu compositionem antidoti.

SANCTUS, a, um, *decretato, stabilito, ordinato,* κυρωθείς, decretus, sancitus, constitutus: particip. a *sancio. Liv. l. 10. c.* 9. Eodem anno M. Valerius consul de provocatione legem tulit, diligentius sanctam. *Id. l. 30. c. 19. a med.* Ne Servilio fraudi esset, quod tribunus plebis fuisset, contra quam legibus sanctum erat. *Al. leg. utroque loco* sancitum. *al.* sactum. *Plaut. Trin.* 4. 3. 26. Ambitio jam more sancta est, libera est a legibus. ¶ Est etiam adjectivum, & dicitur de iis rebus, quæ sanctione seu lege firmatæ sunt & munitæ, ne quis aut invadere, aut violare possit. *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 8. leg.* 9. Proprie dicimus sancta, quæ nec sacra, nec profana sunt, sed sanctione quadam confirmata: ut sunt leges, quia sanctione quadam subnixæ sunt. quod enim sanctione quadam subnixum est, id sanctum est, etsi deo non sit consecratum. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 4. Castam concionem, sanctum campum, inviolatum corpus civium R. integrum jus libertatis defendo servari oportere. *Id. 3. de Legib. c. 3. ad fin.* Tribuni sancti sunto. ¶ De Ærario sanctiore V. *Ærarium.* ¶ Etiam muri civitatis, & portæ sancti dicuntur a *Cajo Dig. lib. 1. tit. 8. leg.* 1. & ab *Hermogeniano lib. 43. tit. 6. leg.* 2. quia legibus cautum est, *v. gr.* ne cui ascendere, aut diruere, aut inhabitare liceat. *Virg. Æn.* 12. *v.* 648. Sancta ad vos anima, atque istius inscia culpæ Descendam. Ubi *Servius, & Macrob. l. & cap. 3. Saturn.* Sancta, hoc est incorrupta, neque enim sacro aut religioso anima Turni tenebatur. Hinc *sancta* quæcumque inviolate, integre, religiose servari oportet. *Enn.* apud *Cicer* 2. *Offic. c.* 8. Nulla sancta societas, nec fides regni est. *Liv. l. 8. c. 37.* Nec induciarum sancta fides fuit. *Cic. pro Quint. c. 6. a med.* Nullum est officium tam sanctum atque solemne, quod non avaritia comminuere atque violare soleat. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 38. Nullum esse officium, nullum jus tam sanctum atque integrum, quod non ejus scelus atque perfidia violarit & imminuerit. *Id. pro Quint. c. 2. sub fin.* Si apud hoc consilium ex opibus, non ex veritate causa pendetur, nihil est jam sanctum, atque sincerum in civitate. *Id. pro Arch. c. 8. a med.* Sit igitur, judices, sanctum apud vos humanissimos homines, hoc poetæ nomen, quod nulla unquam barbaria violavit. *Id. Attic. l. 12. ep. 19. in fin.* Me quidem id multo magis movet, quod mihi est & sanctius, & antiquius. *Nep. in Timoth. in fin.* Sanctiora jura patriæ, quam hospitii. *Liv. l. 23. c. 22. a med.* Si quid unquam arcani, sanctive ad silendum in curia fuerit, id omnium maxime tegendum, occulendum, obliviscendum. *Valer. Flacc. l. 5. v.* 499. Sed me nuda fides, sanctique potentia juris Huc tulit. ¶ *Sanctus dies,* sancte colendus, celebrandus. *Horat. l. 4. od. 11. v.* 17. dies Jure solemnis mihi sanctiorque Pæne natali proprio. *Sulpicia* inter carmina *Tibulli l. 4. carm. 3. v.* 1. Qui mihi te, Cerinthe, dies dedit, hic mihi sanctus, Atque inter festos semper habendus erit. ¶ Illa etiam, quæ sacra sunt, ut ædes dicatæ; vel religiosa, ut sepulcra, *sancta* dicuntur: quia aut lege, aut instituto majorum sancitum est, ut ne quapiam ea violentur. V. *Religiosus.* Hinc *Trebat.* apud *Macrob. loc. cit.* Sanctum est interdum idem, quod sacrum, idemque quod religiosum: interdum aliud, hoc est nec sacrum, nec religiosum. *Virg.* sanctum pro sacro posuit (ut *Macrob. ibid.* adscribit) in illo *Æn. 2. v.* 686. & sanctos restinguere fontibus ignes. *scil.* quia divinitus immissi. *& Æn. 6. v.* 65. tuque o sanctissima vates Præscia venturi. *scil.* quia dea plena, & sacerdos. Sic *Æn. 11. v.* 785. sancti custos Soractis Apollo. *& Æn. 3. v.* 406. sancti ignes. *h. e.* quibus cremantur victimæ. *Tibull. l. 2. el. 5. v.* 18. Somnis ter sancta deveneranda mola. *Cic. de Univ. c.* 9. Lucifer deinde & sancta Mercurii stella cursum habent solis celeritati parem. Vertit *Cic.* verba *Platon. in Tim.* Ἑωσφόρον, καὶ τὸν ἱερὸν Ἑρμοῦ λεγόμενον (πλανήτην) *Lucifer,* &c. Itaque *sanctam* sacram Mercurio intelligit. nam ἱερὸς *vocast* *fuit alicui.* ¶ *Sancti* sunt dii, & quæ ad illos pertinent. *Virg. 3. Æn. v.* 543. numina sancta precamur Palladis armisonæ. *& lib. 4. v.* 576. sequimur te, sancte deorum Quisquis es. *Lucil.* apud *Non. c. 3. n.* 22. Eumenidum sanctissima Erinnys. *Virg. Æn. 8. v.* 131. sancta oracula divum. *Ovid. 14. Met. v.* 336. Sancta deum genitrix. *& in fin. l. 3.* sanctæ aræ. *Gell. l. 1. c.* 22. Sanctissimum jusjurandum. ¶ Multæ sunt Inscriptiones apud *Gruter.* ut *pag. 46. n. 7. pag. 48. n. 1. 2. & 11. pag. 49. n. 1. & pag. 1070. n.* 6. item apud *Reines. class. 1. n.* 64. &c. *Gudium, & Muratorium,* in quibus Hercules *sanctus,* & *sanctissimus* cognominatur. Sic *Propert. l. 4. el. 9. v.* 71. Sancte pater salve, cui jam favet aspera Juno: Sancte, velis libro dexter inesse meo. V. *Sancus.* ¶ Sanctos dixere etiam Imperatores R. tanquam diis proximos, imo tanquam deos. Sic appellat Vespasianum, addito patris nomine. *Valer. Flacc. l. 1. v.* 11. & Augustum *Ovid. 2. Fast. v.* 126. ¶ Item Manes. V. dicta in *Sanctitas. Virg. 5. Æn. v.* 80. Salve, sancte parens, iterum: salvete recepti Nequidquam cineres. *Cic. Phil. 14. c.* 12. Actum igitur præclare vobiscum, fortissimi dum vixistis, nunc vero etiam sanctissimi milites. Adde *Valer. Flacc. l. 6. v.* 288. & *Tibull. l. 2. el. 7. v.* 13. ¶ Cum dicitur de hominibus, significat integrum, bonum, probatis moribus, innocentem, justum: atque adeo dignum qui observetur ab omnibus, violetur a nemine, *santo,* ὅσιος, ἅγιος. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 15. Viri ordine senatores, ætate grandes natu, natura sancti & religiosi. *Id. 7. Verr. c.* 19. Vir in publicis religionibus fœderum sanctus & diligens. *Id. pro Flacc. c. 29. a med.* Homines frugalissimi, sanctissimi. *Sallust. in fragm.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c.* 9. Veteres & sancti viri. *Cic. 1. de Orat. c.* 53. Cum esset ille vir exemplum innocentiæ, cumque illo nemo neque integrior esset in civitate, neque sanctior. *Val. Max. l. & cap. 9. n. 8.* Sanctas manus habens. *h. e.* integras ab avaritia, & absti-

accipiendis muneribus. *Gell. l. 2. c. 29. sub fin.* Sanctiores libri philosophorum. *& l. 1. c. 2. a med.* Sanctissimæ disciplinæ (*Stoicorum*) nomen ementiri. *Virg. 1. Æn. v. 430.* Jura magistratusque legunt, sanctumque senatum. *h. e.* ex probatis & sanctis viris constantem: atque adeo venerabilem. Unde & *sanctissimus ordo* dictus, ut *Servius* monet. *Liv. l. 30. c. 16.* Ad pacem petendam mittunt triginta seniorum principes. id erat sanctius apud illos consilium. ¶ Sæpe ad castitatem refertur. *Horat. l. 1. od. 2. v. 27.* Virgines sanctæ. *Virg. 11. Æn. v. 158.* sanctissima conjux. *Phædr. l. 3. fab. 10. v. 30.* sancta uxor. Supra *vers. 14.* castam mulierem dixerat. Adde *Valer. Flacc. l. 2. v. 325.* Sic *Tibull. l. 1. el. 3. v. 83.* sanctique pudoris Assideat custos sedula semper anus. *Cic. 3. de Fin. cap. 20. a med.* Ne amores quidem sanctos a sapiente alienos esse arbitrantur. *Al. leg.* castos. *Juvenal. sat. 10. v. 298.* sancti mores. *Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.)* Sanctissimus præceptor. ¶ Translate *Quintil. l. 10. c. 1. a med.* Inveni, qui Calvum præferrent omnibus: inveni qui Ciceroni crederent, eum nimia contra se calumnia verum sanguinem perdidisse. sed est & sancta & gravis oratio, & castigata, & frequenter vehemens quoque. *h. e.* pura, integra, incorrupta. *Gell.* eodem sensu dixit *l. 19. c. 8.* Castissimus sermo. *& l. 17. c. 2.* Caste pureque lingua Latina uti.

SANCUS, ci, m. nomen Herculis, Sabina lingua: de quo *Propert. in fin. el. 9. l. 4.* Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbem, Sic Sancum Tatii composuere Cures. & *Ovid. 6. Fast. v. 213.* Quærebam, Nonas Sanco, Fidione referrem, An tibi, Semo pater: cum mihi Sancus ait: Cuicumque ex illis dederis, ego munus habebo. Nomina terna fero: sic voluere Cures. Hunc igitur veteres donarunt æde Sabini, Inque Quirinali constituere jugo. *Sil. l. 8. v. 420.* & læti pars Sancum voce canebant, Auctorem gentis: pars laudes ore ferebant, Sabe, tuas, qui de proprio cognomine primus Dixisti populos magna ditione Sabinos. *Fest. in Prædia.* In æde Sanci, qui Deus Fidius vocatur. *Id. in Propter.* Propter viam fit sacrificium, quod est proficiscendi gratia, Herculi, aut Sanco, qui scilicet idem est deus. *Varr. l. 4. de L. L. c. 10. circa med.* Ælius Gallus, Dius Fidius, dicebat Diovis filius, ut Græci Διόσκουρον Castorem: & putabant hunc esse Sancum ab Sabina lingua, & Herculem ab Græca. *Liv. l. 8. c. 20.* Bona Semoni Sanco censuerunt consecranda. *Id. c. x. l. 32.* Veliterni de cælo tactæ Apollinis, & Sanci ædes. ¶ Omnibus his locis al. leg. *Sangus*, aut *Sanctus*: sed *Sancus* est in lapidibus litteratis apud *Gruter. pag. 96. n. 6.* Sancto Sanco Semoni Deo Fidio sacrum Decuria sacerdotum, &c. *& num. 5.* Semoni Sanco Deo Fidio sacrum Sex. Pompejus, &c. Adde *num. 7.* & apud *Gud. pag. 59. n. 6. 7. 8. & 9.* ¶ Alium ab Hercule fuisse si quis petet, utetur fortasse testimonio *Augustini de civ. Dei l. 18. c. 19.* docentis, Sancum fuisse primum Sabinorum regem, & ab his relatum in deos: quod & *Lactant.* innuere videtur *l. 1. c. 15. ante med.* Herculem autem Sabinorum regem fuisse non legitur.

SANDALIARIS, re, sandaliarius. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag. 621. n. 3.* D. M. M. Afranii Heliodori magistri vici Sandaliaris.

SANDALIARIUS, a, um, ad sandalia pertinens. Vicus Sandaliarius Romæ in regione quarta, vel nomen dedit, vel acceptum retulit Apollini Sandaliario, cujus ibi fuit signum cum sandaliis. *Sueton. in Aug. c. 57.* Deorum simulacra mercatus, vicatim dedicabat, ut Apollinem Sandaliarium, & Jovem Tragœdum. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 79. n. 5.* Cn. Pompejus Cn. L. Nicephor. Mag. vici Sandaliarii Reg. IIII. *Gell. l. 18. c. 4.* In Sandaliario forte apud librarios fuimus.

SANDALIGERULUS, a, um, *Sandaligerula*, ancillæ sandalia heræ gerentes, & subministrantes. *Plaut. Trin. 2. 1. 22.* Vestispicæ, flabelliferæ, sandaligerulæ.

SANDALIS, idis, f. σανδαλίς, genus palmæ fructum ferens soleæ, aut sandalii similem. *Plin. l. 13. c. 4. a med.* Quarta auctoritas sandalidum, a similitudine appellatarum.

SANDALIUM, ii, n. *sandalo, pianella*, σανδάλιον, genus calceamenti muliebris altioris, elegantis, interdum etiam aurei, ansulis post talos adstrictis. *Turpil.* apud *Non. 2. 5. n. 14.* Sandalio innixa digitis primoribus. *Albinovan. el. 2. v. 85.* Argentata tuos etiam sandalia talos Vinxerunt certe: nec, puto, Bacche, negas. *Terent. Eun. 5. 8. 4.* Utinam tibi commitigari videam sandalio caput. Simile est illud *Pers. sat. 5. v. 169.* solea puer objurgabere rubra. & *Juvenal. sat. 6. v. 612.* Et solea pulsare nates. ¶ In vet. lap. apud *Murator. pag. 929. n. 1.* habetur Veneris serva a sandaliis. Adde etiam apud *Gud. pag. 199. n. 1.* Unde patet fuisse inter officia domus Augustæ. In alio *ibid.* legitur *pag. 200. n. 5.* Liciæ Alope Liviæ Aug. ser. a cur. sandal. ¶ Sunt qui docent, secundam syllabam semper brevem esse, & vel male ab *Albinov.* produci, vel aliter ibi esse legendum.

SANDALUM, i, n. genus farris. *Plin. l. 18. c. 7. a med.* Galliæ quoque suum genus farris dedere, quod illic bracem vocant, apud nos sandalum, nitidissimi grani. Et alia differentia est, quod fere quaternis libris plus reddit panis, quam far aliud. *Harduin.* in MSS. legit *sandalam.*

SANDAPILA, æ, f. *cataletto, bara*, νεκροφόρον, loculus ligneus, in quo non nobilium, sed plebejorum, & damnatorum cadavera efferebantur, ut *Fulgent. Planciad. de prisc. serm.* interpretatur. Vilem arcam *Horat. l. 1. sat. 8. v. 9.* Orcinianam sponsam *Martial. l. 10. epigr. 5.* appellat. *Id. l. 8. epigr. 75.* tollitur alte Grandis in angusta sarcina sandapila. *Suet. in Domit. c. 17. ad fin.* Cadaver ejus populari sandapila per vespillones exportatum. *Juvenal. sat. 8. v. 175.* Inter carnifices, & fabros sandapilarum. Adde *Martial. l. 2. epigr. 81. & lib. 9. epigr. 3.*

SANDAPILARIUS, ii, m. *beccamorti*, νεκροθάπτης, qui sandapilam fert, vespillo. *Sidon. l. 2. ep. 8.* Vespillonum, sandapilariorumque ministeria.

SANDARACA, & Sandaracha, æ, f. *sandaraca*, σανδαράκη, & σανδαράχη, genus coloris rubri, duplicis generis, fossilis, & factitii. Fossilis invenitur in aurariis & argentariis metallis, eo melior, quo magis rufa, quoque magis virus redolens, ac pura friabilisque: habetque varios usus in medicina, quos recenset *Plin. sub fin. l. 34.* qui *l. 35. c. 6.* ut *Juba* tradit, nasci etiam in Topazo insula rubri maris. Factitia (quam adulterinam *ibid.* vocat) fit ex cerussa in fornace cocta: cujus color debet esse flammeus, pretiumque habet in libras asses quinos. *Vitruv. l. 7. c. 12.* Cerussa cum in fornace coquitur, mutato colore ad ignis incendium, efficitur sandaracha. Id autem incendio facto, ex casu didicerunt homines: & ea multo meliorem usum præstat, quam quæ de metallis per se nata foditur. Hæc *Vitruv.* ¶ Apud *Fest.* dicitur esse genus coloris, quod Græci sandycem appellant. V. *Sandyx.* ¶ Est etiam nomen cujusdam succi, quo apes vescuntur ante confectum mel. V. *Erythace.*

SANDARACATUS, vel Sandarachatus, a, um, σανδαρακωτός, cui sandaraca admista est. *Plin. l. 35. c. 15.* Item lentes tollit cum squamis æris aceto sandaracato.

SANDARACINUS, vel Sandarachinus, a, um, σανδαράχινος, colorem sandaracæ habens. *Nov.* apud *Fest.* Merula sandaracino colore. *h. e.* luteo. Hunc enim colorem habet os merulæ. Nempe sandaraca quidem rubet ipsa, sed luteo colore tingit.

SANDARESUS, i, f. gemma in India nascens, loco ejusdem nominis: item in Arabia meridionali, colore igneo aureis intus guttis interstincto. *Plin. l. 37. c. 7.*

SANDICINUS. V. in voce sequenti.

SANDIX, icis, & Sandyx, ycis, m. & f. σάνδιξ, & σάνδυξ, genus rubri coloris factitii, & quod inter viliora numerat *Plin. l. 35. c. 6. sub init.* fit cum ochra cerussa usta, sandaracha, Syrico atramento: *& ibid. circa med.* docet, si sandaracha torreatur æqua parte rubrica admista, sandicem fieri: quamquam animadverto, inquit, Virgilium existimasse, herbam id esse illo versu (*Eclog. 4. v. 45.*) Sponte sua sandix pascentes vestiet agnos. Pretium in libras dimidium ejus, quod sandaracæ. nec sunt alii colores majoris ponderis. *Id. ibid. post med.* Pingentes sandice sublita, mox ovo inducentes purpurissum, fulgorem minii faciunt. *Propert. l. 2. el. 19. in fin.* Illaque plebejo, vel sit sandicis amictu. *h. e.* toga, vel pallio induta sit, quorum color est lanæ albæ nativus ad fuscum accedens, & pauperiorum, vel sandicis tinctura, qui est color rufus, puniceus, purpureus, coccineus, & ditiorum. ¶ Penultimam in obliquis corripuit *Grat. in Cyneg. v. 86.* Interdum Libyco fucantur sandice pinnæ. ¶ Quod scribit *Plin.* Virgilium existimasse esse herbam, non ita intelligendum est, quod agni sandice pasti sint, sed quod pascentes ipsam induturi sint colore sandicis, sive ea sit planta, sive pigmentum. *Servius* herbam esse docet, ex qua, inquit, sandicinus tingitur color. *Hesych.* utrumque significare docet his verbis: Σάνδιξ δένδρον θαμνῶδες, οὗ τὸ ἄνθος χροιὰν ἔχει κόκκῳ ἐμφερῆ, ὡς Σωσίβιος. ἢ φάρμακον ἐρυθρόν, ἢ κόκκινον. Quod vero *Virgil.* herbæ colorem intellexerit, illud præcipuo argumento est, quod pigmentis utuntur pictores, nunquam vero lanæ infectores, sed plantarum succis, ut adnotavit *Salmas.* ad illud *Vopisci in Aurelian. c. 29.* Dicitur enim sandyx Indica talem purpuram facere. Plura de sandyce *Id. in Solin. pag. m. 1172.*

SANE, *sanamente*, ὑγιῶς, saniter, more eorum qui corpore & mente sani sunt. *Plaut. Curcul. 1. 3. 20.* Bonum est, pauxillum amare sane: insane, non bonum est. *Id. Amph. 2. 1. 292.* Sane sapio, & sentio. *Horat. l. 2. od. 7. in fin.* non ego sanius bacchabor Edonis. *Senec. l. 5. controvers. 34. ad fin.* Haterius dixit sanius. *Supra dixerat:* Dorion furiose dixit. ¶ *Sane sarteque audire, videreque* apud *Fest.* in *Sarte*, locutio ex Auguralibus sumpta, *h. e.* integre, & more eorum, qui sani sunt, & sensu aurium & oculorum bene valent. ¶ Sæpissime est certe, quidem, profecto, vere, affirmandi particula, *veramente, per verità, di vero*, μέντοι. *Phædr. l. 4. fab. 23. v. 10.* Est gloriosus sane convictus deum. *Varr. 3. R. R. c. 16. ante med.* Agellus non sane major jugero uno. *Cic. Attic. 14. ep. 7.* Alia quædam sane pessima. *Id. pro Quint. c. 3. a med.* Erat ei pecuaria res ampla & rustica, sane bene culta. *Id. Fam. 3. ep. 5. extr.* Sane vellem, potuisset obsequi voluntati tuæ. ¶ In concessionibus. *Id. 2. Acad. c. 32. sub fin.* Hæc si vobis non probamus, sint falsa sane: invidiosa certe non sunt. *Id. pro Sext. c. 54.* Sit hoc sane leve. *Id. de provinc. consul. c. 7.* Sed fruatur sane hoc solatio. Adde *Sallust. in Catil. c. 55.* ¶ In responsionibus. *Terent. Eun. 2. 3. 69.* Estne, ut fertur, forma? *Par.* sane. *Varr. l. 4. R. R. c. 2.* Vultis igitur, vetus proverbium usurpemus? sane, inquit Agrius. ¶ *Sane quam*, certe multum, valde quidem, admodum quam. *Cic. 2. de Legib. c. 10.* Conclusa quidem est a te tam magna lex sane quam brevi. *Id. Q. Fr. l. 2. ep. 6. a med.* Nam quod de Pompejo Caninius agit, sane quam refrixit. *Brut. ad Cicer. l. 11. Fam. ep. 13. a med.* Sane quam sum gavisus. *Sulpic. ad eund. l. 4. ep. 5.* Sane quam, pro eo ac debui, graviter molesteque tuli. ¶ Cum aliis particulis affirmantibus. *Cic. 2. de Legib. c. 4.* Sane quidem hercule: & est ista recta docendi via. *Terent. Andr. 1. 4. 2.* Sane pol illa temulenta est mulier. ¶ Cum imperativis. *Terent. Heaut. 3. 3. 26.* *Sy.* Abi deambulatum. *Cli.* deambulatum? quo? *Sy.* Vah, quasi desit locus! Abi sane istac, istorsum, quovis. *va in qual modo tu vuoi.* & *4. 7. 2.* Quid stas, lapis? quin accipis? *Cli.* cedo sane. *via, da qua i danari.* & *Adelph. 4. 2. 48.* I sane. ¶ Servit ironiæ. *Phædr. l. 3. fab. 15. v. 10.* Beneficium magnum sane natali dedit, Ut exspectarem lucium in horas singulas.

lus. *Nero* apud *Sueton. c.* 33. Scas legem Juliam timeo. ¶ Pro valde videtur poni in illo *Plauti Mostell.* 3. 2. 73. Nam sibi laudasse hasce ait architectonem nescio quem, esse ædificatas has sane bene. *Charis. l.* 2. *pag.* 194. adducit in hanc sententiam illud *Cicer.* 4. *Verr. c.* 27. Interea sane perturbatus & ipse, & amici, & consiliarii ejus, &c. *Id.* 2. *de Orat. c.* 66. Res sane difficilis. *Priscian.* quoque hanc notionem agnoscit *l.* 15. *pag.* 1011. Sed hæc, & alia hujusmodi ad primam notionem, certe, vere, reduci possunt.

SANESCO, is, n. 3. *guarire, risanarsi, ὑγιάζομαι*, sanus fio, convalesco: & fere dicitur de ulceribus, & vulneribus. *Plin. sub fin. c.* 23. *l.* 17. & *Cels. l.* 3. *c.* 20. Diu dolent talia ulcera, & difficile sanescunt. *Cels. l.* 8. *c.* 4. *ante med.* Nec tamen magno negotio cutis sanescit. *Id. l.* 2. *c.* 10. *ad fin.* Arteria incisa neque coit, neque sanescit. *Id. l.* 5. *c.* 28. *sect.* 12. *extr.* Exulceratio digitorum sanescendo in unum eos jungit. *Colum. in fin. c.* 7. *l.* 6. Vulnera facta igne dum sanescunt, &c. ¶ De toto corpore ægrotantis. *Cels. l.* 2. *c.* 8. *a med.* In morbo comitiali, si simul totum corpus afficitur, cujuscumque is ætatis est, vix sanescit. *Id. l.* 3. *c.* 18. *ante med.* Insanientes sub somno sanescunt.

SANGARIUS, a, um, ad Sangarum pertinens, qui est fluvius Phrygiæ, cujus meminere *Plin. l.* 5. *c.* 32. & *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 263. & 291. Hinc a *Statio* dicitur Atys, Sangarius puer, *l.* 3. *silv.* 4. *v.* 41. V. *Atys.*

SANGUALIS. V. *Sangualis.*

SANGUEN, inis, *n. sangue, αἷμα*, idem quod sanguis, apud Veteres. *Cato* apud *Gell. l.* 3. *c.* 7. Cum ægre spirantem, quod sanguen defluxerat, cognovere, &c. *Enn.* apud *Non. c.* 3. *n.* 203. & *c.* 10. *n.* 2. Pergunt lavere sanguen sanguine. *Id.* apud *Cicer.* 5. *de Fin. c.* 11. & *l.* 3. *de Orat. c.* 58. & *in Hortens.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 708. *Putsch.* Quis est enim, aut quotusquisque, cui mors cum appropinquet, non, ut ait Ennius, refugiat timido sanguen, atque exalbescat metu? *Lucret. l.* 1. *v.* 836. & 859. Visceribus viscus gigni, sanguenque creari, &c. *Enn.* apud *Priscian. loc. cit.* & *Lactant. l.* 1. *c.* 15. *in fin.* O pater, o genitor, o sanguen diis oriundum! Adde *Accium* & *Varron.* apud *Non. loc. cit. Petron. in fragm. Tragur. c.* 59. *Burm.* & *Arnob. l.* 1. *pag.* 36. Sunt qui tribuunt etiam *Statii Theb.* 4. *v.* 464. Exceptum pateris prælibat sanguen, & omnes, &c. Al. leg. *sanguinem.*

SANGUICOLUS, li, m. *sanguinaccio, αἱμάτιον. Plin. l.* 28. *c.* 14. Utuntur ad utrumque vitium & sanguine hædi in cibum formato, quem sanguiculum vocant.

SANGUILENTUS, a, um, sanguinolentus, sanguineus. *Scribon. Larg. compos.* 182. Oculi sanguilenti. & 143. Sanguilentam urinam facere.

SANGUINALIS, le, ad sanguinem pertinens. Herba sanguinalis, eadem ac sanguinaria, Græcis πολύγονος (V. *Sanguinarius.*) *Cels. l.* 2. *c.* 33. *l.* 3. *c.* 22. *ad fin. l.* 5. *c.* 1. & *l.* 6. *c.* 7. *sect.* 3. & *Colum. l.* 6. *c.* 12. *sub fin.*

SANGUINANS. V. *Sanguino.*

SANGUINARIUS, a, um, *di sangue*, ad sanguinem pertinens. Herba sanguinaria, *sanguinella, sanguinaria*, Græca πολύγονος & πολυγόνατον, a frequentia geniculorum, non attollitur a terra, foliis rutæ, semine graminis. succus ejus infusus naribus supprimit sanguinem: & potus cum vino cujuslibet partis profluvium, excreationesque cruentas inhibet. Hæc *Plin. l.* 27. *c.* 12. *ante med.* Adde *Colum. l.* 3. *c.* 5. *ad fin.* ubi tradit, gravem esse ejus perniciem, si ea ovis pasta sit. toto enim ventre distendi contrahique, & spumam quandam tenuem tetri odoris expuere. ¶ *Sanguinarius* dicitur, qui sanguine & cædibus gaudet, crudelis, trux, *sanguinario, crudele, αἱμοχαρής*, ὠμός. *Cic. Attic. ep.* 7. *l.* 2. Hæc sanguinaria juventus inimicissima est. *Plin. l.* 4. *cap.* 22. *a med.* De hujus nequitia, sanguinariisque sententiis loquebantur. *Sueton. in Claud. c.* 34. Sævum, & sanguinarium natura fuisse, magnis minimisque apparuit rebus. *Justin. l.* 29. *c.* 3. Cruenta & sanguinaria inter se bella gerere. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *ad fin.* Tarquinius Superbus legatis a filio missis, decutiendo papavera in horto altissima, sanguinarium illud responsum hac facti ambage reddidit.

SANGUINATIO, onis, f. sanguinis eruptio. *Cæl. Aurelian. l.* 4. *Tard. c.* 6. *ante med. de dysenter.* Ultimo egestionis tempore ulcerum tactu sanguinatio fit.

SANGUINEUS, a, um, *di sangue, sanguigno, insanguinato, sanguinoso, αἱματώδης*, qui est ex sanguine, & qui habet sanguinem, vel colorem sanguinis, sanguinulentus, cruentus. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 28. Lapideus aut sanguineus imber. *Ovid.* 14. *Met. v.* 408. Sparsaque sanguineis maduerunt pabula guttis. *Senec. in Oedip. v.* 368. & *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 72. & 83. sanguineus pulmo. *Ovid. Met.* 13. *v.* 85. sanguinea cædes. *Senec. in Agam. v.* 760. verbera. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 9. *v.* 30. sanguineum caput. *grondante sangue.* Sic *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 587. velut refugi quem contigit improba Martis Lancea, sanguineus vasto leo murmure fertur. *Stat.* 7. *Theb. v.* 436. hasta sanguinea. *insanguinata.* & *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 334. Crinaque sanguineam victima planget humum. *Id.* 2. *Amor. el.* 1. *v.* 23. Carmina sanguineæ deducunt cornua Lunæ. *Id. Met.* 1. *v.* 143. bellum sanguinea manu concutit arma. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 308. & *l.* 6. *v.* 134. sanguineum bellum. *Horat. l.* 2. *od.* 27. *v.* 4. sanguineæ vitæ. *Stat.* 10. *Theb. v.* 273. sanguinei crines. *tinti, intrisi di sangue.* & *Plin. l.* 14. *c.* 9. Colores vini quatuor, albus, fulvus, sanguineus, niger. *Id. l.* 20. *c.* 16. & *l.* 25. *c.* 6. *sub fin.* Herba sanguineum succum fundit. *Id. l.* 37. *c.* 10. Heliotropium gemma, dejecta in vas aquæ fulgorem solis accendit sanguineo repercussu. *Sil. l.* 4. *v.* 319. sanguineum sagulum. *h. e.* purpureum. *Plin. l.* 16. *c.* 18. & *l.* 19. *c.* 10. *extr.* & *l.* 24. *c.* 10. & *Modestin. Dig. l.* 48. *tit.* 9. *leg. penult.* sanguineum fruticem, & sanguineam virgam appellant genus plantæ corticem habentis colore sanguineo, *sanguine*, ΘΗΛΥΚΡΑΝΙΑ. ¶ Sanguinis, & cædis cupidus, sanguinarius, *sanguinario. Ovid. de remed. amor. v.* 153. Mars sanguineus. *Sil. lib.* 1. *v.* 40. sanguineus vir. *h. e.* Annibal.

SANGUINO, as, n. 1. *scorrere, o versar sangue, sanguinem, αἱμορροέω*, sanguine manu. *Quintil. decl.* 10. *c.* 8. Tum repetitis sanguinare plunctibus jam convalescentes lacerti. *Id. ibid. c.* 9. *ad fin.* & *cap.* 18. Sanguinantes lacertos porrigere. *Apul. l.* 5. *Metam.* Immanem colubram, veneno noxio colla sanguinantem. *h. e.* sanguine seu sanie veneni collum tumidum habentem. *Tertull. l.* 4. *adversus Marcion. c.* 20. *a med.* Lex a contactu feminæ sanguinantis submovet. *h. e.* cui menses fluunt. *Solin. in Pontice, v.* 4. apud *Pithæum pag. m.* 267. Venus alma fove, quæ semine cæli Parturiente salo, divini germinis æstu, Spumea purpureis dum sanguinat unda profundis, Nasceris e pelago. ¶ Translate *Auct. Dialog. de Oratorib. c.* 12. Nam lucrosæ hujus & sanguinantis eloquentiæ usus, recens, & malis moribus natus. *h. e.* quæ pecuniis ex clientum marsupio elicitis abundat, & quasi sanguinem manat. Sunt qui aliter legi mallent.

SANGUINOLENTUS, a, um, *sanguinoso, insanguinato, sanguinolente, αἱματώδης*, sanguine plenus, aut aspersus, aut manans, sanguineus, cruentus. *Claudius Quadrigar.* apud *Gell. l.* 9. *c.* 13. *ad fin.* Caput præcidit, torquem detraxit, eamque sanguinolentam sibi in collum imponit. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 414. Alliis Vulneribus Latii sanguinolenta fuit. *Id. Heroid. ep.* 3. *v.* 50. sanguinolenta pectora. & *ep.* 6. *v.* 46. Erinnys. *Tibull. l.* 2. *el.* 7. *v.* 81. ab excelsa præceps delapsa fenestra Venit ad infernos sanguinolenta lacus. *Ovid.* 1. *Amor. el.* & *vers.* 12. sanguinolentus color. *Varr.* apud *Non. c.* 6. *n.* 201. Seditiones sanguinolentæ. ¶ Translate *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 39. Inimici sanguinolenta palma crudelissima victoriæ potiti insultabunt in horum miseriis. *Ovid. in Ibin, v.* 3. Nullaque, quæ possit scriptis tot millibus, extat Littera Nasonis sanguinolenta legi. *h. e.* quæ aliquem dictis læserit. *Senec. l.* 7. *de benef. c.* 10. *a med.* Quid sunt istæ tabulæ, quid computationes, & venale tempus, & sanguinolentæ centesimæ? *h. e.* usuræ, pecuniam, & quasi sanguinem & vitam miserorum exaurientes.

SANGUINOSUS, a, um, sanguine abundans. *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 3. *c.* 4. Sanguinosi phlebotomandi.

SANGUIS, inis, m. *sangue, αἷμα*, humor in corpore animalis, per venas in omnia membra diffusus. Quid a cruore differat, in *Cruor* dictum est. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 55. *a med.* Ventriculus cordis in quem sanguis a jecore per venam cavam influit: eoque modo ex his partibus & sanguis per venas in omne corpus diffunditur, & spiritus per arterias. *Id.* 6. *Attic. ep.* 1. & *Cels. l.* 2. *c.* 10. *a med.* & *Petron. in Satyr. c.* 90. Sanguinem mittere ex brachio in temporibus, a capite. *cavare.* & *Plin. l.* 20. *c.* 3. *a med.* & *l.* 32. *c.* 10. *ante med.* extrahere. *Colum. l.* 6. *c.* 14. detrahere. *Plin. l.* 25. *c.* 5. *a med.* emittere venis. *Gell. l.* 10. *c.* 8. dimittere. *Cels. l.* 2. *c.* 10. *a med.* supprimere. *Id. l.* 8. *c.* 4. *ante med.* & *Plin. l.* 22. *c. ult. a med.* cohibere. *Plin. l.* 20. *c.* 7. & *l.* 28. *c.* 18. sistere. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 23. fundere. *Curt. l.* 3. *c.* 11. Tum vero multum sanguinis fusum est. *h. e.* multi vulnerati, multi occisi. Sic *Liv. l.* 2. *cap.* 30. *extr.* & *l.* 35. *c. ult.* Plus ibi sanguinis, promiscua omnium generum cæde quam in ipsa dimicatione, factum. *Cic. pro Mil. c. penult.* Vos appello, fortissimi viri, qui multum pro republica sanguinis effudistis. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 76. Guttam haud habeo sanguinis. *h. e.* præ metu effugit mihi sanguis. *non m'è rimaso sangue addosso.* ¶ *De diis sanguinis.* V. in *Bellonarii.* ¶ Metonymice mortem significat. *Petron. in Satyr. c.* 120. Julius ingratam perfudit sanguine Romam. *Liv. l.* 23. *c.* 8. *extr.* Sanguine Annibalis sanciam Romanum fœdus. *Lucan. lib.* 8. *v.* 9. Nondum sibi sui pretium scit sanguinis esse. ¶ Metaphorice est vigor, vires, spiritus, audacia, *spirito, forza, vigore, nerbo. Plaut. Bacch.* 1. 2. 44. Magistron' quenquam discipulum minitarier? nihil moror discipulos mihi esse jam plenos sanguinis. valens afflictet me vacivom virum. *Stat. l.* 2. *Theb. v.* 561. saxum ingens toto sanguine nixus Sustinet. *Virg.* 2. *Æn. v.* 638. vos o, quibus integer ævi Sanguis, ait, solidæque suo stant robore vires. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. *a med.* Amisimus, mi Pomponi, omnem non modo succum & sanguinem, sed etiam colorem & speciem pristinam civitatis. ¶ De pecunia. *Cic. Verr.* 5. *c.* 36. Quæ cum de populi R. victu, de vectigalium nervis, de sanguine detraxisset ærarii, Tertiæ mimæ condonavit. *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 1. Appius cum ἐξ ἀφαιρέσεως provinciam curarit, sanguinem miserit, quidquid potuerit, detraxerit. ¶ Refertur & ad orationem. *Cic. de clar. Orat. c.* 9. Succus ille, & sanguis incorruptus usque ad hanc ætatem oratorum fuit, in quo naturalis inesset, non fucatus nitor. & *in Orat. c.* 23. In orationis subtilitate etsi non plurimum sanguinis est, habeat tamen succum aliquem oportet, ut etiam si illis maximis viribus careat, sit, ut ita dicam, integra valetudine. Adde *de clar. Orat. c.* 82. ¶ Dicitur sæpe de genere, stirpe, affinitate, *discendenza, schiatta, sangue. Cic. pro Rosc. Amer. cap.* 24. Magnam vim, magnam necessitatem, magnam possidet religionem paternus maternusque sanguis. *Id. post redit. in Sen. c.* 7. Cognatio materna Transalpini sanguinis. *Horat. l.* 3. *od.* 27. *v.* 63. nisi herile mavis carpere pensum regius sanguis. *Virg.* 1. *Æn. v.* 23. progeniem Trojano a sanguine duci. & *l.* 4. *v.* 230. genus alto a sanguine Teucri. *Ovid. Heroid. ep.* 3. *v.* 28. ille gradu propior sanguinis. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 226. Non tibi deformes obscuri sanguinis ortus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 836. Projice tela manu, sanguis meus. *Cic.* 2. *de invent. c.* 53. *a med.* Sanguine conjunctus. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *post med.* Cohærere alicui sanguine. *Propert. l.* 1. *el.* 23.

el. 15. v. 66. sanguinis vincula rumpere. Plin. l. 7. ep. 24. sanguine aliquem attingere. Tacit. 2. Ann. c. 71. & l. 3. c. 12. Propinquus sanguis. Flor. l. 3. c. 1. ad fin. Bocchus jure sanguinis Jugurtham vindicante. ¶ Per catachresim dicitur de aliis humoribus. Manil. l. 5. v. 212. Et viridis nemori sanguis decedit, & herbis. Nemesian. Eclog. 2. v. 50. Palladi mittat turgentes sanguine baccas. h. e. oleum. ¶ Cæsuræ beneficio secunda syllaba producitur. Tibull. lib. 1. el. 7. v. 72. Quidquid agat, sanguis est tamen illa tuus. Virg. 10. Æn. v. 487. Una eademque via sanguis animusque sequuntur. Ovid. 5. Fast. v. 218. Educet, at sanguis ille sororis erat. Lucan. l. 2. v. 338. Dum sanguis inerat, dum vis materna, peregi. & l. 7. v. 835. sanguis ibi fluxit Achæus. (Adde l. 10. v. 128.) Valer. Flacc. l. 3. v. 234. & jussa sanguis exuberet alnus. Sil. l. 10. v. 23. Et color, & sanguis, & telo minore periclo. Adde Lucret. l. 4. v. 1043. & alios, quos viri docti Bronkhus. ad Tibull. Oudendorp. ad Lucan. & Drakenbor. ad Sil. jam congessere: qui idem factum adnotarunt in pulvis a Virgil. & in cinis ab Albinov. & in ignis ab Horat. &c. ¶ Extra cæsuram Senec. in Med. v. 775. Vectoris istic perfidi sanguis inest. Sic Horat. l. 1. od. 25. in fin. uret Achaicus Ignis Iliacas domos.

SANGUISUGA, æ, f. mignatta, sanguisuga, βδέλλα, hirudo, vermis aquatilis sanguinem sugens. Plin. l. 8. c. 10. Elephanti cruciatum in potu maximum sentiunt, hausta hirudine, quam sanguisugam vulgo cœpisse appellari adverto. Id. l. 32. c. 10. ante med. Diversus hirudinum, quas sanguisugas vocant, ad extrahendum sanguinem usus est. Cels. l. 5. c. 27. sect. 16. Si sanguisuga epota est, acetum cum sale bibendum est.

SANGUS. V. Sancus.

SANIES, ei, f. marcia, sangue corrotto, sanie, ἰχώρ, sanguis corruptus, necdum ad puris albedinem crassitudinemque coactus. Cels. l. 5. c. 26. sect. 20. Ex vulneribus ulceribusque exit sanguis, sanies, pus. Sanguis omnibus notus est. Sanies est tenuior hoc, varie crassa, & glutinosa, & colorata. Pus crassissimum albidissimumque, glutinosius & sanguine & sanie. Exit autem sanguis e vulnere recenti, aut jam sanescente, sanies est inter utrumque tempus: pus ex ulcere jam ad sanitatem spectante. Rursus & saniei, & puris quasdam species Græci nominibus distinctas habent. Est enim quædam sanies, quæ vel ἰχώρ, vel μελικηρα nominatur: est pus, quod ἐλαιῶδες appellatur. Ἰχὼρ subalbidus, ex malo ulcere exit. μελικηρα crassior est, glutinosior, & subalbida, mellique albo subsimilis, &c. Hæc Celsus. Cato R. R. c. 157. Cancer ater, is olet, & saniem spurcam mittit. Propert. l. 3. el. ult. v. 28. Vulnera & ad saniem nunc coitura mea. Al. leg. ad sanum. Senec. in Oedip. v. 140. Nec cruor ferrum maculavit: atra Turpis e plaga sanies profusa est. Lucan. l. 3. v. 657. eliso vulnere per ora Ejectat saniem permixtus viscere sanguis. & l. 9. v. 783. corpus perustum stillat sanie. Virg. 8. Æn. v. 487. sanie taboque fluentes. Tacit. Ann. 2. c. 49. Pollui cuncta sanie, odore, contactu. scil. cæsorum militum. Gell. l. 5. c. 14. a med. Conceptam saniem vulnere intimo exprimere. Enn. apud Cic. 1. Tuscul. c. 44. & in Pison. c. 19. saxa spergens tabo, sanie, & sanguine atro. Lucan. l. 6. v. 547. nigramque per artus Stillantis tabi saniem. Virg. 3. Æn. v. 632. de Polyphemo. saniem eructans, ac frusta cruento Per somnum commixta mero. Stat. 12. Theb. v. 569. putris saniei. Claudian. l. 2. de rapt. Proserp. v. 312. ¶ Servius ad cit. l. 8. Æn. docet, saniem esse mortui, tabum vivi. Sed vel una Celsi auctoritate refellitur. ¶ A Poetis pro veneno ponitur noxiorum animalium. Ovid. Met. 4. v. 493. colubræ sibila dant, saniemque vomunt. Horat. l. 2. od. 11. v. 19. de Cerbero. Spiritus teter, saniesque manat Ore trilingui. Sil. l. 6. v. 276. serpens tabificam expirat saniem. & vers. 678. viperea sanies. & l. 12. v. 90. anguis saniem sublatis faucibus efflat. Lucan. l. 4. v. 320. in fluvios infudere saniem tabemque ferarum. Id. l. 6. v. 457. saniei veneni. Virg. 2. Æn. v. 221. Perfusus sanie vittas, atroque veneno. ἐν διὰ δυοῖν. ¶ De cruore tritæ purpuræ sanies tingendis. Plin. l. 9. c. 38. Quinis lana potat horis, rursusque mergitur carminata, donec omnem ebibat saniem. Id. l. 35. c. 6. a med. Quoties id factum est, levatur bonitas (coloris) pro numero, dilutiore sanie. ¶ Aliquando cum pure confunditur, & de corrupto omni humore ponitur, aut corrupto simili, licet non cruento. Plin. l. 27. c. 7. a med. Sanie si manant aures. Id. l. 29. c. ult. ad fin. Sanies aurium. Id. l. 31. c. 11. Spongiæ saniem emittunt. Id. l. 15. c. 3. & Colum. in fin. c. 6. l. 1. Olivæ constant nucleo, oleo, carne, amurca. sanies hæc est ejus amara, Manil. l. 5. v. 671. Hinc sanies pretiosa fluit, &c. V. Muria. Plin. in proœm. l. 33. a med. de auro. Parum erat unam vitæ invenisse pestem, nisi in pretio esset auri etiam sanies. h. e. chrysocolla. ¶ Excepto recto, quarto & sexto casu singularis numeri, nullum præterea habet usum. nam plurali carere, docent etiam Charis. l. 1. pag. 29. & Diomed. l. 1. pag. 314. Putsch.

SANIFER, a, um, salutifer. Paulin. Nolan. poem. 32. (al. 20.) Natal. 7. S. Felic. v. 323. quæ tu quoque dextra potentem Saniferi virtute dedit.

SANIOSUS, a, um, marcio, ἰχωρώδης, sanie, & impuro sanguine conspersus. Plin. l. 7. c. 15. extr. Invalidi, aut non vitales partus eduntur, aut saniosi, ut auctor est Nigidius.

SANITAS, atis, f. sanità, ὑγίεια, incolumitas, salus, bona valetudo, status corporis actiones omnes suas probe obeuntis. Cic. 4. Tuscul. c. 13. Corporis temperatio, cum ea congruunt inter se, e quibus constamus, sanitas est: sic animi dicitur, cum ejus judicia, opinionesque concordant: eaque est animi virtus, quam alii ipsam temperantiam dicunt esse, alii obtemperantem temperantiæ præceptis, & eam subsequentem, nec habentem ullam speciem suam: sed sive hoc, sive illud sit, in solo esse sapiente. Est autem quædam animi sanitas, quæ in insipientem etiam cadat, cum curatione medicorum conturbatio mentis aufertur. Cels. in fin. c. 8. l. 8. Donec sanitate ossis dolor finiatur. Tacit. 1. Ann. c. 88. extr. Vim, sanitatem, copiam cuncta in victoria habuere. Plin. sub fin. c. 6. l. 20. Allium tussim sanat, fructæ incoctum fabæ, atque ita in cibo sumptum, donec sanitatem restituat. & ibid. a med. Capitis ulcera manantia sanitati restituunt. Id. l. 11. c. 18. extr. de apib. Hilaritate & nitore sanitas æstimatur. Gell. l. 18. c. 1. Corporis integritas sanitasque, & honestus modus formæ, &c. Plaut. Merc. 4. 1. 12. Apollo, quæso te, ut des pacem propitius, salutem, & sanitatem nostræ familiæ. (Adde Plin. in Paneg. c. 22.) Senec. l. 2. quæst. nat. c. 38. extr. Sanitas debetur medico. Phædr. l. 3. fab. 7. Ad sanitatem venit curatio. Justin. l. 20. c. 2. a med. Sanitatem recuperare peste sedata. & l. 11. c. 8. extr. recipere. Varr. l. 2. R. R. c. 1. a med. Sanitas pecoris, res multiplex ac necessaria. ¶ Sæpe transfertur ad animum, & significat, bonam mentem, rectum consilium, recte sentiendi vim, rationem, mente sana, buon giudizio, bon sens, ragione, cervello, φρόνησις. Cic. Tuscul. 3. c. 4. extr. Sanitatem animorum positam in tranquillitate quadam constantiaque censebant: his rebus mentem vacuam appellarunt insaniam, propterea quod in perturbato animo, sicut in corpore, sanitas esse non possit. Id. l. 4. c. 10. Quemadmodum cum sanguis corruptus est, aut pituita redundat, aut bilis, in corpore morbi ægrotationesque nascuntur; sic pravarum opinionum conturbatio, & ipsarum inter se repugnantia sanitate spoliat animum, morbisque perturbat. Id. in Pison. c. 20. Sua quemque fraus, suum scelus de sanitate ac mente deturbat. Id. Verr. 4. c. 40. Nunc tum quidem te potuit, si non pietatis, at salutis tuæ ratio ad officium sanitatemque reducere. Id. Fam. 12. ep. 8. Lepidus hostis a senatu judicatus, ceterique, qui una cum illo a republica defecerunt: quibus tamen ad sanitatem redeundi ante cal. Septembr. potestas facta est. Id. pro Sull. c. 5. sub fin. Convertit se aliquando ad timorem, nunquam ad sanitatem. Cæs. l. 8. B. Gall. c. 28. Cæsar Ariovistum ad sanitatem reverti arbitrabatur. Petron. in Satyr. c. 111. Exulceratas mentes ad sanitatem revocare. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 28. perducere. Phædr. in fin. l. 4. Dum sanitas constabit, pulcre meminero. finchè avrò il mio buon giudizio. & Plin. l. 8. ep. 15. Est omnino Priscus dubiæ sanitatis. Senec. in Hippol. v. 249. Pars sanitatis, velle sanari fuit. ¶ Item ad orationem puram, pressam, non redundantem, quæ probatis, & incorruptis verbis, sanisque sententiis constat, purità di stile, parlare di buon gusto. Cic. de opt. gen. Orat. c. 3. Eos imitemur, si possumus: sin minus, illos potius qui incorrupta sanitate sunt (quod est proprium Atticorum) quam eos, quorum vitiosa abundantia est, quales Asia multos tulit. Id. in Bruto, cap. 13. Ut semel e Piræeo eloquentia evecta est, omnem illam salubritatem Atticæ dictionis, quasi sanitatem perdidit. & c. 80. Insulsitatem & insolentiam, tanquam insaniam quandam orationis, odit: sanitatem autem, & integritatem, quasi religionem & verecundiam oratoris, probant. & c. 80. ad fin. Sic nos summi oratoris vel sanitate, vel vitio, pro argumento ad diluendum crimen usi sumus. V. Sanus. ¶ Sanitas metri Macrobio in fin. c. 17. l. 5. Saturn. est cum versus nulla in syllaba contra Prosodiæ leges peccat.

SANITER, sanamente, more sani hominis, sive ad corpus referas, sive ad animum. Afranius apud Non. c. 11. n. 51. Adesto: ostentio te amare, me adorare saniter.

SANNA, æ, f. distortio vultus, quæ fit diductis labiis, ore hiante, corrugata facie, & ostentatione dentium. Notationem Etymologi ab Hebræis usque deducunt. Juvenal. sat. 6. v. 305. I nunc, & dubita, qua sorbeat aera sanna Tullia. ¶ Hinc irridendi genus est, quod eo habitu oris fit, dileggiamento, sberleffe, μῶκος, χλεύη. Pers. sat. 1. v. 61. Vos o patricius sanguis, quos vivere fas est Occipiti cæco, posticæ occurrite sannæ. (In præcedentib. tres alias irrisionum species enumerat: O Jane, a tergo quem, &c.) Id. sat. 5. v. 91. Disce; sed ira cadat naso, rugosaque sanna, Dum veteres avias tibi de pulmone revello.

SANNIO, onis, m. buffone, zanni, μωμός, χλευαστής, scurra, qui omnibus modis risum movere nititur, qui soluto risu, & contortis corporis totius partibus quempiam irridet, moresque aliorum tam inepto gestu exprimit, ut cum alios irrideat, ipse omnibus fit ridiculus. Cic. l. 6. Fam. ep. 16. extr. Salis enim satis est, sannionum parum. Id. l. 2. de Or. c. 61. in fin. Atque hoc etiam animadvertendum, non esse omnia ridicula faceta. Quid enim potest esse tam ridiculum, quam sannio est? Sed ore, vultu, imitandis moribus, voce, denique corpore ridetur ipso. Salsum hunc possum dicere, atque ita, non ut ejusmodi oratorem esse velim, sed ut mimum. Apud Terent. in Eun. 4. 7. 10. nomen est servis in Adelph. lenonis.

SANO, as, avi, atum, a. 1. guarire, risanare, sanare, ὑγιάζω, sanum facio, curo, medeor, morbum depello, sanitati restituo. Cic. 3. de nat. Deor. c. 28. Gladio vomicam ejus aperuit, quam sanare medici non potuerant. Id. 4. Tuscul. c. penult. extr. Citius repentinus oculorum tumor sanatur, quam diuturna lippitudo depellitur. Propert. l. 2. el. 1. v. 61. Tarda Philoctetæ sanavit crura Machaon. Ovid. 1. ex Pont. ep. 3. v. 21. Afferat ipse licet sacras Epidaurius herbas, Sanabit nulla vulnera cordis ope. Plin. l. 20. c. 8. ad fin. Allium tumores suspectos sanat. Cic. Fam. 5. ep. 16. & Propert. l. 2. el. 1. v. 59. sanare dolorem. Plin. l. 12. c. 17. in fin. Ad hunc sanandum (odorem) urunt styracem in pellibus hircinis. per togliere, o correggere. ¶ Translate Cic. Attic. l. 13. ep. 12. Valde me momorderunt epistolæ tuæ de Attica nostra: eædem tamen me sanaverunt. Id. pro Mil. c. 25. Omnes tibi reipublicæ

par-

partes ægras & labantes, ut eas his armis sanares & confirmares, esse commissas. *Id. Verr. 7. a. 46.* Qui te existimares avaritiæ vulnera crudelitatis remediis posse sanare. *Id. pro Sull. c. 9. sub fin.* Voluntates consceleratas ac nefarias nec sanare potui, nec tollere. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 35.* Reliqua, quæ ad eorum sanandas mentes pertinere arbitrabatur, commemorat. *Tibull. l. 2. el. 3. v. 13. & Propert. l. 1. el. 10. v. 17.* sanare curas. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 38.* Timentes animos consolatione sanare. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 29.* Factum imprudentia Biturigum, uti hoc incommodum reciperetur: id tamen se celeriter majoribus commodis sanaturum. *Liv. l. 2. c. 34. & Vellej. lib. 2. c. 3. a med.* Sanare discordiam. *h. e.* sedare, discordes animos ad sanitatem revocando. *Senec. in Herc. Fur. v. 1261.* nemo polluto queat Animo mederi: morte sanandum est scelus. *h. e.* expiandum. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. epist. 2. c. 2.* Quem denique, præter Tuscenium cujus causa sanari non potest, non mitigavi? *h. e.* meliorem feci, & defendi.

SANQUALIS avis appellatur, quæ in commentariis Auguralibus ossifraga dicitur, quia in Sangi dei tutela est, inquit *Festus*. Meminit & *Liv. l. 41. c. 13. V. Immissulus.* ¶ Sanqualis porta appellata est ab avi sanquali: ideoque eodem est nomine, quo avis ipsa appellatur. *Festus.* Addit *Paulus*, proximam fuisse ædibus Anci. Al. leg. *Sangualis.*

SANSA. V. *Sampsa.*

SANTERNA, æ, f. chrysocolla agglutinando auro temperata. *Plin. l. 33. c. 5. ad fin.* Chrysocolla temperatur Cypria ærugine & pueri impubis urina, addito nitro: teritur Cyprio ære Cypriis mortariis: santernam vocant. Adde *lib. 34. c. 12.*

SANTŎNES, onum, populi Galliæ Aquitanicæ, quorum tractus *la Santongia*, ad mare Oceanum, prope ostia Garumnæ fluminis. *Plin. l. 4. c. 19. & l. 8. a. 5.* ¶ Dicuntur etiam *Santoni*, *orum*. *Pompon. Mela l. 3. c. 2. a med.* Ora Cantabricis adversa litoribus, ab Santonis ad Osismios usque deflexa. *Auson. epist. 15. v. 11.* Cur me propinquum Santonorum finibus Declinas? ¶ In sing. numero *Lucan. l. 1. v. 422.* gaudetque amoto Santonus hoste. Adde *Auson. epist. 24. v. 79.* ¶ Item *Sanes. Valer. Prob. in Cathol. pag. 1450. Putsch.*

SANTŎNICUS, a, um, Σαντωνικός, ad Santones pertinens. *Tibull. l. 2. el. 8. v. 10.* Oceani littora Santonici. *Auson. in Parentalib. 21. v. 7.* Santonica tellus. *Id. epist. 8. v. 3.* Santonica urbs *Saintes*, Mediolanum Santonum. *Martial. l. 14. epigr. 128.* Gallia Santonico vestit te bardocucullo. *h. e.* lana a Santonibus texta. ¶ De absinthio Santonico *Plin. l. 27. c. 7.* Absinthii genera sunt plura: Santonicum appellatur e Galliæ civitate, Ponticum a Ponto, &c. *Martial. l. 9. epigr. 96.* Santonicam virgam appellat: *Scribon. Larg. compos. 141.* Santonicam herbam. *santonico.*

SANTŎNUS. V. *Santones.*

SANUS, a, um, *sano*, ὑγιής, bona valetudine utens, firmus, integer, liber a morbo: a σάος, salvus. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 21.* Neu, si te populus sanum recteque valentem Dictitet, occultam febrem sub tempus edendi Dissimules. *Cels. l. 1. c. 1.* Sanus homo, qui & bene valet, & suæ spontis est, nullis obligare se legibus debet, ac neque medico, neque iatroalipta egere. *Gell. l. 18. c. 10.* Opera tua fiat hunc nobis sanum atque validum quam citissime. *Plaut. Merc. 3. 2. 48.* Tuam amicam sanam & salvam vidi. *Cato R. R. c. 157.* Hæc omnia ulcera purgabit, sanaque faciet sine dolore. *& ibid. circa med.* Citissime sanus fiet ex eo morbo. *Cels. l. 7. c. 4. sect. 4.* Interim licet negotia agere, ambulare, lavare, cibum capere, perinde atque sanissimo. *Plaut. Truncul. 2. 2. 5.* Ægrotare malim, quam esse tua salute sanior. *Propert. l. 2. el. 9. v. 12.* Nec quisquam ex illo (*Amoris*) vulnere sanus abit. *Id. l. 3. el. ult. v. 18.* Vulneraque ad sanum nunc coiere mea. *h. e.* ad sanitatem venerunt. Al. leg. *ad saniem.* ¶ *Sanus* etiam dicitur, qui integris est membris, & ab omni vitio liber, licet fortasse morbo aliquo laboret. Unde quidam JCti apud *Gell. lib. 4. cap. 2.* quærebant, cum sanus esset is, cui dens deesset, qui non longe videret, & mulier sterilis. ¶ Pro salubri *Lucan. l. 2. v. 829.* & quidquid nato fugaci Aer non sanum, motumque cadavere sentit. *aria mal sana*, *insana*. ¶ Translate *Cic. Fam. 12. ep. 23.* Nullam partem sanæ & salvæ reipublicæ gustare potuisti. *Plaut. Merc. 1. 2. 62.* Salva est navis: armamenta salva & sana sunt. ¶ Sæpe refertur ad animum, & significat mentis compotem, ratione & recto judicio præditum, ab omni ægritudinis perturbatione liberum, *saggio*, *assennato*, *prudente*, *sano di mente*, σώφρων: cui opponitur furens, larvatus, cerritus, insanus, amens, præceps. *Cic. 3. Tuscul. c. 5.* Eos sanos intelligi necesse est: quorum mens motu, quasi morbo perturbata nullo sit. qui contra affecti sunt, hos insanos appellari necesse est. *Martial. l. 6. epigr. 84.* Octophoro sanus portatur, Avite, Philippus. Hunc tu si sanum credis, Avite, furis. *Plaut. Trin. 2. 2. 53.* Satin' tu sanus mentis, aut animi tui, qui conditionem hanc repudies? *Id. Men. 3. 2. 66.* Sanun' es, qui istuc exoptes? *Id. Amph. 5. 1. 31.* Hæc sola sanam mentem gestat. *Tiber. apud Sueton. c. 67.* Quamdiu sanæ mentis fuisset. *Cic. l. 3. Offic. c. 23. a med.* Si gladium quis apud te sana mente deposuerit, repetat insaniens. *Plaut. Amph. 3. 2. 23.* Nam certo si sis sanus, aut sapias satis, cum ea sermonem non habeas. *& 2. 2. 98.* Equidem ecastor sana & salva sum. *Valer. Max. l. 9. c. 13. n. 3.* Sanæ rationis modum expugnare. *Id. l. 8. c. 9. n. 1.* Ad meliora & saniora consilia revocare aliquem. *Ulpian. Dig. l. 27. tit. 10. leg. 1.* Quamdiu prodigus sanos mores receperit. *Cic. 4. Acad. c. 28.* Quisquam sanissimus tam certa putat quæ videt, quam is putabat, quæ videbantur? *Vellej. l. 2. c. 25.* Confluentibus ad eum optimo quoque & sanissimo. *Virg. Ecl. 8. v. 66.* Conjugis ut magicis sanos avertere sacris Experiar sensus. *h. e.* animum ab amore liberum. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 9. ad fin.* Nihil hunc, se absente, pro sano facturum arbitratus, qui præsentis imperium neglexisset. *Plaut. Men. 2. 2. 24.* Pro sano loqueris, cum me appellas nomine. Adde *5. 5. 42. & Liv. l. 39. c. 49.* ¶ *Sanus ab aliqua re*, liber, immunis, remotus. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 129.* ego sanus ab illis, Perniciem quæcumque ferunt. ¶ *Male sanus*, insanus. *Cic. Attic. l. 9. ep. 13. sub fin.* Ego illum male sanum semper putavi. ¶ Ad fluminis cursum non præcipitem, sed lenem placidumque transtulit *Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 235.* eadem clementia sani Gorgitis immansum diducit in ostia Gangen. ¶ Item sæpe ad orationem. Sanus enim orator dicitur, & sanum dicendi genus, in quo nihil est absurdum in sententia aut alienum, aut non acutum, aut subinsulsum: in verbis nihil inquinatum, nihil abjectum, nihil non aptum, nihil durum, aut longe petitum; absunt tamen vires, concitatio, & impetus eloquentiæ: ut in corpore si sit quidem sanitas, desint autem vires, lacerti, sanguis. Lege *Cicer. in Bruto, c. 55. 79. & 80. & de opt. gen. Orat. c. 3.* ubi hoc totum describitur, & explicatur. *Id. cit. c. 53.* Nihil erat in ejus oratione nisi sincerum, nihil nisi siccum atque sanum. *& cit. c. 3.* Sani & sicci oratores. *Id. in Bruto, c. 13.* Asiatici oratores non contemnendi quidem nec celeritate, nec copia: sed parum pressi, & nimis redundantes: Rhodii saniores, & Atticorum similiores. *Plin. l. 9. ep. 26.* Orator rectus quidem, & sanus, sed parum grandis & ornatus. *Petron. in Satyr. c. 2.* Ne carmen quidem sani coloris enituit.

SAPA, æ, f. *mosto cotto*, ἕψημα, σίραιον, mustum decoctum usque ad dimidium, *h. e.* ut e quatuor v. gr. heminis duæ igne absumantur, duæ remaneant. *Varr. apud Non. c. 17. n. 14.* Sapam appellabant, quod de musto ad mediam partem decoxerant. *Id. ibid. n. 13.* Antiquæ mulieres majores natu bibebant loram aut sapam, aut defrutum, aut passum. *Ovid. 4. Fast. v. 780.* Lac niveum potes, purpureamque sapam. *Martial. l. 7. epigr. 52.* Et Laletanæ nigra lagena sapæ. ¶ *Plin.* vocat *sapam* mustum usque ad tertiam partem decoctum: *defrutum* usque ad dimidiam. Ejus verba sunt *l. 14. c. 9.* Siræum, quod alii hepsema, nostri sapam appellant, ingenii, non naturæ opus est, musto usque ad tertiam partem decocto: quod ubi factum ad dimidiam est, defrutum vocamus. Adde *l. 23. c. 2.* (ubi ejus vires in medicina recenset, præsertim contra omnia animalia:) item *Pallad. in Octobr. tit. 18.* ¶ *Colum.* ita de sapa loquitur *l. 12. c. 19.* ut eum defruto confundat, & sive tertia, sive quarta, sive dimidia pars musti decocta sit, hoc nomine complectatur. ¶ Usus sapæ, & defruti fuit præcipue vinis condiendis. *Colum. loc. cit.* ¶ Musta ad sapas decoquere, *Plin. l. 14. c. 19.* idem est ac sapam facere.

SAPÆI, orum, m. Σαπαῖοι, populi Thraciæ, in ora maris Euxini. *Plin. l. 4. c. 11. Ovid. 1. Fast. v. 389.* Exta canum vidi Triviæ libare Sapæos, Et quicumque tuas accolit, Hæme, nives.

SAPERDA, æ, m. σαπέρδης, *Festo* est genus vilissimi piscis. *Hesych.* & piscis qui & coracinus dicitur; & salsamenti vilioris apud Ponticos nomen esse docet. Unde *Pers. sat. 5. v. 134.* Et quid agam? rogitas? saperdas advehe Ponto, Castoreum, stuppas, hebenum, tus, lubrica Coa. ¶ Præterea *saperda* est sapiens, inquit *Fest.* & elegans, ut addit *Non. c. 2. n. 823.* *Varro* apud eumdem: Omnes videmur nobis esse belli, festivi, saperdæ, cum simus σαπροί. *h. e.* putidi. *Vet. Gloss.* Saperda, χαρίεις.

SAPHON, onis, m. *Isid. l. 19. Orig. c. 4.* Saphon, funis nauticus in prora positus: de quo Cæcilius: Venerio cursu veni, prolato pede usque ad saphonem.

SAPIDE, *saporitamente*, εὐχύλως, grato sapore. *Apul. in fin. l. 8. Metam.* Femur in pentrimentis sapidissime percoctum.

SAPIDUS, a, um, *saporoso*, *saporito*, *gustoso*, εὔχυλος, gratum saporem habens. *Apul. l. 2. Metam.* Tucetum perquam sapidissimum. *& l. 10.* Coquus qui sapidissimis intrimentis succum pulmenta condita vapore mollibat. *Apic. l. & c. 6.* Avem sapidiorem facere. ¶ Translate *Alcim. Avit. l. 6. poem. v. 438.* sapidæ septim properata puellæ, *h. e.* virgines prudentes, ex *Matth. 25. 2.*

SAPIENS, entis, *sapute*, *dotto*, *prudente*, *savio*, *saggio*, *avveduto*, *accorto*, φρόνιμος, σοφός, doctus, peritus, prudens, mente & consilio præditus, bene sanus: cui opponitur stultus. *Cic. 1. Offic. c. 5.* Qui maxime perspicit, quid in quaque re verissimum sit, quique acutissime & celerrime potest videre & explicare rationem, is prudentissimus & sapientissimus rite haberi solet. *Id. pro Cluent. cap. 31.* Sapientissimum esse dicunt eum, cui quod opus sit ipsi veniat in mentem: proxime accedere illum, qui alterius bene inventis obtemperet. *Id. Phil. 10. c. 8. a med.* Quis aut sapientior ad conjecturam rerum futurarum, aut ad propulsandum metum diligentior? *Horat. lib. 1. ep. 7. v. 22.* Vir bonus & sapiens. *Plaut. Truncul. 4. 4. 13.* Cogitato mus pusillus quam sit sapiens bestia, ætatem qui uni cubili nunquam committit suam: quia si unum ostium obsideatur, aliud perfugium gerit. *Plin. l. 11. c. 38.* Animalium fortiora, quibus sanguis crassior; sapientiora, quibus tenuior. *Plaut. Rud. 2. 4. 23.* Sapienti ornatus, quid velim, indicium facit. *a chi sa.* & *Pers. 4. 7. 19.* & *Terent. Phorm. 3. 3. 8.* Dictum sapienti sat est, *a buon intenditor poche parole.* & *Rud. 2. 3. 29.* Nec te aleator ullus est sapientior. *Ovid. 1. de art. am. v. 62.* sana & sapientior ætas. *Plaut. Pers. 4. 3. 1.* Edepol dedisti operam allaudabilem, probam, & sapientem, & sobriam. *Cic. 8. Attic. ep. 12.* Nihil prætermissum est, quod non habeat sapientem excusationem, non modo probabilem. *Id. 3. de Legib. c. 7. extr.* Sapiens juris temperatio. *C. Carbo apud eund. in Orat. c. 33. a med.* dictum. *Val. Max. l. 7. c. 2. n. 4.* factum. *Ovid. Met. 13. v. 433.* consilium. *Nep. in Timoth. c. 4.* moderata & sapiens vita. *Gell. l. 2. c. 15.* Homerus ut sapienti facundia præditus.

ditur. ¶ Cum genitivo. *Id. l. 13. c. 8.* Qui sapiens esse rerum humanarum vult, non libris solis opus est, &c. ¶ *Sapientissima arborum*, dicta est morus, quia novissima urbanarum germinat, nec nisi exacto frigore. *Plin. l. 16. c. 25. ad fin.* ¶ Præcipue *sapiens* dicitur, qui humanarum divinarumque rerum scientia pollet, & ad ea vitam suam moresque ita instituit, ut integrum se a vitiis pravisque affectibus præstet, & animum virtutibus moralibus exornet. De quo multa *Cic.* in scriptis philosophicis, & *Seneca* passim. ¶ Septem fuere in Græcia viri, consensu omnium *Sapientes* appellati, Thales Milesius, Solon Atheniensis, vel Salaminius, Chilon Lacedæmonius, Pittacus Mitylenæus, Bias Prienæus, Cleobulus Lindius, Periander Corinthius. Horum γνῶμαι fuere, Thaletis ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα, Solonis ἐρῶ τέλος μακροῦ βίου, Chilonis γνῶθι σεαυτόν, Pittaci γίγνωσκε καιρόν, Biantis οἱ πλεῖστοι κακοί, Cleobuli ἄριστον μέτρον, Periandri μελέτη τὸ πᾶν. quæ omnia fuse varieque extulit *Auson. in Ludo VII. Sapient.* ubi in Thalete nominis originem tradit, quæ talis fuit. Quidam Milesii jactum retis emerant a piscatoribus: extracto rete inventus est cum piscibus tripus aureus. Suum esse ajebant Milesii, quod illum omnem jactum pecunia emissent: sibi vindicabant piscatores, quod solum piscium captum pepigissent. Dirimendæ liti, quæ usque ad arma exarserat, aditum est Apollinis oraculum, cujus responsum fuit, sapientissimo illius ætatis tripodem deberi. Omnium consensu ad Thaletem delatus est, a quo ad Biantem remissus, tanquam se sapientiorem: hic eadem de causa Pittaco obtulit: ab hoc ad alios, quos nominavimus, transmissus, donec ad Thaletem rediret: qui demum statuit Apollini dicandum, soli vere sapienti, & sapientiæ largitori. Admirata Græcia illorum virorum magnitudinem animi, eos & esse, & vocari debere sapientes judicavit. Adde *Valer. Max. l. 4. c. 1. n. 7.* ubi paucis mutatis eadem narrat. ¶ Post hos fuit Pythagoras, dignus & ille quidem eo nomine, sed qui se maluit philosophum appellari, idest amatorem sapientiæ, quam sapientem, ut est apud *Cicer. 5. Tuscul. c. 3.* Apud Romanos sapientes dicti sunt L. Atilius JCtus, M. Cato, C. Lælius, item C. Fabricius, M' Curius, Ti. Coruncanius, ut *Idem de Amic. c. 2. & 5.* tradit. *Id. 3. de Offic. cap. 4.* Nemo enim horum sic sapiens est, ut sapientem volumus intelligi: nec ii, qui sapientes habiti sunt, M. Cato, & C. Lælius, sapientes fuerunt: ne illi quidem septem: sed ex mediorum officiorum frequentia similitudinem quandam gerebant, speciemque sapientum.

SAPIENTER, *saputamente, avvedutamente, saviamente*, σοφῶς, scite, docte, cordate, prudenter: cui opponitur insipienter, stulte, temere. *Plaut. Pers. 3. 1. 47.* Sapienter potius facias, quam stulte. *Cic. Fam. 1. ep. 7. circa med.* Si cecidisset, ut volumus, omnes te, & sapienter & fortiter, sin aliquid esset offensum, eosdem illos & cupide, & temere fecisse dicturos. *Plaut. Pœn. 1. 1. 1.* Sæpe res multas tibi mandavi dubias, egenas, inopiosas consilii: quas tu sapienter, docte, & cordate, & cate mihi reddidisti opiparas opera tua. *Id. Mil. 3. 3. 34.* Lepide & sapienter, commode & facete res parata est. *Id. Epid. 3. 3. 23.* Docte & sapienter dicere. *Id. Aulul. 3. 3. 3.* Sapienter factum & consilio bono. *Id. Amph. 2. 1. 133.* Recte & sapienter facere. *Cic. Phil. 4. c. 2. ad fin.* Non solum id animose & fortiter, sed consiperata etiam sapienterque fecerunt. *Terent. Adelph. 5. 8. 30.* Bene & sapienter dicti dudum. *Id. Eun. 3. 1. 26.* Pulcre mehercle dictum, & sapienter! *Plaut. Pœn. prol. v. 7.* Qui edictis, multo feceritis sapientius. *Cic. in Bruto, c. 42.* Servius sapientissime fecit. *Id. Fam. 2. ep. 7.* Nemo est, qui tibi sapientius suadere possit te ipso. *Justin. sub fin. l. 2. & Plaut. Mil. 3. 1. 89.* sapienter consulere. *Cic. pro Dom. c. 1.* Interpretari religiones. *Nep. in Epamin. c. 3.* temporibus uti. *Terent. Andr. 1. 1. 40.* vitam instituere. *Gell. lib. 19. c. 12.* Minus, & parum viriliter dolorem ferre. *Plaut. Truc. 4. 3. 51.* Insipienter factum sapienter ferre. *Ovid. Heroid. ep. ult. v. 57.* Si lædis quod amas, hostem sapienter amabis.

SAPIENTIA, æ, f. *gusto, sapore*, gustus, sapor: a *sapio*. *Cal. Sympos. in ænigm. 84. de perna.* Una mihi soror est, plures licet esse putentur. De fumo facies, sapientia de mare nata est. *h. e.* sapor salsus est. Ita refert *Voss. in Etymol.* Sed *Pithœus p. m. 543.* edidit: De fumo facies mihi, de mare gustus inhæsit. Videtur ad hanc notionem respexisse *Terent. Adelph. 3. 4. 60.* Conservis ad eundem præcipio modum: Hoc salsum est, hoc adustum est, hoc lautum est parum: illud recte: iterum sic memento. sedulo moneo, quæ possum, pro mea sapientia. Ubi *Donatus*: Δικαιογραφικῶς sapientia dixit: quia condimentum gustu ac sapore temperant coci. ¶ Refertur ad animum: & primo significat sanam mentem, recte sentiendi vim, sanum de rebus judicium, quibus homo sui compos est, cognoscit, advertit, intelligit: & opponitur delirio, amentiæ, furori. *Plin. l. 8. c. 30. ad fin.* Atque etiam morbus est aliquis per sapientiam mori. *scipendosi, accorgendosi, essendo in buoni sentimenti. & cap. 51.* Jam signa letalia in furoris morbo risum, sapientiæ vero ægritudine fimbriarum curam, & stragulæ vestis plicaturas. Ita *Harduin.* nam alii aut lectione, aut interpretatione mire variant. ¶ Deinde cognitionem, peritiam, sagacitatem, prudentiam, rerum expetendarum & fugiendarum scientiam, *sapere, senno, giudizio, accortezza, savitezza, prudenza*, φρόνησις, σοφία: & opponitur stultitiæ, temeritati, inscitiæ. *Terent. Phorm. 2. 1. 17.* Incredibile est, quantum herum anteeo sapientia. Meditata mihi sunt omnia mea incommoda, herus si redierit. *Nep. in Attic. cap. 20. a med.* Hoc quale sit, facilius existimabit is, qui judicare poterit, quantæ sit sapientiæ eorum retinere usum benevolentiamque, inter quos non solum æmulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat. *Cic. pro Marcell. c. 2. extr.* Nunquam temeritas cum sapientia commiscetur, nec ad consilium casus admittitur. *Nep. in Timoth. c. 3.* Homines usu & sapientia præstantes. *Justin. l. 18. c. 3. a med.* Tunc intellectum est, quantum ingenua servilibus ingenia præstarent: malitiaque servos, non sapientia vincere. *Plaut. Mil. 2. 2. 81.* Herus meus non habet plus sapientiæ, quam lapis. *Id. Capt. 2. 3. 33.* Emissi a vinclis tuum herum tua sapientia. *Id. Merc. 3. 1. 7.* Facere certum est pro copia & sapientia, quæ te velle arbitrabor. *per quanto s' estendono le mie facoltà, e 'l mio sapere. & Stich. 1. 1. 62.* Quanta mea sapientia est. *per quanto io so.* ¶ De peritia in una aliqua scientia. *Cic. 2. de Orat. c. 33. sub fin.* Istam oscitantem & dormitantem sapientiam, Scævolarum & ceterorum beatorum otio concedamus. *h. e.* juris prudentiam. ¶ De temperatione quadam lenitatis & prudentiæ: quia sapientis est, in rebus humanis æquum se potius, quam rigidum præbere. *Cic. pro Marcell. cap. 6.* Videntur mihi dii immortales, vel placati jam, vel satiati aliquando, omnem spem salutis ad clementiam victoris & sapientiam contulisse. *Plaut. Mil. 4. 6. 36.* Si parem sapientiam his habet, ac formam, per amorem si quid fecero, clementi animo ignoscet. Adde *Cicer. pro Dejot. c. 8.* ¶ Sæpe est cognitio & scientia omnium divinarum humanarumque rerum, quam vitæ integritas, & morum sanctitas consequitur, *sapienza, santità.* *Cic. 1. Offic. cap. 43.* Princeps omnium virtutum est illa sapientia, quam σοφίαν vocant. prudentiam enim, quam Græci φρόνησιν, aliam quandam intelligimus: quæ est rerum expetendarum fugiendarumque scientia. illa autem sapientia, quam principem dixi, rerum est divinarum atque humanarum, in qua continetur deorum & hominum communitas & societas inter ipsos. Adde *lib. 2. c. 2. & Tuscul. 5. c. 3. &c. Senec. de vita beata c. 3.* A natura non deerrare, & ad illius legem exemplumque formari, sapientia est. *Id. epist. 20.* Quid est sapientia? semper idem velle, atque idem nolle. licet illam exceptiunculam non adjicias, ut rectum sit quod velis. non potest cuiquam semper idem placere, nisi rectum. & *ep. 89.* Dicam, inter sapientiam & philosophiam quid intersit. sapientia perfectum bonum est mentis humanæ: philosophia sapientiæ amor est, & affectatio. *Cic. 1. de Legib. c. 22.* Mater omnium bonarum artium sapientia est. ¶ In plur. num. *Cic.* vertens verba *Epicuri, l. 2. Tuscul. c. 18. ad fin.* Qui si virtutes ebullire nolent & sapientias, nihil aliud dicent, nisi, &c.

SAPIENTIALIS, le, adject. a *sapientia*. *Tertull. de anim. c. 15.* Summus in anima gradus vitalis, & sapientialis.

SAPIENTIPOTENS, entis, qui sapientia multum valet, ut *bellipotens*, qui plurimum potest bello. *Cic. 2. de Divin. c. 56.* Postremo quanquam semper fuit, ut apud Ennium est, stolidum genus Æacidarum, Bellipotentes sunt magi', quam sapientipotentes; tamen hanc versus amphiboliam intelligere potuisset.

SAPINEUS, Sappineus, & Sappinus, a, um, qui est ex sapino. *Colum. in fin. cap. 5. l. 12.* Sapineæ nuces. *Plin. l. 13. c. 10.* Tertium genus (*pinearum nucum*) sappiniæ, e picea sativa, nucleorum cute verius, quam putamine, adeo molli, ut simul mandatur. ¶ A *Vitruv. l. 2. c. 9.* sapinea vocatur pars abietis ima, de qua V. in voce sequenti.

SAPINIA Tribus. V. *Sappinia*.

SAPINUS, & Sappinus, i, f. non est genus arboris, sed nomen materiei quarundam arborum excisarum, ut *Plin.* docet *in fin. cap. 39. l. 16.* præsertim abietis. In hac enim quæ pars a terra fuit, enodis & liquida, in fluvio macerata, decorticata, & in quatuor partes secundum venarum cursum diffissa, *sapinus* & *sapinea materia* vocatur, ut *Id. ibid. c. 39. a med.* & *Vitruv. l. 2. cap. 9. ante med.* diserte tradunt, quemadmodum ejusdem abietis superior pars, nodosa duriorque, fusterna dicitur. ¶ Sunt tamen loca non una, quibus hac voce genus unum arboris significari videtur. Nam *Gloss. vet.* Sappinus, πιτύς. *Item* Sapinus, πίτυς. *Cato R. R. c. 31.* & apud *Plin. loc. cit.* Prelum e sapino atra potissimum facito. In *Catone* quidam leg. *e carpino*. *Varr. l. 1. R. R. c. 6.* Quædam in montanis proliatiora nascuntur ac firmiora, propter frigus, ut abietes ac sappini. Sed hæc, & alia, si qua sunt, ad priorem significationem trahi possunt per synecdochen. Πεύκη enim & πίτυς, sapinus dicuntur, quia ex his sapinus fit. Atra sapinus apud *Catonem* facile intelligitur abies in sapinum redacta. *Varro* abietes & sappinos distinxit, fusternam fortasse, & sapinum intelligens. Hæc tamen non ego obstinate defenderim.

SAPIO, is, pivi, & pii, n. *aver sapore, e gusto*, χυλὸν ἔχω, saporem habeo. *Plaut. Mil. 2. 6. 104.* Certe scio occisam sæpe sapere plus multo suem, eam manducatur. *Colum. l. 7. c. 8.* Fici ramulis glaciatus caseus jucundissime sapit. *Juvenal. sat. 11. v. 120.* At nunc divitibus cœnandi nulla voluptas: Nil rhombus, nil dama sapit. ¶ Cum accusativo *Plin. l. 11. c. 8.* Mella herbam eam sapiunt. *sanno di quell' erba.* & *Senec. l. 3. Quæst. nat. c. 18.* Tantum eo illis esse fastidium, ut nollent attingere, nisi eo die captum piscem, qui, ut ajunt, saperet ipsum mare. Adde *Petron. in fragm. Tragur. cap. 66. Burm.* & *Phædr. l. 3. fab. 4.* ¶ Item saporem percipere, *sentir il sapore, gustare*. *Cic. 2. de Fin. c. 8. circa med.* Nec enim sequitur, ut cui cor sapiat, ei non sapiat palatus. ¶ Per catachresim transfertur ad odores, *aver odore*, olere, redolere. *Plin. l. 17. c. 5. & lib. 13. c. 3.* Cicero, meliora, inquit, unguenta sunt, quæ terram, quam quæ crocum sapiunt. hoc enim maluit dixisse, quam redolent. Ita est profecto: illa erit optima (*terra*) quæ unguenta sapiat. Quod si admonendi sumus, qualis sit terræ odor ille, qui quæritur, &c. *sanno di terra.* & *Plaut. Pseud. 2. 4. 47.* Quid sapit? *Cha.* hircum ab alis. *Al. aliter. leg.* Et translate *Pers. sat. 1. v. 10.* Cum sapimus patruos. *h. e.* referimus, similes sumus, imitamur. ¶ Sapissime refertur ad animum, & significat intelligere, sapientia præditum esse, quid agendum fugiendumve sit scire, bonam mentem, & rectum rerum judicium habere, quid a se sua cuique sit, dignoscere, *sapere, intendere, aver giudizio, senno, uso di ragione*,

gione, *esser avveduto*, *saggio*, *accorto*. *Cic. Fam.* 14. *ep.* 1. Qui cum primum sapere cœpit, acerbissimos dolores miseriasque percepit. *Id. Offic.* 2. 1. 14. Magna est admiratio copiose sapienterque dicentis: quem qui audiunt, intelligere etiam, & sapere plus quam ceteros arbitrantur. *Terent. Adelph.* 3. 4. 22. Istuc est sapere, non quod ante pedes modo est, videre, sed illa etiam quæ futura sunt, prospicere. *Nævius* apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 879. *Putsch.* & apud *Non. c.* 10. n. 31. Ego plus sapivi, qui fullonem compressi. *Terent. Heaut.* 2. 3. 81. Vis amare, vis potiri, vis quod des illi, effici: tuum esse in potiundo periculum non vis; haud stulte sapis: siquidem id sapere est, velle te id, quod non potest contingere. *Cic. in Divin. Verr.* 1. 17. Causam inimicitiarum cognoscite ex me. nam iste eam profecto, nisi plane nihil sapit, nunquam proferet. *Id. pro Quint. c.* 4. Nunquam sibi nummosum facultatem esse, quam si saperet, communem existimaret. *Propert. l.* 4. *el.* 6. *v.* 83. si quid sapis. *Terent. Eun.* 4. 4. 53. Tu pol, si sapis, quod scis, nescis. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 66. Ut lassus veni de via, me volo curare. *Pseud.* sane sapis, & consilium placet. *Id. Rud.* 4. 1. 8. Pol magis sapisset, si dormivisset domi. *Martial. l.* 9. *epigr.* 6. Nubere vis Prisco. non miror, Paula: sapisti. Ducere te non vult Priscus: & ille sapit. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 12. Versipellem frugi convenit esse hominem, cui pectus sapit. *Lactant. l.* 3. *c.* 26. *circa med.* Sed sapiendum est, & quidem mature. ¶ Cum accusativo *Plaut. Pseud.* 1. 5. 81. Recte ego rem meam sapio. *Id. Mostell.* 5. 1. 45. nullam rem sapis. *Enn.* apud *Cicer.* 1. *de Divin. c.* 58. de *hariolis*. Qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrent viam. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 28. quamquam quis, qui aliquid sapiat, nunc esse beatus potest? *Id.* 14. *ad Attic. ep.* 5. Ista quidem conjuratio facile opprimeretur, si recta saperet Antonius. ¶ *Sapere*, peritum esse, intelligere. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. Emi Corinthium signum, modicum quidem, sed festivum & expressum, quantum ego sapio, qui fortasse in omni re, in hac certe perquam exiguum sapio. *non intendo*. ¶ *Sapere ad aliquid*, *h. e.* in aliqua re, cum de re quapiam agitur. *Plaut. Truc.* 4. 4. 1. Bliteа & lutea est meretrix, nisi quæ sapit in vino ad rem suam. *Id. Pers.* 1. 3. 27. Sapis multum ad Genium. *Terent. Adelph.* 5. 3. 46. Ad omnia alia ætate sapimus rectius. ¶ Illud quod attulimus ex *Plaut. Rud.* Pol magis sapisset, *Priscian. loc. cit.* legit *sapuisset*: quod & *Probus*, & *Charis.* probat *lib.* 3. *pag.* 218. Nunc *sapui* locum habet præcipue in compositis *desipui*, *resipui*, &c.

SAPIS, is, m. *il Savio*, Σάπις, fluvius Æmiliæ, ex Apennino in mare Adriaticum influens, inter Ravennam & Ariminum. *Plin. l.* 3. *c.* 15. *Lucan. l.* 2. *v.* 406. & junctu Sapis Isaurn. *Sil. l.* 8. *v.* 450. Hos Æsis, Sapisque lavant.

SAPO, onis, m. *sapone*, smegmatis genus. *Plin. l.* 28. *c.* 12. *a med.* Strumis prodest & sapo: Gallorum hoc inventum rutilandis capillis. fit ex sebo & cinere: optimus fagino, & caprino, duobus modis, spissus ac liquidus: uterque apud Germanos majore in usu viris quam feminis. *Seren. Sammon. c.* 11. *v.* 157. Hærebit si livor atrox, aut nigra cicatrix, Attrito sapone genas purgare memento. *Martial. l.* 4. *epigr.* 26. cui lemma *Sapo*. Caustica Teutonicos accendit spuma capillos. Captivis poteris cultior esse comis. Eandem rem designat, aut ejusdem generis, *epigr.* 27. Si mutare paras longævos cana capillos, Accipe Mattiacas (quo tibi calva?) pilas. *Mattiacum* Germaniæ oppidum. & *Seren. Sammon. c.* 4. *v.* 55. Ad rutilam speciem nigros flavescere crines Unguento cineris, &c.

SAPOR, oris, m. *gusto*, *savore*, *sapore*, χυλός. χυμός, gustus, qualitas illa rerum, quæ gustu percipitur. Dictum volunt ab ὀπὸς Æolico pro ὀπός, succus, quia sapor in succo & humore maxime sentitur. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 65. *extr.* Intellectus saporum est ceteris in prima lingua, homini & in palato. *Cic. pro Cæl. c.* 27. *in fin.* Qui non odore ullo, non tactu, non sapore capiatur, excludat auribus omnem suavitatem. *Plin. l.* 15. *c.* 27. Quæ sunt communia & pomis, omnibusque succis, saporum genera tredecim reperiuntur; dulcis, suavis, pinguis, amarus, austerus, acer, acutus, acerbus, acidus, salsus. Præter hæc tria sunt genera mirabili maxime naturæ: unum, in quo plures pariter sentiuntur sapores, ut in vinis: alterum, in quo sit & alienus quidem, sed & suus quidam & peculiaris, ut in lacte. siquidem inest ei, quod tamen jure dici dulce, & pingue, & suave non possit, obtinente lenitate, quæ ipsa succedit in saporis vicem. Nullus hic aquis, ne succus quidem, ut tamen eo ipso fiat aliquis, ac suum genus faciat. *& mox.* Mirum tria naturæ præcipua elementa sine sapore esse, sine odore, sine succo, aquas, aera, ignem. *Id. l.* 8. *c.* 51. *de sue*. Neque alio ex animali numerosior materia ganeæ: quinquaginta prope sapores, cum ceteris singuli. *Id. l. & cap.* 15. Pira acidulo sapore jucunda. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 13. Non tamen exacuet torpens sapor ille palatum. *Plin. l.* 2. *c.* 100. & *Virg.* 4. *Georg. v.* 277. Asper sapor maris. *Id. l.* 20. *c.* 20. acer & fervidus. *Id. l.* 25. *c.* 5. austerus. *Pallad. in Februar. tit.* 25. *& in Mart. tit.* 10. *a med.* argutus. *Plin. lib.* 34. *c.* 13. horridus. *Id. l.* 26. *c.* 8. *a med.* odoratus & jucundus. *Rutil. l.* 1. *v.* 253. mollis. *Plin. lib.* 15. *c.* 14. gratissimus. *Id. initio lib.* 16. blandus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 126. tardus. *h. e.* qui vix percipitur. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 6. *v.* 12. poma sapore tristi. *Pallad. in Mart. tit.* 10. *a med.* Ficus saporis obtusi. *Apul. l.* 1. *Metam.* Caseus sciti saporis. *Plin. l.* 15. *c.* 1. *a med.* Oleum sapore præstantissimum. *Id. lib.* 31. *c.* 7. Hammoniacus sal ingratus sapore, sed medicinæ utilis. *Id. l.* 26. *c.* 10. Herba sapore subdulcis. *Id. l.* 14. *c.* 20. Ut odor vino contingat, & saporis quædam acumina. ¶ Metaphorice *Cic. in Bruto*, *c.* 46. *ad fin.* Tincam multa ridicule dicentem Granius obruebat nescio quo sapore vernaculo. *h. e.* salibus, urbanitate, facetiis. *Id. post redit. in Sen. c.* 6. Homo sine sensu, sine sapore, elinguis, tardus, *h. e.* fatuus, insulsus, stultus. *Arnob. l.* 3. *pag.* 108. Quisquamne est hominum rationis alicujus sapore contactus, qui pilos & lanugines credat in deorum corporibus nasci? *che abbia fior di senno*. & *Petron. in Satyr. c.* 3. Quoniam sermonem habes non publici saporis, *h. e.* non vulgaris, sed cultioris eloquentiæ. Adde *cap.* 5. & V. *Publicus* in fine. ¶ Metonymice est ipsa facultas percipiendorum saporum, quæ in ore est. *Lucret. l.* 2. *v.* 509. Namque aliis aliud retro quoque reddet Naribus, auribus atque oculis, orisque sapori. ¶ Item ipsa res saporem habens. *Plin. l.* 9. *c.* 17. Admovit sibi gula sapores, piscibus satis, & novum incolam mari dedit. *Id. l.* 12. *c.* 1. Tot denique sapores annui sponte venientes, & mensæ secundæ. (*Odor* quoque hac ratione usurpatur.) *Virg.* 4. *Georg. v.* 62. hic tu jussos asperge sapores, Trita melisphylla, & cerinthæ ignobile gramen. Adde *vers.* 267. ¶ Ut *sapio*, ita & *sapor* ad odorem refertur per catachresim. *Plin. l.* 32. *c.* 10. Gravitati saporis occurritur tectis naribus unguento. *Id. l.* 13. *c.* 4. *a med.* Oleum caryinum inest, & gravi sapore. ¶ Apud Persas nomen fuit quorumdam regum, ut Pharao apud Ægyptios, Cæsar apud Romanos. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 481. socium nobis fidumque Saporem Perculit. *Sidon. carm.* 2. *v.* 456. si fallo, probatis Vensidio mactate Sapor.

SAPORATUS, a, um, *condito*, *conciato*, ἡδυσμένος, sapore imbutus, conditus. *Tertull. de Spectac. c.* 27. Condita pulmenta, & bene saporata, & plurimum dulcia. *Ammian. l.* 31. *c.* 2. Ut neque igni, neque saporatis indigeant cibis. *Arnob. l.* 5. *pag.* 164. Saporatior sanguis. *Virg.* 6. *Æn. v.* 420. Melle saporatam, & medicatis frugibus offam Objicit. *Petron. in fragm. pag.* 675. *Burm.* Mille saporatam medicatis frugibus offam. Apud *Virg.* plerique omnes leg. *soporatam*.

SAPORUS, a, um, *saporito*, *saporoso*, χυμώδης, sapore grato imbutus, sapidus, saporatus. *Lactant. l.* 3. *c.* 16. *ad fin.* Postquam, inquit (*Pers. sat.* 6. *v.* 38.) sapere urbi cum pipere & palmis venit: tanquam sapientia cum saporis mercibus fuerit invecta. *Prudent. cathemer.* 4. *v.* 96. Nil est dulcius, ac magis saporum.

SAPPHICUS, a, um, Σαπφικός, adject. a Sappho. *Catull. carm.* 35. *ad Cæcil. v.* 15. puella doctior Sapphica Musa. *h. e.* Sappho, quæ decima Musa habita est ob excellentiam carminis. ¶ Sapphicum hendecasyllabum a Sappho inventum est. Hujus exemplum est illud *Horatii l.* 1. *od.* 2. Jam satis terris nivis atque diræ. *Diomed. l.* 3. *pag.* 508. *Putsch.* ¶ Alia sunt genera carminum, quæ Sapphica dicuntur, ut illud trochaicum: Splendet aurum, gemma fulget, forma sed placet. Item: Faune Nympharum metus & voluptas: Et illud choriambicum: Dulcisonæ Pierides versificu favete. Et illud Ionicum: Sonat alta trabe fixus tibi nidus. *Servius in Centimetro*, *pag.* 1819. *Putsch. & sequentib. Auson. in Ephemer. v.* 21. Fors & hæc somnum tibi cantilena Sapphico suadet modulata versu.

SAPPHIRATUS, a, um, σαπφειρωτός, sapphiris ornatus. *Sidon. in carm. epist.* 10. *l.* 2. Ac sub versicoloribus figuris Vernans herbida crusta, sapphiratos Flectit per prasinum vitrum lapillos. ¶ Quod secundam hic syllabam *Sidon.* corripit, licentia est non imitanda.

SAPPHIRINUS, a, um, σαπφείρινος, qui est ex sapphiro, ut Lapis sapphirinus. *Plin. l.* 37. *c.* 9. Inest ei aliquando & aureus pulvis, non qualis in sapphiris.

SAPPHIRUS, i, f. *zaffiro*, σάπφειρος, gemmæ nomen, de qua *Plin. l.* 37. *c.* 9. In sapphiris aurum punctis collucet cæruleis. Sapphirorum, quæ cum purpura, optimæ apud Medos, nusquam tamen perlucidæ: præterea inutiles scalpturæ, intervenientibus crystallinis centris. Quæ sunt ex eis cyanei coloris, mares existimantur.

SAPPHO, us, f. Σαπφώ, insignis Poetria Lyrica, carminis inventrix, quod ab ea *Sapphicum* appellatur, ex Eresso urbe Lesbi ins. quo tempestate floruere Alcæus, Terpichorus, & Pittacus, tempore Tarquinii Prisci. Ea plectrum prima invenit. Scripsit Lyricos modulos, Epigrammata, Elegidia, Iambos, & Monodias. *Ovid. Heroid. epist.* 15. *v.* 3. An, nisi legisses auctoris nomina Sapphus, &c. *Plin. l.* 22. 1. 8. Phaonem Lesbium dilectum a Sappho. ¶ Hæc ex amoris impotentia de Leucade se præcipitem dedit. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 154. saltusque ingressa viriles Non formidata temeraria Leucade Sappho. ¶ Puellarum amoribus infamis fuit. *Horat. l.* 2. *od.* 13. *v.* 24. Æoliis fidibus querentem Sappho puellis de popularibus. Adde *Ovid.* 2. *Trist. v.* 265. V. *Dido*.

SAPPINIA TRIBUS, in Umbria. *Liv. l.* 31. *c.* 2. C. Oppium cum hac tumultuaria manu per Umbriam, quam tribum Sappiniam vocant, agrum Bojorum invadere jussit. Adde *lib.* 33. *c.* 37. Ex hoc autem loquendi modo satis constat, non esse unam ex XXXV Tribubus R., sed locum in ea provincia sic appellatam. Quidam censent fuisse eum tractum, qui Sapi fluvio alluitur, & scribunt *Sapinia*: quæ scriptura probatur etiam a *Morgagno Epist. Æmil.* 14. *sect.* 5.

SAPPINUS. V. *Sapinus*.

SAPPIUM, ii, n. picea, feritatis paulum mitigatæ satu. *Plin. in fin. c.* 12. *l.* 16. ubi al. aliter leg.

SAPROPHAGO, is, a. 3. putridis cibis vescor: a σαπρός, putris, & φάγω, comedo. *Martial. l.* 3. *epigr.* 77. ut quid enim, Bætice, saprophagis? Quædam Editiones scribunt Græce σαπροφαγεῖς. Est enim Græca vox.

SAPROS, adject. σαπρός, Græce putridum significat. Hinc apud *Plin. l.* 28. *c.* 9. *ante med.* Sapros caseus dicitur, qui cum sale, et sorbis siccis e vino tritus, potusque medetur cœliacis.

SAPSA, ipsa, & non alia, apud Veteres: quasi *se ipsa*. *Enn.* apud *Fest.* in *Sas.* Quo res sapsa loco sese ostentatque, jubetque. *Pacuv. ibid.* Nam Teucrum regi sapsa res restibiliet.

SARA. V. *Sarra*.

SARABALLA, orum, n. eadem quæ sarabara. *Hieronym. epist.* 49.

ad Innocent. a med. ex *Daniel.* 3. 94. Circa quorum sarabella sanctamque cæsariem innorium iusit incendium.

SARABARA, æ, *f.* & Sarabara, orum, *n.* vestis Persicæ genus fluxum, & sinuosum, ut *Suidas*, & *Isidor. l.* 19. *c.* 23. describunt. *Tertull. de Pallio. c.* 4. *de Alex. M.* Vicerat Medicam gentem, & victus est Medica veste; triumphalem cataphractam amolitus, in captiva sarabara decessit. *Id. de resurr. carn. c.* 58. Babilonii ignes avium fratrum nec tiaras, nec sarabara læserunt. *Al. leg.* *sarabaras.*

SARACENI, orum, *m.* populi Arabiæ Felicis, qui prius Agareni, & postea Ismaelitæ dicti sunt, quorum regio Saraca, vel Saracene. *Ammian. l.* 14. *c.* 4. (*al.* 10.) & *alibi.*

SARCASMUS, i, *m.* σαρκασμὸς, species allegoriæ, qua acriter irridemus aliquem: plena odio atque hostilis irrisio, per amaram ironiam, jocus amarulentus. Græca vox a σαρκάζω, carnes detraho, ut fit a canibus morso lacerantibus: quia hujusmodi irrisio valde mordet, & quasi lacerat. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *post med.* *Charis. l.* 4. *pag.* 247. *Putsch. Diomed. l.* 2. *pag.* 458. Tale est illud *Virg. Æn.* 12. *v.* 359. En agros, & quam bello, Trojane, petisti Hesperiam, metire jacens. & *Æn.* 10. *v.* 557. Istic nunc, metuende, jace. A *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 53. dici videtur *illusio.* V. ¶ Alio modo describit *Rufinian. inter Rhet. antiqu. Pithæi,* *pag.* 25. nempe cum sordiora significamus, non sine dicacitate concinna; ut in illo *Virg. Ecl.* 3. *v.* 8. Novimus & qui te, transversa tuentibus hircis, &c. & *Cic. pro Dom. c.* 18. Sexte noster, bona venia, quoniam jam dialecticus, & hoc quoque ligeris. & *pro Cæl. cap.* 13. *sub fin.* Nisi intercederent mihi inimicitiæ cum istius mulieris viro: fratrem volui dicere: semper hic erro.

SARCIMEN, inis, *f.* *cucitura, rappezzatura, punto,* sutura. *Apul. l.* 4. *Metam.* Tunc tenui sarcimine summas oras ejus (*corii ursini*) adæquamus, & juncturæ rimam, licet gracilem, setæ circumfluentis densitate sepimus.

SARCINA, æ, *f.* *fardello, fagotto, bagaglio, carico, soma, salmeria,* σκευὴ, φορτίον, φάκελος, involucrum, fascis rerum utensilium, quem quis humeris portare potest, *v. gr.* in itinere. *Petron. in Satyr. c.* 117. *a med.* Precati deos viam ingredimur: sed Corax, detrectator ministerii, posita frequentius sarcina, maledicebat properantibus, affirmabatque, se aut projecturum sarcinas, aut cum onere fugiturum. *Plaut. Trin.* 2. 4. 194. Actum est de collo meo: gestandus peregre clypeus, galea, sarcina. & 3. 2. 93. sarcinam constringere, & clypeum ad dorsum accommodare. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 17. Legionem sub sarcinis adoriri. *Auct. B. Afric. c.* 75. Existimabat, milites sub onere, ac sub sarcinis defatigatos pugnare non posse. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 76. Magna parte impedimentorum & sarcinarum relicta. *Tacit.* 1. *Annal. c.* 23. Sarcinæ fugientium direptæ. & *c.* 20. Sarcinis gravare aliquem. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 45. Romanis utinam patuissent castra puellis! Essem militiæ sarcina fida tuæ. ¶ Dicitur etiam de oneribus, quæ jumentis, aut plaustris vehuntur. *Phædr. l.* 2. *fab.* 7. Muli gravati sarcinis ibant duo. & *l.* 3. *fab.* 20. Asinus bajulans sarcinas. *Auct. de B. Afric. c.* 74. Lixarum, mercatorumque, qui plostris merces portabant, interceptis sarcinis. Hinc sarcinaria jumenta, *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 81. ¶ Item de rebus domi cistis arcave compositis, *mobili.* *Martial. l.* 2. *epigr.* 11. Salva est & uxor, sarcinæque, servique. & *epigr.* 68. Totis pilea sarcinis redemi. *Quintil. declam.* 12. *cap.* 13. Ubi universas familias fames exstinxit, franes domus situm denuot, jacent relictæ sine herede sarcinæ. ¶ Translate *Phædr. l.* 3. *fab.* 13. *v.* 5. portat onus ignotum certis mensibus: Novissime prolapsam effudit sarcinam. *h. e.* fetum, partum. Sic *Ovid.* 5. *Met. v.* 224. Ismenus, qui matri sarcina quondam Prima suæ fuerat. *Id. Heroid. ep.* 4. *v.* 23. Sic male vixque subit primos rude pectus amores: Sarcinaque hæc animo non sedet apta meo. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 13. Hæc quoque, Naso, feres: etenim pejora tulisti. Jam tibi sentiri sarcina nulla potest. *h. e.* molestia, calamitas. & *l.* 1. *ep.* 2. *v.* 101. publica sarcina rerum, *il peso del governo.* & *Plaut. Mostell.* 2. 1. *in fin.* Hinc speculabor procul, unde advenienti sarcinam imponam seni. *h. e.* curam, molestiam, negotium facessam. *Varr. initio l.* 1. *R. R.* Annus octogesimus admonet me, ut sarcinas colligam, antequam proficiscar e vita.

SARCINALIS, le, ad sarcinas pertinens, ut Sarcinalia jumenta, *bestie da carico,* *Ammian. l.* 13. *c.* 3. (*al.* 8.) & *l.* 29. *c.* 3. (*al.* 34.) *sub fin.*

SARCINARIUS, a, um, σκευοφορικὸς, ad sarcinas pertinens, ut Sarcinarium jumentum, quo sarcinæ vehuntur. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 81. *extr.* Illi omnia sarcinaria jumenta interfici jubent.

SARCINATOR, oris, *m.* *sartore, risarcitore,* σκευαστὴς, sartor, qui resarcit ac reparat, & speciatim qui suit, & vestes reficit. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 818. Sarcinatorem esse summum, suere centonem optime. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 41. Petunt fullones, sarcinatores petunt. *Paul. Dig. l.* 47. *tit.* 2. *leg.* 84. Fullo, vel sarcinator, qui polienda, & sarcienda vestimenta accepit, & contrectatione eorum furtum facit.

SARCINATRIX, icis, *f.* *sartora,* ῥάπτρια, mulier, quæ vestes suit & reficit. *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 276. Homines rustici in vindemia incondita cantare, sarcinatrices in machinis. *Cajus Dig. l.* 15. *tit.* 2. *leg.* 27. Maxime si qua sarcinatrix, aut textrix erit, aut aliquod artificium vulgare exerceat. ¶ Fuit inter officia domus Augustæ. Probatur quinque Inscriptionib. apud *Gruter. pag.* 580. quarum una *num.* 2. Julia Jucunda Aug. L. sarcinatrix a mundo muliebri. Adde apud *Murator. pag.* 896. *n.* 5.

SARCINATUS, a, um, σκευοφορῶν, sarcinis onustus. *Plaut. Pœn.* 3. 2. 29. Viden', homines sarcinatos consequi? Adde *Paulin. Nolan. carm.* 21. (*al.* 13.) *v.* 911.

SARCINOSUS, a, um, *pesante.* *Apul. l.* 8. *Metam.* Lupi vastis corporibus sarcinosi. *Auct. Priap. carm.* 79. Non est poeta sarcinosior nostro. *h. e.* majore inguinum pondere præditus. *Al. leg.* *fascinosior.*

SARCINULA, læ, *f.* *fardelletto, fagottino,* σκευάριον, parva sarcina. *Catull. carm.* 28. *ad Verann. & Fabull.* Pisonis comites, cohors inanis, Aptis sarcinulis & expeditis. *Petron. in Satyr. c.* 99. Itaque, quod bene eveniat, expedite sarcinulas, & sequimini me. *Gell. l.* 19. *c.* 1. *a med.* Ex sarcinula sua librum protulit. *Plin. l.* 4. *ep.* 1. Sarcinulas alligare. *quod est iter facturi.* *Juvenal. sat.* 3. *v.* 160. Quis gener hic placuit censu minor, atque puellæ Sarcinulis impar? *h. e.* dote & opibus. *Id. sat.* 6. *v.* 145. Collige sarcinulas, dicet libertus, & exi. *h. e.* res tuas tibi habe, *fa fardello, e vattene.*

SARCIO, is, sarsi, sartum, a. 4. *cucire, rappezzare, rattoppare, racconciare, risarcire,* ῥάπτω, ἀνακτάομαι, est integrum facere, *h. e.* quæ rupta sunt, quassa, scissa, reficere, restituere, reparare, resarcire. *Festus* in *Sarte*: Sarte in auguralibus pro integre ponitur: sane sarteque audire, videreque. Ob quam causam opera publica, quæ locantur, ut integra præstentur, sarta tecta vocantur. etenim sarcire est integrum facere. Hæc *Festus*, quæ *Charis. l.* 2. *pag.* 195. *Putsch.* repetit ab eo sumpta. *Cato R. R. c.* 2. Funes veteres sarciri, novosque fieri: centones, cuculiones familiam oportuisse sibi sarcire. & *c.* 23. & 31. Face, uti corbulæ sarciantur. & *c.* 39. Si dolia bene sarseris, aut bene alligaveris. *Colum. l.* 4. *c.* 18. *in fin.* Vindemiatores pedamenta sarcientes. *Plin. l.* 18. *c.* 26. *ante med.* Dolia quassa sarcire. *Id. l.* 37. *c.* 2. *a med.* Fragmenta crystalli sarciri nullo modo queunt. *Id. l.* 18. *c.* 26. *a med.* Seminaria fieri, & vetera sarciri. *ripiantarsi, rimettersi.* & *Pallad. l.* 1. *tit.* 17. Rimas, & lacunas cisternarum, & piscinas, vel puteos sarcire. ¶ In re medica *Id. l.* 28. *c.* 14. *sub fin.* Feminum hædi cinis rupta intestina sarcire mire traditur. & *c.* 16. Perniones ursinus adeps, rimasque pedum omnes sarcit. *unisce, rammargina, chiude.* ¶ Translate est compensare damnum, remedium afferre, reponere in priorem statum, *risarcire, rifare, rimettere, compensare.* *Liv. l.* 9. *c.* 23. *a med.* Damna vestra, milites, omnium qui defecerunt, populorum præda sarcientur. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 68. Cupiens ejus diei detrimentum sarcire. & *c.* 83. *sub fin.* Dandam omnibus operam, ut acceptum incommodum virtute sarcirentur. & *c.* 74. Sarcire infamiam. *Festus*: Sarcito in XII. Servius Sulpicius ait significare, damnum solvito, præstato. *Cic. Phil.* 9. *c.* 4. Nulla dubitatio relinquetur, quin honore mortui, quam vivo injuriam fecimus, sarcimus. *Id. Fam.* 3. *ep.* 1. Perficiam profecto, ut longi temporis usuram, qua caruimus, crebritate & magnitudine officiorum meorum sarciam. *Virg.* 4. *Georg. v.* 249. generis (*apum*) lapsas sarcire ruinas. ¶ *Valer. Prob. in Cathol. pag.* 1482. *Putsch.* præteritum *sarcivi* pro *sarsi* agnoscit, sed nullo Scriptoris testimonio confirmat.

SARCION, ii, *n.* σαρκίον, carnuncula: ita dicere vitium in smaragdis, quasi quandam gemmæ carnem. *Plin. l.* 37. *c.* 5. *a med.*

SARCITIS, is, *f.* σαρκῖτις, nomen gemmæ bubulam carnem referentis: a σὰρξ, σαρκὸς, caro. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

SARCITOR, oris. *m.* qui sarcit, & reficit. *Inscript.* apud *Octav. Rub. in monum. Brix.* & *Fabrett. c.* 10. *n.* 601. *pag.* 653. M. Puplius M. L. Urbanus Sarcitor sibi, & Claræ conlibertæ & Laurentinæ F. T. F. I.

SARCOCOLLA, æ, *f.* σαρκοκόλλα, genus arboris, & ejus lacryma in Perside: a σὰρξ, caro, & κόλλα, glutinum, quia vulnera glutinat. *Plin. l.* 13. *c.* 11. Fit & ea sarcocolla (ita vocatur arbor) gummi utilissimum pictoribus, ac medicis, simile pollini turis, & ideo candidum, quam rufum, melius. *Id. l.* 24. *c.* 14. *ad fin.* Sunt, qui & sarcocollam spinæ lacrymam putant, pollini turis similem, cum quadam acrimonia dulcem.

SARCOPHAGUS, i, *m.* σαρκοφάγος, lapidis, sive marmoris genus, in quo corpora defunctorum condita cito ad ossa rediguntur, nec modo caro, sed etiam ossa ipsa intra quadragesimum diem absumuntur, exceptis dentibus: a σὰρξ, caro, & φαγεῖν, comedere. Ut plurimum erat lapis Assius, qui sic vocabatur, quia effodiebatur in Asiæ regione Troadis, vel Mysiæ, nempe circa Assum urbem. *Plin. l.* 2. *c.* 96. At circa Asson Troadis lapis nascitur, quo consumuntur omnia corpora: sarcophagus vocatur. *Id. l.* 36. *c.* 17. In Asso Troadis sarcophagus lapis fissili vena scinditur. Corpora defunctorum condita in eo absumi constat intra quadragesimum diem, exceptis dentibus. ¶ Per synecdochen pro sepulcro poni consuevit, præsertim eo, in quo cadaver integrum sine rogo conditur, *sepolcro*: cujus rei exempla habes apud *Gruter. pag.* 688. *n.* 10. & 689. *n.* 8. & 692. *n.* 10. & de Alexandro M. *Curt. extr. l.* 10. narrat. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 171. *de eod. Alex.* Cum tamen a figulis munitam intraverit urbem, Sarcophago contentus erit. *Modestin. Dig. l.* 34. *tit.* 1. *leg.* 18. *sub fin.* Ut per absentiam filiarum mearum ad sarcophagum meum memoriam meam quotannis celebrent. ¶ In veteri lap. apud *Donium Class.* 7. *n.* 38. est *sarcophagum* neutr. gen.

SARCOPTES, æ, *m.* σαρκόπτης, titulus est libri secundi *Apicii,* in quo agit de carnium sectione, deque incisarum carnium condimentis: a σὰρξ, σαρκὸς, caro, & κόπτω, cædo.

SARCOSIS, is, *f.* σάρκωσις, morbus veterinorum, quo cum biberint, inflantur, & sufflant. *Veget. l.* 3. *c.* 26.

SARCULATIO, onis, *f.* *sarchiamento,* σκάλσις, actus sarculandi, sarritio. *Plin. l.* 18. *c.* 21. Sarculatio induratam hyberno rigore soli tristitiam laxat teporibus vernis. *Pallad. in Februar. tit.* 24. Caulis gaudet stercore, & sarculatione.

SARCULATUS, a, um, *sarchiato*, sarriendo purgatus, *Prudent. in Romano, v.* 264. Nata in hortis sarcuirtis.

SARCULO, as, a. *sarchiare*, *sarchiellare*, σκαλεύω, sarculo fodio, sarrio. *Pallad. in Januar. tit.* 9. Serenis diebus sunt sarculanda frumenta. *& mox.* Si siccas segetes sarculaverit. *Id. in Octobri, tit.* 12. Sinapi sarculari debet assidue, ut respergatur pulvere, quo fovetur.

SARCULUM, li, n. *sapius quam* Sarculus, li, m. *sarchio*, *sarchiella*, σκαλὶς, σκαλιστήριον, ferramentum rusticum, quo terra leviter foditur, sarritur, & ab inutilibus herbis purgatur: a sarriendo. *Sarculos simplices*, & *bicornes* memorat *Pallad. tit. ult. l.* 1. A marra & ligone differt, quia his levius terram ferit. (Unde montanæ gentes sarculis arant, ut est apud *Plin. l.* 18. *c.* 19. quia lapidum crebritas alte infigere vetat vomerem aut ligonem.) Cum his tamen confundit *Horat.* cum ait *lib.* 1. *od.* 1. *v.* 11. patrios findere sarculo agros. Nam per synecdochen omne rustici ferramenti genus intelligit. *Colum. l.* 10. *v.* 91. Tunc quoque trita solo splendentia sarcula sumat. *Id. l.* 2. *c.* 11. *ad fin.* Minimis aratris proscindunt, atque ita jaciunt semina, & sarculis adobruunt. *Plin. lib.* 18. *c.* 26. *circa med.* Fabam levi sarculo purgare verius quam fodere. *& c.* 7. *sub fin.* Hordeum sarculo seri dicunt sapientes agricolæ: propterea celerrime redit. *Id. l.* 19. *c.* 6. *a med.* Sarculo leviter convelluntur radices. *Id. l.* 17. *c.* 26. *sub fin.* Riguus pro sarculo est. *h. e.* rivus circa vites deductus, herbas necans, sarculi vicem præstat.

SARDA, æ, f. piscis ex genere pelamidum, cujus multus usus in salsamentis. Est enim pelamis longa, ex Oceano veniens, ut *Plin. c. ult. l.* 32. docet. *Id. ibid. cap.* 5. Contra presteris morsum sarda prodest. V. *Pelamis.* ¶ Item gemma sculpturæ utilissima, primum Sardibus reperta, sed laudatissima circa Babylonem, cum lapicidinæ quædam aperirentur, hærens in saxo cordis modo. Invenitur etiam compluribus aliis locis in Paro, in Asso, circa Ægyptum, & Leucada Epiri (& Sardinia *Kirchero* teste) nec fuit alia gemma apud antiquos usu frequentior. *Plin. l.* 37 *c.* 7. *ad fin.* Quidam putant, a nostris dici *corniola.*

SARDACHATES, m. σαρδαχάτης, species achatæ, similitudinem cum sarda gemma habentis. *Plin. initio c.* 10. *l.* 37.

SARDANAPALICUS, a, um, adject. a Sardanapalo. *Sidon. l.* 2. *ep.* 13. *a med.* Sardanapalicum in morem prandere.

SARDANAPALUS, li, m. Σαρδανάπαλος, postremus Assyriorum rex, adeo corruptæ vitæ, & libidinum deliciarumque affluentis, ut inter mulieres gynæceo abditus viveret, & muliebri veste indutus cum iis purpuram neret. Quo habitu ab Arbacto Medis præposito inventus, conjuratione principum facta, bello petitur, & prælio victus, in regiam se recepit, exstructaque pyra, & se & divitias suas cremavit. *Justin. l.* 1. *c.* 3. *& Vellej. l.* 1. *c.* 6. Addit *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 35. incidi jussisse in busto: Hæc habeo, quæ edi, quæque exsaturata libido Hausit: at illa jacent multa & præclara relicta. Quid aliud, inquit Aristoteles, in bovis, non in regis sepulcro inscriberes? *Juvenal. sat.* 10. *v.* 360 & potiores Herculis ærumnas credat, sævosque labores Et Venere, & cœnis & plumis Sardanapali. *Ovid. in Ibin, v.* 313. Inque pyram tecum carissima pignora mittas: Quem finem vitæ Sardanapalus habet. ¶ Transfert in nomen cujuscumque mollioris. *Martial. l.* 11. *epigr.* 12. Te non decet gemma, qui Mentora frangis In scaphium mœche, Sardanapale, tuæ.

SARDARE, intelligere significat. Nevius: quod Bruti nec satis sardare queunt. *Festus. Dacerius* conjicit esse a Sardis, qui olim hebetes habebantur vervecipellės.

SARDI, orum, m. *popoli della Sardegna*, Sardiniæ populi. *Sardi venales*, proverb. est dictum de hominibus improbis, & nullius pretii. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c.* 57. *de T. Sempronio Graccho.* Prætor Galliam domuit, Consul Hispaniam, altero consulatu Sardiniam tantumque captivorum adduxit, ut longa venditione res in proverbium veniret, Sardi venales. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 24. Habes Sardos venales, alium alio nequiorem. *Festus*: Sardi venales, alius alio nequior. Ex hoc natum proverbium videtur, quod ludis Capitolinis, qui fiunt a vicinis prætextatis, auctio Vejentium fieri solet; in qua novissimus quisque deterrimus producitur a præcone senex, cum toga prætexta, bullaque aurea: quo cultu reges soliti sunt esse Etruscorum, qui Sardi appellantur, quia Etrusca gens orta est Sardibus ex Lydia. Tyrrhenus enim inde profectus cum magna manu eorum occupavit eam partem Italiæ, quæ nunc vocatur Etruria. At Sinnius Capito ait, Ti. Gracchum consulem, collegam P. Valerii Faltonis, Sardiniam Corsicamque subegisse, nec prædæ quidquam aliud, quam mancipia, captum, quorum vilissima multitudo fuerit. Hæc *Festus.*

SARDIANUS, a, um, Σαρδιανὸς, ad Sardes urbem Lydiæ pertinens. V. *Sardis. Cic. Fam.* 13. *ep.* 55. Eum cum Sardianis habere controversiam, scis. *Plin. l.* 5. *c.* 29. *ante med.* Sardiana jurisdictio. *Id. l.* 15. *c.* 23. Castaneæ Sardibus provenere primum: ideo apud Græcos Sardianos balanos appellant. ¶ *Sardiani, orum,* Sardium cives & incolæ. *Cic.* 13. *Fam. ep.* 55.

SARDINA, æ, f. vel

SARDINIA, æ, f. *sardella*, θρίσσα, genus piscis, a Sardinia ins. *Colum. l.* 8. *c. ult. a med.* Tabentes halleculas, & salibus exesam chalcidem, putremque sardiniam. Al. leg. *sardinam.*

SARDINIA, æ, f. *Sardegna*, Σαρδὼ, Σαρδὼν, ins. ingens Italiæ, inter mare Tyrrhenum, & Balearicum. *Strabo*, & *Solin. c.* 4. (*al.* 10.) & *Sil. l.* 12. *v.* 359. (ubi multa de ea) scribunt, nomen accepisse a Sardo Herculis filio, qui a Libya veniens cum multitudine colonorum insulam occupavit. Antea Græce Ἰχνοῦσα vocabatur, ab effigie τοῦ ἴχνου, vestigii, soleæ. *h. e.* imæ partis pedis humani. Similiter Σανδαλιῶτις dicebatur propter figuram sandalii. Fertilis insula est, sed soli quam cæli melioris. Ut enim fecunda est, sic pæne pestilens. Causam afferunt, quod habeat a Septentrione montes editissimos, qui prohibent, quo minus a Borea possit perflari. Hoc nomine olim tam male audivit, ut M. Cicero Quintum Fratr. moneret (*l.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 3. *extr.*) etiam tum, cum optime valeret, meminisse eum debere in Sardinia ipsum esse. *&* 7. *Fam. ep.* 24. Tigellium quendam Sardum hominem esse ait, patria sua pestilentiorem. *Martial.* quoque *l.* 4. *epigr.* 60. Sardiniam Tiburi, tanquam saluberrimo loco pestilentissimum opponit. Nullo, inquit, fata loco possis excludere, cum mors Venerit, in medio Tibure Sardinia est. Adde *Claudian. de B. Gild. a vers.* 507.

SARDINIANUS, a, um, ad Sardiniam pertinens. *Varr.* apud *Non. c.* 14. *n.* 34. Cubo in Sardinianis tapetibus.

SARDINIENSIS, se, ad Sardiniam pertinens, ut Sardiniensis triumphus ex Sardinia devicta actus, *Nep. in Catone, c.* 1. *extr.* Sardiniensis Quæstura, *Spartian. in Severo, c.* 2. V. *Hispaniensis.*

SARDIS, is, f. Σάρδις, & frequentius in plurali num. Sardes, & Sardeis, ium, ibus, Σάρδεις, urbs metropolis Lydiæ, in latere Tmoli montis vino celebrati, Crœsi quondam regia. *Plin. l.* 5. *c.* 29. Lydia celebratur maxime Sardibus. *Liv. l.* 37. *c.* 18. Sardibus primum, deinde ad caput Caysi amnis stativa habuit. *Nepos in Agesil. cap.* 3. *a med.* Cum ille Sardes se iterum dixisset. *Horat. l.* 1. *ep.* 11. *v.* 1. Quid tibi visa Chios? quid Crœsi regia Sardis? Smyrna quid, & Colophon? *Nep. in Milt. c.* 4. Quod Iones Sardis expugnassent.

SARDIUS, a, um, Σάρδιος, ad Sardes, Lydiæ urbem pertinens. *Plin. l.* 19. *c.* 6. Cæpe genera apud Græcos, Sardia, Samothracia, Alsidena. *& paulo post.* In Isso & Sardibus cæpæ candidissimæ proveniunt. ¶ Sardius lapis apud *Tertull. lib.* 2. *advers. Marcion. c.* 10. fortasse idem est, qui sarda *Plinii.*

SARDONICUS, a, um, &

SARDONIUS, a, um, Σαρδώνιος, qui est ex Sardinia ins. quæ Græce Sardo & Sardon vocatur. *Rutil. l.* 1. *v.* 354. Nec quæ Sardonico cespite massa fluit, Al. leg. *Sardoo.* ¶ Sardonius risus, Σαρδώνιος γέλως, risus, qui simulate, & cum stomacho fit, risus fictus, amarulentus: ita dictus a Sardoa herba in Sardinia, qua vescentes risus similitudine cum spasmo emoriuntur. *Solin. c.* 4. (*al.* 10) Herba Sardonia si edulio fuerit nescientibus, nervos contrahit, rictu diducit ora, ut qui mortem oppetunt, facie ridentium intereant. Eadem *Servius* tradit ad illud *Virg. Ecl.* 7. *v.* 41. Sardois videar tibi amarior herbis. *Plin. l.* 20. *c.* 11. *a med.* Apiastrum in confessa damnatione est venenatum in Sardinia. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 26. Videris mihi vereri, ne, si istum habuerimus, rideamus γέλωτα σαρδώνιον. Alii risum Sardonium ridere in hoc Ciceronis loco interpretantur præsentis, & qualiscumque delectationis causa perniciem tibi arcessere, sive in ea te esse hilarem quæ paulo post magnum malum est allatura.

SARDONYCHATUS, a, um, σαρδονυχωτὸς, sardonyche ornatus. *Martial. l.* 2. *epigr.* 29. Cujus & hinc lucet sardonychata manus.

SARDONYCHUS, i, idem ac sardonyx. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 139. Arguit ipsorum quos littera, gemmaque Princeps Sardonychus. Al. leg. *Sardonyches.*

SARDONYX, ychis, m. & f. *sardonice*, *corniola*, σαρδόνυξ, genus gemmæ: a *sarda*, qua notat gemmam coloris rubei a Sardis primum repertam, & *onyx*, gemma, cujus est color subcandidus, unguis humani similitudine, quia utriusque colorem obtinet. *Plin. l.* 37. *c.* 6. Sardonyches olim, ut ex nomine ipso apparet, intelligebantur candore in sarda, hoc est velut carnibus ungue hominis imposito, & utrinque translucido. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 380. densi radiant testudine tota Sardonyches. *Pers. sat.* 1. *v.* 16. Et natalitia tandem cum sardonyche albus. *Martial. l.* 4. *epigr.* 61. Sardonycha verum, lineisque ter cinctum. *& epigr.* 28. Indos sardonychas, Scythas smaragdos. V. alia de sardonyche apud *Plin. loc. cit.*

SARDOUS, a, um, *di Sardegna*, *Sardesco*, Σαρδῷος, ad Sardiniam pertinens, quæ græce Σαρδὼ dicitur. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 289. Æquoraque Afra legit, Sardoaque regna sinistris Aspicit a remis. *Claudian. de B. Gild. v.* 507. Humanæ in speciem plantæ se magna figurat Insula: Sardoam veteres dixere coloni. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ad fin.* Sardoum mare. ¶ *Sardoa herba* est apiastrum, quod venenatum in Sardinia est, ut *Plin. l.* 20. *cap.* 11. *a med.* tradit. V. *Sardonius. Virg. Ecl.* 7. *v.* 41. *Nemesian. Ecl.* 4. *v.* 53. & *Seren. Sammon. c.* 23. *v.* 431. ¶ *Sardous cespes*, gleba metallica, quæ in Sardinia in argentum excoquitur. Nam Sardiniæ solum argenti dives est, ut *Solin. c.* 4. (*al.* 10.) scribit. *Rutil. l.* 1. *v.* 354. Nec quæ Sardoo cespite massa fluit. ¶ *Sardoa fuga*, qua M. Æmilius Lepidus, a Q. Catulo bello pulsus in Sardiniam fugit, ibique periit. *Rutil. l.* 1. *v.* 296. *Epit. Liv. l.* 90.

SARDUS, a, um, *Sardesco*, Σαρδῷος, Sardinianus, Sardous. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *a med.* Sardum triticum. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 3. Tigellius Sardus. *Id. in art. poet. v.* 375. Sardo cum melle papaver. *h. e.* amaro: quia ex amaris herbarum succis collectum. (Sic *Virg. Ecl.* 7. *v.* 41. Sardois videor tibi amarior herbis.) ¶ *Sardi, orum*, Sardiniæ populi. V. *Sardi.*

SAREPTANUS, a, um, ad Sareptam pertinens, quod est oppidum Phœniciæ, in ora maris, inter Sidonem, & Tyrum, Σαρεφθά. *Plin. l.* 5. *c.* 19. *Sidon. carm.* 17. *v.* 14. Vina mihi non sunt Gazetica, Chia, Falerna, Quæque Sareptano palmite missa bibas.

SARGUS, i, m. piscis genus, qui in Ægyptio mari fere nascitur. Lucilius: Quem præclarus helops, quem Ægypto sargus movebit. Hæc *Festus.* Scribit *Plin. l.* 9. *c.* 17. *a med.* esse assiduum comitem ejus genoris mullorum, quod lutarium appellatur, & cœnum fodien-

se

te eo, excitatum pabulum devorare. Cum autem nulli in nostro mari passim inveniantur, falli videntur *Harduino Festus*, & *Lucil.* qui sargum Ægyptium esse putant: nisi forte volunt in Ægypto præcipuum esse. *Enn.* apud *Apul. in Apolog.* Brundusii Sargus bonus est: hunc magnus erit si, Sume. *Plin. loc. cit. c.* 51. sargos ait bis parere, vere & autumno.

SARI, n. σάρι, genus fruticis. *Plin. l.* 13. *c.* 23. Fruticosi est generis & sari, circa Nilum nascens, duorum ferme cubitorum altitudine, pollicari crassitudine, coma papyri, similique manditur modo: radice ferrariis officinis præcipua, carbonis usu, propter duritiam.

SARIO, &c. V. *Sarrio*.

SARISSA, æ, f. *sorta d'asta, picca, lancia*, σάρισσα, hasta prælonga, qua Macedones in bello utebantur. *Fest.* & *Liv. l.* 9. *c.* 19. Arma clypeus, sarissæque illis: Romano scutum, & pilum. *Id. l.* 38. *c.* 7. *sub fin.* Prælongæ hastæ, quas sarissas vocant ad summovendos hostes eminebant. Adde *l.* 37. *c.* 42. *Curt. l.* 7. *c.* 4. *ad fin.* & *l.* 9. *c.* 7. *a med.* & *Ovid. Met.* 12. *v.* 466. ¶ Metonymia est in illo *Lucani l.* 8. *v.* 298. Primi Pellæas arcu fregere sarissas. *h. e.* Macedones. Sic *l.* 10. *v.* 47. Eoi propius timuere sarissas, Quam nunc pila timent, populi. *h. e.* Macedonum, quam Romanorum arma. Legitur & *sarisa* in quibusdam *Lucani* MSS.

SARISSOPHŎRUS, i, m. σαρισσοφόρος, sarissam portans, eaque in prælio utens, ut olim Macedones. *Liv. l.* 36. *c.* 18. Levis armaturæ partem ante vallum locavit, tum Macedonum robur, quos sarissophoros appellabant. Adde *Curt. l.* 4. *c.* 15.

SARMADĂCUS, i, m. σαρμάδακος, *furbo, ciurmadore, zingano*, planus, impostor. *Augustin. l.* 3. *contra Acad. c.* 15. *a med.* Ille autem planus erat, de iis, quos sarmadacos jam vulgus vocat. *Acron. vet. Interpr. Horatii* ad illud *sat.* 6. *l.* 1. *v.* 113. Fallacem Circum, &c. videtur dicere, fuisse quendam Sarmadam, qui in Circo populum solebat inducere: ab hoc dictos *samardaces*, vel ut ibi legitur *samardices*, quos cum sortilegis conjungit.

SARMĂTÆ, arum, Σαρμάται, Σαυρομάται, populi in plurimas gentes divisi, & Europæ Septentrionalis amplissimum tractum incolentes: de quo V. Geographos. Nunc eorum pars est Polonia, & Moscovia. Etiam in Asiam progressi sunt, usque ad Hyrcanum mare, ubi Sarmatæ Asiatici dicebantur, nunc *Tartaria*. Habitabant olim montes & saltus. Habitu, armis, moribus, vivendique ratione Scythis, ac Parthis similes erant. Ideoque ejusdem originis cum his fuisse conjicere licet. Multi plaustris pro domibus utebantur. Hinc *Hamaxobii* nuncupati sunt. Alii ob sævitiam hiemis demersis in humum sedibus, specus, aut suffossa habitabant. Totum erant braccati corpus, ut ait *Mela l.* 3. *c.* 1. & nisi, qua viderent, ora etiam vestiti. Corpora sua non solum feminæ, sed etiam mares pingebant. Pascebantur lacte equino. Unde quidam eos ἱππημολγοὺς, idest equarum mulsores, quidam γαλακτοφάγους, hoc est lacte vescentes vocant. Erant etiam quidam interius habitantes, qui sanguinem equinum lacte mistum potabant, quos vocant Gelonos. Item Sarmatæ alii erant, qui cruda farina equino sanguine ex cruribus detracto mista alebantur. Alii bellorum & cædis amatores, quibus bellantibus mos erat cruorem ejus, quem primum interemissent, ex ipsius vulneribus bibere. Apud hos ut quisque plures interemisset, ita eximius habebatur. Erant & in Scythiæ finibus Sarmatæ, qui carne equina vescebantur; alii, qui humanæ carnis alimento vitam ducebant, propter quod vocabantur Anthropophagi. Auri & argenti ignari rerum commercia exercebant. Nonnulli pro victimis homines immolabant. Hæc ex *Plin. l.* 4. *c.* 12. *post med. l.* 28. *c.* 10 *sub fin. l.* 22. *c.* 1. & alibi: & *Pompon. Mela l.* 3. *c.* 4. V. etiam *Solin. c.* 15. (*al. c.* 25.) ¶ In sing. numero *Lucan. l.* 1. *v.* 430. Et qui te laxis imitantur, Sarmata, braccis Vangiones. *Martial. de Spectac. epigr.* 3. Venit & epoto Sarmata pastus equo. Adde *Juvenal. sat.* 3. *v.* 79. & *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 111.

SARMĂTIA, æ, f. *Sarmazia*, Σαυρομάτια, provincia vastissima orbis terrarum. Duplex est, Europæa, & Asiatica: hæc nunc dicitur *Tartaria*, illa *Polonia*, & *Moscovia*. V. Geographos, & *Plin. l.* 4. *c.* 12. *post med.*

SARMATĬCE, adverb. Σαυρομάτικῶς, more Sarmatarum. *Ovid. l.* 5. *Trist. eleg.* 12. *v.* 58. Jam didici Getice, Sarmaticeque loqui.

SARMATĬCUS, a, um, Σαυροματικὸς, ad Sarmatas pertinens. *Ovid. l.* 5. *Trist. el.* 7. *v.* 13. Sarmatica gens. & *vers.* 56. Sarmatico more loqui. *Id.* 1. *ex Ponto. ep.* 5. *v.* 50. Sarmatici arcus. & *ep.* 2. *v.* 47. Sarmaticæ sagittæ. & *l.* 4. *ep.* 10. *v.* 38. & *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 207. Sarmaticum mare. *h. e.* Pontus Euxinus. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 425. Sarmaticæ bracæ. *Martial. l.* 7. *epigr.* 29. Sarmaticus equus. & *epigr.* 5. Sarmatica laurus. *h. e.* victoria Domitiani de Sarmatis, de qua *Sueton. c.* 6. De Sarmatis lauream modo Capitolino Jovi retulit. & *epigr.* 79. Geticæ satiatus lacte juvencæ Sarmatica gelido ludit in amne rota. *Id. l.* 9. *epigr.* 104. Sarmaticus Ister. *Stat. l.* 5. *silv.* 1. *v.* 128. Sarmaticæ hiemes. *Claudian. in consul. Probi*, & *Olybr. v.* 132. Sarmatici Cori. *h. e.* Septentrionales venti. *Id. de* III. *consul. Honor. v.* 148. Sarmaticæ alæ. *h. e.* equitatus Sarmatarum. *Senec. l.* 1. *quæst. nat. in præfat. circa med.* Danubius Sarmatica ac Romana disterminet.

SARMĂTIS, idis, f. Σαυρομάτις, quæ est ex Sarmatia, Sarmatica. *Ovid.* 4. *Trist. el. ult. v.* 110. Juncta pharetratis Sarmatis ora Getis. & *l.* 1. *el.* 2. *v.* 82. Sarmatis est tellus, quam mea vota petunt. *Id.* 1. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 114. Terreat hic manes Sarmatis umbra meos.

SARMENTITIUS, & Sarmenticius, a, um, κλημάτινος, qui est ex sarmentis. *Colum. l.* 6. *c.* 26. Vulnera sarmentitio cinere cum argenti spuma linenda sunt. ¶ *Sarmentitii* olim dicti Christiani, & *Semaxii*. *Tertull. in Apolog. c. ult.* Licet nunc sarmentitios, & semaxios appelletis, quia ad stipitem dimidii axis revincti, sarmentorum ambitu exurimur. Al. leg. *sarmentarii*, & *semiaxii*.

SARMENTŌSUS, a, um, *sermentoso*, κληματώδης, sarmentis abundans. *Plin. l.* 25. *c.* 11. *ad fin.* Psyllion radice tenui, supervacua, sarmentosum, fabæ granis in cacuminibus.

SARMENTUM, ti, n. *sermento, potatura, ramo secco tagliato*, κλῆμα, φρύγανον, virga, ramus tenuis supervacuus, a vite abscissus, vel abscindendus, & igni accendendo aptus. *Festus*: Sarpta vinea, putata, id est pura facta. virgulæ enim relictæ impedimento vitibus solent esse: quæ ideo abscinduntur. inde etiam sarmenta Scriptores dici putant. Sarpere enim Antiqui pro purgare dicebant. *Cic. de Senect. c.* 15. Vitem serpentem multiplici lapsu, ferro amputans coercet ars agricolarum, ne silvescat sarmentis, & in omnes partes nimia fundatur. *Colum. l.* 5. *c.* 5. *a med.* Inutilia sarmenta decidere. *Liv. lib.* 22. *cap.* 16. *ad fin.* Faces, fascesque virgarum, atque arida sarmenta præligantur cornibus boum. *Cic.* 3. *Verr. c.* 27. Ligna & sarmenta circumdare, ignemque subjicere cœperunt. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 18. *extr.* Sarmentis virgultisque collectis, quibus fossas compleant, ad castra pergunt. *Sil. l.* 7. *v.* 314. Sarmentique levea fronti religare maniplos. συνεκδοχὴ pro *sarmentorum*. ¶ Dicitur etiam de virgis aliarum plantarum. *Plin. l.* 12. *c.* 25. *ante med. de balsamo*. Et sarmenta quoque in merce sunt. *Id. l.* 22. *c.* 25. *a med.* Ciceris folia & sarmenta decocta. *Solin. c.* 33. (*al.* 46.) *ante med.* Arabes sarmentis myrrhæ ignes fovent. ¶ Item de palmite, pampino, flagello viti adhærente, *tralcio*. *Cic. de Senect. c.* 15. Existit tanquam ad articulos sarmentorum ea, quæ gemma dicitur. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 31. Pampinare est ex sarmento coles, qui nati sunt decerpere. *Colum. l.* 3. *c.* 10. Numerus uvarum, qui conspicitur in productissimo sarmento. ¶ Videtur dici etiam de pediculis, ex quibus acini uvarum pendent. *Plin. l.* 23. *cap.* 1. Sarmenta earum, in quibus acini fuere, adstringendi vim habent.

SARNUS, i, m. *Sarno*, fluvius Campaniæ, Pompejos alluens, ibique in mare influens. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 265. Nec Pompejani placeant magis otia Sarni. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *a med. Virg. Æn.* 7. *v.* 738.

SARONICUS SINUS, Σαρωνικὸς κόλπος, *Golfo di Engia*, sin. maris Ægæi, inter Atticam, & Peloponnesum extensus, inter promontor. Sunium, & Scyllæum ad Or. & Isthmum Corinthiacum ad Occ. In eo sunt insulæ Ægina, & Salamis. *Plin. l.* 4 *c.* 4. & 5.

SARPĒDON, onis, m. Σαρπηδών, filius Jovis ex Laodamia Bellerophontis filia. Hic cum Lyciæ rex esset, & in armis strenuus, Priamo suppetias tulit adversus Græcos, ubi cum multa edidisset virtutis suæ documenta, tandem interfectus est. Ejus corpus Jovis jussu ab Apolline e medio pugnantium sublatum est, flumine lotum, ambrosio respersum liquore, regia indutum veste, & ad exsequendum funus suis restitutum. Reliquit filium nomine Antiphatem, quem & ipsum ad bellum duxerat. *Virg.* 1. *Æn. v.* 104. & ibi *Servius*. item *Æn.* 9. *v.* 697. & *l.* 10. *v.* 471. *Ovid.* 13. *Met. v.* 255. & *Gell. l.* 15. *c.* 21. ¶ Est hoc nomine & promontorium Ciliciæ apud ostia Calycadni fluvii, cum oppido cognomine. *Plin. l.* 5. *c.* 27. *Pompon. Mela l.* 1. *c.* 13. *extr.* Sarpedon, finis aliquando regni Sarpedonis, & quod Ciliciam a Pamphilia distinguit.

SARPĔRE, apud antiquos purgare. *Festus*. V. *Sarmentum*.

SARPTUS, a, um, purgatus, putatus, ut Sarpta vinea. *Festus*. V. in *Sarmentum*.

SARRA, æ, f. olim dicta fuit, quæ postea Tyros, urbs Phœniciæ clarissima, præcipue optimis purpuris. Nunc a Turcis *Sur* vocatur. *Paul. ex Festo*. *Servius ad Virg.* 2. *Georg. v.* 506. Quæ nunc Tyros dicitur, olim Sarra vocabatur, a pisce quodam qui illic abundat, quem lingua sua sar appellant. *Gell. l.* 14. *c.* 6. *ad fin.* Thessalia Αἱμωνία, Tyros Sarra, Thracia ante Sithon dicta est. *Probus Grammatic.* ad *Virg. loc. cit.* affert ex *Ennio*, Pœnos Sarra oriundos. ¶ Scribitur & *Sara*. *Plaut. Truculent.* 2. 6. 58. Purpuram ex Sara tibi attuli, & induvias Ponto amœnas.

SARRACŬLUM, & *per syncop.* Sarraclum, i, n. parvum sarracum, plaustrum. *Ammian. l.* 31. *c.* 2. *a med.* (*al. c.* 6.) *de Alanis hamaxobiis*. Cumque ad graminea venerint, in orbiculatam figuram locatis sarraclis, ferino ritu vescuntur. Al. leg. *sarracis*. Paulo supra *plaustra* dixerat.

SARRĂCUM, ci, n. *carro, carretta*, ἅμαξα, carrus, plaustrum, vehiculum portandis oneribus idoneum. *Vitruv. l.* 10. *c.* 1. *ad fin.* Portationes fructuum non essent, nisi plaustrorum, aut sarracorum per terram, navicularum per aquam inventæ essent machinationes. *Sisenn.* apud *Non. cap.* 3. *n.* 35. Impedimenta collocant omnia, construunt carros, & sarraca crebra disponunt. *Cic. in fragm. in Pison.* apud *Quintil. lib.* 8. *c.* 3. *ante med.* Cum tibi tota cognatio in sarraco advehatur. Ubi *Quintil.* notat, sordidum hoc nomen esse, sed *Ciceronem* ideo usurpasse, ut contemptum hominis augeret, quem destructum volebat. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 254. modo longa coruscat Sarraco veniente abies, atque altera pinum Plaustra vehunt: nutant alte, populoque minantur. *Capitolin. in Antonin. Philosoph. c.* 13. Tanta pestilentia fuit, ut vehiculis cadavera sint exportata, sarracisque. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 22. illo tempore, quo se Frigida circumagunt pigri sarraca Bootæ. *h. e.* plaustrum signum cæleste. ¶ Invenitur & *serracum*. *Sidon. l.* 4. *epist.* 18. Nulla serraca, nulla esseda subvehendis oneribus attrahebantur.

SARRĀNUS, a, um, ad Sarram, seu Tyron pertinens, Tyrius. *Sil. l.* 1. *v.* 72. ortus Sarrana prisci Barcæ de gente, vetustos A Belo numerabat avos. *Id. l.* 3. *v.* 256. Sarrana Leptis. *scil.* quia a Tyriis condita, & colonia facta, ut est apud *Plin. l.* 5. *c.* 19. & *Sallust. in Jug. c.* 22. ¶ *Sarranæ tibiæ* ita dictæ putantur, quia fue-

fuerint Tyriorum inventum, ficut *Phrygia* Phrygiorum. In Inscriptione *Adelphor. Terentii*; Modos fecit Flaccus Claudi tibiis Sarranis. *Servius* ad illud *Virg.* 9. *Æn.* v. 618. biforem dat tibia cantum: Tibiæ, inquit, aut Sarranæ dicuntur, quæ sunt pares, & æquales habent cavernas: aut Phrygiæ, quæ & impares sunt, & inæquales habent cavernas. Ergo *biforem*, dissonum, dissimilemque. non enim sunt pari modulatione compositæ. ut enim ait Varro, Tibia Phrygia dextra unum foramen habet, sinistra duo: quorum unum acutum sonum habet, alterum gravem. Hæc *Servius*: de quibus fuse disputat *Manut. de quæsit. per epist. class.* 3. *ep.* 4. Sunt qui leg. *Serrana*, & a *serra* dictas putant, quasi acuto sono, & stridorem serræ, cum acuitur, imitante. Sed hoc minus placet. ¶ Sæpe refertur ad purpuram. *Virg.* 2. *Georg.* v. 506. Ut gemma bibat, & Sarrano dormiat ostro. *Juvenal. sat.* 10. v. 38. & pictæ Sarrana ferentem Ex humeris aulæa togæ. *Sil. l.* 15. v. 205. Sarrano murice fulgens. *Sidon. carm.* 2. v. 5. humerosque ex more priorum Includat Sarrana chlamys. *Colum. l.* 10. v. 287. Jam rosa mitescit Sarrano clarior ostro. *Id. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Sarranæ violæ. *h. e.* coloris purpurei. ¶ Item ad Carthaginienses, qui Tyro oriundi. *Sil. lib.* 6. v. 468. Sarrana Juno. *scil.* quia Carthagine præcipue colebatur, *ut Id. l.* 1. v. 26. & *Virg.* 1. *Æn.* v. 19. docent. *Sil. l.* 9. v. 319. Sarrana manus. *h. e.* Pœna. Sic *lib.* 7. v. 432. Sarranus navita. & *l.* 8. v. 46. Sarrana nomina.

SARRAPIS, is, m. idem qui Serapis deus Ægyptiorum. *Plaut. Pæn.* 5. 5. 33.

SARRASTES, um, populi Campaniæ, Sarno amni vicini, a quo & nomen accepisse putantur. *Virg.* 7. *Æn.* v. 738.

SARRIO, & Sario, is, rivi, & rii, & rui, ritum, n. 4. *sarchiare*, *βοτανίζω*, *σκαλίζω*, est sarculare, hoc est herbas inutiles inter segetem succrescentes sarculo evellere, & purgare, segetes leviter scalpendo a noxiis herbis sarculo purgare. Differt a *runcare*, quia hoc fit manu, sarrire ferramento. Item ab *occare*, quia hoc est grandes terræ glebas contundere, ut pulvere semina jacta cooperiantur. *sarrire* est herbas inutiles inter segetem succrescentes sarculo evellere. Deinde *occare* postremum est in agro colendo, *sarrire* est primum post enatas fruges. Fit enim, cum seges est in herba. Prius enim rustici terram vertunt, hinc serunt, inde occant, tum sarriunt. *Plaut. Capt.* 3. 5. 5. Nam semper occant prius, quam sarriunt rustici. *Varr. l.* 1. *de R. R. c.* 29. prata purgari, salicta seri, segetes sarriri. *Plin. l.* 18. *c.* 21. Qui sarriet, caveat, ne frumenti radices effodiant. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *post init.* Fabam sarrivisse nimium teneram, non expedit. *Id.* l. 2. *c.* 11. Ligneis rastris locus sarriendus, & identidem runcandus est. *Cato R. R. c.* 161. Ne ante sarrueris, quam asparagus natus erit, ne in sarriendo radices lædas. *Al. leg.* sarieris. *Martial. l.* 3. *epigr.* 93. *ad fin.* Siccum sarrium. *h. e.* inutiliter laborare, operam perdere.

SARRITIO, & Saritio, onis, f. *sarchiamento*, *sarchiatura*, *σκάλσις*, *σκαλισμός*, actus sarriendi, sarculatio. Quid a runcatione differat, V. in *Runco*: quid ab occatione V. in voce præced. *Colum. l.* 2. *c.* 12. Peracta sementi, sequens cura est sarritionis. & *paulo post.* Simul ac primum sarritionem pati queant segetes. & *mox.* Plana sarritione terram permovere. *Id. l.* 11. *c.* 2. *post init.* Hordei, & tritici tempestiva sarritio est, cum enata frumenta quatuor fibrarum esse cœperunt.

SARRITOR, & Saritor, oris, m. *sarchiatore*, *σκαλεύς*, qui sarrit, sartor. *Colum. l.* 2. *c.* 13. Tritici modii quatuor bubulcorum operas occupant quatuor, occatoris unam, sarritoris duas. ¶ Pro occatore. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 29. Id genus prædii per sarritores occare solent, si quæ in porcis relictæ grandiores sunt glebæ. V. *Imporcitor.*

SARRITORIUS, a, um, ad sarriendum pertinens. *Colum. l.* 2. *c.* 13. Hordei modii quinque operas tres exigunt, occatoriam unam, sarritoriam unam, &c.

SARRITURA, æ, f. idem ac sarritio. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* Sarritura quoque frumentorum iteratur egregie.

SARRITUS, a, um, *sarchiato*, *σκαλισθείς*, sarculo purgatus. *Colum.* l. 2. *c.* 12. *sub fin.* Seges serius sarrita corrumpitur. *Al. leg.* sacta. *Plin. lib.* 18 *c.* 17. *ante med.* Fabam ter sarritam modium fractæ e modio solidæ reddere. Hoc ita explicat *Colum. l.* 2. *c.* 12. *a med.* Comperimus, fabæ fresæ & expurgatæ modium pæne tam plenum esse, quam integræ.

SARSINAS, atis, & Sarsinatis, is, omn. gen. (V. *Capenas*) qui est ex Sarsina, oppido Umbriæ ad Sapim fluvium. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 93. Sarsinatis ecqua est, si Umbram non habeat *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1095. *n.* 2. Curator Sarsinatium. *Plin. l.* 3. *c.* 14. *a med.* Sentinates, Sarsinates, Spoletini. ¶ De oppido *Martial. l.* 9. *epigr.* 59. Nec tua Baianas Sarsina malit aquas. *Sil. l.* 8. v. 463. Sarsina dives lactis. Al. leg. *Sassina*. Sic *Sassinas* pro *Sarsinas*. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. v. 35. Metamque lactis Sassinate de silva. Videtur tamen *Martial.* alium hic locum designare, quia de Villa Bajana loquitur: Bajæ autem a Sarsina longe distant.

SARSORA. V. *Assara*.

SARTAGO, ginis, f. *padella*, *τήγανον*, vas culinarium, in quo cibi friguntur; vel aliud quippiam liquefit, aut torretur. *Juvenal. sat.* 10. v. 63. ex facie toto orbe secunda Fiunt urceoli, pelves, sartago, patellæ. *h. e.* ex ærea Sejani statua. *Plin. l.* 16. *c.* 11. *extr.* Resinam terebinthinam in sartagine efferventi coquere. ¶ Translate *Pers. sat.* 1. v. 79. Hos pueris monitus patres infundere lippo Cum videas, quærisne, unde hæc sartago loquendi Venerit in linguas? *questo miscuglio*, mixtura vocum probatarum & damnatarum in oratione, quasi variis generis ciborum minutorum, qui frigi solent, & confundi in sartagine, v. gr. panis gra-*varia*, farina, adipe, melle, sesamo, caseo confecti, inquit *Casaubon.* Vel respicit ad stridorem ingratum earum, quæ friguntur. Sed prior translatio magis placet.

SARTE, integre. *Festus*. V. *Sane*, *Sarcio*, & *Sartus*.

SARTIO, syncop. pro *sarritio*, sæpe legitur in MSS. *Colum. v. gr. l.* 2. *c.* 12. *sub fin.* Subjungenda deinde est sartioni runcatio. & *l.* 11. *c.* 2. quem locum in *Sarritio* retulimus. Sic *sartor* pro *sarritor*: & *sartura* pro *sarritura*: & *sartus* pro *sarritus*.

SARTOR, oris, m. *ripezzatore*, *risarcitore*, *sartore*, *ἀκεστής*, qui sarcit, vel resarcit. Item qui sarrit: syncope a *sarritor*. *Non. c.* 1. *n.* 24. Sartor non solum a sarciendo, sed etiam a sarriendo deducitur. & tam eum qui sarcit, quam qui sarrit, significat. *Plaut. Capt.* 3. 5. 3. cujus verba V. in *Sator*. Sator, sartorque scelerum, & messor maxume. *Tyn.* Non occatorem dicere audebas prius? nam semper occant prius quam sarriunt rustici. *sarchiatore*. Addit *Nonius ibid.* alium locum ex *Varrone*, in quo videtur *sartor* esse pro eo qui resarcit.

SARTURA, æ, f. idem ac sarritura, per syncopen. *Plin. l.* 18. *c.* 27. *a med.* Sartura nocere & vineæ, & segeti existimatur. ¶ Est etiam idem ac sarcimen, separatio, refectio a *sarcio*. *Colum. l.* 4. *c.* 26. Jugo si non erit opus nova sartura, recentia vincula inserantur. *Senec. de vita beata*, *c.* 25. Tomentum per sarturam veteris lintei effluens. Alii leg. *suturas*.

SARTUS, a, um, *rucito*, *rappezzato*, *racconciato*, *ἀνακεκαρθείς* e refectus, integer factus. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 7. *circa med.* In vestimento sartum, quod comprehensum. *Juvenal. sat.* 3. v. 254. Scinduntur tunicæ sartæ. *Martial. l.* 12. *epigr.* 33. de bibula sarta palude teges. & *l.* 1. *epigr.* 104. Calceus est sarta terque quaterque cute. ¶ Translate *Horat. l.* 1. *ep.* 3. *vers.* 31. an male sarta Gratia nequicquam coit, & rescinditur? *amicizia mal rappattumata*. ¶ *Sarta tecta*, integra & incorrupta, ita conservata ut si quid corruptum sit, reparetur, reficiatur: & dicuntur de ædificiis, & de operibus publicis, *fabbriche tenute in buon essere*, *in buono stato*: Patavini dicunt *in conzo* e *in colmo*. *Festus*: Sarte in Auguralibus pro integre ponitur: Sane sarteque audire videreque. Ob quam causam opera publica quæ locantur, ut integra præstentur, sarta tecta vocantur. etenim sarcire est integrum facere. Hæc *Festus*, & *Charis. l.* 2. *pag.* 195. *Putsch.* Dicimus *sarta tecta* locare, conducere, tradere, exigere, præstare, tueri, habere. *Cic.* 3. *Verr. c.* 50. Cum consules ædes sacras locavissent, neque potuissent omnia sarta tecta exigere; factum est Senatusconsultum, quibus de sartis tectis cognitum non esset, uti prætores cognoscerent. Ubi *Ascon.* Harum rerum cura propria censoribus datur, idest sartorum tectorum exigendorum. Verum hæc tueri & procurare, cum ceteris tam publicis, tum privatis operibus, ædilium cura est annua. *Liv. l.* 42. *c.* 3. Cenior, cui sarta tecta exigere sacris publicis, & loca tuenda more majorum traditum est. *Cic. loc. cit.* Quæsivit, quis ædem Castoris sartam tectam deberet tradere. & *paulo post*. Monumentum illo amplitudine, illo opere, quamvis sartum tectum, integrumque esset, tamen, &c. *Id. Fam.* 13. *epist.* 10. Sarta tecta ædium sacrorum locorumque communium tueri. *African. Dig. l.* 7. *tit.* 8. *leg.* 18. Si domus usus legatus sit sine fructu, communis refectio est in sartis tectis tam heredis quam usuarii. *Ulpian. ibid. tit.* 1. *leg.* 7. Fructuarium reficere ædes per arbitrum cogi: hactenus tamen, ut sarta tecta habeat: si qua tamen vetustate corruissent, neutiquam cogi reficere. *Id. l.* 1. *tit.* 16. *leg.* 7. Ædes sacras, & opera publica circumire inspiciendi gratia, an sarta tecta sint. ¶ Integra locutio est *sarta & tecta*. Nam in illo *Cicer. Verr.* 3. *c.* 51. *extr.* Chelidon etiam in his sartis tectis dominata est: *Ascon.* legit *sartis tectisque*: & subjungit: Addidit *que*, ut esset plenum dictum. nam *sarta tecta* dicuntur. ¶ Translate *Plaut. Trin.* 2. 2. 36. Sarta tecta tua præcepta usque habui mea modestia. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 50. Hoc mihi da, ut M. Curium sartum & tectum, ut ajunt, ab omnique incommodo, detrimento, molestia sincerum integrumque conserves. ¶ *Sartus* pro *sarritus* V. in *Sartio*.

SAS, Verrius putat significare, eas, teste Ennio, qui dicat in libro primo: Virgines (al. *Virgine*) nam sibi quisque domi Romanus habet sas. cum suas magis videatur significare: sicuti ejusdem libro septimo fatendum est eam significari, cum ait: Nec quisquam sophiam, sapientia quæ perhibetur, In somnis vidit prius, quam sam discere cœpit. *Festus*. ¶ Simile est *sum* pro *eum*: quo usus est *Ennius l.* 1. At te non ut sum summa servare decet rem. & *l.* 2. Ad sese sum qui dederat in luminis oras. *Festus* in *Sum*.

SASON, onis, m. *Sasona*, parva insula Ionii maris, e regione Calabriæ, inter Brundusium & Epirum, ab Orico tria mill. pass. piratica statione nota. *Plin. in fin. l.* 3. *Lucan. l.* 5. v. 650. Non humilem Sasona vadis. & *l.* 2. v. 627 Spumoso Calaber perfunditur æquore Sason. *Sil. l.* 7. v. 480. Hadriaci fugite infaustas Sasonis arenas. ¶ Scribitur & *Sasson*.

SASSINAS, atis. V. *Sarsinas*.

SAT, *abbastanza*, *ἅλις*, apocope pro *satis*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 32. Te pugno Canoensis accusatorem sat bonum fecit. *Id. de Senect. c.* 14. Tantum quantum sat est. *Horat. l.* 1. *od.* 19. v. 26. non sat idoneus pugnæ. *Virg. Ecl.* 3. *in fin.* sat prata biberunt. *Antiquus Poeta apud Gell. l.* 12. *c.* 6. non sat scio. *Ovid. Heroid. ep.* 12. v. 75. Perdere posse sat est. *Propert. l.* 2. *el.* 17. v. 10. Sat tibi sit pœnæ nox, & iniqua vada. *Plaut. Pers.* 1. 1. 26. Quasi Titani cum diis belligerem, quibus sat esse non queam? *h. e.* par esse, & resistere. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 27. Qui non sat habuit conjugem illexe in stuprum. *non si contentò*.

SATAGRUS, i, m. qui satagit, & omnis diligens est. *Senec. ep.* 98. *circa med.* Ut illos satagios, ac sibi molestos describam tibi.

SA-

SATAGITO, as, a. 1. idem ac satago. *Plaut. Bacch.* 4. 3. 23. *secundum tmesim*. Nunc agitas sat tute tuarum rerum. *h. e.* exerceris, laboras, sollicitus es, habes quid cogites, & quo exercearis, & crucieris.

SATAGO, is, n. 3. *ho che fare*, *ho da pensare*, *son occupato*, *ho del travaglio*, πολυπραγμονέω, δυσχεραίνω, ἀγωνιῶ, sat habeo quod agam, exercitus sum, angor re quapiam, laboro, rei difficultate torqueor, intente & sollicite ago, trepido. *Terent. Heaut.* 2. 1. 21. Magis nunc me amicæ dicta stimulant: da mihi, atque affer mihi. Cui quid respondeam, nihil habeo: neque me quisquam est miserior. Nam hic Clinia, etsi is quoque suarum rerum satagit (*Charis. l.* 2. *pag.* 193. *Putsch.* legit *satis agitat*) attamen habet pudice & bene eductam, ignaram artis meretriciæ. *Hirt. de B. Afric. c.* 78. *a med.* Postquam equites vim hostium sustinere non poterant, Cæsar alteram alam mittit, qui satagentibus celeriter occurrerent. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 38. *Burm. a med.* Curris, stupes, satagis, tanquam mus in matella. *Arnob. l.* 5. *pag.* 170. Jupiter satagit fractus metu. *Gell. l.* 9. *c.* 11. Instruebantur acies a consulibus, de vi ac multitudine hostium satagentibus. Al. leg. *satis agentibus*. nam & *satis ago* hoc sensu dicitur. *Id. l.* 3. *c.* 8. Cum Pyrrhus rex in Italia esset, & unam atque alteram pugnas prospere pugnasset, satisque agerent Romani, &c. *Id. l.* 19. *c.* 1. Complorantibus nostris omnibus, atque in sentina satis agentibus. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 15. *ad fin.* Tribus habet Pomptinam, Velinam, Maciam. pugnatur acriter: agitur tamen satis. *Plaut. Merc.* 1. 2. 3. Ego nocte hac, quæ præteriit, proxima egi satis, & fui homo exercitus. *Cato apud Charis. l.* 2. *pag.* 193. *Putsch.* Jam apud vallum nostri satis agebant. *Apul. l.* 8. *Metam.* Villæ coloni, multitudinem nostram latrones rati, satis agentes rerum suarum, eximieque trepidi, &c. Sic *Plaut. Bacch.* 4. 3. 23. Nunc agitas sat tute tuarum rerum. egone ut opem mihi ferre putem posse inopem te? ¶ Est etiam *satagere* sedulo agere, *far con diligenza*, *con premura*, *fare assai*: tum in bonam, tum in malam partem. Quæ notio valde affinis priori est. In bonam partem *Plaut. Asin.* 2. 4. 23. Prius quam (*pecuniam*) reddidi, vix anno exegi: nunc satagit. *Petron. in Satyr. c.* 137. Interea hæc satagens, infra manus meas camellam vini posuit, &c. In malam *Gell. l.* 1. *c.* 17. Xantippe Socratis uxor, morosa admodum fuisse fertur iraruumque & molestiarum muliebrium per diem perque noctem satagebat. Al. leg. *scatebat*. ¶ Venuste Domitius Afer (apud *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *circa med.* & *lib.* 11. *c.* 3. *a med.* & ad primam notionem pertinet.) Manlium Suram multum in agendo discursantem, salientem, manus jactantem, togam dejicientem & reponentem, non agere, dixit, sed satagere.

SATAN, indeclin. & Satanas, m. m. *Satanasso*, Σατὰν, & Σατανᾶς, Hebraice adversarium significat, a radice שָׂטַן adversari: ita appellatus diabolus bonorum omnium hostis. *Tertull. in Apolog. c.* 22. Satanas princeps hujus mali generis. *Id. l.* 3. *contr. Marcion. c.* 20. *sub fin.* Suscitavit illi Satan, idest hostem, Idumæum.

SATANARIA, æ, f. herba, quæ & Peucedanos dicitur. *Apul. de herb. c.* 94.

SATARIUS. V. *Satorius*.

SATELLES, litis, com. gen. *guardacorpo*, *guardia*, *custode*, δορυφόρος, σωματοφύλαξ, miles mercede conductus, qui custodiæ causa a regis latere non discedit, stipator, corporis-custos, latro. *Sallust. in Jug. c.* 69. Contumeliosum foret, si equites R. satellites Numidæ traderentur. *Nep. in Pausan. c.* 3. Apparatu regio utebatur, veste Medica: satellites Medi & Ægyptii sequebantur. *Liv. l.* 2. *c.* 12. *circa med.* Cum comprehensum regii satellites retraxissent ante tribunal regis. *Ovid.* 14. *Met. v.* 354. ne posset adiri, Cursus equi fecit, circumfususque satelles. *Plin. l.* 11. *c.* 17. *de rege apum*. Circa eum satellites quidam, lictoresque, assidui custodes auctoritatis. ¶ Translate *Horat. l.* 2. *od.* 18. *v.* 34. nec satelles Orci callidum Promethea revexit, auro captus. *h. e.* Charon. *Id. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 17. Virtutis veræ custos, rigidusque satelles. *Cic.* 1. *de Legib. c.* 9. Hominem natura non solum celeritate mentis ornavit, sed etiam sensus, tanquam satellites attribuit, ac nuntios. *Id. in fragm. carm. apud Non. c.* 1. *n.* 330. Prævius Auroræ, Solis, Noctisque satelles. *h. e.* Phosphorus. *Plaut. Trin.* 4. 1. 14. Satellites Neptuni. *h. e.* turbines, venti, procellæ, fluctus. *Cic. in Mario, lib.* 1. *de Divin. c.* 48. & vertens Æschyli carmen *l.* 2. *Tuscul. c.* 10. pennata Jovis satelles. *h. e.* aquila. ¶ Quia Romanis odiosum erat regis nomen, & omnium quæ regem circumstant, sæpe *satelles* de malo ministro dicitur mali civis, & nimiæ potentiæ, *sgherro*, *cagnotto*, *bravo*. *Sallust. in orat. Lepidi contra Sull.* Satellites quidem ejus, homines maximi nominis, dominationis in vos servitium suum mercedem dant. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 23. Stipatores corporis constituit, eosdem ministros & satellites potestatis. *Id. pro Quinct. c.* 25. *extr.* Administri & satellites Sex. Nævii Roma trans Alpes in Sebusianos biduo veniunt. *Id. de provinc. consul. c.* 3. *a med.* Quos putavit fore diligentissimos satellites scelerum, ministros cupiditatum suarum. *Id. Catil.* 1. 2. 3. C. Manlium, audaciæ satellitem atque administrum tuæ. *Id.* 1. *de Invent. c.* 2. Cæca ac temeraria dominatrix animi cupiditas, ad se explendam viribus corporis abutebatur, perniciosissimis satellitibus.

SATELLITIUM, ii, n. *compagnia di guardacorpi*, satellitum cohors, & officium. Translate *Augustin. l.* 3. *de Doctrin. Christian. c.* 18. Cupiditas dominans, & ipsarum quoque Scripturarum, quibus evertenda est, satellitium quærens.

SATIANTER, *a sazietà*, satiate. *Apul. l.* 7. *Metam.* Equi pasti satianter, ac diu saginati.

SATIAS, atis, f. *sazietà*, *abbondanza*, κόρος, idem quod satietas per syncop. abundantia. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 100. Ut hodie ad litationem huic suppetat satias Jovi. *Lucret. l.* 5. *v.* 1389. Hæc animos olim mulcebant, atque juvabant Cum satiate cibi. & *v.* 40. ita ad satiatem terra ferarum Nunc etiam scatit. *a sazietà*. & *lib.* 2. *v.* 1036. fessus satiate videndi. *Sallust. in fragm. apud Non. c.* 2. *n.* 791. Frumentique ex inopia gravi satias facta est. *Accius apud Non. ibid.* Quorum crudelitatem nulla unquam explet satias sanguinis. *Macrob. l.* 7. *Saturnal. c.* 12. *circa med.* Cur qui avidius vorant, facilius satias capit, quam qui eadem quietius ederint. ¶ Item tædium, nausea, odium, *sazievolezza*, *nausea*, *tedio*, *noja*: quæ ex satietate oriri solent. *Terent. Eun.* 5. 6. 2. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi. Neque agri, neque urbis odium me unquam percipit. Ubi satias cœpit fieri, commuto locum. *Id. Hec.* 4. 2. 18. & *Lucil. apud Non. loc. cit.* Dum ætas, tempus tulit, perfuncta satis sum. satias jam tenet studiorum istorum. *Liv. l.* 30. *c.* 3. Si forte eum satias amoris in uxore ex multa copia cepisset. *Sil. l.* 4. *v.* 110. Nec finis satiesve, novi sed sanguinis ardor Glisceit. *Al. leg.* satiesve.

SATIATE, *a sazietà*, *abbondantemente*, *in copia*, κατακόρως, ad satietatem, copiose, affatim. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* Populus, salix, tilia ignis & aeris habendo satiate, atque humoris temperate, egregiam habere videntur in usu rigiditatem. *Tertull. de anim. c.* 46. *a med.* Cetera Hermippus Beritensis quinione voluminum satiatissime exhibebit. *Arnob. sub init. l.* 6. Ut eadem rursus satiateque dicantur. *Augustin. l.* 4. *de Musica, c.* 14. *a med.* Quod satiatissime sentis, cum singula repetis.

SATIATUS, a, um, *satollato*, *satollo*, *sazio*, κορεσθεὶς, διάκορος, expletus, saturatus. *Ovid.* 3. *Met. v.* 140. vosque canes satiatæ sanguine herili. *Plin. l.* 30. *c.* 10. *sub fin.* Vultur satiatus humano cadavere. *Lucret. l.* 2. *v.* 320. Et satiati agni ludunt, blandeque coruscant. *Cic. de Senect. c.* 14. Cupidis voluptatum odiosum & molestum est fortasse carere: satiatis vero & expletis jucundius est carere, quam frui. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. *ante med.* Quorum crudelitas nondum est nostra calamitate satiata. *Senec. in Agam. v.* 519. quisquis es nondum malis Satiate tantis Cælitum, tandem tuum Numen serena. *Tacit.* 3. *Hist.* 1. 66. Satias prosperis adversisque satiatus. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 51. Agricola satiatus aratro. *Al. leg.* lassatus. *Cic.* 6. *Verr. c.* 28. Ait, se velle illud (*candelabrum*) etiam atque etiam considerare: nequaquam se esse satiatum. *Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 37. Heu nimis longo satiate ludo. *Senec. in Oedip. v.* 632. pluvio æthere satiata tellus. *Colum. sub fin. c.* 10. *l.* 2. Solum subactum, largoque stercore satiatum. *Petron. in Satyr. c.* 135. paries palea satiatus inani, fortuitoque luto. *h. e.* densatus, expletus, lutoque oblitus, cujusmodi fuisse casas apud priscos, *Vitruv. l.* 2. *c.* 1. scribit. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 153. Robore Dalmatico lucent satiata metallo. *h. e.* trabes auro large oblitæ, & ornatæ. *Liv. l.* 2. *c. ult.* Romanus integer, satiatusque somno, productus in aciem, fessum stando & vigiliis Volscum primo impetu perculit. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 75. Nec patrum cognitionibus satiatus, judiciis adsidebat in cornu tribunalis. *infastidito*, *annojato*, *ristucco*. ¶ Cum genitivo *Ovid. Met.* 7. *v.* 808. sed cum satiata ferinæ Dextera cædis erat, repetebam frigus & umbras. *Sil. l.* 4. *v.* 436. quassetque per auras Titanum bello satiatam sanguinis hastam. *Id. l.* 16. *v.* 603. satiatus & ævi, Et decoris.

SATICULANUS, a, um, ad Saticulam pertinens, oppidum quod fuit Campaniæ inter Vulturnum & Tifatam montem. *Liv. l.* 9. *c.* 21. *lib.* 23. *c.* 14. & 39. & *lib.* 27. *c.* 10.

SATIES, ei, f. satias, satietas. *Plin. l.* 8. *c.* 51. *a med.* Fico arida saginatis suibus, ac satie, necatis repente mulsi potu dato. Ita *Harduin.* Alii aliter. *Juvenc. Presb. l.* 2. *v.* 637. Proveniet tamen his saties potusque cibique. *Id. l.* 3. *v.* 216. populusque expletur Ad satiem dapibus. V. *Satias* in fine.

SATIETAS, atis, f. *sazietà*, *ripienezza*, κόρος, saturitas. *Plin. l.* 8. *c.* 26. Hippopotamus assidua satietate obesus exit in litus, &c. *Id. l.* 11. *c.* 34. Unum animalium, cui cibi non sit exitus: dehiscitque nimia satietate. ¶ Translate est fastidium, tædium, quod ex cibi, vel rei alius cujuspiam nimio usu nobis ingignitur, *sazievolezza*, *rincrescimento*, *noja*, *fastidio*, *stucchevolezza*: cui opponitur desiderium, aviditas. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 11. Mirum me desiderium tenet urbis, satietas autem provinciæ. *Plin. l.* 12. *c.* 17. Tanta mortalibus suarum rerum satietas est, alienarumque aviditas. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 17. Cibi satietas & fastidium subamara aliqua re relevatur. *Plin. l.* 3. *epist.* 9. *circa med.* Ne si longius esset extracta cognitio, satietate & tædio quodam justitiæ cognoscentium severitasque languesceret. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *ad fin.* Id cum manifesta affectatione, tum etiam similitudine tædium ac satietatem creat. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 27. *extr.* Raries utemur ea, ne satietatem pariat. *Cic. pro Mur. c.* 9. *a med.* Ista nostra assiduitas, nescis, quantum afferat hominibus fastidii, quantum satietatis. *Id.* 3. *de Orat. c.* 25. Ea quæ specie prima acerrime commovent, ab iis celerrime fastidio quodam & satietate abalienamur. *Id. in Orat. c.* 50. Dicitur Isocrates numeros secutus cum jucunditatis causa, tum ut varietas satietati occurreret. *Id.* 1. *de Invent. c.* 41. Variare orationem magnopere oportebit. nam omnibus in rebus similitudo est satietatis mater. *Sallust. in Jug. c.* 36. *a med.* Nisi forte nondum etiam vos dominationis eorum satietas tenet. *Plaut. Amph.* 1. 2. 10. Satietatem capere alicujus rei. *h. e.* de re quapiam sumere usque ad satietatem. Sic *Terent. Phorm.* 5. 5. 6. Sumere satietatem amoris. *prendersene una corpacciata*. Rursus *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 16. Hæc *peregrinatio* ripulæ videtur habitura celerem satietatem. & *lib.* 2. *ep.* 5. Cupio Alexandriam visere.

visere, & simul ab hac hominum satietate nostri discedere, & cum aliquo desiderio reverti. *h. e.* ab his hominibus, quos satietas mei cepit. *Id. Verr.* 3. *c.* 43. *a med.* Fugere satietatem judicum. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 11. *extr.* Satietatem varietate vitare. *Plin. in fin. ep.* 5. *l.* 8. Satietas doloris. *h. e.* cum dolor valuti satiatus est diuturnitate sæviendi. ¶ *Ad satietatem*, & plenius *usque ad satietatem*, affatim, abunde, & donec satiatus, *a sazietà, insino a saziarsene*, ἄχρις κόρου. *Plin. l.* 18. *c.* 16. *sub fin.* Medica dari jumentis non ad satietatem debet. *Sueton. in Domit. c.* 21. Prandere ad satietatem. *Plin. l.* 34. *c.* 17. Laxatis spiramentis, ad satietatem infuso are. *Petron. in Satyr. c.* 131. *extr.* Re quapiam usque ad satietatem frui. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 72. Amor amarum ad satietatem usque oggerit. ¶ *Citra satietatem* contrarium. *Plin. l.* 23. *c.* 6. Punica mala alvum sistunt, & stomachum, dumtaxat pauca, citraque satietatem. ¶ In plur. num. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* Quercus terrenis principiorum satietatibus abundans. *h. e.* copiose participans qualitates terræ. ¶ De stercore animalis *Solin. c.* 2. (*al.* 8.) *a med.* Lupi, quos cervarios dicimus, quamvis post longa jejunia repertas ægre carnes mandere cœperint, ubi quid casu respiciunt, obliviscuntur, & immemores præsentis copiæ, eunt quæsitum quam reliquerant, satietatem.

SATIN', satisne? fere in sermone familiari. *Enn. apud Gell. l.* 18. *c.* 2. *extr.* Satin' vatis verent ætate in agunda? *Plaut. Trin.* 4. 3. 64. Satin' ego oculis plane video? estne ipsus, an non est? *Terent. Andr.* 4. 4. 10. Satin' sanus es, qui me id rogites? *&* 4. 5. 9. Quid vos? quo pacto hic? satin' recte? *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 41. Satin' est id ad illam abundantem bonis beatissimam vitam? ¶ Aliquando ita interrogat, ut affirmandi vim habeat, ut *nonne*. *Plaut. Epid.* 5. 2. 1. Satin' ille homo ludibrio nos vetulos decrepitos duos habet? *Id. Rud.* 4. 3. 3. Satin' si cui homini dei esse benefactum volunt, aliquo illud pacto obtingit optatum piis? *h. e.* nonne? vel nonne perspicuum est obtingere? ¶ *Satin' ut* similem vim habet. *Plaut. Mil.* 4. 3. 40. Pro Jupiter! Satin' ut commoditas usquequaque me adjuvat! *Id. Merc.* 2. 4. 12. *Cha.* Qui scis, esse amicam illam meam? *Eury.* tute heri ipsus mihi narrasti. *Cha.* Satin' ut oblitus sui, tibi me narravisse! *Eury.* haud mirum factum est. ¶ *Satin' salve?* V. *Salve*. ¶ Apud *Terent. locis cit.* quidam leg. *sati' ne*.

SATIO, as, avi, atum, a. *i. satollare, sbramare, saziare*, κορέω, saturo, pasco, expleo: a *satis*. Refertur ad appetitum cibi & potus. *Colum. l.* 8. *c.* 9. *a med.* Satiat semodius cibi in diebus singulis vicenos & centenos turtures. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 8. *ad fin.* Veniebat ad cœnam, ut animo quieto satiaret desideria naturæ. *Ovid.* 11. *Met. v.* 371. diram famem satiare. *Martial. l.* 6. *epigr.* 35. sitim. ¶ Item ad appetitionem animi, & perturbationum ejus, *sfogare, contentare*. *Cic.* 11. *Phil. c.* 3. *extr.* In ejus corpore lacerando cum animum satiare non posset, oculos pavit suos. *Id. pro Dom. c.* 22. *extr.* Ne absens quidem luctu meo mentes illorum satiare potui. *Id. de Harusp. resp. c.* 20. Satiare libidines. *Propert. l.* 2. *el.* 12. *v.* 23. oculos amore. *Senec. in Troad. v.* 761. avidos dolores amplexu. *Petron. in Satyr. c.* 97. *sub fin.* iracundiam. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 2. *a med.* Erat in eo inexhausta aviditas legendi, nec satiari poterat. ¶ *Satiare* plus est, quam *explere*. hoc significat plenum facere: illud supra modum & abundantiam. Ita *Non. c.* 5. *n.* 13. *Lucret. l.* 3. *v.* 1017. animi ingratam naturam pascere semper, Atque explere bonis rebus, satiareque nunquam. *Cic. Parad.* 6. *c.* 2. Neque enim expletur nunquam, nec satiatur cupiditatis sitis. *Id. in Partit. c.* 27. Explere cupiditates, satiare odium. ¶ Est etiam fastidium, tædium creare, *annojare, infastidire*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 50. Horum vicissitudines efficient, ut neque ii satientur, qui audient, fastidio similitudinis, &c. *Id. in Orat. c.* 63. Primum enim numerus agnoscitur, deinde satiat, postea, cognita facilitate, contemnitur. ¶ Satiari lana dicitur, cum inficitur, si abunde colorem imbibat: ducta metaphora a prima significatione. *Plin. l.* 9. *c.* 38. *extr.* Tyrius pelagio primum satiatur, immatura viridique cortina: mox permutatur in buccino. ¶ Similiter satiatur terra stercore, cum large stercoratur. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *circa med.* Satiari stercore, crebro purgari, caveri, ne cum herbis evellatur asparagus. Sic *Veget. de re veterin. l.* 1. *c.* 47. *&* *lib.* 2. *cap.* 48. *a med.* Oleo manum perungue, & ipsum anum jumenti oleo satiabis. *Ovid. Met.* 4. *v.* 758. largis satiantur odoribus ignes. *h. e.* multo tures sparguntur. *Martial. l.* 8. *epigr.* 36. satiari lumine Phœbi. *h. e.* plene illustrari. *Plin. l.* 5. *c.* 9. *ante med.* Observatum est, prout in Mauritania nives imbresve satiaverint, ita Nilum increscere. *h. e.* abundaverint, & terras repleverint. ¶ Cum genitivo V. *Satiatus*.

SATIO, onis, f. *seminagione, seminatura, piantagione*, σπορά, actus serendi: a supino *satum* verbi *sero*. *Cic. Verr.* 5. *c.* 47. In jugero agri Leontini medimnum fere tritici seritur, perpetua atque æquabili satione. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *a med.* Vetus est agricolarum proverbium, Maturam sationem sæpe decipere solere, seram nunquam, quin mala sit. *Id. l.* 3. *c.* 14. Sationis (*vitium*) duo genera malleoli, vel viviradicis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 319. Optima vinetis satio est, cum vere rubenti Candida venit avis. *Colum. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* Sationem peragere. ¶ Differt a *sementi*, quæ proprie est seminis sparsio: *satio* omnem culturam, quæ in serendo fit, significat. *Colum. l.* 2. *c.* 4. *ante med.* Limosa arva non sunt habilia sementi, aut occationi, aut sationi. ¶ Idem omnino videtur in illo *Pallad. in Novembr. initio*. Novembri mense triticum serimus, & satione legitima, ac semente solemni.

SATIOR, *&* Satius. V. in voce sequenti.

SATIS, *sufficiente, bastante*, ἱκανῶς, sufficiens, æquus, par. *Priscian. lib.* 15. *pag.* 1013. *Putsch.* Satis etiam loco nominis positivi accipitur: itaque etiam comparationem recipit. *Virg.* 7. *Æn. v.* 470. Se satis ambobus Teucrisque venire, Latinisque. *Lucret. l.* 1. *v.* 241. Tactus enim leti satis esset causa profecto. *Auct. ad Herenn. initio l.* 1. Etsi negotiis familiaribus impediti, vix satis otium studio suppeditare possumus. *Ulpian. Dig. tit.* 5. *lib.* 40. *leg.* 43. *a med.* Pecuniarium fideicommissum, si divisum fuerit, satis injuriam facit libertati. Ita *Torrentin.* Al. leg. *fam. Cajus lib.* 38. *tit.* 1. *leg.* 19. Ut satis tempus ad quæstum faciendum habeat. Ita *Torrentin.* alii *satis temporis*. *Ovid. Met.* 3. *v.* 149. Fortunamque dies habuit satis. *Lucil.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 193. Cui, si conjuret populus, vix totu' satis sit. *Cic. in Orat. c.* 22. Eos peccare dicebat, qui non sentirent, quid esset satis. *Id. Fam.* 9. *ep.* 14. Sum enim avidior, plus quam satis est, gloriæ. *Id. in Bruto, c.* 35. *sub fin.* Dicebant de republica, quod esset illis viris, & consulari dignitati satis. *Nep. in Epamin. c.* 4. *sub fin.* Abstinentiæ erit hoc satis testimonium. ¶ Cum genitivo *Liv. l.* 32. *c.* 21. *a med.* Satis exemplorum nobis alienæ cladis præbens. *Terent. Andr.* 1. 1. 118. Nec satis ad objurgandum causæ. *Cic. Verr.* 4. *c.* 1. Ut ad dicendum temporis satis haberem possim. ¶ *Satis habeo*, contentus sum, sufficit mihi, *mi basta, mi contento*. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 2. *circa med.* Satis habeas, nihil me etiam tecum de tui fratris injuria conqueri. *Nep. in Ann. c.* 10. *sub fin.* A ceteris tantum satis habeant se defendere. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 4. Confitetur plus se petere, quam debeatur: sed satis superque habere dicit, quod sibi ab arbitro tribuatur. *Nep. in Timol. c.* 2. *sub fin.* Carthaginienses satis habere coegit, si liceret Africam obtinere. *li costrinse a contentarsi*, &c. *&* *ibid.* Neque id satis habuit, sed, &c. *nè si contentò di questo*. Et cum accusativo communi *Plaut. Pœn. a.* 2. *v.* 12. Quando id, quod sat erat, satis habere noluit, ego pessum feci. *Balb. ad Cic. post epist.* 8. *l.* 9. *ad Attic.* Atque hoc non solum in te satis habebit, sed, &c. ¶ Comparativum est *satior*, *satius*, *h. e.* melior, melius, utilius, præstantius. *Plin. l.* 17. *c.* 5. Est igitur hæc terra optima, & operi satior. Al. aliter leg. *Harduin.* & operi, & satis. *Cic. Verr.* 4. *c.* 36. Repertus est nemo, quin mori diceret satius esse. *esser meglio morire*. & *Virg. Ecl.* 2. *v.* 14. Nonne fuit satius tristes Amaryllidis iras, Atque superba pati fastidia? *Martial. lib.* 10. *epigr.* 37. Et satius tenues ducere credis acus. *Terent. Andr.* 2. 2. 7. Ah quanto satius est, te id operam dare quam, &c. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *post med.* Et quia satius constat, absinthite vino utendum potius, quam absinthio ipso? *Plaut. Cistell.* 4. 1. 10. Satius est mihi quovis exitio interire. *Id. Trin.* 2. 2. 30. Nimio satius est, ut opus est, te ita esse, quam ut animo lubet. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *ad fin.* Ego quod magis pertinent ad Fundanii valetudinem, setius dicam. *h. e.* potius. ¶ In illo *Plauti Truc. a.* 3. *v.* 36. Nihil φλυαρεῖν satius est, miles. si te amari postulas, auro, haud ferro deterrere potes, ne amet Stratophanes. *satius est* significat opus est, aut prodest, aut necesse est, amissa significatione comparativi. *non occorre che tu facci delle bravate o credenza*. ¶ *Plin. l.* 7. *in proœm.* Non est satis æstimare, natura parens melior homini, an tristior noverca fuerit. *non si può a bastanza discernere*. non licet satis æstimare. Sed hic non adjectivi sed adverbii vim habet: qua ratione multo sæpius usurpatur, *a bastanza, a sufficienza, bastantemente, sufficientemente*, ἅλις, ἱκανῶς, quantum sufficit, aut opus est. Quo reduci possunt multa ex modo allatis Scriptorum locis. Præterea *Cic.* 4. *Acad. c.* 19. *a med.* Non enim satis intelligebam. *Terent. Andr.* 5. 1. 1. Satis jam, satis, Simo, spectata erga te amicitia est mea: satis pericli cœpi adire. *Cæs. lib.* 1. *B. Gall. c.* 16. Ne pabuli quidem satis magna copia est. *&* *cap.* 25. Neque, sinistra impedita, satis commode pugnare poterant. *Nep. in fin. Thrasyb.* Cum non satis diligenter in castris agerentur vigiliæ. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 16. *extr.* *&* *pro Mil. c.* 34. Satis multa hominibus non iniquis hæc esse debent: nimis etiam multa vobis, quos æquissimos esse confidimus. *Horat. sub fin. epod.* 1. Satis superque me benignitas tua ditavit. *Terent. Eun.* 1. 2. 3. Accede ad ignem hunc, jam calesces plus satis. *Cic.* 7. *Verr. c.* 46. *sub fin.* Plus quam satis est, doleo. ¶ *De his satis*, ellipsis, *h. e.* dictum est. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 9. Quare de hoc satis. *Nep. in fin. Alcib.* Sed satis de hoc: reliquos ordiamur. ¶ *Satis accipere, dare, exigere, offerre, petere, præstare*, Jurisconsultorum sunt, & ad fidejubendum pertinent. V. infra post hanc vocem. ¶ Interdum ἐπιτατικόν est. *h. e.* augendi vim habet, vehementer, valde, abunde. *Plaut. Amph.* 2. 2. 208. Satis audacter. *Id. Pœn.* 1. 2. 73. Pro herili & nostro quæstu satis bene ornatæ sumus. *Terent. Heaut.* 2. 2. 19. Hæc non voluptati tibi esse, satis certo scio. *Id. Andr.* 1. 1. 104. Ad flammam accessit imprudentius, satis cum periculo. *Cic.* 3. *Offic. c.* 8. *sub fin.* Satis nobis persuasum esse debet, si omnes deos hominesque celare possimus, nihil tamen avare, nihil injuste esse faciendum. *Horat. l.* 1. *od.* 6 *vers.* 13. Non, si me satis audias, speres perpetuum. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 43. Planities erat magna & in ea tumulus terrenus satis grandis. *Nep. in Epamin. c.* 5. Vir satis exercitatus in dicendo. *Ulpian. Digest. lib.* 19. *tit.* 2. *leg.* 70. Hoc enim satis impium esset. *Id. lib.* 43 *tit.* 13. *leg.* 7. *circa med.* Magna & satis necessaria causa. Adde alia quæ congessit *Bronchus.* ad illud *Tibulli in fin. l.* 2. Tunc tibi, lena, precor diras. satis anxia vivas. ¶ Interdum minuendi. *Satis bene* est non omnino bene, sed mediocriter: *satis bonus* non plane bonus, sed probabilis. *Cic.* 2. *Offic. c. ult.* A Catone cum quæreretur, quid maxime in re familiari expediret, respondit, bene pascere. quid secundum? satis bene pascere. quid tertium? male pascere. (*Plin. l.* 18. *c.* 3. *a med.* & *Colum. in præfat. lib.* 6. hoc ipsum Catonis dictum referentes, pro *satis bene* habent *mediocriter*.) *mediocremente*.

11. & *lib.* 3. *de Orat. cap.* 22. *a med.* Quare si jam me vultis esse oratorem, si etiam sat bonum, si bonum denique, non repugnabo. *se anche mediocre, tollerabile.* & *lib.* 1. *ad Attic. ep.* 19. *a med.* Videor mihi nostrum illum consularem exercitum bonorum omnium, etiam satis bonorum, habere firmissimum. *Terent. Heaut.* 3. 2. 22. Meretrix hue est forma lacuianta. *Chre.* sic satis. *così, così.* ¶ Pro intente, ut *satis agere.* V. in *Satago.*

SATISACCEPTIO, onis, f. *accettazione della sicurtà, e del mallevadore*, ἱκανοληψία, actus satisaccipiendi. *Pompon. Dig. lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 5. Satisacceptio est stipulatio, quæ ita obligat promissorem, ut adpromissores quoque ab eo accipiantur, idest qui idem promittant.

SATISACCEPTUS, & Satis acceptus, a, um, nom. ex particip. tanquam idonea cautione acceptus. Translate compertus, certus, quasi datis acceptisque fidejussoribus. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 90. Si acceptum sat habes, tibi fore illum amicum sempiternum. & *vers.* 67. Si tibi sat acceptum est, fore victum tibi sempiternum. *se tieni per sicuro.*

SATISACCIPIO, & Satis accipio, is, epi, eptum, a. 3. *accettare la sicurtà, la piggieria, ricevere il mallevadore*, ἱκανὸν λαμβάνω, accepto fidejussore mihi caveo, fidejussorem a debitore oblatum admitto: cui respondet *satisdo.* *Pompon. Dig. lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 5. Satisacceptio est stipulatio, quæ ita obligat promissorem, ut adpromissores quoque ab eo accipiantur, id est qui idem promittant. Satis autem accipere dictum est eodem modo, quo satisfacere. nam quia id, quo quis contentus erat, ei præstabatur, satisfieri dictum est: & similiter quia tales, quibus contentus quis futurus esset, ita dabantur, ut verbis obligarentur, satisaccipi dictum est. *Cic. pro Quint. cap.* 13. *a med.* Pecuniam petit: negamus deberi. judicium fiat statim: non recusamus. Numquid præterea? si veretur, ut res, judicio facta, parata sit, judicatum solvi satisaccipiat: quibus verbis a me satis acceperit, iisdem ipse quod peto, satis det. & *mox.* Immo inquit, abs te satis accipiam: ego autem tibi non satisdabo. V. *Judicatus.* *Ulpian. lib.* 46. *tit.* 1. *leg.* 33. Si eum hominem, pro quo satis de lite acceperam, Titius heredem reliquerit, &c. *Plaut. Stich.* 4. 1. 4. Satis abs te accipiam, nisi videam, mihi te amicum esse. Antipho: nunc qui te amicum mihi esse perior esse, creditur tibi. *Cic. Verr.* 3. 2. 43. Si quis testamento se heredem esse arbitraretur, quod tum non extaret, lege ageret in hereditatem, aut, pro præde litis vindiciarum cum satis accepisset, sponsionem faceret. Ubi *Ascon.* Aut peteret, ut possessor esset, aut acciperet ab adversario satis pro præde litis vindiciarum, & ipse sponsionem faceret. *Ulpian. Dig. lib.* 36. *tit.* 4. *leg.* 3. *ad fin.* Nomina legati satis accepere ab herede. Et omisso *nomine*, *Paul. ibid. tit.* 3. *leg.* 15. & 17. Si ab herede instituto legatorum satis acceperit legatarius. ¶ Passive *Cato R. R. c.* 2. *a med.* Quæ satis accipienda sunt, satis accipiantur. *h. e.* quæ sub fidejussore accipienda sunt.

SATIS CAVERE, satisdando, *h. e.* per fidejussorem cavere. *Paul. Dig. lib.* 7. *tit.* 1. *leg.* 60. Satisque ei a possessore cavendum est, quod non sit prohibiturus. Ita *Torrentin.* Al. leg. *dandum.*

SATISDATIO, onis, f. *sicurtà, assicurazione, malleveria, piggieria*, ἱκανοδοσία, actus satisdandi, hoc est fidejussores offerendi. *Cajus Dig. lib.* 2. *tit.* 8. *leg.* 1. Satisdatio eodem modo appellata est, quo satisfactio. Nam ut satisfacere dicimur ei, cujus desiderium implemus, ita satisdare dicimur adversario nostro, cum pro eo, quod a nobis petit, ita cavemus, ut eum hoc nomine securum faciamus, datis fidejussoribus. *Ulpian. lib.* 4. *tit.* 6. *leg.* 28. Si quis nec in custodia, nec in vinculis sit, sed sub fidejussorum satisdatione. *Id. lib.* 46. *tit.* 5. *leg.* 1. Stipulationum prætoriarum quædam sunt, quæ satisdationem exigunt, quædam quæ nudam repromissionem. *Papinian. ibid. leg.* 7. Prætoriæ satisdationes personas desiderant pro se intervenientium: neque pignoribus quia, neque pecuniæ, vel auri, vel argenti depositione in vicem satisdationis fungitur. *Ulpian. lib.* 35. *tit.* 3. *leg.* 3. *in fin.* interponere. *Id. lib.* 26. *tit.* 2. *leg.* 17. offerre. & *paulo post.* implere. & *in fin.* contumeliam satisdationis subire. *Id. lib.* 2. *tit.* 8. *leg.* 7. Satisdationem præstare. *Paul. lib.* 4. *tit.* 8. *leg.* 32. *a med.* dare. *Ulpian. lib.* 26. *tit.* 4. *leg.* 3. alicui remittere. *Plin. l.* 36. *c.* 3. *a med.* Satisdatio capitalis. *h. e.* qua non fidejussor offertur, sed vita ipsa ejus, qui quippiam præstandum suscepit. ¶ Satisdationis appellatione interdum etiam repromissio continebitur, qua contentus fuit is, cui satisdatio debebatur, ut *Ulpian.* docet *Dig. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 61. Hinc apud *Cicer.* hoc sensu satisdationem intelligi debere, contendit *Gravius*, cum ait *lib.* 5. *ad Attic. ep.* 1. De satisdando vero te rogo, quoad eris Romæ, tu ut satisdes: & sunt aliquot satisdationes secundum mancipium, in his & Memmianorum prædiorum, vel Atilianorum. Nam cum primitus, inquit *Gravius*, in mancipationibus fidejussio interponeretur, quæ satisdatio secundum mancipium appellabatur; & deinceps exolevisset hæc fidejussio, introducta in locum ipsius nuda repromissione, vetus formula mansit quidem, sed mutata veteri significatione: & *satisdatio secundum mancipium* nihil aliud nunc significat, quam repromissionem pro re mancipi. ¶ Pro satisfactione *Martian. Dig. lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 49. Solutionis quidem verbum non proficiet, sed satisdationis sufficit.

SATISDATO, & Satis dato, *con dar piggieria*, adverbii more dictum, ut *testato*, datis fidejussoribus. *Ulpian. Dig. lib.* 5. *tit.* 1. *leg.* 2. *ad fin.* Cavere nuda cautione, aut satisdato. & *lib.* 2. *tit.* 11. *leg.* 4. *ad fin.* Quæritur, si quis, cum judicio sistendi causa satisdare non deberet, satisdato promiserit, an fidejussoribus ejus exceptio detur. *Id. lib.* 40. *tit.* 5. *leg.* 4. *ante med.* Ergo cavendum est idonee. quid est idonee? satisdato utique, aut pignoribus datis. *Pompon. lib.* 33. *tit.* 2. *leg.* 31. *in fin.* Satisdato cautum debet esse ei, a quo pecunia proficiscetur. *Martian. lib.* 49. *tit.* 17. *leg.* 18. *in fin.* Satisdato filium in solidum, non peculio tenus defendere debebit. ¶ Eandem sententiam habere videtur illud *Cicer. ad Attic. lib.* 16. *ep.* 6. *ad fin.* Hoc quod satisdato debeo, peto a te, ut ante provideas, planeque expedias, & solutum relinquas. & *ep.* 15. *ante med.* Sed & illi turpe arbitror, eo nomine, quod satisdato debeat, procuratores ejus non dissolvere. *Gronov.* tamen priore loco *satisdato debere* eum putat, non qui fidejussores dedit, sed qui ipse fidejussor pro alio fuit.

SATISDATOR, oris, m. *mallevadore*, fidejussor. *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 45. Prædes dicuntur satisdatores locupletes pro re, de qua apud judicem lis est. *Sidon. l.* 4. *ep.* 24. *sub fin.* Curatori necdum satisdator inventus est.

SATISDATUM, satisdatio. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 3. *leg.* 1. *ad fin.* Quod ait prætor: nisi satisdatum sit: accipere debemus, si perseveret satisdatum. V. *Satisdato.*

SATISDO, & Satis do, das, dedi, datum, a. 1. *dar piggieria, e sicurtà*, ἱκανὸν δίδωμι, fidejussore dato creditori caveo: cui respondet *satisaccipio.* V. *Satisdatio.* *Cic. pro Quint. c.* 13. *a med.* Quibus a me verbis satis accipiet, iisdem ipse quod peto satis det. *Id. Fam.* 13. *ep.* 28. Rogo, ut si quid tibi satisdandum erit, amplius eo nomine non peti, cures, ut satisdetur fide mea. *Id. pro Rosc. Com. c.* 12 *a med.* Quid ita satis non dedit, amplius a se neminem petiturum? *Paul. Dig. lib.* 46. *tit.* 6. *leg.* 1. Cum, pupillo rem salvam fore, satisdatum est. *Ulpian. lib.* 2. *tit.* 8. *leg.* 7. *sub. fin.* Si satisdatum pro ea mobili non sit. *Id. l.* 36. *tit.* 4. *leg.* 1. Ante aditam hereditatem satisdandum de legatis est. *Cic.* 3. *Verr. cap.* 36. Qui redemerit, satisdet damni infecti, ei, qui a vetere redemptore acceperit. *h. e.* nomine damni infecti. *Val. Max. lib.* 4. *cap.* 1. *n.* 8. Cum Scipio judicatæ pecuniæ satisdare non posset. *Ulpian. lib.* 36. *tit.* 4. *leg.* 5. *ad fin.* Si legatarius fideicommissi satis non det. *Id. lib.* 43. *tit.* 14. *leg.* 1. *a med.* Dabitur autem satis victoris, sed & his, qui trans flumen possidebunt. *Cic. Verr.* 4. *c.* 24. *extr.* Debebat Epicrates nummum nummum nemini. amici, si quis quid peteret judicio, secum agi passuros, judicatum solvi satisdaturos esse dicebant. V. *Judicatus.*

SATIS EXIGO, is, a. 3. *richiedere la sicurtà*, est fidejussorem exigere. *Paul. Dig. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 45. *ad fin.* Pupillo a magistratibus tutor datus est: a quo Magistratus satis exegerunt, rem salvam fore. *Scævola lib.* 36. *tit.* 3. *leg. ult.* Satis a Sejo patre meo exigi veto.

SATISFACIO, & Satis facio, cis, eci, actum, a. 3. *far il suo dovere, soddisfare, appagare, contentare*, πληροφορέω, tantum facio, quantum satis est, officium totum præsto, impleo. *Cajus Dig. lib.* 2. *tit.* 8. *leg.* 1. Satisfacere dicimur ei, cujus desiderium implemus. *Cic. Phil.* 14. *c.* 9. *extr.* Cum aut morte, aut victoria se satisfacturum reipublicæ spopondisset. *Colum. l.* 11. *cap.* 3. *post med. sect.* 86. Quæ ratio docet, universo jugero satisfacere modios stercoris MCCCCXL. *Cic. pro Balb. c.* 1. Me omnibus, qui amici fuerint saluti meæ, si minus referenda gratia satisfacere potuerim, at prædicanda & habenda certe satis esse facturum. *Id. Verr.* 7. *c.* 53. Satis est factum Siculis, satis officio ac necessitudini, satis promisso nostro ac recepto. *Id.* 1. *de Orat. c.* 47. Satis superque abs te videtur istorum studiis esse factum. *Plin. l.* 33. *cap.* 10. *a med.* Non judicabat se exprimere in eo spumam anhelantis posse, cum reliqua omni parte sibi ipse satis fecisset. *Cic. in Orat. cap.* 31. Histriones in dissimilibus personis satisfaciunt. *Id. Attic. l.* 3. *epist.* 18. *extr.* Sunt negotia lenta & inania: faciam tamen satis: tibi quidem, cui difficilius est, quam ipsi: sed certe satisfaciam utrique. *Id. in Top. sub fin.* Ad id autem, quod te velle senseram, cumulate satisfactum esse debet voluntati tuæ. *Id. in Divin. Verr. c.* 14. *extr.* Causæ & officio suo satisfacere. *Id. pro Cluent. c.* 10. naturæ & legibus. *morire, o andar in bando.* & *in Orat. c.* 41. & *Attic. l.* 2. *ep.* 4. alieni quippiam petenti. *Ulpian. Dig. lib.* 36. *tit.* 4. *leg.* 5. *a med.* voluntati defuncti. *Scævola ibid. tit.* 1. *leg.* 77. *extr.* conditioni. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 17. Ut omnium vel suspicioni, vel malevolentiæ, vel crudelitati satisfiat. *Id. Fam.* 14. *ep.* 7. deo pie & caste. *h. e.* deum pie & caste colere. & *lib.* 13. *ep.* 16. *ad fin.* Satisfacere immortalitati laudum tuarum cupit. *h. e.* ita scribere de rebus tuis, ut scriptis suis æquet immortalitatem laudum tuarum. *Senec. epist.* 87. *ante med.* Virtus, quam satisfacere beatæ vitæ contendimus. *h. e.* satis esse ad beatam vitam. ¶ Sæpe refertur ad dissolutionem æris alieni, *pagare, soddisfare, acquietare, far tacere.* *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. *a med.* Video quid sceleris admiserim, cum de visceribus tuis, & filii tui satisfacturus sis, quibus debes: ego acceptam ex ærario pecuniam tuo nomine frustra dissiparim. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 60. *extr.* Maximas pecunias mutuati, perinde ac satisfacere, & fraudata restituere vellent. *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *epist.* 11. Ut si mihi in pecunia minus satisfecisset, &c. *Cic. pro Flacc. c.* 20. Pecunia petitur ab Hermippo: Hermippus ab Heraclide petit: ipse tamen Fufiis satisfecit absentibus, & fidem suam liberat. *Ulpian. lib.* 40. *tit.* 1. *leg.* 4. *ante med.* Quæri poterit, si emptor festinarit, & pretium numeraverit, an postea ei satisfacto, servus constitutione uti possit. ¶ Non tamen idem sunt semper *satisfacere*, & *solvere.* Nam *solvit* qui creditori pecuniam omnem numerat: *satisfacit*, qui quocumque modo creditorem placat, *v. gr.* cautione, satisdatione, pignore, parte debiti solutione, &c. *Ulpian. Dig. lib.* 13. *tit.* 7. *leg.* 9. Satisfactum autem accipimus, quemadmodum voluit creditor, licet non sit solutum. *Vet. tabula* ap. *apud Muratori. pag.* 382. *a med.* Si eam pecuniam non solverit, neque sa-

tis fecerit. *Modestin. lib. 40. tit. 4. leg. 41.* Stichus servus meus heredi meo mille nummos si solverit, satisfecerit, liber esto. *Pompon. lib. 18. tit. 1. leg. 19.* Quod vendidi, & tradidi, non aliter fit accipientis, quam si aut pretium nobis solutum sit, aut satis eo nomine factum. *Javolen. lib. 40. tit. 7. leg. 39.* Stichus liber esto, quando æs alienum meum solutum, creditoribusve meis satisfactum erit. ¶ Pro satisdare, *Javolen. lib. 33. tit. 2. leg. 30.* Cui ususfructus legatus esset, donec ei totius dotis satisfieret; cum ei heres pro sua parte satisdedisset, quamvis reliqui satis non darent; tamen, &c. *subintellige* totius dotis nomine. ¶ Est etiam purgare se de injuria illata, verbis excusare, deprecari, veniam petere culpam fatendo, *dar soddisfazione, confessar il fallo, o chieder perdono*. Formulæ satisfaciendi sunt apud *Terent. Adelph. 2. 1. 12.* Nollem factum: Jusjurandum dabitur, te esse indignum injuria hac. & apud *Plaut. Amph. 3. 2. 30.* Arbitratu tuo jusjurandum dabo, me meam pudicam esse uxorem arbitrarier. *Cic. Verr. 3. 1. 31. a med.* In qua civitate legatus populi R. violatus sit, nisi publice satisfactum sit, ei civitati bellum indici solere. Ubi *Ascon.* satisfacere est tantum facere, quantum satis sit irato ad vindictam. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 32.* Missis ad Cæsarem satisfaciendi causa legatis. & *cap. 1.* Se se paratos esse demonstrant omnibus rationibus de injuriis satisfacere. *Sueton. in Claud. c. 38.* Ostiensibus graviter correptis, repente, tantum non satisfacientis modo, veniam dedit. *Cic. 2. Phil. c. 20.* Acceperam jam ante Cæsaris litteras, ut mihi satisfieri paterer a te. *& mox.* Prædicabas, te non existimare, nisi Clodium interfecisses, unquam mihi pro tuis in me injuriis satis esse facturum. *Senec. 2. de Ira, c. 21. a med.* Non resistes offensis puer, cui nihil unquam negatum est, cui de pædagogo satisfactum est. *h. e.* quod a pædagogo in ipsum dictum erat. *Ovid. de remed. Amor. v. 697.* qui dicit multæ puellæ Probre, satisfieri postulat ille tibi. Adde *Sueton. in Cæs. c. 73. & in Tiber. c. 27. Senec. l. 2. de Ira, c. 32. & Tacit. 4. Ann. cap. 26.* Hinc acumen *epigr. 80. l. 12. Martial.* Nil in te scripsi, Bithynice, credere non vis, Et jurare jubes: malo satisfacere. *h. e.* fateri scripsisse, & veniam petere. ¶ *Satisfacere alicui*, dare pœnas alicui, quem læseris. *Martial. l. 12. epigr. 14.* Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri Decidit excussus, nec rediturus equo. ¶ Olim *satisfacio*, dictum est. *Varro apud Priscian. l. 8. pag. 789. Putsch.* Si mehercule purgant, & deorum cura non satisfacitur reipublicæ.

SATISFACTIO, onis, f. *soddisfazione*, actus satisfaciendi creditori, eo modo quo dictum est in voce præced. *Paul. Dig. lib. 46. tit. 3. leg. 52.* Satisfactio pro solutione est. ¶ Item satisfaciendi ei, quem læsimus. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 8. extr.* Cæsar Ubiorum satisfactionem accepit. *scusa, discolpa*. & *Cic. Fam. 7. epist. 13.* Hic tu me etiam insimulas, nec satisfactionem meam accipis. *Sallust. in Catil. c. 36.* Satisfactionem ex nulla conscientia de culpa proponere decrevi. *Petron. in Satyr. c. 107.* Flectite ergo mentes satisfactione lenitas. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 17.* Qui accepit satisfactionem, injuriam suam remisit. *Plin. l. 10. c. 34. de columbis.* Tum plenum querela guttur, sævique rostro ictus, mox in satisfactione exosculatio. Adde *Tacit. de Germ. c. 21.*

SATIS OFFERRE, fidejussorem exhibere. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 33. leg. 3. ad fin.* Si modo satis offerat, & defendere paratus sit. *Martian. lib. 48. tit. 17. leg. 1. sub fin.* Si provinciæ præsidem adierit, & satis obtulerit. Adde *Ulpian. lib. 46. tit. ult. leg. 5.*

SATIS PETERE, fidejussorem petere. *Ulpian. Dig. 36. tit. 4. leg. 3.* Si is, a quo satis petitur, offerat cognitionem, dicendum est, cessare satisdationem. *Papinian. lib. 35. tit. 1. leg. 70.* Ita ne satis fideicommissi petatur, neve ratio exigatur. *h. e.* nomine fideicommissi.

SATIUS. V. in Satis.

SATIVUS, a, um, *che si semina e coltiva, sativo, domestico*, ἥμερος, qui seritur, & colitur: cui contrarium est qui sponte & sine cultu provenit, agrestis, silvestris. *Plin. l. 19. c. 12.* Quæ sunt silvestria, eadem in sativis sicciora intelliguntur, & acriora. *Id. lib. 31. c. 2. a med.* Sativa cerna. *Id. l. 24. c. 13. ad fin.* Sativa morus. *Varr.* apud *Gellium l. 17. c. 3.* Græci nectebant cannabo & stuppa, ceterisque sativis rebus. ¶ *Sativum tempus*, sationi aptum. *Plin. l. 19. cap. 8. ante med.* Nostri betæ genera faciunt, vernum & autumnale, a temporibus sativis, quamquam & Junio seritur. Ita Edit. vet. 1469. 1470. & 1472. & alia. *Harduin.* cum aliis edidit *a temporibus satus*.

SATOR, oris, m. *piantatore, coltivatore*, φυτευτής, qui plantat, & colit. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 34.* Omnium rerum quæ natura administrantur, seminator, & sator, & parens, ut ita dicam, atque educator, & altor est mundus. *Varr. l. 1. R. R. c. 43.* Esse docent silvestria, ad quæ sator non accessit. *Colum. l. 3. c. 15.* Sator vitis. *Plin. l. 13. c. 1.* oleæ. ¶ Translate *Cic.* vertens *Sophocl. Tragœd. 2. Tuscul. c. 9.* tuque cælestum sator, Jove, obsecro, in me vim coruscam fulminis. *h. e.* Jupiter genitor, creator: qui dicitur a *Virg. 11. Æn. v. 725.* hominum sator atque deorum: a *Silio l. 4. v. 432.* rerum sator: *& lib. 9. v. 306.* sator ævi: a *Phædro l. 3. fab. 17. v. 10.* deorum genitor, atque hominum sator. *Senec. in Herc. Fur. v. 357.* verus Alcidæ sator. *padre*. Janus desigantur in illo *Martial. l. 10. epigr. 28.* Annorum nitidique sator pulcherrime mundi. *Liv. l. 21. c. 6.* Sator litis. *seminatore, autore*. & *Sil. l. 8. v. 260.* Idem ut turbarum sator, atque accendere solers Invidiam. *Plaut. Capt. 3. 5. 3.* Sator, satorque scelerum, & messor maxime.

SATORIUS, a, um, *da seminare*, ad serendum pertinens. *Colum. l. 2. c. 9. ante med.* Pelle hyænæ satorium trimodium vestiunt, Adde *l. 12. c. 50. ante med.* Sic satoria quala apud *Caton. R. R. c. 11.* ubi al. leg. *sataria*.

SATRAPEA. V. *Satrapia*.

SATRAPES, æ, & is, & Satraps, apis, m. *Satrapo, governator di provincia appresso i Persiani*. Σατράπης, vox Persica, præfectum, prætorem, præsidem provinciæ sub rege Persarum significans. Prætorem vocat *Cic. 5. de Fin. c. 30. extr.* Præfectum *Justin. l. 5. cap. 1. a med.* & *Nepos in Datam. c. 10. sub fin.* Hi opulentissimi habebantur, & quasi Reguli. *Terent. Heaut. 3. 1. 43.* Satrapes si siet amator, nunquam sufferre ejus sumptus queat. *Nep. in Pausan. c. 2.* Mardonius Satrapes regius. *Id. in Lysandr. c. 4.* Factum Pharnabazi Satrapis regii. *Id. in Conon. c. 2.* Contulit se ad Satrapem Ioniæ. *Id. in Datam. c. 3.* Optima veste, quam Satrapæ regii gerere consueverant. *Plin. l. 6. c. 26.* Oppidum, Satraparum regia appellatum. *Sidon. carm. 2. v. 78.* Quisque sedet sub rege Satraps. & *Alcim. Avit. l. 6. v. 392.* Ornati cum fraude Satrapæ, &c. & *Sidon. carm. 9. v. 50.* Præfectos, Satrapasque perculisse. ¶ Genitivus *Satrapis* apud *Nepot. loc. cit.* a *Satrapes* est, ut *Orestes*, *Timarchides*, pro *Oresta*, *Timarchida*, & alia multa de quib. *Priscian. l. 6. pag. 703. Putsch.* Posset esse etiam a recto *Satraps*. ¶ Dicitur & *Satrapa*, æ, positione omnino latina. *Curt. l. 3. cap. 13.* Cum præcessisse Darii Satrapam comperisset.

SATRAPIA, & Satrapea, æ, fem. Σατραπεία, *regno, provincia* Satrapis. *Plin. l. 6. c. 20. extr.* Adjiciunt quatuor Satrapias, Gedrosos, Arachotas, &c. (Adde *cap. 21. & 22. extr.*) *Curt. sub fin. cap. 1. l. 3.* Mazæum transfugam Satrapea Babyloniæ donat. Adde *cap. 2. a med. & cap. 3.* &c. Al. hic quoque leg. *Satrapia*.

SATRAPS. V. *Satrapes*.

SATRICANUS, a, um, ad Satricum pertinens, vetus oppidum Latii inter Velitras, & Lanuvium. Ejus incolæ *Satricani* apud *Liv. l. 9. c. 12. & lib. 26. c. 11.* De oppido *Plin. l. 3. c. 5. a med. Liv. l. 2. c. 39.* & alibi, *Cic. l. 3. ad Q. Fr. ep. 1. c. 2. Flor. l. 1. c. 11.*

SATULLO, as, a. e. idem ac saturo. *Varr.* apud *Non. cap. 2. num. 736* Neque coquam carnes, quibus satullem corpora, ac famem veniis.

SATULLUS, a, um, idem ac satur. *Varr. l. 2. R. R. c. 2. a med.* Ut agni satulli fiant lacte. Al. leg. *saturi*.

SATUR, a, um, *sazio, satollo, pieno*, ἐμπλέως, κορεσθείς, cibo plenus, satiatus. *Terent. Adelph. 5. 2. 3.* Intus sum omnium rerum satur. *Id. Hec. 5. 2. 2.* Sed tu cum satura atque ebria eris, puer ut sit satur, facito. *Horat. l. 2. sat. 7. vers. 35.* satur altilium. *Pers. sat. 6. v. 71.* Satur anseris extis. *Colum. l. 7. c. 4.* Agnus saturior lacte. ¶ Ire, quo saturi solent, pro ire cacatum, honeste verbis dixit *Plaut. Curcul. 2. 3. 83.* Adde *Martial. lib. 12. epigr. 79.* ubi satur est, qui cacare cupit. ¶ Sumitur interdum pro fecundo, abundanti. *Virg. 2. Georg. v. 197.* Saltus, & saturi petito longinqua Tarenti. *Pers. sat. 1. v. 71.* Nec ponere lucum Artifices, nec rus saturum laudare. *Sever. in Ætna, v. 10.* Saturæ messes. *Al. leg.* sacræ. *Colum. l. 10. v. 43.* satur autumnus. *Virg. 3. Georg. v. 214.* satura præsepia. *h. e.* plena pabuli. ¶ Sumitur etiam translate. *Cic. in Orat. c. 36.* Nec satura jejune dicet, nec grandia minute, nec item contra. *Sensus est*: Si quæ res sunt plenæ, & quæ magna dicendi copia explicari possunt, non eas jejune & exiliter tractabit, &c. ¶ *Satur color* est plenus, vehemens, cui opponitur dilutus, *color carico*. *Plin. l. 37. c. 10. a med.* Ion apud Indos violacea est, sed raro saturo colore lucet. *Senec. l. 1. quæst. nat. cap. 5. ad fin.* Purpuram, quo melior saturiorque est, eo oportet altius teneas, ut fulgorem suum ostendat. ¶ *Saturum gestum*, hoc est varium, plenum, perfectum. *Manil. l. 5. v. 474. de Pantomimis.* Esteros tamen aptus erit nunc voce poetis, Nunc saturo gestu. ¶ *Saturæ* vestes ostro Tyrio, *Senec. in Thyest. v. 955.* purpureo colore multo imbutæ, *largo infectæ*, dibaphæ. ¶ *Satur*, satiatus qualibet re, *sazio*. *Lucret. l. 3. v. 973.* Et nec opinanti mors ad caput adstitit ante, Quam satur ac plenus possis discedere rerum. *Cic. 3. Verr. c. 42. extr.* Ut aliquando ex eorum agris expleti atque saturi, cum hoc cumulo quæstus decederent. *Catull. carm. 48. ad Juvent.* saturum cor. *Plaut. Pœn. prol. v. 8.* Qui non edistis, saturi fite fabulis. ¶ *Satur*, *pingue, grasso, ingrassato*. *Martial. l. 11. epigr. 33.* Et cortis saturas, atque paludis aves.

SATURA, æ, f. lanx variis frugum, pomorum, vel similium generibus referta. *Acron. in Horat. l. 1. sat. 1.* Lanx plena diversis frugibus in templum Cereris infertur, quæ saturæ nomine appellatur. *Diomed. l. 3. pag. 483. Putsch.* Lanx referta variis, multisque primitiis sacris Cereris inferebatur, & a copia, & a saturitate rei satura vocabatur. Cujus generis lancium & Virgilius in Georgicis meminit, cum hoc modo dicit (*l. 2. v. 194.*) Lancibus & pandis fumantia reddimus exta. Et (*vers. 394.*) Lancesque, & liba feremus. ¶ Ab hac lance cœpit etiam dici satura, genus farciminis multis rebus refertum. V. verba *Festi* infra. Constabat autem uva passa, polenta, & nucleis pineis ex mulso conspersis, quibus alii addunt & de malo punico grana. *Varr. ibid.* ¶ Satura item est *lex*, quæ uno rogatu multa simul complectitur. *Fest.* Satura & cibi genus ex variis rebus conditum est, & lex multis aliis legibus conferta. Itaque in sanctione legum adscribitur, Neve per saturam abrogato, aut derogato. T. Annius Luscus in ea, quam dixit adversus Ti. Gracchum: Imperium, quod plebs per saturam dederat, id abrogatum est. Et C. Lælius in ea, quam pro se dixit, Dein postero die, quasi per saturam sententiis exquisitis, in deditionem accipitur. Hæc *Festus*, cujus tamen sententia hac in re Eruditis non placet. nam cum *legimus per saturam aliquid facere*, non videtur significari lex aliqua singularis, sed *per saturam* idem est ac confuse, nullo ordine aut distinctione: ducta translatione ab

b ea

ex lance, quam diximus. Porro quæ ex C. Lælio affert Festus, sunt Sallustii in Jug. c. 31. sub fin. Fortasse verba Lælii a scriptis Festi exciderunt. Imp. Justinian. in præfat. ad Pandect. ad Antecessor. post init. Hoc opus legentibus tradebatur, non secundum edicti perpetui ordinationem, sed passim, & quasi per saturam collectum, utili inutilibus mixto. Eadem ratione commodius explicari videntur exempla a Festo allata. Lucil. apud Diomed. loc. cit. Per Saturam Ædilem factum qui legibu' solvat. Per Saturam latæ legis exemplum esto: Velitis jubeatis, cum Jugurtha pacem componi, fœdus feriri, elephantos tradi, item perfugas omnes, &c. Vetus Gloss. Satura, νόμος πολλὰ περιέχων. Lactant. l. 1. c. 21. ante med. Pescennius Festus in libris historiarum per saturam refert, Carthaginienses Saturno humanas hostias solitos immolare. ¶ Denique sumitur pro genere carminis, in quo multa metra, multæque res miscentur. Paul. ex Festo. Satura & cibi genus dicitur ex variis rebus conditum, & lex multis aliis conferta legibus, & genus carminis, ubi de multis rebus disputatur. V. Satyra. ¶ Saturæ palus, quæ & Pontina, juxta Circejos fuit, viginti trium olim urbium locus, ut est Muciani sententia apud Plin. l. 3. c. 5. Hæc ad viam usque Appiam pertingebat, ubi & navibus trajiciebatur. Virg. l. 7. Æn. v. 801. Qua Saturæ jacet atra palus. Ubi Servius monet, ab aliis legi Astura.

SATURAMEN, inis, n. saturatio, saturitas. Paulin. Nolan. in Nat. XII. S. Fel. edit. Muratorii, vers. 194. inopum saturamine pasci.

SATURATIO, onis, f. satollamento, χόρτασις, actus saturandi. Augustin. Tract. 24. in Joann. Saturatio quinque millium hominum de quinque panibus.

SATURATOR, oris, m. qui saturat. Augustin. ep. 120. c. 25. De quo saturator ipse dicit, &c. Al. aliter leg.

SATURATUS, a, um, satollato, saziato, κορεσθείς, satur factus, satiatus, expletus. Virg. 8. Æn. v. 213. cum jam stabulis saturata moveret Amphitryoniades armenta. Plin. l. 9. c. 10. Testudines pastum egressæ, avideque saturatæ. Ovid. Met. 10. v. 541. armenti saturatos cæde leones. Id. 2. Amor. el. 16. v. 25. submersis ratibus saturata Charybdis. Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v. 248. cosa saturata vernis roribus. Martial. l. 3. epigr. 60. Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino. & lib. 13. epigr. 34. Cecropio saturata cydonia melle. ben inzuppate, & Ovid. Met. 11. v. 166. & Martial. l. 8. epigr. 43. saturatæ murice vestes. ben tinte, caricate di colore. & Plin. l. 21. c. 8. saturatior color. ¶ Translatum ad animum. Virg. Æn. 5. v. 608. Multa movens, necdum antiquum saturata dolorem Juno. Cic. pro Planc. c. 8. a med. Homines saturati honoribus. Id. 1. de Divin. c. 30. Pars animi, quæ mentis & consilii est, saturata bonarum cogitationum epulis. Catull. de nupt. Pel. & Thet. carm. 63. v. 220. cui languida nondum Lumina sunt gnati cara saturata figura. sazj di mirare. ¶ Cum genitivo Vet. Poeta (Virgilium citat Th. Linacer l. 4. Grammatic. pag. m. 163. sed fallitur.) Postquam dextra fuit cædis saturata. V. Satur, & Saturo in fin.

SATUREJA, æ, f. & Saturejum, ji, n. santoreggia, θύμβρα, herba hortensis, quæ & cunila dicitur, condimentis ciborum idonea. Plin. l. 19. c. 8. ad fin. Græci thymbram vocant, quæ sit cunila: hæc apud nos habet vocabulum & aliud, satureja dicta. Colum. lib. 9. c. 4. Nostras cunila, quam saturejam rustici vocant. & lib. 10. v. 233. Et satureja thymi referens, thymbræque saporem. Id. l. 11. c. 3. ad fin. Satureja & viridis usui est jucunda, nec arida inutilis ad pulmentaria condienda. Adde Pallad. in Februar. tit. 24. ¶ Veneris incitatricem herbam esse, colligunt ex Ovid. 2. de art. am. v. 415. Sunt qui præcipiunt herbas, satureja, nocentes. & Martial. l. 3. epigr. 75. Improba nec prosunt jam satureja tibi. Al. leg. satyrea, h. e. satyrion, quia neque Plin. neque Colum. eam vim saturejæ, aut cunilæ tribuunt.

SATUREJANUS, a, um, adject. Saturejanus caballus dicitur ab Horat. l. 1. sat. 6. v. 59. qui in Saturejano agro totius Apuliæ fertilissimo altus fuit, ideoque generosus. Ita Acron. Huc facit, quod Servius ad Georg. l. 2. v. 197. & lib. 4. v. 335. oppidum Saturum, vel Saturejum ponit juxta Tarentum: quæ regio est Apuliæ Peucetiæ contermina. Alii tamen ducunt a palude Saturæ (de qua V. Satura in fine) ubi essent prata, in quibus equorum magni greges alerentur.

SATUREJUM, oppidum. V. in voce præced. ¶ herba. V. Satureja.

SATURIO, onis, m. nomen Comœdiæ Plautinæ amissæ apud Fest. in Catalinam, Nequitum, Rienes, & Succenturiare: quibus locis aliquod ex ea fragmentum refert. Varr. apud Gell. l. 3. c. 3. ad fin. tradit, scriptam a Plauto fuisse in pistrino. Apud eund. Plaut. in Persa nomen est parasiti: qui ita loquitur ibid. 1. 3. 21. O Saturio opportune advenisti mihi. Satur. Mendacium edepol dicis. nam Esurio venio, non advenio Saturio.

SATURITAS, atis, f. sazietà, satollanza, κόρος, πλησμονή, satietas. Plaut. Capt. 4. 1. 4. Offers mihi penum, potationes, saturitatem, gaudium. Aurel. Vict. in Epit. c. 45. sub fin. Quod intemperantia cibi & saturitate, quæ artus diffuderat, accidisse, plures retulere. ripienezza. & Plaut. Rud. 3. 4. 53. Quid causæ est, quin virgis te usque ad saturitatem sauciem? ¶ Dea est Parasitorum. Ita enim parasitus loquitur apud eund. Capt. 4. 2. 97. Ita me amabit sancta Saturitas, itaque suo me semper condecoret cognomine. ¶ De excrementis Plin. l. 10. c. 33. Hirundines notabili mundițiâ egerunt excrementa pullorum, adultioresque circumagi docent, & foris saturitatem emittere. ¶ De colore saturo. Id. l. 9. c. 39. de conchylio. Sic gignitur laudatus ille pallor saturitate fraudata. ¶ De abundantia & copia Cic. de Senect. c. 16. Neque solum officio, quod hominum generi cultura agrorum est salutaris; sed & delectatione, quam dixi, & saturitate copiaque omnium rerum, quæ ad victum hominum pertinent.

SATURNALIA, orum, vel ium, n. Κρόνια, festa septem, seu quinque dierum, in honorem Saturni. Aliqui dicunt, tribus diebus esse celebrata; sed quinque, certius videtur. Celebrabantur mense Decembri, incipiebantque die XVII., ut cernere est in Calendario. Erant dies illi pleni lætitiæ. His continuæ epulæ, ac comissationes erant; munera ultro citroque mitti remittique solebant. Romani illis diebus synthesim, quod genus vestis brevis erat, sumebant, servisque discumbentibus inserviebant. Saturni enim ævo omnia communia fuere, nec, quid servitus esset, notum fuit. V. Macrob. l. 1. Saturn. c. 7. Liv. l. 2. c. 21. & J. Lipsium l. 1. Saturn. c. 2. Cic. Attic. l. 5. ep. 20. Saturnalibus mane se mihi Pindenissæ dediderunt. Macrob. l. 1. Saturn. c. 2. Solstitialis dies, qui Saturnaliorum festa consecutus est. Id. ibid. c. 4. monet, rectius Saturnaliorum dici in genitivo, quam Saturnalium; nam sic omnes fere Scriptores locuti sunt, quanquam ex Grammaticorum regula Saturnalium dicendum videatur. Itaque refert Scriptores Sallust. Masur. Sabin. Verrium Flacc. Jul. Modest. &c. qui Bacchanaliorum, Vinaliorum, Saturnaliorum, Agonaliorum dixere. Claudit Macrob. certum esse, licito Saturnalium, & Saturnaliorum dici, cum alterum regula, alterum etsi sola, sed multorum defendat auctoritas. ¶ Secundis, tertiis Saturnalibus pro secundo, & tertio die Saturnaliorum. Cic. Attic. l. 13. ep. ult. Sed cum secundis Saturnalibus ad Philippum vesperi venisset. Id. ibid. Ille tertiis Saturnalibus apud Philippum ad horam, nec quemquam admisit. ¶ Non semper erunt Saturnalia, proverbium, quo significatur, non semper prosperis rebus uti licere. Senec. in apocolocynt. a med. Cum vidisset fortunas suas deplorantes causidicos, accedit, & ait: dicebam vobis, Non semper erunt Saturnalia.

SATURNALICIUS, & Saturnalitius, a, um, ad Saturnalia pertinens. Martial. l. 10. epigr. 17. fraudare amicum tributo Saturnalicio. h. e. munusculo, quod Saturnalibus mitti solebat. Id. l. 5. epigr. 31. & lib. 7. epigr. 90. Saturnalitiæ nuces. Id. l. 11. epigr. 16. Saturnalitii versus. Id. l. 5. epigr. 20. Saturnalitiæ ligulam misisse selibræ. h. e. ligulam argenteam selibræ pondo. Id. l. 14. epigr. 182. de sigillo fictili. Ebrius hæc fecit terris, puto, monstra Prometheus: Saturnalicio lusit & ipse luto. h. e. quod Saturnalibus pro munere esset.

SATURNALIS, le, ad Saturnalia pertinens, ut Saturnale festum, Macrob. l. 1. Saturn. c. 2. a med.

SATURNIA. V. Saturnius.

SATURNIGENA, æ, m. Saturni filius. Auson. Edyll. 15. v. 22. Testatus Saturnigenam, nec nomine cessat Incusare Jovem. Sidon. carm. 9. v. 231. Venatu, fidibus, palæstra, & herbis Sub Saturnigena sene institutus.

SATURNINUS, a, um, adject. Saturnini Italiæ populi in Etruria, Plin. l. 3. c. 5. ¶ Saturninus cognomen fuit quorundam Rom. virorum, ut L. Apulejus Saturninus, apud Flor. l. 3. c. 16. & Aurel. Vict. de vir. illustr. c. 73. L. Antonius Saturninus, apud eund. in Epit. c. 11. Sueton. in Domit. c. 6. & Martial. l. 4. epigr. 11. &c.

SATURNIUS, a, um, Κρόνιος, ad Saturnum pertinens. Cic. in somn. Scipion. c. 4. Stella, quam in terris Saturniam nominant. Claudian. de III. consul. Honor. v. 168. Algenti qua zona riget Saturnia tractu. h. e. circulus stellæ Saturni, quæ frigida dicitur a Virg. 1. Georg. v. 336. quia altissima, & a sole maxime distans. Hinc Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 178. Saturnia stagna. h. e. maria Septentrionalia. Id. 3. de rapt. Pros. v. 20. Saturnia otia. h. e. pax aurei sæculi sub Saturno. Virg. Ecl. 4. v. 6. Saturnia regna. h. e. ætas aurea sub Saturno. Id. Æn. 8. v. 573. Saturnia arva. h. e. Latium. Id. 2. Georg. v. 173. Saturnia tellus. h. e. Italia, in qua Saturnus regnavit. Id. Æn. 4. v. 372. Saturnius pater. h. e. Jupiter Saturni filius. Sic Æn. 5. v. 799. Saturnius domitor maris. h. e. Neptunus. & Æn. 12. v. 156. Saturnia Juno. quæ Silio l. 10. v. 333. est Saturnia conjux. quia ipsa quoque Saturni filia. Ovid. 6. Fast. v. 30. de Junone. Saturni sors ego prima fui: A patre dicta meo quondam Saturnia Roma est. Id. ibid. v. 383. Saturnia virgo. h. e. Vesta Saturni mater. Id. de nuce v. 63. Saturnia falx. h. e. quæ est insigne Saturni, qui culturæ agrorum præsidere videtur, ut ait Festus. Lucan. l. 3. v. 115. Saturnia templa. h. e. ædes Saturni Romæ, ubi ærarium. Pers. sat. 2. v. 59. Aurum vasa Numæ, Saturniaque impulit æra. h. e. paupertatem sæculi aerei sub Saturno, quo tempore nullus fuit auri usus, sed æris tantummodo. Festus: Saturnia, Italia: & mons, qui nunc est Capitolinus, Saturnius appellabatur, quod in tutela Saturni esse existimatur. Saturnii quoque dicebantur, qui castrum in imo clivo incolebant: ubi ara dicata ei deo, &c. Varr. lib. 4. de L. L. c. 7. Tarpejum ante montem Saturnium appellatum prodiderunt. & ab eo late Saturniam terram, ut etiam Ennius appellat. Ejus vestigia etiam nunc manent tria: quod Saturni fanum in faucibus: quod Saturnia porta, quam Junius scribit, quam nunc vocant Pandanam, &c. ¶ In illo Horat. l. 2. ep. 1. v. 157. sic horridus ille Defluxit numerus Saturnius, & grave virus Munditiæ pepulere: Saturnius numerus est genus rudioris carminis, inconditi, & impoliti, quo priscis temporibus & sub Saturno utebantur. Festus in Saturno. Versus quoque antiquissimi, quibus Faunus fata cecinisse hominibus videtur, Saturnii appellantur: quibus & a Nævio bellum Punicum scriptum est, & a multis aliis plura composita sunt. Ascon. in Verr. 1. c. 10. Antiquum Nævii est: Fato Metelli Romæ fiunt consules. Cui tunc Metellus iratus versu responderat senario hypercatalecto, qui & Saturnius dicitur: Dabunt malum Metelli Nævio poetæ. ¶ Saturnius

absolute est Jupiter. *Claudian. in Gigantomach. v. 16.* ¶ *Saturnia* est Juno. *Virg. 1. Æn. v. 27.* veterisque memor Saturnia belli. Adde *Ovid. 6. Fast. v. 265. & 2. Trist. v. 237. & Val. Flacc. l. 1. v. 112.* ¶ Item antiquum oppidum Latii, haud procul a Janiculo, a Saturno conditum. *Varr. loc. cit. & Aurel. Vict. de orig. gentis R. c. 3.* ¶ Item Italia. *Justin. l. 43. c. 1.* ¶ Item oppidum Etruriæ, in agro Caletrano, colonia civium R. *Liv. l. 39. c. penult. extr.*

SATURNUS, i, m. *Saturno*, Κρόνος, filius Urani, seu Cæli & Vestæ, vel Cretensium. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 17.* Sed idem *Cic. l. de Univers. c. 11.* scribit, fuisse filium Oceani & Salaciæ, nepotem Cæli & Terræ. Vulgo etiam dicere Saturnum Pollucis filium, quod Saturnalibus continuæ epulæ & comissationes essent. *Fulgentius in Mythologicis.* Poetæ fabulati sunt, Saturnum patri Cælo virilia abscidisse, atque in mare projecisse; inde Venerem esse procreatam, quæ a spuma inde coaluit, Aphrodite nominata est. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 24. & Ovid. in Ibin, v. 273.* Uxorem duxit sororem suam Opem, seu Cybelen, sive Rheam, sive Tellurem. *Ovid. 9 Met. v. 497.* Ex ea sex filios suscepit, Chironem, Chronum, Picum, Jovem, Neptunum, Plutonem, & quatuor filias, Cererem, Glaucam, Junonem, Vestam secundam. *Ovid. l. 6. Fast. v. 285.* Sed Chronus, seu Cronus communiter existimatur idem, qui Saturnus. Cum Titan Saturni frater major natu parenti succedere vellet, tamen animadvertens, matrem sororesque Saturno magis favere, regnum ipsi concessit, ea tamen lege, ne Saturnus prolem masculam educaret, ut regnum ad suam prolem rediret. Saturnus igitur devorabat filios omnes masculos, quotquot sibi nascerentur. Cum plures liberos devorasset, nati sunt gemini Jupiter & Juno. Tum mater Junonem Saturno ostendit, Jovem vero clam nutriendum ablegavit, adhibitis interim Corybantibus, qui cymbalorum tympanorumque pulsu obstreperent, ne pueri vagitus audiretur. Saturno autem, cum ille puerum deposceret, ut & ipsum devoraret, Ops lapidem ostendit pannis involutum, simulans eum lapidem partu a se editum esse, quem ille acceptum sine mora devoravit. Neptunum quoque clam Saturno Ops peperit, quem similiter clam educari curavit. Tertio rursus geminos enixa est, Plutonem & Glaucam. Tunc similiter Glaucam Saturno ostendit, Plutonem abscondit. *Ovid. l. 4. Fast. a v. 197.* hujus impietatis Saturni causam affert, quod illi oraculum redditum fuerat, fore, ut a filio regno privaretur. Detecta tandem fraude, cum Titan rescivisset, fratri prolem masculam esse, suosque ea ratione regni successione pelli, cum filiis, qui Titanes a patre cognominabantur, bellum adversus Saturnum suscepit, illumque & Opem sororem captos muro inclusit. Sed a Jove filio devictis Titanibus liberati sunt, & in regnum reducti. Porro Saturnus ex oraculo edoctus, vel conjectura prospiciens, fore, ut a filiis regno pelleretur, cœpit Jovi insidias struere. Jupiter patris scelere detecto eum vinculis constrinxit, deinde ex Creta expulit. Saturnus in Italiam fugit. ¶ Venit in eam Italiæ regionem, in qua Janus, idest vel Noe, vel Japhet, vel Javan regnabat, a quo humanissime exceptus est. Diu apud Janum occultus vixit, & quasi latitavit. Hinc regio illa Latium est appellata. *Virg. 8. Æn. v. 322. & Ovid. 1. Fast. v. 238.* ¶ Accepit a Jano regni ejus partem, regionem videlicet illam, ut ajunt, quæ postea Latium litorale dicta est. Hæc regio post illius mortem nuncupata est Saturnia. ¶ Congregavit in unum locum homines, qui in montibus & in agris dissipati erant, dedit leges de recte & honeste vivendo, mœnibus inclusit. Urbem, quam condidit, in Capitolino monte condidisse fertur, & de suo nomine appellavisse Saturniam. V. *Saturnius* sub fin. ¶ Docuisse dicitur Italos agriculturam, qui prius sine ulla observatione atque arte agros colebant. Hinc effingitur, & pingitur cum falce; & *Varr.* scribit *l. 3 R. R. c. 1.* qui terram colerent, esse ex stirpe Saturni regis. ¶ Saturno regnante sæculum aureum fuisse fabulantur. Terra enim sua sponte expers aratri pariebat fruges, nulli erant limites agrorum, nulli servi, omnia omnibus communia erant, saltem in Latio, & in tota Italia. Hinc Romani reipublicæ ærarium in templo Saturni collocaverunt. *Virg. 8. Æn. a v. 319.* ¶ Post multas res gestas, quibus immortalem famam esse adeptus videbatur, repente ex hominum oculis evanuit vel morte, quam sibi ipse consciverit, vel voluntaria discessione ex Italia: & delubris atque aris honoratus fuit, non solum in Italia, sed etiam in Græcia, & aliis orbis terræ regionibus. Sed potissimum in Occidente colebatur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 17.* ¶ Saturno humana hostia sacra faciebant. Sed Hercules, cum venit in Italiam, barbarum illum morem sustulit, præcepitque, ut Saturno sacra de frugibus facerent, peracto autem sacrificio triginta statuas ad hominum similitudinem effictas, & humanis vestibus ornatas projicerent in Tiberim. Statuæ Argei appellabantur, fortasse ab Argis Herculis patria. Romanorum ætate projiciebantur a Virginibus Vestalibus, præsentibus Pontificibus, Prætoribus, &c. Hoc sacrificium fiebat post æquinoctium vernum, idibus Maji. *Ovid. 5. Fast. v. 621.* ¶ *Saturni hostia* dicitur miser & infelix, qui ultimum supplicium exspectat, quasi Saturno mactandus. *Plaut. in Suppos. Amph. scena que incipit* Tun' me mactas? *vers. 2.* ¶ Saturni dies apud *Tibull. l. 1. el. 3. v. 18.* est sabbatum, quod erat religiosum non solum Judæis, sed superstitiose etiam apud Romanos, metuentibus illo die quidquam aggredi, præsertim iter longiusculum. Testem habemus *Ovid. de remed. amor. v. 219. & lib. 1. de art. am. v. 415.* item *Horat. l. 1. sat. 9. v. 69. Pers. sat. 5. v. 184. & Juvenal. sat. 14. v. 96.* ¶ Saturnus item unus est ex septem planetis, seu stellis errantibus. Cursum suum triginta annis conficit. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 20.* Nam ea, quæ Saturni stella dicitur, Φαίνωνque a Græcis nominatur, quæ a terra abest plurimum, triginta fere annis cursum suum conficit. In quo cursu multa mirabiliter efficiens tum antecedendo, tum retardando, tum vespertinis temporibus delitescendo, tum matutinis rursum se aperiendo, nihil immutat sempiternis sæculorum ætatibus, quin eadem iisdem temporibus efficiat. Hæc *Cic.* ¶ Notationem nominis ex aliorum sententia refert *Id. 2. de nat. Deor. c. 25. & lib. 3. c. 24.* Saturnus est appellatus, quod saturetur annis. Ex se enim natos comesse fingitur solitus, quia consumit ætas temporum spatia, annisque præteritis insaturabiliter expletur. Alii a *sero* derivant: alii ad Hebræa confugiunt, ut originem investigent.

SATURO, as, avi, atum, a. 1. *satollare, saziare, sfamare, contentare, χορτάζω*, saturum reddo, pasco, satio, expleo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 51. a med.* Mammas appetunt, earumque ubertate saturantur. *Claudian. de Phœnice, v. 13.* epulis saturare famem. *Juvenal. sat. 14. v. 166.* saturabat glebula talis Patrem ipsum, turbamque casæ. *h. e.* alebat. ¶ Translate *Cic. 2. Phil. c. 24.* Versatus in bello est: saturavit se sanguine civium. *Justin. l. 12. c. 12.* Orant, suppliciis suis potius saturet se, quam contumeliis. *Cic. in Vatin. c. 3.* Cum crudelitatem vestram, odiumque diuturnum, quod in bonos jam inveteratum habebatis, saturare cuperetis. *Id. pro Dom. c. 17.* Explevi animos invidorum, placavi odia improborum, saturavi etiam perfidiam & scelus proditorum. *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 83.* saturare amorem. *Senec. in Thyest. v. 393.* Me dulcis saturet quies. *h. e.* satiet, plene recreet. ¶ Implere, *empire*. *Senec. in Ætna, v. 266.* saturare horrea. *Pallad. l. 1. tit. 35. a med.* Querneo cinere merium aditus saturare. *Id. in Januar. tit. 13.* Valles, quas fluminum saturabit aggestio. *Plin. l. 2. c. 99.* Luna sidus terras saturat: accedensque corpora implet, abscedens inanit. *Virg. 1. Georg. v. 80.* Nec saturare fimo pingui pudeat sola. *h. e.* large stercorare. *Martial. l. 8. epigr. 28.* Qua saturat Calabris culta Galesus aquis. *h. e.* large irrigat. *Stat. l. 3. silv. 4. v. 82.* capillum multo Paphius saturabat amomo. *h. e.* plene imbuebat. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 208.* Et picturatæ saturantur murice vestes. *Vitruv. l. 10. c. 11. ad fin.* Tunc ex tabulis picea saturantur, & laminis ferreis colligantur, ut ab aqua vi ne dissolvantur. ¶ nauseam, fastidium, tædium creare. *Plaut. Stich. 1. 2. 18.* Hæ res vitæ me, soror, saturant: hæ mihi dividiæ & senio sunt. *mi stufano*. Ubi notandus genitivus casus.

SATUS, us, m. *seminazione, piantagione, σπορά*, actus serendi, seminatio, plantatio. *Cic. 2. de Divin. c. 31.* Herbam autem asperam, credo, avium congestu, non humano satu. *Id. de Senect. c. 15.* Quid ego vitium ortus, satus, incrementa commemorem? ¶ Speciatim sumitur pro generatione. *Cic. 1. Offic. c. 32. ad fin.* Hoc Herculi Jovis satu edito potuit fortasse contingere. *Id. 2. de Divin. c. 42.* Ob eandem causam multa inusitata partim e cælo, alia ex terra oriebantur, quædam etiam hominum, pecudumque conceptu & satu. *Id. 3. Fin. c. 23.* A primo satu, quo a procreatoribus nati diliguntur. *Attius apud Non. c. 2. n. 806.* Profecto haudquaquam est ortus mediocri satu. *h. e.* genere, sanguine. ¶ Translate *Cic. 2. Tuscul. c. 5.* Philosophia extrahit vitia radicitus, & præparat animos ad satus accipiendos: eaque mandat his, &, ut ita dicam, serit, quæ adulta fructus uberrimos ferant.

SATUS, a, um, *seminato, piantato, ἐσπαρμένος*, seminatus, plantatus: a *sero*. *Tibull. l. 2. el. 3. v. 42.* Quid nocuit sulcus non habuisse satos? *Virg. Ecl. 8. v. 98.* Atque satas alio vidi traducere messes. *Val. Flacc. l. 3. v. 3.* Dat Cererem, lectumque pecus, nec palmite Bacchum Bithyno Phrygioque satum, sed quem sua noto Colle per angustæ Lesbos freta suggerit Helles. ¶ *Sata*, *orum*, loca sata, & ipsæ segetes, i *seminati*. *Virg. 1. Georg. v. 325. & 2. Æn. v. 306.* sata læta, boumque labores. *Id. Ecl. 3. v. 82.* Dulce satis humor. ¶ *Satus*, genitus, ortus, *generato, nato*. *Cic. 1. Tuscul. c. 49.* Non enim temere nec fortuito sati & creati sumus. *Virg. 10. Æn. v. 340.* fulcumque Camertem Magnanimo Volscente satum. *Id. Æn. 8. v. 36.* O sate gente deum. *Ovid. 3. Fast. v. 799.* Matre satus terra. *Id. Metam. 12. v. 93.* satus Nereide. *Id. 4. Fast. v. 34.* Ilia cum Lauso de Numitore sati. *Id. 4. Met. v. 282.* satos Curetas ab imbri. *Propert. l. 3. el. 7. v. 69.* Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis.

SATYRA, æ, f. *satira, σατύρα, ἡ σατυρικὴ ποίησις*, carmen maledicum, & ad carpenda vitia compositum: item genus carminis, in quo multa metra, ac res pariter miscentur. Duo enim satyrarum genera fuisse constat, alterum apertam hominum reprehensionem continens, & acrem vitiorum objurgationem: alterum, quod carminum, & rerum varietate constabat. *Scaliger ad lib. 5. Manilii, & Casaubonus lib. de satyra*, scribere jubent *satira*, vel more antiquo *satura*. Qui *satyra* scribunt, eo id faciunt, quia hoc carminis genus a Satyris habere nomen arbitrantur, idque ob dicacitatem, quæ & *Cæsaris Scaligeri* sententia est *lib. 1. Rei Poetice c. 12.* Aliqui causam afferunt, quod in hoc genere carminis res ridiculæ, pudendæque scriberentur, quemadmodum proferri a Satyris solebant, vel quod in antiqua satyra introducebantur Satyrorum personæ, aut si quæ erant ridiculæ similes Satyris. Qui *satura* malunt, ea re adducuntur, quia genus hoc poeseos dictum censent ob carminis varietatem, & propter copiam rerum, quæ ibi tractantur. Ut magis liqueat, utra sententia sit potior, distinguendum fortasse est inter satyram *Lucilii*, *Horatii*, *Persii*, & satyram *Ennii*, & *Varronis*. Prior ita dicta videtur a satyrica poesi. Nam huic erat similis ob maledicentiam. At satyra *Ennii*, ac *Varronis* ab eo nomen accepit, quod multa metra, ac res pariter misceret. Quod ex *Diomed. l. 3. pag. 481. Putsch.* cognoscere est. V. *Satura*. Quare posteriorem hanc *saturam*, vel *satiram*, alteram illam *satyram* appellari placet iis, quos adduximus, *Casaubono*,

Jaubano, & *Scalig.* Verum, utcumque se res habeat non esse a communi scribendi per y consuetudine recedendum, pluribus ostendit *Daniel Heinf. l. 2. de satyra Horat.* cum utrumque, quod diximus, carminis genus commode possit a Satyris deduci. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 1.* Sunt quibus in satyra videar nimis acer. *Stat. l. 1. silv. 3. v. 103.* Livantem satyram nigra rubigine turbas.

SATYRIASIS, is, f. σατυρίασις, inguinum morbus, cum nimia prurigine virile membrum arrigitur; ita dictus vel a satyrio herba, quæ vim excitandæ libidinis habet, vel a Satyrorum salacitate. *Cæl. Aurelian. Acutor. l. 3. c. 18.* & *Theodor. Priscian. l. 2. c. 11.*

SATYRICUS, a, um, *da Satiro*, σατυρικός, ad Satyrum pertinens. *Vitruv. l. 5. c. 8.* Genera sunt scenarum tria: unum quod dicitur Tragicum, alterum Comicum, tertium Satyricum. Horum ornatus sunt inter se dissimiles, quod Tragicæ deformentur columnis, fastigiis, *&c.* Comicæ ædificiorum privatorum habent speciem, *&c.* Satyricæ vero ornantur arboribus, speluncis, montibus, reliquisque agrestibus rebus. *Plin. l. 19. c. 4. de hortis.* Quam cum comitatu ast & religio quædam: hortoque & foco tantum contra invidantium effascinationes, dicari videmus in remedio Satyrica signa: quamquam hortos tutelæ Veneris assignante Plauto. *h. e.* signa Satyrorum similia, tentis veretris, cujusmodi finguntur in Satyris, & Priapis. ¶ Item ad Satyram pertinens, *Satirico*, *Lactant. l. 2. c. 4.* Flaccus, ut Satyrici carminis scriptor, derisit hominum vanitatem. *Sidon. l. 8. ep. 11. a med.* In materia Satyrica sollicitus & mordax, in Tragica sævus & flebilis. ¶ *Satyricus* absolute Satyrarum scriptor. *Sidon. l. 4. ep. 1.* ¶ *Satyricon*, satyra. Sic inscribitur Petronii liber.

SATYRION, ii, n. σατύριον, herbæ genus. *Plin. lib. 26. c. 10.* Concitatricem vim habet satyrion. Duo ejus genera: una longioribus foliis, quam oleæ, caule quatuor digitorum, flore purpureo, radice gemina ad formam hominis testium, alternis annis intumescente ea, ac residente. Altera, satyrios orchis cognominatur, & femina esse creditur: distinguitur internodiis & ramosiore frutice: nascitur fere juxta mare. *& mox.* Græci satyrion foliis lilii rubri minoribus, & tribus non amplius e terra exeuntibus tradunt, caule lævi, cubitali, nudo, radice gemina, cujus inferior pars & major mares gignat, superior ac minor feminas. Et aliud genus satyrii erythraicon appellant, semine viticis majore, lævi, duræ radicis, cortice rubro, intus album includi sapore subdulce: fere in montuosis inveniri: Venerem, etiam si omnino manu teneatur radix, stimulari: adeo si bibatur in vino austero. *Petron. in Satyr. cap. 8. extr.* Adeo ubique omnes mihi videbantur satyrion bibisse.

SATYRISCUS, sci, m. *satirello*, *satiretto*, σατυρίσκος, parvus satyrus. *Cic. 1. de Divin. c. 20.* Somniavit se peperisse satyriscum.

SATYROGRAPHUS, i, m. σατυρογράφος, satyrarum scriptor. *Sidon. l. 1. ep. ult. ante med.* Ut satyrographum te aut exsecrantur, aut reformidant.

SATYRUS, ri, m. *satiro*, σάτυρος, ferum animal ex genere simiarum, de quo *Plin. l. 7. c. 2. a med.* Sunt & satyri Subsolanis Indorum montibus pernicissimum animal, cum quadrupedes, tum recte currentes, humana effigie: propter velocitatem, nisi senes aut ægri, non capiuntur. *Id. l. 8. c. 54. de Simiis.* Efferatior cynocephalis natura, sicut satyris. *Al. leg.* sicut mitissima satyris. *Id. l. 5. c. 8. sub fin.* Satyris præter figuram, nihil moris humani. *Id. l. 10. c. 72.* Condit in thesauros maxillarum cibum sphingiorum, & satyrorum genus, mox inde sensim ad mandendum manibus expromit: & quot formicis in annum solemne est, his in dies vel horas. *Solin. c. 27. (al. 40.) sub fin.* Sunt & (*simiæ*) quas vocant satyros, facie admodum grata, gesticulatis motibus inquietæ. ¶ Poetæ satyros fingunt bipedes, superiore parte homines, inferiore feras, villosos, caprinis pedibus, petulantes, lascivos, salacissimos, Bacchi comites, Nymphis infestos, &c. *Horat. l. 2. od. 19. v. 4.* & *Lucret. l. 4. v. 581.* & aures Capripedum Satyrorum acutas. *Ovid. Met. 14. v. 637.* Satyri saltatibus apta juventus. *Id. Heroid. ep. 5. v. 133.* Me satyri celeres (silvis ego tecta latebam) Quæsierunt rapido, turba proterva, pede. *Id. 1. de art. am. v. 542.* Ecce leves Satyri, prævia turba dei. *& l. 3. v. 157.* Talem te Bacchus, Satyris clamantibus Euoe, Sustulit in currus, Gnosi relicta, suos. Apud *eund. 3. ex Pont. ep. 3. v. 42.* Satyrus Phryx est Marsyas. In illo *Pers. sat. 5. v. 123.* Tres tantum ad numeros Satyri movere Bathylli: *Satyrus* dicitur Bathyllus, quia pedibus valde agilis erat, & saltatu celer instar Satyri. Apud *Horat. in art. Poet. v. 235.* Satyrorum scriptor est qui satyras scribit. *sup.* dixerat *vers. 225.* dicaces Satyros.

SAVANUM. V. *Sabanum*.

SAUCIATIO, onis, f. *ferita*, τραῦμα, τρῶσις, actus sauciandi, vulneratio. *Cic. pro Cæcin. c. 15. a med.* Et sauciatio quæretur, cum fugam factam esse constabit?

SAUCIATUS, a, um, *ferito*, τραυματίας, vulneratus, læsus. *Colum. l. 11. c. 1. a med.* Sive quis sauciatus in opere noxam ceperit.

SAUCIO, as, avi, atum, a. 1. *ferire*, *impiagare*, τραυματίζω vulnus infligo, ferio, cædo, verberando rumpo, consaucio. *Plaut. Rud. 3. 4. 33.* Quid causæ est, quin virgis te usque ad saturitatem sauciem? *Hirt. de B. Alex. c. 30. extr.* Jacentem sauciat levibus plagis. *Sallust. in fragm. apud Non. c. 4. n. 432.* Ut Metellus ictu tragulæ sauciaretur. *Cic. in Vatin. c. 5. extr.* Omnia mea tela sic in te conjicientur, ut nemo per tuum latus sauciretur. *Ovid. 3. de art. am. v. 708.* indignas sauciat ungue genas. *Plin. l. 17. c. 22. sub fin.* Cave, radices ne saucies. *Colum. l. 4. c. 22. a med.* Sauciando ferro est atque exulceranda vitis in ea parte, qua pampinum studemus elicere. *Ovid. de remed. amor. v. 172.* & *Colum. l. 2. c. 2. a med.* Sauciet ut duram vomer aduncus humum. ¶ Exsenuationis figura est in illo *Cicer. ep. ult. l. 14. ad Attic.* Meus discipulus valde amat illum, quem Brutus noster sauciavit. *h. e.* interfecit: & loquitur de Cæsare. ¶ Translate *Plaut. Bacch. 2. 2. 30.* Facta & famam sauciant. *& 2. 2. 33.* Mihi cor odio sauciat. *h. e.* mihi est odiosus, mihi stomachum movet. *Enn. apud Fulgent. Planc. de prisco serm.* Hæc anus se sauciavit flore Liberi. V. *Saucius*.

SAUCIUS, a, um, *ferito*, *impiagato*, *offeso*, τρωθείς, τραυματίας, vulneratus. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 73.* Sauciorum & ægrorum habita ratione. *Virg. 2. Æn. v. 223.* fugit cum saucius aram Taurus, & incertam excussit cervice securim. *Id. Æn. 12. v. 5.* leo saucius gravi venantum vulnere pectus. *& lib. 12. v. 651.* Sacra adversa sagittis saucius ora. *Varr. apud Non. c. 4. n. 432.* Multis civibus ex utraque parte sauciis, multis occisis. ¶ De sensu carentibus. *Horat. l. 1. od. 14. v. 5.* Et malus celeri saucius Africo, Antennæque gemunt. *Claudian. de VI. consul. Honor. v. 138.* triremis antemnis saucia fractis. *Id. in Epithal. Pallad. & Celer. v. 112.* cortex ungue saucius. *Propert. l. 1. el. 16. v. 5.* Janua nocturnis potorum saucia rixis. *Ovid. 2. Met. v. 808.* Liquitur ut glacies incerto saucia sole. *& l. 10. v. 372.* trabs saucia securi. *Ovid. Met. 1. v. 102.* nec ullis Saucia vomeribus, per se dabat omnia tellus. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 101.* stridunt Zephyri cursuque rotarum Saucia dividuis albescunt nubila sulcis. *squarciate.* & *de Apono v. 24.* saucia saxa. *spezzati.* & *de IV. consul. Honor. v. 423.* quo saucia vento Decolor iratos attollat Cynthia vultus. *rosseggiante*, *sanguigna*, tanquam si vulnerata esset. Sic *Stat. l. 3. silv. 4. v. 84.* Huic & purpurei cedat coma saucia Nisi. *porporina.* ¶ Qui se percussit flore Liberi (ut *Plaut. Cas. 3. 3. 16.* loquitur) ebrius, *ubbriaco*. *Justin. l. 24. c. 8.* Galli hesterno mero saucii. *Martial. l. 4. epigr. 66.* saucia vena mero. Adde *l. 3. epigr. 68.* & *Justin. l. 1. c. 8. a med.* ¶ De ægrotante, *ammalato*. *Propert. l. 2. el. 21. v. 33.* Nunc utcumque potes, fato gere saucia morem. *Apul. l. 4. Met.* Alvus lubrico fluxu saucia. *& in Apolog.* Diutino situ viscerum saucia mulier. ¶ Apud *Sil. l. 13. v. 789.* bellua mala saucia est fame laborans. Sæpe transfertur ad animum. *Stat. Theb. 1. v. 248.* Juno saucia dictis. *toccata sul vivo*, *punta*. & *Prudent. Cathemer. 9. v. 90.* Saucius dolore multo. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 435.* vitam sola formidine saucius efflat. *Cic. Attic. l. 2. ep. 17.* Subesse nescio quid opinionis incommodæ, sauciumque ejus animum, & insedisse quasdam odiosas suspiciones. ¶ Cum genitivo Græcorum more. *Apul. l. 2. Metam.* Mihi fatigationis hesternæ etiam nunc saucio da veniam, maturius concedam cubitum. *Id. l. 4.* Psyche ægra corporis, animi saucia. *Auson. in Professorib. 5. v. 13.* clientes famæ & salutis saucii. *h. e.* periclitantes. ¶ De eo, quem pupugere tela Cupidinis, *ferito d'amore*. *Plaut. Pers. 1. 1. 24.* Edepol palles. *To.* saucius factus sum in Veneris prœlio sagitta Cupido cor meum transfixit. *Virg. initio 4. Æn.* At regina gravi jamdudum saucia cura Vulnus alit venis. *Enn. apud Auct. ad Herenn. l. 2. c. 22.* & *Cic. pro Cæl. c. 8.* Medea animo ægra, amore sævo saucia. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 151.* Ipsa repertor opis vaccas pavisse Pheræas Fertur: & a nostro saucius igne fuit. Adde *Tibull. l. 2. el. 5. v. 109.*

SAVILLUM.)
SAVIOL.) V. *Suavium*.
SAVIUM.)

SAVO, onis, m. *Saone*, fluvius Campaniæ, qui inter Sinuessam urb. eju. & Vulturnum fl. in mare labitur. *Plin. l. 3. c. 5.* ¶ Item oppidum Liguriæ in ora occidentali, *Savona*. *Liv. l. 28. c. ult.*

SAUREX, ricis, m. pro *sorex*, ut *caudex* pro *codex*, Latine dicitur, si *Servio* sit fides *ad Georg. l. 2. v. 30.*

SAURION, σαύριον, appellant Athenienses semen papaveris, quia acrimonia sua mordet, velut lacerta, quæ illis σαύρα. *Plin. lib. 19. c. 8. sub fin.*

SAURITIS, is, f. σαυρῖτις, gemma, quæ in ventre viridis lacerti (qui Græce σαῦρος) arundine dissecti inveniri traditur. *Plin. l. 37. c. 10.*

SAURIX, & Soris, icis, m. avis est tributa Saturno ab auguribus, ex noctuarum genere, tempestati nuntia. *Mar. Victorin. l. 1. c. de Orthogr. extr. pag. 2470. Putsch.*

SAUROCTONOS, σαυροκτόνος, nomen signi a Praxitele sculpti: a σαῦρος, lacerta, & κτείνω, occido. *Plin. l. 34. c. 8. ante med.* Fecit & puberem Apollinem subrepenti lacertæ comminus sagitta insidiantem: quem sauroctonon vocant.

SAUROMATÆ, arum, m. Σαυρομάται (quasi lacertarum venatores) apud Græcos sunt populi iidem, qui Sarmatæ, ut *Plin.* docet *l. 4. c. 12. a med.* V. *Sarmatæ*. *Ovid. 3. Trist. el. 3. v. 5.* Quid mihi nunc animi dira regione jacenti Inter Sauromatas esse Getasque putes? *& eleg. 10. v. 5.* Sauromatæ cingunt, fera gens, Bessique, Getæque. Adde *Valer. Flacc. l. 7. v. 233.* ¶ In singulari. *Ovid. 3. Trist. el. 12. v. 30.* per Istrum Stridula Sauromates plaustra bubulcus agit. *Plin. l. 10. epist. 13.* Tabellarius Sauromatæ.

SAUROMATIS, tidis, f. Σαυρομάτις, quæ est e Sauromatarum gente, ut Amazones Sauromatides, *Plin. l. 6. c. 13. a med.*

SAVUS, i, m. *il Savo*, fluvius Norici, qui ex Alpibus Carnicis per Illyricum, & Pannoniam in Danubium influit. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilic. v. 192.* Pannonius potorque Savi. Adde *Plin. l. 3. c. 25.*

SAXANUS, epith. Herculis. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 49. n. 3.* Herculi Saxano sacrum Ser. Sulpicius Trophimus ædem, zothecam, culinam pecunia sua a solo restituit idemque dedicavit K. Decembr. L. Turpilio Dextro M. Mæcio Rufo Cos. Sunt alia duo marmora apud *Murator. pag. 65. n. 6. & pag. 1978. n. 8.* eod. cognomine inscripta, *Lil. Gyrald. syntag. X. in Herc. sub fin.* Cur Saxanus

saxanu

xanus & Trichosus Hercules vocetur, non facile quisquam valet enuntiare: nisi Saxanus a loco, & Trichosus, id est pilosus. Est qui putat, esse Herculem Tiburtinum, quia Tibure Hercules colebatur, ibique lapidis copia est. V. *Tibur*, & *Tiburtinus*. Placet.

SAXATILIS, le, *che sta fra i sassi*, *sassajuolo*, *πετραῖος*, qui saxa incolit. *Colum. lib.* 8. *c.* 16. *ad fin.* Saxosum mare nominis sui pisces nutrit, qui scilicet, quod in petris stabulentur saxatiles dicti sunt, ut merulæ, turdique, nec minus melanuri. *Cels. l.* 2. *c.* 18. *de piscibus*. Leviores sunt lupi, mulilque: & post hos omnes saxatiles. *Ovid. in Halieut. v.* 109. Tum viridis Teragus parvo saxatilis ore. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 7. Columbarum duo genera: unum agreste, ut alii dicunt saxatile, quod habetur in turribus ac columinibus villæ, &c. ¶ *Saxatilia*, saxatiles pisces. *Plin. l.* 32. *c.* 9. *& l.* 9. *c.* 15. *a med.* ¶ *Piscatus saxatilis*, qui fit inter saxa. *Plaut. Rud.* 2. 1. 10. Piscatum hamatilem & saxatilem aggredimur. *h. e.* hamo pisces capamus, qui in aqua degunt, & manibus eos, qui saxis adhærent, & scopulis.

SAXETANUS, a, um, videtur esse idem quod saxatilis. *Martial. l.* 7. *epigr.* 77. Cum saxetani ponatur cauda lacerti. Al. tamen leg. *Sexitani*, nempe ab oppido Σὶξ, Sex in Bætica Hispaniæ provincia, quod & *Sexitanum* dicitur: unde viliora salsamenta Romam advehebantur. *Plin. l.* 32. *c. ult.* Colias sive Parianus, sive Sexitanus, a patria Betica, lacertorum minimi.

SAXETUM, i, n. *luogo sassoso*, *τραχὺς*, locus saxosus, salebrosus. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 25. *ad fin.* Quod est tam asperum saxetum, in quo agricolarum cultus non elaboret?

SAXEUS, a, um, *di sasso*, *λίθινος*, qui e saxo est. *Lucan. l.* 4. *v.* 15. Saxeus ingenti quem pons amplectitur arcu. *& vers.* 157. Attollunt campo geminæ juga saxea rupes. *Ovid.* 14. *Met. v.* 73. Saxeus scopulus. *Plin. l.* 12. *c.* 1. *a med.* Saxea crepido. *Apul. Metam.* 6. Saxea frons. *h. e.* prædura, qualis in arietibus. Sic *l.* 10. *&* 11. Saxei dentes. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 128. saxea tecta. *h. e.* marmorea. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 61. saxea effigies. *h. e.* signum e marmore. *Stat. l.* 10. *Theb. v.* 789. tectique trementis Saxea frena labant. *h. e.* compages lapidum, quibus ædificium colligatur. *Id. l.* 1. *Silv.* 3. *v.* 20. Anien saxeus. *h. e.* qui per alveum defluit lapideo opere constructum. ¶ Translate *Plin. l.* 2. *ep.* 3. Quem tu nisi concupiscis cognoscere, saxeus, ferreusque es. *Stat.* eod. sensu dixit *Theb.* 4. *v.* 339. vos autem huc ire sinetis, Arcades? O saxis nimirum & robore nati. *Ovid.* 5. *Met. v.* 509. Mater ad auditas stupuit, ceu saxea, voces.

SAXIALIS, le, adject. *di sasso*. *Frontin. de colon. pag.* 132. *Goes.* Termini lapidei alii saxiales, alii molares.

SAXIFER, a, um, saxa ferens. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 608. saxifera surgit quibus imbre habenæ. *h. e.* fundæ, qua lapides jaciuntur.

SAXIFICUS, a, um, qui saxa facit, *h. e.* in saxa vertit. *Ovid in Ibin, v.* 555. Saxificæ videas infelix ora Medusæ. *Id.* 5. *Met. v.* 217. saxifici Medusæ vultus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 902. Belligera Pallas, cujus in læva ciet Ægis feroces ore saxifico minas. Adde *Lucan. l.* 9. *v.* 670. & *Sil. l.* 10. *v.* 173.

SAXIFRAGUS, a, um, *spezzasassi*, saxa frangens. *Vetus Poeta* apud *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 42. Mare saxifragis unda. *Plin. l.* 22. *c.* 21. *ad fin. de herba adiante*. Calculos e corpore mire pellit frangitque, utique nigrum. qua de causa potius, quam quod in saxis nasceretur, a nostris saxifragum appellatum crediderim. ¶ Eadem herba *saxifraga* dicitur a *Seren. Sammon. c.* 32. *v.* 602. & *Apul. de herb. c.* 97. Italice *sassifragia*.

SAXIGENUS, a, um, e saxo natus. *Prudent. Cathemer.* 5. *v.* 7. Incusso silicis lumina nos tamen Monstras saxigeno semine quærere.

SAXITAS, atis, f. saxi natura. *Cœl. Aurel. Tard. l.* 3. *c.* 4. Duritia aut saxitas.

SAXONES, um, m. *Sassoni*, Germaniæ populi apud Cimbricam Chersonesum, quorum regio Saxonia dicitur. V. Geographos. *Claudian. in Epithal. Pallad. & Celer. v.* 89. Quæ sævis objecta Getis, quæ Saxona frenat. *Id. l.* 1. *in Eutrop. v.* 392. domito quod Saxone Tethys mitior.

SAXOSITAS, atis, f. saxitas. *Cœl. Aurel. Tard. l.* 3. *c.* 6. Duritiæ, sive saxositas.

SAXOSUS, a, um, *sassoso*, *πετρώδης*, saxis abundans. *Colum. l.* 5. *c.* 10. *ante med.* Ficus loca aprica, calculosa, glareosa, interdum & saxosa amat. *Plin. l.* 22. *c.* 29 Herba in saxosis nascens. *Sil. l.* 12. *v.* 373. *de Sardinia*. Qua videt Italiam, saxoso torrida dorso Exercet scopulis late freta. *h. e.* scopuloso. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 20. saxosa via. *Virg. Ecl.* 5. *v.* 34. Saxosæ valles. *Id.* 2. *Georg. v.* 212. saxosi montes. *& l.* 4. *v.* 370. Saxosumque sonans Hypanis. *h. e.* edens sonitum aquæ inter saxa decurrentis. Ita legit *Servius: al.* saxosusque, *h. e.* inter saxa defluens. Est autem Hypanis Ponti fluvius. Sic *Plin. l.* 5. *c.* 24. Euphrates saxosus, & violentus. Apud *eund. l.* 15. *c.* 7. chamelua est frutex saxosus. *h. e.* nascens in petrosis, ut de eadem dicit *l.* 24. *c.* 15. ¶ Apud *Sicul. Flacc. de condition. agror. pag.* 12. *Goes.* legitur *ager saxuosus*. Sic dicitur *montosus* & *montuosus*: *monstrosus* & *monstruosus*.

SAXULUM, i, n. *sassetto*, *λιθίσκος*, *πετρίδιον*, exiguum saxum. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 44. Ut Ithacam illam in asperrimis saxulis tanquam nidulum affixam sapientissimus vir immortalitati anteponeret.

SAXUM, i, n. *sasso*, *pietra*, *λίθος*, *πέτρα*, lapis, petra, silex: a quibus, si quid differt, in *Lapis*, & *Petra* dictum est. *Propert. l.* 3. *el.* 2. *v.* 43. Saxa Cithæronis Thebas agitata per artem Sponte sua in muri membra coisse ferunt. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 49. Aut mare prospiciens in saxo frigida sedi: Quamque lapis sedes, tam lapis ipsa fui. *Id.* 6. *Met. v.* 573. Structa rigent solido stabulorum mœnia saxo. *Phædr. l.* 3. *fab.* 2. *v.* 3. Onerare aliquem saxis. *tirar di sassate*. *& vers.* 29. saxo aliquem petere. *Cic. pro Cæcin. c.* 21. *a med.* Saxa jacere. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 367. mittere. *& l.* 1. *v.* 570. saxis rem gerere. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *in fin.* saxis cædere. *Enn.* apud *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 416. cuipiam cerebrum saxo comminuere. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 237. acuto saxo lanisse corpus. *& vers.* 795. cum saxis pastores saxa terebant, Scintillam subito prosiluisse ferunt. ¶ Sæpissime dicitur de rupe, caute, scopulo, monte nudo d' herba, *rupe*, *scoglio*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 307. stupet inscius alto Accipiens sonitum saxi de vertice pastor. *Sil. l.* 11. *v.* 217. Cui patuere Alpes, saxa impellentia cælum, Atque uni calcata deo. *h. e.* Herculi. *Horat. epod.* 17. *v.* 55. Neptunus saxa alto tundit salo. *Enn.* apud *Cicer. in Pison. c.* 19. Naufragio expulsus, saxis fixus asperis. *Ovid.* 7. *Met. v.* 378. alto desiluis saxo. *Virg.* 2. *Georg. v.* 158. Tot congesta manu præruptis oppida saxis. *Senec. in Herc. Oet. v.* 135. Ad Trachina vocor, saxa rigentia, Et dumeta jugis horrida torridis. *Propert. l.* 2. *el.* 15. *v.* 3. saxum Cersunum. *& l.* 3. *el.* 9. *v.* 45. Tarpejum. *Cic. pro Dom. c.* 53. Cum Licinia Vestalis aram, & ædiculam sub saxo sacro dedicasses. *h. e.* sub rupe montis Aventini, sacra dicta, quia fuit in ea templum Bonæ deæ. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 149. Est moles nativa: loco res nomine fecit: Appellant Saxum: pars bona montis ea est. ¶ Etiam Tarpejus mons supe *Saxum* absolute dicitur. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 39. Dejicere a Saxo cives. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 32. Quorum e numero L. Pituanius Saxo dejectus est. *& l.* 4. *c.* 29. Robur, & Saxum, aut parricidarum pœnas minitantes. *Cic.* 14. *Attic. ep.* 16. Quis enim audeat, proposita cruce, aut Saxo? *Modestin. Dig. l.* 48. *tit.* 19. *leg.* 25. de Saxo præcipitare. *Lucret. lib.* 3. *v.* 1030. Carcer, & horribilis de Saxo jactu' deorsum. Huc trahi potest illud *Plauti Trin.* 2. 1. 30. Qui in amorem præcipitavit, pejus perit, quam si in Saxo saliat. & *Silii lib.* 5. *v.* 327. *de Cantabris*. Mirus amor populo, cum pigra incanuit ætas, Imbelles jamdudum annos pervertere Saxo. ¶ Super a habitabile saxum *Silio l.* 1. *v.* 521. est Capitolium. ¶ De marmore, *marmo*. *Cic. Acad.* 4. *c.* 31. *ad fin.* Non enim est e saxo sculptus, aut e robore dolatus. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 137. At canis ante pedes saxo fabricatus eodem Stabat. *Horat. l.* 4. *od.* 8. *v.* 7. Hic saxo, liquidis ille coloribus Solers nunc hominem ponere, nunc, deum. ¶ *Saxum silex*, silex. *Vitruv. l.* 8. *c.* 1. *ante med.* sub radicibus montium, & in saxis silicibus uberiores aquæ sunt, & affluentiores. ¶ *Saxa*, loca saxosa. *Virg.* 2. *Georg. v.* 522. Mitis in apricis coquitur vindemia saxis. *Martial. l.* 5. *epigr.* 82. *a med.* Ligurumque nobis saxa cum ministrentur Vel cocta fumis musta Massiliensis, &c. *h. e.* vina tenuia in saxosis Ligurum nata: metonymia. ¶ *Saxum* pro muro. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 431. Romulus ut saxo lucum circumdedit alto, Quilibet, huc, inquit, confuge: tutus eris. ¶ Inter genera cretæ Cimoliæ unum est, quod vocant *saxum*: cujus proprietas est, quod crescit in macerando. *Plin. l.* 35. *c.* 17. ¶ *Saxum volvere* est assiduo, arduoque labore, atque inutili laborare: ductum a fabula Sisyphi apud Inferos. *Terent. Eun. sub fin.* Satis diu hoc jam saxum volvo. V. *Sisyphus*. ¶ De homine duro, inhumano dicimus, saxo duriorem esse. *Ovid. Met.* 14. *v.* 713. ¶ De stolido, hebeti. *Plaut. Mil.* 2. 2. 23. Nullum est hoc stolidius saxum. ¶ *Inter sacrum & saxum*, proverb. in magnis angustiis, atque ubi utrinque grave periculum instat. V. *Sacrum*. ¶ *Saxa rubra*. V. in *Ruber*.

SAXUOSUS. V. *Saxosus*.

S C

SCABELLUM, & Scabillum, i, n. *scabello*, *banchetta*, *predella*, *ὑποπόδιον*, *θρανίον*, parvum scamnum. *Varro l.* 4. *de L. L. c.* 35. *sub fin.* Quis simplici scansione scandebant in lectum non altum, scabellum; in altiorem, scamnum. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. *ante med.* (*al. c.* 6.) Quare discat puer, quid in litteris proprium, quid commune, quæ cum quibus cognatio: nec miretur cur ex scamno fiat scabellum, &c. *Cato R. R. c.* 10. Scamnum in cubiculo unum, scabilla tria, sellas quatuor. ¶ Est etiam instrumentum musicum, quod a tibicine in scena pede pulsabatur, dum manu & ore tibiam inflaret: simile parvo suppedaneo ligneo concavo, quod lignea itidem solea, aut ferrea pedi indita percutiebatur, ut vult *Salmas.* vel ligneæ scalponeæ altiori & fissa, quæ agitatione & ictu pedis strepebat, ut est in figura apud *Montfauconium*, *Ruben. de re vest. l.* 2. *c. ult.* & *Spon. in miscell. c.* 22. certisque ictuum intervallis non ingratum strepitum, semper tamen eundem, & sine ulla variatione edebat. *Cic. pro Cal. c.* 27. *extr.* Mimi ergo est jam exitus, non fabulæ, in quo cum clausula non invenitur, fugit aliquis a manibus, deinde scabilla concrepant, aulæum tollitur. *Sueton. in Calig. c.* 54. Repente magno tibiarum & scabellorum crepitu, cum palla tunicaque talari prosiluit, ac desaltato cantico abiit. *Augustin. initio l.* 3. *de Musica*. Velut cum symphoniaci scabella & cymbala pedibus feriant, certis quidem numeris, & his, qui sibi cum aurium voluptate junguntur, sed tamen tenore perpetuo: ita ut si tibias non audias, nullo modo ibi notare possis, quousque procurrat connexio pedum, & unde rursus ad caput redeatur. *Arnob. l.* 2. *pag.* 73. Numerosius iterare scabillorum concrepationibus sonores.

SCABER, bra, brum, *ruvido*, *aspro*, *scabro*, *λεπρὸς*, *τραχὺς*, inæqualis & asper: cui opponitur levis, λεῖος. *Virg.* 2. *Georg. v.* 214. & *Ovid. Heroid. ep.* 15. *v.* 141. Antra scabro pendentia topho. *Id.* 3. *de art. am. v.* 290. *& Fast.* 6. *v.* 312. Ut rudit ad scabram turpis asella molam. *& vers.* 276. *ejusd. lib. de art.* (& *Cels. sub fin. l.* 8.) Cui digiti pingues & scaber unguis erunt. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *ante med.* Folia hordeo scabra sunt, ceteris levia. *Id. l.* 18. *c.* 32. Cortex aliis levis, ut malo, fico: idem scaber robori, palmæ.

Vet.

Vet. Poeta apud *Cicer. 3. Tuscul. cap.* 12. Pectus illuvie scabrum. *Ovid. 4. Fast. v.* 921. scabræ manus. *Sueton. in Aug. c.* 79. scabri dentes. *Plin. l. 8. ep.* 13. Chartæ scabræ vel bibulæ. *Virg. 1. Georg. v.* 495. Exesa inveniet scabra robigine pila. *Plin. lib.* 12. *c.* 15. Arbor myrrhæ similis junipero, scabrior tantum, spinisque horrida. *Id. l. 37. c. 7. & 9.* scabra gemma. *Id. l. 12. c.* 23. Arboris genus scabro aspectu, incurvum, fruticosum: trachy appellant. ¶ *Scabrum* absolute scabrities. *Plin. l. 37. c. 2. circa med.* Crystalla infestantur plurimis vitiis, scabro, ferrugine, maculosa nube, &c. *Harduin.* leg. ex MSS. *scabro ferrumine*. ¶ *Scaber*, scabiosus, *rognoso*, ψωρώδης: quia scabies cutem scabram facit. *Cato R. R. c.* 96. & *Colum. in fin. c. 4. l. 7.* Oves ne scabræ fiant, amurcam condito, &c. *Plin. l. 20. c.* 22. Sinapi innogene scabras genas. ¶ Translate *Macrob. sub fin. c. 3. l. 6. Saturn.* Nemo ex hoc viles putet veteres poetas, quod versus eorum scabri nobis videntur. ille enim stilus Enniani seculi auribus solus placebat. *h. e.* incompti, duri, insuaves. *Quintil. declam.* 13. *c.* 4. Quo non penetrat livor improbus? quid ro scabræ malignitati clausum est?

SCABIDUS, a, um, scabiosus, ut scabidæ palpebræ. *Marcell. Empir. c.* 8. ¶ Translate *Tertull. de anim. c.* 38. Scabida concupiscentia. *h. e.* mala prurigine infecta.

SCABIES, ei, f. *scabbia, rogna, sizza*, ψώρα, asperitas cutis cum pruritu. *Cels. l. 3. c. ult. sect.* 16. Scabies est duritiea cutis rubicunda, ex qua pustulæ oriuntur, quædam humidiores, quædam sicciores. Exit ex quibusdam sanies, fitque ea his continuata exulceratio pruriens. *Virg. 3. Georg. v.* 441. Turpis oves tentat scabies. *Juvenal. sat. 2. v.* 79. grex totus in agris Unius scabie cadit, & porrigine porci. *Senec. de vita beata, c. penult. ad fin.* Quem fœda scabies depascitur. *Colum. l. 7. c.* 3. Oves infestantur scabie. *Justin. l. 36. c.* 2. Scabiem & vitiliginem pati. *Cels. loc. cit.* scabie laborare. *Plin. l. 28. c. 18. ad fin.* Canum scabies sanatur bubulo sanguine recenti. *Id. l. 23. c.* 7. Palpebrarum scabiem emendat fici succus lacteus. *Id. l. 31. c. 9. extr.* Scabiem pecorum sal tollit. *Id. l. 30. c. 14. ad fin.* scabiem sedare. *Colum. l. 6. c. 13. & Plin. l. 32. c. 10. ad fin.* extenuare. *Id. l. 21. c. 22. a med.* lenire. ¶ In plantis est morbus corticis, cum aspera scabritie corrugatur, ex imbre aut rore putrefaciente. *Plin. l. 17. c. 24. ante med. & l. 19. c. 10. & l. 31. c.* 3. ¶ Dicitur & de asperitate, & inæqualitate superficiei in rebus inanimis. *Virg. Georg. l. 2. v.* 220. Nec scabie, & salsa lædit rubigine ferrum. *Juvenal. sat. 5. v.* 153. Tu scabie frueris mali, quod in aggere rodit, Qui tegitur parma, & galea. ¶ Transfertur ad animum. *Cic. 1. de Legib. c. 17. extr.* Voluptatis blanditiis corrupti, quæ natura bona sunt, quia dulcedine hac & scabie carent, non cernimus satis. *allettamento*, illecebra: quia scabies pruritum excitat, & scabendi cupiditatem: ipsum autem scabere dulcedinem quamdam habet. *Horat. l. 1. ep. 12. v.* 14. Cum tu inter scabiem tantam & contagia lucri Nil parvum sapias, & adhuc sublimia cures. *prurito o voglia di avere*. & *Martial. l. 3. epigr.* 61. Nos ab hac scabie tenemus ungues. *h. e.* libidine maledicendi. Adde *l. 6. epigr. 37. & l. 11. epigr.* 8. quibus locis ponitur scabies pro turpis voluptatis prurigine. ¶ In genitivo *scabii* pro *scabiei* olim dictum est. V. *Dies* in fine.

SCABILE, is, n. idem ac scabellum. *Cat. c.* 10. Scamnum in cubiculo unum, scabilia tria, sellas quatuor. Al. leg. *scabilla* multo rectius.

SCABILLARII, orum, m. qui scabilla faciunt in usum tibicinum & scenæ: vel qui scabilla pulsandis operam dant. *Inscrip.* apud *Donium class. 8. n.* 42. Adde tres alias apud *Murator. pag.* 329. *num.* 1. 2. 3.

SCABILLUM. V. *Scabellum*.

SCABIOLA, æ, f. diminut. a *scabies*. *Augustin. l. 4. oper. imperf. contr. Julian. sect.* 83. Salvos eos facit non a peccatis, sed a scabiolis.

SCABIOSUS, a, um, *rognoso, scabbioso*, ψωρώδης, scabie laborans. *Pers. sat. 2. v.* 13. namque est scabiosus & acri Bile tumet. *Colum. l. 11. c. 2. post med.* Si pauciorlbus diebus glans detur, per ver scabiosi boves fiunt. *Plin. l. 29. c. 2. ad fin.* Œsypum utile erosis & duris genis, angulis scabiosis & lacrymantibus. *Apul. l. 9. Metam.* Muli senes, totum corium veterna atque scabiosa macie exasperati. ¶ Item asper, inæqualis, rugosus, scaber, *ruvido, aspro*, τραχύς. *Plin. l. 32. c. 2. ad fin.* Coralium probatissimum quam maxime rubens, nec scabiosum, aut lapideum. *Pers. sat. 3. v.* 74. scabiosum far. *h. e.* vetustum, putre, a curculionibus exesum.

SCABITUDO, inis, f. scabies, vel scabiosa prurigo. Translate *Petron. in Satyr. c.* 99. Omnem scabitudinem animo delere sine cicatrice. Al. leg. *scabritudinem*.

SCABO, bis, bi, a. 3. *grattare*, κνήθω, cutem fricare, scalpere ad pruritum sedandum. *Lucil.* apud *Non. c. 7. n.* 30. & *Horat. l. 1. sat. 10. v.* 70. & in versu faciendo Sæpe caput scaberet, vivos & roderet ungues. *Lucil.* apud *Priscian. l. 10. pag.* 884. *Putsch.* Scaberat ut porcus contritis arbore costis. *Plin. l. 11. c.* 48. Solidipedes in infantia scabunt aures posterioribus pedibus. *Id. l. 10. c.* 74. Asinus spinetis se scabendi causa atterens. *Id. l. 8. c.* 27. Anguis si squamæ obtorpuere, spinis juniperi se scabit. & *c.* 25 & *l. 11. c. 37. sect.* 77. Scabendi dulcedo. ¶ Est etiam radere, leviter perstringere. *Plin. l. 10. c.* 71. Pedibus tellurem scabere non cessant. *Id. l. 18. c. 26. ante med.* Dolia quassa sarcire, ipsorumque laminas scabendo purgare. *raschiando*.

SCABRATUS, a, um, adject. *Colum. l. 4. c. 24. sub fin.* Vitis laniata, & scabrata. *h. e.* ut idem *Colum.* explicat, quando obtuso atque hebeti ferramento, & asperis & inæqualibus plagis in præcidendo laniatur & perfringitur.

SCABREDO, inis, f. scabrities. *Apul. de herb. c.* 73. Ad caliginem oculorum, & scabredinem. *Hieronym. in vita Hilarion. non longe ab init.* Videns totum corpus impetigine, & pumicea quadam scabredine contrahi. *Corrip. l. 4. vers.* 48. & tractæ resident scabredine certæ.

SCABREO, es. V. in voce sequenti.

SCABRES, ei, f. idem ac scabritia: a *scaber*. *Pacuv.* apud *Non. c. 4. n.* 25. Quæ desiderio alumnum, pœnitudine, squale, scabreque, & inculta vastitudine. *Turneb. l. 13. c. 13. & l. 29. c.* 21. legit, *squales, scabresque*, ut sit a verbis *squaleo*, & *scabreo*. Interpretatur enim *squalida & scabra es*. *Varro* apud *Non. c. 2. n.* 761. Ager derelinqueretur, ac periret squale, scabreque, illuvie, atque vastitudine. *Virg. in Ciri, v.* 249. Quam te tam tristibus illis Sordibus, & scabre patiar tabescere talis. Ita emendat *Scaliger*. V. *Scoria*. *Apul. in Florid. num. 23. (al. l. 2.) sub fin.* Infandi morbi putredine in serpentium scabrem solutum religiose humavit. Al. leg. *scabiem*.

SCABRIDUS, a, um, scaber. *Venant. Fortun. l. 2. carm. 10. v.* 7. Scabrida nunc resonat mea lingua robigine verba. *h. e.* aspera, insuavia, tedia.

SCABRITIA, æ, & Scabrities, ei, f. *ruvidezza, asprezza, scabrosità*, τραχύτης, asperitas, inæqualitas. *Plin. l. 13. c. 12. ad fin.* Scabritia chartæ levigatur dente, conchave. *Id. l. 21. c.* 4. Scabritia corticis. *Id. l. 28. c. 9. circa med.* Unguium scabritias emendare. *Id. l. 32. c.* 9. Scabrities linguæ. *Id. l. 28. c. 9. ad fin.* Ut ferramentorum scabritia polìatur vehementius, quam lima. *Id. lib. 34. cap. 10. sub fin.* Oculorum scabritiem extenuare. & *c.* 13. Spodos digitis scabritiem exterit. *Id. l. 27. c. 12. ad fin.* Arteriæ scabritias sanare. ¶ De scabie, *rogna*, ψώρα, quæ scabritiem cuti inducit. *Colum. l. 7. c. 5. ante med.* Potest etiam scabritiem tollere succus viridis cicutæ. ¶ Scribitur & *Scabritia*.

SCABRO, onis, m. qui scabritie fœdatus est: a *scaber*. Speciatim dicitur de eo, qui illuvie laborat, nec ullo cultu os, dentesque scabros eulluit purgatve. *Ulpian. Dig. l. 21. tit. 1. leg. 12. ad fin.* Trebatius ait, non esse morbosum, os alicui olere, veluti hircosum, scabronem. hoc enim ex illuvie oris accidere solet. Ita leg. *Voss. in Etymol.* & *Cujac. l. 11. Observat. c.* 10. neque enim *strabonem* (quod in vulgatis habetur) aut male olere, aut oris vitium esse, sed oculorum.

SCABROSUS, a, um, idem qui scaber. *Plin. lib. 20. c. 21. a med.* Hippolapathi radices privatim ungues scabrosos detrahunt. *Harduin.* legit *scabros*: & sane recta, cum alibi semper ita *Plin.* loquatur. *Prudent. in Psychomach. v.* 106. scabrosa sorde.

SCABRUM. V. in *Scaber*.

SCÆA, æ, f. Σκαιά, porta urbis Ilii, seu Trojæ: a σκαιός, qui vel lævum, vel infelix notat. Ita autem vocata est, vel quia Occidentem spectaret & occidentalia dicuntur sinistra ab auguribus græcis; vel quia Trojanis fuerit infelix, quippe per quam intromissus fuerit equus Durius. Utramque rationem affert *Eustathius*. Imo & tertiam addit, ut sit a Scæo architecto. Cui & quartam addere conatur *Bernardin. Bald. de verb. Vitruv. signif.* quia scilicet itinera haberet non directa. Nam ipse *Vitruv. l. 1. c.* 5. Curandum, inquit, ut non facilis sit aditus ad oppugnandum murum, & excogitandum, ut portarum itinera non sint directa, sed σκαιά. In quibusdam editionibus pro græca voce scribitur latine *scæva*. *h. e.* obliqua. *Virg. 3. Æn. v.* 351. Scææque amplector limina portæ. Adde *l. 2. v.* 612.

SCÆNA. V. *Scena*.

SCÆVA, æ, m. *mancino*, σκαιός, qui sinistra manu utitur pro dextera: a *scævus*. *Ulpian. Dig. l. 21. tit. 1. leg.* 12. Sciendum est scævam non esse morbosum vel vitiosum, præter quam si imbecillitate dextræ validius sinistra utatur; sed hunc non scævam, sed mancum esse dicimus.

SCÆVA, æ, f. augurium; a scævis auguriis, idest sinistris. *Varr. lib. 6. de L. L. c. 3. a med.* Vel obscenum ab eo, quod pueris turpicula res in collo quædam suspenditur, nequid obsit, bonæ scævæ causa: inde Scævola appellatur. Ea dicta ab scæva, idest sinistra, quod quæ sinistra sunt, bona auspicia existimantur. A quo dicuntur comitia, aliudve, quod sit ave sinistra, scæva. Id a Græco est, quod hi sinistrum vocant σκαιόν. Quare quod diximus, scævum, bonum omen est: obscenum vero, turpe. *Fest.* Scævam vulgus quidem & in bona, & in mala re vocat, cum ajunt bonam, & malam scævam. At scriptores in mala ponere consueverunt, ut apud Græcos invenitur positum pro sinistro. *Plaut. Pseud. 4. 7.* 39. Bene ego ab hoc prædator ibo: novi: bona scæva est mihi. *Id. Cas. 3. 4.* 4. Caninam scævam spero meliorem fore. Ubi per *caninam scævam* aut occursum canis intelligit, qui inauspicatus habebatur, aut latratum; ut sententia sit, minus hunc gerrem fore, quam latratum ac rixas uxoris.

SCÆVITAS, atis, f. *perversità, malizia, malignità*, σκαιότης, prava natura, perversitas, malitia. *Gell. l. 6. c. 2. a med.* Ingenia aspera & insaita & rudia, etiamsi nullo fatalis incommodi conflictu urgeantur, sua tamen scævitate & voluntario impetu in assidua delicta ruunt. *Apul. l. 4. & 7. Metam.* Præclarus ille conatus Fortunæ meæ scævitatem anteire non potuit. Apud *eund. l.* 9. Indignæ rei scævitas, *h. e.* infortunium, infelicitas, tanquam malo omine res indigna evenerit: a *scævus*, sinister. Sic *Id. l.* 3. Quod tuum factum scævitas consecuta in meum convertit exitium. *strana disgrazia, malignità di destino*. V. *Sævitas*.

SCÆVOLA, æ, m. C. Mucius Scævola miles romanus, qui Porsenam Hetruriæ regem gladio adortus, per errorem, unum ex ejus satellitibus transfodit; quare ut manum puniret, in ardentem foculum injecit, ac tamdiu tenuit, donec ambureret: hinc

Scæ-

Scævola vocatus, a σκαιός, sinistro, quia postea sinistra tantum utebatur, *Liv. l. 2. c. 12. Flor. l. 1. c. 10. Sil. l. 8. v. 383. Martial. l. 1. epigr. 22.* & *Valer. Max. l. 3. c. 3. n. 1.* ¶ Fuit insignis vir Q. Mucius Scævola P. F. consul (una cum L. Licinio Crasso anno U. C. DCLVIII. cum Cicero ætatis annum duodecimum ageret) augur, pontifex maximus, divini humanique juris auctor celeberrimus, qui jus civile primus constituit, generatim in libros decem & octo redigendo. Hic bello civili Mariano in vestibulo ædis Vestæ a Marii satellitibus occisus periit. V. *Macianus. Pompon. l. 2. Dig. tit. 2. leg. 2. a med. Epit. Livii l. 86. Flor. l. 3. c. 21. Vellej. l. 2. c. 26.* ¶ Alius fuit Cervidius Scævola temporibus M. Antonini Philosophi, cui a consiliis fuit, ejusque responsa habentur in Pandectis non semel. *Capitolin. in Anton. Philos. c. 11. extr.* ¶ Ut *Cato* de optimo cive, *Roscius* de excellenti histrione, sic *Scævola* de eximio Jurisconsulto dici potest. *Cic. Fam. 7. ep. 22.* Ego tamen Scævolæ Testæ assentior. *h. e.* Trebatio Testæ, qui alter mihi Scævola est. *Al. leg.* Scævolæ & Testæ. *Mat. & Trebat. ad Cicer. post epist. 15. l. 9. ad Attic.* Trebatius Scævola facit ut antecedat. Adde *l. 13. ep. 23. in fin.* ubi al. leg. *Scæva.* ¶ In fastis Capitol. apud *Gruter. pag. 293. col. 1. & 2.* habetur *P. Mucius Scævola*, & *Q. Mucius Scævola.*

SCÆVUS, a, um, σκαιός, sinistro, & tam in bonam, quam in malam partem sumitur, ut Scæva auspicia. V. verba *Varron.* & *Festi* in *Scæva, æ, f.* ¶ Plerumque tamen in malam partem sumitur, ut *Fest.* ibid. monet. Hinc *Gell. l. 18. c. 13.* Scævus profecto, & cæcus animi forem, si, &c. *h. e.* stolidus, stultus. *Sallust. in orat. Lepidi contra Sull.* Quæ cuncta scævus iste Romulus, quasi ab externis rapta, tenet. *h. e.* perversus: vel malo reipubl. natus. Ita legit *Serv. ad Virg. Ecl. 3. v. 13.* Alii *sævus*. *Apul. l. 4. Metam.* Scævissimo somnio cumulatur infortunium meum. *Paulin. Nolan. carm. 11. v. 44.* scæva fabula.

SCALÆ, arum, f. *scala, stalea*, κλίμαξ, machina pluribus gradibus constans, qua utimur ad ascendendum in superiora. *Sallust. in Jug. c. 6.* Murum modo suffodere, modo scalis aggredi. *& c. 60. ad fin.* Et jam scalis egressi milites prope summa ceperant. *& mox.* Ubi unæ atque alteræ scalæ comminutæ, qui supersteterant, afflicti sunt. *Plin. l. 14. c. 1.* Scalis tectum scanditur. *Enn.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 1.* Romani scalis summa nituntur opum vi. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 28.* Milites positis scalis murus ascendunt. *& c. 63. a med.* Scalas admovere. *appoggiare.* & *Tacit. 4. Hist. c. 29.* apponere. *Id. 2. Ann. c. 81.* erigere. *& Ann. 4. c. 51.* inferre propugnaculis. *& Ann. 15. c. 4.* promovere. *& l. 12. c. 17.* scalis evadere. *Ovid. 14. Met. v. 830.* Induerat scalas: lecturum poma putares. V. *Induo. Plin. l. 7. c. 37.* Scalarum lapsu exanimatus est. *Id. l. 7. c. 20.* Salejus duo centenaria pondera pedibus, totidem manibus, & ducenaria duo humeris contra scalas ferebat. *su per le scale.* In navibus *Virg. 10. Æn. v. 653.* Forte ratis celsi conjuncta crepidine saxi Expositis stabat scalis, & ponte parato. Adde *Liv. l. 26. c. 45.* ¶ In ædibus plures gradus lignei, vel lapidei parietibus infixi atque immobiles, ad superiorem contignationem ferentes: de quorum ratione *Vitruv. l. 9. c. 2.* disserit. *Cic. pro Mil. c. 15. a med.* Cum se ille fugiens in scalarum tenebras abdidisset. *in un sottoscala.* *& Phil. 2. cap. 9.* Nisi ille se sub scalas tabernæ librariæ conjecisset. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 15.* In scalis latuit metuens pendentis habenæ. *Martial. lib. 1. epigr. 118.* Et scalis habito tribus, sed altis. *h. e.* in tertia ædium contignatione, ubi habitare solebant pauperiores. *in soffitta.* V. *Cœnaculum.* ¶ Scalæ Gemoniæ. V. *Gemonii.* ¶ Græcæ scalæ sunt, quæ ab utroque latere tabulis clauduntur, ne adspectum ad partem aliquam corporis admittant. Hinc Flaminicæ Diales prohibebantur scalas adscendere, quæ ultra tres gradus extollerentur, nisi ex iis essent quæ Græcæ appellantur, ut ex *Massurio Sabino* tradit *Gell. l. 10. c. 15.* & plenius *Servius ad Æn. 4. v. 646.* ¶ Per synecdochen sunt ipsi gradus, *scalini*, *gradini*. *Martial. l. 7. epigr. 19.* Hæc per ducentas cum domum tulit scalas, &c. ¶ Notant Grammatici *Charis. l. 1. Diomed. l. 1. Donat. Phocas*, &c. semper plurali num. usurpari: *& Quintil. l. 1. c. 5.* (*al. 9.*) vitiosum esse ait, si quis *scala*, & *scopa* dicat. Reperiuntur tamen & in singulari. *Cels. l. 8. c. 15. a med. circa med.* Sic brachium deligatum super scalæ gallinariæ gradum trajicitur. V. *Gallinarius.* & *Cajus Dig. l. 47. tit. 2. leg. 56. ad fin.* Qui scalam commodaverit ad ascendendum.

SCALARIS, re, ad scalas pertinens. *Vitruv. l. 10. c. 13.* Regulæ scalari forma compactæ. *Id. l. 5. c. 8. sub fin.* Cunei, qui dirigunt scalaris. *h. e.* scalas.

SCALARII, orum, m. scalarum artifices. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 358. n. 5.* Centuria Centonar. Dolabrar. Scalarior. L. D. D. C.

SCALARIUM, ii, n. Scalaria dicuntur viæ in amphitheatro, per quas gradibus in cuneos ascenditur. *Vitruv. l. 5. cap. 6. ad fin.* ¶ *Inscript. funebr.* apud *Murator. pag. 1752. n. 2.* . . . hoc loco usque ad scalaria ollæ numero LXVIII.

SCALENUS, a, um, σκαληνός, inæqualis. Dicitur de triangulo, cujus omnia latera sunt inter se inæqualia. *Auson. in præfat. ad Centon. nuptial. seu Edyll. 13.* Isosceles, vel isopleura, orthogonia quoque, vel scalena.

SCALMUS, i, m. *scarmo*, σκαλμός, lignum, cui remus intra navim alligatur, ut firmius impellat. *Vitruv. l. 10. c. 8. a med.* Etiam remi circa scalmos strophis religati, cum manibus impelluntur & reducuntur, extremis progredientibus a centro palmis in maris undis, impulsu vehementi protrudunt porrectam navem. *Cic. 1. de Orat. c. 38.* Tu mihi cum in circulo decipiare adversarii stipulatiuncula, ego tibi ullam causam majorem committendam putem? citius hercule is, qui duorum scalmorum naviculam in portu everterit, in Euxino Ponto Argonautarum navem gubernarit. *una barca da due remi.* & *Vellej. l. 2. c. 43.* Quatuor scalmorum navem ingressus, latissimum Adriatici maris trajecit sinum. ¶ Synecdoche est in illo *Cic. 3. Offic. c. 14. a med.* Venit ipse mature: scalmum nullum videt. *h. e.* nullam cymbam.

SCALPELLO, as, a. 1. scalpello resecare. Est *Vegetii l. 1. de re Veterin. c. 26.*

SCALPELLUM, i, n. & Scalpellus, i, m. *lancetta*, *coltellino*, σμίλιον, φλεβοτόμον, parvum scalprum, quo utuntur chirurgi aperiendæ venæ, secandis carnibus. *Cic. pro Sext. c. 65.* Non est ea medicina, cum sanæ parti corporis scalpellum adhibetur. *Cels. l. 2. cap. 10. a med.* Si nervum scalpellus attigit, sequitur nervorum distentio. *& mox.* Si timide scalpellus dimittitur, summam cutem lacerat, neque venam incidit. *Colum. l. 6. c. 32.* Scalpello usque ad vivum resecare & amputare scabiem. *Plin. l. 28. c. 8.* Corii crocodili cinis ex aceto illitus his partibus, quas secari opus sit, sensum omnem scalpelli aufert. *dal taglio.* & *Senec. l. 2. de Ira, cap. 27. a med.* Quorum castigatio sic accipienda est, quomodo scalpellum, & abstinentia, & alia quæ profutura sunt.

SCALPER, pri, m. idem ac scalprum. *Cels. l. 8. c. 3.* Tunc excisorius scalper ab altero foramine ad alterum malleolo adactus, id quod inter utrumque medium est, excidit. *& c. 4. a med.* Scalper ad rimam agendus.

SCALPO, is, psi, ptum, a. 3. *incidere*, *scolpire*, *scavare*, γλύφω, κνάω, cædo, incido, fodio, sculpo. Videtur esse a σκάλλω, fodio. *Varr. sub fin. lib. 5. de L. L.* Quæ in græca lingua putant latina, ut scalpere σκάλλειν (σκάλλειν est a σκάλλω) sternere στορέννυσθαι, lingere λείχεσθαι, ferre φέρειν, &c. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60.* Itaque ad pingendum, ad fingendum, ad scalpendum, ad nervorum eliciendos sonos ac tibiarum, apta manus est admotione digitorum. *Horat. in fin. od. 11. l. 3.* & nostri memorem sepulcro Scalpe querelam. *Plin. l. 36. c. 5.* Et ipsum Phidiam tradunt scalpsisse marmora. *& l. 35. cap. 11. ante med.* Euphranor Isthmiæ marmorea ac scyphos scalpsit. *Id. l. 37. c. 1. a med.* Scalpere Alexandrum in gemma. *& c. 10. ad fin.* scalpere gemmas. *Id. l. 13. c. 7.* Ficus perquam fecundo provento, scalpendo tantum ferreis unguibus. ¶ scabere, fricare, *grattare*, *fregare*. *Juvenal. sat. 9. v. 133.* Qui digito scalpunt uno caput. (V. *Senec. epist. 32. a med.*) *Colum. l. 7. c. 5. ante med. de scabie.* Vitiosum locum pecudes aut morsu scalpunt, aut arbori adfricant. *Sueton. in Domit. c. 18.* Exulceratam verrucam vehementius scalpere. *Plin. l. 9. c. 43.* Pisces attritu petræ scalpentes pruritum. *Id. l. 30. c. 4.* Penna vulturis si scalpantur dentes, acidum halitum faciunt. *Id. l. 28. c. 5.* Palmam alterna manu scalpere. ¶ Leviter fodere. *Horat. l. 1. sat. 8. v. 28.* scalpere terram unguibus. Adde *Pallad.* in *Scalptas.* ¶ Translate *Pers. sat. 1. v. 20.* cum carmina lumbum Intrant, & tremulo scalpuntur ubi intima versu. *h. e.* titillantur. ¶ Scalpere alicui nates, *Pompon.* apud *Non. c. 12. n. 39.* *h. e.* virgis cædere.

SCALPRATUS, a, um, κολαπτηροειδής, ad similitudinem scalpri formatus, ut Ferramentum scalpratum, quo opus est ad castrandos apum alveos. *Colum. l. 9. c. 13. a med.*

SCALPRUM, i, n. σμίλη, κολαπτήρ, ferramentum, quo aliquid inciditur: a *scalpo*. Varii hoc artifices utuntur, sutores, lapicidæ, agricolæ, chirurgi, &c. De scalpro sutorio. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 106.* Si scalpra & formas non sutor (*emat*) nautica vela Aversus mercaturis, delirus & amens Undique dicatur. *coltello*, *falcetto da calzolajo.* Lapicidarum. *Liv. l. 27. c. 49.* Elephanti ab ipsis rectoribus interfecti. fabrile scalprum cum malleo habebant: id ubi sævire belluæ cœperant, magister inter aures positum quanto maximo poterat ictu adigebat. *scarpello.* Agricolarum. *Plin. l. 17. c. 18.* Cato oleam ficumque sic inseri jussit: cortices scalpro excidi quatuor digitorum longitudine. *falciuola*, *falcino*. & *Colum. l. 4. c. 25.* scalprum vocat eam partem falcis vinitoriæ quæ a flexu procurrit: qua utuntur cum allevare quid volunt. *Pallad. in Februar. tit. 25. ante med.* Vermes si plures circa arborem sunt, æreo scalpro semel rasi, &c. Chirurgorum. *Cels. l. 8. c. 4.* Scalpro decadere. *& ibid. circa med.* Ad manum scalprumque venire. *& ibid.* scalpro plano excidere. *lancetta.* V. *Scalper.* De cultello, quo exditur calamus scribendi causa, *temperatojo*, *temperino*; *Tacit. 5. Ann. c. 8.* Petito per speciem studiorum scalpro, levem ictum venis intulit. *Sueton. in Vitell. c. 2.* Scalpro librario venas sibi incidit.

SCALPTOR, oris, m. *incisore*, *scultore*, κολαπτής, qui scalpit, ut Scalptor gemmarum. *Plin. lib. 37. cap. 4. ad fin.* Expetuntur a scalptoribus, ferroque includuntur. *Id. l. 36. c. 6.* Scalptores marmorum. Adde *l. 2. c. 13. circa med.* & *Vellej. l. 1. c. penult.*

SCALPTORIUS, a, um, ad scalpendum pertinens. Absolute *scalptorium* est instrumentum instar manus ad scalpendas scapulas prurientes. Legitur in titulo *epigr. 83. l. 14.* apud *Martial.* quod sic habet: Defendet manus hæc scapulas, mordente molesto Pulice, vel si quid pulice sordidius.

SCALPTURA, æ, f. *scoltura*, γλυφή, scalpendi actio. *Plin. l. 37. c. 7. ad fin.* Omnia autem hæc genera scalpturæ contumaciter resistunt. *Id. ibid. c. 10. post. med.* Gemmæ, quæ ad ectypas scalpturas aptantur. *Sueton. in Galb. c. 10.* Scalptura gemmæ victoriam cum tropæo exprimens. ¶ Res ipsa scalptura formata. *Vitruv. l. 4. c. 1.* Zophori scalpturis ornati.

SCALPTURATUS, a, um, variis scalpturis ornatus, ut Scalpturatum pavimentum, variis lapidibus, & variis scalptis elaboratum. *Plin. l. 36. c. 25.* Romæ scalpturatum, in Jovis Capitolini æde primum factum est post tertium Punicum bellum initum.

SCALPTURIGO, & rectius Scalpurigo, iginis, f. titillatio, & voluptas,

ptus, quæ in cute prurient scalpenda nascitur. *Solin. c. 32 (al. 45.) circa med.* Trochilos avis os belluæ paulatim scalpit, & sensim scalpurigine blandiente aditum sibi in usque fauces facit.

SCALPTURIO, is, a. 4. *raspare*, idem quod scalpo: & speciatim dicitur de gallinis, cum terram frequentibus ictibus percutiunt ad quærendum cibum. *Plaut. Aulul. 3. 4. 8.* Ubi erat hæc defossa, occepit ibi gallus gallinaceus scalpturire unguibus. Al. leg. *scalpurire* eodem sensu: inter quos est *Non. c. 2. n. 789.*

SCALPTUS, a, um, *sculto, scolpito*, scalptus. *Cic. 4. Acad. c. 31.* E saxo scalptus. *Alii leg.* sculptus. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 22.* Quid scalptum infabre, quid fusum durius esset. *Al. leg.* sculptum. *Vitruv. l. 2. c. 7. a med.* Flores, & acanthi eleganter scalpti. *Pallad. in Septembr. tit. 20.* Si prata vetera muscus obduxerit, abradendus est, & scalptis eisdem locis fœni spargenda sunt semina. *h. e.* abrasis, sarculatis, sarritis, leviter fossis.

SCALPURIO. V. *Scalpturio*.

SCAMANDER, i, m. *Scamandro*, Σκάμανδρος, fl. Mysiæ in Asia apud Hellespontum, qui ex Ida monte profluit, ac in Hellespontum exit. Antea Xanthus dicebatur, teste *Vibio Sequest.* ex *Homero*, qui eum ab hominibus quidem Scamandrum, a diis vero Xanthum vocari ait, sua mente vetustiorem appellationem diis, recentiorem hominibus assignans. Sed apud *Plinium l. 5. c. 30.* a Xantho diversus est. *Id. ibid.* Scamander fluvius navigabilis. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 357.* Testis erit magnis virtutibus unda Scamandri.

SCAMBUS, a, um, *chi ha le gambe storte, strambo*, σκαμβός, qui pravis & variis est cruribus, varus, valgus. *Sueton. in Oth. c. ult.* Fuisse traditur & modicæ staturæ, & male pedatus, scambusque. *Gloss. vet.* Σκαμβός, scaurus, valgus, curvus.

SCAMILLUS, i, m. diminut. a scamnum, *picciol gradino*. Scamilli impares, apud *Vitruv. l. 3. c. 3. & l. 5. c. 9.* videntur esse quidam velati parvi gradus in stylobatis columnarum, qui veluti parvam scalam, unus post alium decrescendo efficiunt, *gradini ne' piedestalli delle colonne*, vel *piedestalli risaltati*. V. de his opusculum *Bernardini Baldi*, in quo rem totam satis implicatam variis conjecturis, & figuris luculenter illustrat.

SCAMMA, atis, n. σκάμμα, spatium in arena, seu stadio, linea vel fossa conclusum, extra quod certantibus progredi non licet: a σκάπτω, fodio: quia locus cavatus est, & depressus. Aliis est ipsa fossa, qua illud spatium concluditur. *Hieronym. in l. advers. Joann. Hierosolym. ante med.* Cur tu, omissis super quibus pugna est, de scammate & loco certaminis egrediens, in peregrinis & longe alienis disputationibus immoraris? *Paulin. epist. 2. (al. 24.) ad Sever. ad fin.* Noli interim, dum in scammata sumus, alta pro nobis sapere, aut loqui: *Cæl. Aurel. Tard. l. 2. c. 1. ad fin.* Deambulatio in arenæ spatio, quod appellant scamma. *Tertull. ad Martyr. c. 3. a med.* Epistates vester Christus Jesus, qui vos spiritu unxit, & ad hoc scamma produxit. *h. e.* ad hoc certamen.

SCAMMELLUM, i, n. parvum scamnum, ut *Priscian. l. 3. pag. 613. extr. Putsch.* docet. *Apul. in fragm. ibid.* Verum infima scammellorum objice saltæ fores. Al. leg. *scamnellum*. alii *scamillum*.

SCAMMONIA, æ, f. *scammonea*, σκαμμωνία, herba ab radice ramosa, pinguibus foliis, triangulis albis, radice crassa, madida, nauseosa. Nascitur pingui & albo solo; radix circa Canis ortum excavatur, ut in ipsa confluat succus (quod scammonium dicitur) qui sole siccatus digeritur in pastillos, habetque varios in medicina usus: ipsa quoque herba, ejusque radix ischiadicis prodest, & panis, &c. *Plin. l. 26. c. 8. ante med. & sub fin. & c. 9.* ¶ Dicitur & *scammonea*. *Id. l. 25. c. 5. a med. & scammoneam. Cato R. R. c. 157. a med.*

SCAMMONITES, æ, m. vinum factitium ex scammoniæ succo. *Plin. l. 14. c. 16. ad fin.*

SCAMMONIUM. V. in *Scammonia*.

SCAMNATUS AGER. V. *Strigatus*.

SCAMNULUM, li, n. parvum scamnum. Agnoscitur a *Diomed. l. 1. pag. 312. Putsch.*

SCAMNUM, i, n. *gradino da salire, banchina, predella*, βάθρον, ὑποπόδιον, gradus ligneus, qui lecto apponitur scandendi causa: aut fulciendorum pedum, dum sedemus. *Varr. l. 4. de L. L. c. 35. sub fin.* Quis simplici scansione scandebant in lectum non altum, scabellum: in altiorem, scamnum. *Ovid. 2. de art. am. v. 211.* Nec dubita tereti scamnum producere lecto: Et tenero soleam deme, vel adde pedi. *Id. l. 1. v. 162.* Et cava sub tenerum scamna dedisse pedem. *Sedens in Circo.* ¶ Item θρᾶνος, *panca, sedile, scanno*, subsellium, sedile: a similitudine. *Ovid. 6. Fastor. v. 303.* Ante focos olim longis considere scamnis Mos erat. *Cels. lib. 2. c. 15.* Gestationum lenissima est navi vel in portu, vel in flumine; vel lectica, aut scamno: acrior vehiculo; vehementior in alto mari navi. *Martial. l. 5. epigr. 42.* sedere in scamnis equitum. ¶ Hinc in arboribus *scamna* sunt rami crassiores in longitudinem diffusi, & sedilium usum præbentes. *Plin. l. 12. c. 1. a med.* Gajus Princeps in Veliterno rure miratus unius platani tabulata, laxeque ramorum trabibus scamna patula, & in ea epulatus, quindecim convivarum ac ministerii capaci triclinio. *Id. l. 17. c. 23.* Ulmus detruncata a medio in ramorum scamna digeritur. *& ibid. circa med.* Palmites primo anno imis ingenerantur scamnis, ac per singulos annos ad superiora scandunt. ¶ In agris *scamnum* dicitur gleba terræ grandior non proscissa. *Colum. l. 2. c. 2. a med.* Bubulcum autem per proscissum ingredi oportet, alternisque versibus obliquum tenere aratrum, & alternis recto planoque sulcare, sed ita, necubi crudum solum & immotum relinquat: quod agricolæ scamnum vocant. *Id. de arbor. c. 12.* Aratrum scamna facit. *Plin. l. 18. c. 19. sub fin.* Scamna inter duos sulcos cruda ne relinquantur. ¶ Item spatium terræ ligonibus non fossæ, inter duas scrobes. *Colum. l. 3. c. 13.* Quæ faciant in eadem linea, intermissis totidem pedum scamnis, donec peragant ordinem. ¶ Præterea *scamnum* vocant agrimensores agrum latitudine præcellentem: sicut *strigam*, longitudine. Hinc illa: ager per strigas & scamna divisus, &c. Et: ager per centurias & scamna assignatus. *Var. auct. rei agrar. pag. 46. 125. 198. Goes.* ¶ Translate *scamna regni*, solium & jus regni, *Enn. apud Cicer. l. 1. de Divin. c. 48. extr.*

SCANDALIZATUS, a, um, *scandalizzato*, ad peccandum inductus. *Tertull. l. 5. advers. Marcion. c. 18. sub fin.* Angeli scandalizati in filias hominum.

SCANDALIZO, as, a. 1. *scandalizzare*, σκανδαλίζω, scandalum alicui præbeo, aliquem offendo. *Tertull. de veland. Virgin. c. 3. & de cor. Mil. c. 14.*

SCANDALUM, i, n. *scandalo*, σκάνδαλον, græce significat offendiculum, quod in via ponitur, ut pedem in illud impingendo cadamus. *Prudent. in præfat. Apotheos. v. 47.* Lapis . . . . signum caventi, non caventi scandalum: Hunc sternit, illum dirigit. ¶ Translate ab Ecclesiast. Scriptor. sumitur pro suasione, seu inductione alicujus ad peccandum. *Tertull. de Virg. veland. c. 3. advers. Judæos c. 14. & l. 3. advers. Marcion. c. 1. &c. & Sulpic. Sever. epist. 1. ad Euseb.*

SCANDIANUS, a, um. *Scandiana mala* recensent & laudant *Colum. & Plin.* inter varia malorum genera, ille *l. 5. c. 10. ad fin.* hic *l. 15. c. 14.* item *Varr. l. 1. R. R. c. 59. & Cels. l. 4. c. 19. a med.* Tradit *Plin. ibid.* nomen traxisse a quodam Scandio, sicut Manliana a Manlio, Matiana a Matio, &c. Quare non audiendi, qui ducunt a Scandia insula Oceani Septentrionalis (apud *Plin. l. 4. c. 16.*) unde advecta fuerint.

SCANDIX, icis, f. σκάνδιξ, genus oleris vulgaris apud Ægyptios, alio nomine tragopogon (τραγοπώγων, *h. e.* barba hirci) foliis croco simillimis, longa & dulci radice. *Plin. l. 21. c. 15.* qui ejus varios usus in medicina recenset, *lib. 22. c. 22. circa med.*

SCANDO, dis, scandi, scansum, a. 3. *andare in su, rampicarsi, montare, ascendere*, in altum capio, feror, evehor, ascendo, conscendo. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 49.* Alii vallum manu scandere, alii fossas complere. *Cic. de Senect. c. 6.* Cum alii malos scandant, alii per foros cursent. *Valer. Flacc. l. 8. v. 4.* quascumque per undas Ferre fugam, quamcumque cupit jam scandere puppim. *Propert. l. 3. el. 20. v. 24.* scandere viam. *h. e.* viam acclivem carpere. *Lucan. l. 9. v. 399.* Capitolia curru scanderet. *Plin. l. 14. c. 1.* Scanditur scalis tectum. *& mox.* Vites per ramos populorum procacibus brachiis geniculato cursu scandentes. *Id. l. 13. c. 4.* Palmæ faciles se ad scandendum Orientis populis præbent. *Liv. l. 3. c. 67. extr.* Scandentem in aggerem Volscum hostem nemo submovit. *Ovid. 1. Fast. v. 298.* Inque domus superas scandere cura fuit. *Plin. l. 25. c. 14.* Et in tecta jam silvæ scandunt. *Id. l. 31. c. 1.* Scandunt aquæ in sublima. *Id. l. 18. c. 28. ante med.* Sol scandens ad Aquilonem. *Phædr. l. 2. fab. 4. v. 6.* Feles ad nidum scandit volucris. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Demosthenes scandens in adversum continuabat plurimos versus. *Plin. l. 10. c. 18.* Scandentes in subreptum felium modo. *Tacit. l. 3. Histor. c. 28.* Scandere testudinem. *& c. 71.* per conjuncta ædificia. ¶ Passiva impersonaliter. *Vitruv. l. 10. c. 8.* Ut sine periculo scandatur ad apparatus spectationem. ¶ Translate *Lucret. l. 2. v. 1121.* Paulatimque gradus ætatis scandere adultæ. *avanzare in età*. & *Tacit. 4. Hist. c. 8. a med.* Suaderet Prisco, ne scanderet supra Principem, ne Vespasianum præceptis coerceret. *Auct. Paneg. ad Pison. v. 33.* Scande super titulos, & avitæ laudis honores, Armorumque decus præcede forensibus actis. ¶ *Scandens*, excelsus, altus, se attollens. *Propert. l. 4. el. 1. v. 65.* Scandentes si quis cernet de vallibus arces. *& vers. 123.* Scandentisque arcis consurgit vertice murus. ¶ *Scandere*, inire, salire, inscendere. *Plaut. Pseud. 1. 1. 21.* Ut opinor, quærunt litteræ hæ sibi liberos: alia aliam scandit. ¶ *Scandere versus* apud Grammaticos est per suos pedes metiri. *Diomed. l. 3. Priscian. sup. 12. Æn. l. 1. & 2. &c.* Hinc *Claudian. epigr. 89. in podagrum*. Quæ tibi cum pedibus ratio? quid carmina culpas? Scandere qui nescis, versiculos laceras.

SCANDULACA. V. *Orobanche*.

SCANDULA, æ, f. *assicella, scandola*, σχίδαξ, σχίδιον, καλυμμάτιον, assula, tabella, tenuis lamina ex ligno fissili ad varios usus, & præsertim ad tecta domorum: a *scandendo*, quia in tectis ita disponuntur scandulæ, ut alia aliam scandat. *Plin. l. 16. c. 10.* Scandulæ e robore aptissimæ, mox a glandiferis aliis, fagoque. *Pallad. l. 1. tit. 22.* Ad æstatis temperandum calorem porticus furcis, asseribus & fronde formari debent, quæ vel scandulis, vel tegulis tegantur. *Vitruv. l. 2. c. 1.* Ædificia constituere scandulis robusteis, aut stramentis. *Colum. l. 8. c. 3. a med.* Ab cohorte foriosferus fenestellis scandulæ injungantur, quibus irrepant aves ad requiem nocturnam. *Plin. loc. cit. ante med.* Materies picea ad fissiles scandulas, cupasque, & pauca alia secamenta. *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 42.* Oppidani cupas sevo, pice, scandulis complent, eas ardentes in opera provolvunt. ¶ Scandula contectam fuisse Romam ad Pyrrhi usque bellum, annis CCCCLXX. Cornelius Nepos auctor est, *Plin. l. 16. c. 10.* ¶ Sunt qui putant non a *scandendo*, sed a *scindendo* duci, & *scindula* scribi jubent. quod præter alios placet *Stewech. ad Veget. de re milit. l. 2. c. 23. a med.*

SCANDULARIS, re, ad scandulas pertinens. *Apul. l. 3. Metam.* Tectum scandulare conscendit. Al. leg. *scindulare*. V. vocem præced. in fin.

SCANDULARIUS, ii, m. qui scandulis domos tegit. *Aurel. Arcad. Dig. l. 50. tit. 6. leg. ult.*

SCANSILIS, le, *che si può ascendere facilmente*, ἀνάβατος, qui facile scanditur. *Plin. l. 17. c. 11. a med.* Ficumque sic etiam scansilem fieri. *idest* ita assurgere, & ita provenire, ut scandi facile possit. ¶ *Scansilis annorum lex* dicitur, per quam ad certam ætatem veluti quibusdam annorum gradibus ascendimus. *Plin. l. 7. c. 49.* Ingens turba nascatur, scansili annorum lege occidua, quam climacteras appellant. V. *Censorin. de die nat. c. 14.*

SCANSIO, onis, f. *ascendimento*, ἐπίβασις, actus scandendi, ascensio gradatim facta. *Varr. l. 4. de L. L. c. 35. sub fin.* Simplici scansione scandebant in lectum. ¶ *Scansiones sonorum* apud *Vitruv. l. 6. c. 1. circa med.* sunt eorum elationes de gradu in gradum, *v. gr.* ab ima gravi ad supremam acutam. *innalzamento della voce di grado.* ¶ Apud Grammaticos *scansio* in versibus est eorum mensuratio per pedes. *Beda de Metr. pag. 2368. Putsch.* V. *Scando.*

SCANSORIUS, a, um, ad scandendum pertinens, scandendo aptus. *Vitruv. l. 10. c. 1.* Est autem unum genus (*machinarum*) scansorium, quod græce ἀκροβατικὸν dicitur. *& mox.* Scansosium autem est, cum machinæ ita fuerint collocatæ, ut ad altitudinem tignis statutis, & transversariis colligatis, sine periculo scandatur ad apparatus spectationem.

SCANTIA silva in Campania fuisse dicitur, ubi pascua multa, & vectigal ex his. *Cic. in Bruto, c. 22. Agrar. 1. c. 1. & Agrar. 3. c. ult.* Hinc fortasse Aquæ Scantiæ, quas memorat *Plin. l. 2. c. 107.*

SCANTIANA MALA memorat *Cato R. R. c. 7. & 143.* in doliis condi solita, & *Varr. lib. 1. R. R. cap. 59.* quæ a quodam Scantio cultore, aut inventore dicta videntur: vel a silva Scantia. Idem dic de Scantiana vite, quæ eadem est cum Amminea. *Plin. lib. 14. c. 4.*

SCANTINIA LEX, lata in τοὺς παιδεραστὰς καὶ παιδοφθόρους, pœna decem millium æris statuta, ut colligitur ex *Quintil. l. 4. c. 2. a med. & l. 7. c. 4. sub fin.* auctorem habuisse creditur C. vel P. Scantinium Aricinum trib. pleb. memoraturque a *Cal. ad Cicer. Fam. 8. ep. 12. & 14. Sueton. in Domit. c. 8. Juvenal. sat. 2. v. 44. Tertull. de Monogam. c. 12.* & *Prudent.* περὶ στεφ. 14. *de S. Romano, v. 204.* Aricinum fuisse, qui eam tulerit, habes ex *Cicer. Phil. 3. c. 6. a med.* Refert *Valer. Max. l. 6. c. 1. n. 7.* ea damnatum esse C. Scantinium Capitolin. trib. plebis, die dicta a M. Claudio Marcello Ædili Curuli, quod filium suum de stupro appellasset. Quare non a latore, sed a damnato nomen traxisse quidam putant. Sub Imperatorib. Christianis capitalis pœna hujusmodi reis imposita est, ut apparet ex *leg. 31. Impp. Constantin.* & *Constant. l. 9. Cod. tit. 9.* Non solum autem auctores criminis, sed & ipsi παθικοὶ, & impudici lubentes hac lege puniebantur, ut est apud *Auson. epigr. 89.* & fortasse etiam *Juvenal. loc. cit.* ¶ Secundam syllabam hic producit *loc. cit.* citari Ante omnes debet Scantinia. Corripit *Auson. epigr. 89.* Scantiniam metuens non metuit Titiam. ¶ Legitur & *Scatinia*, & *Statinius.*

SCAPHA, æ, f. *barchetta, battello, schifo, palischermo*, ἐφολκὶς, σκάφη, exigua navicula, qualea sunt, quæ in majoribus navibus circumvehuntur, vel eas pone sequuntur, item quibus utimur ad piscandum, a σκάπτω, fodio, quia primum ex prægrandi arbore cœptæ sunt excavari. *Cic. 2. de Invent. c. 51.* Usque adeo, ut dominus navis, cum idem gubernator esset, in scapham confugeret. *Justin. l. 2. c. 13.* Ubi solutum pontem hibernis tempestatibus offendit, piscatoria scapha trepidus trajecit. *Horat. in fin. od. 29. l. 3.* Tum me biremis præsidio scaphæ Tutum per Ægæos tumultus Aura ferat. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 13. n. 11.* Tot scaphæ, quas ad ostia cum paucis fidis percontatum miserat. Adde *Petron. in Satyr. c. 102.* & *Plaut. Rud. 1. 2. 74.*

SCAPHARIUS, ii, m. qui scaphis navigando negotiatur. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 257. n. 12. & 258. n. 1.* & *Reines. class. 3. n. 26.* Scapharii, qui Juliæ Romulæ negotiantur. Adde aliam apud *Murator. pag. 1050. n. 3.* ubi Scapharii Hispalenses.

SCAPHE, es, f. & Scaphium, ii, n. *quadrante*, σκαφὴ, σκαφίον, vas concavum, in cujus medio stilus infixus solis umbra horas indicat. *Martian. Capell. l. 6. pag. 194.* Scaphia dicuntur rotunda ex ære vasa, quæ horarum ductus stili in medio fundo sui proceritate discriminant: qui stilus gnomon appellatur. *Vitruv. l. & c. 9.* Scaphen, sive hemisphærium Aristarchus Samius invenisse dicitur. ¶ Præterea *scaphium* est vas, quo corporis excrementa excipiuntur, lasanum, *pitale, cantero*, σκαφίον. Quidam putant esse mulierum, & lasanum *virorum*: quia reponitur a *Polluce l. 10. c. 3.* inter vasa muliebria. *Martial. l. 11. epigr. 12.* Te potare decet gemma, qui Mentora frangis In scaphium mœchæ, Sardanapale, tuæ. *Ulpian. Dig. l. 34. tit. 2. leg. 28. sub fin.* Argento legato, non puto ventris causa habita scaphia contineri. *Juvenal. sat. 6. v. 263.* Et ride, scaphium positis cum sumitur armis. Sunt qui hic intelligunt quoddam muliebre ornamentum capitis, *cuffia*: sunt qui ligonem: a σκάπτω, fodio. ¶ Item vasis potorii genus, figura oblonga in scaphæ similitudinem. *Plaut. Stich. 5. 4. 11.* Quibus divitiæ domi sunt, scaphio, & cantharis, batiolis bibunt: at nos nostro Samiolo poterio, &c. *Cic. Verr. 6. c. 17.* A pupillo Hejo scaphia cum emblematis utrum empta esse dicis, an confiteris accepta? ¶ De quocumque vase concavo, *Vitruv. l. 8. c. 1. a med.* Fodiatur locus pedes quinque, in eoque collocetur scaphium æneum, aut plumbeum, aut pelvis, &c. *Lucret. l. 6. v. 1043.* Et ramenta simul ferri furere intus ahenis In scaphiis.

SCAPHIUM. V. in voce præced.

SCAPHULA, æ, f. parva scapha. *Veget. l. 3. rei milit. c. 7. a med.* Monoxylos, hoc est paulo latiores scaphulas ex singulis trabibus excavatas carpentis secum portet exercitus. *Paulin. Nolan. ep. 49. (al. 36.) sect. 1.* Nautæ exterriti scaphulam demiserunt.

SCAPHUM, i, n. σκάφος τὸ, idem quod scaphium, seu vas quoddam concavum. *Vitruv. l. 9. c. 9. ante med.* Per id cavum influens aqua sublevat scaphum inversum, quod ab artificibus phellos, sive tympanum dicitur.

SCAPRES apud *Non. c. 2. n. 769.* V. *Scabres.*

SCAPTENSULA, locus ubi argentum effoditur, in Macedonia: ita dictus a fodiendo, quod est græce σκάπτειν. Lucretius (*l. 6. v. 810.*) Quales exspiret Scaptensula subter odores. Hæc *Festus.*

SCAPTIA TRIBUS, una ex XXXV. Tribubus Romanorum: ita dicta a Scaptia urbe Latii inter Soram, & Fabrateriam, quam Pedani incoluerunt. Facta est anno Urbis CCCCXXI. *Plin. l. 3. c. 5. Fest.* & *Liv. l. 8. c. 17. sub fin. Inscript.* apud *Gruter. pag. 557. n. 1.* L. Pinario L. F. Scaptia Materno, &c. *Alia pag. 537. n. 3.* C. Cispius C. F. Scapt. Severus, &c. *Alia pag. 445.* L. Acilius P. F. Sca. Decurio sibi & P. Acilio, &c. ¶ Scaptia pubes, *h. e.* ejus oppidi juventus, memoratur a *Sil. l. 8. v. 397.*

SCAPTIENSIS, se, ad Scaptiam oppidum aut Tribum pertinens. *Sueton. in Aug. c. 40.* Fabianis & Scaptiensibus tribulibus suis die comitiorum nummos dividebat.

SCAPULÆ, arum, f. *spalle, omeri*, συνωμίαι, ὦμοι, idem quod humeri, vel potius superior dorsi pars, qua onera gestantur, humeris, & summis dorsi vertebris constans, inter cervicem & scutula operta. *Cels. l. 8. c. 1. a med.* Rursus a cervice duo ossa lata utrinque ad scapulas tendunt; nostri scutula operta, ὠμοπλάτας Græci nominant. *Plin. l. 30. c. 14.* Vermes terreni illiti, ne cervicis scapularumque nervi doleant, præstant. *Id. l. 21. c. 21.* Si lateris dolor sit, aut inter scapulas, aut in thorace. *Martial. l. 6. epigr. 59.* Tollere lacernas de scapulis. *Ovid. 3. de art. am. v. 273.* Conveniunt tenues scapulis analectrides altis. ¶ Sæpe latius accipiuntur pro toto tergo. *Plaut. Asin. 2. 2. 49.* Mirabar, quod dudum scapulæ gestibant mihi, hariolari quæ occœperant, sibi esse in mundo malum. *h. e.* præsentiebant virgas paratas tergo imminere. Sunt hæc verba servi metuentis verbera. Sic *Cas. 5. 3. 14.* Salus nulla est scapulis, si domum redeo. *& Truc. 4. 3. 19.* Jam livorem tute scapulis concinnas tuis. *Senec. 3. de Ira, c. 12.* scapulas præbere verberibus. *Terent. Phorm. 1. 2. 26.* Seni fidelis dum sum, scapulas perdidi. *Fest. in Pro.* Pro scapulis cum dicit Cato, significat pro injuria verberum. nam complures leges erant in cives rogatæ, quibus sanciebatur pœna verberum. His significat prohibuisse multos suos cives, in ea oratione, quæ est contra M. Cœlium: Si hostem percussi, sæpe incolumis abii: præterea pro republica, pro scapulis, atque ærario multum reipublicæ profui. Hæc *Festus.* ¶ Scapulas tegere a *Sen. ep. 64. a med.* dictum est pro utcumque amiciri, *coprirsi, vestirsi. & ep. 17.* ventri & scapulis suum reddere: *h. e.* victu vestituque, quantum satis est, sibi consulere. ¶ Dicuntur & de bestiis, & armos significant, *h. e.* eam partem corporis, ubi cervix desinit, dorsum incipit. *Varr.* de equis, *l. 2. R. R. c. 7.* Humeris latis, ventre modico, lumbis pressis, scapulis latis, spina maxime duplici (*humeros* ossa lata, quæ sunt supra crura anteriora: *scapulas*, quod supra humeros est, & dorsi initium facit, intelligere videtur. Nisi malis τὸ *scapulis latis* adscititium esse.) *Calpurn. ad Nemesian. Ecl. 7. v. 60.* Vidimus & tauros, quibus aut cervice levata Deformis scapulis torus eminet. *Plin.* de locustis, *l. 11. c. 29. ad fin.* Vox earum proficisci ab occipitio videtur. Eo loco in commissura scapularum habere quasi dentes existimantur, eosque inter se terendo stridorem edere. *Apul. de asino l. 4. Metam.* A meis jam quassis scapulis abegisset. *h. e.* a tergo meo. ¶ Translate *Vitruv. l. 10. c. 3.* Retinacula supra scapulas machinæ longe disponantur. *h. e.* in superiori parte. *Tertull. de Pall. c. 2.* montium scapulas dixit, *h. e.* latera a vertice declivia. Sic dorsum montis *Cæs. Liv.* & alii. ¶ In singulari num. Scapula fuit cognomen Romanum in gente Cornelia, ut P. Cornelius Scapula, apud *Liv. l. 8. c. 22.*

SCAPULANUS, a, um, ad Scapulam pertinens, quod est nomen viri proprium: ut Scapulani horti, *Cic. Attic. l. 12. ep. 40. ad fin.*

SCAPUS, pi, m. *fusto, gambo*, καυλὸς, σκῆπτον, proprie est caulis rectus in herbis in columnæ modum. *Varr. l. 1. de R. R. c. 31. de vicia.* Ad scapum lupini, aliumve quem, ut hæreat, solet vinciri. *Colum. l. 9. c. 4.* Scapus asphodeli. *Plin. l. 18. c. 20. circa med.* Inventus est jam & scapus unus centum fabis onustus. ¶ Dicitur etiam de tenui illo, lignosoque ramusculo, e quo uvarum acini dependent. *Varr. de R. R. lib. 1. c. 54.* Quæ calcatæ uvæ erunt, earum scapi cum folliculis subjiciendi sub prelum. Al. leg. *scopi.* ¶ Translate dicitur de corpore columnæ, seu stylo, & veluti virga, idest de eo, quod interjacet inter basim, sive spiram, & capitulum. *Vitruv. lib. 3. c. 3.* In summis columnarum scapis. *& ibid.* Imus columnæ scapus. Adde *cap. 2.* & alibi. ¶ Item de stilo transverso libræ, vel stateræ, *l'asta. Fest. in Agina.* Agina est, quo inseritur scapus trutinæ, *Id. in Librile.* Librile, scapus libræ. ¶ Item de trunco, seu corpore candelabri, *il fusto. Plin. l. 34. c. 3.* Privatim Ægina candelabrorum superficiem dumtaxat elaboravit, sicut Tarentum scapos. ¶ Item de instrumento textoris, cujus pulsu tela coarctatur, & densatur: *Senec. ep. 90. circa med.* spatham appellat. *Lucret. l. 5. v. 1352.* Insilia, ac fusi, & radii, scapique sonantes. Sunt qui hic juga intelligunt, quibus & stamen, & tela involvitur: quod sane aptius esset, quia scapo jugum similius est, quam instrumentum quo tela pulsando densatur: verum τὸ *sonantes* magis huic, quam jugo convenit. ¶ Item de ligno crassiore in valvis: *h. e.* de regulis quibusdam, quibus forium ornamenta præcinguntur. *Vitruv. l. 4. c. 6. a med.* Fores ita compingantur, uti

sca-

scapi cardinales sint ex altitudine luminis totius duodecima parte: inter duos scapos tympana ex duodecim partibus habeant ternas partes. & mox. Scaporum latitudines fiant impagis dimidia parte. V. Bald. in Lex. Vitruv. ¶ Item in scalis ædium fixis, de ea parte, quæ subjecta & inclinata gradus ipsos sustinet: quia sicut in plantis scapus ramos fert, ita in scalis gradus. Vitruv. l. 9. c. 2. sub fin. Si altitudo contignationis, ab summa coaxatione ad imum libramentum, divisa fuerit in partes tres, erit earum quinque in scalis scaporum justa longitudine inclinatio. Nam quam magnæ fuerint, inter contignationem & imum libramentum, altitudinis partes tres, quatuor a perpendiculo recedant, & ibi collocentur interiores calces scaporum. V. Bald. ibid. Sunt qui putant scapos scalarum esse duo tigna foraminibus pertusa, in quæ transversi bacilli graduum inseri sunt: quod certe in scalis mobilibus, v. gr. gallinariis, commode intelligitur. ¶ Denique scapus chartarum est coetus earum numerus simul complicatarum, *un quinterno*, τόμος βιβλίων: fortasse quia olim in volumen (*in rotola*) convolvebantur. Plin. l. 13. c. 12. Siccantur sole plagulæ, atque inter se junguntur, nunquam plures scapo, quam vicenæ. Adde Varron. apud Non. c. 2. n. 759.

SCARABÆUS, i, m. *scarafaggio*, σκαράβειος, κάνθαρος, insecti genus tenues habens & fragiles pennas, & ob id crusta superveniente tectas. His negatus aculeus: sed in quodam genere eorum grandi, cornua prælonga, bisulcis dentata forcipibus in cacumine, cum libuit, ad morsum coeuntibus, infantium etiam remediis ex cervice suspenduntur. Lucanos vocat hos Nigidius. Aliud rursus eorum genus, qui e fimo ingentes pilas aversi pedibus volutant, parvosque in iis contra rigorem hiemis vermiculos fetus sui nidulantur. Volitant alii magno cum murmure ac mugitu. Alii focos & prata crebris foraminibus excavant, nocturno stridore vocales. Hæc Plin. l. 11. c. 28. qui l. 30. c. 11. circa med. tradit, Ægypti magnam partem scarabæos inter numina colere. Auson. epigr. 70. Non caper, aut aries, sed scarabeus erit. ¶ Scribitur & *scarabeus*.

SCARIFICATIO, onis, f. *graffiamento*, *scalfittura*, *scarnamento*, σχάσις, actus scarificandi, apertio facta tenui vulnere, ut sanguis emittatur. Colum. l. 6. c. 12. Si sanguis adhuc supra ungulas in cruribus est, assidua scarificatione discutitur. & cap. 17. Scarificatio ferro facta. ¶ Dicitur etiam de levi vulneratione, qua arborum cortex aperitur. Plin. l. 13. c. 27. Interim est & scarificatio quædam in remediis, cum macie corticis et ægritudine astringente se, justoque plus vitalia arborum comprimente, exactam falcis aciem utraque manu imprimentes, perpetuis incisuris deducunt, ac veluti cutem laxant. ¶ De levi aratione. Plin. l. 18. c. 16. Fœnum græcum scarificatione seritur, non altiore quatuor digitorum sulco.

SCARIFICATUS, a, um, *scarnato*, *graffiato*. Plin. l. 32. c. 7. a med. Dentium dolores sedentur ossibus draconis marini scarificatis gingivis.

SCARIFICO, as, n. 1. σκαριφάομαι, ἀποσχάζω, ἐπιξέω, est leviter in superficie radere, scalpello aperire, leviter vulnerare, quo aliquid facilius exeat. Plin. l. 30. c. 7. a med. Pastinacæ quoque radio scarificare gingivas est in dolore utilissimum. Colum. l. 12. c. 55. Intritam ad medium mortarium convertito & comprimito manu plana: deinde cum compresseris, scarificato. h. e. variis in locis pertundito, quasique lacerato. ¶ *Scarificare dolorem* est scarificando dolorem expellere. Plin. l. 28. c. 11. sub fin. Hoc scarificari dolorem demonstrant. ¶ Pro *scarifico* in multis MSS. Plinii, Colum. & alior. teste Voss. Salmas. Harduino legitur *scarifo*, & *scarifatus*. Sic Glossæ vet. Scarifo, χαράσσω, κατακνίζω. Et: Scarifat, κατακνίζει, κατασχίζει, κατασχαράσσει. Porro *scarifo* græcum est, σκαριφῶ. σκαριφέω: a σκάριφος, stilus.

SCARIFIO, is, pro passivo *scarifor* singulare est apud Scribon. Larg. compos. 262. ubi est: Lumbi leniter scarifiant.

SCARITIS, is, f. gemma scari colore. Plin. l. 37. c. 11.

SCARROSUS. V. *Squarrosus*.

SCARUS, i, m. σκάρος, piscis nobilissimi genus, de quo Plin. l. 9. c. 17. Nunc scaro datur principatus, qui solus piscium dicitur ruminare, herbisque vesci, non aliis piscibus, mari Carpathio maxime frequens. Promontorium Troadis Lecton sponte nunquam transit. Inde advectos, Tiberio Claudio principe, Optatus Elipertius (Macrob. idem narrans l. 2. Saturn. c. 12. habet *Octavius præfectus class.* contra omnes MSS. *Harduini*) præfectus classis inter Ostiensem & Campaniæ oram sparsos disseminavit, &c. *Festus in Pollucere* docet, licuisse pollucere diis omnes pisces, quibus est squama, præter scarum; quia scilicet admodum carus erat, & gravioris impendii. Plin. l. 32. c. 2. ex Ovid. in Halieut. v. 11. tradit, inclusum nassis non fronte erumpere, nec infestis viminibus caput inserere, sed aversum caudæ ictibus crebris laxare fores, atque ita retrorsum erumpere. Ovid. ibid. v. 119. Et scarus epastas solus qui ruminat herbas. Horat. l. 2. sat. 2. v. 21. pinguem vitiis albumque neque ostrea, Nec scarus, aut poterit peregrina juvare lagois. Martial. l. 13. epigr. 84. Hic scarus, æquoreis qui venit obesus ab undis, Visceribus bonus est; cetera vile sapit. ¶ Primam producit Enn. apud Apul. in Apolog. et quid Scarum præterii, cerebrum Jovi pæne supremi? Ubi *cerebrum Jovis* vocat propter suavitatem cibi. Διὸς ἐγκέφαλον dicunt Persæ (teste Suida) proverbialiter epulas exquisitas.

SCASOR, oris, m. Inscript. apud Reines. class. 9. n. 66. & apud Murator. pag. 1046. n. 6. M. Ulpius Aug. Lib. Pioemus ex domo Aug. scasor, & Julia Chelido contubern. ejus, &c. Imp. Constantin. lib. 13. Cod. Theodos. tit. 4. leg. 2. Barbaricarii, scasores, pictores, sculptores, diatretarii, &c. Quidam mallent legi *scator*: alii *scansor*, qui in Glossis exponitur καταστρωτής, h. e. qui pavimenta ster-

nit, vel qui equum sternit, & parat domino ad ascendendum: vel denique qui circa gradus scalarum, per quos scanditur, est occupatus. Divinent alii.

SCATEBRA, æ, f. *sorgente*, *scaturigine*, πίδαξ, πηγή, eruptio aquæ scaturientis, & ipse locus, ubi erumpit: a *scateo*, ut latebra a lateo. Virg. 1. Georg. v. 109. unda cadens raucum per levia murmur Saxa ciet, scatebrisque arentia temperat arva. Plin. l. 3. c. 5. Mons opacus, nemorosus, & scatebris fontium riguus. Id. l. 31. c. 10. Scatebra fonticuli semper emicans.

SCATEO, es, n. 2. & aliquando Scato, is, n. 3. *abbondare*, *sgorgare*, *a mandar fuori in copia*, βλύζω, βρύζω, est ita plenum esse, & abundare, ut effluat & large effluat exsiliatque quod intus est. Vetus Poeta apud Cicer. 1. Tuscul. c. 28. Fontes scatere, herbis prata convestirier. Lucret. l. 5. v. 397. & 950. Largifluum fontem scatere, atque erumpere flumen. ¶ Cum ablativo aut genitivo rei, quæ implet & erumpit. Plaut. Aulul. 3. 6. 22. Quæ mihi interbibere sola, si vino scatat, Corinthiensem fontem Pirenem potest. *se scorresse vino*. & Colum. l. 6. c. 16. Solent etiam neglecta ulcera scatere vermibus. *empirsi*, *e mandar fuori*. & Horat. l. 3. od. 27. v. 26. scatentem belluis pontum. Lucret. l. 5. v. 40. ita ad satietatem terra ferarum Nunc etiam scatit. *abbonda*. & lib. 6. v. 890. fons, dulcis aquai Qui scatit. Plin. l. 3. c. 3. sub fin. Metallis tota ferme Hispania scatet. Id. l. 16. c. 32. extr. Tarracina silvis nucum scatet. Id. l. 19. c. 8. in fin. Serpyllo & sisymbrio montes plerique scatent. Id. l. 6. c. 20. Populi tigri fere scatentes. Pompon. lib. 1. c. 9. Nilus scatet piscibus. ¶ Ipsa etiam res, quæ abundat & erumpit, *scatere* dicitur. Lucret. l. 6. v. 896. de igne. Et scatere illa foras in stuppam semina. Plin. l. 8. c. penult. Cuniculi scatent in Hispania, Balearibusque. Adde lib. 2. c. 108. ¶ Translate Plin. l. 17. c. 25. Ostentis Aristandri volumen scatet. Id. l. 22. c. 13. Urtica plurimis scatet remediis. Gell. l. 1. c. 15. Videas quosdam sic scatere verbis, ut, &c. Id. l. 17. c. 8. Puer festivissimis argutiis scatens. Id. l. 1. c. 17. Uxor morosa irarum & molestiarum muliebrium per diem perque noctem scatebat. Al. leg. satagebat. Plaut. Pers. 2. 1. 9. Amas pol misera: id tuus scatet animus. Ego istuc placidum tibi ut sit, faciam. h. e. æstuat, ebullit, fervet, quasi ulcus vermibus. ¶ Præteritum *scatui* analogia defenditur, ut *patui*, *latui*, &c.

SCATINIA. V. *Scantinia*.

SCATO, is. V. *Scateo*.

SCATURIGINOSUS, a, um, *pieno di scaturigini*, πιδακώδης, scaturiginibus abundans, irriguus, uliginosus. Colum. l. 3. c. 8. ad fin. Creta ex toto repudianda est, magis etiam scaturiginosa, & in qua semper uligo consistit.

SCATURIGO, iginis, f. *zampillo*, *sorgente*, *fontanella*, *scaturigine*, πίδαξ, locus unde aqua scaturit, scatebra, fonticulus. Colum. l. 3. c. 13. a med. Si scaturigo palustris plus quam sesquipedem prohibeat infodere. Plin. l. 31. c. 3. ad fin. In terra nigra scaturigines non fere sunt perennes. Frontin. de aquæduct. artic. 10. Signino circumjecto continendarum scaturiginum causa. ¶ Scribitur & *scaturrigo*.

SCATURIO, iris, n. 4. *zampillare*, *spicciare*, *scaturire*, *sorgere*, βλύζω, scateo, perfluo, effluo, emitto: & dicitur fere de aquis. Senec. l. 3. quæst. nat. c. penult. a med. Solum omne aquas reddet, summi scaturient montes. Colum. l. 3. c. 1. ad fin. Solum modice roscidum, quod fontibus non in summo, sed in profundo terræ scaturiat. Pallad. l. 1. tit. 33. extr. Limus, quem scaturiens aqua, vel fluvii incrementa respuerint. Auct. Priap. carm. 46. vermiculis scaturientes. ¶ Translate Cæl. ad Cicer. ep. 4. l. 8. Fam. Curio totus, ut nunc est, hoc scaturit. h. e. præ se fert, jactat, effundit. Sunt qui aliter leg. Prudent. περὶ στεφ. 14. de S. Romano, v. 551. Verbositatis ipse rumpatur locus, Scaturientes perdat ut loquacitas Sermonis auras, perforatis follibus. h. e. auras effluentes e buccis. ¶ Scribitur & *scaturrio*.

SCATURIX, icis, f. scaturigo, scatebra. Varr. apud Non. c. 2. n. 794. ubi al. leg. *scaturex*.

SCAURIANUS, a, um, ad Scaurum pertinens, cognomen Romanum, de quo in voce *Scaurus*, ut Scauriana oratio, quam habuit Cicero pro M. Scauro. Martian. Capell. l. 5. pag. 140.

SCAURIPEDÆ. V. in *Sesantia*.

SCAURUS, a, um, *chi ha i talloni grossi*, σκαῦρος, qui talos tumentes & porrectos habet: a σκαίρω, salio, salsito: quia qui talos habet ejusmodi, difficulter potest σκαίρειν. vel potius a σκάζω, claudico. In Glossis exponitur σκαμβός, σκελλός, στρεβλόπους, βλαισός: quorum duo priora distortum cruribus significant, altera pedibus. Horat. l. 1. sat. 3. v. 44. strabonem Appellat pætum pater: & pullum, male parvus Si cui filius est, &c. hunc varum, distortis cruribus: illum Balbutit scaurum pravis fultum male talis. Ex hoc Horatii loco intelligimus, minimum pedum vitium esse, si scaurus quispiam sit, inter eos qui pedibus pravis distortisque sunt. ¶ Hinc ortum cognomen multis Romanis civibus, præsertim in gente Æmilia, in qua M. Æmilius Scaurus consul primum, & paulo post proconsul triumphavit de Liguribus, diuque princeps senatus fuit. Ejus paupertatem laudat Valer. Max. l. 4. c. 4. n. 11. mores describit Sallust. in Jug. c. 15. Inter oratores enumeratur a Vellej. l. 2. c. 9. & a Cic. in Bruto, cap. 29. Hujus filius M. Scaurus ad consulatum non pervenit, sed in Ædilitate celebris fuit magnificentia ludorum & theatri, quod describitur a Plin. l. 36. c. 13. circa med. V. & lib. 8. c. 17. ad fin. lib. 34. cap. 7. lib. 36. cap. 2. & 6. a med. ¶ De Terentio Scauro V. *Terentius*. ¶ In quibusdam *Columella* libris l. 8. c. 16. & 17. a med. legitur *scaurus* pro *scarus*, piscis.

SCAZON, ontis, m. *frezzante*, σκάζων, versus iambicus sex pedibus constans, quorum quintus iambus est, sextus spondeus, quatuor reliqui partim iambi, partim spondei, vel etiam omnes iambi: & dicitur a σκάζω, claudico, quia cum verus iambicus in iambo desinat, hic desinit in spondeo. quare & choliambus vocatur: item hipponacteus ab auctore. Exemplum ejus apud *Diomed. l. 3. pag. 307. Putsch.* Ligare guttur pendulo cavum vinclo. & illud *Catull. carm. 8* Miser Catulle, desinas ineptire. & *Martial. l. 1. epigr. 97.* Si non molestum est, teque non piget, scazon, &c. *Plin. l. 3. ep. 11.* Cave ne eosdem illos libellos, quos tibi hendecasyllabi nostri blanditiis elicere non possunt, convicio scazontes extorqueant. *scil.* quia iambis constant, qui maledicendo apti sunt. ¶ Iambicus integer, & non claudicans est v. gr. illud *Horat. epod. 2.* Beatus ille, qui procul negotiis Paterna rura bobus exercet suis. Utrumque genus carminis amplectitur. *Auson. epist. 14. v. 31.* Ἐπιπόδων σκάζοντα, ἢ ὁ σκάζοντα τρίμετρον.

SCELERATE, *scelleratamente*, ἀνοσίως, cum scelere, per scelus, nefarie, scelesta, impie. *Cic. pro Mil. c. ult.* Pace tua, patria, dixerim. metuo enim, ne scelerate dicam in te, quod pro Milone dicam pie. *Id. Catil. 1. cap. 10. extr.* Bellum scelerate susceptum. *Id. pro Sull. c. 24* Nihil scelerate, nihil audacter facere. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 3.* Peccavi, scelerateque feci. *Id. pro Dom. c. ult.* Domus per religionis vim sceleratius ædificata, quam eversa. *Id. pro Sext. c. 64.* Mihi omnes est insidias sceleratissime machinatus.

SCELERATUS, a, um, *malvagio*, *ribaldo*, *scellerato*, ἀνόσιος, κατάρατος, scelere adstrictus, contaminatus, improbus, flagitiosus, scelestus, nefarius: & præcipue qui impius est in deos, patriam, parentes, cives. *Petron. in Satyr. c. 137.* Scelerate, etiam loqueris? nescis, quam magnum flagitium admiseris. *Cic. Offic. l. 1. c. 8.* Est enim totum sceleratum & impium. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 13.* Numero impiorum ac sceleratorum habent. *Hist. de B. Afric. c. 22.* Audaces & scelerati cives. *Sallust. in Jug. c. 34. a med.* Homines sceleratissimi, cruentis manibus, immani avaritia, nocentissimi, idemque superbissimi. *Cic. 1. Offic. c. 8.* Est enim totum sceleratum & impium. *Id. pro Mur. c. 30.* Sceleratus & nefarius fueris, si misericordia adductus feceris. *Id. Attic. l. 9. ep. 13. ad fin.* Ego illum male sanum semper putavi, nunc etiam impurum & sceleratum puto. *Id. 3. de Fin. cap. 19. sub. fin.* Vox inhumana & scelerata. *Id. Phil. 11. c. 1.* Contra patriam scelerata arma capere. *Id. pro Cluent. c. 68. ad fin.* Sceleratæ preces & nefaria vota. *Ovid. 8. Met. v. 94.* sceleratum munus, *h. e.* scelere partum. *Plin. l. 34. c. 14* Sceleratissima humani ingenii fraus. *Senec. in Oedip. v. 236.* Scelerate cædes. *Id. in Herc. Fur. v. 1319* dextra. *Virg. 7. Æn. v. 461.* insania belli. *Ovid. 1. Met. v. 131.* amor sceleratus habendi. *Claud. eod. sensu l. 1. in Rufin. v. 220* Crescebat scelerata sitis. *Val. Max. l. 1. c. 1. n. 21.* avaritia. *Justin. l. 24. c. 2.* voluntas. *Id. l. 27. c. 2. a med.* audacia. *Id. l. 10. c. 2.* Causa parricidii sceleratior ipso parricidio fuit. ¶ Alieno scelere pollutus, μεμιασμένος. *Virg. 3. Æn. v. 60.* & *Ovid. 1. ex Pont. ep. 6. v. 29.* cum fugerent sceleratas numina terras. *Id. Met. 13. v. 628.* sceleratique limina Thracum. *Id. Fast. 6. v. 609.* sceleratus vicus. *h. e.* in quo filia Servii regia carpentum jussit agi per cadaver patris a Tarquinio Superbo occisi, ut ipse *ibid.* & *Fest.* & *Liv. l. 1. c. 48.* docent. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 67.* & *Ovid. 4. Met. v. 455.* Sceleratas sedes. *h. e.* locus apud Inferos, ubi puniuntur scelerati: quod *Virg. 6. Æn. v. 563.* sceleratum limen vocat. *Festus:* Scelerata porta, quæ & Carmentalis dicitur, &c. V. *Carmentalis.* *Idem:* Sceleratus campus appellatur prope portam Collinam, in quo virgines Vestales, quæ incestum fecerunt, defossæ sunt vivæ. ¶ *Scelerata castra*, in quibus D. Drusus pater Claudii Imp. morbo periit. *Sueton. in Claud. c. 1.* ¶ Metonymice est infelix, calamitosus, misero, *sciagurato*, *sfortunato*, *infelice*: quia sceleratos plerumque calamitas, & pœna premit: & quia infelices creduntur esse scelesti, & ob id puniri. *Albinovan. ad Liv. v. 133.* Tene ego sollicito positum scelerata videre? Tene meæ poterunt ungere, nate, manus? *Inscript.* apud *Reines. class. 12. n. 122.* Ti. Claudio & Claudiæ Nice filiis suis infelicissimis Mater scelerata & sibi & libert. &c. Alia apud *Fabrett. c. 3. n. 631.* Hilarus & Annia Elpis mater scelerata, quæ hoc facinus vidit, filio dulcissimo fecerunt. *Quintil. decl. 10. c. 6.* Nullis, inquit, destituta sum tenebris, donec scelerate tacui. Adde etiam Inscriptionem apud *Murator. pag. 1187.* in qua ..... parentes scelestissimi titulum posuerunt Mammio Romulo F. suo. Vixit ann. IIX. Adde aliam *pag. 1280. n. 2.* ¶ Item noxius, perniciosus, *nocevole*, *malefico*, *pestifero* *Virg. 2. Georg. v. 256.* sceleratum frigus. *Plin. l. 24. c. 13. a med.* Sceleratissimi serpentum hæmorrhois, & prester. *Martial. l. 1. epigr. 102.* Ureret implicitum cum scelerata lues. *Apul. de herb. c. 8,* Herba scelerata. *scil.* quia si quis eam gustaverit, ridendo exanimatur. Sic *Plaut. Pseud. 3. 2. 28.* Teritur sinapis, scelerata cum illis qui terunt. *scil.* quia sapore acerrimo est, & ignei effectus, imposita pustulas excitans, ut est apud *Plin. l. 19. c. 8. sub fin.* ¶ Item rigidus, severus, tristis, tetricus. *Martial. l. 9. epigr. 70.* Quid tibi nobiscum est, ludi scelerate magister, Invisum pueris, virginibusque caput? *Virg. 2. Æn. v. 573.* cadentem Ulcisci patriam, & sceleratas sumere pœnas. *h. e.* gravissimas & quales merentur scelerati. ¶ Item molestus, importunus. *Martial. l. 3. epigr. 30.* Quod si non scombris scelerata poemata donas, Cœnabis solus jam, Ligurine, domi. *Arnob. sub fin. l. 2.* Nesciens hoc facto ei, cui videatur offerre, dari ab se lucem, & sceleratam eripi cæcitatem. ¶ Item callidus, vafer, improbus. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 70.* mille adde catenas: Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.

SCELERITAS, atis, *scelleratezza*, *scellerità*, flagitium, scelus. *Martian. Dig. lib. 48. tit. 21. leg. 3.* Non enim facit sceleritatem esse obnoxiam, sed conscientiæ metum. Ita *Terrent.* & *Gothofred.* alii *celeritas.*

SCELERO, onis, m. homo sceleratus. Quidam tribuunt *Cicer. ad Attic. l. 9. ep. 18.* & *Petron. in fragm. Tragur. c. 50. Burm.* sed utroque loco incerta ejusmodem lectio est.

SCELERO, as, a. 1. *contaminare*, *macchiare*, μιαίνω, scelere polluo, contamino. *Virg. 3. Æn. v. 42.* parce pias scelerare manus. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 403.* mater substernens se impia nato, Impia non verita est divos scelerare Penates. *Juvenal. sat. 9. v. 25.* scelerare ædes deorum. *Stat. 9. Theb. v. 666* infontis pueri sanguine dextram. ¶ Sceleratum facere. *Id. l. 3. v. 660.* non Ogygia Cadmi Genitis, aut avidos Bacchum scelerare parentes.

SCELEROSUS, a, um, *scellerato*, multis & magnis sceleribus plenus, sceleratus. *Lucret. l. 1. v. 83.* scelerosa atque impia facta. *Varr. sub fin. l. 5. de L. L.* Scelerosus homo. *Terent. Eun. 4. 3. 1.* Ubi ego illum scelerosum miser inveniam? *Apul. l. 10.* Scelerosa & polluta femina. *Afran. apud Non. c. 2. n. 809.* diem scelerosum & indignum?

SCELERUS, a, um, scelestus, sceleratus. *Plaut. Pseud. 1. 3. 31.* Hic mihi corrumpit filium, scelerum caput. *&* 3. 2. 28. Teritur sinapis scelera cum illis. Ita *Serv. in lib. 9. Æn. v. 486.* Verum hæc loca nihil conficiunt. Priore enim loco est genitivus pluralis; altero plerique leg. *scelerata.*

SCELESTE, *scelleratamente*, ἀνοσίως, scelerate. *Liv. l. 24. c. 25.* Quæcumque post Hieronis mortem scelesta atque impie facta essent. *Plaut. Rud. 2. 6. 21.* Minime minor, navis si fracta est tibi, scelus te, & sceleste parta quæ vexit bona. *Velle. l. 2. c. 60* Sceleste insimulare aliquem. *Valer. Max. l. 3. c. 1. n. 3.* exercere arma. *Cic. Attic. l. 6. ep. 1. ante med.* suspicari. *maliziosamente.* & *Augustin. ep. 202.* Illic non sanguis humanus, sed multo scelestius pudor humanus interit.

SCELESTUS, a, um, *scellerato*, *malvagio*, *sciagurato*, *ribaldo*, ἀνόσιος, idem quod sceleratus. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 13.* Occidisse patrem Sex. Roscius arguitur. Scelestum, dii immortales, ac nefarium facinus! *&* *cap. 22. ad fin.* Profecto res tam scelesta, tam atrox, tam nefaria credi non potest. *Terent. Eun. 4. 4. 41.* Jupiter magne, o scelestum atque audacem hominem! *Sallust. in Catil. c. 31.* Homines scelesti & factiosi. *&* *cap. 53. sub fin.* mali & scelesti. *Plaut. Men. 3. 1. 2.* Nunquam quicquam facinus feci pejus, neque scelestius. *Id. Rud. 2. 6. 21.* Scelestiorem cœnam cœnavi tuam, quam quæ Thyestæ quondam anteposita est. *Plaut. Curcul. 1. 2. 40.* Hæ lenonis ædes scelestam servitutem serviunt. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb.* Scelestum servitium imponere. *Id. in Catil. c. 13.* Scelestæ nuptiæ. *Phædr. l. 2. fab. 4. v. 3.* scelesta avaritia. *Liv. l. 3. c. 27.* Scelestis facinori scelestiorem sermonem addidit. *&* *max.* Scelestus ipse cum scelesto munere veni. ¶ Infelix, *misero*, calamitosus. *Plaut. Rud. 3. 5. 22.* Eheu! scelestus galeam in navi perdidi. *Id. Cas. 3. 3. 31.* Scelestissimum me esse credo. *Id. Mostell. 3. 2. 1.* Scelestiorem ego annum argento fenori nunquam ullum vidi, quam hic mihi annus obtigit. Adde *Rud. 4. 4. 123.* *&* 140. V. *Sceleratus.* ¶ vafer, callidus, improbus, astutus, *maliziato*, *furbo*. *Plaut. Mostell. 1. 3. 14.* Ita me dii ament, lepida est Scapha! sapit scelesta multum. Ut lepide res omnes tenet sententiasque amantum! V. *Sceleratus* in fine.

SCELETUS, i, m. *carcame*, *scheletro*, σκελετός (a σκέλλω, exsicco, urefacio) aridum, exsiccatum, arentem significat. Usurpatur ter, aut quater ab *Apuleja in Apolog.* de cadavere, cui caro, & cutis detracta sit, solis ossibus ligamento nexis, qualia solent Anatomici in usum suæ artis habere. σκελετὸν σῶμα.

SCELETYRBE, es, f. σκελοτύρβη, morbi genus, quo crura & genua tentantur: e σκέλος, crus, & τύρβη, tumultus, turba. *Plin. l. 25. c. 3.* In Germania maritimo tractu fons erat aquæ dulcis, qua pota intra biennium dentes deciderent, compagesque in genibus solverentur. Stomacacen medici vocabant, & sceletyrben ea mala.

SCELUS, eris, n. *misfatto*, *scelleraggine*, *scelleratezza*, *ribalderia*, *enormità*, κακούργημα, ἀσέβημα, nefarium facinus, flagitium, peccatum, maleficium, fraus. *Cic. 7. Verr. c. 66.* Facinus est vincire civem R., scelus, verberari: prope parricidium, necari. *Id. pro Rosc. Amer. c. 9.* Intelligitur, judices, imprudente L. Sylla, scelera hæc & flagitia fieri. *Id. in Pison. c. 19.* Informatus conscientiæ scelerum & fraudum suarum. *Id. in fragm. de consol.* apud *Lactant. l. 3. c. 19.* Vitiis & sceleribus contaminati. *Id. Catil. 2. c. 4.* Quid enim mali, aut sceleris fingi, aut excogitari potest, quod non ille conceperit? *Id. 3. Verr. c. 4.* Homo tot, tantis, tam nefariis sceleribus coopertus. *Id. de Harusp. resp. cap. 3. a med.* Devincire se scelere. *Id. Verr. 6. c. 32.* se obstringere. *Id. pro Flacc. c. 17. ad fin.* se alligare. *Id. pro Sext. c. 30.* adstringi. *&* *cap. 67.* Edere scelus in aliquo. *Id. 1. de Orat. c. 3.* nefarium facere. *Id. Phil. 11. c. 1. a med.* suscipere. *&* *pro Cluent. c. 68. sub fin.* perficere. *Id. 3. Verr. c. 4.* *&* *6. Verr. c. 32. sub fin.* in se concipere. *Id. 7. Attic. ep. 11.* moliri. *Id. 2. Catil. c. 2.* anhelare. *Id. Attic. l. 9. ep. 10. ante med.* *&* *lib. 2. ad Q. Fr. ep. 3. post med.* admittere. *Id. de Harusp. resp. c. 16. sub fin.* Scelere contaminare nomen populi R. *&* *cap. 3.* violare deos immortales. *Id. pro Cluent. c. 66.* Infestum scelus & immane. *Id. de Amic. cap. 8. a med.* detestabile. *Quintil. l. 8. c. 6. circa med.* abominandum. *Petron. in Satyr. c. 17.* inexpiabile. *Senec. in Med. v. 979.* horridum. *&* *in Agam. v. 983.* infandum. *&* *in Troadib. v. 1037.* ferum & triste. ¶ Et præsertim quod religioni & pietati opponitur. *Cic. Catil. 2. c. 11.* Ex hac parte pudor pugnat, illinc petulantia: hinc fides, illinc fraudatio: hinc pietas, illinc scelus, &c. ¶ Ut Furor, Discordia, Luctus, Metus &

hu-

hujusmodi tristia Inferorum numina sunt, apud *Virgil. 6. Æn. v.* 275. ita & Scelus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 95. imo Ditis e regno extraham Quidquid relictum est. veniat invisum Scelus, Suumque lambens sanguinem Impietas ferox. ¶ De vi nocendi in bestiis, & rebus inanimis, *Plin. l.* 29. *c.* 4. *ante med.* Inter omnia venenata salamandræ scelus maximum est. ceteri enim singulos feriunt: salamandra populos pariter, &c. *Id. l.* 25. *c.* 3. Nec bestiarum solum ad nocendum scelera sunt, sed interim aquarum quoque ac locorum. ¶ Scelera Naturæ *Id.* l. 2. *c.* 63. appellat terræ motus, incendia, inundationes, & hujusmodi. ¶ Metaleptice *fallo* ed pœna, supplicium. *Virg.* 7. *Æn. v.* 307. Quod scelus aut Lapithis tantum, aut Calydone merente? *&* *l.* 2. *v.* 229. & scelus expendisse merentem Laocoonta ferunt. ¶ Item infelicitas, infortunium, *disgrazia, miseria, sciagura. Plaut. Capt.* 3. 5. 104. Major fillea potitus est hostium, quod hoc est scelus! *Terent. Eun.* 2. 3. 32. Nec quemquam esse hominem arbitror, cui magis bonæ felicitates omnes adversæ sient. *Par.* quid hoc est sceleris? V. *Sceleratus.* ¶ Metonymice est homo sceleratus. *Terent. Andr.* 3. 5. 1. Ubi illic est scelus, qui me perdidit? *Plaut. Bacch.* 5. 2. 57. Abin' a me, scelus? *h. e.* scelesta mulier. *&* 5. 1. 9. In me scelus usque attondit dolis doctis indoctum. *Id. Pers.* 4. 9. 6. Ego pol te faciam, scelus, te quoque etiam ipsum ut lamentere. *&* 2. 2. 60. Scelus tu pueri es. *&* *Trucul.* 2. 7. 60. Etiam, scelus viri, minitare? ¶ *Scelera non habent consilium*, proverb. apud *Quintil. l.* 7. *c.* 2. *h. e.* ratione carent: impetu fiunt, & absque sententia.

SCEMA. V. *Schema.*

SCENA, *&* Scæna, æ, f. *frascato, coperto fatto di rami e frasche,* σκηνή, umbraculum, camera ex arborum ramis ac frondibus, sive a natura, sive ab arte fit; a voce græca allata, quæ tabernaculum, tentorium significat: hæc autem ἀπὸ τῆς σκιᾶς, umbra, ut docet *Servius* ad illud *Virg.* 1. *Æn. v.* 168. tum silvis scena coruscis Desuper, horrentique atrum nemus imminet umbra. ¶ Sub hujusmodi umbraculis Atticæ juventus, cum adhuc dispersi per agros habitarent, carmina quædam incondita decantare solebant, fabulasque suo more agere: postea in urbem redacta scenam eo secum transtulit, in qua vel frondibus, vel ex tabelis compacta, histriones agendis fabulis exercebantur. Ab Atticis ad Romanos & res & nomen transiit, diciturque *scena* pars theatri proxima proscenio, illo superior, in qua histriones & mimi ludicrum populo spectaculum præbent. Paulo latius definit *Labeo* apud *Ulpian. Dig. l.* 3. *tit.* 2. *leg.* 2. *sub fin.* Ait prætor, Qui in scenam prodierit. Scena est, ut Labeo definit, quæ ludorum faciendorum causa quolibet loco, ubi quis consistat, moveaturque, spectaculum sui præbiturus, posita sit, in publico, privatove, vel in vico: quo tamen loco passim homines spectaculi causa admittuntur. *Vitruv. l.* 5. *c.* 7. *ad fin.* Ipsæ scenæ suas habeant rationes explicatas, ita uti mediæ valvæ ornatus habeant aulæ regiæ, dextra ac sinistra hospitalia. Secundum ea spatia trea sint specica ornationis, quæ, cum aut fabularum mutationes sunt futuræ, seu deorum adventus cum tonitribus repentinis, versentur, mutentque speciem ornationis in fronte. *Id. ibid. c.* 8. Genera sunt scenarum tria, Tragicum, Comicum, Satyricum. V. *Satyricus.* Alia ratione dividitur scena in versilem, aut ductilem. *Servius* ad illud *Virg.* 3. *Georg. v.* 24. Vel scena ut versis discedat frontibus: Versilis tunc erat, cum subito tota machinis quibusdam convertebatur & aliam picturæ faciem ostendebat: Ductilis tunc, cum, tractis tabulatis hac atque illac, species picturæ nudabatur interior. *Virg.* 1. *Æn. v.* 431. hic alta theatris Fundamenta locant alii, immanesque columnas Rupibus excidunt, scenis decora alta futuris. *h. e.* scenis Tragicis. *Id.* 4. *Æn. v.* 471. Aut Agamemnonius scenis agitatus Orestes. *h. e.* celebratus in Tragœdiis. *Plin. l.* 4. *ep.* 25. Ludibria scena & pulpito digna. *h. e.* quæ histriones decent. *Gell. sub fin. l.* 17. Plautus poeta in scena floruit. *scil.* fabulis scribendis, quæ in scena aguntur. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 27. Nec vero scena solum referta est his sceleribus, sed multo vita communis pæne majoribus. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 59. Laterum inflexio fortis ac virilis, non ab scena & histrionibus, sed ab armis aut etiam a palæstra. *Id.* 3. *de Orat. c.* 57. *a med.* Soleo mirari eorum impudentiam, qui agunt in scena gestum, spectante Roscio. *Id. ad Brut. ep.* 9. Ac mihi tum officio solum erat & oratori, tibi nunc populo & scenæ, ut dicitur, serviendum est. *agli occhi di tutti.* Proverb. in eos, quorum vita & actiones in omnium oculis sunt. Contrarium est illud *Horat.* l. 2. *sat.* 1. *v.* 71. ubi se a vulgo & scena in secreta remorant. *h. e.* a turba & publico se subducerant. ¶ Scenam Ædilibus Prætoribusque præbendam Censores locaverunt. *Liv. l.* 41. *c.* 27. *h. e.* Censores scenam faciendam locarunt, quæ inserviret Ædilibus & Prætoribus scenicos ludos facientibus. Scena in theatris non semper eadem, sed alia aliis temporibus, & alio ornatu ac materia fuit. Marmoream in ima parte, mediam vitream, summam e tabulis inauratis fecit M. Scaurus: admirabili pictura ornatam Claudius Pulcher: argenteam C. Antonius: ex ebore Q. Catulus, &c. ut est apud *Plin. l.* 33. *c.* 3. *a med. l.* 35. *c.* 4. *&* *l.* 36. *c.* 15. *a med.* & *Valer. Max. l.* 2. *c.* 4. *n.* 6. quia, crescentibus opibus, religionem quoque ludorum secuta luxuria est. Censores, de quibus loquimur, ex pecunia publica scenam faciendam curarent, quæ digna esset populo R. ut levarent onus sumptuum Ædilibus & Prætoribus nondum per ea tempora tam locupletibus, ut publicæ magnificentiæ sufficerent. ¶ *Produci in scenam* dicebantur histriones, mimive, cum ab eo, qui ludos edebat, pretio, auctoritate, aut gratia adducebantur, ut in scenam ad agendum prodirent: *reduci*, cum postquam sui spectaculum aliquamdiu præbuerant, aliquanto intervallo reverti jubebantur. *Plin. l.* 7. *c.* 48. *a med.* Galeria Copiola reducta est in scenam C. Poppæo, Q. Sulpicio Coss. annum centesimum quartum agens, quæ producta fuerat tyrocinio a M. Pomponio Ædili plebis ante annos nonaginta unum. ¶ Scena translate est apparatus, species, ostentatio cujuspiam rei, quæ in oculis omnium geritur, *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 11. *a med.* Scena rei totius hæc: Pompejus tanquam Cæsarem non impugnat, &c. *Petron. in Satyr. c.* 127. Et ne quid scenæ deesset, quotiescumque aliquem nostrum vocare tentasset, alium pro alio vocaret, ut, &c. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 7. *ad fin.* Scenam criminis parare. *Apul.* l. 8. Omnemque scenam sceleris illuminat. *&* *ibid.* Scena feralium nuptiarum. ¶ *Minore scena* aliquid agere, minore apparatu & ostentatione. *Sueton. in Calig. c.* 15. ¶ *Afferre aliquid in scenam*, proverb. apud *Cicer. de Orat. c.* 40. quasi in theatrum, & notitiam omnium ferre, *metter in campo.* ¶ Multi scribunt *scæna*, auctoresque habent Pandectas Florentinas, plurimos lapides (inter quos Cenotaphium Pisanum C. Cæsaris Augusti ævo inscriptum) & doctissimos viros *Varron. Priscian. l.* 1. *pag.* 561. *Putsch.* & alios apud *Dausqu.* Sine diphthongo malunt *Jul. Scalig. Manut. Cellar.* & alii: & ex antiquis *Accius* apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 5. His adstipulatur ratio, quia græca est vox σκηνή, ut dictum est: item ceteres libri a *Manutio* visi, & unus & alter litteratus lapis apud *Reines. class.* 2. *n.* 30. *&* 89. Prior scribendi ratio consuetudine nititur illorum temporum, altera ratione: idemque dic de voce *sceptrum*, quod ratione sine diphthongo σκῆπτρον; consuetudine tunc obtinente *sceptrum* scriptum fuit. *Varro loc. cit.* neutram reprehendit. utramlibet ergo sequi possumus. ¶ *Scenai* pro *scena* est *Lucretii l.* 4. *v.* 77. ¶ Denique *scenam* per syncopen pro *sacenam*, genus cultri fuisse, manifestum est, inquit *Festus*, sed utrum securis, an dolabra sit, ambigitur: quam Cincius in libro, qui est de verbis priscis, dolabram ait esse pontificiam. Livius in Lydio: Corruit quasi ictus scena haud multo secus. Hec *Festus.*

SCENALIS, le, idem ac scenicus. *Lucret.* l. 4. *v.* 77. & omnem Scenalem speciem patrum, matrumque deorumque Inficiunt. *h. e.* colorant omnem ornatum, & cultum scenæ. Plerique omnes leg. *scenai.*

SCENARIUS, a, um, scenicus. *Ammian. l.* 28. *c.* 4. *ad fin.* (*al. c.* 26.) Scenarii artifices. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 948. *n.* 4. P. Cornelius P. L. Philomusus pictor scenarius.

SCENATICUS, a, um, scenicus. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 822. Ut comici natidi scenatici.

SCENATILIS, le, idem ac scenicus. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 812. Si te pigeat hic modi scenatilis.

SCENICE, adverb. *scenicamente*, σκηνικῶς, more scenæ. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *a med.* Facere aliquid scenice.

SCENICUS, *&* Scænicus, a, um, *da scena, teatrale, comico*, σκηνικός, ad scenam pertinens, comicus, histrionalis, theatralis. *Cic. pro Arch. c.* 5. Artifices scenici. *Id.* 3. *de Orat. c.* 8. Res forenses scenica prope venustate tractare. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 514. Scenica adulteria. *h. e.* quæ per fabulas in scenis enarrantur. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *ante med.* Scenici actores. *Id. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Scenica modulatio. *Id. l.* 6. *c.* 3. *ante med.* Dicacitas scurrilis & scenica. *Suet. in Ner. c.* 53. Scenicæ coronæ. *h. e.* quæ dantur vincentibus in scena. *Id. in Aug. c.* 43. Scenicæ & gladiatoriæ operæ. *Id. in Ner. c.* 44. Scenica organa. *h. e.* instrumenta musica, quibus in scena utebantur, ut tibiæ, scabella, &c. ¶ *Scenici ludi* sunt, qui in theatro fiunt, ad differentiam aliorum, qui alibi, ut in Circo, &c. Hujusmodi erant fabulæ, mimi, exodia, saltationes ad tibicinis modos, & alia, quæ in scena exhibebantur. Horum originem, & causas, & progressus tradit *Liv. l.* 7. *c.* 2. Aliquando extra theatrum eos Augustus fecit, vicatim e pluribus scenis, ut apud *Sueton. c.* 43. legitur. *Liv. l.* 30. *c.* 4. Ludi Romani scenici eo anno magnifice apparateque facti. *Id. l.* 34. *c.* 54. Megalesia ludos scenicos C. Atilius Serranus, L. Scribonius Libo Ædiles curules primi fecerunt. *h. e.* Megalesia, quæ jam ante celebrabantur, primi per ludos scenicos celebrarunt. ¶ *Scenicus*, imaginarius e fictus. *Flor. l.* 2. *c.* 14. Populus R. invictus a veris regibus, ab illo imaginario & scenico rege superatur. *da scena*, de Andrisco loquitur, qui se Philippum mentitus Macedoniæ regnum invaserat. ¶ *Scenicus* absolute est histrio, actor, *commediante. Cic.* 1. *Offic. c.* 31. *a med.* Ne scenici plus, quam nos videantur habere prudentiæ. *Sueton. in Ner. c.* 42. *extr.* Cuidam scenico placenti nuntium misit, abuti eum occupationibus suis. *Id. in Tiber. c.* 34. Ludorum ac munerum impensas corripuit, mercedibus scenicorum recisis. Adde *Justin. l.* 28. *c.* 10. & *Tacit.* 15. *Ann. c.* 59. ubi Nero per contumeliam *scenicus* dicitur. ¶ De scriptione V. in *Scena.*

SCENOGRAPHIA. V. *Sciagraphia.*

SCENSAS antiqui dicebant, quas nunc cœnas: quæ autem nunc prandia, pro cœnis habebant, & pro cœnis vespernas appellabant. *Festus.* Ubi *Scaliger* mallet legi *cesnas*: unde *silicesnium*, postea *silicernium*: Alii *scesnas.*

SCEPTICI. V. *Pyrrho.*

SCEPTOS, i, σκηπτός, procella: a σκήπτω, magno impetu decido. *Apul. de Mundo.* Sceptos generale omnibus, quæ de nubibus cadunt, nomen est.

SCEPTRIFER, &

SCEPTRIGER, a, um, *chi porta scettro*, σκηπτροφόρος, qui sceptrum gerit. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 480. Sceptriferæ manus. *Stat.* 12. *Theb. v.* 636. En tem sceptriferi spolium lacrymabile Laji. *Sil. l.* 16. *v.* 245. Sceptrigero cum rege pari sub honore residens. *Senec. in Med. v.* 59. sceptriferi Tonantes. *h. e.* Jupiter, & Juno.

SCEPTRUM, ptri, n. *bastone, verga, scettro*, σκῆπτρον, virga, baculus, hasta, scipio: a σκήπτεσθαι, inniti, incumbere: & specatim

ciatim scipio, quo utuntur reges. *Virg. 12. Æn. v. 208.* Sceptrum hoc in silvis imo de stirpe recisum Matre caret, posuitque comas & brachia ferro. *Justin. l. 43. c. 3.* Per ea adhuc tempora (*sub Romulo*) reges hastas pro diademate habebant, quas Græci sceptra dixere. *Cic. pro Sext. c. 57.* Rex sedens cum purpura & sceptro, & illis insignibus regiis. *Sueton. in Aug. c. 94. ante med.* Cum fulmine & sceptro, exsuviisque Jovis. *Ovid. 7. Met. v. 103.* sex sceptro insignis eburno. *& vers. 506.* Æacus, in capulo sceptri nitente sinistra, Ne petite auxilium, sed sumite, dixit Athenæ. ¶ Sceptrum Augusti, apud *Sueton. in Galb. cap. 1.* non est sceptrum regale, quia illis temporibus a regiis insignibus maxime abhorrebant, regiam licet potestatem affectarent: sed hasta imperatoria, vel scipio eburneus cum aquila, qualem triumphantes gestabant, etiam stante republ. & consules sub imperatoribus (V. *Scipio*) & in triumphalibus statuis affingebatur, *il baston di comando*. *Juvenal. sat. 10. v. 43.* Da nunc & volucrem, sceptro quæ surgit eburno. *Claudian. de consul. Prob. & Olybr. v. 205.* Ut sceptrum gessere manu. ¶ Sceptra, & personas histrionum (*h. e.* quibus utebantur agentes regem) unionibus ornabat Nero, teste *Plin. l. 37. c. 2.* ¶ Metonymice est regnum, *regno*. *Virg. 1. Æn. v. 257.* sic nos in sceptra reponis? *& Æn. 10. v. 852.* pulsus solio sceptrisque paternis. *Ovid. 4. Fast. v. 197.* optime regum A nato sceptris excutiere tuis. *Virg. 9. Æn. v. 9.* Sceptra Palatini sedemque petivit Euandri. ¶ In illo *Ovid. 2. Amor. el. 18. v. 13.* Sceptra tamen sumpsi: curaque Tragœdia nostra Crevit: *sceptra sumere* est regum gesta, quæ Tragici carminis materia sunt, versibus persequi. Hinc apud *eund. ibid. lib. 3. el. 1. v. 13.* fingitur Tragœdia læva manu sceptrum regale tenens. *& vers. 63.* Altera me sceptro decorat, altoque cothurno. ¶ Sceptra pædagogorum *Martiali l. 10. epigr. 62.* sunt ferulæ tristes. ¶ Est etiam *sceptrum* nomen aspalathi arboris. *Plin. l. 12. c. 24.*

SCEPTUCHUS, i, m. *σκηπτοῦχος*, sceptrum tenens, rex, *σκῆπτρον ἔχων*. *Tacit. 6. Ann. c. 33.* Pharasmanes adjungere Albanos, accipere Sarmatas: quorum sceptuchi, utrinque donis acceptis, more gentico diversa induere.

SCHASTERIA. V. *Casteria*.

SCHEDA, æ, f. *σχίδη*, philyra, plagula, membrana tenuis ex papyri libro, ex qua charta fit: a *σχίζω*, findo. *Plin. l. 13. c. 12.* Primo supina tabula scheda adlinitur longitudine papyri, quæ potuit esse, resegminibus utrinque amputatis: transversa postea crates peragit. ¶ Accipitur & pro pagella, tabella, chartæ folio singulari, & cum aliis non compacto: cujusmodi est, in quo scribimus, si quid ex tempore in mentem venit, *foglio, o mezzo foglio di carta, cartella, cedolone, pagina*. *Cic. sub fin. ep. ult. l. 1. ad Attic.* Pætus mihi libros eos donavit, *&c.* Enitere, ut scheda nequa depereat. *Quintil. l. 1. c. 8. (al. 14.) ad fin.* Nam qui omnes, etiam indignas lectione, schedas excutit, anilibus quoque fabulis accommodare operam potest. *Martial. l. 4. epigr. ult.* Ohe jam satis est, ohe libelle! Jam pervenimus usque ad umbilicos. Tu procedere adhuc, & ire quæris, Nec summa potes in scheda teneri. ¶ In verbis *Cicer.* al. leg. *scida* cod. sensu: & a *scindo* deducunt: vel etiam a *σχίζω*, sed adspiratione extrita. *Charis. l. 1. pag. 82. Putsch.*

SCHEDIOS, a, um, *fatto in fretta, all' improvviso*, *σχέδιος*, extemporalis, subito factus, inelaboratus, subitarius: vox græca a *σχεδὸν*, prope, quia quæ subito fiunt, prope & statim exsistunt: Hinc *schedia* (subintellige *navis*, *σχεδία ναῦς*) genus navigii inconditum, trabibus tantum inter se connexis factum, quo merceimonia circumferunt post amissam navem. Ita *Festus*. *Ulpian. Dig. l. 14. tit. 1. leg. 1. ante med.* Navem accipere debemus sive marinam, sive in aliquo stagno naviget, sive schedia sit. ¶ *Schedia*, poemata & versus inelaborati, & non satis perfecti a *schedium*, opus inconditum & impolitum. *Festus. Gloss. vet.* *Σχέδιον*, ex tempore dictum. *Auson. in præfat. ad Edyll. 7. de Bissula* Bissula in hoc schedio cantabitur, aut Erasinus. *Petron. in Satyr. c. 4. extr.* Ne me putes improbasse schedium Lucilianæ improbitatis. *h. e.* satyram Lucilii, qua audacter secuit Urbem, in hora sæpe ducentos versus fundens. *Sidon. l. 8. ep. 3.* Apollonii Pythagorici vitam, ut Tatetus Victorianus e Nicomachi schedio exscripsit, misi.

SCHEDULA, æ, f. *carticella, cedola, polizzetta*, *σχέδιον*, parva scheda. *Cic. lib. 15. Fam. ep. 16.* Hæc te tertia jam epistola ante oppressit, quam tu schedulam, aut litteram. *Hieronym. lib. 3. in Rufin. cap. 2.* Falsitatem schedularum in sancto viro non suscipio.

SCHEMA, atis, n. & Schema, æ, f. *veste, abito, figura*, *σχῆμα*, & *σχῆμα*, vestis, habitus: a *σχέω* pro *ἔχω*, habeo. *Plaut. Amph. prol. v. 116.* Ne hunc ornatum vos meum admiremini, quod ego huc processi sic cum servili schema. *Id. Pers. 4. 2. 2.* Theatrum lepida condecorat schema. (Ita leg. *Priscian. l. 6. pag. 679.* alii aliter. Subdit vero, Veteres sæpe hæc nomina neutra græcæ terminationis feminine extulisse, & *dogmam, diademam, syrmam, glaucomam* dixisse.) *Nev.* apud *Non. c. 3. n. 206.* Pergite thyrsigeræ Bacchæ modo Bacchico cum schemate. ¶ Item species, figura, gestus, *modo, atteggiamento, figura*. *Sueton. in Tiber. c. 43.* Ne cui in opera edenda exemplar imperatæ schemæ deesset. *Cæcil.* apud *Priscian. loc. cit.* Filius in me incedit satis hilari schema. *Vitruv. init. præfat. l. 6.* Aristippus philosophus, naufragio cum ejectus ad Rhodiensium litus, animadvertisset geometrica schemata descripta, exclamavisse dicitur: bene speremus. hominum enim vestigia video. ¶ Item figura dicendi apud Rhetores: quia est veluti habitus, & ornatus, & conformatio orationis. *Cic. in Bruto, c. 37. extr.* *Σχήματα* quæ vocant Græci, ea maxime ornant oratorem: eaque non tam in verbis pingendis habent pondus, quam in illuminandis sententiis. *Quintil. l. 9. c. 1.* Intuendum est, quid accipere debeamus figuram. Nam duobus modis dicitur: uno, qualiscumque forma sententiæ, sicut in corporibus, in quibus, quoquo modo sint composita, utique habitus est aliquis: altero, quod proprie schema dicitur, in sensu vel sermone aliqua a vulgari & simplici specie cum ratione mutatio. *Martial. l. 3. epigr. 68.* Schemate nec dubio, sed aperte nominat illam. *h. e.* non tecte & per figuram, sed verbis propriis apertisque. *Petron. in Satyr. c. 126.* frigidum schema. *& in fragm. Tragur. cap. 44. Burman.* Schemas loqui. *parlar figuratamente*. ¶ Præterea *schemata* appellantur, quæ præsertim a Poetis, contra legem loquendi dicuntur in carmine. *Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) a med.* Quædam & faciem solœcismi habent, & dici vitiosa non possunt; ut Tragœdia Thyestes, & Ludi Floralia: quamquam hæc sequenti tempore interciderunt, nunquam aliter a Veteribus dicta. Schemata igitur nominabuntur, frequentiora quidem apud Poetas, sed oratoribus quoque permissa, &c. Hæc *Quintil.* Adde *Charis. init. l. 4.* & *Diomed. l. 2. pag. 446. & 449. Putsch.* V. *Metaplasmus*. ¶ Est etiam peculiaris appellatio figuræ cujusdam oratoriæ, quæ & *emphasis*, & *figura* dici potest. V. *Figura* in fine. *Quintil. l. 9. c. 2. a med.* Jam ad id genus, quod & frequentissimum est, & exspectari maxime credo, veniendum est: in quo per quandam suspicionem, quod non dicimus, accipi volumus: non utique contrarium, ut in *εἰρωνείᾳ*, sed aliud latens, & auditori quasi inveniendum: quod jam fere solum schema a nostris vocatur, & unde controversiæ figuratæ dicuntur. Ejus triplex usus est: unus, si dicere palam parum tutum est: alter, si non decet: tertius, qui venustatis modo gratia adhibetur, & ipsa novitate ac varietate magis, quam si relatio sit recta, delectat. ¶ Controversiæ quæ hac figura scribuntur, *figuratæ* (V. *Figuratus*) & *schemata* appellantur. *Senec. in fin. proœm. l. 1. controversiar.* Schemata negabat decoris causa inventa, sed subsidii, ut quod palam aures offensurum esset, si palam diceretur, id oblique & furtim subreperet. ¶ In dat. & ablat. plur. & *schematibus* habet, & magis latine *schematis*. *Lamprid. in Heliogab. c. 19.* Vasa schematibus libidinosissimis inquinata. *Plin.* apud *Charis. l. 1. pag. 38. Putsch. de Varrone.* Quam maxime vicina græco græce dixit, ut nec schematis quidem dicat, sed schemasin. Sic *emblematis* dixere, & *poematis*. V. *Poema* in fin. ¶ Sunt qui scrib. *scema*, præsertim apud *Petron.* & *Apul.* non uno in loco, ut *scida*, aut *sceda* pro *scheda*, &c.

SCHEMATISMUS, i, m. *σχηματισμός*, *parlar figurato*, ratio loquendi per schemata, & figuras: græca vox. *Quintil. l. 1. c. 8. (al. 14.) ad fin.* V. *Metaplasmus*, & vocem præced.

SCHIDIÆ, arum, f. *scheggie*, *σχίδια*, fragmenta ligni, aut marmoris, quæ fabri cædendo, aut sculpendo dejiciunt: a *σχίζω*, findo. *Vitruv. l. 2. c. 1. ante med.* Intervallaque quæ relinquuntur propter crassitudinem materiæ, schidiis & luto obstruunt. *Id. l. 7. c. 10.* Sarmenta aut tædæ schidiæ comburantur.

SCHISMA, atis, n. *scisma*, *σχίσμα*, scissura: & translate dissensio, discordia: a *σχίζω*, scindo, findo, divido. *Tertull. de præscription. advers. hæret. c. 5.* Apostolus dissensiones & schismata increpat. Adde *Prudent. περὶ στεφ. 4. v. 30.*

SCHISMATICUS, a, um, *scismatico*, *σχισματικός*, dissentiens, & dissentientibus adhærens. *Augustin. de quæst. XVII. in Matth. quæst. 11.* Schismaticos non fides diversa facit, sed communionis disrupta societas.

SCHISTOS, *σχιστός*, adject. græcum, quod fissilem, & scissilem significat: a *σχίζω*, findo, divido. Schistos lapis, *σχιστὸς λίθος*, genus lapidis hæmatitæ similis, sic dictus est, quia si frangatur in minutissima schidia abit. *Plin. l. 29. c. ult. ante med. l. 33. c. 4. sub fin. & lib. 36. c. 20.* ¶ Schistum lac, *σχιστὸν γάλα*, lac a sero divisum. Fit autem hoc modo. Fictili novo fervet, caprinum maxime, ramisque ficulneis recentibus miscetur, additis totidem cyathis mulsi, quod sint heminæ lactis. Cum fervet ne circumfundatur, præstat cyathus argenteus cum frigida aqua demissus, ita ne quid infundat: ablatum deinde igni refrigeratione dividitur, & discedit serum a lacte. *Plin. l. 28. c. 9.* ¶ Schistum alumen, *σχιστὴ στυπτηρία*, genus aluminis fissilis, & in capillamenta quædam canescentia dehiscentis. *Id. l. 31. c. 7. & l. 35. c. 15. a med.* ¶ Schista cæpa, *σχιστὸν κρόμμυον*, inter cæparum genera enumeratur a *Plin. l. 19. c. 6.* Eam, inquit, hieme cum coma sua relinquunt, vere folia detrahunt, & alia subnascuntur iisdem divisuris: unde & nomen. ¶ Schista ova. V. *Sitista*.

SCHŒNEIS, idis, f. *Σχοινηΐς*, patron. Atalanta Schœnei filia. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 263.* Ut tulit Hippomenes Schœneida, præmia cursus. Adde *Amor. l. 1. el. 7. v. 13.*

SCHŒNEIUS, a, um, adject. a Schœneo Arcadiæ rege, patre Atalantæ, ut Schœneia virgo, *Ovid. 2. Trist. v. 399.* & Schœneia, absolute, *l. 10. Metam. v. 609.*

SCHŒNICULAS, inquit *Festus*, appellare videtur meretrices Plautus, propter usum unguenti schœni, quod est pessimi generis. Itaque dixit: Diobolares, schœniculæ, miraculæ, cum extritis (*al.* extortis) talis, cum todellis crusculis (*al.* crocotilis crusculis.) Idem (*Pœn. 1. 2. 54.*) Prosedas, pistorum amicas, reliquias alicarias, miseras, schœno delibutas, servilicolas (*al.* servulicolas) sordidas.) *Varr. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin.* Diobolares, schœniculæ, miraculæ. Diobolares, a binis obolis: schœniculæ, ab schœno, nugario unguento.

SCHŒNIS, idis, f. eadem quæ Schœneis. *Sidon. carm. & vers. 14.* insequentem Pallens Hippomenes ad ima metæ Tardat Schœnida ter cadente pomo.

SCHŒNOBATES, æ, m. *chi cammina sulla corda*, *σχοινοβάτης*, funam-

nambulus, qui per funes ludendo graditur: a σχοῖνος, funis, & βαίνω, eo, incedo. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 77. Augur, schœnobates, medicus, magus, omnia novit.

SCHŒNOBATICUS, a, um, σχοινοβατικός, ad schœnobaten pertinens, ut Ars schœnobatica, exercitium funambulorum. *Cæl. ad Cic. l.* 8. *sub fin. ep.* 1. Ego qui scirem, Q. Pompejum Bauli schœnobaticam facere, & usque eo, ut ego misererer ejus esuriei. Plerique tamen rectius leg. *embaeneticam*.

SCHŒNUM, i, n. & Schœnus, i, m. σχοῖνος, juncus; frutex, cujus varia genera sunt, apud *Plin. l.* 21. *c.* 18. inter quæ odorati usus est vinis condiendis, & cuidam viliori unguento faciendo. *Cato R. R. c.* 105. Schœnum & calamum in dolium infundito, ut odoratum fiet. *Colum. l.* 12. *c.* 20. Odores vino fere apti sunt, qui cum defruto coquuntur, iris, fœnum græcum, schœnum. Adde *c.* 51. ¶ De unguento V. in *Schœniculus*. ¶ Item *schœnus* est funis, vel nassa e junco. *Plaut. Rud.* 2. 1. 5. Hice schœni, atque hæ arundines sunt nobis quæstu & cultu. Al. leg. *hami*. ¶ Item mensura viarum apud Persas, & Ægyptios, quatuor aut quinque milliaria continens. *Plin. l.* 6. *c.* 26. *ad fin.* Persæ schœnos & parasangas, alii alia mensura, determinant. *Id. l.* 12. *c.* 14. Schœnus patet, Eratosthenis ratione, stadia quadraginta, hoc est passuum quinque millibus: aliqui trigintaduo stadia singulis schœnis dedere. Adde *lib.* 5. *c.* 10. Hinc *trischœnus*, τρίσχοινος, tres schœnos continens. *Plin. l.* 5. *c.* 24. Euphrates Arabiam, & Comagenem disterminat trischœna mensura.

SCHOLA, æ, f. *scuola*, διδασκαλεῖον, γυμνάσιον, σχολή, locus, in quo liberalibus studiis sub magistro operam damus, ludus litterarius, gymnasium: a σχολή, otium. *Festus:* Scholæ dictæ sunt non ab otio ac vacatione omni, sed quod, ceteris rebus omissis, vacare liberalibus studiis pueri debent. *Auson. Edyll.* 4. *v.* 6. Graja schola nomina dicta est, Justa laboriferis tribuantur ut otia Musis. *Cic.* 2. *Offic. in fin.* Sed de toto hoc genere commodius a quibusdam ad medium Janum sedentibus, quam ab ullis philosophis ulla in schola disputatur. *Id.* 1. *de Orat. c.* 7. Hominem audietis de schola atque a magistro, & græcis litteris eruditum. *Id. in Pison. c.* 25. Homo politus e schola. *Martial. l.* 3. *epigr.* 20. An otiosus in schola poetarum Lepore tinctos attico sales narrat? *Sueton. de Gramm. c.* 16. Scholam aperire. *aprire scuola*, magistri munus suscipere. *& cap.* 6. *&* 18. dimittere. *h. e.* munus docendi deponere. *Plin. l.* 26. *c.* 2. Sedens in scholis auditioni operatos, gratias erat. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 8. *n.* 17. scholam adiens. ¶ Metonymice est ipsa disputatio & doctrina, quæ in schola fit, & explicatur. *Cic. initio l.* 2. *de Fin.* Ne me tanquam philosophum putatis scholam vobis aliquam explicaturum. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 4. Scholas Græcorum more habere. *& ibid. a med.* Itaque dierum quinque scholas, ut Græci appellant, in totidem libros contuli. ¶ Item ipsi discipuli, & sectæ addiscentium. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 13. Clamabunt omnia gymnasia, atque omnes philosophorum scholæ, sua hæc esse omnia propria. *Plin. l.* 29. *c.* 1. Dissederunt hæ diu scholæ: & omnes eas damnavit Herophilus. *Id. l.* 24. *c.* 7. Exolevit & protagion, quod Italicis proximum fecerant Asclepiadis scholæ. ¶ Quam memorat *Id. l.* 35. *c.* 10. *ad fin. & lib.* 36. *c.* 5. *ante med.* scholam in Octaviæ porticibus, fuit statio quædam instar ludi litterarii, ubi conveniebant philosophi, & eruditi homines disputandi & colloquendi causa. ¶ In balneis *schola* fuit locus, puta spatiosi margines, aut porticus circa labrum, ut conjicit *Hieron. Mercurial. l.* 1. *art. gymnast. c.* 10. *ante med.* ubi otiosi consistebant exspectantes, dum alii lavarent, qui priores locum occupaverant. *Vitruv. l.* 5. *c.* 10. *ad fin.* Magnitudines balnearum sint ita compositæ: quanta longitudo fuerit, tertia dempta, latitudo sit, præter scholam labri & alvei. Scholas autem labrorum ita fieri oportet spatiosas, ut cum priores occupaverint loca, circumspectantes reliqui stare possint. ¶ Dictæ sunt etiam *Scholæ* corpora sive ordines varii generis hominum, uni eidemque officio addictorum, ut Scholæ agentium in rebus, domesticorum, militum in Palatio apparentium, quæstorum, &c. *Impp. Arcad. Honor. & Theodos. lib.* 12. *Cod. tit.* 20. *leg.* 10. Nullus de schola agentium in rebus de cetero locum mortui conetur invadere. *Impp. Theodos. & Valentinian. ibid. tit.* 17. *leg.* 2. Primicerius domesticorum, & protectorum utriusque scholæ. *Ammian. l.* 14. *c.* 7. (*al.* 11.) Scholæ palatinæ & protectorum. *Coripp. l.* 3. *v.* 158. Acciti procerea omnes, schola cuncta Palati Jussa suis adstare locis. *Justinian. lib.* 4. *Cod. tit.* 65. *leg. ult.* Milites appellamus tam eos, qui sub excelsis magistris militum tolerare noscuntur militiam, quam qui undecim devotissimis scholis taxati sunt. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 169. *n.* 7. Schola speculatorum legionum I. & II. adjutricum, piarum, fidelium, &c. ¶ Eodem nomine appellata sunt ædificia, ubi ejusmodi corpora conveniebant. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 170. *n.* 3. C. Avilius Licinius curator Scholarum de suo fecit. Bebrya Aug. L. Drusianus, A. Fabius Xanthus Cur. Scribis, Librariis, & Præconibus Æd. Cur. Scholam ab inchoato refecerunt, marmoribus ornaverunt, &c. Adde *pag.* 169. *n.* 5. & *Reines. class.* 1. *n.* 273. Huc pertinent Schola Quæstorum (de qua videtur esse Inscriptio modo allata) & Schola Gallii, & Capulatorum, quæ fuerunt in tertia regione Urbis, ut est apud *Sex. Ruf.* & *P. Victor.* Schola Galli nomen habuisse videtur ab eo, qui exstruxit: Capulatorum, ab distributoribus olei, quod publice Romam quotannis advehebatur. V. *Olla*, & *Vales. ad Ammian. loc. sup. cit.*

SCHOLARIS, re, *di scuola*, ad scholam pertinens. *Martian. Capell. sub fin. l.* 3. Scholaris inchoamenta. *Hieronym. ep.* 125. *ad Damas. quæst.* 2. Scholaris declamatio. *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 12. *Cod. Theodos. tit.* 18. *leg.* 1. *& lib.* 12. *Cod. Justin. tit.* 38. *leg.* 14. & rursus *lib.* 7. *Cod. Theodos. tit.* 4. *leg. antepenult.* appellant *scholares* milites cohortium ad custodiam sacri Palatii deputatarum. *Sulpic. Sever. de vita S. Martini c.* 2. Inter scholares alas sub Constantino militavit. V. *Schola*. *Prudent.* περὶ στεφ. 12. *de S. Cassiano*, *v.* 16. Scholare murmur.

SCHOLASTICUS, a, um, *di scuola*, *scolastico*, *rettorico*, *oratorio*, σχολαστικός, ad scholam pertinens: & præcipue ad oratorias declamationes, & eloquentiæ studium. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. *post med.* Scholastica materia. *h. e.* de qua disputatur in scholis. *Gell. l.* 15. *c.* 1. Scholasticæ declamationes. *Auctor dial. de Orat. c.* 14. *in fin.* controversiæ. *Quintil. l.* 7. *c.* 1. *ante med.* Nam quædam in scholasticis ponuntur ad conjungendam modo actæ rei seriem. *Plin. l.* 2. *ep.* 20. *a med.* Sufficiunt duæ fabulæ, an scholastica lege tertiam poscis? *h. e.* lege & more otiosorum hominum aliam insuper poscis. *Id. l.* 9. *ep.* 2. Nisi forte volumus scholasticas tibi, atque, ut ita dicam, umbraticas litteras mittere. ¶ *Scholastici* qui declamatoribus, & eloquentiæ in scholis dant operam, *rettorici*, *scolari*. *Petron. in Satyr. c.* 6. Ingens scholasticorum turba in porticum venit, ut apparebat, ab extemporali declamatione nescio cujus. *& cap.* 10. Quia tanquam scholastici ad cœnam promisimus. *scil.* quia solebant declamatores, quo plures auditores haberent, cœnas aliquando exhibere. *Quintil. l.* 12. *c. ult. circa med.* Cognoscere enim, & præcepta vivendi perdiscere, & in foro nos experiri potuimus, dum scholastici sumus. Adde *Auct. dial. de Orat. c.* 15. *extr. & cap. ult.* & *Plin. l.* 1. *ep. ult.* ¶ Sic etiam appellantur rhetores quamdiu in scholis, & in privato umbra causas agunt declamando. *Senec. in præfat. lib.* 3. *controvers. ante med.* de C. Albutio Silo: & *Sueton. de clar. Rhet. c. ult.* Splendidissimus erat: idem res dicebat omnium sordidissimas, acetum, & pulejum, *&c.* nihil putabat esse, quod dici in declamatione non posset. Erat autem illa causa: timebat, ne scholasticus videretur. *h. e.* ne videretur meditato dicere, & ex scripto, ut sæpe faciunt scholastici eloquentiæ studiosi: cupiebat credi, se dicere scire etiam ex tempore. *Plin. l.* 2. *ep.* 3. Annum sexagesimum excessit, & adhuc scholasticus tantum est. quo genere hominum nihil aut simplicius, aut sincerius, aut melius. Nos enim qui in foro verisque litibus terimur, multum malitiæ, quamvis nolimus, addiscimus. *Auct. dial. de Orat. c.* 35. At nunc adolescentuli nostri deducuntur in scenas scholasticorum, qui rhetores vocantur, *&c.*; *scenas* dicit, quia fictæ causæ in scholis agitabantur, quemadmodum in scena fictæ fabulæ. *Apul. l.* 2. *Metam.* Heus tu scholastica, ait, dulcem & amarum gustulum carpis. *h. e.* simplex & imperite rerum humanarum: cujusmodi sunt qui in schola & umbraticis litteris versantur. ¶ De iis, qui in foro veras causas agunt, *Imp. Constantius lib.* 8. *Cod. Theodos. tit.* 10. *leg.* 2. Sæpissima scholasticos ultra modum acceptis honorariis, in defensione causarum omnium & annonas & sumptus accipere consuesse. ¶ Denique quicumque est litteris eruditus, doctus liberalibus studiis, elegans moribus, ut fuiunt esse litterarum studiosi, *scholasticus* dici potest. *Alex. Aurel. in epist.* apud *Capitolin. in Maximin. jun. c.* 3. Quamvis ipse adolescens & pulcher, & scholasticus, ad græcas munditias eruditus esse videatur. *Hieronym. de vir. illustr. n.* 99. Serapion ob elegantiam ingenii cognomen scholastici meruit. *Sulpic. Sever. dial.* 1. *c.* 9. *& dial.* 2. *c.* 10. *a med.* Nam quia scholasticus es, non immerito te versu Comici illius (*Terent. And.* 1. 1. 41.) admoneo. Obsequium amicos, veritas odium parit. *Veget. in proœm. l.* 3. *de re militari*. Libelli erit præcipua felicitas, si eum nec scholasticus fastidiat, & bubulcus intelligat.

SCHOLIASTES, æ, m. σχολιαστής, scriptor scholiorum, interpres: græca vox, a σχολιάζω, scholiis illustro: ut Scholiastes Horatii, Juvenalis, &c.

SCHOLICUS, a, um, *di scuola*, ad scholam pertinens. *Gell. l.* 4. *c.* 1. Ostentabat quispiam grammaticæ rei doctor scholica quædam nugalia. *Varr.* apud *Non. c.* 6. *n.* 22. Scholasticis fartis auribus scholica dape, atque ebriis.

SCHOLION, ii, n. σχόλιον, græca vox a σχολή, schola: breve scriptum, disputationem, interpretationem significans. *Cic.* græce usurpat *ad Attic. l.* 16. *ep.* 7. *& ipse Attic. ibid.*

SCHUTATUM. V. *Scutatum*.

SCIADEUS, i, m. piscis marinus mas, σκιαδεύς, cujus femina sciæna, σκίαινα dicitur. Nomen habent a σκιά, umbra. *Plin. l.* 32. *c. ult.* V. *Umbra*.

SCIAGRAPHIA, vel Sciographia, æ, f. *disegno di qualche fabbrica*, *abbozzo*, *modello*, σκιαγραφία, adumbrata descriptio ædificii: a σκιά, umbra, & γράφω, scribo. Differt ab ichnographia, quæ est descriptio solius areæ seu plani; & ab orthographia, quæ frontis tantummodo erectam imaginem repræsentat: at sciagraphia totum per umbras & lineamenta describit corpus ædificii. *Vitruv. l.* 1. *c.* 2. Sciagraphia est frontis & laterum abscedentium adumbratio, ad circinique centrum omnium linearum responsus. Alii leg. *sciographia*: alii vero *scenographia*, *h. e.* universi tecti deformatio: a σκηνή, vel σκῆνος, tabernaculum, tentorium, quia in ea totum ædificium cum suo tecto describitur.

SCIAPŎDES. V. *Sciopodes*.

SCIBILIS, le, *scibile*, qui scientia comprehendi potest. *Tertull. l.* 5. *adverf. Marcion. c.* 16. Non omnibus scibilis. *Martian. Capell. l.* 4. *pag.* 121. Alicujus rei scibilis scientia est.

SCIDA. V. *Scheda* in fine.

SCIENS, entis, *chi sa*, ἐπιστήμων, qui scit, gnarus, prudens. *Plaut. Pers.* 5. 2. 78. & *Terent. Andr.* 3. 1. 28. Id tibi renuntio, here, futurum, ut sis sciens. *Nep. in Conon. in fin.* Illud addubitat, utrum Tiribazo sciente, an imprudente sit factum. *se con saputa, o no di Tiribazo.* & *Terent. Heaut.* 4. 8. *in fin.* Nam te sciente faciam, quidquid egero. Al. leg. *scientem faciam*, *h. e.*

certio-

certiorem. *Calphurn.* hic discrimen ponit inter *sciens*, & *prudens*. ille est, qui alterius indicio rem cognoscit: hic qui intelligentia sua aliquid sentit. *Plaut. Cas. prol. v.* 63. Sciens ejus mater, ei dat operam. *conscia di ciò, consapevole.* ¶ *Sciens*, & *sciens prudens*, *sciens videns* quippiam facere dicitur, qui data opera, de industria aliquid agit, quod scit minime oportere, *a bella posta, volendo.* *Cic. pro Cluent. c.* 26. Habebit igitur, te sciente & vidente, curia senatorem, qui fidem suam pecunia commutarit? *Id. pro Planc. c.* 16. *in fin.* Plancius ita vixit, ut offenderet sciens neminem. *Id. pro Marcell. c.* 3. *a med.* Ut prudens & sciens tanquam ad interitum ruerem voluntarium. *a occhi veggenti.* *Cæl. ad Cic. post ep.* 9. *l.* 10. *ad Attic. sub fin.* Ne te sciens prudensque eo demittat, unde exitum vides nullum esse. *Terent. Eun.* 1. 1. 27. Prudens, sciens, vivus, vidensque pereo. *Id. Phorm.* 2. 1. 6. Lex coegit. audio, fateor. Verum scientem, tacitum causam tradere adversariis, etiam ne id lex coegit? *Plaut. Asin.* 3. 2. 16. Ubi verbis conceptis sciens libenter pejuraris. *Terent. in fin. Hec.* Plus hodie boni feci imprudens, quam sciens ante hunc diem unquam. V. *Videns.* ¶ *Si sciens fallo*, formula imperandi in jurejurando. V. *Fallo.* ¶ *Sciens*, peritus, doctus, *pratico, intendente, esperto.* *Varr. l.* 1. *cap.* 3. *R. R.* Dominum scientem esse oportet earum rerum, quæ in villa ali & pasci possunt. *& lib.* 1. *c.* 32. Vites pampinati, sed a sciente. nam id, quam putare, majus. *Sallust. in Jug. c.* 102. *extr.* Romani scientes belli. *& c.* 105. Persagæ regionum scientissimi. *Vellej. l.* 2. *c.* 86. Vir providens, atque agendi sciens. *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 70. *& lib.* 6. *c.* 26. Vir humani divinique juris sciens. *Id.* 2. *Ann. c.* 13. Latinæ linguæ. *Horat. l.* 3. *od.* 9. *v.* 10. citharæ. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 34. Scientissimus gubernator. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 49. *a med.* regendæ reipubl. scientissimus. *Auct. ad Herenn. in fin. l.* 2. Tu scientior eris præceptorum artificio, nos alacriores ad reliquum persolvendum. *Cic. pro leg. Manil. c.* 10. Quis hoc homine scientior unquam fuit? *h. e.* peritior rei militaris. *Horat. l.* 3. *od.* 7. *v.* 25. sciens equum flectere.

SCIENTER, *saputamente*, εἰδότως, ἐπισταμένως, sciendo, scite, intelligenter. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 2. Bene dicere est scienter, & perite, & ornate dicere. *Nep. in præfat.* Saltare commode, scienterque tibiis cantare. *Gell. l.* 17. *c.* 5. *post med.* Perite & scienter dicere aliquid. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 22. Galli aggerem cuniculis subtrahebant, eo scientius, quod apud eos omne genus cuniculorum notum atque usitatum est. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 41. *a med.* Etrusca de cælo tacta scientissime animadvertit. *Id. in Orat. c.* 52. Neminem in eo genere scientius versatum Isocrate contendum est. *Id.* 2. *Offic. c.* 5. *sub fin.* Moderate & scienter uti aliqua re. *& lib.* 1. *de Orat. c.* 29. Modice & scienter. ¶ Data opera, de industria. *Plin. in Paneg. c.* 64. Expressit verba, quibus caput suum, si scienter fefellisset, deorum iræ consecraret.

SCIENTIA, æ, f. *sapere, cognizione, notizia, pratica*, ἐπιστήμη, actus sciendi, cognitio, intelligentia, notitia. *Cic.* 2. *Phil. c.* 23. *in fin.* Notabo singulas res; etsi nullo modo poterit oratio mea satisfacere vestræ scientiæ. *dir quanto voi ne sapete.* *& lib.* 1. *Offic. c.* 6. Omnes trahimur & ducimur ad cognitionis & scientiæ cupiditatem. *& ibid. in fin.* Omnis cogitatio motusque animi in studiis scientiæ cognitionisque versatur. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 41. *a med.* His in unum locum collatis, certam sumere scientiam, non suspicionem maleficii. *Cic. pro Sull. c.* 13. *in fin.* Cujus scientiam de omnibus constat fuisse, ejus ignoratio de aliquo, purgatio debet videri. *Id. pro leg. Manil. c.* 10. *extr.* Hoc meam scientiam fugit. *nol so.* & *Hirt. in proœm. l.* 8. *B. Gall.* Commentarii sunt editi, ne scientia tantarum rerum scriptoribus deesset. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 20. His difficultatibus duæ res erant subsidio, scientia atque usus militum. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 69. Neque posse principem sua scientia cuncta complecti. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 14. Regionum terrestrium & maritimarum scientia. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 27. Mixta inter patrem filiumque conjurationis scientia fingitur. *h. e.* conscios fuisse conjurationis patrem simul & filium. ¶ Doctrina, eruditio, facultas in aliqua arte liberali, *scienza.* *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 47. Gallicæ linguæ scientia. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 41. Magnam disciplinam scientiamque percipere. *Id.* 1. *de Orat. c.* 6. Omnium rerum atque artium scientiam consequi. *Id. Fam.* 6. *ep. ult. a med.* Memoria & scientia multa comprehendere. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 6.) Exercere eruditionem ac scientiam. *Sulpic. ad Cic. Fam.* 4. *ep.* 5. Tenere medicinæ scientiam. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 14. Promere quippiam ex obscuriore aliqua scientia. *& cap.* 9. Ars, quæ verborum aut faciendorum, aut deligendorum scientiam profitetur. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 23. Habere scientiam rei militaris. *Sallust. in Jug. c.* 67. militiæ. *Justin. l.* 2. *c.* 4. belli. *Quintil. l.* 7. *c.* 3. bene dicendi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 62. *extr.* Neque serendi, neque colendi, nec demetendi, neque condendi fructus ulla prudentum scientia est. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 33. Enumerasti memoriter & copiose (ut mihi quidem admirari liberet in homine esse Romano tantam scientiam) usque a Thale Milesio de natura deorum Philosophorum sententias. *erudizione.* *& lib.* 1. *de Legib. c.* 6. Scientia juris civilis. *Id. Phil.* 9. *c.* 5. admirabilis & incredibilis in legibus interpretandis. *Horat. epod.* 17. *v.* 1. Jam jam efficaci do manus scientiæ. *h. e.* veneficio, maleficio. ¶ Scientia voluptatum apud *Tacit.* 16. *Ann. c.* 18. est intelligentia earum rerum, quæ luxu constant, & corpori voluptatem cibis, potis, unguentis, turpibus oblectationibus afferunt. ¶ In plur. numero *Cic. de Senect. c.* 21. *a med.* Cum tanta celeritas animorum sit, tanta memoria præteritorum, futurorumque prudentia, tot artes, tantæ scientiæ, tot inventa, non posse eam naturam, quæ res eas contineat, esse mortalem. *Vitruv. in præfat. l.* 3. Scientias artificiorum penitus latentes judicare. ¶ Dicitur & de artibus mechanicis & fabrilibus. *Plin. l.* 34. *c.* 7. *sub fin.* Ex statua indicavit, interiisse fundendi æris scientiam, cum Zenodorus scientia fingendi cælandique nulli veterum postponeretur. *Id. l.* 35. *c.* 12. *de plastice.* Quo apparet, antiquiorem hanc fuisse scientiam, quam fundendi æris.

SCIENTIŎLA, æ, f. parva scientia. *Arnob. l.* 2. *pag.* 56. Parvas concinnavit scientiolas artium.

SCILICET, *è cosa chiara, è manifesto, è facile a vedere*, adverbium conflatum & contractum ex *scias* vel *scire licet* (ut *videlicet* ex *videre licet*, & *ilicet* ex *ire licet*) ut *Fest. in Sultis*, & in *Cum alter* docet. Hoc sensu infinitum post se habet. *Lucret. l.* 2. *v.* 468. Scilicet, esse globosa, tamen cum squalida constent, Provolvi simul ut possint, & lædere sensus. *Sallust. in Jug. c.* 4. Scilicet, non ceram illam, neque figuram tantam vim in se habere; sed memoria rerum gestarum eam flammam egregiis viris in pectore crescere. *Plaut. Curcul.* 2. 2. 10. Hac nocte in somnis visus sum viderier, procul sedere longe a me Æsculapium. *Co.* item alios deos facturos scilicet. *Id. Rud.* 2. 3. 64. Nunc eam cum navi scilicet abiisse pessum in altum. ¶ Hinc habet vim affirmandi, & valet certe, profecto, quippe, nempe, nimirum, *certamente, per certo, veramente*, ἀληθῶς, δηλαδή. *Terent. Phorm.* 1. 2. 82. Cum tu horum nihil refelles, vincam scilicet. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 23. Quod tibi destinaras trapezophoron, si te delectat, habebis: sin autem sententiam mutasti, ego habebo scilicet. *Id.* 5. *de Fin. c.* 1. *ad fin.* Me quidem species quædam commovit, inanis scilicet, sed commovit tamen. *Plaut. Capt.* 2. 2. 33. Nunc vivat, necne, id Orcum scire oportet scilicet. *Id. Merc.* 2. 3. 40. Quis est iste Peniculus? *Eut.* Scilicet qui dudum tecum venit, cum pallam mihi detulisti. *colui per appunto, che, &c.* *& Pseud.* 3. 2. 88. Utrum amicis hodie, an inimicis tuis daturus cœnam? *Bal.* pol ego amicis scilicet. *Terent. Heaut.* 4. 1. 33. Hoc te obsecro, ut meæ stultitiæ in justitia tua sit aliquid præsidii. *Chr.* scilicet equidem istuc factum ignoscam. *Phædr. l.* 5. *fab.* 5. *v.* 29. simulans se vestimentis rusticus Porcellum obtegere, quod faciebat scilicet. *lo che appunto facea.* & *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep. ult. a med.* Si relevare potes communem casum misericordia hominum, scilicet incredibile quiddam assequeris. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 10. Quamquam hoc nullam ad partem valet scilicet. *Terent. Eun.* 2. 3. 54. Comites secuti scilicet sunt virginem? *Chæ.* Verum, parasitus cum ancilla. Ubi *Donat.* Interrogative quidem, sed sic, ut scire videatur id quod quærit. ¶ In responsionibus *Terent. Adelph.* 4. 7. 33. Et nova nupta eadem hæc discet? *Mi.* scilicet. *appunto, sì, messersì.* *& Eun.* 5. 9. 10. Fratris igitur Thais tota erit? *Chæ.* scilicet. *così è.* & *Plaut. Asin.* 2. 4. 83. Tam ego homo sum, quam tu. *Mer.* scilicet ita res est. ¶ Servit ironiæ. *Terent. Andr.* 1. 2. 14. Meum gnatum rumor est amare. *Davus.* Id populus curat scilicet. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 5. Scilicet tibi graviorem dolorem patrui tui mors attulit, quam C. Graccho fratris: & tibi acerbior ejus patrui mors est, quem nunquam vidisti, quam illi ejus fratris, quicum concordissime vixerat. *Virg.* 4. *Æn. v.* 379. Scilicet is Superis labor est, ea cura quietos Sollicitat. Adde *Cicer. pro Sull. c.* 22. ¶ Interdum quandam continet amaritudinem, & irrisionem cum affirmatione conjunctam. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 1. *sub fin.* Columnas neque rectas, neque e regione Diphilus collocarat. eas scilicet demolietur. aliquando perpendiculo, & linea discet uti. *Id. in Pison. c.* 9. Ego istius pecudis consilio scilicet, aut præsidio niti volebam? & *Verr.* 4. *c.* 58. Scilicet exspectemus legitimum illud quinquennium. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 673. Scilicet in folia profugi steterit Herculis armis nostra salus? ¶ Videtur etiam habere vim exponendi, & poni pro id est, *cioè, vale a dire.* *Cic. l.* 2. *de Fin. c.* 22. *extr.* Istic tamen alio tempore responsurus sum, tunc scilicet, cum tibi. *D. Brut. ad M. Brut. & Cass. l.* 11. *Fam. ep.* 1. Qua mente esset Antonius, demonstravit, pessima scilicet, & infidelissima. *Cic. de Senect. c.* 8. Senectus est operosa, & semper agens aliquid & moliens, tale scilicet, quale cujusque studium in superiore vita fuit. Adde *Verr.* 6. *c.* 12. Sed hæc, & alia, si qua afferri solent, commodius & verius ad rationem ac vim affirmandi reducuntur. Si exponendum sit aliquid, *videlicet* libentius dixerim.

SCILLA, æ, f. *squilla, scilla*, σκίλλα, herba e bulborum genere, imo bulborum nobilissima, ut *Plin.* ait *lib.* 19. *c.* 5. *ad fin.* quæ radicem habet cæparum modo multipliciter tunicatam. Nascitur tam in mari, quam in terra. Græce similiter dicitur σκίλλα, ut etiam qui *scylla* scribunt. *Plin. loc. cit.* Nobilissima est scilla, quamquam medicamini nata, acetoque exacuendo: nec ulli amplitudo major, sicut nec vis asperior. Duo genera medica: masculus albis foliis, femina nigris. Et tertium genus est cibis gratum: epimenidium vocatur, angustius folio, ac minus aspero, &c. *Id. l.* 21. *c.* 17. *ante med.* Notabilis est scillæ crocique natura, quod cum omnes herbæ folium primum emittant, mox in caulem rotundentur; in iis caulis prior intelligitur, quam folium. *Id. l.* 20. *c.* 9. *a med.* enumerat varios ejus, & aceti scillini usus in medicina. ¶ *Scilla* pusilla, alio nomine pancration, herba est foliis albi lilii, longioribus crassioribusque, radice bulbi magni, coloris rufo. *Id. l.* 27. *c.* 12. *circa med.* ¶ Est hoc nomine & piscis marinus, ex genere τῶν μαλακοστράκων, græce καρίς. *Id. c. ult. lib.* 32. ¶ Legitur & *squilla.* V.

SCILLINUS, a, um, σκιλλιτικός, ad scillam pertinens. Scillinum acetum, *h. e.* scilla infusa conditum, tantam vim habet, inquit *Plin. l.* 20. *c.* 9. *a med.* ut avidius haustum exstinctæ animæ momento aliquo speciem præbeat. Ceterum multos habet usus in medicina: quos *Id. l.* 23. *c.* 2. describit. Ejus conficiendi rationem tradit *Colum. l.* 12. *c.* 34. & *Pallad. in Jul. tit.* 8. ¶ Pæ-

nulti-

maltimam produxisse videtur *Seren. Sammon. c.* 27. *v.* 510. Sæpe & scillino pelluntur nausia Baccho. *h. e.* vino scillite. Sed al. leg. *scillitico*, al. *scillite*.

SCILLITES, æ, m. *squillitico*, σκιλλίτης, vinum, vel acetum, vel oleum factum ex scilla, ut *absinthites*, vinum ex absinthio. *Columm. l.* 12. *c.* 35. Vinum scillitem ad coquendum, & ad corpus reficiendum, itemque ad veterem tussim, & ad stomachum hoc modo condire oportet. *Plin. l.* 32. *c.* 10. *a med.* Urtica marina trita ex aceto scillite. *Auson. ep.* 4. *v.* 69. Scillita decies non si purgeris aceto. V. *Abrotonites*.

SCILLITICUS, a, um, *squillitico*, σκιλλιτικός, scillinus, scillites. *Cels. l.* 5. *c.* 19. *sect.* 29. Aceti scillitici hemina.

SCIMPODIUM, ii, n. *letticciuolo*, *cocchietto*, σκιμπόδιον, parvus lectus unius tantum capax, grabatus: diminutivum a σκίμπους, quod inter lectorum genera *Pollux l.* 10. *c.* 7. recenset. *Gell. l.* 19. *cap.* 10. Memini me & Celsinum Julianum ad Frontonem, pedes graviter ægrum, ire & visere: atque ibi offendimus eum cubantem in scimpodio Græciensi.

SCIN'? V. in *Scio*.

SCINCUS, & Scincos, i, m. σκίγκος, animal simile crocodilo, circa Nilum frequentissimum: itemque in Libya, Arabia, India. Condiri solet, falsusque afferri: ac valet ad Venerem excitandam. *Plin. l.* 8. *c.* 25. Similis crocodilo, sed minor etiam ichneumone est in Nilo natus scincos, contra venena præcipuum antidotum. item ad inflammandam virorum Venerem. *Id. l.* 28. *c.* 8. *ad fin.* Ea eadem similitudine est scincus, quem quidam terrestrem crocodilum esse dixerunt, candidior autem, & teniore cute. Præcipua tamen differentia dignoscitur a crocodilo squamarum serie a cauda ad caput versa. Maximus Indicus, deinde Arabicus, &c.

SCINDO, is, scidi, *olim* scicidi, scissum, a. 3. *fendere*, *rompere*, *squarciare*, *lacerare*, *stracciare*, σχίζω, findo, abrumpo, lacero: a voce græca alleta, inserto n, ut a λείχω, lingo. *Cato R. R.* 2. 128. Lutamenta scindant se. *Virg.* 2. *Georg. v.* 144. & 7. *Æn. v.* 509. quercum cuneis coactis scindere. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 5. Cum hostes vallum scindere, & fossas complere cœpissent. *Colum. l.* 2. *c.* 18. Pecori majora demitgunt ungulæ, & atterunt scinduntque radices herbarum. *Ovid. in Ibin*, *v.* 172. Et scindent avidæ perfida corda canes. & *vers.* 185. Hic tibi de Furiis scindet latus una flagello. *Virg. Æn.* 12. *v.* 870. Infelix crines scindit Juturna solutos. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 20. *extr.* Hanc epistolam cur non scindi velim, nulla est causa. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 33. Scindere alicui pænulam. V. *Pænula*. *Propert. l.* 2. *el.* 2. *v.* 21. cuipiam vestam de corpore. *Tacit. l.* 1. *Ann. c.* 65. Arminius cum delectis scindit agmen equisque maxime vulnera ingerit. *h. e.* perrumpit aciem, pertransit, disjicit. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 130. scindere urbem. *h. e.* dirutis mœnibus evertere, exscindere. *Petron. in Satyr. c.* 102. *ad fin.* Frontem cicatricibus scindere. *Virg.* 1. *Georg. v.* 50. ferro scindere æquor. *h. e.* vomere terram arare, proscindere. Sic *Claudian. l.* 2. *de laud. Stilich. vers.* 134. qui Pangæa juvencis scinditis. & *Senec. in Phœniss. v.* 124. Quisquis Assyrio loca possessa regi scindit. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 10. *sub fin.* navis scindit aquas. *Id.* 11. *Met. v.* 463. ictu remorum scindere freta. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 547. Suvios natatu scindere. *Martial. l.* 5. *epigr.* 22. Unguentum, fateor, bonum dedisti Convivis here, sed nihil scidisti. *h. e.* nullum cibum distribuisti. *scindere* est in frusta secare cibum, & convivis distribuere, *trinciare*: unde scissor. *Senec. de vita beata*, *c.* 17. Scindendi obsonii magister. *Id. de brev. vitæ*, *c.* 12. *a med.* Scindere aves in frusta. Adde *Martial. l.* 3. *epigr.* 94. ¶ Dividere, diducere, *dividere*. *Lucan. l.* 1. *v.* 550. flamma Scinditur in partes geminoque cacumine surgit. *Tacit. de German. c.* 43. Dirimit, scinditque Sueviam continuum montium jugum. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Æn.* 3. *v.* 400. Italia scinditur in duo promontoria, Bruttium, & Salentinum. *Virg.* 1. *Æn. v.* 591. Scindit se nubes, & in æthera purgat apertum. ¶ Obsceno sensu, ut *divido*, est apud *Auct. Priap. carm.* 77. ¶ Translate a notione abrumpendi. *Plin. in Paneg. cap.* 37. *extr.* Rates non sine piaculo sanctissimas necessitudines velut intercedente Vicesima, scindi. *Id. l.* 2. *ep.* 11. Neque inchoari poterat actio, nisi ut noctis interventu scinderetur. *s'interrompesse*. Sic *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 157. verba fletu scinduntur. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 127. Sorentesque manu scidit Atropos annos. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 15. Nolo commemorare, quibus rebus sim spoliatus, ne scindam dolorem meum. *h. e.* ne refricem, renovem, tanquam vulnus jam jam cicatricem ducens. Est qui malit *rescindam*. *Lucret. l.* 3. *v.* 1008. curæ animum scindunt. *h. e.* mordent, lacerant. ¶ a notione dividendi *Senec. ep.* 89. *a med.* Naturalis pars philosophiæ in duo scinditur corporalia, & incorporalia. *Virg.* 2. *Æn. v.* 39. Scinditur incertum studia in contraria vulgus. *Tacit. Hist. lib.* 1. *c.* 13. Hi discordes in duas factiones scindebantur. *Virg. Æn.* 8. *v.* 142. Sic genus amborum scindit se sanguine ab uno. *si dirama*. ¶ *Chelyn scindere*, ita pulsare, ut discors, confusus, ingratusque sonus fiat. *Stat. l.* 5. *silv.* 5. *v.* 31. ignavo pollice chordas Pulso: sed incertam digitis errantibus amens Scindo chelyn. ¶ *Sciscidi* præteritum Antiquorum fuit. *Afran.* apud *Priscian. lib.* 10. *pag.* 890. *Putsch.* Satis fortiter vestras sciscidistis colus. *Attius ibid.* Non ergo aquila ita, ut prædicant, sciscidérat pectus. Adde *Enn.* & *Nev. ibid.* quibus locis *Gell. in fin. c.* 9. *l.* 7. scriptum fuisse ait *scescidi*, ut similis sit *memordi*, *spepondi*, *peposci*, *tetuli*, & reduplicationem verborum græcorum referat.

SCINDULA. V. *Scandula*.

SCINIFES. V. *Cinifes*.

SCINIS. V. *Sinis*.

SCINTILLA, æ, f. *favilla*, *scintilla*, σπινθήρ, particula ignis, quæ e silice, cum cæditur, exsilire solet, quasi *scindilla*, a *scindo*, quia flamma videtur quasi scindi: vel a græca voce allata quasi *spintilla*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 178. Ac primum silici scintillam excudit Achates. *Lucret. l.* 6. *v.* 160. lapidem si Percutiat lapis, aut ferrum: nam tum quoque lumen Exsilit, & claras scintillas dissupat ignis. *Id. l.* 2. *v.* 174. Scintillas agere, ac late differre favillam. *Plin. lib.* 36. *c.* 19. Lapides vivi altero lapide percussi scintillas edunt, quæ exceptæ sulphure, aut fungis aridis, aut foliis, dicto celerius ignem præbent. *Id. l.* 18. *c. ult. a med.* Ignis scintillam emittit. *Id. l.* 37. *c.* 21. In anthracitide scintillæ discurrere aliquando videntur. *Ovid. Fast.* 4. *v.* 495. cum saxa pastores saxa terebant, Scintillam subito prosiluisse ferunt. *Virg.* 12. *Æn. v.* 101. totoque ardentis ab ore Scintillæ absistunt. *Curt. l.* 6. *c.* 3. *a med.* Parva sæpe scintilla contempta magnum excitavit incendium. *γνώμη*. ¶ Translate *Plin. l.* 33. *c.* 6. Argentum nulla sui spe nascitur, nullis, ut in auro, lucentibus scintillis. *h. e.* punctulis instar scintillarum lucentibus. ¶ Sic dicitur & minima particula earum rerum, quæ igni aut incendio comparantur. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 14. Ut ne qua scintilla teterrimi belli relinquatur. *Id. Acad.* 4. *c.* 19. Isti autem, tantis offusis tenebris, ne scintillam quidem ullam nobis ad aspiciendum reliquerunt. *Plaut. Trin.* 3. 2. 58. Ne scintillam quidem relinquas, genus qui congliscat tuum.

SCINTILLATIO, onis, f. *scintillamento*, σπινθηρισμός, actus scintillandi. *Plin. l.* 20. *c.* 9. Cato brassicam prodesse tradit oculorum caligini, scintillationique. Catonis verba sunt *de re rustica c.* 157. *a med.* Et quibus oculi parum clari sunt, eo lotio (*ejus qui brassicam essitarit*) inungito, plus videbunt. Porro *oculi parum clari* sunt tam si caligine laborent, quam si scintillas, *h. e.* obliquos & frequentes quasi radios crebra motatione emittere videantur. hoc enim quoque visum impedit.

SCINTILLO, as, avi, atum, n. 1. *scintillare*, *sfavillare*, σπινθηρίζω, scintillas emitto. *Plin. l.* 37. *c.* 7. Carbunculi contra radios solis scintillant. *Virg.* 1. *Georg. v.* 392. testa cum ardente viderent Scintillare oleum, & putres concrescere fungos. *Lucret. l.* 6. *v.* 644. sumida cæli scintillare omnia templa. *h. e.* flammis micare. *Plaut. Men.* 5. 2. 77. Oculi scintillant. *Sil. l.* 7. *v.* 593. scintillant cristæ. *Plin. l.* 2. *c.* 34. Clypeus ardens ab occasu ad ortum scintillans transcurrit. & *c.* 43. scintillantia fulgetra. ¶ Translate *Sil. l.* 9. *v.* 562. scintillavitque cruenta Ira genis.

SCINTILLULA, æ, f. *scintilletta*, μικρὸς σπινθήρ, parva scintilla. *Metaphorice Cic.* 5. *de Fin. cap.* 15. *ad fin.* Eas in pueris virtutum quasi scintillulas videmus, e quibus accendi philosophi ratio debet.

SCIO, is, scivi, & scii, scitum, a. 4. *sapere*, εἰδῶ, ἴσημι, γιγνώσκω, novi, non ignoro, cognitum habeo, teneo, non me fugit, perspectum est mihi, habeo. *Liv. in proœm.* Nec satis scio, nec si sciam, dicere ausim. *Terent. Hec.* 4. 1. 26. Multo prius scivi, quam tu, illum amicam habere. *Plin. l.* 33. *c.* 4. *ante med.* Nec tamen adhuc aurum est: nec sciere esse, cum foderent. *Senec. epist.* 6. Nec me ulla res delectabit, quam mihi uni sciturus sum. *Terent. Phorm.* 5. 8. 24. Non opus est dicto. *Phor.* tibi quidem: at scito huic opus est. *Id. Hec.* 3. 2. 25. Cuivis facile scitu est, quam fuerim miser. *Plaut. Pœn. prol. vers.* 112. Is omnes linguas scit, sed dissimulat sciens se scire. *Terent. Hec.* 3. 2. *in fin.* Non sciunt ipsi viam, domum qua redeant. *Id. Adelph.* 2. 2. 45. Vera scio. *Id. Phorm.* 5. 7. 60. id certo scio. *Liv. l.* 25. *c.* 10. Nemo satis pro certo scire. *Terent. Andr.* 5. 2. 23. Certe enim scio. *Id. Eun.* 5. 5. 12. & *Cic. Attic.* 12. *epist.* 17. Ibo intro, de cognitione ut certum sciam. ¶ Habet varias post se particulas. *Terent. Adelph.* 4. 2. 16. Scire equidem volo, quot mihi sint domini. & *vers.* 31. Scio ubi sit: verum nunquam monstrabo. *Lucan. l.* 7. *v.* 579. Scit, cruor imperii qui sit. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 18. *a med.* Nisi scissent, quid esset. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 517. scisti, qua cogere possa (*pro scivisti.*) *Cass. ad Cicer.* 15. *Fam. ep.* 19. *ad fin.* Cnæus scis quomodo crudelitatem virtutem putet. scis, quam se semper a nobis derisum putet. & *mox*. Velim scire, utrum ista sollicito animo, an soluto legas. *Liv. l.* 43. *c.* 5. Nec se scire, propter quam causam, &c. *Terent. Hec.* 3. 5. 18. Omnem rem scio, ut sit gesta. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 58. Coqua est hæc quidem: scit, muriatica ut maceret. *Cic. pro Mur. c.* 9. *sub fin.* Ille tenet, & scit, ut hostium copiæ; tu ut aquæ pluviæ arceantur. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 44. Ut ille te videat, volo. scio, quid ago. *Pist.* & pol ego scio, quid metuo. *Id. Aulul.* 1. 2. 28. Quid agam scio. *so quel che fare*. *Phædr. l.* 5. *fab.* 2. *v.* 10. Ego qui sum expertus, quantis fugiat viribus, Scio, quod virtuti non sit credendum tuæ. *Liv. l.* 3. *c.* 52. Scituros, quod sine restituta potestate redigi in concordiam res nequeant. Al. utrobique leg. *quam*: quia hujusmodi particulæ in MSS. solo *q*, & transversa lineola scribi solent. V. Quod, *perchè*. ¶ Scire latine, græce, *saper latino*, *greco*, subaudi loqui. *Cic. in Brut. cap.* 37. Non tam præclarum est scire latine, quam turpe nescire. *Id.* 2. *de Fin. c.* 5. Cum græce, ut video, luculenter sciam. ¶ Passive *Cic.* 2. *de Orat. c.* 7. *a med.* Ars earum rerum est, quæ sciuntur. ¶ Scire fidibus, *saper sonare*. subaudi *canere*. *Terent. Eun.* 1. 2. 52. Ubi hanc forma videt honesta virginem, & fidibus scire. ¶ Imperativis utimur, cum rem gravem inculcamus, & quam probe intelligi cupimus. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 53. Semper tu scito, Flamma fumo est proxima. *Cic.* 6. *Verr. c.* 35. Apud Segestanos repertum esse, judices, scitote neminem, qui illud signum auderet attingere. *Ovid.* 15. *Met. v.* 141. Cumque boum dabitis cæsorum membra palato, Mandere vos vestros scite, & sentite colonos. *Plaut. Trin.* 4. 3. 24. Vetera quærit: vetera amare hunc, morem majorum, scias. *Cic. Attic. lib.* 2. *ep.* 23. Volo te scire, Sampsiceramum vehementer sui status pæni-

pœnitere. ¶ *Scires*, intelligeres, cognosceres, videres. *Ovid. in fin. el. 13. l. 1. Amor.* Jurgia finieram. scires audisse: subebat: *Id. Met. 6. v. 23.* Seu pingebat acu, scires a Pallade doctam. *Petron. in Satyr. c. 91.* Video Gitona cum linteis & strigilibus tristem confusumque. scires non libenter servire. Adde *Vellej. 2. c. 80.* Itali dicunt *direfti*. ¶ *Scire de aliqua re*. doctum, peritum esse, notitiam habere, *avere notizia, sapere*. *Cic. de Orat. l. 1. c. 13. a med.* De legibus instituendis, de bello, de pace, de sociis, de vectigalibus, de jure civium Lycurgum scisse melius, quam Hyperidem. *Id. pro Syll. c. 13. sub fin.* Cum is, qui de omnibus scierit, de Sulla se scire negarit. ¶ *Scire ex, & de aliquo*, ab aliquo narrante scire. *Plaut. Curcul. 2. 2. 6.* Meliorem, quam ego sum, suppono tibi. nam quod scio, omne ex hoc scio. *Cic. Fam. 9. ep. 17.* Ex quo vel ex sobrio, vel certe ex ebrio scire posses. *Id. Attic. l. 12. ep. 22.* Id de Marcello, aut certe de Postumia sciri potest. ¶ *Quod sciam, quod scio*, quod norim, quod audierim, quantum mihi perspectum est: habetque vim affirmandi: *che io sappia*. *Cic. Attic. lib. 13. ep. 2. a med.* Sestius non venerat, quod sciam. *Plaut. Men. 3. 2. 33.* Non edepol ego te, quod sciam, unquam ante hunc diem vidi. *& 2. 2. 23.* Est tibi Menæchmo nomen tantum, quod sciam. *& 3. 2. 39.* Menæchme, vigila. *Men.* vigilo hercle equidem, quod sciam. *Quintil. decl. 9. c. 18.* Quod scio, victis etiam gladiatoribus parcunt. *& in fin. decl. 6.* Fortasse aliquis jubebit sepeliri. certe, quod sciam; nemo prohibebit. *Apul. l. 5. Metam.* Jamdudum, quod sciam, fidei atque parciloquii mei perpenditis documenta. *Minuc. Fel. in Octav. c. 11. ad fin.* Hoc, quod sciam, neque mens, neque anima, neque vita est. ¶ *Non scis* pro *nescis*. *Plaut. Pseud. 1. 2. 89.* Tu pacisci modo scis, sed quæ pacta es, non scis solvere. ¶ *Haud scio an*. V. in *Haud*. ¶ *Quod scis, nescis*. V. in *Nescio*. ¶ *Scin'* scis ne? *Plaut. Bacch. 5. 2. 39.* At scin', quo pacto me ut te intro abducas? ¶ *Scin' quomodo?* malum minitantis formula. *Plaut. Amph. 1. 1. 200.* At scin' quomodo? faciam ego hodie te superbum, nisi hinc abis. Adde *in fin. Aulul. & Rud. 3. 3. 18.* ¶ *Scibam* pro *sciebam*, & *scibo* pro *sciam* in omnibus personis utriusque numeri, positiones sunt in verbis 4. conjugat. & præsertim in hoc frequentes. *Terent. & Plaut.* sæpe usurpant. Et præterea *Cato R. R. c. 5.* Si fecerit, scibit, in mente familiæ quid fiat. *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 83.* Quod scibant Parcæ non longo tempore abesse. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 608. n. 6* Scibat moriundum sibi. ¶ & passive *Plaut. Capt. 4. 2. 5.* Quod cum scibitur, per urbem irridebor. ¶ Impersonaliter *Ovid. 3 Trist. el. 9. v. 3.* Quid tibi deberem, tota sciretur in Urbe. *Cic. pro Sest. c. 38.* Hominem in periculo fuisse, quod scitum sit, Sestium vivere. *Id. pro Rosc. Amer. c. 34. a med.* Nondum lucebat, cum Ameriæ scitum est. ¶ Pro *scivisse* rectius dicimus *scisse*, ut *Liv. l. 43. c. 5.* Neque scisse futura. *Ovid. 6. Fast. v. 336* scisse sed ipse neget. Adde *Cicer.* supra allatum. *Quintil. l. 1. c. 6. (al. 10.)* satis aperte significat, *scivisse* minus fuisse in usu apud eos, qui non tam analogiam, quam consuetudinem sequendam censebant. ¶ *Scire*, sciscere. V. *Scisco*.

SCIOGRAPHIA, V. *Stiographia*.

SCIŎLUS, i, m. *saputello*, qui aliquantum scit, vel qui scire se prædicat, quæ re vere ignorat. *Arnob. l. 2. pag. 86.* A sciolis nonnullis, & plurimum sibi arrogantibus dicitur. ¶ In bonam partem, estque idem ac sciens, aut peritus. *Veget. Strategem. l. 3. c. 13.* Miles sciolus nandi, & nauticæ artis peritus.

SCIOPŎDES, σκιάποδες, a σκιά, umbra, & πούς, ποδός, pes: monstrosum hominum genus, singula crura habentium, nec poplitem flectentium, & mirabili tamen celeritate: qui per æstum in terra jacentes resupini, umbra se pedum (quos amplissimos habent) protegunt. *Augustin. l. 16. de civ. Dei, c. 8. & Tertull. in Apolog. c. 8.* Meminit etiam *Plin. l. 7. c. 2. a med.* ubi legitur *sciapodes*, σκιάποδες, quod græcæ analogiæ magis respondet.

SCIOTHERĬCON, a. *orologio da sole*, σκιοθηρικόν, vox adjectiva, horologium significans, quo ex solis umbra horæ deprehendantur: a σκιά, umbra, & θήρα, venatio, indagatio. Gnomon in eo σκιοθήρας vocatur: de quo *Vitruv. l. 1. c. 6.* Collocetur æneus gnomon, indagator umbræ, qui græce σκιοθήρας dicitur. *Plin. lib. 2. cap. 76.* Umbrarum rationem, & quam vocant gnomonicen invenit Anaximenes Milesius, primusque horologium, quod appellant sciothericon, Lacedæmone ostendit. ¶ Legitur & *sciathericon*. cum & græce σκιαθήρας, & σκιαθήρας: item *sciother* apud *Hygin. de limitib. constit. pag. 173. Goes.* σκιοθήρ.

SCIPIĂDES, æ, m. Scipio. Patronymicum, ut *Atlantiades*, *Memmiades*. *Priscian. l. 2. pag. 582. Putsch.* Virgilius secundum græcam formam Scipiadas dixit, ἀπὸ τῶν Σκιπιάδων, cum Scipionides dicere debuit. *Lucret. lib. 3. v. 1048.* Scipiades belli fulmen. *Claudian. initio l. de II. consul. Stilich.* Major Scipiades. *Id. de B. Get. v. 140.* sed tertia virtus Scipiadæ Latiis tandem detexerit oris. *h. e.* Africani majoris. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 17.* & justum, & scribere fortem Scipiadam. *Virg. l. 2. Georg. v. 170.* Scipiadas duros bello. *h. e.* Scipiones Africani, major, & minor: quorum prior vicit, alter delevit Carthaginem. *Manil. l. 1. v. 790.* Scipiadæque duces, fatum Carthaginis unum. *Claudian. de laudib. Serena, v. 42.* Claram Scipiadum taceat Cornelia gentem. pro *Scipiadarum*, ut *Æneadum* pro *Æneadarum*. *Propert. l. 2. el. 9. v. 39.* Nunc ubi Scipiadæ classes? ubi signa Camilli? *h. e.* Africani majoris, cujus in paranda classe adversus Carthaginienses industriam ac celeritatem laudat *Liv. l. 28. c. 45. & l. 29. c. 22. & Plin. l. 16. c. 39.*

SCIPIO, onis, m. *bastone*, σκίπων, σκῆπτρον, baculus, qualis est, cui senes innitentes incedunt. *Plin. l. 28. c. 2.* Scipione prius determinata templi imagine in solo ante se. *Liv. l. 5. c. 41. sub fin.* Papirius dicitur Gallo barbam suam permulcenti, scipione eburno in caput incusso, iram movisse. *Catull. carm. 37. in contubern. v. 10.* Frontem tabernæ scipionibus scribam. *h. e.* bacillis semiustis, *tizzoni*. ¶ *Scipio eburneus* stante republica, fuit insigne triumphantium: sub Imperatoribus etiam consulum, & consularium. *Valer. Max. l. 4. c. 4. n. 5.* Manus, quæ modo arantium boum jugum rexerant, triumphalis currus habenas retinuerunt: nec fuit iis rubori, eburneo scipione deposito agrestem stivam aratri repetere. *Valerian. Imp.* apud *Vopiscum in Aureliano, c. 13. sub fin.* Te consulem hodie designo, scripturus ad senatum, ut tibi deputet scipionem, deputet etiam fasces. *Ammian. l. 29. c. 2. (al. 14.)* Horrea nunc reminisci, quo justitio humiliati toc rerum apices visebantur, & præcipue consulares, post scipiones & trabeas, & fastorum monumenta mundana. *Sceptrum* vocant *Juvenal. & Claudian.* V. *Sceptrum*. ¶ Scipiones in vitibus quid sint, V. in *Scapio*. ¶ Scipionum familia Romana in gente Cornelia, perillustris fuit. Qui primus ita dictus est P. Cornelius inde cognomen duxit quod patrem luminibus carentem pro baculo regebat, ut ait *Macrob. l. 1. Saturn. c. 6. post med.* Multi in ea fuere viri consulatibus & triumphis clari: inter quos eminent P. Cornelius Scipio Africanus major, qui bello Punico secundo debellatis cum Annibale Carthaginiensibus, finem imposuit: & P. Cornelius Scipio Æmilianus Africanus minor, nepos adoptivus prioris, qui Carthaginem & Numantiam evertit. *Liv. Flor. Vellej. Plin. Valer. Max. &c. Lucan. l. 4. v. 657.* Pœnum qui Latiis revocavit ab arcibus hostem Scipio. V. *Sil. l. 8. v. 333.* & sequentib. ubi majoris Africani studia, & faciem describit.

SCIPIONARIUS, a, um, adject. e Scipionibus. *Varr. l. 8. de L. L. c. 42.* A Scipione quidam male dicunt Scipionios. nam contra est Scipionarios.

SCIRŌMA, & Scirrhoma, atis, n. *scirro*, σκίρωμα, & σκίῤῥωμα, tumor in corpore præter naturam durus & sine dolore. Una gazea, a σκίρος, duritie. *Plin. l. 25. c. 8.* Buphthalmos cum cera scirrhomata discutit.

SCIRON, ōnis, m. σκίρων, ωνος, ventus peculiaris Atheniensium, paulum ab Argeste deflexus, idemque fere cum Zephyro: reliquæ Græciæ ignotus, ut ait *Plin. l. 2. c. 47.* ita dictus, quia a Scironiis saxis spirare videbatur. *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 17.* Atabulus Apuliam infestat, Calabriam Iapyx, Athenas Sciron, Pamphyliam Catægis, Galliam Circius. ¶ Fuit etiam hoc nomine latro insignis a Theseo interfectus: cujus ossa cum in mare inter Megaram & Piræum cecidissent, in scopulos conversa dicuntur, & Scironia saxa appellata, ut ait apud *Ovid. a vers. 443. l. 7. Met.* Alii dicunt (ut *Pompon. Mela l. 2. c. 3. a med. & Solin. c. 7. (al. 12.) circa med.*) inde nomen traxisse, quod scopulosum illud litus Sciron insederit, ubique a Theseo occisus sit. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 231.* Quid tale immanes unquam gessisse feruntur Vel Sinis Isthmiaca pinu, vel rupe profunda Sciron, vel Phalaris tauro, vel carcere Sulla?

SCIRŌNIS, idis, f. adject. a Scirone, Σκιρωνίς. *Senec. in Hippol. v. 1023.* Et scelere petræ nobiles Scironides. V. vocem præced.

SCIRŌNIUS, a, um, Σκιρώνιος, ad Scironem pertinens. *Senec. in Hippol. v. 1023.* Mittere præceps saxa per Scironia. *Claudian. de B. Get. v. 188.* vallata mari Scironia rupes. Adde *Plin. l. 4. c. 6. & V. Sciron*.

SCIRŌS, & Scirrhos, i, m. *sciero*, σκίρος, & σκίῤῥος, idem quod sciroma. *Plin. l. 7. c. 15. de mola uteri.* Simile quiddam & viris in ventre gignitur, quod vocant scirrhon.

SCIRPEUS, a, um, *di giunco*, σχοινώδης, qui est e scirpo, junceus. *Nævius* apud *Fest.* in *Scirpus*. Sume rumam. quid est? an occidam clava scirpea? *Plaut. Aulul. 4. 1. 9.* Quasi pueri qui nare discunt, scirpea induitur ratis, qui laborent minus, facilius ut nent, & moveant manus. *Varr. l. 6. de L. L. cap. 3. circa med.* Argei fiunt e scirpeis virgultis. *Ovid. 5. Fast. v. 639.* Scirpea pro domino Tiberi jactatur imago. V. *Argei*. *Prudent. in Cathemer. 3. v. 15.* fila scirpea favis condita. *h. e.* candelæ e scirpo cera illitæ. V. *Scirpus*. ¶ *Scirpea*, absolute. V. *Sirpea*.

SCIRPICŎLA, &c. V. *Sirpicula*.

SCIRPO. V. *Sirpo*.

SCIRPŎLA VITIS, memoratur a *Plin. lib. 14. c. 3.* ubi passam acinum, *h. e.* rugosum & siccum, habere dicitur: & a *Colum. l. 3. c. 2. post med.* & Scirpula uva ab *eod. Plin. l. 14. c. 9.* Sed varie eadem ab aliis legitur, *scircula*, *scirtula*, *scripula*, *scirpicula*, *sciricula*, ex variis codicibus, & conjecturis.

SCIRPUS, *vel* Sirpus, i, m. σκίρπος, σχοῖνος, juncus. *Fest.* Scirpus est id, quod in palustribus locis nascitur læve, & procerum: unde tegetes fiunt. *Plin. l. 16. c. 37.* Nec in frutium, nec in veprium, cauliumve, neque in herbarum, aut alio ullo, quam suo genere, numerentur jure scirpi fragiles palustresque, ad tegulam tegetesque: e quibus, detracto cortice, candelæ luminibus, & funeribus serviunt. Firmior quibusdam in locis eorum rigor. Namque iis velificant non in Pado tantum nautici, verum & in mari piscator Africus præpostero more vela intra malos suspendens. Et mapalia sua Mauri tegunt: proximeque æstimanti hoc videantur esse, quo interiore Nili parte papyri sunt, usu. Hæc *Plin.* qui *l. 7. c. 56. ad fin.* scribit, naves quoque ex scirpo fieri, his verbis: Etiam nunc in Britannico Oceano naves vitiles corio circumsutæ fiunt: in Nilo ex papyro, & scirpo, & arundine. ¶ Scirpus enodis est. Hinc factum est proverbium, *Nodum in scirpo quæris*, de his, qui in rebus claris atque apertis difficultatem faciunt. *Enn.* apud *Fest.* Quæritur in scirpo, soliti quod dicere, nodum. Adde *Plaut. Men. 2. 1.*

2. 1. 22. & Terent. Andr. 5. 4. 38. Itali dicunt, cercar l'osso nel fico: vel il pelo nell'uovo: vel cinque piedi al montone: vel il nodo nel giunco. ¶ Et illud scirpo peculiare, quod semper aresceit etiam in aqua. Hinc leno apud Plaut. quod naufragio bona perdidisset, ita comice queritur, Rud. 2. 6. 39. O scirpe, scirpe, laudo fortunas tuas, qui semper servas gloriam aritudinis. ¶ De scirpo, ænigmate, V. Sirpus.

SCIRRHOMA. V. Sciroma.

SCIRRHUS. V. Sciros.

SCISCITATIO, onis, f. dimanda, πεῦσις, ἐρώτησις, actus sciscitandi, interrogatio. Petron. in Satyr. c. 24. Cujus esset puer, diligentissima sciscitatione quæsivit.

SCISCITATOR, oris, m. dimandatore, ricercatore, πεύθην, qui sciscitatur, investigator. Martial. l. 3. epigr. 82. v. 15. Digiti crepantis signa novit eunuchus, Et delicatæ sciscitator urinæ, &c. Prudent. Cathemer. 7. v. 195. Explorat arte sciscitator callida, Deusne membris sit receptus tetris. Ammian. l. 21. c. 16. a med. (al. c. 42.) Herodianus artium minutissimus sciscitator.

SCISCITATUS, a, um, particip. chi ha ricercato, πεπυσμένος, qui interrogavit, perquisivit. Petron. in Satyr. c. 137. Sciscitata caussam tristitiæ, & ipsa flere cœpit. ¶ Passiva, ricercato, ἐρωτηθείς. Ammian. l. 25. c. 8. a med. (al. c. 28.) Omnium sententiis occultius sciscitatis.

SCISCITO, pro Sciscitor V. in voce sequenti.

SCISCITOR, aris, atus sum, dep. 1. dimandar per sapere, interrogare, ricercare, cercar d'intendere, informarsi, πυνθάνομαι, ἐξετάζω, sciendi gratia interrogo, scire laboro, percontor, quæro, scitor, inquiro: a scio. Cic. 9. ad Attic. ep. 15. in med. De Domitio, ut facis, sciscitare, ubi sit, quid cogitet. Tacit. 2. Hist. c. 33. Missi, qui consilium ejus sciscitarentur. & lib. 2. c. 84. Parendo potius, committendo, quam imperia ducum sciscitando, res militares continentur. Petron. in Satyr. c. 57. Cœpi sciscitari, quæ esset illa mulier. & cap. 124. ad fin. Sciscitantes, quod genus hominum, aut unde veniremus. Sueton. in Vespas. c. 25. Sciscitans, num odore offenderetur. Id. in Ner. c. 48. Sciscitans, ecquid in Urbe novi de Nerone. Id. in Vitell. c. 7. extr. Ut mane singulos, jamne jentassent, sciscitaretur. Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 7. a med. Epicuri ex Velleio sciscitabor sententiam. & cap. 9. Ab utroque autem sciscitor, cur mundi ædificatores repente exstiterint. Id. 1. de Divin. c. 34. ad fin. Cum oraculum ab Jove Dodonæo petivissent, de victoria sciscitantes. Gell. l. 12. c. 13. Si de vetere jure discendum esset, issem plane sciscitatum ad istos, quos dicis. Terent. Eun. 3. 4. extr. Quidquid est, procul hinc lubet prius, quid sit, sciscitari. h. e. observando inquirere. Gell. l. 1. c. 9. Pythagoras a principio adolescentes, qui se se ad discendum obtulerant, ἐφυσιογνωμόνει: id verbum significat, mores naturasque hominum conjectatione quadam de oris & vultus ingenio, deque totius corporis filo atque habitu sciscitari. ¶ Activa forma Plaut. Merc. 2. 3. 51. Manes paucula etiam sciscitare prius volo. ¶ Pro esperire, tentare, provare, tentare, Capitolin. in Anton. Philos. c. 5. Sciscitatusque, an humeri apti essent oneri ferundo, solito reperit fortiores.

SCISCO, is, scivi, scitum, a. 3. sapere, intendere, εἰδέναι, ἔγνων, scio, novi, intelligo: unde rescisco: a scio. Plaut. Amph. 5. 2. 17. Ordine accerso, et sciscam, quid velit. Id. Bacch. 2. 3. 67. Auferimus aurum omne illis præsentibus, palam atque aperte, ut illi id factum sciscerent. Adde Attium apud Non. c. 10. n. 4. ¶ Præterea sciscere est sententiam dicere, & suffragium ferre, ut docet Fest. in Ni quis scivit. ubi tradit, fuisse centuriam a Tullio rege constitutam, in qua liceret ei suffragium ferre, qui non tulisset in sua: nequis civis suffragii jure privaretur. Esse autem ni quis scivit, nisi quis scierit. h. e. si quis suffragium non tulit. Porro in ea centuria neque censebatur quisquam, neque centurio præficiebatur, neque centurialis esse poterat, quia certus nemo erat ejus centuriæ. Id. ¶ Frequenter ponitur pro statuere, decernere, sancire, decretare, ordinare, stabilire, ψηφίζομαι, χειροτονέω. Hoc fortasse ideo, quia non solet dici sententia, neque decerni, nisi de iis, quæ plane sciuntur. Cic. 2. Offic. c. 22. Durius Athenienses, qui sciverunt, ut Æginetis, qui classe valebant, pollices præciderentur. Cic. 1. Phil. c. 10. a med. Cedo illa legitime: Consules populum jure rogaverunt, populusque jure scivit. Id. pro Balb. c. 11. Si Gaditani sciverint nominatim de aliquo cive R. ut sit civis Gaditanus. Id. pro Flacc. c. 7. Quæ sciscerer plebs, aut quæ populus juberet, juberi, vetarique voluerunt. Liv. l. 26. c. 33. a med. Ut tribunus plebis rogationem ferret, sciretque plebs, ut, &c. scires pro sciscerer. nam & scio pro scisco. Paul. Dig. lib. 46. tit. 3. leg. 98. extr. Lex XII. Tab. tignum ædibus junctum vindicare posse scit: sed interim id solvi prohibuit. Gronov. tamen apud Liv. mallet sciscerer. Passive Cic. 2. de Legib. c. 5. ad fin. Multa perniciose sciscuntur in populis, quæ non magis legis nomen attingunt, quam si, &c. ¶ Sciscere legem, rogationem est ferre, & suffragio suo comprobare. Cic. pro Planc. c. 14. ad fin. Plancius primus scivit legem de publicanis. Id. de Provinc. consul. c. 25. Simul ostendit, eam se sciscere legem, quam esse legem neget. Id. 3. de Legib. c. 15. Suffragia in magistratu mandando, aut reo judicando, aut lege, aut rogatione sciscenda, palam ferre. & cap. 3 in fin. Creatio magistratuum, judicia, populi jussa, cum suffragio sciscentur, plebi libera sunto. Al. leg. sciscentur: alii consciscentur. ¶ Cum infinito Sil. l. 7. v. 543. nunc munera Martia Æquent imperio, & solem concedere nocti Sciscant. h. e. decernant par imperium Minucio magistro equitum cum Fabio dictatore. ¶ Sciscor etiam pro scisco deponent. forma, dixere Veteres, teste Priscian. lib. 8. pag. 799. Putsch.

SCISSILIS, le, che facilmente si fende o rompe, εὐσχιστος, εὐθραυστος, qui facile scinditur, & frangitur, fissilis. Cels. l. 5. c. 2. & lib. 6. c. 11. Alumen scissile. στυπτηρία σχιστή. (Colum. l. 6. c. 13. & Plin. l. 35. c. 6. a med. vocant scissum: quia in capillamenta quædam canescentia dehiscit. V. Plin. l. 35. c. 15. a med.) Apul. l. 1. & p. Metam. Homunculi scissili centunculo magis inumbrati, quam obtecti. h. e. scisso, lacero. Veget. de re veterin. l. 2. c. 47. Fracturam compones, & fasciis mundis scissilibus, infusis ex vino & oleo colligabis. h. e. pannis laceris, stracci.

SCISSIM, adverb. a scindo. Prudent. tetrast. 9. de Testam. vet. Ecce Dei famulis scissim freta rubra dehiscunt. h. e. scindendo se & aperiendo.

SCISSIO, onis, f. τμῆσις, actus scindendi, divisio. Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 6. post init. Dyas cum quinario aptissime jungitur, dum hic ad errantes, ut diximus, ad cæli zonas ille referatur: sed ille ratione scissionis, hic numero.

SCISSOR, oris, m. trinciante, χειρονόμος, qui scindit, & speciatim qui scindit obsonia in mensa, carptor, structor. Petron. in Satyr. c. 36. Processit statim scissor, & ad symphoniam gesticulatus laceravit obsonium.

SCISSURA, æ, f. fessa, fessura, scissura, σχίσμα, divisura, rima, scissio, hiatus. Plin. l. 11. c. 28. a med. Pennæ insectis omnibus sine scissura. Id. l. 31. c. 7. ante med. Sal probatur quam maxime perspicuus, rectis scissuris. Pallad. in Majo, tit. 12. Lateres, qui æstate fiunt, celeritate fervoris nimio fumma cute siccantur, interno humore servato: quæ res scissuris eos facit aperiri.

SCISSUS, a, um, stracciato, rotto, lacerato, diviso, fesso, σχισθείς, σχιστός, fissus, ruptus, fractus, discissus, laceratus, divisus. Liv. l. 3. c. 58. a med. Scissa veste tergum laceratum virgis ostendit. Petron. in Satyr. c. 89. Scissa robora. Plin. l. 11. c. 24. de araneo. Scissa protinus sarcit, ad polituram farciens. h. e. loca scissa in tela. Tibull. l. 1. el. 11. v. 53. scissosque capillos Femina, perfractas conqueriturque fores. Virg. 9. Æn. v. 478. matre scissa comam. & lib. 8. v. 702. Et scissa gaudens vadit Discordia palla. Ovid. in Ibin, v. 282. Viscera diversis scissa ferantur equis. Stat. 4. Theb. v. 660. feminæque lupi, & scissæ ursæ. h. e. pelles luporum, & ursarum corio detracta. Martial. l. 12. epigr. 63. scissa humus ad Manes. h. e. effossa, perfossa. Senec. in Troadib. v. 178. Tum scissa vallis aperit immensos specus. h. e. diducta ac dehiscens. & v. 931. rupes latere scisso. h. e. abrupto. Propert. l. 2. el. 14. v. 8. Et faceret scissas languida ruga genas. frappare. Sic Martial. l. 14. epigr. 60. scissus venter. rugoso. Plin. l. 36. c. 5. ante med. Folia platano similia, sed pluribus divisuris scissa. frastagliate. & lib. 14. c. 2. Vitis folio minus scissa. Id. l. 11. c. 37. sect. 50. Cervis aures scissæ, ac velut divisæ. Colum. l. 6. c. 13. Scissum alumen. V. Scissilis. Lucan. l. 4. v. 142. amnis Spargitur in saltus, & scisso gurgite rivis, Dat pœnas majoris aquæ. h. e. in multos rivos derivato ac diviso. dirámare. & Propert. l. 3. el. 10. v. 28. alternas scissa Charybdis aquas. h. e. cujus aquæ alternis scinduntur, & in diversa effluunt. ¶ Translate Cic. 3. de Orat. c. 57. Vocum plura genera, læve, asperum; contractum, diffusum; continenti spiritu, intermisso; fractum, scissum; flexo sono attenuatum, inflatum. Quintil. l. 11. c. 3. Faucium vitio & frangitur, & obscuratur, & exasperatur, & scinditur vox. & mox. Finditur etiam spiritus objecto aliquo, sicut lapillo tenues aquæ, quarum fluxus etiam si ultra paulum coit, aliquid tamen cavi relinquit post id ipsum quod offenderat.

SCISSUS, us, m. scissio. Gloss. vet. Scissus, σχίσμα. Varroni quoque tribuunt hic verbis: Scissu materiæ fatigatus quiescebat lectulo. Ita Sipontinus.

SCITAMENTA, orum, n. cibi delicati, manicaretti, saporetti, leccumi, ἡδύσματα, scita edulia: a scitus pro pulcer, quod sint saporis egregii, & præcellentis. Macrob. l. ult. Saturn. c. 14. Apud popinatores pleraque scitamentorum cernimus, proposita ampliora specie, quam corpore. Plaut. Men. 2. 3. 26. Aliquid scitamentorum de foro obsonarier. Alii aliter leg. ¶ Translate ornamenta orationis. Gell. l. 18. c. 8. Ὁμοιοτέλευτα, καὶ ἰσόκωλα, καὶ ὁμοιόπτωτα, ceteraque hujusmodi scitamenta, quæ isti ἀπειρόκαλοι in collocandis verbis immodice faciunt.

SCITATIO, onis, f. dimanda, ricerca, πεῦσις, sciscitatio, interrogatio. Ammian. l. 18. c. 5. (al. 9.) Commeatuum copiæ an abunde suppetant, indefessa scitatione percontans.

SCITATOR, oris, m. qui interrogat, & sciscitatur. Ammian. l. 22. c. 8. (al. c. 12. sub fin.) Scientissimi scitatores. Alii leg. scrutatores.

SCITE, dottamente, saputamente, aggiustatamente, ἐπιστημόνως, ἐμμελῶς, docte, scienter, cordate, perite: cui inscite opponitur. Plaut. Trin. 5. 5. 56. Satis scite & probe. Tacit. 3. Hist. c. 62. Mimos actitavit scite magis, quam probe. Liv. l. 10. c. 19. Scite loqui. Senec. ep. 9. Si exprimere ἀπάθειαν uno verbo scite voluerimus. Cic. in Pison. c. 25. ad fin. Rationes ita sunt perscriptæ scite & litterate, ut, &c. Gell. l. 12. c. 15. circa med. Scite perquam, atque enucleate disputare. Id. l. 1. c. 1. Scite subtiliterque ratiocinari. Id. l. 4. c. 21. circa med. Qui diligentius scitiusque carmina Empedoclis arbitrati sunt. Est qui leg. anquisitiusque. Plaut. Stich. 1. 3. in fin. Vinum poculo pauxillulo sæpe exanclavit submerum scitissime. Cic. Verr. 4. c. 33. a med. Capella scite facta & venuste. artifiziosamente. & Fam. 11. ep. 16. ille cui mandavi, satis scite & commode tempus ad te cepit adeundi. accortamente. & Terent. Heaut. 4. 3. 16. At si scias, quam scite in mentem venerit. Chre. Vah! gloriare evenisse ex sententia? ingegnosamente. & Cic. Verr. 6. c. 24. sub fin. Tum illa ex patellis & turibulis quæ vellerat, ita scite in aureis poculis illigabat, ita

apte in scyphis aureis includebat, ut ea ad illam rem nata esse diceres. *Sallust. in Jug. c.* 90. Sordidum me, & incultis moribus ajunt, quia parum scite convivium exorno, &c. *h. e.* eleganter, exquisite. *Liv. l.* 4. *c.* 44. *sub fin.* Vestalem absolutam pro collegii sententia, pontifex maximus abstinere jocis, colique sancte potius, quam scite jussit, *galantemente, pomposamente.* & *Plin. l.* 36. *cap.* 22. *a med.* Scite dictum est, ad tecta eos pice, ad vinum calce uti. *h. e.* commode, acute, sapienter.

SCITO, as, *a. r.* frequentat. a scio. *Ammian. l.* 30. *c.* 5. *circa med.* (*al. c.* 19.) Genuino percontando sermone, quod non scitabat. Al. leg. quod *noscitabat*.

SCITOR, aris, dep. *r.* idem ac sciscitor: a supino *scitum* verbi *scio*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 114 Suspensi Eurypilum scitatum oracula Phœbi Mittimus. *Ovid.* 10 *Met. v.* 357. scitatur ab ipsa, Nominibus dictis, cujus velit esse mariti. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 60. Scitari libet ex ipso. *Ovid.* 10. *Met v.* 564. scitari quempiam de re aliqua. & *lib.* 2. *v.* 511. causamque vix scitantibus infit. & *lib.* 11 *v.* 622. quid veniat, scitatur. *Cic. in Orat. c.* 16. Non te id scitari, qualem esse oratorem vellem, sed id mihi quærere visum esse, quod genus ipsius orationis optimum judicarem.

SCITULE, scite, apte, perite, venuste; diminut. a *scite*. *Apul. l.* 2 *Metam.* Diribitores splendide amicti, ferculs copiosa, puellæ scitule ministrantes. & *lib.* 7 Tristeta concinnat, apponit scitule. & *lib.* 10. Gradus scitule sensim. *con leggiadria, con garbo.*

SCITULUS, a, um, scitus, aptus, venustus: diminut. a *scitus*. *Plaut. Rud.* 2. 7. 7. Muliercuulæ qua sunt facie? *Sce.* scitula. & 4. *r.* 3. Ambæ forma scitula, atque ætatula. *Arnob. l.* 5. *pag.* 179. Scituli pusiones. *Apul. lib.* 1. *Metam.* Ad quandam cauponam, Meroen nomine, anum, sed admodum scitulam, devorto. *garbata.*

SCITUM, i, n. *decreto*, ψήφισμα, decretum, jussum: a *scisco*. *Cic. pro Balb. c.* 18. Cum scita ac jussa nostra sua sententia comprobat. *Id. de opt. gen. Orat.* De hoc igitur Ctesiphon scitum fecit, ut corona aurea donaretur. *Liv. l.* 1. *cap.* 20. *a med.* Cetera quoque omnia publica privataque sacra Pontificis scitis subjecit. ¶ *Festus*: Scitum populi dicebatur, quod sine plebe cunctus patricius ordo suis suffragiis jussit. Quod autem aliquo interrogante patribus, & plebe suffragante, scitum esset, id jam leges scriptæ dicebantur. Sed illud plebiscitum est, quod tribunus plebis sine patriciis plebem rogavit, id est consuluit, plebesque scivit: plebes autem est omnis populus præter senatores, & præter patricios. Hæc *Festus*. *Liv. in fin. l.* 31. Et de altero ædile scitum plebis est factum, rogantibus tribunis. *Id. l.* 22. *cap.* 26. Scitique plebis unus gratiam tulit. *Plin. l.* 14. *c. ult.* Scito legum diligenti contra bibendi fallaciae. ¶ Translate *scitum* est placitum, dogma, ἀξίωμα. *Senec. epist.* 95. Nulla ars contemplativa sine decretis suis est, quæ Græci vocant δόγματα: nobis decreta licet appellare, vel scita, vel placita.

SCITUS, a, um, *che sa, dotto, pratico, accorto*, συνετός, ἔμπειρος, doctus, scius, peritus, ingeniosus, acutus: a *scio*. *Plaut. Amph.* 1. 3. 8. Nimis hic scitus est sycophanta. *Id. Pseud.* 1. 3. 151 Homo astutus, doctus, scitus, & callidus. *Id. Cas.* 3. 1. 8. Nimium scite scitus es. *Gell. l.* 13. *c.* 4. Mulier scita atque prudens. *Enn.* apud *Fest.* Scitus agaso. *pratico delle strade.* & *Ovid.* 9. *Met. vers.* 108. Nullus adit membrisque valens, scitusque vadorum. *Id.* 5. *Fast v.* 54. curvæ scita Thalia lyræ. *Sil. l.* 15. *v.* 397. & *lib.* 17. *vers.* 293. Dux vetus armorum, scitusque accendere corda Laudibus. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 104. Cedo purpurissum. *Sca.* non do. Scita es tu quidem. nova pictura interpolare vis opus lepidissimum. εἰρωνικῶς. *Id. Pseud.* 2. 4. 58. Ecquis is homo scitus est? *Cha.* plebiscitum non est scitius. ψυχρὸν εἶναι. ¶ Hinc *scita* dicuntur quæcumque docte, perite, ingeniose, acute facta, aut dicta. *Plaut. Asin.* 4. 1. 57. Pulcre scripsisti. scitum syngraphum! *scrittura ben messa.* & *Stich.* 1. 3. 30. Oratio optima & scitissima. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 33. *a med.* Scitus sermo & Atticus. ¶ *Scitum dictum*, sapienter, acute, commode dictum, *un bel detto, un motto grazioso*. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 20. Unde scitum Passieni dictum (*de Caligula*) percrebuit, neque meliorem unquam servum, neque deteriorem dominum fuisse. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 24. Vetus illud Catonis admodum scitum est, qui mirari se ajebat, quod non rideret haruspex, haruspicem cum vidisset. *Id. in Orat. c.* 26. Cum autem, quid, & quo loco dicat, invenerit, illud est longe maximum, videre, quonam modo. scitum est enim, quod Carneades noster dicere solebat, Clitomachum eadem dicere, Charmadam autem etiam eodem modo dicere. ¶ *Scitum est*, res est ingeniosa mira, & scitu digna. *Plin. l.* 35. *c.* 10 *ante med.* Scitum est, inter Protogenem, & eum (*Apellem*) quod accidit. ¶ *Scitum est*, sapientis est, optimum est. *Terent. Heaut.* 1. 2. 35 Hoc scitum est, periculum ex aliis facere, tibi quod ex usu siet. *Id. Phorm.* 5. 4. 2. Quam scitum est, ejusmodi parare in animo cupiditates, quas, cum res adversæ sient, paulo mederi possis! *Cic. c ult. lib.* 3. *de Orat.* Scitum est enim, causam conferre in tempus, cum afferre plura, si cupias, non queas. ¶ Est etiam *scitus* pulcher, venustus, elegans, *ben formato, bello, leggiadro, garbato*. *Terent Andr.* 3. 2. 6. Per ecastor scitus puer est natus Pamphilo. Ubi *Donat.* elegans, pulcher, quod Græci ἀστεῖον dicunt. *Plaut. Men.* 4. 4. 25. Satis scitum filum mulieris. *Festus*: Scita facies, bona facies. *Lamprid. in Commodo, c.* 2. *ad fin.* Mulierculas formæ scitioris. ¶ Item accommodatus, aptus, opportunus, idoneus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 131. Hæc nox scita est exercendo scorto conducto male. *Gell. l.* 18. *cap.* 5. Voce admodum scita & canora Ennii annales legere. ¶ Mulieres & meretrices scitum vocant τὸν ἄνδρα ἐν τῇ συνουσίᾳ ἰσχυ-ρὸν, καὶ ἔμπειρον. *Plaut. Truc.* 2. 5. *v.* 42. Quamquam hic horridus est, quamquam hic squalidus est, scitus bellum init. Contra *inscitus*, tardus, ignavus, segnis. *Id. Merc.* 5. 4. 57. Annos natos sexaginta qui erit, si quem scibimus scortarier, cum eo nos hic lege agemus, inscitum arbitrabimur. ¶ *Scitus* a *scisco*, decertus, constitutus, *decretato, stabilito*. *Cic.* 1. *de Leg. cap.* 15. Illud stultissimum, existimare omnia justa esse, quæ scita sint in populorum institutis aut legibus. V. vocem præced.

SCIURUS, ei, m. *scojattolo*, σκίουρος, silvestre animal ex genere murium: a σκιά, umbra, & οὐρά, cauda, quia villosa cauda in æstu sibi umbram facit. *Plin. lib.* 8. *cap.* 38. Provident tempestatem & sciuri, obturatisque, qua spiraturus est ventus, cavernis, ex alia parte aperiunt fores: de cetero ipsis villosior cauda pro tegumento est. *Id. lib.* 11. *cap.* 43. *extr.* Sciuri admovent cibum ad os.

SCIUS, a, um, idem ac sciens, scitus, doctus, peritus, εἰδώς, ἐπιστήμων. *Non.* 1. 5. *n.* 29. Scius, & conscius hoc differunt, quod scius secum, conscius cum alio scius est: licet consciam indifferenter positum legerimus. *Lactant. l.* 3. *c.* 24. *ad fin.* Puto, eos prudentes & scios mendacia defendenda suscipere. *Id. l.* 2. *c.* 14. Dæmonas dici ajunt, quasi δαήμονας, idest peritos, ac rerum scios. *Pacuv.* apud *Priscian. l.* 4. *pag.* 634. *Putsch.* Percogitando advenas de natis, neque quenquam invenit scium. *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 63. *Burm. sub fin.* Sunt mulieres plus sciæ.

SCLOPPUS. V. *Scloppus*.

SCOBINA, æ, f. *scoffina, raspa, lima*, instrumentum quo fabri lignarii utuntur ad abradendum, ut *lima*, quo ferrarii: a *scobe*. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *ad fin.* Scobina a scobe. lima enim materiæ fabrilis est. Plautus in Nervolaria. Scobina ego illum actutum adrasi. *Plin. lib.* 11. *cap.* 37. *sect.* 68. *extr.* Novissima asperitas (*in stomacho testudinis*) ut scobina fabri. ¶ In verbis Plauti puto latere turpem sententiam: cui similia sunt quæ in *Dolo*, & *Dolabo* adscripsimus.

SCOBIS, & Scobs, bis, f. *raditura, segatura, limatura*, ῥίνημα, id quod ab aliqua materia minutissimum decidit, dum lima aut scobina raditur, vel serra secatur, vel terebra perforatur, vel aliquo corpore etteritur. Quomodo a ramentis differat, in ea voce dictum est. Dictam putant quasi *scabes* a *scabendo*. Quæ ex auro est, Italice *calia* dicitur. *Cels. l.* 6. *c.* 5. Purgant ficus arida, coccum Gnidium, scobis eburis, &c. *Id. lib.* 8. *cap.* 2. *a med.* Finis vitii (*in osse*) est, ubi scobis nigra esse desiit. *Colum. l.* 4. *c.* 29 *ad fin.* Antiqua terebra scobem faciebat. & *mox*. Scobis nunquam sic eximebatur, ut non inhæreret foramini. *Id. l.* 7. *c.* 10. *ante med.* Nauseantibus salutaris habetur eburnea scobis sali fricto commista. *Id. l.* 12. *c.* 43. *ante med.* Populnea vel abiegna scobe virides uvas custodire. *Plin. l.* 34. *c.* 11. *post med.* Scobem æris delimatam aceto spargere. *Lamprid. in Heliogab. c.* 31. *in fin.* Scobe auri porticum stravit, & argenti, dolens quod non posset & electri. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 81. Vilibus in scopis, in mappis, in scobe quantus Consistit sumptus! *scil.* ad tergenda marmora, pavimenta, mensas. Sic *Juvenal. sat.* 14. *v.* 67. & tamen uno Semodio scobis hæc emendat servulus unus. *Plin. l.* 30. *c.* 4. Scobem cutis in facie œsypum extenuat. *h. e.* furfures, *forfore*, aut aliquid simile. ¶ Usurpatur & masc. gen. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. *ante med.* Scobe citreo. *Pallad. in Februar. tit.* 17. Educto omni scobe. ¶ Rectus casus *scobs*, et *scobis*, agnoscitur a *Priscian. l.* 7. *pag.* 751. *Putsch.*

SCOLECIA, æ, f. ærugo in ære cyprio. *Plin. l.* 34. *c.* 12. Est & alterum genus æruginis, quam vocant scoleciam: in Cyprio ære hoc, trito alumine, & sale, aut nitro pari pondere, cum aceto albo quam acerrimo; teritur autem, donec viride fiat, contrahatque se vermiculorum specie; unde & nomen. & *mox*. Scolecia fit & per se, derasa ex ærario lapide. *Scolera* leg. al. priore loco, ut sit accusativus a recto *scolex*, quod est a Græco σκώληξ, vermiculus. Ex hac mistura fit color, qui Ital. dicitur *verde grigio*.

SCOLECION, ii, n. σκωλήκιον, genus cocci, quo vestes tinguntur. *Plin. l.* 24. *c.* 4. *de cocco.* Est genus ex eo in Attica fere & Asia nascens, celerrime in vermiculum se mutans: quod ideo scolecion vocant, improbantque.

SCOLIBROCHON, i, n. σκολίβροχον, herba, quæ & callitrichon, & scolopendrion, & capillus Veneris dicitur. *Apul. de herb. c.* 47.

SCOLIUS, σκολιός, dicitur per metricos, frequentiori appellatione amphibrachys, ex brevi, longa, & brevi constans, ut *amicus, renidet*: a σκολιός, tortuosus, obliquus, quia aptus est cuidam carmini convivali, quod dicebatur σκόλιον, & a conviva primo cœptum, non a proximo, sed flexuoso circuitu ultro citroque excipiebatur. *Diomed. l.* 3. *pag.* 475. *Putsch.*

SCOLOPENDRA, æ, f. σκολόπενδρα, insectum octipes venenatum, cujus in altero extremo, quod caudæ loco habet, supereminet corniculum, quasi surculus impactus, a quo nomen creditur accepisse, nempe quasi ἔχουσα σκόλοπα ἐν τῇ ἕδρᾳ. *Plin. l.* 8. *c.* 29. Et a scolopendris abactos Rhœtienses auctor est Theophrastus. ¶ Scolopendra item piscis marinus est. *Plin. l.* 9. *c.* 43. Scolopendræ terrestribus similes, quas centipedas vocant, hamo devorato omnia interanea evomunt, donec hamum egerant: deinde sorbent.

SCOLOPENDRIUM, ii, n. σκολοπένδριον, genus herbæ. V. *Scolibrochon*.

SCOLYMOS, i, m. σκόλυμος, genus cardui silvestris. *Plin. l.* 20. *sub fin.* Carduorum silvestrium genera sunt duo: unum fruticosius a terra statim, alterum unicaule crassius. Utrique folia pauca, spinosa, muscosis cacuminibus: sed alter florem purpureum mittit inter

ter medior aculeos, celeriter canescentem, & abeuntem cum aura. scolymon Græci vocant. *Id. lib.* 22. *c.* 22. *a med.* Scolymon quoque in cibos recepit Oriens, & alio nomine limonium appellat. Frutex est nunquam cubitali altior, cristisque foliorum, ac radice nigra, sed dulci, Eratostheni quoque laudata in pauperis cœna. V. *Limonia*.

SCOMBER, bri, m. σκόμβρος, genus piscis marini vilioris. *Plin. l.* 32. *c. ult.* Scomber, salpa, sparus, &c. *Id. l.* 9. *c.* 15. Cum thynnis pelamides in Pontum ad dulciora pabula intrant gregatim, & primi omnium scombri, quibus est in aqua sulphureus color, extra qui ceteris. *Id. l.* 31. *c.* 8. Garum ex scombro pisce laudatissimum in Carthaginis Spartariæ cetariis. Scombros quidem & Mauritania Beticæque Carteja, ex Oceano intrantes capiunt ad nihil aliud utiles. *Martial. l.* 13. *epigr.* 102. Exspirantis adhuc scombri de sanguine primo Accipe fæcosum, munera cara, garum. *Id. l.* 3. *epigr.* 50. scombris scelerata poemata donas. *h. e.* chartis poematum involucra facere scombris & id genus vilissimis piscibus. *& l.* 4. *epigr.* 87. *ad libr. suum*, & *Catull. carm.* 93. *de Smyrna Cinnæ*. Nec scombris tunicas dabis molestas. *Pers. sat.* 1. *vers.* 43. nec scombros metuentia carmina, nec tus. ¶ Si græcæ analogiæ insistas, *scombrus* etiam in recto dici poterit.

SCOMMA, atis, n. *motto, detto piccante, o frizzante, o arguto, bottone*, σκῶμμα, dictum, dicterium, salsus jocus, cavillatio: Græca vox a σκώπτω, cavillor, salibus utor. Agit de eo *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 3. ubi sic definit: Sunt duo apud Græcos nomina, λοιδορία, & σκῶμμα, quibus nec vocabula latina reperio, &c. *V. Lædoria*, & mox. Scomma enim pæne dixerim morsum figuratum, quia sæpe fraude, vel urbanitate tegitur, ut aliud sonet, aliud intelligas. Nec tamen semper ad amaritudinem pergit, sed nonnunquam his, in quos jacitur, & dulce est. Pergit deinde *Macrob.* discrimen inter lædoriam & scomma, allatis quoque exemplis, exponere: quæ legisse non pœnitebit.

SCOPÆ, arum, f. *scopa, granata*, σάρος, κάλλυντρον, σάρωθρον, instrumentum, quo verrimus, & sordes cumulando purgamus. *Plaut. Stich.* 2. 2. 23. Munditias fieri volo: efferte huc scopas, simulque arundinem. *& vers.* 27. Cape illas scopas: hoc egomet, tu hoc convorre. *Petron. in Satyr. c.* 34. Argentum inter reliqua purgamenta scopis cœpit verrere. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 81. Vilibus in scopis, in mappis, in scobe quantus Consistit sumptus! *Cato R. R. c.* 152. Scopæ virgeæ. *Martial. lib.* 14. *epigr.* 82. In pretio scopas testatur palma fuisse. *Plin. in fin. l.* 15. Castor oxymyrsinen myrti foliis acutis, ex qua fiunt ruri scopæ, ruscum vocavit. *Id. l.* 16. *c.* 26. Tamarix scopis tantum nascens. ¶ Manipulus herbarum, aut virgultorum, ramulorum, fruticum, instar scoparum colligatus, *mazzo, mazzetto, manata*. *Plin. l.* 24. *c.* 15. Chamædrys incipientibus, hydropicis efficax, manualibus scopis ejus in tribus heminis aquæ decoctæ usque ad tertias. *Id. l.* 20. *c.* 22. Scopæ marrubii. *Id. l.* 22. *c.* 18. origani. *Id. l.* 14. *c.* 16. *a med.* absinthii in vinum additæ. *Hirt. de B. Afric. c.* 47. *a med.* Pauci sub pellibus acquiescebant, reliqui, ex vestimentis tentoriolis factis, atque ex arundinibus scopisque contextis, permanebant. *manate di frasche*. ¶ In asparagis *scopæ* sunt, cum in tenues multosque ramusculos abeunt. *Pallad. in Februar. tit.* 24. *circa med.* Asparagi radices annis omnibus incendamus in scopis, ut fructus frequentior surgat, & fortior. *Id. in Mart. tit.* 9. *a med.* Postea scopas ejus incendes; tunc circa hiemem spongiis adjicies stercus & cinerem. *Colum.* hanc eandem rem docens *l.* 11. *c.* 3. *a med.* scopiones vocat. ¶ *Scopas dissolvere*, proverbio dicitur, rem aliquam prorsus inutilem reddere. nam scopæ solutæ nullæ sunt. *Cic. in Orat. c. ult.* Isti autem cum dissolvunt orationem, in qua nec res, nec verbum ullum est, nisi abjectum; non clypeum, sed, ut in proverbio est (etsi humilius dictum est, tamen simile est) scopas, ut ita dicam, mihi videntur dissolvere. ¶ Hinc *scopa soluta* de homine nihili. *Cic. l.* 7. *ad Attic. ep.* 13. *a med.* L. Cæsarem vidi Minturnis cum absurdissimis mandatis, non hominem, sed scopas solutas. ¶ Enumeratur a Grammaticis inter feminina semper pluralis. Dicimus tamen & *scopa*, inquit *Charis. l.* 1. *pag.* 20. *Putsch.* sed nullo allato exemplo. Fortasse respexit ad *scopam regiam*, de qua mox. Habetur etiam *Isaiæ* 14. 23. Scopabo eam in scopa terens. & *Vet. Gloss.* Scopa, σάρωθρον, & Scopam, σάρον. Sed hæc non imitanda. nam *scala* & *scopa* vitiosa sunt, & barbarismi, monente *Quintil. lib.* 1. *c.* 5. (*al. c.* 9.) ¶ *Scopa regia* herba est, similis Achilleæ, sed latioribus foliis. *Plin. l.* 21. *c.* 6. *& lib.* 25 *c.* 5. *ante med.* V. Botanicus.

SCOPARIUS, ii, m. *scopatore*, σαρωτὴς, servus cujus ministerium est, ut deverrat pavimenta sordentia. *Ulpian. Dig. l.* 33. *tit.* 7. *leg.* 8. Quibusdam in regionibus accedunt instrumento, si villa cultior est, etiam atrienses, & scoparii.

SCŎPAS, æ, m. Σκόπας, celebris statuarius, qui floruit Olympiade LXXXVII. teste *Plin. l.* 34. *c.* 8. *sub init. & ad fin.* Laudatur ab *Horat. l.* 4. *od.* 8. *v.* 6. & *Martial. l.* 4. *epigr.* 39.

SCŎPES, um, f. σκῶπες. *Plin. l.* 10. *c.* 49. Nominantur ab Homero (*Odyss.* 5. *v.* 66.) scopes, avium genus: neque harum satyricos motus, cum insidentur, plerisque memoratos, facile conceperim mente: neque ipsæ jam aves noscuntur.

SCOPIO, onis, & Scopus, i, m. κρεμαστὴρ, pediculus, cui uvæ acinum adhæret. *Varro l.* 1. *R. R. c.* 54. Quæ calcatæ erunt uvæ, earum scopi cum folliculis subjiciendi sub prelum, ut si qui reliqui habeant musti, exprimatur. *& l.* 2. *c.* 17. *a med.* Dari solent porcellis vinacea ac scopi ex uvis. *Cato R. R. c.* 112. Tum scinde de uvis miscellis decerpito de scopiona. *Al. leg.* scopio, ut sit scopium, ii. *Alii* scopis. *Colum. l.* 12. *c.* 39. *a med.* Ubi satis corrugata erunt acina, demito, & sine scopionibus in dolium conjicito. *& c.* 43. *ad fin.* Modice separatis scopionibus, resolutaque intrita folliculorum. *& lib.* 11. *c.* 3. *a med.* Scopiones, ita uti sunt, in suo loco perurendi sunt. *h. e.* cauliculi, seu stili asparagorum. *Petron. in Satyr. c.* 22. Non sentientis labra humerosque scopionibus pinxit. Al. aliter leg. ¶ apud *Colum.* quidam legunt. *scipiones*. Sunt etiam qui apud *Varron.* pro *scopis* leg. *scapis* eod. sensu.

SCOPIUM. V. in voce præced.

SCOPTULA operta. V. *Scutulum*.

SCOPŬLA, æ, f. *granatino, granazza, scopetta*, σαρώθριον, parvæ scopæ. *Cato R. R. c.* 26. Dolia extergeantur: privasque scopulas in dolia facito habeas illi rei. *Colum. l.* 12. *c.* 18. *a med.* Dolium ferventissima pice infusa, novo alio rutabulo & scopula picatur. *& c.* 38. *ante med.* Scopulis aridæ myrti seria suffricatur.

SCOPULŌSUS, a, um, *pieno di scogli, scoglioso, sassoso*, scopulis abundans, petrosus, σκοπελώδης. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 19. Mare infestum scopulosum atque infestum. *Lucan. l.* 2. *v.* 619. Hinc illinc montes scopulosæ rupis aperto Opposuit natura mari. *Stat. l.* 4. *Theb. vers.* 102. scopulosa Pylene. *Sil. l.* 7. *vers.* 274. scopulosi vertice colles. *& l.* 15. *vers.* 305. scopulosis Neriton arvis. *Plin. l.* 6. *c.* 18. Gangen cum magno fragore ipsius statim fontis erumpere, dejectumque per scopulosa & abrupta, &c. *Stat.* 1. *Achill. vers.* 56. scopulosaque cete, Tyrrhenique greges circumque infraque rotantur. *h. e.* instar scopuli in mari exstantis: vel squamis praeduris & conchis obsitæ, atque aspera. Est qui mallet *scruposa*. ¶ Translate est difficilis, periculosus. *Cic. in Divin. Verr.* 1. 11. *ad fin.* Intelligo quam scopuloso difficilique loco verser.

SCOPŬLUS, li, m. *rupe, roccia, scoglio, masso sassoso*, σκόπελος, rupes, saxum eminens, sive in mari, sive in monte, sive alibi: a voce græca allata, quæ a σκοπεῖν, specula: quia ex scopulo circumspici late potest. *Phædr. l.* 2. *fab.* 6. *v.* 11. suadet (*aquila*) ut scopulum super Altis ab astris duram illidat corticem. *Virg. Æn.* 12. *v.* 531. Murranum Præcipitem scopulo atque ingentis turbine saxi Excutit, effunditque solo. *Id. l.* 8. *v.* 191. *de spelunca Caci*. ingentem scopuli traxere ruinam. *Id.* 3. *Georg. v.* 253. Non scopuli rupesque cavæ atque objecta retardant Flumina. *Id.* 4. *Æn. v.* 445. *de quercu*. Ipsa hæret scopulis, & quantum vertice ad auras, &c. *Sil. l.* 10. *vers.* 263. Cum videt in scopulo sorbentem saxa cruore, Torvoque obtutu labentem in Tartara Paulum. (*Liv. l.* 22. *c.* 49. Cum L. Æmilium sedentem in saxo cruore oppletum vidisset.) ¶ De saxis & lapidibus majoribus. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 384. machina muri, Quæ scopulis trabibusque diu, confectaque flammis Procubuit tandem. *h. e.* ingentibus saxis tormento militari in eam emissis. *Stat.* 7. *Theb. v.* 885. in hæc ultro scopuli venere volentes. *h. e.* saxa ab Amphionis sono testudinis tracta. Sic *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 632. velut hiberno proruptus ab arcu Imber agens scopulos. *h. e.* saxa volvens torrentibus aquis. *Prudent.* περὶ στεφ. 11. *de S. Quir. v.* 75. suspendar summo gurgite fluminis, cum scopulum collo traham. ¶ De saxis eminentibus in mari, aut litore, *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 27. Ut ex magno remigum numero pars ad scopulos allisa interficeretur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 149. cauto Detrudunt naves scopulo. *& l.* 5. *v.* 270. sæva e scopulo multa vix arte revulsus, Amissis remis, atque ordine debilis uno, Irrisam sine honore ratem Sergestus agebat. *Id.* 3. *Æn. v.* 536. turriti scopuli. *& Æn.* 7. *v.* 588. pelagi rupes se se, multis latrantibus undis, Mole tenet; scopuli nequidquam, & spumea circum Saxa fremunt, laterique illisa refunditur alga. *Id.* 3. *Georg. v.* 261. scopulis illisa reclamant æquora. *Ovid.* 9. *Met. v.* 592. auferri in scopulos. *Id. Fast.* 4. *vers.* 419. Terra tribus scopulis vastum procurrit in æquor Trinacris. *h. e.* tribus promontoriis. *Id. Met.* 11. *v.* 773. e scopulo, quem rauca subederat unda, Se dedit in pontum. ¶ Scopulos errantes *Valer. Flacc. lib.* 3. *v.* 621. vocat duas insulas Cyaneas, seu Symplegadas in Ponto. Adde *l.* 4. *v.* 681. ¶ Scopulo immobilior, *Ovid.* 13. *Met. v.* 801. de eo, qui nullis precibus flecti potest. Sic *Horat. l.* 3. *od.* 7. *v.* 21. scopulis surdior. ¶ E scopulis natus *Ovid.* 3. *Trist. el.* 11. *v.* 3. de eo, qui inhumanis est moribus. Sic *Virg.* 4. *Æn. vers.* 366. duris genuit te cautibus horrens Caucasus. ¶ Translate *Cic. pro Rabir. Perduell. c.* 9. Nec tuas unquam rationes ad eos scopulos appulisses, ad quos Sex. Titii afflictam navem, & in quibus C. Deciani naufragium fortunarum videres. *Quintil. declam.* 12. *c.* 22. Commeatum publicum in scopulos annonæ impingis? *Enn.* apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 3. (& *Cic. in Bruto*, *c.* 18.) Cum neque Musarum scopulos quisquam superarat, Nec dicti studiosus erat. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 41. Deinde videndum est ne longe simile sit ductum. Syrtim patrimonii, scopulum libentius dixerim: Charybdim bonorum, voraginem potius. facilius enim ad ea, quæ visa, quam ad illa, quæ audita sunt, mentis oculi feruntur. *Ovid. Met.* 7. *vers.* 33. ferrum, & scopulos gestare in corde. *h. e.* immitem esse. *Lucret. in fin. l.* 2. omnia paulatim tabescere, & ire Ad scopulum spatio ætatis defessa vetusto. *h. e.* ad interitum. ¶ Eleganter *scopulus* dicitur quidquid exitio est alteri, ut scopuli navibus. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 7. *num.* 9. L. Cassius prætor, cujus tribunal propter nimiam severitatem scopulus reorum dicebatur. *Petron. in Satyr. cap.* 123. *sub fin.* Pompejus piratarum scopulus. *Flor. l.* 4. *cap.* 9. Scopulus, & nodus, & mora publicæ securitatis Antonius. ¶ Denique scopulus est parvus scopus, *picciolo bersaglio, o segno*, σκοπός. *Sueton. in Domit. cap.* 19. Nonnunquam in pueri procul stantis, præbentisque pro scopulo dispansam dextræ manus palmam, sagittas tanta arte direxit, ut omnes per intervalla digitorum innocue evaderent.

SCOPUS, pi, m. pediculus uvæ, ex quo acini pendent. *Varr. l. 1. & 2. de R. R.* cujus verba in *Scopio* retulimus, & ab aliis *scapus* legi adnotavimus. ¶ Item signum, quo sagittas dirigimus, *bersaglio, segno, scopo*, σκοπός: a σκέπτομαι, dispicio intueor: unde & σκοπιά. Translate est finis, propositum: eoque ratione usurpatur a *Cicer. l. 8. ad Attic. ep. 11. & l. 15. ep. ult.* sed græce. Sic *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 4.* Nunc ipsem ejusdem somnii mentem, ipsumque propositum, quem Græci σκοπὸν vocant, tentemus aperire.

SCORDALIA, æ, f. fœda contentio, rixa. *Petron. in fragm. Tragur. cap. 59. Burm.* Agite scordaliæ de medio: suaviter sit potius.

SCORDALUS, li, m. *feroce, insolente*, ferox, impatiens, & in ultionem facile erumpens: plebeja vox, & inter vulgi convicia. *Senec. epist. 83. ante med.* Tullius Cimber & nimius erat in vino, & scordalus. In hanc rem jocatus est ipse: Ego, inquit, quemquam feram, qui vinum ferre non possum? *Id. Suasor. ult. sub fin.* Erat etiam, ubi pietas non exigeret, scordalus. Adde *Petron. in Satyr. c. 95. a med. & rursus Senec. ep. 56.* ubi *Lips.* adscribit, originem vocis petere alios e σκώρ, oletum: alios a σκόροδον, allium, quasi fœtidum dicas.

SCORDILON, i, n. herba, eadem quæ Scordion, *Apul. de herb. cap. 70.*

SCORDIUM, ii, n. *scordeo*, σκόρδιον, herba magnitudine cubitali, caule quadrangulo, ramosa, foliis lanuginosis, gustu amaro, odore allii, alio nomine scordotis. *Plin. l. 25. c. 6.*

SCORDOTIS, tis, f. herba eadem, quæ scordium. *Plin. lib. 25. cap. 6.*

SCORIA, æ, f. *scoria, feccia de' metalli*, σκωρία, recrementum, retrimentum, fex, spurcitia, sordes, quæ ex metallo inter coquendum veluti spuma quædam expurgantur. *Plin. l. 33. c. 4.* Argentum (*vocant*) quod exit a fornacis sudore. quæ e catino jactatur spurcitia in omni metallo, vocatur scoria. *Harduin.* sic legit ex MSS. Vocant argentum, quod exit a fornace: sudorisque, qui e camino jactatur, spurcitia in omni metallo scoria appellatur. *Id. ibid. c. 6. a med.* Scoriam in argento Græci vocant helcysma. *Id. l. 34. c. 11.* Scoria æris. *& c. ult.* plumbi. *Cels. l. 5. c. 19. sect. 26.* retrimentum vocat. ¶ Translate *Virg. in Ciri. v. 244.* Sic concessus amor noto te macerat igni, Per tibi Dictynnæ præsentia numine juro, Omnia me potius digna atque indigna laborum Millia visuram, quam te tam tristibus istis Sordibus, & scoria patiar tabescere tali. h. e. cura, luctu, mœrore. *Scalig.* vult legi *scabre*, quia *scoria* primam producit, & vox est fordida, nitidoque illo poematio indigna. Alii nihil mutant, & pro quantitate syllabæ ad synizesim, vel synæresim confugiunt.

SCORPÆNA, æ, f. σκόρπαινα, genus marini piscis, qui inde nomen habere dicitur, quod tollere scorpii pungat. *Plin. c. ult. l. 32.*

SCORPIACUM, i, n. potio, seu pharmacum contra scorpionum ictus. *Tertull. advers. Gnost. c. 1. ad fin.* Adversus bestiolas scorpiacum temperare.

SCORPINACA, æ, f. herba eadem quæ proserpinaca. *Apul. de herb. c. 18.*

SCORPIO, onis, & Scorpius, & Scorpios, ii, m. *scorpione, scorpion*, σκορπίος, insectum terrestre, cauda venenatum ictum infligens. *Tertull. initio Scorpiaci.* Scorpii series illa nodorum, venenata intrinsecus venula subtilis, arcuato impetu insurgens, hamatile spiculum in summo tormenti ratione restringens. unde & bellicam machinam, retractu tela vegetantem, de scorpio nominant. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 62.* Scorpionis caudæ inesse dentem, & plerisque ternos. *Id. l. 28. c. 4. a med.* Attolus affirmat, scorpione viso si quis dicat, duo, cohiberi, nec vibrare ictus. *Id. l. 29. c. 4. ad fin.* Prodest scorpio ipse suæ plagæ impositus. *& mox* Proprium est scorpionum, quod manus palmam non feriunt: nec nisi pilos attigere. *Ovid. 4. Fast. v. 163.* elato metuendus acumine caudæ Scorpios. *& l. 5. v. 541.* Scorpion immisit tellus. *Id. Metam. 15. v. 371.* Scorpius exibit, caudaque minabitur unca. ¶ Est etiam piscis marinus hoc nomine, de quo *Ovid. in Halieut. v. 116.* Et capitis duro nocitturus scorpios ictu. Adde *Plin. l. 32. c. ult.* ¶ Item cœleste Signum in Zodiaco, constans una & viginti stellis, inter Libram & Sagittarium: quod olim duorum Signorum locum occupare dicebatur, suum corpore, Libræ vero chelis, et in *Libra* dictum est. Fabula de eo est hujusmodi, apud *Hygin. Poet. Astron. l. 2. c. 26.* Cum Orion venator celebris gloriaretur, nullam esse feram, quam non conficeret, Tellus irata scorpionem immisit, a quo ictus interiit. Jupiter utriusque animum admiratus, scorpionem in cælum transtulit, ut species ejus hominibus documento esset, ne quis eorum de aliqua re sibi confideret. Petente vero Diana, idem honor Orioni est habitus, constitutumque, ut cum Scorpius orietur, Orion occidat, quasi eum adhuc timens. V. *Chiron, & Orion*. ¶ Item herba, de qua *Plin. c. 13. l. 22.* Ex argumento nomen accepit scorpio herba. semen enim habet ad similitudinem caudæ scorpionis, folia pauca. valet & adversus animal sui nominis. Est & alia ejusdem nominis effectusque, sine foliis, asparagi caule, in cacumine aculeum habens, & inde nomen. Hæc *Plin.* ¶ Item frutex. *Id. sub fin. l. 27.* Est & alia herba tragos, quam aliqui scorpion vocant, semipedem alta, fruticosa, sine foliis, pusillis racemis rubentibus, grano tritici, acuto cacumine, & ipsa in maritimis nascens. Adde *l. 13. c. 21.* ¶ Ab animali nomen traxit machina bellica, retractu tela vegetans, ut ait *Tertull. loc. cit.* alio nomine manuballista, ideo sic nuncupata, inquit *Veget. de re milit. l. 4. c. 22.* quod parvis subtilibusque spiculis inferat mortem. *Ammian.* ita describit *l. 23. c. 4.* (*Al. 8.*) Scorpionis, quem appellant nunc onagrum, hujusmodi forma est. Dolantur axes duo quernei, vel ilicei, curvanturque mediocriter, ut prominere videantur in gibbas: hique in modum serratoriæ machinæ connectuntur, ex utroque latere patentius perforati: quos inter per cavernas funes colligantur robusti, compagem, ne dissiliat, continentes. Ab hac medietate restium ligneus stilus exsurgens obliquus, & in modum jugalis temonis erectus ita nervorum nodulis implicatur, ut altius tolli possit, & inclinari: summitatique ejus unci ferrei copulantur, ex quibus pendet stuppa, vel ferrea funda: cui ligno fulmentum prosternitur ingens, cilicium paleis confertum minutis, validis nexibus illigatum, & locatum super congestos cespites, vel latericios aggeres. nam muro saxeo hujusmodi moles imposita, disjectat quidquid invenerit subter, concussione violenta, non pondere. Cum igitur ad concertationem ventum fuerit, lapide rotundo fundæ imposito, quaterni altrinsecus juvenes repagula, quibus incorporati sunt funes, explicantes, retrorsus stilum pæne supinum inclinant: itaque demum sublimis adstans magister claustrum, quod totius operis continet vincula, reserat malleo forti percussum: unde absolutus ictu volucri stilus, & mollitudine offensus cilicii, saxum contorquet, quidquid incurrerit, collisurum. Et tormentum quidem appellatur ex eo, quod omnis explicatio torquetur: scorpio autem, quoniam aculeum desuper habet erectum. Hæc *Ammian.* qui tamen suorum temporum, non superiorum scorpiones persequitur, cum certum sit ex *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 25.* non saxa modo, sed & spicula scorpionibus jaci: item alia. *Sallust.* ex *fragment.* apud *Non. c. 18. n. 7.* Quorum unam epistolam nacti prædatores Valeriani, scorpione in castra misere. Ex *Livio l. 26. c. 47 & 49.* duplicis generis fuisse, majores & minores. *Vitruv. l. 10. c. 1.* scorpiones inter organa ponit. h. e. inter machinationes, quæ, ut *Idem* ait, unius opera, prudenti tactu perficiunt, quod propositum est. ¶ Ipsa quoque sagitta, quæ scorpione jacitur, *scorpio* dici posse videtur. *Hirt. de B. Afric. c. 29.* Scorpione accuratius misso, atque eorum decurione percusso. ¶ Inter instrumenta, quibus cæduntur sontes, ponit *Isidor. l. 5. Orig. c. 27.* virgas aculeatas, vel nodosas, quæ, inquit, *scorpiones* rectissime vocantur, quia arcuato vulnere in corpus infiguntur. ¶ In re agraria scorpiones sunt congeries lapidum in morem metæ in acutum desinentis coacervatæ, & loco Terminorum in agris collocatæ: fortasse a σκορπίζω, spargo, dissipo, quia ex dispersis per agros lapidibus fiunt, vel quia σκορπίος Græcis dicitur etiam quidquid in metam instar caudæ scorpionis fastigiatum est, v. gr. tutulus in crinibus, ut *Scaliger ad Sever. in Ætnam, v. 104.* docet. *Siculus Flacc. de condit. agror. pag. 4. & 6. Goes.* Alii congeries lapidum pro terminis observant, & scorpiones appellant. ¶ In quibusd. libb. apud *Colum. l. 11. c. 3. a med.* ubi legitur *scorpiones asparagorum*, corrige *scopionas*.

SCORPIOCTONON, i, n. herba heliotropium, ita dicta, quod contra scorpiones magnam vim habet: a σκορπίος, & κτείνω, occido. *Apul. de herb. c. 49.*

SCORPION, onis, f. genus herbæ. *Plin. l. 25. c. 10.* Thelyphonon herba ab aliis scorpion vocatur, propter similitudinem radicis, cujus tactu moriuntur scorpiones.

SCORPIONIUS, a, um, ad scorpionem pertinens. Hinc cucumis quoddam genus scorpionium dicitur, quia simile est scorpionis animalis, & contra ejus ictus efficacissimum. *Plin. l. 20. cap. 1. sub fin.*

SCORPITIS, is, f. gemma scorpionis colore, aut effigie, inquit *Plin. l. 37. c. 11.*

SCORPIURUS i, m. σκορπίουρος, heliotropium majus. *Apul. de herb. c. 49. Plin. l. 22. c. 21. a med.*

SCORPIUS. V. *Scorpio*.

SCORTATOR, oris, m. *puttaniere*, ἑταιρισμός, πόρνος, meretricum sectator. *Cic. 2. Catil. c. 10. extr.* Cum hanc sit habiturus Catilina scortatorum cohortem prætoriam. *Al. leg.* scortorum. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 75.* scortator erit? cave te roget: ultro Penelopam facilis potiori trade. Adde *Plaut. Amph. 1. 2. 131.*

SCORTATUS, us, m. consuetudo cum meretricibus. *Apul. l. 5. Metam.* Quod illa quidem montano scortatu, tu vero marino natatu secesseritis.

SCORTES, pelles testium arietinorum. *Fest.* in *Scorta*.

SCORTEUS, a, um, *di pelle*, σκύτινος, pelliceus, coriaceus: a σκῦτος, pellis, inserto r. *Fest. in Scorta.* Omnia ex pellibus facta, scortea appellantur. *Petron. in Satyr. c. 138.* Protulit Enothea scorteum fascinum. *Cels. l. 8. c. 12.* Subjecto inter parietem & caput ejus scorteo pulvino duro. *Ovid. 1. Fast. v. 629.* Scortea non illi fas est inferre sacello, Ne violent puros exanimata focos. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3.* Scortea ea, quæ ex corio & pellibus sunt facta. Inde in aliquot sacris ac sacellis scriptum habemus, Ne quid scorteum adhibeatur: ideo ne morticinum quid adsit. V. *Morticinus*. ¶ *Scortea* absolute, vestis e pelle. *Martial. l. 14. epigr. 130.* cujus lemma *Pænula scortea*. Ingrediare viam cælo licet usque sereno, Ad subitas nusquam scortea desit aquas. *Senec. l. 4. quæst. nat. cap. 6.* Cum signum dedissent, adesse jam grandinem, quid exspectas? ut homines ad pænulas discurrerent, aut ad scorteas? ¶ *Scorteum* absolute, pharetra. *Fest.* Scorteum ab eadem causa, qua *scortum*, vocabatur pelliceum in quo sagitta reconduntur: ab eo quod ex pellibus factum est. *Salmas.* ex conjectura, & ex quodam MS. legit: Scrautum ab eadem causa, qua scrotum, &c. Alii nihil mutant.

SCORTILLUM, li, n. *amorosetta, puttanella*, πορνίδιον, ἑταιρίδιον, parvum scortum, meretricula. *Catull. carm. 10. ad Varr. v. 3.* Scortillum ut mihi tum repente visum est, Non sane illepidum, nec invenustum.

SCORTOR, aris, dep. 1. *amoreggiare*, *andar a donne*, ἑταιρίζομαι, scorta frequanto, meretricor. *Varr. l. 6. de L. L. c. 5.* Scortari est sæpius meretriculam ducere. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 34. Qui se suamque ætatem bene curant, edunt, bibunt, scortantur. *Id. Men.* 5. 4. 25. Si istuc jus est, senecta ætate scortari senes, ubi loci res summa nostra est publica? Adde *Terent. Adelph.* 1. 2. 22.

SCORTUM, ti, n. *pelle*, *cuojo*, σκῦτος, δέρας, pellis, corium: a σκῦτος (quod idem significat) insarto *r*, ut in *Scorteus* dictum est. *Varr. l. 6. de L. L. c. 5.* Pellem antiqui dicebant scortum. *Tertull. de Pall. c. 4. ante med.* Qualis illa Herculea in theristro Omphales fuerit, jam Omphale in Herculis scorto designata descripsit. *h. e.* in pelle leonia. ¶ Item meretrix, *meretrice*, *amorosa*, πόρνη, ἑταίρα, vel quia scortea veste olim indutæ hujusmodi feminæ: vel quia, ut ait *Paul. Festi* abbreviator, ut pelliculæ subiguntur; vel ut per synecdochen pellis pro feminæ corpore ponatur, ut ait *Voss.* Scorta, inquit *Fest.* appellantur meretrices ex consuetudine rusticorum, qui, ut est apud Atellanos antiquos, solebant dicere, se attulisse pro scorto pelliculam. Omnia namque ex pellibus facta, scortea appellantur. *Varro loc. cit.* eadem fere habet. *Plaut. Amph.* 1. 1. 132. Hæc nox scita est exercendo scorto conducto male. *Id. Truncul.* 3. 2. 10. Scortum ducere. *Terent. Adelph.* 5. 9. 8. Obsonare cum fide, scortum adducere, apparare de dic convivium. *Id. Eun.* 3. 1. 34. habere. *Cic. Catil.* 2. *c.* 5. In vino & alea comissationes & scorta quærere. *Plaut. Truncul.* 1. 1. 45. Nunc lenonum & scortorum plus est fere, quam olim muscarum est, cum caletur maxime. ¶ De viro usurpant *Plaut. Curcul.* 4. 1. 12. & *Pœn. prol. v.* 17. & *Cic. pro Sext. c.* 17. ¶ De parasito per jocum, *Plaut. Capt.* 1. 1. 1. Juventus nomen indidit scorto mihi, eo quia invocatus soleo esse in convivio. V. integr. loc.

SCOTI, orum, m. *Scozzesi*, Scotiæ populi. *Claudian. de B. Get. v.* 417. extremis legio prætenta Britannis, Quæ Scoto dat fræna truci. *Id. de IV. consul. Honor. v.* 33. Scotorum cumulos flevit glacialis Ierne.

SCOTIA, æ, f. σκοτία, græce umbram, seu tenebras significat. A *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. scotia dicitur pars cava in ima columna, *cavetto*, *canaletto*: quæ ideo quia cava est, umbrosa apparet. *Id. lib.* 4. *cap.* 3. scotiam vocat cavitatem in fundo coronæ doricæ, quæ a mento ipso coronæ propendens, quadam regula seu margine separatur. ¶ Est etiam hoc nomine regio septentrionalis Britanniæ majoris: unde *Scotus*, & *Scoticus*.

SCOTICUS, a, um, *Scozzese*, ad Scotiam, & Scotos pertinens. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 253. Illius effectum curis, ne tela timerem Scotica.

SCOTINUS, σκοτεινός, obscurus, tenebrosus. Græca vox a σκότος tenebræ. *Senec. epist.* 12. *a med.* Heraclitus, cui cognomen Scotinon fecit orationis obscuritas.

SCRANTIÆ, convicium in meretrices, & exprobratio vitii, aut deformitatis. *Plaut. in fragm.* apud *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *ad fin.* Scrantiæ, scrupedæ, stritabillæ, Tantalæ. *Ipse Varr.* Ab screando scrantiæ sic adsignificat. (*Scalig.* legit *ab exsereando: scrancia siccam significat*, *h. e.* aridam, sine succo, & sanguine). Scrupedam Aurelius scribit auscaripedam, (*Scalig.* corrigit *scauripedam*, *h. e.* pravis fultam male talis.) Juventius comicus dicebat a vermiculo piloso, qui solet esse in fronde cum multis pedibus: Valerius a pede, ac scrupea. Ex eo ab Attio positum: Incuriosa itaque ea Menalippo? rejicis abs te religionem? scrupeam imponas. *Scalig.* emendat: *Ex eo ab Attio positum pro curiosa. Itaque est in Menalippo: Rejicias abs te religionem: scrupea imponas.* scrupea est δεισιδαίμων, *h. e.* curiosa in religionibus, superstitiosa. Stritabillæ a stritilando: stritare ab eo, qui sistit ægre. Hæc *Varr.* Ad hanc postremam vocem adscribit *Scalig.* ab aliis legi *strictipella*. *h. e.* quæ stringunt cutem, & rugas in facie extendunt. Ab aliis *strictivella*, ut apud *Non. c.* 2. *n.* 765. *h. e.* quæ psilothro, pumice, & volsellis crebro utuntur ad cilia castiganda, & pilos evellendos: vel quæ calamistri nimio usu pellem adurunt. Pro *Tantala* denique, in *Nonio loc. cit.* & apud *Gell. l.* 3. *c.* 3. est *sordida*. Si *Tantala* placet, erunt quæ semper appetunt, ut poma Tantalus. ¶ Apud *Fest.* legitur *Scrapta*. Scraptæ, inquit, dicebantur nugatoriæ ac despiciendæ mulieres, ut ait Verrius, ab iis, quæ screa iidem appellabant, id est quæ quis exscreans solet, quatenus id faciendo purgaret. Titinnius: Lectum hodie stratum vidi scraptæ mulieris. Hæc *Fest.* Apud *Gell. loc. cit.* ita legitur versus ille *Plauti*: Scrattæ (*al.* scraptæ: *al.* stratcæ, &c.) scrupedæ, strictivillæ, sordidæ. Sunt præterea variæ lectiones aliæ ex variis MSS. & Eruditorum conjecturis, quas referre omnes piget.

SCRAUTUM. V. in *Scorteus*.

SCREATOR, oris, m. *chi tosse spesso per ispurgarsi*, qui identidem screat. *Plaut. Mil.* 3. 1. 52. Minime sputator, screator sum: itidem minime mucidus.

SCREATUS, us, m. *lo spurgarsi tossendo*, χρέμψις, exscreatio. *Terent. Heaut.* 2. 3. 132. Gemitus, screatus, tussis, risus.

SCREO, as, a. 1. *spurgarsi tossendo*, χρέμπτομαι, est cum conatu quodam de pectore sputum, seu catarrhum ejicere: verbum factum per onomatopœjam, ut & græcum χρέμπτομαι: a quo χρέμης, comici senis nomen, quia senes multum screare solent. *Plaut. Curcul.* 1. 2. 22. Tibi qui screanti, siccæ, semisomnæ affert potionem, & te sedatum it. Addunt *Plin. l.* 23. *c.* 1. *ante med.* Phlegma aut sanguinem, qui screatur, &c. Sed al. omnino aliter leg. V. in *Flemina*.

SCRIBA, æ, m. *notajo*, *computista*, *secretario*, *cancelliere*, γραμματεύς, λογογράφος, qui leges, acta, rationes, vel aliud quidvis civitatis aut magistratus, aut Principis nomine & jussu perscribit. & *scriptum facere* dicitur. Scribas, inquit *Festus*, proprio nomine antiqui & librarios & poetas vocabant: at nunc dicuntur scribæ quidem librarii, qui rationes publicas scribunt in tabulis. itaque cum Livius Andronicus bello Punico secundo scripsisset carmen, quod a virginibus est cantatum, quia prosperius res publica P. R. geri cœpta est; publice adtributa est in Aventino ædis Minervæ, in qua liceret scribis, histrionibusque consistere, & dona ponere in honorem Livii, quia is & scribebat fabulas, & agebat. Hæc *Festus*. *Cic. pro Dom. c.* 28. Scribæ, qui nobiscum in rationibus monumentisque publicis versantur, non obscurum de meis in rempubl. beneficiis suum judicium decretumque esse voluerunt. *Id. in Pison. c.* 25. *in fin.* Rationes ita sunt perscriptæ scite & litterate, ut scriba, ad ærarium qui eas retulit, perscriptis rationibus, secum ipse caput perfricans commurmuratus sit: ratio quidem hercle apparet: argentum οἴχεται. *Id. Agrar.* 2. *c.* 13. Decemviros ornat apparitoribus, scribis, librariis, præconibus, architectis. (Sunt qui post *scribis* distinctionem tollunt, ut *scribis librariis* unum sit. V. *Librarius*.) *Id. Verr.* 5. *c.* 79. Scribarum ordo est honestus, quod eorum hominum fidei tabulæ publicæ, periculaque magistratus committuntur. & *cap.* 80. Sæpe nostri imperatores, superatis hostibus, scribas suos annulis aureis in concione donarunt. ¶ Cum multi essent in civitate scribæ, in decurias paulatim descripti sunt, vel lectione magistratuum, vel erogatione pecuniæ. Itaque alii Quæstorii dicti, alii Ædilicii, Prætorii, &c. prout variis magistratibus apparebant. *Cic.* 3. *Verr. cap.* 79. *a med.* Noli hos colligere scribas, qui nummulis corrogatis de nepotum donis, ac de scenicorum corollariis, cum decuriam emerunt, ex primo ordine explosorum in secundum ordinem civitatis se venisse dicunt. *Liv. l.* 40. *c.* 29. *a med.* L. Petilium scribam quæstor Q. Petilius in decuriam legerat. *Sueton. in Claud. c.* 1. Corpus ejus per municipiorum, coloniarumque primores, suscipientibus obviis scribarum decuriis, ad Urbem devectum. *Plin. l.* 26. *c.* 1. & *Sueton. in Vespas. c.* 3. & *in Domit. c.* 9. Quidam Perusinus eques Romanus, Quæstorius scriba, cum in Asia apparuisset, &c. ¶ Quamvis honestus esset scribarum ordo apud Romanos, parum tamen habebat dignitatis, quia exercebatur id munus vel ab ingenuis quidem, sed tenuioribus, vel a libertis, libertorumve filiis, & lucri ac mercedis gratia. Apud reges vero multo erat honoratior. *Nep. in Eumen. c.* 1. Fulgebat jam in adolescentulo indoles virtutis. itaque eum habuit (*Philippus rex*) scribæ loco, quod multo apud Grajos honorificentius est, quam apud Romanos. nam apud nos revera, sicut sunt, mercenarii scribæ existimantur: at apud illos contrario nemo ad id officium admittitur, nisi honesto loco, ac fide & industria cognita: quod necesse est omnium consiliorum eum esse participem. *Liv. l.* 2. *c.* 12. Cum stipendium forte militibus daretur, & scriba cum rege sedens pari fere ornatu multa ageret. *Plin. l.* 12. *c.* 14. *sub fin. de ture.* Sunt & quæ sacerdotibus dantur portiones, scribisque regum. ¶ Perrara sunt apud Romanos exempla Scribarum, qui ad majores honorum gradus ascenderint. Cn. Flavium Cn. F. ædilem curulem factum, cum posita tabula jurasset, se scriptum non facturum, narrant *L. Piso* apud *Gell. l.* 6. *c.* 9. *Liv. l.* 9. *c. ult.* *Plin. l.* 33. *c.* 1. *circa med.* & *Valer. Max. l.* 2. *c.* 5. *n.* 2. Prætorem ex scriba factum memorat *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 35. ¶ Privatorum hominum scribæ non erant, sed librarii, quorum conditio fere servilis, nam quem *Cic. Fam.* 5. *ep.* 20. M. Tullium vocat *scribam suum*, & *servum suum scribam*, intelligit scribam publicum in proconsulatu, & administratione provinciæ Ciliciæ. Et quem *Horat. l.* 1. *ep.* 8. *v.* 2. dicit comitem & scribam Neronis, significat Tiberii Neronis scribam, cum in secessu Rhodiensi ageret cum tribunitia potestate, ut est apud *Sueton. in Tiber. c.* 11. ¶ Scriba ab epistulis, *secretario*. Inscript. apud *Gruter. pag.* 577. *n.* 8. Ti. Claudius Alcibiades mag. a bibliotheca Latina Apollinis, item scriba ab epistulis Lat. ¶ Similis est Scriba cubicularius, *secretario di camera*. Alia *ibid. pag.* 575. *n.* 7. Januarius Domitiani Cæsaris L. Scrib. cub. contubernali optimæ fecit.

SCRIBATUS, us, m. scribæ munus, & officium. *Imp. Philipp. lib.* 7. *Cod. tit.* 62. *leg.* 4. Ad Scribatum nominatus.

SCRIBLITA, æ, f. *spezie di torta*, genus placentæ ex caseo, farina, & aliis: cujus faciendæ rationem docet quidem *Cato R. R. c.* 78. sed unde parum admodum discere queas. Dici putatur quasi *scribilita*, quod multis in superficie notis inscripta sit. *Plaut. Pœn. prol. v.* 41. In popinam pedisequi irruptionem facite, dum nunc occasio est, nunc dum scriblitæ æstuant, occurrite. *Petron. in Satyr. c.* 35. Statera, in cujus altera parte scriblita erat, in altera placenta. *Id. in fragm. Tragur. c.* 66. *Burman.* Sequens ferculum fuit scriblita frigida, & supra mel caldum infusum. *Martial. l.* 3. *epigr.* 17. Circumlata diu mensis scriblita secundis, Urebat nimio sæva calore manus. Omnib. his loc. al. scribi volunt *striblita*, aut *streblita*, ducique a Græco στρεβλοῦν, torquere, quia in circulum torqueatur in modum restis: unde nostrum *torta*, & *tortiglione*. Legitur & *sciribilita*.

SCRIBLITARIUS, ii, m. qui scriblitas facit, venditve. *Afran.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 483. Pistori nubat: cur non scriblitario? ut mittat fratris filio lucunculos.

SCRIBO, bis, psi, ptum, a. 3. *segnare*, *notare*, *tirar linee scavando*, γράφω, sculpendo lineas duco, noto, signo. hoc enim proprie est græca vox allata, a qua factum videtur: vel a σκάριφος, stilus, aut penicillus, extrito *a*. *Quintil. l.* 7. *c.* 4. *ante med.* Si quis fugitivo stigmata scripserit. *Prudent. in Romano*, *v.* 557. Charaxat ambas ungulis scribentibus genas. *con unghie che graffiano*. Sic *Plaut. in fragm.* apud *Serv.* (ad illud *Virgil.* 1. *Æn. v.* 482. & versa pulvis inscribitur hasta.) Corpus tuum virgis ulmeis inscribam. *Prudent.*

περὶ

περὶ στεφ. 3. de S. Laurent. v. 110. scribere nummum. *imprentar la moneta.* ¶ Aliquando ponitur pro tingere, aut pingere, *segnare, dipingere*: quod lineis ducendis fit. *Cic. Tuscul.* 5. c. 39. Geometriæ munus tuebatur, verbis præcipiens discentibus, unde, quo quamque lineam scriberent. *Stat.* de equo vulnerato, *Theb.* 11. v. 514. Arvaque sanguineo scribit rutilantia gyro. *Id. l.* 1. *silv.* 1. v. 100. Apelleæ cuperent te scribere ceræ. *& lib.* 3. *silv.* 2. v. 95. scripto viventes lumine ceræ. *Catull. carm.* 37. *ad Contubernal.* v. 10. Frontem tabernæ scipionibus scribam. *Sil. l.* 14. v. 659. quæque Attalicis variata per artem Aulæis scribuntur acu. *si ricamano.* ¶ Item lineis deformare, describere, *delineare, disegnare*. *Plin. l.* 9. *epist.* 39. *a med.* Quantum ad porticus, nihil interim occurrit, nisi ut formam secundum rationem loci scribas. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. v. 9. Visa manu tenera tectum scripsisse Voluptas. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. v. 4. Scribetur tibi forma loquaciter, & situs agri. Sic *Stat. l.* 3. *silv.* 1. v. 117. Nec mora, conscripta formatur imagine tela. *si fa il disegno.* ¶ Item sæpissime, litteras formare, *scrivere*: quod fiebat olim stilo librum, aut ceratam tabellam sulcando. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 131. Quasi in libro cum scribuntur calamo litteræ, stilis me totum ulmeis conscribito. *Propert. l.* 1. *el.* 5. v. 21. Scribitur & vestris Cynthia corticibus. *Cic. pro Arch. c.* 8. Quoties ego hunc vidi, cum litteram scripsisset nullam, magnum numerum optimorum versuum de his ipsis rebus, quæ tum agerentur, dicere ex tempore? *Plaut. Pseud.* 1. 1. 28. Obsecro, habent quoque gallinæ manus? nam has quidem tabellas gallina scripsit. *Cic.* 3. *Catil. c.* 5. Linum incidimus, legimus: erat scriptum ipsius manu. *Lucan. l.* 2. v. 343. liceat tumulo scripsisse, Catonis Marcia. ¶ *Scribendo adesse.* V. *Adsum.* ¶ *Scribere ad aliquem, & alicui*, epistolam mittere, significare per litteras. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. De me imperatore scribis, te ex Philotimi litteris cognosse. *& lib.* 7. *Fam. ep.* 10. Sed tu in ista epistola nihil mihi scripsisti de tuis rebus. *Id. lib.* 9. *Fam. ep.* 16. De quo & tu mihi antea scripseras, bis quidem eodem exemplo. *& lib.* 14. *ep.* 2. *sub fin.* Ego ad quos scribam, nescio, nisi ad eos, qui ad me scribunt, aut ad eos de quibus ad me vos aliquid scribitis. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 2. v. 11. audebo tibi me scripsisse fateri. *Petron. in Satyr. c.* 104. Scribit amatori meretrix. *Gell. l.* 3. *c.* 8. Rex Pyrrhus populo Romano laudes atque gratias scripsit. *h. e.* laudavit, & gratias egit per litteras. ¶ *Scribere salutem*, salutare per litteras. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 79. Quid scribam? *Chry.* salutem tuo patri verbis tuis. ¶ Frequenter est commentari, componere, tractare, mandare litteris opus aliquod litterarium. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 9. *ad fin.* Scripsi Aristoteleo more tres libros in disputatione ac dialogo de Oratore. *& mox.* Scripsi etiam versibus tres libros de temporibus meis. *Id.* 1. *de Orat. c.* 33. Caput autem est quamplurimum scribere. stilus optimus dicendi effector. *Id. Verr.* 7. *c.* 43. Furius defensionem causæ suæ scripsit. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. v. 117. Scribimus indocti doctique poemata passim. *Cic. l.* 1. *de Leg. c.* 3. A quibus temporibus scribendi (*historiam*) capiat exordium. *Gell. l.* 1. *c.* 3. *extr.* Super hoc Chilone Plutarchus in libro περὶ ψυχῆς ita scripsit. *Plin. l.* 30. *c.* 1. Hermippus de tota ea arte scripsit diligentissime. *Quintil. l.* 10. *c.* 3. *ante med.* Cito scribendo non fit, ut bene scribatur: bene scribendo fit, ut cito. γράφειν. ¶ De Poetis. *Terent. Andr. prol.* v. 1. Poeta cum primum animum ad scribendum appulit. *Cic. pro Arch. c.* 3. Ut primum e pueris excessit Archias, se ad scribendi studium contulit. *Horat. l.* 1. *od.* 6. v. 1. Scriberis Vario fortis, & hostium Victor. *Ovid.* 2. *Trist.* v. 495. Denique nec video de tot scribentibus unum, Quem sua perdiderit Musa. repertus ego. Adde *lib.* 4. *el.* 1. v. 91. *lib.* 1. *ex Pont. ep.* 5. v. 10. *& lib.* 2. *ep.* 6. v. 4. *& alibi.* ¶ *Scribere leges*, condere, facere, *fare, dar leggi.* *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 25. Sapientissimus Atheniensium Solon, qui leges, quibus hodie quoque utuntur, scripsit. Adde *l.* 1. *de Orat. c.* 19. ¶ *milites*, delectum habere, *far leva di soldati*: quia delecti in laterculo scribuntur. *Liv. l.* 9. *c.* 8. & *Sallust. in Jug. c.* 47. Milites scribere, præsidia undique arcessere. *Id. in Catil. cap.* 33. Priusquam legiones scriberentur. *Id. in Jug. c.* 43. & *Cic. Fam.* 3. *ep.* 3. Supplementum scribere exercitui. *far recluta.* ¶ *testamentum* facere, *far testamento.* *Paul. Dig. lib.* 28. *tit.* 2. *leg.* 25. Cum quo tempore scriberetur testamentum, jam editus esset partus. ¶ Huc illa pertinent: *Cic. pro Mil. c.* 18. *sub fin.* Testamentum palam fecerat, & illum heredem, & me scripserat. *h. e.* instituerat. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 108. In testamento Ptolemæi heres erat scriptus ex duobus filiis major. *Hirt. de B. Alex. c.* 33. Cæsar reges constituit, quos Ptolemæus testamento scripserat. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. v. 48. Adrepe officiosus, ut & scribare secundus Heres. *Scævola leg. ult. tit.* 4. *lib.* 44. *Dig.* Ex quadrante heres scriptus. *Ulpian. lib.* 37. *tit.* 4. *leg.* 8. Scribere aliquem exheredem. *Cic. pro Cluent. cap.* 14. *a med.* Scribere aliquem tutorem liberis suis. *Ulpian. Dig. lib.* 29. *tit.* 2. *leg.* 30. Scribere servo libertatem. *lasciare in testamento.* ¶ *Scribere pecuniam* dicitur debitor, qui non præsentem solvit, sed chirographo per se, vel per trapezitam cavet & promittit, se ad certam diem soluturum, *obbligarsi con iscrittura al pagamento.* *Plaut. Asin.* 2. 4. 34. Adducit domum ultro, & scribit nummos. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. v. 69. Scribe decem a Nerio. Al. cæterent *vi a.* Porro Nerius erat trapezita. *Scævola Dig. lib.* 44. *tit.* 4. *leg. ult.* Homo rusticanus genero scripsit usuras præstandas quasi ex dotis promissione. *Ulpian. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 8. *a med.* Non tantum autem sibi solvere tutor, verum etiam sibi creditam pecuniam scribere poterit. *h. e.* mutuam accipere, & se soluturum, cavere scripto. *Paul. lib.* 12. *tit.* 1. *leg.* 40. L. Titius scripsi me accepisse a P. Mævio quindecim mutua numerata mihi de domo. *Apul. in Apolog.* Qui nanissima venere, quasi ad discendum venerint, non prius abeunt, quam aliquid scripserint. ¶ *Scribere dicam, formulam.* V. *Dica, Formula.* ¶ Scribere in animo, *imprimere*, alta mente reponere. *Terent. Andr.* 1. 5. 49. Etiam nunc mihi scripta illa dicta sunt in animo Chrysidis de Glycerio. ¶ *Scripsti* syncope pro *scripsisti*, est *Plauti Asin.* 4. 1. 57. *Scripse* pro *scripsisse*, *Ausonii* in VII. *Sapient. de Ludic.* & *Arnob. l.* 4. *pag.* 139.

SCRIBONIANUS, a, um, ad Scribonium pertinens. *Festus* post *Sceleratus campus*: Scribonianum appellatur ante atria puteal, quod fecit Scribonius, cui negotium datum a senatu fuerat, ut conquireret (*al. conquireret*) sacella attacta: isque illud procuravit, quia in eo loco attactum fulgure sacellum fuit.

SCRIBONIUS, & Scribonia, nomina propria sunt viri & mulieris R. apud *Vellej. Plin. utrumq. Tacit.* & *Sueton.* ¶ Scribonius Largus medicus temporibus Tiberii & Claudii Impp. vixit, & librum *de compositionibus medicamentorum* scripsit, stilo non satis illa ætate digno, in qua latini sermonis ratio parum admodum ab aurea puritate discesserat. Creditus est a *Jano Cornario* græce scripsisse, & latine versus esse a quopiam Valentiniani Imp. tempore. *Cornarii* opinionem refellunt alii.

SCRINIARIUS, ii, *m.* scrinii custos, qui etiam magister scrinii dicitur. *Vetus Glossarium*: Scriniarii sunt magistri scriniorum, vel memoriales scriniorum. Hinc Scriniarius ab epistolis, & Scriniarius a libellis, leguntur in *Inscriptionib. vet.* quas affert *Salmas. ad Lamprid. in Alexandr. Sever. cap.* 31. & habentur in *Corpore Gruteri pag.* 1111. *n.* 10. *& pag.* 587. *n.* 10. quibus adde alias duas *pag.* 643. *n.* 9. *pag.* 1035. *n.* 5.

SCRINIUM, ii, *n.* *cassetta, stipo, forziere, scrigno, scansia, scaffale*, κιβώτιον, κιβώτιον, arcula, loculus, capsa, in qua res pretiosæ, & cariores, & arcanæ (præsertim chartæ, ut epistolæ, carmina, commentationes) clausæ servantur. Ducunt a γρῦνος, cavus, capax. *Plin. l.* 16. *c.* 43. Fagus sectilibus laminis, in tenui flexilis, capsisque ac scriniis sola utilis. *Sallust. in Catil. c.* 47. *extr.* Flaccum prætorem scrinium cum litteris, quas a legatis acceperat, afferre jubet. *Senec. l.* 2. *de Ira, c.* 23. *a med.* & *Plin. l.* 7. *c.* 25. Cum C. Cæsar scrinia deprehendisset epistolarum ad Pompejum missarum, combussit. *Juvenal. sat.* 6. v. 276. quæ scripta, & quas lecture tabellas, Si tibi zelotypæ retegantur scrinia mœchæ! *Plin. l.* 7. *c.* 29. *& lib.* 13. *cap.* 1. Alexander inter spolia Darii unguentorum scrinio capto, quod erat auro, gemmisque ac margaritis pretiosum, varios ejus usus amicis demonstrantibus, immo hercule, inquit, librorum Homeri custodiæ detur: ut pretiosissimum humani animi opus quam maxime diviti opere servaretur. *Horat. in fin. sat.* 1. *l.* 1. ne me Crispini scrinia lippum Compilasse putes. *Id. l.* 2. *ep.* 1. v. 112. & prius orto Sole vigil calamum, & chartas, & scrinia posco. Adde *Val. Max. l.* 6. *c.* 5. *n.* 6. item *Ovid. l.* 1. *ex Pont. ep.* 1. v. 24. *& lib.* 1. *Trist. el.* 1. v. 106. & *Martial. l.* 1. *epigr.* 2. 4. *&* 67. *l.* 4. *ep.* 33. *l.* 6. *epigr.* 64. *& lib.* 14. *epigr.* 37. quibus omnib. loc. de arca aut pluteo librorum sermo est. ¶ Palatii, seu Principum quatuor erant scrinia, memoriæ, epistolarum, libellorum, epistolarum græcarum. qui primi erant in singulis scriniis, dicebantur *proximi*, & *magistri*. De his multa *Salmas. ad Lamprid. in Alex. Sever. cap.* 31. & *Cod. Justin. lib.* 12. *tit.* 19. & *Theodos. lib.* 6. *tit.* 26.

SCRIPLUM, li, *n.* *scropolo*, γράμμα, ponderis cujusdam nomen, vigesima quarta pars unciæ. *Rhemn. Fann. de ponderib.* v. 8. Semioboli duplum est obolus, quem pondere duplo Gramma vocant: scriplum nostri dixere priores. Semina sex alii siliquis latitantia curvis Attribuunt scriplo: lentes veraciter octo, Aut totidem speltas numerant, tristesve lupinos Bis duo. sed si par generatim his pondus inesset, Servarent eadem diversæ pondera gentes: Nunc variant. Hæc *Fann.* ¶ Pro *scriplum* legitur & *scriptulum*. hoc vero est syncope a *scriptulum*: illud a *scripulum*: quæ idem significant. V. *Gramma.* *Varr.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 81. *Putsch.* Nummum argenteum conflatum primum a Servio Tullio dicunt. is quatuor scriptulis major fuit, quam nunc est. *Charis. ibid.* Scriptulum quod nunc vulgo fine *t* dicunt, Varro in Phavonoo dixit. *Colum. l.* 12. *c.* 23. Picis sex scripula in sextarios quinque miscere. *& cap.* 28. Medicaminis pondo unciam & scripula octo. ¶ Et *scrupulum*. *Vitruv. l.* 7. *c.* 8. *a med.* Si ibi auri scrupulum imponatur, non natabit. Ita edit. *Elzevir.* 1649. ¶ De ludo duodecim scriptulorum, seu scriptorum, *Ovid. l.* 3. *de ar. am.* v. 363. V. *Scriptum.* ¶ Eodem sensu dicitur & *scrupulum*, sive ex consuetudine vertendi *i* in *u*, ut in *carnufex*, *optumus*; sive diminutivum sit a *scrupus*, qui lapillum significat. *Ovid. de medic. fac.* v. 92. Quinque trahant marathri scrupula, myrrha novem. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. *post med.* Neque argenti scrupulum esse ullum in illa insula. *Al. leg.* scripulum. *Plin. l.* 33. *c.* 3. *ante med.* Aureus nummus percussus est ita ut scrupulum valeret sestertiis vicenis. In MSS. est *scripulum*, teste *Harduino*. *Martial. l.* 10. *epigr.* 55. Libras, scrupula, sextulasque dicit. Adde *lib.* 4. *ep.* 89. *& lib.* 5. *epigr.* 20. quib. loc. est qui leg. *scripula*. ¶ Scripulum est etiam minima pars jugeri. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 10. Jugeri pars minima dicitur scripulum, id est decem pedes in longitudinem & latitudinem quadratum. *& mox.* Jugerum habet scripula CCLXXXVIII.: quantum as antiquus noster ante bellum Punicum pendebat. Al. leg. *scrupula*. Adde *Colum. l.* 5. *c.* 1. *a med.* ubi quoque al. leg. *scripula*. ¶ Et minima pars cujusque mensuræ. *Plin. l.* 2. *c.* 10. *extr.* Non semper in scrupulis partium congruente siderum motu. *h. e.* partibus minimis graduum: *minuti* noi vocamus, aut *secondi*. & *Frontin. de aquæduct. artic.* 26. Capit quinariam, & plus quam quinariæ octavam, hoc est sescunciam quinariæ, & scripula tria, & bessem scripuli.

SCRIPTILIS, le, qui scribi potest. *Ammian. l.* 17. *c.* 4. (*al. c.* 8.) *a med.*

a med. Effigiatus scriptilibus elementis. *Diomed. initio l.* 2. Vox articulata litteralis vel scriptilis appellatur, quia litteris comprehendi potest.

SCRIPTIO, onis, *f. lo scrivere, scrizione, scrittura*, [illegible], actus scribendi, scriptura. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 17. Lippitudo, quæ impediat scriptionem meam. *Id. l.* 9. *Fam. ep.* 12. Ut rem tenuem & inopem, nec scriptione magnopere dignam. ¶ Item res ipsa, quæ scribitur. *Id.* 5. *Tuscul. in fin.* A quo non modo impulsi sumus ad philosophicas scriptiones, verum etiam lacessiti. *Id. de clar. Orat. c.* 64. Hoc genus scriptionis nondum est latinis litteris illustratum. ¶ Interdum sumitur pro exercitatione oratoria remota a foro, qualis est Parænesis Isocratis ad Demonicum, Declamationes, & alia ejus generis. *Cic. in Orat. c.* 11. Quoniam plura sunt orationum genera, eaque diversa, neque in unam formam cadunt omnia, laudationum, scriptionum, & historiarum, &c. *Id. de clar. Orat. cap.* 24. Nulla res tantum ad dicendum proficit, quantum scriptio.

SCRIPTITO, as, a. 1. *scrivere spesso*, frequentativ. a *scripto*. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 12. *in fin.* Et hæc, & si quid aliud, ad me scribas, velim, vel potius scriptites. *Id.* 2. *de Orat. cap.* 23. *a med.* Sed ne te quidem, Antoni, multum scriptitasse arbitror. *Id. in Brut. cap.* 46. Scriptitavit orationes multas, orator nunquam fuit. *Plin. l.* 13. *c.* 11. In palmarum foliis scriptitatum est.

SCRIPTO, as, a. 1. aliud frequentativum a *scribo*, aut a *scriptito*. V. *Lecto*.

SCRIPTOR, oris, m. *scrivano, scrittore*, [illegible], qui scribit. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 4. Tuarum rerum domesticarum habes & scriptores, & nuntios. *Id. in Brut. c.* 22. *ad fin.* Addebat etiam, scriptores illos male mulcatos exisse cum Galba. *h. e.* illos servos litteratos, amanuenses. *Horat. in art. Poet. v.* 354. scriptor librarius. ¶ Item auctor, *h. e.* qui opus aliquod litterarum condit, & litteris mandat, ut rhetor, historicus, poeta, & hujusmodi, *scrittore, autore*, [illegible]. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 34. *a med.* Legendi etiam poetæ, cognoscenda historia, omnium bonarum artium scriptores ac doctores legendi. *Id. in Brut. c.* 9. Tum fuit Lysias, ipse quidem in causis forensibus non versatus, sed egregie subtilis scriptor, atque elegans. *Id. pro Arch. c.* 10. Quam multos scriptores rerum suarum magnus ille Alexander secum habuisse dicitur! *Martial. l.* 8. *epig.* 20. falsus scriptor. *h. e.* historicus mendax. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 1. Scriptor Trojani belli. *h. e.* Homerus. *& lib.* 2. *epist.* 1. *v.* 61. habet hos numeratque poetas Ad nostrum tempus Livi scriptoris ab ævo. *h. e.* Livii Andronici. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. Scriptores iamborum, & veteris comœdiæ. *Phædr. l.* 5. *fab.* 1. *extr.* Hic est Menander scriptor. *h. e.* poeta comicus. *Horat. in art. Poet. v.* 235. Satyrorum scriptor. Adde *vers.* 120. *& lib.* 2. *ep.* 2. *v.* 77. quib. locis poetam *scriptorem* vocat: quem prisci etiam *scribam* dicere. *Plin. l.* 36. *c.* 5. *ad fin.* Callisthenes historiarum scriptor. *Gell. in præfat.* Utriusque linguæ scriptores, *h. e.* qui in utraque lingua, græca & latina scripsere. *Id. l.* 19. *c.* 8. *sub fin.* Classicus assiduusque scriptor, non proletarius. ¶ *Scriptor legum*, conditor, legislator, *legislatore*. *Cic. ad Brut. ep.* 1. Solon sapientissimus ex septem, & legum scriptor solus ex septem.

SCRIPTORIUS, a, um, *da scrivere, scrittorio*, [illegible], ad scribendum pertinens. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *sect.* 12. *a med.* Scriptorius calamus. *Id. l.* 6. *c.* 4. *extr. & lib.* 8. *c.* 4. *ante med.* Atramentum scriptorium.

SCRIPTLUM, & Scriptulum. V. in *Scriplum*.

SCRIPTUM, i, n. *scritto, scrittura, scritta*, [illegible], id quod litteris mandatum est, scriptura, scriptio. *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 11. Cum in scripto, aut ex scripto aliquid controversiæ nascitur. *& mox*. Ex scripto & sententia nascitur controversia, cum videtur scriptoris voluntas cum scripto ipso dissentire. *Cic. in Brut. c.* 39. Multa contra scriptum pro æquo & bono dixit. ¶ *De scripto dicere* contrarium est τῷ *memoriter dicere*, in dicendo scriptum in manu habere, & omnia dicere, ut domi scripsimus, *recitare colla carta alla mano*. *Cic. pro Planc. c.* 30. *ad fin. & Phil.* 10. *c.* 2. *a med. &* 4. *ad Attic. ep.* 3. Oratio, quæ propter rei magnitudinem dicta de scripto est. *Id. in Brut. c.* 88. Memoria tanta, ut quæ secum commentatus esset, ea sine scripto verbis eisdem redderet. ¶ *Scriptum relinquere, mandare scriptis*, litteris mandatum relinquere. *Cic.* 6. *Verr. c.* 56. Multi Græci de volvarum harum pulcritudine scriptum reliquerunt. *Id.* 2. *Offic. c.* 2. *a med.* Ut scriptis actiones nostras mandaremus. *Id.* 2. *de Orat. c.* 46. *extr.* Quod a Platone in scriptis relictum esse dicunt. ¶ *Scripta* orum, opera litteratorum hominum, historiæ, carmina, artes, &c. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 12. Ardeo cupiditate incredibili, nomen ut nostrum scriptis illustretur & celebretur tuis. *& lib.* 4. *ep.* 4. Facile cedo tuorum scriptorum subtilitati & elegantiæ. ¶ *Scriptum*, lex, aut oratio scripta. *Cic. pro Dom. c.* 26. *ad fin.* Quoniam scripto illo istius sententiam dicere vetabatur. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 8. *a med.* Serrani filii funus perluctuosum fuit. laudavit pater scripto meo. ¶ *Scriptum facere*, scribam esse, & scribendo victum quærere. *L. Piso* apud *Gell. l.* 6. *c.* 9. & *Liv. l.* 9. *c. ult.* Cn. Flavius patre libertino natus scriptum faciebat. *Auctor vitæ Horatii*. Scriptum quæstorium comparavit. *Piso loc. cit.* Dicitur tabulas posuisse, scripto sese abdicasse. Al. leg. *scriptu*, ut sit 4. declin. ¶ De ludo duodecim scriptorum *Cic.* 1. *de Orat. c.* 50. Licet, ista ratione dicamus, pila bene, & duodecim scriptis ludere proprium esse juris civilis, quoniam utrumque eorum P. Mucius optime fecerit. *Id. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 781. Itaque tibi concedo, quod in duodecim scriptis solemus, ut calculum reducas, si te alicujus dati pœnitet. Utroq. loc. est qui leg. *scrupis*, sed invitis libr. & Criticis. *Quintil. l.* 11. *c.* 2. *post med.* Scævola in lusu duodecim scriptorum cum prior calculum promovisset, essetque victus, dum rus tendit, repetito totius certaminis ordine, quo dato errasset, recordatus est. *Scripta* hæc vocat *scriptula* (vel *scripula*, ut quidam volunt, sed idem est.) *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 363. Est genus (*ludi*) in totidem tenui ratione redactum Scriptula, quot menses lubricus annus habet. Parva tabella capit ternos utrinque lapillos: in qua vicisse est, continuasse suos. Ex quo *Ovidii* loco & firmatur lectio *scriptis*, non *scrupis*, in verbis *Cicer.* & *Quintil.* & hic ludus a talis seu tesseris & latrunculis diversus fuisse ostenditur. V. *Ovid. ibid. a vers.* 358. Porro *scripta* hæc sive scriptula alii putant fuisse lineas dispositas in tabula lusoria, quæ similis erat illi, qua nunc ludum ludimus, qui *Tria* a nostris appellatur, similis, inquam, non eadem, quia alio ordine in illa lineæ descriptæ fuisse videntur. Alii *scripta* intelligunt ipsos calculos, qui in ludo adhibebantur: argumento esse, quod ab aliis legatur *scrupis* pro *scriptis*. Prior sententia magis congruere videtur cum allatis *Cic.* & *Quintil.* verbis: ipsum tamen ludum credimus in antiquitatis tenebris adhuc latere. Disserant de eo *Salmas. ad Vopisc. in Procul. c.* 13. *Gronov. de pec. vet. l.* 3. *c.* 15. & *Thom. Hyde de lud. Oriental.*

SCRIPTURA, æ, *f. scrizione, lo scrivere*, [illegible], actus scribendi, scriptio. *Martial. l.* 1. *epigr.* 67. Erras meorum fur avare librorum, Fieri poetam posse qui putas tanti, Scriptura quanti constat, & tomus vilis. *Plin. l.* 33. *c.* 7. *extr.* Minium in voluminibus quoque scriptura usurpatur, clarioresque litteras facit. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 33. Si subitam orationem commentatio vincit, hanc ipsam profecto assidua ac diligens scriptura superabit. *Id.* 15. *Fam. ep. ult.* Scriptura aliquid persequi. *h. e.* scribere. *Sueton. de Grammat. c.* 2. *a med.* Nævii Punicum bellum, uno volumine, & continenti scriptura expositum, divisit in septem libros. ¶ Item modus scribendi, stilus. *Cœcin. ad Cicer.* 6. *Fam. ep.* 7. Genus hoc scripturæ non modo liberum, sed incitatum atque elatum esse debet. *Terent. Phorm. prol. v.* 5. Fabulas tenui esse oratione, & scriptura levi. *Id. Andr. prol. v.* 12. dixit, oratione ac stilo. *Nep. in præfat.* Genus scripturæ leve. ¶ Item ser prem, *scritto, scrittura*. *Plant. ad Cass. &c. l.* 12. *Fam. ep.* 8. *a med.* C. Fannio legato plura verbo, quam scripturæ, mandata dedi. *più a bocca, che in iscritto*. & *Cœcin. ad Cicer. l.* 6. *ep.* 7. Mendum scripturæ litura tollitur. *Cic.* 2. *de Invent. cap.* 40. Ex superiore & ex inferiore scriptura docendum, quod quæratur, fieri perspicuum. *h. e.* superiore & inferiore parte testamenti. *Val. Max l.* 1. *c.* 1. *n.* 12. Duabus arcis lapideis repertis, quarum in altera scriptura indicabat corpus Numæ Pompilii fuisse, *l'inscrizione, la soprascritta*. & *Sueton. in Cæs. cap.* 41. Libelli scriptura brevi. *viglietti di poche parole*. ¶ Item opus litterarium, ut carmina, historiæ, &c. *Terent. initio Adelph.* Postquam poeta sensit, scripturam suam ab iniquis observari, & adversarios rapere in pejorem partem, quam acturi sumus, &c. *Id. Hec. prol.* 2. *v.* 5. Ne cum poeta scriptura evanesceret. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 32. Nemo Annales nostros cum scriptura eorum contenderit, qui veteres populi R. res composuere. *Auct. vitæ Juvenal. sub init.* Genus scripturæ studiose excoluit. *h. e.* satyræ faciendæ. *Tacit. Ann. l.* 6. *cap.* 3. Diurna actorum scriptura. *h. e.* acta diurna Urbis. ¶ Christiani Scriptores *Tertull. Hieronym. Augustin.* &c. *Scripturam*, & *Scripturas* vocant divinas Litteras, αἱ ἱεραὶ βίβλοι. ¶ Vectigal ex agris & silvis publicis, quod pendebatur ab his, qui in illis pascua causa pecudes habebant, *scriptura* dicebatur, quia numerum pecudum apud publicanos profiteri cogebantur, qui in commentarios referebant, & scripto servabant, *gabella de' pascoli*. Hujusmodi vectigalia multa erant in Asia, item in Italia, in silva Scantia, & in salictis ad Minturnas, ut *Cic. Agrar.* 1. *c.* 1. memorat. *Id. pro leg. Manil. c.* 6. *a med.* Ita neque ex portu, neque ex decumis, neque ex scriptura vectigal conservari potest. *Plaut. Trucul.* 1. 2. 44. Ubi non est, scripturam unde dent, incusant publicanos. ¶ De magistro scripturæ V. *Magister*. ¶ In illo *Petron. in Satyr. c.* 126. Supercilia usque ad malarum scripturam currentia, & rursus confinio luminum pæne permixta: *scriptura malarum* vel est extrema linea, seu confinium malarum in superiore parte, vel picturæ seu fucus earundem: vel denique cum melius alter est legendum.

SCRIPTURARIUS, a, um, ad scripturam pertinens. Scripturarius ager appellatur, in quo, ut pecora pascantur, certum æs persolvitur: quia publicanus scribendo conficit rationem cum pastore. *Festus*. ¶ Absolute, Scripturarios, inquit *Non. c.* 1. *n.* 272. quos nunc tabularios dicimus, dici volunt veteres, quod scripturis, & commentariis omnia vel urbium, vel provinciarum complecterentur. *Lucil. ibid.* Publicanum eorum assuetiam, at scripturarius. Vel ut *Id. Non.* habet *cap.* 4. *n.* 315. Publicanus vero ut Asiæ fiam scripturarius pro Lucilio, id ego nolo: & uno hoc non muto omnia.

SCRIPTURIO, is, a. 4. scribere gestio. *Sidon. l.* 7. *ep. ult.* Inclinatus semel animus nec dum scripturire desinit.

SCRIPTUS, us, m. V. in *Scriptum*.

SCRIPTUS, a, um, *segnato, notato, scritto*, [illegible], litteris vel lineis notatus, signatus, insculptus. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 12. *v.* 61. Scribimus, & scriptos absumimus igne libellos. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 90. Ad fratrem scriptas exarat illa notas. *& Heroid. ep.* 18. *v.* 128. Scriptaque sint titulo nostra sepulcra brevi. *Id.* 5. *Fast. v.* 214. Et manet in folio scripta querela suo. *Cic. l.* 2. *de Divin. cap.* 18. *ad fin.* Ut C. Gracchus scriptum reliquit. *Id.* 4. *Acad. cap.* 42. Nobilis disciplina, cujus, ut scriptum video, princeps Xenophanes. *Plin. in Paneg. c.* 43. Scriptus heres. *Pallad.*

I in

in Jan. tit. 25. a med. & in Novembr. tit. 7. Nasci amygdala scripta, si aperta testa nucleum suum tollas, & in quodlibet scribas. Martial. l. 2. epigr. 108. taberna scriptis postibus hinc & inde totis. h. e. inscriptis. Id. l. 14. epigr. 87. cui lemma Stibadia. Accipe lunata scriptum testudine sigma. h. e. efformatum instar litteræ S. Al. leg. scriptum testudine signum. ¶ Festus: Scriptum lapidem esse ait, & ita vocari, Antistius Labeo, in agro Menullino, ubi divinam rem facerent. ¶ Item fictus, aut pictus, effigiato, dipinto. Martial. l. 12. epigr. 5. Scriptus et æterno nunc primum Juppiter auro. Stat. l. 3. silv. 1. v. 95. tot saxa imitantia vultus, Æraque, tot scripto viventes lumine ceras Fingisti. ¶ Item præstitutus. Senec. in Nere. Far. v. 289. Nulli jusso cessare licet, Nulli scriptum proferre diem. h. e. in fatis scriptum. ¶ In nonnull. vet. Inscript. habetur scribtus.

SCRIPOLA. V. Scirpula.

SCRIPULARIS, re, d'uno scropolo, scripulum continens. Plin. l. 33. c. 8. a med. Protinus dicunt, quantum auri sit in ea, scripulari differentia, mirabili ratione non fallente. Al. leg. scrupulari.

SCRIPULATIM, per scripula, minute, scrupulose. Plin. l. 28. c. 34. sub fin. Scripulatim quidem colligere ac miscere vires, impudentiæ est. Al. leg. scrupulatim.

SCRIPULUM. V. in Scriplum.

SCROBICULUS, li, m. fossetta, βόθριον, diminut. a scrobis. Colum. l. 4. c. 15. Et scrobiculo facto ad imam solum præciditur. Id. l. 5. c. 6. ante med. Non maximos scrobiculos, sesquipede inter se distantes, fodere. Plin. l. 21. c. 5. in fin. Lilia in scrobiculis feruntur. Adde Varr. apud Non. c. 3. n. 207.

SCROBIS, & Scrobs, bis, m. & f. formella, buca, fossa, ὄρυγμα, σκάμμα, cavum in terra factum, fosse, fovea. Colum. l. 5. c. 5. Scrobs, aut sulcus faciendus est. & paulo post. Ne protinus totus scrobs terra compleatur. & cap. 6. circa med. Scrobis fieri debet latus pedum duorum. & mox. Hunc scrobem autumno facito. & cap. 10. Scrobis clibano similis fiat. Plaut. in fragm. apud Priscian. l. 7. pag. 752. Putsch. & Non. c. 3. n. 207. Ibi scrobes fodito sexagenos in dies. Id. ibid. Ego ecfodiebam in diem denos scrobes. Varr. ibid. In scrobe fodiendo invenlunt secam. Cic. quoque in fragm. apud Serv. ad 2. Georg. v. 288. masculino genere usurpavit. ¶ In feminino Colum. l. 4. c. 4. Facta in pastinato scrobe, vitis prosternatur. Id. l. 12. c. 44. circa med. Factæ scrobi operculum imponitur. Ovid. 7. Met. v. 243 Egesta scrobibus tellure duabus. Lucan. l. 8. v. 755. lacera fragmenta carinæ Exiguo trepidus posuit scrobe. Gracch. apud Serv. loc. cit. Abunde fossa scrobis est. Plin. l. 26. c. 30. extr. Platani in sua scrobe reponuntur. Id. l. 27. c. 13. Ramum ab arbore in scrobem deprimere. Id. l. 24. c. 1. Quarcum in scroba depangere. & lib. 10. c. 44. Scrobes excavare. ¶ De fossa, in qua humatur cadaver. Martial. l. 10. epigr. 97. Jam scrobe, jam lecto, jam pollinctore parato. Sueton. in Ner. c. 49. Scrobem coram fieri imperavit, dimensus ad corporis sui modulum. Adde Tacit. 1. Ann. c. 61. extr. & lib. 15. c. 67. sub fin. ¶ Pers. sat. 1. v. 119. Men' mutire nefas, nec clam, nec cum scrobe? nusquam. Hic tamen infodiam: vidi, vidi ipse, libelle. Auriculas asini quis non habet? h. e. occulte. V. Midas.

SCROFA, æ, f. scrofa, γρομφάς, porca vetula, quæ fetus crebro alitura. Varr. l. 2. R. R. c. 4. Scrofa in sua quæque hara suos alat, oportet, porcos. Colum. l. 7. c. 9. Scrofæ probantur longissimi status, & ut sint reliquis membris similes descriptis verribus. Juvenal. sat. 6. v. 176. Atque eadem scrofa Niobe fecundior alba. ¶ Scrofa, cognomen familiæ Romanæ. Originem hujus cognominis hanc Varro tradit l. 2. de R. R. c. 4. Avus meus (Scrofa Tremellius loquitur, vir Prætorius, Varronis æqualis) primum appellatus est Scrofa: qui Quæstor cum esset Licinio Nervæ Prætori, in Macedonia provincia relictus, qui præesset exercitui, dum Prætor rediret; hostes arbitrati, occasionem se habere victoriæ, impressionem facere cœperunt in castra. Avus, cum hortaretur milites, ut caperent arma, atque exirent contra, dixit, celeriter se illos, ut scrofa porcos, disjecturum. Id, quod fecit. Nam eo prælio hostes ita fudit atque fugavit, ut eo Nerva Prætor Imperator sit appellatus, avus cognomen invenerit, ut diceretur Scrofa. Macrob. aliam refert appellationis originem l. 1. Saturn. cap. 6. sub fin. Is Tremellius cum familia atque liberis in villa erat: servi ejus, cum de vicino scrofa erraret, surreptam conficiunt. vicinus advocatis custodibus omnia circumvenit, ne qua efferri possit: isque ad dominum appellat, restitui sibi pecudem. Tremellius, qui ex villico rem comperisset, scrofæ cadaver sub centonibus collocat, super quos uxor cubabat, quæstionem vicino permittit, cum ventum est ad cubiculum, verba jurationis concipit, nullam esse in villa sua scrofam, nisi istam, inquit, quæ in centonibus jacet. lectulum monstrat. Ea facetissima juratio Tremellio Scrofæ cognomentum dedit. ¶ Sunt qui scribant scropha.

SCROFINUS, a, um, adject. a scrofa, et Scrofinum stercus, Marcell. Empir. c. 4. Scrofina perna, Id. c. 13.

SCROFIPASCI, orum, m. χοιροβοσκοί, qui scrofas pascunt. Plaut. Capt. 4. 2. 27. Pistores scrofipasci, qui alunt furfure sues.

SCROFULÆ, arum, f. scrofole, χοιράδες, strumæ, aut similia morbus circa guttur. Veget. de re veterin. l. 2. c. 23. Plerumque strumæ, vel parotides, aut scrofulæ jumentorum guttur infestant.

SCROTUM, ti, n. coglia, borsa, χόριον, ὄσχεον, sacculus a pelle, quo testiculi continentur: per metathesim a scortum, quod pellem significat. Cels. l. 7. c. 19. Inciditur interdum inguen, interdum scrotum. Adde cap. 20.

SCRUPEDA, æ, m. & f. sciancato, che cammina malamente, qui ægre incedit, velut qui pedibus scrupos calcans difficile ingreditur, & distorto corpore. Varr. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin. & Plaut. in fragm. apud Gell. l. 3. c. 3. V. Scrantia.

SCRUPEUS, a, um, sassoso, aspro, gruppoloso, λιθώδης, scrupis plenus, lapidosus, scruposus, asper. Enn. apud Fest. in Scrupi. Scrupeo investita saxo atque ostreis. h. e. terga cavis super obsita conchis, ut ait Ovid. 4. Metam. v. 724. de eadem re, h. e. de marino monstro loquens. & lib. 1. v. 332. Triton humeros innato murice tectus. Virg. 6. Æn. v. 237. Spelunca alta fuit, vastoque immanis hiatu, Scrupea, tuta lacu nigro, &c. Senec. in Agam. v. 558. Est humilis unda, scrupeis mendax vadis, Ubi saxa rapidis clausa verticibus tegit Fallax Caphareus. Adde Stat. 9. Theb. v. 422. ¶ Translate Attius apud Varron. lib. 6. de L. L. c. 3. sub fin. Reicias abs te religionem: scrupeam imponas. h. e. superstitione laboranti, scrupolosa. V. Scrantia. Auson. in præfat. Edyll. 12. Technopægn. Scrupea difficultas. h. e. ardua, molesta, difficilis. Tertull. de Pall. c. 4. de Achille. Illa apud rupicem, & silvicolam, & monstrosum eruditorem scrupea schola eruditus.

SCRUPOSUS, a, um, idem quod scrupeus. Attius apud Non. cap. 3. n. 194. Scruposa specus. Plaut. Capt. 1. 2. 82. Scrupolam viam commeare. Lucan. l. 5. v. 675. Scruposis angusta vocant ubi littora saxis. gruppolosi. Grat. in Cyneg. v. 514. lustratus equis scruposa Pyrene. i sassosi Pirenei. Apul. in Florid. n. 21. (al. l. 2.) Scruposum agrum, meras rapinas, & senticeta colere. ¶ Translate Lucret. l. 4. v. 524. haudquaquam ratio scruposa relicta est.

SCRUPULARIS. V. Scripularis.

SCRUPULATIM. V. Scripulatim.

SCRUPULOSE, adverb. scrupolosamente, con troppa diligenza, ὑπερακριβῶς, nimis curiose, seu diligenter. Plin. l. 2. c. 46. extr. Scrupulosius, quam institutum fortassis conveniat operi, tractabo ventos. Quintil. l. 5. c. ult. a med. Minutius & scrupulosius scrutantur omnia. Colum. l. 9. c. 8. Quæ dono vel aucupio contingunt, minus scrupulose probantur. Id. in præfat. l. 1. Corporis gesticulatorem scrupulosissime requirunt saltatoriis ac musicæ rationis studiosi.

SCRUPULOSITAS, atis, f. ὑπερακρίβεια, nimia diligentia, anxia cura, troppa esattezza. Colum. l. 11. c. 1. in fin. In hac autem rustica disciplina non desideratur ejusmodi scrupulositas. ¶ Item anxietas, sollicitudo, scrupolo, riguardo. Tertull. de virgin. veland. c. 11. a med. De ceteris, quæ desponsatæ non sunt, viderit parentum procrastinatio de angustiis & scrupulositate descendens.

SCRUPULOSUS, a, um, gruppoloso, aspro, scabro, ruvido, idem quod scruposus, scrupeus, asper: a scrupulus, lapillus. Cic. Tuscul. 4. c. 14. sub fin. Ex quibus quoniam, tanquam e scrupulosis cotibus, enavigavit oratio. Al. leg. scruposis. Pacuv. apud Priscian. l. 6. pag. 713. Advenio in scrupulosam specum. Plin. l. 15. c. 23. extr. de castaneis. Ceteræ suum pabulo gignuntur, scrupulosa corticis, intus nucleos quoque, ruminatione. Tertull. de cultu femin. cap. 10. Scrupulosa Deus auribus vulnera intulit. h. e. auctor fuit forandarum aurium, unde lapilli penderent. ¶ Translata est diligens, minuta quæque persequens, sollicitus, anxius, qualique scrupula ipsa ponderum & mensurarum examinans, esatto, diligente, scrupoloso: a scrupulum, minima ponderis pars. Frontin. de aquæduct. artic. 64. Scrupulosa inquisitione invenire aliquid. Plin. l. 18. c. 33. Ventorum ratio erit paulo scrupulosior. Valer. Max. l. 1. c. 1. n. 8. Scrupulosa cura parvula quoque monumenta religionis examinare. Apul. de deo Socrat. Scrupulosissimus deorum cultus. superstizioso. & Tertull. de Spectac. c. 3. Quorundam fides aut simplicior, aut scrupulosior. Apul. l. 9. Metam. Scrupulosus lector. ¶ Item molestus, difficilis, difficile, nojoso, sinceressevole. Festus in Scrupi. Scrupulosam rem dicimus, quæ aliquid habet in se asperi. Quintil. l. 9. c. 1. Scio quam multiplicem habeant, quamque scrupulosam disputationem. Gell. in præfat. circa med. Quæ erunt in his commentariis pauca quædam scrupulosa & anxia, vel ex Grammatica, vel ex Dialectica, &c. Plin. l. 3. ep. 5. ante med. Miraris, quod tot volumina, multaque in his tam scrupulosa homo occupatus absolverit. Auson. in gratiar. act. c. 24. Scrupulosus hic mihi locus est, & propter eam, quam nunquam appetivi, gloriam recusandus.

SCRUPULUM, li, n. scropolo, minima ponderis pars. V. Scriplum.

SCRUPULUS, i, m. sassolino, pietruzza, ψηφίς, parvus scrupus, calculus, lapillus minutus, qualis est, qui in calceo latens & pressus pedem lædit. Solin. c. 7. (al. 12.) Inter calculos, quibus ripæ Acheloi micant, invenitur galactites, qui scrupulus, ipse ater, si teratur, reddit succum album ad lactis saporem. ¶ Translate est quidquid dubitationem affert, sollicitudinem, difficultatem, molestiam, scrupolo, dubbio. Terent. Andr. 5. 4. 37. Mihi unus scrupulus etiam restat, qui me male habet. Pam. dignus es cum tua religione odio. nodum in scirpo quæris. Cic. de Haruspic. resp. c. 5. extr. Primum capiebo religionem ædium meatum, si id facere vere ac sine cujusquam dubitatione potero: sin scrupulus tenuissimus residere aliquis videbitur, religioni parebo. Id. Attic. l. 1. ep. 18. Domesticarum sollicitudinum aculeos omnes & scrupulos occultabo. & lib. 2. ep. 4. Mihi placet, ea, quæ male empta sunt, reddi, si voluntate Pomponiæ fieri poterit: si ne id quidem, nummi potius reddantur, quam ullus sit scrupulus. Id. pro Rosc. Amer. c. 2. sub fin. Hunc sibi ex animo scrupulum, qui se dies noctesque stimulat ac pungit, ut evellatis, postulat. Plin. l. 3. ep. 17. Exime hunc mihi scrupulum, quo pro asse non possum. Cic. pro Cluent. c. 28. & Sisenn. apud Fest. in Scrupi. Hic tum injectus est hominibus scrupulus, & quædam dubitatio, quidnam esset actum. Terent. Adelph. 2. 2. 19. Timet: injeci scrupulum homini. gli ho messo una pulce nell' orecchio. & Apul. l. 2. Metam. Mihi non parvum incussisti sollicitudinem; immo vero formidinem, injecto non scrupulo, sed lancea, ne sermones nostros anus illa cognoscat.

Colum.

Colum. l. 5. c. 11. Omnis surculus, si similem fructum edat, sine scrupulo egregie inseritur. ¶ formido, metus. Apul. in Apolog. Reus scrupulo quaestionis liberatur. dal timore del tormento. ¶ sollicitudo, cura, diligentia. Id. ibid. Quibus comitibus, quibus scrupulis, quibus custodibus perniciem prohibeat? con quali cautele e diligenze. ¶ res difficilis. Gell. in fin. cap. 15. l. 5. Hos ergo desidiae aculeos cum audiremus, neque in his scrupulis aut emolumentum ad rationem vitae pertinens, aut finem ullum quaerendi videremus, &c. ¶ minima pars cujusque rei. Inscript. apud Reines. class. 20. n. 198. Vixit annos viginti & unum, menses tres, horas quatuor, scrupulos sex. sei minuti. Alia apud Murator. pag. 915. n. 3. Quae vix. an. 17. m. 4. d. 9. hor. 15. scrupul. 30. ¶ De minimo pondere, V. in Scripulum.

SCRUPUS, i, m. pietra, sasso aspro e ruvido, λίθαξ, saxum asperum, & difficile attrectatu. Festus: Scrupi dicuntur aspera saxa, & difficilia: per se etiam attrectari insueta, aut naufragiorum polluta scelere. Petron. in Satyr. cap. 79. Cum hora paene tota per omnes scrupos, gastrorumque eminentium fragmenta traxissemus cruentos pedes.

SCRUTA, orum, n. stracci, ciabatte, ciarpe, vecchiume, ciarpame, γρύτη, ἡ, γρυτάρια, τά, res veteres omne genus, ut attritae usu vestes, dimidiatae strigiles, jumentorum tritae soleae, vasa quassa & futilia, & hujusmodi quae vilissimi proxenetae venalia habent: a voce Graeca allata, praefixo s. Lucil. apud Gell. l. 3. c. 14. Quid ni? & scruta quidem, ut vendat, scrutarius laudet, Praefractam strigilem, soleam improbu' dimidiatam. Horat. l. 1. ep. 7. v. 65. Vilia vendentem tunicato scruta popello. Petron. in fragm. Tragur. c. 62. Burm. Scruta scita expedire.

SCRUTANS, antis, qui scrutatur. Petron. in Satyr. c. 97. Ut catenaus infra grabatum scrutantium eluderet manus. Manil. l. 1. v. 51. Jam propiusque feret Mundus scrutantibus ipsum. Ammian. l. 30. c. 9. (al. 30.) in med. Militaris rei ordinum scrutantissimus.

SCRUTARIUS, a, um, ad scruta pertinens. Scrutarius absolute, qui scruta vendit, ferravecchio, cenciajuolo, rigattiere, rivendugliole, γρυτοπώλης. Lucil. apud Gell. l. 3. c. 14. scruta quidem ut vendat scrutarius laudat. ¶ Scrutaria, ars scruta vendendi. Apul. l. 4. Metam. Vos inter sarta parva atque servilia, per aviles cellulas reptantes scrutariam facitis.

SCRUTATIO, onis, f. ricerca, ἐξέτασις, actus scrutandi, inquisitio diligens. Senec. de vita beata, c. 23. Si tutor & securus scrutationem populo praebuerit. h. e. permiserit domum suam scrutandam. Gell. sub fin. cap. 10. l. 9. Egregiam istiae verecundiae laudem insulsa nimis & odiosa scrutatione violavit.

SCRUTATOR, oris, m. ricercatore, ἐξεταστής, qui scrutatur, investigator, inquisitor. Stat. l. 3. silv. 2. v. 84. Fluctivagos nautas, scrutatoresque profundi. pescatori. & silv. 3. v. 92. Quodque legit mersus pelagi scrutator Eoi. pescatore di perle. & Lucan. l. 4. v. 298. Asturii scrutator pallidus auri. scavatore. (est quod dicit Sil. l. 1. v. 231. Astur avarus Visceribus lacerae telluris mergitur imis, Et redit infelix effosso concolor auro). Sueton. in Claud. c. 35. & Justin. l. 38. c. 1. ad fin. Salutatoribus scrutatores semper apposuit. & quidem omnibus, & acerbissimos. h. e. qui pertractarent, scrutarenturque, numquorum sub vestibus laterent arma. Lucan. l. 5. v. 122. scrutator fati.

SCRUTATUS, a, um, particip. qui investigavit, & rimatus est. Plin. l. 23. c. 6. ad fin. Qui omnia scrutati, nihil intentatum reliquere. ¶ Passiva significatione, ricercato, diligenter quaesitus. Aurel. Vict. de Orig. gen. R. c. 6. Scrutatis omnibus ejuscemodi latebris. Ammian. l. 15. c. 8. in med. (al. c. 21. ad fin.) Velut scrutatis veteribus libris.

SCRUTATRIX, icis, f. quae scrutatur. Alcim. Avit. l. 2. v. 306 scrutatrix Eva malorum.

SCRUTILLUS, venter suillus condito farre expletus. Paul. ex Festo post Stus, ex Plauto. & Isidor. in Gloss. Olim corrupte legeb. scrutillus.

SCRUTINIUM, ii, n. inquisizione, ricerca, ἐξερεύνησις, investigatio, inquisitio, a scrutor. Apul. l. 9. Metam. sub fin. Postremum Magistratibus placuit obstinate denegantem scrutinio detegere.

SCRUTOR, aris, atus, sum, dep. 1. frugare, frugolare, ricercare, far la cerca, ἐξετάζω, ἐρευνάω, diligenter rimor, perscrutor. Videtur esse a scrutis, quasi sit ita in loco aliquo praetentare, & versare omnia, ut etiam scruta misceantur. Unde Gloss. Vet. Γρυτεύω, scrutatur. Petron. in Satyr. c. 33. Scrutari paleam coeperunt, ovaque subinde ova divisere coovivis. & cap. 98. Arundine omnia foramina parietum scrutatur. Cic. in Vatin. c. 5. Cum omnium domus, apothecas, naves furacissime scrutarere. Sallust. in Jug. c. 12. Scrutari loca abdita, clausa effringere. Cic. in Pison. cap. 26. L. Crassus spiculis prope scrutatus est Alpes, uti ubi hostis non erat, ibi triumphi causam aliquam quaereret. Stat. 2. Theb. v. 426. scrutatur & intima vultus Unca manus. Senec. in Oedip. v. 965. Scrutatur avidus manibus uncis lumina. Id. in Med. v. 1013. & Lucan. l. 8. v. 557. gladio scrutari viscera. Stat. 6. Theb. v. 614. imas animae mucrone corusco Scrutatur latebras. Tacit. 3. Histor. c. 27. Disjectam fluitantemque testudinem lanceis contisque scrutantur, donec soluta compage scutorum, &c. Id. de Germ. cap. 45. scrutari mare. pescare. & lib. 1. Ann. c. 61. Occulta saltuum. riconoscere, scoprire, spiare. Sic Plin. l. 5. c. 1. circa med. Scrutandi orbis gratia, classe circumvectus. Senec. in Thyest. v. 498. canis presso vias scrutatur ore. fiutare, bracheggiare. & Plin. l. 8. c. 40. circa med. Canis scrutatur ferae vestigia, atque persequitur. Horat. lib. 2. sat. 3. v. 276. scrutari ignem gladio. V. Gladius. ¶ Scrutari aliquem, manibus pertrectare, num arma tecta sub veste habeat, cercar addosso. Cic. pro Rosc. Amer. c. 34. in med. Non excutio te, si quid forte ferri habuisti, non scrutor. Sueton. in Vespas. c. 12. extr. Nam consuetudinem salutantes scrutandi, manente adhuc bello civili, omiserat. Adde Plaut. Aulul. 4. 4. 24. & Nepot. in Datam. c. 11. & V. Scrutator. Sic Tacit. 3. Hist. c. 25. scrutari semianimem. scil. expoliandi causa. Asin. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 31. Qui locis omnibus dispositi scrutantur tabellarios, & retinent. ¶ Translate Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 3. ad fin. Scrutari omnes sordes, excutere unumquemque. Juvenal. sat. 2. v. 44. respice primum, & scrutare viros. esaminare. Tacit. 4. Hist. c. 55. scrutari animum alicujus. & lib. 16. Ann. c. 5. nomina, ac vultus, alacritatem, tristitiamque coeuntium. Senec. 3. de Ira, c. 36. Totum diem mecum scrutor, facta ac dicta mea remetior: esamino. ¶ Scrutari aliquid, quaerere, inquirere, investigare, cercare, indagare, investigare. Cic. in Partit. cap. 3. Argumenta scrutari & quaerere ex omnibus locis. Plin. l. 33. c. 5. ante med. Scrutari inter saxa venas metalli. Ovid. Met. 15. v. 136. fibras inspiciunt, mentesque deum scrutantur in illis. Plin. in fin. ep. ult. l. 4. Scrutare causas, quae tantum miraculum efficiunt. Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 172. ventus Offenso per saxa furit rimosa meatu, Dum scrutatur iter. h. e. quaerit exitum. Horat. l. 1. ep. 18. v. 37. Arcanum neque tu scrutaberis illius unquam, Commissumque teges. Tacit. Ann. 12. c. 52. Scrutari finem Principis per Chaldaeos. & lib. 16. cap. 14. in med. fata alicujus. ¶ Ant qui dixere etiam scruto, ut, teste Priscian. l. 8. pag. 799. Putsch. & Non. c. 7. n. 6. Vet. Gloss. Γρυτεύω, scruto. Hinc passive Ammian. l. 28. c. 1. ante med. (al. c. 3.) Non nisi suppliciis acrioribus perniciosa facinora scrutari posse, vel vindicari.

SCULNA, ae, m. & f. depositario, mezzano, sequester, συνθηκοφύλαξ. Gell. l. & cap. ult. P. Lavinii liber est non incuriose factus, is inscriptus est, De verbis sordidis. In eo scripsit, sculnam vulgo dici, quasi seculnam: quem qui elegantius, inquit, loquuntur, sequestrem appellant. Utrumque vocabulum a sequendo factum est, quod ejus, qui electus sit, utraque pars fidem sequatur. Sculnam autem scriptum esse in Logistorico M. Varronis, qui inscribitur Catus, idem P. Lavinius in eodem libro admonet. Haec Gellius. Macrob. Saturn. cap. 13. ad fin. Sponsione contendit Antonius, dignus sculna Munatio Planco, qui tam honesti certaminis arbiter electus est.

SCULPO, pis, psi, ptum, a. 3. scolpire, γλύφω, γλάφω, caedendo imaginem aliquam aut figuram effingo, scalpo. Diomed. l. 1. pag. 374. Putsch. non agnoscit: & composita insculpo, exsculpo ducit a scalpo, ut insulto a salto. sed contra est aliorum consensus, & derivata sculptus, sculptura, sculptilis, sculptor, &c. Ovid. Met. 10. v. 248. niveum mira feliciter arte Sculpsit ebur. Al. leg. sculpsit, al. scalpsit. Vitruv. l. 1. c. 2. in med. In coronis denticuli sculpentur. Id. l. 4. c. 6. Sculpendum est cymatium Lesbium cum astragalo. Apul. in Florid. n. 15. (al. l. 2.) Quem comperio gemmula fabresime sculpendis laudem magis, quam opem quaesisse. Addunt Plin. l. 36. c. 4. ubi al. leg. scalpo.

SCULPONEAE, arum, f. erant calceamenta quaedam rudia & rustica propria servorum, fortasse ex solido ligno excavata, qualia erant κρούπεζαι Boeotiorum, ut Pausanias, & Eustathius indicant, quas κρουπέζια vocant Pollux, & Hesychius. Cato R. R. c. 59. Sculponeas bonas alternis annis dare oportet. ¶ Fulgentius Planciades de prisco serm. n. 21. scribit, sculponeas dici castus plumbo ligatos. Hinc putat Janus Dousa, utroque modo, eleganti amphibolia accipi in illo Plauti Cas. 2. 8. 59. Qui, quaeso, potius, quam sculponeas, quibus batuatur tibi os, senex nequissime?

SCULPONEATUS, a, um, sculponeis indutus. Varro apud Non. c. 2. n. 731. Dum in agro studiosius ruior, adspicio Triptolemum sculponeatum bigas sequi cornutas.

SCULPTILIS, le, γλυπτός, qui sculpi potest, aut sculptus est. Ovid. l. 4. ex Pont. ep. 9. v. 27. Signa quoque in sella nossem formata curuli, Et totum Numidae sculptile dentis opus. Prudent. in Rom. v. 266. Forma in aere sculptilis.

SCULPTOR, oris, m. scultore, γλυπτής, qui sculpit, sculptor. Plin. l. 36. c. 5. Jam fuerat in Chio insula Melas sculptor, dein filius ejus Micciades. Id. l. 29. c. ult. post med. Sculptores gemmarum. Plin. alter l. 1. ep. 10. De pictore, sculptore, fictore, nisi artifex judicare non potest.

SCULPTURA, ae, f. scultura, γλυφή, ars sculpendi. Vitruv. l. 2. c. 9. circa med. & Plin. l. 16. c. 40. Habent in sculpturis facilitatem ficus & salix. Justin. l. 15. c. 4. Annulus ejusdem sculpturae in lecto inventus est. Sueton. in Ner. c. 46. a med. Annulus, cujus gemmae sculptura erat Proserpinae raptus.

SCULPTURATUS, a, um, ad sculpturam pertinens. Venant. Fortun. l. 9. carm. 15. Et sculpturate lusit in arte faber.

SCULPTUS, a, um, scolpito: particip. a sculpo. Cic. Acad. 4. c. 31. ad fin. Non est e saxo sculptus, aut ex robore dolatus. Al. leg. scalptus. Horat. l. 2. sat. 3. v. 22. Quid sculptum infabre, quid fusum durius esset. Justin. l. 15. c. 4. Annulus, in cujus gemma anchora sculpta erat. Sueton. in Aug. c. 50. Imago Dioscoridis manu sculpta. Lucan. l. 2. v. 224. saxis sculpta animalia. Quintil. l. 12. c. 9. ad fin. Dicet scripta, quam res patietur plurima, & ut Demosthenes ait, si continget, sculpta. ¶ Translate Apul. de dogm. Plat. l. 2. Naturae lege in animo ejus sculptum sit, quod nihil horum possit nocere sapienti.

SCURRA, ae, m. buffone, βωμολόχος, qui risum ab audientibus captat dictis joculeribus, vel corporis gestu, non habita ratione verecundiae, aut dignitatis. Cic. 3. Verr. c. 62. sub fin. Qui se scurram improbissimum existimari vult; qui e scurria potius gladiator, quam

quam scurra appellatus sit. ¶ Atque inde mimis hoc quoque nomen tributum est, ut apud *Juvenal. sat.* 13. *v.* 110. Mimum agit ille, urbani qualem facundus scurrae Catulli. *Capitolin. in Vero, c.* 8. *sub fin.* Adduxerat secum & fidicinas, & fidicines, & histriones, scurrasque mimarios, & praestigiatores, & omnia mancipiorum genera, quorum Syria & Alexandria pascitur voluptate, prorsus ut videretur bellum non Parthicum, sed histrionicum confecisse. ¶ *Scurrae* etiam vocabantur homines urbani non rustici, sed comes & elegantes, qui assidue in urbe essent, nunquam in agris, fortasse quod sine cura & opere omni essent. *Plaut. Mostell.* 1. 1. 14. Tu urbanus vero scurra, deliciae populi, rus mihi tu objectas? *Id. Epid.* 1. 1. 13. Scurra es. *Ep.* Scio te esse quidem hominem militarem. *Id. Trin.* 1. 2. 165. Nihil est stultius, neque perjurius, quam urbani assidue cives, quos scurras vocant. *Id. Trucul.* 2. 6. 10. Non placet quem scurrae laudant, manipulares mussitant. *Plin. l.* 9. *ep.* 17. Nequaquam me delectat, si quid molle a cinaedo, petulans a scurra, stultum a morione profertur. ¶ *Scurram* dictum esse quasi *securram*, a sequendo, censet *Verrius Flaccus*, ut is proprie scurra sit, qui parasitico more divites homines sectando, & risum movendo victum quaerat. Hoc tamen, tanquam ineptum, deridet *Festus*. ¶ Socrates, quod Atticorum more, dictorum leporibus, & cavillationibus delectaretur, & praecipue quod esset *εἴρων*, scurra Atticus a Zenone est appellatus. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 34. & *Lactant. l.* 3. *c.* 19. (*al.* 20.) ¶ De scurra multo facilius dives, quam paterfamilias fieri potest. proverb. apud *Cicer. pro Quint. c.* 17. *sub fin.* ¶ Scurrae descriptionem habes apud *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *a vers.* 10. Quo addendum illud *Plauti Pan.* 3. 2. 35. Faciunt scurrae quod consuerunt, pone sese homines locant. *h. e.* locant se pone homines, eosque sectantur, mensae gratia, Cymba velut magnas sequitur cum parvula classes, ut ait *Virg. in Ciri, v.* 479. Umbras *Horat.* vocat *l.* 2. *sat.* 8. *v.* 22. ¶ Aliquando scurrae dicti sunt milites custodes corporis, & armigeri Principis. *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 61. Unus ex Germanis, qui scurrarum officium sustinebat, ingressus dormientibus cunctis, &c. & *cap.* 61. *extr.* Scurrae barbari manu periit. *Id. in Heliogab. c.* 33. *a med.* Nam, ut diximus, occisus est per scurras. Supra *cap.* 16. *extr.* & *cap.* 17. dixerat occisum esse a militibus, & maxime praetorianis. *Trebell. Poll. de XXX. Tyrann. c.* 29. *de Zenobia, sub fin.* Nec collo aureum vinculum deerat, quod scurra Persicus praeferebat. *Salmas. ad Lamprid. loc. cit.* ideo sic appellatos putat, quod non magis ab latere domini discederent, quam scurrae & parasiti ab iis, quorum mensas sectabantur. Huc pertinet *Inscript.* apud *Murator. pag.* 843. *n.* 2. Romanio scurrae D. Poetil. cor. val. I. item torq. I. dan. &c. ubi vides militem, & quidem strenuum, donatumque virtutis ergo, *scurram*, eo quod armiger esset Decimi Poetilli, appellari.

SCURRILIS, is, *buffonesco*, *βωμολοχικός*, ad scurram pertinens, ridiculus cum turpitudine. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 59. Ne aut scurrilis jocus sit, aut mimicus. ¶ Item facetus, urbanus. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 8. *n.* 3. Ut enim in rebus seriis Scaevolam, sic in scurrilibus lusibus hominem agebat.

SCURRILITAS, atis, f. *buffoneria*, *βωμολοχία*, turpis, & procax dicacitas, neque temporis, neque loci, neque personarum respectum habens. *Auct. dial. de Orat. c.* 22. *in fin.* Foeda & insulsa scurrilitas.

SCURRILITER, adverb. *buffonescamente*, *βωμολοχικῶς*, scurrarum more, procaciter. *Plin. ep.* 25. *l.* 4. Qui in tanta re, tam serio tempore, tam scurriliter ludat?

SCURROR, aris, dep. 1. *fare il buffone*, *buffoneggiare*, *βωμολοχέω*, scurram ago. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 19. Scurror ego ipse mihi, populo tu. ¶ Item adulari, nam scurrae ut in omnibus placeant, assentari etiam solent. *Id. ibid. ep.* 18. *v.* 2. metues, liberrime Lolli, Scurrantis speciem praebere professus amicum.

SCURRULA, ae, m. diminut. a *scurra*. *Apul. l.* 10. *Metam.* Quidam praesens scurrula, date, inquit, huic quidpiam meri. *Arnob. l.* 6 *pag.* 206. Urbanus scurrula.

SCUTA. V. in *Scutum* in fin.

SCUTALE, lis, n. *σκυτάλη*, graece, inter alia, est flagellum, lorum, vel habena a corio: a *σκῦτος*, corium. *Hesych.* Σκυτάλαι, βακτηρίαι, ἢ αἱ ἐπιστολαὶ [illegible] ἢ [illegible], λῶροι. Latine quoque sic appellat *Liv.* habenam fundae, qua circumacta torquentur lapides, *correggia della frombola*, *lib.* 38. *c.* 29. Longius certiusque, & validiore ictu, quam Balearis funditor, eo telo usi sunt. & est non simplicis habenae, ut Balearica, aliarumque gentium funda: sed triplex scutale, crebris suturis duratum, ne fluxa habena volutetur in jactu glans, sed librata cum sederit, velut nervo missa excutiatur. Comparat *Liv.* cum simplici habena triplex scutale. quare qui hoc dicunt esse fundae corium, seu sinum, in quo lapis collocatur, ab ejus mente discedunt.

SCUTARIUS, a, um, ad scutum pertinens. *Veget. l.* 2. *de re milit. c.* 11. Habebant etiam fabricas scutarias, loricarias, arcuarias. ¶ *Scutarius*, qui scuta facit, *scudajo*, *ἀσπιδοποιός*. *Plaut. Epid.* 1. 1. 35. Il modo videndum, ut materies suppetat scutariis. Sunt qui aliter leg. ¶ *Scutarii* certum militum genus peregrinum (fortasse ex Galatis) & scuto armatum. *Ammian. l.* 20. *c.* 4. (*al.* 5.) De Scutariis & Gentilibus excerpere quemque promptissimum. & *cap* 8. *a med.* (*al.* 21.) Ex his praebabo Gentiles Hispanos, & miscendos Gentilibus atque Scutariis adolescentes. Addunt & *Sueton. in Aug. c.* 56. sed dubia ibi & lectio & interpretatio.

SCUTATUS, a, um, *armato di scudo*, *ἀσπιδιώτης*, *θυρεοφόρος*, scuto armatus. *Cic. Phil.* 2. *c.* 42. Scutati milites. Al. aliter leg. *Virg.* 9. *Æn. v.* 370. Tercentum, scutati omnes, Volscente magistro. *Sil. lib.* 6. *vers.* 212. scutataque raptim Consequitur manus.

SCUTELLA, ae, f. *scodella*, *πινακίσκιον*, genus vasis concavi, rotundi, quo minutal ex cerne, vel oleribus in mensam exhibetur: diminutivum a *scutra*, ut a *capra capella*, a *mitra mitella*. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 19. Demus scutellam dulciculae potionis, aliquid provideamus & cibi. ¶ Scutellae etiam dicuntur patellae, quae vasis supponuntur, & ea sustinent, *sottocoppe*. *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 20. *circa med.* Si vasa sint legata, non solum ea continentur, quae aliquid in se recipiant, sed etiam quae aliquid sustinerent: & ideo scutellas, vel promulsidaria contineri.

SCUTICA, ae, f. *staffile*, *sferza*, *scuriada*, *σκυτίκη*, genus verberis a loris facti: a *σκῦτος*, corium. *Martial. l.* 10. *epigr.* 62. Scuticaque loris horridis Scythae pellis, qua vapulavit Marsyas Celenaeus. V. *Anguilla*. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 81. scuticae tremefactus habenis. ¶ Scutica minus est, quam flagellum. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 119. Ne scutica dignum horribili sectere flagello. ¶ Differt a ferula, quae lignea virga est. *Domit. Mars.* apud *Sueton. de Grammat. c.* 9. Si quos Orbilius ferula, scuticaque cecidit.

SCUTIGERULUS, a, um, *scudiero*, *ὁπλοφόρος*, servus militaris, qui scutum domini gerit, armiger. *Plaut. Cas.* 2. 3. 44. Qui (malum) homini scutigerulo dare lubet?

SCUTILUM, tenue & macrum dicitur ex graeco (*σκύτιλος*, a *σκύτος*, pellis) ut cum dicimus scutilum hominem, exilem aliquem demonstramus, in quo pellicula tantum. In pompa aliud dicimus scutilum ut videatur scutilum de scrutino derivatum, detrita *r* littera: sitque is, qui virtute potest scrutari. Sed ex graeco nomen factum, scutilosum, coriarium significamus. Haec *Festus*. V. *Scutula*.

SCUTRA, ae, f. *olla*, *pentola*, vasis genus, *χυλήτιον*: fortasse ita dictum quod in modum scuti factum sit. *Plaut. Pers.* 1. 3. 8. Struthea, colutheaque appara, bene ut scutris concaleant. *Cato R. R. c.* 157. Ubi in scutra fervefeceris, &c. Quidam hic leg. *chutra* vel *chytra*, a graeco *χύτρα*, olla, cacabus.

SCUTRISCUM, i, n. genus vasis, forte idem ac scutra, vel ab eo diminutivum. *Cato de R. R. c.* 10. & 11.

SCUTULA, ae, f. *σκυτάλη*, graeca vox, baculum, aut virgam significans. Hinc ponitur pro baculo, seu ligno tereti, aut cylindro, qui magnis ponderibus supponitur, ut facilius volvantur, & impellantur, & *palanga* etiam dicitur, *curro*. *Caes. l.* 3. *B. Civ. c.* 40. Quatuor biremes, subjectis scutulis, impulsas vectibus in interiorem partem transduxit. A virgae significatione est *scytale* laconica, de qua infra suo loco. Ab eadem sunt *scutulae* in vestibus, nempe virgae, seu segmenta oblonga varii coloris: & *scutulata vestis* eadem ac *virgata*. Ita *Salmas. ad Vopisc. in Aurelian. c.* 46. & alii. Sed aliunde alii hoc ducendum putant, nempe a *scutula* diminut. a *scutra*, quod est vas quoddam octo unciarum capax: unde & pro tali pondere, aut mensura ponitur. *Cato R. R. c.* 68. Ubi oleitas facta erit, orbes fibulas, vectes, scutulas, fiscinas, corbulas, in suo quodque loco reponito. *Al. leg.* *suculas*. *Martial. l.* 11. *epigr.* 32. Sic implet gabatas, paropsidesque, Et leves scutulas, cavasque lances. *Id. lib.* 8. *epigr.* 71. Bessalem ad scutulam sexto pervenimus anno. ¶ Hujus vasis figura erat vel quadrata, vel rhombi similis, ut infra dicetur. Qui *scutulam* a *scuto* derivant, parvi scuti figura similem fuisse ajunt: sed obstat primae syllabae quantitas, quae in *scuto* longa est, hic brevis. Itaque in vestibus *scutulae* erant segmenta intexta ornatus gratia: cujusmodi sunt in foraminibus retium, & in telis araneorum, *mandorle*, *quadretti*, *scacchi*. *Plin. l.* 8. *c.* 48. *ad fin.* Plurimis liciis texere Alexandria instituit: scutulis dividere Gallia. *Prudent. in Hamartig. v.* 289. fluitantes sumere amictus Gaudent & scutulis durum perfundere corpus. Ubi *Heins.* leg. *sectilis*, *h. e.* tenuibus, & pellucidis vestibus. ¶ Eadem figura sectilia marmora in pavimentis *scutulae* sunt. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. Cum pavimenta extructa fuerint, & fastigia extructiones habuerint, ita fricentur, uti, si sectilia sint, nulli gradus in scutulis aut trigonis, aut quadratis, seu favis exstent. *Pallad. l.* 1. *tit.* 9. *in fin.* Æstivae mansiones testaceum accipiant pavimentum, vel marmora, vel tesseras, aut scutulas, quibus aequale redditur angulis lateribusque conjunctis. In *Vitruv.* habes *trigonas scutulas*, & *quadratas*, & *favis* similes: favi autem licet sex angulos habeant, quadreti dici possunt: in *Pallad.* distinctas a tesseris, *h. e.* rhombos a quadris. A *Plin. l.* 11. *c.* 24. tela araneorum *scutulato reti* comparatur: retis autem maculae vel quadratae sunt, vel rhombi figura. *Tacit. in Agric. c.* 10. formam Britanniae oblongae scutulae assimilans, dum addit *oblongae*, satis indicat, scutulam per se esse quadratam. His adde, in emplastratione corticem, qui uni arbori detrahitur, ut alteri inseratur, *scutulam* dici a *Plin. l.* 17. *c.* 16. is autem cortex fere in quadrum deciditur. Ex quibus omnibus fit, scutulae figuram, sive vas sit, sive tegmentum, aut quadrum esse aut amygdalum, seu rhombum, qui & ipse maxime ad quadrum accedit, cum quatuor latera habeat. Sunt qui putant, fuisse etiam rotundam, quia *scutulatus* dicitur equus a *Pallad. in Mart. tit.* 13. cujus pellis orbiculis varii coloris aspersa est, italice *leardo pomellato*: verum sic appellatur is quoque, cujus maculae rotundae non sunt, italice *leardo moscato*. ¶ Meminit scutulae *Vitruv.* etiam *l.* 10. *c.* 17. ubi de ballistis agit: sed ille locus vel corruptus est, vel certe admodum obscurus.

SCUTULATUS, a, um, *fatto a scacchi*, *a quadretti*, *o a mandorle*, scutulae formam habens. V. vocem praeced. *Plin. lib.* 11. *c.* 24. *de araneo*. Quanta arte celat pedicas, scutulato rete grassantes! *Id. l.* 8. *c.* 48. Lina, quam Salacia scutulato textu commendat in Lusitania. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 97. Caerulea indutus scutulata, aut galbana rasa. *h. e.* vestem scutulatam. *Pallad. in Mart. tit.* 13. Colores hi praecipui (*in equis*) albineus, russeus, murteus, scutulatus, albus, &c.

SCU-

SCUTULUM, li, n. *scudetto, scudiccinolo*, ἀσπίδιον, parvum scutum. *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 29.* Juno Sospita cum pelle caprina, cum hasta, cum scutulo, cum calceolis repandis. ¶ *Scutula operta*, ossa duo lata in tergo humani corporis: ita dicta, quod scutuli figuram referunt. *Cels. l. 8. c. 1. a med.* A cervice duo ossa lata utrinque ad scapulas tendunt: nostri scutula operta, ὠμοπλάτας, Græci nominant. Ea in summis verticibus sinuata ab his triangula, paulatimque latescentia, ad spinam tendunt. *Id. l. 3. c. 22. post med.* ossa scapularum vocat. Sunt qui leg. *scoptula* quæ vox unde sit, non satis apparet.

SCUTUM, ti, n. *pavese, targa, scudo*, ἀσπίς, genus armorum figura quadrata oblonga, quod læva gestatur ad protegendum corpus. Est a græco σκῦτος, pellis, corium, quia ligneum cum asset, corio sæpe contegebatur: qua ratione cum parma, & pelta confunditur. Sed a parma differt, quia hæc rotunda, scutum quadratum; & a pelta quæ lunata & scuto minor: a clypeo, quia hic fere æreus, & scuto longe major. V. *Clypeus*. Poetæ passim sine discrimine unum pro altero usurpant. *Liv. l. 1. c. 43.* Secundæ classis junioribus arma imperata, scutum pro clypeo, & præter loricam, &c. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l. 9. c. 13.* Scuto pedestri & gladio Hispanico cinctus contra Gallum constitit. *h. e.* breviori & leviori, quam erat equestre. *Cic. 2. Tuscul. c. 23.* In prælio, ignavus miles ac timidus, simul ac viderit hostem, abjecto scuto fugit, quantum potest. *Tacit. de Germ. c. 6.* Scutum reliquisse, præcipuum flagitium. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 73.* gladioque latus, scutoque sinistram, Canitiem galeæ subjicioque meam. *Tacit. 4. Hist. c. 15.* Impositus scuto, more gentis, & sustinentium humeris vibratus, dux deligitur. *Plin. l. 16. c. 40. circa med.* Lentissimæ (*genera arborum*) & ideo scutis faciendis aptissima, quorum plaga contrahit se protinus, clauditque suum vulnus, & ob id contumacius transmittit ferrum. *Virg. 8. Æn. v. 662.* scutis protecti corpora longis. *& vers. 538. & lib. 1. v. 104.* tot Simois correpta sub undis Scuta virum galeasque, & fortia corpora volvit. *Liv. l. 3. c. 53. sub fin.* Scuto vobis magis, quam gladio opus est. *h. e.* propulsione injuriæ, quam illatione. *Flor. l. 2. c. 6. circa med. de Fab. Max.* Hinc illud ex populo, ut Imperii scutum vocaretur. ¶ Scuta gladiis, aut hastis ferire, in concione militari signum est iræ & doloris: at illidere genibus, lætitiæ & plausus. V. *Liv. l. 28. c. 29.* & *Ammian. l. 15. c. 8.* (*al. 12.*) & *lib. 25. c. 3.* (*al. 9.*) ¶ Olim *scutus*, i, m. dictum est. *Turpil.* apud *Non. c. 3. n. 233.* Quia non minus tre hominem, quam scutus tegit. ¶ Item *scuta*, æ, f. *Lucil.* apud *Priscian. in fin. l. 3.* Scutam ligneolam cerebro insilit. Al. hic vas intelligunt, unde diminutiv. *scutella*.

SCYLACEON, & Scylaceum, i, n. Σκυλάκειον, oppidum in finibus Calabriæ orientalis, nunc *Squillaci*, nomen præbens sinui maris a quo alluitur, prope sinum Tarentinum. Conditum est ab Atheniensibus, & *Scylletium* etiam dictum, Σκυλλήτιον, ut *Plin. l. 3. c. 10.* docet. *Virg. 3. Æn. v. 553.* Cauloni que arces, & navifragum Scylaceum. ¶ Item oppidum Mysiæ minoris in ora Propontidis, quod a *Plin. l. 5. c. 32.* & *Pomp. Mela l. 1. c. ult.* Scylace, Σκυλάκη, dicitur. *Val. Flacc. l. 3. v. 36.* Spumosumque legunt fracta Scylaceon ab unda. ¶ Adjective *Ovid. 15. Metam. v. 702.* præterque Lacinia templa Nobilitata deæ, Scylaceaque litora fertur. *Pompon. Mela l. 2. c. 4. a med.* Primus sinus Tarentinus dicitur, &c. secundus Scylaceus, inter promontoria Lacinium & Zephyrium. *Plin. loc. cit.* Sinus Scylaceus, & Scylacium, Scylletium Atheniensibus, cum conderent, dictum. *Scylacium* est ipsum oppidum: & legitur etiam apud *Vellej. l. 1. c. 15.* ubi narrat, eo deductam Romanorum coloniam fuisse, Cassio Longino & Sex. Calvino Coss. ¶ *Virgilii* versus ab aliis aliter legitur: *naufragu' Scyllaceum: & naufragium Scylaceum*. V. *Pierium*. Male vero qui *Scyllaeum*, quod est oppidum & promontorium ejusdem Calabriæ, sed occidentalis, ad fretum Siculum. Versum quoque *Flacci* alii ita leg. *fracto Scylaceion unda*.

SCYLACIUM. V. in voce præced.

SCYLLA, æ, f. Σκύλλα, filia Nisi Megarensium regis. Cum Minos rex Cretensium, devictis Atheniensibus, contra Megarenses bellum gereret, propter filii Androgei interitum, quem Athenienses & Megarenses dolo necaverant, amatus est a Scylla, quæ ut hosti posset placere, comam purpuream parenti abscissam ei obtulit, quam Nisus ita habuerat consecratam, ut tamdiu regno potiretur, quamdiu illam habuisset intactam. Sed Scylla a Minoe, ubi victoriam obtinuit, contempta, & rejecta est. Illa dolore in avem cirin; Nisus vero extinctus, deorum miseratione, in haliæeti avis mutatus est formam. Haliæetus veluti tantæ impietatis pœnas a Scylla repetens, etiam nunc cirin ubique insectatur. *Ovid. 8. Met. a vers. 6. Virg. in Ciri, v. 48. Hygin. fab. 198.* & *Serv. in Virg. Ecl. 6. v. 74.* ¶ Scylla altera; filia Phorci & Crethridos Nymphæ. Hanc cum amaret Glaucus, & ab illa sperneretur, confugit ad Circen, ut magicis incantationibus amorem ejus se in virgine incenderet. Sed Circe Glauci amore capta est. Itaque Glauco persuadere conata est, ut spernentem sperneret, amanti vices redderet. Sed Glaucus affirmavit, nunquam Scylla incolumi primum illum suum amorem mutatum iri. Dea indignata fontem prope mare & urbem Rhegium, in quo Nympha se ia lavare consueverat, magicis venenis infecit. In quem cum illa descendisset, pube tenus in varia mutata est monstra canum latrantium. Horrens itaque suam deformitatem se se in mare præcipitem dedit, & in scopulum navigantibus periculosissimum transformata est. Hanc postea Glaucus deam marinam fecit. Classem Ulyssis, & socios avertisse narratur. *Serv. loc. cit. & ad Æn. 3. v. 420. Hygin. fab. 199. Virg. ibid. Ovid. 14. Met. a v. 18.* & alibi. ¶ Complures Poetæ, ut est apud *Virg. in Ciri v. 44.* Scyllam Nisi confuderunt cum Scylla Phorci tribuentes illi quod de hac Fabulæ narrent. *Propert. l. 4. el. 4. v. 39.* Quid mirum, in patrios Scyllam sævisse capillos? Candidaque in sævos inguina versa canes? *Ovid. 3. Amor. el. 12. v. 21.* Scylla patri canos furata capillos Pube premit rabidos inguinibusque canes. *Id. 4. Fast. v. 500.* Et vos Nisæi naufraga monstra canes. *Virg. loc. cit.* reprehendit eos, qui hoc pacto has fabulas miscent. Quare non est veri simile, eum quoque miscuisse, ubi canit *Ecl. 6. v. 74.* Quid loquar aut Scyllam Nisi quam fama secuta est Candida succinctam latrantibus inguina monstris Dulichias vexasse rates, &c? Hoc enim vult dicere, Scyllam Nisi in avem quidem conversam fuisse, sed famam, quæ sæpe falsa disseminat, sparsisse in vulgus, in scopulum & latrantia monstra esse mutatam: quod ante nos monuit *Ludovic. Castelvetrius*. Qui verentur, ne in eo ipso peccaverit *Virgil.* quod in aliis reprehendit, legant *aut quam fama secuta est*. V. *Servium*, & *Pierium*. ¶ Revera Scylla est scopulus Bruttiorum in Italia, in freto Siculo, in mare prominens, & procul visentibus mulieris speciem repræsentans, navigantibus periculosissimus, in quem illisi fluctus luporum ululatus, & latratus canum videntur imitari; quod poetis causas fabulandi dedit; hodieque dicitur *Scilla*, & *Scilla*. Ex adversa ejus parte, *h. e.* in Sicilia, est alter scopulus æque periculosus, qui Charybdis dicitur. V. *Charybdis*. Alii dicunt Scyllam fuisse navem piraticam: unde & apud *Virg. Æn. 5. v. 122.* navis nomen est. *Senec. ep. 79.* Scyllam saxum esse, & quidem non terribile navigantibus optime scio. ¶ Ex duobus his scopulis ortum est vulgatum illud proverbium, cujus tamen auctor incertus est: Incidit in Scyllam, cupiens vitare Charybdim: & de iis dicitur, qui conantes periculum minus evitare, in majus incidunt: *foggir l' acqua sotto le grondaje*. ¶ Est etiam nomen herbæ. *Colum. l. 10. v. 372.* V. *Scilla*.

SCYLLACÆUM. V. *Scylaceon*.

SCYLLÆUS, a, um, ad Scyllam pertinens. De Scylla Phorci. *Virg. 1. Æn. v. 204.* Vos & Scyllæam rabiem, penitusque sonantes Accestis scopulos. *Scyllæam rabiem*, quia Scylla succincta est latrantibus inguina monstris, ut *Id. Ecl. 6. v. 75.* ait. *Lucan. l. 2. v. 433.* Scyllææ undæ. *Stat. l. 3. silv. 3. v. 280.* Scyllæa monstra. *Claudian. epigr. 30. de Sirenib.* Scyllæi fremitus. *Id. in fin. l. 3. de rapt. Pros.* Scyllæa antra. ¶ De Scylla Nisi *Stat. Theb. 1. v. 333.* Scyllæaque rura Purpureo regnata seni. *h. e.* Megarensis tractus. ¶ Scyllæum, Σκύλλαιον, *Sciglio*, promontorium Calabriæ, apud Scyllam scopulum, contra Siciliæ litus, cum oppido cognomine. *Plin. l. 3. c. 5. ad fin.* ¶ Item oppidum & promontorium Peloponnesi in ora Argiæ regionis, sinum Argolicum a Saronico dividens, *capo di Schilli*: dictum a Scylla Nisi, quæ eo fluctibus ejecta creditur. *Plin. l. 4. c. 5.* & *Pompon. Mela l. 2. c. 3. a med.*

SCYMNOS, & Scymnus leonis, σκύμνος λέοντος, catulus leonis, *lioncino*: græca vox. nam σκύμνος est a κύων, catulus. *Lucret. l. 5. v. 1035.* At catuli pantherarum, scymnique leonum Unguibus ac pedibus jam tum, morsuque repugnant.

SCYNIPHES. V. *Cinifes*.

SCYPHOLUS, li, m. parvus scyphus, σκύφιον. *Paulin. Nolan.* in *Nat. XI. S. Fel. edit. Muratorii, v. 463.* his scyphulla incerta tenent Lumina, cum fert festa dies. *h. e.* parvis lychnis.

SCYPHUS, i, m. *bicchiere, tazza, gotto*, σκύφος, vas potorium & in convivio, & in sacris locum habens, poculum, patera, cyathus, crater. Græca vox est, fortasse a κύφος quod vas quoddam concavum significat. *Cic. Fam. 7. ep. 22.* Illuseras heri inter scyphos. περὶ τὸν οἶνον. *Martial. l. 8. epigr. 6.* Hic scyphus est, in quo misceri jussit amicis Largius Æacides, & bibit ipse, merum. *Horat. epod. 9. v. 33.* Capaciores affer huc, puer, scyphos. *Id. l. 1. od. 27.* Natis in usum lætitiæ scyphis Pugnare, Thracum est. *Tibull. l. 1. el. 11. v. 8.* Faginus adstabat cum scyphus ante dapes. *Varr.* apud *Gell. l. 3. c. 14.* Scyphus argenteus. *Petron. in fragm. Tragur. c. 32. Burman.* Scyphi urnales plus minus. *Virg. 8. Æn. v. 278.* Et sacer implevit dextram scyphus. ocyus omnes In mensam læti libant, divosque precantur. Ubi *Servius*: Legitur in libris antiquis, Herculem ad Italiam ligneum ingens poculum attulisse, quo utebantur in sacris: quod ne caria consumeretur, pice oblitum servabatur: cujus magnitudinem & religionem simul significat dicendo: Et sacer implevit dextram scyphus. Scypho prætor in anno semel vino libabat: neque hoc sine sacra fiebant. Hæc *Servius*. Adde *Valer. Flacc. l. 2. v. 272.* De scypho Herculis *Stat. Theb. 6. a vers. 531.* verba facit: & *Senec. ep. 83. post med.* Alexandrum tot prœlia, tot flumina, tot maria tutum dimiserunt: intemperantia bibendi, & ille Herculaneus ac fatalis scyphus condidit. *Lipsius ex Athenæo* adscribit Bœotios primum magnos quosdam argenteos scyphos fecisse, quos Herculaneos vocabant, quia Hercules ille Bœotius usus fuerat. nam Herculem epulandi cupidissimum fuisse: ejus exemplo morem obtinuisse, ut libantes nihil in calice vini relinquerent. V. *Cantharus*.

SCYRBIS, idis, f. Σκυρηΐς, eadem quæ Scyrias. *Stat. 2. Achill. v. 145.* Nec minus egressæ thalamis Scyreides ibant Ostentura chorus. *h. e.* puellæ Scyriæ. Al. leg. *Scyriades*. & *lib. 1. v. 366.* [illegible] turba piarum Scyreidum cessat, &c. Al. leg. *Scyriadum*.

SCYRETICUS, a, um, Σκυρητικός, Scyrius, ut Scyreticum metallum, *Plin. l. 31. c. 2. sub fin.*

SCYRIAS, adis, f. Σκυριάς, quæ est ex Scyro insula. *Ovid. l. 1. de art. am. v. 682.* Scyrias Æmonio juncta puella viro. *h. e.* Deidamia filia Lycomedis regis Scyri, uxor Achillis. V. *Scyrius*.

SCYRICUS, a, um, idem quod Scyrius, ut Scyricum sil, *Plin. l. 33. c. 7. & 12.* ubi al. leg. *Syricum*.

SCYRIUS, a, um, *di Sciro*, Σκύριος, ad Scyrum insulam pertinens,

neos. *Virg.* 2. *Æn.* v. 477. Scyria pubes. *h. e.* milites Pyrrhi, cujus mater Deidamia filia Lycomedis Scyri regis. *Ovid. Heroid. ep.* 8. v. 112. Scyria membra. *h. e.* ejusdem Pyrrhi. *Senec. in Troadib.* v. 976. Scyrius juvenis. *h. e.* Pyrrhus. *Propert. l.* 2. *el.* 7. v. 34. Scyria Deidamia. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar.* v. 16. Scyria virgo. *h. e.* Deidamia. *Stat.* 2. *Achill.* v. 103. Scyria litora.

SCYROS, & Scyrus, i, f. *Sciro*, Σκῦρος, insula maris Ægæi, ante sinum Pagasæum, & Eubœam, cum oppido cognomine. In ea regnavit Lycomedes, cujus filia Deidamia ex Achille, qui ibi aliquamdiu sub veste muliebri latitavit, Pyrrhum peperit. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 7. Pagasæus sinus Scyron prospicit. *Stat.* 2. *Achill.* v. 17. cum se scopulosa levavit Scyros: in hanc totos emisit puppe sudentes.

SCYTHÆ, arum, m. *Sciti*, Σκύθαι, pop. Scythiæ. Dicti sunt a Scytha filio Herculis: vel ut alii volunt, a σκύζομαι, irascor, quod sint feroces, & faciles ad irascendum. Persæ Sacas appellavere, a proxima gente: antiqui Arimeos, seu Arameos. Olim sanctissimis fuere moribus, & omnino secundum naturæ leges vivere. Barbari tamen fuerunt. Nam pecora vitam degebant. Plurimi carne equina, nonnulli etiam humana vescebantur. Nullas habebant urbes, plaustris pro domibus usi, in quibus huc illuc vagabantur. Unde dicebantur *Hamaxobii*. Fuere item bellicosissimi. Asiam quindecim annis subactam mille & quingentos annos vectigalem habuerunt, & Parthicum, ac Bactrianum imperium condiderunt. V. *Justin. l.* 1. & 2. *Curt. l.* 7. *c.* 13. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *lib.* 6. *c.* 17. & *lib.* 7. *c.* 2. ¶ Innumerabiles hujus gentis populi fuere. Celeberrimi eorum Sacæ, Massagetæ, Dahæ, Essedones, Ariacæ, Rhymmici, & alii, quos V. apud *Plin. l.* 6. *c.* 17. ¶ *Scytharum solitudines*, proverb. apud *Curt. l.* 7. *c.* 8. de regione vasta & parum culta. Nam Scytharum gens omnium toto orbe vastissima est. ¶ Adjective pro Scythico. *Martial. l.* 4. *epigr.* 28. Indos sardonychas, Scythas smaragdos. *Id. l.* 10. *epigr.* 62. Scythæ pellis lora horrida. *Stat.* 12. *Theb.* v. 437. Scytha pontus. V. *Scythes*.

SCYTALA, æ, & Scytale, es, f. σκυτάλη, genus epistolæ secretioris apud Lacones, quam scribebant in membrana, vel loro, super surculum spiræ instar extento, deinde evolutum lorum mittebant ad eum, qui conscius erat: a quo rursus circa parem surculum circumvolvebatur, apparebantque verba prius descripta, quæ parem surculum non habenti, fieri nullo modo poterat ut legerentur. Eam rationem *Gell. l.* 17. *c.* 9. accuratius persequitur. *Auson. ep.* 23. v. 23. Vel Lacedæmoniam scytalen imitare, libelli Segmina Pergamei tereti circumdata ligno Perpetuo inscribens versu: qui deinde solutus Non respondentes sparso dabit ordine formas, Donec consimilis ligni replicetur in orbem. *Nep. in Pausan.* c. 3. id postquam Lacedæmonii resciverunt, legatos ad eum cum scytala miserunt, in qua more illorum erat scriptum, &c. ¶ Est etiam *scytale* serpens tanta (ut ait *Solin. c.* 27. (al. 40.) *circa med.*) præfulgens tergi varietate, ut notarum gratia videntes retardet: & quoniam reptando pigrior est, quos assequi non quit, miraculo sui capiat stupentes. In hoc tamen squamarum nitore hiemales exuvias prima ponit. *Lucan. l.* 9 v. 717. Et scytale sparsis etiam nunc sola pruinis Exuvias positura suas. *Salmas. in exercitat. Plin. pag. m.* 339. negat eam tergi varietatem in scytale, & in cenchri veram esse asserit testimonio *Lucani ibid.* v. 712. ¶ Legebatur olim apud *Colum. l.* 6. *c.* 17. Mus araneus, quem Græci σκυτάλην appellant, quamvis exiguis dentibus, &c. De eo intelligit *Harduin.* illud *Plin. l.* 32. *c.* 3. in *med.* Eadem vis contra venenatorum omnium morsus, privatim scytalen, & araneum. Verum in *Colum.* al. nunc leg. μυγαλῆν.

SCYTALOSAGITTIPELLIGER, σκυταλοτοξοδερματοφόρος, vox hibrida, epitheton est Herculis, apud *Tertull. de Pall.* c. 4. quod significat clava, & sagittis armatum, & pelle indutum. Componitur a græca voce σκυτάλη, scytale, *h. e.* baculus, clava, & Latinis *sagitta*, & *pelliger*.

SCYTATUM, ti, n. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Chrysocolla nisi rapuit colorem, adduntur scytatum, atque turbitum: ita vocant medicamenta sorbere cogentia. Al. leg. *scutatum*.

SCYTHES, æ. m. Σκύθης, qui est e Scythia. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 32. An Scythes Anacharsis potuit pro nihilo pecuniam ducere, nostrates philosophi facere non potuerunt? *Horat. l.* 4. *od.* 14. v. 42. Te profugus Scythes Miratur. ¶ Scythes Jovis filius arcum & sagittas invenisse dicitur. *Plin. l.* 7. *c.* 56. *a med.* ¶ Adjective est Scythicus. *Senec. in Herc. Fur.* v. 1210. illa, quæ Pontum Scythen, Symplegas arctat. *h. e.* Euxinum. *Id. in Hippol.* v. 906. Hunc Graja tellus aluit, an Taurus Scythes, Colchusve Phasis? V. *Scytha*.

SCYTHIA, æ, f. *Scizia*, Σκυθία, regio vastissima orbis terrarum ad Septentrionem. Ex Mœsia Inferiore in Asiæ ad Tabin usque promontorium, & fretum Anian longitudine terrarum milliaria Germanica mille amplius occupat, latitudine vero ab Oceano Septentrionali ad Caucasum montem, fontesque Indi fluminis mill. Germ. circiter sexaginta. *Justinus lib.* 2. hos fines Scythiæ statuit *cap.* 2. Scythia autem in Orientem porrecta includitur ab uno latere Ponto, & ab altero montibus Riphæis, a tergo Asia, & Phasi flumine. Multum in longitudinem, & latitudinem patet. ¶ Dividitur universa in Europæam, & Asiaticam. Scythia Europæa a Tanaidis ripis per Mæotidis, & Ponti Euxini litora usque ad Istri ostia expanditur. Asiatica fines habet ab Occ. eosdem, quos ipsa Asia, atque Europa: ab Or. mare Eoum, & Auxatios, Casiosque montes, quibus a Serica, hodie Catajæ regno, disterminatur, & Ottorocoram montem, quo a Sinis, sive Chinensibus discernitur: a Sept. mare Scythicum, sive concretum ad Tabin usque promontorium: a Mer. Emodos montes, quibus ab Indiis; & Sogdia, Oxiaque juga, quibus a Persarum submovetur imperio; dein mare Caspium, mox Caucasum montem, quo ab Albania; & Coracem quo ab Iberia, & Colchide separatur. Habet præterea alias divisiones, de quibus V. Geographos. ¶ Equis maxime abundat, quorum carnibus populi vescuntur. Asinis vero propter loci frigiditatem caret teste *Plinio l.* 8. *c.* 43. V. *lib.* 2. *c.* 30. *lib.* 4. *c.* 13. *lib.* 6. *c.* 17. & *lib.* 8. *c.* 15.

SCYTHICE, es. V. vocem sequent.

SCYTHICUS, a, um, Σκυθικός, ad Scythas pertinens. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 32. Mihi amictus est Scythicum tegmen. *Stat.* 12. *Theb.* v. 319. Scythica gens. *Martial. l.* 6. *epigr.* 38. Scythici sidera pigra poli. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 2. *extr.* Scythicus arcus. & *lib.* 3. *ep.* 8. v. 19 Scythica pharetra. *Id. Met.* 10. v. 388. sagitta. *Id. l.* 1. *ex Pont. ep.* 3. v. 37. Scythicum frigus. *Lucan.* l. 6. v. 478. Scythicæ nives. *Ovid. l.* 5. *Trist. el.* 1. v. 21. Scythicique in finibus Istri. *Colum. l.* 3. *c.* 8. *ad fin.* Scythica stagna Mæotidis. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 2. v. 62. & *el.* 10. v. 14. Scythicum fretum. *h. e.* Pontus Euxinus. *Plin. l.* 6. *c.* 13. Scythicus Oceanus. *mare gelato.* & *lib.* 8. *c.* 42. Scythicus equitatus. *Ovid.* 14. *Met.* v. 331. & *Lucan. l.* 1. v. 446. Quæque colunt Scythicæ regnum nemoralis Dianæ. *h. e.* quæ in Taurica Chersoneso olim humanis hostiis culta fuit, deinde Ariciam usque translata est. ¶ Scythica herba, quæ & *Scythice* absolute dicitur, Scytharum inventum est. *Plin. l.* 25. *c.* 8. Invenere herbas & universæ gentes: Scythia primum eam, quæ Scythice vocatur, circa Bœotiam nascens: prædulcem alias, utilissimamque ad ea, quæ spasmata vocant. Magna & ea commendatio, quod in ore eam habentes famem sitimque non sentiunt. Idem præstat apud eosdem hippace dicta, quod in equis quoque eundem effectum habeat: traduntque, his duabus herbis Scythas etiam in duodenos dies durare in fame sitique. Hæc *Plin.* & *lib.* 26. *c.* 14. in *med.* Scythæ vulnera scythice curant. Adde *cap.* 5. *extr.* item *lib.* 27. *c.* 2. ubi tradit, Scythicam herbam a Mæotis paludibus toto orbe portari.

SCYTHIS, idis, f. mulier Scythica. *Ovid.* 15. *Met.* v. 360. Exercere artes Scythides memorantur easdem. *Val. Flacc. l.* 5. v. 343. æquali Scythidum comitante caterva.

SCYTHISSA, æ, f. mulier e Scythia. *Nepos in Datam. c.* 1. Datames patre natione Care, matre Scythissa natus.

S E

SE, pronomen. V. *Sui*. ¶ *Se*, pro sine, antiquum est. *Fragment. leg.* XII. *Tabul.* apud *Cic.* 2. *de Legib. c.* 24. Ast im cum illo sepelire, ureve, se fraude esto. *Aliud* apud *Gell. l.* 20. *c.* 1. *ad fin.* Si plus minusve secuerunt, se fraude esto. *Festus*: Secordia composita videtur, ex se, quod est sine, & corde. *Vet. Plebiscit.* apud *eund.* in *Publica pond.* Uti coæquetur se dolo m. *h. e.* sine dolo malo. ¶ Ita *Scalig.* In vulgatis est *sedulum*. ¶ Hoc sensu etiam *sed* pro *se* scripsisset, ex prisca consuetudine addendi *d* multis vocibus, ut *dictatored*, *altod marid* in columna rostrata Duillii apud *Gruter. pag.* 404. n. 1. V. initium litteræ D. *Paul. ex Festo*. Sed pro sine inveniuntur posuisse antiqui. *Fragment. leg.* XII. *Tab.* apud *Scalig. ad Fest.* Eam perutiam eis sed fraude sua solvito. Adde *in fragm. vet. tab.* apud *Gruter. pag.* 508. *lin.* 17. & *pag.* 509. *lin.* 20. & V. *Sued.* ¶ *Se quamque*, seorsum quamque. *Fest.* post *Sepulcrum*. ¶ Est etiam *se* præpositio quæ per se usum non habet, sed præfixa verbis: & fere divisionem & separationem significat, ut *secede*, *securus*, *seduce*, *sedes*, *segrego*, *sejunge*, *seligo*, *sepono*, *sevoce*. ¶ Aliquando est pro *semis*, ut in *selibra*, *semodius*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 36 ¶ Aliquando pro *sex*, ut in *Sevir*.

SEBACEUS, a, um, στεατώδης, qui ex sebo est. *Apul. l.* 4. *Metam.* Tædis, lucernis cereis, sebaceis, & ceteris nocturni luminis instrumentis clarescunt tenebræ.

SEBALIS, le, sebaceus, ut Sebalis fax, apud *Ammian. l.* 18. *c.* 6. *in med.* (*al. c.* 14.)

SEBASTENUS, a, um, ad Sebasten pertinens, quæ urbs est Palestinæ Samariæ, ut *Plin.* docet *in fin.* c. 13. *l.* 5. Σεβαστηνοί. Hinc *Sebasteni*, *orum*, ejus cives, & alterius cognominis in Galatia. *Id. ibid.* c. 32.

SEBAZIUS, & Sebadius, cognomen Jovis in veterib. Inscriptionibus apud *Gruter.* V. *Sabazius*.

SEBETHIS, idis, f. Σεβηθίς, Nympha Sebethi, qui parvus est amnis Campaniæ Neapolim alluens. *Virg.* 7. *Æn.* v. 734. quem generasse Thelon Sebethide Nympha fertur. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. v. 262. consurgat ad æthera tellus Eubois, & pulcra tumeat Sebethos alumna. ¶ Sebethis lympha, ipse Sebethus. *Colum. l.* 10. v. 134. Doctaque Parthenope Sebethide roscida lympha. ¶ Scribitur & sine adspiratione.

SEBO, *vel* Sevo, as, a. 2. στεατόω, sebo obduco. *Colum. l.* 2. *c. ult.* Feriis autem ritus majorum etiam illa permittit, far pinsere, faces incidere, candelas sebare. Al. leg. *sevare* eod. sensu.

SEBOSUS, & Sevosus, a, um, στεατώδης, sevo abundans. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 86. Medulla pinguis iis, quibus adeps; sevosa cornigeris; nervosa ossa non habentibus.

SEBUM, & Sevum, i, n. *sevo*, στέαρ, oleosa & pinguis substantia, adipe siccior, concretior, & magis compacta, fragilior etiam & igne difficilius liquescens, cujus usus præcipuus in candelis nutriendo lumini. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 85 Cornigera sevo pinguescunt, non cornigera adipe. *Colum. l.* 7. *c.* 5. *circa med.* Candens sevum vulneri per ardentem tædam instillato. *Plaut. Capt.* 2. 2. 32. Quid divitiæ? sunt ne opimæ? *Phil.* unde excoquat sevum senex, *h. e.* adeo sunt opimæ, ut multum sevi inde excoqui possit: quod est dicere affluentes. ¶ *Sebum* ne, an *sevum* rectius scribatur, non facile

facile dixerim. *b* enim & *v* valde cognata sunt, & invicem transmutantur. V. initium litterae B.

SECABILIS, is, idem quod sectilis. *Lactant. de Ira Dei*, c. 10. Dividua ergo, & secabilia sunt. *Auson. ecl.* 1. v. 7. secabile segmen.

SECALE, is, n. frumenti genus. *Plin. l.* 18. *c.* 16. Secale Taurini sub Alpibus asiam vocant, deterrimum, & tantum ad arcendam famem utile, fecunda, sed gracili stipula, nigritia tristi, sed pondere praecipuum. Admiscetur huic far, ut mitiget amaritudinem ejus, & tamen sic quoque ingratissimum ventri est. Nascitur qualicumque solo cum centesimo grano: ipsumque pro laetamine est. Haec *Plinius*. Suspicatur *Pontedera* ad *Colum. l.* 2. *c.* 9. esse idem cum hordeo hexasticho: suspicatur, inquam, nam certi nihil statui potest.

SECAMENTUM, ti, n. *Plin. l.* 16. *c.* 10. *ante med.* Materiae, quae abieti pulcherrima, piceae ad fissiles scandulas, cupasque, & pauca alia secamenta. *h. e.* opera, quae ex sectili ligno fiunt.

SECEDO, is, essi, essum, n. 3. *tirarsi in disparte, ritirarsi, scostarsi, appartarsi, levarsi via*, ἀναχωρέω, seorsim cedo, recedo, discedo, semigro, abeo. *Plaut. Capt.* 2. 2. 23. Secede huc nunc jam, si videtur, procul, ne arbitri dicta nostra arbitrari queant. *Cic. Catil.* 1. *c.* 13. Secedant improbi, secernant se a bonis. *Ovid. Metam.* 2. v. 463. deque suo jussit secedere coetu. *Plaut. Curc.* 2. 3. 2. Fugite omnes, abite, & de via secedite. *Plin. l.* 16. *c.* 10. Cum plebs secessisset in Janiculum. V. *Secessio*. *Sallust. in Catil. c.* 34. *a med.* Plebs a patribus secessit. *& c.* 20. In abditam partem aedium secessit. *Sueton. in Ner. c.* 23. Secedere ad consultandum. *Quintil. l.* 1. *c. ult. a med.* ad stilum. *ritirarsi a comporre.* & *Propert. l.* 1. *el.* 10. *v.* 9. a jocis. *Gell. l.* 2. *c.* 22. a communi malo civitatis. *Propert. l.* 3. *el.* 12. *v.* 21. Lex igitur Spartana vetat secedere amantes. *scostarsi l'un dall'altro.* & *Senec. ep.* 117. Ante quam ego incipio secedere, & in alia parte considere. *h. e.* discedere ab illorum sententia, ut *discedere in alia omnia*. *& epist.* 25. *sub fin.* Tunc praecipue in te ipse secede, cum esse cogeris in turba. *ritirati in te stesso.* ¶ Pro distare, remotum esse. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Villa decem & septem millibus passuum ab urbe secessit. *Ovid.* 6 *Fast. v.* 279. Et quantum e summis, tantum secessit ab imis Terra. *Claudian. in Epithal. Pallad. & Celer. v.* 62. quae sic impervia famae Secessit regio, quo non, &c?

SECERNO, is, crevi, cretum, a. 3. *cernere, separare*, ἀποκρίνω, ἀφορίζω, cernendo separo, semoveo, sejungo, discerno, divido. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 2. *a med.* Arietes quibus sis usurus ad feturam, bimestri tempore ante secernendum, & largius pabulo explendum. *Horat. l.* 3. *od.* 3. *v.* 46. qua medius liquor secernit Europam ab Afris. *Cic. Catil.* 1. *c.* 13. Secedant improbi, secernant se a bonis. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 47. *ad fin.* Belluae secernunt pestifera a salutaribus. *Nemesian. in Cyneg. v.* 194. pulvere puras secernere fruges. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 123. Hei mihi! cur animo juncti secernimur undis? *Seren. Sammon. c.* 28. *v.* 302. lympha intercus vitio gliscente tumescit, Secernens miseram proprio de viscere pellem. *h. e.* divellens. *Ovid.* 1. *Met. v.* 23. Et liquidum spisso secrevit ab aere caelum. *& l.* 6. *v.* 35. Tela jugo vincta est: stamen secernit arundo. *Liv. l.* 33. *c.* 14. *extr.* Quod e grege se imperatorum, velut inaestimabilem, secrevisset. *h. e.* numero imperatorum exemisset. *Id. l.* 7. *c.* 16. Secernere partem praedae in publicum. *mettere a parte.* & *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 16. *ante med.* Cum accusator, tanquam censor bonus, homines nequissimos rejiceret: reus tanquam clemens lanista, frugalissimum quemque secerneret. *h. e.* seligeret & repudiaret. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 31. me Nympharum chori secernunt populo. *Id. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 113. justo secernere iniquum. *& sat.* 3. *v.* 63. turpi secernere honestum. *& in art. Poet. v.* 397. Publica privatis secernere, sacra profanis. *Cic. de Amic. cap.* 25. *a med.* Secerni blandus amicus a vero, & internosci potest. *Horat. sub fin. epod.* 16. Jupiter illa piae secrevit litora genti. *h. e.* selegit, & piis hominibus habitanda dedit. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 127. Inde pater (*al.* patres) centum denos secrevit in orbes. *h. e.* distinxit, divisit in decem decurias. *& l.* 6. *v.* 87. mensesque nota secrevit eadem: Junius est juvenum; qui fuit ante, senum. *h. e.* appellavit, & ab aliis distinxit.

SECESPITA, ae, f. genus cultri, de quo *Festus*: Secespitam esse Antistius Labeo ait cultrum ferreum oblongum, manubrio rotundo, eburneo, solido, vincto ad capulum auro argentoque, fixum clavis aeneis aere Cyprio: quo flamines, flaminicae, virgines, pontificesque ad sacrificia utuntur. *Servius* ad illud *Virg. Aen.* 4. *v.* 262. stellatus iaspide fulva ensis: eandem descriptionem habet, dictamque esse secespitam a *secando*. *Paul.* ex *Festo*: Secespitam alii securim, alii dolabram aeneam, alii cultellum putant. *Sueton. in Tiber. c.* 25. *ad fin.* Nam & inter pontifices sacrificanti simul, pro secespita plumbeum cultrum subjiciendum curavit. ¶ Pergit *Festus*. Eadem alias dicitur, quae in sacrario utuntur. sacraria namque in templis reticulo aeneo olim sepiebantur: in quo tubae relictae sunt, per quas manibus sacra tangere licet. Et hoc in templo Bonae deae: sed & in aliis locis: & sunt velut crepagola quaedam. Ita secespitae dicuntur duobus modis. Haec *Festus*.

SECESSIO, onis, f. *partenza, ritiramento*, ἀναχώρησις, discessio, recessus in aliquem locum secretiorem & minus frequentem. *Cic. pro Mur. cap.* 24. Moestos amicos, observationes, testificationes, seductiones testium, secessionem subscriptorum animadvertebant. ¶ Interdum sumitur pro defectione, divisione populi in duas pluresve partes. *Cic. pro Ligar. c.* 6. *ad fin.* Secessionem tu illam existimavisti, Caesar, initio, non bellum: & non hostile odium, sed civile dissidium. *Liv. l.* 2. *c.* 32. Piso auctor est, secessionem factam esse in Aventinum. ¶ Quater Romana plebes, aut dominandi studio permota, aut superbia magistratuum, ut ait *Sallust. in Catil. c.* 34. armata a patribus secessit. Prima secessio in Sacrum montem facta est ob feneratorum injustitiam. *Liv. loc. cit.* & *Flor. l.* 1. *c.* 23. Secunda in Aventinum propter stuprum ab Appio Claudio ingenuae virgini illatum. *Liv. l.* 3. *c.* 5. *Flor. l.* 1. *c.* 24. & *Eutrop. l.* 1. *c.* 18. Tertia in Janiculum ob matrimonia plebejorum cum patriciis, ut vult *Flor. l.* 1. *c.* 25. vel ob aes alienum, ut est in *Epit. Livii*, *l.* 11. *sub fin.* V. *August. l.* 3. *de Civ. Dei*, *c.* 17. Quartam facit *Flor. l.* 1. *c. ult.* ob cupiditatem honorum, annitente plebe, ut secum patricii magistratus communicarentur. Sed in hac nulla secessio facta est: pertinax tantum discordia grassari prius non destitit, quam quod cupiebat, obtineret. V. *Liv. l.* 6. *a cap.* 34. ¶ *Paul.* ex *Festo*: Secessiones, narrationes. *Leg.* alii *sectiones*. V. *Insece*.

SECESSUS, us, m. *ritiramento, partenza*, ἀποχώρησις, ἀναχώρησις, recessus, abscessio, secessio, discessus. *Plin. l.* 10. *c.* 29. in secessu avium & noctuae paucis diebus latere traduntur. *Id. l.* 8. *c.* 36. Secessus ferarum in specus. *Id. l.* 29. *c.* 4. *ante med.* Nemo iretur plebis secessus circumspexerit. *h. e.* secessiones. *Gell. c.* 1. *l.* 2. Tanquam quodam secessu mentis atque animi facto a corpore. *estasi.* ¶ Dicitur de recessu a frequentia hominum, & a negotiis, *v. gr.* cum quis ab urbe discedit, & rus abit, remissionis & otii causa. *Sueton. in Tiber. c.* 56. Existimans exprobratum sibi veterem secessum. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 4. *ad fin.* Annis quibus specie secessus exsulem egit. *Plin. l.* 1. *ep.* 3. Quin ipse te in alto isto, pinguique secessu studiis asseris? *Ovid. l.* 1. *el.* 1. *Trist. v.* 41. Carmina secessum scribentis, & otia quaerunt. *Quintil. l.* 10. *c.* 5. *a med.* Mihi videtur M. Tullius tantum intulisse eloquentiae lumen, quod in hos quoque studiorum secessus excurrit. *h. e.* in studia remota a contentionibus fori. ¶ Item de ipso loco, quo secedimus: & qui a frequentia remotus sit, *ritiro*. *Virg.* 1. *Aen. v.* 163. *& l.* 3. *v.* 229. in secessu longo sub rupe cavata. *Plin. in Paneg. c.* 49. Arcana illa cubilia, saevique secessus, in quos timore, & superbia, & odio hominum agebatur. *& c.* 83. Cubicula ipsa, intimosque secessus recludere. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 62. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 5. & *Sueton. in Calig. c.* 43. *extr.* Amoenos secessus celebrare. *Id. in Aug. c.* 72. Ex secessibus praecipue frequentavit maritima, insulasque Campaniae. ¶ Translate *Val. Max. l.* 7. *c.* 2. *n.* 9. *extern.* In secessu, quam in fronte beatior. *nell'interno dell'animo.* ¶ De politica corporis parte, *secesso*, *Hieronym. ep.* 128. *ad Fabiol. de vest. sacerd.* Totum quod cernimus, quod voramus, in secessum projici.

SECIUM est, quod secespita secatur, libum seu placenta, quo solent necessariis sacrificiis adhiberi. *Festus*.

SECIUS. V. *Secus*.

SECLUDO, is, usi, usum, a. 3. *chiudere a parte, serrar fuori, separare*, ἀποκλείω, seorsim claudo, sejungo, separo. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 2. *ante med.* Faciundum septa secreta ab aliis, quo incientes secludere possis. *Stat.* 1. *Achill. v.* 358. ne lustris nemorum concede vagari: Intus alo, & similes inter seclude puellas. *Lucret. l.* 5. *v.* 725. cur luna queat terram secludere solis Lumine, &c. *Caes. l.* 3. *B. Civ. c.* 97. *ad fin.* Munitione flumen a monte seclusit, ne Pompejani aquari possent. *Propert. l.* 1. *el.* 20. *v.* 29. Ille sub externa pendens secluditur ala. ¶ Excludere. *Virg.* 1. *Aen. v.* 566. Solvite corde metum, Teucri, secludite curas. Ubi *Servius*: pro excludite: quod fit aut propter hiatum, aut propter suavitatem, ut (*Eclog.* 1. *v.* 15.) silice in nuda connixa reliquit: pro enixa. *Plaut. Rud.* 2. 4. 2. secludere vitam corpore. *cacciar l'anima dal corpo.*

SECLUM. V. *Saeculum*.

SECLUSORIUM, ii, n. ἐκκλειστήριον, locus in quo aliquid secluditur. *Varr. l.* 3. *de R. R. c.* 5. Excluduntur in minusculum aviarium, quod est conjunctum cum majore ostio, lumine illustriore, quod seclusorium appellant.

SECLUSUS, a, um, *chiuso a parte, serrato fuori, separato, escluso*, ἐκκλεισθείς, seorsim clausus, separatus, sejunctus, exclusus. *Cic. l.* 2. *de Orat. c.* 39. Illuc eum rapiam, ubi non seclusa aliqua aquula teneatur, sed unde universum flumen erumpat. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 13. *a med.* Cum parere coeperunt, inigunt in stabula ea, quae habent ad eam rem seclusa. *appartate.* *Plin. l.* 36. *c.* 15. *sub fin.* Mare Tyrrhenum a Lucrino molibus seclusum. *Id. l.* 6. *c.* 17. *ante med.* Gens apricis ab omni noxio afflatu seclusa collibus. *Cic. Verr.* 7. *cap.* 9. *a med. de eo qui in carcere tenetur*. A conspectu parentum ac liberum, denique a libero spiritu, & communi luce seclusus. *Virg.* 3. *Aen. v.* 445. Quaecumque in foliis descripsit carmina virgo, Digerit in numerum, atque antro seclusa relinquit. *h. e.* extra antrum posita. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. Hoc idem in secluso etiam, ne reliqui, si videant, despondeant animum. *h. e.* in loco secreto ac remoto. *Virg.* 6. *Aen. v.* 703. videt Aeneas in valle reducta Seclusum nemus. *h. e.* remotum, secedens, secretum. *Festus*: Seclusa sacra dicebantur, quae Graeci mysteria appellant. *h. e.* sacra Cereris, quae clausa occulebantur in cistis. V. *Cista*.

SECO, as, secui, sectum, a. 1. *tagliare, segare, fendere*, τέμνω, κείρω, σχίζω, caedo, excido, reseco. *Plaut. Merc.* 2. 2. 38. Cape cultrum, seca digitum, vel aurem, vel tu nasum, vel labrum. *Martial. l.* 3. *epigr.* 24. Hirci testiculos peracuta falce secaret. *Varr.* apud *Non.* c. 3. *n.* 197. Id sei virgines Vestales serra ferrea secant. *Quint. Cic. de petit. consul. c.* 3. Qui fienti collum gladio dextera sua secuerit. *Caes. l.* 7. *B. Gall. c.* 12. Pabulum secare. *Virg.* 3. *Georg. v.* 126. pubentes herbas. *Martial. l.* 5. *epigr.* 49. capillos. *Virg.* 1. *Aen. v.* 216. tergora in frusta. *Justin. l.* 18. *c.* 5. *circa med.* corium in tenuissimas partes. *Horat. l.* 2. *od.* 18. *v.* 17. marmora. *Plin. l.* 16. *c.* 43. ilicem in laminas praetenues. *Senec. in Troadib. v.* 76.

v. 76. aristas. *h. e.* metere. *Flor. l.* 2. *c.* 5. cotem novacula. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 123. nec minimo sane discrimine refert, Quo gestu lepores, & quo gallina secetur. *si trinci.* (Adde *sat.* 11. *v.* 135.) *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 607. velut campos Libyes ac pinguia Nili Fertilis arva secet. *h. e.* vomere proscindat. *Senec. in Troadib. v.* 559. vincla manus secantibus præstricta. *che segano i polsi.* ¶ Pertinet ad manu medentes. *Martial. l.* 11. *epigr.* 85. Mitior implicitas Alcon secat enterocelas. *Cic. Phil.* 8. *c.* 5. In corpore si quid ejusmodi est, quod reliquo corpori noceat, uri, secarique patimur. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 15. Cum varices secabantur C. Mario, dolebat. *Plin. l.* 26. *c.* 11. *ante med.* Membra quæ periclitantur secari. Adde *l.* 29. *c.* 1. *ante med.* ¶ Pro vulnerare. *Virg. Ecl.* 10. *v.* 49. Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas! & 3. *Georg. v.* 444. hirsuti secuerunt corpora vepres. *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 22. intorto verbere terga seca. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 46. luctantis acuto ne secer ungui. ¶ Pro cruciare, lanciare, torquere. *Catull. carm.* 70. *ad Varron.* Aut si quem merito tarda podagra secat. *Martial. l.* 9. *epigr.* 94. podagra, cheragraque secatur Gajus, & mallet verbera mille pati. ¶ & translate pungere, perstringere, mordere. *Pers. sat.* 1. *v.* 114. secuit Lucilius urbem, Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis. *scintiò.* *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 14. ridiculum acri Fortius, & melius magnas plerumque secat res. ¶ Pro rodere, absumere. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 138. Postes ab infimo tarmes secat. Sic *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 97. Lanæ opus omne perit: squalor, tineæ omnia cædunt. ¶ *Secare* dicuntur quæ mediam quampiam rem pertranseunt, & dividunt. *Plin. l.* 18. *c.* 34. Limes, qui ita secabit agrum, decumanus vocabitur. *Senec. in Thyest. v.* 845. Signifer secat obliquo tramite zonas. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *ante med.* Apelles vinci erubescens, tertio colore lineas secuit. & *lib.* 37. *cap.* 10. *a med.* Mesomelas (*gemma*) nigra vena quemlibet colorem secante per medium. *Id. l.* 5. *c.* 27. Amnis urbem secans. & *c.* 9. & *Virg.* 7. *Æn. v.* 717. & *Plin. alter l.* 5. *ep.* 6. Nilus medios Æthiopas secat. *Martial. l.* 9. *epigr.* 58. Nec qua Flaminiam secant salebræ. *h. e.* per mediam Flaminiam obstitæ viam impediunt. *Virg.* 10. *Æn. v.* 440. Turnum, qui volucri curru medium secat agmen. *h. e.* penetrat, & disjicit. Sic *Claudian. de VI. Consul. Honor. v.* 468. & flexo penetrantes omnia ferro, Barbara fulmineo secuit tentoria cursu. ¶ dividere, partiri, *dividere.* *Cic.* 2. *de Orat. c.* 27. Cum causas in plura genera secuerunt, singulis generibus argumentorum copiam suggerunt. *Lucan. l.* 1. *v.* 101. qualiter undas Qui secat, & geminum gracilis mare separat Isthmos. ¶ dirimere, *terminare, disbrigare.* *Horat. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 42. Quo multæ magnæque secantur judice lites. ¶ *Secare viam, mare, aeras* poetica fere sunt: secat autem tellurem quodammodo, ac dividit, qui viam carpit: secat auras, undas, qui volat, navigat, natat. *Virg. sub fin. l.* 6. *Æn.* Ille viam secat ad naves, sociosque revisit. *Quintil. l.* 3. *c.* 1. *a med.* Hinc velut diversæ secari cœperunt viæ. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 16. *v.* 15. Solliciti jaceant, terraque premantur iniqua, In longas orbem qui secuere vias. Aut juvenum comites jussissent ire puellas, Si fuit in longas terra secanda vias. *Senec. in Agam. v.* 429. Aurata primas prora designat vias, Aperitque cursus, mille quos puppes secent. *Sil. l.* 2. *v.* 170. Obliquos detorquet equos, lævumque per orbem Fallaci gyro campum secat. *Grat. in Cyneg. v.* 215. canis majore secat spatia extera gyro. *Virg.* 1. *Georg. v.* 406. & 409. avis secat æthera pennis. *Id.* 4. *Æn. v.* 257. terras inter, cælumque volabat, Litus arenosum Libyæ, ventosque secabat Cyllenia proles. *Virg.* 12. *Æn. v.* 267. sonitum dat stridula cornus, & auras Certa secat. *Senec. in Herc. Oet. v.* 680. Phaeton Phœbeis ignota secat Sidera flammis errante rota. *Virg.* 5. *Æn. v.* 594. Delphinum similes, qui per maria humida nando Carpathium Libycumque secant. & *l.* 9. *v.* 103. Galatea secat spumantem pectore pontum. *Ovid.* 11. *Met. v.* 478. medium æquor puppe secabatur. *Virg. Æn.* 5. *v.* 218. sic ipsa fuga secat ultima Pristis æquora. *Ovid.* 1. *Met. v.* 370. Cephisides undæ jam vada nota secantes. *h. e.* alveo suo decurrentes. *Virg.* 9. *Æn. v.* 15. *de Iride.* Ingentemque fuga secuit sub nubibus arcum. *h. e.* duxit, quasi nubes aurasque coloribus suis secando. *Id. l.* 8. *v.* 96. viridesque secant placido æquore silvas. *h. e.* umbras arborum in flumine. ¶ Aliquando est sequi; unde *secta*, & *sectores.* *Virg.* 10. *Æn. v.* 107. Quæ cuique est fortuna hodie, quam quisque secat spem, Tros, Rutulusve fuat, nullo discrimine habebo. ¶ Particip. *secaturus* pro *secturus* est *Colum. l.* 5. *c.* 9. Si eam partem, supra quam ramum secaturus es, fœno texeris. ¶ Olim usurpatum fuit pro dico, narro. V. *Insece.*

SECORDIA. V. *Socordia.*

SECRETARIUM, ii, n. locus secretus, penetrale. *Apul. de mundo.* Ignea qui terræ secretariis continentur. *Id. in Florid. n.* 17. *ad fin.* (*al. sub fin. l.* 3.) Avibus hæc secretaria utique magis congruerint. ¶ conclave, in quo judices considebant, ἀνάκρισις δικαστηρίων: judiciale secretum *Ammian. l.* 15. *c.* 7. *circa med.* (*al. c.* 17.) appellat. *Lactant. de mortib. persecut. c.* 15. Tormentorum genera inaudita excogitabantur: & ne cui temere jus diceretur, aræ in secretariis, ac pro tribunali positæ, ut litigatores prius sacrificarent, atque ita causas suas dicerent. sic ergo ad judices, tanquam ad deos, adiretur. Adde *Imperat. Zenon. l.* 3. *Cod. tit.* 24. *leg.* 3. & *Impp. Arcad. & Honor. l.* 9. *tit.* 3. *leg.* 18. & *Imp. Constantin. l.* 1. *Cod. Theodos. tit.* 7. *leg.* 1. ¶ locus in Ecclesia, vel Ecclesiæ adjunctum, ubi Episcopus vel Presbyter audiendis ac dirimendis laicorum negotiis vacabat: ubi etiam sacræ vestes, & supellex ad rem sacram faciendam necessaria adservabatur. *Sulpit. Sever. de S. Mart. dial.* 2. *c.* 1. Secretarium ingressus, cum solus, ut erat consuetudo, resideret; cum quidem in alio secretario presbyteri sederent, vel salutationibus vacantes, vel audiendis negotiis occupati, &c. V. *Paulin. Nolan. epist.* 32. (*al.* 12.) *ad Sever. sub fin.* 16.

SECRETE, &

SECRETIM, idem quod secreto. *Tertull. de Orat. cap.* 1. *a med.* Præceptum secrete adorandi. *Id. de Pall. cap.* 4. *ad fin.* Lecticas domestice ac secrete habere. *Ammian. l.* 29. *c.* 1. (*al.* 2.) Fidustium, & Pergamium nomen imperaturi post Valentem detestandis præsagiis didicisse secretim.

SECRETIO, onis, f. *separazione*, ἔκκρισις, actus secernendi, separatio, sejunctio. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 29. Est interitus quasi discessus, & secretio ac diremptio earum partium, quæ ante interitum junctione aliqua tenebantur.

SECRETO, *separatamente, a parte, in disparte*, ἰδίᾳ, κατ' ἰδίαν, seorsum, separatim. *Liv. l.* 3. *c.* 36. Impotentibus instructi consiliis, quæ secreto ab aliis coquebant. *Justin. l.* 8. *c.* 4. *sub fin.* Secreto auditæ utræque legationes. *Afran.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 196. *Putsch.* Ideirco hæc agere tecum secreto enixi. *Plaut. Aulul.* 2. 1. 14. Eo nunc ego secreto te huc foras seduxi, ut tuam rem tecum hic loquerer familiarem. *Senec. ep.* 10. Cum vidisset adolescentulum secreto ambulantem, interrogavit, quid illic solus faceret. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 8. Ab hora octava ad vesperum secreto collocuti sumus. *in disparte.* & *Sallust. in Jug. c.* 9. *ad fin.* Laudatum pro concione Jugurtham in prætorium abduxit, ibique secreto monuit, uti, &c. *da solo a solo*, & *Plin. l.* 10. *c.* 42. *extr.* Aves loqui docentur secreto, & ubi nulla alia vox misceatur. *Petron. in Satyr. c.* 28. In aurem aliquid secreto dicere. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 25. Secreto hoc audi, tecum habeto, ne Apellæ quidem liberto tuo dixeris. *in solo, e non altri.* & *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* De quibus suo loco dicam secretius, ne jottes hanc quasi turbam operum negligentius nostris officiis descripsisse videas. ¶ occulte, clam, *secretamente, in secreto*, ἀπορρήτως. *Plaut. Truncul.* 2. 7. 7. Quandoquidem ipsus perditum se it, secreto hercle quidem illum adjutabo: neque mea quidem opera unquam nihilominus propere, quam potest, peribit. *Senec. l.* 5. *quæst. nat. c.* 4. In nostris corporibus ex cibo fit inflatio, quæ ventrem interdum cum sono exonerat, interdum secretius. *tacitamente, senza strepito.* & *Plin. l.* 3. *ep.* 20. *a med.* Quotocuique eadem honestatis cura secreto, quæ palam?

SECRETUS, a, um, *separato, appartato, allontanato, ritirato*, ἀποκεχωρισμένος, ἀφωρισμένος, separatus, sejunctus, seclusus, semotus, divisus: a *secerno.* *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 2. *ante med.* Faciendum quoque septa secreta ab aliis, quo incientes secludere possis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 22. Habent suam sphæram stellæ inerrantes, ab ætheria conjunctione secretam & liberam. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 54. Uva electa in secretam corbulam contruditur. *in corbello a parte.* & *l.* 8. *de L. L. c.* 38. Singularibus & secretis vocabulis appellare aliquid. *Petron. in Satyr. c.* 100. Ut super constratum navis occupaverimus secretissimum locum. *Virg.* 6. *Æn. v.* 478. arva, quæ bello clari secreta frequentant. & *l.* 8. *v.* 609. natumque in valle reducta Ut procul egelido secretum in flumine vidit. *solo soletto.* & *l.* 4. *v.* 499. Tu secreta pyram tecto interiore sub auras Erige. *da te sola.* & *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 78. Stridere secreta divisos aure susurros. *Martial. l.* 8. *epigr.* 31. Secreta quies. *h. e.* quæsita procul ab honoribus & foro. *Senec. ep.* 91. *ante med.* Invadit temperantissimos morbus, validissimos phthisis, secretissimos tumultus. *ritiratissimi, più solitarj.* & *Tacit. in Agric. c.* 38. Proximus dies faciem victoriæ latius aperuit: vastum ubique silentium, secreti colles, fumantia procul tecta. *solitarj, abbandonati*, nullo hostium apparente. ¶ *Secretus*, prohibitus, privatus. *Lucret. l.* 1. *v.* 194. Nec porro secreta cibo natura animantum Propagare genus possit, vitamque tueri. ¶ Cum genitivo, *Id. l.* 2. *v.* 841. Sed ne forte putes solo spoliata colore Corpora prima manere, etiam secreta teporis Sunt, ac frigoris omnino, calidique vaporis. ¶ *Secretum* absolute, & *secreta, orum*, locus remotus ab urbe, & frequentia hominum, secessus, rus, *ritiro, luogo solingo, villa.* *Tacit. Ann.* 14. *c.* 53. Augustus Agrippæ Mitylenense secretum permisit. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Altum abditumque secretum. *Id. l.* 3. *ep.* 1. Quam pulcrum illud, quam dulce secretum! *Quintil. declam.* 17. *c.* 17. Secretum solitudinemque captavit. *Lucan. l.* 3. *v.* 313. lacrymas civilibus armis, Secretumque damus. *h. e.* secessum, receptaculum. *Tacit. de Germ. c.* 41. Pars Suevorum in secretiora Germaniæ porrigitur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 10. horrendæque procul secreta Sibyllæ. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 71. ubi se a vulgo & scena in secreta remorant, &c. *Phædrus l.* 4. *fab.* 24. *v.* 5. Simonides, Victoris laudes cuidam pyctæ ut scriberet, Certo conduxit pretio: secretum petit. *h. e.* secedit in locum remotum scribendi causa. *Id. l.* 3. *fab.* 10. *v.* 11. Seductus in secretum a liberto suo. *tratto in disparte.* & *Plin. l.* 9. *ep.* 33. Locus ipse quietem secretumque perdebat. *la solitudine, il silenzio.* & *Tacit. in Agric. c.* 39. *ad fin. de Domitiano.* Talibus curis exercitus, quodque sævæ cogitationis indicium erat, secreto suo satiatus. *del suo ritiro, e de' suoi secreti pensieri.* Sic *Quintil. l.* 2. *c.* 4. (*al.* 8. *extr.*) Grammatica necessaria pueris, jucunda senibus, dulcis secretorum comes. *de' ritiri e delle villeggiature.* ¶ *Secretum petere*, secreto colloquendi copiam petere, *dimandar udienza in secreto.* *Sueton. in Tiber. c.* 25. *in fin.* Secretum petenti, non nisi adhibito filio Druso dedit. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 4. Petito secreto, futura aperit. Adde *Plin. l.* 1. *ep.* 5. *a med.* ¶ *Secretum*, ipsa commoratio in secreto loco, *lo star solo.* *Ovid. Heroid. ep.* 21. *v.* 21. Mox ubi secreti longi causa optima somnus Credibilis tarda desinit esse mora, &c. ¶ Est etiam *secretus*, occultus, abditus, minime notus, arcanus, *secreto, occulto, arcano*, ἀπόρρητος. *Ovid.* 7. *Met. v.* 138. carmen Auxiliare canit, secretasque advocat artes. *h. e.* magicas. *Petron. in Satyr. cap.* 128. Et mentem

tem

tem timor altus habet, ne forte gravatum Excutiat gremium secreti conscius auri. & c. 3. Quoniam amas bonam mentem, non fraudabo te arte secreta. *Lucan. l. 1. v. 599.* qui fata deum, secretaque carmina servant. *h. e.* libros Sibyllinos. *Martial. l. 1. epigr. 67.* Secreta quære carmina, & eudes curas. *h. e.* reposita, latentia, in vulgus nondum edita. *Quintil. l. 1. c. 1. a med.* Epistolæ secretæ & familiares. *& ibid. ad fin.* Interpretationem linguæ secretioris, quas Græci γλώσσας vocant, edicere. *h. e.* a vulgi sensu remotioris. *Martial. l. 8. epigr. 77.* Nescio quod stomachi vitium secretius esse Suspicor. *Id. l. 8. epigr. 15.* Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos. *h. e.* sine ulla pompa aut ostentatione actos laurea solum Jovi Capitolino missa. *Plin. l. 7. ep. 9.* Audax hæc, non tamen improba, quia secreta contentio. *Tacit. in Agric. cap. 4.* Libertus ex secretioribus ministeriis missus ad Agricolam. *de' più confidenti.* & *Martial. l. & epigr. 5.* Et secreta ducis pectora nosse licet. *i secreti.* ¶ *Secretus*, selectus, eximius. *Quintil. l. 9. c. 3.* Figuræ secretæ, & extra vulgarem usum positæ, ideoque magis nobiles, ut novitate aurem excitant, ita copia satiant. ¶ *Secretum* absolute, & *secreta, orum*, arcanum, res occulta, quam taciti apud nos servamus, *secreto, arcano*, ἀπόῤῥητον. *Petron. in Satyr. c. 21.* Uterque nostrum religiosissimis juravit verbis, inter nos periturum esse tam horribile secretum. *Plin. l. 1. epist. 12.* Quin etiam uxor quamquam omnia secreti capacissima, digerediebatur. *Petron. in Satyr. c. 20.* Periculosum est alienis intervenire secretis. *Plin. l. 24. c. ult.* Animi secreta proferre. *Tacit. 4. Ann. c. 7. extr.* prodere. *Senec. ep. 83. a med.* continere. *Tacit. Ann. 6. c. 3. a med.* Omnium secreta rimari. *& l. 1. c. 6. a med.* Secretorum particeps. *Senec. in Hippol. v. 884.* verbrum vi secreta mentis extrahere. *Tacit. de Germ. c. 19.* Litterarum secreta viri pariter ac feminæ ignorant. *Val. Max. l. & c. 1. n. 13.* Secreta civilium sacrorum. *Val. Flacc. l. 3. v. 200.* Opheltem vana sonantem, Qua stomachi secreta ferit. *h. e.* intima & vitalia.

SECTA, æ, *f. partito, fazione, setta*, αἵρεσις, ratio vitæ, institutum, disciplina, familia, schola, congregatio hominum vel in studiis, vel in aliis re quapiam idem sentientium, & unum aliquem ducem sequentium: a *seco*, quo cædere significat, quia secta, *h. e.* divisa est ab aliis: vel quia sequi, quia peculiare institutum sequitur: vel a *sequor*, a quo *sector* verbum ac nomen. *Lucret. l. 5. v. 1114.* Divitioris enim sectam plerumque sequuntur Quamlibet & fortes, & pulcro corpore creti. *Cic. Verr. 7. c. 70. extr.* Horum nos hominum sectam atque instituta persequimur. *h. e.* eorum qui cum humili loco nati essent, summis laboribus, & magnis inimicitiis suscipiendis ad primos honores in republ. pervenerunt. *Id. pro Rabir. perduell. c. 8.* Quam tandem auctoritatem, quam vocem, cujus sectam sequi, cujus imperio parere potissimum velles? *Id. pro Cæl. c. 17.* Qui hanc sectam rationemque vitæ re magis, quam verbis secuti sumus. *Plin. in Paneg. c. 45.* Quæ tibi secta vitæ, quod genus hominum placeat. *Gell. l. 4. c. ult.* Secta & disciplina. *Cic. Fam. 13. ep. 4. circa med.* Est tuæ prudentiæ sequi ejus auctoritatem, cujus sectam atque imperium summa cum tua dignitate secutus es. *Liv. l. 29. c. 27.* Qui meam sectam, imperium, auspiciumque terra, mari, amnibusque sequuntur. *Id. l. 36. c. 1.* & *Cic. ad Brut. ep. 3. ad fin.* Hostes omnes judicati, qui M. Antonii sectam secuti sunt. *Id. in Bruto, c. 31. a med.* Ex vetere Academia philosophorum sectam sequi. *Catull. carm. 62. de Aty, v. 13.* Sectam meam exsecutæ. *Tacit. Ann. 16. c. 32.* Auctoritatem Stoicæ sectæ præferre. *Id. 4. Hist. c. 40.* Cynicam sectam profiteri. *Id. 6. Ann. c. 22.* Sapientissimi veterum, quique sectam eorum æmulantur. *Sueton. de Grammat. c. 16.* Ad alicujus sectam transire. *Juvenal. sat. 14. v. 122.* juvenes hortatur, ut illam Ire viam pergant, & eidem incumbere sectæ. *h. e.* ditescendi institutum. *Gell. l. 20. c. 2. ante med.* Solitam esse me pro disciplina sectæ, quam colo, inquirere, &c. *Id. l. 19. c. 1. ante med.* Majores nostri conditores sectæ Stoicæ. *Plin. l. 29. c. 1. ante med.* Novam sectam instituere. *& l. 30. c. 2.* Inter sapientiæ sectas clarissimam utilissimamque eam intelligi voluit. ¶ Varias philosophorum sectas enumerat *Cic. l. 1. de Orat. c. 10. & sequentib.*

SECTACULUM, i, *n.* propago, progenies. *Apul. l. 3. Metam.* Occipiunt sciscitari, qualis ei maritus, & unde natalium sectacula provenirent. *h. e.* series & stemmata generis. Al. aliter leg.

SECTARIUS vervex est aries, qui sectis testiculis aliter ad vescendum, *castrato*. *Plaut. Capt. 4. 2. 40.* Qui Petroni nomen indunt verveci sectario. V. *Petro*. ¶ A *Paulo* apud *Fest.* vervex sectarius dicitur, qui gregem agnorum præcedens ducit. ¶ De porcis sectariis apud *Caton. R. R. c. 150.* V. in *Sectarius*.

SECTATIO, onis, *f.* actus sectandi, seu sequendi. *Tertull. l. 2. ad uxor. c. 6. in fin.* Invenit diabolus quomodo homines etiam bonis sectationibus perderet.

SECTATOR, oris, *m. seguace, settatore*, ἀκόλουθος, αἱρετικός, qui aliquem assidue sequitur. *Cic. pro Mur. c. 34.* At sectabantur multi. quid opus est sectatoribus? *& mox.* Lex Fabia, quæ est de numero sectatorum. Loquitur hic *Cicero* de clientibus candidatorum, qui eos quocumque sectabantur, gratiæ conciliandæ causa. *Tacit. 4. Ann. c. 68.* Neque omiserat conjugem liberosque ejus percolere, sectator domi, comes in publico, post tot clientes unus. ¶ Dicitur etiam de discipulis philosophorum, qui ut aliquid ab iis addiscant, ab eorum latere nunquam discedunt. *Plin. l. 18. c. 28. ad fin.* Hoc postea Sextius e Romanis sapientiæ sectatoribus Athenis fecit eadem ratione. *Al. leg.* assectatoribus. *Gell. l. 2. c. 2.* Taurus, sectatoribus commodum dimissis, sedebat pro cubiculi sui foribus. *Id. l. 19. c. 5.* Eloquentiæ, aut philosophiæ sectatores. *Id. l. 13. c. 3.* Cohors sectatorum Aristotelis. ¶ De eo, qui adhæret alteri quacumque in re. *Tacit. in fin. c. penult. l. 5. Ann.* Multis sectatorum dilapsis, ascendisse navem, &c. *Eum. pro restaur. schol. c. 6. in fin.* Omnium rerum sectatores atque fautores.

SECTILIS, le, *segaticcio, segato*, τμητός, σχιστός, qui sectus est in tenues laminas, aut partes minutas, vel secari potest, secabilis, sectivus. *Ovid. de medic. fac. v. 10.* Sectile deliciis India præbet ebur. *Plin. l. 16. c. 43.* Sectiles laminæ. *& ibid. ad fin.* Sectile tuber. *& c. 39. a med.* Laricis & abieti ad fabrorum intestina opera medulla sectilis. *Id. l. 36. c. 22.* Sectiles lapides. *Vitruv. l. 7. c. 1. ante med.* Supra nucleum ad regulam & libellam pavimenta struantur sive sectilibus, sive tesseris, *h. e.* lapidibus in tenues laminas seu crustas varia figura aut colore sectis: *a mosaico*. Tesseras intellige quadrata grandia. *quadri*. Sic *Sueton. in Cæs. c. 46. extr.* In expeditionibus tessellata, & sectilia pavimenta circumtulit. *Juvenal. sat. 3. v. 293.* & *Martial. l. 10. epigr. 48.* sectile porrum. *h. e.* sectivum. V. *Porrum*. *Auson. epigr. 128.* Tuumque nomen Θ sectilis signet. *h. e.* quæ littera transversa lineola secta est.

SECTIO, onis, *f. tagliamento, taglio, segamento, divisione*, τμῆσις, τομή, σχίσις, actus secandi. *Plin. l. 19. c. 8. ante med.* Brassica cymas a prima sectione præstat proximo vere. *Vitruv. l. & c. 2.* Individua corpora nec internecionem recipiunt, nec sectionibus dividuntur. *Plin. l. 23. c. ult. ante med.* Bibitur & ante sectiones, punctionesque, ne sentiantur. *h. e.* antequam secetur a medico aliquid in corpore. *Gell. l. 20. cap. 1. a med.* Sectio & partitio corporis. *squartamento*. & *Apul. lib. 7. Met.* Destinatam sectionem meam flagitat, *h. e.* castrationem. *Quintil. lib. 1. c. 10. (al. 18.) sub fin.* De ratione dividendi, de sectione in infinitum, &c. ¶ Est etiam æstimatio atque emptio bonorum alicujus proscriptorum, & auctione venditorum. *Sector* enim, ut docet *Ascon. in 3. Verr. c. 20.* est æstimator & redemptor bonorum damnati atque proscripti: & *sectio* est ipsa actio, qua ea bona redimit lucri causa. V. *Sector*. *Cic. in fragm.* apud *Gell. l. 13. c. 24.* Prædam, manubias, sectionem, castra denique Cn. Pompeji, sedente imperatore, decemviri vendent. *h. e.* non solum prædam, manubias, sed ipsam quoque eorum redemptionem. ¶ Jus & auctoritas sectionis tanta erat, ut esset unum ex his, per quæ legitimum dominium acquiritur. *Varr. R. R. lib. 2. c. 10.* In emtionibus dominum legitimum sex fere res perficiunt: si hereditatem justam adiit; si mancipio accepit; aut si in jure cessit, cui potuit cedere; aut si usu cepit; aut si e præda sub corona emit; tumve cum in bonis sectioneve cujus publice venit. Adde *Cicer. l. 2. de Invent. c. 43. ad fin.* ¶ Duplici modo emebantur bona damnatorum, aut *aversione*, *h. e.* omnia simul, acervatim, &, ut dicitur, una pecunia: aut *sectione*, *h. e.* singulas res æstimando, & pretium pro singulis solvendo. Sectores, ut ait *Ascon. loc. cit. c. 23. extr.* bona condemnatorum semel, *h. e.* aversione emebant: ac postea pro compendio suo singulas quasque res pecunia populo venditabant. hoc erat *sectione vendere*, quasi res secando & dividendo, *a minuto*. Dicitur tamen *sectio* tum sectoris, tum proscribentis ratione. *Cic. 2. Phil. c. 26.* Hasta posita, bona Cn. Pompeji voci acerbissimæ subjecta præconis. Exspectantibus omnibus, quisnam esset tam impius, qui ad illud scelus sectionis auderet accedere, inventus est nemo præter Antonium. *& c. 29.* Appellatus es de pecunia, quam pro domo, pro hortis, pro sectione debebas. *Sueton. in Vitell. c. 2.* Sectionibus, & cognituris uberius compendium nactus. *Tacit. Ann. 13. c. 23.* Pætus exercendis apud ærarium sectionibus famosus. V. *Cognitor* in fine. Laborabat infamia sectionum professio, tum quia ditabatur ex damnatorum bonis, tum quia delationibus & accusationibus grassabatur, ut in citata voce dictum est. ¶ Ipsæ quoque res sectioni subjectæ eodem nomine appellantur. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 33. in fin.* Refractis portis atque intromissis militibus nostris, sectionem ejus oppidi universam Cæsar vendidit. *Tacit. 1. Histor. c. ult.* Reliquias Neronianarum sectionum, nondum in fiscum conversas, revocatis ab exsilio concessit. ¶ *Paul. ex Fest.*: Sectio, persecutio juris. Ubi *Ant. Augustin.* Pauli epitome nimis concisa est in horum verborum interpretatione.

SECTIUS pro *secius*. *Plaut. Men. 5. 7. 57.* Hæc nihilo mihi esse videntur sectius, quam somnia. *h. e.* ut *Varro* enarrat apud *Gell. l. 18. c. 9.* Nihilo magis narranda sunt, quam si ea essent somnia. Al. leg. *secius*, al. *secus*.

SECTIVUS, a, um, idem quod sectilis, ut Sectivum porrum. V. *Porrum*. *Colum. l. 11. c. 3. ante med.* Porrum si sectivum facere velis, densius satum præcepérunt priores relinqui, & ita cum increverit, secari. *Id. l. 12. c. 8.* Concisi sectivi porri, quantum videbitur, adjicito. Adde *Pallad. in Februar. cit. 24. a med.*

SECTOR, oris, *m. tagliatore, segatore*, τμητής, qui aliquid secat & abscindit. *Plaut. Trin. 4. 2. 20.* Mira sunt, ni illic homo est aut dormitator aut sector zonarius. *tagliaborse*, crumenisecæ, βαλαντιοτόμος. Hic est fur diurnus, ἡμεροκλέπτης: ille autem nocturnus, ἡμερόκοιτος, quia hujusmodi, noctu ut vigilent, die toto dormitant. ¶ Est præterea *sector*, qui damnatorum bona in auctione, vel a proscribentibus emit, & compendii causa distrahit. *Ascon. in Verr. 3. c. 20.* Sectorem dicit æstimatorem redemptoremque bonorum damnati atque proscripti, qui spem spectans lucri sui, id est secutus spem æstimationis suæ, bona omnia auctione vendit, & semel infert pecuniam vel ærario, vel sociis, *chi compra i beni confiscati*. *Id. ibid. c. 23.* Sectores dicti sunt, qui spem lucri sui secuti, bona condemnatorum semel auctionabantur, proque iis pecunias pensitabant singulis, ac postea pro compendio suo singulas quasque res pecunia populo venditabant. *Cic. pro Rosc. Amer. cap. 29. circa med.* Nescimus per ista tempora eosdem fere sectores fuisse collorum, & bonorum? *& c. 36.* Cum

de bonis & de cæde agatur, testimonium dicturus est is, qui & sector est, & sicarius, hoc est, qui & illorum ipsorum bonorum, de quibus agitur, emptor atque possessor est; & eum hominem occidendum curavit, de cujus morte quæritur. *Flor. l. 2. c. 6. a med.* Annibal hastæ subjecit argentarias Urbis tabernas: nec sector inventus est. *compratore.* & *Cic. 2. Phil. c. 26 ad fin.* Cum sector sis isto loco natus, deinde cum Pompeji sector, non te exsecrandum populo R., non detestabilem scias? *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 496.* non hasta refixas Vendit opes, avida sector non voce citatur. Adde *Cicer. Phil. 13. c. 14. Cass. ad Cicer. Fam. 12. ep. 19.* & *Pacat. in Paneg. Theodos. c. 25. & 28.* ex quibus patet, sectores fuisse vile & invisum hominum genus, & quia de miserorum bonis ditescebant; & quia iidem sæpe delatores erant, aut delatorum socii, ut in *Cognitor*, & in *Sectio* dictum est. ¶ Dictus est vel a *seco*, quæ sequi significat; aut ab ipso *sequor*, a quo *secutor*, & per syncop. *sector*, quia spem lucri sequitur: vel a *seco*, *h. e.* concido, incido, quia bona simul empta in partes veluti secat, & singillatim vendit. Priorem notationem probare videtur *Ascon.* supra allatus: item *Paul.* scribens ex *Festo*: Sectores, & qui secant, dicuntur, & qui empta sua persequuntur. De posteriore in *Sectio* diximus. ¶ Translate *Lucan. l. 2. v. 178.* Hinc rapti pretio fasces, sectorque favoris Ipse sui populus. *h. e.* largitionibus vendens suffragia, quibus honores mandantur, & lucrum captans ex favore suo, ut sector ex venditione bonorum.

SECTOR, aris, atus sum, dep. 1. *seguitare, andar dietro, accompagnare*, παρακολουθέω, adsector, frequenter sequor, comitor, adhæreo. Dicitur de servis, clientibus, discipulis, pastoribus, amantibus, &c. *Plaut. Epid. 3. 4. 50.* & *Cicer. pro Rosc. Amer. c. 28. a med.* Ii servi ubi sunt? Chrysogonum, judices, sectantur. *Plaut. Pers. 2. 2. 5.* Nam equidem te jam sector quintum hunc annum. *Sueton. in Cæs. c. 86.* Custodias Hispanorum cum gladiis sectantium se removit. *Cic. 4. Verr. c. 70.* Cum prætorem circum omnia fora sectaretur, neque ab eo unquam discederet. *Id. pro Mur. c. 34.* Neque postulandum est ab equitibus R. ut suos necessarios candidatos sectentur totos dies. *Tacit. Ann. 13. cap. 33.* Quique Cæsarem per honorem, aut varios usus sectantur. *Terent. Eun. 2. 2. 30.* Homo cœpit me obsecrare, ut sibi liceret discere id de me. sectari jussi. Ubi *Donat.* propere. nam & sectæ philosophorum ab eo dictæ sunt. Hinc sunt etiam sectatores. *Gell. l. 20. c. 6.* Percontabar Apollinarem Sulpicium, cum eum Romæ adolescentulus sectarer. *Tibull. l. 1. el. 11. v. 41.* Ipse suas sectatores, at filius agnos. & *l. 2. el. 3. v. 7.* Agricolæque modo curvum sectarer aratrum. *Catull. carm. 8. ad se ips. v. 9.* Nunc jam illa non vult: tu quoque impotens ne sis, Nec quæ fugit, sectare, nec miser vive. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 78.* Desine matronas sectarier. (*Donat. ad Terent. Phorm. 1. 2. 36.* dicit, sectari proprie esse, ut taurus buculam, ut aries ovem. *Virg. Ecl. 3. v. 63.* trahit sua quemque voluptas.) *Plaut. Mil. 2. 1. 13.* & *3. 1. 180.* Omnes se ultro sectari memorat mulieres. *correr dietro.* ¶ Est etiam insectari, insequi, urgendi infestandique causa sequi, διώκειν. *Cic. 6. Verr. c. penult.* Homo ridicule insanus, qui illic ejusmodi est, ut eum pueri sectentur, ut omnes, cum loqui cœperit, irrideant. *Plaut. Cistell. 2. 3. 1.* Anum sectatus sum clamore per vias. *Cato apud Gell. l. 17. c. 6.* Eam pecuniam viro mutuam dat: postea, ubi irata facta est, servum recepticium sectari atque flagitare virum jubet. *Propert. l. 2. el. 7. v. 81.* Exagitet nostros manes, sectetur & umbras, Insultetque rogis. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 119.* Ne scutica dignum horribili sectere flagello. *Plin. l. 8. ep. 22. sub fin.* Sectari, carpere aliquem. ¶ Pertinet ad rem venatoriam. *Varr. apud Non. c. 18. n. 23.* Sues silvaticos in montibus sectaris venabulo, aut cervos. *Ovid. 2. de art. am. v. 201.* Nunc leporem pronum catulo sectare sagaci. *Virg. Ecl. 3. v. 75.* dum tu sectaris apros, ego retia servo. *Terent. Phorm. prol. v. 7.* Cervam fugere, sectari canes. Adde *Plaut. Mil. 2. 2. 7. & 23. Sil. l. 14. v. 260.* & *Horat. l. 1. sat. 2. v. 106. & l. 2. sat. 2. v. 9.* ¶ Pro petere, captare, appetere. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 34. a med.* & *Tacit. Ann. 1. c. 63.* Quid vos hanc miseram & tenuem sectamini prædam, quibus jam licet esse fortunatissimis? *Senec. in Herc. Fur. v. 752.* In amne medio faucibus siccis senex Sectatur undas: alluit mentum latex. *Justin. l. 11. c. 10.* Luxuriosa convivia, & magnificentiam epularum sectari. *Plin. l. 2. ep. 17. sub fin.* Illuc e pascuis pecora conveniunt, si quando aquam, umbramve sectantur. *Plin. alter l. 9. c. 31.* Cancri hieme aprica loca sectantur. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 44.* Fecundi leporis sapiens sectabitur armos. ¶ Translate est quærere, affectare, spectare, operam dare, consectari, amare. *Horat. l. 1. od. ult. v. 3.* Mitte sectari, rosa quo locorum Sera moretur. *Plaut. Mil. 3. 1. 28.* Facinora, quæ istæc ætas fugere facta magis, quam sectari solet. *Sueton. in Aug. c. 89.* In evolvendis auctoribus nihil æque sectabatur, quam præcepta & exempla salubria. *Horat. in art. poet. v. 26.* sectantem levia nervi Deficiunt. *h. e.* qui leves versus scribere amat, nervis & vi caret. *Justin. l. 27. c. 2. a med.* Hierax cognominatus est, quia non hominis, sed accipitris ritu, in alienis eripiendis vitam sectaretur. *Auson. Edyll. 15. v. 1.* Quod vitæ sectabor iter? *Plin. l. 9. ep. 19.* Laude dignissimos judico, si immortalitatem, quam meruere, sectantur. *Sueton. in Aug. c. 23. extr.* Minima commoda non minimo sectantes discrimine, similes ajebat esse aureo hamo piscantibus. *Gell. in præfat. ante med.* Multa & varie lectitantes, in quas res cumque inciderent, solam copiam sectati, converrebant. *Tacit. 1. Ann. c. 80. de Tiberio.* Ut callidum ejus ingenium, ita anxium judicium. neque enim eminentes virtutes sectabatur, & rursum vitia oderat. *h. e.* non spectabat, non respiciebat in promovendis ad honores. *Plin. l. 2. ep. 22.* Non quidem gymnasia sectatur aut porticus, sed in toga negotiisque versatur. *non si diletta, non frequenta.* ¶ Passiva significatione *Varr. l. 2. R. R. c. 9. ante med.* Qui vellet se a cane sectari, uti ranam objiciat coctam.

SECTRIX, icis, f. mulier, quæ bona damnatorum emit in auctionibus. *Plin. l. 36. c. 15. a med.* Unde enim vitricus Sylla, & Metella mater proscriptionum sectrix?

SECTURA, æ, f. *tagliatura, taglio*, τομή, sectio. *Plin. l. 37. c. 8.* Callaides sectura formantur, alias fragiles. Adde *Varron. l. 4. de L. L. c. 24.* ¶ Item locus, ubi sectio facta est. *Plin. l. & c. 17.* Serrandum, ut talea sectura inferior ponatur semper. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 21.* Cuniculis ad aggerem actis, cujus rei sunt longe peritissimi Aquitani, propterea quod multis locis apud eos ærariæ secturæ sunt. *h. e.* fodinæ in quibus terra secatur & effoditur. Alii eam vocem expungunt: al. *leg.* *strictura*, alii *structura*.

SECTUS, a, um, *tagliato, segato, mozzato, diviso*, τμηθείς, ἀποπεπρισμένος, cæsus, decisus, scissus, exsectus. *Horat. lib. & od. 4. v. 61.* Hydra secto corpore firmior. *& l. 2. sat. 4. v. 67.* sectæ herbæ. *Plin. l. 36. c. 6. a med. & Lucan. l. 10. v. 114.* nitet domus sectis marmoribus. *h. e.* sectilibus. V. *Sectilis.* Sic *Virg. Æn. 3. v. 464.* *sectus* elephantus. *h. e.* ebur sectile. *Horat. l. & ep. 1. v. 104.* prave sectum stomacheris ob unguem. *Plin. l. 11. c. 37.* Cornua in laminas secta translucent. *Martial. lib. 10. epigr. 84.* Exiguos secto comentem dente capillos. *h. e.* pectine. *Lucan. l. 10. v. 144.* secti orbes Atlantide silva. *h. e.* mensæ rotundæ e citro. ¶ Cæsus, vulneratus. *Horat. epod. 4. v. 11.* Sectus flagellis hic triumviralibus Præconis ad fastidium. *Lucan. l. 1. v. 363.* quos sectis Bellona lacertis Sæva movet. *Propert. l. 3. el. 21. v. 8.* Sectaque Persea Phorcidos ora manu. *capo mozzato.* & *l. 4. el. 4. v. 26.* hirsutis brachia secta rubis. *Martial. l. 10. epigr. 3. a med.* severi sectus Æaci loris. *Id. lib. 2. epigr. 66.* Et cecidit sectis icta Plecusa comis. *h. e.* laceratis. *Ovid. 6. Fast. v. 148.* genæ rigido ungue sectæ. *graffiate.* ¶ Medendi causa. *Plin. l. 26. c. 12.* Fistulæ in omni parte serpunt, medicorum vitio male sectis corporibus. *Cic. 2. Tuscul. c. 22. a med.* Marius cum secaretur, vetuit se alligari: nec quisquam ante Marium solutus dicitur esse sectus. *Plin. l. 31. c. ult.* Spongiæ ex aqua cælesti impositæ secta recentia non patiuntur intumescere. *i tagli freschi.* ¶ Evirātus, castratus. *Martial. lib. 9. epigr. 7.* Non avari sectus arte mangonis Virilitatis damna mœret ereptæ. & *l. 5. epigr. 42.* sectus Gallus. ¶ Divisus. *Quintil. l. 4. c. ult. ante med.* scrupulose secta divisio. *Martial. l. 3. epigr. 77. & l. 9. epigr. 92.* secta placenta. *h. e.* in quadras divisa. *Horat. l. 3. od. 27. extr.* tua sectus orbis Nomina ducet. *h. e.* orbis terræ pars una. *Ovid. 2. Fast. v. 703.* Hortus odoratis suberat cultissimus herbis Sectus humum rivo lene sonantis aquæ. *intersecato.* ¶ Translate *Id. de remed. amor. v. 443.* Secta bipartito cum mens discurrit utroque. ¶ Ut *secare viam* est viam carpere, via *secta* est ducta, facta. *Lucret. l. 5. v. 272.* inde super terras fluit (*aqua*) agmine dulci, Qua via secta semel liquido pede detulit undas. *Virg. 1. Georg. v. 238.* via secta per ambas (*zonas temperatas*), Obliquus qua se signorum verteret ordo. Sic *l. 2. v. 277.* nec secius omnis in unguem Arboribus positis secto via limite quadret.

SECUBATIO, onis, f. actus secubandi, secubitus. *Solin. cap. 26.* (*al. 39.*) *de ursis.* Secreti honore reverentur mares gravidas, & in iisdem licet foveis, partitis tamen per scrobes secubationibus dividuntur.

SECUBITUS, us, m. *il dormir sola*, dicitur de femina, quæ sola sine viro cubat. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 379.* Anxia nec mater, discordis mœsta puellæ Secubitu, caros mittet sperare nepotes. *Ovid. 3. Amor. el. 10. v. 13. de Cerere.* Hanc quisquam lacrymis lætari credit amantum, Et bene tormentis, secubituque coli? & *vers. 43.* Quod tibi secubitus tristes, dea flava, fuissent, Hoc cogor sacris nunc ego ferre tuis.

SECUBO, as, bui, bitum, n. 1. *dormir sola*, ἀνεκοίτεω, seorsim cubo: & fere dicitur de femina, quæ sola dormit sine viro: quod præcipue servabatur in castis Cereris, & Isidis, & Bacchi: qua de re multa *Propert. l. 2. el. 24. Ovid. l. 3. Amor. el. 10.* & *Liv. l. 39. c. 9. & 10.* &c. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 25.* Quidve, pie dum sacra colis, pureque lavari Te memini, & puro secubuisse toro? *Ovid. loc. cit. v. 2.* Secubat in vacuo sola puella toro. *Id. 2. Fast. v. 328.* Et positis juxta secubuere toris. ¶ Dicitur & de viro. *Liv. l. 39. c. 10.* Per jocum adolescens vetat eam mirari, si per aliquot noctes secubuisset. *Sueton. in Tiber. c. 7. a med.* Cum Julia primo concorditer vixit: mox dissedit, & aliquanto gravius, ut etiam perpetuo secubaret. Adde *Quintil. l. 7. c. 8.* ¶ Est etiam seorsim degere. *star solo.* *Propert. l. 2. el. 19. v. 41.* Mira depositis annosus secubat armis. *h. e.* quod ait *Horat. l. 1. ep. 1. v. 4.* Vejanius armis Herculis ad postem fixis latet abditus agro. ut *Broukus.* adscribit. *Apul. l. 2. Metam.* Omnium ora & obtutus in uno quempiam angulo secubantem confrequentus.

SECULA, læ, f. *falce*, δρέπανον, sola, apud Campanos. *Varr. l. 4. de L. L. c. 31. circa med.* Falces a farre, littera commutata. hæ in Campania seculæ, a secando.

SECULUM, cum derivatis. V. *Sæculum.*

SECUM. V. in *Sui.*

SECUNDANI, orum, milites secundæ legionis, sicut *primani* primæ, *tertiani* tertiæ, &c. *Liv. l. 34. c. 13. sub fin.* Secundani terga hostium cædunt. & *c. 46. extr.* Secundani se porta ejecere. *Plin. l. 3. c. 4. a med.* In mediterraneo coloniæ, Arelate Sextanorum, Beterræ Septimanorum, Arausio Secundanorum. Adde *Tacit. 5. Histor. c. 16.* & V. vocem sequens.

SECUNDARIUS, a, um, *secondario, del secondo ordine, o qualità, infe-*

Inferiore. Στυμπαῖος, Στυμπίας, qui est secundi ordinis, aut qualitatis. Cic. in Bruto, c. 69. Q. Arrius, qui fuit M. Crassi quasi secundarius. h. e. secundum a M. Crasso locum eloquentiæ obtinens. Al. leg. secundanus eod. sensu: alii secundarum, quod rectius videtur. Plin. l. 18. c. 21. sub fin. Secundaria alica. h. e. quæ post primam secretionem arctiore cribro transmittitur. Id. ibid. c. 9. Secundarium triticum. h. e. quod post siliginem, seu florem e cribro redit: quod & cibarium dicitur, ut ibid. docet. & c. 10. & Sueton. in Aug. c. 76. Secundarius panis. h. e. qui ex secundaria illa farina fit. (Plin. tamen ibid. distinguit secundarium panem a cibario, de similagine loquens. Secundarii, inquit, panis quinas selibras, totidem cibarii, & furfurum sextarios sex. Hoc autem sic intelligendum videtur, ut in siligine tria fiant, flos, secundarium, & furfures: in similagine quatuor, flos, secundarium, cibarium, & furfures.) Plin. l. 14. c. 9. & Colum. l. 12. c. 39. Secundarium passum. h. e. quod post expressum semel uvas, adjecta vinaceis aqua puteana, prelo iterum exprimitur. Colum. ibid. c. 12. Secundarium mel. h. e. quod e favis exprimitur, postquam primum defluxit, ut Id. in fin. c. penult. l. 9. tradit, & secunde note appellat. Plin. l. 33. c. 7. a med. Secundarium minium. h. e. adulterinum, & inferioris notæ, quod fit a lapide cauto, in argentariis & plumbariis metallis reperto, & nativo longe deterius est. ¶ Secundarius, secundus, proximus. Cic. 2. de Invent. c. 7. In hoc autem loco caput illud erit accusatori, si demonstrare poterit, alii nemini causam fuisse faciendi; secundarium, si tantum, aut tam idoneam nemini.

SECUNDATUS, us, m. secundus locus. Tertull. de anim. c. 27. Alteri primatum damus, alteri secundatum.

SECUNDE, felicemente, a seconda, ἀτυχῶς, feliciter, prospere. Cato apud Gell. l. 7. c. 3. ante med. Quod hæc res tam secunde processit. Cic. 3. de nat. Deor. c. 34. Cum secundissime cursum teneret. Al. leg. secundissimo vento.

SECUNDICERIUS, ii, m. qui secundo gradu est in aliquo ordine officiorum: ut primicerius, qui primo. Imp. Justinian. l. 12. Cod. tit. 17. leg. 4. Si quis virorum fortium, protectoralium domesticorum, in equitum schola secundicerii locum adeptus, &c. Adde tit. 7. ejusd. lib. qui inscribitur de primicerio, & secundicerio, & notariis: & V. Primicerius. Eadem ratione intelligendi sunt tertiocerius, quartocerius, de quib. Impp. Gratian. Valent. & Theodos. ibid. tit. 24. leg. 7.

SECUNDO, as, avi, atum, a. 1. favorire, secondare, prosperare, far andare di bene in meglio, εὐοδόω, faveo, juvo, prosperum reddo. Verbum est fere poeticum. Justin. l. 26. c. ult. & Tacit. 2. Ann. c. 24. Tandem relabente æstu, & secundante vento claudæ naves revertere. Propert. l. 3. el. 20. v. 14. Jam liquidum nautis aura secundat iter. Ovid. Heroid. ep. 13. v. 136. Blandeque compositas aura secundat aquas. Virg. 7. Æn. v. 259. dii nostra incepta secundent, Auguriumque suum. Senec. in Herc. Fur. v. 645. Votum secundet, qui potest, nostrum deus. Auson. in Professorib. n. 19. v. 9. Sed nunquam jugem cursum Fortuna secundat. ¶ Secundare visa, somnia & visa infausta & maleominis in bonum convertere, & efficere, ut feliciorem habeant exitum, quam minabantur. Virg. 3. Æn. v. 36. Rite secundarent visus, omenque levarent. Lucan. l. 1. v. 633. dii visa secundent, Et fibris sit nulla fides. Adde Sil. l. 8. v. 124. Sic Virg. Georg. 4. v. 397. Expediat morbi causam, eventusque secundet. ¶ Secundare, accommodare. Apud Plaut. ancilla heram meretricem ita alloquitur Trucul. 4. 2. 2. Ama rem tuam: istum animi nunc, dum isti lubet, dum habet: tempus ei rei secundast. Al. leg. obsecundes: Alii secundas. h. e. tempus ei rei favet.

SECUNDO, adverb. secondariamente, in secondo luogo, δεύτερον, δεύτερος, secundo loco, deinde. Phædr. l. 4. fab. 10. v. 16. Significat primo, sæpe quos ipse alueris, Tibi inveniri maxime contrarios. Secundo ostendit, scelera non ira deum, Fatorum dicto sed puniri tempore. Cic. pro Planc. c. 20. sub fin. Primum ut honore dignus essem, maxime semper laboravi, secundo ut existimarer: tertium mihi fuit, &c. Usurpavit etiam Cato senex apud Charis. l. 2. pag. 195. Putsch. ¶ Pro iterum aut bis, due volte. Hist. de B. Alex. c. 40. Pontica legio cum fossam circuire secundo conata esset, ut aperto latere aggrederetur hostem, in ipso transitu fossæ confixa & oppressa est. Trebell. Poll. in Gallien. c. 17. Lavit ad diem septimo æstate, vel sexto; hieme secundo vel tertio. Affertur a Nizolio etiam fragmentum Cicer. in quo secundo, pro iterum ponitur, la seconda volta. Semel hominem allocutus fueram: an secundo mihi redeundum esset, ignorabam. Sed hæc nec apparet, unde ducta sint; & Ciceronem parum aut nihil sapiunt. quare merito suspecta esse debent, donec certius aliquid afferatur. V. in fin. vocis sequent.

SECUNDUM, appresso, vicino, κατά, παρά, prope, juxta: quia quæ juxta sunt, secundo statim loco sunt post illam rem, quæ nominatur. Petron. in Satyr. c. 131. Remotis omnibus, secundum invitantem consedi. Varr. l. 1. R. R. c. 27. Præcidere arbores secundum terram. Plin. l. 7. c. ult. Horologium statutum in publico secundum Rostra, in columna. ¶ Sæpe de iis dicitur, quæ longo tractu vicina sunt, lungo, lungheſſe. Cic. Attic. l. 16. ep. 8. Fr. Cæsar iter secundum mare superum. costeggiando. & Cæs. l. 2. B. Gall. cap. 18. Secundum flumen paucæ stationes equitum videbantur. Plin. l. 25. c. 6. a med. Centaurion secundum fontes nascitur. Id. l. 7. c. 36. a med. Centauri habitantes secundum Pelium montem. Varr. l. 1. R. R. c. 14. Facera sepes secundum vias publicas, & secundum amnes. Plaut. Rud. 2. 2. 61. Quid aliud est hominum secundum litus? Plin. l. 31. c. 3. sub fin. Secundum puteum dextra ac sinistra fodiunt æstuaria. Varr. l. 6. de L. L. c. 3. Cum

lino secundum parietem transversus iret. & l. 5. c. 3. ante med. Huic deo sacrificatur secundum segetes. ¶ Secundum quietem est in ipsa quiete, h. e. in somnio, in sogno. Cic. l. 1. de Divin. c. 24. & l. 2. c. 61. Cum secundum quietem aliquid videre, audire, agere videamur. Sueton. in Aug. c. 94. post med. Cujus imago secundum quietem sibi obversata sit. Adde Petron. in Satyr. c. 104. ¶ Significat etiam post, pone, subito dietro. nam qui pone sequitur, secundus est post præcedentem. Plaut. Amph. 2. 1. 1. Age, i tu secundum. So. sequor, subsequor. Id. Stich. 3. 1. in fin. ite hac secundum vos me. h. e. venite vos pone me. Sulpic. ad Cicer. 4. Fam. ep. 12. Duo vulnera accepisse, unum in stomacho, alterum in capite secundum aurem. Plaut. in fragm. apud Prisrian. l. 10. pag. 890. Putsch. Secundum ipsam aram aurum abscondidi. ¶ Item post, ratione temporis, dopo, a subito dopo. Cato R. R. c. 114. Secundum vindemiam. Cic. Verr. 3. c. 82. extr. Tua ratio est, ut secundum binos ludos mihi respondere incipias: mea, ut ante binos ludos comperendinem. Id. l. 2. de Orat. sub fin. Secundum hunc diem. Id. Attic. l. 3. ep. 12. Secundum comitia. Plin. lib. 29. c. 8. circa med. Secundum æquinoctium vernum. ¶ Item post, ratione ordinis, aut qualitatis, dopo. Cic. 2. Offic. c. 3. a med. Proelme & secundum deos, homines hominibus maxime utiles esse possunt. Id. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 3. extr. Ille mihi secundum te & liberos nostros ita est, ut sit pæne par. & l. 12. ad Attic. ep. 15. Secundum te nihil est mihi amicius solitudine. Plaut. Capt. 2. 2. 41. Nam secundum patrem tu es pater proximus. Cic. 3. de Orat. c. 59. a med. & in Orat. c. 18. ad fin. In actione secundum vocem vultus valet. Id. in Vatin. c. 6. Secundum ea quæro, servarisne in eo fidem. Liv. l. 32. c. 33. Secundum hæc silentium fuit. ¶ Item convenienter, ad, juxta, conforme, seconda, a seconde. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17. Tigna prona ac fastigiata, ut secundum naturam fluminis procumberent. Cic. 5. de fin. c. 9. Secundum naturam vivere. Id. de Senect. cap. 19. ad fin. Omnia, quæ secundum naturam fiunt, sunt habenda in bonis. quid est autem tam secundum naturam, quam senibus emori? Id. Verr. 7. c. 63. sub fin. Secundum arbitrium tuum testes dabo. Plin. lib. 17. c. 16. Cato oleam ficumque sic inseri jussit, mensura etiam præfinita secundum reliquam diligentiam tuam. Gell. l. 12. c. 13. ante med. Secundum verbi ipsius rationem. Id. l. 1. c. 1. Secundum naturalem membrorum omnium inter se competentiam. & l. 13. c. 20. ad fin. Secundum grammaticam legem. Id. l. 20. c. 1. ante med. Numerari statim, secundum duodecim tabulas, viginti & quinque asses jubebat. Cic. ad Planc. epist. penult. l. ult. ad Attic. Ea, quæ consules decreverunt secundum Cæsaris decreta & responsa. Sueton. in Claud. c. 13. Secundum eos se sentire, qui vera proposuissent. Terent. Eun. sub fin. Et collaudavi secundum facta & virtutes tuas. Gell. l. 1. c. 17 Secundum hanc sententiam quoque Varro scripsit. ¶ Item pro, ad voluntatem, in favore. Cic. Attic. lib. 4. ep. 2. Nuntiat populo, pontifices secundum se decrevisse. & paulo post. Multa secundum causam nostram disputavit. Id. 4. Verr. c. 17 De absente secundum præsentem judicare. Sic Sueton. in Claud. c. 15. Absentibus secundum præsentes facillime dabat. Tacit. 3. Hister. c. 7. Post principia belli secundum Flavianos. favorevoli ai Flaviani. ¶ Secundum adverb. secundo, iterum, in secondo luogo, secondariamente. Varr. apud Non. c. 2. n. 621. Animadvertendum primum, quibus de causis, & quemadmodum constituerint pacem: secundum, qua fide & justitia eas coluerint. ¶ Augustin. de Grammat. pag. 2008. Putsch. Secundo ad ordinem pertinet: secundum ad numerum: ut puta cum dico, secundo factus est consul, pertinet, ut dixi, ad ordinem. quod primo alter factus sit, & sic alter secundo: cum autem dicimus, secundum consul, vel tertium, quartum, &c. ad numerum pertinet, quod bis fuerit consul. Inde Cicero de Mario sic ait, septimum consul, id est qui sex consulatus meruit. Hoc Varro distinxit in libris numerorum. Hæc Augustin. V. Tertio & Quarto.

SECUNDUS, a, um, secondo, δεύτερος, qui statim post primum est, alter: a sequor, quia sequitur primum. Enn. apud Cic. l. 7. ad Attic. ep. ult. Si te secundo lumine hic offendero. h. e. die sequenti. Cic. in Orat. c. 15. ad fin. Jam vero ea, quæ inveneris, qua diligentia collocabit? quoniam id secundum erat de tribus. Horat. l. 2. sat. 3. v. 48. ut scribare secundus heres. Cic. 1. Offic. c. 11. ad fin. Secundo eum obligaret militiæ sacramento, quia priore amisso, &c. Augustin. l. 6. de Civ. Dei, c. 3. sub fin. Tres præcedentes libros ita subdivisit, ut, &c. secundos tres ita, ut, &c. ¶ Secunda mensa, poma, nuces, & cetera bellaria, quæ post fercula ovorum, olerum, piscium, carnium inferuntur, i pospasti. Cic. Attic. l. 14. ep. 6 & 21. extr. Hæc scripsi, apposita secunda mensa. Cels. l. 1. c. 2. sub fin. Secunda mensa bono stomacho nihil nocet, in imbecillo coacescit. Plin. l. 9. c. 33. a med. Inferri mensam secundam jussit. Id. l. 19. c. 8. ad fin. Semen papavereum tostum in secunda mensa cum melle apud antiquos dabatur. Id. l. 16. c. 3. Hodieque per Hispanias secundis mensis glans inseritur. Virg. 2. Georg. v. 101. Non ego te, diis & mensis accepta secundis, Transierim, Rhodia. Adde Nepot. in Agesil. c. ult. & Marcial. lib. 3. epigr. 50. & lib. 5. epigr. 79. & V. Mensa ¶ Secundæ partes, seconda persona histrionum, quæ minus frequenter prodit, & minora agit, quam prima, atque se submittit & inservit, patiturque in omnibus excellere: qua de re in Pars multa diximus. Plin. l. 7. c. 12. a med. Spinther secundarum, tertiarumque Pamphila cognomen dedere collegio Lentuli & Metelli Coss. ¶ Translate Senec. de benef. l. 2. c. 29. Diis agere gratias, quod nos in hoc pulcherrimo domicilio voluerunt secundas sortiri. ¶ Hinc secundas agere. quod translate est obsequi, assentari. andare a seconda, compiacere. Horat. l. 1. ep. 18. v. 14. Alter in

obsequium plus æquo pronus, *&c.* ut puerum sævo credas dictata magistro Reddere, vel partes mimum tractare secundas. *Senec. l. 3. de Ira, c. 8. a med.* Optimum judicavit, quidquid dixisset, sequi, & secundas agere. Adjunge huc locum *Plauti Asin. 2. 4. 89.* Sed varia ibi lectio. ¶ *Secundæ, arum,* τὰ δεύτερα, δεύτερον, τὰ ὕστερα, membrana, qua fœtus in utero involvitur, & post eum fere prodit, *seconda, secondina:* item quidquid post partum exit ex utero. *Cels. sub fin. c. 29. l. 7.* Medicus trahere umbilicum debet usque ad eas, quas secundas vocant, quod velamentum infantis intus fuit. (Adde *Senec. ep. 92. sub fin.*) *Colum. l. & c. 7. sub fin.* Cum effetæ pecudis secundæ non responderint. *Plin. l. 30. c. 14.* Partus conceptos avocat membrana e canum secundis, si terram non attigerint. *Id. l. 9. c. 13.* Vitulus marinus pecudum more secundas partus reddit. *Id. l. 27. c. 4. sub fin.* Si secundæ mensesque morentur. *Id. l. 20. c. 11.* Apium urinam ciet, menstrua, ac secundas partus. *Id. ibid. c. 6.* Secundas partus evocare. *Id. l. 24. c. 16. & l. 27. c. 8.* trahere. *Id. l. 28. c. penult. a med.* pellere. *Id. l. 21. c. 24.* purgare. *Id. l. 26. c. 15.* morantes extrahere. *& l. 20. c. 14. circa med.* sedare. ¶ Est etiam *secundus,* qui deterioris est qualitatis, *inferiore. Horat. l. 2. ep. 1. v. 123.* vivit siliquis & pane secundo. V. *Secundarius. Flor. l. 3. c. 20.* Servi quasi secundum hominum genus sunt. *Juvenal. sat. 9. v. 31.* tenue argentum, venæque secundæ. *Senec. epist. 32.* Egregium hoc quoque, sed secundæ sortis ingenium. *Virg. 11. Æn. v. 441.* Turnus ego, haud ulli veterum virtute secundus. ¶ Cum infinito *Stat. 2. Theb. v. 578.* nec vertere cuiquam Frena secundus Halys. ¶ Ponitur etiam in laude, cum quis non quidem primus aut optimus est, sed alium proxime sequitur, & statim post eum pretium, aut dignitatem habet. *Cic. 3. de Fin. c. 16.* Quorum ordo proxime accedit, ut secundus sit ad regium principatum. *Hirt. de B. Alex. c. 66.* Sacerdos ejus deæ majestate, imperio, & potentia secundus a rege habetur. *Senec. sub fin. l. 5. de benef.* Moneri velle ac posse, secunda virtus est. *Plin. l. 14. c. 6.* Secunda nobilitas Falerno agro erat. *Id. l. 36. c. 22. circa med.* Cotes Creticæ diu maximam laudem habuere, secundam Laconicæ. *Id. l. 12. c. 13.* Secunda bonitas amomo pallido. *Horat. l. 1. od. 12. v. 17. de Jove.* Unde nil majus generatur ipso, Nec viget quidquam simile, aut secundum. Proximos illi tamen occupavit Pallas honores. *h. e.* nihil adeo præstans est, ut statim post Jovem sit. Pallas tamen est proxima, sed longo intervallo, ut *Virg. Æn. 3. v. 320.* loquitur. *Nep. in Pelop. c. 4. extr.* Denique hæc fuit altera persona Thebis, sed tamen secunda, ita, ut proxima esset Epaminondæ. *h. e.* unus de duobus summis viris, non tamen primus, sed statim post primum. ¶ *Secunda* etiam sunt, quæ facile sequuntur post nos, & nos ntes adjuvant, feruntque: ut fluvius, ventus, cursus, &c. *che va a seconda. Virg. 3. Georg. v. 447. & Æn. 7. v. 494.* missusque secundo defluit amni. *Liv. l. 29. c. 7.* Naves mari secundo misit, *h. e.* inclinante æstu. *Cic. pro Planc. c. 39.* Cum videam navem secundis ventis cursum tenentem suum. *favorevoli.* (*Virg. 3. Æn. v. 13.* Prosequitur surgens a puppi ventus euntes.) *Horat. l. 1. ep. 2. v. 201.* agimur tumidis velis aquilone secundo. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 34.* secundissimi venti. *Virg. 1. Æn. v. 160.* Flectit equos, curruque volans dat lora secundo. *Nig. apud Gell. l. 2. c. 22. extr.* Etesiæ secundo sole flant. *h. e.* secundum solis cursum. *Id. apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 12.* Cur alii pisces squama secunda, acipenser adversa sit. *h. e.* quæ, si manum trahas a capite ad caudam, non adversatur. ¶ Translate est favens, *favorevole. Cic. 2. Agrar. c. ult.* Quis unquam tam secunda concione legem agrariam suasit, quam ego dissuasi? *Id. 2. Tuscul. c. 1. ad fin.* Philosophia est multitudini suspecta & invisa, ut si quis velit vituperare, secundo id populo facere possit. *Id. Attic. l. 1. ep. 19. ante med.* Ex hac lege, secunda concionis voluntate, omnia tollebam, quæ &c. *Id. Q. Fr. l. 2. ep. 1. a med.* Eum accusavi multis & secundis admurmurationibus cuncti senatus. *Horat. l. 2. sat. ult. v. 83.* Ridetur fictis rebus, Balatrone secundo. *h. e.* applaudente, & arridente. *Liv. l. 33. c. 46.* Ut secundis auribus accipi orationem animadvertit. *Virg. 5. Æn. v. 491.* primus clamore secundo Hyrtacidæ ante omnes exit locus Hippocoontis. *& l. 4. v. 45.* dîs auspicibus & Junone secunda. *& l. 10. v. 21.* tumidusque secundo Marte ruat. *& l. 8. v. 302. & l. 10. v. 253.* Et nos, & tua dexter adi pede sacra secundo. *& l. 11. v. 739.* dum sacra secundus haruspex Nunciet. *h. e.* sacra secunda, & litatum esse. hypallage. *Cic. 1. de Divin. cap. 13.* Auspicia quæ alicui secunda evenerunt. *Liv. lib. 8. cap. 12. ad fin.* Tres leges secundissimas plebi, adversas nobilitati tulit. *Id. l. 2. c. 38.* Sedulo audientes secunda iræ verba. *Sueton. in Cæs. cap. 2.* Reliqua militia, secundiore fama fuit & corona civica donatus est. *ebbe concetto migliore.* ¶ Item prosper, ad voluntatem nostram fluens, *prospero, felice. Paul. ex Fest.* Secundæ res non a numero dicuntur, sed quia, ut velimus, sequantur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 36. ad fin.* improborum prosperitates, secundæque res. *Cæs. ad Cicer. post epist. 8. l. 10. ad Attic.* Omnia secundissima nobis, adversissima illis accidisse videntur. *Cic. pro Sull. c. 23. extr.* Et secundas fortunas amittere coactus est, & in adversis sine ullo remedio permanere. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 62.* Ut suæ pristinæ virtutis, & tot secundissimorum præliorum memoriam tenerent. *& l. 2. c. 9.* Secundiore equitum nostrorum prælio, Cæsar suos in castra reduxit. *Plaut. Bacch. 3. 6. 14.* Nullus est, cui non invideant rem secundam obtingere. *Virg. 10. Æn. v. 502.* Mens humana modum rebus servare secundis Nescia. *nella prosperità.* & *Cic. 1. Offic. c. 26.* Homines secundis rebus effrenati, sibique præfidentes. *Auct. ad Herenn. lib. 4. c. 17.* Sapientes cogitant, qui temporibus secundis casus adversos reformidant. *Terent. Heaut. 2. 2. 1.* Si mihi secundæ res de amore meo essent. ¶ Et absolute. *Id. Andr. 5. 6. 11.* Age me in tuis secundis respice. & *Nep. in Alcib. c. 8. a med.* Si quid secundi evenisset. *Senec. in Thyest. v. 618.* Nemo confidat nimium secundis. ¶ *Secundus,* penultimus retro numerando. *Ovid. 2. Fast. v. 710.* Hæc erit a mensis fine secunda dies. ¶ Est etiam cognomen Romanum, ut *C. Plinius Secundus,* &c.

SECURE, *senza cura, trascuratamente, spensieratamente, con indifferenza,* ἀμελῶς, sine cura, remisse, negligenter. *Sueton. in Ner. c. 40.* Neapoli de motu Galliarum cognovit, adeoque lente & secure tulit, ut gaudentis etiam suspicionem præberet. *Plin. l. 1. ep. 4.* Ut mei expergiscantur aliquando, qui me secure, ac prope negligenter exspectant. *Vellej. l. 2. c. 119. ad fin.* Quam illum & honoret, nec secure contineret! *Justin. l. 5. c. 9.* Cum hinc pro patria summis viribus, inde pro aliena dominatione securius pugnaretur. ¶ Item sine timore, fidenter, audacter, *senza paura, francamente, sicuramente,* ἀδεῶς, ἀμερίμνως. *Val. Max. l. 4. c. 7. n. 2. extern.* Cui secure vivere licebat. *Justin. l. 3. c. 3.* Dum agros securius populatur. *Plin. lib. 2. ep. 17. ante med.* Hæc fenestra subjacens mare longius quidem, sed securius intuetur. *Eumen. in Paneg. Constantini, c. 16.* Secure scilicet usurus exercitu, quem venales manus habere docuisset. *Id. in gratiar. act. c. 8.* Secure vivere. *Senec. ep. 18. circa med.* Securius divites erimus, si sciverimus quam non sit grave pauperes esse.

SECURICLA. V. *Securicula.*

SECURICLATUS, a, um, securicula compactus, ut Securiclati cardines, apud *Vitruv. l. 10. c. 13.* V. *Securicula.*

SECURICULA, æ, f. *picciola scure,* πελεκύδιον, parva securis, dolabella. *Plaut.* inter crepundia nominat *Rud. 4. 4. 114.* ensiculum aureolum, securiculam ancipitem. *Martial. l. 14. epigr. 35.* cujus lemma *Securicula.* Cum fieret tristis solvendis auctio nummis, Hæc quadringentis millibus empta fuit. *Plinius* securiculam vocat, quam *Colum. in fin. c. 2. l. 2.* dolabram, nempe ferramentum ad excidendas radices in arando, ne, si vomere id fiat, boves luctando noxam contrahant. Verba *Plinii* sunt *l. 18. c. 19.* Securiculam insitivam pendere (*ab aratro*) qua intercidantur radices. Hoc melius, quam convelli aratro, bovesque luctari. *Harduin.* in suis MSS. legit *fericulam,* unde conjicit *ferriculam,* ut sit eadem cum ferrula minore, quam inter ferramenta rustica recenset *Pallad. sub fin. l. 1.* Porro *insitiva* securicula videtur dici, quia apta est etiam findendæ materiæ in inserendo: sed sunt qui leg. *in fiva.* ¶ Apud *Vitruv. l. 4. c. 7. & l. 10. c. 17. a med.* est caput ligni in modum parvæ securis formatum, & alteri ligno immissum quod eadem figura cavatum sit, ut cum eo tenacissime colligetur: *incastro a coda di rondine,* πελεκινωτόν. Quomodo a subscude differat, V. in *Subscus.* Apud *Vitruv. cit. l. 4.* quidam leg. *securiclis* pro *securiculis,* unde *securiclatus.*

SECURIDACA, æ, f. herba cui quasi semina securiculæ similes, inter lentem nascens, & eam enecans: unde & Græci pelecinon vocant, πελεκῖνον, a πέλεκυς securis. *Plin. l. 18. c. 17. ante med.*

SECURIFER, ra, rum, πελεκυφόρος, qui fert securim. *Ovid. 12. Metam. v. 460.* Helimumque, securiferumque Pyracmon.

SECURIGER, ra, rum, idem ac securifer. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 117.* Prima securigeras inter virtute puellas Te peperit. *h. e.* inter Amazones, quæ in bello securibus utebantur. Sic *Val. Flacc. lib. 5. v. 138.* securigeræ catervæ. *Id. lib. 3. v. 191.* securigerumque Nealcen Transfigit. *Senec. in Oedip. v. 471.* Regna securigeri Bacchum sensere Lycurgi. *h. e.* qui securi vites ceciderat. *Sil. l. 16. v. 48.* securigera miscebat prœlia dextra. *h. e.* armata securi.

SECURIS, is, f. *mannaja, scure, accia,* πέλεκυς, ferramentum lata acie ad modum hirundininæ caudæ, cujus usus lignis cædendis, cervici amputandæ, item in prœlia: a *seco, as.* Volunt alii esse a *semi* dimidium, & *curis* hasta: (quamvis prima in *semi* longa sit, in *curis* brevis.) quia ut ait *Isidor. l. 19. Orig. cap. 19. a med.* ex una parte acuta est, ex altera fossoria. quod si sit utrinque acuta, *bipennis* dicitur. Vel quia manubrium habet dimidio brevius, quam hasta. *Virg. 7. Æn. v. 184.* Captivi pendent currus, curvæque secures. *& vers. 627.* subiguntque in cote secures. *Id. lib. 12. v. 306.* ille securi Adversi frontem mediam mentumque reducta Disjicit. *& lib. 11. v. 696.* Tum validam perque arma viro, perque ossa securim Congeminat. *& vers. 656.* æratam quatiens Tarpeia securim. (*Priscian. lib. 7. pag. 738.* Putsch. hic legit *securem,* ut ostendat utraque positione accusativum definere.) *Ovid. 4. Trist. el. 2. v. 5.* Candidaque adducta collum percussa securi Victima. *Horat. l. 3. od. 23. v. 12.* Victima pontificum secures cervice tinget. *Ovid. 12. Met. v. 248.* veluti qui candida tauri Rumpere sacrifica molitur colla securi. *Virg. 6. Æn. v. 180.* Procumbunt piceæ, sonat icta securibus ilex. *Ovid. 4. Fast. v. 649.* Silva vetus, nullaque diu violata securi. *Id. 10. Met. v. 373.* trabs ingens saucia securi. *Val. Flacc. l. 3. v. 436.* Texitur Argoa pinus Pagasæa securi. *Catull. carm. 19. v. 3. Priap.* Quercus arida, rustica conformata securi. *Juvenal. sat. 10. v. 59.* totas bigarum impacta securis cædit. *Plin. l. 16. c. 39.* Scipionis classis quadragesimo die a securi navigavit. *h. e.* postquam materia in silva cæsa est. Apud *Colum.* in descriptione vinitoriæ falcis, *l. 4. c. 25.* superposita falci semiformis lunæ species, securis dicitur: eaque utitur vinitor, cum ictu aliquid cædere vult. ¶ Ejus usus est & in cædendo marmore in lapicidinis. De marmore enim loquitur *Stat.* ubi ait *l. 2. silv. 2. v. 87.* Synnade quod mœsta Phrygiæ fodere secures. ¶ Erant in singulis virgarum fascibus, qui magistratibus præferebantur, singulæ secures ad sumendum de reis supplicium, cum opus esset. V. *Fascis. Liv. l. 2. c. 5. a med.* Missi lictores ad sumendum supplicium, nudatos virgis cædunt, securique feriunt. *Cic. in Pison. c. 34.* Tu Rabocentum Bessicæ gentis prin-

principem securi percussisti. *Valer. Max. l. 4. c. 1.* P. Valerius Poplicola invidiosum magistratus fastigium ad tolerabilem habitum deduxit, fasces securibus vacuefaciendo, & in concione populo submittendo. *Flor. l. 2. circa med.* Securim distringere. *& cap. 5.* stricta in principum colla secures. ¶ Hinc *secures* metonymice significant imperium populi R. ipsosque magistratus. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 77. extr.* Finitima Gallia in provinciam redacta, securibus subjecta, perpetua premitur servitute. *Horat. in carm. sæcul. v. 53.* Jam mari terraque manus potentes Medus, Albanasque timet secures. *Id. l. 3. od. 2. v. 19.* virtus Nec sumit, aut ponit secures Arbitrio popularis auræ. *Virg. 6. Æn. v. 825.* sævumque securi Aspice Torquatum. *h. e.* T. Manlium Torquatum, qui consul filium securi percussit, quod contra edictum suum cum hoste extra ordinem pugnaverat, ut est apud *Liv. l. 8. c. 7.* ¶ Metaphorice *Cic. pro Mur. cap. 24.* Quam tu securim putas injecisse petitioni tuæ, cum populum R. in eum metum adduxisti, ut pertimesceret, ne Consul Catilina fieret? *h. e.* quam magnum detrimentum: ducta metaphora a cædendis arboribus. *Id.* diserat *cap. 23. a med.* Atque ea omnibus illa plaga est injecta petitioni tuæ, non tacente me, maxima. *Id. pro Planc. c. 29.* Quam enim illi judices graviorem potuerunt reipublicæ infligere securim, quam cum illum e civitate ejecerunt? ¶ De securi Tenedia. *V. Tenedius.*

SECURITAS, atis, f. *spensieratezza, trascuraggine, non curanza,* ἀμέλεια, vacuitas a cura, unde remissio, incuria & negligentia oritur. *Quintil. l. 2. c. 2.* Sit præceptor in laudandis discipulorum dictionibus nec malignus, nec effusus: quia res altera tædium laboris, altera securitatem parit. *Id. l. 6. c. 3. circa med.* Jungitur amphiboliæ similitudo: ut L. Galba pilam negligenter petenti, sic, inquit, petis, tanquam Cæsaris candidatus. nam illud, petis, ambiguum est, securitas similis. *Gell. l. 1. c. 15.* Velut quosdam sia scatere cerbia, sine ullo judicii negotio, cum securitate multa & profunda, ut loquentes plerumque videantur loqui sese nescientes. *Id. l. 4. c. ult.* In jure stans clare nimis ac sonore oscitavit: atque ibi prope, ut plecteretur, fuit, tanquam illud indicium vagi animi foret, & alucinantis, & fluxæ atque apertæ securitatis. ¶ Item vacuitas a cura, unde tranquillus animus, anxietatis & periculi expers, *l'esser senza cura, tranquillità, quiete d'animo, sicurezza,* ἀσφάλεια, ἀμεριμνία, ἡσυχία. *Cic. Tuscul. 5. c. 14.* Qui autem illam maxime optatam & expetitam securitatem (securitatem autem nunc appello vacuitatem ægritudinis, in qua vita beata posita est) habere quisquam potest, cui aut adsit, aut adesse possit multitudo malorum? (Adde *Cels. sub fin. c. 4. l. 4.*). *Id. 5. de Fin. c. 8. a med.* Democriti securitas, quæ est animi tanquam tranquillitas, quam appellant εὐθυμίαν. *Id. 1. Offic. c. 20. a med.* Vacandum est omni animi perturbatione, tum cupiditate & metu, tum etiam ægritudine, & voluptate animi, & iracundia, ut tranquillitas & securitas adsit. *Val. Max. l. 7. c. 1. sub fin.* Respondit, magis se probare securitate ridens tugurium, quam tristem curis & sollicitudinibus aulam. *Justin. c. ult. l. 43.* Parta pace, & securitate fundata. *Plin. l. 7. ep. 6. extr.* Securitatem & otium dare alicui. *Id. l. 10. ep. 60.* Generis humani tutela & securitas saluti tuæ innisa est. ¶ In plurali num. *Plin. alter l. 23. c. 1. a med.* Vinum jejunos bibere inutilissimum est curis: somno vero ac securitatibus jamdudum hoc fuit, quod, &c. *per lo scacciamento de' pensieri.* ¶ Item vacuitas timoris, fidentia, audacia, *franchezza, intrepidezza, fermezza:* in utramque partem. *Plin. junior l. 6. ep. 16. a med.* Complectitur trepidantem, consolatur, hortatur: utque timorem ejus sua securitate leniret, deferri se in balineum jubet. *Plin. alter l. 7. c. 53. ad fin.* Operosissima securitas mortis in M. Ofilio Hilaro ab antiquis traditur. *Quintil. l. 6. c. 1. a med.* Sic est habenda auctoritatis ratio, ne sit invisa securitas. *Auson. in gratiar. act. c. 3.* Aguntur gratiæ Imperatori indulgentissimo. docet securitas erroris humani. *h. e.* fidentia erroris humani, fore ut sibi parcat Princeps, si deliquerit. ¶ Est etiam securitas rei, in qua quispiam tutus est, *sicurezza.* *Plin. l. 7. c. 51.* Cum innumerabilia sint mortis signa, salutis securitatisque nulla sunt. *Id. l. 28. c. 2. circa med.* Cæsarem dictatorem, post unum ancipitem vehiculi casum, ferunt semper, ut primum consedisset, carmine ter repetito securitatem itinerum aucupari solitum. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 112.* Sicut largitiones ex publico fieri, mandata prohibent, ita ne multorum securitas subruatur, factas ante aliquantum temporis retractari non oportet. *h. e.* certus status rei familiaris. *Ammian. l. 17. c. 10. (al. 20.)* Susceptorum vilium more securitates accipiens pro illatis: quas si non ostendisset in tempore, &c. *quietanze, ricevute, cessioni,* apochas, acceptilationes, quibus securus, certusque redderetur, nihil amplius eo nomine a se petitum iri. *Symmach. l. 10. ep. 43. (al. 50.) ad fin.* Cum videretur omnibus securitatibus esse vehementior Imperatoris assertio. *Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 4. leg. 2. ad fin.* Quod sibi debetur, consequi debet, vel ejus securitatem.

SECURUS, a, um, *spensierato, non curante, trascurato, negligente,* ἀμελής, μικρολόγος, qui sine cura est, non sollicitus, non anxius, nihili pendens, negligens, remissus. *Senec. in Hippol. v. 974. ad Jovem.* Cur securus abes? non sollicitus Prodesse bonis, nocuisse malis? *Ovid. 1. de art. am. v. 639.* Nec secura quies illos (deos) similisque sopori Detinet. *Tacit. in Agric. c. 9.* Castrensis jurisdictio secura & obtusior, ac plura manu agens, calliditatem fori non exerceret. *& cap. 26.* Romanis redit animus, ac securi pro salute, de gloria certabant. *Horat. l. 1. od. 26. v. 3.* quis sub Arcto Rex gelidæ metuatur oræ, Quid Tiridatem terreat, unice securus. *Tacit. 3. Hist. c. 40. a med.* Milites avidi periculorum, & dedecoris (*al.* decoris) securi. *Virg. 1. Æn. v. 354.* securus amorum Germanæ. (Simile est illud *ejusd. 10. Æn. v. 324.* Dardania stratus dextra, securus amorum, Qui juvenum tibi semper erant, miserande, jaceres. *h. e.* deposita omni amorum cura, quippe e vivis sublatus.) *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 52.* Et ruit in vetitum damni secura libido. *Quintil. l. 8. c. 3. a med.* Vitium, in quod sæpe incidit etiam Cicero, securus tam parvæ observationis. *Ovid. 3. Trist. el. 1. v. 49.* Securus famæ, liber, ira memento. *Sil. l. ult. v. 628.* Scipio securus sceptri. *h. e.* regiam dignitatem aspernatus. ¶ Item qui sine timore est, & se tutum putat: qui tranquillo est animo, & quieto, *tranquillo, quieto, senza timore, sicuro,* ἄδεής, ἀμέριμνος. Hoc enim different *securus* & *tutus,* quod hic re vera est extra periculum, quamvis fortasse timeat; ille est extra timorem, quamvis fortasse in periculo sit. Hinc *Senec. epist. 97. ad fin.* Tuta scelera esse possunt, secura non possunt. Eandem sententiam habet alter *Senec. in Hippol. v. 164.* ¶ Sæpe tamen unum pro altero ponitur. *Cic. Attic. l. 12. ep. penult. extr.* De lingua latina securi es animi, dices, qui talia conscribis. *Liv. l. 25. c. 39.* Hostes securi ac soluti. *Tacit. 4. Hist. c. 58.* Nunquam apud vos verba feci, aut pro vobis sollicitior, aut pro me securior. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 24. in fin.* Si legiones celeriter venerint, securos vos ab hac parte reddemus. *Plin. l. 28. c. 9. ad fin.* Pelles ejusdem animalis substratæ securos reddunt ab eo metu, somnos. *Id. l. 30. c. 15. sub fin.* Hirundinis rostri cinis securos præstabit a temulentia. *Liv. l. 36. c. 41.* Antiochus Ephesi securus admodum de bello Romano erat. *Petron. in Satyr. c. 18.* Bonum animum habere eam jussi, & de utroque esse securam. *Ovid. 7. Met. v. 435.* Quodque Suis securus arat Cromyona colonus, Munus opusque tuum est. *h. e.* non timens aprum a Theseo jam occisum. *Serv. in Æsua, v. 9.* Aurea securi quis nescit sæcula regis? *h. e.* Saturni, sub quo nulla fuere bella. V. *Ovid. 1. Met. a vers. 97.* ¶ Cum genitivo, præter ea, quæ supra allata sunt. *Ovid. Met. 12. v. 199.* Sint tua vota licet, dixit, secura repulsæ: Elige quid voveas. *h. e.* sine timore repulsæ. *Stat. 12. Theb. v. 780* vale atri datur Supplicia, extremique tamen secure sepulcri. *sicure, che avrai sepolcro.* & *Senec. in Agam. v. 637.* Secura metus Troica pubes sacros gaudet tangere funes. *Virg. 7. Æn. v. 303.* Teucri optato conduntur Tibridis alveo, Securi pelagi, atque mei. *h. e.* neque timentes amplius mare, neque me Junonem infestam. *Lucan. l. 8. v. 784.* Securus veniæ. *h. e.* certus se veniam obtenturum. *Senec. in Herc. Oet. v. 1693. & in Thyest. v. 720.* sui securus. *h. e.* nihil de se timens. ¶ Interdum ponitur pro audaci, & minime timente, ubi timore aliquo opus est. *Quintil. l. 6. c. 1. ante med.* Item offensio judicis facit, si reus contumax, arrogans, securus sit. *baldanzoso.* & *Tacit. 3. Ann. c. 54.* Leges, oblivione, aut contemptu abolitæ securiorem luxum fecere. *Petron. in Satyr. c. 123.* magnum nixus in hastam, Horrida securis frangebat gressibus arva. *con franchi passi.* ¶ Dicitur & de rebus locisque, quæ vel tuta sunt, vel securitatem præstant. *Liv. l. 39. c. 1.* Hostis velox, & repentinus, qui nullum unquam tempus, nullum locum quietum, aut securum esse sineret. *Petron. in Satyr. c. 137.* Quisquis habet nummos, secura naviget aura. *Tacit. 1. Hist. c. 86.* Tiberis immenso auctu non modo jacentia & plana urbis loca, sed secura ejusmodi casuum implevit. *Spartian. in Severo, c. 18.* Tripolim, contusis bellicosissimis gentibus, securissimam reddidit.

SECUS, n. indeclin. *sesso,* γένος, idem quod sexus. *Sallust. in fragm.* apud *Charis. l. 1. pag. 61. Putsch.* & *Macrob. l. 2. Saturn. c. 9.* & *Non. c. 3. n. 193.* Metellus magna gloria concurrentium undique, virile & muliebre secus, per vias & tecta omnium visebatur. *Sisenn.* apud *Non. loc. cit.* Tum in muro, virile ac muliebre secus populi multitudine collocata. *Liv. l. 26. c. 47.* Liberorum capitum virile secus ad decem millia capta. *Plaut. Rud. 1. 2. 19.* Virile secus nunquam ullum habui. *Afranius* apud *Gell. l. 2. c. 23.* Eum, quem virile secus tum in eo tempore habebat, produci jussit. *Varr.* apud *eund. l. 3. c. 16.* Quarta hebdomade, quod ejus virile secus futurum est, caput & spina, quæ est in dorso, informatur. *Auson. Edyll. 10. v. 8.* Vesta, Ceres, & Juno, secus muliebre, sorores. Adde *Tacit. 4. Ann. c. 62. & lib. 5. Hist. c. 13. Sueton. in Aug. c. 44. Arnob. l. 5. pag. 165.* & *Ammian. l. 19 c. 6 (al. 36.)* Porro *virile ac muliebre secus* quarto casu absolute ponitur, ut subintelligatur *κατά,* vel *secundum.* ¶ *Non. loc. cit.* & *Priscian. l. 5. pag. 653. Putsch.* docent, *sexus* esse etiam neutrius generis: & in allatis *Sallustii, Sisennæ,* & *Plauti* locis *sexus* legunt pro *secus:* quod & in aliis exemplis ab aliis factum est. Non tamen perficiunt, ut *secus* vetus verbum non sit, & latinum, ut saniores Critici consentiunt.

SECUS, adverb. *altrimente, diversamente,* ἄλλως, ἑτέρως, aliter. *Festus:* Secus, Valgius putat ex græco, quod est ἑκάς dictum: absurde scilicet. significat enim aperte, aliter, exemplis omnium fere, qui eam vocem usurpant. *Dausius,* & *Voss.* ita *Valgium* defendunt, ut cum ἑκάς significet longe, eo respexerit, quod qui *secus* facit, longe ab officio recedit. Certe quidem *secus* sæpe ei, quod rectum est, opponitur. *Cic. de clar. Orat. c. 85. a med.* Cato fuit summus & singularis vir, nemo dicet secus. *Id. in Pison. c. 28.* Recte, an secus, nihil ad nos. *Id. 3. de Fin. c. 13. extr.* Nobis aliter videtur: recte, secusne, postea. *Id. in Partit. c. 9.* C. F. Quid faciendum est contra reo? C. P. Omnia longe secus. *Id. Fam. 4. ep. 9.* Is utitur consilio ex suorum quidem, sed suo; quod non multo secus fieret, si is rempubl. teneret, quem secuti sumus. *Id. pro Mil. c. 10. a med.* Fit obviam Clodio hora fere undecima, aut non multo secus. *o a un di presso.* Sic *Apul. in Apolog.* Profiteor, mihi ac fratri meo relictum a patre HS. vicies, paulo secus. *Id. l. 1. Metam.* Et cum dicto modico secus progressus, ostium accedo. *poco più avanzatomi.* ¶ Adjectivi vim habet in his. *Plaut.*

Epid.

Epid. 2. 2. 96. Nisi quid tua secus sententia est. *h. e.* alia, diversa. *Id. Capt.* 2. 2. 63. Nec mi secus erant, quam si essem familiaris filius. *Id. Trin.* 1. c. 93. Quid secus est, aut quid interest, dare ta in manus argentum amanti homini adolescenti? *h. e.* quid est aliud. ¶ Et substantive. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 3. *sub fin.* Neque multo secus in iis virium. *h. e.* neque multa disparitas virium in auxiliis, & in legionibus. ¶ Habet post se particulas *quam*, *ac*, *atque*, præcedente negativa particula. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 2. *ante med.* Mihi erit maxime curæ, ne quid fiat secus, quam volumus. *Gell. l.* 6. *c. ult.* Ennius non longe secus dixit, quam Catullus. *Justin. l.* 28. *c. ult.* Haud secus, quam si ab hoste capti essent, trepidavere. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 8. Non dixi secus, ac sentiebam. *Horat. in art. poet. v.* 148. in medias res, Non secus ac notas, auditorem rapit. *Virg.* 3. *Æn. v.* 236. Haud secus ac jussi, faciunt. *Cic. pro Mur. c.* 4. *in fin.* Non secus ac si meus esset frater. *Id.* 3. *de Orat. c.* 30. Eadem sunt membra in utrisque disputationibus, sed paulo secus a me, atque ab illo, partita ac distributa. *Sallust. in Jug. c.* 81. Solet in locis illis tempestas haud secus atque in mari, retinere. *Virg.* sæpe *non secus*, *haud secus* usurpat in similitudinibus afferendis, ut 3. *Georg. v.* 346. *Æn.* 11. *v.* 455. &c. *Plaut. Pers.* 4. 2. 13. Bibitur, estur, quasi in popina, haud secus. ¶ Aliquando est male, contra ac par est, aut volumus, *malamente*, *al contrario*. *Sallust. in Jug. c.* 23. *a med.* Prius omnia pati decrevit, quam bellum sumere, quia tentatum antea secus cesserat. *&* *cap.* 27. *a med.* Quod ubi secus procedit, neque quod intenderet, efficere potest, &c. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 80. Quamquam cœpta secus cadebant. *Sallust. sub fin. orat.* 2. *ad Cæs.* Si morbo aut fato huic imperio secus accidat, cui dubium est, quin per orbem terrarum vastitas, bella, cædes oriantur? *Cic.* 3. *Fam. ep.* 6. *ad fin.* De tuo in me animo iniquis secus existimandi videris nonnihil loci dedisse. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 50. Interrogatus, quid de his censeret, quæ de matre ejus locuta secus argueretur. *Al. leg.* sequior. *Valer. Max. l.* 9. *c.* 11. *n.* 2. Interrogatus quid de eo secus dictutus esset, cui pro sanctitate morum satis digna laudatio reddi non posset. *Sueton. in Tiber. c.* 2. Multa Claudiorum egregia merita, multa etiam secus admissa in rempublicam extant. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 6. *in fin.* Honeste, an secus amicis uteretur. ¶ A *secus* videtur esse comparativum *secius*, licet quantitate primæ syllabæ variet: adhibetur autem fere præcedente negatione, & significat magis aliter, vel minus, ἧσσον, *peggio*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 277. Indulge ordinibus: nec secius omnis in unguem Arboribus positis secto via limite quadret. *h. e.* sive in agro, sive in colle vitem ponas, non aliter, sed eodem modo utrobique omnis via secto limite quadret. *&* *lib.* 3. *v.* 367. Interea toto non secius aere ningit. *h. e.* dum cuncta glacie astricta sunt, non minus interea nix cadit. *Id. Æn.* 7. *v.* 781. Filius ardentes haud secius æquore campi Exercebat equos. *h. e.* quamvis pater ab equis distractus fuerat, non minus tamen filius equos agitabat. *Afran.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 195. *Putsch.* Perdit imbecillitas tua me, quo secius me colligam. *h. e.* quo minus. Sic *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 12. Impedimento est, quo secius lex feratur. ¶ Cum ablativis comparativorum *Plaut. Capt.* 2. 3. 37. Nam si servus meus esses, nihilo secius mihi obsequiosus semper fuisti. *Id. Men.* 3. 7. 57. Hæc nihilo mihi esse videntur secius, quam somnia. *Sueton. in Ner. c.* 42. Actum de se pronuntiavit: nec eo secius quidquam ex consuetudine luxus atque desidiæ omisit. *h. e.* & nihilominus de luxu nihil imminuit. *Terent. Andr.* 3. 2. 27. Sed nihilo secius mos deferent puerum huc ante ostium. *ma niente di meno.* Apud *Apul.* si sana est lectio, *nihil secius* habetur pro *nihile*, *lib.* 3. *Metam.* Nihil secius, quam una de ceteris statuit. ¶ Significat etiam magis aliter quam oportet, pejus, sequius. *Plaut. Cist.* 4. 2. 24. Sed memet moror, cum hoc ago secius. *h. e.* remissius, segnius. ¶ Pro *secius* scribitur etiam *sequius*. *Afran.* apud *Charis. loc. cit.* Sin id quod non spero, ratio talis sequius ceciderit. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 7. *ante.* Massilienses nihilo sequius defensionem parent. ¶ *Setius* etiam pro *secius* scriptum est: utrumque a *seco* duci, qua significat sequi: *sequius* autem a *sequor* censet *Palmer.* & de his multa subtiliter disserit in *Spicileg. tom.* 4. *Lampad. crit. p. m.* 676. ¶ Denique *secus* est apud, juxta, secundum, *appresso*, *lungo*, ἐγγύτερον, cum quarto casu: de qua significatione *Charis. l.* 1. *pag.* 61. *Putsch.* hæc habet: Ceterum id quod vulgus usurpat, secus illum sedi, hoc est secundum illum, & novum, & sordidum est. *Plin.* tamen *l.* 24. *c.* 15. Chamæleuce nascitur secus fluvios. Ita Edition. vet. Ann. 1469. 1470. & 1472. & *Harduin.* Alii leg. *secundum*. Similiter *Quintil. l.* 8. *c.* 2. *post med.* Conductus est cæcus secus viam stare. Est qui leg. *secundum*. Vet. Lap. apud *Gruter. pag.* 806. *n.* 5. Ipsa sibi se viva secus conjugem suum F. C. Adde *Caton. R. R. c.* 21. & V. *Utrinquesecus*.

SECUTIO, onis, *f. il seguire*, actus sequendi, appetitio. *Augustin. de morib. Eccles. Cathol. l.* 1. *c.* 11. Secutio Dei beatitatis appetitus est, consecutio autem ipsa beatitas. Quidam addunt *Gell. l.* 18. *c.* 9. *ad fin.* sed ibi *sectio* est. ¶ Scribitur & *sequutio*.

SECUTOR, *&* Sequutor, oris, *m. seguitatore*, ἀκόλουθος, qui sequitur, sectator, assecla. *Apul. l.* 9. *Metam.* Acerrimum relinquens uxori secutorem. *h. e.* custodem, qui illam ubique sequatur. *Id. l.* 4. Quem priore exemplo sepulturæ traditum, bonum secutorem Lamacho dedimus. ¶ Posteriore hoc loco respicit *Apul.* ad genus illud gladiatorum, qui cum retiariis committebantur: ut in *Retiarius* dictum est. Alii putant secutorem fuisse, qui altero ex duobus gladiatoribus interfecto, succedebat pugnæ: & suppositicius dicitur a *Martial. l.* 5. *epigr.* 25. & tertiarius, ἔφεδρος, in Gloss. vet. supponebatur enim in locum occisi, & tertius post illum pugnam inieus sequebatur. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 14. Secutorum in ludo quingenti fuere. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 209. Ergo ignominiam graviorem pertulit omni Vulnere, cum Graccho jussus pugnare secutor. ¶ Secutor Tribuni in Inscript. apud *Gruter. pag.* 431. *n.* 9. *&* 5cc. *n.* 8. *&* 561. *n.* 11. videtur fuisse apparitor, vel qui in militia Tribunum sectabatur in spem promotionis.

SECUTULEIUS, a, um, qui sequitur. Mulier secutuleia, apud *Petron. in Satyr. c.* 81. *Burm. ad fin.* est ea, quæ virum appetit, & sectatur.

SED, *ma*, ἀλλά, at, verum: conjunctio adversativa, & discretiva: ponitur enim cum vel contrarium aliquid subjicimus, vel separatum, aut dissimile. Est a *sedum* per apocop. nam *sedum* dixerunt antiqui pro *sed*, si credimus *Charis. l.* 1. *pag.* 87. *Putsch.* & *Mar. Victorin. l.* 1. *pag.* 2458. Ipsum autem *sedum* quam notationem habeat, haud facile dixeris. *Terent. Andr.* 3. 3. 14. Si in rem est utrique, ut fiant, arcessi jube: sed si ea re plus mali est, quam commodi utrique, id te oro, in commune ut consulas. *&* 3. 4. 8. Non fuerant nuptiæ futuræ: sed ea gratia simulavi, vos ut pertentarem. *Cic.* 4. *Acad. c.* 20. Nec tamen ego is sum, qui nihil opiner; sed quærimus de sapiente. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 4. Quæ non modo hujus libertatis non sunt, sed ne Romuli quidem, aut Numæ Pompilii; sed Tarquinii superbissimi regis. *Nep. initio Pausania.* Pausanias magnus homo, sed varius in omni genere vitæ fuit. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 18. Hi non sunt permolesti: sed tamen insident, & urgent. *Id. Fam.* 13. *ep.* 71. Sed tamen etsi omnium causa velle debeo; tamen cum omnibus non eadem mihi causa est. *Id. pro Cluent. cap.* 6. *a med.* Quæ Cluentius hoc tempore silere omnia, atque ea si oblivione non posset, tamen taciturnitate sua tecta esse pateretur: sed ea (*mater*) vero sic agit, ut prorsus reticere nullo modo possit. *Id. Verr.* 7. *c.* 6. O præclarum imperatorem! nec jam cum M'. Aquilio, sed vero cum Paulis, Scipionibus conferendum. *Plaut. Rud.* 2. 3. 14. Apponam urnam ego hanc in media via. Sed autem quid, si hanc abstulerit quispiam? *Virg.* 1. *Æn. v.* 21. hoc regnum dea gentibus esse, Si qua fata sinant, jam tum tenditque, fovetque. Progeniem sed enim Trojano a sanguine duci Audierat, &c. *Liv. l.* 45. *c.* 19. *a med.* Sed enimvero cum detestabilis alteri res, & proxima parricidio sit, &c. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 6. *extr.* Adde sed & proprias in mea verba preces. ¶ *Sed etiam* post *non solum* frequentissimum est. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 12. *sub fin.* Qua in re Cæsar non solum publicas, sed etiam privatas injurias ultus est. ¶ Interdum *etiam* omittitur. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 6. Qui omnibus negotiis non interfuit solum, sed præfuit. *Liv. l.* 3. *c.* 17. Tantam hostium non solum intra muros esse, sed in arce supra forum, curiamque. ¶ *Sed etiam* interdum subjicitur, non præposito *non modo*: qua ratione *sed* pro *imo* ponitur, *anzi*. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 13. *circa med.* Hic mihi primum meum consilium defuit, sed etiam obfuit. *Id. l.* 4. *ep.* 16. *a med.* Amisimus, mi Pomponi, omnem succum ac sanguinem, sed etiam faciem pristinam civitatis. *&* *lib.* 10. *ep.* 19. *in fin.* Tu quoniam quartanam cares, & novum morbum removisti, sed etiam gravedinem. *Id. Phil.* 13. *c.* 8. In fine avarissimæ, sed etiam crudelissimæ uxoris delectos legionis Martiæ centuriones trucidavit. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 14. Ut cum idem verbum crebrius ponatur, non offendat animum, sed etiam concinniorem orationem reddat. Queritur *P. Victorius* in vulgatis libris hæc esse corrupta, & *non modo*, vel *modum* insertum esse ab iis, qui hanc loquendi rationem non intelligebant: quæ tamen in antiquioribus MSS. constanter legitur: ductaque est a Græcis, qui ἀλλά subjiciunt, non proposito ὁ μόνον: firmatque id auctoritate *Arist.* & *Simplicii*, ut videre est in ejus castigationib. *ad cit. l.* 3. *ad Attic.* Adstipulantur *Victoris Budæus in commentar. linguæ græcæ*, & *Gronov. ad cit. l.* 4. *ad Herenn.* Allatis autem exemplis addi potest *Cic.* 2. *Offic. c.* 20. *circa med.* Neque vero verbis auget suum munus, sed etiam extenuat. *Al. omitt.* etiam. ¶ Pro *imo* videtur usurpari, vel simili augendi significatione in his quoque: *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 391. in te animos, sed & omnia nostra repono. *Cic.* 5. *Attic. ep. ult. ante med.* Q. Volusium, certum hominem, sed mirifice etiam abstinentem, misi in Cyprum. *Plaut. Rud.* 3. 5. 19. Curriculo affer duas clavas. *La.* clavas? *Da.* sed probas, propere cito. *Phædr. l.* 4. *fab.* 27. *v.* 19. Odore canibus anum, sed multo, replent. *Martial. l.* 8. *epigr.* 24. Ut cito testiculos, sed acuta, falce secaret. Al. leg. *peracuta*. ¶ Præterea inservit resumendæ orationi loco *ου̃ν* *ergo*, aut *igitur*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 12. Equidem cum audio socrum meam Læliam (facilius enim mulieres incorruptam antiquitatem conservant, quod multorum sermonis expertes ea tenent semper, quæ prima didicerunt) sed eam sic audio, ut Plautum mihi videar audire. *&* *cap.* 19. Quare si hac eloquentia, atque hoc oratore contenti sumus, qui sciat aut negare, *&c.* si satis esse putatis ea discere, quæ, *&c.* sed si hic contenti estis, oratorem in exiguum sane gyrum compellitis. *Id. lib.* 7. *ad Attic. ep.* 1. Videre mihi videor tantam dimicationem, nisi idem deus, qui nos Parthico bello liberavit, respexerit rempublicam: sed tantam, quanta numquam fuit. Adde *lib.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 3. *&* *Fam.* 9. *ep.* 16. & *Plin. l.* 5. *ep.* 3. ¶ Item continuandæ, & transitionem significat ad mentionem rei dissimilis. *Terent. Phorm.* 1. 4. 3. Sed quis hic est senex, quem video in ultima platea? *Cic. in Bruto*, *cap.* 8. Sed ut intellectum est, quantam vim haberet accurata & facta quodammodo oratio, tum etiam magistri dicendi multi subito exstiterunt. *Id.* 4. *Acad. c.* 10. Sed de perceptione hactenus. *Columell. l.* 1. *c.* 7. Sed nec dominus in unaquaque re, cui colonum obligaverit, tenax esse juris sui debet. *&* *cap.* 6. *circa med.* Sed & lacubus distinguuntur granaria, ut separatim quæque legumina ponantur. *Cic. pro Arch. c.* 3. *a med.* Sed enim hoc fuit non solum ingenii ac litterarum, verum etiam naturæ atque virtutis, ut, &c. *Al. leg.* sed etiam. ¶ Adhibetur in concessionibus. *Cic. pro Ligar. c. ult.* Sed istic ad bellum; discesserit non a te solum, verum

etiam

etiam e frattibus. Adde *Acad.* 4. c. 24. ¶ Item in objectione & aothypophora. *Cic.* 12. *Phil. c.* 22. Sed effugi insidias, perrupi Apenninum. nempe in Antonii congressum colloquiumque veniendum est. ¶ Item in correctione. *Id. l.* 2. *Acad. c.* 4. *in fin.* Sed quid ago? inquit, aut sumne sanus, qui hæc vos doceo? ¶ Elegans est ejus repetitio, qua multa vis additur orationi. *Ovid. Met.* 5. *v.* 16. Quam tibi non Perseus, verum si quæris, ademit; Sed grave Nereidum numen, sed corniger Ammon, Sed quæ visceribus veniebat bellua ponto Exsaturanda meis. *& vers.* 306. Illa quidem tristia, nec adhuc interrita vulta: Sed regina tamen, sed opaci maxima mundi: Sed tamen inferni pollens matrona tyranni. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 605. feminæ nec tu nunc crede catervas, Sed qualis, sed quanta viris insultat Enyo. Adde *Ovid.* 6. *Met. v.* 611. *& lib.* 7. *v.* 718. *Sed pro se, h. e.* fine, V. in *Se*.

SEDAMEN, inis, n. sedatio, quies. *Senec. in Hippol. v.* 1188. O mors amoris una sedamen mali.

SEDATE, adverb. *quietamente*, ἠρεμαίως, tranquille, constanter, absque ulla commotione. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 24. Placide & sedate dolorem ferre. *& cap.* 20. Non constanter & sedate ferret? *Id. in Orat. cap.* 27. Cum sedate placideque loquitur. *Ammian. l.* 23. *c.* 2. (*al.* 2.) Sedatius procedere. *Plaut. Men.* 5. 6. 16. Heri imperium exsequor bene, & sedate servio. *h. e.* æquo & libenti animo.

SEDATIO, onis, f. *tranquillità*, *quieta*, *calma*, ἠρέμησις, tranquillitas, quies, moderatio. *Cic.* 1. *Offic. c.* 27. In qua verecundia, & quasi quidam ornatus vitæ, temperantia, & modestia, omnisque sedatio perturbationum animi, & rerum modus cernitur. *Id.* 3. *Tuscul. cap.* 27. Ut apud Homerum quotidianæ neces, interitusque multorum, sedationem mœrendi afferunt. *Id. l.* 2. *de Fin. c.* 19. *sub fin.* Sedatio animi.

SEDATOR, oris, m. *pacificatore*. *Arnob. l.* 3. *pag.* 115. Sedator militaris insaniæ.

SEDATUS, a, um, *tranquillo*, *quieto*, *calmato*, κατευνασθείς, ἠρεμος, ἥσυχος, ἡσυχαῖος, placatus, tranquillus, quietus, minime præceps: particip. a *sedor*. *Virg.* 12. *Æn. v.* 18. Olli sedato respondit corde Latinus. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 89. Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi, Sedatum celeres. *Cic. l.* 8. *Attic. ep.* 3. *extr.* Sedatiore animo scribere. *Stat.* 12. *Theb. v.* 514 Vix ibi sedatum requierunt pectora curis. *Plaut. Merc. sc. ult. v.* 2. Ad patrem ibo, ut matris iram sibi sedatam esse sciat. *Id. Amph.* 2. 2. 210. Non ego illam mihi dotem duco esse, quæ dos dicitur, sed pudicitiam, & pudorem, & sedatum cupidinem. *Liv. l.* 25. *c.* 37. *ad fin.* Confestim & sedato gradu in castra abeunt. *a lento passo*, *a bell'agio*. & *Nep. in Datam. c.* 9. Sedatum bellum. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 31. Sedati fluctus. *Virg.* 9. *Æn. v.* 30. amnes. *Ovid.* 13. *Met. v.* 349. venti. *Cic. pro Cluent. c.* 37. Paulo sedatiore tempore est accusatus. *Id. in Orat. c.* 52. *ad fin.* Est enim ut in transferendis faciendisque verbis tranquillior, sic in ipsis numeris sedatior. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 14. Sermo cum est in dignitate, plenis faucibus quam sedatissima & depressissima voce uti conveniet. *Sueton. in Oth. c.* 11. Sedata sitis gelidæ aquæ potione. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 18. Sedatur tumultus.

SEDDA pro *sella* dicebant antiqui, teste *Staur. de Orthogr. pag.* 2252. *Putsch.*

SEDECENNIS, *&* Sedecennis, e, *di sedici anni*, sedecim annos habens. *In lemmate epitaphii* 32. apud *Auson.* Sedecennis matrona.

SEDECIES, adverb. *sedici volte*, ἑξκαιδεκάκις. *Plin. l.* 6. *c.* 29. Sedecies centena millia. Alii leg. *sexdecies*: *Rutil. in Itiner. l.* 1. *v.* 135. Quamvis sedecies denis & mille peractis, Annus præterea jam tibi nonus eat.

SEDECIM, *&* Sedecim, adverb. *sedici*, ἑξκαίδεκα, δεκαέξ. *Plin. l.* 10. *c.* 35. *in fin.* Sedecim annos durare existimatur. *Terent. Eun.* 3. 3. 20. Annos nata est sedecim. *Liv. l.* 37. *c.* 40. Sexdecim elephanti. ¶ Integrum & divisum. *Cic. pro Cluent. c.* 27. Sententiis decem & sex absolutio confici poterat.

SEDECULA, læ, f. *seggiola*, ἑδράριον, parva sedes, sellula: diminut. a *sedes*, ut *vulpecula a vulpes*, *plebecula a plebes*, &c. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 10. Malo in illa tua sedecula sedere, quam in istorum sella curuli. Al. scrib. *sedicula*. nam & *Paul. ex Festo*: Sediculum, sedile.

SEDENS, entis, particip. a *sedeo*. *Cic.* 7. *Verr. c.* 10. *extr.* Ut eum nemo unquam in equo sedentem videret. ¶ *Sedens lactuca*, eadem ac sessilis. *Martial. l.* 10. *epigr.* 48. In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum.

SEDENTARIUS, a, um, *che si fa sedendo*, *sedentario*, ἑδραῖος, qui sedendo fit, ut opus sedentarium. *Colum. l.* 12. *c.* 3. *a med.* Neque enim sedentaria ejus opera, sed modo ad telam debebit accedere, modo eos qui cibum familiæ conficiunt, invisere. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 39. Propolæ, linteones, calceolarii, sedentarii sutores, diabathrarii, &c. *Plin. in Paneg. c.* 76. Ceteri (*Senatores*) defixi & attoniti ipsam illam mutam ac sedentariam assentiendi necessitatem perpetiebantur.

SEDEO, es, edi, sessum, n. 2. *sedere*, *star a sedere*, κάθημαι, humi, vel in sella, vel equo natibus insisto, assideo, consideo: ab ἕδω pro ἕζομαι. *Virg. Ecl.* 10. *v.* 71. Dum sedet, & gracili fiscellam texit hibisco. *Phædr. l.* 5. *fab.* 5. *v.* 26. Et daturi, non spectaturi sedent. *Asin. Poll. ad Cicer. l.* 10. *Fam. ep.* 32. Herennium Gallam histrionem in quatuordecim sessum deduxit. V. *Quatuordecim*. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 46. Cum virgo staret, & Cæcilia in sella sederet. *Phædr. l.* 3. *fab.* 6. *v.* 5. Istum timeo, sella qui prima sedens, &c. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 22. *ad fin.* Ornatu regali in solio sedens. *Gell. l.* 10. *c.* 23. Sedentes in cheda. *Liv. l.* 1. *c.* 41. Ei carpento sedenti aquila pileum aufert. *Cic.* 7. *Verr. c.* 41. *a med.* Eum videt sedere ad latus prætoris. *Id. in fragm.* apud *Diomed. l.* 1. *pag.* 205. *Putsch.* Proxime Pompejum sedebam. *Martial. l.* 4. *epigr.* 30. Bajanos sedet ad lacus rogator. *Quintil. l.* 12. *c.* 3. Sedere ad arculas. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 139. Proximus a domina, nullo prohibente, sedeto. *Id.* 4. *Trist. el.* 2. *v.* 44. sedere sub pede alicujus. *Id.* 2. *Fast. v.* 235. sub arbore. *& lib.* 3. *v.* 749. tergo aselli. *Martial. l.* 5. *epigr.* 39. *& lib.* 12. *epigr.* 105. equo. *Cic.* 7. *Verr. c.* 10. *extr.* in equo. *Plin. l.* 33. *c.* 10. in leone. *& lib.* 36. *c.* 5. *circa med.* supra delphinos. *Petron. in Satyr. c.* 27. super torum. *Ovid.* 4. *Met. v.* 261. humo nuda. *Id.* 1. *de art. am. v.* 497. theatro. *Id. l.* 1. *Met. v.* 293. cymba. *& Fast.* 6. *v.* 471. Navita puppe sedens. ¶ Cum accusativo, si de equitando sermo sit, ut *sedere equum*. Hinc passive *Spartian. in Adrian. cap.* 22. Sederi equos in civitatibus non sivit. *Solin. cap.* 45. (*al.* 57.) *de bucephalo*. Cum ab equario suo alias etiam molliter sederetur. *Veget. l.* 1. *de re Veterin. c.* 56. *ante med.* Si sæpius, & cum moderatione animalia sedeantur. *Impp. Valentinian. & Valens*, *lib.* 9. *Cod. Theodos. tit.* 30. *leg.* 5. Sedendorum equorum potestatem alicui dare. ¶ Passive impersonaliter *Gell. l.* 2. *c.* 2. Cum in domesticis re atque vita sedeatur. ¶ Est proprium judicum. *Cic. pro Cluent. c.* 38. Si quis quæreret, sedissent ne judices in C. Fabricium, sedisse se dicerent. *Liv. l.* 40. *c.* 8. Sedeo miserrimus pater judex inter duos filios, accusatorem parricidii & reum. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 23. Sedissem forsitan unus De centum judex in tua verba viris. *Propert. l.* 3. *el.* 17. *v.* 27. Minos sedet arbiter Orci. *Cic. pro Cluent. c.* 37. Cum paucos dies ex subsortitione sedisset. *Senec. in Herc. Fur. v.* 731. Non unus alta sede Quæsitor sedens, Judicia trepidis sera sortitus reis. *Plin. l.* 1. *ep.* 10. *a med.* Sedeo pro tribunali. ¶ Item orantium, supplicum, vota solventium, præsertim muliercularum. his enim humi considere mos fuit. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 29. Ut mea votivas persolvens Delia noctes, Ante sacras lino tecta fores sedeat. *Propert. l.* 2. *el.* 21. *v.* 45. Ante tuosque pedes illa ipsa adoperta sedebit, Narrabitque sedens longa pericla sua. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 51. Vidi ego linigeræ numen violasse fatentem Isidis Isiacos ante sedere focos. *Id.* 2. *Amor. el.* 13. *v.* 17. Sæpe tibi sedit certis operata diebus. Adde *lib.* 3. *de art. am. v.* 635. *Virg.* 2. *Æn. v.* 517. *&* 374. *Macrob. l.* 1. *Saturn. cap.* 10. *ad fin.* & *Jul. Obsequent. de prodig. c.* 71. item *cap.* 72. ubi non tantum mulieres, sed populus circa sacella operaturus sedisse legitur. Quin & ipse *Tibull.* de se loquens *l.* 2. *el.* 7. *v.* 23. Illius ad tumultum fugiam, supplexque sedebo. & *Virg. Æn.* 9. *v.* 3. luco tum forte parentis Pilumni Turnus sacrata valle sedebat. Quod tamen *Servius* de capiente nonnullum, aut augurium captante intelligit. Adde *Nepot.* de Pausania *c.* 4. *ad fin.* ¶ Item exercitus contra hostem tendentis, aut urbem obsidentis. *Plaut. Amph.* 2. 2. 32. Dum apud hostes sedimus. *Cato* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 197. Hostium copiæ magnæ contra me sedebant. *Liv. l.* 2. *c.* 12. Sedendo expugnaturum se urbem, spem habebat. *Val. Max. l.* 7. *c.* 4. *n.* 3. *extr.* Ad ultimam ei senectutem apud mœnia Contrebiæ armato sedendum foret. Adde *Nepot. in Datam. c.* 8. & *Lucan. l.* 2. *v.* 474. Hinc *obsidere*, *assidere*, &c. ¶ Item gubernatoris clavum tenentis. *Cicer. pro Rosc. Amer. c.* 18. Clarissimi homines, qui ad gubernacula reipublicæ sedere debebant. ¶ Et consultantium. *Plaut. Mostell.* 3. 1. 55. Est consulere quiddam quod tecum volo. *Tra.* Sic tamen hinc consilium dedero. nimio plus sapio sedens. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. Vetus proverbium, Romanus sedendo vincit. ¶ Dicitur etiam de avibus alicubi se locantibus, *posarsi*. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 5. *v.* 23. Cornix in viridi garrula sedit humo. *Phædr. l.* 3. *fab.* 6. *v.* 1. Musca in temone sedit. *Ovid.* 6. *Met. v.* 431. tectoque profanus Incubuit bubo, thalamique in culmine sedit. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. *ante med.* Super caput Valerii pugnantis sedisse corvum. *Plin. l.* 9. *c.* 51. *a med.* Polypus femina modo in ovis sedet, modo, &c. *h. e.* incubat. ¶ Metonymice est manere, cessare, otiosum esse, *fermarsi*, *rimanere*, *star a sedere*, *star ozioso*. *Cic.* 16. *Fam. ep.* 7. Qui venti si essent, nos Corcyræ non sederemus. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 37. Sedit, qui timuit, ne non succederet. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 44. Quid enim sedere totos dies in villa ista. *Terent. Adelph.* 4. 3. 38. An sedere oportuit domi virginem tam grandem, dum cognatus huc illinc veniret, exspectantem. *Virg.* 3. *Georg. v.* 456. aut meliora deos sedet omina poscens. *Senec. in Troadib. v.* 212. fugere bellum jussus, & longa sedens Ævum senecta degere. *Sil. l.* 14. *v.* 263. Non Herbesos iners, non Naulocha pigra pericli Sederunt. *Id. l.* 10. *v.* 598. Dura inter pavidos alitur fortuna sedendo. ¶ Hinc de his, qui alicubi sedem, & domicilium figunt. *Flor. l.* 2. *c.* 11. Galli, qui orientem secuti, in media Asiæ parte sederunt. *Sil. l.* 3. *v.* 560. & quando terrasque fretumque Emensis sedisse dabis? ¶ Metaphorice est insidere, inhærere, imprimi. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Vox firma, clara, pura, secans aera, auribus sedens. *Senec. ep.* 2. Certis ingeniis immorari & innutriri oportet, si velis aliquid trahere, quod in animo fideliter sedeat. *Stat.* 12. *Theb. v.* 114. unam Polynicis amati Nomen in ore sedet. ¶ *Sedere* dicitur, quod probatur, & postquam sæpius cogitavimus, tandem decretum & constitutum est. *Virg.* 5. *Æn. v.* 418. Idque pio sedet Æneæ, probat auctor Acestes. *Quintil. in fin. declam.* 17. Quæcumque sederit conditio leti. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 427. occumbere tandem Possumus. idque sedet, quam non quæcumque subire Patris jussa tui. *Plin. l.* 2. *c.* 7. *a med.* Sedere cœpit sententia hæc, & vulgus in eam cursu vadit. *Virg.* 4. *Æn. v.* 15 Si mihi non animo fixum immotumque sederet, Ne cui me vinclo vellem sociare jugali, &c. *Senec. in Phœniss. v.* 241. hoc animo sedet, Effundere hanc cum morte luctantem diu animam.

nimium. *Valer. Flacc. l. 2. v. 383.* & *Stat. 1. Theb. v. 324.* Si sedet Ægæi scopulus habitare profundi. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 73.* Dicenta secum turba fastisque parentis, Sedit in ingenio Cressa relicta tuo, *h. e.* placuit & infixa est, ut recorderere ad imitandum. Adde *Sil. l. 15. v. 352.* Huc pertinet illud *Senecæ ep. 46. sub fin.* De libro tuo plura scribam, cum illum retractavero: nunc vero parum mihi sedet judicium. *h. e.* nondum statui, quid sentiam, sed mens incerta adhuc dubitat. ¶ Res inanimæ *sedere* dicuntur, quæ apte consistunt, hærent, manent. *Martial. l. 9. epigr. 39.* Non tamen efficies, ut tibi parma cadat. Nolentem sequitur, tenuesque reversa per auras, Vel pede, vel tergo, crure, vel ungue sedet. *sta ferma, sta posa.* & *Colum. l. 4. c. 29. ad fin.* Plaga lævis relinquitur, quæ facilius omni parte sedentem surculum contingat, nulla interveniente lanugine. *Flor. l. 4. c. 2.* Cujus in scuto centum atque viginti tela sedere. *Ovid. 1. Amor. el. 2. v. 2.* neque in lecto pallia nostra sedent. (Similis est locus *Propert. l. 4. el. 3. v. 31.*) *Quintil. l. 11. c. ult. a med.* Ita toga sedet melius & continetur. *Martial. l. 7. epigr. 1.* lorica sedet pectore. *Plin. in Paneg. c. 10.* Quam bene in humeris tuis sederet imperium. *Plin. alter l. 36. c. 14. a med.* Ut sensim opus sederet in cubili. *h. e.* epistylium in summa columna fulcretur, & conquiesceret. *Vitruv. lib. & cap. ult. a med.* Naves super aggerationem, quæ fuerat sub aqua, sederunt, nec ad murum accedere potuerunt. *si arenarono.* ¶ Similia sunt hæc. *Martial. l. 6. epigr. 90.* penitus sedit hic tibi morbus. *h. e.* inveteravit. & *lib. 11. epigr. 91.* tenero sedit in ore lues. *h. e.* diu mansit & grassata est. *Ovid. 3. Trist. el. 9. v. 18.* Pallor in attonito virginis ore sedet. *Id. de remed. Amor. v. 108* Et vetus in capto pectore sedit amor. *Quintil. l. 9. c. 4. a med.* Si nihil refert, brevis, an longa sit ultima, idem pes erit: verum, nescio quomodo, sedebit hoc, illud subsistet. *h. e.* apte claudeant, & veluti conquiescet. ¶ Item quæ descendunt, subsidunt, demittuntur. *Lucret. l. 5. v. 475.* Quod neque tam fuerint gravia, ut depressa sederent. *Sallust. in fragm. apud Isidor. l. 14. Orig. c. 1.* Ventus per cava terræ citatis, rupti aliquot montes, tumulique sedere. *Tacit. 2. Ann. c. 47.* Motu terræ sedisse immensos montes, visa in arduo quæ plana fuerint. *Stat. l. 1. Theb. v. 330.* qua molle sedens in plana Cithæron Porrigitur, lassumque inclinat ad æquora montem. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 41.* Juste pari premitur veluti cum pondere libra, Prona nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illa. *Ovid. 4. Fast. v. 300.* Sedit limoso pressa carina vado. *Id. 12. Met. v. 288.* gravi juncturas verticis ictu Rupit, & in liquido sederunt ossa cerebro. *Stat. 2. Theb. v. 567.* Fractaque commisso sederent pectore ferro. *Id. l. 9. v. 321.* & viso sederunt flumine nutu. *s'abbassarono l acque.* ¶ Et translate *Sil. l. 10. v. 624.* His dictis sedere minæ, & conversa repente Pectora. *h. e.* sedatæ sunt. *Stat. 10. Theb. v. 813* sedit rabies, feritasque, famesque. ¶ Et quæ in pleno & humili loco sita sunt. *Sil. l. 6. v. 647.* Et sedet ingentem pascens Mevania taurum. *Id. l. 12. v. 162.* Campo Nola sedet. *Id. l. 8. v. 508.* per udos Alba sedet campos. *Ovid. 1. Fast. v. 109.* Flamma petit altum: propior locus aera cepit: Sederunt medio terra fretumque solo. *Cels. l. 7. c. 26. ad fin.* Si venter imus sedet. *h. e.* depressus est & jacens non tumescens. *Calpurn. Eclog. 6. v. 54. de notis equi generosi.* Terga sedent, micat acre caput, sinus pondere cervix. *h. e.* ampla satis lævi sunt æquore dorsa, ut ait *Nemesian. in Cyneg. v. 243.* ¶ Item ictus, & telum, quod penetrat & vulnus facit. *Ovid. 3. Met. v. 87.* Sed leve vulnus erat, quia se retrahebat ab ictu, Læsaque colla dabat retro, plagamque sedere Cedendo arcebat. *Sil. l. 7. v. 606.* Deteriore gena sedit aul letifer ictus. *Ovid. 1. Fast. v. 576.* adductaque clave trinodis Ter quater adversi sedit in ora viri. *Stat. 10. Theb. v. 656.* Omne sedet telum: nulli sine cædibus ictus. *Id. l. 9. v. 347. de hasta.* atque animæ tota in penetralia sedit. & *Sil. l. 4. v. 179.* Hasta viri femur, & pariter per cohela volantis Ilia sedit equi. *Id. l. 5. v. 345.* Num lætari cuspis, num toto pondere Telum sedisset, ... angebat. & *lib. 6. v. 273.* alto penitus demersa falarica sedit.

SEDES, is, *f. sedia, seggia, sede, scanno,* ἕδρα, *θάκος*, sella, sedile, subsellium. *Cic. 1. de Orat. c. 7. extr.* Crassum pulvinos poposcisse, & omnes in iis sedibus, quæ erant sub platano, consedisse. *Ovid. 6. Met. v. 72.* Bis sex cælestes, medio Jove sedibus altis Augusta gravitate sedent. *Id. Heroid. ep. 10. v. 49.* In saxo frigida sedi: Quamque lapis sedes, tam lapis ipse fui. *Plin. in Paneg. c. 52.* Media inter deos sedes auro staret, aut ebore. *Virg. 7. Æn. v. 313.* templo divum patriaque Latinus Sede sedens. *Id. 2. Æn. v. 525.* Locare aliquem in sede. *Lucan. l. 5. v. 673.* avulsas, expulso remige, sedes, *h. e.* transtra. ¶ Translate est locus quilibet, ubi quis moratur, habitat, ut domus, patria, regio, *domicilio, soggiorno, luogo.* *Virg. 2. Æn. v. 568.* & tacitam secreta in sede latentem Tyndarida aspicio. *Id. 11. Æn. v. 112.* Nec veni, nisi fata locum sedemque dedissent. *Cic. pro Mur. c. 39. sub fin.* Omni in sede ac loco ferrum flammamque metuemus. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 4.* Reverti se in suas sedes regionesque simulaverunt. *Cic. pro Marcell. c. 9. a med.* sedem stabilem & domicilium certum non habebit. *Id. de Provinc. consul. c. 14.* Hæc urbs summo imperio domicilium ac sedem præbuit. *Id. pro Cluent. c. 66. a med.* Eam sibi domum sedemque conjugii delegit. & *cap. 61. ad fin.* Actum esse præcipitem in sceleratorum sedem atque regionem. *Sallust. in Catil. c. 6.* Profugi sedibus incertis vagabantur. *Justin. l. 5. c. 4.* Expelli sedibus suis. *Cic. pro Arch. c. 4. sub fin.* Sedem omnium rerum ac fortunarum suarum Romæ collocavit. *Juvenal. sat. 3. v. 2.* alicubi sedem figere. *piantar casa.* & *Ovid. Met. 5. v. 539.* hac profugos posuistis sede penates. *Tacit. de Germ. cap. 30.* Cetti initium sedis ab Hercynio saltu inchoant. *del loro paese,* & *Plin. l. 36. c. 15.* Circus extructas longitudine stadiorum trium ad sedem CCLX. millium. *h. e.* ut esset capax 260. millium sedentium. *Petron. in Satyr. c. 120.* Ædificant auro, sedesque ad sidera mittunt. *le case, i palagi.* & *Virg. 6. Æn. v. 371.* Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam. *h. e.* sepulcro. *Justin. l. 2. c. 11. a med.* In ipsius potissimum sede morituri. *h. e.* in tabernaculo ducis. *Virg. 4. Georg. v. 228.* Si quando sedem augustam servataque mella Thesauris relines. *h. e.* alvearia. *Horat. l. 1. od. 2. v. 10.* Ulmus sedes columbis nota. ¶ Locus cujuslibet rei, in quo conquiescit. *Virg. 2. Æn. v. 464.* aggeribus convellimus altis Sedibus, impulimusque. & *vers. 611.* totamque a sedibus urbem Eruit. *da' fondamenti.* & *lib. 1. v. 88.* Incubuere mari, totumque a sedibus imis Una Eurusque Notusque ruunt. *da i cupi fondi.* Sic *Cic. in Pison. cap. 21.* Cum mihi ipsa Roma, prope convulsa sedibus suis, ad complectendum conservatorem suum procedere visa est. *Id. in fin. Parad. 1.* Voluptas mentem e sua sede & statu dimovet. *Cels. l. 8. c. 10.* Ossa suis sedibus mota. & *ibid.* Ossa in suam sedem compellere. & *ibid.* reponere. *Colum. l. 9. c. 15. ad fin.* favos sedibus suis commovere. *Ovid. Met. 11. v. 554.* Athon Pindumve sede sua revulsos. *Lucan. l. 2. v. 184.* cavis evolvit sedibus orbes. *h. e.* oculos eruit. *Plin. l. 2. c. 58.* Aera sedet infra lunam. *Id. l. 11. c. 37. sect. 51.* Superbia in superciliis sedem habet. & *sect. 58.* Malæ, sedes pudoris. *Id. l. 22. c. 6. circa med.* periculi. *h. e.* locus ubi periculum fuit. *Id. l. 33. c. 4. ante med.* Rupes cædentes, sedemque trabibus cavatæ præbere coguntur. ¶ Sedes belli, *piazza d'arme,* locus firmus & opportunus, ubi copiæ & omne instrumentum belli constituitur. *Vellej. l. 2. c. 74.* Hæc sedem belli Præneste ceperat. *Sueton. in Galb. c. 10.* In munitione oppidi, quod sedem bello delegerat. *Tacit. 3. Hist. cap. 8.* Quæsitum inde quæ sedes bello legeretur. Verona potior visa. Adde *Lucan. l. 2. v. 594.* ¶ *Sedem habere,* locum habere, *aver luogo.* *Cic. 3. de Orat. c. 3.* Neque verba sedem habere possunt, si rem subtraxeris: neque res lumen, si verba semoveris. *Id. 2. de Orat. c. 87. ad fin.* Omnibus quæ sub aspectum veniunt, sedes opus est. etenim corpus intelligi sine loco non potest. ¶ Metonymice est podex, nates, anus, *il sedere.* *Plin. l. 21. c. ult. circa med.* Leotis decoctæ succus adhibetur ad sedem cum rosaceo. *Id. lib. 32. c. 9. circa med.* Sedis attritus. & *lib. 23. c. 3. sub fin.* exulceratio. *Id. l. 20. c. 21. a med.* excrescentia. *Id. l. 23. c. 4. ante med.* inflammationes. & *lib. 26. cap. 8. sub fin.* procidentia. ¶ In genitivo plur. habet *sedium* & per syncop. *sedum:* atque hoc frequentius esse putat *Priscian. l. 7. pag. 771. Putsch.* ut *vatum* pro *vatium:* adscribitque illud *Cicer. pro Sext. c. 2.* Vastatarum sedum templorumque causa. Sed al. leg. *sedium.* Sic *Vellej. l. 2. c. 109. circa med.* A tergo sedium suarum haberet Noricos.

SEDICULA. V. *Sedecula.*

SEDICULUM, sedile. *Paul. ex Festo.*

SEDIGITUS, a, um, *che ha sei dita,* ἑξαδάκτυλος, qui sex habet digitos. *Plin. l. 11. c. 43.* Digiti quibusdam in manibus seni. C. Horatii ex patricia gente filias duas ob id Sedigitas appellatas accepimus, & Volcatium Sedigitum, illustrem in Poetice. Hujus Volcatii, prænomine Caji, *Gell.* quoque meminit *l. 3. c. 3.* & *lib. 15. c. 24.* item scriptor vitæ *Terentii,* qui cum *Suetonio* edi solet, ubi tres ejus versiculos de morte *Terentii* recitat: integrum vero epigramma, *de Poetis comicis* inscriptum, extat in collectione *Pithœi, l. 2. p. m. 40.* & *in append. Virg. Scaligerana, p. m. 231.*

SEDILE, lis, *n. seggio, seggia, sedia, sedile, panca,* ἕδρα, sedes, scamnum. *Virg. 1. Æn. v. 167.* & *Ovid. 5. Met. v. 317.* Factaque de vivo pressere sedilia saxo. *Plin. l. 5. ep. 6. a med.* Sunt locis pluribus disposita sedilia e marmore. *Virg. 8. Æn. v. 176.* gramineoque viros locat ipse sedili. *Ovid. de medic. fac. v. 13.* Cum matrona premens altum rubicunda sedile, Assiduo durum pollice nebat opus. *Id. 8. Met. v. 639* Membra senex posito jussit relevare sedili. *Horat. in art. poet. v. 205.* nondum spisse nimis complere sedilia. *Id. Epod. 4. v. 15.* sedilibus in primis sedere. *Virg. 5. Æn. v. 837.* Sub remis fusi per dura sedilia nautæ. *h. e.* transtra. *Gell. l. 2. c. 2.* Sedile apponere alicui. *Sueton. in Aug. c. 43.* Extructis in campo Martio sedilibus ligneis. *Cels. l. 2. c. 3. ante med.* Post iter primum sedile, deinde unctio reficit. Apud *Senec. epist. 70. post med.* Sedile est locus sedendi in vehiculo. ¶ Locus quilibet ad commorandum. *Varr. l. 3. R. R. c. 5. a med.* Mutuli crebri omnibus columnis impositi, sedilia avium.

SEDIMEN, inis, *n. posatura, deposizione,* subsidentia. *Cæl. Aurel. Tard. l. 5. c. 4.* In ipsa præterea urina sedimina inveniuntur, aliquando crassiora & calida, aliquando arenosa & sabulosa. Adde *cap. 10. circa med.*

SEDIMENTUM, ti, *n. calamento, sprofondamento,* ὑπόστασις, subsidentia. *Plin. l. 36. c. 10. extr.* Inundationibus Tiberis sedimento molis facto.

SEDITIO, onis, *f. dissensione, discordia, sedizione,* διχόστασις, *διχοστασία,* dissensio, turba, discordia, motus populi imperium detrectantis, vel inter se certantis. Ducunt a *se,* qua seorsum significat, ut in *separe, seduco,* &c. & *itio,* inserto *d,* ut in *reditio.* *Cic. in fragm. apud Non. cap. 1. n. 96.* & *apud Serv. ad 1. Æn. v. 153.* Eaque dissensio civium, quod seorsum eunt alii ad alios, seditio dicitur. *Id. l. 10. Attic. ep. 1.* Solon capite sanxit, si qui in seditione non alterutrius partis fuisset. (V. hac de re *Gell. l. 2. c. 12.*) *Id. 2. de Orat. c. 48. a med.* Illam Norbani seditionem neque reprimi potuisse, & jure esse conflatam. *Id. Attic. l. 2. ep. 1. a med.* Sæpe seditione commotus. *Id. pro Mur. c. 39.* Seditionem & discordiam concitare. *Tacit. 6. Ann. c. 5.* Discordiam & seditionem quærere. *Id. Ann. 1. c. 19.* Per seditionem & turbas. *Cic. 1. de Divin. c. 24. a med.* Magnam seditionem in castris inter Pœnos & Siculos

mi-

milites esse factam. *Cæs. sub fin. l. 1. B. Civ.* Cum stipendium ab legionibus, pæne seditione facta, flagitaretur. *ammutinamento.* & *lib. 7. B. Gall. c. 28. ad fin.* Ne qua in castris seditio oriretur. *Liv. l. 6. c. 16. a med.* Haud procul seditione res erat. *Tacit. 4. Hist. c. 68. extr.* Vir turbidus miscendis seditionibus. *Tacit. Ann. 1. c. 38. & 45.* Seditionem cœptare. *& lib. 2. c. 15.* induere. *Vellej. l. 2. c. 68.* movere. *Tacit. Ann. 14. c. 17. extr.* concire. *Flor. l. 1. c. 25.* excitare. *Tacit. 16. Ann. c. 30.* alere. *Id. 2. Hist. c. 29.* coercere. *Id. 1. Ann. c. 42.* compescere. *& cap. 52.* opprimere. *& cap. 69.* comprimere. *Sueton. in Cæs. c. 4. & in Tiber. cap. 25.* componere. *Justin. l. 12. c. 2.* exstinguere. *Cic. Attic. l. 5. ep. 14. & Verr. 3. c. 29.* sedare. *Vellej. l. 2. c. 81.* discutere. *Liv. l. 6. c. 16. a med.* lenire. *Tacit. 2. Hist. cap. 29.* Deflagrante paulatim seditione. *Liv. l. 6. c. 18.* recrudescente. *Id. l. 42. c. 2.* Gliscit seditio. ¶ Dicitur interdum de privatis discordiis, rixa, jurgio. *Terent. Andr. 5. 1. 11.* Perpulisti me, ut filiam darem in seditionem, atque incertas nuptias. *Plaut. Amph. 1. 2. 14.* Amphitruo uxori turbas conciet, tam meus pater eam seditionem illi in tranquillum conferet. ¶ In bonam partem *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 215.* magno certatur amore, Alternamque fidem non illaudata lacessit Seditio. ¶ Translate *Stat. 9. Theb. v. 141.* Siculi velut anxia puppis Seditione maris, nequicquam obstante magistro, Errat. *tempesta.* & *Manil. l. 2. v. 90.* seditio pelagi. *& vers. 196.* Quinetiam Signa novem Signis conjuncta repugnant, Et quasi seditio cælum tenet. *Stat. l. 1. Theb. v. 35.* flammasque rebelles Seditione rogi. *h. e.* cum rogus duorum fratrum Eteoclis & Polynicis ignem in duas diversas partes distulit, ut est apud *eund. l. 12. a vers. 420.* ¶ Apud *Ovid. 12. Met. v. 61.* Seditio cum Credulitate, vana Lætitia, Timore, &c. comites Famæ finguntur. ¶ Jocalariter *Plaut. Merc. 1. 2. 14.* Seditionem facit lien, occupat præcordia. *h. e.* intumescit, instar populi tumultum ciet.

SEDITIOSE, *sediziosamente*, στασιαστικῶς, per seditionem, more seditiosorum, contentiose. *Cic. pro Cluent. c. 1.* Quæ concionibus seditiosis concitatis accommodatius est, quam tranquillis moderatisque judiciis. *Id. pro Mil. c. 5.* Cum a tribuno plebis in concione seditiose interrogaretur. *Tacit. 3. Ann. c. 12.* Turbide & seditiose tractare exercitus. *Id. l. 3. Hist. c. 12.* Seditiosius agere. *Cic. l. 2. ad Attic. ep. 21.* Multa cum seditiosissime diceret.

SEDITIOSUS, a, um, *tumultuante*, *sedizioso*, στασιαστικός, qui seditiones facit, turbulentus. *Cic. de Orat. c. 11. ad fin.* Seditiosus civis, & turbulentus. *Id. Phil. 1. c. 9.* Ut turbulenti, ut seditiosi, ut perniciosi cives velint esse. *Id. l. 1. de Invent. c. 3. ad fin.* Et seditiosa & tumultuosa vita se in studium aliquod traderet quietum. *Ascon. in Milonian. c. 17.* Nam ejus seditiosior fuit concio. *Sueton. in Cæs. c. 70. & Tacit. 1. Ann. c. 44.* Seditiosissimum quemque vinctos trahunt. *& lib. 3. cap. 40.* Per conciliabula & cœtus seditiosa disserebant. *Id. 1. Hist. c. 53. in fin.* Seditiosa colloquia. *& lib. 3. c. 50.* Seditiosæ militum voces.

SEDO, as, avi, atum, a. 1. *acchetare*, *calmare*, *smorzare*, *mitigare*, *tranquillare*, παύω, facere ut aliquid residat, quod excitatum & turbatum erat, lenire, mitigare, placare, reprimere, restinguere. *Phædr. l. 2. fab. 5. v. 15.* Alveolo cœpit ligneo conspergere Humum æstuantem .... sedare pulverem. *Propert. l. 3. eleg. 20. v. 19.* per Ionium vectus cum fessa Lechæo Sedarit placida vela phaselus aqua. *ammainare.* & *Cic. in Arat. v. 125.* Curriculum nunquam defesso corpore sedans. *non fermando mai.* & *Catil. 3. c. 3.* Interventu Pomtini pugna, quæ erat commissa, sedatur. *Id. 3. Verr. c. 28.* Tempestas sedatur, Dolabella proficiscitur. *Id. 2. Catil. cap. ult. & Nep. in Datam. c. 8. extr.* bellum. *Justin. l. 20. c. 2.* Pestis utrobique sedata est. *Ovid. de remed. Amor. v. 117.* Sedare incendia. *Id. Met. 15. v. 83.* Cruor feræ sedent jejunia. *& l. 3. v. 415. Phædr. l. 4. fab. 3. v. 1. & Lucret. l. 4. v. 848.* sitim. *Plin. l. 21. c. 54.* famem. *Plaut. Bacch. 1. 1. 75. & Nep. in Eumen. c. 9. in fin.* lassitudinem. ¶ Neutrarum more *Propert. l. 3. el. 17. v. 5.* Flamma per incensas citius sedaret aristas. *Al. leg.* sedetur. *Cn. Gell. apud Gell. lib. 18. cap. 12.* Postquam tempestas sedavit, Atherbal taurum immolavit. ¶ Sæpe refertur ad morbos corporis. *Plin. l. 28. c. 9. ante med.* Sedare tormina. *Id. l. 29. c. ult. a med.* dolores aurium. *Id. l. 30. c. 13.* tumorem vulnerum. *Id. l. 20. c. 17. a med.* anginas. *& cap. 20.* cruditates. *Id. l. 30. c. 6.* distillationes. *& cap. 13. ad fin.* scabiem, pruritum. *Plaut. Curcul. 1. 2. 22.* Libere tibi scrreanti, siccæ, semisomnæ affert potionem, & te sedatum it. *viene a ristorarti.* ¶ Et ad incommoda fortunæ. *Plaut. Pœn. 5. 4. 93.* Multorum annorum miserias nunc hac voluptate sedo. *Terent. Hec. prol. 2. v. 23.* Eam calamitatem vestra intelligentia sedabit. *Cic. 2. Phil. c. 18. a med.* Tanta mala florentissimæ familiæ sedavi, vel potius sustuli. ¶ Sæpe ad appetitus & ægritudines animi. *Cic. 1. de Orat. c. 46. a med.* Quemcumque in animis hominum motum res & causa postulet, eum dicendo vel excitare, vel sedare. *Id. 3. de Legib. c. 10.* Populi impetus aliquando incenditur: & quidem sæpe sedatur. *Id. 1. Offic. c. 29. ante med.* Appetitus omnes contrahendi sedandique sunt. *Id. 1. de Divin. c. 29. ad fin.* Illam partem animi, in qua irarum existit ardor, sedare atque exstinguere. *Sallust. in Jug. c. 4. a med.* Memoria rerum gestarum eam flammam egregiis viris in pectore crescere, neque prius sedari, quam, &c. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 11. sub fin.* cum longa dies sedavit vulnera mentis, Intempestive qui fovet illa, novat. *Liv. l. 1. c. 16.* Sedare pavorem. *Id. l. 25. c. 37.* lamentationem. *Propert. l. 2. el. 13. v. 31.* fletus. *Justin. lib. 12. c. 15.* tumultuantes milites. *Cic. Attic. l. 5. epist. 14.* seditionem. *Id. Phil. 1. c. 7.* discordias. *Id. l. 1. de Legib. c. 21.* controversiam. *Plaut. Merc. sc. ult. v. 1.* iram. *Stat. 11. Theb. v. 514.* curas. *Senec. in Herc. Oet. v. 1837.* questus. *Cic. initio Verr. 2.* invidiam & infamiam. *Hirt. de B. Afric. c. 87. sub fin.* Sedandæ eorum importunitatis gratia, singulis HS centum divisit.

SEDUCO, is, uxi, uctum, a. 3. *tirare in disparte*, ἀπάγομαι, seorsum ab aliis duco, quasi de re aliqua locuturus. *Cic. Attic. lib. 5. epist. ult. a med. & Plaut. Curcul. 2. 3. 60.* Salve, inquit mihi, prehendit dexteram, seducit, rogat, &c. *Petron. in Satyr. cap. 13.* Seduxit me paululum a turba, & scis, inquit, frater, &c. *Terent. Hecyr. 1. 2. 69.* Pamphilus me solum seducit foras, narratque, &c. *Plaut. Asin. 2. 2. 95.* Nam me hodie senex seduxit solum seorsum ab ædibus: mihi, tibique interminatus est, &c. *Apul. l. 9. Metam.* Quasi quippiam secreto collocuturus, in suum cubiculum seducit eum. ¶ *Seducere aliquid*, seorsum trahere, seponere. *Senec. ep. 90. a med.* Irrupit in res optime positas avaritia: & dum seducere aliquid cupit, atque in suum vertere, omnia fecit aliena. ¶ Item separo, divido, *separare*. *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 142.* Seducit terras hæc brevis unda duas. *Lucan. l. 8. v. 291.* Caspiaque immensos seducunt claustra recessus. *Ovid. 4. Met. v. 371.* & istum Nulla dies a me, nec me seducat ab isto. *& lib. 13. v. 611.* seducere castra. *h. e.* bifariam dividere exercitum. *Virg. Æn. 4. v. 385.* cum frigida mors anima seduxerit artus. *Ovid. 4. Fast. vers. 385.* Plura locuturi subito seducimur imbre. Adde *Senec. l. 1. quæst. nat. c. 5.* ¶ Item subtrahere, *sottrarre*. *Cic. Phil. 13. c. 10. a med.* Quod te Idibus Martiis a debita tibi peste seduxit. Adde *Fam. 10. epist. 28.* ¶ Translate *Senec. de consol. ad Helv. cap. 16. ante med.* Non potes ad obtinendum dolorem muliebre nomen prætendere, ex quo te virtutes tuæ seduxerunt. *h. e.* subtraxerunt, exemerunt, separarunt a vulgo muliercularum. ¶ Item averto, abduco, alio converto. *Propert. lib. 2. el. 9. v. 27.* Quippe ubi non liceat vacuos seducere ocellos. *h. e.* alio convertere, & ab amica spectanda deflectere. *Cic. 1. Tuscul. c. 31.* Animum ad se ipsum advocemus, secum esse cogimus, maximeque a corpore seducimus. Plerique al. leg. *abducimus*. ¶ Item decipere, *sedurre*. *Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 8.* Nam etsi Angelus, qui seduxit, sed liber & suæ potestatis, qui seductus est. *Augustin. lib. 2. Confession. c. 3. a med.* Seducebat me, quia ego seductilis eram. Adde *Tract. 29. in Joann. sub init.* Addunt & *Terent. Andr. 4. 1. 20.* sed vana ibi lectio. Item *Quintil. l. 7. c. 2. Tacit. 2. Hist. c. 90. & Ulpian. Dig. lib. 25. tit. 28. leg. 5.* sed invitis Criticis.

SEDUCTILIS, le, qui in errorem facile duci potest, εὐεξαπάτητος. *Alcim. Avit. l. 2. v. 166.* mortiferum seductilis Eva venenum Auribus accipiens. Adde *Augustin. l. 2. Confession. c. 3.*

SEDUCTIO, onis, f. *il tirar in disparte*, ἀπαγωγή, seorsum ductio. *Cic. pro Mur. c. 24.* Mœstus amicos, observationes, testificationes, seductiones testium, secessionem subscriptorum animadvertebat. ¶ Item separatio, *separazione*. *Lactant. l. 2. c. 12.* Mors est corporis animæque seductio. ¶ Item deceptio, *seducimento*, *seduzione*. *Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 2. sub fin.* Adam confessus est seductionem, non occultavit seductricem.

SEDUCTOR, oris, m. *seduttore*, qui seducit & decipit. *Vet. Gloss.* Seductor, πλάνος, ἀπατεών. *Augustin. Tract. 29. in Joann. sub init.* Si enim seducere decipere est, nec Christus seductor, nec Apostoli ejus, nec quisquam seductor debet esse Christianus. Adde in *Psalm. 63. sect. 15. ex Matth. 27. 63.*

SEDUCTORIUS, a, um, ad seducendum pertinens. *Augustin. sub fin. cap. 6. lib. 5. Confession.*

SEDUCTRIX, icis, f. *seduttrice*, quæ in errorem inducit. *Tertull. lib. 2. advers. Marcion. cap. 2. sub fin.* Adam non occultavit seductricem.

SEDUCTUS, us, m. *ritiro*, secessus, seductio. *Senec. de Tranquill. animi, c. 3.* Nec, ut leonum impetus caveis coercetur, sic hominum, quorum maxima in seductu actiones sunt. Al. leg. *seducte*: ut sit *seductum*, i, n.

SEDUCTUS, a, um, *tirato in disparte*, ἀπαχθείς, seorsum ductus, abductus a turba. *Liv. l. 30. c. 5.* Singulos deinde separatim, Lælium ac Masinissam, seductos obtestatur, ut, &c. *Ovid. 3. Fast. v. 678.* venit Gradivus ad Annam, Et cum seducta talia verba facit. *Phædr. l. 5. fab. 10. v. 11.* Seductus in secretum a liberto suo. *Pers. sat. 6. v. 41.* tu meus heres Quisquis eris paulum a turba seductior, audi. & *sat. 2. v. 3.* non tu prece poscis emaci, Quæ nisi seductis nequeas committere divis. *h. e.* quasi semotis, & alium nos rogando. ¶ Item subductus, *levato*, *tirato via*. *Ovid. de remed. Amor. v. 446.* Cassaque seducto stipite flamma perit. Al. leg. *subducto*, al. aliter. ¶ Item separatus, divisus, *separato*. *Ovid. 3. Met. v. 379.* puer comitum seductus ab agmine fido. *Id. 1. Met. v. 80.* tellus seducta nuper ab alto æthere. & *Stat. 3. Theb. vers. 460.* Mons erat audaci seductus in æthera dorso. *h. e.* elatus, & quasi a tellure separatus. *Liv. l. 2. c. 54.* Consilia non publica, sed in privato seductaque a plurium conscientia habere. *Senec. ep. 117. ante med.* Animi habent proprium quiddam, & a corporibus seductum. *Manil. l. 1. v. 82.* Seducta in varias certarent pectora curas. *h. e.* distracta. ¶ remotus, *remoto*. *Ovid. Met. 4. v. 622.* & ex alto seductas æthere longe Despectat terras. & *lib. 13. v. 902.* seductos nacta recessus. *Plin. l. 7. ep. 25. sub fin.* Efficitque, ut illis, quos doctissimos novi, non minus hos seductos, & quasi rusticos verear. *che vivono ritirati*. ¶ deceptus, *sedotto*. *Augustin. l. 14. de Civ. Dei, c. 11. sub fin.*

SEDULARIUM. V. *Seliquastrum*.

SEDULE, adverb. idem ac sedulo. *Colum. lib. 9. cap. 9.* Semper quidem custos sedule circumire debet alvearia. *Prudent.* περὶ στεφ. *2. de S. Vincent. v. 407.* Hoc munus implet sedule.

SEDULITAS, atis, *f. accuratezza, diligenza, assiduità*, ἐπιμέλεια, ardens studium implendi officium suum, diligentia, assiduitas. *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 11. *ante med.* Balbi operam & sedulitatem laudare possum. *Cic. pro Cæcin. c.* 5. *a med.* Voluntarius amicus mulieris, non necessitudine aliqua, sed ficto officio, simulataque sedulitate conjunctus. *Id. pro Arch. c.* 10. *ad fin.* Qui sedulitatem mali poetæ duxerit aliquo tamen præmio dignam. *Plin. l.* 11. *c.* 30. *de formicis.* Jam in opere qui labor! quæ sedulitas! *Plin. l.* 3. *ep.* 18. Præstare sedulitatem alicui cui. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 668. Pauper, sed mundæ sedulitatis, anus. *& lib.* 4. *v.* 434. Et non sentitur sedulitate labor. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 18. Nil igitur Ponti tota regione fuisset, Quod mea sedulitas mittere posset, erat. ¶ nimia & misera diligentia, περιεργία. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 260. Sedulitas autem stulte, quem diligit, urget. *& lib.* 1. *ep.* 7. *v.* 8. Officiosaque sedulitas, & opella forensis Adducit febres, & testamenta resignat.

SEDULIUS, prænomine Cœlius, Britannus, seu Scotus, Poeta Christianus, circa medium sæculi quinti floruit, sub Valentiniano & Theodosio juniore: reliquit Carmen Paschale quinque libris divisum, & quædam alia, stylo satis probabili, ut illis temporibus, & ad latinos veteres poetas proxime accedente: egregius antiquorum imitator, ut ait *Cellarius*, & qui verba Maronis, & contexendi suavitatem, si quis alius, a sæculi rebus ad sacrum argumentum tam scite, quam pie accommodavit. *Venant. Fortun. l.* 1. *de vita S. Martini, vers.* 13. Hinc quoque conspicui radiavit lingua Seduli.

SEDULO, adverb. *con diligenza, accuratamente*, ἐπιμελῶς, σπουδαίως, impense, studiose, accurate, diligenter. *Terent. Heaut.* 1. 1. 74. Pro se quisque sedulo faciebat, quo illam mihi lenirent miseriam. *Vatin. ad Cicer. Fam.* 5. *ep.* 10. Faciam omnia sedulo, quæ te sciam velle. *Plin. l.* 7. *ep.* 19. Munere sedulo fungi. *Sueton. in Tiber. c.* 37. Tumultus ne orirentur, sedulo cavit. *Terent. Phorm.* 4. 3. 10. Id agitans mecum sedulo, inveni, opinor, remedium huic rei. *Id. Heaut.* 3. 4. 13. Ego, quod potero, enitar sedulo. *Id. Adelph.* 3. 4. 63. Sedulo moneo, quæ possum, pro mea sapientia. *Plaut. Men.* 3. 7. 20. Operam dabo, & defendam, & subvenibo sedulo. *Id. Aulul.* 1. 2. 35. Sedulo celare aliquid. *Id. Bacch.* 3. 3. 73. Rem mandatam gerere amici sedulo. *Id. Pseud.* 1. 2. 108. Sedulo dependere. *Id. Pers.* 5. 2. 62. curare. *Cic.* 3. *Attic. epist.* 12. Tu quidem sedulo argumentaris, quid sit sperandum & maxime per Senatum. *Liv. lib.* 2. *cap.* 38. Sedulo audientes secunda iræ verba. ¶ *Feci sedulo*, formula excusantis, ubi ad voluntatem res non successit. *Cato R. R. c.* 2. Si dominio opus non apparet, dicit villicus, se fecisse sedulo: servos non valuisse, tempestates malas fuisse, &c. *Terent. Andr.* 4. 1. 36. Parum succedit quod ago: at facio sedulo. *Plaut. Merc.* 2. 3. 106 At tu excusato, te fecisse sedulo. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 11. Sed tamen sedulo fit, & in primis a Patisco. ¶ Est etiam de industria, data opera, *a bello studio, a posta*: quia qui diligenter facit, data opera facit. *Terent. Hec.* 4. 2. 1. Non clam me est, gnata mi, tibi me esse suspectam, uxorem tuam propter meos mores hinc abiisse: etsi ea dissimulas sedulo. *Id. Eun.* 1. 2. 38. Fingit causas, ne det, sedulo. *Liv. l.* 2. *c.* 38. *a med.* Si citius agi vellet agmen, tardius sedulo incedere. *Id. l.* 34. *c.* 14. Nusquam, nisi in virtute, spes est, milites, inquit: & ego sedulo, ne esset, feci. *Quintil. l.* 7. *cap.* 1. *a med.* Sedulo imitor quærentem, ut quærere doceam: & omisso speciosiore illo styli genere, ad utilitatem me submitto discentium. Adde *Terent. Adelph.* 1. 2. 64. *& Phorm.* 2. 3. 81. ¶ Item serio, ex animo, bona fide, *sinceramente, seriamente*. & hoc enim est diligenter agere. Neque tamen verum est, quod *Donat. Non. & Isidor.* docent, *sedulo ex sine dolo* conflatum esse. *Terent. Phorm.* 2. 4. 13. Ego sedulo hunc dixisse credo. *Plaut. Capt.* 4. 2. 106 Quando mihi nihil credis, quod ego dico sedulo. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 171. Salutem fictis versibus Lucilius, quibus potest, impertit: totumque hoc studiose & sedulo.

SEDULUS, a, um, *diligente, attento, sollecito, pronto, assiduo*, σπουδαῖος, ἐπιμελής, qui studio tenetur implendi officii, assiduus, intentus, accuratus, diligens, studiosus. Volunt esse a *sedeo*, quia sedet, hoc est immoratur operi, & assiduus est. *Phædr. l.* 4. *fab.* 4. *v.* 13. Mater sedula jurisperitos consulit. *Horat. in art. poet. v.* 116. & *Ovid. Heroid. ep. ult. v.* 95. sedula nutrix. *Ovid. lib.* 1. *de art. am. v.* 377. hæc fit sedula, tardior illa. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 178. Exanimat lentus spectator, sedulus inflat. *Plin. l.* 17. *c.* 14. Sedulus agricola. *Ovid. Met.* 13. *v.* 928. sedula apis. *Id.* 4. *Fast. v.* 297. Sedula fune viri contento brachia lassant: Vix subit adversas hospita navis aquas. *Senec. in Hippol. v.* 1109. sedulus labor. *Apul. l.* 2. *Met.* Sedula industria. *& lib.* 9. Sedulam operam dare. *& lib.* 11. Sedulum ministerium. *Colum. lib.* 8. *cap.* 1. Sedula cura. ¶ De his, qui in eloquentia aliquam operam posuerunt. *Cic. in Bruto, c.* 47. *extr.* Eloquentes enim videbare, non sedulos velle conquirere. ¶ In malam partem de eo, qui diligentia nocet. *Horat. l.* 1. *ep.* 13. *v.* 4. Ne studio nostri pecces, odiumque libellis Sedulus importes. *Ovid.* 3. *de art. am. vers.* 699. Conjugis ad timidas aliquis male sedulus aures Auditos memori detulit ore sonos. Adde *Propert. lib.* 1. *eleg.* 3. *vers.* 32. *Horat. lib.* 1. *sat.* 5. *vers.* 71.

SEDUM, i, n. ἀείζωον, genus herbæ, al. sempervivum, & digitellum. Vulgus a foliis vermiculorum similitudinem referentibus vermicularem nominat. *Plin. l.* 18. *c.* 17. *a med.* Democritus succo herbæ, quæ appellatur aizoon, in tegulis nascens, tabulisve, latine vero sedum, aut digitellum, medicata seri jubet omnia semina. *Colum. l.* 11. *c.* 9. *circa med.* Succus herbæ, quam rustici sedum appellant. *Id. l.* 10. *v.* 333. Profuit & plantis latices infundere amaros Marrubii, multoque sedi contingere succo. ¶ sedile. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 28. ubi al. leg. *solium*.

SEGES, etis, *f. terra, campo da seminare*, ager, terra destinata accipiendis seminibus, necdum sata, sive arata sit, sive non. *Varr. l.* 1. *R. R. cap. ult.* Far ad satiationem tum promendum, cum segetes maturæ sunt ad accipiendum. *Cato R. R. c.* 36. Stercus columbinum spargere oportet in pratum, vel in hortum, vel in segetem. *& cap.* 37. Nucleos in segetem ne indideris. *& cap.* 38. *extr.* Virgas, & sarmenta, quæ tibi usioni supererunt, in segete comburito. ubi ea combusseris, ibi papaver serito. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 427. *&* 439. Segetes agricolæ subigunt aratris multo ante, quam serant. *Vetus Poeta* apud *eund.* 2. *Tuscul. cap.* 5. Etsi in segetem sunt deteriorem datæ Fruges, tamen ipsæ suapte natura enitent. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 6. *a med.* Segetes meliores existimantur esse campestres, vineæ collinæ, silvæ montanæ. *Id. l.* 2. *c.* 7. *a med.* Ut restibiles segetes essent fructiores. *Virg.* 1. *Georg. v.* 47. Illa seges demum votis respondet avari Agricolæ, bis quæ solem, bis frigora sensit. *Colum. in præfat. l.* 1. *a med.* Segetum & arationum usum percipere. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 61. Fert casiam non culta seges. *Auct. Moreti in fin.* Sub juga parentes cogit lorata juvencos, Atque agit in segetes, & terræ condit aratrum. *Plin. lib.* 18. *c.* 11. *a med.* Segetes, quæ interquievere. Adde *Caton. R. R. c.* 29. *&* 133. *Cic. de Senect. c.* 15. *sub fin. Varron. lib.* 1. *R. R. cap.* 23. 37. *a med. &* 50. *& in præfat. lib.* 2. item *Virgil. lib.* 2. *Georg. vers.* 267. *& lib.* 4. *vers.* 129. & alios, quos docte congessit *Jul. Pontedera* tum *ad Varron. l.* 1. *R. R. c.* 29. ubi traditam ab eo definitionem segetis, & aevi examinat: tum *in antiquitatib. Lat. & Græc. epist.* 10. ¶ Item terra arata, & sata, *campo seminato*. *Festus*: Seges dicitur ea pars agri, quæ arata, & consita est: a serendo videlicet. *Cic. in Orat. c.* 13. Segetes fecundæ & uberes non solum fruges, verum herbas etiam effundunt inimicissimas frugibus. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 161. Cum segetes occat tibi mox frumenta daturas. *Tibull. lib.* 2. *el.* 1. *v.* 19. Neu seges eludat messem fallacibus herbis. *& lib.* 4. *carm.* 1. *v.* 172. Tondeturque seges maturos annua partus. *Martial. l.* 5. *epigr.* 43. Non reddet sterilis semina jacta seges. ¶ Item ipsæ fruges, quæ in segetibus nascuntur, nondum demessæ, vel noteo quam in area terantur, præsertim ex quibus panis conficitur, *biada*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 38. *& in Orat. c.* 24. *ad fin.* Lætas esse segetes, luxuriosa frumenta. *Colum. l.* 2. *c.* 12. *sub fin.* & *Plin. l.* 18. *cap.* 17. *a med.* Si in articulum seges ire cœperit, curandum ne herbæ vincant. *Virg.* 1. *Georg. v.* 77. Seges lini & avenæ. *Colum. l.* 2. *cap.* 14. Segetes leguminum. *& cap.* 9. *a med.* hordei. *Varr. l.* 1. *R. R. cap.* 45. fabæ. *Ovid. l.* 3. *de art. am. v.* 102. culto stat seges alta solo. *& Metam.* 10. *v.* 655. Et segetis canæ stantes percurrere aristas. *Id. Heroid. epist.* 10. *v.* 139. Corpus, ut impulsæ segetes aquilonibus, horret. *Senec. in Oedip. v.* 30. Seges flava. *& in Herc. Fur. vers.* 699. & *Colum. l.* 2. *c.* 9. *circa med.* Segetes adultæ. *& mox.* Demessis segetibus, jam in area futuro semini consulamus. ¶ De aliis *Senec. in Herc. Fur. v.* 909. Indorum seges. *h. e.* aromati. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v.* 94. casiæ & amomi. ¶ *In segetem spicas ferre*, proverb. ejusdem sententiæ, ac *noctuas Athenas*. V. *Noctua*. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 6. *v.* 43. in litus arenas, In segetem spicas, in mare fundit aquas. ¶ Translate *Accius* apud *Non. c.* 4. *n.* 487. Quod beneficium haud sterili in segete, rex, te obsevisse intelleges. *Ovid.* 4. *ex Pont. epist.* 2. *v.* 11. Fertile pectus habes: interque Helicona colentes Uberius nulli provenit ista seges. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 103. Quæ tamen inde seges? *h. e.* quis fructus? *Arnob. lib.* 3. *pag.* 172. Videtur Jupiter non esse causam ob aliam natus, nisi ut esset criminum seges, maledictorum materia. *h. e.* ex quo tanquam ex arvo culto & sato crimina affatim orirentur. *Prudent. in Hamartig. v.* 258. Auri namque fames parto fit major ab auro. Inde seges scelerum. *Cic. pro Mil. cap.* 13. *ad fin.* Quid enim odisset Clodium Milo, segetem ac materiam suæ gloriæ? *h. e.* ex quo, tanquam ex arvo, gloriæ fructum percipiebat. ¶ *Segetem* vocant poetæ multitudinem hominum, instar segetis ortam ex satis dentibus serpentis. *Ovid.* 3. *Met. v.* 110. *& lib.* 7. *vers.* 30. *& Heroid. ep.* 12. *v.* 39. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 96. *&* 282. & *Claudian. de B. Get. v.* 26. ¶ *Stimulorum seges* apud *Plaut. Aulul.* 1. 1. 6. convicium est in malum servum, cujus in corpore tanquam in arvo, stimulos seri, & defigi justum est. ¶ Sæpe dicitur de copia, & densa multitudine cujusque rei. *Virg.* 3. *Æn. v.* 43. hic confixum ferrea texit Telorum seges. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. vers.* 391. seges undique ferri Circumfusa micat. *mille spade*. Eadem ratione *segetem* dicit densos aculeos in corpore hystricis. *Id. de Hystric. v.* 12. Sic *segetem ahenam* vocat *Id. de consul. Mall. Theod. v.* 317. multitudinem tubulorum æreorum in machina hydraulica, ad exprimendos varios sonos, & concentum musicum efficiendum. Verba *Claudiani* sunt: Et qui magna levi detrudens murmura tactu, Innumeras voces segetis moderatur ahenæ Intonet erranti digito, penitusque (*al.* pedibusque) trabali Vecte laborantes in carmina concitet undas. *Catull. carm.* 48. *ad Juvent.* Non si densior aridis Sit nostræ seges osculationis.

SEGESTA, *&* Segetia, dea, quæ segetibus præerat, & segetes lætas facere existimabatur. *Plin. l.* 18. *c.* 2. Hos enim deos tunc maxime noverant, Sejamque a serendo, Segestam a segetibus appellabant, quarum simulacra in Circo videmus. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16. Apud veteres quoque qui nominasset Salutem, Sejam, Segetiam, Tutilinam, ferias observabat. *Augustin. de Civ. Dei l.* 4. *c.* 8. Nec saltem potuerunt unam Segetiam talem invenire, cui semel segetes commendarent: sed sata frumenta, quamdiu sub terra essent, præpositam voluerunt habere deam Sejam: cum vero jam essent su-

per

per terram & segetem facerent, deam Segetiam: frumentis vero collectis atque reconditis, ut tuto servarentur, deam Tutilinam præposuerunt. *Plin. l.* 36. *c.* 22. *circa med.* memorat ædem Fortunæ, quam Sejam appellant, a Serendo sege sacratam: quæ fortasse eadem est cum *Sieja Fortuna*, quæ habetur apud *Gruter. pag.* 79. *n.* 5. ¶ *Segesta* oppidum Siciliæ Occidentalis, inter Panormum & Lilybaeum. *Festus:* Segesta quæ nunc appellatur, oppidum in Sicilia est, quod videtur Æneas condidisse, præposito ibi Egesto, qui eam Egestam nominavit. Sed præposita est *ei* littera, ne obsceno nomine appellaretur, ut factum est in Malevento, quod Beneventum dictum est, & in Epidamno, quod usurparunt Dyrrhachium. *Servius ad Æn.* 1. *v.* 554. narrat Hippotem quemdam nobilem Trojanum filiam habuisse Segestam, quam subducere volentem, ne ceto objiceretur, ut Hesiona Laomedontis, navi imposuisse, & sorti commisisse: delatæ in Siciliam vim intulisse Crinisum fluvium, canis vel ursi specie, & Egestum genuisse, qui a Virgilio Acestes dicitur: inde nomen urbi datum.

SEGESTANUS, a, um, ad Segestam oppidum pertinens. Segestani, ejus incolæ. *Cic. Verr.* 6. *cap.* 33. & 34. *Plin. lib.* 3. *c.* 8. *a med.*

SEGESTENSIS, se, qui est ex Segesta Siciliæ oppido. *Cic. Verr.* 5. *c.* 36.

SEGESTRE, tris, & Segestrium, ii, n. teges a palea, & stramentis segetum confectus, quo lecticæ sternebantur, & involvebantur: a *sege*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 35. Quod involvebant (*lecticam*) quod fere stramenta erant e segete, segestria appellant, ut etiam nunc in castris. nisi a Græcis. nam *στέγαστρον*, ubi lectus mortui fertur, &c. *Segestriam* al. leg. ut sit femininum. *Id.* apud *Non. c.* 1. *n.* 33. Lecticam qui involebant, segestria appellabant. *Lucil.* apud *eund. c.* 14. *n.* 3. Pœnula, si quæris, canterius, servu', segestre Utilior mihi, quam sapiens. ¶ Ponitur & pro quovis involucro, *involto*. *Plin. l.* 13. *c.* 12. Emporetica inutilis scribendo, involucris chartarum, segestriumque in mercibus usum præbet. ¶ Etiam a pellibus segestria facta sunt. *Festus:* Δίφθερας Græci appellant pelles nauticas, quas nos vocamus segestria. ¶ Est etiam genus stragulі, quod corpori injiciebatur in exercendo. *Sueton. in Aug. c.* 83. Nihil aliud quam vectabatur, & deambulabat, ita ut in extremis spatiis subsultim decurreret, segestri, vel lodicula indutus. Ita cum *Cujac. l.* 13. *Observat. c.* 23. multi legunt: *sestertio* alii.

SEGETALIS, le, adject. a segete derivatum. Gladiolus segetalis, herba est folia habens gladio similia, caulem cubitalem, flores purpureos, radices duas parvulas, & rotundas, nascens juxta segetes. *Apul. de herb. c.* 78.

SEGETIA. V. *Segesta*.

SEGMEN, inis, n. *ritaglio*, *κόμμα*, segmentum, resegmen: a *seco*. *Fabius Pictor* apud *Gell. l.* 10. *c.* 15. Unguium Dialis, & capilli segmina subter arborem felicem terra operiuntur. *Plin. l.* 13. *c.* 12. Longitudine papyri, quæ potuit esse, segminibus utrinque amputatis. *i briccioli*. Ita Edition. vet. 1470. & 1472. quibus addi potest & antiquior 1469. ubi aperto errore est *graminibus*. Al. leg. *resegminibus*. *Auson. in Eclogar.* 1. *vers.* 7. Sed solidum in parvis, nullique secabile segmen. *h. e.* atomus. *Vitruv. in fin. cap.* 3. *lib.* 7. Ita cantarum duplex in parietibus, ordinibus transversis, sua perpetuitas, nec segmina, nec rimam ullam fieri patietur. *sfornature*.

SEGMENTATUS, a, um, *incrostato*, segmentis variegatus, tessellatus, emblematis distinctus. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 88. In magnis opibus, plumaque paterna, & segmentatis dormisset parvula cunis. *Martial. l.* 6. *epigr.* 74. Calvam trifilem segmentatus unguento. *h. e.* unguenti quasi segmentis imbutus. Al. leg. *semitatus*, *h. e.* unguenti quasi sulcis, aut semitis distinctus. Alii *semitactus*. *Symmach. l.* 4. *epist.* 42. *sub fin.* Segmentata vestis. *Arator l.* 2. *in Actis Apost. v.* 343. Qui segmentatus mediis altaribus adstat. *h. e.* segmentis distincta veste indutus. ¶ Translate *Symmach. l.* 3. *ep.* 11. Pagina Tulliano segmentatæ auro.

SEGMENTUM, ti, n. *tagliatura*, *tagliamento*, *taglio*, *κοπή*, *κόμμα*, sectio, incisio, sectura. *Plin. l.* 36. ubi agit de secandis marmoribus, *cap.* 6. *extr.* Crassior arena laxioribus segmentis terit, & plus erodit marmoris. ¶ Item sectio, divisio, *divisione*, *sezione*: itemque ipsa pars cujuslibet rei, quæ illa sectione continetur. *Plin. l.* 6. *c. penult. extr.* Plura sunt hæc segmenta mundi, quæ nostri circulos appellavere, Græci parallelos. *climi*. & *cap. ult. circa med.* Quinto continentur segmento Bactra, Iberia, Armenia, &c. *Auson. Edyll.* 10. *de Mosella*, *v.* 118. *de perca pisce*. Solidoque in corpore partes Segmentis coeunt, sed dissociantur aristis. *h. e.* incisuris. ¶ Item particula secta ex serico, auro, purpura, & hujusmodi, quæ assuitur vel prætexitur vestibus ornatus gratia, *frisetto*, *nastro*, *fettuccia*, *frangia*, *cerro*, *guarnizione*: & per synecdochen ipsa vestis. Usurpatur in plur. numero. *Valer. Max. l.* 5. *c.* 2. *n.* 1. Senatus permisit feminis purpurea veste, & aureis uti segmentis. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 169. Quid de veste loquar? nec vos, segmenta, requiro, Nec quæ bis Tyrio murice lana rubes. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 124. Segmenta, & longos habitus, & flammea sumis, Arcano qui sacra ferens nutantia loro Sudavit clypeis ancilibus. *h. e.* qui fuit sacerdos Martis, & Salius, muliebres & pretiosas vestes induit. *Sidon. lib.* 8. *epist.* 6. *ante med.* Et illam Sarranæ ebriam succis inter crepitantia segmenta plus pictam orationem convenustavit.

SEGNESCO, is, n. 3. segnis fio. *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 2. *c.* 18. *a med.* Mitescentibus, & segnescentibus sputis.

SEGNIPES, edis, *pigro*, *tardo*, *βραδύπους*, qui tarde incedit. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 67. tritoque trahunt epirhedia collo Segnipedes.

SEGNIS, gne, *pigro*, *tardo*, *poltrone*, *infingardo*, *neghittoso*, *ἀεργός*, *νωθής*, piger, tardus, ignavus. *Festus* a *se* pro *sine* ducit, & *nitor*, *eris*, ut sit qui non nititur ad id, quod honestum est, aut utile. Alii a *se*, & *ignis*, quasi sine igne & ardore animi. *Nep. in Trasyb. c.* 2. Hæc illos ad persequendum segnes fecit. *Quintil. l.* 1. *c.* 3. (*al.* 4.) Segnis & jacens puer. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 58. tecum Dummodo sim, quæso, segnis inersque vocer. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 1. *n.* 142. In quo sum me provocavit oratio, mea consecuta est segnis. *Virg.* 10. *Æn. v.* 699. poplite Palmum Succiso volvi segnem sinit. *h. e.* vulnere tarsorum, non amplius fugere valentem. Supra enim dixerat *vers.* 697. Palmumque fugacem. *Horat. l.* 3. *od.* 12. *v.* 8. neque pugno, neque segni pede victus. *Id. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 100. Aristippus servos projicere aurum jussit, qui tardius irent Propter onus segnes. *Senec. in Troadib. v.* 1090. segni gradu pergere. *Nemesian. in Cyneg. v.* 238. segnes aures equi. *h. e.* quæ non sunt agiles, ut *sup. v.* 243. dixerat; quæ facile non ariguntur. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 75. nec ad citharam, nec ad arcum segnis Apollo est. & *lib.* 3. *ep.* 4. *v.* 50. Mens ad lætitiam segnis. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 99. Segnis flatus. *tardo respiro*. & *Virg.* 12. *Æn. v.* 736. Segnes in bella. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 43. segnia otia ducere. *Id.* 3. *Met. v.* 563. jussa mora segnis abesto. & *lib.* 12. *v.* 300. segnia acta. *Lucan. l.* 9. *v.* 849. segnia fata. *h. e.* mors tarde adveniens. *Albinovan. ad Liv. el.* 1. *v.* 449. segnes anni. *h. e.* nulla præclara re gesta, in otio peracti. Sic *Senec. in Med. v.* 399. & *in Herc. Oet. vers.* 60. segnis dies. *h. e.* quo nihil actum est. *Curt. l.* 8. *cap.* 9. *ad fin.* segnis ætas. *h. e.* senectus, quæ passim *tarda* dicitur. Sic *Virg.* 3. *Georg. v.* 93. annus segnior annis. *Senec. in Herc. Fur. vers.* 690. segnis sopor. *Lucan. l.* 4. *v.* 700. metus. *Ovid. de remed. amor. v.* 404. voluptas. *h. e.* quæ tarde & parum movet. *Senec. in Troadib. v.* 847. & *in Herc. Fur. v.* 763. & *Curt. l.* 8. *c.* 9. *ante med.* Segnes aquæ. *h. e.* quæ placide & lente fluunt. Sic *Plin. l.* 3. *c.* 4. Segnis Araris. V. *Arar*. & adde *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 337. Segnes radii solis *Nemesiano in Cyneg. v.* 112. sunt cum sol est in solstitio æstivo & tardo ascensu descensuque movetur. *Id. ibid. vers.* 162. postquam Phœbus candentem fervidus axem Contigerit, tardasque vias, Cancrique morantis Sidus init. Sic *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 484. Bellas segnes vocat Ursam utramque, & Booten, quæ pigra & tarda sidera a Poetis dicuntur. ¶ non segnis achates *Lucano l.* 10. *v.* 115. non otiosus & ornatus solum gratia in tenues crustas dissectus, sed solidus & integer in columnam elaboratus, ut laquearia & tectorum pondus sustineat. ¶ Cum refertur ad animi naturam, tardum stupidumque significat. *Plin. l.* 11. *c.* 32. Frons ubi est magna, segnem animum subesse significat: quibus parva, mobilem. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 26. Segnis indoles. *Id.* 1. *Hist. c.* 32. *extr.* Segne ingenium. ¶ Ponitur & pro infructuoso, sterili, inutili. *Quintil. decl.* 3. *c.* 4. Segnem futuris novalibus eruere silvam. *Lucan. l.* 9. *v.* 438. Hoc tam segne solum raras tamen exserit herbas. *Virg.* 1. *Georg. v.* 151. segnisque horreret in arvis carduus. & *vers.* 72. Et segnem patiere situ durescere campum. *h. e.* cessantem a cultura & fructu. *Id. l.* 2. *v.* 275. arva in denso non segnior ubere Bacchus. ¶ Cum infinito *Horat. l.* 3. *od.* 12. *vers.* 22. Segnesque nodum solvere Gratiæ. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 7. *v.* 19. Dextera non segnis fixo dare vulnera cultro. Adde *Lucan. l.* 8. *v.* 196. ¶ Cum genitivo *Tacit. Ann.* 16. *cap.* 14. Vir inquies animi, & occasionum non segnis. *h. e.* non tardus in occasionibus arripiendis, statim ac se offerunt. ¶ *Cicero* comparativum sæpe usurpat, ut *ad Pompej. post ep.* 11. *l.* 8. *ad Attic. sub fin.* Si cui adhuc videor segnior fuisse, &c. *Id.* 1. *de Fin. c.* 10. *a med.* Nec me segniorem ad respondendum reddidisti. *Id. pro Fonte. c.* 3. *sub fin.* Segniores ad imperandum. Adde *pro Dom. n.* 22. Sic *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 3. Laudare promptos, castigare segniores. & *Liv. l.* 24. *c.* 13. *extr.* Segnior ad credendum. ¶ Sæpe præfixa negatione adhibetur: & alacritatem, celeritatemque significat. *Virg.* 4. *Æn. v.* 149. haud illo segnior ibat Æneas. & *Æn.* 7. *v.* 383. non cursu segnior illo Per medias urbes agitur. Adde *lib.* 8. *v.* 414. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 387. & *Lucan. l.* 6. *v.* 181. Sic *Valer. Max. l.* 6. *c.* 4. *n.* 2. Nihilo segnior Scipionis in concione gravitas. ¶ *Segnitior* pro *segnior* est *Ulpiani Dig. lib.* 47. *tit.* 10. *leg.* 17. *a med.* ut quidem edidit *Torrentius*. ¶ Superlat. *segnissimus* haud frequens est. *Apul. in Apolog.* Lana segnissimi corporis excrementum. ¶ *Segne* adverbii situ pro segniter. *Ammian. l.* 28. *c.* 10. (*al.* 17.) Nihil deinde differendum, nec agendum segne ratus.

SEGNITAS, atis, f. segnitia. *Accius* apud *Non. cap.* 2. *n.* 808. Eo nunc quod eorum segnitate ardet focus. *Id. ibid.* Ut dicam, te metu, aut segnitate addubitare. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 41. Et quoniam de impudentia dici, castigemus etiam segnitatem hominum, atque inertiam. Ita leg. *Non. ibid.* & *cap.* 4. *n.* 33. sed in libris editis passim habetur *segnitiem*.

SEGNITER, *tardamente*, *pigramente*, *neghittosamente*, *ὀκνηρῶς*, *ἀργῶς*, tarde, pigre, ignave, per inertiam. *Liv. l.* 2. *cap.* 58. *a med.* Segniter, otiose, negligenter, contumaciter omnia agere. *Sueton. in Calig. c.* 43. Adeo segniter & delicate, ut octophoro veheretur. *Vellej. l.* 2. *c.* 69. Ad ictum servi sui Dolabella non segniter cervicem dedit. *Curt. l.* 4. *c.* 3. Ne segniter adsidere uni urbi videretur. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 97. Auxilia e Germania excivit segniter, & necessitatem dissimulans. *Stat. l.* 2. *silv.* 4. *v.* 106. inveniunt positos jam segniter artus, Pugnantemque animam. *h. e.* membra graviter ægrotantis jacentia penitus, & lethargo oppressa, ita ut ne moveri quidem possent. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 71. Mitis, & injuriam segniter laturus. *h. e.* tarde sensurus, & æquo animo passurus. ¶ Comparat. *segnius*. *Sueton. in Claud. c.* 9. Quod statuas segnius locandas

das curasset. *Tacit. 3. Hist. c.* 40. Segnies, quam ad bellum incedens. *Liv. l.* 40. *c.* 27. Hostes segnius socordiusque oppugnabant. *Horat. in art. poet. v.* 180. Segnius irritant animos demissa per aurem, Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus. *h. e.* tardius & remissius. *Liv. l.* 30. *c.* 21. Segnius homines bona, quam mala sentire. ¶ Præcedente negatione significat eadem celeritate, alacritate, diligentia. *Sallust. in Jug. c.* 78. *extr.* Oppidani insolita re perculsi, nihilo segnius bellum parare. *Nep. in Datam. c.* 2. *extr.* Cum ab Ariobarzane desertus esset, nihilo segnius perseveravit. *Plin. l.* 3. *ep.* 18. *sub fin.* Non ideo tamen segnius precor, ut, &c. *Flor. lib. & cap.* 3. Nec segnius, quam minati fuerant, per Alpes ferebantur. *Lucan. l.* 6. *v.* 286. qui Cæsaris arma Segnius haud vidit, quem, &c. Adde *Plin. lib.* 6. *ep.* 20. *Liv. l.* 7. *c.* 18. *sub fin. Sueton. in Ner. c.* 20. *ad fin. Plin. in Paneg. c.* 69. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 23. *in fin.* item *Ovid. Met.* 7. *v.* 770. & *lib.* 10. *v.* 388. quibus loc. alii reponunt *serius*, aut *sequius*, levi aut nulla mutatione sententiæ. Sic *Plin. l.* 28. *c.* 7. *ante med.* Si in defectu Lunæ congruat vis illa, irremediabilem fieri: non segnius & in silente. *similmente, non altrimenti.* ¶ Superlativum *segnissime* est *Cassiod. l.* 1. *cap.* 33.

SEGNITIA, æ, f. *tardità, pigrizia, infingardaggine, poltroneria, negligenza*, ἀργία, ὄκνος, tarditas, pigritia, inertia, negligentia. Est etiam quintæ declinationis, *Segnities*, præsertim in recto, quarto, & sexto casu. *Cic. l.* 1. *de Fin. c.* 2. Rudem esse in nostris poetis, aut inertissimæ segnitiæ est, aut fastidii delicatissimi. *Id. de clar. Orat. cap.* 81. *ad fin.* Sine arrogantia gravis esse videbatur, & sine segnitia verecundus. *Terent. Andr.* 1. 3. 1. Enimvero, Dave, nihil loci est segnitiæ, neque socordiæ. Ubi *Donat.* segnitiæ ad agendum, socordiæ ad considerandum. *Plaut. Asin.* 2. 1. 6. Tu ab te socordiam omnem rejice, & segnitiem amove. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 41. Castigemus segnitiem hominum atque inertiam. *Virg.* 2. *Æn. vers.* 373. Festinate viri. nam quæ tam sera moratur Segnities? *Tacit.* 1. *Hist. c.* 33. Cunctatione & segnitia terere tempora. ¶ Translate *Id. l.* 3. *c.* 42. Valens e sinu Pisano segnitie maris, aut adversante vento, portum Herculis Monœci depellitur. *calma, bonaccia.* Sic segnities ventorum apud *Colum. l.* 2. *c.* 21. *ad fin. h. e.* silentium, quies, cum venti nequicquam exspectantur ad ventilanda frumenta in area. Al. tamen in *Tacit.* leg. *sævitia*. *Quintil. declam.* 12. *c.* 21. Segnitia verbi. *h. e.* tarditas, parcitas, verbum minus exprimens rei atrocitatem. ¶ Aliquando est socordia, stultitia, stupiditas. *Sueton. in Claud. c.* 5. Super veterem segnitiæ notam ebrietatis quoque & aleæ infamiam subiit. *Tacit.* 4. *Ann. cap.* 39. *extr.* Qui nunc patientiam senis & segnitiam juvenis juxta insultet. *Plauti* quoque illud huc trahi potest, *Trin.* 3. 3. 66. In ejusmodi negotio diem sermone terere, segnities mera est. *è una mera pazzia.* Potest etiam verti *trascuraggine*, negligentia. segnis enim & piger negligens est. Quo sensu *Colum. l.* 9. *c.* 5. *de apib.* Neque ea res custodem fraudulentum tantum, sed etiam immundæ segnitiæ perosa est. æque enim dedignatur, si minus pure habita est, ac si tractetur fraudulenter. *h. e.* cum apes negligentia custoris immunditiis infestantur.

SEGNITIES. V. in voce præced.

SEGREGATIM, adverb. *separatamente. Prudent. in præfat. Hamartig. v.* 39. Et segregatim numen æternum colunt.

SEGREGATIO, onis, f. *separazione. Tertull. de anim. c.* 43. Somnus est segregatio spiritus.

SEGREGATUS, a, um, *separato*, ἀφωρισμένος. *Cic. Tuscul.* 3. *c.* 28. Quid ea vita fœdius? quid deformius sola relicta, comitatu pulcherrimo segregata? *Terent. Hecyr.* 3. 1. 26. Pollicesi tibi, me segregatum habuisse, uxorem ut duxit, a me Pamphilum. ¶ Proprie ἀποβουκολωθείς. *Phædr. l.* 3. *fab.* 13. *v.* 3. Ovesque segregatas ostendit procul. *h. e.* separatas e grege capellarum.

SEGREGIS, ge, *vel* Segrex, egis, & Segregus, a, um, *separato*, ἀποδιωρισθείς, ταχυσθείς, segregatus, sejunctus, separatus: quasi a grege remotus. *Senec. l.* 4. *de Benef. c.* 18. Quæcumque animalia vaga nascuntur, & acturu vitam segregem, armata sunt. *solitaria.* Alter *Senec. in Hippol. v.* 1208. Qui nove natum nece Segregem sparsit per agros. *h. e.* discerptum, dilaniatum, in frusta concisum. *Prudent. Cathemer.* 7. *v.* 28. Fragore ab omni quem remotum & segregem Sprevisse tradunt criminum frequentiam. *Id. in Hamartig. v.* 804. Omnibus una subest natura, sed exitus omnes Non unus peragit, placitorum segrege forma. *h. e.* dissimili, diversa, varia. *Auson. in Parentalib. n.* 8. *v.* 10. Ipsa tuo vivens segregus arbitrio. *Gravius* mallet *segregis*. Adde *Sidon. l.* 9. *epist.* 3. ¶ Rectus *segrex* tribuitur *Plauto Mostell.* 2. 2. 83. Quæso, quid segrex est? *Al. aliter leg.*

SEGREGO, as, avi, atum, a. 1. *disunire, separar dal gregge*, ἀποβουκολέω, a grege separo. *Nemesian. in Cyneget. v.* 136. *de canib.* sic conscia mater Segreget egregiam sobolem virtutis amore. V. *Abgregare*, & *Phædr.* in *Segregatus*. ¶ Translate est *separare, allontanare*, ἀφορίζω, separo, sejungo, admoveo, removeo. *Cic.* 3. *Phil. cap.* 12. Exclusit illum a republ., distraxit, segregavit lenius ipsius. *Id. de Harusp. respons. c.* 12. *extr.* Qui antea voce præconis a liberis semovebantur, tuis ludis, non voce, sed manu liberos a se segregabant. *Id. pro Arch. c.* 2. *extr.* Segregare aliquem a numero civium. *Stat.* 12. *Theb. v.* 183. Tunc movet arte dolum, quo semet ab agmine fido Segreget. *Plin. l.* 34. *c.* 2. Segregata se a ceteris. *distinguersi.* & *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. *a med.* Eloquendi vis nos a vita immani & fera segregavit. *Terent. Heaut.* 2. 4. 6. Meretrices, quas vulgus ab se segregant. *h. e.* non omnes promiscue admittunt, sed uni se dant. *Plaut. Mostell.* 3. 1. 9. Illi me a Senatu segregant. *Accius* apud *Non. c.* 3. *n.* 93. & *cap.* 4. *num.* 330. Ut omnes adhibeant faventiam, ore obscena dicta segregent. *Plaut. Capt.* 3. 3. 2. Spes, opes, auxiliaque a me segregant spernuntque se. *Id. Mil.* 4. 6. 17. Ille illas spernit segregatque ab se omnes. *Id. Trin.* 1. 2. 41. & *Asin.* 4. 1. 29. Omnes bonos curare addecet, suspicionem & culpam ut ab se segregent. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 47. Iambum & trochæum frequentem segregat ab oratore Aristoteles. *Id.* 3. *de Fin. c.* 9. Segregare virtutem e summo bono. *Liv. l.* 1. *c.* 23. Ut segregaret pugnam, capessit fugam, *h. e.* ut hostes disjungeret, cum unus contra tres pugnaret. ¶ Secernere, *Petron. in Satyr. c.* 135. Grana sordidissimis putaminibus vestita curiosa manu segrego. ¶ Segregare sermonem *Plauto Mil.* 3. 1. 60. & *Pæn.* 1. 2. 136. est abrumpere, & tacere. ¶ More suo *Lucret. lib.* 1. *vers.* 432. Discidio potis est sejungi, seque gregari. τμῆσις.

SEGREGUS. } V. *Segregis*.
SEGREX. }

SEGULLUM, i, n. terræ genus in summo solo, ex quo metallarii cognoscunt subesse venam auri. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Aurum qui quærunt, ante omnia segullum tollunt: ita vocatur indicium.

SEJA. V. *Segesta*.

SEJANIANUS, a, um, ad Sejanum pertinens, qui sub Tiberio ejus amicitiam, & summam potentiam nactus, tandem ab eodem perculsus miserrime periit. *Senec. de consol. ad Marc. cap.* 1. *circa med.* Subactis jam cervicibus omnium, & ad Sejanianum jugum adactis.

SEJANUS, a, um, ad Sejum pertinens, quod est nomen proprium R. civis, ut Sejanæ ædes, *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 2. Sejanæ pastiones, *Id. ibid.* ¶ Sejanus equus, fuit equus Cn. Seji Civis Romani, insitata magnitudine, omnibusque aliis equorum laudibus præstantissimus, adeo ut ex eorum genere equorum crederetur, quos Hercules occiso Diomede Argos perduxit. Sed equus iste eo fato fuit, ut quisquis possideret eum, is cum omni familia interiret. Primus enim hujus equi dominus a M. Antonio, qui postea Triumvir constituendæ reipubl. fuit, damnatus, miserando affectus est supplicio. Hunc deinde emit Cornelius Dolabella HS. centum millibus, qui & ipse a Cassio victus, in prœlio occubuit. Ab hoc ad Cassium victorem equus pervenit, qui ab Antonio victus, sibi manus intulit. Nec multo post Antonius victor, qui equum hunc abstulerat, ab Augusto victus simili mortis genere periit. Hinc ortum est proverbium, ut homines calamitosi Equum Sejanum habere dicerentur. Hæc *Gell. l.* 3. *c.* 9.

SEJUGATUS, a, um, *disgiunto, separato, diviso*, χωριστός, sejunctus, separatus, divisus. *Cic. lib.* 1. *de Divin. cap.* 32. *a med.* Humani animi eam partem, quæ sensum, quæ motum, quæ appetitum habeat, non esse ab actione corporis sejugatam. *Apul. l.* 6. *Metam.* Si spiritus corpore tuo semel fuerit sejugatus. *Id. ibid. paulo sup.* Singulis granis rite dispositis, atque sejugatis. *h. e.* secretis.

SEJUGES, um, equi seni ad unum currum adhibiti: vel currus, qui a sex equis trahuntur. *Plin. l.* 34. *c.* 3. Secum hoc, & in his non nisi a Divo Augusto sejuges, sicut & elephanti. *Liv. l.* 38. *c.* 33. Sejuges in Capitolio aurati a P. Cornelio positi. *Apul. in Florid. n.* 16. (*al. l.* 3.) Vir, cui omnes provinciæ quadrijuges, & sejuges currus ubique gentium ponere gratulantur. ¶ Sejuges etiam dicuntur separati, sejuncti, vel qui sine jugo, & legibus sunt. *Solin. c.* 4. (*al.* 10.) *de Sardinia.* Sejuges gentes ad unum morem conjugare.

SEJUNCTIM, *separatamente*, disjuncte, separatim. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 103. Seu libeat duplici sejunctim cernere Marte, Dexter uti lævum teneat, dextrumque sinister Miles, sitque duplex geminis victoria castris. *Al. aliter leg.*

SEJUNCTIO, onis, f. διάζευξις, actus sejungendi, separatio, divisio. Habet locum inter figuras sententiarum. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. Propositioque, quid sis dicturus, & ab eo, quod est dictum sejunctio, & reditus ad propositum, &c. ¶ Discordia, dissidium. *Flor. cap.* 23. *lib.* 1. Deinde moribundos a sejunctione rediisse in gratiam.

SEJUNCTUS, a, um, *separato, disgiunto*, χωριστός, separatus, disjunctus. *Cic. initio ep.* 9. *l.* 2. *Fam.* Si hoc tempore, quo sejuncti fuimus, & una, & Romæ fuissemus. *Al. leg.* disjuncti. *Lucret. l.* 1. *v.* 430. nihil est, quod possis dicere ab omni Corpore sejunctum, secretumque esse ab inani. *Cic.* 3. *Verr. c.* 84. Defensio remota ab utilitate, sejuncta a voluntate atque sententia legis. *Nep. in Pelop. c.* 3. Libet interponere, etsi sejunctum a re proposita est, &c. *Id. in Attic. cap.* 10. *extr.* Ut appareret, nullam sejunctam sibi ab eo velle fortunam. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. Exercitatio procul a veritate sejuncta. *Claudian. de VI. consul. Honor. v.* 407. Laribus sejuncta potestas exultat. *h. e.* remota a Laribus. *Lucret. l.* 2. *v.* 18. Corpore sejunctus dolor absit. *Apul. de deo Socratis.* Non usque adeo sejunctos & alienatos a nobis duos prædico, ut, &c.

SEJUNGO, gis, unxi, unctum, a. 3. *separare, disgiungere*, χωρίζω, ἀποζεύγνυμι, seorsim jungo, separo, semoveo, segrego. *Lucret. l.* 1. *v.* 431. Conjunctum est id, quod nunquam sine perniciali Discidio potis est sejungi seque gregari. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 6. Sejunge te, quæso, aliquando ab iis, cum quibus te temporum vincula conjunxerunt. *Nep. in Annib. c.* 3. *ad fin.* Alpes, quæ Italiam a Gallia sejungunt. *Justin. in fin. cap.* 1. *l.* 4. Discedere ac sejungi promontoria, quæ ante juncta fuerint, arbitrere. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 24. Fortunam nemo ab inconstantia & temeritate sejunget. *Id. in Vatin. c.* 10. *extr.* Quod me ex fortissimorum civium numero sejungendum non putaris. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 241. sejungere matrem Jam gelidis nequeo bustis. *staccare.*

SE-

SELAGO, ginis, *f.* planta herbæ Sabinæ similis, contra omnem perniciem utilis habita, & fumo contra oculorum vitia. *Plin. l.* 24. *c.* 11. *ad fin.*

SELAS, Græci vocant incensi aeris lucem, inquit *Apul. de Mundo.* Est autem meteori quoddam genus: a σέλας, αος, τὸ, fulgor. *Senec. lib.* 2. *quæst. nat. c.* 15. Fulgorea, inquis, quomodo funt, quæ Græci sela appellant? τὰ σέλα.

SELECTIO, onis, *f. scelta*, ἐκλογὴ, actus seligendi. *Cic.* 2. *Fin. c.* 13. *ad fin.* Ut nos rerum selectione exspoliarent. *Id. l.* 3. *c.* 4. Nulla selectione uti. *Id.* 3. *de Legib. c.* 10. Est iniqua in omni re accusanda, prætermissis bonis, malorum enumeratio, vitiorumque selectio. *Id.* 3. *de Fin. c.* 9. *circa med.* Si selectio nulla sit ab iis rebus, quæ contra naturam sint, earum rerum, quæ sint secundum naturam. ¶ Selectioni contraria est rejectio. *Id.* 3. *de Fin. c.* 6. Qua inventa selectione, & item rejectione, &c.

SELECTOR, oris, *m. sceglitore*, αἱρέτης, qui seligit. *Augustin. l.* 7. *de Civ. Dei, c.* 3.

SELECTUS, a, um, *scelto*, *trascelto*, *eletto*, ἐκλεκτός, electus, delectus, eximius. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 30. *in fin.* Selectæ brevesque sententiæ. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 71. Romulus hoc vidit, selectaque pectora Patres Dixit, ad hos Urbis summa relata novæ. *Plin. l.* 33. *c.* 2. Nongenti selecti ex omnibus. ¶ Dii selecti sunt duodecim mares, Janus, Jupiter, Saturnus, Genius, Mercurius, Apollo, Mars, Vulcanus, Neptunus, Sol, Orcus, Liber pater; octo feminæ, Tellus, Ceres, Juno, Luna, Diana, Minerva, Venus, Vesta. Ita *Varr. antiquit. rer. divin. l.* 16. qui de diis selectis inscribebatur, apud *Augustin. l.* 7. *de Civit. Dei c.* 2. qui ibid. *&* *c.* 3. de hac appellatione multa disputat: ac demum arbitratur, non ideo dictos selectos, quod præstantiores in mundo administrationes agerent; sed quia populis innotescerent. Adde *c.* 27. *&* 33. ¶ Selecti judices, erant judices causarum publicarum, qui una cum Prætoribus quæstionum perpetuarum in Decurias distributi judicia de criminibus publicis & capitalibus exercebant: ita dicti, quod a Prætore Urbano non sorte, sed judicio, & jurejurando initio Magistratus seligebantur ex Ordinibus iis, apud quos judicia essent. *Cic. pro Cluent. c.* 43. Deinde Prætores tantum Urbani, qui jurati debent optimum quemque in selectos judices referre. Adde *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 123. & *Ovid. l.* 1. *Amor. el.* 10. *v.* 38. *&* *l.* 2. *Trist. v.* 132. ¶ *Plin. l.* 33. *&* 2. docet, decurias judicum pluribus nominibus discretas fuisse, Tribunorum æris, Selectorum, Judicum, & Nongentorum: ubi quod Selectos a Judicibus distinguit, ideo facit, quia sub Augusto (qui decurias judicum recognovit, & auxit, ut est apud *Sueton. c.* 29. *&* 32.) cœpere *Selecti* esse nomen Ordinis, qui antea erant sortis, *Judices* vero dicti sunt, qui alterius & inferioris ordinis erant. & fortassa hoc loco intelliguntur *ducenarii*: quæ fuit quarta decuria ab Augusto instituta, ut narrat *Sueton. cit. c.* 32. *ad fin.* Quod *Selecti* nomen Ordinis fuerit, colligi videtur ex illo *Senec. l.* 3. *de benef. c.* 7. *extr.* Ubi id, de quo sola sapientia decernit, in controversiam incidit, non potest ad hæc sumi judex ex turba Selectorum, quem census in album, & equestris hereditas misit. Sed rectius alii *Senecam* censent de iis loqui universim, qui a Prætore olim seligebantur, ut dictum est.

SELENION, ii, *n.* σελήνιον, herba pæonia, apud *Apul. de herb. c.* 64.

SELENITIS, itidis, *f.* σεληνίτης, gemma ex candido translucens melleo fulgore imaginem lunæ continens (quæ græce σελήνη) redditque eam in dies singulos crescentis minuentisque numeris: nascitur in Arabia. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

SELENITIUM, ii, *n.* genus hederæ minore acino, racemo sparsiore. *Plin. l.* 16. *c.* 32.

SELENOGŌNON, herba eadem quæ selenion. *Apul. de herb. c.* 64.

SELENUSIUM, ii, *n.* genus tritici præcipuum. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *circa med.*

SELEUCENSIS, se, ad Seleuciam (Σελεύκειαν) pertinens. Multa sunt autem oppida Seleuciæ nomine, in Syria, Mesopotamia, Cilicia, &c. de quib. V. Geograph. Hinc Seleucenses, ejus oppidi homines. *Plin. l.* 5. *c. ult.*

SELEUCENUS, a, um, ad Seleuciam pertinens. *Capitolin. in Vero, c.* 8. Incusatis Seleucenis, qui fidem primi ruperunt.

SELEUCIA, æ, *f.* Σελεύκεια, cognomento Magna, urbs Mesopotamiæ ad Tigrim fluvium contra Ctesiphontem. *Plin. l.* 5. *c.* 26. ¶ Seleucia cognomento Pieria, urbs Syriæ apud ostia Orontis. *Plin. l.* 5. *c.* 12. ¶ Seleucia etiam, cognomento ad Belum, urbs Syriæ, in Cassiotide reg. ad Belum flu. *Plin. l.* 5. *c.* 23. ¶ Aliæ sunt alibi hoc nomine urbes, de quibus V. Geographos.

SELEUCIANUS, a, um, adject. a Seleucia, ut Seleuciana provincia, *Cic. Attic. l.* 4. *ep. ult.* ubi al. leg. *Seliciana.*

SELEUCIDES, um, *f.* aves Casii montis incolis gratæ. *Plin. l.* 10. *c.* 27.

SELGITICUS, a, um, adject. a Selga oppido Pamphyliæ, ut Selgiticum oleum, factitium, ex herbis selectis compositum, nervisque admodum utile. *Plin. lib.* 15. *c.* 7. *ad fin. &* *l.* 23. *c.* 4. *ad fin.*

SELIBRA, æ, *f. mezza libra*, ἡμίλιτρον, dimidia libra, a *semilibra*, per syncop. *Plin. l.* 14. *c.* 16. *a med.* Malobathri selibris in musti congios duos additis. *Martial. l.* 4. *epigr.* 46. Et turis, piperisque tres selibræ. *Id. l.* 10. *epigr.* 57. Argenti libram mittebas: facta selibra est. *Cato R. R. c.* 84. Selibra farina. *Varr. l.* 4. *de L. L. cap.* 36. Se valet dimidium, ut in selibra & semodio. *Liv. l.* 5. *c.* 47. *a med.* Selibras farris, & quartarios vini contulerunt.

SELIGO, igis, egi, ectum, a. 3. *scegliere*, *fare scelta*, *trascegliere*, *sceggeri*, ἀπολέγω, ἐκλέγω, seorsim lego, secerno deligo. *Cic. in Orat. c.* 15. Nec vero utetur imprudenter hac copia, sed omnia expendat, & seliget. *&* *c.* 29. *a med.* Quæ exempla selegissem, nisi vel nota esse arbitrarer, vel posse eligere qui quærerent. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 11. *sub fin.* tu selige tantum, Me quoque velle velis, anne coactus amem. *Apul. l.* 10. *Metam.* Partes optimas quasque devorabam, & rancidiora seligens, abligurisbam dulcia. *h. e.* rejiciens.

SELINOIDES, σελινοειδὴς, epitheton brassicæ crispæ, a similitudine apii foliorum. Σέλινον enim apium est. *Plin. l.* 20. *c.* 9.

SELINUNTIUS, a, um, ad Selinuntem oppidum, & fluvium Siciliæ Australis pertinens. Selinuntii ejus cives, *Plin. l.* 3. *c.* 8. *sub fin.*

SELINUSIUS, a, um, ad Selinuntem oppidum, & fluvium Siciliæ, Arabiæ, & Ciliciæ pertinens, ut Selinusia creta, *Vitruv. sub fin. l.* 7. & *Plin. l.* 35. *c.* 6. *ad fin.* terra, *Plin. ibid. c.* 16.

SELIQUASTRUM, i, *n. sedia fatta all' antica*, *panca*, ἕδρα, sedile, sella. *Festus:* Seliquastra, sedilia antiqui generis appellantur, *d* litera in *l* conversa, ut etiam in sella factum est, & subsellio, & solio, quæ non minus a sedendo dicta sunt. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 28. Ab sedendo appellatus sedes, sedile, solium, seliquastrum. *Paul. Dig. l.* 33. *tit.* 10. *leg.* 4. Instrumenti significatione cathedræ, & seliquastra in supellectili adnumerari solent. *Al. leg.* sedularia. *h. e.* quæ in rhedis sedenti subjiciuntur. *Hygin. Poet. Astron. l.* 2. *c.* 10. *&* *l.* 3. *c.* 9. Cassiopeja sedens in seliquastro collocata est.

SELLA, æ, *f. seggia*, *sedia*, *scanno*, ἕδρα, θρόνος, sedes, sedile. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 32. Viden' ut expalluit? datin' isti sellam, ubi assidat, cito? *Cic.* 1. *de Divin. c.* 46. *a med.* Cum virgo staret, & Cæcilia in sella sederet. *&* *mox.* Ut in ejus sella requiesceret. *Petron. in Satyr. c.* 136. Fracta est putris sella, quæ staturæ altitudinem adjecerat. *Cic. Catil.* 4. 1. 8. Nulli sunt inventi, qui non ipsum illum sellæ, atque operis, & quæstus quotidiani locum salvum esse velint. *h. e.* artificium, quod sedendo exercetur. unde *sellularii.* *Plaut. Pæn.* 1. 2. 56. Meretricem, quæ tibi olant stabulum, statumque, sellam, & sessibulum merum. *h. e.* quæ totos dies prostant sedendo, & amatores exspectando. *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 9. Rusticus, inurbanus est, si quis conjugem in sella prostare vetuit, & vulgo admissis spectatoribus vehi undique perspicuam. *h. e.* sella gestatoria (de qua mox) aperta in publicum prodeuntem, omnibus se conspiciendam dare. ¶ *Sella familiarica*, quæ & simpliciter *sella*, locus ad ventrem exonerandum, *cesso*, *camerotta*, ἀφεδρών. *Scribon. Larg. compos.* 193. Ex stomacho cruorem rejiciunt, postea per sellas eundem dejiciunt. *&* *compos.* 227. Cum desederint ad sellam. *Cato* sellam pertusam vocat, *c.* 157. *R. R.* V. *Familiaricus.* ¶ *Sella gestatoria*, quæ & *sella* absolute, *sedia da mano*, *lettiga*, *seggetta*, *portantina*, qua ditiores humeris hominum vehuntur, φορεῖον. V. *Gestatorius.* *Plin. l.* 3. *ep.* 5. *post med.* Romæ quoque sella vehebatur. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 124. Ostendens clausam & vacuam pro conjuge sellam. *Sueton. in Aug. c.* 53. In consulatu pedibus fere; extra consulatum sæpe adaperta sella per publicum incessit. *Id. in Oth. c.* 6. *a med.* Abditus propere muliebri sella, in castra contendit: ac deficientibus lecticariis, cum descendisset, &c. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 4. Agrippina gestamine sellæ Bajas pervecta. *&* *l.* 15. *c.* 57. Vinclo fasciæ in modum laquei ad arcum sellæ restricto, indidit cervicem. *Id.* 1. *Hist. c.* 27. Sellæ aliquem imponere. *&* *c.* 35. sella levari. *Martial. l.* 2. *epigr.* 57. sella recens linteis & loris. *Id. l.* 12. *epigr.* 17. gestari sella. *Sueton. in Claud. c.* 25. Viatores ne per Italiæ oppida, nisi aut pedibus, aut sella, aut lectica transirent, monuit edicto. Differunt *sella*, & *lectica*, quod in illa sedetur, in hac decumbitur. *Martial. l.* 11. *epigr.* 99. Lectica nec te tuta pelle veloque, Nec vindicabit (a basiis) sella sæpius clausa. *&* *l.* 10. *epigr.* 10. Lecticam sellamque sequar. ¶ *Sella*, sedes, thronus magistratuum, θρόνος. *Cic.* 4. *Verr. c.* 38. Palam de sella ac tribunali pronuntiat. *&* *Verr.* 5. *c.* 59. satisne vobis prætori improbo circumdati cancelli videntur in sua provincia, imo vero in sella ac tribunali? *Plin. l.* 2. *ep.* 12. *a med.* Qui sellis consulum adstiterant, in Cornuti sententiam ire cœperunt. *Cic. Phil.* 2. *c.* 34. Sedebat in Rostris collega tuus amictus toga purpurea, in sella aurea, coronatus. *Sueton. in Galba, c.* 18. *in fin.* Neque milites allocuturo castrensem sellam de more positam pro tribunali, oblitis ministris: & in Senatu curulem perverse collocatam. ¶ De *sella curuli*, V. in *Curulis.* ¶ Ephippia, *sella.* *Impp. Valent. Theodos. & Arcad. l.* 12. *Cod. Justin. tit.* 51. *leg.* 12. *&* *l.* 8. *Cod. Theodos. tit.* 5. *leg.* 47. sexaginta libras sella cum frenis, trigintaquinque vero averta non transeat. *Veget. de re Veterin. l.* 4. *c.* 6. Ad usum sellæ Persis provinciis omnibus meliores præstat equos. *da cavalcare.* ¶ *Duabus sellis sedere*, proverb. de iis, qui duo vel plura negotia inter se diversa eodem tempore suscipiunt: vel qui duobus certantibus, neutri favent, & utriusque amici videri volunt: *sedere sopra due scanni.* Hinc in Ciceronem, qui nec Pompejo certus amicus, nec Cæsari fuisse videbatur, sed utriusque adulator, usurpavit *Laber.* apud *Senec. l.* 3. *controvers.* 18. *ad fin.* Cum enim ille misisset ad Laberium in quatuordecim sedere volentem, nec locum invenientem: Recepissem te, nisi anguste sederem; Laberius ad Ciceronem remisit: Atqui soles duabus sellis sedere.

SELLARIA, æ, *f.* ἑδραῖον, locus, in quo sedes disponi solebant. *Sueton. in Tiber. c.* 43. Secessu vero Capreensi etiam sellariam excogitavit, sedem arcanarum libidinum. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *a med.* Signa violentia Neronis in urbem convecta, & in sellariis domus aureæ disposita. *Id. l.* 36. *c.* 15. *ante med.* Sic habitarunt illi, qui hoc imperium fecerunt, quorum agri quoque minorem modum obtinere, quam sellariæ istorum.

SEL-

SELLARIOLUS, a, um, *ἑδραῖος*, ad sellariam spectans, ut Sellariolæ popinæ, idest in quibus desident homines ignavi ad libidinem & luxum. *Martial. l. 5. epigr. 71.* In sellariolis vagas popinis.

SELLARIS, re, adject. a *sella*, ut Sellaris gestatio, *Cæl. Aurel. l. 1. Tard. c. 4. sect. 92.* Sellaria jumenta, *Veget. l. 1. de re veterin. c. 36. ad fin. da cavalcare.*

SELLARIUS, a, um, ad sellam pertinens. *Sellarius* in Gloss. exponitur *διφροφόρος*. Est autem *δίφρος* proprie sella in curru, ubi auriga sedet, qui e curru pugnat. Quare huc pertinere puto Lapidem apud *Gruter. pag. 339. n. 5.* in quo varia nomina recensentur Agitatorum, & Aurigarum, & his inservientium, inter quos & *Sellarius*. ¶ *Sellarii*, portentosæ turpitudinis patientes, sub Tiberio. *Tacit. Ann. 6. c. 1.* Tunc primum ignota ante vocabula reperta sunt sellariorum, & spintriarum. V. *Sellaria*.

SELLISTERNIUM, ii, n. apparatus sellarum, quæ in supplicationibus sternebantur in templis. Nam ut ait *Val. Max. l. 2. c. 1. n. 2.* Feminæ cum viris cubantibus sedentes cœnitabant: quæ consuetudo ex hominum convictu ad divina penetravit, nam in Jovis epulo ipse in lectulum, Juno & Minerva in sellas ad cœnam invitantur. Hinc *Tacit. 15. Ann. c. 44.* Hausta aqua templum & simulacrum deæ (*Junonis*) prospersum est: & sellisternia ac pervigilia celebravere feminæ, quibus mariti erant. Est qui leg. *lectisternia*: item *solisternia*.

SELLULA, æ, f. *seggetta*, parva sella. *Tacit. 3. Hist. Hist. c. 85* In domum uxoris sellula defertur.

SELLULARIUS, a, um, ad sellulam pertinens. *Gell. l. 3. c. 1. a med.* Negotiis se plerumque umbratilis & sellularis quæstibus intentos habent. *h. e.* lucris, quæ domi, & sedendo captantur, ut fit a trapezitis, & feneratoribus. ¶ *Sellularii*, *ἑδραῖοι*, opifices qui sedendo opus faciant, ut cerdones, textores, &c. *Liv. l. 8. c. 20.* Opificum vulgus, sellularii, minime militiæ idoneum genus. *Cic. in fragm.* apud *Augustin. l. 1. contra Pelag. c. ult.* De plebeja fæce sellulariorum. *Apul. in Florid. n. 15. (al. l. 1. ad fin.)* Quem comperio inter sellularios artifices, gemmis fabervime scalpendis laudem magis, quam opem quæsisse. & *n. 9. (al. l. 2.)* Fateor, me sellularias artes minus callere, vestem de textrina emere, baxeas de sutrina præstinare.

SEMAXII. V. in *Sarmentitii*.

SEMBELLA, æ, f. libellæ dimidium: syncope a *semilibella*. *Varr. l. 4. de L. L. c. penult.* Sembella, quod sit libellæ dimidium, quod semis assis. *Id. lib. 9. 3.* Cum dicimus, eandem rationem habere assem ad semissem, quam habet in argento libella ad sembellam.

SEMEL, *una volta*, *ἅπαξ*, una vice. Ducunt a *simul*, quia quod semel fit, una opera & simul fit. V. in fine hujus vocis. *Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. circa med.* Cretenses impugnati semel jam, neque finem nisi excidio habituri. *Plaut. Capt. 3. 5. 98.* Certum est nulli post hæc quicquam credere. satis sum semel deceptus. *Id. Pœn. 1. 2. 148.* Juravisti haud semel sed centies. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 71.* Et semel emissum volat irrevocabile verbum. *Nep. in Iphicr. sub fin.* Causam capitis semel dixit bello Sociali, simul cum Timotheo. *Plaut. Pseud. 1. 3. 30.* Potin' ut semel modo hunc cum lucro respicias? *una sola volta*. & *Varr.* apud *Plin. l. 14. c. 14.* Nunquam lautum convivium vidit, in quo plus semel Græcum vinum daretur. *più d'una volta*. & *Vellej. l. 2. c. 40. a med.* Id ille non plus quam semel usurpare sustinuit. *Nep. in Epam. c. 7.* Neque vero hoc semel fecit, sed sæpius. *una sola volta*. & *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 31.* Cum his Æduos semel atque iterum armis contendisse, magnam cladem passos accepisse. *Petron. in Satyr. c. 125.* Percussi semel iterumque manu pectus. *Cic. pro Font. c. 8.* Pecuniam semel atque iterum ac sæpius invitissimi dare coacti sunt. & *Phil. 14. c. 8.* Semel & sæpius, sententiam meam de numero sententiarum sustulerunt. *Plin. l. 12. c. 14. ante med.* Tus meti semel anno solebat. *una volta all' anno*. & *l. 4. c. 12. ad fin.* semel in anno. *Cels. l. 1. c. 3. ad fin.* semel die cibum capere. *una volta al dì*. & *Colum. l. 12. c. 30.* Semel in diebus triginta sex vinum curare satis est. *una volta in trenta sei giorni*. & *Plin. l. 7. c. 13.* Aliis semel in vita datur gignere. *Id. l. 2. c. 35.* Scintillam e stella cadere, & augeri terræ appropinquantem, semel unquam proditur, Cn. Octavio, C. Scribonio Coss. *h. e.* semel in omni memoria præteriti temporis. & *c. 25.* Semel adhuc jubæ effigies mutata in albam est, Urbis anno CCCXCVIII. *una sola volta fin ora*. ¶ Refertur ad numerum, & nonnunquam significat. *Plin. lib. 7. c. 48. a med.* Sella curuli semel ac vicies sedit. *ventuna volta*. & *lib. 11. c. 108.* Vicies & semel centena tria millia passuum. & *in Inscript. Cn. Pompeji* apud *eund. l. 7. c. 26.* Occisis, in deditionem acceptis hominum centies vicies semel LXXXIII. M. Adde *Vitruv. lib. 1. cap. 6.* ¶ Et ad magnitudinem. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 16.* Sol omni terrarum ambitu non semel major. ¶ Aliquando ponitur pro *primo*, *primum*. Quod enim dixit *Cic. l. 1. de Invent. c. 39. a med.* Primo quidem decipi, incommodum est: iterum, stultum: tertio, turpe. Dicere potuit, *semel quidem decipi*, &c. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 10.* Vibullium bis in potestatem pervenisse Cæsaris, semel ad Corfinium, iterum in Hispania. *Liv. l. 23. c. 9. ad fin.* Tibi ter proditæ patriæ sustinendum est crimen: semel, cum defectionis ab Romanis, iterum cum pacis cum Annibale auctor fuisti: tertio hodie, cum, &c. *Suet. in Tiber. c. 6.* Parentes vagitu suo pæne bis prodidit: semel cum a nutricis ubere: item cum a sinu matris, &c. *Plaut. Amph. 1. 1. 118.* Neque se luna quoquam mutat, atque uti exorta est semel. & *3. 1. 13.* Nunc Amphitruonem memet, ut occepi semel, esse assimulabo. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 31. a med.* Ariovistum, ut semel Gallorum copias prœlio vicerit, superbe & crudeliter imperare. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 24.* Saltat Milonius, ut semel icto Accessit fervor capiti numerusque lucernis. *Plaut. Mostell. 2. 2. 39.* Septem menses sunt, cum in hasce ædes pedem nemo intro tetulit, semel ut emigravimus. *h. e.* ex quo primum. ¶ Potest etiam reddi *aliquando*. *Terent. Heaut. 3. 1. 69.* Si semel tuum animum ille intellexerit. *Plaut. Epid. 3. 1. 6.* si hercle ego illum semel prehendero, nunquam irridere nos illum inultum sinam. *Nep. in Attic. c. 15.* In nitendo quod semel admisisset, tanta erat cura, ut, &c. ¶ Item *prorsus*, *omnino*, *penitus*. *Cic. pro Dejot. c. 3.* Cum facile exorari, Cæsar, tum semel exorari soles. *Id. Attic. l. 14. ep. 13. extr.* Antonius quoniam semel induxit animum sibi licere quod vellet, fecisset nihilominus me invito. *Quintil. decl. 6. c. 2.* Nam ut pietatem filii semel indicem, patrem redemit. ¶ Significat etiam in perpetuum, *in perpetuo*, *per sempre*, *una volta per sempre*: & dicitur de iis, quæ non iterantur, vel regressum non habent. *Virg. 11. Æn. v. 418.* Procubuit moriens, & humum semel ore momordit. *Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) a med.* Nec de hoc semel decretum erat: tricesimus dies reddebat victo certaminis potestatem. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 103.* nulla reparabilis arte Læsa pudicitia est: deperit illa semel. *Lucan. l. 8. v. 707.* semel impulit illum Dilata Fortuna manu. *Flor. l. 2. c. 12.* Perses semel in perpetuum victam esse Macedoniam, non putabat ex gentis dignitate. *Burmann.* recte suspicatur, in *perpetuum* esse interpretationem τῦ *semel*, quæ postea in textum irrepserit. Huc & illa pertinent *Quintil. lib. 9. c. 4. ad fin.* Denique ut semel finiam, sic fere componendum, quomodo pronuntiandum est. *Id. l. 10. c. 1. a med.* Et ut semel plura complectar, nunquam decebit sic agere, quo modo, &c. *Plin. l. 29. c. 5.* Ut semel dicamus. *per dirlo una volta per sempre*. ¶ Pro simul *Plaut. Aulul. 4. 3. 2.* Corvus semel radebat pedibus terram, & voce crocibat sua. *h. e.* eodem tempore. *Al. leg.* simul. *Senec. l. 4. quæst. nat. c. 2. post med. de Nilo.* Quod si e mari ferretur Atlantico, semel oppleret Ægyptum: at nunc per gradus crescit. *tutto in una volta*. & *l. 2. c. 8. extr.* Lumen non paulatim prorepit, sed semel universis infunditur rebus. *in un tratto*, *in un colpo*. & *epist. 71. post med.* Quemadmodum lana quosdam colores semel ducit, quosdam, nisi sæpius macerata, & recocta, non perbibit. *alla prima*. & *Quintil. decl. 337. ante med.* Graves causas allevare posse, si non ingruant, ac semel veniant. *tutte in una volta*. Al. leg. *simul*. & *Cic. 3. Offic. c. 15.* Cum postulasset, ut sibi fundus, cujus emptor erat, semel indicaretur. *senza dicesse alla prima l'ultimo prezzo*. & *Ulpian. Dig. l. 37. tit. 14. leg. 16. ad fin.* Si quis plane non semel alienaverit, sed quasdam res ante, quasdam postea? Ita *Torrentiu.* alii *simul*. Alia congerit *Bentlej.* ad illud *Horat. l. 2. sat. 8. v. 24.* Ridiculus totas simul absorbere placentas. Ubi al. leg. *semel*, uno haustu, *in un boccone*.

SEMELE, es, & *latinu positione* Semela, æ, f. *Σεμέλη*, filia Cadmi Thebarum regis, & Hermiones, ex qua Jupiter Bacchum genuit. Junonis fraude cum petiisset a Jove, ut ea forma ac majestate ad se veniret, qua ad Junonem solebat, fulminis igne usta periit. *Ovid. 3. Met. a vers. 260. Hygin. fab. 167. & 179.* Rursus *Ovid. 3. Amor. el. 3. v. 37.* Tot meruere peti (*igne Jovis*), Semele miserabilis arsit. *Id. 3. Fast. v. 715.* Nec referam Semelen, ad quam nisi fulmina secum Jupiter afferret, &c. *Horat. l. 1. od. 19. v. 2.* Thebanæque jubet me Semeles puer. *h. e.* Bacchus. *Propert. l. 2. od. 22. v. 29.* Narrabis Semelæ, quo sit formosa periclo. & *eleg. 23. v. 29.* Ut Semela est combustus, ut est deperditus Io. *Tibull. l. 3. el. 4. v. 45.* Sed proles Semelæ Bacchus. Ita *Broukhus.* ex libr. melioribus non *Semeles*. Apud *Ovid. in Ibin*, *v. 280.* soror Semeles est Ino, seu Leucothea, & ipsa ex Cadmo & Hermione nata. ¶ Bonam deam, docente *Macrob. l. 1. Saturn. c. 12.* Opem, Faunam, & Fatuam multi esse credunt, Bœoti Semelam.

SEMELEIUS, & Semeleus, a, um, ad Semelen pertinens, ut Semeleia proles, *Ovid. 3. Met. v. 520.* & *l. 9. v. 640. h. e.* Bacchus. Et Semeleius Thyoneus, *Horat. l. 1. od. 17. v. 22.* Semelea busta, *Stat. 10. Theb. v. 903.*

SEMEN, inis, n. *semenza*, *semente*, *seme*, *σπόρος*, *σπέρμα*, *γονή*, id, ex quo tanquam causa materiali, res gignuntur, ut frumenti, plantarum, animalium: a *sero*, quasi *serimen*, ut *nomen* a *nosco*, *flumen* a *fluo*, &c. *Cic. de Senect. c. 15.* Terra cum gremio mollito ac subacto semen excepit, primum id occæcatum cohibet, deinde tepefactum, vapore & compressu suo diffundit, & elicit herbescentem ex eo viriditatem. & *paulo post*. Terra ex fici tantulo grano, aut ex acino vinaceo, aut ex ceterarum frugum ac stirpium minutissimis seminibus tantos truncos ramosque procreat. *Varr. l. 2. R. R. c. 6. de asinis*. Duodecimo mense conceptum semen reddunt. *Lucret. l. 4. v. 1034.* Ex homine humanum semen ciet una hominis vis. *Cels. lib. 4. c. 21.* Est etiam circa naturalia vitium, nimia profusio seminis. *Ovid. 6. Fast. v. 285.* Ex Ope Junonem memorant, Cereremque creatas Semine Saturni. *Cels. l. 4. c. 19. a med.* Semina mali Punici. *Plin. lib. 26. c. 8. post med.* Herbæ radix decocta, priusquam semen emittat. *Id. l. 18. c. 18. sub fin.* Semen protinus injiciunt, cratesque dentatas supertrahunt. *Id. l. 19. c. 8. ante med.* Lactucæ semen a bruma jacere. *Id. l. 17. c. 10.* serere. *Colum. l. 2. c. 10.* solo ingerere. *Id. l. 1. c. 7. sub fin.* mandare terræ. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 18.* manu spargere. *Virg. 1. Georg. v. 223.* committere sulcis. *Colum. l. 11. c. 2. ante med.* in areulas disserere. *Ovid. 3. Trist. el. 8. v. 2.* mittere in humum. *Id. l. 1. ex Pont. ep. 5. v. 34.* condere humo. *Tacit. Ann. 13. c. 54.* arvis inserere. *Ovid. 3. Amor. el. 10. v. 11.* turgescit semen in agris. *Id. Met. 7. v. 123.* semine mollit humus. *Plin. l. 19. c. 6. ad fin.* Allium exit in semen. *va in semenza*, *semenzire*. & *l. 21. c. 10. circa med.* Viola abit in semen. & *ibid. initio*. Amaracum seritur utroque genere, & se-

& semine, & ramo. ¶ Speciatim *semen* dicitur genus quoddam frumenti (quæ & *zea*) antonomastice, ob præstantiam & ubertatem. *Plin. l.* 18. *c.* 8. Qui ara arantur, non habent far. Est & hæc Italiæ, in Campania maxime, semenque appellatur. hoc habet nomen res præclara, &c. *&* *c.* 24. Serere in jugera temperati soli justum est, tritici aut siliginis modios quinque; farris aut seminis (quod frumenti genus ita appellamus) decem; hordei sex. V. *Alica*. Si *Isidoro* credimus *l.* 17. *Orig. c.* 3. una eademque res sunt adoreum, seu far, zea, semen. ¶ Est etiam *semen* surculus, ramus, talea, malleolus recisus ab arbore pangendi aut inserendi gratia, *ramicello, marza, magliuolo, piantone, glaba*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 354. Seminibus positis, superest deducere terram Sæpius ad capita. *Colum. de arborib. c.* 20. *& l.* 5. *c.* 10. Semina (*pomariis*) lege ne minus crassa, quam manubrium est bidentis, recta, levia, procera, integro libro. Adde *l.* 3. *c.* 4. *&* 6. & *Varr. l.* 1. *R. R.* 39. *&* 40. ¶ De piscibus, qui aluntur in piscinis, ut sobolem augeant, *pesci da razza*. *Colum. l.* 8. *c.* 16. Quos rerum natura lacus fecerat, convectis marinis seminibus replebant. ¶ Translate est indoles, genus, sanguis. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 2. Videndum ut boni seminis pecus habeas. *di buona razza*. *& c.* 3. Meliore semine ex capræ, quæ bis pariunt. *Cic. Phil.* 4. *c.* 5. *a med.* Virtus, quæ propria est Romani generis & seminis. *Id.* 2. *Agrar. c.* 35. Non ingenerantur hominibus mores tam a stirpe generis ac seminis, quam ex iis rebus, quæ ab ipsa natura loci, & a vitæ consuetudine suppeditantur. *Senec. in Herc. Fur. v.* 987. Sed ecce proles regis inimici latet, Lyci nefandum semen. *razza, seme*. ¶ Item origo, principium, causa, auctor. *Cic.* 2. *Offic. c.* 8. *circa med.* Nec vero unquam bellorum civilium semen & causa deerit. *Id. Catil.* 1. *c.* 12. *extr.* Stirps ac semen malorum omnium. *Id.* 1. *de Divin. c.* 3. Zeno in suis commentariis quasi semina quædam sparsit. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 33. Initia & semina veteris eloquentiæ. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 1. In animis quasi virtutum igniculi & semina. *Id. Phil.* 2. *c.* 22. *a med.* ut in seminibus est causa arborum & stirpium, sic hujus luctuosissimi belli semen tu fuisti. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 2. *v.* 10. semina nequitiæ. *Plaut. Rud.* 2. 2. 21. sceleris semen. *h. e.* auctor. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 76. *ad fin.* Nova bello semina ministrare. *Id.* 12. *Ann. c.* 48. odiorum jacere. *Liv. l.* 3. *c.* 19. Tribuni semina discordiarum. *Senec. in Phœniss. v.* 279. Jacta sunt semina cladis futuræ. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 5. Est deus in nobis: agitante calescimus illo. Impetus hic sacræ semina mentis habet. *Senec. in fin. ep.* 73. Semina in corporibus humanis divina dispersa sunt; quæ si bonus cultor excipit, similia origini prodeunt. ¶ Semina flammæ abstrusa in venis silicis. *h. e.* scintillæ latentes. *Virg.* 6. *Æn. v.* 6. *Ovid.* 15. *Met. v.* 347. & *Senec. in Med. v.* 831. Semina ferri. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 8. *v.* 41. Et rigidum ferri semina pectus habet. *Sever. in Ætna, v.* 270. Quæritur argenti semen. *Id. ibid. v.* 536. rerum naturæ semina. *h. e.* elementa. De stellis *Manil. lib.* 5. *v.* 726. Tunc conferta licet cœli fulgentia templa Cernere seminibus densis, totisque micare Floribus.

SEMENTATIO, onis, f. sementis. *Tertull. de Spectac. c.* 8. Columnae sessias a sementationibus, messias a messibus.

SEMENTIFER. V. *Serpentifer*.

SEMENTINUS. V. *Sementivus*.

SEMENTIS, is, f. *semina, sementa, σπόρος*, sparsio seminum per agros, satio, seminatio. A satione quid differat, in ea voce dictum est. In quarto & sexto casu duplicem positionem in e, & i habet. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 58. *a med.* Nemo tam sine oculis, tam sine mente vivit, ut quid sit sementis ac messis, quid arborum putatio, omnino nesciat. *Colum. l.* 2. *c.* 9. Prima sementis rarius serere permittit, novissima spissius postulat. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 3. Sementes quam maximas facere, ut copia frumenti suppeteret. *Cic. Verr.* 5. *c.* 38. Semente prohibita, aut messe amissa, fructus annuus interibat. *Cat. R. R. c.* 27. *&* 30. Sementim facere. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 667. Villice, da requiem terræ semente peracta. *Plin. l.* 18. *c.* 25. *a med.* Sementibus tempora plerique præsumunt. ¶ Translate *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 30. Hanc a diis immortalibus arbitramur malorum sementem esse factam? *Id. Attic. l.* 9. *ep.* 8. De Reatinorum corona quod scribis, moleste fero, in agro Sabino sementem fieri proscriptionis. ¶ Jocularitee *Plaut. Merc.* 5. 7. 23. Hisce ego jam sementem in ore faciam, pugnosque obseram. ¶ *Ut sementem feceris, ita & metes*, proverb. quo significamus, ea quempiam relaturum, quæ meritus fuerit. Apud *Cic.* 2. *de Orat. c.* 65. dicenti M. Servilio: Dic mihi, M. Pinari, num si contra te dixero, mihi male dicturus es, ut ceteris fecisti? respondit Pinarius: Ut sementem feceris, ita metes. *Quel che tu fai in parete, tal riceve*. ¶ Est etiam sementis tempus. *Cato R. R. c.* 17. Nuces per sementim incipiunt maturæ esse. *Colum. l.* 2. *c.* 10. *ante med.* Media sementi pars fabæ seri, pars ultima debet. Adde *cap.* 9. ¶ Item ipsum semen, quod terræ mandatum est. *Id. ibid. c.* 8. *ad fin.* Ubi venit imber, multorum dierum sementis uno die surgit. ¶ Et ipsa seges enata. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 679. Vos date perpetuos teneris sementibus auctus. *Gell. l.* 2. *c.* 29. Cessita in sementa forte concesserat tempestiviores.

SEMENTIVUS, a, um, ad sementem pertinens. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. *sub fin.* Sementivæ feriæ, dies is, qui a pontificibus dictus, appellatus a semente, quod sationis causa susceptæ. *Paul. ex Festo*. Sementivæ feriæ fuerunt institutæ, quasi ex iis fruges grandescere possint. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 2. Sementivis feriis in ædem Telluris veneram, rogatus ab æditimo. Adde *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16. ubi inter conceptivas recenset: quod & *Fest.* facit in *Conceptiva*. scilicet quia non habebant statum in anno diem, sed indicebantur a sacerdotibus. Hinc *Ovid.* 1. *Fast. v.* 657. Ter quater evolvi signantes tempora Fastos, Nec sementiva est ulla reperta dies. Cum mihi (sensit enim) lux hæc indicitur, inquit Musa. quid a Fastis non stata sacra petis? Utque dies incerta sacro, sic tempora certa, Seminibus jactis est ubi fetus ager. Pergit inde *Ovid.* multa persequi ad hoc sacrum pertinentia, quod Telluri & Cereri fiebat. nam Hæc præbet causam frugibus, illa locum. ¶ Sementiva pira *Cat. R. R. c.* 7. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 59. *Plin. l.* 15. *c.* 15. *a med.* & *Cloatio* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 15. *extr.* dicta videntur, quod sera, & sementis tempore, *h. e.* autumno maturescunt. sera certe a *Cloatio* vocantur. ¶ Sementiva quidem vocent triticum, hordeum, napum, rapa, verna, milium, panicum, lentem, cicer, alicam, ut ait *Plin. l.* 18. *c.* 7. *h. e.* quæ mature seri oportet, *πρωΐσπορα*, scilicet autumno (quod est solemne tempus sementis) in venturam æstatem, ut in tritico fit. ¶ Omnibus his loc. al. leg. *sementinus*, quia in MSS. facile v, & n confunduntur. *Dausqu.* præfert n.

SEMENTO, as, a. *produr semenza, andar in semenza, semenzire, σπερματίζω*, semen produco. *Plin. lib.* 18. *cap.* 18. Et in primis inutile est (*prati*) nasci herbas sementaturas.

SEMERMIS. V. *Semiermis*.

SEMESTRIS, tre, *di sei mesi, ἑξάμηνος, ἑξαμηνιαῖος*, qui sex mensium est. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. illic in semestri die, aut nocte quicquam seri, aut alescere, aut meti possit? *illic, h. e.* inter circulum septentrionalem, & inter cardinem cæli. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 8. *a med.* Semestre regnum. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 9. imperium. *Plin. l.* 8. *c.* 39. Semestris vita. *& c.* 16. Leones semestres vix ingredi posse. *Id. l.* 11. *c.* 51. Semestris locutus est Crœsi filius in crepundiis. *Id. l.* 10. *c.* 25. Semestres aves, hirundines. *h. e.* quæ semestri spatio apud nos visuntur. *Alter Plin. l.* 4. *ep.* 4. Hunc rogo semestri tribunatu splendidiorem & sibi & avunculo suo facias. *h. e.* militem, qui sex menses ducebat. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 88. Ille & militiæ multis largitur honorem; Semestri vatum digitos circumligat auro. *h. e.* Tribunos militares facit, ut & *Lips. l.* 2. *de milit. Rom. dial.* 9. interpretatur. Loquitur autem *Juvenal.* de Paride pantomimo & poeta Neronis, quem semestribus militiolis tumentem (ut ait *Auct. vitæ Juvenalis*) ipse eo loco perstringit. *Sueton. in Aug. c.* 35. *a med.* Sibique instituit consilia sortiri semestria, cum quibus de negotiis ad frequentem senatum referendis ante tractaret. *h. e.* consiliarios, qui sibi per senos menses adessent. ¶ *Semestris* etiam dicitur dimidium mensis spatium continens, *ἡμιμήνιος*, ut *semestris Luna, h. e. plena*. *Apul. l.* 11. *Metam.* Stellæ dispersæ coruscabant, earumque media semestris Luna flammeos spirabat ignes. Hinc *semestrium*. ¶ Sunt qui scrib. *semenstris*.

SEMESTRIUM, ii, n. *spazio di un mezzo mese*, dimidii mensis spatium, *ἡμιμηνιαῖον*. *Colum. l.* 11. *c.* 2. Hoc igitur semestrium, & deinceps sequentia tempestatibus adnotatis percensuimus. Al. leg. *semimenstruum, quia semestrium ex analogia sex mensium tempus significare deberet*: at *Colum.* certe dimidium mensem intelligit. Sed V. in fin. vocis præced. ¶ Quod ait *Scævola Dig. l.* 18. *tit.* 7. *in fin.* Divus Marcus, sive liberos in Semestribus constituit. & *Triphonin. l.* 2. *tit.* 12. *leg.* 46. In Semestribus relata est constitutio divi Marci. Adde *Ulpian. l.* 29. *tit.* 2. *leg.* 12. *Semestria* sunt libri, in quibus perscripta erant, quæ M. Antonin. Philosophus de jure constituit sex illis mensibus, quibus solebat quotannis juri dicundo vacare.

SEMESUS, a, um, *mezzo mangiato, rosicchiato, ἡμίβρωτος, ἡμίφαγος*, dimidia parte comesus, arrosus. *Sueton. in Tiber. c.* 34. *& in Vitell. c.* 13. *extr.* Ut parcimoniam publicam exemplo quoque juvaret, solemnibus ipse cœnis pridiana sæpe ac semesa obsonia apposuit. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 81. Semesi pisces. *& l.* 2. *sat.* 6. *v.* 85. semesa lardi frusta. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 167. ecce dabit jam Semesum leporem, aut aliquid de clunibus apri. *Petron. in fin. Satyr.* Cum esset Numantia a Scipione capta, inventæ sunt matres, quæ liberorum suorum tenerent semesa in sinu corpora.

SEMET. V. in *Sui*.

SEMETRUM, *ἄμετρον*, quod est sine mensura, enorme, non symmetrum: vox hybrida ex latino *se* sine, & græco *μέτρον*, mensura, modus. *Prudent. in Psychom. v.* 826. Aurea planitiem spatiis percurrit arundo Demensis, quadrent ut quatuor undique frontes, Ne commissuris distantibus angulus impar Argutam mutilet per dissona semetra normam.

SEMI, pro semis, in compositis dimidium significat, ut *ἡμι* pro *ἥμισυ*. Ipsa composita *κατὰ στοιχεῖον* hic recensentur.

SEMIACERBUS, a, um, *mezzo acerbo, mal maturo, ὑπόωμος*, immaturus, subacidus. *Pallad. in Aug. tit. ult.* Uvæ semiacerbæ succus.

SEMIADAPERTUS, *&* Semadapertus, a, um, *mezzo aperto, socchiuso*, dimidio sui apertus, semiapertus. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 6. *v.* 3. editu sed janua parva Obliquum capiat semiadaperta latus.

SEMIADOPERTULUS, a, um, *mezzo coperto*, dimidia parte adopertus. *Apul. l.* 3. *Metam.* Oculi tremuli, marcidi, jam jamque semiadopertuli. *socchiusetti*.

SEMIAGRESTIS, ste, *mezzo rustico, zotico, ruvido*, subagrestis. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 39. *ante med.* Maximianum fidum amicitiæ, quamquam semiagrestem, militiæ tamen & ingenio bonum Imperatorem jubet.

SEMIAMBUSTUS, a, um, *mezzo abbruciato, ἡμίκαυστος, ἡμιφλεγής*, semiustus. *Sueton. in Calig. c. poenult.* Cadaver tumultuario rogo semiambustum. *Sil. l.* 14. *v.* 63. Semiambusta rotat liquefactis saxa cavernis. Adde *l.* 2. *v.* 681.

SEMIAMICTUS, a, um, *mezzo vestito, mal vestito, ἡμίγυμνος*, dimidia parte amictus, male vestibus opertus, seminudus. *Apul. l.* 8.

l. 1. *Metam.* Humi jacebat scissili palliastro semiamictus. *&* *l.* 7. Centunculis disparibus, & male consarcinatis semiamictus. Adde *l.* 9.

SEMIAMIRICUS, a, um, ad Semiamirem pertinens, quæ fuit Heliogabali mater; ut Semiamirica senatusconsulta, *Lamprid. in Heliogab. c.* 4.

SEMIAMPUTATUS, a, um, dimidia parte amputatus. *Apul. l.* 1. *Metam.* Baculo, quod ramulis semiamputatis nodosum gerit.

SEMIANIMIS, e, *&* Semianimus, a, um, *semivivo, mezzo morto*, ἡμίπνοος, semivivus, semimortuus, semiobex. *Enn.* apud *Serv. ad* 10. *Æn. v.* 396. Oscitat in campis caput a cervice revulsum, Semianimesque micant oculi. *Cic. in Mario l.* 1. *de Divin. cap.* 47. Ipsa feris transfigens unguibus anguem Semianimum, & graviter cervice micantem. *Lucret. lib.* 6. *v.* 1266. Languida semianimo cum corpore membra videres. *Virg.* 10. *Æn. v.* 395. Te decisa suum, Laride, dextera quærit, Semianimesque micant digiti, ferrumque retractant. *& vers.* 403. curruque volutus Cædit semianimis Rutulorum calcibus arva. *&* *l.* 11. *v.* 635. Semianimes volvuntur equi. *Liv. l.* 28. *c.* 23. Cum in succensum rogum semianima pleraque injicerent corpora. Adde *Phædr. l.* 1. *fab.* 9. *v.* 8. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 37. *Senec. in Oedip. prope fin. Stat.* 2. *Theb. v.* 83. qui *semianimus* usurpant: & *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 37. *Lucan. l.* 3. *v.* 747. *&* *l.* 4. *v.* 339. & alibi, *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 133. & *Sil. l.* 9. *v.* 123. qui *semianimis*. Scilicet in quibusdam casibus alterum præ altero melius sonat. ¶ De eo, qui est in magno metu, *mezzo morto di paura*, *Lucan. cit. l.* 4. Semianimes in castra trahens hostilia turmas, Victoris stetit ante pedes. ¶ Sunt qui jubent *semanimis* scribi, detrito i, præsertim in carmine: alii ubique i retineri, & synizesim, seu synecphonesim, seu synæresin fieri. Libri variant. *Pier. ad Virg.* 3. *Æn. v.* 578. in suis *seminstum* reperit, non *semustum*: sibique magis placere ad figuram confugere, quam i tollere. In eadem sententia sunt *Erythræus in indice Virg. in Semianimem*, & *Dausqu.* tametsi non in omnibus, quæ post *semi* habent vocalem, i retinetur, ut in *semesus*, *semuncia*.

SEMIANNUUS, a, um, *di mezz' anno*, dimidium anni continens, semestris. *Martian. Capell. l.* 6. *pag.* 194. Sol brumali descensu semiannuam facit horrere noctem.

SEMIAPERTUS, a, um, *mezzo aperto*, ἡμιανέῳκτος, semiadapertus. *Liv. sub fin. c.* 39. *l.* 26. Paucos ex multis trepida fuga incidentes semiapertis portarum foribus, in urbem compulit.

SEMIASSUS, a, um, semicrematus, semiambustus. *Enn.* apud *Cicer.* 2. *Tuscul. c.* 44. Heu! reliquias semiassi regis, denudatis ossibus, Per terram sanie delibutas fœde divexarier.

SEMIATER. V. vocem sequent.

SEMIATRATUS, a, um, dimidia parte atratus. *Varr.* apud *Non. c.* 2. 298. Ipsum propter vix liberti semiatrati exsequiantur. Al. leg. *semiatri*.

SEMIAXIUS. V. *Sarmentitius*.

SEMIBARBARUS, a, um, *mezzo barbaro*, qui dimidia parte barbarus est. *Sueton. in Cæs. c.* 76. Quosdam e semibarbaris Gallorum recepit in Curiam. *h. e.* Narbonenses, ut quidam Interpretes putant, quod hi inter barbaros majoris cultus essent, atque elegantiæ. *Capitol. in Maxim. cap.* 2. Adolescens, & semibarbarus.

SEMIBOS, bovis, adject. *mezz' uomo e mezzo bue*, homo dimidia parte bos, qualis fuit Minotaurus. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 23. Dædalus ut clausit conceptum crimine matris Semibovemque virum, semivirumque bovem. (Adde 4. *Trist. el.* 7. *v.* 18.) Porro hunc versum valde amavit *Ovid.* & reprehendi ab aliis flocci fecit. Rogatus enim aliquando ab amicis suis, ut narrat *Senec. l.* 2. *controvers.* 10. *in fin.* ut tolleret tres versus, invicem petiit, ut ipse tres exciperet, in quos nihil illis liceret. æqua lex visa est. Scripserunt illi, quos tolli vellent, secreto: hic, quos tutos esse vellet. In utrisque codicillis iidem versus erant: ex quibus primum fuisse narrabat Albinovanus Pedo, qui inter arbitros fuit, *Semibovemque virum*, &c. secundum, *Egelidum Boream*, &c. Tertium, quis fuerit, *Seneca* non adjicit.

SEMICANALICULUS, i, m. dimidius canaliculus. *Vitruv. l.* 4. *c.* 3. *circa med. de triglyphis Doricis*. In medio canaliculi adnormæ cacumen imprimantur: in extremis partibus semicanaliculi interverstantur.

SEMICANUS, a, um, *mezzo canuto*, *semicanuto*, *grigio*, μιξόθριξ, capillos habens partim canos, partim nigros. *Apul. l.* 8. *Metam.* Calvus quidem, sed cincinnis semicanis & pendulis capillatus. *&* *l.* 9. Coma semicana.

SEMICAPER, pri, com. *mezzo capra*, ἡμίτραγος, qui dimidia sui parte caper est. Epitheton est Faunorum, & Satyrorum, qui inferiore sui parte capris similes pinguntur. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 101. Semicaper coleris succinctis, Faune, Lupercis. *Id. Met.* 14. *v.* 515. Semicaper Pan.

SEMICINCTIUM, ii, n. *fascia*, *cintura*, *cingolo*, *grembiule stretto*, ἡμιζώνιον, zona minor lata, cincticulus. *Martial. lib.* 14. *epigr.* 153. *cujus lemma* Semicinctium. Det tunicam dives: ego te præcingere possum. Essem si locuples, munus utrumque darem. *Petron. in Satyr. c.* 94. Inclusus ego suspendio vitam finire constitui: & jam semicinctio stantem ad parietem spondam vinxeram, cervicesque nodo condebam, cum, &c.

SEMICIRCULARIS, e, *semicircolare*, ἡμικύκλιος, semicirculi formam habens. Apud *Colum. l.* 5. *c.* 2. quo loco posita est figura semicirculi, leguntur hæc verba: *semicircularis agri forma*: quæ tamen incertum, sintne *Columellæ* an alterius, qui ad indicandam figuram ea addiderit.

SEMICIRCULATUS, a, um, semicirculi forma factus. *Cels. l.* 7. *c.* 26. *tit.* 2. *sub fin.* Ferramentum fecit rectum in summa parte labrosum, in ima semicirculatum, acutumque.

SEMICIRCULUS, li, m. *mezzo cerchio*, *semicerchio*, ἡμικύκλιον, dimidium circuli. *Cic.* 5. *de Fin. cap.* 20. Circulos & semicirculos consectari. *Scaliger* leg. *subsannulas*. *Cels. l.* 7. *c.* 26. *sect.* 2. *a med.* Uncus in semicirculi speciem, retusæ latitudinis. ¶ Adjective, semicircularis. *Colum. l.* 5. *cap.* 2. *a med.* Si semicirculus fuerit ager, cujus basis habeat pedes CXL. curvatura latitudo pedes LXX. *&* *mox.* Si autem minus quam semicirculum erit, arcum sic metiemur.

SEMICLAUSUS, *&* Semiclusus, a, um, *mezzo chiuso*. *Apul. l.* 10. *Metam.* semiclauso ore balbutiens. *Inscrips.* apud *Fabrett. pag.* 230. Silvane sacra semicluse fraxino, Et hujus alti summe custos hortuli.

SEMICOCTUS, a, um, *mezzo cotto*, *guascotto*, ἡμίεφθος, dimidia parte coctus, semicrudus. *Plin. l.* 18. *c.* 11. *sub fin.* E tritico candidissima, atque grandissima eligunt grana, & semicocta in ollis. *Colum. l.* 8. *c.* 5. Hordeum semicoctum.

SEMICOMBUSTUS, a, um, *mezzo bruciato*. *Prudent. in Roman. v.* 859. περὶ στεφ. 14. Alunt olivo semicombustas faces.

SEMICONFECTUS, a, um, *mezzo fatto*, ut Semiconfectus carpes. *Sidon. l.* 6. *ep.* 10.

SEMICONSPICUUS, e, um, qui dimidio conspicitur. *Apul. l.* 3. *Metam. post init.* Nonnulli per fenestras semiconspicui.

SEMICORPORALIS, le, idem ac semicorporeus. *Firmic. l.* 2. *c.* 12. Aries est signum in cælo masculinum, semicorporale, ocularis languidis, rusticum.

SEMICORPOREUS, a, um, *mezzo corporale*, dimidio corporeus. *Firmic. l.* 2. *c.* 12. Cancer signum est in cælo femininum, mobile, semicorporeum, irrationale. *h. e.* cujus corpus dimidia tantum parte in cælo conspicitur.

SEMICREMATUS, a, um, *mezzo abbruciato*, ἡμίφλεκτος, dimidia parte crematus. *Ovid. in Ibin*, *v.* 636. Membra ferat Stygiæ semicremata neci. *Martial. l.* 11. *epigr.* 55. tura semicremata.

SEMICREMUS, a, um, idem quod semicrematus. *Ovid. 12. Met. v.* 287. Semicremoque novat repetitum stipite vulnus.

SEMICRUDUS, a, um, *mezzo crudo*, ἡμιώμος, pro dimidia parte crudus. *Colum. l.* 6. *cap.* 25. Lupini semicrudi conteruntur. *Sueton. in Aug. c.* 1. semicruda exta. *Stat. l.* 4. *Silv.* 9. *v.* 48. Quid, si cum bene mane semicrudus Illatam tibi dixero salutem? *idest* cibo pro dimidia parte digesto.

SEMICUBITALIS, le, dimidio cubito constans. *Liv. l.* 42. *cap.* 65. Bipalme spiculum hastili semicubitali infixum.

SEMICUPA, æ, f. Apud *Ammian. l.* 28. *c.* 4. *post med.* (*al. cap.* 25.) Semicupæ, Cimessores, Statarii, &c. sunt scurrilia nomina otiosæ plebis hominum.

SEMIDEUS, i, m. Semidea, æ, f. *semideo*, *semidea*, ἡμίθεος, ἥρως, ἡμίθεα, ἡμιδαίμων, dimidia parte deus, *h. e.* vel ex deo & homine natus, vel ob virtutem ex homine deus factus: ut Pan, Hercules, Romulus, Sirenes, &c. V. *Heros*, & *Indigetes*. Usurpatur & substantivi, & adjectivi more. *Ovid. in Ibin. v.* 81. Vos quoque plebs Superum, Fauni, Satyrique, Laresque, Fluminaque, & Nymphæ, Semideumque genus. *Id. Met.* 14. *v.* 673. Mille proci cupiunt & Semidique, deique. *Lucan. l.* 9. *v.* 6. Quodque patet terras inter, Lunæque meatus, Semidei Manes habitant, quos ignea virtus Innocuos vita patientes ætheris imi Fecit, & æternos animam collegit in orbes. (Creduntur Semidei habitare spatium, quod est inter cælum & terram. *Manil. l.* 1. *v.* 800. *Plin. in Paneg. c.* 89. *ad fin.*) *Stat.* 9. *Theb. v.* 376. Hoc tibi semidei munus tribuere parentes? *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 49. Semideæ Dryades. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 222. cingi Taulantia alumnus Semidea genitrice Teges. *Rutil. in Itiner. l.* 1. *v.* 365. Sæcula Semideum ferrati nescia Martis. *pro* Semideorum. *h. e.* ætas aurea. *Auson. in Gripho*, *Edyll.* 11. *v.* 21. *de Sirenib.* Tres volucres, tres semideæ, tres semipuellæ. ¶ *Semideum pecus*, Panes, Satyri. *Stat.* 6. *Theb. v.* 111. cana Pales, Silvanusque arbiter umbræ, Semideumque pecus. ¶ *Semidei canes*, latrator Anubis. *Lucan. l.* 8. *v.* 831. Nos in templa tuam Romana accepimus Isim, Semideosque canes, & sistra jubentia luctus. ¶ Semidei reges *Statio* 2. *Achill. v.* 362. *&* *lib.* 3. *Theb. v.* 518. sunt Argonautæ, quos *Id.* 5. *Theb. v.* 373. *&* 1. *Achill. v.* 87. semideos heroas vocat, & *Val. Flacc. lib.* 3. *v.* 304. reges diis genitos: *&* *lib.* 8. *v.* 304. deum genus: & *Senec. in Med. v.* 227. proles deum.

SEMIDIES, ei, m. *mezzo un dì*, dimidium diei. *Auson. in Eclogar. de rat. dier. v.* 5. semidiemque, duosque dies deciesque novenos. Adde *ibid. de rat. solstit. in æquinoct. v.* 2.

SEMIDIGITALIS, le, qui habet magnitudinem dimidii digiti. *Vitruv. l.* 10. *c. ult. ante med.* Terebratur foramen digitale, semidigitale, sesquidigitale.

SEMIDOCTUS, a, um, *semignorante*, *semidotto*, ἡμιμαθής, dimidio doctus, aliquantum doctus, mediocri eruditione imbutus. *Plaut. Asin.* 1. 3. 73. Haccine te esse oblitum, in ludo qui fuisti tamdiu? *Arg.* Tua ista culpa est, quæ discipulum semidoctum abs te amoves. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 42. Hæc ut properans, & apud doctos, & semidoctus ipse percurro. *Martial. l.* 10. *epigr.* 92. Et semidocta villici manu structas Tonantis aras. *Gell. l.* 15. *c.* 9. semidoctus Grammaticus.

SEMIERMIS, *&* Semermis, e, *&* Semiermus, a, um, *mezzo disarmato*, ἡμίοπλος, armis male instructus. *Liv. lib.* 30. *cap.* 28. Tumultuarii exercitus ex agrestium semiermi turba subito collecti. *Id. l.* 28. *cap.* 16. Ipse cum in proximos colles cum sex millibus ferme semiermium evasit. Adde *l.* 39. *c.* 31. *a med.* *&* *l.* 40. *c.* 58. *a med.*

med. Pro altera positione *Tacit.* 1. *Ann.* c. 68. Hosti facile excidium, & paucos ac semermos cogitanti, &c. *& lib.* 3. *cap.* 45. In fronte statuerat ferratos, in cornibus cohortes, a tergo semermos. ¶ De scriptione V. in *Semianimis*.

SEMIFACTUS, a, um, *imperfetto*, ἀτελὴς, dimidia tantum parte factus, imperfectus. *Tacit.* 15. *Ann.* c. 7. Semifacta opera perrupit, seque vallo extulit. *Hirt. de B. Afric.* c. 83. Io portas valli semifactas esse contendunt.

SEMIFASTIGIUM, ii, n. dimidiatum fastigium. *Vitruv.* l. 7. c. 5. *a med.*

SEMIFER, a, um, *mezzo bestia*, μιξόθηρ, ἡμίθηρ, qui dimidia sui parte fera est, altera homo, semivir, semihomo, ut Centaurus, Siren, Scylla, Cacus. *Lucret.* l. 2. v. 701. Semiferas hominum species existere. *& lib.* 4. v. 588. Pan Pinea semiferi capitis velamina quassans. *Cic. in Arat.* l. 2. *de nat. Deor.* c. 44. Corpore semifero magno Capricornus in Orbe. *Virg.* 10. *Æn. vers.* 212. *de Tritone*. Spumea semifero sub pectore murmurat unda. *Ovid. Met.* 12. v. 405. Hylonome, qua nulla nitentior inter Semiferos altis habitavit femina silvis. *h. e.* Centauros. *& lib.* 2. v. 633. Semifer interea divinæ stirpis alumno Lætus erat. *h. e.* Chiron. Sic *Claudian. de III. consul. Honor.* v. 60. non ocyus hausit Achilles Semiferi præcepta senis. *& de VI. consul.* v. 634. semiferi Gortynia tecta juvenci. *h. e.* Minotauri. *Id. in Gigantomach.* v. 80. *de Peloro gigante*. femorum qua fine volutus Duplex semiferis connectitur ilibus anguis. *Senec. in Phœniss.* v. 119. semiferæ dolos Sphingis ore nectens. Adde *in Herc. Oet.* v. 966. *&* 1470. *Stat.* 9. *Theb.* v. 220. & *Lucan.* l. 6. v. 386. ¶ Dicitur etiam de domestica bestia, quæ multum feritatis habet, ut canes ex lupo & cane geniti: *lycisca* ob id appellati. *Grat. in Cyneg.* v. 253. Hic & semiferam Thoum de sanguine prolem finxit. *Plin.* l. 8. c. 57. Glires semiferum animal, cui vivaria in doliis idem, qui apris, instituit. ¶ Homines semiferi, agrestes, montana incolentes, inculti, feris moribus. *Sil.* l. 3. v. 541. Illuvie, rigidæque comæ squalore perenni Horrida semiferi promunt e rupibus ora. *selvaggi*. De Alpium incolis loquitur. *Plin. de Indis* l. 6. c. 19. Genus hominum semiferum, ac plenum laboris immensi. ¶ *Semiferus* in recto casu analogia defendi potest; usu, quod adhuc sciam, non potest. ¶ Multa in hanc vocem Scriptorum testimonia ideo protulimus, quia non defuere, qui eam toto Latio exsulare juberent, & *semivir* substituerent.

SEMIFORMIS, me, *informe*, *mezzo formato*, ἡμίμορφος, dimidia sui parte formatus, imperfectus, semifactus, informis. *Colum.* l. 8. c. 5. *circa med.* Tonitrua, quibus vitiantur ova, pullique semiformes interimuntur, antequam toti partibus suis consummentur. *Id.* l. 4. c. 25. Semiformis lunæ specie. *mezzaluna*.

SEMIFULTUS, a, um, *appoggiato per la metà*, dimidia tantum parte fultus. *Martial.* l. 5. *epigr.* 14. Subselliοque semifultus extremo, Et male receptus altero genu. *sedendo malamente con una sola natica*.

SEMIFUMANS, antis, *mezzo fumante*, adhuc aliqua parte fumans. *Sidon.* l. 1. *ep.* 7. Qui adhuc in eo semifumantem præturæ nuper exutæ dignitatem venerabatur.

SEMIFUNIUM, ii, n. *mezza fune*, *cordicella*, funis dimidio tenuior. *Cato R. R.* c. 135. Funem loreum in plostrum justum pedes LX. semifunium pedes LXV.

SEMIGÆTULUS, a, um, qui ad Gætulos vel regione, vel moribus accedit. *Apul. in Apolog.* Memet professus sum seminumidam, & semigætulum.

SEMIGERMANUS, a, um, de Germania participans. *Liv.* l. 21. c. 38. *sub fin.* Cum quæ ad Penninum ferant, obsepta gentibus semigermanis fuissent.

SEMIGRÆCE, *mezzo alla Greca*, pæne Græco more. *Lucil.* apud *Velioj. Long. de Orthograph. sub init. pag.* 2214. *Putsch.* S nostrum, & semigræce quod dicimus Sigma Nil erroris habet.

SEMIGRÆCUS, a, um, ἡμιέλλην, Græcis participans. *Varr.* l. 2. *de R. R.* c. 1. Ut semigræcis pastoribus dicam Græce. *Flor.* l. 1. c. 18. Tarentum, semigræcæ ex Lacedæmoniis conditoribus civitas. *Sueton. de Grammat.* c. 1. Poetæ, & oratores semigræci. *h. e.* qui utraque lingua, Græca & Latine, usi sunt.

SEMIGRAVIS, ve, *mezzo aggravato*, pæne omnino gravatus. *Liv.* l. 25. c. 24. Magna pars in turribus epulati, aut sopiti vino erant, aut semigraves potabant. Al. leg. *semisomni graves*.

SEMIGRO, as, n. 1. *partirsi*, ἀποικέω, ad seorsum habitandum me confero. *Cic. pro Cæl.* c. 7. *ad fin.* Reprehendistis, a patre quod semigrarit.

SEMIHIANS, antis, *mezzo aperto*, aliquantum hians. *Catull. in carm. nupt.* 60. v. 219. Dulce rideat ad patrem Semihiante labello. *Apul.* l. 10. *Met.* Semihiantes labias comprimere.

SEMIHIULCUS, a, um, semihians. *Poeta quidam* apud *Gell.* l. 19. c. 11. Dum semihiulco savio Meum puellum savior.

SEMIHOMO, inis, *mezz' uomo e mezzo bestia*, ἡμιάνθρωπος, semivir, semifer. *Virg.* 8. *Æn.* v. 193. Hic spelunca fuit vasto submota recessu Semihominis Caci. *Infra vers.* 198. vocat monstrum, *& vers.* 267. semiferum. *Ovid.* 12. *Met.* v. 536. Hæc inter Lapithas, & semihomines Centauros prœlia. *Sedul.* l. 1. v. 231. Semihominemque canem supplex homo pronus adoret. *h. e.* Anubim. *Colum.* l. 10. v. 19. Quamvis semihominis vesano gramine fœta Mandragoræ pariat flores. *scil.* quia radice inferiorem partem hominis refert. *h. e.* crura & pedes. ¶ Item qui incultis & feris est moribus, *selvaggio*, *bestiale*, *fiero*. *Sil.* l. 11. v. 180. Ille ego semihomines inter Nasamonas, & inter Sævum atque æquantem ritus Garamanta ferarum Marmarico ponam tentoria mixtus alumno?

SEMIHORA, æ, f. *mezz' ora*, ἡμιώριον, spatium dimidium unius horæ. *Cic. pro Rabir. perduell.* c. 2. *a med.* Meque te comparato & constituto spatio defensionis in semihoræ curriculum coegisti. *Cels.* l. 3. c. 21. *a med.* Id ante meridiem tota hora, post meridiem semihora fieri oportet. Adde *Hirt. de B. Afric.* c. 38.

SEMIJEJUNIUM, ii, n. *mezzo digiuno*. *Tertull. advers. Psych.* c. 13. Stationum semijejunia interponentes.

SEMIINANIS, *&* Seminanis, ne, dimidia parte inanis. *Plin.* l. 2. c. 18. *sub fin.* Luna in quadrato Solis dividua est, in triquetro seminani ambitur orbe: impletur autem in adverso. *h. e.* orbe imminuto, major scilicet dimidia, minor plena.

SEMIINTEGER, gra, grum, dimidia parte integer. *Ammian.* l. 20. c. 5. (*al.* 11.) Post civitatum excidia, peremptaque innumera hominum millia, pauca, quæ semiintegra sunt relicta, cladis immensitas persultaret.

SEMIJUGERUM, i, n. ἡμιπλέθρον, medium jugerum. *Colum.* l. 5. c. 18. Vel in semijugera omnis modus dirimatur. *& lib.* 5. c. 1. Galli semijugerum arepennem vocant.

SEMILACER, ra, rum, *mezzo lacero*, ἡμίρρωκτος, dimidia parte lacer. *Ovid.* 7. *Metam.* v. 344. Semilacerque toro tentat consurgere.

SEMILATER, eris, m. *mezzo mattone*. *Vitruv.* l. 2. c. 3. *a med.* Una parte lateribus ordines, altera semilateres ponuntur.

SEMILAUTUS, a, um, *mezzo lavato*, male lotus, sordidus. *Catull. carm.* 54. *in Cæsar.* v. 2. Semilauta crura.

SEMILIBER, ra, rum, *mezzo libero*, ἡμιελεύθερος, media libertate fruens. *Cic. Attic.* l. 13. *ep.* 31. Obsecro, abjiciamus ista, & semiliberi saltem simus. *Senec. de brevit. vitæ*, c. 5. *in fin.* Semiliberum se dixit Cicero. at mehercules nunquam sapiens in tam humile nomen procedet: nunquam semiliber erit, integræ semper libertatis & solidæ.

SEMILIBRA, æ, f. *mezza lira*, selibra. *Apul.* l. *de herb.* c. 99. Adipis cervini semilibra.

SEMILIXA, æ, m. ἡμιστρατιώτης, qui fere lixa est, *soldato vile*. *Liv.* l. 30. c. 28. Cui Siculorum semilixa ducere exercitus solitus sit.

SEMILIXULA, æ, f. *Varr.* l. 4. *de L. L.* c. 22. V. *Lixula*.

SEMILUNATICUS, a, um, *mezzo lunatico*, qui paulo minus est, quam lunaticus. *Jul. Firmic.* l. 7. c. 3. *ad fin.* Semilunatici nascentur.

SEMIMADIDUS, a, um, *mezzo bagnato*, ἡμίβροχος, dimidia parte madidus. *Colum.* l. 2. c. 4. Ne lutosus ager tractetur, neve exiguis nimbis semimadidus.

SEMIMARINUS, a, um, ἡμιθάλασσος, qui & de mari & de terra participat. *Lucret.* l. 5. v. 890. Aut rapidis canibus succinctas semimarinis Corporibus Scyllas.

SEMIMAS, aris, *mezzo maschio e mezzo femina*, *ermafrodito*, ἀνδρόγυνος, mas simul & femina. *Ovid.* 4. *Met.* v. 380. Ergo ubi se liquidas, quo vir descenderat, undas Semimarem fecisse videt, &c. *Liv.* l. 31. c. 12. *ad fin.* Ante omnia abominati semimares, jussique in mare deportari. Apud *Ovid. Met.* 12. v. 506. Cæneum Elati filium, qui puella fuerat, & Neptuni munere translatus in virum, Centauri per convicium *semimarem hostem* vocant. ¶ Item castratus, eviratus, exsectus, *castrato*, *cappone*; semivir, ἡμιανδρος. Tales enim masculi vigoris quasi dimidio carent. *Varr.* l. 3. *R. R.* c. 8. & *Colum.* l. 8. c. 2. Feminæ, gallinæ; mares, galli; capi, semimares, quod sunt castrati. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 183. Ibunt semimares, & inania tympana tundent. *h. e.* Galli matris deum. *Id.* l. 1. v. 588. sacerdos Semimaris flammis viscera libat ovis. *h. e.* vervecis.

SEMIMASCULUS, li, m. semimas, castratus. *Fulgent.* l. 3. *mythol.* c. 5. Berecynthia Attin castrando semimasculum fecit.

SEMIMATURUS, a, um, *mezzo maturo*. *Pallad. in Jun. tit.* 12. Hordeum semimaturum.

SEMIMEDUS, pæne Medus, ut Semigræcus, Seminumida. *Apul. in Apolog.* Genere mixto fuit, Semimedus, & Semipersa.

SEMIMETOPIA, orum, n. plur. dimidiæ metopæ. *Vitruv.* l. 4. c. 3. *circa med.* In extremis angulis semimetopia sunt impressa.

SEMIMITRA, æ, f. dimidia vel parva mitra. *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 26. *a med.* Ornamentorum hæc sunt: vittæ, mitræ, semimitræ, calantica, &c.

SEMIMORTUUS, a, um, *mezzo morto*, *semivivo*, ἡμιθανής, dimidia parte mortuus, pæne mortuus, semivivus. *Catull. carm.* 50. *ad Licin.* v. 14. defessa labore membra Semimortua lectulo jacebant. *Petron. in Satyr.* c. 108. Multi utrinque semimortui labuntur. *Al. leg.* sine morte. *Apul.* l. 6. *Metam.* An custodiam anus semimortuæ formidabis?

SEMINALIS, le, *da seminare*, *da semenza*, σπερματικὸς, ad sementem & semen pertinens. *Colum.* l. 11. c. 2. *a med.* Viciæ seminalis modios quinque, viciæ pabularis modios septem. *Auct. Priap. carm.* 25. Seminale membrum. *Lactant. de Opific. Dei*, c. 12. Seminales venæ. ¶ Seminalia apud *Tertull.* l. 3. *contr. Marcion.* c. 13. *ad fin.* sunt ipsæ segetes, aut messes.

SEMINANIS. V. *Semiinanis*.

SEMINARIUM, ii, n. *semenzaje*, *vestajuola*, *seminario*, σπερματεῖον, φυτώριον, plantarium, locus in agro, in quo surculi arborum, aut semina seruntur, ut ubi ad certam magnitudinem adoleverint, in alium locum transferantur: cujus faciendi rationem *Cato R. R.* c. 46. *Colum. de arborib.* c. 1. *&* 2. *Plin.* l. 17. c. 10. *a med. & cap.* 21. & *Pallad. in Februar. tit.* 10. tradunt. Patavini rustici *vivaro* vocant. *Cato cap.* 48. Pomarium seminarium ad eundem modum, atque oleagineum, facito. *Varr.* l. 1. *R. R.* c. 29. Seminaria omnia ut serantur. *Colum.* l. 11. c. 2. *ante med.* Seminaria instituere. *& ibid.* Maturas plantas de seminariis in scrobes transferre. *Cato R. R.* c. 40. Sulcos & scrobes seminariis facere. *Colum.* l. 5. c. 6.

c. 6. Ulmorum seminarium paratum habere. *Pallad. in Mart. tit.* 8. *extr.* Seminetum beccarum & seminam facere. *Plin. l.* 15. *c.* 29 *sub fin.* purgare sarculo. *Pallad. in Majo, tit.* 4. assidue fodere. *Ulpian. Dig. lib.* 7. *tit.* 1. *leg.* 9. *a med.* Conserendi agri causa seminarium paratam renovare, quasi instrumentum agri. ¶ Translate *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 115. Vinum hilaritatis dulce seminarium. *h. e.* occasio, origo, principium. *Cic.* 2. *Catil. c.* 10. *a med.* Qui nisi exeunt, nisi pereunt, etiamsi Catilina perierit, scitote, hoc in republica seminarium Catilinariam futurum. *h. e.* ex hoc genere hominum semper multos Catilinæ similes exstituros. *In Epit. Livii l.* 39 Bacchanalia scelerum omnium seminarium. *Cic. Phil.* 13. *c.* 2. Veterani seminarium judicum tertiæ decuriæ. *Liv. l.* 6. *c.* 12. Vix seminario exiguo militum relicto. *Id. l.* 42. *c.* 61. Equites seminarium senatus. *Flor. l.* 2. *c.* 6. *post med.* Hispania seminarium hostilis exercitus. *Cic. in Pison. c.* 40. *a med.* Ex illo fonte & seminario triumphorum cum arida folia laureæ retulisset. *Hieron. epist.* 27. (*al.* 102.) *ad Marcell. circa med.* Seminarium vitiorum. Adde *Curt. l.* 8. *c.* 6. *Apul. in Apolog.* & *Auson. in grat. act. c.* 30. ¶ Ad hanc rationem *Seminaria* dicuntur loca reditibus Ecclesiasticis instructa, in quibus alantur & erudiuntur pueri bonarum artium & Religionis Institutis, ut suo tempore aliur illo colendæ Vineæ Domini transferantur: cujusmodi est nostrum hoc Patavinum: cujus gratia hæc a me, quem jamdiu alumnum habet, lucubrantur. *V. Concil. Tridentin. sess.* 23. *c. ult.*

SEMINARIUS, a, um, ad semina pertinens. *Cato R. R. c.* 10 *sub fin.* Pilum fabarium unum, farrearium unum, seminarium unum, qui nucleos succernat, unum.

SEMINATIO, onis, *il seminare*, σπορά, actus seminandi. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 6. Ad seminationem onagrus idoneus, quod e fero fit mansuetus facile.

SEMINATOR, oris, m. *seminatore*, σπορεύς, qui seminat. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 34. Omnium autem rerum, quæ natura administrantur, seminator, & sator, & parens, ut ita dicam, atque educator, & altor est mundus. *Id. l.* 3. *c.* 26. Qui est versurum omnium seminator malorum.

SEMINATUS, a, um, *seminato*, genitus. *Plaut. Amph.* 1. 2. 19 Alter decumo post mense nascetur puer, quam seminatus.

SEMINEX, *vel* Semineccis, is, *mezzo morto*, ἡμιθνής, qui ex illato vulnere, vel ex morbo morti est vicinus, semivivus, semimortuus, moribundus. *Liv. l.* 29. *c.* 2. *ad fin.* Qui circa regem, seminecem exstantem, pugnabant. *Id. l.* 23. *c.* 15. *circa med.* Seminecem eum in acervo cæsorum corporum inventum, curatumque benigne domum remiserat. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 28. *in fin.* Integri cum sauciis, semineces cum exspirantibus volvuntur. *Sil. l.* 10. *v.* 456. Seminecem extremo vitam exhalabat in auras Murmure deficiens jam Clœlius. *Virg.* 10. *Æn. v.* 462. Cernat semineci sibi me rapere arma cruenta. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 176. semineces crines. *scil.* in capite Medusæ. *Ovid.* 8. *Met. v.* 218. semineces artus. *Albinovan. ad Liv. el.* 1. *v.* 394. oculi. *Sil. l.* 4. *v.* 264. Seminecum letum peragit gravis ungula pulsu. & *lib.* 6. *v.* 21. Frustra seminecum quærentia lumina cælum. ¶ In recto casu singulari exempla nondum vidimus.

SEMINIUM, ii, n. *seme*, σπέρμα, semen, quo generatur animal. *Plaut. Mil.* 4. 2. 67. Nisi huic verri affertur merces, non hic suo seminio quamquam porculam impertiturus est. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 6. Asini optimi, e quorum seminio ego hic procreavi pullos, & ipsis Arcadibus vendidi aliquoties. ¶ Item genus, proles, Indoles, natura, *razza*. *Id. l.* 2. *c.* 1. *circa med.* Boves, quo sint seminio quærendum. *Id. l.* 3. *c.* 9. *de gallis gallinac.* Nec tamen sequendum in seminio legendo Tanagricos, qui ad partus sunt steriliores. *Lucret. l.* 3. *v.* 742. cur aeria violentia triste leonum Seminium sequitur? ¶ In illo *ejusd. ibid. v.* 765. Si non certa suo cum semine seminioque Vis animi pariter crescit cum corpore quoque. *semen* est ipsa materia genitalis; *seminium* eadem materia generando infusa, & in prolem transmissa.

SEMINO, as, avi, atum, a. *c. seminare*, σπείρω, semen spergo, & terræ mando, sero, consero. *Colum. l.* 2. *c.* 4. *extr.* Neque in lira, sed sub sulco talis ager seminandus est. & *cap.* 9. *a med.* Hordeum altero sulco seminari debet, post æquinoctium. ¶ Etiam animalia cum generant, *seminare* dicuntur, *generare*. *Colum. l.* 6. *c.* 24. Tauri quadrimis minores seminandis armentis parum habentur idonei. & *paulo post.* Si parte dextra desiluit, marem seminasse manifestum est. & *cap.* 37. Asinum destinare mularum generi seminando. ¶ Producere. *Virg.* 6. *Æn. v.* 205. Quale solet silvis brumali frigore viscum Fronde virere nova, quod non sua seminat arbos. ¶ Translate *Lactant. l.* 1. *c.* 22. & *l.* 4. *c.* 10. Ut cultum Dei per totam terram seminaret. *dis-seminasse*.

SEMINOSUS, a, um, seminibus plenus. *Auct. Priapeor. carm.* 51. Seminosæ cucurbitæ.

SEMINUDUS, a, um, *mezzo nudo*, ἡμίγυμνος, dimidia parte nudus. *Liv. l.* 9. *c.* 6. Primi consules prope seminudi sub jugum missi. Adde *lib.* 24. *c.* 40.

SEMINUMIDA. V. *in Semigætulus*.

SEMIOBOLUS, i, m. dimidium oboli, ἡμιωβέλιον. *Fann. de ponderib. v.* 8. Semioboli duplum est obolus. ¶ Scribitur & *semobolus*. V. *Semianimis*.

SEMIOBRUTUS, a, um, *mezzo coperto, o sepolto*, dimidia parte obrutus. *Apul. l.* 9. Dolio, quod erat in angulo semiobrutum, sed alias vacuum, hominem abscondit.

SEMIONUSTUS, a, um, dimidia parte onustus. *Sisenn.* apud *Priscian. sub fin. l.* 10. *pag.* 909. *Putsch.* Sic in eum paludem malti piscium salleodotam causa navibus semionustis commeant.

SEMIORBIS, is, m. *mezzo cerchio, o globo*, ἡμικύκλιος, dimidius orbis. *Senec. l.* 1. *quæst. nat. c.* 8. *a med.* In semiorbe nihil prohibet aspici totam pilam. *Ammian. l.* 20. *c.* 3. *a med.* (*al. c.* 4.) Διχότομος luna: quæ forma semiorbem ostendit.

SEMIPAGANUS. V. *Paganus*.

SEMIPATENS, tis, num. ex particip. semiapertus, dimidio patens. *Sidon. l.* 7. *ep.* 6. *a med.* Semipatentibus jacere vestibulis.

SEMIPATER. V. *Semo*.

SEMIPEDALIS, le, ἡμιποδιαῖος, medii pedis longitudinem habens. *Plin. l.* 3. *c.* 4. *ante med.* Semipedales ramorum relinquentes truncos. *Id. l.* 32. *c.* 1. Echeneis, semipedalis pisciculus. *Id. l.* 26. *c.* 8. *circa med.* Semipedalis altitudo. *Colum. l.* 12. *c.* 50. Asserculi inter se distantes semipedalibus spatiis. Adde *Vitruv. l.* 10. *c.* 19. *circa med.*

SEMIPEDANEUS, a, um, semipedalis. *Colum. l.* 4. *c.* 2. Abunde est, semipedaneum confosis resolutam vitibus terram subjicere.

SEMIPERACTUS, a, um, semiperfectus, semifactus. *Paulin. Nolan. carm.* 20. *nat.* 7. *de S. Fel. v.* 303. Semiperactum hominem qua toto corpore finxit.

SEMIPEREMPTUS, a, um, adject. *Tertull. in Sodom. v.* 4. Semiperempta etiam si qua illic jugera. *h. e.* semiambusta.

SEMIPERFECTUS, a, um, *imperfetto*, dimidia parte perfectus. *Sueton. in Calig. c.* 21. Opera sub Tiberio semiperfecta absolvit. *Apul. l.* 2. *de doctr. Platon.* Virtutes semiperfectæ.

SEMIPES, edis, m. *mezzo piede*, ἡμιπόδιον, dimidius pes, mensura octo digitorum. *Vitruv. l.* 2. *c.* 3. Laterem longum pede latum semipede. *Plin. l.* 17. *c.* 20. Intervallo duum pedum, & semipedis. *Id. l.* 17. *c.* 11. *circa med.* Scrobes non altiores quinum semipede esse debent. *Id. l.* 9. *c.* 5. Dentes belluæ maximi dodrantium mensura minimi semipedum. ¶ De dimidio pede in versu, *Gell. l.* 18. *c. ult.* Varro scripsit, observasse sese in versu hexametro, quod omni modo quintus semipes verbum finiret. *Auson. epist.* 4. *v.* 86. Qui penthemimerin habent priorem, Et post semipedem duos iambos. ¶ *Prudent.* semipedem vocat, qui altero crure trunco est, περὶ στεφ. 3. *de S. Laurent. v.* 150.

SEMIPHALARICA, æ, f. telum phalarica minus, cubitale, quod manu jaculabantur. *Gell. l.* 10. *c.* 25.

SEMIPISCINA, æ, dimidium piscinæ, parva piscina. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 13. Lacus, qui intra stylobatam cum venit, fit semipiscina.

SEMIPLACENTINUS, a, um, aliqua ratione Placentinus. *Cic. in Pison. c.* 6. *in fin.* Calatinus, credo, aliquis, aut Africanus, aut Maximus, & non Cæsonius Semiplacentinus Calventius. V. *Gallicanus*.

SEMIPLENE, adverb. *dimezzatamente*. *Sidon. l.* 4. *ep.* 22. *a med.* Præterita infeachuose, præsentia semiplene dicuntur.

SEMIPLENUS, a, um, *mezzo pieno, mezzo vuoto*, ἡμίπλεως, plenus pro dimidia parte. *Liv. l.* 25. *c.* 30. *ad fin.* Qui improvisa adorti semiplenas stationes, & adapertas fores portæ, &c. *Cic.* 7. *Verr. c.* 25. Semiplenæ naves. *Vellej. l.* 2. *c.* 80. Duodecim semiplenæ legiones. *Colum. l.* 9. *c.* 15. Semipleni favi. & *lib.* 5. *c.* 5. Semipleni scrobes.

SEMIPLOTIA. V. *in Plautus*.

SEMIPUELLA. V. *in Semideus*.

SEMIPULLATUS, a, um, semiatratus, dimidia parte pulla veste inductus. *Sidon. l.* 1. *ep.* 7. *a med.* Accusatores semipullati.

SEMIPULSUS, a, um. In fragm. incerti Auct. quod *Censorino* adnectitur, in exemplum proceris denarii referuntur hæc verba antiquioris cujusdam Poetæ, *cap.* 14. *ad fin.* Qui repens semipulsus onere gravi fures strepitu terret.

SEMIPUTATUS, a, um, *mezzo tagliato*, ἡμικλάδευτος, dimidia ex parte putatus, sive cæsus. *Virg.* 2. *Ecl. sub fin.* Semiputata tibi frondosa vitis in ulmo est.

SEMIRAMIS, is, & idis, Σεμίραμις, regina Assyriorum, Nini uxor, magnitudine animi, & rerum gestarum claritate, simulque portentosa libidine celebris. Mortuo marito, sexum mentita, & se Nini filium simulans, diu regnavit: firmata potentia feminam se fassa, plura bella gessit, in Indiam armis penetravit, Æthiopiam subegit, Babylonem condidit, murumque ei cocto latere, & bitumine circumdedit. V. *Justin. l.* 1. *c.* 1. & 2. ubi plura. *Id. l.* 36. *c.* 2. Assyriis regibus genus ex regina Semiramí fuit. *Id. l.* 1. *c.* 1. *extr.* Relicto filio Ninya, & uxore Semiramide. *Curt. l.* 7. *c.* 6. *a med.* Non ullam magis admiratur sit, quam hanc reginam, & Semiramin. *Ovid.* 5. *Met. v.* 57. dicitur altam Coctilibus muris cinxisse Semiramis urbem. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 108. pharetrata Semiramis.

SEMIRAMIUS, a, um, ad Semiramin pertinens. *Ovid. Met.* 5. *v.* 85. Inde Semiramio Polydæmona sanguine cretum. *Martial. l.* 8. *epigr.* 28. *ad fin.* Non ego prætulerim Babylonica picta superbe Texta, Semiramia quæ variantur acu. *h. e.* Babylonica: quia Babylone Semiramis regnavit. *Claudian. de consul. Probi & Olybr. v.* 162. Semiramiæ turres. *h. e.* Babylonicæ, quas Semiramis condidit.

SEMIRASUS, a, um, *mezzo raso*, dimidia parte rasus. *Catull. carm.* 59. *de Rufa, v.* 4. Cum devolutum ex igne prosequens panem Ab semiraso tunderetur ustore. *Apul. l.* 9. *Metam.* Homines frontes litterati, & capillum semirasi, & pedes annulati.

SEMIREDUCTUS, a, um, aliquantum reductus, introrsum, interius reductus. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 613. Venus quoties velamina ponit, Protegitur læva semireducta manu.

SEMIREFECTUS, a, um, *mezzo rifatto*, ἡμιαναπαυθέντες, dimidia parte refectus. *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 176. lauiataque classis Postulat exiguas semirefecta moras.

SEMIROSUS, a, um, *mezzo essiccato*, ut semirosus panis apud *Arnob. l.* 6. *pag.* 201.

SEMI-

SEMIROTUNDUS, a, um, mezzo tondo, semicirculi formam habens. Apul. l. 11. Metam. Subterraneum semirotundum. ¶ Substantive Id. l. 5. Visa statim proximo semirotundo. h. e. lecto semirotundo, sigmate.

SEMIRUPTUS, a, um, dimidia parte fractus, ut Semirupta mœnia, Dict. Cretens. l. 5. c. 11. ad fin. ubi al. leg. semiruta.

SEMIRUTUS, a, um, mezzo rovinato, ἡμιθραυστος. Liv. l. 32. c. 17. Purgato loco, qui strage semiruti muri cumulatus erat. Flor. l. 2. c. 15. a med. Plus negotii fuit cum semiruta Carthagine, quam integra. Stat. l. 5. silv. 3. v. 104. Eheu semirutos subito de pulvere vultus, Parthenope. Tacit. 1. Ann. c. 61. Semirutum vallum. Lucan. l. 1. v. 24. semiruta tecta. & lib. 4. v. 585. Semirutæ arces. Apul. in Florid. sect. 15. (al. l. 2.) Oppidum fuisse amplum, semiruta mœnium indicant. Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 155. semirutas confuso stamine telas, Atque interceptas agnoscit pectinis artes. h. e. semilaceras.

SEMIS, indeclin. metà, mezzo, ἥμισυ, dimidium cujuspiam rei: a voce græca allata. Festus: Semis, semodius, semuncia ex Græco trahuntur, sicut & alia nonnulla, quæ s litteram pro aspiratione eorum habent, ut ἑπτὰ septem, ὕλη silva: sic ista ab eo quod illi dicunt ἥμισυ, declinata sunt. Varr. l. 4. de L. L. c. 36. Sestertius, quod semistertius. dupondius enim & semis antiquus sestertius est. Ascon. in Pison. c. 4. Lex annonaria, ut frumentum populo, quod antea semis æris ac trientibus in singulos modios dabatur, gratis daretur. h. e. semissibus. Sic Horat. in art. poet. v. 328. si de quincunce remota est Uncia, quid superest? poteras dixisse, triens, &c. redit uncia, quid fit? semis. V. Semissis. Vitruv. l. 4. c. 1. a med. Septem crassitudinis diametros in altitudinem columnæ Doricæ, Ionicæ octo semis constituerunt. Colum. l. 5. c. 1. ad fin. Pars dimidia (jugeri) pedes quatuordecim millia & quadringentos. hoc est semis. h. e. dimidium jugeri. Frontin. de aquæductib. artic. 7. Ductus ejus habet longitudinem a capite ad Urbem passuum sexaginta millium, & MDCCX, & semis: rivo subterraneo passuum quinquaginta quatuor millium CCXXXXVII semis. Pallad. in Januar. tit. 13. ad fin. Si campus est, duobus semis pedibus pastinetur. piedi due e mezzo: alto duoi pedes & semissem, ut Colum. quoque lib. 3. c. 13. a med. tradit. Rursus Pallad. in Februar. tit. 9. a med. Si duos semis pedes inter vites relinqui placuerit. Id. in Januar. tit. 15. ante med. Fodiemus ergo altam pede uno semis aream. Ulpian. Dig. lib. 28. tit. 5. leg. 48. extr. tradit Partes assis sextans, quadrans, triens, quincunx, semis, &c. ¶ Varr. loc. cit. docet veteris consuetudinis esse, ut cetero æra dicerentur, ita ut semis tertius, semis quartus pronuntiarent. unde sestertius ab semis tertius dictus. ¶ Male Priscian. l. 6. pag. 708. Putsch. tribuit huic voci genitivum semissis. est enim indeclinabilis, ut dictum est, & a Græcis: semissis autem priore parte Græca, posteriore Latina est. V. suo loco. ¶ In compositione, s abjecta, jungitur cum vocibus a quacumque vocali, aut consonante incipientibus, ut videre est in allatis modo vocabulis, & deinceps afferendis.

SEMISAUCIUS, a, um, mezzo ferito, ἡμίτρωτος. Augustin. l. & c. 8. Confession. a med. Semisauciam versare & jactare voluntatem.

SEMISENEX, nis, legitur a quibusdam in Plaut. Mil. 3. 1. 5. O lepidum semisenem, si, quas memorat, virtutes habet. Al. leg. senem: alii senicem: quia olim declinabant senex senicis, vel senecis (unde senecio) ut verrex, dapex, codex, &c. quod & Charis. l. 1. pag. 126. Putsch. adnotavit. Plaut. in fragm. apud Priscian. l. 3. pag. 616. & lib. 6. sub fin. pag. 724. Datores bellissimi negotiuli senicis soleris esse.

SEMISEPULTUS, a, um, ἡμίταφος, dimidia parte sepultus. Ovid. Heroid. ep. 1. v. 55. Semisepulta virum curvis feriuntur aratris Ossa.

SEMISERMO, onis, m. imperfectus sermo. Hieronym. ep. 13. (al. 7.) ad Chromat. &c. Hic enim aut barbarus semisermo discendus est, aut tacendum.

SEMISICCUS, a, um, mezzo secco, seccherecio. Pallad. in Februar. tit. 24. Vellendi sunt thalli adhuc semisicci.

SEMISICILICUS, ci, m. dimidius sicilicus. Pallad. in Novembr. tit. 22. circa med. sed incerta lectione.

SEMISOMNIS, e, & Semisomnus, a, um, adject. mezzo addormentato, ἡμίυπνος, fere adhuc dormiens, non satis experrectus, semisopitus. Cic. Fam. 7. ep. 1. Cum illi interea spectarent communes mimos semisomni. Id. Verr. 7. c. 36. Cum is etiam tum semisomnus stuperet. Liv. l. 30. c. 5. Multos semisomnos hausit flamma. Al. leg. semisomnes. Plaut. Curcul. 1. 2. 22. Anus screanti, siccæ, semisomnæ potionem afferre. Tacit. 1. Ann. c. 51. Semisomnos, inermos, palantes ceciderant. Id. 1. Hister. c. 21. Dux semisomnus, ac prope interfectus. M. Cæl. apud Quintil. l. 8. c. 2. ad fin. Semisomno sopore inter manus centurionum jactabatur.

SEMISONANS, antis. Semisonantes litteræ, semivocales. Apul. de Nuade. Ex litteris aliæ sunt insonæ, semisonantes aliæ, pars sonantes. Terentian. Maur. de carm. her. pag. 2406. Putsch. Quæ tibi cum loquerer septem quoque semisonantes, &c.

SEMISOPITUS, a, um, mezzo addormentato, ἡμίυπνος, semisomnis. Ovid. Heroid. ep. 10. v. 11. movi Thesea prensuras semisopita manus. Id. 1. amor. el. 14. v. 20. Purpureo jacuit semisopita toro. Liv. l. 25. c. 39. Pars semisopitos hostes cædunt. Apul. l. 1. Metam. Ille marcidus & semisopitus, in alterum latus evolutus, &c. Apud Ovid. utroque loco al. leg. semisupinas, quia in semisopitus tertia syllaba natura est longa: apud Liv. vero semisomnos.

SEMISOPORUS, a, um, semisopitus, semisomnus. Sidon. carm. 11. v. 59. somnoque refusæ Semisopora levi scalpebat lumina penna.

SEMISPATHA, æ, f. ensis dimidio minor, quam spatha. Veget. l. 2. de re milit. c. 15. cujus verba V. in Spatha. item cap. 16.

SEMISSALIS, le, semissem continens. ut semissales usuræ, quibus semissis, seu dimidium assis quotmensibus pro sorte centum assium exigitur, qui sunt sex asses quotannis. sei per cento. Modestin. Dig. lib. 50. tit. 12. leg. 10. Ut sors apud eum remaneret, & ipse usuras semissales exsolveret.

SEMISSARIUS, a, um, ad semissem pertinens. Florentin. Dig. lib. 30. leg. 113. Semissarius cohæres. h. e. qui semissem seu dimidium hereditatis habet.

SEMISSIS, is, m. mezza libbra, dimidia pars assis: quasi semiassis, a Græco semis, & Latino as. Varr. l. 4. de L. L. c. 36. Sextans ab eo, quod sexta pars assis: quadrans, quod quarta: & triens, tertia pars: semissis, quod semias, id est dimidium assis. Plin. l. 33. c. 3. Placuit denarium pro decem libris æris, quinarium pro quinque, sestertium pro dupondio ac semisse. V. As. ¶ De pecunia ærea, quæ dimidiam assis valebat, In. Epit. Liv. l. 60. C. Gracchus legem tulit frumentariam, ut semisse & triente frumentum plebi daretur. (In re simili Ascon. in Pison. c. 4. dicit semis æris ac trientibus.) Auct. ad Herenn. l. 1. c. 12. Cum L. Saturninus legem frumentariam de semissibus & trientibus laturus esset. Cic. pro Sext. c. 25. Ut remissis semissibus & trientibus, quinta prope pars vectigalium tolleretur. Loquitur Cic. de lege a Clodio lata, ut gratis frumentum daretur populo, quod antea semisse & triente in singulos modios dabatur: & ut quinta pars vectigalium tolleretur. ¶ Post etiam nummus aureus valens dimidium solidi aurei. V. locum Lampridii in Tremissis. ¶ De homine minimi pretii, Vatin. ad Cicer. Fam. 5. ep. 10. Simius non semissis homo contra me arma tulit, & eum bello cepi. h. e. qui ne semissem quidem valet. ¶ Dicitur de parte dimidia cujuscumque rei, metà, mezzo. ut enim as totum aliquod significat, v. gr. hereditatem, sortem, jugerum; ita semissis dimidiam partem. Liv. l. 6. c. 16. ad fin. Bina jugera & semisses agri assignati. Plin. l. 18. c. 19. Justum est proscindi semissem, iterari assem. h. e. proscindi jugeri dimidium, iterari jugerum integrum. Id. ibid. c. 4. Sex domini semissem Africæ possidebant, cum interfecit eos Nero. h. e. dimidium Africæ proprie dictæ, quæ est regio Zeugitana, ut Id. l. 5. c. 4. docet. Scævola Dig. lib. 36. tit. 1. leg. 78. circa med. Uti post obitum vestrum reddatis, restituatis Titio & Sempronio semissem patrimonii & portionis ejus, quam vobis dedi. Sueton. in Ner. c. 32. Ut e libertorum defunctorum bonis pro semisse dextans cogeretur ei, qui &c. Plin. l. 17. c. 21. a med. Interesse in plantario sesquipedes inter bina semina in latitudinem, in longitudinem semisses. h. e. semipedes. ¶ In re usuraria semissis est cum pro sorte v. gr. centum denariorum dimidius denarius singulis mensibus penditur, h. e. seni denarii quotannis, sei per cento: quod est dimidium usuræ centesimæ. Plin. l. 14. c. 4. ad fin. Usura multiplicata semissibus, quæ civilis ac modica est. Cic. Fam. 5. ep. 6. ad fin. Omnino semissibus magna copia (pecuniæ) est. a sei per cento si trova denari in copia. & Colum. l. 3. c. 3. a med. Usuræ semissium. ¶ Adjective Scævola Dig. lib. 22. tit. 1. leg. 13. Qui semisses usuras promiserat, per multos annos minores præstitit. Paul. lib. 45. tit. 1. leg. 134. Cum præstaturum se caveret pecuniam, & usuras ejus semisses. Adde lib. 46. tit. 3. leg. 102. ad fin. ¶ Semissis, instrumentum semicirculi figura, quo equi inuruntur. Veget. l. 3. de re Veterin. c. 41. & adjective, semisse cauterio inurere. Id. ibid. l. 2. c. 11. ad fin. ¶ Hinc semissare, semisse inurere. Id. l. 1. c. 26. & 38.

SEMISSO, as. V. in fine vocis præced.

SEMISUPINUS, a, um, ἡμιύπτιος, media parte supinus. Ovid. l. 3. de art. am. v. 788. Cum jacet in dextrum semisupina latus. Martial. l. 6. epigr. 35. Vitreisque tepentem Ampullis potas semisupinus aquam.

SEMITA, æ, f. via stretta, sentiero, viottola, strada, τρίβος, οἶμος, callis angustior, vestigiis commeantium signatus. Differt a via, quæ latior est, & frequentior. Varr. l. 4. de L. L. c. 8. a med. Quo ibant, ab itu iter appellarunt: qua anguste, semita, ut semiiter, dictam. Martial. l. 7. epigr. 60. Jussisti tenues, Germanice, crescere vicos: Et modo quæ fuerat semita, facta via est. Cic. 2. Agrar. c. 33. Romam in montibus positam, cœnaculis sublatam atque suspensam, non optimis viis, angustissimis semitis, præ sua Capua planissimo loco explicata, contemnent. Colum. l. 2. c. 11. In morem horti areas lates facito, ut per semitas aqua ministrari possit. Virg. 9. Æn. v. 383. Rara per occultos lucebat semita calles. & Æn. 11. v. 524. tenuis quo semita ducit. Liv. l. 44. c. 43. Simul in silvam ventum est, ubi plures diversæ semitæ erant, cum perpaucis via divertit. Plaut. Curcul. 2. 1. 35. Nemo ire quemquam publica prohibet via, dum ne per fundum septum faciat semitam. Plin. 11. c. 30. de formicis. Silices itinere earum attritos videmus, & in opere semitam factam. Virg. 4. Æn. v. 407. de eisd. opere omnis semita fervet. Valer. Flacc. l. 2. v. 429. Jam remi expuere ratem, jam flamina portant: Spumea subsequitur fugientis semita clavi. h. e. vestigium gubernaculi undas a puppi secantis. Plin. l. 11. c. 37. sub fin. Arteriæ, id est spiritus semitæ. Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 438. quid velox semita Lunæ, Pigraque Saturni, &c. h. e. cursus. Id. de Apono, v. 25. Herculei monstratur aratri semita. h. e. sulcus, nota, signum. Id. l. 2. de rapt. Pros. v. 99. de Iride. cum tramite flexo Semita discretis interviret humida nimbis. h. e. linea, fascia protensa. Sic Senec. in Troadib. v. 356. Et stella longe semitam flamma trahens. striscia. De angusto freto maris, Stat. 1. Achill. v. 409. Phrixi qua semita jungi Europamque Asiamque vetat. ¶ Eleganter Quintil. l. 5. c. ult. a med. Locuples & speciosa vult esse eloquentia, &c. Feratur igitur non semitis, sed campis, non uti fontes angustis fistulis colliguntur, sed, ut latissimi amnes, totis

vallibus fluat. ¶ Ipse etiam trames, qui in utroque margine latæ & militaris viæ calcatur ab hominibus ad evitandam molestiam jumentorum, vehiculorum, bajulorum, luti, pulveris *semita* est. *Plaut. Trin.* 2. 4. 80. Decedam ego illi de via, de semita. *Id. Curcul.* 2. 3. 8. Nec quisquam sit tam opulentus, qui mihi obsistat in via, quin cadat, quin capite sistat in via de semita. *Senec. ep.* 64. *sub fin.* Si consulem videro, equo desiliam, caput adaperiam, semita cedam. ¶ De quacumque via, sive lata, sive angusta, sæpe usurpant Poetæ. *Propert. Senec. Tragic. Claudian.* &c. ¶ Translate *Cic. Verr.* 4. c. 23. *a med.* Jam intelligetis, hanc pecuniam qua via modo visa est exire ab isto, eadem semita revertisse. *Al. leg.* eadem semita revertisse. *h. e.* eadem ratione, sed semita occultiore, & breviore. *per la scorciatoja. Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 102. Quid pure tranquillet, honos, an dulce lucellum, An secretum iter, & fallentis semita vitæ. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 363. semita certe Tranquillæ per virtutem patet unica vitæ. *Plaut. Cas.* 3. 5. 40. Sciens de via in semitam degredere. *h. e.* sciens & prudens te impedis, in arctum cogis, te induis. via enim lata est & facilis, semita angusta & impeditior. *Phædr. in prol. l.* 3. *v.* 38. Ego porro illius semita feci viam. *h. e.* illius vestigiis insistens progressus sum: & cum ille (*Æsopus*) pauca quædam scripsisset, cogitavi plura, quam reliquerat. ¶ Qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam. *Enn.* apud *Cicer. in fin. l.* 1. *de Divin.* proverbio dicit de his, qui cum se & res suas curare nesciant, aliis prospiciunt. *è più debole il puntello, che la trave.* ¶ *Alta semita* dicta est festa regio Urbis Romæ, in qua via fuit, qua ad summum collem Quirinalem ascendebatur. V. *Sex. Ruf.* & *P. Victor.* Alia est illa, de qua *Martial. l.* 5. *epigr.* 23. Alta Suburrani vincenda est semita clivi.

SEMITACTUS. V. Segmentatus.

SEMITALIS, le, ad semitam pertinens. *Dii Semitales*, ἐνόδιοι, qui in semitis colebantur, Lares Viales, Compitales, ut Mercurius, Hecate, &c. *Auct. carm. de Sabino inter Catal. Virg. p. m.* 95. Neque ulla vota Semitalibus deis, &c.

SEMITARIUS, a, um, ad semitam pertinens. *Semitarii mœchi* apud *Catull. carm.* 37. *ad Contubernal. v.* 16. sunt, qui meretrices trivolares consectantur, in quadriviis, & angiportis, & semitis prostantes.

SEMITATIM, per semitas. *Titinn.* apud *Charis. lib.* 2. *pag.* 194. *Putsch.* Ita semitatim fugi, atque effugi patrem.

SEMITATUS. V. Segmentatus.

SEMITECTUS, a, um, *mezzo coperto*, ἡμικάλυπτος, dimidia parte contectus, male tectus, seminudus. *Senec. de vita beata*, *c.* 25. *ante med.* Malo pexatus & gausapatus, quam nudis scapulis, aut semitectis. *Al.* aliter leg. *Apul. l.* 2. *Metam.* Capuli carie & vetustate semitecti. *Ammian. l.* 19. *c.* 12. *ad fin.* (*al. c.* 25.) Exercitus ob procursionem subitam semitectus. *Arnob. l.* 6. *pag.* 209. Semitectis femoribus Diana. *Martian. Capell. l.* 6. *pag.* 189. Sordentis pallio semitecti.

SEMITO, as, a. t. semitis distinguo, ut *limito* est limites constituo. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Semper vero quintanis semitari, hoc est ut quinto quoque palo singula jugo pagina includantur. Hæc *Plin.* ubi al. leg. *seminari.*

SEMITONIUM, ii, n. ἡμιτόνιον. *Macrob. l.* 2. *in somn. Scip. c.* 1. *ad fin.* Sonum tono minorem veteres quidem semitonium vocitare voluerunt. sed non ita accipiendum est, ut dimidius tonus putetur: quia nec semivocalem in litteris pro medietate vocalis accipimus. Deinde tonus per naturam sui in duo dividi sibi æqua non poterit. cum enim ex novenario numero constet, novem autem nunquam æqualiter dividantur, tonus in duas dividi medietates recusat. Sed semitonium vocaverunt sonum tono minorem, quem tam parvo distare a tono deprehensum est, quantum hi duo numeri inter se distant, id est ducenta quadraginta tria, & ducenta quinquaginta sex.

SEMITRACTATUS, a, um, *trattato per la metà, e imperfettamente*, ut semitractata materia, *Tertull. de fuga in persecut. c.* 1.

SEMITREPIDUS, a, um, *mezzo tremante. Apul. l.* 7. *Metam.* Semitrepidus juxta mucrones Martios constitutus.

SEMITRITUS, a, um, ἡμιτριβής, dimidia parte tritus. *Colum. l.* 1. *c.* 6. *sub fin.* Quo collocata semitrita frumenta protegantur. Adde *Pallad. l.* 1. *tit.* 36.

SEMIVIETUS, a, um, mollis, flaccidus, languidus. *Colum. l.* 12. *c.* 16. Alii foliis vitigineis, nonnulli plataninis semivietas uvas contegunt.

SEMIVIR, viri, m. *mezzo uomo*, ἡμίανδρος, non perfecte vir, eunuchus. *Ovid.* 4. *Met. v.* 385. Quisquis in hos fontes vir venerit, exeat inde Semivir. *Plin. l.* 11. *c.* 49. Testes homini tantum injuria, aut sponte naturæ franguntur, idque tertium ab hermaphroditis & spadonibus semiviri genus habent. ¶ Ponitur etiam pro eo, quod media parte vir, media bestia est. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 141. Semivir Nessus. *Id.* 5. *Fast. v.* 380. Semivir Chiron. *Id. de art. am. v.* 24. Semivir bos. *h. e.* Minotaurus. ¶ Translate sumitur pro effeminato, molli. *Virg.* 4. *Æn. v.* 215. Et nunc ille Paris cum semiviro comitatu. *Liv. l.* 33. *c.* 28. Qui tam atrocem cædem pertinere ad illos semiviros crederent. Adde *Stat.* 2. *Achill. v.* 363.

SEMIVIVUS, a, um, *mezzo morto*, *semivivo*, ἡμίζωος, semimortuus. *Cic.* 3. *Verr. c.* 27. Ibi hominem ingenuum, fumo excruciatum, semivivum reliquit. *Nep. in Eumen. c.* 4. Craterum ex acie semivivum elatum recreare studuit. *Cic. l.* 7. *ad Attic. ep.* 2. *extr.* Parthi repente Bibulum semivivum reliquerunt. *mezzo morto di paura.* Et translate *Id. pro Sext. c.* 59. Concionem interrogare solebat, vellent ne me redire: & cum erat reclamatum semivivis mercenariorum vocibus, populum R. negare dicebat. *h. e.* debilib. & nullius vigoris. *Id. in Pison. c.* 14. Qui non admurmuratione, sed voce & clamore, abjecti hominis & semivivi furorem petulantiamque fregistis. *Senec. de brevit. vitæ*, *c.* 23. Ille otiosus est, cui otii sui sensus est: hic vero semivivus, cui ad intelligendos corporis sui habitus indice opus est. *non sa d'esser vivo.*

SEMIVOCALIS, le, ἡμίφωνος, ad vocem & sermonem prope accedens. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 17. In tres partes instrumenti genus dividunt, vocale, & semivocale, & mutum. vocale, in quo sunt servi: semivocale, in quo sunt boves: mutum, in quo sunt plaustra. *Veget. l.* 3. *de re milit. c.* 5. signum militare *semivocale* vocant cornu, buccinam, tubam: *vocale* verba: *mutum* vexilla. ¶ *Semivocales litteræ*, semisonantes Grammaticis sunt, quarum appellatio a vocali incipit, & in ipsas desinit, ut *ef*, *el*, *em*, *en*, *er*, *es*, *ix*: mutæ quarum nomen ab ipsis incipit, & in vocalem terminatur, ut *be*, *ce*, *de*, *pe*, *te*, &c. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*ul.* 6.) Consonantes a vocalibus discernere, ipsasque eas in semivocalium numerum, mutarumque partiri. Adde *Priscian. lib.* 2. *pag.* 540. *Putsch.*

SEMIVOLUCRIS, cre, dimidia parte volucris. Semivolucres puellæ *Symmacho l.* 1. *ep.* 41. (*ul.* 47.) sunt Sirenes, quæ plumam pedesque avium, virginis ora gerunt, ut ait *Ovid.* 5. *Met. v.* 553. V. *Siren.*

SEMIUSTULANDUS, a, um, amburendus, negligenter cremandus. *Suet. in Tiber. c.* 75. *in fin.* Conclamantibus plerisque, Atellam potius deferendum, & in amphitheatro semiustulandum.

SEMIUSTULATUS, a, um, idem quod semiustus. *Cic. pro Mil. c.* 13. Tu P. Clodii cruentum cadaver ejecisti domo, tu spoliatum imaginibus, exequiis, infelicissimis lignis semiustulatum nocturnis canibus dilaniandum reliquisti. Adde *Varron.* apud *Non. c.* 4. *n.* 76.

SEMIUSTUS, & Semustus, a, um, *mezzo abbruciato*, *abbrostito*, ἡμίκαυτος, ἡμίφλεκτος, dimidia parte ustus, male ustus, ambustus. *Virg.* 3. *Æn. v.* 578. Enceladi semiustum fulmine corpus. *Pier.* in vet. exemplarib. quotquot legit, ita scriptum reperit: al. leg. *semustum.* V. dicta in *Semianimis. Sueton. in Domit. c.* 15. *sub fin.* Evenit, ut, repentina tempestate dejecto funere, semiustum cadaver discerperent canes. *Ovid. Fast.* 4. *v.* 167. Semustamque facem vigilata nocte viator ponet. *Lucan. l.* 8. *v.* 792. semiustus stipes. & *lib.* 10. *v.* 496. semiustæ classes. *Stat.* 12. *Theb. v.* 439. clypei fragmen, semustaque nosco Cingula. *Sil. l.* 3. *v.* 16. dona, quæ nuper ab arce Victor Romanis rapuit semusta Sagunti. ¶ Translate *Liv. l.* 22. *c.* 40. Se populare incendium priore consulatu semiustum effugisse.

SEMIZONARIUS, ii, m. qui semicinctia facit. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 42. Strophiarii adstant, adstant semizonarii.

SEMNION, ii, n. σέμνιον, herba pavonis picturis similis, odore eximio: sic dicta a majestate potentiæ, ut ait *Plin. l.* 24. *c.* 17. Σεμνός enim est venerabilis, colendus.

SEMO, ōnis, m. Semōnes erant dii ex illorum numero, qui minorum gentium dicuntur, hoc est ex hominibus in deos relati, quasi *semihomines*, seu semihomones (*hemōnem* pro *homine* dixit *Enn.* apud *Priscian. lib.* 6. *pag.* 683. *Putsch.*) *Fulgentius de vocib. antiqu.* Semones dici voluerunt deos, quos coelo nec dignos adscriberent, propter meriti paupertatem, sicut Priapus, Vertumnus; nec terrenos eos deputare vellent, pro gratiæ veneratione. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 213. Quærebam, nonas Sanco, Fidione referrem, An tibi, Semo pater: tunc mihi Sancus ait: Cuicumque ex istis dederis, ego munus habebo: Nomina trina fero. Quidam minus recte leg. *An tibi semipater*, &c. *Liv. l.* 8. *c.* 20. Bona (*Vitruvii damnati*) Semoni Sanco censuerunt consecranda. V. *Sancus.*

SEMODIALIS, le, semodio constans, ut semodialis placenta, *Cato R. R. c.* 76. *extr.* Semodialis olla, *Marcell. Empir. c.* 16. *a med.*

SEMODIUS, ii, m. *mezzo mino*, ἡμιμόδιον, dimidius modius; syncope a *semimodius*. *Cato R. R. c.* 1. Rutam aquariam unam, modium præferratum unum, semodium unum. *Colum. l.* 2. *c.* 11. *extr.* Cicera quatuor modiis, nonnunquam & tribus, interdum etiam duobus ac semodio jugerum occupat. *Martial. l.* 7. *epigr.* 52. Semodiusque fabæ cum vimine Picenarum. *Juvenal. Sat.* 14. *v.* 66. & tamen uno Semodio scobis hæc emendat servulus unus.

SEMONES. V. Semo.

SEMONIA, æ, f. dea quædam apud Romanos. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16. Apud veteres quoque qui nominasset Salutem, Semoniam, Sejam, Segetiam, Tutilinam, ferias observabat.

SEMOTE, *separatamente*, seorsum, secreto. *Marcell. Empir. c.* 20. *post med.* & agnoscitur a *Diomede lib.* 1. *pag.* 399. *Putsch.*

SEMOTUS, a, um, *allontanato*, *scostato*, *separato*, ἀποχωρισθείς, remotus, segregatus, secretus, separatus. *Lucret. l.* 4. *v.* 810. quasi omni Tempore semotum fuerit, longeque remotum. *Id. l.* 1. *v.* 58. Semota a nostris rebus, sejunctaque longe. & *vers.* 45. semotus a curis. & *lib.* 2. *v.* 19. cura semotu' metuque. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 21. & nisi quæ terris semota, suisque Temporibus defuncta videt, fastidit & odit. *Hirt. de B. Afric. c.* 2. Munitiones semotarum partium tuebatur. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 84. Colloquium petunt semoto a militibus loco. *Horat. l.* 1. *od.* 3. *v.* 32. Semotique prius tarda necessitas Leti corripuit gradum. *morte lontana.* & *Auct. dial. de Orat. c.* 2. Ut eorum disputationes, & arcana semotæ dictionis penitus exciperem. *h. e.* secretæ a vulgo, & privatim domi habitæ. *Lactant. l.* 5. *c.* 15. *a med.* Quo nihil arrogantius, & nihil a sapientia ratione semotius.

SEMOVEO, es, ovi, otum, a. 2. *scostare*, *separare*, *allontanare*, *levar via*, *rimuovere*, ἀποχωρίζω, removeo, secerno, separo, sejungo.

go. *Terent. Andr.* 1. 1. 49. Jam ferme moriens me vocat: accessi: vos semotæ, nos soli. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 5. *a med.* Neque verba sedem habere possunt, si rem subtraxeris, neque res lumen, si verba semoveris. *Id. de Haruſp. reſp. c.* 12. *extr.* Qui antea voce præconis a liberis semovebantur, tuis ludis non voce sed manu liberos a se segregabant. *Id.* 5. *de Fin. c.* 8. Voluptas semovenda est. *Ovid.* 5. *Triſt. el.* 7. *extr.* meque ipse reduco A contemplatu semoveoque mali. Al. leg. *submovre.*

SEMPER, *sempre, sempre mai, mai sempre, tuttodì, continuamente, ἀεὶ*, omni tempore, in omni vita, omne tempus ætatis, usque. Adverbium est latissimi usus. *Terent. Andr.* 1. 1. 8. postquam te emi a parvulo, ut semper tibi apud me justa & clemens fuerit servitus, scis. *Phædr. l.* 3. *fab.* 14. *v.* 10. Cito rumpes arcum, semper si tensum habueris. *& l.* 4. *fab.* 2. *v.* 5. Non semper ea sunt, quæ videntur. *Cic.* 1. *Tuſcul. cap.* 23. Quod semper movetur, æternum est. *Virg.* 5. *Æn. v.* 49. diem, quem semper acerbum, Semper honoratum (sic dii voluistis) habebo. *Plin. lib.* 29. *c. ult. ante med.* Quod remedium pluribus semperque prodest. ¶ Interdum redundare videtur. *Cic. pro Roſc. Amer. c.* 18. Cum ruri assiduus semper vixerit. *Liv. l.* 5. *c.* 42. Nec ullum erat tempus, quod a novæ semper cladis alicujus spectaculo cessaret. *Catull. carm.* 61. *ſub fin.* ibi semper omne vitæ spatium famula fuit. *Ovid.* 4. *Faſt. v.* 686. rura assidua uvida semper aquia. ¶ Adjectivi more *Terent. Andr.* 1. 2. 4. Heri semper lenitas, verebar, quorsum evaderet. *h. e.* perpetua lenitas. V. *Hyphen.* Simile videtur esse illud *Plin. l.* 14. *cap.* 9. Medium inter dulcia vinumque est, quod Græci aigleucos (ἀειγλεῦκος) vocant, hoc est semper mustum.

SEMPERFLORIUM, i, n. herba eadem quæ sempervivum. *Apul. de herb. cap.* 123.

SEMPERVIVA herba, eadem quæ sempervivum *Apul. de herb. c.* 123. Herbæ sempervivæ folia poni dentur. *Pallad. l.* 1. *tit.* 35. Contra erucas, semina quæ spargenda sunt, sempervivæ succo madefiant.

SEMPERVIVUM, i, n. *semprevivo, ἀείζωον*, herbæ genus, ita dictum a perpetua viriditate, quod & aizoon græca voce appellat *Plin. l.* 25. *c. ult.* ejusque duo genera enumerat, majus & minusculum: additque majus ab Italis vocari etiam sedum magnum, minusculum ab aliquibus sempervivum: quamquam utrumque genus uno etiam sempervivi nomine appellatur. *Apul. de herb. c.* 123.

SEMPITERNE, adverb. *perpetuamente*, semper, apud veteres. *Pacuvius* apud *Non. c.* 2. *n.* 778. Populoque ut sempiterne sospitent.

SEMPITERNITAS, atis, f. *perpetuità. Apul. in Triſmegiſt.* Mundus stabili sempiternitate circumvallatus.

SEMPITERNO, adverb. semper. *Cato* apud *Chariſ. l.* 2. *pag.* 194. *Putſch.* Ego mihi monumenta hæc sempiterno posui, quæ cepi. *Vitruv. l.* 1. *c.* 5. *ante med.* Ea materia permanet sine vitiis utilis sempiterno. *Solin. c.* 35. (*al.* 48.) Tenacibua folii sempiterno inumbrantur.

SEMPITERNUS, a, um, *continuo, perpetuo, eterno, sempiterno, ἀΐδιος, αἰώνιος*, semper durans, perpetuus: a *semper* & *æternus*. *Cic.* 4. *Catil. c.* 9. Ignis Vestæ perpetuus & sempiternus. *Plaut. Mil.* 3. 3. 15. *Immortalis memoria*, & sempiterna. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 40. Si barbarorum est in diem vivere, nostra consilia sempiternum tempus spectare debent. *Id.* 5. *de Fin. c.* 20. In omni animali appetit animus agere semper, neque ulla conditione quietem sempiternam potest pati. *Id. Catil.* 4. *c.* 4. Vincula vero, & ea sempiterna, certe ad singularem pœnam nefarii sceleris inventa sunt. *prigione in vita.* & *Plaut. Merc.* 3. 4. 2. Homo me miserior nullus est, opinor, neque adversa cui sint plura sempiterna. *Id. Moſt.* 1. 3. 67. Si tibi sat acceptum est, fore victum tibi sempiternum. *Id. Pœn.* 5. 4. 84. Diis gratias agere sempiternas. ¶ *Sempiternum* adverbii more. *Plaut. Aulul.* 2. 1. 26. Quod tibi sempiternum salutare sit procreandis liberis.

SEMPRONIANUS, a, um, ad Sempronium aliquem pertinens, ut Sempronianum senatusconsultum, *Cic.* 12. *Fam. ep.* 29. Semproniana clades, *Liv. lib.* 4. *cap.* 43. *h. e.* accepta a C. Sempronio Atratino Cos. *Reineſ. in Inſcript. claſſ.* 1. *n.* 15. putat Sempronios dictos esse, quasi Σέμφρονες Æolice pro Σύμφρονες, *h. e.* concordes, unanimes: vel quasi Σώφρονες, mentis compotes, prudentes, modestos.

SEMPRONIUS, ii, nomen proprium civis R. V. vocem præced. Sempronia gens Romæ illustris, familias habuit Atratinorum, & Gracchorum, qui patricii fuisse dicuntur, & Tuditanorum, Blæsorum, Sophorum, Longorum, &c. qui plebeji. In Gracchis celebres sunt Tiberius & Cajus fratres, filii Ti. Sempronii Gracchi bis consulis, & Corneliæ Africani majoris filiæ: qui latis contra senatus voluntatem perniciosis legibus, jussu Patrum occisi sunt. V. *Gracchi*, & *Flor. l.* 3. *c.* 14. *&* 15. & *Vellej. l.* 2. *c.* 2. 3. *&* 6. & *Epitom. Liv. l.* 58. *&* 60. ¶ Semproniæ leges ab his propositæ multæ fuerunt: *Agraria*, ne quis ex publico agro plus quingenta jugera possideret, isque ager plebi divideretur, exturbatis supra eum modum veteribus domin a: *Frumentaria*, ut semisse & triente in modios frumentum viritim plebi ex publico præberetur: *Judiciaria*, ut judicia, quæ semper antea Senatorum fuerant, ad Equites transferrentur: *Militaris*, ne minor annis XVII. dare nomen cogeretur: *De ſuffragiis*, ut Sociis Latinis jus suffragii æque ac civibus R. esset: *De civitate*, ut omnibus Italicis, pæne usque Alpes, civitas daretur. *De civibus R.* ne quis de capite civis R. injussu populi judicaret. *Vellej. loc. cit. Epit. Liv. l.* 58. *&* 60. *Cic. Verr.* 7. *c.* 63. *& Catil.* 4. *c.* 5. &c. Aliæ fuere leges tum ab his propositæ, tum a M. Sempronio Trib. pleb. multis annis ante Gracchos, quas hic recensere nimis longum esset. V. *Pitiſc. in Lex.* ¶ Sempronia horrea locus Romæ, ubi lege Gracchi frumentum publicum custodiebatur. *Feſtus.*

SEMUNCIA, æ, f. *mezz' oncia*, unciæ dimidium, sive pondus, sive mensura sit. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 36. Sextula, quod sexta pars unciæ: semuncia, quod dimidia pars unciæ. *Colum. lib.* 12. *c.* 21. Coadjicitur in binas urnas ligula cumulata, vel mensura semunciæ bene plenæ salis cocti. *Liv. initio l.* 34. Ne qua mulier plus semuncia auri haberet. *Cic. pro Cæcin. c.* 6. *ad fin.* Facit heredem ex deunce & semuncia Cæcinam. *Colum. l.* 5. *c.* 1. *a med.* Pars vigesimaquarta (*jugeri*) pedes (*habet*) mille ducentos, hoc est semuncia, in qua sunt scripula duodecim. ¶ Translate *Perſ. ſat.* 5. *v.* 120. sed nullo ture litabis, Hæreat in stultis brevis ut semuncia recti. *h. e.* exigua pars. *Aſconius in Miloniana, ſub fin.* Bona ejus, propter alieni æris magnitudinem, semuncia venierunt. *h. e.* minimo pretio, numo sestertio. ¶ Est *ſemuncia* in instrumento rustico apud *Caton. R. R. c.* 10. *&* 11. & creditur a nonnullis esse clitella dimidio minor, quam esse solet. *Vet. Gloſſ.* Κανθήλιον, semuncia, clitellæ. *Cato loc. cit.* Sirpeas stercorarias tres, semuncias tres, instrata asinis tria. *Et:* Ornamenta bubus, ornamenta asinis instrata tria, semuncias tres.

SEMUNCIALIS, is, qui mensuram, pondus, vel valorem semunciæ exæquat, ut semuncialea asser, apud *Plin. l.* 33. *c.* 3.

SEMUNCIARIUS, a, um, semuncialis. *Liv. l.* 7. *c.* 27. Semunciarium ex unciario fenus factum. *pro di sei per cento.* V. *Uncia.*

SEMURINUS, a, um, ad Semurium pertinens. *Martial. l.* 9. *epigr.* 43. Campis dives Apollo Semurinis. Alii leg. *ſic Myrinis.* V. *Campe.*

SEMURIUM, ii, n. campus vicinus Romæ, in quo erat templum Apollinis. *Cic. Phil.* 6. *c.* 5. & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 10.

SEMUSTUS. V. *Semiuſtus.*

SENA, æ, & in plur. Senæ, arum, f. oppidum Piceni, seu Umbriæ, in litore Adriatici maris, non longe a Metauro fl. a Gallis Senonibus conditum, ut ex *Polybio* constat *l.* 2. Hinc *Sil. l.* 8. *v.* 455. Et Clanis, & Rubico, & Senonum de nomine Senæ. *Al. leg.* Sena. *Id. l.* 15. *v.* 55. qua Sena relictum Gallorum a populis servat per sæcula nomen. Adde *Lucan. l.* 2. *v.* 407. ¶ *Plin. l.* 3. *c.* 14. Senogalliam vocat, Itali nunc *Sinigaglia.* ¶ Item oppidum Hetruriæ, inter Romam & Florentiam, *Siena.* Hanc *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ante med.* Senensem coloniam appellat.

SENACULUM, li, n. *palazzo di conſiglio*, Βουλευτήριον, locus ubi Senatores conveniebant, seu ubi consultandi gratia consistebant: quemadmodum locus, ubi cœnarent, *cœnaculum* vocabatur. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 32. *a med.* Senaculum supra Græcostasim, ubi ædes Concordiæ, & basilica Opimia. Senaculum vocatum, ubi Senatus, aut ubi seniores consisterent: dictum ut γερουσία apud Græcos. Adde *Feſt.* mox afferendum. ¶ Differt a Curia. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 2. *n.* 6. Sed ut a luxu perditis moribus ad severissima majorum instituta transgrediar, antea Senatus assiduam stationem eo loci peragebat, qui hodie quoque Senaculum appellatur, nec exspectabat, ut edicto contraheretur, sed inde citatus protinus in Curiam veniebat, ambiguæ laudis civem existimans, qui debitis Reipubl. officiis non sua sponte, sed jussus fungeretur, quia quicquid imperio cogitur, exigenti magis quam præstanti, acceptum refertur. ¶ Aliquando Senaculum, & Curia promiscue a Grammaticis accipiuntur. In hac acceptione tria Senacula Romæ fuerunt, quæ a *Feſto* his verbis numerantur: Senacula tria fuisse Romæ, in quibus Senatus haberi solitus sit, memoriæ prodidit Nicostratus in libro, qui inscribitur, De Senatu habendo: unum ubi nunc est ædes Concordiæ, Capitolium, & Forum, in quo solebant Magistratus dumtaxat cum senioribus deliberare: alterum ad portam Capenam: tertium citra (*al.* intra) ædem Bellonæ, in quo exterarum nationum Legatis, quos in Urbem admittere nolebant, Senatus dabatur. ¶ Etiam Heliogabalus fecit mulieribus Senaculum, ubi solemnibus saltem diebus conventus fieret matronalis, ut in ejus vita prodit *Lampridius c.* 4. Adde *Vopiſc. in Aurelian. c.* 49.

SENARIOLUS, a, um, diminut. a *senarius*, ut Versus senarioli. *Cic.* 5. *Tuſcul. c.* 23. Tenebam etiam quosdam senariolos, quos in ejus monumento esse inscriptos acceperam.

SENARIUS, a, um, *senario, ἑξαῖος*, qui constat sex rebus, ut versus senarii, qui constant sex pedibus. *Cic. in Orat. c.* 55. Comicorum senarii propter similitudinem sermonis sic sæpe abjecti sunt, ut nonnunquam vix in his numerus & versus intelligi possit.

SENATOR, oris, m. *Senatore, γερουσιαστὴς, βουλευτὴς*, Senatores erant viri primi & supremi ordinis, qui Rempublicam prudentia & auctoritate una cum Regibus, vel magistratibus, vel Imperatoribus, suam in rebus gravioribus sententiam dicendo, gubernabant. *Feſtus:* Senatores a senectute dici satis constat, quos initio Romulus elegit centum, quorum consilio Rempublicam administraret. Itaque etiam Patres appellati sunt, & nunc, cum Senatores adesse jubentur, quibusque in Senatu sententiam dicere licet: quia ii, qui post lustrum conditum ex junioribus Magistratum ceperunt, & in Senatu sententiam dicunt, & non vocantur Senatores ante, quam in senioribus sunt censi. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 18. Est enim ipse Senator is, cujus non ad auditorem referatur animus, sed qui per se ipse spectari velit. Huic jussa tria sunt, ut adsit, nam gravitatem res habet, cum frequens ordo est: ut loco dicat, idest rogatus: ut modo, ne sit infinitus. Nam brevitas, non modo Senatoris, sed etiam Oratoris magna laus est in sententia. ¶ Primi Senatores Romæ ab rege Romulo centum creati sunt: deinde alii adjecti vel ab ipso, vel certe a subsecutis regibus: item a Consulibus, Tribunis milit. consulari potestate, & maxime a Censoribus. V. *Pater*, & *Conscri-*

scriptus. Legebantur tum ex ordine patricio, tam ex equestri, & plebejo, ut *Fest.* docet in *Præteriti*, & in *Qui patres*: & colligitur etiam ex *Liv. l. 5. c. 12. ad fin. & l. 23. c. 32.* Præter hos in Senatum admittebantur etiam ii, qui licet nondum e Censoribus in Senatum lecti essent, nec Senatores dicerentur, tamen ob gestos Magistratus, præturam, consulatum, &c. jus dicendæ sententiæ in Senatu habebant. *Gell. l. 3. c. 18.* ¶ Senatorum numerus post C primos auctus est sub regibus ad CC. Tempore C. Gracchi erant CCC. ut est in *Epist. Livii l. 60.* Is DC Equites adjicere voluit, sed non obtinuit. Sulla dictatore supra CCCC fuere. V. *Cic. Attic. l. 1. ep. 14. a med.* Cæsar dictator auxit usque ad DCCCC. Triumviri post ejus mortem usque ad CIↃ. sed diminuit Augustus, & ad DC. redegit, ut *Sueton. c. 35.* narrat. ¶ Census Senatorius duplo major fuit equestri. Decebat enim amplissimum ordinem cum dignitate tueri. Ætas quænam fuerit, incertum. Probabile est fuisse post Quæsturam. Quæsturæ statutus erat annus vigesimus septimus. Trigesimus igitur circiter fuerit ætas senatoria. Sunt tamen, qui putant, vigesimumquintum ingrediendæ curiæ satis fuisse: inter quos *Lips. in Tacit.* Post sexagesimum quintum annum non cogebantur Senatores in Senatum venire, nec vetabantur, inquit *Senec. l. 1. controvers. 8. ante med.* Apud *Senec. alter. de brevit. vitæ, c. ult.* ponitur annus sexagesimus. ¶ Senatorum ornamenta erant tunica lati clavi, quam in luctu deponebant, & (si patricii essent) luna in calceis: jura, sedendi in orchestra ludis spectandis, & epulas publice habendi in Capitolio. *Cic. pro Cluent. c. 47. a med. Phil. 13. c. 13. de Harusp. resp. c. 12. & pro C. Cornel.* apud *Ascon. Sueton. in Cæs. c. 80. & in Aug. c. 35. & 94. ad fin.* & *Gell. lib. 12. c. 8.* V. Clavus, Orchestra, Luna. ¶ *Senatrix* femin. gen. V. *Balneator*.

SENATORIUS, a, um, *Senatorio*, *Βουλευτικός*, ad Senatorem pertinens. *Cic. Verr. 3. c. 2.* Socios, leges, rempubl. Senatorio consilio maxime posse defendi. *Id. pro Flacc. c. 18.* Lysanias adeptus est ordinem Senatorium. *Id. pro leg. Manil. c. 21.* Cujus a Senatorio gradu ætas longe abesset. *Id. in fragm. pro Cornel.* apud *Ascon.* Senatoria subsellia a populari consessu (*in ludis*) separata. *Id. initio Tuscul. 1.* Senatoriis muneribus liberatus. *Quintil. l. 11. c. 1. circa med.* Aliud dicendi genus poscit gravitas Senatoria, aliud aura popularis. *Sueton. in Claud. c. 24.* Senatoria dignitas. *& c. 25.* domus. *h. e.* quam Senator habitat. *Id. in Vespas. c. 17.* Senatorius census. *Tacit. 4. Ann. c. 42. extr.* Albo Senatorio eradere aliquem. *Gell. l. 14. c. 8.* Senatoria ætas. *Id. l. 12. c. 1.* Is erat loci Senatorii ex familia nobiliore. *Id. l. 4. c. 10.* Liber de officio Senatorio. *Plin. in Paneg. c. 2. ad fin.* Quid tam civile, tam Senatorium, quam, &c.? *Sallust. Orat. 2. ad Cæs. de republ. ordin. c. 11. sub fin.* Homines nobiles cum paucis Senatoriis. *h. e.* Senatoribus.

SENATUS, tus, & ti, m. *Senato, Consiglio*, *Βουλή*, *Γερουσία*, ordo virorum, quorum consilio respublica regitur: a *senibus* dictus, quia senectus aptissima est consilio dando. *Cic. de Senect. c. 6.* Consilium, ratio, sententia nisi essent in senibus, non summum consilium majores nostri appellassent Senatum. Apud Lacedæmonios quidem ii, qui amplissimum magistratum gerunt, ut sunt, sic etiam nominantur senes. *h. e.* *γέροντες*. *Ovid. 5. Fast. v. 63.* Nec nisi post annos patuit tunc Curia seros: Nomen & a senibus mite Senatus erat. *Cic. pro Sext. c. 65. ad fin.* Senatus reipublicæ custos, præses, propugnator. *Id. de Harusp. resp. c. 27.* Senatus princeps salutis mentisque publicæ. *Id. pro Sull. c. 23.* Cum in Capitolium nos Senatum convocassemus. *Id. Fam. 5. ep. 2. ante med.* cogere. *Liv. l. 3. c. 38. a med.* vocare. *Cic. 3. de Orat. c. 1.* Senatus frequens, vocatu Drusi, in Curiam venit. *Id. Fam. 12. ep. 25.* Eo die non fuit Senatus, neque postero. *non si tenne Consiglio.* & *Sueton. in Cæs. c. 88.* Senatum agere. *tener Consiglio.* & *Cic. 1. Fam. ep. 4.* Senatus haberi ante calend. Febr. per legem Papiam non potest. *Id. pro Flacc. c. 18.* Venire in Senatum. *h. e.* Senatorem fieri. *Id. Verr. 6. c. 65.* Senatum dimittere. *Id. Q. Fr. ep. 1. l. 2.* mittere. *Liv. l. 3. c. 38.* consulere. *h. e.* ad Senatum referre. *Cic. de Senect. c. 12. ad fin.* aliquem e Senatu ejicere. *Id. pro Cluent. c. 43.* Senatu movere. *Id. pro Dom. c. 31.* Legere in Senatum. *h. e.* Senatorem creare. *Sueton. in Cæs. c. 80.* eligere in Senatum. *Liv. l. 9. c. 29.* legere senatum. *h. e.* Senatorum nomina recitare. quod erat Censorum. V. *Lego, is.* & *Cic. Verr. 4. c. 49. a med.* Senatum cooptare. *Sueton. in Cæs. c. 80. ante.* Senatum edicere in Pompeji curiam. *Cæs. lib. 3. B. Gall. c. 16. extr.* Omni Senatu necato, reliquos sub corona vendidit. ¶ *Dari Senatus* dicebatur, cum legati in Senatu audiebantur. *Nep. in Annib. c. 23. Cic. 2. ad Q. Fr. ep. 13. Sallust. in Jug. c. 13. extr.* & *Liv.* sæpe. ¶ *Senatus legitimus*, & *indictus* quid sit, V. in *Indictus*. ¶ Est etiam locus, ubi Senatores coeunt, Curia. *Cic. Catil. 1. c. 2.* Hic tamen vivit. vivit? immo vero etiam in Senatum venit. *Id. in fragm.* apud *Quintil. l. 9. c. 3. circa med.* Qui indicabantur, eos vocari, custodiri, ad Senatum adduci jussi: in Senatu sunt positi. *Id. 4. Acad. c. 45.* Cum Carneades & Diogenes ad Senatum in Capitolio starent. *Sueton. in Claud. c. 25. ad fin.* In Senatu sedere. *h. e.* in orchestra inter Senatores. *Id. in Ner. c. 12. a med.* Deinde in orchestram Senatumque descendit. ¶ De altera declin. *Quintil. l. 1. c. 6. (al. 10.) a med.* Quid de aliis dicam, cum, *Senatus, us*, *ui*, an *Senatus, ti*, ei faciat, incertum sit? *Cic. in Divin. Verr. c. 5.* Quod in unaquaque re beneficio Senati populique R. juris habui, id tu mihi eripuisti. *Sallust. in Catil. c. 31. 37. 57. & in fragm.* apud *Donat. ad Terent. Andr. 2. 2. 28.* Senati decretum. *Plaut. Cas. 3. 2. 6. & Epid. 2. 2. 5.* Senati columen, præsidium popli. *Sisenn.* apud *Non. c. 8. n. 10.* Ex Senati consulto. Ciceronis locum ita recitat etiam *Charis. l. 1. pag.* 116. *Putsch.* (cui addunt alii *l. 2. Fam. ep. 7. sub fin.* Ut senati consultum & leges defendas.) Sunt tamen MSS. in quibus *beneficio Senatus* legitur. ¶ Etiam *Senatuis* in genitivo olim dictum est. *C. Fann.* apud *Charis. ibid.* Senatuis consulta. Adde *Sisenn.* apud *Non. loc. cit.* ¶ Translate *Plaut. Mostell. 3. 1. 158.* Huc concessero, dum mihi Senatum consilii in cor convoco. *& Epid. 1. 2. 56.* Jam Senatum convocabo in corde consiliarium. *Id. Mostell. 5. 1. 8.* Capio consilium, ut Senatum congeronum convocem: quem cum convocavi, atque illi me e Senatu segregent. Adde *Mil. 2. 6. sub fin.*

SENATUS auctoritas. V. in sequenti dictione.

SENATUSCONSULTUM, ti, n. *decreto del Senato, parte presa in Senato*, *βούλευμα*, sententia & decretum Senatus. *Pompon. Dig. l. 1. tit. 2. leg. 2. ante med.* Quia difficile plebs convenire cœpit, necessitas ipsa curam reipublicæ ad Senatum deduxit: ita cœpit Senatus se interponere: & quidquid constituisset, observabatur: idque jus appellatur Senatusconsultum. *Cic. Catil. 1. c. 1. in fin.* Habemus Senatusconsultum in te, Catilina, vehemens & grave. *Id. 2. ad Q. Fr. ep. 3. ad fin.* Senatusconsultum est factum de ambitu in Afranii sententiam. *& ep. 3.* Ad Apollinis Senatusconsultum factum est, ea quæ facta essent a. d. VIII. id. contra rempubl. esse facta. *& ibid.* Eodem die Senatusconsultum factum est, ut sodalitates decuriatique discederent: lexque de iis ferretur, ut &c. *Id. sub fin. ep. 7. l. 2. Fam.* Ut senati consultum & leges defendas. *Al. leg.* Senatus. V. *Senatus*. *Id. Phil. 12. c. 12. extr.* Interea provinciæ ab iis, a quibus obtinentur, obtineantur, quoad cuique ex Senatusconsulto successum sit. *Vopisc. in Aurel. c. 20.* Aliis manus porrigentibus, aliis pedibus in sententiam euntibus, plerisque verbo consentientibus, conditum est Senatusconsultum. ¶ Formulam S. C. habes apud *Cic. Phil. 5. c. 13.* & in epist. 8. *Cœlii ad Cic. Fam. 8.* & apud *Gell. l. 15. c. 11. Macrob. l. 1. Saturn. c. 12.* & *Frontin. de aquæduct. artic. 127.* ¶ Etiam *Senatus auctoritas* decretum Senatus erat: cum eo tamen discrimine, quod cum Senatus legitimus, id est quo loco, die, numero, & a quo magistratu oporteret, habitus, quippiam decreverat, tum, si tribunorum plebis nemo intercedebat, rata Senatus voluntas erat, & *Senatusconsultum* dicebatur, eoque inscriptum publicis tabulis consignabatur, & ad Ærarium deferebatur. Sin quippiam horum deerat, infirmum illud decretum erat, nec *Senatusconsultum*, sed *auctoritas* vocabatur, propterea quod auctoritatem quandam publicis tabulis testata Senatus voluntas habere videbatur. In formul. S. C. apud *Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 8.* Siquis huic S. C. intercesserit, Senatui placere, auctoritatem perscribi, & de ea re ad Senatum populumque referri. *Cic. Fam. 1. ep. 7. ante med.* Senatusconsultum nullum exstat, quo reductio regis Alexandrini tibi adempta sit; eaque, quæ de ea scripta est, auctoritas, cui scis intercessum esse, tantam vim habet, ut magis iratorum hominum studium, quam constantis Senatus consilium esse videatur. *Liv. l. 4. c. 57.* Siquis intercedat Senatusconsulto, auctoritate se fore contentum. *Sueton. in Aug. c. 94.* Senatum censuisse, ne quis illo anno genitus educaretur: eos, qui gravidas uxores haberent, curasse, ne senatusconsultum ad Ærarium deferretur. ¶ Interdum tamen Senatus auctoritas S. C. significat. *Cic. pro Dom. c. 37.* Ex Senatus auctoritate & Senatum & omnes bonos mea salutis causa mutata veste vidi. Ex ejus autem orat. *pro Planc. c. 35. & pro Sext. c. 11. & 12.* aperte colligitur, de ea re S. C. factum fuisse. *Id. 2. de Legib. c. 15.* Senatus auctoritas de Bacchanalibus. Ex *Livio* autem constat, Senatus illud consultum fuisse. Adde *Fam. 11. ep. 7. & l. 15. ep. 2.* ¶ De S. C. tacito V. *Tacitus*.

SENECA, æ, m. *Σενέκας*, nomen duorum in litteris illustrium virorum. M. Annæus Seneca Rhetor Cordubensis, equestris ordinis sub Augusto & Tiberio vixit. Ejus sunt Suasoriæ Declamationes, seu Controversiæ, & Excerpta, in quibus plurium auctorum utriusque Linguæ dicta, sententias, divisiones, colores collegit, & inter se contulit. Stilus est ea ætate dignus, licet Hispani hominis. ¶ Tres habuit filios, M. Annæum Novatum (qui adoptatus a Junio Gallione, Junius Annæus Gallio postea dictus est) L. Annæum Senecam, & L. Annæum Melam: quorum secundus studio Philosophiæ, & scriptorum gravitate patri longe antecelluit. Romam puer translatus Quæsturam gessit, & Præturam, & fortasse etiam Consulatum. (V. *Lips. in ejus vita c. 4.*) Sub Claudio in Corsicam exsilio pulsus, quasi unus ex mœchis Juliæ Germanici filiæ, post annos circiter octo Agrippinæ Neronis matris ope reductus, & ipsi Neroni magister appositus, claritudine studiorum, ingenti divitiarum copia & potentia valde inclaruit. Suspicione conjurationis in discipulum Imperatorem ab eo adactus ad mortem, incisis venis periit annos natus circiter LXIII. A. C. LXV. Vide *Tacit. 15. Annal. a c. 60.* Vitam ejus accurate scripsere *Lipsius, A. Schottus, & M. Ant. Delrio*. Laudant *Hieronym. de vir. illustr. Tacit. multis in loc. Colum. l. 3. c. 3. Plin. l. 14. c. 4. & alter l. 5. epist. 3. Juvenal. Martial. Tertull. Sidon.* Ejus scripta (quæ multa hodie exstant, non tamen omnia) leguntur ab omnibus, non item probantur. *Quintil. l. 10. c. 1. ad fin.* Ex industria Senecam in omni genere eloquentiæ distuli, propter vulgatam falso de me opinionem, qua damnare eum, & invisum quoque habere sum creditus. Quod accidit mihi, dum corruptum & omnibus vitiis fractum dicendi genus revocare ad severiora judicia contendo. Tum autem solus hic fere in manibus adolescentium fuit. Quem non equidem omnino conabar excutere, sed potioribus præferri non sinebam, &c. Lege reliqua usque ad fin. cap. *Gell. l. 12. c. 2.* De Annæo Seneca partim existimant, ut de scriptore minime utili, cujus libros attingere nullum pretium operæ sit: quod oratio ejus vulgaris videatur, & protrita; res atque sententiæ aut inepto, inanique impetu sint, aut levi, &

quasi

quasi dicerei arguta; eruditio eum vernacula & plebeja, nihilque ex veterum scriptis habens eque gratiæ, neque dignitatis. Alii vero elegantiæ quidem laudis parum esse non inficias eunt; sed & rerum, quas dicat scientiam doctrinamque ei non deesse dicunt, & in vitiis morum objurgandis severitatem gravitatemque non invenustam. ¶ *Alius* ab hoc esse creditur a quibusdam qui Tragœdias scripsit, nempe vel M. Seneca hujus filius, vel ex fratris nepos, vel alius L. Annaeus, qui sub Trajano vixerit. Certe quidem Senecam Philosophum a Tragico distinguit *Sidon. carm.* 9. *v.* 231. ceterique alii eas partim Philosopho, partim Rhetori adjudicant. V. *Fabric. biblioth. Lat. l.* 2. *c.* 9. *sect.* 12.

SENECIO, onis, m. *crescione*, *fusione*, herba, de qua V. *Erigeron*. ¶ Cognomen Romanum, ut Claudius Senecio, Herennius Senecio, Tullius Senecio, &c. apud *Senec. Tacit.* & *Plin. jun.* ¶ Docet *Priscian. l.* 3. *pag.* 618 *Putsch.* esse diminutivum a *senex*, quod *senecis* in obliquis facere deberet, ut ait *Charis. l.* 1. *pag.* 116. V. *Semisenex*. Hoc sensu *Afran.* apud *Priscian. ibid.* Tu senecionem hunc satis est fervas anus. *vecchiarn*.

SENECTA, æ, f. *vecchiaja*, idem quod senectus. ut *juventa* pro *juventus*. *Cæcil.* apud *Cicer. de senect. c.* 8. in senecta hoc deputo miserrimum Sentire ea ætate esse se odiosum alteri. *Lucil.* apud *Non. c.* 8. *n.* 74. Prospiciendum in senecta: nunc adolescentia sit. *Horat. l.* 1. *od.* 31. *in fin.* non turpem senectam degere. *Phædr. l.* 4. *fab.* 1. *v.* 10. Mustella omnis e senecta debilis. *Justin. l.* 14. *c.* 3. *sub fin.* Ne victos quidem inuisere & inopi senecta quiescere sinit. *Ovid.* 14. *Met. v.* 148. consumptaque membra senecta. *Terent. Adelph.* 3. 8. 31. Nimium ad rem in senecta attenti sumus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 9. Quam viditis formosum nunc videte deformem in senecta. *Petron. in Satyr. c.* 13. *circa med.* Senectæ ultimam mihi lassitudinem imponeres. *Tibull.* 1. *el.* 9. *v.* 42. cana senecta. & *eleg.* 11. *v.* 40. pigra. & *l.* 3. *eg.* 5. *v.* 16. curva. & *vers.* 23. rugosa. *Martial. l.* 2. *epigr.* 106 anosa. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 8. & 29. extrema. & *c.* 41. vergens. *Liv. l.* 7. *c.* 30. vivax in pœnam. *Id. l.* 35. *c.* 4. Extinctus in longa senecta Antistius Labeo. ¶ De bestiis, plantis, lignis, & lapidibus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 96. & *Tibull. l.* 1. *el.* 4. *v.* 27. senecta eur. *Plin. l.* 8. *c.* 32. *a med.* cervi. *Virg.* 1. *Georg. v.* 186. inopi metuens formica senectæ. *Plin. l.* 17. *c.* 27. Senecta ulmorum. *Id. l.* 16. *c.* 27. amygdalæ & piri. *Id. l.* 9. *cap.* 35. *ante med.* Margaritæ flavescunt senecta. ¶ Translate *Claudian. de consul. Mall. Teod. v.* 67. Omnia Cecropiæ relegis secreta senectæ, Discutiens quod quisque novum mandaverit ævo. *h. e.* antiquæ eruditiones Græcorum, & priscorum Philosophorum placita. *Id. l.* 2. *in Eutrop. v.* 277. patribus jam propugnacula fasis Longo corruerant ævo, pacisque senecta. *h. e.* diuturna pace. ¶ Senecta serpentum apud *Plin. l.* 28. *cap.* 11. *circa med.* & *l.* 30. *c.* 8. & *lib.* 20. *c.* 23. est membrana, quam verno tempore exsuunt. *spoglia.* ¶ Adjective pro *senilis*, & subauditur *ætas*. Unde *senectam ætatem* dixere *Lucret. l.* 3. *v.* 884. & 894. *Sallust. in Orat. Cottæ ad pop.* & *Plaut. Trin.* 2. 2. 3. Rursus *Lucret. l.* 3. *v.* 774. Quidve foras sibi vult membris exire senectis? *Sallust. in fragm.* apud *Priscian. l.* 9. *pag.* 869. *Putsch.* & *l.* 10. *pag.* 887. Omnes, quibus senecto corpore, animus militaris erat.

SENECTUS, utis, f. *vecchiaja*, *vechiezza*, *γῆρας*, senium, senecta: a *senex*. V. *Ætas*. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 11. *extr.* Hoc quod senectus vocatur, pauci sunt circuitus annorum. *Cic. in Top. c.* 7. *sub fin.* Quasi qui adolescentiam florem ætatis, senectutem occasum vitæ velit definire. *Id.* 3. *de Fin. c.* 11. *a med.* Homines senectute confecti. *Id. in Bruto, c.* 48. T. Aufidius vixit ad summam senectutem. *Id.* 8. *Phil. c.* 10. *sub fin.* Cum esset summa senectute, & perdita valetudine. *Nep. in Attic. c.* 21. Cum ad extremam senectutem dignitate & fortuna crevisset. *Id. in Regib. c.* 1. Darius senectute diem obiit supremum. *Justin. l.* 41. *c.* 5. Arsaces matura senectute decedit. *Horat. Epod.* 8. *v.* 3. & rugis vetus Frontem senectus exarat. *Virg.* 3. *Georg. v.* 67. subeunt morbi, tristisque senectus. *Id.* 6. *Æn. v.* 304. & *Tacit. in Agric. c.* 29. cruda & viridis. *Virg. Æn. l.* 7. *v.* 440. victa situ, verique effeta. & *l.* 8. *v.* 308. tarda gelu, sæclisque effeta. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1027. vivax. *Id. in Oedip. v.* 394. sibimet gravis. *Id. in Herc. Fur. v.* 198. cana. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 20. tarda Inducat rugas, inficiatque comas. *Ovid. Met.* 14. *v.* 143. tremuloque gradu venit ægra senectus. *Lucan. l.* 1. *v.* 343. exsanguis. & *l.* 2. *v.* 118. fessa. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 156. tarda situ, rebusque exhausta. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 4. provecta. *Sil. l.* 13. *v.* 383. queribunda. *Curt. l.* 6. *c.* 5. præceps, *decrepita*, *estrema*. & *Juvenal. sat.* 3. *v.* 26. Dum nova canities, dum prima & recta senectus. & *sat.* 9. *v.* 139. obrepit non intellecta senectus. & *sat.* 10. *v.* 190. quam continuis & quantis longa senectus Plena malis! deformem & tetrum ante omnia vultum, Dissimilemque sui, deformem pro cute pellem, Pendentesque genas, & tales aspice rugas, &c. & *vers.* 198. Una senum facies, cum voce trementia membra, Et jam leve caput, madidique infantia nasi. ¶ De bestiis *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 61. Senectus in equis, & ceteris veterinis intelligitur dentium brochitate, superciliorum canitie. Adde *Virg.* 3. *Georg. v.* 96. ¶ Metonymice *Virg.* 5. *Æn. v.* 416. Temporibus geminis canebat sparsa senectus, *canizie*. & *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 283. quæ vos subito tam fœda senectus Corripuit, fregitque animos? *languidezza*, *paura*. & *Horat. epod.* 13. *v.* 4. dumque virent genua, Et decet, obducta solvatur fronte senectus. *tristezza*, *malinconia*. & *Claudian. de VI. consul. Honor. v.* 334. Quam pax intulerat, bello discussa senectus. *insolezza*, *sordidezza*, *rugine*. ¶ Membrana illa, quam hiberno situ corpori obductam, verno tempore exeuntes, in ipso fere cavernæ aditu angusta exsuunt, *senectus*, & *senecta* dicitur. *Plin. l.* 30. *c.* 9. *in fin.* Verrucas tollit membrana senectutis anguium. & *c.* 7. Senectus anguium dysentericis & tenesmis, &c. *Id. l.* 9. *cap.* 30. *sub fin.* Cancri veris principio senectutem anguium more exsuunt renovatione tergorum. Adde *l.* 8. *c.* 31. ¶ Vetustas, antiquitas. *Ovid. l.* 2. *Amor. el.* 12. *extr.* vos (*tabellæ*) carinsa senectus rodat. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 34. *de vino*. cujus patriam titulumque senectus Delevit multa veteris fuligine testæ. & *sat.* 13. *v.* 214. Albani veteris pretiosa senectus. ¶ Metaphorice *Cic. in Bruto, c.* 2. *a med.* Cum ipsa oratio jam nostra canesceret, haberetque suam quandam maturitatem, & quasi senectutem. & *c.* 76. *a med.* Me admodum delectabat Triarii, in illa ætate, plena litteratæ senectutis oratio. ¶ Si credimus *Prisciano l.* 9. *pag.* 869. *Putsch.* & *pag.* 887. *senectus* est ὁ γηράσας, qui senuit, particip. a *seneo*. Affert in hanc rem locum *Catulli* corruptum *carm.* 4. *extr.* Sed hæc fuere non recondita senecta quiete. Sed *Catull.* habet. Sed hæc prius fuere: nunc recondita Senet quiete. Dicimus tamen *senecta ætas*, *senecta membra*, *senectum corpus*. V. *Senecta* in fine.

SENENSIS, se, ad Senam urbem pertinens, ut Senense prœlium apud *Cicer. de clar. Orat. c.* 18. quo scilicet non longe a Metauro fl. Asdrubal fusus est. Senensis colonia, *Plin. l.* 3. *c.* 5. V. *Sena*.

SENEO, es, ui, n. 2. *esser vecchio*, *γηράω*, senex sum. *Catull. carm.* 4. *extr. de phaselo*. nunc recondita senet quiete. *Pacuv.* apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 887. *Putsch.* Quamquam ætas senet. *Sueton. in Aug. c.* 2. *a med.* Avus tranquillissime senuit. ¶ Translate *Attius* apud *Priscian. loc. cit.* Jam jam stupido Thessala somno Pectora languentque, senentque. *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 323. Corpusque meum tabe, mœrore, errore, macore senet. *Plin. l.* 2. *c.* 46. Motet hominum senvers, non fructus. ¶ Hujus particip. præteriti temporis apud *Priscian.* est *senectus*, *a*, *um*. V. *Senectus* in fine.

SENESCENDUS. V. *Senesco*.

SENESCENS, entis, *chi invecchia*, *γηράσκων*, qui senex fit. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 8. Solve senescentem mature sanus equum, ne Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 14. Arbores hyemali tempore cum luna simul senescentes. ¶ Translate *Id. Fam.* 7. *ep.* 26. Visa est mihi vel loci mutatio, vel animi remissio, vel ipsa fortasse jam senescentis morbi remissio profuisse. *Id.* 2. *de Orat. c.* 2. *circa med.* Ut laudem eorum jam prope senescentem, ab oblivione hominum atque a silentio vindicarem. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 24. Senescens fama. *Plin. l.* 8. *ep.* 12. Litterarum jam senescentium reductor ac reformator. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 37. & *Plin. l.* 2. *c.* 14. Luna senescens. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 19. *a med.* Hiems senescens. *Varr. l.* 3. *de L. L. c.* 2. *ad fin.* Extremi dies mensis senescentis. *Gell. l.* 3. *c.* 10. *a med.* Quasi jam mundo senescente, rerum atque hominum decrementa sunt. *Domitian.* apud *Sueton. in ejus vita, c.* 18. *extr.* Forti animo fero comam in adolescentia senescentem. *h. e.* decidentem, calvescentem.

SENESCO, scis, n. *invecchiare*, *γηράσκω*, senex fio. *Cic. de Senect. c.* 11. *extr.* Sensim sine sensu senescit ætas. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 771. Tempora labuntur, tacitisque senescimus annis. *Colum. l.* 9. *c.* 1. *a med.* Nec vero patiendus est oryx, aut aper ultra quadrimatum senescere. *Plin. l.* 7. *c.* 4. Feminas gigni celerius, quam mares, sicuti celerius senescere. *Id. l.* 16. *c.* 27. Arbores quo magis senescunt, hoc maturius ferunt. ¶ A similitudine dicuntur *senescere*, quæ vim suam, aut pulcritudinem amittunt. *Plin. l.* 18. *c.* 28. Senescunt prata, restituique debent faba in his sata. *Id. l.* 9. *c.* 35. *a med.* Uniones senescere, coloremque exspirare. *Id. l.* 37. *c.* 3. *circa med.* Smaragdi senescunt, paulatim viriditate evanida. *Id. l.* 11. *c.* 42. Caseus senescit in salem. *Id. l.* 15. *c.* 19. *a med.* Ficus senescunt in arbore, anusque destillant gummium lacryma. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 82. continua messe senescit ager. (eand. sentent. habet *l.* 1. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 13.) *Pallad. in Februar. tit.* 28. Theriacæ infusione assidua vim succi senescentis iterare. ¶ macie, aut mœrore corrumpi, tabescere, *intristire*, *non attecchire*. *Varr. R. R. l.* 2. *c.* 2. *ad fin.* Cum depulsi sunt agni a matribus, diligentia adhibenda est, ne desiderio senescant. *Colum. l.* 8. *c.* 8. Columbæ, quasi gravi perpetuæ custodiæ servitio contristatæ, senescunt. ¶ decrescere, deficere, *andar mancando*. *Liv. l.* 29. *c.* 3. *extr.* Annibalem ipsum jam & fama senescere, & viribus. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 2. Oratorum laus ita ducta ab humili venit ad summum, ut jam, quod natura fert in omnibus fere rebus, senescat, brevique tempore ad nihilum ventura videatur. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb. a med.* Senescunt vires. *Nep. in Alcib. c.* 5. Atheniensium, male gestis in Sicilia rebus, opes senescere, contra Lacedæmoniorum crescere. *Liv. l.* 30. *cap.* 19. *ad fin.* Multique alii populi, senescere Punicum bellum cernentes, defecere. *Id. l.* 3. *c.* 21. *ad fin.* Deinde, multa jam edita cæde, senescit pugna. *Id. l.* 3. *c.* 12. *ad fin.* Senescentibus vitiis maturescente virtute, fineret tantum virum senem in civitate fieri. *Vellej. l.* 2. *c. penult. sub fin.* Studium cum spe senescit. & *l.* 2. *c.* 11. *extr.* Nunc flentem fortunam, nunc senescere, nunc interire. *Ovid. l.* 3. *de art. am. v.* 394. has artes tolle, senescet amor. *Sil. l.* 3. *v.* 380. blandoque veneno Desidiæ virtus paulatim evicta senescit. ¶ torpescere, *impigrire*. *Liv. l.* 25. *c.* 7. *ad fin.* Vir inquieti animi, & minime otium, quo tum diutino senescere videbatur, patiens. *Id. l.* 1. *c.* 22. Tullus senescere civitatem otio ratus, undique materiam excitandi belli quærebat. *Sallust. in Jug. c.* 39. Avidus consul belli gerundi, moveri, quam senescere omnia malebat. *Liv. l.* 33. *c.* 12. Ætoli agitandum aliquid miscendumque rati, ne cunctando senescerent consilia. *h. e.* evanescerent. ¶ De his qui nimis diu in re quapiam immorantur. *Liv. l.* 5. *c.* 44. Cum diis hominibusque accusandis senescerent. *Quintil. in proœm. l.* 8. *a med.* Resistam iis, qui omissa rerum

tum diligentia, quodam inani circa voces studio senescunt. ¶ V. alia in *Senescens*. ¶ *Senescendus*, aliud particip. *Varr. lib. 5. de L. L. c. 2. sub fin.* Saeculum spatium annorum centum vocarunt, dictum a sene quod longissimum spatium senescendorum hominum id putarunt.

SENEX, senis, adject. *vecchio*, παλαιός, γεραιός, multorum annorum qui est, vetus, vetustus, antiquus: & fere dicitur de provecta aetate hominum & animalium. *Pompon.* apud *Varron. l. 6. de L. L. c. 3.* Nam vere pol tu, tua amica senex 'st. *Phaedr. l. 5. fab. ult. v. 7.* Senex canis. *Auct. Priapeor. carm. 81. v. 12.* Senexve corvus, impigerve graculus. *Ovid. 3. de art. am. v. 78.* Nec faciunt cervos cornua jacta senes. *Martial. l. 5. epigr. 38.* Pulla senibus dulcior mihi cygnis. *Id. l. 10. epigr. 30. ad fin.* Et adesse jussi prodeunt senes mulli. *Id. lib. 13. epigr. 23.* Chio seni simillt Baccho. *Id. l. 5. epigr. 28.* Et acuta senibus testa cum Damascenis. *Id. lib. 3. epigr. 58. v. 7.* Et multa fragrat testa senibus autumnis. *h. e.* vino multorum autumnorum. *Juvenal. sat. 6. v. 159.* Et vetus indulget senibus clementia porcis. *Virg. in Ciri, v. 41.* Nostra tuum senibus loqueretur pagina saeclis. ¶ Comparativum est *senior*: at *senius* in recto & quarto casu non est, quod sciam, in usu. *Ovid. 2. Trist. v. 166.* & olim Imperium regat hoc cum seniore senex. *Cic. 2. de Legib. c. 4. a med.* Quae vis non modo senior est, quam aetas populorum, sed aequalis illius caelum atque terras regentis dei. *Cels. l. 3. c. 28. sect. 4.* Hoc malo fere corpora seniora tentantur. *Sil. l. 16. v. 598.* Sed frigens animis, nec bello prospera turba Ancipiti senior temeraria coepta vetabant. *Senec. in Herc. Oet. v. 390.* Senior aetas. *Id. in Hippol. v. 742.* Fama miratrix senioris aevi. *Ovid. 14. Met. v. 47.* mortem senioribus imputet annis. *Martial. l. 9. epigr. 95.* Quadrantem duplica de seniore cado. Adde *l. 9. epigr. 58.* & *Plin. sub fin. c. 10. l. 27.* Alia congerit *Broukhus. ad Tibull. l. 1. el. 7. v. 88.* unde pleraque haec sumpsimus. ¶ *Senex*, *senior*, absolute, vir, aut femina grandis natu. Est autem *senior* idem ac *senex*, nulla habita ratione comparativi, apud poetas, *vecchio*, *vecchia*, γέρων, γραῦς. *Cic. de Senect. c. 18. a med.* At sunt morosi, & anxii, & iracundi, & difficiles senes: si quaerimus, etiam avari. *Tibull. loc. cit.* Juvenumque catervae Commemorant, merito tot mala ferre senem. *h. e.* anum. Sic apud *Senec. in Hippol.* ita loquitur nutrix vetula *vers. 139.* Fortem facit vicina libertas senem. *Tibull. l. 1. el. 9. v. 50.* In veteres esto dura puella senes. *Cic. pro Cael. c. 16.* Senex tristis. *& de Senect. c. 11.* Senes stulti, creduli, obliviosi, dissoluti. *Id. ibid. c. ult.* Ut de me ipso aliquid more senum loquar. *Virg. 2. Aen. v. 692.* Vix ea fatus erat senior, &c. *Ovid. 4. Fast. v. 515.* Restitit & senior, quamvis onus urget. Supra *vers. 508.* & paulo post *vers. 523.* senem dicit. *Stat. l. 1. & silv. 1. v. 102.* Senior Atticus. *h. e.* Phidias. *& silv. 3. v. 94.* Senior Gargettius *h. e.* Epicurus. *Id. 2. Achill. v. 382.* Senior Thessalus. *h. e.* Chiron. ¶ *Senex* & *vetus* differunt. nam *senex* respicit aetatem ejus, qui diu vixit: *vetus* aetatem aliorum, ante quos vixit, licet fortasse ad senectutem non pervenerit. *Horat.* tamen *l. 2. sat. 1. v. 34.* Lucilium *senem* vocat, qui anno aetatis XLVI. mortem obiit. ¶ *Varr.* apud *Censorin. c. 14.* discrimen statuit inter *seniorem* & *senem*: illum dicit esse ab anno XLV. usque ad LX. quod tunc primum senescere corpus incipiat: hunc ab anno LX. usque ad finem vitae, quod ea aetate corpus senio jam laboret. Sed in usu loquendi hoc non servatur. Nam apud *Liv. l. & cap. 30.* Annibal annos jam natus XLIV. non *seniorem* se, sed *senem* nominat. Quare verius est *seniorem* & *senem* promiscue adhiberi. ¶ Aliquando *senex* & *senior* est non tam aetatis, quam honoris vocabulum. *Sil. l. 1. v. 564.* Jam Patribus, claritque senum sua munia curae. ¶ Olim declinatum fuit *senex*, *senicis*, aut *senecis*: unde *senecio*, *senica*, *seniculus*, *Senecta*. V. *Semisenex*.

SENI, ae, a, *sei*, ἕξ, nomen numerale distributivum. *Liv. l. 6. c. 4. ad fin.* Cum in tres partes divisus exercitus senis horis in orbem succederet proelio. *sei ore per isquadrone.* & *Plin. l. 2. c. 97.* Aestus maris senis semper horis reciproci. *ogni sei ore.* & *l. 11. cap. 43.* Digiti quibusdam in manibus seni. *sei per mano.* & *Colum. l. 8. c. 11. a med.* Non debent amplius quam terna pavonina & sena generis sui fovere. *tre e sei per volta.* & *Plin. l. 37. c. 2.* Millibus singulis data sunt millia sestertium. *sei mille per uno.* & *Curt. l. 8. c. 14.* Senos viros singuli currus vehebant. *ogni carro sei.* ¶ Saepe ponitur pro cardinali *sex* sine distributione. *Cic. 4. Verr. c. 49. sub fin.* Pueri annorum senum septenumque denum Senatorium nomen nundinati sunt. *di sedici*, & *diciassett' anni.* & *Ovid. 3. Fast. v. 615.* Corpore post decies senos qui credidit annos Missa neci, sceleris crimine damnat avos. *dopo sessant' anni.* & *Metam. 10. v. 489.* qui sena leonum Vinxerat inter se connexis vellera nodis.

SENICA, ae, m. vel f. senex, vel anus vilis, & contempta: ab obsoleto *senex*, *senicis*. *Pompon.* apud *Non. c. 1. n. 59.* Pappus hic medio habitat, senica non sescenciae. *Id. ibid.* Me exercet senica nequam. *Plaut. in fragm.* apud *Priscian. lib. 3. pag. 616. Putsch.* Datores bellissimi negotioli senicis soletis esse.

SENICULUS, li, m. *vecchiardo*, γερόντιον, parvus & vilis senex, senecio. *Apul. l. 1. Metam. prope fin.* Demonstro seniculum in angulo sedentem. *& mox.* Sufficit mihi seniculi tanta haec contumelia.

SENIDENI, & Seni deni, ae, a, *sedici*, ἑκκαίδεκα, distributive. *Liv. l. 9. c. 30.* Ut tribuni militum senideni in quatuor legiones a populo crearentur. *Tacit. 1. Ann. c. 36.* Missionem dari vicena stipendia meritis, exauctorari qui senadena fecissent. ¶ Sine distributione *Vitruv. lib. 6. c. 9. ante med.* Latitudo ejus ne minus pedum senumdenum.

SENIENSIS, se, ad Seniam pertinens, quae nunc Segna, oppidum Liburniae. *Plin. l. 3. c. 20. Tac. 4. Hist. c. 45.* & *Inscript.* apud *Gruter. pag. 372. n. 7.*

SENILIS, le, *da vecchio*, *senile*, γεροντικός, ad senes pertinens. *Cic. pro Sext. c. 22. a med.* Senile corpus. *Ovid. 8. Met. v. 210.* Seniles genae. *& vers. 528.* Seniles vultus. *& l. 15. v. 66.* Seniles anni. *Id. 3. Fast. v. 58.* Senilis ruga. *Id. 7. Met. v. 478.* egreditur tardus gravitate senili Acut. *Cic. 4. Verr. c. 35.* Stesichori statua senilis. *Plin. l. 7. c. 50.* Cato prodidit, senilem juventam praematurae mortis esse signum. *Horat. in art. poet. v. 176.* ne forte seniles Mandentur juveni partes, puerque viriles. *Tacit. Ann. 1. c. 7.* Adoptio senilis. *h. e.* quae a sene fit. *Cic. de Senect. c. 11. circa med.* Senilis stultitia, quae deliratio appellari solet. *Id. 2. de Divin. c. 23.* Senilis prudentia. *Ovid. 1. Amor. el. 9. v. 4.* turpe senilis amor. *Quintil. l. 11. c. 1. ante med.* Morum senilis auctoritas. *Id. decl. 6. c. 8.* inertia. *Plin. l. 30. c. ult.* Ulcera senilia. *h. e.* senum. ¶ Translate *Apul. l. 4. Metam.* Senile illud facinus. *h. e.* facinorosa illa anus, ut scelus dicimus pro scelesto. *Ovid. 15. Metam. v. 212.* Inde senilis hiems tremulo venit horrida passu, Aut spoliata suos, aut, quos habet, alba capillos.

SENILITER, *da vecchio*, γεροντικῶς, more senum. *Quintil. l. 1. c. penult.* Non enim puerum aut feminae vocis exilitate frangi volo, aut seniliter tremere.

SENIO, onis, m. *il sei del dado*, ἑξάς, senarius numerus: & dicitur de sex punctis, quae in jactu talorum existunt. *Pers. sat. 3. v. 48.* quid dexter senio ferret, Scire erat in votis, damnosa canicula quantum Raderet. *Martial. l. 13. epigr. 1.* Non mea magnanimo depugnat tessera talo, Senio nec nostrum cum cane quassat ebur. *August.* apud *Suet. in ejus vita, c. 71.* Talis enim jactatis, ut quisque canem, aut senionem miserat, in singulos talos singulos denarios in medium conferebat.

SENIOR. V. *Senex*.

SENIPES, edis, sex pedibus constans. *Sidon. carm. 23. v. 131.* Hic dum senipedem stilum probat. *h. e.* versus sex pedum, seu senarios. Adde *carm. 12. v. 1.*

SENIUM, ii, n. *vecchiaja*, *vecchiezza*, *decrepità*, γῆρας, aetas senilis, & quae eam comitatur infirmitas. Est enim plus aliquid, quam senectus. *Phaedr. l. 4. fab. ult. v. 16.* olim senio debilem Frustra adjuvare bonitas nitetur tua. *Stat. 8. Theb. v. 261.* Adcestus aeger senio. *Tacit. Ann. 1. c. 34.* Curata senio membra. *& l. 2. c. 42.* Fessus senio. *& l. 6. c. 38.* objectare alicui fluxam senio mentem. *Laevius* apud *Gell. l. 19. c. 7.* Homo mente exsensa, tardigenulo senio oppressus. ¶ *Senium lunae*, ultima ejus decrescentia, cum proxime ad novilunium accedit. *Plin. l. 7. c. 48.* ¶ *Senium*, senex. *Sil. l. 8. v. 46.* Ora puer, pulcherque habitu, sed corde sagaci Aequabat senium, atque astu superaverat annos. ¶ *Senium*, caries, situs. *Sil. l. 3. v. 10.* seniumque repellere templis. *h. e.* prohibere, ne situ & vetustate putrescant. ¶ Est convicium in senem molestum, tristem, difficilem. *Terent. Eun. 2. 3. 10.* Ut illum dii deaeque senium perdant, qui me hodie remoratus est. Ubi *Donatus*: Plus dixit *senium*, quam *senem*. Et *senex* ad aetatem refertur, *senium* ad convicium. Sic Lucilius ait: *At quidem te, senium atque insulse sophista.* Haec *Donat.* ¶ Metonymice *senium* est tristitia, maeror, molestia, taedium, odium, quae cruciant animum, & senium quodammodo ante tempus afferunt, *tristezza*, *malinconia*. *Plaut. Truc. 2. 5. 13.* Id illi morbo, id illi senio est, ea illi miserae miseria est. *Id. Stich. 1. 1. 19.* Haec mihi dividiae & senio sunt. *Pers. sat. 6. v. 16.* usque recusem Curvus ob id minui senio. *Turpil.* apud *Non. c. 2. n. 8.* Odio ac senio mihi hae sunt nuptiae. *Accius ibid.* Mors amici subigit: quod mihi est senium multo acerrimum. *Titinn. ibid.* Quot pestes, senia, & jurgia saepe meis aedibus emigrarunt. *Pacuv. ibid.* Metus, egestas, senium, exiliumque, & senectus. Adde *Pompon.* & *Lucil. ibid.* ¶ Item languor, desidia, cessatio. *Sil. l. 16. v. 13.* stare negata Cogebatur ope, & senio torpescere rerum. *Senec. l. 7. de benef. c. 26. a med.* Torpor mentis, ac senium, & huic contraria inquieti pectoris agitatio. ¶ Item morositas, severitas, tetricitas: quae senum vitia sunt. *Senec. in Hippol. v. 917.* Morumque senium triste aspectum grave. *Horat. lib. 1. ep. 17. v. 47.* Surge & inhumanae senium depone Camoenae. ¶ Est etiam diuturnitas temporis, vetustas. *tempo*, *antichità*. *Plin. l. 14. c. 2.* Senio proficiente vini vitae. *Stat. l. 4. silv. 7. in fin.* omne mundi senium remensus. *h. e.* chronica scripsit. *Gell. l. 20. c. 1. ante med.* Passus est leges istas situ atque senio emori. *Stat. 9. Theb. v. 316.* cui ipse sacrilegus in arma Ismenos, docta nosse indulgere sorores: Vestrum opus, ire retro, & senium defendere famae. *h. e.* efficere, ne prisca fama oblivione pereat. *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 504.* Firmatur senium juris, priscamque resumunt Canitiem leges. *h. e.* antiqua reverentia, & sanctitas.

SENOGALLIA, ae, f. *Sinigaglia*, urbs Umbriae. *Plin. l. 3. c. 14.* V. *Sena*.

SENONES, um, m. populi Galliae Lugdunensis, nunc *la Diocesi di Sens*, & *d'Auxerres*. *Plin. lib. 4. c. 18.* Hi aliquando Alpes transgressi una cum aliis Galliae populis in Italiam descenderent, eamque regionem insedere, quae ab Usente fluvio usque ad Aesim extenditur: indeque Romam aggressi incenderunt A. U. CCCLXV. tandemque a Furio Camillo victi fugatique sunt. V. *Liv. l. 5. c. 33.* &c. Ab his Senogallia condita, & dicta est, ut supra diximus in *Sena*. *Stat. l. 5. silv. 3. v. 198.* Et Senonum furias Latiae sensere cohortes.

SENONICUS, a, um, ad Senones pertinens. *Gell. l. 17. c. ult. circa med.* Post non longo tempore bellum Senonicum fuit. tum Galli Romam ceperunt.

SE-

SENSATUS, a, um, *sensato*, νουνεχής, sensu pollens. *Jul. Firmic. l. 3. c. 12. a med.* Mars homines faciet sensatos, callidos, astutos.

SENSIBILIS, le, *sensibile*, αἰσθητός, qui sensu percipi potest, sensibilis. *Vitruv. l. 3. c. 3. a med.* Vox est spiritus fluens, & aeris ictu sensibilis auditui. *Senec. ep. 124.* Quicumque voluptatem in summo ponunt, sensibile judicant bonum: nos contra intelligibile, qui illud animo damus.

SENSIBILITAS, atis, f. *Non. c. 2. n. 800. & c. 12. n. 30.* sumit pro sententia, & vi verborum, *senso, significato*. Cave usurpes.

SENSIBILITER, *sensibilmente*, αἰσθητῶς, per sensus. *Arnob. l. 7. pag. 234.* Inanis apud deos odor est, nec sensibiliter commovere aura eos potis est nidoris alicujus.

SENSICULUS, i, m. ἐνθυμημάτιον, exigua sententia, *picciolo pensiero, e sentimento*. *Quintil. l. 8. c. 5. ante med.* Inde minuti, corruptique sensiculi, & extra rem petiti.

SENSIFER, ra, rum, αἰσθηματοφόρος, sensum ferens. *Lucret. l. 3. v. 273.* Sensifer unde oritur primum per viscera motus. *& vers. 938.* Longe ab sensiferis primordia motibus errant.

SENSIFICO, as, a. t. *render sensibile*. *Martian. Capell. l. 9. pag. 308. de Musice.* Hæc potuit cupes sensificare tonis.

SENSIFICUS, a, um, αἰσθηματοποιός, sensus causam præstans. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 9. a med.* Septem nervorum συζυγίαι, de cerebri ventre nascentes, vicem implent fistularum, spiramentum sensificum ad sua quæque loca naturali lege ducentes.

SENSILIS, le, *sensibile*, αἰσθητός, sensibus subjectus, idem ac sensibilis. *Lucret. l. 2. v. 887.* Ex insensibilibus ne credas sensile gigni.

SENSIM, *a poco a poco, insensibilmente, lentamente, adagio*, ἠρέμα, ἠρέμα, paulatim, & quasi motu sensum fallente. *Plaut. Cas. 4. 4. 1.* Sensim superat: tolle limen, nova nupta. *Cic. de Senect. c. 11. extr.* Sensim sine sensu senescit ætas. *Id. 3. Tuscul. c. 22. sub fin.* Sensim & pedetentim progrediens extenuatur dolor. *Id. pro Cael. c. 12.* Vereor, ne illa subtiliter ad criminandum inducta oratio ad animos vestros sensim ac leniter accideret. *Gell. l. 5. c. 14. ante med.* Leo sensim atque placide, tanquam noscitabundus, ad hominem accedit. *Id. l. 12. c. 1. ad fin.* Vigor ille sensim atque paulatim extinguitur. *Id. l. 13. c. 4.* Sensim & comiter aliquem admonere. *Plin. l. 5. ep. 6. ante med.* Villa leniter & sensim, clivo fallente, consurgit. *Plin. alter l. 3. c. 9. a med.* Nilus incipit crescere sensim modiceque. *Ovid. l. 3. de art. am. v. 563.* Ille vetus miles sensim & sapienter amabit. *Cic. Verr. 3. c. 68.* Non sensim atque moderate ad istius amicitiam adrepserat, sed brevi tempore, &c. *Id. Phil. 2. c. 17.* Ille sensim dicebat quod causæ prodesset: tu cursim dicis aliena. *Id. 1. Offic. c. 33. a med.* Magis decere amicitias sensim dissuere, quam repente præcidere. *Liv. l. 2. c. 43.* Non jam sensim ut ante, per centurionum principes postulant, sed passim omnes clamoribus agunt. *Nep. in Attic. c. 9.* Sed sensim is a nonnullis optimatibus reprehendebatur, quod parum odisse malos cives videretur. *h. e.* clanculum. Sunt qui leg. *sensus ejus pro sensim is.* & *Gell. l. 1. c. 11. a med.* Qui fistula brevi sensim graviusculum sonum inspiraret. *pian piano.* & *lib. 17. c. 8.* Cum omnes sensim atque summissim rideremus. *& lib. 12. c. 5. ad fin. & lib. 19. c. 1. extr.* Cur sapiens tonitru vehementius facto, sensim pavescat. *h. e.* leviter. *Phædr. in fin. fab. 16. l. 4.* Parce gaudere oportet, & sensim queri, Totam quia vitam miscet dolor & gaudium. *h. e.* moderate.

SENSUALIS, le, *sensibile, che ha senso*, αἰσθητικός, sensu præditus. *Tertull. de anim. c. 43.* Stoici somnum resolutionem sensualis vigoris affirmant. *Prudent. in Romano*, περὶ στεφ. 10. v. 346. Ælem sibi ipse (*Deus*) mente in hominis condidit Vivam, serenam, sensualem, habilem. Adde *Apul. in Asclep. pag. 80. Elmenhorst.*

SENSUALITAS, atis, f. *sensibilità*. *Tertull. de anim. c. 17.* Plato irrationalem pronunciat sensualitatem. Adde *caput 38. extr.*

SENSUM, i, n. id quod mente conceptum est, *sentimento*, νόημα: & usurpatur in num. plurali. *Cic. 1. de Orat. c. 8. a med.* Quod exprimere dicendo sensa possumus. *Id. l. 3. c. 14. sub fin.* Sensa mentis & consilia sic verbis explicat, ut, &c. Adde *Quintil. l. 8. c. 5.* & *V. Sensus.*

SENSUS, a, um, particip. passiv. a sentio. *Arnob. l. 5. pag. 181.* Eadem sentire, quæ sub tacitis cogitationibus ipsis ab historicis sensa sunt.

SENSUS, us, m. *senso, sentimento*, αἴσθημα, αἴσθησις, vis sentiendi, facultas animi, qua per corpus objecta sensilia percipit. Sensuum alii sunt externi: alii interni: illi sunt quinque, visus, auditus, olfactus, gustus, tactus: hi duo, sensus communis, & phantasia sive imaginatio, ad quam pertinet memoria. Differunt autem *sensus*, & *sensa*: illi sunt facultates & instrumenta, quibus res sentimus: hæc sunt res ipsæ, quas sentimus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56.* Sensus autem interpretes ac nuntii rerum, in capite, tanquam in arce mirifice ad usus necessarios & facti & collocati sunt. *Id. Tuscul. 1. c. 20.* Neque enim est ullus sensus in corpore, sed viæ quasi quædam sunt ad oculos, ad aures, ad nares a sede animi perforatæ. *Id. in Orat. c. 2. ad fin.* Quod neque oculis, neque auribus, neque ullo sensu percipi potest: cogitatione tantum & mente complectimur. *Id. 2. de Orat. c. 87.* Ea maxime animis effingi nostris, quæ essent a sensu tradita atque impressa: acerrimum autem ex omnibus nostris sensibus esse sensum videndi. *Id. 2. Phil. c. 43.* Ut quidam morbo aliquo & sensus stupore suavitatem cibi non sentiunt. *Id. in fragm.* apud *Augustin. l. 5. contra Julian. Pelag. c. 14.* Quis autem tantus est gurges, qui dies & noctes velit ita moveri suos sensus, ut moventur in summis voluptatibus? ¶ Ponitur etiam pro actione sentiendi. *Cic. 3. Verr. c. 18.* Tametsi nullus in te sensus humanitatis, nulla ratio umquam fuit religionis. *Id. Verr. 7. c. 46. sub fin.* An vos quoque hic cruciatus & mœror pari sensu doloris afficit? *Id. Phil. 9. c. 6. Sulpic. ad Cicer. Fam. 4. ep. 5. ad fin. Ovid. 1. ex Pont. ep. 2. v. 113.* & *Phædr. l. & fab. 4. v. 30.* Si quis est sensus in morte. *Cic. pro Rabir. perduell. c. 10. circa med.* Vita & sensu carere. *Id. ad Brut. ep. 9. circa med.* Carere omni sensu doloris. ¶ Item pro sententia, opinione, mente, cogitatione, animo. *Quintil. l. 8. c. 5.* Non ergo veteres sic locuti sunt, ut *sensa sua* dicerent. nam *sensus* corporis videbantur. Sed consuetudo jam tenuit, ut mente concepta *sensus* vocaremus. *Cic. 2. de Orat. c. 33.* Vultus sensus animi plerumque indicant. *Nep. in Dion. c. 8.* Sensus suos alicui aperire. *Cic. Attic. l. 4. ep. 16. a med.* Nemo in terris est mihi tam consentientibus sensibus. *& 2. Fam. ep. 9. ante med.* Unum fere sensum fuisse bonorum omnium. *Id. Attic. l. 15. ep. 7.* Valde mihi placebat sensus ejus de republica. *Id. pro Mil. c. 27.* Non sum tam vestri sensus ignarus atque expers, ut nesciam, quid de morte Clodii sentiatis. *Terent. Adelph. 4. 1. 17.* Ego illius sensum pulcre calleo. *conosco il suo naturale*. & *Cic. Parad. 1.* Vereor, ne cui vestrum ex Stoicorum hominum disputationibus, non ex meo sensu deprompta hæc videatur oratio. *Id. in Partit. c. 56.* Penetrare ad sensum opinionemque judicis. *Id. 2. de Legib. c. 1. sub fin.* Inest nescio quid, & latet in animo ac sensu meo. *Id. Phil. 10. c. 2.* Quis est iste tuus sensus & cogitatio, Brutos ut non probes, Antonios probes? *Id. 2. de Orat. c. 25. extr.* Definitio in sensum & in mentem judicis intrare non potest. ¶ Item pro affectu & motu animi. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 44. ad fin.* Ea pro me ipso, ex animi mei sensu ac dolore pronuntio. *Id. 3. de Orat. c. 25.* Ut oratio admirabilis, ut polita sit, ut sensus, ut dolores habeat. *Id. pro Flacc. c. ult.* Perciperes sensum ex mœrore patris. *Id. 2. de Orat. c. 43. ad fin.* Tantam habet vim, si est suavitas & cum sensu tractatum. *Id. de Amic. c. 8.* Sensus amoris. *Plin. in fin. ep. 8. l. 1.* Sensum quendam voluptatemque percipio, si ea, quæ mihi denegantur, amicis video superesse. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 48.* Temporis adversi sic mihi sensus hebet. ¶ Est etiam notitia, judicium, existimatio, captus, intelligentia, *capacità, intendimento*. *Cic. 1. de Orat. c. 3. sub fin.* Ut id maxime excellat, quod longissime sit ab imperitorum intelligentia sensuque disjunctum. *& cap. 48.* Hæc erat spinosa & exilis oratio, longeque a nostris sensibus abhorrebat. *& cap. 23. a med.* Sunt enim ad vulgarem popularemque sensum accommodata omnia genera hujus forensis nostræ dictionis. ¶ *Sensus communis* est judicium, existimatio, opinio, quam omnes habent, aut habere solent de rebus, κοινὸς νοῦς. quæ existimatio tum a natura ipsa est, tum usu rerum & consuetudine prehcitur: unde stulti & hebetes communi sensu carere dicuntur. *Quintil. l. 1. c. 2. a med.* Sensum ipsum, qui communis dicitur, unde discet, cum se a congressu, qui non hominibus solum, sed mutis quoque animalibus naturalis est, segregarit? *Lucret. l. 1. v. 422.* Corpus enim per se communis dedicat esse sensus. *Cic. pro Dom. c. 36. ad fin.* An ego poteram inficiari, me esse hominem, & communem naturæ sensum repudiare? *Id. 3. de Orat. c. 50. a med. & pro Cluent. c. 6. circa med.* Quod in communibus hominum sensibus, atque in ipsa natura positum atque infixum est. *Senec. ep. 5. ante med.* Hoc primum philosophia promittit, sensum communem, humanitatem, & congregationem. Adde *Horat. l. 1. sat. 3. v. 66. Cic. pro Planc. c. 13. l. 1. de Orat. c. 3. extr. Juvenal. sat. 8. v. 73. Phædr. l. 1. fab. 7.* Sic *Arnob. l. 2. pag. 92.* Quid est a nobis factum contra sensum judiciumque commune, si majora & certiora delegimus, nec sumus nos passi falsorum religionibus attineri? ¶ Pro ratione, aut usu rationis. *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 9. leg. 1.* Nec enim potest dici animal injuriam fecisse, quod sensu caret. ¶ Præterea *sensus* est verborum sententia, seu id, quod verbis significatur, *significato, senso, sentimento*. *Ovid. 5. Fast. v. 483.* Lemures animas dixere silentum: Is verbi sensus, vis ea vocis erat. *Phædr. l. & fab. 4. v. 19.* Nec testamenti potuit sensus colligi. *Quintil. l. 8. c. 2. a med.* Ambiguitas quæ turbare potest sensum. *& ibid. paulo sup.* Etiam interjectione (qua & oratores & historici frequenter utuntur, ut medio sermone aliquem inserant sensum) impediri solet intellectus. *Gell. l. 7. c. 2.* Horum versuum sensus atque ordo sic, opinor, est. *Senec. epist. 7. ad fin.* Egregie dicta circa eundem fere sensum. *quasi al medesimo proposito*. Sic ipsæ quoque sententiæ, & cogitata *sensus* dicuntur, *sentimenti, pensieri*. *Stat. l. 2. silv. 1. v. 117.* Mæonium sive ille senem, Trojæque labores Diceret, aut casus tarde remeantis Ulyssis, Ipse pater sensus, ipsi stupuere magistri. *Vellej. in fin. c. 9. l. 2.* Pomponius sensibus celebris, verbis rudis. ¶ Periodus videtur intelligi a *Quintil.* quo integra continetur sententia, *lib. 4. c. 1. post med.* Ridendi vero, qui velut leges prooemiis omnibus dederunt, ut intra quatuor sensus terminarentur.

SENTENTIA, æ, f. *sentimento, avviso, opinione, parere, intenzione, voglia, pensiero*, γνώμη, id quod animo sentimus, quod nobis videtur, sensus, judicium, consilium, mens, voluntas. *Quintil. l. 8. c. 5.* Sententiam veteres, quod animo sensissent, vocaverunt. Id cum est apud oratores frequentissimum, tum etiam in usu quotidiano quasdam reliquias habet. nam & jurati, ex animi nostri sententia; & gratulantes, ex sententia dicimus. *Plaut. Mostell. 1. 3. 15.* Ut lepide res omnes tenet sententiasque amantum! *i fatti, e i pensieri*. *& Mil. 2. 1. 31.* Quoniam inspexi mulieris sententiam. *l'animo, la mente*. & *Cic. pro Mur. c. 1.* Ut vestræ mentes atque sententiæ cum populi R. voluntatibus suffragiisque consentiant. *Id. 1. de Orat. c. 34. & lib. 2. c. 37. extr.* Quoniam sententiæ atque opinionis meæ voluistis esse participes, nihil occultabo. *Id. 1. de Orat. c. 18. sub fin.* Carneades multo uberius iisdem de

rebus loquebatur, non quæ aperiret sententiam suam, sed, &c. & 2. de nat. Deor. c. 1. De diis immortalibus habere non errantem & vagam, sed stabilem certamque sententiam. Id. 4. Fam. ep. 4. sub fin. Adhuc in hac sum sententia, nihil ut faciamus, nisi quod maxime Cæsar velle videatur. Id. 3. Offic. c. 33. Si honestatem tueri ac retinere sententia est. h. e. voluntas, propositum. intenzione, voglia. Sic Auct. ad Herenn. in fin. l. 3. Pluribus verbis ad eam te hortari, non est sententia. Cic. pro Mur. c. 30. Mutare sententiam. & ibid. in fin. & lib. 4. de Fin. c. 52. De sententia decedere. Id. Attic. l. 9. ep. 2. Manere in sententia. & lib. 1. ep. ult. Permanere in pristina sententia. Id. pro Rosc. Com. sub finem perstare. Id. 1. de Fin. c. 29. a med. Desistere sententia. Id. 2. Tuscul. c. 12. Desistere de sententia. & cap. 5. a med. dejici & cap. 25. deducere. Id. 2. de Divin. c. 33. deterreri. Terent. Heaut. 2. 1. 14. Siccine est sententia? Ita. sic. hai fisso così? & Adelph. 3. 6. 5. Sin aliter de hac re est ejus sententia, respondeat mihi. se la sente altrimenti. & Hec. 4. 4. 25. Sin est, ut aliter tua siet sententia, accipiat puerum. Ovid. Metam. 8. v. 67. stat sententia tradere mecum Dotalem patriam, finemque imponere bello. ho stabilito, ho fisso. & lib. 1. v. 242. dent ocius omnes, Quas meruere pati (sic stat sententia) pœnas. ¶ Quot homines, tot sententiæ, proverb. apud Terent. Phorm. 2. 4. 14. & Cic. 1. de Fin. c. 5. a med. quod Horat. ita expressit l. 2. sat. 1. v. 27. quot capitum vivunt, totidem studiorum millia. & Pers. sat. 5. v. 52. Velle suum cuique est. & Virg. Ecl. 2. v. 65. trahit sua quemque voluptas. ¶ De sententia alterius quippiam facere, sequendo alterius sententiam, col parere, secondo il sentimento altrui. Cic. Fam. 1. ep. 7. ante med. & pro Cæl. c. 29. Ea quæ scribam, sic habeto, me, cum illo re sæpe communicata, de illius ac de sententia atque auctoritate scribere. Id. Attic. l. 7. ep. 5. sub fin. Quid sentis igitur? inquis. nihil scilicet, nisi de sententia tua. Id. pro Sull. c. 19. ad fin. Quorum de sententia tota res gesta est. Id. ad Capiton. post ep. 16. lib. 16. ad Attic. circa med. Consules de consilii sententia decreverant secundum Buthrotios. Id. ibid. ad Attic. ep. 3. sub fin. Cum ei præscriptum esset, ne quid sine Sexti sententia ageret. Liv. l. 38. c. 45. Quod quem unquam de sua sententia facere ausum? di sua testa. ¶ Mea sententia, ut ego sentio, ut mihi videtur, a mio giudizio, a mio parere, secondo me. Cic. 2. de Orat. c. 23. Demetrius omnium istorum mea sententia politissimus. Terent. Phorm. 2. 2. 21. Alere nolunt hominem edacem: & sapiunt mea sententia. Id. Adelph. sc. ult. v. 2. Ego edepol hodie mea quidem sententia judico, Syrum fieri esse æquum liberum. ¶ Ex sententia, ut volumus, ex voto, feliciter, prospere, a grado, com' io voleva, con soddisfazione, a mio modo, prosperamente, κατὰ νοῦν ἀπὸ γνώμης. Sallust. in Jug. c. 47. Ex sententia omnibus rebus paratis compositisque, in Numidiam proficiscitur. Nep. in Alcib. c. 7. Quod apud Cymen minus ex sententia rem gesserat. Cic. ad Brut. ep. 9. sub fin. Ut reliqua ex sententia succedant. Id. 5. Attic. ep. 21. Te ex sententia navigasse, vehementer gaudeo. Terent. Heaut. 4. 3. 5. Istuc tibi ex sententia tua obtigisse, lætor. Id. Phorm. 2. 1. 26. Satin' omnia ex sententia? Plaut. Pers. 2. 4. 27. Sa. Quid agitur? To. vivitur. Sa. satin' ergo ex sententia? To. si eveniunt quæ exopto, satis. Terent. Adelph. 3. 4. 56. Pisces nactus sum ex sententia. Cic. Attic. 3. ep. 20. Quam omnia essent ex sententia, si nobis animus non defuisset! ¶ Ex animi sententia, ex animo, ut vere sentimus, sincere, vere, fideliter, veramente, con sincerità, da senno, daddovero, κατὰ γνώμην. & est formula jurantis, aut serio affirmateque adseverantis. Cic. 3. Offic. c. 29. ad fin. Quod ex animi tui sententia juraris, id non facere, perjurium est. Petron. in Sat. c. 109. Tabulas fœderis signat, queis hæc formula erat: Ex tui animi sententia, ut tu Tryphæna, neque injuriam tibi factam a Gitone quereris, neque, &c. Liv. l. 22. c. 53. ad fin. Ex mei animi sententia, ut ego rempublicam populi R. non deseram. (Similem jurisjurandi militaris formulam habes apud Fabrett. c. 10. pag. 673.) Et omisso ex. Liv. l. 43. c. 15. Censores ita jusjurandum milites adigebant: Ex tui animi sententia tu ex edicto censorum in provinciam Macedoniam redibis. Cic. 2. de Orat. c. 64. sub fin. & Gell. l. 4. c. ult. Ridicule etiam illud L. Porcius Nasica censori Catoni: Ex tui animi sententia tu uxorem habes? Non hercule, inquit, ex mei animi sententia. Apud Gell. leg. etiam posteriore loco, ex animi tui sententia: significat autem idem quod ex sententia. Sallust. in Jug. c. 89. Nam me quidem, ex animi sententia, nulla oratio lædere potest. per mia fe, per dio. medius fidius, mehercules: formula adseverandi. ¶ Ad sententiam, quæ in consilio dicitur, pertinent hæc. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 1. Causa perorata (in Senatu) sententias se rogaturum negavit. & paulo post. Marcellinus cum graviter de Clodianis sententiis questus esset, sententiam dixit, ut, &c. Liv. l. 8. c. 20. sub fin. Consul, etsi, inquit, meæ partes exquirendæ magis sententiæ, quam dandæ, sunt, tamen, &c. più di ricercare il parere altrui, che di dir il mio. & Cic. Fam. 1. ep. 2. Perspiciebant enim, in Hortensii sententiam multis partibus plures ituros. Id. 4. Attic. ep. 2. a med. Factum est Senatusconsultum in meam sententiam, ut, &c. Senec. ep. 102. ante med. An sit aliquid ex distantibus bonum, etiam nunc quæritur, & pars utraque sententias habet. h. e. qui pro ea sentiant. ha i suoi fautori. ¶ De prudentia & sapientia, quæ dicendæ sententiæ facultatem præbet. Cic. de Senec. c. 6. circa med. Non viribus aut velocitatibus, aut celeritate corporum res magnæ geruntur; sed consilio, auctoritate, sententia. & paulo post. Nec enim excursione, nec saltu, nec eminus hastis, aut cominus gladiis uteretur, sed consilio, ratione, sententia. Id. 1. de Leg. c. 22. Philosophia nos cum ceteras res omnes, tum quod est difficillimum, docuit, ut nosmetipsos nosceremus: cujus præcepti tanta vis, tanta sententia est, ut ea non homini cuipiam, sed Delphico deo tribueretur. ¶ De suffragio, tabella, voto, fava. Cic. Verr. 6. c. 47. De quo vos, judices, sententiam per tabellam feratis. Justin. l. 22. c. 3. Tacita de eo suffragia tulerunt, & sententias, priusquam recitarentur, in urnam conjectas obsignari jusserunt. ¶ De decreto, & judicio, quo judex reum vel absolvit, vel damnat, sentenza. Cic. pro Cluent. c. 26. extr. Sua illum sententia, quam palam omnes laturi essent, condemnatum iri. Sueton. in Domit. c. 11. Nunquam tristiorem sententiam sine præfatione clementiæ pronuntiavit. Cic. 6. Verr. c. 45. circa med. Servus ille innocens omnibus sententiis absolvitur. a pieni voti. Apud eund. 3. Offic. c. 26. circa med. judex sententiam dicit, cum pronuntiat. ¶ Res ipsa quæ verbis exprimitur, sententia est, senso, significato, διάνοια. Cic. in Orat. c. 39. circa med. Cum contineret unum verbum non in eadem sententia ponitur. Id. pro Dejot. c. 9. Dixit versum Græcum eadem sententia, quam etiam nos habemus Latinum. Id. 3. Offic. c. 3. ante med. Quod summum bonum a Stoicis dicitur, convenienter naturæ vivere, id habet hanc, ut opinor, sententiam, cum virtute congruere semper. vuol dire. & Lucret. l. 4. v. 362. Internoscere, verborum sententia quæ sit. Cic. pro Balb. c. 8. Totum hoc in eo fuit positum semper ratione atque sententia, ut, &c. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 53. sub fin. Ambiguum, cum verbum potest in duas pluresve sententias accipi. ¶ Pronuntiatum, quo sensus integer verbis exprimitur. senso, sentimento, proposizione. Cic. Phil. 13. c. 10. Has litteras dum recito, dumque de singulis sententiis breviter disputo, velim, ut attente audiatis. Horat. l. 1. sat. 10. v. 9. Est brevitate opus, ut currat sententia, neu se Impediat verbis lassas onerantibus aures. ¶ Apud Rhetores sententia est, inquit Auct. ad Herenn. l. 4. c. 17. oratio sumpta de vita, quæ aut quid sit, aut quid esse oporteat in vita breviter ostendit, hoc modo: Difficile est primum virtutes revereri, qui semper secunda fortuna sit usus. Quintil. l. 8. c. 5. Consuetudo jam tenuit, ut mente concepta sensus vocaremus: lumina autem, præcipue in clausulis posita, sententias. (Multa toto illo cap. de sententiis) Cic. 2. de Orat. c. 8. sub fin. Acutæ crebræque sententiæ. Id. de clar. Orat. c. 78. ad fin. Concinnæ acutæque sententiæ. Id. 1. de Orat. c. 8. Sapientibus sententiis gravibusque verbis ornata oratio, & polite. ¶ Etiam integra oratio, qua sapiens alicujus dictum explicatur, sententia dicitur. Quintil. l. 1. c. 9. (al. c. 5.) Sententiæ quoque, & chriæ, & ethologiæ, subjectis dictorum rationibus, apud Grammaticos scribantur.

SENTENTIALITER, per modo di sentenza, γνωμολογικῶς, sententiæ modo. Macrob. l. 5. Saturn. c. 16. Et alia plurima, quæ sententialiter proferentur: nec hæc apud Virgilium frustra desideraveris (Ecleg. 8. v. 63.) Non omnia possumus omnes. (Ecl. 10. v. 69) Omnia vincit amor. Tertull. de carne Christi, c. 18. a med. Ipse Dominus sententialiter & definitive pronuntiavit (Joann. 3. 6.) Quod in carne natum est, caro est.

SENTENTIOLA, æ, f. concettino, sentimentuzzo, pensieretto, γνωμίδιον, ἐννοίδιον, brevis, levisque sententia. Cic. 3. Phil. c. 9. Sententiolas edicti cujusdam memoriæ mandavi, quas videtur ille peracutas putare; ego autem qui intelligeret, quid dicere vellet, adhuc neminem inveni. Petron. in Satyr. c. 118. Controversia sententiolis vibrantibus picta. Quintil. l. 12. c. 10. ad fin. Corruptum dicendi genus, quod puerilibus sententiolis lascivit. Id. l. 9. c. 2. a med. Nec meretur fidem, qui pro sententiola jurat. Id. l. 12. c. 1. a med. Sententiolis ne studendum est? Adde lib. 5. c. 13. a med. In bonam partem Gell. l. 17. c. 12. Non hercle hac sententiola inveouste lusit: Ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.

SENTENTIOSE, adverb. sentenziosamente, γνωμικῶς, per sententias. Cic. 2. de Orat. c. 17. Sæpe etiam sententiose ridicula dicuntur. Id. in Orat. c. ult. Composite & apte sine sententiis dicere insania est; sententiose autem sine verborum & ordine & modo, infantia. Id. 2. de invent. c. penult. Oratio graviter & sententiose habita.

SENTENTIOSUS, a, um, pieno di sentenze, sentenzioso, γνωμικός, sententiis, hoc est sapienter dictis abundans, scitus. Cic. de clar. Orat. c. 95. Genus dictionis sententiosum, & argutum.

SENTICETUM, ti, n. prunaja, ἀκανθών, locus sentibus obsitus, spinetum. Frigide jocatur Plaut. Capt. 4. 2. 79. Nihil sentio. Er. non enim es in senticeto; eo non sentis. Apul. in Florid. n. 18. (al. l. 2.) Qui herediolum sterile, & agrum scruposum, meras rupinas & senticeta miseri colunt.

SENTICOSUS, a, um, spinoso, prunoso, ἀκανθώδης, sentibus obsitus, spinosus. Translate Afran. apud Fest. in Sentes: Quam senticosa verba pertorquet turba! Apul. in Florid. n. 18. (al. l. 4.) Merces Protagoræ tam aspera tam senticosa versutia & acaria relinquenda est.

SENTINA, æ, f. il fondo interno della nave, sentina, fogna, ἄντλος, ima interior pars, seu fundus navis, cloacæ vicem præstans, quo aquæ & sordes confluunt. Cic. de Senect. c. 6. Cum alii malos scandant, alii per foros cursent, alii sentinam exhauriant. aggottino. Senec. ep. 30. Quemadmodum in navi, quæ sentinam trahit, uni rimæ aut alteri obsistitur; ubi plurimis locis laxari cœpit & cedere, succurri non potest navigio dehiscenti. fa acqua. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 28. a med. Milites conflictati & tempestatis, & sentinæ vitiis. Plin. l. 10. c. 70. Pisces sentinæ navium odorem procul fugiunt. ¶ Allegorice Cic. 9. Fam. ep. 15. a med. Sedebamus enim in puppi & clavum tenebamus: nunc autem vix est in sentina locus. h. e. primum locum tenebamus in administratione reipublicæ: nunc Cæsare rerum potito, vix in turba civium consistimus, & infima conditione sumus. ¶ Metaphorice Id. Catil. 2. c. 5. sub fin. Sic tu exieris, exhaurietur ex urbe tuorum comitum magna & perniciosa sentina reipublicæ. h. e. multitudo &

fæx

fex hominum scelestorum. *Id. Attic. l. 2. ep. 19. circa med.* Qua emptione constituta, & sentinam urbis exhauriri, & Italiae solitudinem frequentari posse arbitrabar. *h. e.* faecem populi, turbam forensem, infimam populum. *Quintil. l. 8. c. 6. ante med.* Non enim si Cicero recte sentinam reipublicae dixit foeditatem hominum significans, idcirco probem illud quoque veteris oratoris: Persecuisti reipublicae vomicas. Adde *Liv. l. 24. c. 29. & Plin. l. 3. v. 12.* Sic *Val. Max. l. 2. c. 7. n. 1.* sentinam exercitus vocat lixas, institores, scorta.

SENTINACULUM, li, n. instrumentum, quo sentina exhauritur. *Paulin. Nolan. epist. 36. (al. 49.) sect. 5.*

SENTINAS, atis, qui est ex oppido, cui apud *Frontin. de Colon. pag. 124. Goes.* nomen est *Sentis*, aliis *Sentinum*, in Umbria. *Plin. l. 3. c. 14. & Liv. l. 10. c. 27. & 30.* In Sentinate agro.

SENTINATOR, oris, m. qui sentinam exhaurit. *Paulin. Nolan. epist. 36. (al. 49.) sect. 12.*

SENTINO, as, a. 1. *Festus:* Sentinare satagere: dictum a sentina navis, quam quis ut aqua liberet, evacuare contendit. Itaque sentinare, subtilitas periculum vitare. Caecilius: Cepit consilium, postquam sentinat satis. Haec *Festus*. Quare *sentinare* proprie est sentinam exhaurire, *aggottare:* translate satagere, *Paulin. Nolan. epist. 36. (al. 49.) post init.* Unum ex omni numero nautarum hominem sentinando deputatum relinquunt. Confirmat *Augustin. homil. 42. ex 50. c. 9.* Addunt & *Gell. l. 19. c. 2.* Complorantibus nostris omnibus, atque sentinantibus. Ita *Scalig. ad Fest.* Sed plerique al. leg. *atque in sentina satis agentibus*.

SENTINOSUS, a, um, adject. a sentina. *Cato apud Non. v. 2. n. 645.* Si indu naves putidas, & sentinosas commeatum ponere vellent. *h. e.* in sentina vitiosas.

SENTINUS, i, m. deus, qui sensus puerperio largiri putabatur. *Augustin. l. 7. de Civ. Dei, c. 2. sub fin. ex Varrone.*

SENTIO, is, nsi, nsum, a. 4. *aver senso, sentire, αἰσθάνομαι,* sensu percipio. *Lucret. l. 3. v. 384.* Nec nebulam noctu, neque aranei tenuia fila Obvia sentimus, quando obretimur euntes. *Id. l. 2. v. 398.* varios rerum sentimus odores. *Cic. 2. Phil. c. 45.* Ut quidam, morbo aliquo, & sensus stupore, suavitatem cibi non sentiunt. *Plaut. Curcul. 1. 2. in fin.* Tace, tace: sentio sonitum. *Id. Trucul. c. 5. 29.* Sentio aperiri fores. *Lucret. l. 4. v. 229. & lib. 6. v. 935.* Sentire sonare. *Caes. l. 5. B. Gall. c. 32.* Hostes ex nocturno fremitu vigiliisque de profectione eorum senserunt. *Id. l. 1. B. Civ. c. 67.* Censebant, ut noctu iter facerent: posse prius ad angustias veniri, quam sentirentur. *Phaedr. l. 5. fab. 10. v. 26.* tentat in tenebris caput. Ut sentit tonsum, gladio pectus transfigit. *Plin. l. 32. c. 4. ad fin.* Sentire morbos articularios. *Lucret. l. 3. v. 647.* dolorem. *Id. l. 4. v. 260.* frigus. *Id. l. 6. v. 948.* Frigus item transire per aes, calidumque vaporem sentimus. *Liv. l. 25. c. 13.* Jam famem Campani sentiebant. ¶ De sensu oculorum. *Lucret. l. 2. v. 809. & lib. 4. v. 494.* plagae quoddam genus excipit in se Pupula, cum sentire colorem dicitur album: Atque aliud porro, nigrum cum, & cetera sentit. *Plaut. Bacch. 4. 9. 77.* Non prius solutum scripsit? *Nic.* nusquam sentio. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Plin. l. 17. cap. 23. a med.* Vites orbitas vinearum sentiunt, vexatione non dubia. *Id. in fin. cap. 4c. lib. 11.* Caseus ita temperatus, ut vetustatem non sentiat. *& lib. 37. cap. 10. post med.* Gemma ignem non sentiens. *Id. l. 18. c. 18.* Sentiunt Canis ortum maria, & terrae. ¶ Pro obnoxium esse, *esser soggetto, patire. Plin. l. 12. c. 7.* Radix celeriter cariem sentit. *Id. l. 8. c. 18.* Cameli scabiem sentiunt. *Id. l. 9. c. 49.* Morbos universa genera piscium non accipimus sentire. ¶ Saepissime refertur ad animum, & ponitur pro intelligere, percipere, videre, scire, *intendere, vedere, conoscere. Cic. 1. Tuscul. c. 23. ad fin.* Sentit igitur animus se moveri: quod cum sentit, illud una sentit, se vi sua, non aliena moveri. *Id. 1. Offic. cap. 4.* Unum hoc animal sentit, quid sit ordo, quid deceat, in factis dictisque qui sit modus. *Id. pro Arch. cap. 1.* Si quid est in me ingenii, quod sentio, quam sit exiguum. *& cap. 6.* Illa quidem certe, quae summa sunt, ex quo fonte hauriam, sentio. *Terent. Adelph. 5. 4. 66.* Inepta haec esse, nos quae facimus sentio: verum quid facias? ut homo est, ita morem geras. *Plaut. Trucul. c. 6. 64.* Vehementer nunc mihi est irata: sentio, atque intellego. *Id. Trin. 3. 2. 23.* Scio ego & sentio ipse, quid agam. *Caes. l. 7. B. Gall. c. 52.* Eorum arrogantiam reprehendere, quod plus se, quam imperatorem, de victoria atque exitu rerum sentire existimarent. *superne piu.* & *Quintil. decl. 9. c. 20. extr.* Qui lucem, libertatem non ignarus, ut primo natalis horae tempore, sed videns sentiensque accepi: *h. e.* quod ait *Terent. Eun. 1. 1. 27.* prudens, sciens, vivus, vidensque. V. *Sciens*. ¶ Et pro advertere, *accorgersi. Cic. de Amic. cap. ult.* Nunquam illum ne minima quidem re offendi, quod quidem senserim. *Terent. Adelph. 3. 3. 8.* Si me senserit eum quaeritare, nunquam dicet. ¶ Et pro experiri damno suo, *provare, sperimentare. Caes. l. 7. B. Gall. c. 52.* Exposuit quid iniquitas loci posset, quid ipse ad Avaricum sensisset. *Petron. c. 139.* Junonem Pelias sensit. *h. e.* expertus est inimicam & gravem. *Terent. Eun. 2. 2. 21.* Sentiet, qui vir siem. *Senec. in Agam. v. 819.* Te sensit Nemaeus arcto Pressus lacerto fulmineus leo, Cervaque Parrhasis. *Horat. l. 2. od. 7. v. 9.* Tecum Philippos, & celerem fugam Sensi, relicta non bene parmula. *Valer. Flacc. l. 6. v. 502.* neque ille magistram sentiet. *Ovid. in fin. eleg. 6. l. 2. Amor.* Qualiscumque vale, sentique abeuntis amorem. ¶ Et pro judicare, existimare, opinari, *stimare, giudicare, esser di parere. Cic. Fam. 1. ep. 7. ante med.* Nos quidem hoc sentimus: si exploratum tibi sit, posse te illius regni potiri, non esse cunctandum: si dubium, non esse conandum. *Id. 4. Catil. c. 7.* Causa est haec inventa sola, in qua omnes sentirent unum atque idem. *Terent. Adelph. 4. 2. 29.* Idem quod ego, sentit te esse huic rei caput. *Cic. Catil. 3. c. 2. a med.* Qui omnia de republica praeclara atque egregia sentirent. *Id. 1. de Fin. c. 19.* Vera sentire de diis immortalibus. *Id. 1. Tuscul. c. 3.* Fieri potest, ut recte quis sentiat, & id, quod sentit, polite eloqui non possit. ¶ Pro decernere, statuere, *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 21.* Tum Thetidi pater ipse jugandum Pelea sensit. Est qui leg. *sanxit*. ¶ Sentire de aliquo, *aver opinione, o concetto. Cic. Fam. 4. ep. 13. a med.* Familiares vero ejus, & ii quidem, qui illi jucundissimi sunt, mirabiliter de te loquuntur, & sentiunt. *Id. 5. Tuscul. c. 8. extr.* Non est ausus elate & ample loqui, cum humiliter demisseque sentiret. *Caes. l. 2. B. Civ. c. 32.* Quid irati gravius de vobis sentire possunt, quam ut eos prodatis, qui se vobis omnia debere judicant? *Quintil. l. & cap. 2. a med.* Si parum a praeceptore laudentur, ipsi de illo male sentiunt. ¶ Sentire cum aliquo, *esser del medesimo parere, o partito, concordare col sentimento altrui. Cic. pro Rosc. Amer. cap. 49.* Fateor, me insanisse, qui cum illis senserim: tametsi inermis, judices, senserim. *Terent. Andr. 2. 1. 24.* Nae iste haud mecum sentit. ¶ Pro, vel ab aliquo sentire, *esser dalla sua, tener da lui. Plaut. Rud. 4. 4. 56.* Omnia patior, dum hic hinc a me sentiat. *Gell. l. 3. c. 10. ad fin.* Si judices pro mea causa senserint. ¶ Passive impersonaliter *Cic. 3. de Orat. c. 40. extr.* Quocumque modo non, ut dictum est, intelligitur, sed ut sensum est. ¶ *Sensti* syncope pro *sensisti:* apud *Terent. Andr. 5. 3. 21.* in plerisq. libr.

SENTIS, is, m. *pruno, spina, ἄκανθα,* spina, rubus, vepres. *Festus:* Sentes cum constet esse spinas, & Afranius in Abducta dixerit, Quam senticosa verba pertorquet turba (*al.* lupa) pro spinosis accipi debet. *Colum. l. 6. c. 3.* Liberantur arva sentibus, qui aestivo tempore erecti plerumque radicitus intereant. *Id. l. 11. c. 3.* Graeci *κυνόσβατον*, nos sentem canis appellamus. V. *Cynosbatos*. *Plaut. Capt. 1. 2. 85.* Asper meus victus sane est. *Par.* sentesne esitas? *Virg. 9. Æn. v. 382. & 2. Georg. v. 411.* densi sentes. *Id. 2. Æn. v. 379.* aspri. *Id. Ecl. 4. v. 29.* inculti. *Ovid. 2. Met. v. 799.* hamati. *& lib. 1. v. 509.* Crura secant sentes. ¶ *Vepres*, & *sentes* conjunguntur in veteri Lege de aquaeductib. apud *Frontin. artic. 129.* fortasse, quia illi sunt quaecumque virgulta inutilia, hi spinosa tantum. ¶ Femininum facere videtur *Ovid. de nuce vers. 115.* At rubus & sentes tantummodo laedere natae. Nisi ad *arbores* referens, ex praecedentib. ¶ Translate *Plaut. Cas.* servos furaces *sentes* vocat, 3. 6. 2. *Olym.* Vide fac, ut sentes sub signis ducas. *Ch.* qui vero sunt sentes? *Olym.* quia quod tetigere, illico rapiunt: si eas ereptum, illico scindunt.

SENTISCO, is, n. idem quod sentio, cognosco, adverto. *Lucret. lib. 3. v. 394.* Quam primordia sentiscant concussa animai. *& lib. 4. v. 587.* Et genus agricolum late sentiscere, cum Pan Pinea semiferi capitis velamina quassans, &c.

SENTOSUS, a, um, senticosus. *Paulin. Nolan. carm. 6. v. 310.* sentosarum purgant concreta viarum.

SENTUS, a, um, *orrido a guisa di pruneja, ἀκανθώδης,* horridus, incultus, asper, quasi sentibus oblitus. *Virg. 6. Æn. v. 461.* Jussa deum nunc has ire per umbras, Per loca senta situ cogunt, noctemque profundam. *Prudent. l. 2. contra Symmach. v. 1039.* Extirpamus enim sentos de corpore vepres. *Id. in Apotheos. v. 125.* senta rubus. ¶ Translate *Terent. Eun. 2. 2. 5.* Video hominem sentum, squalidum, aegrum, pannis annisque obsitum. *h. e.* incomptum, horridum. *Donat.* sentum ad horrorem retulit, squalidum ad sordes.

SEORSUM, &

SEORSUS, adverb. *separatamente, a parte, in disparte, χωρίς, κατὰ μόνας,* separatim, secreto: quasi *seversus*, a se separationis vocula, & *versus* pro *versus*. *Cato apud Charis. l. 2. pag. 195. Putsch.* Qua arte ostio sua separata seorsum. *Plaut. Epid. 3. 3. 20.* Cave, sirie cum filia mea copulari hanc. In aediculam istanc seorsum concludi volo. *Id. Rud. 3. 2. 26.* Numi octingenti aurei in marsupio infuerunt: praeterea centum denaria Philippea in pasceolo seorsus. *Terent. Adelph. sc. ult. v. 14.* Omnibus gratiam habeo, & seorsum tibi praeterea, Demea. *Sallust. in Jug. c. 75.* Qui plerumque seorsum a rege exercitum ductare, & omnes res exsequi, quae Jugurthae fesso superaverant. *Cael. ad Cicer. 8. Fam. ep. 9. a med.* Seorsum a collega puto mihi omnia paranda. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 4.* Seorsum tractandum est hoc ab illo. *Plaut. Capt. 3. 5. 52.* At ego ajo recte, qui abs te seorsum sentio. *h. e.* aliter ac tu. ¶ Poetis fere dissyllabum est, aliquando trisyllabum. *Catull. carm. 20. Priap. v. 16.* Proin viator hunc deum verebere, Manumque seorsum habebis: hoc tibi expedit. *h. e.* abstinebis manum, ne quid furto auferas. Al. scrib. *sorsum* eod. sensu. *Lucret. l. 4. v. 496.* Seorsus item sapor oris habet vim, seorsus odores. *Id. l. 3. v. 638.* Vis aliqua ut seorsum partem secernat utramque. *& vers. 551.* Et velati manus, atque oculus, naresque seorsum. *& lib. 4. v. 492.* Quod molle, aut durum est, gelidum, fervensque seorsum, &c. ¶ *Seorsim* barbarum est.

SEORSUS, a, um, adject. *separato*, seorsum positus. *Terentian. Maurus de carmine Iambico in fine, pag. 2439. Putsch.* Nunc quia quae potui videor tractasse seorsa. *Auson. Edyll. 17. v. 5.* saepe seorsis Obsistant studiis. Fortasse quis putat, huc pertinere & illud *Caton.* apud *Gell. l. 7. c. 10.* Pignoriscapio ob aes militare, vocabulum seorsum fit. *Id.* apud *Fest.* in *Optionatus:* Majores seorsum atque divorsum pretium paravere bonis atque strenuis.

SEPA, & Sepas V. in *Seps*.

SEPAR, aris, *separato*, divisus, separatus, secretus: ut *dispar*, *impar*. *Valer. Flacc. l. 5. v. 57.* caras homus haec non dividet umbras, Ossaque nec tumulo, nec separe conteget urna. *Stat. 4. Theb.*

4. *Theb.* v. 482. tu separe cœtu Elysios, Persei, pios, virgaque potenti Nubilus Aveas agat. *Solin. cap.* 7. (*al.* 12.) *ad fin.* Duo flumina natura separi. *h. e.* diversa. *Prudent. in Apotheos. v.* 311. *de Trinitate.* Sic tamen hæc constare tria, ut ne separe ductu Trea faciam.

SEPARABILIS, le, *separabile*, χωριστὸς, qui separari potest. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 10. *a med.* Vim eam, qua vel agamus quid, vel sentiamus, in omnibus corporibus vivis æquabiliter esse fusam, nec separabilem a corpore esse.

SEPARATE. V. in fin. vocis sequent.

SEPARATIM, *separatamente*, χωρὶς, seorsum, divisim, secreto. *Cic.* 1. *de Orat. cap.* 3. Qui non una aliqua in re separatim elaborarint, sed omnia quæcumque possent, comprehenderint. *Id. pro Dom. c.* 52. *ad fin.* Se a me bis salutem accepisse, separatim semel, iterum cum universis. *Id. Fam.* 13. *epist.* 12. Alia epistola commendavi tibi legatos Arpinatium, hac separatim Q. Fufidium. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 29. Quibus in tabulis nominatim ratio confecta erat, qui numerus domo exisset eorum, qui arma ferre possent, & item separatim pueri, senes, mulieresque. *& lib.* 7. *c.* 36. Mediocribus intervallis separatim singularum civitatum copias collocaverat. *Id. l.* 1. *B. Civ. c.* 76. *& Sallust. in Catil. c.* 56. Postulat, ut jurent, se exercitum non deserturos, neque sibi separatim a reliquis consilium capturos. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 66. Dii separatim ab universis singulos diligunt. *Id.* 2. *Fam. ep.* 16. *a med.* Nihil accidet ei separatim a reliquis civibus. *Cæs. B. Civ. l.* 3. *c.* 18. Ad neminem unum summa imperii rediit, sed separatim suam quisque classem ad arbitrium suum administrabat. *Nep. in Datam. c. ult.* Compluribus locis separatim gladios obruit. *qua e là.* *Cic.* 2. *de Invent. cap.* 51. *ad fin.* Quædam argumentationes communiter ac similiter tractabuntur, quædam separatius adjungentur. *Separatius* videtur esse a positivo *separate*, de quo exempla nondum vidimus.

SEPARATIO, onis, f. *separazione*, ἀφορισμὸς, actus separandi, sejunctio, segregatio, divisio. *Cic. l.* 2. *de Invent. c.* 18. Facti a definitione separatio. *Quintil. l.* 7. *c.* 1. *circa med.* Congregatio criminum accusantem adjuvat, separatio defendentem. *Gell. l.* 2. *c.* 8. Separatio animi & corporis in morte. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 46. Tanquam ea separatione ad cædem destinarentur.

SEPARATIVUS, a, um, separandi vim habens. *Diomed. Grammatic. l.* 1. *pag.* 412. *Putsch.* Aut, conjunctio separativa.

SEPARATOR, oris, m. *separatore*, χωριστής, qui separat. *Tertull. de præscriptionib. c.* 30. *a med.* Unitum ante quam separaretur, posteriorem ostendit separatorem.

SEPARATRIX, icis, f. *separatrice*, quæ separat. *Augustin. l.* 11. *de Trin. c. penult.* Voluntas conjunctrix, ac separatrix hujuscemodi rerum.

SEPARATUS, a, um, *separato*, κεχωρισμένος, sejunctus, segregatus, divisus. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 15. Virtus ipsa per se sua sponte, separata etiam utilitate, laudabilis. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 17. *a med.* Ista vero, quæ tu contexi vis, aliud quoddam separatum volumen expectant. *Tertull. de anim. c.* 18. *ad fin.* Intellectus separatior. *Nep. in Eumen. c.* 10. Cum exercitus ei ter ante separatis temporibus jurasset, se eum defensurum. *Tacit.* 5. *Hist. cap.* 5. Separati epulis, discreti cubilibus. *Id. de Germ. cap.* 22. Separatæ singulis sedes, & sua cuique mensa. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 1. Privati ac separati agri apud eos nihil est. *Horat. l.* 2. *od.* 19. *v.* 18. *ad Bacch.* Tu separatis uvidus in jugis Nodo coerces viperino Bistonidum sine fraude crines. *h. e.* semotis, secretis. ¶ *Separatum exordium* apud *Cicer. l.* 1. *de Invent. c.* 18. *a med.* est, quod non ex ipsa causa ductum est, nec sicut aliquod membrum annexum orationi.

SEPARO, as, avi, atum, a. 1. *disgiungere, sceverare, separare*, χωρίζω, ἀφορίζω, sejungo, divido, secerno, discludo, distermino, distraho: a *se* (quæ divisionem significat) & *paro*. *Ovid.* 4. *Met. v.* 448. nec nos mare separat ingens, Nec via, nec montes. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 32. Ut duo maria pertenui discrimine separentur. *Lucan. l.* 4. *v.* 75. spatium quod separat æthere terram. *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 10. *v.* 28. Seston Abydena separat urbe fretum. *Lucan. l.* 9. *v.* 524. Separat ardentem tepida Berenicida Lepti. *Cic. in fragm. pro C. Cornel.* apud *Ascon.* A populari consessu senatoria subsellia separare. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *a med.* Hæc latitudo Asiam ab Europa separat. *Id. l.* 9. *c.* 15. *a med.* Angustiæ freti Europam Asiamque separantis. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 63. *extr.* Neque suum consilium ab reliquis separare audent. *Cic.* 1. *Offic. c.* 27. *a med.* Quod cogitatione magis a virtute potest, quam re separari. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 173. Quid mihi, quod lato non separor æquore, prodest?

SEPELIBILIS, le, qui sepeliri, seu tegi, abscondique potest, aut debet. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 64. *Gymn.* Indidem, unde oritur, facito ut facias stultitiam sepelibilem. *Sil.* Qui faciam? *Gymn.* in latebras abscondas pectore penitissimo.

SEPELIO, pelis, pelivi, & ii, pultum, a. 4. *sotterrare, seppellire*, θάπτω, terræ mando, in sepulcrum infero, terra contego, humo. *Cic.* 2. *de Legib. cap.* 23. *ex XII. Tab.* Hominem mortuum in urbe ne sepelito, neve urito. Credo, propter ignis periculum. Quod autem addidit, neve urito, indicat, non qui uratur sepeliri, sed qui humetur. *Ovid. Heroid. ep.* 14. *sub fin.* Et sepeli lacrymis perfusa fidelibus ossa. *Plin. l.* 11. *c.* 30. *extr.* Formicæ sepeliunt inter se viventium solæ, præter hominem. *Petron. in Satyr. c.* 111. *a med.* Quid proderit hoc tibi, si te vivam sepelieris? *Lucret. l.* 5. *v.* 991. Viva videns vivo sepeliri viscera busto. Loquitur *Lucret.* de eo, qui a feris vivus manditur. *Pers. sat.* 3. *v.* 97. Jampridem hunc sepeli: tu restas. *h. e.* sepelivi, mortuus est. *Petron. in Satyr. cap.* 115. *a med.* Illum diis vota reddentem Penatum suorum ruina sepelit. ¶ Varios apud varias gentes sepeliendi ritus exsequitur *Sil. l.* 13. *a vers.* 468. ¶ Translate citant ex *Senec. epist.* 12. Cum se vino & funereis epulis sepelivisset. *h. e.* adeo se ingurgitasset, ut pæne mortuus videretur. Sed al. aliter leg. V. *Sepultus.* *Apul. l.* 8. *Metam.* Crebris potionibus avide & secure haurientem facile sepelivit ad somnum. ¶ Pro tollere, delere, exstinguere, *Lucret. l.* 2. *v.* 170. In æternum sepelire salutem. *Cic. pro leg. Manil. c.* 11. & *Vellej. l.* 2. *c.* 129. Quod bellum expectatione Pompeji attenuatum atque imminutum est, adventu sublatum ac sepultum. *Propert. l.* 3. *el.* 13. *v.* 9. Cuncta tuus sepelivit amor. *h. e.* obruit, interierunt omnia. *Plaut. Mostell.* 5. 2. 1. Ubi somnum sepelivi omnem, atque obdormivi crapulam. *h. e.* finivi, abegi. ¶ reprimere, occultare, *nascondere, coprire*. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 13. *extr.* Amittenda igitur fortitudo est, aut sepeliendus dolor. ¶ Particip. *sepulturus*. *Sidon. carm.* 7. *v.* 413. jam jamque frequenti Cæde sepulturus terram, non hoste sepulto. *h. e.* operturus corporibus cæsorum. ¶ *Sepelitus* pro *sepultus* antiquum est. *Cato* apud *Priscian. sub fin. l.* 10. Mortuus est, sepelitus est.

SEPES, edis, m. & f. qui sex pedes habet. ἑξάπους. Hinc sepedes populi dicuntur formicæ ab *Apul. l.* 6. *Metam.*

SEPES, is, f. *siepe, fratta*, septum ex lignis, ramis arborum, aut spinis consitis, quo clauduntur agri, aut horti, φραγμὸς, φράγμα. *Cic.* 1. *de nat. Deor. sub fin. cap.* 43. *ex Poeta.* Ea quæ Lemni nocturna aditu occulta coluntur, silvestribus sepibus densa. *Colum. l.* 11. *c.* 3. Vetustissimi auctores vivam sepem structili prætulerunt. *Virg.* 1. *Georg. v.* 270. segeti prætendere sepem. *& lib.* 2. *v.* 371. Texendæ sepes etiam, & pecus omne tenendum. *Colum. l.* 10. *v.* 27. sepibus hirtis humum claudere. *Plin. l.* 17. *c.* 14. Casam sepis munimento cingere. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. cap.* 22. Densissimæ sepes. *Ovid. Heroid. ep.* 20. *v.* 144. Ad sepem alterius quis tibi fecit iter? *& lib.* 3. *de art. am. v.* 562. Cingenda est altis sepibus ista seges. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v.* 56. campum aurea sepes circuit. *Apul. l.* 1. *de dogm. Plat.* Superciliorum sepes præmuniunt oculos. ¶ Sepes in recto singulari habetur & apud *Virgil. Ecl.* 1. *v.* 54. Sed & *sepe* dici potest. *Ciceronem* testem dat *Auson. Edyll.* 12. *in Grammaticomast. v.* 11. Bucolico sepes dixit Maro: cur Cicero seps? Sed quo loco *Cic.* usurparit, ignotum est. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 536. pavidos te, inquit, nunc sese magistros, Et stolidum petiisse pecus: non pascua, nec seps Hic tibi. *h. e.* septum, ovile. *Sepes* enim de quolibet septo, & claustro dicitur, *luogo chiuso*. Hinc *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 849. *ex lectione Scalig.* Nam te in tenebrica sepe lacerabo fame clausum. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 1. *v.* 81. Sic, si quem nondum portarum sepe receptum Barbarus in campis repperit hostis, agit. ¶ *Seps*, lacerta. V. infra suo loco. ¶ Scribitur & *sæpes*. V. in *Sepio*.

SEPIA, æ, f. *seppia*, σηπία, genus marini piscis atrum humorem (quod atramentum a *Cicer.* dicitur *l.* 2. *de nat. Deor. cap.* 50.) vomens, quo aquam circa se adeo infuscat, ut ea se celet, & piscatoris manus effugiat, teste *Plin. l.* 9. *c.* 29. Hinc metonymice pro atramento scriptorio ponitur a *Pers. sat.* 3. *v.* 12. Tum queritur, crassus calamo quod pendeat humor: Nigra quod infusa vanescat sepia lympha.

SEPICULA, æ, f. *picciola siepe*. *Apul. l.* 9. *Metam.* Dum forte passerem incantantem sepiculæ consectatur arripere.

SEPIMEN, inis, n. idem quod sepimentum. *Apul. l.* 12. *Florid. initio.* Colliculus sepimine consecratus.

SEPIMENTUM, ti, n. *serraglia, serraglio, siepaglia, steccato, clausura*, φράγμα, id, quo aliquid sepitur, & clauditur, septum, sepes. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 14. Tutandi causa fundi tutelarum genera quatuor: unum naturale, alterum agreste, tertium militare, quartum fabrile. Primum naturale sepimentum, quod obseri solet virgultis aut spinis: secunda sepes est ex agresti ligno: tertium militare sepimentum est fossa, & terreus agger: quartum fabrile sepimentum est maceria. *Cic.* 1. *de Legib. c.* 24. Atque hæc omnia, quasi sepimento aliquo, vallabit disserendi ratione.

SEPIO, & Sæpio, is, psi, ptum, a. 4. *siepare, circondare, chiudere*, φράττω, περιβάλλομαι, vallo, munio, claudo, circumdo custodiæ causa: a *sepes*. *In Cenotaph. Pisano L. Cæs.* Locus stipitibus robustis sæpiatur. *Colum. l.* 2. *c.* 22. Pontifices negant, segetem feriis sepiri debere. *Lucret. l.* 5. *v.* 1249. Nam fovea atque igni prius est venarier ortum, Quam sæpire plagis saltum. *& vers.* 468. tum se levis æther Corpore concreto circumdatus undique sepsit: Et late diffusus in omnes undique partes, Omnia sic avido complexu cetera sepsit. *Nep. in Themist. cap.* 7. Sepire urbem muris. *Cic. Fam.* 15. *epist.* 4. *circa med.* Oppidum vallo & fossa circumdedi, sex castellis, castrisque maximis sepsi. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. Natura oculus membranis tenuissimis vestivit & sepsit. *Nep. in Dion. c.* 9. Domum custodibus sepsit. *Vellej. l.* 2. *c.* 51. Mare præsidiis classium sepserat. *Virg.* 1. *Æn. v.* 415. At Venus obscuro gradientes aere sæpsit. *cinse e coprì.* *& lib.* 7. *v.* 599. nec plura locutus Sæpsit se tectis, rerumque reliquit habenas. *si chiuse nelle sue stanze.* & *Sueton. in Aug. c.* 65. *sub fin.* Agrippam in dies amentiorem in insulam transportavit, sepsitque insuper custodia militum. *Afran.* apud *Non. c.* 1. *n.* 193. Pereii! lacrymæ linguam sepiunt. *h. e.* impediunt. *Curt. l.* 6. *c.* 5. *ante med.* Juga montium præaltæ silvæ, rupesque inviæ sepiunt. *Id. l.* 9. *c.* 4. *sub fin.* Perpetua lorica obducta transitum sepserat. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Orat. c.* 31. *a med.* Inventa componere: tum ea denique vestire atque ornare oratione: post memoria sepire. *h. e.* complecti, continere. *Id. l.* 2. *c.* 34. *sub fin.* Nosse regiones, intra quas venere & pervestiges, quod quæras. ubi eum locum omnem cogitatione sepseris, nihil te effugiet. *metaphora a venatorib.* *Id.* 3. *ad Attic. ep.* 23. Nulla est lex, quæ non ipsa se

se-

sepiat difficultate abrogationis. *Gell. l. 1. c. 15.* Petulantiæ verborum coercendæ vallum esse oppositum dentium, ut loquendi temeritas non cordis tantum custodia cohibeatur, sed & quibusdam quasi excubiis in ore positis sepiatur. Vetus Poeta apud *Cicer. 3. de Orat. c. 39.* Quandoquidem iste circumvestit dictis, sepit sedulo. *h. e.* tegit, occultat. ¶ Ad orthographiam quod attinet, qui diphthongum abjiciunt, *Voss. Heins. Erythræus*, & al. partim notatione nituntur, quod *sepes* sit a σηκός, stabulum, ovile: partim Codice *Virgil.* Mediceo, in quo *Æn. 7. v. 600. sepsit se tectis: & l. 9. v. 551. sepra corona* scriptum est. Sed in eod. Cod. plura sunt loca, in quibus *æ* apparet, *Ecl. 1. v. 54. sæpes: Æn. 1. v. 415. aere sæpsit. vers. 443. sæptas nebula. vers. 510. sæpta armis.* Huc adde *Cenotaph. Pisan.* Augusti ævo scriptum, & supra allatum. *sæpiatur: Inscrips.* apud *Gruter. pag. 61. n. 5. aream sæpiendam: pag. 864. saxo sæptum.* Quare *Dausqu. Cellar. Noris. Pior.* diphthongum retinent. Neutram scriptionem damnabis: secundam præferes.

SEPIŎLA, læ, f. parva sepia. *Plaut. Cas. 2. 8. 57.* Emito sepiolas, lepadas, lolligiunculas, hordejas.

SEPLASIA, æ, f. *& aliquando* Seplasia, iorum, n. plur. forum, platea urbis Capuæ, in qua plurimi unguentarii negotiabantur, ut *Fest. & Ascon. in Pisonian.* docent. *Cic. in Pison. c. 11.* Seplasia mehercule, ut dici audiebam, te ut primum aspexit, Campanum consulem repudiavit. *Pompon.* apud *Fest.* post *Sterilam.* Lepidam unde unguentum, nisi ea Seplasia, est? *Varr.* apud *Non. c. 3. n. 234.* Doti dato insulam Chiam, agrum Cæcubum, Seplasia Capuæ, macellum Romuli. Adde *Cicer. Agrar. 2. c. 34. sub fin. & pro Sext. c. 8. Plin. l. 18. c. 10. lib. 33. extr. & l. 34. c. 11. & Valer. Max. l. 9. c. 1. n. 1. extern.* ¶ In sing. numero *Petron. in fragm. Tragur. c. 76. Burmann.* Oneravi vinum, lardum, fabam, seplasium, mancipia. *h. e.* unguenta, odoramenta, aromata. ¶ Secunda syllaba corripitur ab *Ausonio epigr. 125.* ne Aere Seplasiæ decipiare cave. A *Marcello* producitur, *de medicina, v. 66.* Quæque ob Idumæa vectum Seplasia vendunt.

SEPLASIARIUS, ii, *profumiere, droghiere,* aromatarius, unguentarius, μυροπώλης, *Lamprid. in Heliogab. c. 30.* Pinxit se ut cupedinarium, ut seplasiarium, ut popinarium. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 838. n. 12.* T. Vettius T. L. Hermes Seplasiarius. Adde alium apud *Donium class. 17. n. 19.*

SEPŌNO, is, sui, situm, a. 3. *metter a parte, separare,* ἀφορίζομαι, ἀποτίθεσθαι, seorsum pono, removeo, segrego, separo, reservo. *Cic. Attic. l. 12. epist. 24.* Seponi & occultari possunt, ut extra ruinam sint eam, quæ impendet. *Liv. l. 1. c. 53.* Captivam pecuniam in ædificationem ejus templi seposuit. *Id. l. 6. c. 37. circa med.* Seponendum extra certamen alterum consulatum, ad quem plebi sit aditus. *Phædr. l. & fab. 4. v. 21.* Seponit mœchæ vestem, mundum muliebrem: lanificæ agellos: potrici plenam antiquis apothecam cadis. *Cic. in Orat. c. 42.* Seponere sibi aliquod tempus ad quippiam agendum. *Id. 3. de Orat. c. 33.* Ut nemo genus universum complecteretur, atque ut alius aliam sibi partem, in qua elaboraret, seponeret. *Ovid. 3. Fast. v. 730.* Primitias magno seposuisse Jovi. *Id. Met. 5. v. 380.* de mille sagittis unam seposuit. *scelse. & Plin. lib. 8. ep. 14. post med.* Ut in spectaculis quibusdam sors aliquem seponit, ac servat, qui cum victore contendat. *Tacit. 2. Hist. cap. 33.* Interesse pugnæ imperatorem, an seponi melius foret, dubitavere. *h. e.* amoveri a periculo. *Ovid. 3. Met. v. 318.* Jovem memorant diffusum nectare curas Seposuisse graves. *h. e.* ad tempus deposuisse. *Senec. in Med. v. 404.* Sepone questus: non levat miseros dolor. *Val. Flacc. l. 1. v. 831.* linquite, terræ, Spem pelagi, sacrosque iterum seponite fluctus. *h. e.* deponite, abjicite cogitationem, consilium navigandi. *Tacit. Ann. 2. c. 59.* Augustus, inter alia dominationis arcana, seposuit Ægyptum. *h. e.* ejus administrationem sibi reservans, per procuratorem, & juridicum administravit. *Id. l. 1. Hist. c. 1. extr.* Principatum Nervæ, & imperium Trajani, uberiorem securioremque materiam senectuti seposui. *mi riserva per la vecchiaja. & Ann. 6. c. 19.* Aurarias ejus, quamquam publicarentur, sibimet Tiberius seposuit. *si ritenne, si riserbò. & Horat. in art. poet. v. 273.* Scimus inurbanum lepido seponere dicto. *distinguere.* ¶ Seponere aliquem, *allontanare, rilegare,* amovere, relegare. *Tacit. 1. Hist. c. 13. ad fin.* Mox suspectum in Poppæa in provinciam Lusitaniam specie legationis seposuit. *& c. 46. sub fin.* Seponere aliquem in insulam. *Sueton. in Aug. c. 65.* Agrippam ob ingenium ferox abdicavit, seposuitque Surrentum. *Tacit. 3. Ann. c. 12.* Si legatus obsequium erga imperatorem exuit, odero, seponamque a domo mea. *h. e.* amicorum numero eximam.

SEPOSITIO, onis, f. *il metter a parte, separazione,* ἀπόθεσις, actus seponendi, separatio. *Ulpian. Dig. l. 50. tit. 12. leg. 2.* Si decimam bonorum quis vovit, decima non prius esse in bonis desinit, quam fuerit separata: & si forte qui decimam vovit, decesserit ante sepositionem, heres ipsius hereditario nomine decimæ obstrictus est. *Veget. l. 2. de re milit. c. 20.* Sepositio pecuniæ.

SEPOSITUS, a, um, *posto a parte, separato, riposto,* ἀποκείμενος, seorsum positus, separatus, segregatus. *Cic. 6. Verr. c. 10. a med.* Quod celari opus erat, habebant sepositum ac reconditum. *Id. 2. de Divin. c. 54.* Quamobrem Sibyllam quidem sepositam & conditam habeamus, ut injussu senatus ne legantur quidem libri. *Id. Attic. l. & ep. 13. a med.* Quod ex istis fructuosis rebus receptum est, id ego ad illud fanum sepositum putabam. *h. e.* repositum & reservatum ad illud fanum ornandum. *Stat. l. & silv. 2. sub fin.* Non tibi sepositas infelix strangulat arca Divitias. *Sil. l. 17. v. 181.* & seposita triumpho Laurens præda dacis. συγκοπή, ut *repostus. Martial. l. 6. epigr. 16.* Jugera sepositi pauca tuere loci. *h. e.* horti, qui separatus ab agris esse solet, & septo clauditur. ¶ *Sepositus*, semotus, longe positus, *rimoto, lontano. Martial. de Spectac. epigr. 3.* Quæ tam seposita est, quæ gens tam barbara, Cæsar, Ex qua spectator non sit in Urbe tua? *Senec. in Med. v. 335.* Bene dissepti fœdera mundi Traxit in unum Thessala pinus: Jussitque pati verbera pontum: Partemque metus fieri nostri Mare sepositum. *h. e.* longinquum, dissitum: vel de quo percurrendo homines antea non cogitaverant. V. similem locum *Valerii Flacci* in *Sepono. Ovid. 2. Amor. el. 12. v. 11.* At mea seposita est, & ab omni milite dissors Gloria. *h. e.* mea propria est, & a militum communione remota. ¶ relegatus, *rilegato, allontanato. Tacit. 1. Hist. cap. 10.* In secretum Asiæ sepositus. *& cap. 88.* Sepositus Dolabella in coloniam Aquinatem, neque arcta custodia, neque obscura. ¶ electus, eximius, pretiosus, *prezioso, scelto.* hujusmodi enim seponi solent, & ad peculiares certosque usus asservari. *Martial. lib. 2. epigr. 43.* Te Lacedæmonio velat toga lota Galeso, Vel quam seposito de grege Parma dedit. *Tibull. l. 2. el. 5. v. 7.* nunc indue vestem Sepositam, longas nunc bene pecte comas. *Sil. l. 8. v. 378.* ipsius mensis seposta Lyæi Setia. *syncope*, ut *repostus.*

SEPS, sepis, m. & f. σήψ, σηπός, genus lacertæ, seu parvus serpens, cujus ictu membra percussi putrescunt: Græcæ originis vox, a σήπω, putrefacio. *Lucan. l. 9. v. 723.* Ossaque dissolvens cum corpore tabificus seps. *& vers. 783.* miserique in crure Sabelli Seps stetit exiguus. (V. ibi reliqua, quibus vis tabis ejus describitur.) *Plin. l. 29. c. 5. a med.* Lacerta quam hi sepa, alii chalcidicen vocant, in vino pota morsus sui sanat. *Id. l. 23. c. 2.* Oxymeli profuisse fatentur contra serpentes, quas sepas vocant. *Tertull. in carm. advers. Marcion. l. 1. c. 2. sub fin.* Sepis manante veneno. *Auson. Edyll. 12. Grammaticomast. v. 14.* An Libyæ ferale malum sit Romula vox, seps, Adde *Venant. Fortun. l. 8. carm. 4. v. 194. & carm. 5. v. 160.* ¶ Translate *Prudent. in præfat. l. 1. contra Symmach. v. 74.* Seps insueta subit, serpere flexibus, Et vibrare sagax eloquii caput. ¶ Etiam millepedam, animal e vermibus terræ pilosum, pecori præcipue nocivum, sepa vocant Græci, quod tabem morsu afferat. *Plin. sub fin. c. 2. l. 10.* ¶ *Seps* pro *sepes.* V. *Sepes.*

SEPSE, se ipse. *Cic.* V. *Reapse.*

SEPTA, orum. V. *Septum.*

SEPTAS, adis, f. dicta est a veteribus numerus septenarius, qui Græce dicitur ἑπτάς, spiritu in *s* transeunte, teste *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 6. circa med.*

SEPTEJŬGIS, ge, adject. *Septejuges equi*, septem equi ad currum juncti, ut *sejuges* sex. *Inscrips.* apud *Gruter. pag. 337. lin. 8.*

SEPTEM, *sette*, ἑπτά, nomen numerale cardinale: a Græca voce allata. *Virg. 6. Æn. v. 646.* septem discrimina vocum. *Cic. 2. de Legib. c. 11.* Thales, qui sapientissimus in septem fuit. (Adde *3. Offic. c. 4. l. 2. de Fin. c. 3. & de Amic. c. 2.* & septem Græciæ sapientes significat. V. *Sapiens.*) *Senec. in Troadib. v. 439.* septem stellæ. *h. e.* Septemtrio.

SEPTEMBER, bris, m. *Settembre*, [illegible], [illegible], unus ex mensibus anni, ita dictus, quod septimum obtineat locum a Martio, a quo Romulus annum inchoavit. *Varr. l. 5. de L. L. c. 4. sub fin. Auson. de mensib.* Septembri, Octobri autumnus, totoque Novembri. ¶ Adjective *Cic. Attic. l. 1. ep. 1.* Excurremus mense Septembri. *Hor. l. 1. ep. 16. v. 16.* Septembribus horis. *Sueton. in Cæs. c. 83.* Idibus Septembribus.

SEPTEMBŎNUS, a, um, adject. valde, perfecte bonus (nam numerus septenarius perfectionem quandam continet. V. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 6.*) ut septembona brassica, apud *Caton. de R. R. c. 157.* ubi al. aliter leg.

SEPTEMDECIM. V. *Septendecim.*

SEPTEMFLŬUS, a, um, ἑπτάρρους, qui septem alveis, rivis, aut fontibus fluit. *Ovid. 15. Met. v. 753.* Perque papyriferi septemflua flumina Nili Victrices egisse rates.

SEPTEMGEMINUS, a, um, ἑπταπλοῦς, septem habens partes. *Virg. 6. Æn. v. 801.* Et septemgemini turbant trepida ostia Nili. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 191.* Septemgemina Roma. *Id. l. 4. silv. 1. v. 6.* Et septemgemino jactantior æthera pulset Roma jugo.

SEPTEMMESTRIS, e, *di sette mesi*, ut septemmestris infans, *Censorin. de die nat. c. 8. a med.*

SEPTEMNERVA, æ, f. herba eadem quæ plantago major *Apul. de herb. c. 1.*

SEPTEMPEDALIS, le, ἑπταπόδιαιος, septem pedes magnitudinis habens. *Plaut. Curcul. a. 3. v. 70.* Ibi nunc statuam vult dare auream solidam, faciundam ex auro Philippeo, quæ fiet septempedalis.

SEPTEMPEDANUS, a, um, ad Septempedam pertinens, quod est oppidum Piceni ad Potentiam fluvium. *Plin. l. 3. c. 13. & Inscrips.* apud *Gruter. pag. 284. n. 4.*

SEPTEMPLEX, plicis, *doppiato sette volte*, ἑπταπλοῦς, septies duplicatus, septem plicaturas habens. *Virg. 12. Æn. v. 925.* clypei extremos septemplicis orbes. *Ovid. 2. Trist. v. 189.* ad egressus missus septemplicis Istri. *h. e.* septem ostiis habentis. Sic *Metam. 5. v. 187.* genitus septemplice Nilo. *Tertull. in carm. l. 4. advers. Marcion. c. 6.* In cujus tenebris septemplex Spiritus, unus Lucebat Sanctus semper.

SEPTEMVIRALIS, le, ad Septemviros pertinens, ut Septemviralis auctoritas, *Cic. Phil. 12. c. 9.* ¶ Septemviralis homo, qui Septemviratu præditus est. *Id. Phil. 13. c. 12.* Septemvirales Lento, & Nucula. ¶ Septemviralia judicia erant, quæ a septem judicibus, ex Centumvirorum ordine selectis, exercebantur. Hinc liber Pauli JCti *de Septemviralibus judiciis*, citatur *in titulis legis 7. 28. & 31. Dig. l. 5. tit. 2.*

SEPTEMVIRATUS, us, m. Septemvirorum dignitas, *Cic. Phil. 2. c.*

s. c. 38. Eundem in Septemviratu nonne destituisti? Adde *Plin. l.* 10. *ep.* 8.

SEPTEMVIR, ri. m. Septemviri, Ἑπτάνδρες, magistratus Romæ septem viris constans: ut Epulonum, qui convivia deorum instruerent: de quibus V. *Epulo*: item agris dividendis & assignandis: de quibus *Cic. Phil.* 5. & 6. item judiciis exercendis: de quibus V. *Septemviralis*. *Plin. l.* 6. *ep.* 11. *circa med.* Stabat modo Consularis, modo Septemvir Epulonum, jam neutrum. *Lucan. l.* 1. *v.* 602. Septemvirque epulis festis, Titiique sodales. (Adde *Tacit.* 3. *Ann. c.* 64.) *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 19. *extr.* Dic mihi, C. Antonius voluit ne fieri Septemvir? *Id. Phil.* 6. *c.* 3. *a med.* Septemvirum ucta sustulimus. V. dicta in *Quindecimvir*.

SEPTENARIUS, a, um, *settenario*, ἑπταδικός, septem continens. *Plin. l.* 11. *c.* 36. *Gell. l.* 3. *c.* 10. & *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 6. Septenarius numerus. *Macrob. ibid.* multa disserit de hujus numeri perfectione. ¶ *Septenarius versus*, septem pedibus constans, ut *senarius* sex. *Diomed. l.* 3. *pag.* 314. *Putsch.* Septenarium versum Varro fieri dicit hoc modo, cum ad Jambicum pes trisyllabus additur, & fit tale: *Quid immerentibus noces? quid invides amicis?* Similis in Terentio (*Hec.* 3. 1. 14.) Nam si remittent quippiam Philumenæ dolores. *Cic.* septenarios vocat, qui Jambici tetrametri sunt, & octo, non septem, habent pedes, *l.* 1. *Tuscul. c.* 44. Non intelligo, quid metuat, cum tam bonos septenarios fundat ad tibiam. Versus de quib. *Cic.* loquitur, sunt, Heu reliquias semiassi regis, denudatis ossibus, Per terram sanie delibutas fœde divexarier. Mirratur hoc *Voss. in not. ad fragment. Tragæd. Ennii*: putat *Scalig. l.* 7. *de re poet.* deceptum esse: *Lambin.* ut culpa liberet, legit tam bonos *octonarios*. Quid, si dicamus, quicumque versus Jambicorum numeros excederent, septenarios vulgari quadam consuetudine dici consuevisse? ¶ *Fistula septenaria* in aquæductibus sunt, quæ diametrum habent septem quadrantum. *Frontin. de aquæductib. artic.* 25. V. & *artic.* 42. ¶ In illo *Martial. l.* 4. *epigr.* 46. Et crasso figuli polita cælo Septenaria synthesis Sagunti: *Turneb. l.* 23. *ad vers. c.* 19. intelligit septem pocula fictilia Saguntina. Alii putant significari vas fictile, septem unciarum capax. Magis placet *Turnebi* sententia. V. *Synthesis*.

SEPTENDECIM, & Septemdecim, *diciassette*, ἑπτὰ καὶ δέκα, nomen numerale cardinale indeclin. *Cic.* 7. *Verr. c.* 47. Nos in septendecim populis Siciliæ numeramur. *Priscian. l.* 18. *pag.* 1170. *Putsch.* testatur, *Livium* quoque frequenter *septemdecim* dixisse. Adde in cap. Legis Agrar. apud *Cic.* 2. *Agrar. c.* 7. & *Liv. l.* 38. *cap.* 33. *ad fin.* quib. locis in multis MSS. notæ numerales XVII. adscriptæ sunt.

SEPTENI, æ, a, *sette*, ἑπτά, nomen distributivum numeri septenarii. *Colum. l.* 12. *c.* 28. In seriis singulas, quæ sint amphorarum septenum, addito medicaminis pondo unciam. *ognuna di sett' anfore*. & *l.* 1. *c.* 3. *a med.* Licinianæ illa septena jugera, quæ plebis tribunus viritim diviserat. *Plin. l.* 7. *c.* 25. Epistolas vero tantarum rerum quaternas pariter librariis dictare, aut si nihil aliud ageret, septenas. *sette alla volta*. & *l.* 17. *c.* 10. *ante med.* Pineæ nuclei septeni seri in ollam perforatas eduntur. *sette per pignatta*. & *Liv. l.* 40. *c.* 29. Duo fasces septenos habuere libros. ¶ Sæpissime ponitur pro cardinali *septem*, extra distributionem. *Cic.* 4. *Verr. cap.* 49. *sub fin.* Pueri annorum senum septenumque denum. *di sedici, e diciassette' anni*. & *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 87. Homo crescit in longitudinem ad annos usque ter septenos. *Propert. l.* 3. *el.* 21. Et qua septenas temperat unda vias. *h. e.* per septem alveos & ostia fluit. *Ovid.* 1. *Met. v.* 688. dispar septenis fistula cannis. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1850. bis septenos grege deplanxit una mater. *quattordici figliuoli*. ¶ In singulari numero fere poeticum est. *Val. Flacc. lib.* 6. *v.* 348. contraque ruentem Septeno validam circumfert tegmine molem. *h. e.* clypeo septemplici. *Lucan. l.* 8. *v.* 445. Gurgite septeno rapidus mare submovet amnis. *con sette foci*. de Nilo loquitur. Sic *Stat. l.* 5. *silv.* 1. *v.* 136. septenus Ister. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. vers.* 185. Hic bibat æstivum septeno gurgite Nilum. *Apul. in Apolog.* Isa hæc optata canatur, Quæ bis septeno vere tibi remeat. *Auson. in Eclogar. de rat. puerper. v.* 4. Septeno moderanda choro. *Plin. l.* 18. *c.* 16. *sub fin.* Non removeri septeno circuitu.

SEPTENNIS, & Septuennis, ne, *di sett' anni*, ἑπταετής, qui septem est annorum. *Plaut. Pœn. prol. v.* 66. Puer septuennis surripitur Carthagine. Adde *Men.* 5. 9. 37. *Merc.* 2. 2. 21. & *Bacch.* 3. 3. 36. quib. omnib. loc. *septuennis* legitur in optim. libris. Sic *Prudent.* περὶ στεφ. 14. *in Romano, v.* 636. Da septuennem circiter puerum aut minus. At septennis defenditur analogia, ut *quinquennis*, *sexennis*, *octennis*, &c. Hinc *septennium*.

SEPTENNIUM, ii, *tempo di sett' anni*. *Prudent. in tetrast. Vet. Testam.* 6. *de Pharaonis somnio*: famis duo per septennia tempus. ¶ Apud *Fest.* in *Sextantarii* habetur *septuennium* antiquo more.

SEPTENTRIO, onis, & Septentriones, um, num. pl. m. *settentrione*, ἄρκτος, septem stellæ prope polum Arcticum. V. *Triones*. *Festus*: Septentriones septem stellæ appellantur a septem bobus junctis, quos triones a terra rustici appellant, quod junctæ simul terram arent, quasi teriones. Quidam e septem stellis, quod id astrum Græci ἅμαξαν dicant, quia habet partem quandam temonis speciem. Unde ait Ennius: Superat temo stellas. Sed & Physici cum situm septem stellarum contemplati, Septentriones dici ajunt, quod ita sunt sitæ septem stellæ, ut ternæ proximæ speciem efficiant velut trigona. Hæc *Fest.* Eadem fere *Gellius l.* 2. *c.* 21. Græci ἅμαξαν, idest plaustrum vocant: Latini similiter *plaustrum*. Ea septem siquidem stellis duæ pariles uno in loco cernuntur, quæ pro bobus accipiuntur, reliquæ quinque plaustri figuram designant. Itaque & proximum sidus Bootes Græcis, Latinis bubulcus dicitur, quia more bubulci currum sequitur. Atque hæ septem stellæ sidus efficiunt, quod dicitur Ursa minor, & a *Vitruv. l.* 6. *sub fin.* minor septentrio. Alterum vero sidus, quod Ursa major, & a *Vitruv. ibid.* septentrio major vocatur, viginti septem stellis constat, quæ & ipsæ positione plaustrum referunt. ¶ Hinc est, quod frequentius a Scriptoribus *septentriones*, cum de sideribus sermo est, in plurali numero usurpantur. *Plaut. Amph.* 1. 1. 117. Nam neque se septentriones quoquam in cælo commovent. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 83. Erat a septentrionibus collis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 19. Inflectens autem sol cursum tum ad septentriones, tum ad meridiem, æstates & hiemes efficit. ¶ Septentrio item nomen est venti, qui Austro objectus est: ita dicti, quod e septentrionibus stellis spirat. Græce Aparctias appellatur, quod ab Arcto flat. Poetæ fabulantur, filium esse Astræi. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 6. Ea ea die fuere septentriones venti. *Liv. l.* 26. *c.* 45. Acer septentrio ortus stagnum inclinatum eodem, quo æstus, ferebant. Adde *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 16. ¶ Item ponitur pro polo Septentrionali. *Plin. l.* 6. *c.* 22. Siderum in navigando nulla observatio, septentrio non cernitur. ¶ Tmesis est in illo *Cicer. in Arat. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 41. Stellæ, Quas nostri septem soliti vocitare triones. & *Virg.* 3. *Georg. v.* 381. Talis hyperboreo septem subjecta trioni Gens. & *Ovid.* 1. *Met. v.* 64. Scythiam, Septemque triones Horrifer invasit Boreas. ¶ Scribitur & *septemtrio*, quæ scriptio est in libris & lapidib. apud *Manut.* probantib. *Cellario*, & *Dausqu.* Aliis tamen n placet, ut in *tantus*, *quantus*: & quod m ante t non facile effertur. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 332. *n.* 4. Pueri Septentrionis.

SEPTENTRIONALIS, le, *settentrionale*, ἀρκτικός, ad septentrionem pertinens. *Vitruv. l.* 9. *c.* 6. In septentrionali circulo duæ posita sunt Arcti. *Plin. l.* 9. *c.* 17. *a med.* Septentrionalis oceanus. *Id. l.* 2. *c.* 70. & *Senec. l.* 4. *nat. quæst. c.* 5. Septentrionalis plaga. *Plin. l.* 15. *c.* 16. pomaria septentrionalibus fenestris sereno die petere. ¶ Absolute *Septentrionalia*, partes cujuslibet loci septentrionem spectantes. *Plin. l.* 11. *cap.* 14. Alibi favi cera spectabiles gignuntur, ut in Pelignis: alibi mellis copia, ut in Creta: alibi magnitudine, ut in septentrionalibus. *Id. l.* 6. *c. ult.* Septentrionalia Africæ, & Numidiæ.

SEPTENTRIONARIUS, a, um, idem ac septentrionalis. *Gell. l.* 2. *c.* 22. Septentriones autem habent ob eandem causam unum (*ventum*): is objectus, directusque in austrum, Latine septentrionarius, Græce ἀπαρκτίας appellatus.

SEPTICEPSOS. V. *Biceps*.

SEPTICIANA LIBRA, apud *Martial. l.* 8. *epigr.* 71. dicta est libra Romana, quæ secundo bello Punico, attritis Romanorum opibus, ex duodecim unciis ad octo & semunciam redacta est. dicta creditur *Septiciana* a *Septis*, quo loco Romæ negotiatores versabantur, & ad pondus vendebant.

SEPTICOLLIS, le, adject. septem colles habens, ἑπτάλοφος. *Prudent. in Roman. v.* 412. cum puer Mavortius Fundaret arcem septicollem Romulus. *h. e.* Romam, in qua septem colles fuerunt, Palatinus, Quirinalis, Aventinus, Tarpeius seu Capitolinus, Cœlius, Viminalis, & Esquilinus, de quibus suis loc. *Servius ad Æneid.* 6. *v.* 784. omittit Tarpeium, & Janiculum substituit.

SEPTICUS, a, um, σηπτικός, vim habens molliendi, absumendi, & caedendi excrescentia: a σήπω, putrefacio, consumo. Et dicitur de medicamentis. *Plin. l.* 30. *c.* 4. Hæc cum hircino sevo illita lichenas ex facie tollit septica vi. *Id. sub fin. l.* 34. Sandarachæ dos septica. *Cels. l.* 5. *c.* 19. *sect.* 18. Quædam sunt emplastra erodentia, quæ σηπτικὰ Græci vocant. & *l.* 5. *c.* 21. Medicamenta quæ caedunt, non erodunt, σηπτικὰ Græci vocant.

SEPTIES, adverb. *sette volte*, ἑπτάκις, septem vicibus. *Cic.* 2. *Phil. c.* 37. Ubi est septies millies sestertium, quod in tabulis, quæ sunt ad Opis, patebat? *Plin. l.* 16. *c.* 40. *a med.* Septies restituto templo. *Liv. l.* 28. *c.* 6. Euripus septies die temporibus statis reciprocat. Al. leg. *in die*.

SEPTIFARIAM, *in sette parti*, ἑπταμερῶς, septem partibus. *Santra apud Non. c.* 2. *num.* 779. Volumen unum nos lectitavimus, & postea invenimus septifariam divisum. Est qui leg. *septemfariam*.

SEPTIFLUUS. V. *Septifluus*.

SEPTIFOLIUM, ii, n. ἑπτάφυλλον, herba sic dicta a foliorum numero. *Apul. de herb. c.* 116.

SEPTIFORIS, re, septem fores, seu foramina habens. *Alcim. Avit. l.* 1. *v.* 83. septiforis vultus. *Sidon. l.* 2. *epist.* 2. *a med.* Fistula septiforis.

SEPTIFORMIS, e, septem habens formas. *Augustin. l.* 1. *de serm. Dom in m. c.* 4. Septiformis gratia Spiritus S.

SEPTIMANIA, æ, f. primum dicta est regio, seu ager circa Biterras urbem Galliæ Narbonensis, qui Septimanis militibus, illuc in coloniam missis, assignatus fuit, ut est apud *Plin. l.* 3. *c.* 4. *a med.* deinde tota Narbonensis provincia hoc nomine appellata fuit, quæ hodie *Linguadocca* dicitur. Ibi primum Gothi in Galliam irruentes sedem posuerunt. *Sidon. l.* 3. *ep.* 1. *ad fin.*

SEPTIMANUS, a, um, ἑβδομαδικοί, ad septem pertinens, *Septimani*, milites legionis septimæ, ut *secundani* secundæ, *sextani* sextæ. *Plin. l.* 3. *c.* 4. *a med.* In mediterraneo colonia, Arelate Sextanorum, Biterræ Septimanorum, Arausio Secundanorum. Adde *Tacit.* 3. *Histor. c.* 23. ¶ Hinc *Septimani* populi Galliæ Narbonensis, ut in voce præced. dictum est. ¶ *Septimana Nona*, quæ septimo

mu mensis die occurrunt, Martio, Majo, Julio, Octobri, ut quintana, quæ quinto. *Varr. l. 5. de L. L. c. 4. Macrob. lib. 1. Saturn. c. 14. & Censorin. de die nat. c. 20.* ¶ *Fetura septimana*, partus septimo mense editi. *Arnob. l. 3. pag. 105.* ¶ *Septimana*, spatium septem dierum, *settimana*, ἑβδομάς, *Imp. Theodos. & Valentinian. l. 15. Cod. Theodos. tit. 5. leg. ult.* Dominico, qui septimanæ totius primus est dies.

SEPTIMATRUS, uum, *festum Minervæ*, septimo die post idus Martias celebratum, ut in *Quinquatrus* dictum est. *Varr. l. 5. de L. L. c. 3. & Paul. in Festo in Quinquatrus.*

SEPTIMO. V. *Septimus*.

SEPTIMONTIALIS, le, ad Septimontii dies pertinens, ut Septimontiale sacrum, *Sueton. in Domit. c. 4.* Septimontiale latin, *Colum. l. 2. c. 10. ante med. h. e.* quæ mense Decembri fit circa Septimontium. ¶ Sunt qui leg. *septuncialis*, *h. e.* qua dimidium jugeri, & ejusdem duodecima pars seritur.

SEPTIMONTIUM, ii, erat dies festus Romæ mense Decembri celebratus ob inclusum pomœrio septimum collem, ut ait *Plutarchus in quæstionib. Rom.* ita dictus, quod in septem montibus fiebant sacra, auctore *Festo*, & *Varr. l. 5. de L. L. c. 3. ad fin.* Verba *Festi* sunt: Septimontio, ut ait Antistius Labeo, hisce montibus feriæ: Palatio cui sacrificium quod fit, Palatuar dicitur: Veliæ, cui item sacrificium: Fagutali, Suburæ, Cermalo, Oppio Cœlio monti, Cispio monti. Octo enumerat *Festus*, quum *Cermalus* non est mons, sed locus imus ad Tiberim, in quo tamen sacra eodem die fiebant. Adde *Tertull. de Idolol. c. 10.* qui *l. 2. ad Nation. c. 15.* hac de re ita loquitur, quasi *Septimontius* deus sit, cui sacra illa fiebant.

SEPTIMONTIUS. V. in fin. vocis præced.

SEPTIMUS, a, um, *settimo*, ἕβδομος, ultimus in septem. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 4.* Septimus octavo propior jam fugerit annus. *Plaut. Pseud. 2. 2. 3.* Septimas esse ædes a porta, ubi ille habitat. *Martial. l. 2. epigr. 100.* Intra septimas calendas. *h. e.* intra septem menses. *Cic. pro Cluent. c. 27.* Ut ipsius Staleni sententia septima decima accederet. *Plin. l. 7. cap. 32.* Ut in septimum & quinquagesimum atque centesimum vitæ duraret annum. *Plaut. Pers. 4. 3. 8.* Ibi mercatum dixit esse dieseptimi. *h. e.* die septimo. V. in *Dies*. ¶ *Septimum*, adverb. *la settima volta*, *Cic. 3. de nat. Deor. c. 32. extr.* Marius septimum consul. Al. leg. *septies*. ¶ *Septimo*, septimo loco, *in settimo luogo*, ut *secundo*, *tertio*, &c. Item septies, *setta volta*. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 17.* Levis ad diem septimo æstate, vel sexto hieme secundo: vel tertio. Adde *Vopisc. in Floriano c. 4.* ¶ *Septimus casus* Grammaticis est idem cum ablativo, qui ordine sextus est: sed cum discrimine. dicitur enim ablativus, cum per passivum modum utimur: *septimus casus*, cum per activum. *Diomed. l. c. pag. 302. Patsch. Priscian. l. 5. pag. 673. & Cledon. pag. 1863.* quorum aliquis aliud discrimen statuit, ut *ablativus* sit, cum præpositionem habet, *septimus casus* cum sine illa est. Octavum etiam casum addit *Cledon.* dativo similem, ut cum dicit *Virg. 5. Æn. v. 451.* It clamor cœlo.

SEPTIMUSDECIMUS, a, um, decimus septimus. *Vitruv. l. 9. c. 4. sub fin.*

SEPTINGENARIUS, a, um, qui septingentorum numerum complectitur. *Varr. l. 2. R. R. c. 10. ad fin.* Septingenarii unum mei: tu, opinor, octingenarios habuisti. *scil.* greges.

SEPTINGENI, æ, a, adject. *settecento*, septingenteni per syncopen. *Plin. l. 33. c. 3. ad fin. de auro:* Nec aliud laxius dilatatur, aut numerosius dividitur, utpote cujus unciæ in septingenas & quinquagenas bracteæ spargantur.

SEPTINGENTESIMUS, a, um *settecentesimo*, ἑπτακοσιοστός, ultimus, sive unus ex septingentis. *Liv. l. 1. in proœm.* Ut quæ supra septingentesimum annum repetatur.

SEPTINGENTI, æ, a, *settecento*, ἑπτακόσιοι, nomen numerale distributivum. Declinatur pluraliter tantum. *Liv. l. 23. c. 20.* Oppidum firmatum septingentorum militum de exercitu Annibalis præsidio. *Plin. l. 3. c. 5. ad fin.* Insulæ absunt a Dianio septingentis stadiis. *Enn. apud Varron. initio l. 3. R. R.* Septingenti sunt, paulo plus aut minus, anni. *Martial. l. 7. epigr. 9.* Septingenta Tito debet Lupus.

SEPTINGENTIES, adverb. *settecento volte*. *Plin. l. 36. c. 15.* Milonem sestertium septingenties æris alieni debuisse. *Id. l. 28. c. 12.* Quotidie septingenties lacte asinino cutem foveri.

SEPTIO, onis, f. actus sepiendi, sepimentum. *Vitruv. l. 5. c. ult. a med.* Locus, qui in ea septione finitus fuerit. *& max.* Inter septiones fundamenta fodiuntur. Adde *l. 6. c. ult.* & *Vopisc. in Aureliano, c. 22.* ut quidem legit *Salmas.*

SEPTIPES, edis, adject. *di sette piedi*. *Sidon. l. 8. ep. 9. in carm.* Hic Burgundio septipes frequenter Flexo poplite supplicat quietam. *h. e.* Burgundio giganteæ staturæ. Adde *carm. 12. v. 11.*

SEPTIZONIUM, & Septemzodium, ii, n. *Settizonio*, Ἑπτάζωνον, ædificium Romæ alta assurgens, & septem zonis, seu fasciis cinctum, quæ septem veluti muros, alium super alium decrescendo impositas referebant. Duplex fuisse videtur, alterum in regione decima ad caput Appiæ viæ non procul a Circo maximo, sub Palatio, exstructum a Severo Imp. alterum vetustius in regione duodecima. Alii unum tantum fuisse ajunt. *P. Victor. de regionib. urb. Rom.* ponit in regione decima, *Septizonium vetus*, alias *Severi*: in duodecima, *Septizonium Severi*. Viderint alii. Memoratur a *Suet. in Tito, c. 1. Spartian. in Sever. c. 19. & 35. & Ammian. l. 15. c. 7.* (*al. 17.*)

SEPTUAGENARIUS, a, um, *di settanta*, ἑβδομηκοντάς, septuaginta continens. *Frontin. de aquæduct. artic. 56.* Fistula septuagenaria diametri digitos habet novem, &c. ¶ Item annos natus septuaginta. *Callistrat. Digest. lib. 50. tit. 6. leg. 5. circa med.* Si ante quis ad munera municipalia vocatus sit, quam septuagenarius fieret, *settuagenario*.

SEPTUAGENI, æ, a, *settanta*, septuaginta, distributiva ratione. *Plin. l. 36. c. 23. ad fin.* Pyramides quinque, in imo latæ pedum quinum septuagenum, altæ centum quinquagenum. ¶ Ponitur etiam ubi nulla distributio fit. *Colum. l. 5. c. 2. a med.* Septuagies septuageni fiunt quatuor millia & noningenti. ¶ In singul. num. *Plin. l. 26. c. 10. circa med.* Septuageno coitu durare libidinem contactu herbæ cujusdam.

SEPTUAGENIQUINI, *settantacinque*, septuaginta quinque, ut Fistula septuagenumquinum, *Frontin. de aquæduct. artic. 57.*

SEPTUAGESIES, septuagies. Est *Martiani Capellæ l. 7. pag. 241.*

SEPTUAGESIMUS, a, um, *settantesimo*, ἑβδομηκοστός, ultimus ordine ex septuaginta. *Cic. 1. de Divin. c. 23.* Cyrus ad septuagesimum annum pervenit, cum quadraginta natus annos regnare cœpisset. *Liv. l. 28. c. 16. a med.* Scipio cum ceteris copiis, septuagesimo castris, Tarraconem rediit. *in settanta marcie, e giornate.*

SEPTUAGIES, *settanta volte*, septuaginta vicibus, ἑβδομηκοντάκις. *Colum. l. 5. c. 2. a med.* Septuagies septuaginta.

SEPTUAGINTA, *settanta*, ἑβδομήκοντα, decies septem. *Cic. 5. Verr. c. 30.* Unus ager Agyrinensis centum septuaginta aratoribus inanior cum sit.

SEPTUENNIS. V. *Septennis*.

SEPTUM, ti, n. *serraglio*, *steccato*, *barricata*, *chiusura*, *recinto*, φραγμός, locus munitus, & quocumque sepimento vallatus & clausus, cujusmodi sunt stabula, ovilia, vivaria, &c. *Cic. 5. Phil. c. 4.* Omnes fori aditus ita septi sunt, ut, nisi septis revulsis, introiri in forum nullo modo possit. *Id. Phil. 13. c. 3.* Quibus enim septis tam immanes belluas continebimus? *Id. pro Sext. cap. 37.* Tribunum alii gladiis adoriuntur, alii fragmentis septorum, & fustibus. *Varr. l. 1. R. R. c. 14.* Septa, quæ tutandi causa fundi fiunt. *Id. l. 3. c. 12.* Septa macerii ita esse oportere in leporario, ut tectorio tecta sint. *Virg. Ecl. 1. v. 34.* Quamvis multa mei exiret victima septis. *Colum. l. 6. c. 23.* Ut ad sonum buccinæ pecus septa repetere consuescat. *Id. lib. 8. c. ult. ante med.* Animadvertimus intra septa pelagios greges. *h. e.* in piscinis. *Lucret. l. 2. vers. 489. & Virg. 4. Georg. v. 159.* septa domorum. *h. e.* domos. *Nemesian. in Cyneg. v. 308.* septum lini. *h. e.* retium indago. ¶ *Septa* Romæ loca duo in Campo Martio tabulatis septa & clausa, in modum stabuli (unde & *Ovilia* dicta) in quorum altero populus R. stabat Comitiorum tempore, antequam ad suffragium vocaretur: in altero magistratus, qui Comitiis præerat, ejusque ministri, præcones, & alii. Distinguebantur pontibus, per quos populus transibat, ut in *Pons* dictum est. *Ovid. 1. Fast. v. 53.* Est quoque, quo populum jus est includere Septis. *h. e.* dies comitialis. *Cic. Attic. lib. 4. ep. 16. ad fin.* In Campo Martio Septa tributis comitiis marmorea sumus & tecta facturi. *Lucan. l. 7. v. 306.* Septorumque nefas & clausi prælia Campi. V. *Ovile*. ¶ In Septis mercatores negotiabantur, venalesque omne genus merces que prostabant. *Martial. l. 9. epigr. 60.* In Septis Mamurra diu multumque vagatus, Hic ubi Roma suas aurea vexat opes. V. *totum epigr.* ubi recenset varia rerum venalium genera, quæ ibi proponebantur. ¶ *Septa* item sunt obices, & claustra, quæ ad incile opponuntur, aquæ derivandæ compellendæve ex flumine causa: sive ea lignea sint, sive lapidea, sive ex alia qualibet materia, ad continendam transmittendamque aquam excogitata. *Ulpian. Dig. l. 43. tit. 20. qui ad de rivis, leg. 1. cateratte.* ¶ A Medicis *septum transversum* dicitur membrana valida in ventre, a præcordiis uterum diducens, a superiore parte non solum intestina, sed jecur quoque, lienemque discernens, *pannicolo*, *sottoverso*, *diaframma*, διάφραγμα. *Cels. in præfat. l. 1. & lib. 4. c. 1. & l. 7. c. 4.*

SEPTUNCIALIS. V. *Septimontialis*.

SEPTUNX, cis, m. *sette oncie*, ἑπτάγκιον, mensura, vel pondus septem unciarum, *h. e.* assis partes septem. *Liv. l. 23. c. 19. ad fin.* Septuncem auri in singulos pretium convenit. Adde *Varr. l. 4. de L. L. c. 36.* ¶ Item in agri mensuris septunx dicitur, qui continet semi jugerum, & jugeri partem duodecimam. *Colum. l. 5. c. 1. ad fin.* Pars dimidia & una duodecima, pedes sexdecim millia, & octingentos, hoc est septunx, in quo sunt scrupula CLXVIII. *Liv. l. 5. c. 24.* Triumvirique ad id creati ternа jugera & septunces viritim diviserant. ¶ Accipitur etiam pro septem cyathis vini. Solebant enim veteres, quando se paulo liberius invitabant, tot vini cyathos abibere, quot erant litteræ in amasiarum amicarumque nominibus, singulosque cyathos appellabant uncias. *Martial. l. 8. epigr. 51. de phiala ab Instante Rufo sibi data:* Det numerum cyathis Instantis littera Rufi, Auctor enim tanti muneris ille mihi. Si Telethusa venit, promissaque gaudia portat, Servabor dominæ, Rufe, triente tuo. Si dubia est, septunce trahar: si fallit amantem, Ut jugulem curas, nomen utrumque bibam. *Instans* constat septem litteris, *Rufe* vocativus quatuor. Si Telethusa Martialis amica venit, epoturus est trientem, idest quatuor cyathos, quot sunt litteræ in vocativo *Rufe*. Si dubium est, venturane sit, necne, bibet septuncem, hoc est septem cyathos, quot sunt litteræ in *Instans*. Si omnino ventura non est, bibet utrumque nomen, idest undecim cyathos. *Id. l. 3. epigramm. 82. sub fin.* Septunce multo deinde perditus stertit. *h. e.* bene potus, ebrius.

SEPTUOSE, adverb. *oscuramente*, ἀσαφῶς, obscure: a *sepia*. *Liv. Andron. apud Non. c. 2. num. 777.* Ita septuose dictio abs te datur, quod consecutam sapiens ægre contulit. Etiam *sepie* hoc sensu adhibetur.

SEPTO-

SEPTUPLUS, a, um, *settuplo*, ἑπταπλάσιος, septem continens. *Augustin. serm.* 83. (*al.* 15. *de verb. Dom.*) *a med.* Septuplum solet pro toto computari, quoniam septem diebus volvitur tempus.

SEPTUS, a, um, *cinto*, *circondato*, *chiuso*, *sbarrato*, φραχθείς, φρακτός, circumdatus, vallatus, munitus. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 36. Dum ne per fundum septum facias semitam. *Cic.* 5. *Tuscul.* c. 23. Septum undique & vestitum vepribus & dumetis indagavi sepulcrum. *Virg. Æn.* 9. v. 551. Ut fera, quæ densa venantum septa corona. *Val. Flacc. l.* 6. v. 346. ceu septus in arcto Dat saltus post terga leo. *Liv. l.* 1. c. 28. *a med.* Albana pubes inermis ab armatis septa, metu cogente silentium tenet. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 11. v. 13. Sic ego belligeris a gentibus undique septus Terreor, hoste meum pæne premente latus. *Cic. pro Sext. c.* 44. Stipatus sicariis, septus armatis, munitus indicibus. *Id.* 9. *Attic. ep.* 12. Populi R. exercitus Cn. Pompejum circumsidet, fossa & vallo septum tenet, fuga prohibet. *Id. de Harusp. resp. c.* 12. Populus R. septus atque inclusus. ¶ Translate *Cic.* 12. *Phil. c.* 10. *ad fin.* Cum sis septus legibus & judiciorum metu, non sunt omnia timenda. *munito*. & *lib.* 16. *Fam. ep.* 23. Non videt quibus præsidiis philosophiæ septus sim. ¶ vestitus, amictus. *Enn.* apud *Non. c.* 14. n. 6. & *Fest.* in *Squalidum*. Regnum reliqui septus mundici stola. *Id. ibid.* Squalida septus stola.

SEPTUSSIS, & Septussis, septem, seu asses (ad modum *octussis*, *nonussis*, *decussis*) defenduntur analogia. *Varr. lib.* 4. *de L. L. c.* 36. Ab tribus assibus Tressis, & sic proportione usque ad Nonussis.

SEPULCRALIS, le, *sepolcrale*, ἐντάφιος, ad sepulcrum pertinens. *Ovid.* 8. *Met.* v. 480. Ante sepulcrales infelix astitit aras. *Id. Heroid. ep.* 2. v. 120. Fax sepulcralis.

SEPULCRETUM, ti, n. *cimitero*, κοιμητήριον, locus ubi frequentia sepulcra sunt. *Catull. carm.* 59. *in Rufam*, v. 2. sæpe quam in sepulcretis Vidistis ipso rapere de rogo cœnam.

SEPULCRUM, cri, n. *tomba*, *monumento*, *avello*, *arca*, *sepolcro*, τάφος, τύμβος, locus, ubi corpus, ossave hominis condita sunt, ut *Ulpian. Dig. l.* 11. *tit.* 7. *leg.* 2. definit. *Lucret. lib.* 5. v. 260. certa rerum commune sepulcrum. *Festus*: Sepulcrum est, ut ait Gallius Ælius, in quo mortuus sepultus est: quod antiqui bustum appellabant. isque cippis aut aliqua alia re mortui causa designatus est, intra quos sepultura est facta. *Ulpian. Dig. l.* 47. *tit.* 12. *qui est de sepulcro violato*, *leg.* 3. Sepulcri appellatione omnem sepulturæ locum contineri, existimandum est. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 22. *a med.* Siti dicuntur ii, qui conditi sunt: nec tamen eorum ante sepulcrum est, quam justa facta, & corpus incensum est. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 14. Quid ipsa sepulcrorum monumenta, quid elogia significant, nisi nos futura etiam cogitare? *Enn.* apud *eund. ibid. cap.* 44. *ad fin.* Neque sepulcrum, quo se recipiat, habet, portum corporis. *Cic. de Senect. c.* 7. Nec sepulcra legens vereor, quod ajunt, ne memoriam perdam. *gli epitaffj*. & *pro Rosc. Amer. c.* 9. Cui de tanto patrimonio præda iste nefarius ne iter quidem ad sepulcrum patrium reliquisset. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. v. 104. Sepulcrum exstruere. *Id. Epod.* 9. v. 26. condere. *Cic.* 2. *de Legib. c. penult.* facere. *Virg.* 6. *Æn.* v. 152. & 3. v. 67. & *Ovid.* 7. *Met.* v. 618. Condere aliquem sepulcro. *Lucan. l.* 9. v. 235. Sepulcrum præstare alicui. *Ovid. Heroid. ep.* 21. *sub fin.* membra imponere sepulcro. *Horat. in fin. l.* 2. *od.* ac sepulcri Mitte supervacuos honores. *h. e.* flores, coronas, cippos, columellas, statuas, inscriptiones. *Nep. in Dion. in fin.* Elatus publice, sepulcri monumento donatus est. ¶ Metonymice *Ovid.* 2. *Fast.* v. 35. placatis sunt tempora pura sepulcris. *h. e.* Manibus. Adde *Catull. carm.* 94. *ad Calvum*, v. 1. ¶ Metaphorice *Ennius* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 685. *Putsch.* Vulturis in silvis miserum mandebat hominem. Heu quam crudeli condebat membra sepulcro! ¶ *Sepulcrum vetus* vocat servus herum suum, capularem senem, apud *Plaut. Pseud.* 1. 4. 19. Ejusdem rationis sunt τυμβογέρων, *silicernium*, *vetus bustum* apud *Auctor. Priapeor. carm.* 57. Joculare est illud *ejusd. Plauti Men.* 1. c. 43. Cum uxorem ubi sepulcram habeamus, & hunc comburemus diem. *h. e.* potemus usque, & condamus diem. ¶ In quibusdam veterib. monum. legitur *sepulchrum*: quibus favet *Gell. l.* 2. c. 3. Sed plura sunt, in quibus nulla aspiratio est. quæ expungitur a *Servio*, *Cellar. Dausquio*, &c. Huc facere possunt, quæ in *Pulcher* dicta sunt. Neque tamen putes verum esse, quod nonnulli docuere cum *Charis. l.* 1, *pag.* 56. *Putsch.* factum esse *sepulcrum* a *se* seorsum, & *pulcrum*. Est enim a supino *sepultum*, ut *fulcrum* a *fultum*, *lavacrum* a *lavatum*, *ambulacrum* ab *ambulatum*. ¶ Fuere qui in prima syllaba diphthongum appingerent. Unde in Epitaphio Aureoli apud *Trebell. Poll. in* XXX. *Tyrann. n.* 10. Donat sæpulcro victor post multa tyranni, &c. Sed hæc nihil habent, cur imitanda sint.

SEPULTOR, oris, m. *seppellitore*, ταφεύς, νεκροθάπτης, qui sepelit. *Augustin. l.* 4. *de Trinit. c.* 3. Sepultores corporis mortui. ¶ Translate *Tertull. de anim. c.* 46. *ante med.* Augustus civilium turbinum sepultor.

SEPULTURA, æ, f. *sepoltura*, *esequie*, *funerali*, ταφή, τυμβεία, actus sepeliendi, exsequiæ, humatio. *Cic.* 7. *Verr. c.* 30. *a med.* Dico, in illo supplicio mercedem funeris ac sepulturæ constitui nefas fuisse. *Id.* 1. *de Divin. c.* 27. Sepultura aliquem afficere. *Id.* 2. *Phil. c.* 7. *ad fin.* Corpus alicujus ad sepulturam dare. *Id. de Senect. c.* 20. *a med.* Cujus interitum ne crudelissimus quidem hostis honore sepulturæ carere passus est. *Sueton. in Aug. c.* 17. *a med.* Sepulturæ honorem tribuere. *Id. in Galb. c.* 20. *extr.* Corpus sepulturæ dare. *Justin. in fin. c.* 6. *l.* 6. Corpora interfectorum ad sepulturam poscere. *Id. l.* 5. c. 3. *ad fin.* & *l.* 12. c. 2. *ad fin.* Sepulturæ tradere. *Val. Max. in fin. c.* 8. *l.* 9. mandare. *Tacit. Ann.* 6. c. 29. Damnatos sepultura prohibere. *Id.* 1. *Hist. c.* 47. Corpora sepulturæ concedi, & cremari jussit. & c. 49. Humili sepultura corpus contegere. *Id. Ann.* 2. c. 83. Sepultura more perfecta, templum & cælestes religiones decernuntur. *Id. Ann.* 16. c. 16. Illustres viri exsequiis a promiscua sepultura separantur. *Plin. l.* 7. c. 52. *extr.* Post sepulturam quoque visorum exempla sunt. *dopo la morte*. *Propert. lib.* 2. *el.* 12. v. 18. Illa sepulturæ fata beata tuæ. ¶ De sepultura insepulta V. *Insepultus*. ¶ Videtur etiam poni pro sepulcro, *sepolcro*. *Sulpic. ad Cicer. Fam.* 4. *ep.* 12. *ad fin.* Ab Atheniensibus, locum sepulturæ intra urbem ut darent, impetrare non potui. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 73. *ad fin.* In foro Antiochensium, qui locus sepulturæ destinabatur. *Sueton. in Tiber. c.* 1. Locum sibi ad sepulturam sub Capitolio publice accepit.

SEPULTURARIUS, a, um, ad sepulturam pertinens. *Auct. de limitib.* apud *Goes. pag.* 296. Fines sepulturarii, sive cinerarii.

SEPULTUS, a, um, *seppellito*, *sepolto*, *sotterrato*, ταφείς, sepulturæ affectus, sepulcro conditus: Differt ab humato. *Plin. l.* 7. c. 54. Sepultus intelligitur, quoquo modo conditus: humatus vero, humo contectus. *Nep. in Pausan. in fin.* Eodem loco sepultus, ubi vitam posuerat. *Lucan. l.* 8. v. 859. templis, auroque sepultus. *Senec. in Agam.* v. 742. ea sequor tota, pater, Troja sepulta. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *vers.* 88. Ingeniis non ille favet plauditque sepultis, Nostra sed impugnat. *Terent. Phorm.* 5. 7. 49. Nullus sum, sepultus sum. *h. e.* occidi, perii, actum est de me. ¶ Translate *Cic.* 4. *Catil. c.* 6. & *Propert. l.* 2. *el. ult.* v. 5. Cerno animo sepulta in patria miseros atque insepultos acervos civium. *h. e.* diruta, excisa. *Id. pro Leg. Manil. c.* 10. Bellum exspectatione Pompeji attenuatum atque imminutum, adventu sublatum ac sepultum. *Vellej. l.* 2. c. 75. Bellum adventu Cæsaris sepultum atque discussum. & c. 126. Sepultæ, ac situ obsitæ justitia, æquitas, industria. *Quintil. declam.* 12. c. 24. Pudor projectus, & jam olim sepultus. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 5. *in fin.* fama sepulta. *h. e.* exstincta, perdita. *In fragm. Petron. pag.* 675. *Burmann.* fama sepulta probris. *h. e.* flagitiis obruta, & obscurata. *Cic. in Pison. c.* 5. Hæc sunt, o carnifex, in gremio sepulta consulatus tui. *h. e.* abdita, sublata, deleta te consule. *Horat. l.* 4. *od.* 9. v. 29. Paulum sepultæ distat inertiæ Celata virtus. *h. e.* ignavæ, mersæ otio. *Virg. Æn.* 2. v. 265. Invadunt urbem somno vinoque sepultam. *Propert. l.* 3. *el.* 9. v. 56. lingua sepulta mero. *Senec. in Herc. Oet.* v. 1246. sepultæ vires. *h. e.* defectæ, intermortuæ.

SEQUACITAS, atis, f. assiduitas, vel facilitas sequendi. *Sidon. l.* 9. *ep.* 9. *circa med.* Tribuit & quoddam dictare celeranti scribarum sequacitas saltuosa compendium. *Id. l.* 4. *ep.* 11. Pigra sequacitas.

SEQUACITER, adverb. sequendo. *Arnob. l.* 2. *pag.* 49. & 75. Concludere acutissime syllogismos, ordinare sequaciter inductiones suas. Adde *Augustin. l.* 2. *de Doctr. Christ. c.* 32. & *l.* 4. *de Music. c.* 10.

SEQUANICUS, a, um, ad Sequanos pertinens, qui populi sunt ubi nunc Comitatus Burgundiæ, ad fontes Sequanæ fluvii. *Martial. l.* 4. *epigr.* 19. Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam, &c. *h. e.* endromidem. De Sequanis, & Sequana, *Plin. l.* 4. c. 17. & *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 1. & 2. &c. ¶ Adjectiva *Lucan. l.* 1. v. 425. Optima gens flexis in gyrum Sequana frenis.

SEQUAX, acis, *chi non lascia di seguitare*, *seguace*, ἀκολουθητικός, qui facile aut assidue sequitur, vel insequitur. *Propert. l.* 4. *el.* 5. v. 41. Nec te Medeæ delectent probra sequacis. *h. e.* secutuleiæ. *Virg.* 10. *Æn.* v. 364. Arcadas, insuetos acies inferre pedestres, Ut vidit Pallas Latio dare terga sequaci, &c. *che gl' incalzava*. & *l.* 2. *Georg.* v. 374. Silvestres uri assidue, capreæque sequaces Illudunt. *scil.* frondibus teneris, quas avide sectantur. *Ovid. Heroid. ep.* 4. v. 48. Torquentem frenis ora sequacis equi. *h. e.* facile obsequentis imperio manus. *Al. leg.* fugacis. *Sidon. carm.* 16. *vers.* 3. Ogygiamque chelyn, quæ saxa sequacia flectens Cantibus auritos erexit carmine muros. (saxa sequentia *Ovid.* dixit *Met.* 11. v. 2.) *Claudian. de consul. Mall. Theod. vers.* 40. Venæ sequaces metalli. *h. e.* venæ æris, aut ferri, &c. quæ in metallo deprehensæ a fodientibus una post aliam sequuntur. *Manil. l.* 5. v. 143. In lucem eduntur Bacchi Venerisque sequaces. *h. e.* sectatores, *seguaci*. & *Lucret. l.* 3. v. 315. Inque aliis rebus multis differre necesse est Naturas hominum varias, moresque sequaces. *h. e.* qui naturas illas sequuntur. *Pers. in prol.* v. 6. hederæ sequaces. *h. e.* quæ parietibus adhærent, eosque sequuntur. *Virg.* 8. *Æn.* v. 432. sequaces flammæ. *che facilmente si appiccano*: sequuntur & corripiunt quidquid combustibile est; præcipue vero ignes fulminum, de quib. *Virg.* loquitur. *Id.* 4. *Georg.* v. 230. fumi sequaces. *h. e.* qui tenuitate sua omnia penetrant, sequunturque omnes rimas vel tenuissimas. *Id.* 5. *Æn.* v. 193. Maleæque sequacibus undis. *h. e.* quæ prætereuntia navigia insequuntur, & vexant. ¶ Translate *Lucret. l.* 2. v. 47. metus hominum curæque sequaces. *h. e.* quæ alte pectori inhærent, & ubique sequuntur. nam ut ait *Horat. l.* 3. *od.* 1. v. 39. neque Decedit ærata triremi, & Post equitem sedet atra cura. *Grat. in Cyneg.* v. 411. scabies sequax malum. *attaccaticcio*. & *Calpurn. Ecl.* 1. v. 21. rumpe moras, oculoque sequaci Quamprimum nobis divinum perlege carmen. *h. e.* qui celeriter sequitur ductus litterarum. (Adde *Stat.* 5. *Theb. vers.* 500.) *Valer. Flacc. l.* 7. v. 619. prior ense sequaci Æquat hamo truncos. *h. e.* habili, & facile sequente motus celeres manus. *Auson. Edyll.* 5. v. 3. Imbueretque novas artes, sensusque sequaces. *h. e.* facile sequentes, & arripientes quæ docentur. ¶ De iis, quæ facile flectuntur, quæ lenta sunt, & tenacia, *flessibile*, *pieghevole*, *viscoso*. *Val. Flacc. lib.* 2. v. 224. lentoque sequaces Molliri videt igne trabes. *Plin. lib.* 11. *cap.* 37. *sect.* 45. *de cornib.* Adeo sequax natura est,

est, ut in ipsis viventium corporibus ferventi cera sectantur. *Id. l. 36. c. 26. ad fin. de vitro.* Nec est alia nunc materia sequacior. *scil.* dum candens flatu figuratur. *Id. l. 16. c. 37.* Salicis virgæ sequacis ad vincturas lentitiæ. *Id. l. 7. c. 13.* Bituminum sequax, ac lenta natura. *Martial. l. 13. epigr. 57.* Niliacum ridebis olus, lanasque sequaces. *h. e.* colocasiam, ejusque caulem, qui cum coctus est, araneosus est in mandendo, ut ait *Plin. l. 21. c. 15.* hoc est in fila minuta, & fibras lentas ac tenaces instar lanæ, sub dentibus diducitur. Unde *Martial. l. 8. epigr. 33.* Lenta minus gracili crescunt colocasia filo. *Senec. in Hippol. v. 1086.* sequaces nodi. *scorrevoli, correnti.* & *Val. Flacc. lib. 6. v. 263.* avis visco correpta sequaci. ¶ Translate *Plin. in Paneg. c. 45. a med.* Flexibiles quamcumque in partem ducimur a principe, atque, ut ita dicam, sequaces sumus. *Pacat. in Paneg. Theodos. c. 15.* Sequaces discipuli. *ubbidienti, docili.*

SEQUELA, læ, f. *conseguenza*, παρακολούθησις, id quod ex quapiam re sequitur. *Gell. lib. 6. c. 1. a med.* Incommoda non per naturam, sed per sequelas quasdam necessarias facta dicit Chrysippus: quod ipse appellat κατὰ παρακολούθησιν. *Lactant. l. 7. c. 3. a med.* Immortalitas non sequela naturæ, sed merces præmiumque virtutis est. *Id. de Opif. Dei, c. 4.* Mors sequela morborum est. ¶ Qui aliquem sequitur, accessio. *Tertull. de Patient. c. 3. sub fin.* Post manna escatilem pluviam, post petræ aquatilem sequelam desperant de domino. *h. e.* aquam sequentem & fluentem de petra. *Ulpian. Dig. l. 47. tit. 2. leg. 14. post med.* Si jumenta tibi commodavero, quorum sequela erat equuleus. *Frontin. l. 2. Strategem. c. 4.* Lixas calonesque, & omnis generis sequelas acclamare jussit. *h. e.* quicumque sequuntur exercitum. *Scævola l. 46. tit. 3. leg. 93. a med.* Ubi ei obligationi, quæ sequelæ obtinet locum, principalis accedit, confusa est obligatio.

SEQUENS, entis, *chi siegue, e vien dopo*, qui sequitur. *Virg. 1. Georg. vers. 33.* Qua locus Erigonen inter, Chelasque sequentes. *Ovid. 11. Met. v. 2.* Threicius vates & saxa sequentia ducit. *Plin. l. 7. c. 59.* Primus omnium radi quotidie instituit Africanus sequens. *h. e.* minor, seu posterior. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 30. a med.* Sequens annus. *venturo.* & *Ovid. 15. Met. v. 197.* hodierna Diana sequente, Si crescit, minor est; major, si contrahit orbem. *Id. 2. Amor. el. 6. v. 43.* Septima lux aderat, non exhibitura sequentem. *il di vegnente.* & *Martial. l. 7. epigr. 42.* Primum est, ut præstes, si quid te, Cinna, rogabo: Illud deinde sequens, ut cito, Cinna, neges. *Cajus Dig. l. 27. tit. ult. leg. 7. a med.* Si curator sequens pecuniam in rem furiosi vertisset. *h. e.* substitutus in locum curatoris remoti. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 37.* Panis mundi pondo triginta, panis sequentis ad donandum populo pondo quinquaginta. *h. e.* secundarii. *Stat. l. 4. silv. ult. v. 17.* Te Germanicus arbitrum sequenti Annonæ dedit. *h. e.* quæ facilis, obsequens, obediens est tibi procuranti. *Grævi. in Diatrib. c. 43.* ¶ Ἐπίθετον, Latine appositum, a nonnullis *sequens* dicitur, teste *Quintil. l. 8. c. ult. circa med.*

SEQUENTIA, æ, f. *Frontin. de aquæduct. artic. 34.* Quinariarum multiplicatio in amplioribus modulis servare sequentiæ suæ regulam debet. *Polen.* ex opt. MS. legit *consequentia*.

SEQUESTER, stri, & stris, m. *mezzano, depositario*, μεσέγγυος, μεσίτης, συνθηκοφύλαξ, est is (definiente *Modestino l. ult. Dig. tit. penult. leg. 109.*) apud quem plures eandem rem, de qua controversia est, deposuerunt: dictus a *sequendo*, quod occurrenti, aut quasi sequenti eos, qui contendunt, committitur: vel, ut ait *Gell. l. & c. ult.* quod ejus, qui electus sit, utraque pars fidem sequatur. *Festus:* Sequester is dicitur, qui inter aliquos, qui certant, medius, ut inter eos convenerit, depositum ita tenet aliquid, ut ei reddat, qui id deberi jure sibi constiterit. Cato in ea oratione, quam habuit de indigitibus: Sinunt, misaros perire, ut bona rapiant, aut si superstites petant ut sequestro dant. Et Plautus Mercatore (4. 3. 36.) Imo sic sequestro mihi data est. Hæc *Festus.* Eadem ratione locutus est *Plaut. Rud. 4. 3. 79* Nisi pars datus, aut ad arbitrum aeditur, aut sequestro ponitur. & *in fragm. apud Priscian. l. 6. pag. 692. Putsch.* Vidulum hic apponite: ego servabo, quasi sequestro detis: neutri reddibo, donicum res judicata erit hæc. & *Cato apud Gell. loc. cit.* Per deos immortales, nolite vos sequestro ponere. *Gell. ibid.* Quod apud sequestrem depositum erat, sequestro positum, per adverbium dicebant. *Plaut. Rud. 4. 3. 65.* Tu istunc hodie non feres, nisi das sequestrum, aut arbitrum, cujus hæc res arbitratu fiat. *Id. in fragm. apud Priscian. l. 10. pag. 898. Putsch.* Nunc apud sequestrum vidulum posivimus. *Pompon. Dig. l. 16. tit. 3. leg. 12.* Cum sequestro recte agetur depositi sequestraria actione. *Ulpian. ibid. leg. 5.* In sequestrum depositi actio competit, si tamen cum sequestro convenit, ut certo loco rem depositam exhiberet. ¶ *In sequestro deponere*, sequestro ponere, *metter in sequestro, depositare. Paul. ibid. leg. 6.* Proprie in sequestro est depositum, quod a pluribus in solidum certa conditione custodiendum reddendumque traditur. *Labeo l. 16. tit. ult. leg. penult.* Servus tuus pecuniam cum Titio in sequestro deposuit apud Mævium, ea conditione, ut, &c. Adde *Ascon.* mox citandum. ¶ Translate *Tertull. de resurr. carn. c. 51. & 63.* Caro in deposito est ubicumque apud Deum, per fidelissimum sequestrem Dei & hominum, Jesum Christum. ¶ Is quoque *sequester* est, apud quem pecunia deponitur cujuspiam rei gratia, & inde quippiam lucratur, ut qui corrumpendus judicem suscipit, aut emenda suffragia Tribuum. *Cic. Verr. 1. c. 12. sub fin.* Qui aut deponere, aut recipere, aut accipere, aut polliceri, aut sequestres, aut interpretes corrumpendi judicii solent esse. Ubi *Ascon.* Deponitur in sequestri, accipitur ab eo, qui corrumpitur; recipitur, id est promittitur ab eo, qui pro judicaturo spondet; pollicetur qui apud se dicit aut præmium, aut sententiæ, potestatem esse. Sequestres sunt, apud quos pecunia deponitur: interpretes, per quos inducitur pactio. *Id. pro Planc. c. 19.* Unam tribum delige; doce id, quod debes, per quem sequestrem, quo divisore corrupta sit. Adde *c. 16. & pro Cluent. c. 8. & 26. & 4. Verr. c. 44. & pro Cæl. c. 13.* & *Senec. epist. 118.* & *Q. Cicer. de petit. consul. c. ult.* ¶ Item quicumque aliqua ratione medium se interponit, & quippiam alteri conciliat. *Serv. ad Æn. 11. v. 133.* Sequester est medius inter duos altercantes. *Senec. de consol. ad Helv. c. 12. a med.* Menenius Agrippa, qui inter patres ac plebem publicæ gratiæ sequester fuit. *Sil. l. 6. v. 347.* pacisque sequestrem mittere. *mediatore.* Adde *Lucan. l. 10. v. 472.* ¶ Translate *Val. Max. lib. 9. c. 1. n. 7.* Qui suam pudicitiam sequestrem perjurii fieri passi sunt. ¶ Rectus casus etiam *sequestris* esse potest. Est enim nomen civis R. apud *Liv. l. 33. c. 26.* L. Julius Sequestris. quam tamen lectionem *Duckerus* in dubium vocat.

SEQUESTER, stra, strum, qui medius est inter plures, & quasi conciliator. *Virg. 11. Æn. v. 133.* Bis senos pepigere dies: & pace sequestra Per silvas Teucri, mixtique impune Latini Erravere jugis. *h. e.* mediis & conciliantibus induciis & quasi spondentibus, impune fore. *Stat. 2. Theb. v. 425.* nec sceptra fide nec pace sequestra poscitis, *per via amichevoli.* ¶ Absolute *sequestra*, æ, quæ media, & conciliatrix est, *mezzana. Stat. 7. Theb. vers. 342.* ubi tunc fidei pacisque sequestra Mater erat? *Apul. l. 9. Metam.* Anus quædam stupri sequestra, & adulterorum internuntia.

SEQUESTRARIUS, a, um. Sequestraria actio a JCtis dicitur, qua aliquid apud sequestrem depositum, dum lis transigeretur, re peracta repetimus. *Pompon. Dig. l. 16. tit. 3. leg. 12.* & *Ulpian. l. 4. tit. 3. leg. 9.*

SEQUESTRATIO, onis, f. depositio apud sequestrem. *Impp. Honor. & Theodos. l. 2. Cod. Theodos. tit. 28. qui est* de pecuniæ sequestratione prohibita, *leg. 1.* Quoties ex quolibet contractu pecunia postulatur, sequestrationis necessitas conquiescat. oportet enim debitorem primo convinci, & sic solutioni succumbere.

SEQUESTRATOR, oris. m. *Symmach. lib. 8. epist. 53. (al. 54.)* Dolui officiorum familiarium sequestrator. *h. e.* impediens.

SEQUESTRATORIUM, ii, locus, in quo aliquid, tamquam apud sequestrem deponitur. *Tertull. de resurr. carn. c. 32. sub fin.* Seminibus sequestratorium terra est, illic deponendis & inde repetendis.

SEQUESTRATUS, a, um, nom. particip. sepositus, abjectus, depositus. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 11.* Commascula frontem, & sequestrata verecundia, quam in te fusiea rubore indicat, confer nobiscum libere quod occurrit. *Veget. l. 1. de re Veterin. c. 29. ad fin.* Sequestratum animal. *h. e.* separatum a ceteris.

SEQUESTRO, as, a. 1. *depositare*, apud sequestrum depono. Translate *Prudent. Cathemer. 10. v. 133.* Nunc suscipe, terra, fovendum, Gremioque hunc concipe molli. Hominis tibi membra sequestro, Generosa & fragmina credo. *Tertull. de resurr. carn. c. 27. a med.* Corpora medicata condimentis sepulturæ, mausoleis & monumentis sequestrantur. *Sidon. l. 2. epist. ult.* Omni ab infamia vir sequestrandus. *h. e.* collocandus in tuto, ut ad eum pertingere infamia non possit. *Macrob. l. 2. in somn. Scipion. c. 14. ante med.* Nam causam motus ab eo, quod movetur, ratio sequestrat. *h. e.* secernit, separat. & *l. 1. c. 8. a med.* Qui a rerumpublicarum actibus se sequestrant.

SEQUESTRO, adverb. V. in *Sequester.*

SEQUIOR, quius, *minore, peggiore, inferiore*, ἐλάττων, χείρων, deterior, pejor. Est adjectiv. comparativ. anomalum, sine positivo: & a *sequor* ducitur a quibusdam, quia quæ sequiora sunt, sequuntur post ea, quæ meliora: ab aliis a *secus*, quæ aliter sunt, quam esse debent. *Liv. lib. 2. cap. 37.* Invitus, quod sequius sit, de meis civibus loquor. *Ulpian. Dig. l. tit. 13. leg. 8. circa med.* Sed & personarum contemplatio habenda est; hoc est cujus vitæ sint hi, quibus alimenta relicta sunt: utrum frugi vita, an sequioris. *Apul. lib. 10. Metam.* Si sexus sequioris edidisset fetum. *h. e.* femineum. ¶ *Sequius*, adverb. aliter quam par est, deterius, pejus. *Varr. apud Non. c. 2. n. 746.* Non modo absens quicquam de te sequius cogitabit, sed, &c. *Senec. l. 6. de Benef. c. 42.* Vereor, ne homines de me sequius loquantur. *Colum. l. 3. c. 4. sub fin.* Melius an sequius terræ mandaverit paterfamiliae pecuniam, &c. V. alia in *Secus.*

SEQUOR, eris, quutus, & cutus sum, dep. 3. *andar, tener, e venir dietro, seguitare, seguire*, ἕπομαι, cum aliquo præcedente ire, pone ambulare, consectari, comitari: a voce græca allata, mutata priore consonante, & aspero spiritu in *s* verso. *Terent. Eun. 5. 2. in fin.* I præ; sequor. *Id. Heaut. 4. 1. 51.* Sequere me intro hac. *Id. Hec. 3. 2. 27.* Sequimini me intro huc. *Id. Eun. 2. 3. 34.* Comites secuti sunt virginem parasitus cum ancilla. *Nep. in Pausan. c. 4.* Apparatu regio utebatur, veste Medica: satellites Medi sequebantur. *Nep. in Attic. c. 6.* Sequi magistratum in provinciam. *Horat. in fin. od. 1. l. 4.* jam volucrem sequor Te per gramina Martii Campi, te per aquas, dure, volubiles. *Virg. 2. Æn. v. 723.* dextræ se parvus Iulus Implicuit, sequiturque patrem non passibus æquis. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 56.* Messalam terra dum sequiturque mari. *Ovid. 7. Met. v. 658.* Sequi aliquem ad bella. *Id. 3. Fast. v. 308.* aliquem a tergo. *Liv. l. 9. c. penult. ad fin.* Sequi hostem vestigiis. *sulle sue orme.* ¶ *Sequi heredem* dicuntur, quæ testamento in ejus dominium veniunt. *Horat. l. 1. sat. 8. v. 13.* heredes monumentum ne sequeretur. Hinc illæ notæ in lapid. H. M. H. N. S. hoc monumentum heredes non sequitur.

tur. Inscript. apud *Gruter. pag.* 523. n. 5 Hoc monumentum ext. hered. non sequetur, nec heredem monumentum. *Cato apud Priscian. l. 4. pag.* 629. *Putsch.* Si quis mortuus est Arpinatis, ejus heredem sacra non sequuntur. *Plin. l. 9. c. 35. extr.* Et hoc æternæ prope possessionis est: sequitur heredem, in mancipatum venit. ¶ Item feminæ, quæ amoris causa turpiter viros sectantur: inde *secutuleja* dictæ. *Virg. Ecl.* 10. *v.* 22. tua cura Lycoris Perque nives alium, perque horrida castra secuta est. *Propert. l. 2. el. ult. v.* 8. Colchis & ignotum nonne secuta virum? *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 323. Et pudet, & metuis, ne me videare secuta, Ipse reus sine te criminis hujus agar. *& epist.* 5. *v.* 77. quæ te per aperta sequantur Æquora, legitimos destituatque toros. *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 12. non carior ille, quem sequimur. *Sabin. eleg.* 1. *v.* 80. Tyndaris externos ipsa secuta viros. ¶ Item aquæ jugiter fluentes. *Virg.* 1. *Georg. v.* 106. satis fluvium inducit, rivosque sequentes. Ubi *Servius*: id est juges, aut secutuos: aut quia, qua duxeris, sequuntur. *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 138. sed densior instat Gestorum series: laudumque sequentibus undis obruimur. ¶ Item quæ lenta sunt, flexibilia, & sequacia. *Cic. in Orat. c.* 16. oratio mollis, & ita flexibilis, ut sequatur, quocumque torqueas. *Stat.* 1. *Achill. v.* 332. ut ficis victura pollice ceræ Accipiunt formas, ignemque, manumque sequuntur. Adde *Plin. in carm. l.* 7. *ep.* 9. ¶ Et universi quæcumque usum sui facilem præbent, quæ non obluctantur, aut resistunt, sed obsequuntur, & parent. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 47. Herbæ, dum teneræ sunt, vellendæ: prius enim aridæ factæ risantur, ac celerius rumpuntur, quam sequuntur. *Val. Flacc. lib.* 3. *v.* 562. Expertique simul, si tela artusque sequantur. *Quintil. lib.* 2. *c.* 14. Sed non omnia nos ducentes ex Græco sequuntur: sicut ne illos quidem, quoties suis utique verbis signare nostra voluerunt. *Virg.* 12. *Æn. v.* 908. Ac velut in somnis, oculos ubi languida pressit Nocte quies, non lingua valet, non corpore notæ Sufficiunt vires, nec vox aut verba sequuntur. (Adde *Ovid.* 11. *Met. v.* 387. & *Stat.* 11. *Theb. v.* 601.) *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 9. Qua licet, & sequitur, pudor est miscendus amori. *h. e.* facile est. ¶ Et quæ ratione temporis, aut causarum aut ordinis succedunt, oriunturve, *venir dopo, seguire, nascere*. *Plin. l.* 13. *c.* 22. *in fin.* Converberatam faciem illinoeos sibi, & secuto die, contra famam, cutem sinceram aircumferens. *il giorno seguente*. *Lucan. l.* 2. *v.* 528. secuturo jussurus classica Phœbo. *Plin. l.* 10. *c.* 61. Ova in terra incubant, & fetum sequente excludunt anno. *Id. l.* 7. *c.* 23. *a med.* Secuta ætas propiorem cursum indicavit. *Id. l.* 17. *c.* 2. *a med.* Præcoces germinationes, evocatæ indulgentia cæli, secutis frigoribus rauruntur. *sopravvenendo*. *& sub fin. l.* 6. Sequentium diligentissimi. *Id. l.* 34. *c.* 10. Cadmia hæc ponderosior priore, levior porro secutura. *Sallust. in orat. Philippi contra Lepid. ante med.* Ubi majora præmia sequuntur, haud facile quisquam gratuito bonus est. *Cic. de Harusp. resp. c.* 18. Ut quisquam pœnam, quæ sequeretur illud scelus, ferre posset. *Id. in Orat. cap.* 49. Qua tempestate Paris Helenam. & quæ sequuntur. *Liv. l.* 5. *c.* 6. *ante med.* Ao mediocre discrimen opinionis secuturum ea hac re putatis! *Virg.* 12. *Æn. v.* 50. & nostro sequitur de vulnere sanguis. *& Æn.* 9. *v.* 503. At tuba terribilem sonitum procul ære canoro Increpuit: sequitur clamor, cælumque remugit. *Cic.* 1. *de Amic. c.* 20. *a med.* Dispares enim mores disparia studia sequuntur. *Colum. l.* 7. *c.* 4. Pecus est avidissimum cibi: cui si detrahitur fraude villici, clades sequitur gregem. ¶ *Sequi viam*, ire qua via ducit. *Ovid. l.* 1. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 38. Quas sequerer docuit, quas fugeremque vias. *Plin. l.* 31. *c.* 37. *fol.* 70 Per cavernam lautumiarum evasit, angustos vulpium aditus secutus. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 10 *v.* 17. Sunt tamen inter se communia sacra Poetis, Diversum quamvis quisque sequamur iter. ¶ *Sequi verbum*, vim & significationem verbi spectare. *Cic. pro Cæcin. c.* 17. *a med.* Nonne, si verbum sequi volumus, hoc intelligamus necesse est, eum detrudi, cui manus afferantur! ¶ Est etiam *sequi*, adire, petere, accedere, *andare, avviarsi*. *Virg.* 4. *Æn. v.* 361. Italiam non sponte sequor. *Cic. sub fin. l.* 10. *ad Attic.* Formias nunc sequimur: eadem nos fortasse furiæ persequentur. *& l.* 3. *ep.* 16. Si spes erit, Epirum; sin minus, Cyzicum, aut aliud quid sequemur. *Flor. l.* 2. *c.* 11. Galli Brenno duce vastaverant Græciam: mox Orientem secuti, in media Asiæ parte sederunt. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 2. Fatidicamque ratem, Scythici quæ Phasidis oras Ausa sequi. Adde *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 10. ¶ Item studiose sectari, appetere, quærere, captare, amplecti, delectari, *andare a corror dietro, cercare, abbracciare, dilettarsi*. *Cic. pro Mur. c.* 27. Qui remoti a studiis ambitionis, otium ac tranquillitatem vitæ sunt secuti. *Id.* 2. *de Legib. c.* 1. Ego vero præsertim hoc tempore anni, & amœnitatem hanc, & salubritatem sequor. *Horat. lib.* 1. *sat.* 6. *v.* 87. si præco parvas, aut coactor, Mercedes sequerer. *Terent. Hec.* 3. 5. 31. Sequi commodum alicujus. *procurare*. *Propert. l.* 2. *el.* 13. *v.* 12. Cynthia non sequitur fasces, non quærit honores. *Ovid.* 14. *Met. v.* 364. spem vanam sequi. *Nep. in Attic. c.* 7. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 8. *v.* 26. & *Lucan. l.* 10. *v.* 407. castra sequi. *h. e.* militiam: militem esse. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 109. rura. *Terent. Andr.* 4. 3. 16. & *Adelph.* 1. 2. 40. lites. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 1. Sequi gratiam alicujus. *Id. l.* 4. *B. Gall. c.* 21. *sub fin.* fidem populi. *h. e.* servare. *Nep. in Epamin.* 6. alicujus amicitiam. *Plin. in proœm. l.* 35. Nos iis brevitatem sequemur. ¶ Item imitari, *imitare*. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 325. Nam sequar Ægidæ factum, fratrumque tuorum. *Nep. in Agesil.* 4. 4. Cujus exemplum utinam imperatores nostri sequi voluissent. *Tacit. in Agric. c.* 5. Discere a peritis, sequi optimos. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 39. Invertunt Allifanis vinaria tota Vibidius, Balatroque, secutis omnibus imis. ¶ Item probare, approbare, assentiri, obtemperare. *Cic.* 4. *Fam. ep.* 3. *ante med.* Eos, qui auctoritatem & consilium tuum non sunt secuti, sua stultitia occidisse. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 2. & *Nep. in Milt. c.* 3. *ad fin.* Sententiam alicujus sequi. *Cic. pro Flacc. c. penult. ad fin.* sectam aliquam. *Plin. l.* 2. *epist.* 6. consuetudinem. *Cic. Parad.* 3. *c.* 2. Sequi & colere leges. ¶ *Sequi aliquem auctorem*, ejus doctrinam probare, eique adhærere. *Cic.* 1. *Fam. ep.* 9. *circa med.* Plato, quem ego vehementer auctorem sequor. *Id.* 1. *Offic. c.* 2. *ad fin.* Sequimur igitur hac in quæstione potissimum Stoicos. *Horat. in art. poet. v.* 119. Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge, Scriptor. *scrivi quel, che dice la fama*. ¶ *Rationem aliquam sequi*, habere, spectare in agendo, aut sentiendo. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 6. *extr.* Hec qui ante dicunt, quam rationem sequantur, vides. *Id.* 2. *de Orat. c.* 50. *sub fin.* Tradемus etiam, quæ nos sequi in dicendo, quæque maxime spectare solemus. *Id. ad Pompej.* 2. *a med. post ep.* 11. *lib.* 8. *ad Attic.* Nec, si ego, quid tu sis secutus, non perspicio, idcirco minus existimo, te nihil nisi summa ratione fecisse. *Id.* 2. *Offic. c.* 11. Majores nostri Carthaginem & Numantiam funditus sustulerunt. nollem Corinthum: sed credo aliquid secutos, opportunitatem loci maxime. *credo che abbiano avuto qualche ragione di così fare*. *& lib.* 1. *de Divin. c.* 7. Qui thesaurum inventurum, aut hereditatem venturam dicunt, quid sequuntur? Adde *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 7. ¶ *Sequi*, indulgere, obsequi. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 49. *a med.* Sequitur ardorem militum Cæsar. *Nep. in præfat. ante med.* Non admirabuntur, nos in Grajorum virtutibus exponendis mores eorum secutos. *essersi accomodati a' loro costumi*. ¶ Stare a partibus alicujus, favere, affectari. *Cic. de Amic. c.* 12. *sub fin.* Ut ne quis sibi concessum putet, amicum vel bellum patriæ inferentem sequi. (Adde *lib.* 9. *ad Attic. epist.* 10.) *Virgil. Æn.* 3. *v.* 54. Res Agamemnonias, victriciaque arma secutus. *Cæs. lib.* 1. *B. Civ. c.* 1. Pompejo esse in animo reipublicæ non deesse, si Senatus sequatur. ¶ Item contra, insectari, *perseguitare, incalzare, dar la caccia*. *Virg. Æn.* 11. *v.* 674. sequiturque incumbens eminus hasta, Tereaque, Harpalycumque. *Tacit.* 4. *Hist. cap.* 29. hostem pilo sequi. *Flor. l.* 3. *c.* 5. *a med.* rebelles Asiæ reliquias. *Ovid.* 2. *Met. v.* 498. feras. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 47. Neque prius finem sequendi fecerunt, quam muro oppidi appropinquarunt. ¶ Item evenire, contingere, *accadere*. *Cæs. lib.* 2. *B. Gall. c.* 22. *extr.* Itaque in tanta rerum iniquitate, fortunæ quoque eventus varii sequebantur. *Nep. in Attic. c.* 8. Secutum est illud, occiso Cæsare, cum respublica penes Brutos videretur esse. *Plin. l.* 35. *cap.* 10. *a med.* Hoc carmen simile & Nealcem successus secutus dicitur. ¶ Item prosequi, persequi, *proseguire*. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 55. Insita mortalibus natura, propere sequi, quæ piget inchoare. *Cic. pro Cæcin. cap.* 21. Perge porro hoc idem interdictum sequi. Item fieri, consequens esse, hinc esse. *Cic. de Fato, c.* 12. Nec, si omne enuntiatum aut verum aut falsum est, sequitur illico, esse causas, &c. *ne segue. ne viene in conseguenza*. *& l.* 2. *de Fin. c.* 8. Nec enim sequitur, ut cui cor sapiat, ei non sapiat palatus. ¶ In transitionibus, proximum est, consequens est. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 32. Ac de prima quidem parte satis dictum est. Sequitur, ut doceam, omnia subjecta esse naturæ. *Paul. Dig. l.* 45. *tit.* 1. *leg.* 91. *ante med.* Sequitur videre de eo, quod veteres constituerunt, quoties culpa intervenit debitoris. *Id. l.* 41. *tit.* 3. *leg.* 4. Sequitur de usucapione dicere. *Plin. l.* 2. *cap.* 63. Hoc dicta sint de aere. Sequitur terra &c. ¶ Olim *sequor* pro loquor, narro usurparunt. Hinc *Plaut. Mil.* 4. 6. 6. Obsecro, tute ipsum convenisti? *Milphid.* Cum ipso pol tum secuta. *Lips.* leg. *locuta* contra MSS. & libr. vet. V. dicta in *Insece*, & *Insequo*. Huc pertinere possunt illa *Senec. in Troad. v.* 236. inclitas laudes juvat, Et clara magni facta genitoris sequi. *h. e.* narrare, referre, persequi. & *Virg.* 12. *Æn. v.* 195. Sic prior Æneas: sequitur sic deinde Latinus. *rispondo, ripiglia*. ¶ *Sequo* antiquos protulisse, notat *Priscian. l.* 8. *pag.* 799. *Putsch.* eadem scilicet significatione. *Gell.* vero *l.* 18. *c.* 9. *ad fin.* tradit, *sequo*, & *sequor* consuetudine loquendi differre: nempe *sequo* pro dico olim usurparunt: unde *insequo*. ¶ *Sequendus* particip. passivum. *Cic.* 4. *Acad. c.* 30. Ex his sequendas esse alias, alias improbandas. *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 138. Non tibi sic, dices, Phylli, sequendus eram. ¶ *Secuntur* pro *sequuntur* improbant Critici: *secutus* & *sequutus* promiscuæ consuetudinis est. *Dausquius*, & *Cellar.* V. *Loquor* in fin.

SEQUTULEIUS. V. *Secutulejus*.

SEQUUTOR. V. *Secutor*.

SEQUUTUS, *&* Secutus, particip. V. in *Sequor*.

SER, ris, *& in plur. num.* Seres, rum, m. Σῆρες, populi Scythiæ Asiaticæ orientalis, justitia olim insignes, ut ait *Mela lib.* 3. *c.* 7. nec minus celebres tenuissimis lanis, quas ex arboribus suæ regionis collectas conficiendis pretiosis vestibus in omnes terræ partes mittere solebant. *Plin. l.* 6. *c.* 17. Seres lanicio silvarum nobiles, perfusam aqua depectentes frondium canitiem: unde geminus feminis nostris labor redordiendi fila, rursusque texendi. Tam multiplici opere, tam longinquo orbe petitur, ut in publico matrona transluceat. Seres mites quidem, sed & ipsi feris persimiles, cœtus reliquorum mortalium fugiunt, commercia exspectant. Hæc *Plin.* *Ammian. lib.* 23. *cap.* 6. *a med.* (*al. c.* 28.) Agunt ipsi quietius Seres, armorum semper & prœliorum experteş, utque hominibus sedatis & placidis otium est voluptabile, nulli finitimorum molesti. Cæli apud eos jucunda salubrisque temperies, aeris facies munda, leniumque ventorum commodissimus flatus: & abunde silvæ sublucidæ, e quibus arborum fetus aquarum aspergiminibus crebris,

valut

velut quædam vellera mollientes, ex lanugine & liquore mixtam subtilitatem tenerrimam pectunt, nentesque subtemina, conficiunt sericum, ad usus antehac nobilium, nunc etiam infimorum sine ulla discretione proficiens. Hæc *Ammian.* V. *Sericus*. *Plin. in proœm. lib.* 12. Cædi montes in marmora, vestes ad Seras peti. *Virg. 2. Georg. vers.* 121. Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres. Ubi *Servius*: Alii *depectunt* legunt: quod si est, *Seres* posuit pro Ser, sicut *trabes* pro *trabs*. Sic Lucanus (*lib.* 1. *v.* 19.) Sub juga jam Seres, jam barbarus isset Araxes. Hæc *Serv.* sed nihil prohibet, *Seres* apud *Lucan.* esse plur. numeri. *Senec. ep.* 90. *ante med.* Posse nos habitare sine marmorario fabro: posse nos vestitos esse sine commercio Serum. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 14. *v.* 5. *de capillis.* erant tenues, & quos ornare timeres: Vela colorati qualia Seres habent. *Senec. in Herc. Oet. v.* 666. Quæ Phœbeis subditus Euris Legit Eois Ser arboribus. *Auson. Edyll.* 12. *in monosyll. de Histor. v.* 24. Vellera depectit nemoralia vestifluus Ser. Adde *Propert. l.* 1. *el.* 3. *v.* 3. *Horat. l.* 1. *od.* 12. *v.* 56. &c. *Lucan. l.* 10. *v.* 142. *Sil. lib.* 17. *v.* 596. *Petron. in Satyr. c.* 119. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 402. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v.* 179. *& de IV. consul. Honor. v.* 257. & *Sidon. carm.* 5. *v.* 41. ¶ Illud *Lucani l.* 10. *v.* 292. *de Nilo*. Te vident primi, quærunt tamen hi quoque Seres: doctorum ingenia valde torquet. Sunt enim Nili fontes in Africa: Serum sedes in Asia orientali. *Palmer.* putat Seres a *Lucano* pro Æthiopia positos esse.

SERA, æ, f. *stanga da chiudere gli usci, chiavistello, catenaccio, chiusura, serratura*, μοχλός, κλεῖθρον, repagulum, sectis, qui opponitur clausis foribus, ut *Fest.* in *Reserare* definit: *Pacuv. ibid.* Nunc pandite valvas, removete seras. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 1. *v.* 27. Carminibus cessere fores: insertaque posti, Quamvis robur erat, carmine victa sera est. *& lib.* 1. *el.* 6. *v.* 24. excute poste seram. *Id.* 1. *Fast. v.* 265. Et jam contigerant portam, Saturnia cujus Dempserat appositas insidiosa seras. *Id.* 2. *de art. am. v.* 636. Et centum duris postibus adde seras. *Tibull. l.* 1. *el.* 2. *vers.* 6. Clauditur & dura janua fulta sera. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 346. Pone seram, cohibe: sed quis custodiet ipsos Custodes? *Petron. in Satyr. c.* 16. Sera sua sponte delapsa cecidit, reclusæque subito fores. ¶ Ex his facile colliges, non fuisse seram, ut nunc, clavis affixam postibus aut valvis, sed exemptilem, & quæ apponeretur, ac removeretur. Sic *Varro l.* 6. *de L. L. c.* 6. *extr.* Seræ, quibus remotis fores panduntur. & *Fest.* in *Adserere* ducit a *sero*, *is*, quia foribus admota opponitur dextra postibus, quemadmodum ea, quæ terræ inseruntur. Alii ducunt a σειρά (detrita subjunctiva diphthongi) catena, aut fune, quia his olim fores firmabantur. ¶ Una eademque res esse videntur *pessulus*, *repagula*, *sera*. Sed videntur *pessuli* minores esse, quam illa: pessuli sæpe ferrei: illa lignea. *Repagulorum* usus erat etiam in aliis rebus: *pessuli* & *seræ* in solis foribus. V. *Salmas. in Exercit. Plin. p. m.* 924. & sequentib. ¶ In illo *Silii l.* 13. *v.* 252. Obnixi torquent obices, munimina seræ: Al. leg. *seræ*, aut *feræ*. Nam sera constanter primam corripit.

SERANUS, Serranus, & Saranus (tot enim modis scribitur in lapidib. numis, & libr.) cognomentum M. Atilii Regali, a *serendo* ductum, quod in agro sua manu semen spargenti, qui missi erant, consulatum, vel dictaturam detulerunt. Alii ducunt a Sarano, vel Sarano Umbriæ oppido. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 18. *Val. Max. l.* 4. *c.* 4. *n.* 5. *Plin. l.* 18. *cap.* 3. *a med.* & *Servius* ad illud *Virg.* 6. *Æn. v.* 845. vel te sulco, Serrane, serentem. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 201. Sudabatque gravi consul Serranus aratro. *Id. de IV. consul. Honor. v.* 414. Sordida Serranus flexit dictator aratra. In numis *Patini* legitur Sar.

SERAPEUM, & Serapium, ii, n. Σαραπεῖον, templum Serapis. *Tertull. in Apolog. cap.* 18. *sub fin.* & *de Spectac. c.* 8. *ad fin. Lamprid. in Alex. Sever. c.* 26. & *Ammian. l.* 22. *c.* 16. (*al.* 41.) ubi is tantam hujus templi Alexandriæ magnificentiam attollit, ut uni Capitolio concedat.

SERAPHIM, n. plur. indeclin. unus ex ordinibus supremæ Hierarchiæ Angelorum. Vox est Hebraica, e שָׂרַף *ussit*, *incendit*, quia a claritate, & aspectus splendore quasi flammantes, & ignei visi sunt. *Isid. l.* 7. *Orig. c.* 3. *Prudent. Cathemer.* 4. *v.* 5.

SERAPIAS, adis, f. σεραπιάς, &

SERAPION, ii, n. herba, quæ & orchis dicitur, foliis porri, caule palmeo, flore purpureo, radice gemina, testiculis simili. *Plin. l.* 26. *c.* 10. *Apul. de herb. c.* 15.

SERAPICUS, a, um, adject. ut Serapicæ cœnæ, apud *Tertull. in Apolog. c.* 39. *a med. h. e.* sumptuosæ, quales in honorem Serapidis celebrari solebant. Quidam legunt *Serapiacæ* eodem sensu.

SERAPIS, is, & idis. m. Σάραπις, deus Ægyptiorum, & præcipue Alexandrinorum, idem qui Apis, & Osiris. Sol autem his nominibus significabatur, ut *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 20. *extr.* docet. *Varr.* apud *Augustin. lib.* 18. *de civit. Dei*, *c.* 5. ideo Serapin dici, quia arca, in qua mortuus ponitur, σορὸς dicitur græce: unde Apin sepultum primo Sorapin, deinde una littera commutata, Serapin dictum. V. *Apis*. Alii ducunt a σαίρειν, purgo, orno: quia sol ornat omnia. *Martial. l.* 9. *epigr.* 30. non illam mille catastæ Vincebant, nec quæ turba Serapin amat. *Plin. l.* 37. *c.* 5. *a med.* Esse etiam nunc in labyrintho Ægypti colosseum Serapin e smaragdo, novem cubitorum. *Macrob. loc. cit.* Ex his apparet, Serapis & Solis unam esse naturam. *Spartian. in Severo*, *c.* 17. Propter religionem dei Serapidis. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 85. *n.* 4. Pro salute Imp. Cæsar. M. Aur. Antonini Aug. voto suscepto dei magni Serapidis templum, &c. & *n.* 8. Deo invicto Serapi servatori, &c. *Varr.* etiam apud *Charis. l.* 1. *pag.* 69. *Putsch.* Serapis in genitivo dixit. ¶ Secundam corripiunt *Prudent. l.* 2. *advers. Symmach. v.* 531. Nil potuit Serapis deus, & latrator Anubis. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 43. Te Serapim Nilus, Memphis veneratur Osirim. Adde *Paulin. Nolan. in Nat. XI. S. Fel. edit. Murator. vers.* 100. ¶ Scribitur & *Sarapis*, Σάραπις. & præfert *Dausqu.*

SERAPIUM. V. *Serapeum*.

SERARIUS PORCUS, a sero lactis dictus, quo pascitur. *Cato R. R. c.* 150. Porcos serarios in oves denas singulos pascat. Al. leg. *sectarios*, quod non videtur hic locum habere. Quin & apud *Plaut. Capt.* 4. 2. 40. Qui petroni nomen indunt verveci sectario: quidam malunt legi *serario*, quod vervecem venalem et emptoribus lanii commendent, prædicent teneræ carnis esse, & sero saginatum.

SERENATOR, oris, m. epithetum Jovis serenum cælum inducentis. *Apul. de Mundo sub fin.* Dicitur & fulgurator, & tonitrualis, & fulminator, item serenator. *Inscript.* apud *Gud. pag.* 3. *n.* 8. & 9. Jovi O. M. serenatori sacrum. Adde *pag.* 2. *n.* 1. 2. 3. 5. & 6. ¶ Apud *Gruter. pag.* 23. *n.* 1. & *pag.* 77. *n.* 6. & *pag.* 1009. *n.* 9. habetur, Jovi sereno.

SERENATUS, a, um, *serenato*, *sereno*, αἰθριασθείς, serenus factus. *Sil. l.* 12. *v.* 637. Ecce serenato clarum jubar emicat axe, Purgatusque nitet discussis nubibus æther. & *vers.* 665. Læta serenati facies aperitur Olympi. ¶ Translate *Sil. l.* 5. *vers.* 181. Dona serenato referas solemnia Phœbo. *h. e.* placato. *Venant. Fortun. l.* 6. *carm.* 4. *v.* 103. Blanda serenatum circumdant gaudia vultum. *rasserenato*.

SERENIFER, a, um, αἰθρηγενέτης, serenitatem inducens. *Avien. in phænom. Arat. v.* 988. Axe seceniferi descendit sol Aquilonis. Adde in *Prognost. v.* 414.

SERENITAS, atis, f. *sereno*, *tempo chiaro*, *serenità*, αἰθρία, εὐδία, sudum, serenus aer. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 45. Tum serenitas, tum perturbatio cæli. *Liv. l.* 2. *c.* 62. Adeo tranquilla serenitas reddita, ut, &c. *Auct. B. Hisp. c.* 29. Diei solisque serenitas. *Plin. l.* 18. *c. ult. a med.* Autumni serenitas ventosam hiemem facit. *Celsum. in fin. c.* 1. *l.* 3. Vina imbribus magis, quam serenitatibus offenditur. *Plin. sub fin. l.* 18. Grues silentio volantes serenitatem præsagiunt. *Id. l.* 10. *c.* 67. Salamandra magnis imbribus proveniens, & serenitate deficiens. ¶ Translate *Liv. l.* 42. *c.* 62. Modum imponere secundis rebus, nec nimis credere serenitati præsentis fortunæ. *prosperità*. *Senec.* 3. *de Ira*, *c.* 25. *sub fin.* Omnia licet facias, Fortuna, minor es, quam ut serenitatem meam obducas. *h. e.* animi tranquillitatem. ¶ Adulatio Principibus serenitatem tribuit. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 286. *n.* 2. Maximo Principi indulgentissimo Domino Valenti triumfatori semper Aug. & D. Herculi Sacrum C. Cejonius Rufius Volusianus Serenitati ejus dicatus. *Veget. sub fin. l.* 3. *de re milit.* Sagittandi peritia, quam in serenitate tua Persa miratur.

SERENO, as, avi, atum, a. *rasserenare*, *rasserenare*, *serenare*, αἰθριάζω, serenum & clarum reddo. *Cic. in Urania*, *l.* 1. *de Divin. c.* 11. Luna serenanti vitalia lumina liquit. *Virg.* 1. *Æn. v.* 259. Vultu, quo cælum tempestatesque serenat. *Claudian. de Apono*, *v.* 36. Glaucaque summissæ terga serenat aquæ. *rischiara*. ¶ Translate *Virg.* 4. *Æn. v.* 477. & *Nemesian. Ecl.* 4. *vers.* 16. Consilium vultu tegit, ac spem fronte serenat. *h. e.* vultu tranquillo spem ostentat. *Sil. l.* 11. *v.* 368. tum reddere se se Festinans epulis, & tristia fronte serenent. *h. e.* læta in speciem fronte tristitiam discutiunt. *Plin. l.* 2. *c.* 6. Sol cæli tristitiam discutit, atque etiam humani nubila animi serenat. *Stat.* 2. *Theb. v.* 35. fusca volucer deus obsitus umbra Exsilit ad superos infernaque nubila vultu Discutit, & vivis afflatibus ora serenat. *Senec. in Agam. vers.* 519. quisquis es, nondum malis Satiate tantis, cælitum, tandem tuum Numen serena. *h. e.* flecte & propitium præbe. *Stat.* 1. *Achill. v.* 120. properatque dapes, largoque serenat Igne domum. *h. e.* illustrat, & quodammodo lætificat.

SERENUS, a, um, *sereno*, *inserenato*, αἴθριος, εὔδιος, clarus, purus, sine nubibus, tranquillus. *Enn.* apud *Cicer. l.* 2. *de Divin. c.* 39. Cum tonuit lævum bene tempestate serena. *Horat. epod.* 13. *vers.* 2. Nox erat, & cælo fulgebat luna sereno. *Virg.* 5. *Æn. v.* 104. luna serena. & *lib.* 6. *v.* 707. æstate serena. *Id.* 1. *Georg. v.* 340. ver serenum. *Ovid.* 6 *Fast. v.* 718. stella serena. *Plin. l.* 17. *c.* 24. *ante med.* Aer immotus & serenus. *Virg. Æn.* 8. *v.* 528. Arma inter nubem, cæli regione serena, Per sudum rutilare vident. *Id.* 1. *Georg. v.* 426. serena nox. *Senec. in Thyest. v.* 263. dies serenus. *Id. in Œdip. v.* 250. Sol sereni maximum mundi decus. *Phædr. l.* 4. *fab.* 16. *v.* 5. Faciem ad serenam subito mutatur dies. *Virg. in fin.* 5. *Æn.* O nimium cælo, & pelago confise sereno! *mar tranquillo*. & *Martial. l.* 4. *epigr.* 64. Cælo perfruitur serenioire. ¶ *Serenum* absolute, *serenità*, *sereno*, *serenata*. *Cato R. R. c.* 156. Ponito pocillum in sereno noctu. *al sereno*. & *Plin. l.* 11. *c.* 24. *ad fin.* Aranei sereno texunt, nubilo texunt. *Liv. l.* 37. *c.* 3. Nursiæ sereno satis constabat nimbum ortum. *Sueton. in Aug. c.* 95. Repente liquido ac puro sereno, circulus ad speciem cælestis arcus orbem solis ambiit. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 331. Nec de te credam nostris ingrata serenis. *Lucan. l.* 1. *v.* 530. Fulgura fallaci micuerunt crebra sereno. *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 81. læsique fides reditura sereni. *Sil. l.* 3. *v.* 38. nitidum serenum. *Virg.* 2. *Georg. v.* 393. soles & aperta serena. *Sil. l.* 18. *v.* 3. blandisque salubris Ver zephyris trepidu mulcebat rura sereno. ¶ *Serenus*, serenitatem inducens, *sereno*, *asciutto*: quia serenitas hilaritatis causa est. *Plaut. Merc.* 3. 2. 55. Hic favonius serenus est, istic auster imbricus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 461. unde serenas Ventus agat nubes. ¶ clarus, lucidus. *Plin. l.* 9. *c.* 35. *de margaritis*. Inde nubilum trahi colorem, aut pro claritate matutina serenam. *Martial. l.* 6. *epigr.* 42. Aqua candida

dida & serena. *Id. l. 3. epigr. 58. v. 22.* Cingunt serenum lacti focum vernæ. *Pers. sat. 1. v. 19.* voce serena. ¶ Translata est quietus, tranquillus, lætus. *Lucret. lib. 2. v. 1092.* Quæ placidum degunt ævum, vitamque serenam. *Sil. lib. 14. vers. 80.* tractare sereno Imperio vulgum. *Cic. 3. Tuscul. cap. 15. de Socrate.* Nec vero ea frons erat, quæ M. Crassi illius veteris, quem semel ait in omni vita risisse Lucilius; sed tranquilla & serena. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 2. v. 65.* Cumque serenus erit, vultusque remiserit illos, Qui secum terras imperiumque movent. *Id. 1. Trist. el. 1. v. 39.* serenus animus. *& eleg. 9. vers. 40.* At mea sunt proprio quamvis mœstissima casu, Pectora processu facta serena tuo, *mi s'è rallegrato il cuore. & lib. 2. ex Ponto, ep. 1. v. 5.* Tandem aliquid, pulsa curarum nube, serenum vidi. *Sil. l. 7. v. 461.* pacemque serenis Condiscens oculis ibat. *h. e.* mitibus, placidis. de Pallade loquitur. *Justin. l. ult. c. 2.* serena lætitia. ¶ Item prosper, felix. *Ovid. 1. Trist. el. 5. v. 27.* vultu ridet Fortuna sereno. *Sil. l. 13. v. 53.* Sed currant albique dies, horæque serenæ. *Id. l. 8. v. 546.* Caput rebus servare serenis Inconsulta modum. ¶ *Serenus* est epithetum Jovis, qui semper lætus & felix, nulla tristitia turbatur, & serenam cæli sedem habitat. *Inscript.* apud *Murator. pag. 1978. n. 5.* & *V. Servator.* Hinc *Martial. l. 5. epigr. 6. & lib. 9. epigr. 25.* serenum Jovem appellat Domitianum. Hinc Imperatores *serenissimi* dicti. *Justinian. lib. 5. Cod. tit. 4. leg. 23. a med.* Etsi nos serenissimo Principi supplicaverint.

SERENUS, i. Q. Serenus Sammonicus, medicus, scripsit heroico carmine de variis morborum curationibus, quæ extant, non ineleganter. Occisus est a Caracalla, inter cœnandum, ut narrat *Spartian. in Carac. c. 4.* Carus fuit Severo, & Gordiano majori, ut est apud *Capitol. in Gordian. junior. c. 18.* ¶ Filium habuit eodem nomine, qui Gordiani junioris præceptor fuit. *Id. ibid.*

SERES. V. *Ser.*

SERESCO, is, n. 3. *seccarsi, asciugarsi,* ξηραίνομαι, siccus fio: quasi *serenesco,* idest serenus fio, quoniam serenitas sicca est. *Lucret. l. 1. v. 305.* Denique fluctifrago suspensæ in litore vestes Uvescunt, eædem dispansæ in sole serescunt. ¶ *Seresco a serum,* prima longa, in serum abeo. *Plin. l. 11. c. 41.* Omne autem lac igne spissatur, frigore serescit. Al. aliter leg.

SERGIANUS, a, um. Sergiana olea a *Caton. R. R. c. 6. Varr. l. 1. R. R. c. 24.* & *Macrob. sub fin. l. 2. Saturn.* enumeratur inter varia olearum genera. *Plin. l. 15. c. 3.* eundem *Catonis* locum recitans, & *Colum. l. 5. c. 8.* & *Pallad. in Februar. tit. 18.* Sergiam vocant. Unde nomen habeat, incompertum: fortasse a quodam Sergio satore & cultore. *Plin. l. 15. c. 3.* Sergia, quam Sabini regiam vocant.

SERGIUS, a, um. De Sergia olea V. vocem præced. ¶ Sergia Tribus Romana, una ex Rusticis, a Gente ejusdem nominis dicta fuisse videtur. *Ascon. in orat. pro C. Cornelio, sub fin.* Nam duæ solæ Tribus eum, Sergia & Quirina damnaverunt. Adde *Legem de aquæd.* apud *Frontin. artic. 129.* & *Inscript.* apud *Gruter. pag. 307. n. 5.* Diis Manibus. Octavius Junius Juni F. Sergia Faustinianus Aneris VII. Vir Epulon. &c. Adde *pag. 107. n. 3.* & alias insuper multas, in quibus *Ser* scriptum est. ¶ Mira quædam de virtute militari M. Sergii Sili, vel Silonis narrat *Plin. l. 7. c. 28.* De luxu & gula C. Sergii Orata *Macrob. l. 2. Saturnal. c. 11. Val. Max. l. 9. c. 1. n. 1.* & *Plin. l. 9. c. 54.*

SERIA, æ, f. *pignatta, olla, bottaccio, tinavtella, barile,* vas fictile oblongum & ventriosum, variæ magnitudinis, vino, oleo, aliisque rebus continendis ac servandis. Cum de vinariis sermo est, sunt seriæ doliis minores. *Varr. l. 3. R. R. c. 2. ante med.* Vasa vindemiatoria, aut serias olearias, aut trapetas. *Colum. lib. 12. c. 18. circa med.* Dolia & seriæ, ceteraque vasa ante quadragesimum vindemiæ diem picanda sunt. *Terent. Heaut. 3. 1. 51.* Relevi omnia dolia, omnes serias. *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 206.* Si frumentum in seriis condatur. *Colum. l. 12. c. 53 sub fin.* In seriam substernitur sal, deinde offulæ carnis spisse componuntur, & alterna sal ingeritur. sed cum ad labra seriæ perventum est, &c. (De his intelligendum illud *Plauti Capt. 4. 4. 9.* Cocum percontabatur, possent ne seriæ fervescere.) & *Pallad. in Mart. tit. 10. ante med. de malis Punicis servandis.* In seriola cui ad medium aqua mittatur, suspenduntur mala, ne humorem tangant: & seria clauditur, ne ventus irrumpat. *Colum. l. 12. c. 28.* In serias singulas, quæ sint amphorarum septenum, &c. *Liv. l. 24. c. 10.* In vico Istrico fontem sub terra tanta vi aquarum fluxisse, ut serias, doliaque, quæ in eo loco erant, provoluta, velut impetus torrentis tulerit. *Pers. sat. 2. v. 11.* o si Sub rastro crepet argenti mihi seria, dextro Hercule. *Lamprid. in Heliogab. c. 6. ad fin.* Penetrale sacrum Vestæ est auferre conatus: cumque seriam, quasi veram, rapuisset, atque in ea nihil reperisset, applosam fregit.

SERICARIUS, a, um, ad sericum pertinens. *Inscript.* apud *Reines. class. 11. n. 25.* M. Aurelius Flavianus negotians sericarius. Adde aliam apud *Fabrett. cap. 10. n. 345.* In utraque *siricarius* scriptum est, ut & apud *Donium class. 8. n. 85.* sed in alia apud *Murator. pag. 2046. n. 5.* saricaria. & apud *Fabrett. c. 10. n. 346.* sericarii. Sunt autem *sericarii*, qui in sericum negotiantur, vel opus faciunt.

SERICATUS, a, um, *vestito di seta,* σηρικοφόρος, indutus serico. *Sueton. in Calig. c. 52.* Armillatus in publicum processit, aliquando sericatus, & cycladatus.

SERICEUS, a, um, sericus. *Flor. lib. 3. c. 11. a med.* signa aurea, sericeisque vexillis vibrantia.

SERICHATUM, i, n. genus arboris odoriferæ, cujus nomen tantum cognitum est nostro orbi, inquit *Plin. l. 12. c. 21.*

SERICUS, a, um, ad Seras pertinens, Σηρικός. *Plin. l. 34. c. 14. a med.* Ex omnibus generibus palma Serico ferro est. Seres hoc cum vestibus suis, pellibusque mittunt. *Id. l. 6. c. 23.* Sericus Oceanus, orientalis. & *Horat. l. 1. od. 28. v. 9.* Sericas sagittas tendere. *Propert. l. 4. el. 3. v. 8.* Sericus hostis. *Ammian. l. 23. c. 6. (al. 19.)* Serica regio. ¶ Sæpe refertur ad vestem, quæ a Seribus mittebatur, ut in *Ser* dictum est. *Horat. epod. 8. vers. 15.* libelli Stoici inter sericos Jacere pulvillos amant. *Plin. l. 21. c. 3. a med.* Serica vestis. *drappo di seta.* & *Quintil. l. 12. c. 10. a med.* Toga serica. *Propert. l. 4. el. 8. v. 23.* Carpenta serica. *h. e.* sericis velis ornata. Al. aliter leg. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 350.* Serica frena. *h. e.* habenæ sericæ. ¶ *Serica, orum,* absolute, sericæ vestes. *Propert. in fin. el. 14. l. 1.* Quid relevant variis serica textilibus? *Martial. l. 11. epigr. 28.* Nec nisi prima velit de Tusco serica vico. *Id. l. 9. epigr. 38.* Nec dentes aliter, quam serica, nocte reponis. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 336.* minimeque viriles Munditiæ, compti vultus, onerique vel ipsa serica. ¶ *Sericum,* i, n. quod texitur apud Seras, ex arborum foliis. Utrum sit, quod nos dicimus *seta*, aut a bombyce differat, disquirunt Eruditi. V. *Bombyx. Ammian. l. 23. c. 6. a med. (al. 28.)* Sericum conficere. *Isidor. l. 19. Orig. c. 27.* Sericum dictum, quia id Seres primi miserunt. vermiculi enim ibi nasci perhibentur, a quibus hæc circum arbores fila ducuntur. Adde *Solin. cap. 50. (al. 63.)*

SERIES, ei, f. *ordine, continuazione, seguenza, serie,* σειρά, διαδοχή, ordo, & quædam velut progressio rerum invicem ornatum, aut certa ratione dispositarum. Est a *sero*, is, necto: ut sit proprie de rebus invicem connexis, & alia ex aliis pendentibus, ut anuli in catena. *Curt. l. 3. c. 1. a med.* Series vinculorum ita adstricta, ut unde nexus inciperet, quove se conderet, nec ratione, nec visu percipi posset. *Id. l. 7. c. 3. ad fin.* Sic inter se tot juga, velut serie cohærentia, perpetuum habent dorsum. *Id. l. 4. c. 9.* Ferreæ laminæ serie inter se connexæ. *Plin. l. 7. c. 16.* Series structuræ dentium. *Id. l. 11. c. 37. sect. 69.* Duæ grandes venæ in priora & terga discurrunt, sparsaque ramorum serie, omnibus membris vitalem sanguinem rigant. *Stat. l. 3. silv. 3. v. 102.* longa series porrecta virum. *h. e.* quarum una in aliam fert, ut venæ in corpore. *Apul. l. 2. & 10. Metam.* serica capillorum. *capelli disposti in treccia, e in cinocche.* & *Tibul. l. 1. eleg. 3. v. 63.* juvenum series. *h. e.* juvenes manibus invicem nexi, choreas agentes. ¶ Transfertur *Cic. 1. de nat. Deor. c. 4. extr.* Est enim admirabilis quædam continuatio seriesque rerum, ut alia ex alia nexa, & omnes inter se aptæ colligatæque videantur. *Id. 1. de Divin. c. 55.* Fatum appello ordinem seriemque causarum, cum causa causæ nexa rem ex se gignat. *Gell. l. 6. c. 2.* Fatum est sempiterna quædam, & indeclinabilis series rerum & catena, volvens semetipsa sese, & implicans per æternos consequentiæ ordines, ex quibus apta connexaque est. *Cic. 2. de Orat. c. 16.* series disputationum. *Valer. Max. in prol. l. 1.* historiæ. *Quintil. lib. 7. c. 1. ante med.* rei actæ. *Apul. sub fin. l. 1. Metam. & lib. 2.* fabularum. *h. e.* longa narratio multarum fabularum, unius post aliam. Sic in *Apolog.* Indefessi sermonis æterna serie. *Ovid. 4. Trist. el. ult. v. 54* Quartus ab hac serie temporis ipse fui. *in ordine di tempo. & Heroid. ep. 9. v. 5* series immensa laborum. *Horat. l. 3. od. ult. v. 4.* innumerabilis annorum. *Ovid. in Ibin, v. 64.* Sic vitæ seriem tota sit atra tuæ. *Stat. l. 4. silv. 3. v. 145* Vidi, quam seriem morentis ævi Pronectant tibi candidæ sorores. *quanto lunga serie di anni.* ¶ Absolute de serie annorum. *Auson. epigr. 148.* Hæc erit æternæ series ab origine Romæ. ¶ De natis natorum, & qui nascuntur ab illis, perpetua successione in Familiis, *discendenza, prosapia, successione di figli e nipoti. Propert. l. 4. el. ult. v. 95.* Et serie fulcite genus. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 2. extr.* Digna vir hac serie. *Valer. Max. l. 2. c. 7. n. 5.* Communio nominis ac familiæ, veteris propinquitatis serie cohærens. ¶ In plur. numero *Sueton. in Vespas. c. 10.* Litium series ubique majorem in modum excreverant. ¶ In secundo & tertio casu qui usurpaverit, vix invenies.

SERIETAS, atis, *serietà,* gravitas. *Auson. in Parentat. 2. v. 6.* Et gravitas comis, lætaque serietas. *Sidon. carm. 23. v. 439.* O convivia, fabulæ, libelli, Risus, serietas, dicacitates!

SERILLA, funiculi spartei. *Festus:* Serilla Verius appellari putat navigia Istrica ac Liburnica, quæ lino ac sparto condensantur: a conserendo, & contexendo dicta (*nempe a sero, is*) quia dicat Pacuvius in Niptris, Nec ulla subscus cohibet compagem alvei, sed suta lino, & sparteis serilibus. cum παραφραστικῶς, & ficto vocabulo usus sit pro funiculis, qui sparto conseruntur. Al. leg. *serilia,* & *serilibus.*

SERIO, adverb. *seriamente, seriosamente, daddovero,* ἐν σπουδῇ, vere, graviter: cui opponitur *joco*. *Plaut. Amph. 3. 2. 25.* Cum ea tu sermonem nec joco, nec serio tibi habeas. *& vers. 39.* Si quid dictum est per jocum, non æquum est, id te serio prævortier. *Liv. l. 7. c. 41.* Ne quis eam rem joco, seriove cuiquam exprobraret. *Plin. l. 2. ep. ult. a med.* Aurelia ludere hominem putabat, ille serio instabat. *Plaut. Amph. 3. 3. 9.* An id joco dixisti? equidem serio ac vero ratus. *Id. Pseud. 4. 7. 94. & Pæn. 1. 3. 26. & 29.* Responde, obsecro, hercle hoc vero serio, quod te rogo. *Id. Amph. 2. 2. 225.* Dic mihi verum serio. *Terent. Eun. 3. 3. 28.* Orare serio aliquem. *& 3. 1. 3.* Id vero serio triumphat. *Liv. l. 4. c. 25. sub fin.* Parva res, & via serio agenda. *Nævius* apud *Charis. l. 2. pag. 195.* Vereor serio.

SERIOLA, æ, parva seria. *Pers. sat. 4. v. 29.* Seriolæ veteris metuens deradere limum. *h. e.* parvi vasis vinarii. *Pallad. in Martio, tit. 10. ante med.* Si seriola sub dio obruatur, quæ habeat arenam

renaa usque ad medium. *& mox.* In seriola, cui ad medium aque mittetur, suspenduntur mala.

SERIPHIUS, a, um, Σερίφιος, ad Seriphum pertinens: quæ est insula parva & ignobilis maris Ægæi, una Cycladum, Σέριφος, ut est apud *Plin. l. 4. c. 12. ante med.* In eam sæpe Romæ sontes relegabantur. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 31. sub fin.* Si Seriphi natus esses, nec unquam egressus ex insula. *Id. de Senect. c. 3. a med.* Nec, si ego Seriphius essem, ignobilis; nec tu si Atheniensis esses, clarus unquam fuisses. *Juvenal. sat. 10. v. 170.* Ut Gyaræ clausus scopulis, parvaque Seripho. *Ovid. 7. Met. v. 464.* planamque Seriphon. *Tacit. 4. Ann. c. 21. extr.* Bonis autem, interdicto igni atque aqua, in saxo Seriphio consenuit. Adde *Senec. de consol. ad Helv. c. 6.* ¶ Seriphium absinthium memorat *Plin. l. 27. c. 7. sub fin. & l. 32. c. 9.* quod & marinum appellatur. ¶ Σερίφιος βάτραχος, Seriphia rana, proverb. græcum de homine taciturno, vel infacundo, vel canendi imperito. Mutæ sunt enim ranæ, inquit *Plin. c. penult. l. 8.* etiam nunc in ea insula: eædemque alio translatæ canunt.

SERIS, is, f. σέρις, herba est, inquit *Plin. l. 20. c. 8. ante med.* lactucæ simillima, duorum generum: silvestris melior, nigra illa, & æstiva. deterior hiberna, & candidior, utraque amara, stomacho utilissima, præcipue quem humor vexet. *Varr. R. R. l. 3. c. 10.* Serunt anseribus herbam quæ vocatur seris, quod ea aqua tacta, etiam cum est arida, fit viridis. *Colum. l. 8. c. 14.* Genus intubi, quod σέριν Græci appellant.

SERITAS, atis, f. *tardanza*, tarditas. *Symmach. l. 3. ep. 28.* Desine igitur animum nostrum epistolarum seritate metiri. Al. aliter leg.

SERIUS, adverb. V. *Sero.*

SERIUS, a, um, *grave, serioso, serio*, σπουδαῖος, verus, gravis: cui opponitur ludicer, jocosus, levis. *Non. c. 1. n. 144.* dictum esse putat, quasi sine risu, scil. a *se* seorsum, sine, & *risus*. Unde *Gell.* de Tarquinio Prisco, qui bis ad indicatum librorum quorundam pretium riseret, tertio (*lib. 1. c. 19.*) Ore jam serio, atque attentiore animo fit. *Cic. 1. Offic. c. 29. circa med.* Ludo & joco uti quidem licet, sed sicut somno & quietibus ceteris, tum cum gravibus seriisque rebus satisfecerimus. *& c. 37. a med.* Si de rebus seriis loquatur, severitatem adhibeat; si jocosis, leporem. *Terent. Eun. 3. 3. 7.* Rem seriam agere cum aliquo. *Plaut. Pan. a. 2. v. 51.* Res serias omnes extollo ex hoc die in alium diem. Opinor, quod ego dixi per jocum, id avantatum esse & severum & serium. *& 3. 5. 42.* Si quid per jocum dixi, nolito in serium convertere. *Horat. in art. poet. v. 107. & Tibull. l. 3. eleg. 6. v. 32.* seria verba. *Plin. in Paneg. c. 82. extr.* seriæ curæ. *Quintil. l. 6. c. 3.* Vituperatio si gravius posita sit, serio est; si levius, ridicula. *Gell. lib. 5. c. 21.* Homo doctrina seria, ac nihil de verbis laborante. *Plin. in Paneg. c. 34.* seria carmine. *Sueton. in Calig. cap. 32.* Sæpe in conspectu comissantis seriæ quæstiones per tormenta habebantur. *Afran. apud Non. loc. cit.* Non ego te novi tristem servum (*al.* torvum) lætium. *fastinante.* & *Quintil. declam. 15. c. 3. ad fin.* Incipis agere serium, gravem. *& declam. 19.* Seriis & gravea affectur. & *Plin. l. 4. ep. 23.* Quid hunc putamus domi facere, qui in tanta re, tam serio tempore tam scurriliter ludat? *h. e.* tempore suffragii ferendi in Comitiis. Sic *Id. in Paneg. c. 49.* seria dici partes opponit remissioribus. ¶ *Seria* absolute, res seriæ. *Cic. 2. de Fin. c. 26.* Quicum joca, seria, ut dicitur, quicum arcana, quicum occulta omnia. *Sallust. in Jug. c. 102.* Joca atque seria cum humillimis agere. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 27.* Sed tamen amoto quæramus seria ludo. *Ovid. 2. Trist. el. 8. v. 32.* Quid, nisi tot lusus, & tot mea seria nossem, Tot nossem lusus, seriaque ipse tua? *Id. 5. Fast. v. 341.* Nulla coronata peraguntur seria fronte. *Tacit. 2. Ann. c. 13.* per seria, per jocos laudare aliquem. *Id. de Germ. c. 24.* Aleam (quod mirere) sobrii inter seria exercent.

SERMO, onis, m. *parlare, discorso, ragionamento*, λόγος, oratio, locutio: a *sero*, is necto; vel ut *Varro l. 3. de L. L. c. 7. circa med.* docet, a *serie*, quæ & ipsa e *sero* est. Sermo enim, inquit, non potest in uno homine esse solo, sed ubi oratio est cum altero conjuncta. Hinc *Plaut. Mil. 3. 1. 203.* sermones serere. & *Virg. 6. Æn. v. 160.* Multa inter sese vario sermone serebant. *Cic. 1. Offic. c. 37.* Sermo in circulis, disputationibus, congressionibus familiarium versetur, sequitur etiam conviviis. ¶ Significat autem orationem solutam & familiarem, & translatitiam, collocutionem, dialogum: & opponitur versui, atque orationi elaboratæ, & forensi. *Cic. 1. Fam. ep. 9.* Hac me mente fuisse, tu in nostris sermonibus, & collocutionibus vidisti. V. *Collocutio.* *Varr. apud Non. c. 4. n. 377.* In argumentis Cæcilius palmam poscit, in æthesin Terentius, in sermonibus Plautus. *h. e.* in collocutionibus personarum, & dialogis. *Cic. 2. de Orat. c. 80.* Narratio distincta personis, & interpuncta sermonibus. *& c. 73.* Cum mihi sermo cum Crasso esset de te institutus. *& c. 2.* Ut eum sermonem, quem illi inter se de his rebus habuissent, mandarem litteris. *Id. de Amic. cap. 1. & lib. 1. de Orat. cap. 24.* Memini in eum sermonem illum incidere, qui tum fere omnibus erat in ore. *Id. 1. de Orat. cap. 21. circa med.* Insperanti mihi cecidit, ut in istum sermonem delaberemini. *Id. in Vatin. cap. 1. a med.* Nullum tibi omnino cum Albinovano sermonem ullo unquam de re fuisse. *Id. pro Flacc. cap. 6.* Sermo est tota Asia dissipatus, Pompejum contendisse. &c. *Id. 7. Attic. ep. 23.* Mihi venit in mentem, multum fore sermonem, me judicium jam de causa publica fecisse: *che si dirà assai.* &c. *& epist. 3. in fin.* Sed hæc coram. nam multi sermonis sunt. *bisogna parlarne a lungo.* *& l. 4. ad Q. Fr. ep. 1. c. antepenult.* Primus annus habuit de hac reprehensione plurimum sermonis. *si parlò moltissimo.* *& Phil. 10. c. 7.* Esse in ore & sermone omnium. *Senec. ep. 95. ante med.* Memini, fuisse in sermone nobilem patinam. *si parlava: diede materia di discorrere.* & *Cic. pro Mil. c. 12. a med.* Versari in pervagato civitatis sermone. *trovarsi presente a ciò, che comunemente si dice.* & *Propert. l. 3. el. 1. vers. 32.* Exiguo sermone esse. *esser poco menzionato.* & *Cic. Attic. l. 13. ep. 23. ad fin.* Dare se in sermonem. *mettersi a parlare, e trattare.* *& l. 1. de Orat. c. 21. ad fin.* Sermonem ordiri. *Id. 1. Offic. cap. 38.* conferre cum aliquo. *Terent. Eun. 4. 2. 8.* occipere. *Id. Heaut. 2. 3. 1.* cædere. *Cic. 3. Verr. c. 26.* facere inter aliquos. *Id. pro Marcell. c 2.* quippiam crebris usurpare sermonibus. *averi spesso in bocca.* & *Plaut. Trin. 3. 3. 68.* Diem sermone terere. *Cic. Fam. 7. ep. 32. sub fin.* Jucundus est mihi sermo litterarum tuarum. *scil.* quia per epistolas cum absentibus loquimur. ¶ Non raro dicitur de obtrectatione, & reprehensione, *maldicenza*. *Cic. Verr. 6. c. 7.* ut in sermonem hominum, atque in tantam vituperationem veniret. *Id. pro Cæl. c. 16.* Sermones iniquorum effugere non potuit. *Id. Fam. 3. ep. 8. a med.* Sermones reprimere. *Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 6.* retundere. *Cic. Attic. l. 13. ep. 10.* restinguere aut sedare. *Id. Fam. 9. ep. 3.* dare iis, qui, &c. *dar da dire: dar occasione di sparlare.* & *Tacit. 4. Hist. c. 4.* Materiam sermonibus præbere. Adde *Cic. Catil. 2. c. 9. & pro Flacc. c. 5. extr.* Quo pertinet illud *Plauti Pseud. 1. 5. 4.* Filius meus nunc per urbem solus sermo est omnibus. *h. e.* his, de quo sermo est omnium: qui in ore est omni populo, ejus flagitia reprehendenti. *Propert. l. 2. el. 17. v. 7.* Et nunc inter eos tu sermo es. *Cic. pro Rabir. Post. c. 14. ad fin.* Cataplus ille Puteolanus, sermo illius temporis. Sic *Horat. epod. 11. v. 7.* Heu me! per urbem fabula quanta fui! & *Propert. l. 1. el. 15. v. 24.* Tu quoque uti fieres nobilis historia. & *Juvenal. sat. 10. v. 167.* Ut pueris placeas, & declamatio fias. ¶ In re oratoria *Auctor ad Herenn. l. 3. c. 13.* tres vocis modos, qui in variis orationis partibus adhibentur, ait esse sermonem, contentionem, amplificationem. Sermonem definit, orationem remissam, & finitimam quotidianæ locutioni. Dividit in partes quatuor, dignitatem, demonstrationem, narrationem, jocationem. *Senec. ep. 15. a med.* Naturale est paulatim incitari, ut litigantes quoque a sermone incipiant, ad vociferationem transeant. ¶ Præterea dicitur *sermo* carmen pedestri & translatitia locutione confectum, ut satyra. Itaque *sermones* inscribuntur libri Satyrarum *Horatii*. *Id. l. 2. ep. 2. v. 59.* Ille delectatur iambis, ille Bionis sermonibus, & sale nigro. ¶ Item quicumque liber, tractatus, historia, quæ a Græcis quoque λόγοι dicuntur. *Horat. l. 3. od. 21. v. 9.* quamquam Socraticis madet sermonibus. *& od. 3. v. 3.* Docte sermones utriusque linguæ. Al. leg. *sermonis*. V. hic *Beatile*. *Plin. l. 18. c. 1. extr. de sua historia.* Quippe sermo circa rura est, agrestisque usus. Hinc in plurimis Declamationibus, quæ *Quintiliano* tribui solent, *sermo* inscribitur brevis oratio simplici stilo composita, qua ratio & modus docetur cujusque declamationis tractandæ. ¶ Denique *sermo* est propria cujusque nationis lingua, *linguaggio, lingua*. *Cic. 1. Offic. c. 31.* Sermone eo debemus uti, qui notus est nobis: ne, ut quidam græca verba inculcantes, jure optimo irrideamur. *Nep. in Annib. sub fin.* Libri græco sermone confecti. *Id. in Themist. c. 10.* Sermo Persarum. ¶ *Servius ad lib. 1. Georg. v. 93. & l. 3. v. 230. & l. 1. Æn. v. 348.* sermonem de uno tantum vocabulo dixit. ¶ Fuit cognomen Romanum, ut M. Marcius Sermo Trib. pleb. *apud Liv. l. 42. c. 21.*

SERMOCINANTER, adverb. *discorrendo*. *Sidon. l. 8. ep. 6. a med.* Sermocinanter horas extrahere.

SERMOCINATIO, onis, f. *discorso, dialogo*, figura rhetorica, qua aliquem loquentem inducimus. *Quintil. l. 9. c. 2. ante med.* Sermones hominum assimulatos dicere διαλόγους malunt, quam quod Latinorum quidam dixerunt, sermocinationem. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 52.* Sermocinatio est, cum alicui personæ sermo attribuitur, & is exponitur cum ratione dignitatis. Adde *c. 43.* & *Gell. l. 19. c. 8.*

SERMOCINATRIX, icis, f. *Quintil. l. 3. c. 4.* Plato in Sophista judiciali & concionali tertiam adjecit προσομιλητικήν, quam sane permittamus nobis dicere sermocinatricem: quæ a forensi ratione disjungitur, & est accommodata privatis disputationibus.

SERMOCINOR, aris, dep. 1. *parlare, discorrere, ragionare*, ὁμιλέω, sermonem habeo, colloquor. *Cic. 2. de Invent. c. 17. ad fin.* Cum quibus in rebus homines in consuetudine scribendi aut sermocinandi eo verbo uti soleant, considerabitur. *Id. 3. Verr. c. 32. ad fin.* Libenter ait se esse facturum, & se cum isto diligenter sermocinaturum. *Gell. l. 3. c. 21.* Pluria forte quis dixit sermocinans, vir apprime doctus.

SERMONALIS, le, adject. *Tertull. advers. Prax. c. 5.* Non sermonalis, sed rationalis Deus.

SERMONOR, aris, depon. 1. idem quod sermocinor. De eo sic *Gell. l. 17. c. 2.* Sermonari rusticius videtur, sed rectius: sermocinari crebrius, sed corruptius.

SERMUNCULUS, i, m. parvus sermo. In malam partem *Cic. Attic. l. 13. ep. 10.* Sermunculum enim omnem aut restinxerint, aut sedaris. *Id. pro Dejot. c. 12.* Nonne intelligis, Cæsar, ea urbanis malevolorum sermunculis hæc ab istis esse collecta?

SERO, is, sevi, satum, a. 3. *seminare, piantare*, σπείρω, semino, planto. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 14.* Plerique frumenta non serunt, sed lacte & carne vivunt. *Virg. 1. Georg. v. 210.* Exercete, viri, tauros, serite hordea campis. *Cic. 3. Verr. c. 47. a med.* Ut tantum decumæ sit, quantum severis. *Id. 2. de Orat. c. 69.* Da mihi ex ista arbore, quos seram, surculos. *Horat. l. 1. od. 18. v. 1.* Nullam sacra vite prius severis arborem. *Colum. l. 11. c. 3. circa med.* Hæ

res

res & semine, & plantis seruntur. Ovid. 2. de art. am. v. 668. Iste feret segetes: iste serendus ager. Plin. l. 18. c. 23. Autumno aliquid saturus, Septembri mense fimum inaret post imbrem. ¶ De animalibus, generare. Cic. 14. Attic. ep. 20. Tertullæ nollem abortum. tam enim Cassii sunt jam, quam Bruti serendi. Id. 2. de Leg. c. 8. Exstitisse quandam maturitatem serendi generis humani. ¶ Translate Sil. l. 1. v. 80. solers nutrire furores, Romanum sevit juvenili in pectore bellum. h. e. Hamilcar in animo Annibalis filii. Plaut. Mil. 3. 1. 106. Serere sermones alicui. h. e. habere cum aliquo. Liv. l. 24. c. 31. colloquia cum hostibus. Senec. in Med. v. 26. Incassum querelas & verba. h. e. spargere, fundere. Sic Stat. 2. Achill. v. 35. Sic segnes heroes eunt, campumque patentem Alterno sermone serunt. Et absolute Id. Theb. 6. sub fin. Multa duces errore serunt: hi nubila, & altos Occurrisse Notos: adverso roboris ictu Tela repulsa, alii. h. e. disserunt, disputant. Sueton. in Calig. cap. 26. Serere causam discordiarum inter plebem & equites. Plaut. Pœnul. 1. 1. 67. Ut villicum hunc perdoceamus ut serat fallaciam. Al. leg. ferat. Id. ibid. 3. 2. 10. lites. Liv. l. 3. c. 40. a med. civiles discordias. Id. l. 24. c. 3. sub fin. crimina in Senatum apud infimæ plebis homines. Id. l. 2. c. 1. certamina cum patribus. Id. l. 21. cap. 10. bella ex bellis. Justin. l. 8. c. 3. opinionem. Senec. ep. 104. ante med. sibi causas sollicitudinum. Virg. 11. Æn. v. 228. rumores varios. Lucret. l. 5. v. 1288. & Sil. l. 5. v. 236. Ære solum terræ tractabant: æreque belli Miscebant fluctus, & vulnera vasta serebant. h. e. crebra vulnera infligebant, ut qui serunt, densa grana spargunt. Al. leg. ferebant. ¶ Proverb. est illud Plauti Epid. 2. 2. 80. Mihi istic nec seritur, nec metitur. h. e. nihil hoc ad me attinet, quia neque damnum affert, neque utilitatem. ¶ Est etiam Sero, is, serui, sertum, necto, connecto, texo, jungo, intrecciare, tessere, εἴρω: a quo series, & sertus particip. Est in usu præcipue in compositis consero, insero, exsero, & aliis. Hinc translata videri possunt hæc. Liv. l. 25. c. 6. Fati lege rerum humanarum ordo seritur. Senec. in Med. v. 281. Quid seris fando moras? Nam moras nectere dixerunt Senec. uterque, Valer. Flacc. & Tacit. & nectere causas inanes, eod. sensu. Virg. V. Necto. Sic serere sermones, colloquia, verba, quæ hic supra posuimus. quia texere epistolas dixit Cic. Fam. 9. ep. 21. Similiter serere negotium, quod est apud Plaut. Mostell. 5. 1. 51. exponi potest implicare, impedire, & difficile reddere. ¶ In illo Ennii apud Charis. l. 2. pag. 177. Alternum seritote diem concorditer ambo. serere alternum diem est seriem dierum ita disponere, & ordinare, ut alternis vicissim Tatius & Romulus (de his enim sermo esse videtur) Romæ imperent. ¶ Sero, as, claudo a sera, agnoscitur a Prisciano l. 8. pag. 837. Putsch. nullo tamen addito Auctore.

SERO, tardi, troppo tardi, ὀψέ, tarde, post tempus, postquam abiit occasio rei gerendæ, frustra. Plaut. Trin. 2. 4. 14. Sero atque stulte, prius quod cautum oportuit, postquam comedit rem, post rationem putat. Id. Capt. 4. 2. 90. Abi stultus: sero post tempus venis. Id. Men. 5. 6. 31. Metuo, ne sero veniam, depugnato prœlio. μετὰ τὸν πόλεμον ἡ συμμαχία. Terent. Heaut. 2. 3. 103. Age modo. hodie sero ac nequicquam voles. Auct. ad Herenn. l. 2. c. 25. ad fin. Vitiosum est, quod jam quasi sero, atque acto negotio dici videtur. Cic. Attic. l. 7. ep. 5. ad fin. Sero resistimus ei, quem per annos decem aluimus contra nos. Adde Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. circa med. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 29. Nep. in Agesil. c. 3. ad fin. & Sueton. in Ner. c. 49. a med. Huc pertinet proverb. Sero sapiunt Phryges, apud Fest. & Cic. Fam. 7. ep. 16. quod Trojani decimo denique anno velle cœperant Helenam, quæque cum ea erant rapta, reddere Achivis. quod & Dictys Cretens. narrat l. 4. c. 22. Eodem sensu Itali dicunt, a caletta giugnesse la gragnuola. ¶ Differunt tarde, & sero. Tarde fieri potest quippiam, quod tamen adhuc juvet: sero quod fit, non amplius prodest. Petron. in Satyr. c. 7. Tarde, imo jam sero intellexi, me in fornicem esse deductum. ¶ Aliquando tamen sero pro tarde ponitur. Cato R. R. c. 5. a med. Opera omnia mature conficias, face. nam res rustica sic est: si unam rem sero feceris, omnia opera sero facies. Cic. de clar. Orat. c. 10. Videsne, ut in ea ipsa urbe, in qua nata sit eloquentia, quam sero prodierit in lucem? Id. Fam. 7. ep. 22. Etsi domum bene potus, seroque redieram, tamen, &c. ¶ Videtur poni pro vesperi, a sera, in illo Cic. l. 7. ad Attic. ep. 21. Veni Capuam ad nonas Febr. ita ut jusserant consules. eo die Lentulus venit sero. ¶ Gradus sunt serius, serissime. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 75. Ut quam serissime ejus profectio cognosceretur. Plin. l. 15. c. 17. Pira Tarentina serissime legi. Horat. in fin. od. 3. l. 2. omnium versatur urna serius ocius sors exitura. e presto o tardi. & Cic. 3. de Orat. c. 20. Ad mysteria biduo serius veneram. Ovid. 4. Met. v. 105. Serius egressus vestigia vidit in alto Pulvere certa feræ. Martial. l. 1. epigr. 109. Ipse salutabo decima, vel serius, hora. ¶ Secunda in sero syllaba modo a poetis corripitur, modo producitur. Corripitur a Statio l. 1. Theb. vers. 596. & l. 2. v. 398. Martial. lib. 1. epigr. 33. & Juvenal. sat. 1. sub fin. &c. Producitur a Propert. l. 1. el. 1. v. 25. & l. 2. el. 4. v. 8. &c. Tibull. l. 1. el. 9. v. 41. Ovid. de art. am. l. 3. v. 676. Martial. l. 8. epigr. 67. &c.

SEROTINUS, a, um, tardivo, serotino, serotine, ὄψιος, ὄψιμος, qui sero venit: & dicitur de pomis, & aliis rebus, quæ tardius maturescunt, aut veniunt, aut fiunt. Plin. l. 15. c. 15. ad fin. Pira serotina ad hiemem usque ad matrem pendent, gelu maturescentia. & c. 18. & Colum. de arborib. c. 21. Ficus biferæ, serotinæ, & præcoces. Plin. l. 17. c. 2. Serotinæ hiemes. & mox. Serotinæ aquæ. Id. l. 18. c. 24. ad fin. Festinatam sementem sæpe decipere, serotinam semper. Id. l. 21. cap. 10. Flos serotinus. Colum. l. 8. cap. 5. sub fin. Serotini pulli, qui ab solstitio nati capere justum incrementum non potuerunt. ¶ Serotina loca, in quibus sero maturescunt plantarum fetus: quibus opponuntur præcocia. Plin. l. 17. c. 11. Ante omnia in similem transferri terram, aut meliorem oportet: nec e tepidis aut præcocibus in frigidos, aut serotinos situs. Id. l. 18. c. 24. Non transferendum semen ex præcocibus locis in serotina. ¶ Raptor serotinus, Senec. l. 3. declam. 21. ad fin. qui sero puellam rapuit. ¶ Penultima brevis est, ut docet Voss. l. 2. de Grammat. c. 23. Ut enim a diu, cras, prius, horno, perendie adverbiis fiunt adjectiva brevia, diutinus, crastinus, pristinus, hornotinus, perendinus; ita a sero serotinus. quod & Priscian. tradit lib. 2. pag. 590. Putsch. Contra quæ a nominibus fiunt, longa sunt, ut a Matuta matutinus, a vesper vespertinus. Contrarium docuit Scalig. de causis L. L. c. 98.

SERPENS, entis, che va serpendo, serpeggiante, ἕρπων, qui serpit. Cic. 5. Tuscul. c. 13. Bestias serpentes quasdam, quasdam esse gradientes. Id. de Senect. c. 15. Vitem serpentem multiplici lapsu, & erratico, ferro amputans coercet ars agricolarum. Lucan. l. 9. v. 974. in sicco serpentem pulvere rivum. Senec. in Med. v. 818. imas urat serpens flamma medullas. Cic. in Arat. v. 47. Namque est Ales avis, late sub tegmine cæli Quæ volat, & serpens geminis secat aera pennis, χαμαίζηλος. Sic Lucret. lib. 5. v. 690. Propter signiferi posituram totius orbis, Annua sol in quo concludit tempora serpens. Cic. Catil. 4. c. 3. in fin. Hoc malum obscure serpens multas jam provincias occupavit. Lucret. l. 6. v. 660. Existit sacer ignis, & urit corpore serpens Quamcumque arripuit partem, repitque per artus. Plin. l. 24. c. 14. a med. Ulcera serpentia. Id. in fin. c. 24. l. 7. serpens somnus. ¶ Absolute Id. l. 30. c. 13. Œsypum ad carcinomata ac serpentia valet. h. e. ulcera serpentia. ¶ Sæpissime est anguis, draco, coluber, bistia, serpe, serpente, ὄφις: tum masculino genere, tum feminino: & subintelligitur bestia, draco, anguis, aut quippiam simile: quod & aliquando adjicitur, ut Sueton. in Tiber. c. 72. Erat ei in oblectamentis serpens draco. Cic. in Vatin. c. 2. Repente enim te, tanquam serpens e latibulis, oculis eminentibus inflato collo tumidis cervicibus intulisti. Id. de Harusp. resp. c. 25. extr. Jam ista serpens quæ tum hic delitescit, tum se emergit & fertur illuc, compressa atque illisa morietur. Virg. 2. Æn. v. 214. Corpora natorum serpens amplexus uterque Implicat. Id. l. 11. v. 753. Saucius at serpens sinuosa volumina versat, Arrectisque horret squamis, & sibilat ore, Arduus insurgens. Lucret. l. 4. v. 639. ut serpens, hominis quæ tacta salivis Disperit, ac sese mandendo conficit ipsa. & v. 58. cum lubrica serpens Exuit in spinis vestem. Lucan. l. 9. v. 397. plena veneno. Nep. in Annib. c. 10. Quamplurimas venenatas serpentes vivas colligi imperavit. Ovid. 3. Met. v. 38. longum caput extulit antro Cæruleus serpens, horrendaque sibila misit. & lib. 2. v. 651. dira serpens. Id. 2. Amor. el. 13. v. 13. pigra. Id. 7. Met. v. 534. Milliaque incultos serpentum multa per agros Errasse. Virg. 8. Æn. v. 436. serpentum squamæ. Horat. epod. 1. v. 20. avis serpentium allapsus timet. Cels. l. 5. c. 27. sect. 3. Serpentium morsus. Vitruv. l. 8. c. 4. Africa nutrix serpentium. ¶ Est & signum cæleste, apud Vitruv. l. 9. c. 6. & Hygin. Poet. Astron. l. 2. c. 14. & l. 3. c. 13. V. Ophiuchus. Alius est, de quo Hygin. ibid. l. 3. c. 1. V. Anguis. ¶ Poeticam serpentis descriptionem habes apud Virg. 2. Æn. a vers. 203. & in Cul. a v. 161. & lib. 3. Georg. a v. 425. Ovid. Met. 3. a v. 31. Stat. l. 5. Theb. a v. 505. & Sil. l. 6. a vers. 151. ubi inusitatæ molis anguem a M. Regulo in Africa cæsum, ad Bagradam fluvium, describit. Cujus rei mentio fit etiam a Plin. l. 8. c. 14. Gell. l. 6. c. 3. Valer. Max. l. 1. c. 8. n. 19. extern. & Oros. l. 4. c. 8. ¶ De serpente saucio V. Virg. 5. Æn. v. 273. ¶ De vermibus corpori humano innascentibus, & φθειρίασιν afferentibus, pidocchi, Plin. l. 7. c. 51. Ut Pherecydes Syrius serpentium multitudine ex corpore ejus erumpente exspiraverit. Adde Apul. in Florid. n. 15. (al. lib. 2. sub fin.)

SERPENTARIA, æ, f. herba, quæ & viperina dicitur, foliis mollibus, gustu aspero, quæ prodest ad morsus viperarum. Apul. de virtut. herb. c. 5.

SERPENTIFER, a, um, qui serpentes fert. Virg. in Ciri, v. 477. Æginamque simul, serpentiferamque Seriphum. Alii leg. sementiferam, h. e. fertilem sementis.

SERPENTIGENA, æ, com. gen. ὀφιογενής, ex serpentibus natus. Ovid. 7. Met. v. 212. Vos serpentigenis in se fera bella dedistis. Loquitur de illa juventute, quæ ex serpentis a Cadmo occisi dentibus humi satis nata est.

SERPENTIGER, a, um, ὀφιοῦχος, qui serpentes gerit. Ovid. lib. 4. Trist. el. 7. v. 17. Sphyngaque, & Harpyias, serpentigerosque Gigantes. Alii leg. serpentipedesque. h. e. serpentis similes pedes habentes: quod magis placet. Macrob. lib. 1. Saturnal. c. 26. circa med. Gigantum pedes in draconum volumina desinebant.

SERPENTINUS, a, um, ad serpentem pertinens. Male quidam legunt apud Justin. c. ult. l. 32. Omne serpentinum genus, serpentium enim legi debet. Habet tamen Augustin. l. 2. de Genes. contra Manich. c. 26. Nescio quos serpentinos natos esse arbitror, qui serpentem pro Christo colere dicuntur. & Ambros. l. 2. in Luc. c. 2. v. 51. Serpentina pectora.

SERPENTIPES. V. Serpentiger.

SERPERASTRA, orum, n. ginocchielli, machinulæ, adminicula, quæ puerorum genibus alligantur, ne vacie fiant, aut compernes. Sunt qui putant esse a sirpo, alligo. Varr. l. 8. de L. L. c. 5. Non sequitur, ut stulte faciant, qui pueris in geniculis alligent serperastra, ut eorum depravata corrigant crura. ¶ Translate Cic. Attic. l. 7. ep. 3. a med. De serperastris cohortis meæ nihil est quod doleas,

dolere, ipsi enim se collegerant admiratione integritatis meæ. *h. e.* de præfectis, legatis, tribunis, quæstore, accenso, &c. qui in meo comitatu sunt in provincia. *Serperastra* eos vocat, quia eorum, quibus præerant, vitia corrigere debebant, ut serperastra distortiones crurum: ipsi tamen male se gerere cœperant, sed exemplo Ciceronis jam resipiscebant. Alii intelligunt sordidos homines, lucris intentos, & honesti nullam rationem habentes: a *serpo*, quasi humi serpant, nil sublime cogitent. Sunt etiam qui malleot *cerberastris*, quasi Cerberi similibus, avidis, voracibus, & pecuniæ inhientibus.

SERPILLUM. V. *Serpyllum.*

SERPO, is, serpsi, n. 3. *andar serpendo, strisciare, serpeggiare*, ἕρπω, more anguium incedo, ventre ingredior, repo: a voce græca aliter, spiritu in sibilum verso, ut *sex* ab ἕξ, *septem* ab ἑπτά, ut *Fest.* in *Serpsit* docet. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 47. *a med.* Alia animalia gradiendo, alia serpendo ad pastum accedunt, alia volando, alia nando. *Id.* 5. *de Fin. c.* 15. Serpere anguiculos, nare anaticulas, avolare merulas. *Ovid.* 12. *Met. v.* 23. Serpere cæruleum Danai videre draconem in platanum. *& l.* 15. *v.* 689. serpit anguis per humum. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *vers.* 102. Utque latens ima vipera serpit humo. ¶ Passive *Solin. c.* 32. (*al.* 35.) Cum terra nullo serpatur angue. ¶ Dicitur de aliis rebus per terram repentibus, & progredientibus vel leni, vel tortuoso cursu. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 13. An te, Cydne, canam, tacitis qui leniter undis Cæruleis placidus per vada serpis aquis? *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 30. *&* 14. *Met. v.* 598. Ister Congelat, & tectis in mare serpit aquis. *Liv. l.* 30. *c.* 6. Flamma per continua serpens uno repente omnia incendio hausit. *Virg.* 2. *Æn. v.* 269. & *Plin. l.* 7. *c.* 24. *extr.* Serpit somnus. *Propert. l.* 3. *el.* 9. *v.* 64. Fallacem patriæ serpere dixit equum. *h. e.* leniter scandere muros Trojæ. *Plin. l.* 27. *c.* 11. *a med.* Lithospermos (*herba*) jacet, atque serpit humi. *& c.* 9. *sub fin.* Rami in terram serpunt quini, seni ve. *Id. l.* 22. *c.* 27. Chamæleon serpit in terra, echini modo spinas erigens. *Id. l.* 21. *c.* 16. *ad fin.* Aculeatarum caules aliquarum per terram serpunt. *& lib.* 17. *c.* 20. Inter se radices serpunt, mutuoque discursu necantur. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 641. Per sua longo cum serpere cœperit ora. *Cels. l.* 6. *c.* 13. *sect.* 2. Ulcus latius atque altius serpit. *Virg.* 3. *Georg. v.* 469. culpam ferro compesce priusquam Dira per incautum serpant contagia vulgus. *Martial. l.* 1. *epigr.* 79. Inque ipsos vultus serperet atra lues. *Plin. l.* 29. *c.* 2. *ad fin.* Sordes caudarum prosunt gingivis, si carcinoma serpat. *Id. l.* 27. *c.* 12. *ante med.* Polygonon sistit omnia quæcumque serpunt. ¶ Serpere aerem, dixit *Lucret. l.* 6. *v.* 118. *h. e.* flare, meare, spirare. ¶ Translate est sensim, aut occulte progredi, dilatari, crescere. *Flor. l.* 2. *c.* 9. Serpsit tamen latius in proximos bellum, omnemque late Cephaleniam. *Ovid. de remed. amor. v.* 105. tacitæ serpunt in viscera flammæ, *scil.* amoris. *Cic. de Amic. c.* 23. Serpit enim, nescio quomodo, per omnium vitas amicitia. *Id. pro Mur. c.* 21. *sub fin.* Serpit hic rumor. & *Stat.* 2. *Theb. vers.* 168. jam murmura serpunt plebis. *Cic. Phil.* 1. *cap.* 2. Cum serperet in urbe infinitum malum, idque manaret in dies latius. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 13. *& pro Rabir. Post. c.* 6. *extr.* Hoc serpet longius. *Justin. l.* 31. *c.* 3. Ne vicinum malum (*belli*) etiam ad se serperet. *Cic. in Divin. Verr. cap.* 22. Si paulatim hæc consuetudo serpere ac prodire cœperit. *Plin. l.* 14. *c.* 11. Altius cura serpit. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 50. Ecce autem, cum te nihil profecisse arbitrarer, serpere occulte cœpisti, &c. *h. e.* sensim progredi oratione. *Horat. in art. poet. v.* 28. Serpit humi tutus nimium, timidusque procellæ. *h. e.* humili stilo utitur. ¶ *Serpsit* usi sunt antiqui pro *serpserit*. Messala: serpula serpsit: serpens irrepserit. *Festus.*

SERPULA, æ, f. *serpe*, serpens. V. in fin. dictiono præced.

SERPULLUM. V. *Serpyllum.*

SERPYLLIFER, a, um, serpyllum ferens. *Sidon. l.* 8. *ep.* 11. *in carm.* Qua serpylliferis olet catinis Baccas per geminas rubet botellus.

SERPYLLUM, Serpillum, & Serpullum, i, n. *sermollino, serpollo, serpillo*, ἕρπυλλος, herba condimentis ciborum apta, ab ἕρπω, serpo, ut *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 35. & *Plin. l.* 20. *c.* 22. docent. Nam silvestre serpit, dispergitque sese per humum quibusdam ramusculis tenuibus, qui quacumque terram attigerint, radicem agunt. *Plin. l.* 20. *c.* 22. Serpyllum a serpendo putant dictum. quod in silvestri evenit, in petris maxime. Sativum non serpit, sed ad palmæ altitudinem increscit. Pinguius voluntarium, & candidioribus foliis ramisque. *Virg. ecl.* 2. *v.* 10. Testylis & rapido fessis messoribus æstu Allia, serpyllumque, herbas contundit olentes. *Id. Georg.* 4. *v.* 30. casiæ virides, & olentia late Serpylla. Adde *Caton. R. R. c.* 73. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *circa med.* & *Pallad. in Mart. tit.* 9. *in fin.* ¶ In veterib. codic. *Virg.* invenit *Pierius* serpullum: *Carrais* quoque non uni idem habent, ex consuetudine vertendi græcam υ in u.

SERRA, æ, f. *sega*, πρίων, instrumentum dentatum, quo ligna & lapides secantur. *Plin. l.* 7. *c.* 56. & *Senec. ep.* 90. *ante med.* ejus inventionem tribuunt Dædalo: *Hygin. fab.* 274. & *Ovid. Met.* 8. *a vers.* 241. Perdici, Dædali sororis filio. V. *Perdix*. Ex spina piscis formam serræ ductam, *Hygin. loc. cit.* ex foliis serratis chamædryos, alii apud *Plin. l.* 24. *c.* 15. tradunt. *Ovid. loc. cit. v.* 244. Ille etiam medio spinas in pisce notetas Traxit in exemplum, ferroque incidit acuto Perpetuos dentes, & serræ repperit usum. *Senec. ep.* 90. *ante med.* In quadratum tigna decidere, & serra per designata currente, certa manu trabem scindere. *Virg.* 1. *Georg. v.* 143. Tum ferri rigor, atque argutæ lamina serræ. Nam primi cuneis scindebant fissile lignum. *Lucret. l.* 2. *v.* 410. serræ stridentis acerbus horror. *Cic.* 5. *Tuscul. c. penult.* Surdi ne stridorem quidem serræ audiunt tum, cum acuitur. *Varr.* apud *Non. cap.* 3. *n.* 197. Id sal virgines Vestales serra ferrea secant. *Colum. de arborib. c.* 9. Vitem serra præcidere. *Vitruv. l.* 2. *c.* 7. Lapis albus, qui etiam serra dentata, uti lignum, secatur. ¶ Est & serra perpetua acie sine dentibus qua marmora secantur. Arena hoc fit (inquit *Plin. l.* 36. *c.* 6. *a med.*) & ferro fieri videtur, serra in prætenui linea premente arenas, versandoque tractu ipso secante. ¶ Translate *Tertull. de cor. mil. c.* 3. Et quandiu per hanc lineam serram reciprocabimus. *h. e.* de eadem re frustra altercabimur. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 6. Ducere serram cum aliquo. *h. e.* cum aliquo altercari, contendere, certare, alicui adversari. Al. leg. *sertam*. ¶ *Serra præliari* dicitur, cum assidue acceditur, receditur que, neque ullo consistitur tempore. Cato de re militari: Sive forte opus sit cuneo, aut globo, aut forcipe, aut turribus, aut serra, uti adoriare. Hæc *Festus*, quæ aciei nomina etiam a *Gell. l.* 10. *c.* 9. referuntur. *Veget. de re milit. l.* 3. *c.* 19. *ad fin.* ejus usum esse ait, cum turbatam aciem reparare opus est. opponitur enim hosti urgenti strenue militum manus, quæ tantisper, dum ordines iterum ad pugnam reficiuntur, ejus impetum aggrediendo, & recedendo acmoertus. ¶ Est & piscis, aut frutex marinus hoc nomine, fortasse quia formam serræ refert. *Plin. l.* 9. *c.* 1. *& cap. ult. l.* 32. ¶ Item genus plaustri, quod rotis subter serreis ac dentatis volvitur, ut excussis frumentis, stipulam in area conteret, & in cibos jumentorum, propter fœni sterilitatem paleas comminuet. *Hieronym. in Amos, c.* 1. ¶ Denique *Serra* in sacris nomen aræ Tiberini fluminis, si credimus *Servio* ad illud *Virg.* 8. *Æn. v.* 62. Ego sum, pleno quem flumine cernis Stringentem ripas, & pinguia rura secantem, Cæruleus Tibris.

SERRABILIS, le, *segabile*, εὐπρίστος, qui serra secari facile potest. *Plin. l.* 16. *c.* 43. Serrabilia, ac sectilia, quæ modice humida. arida enim lentius serræ cedunt, viridia pertinacius resiliunt. Ita *Harduin.* Al. leg. *durabilia*.

SERRACULUM, i, n. *timone della nave*, πηδάλιον, clavus navis. Ita exponitur in *Glossis*. *Ulpian. Dig. l.* 9. *tit.* 2. *leg.* 29. Parvi referet, navem immittendo, aut serraculum ad navem ducando, an tua manu damnum dederis. Ita quidam leg. & habet etiam *Torrentin.* in margine: sed in textu *serraculum*, quod alii anchoram, alii clavum, alii scapham navis interpretantur. *Haloander* edidit *verriculum*.

SERRACUM. V. *Sarracum.*

SERRAGO, inis, f. *segatura*, scobis, fragmenta minutissima, quæ humi cadunt, cum aliquid serra secatur, πρίσμα. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 4. *c.* 3. *a med.* Cum cervini cornu serragine aspersa. *Id. Acut. l.* 1. *c.* 14. Caprinum cornu nigrum, sed alba ejus serrago. Quidam tribuunt & *Plinio l.* 37. *c.* 2. *circa med.* Infestantur crystalli plurimis vitiis, scabro, serragine, maculosa nube, &c. Al. leg. *scabro, ferrugine*. Alii *scabro ferramine*: quod rectius est.

SERRANÆ TIBIÆ. V. in *Sarrani*.

SERRATIM, *a foggia di sega*, in modum serræ. *Vitruv. l.* 6. *c. ult.* Uti dentes conjuncti more serratim struantur. *Apul. de herb. c.* 2. Folia serratim scisse.

SERRATORIUS, a, um, in modum serræ factus. *Ammian. l.* 23. *c.* 4. (*al. c.* 8.) In modum serratoriæ machinæ connecti.

SERRATULA, æ, f. *bettonica*. V. *Betonica*.

SERRATURA, æ, f. *segamento*, serrandi actus. *Pallad. l.* 3. *tit.* 17. *de insitione*. Arborem serra recidemus; post serraturam, plagam ferramentis acutis incidamus.

SERRATUS, a, um, *fatto in forma di sega*, πριονωτός, in serræ modum denticulatus, ut serrati dentes, qui inter se distincti sunt, & pectinatim stipati ad similitudinem dentium serræ. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 61. Dentium tria genera, serrati, aut continui, aut exserti. Serrati pectinatim coeuntes, ne contrario occursu atterantur, ut serpentibus, piscibus, canibus. *& ibid.* Piscium omnibus serrati dentes, præter scarum: huic uni aquatilium plani. *Id. l.* 9. *cap.* 59. Anthiæ spinas in dorso serratas habent. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 48. Capitis ossa serratis pectinatim structa compagibus. *Petron. in Satyr. c.* 136. Anser non dubitavit crus meum serrato vexare morsu. *Plin. l.* 25. *c.* 8. Folia herbæ serrata. *Id. l.* 24. *c.* 15. Chamædris serrata. *Id. l.* 25. *c.* 6. Centauri folia lata, serrata ambitu. ¶ Serrati nummi apud *Tacit. de Germ. c.* 5. *in fin.* sunt, quorum ambitus asper & dentatus est in modum serræ: quod indicium est nihil iis resectum, & justi esse ponderis.

SERRICULA, æ, f. serrula. V. *Securicula*.

SERRO, as, a. 1. *segare*, serra seco, πρίζω. *Veget. de re milit. l.* 2. *sub fin.* Pali dedolantur, atque serrantur.

SERRULA, læ, f. *seghetta*, πριόνιον, parva serra. *Cic. pro Cluent. c.* 64. & apud *Priscian. l.* 3. *pag.* 617. *Putsch.* Se in auctione quadam vidisse in rebus minutis aduncam, ex omni parte dentatam, & tortuosam venire serrulam. *Colum. de arborib. c.* 6. *a med.* Vitem juxta aliquem nodum serrula desecato. *Cels. l.* 7. *cap. ult.* Aliquid ossis nudetur: dein id serrula præcidendum est.

SERTA, æ, f. *funicella, cordicina*, σχοινίον, funiculus, restis: a *sero*, necto, quia ex pluribus lineis conserta est. Hoc sensu accipi posse videtur in illo *Tibulli l.* 2. *eleg.* 5. *v.* 97. Aut e vestis sua tendent umbracula sertis vincta. Dubia sunt & illa *Palladii in Mart. tit.* 10. *a med.* Suspendendi grossi ex caprifico velut lineæ serta pertusi. *Al. leg.* lino, velut serta, pertusi. *Id. in Jul. tit.* 6. Post XL. dierum spatium cum serta, quæ appensa sunt, auferantur. Al. omittunt *cum*. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 1. Sertam ducere cum aliquo. *h. e.* altercari. Al. leg. *serram*. ¶ Serta Campanica, herbæ genus, de quo V. in *Campanicus*. Absolute *Cato R. R. c.* 23. Suffito serta, & schœno, & palma, quam habent unguentarii.

SERTATUS, a, um, coronatus, serto circumdatus. *Martian. Capell. initio l.* 5. Caput regali majestate sertatum.

SERTOREM quidam putant dictum a prendendo, quia cum cuipiam afferat manum, educendi ejus gratia ex servitute in libertatem, vocetur assertor: num vero similius sit, dictum, qui serperet quid; ac potius assertorem a serendo cepisse nomen, cum aliquem serat petendo in libertatem eandem, qua ipse sit, idest junget, quia fruges cum seruntur, terræ jungit. quod totum Verrius *ανιδόνως* introducit. *Festus*. Hinc qui per sationem natus erat, *Sertor* prænomen habuit, ut docet Auctor libelli *de nominib. R.* qui *Valerii Max.* libris subjungitur.

SERTORIANUS, a, um, ad Sertorium pertinens, ut Sertorianum bellum, *Cic. Phil.* 1. 8. Sertoriani duces, *Id. pro leg. Manil. c.* 8. Sertoriani milites, *Id.* 7. *Verr. c.* 56. *a med.* Sertoriana tempora, *Id. Agrar.* 2. *c.* 30. *ad fin.* Sertoriana arma, *Senec. ep.* 94. *ad fin.* Fuit autem Sertorius Civis Rom. a Nursia oriundus, qui civili bello Marii, & Syllæ, una cum Cinna Marianas partes secutus, Sylla tandem rerum potito, in Hispaniam aufugit, ibique multas res præclara gessit, & quatuor Romanorum duces contra se missos variis cladibus affecit. Denique a Perpenna socio suo per insidias in cœna interfectus est. *Lucan. l.* 2. *v.* 549. Quique feros movit Sertorius exsul Hiberos. V. *Flor. lib.* 3. *cap.* 22. *Vellej. l.* 2. *c.* 25. *&* 30. & *Epitom. Livii a lib.* 90.

SERTOLA CAMPANA, herba eadem quæ melilotos, apud *Plin. l.* 21. *c.* 9. V. *Campanicus*.

SERTUS, a, um, *intrecciato, insilzato, συμπεπλεγμένος*, consertus, connexus, intextus: a *sero*, necto. *Lucan. l.* 10. *v.* 164. Accipiunt sertas nardo florente coronas. *Apul. l.* 4. *&* 10. *Metam.* Floribus sertis & solutis deam adspergentur. *& l.* 2. Rosa serta & soluta. ¶ *Serta, orum*, absolute, flores aut folia in coronam conserta, & intexta, *corona, ghirlanda, στέφανος*. Usurpantur in plur. num. quia corona ex pluribus foliis aut floribus sertis constat. *Virg.* 1. *Æn. v.* 421. Ture calent aræ, sertisque recentibus halant. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 18. *in fin.* Incendes odores, & sertis redimiri jubebis, & rosa. *Tibull. in fin. l.* 3. Syrio madefactus tempora nardo Debueram sertis implicuisse comas. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 616. Imposuitque suæ spicea serta comæ. *Id.* 5. *Trist. el.* 3. *v.* 3. Festaque odoratis innectunt tempora sertis. ¶ Distinguere videtur serta a corona *Plaut. Asin.* ubi ait 4. 1. 58. Tum si coronas, serta, unguenta jusserit ancillam ferre Veneri, aut Cupidini, &c. *Corona* esse propria videtur, quæ fit redimendo capiti: *serta*, quæ ornatui in aliis corporis partibus, aut in postibus ædium, &c. licet in circularem textum composita non sint; quæ nos dicimus *festoni*. ¶ *Serta*, æ. V. supra suo loco.

SERVA, æ, f. *schiava, serva, ancilla, massara, δούλη*, femina quæ in servitute est, ancilla. *Prætor* apud *Ulpian. Dig. l.* 11. *tit.* 3. *leg.* 1. Qui servum, servamve, alienum, alienam recepisse dicetur, &c. *Virg.* 5. *Æn. v.* 284. Olli serva datur, operum haud ignara Minervæ. *Liv. l.* 1. *c.* 47. *ad fin.* Servum, serveque natum muliebri dono regnum occupasse. *Vet. lapis* apud *Donium class.* 7. *n.* 40. Livia Liviæ Aug. serva a veste purpur. *&* n. 49. Aurelia Aug. serva a veste.

SERVABILIS, le, *che si può salvare, conservabile, serbevole, σωζόμενος*, qui servari potest. *Plin. l.* 14. *c.* 3. Duracinæ uvæ, sine ullis vasis in vite servabilis. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 5. *v.* 21. Et tutare caput nulli servabile, si non Qui mersit Stygia sublevet illud, aqua.

SERVACOLUM, V. *Serracolum*.

SERVANS, antis, *osservante, τηρῶν*. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 23. Tum in eodem orbe in duodecim partes distributo quinque ferri stellas, eosdem cursus constantissime servantes disparibus inter se motibus. *Ovid.* 1. *Met. v.* 683. *de Argo.* Junctisque canendo Vincere arundinibus servantia lumina tentat. *Virg.* 2. *Æn. v.* 426. cadit & Ripheus, justissimus unus Qui fuit in Teucris, & servantissimus æqui.

SERVATIO, onis, f. actus servandi, seu observandi. *Plin. l.* 10. *ep. paenult.* Usque in hoc tempus, Domine, neque cuiquam diplomata commodavi, neque in rem ullam, nisi tuam, misi; quam perpetuam servationem meam quædam necessitas rupit. *regola, pratica, riguardo*.

SERVATOR, oris, m. *conservatore, salvatore, σωτήρ*, qui servat, conservator, salvator. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 83. Eho, an etiam veneficus? *Co.* Imo edepol vero hominum servator magis. *Cic. pro Planc. c.* 36 *extr.* Ego committerem, ut idem perditor reipublicæ nominarer, qui servator fuissem? *& ibid. c.* 41. Nemo erit, qui a me mei servatorem capitis divellat. *Liv. l.* 34. *c.* 50. *ad fin.* Prosequentibus cunctis, servatorem, liberatoremque acclamantibus. *Ovid. in fin. ep.* 15. *l.* 4. *ex Pont.* Teque meæ curam serveturemque salutis. *Id.* 4. *Met. v.* 736. Auxiliumque, domus servatoremque fatentur. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 439. Æmilios inter, servatoresque Camillos Eutropius? *Propert. l.* 4. *el.* 6. *v.* 37. o Longa mundi servator ab Alba Auguste. ¶ Est epither. Jovis, ut *custos, conservator*, &c. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 13. *n.* 6. Jovi optimo maximo, servatori, conservatori P. Ælius Christius, &c. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *a med.* Templum Jovis servatoris in portu Atheniensium. ¶ Item spectator, *osservatore*. *Lucan. l.* 8. *v.* 171. Doctus ad hæc fatur taciti servator Olympi. ¶ Item servans, custodiens. *Id. l.* 2. *v.* 389. Justitiæ cultor, rigidi servator honesti. *Claud. de B. Get. v.* 496. servator fœderis. *Stat.* 5. *Theb. v.* 352. servator cruentus Bebrycii nemoris.

SERVATRIX, icis, f. *salvatrice, guardatrice, σώτειρα*, quæ servat, conservatrix. *Terent. Hecyr.* 5. 4. 16. O mea Bacchis, servatrix mea! *Cic.* 5. *de Fin. c.* 9. *ad fin.* Non dubitem dicere, omnem naturam servatricem esse sui. *Plerique omnes leg.* conservatricem. *Stat.* 5. *Theb. v.* 670. dux & servatrix cohortis Inachiæ. Adde *Ovid.* 7. *Met. v.* 50. ¶ Est epithet. dearum. *Inscript.* apud *Gud. p.* 31. *n.* 7. Divæ Dianæ servatrici. *& pag.* 32. *n.* 5. Minervæ servatrici sacrum. Aliæ duæ apud *Fabrett. c.* 6. *pag.* 470. Proserpinæ servatrici. ¶ custos, *custode, guardia*. *Stat. Theb.* 12. *v.* 606. Ipsa metus Libycos, servatricemque Medusam Pectoris, incuta movit Tritonia parma.

SERVATUS, a, um, *salvato, liberato, salvo, conservato, σεσωσμένος*, salvus, conservatus, liberatus. *Plaut. Epid.* 5. 1. 37. Dii me ex perdita servatam cupiunt. *Id. Aulul.* 4. 6. 10. *& Trin.* 4. 3. 69. Dii me salvum & servatum volunt. *Cic. l.* 2. *ad Attic. ep.* 12. *ad fin.* Clodium cum veste muliebri deprehensum domi Cæsaris, eumque per manus Servilliæ servatum & eductum. *Id. pro Arch. c.* 9. *a med.* Urbs ex totius belli ore ac faucibus erepta atque servata. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 1. *v.* 49. Adjice servatis unum, pater optime, civem. (In nummo Augusti apud *Patin.* & *Mediobarb.* civica corona insculpta est cum epigraphe *Ob civis servatos*.) *Plaut. Merc.* 5. 2. 68. Servata res est demum, si illam videro. *h. e.* salva res est. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 48. *n.* 5. Q. Servilius vulnere servatus Herculi deo invic. sign. æreum ex voto pos. ¶ Custoditus. *Horat. l.* 2. *od.* 14. *sub fin.* Absumet heres Cæcuba dignior Servata centum clavibus. *Ovid.* 2. *Amor. el. ult. v.* 1. servata puella, *Id. l.* 2. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 22. servatæ leges. *Cic. pro Cluent. n.* 33. In quo non modus est adhibitus, non mos consuetudoque servata. ¶ reservatus, *conservato*. *Stat.* 3. *Theb. v.* 535. gravitasque tela mereri Servatus Capaneus. ¶ spectatus, inspectus, *osservato*. *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 9. *v.* 49. Hæc mihi non ovium fibræ, tonitruve sinistri, Linguave servatæ, pennave dixit avis.

SERVIÆ, arum, f. *serte, coronæ*, *Plin. l.* 21. *cap.* 2. Cum e floribus fierent serta, a serendo serviæ appellabantur. Alii legunt *seriæ*.

SERVIANUS, a, um, ad Servium Sulpicium pertinens, quem juris civilis auctorem, & virum bene litteratum *Gell. l.* 2. *c.* 10. vocat, & *Pompon. l.* 2. *Dig. tit.* 2. *leg.* 2. *a med.* laudat. V. *Sulpicius*. Hinc Serviana actio in quamplurimis *Digestorum* locis, *e. gr. l.* 20. *tit.* 1. *leg.* 3. 7. 10. &c.

SERVICOLUS, li, m. *picciol servo*. *Tertull. de Idolol. c.* 10. Saturnalia, quæ etiam serviculis celebrari necesse est.

SERVIENTIA, æ, f. *servitù*. *Plaut. Rud.* 4. 2. 13. Paupertatem & servientiam tolerare. Alii leg. *paupertatem heri, qui & meam sententiam*, &c.

SERVILIANUS, a, um, adject. deductum a Servilio, quod est nomen proprium Romanum, ut Serviliani horti, *Sueton. in Ner. c.* 47. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 55. & *Plin. l.* 36. *c.* 5.

SERVILICOLA, æ, m. & f. qui servos colit. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 53 *de meretricibus.* Versarier inter illas miseras cœno delibutas, servilicolas sordidas. Al. leg. *servulicolas*.

SERVILII, orum, m. familia plebeja Romæ, sed illustris. In ea natus est P. ille Servilius, vir triumphalis, qui a devictis Isauris Ciliciæ populis, Isaurici cognomen accepit. *Flor. l.* 3. *c.* 6. & *Epitom. Livii l.* 93. Item P. Servilius Rullus, qui primus Romæ solidum aprum in convivio apposuit. *Plin. l.* 8. *c.* 51. Item hujus filius, ille Servilius Rullus legis agrariæ promulgator, quem Cicero in consulatu suo subvertit. *Plin. ibid.*

SERVILIS, le, *da schiavo, servile, δουλικός*, ad servum pertinens. *Cic.* 1. *Phil. c.* 3. *a med.* Cujus a cervicibus jugum servile dejecerant. *Id. pro Sull. c.* 19. *in fin.* Munere servili obtulit se ad ferramenta prospicienda. *Id. in Pison. c.* 38. Vestis servilis. *& c.* 1. Servilis color. *Liv. l.* 1. *c.* 5. *a med.* Indoles minime servilis. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 40. Servilis tumultus. *Petron. in Satyr.* 139. Serviles pœnas dare. *Sallust. in orat. Lepidi contra Sall.* Servilia alimenta. *Callistrat. Dig. l.* 48. *tit.* 20. *leg.* 1. Servilis conditio. *Paul. l.* 4. *tit.* 5. *leg.* 3. Servile caput nullum jus habet: ideoque nec minui potest. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 18. De uxoribus in servilem modum quæstionem habent. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Humilis atque servilis gestus. *Sallust. in fragm.* apud *Augustin. l.* 2. *de Civ. Dei, c.* 18. Servili imperio patres plebem exercere. *Flor. l.* 3. *c.* 19. Servile bellum. *& c.* 21. *ante med.* Mariam servilis fuga exemit. *h. e.* instar servi fugitivi, & latitantis. *Horat. in fin. epod.* 4. servilis manus. *h. e.* servorum exercitus. *Id. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 110. qui prædia vendit, Nil servile, gulæ parens, habet? *Cic.* 2. *de Orat. c.* 30. Servilis percunctatio. *h. e.* Sosiæ liberti, sed adhuc hero servilia officia præstantis. *Senec. de tranquill. animi, c.* 9. *a med.* Plerisque, ignaris etiam servilium litterarum, &c. *h. e.* earum, quas vel servi norunt, legere, scribere, rationes conficere: quibus opponuntur *liberales*, eruditiores nempe, & libero homine dignæ. ¶ *Servile*, adverbii more, serviliter. *Claudian. de B. Gildon. v.* 364. fractos inglorius armos Supposui, servile gemens.

SERVILITER, *da servo, servilmente, δουλικῶς*, servorum more. *Petron. in Satyr. c.* 117. Serviliter ficti dominum consalutamus. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 23. Ne quid serviliter muliebriterve faciamus. *Flor. l.* 3. *c.* 13. Impotentia feneratorum, quibus in terga quoque serviliter sævientibus, &c. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 36. Otho protendens manus adorare vulgum, jacere oscula, & omnia serviliter pro dominatione. *con viltà*.

SERVILIUS, a, um, ad Servilios pertinens; ut Servilia familia, *Plin. l.* 34. *c.* 13. *sub fin.* ¶ Servilia lex, agraria, lata a P. Servilio Rullo Trib. pleb. de vendendis agris Italiæ, Syriæ, Asiæ, & Libyæ, & provinciarum, quas Pompejus subegerat, Cicerone acriter dissuadente, perlata non est. ¶ Servilia altera de Civitate, lata a C. Servilio Glaucia Trib. pleb. sanxit, ut Latinis jus esset civitatis assequendæ in locum ejus, quem accusando repetundarum damnassent. *Cic. pro Balb. c.* 24. & *Ascon. in orat. pro Scaura*.

¶ S e-

¶ Servilia item, judiciaria, lata a Q. Servilio Cæpione, judicia, quæ lege Sempronia ad solos Equites pertinebant, Senatorio ordini communicavit. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 60. *Cic. in Brut. c.* 43. 44. &c. *& pro Scauro*, & *ibid. Ascon.* ¶ *Servilius lacus* (locus Romæ in regione octava) appellabatur ab eo, qui eum faciendum curaverat in principio vici jugarii, continens basilicæ Juliæ: in quo loco fuit effigies hydræ, posita a M. Agrippa. *Festus.* Ibi magna cædes civium R. a L. Sulla rerum potito facta est. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 32. & *Senec. de provid. c.* 3.

SERVIO, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *essere schiavo, e servo, servire*, δουλεύω, in servitute esse, sub domino officium facere, deservire, ministrare. *Cic.* 1. *de orat. c.* 40. Si quis apud nos servisset, isque liberasset. *Id. pro Rabir. Post. c.* 8. *extr.* Quid stultius, quam equitem R. venire in eum locum, ubi parendum alteri, & serviendum sit? *Tacit. in Agric. c.* 13. Britanni injurias ægre tolerant jam domiti ut pareant, nondum ut serviant. *Terent. Phorm.* 2. 1. 33. Ea serviebat lenoni impurissimo. *Virg.* 2. *Æn. v.* 786. Graiis servitum matribus ibo. *Sil. l.* 17. *v.* 191. traducere captam Servitum gentem, Latiosque imponere leges. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 105. aliquem servitum abducere. *Senec. de tranquill. c.* 9. Assuescamus cœnare posse sine populo, & servis paucioribus serviri. *Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. ante med.* Quia fama erat, divitem, neque serviturum esse. ¶ *Servire servitutem* modus est loquendi Antiquorum, ut *Quintil. l.* 7. *c.* 3. *a med.* docet. Habetur apud *Plaut. Mil.* 2. 1. 27. item apud *Cicer. in Top. c.* 6. *& pro Mur. c.* 29. *a med.* Addit etiam *Plaut.* dativum personæ, ut *Aulul.* 4. 1. 6. Qui amanti hero servitutem servit. *& Capt.* 2. 3. 31. Dicito, me servitutem servire huic homini optimo. *& Trin.* 2. 2. 21. Tuis servivi servitutem imperiis & præceptis, pater. Adde *Capt.* 2. 2. 84. *&* 3. 4. 12. Idem dicit etiam *servire servitute*, *Mil.* 2. 6. 2. *&* 3. 1. 147. ¶ *Servire* etiam dicuntur, qui sub tyrannide vivunt. *Liv. l.* 39. *c.* 37. Cum sine muris per octingentos prope annos liberi fuissetis, muris, veluti compedibus circumdatis, vincti per centum annos servistis. ¶ Domus & agri *servire* dicuntur, qui aliqua re obnoxii sunt alteri a domino, *v. gr.* tigno immittendo, aquæ ducendæ, itineri præstando, &c. qua de re sunt in Digestis tituli omnes libri 8. *Cic.* 3. *Agrar. c.* 2. *ad fin.* Capite hoc omnia prædia, quæ serviebant, non servient. *Id.* 3. *Offic. c.* 16. *& lib.* 1. *de Orat. c.* 39. Ædes hæ Sergio serviebant. ¶ Translate est usum præbere. *Plin. l.* 7. *epist.* 24. Lætor, quod domus C. Cassii serviet domino non minori. *Frontin. de aquaduct. artic.* 18. Omnibus humilior Alsietina est, quæ jacentibus locis servit. *& artic.* 92. Ut Marcia potui tota serviret. *Plin. l.* 33. *c.* 12. Argento feminæ lavantur, & nisi argentea, solia fastidiunt: eademque materia & cibis, & probris serviat. *Id. l.* 16. *c.* 36. Chartis serviunt calami. *& cap.* 37. E scirpis detracto cortice, candelæ luminibus, & funeribus serviunt. *Colum. l.* 4. *c.* 29. *a med.* Ut totus truncus alieni generis viti serviat. *scil.* succum præbendo. ¶ Item morem gerere, inservire, præsto esse. *Cic. pro Planc. c.* 38. Respublica ageret mecum, ut quoniam sibi servissem semper, nunquam mihi, &c. ut jam mihi servirem, consulerem meis. *Nep. in Themist. c.* 1. Diligenter servire amicis. *Tiber.* apud *Sueton. in ejus vita c.* 29. Bonum principem senatui servire debere, & universis civibus sæpe, & plerumque etiam singulis. ¶ Item parere, indulgere, obsequi. *Sallust. in fragm.* apud *Donat. ad Terent. Andr.* 2. 2. 28. Senati decreto serviendum ne sit. *Cic. de Provinc. consul. c.* 1. *ad fin.* In hac sententia dicenda non parebo dolori meo, non iracundiæ serviam. *Id. pro Cæl. sub fin.* Ut in alterius dolore vel pietati, vel indulgentiæ vestræ serviatis. *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 167. placidi servirent legibus enses. *Id. de IV. consul. Honor. v.* 535. servireque tuis, contempto Castore frenis Cyllaros. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 27. Hi seu vere, quam habuerant, opinionem perferunt, sive etiam auribus Vari serviunt (nam quæ volumus, credimus libenter) confirmant, &c. *h. e.* blandiuntur. ¶ Item operam dare, incumbere. *Sallust. in Catil. c.* 56. Domi voluptatibus, hic pecuniæ, aut gratiæ servitis. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 13. Patresfamilias optatissimum sibi putant, filios suos rei familiari maxime servire. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 9. *ad fin.* Populi commodis consulere, & utilitati salutique servire. *Id. Tuscul.* 3. *c.* 3. *ad fin.* Alios gloriæ servire, alios pecuniæ. *Id. Fam.* 16. *ep.* 18. valetudini. *Id. in Brute c.* 69. meliorem vel honori, vel periculo. *Vellej. l.* 1. *c.* 13. *a med.* Semper aut belli aut pacis serviit artibus. ¶ Passive impersonaliter. *Cic.* 1. *Offic. c.* 10. Primum ut ne cui noceatur, deinde ut communi utilitati serviatur. ¶ Item habere rationem, sectari, affectare. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 80. Ut non brevitati servitum sit, sed magis venustati. *Id. in Orat. c.* 52. *extr. & cap.* 79. In eo libro Isocrates dicit, sese minus jam servire numeris, quam solitus esset. *& cap.* 34. *in fin.* Compositio, quæ tota servit gravitati vocum, aut suavitati. ¶ Item accommodare se, aptare se. *Cic. ad Brut. ep.* 9. Tibi nunc populo & scenæ, ut dicitur, serviendum est. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 3. *& lib.* 10. *ep.* 7. Servire tempori. *Id.* 3. *Offic. c.* 29. Illud idcirco recte dicitur a Poeta, quia cum tractaretur Atreus, personæ serviendum fuit. ¶ *Servibam*, & *ibo*, pro *iebam*, & *iam* positiones sunt in quarta conjugatione non insolitæ. *Plaut. Capt.* 2. 1. 30. Ne me secus honestes, quam ego te, cum servibas mihi. *Id. Merc.* 3. 2. 3. Antiqua recolam, & servibo tibi. *Id. Trin.* 2. 2. 27. Animo servibit, non sibi.

SERVITIUM, ii, n. *schiavitù, servaggio, servitù*, δουλεία, servitus, famulatus. *Terent. Andr.* 4. 1. 32. Ego, Pamphile, hoc tibi pro servitio debeo, conari manibus pedibus, noctesque & dies. *Sallust. in Jug. c.* 66. Cum secum ipse reputaret, quam gravis casus in servitium ex regno foret. *& cap.* 99. *a med.* Servitium minari alicui. *Liv. l.* 2. *c.* 23. Ducere aliquem in servitium. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb. ante med.* servitium imponere alicui. *& in epist. Mithrid. ad Arsac. ante med.* grave alicui demere. *Brut. ad Cicer. ep.* 16. *post med.* Civitatem a servitio abstrahere. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 6. *v.* 8. Servitium subire. *Colum. l.* 8. *c.* 11. Servitio liberatus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 289. & *Justin. l.* 13. *c. ult. a med.* Servitio aliquem premere. *Virg.* 3. *Æn. v.* 327. juvenemque superbum servitio enixæ tulimus. *h. e.* in servitute parientes. ¶ Translate *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 42. Illi etiam tauros primum docuisse feruntur Servitium, & plaustro supposuisse rotam. *& eleg.* 4. *v.* 1. Hic mihi servitium video, dominamque paratam. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 486. Vidi ego pallentes isto terrore puellas, Servitium miseras tempus in omne pati. *Id.* 1. *Amor. el.* 2. *v.* 18. Servitium amoris ferre. *Colum. l. & cap.* 8. *de columbis.* Ne quasi gravi perpetuæ custodiæ servitio contristatæ senescant. ¶ *Servitia* sunt ipsi servi seu multitudo servorum, *servidoranza*, *schiavi*, *servitù*. *Cic. pro Flacc. c.* 38. *sub fin.* Via absit, ferrum ac lapides removeantur, operæ facessant, servitia sileant. *Id. pro Cæl. c. ult.* Servitia ad cædem, & inflammandam urbem incitavit. *Colum. l.* 11. *c.* 1. Servitia sic tirunculum villicum contemnent, ut tenem. ¶ Et in singulari num. *Cic. Verr.* 7. *c.* 4. *a med.* Et tamen cœptum esse in Sicilia moveri aliquot locis servitium suspicor. *Id. de Harusp. resp. c.* 12. *circa med.* Omne servitium in alteram scenam immissum, alteri præpositum. Adde *Plaut. Curcul.* 1. 3. 21. & *Vellej. l.* 2. *c.* 82. ¶ Translate *Plin. l.* 11. *c.* 11. Sunt autem fuci velut imperfectæ apes, novissimæque a fessis & jam emeritis inchoatæ, serotinus fetus, & quasi servitia verarum apium.

SERVITOR, oris, servus. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 76. *n.* 4. Ex imperio Caoii Alotani Euarestus servitor deorum ex viso lib. an. *h. e.* libenti animo. *Auct. sermon.* 43. *ad Fratr. in Eremo* (*inter op. Augustini*) *a med.* Pro licito habere voluit fœnum, pro servitoribus bovem & asinem.

SERVITRITIUS, & Servitricius, a, um. *Stabulum servitritium*, convicium in servum, quemadmodum *stabulum flagitii*, *nequitia*, &c. Videtur autem dictum a *tero*, *is*, quasi tritus verberibus, aut fugitivi notis: vel quasi servorum vilissimus, quem terunt, atterunt, & calcant. *Plaut. Pers.* 3. 3. 13. Vir summi populi, stabulum servitricium, scortorum liberator, subiaulem flagri.

SERVITUDO, inis, f. servitus, servitium. *Liv. l.* 24. *c.* 22. Servitudinis indignitatisque homines expertos, &c. Al. aliter leg. *Festus*: Eritudo, servitudo. *Glossa*: Servitudo, δουλεία. Quidam addunt *Liv. l.* 39. *c.* 37. sed ibi omnes fere *servitutis*.

SERVITUS, utis, f. *schiavitù, servaggio, servitù*, δουλεία, conditio servorum, servitium, famulatus, sive sub domino, sive sub tyranno. *Florentin. Dig. lib.* 1. *tit.* 5. *leg.* 4. Servitus est constitutio juris gentium, qua quis dominio alieno contra naturam subjicitur. *Cic. Phil.* 2. *c.* 44. *a med.* Pax est tranquilla libertas: servitus malorum omnium postremum. *Terent. Andr.* 1. 1. 9. Servitus justa & clemens. *Plaut. Amph.* 1. 1. 12. dura. *Sueton. in Tiber. c.* 24. misera & onerosa. *Phædr. l.* 1. *fab.* 2. *v.* 6. Cum tristem servitutem flerent Attici. *Cic. pro Cluent. c.* 7. *a med.* Esse in servitute. *Id. pro Dom. c.* 31. & *Nep. in Thrasyb. c.* 1. Servitute oppressam civitatem tenere. *Cic. de provinc. consul. c.* 3. aliquem in servitutem tradere. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb. ante med.* Servitutem alicui imponere. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 77. perpetuam injungere civitatibus. *Cic. pro Mur. c.* 29. Servitutem servire. *Id. in fin. Phil.* 6. pati. *Plaut. Capt.* 2. 3. 12. ferre. *Id. Aulul.* 2. 1. 47. In servitutem redigere. *Terent. Phorm.* 4. 3. 48. dare se alicui in servitutem. *Cic. in Pison. c.* 34. *sub fin.* abducere. *Justin. l.* 8. *c.* 1. subire cogere. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 14. Abstrahere liberos in servitutem. *Liv. l.* 3. *c.* 56. addicere. *& cap.* 44. asserere. *Justin. l.* 13. *c.* 4. Cervicibus jugum servitutis excutere. *Cic. ad Brut. ep.* 14. *extr.* Repellere servitutem a civibus. *Id. de Amic. c.* 12. *a med.* Græciam servitute liberare. *Liv. l.* 34. *c.* 7. *sub fin.* Exuere servitutem. ¶ Translate *Quintil. l.* 2. *c.* 16. Nec legum repertores sine summa vi orandi consecutos, ut se ipsi homines ad servitutem juris adstringerent. *si obbligassero all'obbedienza delle leggi*. & *lib.* 7. *c.* 3. *circa med.* Illa ex consuetudine philosophorum ducta servitus (est enim certe servitus) ad certa se verba adstringendi. ¶ Est & prædiorum *servitus*, cum alicui rei obnoxia sunt, ut in *Servio* dictum est. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 2. Servitutem fundo imponere. *Ulpian. Dig. lib.* 8. *tit.* 3. *leg.* 1. Servitutes prædiorum rusticorum sunt hæ: iter, actus, via, aquæductus. *Cajus ibid. tit.* 2. *leg.* 2. Urbanorum prædiorum jura talia sunt: altius tollendi, & officiendi luminibus vicini, stillicidium avertendi in tectum, immittendi tigna, &c. ¶ De multitudine servorum *Horat. l.* 2. *od.* 8. *v.* 17. pubes tibi crescit omnis, Servitus crescit nova. Ita *Broukhus. ad Tibull. l.* 2. *el.* 4. *v.* 1. Aliis fortasse non placebit, quia hic idem Horatius dicere videretur. ¶ *Servitutium* pro *servitutum*, ut *civitatium*, *Arpinatium*, habetur *Dig. lib.* 8. *tit.* 2. *leg.* 31. *extr. & tit.* 3. *leg.* 1. *extr.* in editione *Torrentini*, & al.

SERVIUS, ii, nom. propr. *Auct.* libelli *de nominib. prænominib.* &c. qui *Valer. Max.* tribui solet, qui primus hoc nomine sit appellatus, ita dictum esse docet, quod mortua matre in utero servatus sit: Alii quod in servitute genitus. ¶ Servius Tullius, sextus Romanorum rex. *Liv. l.* 1. *a c.* 40. *Aurel. Vict. de vir. illustr. c.* 7. ¶ Servius Sulpitius JCtus. V. *Servianus*, & *Sulpitius*. ¶ Servius Maurus Honoratus, Grammaticus præstans, quem *Macrobius* in Saturnalibus suis loquentem inducit, *& lib.* 1. *c. ult. a med.* litteratorum omnium longe maximum vocat, Virgilii opera perpetuis adnotationibus illustravit. Vixit sub Valentiniano Imp.

SERUM, ri, n. *siero*, *siero*, ὀρρός, pars aquosa in lacte, quæ post conse-

confectum caseum colatur per fiscellam e vimine (unde a nobis *scolo* vocatur) vel alio modo separatur. *Plin. l.* 11. *c.* 41. Butyrum est spuma lactis, concretiorque, quam quod serum vocatur. *Id. l.* 28. *c.* 9. Lac ablatum igni refrigeratione dividitur, & discedit serum a lacte. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 769. Ubera plena premam: referat mihi caseus æra: Dentque viam liquido vimina rara sero. *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *v.* 15. Tum fiscella levi detexta est vimine junci, Raraque per nexus est via facta sero. *Virg.* 3. *Georg. v.* 403. acremque molossum pasce sero pingui. ¶ Per similitudinem dicitur de aquosa parte aliarum rerum. *Plin. l.* 16. *c.* 12. *a med.* Resinam decoctam minus picis reddere, quoniam in serum abeat. ¶ *Serum*, pars sera diei. V. *Serus.* ¶ *Hoc sero*, ut *genu*, *gelu*, *tonitru*, ponit *Charis. l.* 1. *pag.* 23. *Putsch.* sed qui usurpaverit, adducit neminem.

SERVO, as, avi, atum, a. 1. *salvare*, *conservare*, ἐρύω, salvum & incolumem præsto, tueor, conservo: a voce græca allata. *Cic. Fam.* 14. *ep.* 2. Qui ceteros servavi, ut nos periremus. *Sallust. in Catil. c.* 56. *circa med.* Dii hanc rempublicam in maxumis sæpe periculis servavere. *Terent. Phorm.* 5. 3. 24. Ita me servet Jupiter, ut propior illi, quam ego sum ac tu, homo nemo est. *Id. Heaut.* 4. 8. 4. Serva, quod in te est, filium, & me, & familiam. *Cic.* 5. *Verr. c.* 57. Quo ex judicio te nulla Salus servare posset. *Nep. in Attic. c.* 10. *extr.* Navem servare ex hieme, marique scopuloso. *Plaut. Amph.* 1. 2. 157. Quid, si ego illum tractim tangam, ut dormiat? *So.* servaveris. nam continuas has tres noctes pervigilavi. *mi darai la vita.* & *Curc.* 2. 3. 58. Perdis me tuis dictis. *Curcul.* imo servo, & servatum volo. ¶ *Servari ab aliquo posse* dicitur a JCtis, quod ex ejus bonis redigi potest. *Paul. Dig. lib.* 25. *tit.* 5. *leg.* 2. & *Pompon. lib.* 26. *tit.* 7. *leg. ult.* & *Paul. lib.* 17. *tit.* 1. *leg.* 43. *ad fin.* & alibi. ¶ Est etiam retineo, custodio, teneo, *osservare*, *ritenere*, *mantenere*. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 26. Nostri neque ordines servare, neque firmiter insistere, neque signa subsequi poterant. *Liv. c. ult. l.* 26. Hunc ordinem laboris, quietisque, quoad Carthagine morati sunt, servarunt. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 27. Fides ita contractæ numeris, ut concentum servare possint. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 85. Eos neque colloquii, neque induciarum jura servasse. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 17. Servare legem. *Id. Phil.* 7. *c.* 8. *a med.* pacem cum aliquo. *Nep. in Agesil. c.* 2. jusjurandum, religionem. *Cic. de Amic. c.* 7. *extr.* amicitiam summa fide, constantia, & justitia. *Id.* 3. *Offic. c.* 24. promissa. *Terent. Andr.* 1. 9. 45. fidem. *Vatin. ad Cicer. Fam.* 3. *ep.* 9. consuetudinem suam in patrociniis tuendis. *Cato R. R. c.* 5. ferias. *Plin. l.* 7. *c.* 53. & *Lucan. l.* 2. *v.* 38. modum. ¶ Item in specola esse, videre, sollicite & diligenter observare oculis, cavere custodiæ causa, *guardare*, *attendere*, *custodire*, *star in guardia*, *esser di guardia*, *osservare*. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 645. solidis pomaria clauserat Atlas Mœnibus, & vasto dederat servanda draconi. *Cic.* 9. *Attic. ep.* 10. *ante med.* Volumen epistolarum tuarum sub signo habeo, servoque diligentissime. *Terent. Eun.* 4. 7. 10. Ubi alii? *San.* qui, malum, alii? solus Sanga servat domi. *Quidam leg.* domum. *Horat. l.* 1. *ep.* 9. *extr.* Atria servantem postico falle clientem. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 20. Natus nemo in ædibus servat, neque qui recludat, neque qui respondeat. *Id. Aulul.* 1. 2. 3. Redi nunc jam intro, atque intus serva. *Sta.* quippini ego intus servem? an ne quis ædes auferat? nam hic apud nos nihil est aliud quæsti furibus. & *Cistell.* 1. 1. 106. Nunc te amabo, ut hanc hoc triduum solum sinas esse hic, & servare apud me. (Translate *Virg.* 7. *Æn. v.* 52. Sola domum & tantas servabat filia sedes. *h. e.* cum nullus esset heres regni & familiæ, sola filia hæc servabat quodammodo, & fulciebat.) *Plaut. Asin.* 4. 1. 58. Si coronas jusserit ancillam ferre Veneri, tuus servus servet, Venerine eas det, an viro. *Id. Rud.* 4. 1. 4. Sed uxor scelesta me omnibus servat modis, ne qui significem quippiam mulieribus. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 401. Quid servas, quo eam, quid agam? quid id attinet ad te? *Virg.* 6. *Æn. v.* 338. Palinurus dum sidera servat, Exciderat puppi. Hinc *servare de cœlo* est haruspicum auguria captantium. *Cic. pro Dom. c.* 15. *circa med.* Augures respondebant, cum de cœlo servatum sit, cum populo agi non posse. *Id. de provinc. consul. c.* 19. *a med.* Cum lex feretur, de cœlo servari, obnuntiari, intercedi licere. *Id. in Vatin. c.* 7. Quos tu quotidie sciebas servare de cœlo. Adde *pro Sext. c.* 61. & *Phil.* 2. *c.* 32. ¶ Item observare, cavere, *osservare*. *Colum. l.* 8. *c.* 5. *circa med.* Servat autem qui subjicit, ne singula ova in cubili mane componat. *Liv. l.* 39. *c.* 14. *extr.* Triumviris mandatum est, ut servarent, ne qui nocturni cœtus fierent. *Plin. l.* 17. *c.* 17. Servandum in eo ante omnia, ut talea ex feracibus fiant arboribus. ¶ *Serva*, formula admonentis, similis atque *hoc age*, intende animum, animadverte, *osserva*, *attendi*, *guarda*. *Terent. Andr.* 2. 5. 5. & *Adelph.* 2. 1. 18. Hem serva! quasi de improviso respice ad eum. *Plaut. Pers.* 5. 2. 29. Hem, serva rursum! *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 59. Hic fossa est ingens, hic rupes maxima. serva. ¶ Poetice *servare* dicuntur, qui incolunt. tuentur enim & custodiunt, *abitare*. *Virg. Georg.* 4. *v.* 383. Nymphæ, Centum quæ silvas, centum quæ flumina servant. & *vers.* 459. Immanem ante pedes hydrum moritura puella Servantem ripas alta non vidit in herba. ¶ Item conservare, reponere in aliud tempus, *metter a parte per altro tempo*, *serbare*, *conservare*. *Colum. l.* 12. *c.* 18. *ad fin.* & *Cato R. R. c.* 114. Si voles servare in vetustatem, ad alvum movendam servato, nec commisceas cum cetero vino. *Plin. l.* 30. *c.* 13. *ante med.* Vermes in melle servandos censent. *Id. l.* 38. *c.* 17. Lapis chernites mitior est servandis corporibus, nec absumendis. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 17. Paucis diebus habebam certos homines, quibus darem litteras. itaque eo me servavi. *mi riserva a scriver allora.* & *pro Planc. c.* 5. *a med.* Ego quoque ad ea te tempora revocavi, ad quæ tu te ipse servaras. ¶ Cum infinito *Stat.* 9. *Theb. v.* 189. infectaque sanguine tela Conjugibus servant, parvisque ostendere natis. ¶ Pro tenere, habere, *Virg.* 7. *Æn. v.* 178. paterque Sabinus, Vitisator, curvam servans sub imagine falcem. ¶ *Servasso*, *is*, *it*, ἀρχαϊκῶς pro *servem*, & *servavero*, ut *amasso*, *levasse*, &c. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 71. Si bonam famam mihi servasso, sat ero dives. *Id. Cistell.* 4. 2. 76. At vos Salus servassit. *Id. Cas.* 2. 5. 18. & *Asin.* 3. 3. 64. Dii te servassint semper.

SERUS, a, um, *tardo*, *indugevole*, χρόνιος, ὄψιος, qui diu differtur, tardus. *Cic.* vertens *Homeri* carmen, *l.* 2. *de Divin. c.* 30. Nobis hæc portenta deum dedit ipse creator, Tarda & sera nimis. *Id. c.* 1. *Phil.* 5. Ut magis exoptatæ Kalendæ, quam seræ esse videantur. *Id. Fam.* 2. *ep.* 7. Sera gratulatio reprehendi non solet, præsertim si nulla negligentia prætermissa est. *Cels. l.* 2. *c.* 6. *a med.* Seriorem mortem, vel maturiorem denuntiare. *Colum. l.* 4. *c.* 23. Siccitas seriorem putationem facit. *Liv. l.* 2. *c.* 3. Bellum spe omnium serius fuit. *Vellej. in fin. l.* 2. Successores quam serissime destinare alicui. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 400. sera sub nocte. *fatta già notte.* & *Varr.* apud *Gell. l.* 1. *c.* 22. & *lib.* 13. *c.* 11. Nescis quid vesper serus vehat. *Senec. in Herc. Fur. v.* 671. nocte sic mista solet Præbere lumen primus, aut serus dies. *Gell. l.* 11. *c.* 7. Sera eruditio, quam Græci ὀψιμαθίαν appellant. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 223. Jussus adesse foro, jussa maturius hora Fac semper venias: nec nisi serus abi. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 57. Non ergo cessavi, nec fecit inertia serum. *Id. Metam.* 15. *v.* 383. Et tot Melliferarum apium sine membris corpora nasci, Et serosque pedes, serasque assumere pennas. *Id. l.* 4. *v.* 29. & *Fast.* 5. *v.* 63. & *lib.* 4. *Trist. el. ult. v.* 73. seri anni. *h. e.* senilea. *Martial. l.* 5. *epigr.* 6. serior senectus. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 65. sera & sapientior ætas. *età avanzata.* & *Propert. l.* 3. *el.* 1. *v.* 35. *Ovid. Metam.* 8. *v.* 138. & *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 397. seri nepotes. *h. e.* qui multo post erunt. Sic *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 24. sera posteritas. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 779. Hunc sibi præcipuum, gentis de more nefandæ, Thessalis in seros Ditis servaverat usus. *h. e.* extremos, & si quando postularet necessitas. *Id. l.* 3. *v.* 279. pars sera componunt lumina dextra. *h. e.* extremum officium claudendi oculos præstante. *Senec. in Herc. Fur. v.* 731. Judicia trepidis sero sortitur reis. *h. e.* ultima apud Inferos. *Propert. l.* 1. *el.* 15. *v.* 21. Seri ignes. *h. e.* rogi. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 705. serum ut veniamus ad amnem Phasidis. *h. e.* longe positum, & ad quem tarde & sero perventuri sumus. *Virg.* 4. *Georg. v.* 144. Ille etiam seras in versum distulit ulmos. *h. e.* quæ tarde crescunt & ad justam magnitudinem lente perveniunt. ¶ Serotinus, *tardivo*. *Plin. l.* 15. *c.* 19. *de piris.* Serissima omnium Amerina, Picentina, &c. *Colum. l.* 5. *c.* 10. *ante med.* Si voles ficum, quamvis non natura, seram facere, priorem fructum decutito: iterum alterum edet, quem in hiemem differet. ¶ Longus, diuturnus. *Ovid. Met.* 13. *v.* 403. Imposita est sero tandem manus ultima bello: Troja simul, Priamusque cadunt. ¶ Cum infinito *Propert. l.* 3. *el.* 3. *v.* 57. Qua serus versare boves & plaustra Bootes. ¶ *Serum diei*, & *serum* absolute (subaudi tempus) extrema diei pars, vesper; *la sera*, *il tardi*, ὀψία. *Liv. l.* 10. *c.* 28. Extrahebatur in quam maxime serum diei certamen. *Id. l.* 7. *c.* 8. Gallorum oppugnatione, quia serum erat diei, abstinuere. *Tacit. Annal.* 2. *c.* 21. *in fin.* Jamque sero diei subducit ex acie legionem. *Sueton. in August. c.* 17. Navali prœlio vicit, in serum dimicatione protracta, ut in navi victor pernoctaverit. *Liv. l.* 33. *c.* 48. Multo vino in serum noctis convivium productum. ¶ Sæpe *serus* dicitur de his, quæ frustra fiunt, quia nimis tarda, & cum elapsa occasio est: quod & in *Sero* admonuimus. *Sallust. in fragm.* apud *Phylargir. ad lib.* 4. *Georg. v.* 144. & *Serv. ad Æn. l.* 5. *v.* 524. & *lib.* 12. *v.* 864. Serum bellum in angustiis futurum. *h. e.* frustra pugnam futuram, cum in angustias redacti fuerint. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 361. sera auxilia ciere. & *lib.* 4. *v.* 247. redit Alcidæ jam sera cupido. *Martial. l.* 8. *epigr.* 44. Titulle, moneo, vive semper: hoc serum est, Sub pædagogo cœperis licet: serum est. *Senec. in Thyest. v.* 487. Serum est cavendi tempus in mediis malis. *Id. in Hippol. v.* 591. magna pars sceleris mei Olim peracta est. serus est nobis pudor. ¶ Et ipse, qui nimis sero quippiam facit, & occasionem elabi sivit, *serus* est. *Virg. Æn.* 10. *v.* 94. Tunc decuit metuisse tuis. nunc seras querelis Haud justis assurgis, & irrita jurgia jactas. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 703. Herculeas jam serus opes, spretique vocabis Arma viri. Adde *Ovid.* 2. *Met. v.* 617. ¶ Cum genitivo *Horat. l.* 2. *sat.* 10. *v.* 21. O seri studiorum! ὀψιμαθεῖς. qui parum didicistis, quia sero ad litteras animum applicuistis. *Sil. l.* 3. *v.* 255. Consilio viridis, sed belli serus Ilertes. Al. leg. *bello.* ¶ *Sera* pro *sero*, more adverbii, *tardi*. *Virg.* 4. *Georg. v.* 122. Narcissum sera comantem. ¶ Si *Servio* credas, *serus* est magnus, in illo *Virg.* 4. *Georg. v.* 144. Ille etiam seras in versum distulit ulmos. Et funestus, gravis, tristis, infelix, in illo 12. *Æn. v.* 863. avis, Quæ quondam in bustis, aut culminibus desertis Nocte sedens, serum canit importuna per umbras. & *Æn.* 5. *v.* 524. seraque terrifici cecinerunt omina vates. Addit & fragmentum *Sallustii* supra allatum. Addunt alii illud *Æn.* 4. *v.* 461. Seraque culminibus ferali carmine bubo Sæpe queri (Ita enim legit *Non. c.* 3. *n.* 23. Alii *sola.*) Et *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 431. funesta prius quam Consule, & seras aperit rea perfidus iras. ¶ Falluntur, qui primam syllabam corripi posse putant, ex illo *Cicer. in Arat. v.* 413. Occidit Andromedæ clarum caput, & fera Pistrix. *fera* enim legendum est.

SERVULA, æ, f. *servicina*, θεραπαινίδιον, exigua serva. *Cic. Attic. l. c.*

l. 2. ep. 12. ad fin. Eamque per manus servulæ servatam, & eductum. Alii leg. *Sepulla*, vel *Serpulla*, vel *Sep. Rulla*, quæ sunt propria ancillæ cujusdam nomina.

SERVULUS, & Servolus, li, m. *schiavetto*, *valletto*, δουλάριον, parvus, aut vilis servus. *Plaut. Capt.* 4. 2. 100. Vidi tuum gnatum, & servolum meum Stalagmum. *supra vers.* 95. *servum* dixerat. ex quo apparet, non semper diminutivi rationem haberi. Idem videre est *Cistell.* 1. 3. 34. *Mercat. prol. v.* 107. & 108. & *Trucul.* 2. 4. 74. Sic *Terent. Andr.* 1. 1. 56. Observabam illorum servulos venientes, aut abeuntes. *Cic. pro Quint. c.* 6. *a med.* Servulum unum abducit. Adde *Plin. l.* 2. *epist.* 17. *a med. lib.* 3. *ep.* 16. *a med.* & *lib.* 6. *epist.* 16. *ad fin.*

SERVUS, i, m. *schiavo*, *servidore*, *servo*, δοῦλος, θεράπων, qui in servitute est, qui non est sui juris, sed alieno domino subjectus, mancipium, famulus, puer: cui liber opponitur. Dictus est a *servando*, quia imperatores, ut ait *Florentinus Digest. lib.* 1. *tit.* 5. *leg.* 4. captivos vendere, & per hoc servare, nec occidere solent. Idem docent *Donat. ad Terent. Adelph.* 2. 1. 28. & *Augustin. l.* 19. *de civ. Dei, c.* 15. Alii sic dictum putant, quod in vinculis servari, seu custodiri soleat. Alii ducunt a θεράπων. *Martian. Dig. lib.* 1. *tit.* 5. *leg.* 5. Servi in dominium nostrum rediguntur aut jure civili, aut gentium. Jure civili, si quis se major viginti annis, ad pretium participandum, venire passus est: Jure gentium servi nostri sunt, qui ab hostibus capiuntur, aut qui ex ancillis nostris nascuntur. *Cic.* 1. *Offic. c.* 31. *a med.* Ulysses domi etiam contumelias servorum ancillarumque pertulit. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 5. Pollicem, servum a pedibus meum, Romam misi. *Id.* 3. *de Orat. c. paenult.* Quem servum ille habuit ad manum. *Sueton. in Cæs. c.* 74. Philemonem, a manu servum, morte punit. ¶ Servos liberaliter habendos esse, multis ostendunt *Senec. epist.* 47. & *lib.* 1. *de clem. c.* 18. & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 11. Habet aliquid etiam *Cic.* 1. *Offic. c.* 13. *ad fin.* & de libertis *Plin. l.* 2. *ep.* 6. & *l.* 8. *ep.* 16. ¶ *Servi publici* erant, qui reipubl. magistratibus, sacerdotibus publice inserviebant, & aliquando lictorum, aut scribarum, aut apparitorum, &c. officio fungebantur, sive servili conditione, sive ingenua essent. *Cic.* 8. *Phil. c.* 8. Eum jussu Antonii in convivio servi publici loris ceciderunt. *Liv. l.* 26. *c.* 47. Opifices ad duo millia hominum erant, eos publicos fore populi R. edixit, cum spe propinquæ libertatis, si ad ministeria belli enixe operam navassent. *Id. l.* 9. *c.* 29. *ad fin.* Potitia gens, cujus ad aram maximam Herculis familiare sacerdotium fuerat, servos publicos, ministerii delegandi causa, solemnia ejus sacri docuerat. *Varr.* apud *Gell. l.* & *cap.* 13. Ædiles stipati servis publicis non modo prendi non possunt, sed etiam ultro submovent populum. *S. C.* apud *Frontin. de aquaduct. artic.* 100. Placere senatui, eos qui aquis publicis præessent, lictores binos, & servos publicos ternos, architectos singulos, & scribas, & librarios, accensos, præconesque totidem habere, quot habent ii, per quos frumentum plebei datur. ¶ *Quot servi, tot hostes*, in proverbio est. De quo Sinnius Capito existimat, errorem hominibus intervenisse, præpostere plurimis enuntiantibus. vero enim similius esse, dictum initio, Quot hostes, tot servi. Tot capti vel fere ad servitutem adducebantur. Hæc *Festus* in *Quot*. Opinionem *Sinnii* falsam esse, vel illud *Seneca* satis ostendit *epist.* 47. & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 11. *ante med.* Deinde ejusdem arrogantiæ proverbium jactatur: Totidem esse hostes, quot servos. Non habemus illos hostes, sed facimus. ¶ Translate *servus* est quivis subjectus. *Cic.* 5. *Verr. c.* 22. Vidit enim, eos, qui judiciorum dominos se dici volebant, harum cupiditatum esse servos. *Id. pro Cluent. c.* 53. Legum idcirco omnes servi sumus, ut liberi esse possimus. ¶ Servorum dies festus vulgo existimatur Idibus Augusti, quod eo die Ser. Tullius, natus serva, ædem Dianæ dedicaverit in Aventino, cujus tutelæ sint cervi, a quorum celeritate fugitivos vocent servos. *Festus*. V. Saturnalia.

SERVUS, a, um, *soggetto*, *servo*, δοῦλος, qui alicui servit, subjectus, obnoxius. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 19. O imitatores servum pecus! *Ovid. de remed. Amor. v.* 54. Servum vitii pectus habere. *Al. leg.* vitiis. *Id.* 1. *Amor. el.* 6. *v.* 26. Nec tibi perpetuo serva bibetur aqua. *h. e.* quæ servorum potus est: vel quæ a servo bibitur: contra *aqua libera*, quæ a libero. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 71. *Burm.* Servi, me salvo, cito aquam liberam gustabunt. *Plaut. Pers.* 2. 4. 9. Servam operam, linguam liberam herus me jussit habere. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 558. serva manus. *Plin. l.* 10. *c.* 65. Ciconia captiva & serva. *Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. ad fin.* Omnia non serva, & maxume regna, hostilia ducant. *h. e.* non subjecta. *Paul. Dig. lib.* 40. *tit.* 7. *leg.* 16. Statulibera quidquid peperit, hoc servum heredis est. ¶ *Serva prædia*, *servæ ædes*, quæ aliqua re alteri a domino obnoxia sunt, ut in *Servio*, & *Servitus* dictum est. *Cic.* 3. *Agrar. c.* 2. *ad fin.* Libera prædia meliore conditione sunt, quam serva. *Cels. Dig. lib.* 8. *tit.* 6. *leg.* 6. *a med.* Fundus servus. *Julian. ibid. tit.* 2. *leg.* 34. Servæ ædes. & *leg.* 33. Area serva.

SESAMA. V. *Sesamum*.

SESAMINUS, a, um, *di sesamo*, σησάμινος, qui est ex sesamo, ut Sesaminum oleum. *Plin. l.* 23. *c.* 4. *ad fin.* Sesaminum aurium dolores sanat, & ulcera, quæ serpunt. Adde *lib.* 15. *c.* 7. *a med.* & *lib.* 28. *c.* 11.

SESAMOIDES, is, omn. gen. *simile al sesamo*, σησαμοειδής, sesamo similis. *Sesamoides* n. gen. *sesamoide*, herba est gustu amaro, folio minore, quam sesama. *Plin. l.* 22. *c. ult. ante med.* Sesamoides a similitudine nomen accepit. &c. Detrahit bilem in aqua potum. Est aliud sesamoides Anticyræ nascens, quod ideo aliqui Anticyricon vocant; cetera simile erigerontis herbæ. *Id. l.* 25. *c.* 5. *a med.* Elleborum in Anticyra insula tutissime sumitur, quoniam sesamoides admiscent.

SESAMUM, i, & Sesama, orum, n. & Sesama, æ, f. *sisamo*, *sesamo*, σήσαμον, σησάμη, inter æstiva frumenta numeratur a *Plin. l.* 18. *c.* 7. & 10. inter legumina a *Colum. l.* 2. *c.* 7. Ab India venit, & culmum habet ferulaceum, folia sanguinea, semen vasculis inclusum, ut papaver, ut *Plin.* tradit *loc. cit.* Hoc adeo gratum est in cibis, ut locum habeat in belliariis, & condimentis. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 112. Ut mulsa loquitur! nihil nisi laterculos, sesamum, papaveremque, triticum, & frictas nuces. *Al. leg.* papaveremque tritum. *Petron. in Satyr. c.* 1. *extr.* Mellitos verborum globulos, & omnia dicta factaque, quasi papavere & sesamo sparsa. ¶ Varios habet usus in medicina, quos recenset *Plin. l.* 22. *c. ult.* & *Cels. l.* 5. *c.* 15. ponit inter ea quæ molliunt: fitque ex eo oleum, teste eod. *Plin. l.* 15. *c.* 7. *ad fin.* V. *Sesaminus*. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *sect.* 56. & 56. Quibusdam regionibus hoc mense sesama seruntur. *Id. l.* 12. *c.* 15. Admiscent torrefacta sesama cum aniso Ægyptio. & *cap.* 57. Sesamum leviter torrefactum cum iis ceteris contrito. *Plin. l.* 18. *c.* 10. Æstiva frumenta diximus, sesamam, milium, panicum. ¶ Cicin, arborem in Ægypto copiosam, quidam sesamum silvestre appellant. *Id. l.* 15. *c.* 7. ¶ Scribitur & *sisamum*, tum in quibusdam libris horum Scriptorum, tum apud *Pallad. in Septembr. tit.* 7. & *Octobr. tit.* 1.

SESCENAR, vel Sescenaris, is, m. vox antiqua. Videtur esse a *secena*, quæ vox apud *Festum* exponitur dolabra pontificalis. Itaque sescenarem bovem possumus intelligere, qui hujusmodi dolabra percussus, mactatusque est. *Liv. l.* 41. *c.* 15. Exposuit Patribus, bovis sescenaris, quem immolavisset, jecur defluxisse. Al. scribunt, *sescennaris*, & positum putant pro annorum ætatis. Alii, ut in re admodum obscura, alia comminiscuntur.

SESCULYSSES. V. *Sesquiulysses*.

SESCUNCIA, æ, f. *un' oncia e mezza*, μία ἥμισυ οὐγκία, uncia ejusque dimidium, quasi *sesquiuncia*. *Colum. l.* 5. *c.* 2. Quæ summa efficit jugeri sescunciam, scripula duo, & dimidium. *Id. l.* & *cap. ult. a med.* Laseris radicis sescunciam. *Triphonin. Dig. lib.* 37. *tit.* 9. *in fin.* Sescuncia hereditatis. *Frontin. de aquaduct. artic.* 26. Digitus quadratus, in rotundum redactus habet diametri digitum unum, & digiti sescunciam.

SESCUNCIALIS, le, *d' un' oncia e mezza*, sescunciam continens. *Plin. l.* 13. *c.* 15. Mensa crassitudine sescunciali.

SESCUNX, & Sesquunx, uncis, *un' oncia e mezza*, sescuncia. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Fastigium servari in pedes denos sescuncem.

SESCUPLEX, & Sesquiplex, icis, sescuplus. *Cic. in Orat. c.* 57. Ita factos eos pedes esse, ut in eis singulis modus insit, aut sesquiplex, aut duplex, aut par. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Ῥυθμὸς aut par est ut dactylus. unam enim syllabam parem brevibus habet: Aut sescuplex, ut pæon, cujus vis est ex longa & tribus brevibus: quique ei contrarius, ex tribus brevibus & longa, vel alio quoquo modo tempora tria ad duo relata sescuplum faciunt. ¶ *Miles sesquiplex*, qui annonam unam & semis consequitur. *Inscript.* apud *Spon. in miscell. erudit. antiq. pag.* 261. T. Fl. Saturnino sesquiplici ex num. Equit. singular. Aug. Claud. &c. Ita *Sponius*. ¶ Sic sescuplicarius, vel sesquiplicarius, qui duplicem cum dimidia annonam militarem percipit. *Inscript.* apud *Donium class.* 1. *n.* 147.

SESCUPLICARIUS. V. in fin. vocis præced.

SESCUPLUS, a, um, ἡμιόλιος, qui numerum, pondus, aut mensuram totam in se continet, & præterea ejus dimidium. Alio nomine *sesquialter* dicitur. Ex. gr. ternarius dicitur esse sescuplus binarii, quia continet binarium, & ejus dimidium: senarius dicitur esse sescuplus quaternarii, quia quatuor in se continet, & insuper dimidiam ejus partem. *Censorin. de die natal. c.* 11. novem dies cum sex collatos, sit, sescuplam rationem facere. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Tria ad duo relata sescuplum faciunt. ¶ Legitur & *sesquiplus*. *Plin. l.* 2. *c.* 22. Pythagoras appellat tonum, quantum absit a terra Luna: ab ea ad Mercurium, spatii ejus dimidium: ab eo ad Venerem fere tantundem: a qua ad Solem sesquiplum.

SESELIS, is, f. σέσελις, herba folio fœniculi, sed crassiore, semine quoque non dissimili, sed callosiore & hebetiore, capitu anethi, in quo granum habet oblongum & angulosum, & cum editur, acre: radice autem longa, & odore non ingrato. Vulgus herbariorum sarisfragiam majorem appellat. *Cic.* 2. *de natur. Deor. c.* 50. *ad fin.* Cervæque paulo ante partum perpurgant se quadam herbula, quæ seselis dicitur. *Plin. l.* 8. *c.* 32. idem narrat: item *lib.* 20. *c.* 5. ubi etiam *sili* vocari ostendit. σέσελι quoque & σέσελις neutr. gen. Græci dicunt. Unde *Plin. l.* 25. *c.* 8. *a med.* Cervæ monstravere seseli, enixæ a partu.

SESIA. V. *Sessia*.

SESOSTRIS, is, & idis, m. Σέσωστρις, Ægypti regum potentissimus, tam superbus, inquit *Plin. l.* 33. *c.* 3. *a med.* ut prodatur annis quibusque sorte reges singulos e subjectis jungere ad currum solitus, atque ita triumphare. *Lucan. l.* 10. *v.* 276. Venit ad occasum mundique extrema Sesostris, Et Pharios currus regum cervicibus egit. *Plin. loc. cit.* Vide Sesostre Ægypti rege. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 28. Sesostride primum, post Amaside dominantibus. *Plin. l.* 36. *c.* 9. *extr.* Obeliscus, qui est in Campo Martio, excisus est a Sesostride. & *cap.* 11. Sesostridis filius Nuncoreus. ¶ Media syllaba in dicas a extendi potest cum Græce ω sit. *Paulin. Nolan.* apud *Auson. epist.* 19. *v.* 21. Et qui regnavit sine nomine mox Sesostris.

SESQUI, *una volta e mezza*, *altrettanto e la metà*, τρίτον ἡμισυ, tantundem, seu totum aliquod, & ejus dimidium: a *semisque*, *h. e.* & semis.

semis. *Cic. in Orat. c.* 36. Pes, qui adhibetur ad numeros, partitur in tria, ut necesse sit, partem pedis aut aequalem esse alteri parti, aut altero tanto, aut sesqui esse majorem. Ita fit aequalis dactylus, duplex jambus, sesqui paeon. Dactylum *aequalem* dicit, quia syllaba longa duas breves aequat, ut in *decore*: jambum vocat *duplicem*, quia habet unam partem altero tanto majorem altera, cum syllaba longa sequens duplo major sit brevi praecedente, ut in *salus*: paeonem vocat *sesqui*, quia cum constet longa & tribus brevibus, ut *insolitus*, tres illae breves longam dimidio superant. ¶ Frequentius usurpatur in compositione ut *sesquilibra*, *sesquimodius*, *sesquialter*, & alia multa, quae hic ordine subjicimus, & divisim quoque scribi possunt.

SESQUIALTER, a, um, *emiolio*, *sesquialtero*, ἡμιόλιος, qui quantitatem aliquam in se continet, & ejus dimidium. *Cic. de Univ. c.* 7. Deinde tertiam, quae esset secundae sesquialtera, primae tripla. *& mox.* Sesquialteris autem intervallis, & sesquitertiis, & sesquioctavis sumptis ex his colligationibus in primis intervallis, sesquioctavo intervallo, sesquitertia omnia explebat. Adde *Vitruv. l.* 5. *c.* 1. *circa med.*

SESQUICULEARIS, re, τριημικοχλαῖος, qui culei mensuram continet, & dimidii. *Colum. l.* 12. *c.* 18. *extr.* Sunt autem satis sesquiculearibus doliis picis durae pondo vicena quina.

SESQUICYATHUS, i, m. cyathus cum dimidio. *Cels. l.* 6. *c.* 7. *sect.* 2. Nuces amarae XXV, mellis sesquicyathus.

SESQUIDIGITALIS, le, sesquidigitum continens. *Vitruv. l.* 10. *c. ult. ante med.* Foramen semidigitale, digitale, sesquidigitale.

SESQUIDIGITUS, i, m. *un dito e mezzo*. *Vitruv. l.* 8. *c.* 6. Canalis latus digitum, altus sesquidigitum. Adde *lib.* 10. *c.* 17.

SESQUIHORA, ae, f. *un'ora e mezza*, τριημιώριον, una hora cum dimidia. *Plin. ep.* 9. *l.* 4. *ante med.* Egeram horis tribus & dimidia: supererat sesquihora.

SESQUIJUGERUM, i, n. jugerum cum dimidio. *Plin. l.* 18. *c.* 19. Justum est proscindi jugerum uno die, iterari sesquijugerum. Adde *lib.* 4. *c.* 8.

SESQUILIBRA, ae, f. *una libbra e mezza*, τριημίλιτρον, una libra cum dimidia alterius. *Colum. l.* 12. *c.* 36. Sat erit autem rorismarini sesquilibram in duas urnas musti adjicere. *Cato R. R. c.* 106. Sesquilibram salis frigito.

SESQUIMENSIS, is, m. *un mese e mezzo*, τριημίμηνον, unus mensis cum dimidia parte alterius. *Varr. l.* 1. *de R. R. c.* 27. Ejus cursus annalis primum fere circiter ternis mensibus ad fructus est divisus in quatuor partes totus, & idem subtilius sesquimensibus in octo. ¶ Adjective *Id. l.* 3. *c.* 10. *ad fin.* Ad saginandum eligunt pullos circiter sesquimenses. *Al. leg.* sesquimense.

SESQUIMODIUS, ii, m. *un moggio e mezzo*, modius & modii dimidium. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 7. Nuces integras, quas uno modio comprehendere possis, quod putamina suo loco quaeque habet natura composita, easdem si fregeris, vix sesquimodio concipere possis. *& cap.* 42. In jugerum unum scribunt opus esse Medicae sesquimodium. *Cic. Verr.* 5. *c.* 92. *a med.* Nunquam tam grati hi sesquimodii tritici, Q. Hortensi, fuissent. *Colum. l.* 2. *c.* 13. Lentis sesquimodius.

SESQUIOBOLUS, i, m. τριημιώβολον, obolus cum dimidio. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *a med.* Dejectoque quod supernatat, reliquus succus purgat utraque parte, sesquiobolo in aqua mulsa.

SESQUIOCTAVUS, a, um, ἐπόγδοος, octavum & ejus dimidium continens. *Cic. de Univ. c.* 7. Sesquioctavo intervallo sesquitertia omnia explebat.

SESQUIOPERA, ae, τριημιεργον, opera diei unius & dimidiati. *Colum. l.* 2. *c.* 13. Faba modii quatuor occantur sesquiopera, luxiuntur sesqui opera, metuntur una.

SESQUIOPUS, eris, n. idem quod sesquiopera. *Plaut. Capt.* 3. 5. 65. Inde ibis porro in latomias lapidarias. Ibi cum octonos alii lapides effodiunt, nisi quotidianus sesquiopus confeceris, sexcentoplago nomen indetur tibi.

SESQUIPEDALIS, le, *d'un piede e mezzo*, pedem magnitudinis, & dimidium habens. *Vitruv. l.* 10. *c. penult.* Arrectaria latitudine sesquipedali. *Id. l.* 5. *c.* 10. Sesquipedales tegulae. *Colum. l.* 9. *c. penult.* Sesquipedalis mensura. *Plin. l.* 7. *c.* 16. *sub fin.* Sesquipedales homines. *Catull. carm.* 93. *v.* 5. *in Aemil.* dentes. ὑπερβολικῶς. Adde *Martial. l.* 7. *epigr.* 13. ¶ Translate *Horat. in art. poet. v.* 96. Telephus & Peleus, cum pauper & exsul uterque, Projicit ampullas & sesquipedalia verba. *h. e.* grandia, tumida, gravia, inflata, qualia sunt Tragicorum.

SESQUIPEDANEUS, a, um, sesquipedalis. *Plin. l.* 9. *c.* 27. Attollit e mari sesquipedanea fere cornua.

SESQUIPES, edis, m. *un piede e mezzo*, τριημιπόδιον, mensura unius pedis & dimidii. *Colum. l.* 3. *c.* 13. *a med.* Nisi tamen si scaturigo palustris obvia, plus, quam sesquipedem, prohibeat infodere. *Martial. l.* 8. *epigr.* 60. Summa Palatini poteras aequare colossi, Si fieres brevior, Claudia, sesquipede. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 43. Cytisum in sesquipedem ponitur. *Plaut. Trin.* 4. 2. 38. Qua facie est homo? *Sy.* sesquipede est, quam tu, longior. ¶ Absolute *Pers. sat.* 1. *v.* 56. cum tibi, Calve, Pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet.

SESQUIPLAGA, ae, f. *una ferita e mezza*, duo ictus sed impares. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 67. Cum vix duobus ictibus caput amputavisset, saevitiam apud Neronem jactavit, sesquiplaga interfectum a se dicendo.

SESQUIPLARIS. V. *Simplaris*.

SESQUIPLEX. V. *Sescuplex*.

SESQUIPLUS. V. *Sescuplus*.

SESQUISENEX, qui senis aetatem praetergressus est multis annis, atque adeo est decrepitus. *Vetus Poeta apud Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 3. ut quidam legit *Turneb. l.* 23. *c.* 16. & *Scalig. in conjectan.* nam alii aliter.

SESQUITERTIUS, a, um, qui continet ternarium numerum cum dimidio. *Cic. de Univers. c.* 7. Intervalla sesquitertia, & sesquioctava.

SESQUIULYSSES, *&* Sesculysses, is, m. quasi unus & dimidius Ulysses. *Varro* hoc titulo inscripsit unam e satyris suis, posuitque pro homine astutissimo & callidissimo. Citat hanc satyram *Plin. in praefat. Histor. nat.* & *Nonius* saepe.

SESSIA, *vel* Seia, ae, f. nomen columnae in Circo maximo, in cujus summitate simulacrum erat Sejae, vel Sejae deae Romanorum, ita dictae a *serendo*, quod sementi praeesset; unde & ipsi columnae datum nomen. *Tertull. de Spectac. c.* 8. Columnas Sessias a sementationibus, Messias a messibus, Tutelinas a tutela fructuum sustinent.

SESSIBULUM, li, n. *sedile*, *sedia*, sedile, sedes: a *sessum* vel a *sedeo*. *Plaut. Poen.* 1. 2. 56. *de meretricib.* Quae tibi olant stabulum statumque, sellam & sessibulum merum. *h. e.* odore declarent, se totos dies stare, aut sedere pro foribus fornicis, dum amatores expectant. *Apul. l.* 1. *Metam.* Assidu istic. nam prae metu latronum nulla sessibula parare nobis licet.

SESSILIS, le, *atto a sedere*, qui sedendo aptus est: in quo facile sedetur. *Ovid.* de equo pulcro, *Metam.* 12. *v.* 401. sic tergum sessile, sic stant Pectora celsa toris. ¶ Item qui facile sedet. *Pers. sat.* 5. *v.* 147. Vejentanumque rubellum Exhalet vapida laesum pice sessilis obba. *h. e.* quae fundum habet latum, & per se facile stat, ac sedet. A cujus similitudine *sessilia* pira dicuntur, apud *Plin. l. & cap.* 13. quae minimo pediculo, & ventriosa. ¶ *Sessilis lactuca*, χαμαίζηλος, ἑδραῖος, quae in caulem non crescit, nec assurgit, sed in plano & in latitudinem se spargit. *Plin. l.* 19. *c.* 8. & *Martial. l.* 3. *epigr.* 47. qui *lib.* 10. *epigr.* 48. *sedentem* vocat. Sic brassica sessili folio, *Plin. ibid. ante med.* Sic *Pallad. in Octobr. tit.* 11. *de malvis*. Si transferendis plantis nodum facias in radice, sessiles fient. ¶ *Sessiles verrucae*, depressae, non eminentes. *Plin. l.* 37. *c.* 2. *ante med.*

SESSIMONIUM, ii, n. id, in quo sedemus, ut deorum sessimonia, idest loca in quibus dii sedent, hoc est templa ubi simulacra deorum reponuntur, quasi sedeant. *Vitruv. l.* 7. *in praefat. ad fin.*

SESSIO, onis, f. *il sedere*, *sessione*, ἕδρασις, sedendi actio. *Cic.* 1. *Offic. c.* 35. *a med.* Status, incessus, sessio, accubitio, habeant illud decorum. *Id. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 34. Ingressus, cursus, accubitio, inclinatio, sessio. *Id.* 3. *de Fin. c.* 12. *a med.* Sessiones quaedam, & flexi fractique motus. *Id.* 3. *de Orat. c.* 30. *sub fin.* Ambulatio antemeridiana, aut pomeridiana sessio. ¶ Item locus, ubi sedetur, sedile, sedes, *sedile*, *sedia*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 5. Porticus, & palaestra, & tot locis sessiones. *Id.* 5. *de Fin. c.* 1. Polemo, cujus ipsa illa sessio fuit, quam videmus. ¶ Translate *Cic.* 14. *Attic. ep.* 14. *circa med.* Illam sessionem Capitolinam mihi non placuisse, tu testis es. *h. e.* illam moram & cessationem, qua Brutus & Cassius, Caesare occiso, in Capitolio tempus otiose triverunt, nec quicquam aliud egerunt, quo respubl. in libertatem restitueretur. *Sedere* enim aliquando est otiosum esse. *Apul. l.* 4. *Metam.* Ursae diutina captivitate fatigatae, pigra etiam sessione languidae. *dallo star fermo in gabbia*. ¶ *Dies sessionum*, quibus Praetor jus dicit pro tribunali sedens, *giorni d'udienza*. *Ulpian. Dig. lib.* 38. *tit.* 15. *leg.* 2. *ante med.*

SESSITO, as, n. 1. καθίζομαι, saepe sedeo. *Cic. in Bruto, c.* 13. Ut quam deam in Periclis labris scripsit Eupolis sessitavisse. *Apul. l.* 1. *de Dogm. Plat. prope fin.* Illae opimae sunt partes (*corporis*) quas labor subigit, ut femina ipsa, quas sessitandi regio est.

SESSIUNCULA, ae, f. parva sessio. V. *Semicirculus*.

SESSOR, oris, m. *seditore*, ἑδράτης, qui sedet. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 130. In vacuo laetus sessor plausorque theatro. *Senec. de constant. sap. cap.* 12. *ad fin.* Pecora verbere domantur; nec irascimur illis, cum sessorem recusaverint. *Auct. vita Lucani*. Quondam in latrinis publicis, clariore cum strepitu ventris emisso, hemistichium Neronis, magna cum sessorum fuga, pronuntiavit. *h. e.* desidentium. ¶ Item habitator, incola. *Nepos in Cimone c.* 2. Sessores veteres urbe insulaque ejecit. Al. leg. *possessores*.

SESSORIUM, ii, n. locus ad sedendum. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 77. *Burm.* Cubiculum, in quo ipse dormio, viperae hujus sessorium. *h. e.* sedes, habitatio, conclave. *Cael. Aurelian. Acut. l.* 2. *c.* 11. *ante med.* In vicina portico gestatio adhibenda, ita ut sella bajulatoria, vel quolibet sessorio leniter atque mediocriter moveantur.

SESSUS, us, m. sessio, sedendi actus. *Apul. in Florid. n.* 16. (*al. l.* 3.) Locum sessui impertiunt.

SESTERTIARIUS, a, um, adject. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 45. *Burmann.* Glyco autem, sestertiarius homo, dispensatorem ad bestias dedit. *h. e.* qui censu pauper, & cujus patrimonium nummo sestertio emi potest: Vel qui patrimonium habet, mille nummos: a sestertio, non nummo, verum pondere, quod valebat nummos mille. Ita *Scheffer.* Rursus *Petron. ibid. paulo post.* Dedit gladiatores sestertiarios, jam decrepitos, quos si sufflasses, cecidissent. *h. e.* parvi pretii.

SESTERTIOLUS, i, m. parvus sestertius. *Martial. l.* 1. *epigr.* 39. Sed Sestertiolum donavit mentula Phoebo Bis decies. hunc da tu mihi, pluris emam. *h. e.* bis decies sestertium.

SESTERTIUS, ii, m. *& in plur.* apud *Poetas etiam* Sestertia, orum, nummus argenteus, quarta pars denarii. valet enim duobus assibus & dimidio: [illegible] si redigatur ad rationem nostrae monetae, valo-

sum

rem quinque circiter solidorum Venetorum, qui sunt itidem quarta pars libræ Venetæ. Itaque ejus nota est duarum linearum & S, hoc modo IIS, vel HS *h. e.* duo asses & semis: dictus est enim a *semis tertius* per syncop. *Varro l. 4. de L. L. 36.* Sestertius, quod semistertius. dupondius enim, & semis antiquus sestertius est: & veteris consuetudinis est, ut retro æra dicerentur, ita ut semis tertius, semis quartus pronuntiarent. *Vitruv. l. 3. c. 1. circa med.* Nostri quartam denarii partem, quod efficiebatur ex duobus assibus & tertio semisse, sestertium nominaverunt. *Charis. l. 1. pag. 58. Putsch.* Denarii quarta pars dupondius semis, sestertius dicitur, quod de tribus assibus semis deficiat. ¶ *Antiquum sestertium* nominat *Varr.* ad differentiam recentioris, qui & quatuor & plures etiam asses valuit, mutato plus semel assis pondere, ut est apud *Plin. l. 33. c. 3.* ita tamen ut sestertius semper quarta pars denarii fuerit. *Cic. in Divin. Verr. c. 10.* Cum esset tritici modius IIS 2. pro frumento, in modios singulos, duodenos sestertios exegisse. *Plin. l. 18. c. 13.* Tantum in libras sestertii singuli, & in penuria bini. ¶ Est vox adjectiva, & subauditur nummus, qui interdum exprimitur. *Colum. l. 3. c. 3. a med.* Percipere in ennos singulos mille octingentos quinquaginta sestertios nummos. *ibid. ad fin.* Ut non inviti sestertiis sexcentis nummis singula millia viviradicum a me rustici mercentur. *Vitruv. l. 1. c. 4. in fin.* Constituit mœnia, & areas divisit, nummoque sestertio singulis municipibus mancipio dedit. *Cic. pro Rabir. Post. c. ult.* Ecquis est qui bona Rabirii nummo sestertio sibi addici velit? *Epit. Livii l. 55.* Damnatus, sub hasta diu virgis cæsus est, & sestertio nummo veniit. Adde *Senec. ep. 93. a med.* & *Val. Max. l. 5. c. 2. n. 10. & l. 8. c. 2. n. 3.* In his *nummo sestertio* est parva pecunia, minimum pretium, *a prezzo disfatto, per una mica.* V. *Semuncia.* ¶ In plur. num. *sestertium* pro *sestertiorum* usitatissimum est. *Cic. in Orat. c. 46. exer.* Aliae ita loquor, ut concessum est: ut hoc vel *proh deum* dico, vel *proh deorum*: aliae ut necesse est, cum *trium virum*, non *virorum*, cum *sestertium nummum*, non *nummorum*: quod in his consuetudo varia non est. *Id. 3. Offic. c. 24.* Cum ei testamento sestertium millies relinquatur. *Id. 2. Phil. c. 3. sub fin.* Sestertium septies millies avertisse Antonium pecuniæ publicæ, judicavistis. ¶ *Sestertiorum* quidem leg. apud *Cic. pro Cluent. c. 64.* sed alii rectius substituunt notam illam IIS, quæ passim pro ipso vocabulo ponebatur, ut X pro *decenarius*, P pro *pondo*, S pro *semis*, &c. Quod fere semper suspicandum, cum *sestertia* in plurali neutro apud prosæ Scriptores occurrunt, ut in illo *Plin. l. 33. c. 2.* Ne cui jus id esset, nisi cui ingenuo ipsi, patri, avoque paterno sestertia CCCC census fuisset. Vero enim simillimum est, in MSS fuisse IIS CCCC, & legendum esse *sestertium quadringenties*, ut apud *Cicer. 4. Verr. c. 10.* IIS quadringenties accepisse te arguo contra leges. & *Plin. l. 36. c. 13.* P. Clodius sestertium centies & quadragies octies domo empta habitavit. & *l. 10. c. 20. extr.* Ex eo quæstu reditus sestertium sexagena millia habuit. ¶ Poetæ tamen, per metaplasmum metri gratia, *sestertia* passim dicunt. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 80.* Dum septem donat sestertia, mutua septem Promittit. *Martial. l. 6. epigr. 20.* Mutua te centum sestertia, Phœbe, rogavi. *Juvenal. sat. 4. v. 15.* mullum sex millibus emit, Æquantem sane paribus sestertia libris. *Cicero* quoque *sestertia* dixit, si sanus est locus *Parad. 6. c. 3.* Capit ille ex suis prædiis sexcenta sestertia: ego centena ex meis. Sed *Budeo de Asse l. 2.* corruptus est. Fortasse et am pro voce notam HS. *Cicero* posuit. ¶ *Sestertio amplo emere*, magna vi pecuniæ. *Solin. c. 27. (al. 40.) ad fin.* Bibliothecl, reliquias amplo sestertio Pergameni compararunt. Ita *Salmas.* ¶ Ratio loquendi per sestertios est hujusmodi: usque ad millia, simpliciter dicitur *quatuor*, *decem*, *viginti*, &c. *sestertii*: cum numerus excedit mille, nec ad decies centena millia pervenit, dicitur *mille sestertii*, vel *sestertium*, *bis mille*, *octo millia*, *viginti quinque millia sestertium*, &c. vel vox *millia* omittitur, ut in allatis poetarum locis. Sic *Plin. l. 10. c. 31 & l. 33. c. 12.* Æsopi histrionis patina IIS centum taxata. *h. e. sestertium centum millia*: non *sestertia*, ut dictum est. & *Gell. l. 3. c. 2.* Bucephalum emptum talentis tredecim: ærie nostri summa est IIS. CCCXII. *h. e.* sestertium trecentis duodecim millibus. quæ summa si notis, non verbis exprimenda sit. hoc etiam modo scribi solet, IIS. CCCXII ut superducta linea mille significet. Si majorem summam significare velimus, utimur adverbiis *decies*, *vicies*, *ducenties*, subintelligendo *millies*, vel *mille*, vel *centena millia*: idque sive in singulari ablativo, sive in plurali genitivo *sestertius* adhibeatur. *Juvenal. sat. 10. v. 333.* rito decies centena dabuntur Antiquo. *h. e.* decies centena millia sestertium dotis nomine. *Senec. de consol. ad Helv. c. 10. ad fin.* Apicius cum sestertium millies in culinam congessisset &c. superfuturum sibi sestertium centies computavit: & velut in ultima fame victurus, si in sestertio centies vixisset, veneno vitam finivit. Quanta luxuria erat, cui sestertium centies egestas fuit! *Id. ibid. cap. 9. ad fin.* C. Cæsar centies sestertio cœnavit uno die. *Senec. de consol. ad Helv. cap. 12. ad fin.* Quarum pantomimæ decies sestertio nubent. *Plin. lib. 8. cap. 48. sub fin.* Quæ Neroni principi quadragies sestertio nuper stetere. *Nep. in Attic. c. 14.* Ut neque in sestertio vicies parum se splendide gesserit, neque in sestertio centies affluentius vixerit, quam instituerat. ¶ Dicimus, sestertium esse nummum argenteum: sed aliquando & æreus fuit, teste *Plin. l. 34. c. 2.* et quidem leg. *Harduin.* ex omnium librorum consensu. nam *Genev.* pro *sestertiis dupondiariisque* legi mallet *sesquassibus dupondiisque*. ¶ Præterea *sestertius* refertur interdum ad mensuram magnitudinum. *Colum. de Arborib. c. 1. a med.* Agrum planum & succensum sat esse bipalio vertere: quod vocant rustici sestertium. *h. e.* quod genus pastinationis vocant sestertium. *h. e.* cum duos pedes & semipedem humus convertitur, ut *Id.* ait *l. 3. c. 5. a med.* Vel, quod bipalium duas uncias & semunciam deprimitur: vel, quod non totum deprimitur, quantum est, sed semunciam exstat. Habet tamen quæque explicatio suas difficultates. ¶ Denique genus est vestimenti in illo *Sueton. in Aug. c. 83.* Vectabatur & deambulabat, ita ut in extremis spatiis subsultim decurreret, sestertio vel lodicula involutus. *Turneb.* putat fuisse vestem duum in omnem partem pedum & semissis. Alii cum *Cujacio* leg. *segestri*.

SESTIACUS, a, um, ad Seston pertinens, quæ est ara, seu oppidulum Thraciæ, in angustiis Hellesponti: cui respondet Abydus in Asia. Quæ loca (nunc i *Dardanelli*) nobilis fecere amoribus Herons & Leandri, quos enarrat *Ovid. Heroid. ep. 18. & 19.* V. Hero, & Leander. *Stat. l. 1. silv. 3. v. 27.* Sestiacos nunc Fama sinus, pelagusque natatum jactet. *Auson. in Mosell. v. 287.* Quis modo Sestiacum pelagus, Nepheleidos Hellæ Æquor, e Abydeni freta quis miretur ephebi?

SESTIANA, *vel Sextiana* mala, genus quoddam malorum ita dictum a quodam Sestio, qui primus ea in Italiam invexit: vel ut alii putant, a Sesto urbe Hellesponti, ubi copiose proveniunt. *Colum. l. 5. c. 10. ad fin. & lib. 12. c. 45.* ¶ Sestianæ Aræ, fortasse a S. Apuleio dictæ, qui eas in honorem Augusti excitavit, fuere in Hispania haud procul Celticis, Neriove promontorio in peninsula. *Plin. l. 4. c. 20.* & *Mela l. 3. c. 1. ad fin.* ¶ Sestiana convivæ, *Catull. carm. 44. ad Fund. suum*, *v. 10.* qui cum Sestio cœnant.

SESTIAS, adis, adject. f. Hero puella, cui patria fuit *Sestos*: de qua in *Sestiacus* dictum est. *Stat. 6. Theb. v. 546.* sedet anxia turre suprema Sestias in speculis. Adde *Sidon. carm. 11. v. 72.*

SESTIS, idis, f. Sestias. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 1.* Mittit Abydenus, quam mallet ferre salutem, Si cedat ita maria, Sesti puella, tibi. Al. leg. *Sesta*, a *Sestus*, *a*, *um* pro *Sestiacus*.

SESTIUS. V. *Sextius*.

SESTOS, i, f. urs Thraciæ, de qua V. in *Sestiacus*. *Plin. l. 4. c. 11. a med. Lucan. l. 2. v. 674.* Xerxes multum cum pontibus ausus, Europamque Asiæ, Sestonque admovit Abydo. Adde *l. 6. v. 55.*

SESTUS, a, um. V. in *Sestis*.

SETA, æ, f. *setola*, *seta*, χαίτη, pilus crassior, durior, rigidiorque, quales sues habent, & equi, & boves, &c. *Plaut. Cas. 5. 2. 49.* Ita, quasi setis, labra mihi compungit barba. *Cic. 5. Tuscul. c. 21.* Fulgentem gladium, e lacunari seta equina appensum, demitti jussit; ut impenderet illius beati cervicibus. *Ovid. Met. 8. v. 428. de apro.* rigidis horrentia setis Terga. *Id. in Halieut. v. 39. de apro pisce.* setis iram denuntiat hirtis. *Colum. l. 7. c. 9.* Grex suum densæ & nigræ setæ. *Virg. 7. Æn. v. 666.* tegumen torquens Immane leonis Terribili impexum seta. & *vers. 790.* vacca setis obsita. & *Æn. 8. v. 266. de Caco.* villosaque setis Pectora Semiferi. *Id. 3. Georg. v. 311.* barbas incanaque menta Cinyphii tondent hirci, setasque comantes Usum in castrorum, & miseris velamina nautis. *Val. Flacc. lib. 6. v. 71. de cervo.* setis fulgens & cornibus acreis. *Claudian. de hystrice, v. 6.* mentitæ corona setæ Summa fronte rigent. ¶ De pilis crassioribus in corpore hominis. *Ovid. Met. 13. v. 850.* Barba viros, hirtæque decent in corpore setæ. Adde *Juvenal. sat. 2. v. 11.* & *Martial. l. 6. epigr. 36.* ¶ De linea, qua captantur per hamum pisces, *Martial. l. 1. epigr. 36.* Et piscem tremula salientem ducere seta. Adde *l. 10. epigr. 30. v. 16.* & *Ovid. in Halieut. v. 34.* ¶ De penicillo e setis, *Vitruv. l. 7. c. 9. circa med.* Ceram Punicam igni liquefactam, paulo oleo temperatam, parieti seta inducere. *Plin. l. 33. c. 7. sub fin.* Parieti siccato cera Punica cum oleo liquefacta candens setis inducatur.

SETABIS, is, f. *Xativa*, Σαιταβίς, urbs Hispaniæ Tarraconensis, ad fluvium cognominem, ubi nobilissimum linum provenit, & tertiæ in Europa palmæ, ut ait *Plin. l. 19. cap. 1.* Hinc *Sil. l. 3. v. 374.* Setabis & telas Arabum sprevisse superba, Et Pelusiaco filum componere lino. *Grat. in Cyneg. v. 40.* nostris imbellia lina Faliscis, Hispanæque alio spectantur Setabes usu. *h. e.* non retium, sed telarum. ¶ Scribitur & *Sætabis*: quam scripturam firmat *Heins.* tum ex græc. Σαιταβίς, apud *Ptolem.* tum ex MS. tum ex numo antiquo apud *Ant. Augustin. dial. 7.* Sic *Inscript.* apud *Murator. pag. 1077. n. 2.* C. Clodio M. F. Gal. Celeri ex D. D. Sætabi Augustanorum. Adde *n. 3. & 4.*

SETABITANUS, & Sætabitanus, a, um, ad Setabim pertinens. *Inscript.* apud *Murator. pag. 1077. n. 4.* C. Cornelius C. F. Juvinnus ex Hispania citeriore Sætabitanus. *Plin. l. 3. c. 3. a med.* Castulonenses, Sætabitani, qui Augustani, Valerienses, &c.

SETABUS, & Sætabus, a, um, ad Setabim pertinens, ut sudaria Setaba, *Catull. carm. 12. v. 14.* Nam sudaria Setaba ex Hiberis Miserunt mihi, &c. *h. e.* e lino Setabo, quæ *setaba* absolute dixit *Plin. in præfat. Hist. nat.* Al. in *Catullo* leg. *Sudaria Setabe ex Hibera*.

SETANIA, æ, f. & Setanium, ii, n. species mespilorum. *Plin. l. 15. c. 20.* Mespilis tria genera, anthedon, setania, &c. setaniæ majus pomum, candidiusque, acini molliore ligno. *Plaut. Truc. 2. 5. v. 16.* Non possunt militares pueri setanio educier. Alii aliter leg. ¶ Sunt etiam setaniæ cæpæ quædam minimæ, sed sapidissimæ, apud *Plin. l. 19. c. 6.* ¶ Item setanium est bulbi species. *Id. ibid. c. 5. sub fin.*

SETANIUS, V. *Sicanius*.

SETIA, æ, f. *Sezza*, urbs Campaniæ juxta Pomptinas paludes, in colle, patria Valerii Flacci. Celebris fuit ejus agri vini fertilitate & nobilitate, ut inter ceteros notat *Plin. l. 3. c. 5.* Hinc eodem Setiæ nomine illud appellat *Stat. l. 2. silv. 6. v. 90.* ubi ait: nec quod tibi Setia canos Restinxit cineres. *Martial. l. 13. epigr.*

epigr. 101. Pendula Pomptinos quæ spectat Setia campos, Exigua vetulos misit ab urbe cados. Ficus quoque indidem laudat. *Id. ibid. epigr.* 23. Chia seni similis Baccho, quem Setia misit, Ipse merum secum portet, & ipsa salem. *Sil. l.* 8. *v.* 378. ipsius mensis seposta Lyæi Setia.

SETIGER, ra, rum, *χαιτοφόρος*, qui setas gerit. *Virg.* 12. *Æn. v.* 170. Setigeræ fetum suis, intonsamque bidentem Attulit. ¶ *Setiger* absolute pro *apro*, *Ovid.* 8. *Met. v.* 376. nisi setiger inter opacas Nec jaculis, isset, nec æquo loca pervia, silvas. Adde *Martial. l.* 13. *epigr.* 93.

SETINUS, a, um, *di Sezza*, ad Setiam urbem pertinens, ut Setinus ager, *Plin. l.* 3. *c.* 5. Setinum vinum, *Juvenal. sat.* 10. *v.* 27. & *Martial. l.* 6. *epigr.* 86. Idem *Plin. l.* 14. *cap.* 6. scribit, hujusmodi vinum ab Augusto cæteris aliis Italiæ vinis fuisse prælatum: ob id fortasse quod cibos concoqui cogit, teste *eod. l.* 23. *c.* 1. *circa med.* ¶ *Setina Tribus*, quæ bis memoratur in veteri Lap. apud *Corradin. de vet. Latio, Tom.* 2. *pag.* 13. videtur fuisse una ex iis, quæ bello Sociali adjectæ sunt, teste *Velleio*, ut in *Camilia*, & *Dumia* dictum est.

SETOSUS, a, um, *setoloso*, *setoluto*, *χαιτήεις*, setis plenus, villosus. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 29. Setosus aper. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 23. Verbera pellitus setosa movebat arator. *h. e.* scuticis ex caprina pelle villosa. *Plin. l.* 8. *c.* 43. *a med.* Tauri torva fronte, auribus setosis. *Cels.* 2. *c.* 8. Corpus, quod maxime isti pectoris atque setosi est. *peloso*. & *Auct. Moreti*, *v.* 99. Setosa inguina.

SETULA, æ, f. parva seta. *Arnob. l.* 7. *pag.* 216. Solae immolare diis lanas, vulsasque ex hostiis setulas.

SEU, a *sive*, o, *ovvero*, *ἤ*, *εἴτε*, conjunctio disjunctiva, qua jungimus ea, quorum alterum, non utrumque affirmamus: a *sive* per apocopen, ut *neu* a *neve*. *Cic. pro Quint. c.* 8. *sub fin.* Homines nobiles, seu recte, seu perperam facere cœperunt, ita in utroque excellunt, ut, &c. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 30. Facilem esse rem, seu maneant, seu proficiscantur. *& l.* 1. *c.* 23. Seu quod timore perterritos Romanos discedere existimarent; sive quod re frumentaria intercludi posse confiderent. *Cic.* 7. *Verr. c.* 58. *a med.* Civilis dissensionis, & sive amentiæ, sive fati, seu calamitatis, non est iste molestus exitus. *Liv. l.* 21. *c.* 7. Saguntini in tantas brevi creverant opes, seu maritimis, seu terrestribus fructibus, seu multitudinis incremento, seu sanctitate disciplinæ. *Virg.* 12. *Æn. v.* 684. saxum de vertice præceps Cum ruit avulsum vento, seu turbidus imber Proluit, aut annis solvit sublapsa vetustas. ¶ Aliquando semel tantum ponitur. *Cic. pro Quint. cap.* 25. *extr.* O hominem fortunatum, qui ejusmodi nuntios, seu potius Pegasos habeat! *e per dir meglio.* & *Propert. l.* 2. *el.* 20. *v.* 29. Seu mare per longum mea cogitet ire puella, Hanc sequar. ¶ Etiam cum necessario repetenda videtur. *Horat. l.* 1. *od.* 3. *v.* 23. Quo non arbiter Hadriæ major, tollere, seu ponere vult freta. *Propert. lib.* 2. *el.* 20. *v.* 34. Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 45. *extr.* Tradidere quidam, venenum ei per libertum ipsius paratum jussu Neronis: vitatumque a Seneca proditione liberti, seu propria formidine. ¶ Pro vel. *Pers. sat.* 5. *v.* 47. Nostra vel æquali suspendit tempora libra Parca tenax veri: seu nata fidelibus hora Dividit in geminos concordia fata duorum. ¶ Habet etiam vim copulandi, & ampliandi. *Paul. Dig. l.* 34. *tit.* 2. *leg.* 31. Si quis ita legaverit: Uxori meæ mundum, ornamenta, seu quæ ejus causa paravi, do, lego: placet omnia deberi: sicuti cum ita legatur: Titio vina, quæ in urbe habeo, seu in portu, do, lego. hoc enim verbum, scilicet *seu*, ampliandi legati gratia positum est. ¶ Item explicandi, *sicut. Imp. Justinian. l.* 1. *Cod. tit.* 1. *leg.* 6. Semper virgo Maria theotocos, seu Deipara.

SEVERE, *con gravità*, *sul serio*, *con rigore*, *severamente*, *αὐστηρῶς*, *ἀτενῶς*, serio, austere, rigide, acriter. *Cic.* 1. *Fam. ep.* 9. *a med.* Cum inimicum meum sæpe in senatu, modo severe sederent, modo familiariter atque hilare amplexarentur. *Id.* 2. *de Fin. c.* 8. *a med.* Ita graviter & severe voluptatem secernit e bono. *Id. Offic.* 1. *c.* 21. Voluptatem severissime contemnunt, in dolore sunt molliores. *Id. pro Rosc. Com. c.* 15. Ætas severissime exacta. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 23. *a med.* Cæsar Brundisium ad suos severius scripsit, ut nacti idoneum ventum, ne occasionem navigandi dimitterent. *Sallust. in Jug. c.* 18. Hiempsalis mortem severe vindicandam censebant. *Cic. pro Mur. c.* 20. Lites severe æstimare. *Id. Attic. l.* 10. *ep.* 12. *ante med.* Quintum filium severius adhibebo. *h. e.* accipiam, acriter objurgando. *Gravius* mallet *adhibebo*. Sic *Justin. l.* 3. *c.* 3. Severius aliquem coercere. *Gell. l.* 19. *c.* 3. increpare. *Sueton. in Cæs. c.* 43. Jus laboriosissime, ac severissime dicere.

SEVERIANUS, a, um, adject. a Severo, cum est nomen proprium, ut Severiana pyra, a quodam Severo institore sic appellata, *Plin. l.* 15. *c.* 15. ubi *Harduin. leg. Seviana* e quodam Sevio. ¶ Severianæ thermæ, a Severo Imper. constructæ, *Spartian. in Sever. cap.* 19. Sic Severianæ legiones, *Inscript.* apud *Grater. pag.* 169. *n.* 7.

SEVERITAS, atis, f. *gravità*, *contegno*, *sostenutezza*, *rigore*, *severita*, *αὐστηρότης*, gravitas, tristitia, asperitas, duritas. *Terent. Andr.* 5. 2. 16. Tristis severitas inest in vultu, atque in verbis fides. *Cic. de Senect. c.* 18. *sub fin.* Severitatem in senectute probo, sed eam modicam; acerbitatem nullo modo. *Id. in Brute, c.* 25. *ad fin.* Homo non liberalitate, ut alii, sed ipsa tristitia & severitate popularis. *Id. pro Mur. c.* 31. *extr.* Si illius comitatem & facilitatem tuæ gravitati severitatique asperseris. *Id. in Orat. c.* 16. *sub fin.* Duritiem & severitatem quandam verbis & orationis quasi mœstitiam sequi. *Hist. de B. Alex. c.* 48. *extr.* Militarem disciplinam severitatemque minuere. *& cap.* 63. dissolvere. *Cic. in Brute, c.* 93. *ad fin.* Laxare judicum animos, atque a severitate paulisper ad hilaritatem risumque traducere. *Id.* 2. *de Orat. cap.* 17. *ad fin.* Judex tum ad severitatem tum ad remissionem animi, tum ad tristitiam, tum ad lætitiam est contorquendus. *Id. pro Sull. sub fin.* Severitatem judiciorum lenitate ac misericordia mitigare. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 4. *ad fin.* Severitas imperii. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 14. *a med.* animadversionis. *Id.* 1. *de Fin. c.* 7. *ante med.* L. Torquatus illam severitatem in filio adhibuit, ut, &c. *Id.* 3. *de Fin. cap.* 1. Voluptatem dimittamus, ne blanditiis ejus illecebrisque impediatur disputandi severitas. *Plin. l.* 3. *ep.* 18. *a med.* Severitas aurium. *h. e.* acre audientium judicium. *Id. l.* 2. *ep.* 3. Severitas orationis. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. *ante med.* Ingenia puerorum nimia emendationis severitate deficere. ¶ Translate *Plin. l.* 13. *c.* 3. In M. Ciceronis monumentis invenitur unguenta gratiora esse, quæ terram, quam quæ crocum sapiunt: quando etiam corruptissimo in genere magis tamen juvat quædam ipsius vitii severitas. *h. e.* asperitas, insuavitas.

SEVERITER, graviter, serio. *Titinn.* apud *Non. c.* 11. *n.* 3. & *Priscian. l.* 15. *pag.* 1010. *Putsch.* Severiter hodie sermonem amica mecum contulit. *Apul. l.* 2. & 3. *Metam.* Facinus severiter vindicare. ¶ sæviter, aspere, difficile. *Enn. ibid. n.* 16. Severiter fortuna ferri certant de victoria. *Id. ibid.* Severiter suspectionem ferre falsam, futtilium est. *Plaut.* etiam usurpavit, teste *Priscian. loc. cit.*

SEVERITUDO, inis, f. severitas, tristitia. *Plaut. Epid.* 5. 1. 2. & apud *Non. c.* 2. *n.* 798. Sed eccum incedit Epidicus. quid illuc est, quod illi caperat frons severitudine? *Apul. sub fin. l.* 2. *Metam.* Morum severitudo.

SEVERUS, a, um, *grave*, *sostenuto*, *serio*, *rigoroso*, *severo*, *αὐστηρός*, *σκυθρωπός*, gravis, serius, tristis, rigidus, austerus, acerbus, vehemens, asper, durus. Videtur esse e [illegible], *h. e.* [illegible]. Et dicitur proprie de fronte, & vultu. *Terent. Heaut.* 5. 3. *in fin.* Sed ipse egreditur: quam severus! rem, cum videas, censeas. *h. e.* quantam gravitatem vultu præfert! *Cic.* 2. *de Orat. c.* 71. *a med.* Vultus quo severior est & tristior, hoc illa, quæ dicuntur, salsiora videri solent. *Horat. in art. poet. v.* 105. tristia mœstum Vultum verba decent, &c. severum seria dictu. *Plaut. Mil.* 2. 2. 46. Severa fronte curas cogitans. ¶ Deinde refertur ad animum, cujus indicium vultus est. *Lucret. l.* 5. *v.* 1356. Agricolæ severi. *h. e.* duri, laboribus assueti, a molli vita, deliciis & luxu abhorrentes. Sic *Virg.* 8. *Æn. v.* 638. Tetioque seni, Curibusque severis. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 63. severum pectus. *h. e.* alienum ab amore. *Catull. carm.* 5. Rumoresque senum severiorum Omnes unius æstimemus assis. *Cic. in Brute, c.* 31. Q. Tubero vita severus & congruens cum ea disciplina, quam colebat. *Id.* 3. *Offic. c.* 31. *extr.* Qui perindulgens in patrem, idem acerbe severus in filium. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 19. Imperia severiora nulla esse putant sine aliqua acerbitate iracundiæ. *Prudent. Cathemer.* 2. *v.* 33. Nunc severum vivitur. *pro severe.* ¶ Usurpatur in rebus judicialibus de eo, qui nihil de pœnis legibus constitutis remittendum censet. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 13. *a med.* Neque potest severus esse in judicando, qui alios in se severos esse judices non vult. *Id.* 2. *Verr. c.* 10. Duo severissimi atque integerrimi judices. *& mox.* L. Cassius ea familia tum ad cæteras res, tum ad judicandum severissime. *Id.* 6. *Verr. cap.* 39. *a med.* Postea quam judicia severa Romæ fieri desierunt. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 37. Adulterium lege severa vetitum. ¶ In oratoriis de eo, qui serius est, & a facetiis remotus. *Cic. in Brut. c.* 95. Sententiæ non tam graves & severæ, quam concinnæ & venustæ. *& c.* 30. P. Rutilius in quodam tristi & severo genere dicendi versatus est. *Plin. l.* 3. *ep.* 18. *sub fin.* Austeris illis, severisque scriptis dulcia hæc blandaque vel justa possessione decedent. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 9. severæ Musa tragœdiæ. ¶ sævus, crudelis. *Propert. l.* 4. *el. ult. v.* 22. turba severa Eumenidum. *Plautus Trin.* 4. 1. 6. *de Neptuno.* Te omnes sævum severumque, atque avidis moribus commemorant. *Id. Cistell.* 2. 3. *v.* 15. Hau! voluisti istuc severum facere? *h. e.* te ipsum interficere. ¶ verus, certus, non fictus. *Plaut. Pœn.* 5. 5. 30. Opinor hercle. hodie quod ego dixi per jocum, id eventurum esse & severum, & serium, Ut hæ inveniantur hodie esse hujus filiæ. ¶ verax, fidelis, & qui se corrumpi non sinit. *Cic. in Divin. Verr. c.* 3. Cujus legis non modo a populo R. sed etiam ab ultimis nationibus jampridem severi custodes requiruntur. *Plin. l.* 22. *c.* 32. Tragus auctor severissimus. ¶ De iis, qui sobriam vitam agunt, vino & luxu abstinent. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 9. edixero cantare severis. *Catull. carm.* 27. *ad puer. v.* 5. At vos, quo lubet, hinc abite, lymphæ Vini pernicies, & ad severos Migrate. *Tibull. l.* 3. *el.* 6. *v.* 21. *de Baccho.* Jam venit iratus nimium, nimiumque severis. Transfertur & ad inanima. *Horat. l.* 1. *od.* 27. *v.* 9. severi Falerni partem sumere. *h. e.* austeri, acris. *Virg.* 3. *Georg. vers.* 37. Furias amnemque severum Cocyti metuet. *h. e.* tristem, funestum, horribilem. *Horat. l.* 1. *od.* 35. *v.* 20. severus uncus. *Lucret. l.* 4. *v.* 461. severa silentia noctis. *h. e.* in quibus omnia religiose, ut ita dicam, silent & quiescunt. *Id. l.* 5. *v.* 1189. noe & noctis signa severa. *h. e.* sacra, & horrorem incutientia. *& vers.* 36. pelage severa. *h. e.* maris periculosa, infesta, inimica navigantibus. *Pers. sat.* 1. *v.* 64. ut per leve severos Effundat junctura ungues. *h. e.* qui acres sunt in deprehendendis rimis, & inæqualitatibus, *Plin. l.* 6. *ep.* 31. *a med.* Severi dies. *h. e.* quibus res seriæ & gravissimæ aguntur. *Quintil. declam.* 4. *c.* 14. Severæ hiemes. *h. e.* sævæ, rigidæ, acres. ¶ Comas severas Palladis dixit *Stat.* 1. *Achill. v.* 288. quia Pallas dea severa est, & a mollibus feminarum studiis prorsus aliena. ¶ Pictor severus in coloribus, *Plin. l.* 35. *c.* 11. *ante med.* Et, Aristolaus e severissimis pictoribus fuit.

Id.

Id. ibid. circa med. h. e. qui veritatem potius & naturam secutus est, quam amœnitatem ac splendorem. ¶ Mons Severus fuit in Sabinis prope Reate: ita dictus, quia silvis horridus, ascensu asper & præruptus. *Virg. 7. Æn. v. 713.*

SEVERUS, i, nomen proprium. Cornelius Severus poeta & declamator Augusti tempore, scripsit bellum Siculum, sed imperfectum reliquit, teste *Quintil. l. 10. c. 1. a med.* atque id ipsum etiam excidit. Præterea carmen de *Ætna*, ut colligitur ex *Seneca epist. 79.* quod extat. Est etiam quoddam fragmentum, quod ejus nomine circumfertur de morte Ciceronis, apud *Senec. in Suasor. 7.* A *Quintil. loc. cit.* dicitur melior versificator, quam poeta. ¶ Severus Sulpitius, Episcopus Bituricensis, qui sæculo Christi V. vixit, scripsit non ineleganter, ut eo tempore ferebant, de vita S. Martini, libros historiarum, dialogos quosdam, & epistolas.

SEVINI. V. *Sabini*.

SEVIR, *&* Sexvir, ri, m. unus e sex viris, quibus aliquis magistratus constat: ut *decemvir*, unus ex decem, *duumvir* ex duobus. In Municipiis, Coloniis, & Præfecturis erat suum corpus senatorum, ut Senatus Romæ. Ex eo vel duo, vel quatuor, vel sex eligebantur, qui summum magistratum componerent, & rem publicam administrarent. In multis Lapidib. *Sex. Vir.* scribitur. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 416. n. 8.* Q. Coline Q. L. Nicomedes. Medicus. Ocularius. Sex. Vir. Col. Jul. Fanestris. *Alia ibid. pag. 365. n. 3.* L. Aetius T. F. Sex. Vir. Opitergi sibi, & suis T. F. J. ¶ Equites R. in Urbe in sex turmas dividebantur, quibus qui præerant, *Seviri* dicti sunt. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1093. n. 7.* T. Didio M. F. Pal. Prisco III. Viro Capitali Sevir. Turm. V. Equit. Rom. Trib. Mil. &c. Alia apud *Gud. pag. 112. num. n.* T. Aelio T. F. Pal. Nævio Seviro Equitum Romanorum Turmæ Secundæ. *&* *pag. 121. num. 8.* Ser. Cornelio Ser. F. Dolabellæ Sevir. Equit. Rom. Turm. III. *Capitolin. in M. Antonino Philos. cap. 6.* Pius Marcum Sevirum turmæ Equitum Romanorum, jam consulem designatum, creavit. ¶ Seviri Augustales vel ita dicebantur, qui in Municipiis, Coloniis, & præfecturis non e suis electi, sed *a* Præside provinciæ jussu Augusti constituti erant: vel qui collegium componebant Sacerdotum Augustalium. *Petron. in Satyr. c. 30.* Pompejo Trimalchioni VI. Viro Augustali Cinnamus Dispensator. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 19. n. 3.* C. Plætorius C. F. Stel. Phœbus VI. Vir Augustal. *&* *n. 6.* Pro salute Coloniæ, & Ordinis Decurionum & Populi Tudertis Jovi Opt. Max. L. Cancrius Clementis L. Primigenius Sex. Vir. II. Augustalis, & Flavialis. *Alia* apud *Reines. class. 6. n. 135.* C. Valerius C. Libertus Faustus Sexvir Augustalis primus, vivus sibi, &c. Alia apud *Murator. pag. 19. n. 3.* Asclepio deo L. Cornelius Hyginus Sevir Augustalis. Alia apud *Gruter. pag. 449. n. 1.* T. Petidio T. F. Fabiu Gessino, adlecto supra numer. Sevirum Augustalium. Adde aliam apud *Gud. pag. 120. n. 10.* ¶ Scribebatur & hoc modo (ut videre est apud *Gruter. pag. 371. n. 7.* *Murator. pag. 1110. n. 1. & 2.* & *Gud. pag. 4. n. 11.*) IIIIIIL. Vir. ¶ Plura de his V. apud *Reines. class. 1. n. 99.* & *Noris. in Cenotaph. Pis.*

SEVIRALIS, le, ad Seviros pertinens. *Capitolin. in M. Anton. Philos. c. 6.* Edenti Marco cum collegis ludos Sevirales Pius edsedit. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1103. num. 9.* Sevitalia cœna. ¶ Sevirales idem qui Sevir. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1. n. 5.* P. Numerius Martialis Astigitan. Sevirales. *Al. leg.* Sevir Augustalis. *Alia* apud *Gud. pag. 208. n. 5.* L. Alfio L. F. Valentino Ordo Seviralium ob merita ejus.

SEVIRATUS, us, m. dignitas Seviri. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 400. n. 7.* Hic pro Seviratu in Rempubl. dedit HS. ∞ ∞ &c. Adde aliam *pag. 378. n. 1.* & *Petron. in fragm. Tragur. cap. 71. Burm.* ¶ Scribitur & *Sexviratus*, Vet. Lap. apud *Gruter. pag. 130. n. 4.* Ob honorem Sexviratus.

SEVO, as, V. *Sebo*.

SEVOCATUS, a, um, *chiamato, e tratto in disparte*, seorsum vocatus, seductus. *Petron. in Satyr. c. 110.* Ancilla sevocatum me non minus decoro exornavit capillamento. ¶ Translate *Cic. 1. de Divin. cap. 30.* Cum est somno sevocatus animus *a* societate, & *a* contagione corporis. *h. e.* separatus, sejunctus.

SEVOCO, as, avi, atum, a. 1. *chiamar da banda, e in disparte*, ἀποκαλέω, seorsum voco, abduco, seduco: & proprie de illis dicitur, qui secreto collocuturi cum aliquo, eum a turba vocando seducunt. *Cic. 2. Phil. c. 14.* Cum interficeretur Cæsar, tum te a Trebonio vidimus sevocari. *Plaut. Men. sc. ult. vers. 13.* Sevocabo herum. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 6. a med.* Principes Galliæ sollicitare, sevocare singulos, hortarique cœpit, ut, &c. *Liv. l. 7. c. 16. sub fin.* Tribuni plebis, ne quis postea populum sevocaret, capite sanxerunt. *h. e.* extra Urbem vocaret, e patribus seduceret. *Cic. pro Mur. c. 7.* Facis, ut rursus plebs in Aventinum sevocanda esse videatur. ¶ Sevocare se, *ritirarsi in disparte, appartarsi*, secedere. *Plaut. Aulul. 3. 6. 13.* Quid tu te solus e senatu sevocas? *Id. Merc. c. 3. 45.* Quid illuc est, quod ille solus se in consilium sevocat? ¶ Translate est separare, sejungere, abducere, abstrahere, *staccare, allontanare, separare, rimuovere*. *Catull. carm. 64. ad Hortal. v. 1.* Etsi me assiduo confectum cura dolore Sevocat a doctis, Hortale, virginibus. *Cic. 1. Tuscul. c. 31.* A voluptate, *a* re familiari, a republ. a negotio omni sevocare animum. *Id. in Orat. c. 20.* Ab his non multo secus, quam *a* poetis, hæc eloquentia, quam quærimus, sevocanda est. ¶ *Sevocare aliquid ad se*, separare a reliquis, & ad se trahere. *Cic. pro Quint. c. 3. ad fin.* Itaque hercule haud mediocriter de communi, quidquid poterat, ad se in privatam domum sevocabat.

SEVUM cum derivatis, V. *Sebum*.

SEX, *sei*, ἕξ, nomen numerale cardinale, indeclinabile: a voce græca ἕξ, mutato spiritu in s, quomodo ab ἑπτά est septem. *Liv. l. 7. c. 5. ad fin.* T. Manlius, qui postea Torquatus appellatus est, secundum in sex locis tenuit. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 7.* Sex & quinquaginta millia passuum. ¶ Sex septem, *sei o sette*. *Lucret. l. 4. v. 578.* Sex etiam septem loca vidi reddere voces. *Terent. Eun. 2. 3. 39.* Illum, liquet mihi dejerare, his mensibus sex septem prorsum non vidisse proximis. *Horat. l. 1. epist. 1. v. 58.* Sed quadringentis sex septem millia desunt.

SEXAGENARIUS, a, um, *di sessanta*, qui sexaginta continet, ut sexagenaria fistula, *Frontin. de aqueduct. artic. 54.* ¶ qui habet annos sexaginta, *sessagenario*, ἑξηκοντούτης. *Quintil. l. 6. c. 3. a med.* Cicero objurgatus, quod Publilium, cum sexagenarius esset, virginem duxisset, cras, inquit, mulier erit. ¶ Sexagenarios per pontem mittendos, male diu popularitas intellexit, cum Varro da vita populi R. l. e. honestam causam religiosamque patefecerit. Cum in quintum gradum pervenerant, atque habebant sexaginta annos, tum denique erant e publicis negotiis liberi atque otiosi. Ideo in proverbium quidam putant venisse, ut diceretur, sexagenarios de ponte dejici oportere, id est quod suffragium non ferant, quod per pontem ferebant. Hæc *Non. c. 12. num. 22.* Alias hujus proverbii causas affert *Festus* his verbis: Sexagenarios de ponte olim dejiciebant: cujus causam Manilius hanc refert, quod Romam qui incoluerint primi Aborigines, hominem, sexaginta annorum qui esset, immolare Diti patri quotannis soliti fuerint; quod facere eos destitisse adventu Herculis, sed religione postea veteris moris scirpeas hominum effigies de ponte in Tiberim, vetari modo, mittere instituisse. Alii dicunt, morante in Italia Hercule, quod quidam ejus comitum habitaverint secundum ripam Tiberis, atque Argeos se ab Argivis vocaverint agris: quorum proditam memoriam redintegrari, eo gente missum ab Græca legatum quendam Argæum, diu cum iis Romæ moratum esse: is ut obierit, institutum *a* sacerdotibus, ut effigies scirpea ex omnibus, cum, quæ publicæ erant rei, nuntiavisset, per flumen ac mare in patriam remitteretur. Sunt qui dicant, post Urbem *a* Gallis liberatam, ob inopiam cibatus cœptos sexaginta annorum homines jaci in Tiberim: ex quo numero unus filii pietate occultatus, sæpe profuerit patriæ consilio sub persona filii. Id ut sit cognitum, ei juveni esse ignotum & sexagenariis vita concessa. latebras autem ejus, quibus arcuerit senem, id est cohibuerit & celaverit, sanctitate dignas esse visas: ideoque Arcæa appellata. Sed exploratissimum illud est causæ; quo tempore primum per pontem cœperunt comitiis suffragium ferre, juniores conclamaverunt, ut de ponte dejicerentur sexagenarii, qui jam nullo publico munere fungerentur, ut ipsi potius sibi, quam illi, deligerent imperatorem. Cujus sententiæ est etiam Sinnius Capito. Vanam autem opinionem de ponte Tiberino confirmavit Afranius in Repudiato. Hactenus *Festus*.

SEXAGENI, æ, a, *sessanta*, ἑξήκοντα, nomen numerale distributivum, quod & pro cardinali *sexaginta* ponitur. *Liv. l. & c. 8.* Postremo in plures ordines instruebantur. Ordo sexagenos milites habebat. *Monum. Ancyran.* apud *Gruter. pag. 231.* Trecentis & viginti millibus plebis urbanæ sexagenos denarios viritim dedi. *Plin. l. 36. c. 5. a med.* Mausoli opus patet ab austro & septentrione sexagenos ternos pedes. ¶ Extra distributionem. *Cic. Verr. 3. c. 1.* Hæc sexagena millia modium, quæ Mamertinis remiseras.

SEXAGENIQUINI, *sessantacinque*, sexaginta quinque, ut Fistula sexagenumquinum, *Frontin. de aqueduct. artic. 55.*

SEXAGESIES, adverb. idem quod sexagies. *Martian. Capell. l. 6. pag. 198. de terræ ambitu.* Illa stadia quingenta trecenties sexagesies complicata, &c.

SEXAGESIMUS, a, um, *sessantesimo*, ἑξηκοστός, numerus ordinalis sexaginta continens. *Flor. lib. 2. cap. 2.* Intra sexagesimum diem. *Martial. l. 6. epigr. 70.* Sexagesima messis. *Cic. Attic. l. 5. ep. 13.* Ephesum venimus a. d. XI. cal. Sext. sexagesimo & quinto post pugnam Bovillanam. *Augustus* apud *Gell. l. 15. c. 7.* Spero, lætum & benivolentem celebrasse quartum & sexagesimum natalem meum. *Martial. l. 4. epigr. 79.* Condite cum tibi sit jam sexagesima messis. ¶ Absoluta *Plin. lib. 29. c. 1.* Quarundam rerum sexagesimæ denarii unius imperate.

SEXAGESIS inscribitur una ex Satyris Menippeis *Varronis*, ex qua multa fragmenta servavit *Nonius*.

SEXAGIES, adverb. *sessanta volte*, ἑξηκοντάκις. *Cic. Phil. 2. c. 18.* Si sestertium sexagies peteret. *h. e.* sexagies centena millia sestertium. *Id. pro Rosc. Amer. c. 2.* Bona patris hujusce Sex. Roscii, quæ sunt sexagies. *h. e.* sexagies centena millia sestertium. Adde *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 23.*

SEXAGINTA, *sessanta*, ἑξήκοντα, decies sex, nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Cic. 2. de Leg. c. 24. a med.* Rogum bustumve novum vetat propius sexaginta pedes adjici ædes alienas, invito domino. *Petron. in Satyr. c. 100.* Sanguine Germano, sexagintaque triumphis Esse nocens cœpi. *Martial. l. 7. epigr. 8.* Cum sexaginta numeret Cassellina annos. *&* *l. 12. epigr. 26.* Sexaginta teras cum limina mane senator. Hoc loco *sexaginta* de magno numero dicitur, ut apud *Cic. Verr. 3. c. 47. sub fin.* Possum sexaginta decreta proferre, in quibus ut ego pecuniam non dicam intercessisse, ipsa decretorum novitas iniquitasque declarat. Sed alii cum *Donato ad Terent. Phorm. 4. 3. 63.* leg. *sexcenta*: quod certe usitatius est, & *Ciceroni* familiarius.

SEXANGULATUS, a, um, sexangulus, ut crystallus sexangulatus, apud *Solin. c. 33. (al. 46.) de Arabia, ad fin.*

SEXANGULUS, a, um, *di sei angoli*, ἑξάγωνος, sex angulos habens. *Ovid. 15. Met. v. 382.* Nonne vides, quos ceræ tegit sexangula

gula fetus Melliferarum apium sine membris corpore nasci? *Plin. l. 11. c. 11. de apib.* Sexangulæ omnes cellæ: singulorum ex pedum opere. *Id. l. 37. c. 5. ad fin.* Berylli poliuntur sexangula figura.

SEXATRUS, sextus dies post Idus. *Varr. l. 5. de L. L. c. 3.* Ab Tusculanis post diem sextum Idus similiter vocatus sexatrus, & post diem septimum septimatrus. V. *Trixatrus*.

SEXCENI, æ, a, sexcenteni. *Colum. l. 3. c. 3.* Singula jugera vinearum sexcenas urnas vini præbuisse. *Curt. l. 5. cap. 1. in fin.* Equitibus sexceni denarii tributi. Adde *Plin. l. 19. c. 1.*

SEXCENTENI, æ, a, *seicento*, ἑξακόσιοι, sexceni, sexcenti: numerale distributivum. *Cic. 7. Verr. c. 25.* Civitatibus certum pretium, sexcentenos nummos nautarum missioni constituere. *Colum. l. 5. c. 3.* In singulis ordinibus, qui ducenos quadragenos pedes obtinent, sexcenteni malleoli pangendi sunt. *& c. 9.* Sexcentenas urnas priscis cultoribus singula vinearum jugera fudisse.

SEXCENTESIMUS, a, um, *seicentesimo*, ἑξακοσιοστός, ultimus, sive unus ex sexcentis. *Plin. l. 8. c. 7.* Anno Urbis sexcentesimo quinquagesimo quinto.

SEXCENTI, æ, a, *seicento*, ἑξακόσιοι, sexies centum: nomen numerale cardinale. *Plaut. Pers. 1. 2. 36.* Oravi, ut nummos sexcentos mihi dares utendos mutuos. *Gell. l. 1. c. 1.* Curriculum stadii prodam esse numero sexcentum. pro *sexcentorum*: quod habet etiam *Lucil.* apud *Non. 1. 8. n. 85.* ¶ Sæpe usurpatur pro numero ingenti, & indefinito, ut μύριοι apud Græcos, & apud nos quoque *mille*. Qua ratione & *milliens* Latine dictum est. *Plaut. Aul. 2. 2. 41.* Sexcenta sunt, quæ memorem, si sit otium. *Terent. Phorm. 4. 3. 63.* Sexcentas proinde scribito mihi dicas: nihil do. *Cic. 14. Attic. ep. 12.* Quid? Dejotari nostri causa non similis? dignus ille quidem omni regno, sed non per Fulviam. sexcenta similia. *& l. 6. ep. 4.* In quo multa molesta, discessus noster, belli periculum, militum improbitas: sexcenta præterea. Adde *Verr. 2. c. 28. & l. 2. de Divin. c. 14. extr. & l. 7. ad Attic. ep. 2. Plaut. Trin. 3. 3. 62. Martial. l. 6. epigr. 39.* &c. Sic *Plaut. Bacch. 4. 9. 110.* Cave, tibi ducenti nummi dividiæ fuant. sexcenta tanta reddam, si vivo, tibi.

SEXCENTIES, adverb. *seicento volte*, ἑξακοσιάκις, sexcentis vicibus. *Cic. Attic. l. 4. ep. 16.* Ut forum laxaremus, & usque ad atrium Libertatis explicaremus, contempsimus sexcenties sestertium. *Plaut. Men. 5. 4. 8.* Suspirabo plus sexcenties in die. *Lamprid. in Commod. c. 13.* Sexcenties vicies.

SEXCENTOPLAGUS, a, um, ἑξακοσιόπληγος, qui sexcentas plagas accipit. *Plaut. Capt. 3. 5. 68.* Sexcentoplago nomen indetur tibi.

SEXDECIM, &c. V. *Sedecim*.

SEXDEQUINQUE, sedecim. Vet. Plebiscit. apud *Fest. in publica pond.* Sextarius æquus cum librario fiet: sexdequinque libræ in modio fient. Ita *Scalig.*

SEXENNIS, ne, *di sei anni*, ἑξαετής, qui est sex annorum. *Plaut. Pœn. 4. 2. 80.* Inde surreptus fere sexennis. *Plin. l. 8. c. 32. de cervis.* Singulos annis adjicientibus ramos usque ad sexennes.

SEXENNIUM, ii, n. ἑξαετία, tempus sex annorum. *Cic. 1. de Divin. c. 24. extr.* Quod quidem sexennio post Vejos captos factum esse vidimus.

SEXIES, adverb. *sei volte*, ἑξάκις, sex vicibus. *Liv. lib. 4. c. 32.* Vejentem hostem sexies victum pertimescant. *Plin. l. 18. c. 16.* Medica secatur incipiens florere, id sexies evenit per annos. *Vellej. l. 1. c. 15. extr.* Eporedia colonia deducta est, Mario sexies, Valerioque Flacco Coss.

SEXPRIMI, orum, m. sex viri, qui in aliquo ordine principes sunt. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 30.* L. Alenus chirographum sexprimorum imitatus est. V. *Decemprimi*.

SEXITANUS. V. *Saxetanus*.

SEXSIGNANI, orum, cognomen est datum Cocossatibus populis Aquitaniæ, apud *Plin. l. 4. c. 19.* sicut Tarpellis *Quatuorsignani*: ideo fortasse, inquit *Harduin.*, quia apud illos sex signa militum præsidii causa manebant, apud hos quatuor.

SEXTADECIMANI, orum, milites legionis sextadecimæ. *Tacit. 3. Hist. c. 22.* Sextadecimanos, duoetvicesimanosque, & primanos lævum cornu complesse.

SEXTANEUS, a, um, sextus: ut sextaneus limes, *Var. Auct. de limitib. pag. 139. & 258. Goes.* & alibi.

SEXTANI, m. pop. Galliæ Narb. quorum urbs Arelate. *Plin. l. 3. c. 4.* & *Pompon. Mela l. 2. c. 3.* V. *Septimanus*.

SEXTANS, antis, *la sesta parte*, sexta pars assis, ut ait *Varr. lib. 4. de L. L. c. 36.* hoc est unciæ duæ: ut in *As* dictum est. Dicitur tum de signata pecunia, tum de pondere, tum de mensura. *Liv. l. 2. c. 33. extr.* Huic sumptus funeri defuit. Extulit eum plebs sextantibus collatis in capita. *Plin. l. 33. c. 10. extr.* Populus R. Agrippæ Menenio sextantes æris in funus contulit. *Laberius* apud *Gell. l. 16. c. 9.* Servus sextantis verbis nefariis utitur. *h. e.* minimi pretii. ¶ de pondere, *h. e.* sexta parte libræ, *due oncie*, *Ovid. de medic. fac. v. 63.* Sextantemque trahat gummi cum semine Tusco. *Plin. l. 26. cap. 11. sub fin.* Mentæ sextans, vivi sulphuris uncia, ex aceto simul trita. *Martial. l. 8. epigr. 71.* ligulam misit sextante minorem. ¶ de mensura, *h. e.* sexta parte alicujus certæ quantitatis, aut magnitudinis, *v. gr.* hereditatis, pedis, jugeri, &c. *Cic. 13. Fam. ep. 23. a med.* Testamento heres ex parte dimidia & tertia est Capito: in sextante sunt ii, quorum, &c. *Paul. Dig. lib. 28. tit. 2. leg. ult.* Ex sextante heres institutus. *Colum. lib. 12. cap. 23.* Picis sextans & semuncia in sextarios quinque & quinquaginta (*vini*) adjicitur. *h. e.* sexta pars sextarii, qui sunt duo cyathi. nam sextarius duodecim cyathos continet. Sic *Martial. l. 5. epigr. 65.* Sextantes, Calliste, duos infunde Falerni. *Sueton. in August. cap. 77.* Quoties largissime se invitaret, senos sextantes non excessit: aut si excessisset, rejiciebat. *Plin. lib. 13. cap. 15.* Tiberio principi mensam fuisse quatuor pedes sextante sicilico excedentem, tota vero crassitudine sescunciali. *Colum. l. 5. c. 1. a med.* Jugeri pars sexta pedes MMMM & DCCC, hoc est sextans. Adde *Varron. l. 1. R. R. c. 10.* ¶ Mathematici sextantem appellant sextam partem numeri sex, quod est unum. *Vitruv. l. 3. c. 1. ante med.* ¶ Scribitur & *sestans*.

SEXTANTALIS, le, sextantem continens, ut sextantales fusi apud *Vitruv. l. 10. c. 6. h. e.* crassitudinem habentes duarum unciarum, seu pollicum.

SEXTANTARIUS, a, um, sextantem continens, aut pondus habens sextantis. Asses qui a principio librales erant, bello Punico primo (ut ait *Plin. l. 33. c. 3.*) aut secundo (ut *Fest. in Sextantarii*) sextantarii facti sunt. *h. e.* sextantis seu duarum unciarum pondere, ita ut ex libra æris sex asses fierent: idque eo quod respublica impensis non sufficiebat. *Plin. loc. cit.* Constitutum ut asses sextantario pondere ferirentur. *Fest. loc. cit.* Sextantarii asses in usu esse cœperunt, &c. V. *As*.

SEXTARIOLUS, ii, m. parvum vas sextarium continens. *Augustus* apud *Auctor. vitæ Horat. a med.* Itaque licebit, in sextariolo scribas. *in una quartarola, in uno stajuolo.*

SEXTARIUS, ii, m. mensuræ genus duas heminas seu cotylas continens, *h. e.* duodecim cyathos: habetque pondus viginti unciarum: ita dictus quia sexta pars est congii. Duodequinquaginta sextarii quadrantal vini faciunt: sexdecim modium frumenti. *Rhemn. Fann. de ponderib. v. 71. Fest. in Publica pond.* ¶ Est mensura tum liquidorum tum aridorum. *Varr.* apud *Gell. l. 3. c. 14.* Si e sextario hemina fusa est. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 74.* Panis ematur, olus, vini sextarius. *Cic. 2. Offic. c. 16.* Aquæ sextarium mina emere. *Vopisc. in Tacit. c. 11.* Ipse fuit vitæ parcissimæ, ita ut sextarium vini tota die nunquam potaverit, sæpe intra heminam. *Colum. l. 2. c. 9. sub fin.* Panicum & milium sextariis fere quatuor jugerum implent. *h. e.* quarta modii parte. modius enim sexdecim sextarios habet. *& c. 10. extr.* & *Plin. l. 18. c. 13.* Jugerum agri non amplius quatuor sextariis raporum seminis obserendum est. *Plin. l. 24. c. 14. sub fin.* Sextarius sorborum. *Colum. l. 12. c. 5.* salis. *Ulpian. Dig. l. 27. tit. 2. leg. 21. circa med.* frumenti. ¶ Vas sextarii capax. *Cato R. R. c. 13. ad fin.* Urnam quinquagenariam unam, sextarium olearium unum, labellum unum. ¶ Sexta pars cujusque rei. *Plin. l. 27. c. 4. a med. de androsæmone.* Usus ad purgandam alvum tusæ cum semine, potæque matutino, vel a cœna duabus drachmis in aqua mulsa, vel vino, vel aquæ puræ totius potionis sextario. ¶ Scribitur & *sestarius*.

SEXTIANUS. V. *Sestianus*.

SEXTICEPSOS. V. *Bicepses*.

SEXTILIANUS, a, um, ad Sextilium aliquem pertinens ut Sextiliana pira, *Cleat.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 15. extr.*

SEXTILIS, is, m. *Agosto*, mensis anni: a *sextus*, quod sextum obtineret locum a Martio, a quo Romulus annum inchoavit. *Ovid. 1. Fast. v. 41.* & *Varr. l. 5. de L. L. c. 4. ad fin. Horat. l. 1. ep. 7. v. 1.* Quinque dies tibi pollicitus me rure futurum, Sextilem totum mendax desideror. ¶ Adjective. *Id. ibid. ep. 11. vers. 19.* Per brumam Tiberis, Sextili mense caminus. ¶ Postea *Augustus* appellatus est, ex decreto Senatus, a Cæsare Octaviano Augusto, qui hoc mense victo M. Antonio bellis civilibus finem imposuit. *Sueton. in August. c. 31.* V. *Augustus*.

SEXTIUS, & Sestius, nomen propr. Romanum ut P. Sextius Florus, L. Sestius Magnus. Sextia gens Romæ duplex, Patricia, & Plebeia: illa per *s* scribitur, hæc per *x*, ut ex Lapidib. ostendit *Manut. in Orthogr.* cui adsentiuntur *Dausquius*, & *Cellar.* ¶ *Sextia lex* dicta est a lætore L. Sextio Trib. pleb. ut consulum alter ex plebe crearetur: qua lege is primus consul de plebe est factus. *Liv. l. 6. c. 35. & 42. & l. 7. c. 1.* ¶ *Sextia tabula*, taberna argentaria cujusdam Sextii Romæ in foro, in qua tabulis perscribebantur acta in foro ipso, auctiones, contractus, vadimonia, & hujusmodi: exque tabulæ, si opus esset, in judicio proferebantur. *Cic. pro Quint. c. 6.* Similis erat *tabula Valeria*, de qua *Id. Fam. 14. ep. 2.* ¶ Sextiæ Bajæ, Aquæ Sextiæ, Salluviorum, nunc *Aix*, oppidum Galliæ Narbonensis, colonia Romanorum, condita a C. Sextio proconsule post victam Salluviorum gentem A. U. C. DCXXX. Circa eam copia aquarum fuit calidis & frigidis fontibus. *Epit. Livii l. 61. Plin. l. 3. c. 4.* & *Flor. l. 3. c. 3. Sidon. carm. 23. v. 12.* Nuper quadrupedante cum citato Ires Phocida, Sextiasque Bajas.

SEXTO, *la sesta volta*, ἕκτον, ut secundo, tertio, quarto. ¶ Pro sexies, *sei volte*, sex vicibus. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 17.* Lavit ad diem septimo ætate, vel sexto. V. *Secundo*.

SEXTULA, æ, f. unciæ sexta pars, assis septuagesima secunda, quia duodecim sexies ducta efficiunt LXXII. *Varr. l. 4. de L. L. c. 36.* Æris minima pars, sextula, quod sexta pars unciæ. *Rhemn. Fann. de ponderib. vers. 22.* Sextula quæ sequitur. nam sex his unciis constat. ¶ Pars septuagesima secunda jugeri, pedes continens CCCC. ut *Colum.* docet *l. 5. c. 1. a med.* ¶ aut hereditatis: quia hereditas *as* vocatur. *Cic. pro Cæcin. c. 6.* Facit heredem ex deunce & semuncia Cæcinam, ex duabus sextulis M. Fulcinium: Æbutio sextulam aspergit. Quod ait *aspergit*, respicit ad vas continens mensuram *sextulæ*, hoc est fortasse sextam partem sextarii, sex cyathos duos. Unde mox dicit: iste ex hac sextula se ansam retinere omnium controversiarum putat. quasi *sextula* vas ansatum sit.

SEXTUS, a, um, *sesto*, ἕκτος, ultimus in sex. *Cic. 3. Offic. c. 23.* Plenus est sextus liber de officiis Hecatonis talium quæstionum.

Plaut. Pseud. 4. 2. 5. Sextum a porta proximum angiportum. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 682. sextus ab Urbe lapis. *Vellej. l.* 2. *c.* 3. & *lib.* 2. *c.* 17. Aletes, sextus ab Hercule. ¶ Sextum, *la sesta volta.* *Cic. in Pison. c.* 9. C. Marius sextum consul. *Cato apud Gell. l.* 10. *c.* 1. *sub fin.* Carthaginienses sextum de fœdere decesserc. ¶ *Sextus* prænomen ab ordine nascendi inditum, ut Sex. Pompejus Festus, Sex. Julius Cæsar.

SEXTUSDECIMUS, a, um, *decimosesto, sestodecimo*, ἑκκαιδέκατος. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ad fin.* Sextodecimo cal. Jan. *Tacit.* 1. *Annal. c.* 37. Sextadecima legio. & *cap.* 17. Sextusdecimus stipendii annus. Adde *Vitruv. l.* 1. *c.* 6.

SEXU. V. *Sexus.*

SEXVIR. V. *Sevir.*

SEXUNGULA dicitur a *Plauto Truc.* 2. 2. 57. meretrix rapax, & amatorum bona consumens: quasi senos in manibus digitos habeat. Sic *Aulul.* 3. 6. 17. Mihi intromisisti in ædibus quingentos coquos cum senis manibus. *h. e.* rapaces.

SEXUS, us, m. & n. & Sexu, u, n. *sesso*, γένος, ἕξις, habitus, natura, id quo animal masculum a femina distinguitur. *Fest.* ex *correct. Scalig.* Sexus, aliter sexu, natura, habitusque: ex Græco, quam illi vocant ἕξιν. Afranius in Privigno sic ait: Orbus virili sexu adoptavit sibi. Pacuvius in Atalanta: Triplicem virili sexu partum procreat. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 24. *a med.* Hominum genus & in sexu consideratur, virile, an muliebre sit. *Lucan. l.* 10. *v.* 91. nullo discrimine sexus Reginam scit ferre Pharos. *Martial. l.* 9. *epigr.* 9. Tanquam parva foret sexus injuria nostri. *Plin. l.* 10. *ep.* 97. *ad fin.* Multi omnis ætatis, omnis ordinis, utriusque sexus. *Plin. alter l.* 10. *c.* 55. Livia cum patere virilem sexum admodum cuperet. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 34. *a med.* Sexum natura invalidum deserere. & *lib.* 16. *c.* 10. *extr.* Modo muliebri ejulatu, aliquando sexum egressa, voce infensa clamitabat. *Plin. l.* 7. *c.* 52. Feminarum sexus huic malo videtur maxime opportunus. ¶ *Priscian. l.* 5. *pag.* 653. *Putsch.* Plautus hoc sexus, hujus sexi neutro genere protulit in Rudente (1. 2. 19.) Virile sexus nunquam ullum habui. *Sallust. in fragm.* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 9. Concurrentibus undique virile & muliebre sexus. Ita legit etiam *Non. c.* 3. *n.* 193. addens & illud *Sisenna Histor. l.* 3. Tum in muro virile ac muliebre sexus, populi multitudine omni collocata. *Al. tamen leg.* secus. V. *Secus* indeclin. ¶ De bestiis *Plin. l.* 27. *c.* 2. & *lib.* 28. *c.* 17. & *l.* 32. *c.* 2. &c. ¶ Αἰδοῖα quoque ipsa, quibus sexus distinguuntur, *sexus* appellantur ab *eod. l.* 22. *c.* 8. ¶ De femina *Glossæ*: Sexus, σχῆμα γυναικεῖον. *Sil. l.* 3. *v.* 114. Sin solo aspicimur sexu, &c. V. integr. loc. ¶ Arboribus, inquit *Plin. l.* 13. *c.* 4. *ante med.* imo potius omnibus, quæ terra gignat, herbisque etiam, utrumque sexum esse, diligentissimi Naturæ tradunt. Hinc de lapide magnete usurpat *l.* 36. *c.* 16. de aetite *cap.* 21. de ture *l.* 12. *c.* 14. *a med.* ¶ In plur. num. *Spartian. in Adrian. c.* 18. *ad fin.* Lavacra pro sexibus separavit.

S I

SI, *se*, εἰ, conjunctio conditionalis: a voce græca allata. quam originem confirmat priscorum mos scribentium *sei*, ut in aliis, quæ i producunt. Regit tum indicativum, tum conjunctivum. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 7. Nunquam labere, si te audies. *Sil. l.* 1. *v.* 646. Ductor Si prohibere piget, vestras effringet in urbes. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 4. *ad fin.* Exspectationem facillime vinces, si hoc statueris. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 14. Si obsides ab iis sibi dentur, & si Æduis de injuriis satisfaciant, se se cum iis pacem facturum. ¶ Servit correctioni. *Cic.* 11. *Fam. ep.* 8. Romæ delectus habetur: si hic delectus appellandus, cum ultro se offerunt omnes. ¶ Habet interdum vim confirmandi, ut *quia, siquidem, quandoquidem*, aut similia. *Cic.* 1. *Catil. c.* 3. Quid est, Catilina, quod jam amplius exspectes, si neque nox obscurare cœtus nefarios potest? si illustrantur, si erumpunt omnia? *Virg.* 1. *Georg. v.* 7. vestro si munere tellus Chaoniam pingui glandem mutavit arista. *Liv. l.* 7. *c.* 31. Commoti patres vice fortunarum humanarum, si ille præpotens opibus populus adeo infractos gereret animos, ut, &c. ¶ Huc & illa pertinent *Virg.* 1. *Æn. v.* 607. Di tibi, si qua pios respectant numina, si quid Usquam justitiæ est, & mens sibi conscia recti, Præmia digna ferant. (Adde 2. *Æn. v.* 536.) *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 1. Si est boni consulis ferre opem patriæ, succurrere saluti, &c. Adde *Propert. l.* 3. *el.* 23. *v.* 21. ¶ Item adversandi, pro etsi, quamvis, etiamsi. *Terent. Eun.* 1. 1. 4. Exclusit: revocat. redeam? non, si me obsecret. & 5. 2. 26. Nam si ego digna hac contumelia sum maxime, at tu indignus qui faceres tamen. *Cic.* 3. *Offic. c.* 8. *extr.* Satis enim nobis persuasum esse debet, si omnes deos hominesque celare possimus, nihil tamen avare, nihil injuste esse faciendum. Adde *lib.* 5. *ad Attic. ep.* 4. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 29. & *Nep. in Phoc. c.* 1. ¶ Item optandi, pro utinam. *Virg.* 6. *Æn. v.* 186. Æneas sic voce precatur: Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus Ostendat nemore in tanto. *Pers. sat.* 2. *v.* 10. o si Ebullit patrui præclarum funus! &, o si Sub rastro crepet argenti mihi seria dextro Hercule! ¶ Item dubitandi, pro *an*. *Liv. l.* 31. *c.* 9. *ad fin.* Ad collegium pontificum referre consul jussus, si posset recte votum incertæ pecuniæ suscipi. *Id. l.* 39. *c.* 50. *a med.* Nihil aliud locutum ferunt, quam quæsisse, si incolumis Lycortas evasisset. Adde *lib.* 29. *c.* 25. & *lib.* 40. *c.* 49. *sub fin. Virg.* 4. *Æn. v.* 110. *Plin. in Paneg. c.* 2. Similia sunt illa *Terent. Eun.* 3. 4. 7. & *Heaut.* 1. 1. 118. Visam, si domi est. *Id. Phorm.* 3. 3. 20. Vide, si quid opis potes afferre huic. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 8. *extr.* Sæpius noctu, si perrumpere possent, conati. *Liv. l.* 2. *c.* 57. Tentata res est, si primo impetu capi Ardea posset. *Plaut. Cist.* 1. 3. 37. Operam servus dat, si possiet meretricem illam invenire. *Id. Pœn. prol. v.* 12. Jamdudum exspecto, si tuum officium scias. ¶ Si præcedat negatio, *si* pro *an* perrarum est. *Pallad. de Insit. in proœm.* Nescio, si tuum ad hæc minutias inclinetur ingenium. ¶ Refertur etiam ad tempus, pro ubi, postquam. *Catull. carm.* 14. *ad Licin. Calv. v.* 16. Non non hoc tibi false sic abibit. Nam si luxerit, ad librariorum Curram scrinia, &c. *Virg.* 5. *Æn. v.* 64. si nona diem mortalibus almum Aurora extulerit. *Terent. Phorm.* 2. 1. 17 Herus si redierit, molendum usque in pistrino. *Plaut. Stich.* 5. 5. 18. Posidea loci, si hoc eduxeris, lepidam cantationem aliquam occipito. ¶ *Si est, ut*, pro si. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 102. Si ita est, ut tu sis Iachonis filius, signum esse oportet in manu læva tibi. *Terent. Hec.* 4. 1. 43. Si est, ut dicat velle se, redde: sin est autem ut nolit, recte ego consului meæ. *Id. Adelph* 3. 6. 4. Si est, facturus ut sit officium suum, faciat: sin aliter, &c. Adde *Phorm.* 2. 1. 40. *Hec.* 3. 5. 31. & 4. 4. 102. ¶ *Si ne*, si non. *Plaut. Rud.* 3. 4. 26. Vos adeo, ubi ego innuero vobis, si ne ei caput exoculassitis, item ego vos virgis circumvinciam. ¶ *Si*, ac si, quasi. *Id. Capt.* 2. 3. 57. Nam si servus meus esses, nihilo secius mihi obsequiosus semper fuisti. ¶ *Si non*, nisi, εἰ μὴ. *Lucret. l.* 2. *v.* 39. Quod superest, animo quoque nil prodesse putandum est, Si non forte, &c. ¶ *Si* pro sive. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 4 Si media nox est, sive est prima vespera, est eundum quo imperant. *Gell. l.* 2. *c.* 28. Fac ferias si quis polluisset, hostiam, si deo, si deæ immolabat. ¶ Aliquando omittitur. *Cic.* 3. *Offic. c.* 19. At dares hanc vim M. Crasso, ut digitorum percussione heres posset scriptus esse, in foro, mihi crede, saltaret. *Id. Phil.* 13. *c.* 11. *a med.* Recesseris; undique omnes insequentur: manseris; hærebis. *Virg.* 6. *Æn. v.* 31. Partem opere in tanto, sineret dolor, Icare, haberes. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 113. Huic aliquis juvenum dixisset amantia verba; Reddebat tales protinus illa sonos. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 9. Illa velit, poterit magnes non ducere ferrum. *Senec. in Thyest. v.* 744. Hactenus si stat nefas, pius est. Adde *Ovid. de remed. Amor. v.* 745. *Tibull. l.* 1. *el.* 7. *v.* 43. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 15. *Stat.* 2. *Theb. v.* 242. & *Juvenal. sat.* 3. *v.* 78. ¶ Multa de vi & usu hujus particulæ, *Priscian. l.* 18. *a pag.* 1141. *Putsch.*

SIAGON, onos, f. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 1. *c.* 1. & 4. siagones appellat temporum & maxillarum musculos: Græce αἱ σιαγόνες maxillas significant.

SIAGONITÆ, arum, m. σιαγονῖται, maxillarum musculi. *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 2. *c.* 10. & *lib.* 3. *c.* 6. & 8.

SIBE pro sibi olim scriptum usurpatumque fuit, teste *Quintil. l.* 1. *c.* 7. (*al.* 13.) *a med.* Sic *sibe* pro *sibi*. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. Cursu lampada tibe trado. Sic aliquot opt. MSS.

SIBI. V. *Sui.*

SIBILATRIX, icis, quæ sibilet, ut sibilatrix fistula, *Martian. Capell. l.* 9 *pag.* 307.

SIBILATUS, us, m. actus sibilandi, sibilus. *Cæl. Aurel. l.* 2. *Acut. c.* 27. Cum quodam vehementi sibilatu.

SIBILO, as, n. 1. *fischiare, sufolare, sibilare*, συρίττω, sibilum edo. *Virg.* 11. *Æn. v.* 754. *de Angue.* Arrectisque horret squamis, & sibilat ore. *Lucan. l.* 2. *v.* 698. Nec quatiunt validos, ne sibilet aer, rudentes. *Quintil. declam.* 12. *c.* 16. *sub fin.* Intonat cælum, scissis rudentibus tempestas sibilat. *Sil. l.* 17. *v.* 257. procella Antemnæ immugit, stridorque immite rudentum Sibilat. ¶ *Sibilare aliquem* est sibilis insectari, contemnere. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 66. populus me sibilat, at mihi plaudo Ipse domi. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 19. populares isti jam etiam modestos homines sibilare docuerunt. *far le fischiate.* ¶ Translate *Ovid.* 12. *Met. v.* 279. ferrum igne rubens Stridet, & in trepida submersum sibilat unda. *stride.*

SIBILUM, i, n. & Sibilus, i, m. *fischio, sufolo, fischiata*, συριγμός, sonus, qui fit ore compressis dentibus, v. gr. cum *s* littera vehementius pronuntiatur (unde ipsa sibilus potius, quam littera a nonnullis habita est) item ab aere, & vento, cum in vehementiori flatu scinditur, ut in silvis. Sæpe anguibus tribuitur: & dicitur etiam de cantu, quem vel ore vel tibia sibilando edimus. Vox est ficta a sono, ut ait *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *ante med.* & *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 31. per onomatopœiam, ut mugitus, murmur. *Ovid.* 15. *Met. v.* 669. cristis aureus altis In serpente deus prænuntia sibila misit. *Virg. ecl.* 5. *v.* 82. venientis sibilus Austri. *Lucret. l.* 5. *v.* 1381. Et zephyri cava per calamorum sibila primum Agrestes docuere cavas inflare cicutas. *Ovid.* 13. *Met. v.* 785. *de fistula.* Senserunt toti pastoria sibila montes. *Stat.* 6. *Theb. v.* 338. stupuit qui sibila cannæ. *Liv. l.* 25. *c.* 8. *sub fin.* Ut quocumque noctis tempore sibilo dedisset signum, porta aperiretur. *Colum. l.* 2. *c.* 3. Boves ad aquam duci oportet, sibiloque allectari, quo libentius bibant. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 201. dum sibila respicit Iron Cuspidis Argivæ, Pyllum latere accipit hastam. *Sil. l.* 9. *v.* 247. stridentis sibila teli. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 525. torquere sibila. & *Lucan. l.* 9. *v.* 631. fundere. & *vers.* 724. effundere. *Ovid.* 4. *Met. v.* 493. dare. ¶ Sibilis explodimus, & contemnimus. *Cic. in fragm.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 61. *Putsch.* In Tusculanum mihi nuntiabantur gladiatorii sibili. *Id. pro Rosc. Com. c.* 11. E scena non modo sibilis, sed etiam convicio explodebatur. *colle fischiate.* & *Attic. l.* 2. *ep.* 18. Clamoribus, & conviciis, & sibilis consectari aliquem. & *epist.* 19. conscindere aliquem sibilis. *Valer. Max. l.* 7. *c.* 3. *n.* 6. *extern.* vexare. *Cic. in Pison. c.* 27. Da te populo, committe ludis. sibilum metuis? ¶ De hinnitu equorum *Cic. pro Sext. c.* 59. *a med.* Non modo gladiatores, sed equi ipsi gladiatorum repentinis sibilis extimescebant. *sibila* equis tribuit, quia gladiatores præcedunt. ¶ Veteres etiam *sibilus, e, us*, declinarunt, teste *Priscian. l.* 6. *pag.* 715.

pag. 715. *Putsch.* ubi affert illud *Sisenna in* 11. *Histor.* Procul sibilus significare consuli cœpit. Sed hæc verba probant quidem, esse masculini generis, at non 4. declin.

SIBILUS, a, um, *sibiloso*, *fischiante*, *sufolante*, sibilans. *Virg.* 3. *Georg. v.* 421. *de colubro.* Tollentemque minas, & sibila colla tumentem. *&* 2. *Æn. v.* 211. Sibila lambebant linguis vibrantibus ora. Adde 5. *Æn. v.* 277. Sic *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 50. Setigerum latus, & torvæ coma sibila frontis. Loquitur de Pane, cui caput est pinu acuta præcinctum. V. *Pan.*

SIBINA, *vel* Sibyna, æ, f. σιβύνη, Illyricis est telum venabuli simile. *Ennius*: Illyrici restant, sicis sibinisque fodentes. Hæc *Paul. ex Fest.* Hesychius: Σιβύνη, ἔγχος Ῥώμης παραπλήσιον. *Gloss.* Σιβύνη, venabulum. *Tertull. l.* 3. *contra Marcion. c.* 1. ex *Isaia* 2. 4. Concident machæras suas in aratra, & sibynas, quod genus venabulorum est, in falces. *Vulgata* habet *lanceas*.

SIBUS, a, um, callidus, vel acutus. *Paul. ex Festo.* Hinc *persibus*, valde callidus.

SIBYLLA, æ, f. *Sibilla*, Σίβυλλα, virgo fatidica, seu, ut *Varro* infra citandus ait, cujus pectus Numen recipit, & quæ vaticinatur. Ducunt a σιὸς Æolice pro θεὸς, & βυλλὴ pro βουλὴ, quasi dei consilium. Ita *Lactant.* mox citand. & *Serv. ad Æn* 3. *v.* 445. *&* *Æn.* 6. *v.* 12. Alii apud *Voss.* aliunde. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 25. Has quidem litteras, credo, nisi Sibylla legerit, interpretari alium posse neminem. *Cic.* 2. *de Divin.* 1. 54. Sibyllæ versus observamus, quos illa furens fudisse dicitur. ¶ Sibyllæ decem fuerunt. Prima fuit *Persica*, cujus mentionem fecit *Nicanor*, qui res gestas Alexandri Macedonis scripsit. Secunda *Libyca*, cujus meminit *Euripides* in Lamiæ prologo. Tertia *Delphica*, de qua *Chrysippus* loquitur in eo libro, quem de Divinatione composuit. Quarta *Cumæa* in Italia, quam *Nævius* in libris belli Punici, *Piso* in Annalibus nominat. Quinta nata Babylonia, quæ *Erythræa* appellata est, quam *Apollodorus Erythræus* affirmat suam fuisse civem, eamque Græcis Ilium petentibus vaticinatam & perituram esse Trojam, & Homerum mendacia scripturum. Sexta *Samia*, de qua scripsit *Eratosthenes* in antiquis Annalibus Samiorum reperisse se scriptum. Septima *Cumana*, nomine *Amalthæa*, quæ ab aliis *Demophile*, vel *Herophile* nominatur. Octava *Hellespontica*, in agro Trojano nata, vico Marpesso, circa oppidum Gergythium, quam scribit *Heraclides Ponticus* Solonis, & Cyri fuisse temporibus. Nona *Phrygia*, quæ vaticinata est Ancyræ. Decima *Tiburtina*, nomine *Albunea*, quæ Tibure colebatur ut dea, juxta ripas Anienis, cujus in gurgite simulacrum ejus inventum esse dicitur tenens in manu librum. Hujus sacra Senatus in Capitolium transtulit. *Varro apud Lactant. l.* 1. *c.* 6. Vide *Augustinum l.* 18. *de Civ. Dei*, *cap.* 23. ac imprimis, quæ de his commentariolo integro complexus *Onuphrius Panvinius*, item *Is. Voss.* &c. Non enim desunt Eruditi, qui totam hanc historiam oppugnant. ¶ Harum omnium celeberrima & nobilissima Erythræa fuit. Nam *Fenestella* apud *Lactant. loc. cit.* de Quindecimviris tractans, ait, restituto Capitolio retulisse ad Senatum C. Curionem Consulem, ut Legati Erythras mitterentur, qui carmina Sibyllæ conquisita Romam reportarent: itaque missos esse P. Gabinium, M. Otacilium, L. Valerium, qui descriptos a privatis versus circa mille Romam deportarunt. Idem a *Varrone loc. cit.* scriptum est. Celebris item fuit Sibylla Cumæa, cujus libri a Romanis occulebantur, nec eos ab ullo, nisi a Quindecimviris, inspici fas erat. Hanc, ut poetæ fabulantur, Apollo adamavit, & ei obtulit poscendi, quod vellet, arbitrium. Illa hausit arenam manibus, & tam longam vitam poposcit, oblita petere perpetuam juventutem. Cum illam vitæ longitudinem obtinuisset, tamen Venerem pati dedignata est. Sibyllæ hujus ope Æneas ad Inferos descendit, & iterum ad Superos egressus est. Eo tempore Sibylla annos septingentos transegerat, illi trecenti adhuc anni in humana forma supererant, quibus elapsis paullatim decrescere debebat, donec ad minimam molem, & in simplicem vocem redigeretur. *Ovid.* 14. *Metam.* a *v.* 104. & *Serv. in* 6. *Æn. v.* 321. ¶ Æque clara Cumana fuit, quæ novem libros attulisse dicitur ad regem Tarquinium Priscum, & pro iis trecentos aureos postulasse. cum rex aspernatus esset pretii magnitudinem, & derisisset mulieris insaniam, illa in conspectu regis tres combussit, ac pro reliquis idem pretium postulavit. Tarquinius multo magis mulierem insanire ratus est. Denuo tribus aliis exustis, cum in eodem pretio perseverarat, motus est rex, ac reliquos trecentis aureis emit. *Lactant. loc. cit. Gell. l.* 1. *c.* 19. qui hoc tribuit Tarquinio Superbo: & *Plin. l.* 13. *c.* 13. qui tres tantum libros eidem Superbo oblatos scribit, & duos ab ipsa crematos, tertium in Capitolio repositum, una cum illo periisse in incendio, Syllanis temporibus. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 126. Credite, me vobis folium recitare Sibyllæ. *h. e.* meram dei oraculum, verissimum vaticinium. *Folium* dicit, quia Sibylla Cumæa in more habuit responsa sua foliis arborum inscripta dare, ut est apud *Virg.* 3. *Æn.* a *vers.* 444.

SIBYLLINUS, a, um, Σιβύλλειος, qui est Sibyllæ. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 3. *extr.* Multa ex Sibyllinis vaticinationibus, multa ex Haruspicum responsis commemorare possum. *Id. de Harusp. resp. c.* 13. Sibyllinus sacerdos. *Id. Catil.* 3. *c.* 4. Sibyllina fata. *Id.* 6. *Verr. c.* 49. Sibyllini libri. *Horat. in carm. secul. v.* 5. Sibyllini versus. *Plin. l.* 11. *c.* 29. Sibyllina remedia. *h. e.* inspectio librorum Sibyllinorum, quoties reipubl. calamitas accideret, cujus nec causa, nec finis inveniretur, ut ait *Liv. l.* 5. *c.* 15. ¶ Libri Sibyllini, fuere plures libri decem Sibyllarum, qui Romæ in Capitolio diligentissime asservabantur. *Lactant. l.* 1. *c.* 6. M. Varro, quo nemo unquam doctior ne apud Græcos quidem, neque apud Latinos vixit, in libris rerum divinarum, quos ad C. Cæsarem scripsit Pontificem Maximum, cum de Quindecimviris loqueretur, Sibyllinos libros ait non fuisse unius Sibyllæ, sed appellari uno nomine Sibyllinos, quod omnes feminæ vates Sibyllæ sunt a veteribus nuncupatæ, vel ab unius Delphidis nomine, vel a consiliis deorum denuntiandis, &c. *&* *infra*. Et sunt singularum singuli libri, qui quia Sibyllæ nomine inscribuntur, unius esse creduntur, suntque confusi, nec discerni, ac suum cuique assignari potest præter Erythrææ, quæ & nomen suum carmini verum inseruit, & Erythræam se nominatum iri prælocuta est, cum esset orta Babylone. Hæc *Lactant.* Sed nonnulli, teste *Serv. in* 6. *Æn. v.* 321. dicunt, Sibyllam Erythræam, quæ deinde Cumæa dicta est, fuisse. Hanc Romana fata conscripsisse, incenso Apollinis templo libros Romam allatos esse. ¶ Primum Tarquinius Priscus emit tres libros Sibyllæ Cumanæ trecentis aureis, jussitque eos in Capitolio religiosissime asservari. V. vocem præc. Denique progressu temporis ex omnibus urbibus Italiæ, Græciæ, & aliarum regionum cujusque Sibyllæ libri diligentissime conquisiti, & Romam allati sunt. ¶ Asservabantur in Capitolio, in cella subterranea, in arca quadam lapidea. Horum legendorum, & interpretandorum causa Duumviri a Tarquinio Superbo instituti sunt, qui *Duumviri sacrorum* appellabantur. Deinde Decemviri, ac tandem Quindecimviri creati sunt. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 2. ¶ Hos libros Stilicho, cum adversus Honorium & Arcadium Principes defectionem moliretur, exussit. *Rutilius l.* 2. *v.* 52. Ne tantum patriis sæviret proditor armis, Sancta Sibyllinæ fata cremavit opis. ¶ Sacerdotes, seu Duumviri, seu Decemviri, seu Quindecimviri Sibyllini erant sacerdotes, quorum erat Sibyllinos libros custodire; & quoties prodigia contigissent, libros illos aperire, & interpretari, & lectisterniis ad pulvinaria deorum factis, eos placare, illorumque minas avertere. *Cic. & Liv.* multis in locis.

SIBYNA. V. *Sibina*.

SIC, *così*, *in tal guisa*, *in tal maniera*, οὕτω, οὕτως, ita, hoc modo: adverb. similitudinis. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 58. *a med.* Sive sic est, sive illo modo. *Id.* 1. *de Leg. c.* 17. *ad fin.* Illa, quæ aliis sic, aliis secus videntur. *Terent. Andr.* 3. 4. 9. Quid ais? *Si.* sic res est. *&* 1. 2. 4. Mirabar, hoc si sic abiret. *Id. Phorm.* 5. 8. 27. Sic factum est. *Sallust. in Jug. c.* 117. *extr.* Ac statim res sic incipit. *Cic. ad Quirit. post redit. c.* 4. Quemadmodum propinqui mihi non adfuerunt, sic adjutores ita multi fuerunt, ut &c. ¶ *Sic est*, ita se res habet, *così è*: formula colligendi ex supra dictis. *Horat. epod.* 7. *v.* 17. Sic est. acerba fata Romanos agunt. ¶ Varias habet post se sibi respondentes particulas. *Cic. pro Planc. c.* 8. *a med.* Præfectura plena virorum fortissimorum, sic ut nulla tota Italia frequentior dici possit. *Id. Fam.* 13. *ep.* 1. *a med.* Atticum sic amo, ut alterum fratrem. *&* *lib.* 2. *ep.* 14. Ejus negotium sic velim suscipias, ut si esset res mea. *Id. Fam.* 7. *ep.* 17. Sic ei te commendavi, ut diligentissime potui. *&* *lib.* 13. *ep.* 69. Apud eum sic fui, tanquam domi meæ. *Cœl. ad Cic.* 8. *Fam. ep.* 4. *ad fin.* Ego sic nihil exspecto, quomodo Paulum consulem. *Cic. post redit. ad Quirit. c.* 9. Sic ulciscar facinorum singula, quemadmodum a quibusque sum provocatus. *Id. de Senect. c.* 8. *ad fin.* Græcas litteras sic avide arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 280. Non sic excubiæ, non circumstantia pila, Quam tutatur amor. ¶ *Sic* affirmantis in responsionibus. *Terent. Phorm.* 2. 2. 1. *Phorm.* Itane patris ais conspectum veritum hinc abiisse? *Ge.* admodum. *Phorm.* Phanium relictam solam? *Ge.* Sic. *Phorm.* Et iratum senem? *Ge.* oppido. *Senec. in Hippol. v.* 645. Amore nempe Thesei casto furis. *Phæd.* Hippolyte ita est: Thesei vultus amo. ¶ adjurantis, precantis, optantis. *Ovid.* 8. *Met. v.* 886. sic has deus æquoris artes Adjuvet, ut nemo jamdudum litore in isto Constitit. *Tibull. initio el.* 4. *l.* 1. Sic umbrosa tibi contingant tecta, Priape, Ne capiti soles, ne noceantque nives. *Horat. l.* 1. *od.* 3. Sic te diva potens Cypri, Sic fratres Helenæ, &c. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 30. Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos: Sic cytiso pastæ distentent ubera vaccæ; Incipe, si quid habes. ¶ in demonstrando. *Terent. Eun.* 3. 5. 53. Ego limis aspecto sic per flabellum clanculum. *Plaut. Amph.* 1. 1. 151. Heu! nunc jam ego: sic enim. *Cic. in Orat. c.* 63. *ad fin.* Verborum ordinem immuta: fac sic, Comprobavit filii temeritas. ¶ Pro ideo. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 20. *Theu.* Quid vos? insanine estis? *Tra.* qui dum? *Theu.* sic, quia foris ambulatis, &c. ¶ Pro talis. *Terent. Phorm.* 3. 2. 44. Sic sum: si placeo, utere. *Id. Andr.* 5. 4. 16. Sic, Crito, est hic. *Plaut. Amph.* 2. 1. 57. Satin' tu sanus es? *So.* sic sum, ut vides. *Cic. pro Rosc. Amer.* 1. 30. *a med.* Sic vita hominum est, ut ad maleficium nemo conetur sine spe accedere. *&* *pro Rosc. Com. c.* 10. *ad fin.* Sic est vulgus: ex veritate pauca, ex opinione multa æstimat. ¶ Apponitur adverbiis, & videtur significare leviter, modice, sine cura, negligenter. *Terent. Phorm.* 1. 2. 94. Quid pædagogus ille? Quid rei gerit? *Ge.* sic, tenuiter. *Id. Heaut.* 3. 2. 12. Et quidem hercle forma luculenta. *Chre.* sic satis. *Horat. l.* 2. *od.* 11. *v.* 14. sub hac pinu jacentes sic temere. ¶ Absolute. *In fragm. Petron. pag.* 887. *Burm.* Non ergo, ut pecudes libidinosæ, Cæci protinus irruamus illuc: Sed sic sic sine fine feriati, &c. *Donat.* ad illud *Terent. Andr.* 1. 2. 4. Mirabar hoc si sic abiret: Sic pro leviter, & negligenter: quod Græci οὕτως dicunt. Alia est ratio in illo *Virg. Æn.* 4. *v.* 660. Sed moriamur ait. sic, sic juvat ire sub umbras. *h. e.* certe hoc modo. *Servius leg. sic? Sic* juvat, &c. ut sit quasi interrogatio & responsio. ¶ *Sic*, cum nihil præcessit, pro adeo, omnino, prorsus. *Virg.* 12. *Æn. v.* 280. hinc densi rursus inundant Troes, Agyllinique, & pictis Arcades armis. Sic omnes amor unus habet decernere ferro.

SICA,

SICA, æ, f. spada corta, daga, δόλων, μάχαιρα, ἐγχειρίδιον, brevis gladius. In Glossis dicitur Θρακικὸν ξίφος ἐπικαμπές, Thracius gladius incurvus. Ducunt quidam a sico pro seco: sed obstat quantitas. Quid a pugione differat, V. in Pugio. Enn. apud Fest. in Sibina. Illyrici restant, sicis, sibinisque fodentes. Cic. 2. Catil. c. 10. a med. Hi non solum amare & amari, sed etiam sicas vibrare, & spargere venena didicerunt. & Catil. 1. c. 6. extr. defigere in corpore alicujus. & ibid. extorquere alicui de manibus. Id. in fragm. contra C. Anton. apud Ascon. sub fin. distringere in aliquem. Val. Max. l. 3. c. 2. n. 12. Latus alicujus sica confodere. Martial. l. 3. epigr. 16. Das gladiatores, sutorum regule Cerdo: Quodque tibi tribuit subula, sica rapit. Hinc colliges, sica usos gladiatores: & ex lib. 11. epigr. 29. etiam chirurgos: quo loco latet etiam obscenus sensus, ut & apud Catull. c. 56. ad Caton. v. ult. V. Sicula. ¶ Metonymice est cædes occulte facta. Cic. 3. Offic. c. 8. & lib. 3. de nat. Deor. c. 30. Hinc sicæ, hinc venena, hinc falsa testamenta nascuntur. ¶ Metaphorice Plin. l. 18. c. 1. Arbore, & saxo apri dentium sicas exacuunt.

SICAMBRI, orum, m. Σίγαμβροι, populi Germaniæ inferioris ad Rhenum. Horum mos erat, crines in nodum torquere. Hinc Martial. de Spectac. epigr. 3. Crinibus in nodum tortis venere Sicambri.

SICAMBRIA, æ, f. Sicambrorum regio. Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 383. Militet ut nostris detonsa Sicambria campis.

SICANI, orum, m. pop. Hispaniæ, apud fl. Sicanum, seu Cingam, quorum oppidum Sicane: ita dicti a Sicano rege. Hi ante Trojanum bellum eodem Sicano duce in Siciliam migrarunt, unde insula de regis nomine Sicania appellari cœpit. Virg. 5. Æn. v. 293. Undique conveniunt Teucri, mistique Sicani. Servius var. in loc. Sil. l. 14. v. 34.

SICANIA, æ, f. Sicilia. Ovid. 5. Met. v. 495. Sicaniam peregrina colo, sed gratior omni, &c. Adde Plin. l. 3. c. 8. V. Sicani.

SICANIS, idis, f. quæ spectat ad Sicaniam. Ovid. in Ibin. v. 600. Plurima qua flammas Sicanis Ætna vomit.

SICANIUS, a, um, ad Sicaniam, seu Siciliam spectans. Virg. 8. Æn. v. 416. Insula Sicanium juxta latus, Æoliamque Erigitur Liparen. Ovid. 15. Met. v. 279. Sicanias volvens Amasenus arenas. Sil. l. 1. v. 34. fractisque in gurgite cœptis Sicanio Libycis. Lucan. l. 3. v. 59. Curio Sicanias transcendere jussus in urbes. Val. Flacc. l. 2. v. 29. Sicanium fretum. Martial. l. 2. epigr. 46. & lib. 11. epigr. 9. Sicaniæ apes. h. e. Hyblææ, nam Hybla in Sicilia est. Stat. l. 5. silv. 3. v. 41. Sicanium crocum. V. Crocum.

SICANUS, a, um, Siciliano, Siculus. Anceps est in quantitate primæ & secundæ syllabæ. Sil. l. 10. v. 314. illic Sicana procumbit pubes, hic Heroica turba. Id. l. 14. v. 258. Cetera Elissæis aderat gens Sicana votis. Virg. ecl. 10. v. 4. cum fluctus subterlabere Sicanos. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 57. quæ montes celebras, Erycina, Sicanos. Auson. in Griphe, v. 46. Hinc Bromii quadrantal, & hinc Sicana medimna.

SICARIUS, ii, m. sicario, ξιφοφόρος, qui sica hominem interficit, & quicumque arma gestat paratus ad quamlibet cædem hominis, gladiator, grassator. Cic. pro Rosc. Am. c. 14. Vetus videlicet sicarius, homo audax, & sæpe in cæde versatus. & c. 3. sub fin. Homines sicarii atque gladiatores. Quintil. l. 10. c. 1. Nam per abusionem sicarios etiam omnes vocamus, qui cædem telo quocumque commiserint. Justinian. lib. 4. Institut. tit. ult. Item lex Cornelia de sicariis, quæ homicidas ultore ferro persequitur, vel eos, qui hominis occidendi causa cum telo ambulant. Tacit. 13. Ann. c. 44. extr. Condemnare aliquem lege de sicariis. Sueton. in Cæs. c. 11. ad fin. Quæstionem de sicariis exercere. Cic. pro Rosc. Amer. cap. 36. Cum de cæde agatur, testimonium dicturos est is, qui sicarius est: hoc est, qui eum hominem occidendum curavit, de cujus morte quæritur. Horat. l. 1. sat. 4. v. 3. Si quis erat dignus describi, quod malus ac fur, Quod mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui Famosus. ¶ Inter sicarios, de sicariis: formula, cum de judicio, & judice homicidii agitur. Cic. 2. de Fin. c. 16. ad fin. L. Tubulus, qui cum prætor quæstionem inter sicarios exercuisset, &c. Id. pro Rosc. Amer. c. 32. Sexcenti sunt, qui inter sicarios, & de veneficiis accusabant. Id. 2. Phil. c. 4. Qui cum hoc ipso tempore stent cum gladiis in conspectu Senatus, ego quoque te disertum putabo, si ostenderis, quomodo siccos inter sicarios defensurus.

SICCABILIS, le, adject. Cœl. Aurel. Tard. l. 3. c. 8. a med. sect. 138. Quidam tanquam siccabile humoris ophitem lapidem ligaverunt. h. e. humoris siccativum.

SICCANEUS, a, um, χαμίξηρος, qui est naturaliter siccus, & nullo humore irriguus. Colum. l. 2. c. 17. Ejus prati animadvertimus duo genera, quorum alterum est siccaneum, alterum riguum. Id. l. 4. c. 30. Riguus, aut siccaneus locus.

SICCANUS, a, um, idem ac siccaneus. Plin. l. 16. c. 17. de ulmis: Italia Attineas vocat excelsissimas, & ex iis siccanas præfert, quæ non sint riguæ.

SICCARIUS, a, um. Serv. ad Æn. 1. v. 710. Veteribus non in manus dabantur pocula, sed mensæ apponebantur: ut hodie apud plures pocula in canistris argenteis apponuntur, quæ canistra siccaria dicuntur.

SICCATIO, onis, f. actus siccandi. Plin. l. 34. c. 13. Emplastra, quibus quæritur refrigeratio, & siccatio.

SICCATIVUS, a, um, siccatorius, ut siccativum malagma. Cœl. Aurelian. l. 4. Tard. c. 3. post med.

SICCATORIUS, a, um, siccandi vim habens. Theodor. Priscian. de diæta, c. 10. Origanum est siccatorium.

SICCATUS, a, um, seccato, asciugato, ξηρανθείς, exsiccatus. Ovid. de medic. fac. v. 57. hordea ventosas siccata per auras. Plin. l. 24. c. ult. Herba sive viridis, sive in fœno siccata. Id. l. 30. c. 13. Adeps siccatus in sole. & l. 27. c. 12. Radices concisæ, & sole siccatæ. Id. l. 15. c. 13. Pruna siccata in rugas. Horat. l. 1. od. 35. v. 26. diffugiunt cadis Cum fæce siccatis amici. Ovid. 13. Met. v. 689. Nymphæ quoque flere videntur, Siccatosque queri fontes. & lib. 5. v. 575. Aretusa virides manu siccata capillos. Id. 3. Amor. el. 5. v. 14. Siccata ovis. h. e. cui lac mulgendo detractum. Quintil. declam. 10. c. 3. siccata ubera. Ovid. Met. 6. v. 340. longo dea fessa labore, Sidereo siccata sitim collegit ab æstu. scalmata.

SICCE, così, ξηρῶς, sic, apposita adjectione syllabica ce, ut in hocce pro hoc. Plaut. Rud. 2. 4. 12. Non licet te sicce placide bellam belle tangere? Al. leg. sic. ¶ Est etiam adverb. a siccus, aride, asciuttamente, seccamente, ξηρῶς. Colum. l. 6. c. 12. Ne bos in aquam pedem mittat, & ut sicce stabuletur. ¶ Translate Cic. de opt. gen. orat. c. 4. a med. Eos solos Attice dicere, idest quasi sicce. h. e. presse, tenuiter, subtiliter.

SICCENSIS, se, ad Siccam pertinens, quod est Numidiæ oppidum. Sallust. in Jug. c. 60. & Plin. l. 5. c. 3.

SICCESCO, is, n. 3. asciugarsi, inaridire, seccarsi, ξηραίνομαι, siccus fio. Vitruv. l. 2. c. ult. Arbores venarum rigorem permutantes siccescendo, propter raritatem fiunt inanes & evanidæ. Cels. l. 7. c. 7. sect. 15. Nunquam siccescere oculos, sed semper humore tenui madere. Colum. l. 12. c. 28. Fœnum græcum vetere vino macerato, deinde in sole exponito, aut in furno, ut siccescat. Plin. lib. 18. cap. 34. extr. Aquilonem prænuntiat terra siccescens repente.

SICCIFICUS, a, um, siccandi vim habens. Macrob. in fine Saturnal. Inest æri vis quædam remedialis, & siccifica.

SICCINE? così? così eh? sic ne? ita ne? οὕτως; οὕτω; adverb. interrogandi, & increpandi: ex sic & ne conflatum, syllabica adjectione interjecta. Terent. Eun. 4. 7. 34. & Adelph. 1. 2. 48. siccine agis? Plaut. Merc. 1. 2. 46. siccine mihi obsequens es? Id. Pseud. 5. 1. 1. siccine hoc fit? Propert. l. 2. el. 12. v. 6. Siccine lente jaces? Sil. l. 9. v. 25. siccine, sic, inquit, grates pretiumque rependis, Paule, tui capitis? ¶ Sine increpatione. Propert. l. 3. el. 4. v. 9. Siccine eam incomptis vidisti flere capillis?

SICCITAS, atis, f. asciugaggine, secchezza, aridità, ξηρότης, aritudo, ariditas, carentia humoris. Plaut. Rud. 3. 2. 18. Ab lippitudine usque siccitas ut sit tibi. Plin. l. 13. c. 4. ad fin. de palmularum quodam genere. In Æthiopia friatur (tanta est siccitas) & farinæ modo spissatur in panem. Id. l. 18. c. 31. circa med. Uvam calidam ne legito, hoc est in ejus siccitate, ac nisi imber intervenerit. ¶ Sæpe dicitur de ariditate terræ ex carentia pluviæ, asciutto, asciuttore, siccità. Cæs. l. 4. B. Gall. c. ult. Siccitates paludum. Liv. l. 40. c. 29. Siccitate, & inopia frugum insignis annus fuit. Sex menses nunquam pluisse, memoriæ proditum est. Cic. init. ep. 1. l. 3. ad Q. Fr. Aquam bello sane fluentem vidi, præsertim maxima siccitate. Cels. l. 2. c. 1. circa med. In siccitatibus acutæ febres oriuntur. Plin. l. 10. c. 65. Proventus murium siccitatibus. & cap. 4. l. 31. Omnis aqua hieme dulcior, æstate autem minus, autumno minime: minusque per siccitates. ¶ Allegorice Auct. ad Herenn. lib. 4. c. 6. ad fin. Isti cum se ipsos fontes esse dicant, & omnium rigare debeant ingenia, non putant fore ridiculum, si cum id polliceantur aliis, arescant ipsi siccitate. ¶ In corpore est gracilitas obesitati contraria, & vitiosi humoris carentia. Varr. apud Non. c. 4. n. 426. Persæ propter exercitationes pueriles modicas eam sunt consecuti corporis siccitatem, ut neque spuerent, neque emungerentur, sufflatove corpore essent. Cic. de Senect. c. 10. extr. Summam in eo esse corporis siccitatem: itaque exsequi omnia regis officia & munera, esser molto asciutto di corpo. & Tusc. l. 5. c. 34. sub fin. Siccitas consequitur continentiam in victu. ¶ Transfertur ad orationem. Cic. initio l. 2. de nat. Deor. Neque enim flumine conturbor inanium verborum, nec subtilitate sententiarum, si orationis est siccitas. h. e. carentia succi & sanguinis, atque adeo nervorum, firmitatis, & virium. Adde in Bruto, cap. 82. a med. V. Siccus.

SICCO, as, avi, atum, a. 1. asciugare, seccare, ξηραίνω, ἄζω, siccum reddo, arefacio. Virg. 3. ecl. v. 95. ipse aries etiam nunc vellera siccat. Id. 4. Æn. v. 687. atros siccabat veste cruores. Gell. l. 5. cap. 14. a med. Siccare atque detergere cruorem. Ovid. 4. Met. v. 82. Solque pruinosas radiis siccaverat herbas. Lucret. lib. 6. v. 625. una nocte vias persæpe videmus Siccari, mollisque luti concrescere crustas. Colum. l. 12. c. 44. a med. & Plin. l. 12. c. 13. Siccare quippiam in sole. Plin. l. 27. c. 9. a med. & Ovid. Met. 11. v. 770. Injectos humeris siccantem sole capillos. Plin. l. 21. c. 11. Siccare aliquid ad lunam. Id. l. 17. c. 11. & lib. 25. c. 5. a med. in umbra. Id. l. 21. c. 7. umbra. Id. l. 19. c. 5. ante med. fumo. Id. l. 15. cap. 29. ad fin. Siccare folia in farinam. Id. l. 12. c. 22. Palustria æstate siccantur. Id. l. 2. c. 103. Fluvius omnibus solstitiis torrens, bruma siccatur. Propert. l. 1. el. 19. v. 23. lacrymas siccare cadentes. Senec. in Oedip. vers. 57. Quin ipsa tanti pervicax clades mali Siccavit oculos. ¶ Absolute Cato R. R. c. 112. Uvas relinquito in vinea: & ubi pluerit, & siccaverit, tum deligito. ¶ Illa pertinent ad medicinam, Plin. l. 23. c. 1. Pampini triti & impositi tumorem omnem siccant. disseccano. & lib. 24. c. 4. Viscum siccat strumas. Id. l. 20. c. 14. Menta arterias (h. e. fauces) humidas siccat. Id. l. 36. c. 17. Assius lapis suppurata siccat. Id. l. 23. c. 1. Siccare pituitam oris. Id. l. 31. c. 6. ante med. Marinæ aquæ calefiunt ad nervorum dolores, item corpora siccanda. Lucil. apud Non. c. 4. n. 426. Cum studio in gymnasio duplici corpus siccassem pila. h. e. exercuissem, & gracile reddidissem, atque adeo a noxiis humoribus exsiccassem. Plin. l. &

cap. 11. Folium nardi gustu maxime siccans est. Virg. 10. Æn. v. 834. Vulnera siccabat lymphis. h. e. aqua frigida sistebat sanguinem. ¶ Pro exhaurire Cic. 5. Phil. c. 3. Ille paludes siccare voluit. Sueton. in Cæs. c. 44. Destinabat siccare Pomptinas paludes, emittere Fucinum lacum. Horat. l. 2. sat. 6. v. 68. Siccat inæquales calices conviva. vuota. Virg. ecl. 3. v. 42. Bis die siccant ovis ubera. mungono. Adde Lucan. lib. 4. v. 314. & Horat. epod. 2. v. 45. ¶ Allegorice Martial. l. 8. epigr. 70. Cum siccare sacrum largo Permessida posset Ore, verecundam maluit esse sitim. h. e. cum multa posset carmina scribere, & egregius poeta haberi, abstinuit, & eam famam gloriamque secutavit.

SICCOCULUS, a, um, ξηρόφθαλμος, siccos habens oculos. Plaut. Pseud. 1. 1. 73. Pseud. Puniceos oculos habeo: non queo lacrumam exorare ut exspuant unam modo. Calid. quid ita? Pseud. genus nostrum semper siccoculum fuit.

SICCUS, a, um, asciutto, arido, secco, ξηρὸς, αὐχμηρὸς, humore carens, aridus. Horat. lib. 3. od. 11. v. 22. Stet (urna paulum Sicca, dum grato Danai puellas Carmine mulces. Id. l. 2. sat. 4. v. 15. Sicci agri. Quintil. l. 2. c. 4. Vitandum tenetis adhuc plantis siccum, & sine humore ullo solum. Colum. l. 12. c. 15. Vasa in horreum siccissimum reponere. Tibull. l. 1. el. 4. v. 6. æstivi tempora sicca Canis. Horat. l. 3. od. 29. v. 20. Sicci dies. h. e. sereni, & sine pluvia. Plin. l. 18. cap. 12. a med. Siccum anum. Id. l. 11. c. 29. ver. Virg. 2. Æn. v. 357. catulique relicti Faucibus expectant siccis. h. e. jejunis. & 4. Georg. v. 97. sicco terram spuit ore viator. Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 8. leg. 2. a med. Via sicca. asciutta. cui opponitur palustris. Propert. lib 4. el. 10. v. 12. spolia sicca sanguine. h. e. nullo sanguine tincta. Id. l. 2. el. 11. v. 12. siccus lacus. Lucan. l. 4. v. 331. siccæ nubes. Tibull. l. 3. el. 6. v. 28. sicca pocula. Senec. in Troad. v. 30. siccus ensis. h. e. incruentus. Sic Stat. 8. Theb. v. 383. Stat medius campis etiamnum cuspide sicca Bellipotens. Ovid. 4. Tristium, el. 9. v. 18. sicca signa. h. e. Ursa utraque nunquam in mare occidua. Martial. l. 4. epigr. 3. Siccæ aquæ. h. e. nives. ¶ Absolute Plin. l. 17. c. 22. Mala in siccis malleolis seritur. h. e. in locis siccis. Id. l. 16. c. 36. a med. Multum prælata arundo, quæ in siccis provenit. scilicet ei, quæ in aquaticis. Id. l. 26. cap. 7. a med. Tripolium in maritimis nascitur saxis, ubi alluit unda, neque in mari, neque in sicco. Propert. l. 3. eleg. 8. v. 6. & Virg. Georg. 1. v. 363. cumque marinæ In sicco ludunt fulicæ. in secca. & Plin. l. 9. c. 8. Delphinum non reversum in maria, atque in sicco exspiravisse. Quintil. l. 12. c. ult. ante med. Aqua piscibus, sicca terrenis, spiritus volucribus convenit. h. e. terra. ¶ Sicci oculi, siccæ genæ, siccum lumen, h. e. sine fletu, & lacrymis. Primam habent Senec. de tranquill. animi, c. 15. Propert. l. 1. el. 17. v. 11. Quintil. l. 6. c. 2. & Martial. l. 2. epigr. 93. (nam apud Horat. l. 1. od. 3. v. 18. pro siccis oculis Bentlej. mavult rectis.) alterum Propert. l. 4. el. 11. v. 76. Ovid. Heroid. ep. 11. v. 10. & Senec. in Herc. Oet. v. 1689. postremum Lucan. l. 9. v. 1044. Quin absolute siccus dicitur qui non flet. Senec. in Herc. Oet. v. 1269. Siccus ærumnas tuli. ¶ Siccum corpus, adstrictum, & superflua humoribus carens, asciutto: cui opponitur obesus, pituitosus, gravedinosus, &c. Plaut. Mil. 3. 1. 189. Mulier sicca, succida. Plin. l. 34. c. 8. ante med. Corpora graciliora sicciora que. V. Siccitas. Hinc translate Cic. de opt. gen. orat. c. 3. Oratores Attici sani, & sicci. h. e. pressi, & sine redundantia. Id. in Bruto, c. 55. Nihil erat in ejus oratione, nisi sincerum, nihil nisi siccum atque sanum. Quintil. l. 12. c. 1. ante med. In juvenibus siccum, & sollicitum, & contractum dicendi propositum, plerumque affectatione ipsa severitatis invisum est. Gell. l. 14. c. 1. Sicca & incondita, & propemodum jejuna oratio. ¶ Siccus, qui non bibit, sitiens, assetato. Plaut. Pers. 5. 2. 41. Jamdiu factum est, postquam bibimus; nimis diu sicci sumus. Id. Curc. 1. 2. 26. Egon' salva sim, quæ siti sicca sum! Id. ibid. 1. 2. 22. Liber tibi screanti, siccæ, semisomnæ afferet potionem. Id. Pseud. 1. 2. 51. Vestras pantices madefacitis, cum ego sim hic siccus. Horat. l. 4. od. 5. extr. dicimus integro Sicci mane die, dicimus uvidi. Ovid. 2. Met. v. 278. Sicca vox. h. e. siti aridas fauces habentis. ¶ Translate ponitur pro sobrio, parco, sobrio. Plaut. Asin. 5. 2. 6. Meum virum sui rata siccum, frugi, continentem. Par. at nunc scito, illum madidum, nihili, incontinentem. Cic. 4. Acad. c. 27. a med. Dormientium & vinolentorum, & furiosorum visa imbecilliora esse, quam vigilantium, siccorum, sanorum. Adde in fragm. apud Non. c. 4. n. 426. & Agrar. 1. c. 1. Senec. epist. 18. & Horat. l. 1. epist. 19. v. 9. Hinc translate siccum ingenium, sicca voluptas. quæ V. in Sobrius. ¶ Item pro paupere, tenui. Horat. l. 1. ep. 17. v. 12. Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum Te tractare voles, accedes siccus ad unctum. ¶ Sicca Luna dicitur a Propert. lib. 2. el. 13. v. 71. & a Plin. l. 17. c. 9. in fin. eadem ratione, qua sitiens; ut Plin. ipse interpretatur ibid. c. 14. ad fin. hoc est minime pluvia, aut ventosa. ¶ Panis siccus, solus, sine potu, sine jure, sine pulmentario. Senec. ep. 83. Panis deinde siccus, & sine mensa prandium. Vopisc. in Tacit. c. 11. Panem, nisi siccum, nunquam comedit, eundemque sale atque aliis rebus conditum. Capitolin. in Anton. Pio, c. 13. Senex etiam, antequam salutatores venirent, panem siccum comedit ad sustentandas vires. Plin. l. 22. c. 25. a med. Vocis studiosis, & contra distillationes, siccum panem esse primo cibo, utilissimum est. Id. l. 26. cap. 7. Agaricum manducatum siccum, ut ex intervallo merum sorbeatur. Itali quoque dicunt pan secco, e solo. ¶ Siccum medicamentum Scribonio Larg. compos. 71. est siccandi vim habens.

SICELICON, i, n. herba quæ alio nomine Psyllion dicitur, radice tenui, grana similia fabæ habens in cacumine, folia canino capiti non dissimilia, semen autem pulici. Plin. l. 25. c. 11. a med.

SICELIS, idis, f. Σικελὶς, quæ est ex Sicilia. Græca vox. Ovid. Heroid. ep. 15. vers. 52. Quid mihi cum Lesbo? Sicelis esse volo. Virg. 4. Ecl. v. 1. Sicelides Musæ, paulo majora canamus. h. e. Musæ Theocriti: nam in Eclogis Virgilius Theocritum imitatus est, qui fuit ex Syracusis Siciliæ urbe.

SICERA, ræ, f. birra, cervogia, sicera, σίκερα, apud Hebræos est quævis potio, excepto vino, quæ inebriare potest, sive quæ e frumento conficitur, sive e pomorum succo, aut cum favi decoquuntur in dulcem & barbaram potionem, aut palmarum fructus exprimuntur in liquorem, coctisque frugibus aqua pinguior coloratur, ut scribit Hieronym. ep. 2. ad Nepotian. post med. Adde Isidor. lib. 20. Orig. c. 3. ad fin. Usurpat & Tertull. advers. Psych. c. 9. ex Levit. 10. 9.

SICILA. V. Sicula.

SICILIA, æ, f. Sicilia, Cicilia, Σικελία, Sicania Thucydidi dicta, e Trinacria pluribus (propter tria promontoria, Pelorum contra Italiam, Pachynum contra Græciam, Lilybæum contra Africam) aut Triquetra, a triangula specie; insula est maris mediterranei, angusto freto ab Italia divisa, & quondam extremo ejus agro Brutio cohærens, mox, interfuso mari, avulsa XV mill. in longitudinem freto, in latitudinem autem MD pass. Plin. l. 3. cap. 8. & lib. 2. c. 88. Senec. l. 6. quæst. nat. c. 29. Virg. 3. Æn. a vers. 414. Sallust. apud Serv. ibid. Sil. l. 14. a vers. 11. ubi omnia ejus oppida recenset: & Ovid. 15. Met. v. 290. ¶ Dictam quidam putant a sicilio, seco: quia secta & divisa ab Italia est: alii a Siculo rege Neptuni filio: V. Sil. loc. cit. & Solin. c. 5. (al. 11.) ¶ Adjective Plaut. Rud. 2. 6. 59. Sicilia insula. V. Arabia.

SICILES, ium, hastarum spicula lata. Ennius: Incedit veles volgo sicilibu' latis. Festus: ubi al. leg. Sicilicis: & in Nonio sicilicibus. Utrumque autem a sicilio esse videtur. Rectus casus singularis est sicilis, is. Plin. l. 6. c. 13. de mari Caspio. Ubi cœpit in latitudinem pandi lunatis obliquatus cornibus, velut ad Mæotium lacum ab ore descendens, sicilis (ut auctor est M. Varro) similitudine. h. e. instar mucronis, seu spiculi.

SICILICULA, æ, f. lancetta, rotellina, stiletta, gladiolus, falcula, sicula, pugiunculus. Plaut. Rud. 4. 4. 125. Post est siciliculа argenteola, & duæ connexæ maniculæ.

SICILICUS, i, m. peso di due dramme, δίδραχμον, pars assis quadragesimaoctava, seu quarta pars unciæ, quæ scrupula sex, sive, quod in idem recidit, drachmas duas continet. Rhemn. Fann. de ponderib. v. 20. Drachmam si geminet, aderit, quem dicies ordine Sicilicus. Scævola Dig. lib. 33. tit. 1. leg. 21. ante med. Cum noverca universæ hereditatis habeat dodrantem, semunciam, & sicilicum. ¶ In mensuris est quarta pars pollicis. Plin. l. 13. c. 15. Mensa solida tribus sicilicis infra quatuor pedes, totidemque infra semipedem crassitudinis. h. e. lata pedes quatuor, minus dodrante pollicis, seu tribus pollicis partibus. Id. l. 31. cap. 6. Libramentum aquæ in centenos pedes sicilici minimum erit. Frontin. de aquaduct. artic. 28. Senaria fistula capit quinariam unam, & quincuncem, sicilicum. ¶ Sicilicus hora est quarta pars duodecimæ partis horæ: v. gr. quinque minuta, ut vocant, efficiunt duodecimam partem horæ: illa quinque si in quatuor partes tribuantur, harum unaquæque erit sicilicus. Plin. l. 18. c. 32. a med. de luna. Secunda die supra terras erit horæ unius dextante sicilico. ¶ In jugero est summa pedum DC. Habet enim jugerum pedes quadratos 28800, ut Colum. docet l. 5. c. 1. horum pars duodecima sunt pedes 2400. hujus quarta pars 600. Id. ibid. c. 2. Dicemus hanc summam pedum quadratorum 39000. esse in eo triquetro: quæ mensura efficit jugerum, & trientem, & sicilicum. Al. emire. & secundum. ¶ Festus a sicilio, seco, divido, ducit. Inquit enim, sicilicum dictum, quod semunciam secet. ¶ Scribitur & siciliquus.

SICILIENSIS, se, di Sicilia, Siciliano, Siculus. Cic. 3. de nat. Deor. cap. 10. Siciliense fretum. lo stretto di Messina. ¶ Siciliensis & Siculus interdum sic differunt, ut Hispaniensis & Hispanus, Cerinthiensis & Cerinthius: quæ V. Sueton. in Aug. c. 70. Bellum Siciliense. h. e. a Romanis in Sicilia gestum. Id. in Calig. c. 51. Siciliensis peregrinatio. Cic. 13. Fam. epist. 38. Quæstura mea Siciliensis. Id. in Brut. c. 9. Interim me Quæstorem Siciliensis excepit annus. Id. Verr. 2. c. 9. Fisci Sicilienses. h. e. pecuniæ collectæ in Sicilia, & Romam portatæ. Supra dixerat cap. 8. Fiscos complures cum pecunia Siciliensi a quodam Senatore ad equitem Romanum esse translatos.

SICILIMENTUM, i, n. herba siciliando resecta, idest quam fœnisecæ prima sectione relictam, iterata sectione demetunt. Cato cap. 5. in fin. Item fœnum cordum, sicilimenta de prato demito, eaque arida condito.

SICILIO, is, ivi, itum, a. 4. tagliare, κείρω. Verbum est proprie ad prata pertinens, quæ tunc sicilíri dicuntur, cum ea, quæ prima sectione relicta sunt a fœnisecis, iterata sectione demetuntur. Varro l. 1. de R. R. c. 29. Quo facto sicilienda prata, idest falcibus consecanda, quæ fœnisecæ prætererunt, ac quasi herba tuberosum reliquerunt campum: a qua sectione arbitror dictum sicilire pratum. Plin. l. 18. c. 28. Prata quoties secta sunt, sicilíri, hoc est quæ fœnisecæ prætereunt, secari. Adde Colum. lib. 2. cap. ult.

SICILISSO, vel Sicilisso, as, a. 1. Siculos imitor, Siculorum lingua male loquor. Plaut. Men. prol. v. 12. Non Atticissat, verum Sicilicissitat. Festus in voce Atticissat hoc eodem loco Plauti legit Sicilissat.

SICCINNISTÆ, arum, m. mimi, qui vitam mortui repræsentabant, & si-

& sicinnium saltabant: a *σεὶω*, quatio, & *κινέω*, moveo. *Gell. l.* 20. *c.* 3. Quos sicinistas vulgus dicit, qui rectius locuti sunt, sicinnistas littera N gemina dixerunt. Sicinnium enim genus veteris saltationis fuit. Saltabundi autem canebant, quæ nunc stantes canunt. Posuit hoc verbum Lucius Accius Poeta in Pragmaticis, appellarique sicinnistas ait, nebuloso nomine: credo propterea nebuloso, quod sicinnium cur diceretur, ei obscurum esset. Hæc *Gellius*.

SICINNIUM, ii, n. genus veteris saltationis, in exsequiis adhiberi solitum, cl. *sicinnis*. *Gell. l.* 20. *c.* 3. V. vocem præced. Huc pertinere videtur quod habet *Festus* post *Simultas*: Sincinium, cantionem solitariam. Leg. enim nonnulli *sicinium*, vel *sicinnium*: & cantionem solitariam dici, quia ab uno tantum canebatur. Pro *solitariam* fortasse legendum *saltatoriam*. Porro *sicinium* est cantus alia voce, sine tibiis accinentibus: a *sine* & *cano*, quod in compositie *a* mutat in *i*.

SICLUS. V. *Siculus* in fin.

SICTOR, oris, pro *sector*, a *sico* pro *seco*, legi quidam patant apud *Caton. R. R. c.* 144. ubi alii *strictor*.

SICOBI, *se in qualche luogo*, *ὅπη*, *ὅ πόθι*, *εἴ πῃ*, si in aliquo loco, si uspiam: a *si*, & *ubi*, inserto *c* ad hiatum vitandum. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 43. Sicubi me nactus eris, sepelito. *Id.* 13. *Attic. epist.* 29. Ad M. Ælium nullus tu quidem domum, sed sicubi inciderit. *Terent. Eun.* 3. 1. 23. Tum sicubi eum satietas hominum, aut negotii si quando odium ceperat, &c. *Virg.* 3. *Georg. v.* 332. Sicubi magna Jovis antiquo robore quercus Ingentes tendat ramos, aut sicubi nigrum Ilicibus crebris sacra nemus accubet umbra. Adde *Stat.* 2. *Achill. v.* 409.

SICOLA, æ, f. *piccola daga*, *pugnaletto*, *ξιφίδιον*, parva sica: & translate *Catull. carm.* 66. *ad januam*, *v.* 21. Languidior tenera cui pendens sicula beta, &c. *Λυκῷ*.

SICOLE, Siculorum more, aut lingua. *Festus* in *Atticissat*: Atticissat, Attica loquitur. Plautus: Non Atticissat, sed Sicilissat: id est Sicule loquitur.

SICOLUS, a, um, *Siciliano*, ad Siciliam pertinens. *Virg. Æn.* 1. *v.* 38. Sicula tellus. & *Æn.* 3. *v.* 696. Siculæ undæ. *Id. Ecl.* 2. *v.* 21. Siculi montes. & *Ecl.* 10. *v.* 51. Siculus pastor. *h. e.* Theocritus poeta, qui a *Statio* dicitur *l.* 5. *silv.* 3. *v.* 152. Siculus senex. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 12. *v.* 42. Siculus tyrannus. *h. e.* Phalaris Siciliæ rex crudelis. *Claud. de B. Gild. v.* 187. & *Pers. sat.* 3. *v.* 39. Siculus juvencus. *h. e.* bos æneus Phalaridis. Hinc *Juvenal. sat.* 6. *v.* 483. Præfectura domus Sicula non mitior aula. *Propert. l.* 2. *el.* 1. *v.* 28. Siculæ classica bella fugæ. *h. e.* navalis pugna in mari Siculo, qua Sex. Pompejus Cn. F. ab Augusto victus fugatusque est: de quo *Flor. l.* 4. *c.* 8. Hic autem Pompejus dicitur a *Lucan. l.* 6. *v.* 422. Siculus pirata. *Id. lib.* 7. *vers.* 146. Martius incaluit Siculis incudibus ensis. *h. e.* in officina Vulcani, quæ fingitur esse in insula Lipare juxta Siciliam. Sic *Stat. lib.* & *silv.* 1. *v.* 3. Siculis an conformata caminis Effigies lassum Steropen Brontemque reliquit? *Senec. in Herc. Fur. v.* 80. & *Oet. v.* 1308. Siculus vertex. *h. e.* Ætna. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 50. Sicula torvus cum conjuge Pluton. *h. e.* Proserpina in Siculis arvis rapta. *Senec. in Herc. Fur. v.* 549. Siculæ regna Proserpinæ. *Martial. l.* 7. *epigr.* 23. Siculi fratres. *h. e.* Amphinomus, & Anapius: de quibus V. *Anapis*. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 51. Siculum sepulcrum. *h. e.* Anchisæ, in cujus funere solemnes exsequias *Virgil.* 5. *Æneid.* describit. 12. *Theb. v.* 156. Siculosque licebit Exorare deos. *h. e.* Palicos. V. *Palicus*. *Id. l.* 2. *silv.* 1. *v.* 10. tergeminum Sicula de virgine carmen. *h. e.* Sirene. ¶ *Siculi*, *orum*, Siciliæ populi. *Cic.* 6. *Verr. c.* 43. *extr.* Nunquam tam male est Siculis, quin aliquid facete & commode dicant. ¶ *Siculum* pro *Siculorum* est *Lucretii l.* 6. *v.* 642. ¶ *Siclus* syncope pro *Siculus*. *Plaut. Pers.* 3. 1. 66. Dabuntur dotis tibi inde sexcenti logei, atque Attici omnes: nullum Siclum acceperis. *Ascon. ad Divin. Verr. c.* 12. hunc ipsum *Plauti* locum recitat, monetque, neutra lingua, græca & latina, Siculos bene usos fuisse. (Quo pertinet alius *Plauti* locus in *Sicilissat*.) Porro exponit *Plautus* ad *siclum*, numisma Hebræorum, qui fuit ponderis duarum drachmarum, valuit obolorum decem, atque adeo quarta pars unciæ, si de communi sive profano sermo sit. Si vero de siclo sanctuarii, sive sacro, hic duplum habebat. scil. drachmas quatuor, quæ est semuncia. qua ratione idem est cum statere. *Hieronym. in commentar. Ezech. c.* 4. Siclus, idest stater, quatuor drachmas habet. drachmæ autem octo latinam unciam faciunt. *Id. in quæstionib. Hebraic. ad Genes.* 24. 22. & ex eo *Isidor. l.* 16. *Orig. c.* 24. Sicel, qui latino sermone siclus corrupte appellatur, unciæ pondus habet. Eruditi mallent legere *semuncia*. *Isidor.* autem putat in Gentilium libris semunciam esse; in sacris unciam. quod verum ne sit, alii viderint.

SICUNDE, *se da qualche luogo*, *εἴ ποθεν*, si ex aliquo: ex *si*, & *unde*, inserto *c* hiatus vitandi causa, ut in *sicubi*. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 30. Sicunde potes, erue, qui decem legati Mummio fuerint. *Liv. l.* 26. *c.* 38. Nec consul Romanus tentandis urbibus, sicunde spes aliqua se ostendisset, deerat. *Sueton. in Calig. c.* 52. Non mediocrem fore consternationem, sicunde hostis appareat.

SICUT, & Siculi, *così come*, *siccome*, *come*, *ὡς*, *ὥσπερ*, quemadmodum, velut, ut, tanquam: adverb. similitudinis. *Cic. ad Brut. ep.* 3. *ad fin.* Hæc de re scripsi ad eum, ut tuo judicio uteretur, sicut in rebus omnibus. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 44. *circa med.* Provinciam suam esse hanc Galliam, sicuti illam nostram. *Sallust. in Catil. c.* 2. Multi mortales vitam sicuti peregrinantes, transiere. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 137. Aspice demissos lugentis in ore capillos, Et tunicas lacrymis, sicut ab imbre, graves. *Varro. ad Cicer. Fam.* 5. *ep.* 9. Si me, sicut soles, amas, suscipe me totum. *Cic. ibid. ep.* 8. *a med.* Me sicut alterum parentem, & observat, & diligit. *Id.* 4. *Acad. c.* 28. Tibi illud, sicut caput & famam tuam, defendere necesse erit. *Id.* 6. *Fam. ep.* 6. *extr.* Me amicissime Cæsar amplectitur: familiares quidem ejus, sicuti neminem. *Id. Parad.* 5. *c.* 1. Sapienti etiam Fortuna ipsa cedit: sicut sapiens poeta dixit: Sua ea cuique fingitur moribus. *Id.* 2. *de Invent. c.* 3. Ex his duabus diversis sicuti familiis, unumquodque ad constatum genus. ¶ Initium comparationis. *Virg. Æn.* 8. *v.* 22. Sicut aquæ tremulum labris ubi lumen ahenis, Sole repercussum, aut radiantis imagine Lunæ, Omnia pervolitat late loca. *Lucil.* apud *Fest.* in *Petauristas*. Sicuti mechanici cum alto exsiluere petauro. ¶ Elegans est ejus usus in his. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 32. *a med.* Illa quamvis ridicula essent, sicut erant, mihi tamen risum non moverunt. *h. e.* ut revera erant ridicula: *come di fatto lo erano*. & *Liv. l.* 23. *c.* 14. Terrendique magis hostes erant, quam fallendi: sicut territi sunt. *Ovid.* 12. *Met. v.* 203. poteratque viri vox illa videri, Sicut erat. ¶ *Sicut eram*, *as*, *at*, *ὥσπερ εἶχον*, *ες*, *ε*, in re subita: & ad exprimendum rei statum & conditionem præsentem. *Ovid.* 3. *Met. v.* 601. Sicut eram, fugio sine vestibus. & *l.* 3. *v.* 178. Sicut erant, viso nudæ sua pectora Nymphæ Percussere viro. *Stat. in fin. l.* 7. *Theb.* non arma manu, non frena remisit: Sicut erat, rectos defert in Tartara currus. Adde *l.* 3. *vers.* 680. *Lucan. l.* 2. *v.* 363. *Sueton. in Calig. c.* 45. *ad fin.* &c. ¶ Sequente *ita*, & *sic*, & *item*. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) *ad fin.* Sicut firmiores in litteris profectus alit æmulatio, ita incipientibus jucundior imitatio. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 17. Num dubitamus, an, sicut pleraque, sic & hoc? *Id.* 1. *de Orat. c.* 26. Nullæ litae sunt, quæ cogant homines, sicut in foro bonos oratores, item in theatro actores malos perpeti. ¶ *Sicuti*, tanquam si, quasi, *come se*. *Sallust. in Catil. c.* 39. Honestis nominibus, alii, sicuti populi jura defenderent, pars, quo senatus auctoritas maxima foret, bonum publicum simulantes, pro sua quisque potentia certabant. ¶ Pro ut. *Pallad. in April. tit.* 2. Deinde sicut adolescit, terram subinde colligimus. *a misura che cresce*. ¶ *Sic* ut divisim, adeo ut. V. *Sic*.

SICUTI. V. in voce præced.

SICYON, onis, f. *Σικυών*, *ῶνος*, urbs Peloponnesi in Achaja, in colle sita, cujus regio olei ferax est. Patria fuit Arati poetæ. Pingendi etiam ars in ea floruit. *Plin. l.* 36. *c.* 4. Sicyon diu fuit officinarum omnium metallorum patria. *Ovid.* 4. *ex Ponto*, *ep.* 15. *v.* 10. Quot Sicyon baccas, quot parit Hybla favos. *Id. in Ibin*, *v.* 319. & *Stat.* 4. *Theb. v.* 50. Qui Drepani scopulos, & oliviferæ Sicyonis Culta serunt. Adde *Plin. lib.* 4. *c.* 5. ¶ In sexto casu *Sicyoni* pro *Sicyone* habet *Plaut. Cistell.* 1. 3. 8. & 42. & *Pseud.* 4. 2. 38.

SICYONIUS, a, um, *Σικυώνιος*, ad Sicyonem pertinens. *Virg.* 2. *Georg. v.* 519. teritur Sicyonia bacca trapetis. ¶ *Sicyonii*, *orum*, populi Sicyonis incolæ. Molles hi, & munditiei omnis amatores aliquando fuerunt, præsertim in calceis. Hinc *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 54. Si mihi calceos Sicyonios attulisses, non uterer, quamvis essent habiles, & apti ad pedem, quia non essent viriles. ¶ Hujusmodi calcei dicuntur etiam *Sicyonia*, *orum*, absolute. *Lucil.* apud *Fest.* pedibus Sicyonia demit honesta. *Lucret. l.* 4. *vers.* 1118. & pulcra in pedibus Sicyonia rident. Adde *Virg. in Ciri*, *v.* 169.

SICYOS AGRIOS, *σίκυος ἄγριος*, cucumis silvestris, nomen fruticis, apud *Apul. de herb. c.* 113.

SIDERALIS, le, *ἀστρικός*, ad sidera pertinens. *Plin. l.* 7. *c.* 49. Poscere videtur locus ipse sideralis scientiæ sententiam. *Id. l.* 18. *c.* 24. *extr.* Sideralis difficultas. *h. e.* quæ circa siderum cognitionem est.

SIDERATIO, onis, f. *costellazione*, *θέμα*, constitutio siderum, constellatio, sidus natalitium, horoscopus. *Firmic. l.* 4. *cap.* 23. *extr.* Hæc tamen omnia, licet a malo signata fuerint, tales sideratione insinuata, benevolarum stellarum ut plurimum testimoniis minuuntur. ¶ Sideratio item vocatur morbus plantarum, cum siccitate Caniculæ, vel Cancri exarescunt atque emoriuntur insitæ ac novellæ arbores, præcipue vites ac ficus. A Græcis vocatur *ἀστροβολία*, vel *ἀστροβολισμός*, sideris percussio. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Sideratio tota e cælo constat. quapropter & grando in his causis intelligi debet, & carbunculatio, & quod pruinarum injuria evenit. & *mox*. Proprium tamen siderationis est ab ortu Canis siccitatum vapor, cum insitæ ac novellæ arbores moriantur, præcipue ficus & vites. ¶ Per translationem accommodatur animalibus, quæ membro aliquo, aut corpore universo exarescunt: unde & *siderata* appellantur. Aliqui dicunt, hunc morbum e cælo vi quadam sideris provenire existimari, quod repentino quodam impetu evenit. Unde liquet, cur *Martialis* sideratam optet linguam Bacchara, qui, siquid peteretur, haud intelligere se simulabat. Locus est *l.* 7. *epigr.* 91. Hoc opus est subito fias ut sidere mutus, Dicere ne possis, Bacchara, quid sit opus. Sic *lib.* 11. *epigr.* 86. Sidere percussa est subito tibi, Zoile, lingua.

SIDERATITIUS, a, um, sideratus, ut sideratitia jumenta. *Veget. de re veterin. l.* 3. *c.* 33.

SIDERATUS, a, um, *assiderato*, *ἀστρόβλητος*, qui siderationis morbo affectus est, qui sidere venatur & læditur. *Plin. l.* 28. *c.* 16. *a med.* Sideratis urina pulli asinini nardo admixto prenoctione prodesse dicitur. *Veget. de re veterin. l.* 2. *c.* 39. Jumentum si fuerit sideratum, his agnoscitur signis, &c. V. *Sideratio*.

SIDEREUS, a, um, *stellato*, *stellante*, *celeste*, *ἀστρῷος*, *οὐράνιος*, ad sidera pertinens, Ital- [illegible] cælestis. *Ovid.* 15. *Met. v.* 665.

Side-

Siderei ignes. *h. e.* astra. *Id. 3. Amor. el. 10. v. 21.* Ara siderea. *h. e.* cælum. Sic *lib. 2. de art. am. v. 39.* & *Virg. Æn. 10. v. 3.* Siderea sedes. *Ovid. Fast. 4. v. 941.* Canis sidereus. *Id. Met. 4. v. 169.* Siderea lux. *& l. 6 v. 341.* Sidereus æstus. *h. e.* calor solis. *& l. 15. v. 31.* Et caput ceruleum densissime sidereum nox. *Propert. l. 3. el. 19. v. 10.* Siderea dea. *h. e.* Luna. *Ovid. Met. 11. v. 445.* Sidereus conjux. *h. e.* Ceyx Luciferi filius. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 330.* Sidereæ aves Junonis. *h. e.* pavones cauda gemmata, & quasi stellis distincta. *Id. l. 1. v. 351.* stat cassis utrique Sidereis hirsuta jubis. *h. e.* splendentibus instar sideris. *Martial. de Spect. epigr. 2.* sidereus colossus. *h. e.* solem referens, & soli dicatus. *Virg. 12. Æn. v. 167.* Æneas Sidereo flagrans clypeo, & cælestibus armis. *h. e.* splendenti. *Colum. l. 10. v. 292.* Nec tam sidereo fulget Thaumantias arcu. *Val. Flacc. l. 7. v. 166.* Sidereus sanguis. *h. e.* genus cæleste, deorum filius. *Id. l. 2. v. 104.* Venus sidereos diffusa sinus. *h. e.* pulcros, cælestes. *Id. l. 8. v. 122. de aureo vellere Phrixi.* villisque comantem Sidereis pellem. *h. e.* pretiosis, pulcherrimis. ¶ Ad pulcritudinem, decusque diis dignam referuntur & illa *ejusd. l. 4. v. 190.* sidereo Pollux intersitus ore. *& vers. 330.* tenues ire cruores Siderea de fronte videt. *& l. 8. v. 26.* Tum quoque sidereus clarus procul ora juventa. & *Senec. in Oedip. v. 409.* Bacchi sidereus vultus. *Martial. l. 11. epigr. 66.* Si tam sidereos manet exitus iste ministros. *h. e.* tam formosos. Sic *l. 9. epigr. 37.* Siderei mares. *Stat. l. 2. silv. 6. v. 41.* Sidereique orbes, radiataque lumine cælo. *h. e.* oculi sidera referentes. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v. 252.* Salve sidereæ proles Augusta Serenæ. *& de laudib. Ser. reg. v. 219.* sidereæ ulnæ. *Id. de consul. Mall. Theod. v. 265.* Stilicho dum prospicit orbi, Sidereusque gener. *h. e.* divinus Honorius. ¶ insignis, excellens, divinus. *Colum. l. 10. in fin.* Siderei vatis referens præcepta Maronis. ¶ *Ovid. l. & ep. ult. ex Ponto, v. 6.* Iliacusque Macer, sidereusque Pedo. *h. e.* qui de cælo & sideribus scripsit, sicut Macer de rebus Iliacis. *Stat. l. 2. silv. 2. v. 112.* sidereas exercet Pollius artes. *h. e.* studia rerum divinarum & cælestium.

SIDERION, ii, n. σιδήριον, herba sic dicta, quod omnia vulnera ferro illata sanat. nam σίδηρος ferrum significat. *Plin. l. 25. c. 4. & l. 26. c. 14.*

SIDERITES, æ, m. σιδηρίτης, lapis magnes: a σίδηρος ferrum, quia ferrum trahit. *Plin. l. 36. c. 16. de magnete:* Sideritin ob hoc alio nomine appellant quidam Heracleon. ¶ Gemma item est ex genere adamantium, ferrei splendoris, pondere ante ceteros, sed natura dissimilis: nam & ictibus frangitur, & alio adamante perforari potest, quod & Cyprio evenit, &c. *Plin. l. 37. c. 4.*

SIDERITESIS, herba eadem, quæ Heliotropium. *Apul. de herb. c. 49.*

SIDERITIS, is, f. σιδηρῖτις, herba, cujus multa genera affert *Plin. l. 25. c. 5.* & multæ virtutis est in vulneribus curandis. ¶ Item gemma ferro similis, quæ litigio illata discordias facit. *Id. l. 37. c. 10.*

SIDEROPŒCILOS, σιδηροποίκιλος, gemma ferrei coloris, & guttis varia notibus. *Plin. l. 37. c. 10.*

SIDEROR, aris, pass. 1. *assiderari*, ἀστροβολίζομαι, σφακελίζω, est sidere afflari, arescere. V. *Sideratio*. *Plin. l. 9. c. 16. sub fin.* Fluviatilium silurus Caniculæ exortu sideratur, & alias semper fulgure sopitur.

SIDICINUS, a, um, ad Sidicinum Teanum Campaniæ oppidum pertinens. *Virg. 7. Æn. v. 726.* & quos de collibus altis Aurunci misere patres, Sidicinaque juxta Æquora. *Sil. l. 5. v. 551.* Sidicina cohors. *Plin. l. 15. c. 3. ad fin.* Olivæ transmarinæ Italicis præferuntur in cibis, & in ipsa Italia Picenæ, & Sidicinæ. ¶ Sidicini, orum, ejus incolæ. *Cic. 2. Phil. cap. 41. Liv. lib. 7. c. 29.*

SIDO, is, sidi, n. 3. *mettersi a sedere, posare, calare*, καθιζάνω, ad sedendum me demitto, deorsum feror, descendo & sisto, subsido, consido. *Plin. l. 10. c. 63. circa med. de canib.* Erilliamotur in urina attollere crus fere semestres: id est signum consummati roboris. feminæ hoc idem sidentes. *Virg. 6. Æn. v. 202. de columbis.* liquidumque per aera lapsæ, Sedibus optatis gemina super arbore sidunt. *Ovid. 1. Met. v. 307.* Quæsitisque diu terris, ubi sidere detur, In mare lassatis volucris vaga decidit alis. *Plin. l. 18. c. ult. a med.* Nebulæ in vallibus sidentes. *Propert. l. 4. el. 3. vers. 31.* Tum queror, in toto non sidere pallia lecto. *h. e.* jacere, sed excuti, ex jactatione & insomnia. Sic *Ovid. 1. Amor. el. 2. v. 2.* neque in lecto pallia nostra sedent. *Plin. l. 6. c. 22.* Mare certis canalibus ita profundum, ut nullæ ancoræ sidant. *h. e.* ad fundum perveniant, & in eo hæreant. *Id. l. 16. c. 40. a med.* Secures in quocumque genere arborum deprehendunt materiam: quippe respuuntur, & fragosæ sidunt, ægrius evelluntur. *h. e.* intrant atque hærent in ligno. ¶ *Sidere* naves dicuntur, cum brevi vado deprehensæ, carina in arenam impingunt: ex quo fit, ut sæpe quassentur: vel cum gravi ictu percussæ, soluta compage penduntur & merguntur. *Tacit. Ann. 2. c. 6.* Quædam naves planæ carinis, ut sine noxa siderent. *& l. 1. c. 70.* Quo levior classis vadoso mari innaret, vel reciproco sideret. *Nep. in Chabr. sub fin.* Navis rostro percussa cœpit sidere. *andar a fondo*. & *Propert. l. 2. el. 11. in fin.* navis mediis sidat onusta vadis. ¶ Universim *sidunt*, quæ non innatant. *Plin. l. 14. cap. 16. a med.* Rosæ folia tusa, in linteolo in mustum collata cum pondusculo, ut sidat. *Id. lib. 12. cap. 25. a med. de balsamo.* In tepida aqua guttu sidens ad ima vasa. *Id. lib. 16. c. 38. sub fin.* Lignum in longitudinem fluctuatur: & quæ pars fuit ab radice, validius sidit. *Colum. lib. 12. cap. 24.* Deinde patiemur picem considere, & cum siderit, aquam eliquabimus. Et qui leg. sederit. ¶ Translate *Senec. de constant. Sap. c. 2.* Adversus vitia civitatis degenerantis, & pessum sua mole sidentis, stetit solus, & cadentem rempublicam retinuit. *Plin. l. 15. c. 18. sub fin.* Sidentia imperii fundamenta. *Tacit. 2. Hist. c. 15.* Trepidatum apud naves: donec sidente paulatim metu, &c. ¶ *Lucan. l. 7. v. 791.* sidentes in tabem spectat acervos. *h. e.* acervos cadaverum paulatim decrescentes, putrefactis carnibus. Sic *Stat. l. 5. silv. 3. v. 199.* Vix requies flammæ: nec dum rogus ille deorum Siderat. *h. e.* consumptis lignis, ruerat. *Propert. l. 3. el. 7. v. 37.* Non flebo in cineres arcem sidisse paternos Cadmi. Simile est illud *Virg. 2. Æn. v. 625.* visum considere in ignes Ilium. ¶ *Priscian. l. 10. pag. 889. Putsch.* negat *sidi* esse præteritum hujus verbi: mox *pag. 893.* admittit.

SIDON, onis, f. Σιδών, ῶνος, & ονος, *Saide*, urbs Syriæ in Phœnicia, in ora maris Mediterr. cum portu capaci. Nomen accepit teste *Justin. l. 18. c. 3.* a piscium ubertate quos *sidonas* Phœnices vocant. *Plin. l. 5. c. 19.* Sidon, artifex vitri, Thebarumque Bœotiarum parens. a tergo ejus mons Libanus orsus, &c. *Lucan. l. 3. v. 217.* pretiosaque murice Sidon. *Sil. l. 8. v. 438.* Stat fucare colos nec Sidone vilior Ancon, Murice nec Lybico. *Virgil. 1. Æneid. v. 623.* Atque equidem Teucrum memini Sidona venire.

SIDONICUS, a, um, ad Sidonem pertinens, Sidonius. *Sallust. in Jug. c. 81.* Ejus civitatis (*Leptis in Africa a Sidoniis condita*) lingua modo conversa connubio Numidarum: leges, cultusque pleraque Sidonica. ¶ *Sidonicus* legitur etiam apud *Valer. Flacc. l. 6. v. 95.* sed ibi Critici mutandum censent.

SIDŌNIS, *&* Sidonis, idis, f. Σιδωνίς, & Σιδωνίς, quæ est ex Sidone, Tyria, Phœnicia. *Ovid. 3. de art. am. v. 252.* Perque fretum falso, Sidoni, vecta bove. *h. e.* Europa, filia Agenoris Phœniciæ regis. (Adde *Stat. 9. Theb. v. 334.*) *Id. 14. Met. v. 79.* Non bene discidium Phrygii latura mariti Sidonis, inque pyra, &c. *h. e.* Dido filia Beli regis Tyriorum. *Id. 3. Fast. v. 649.* Sidonis interea magno clamore per agros, &c. *h. e.* Anna soror Didus: de qua & *Sil. l. 8. v. 70.* Sidonis in Latia trepidabat naufraga terra. *& vers. 194.* Cum nullam Æneadæ thalamis Sidonida nacti, &c. Ubi secunda syllaba producitur. Sic *Ovid. Met. 10. v. 267.* Collocat hanc stratis concha Sidonide tinctis. *h. e.* purpura Tyria. V. in voce sequenti.

SIDONIUS, a, um, Σιδώνιος, & Σιδόνιος, ad Sidonem pertinens: & ponitur etiam pro Phœnicio, & Tyrio: quia Phœnicii Sidone primum, mox Tyri (utriusque urbis conditores) imperitarunt. Secunda syllaba modo producitur, modo corripitur. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 3. v. 77.* Liquit Agenorides Sidonia mœnia Cadmus. *Virg. 4. Æn. v. 545.* quos Sidonia vix urbe revelli. *Id. 11. Æn. v. 74.* Ipse suis manibus quondam Sidonia Dido. *Ovid. 3. Met. v. 129.* Hos operis comites habuit Sidonius hospes. *h. e.* Cadmus. *Id. 4. Trist. el. 3. v. 2.* sidoniæ ratis. *Virg. Æn. 4. v. 75.* Sidoniasque ostentat opes. *Martial. l. 7. epigr. 31.* Aut ubi Sidonio taurus amore calet. *h. e.* Europæ sidonio. *Stat. l. 1. Theb. v. 5.* Sidonii raptus. *h. e.* quibus Jupiter sub tauri forma Europam abduxit. ¶ *Sidonii, orum*, Sidonis populi aut Tyri. *Ovid. 3. Fast. v. 107.* Esse duas Arctos, quarum Cynosura petatur Sidoniis, Helicen Graja carina notet. ¶ *Sidonia, æ*, ipsa Sidon, & regio circa jacens. *Justin. l. 11. c. 10.* Abdalonymus rex ab Alexandro Sidoniæ constitutus. ¶ Refertur ad purpuram, quæ Tyri & Sidone optima fiebat, frequenti concharum ora illa litorali. *Ovid. 4. Trist. el. 2. v. 27.* Is, qui Sidonio fulget sublimis in ostro. *Propert. l. 2. eleg. 15. v. 55.* Quare ne tibi sit tanti Sidonia vestis. *Virg. 4. Æn. v. 137.* Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo. *Tibull. l. 3. el. 3. v. 18.* Tinctaque Sidonio murice lana juvat. *Martial. l. 14. epigr. 154.* Ebria Sidoniæ cum sim de sanguine conchæ, Non video, quare sobria lana vocer. *Senec. in Herc. Oet. vers. 663.* Nec Sidonio mollis aheno Repetita bibit lana cruorem. ¶ Item ad Carthaginienses, qui Tyro & Sidone oriundi, eorumque auctor Sidonia Dido. *Sil. 1. v. 9.* consentaque patrum Sidonii fregere duces. *& l. 5. v. 474.* Hæsit in opposito cuspis Sidonia ligno. *h. e.* hasta militis Carthaginiensis. *& ult. v. 213.* omnia in altum Sidonius visus converteret undique miles. ¶ Item ad Thebas Bœotias, quas Cadmus Tyrius condidit. *Stat. 7. Theb. v. 442.* unde urbem etiam turresque videre Sidonias.

SIDONIUS, ii, m. C. Sollius Sidonius Apollinaris, Gallus, patria Lugdunensis, religione Christianus, Arvernus Episcopus, floruit sæculo Christi quinto, scripsitque epistolarum libros aliquot, & carmina (quæ omnia extant) stilo non illo quidem inerudito, sed duriusculo, præsertim in epistolis, in quibus etiam multa invenias latinæ linguæ studiosus nullo modo imitanda, verba audacter novata, aut insolenter deducta, phrasesque inconditas, & a latina gravitate longe abhorrentes. Ille tamen, ut ejus temporis ratio studiorum erat, maximas laudes consecutus est, statua etiam Apollinari laurea, Romæ in foro Trajani collocata, ob poesim ab Anthemio Augusto donatus.

SIDUS, eris, n. *costellazione*, *segno celeste*, *astro*, ἄστρον, signum cæleste ex pluribus stellis compositum, ut sunt duodecim illa, quibus constat Zodiacus, Canis, Ursa, Andromeda, Lepus, & plurima alia, quæ ab *Hygino Poet. Astron. lib. 2. & 3.* a *Manil.* & *Jul. Firmic. in Astron.* recensentur. De notatione V. *Etymologus*. Certum est vocem esse latinam: quare non per *y*, sed per *i* scribi debet. Ita enim testibus *Manut. Dausqu. Cellar.* habent libri veteres, & Eruditorum consuetudo. *Cic. in somn. Scip. cap. 3.* Hominibus animus datus est ex illis sempiternis ignibus, quæ sidera & stellas vocatis. *Macrob. in hunc loc. l. 1. c. 14. a med.* Neque enim hic res una gemina appellatione monstratur, ut ensis, & gladius; sed sunt stel-

ia quidem singulares, ut erraticæ quinque, & ceteræ, quæ non admistæ aliis, solæ feruntur: sidera vero, quæ in aliquod signum stellarum plurium compositione formantur, ut Aries, Taurus, Andromeda, Perseus, vel Corona. Sic & apud Græcos aster, & astron diversa significant & aster stella una est; astron, signum stellis coactum, quod nos sidus vocamus. Hæc *Macrob.* cujus quidem ratio de re ipsa vera est: sed non item interpretatio verborum *Ciceronis*, qui duabus his vocibus unam eandemque rem significavit, ut locum integrum legenti planum fit. Sunt tamen alii, qui *sidus* eo sensu usurparunt. *Valer. Flacc. l. 4. v. 92.* Sol auricomus, cingentibus Horis, Multifidam jubar, & bissenis sidere textam Loricam indutus. *& l. 3. v. 731.* nos sidera sustulit ustris. Al. aliter leg. *Manil. l. 1. v. 464.* formas distinguere tantum Contenta, & stellis ostendere sidera certis. *Ovid. 3. Fast. v. 343.* Baccho placuisse coronam, Ex Ariadnæo sidere nosse potes. *Plin. l. 18. c. 31. de Arcturo.* Signum orientis ejus sideris servetur hirundinum abitus. ¶ Frequentissime pro stella usurpatur, *stella, astre, ἀστήρ. Cic. 3. Tuscul. c. 24.* Cum sidera viderit innumerabilia cælo inhærentia cum ejus ipsius motu congruere, certis infixa sedibus. *Horat. epod. 17. v. 3.* Refixa cælo devocare sidera. *Id. ibid. vers. 41.* Perambulabis astra sidus aureum. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 87.* jam Nox jungit equos, currumque sequuntur Matris lascivo sidera fulva choro. *Ovid. Met. 4. v. 315.* radiantia noctis micabant Sidera. *Juvenal. sat. 8. v. 249.* Nocte quidem: sed luna videt, sed sidera testes Intendunt oculos. ¶ Stellarum apposita, præsertim apud poetas, sunt: clara, corusca, lucida, aurea, candida, convexa, micantia, vaga, palantia, radiantia, alta, ignea, &c. ¶ De planetis. *Ovid. 14. Met. v. 272.* Quod loquor, & spiro, cælumque & sidera solis Respicio, ille dedit. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 47.* calidi cum sideris æstu Deposuit flavas annua terra comas. *Justin. l. 13. c. 7. extr.* Solstitiales ortus sideris primus invenit. *Plin. l. 7. c. 60.* A columna Mænia ad Carcerem inclinato sidere. *h. e.* solis umbra. *Id. l. 2. c. 8. & Juvenal. sat. 6. v. 168.* Summum Saturni sidus. *Lucan. l. 1. v. 661. & Plin. l. 2. c. 8.* Veneris salubre sidus. *Senec. in Med. v. 750.* Sidus noctium. *h. e.* Luna: quam *Plin. l. 2. c. 9.* vocat novissimum sidus, & terris familiarissimum. *Petron. in Satyr. c. 119.* Orbem jam totum victor Romanus habebat, Qua mare, qua terræ, qua sidus currit utrumque. ¶ Per synecdochen cælum significant. *Juvenal. sat. 11. v. 63. de Æaco, & Hercule.* Alter aquis, alter flammis ad sidera missus. ¶ *Sidera tangere*, magnum esse, felicem, & diis parem, *toccar il cielo col dito*. *Ovid. 7. Met. v. 61.* Et dis cara ferar, & vertice sidera tangam. *Propert. lib. 1. el. 8. vers. 43.* Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis. Sic *Horat. in fin. od. 1. l. 1. v. 35.* Quod si me lyricis vatibus inseris, Sublimi feriam sidera vertice. ¶ Metaphorice *Ovid. 3. ex Pont. ep. 3. v. 2.* O sidus Fabiæ, Maxime, gentis ades. *h. e.* decus, lux, ornamentum. *& l. 4. ep. 6. v. 9.* Fabiæ lux, Maxime, gentis. *Colum. lib. 10. v. 96.* Pangite nunc varios, terrestria sidera, flores. ¶ Metonymice designant *sidera* tempus nocturnum, tunc enim conspicua sunt. *Stat. 8. Theb. v. 219.* vario producunt sidera ludo Ante domane, anteque. *Propert. l. 1. el. 3. v. 38.* Languidus exactis, hei mihi, sideribus. *Juvenal. sat. 5. v. 22.* Sideribus dubiis. *h. e.* summo mane, cum aurora incipiente incipiunt stellæ evanescere. ¶ Item certum anni tempus. *Virg. 1. Georg. vers. 1.* quo sidere terram Vertere conveniat. *Id. 4. Æn. v. 309.* hiberno moliris sidere classem. *Ammian. l. 22. c. 13. (al. 31.) a med.* Sidere etiam tum insente brumali. *Tacit. l. 1. Ann. c. 70.* Sidere æquinoctii maxime tumescit oceanus. ¶ Item cæli temperamentum, *clima*. *Plin. in Panag. c. 13.* Et diversam aquarum cælique temperiem ut patrios fontes, patriumque sidus ferre consuevisti. *Juvenal. sat. 12. v. 103.* Nec Latio, aut usquam nostro sub sidere talis Bellua (*elephantus*) concipitur. ¶ Item varias cæli tempestates, & influentiam, quæ eh sideribus in terras demitti putatur: & fere de mala dicitur. *Ovid. 4. Met. v. 424.* Ætherioque recens exarsit sidere limus. *h. e.* calore. *& l. 5. v. 281.* Ne dubitate, precor, tecto grave sidus, & imbrem (Imber erat) vitare meo. *h. e.* ventum, procellam. *Virg. 12. Æn. v. 431.* Qualis ubi ad terras abrupto sidere nimbus It mare per medium. Ubi *Servius:* vel immensa, vel magna tempestate. Per sidus enim tempestas significatur, ut (*Æn. 11. v. 239.*) scit triste Minervæ sidus. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 423.* orba magistro Fertur in abruptum casu, non sidere puppis. ¶ Hinc dicitur de quodam morbi genere, quod ex influxu mali sideris nasci creditur, ut in Sideratio dictum est. *Plin. l. 2. c. 41.* Afflantur alii sidere, alii commoventur statis temporibus alvo, nervis, capite, mente. *Petron. in Satyr. c. 2.* Animosque juvenum ad magna surgentes, veluti pestilenti quodam sidere afflavit. *Martial. l. 11. epigr. 86.* Sidere percussa est subito tibi, Zoile, lingua. *Id. l. 7. epigr. 91.* Hoc opus est, subito fias ut sidere mutus. ¶ *Sidus confectum* dicitur, cum ea tempestas, quam sidus inferre putatur, perfecta est. *Plin. l. 18. c. 15. & 28.* Alias citius, alias tardius cæli effectu ad terram deciduo: vulgo, serenitate reddita, confectum sidus audimus. *Id. l. 16. c. 23.* Circumaguntur folia ulmi, tiliæ, oleæque per solstitium: nec alio argumento certius intelligitur sidus confectum. ¶ Creduntur sidera præesse nativitati hominum, eorumque vitam moderari in utramque partem: & *natale sidus* dicitur, sub quo quisque nascitur. *Cic. 2. de Div. c. 43.* Cum ortus nascentium lunæ moderetur, eaque animadvertant & notent sidera natalitia Chaldæi, quæcumque luna juncta videantur. *Juvenal. sat. 7. v. 194.* distat enim, quæ Sidera te excipiant modo primos incipientem Edere vagitus. *Id. sat. 16. v. 3.* Me pavidum excipiat tironem porta secundo Sidere. *Stat. l. 3. silv. 4. v. 63.* o sidere dextro Edite! multa tibi divum indulgentia favit. *Propert. in fin. el. 6. lib. 1.* Vivere me duro sidere certus eris. *Ovid. 5. Trist. el. 10. v. 45.* O durum Lachesin! quæ tam grave sidus habenti Fila dedit vitæ non breviora meæ! *Id. in Ibin, v. 217.* Te fera, nec quidquam placidum spondentia, Martis Sidera presserunt, falciferique senis. *Stat. 2. Theb. v. 158.* gemina mihi namque, nepotum Læta fides, æquo pubescunt sidere natæ. *h. e.* læta parte. ¶ De splendore formæ, & pulcritudine, *Stat. lib. 3. silv. 4. v. 26.* Hic puerum egregiæ præclarum sidere formæ Conspicit. *Valer. Flacc. l. 5. v. 467.* nebulamque erumpit Iason, Sidereo ore serene. *Horat. l. 3. od. 9. v. 21.* Quamquam sidere pulcrior est ille. ¶ De pulcris oculis, *Ovid. 2. Met. v. 498.* videt igne micantes, Sideribus similes oculos. *Id. 2. Amor. el. 16. v. 44. & Propert. l. & el. 2. v. 24.* oculi geminæ, sidera nostra, faces. ¶ Adhibetur in blanditiis. *Sueton. in Calig. c. 13. extr.* Sidus, & pullum, & pupum, & alumnum appellantes. ¶ *Ad sidera* hyperbole de ingenti altitudine, *fino al cielo*. *Propert. l. 3. el. 2. v. 37.* Pyramidum sumptus ad sidera ducti. *Martial. l. 9. epigr. 62.* Sic viret, & ramis sidera celsa petit. *& l. 8. epigr. 36.* domus, quæ vertice sidera pulsat. ¶ *Ferre ad sidera*, impense laudare. *Virg. Ecl. 9. v. 29.* tuum nomen Cantantes sublime ferent ad sidera cycni. *Calpurn. Ecl. 3. v. 42.* Et solet illa meas ad sidera ferre camœnas. ¶ Antiqui sidera deos fecere. *Senec. in Herc. Fur. vers. 12.* Ferro minaci terret Orion deos. *h. e.* Plejades. *& vers. 584.* Tu non ante tuam respice conjugem, Quam cum clara deos obtulerit dies. *Id. in Thyest. v. 842. de Chao.* Ibit in unum congesta sinum turba deorum. Adde *vers. 893.*

SIEM, sies, siet, pro *sim*, *sis*, *sit*, frequens est apud Comicos & *Plautum* præsertim V. *Sum*.

SIFILARE aliquem, pro sibilare, sibilis excipere, aliquando dictum fuisse, a Græco σιφλόω, quo usus est *Homer. Iliad.* ξ. Sensu consimili, significat *Non. c. 12. n. 49.*

SIFUNCULUS. V. *Siphunculus*.

SIGALION, *ii*, *n.* σιγαλίων, simulacrum apud Ægyptios in faciem Isidis, & Serapidis, quod digito labiis impresso silentium imperare videbatur: alio nomine Harpocrates: a σιγάω, taceo. *Auson. ep. 25. v. 27.* Aut tua Sigalion Ægyptius oscula signet.

SIGEIUS, &

SIGEUS, a, um, Σίγειος, ad Sigeum pertinens, quod est promontorium Troadis cum oppido cognomine, teste *Plin. lib. 5. c. 30.* apud ostia Scamandri fluvii, contra Tenedum insulam. In eo Achilles sepultus est, ut *Cic.* significat *pro Arch. c. 10. & l. 5. Fam. ep. 12.* Scribit *Servius ad Virg. 2. Æn. v. 312.* dictum esse a σιγή silentium, propter Herculis taciturnitatem, qui prohibitus a Laomedonte hospitio, simulavit abscessum, & inde contra Trojam per silentium venit. *Virg. loc. cit.* Sigea igni freta lata relucent. *& l. 7. v. 294.* Sigeis occumbere campis. *Stat. 1. Achill. v. 84.* Quem tu illic natum Sigeo in pulvere! *h. e.* in prœlio ad Trojam. *Val. Flacc. l. 2. v. 498.* Sigea pestis. *h. e.* marinum monstrum ad litus Troadis, quod occidit Hercules. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 33.* Hac ibat Simois: hic est Sigeia tellus. ¶ Pro Latino, seu Romano. *Sil. l. 9. v. 203.* Seu Laurens tibi, Sigeo sulcata colono Arridet tellus.

SIGILLARIA, um, n. dies festus Romanorum ita dictus a *sigillum*, quod ultro citroque sigilla, sive imagunculas, & munuscula aliis missicularent. Hoc festum *Lucilius* indicat, cum ait apud *Porphyr.* ad *Horat. l. 2. sat. 3. v. 87.* Servorum festu' dies est, Quem plane hexametro versu non dicere possis. Nam *Sigillariorum* vocem versus hexameter non admittit. Ideo sic per periphrasin *Auson. in Eclogar. de Fer. Rom. v. 32.* Festa sigillorum nomine dicta colunt. ¶ Sigillaria continuo erant post Saturnalia. *Macrob. l. 1. c. 10. in fin.* Saturnalia uno tantum die, id est quartodecimo Calendarum solita celebrari, sed post in triduum propagata. Sigillariorum adjecta celebritas in septem dies discursum publicum, & lætitiam religionis extendit. *Id. ibid. c. 11. ad fin.* causam nominis affert, quod Hercules, occiso Geryone cum in Latium venisset, hominum simulacra pro numero sociorum, quos casu peregrinationis amiserat, ponte sublicio in flumen demisit, ut aqua secunda in mare devecta, pro corporibus defunctorum veluti patriis sedibus redderentur. Sed verior illa origo existimatur, subdit *Id. ibid.* Pelasgos, postquam felicior interpretatio capite non viventium, sed fictilia, & φωτὸς, æstimationem non solum hominem, sed etiam lumen significare docuisset, cœpisse Saturno cereos potius accendere, & in sacellum Ditis, aræ Saturni cohærens, oscilla quædam pro suis capitibus ferre: ex illo traditum, ut cerei Saturnalibus missitarentur, & sigilla arte fictili fingerentur, ac venalia pararentur, quæ homines pro se atque suis piaculum pro Dite Saturno facerent. ¶ De iconculis deorum, *idoletti*. *Tertull. de orat. c. 12. a med.* Cum perinde faciant nationes, adoratis sigillaribus suis, residendo. ¶ Ipsa quoque munuscula, quæ præcipue Saturnalibus missitari mos erat, *sigillaria* dicta sunt: & putantur fuisse panes dulciarii, & placentulæ aliqua forma insignitæ, *v. gr.* avis, puelli, & hujusmodi: quales hodieque panes columbæ figura pueris per paschales dies donari solent. *Senec. epist. 12.* Ego sum Felicio, cui solebas sigillaria afferre. *Tiber.* apud *Sueton. in Claud. cap. 5.* Quadraginta aureos in Saturnalia, & Sigillaria misisse ei. *Spartian. in Caracall. cap. 1. extr.* Quæ a parentibus gratia sigillariorum acceperat, ea vel clientibus, vel magistris sponte donavit. ¶ Denique *Sigillaria* vicus fuit Romæ, in regione Urbis septima, ubi sigilla, & alia minuta opera fabre facta vendebantur. *Gell. l. 2. c. 3.* Librum emptum in Sigillariis viginti aureis. Adde *l. 5. c. 4. Sueton. in Claud. c. 16. sub fin. & in Ner. c. 28. a med.* Sic *Scævola Dig. l. 32. leg. penult.* Lances, quas de Sigillaribus emi.

SIGILLARIARIUS, ii, m. qui sigillaria facit, *h. e.* sigilla, & alia minuta opera. *Inscript.* apud *Reines. class.* 11. *n.* 89. T. Flavii T. F. Largonio Fabru Flaturario Sigillariario. Habetur hæc etiam apud *Fabrett. pag.* 177.

SIGILLARITIUS, a, um, ad sigillaria pertinens. *Spartian. in Adrian. c.* 17. Saturnalitia, & Sigillaritia frequenter amicis inopinantibus misit. Subaudi *munera*: & V. *Sigillaria*. ¶ Sigillaritius annulus est, quo utimur ad obsignandas epistolas, vel aliam quampiam rem sigillo notandam. *Vopisc. in Aurelian. c. ult.* Uxori & filiæ annulum sigillaritium quasi privatus instituit.

SIGILLARIUS, ii, m. qui sigilla conflat. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1035. *n.* 3. C. Tudicellio Fel. Afro Sigillario C. Oppia Primilla Fec. *Manut. in Orthogr.* & *Fabrett. pag.* 243. legunt *Sigillariario*, & ita habetur in alio lapide apud *Don. class.* 8. *n.* 15. ¶ Legitur & *Sigilliarius*.

SIGILLARIUS, a, um ad sigillum pertinens. V. *Singillarius*.

SIGILLATIM, & Singillatim, *separatamente, in particolare, specificamente, ad uno per uno*, καθ᾽ ἕκαστον, καθ᾽ ἕνα, καθ᾽ ἕν, ἑνικῶς, singulatim. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 820. Sic singillatim nostrum unusquisque movetur. *Cic. Verr.* 7. c. 55. Nam quid ego de ceteris civium R. suppliciis singillatim potius, quam generatim atque universe loquar? *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 2. Legionem, neque eam plenissimam, detractis cohortibus duabus, & compluribus sigillatim, qui commeatus petendi causa missi erant, absentibus, propter paucitatem despiciebant. & *lib.* 5. c. 50. Legionem collaudat, centuriones sigillatim appellat. *Sallust. in Catil. c.* 49. *a med.* Ipsi singillatim circumeundo, magnam illi invidiam conflaverant. Al. leg. *sigillatim*: plures *singulatim*, quod *Cortius* præfert. *Terent. Phorm. sc. ult. v.* 42. Quid ego commemorem singillatim, qualis ego in hunc fuerim? *Sueton. in Aug. c.* 9. Proposita vitæ ejus velut summa, partes sigillatim exsequar.

SIGILLATOR, oris, m. qui sigilla facit, sigillarius. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 936. *n.* 2. Agatabolus F. L. Pyrrhus Figulus Sigillator.

SIGILLATUS, a, um, *ornato di figurine, di rilievi, istoriato*, sigillis, idest parvis signis seu imaginibus ornatus, ut Scyphi sigillati, idest emblematis & incrustamentis ornati. *Cic.* 6. *Verr. c.* 14. Jubet me scyphos sigillatos ad prætorem statim afferre. *M. Attic. l.* 1. *ep.* 10. Putealia sigillata duo. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c.* 16. *de Herode.* Homo Græcæ luxuriæ, cui erant sigillata tentoria, & aurati papiliones. Ζωδιωτά. *Impp. Theod. Arcad. & Honor. l.* 15. *Cod. Theodos. tit.* 7. *leg.* 11. Nulla mima gemmis, nulla sigillatis serica, aut textis utatur auratis. *Prudent.* sigillatum sal, *in Hamartig. v.* 707. vocat statuam salis, in quam versa est uxor Loth, ut habetur *Genes.* 19. 26.

SIGILLIARIUS. V. *Sigillarius*.

SIGILLIŎLUM, ii, n. *imaginetta, statuetta, figurina*, parvum sigillum, σφραγίδιον. *Arnob. l.* 6. *pag.* 197. Et abstinetis a risu, cum pro diis immortalibus, sigilliolia hominum & formis supplicatis humanis? Adde *pag.* 204.

SIGILLUM, ii, n. *figurina, imaginetta, statuetta*, ἀγαλμάτιον, σφραγίδιον, parvum signum, imaguncula, icuncula, parva statua: a *signum*, ut *tigillum* a *tignum*. *Cic. Verr.* 6. *c.* 22. Apposuit patellam, in qua sigilla erant egregia. & *mox.* Sigillis avulsis, reliquum argentum sine ulla avaritia reddidit. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 180. Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas Sunt qui non habeant, est qui non curat habere. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 407. Circus ornatus sigillis. *Plin. l.* 36. *c.* 24. *in fin.* Usus gypsi in albariis, sigillis ædificiorum, & coronis gratissimus. *stucchi*. ¶ De figuris in tela depictis, aut intextis. *Ovid. Met.* 6. *v.* 85. *de Pallade texente.* certamina quatuor addit Clara colore suo, brevibus distincta sigillis. ¶ De imagine, quæ annulo signatorio in cera aliave materia imprimitur, obsignandis litteris, amphoris, scriniis, &c. *sigillo*, σφραγιστήρ. *Horat. lib.* 1. *ep. ult. v.* 3. Odisti claves, & grata sigilla pudico. *Cic.* 4. *Acad. c.* 26. *extr.* Quid si in ejusmodi cera centum sigilla hoc annulo impressero?

SIGLA, orum, n. *abbreviature*, σημεῖα, σίγλαι, notæ compendiariæ, litteræ singulares, quæ vocem integram significant, ut S. V. B. E. E. Q. V. *Si vales, bene est, ego quidem valeo*. dicta per syncop. pro *sigilla*, quia sunt parva signa compendii causa in scribendo inventa: vel quasi *singula*: unde per syncop. *singla*, deinde *sigla*: quia singulæ litteræ vocem integram significant: unde a *Gell. l.* 17. *c.* 9. dicuntur *litteræ singulariæ*. *Justinian. in epist. ad Senat. & omn. pop. ad fin.* Eandem pœnam falsitatis constituimus adversus eos, qui leges nostras per siglorum obscuritates ausi fuerint conscribere. Omnia enim, idest & nomina prudentium, & titulos, & librorum numeros per consequentias litterarum volumus, non per sigla manifestari. Adde *in epist. ad Antecessor. ad fin.* Utroque loco *sigla* habet *Torrentin.* & ita legit etiam *Cujac. l.* 12. *Observation. c. ult. Haloander* habet *signa*.

SIGMA, atis, n. σίγμα, lectus ad mensas rotundas accommodatus, vel signorum sedile, in quo perpetuus lectulus stratus erat ad convivas recipiendos. Nam veteres olim recta linea sedebant, lectulis ita dispositis, ut ab una tantum parte discumberetur, postea sigma inventum est, ut eidem mensæ plures assidere possent. Dictum est autem a figura semicirculari Græcæ litteræ σ, quæ majori forma ad similitudinem latinæ C scribebatur, ut videre est in antiquis monumentis. Itaque *Apul. l.* 5. *Metam.* semirotundum appellat. *Lamprid. in Heliogab. c.* 25. Primus invenit sigma in terra sternere, non in lectulis, ut a pedibus utres per pueros ad reflandum spiritum solverentur. *Martial. lib.* 10. *epigramm.* 48. Septem sigma capit, sex sumus, adde Lupum. *Id. l.* 14. *epigr.* 87. Accipe lunata scriptum testudine sigma: Octo capit: veniat quisquis amicus erit. ¶ Eodem nomine appellatur solium semicirculare in balneis. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. *ante med.* Ita ut ministeriorum se se non impediente famulatu, tot possit recipere sellas, quot solii sigma personas. Adde *carm.* 17. *v.* 6.

SIGNACŬLUM, li, n. idem quod sigillum, imaguncula. *Apul. in Florid. n.* 9. (*al. sub. init. l.* 2.) Etiam crepidas sibimet compegerat, & annulum in læva aureum faberrimo signaculo. *sigillo*. Sic *Ulpian. Dig. l.* 16. *tit.* 3. *leg.* 1. *a med.* Sigillis videlicet prius sacculo pecuniæ impressis vel a prætore, vel ab his, coram quibus signacula remota sunt. ¶ Signum, *segno, contrassegno*. *Tertull. in Apolog. c.* 21. Neque de ipso signaculo corporis, neque de consortio nominis cum Judæis agimus. *h. e.* de circumcisione. *Prudent. in Psychom. v.* 360. Post inscripta oleo frontis signacula. *i sacri segni di croce*.

SIGNANTER, adverb. signate, expresse, peculiariter, singulatim. *Auson. in gratiar. act. c.* 4. Signanter & breviter omnia indicare. *Hieronym. l.* 1. *advers. Jovinian. c.* 7. *ad fin.* Signanter & proprie supra dixerat.

SIGNARIUS, ii, m. *statuario, scultore*, ζωδιοποιός, qui signa, *h. e.* statuas facit, signifex. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 963. *n.* 4. Martio Aprili artifici signario, qui vixit annis XXXII. &c.

SIGNATE, adverb. evidenter, significanter. *Gell. lib.* 2. *c.* 6. Qui proprie & signate locuti sunt. *Ammian. lib.* 23. *c.* 6. (*al.* 16.) Signatius aliquid explicare.

SIGNATIO, onis, f. notatio, significatio. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 16. Hoc primum interrogabo, quos vocetis antiquos, quam oratorum ætatem signatione ista determinetis. *Est qui leg.* significatione. *Tertull. sub fin. l.* 2. *ad Uxor.* Furtiva signatio. *h. e.* signi crucis formatio.

SIGNATOR, oris, m. *sigillatore*, σφραγιστής, qui signat: & præsertim qui testamenti, aut alterius negotii tabulas, aliudve quid, adscripto prius nomine suo, confirmat, deinde annulo suo signat, ad fidem faciendam. *Sallust. in Catil. cap.* 16. Juventutem multis modis mala facinora edocebat: ex illis testes, signatoresque falsos commodare. &c. *Sueton. in Tib. c.* 23. Illatum Augusti testamentum, non admissis signatoribus, nisi senatorii ordinis, recitavit per libertum. *Valer. Max. l.* 7. *c.* 7. *n.* 1. Testamentum patris, quo præteritus erat, rescidit cum in eo Tullianus Pompeji M. familiaris, ipso quidem Pompejo signatore, hæres scriptus esset. *Scævola Dig. l.* 18. *tit.* 3. *leg. ult.* Testatus est, se sacculum cum pecuniis signatorum signis obsignasse. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 334. Tyriusque palam genialis in hortis Sternitur & ritu decies centena dabuntur Antiquo: veniet cum signatoribus auspex. ¶ *Signator* est etiam inter artifices pecuniæ cudendæ. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1066. *n.* 5. & *pag.* 1070. *n.* 1. V. *Malleator*.

SIGNATORIUS, a, um, *da sigillare*, ad signandum pertinens. *Val. Max. l.* 8. *c.* 14. *n.* 4. Annulo, quo signatorio utebatur, insculptam illam traditionem habuit. *Paul. Dig. l. ult. tit. penult. leg.* 74. Signatorius annulus ornamenti appellatione non continetur.

SIGNATŪRA, æ, f. *sigillo*, signum annulo appositum. *Sueton. in Ner. c.* 17. Cautum ut in testamentis primæ duæ ceræ, testatorum modo nomine inscripto, vacuæ signatoris ostenderentur.

SIGNATUS, a, um, *segnato, notato, marcato*, σημειωθείς, signo aliquo notatus. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 97. aut signata cita loca tangere funda. *il bianco, il segno*. & *Senec. in Agam. v.* 354. *de vacca*. Nescia aratri, nullo collum signata jugo. *Virg.* 2. *Georg. v.* 379. admorso signata in stirpe cicatrix. & *l.* 4. *v.* 15. Et manibus Procne pectus signata cruentis. *Ovid.* 8. *Met. v.* 539. signata saxa nomine. *Id.* 1. *de art. am. v.* 291. *de tauro*. Signatus tenui media inter cornua nigro. *Stat.* 3. *Theb. v.* 681. laceris turbata capillis, Et fletu signata genas. ¶ Obsignatus, sigillo impresso notatus, *sigillato*, σφραγισθείς. *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 1. Accepi a te signatum libellum, quem Anteros attulerat. *Nep. in Pelop. c.* 3. Signata epistola. *Tibull. l.* 4. *carm.* 7. *v.* 7. signatæ tabellæ. *Cæs. in fragm.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 60. *Putsch.* Locellum tibi signatum remisi. *Horat. l.* 1. *ep.* 13. *v.* 2. Augusto reddes signata volumina, Vini. *Plin. l.* 35. *c.* 6. *de rubrica Lemnia*. Nec nisi signata venundabatur: unde & sphragidem appellavere. *Martial. l.* 13. *epigr.* 20. Caseus Etrusæ signatus imagine Lunæ. ¶ Translate clausus, obseratus, custoditus, *chiuso, custodito*. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 145. Nec mille excubiæ, nec te signata juvabunt Limina. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 431. Signata sacra esse desierunt, posteaquam homines sunt sacri. *Lucil.* apud *eund. c.* 2. *n.* 783. Chrysidem negat signatam reddere. *h. e.* integram, inviolatam. Sic *Tertull. in exhortat. ad castit. cap. penult.* Adsume de viduis fide pulcram, paupertate dotatam, ætate signatam. ¶ *Signata jura*, *h. e.* fœdera sancita, & quasi sigillo impresso utrinque firmata. *Lucan. l.* 3. *v.* 301. signataque jura, Et causas, non fata sequi. ¶ Notatus, perscriptus, *notato, scritto*. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 7. Idem sacra cano, signataque tempora Fastis. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ante med.* Coloniarum mentione signata, quas ille in eo prodidit numero. ¶ Signata pecunia, *coniata, battuta*, cusa. *Cic.* 7. *Verr. c.* 25. Navis plena argenti facti, atque signati. *lavorato, e in moneta*. & *Plin. l.* 33. *c.* 3. *ante med.* Denarius signatus Victoria. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 229. cur navalis in ære Altera signata est, altera forma biceps? ¶ significatus. *Cic. in Orat. c.* 19. *a med.* Quamquam omnis locutio oratio est, tamen unius oratoris locutio hoc proprio signata nomine est. ¶ Comparativ. *signatior*. *Tertull. de resurr. carn. cap.* 13. Quid expressius atque signatius in hanc causam? aut cui alii rei tale documentum? *h. e.* significantius.

SIGNIA. V. *Signinus*.

SIGNI-

SIGNIFACIO, is, a. 3. *significare*, idem quod significo. *Matian. Dig. lib. 36. tit. 1. leg. 65. a med.* Si auditus capacea sunt, vel interrogati nutu possunt significere. Ita *Torrentin.* alii *significare*.

SIGNIFER, ra, rum, σημειοφόρος, signum, vel signa ferens. *Cic. 2. de Divin. c. 42.* Vim quandam esse ajunt signifero in orbe, qui Græce ζωδιακὸς dicitur, talem, ut, &c. *h. e.* circulo, in quo sunt duodecim signa, quæ sol annuo cursu percurrit. *Lucan. l. 7. v. 383. & lib. 8. v. 172.* Signifero quæcumque fluunt labentia cælo Sidera. *Id. l. 3. v. 254.* signifer polus. *& vers. 558.* in signifera residens puppe magister. *h. e.* in qua sunt signa, seu imagines deorum pictæ, vel insculptæ. *Valer. Flacc. l. 1. v. 337.* signifer crater. *h. e.* asper signis eminentibus, ut est apud *Virg. 9. Æn. v. 263. & Ovid. 12. Metam. v. 235.* ¶ *Signifer* absolute, signifer circulus, signifer orbis, *il zodiaco*. *Vitruv. l. 8. 1. c. Plin. l. 2. c. 10. extr. Senec. l. 7. quæst. nat. c. 23. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 365. &c.* ¶ Item qui in exercitu signum seu vexillum fert, *alfiere*. *Cic. 1. de Divin. c. 35.* Cum signifer primi hastati signum non posset movere loco. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 25.* Signifero interfecto, signo amisso, &c. *Ovid. 2. Amor. el. 12. v. 14.* Ipse eques, ipse pedes, signifer ipse fui. ¶ Translate est dux, auctor, caput. *Cic. pro Mur. c. 25.* Valde calamitosum esse oportet eum, qui esset futurus dux & signifer calamitosorum. *Id. pro Planc. c. 30. ad fin.* Qui causæ nostræ duces, & quasi signiferi fuissent. *Id. Attic. l. 2. ep. 7. a med.* Cum equitatus ille, quem ego in clivo Capitolino, te signifero ac principe, collocaram, senatum deseruerit. *Id. pro Sull. c. 12.* Cum princeps, cum auctor, cum signifer esset juventutis.

SIGNIFEX, ficis, m. *statuario*, ἀγαλματοποιός, qui signa facit, id est statuas. *Apul. l. 2. Metam.* Summum specimen operæ fabrilis egregius ille signifex prodidit. *Id. de deo Socrat. prope fin.* Nescio, ut Lysippus, fingere: sed non pudet me non esse significem. Al. leg. *significum*, a recto *significus*, ci. *Arnob. l. 6. pag. 199.* Inter significes ille memoratus est Phidias primus. *Sidon. l. 6. ep. ult. circa med.* Pictoribus, significibusque Græcia illustris.

SIGNIFICABILIS, le, *significativo*, significans. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7.* Fatur is, qui primum homo significabilem ore emittit vocem.

SIGNIFICANS, antis, *chiaro*, *evidente*, *significante*, *che esprime*, *e da ad intendere*, σημαίνων, qui significat, apertus in loquendo, & evidens. *Quintil. l. 9. c. 2, ante med.* Locorum dilucida & significans descriptio. *Id. l. 12. c. 10. ante med.* Qui solos esse Atticos credunt, tenues, & lucidos, & significantes sed quadam eloquentiæ frugalitate contentos. *Id. sub init. l. 12.* Verba Latina, & significantia, & nitida. *Id. l. 8. c. 6.* Transfertur nomen ex eo loco, in quo proprium est, in eum, in quo aut proprium deest, aut translatum proprio melius est. Id facimus, aut quia necesse est, aut quia significantius est. *Plin. l. 8. c. 40. de cane venatica.* Visa fera, quam silens & occulta, quam significans demonstratio est, cauda primum, deinde rostro! *Gell. l. 1. c. 15. post med.* Quod genus homines a Græcis significantissimo vocabulo κενόσπουδοι appellantur.

SIGNIFICANTER, *evidentemente*, *chiaramente*, *espressamente*, *intelligibilmente*, ἐμφατικῶς, σημαντικῶς, expresse, evidenter. *Senec. l. 3. controv. 20. a med.* Quotidiano verbo satis significanter usus est. *Quintil. l. 11. c. 1. a med.* Breviter ac significanter ordinem rei proferre. *& lib. 12. c. 10. a med.* Proprie & significanter rem indicare. *Id. l. 10. c. 1. ante med.* Quis narrare significantius potest, quam qui, &c? *Cic. Fam. 3. ep. 12.* Non majore quidem studio, sed acrius, apertius, significantius dignitatem tuam defendissem. *Gell. l. 1. c. 25.* Græci significantius consignatiusque cessationem istam pugnæ ἐκεχειρίαν appellarunt. *Id. l. 17. c. 2. ante med.* Probabilius significantiusque sic dici videbitur. *Quintil. in form. declam. 247.* illud quam fieri potest brevissime, & significantissime comprehendite.

SIGNIFICANTIA, æ, f. *significato*, σημασία, ἔμφασις, significatio. *Quintil. l. 10. c. 1. ad fin.* Tanta verborum, etiam quæ assumpta sunt, proprietas: tanta in quibusdam ex periculo petitur significantia. *enfasi*. *Tertull. de resurr. carn. c. 21.* Instrumenta divina nullam admittunt figuratæ significantiæ suspicionem. *Arnob. l. 7. pag. 230.* Scire, quæ sequitur, librorum significantias continet. *Lactant. l. 4. c. 26.* Quæcumque Christus passus est, habuerunt figuram & significantiam magnam. Addunt quidam & *Varron.* apud *Non. c. 4. n. 384.* sed ea verba non *Varronis*, sed ipsius *Nonii* sunt.

SIGNIFICATIO, onis, f. il *far sapere*, *espressione*, *segno*, *indizio*, *intimazione*, *notificazione*, *avviso*, *cenno*, σημείωσις, ἐπισημασία, indicium, signum. *Cic. 1. Fam. ep. 9. a med.* Nutu & significatione appellare aliquem. *Id. pro leg. Manil. c. 3.* Uno nuntio atque una litterarum significatione cives R. necandos trucidandosque denotavit. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 53.* Ad portas castrorum clamor oriretur: quo clamore significatio victoriæ fieret. *& lib. 8. c. 28. extr.* Ut ignes fieri prohibeat, ne qua adventus ejus procul significatio fiat. *Id. l. 3. B. Civ. c. 65.* Significatione per castella fumo facta. *Id. l. 7. B. Gall. c. 12. in fin.* Cum ex significatione Gallorum, novi aliquid ab iis iniri consilii, intellexisset. *Cic. 1. Offic. c. 36. a med.* Ex quibus magna significatio fit, non adesse constantiam. *Id. 2. de Divin. c. 69.* Significationes valetudinis. *Plin. sub fin. l. 18.* Cæli murmur non dubiam habet significationem tempestatis venturæ. *& Cic. pro Cluent. c. 11.* Cum testamentum mutare cuperet, in ipsa significatione hujus voluntatis est mortuus. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 14. ad fin.* Ejusmodi theatrum totius Asiæ virtutibus est datum, natura autem ita resonans, ut usque Romam significationes vocesque referantur. *Id. 2. de Orat. c. 43.* Hæc adjuvant in oratore, lenitas vocis, vultus, pudoris significatio, verborum comitas. *& cap. 38.* Orator, qui primum quam minimam artificii alicujus, deinde nullam Græcarum rerum significationem daret. *non desse indizio*. *& lib. 1. Offic. c. 15.* Neminem esse negligendum, in quo aliqua significatio virtutis appareat. ¶ Minus est quam demonstratio. *Id. 3. de Orat. c. 59.* Omnes hos motus subsequi debet gestus non hic verba exprimens scenicus, sed universam rem & sententiam, non demonstratione, sed significatione declarans. ¶ Speciatim est signum benevolentiæ, studii, plausus. *Liv. l. 31. c. 15.* Significationes & acclamationes multitudinis, assentationes immodica pudorem onerantis. *Cic. pro Sext. c. 49. a med.* Populi judiciis atque omni significatione florere. Adde *cap. 57. in fin. & cap. 59.* ¶ Præterea apud Rhetores est oratio, quæ plus in suspicione relinquit, quam positum est in oratione. Ea fit per exuberationem, ambiguum, consequentiam, abscissionem, similitudinem. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 53. a med. & Cic. 3. de Orat. c. 53. & in Orat. c. 40. extr.* V. *Emphasis*. ¶ Significatio verbi est ejus vis, & sensus, *significato*, *senso*, *forza*. *Cic. in Partit. c. 31.* Ut liceat ei, qui contra dicat, eo trahere significationem scripti, quo expediat, aut velit. *Plin. l. 18. c. 3. ante med.* Verba priscæ significationis. *Gell. l. 12. c. 15.* Verborum veræ atque propriæ significationes longiore usu mutantur. *Id. l. 15. c. 13.* *Testor*, & *interpretor* significatione reciproca dicuntur. Adde *Quintil. l. 10. c. 1.* Apud *Vitruv. l. 5. c. 8.* *incerta significatio verborum* est in locis circumsonantibus, quia non verba distincte, sed verborum sonitus confusus auribus infertur.

SIGNIFICATIVUS, a, um, *significante*, *significativo*, σημαντικός, significandi vim habens. *Ulpian. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 75.* Boni appellatio non est certæ rei significativa. *Cajus lib. ult. tit. penult. leg. 232.* Hæc enuntiatio & quantitatis, & æstimationis significativa est.

SIGNIFICATORIUS, a, um, significativus. *Tertull. adversi. Hermog. c. 32.* Verbum substitutionis significatorium.

SIGNIFICATUS, us, m. *indizio*, *segno*, *pronostico*, significatio, signum. *Vitruv. sub fin. c. 7. l. 9.* Siderum & occasus & ortus, tempestatumque significatus. *Plin. l. 18. c. 25. a med.* Ipsis diebus raro non aliquos tempestatum significatus habent. *& cap. 31.* Arcturus oritur prid. Id. Septembr. vehementissimo significatu terra marique per dies quinque. ¶ Vis, sensus, *significato*. *Gell. l. 5. c. 12.* *Ve* particula duplicem significatum, eundemque inter sese diversum capit. *Arnob. l. 1. pag. 3.* Unde novit antiquitas miseriarum hæc nomina? unde bellis significatum dedit? pestilentiam, grandines qua potuit ratione signare, aut inter suas voces, quibus oratio explicabatur, assumere? *h. e.* nomen, quo significarentur.

SIGNIFICATUS, a, um, *indicato*, *notato*, *notificato*, *mostrato*, σημανθείς, ostensus, indicatus, notatus. *Cic. de Harusp. resp. c. 12. a med.* Quod ea aliquo disjuncto diversoque monstro significatum caveremus, &c. *Tacit. l. 1. Hist. c. 18.* Quæ fato manent, quamvis significata, non vitantur. *Plin. l. 3. c. 21.* Insulæ, præter supra significatas, Absyrtium, Arba, &c. *Id. l. 6. c. 29.* Hæc est regio secundo volumine a nobis significata.

SIGNIFICO, as, avi, atum, a. 1. *fare*, *e dar segno*, *far sapere*, *dar ad intendere*, *mostrare*, *indicare*, *accennare*, *avvisare*, σημαίνω, δηλόω, signum facio, per signa ostendo, indico, declaro. *Cic. Verr. 5. c. 91.* Hoc enim mihi significasse & annuisse visus est. *Id. 2. de Orat. c. 28. in fin.* Hic omnes assensi, significare inter sese, & colloqui cœperunt. *& lib. 3. c. 13.* Significare ac declarare aliquid. *Id. Fam. 5. ep. 13.* Itaque hoc sæpius dicendum, tibique non significandum solum, sed etiam declarandum arbitror, nihil mihi esse potuisse tuis litteris gratius. *& lib. 2. ep. 19.* Accepi a te missas litteras, &c. sed neque unde, neque quo die datæ essent, aut quo tempore te exspectarem, significabant. *Id. Attic. l. 4. ep. 1. ante med.* Gratulationem alicui significare plausu maximo. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 40. ad fin.* Manus tendere, & deditionem significare. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 20.* Canes significant, si fures venerint. *Id. Attic. l. 1. ep. 12.* Quippiam significare alicui per litteras. *Ovid. 3 Trist. el. 10. v. 36.* per gestum. *farsi intendere a cenni*. Sic *Metam. 3. v. 643.* significare nutu. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 13.* Voce significare cœperunt, sese in ejus fidem ac potestatem venire. *Id. l. 1. B. Civ. c. penult.* Voce & manibus ex vallo significare cœperunt, ut statim dimitterentur. *Id. l. 7. B. Gall. c. 28. ad fin.* Conclamare, & significare de fuga Romanis cœperunt. *Nep. in Agesil. c. ult.* Vestitu humili atque obsoleto, ut eorum ornatus in his regem neminem significaret. ¶ Pertinet ad haruspicinam, & divinationem. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 25.* viden', ut felicibus extis Significet placidos nuntia fibra deos? *Cic. 1. de Divin. c. 1.* Gentem nullam video, quæ, non significari futura, & a quibusdam intelligi, prædicique posse, censeat. *Ovid. 15. Met. v. 578.* Quid sibi significent, trepidantia consulit exta. *Id. l. 9. v. 474.* Quid mihi significant ergo mea visa? ¶ prænuntiare, præmonstrare. *Colum. l. 11. c. 2.* Ventus Africus tempestatem significat. XV. Cal. Febr. Aquarius incipit oriri; ventus Africus tempestatem significat. *& paulo post.* Siderum occasus tempestatem facit: interdum tantummodo significat. *Sic sæpe eod. cap. &* *Plin. l. 18. c. 28. ad fin.* Significatur imber Libræ occasu. *Id. l. 18. c. ult. ante med.* Luna significabit sereno die. *Id. l. 2. c. 103. a med.* Fons Nemiuis alio atque alio loco exoritur, annonæ mutationem significans. ¶ Notat sensum, vimque verborum, *significare*, *voler dire*. *Cic. 2. Tuscul. c. 36. a med.* Carere hoc significat, egere eo, quod habere velis. *Id. pro Cæcin. c. 30. a med.* Videtis, hoc uno verbo significari res duas. *Phædr. in fin. fab. 8. l. 2.* Hæc significat fabula, Dominum videre plurimum in rebus suis.

fuis. Adde *lib.* 4. *fab.* 10. *v.* 16. ¶ Veteres dixerunt etiam *significor* deponentis forma, teste *Gell. in fin. cap.* 12. *l.* 18.

SIGNIFICUS. V. in *Signifex.*

SIGNINUS, a, um, ad Signiam pertinens, quæ est urbs Volscorum in Latio, Romanorum colonia. Ejus regionis vinum austeritate maxime celebre est: ideoque utile continendæ alvo, inter medicamina numeratur, ut *Plin.* docet *lib.* 14. *c.* 6. Sic *Celf. l.* 4 *c.* 5. *a med.* Vinum quam asperrimum, maximeque Signinum. (Adde *lib.* 4. *c.* 19. *ad fin.*) *Martial. l.* 13. *epigr.* 116. Potabis liquidum Signina morantia ventrem. *Sil. l.* 8. *v.* 380. spumantia mitti Signia musto. *Colum. l.* 10. *v.* 131. laudat cymata, quæ pariunt Marrucini, & Signia monte Lepino. *Id. l.* 3. *c.* 10. inter pyra generosissima enumerat *Signina*: quod & *Plin.* facit *l.* & *c.* 13. addens ab aliis appellari *testacea*, a colore: fortasse quia Signinæ testa nobilis erat: unde *Signinum opus*. Meminit horum pyrorum & *Juvenal. sat.* 11. *v.* 73. item *Cloatius* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 15. *Celf. l.* 2. *c.* 24. & *lib.* 4. *c.* 19. & *Scribon. Larg. compof.* 104. ¶ Signinum opus quid sit, docet *Plin.* his verbis *lib.* 35. *c.* 12. *extr.* Quid non excogitavit ars? fractis etiam testis utendo sic, ut firmius durent, tusis calce addita: quæ vocant Signina, quo genere etiam pavimenta excogitavit. *Colum. l.* 1. *c.* 6. *ante med.* Solum perfossum, & amurca madefactum, velut Signinum opus, paviculis condensatur. *Vitruv. sub fin. l.* 8. Signinis operibus ex tectis, aut a superioribus locis excipiendæ sunt copiæ aquarum. *Pallad. l.* 1. *c.* 17. Signini parietes. ¶ Absolute *Colum. l.* 9. *c.* 1. Infossi lacus Signino consternuntur, qui receptam pluvialem contineant. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 20. *leg.* 1. *ad fin.* Si quis terrenum rivum signinum facere velit. ¶ *Signini, orum*, Signiæ incolæ. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *a med.* & *Liv. l.* 27. *c.* 10.

SIGNITENENS, entis, signa tenens, signifer, signis seu sideribus ornatus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 5. Itaque dicit Andromacha (apud *Enn.*) Nocti: Quæ cava cæli signitenentibus conficis bigis.

SIGNO, as, avi, atum, a. 1. *notare, segnare, σημαίνω*, notam appono, signum appingo, aut imprimo. *Festus*: Signare dicitur signis notare, velut in pecoribus fit. sed antiqui eo pro scribere utebantur: unde & subsignare, & consignare invenitur positum pro subscribere, & conscribere. *Virg.* 2. *Georg. v.* 269. Quin etiam cæli regionem in cortice signant, Ut quo quæque (*arbor*) modo steterit, qua parte calores Austrinos tulerit, quæ terga obverterit axi, Restituant. *Plaut. Cistell.* 4. 2. 28. Ecce locum signat ubi cistella excidit. *Martial. l.* 9. *epigr.* 53. Dies signandi melioribus lapillis. *Id. l.* 14. *epigr.* 33. Pugio, quem curvis signat brevis orbita venis. *Horat. in art. poet. v.* 158. Reddere qui voces jam scit puer, & pede certo Signat humum. *h. e.* vestigia facit. *Virg.* 3. *Georg. v.* 171. summo vestigia pulvere signent. *Virg.* 2. *Georg. v.* 126 & *Ovid.* 3. *Amor. el.* 8. *v.* 42. Signabat nullo limite mensor humum. *Id.* 4 *Fast. v.* 819 mœnia signat aratro. *Id.* 10. *Metam. v.* 210. cruor fusa humi signaverat herbam. & *lib.* 13. *v.* 753 octonis iterum natalibus acta, Signabat teneras dubia lanugine malas. ¶ De scribente *Ovid.* 2. *Met. v.* 326 Corpora dant tumulo, signantque hoc carmine saxum: Hic situs est Phaethon, &c. *Virg. Æn.* 3. *v.* 287. rem carmine signo. *Colum. l.* 1. *c.* 5. *a med.* Quod vir eruditissimus traditum vetus præceptum numeris signavit. *Plaut. Rud.* 5. 2. 7. Cubitum longis litteris signabo jam usquequaque, si quis, &c. ¶ Translate *Cic. de Fato*, *c.* 19. Visum objectum imprimet, & quasi signabit in animo suam speciem. *Ovid. de remed. Amor. v.* 417. Tunc animo signa quodcumque in corpore mendæ est. *Martial. l.* 6. *epigr.* 27. Filia, quæ patris signatur imagine vultus. *h. e.* vultu refert patrem. ¶ De pingente, aut sculpente. *Martial. l.* 9 *epigr.* 76 Florentes nulla signavit imagine vultus. *non fece un ritratto*. ¶ Est etiam sigillo obsignare, *sigillare*. *Ovid.* 2. *Amor. el.* & *vers.* 13. ut arcanas possim signare tabellas, Neve tenax ceram, siccave gemma trahat. *Martial. l.* 9 *epigr.* 89 Nunc signat meus annulus lagenam. *Id. l.* 5. *epigr.* 40. signas supremas tabulas. *h. e.* testamentum. Et absolute eod. sensu *Id. l.* 10 *epigr.* 70. Nunc ad hæc feram signat mea gemma Dianam. ¶ Translate *Id. l.* 4. *epigr.* 25 Ut qui primo novo signat quinquennia lustro. *h. e.* claudit ætatis annum quintum, & ad sextum, qui alterius lustri initium est, transit. *Plin. l.* 10. *ep.* 44. Vota pro incolumitate tua & suscipimus, & solvimus, precati deos, ut velint ea semper solvi, semperque signari. *h. e.* concipi & firmari: ducta translatione a testamentis, quæ signantur, ut rata sint. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 380. & flavis signabat jura Suevis. *h. e.* statuebat, dabat. ¶ Signare aurum, argentum, *coniare*, nummos publica nota impressa cudere. *Cic.* 3. *de Leg. c.* 3. Æs, argentum, aurumve publice signanto. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Proximum scelus fecit, qui primus ex auro denarium signavit. ¶ Interdum *signare* est ostendere, designare, indicare, explicare. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 23. Neminem nominabo, genus hominum signasse contentus. *Id. l.* 6. *c.* 2. *circa med.* Et ut proxime utriusque differentiam signem, illud comœdiæ, hoc tragœdiæ simile. *Id. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 6.) *a med.* Sed mihi locum signare satis est. non enim doceo, sed admoneo docturos. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 191. Signat prodigiis casus Natura futuros. *Quintil. l.* 2. *c.* 14. Non omnia nos ducentes ex Græco sequuntur, sicut ne illos quidem, quoties suis utique verbis signare nostra voluerunt. *h. e.* significare. *Id. l.* 12. *c.* 10. Quæ proprie signari poterant, circuitu cœperunt enuntiare. *Id. declam.* 12. *c.* 12. Parum proprie hoc legis verbo nefas istius signatur. *Lucan. l.* 4. *v.* 655. signare nomine terras. *h. e.* dare nomina terris, appellare. *Martial. l.* 9. *epigr.* 17 *de Earino*. Nomine qui signat tempora verna suo. ¶ Item observare, *osservare*, *notare*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 422. primi clypeos mentitaque tela Agnoscunt, atque ora sono discordia signant. *Martial. l.* 9. *epigr.* 60. Myrrhina signavit, seposuitque decem. *Virg.* 12. *Æn. v.* 2. videt, sua nunc promissa exposci, Se signari oculis. ¶ Item ornare, *decorare*, insignire. *Virg.* 6. *Æn. v.* 781. Et pater ipse suo superum jam signat honore. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v.* 271. si Bacchus amatæ Dotali potuit cælum signare Corona.

SIGNUM, gni, n. *segnale, segno, marco, σημεῖον*, nota, indicium: quidquid nos in alterius rei notitiam ducit. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 30. Signum est, quod sub sensum aliquem cadit, & quiddam significat, quod ex ipso profectum videtur, quod aut ante fuerit, aut in ipso negotio, aut post sit consecutum, ut cruor, fuga, pallor, pulvis, & quæ his sunt similia. *Id.* 2. *de Orat. c.* 43. *ad fin.* Neque facile est perficere, ut judex ad misericordiam adducatur, nisi tu ei signa doloris tui verbis, sententiis, voce, vultu, collacrymatione denique ostenderis. & *cap.* 41. Signa & notas ostendere locorum. *Terent. Andr.* 3. 2. 2. Quæ adsolent, quæque oportet signa esse ad salutem, omnia huic esse video. *Virg.* 3. *Georg. v.* 263. Aut pecori signum, aut numerum impressit acervis. *marco.* & *lib.* 8. *Æn. v.* 212. Quærenti nulla ad speluncam signa ferebant. *h. e.* vestigia, *orme*. & *Nep. in Agesil. c.* 7. *ad fin.* Domum qui intrarat, nullum signum libidinis, nullum luxuriæ videre poterat: contra, plurima patientiæ atque abstinentiæ. *Id. in Attico c.* 17. Quod est signum, nullam unquam inter eos querimoniam intercessisse. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. Rem aliquam signis colligere. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 26. *in fin.* Signum quibusdam dare cantandi. ¶ De ostentis, & quæ mali aut boni aliquid prænuntiant. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 35. Equus ejus repente concidit: nec eam rem habuit religioni, objecto signo, ut peritis videbatur, ne committeret prœlium. & *l.* 2. *c.* 70. *ad fin.* Medici signa quædam habent ex venis & ex spiritu ægroti: multisque ex aliis futura præsentiunt. *Virg.* 3. *Georg. v.* 503. Hæc ante exitium primis dant signa diebus. Adde *vers.* 440. & *lib.* 4. *v.* 253. & *Celf. l.* 2. *c.* 3. 4. & 5. ¶ Speciatim est statua, effigies, simulacrum, imago vel fusilis, vel sculptilis, vel intexta, *statua, immagine*: quia signum est ejus, cujus simile est. *Sallust. in Catil. c.* 11. Signa, tabulas pictas, vasa cælata mirari. *Cic. Verr.* 6. *c.* 1. Nego signum ullum æneum, marmoreum, eburneum fuisse, quin, &c. *Id.* 1. *Offic. c.* 41. Pictores, & ii, qui signa fabricantur. *Virg.* 3. *Æn. v.* 467. & *lib.* 9. *v.* 263. argento perfecta, atque aspera signis Pocula. & *lib.* 5. *v.* 536. Cratera impressum signis. & *lib.* 1. *v.* 652. pallam signis auroque rigentem. *Statua*, & *signum* differunt in illo *Caton.* apud *Gell. l.* 3. *c.* 7. Gloriam præcipuam claritudinis inclytissimæ decoravere monimentis, signis, statuis, elogiis, historiis. & *Plin. l.* 1. *ep.* 20. Statuas, signa, picturas nihil magis, quam amplitudo commendat. *signa* latius patent, quam *statuæ*. nam comprehendunt simulacra quæcumque etiam dimidiata, aut anaglypta: *statuæ* sunt, quæ statuuntur publico loco, & integrum hominem referunt. ¶ De imagine annuli, alive rei insculpta ad obsignandum, *sigillo*, *σφραγίς*. *Cic. Catil.* 3. *c.* 3. Ostendi tabellas Lentulo, & quæsivi, cognosceret ne signum. annuit. Est vero, inquam, signum quidem notum, imago avi tui, clarissimi viri. *Id. ibid. c.* 3. Litteræ integris signis, prætoribus traduntur. *Id. pro Quint. c.* 6. Tabulæ signis hominum nobilium consignantur. *Id. Attic. l.* 9. *ep.* 10. *circa med.* Volumen epistolarum tuarum, quod ego sub signo habeo, servoque diligentissime. *sotto sigillo, sotto chiave, chiuso.* & *Agrar.* 1. *c.* 7. Nos sub signo claustrisque reipublicæ positum vectigal servare non potuisse. ¶ Est etiam sidus, *h. e.* plurium stellarum conjunctio, *costellazione, segno celeste, astro, ἄστρον, ζῴδιον*: quia secundum fabulas alicujus animalis similitudinem habet. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 5. Si Luna defecisset in signo leonis. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 113 Nascitur Oleniæ signum pluviale capellæ. *Id.* 13. *Metam. v.* 618. cum sol duodena peregit Signa. ¶ Collegit Signorum omnium cælestium nomina uno carmine *Auson. in Eclogar. de signis cælestib.* V. ¶ Item quod ante tabernas solet suspendi, *insegna*. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *ante med.* Tabernæ erant circa forum, ac scutum illud signi gratia positum. ¶ Item vexillum militare, *bandiera, stendardo, gonfalone, insegna*: quia fere effigies erat alicujus animalis, ut aquilæ, lupi, draconis, apri, equi, &c. Aquila erat præcipuum signum totius legionis; deinde quot erant in legione manipuli, suum quisque signum habebant. Unde *Lucan. l.* 1. *v.* 6. infestisque obvia signis Signa, pares aquilas, &c. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 29 Circumdatum aquilis signisque in tribunal ferunt. *Cic. Catil.* 2. *c.* 6. *a med.* Arma, secures, fasces, tubæ, signa militaria, aquilam illam argenteam, &c. *Liv. l.* 33. *c.* 1. Cum unius signi militibus pergit ire ad urbem. & *cap.* 7. Tam densa caligo obcæcaverat diem, ut neque signiferi viam, nec signa milites cernerent. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 25. Signifero interfecto, signo amisso. & *lib.* 4. *c.* 26 Signa subsequi. & *lib.* 5. *c.* 16. & 33. Ab signis discedere. *Sallust. in Catil. c.* 9. *ad fin.* Signa relinquere. *Id. in Jug. c.* 48. *a med.* Ab signis abesse. & *cap.* 55. Neque signa, neque ordines observare. *Nep. in Datam. c.* 6. *Sallust. in Jug. c.* 60. & *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 25. & *lib.* 7. *c.* 67. Signa inferre. *h. e.* in hostem ferre, armis & animis infestis ad hostem accedere, pugnam inire. *Sallust. in Catil. c. penult.* Maximo clamore, signis infestis concurrunt: pila omittunt: gladiis res geritur. *Cic. pro leg. Manil. c. penult.* & *Liv. l.* 2. *c.* 30. Collatis signis pugnare. *h. e.* integris aciebus utrinque dispositis & oppositis. V. *Collatus*. *Virg.* 11. *Æn. v.* 517. Tu Tyrrhenum equitem collatis excipe signis. *Cic. in Pison. c.* 21. Conferre signa cum hoste. *attaccar la battaglia.* ¶ Et translate *Id. pro Font. c.* 16. At infestis prope signis inferuntur Galli in Fontejum, & instant atque urgent summo cum studio, &c. ¶ Sub signis milites esse dicuntur, cum suis ordinibus dispositi, atque armati in castris, in agmine, in acie sunt. *Lucret.*

l. 5. v. 997. At non multa virum sub signis millia ducta Una dissidebat sentin. Planc. ad Cass. l. 10. Fam. ep. 8. a med. Legiones haben quinque sub signis, reipublicæ conjunctissimas. Liv. l. 3. c. 50. a med. Porta collina urbem intravere sub signis. Cic. Attic. l. 16. ep. 8. Legionem sub signis ducere. Tacit. 2. Hist. c. 14. Quingenti Pannonii nondum sub signis. ¶ Præterea signa sunt inter militari sonus tubæ pugnam, aut itee, aut aliud quippiam indicentis, tesseræ, & unum, aut duo verba (rarius plura) ab imperatore concepta, quibus utebantur in obeundis vigiliis. Sueton. in Ner. c. 9. Primo imperii die signum excubanti Tribuno dedit Optimam matrem. & in Calig. c. 56. Tribuno signum petenti, Priapum, aut Venerem dare consueverat. Id. in Claud. c. 42. Quoties hostem, vel insidiatorem ultus esset, excubitori tribuno signum de more poscenti non temere aliud dedit, quam Ἄνδρ᾽ ἐπαμύνασθαι· ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ. & Virg. 7. Æn. v. 637. it bello tessera signum. V. Tessera. & l. 3. v. 239. dat signum specula Misenus ab alta Ære cavo. Sallust. in Catil. c. 61. & Virg. Æn. 10. v. 310. Signa canunt: primus turmas invasit agrestes Æneas. Liv. l. 4. c. 31. Incertam aciem, signum aliis dari receptui, aliis cani jubentibus, invasere Vejentes. cani dixit, quia signum pugnæ tubarum cantu proponi consuevit, quo miles ad prœliandum accenderetur. ¶ Dicitur etiam signum dare eod sensu, dar il segno della battaglia. Terent. Eun. 4. 7. 11. Liv. Tacit. &c. Hinc signo dato, cum jussu imperatoris initur pugna, & acies tota movetur ad rem gerendam. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 52. Nostri acriter in hostes, signo dato, impetum fecerunt. Sallust. in Jug. c. 24. Milites Jugurthini, signo dato, castra hostium invadunt. Cic. de Harusp. resp. c. 11. Vir innumerabilis repente fornicibus ostiisque omnibus in scenam, signo dato, immissa irrupit. ¶ Translate, cum multi simul aliquid aggrediuntur. Cic. in Pison. c. 15. Mei capitis servandi causa Romam uno tempore, quasi signo dato, Italia tota convenit. Senec. de brevit. vitæ, c. 12. circa med. Quanta celeritate, signo dato, glabri ad ministeria discurrant. Id. epist. 95. ante med. Transeo pistorum turbam, transeo ministratorum, per quos, signo dato, ad inferendam cœnam discurritur. ¶ Signum petere translate. Senec. lib. 4. de benef. cap. 2. Virtus ducere debet, imperare, summo loco stare; tu illam jubes signum petere. h. e. aspectare nutum voluptatis, eique parere. ¶ Signum tollere, alzar bandiera. Translate auctorem fieri, præire hortando, invitando. Cic. pro Marcell. c. 1. His omnibus, ad bene de omni republica sperandum, quasi signum aliquod sustulisti. ¶ Sunt qui putant, primam syllabam corripi posse, quod sit ante mutam & liquidam. Lucret. l. 5. v. 916. Nil tamen esse signi, &c. Sed alii leg. Nil tamen est signi.

SIL, silis, n. terra di color rosso, ὤχρα, genus coloris fossilis, lutei, seu flavi: quidam putant rubrum: sed contra est locus Plinii l. 33. c. 7. quem V. in Silaceus. In recto casu sile habet, & sili Plin. l. 33. c. 12. ad fin. In argenti & auri metallis nascuntur etiam pigmenta, sil, & cæruleum. Sil proprie limus est. Optimum ex eo, quod Atticum vocatur: proximum marmorosum. tertium genus pressum, quod alii Syricum vocant ab insula Syro. & c. 13. Sila pingere instituere primi Polygnotus & Mycon, Attico dumtaxat. Hoc secuta ætas ad lumina usa est; ad umbras autem Syrico, &c. & ibid. sub fin. Teritur difficillime sil. In medendo leviter mordet, adstringitque, & explet ulcera. Vitruv. l. 7. c. 11. Gleba silis boni coquitur, ut sit in igne candens; ea autem aceto extinguitur, & efficitur purpureo colore. Fest. in Silatum. Vinum sili conditum absorbere. ¶ Est ne peregrini vox nominis, an Latii, sil? Auson. quærit Edyll. 12. Technopægn. in Grammaticomast. v. 8.

SILACEUS, a, um, ad sil pertinens. Plin. l. 35. c. 7. Quatuor coloribus solis immortalia illa opera fecere: ex albis Melino, ex silaceis Attico, ex rubris Sinopide Pontica, ex nigris atramento. Vitruv. l. 7. c. 4. a med. & c. 5. Cunei silacei, & miniacei.

SILANUS, i, m. canale, cannone, cannella, doccione, κρουνός, σωλήν, tubus, fistula, saliens, ex quo aqua erumpit. In Gloss. Silana, κρήνη. Silanum, ὑδρεῖον. Silanus, κρήνη. De notatione V. Etymologos. Lucret. l. 6. v. 1261. Multa siti prostrata viam per, proque voluta Corpora silanos ad aquarum strata jacebant. Cels. l. 3. c. 18. a med. Confert etiam aliquid ad somnum silanus juxta cadens. Adde Hygin. fab. 169. ad fin. ¶ Sunt qui legi volunt silvanus, quod hujusmodi tubi effigie Silvani fornari solerent. Gloss.: Κρουνός, siphon, tubus, Silvanus. Sed alii rectius corruptam vocem putant, & silanus retinendum. ¶ Differt a rivo, quia silanus est artificio factus e ligno, plumbo, ære, &c. rivus canalis terrenus aut lapideus, per quem pars aquæ e fluminis aut fonte decurrit. Festus in Tullios. Tullios alii dixere silanos, alii rivos.

SILARUS, ri, m. Sele, Σίλαρος, fluvius Picentinorum, eos a Lucanis disterminans. Ortus ex Apennino, & in Salernitanum sinum exit. Non virgulta modo ejus aquis immersa, sed & folia lapidescunt, alias potu salubri. Plin. l. 2. c. 103. & Sil. l. 8. v. 582.

SILATUM, inquit Festus, Antiqui pro eo, quod nunc jentaculum dicimus, appellabant, quia jejuni vinum sili conditum ante meridiem absorbebant. Vox est adjectiva, & subauditur vinum.

SILAUS, i, m. apium palustre, herba nascens glareosis & perennibus rivis, cubitalis apii similitudine. Coquitur ut olus acidum, magna utilitate vesicæ. Plin. l. 26. c. 8. ad fin.

SILENA, æ, f. Lucret. l. 4. v. 1161. Simula Silena, aut Satura est. h. e. ea femina, quæ simula, nempe naso simo & collilo est, Silena aut Satyra vocatur, quia Silenus, & Satyri simis naribus pinguntur.

SILENS, entis, tacente, tacito, σιγῶν, ἄφθογγος. qui silet, tacitus. Plin. l. 8. c. 40. circa med. de cane venatico. Visa fera, quam silens & occulta, quam significans demonstratio est, cauda primum, deinde rostro! Ovid. 2. Fast. v. 609. Duc, ait, ad Manes: locus ille silentibus aptus. Val. Flacc. l. 7. v. 407. vultu defixus uterque silenti. ¶ Metonymice anni silentes, quinque illi, quos totos silebant novi discipuli Pythagoræ, solum ea quæ dicerentur, audientes. Unde Ovid. Met. 15. v. 66. cœtus silentum, dictaque mirantum vocat pythagoreos auditores. Claudian. de consul. Mall. Theod. Pythagoræ monitus, annique silentes. ¶ Metaleptice dicitur de Manibus: quorum cum nulla sint corpora, nullæ item voces. Virg. 6. Æn. v. 264. Di, quibus imperium est animarum, umbræque silentes. & vers. 432. ille (Minos) silentum Conciliumque vocat, vitasque & crimina discit. Ovid. 15. Met. v. 772. sedes intrare silentum. & l. 5. v. 365. & rex pavet ipse silentum. Val. Flacc. l. 1. v. 750. pia turba silentum. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 123. & l. 2. de rapt. Pros. v. 437. silens populus. Senec. in Med. v. 740. vulgus silentum. Id. in Hippol. v. 220. silens nocte perpetua domus. h. e. Inferi. ¶ Poetice de locis solitariis, & de temporibus dicitur, quibus siletur, & nulla est vox, aut strepitus. Virg. 1. Georg. v. 476. Vox quoque per lucos vulgo exaudita silentes. Id. 9. Æn. v. 393. damisque silentibus errat. Petron. in Satyr. c. 89. Qualis silenti nocte remorum sonus Longe refertur. scil. Cum tacet omnis ager, pecudes, pictæque volucres, ut ait Virg. Æn. 4. v. 525. Sic Tibull. l. 1. el. 5. v. 16. Vota novem Triviæ nocte silente dedi. Stat. 1. Theb. v. 336. Titanis late mundo subvecta silenti, Rorifera gelidum tenuaverat aera biga. h. e. tempora noctis. qua ratione tacentes tenebras dixit Quintil. declam. 10. c. 7. ¶ Item de tranquillis, & quietis. Lucan. l. 1. v. 379. silentia aura. Colum. l. 12. c. 25. Silentes venti. Id. l. 4. c. 29. ante med. Dies tepidus, & silens a ventis. & l. 5. c. 19. Eligere sationi silentis, vel certe placidi spiritus diem. Plin. l. 18. c. 28. sub fin. Quæ silente cælo serenisque noctibus fiunt. Valer. Flacc. lib. 5. v. 325. silens unda. ¶ Silens luna dicitur, cum non apparet, h. e. in interluniis, luna nuova. Plin. l. 16. c. 39. Arbores utilissime in coitu lunæ sterni: quem diem alii interlunii, alii silentis lunæ appellant. Adde Caton. R. R. c. 29. & 40. & Colum. l. 2. c. 10. ¶ Rustica, sed commoda metaphora silentes ferulas in coliculos dicit Colum. l. 12. c. 7. qui nondum folia emiserunt. & silentem florem vitis albæ, qui nondum sese aperuit. & l. 4. c. 27. silentes vineas, quæ nondum germinarunt: eodemque sensu c. 29. silens sarmentum: & lib. 11. c. 2. ante med. silentes surculos. ¶ Silentia ova eidem l. 8. c. 5. sunt, in quibus nullus pullorum motus sentitur. ¶ Silentes leges apud Lucan. l. 5. v. 31. cum justitium est, & forum tacet, ut fit in bello præsertim civili. Similiter Plin. in Paneg. c. 36. Quam juvat cernere ærarium silens & quietum, & quale ante delatores erat! h. e. sine litibus & strepitu forensi. ¶ Quercus silentes apud Lucan. l. 3. v. 179. sunt Dodonææ nulla edentes oracula. ¶ Silentia arma, apud Calpurn. Eclog. 1. v. 67. cessantia, quiescentia pacis tempore.

SILENTER, adverb. tacitamente. Juvencus l. 3. in c. 18. Matth. v. 462. qua pinguia rura silentes Agmina Jordanis viridis prorumpis amœna.

SILENTIARII, orum, m. ἡσυχασταί, dicti sunt, quorum ministerio Imperator utebatur ad ea, quæ ad quietem palatii pertinebant. Imp. Anast. lib. 3. Cod. tit. 62. leg. ult. Viros clarissimos sacri nostri palatii Silentiarios, circa latus nostrum militantes, a tutelis, & curationibus excusari jubemus. Imp. Justinian. lib. 5. tit. 28. leg. 30. ad fin. Spectabiles silentiarii. Adde Inscript. apud Gruter. pag. 1055. n. 10. & apud Fabrett. c. 3. n. 54. & in Mus. Veron. pag. 445. n. 4.

SILENTIOSUS, a, um, silens, tacitus, quietus. Apul. l. 11. Metam. circa init. Nactus opacæ noctis silentiosa secreta.

SILENTIUM, ii, n. il tacere, silenzio, chetezza, σιγή, reticentia, taciturnitas: sive a loquendo abstinentia, sive a quovis alio strepitu. Cic. 3. de Orat. c. 33. extr. Hæc cum Crassus dixisset, parumper & ipse conticuit, & ceteris silentium fuit. Id. 2. Q. Fr. ep. 1. Lupus egit causam agri Campani sane accurate. auditus est magno silentio. Id. Attic. l. 5. ep. 16. sub fin. De Partho silentium est. non se ne parla. & Plin. l. 8. ep. 6. Silentium quod venationi datur. che si osserva nella caccia. & Terent. Hecyr. prol. sub fin. Causam accipite, & date silentium. Liv. l. 1. c. 46. Obtinere silentium. osservare. & Ovid. 2. de art. am. v. 603. præstare silentia rebus. Plin. l. 1. ep. 13. & Sueton. in Calig. c. 53. Silentium indicere. Plin. l. 4. ep. 17. & l. 9. ep. 6. Tenere se intra silentium. Virg. 10. Æn. v. 63. & Plin. in Paneg. c. 53. rumpere silentium. Ovid. 9. Met. v. 691. suadere silentia digito. Tacit. 1. Ann. c. 25. silentium manu poscere. Gell. l. 13. c. 2. Tum silentio ad audiendum posito, loqui cœptabat. Cic. Attic. l. 2. ep. 19. a med. silentio quippiam transire, passar sotto silenzio. & in Partit. c. 23. & pro Sull. c. 21. silentio præterire. & Phil. 13. c. 6. & Justin. lib. 43. cap. 1. prætermittere. & Phil. 7. c. 5. præterveli. Quintil. l. 5. c. 13. ante med. dissimulare. ¶ Silentium facere, silentio uti, silentium adhibere, usar silenzio, σιωπὴν ποιεῖν. Plaut. Amph. prol. v. 15. Ita huic facietis Fabulæ silentium. Cic. 2. de Divin. c. 28. Tu tamen silentium fieri jussisti. Ovid. 1. Fast. v. 183. Dixerat paucis. nec longa silentia feci: Sed tetigi verbis ultima verba meis. Plin. l. 32. c. 5. circa med. Illecta rubetis in populum, silentium fieri. Hinc silentio facto, cum omnes conticuerant. Quadrigar. apud Gell. l. 9. c. 13. Extemplo silentio facto, cum voce maxima conclamat. Adde Petron. in Satyr. c. 14. extr. Liv. in fin. c. 7. l. 24. & Quintil. l. 5. c. 2. ¶ Silentium facere est etiam indicere, in causa esse, ut sileatur, far tacere. Phædr. l. 3. fab. 5. v. 14. Silentium ipsa fecit exspectatio. Liv. l. 2. c. 45. a med. Fabius cum silentium classico fecisset, &c. Ta-

cit. 3. Hist. c. 10. Antonius inferens se manipulis, ubi aspectu & auctoritate silentium fecerat, affirmabat, &c. Pers. sat. 4. v. 7. Fert animus calidæ fecisse silentia turbæ Majestate manus. Adde Curt. l. 10. c. 6. ¶ Ablativus silentio, sine verbis aut strepitu, chetamente. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 11. 18. & 58. Media nocte silentio profectus, ad hostium castra pervenit. Liv. l. 9. c. 38. ad fin. Nocte deinde, silentio, ut mos est, L. Papirium dictatorem dicit. Cic. 2. Tuscul. c. 20. Pueros Lacedæmone accipientes gravissimas plagas, & ferentes silentio. senza lamentarsi. & Javolen. Dig. l. 19. tit. 2. leg. 51. Videtur autem in hac specie id silentio convenisse, ne quid præstaretur. tacitamente. ¶ Per silentium, & cum silentio, silentio. Terent. Phorm. prol. v. 30. Date operam, adeste æquo animo per silentium. Tacit. 4. Ann. c. 53. Profusis diu, ac per silentium lacrymis. Terent. Eun. prol. in fin. Date operam, & cum silentio animum attendite. ¶ Pecuniæ silentium vendere, apud Ascon. in argum. orat. pro C. Cornel. a med. est pecunia accepta ab accusatione desistere. ¶ Translate est quies, otium, cessatio, desidia, socordia. Terent. Hecyr. prol. 2. v. 35. Nunc turba nulla est: otium & silentium est. Liv. l. 2. c. 45. Novum seditionis genus, silentium otiumque inter armatos. Id. l. 37. c. 38. Biduum deinde silentium fuit neutris transgredientibus amnem. Cic. in Pison. c. 12. Curiæ taciturnitas silentium perpetuum judiciorum ac fori. Sallust. init. Catil. Omnes homines, qui sese student præstare ceteris animalibus, summa ope niti decet, vitam silentio ne transeant. Sil. l. 3. v. 125. Quantum etenim distant a morte silentia vitæ? Tacit. in Agric. c. 3. Tot annis, quibus juvenes ad senectutem, senes prope ad ipsos exactæ ætatis terminos per silentium venimus. & c. 6. silentium præturæ. h. e. quæ nullis actis, & sine jurisdictione transigitur. & c. 39. Studia fori, & civilium artium decus in silentium acta. h. e. jacere, & intermissa. Enn. apud Macrob. l. 6. Saturn. c. 2. a med. Mundus cæli vastus constitit silentio. h. e. a motu cessavit, & nullum sonitum edidit. ¶ Item oblivio, cum alicujus facta silentur, & in tenebris jacent. Senec. ep. 21. Pauca ingenia caput exserent, & in idem quoque silentium abitura, oblivioni resistent. Plin. l. 9. ep. 14. Proferre aliquem e tenebris & silentio. Huc pertinet etiam locus Silii modo allatus. Sallust. in Catil. c. 2. Eorum ego vitam mortemque juxta æstimo, quoniam de utraque siletur. ¶ Silentium noctis, teste Varr. l. 5. de L. L. c. 2. a med. est idem quod conticinium, & nox intempesta. Universim autem est tempus nocturnum, quo tacent cuncta & quiescunt. Liv. l. 5. c. 32. Se vocem noctis silentio audisse clariorem humana. Sil. l. 5. v. 2. alta silentia noctis. Lucan. l. 5. v. 508. vasta silentia noctis. h. e. cum late silent omnia. Virg. 2. Æn. v. 255. tacitæ per amica silentia Lunæ. h. e. Luna favente Græcis luce sua per noctis silentium. ¶ In auspiciis silentium est, cum nihil vitii intervenit. Festus: Silentio surgere, ait (Ateius Capito) dici, ubi qui post mediam noctem auspicandi causa ex lectulo suo silentio surrexit, & liberatus a lecto, in solido se posuit: sedetque, ne quid eo tempore dejiciat: rursusque se in lectum reposuit. Hoc enim est proprie silentium, omnis vitii in auspiciis vacuitas. Veranius ait, non utique ex lecto, sed ex cubili: nec rursus se in lectum reponere necesse esse. Id. in Sinistrum. Sinistrum in auspicando significare ait Ateius Capito, lætum & prosperum auspicium: at silentium dubii duntaxat vacat vitio. Igitur silentio surgere cum dicitur, significat non interpellari, quo minus rem gerat. Cic. 2. de Divin. c. 34. Peritum esse necesse est eum, qui silentium quid sit, intelligat. Id enim silentium dicimus in auspiciis, quod omni vitio caret. Hoc intelligere, perfecti auguris est. Illi autem, qui in auspicium adhibetur, cum imperavit is, qui auspicatur: Dicito, si silentium esse videbitur; nec suspicit, nec circumspicit: statim respondet, silentium esse videri. Hæc Cic. ¶ De ligno enodi, densoque, & quod ictu non resonet, & in cædendo, aut premendo nihil strepat, Plin. l. 16. c. 16. In primis materies honorata buxo est, raro crispanti, nec nisi radice: cetero lenis quies materiæ, silentio quodam, & duritie, ac pallore commendabilis.

SILENTUS, a, um, silens, solitarius (vox prisca) ut Silenta loca. Laevius apud Gell. l. 19. c. 7.

SILENUS, i, m. Σιληνός, Bacchi nutricius & pædagogus, semper asino vehi solitus, semperque ebrius, quem Aratus in gratiam alumni inter sidera translatum dicit. Servius ad Virg. Eclog. 6. quæ Silenus inscribitur, v. 13. Alii Mercurii filium, alii Panos & Nymphæ, alii ex guttis cruoris cæli ortum esse dixerunt. ¶ Dictus est a σιλλαίνειν, h. e. petulanter ludere. Horat. in art. poet. v. 239. Custos famulusque dei Silenus alumni. ¶ Sileni quoque ceteri comites Bacchi dicti fuere. Imo & Bacchus ipse Silenus vocatur est, ut ex Suida constat. Cic. 1. Tuscul. c. 48. Fertur etiam de Sileno fabella quædam, qui cum a Mida captus esset, hoc ei muneris pro sua missione dedisse scribitur, docuisse regem, Non nasci homini longe optimum esse, proximum autem quam primum mori. Virg. 6. Eclog. v. 13. Chromis, & Mnasylus in antro Silenum pueri somno videre jacentem, Inflatum hesterno venas, ut semper, Iaccho. Ovid. 1. Fast. v. 413. Tu quoque, inrastinctæ Silene libidinis urunt. Nequitia est, quæ te non sinit esse senem. Id. lib. 1. de art. am. v. 543. Ebrius ecce senex pando Silenus asello Vix sedet, & pressas continet arte jubas. Dum sequitur Bacchas, Bacchæ fugiuntque, petuntque; Quadrupedem ferula dum malus urget eques; In caput aurito cecidit delapsus asello: Clamarunt Satyri, surge age, surge pater. ¶ Multi sunt in Fabulis Sileni, nempe proceres Nysæ urbis Indorum, qui expugnata a Baccho patria, ipsum in reliqua expeditione Indica secuti dicuntur. V. Nysigena. Fuit hoc nomine & græcus historicus, qui res Annibalis descripsit. Cic. lib. 1. de Divin. c. 24.

SILEO, es, lui, a. 2. tacere, σιγάω, taceo, silentio utor. Festus: Silere, tacere significat, ficto verbo ab S littera, quæ nota silentii est. Discrimen esse quidam putant inter sileo, & taceo, ex illo Plauti Pœn. prol. vers. 3. Sileteque, & tacete, atque animum advertite. Cornel. Fronto pag. 2196. Putsch. Silet, cujus loquentis sermo comprimitur: ab ipsa significatione litteræ S tacet, qui ne loqui quidem cœpit. ¶ In usu hæc differentia non servatur. Plaut. Capt. 3. 1. 19. Quo imus una, inquam, ad prandium? atque illi tacent. quis ait, huc? aut quis profitetur? inquam. quasi muti silent. Cic. pro Sull. c. 29. Si cum ceteri de nobis silent, non etiam nosmetipsi tacemus. Ovid. 2. ex Pont. ep. 2. v. 61. Lingua sile. non est ultra narrabile quidquam. Cic. 2. Attic. ep. 18. ad fin. Aveo pugnare. magna sunt hominum studia. Sed nihil affirmo: tu hoc silebis. Ovid. 12. Met. v. 575. Nec tamen ulterius, quam fortia facta silendo, Ulciscor fratres. Id. 3. ex Pont. ep. 1. v. 148. Nec factum defende meum. mala causa silenda est. Cic. pro Flacc. c. 4. Fuit in Cilicia tribunus militum. ea res siletur. Id. in Divin. Verr. c. 10. a med. Silebitur toto judicio de maximis illius furtis. Translate est illud Senec. in Hippol. v. 876. Alium silere quod voles, primus sile. ¶ Translate Cic. 1. Acad. c. 1. Silent enim diutius Musæ Varronis, quam solebant. h. e. nihil scribit Varro, nil edit. Horat. l. 4. od. 8. v. 21. Si chartæ sileant quod bene feceris. & od. 9. v. 30. non ego te meis Chartis inornatum silebo. Senec. in Herc. Oet. v. 39. Nulla me tellus silet. Virg. 9. Æn. v. 190. silent late loca. h. e. nullus amplo spatio exauditur strepitus. Id. 1. Georg. v. 247. intempesta silet nox. V. Silens, & Silentium. ¶ cessare, otiosum esse. Cic. pro Mil. c. 4. Silent leges inter arma. Albinov. ad Liv. v. 185. Jura silent, mutæque tacent sine vindice leges. Val. Flacc. l. 2. v. 181. fixaque silet Gradivus in hasta. h. e. quod ait Stat. Theb. 7. v. 10. posita respirat cuspide Mavors. Tacit. 3. Hist. c. 47. Nec ceteræ nationes silebant. Subita per Pontum arma barbarum mancipium moverat. Cic. 3. de Legib. c. 17. in fin. Si quando ambitus silet. ¶ Cum infinito. Auct. B. Hispan. c. 3. a med. Unus ex nostris respondit, ut sileat verbum facere. h. e. verbis abstineat. ¶ quietum, tranquillum esse. Virg. 5. Æn. v. 127. Tranquillo silet, immotaque attollitur unda Campus. Virg. 9. Ecl. v. 57. & Val. Flacc. l. 7. v. 542. silet mare. Senec. in Med. v. 627. Restitit torrens, siluere venti. Colum. l. 2. cap. 21. paenult. Si compluribus diebus undique silebit aura. Ovid. Met. 7. v. 185. homines volucresque, ferasque Solverat alta quies. Nullo cum murmure sepes, Immotæque silent frondes, silet humidus aer. ¶ Silitum est, tacitum est. Augustin. l. 16. de civit. Dei, c. 1. ad fin. Deinceps usque ad Abraham de justorum aliquorum commemoratione silitum est, per annos amplius quam mille. Al. leg. siletum est.

SILER, eris, n. frutex aquosis locis crescens: qui nobis incognitus esse creditur. Plin. l. 16. c. 18. ad fin. Non nisi in aquosis proveniunt salices, alni, populi, siler. Id. lib. 24. c. 10. Sileris folia illita fronti capitis dolores sedant. Ejusdem semen tritum in oleo phthiriasin coercet. Serpentes & hunc fruticem refugiunt: baculumque rustici ob id ex eo gerunt. Virg. 2. Georg. v. 12. molle siler, lentæque genistæ. Ubi Servius: Arboris genus est. & notandum genus neutrum de arbore: quod est admodum rarum. ¶ Item Silarus fluvius. Lucan. l. 2. vers. 425. cadensque Salerni Culta Siler.

SILESCO, is, n. 3. tacere, acchetarsi, silere incipio, conticesco. Virg. 10. Æn. v. 101. eo dicente, deum domus alta silescit. ¶ Translate est sedari, quietum fieri. Terent. Adelph. 5. 2. 9. Quid ego nunc agam? nisi, dum hæ silescunt turbæ, interea in angulum aliquo abeam. Catull. carm. 46. (al. 44.) Jam cæli furor æquinoctialis Jucundis Zephyri silescit auris. Ovid. 2. Trist. v. 151. de ventis. Sed modo subsiduot, intermissique silescunt.

SILEX, silicis, m. & f. selce, selice, pietra, πυρίτης, λίθος. Videtur proprie esse lapis sectilis, ut in Lapis dictum est. Unde Vitruv. c. 5. l. 2. Etiam de calce diligentia est adhibenda, uti de albo saxo, aut silice coquatur: & quæ erit ex spisso & duriore, erit utilior in structura: quæ autem e fistuloso, in tectoriis. Videtur Vitruv. designare eam, quæ a nostris dicitur fruglia. ¶ Sed & quodcumque parvæ molis saxum silex dicitur, ut id, ex quo ignis excuti solet. & tum adjective, tum substantive usurpatur. Plaut. Pœn. 1. 2. 77. Illa mulier lapidem silicem subigere, ut se amet, potest. Mil. Pol id quidem haud mentire. nam tu es lapide silice stultior. Liv. l. 30. c. 43. a med. Ut Feciales privos lapides silices, privasque verbenas secum ferrent. Id. l. 1. c. 24. sub fin. Porcum saxo silice percussit. Fest. in Lapidem. Lapidem silicem tenebant juraturi per Jovem, hæc verba dicentes: Si sciens fallo, tum me Diespiter, salva urbe arceque, bonis ejiciat, uti ego hunc lapidem. Id. l. 41. cap. penult. Clivum Capitolinum silice sternendum curaverunt. Juvenal. sat. 6. v. 349. pedibus silicem strum conterere. h. e. pedibus per vias silice stratas incedere, batter le selci. & Virg. 1. Æn. v. 178. silici scintillam excudit Achates. Ovid. 7. Met. v. 107. terrena silices fornace soluti Concipiunt ignem liquidarum aspergine aquarum. Colum. l. 3. c. 11. a med. Est vineis amicus etiam silex, cui superpositum est modicum terrenum. Ovid. 11. Met. v. 30. torquere silices. & l. 7. v. 139. jaculari in hostes. ¶ Dicitur & de magnis saxis, petra, rupe, marmore. Lucret. l. 6. v. 683. de Ætna. totius subcava montis Est natura, fere silicum suffulta cavernis. Virg. 6. Æn. v. 470. Nec magis incepto vultum sermone movetur, Quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes. Suetin. in Calig. c. 37. a med. jactæ moles profundo mari, excisæ super durissimi silicis. Virg. Æn. l. 8. v. 233. Stabat acuta silex præcisis undique saxis, Speluncæ dorso insurgens. Senec. in Phœniss. v. 69. Nudus hic pendet silex. Lucan. lib. 4. v. 304. juventus duris silicum

lassata

lassata metallis. *Stat. l. 1. Sil. 2. v. 148.* Hic Lybicus, Phrygiusque silex, hic dura Laconum Saxa virent. ¶ Translate dicitur de duritia animi. *Quintil. declam. 6. c. 19. in fin.* Non erat illi ferreum pectus, nec cor silice concretum, ut hæc pati posset æquo animo. *Tibull. l. 1. eleg. 1. v. 77.* non tua sunt duro præcordia ferro: nec in tenero stat tibi corde silex. *Ovid. 3. Trist. eleg. 11. v. 4.* Et dicam silice pectus habere tuum. *Id. 4. ex Pont. ep. 10. v. 3.* Ecquos tu silices, ecquod, carissime, ferrum Duritiæ confers, Albinovane, meæ?

SILIANUS, a, um, ad Silium aliquem pertinens: quod est propr. nomen Rom. hominis. *Cic. Attic. l. 12. ep. 27.* Silianum negotium. *& ibid.* Siliana villa. Adde *epist. 31.*

SILICARIUS, a, um, ad silicem pertinens. *Silicarii*, qui silice vias sternunt. Eorum opera erat in aquæductibus sarciendis. Viæ enim stratas perrumpebant reparandis aquæductuum vitiis: postea tursus sternebant. *Frontin. de aquæduct. artic. 117.* Villicos, castellarios, circitores, silicarios, tectores.

SILICERNIUM, ii, n. περίδειπνον, cœna funebris, quam alio nomine exsequium scriptores vocant. Sed & Verrius existimat, silicernium dici, quod nos farcimen dicimus, quo facto familia purgabatur: quia cujus nomine ea res instituebatur, is etiam silentium (*al.* silicem) cerneret. Cæcilius: Credidi, silicernium ejus me esse esurum. Hæc *Festus*. *Servius* ad illud *Æn. 5. v. 92.* Libavitque dapes, &c. Leviter gustavit epulas superpositas, quæ silicernium vocantur, quasi silicenium, supra silicem positæ: quæ peractis sacris, senibus dabantur, ut se cito morituros cognoscerent. Hæc *Servius*. *Non. c. 2. n. 235.* Silicernium pessime intelligentes, ita posuisse Terentium putant, quod in curvitate silices cernat senex. Silicernium est proprie convivium funebre, quod senibus exhibetur. Varro. Funus exsequiati laute ad sepulcrum antiquo more silicernium confecimus. Hæc *Non.* ¶ De farcimine *Arnob. l. 7. pag. 219.* Quid sibi hæc volunt, apexabo, isicia, silicernia, longabo? quæ sunt nomina & farciminum genera, hirquino alia sanguine, comminutis, alia infulcata pulmonibus. ¶ Est convicium in senem, quasi ejus causa brevi silicernium futurum sit. *Terent. Adelph. 4. 2. 48.* I sane, ego te exercebo hodie, ut dignus es, silicernium. Ubi *Donatus*: Cœna quæ infertur diis manibus, quod eam silentes cernant, idest umbræ possideant: vel quod qui hæc inferant, cernant tantum, neque degustent: nam de his quæ libantur inferis, quisquis comederit, aut biberit, funestatur. Aut erit silicernium senex, qui jam jamque silentibus umbris cernendus sit: & sic est melius, quam ut quidam Xenophonta (*Voss.* mallet γέροντα, γέροντα) interpretantes putant, sic nos silicernium intelligere, h. e. silicem cernentem senem, dum incurvus est, vel stratæ saxo viæ intentus, vel sarcophagi jam jam appropinquantis sibi. Hæc *Donat.* V. *Voss.* & *Martin. in Etymolog.* ¶ Masculino genere *Fulgent. Planciad. de antiqua serm. n. 8.* Silicernios dici voluerunt senes jam incurvos, quasi jam sepulcrorum suorum silices cernentes. Unde Cincius Alimentus. Qui dum jam silicernius finem sui temporis exspectaret, etsi morti non potuit, tamen infirmitatibus insultavit. Hæc *Fulgent.*

SILICEUS, a, um *di selce*, λίθινος, ad silicem pertinens. *Cato R. R. cap. 18.* Infibi lapides siliceos totum forum, &c. *Al.* leg. *siliceas*. *Vitruv. l. 8. c. 3. ad fin.* Saxa silicea, quæ neque ferrum, neque ignis potest per se dissolvere. *pietre focaje*. ¶ Translate *Senec. l. 3. de Ira, c. 8.* Impudicorum cœtus fortem quoque, & siliceum virum emollit. h. e. durum, & a voluptatibus alienum. Al. leg. *si liceat*.

SILICIA, æ, f. hoc est fœnum græcum (herba quæ pabuli gratia seminatur) scarificatione seritur, non altiore quatuor digitorum sulco: quantoque pejus tractatur, tanto provenit melius. Ita *Plin. l. 18. c. 16.* qui *sub fin. c. 24.* Nec fœno Græco, inquit, minor auctoritas, quod telin vocant, alii carphos, aliqui buceras, alii ægoceras, quoniam corniculis semen est simile: nos siliciam. Vis ejus siccare, mollire, dissolvere, &c. Al. leg. *siliciam*, alii *filiciam*, alii *siliquam*. *Colum. l. 2. c. 11. a med.* Fœnum Græcum, quod siliquam vocant rustici.

SILICIUS, ii, m. *Plin. l. 36. c. 26.* Bruscum intortius crispum: molluscum simplicius sparsum. Et, si magnitudinem mensarum caperet, haud dubie præferretur citro. Nunc intra pugillares, lectorumque silicios, aut laminas raro usu spectatur. Ubi *Harduinus*: ita libri omnes etiam scripti, & quos terimus, & quos Salmasius vidit. Sed latet adhuc ejus vocis significatus: nisi forte pro operimento laminæ lectis transfixve addito accipi quis velit. Sunt qui *siliceas laminas* hic legant, hoc est silis colore tinctas. Hæc *Harduin.*

SILICULA, æ, f. *baccelletta*, parva siliqua: pro *siliquula*. *Varr. l. 1. R. R. c. 23.* Lupinum cum necdum siliculam cepit. h. e. priusquam siliquetur, ut *Plin.* loquitur *l. 17. c. 9. a med.*

SILIGINARIUS, & Siliginiarius, ii, m. siliginis distributor, venditor, pistor. *Ulpian. Dig. l. 47. tit. 2. leg. 53.* Si siliginario quis dixerit, ut quisquis nomine ejus siliginem petisset, ei daret. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 81. n. 10.* Corpus Pistorum Siliginiariorum. Alia apud *Reines. class. 1. n. 154.* & apud *Donium class. 9. n. 11.* Colleg. Siliginiariorum.

SILIGINEUS, a, um, ex siligine factus, σιλιγνίτης, ut Siliginea farina, *Cato R. R. c. 121.* & *Plin. l. 18. c. 9. extr.* & *Senec. ep. 123.* Malum panem, inquis. exspecta: bonus fiet. etiam illum tenerum tibi & siligineum fames reddet. Sic *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 149.* Vel maxime illic didici, & sitienti videri aquam mulsum, esurienti panem cibarium siligineum.

SILIGO, iginis, f. σίλιγνις, genus tritici levissimi & candidissimi, ex quo laudatissimus panis conficitur. *Colum. l. 2. c. 6.* Tritici genera complura cognovimus. Verum ex his maxime serendum est, quod robus dicitur, quoniam & pondere & nitore præstat. Secunda conditio est habenda siliginis cujus species in pane præcipua pondere deficitur. *Plin. l. 18. c. 8. extr.* Siliginem proprie dixerim tritici delicias, candor est & sine virtute, & sine pondere conveniens humidis tractibus, quales Italiæ sunt, & Galliæ comatæ. *& c. 9.* E siligine lautissimus panis, pistrinarumque opera laudatissima. Præcellit in Italia, si Campana Pisis natæ misceatur. *Varr. lib. 1. R. R. c. 23.* In pingui terra rectius feruntur olus, triticum, siligo, linum. *Plin. l. 18. cap. 10.* Far sine arista est: item siligo, excepta quæ Laconica appellatur. *& c. 7. ante med.* In Asia exteruntur triticum, & siligo, & hordeum. *Colum. l. 2. c. 9. a med.* Omne triticum solo uliginoso post tertiam sationem convertitur in siliginem. ¶ De farina *Plin. loc. cit.* Justum est, e grano Campanæ, quam vocant castratam, e modio redire sextarios quatuor siliginis, vel e gregali sine castratura sextarios quinque, præterea floris semodium. *Juvenal. sat. 5. v. 70.* Sed tener & niveus (*panis*) mollique siligine factus Servatur domino. *& sat. 6. v. 471.* coctaque siliginis offas Accipit, & madidæ.

SILIQUA, æ, f. *baccello*, *gagliuolo*, *guscia*, *siliqua*, λοβός, folliculus, involucrum, theca (unde nostrum *tega*) qua continentur legumina, ut fabæ, pisa, faseoli, cicer, &c. & si quid est leguminum simile. *Virg. 1. Georg. v. 74.* lætum siliqua quassante legumen. *& vers. 195.* Grandior ut fetus siliquis fallacibus esset. *Varr. l. 1. R. R. c. 23.* Si ad siliquam non ita pervenit, ut fabam legere expediat. *Plin. l. 18. c. 12.* Fabæ siliquæ caulesque gratissimo sunt pabulo pecori. ¶ Per synecdochen ipsa legumina, tenuiorem cibus. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 123.* vivit siliquis, & pane secundo. *Pers. sat. 3. v. 55.* juventus siliquis, & grandi pasta polenta. Adde *Juvenal. sat. 11. v. 58.* ¶ Per antonomasiam *siliqua*, & *siliqua Græca* dicitur arbor ceronia, & ejus fructus digitum longus, falcatus, pollicari latitudine, in quo contra ipse manditur, succo exiguo, sed prædulci: semina inclusa projiciuntur. Græca est κεράτιον, ξυλοκέρατον: quia instrumento corniculum refert. Recentiores Græci χαρούβιον vocant, corrupta voce a κουρούβιον, vel κορούβιον, cornu: unde κουρουβίζω, cornu peto. Hinc nostrum *carruba*, & *carrobe*. *Plin. l. 15. c. 24.* *Colum. l. 5. c. 10. ad fin. & l. 7. c. 9. & de arborib. c. 25.* & *Pallad. in Februar. tit. 25. a med. & de Insit. v. 117.* ¶ Quibus inopia abundet, cibus est suum pergratus, ut est apud *Colum. cit. l. 7. c. 9.* Unde *Luca 15. 16.* filius ille prodigus cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant. ¶ Sunt qui putant, de his intelligenda esse loca *Horatii*, *Pers.* & *Juvenal.* quæ supra ad legumina referri diximus. ¶ Siliqua syriaca ejusdem speciei est cum græca, nisi quod peculiarem aliquam vim habet in medicina. *Plin. l. 23. c. 8. circa med.* & *Scribon. Larg. compos. 121.* ¶ Etiam fœnum græcum *siliquam* rustici appellant, teste *Colum. l. 2. c. 11. a med.* ut in *Silicia* diximus. ¶ Denique *siliqua* nomen est exigui ponderis, nempe seminis in siliqua græca latentis, *un grano*. Siliquæ sex scrupulum faciunt: decem & octo drachmam. *Rhemn. de ponderib. v. 20.* Semina sex alii siliquis latitantia curvis Attribuunt scriplo lentes vel acriter octo. Aut totidem speltas numerant, tristesve lupinos Bis duo. ¶ In illo *Imp. Justiniani l. 4. Cod. tit. 32. leg. 26. ad fin.* Interdicta licentia creditoribus ex pecuniis fœnori dandis aliquid detrahere, vel retinere siliquarum nomine, vel sportularum, vel alterius cujuscumque causæ gratia. siliqua est vigesimaquarta pars solidi. *Gothofred.*

SILIQUASTRUM, i, n. *gregiova*, πιπερίτις, herba hortensis: a *siliqua*, quod siliquæ habeat similitudinem: ut *mentastrum* a *menta* ob eandem causam. *Plin. l. 19. c. ult.* Panax piperis saporem reddit, magis etiam siliquastrum ob id piperitidis nomine accepto. Adde *l. 20. c. 17.*

SILIQUOR, aris, dep. 1. est siliquam, seu integumentum emittere, siliqua tegi. *Plin. lib. 17. c. 9.* Nihil esse utilius lupini segete, prius quam siliquetur, aratro vel bidentibus versa. *Id. l. 18. c. 7.* Siliquantur vero omnia diversis diebus, & ab ima primum parte, paulatim flore subeunte.

SILIUS ITALICUS, orator & poeta consularis, quo anno occisus est Nero, consulatum gessit cum M. Galerio Trachalo, anno U. C. DCCCXX. Christi LXVIII. De patria ambigitur an ea Italica ne oppido Hispaniæ Bæticæ, an Pelignorum urbe natus sit. V. *Italica*. Post consulatum, & proconsulatum Asiæ, in honesto otio vitam produxit usque ad annum ætatis LXXV., obiitque in secessu Campaniæ ex inedia, tædio insanabilis clavi, relicto filio consulari. Scripsit de bello Punico secundo libros XVII., latine quidem, sed parum poetica, & majore cura quam ingenio, ut ait *Plin. lib. 3. ep. 7.* ubi eum impense laudat: cui adde *Martial. l. 4. epigr. 14. & lib. 7. epigr. 62.* & alibi, & *Cristophor. Cellar. in Dissert.* de C. Silio Italico.

SILLI, orum, m. σίλλοι, genus carminis apud Græcos, simile Latinorum satyris, cujusmodi librum in Platonem composuisse Timonem refert *Gell. l. 3. c. 17.* Hinc

SILLOGRAPHUS, i, m. *maledico*, *satirico*, σιλλογράφος, qui mordacia carmina scribit. *Ammian. l. 22. c. 16.* (*al. 42.*) Sillographos imitatus Scriptores maledicos.

SILO, onis, m. *chi ha il naso rincagnato*, *schiacciato*, *camuso*, σιμός, idem quod silus, h. e. qui simus est & repandis naribus sursum versus. *Plaut. Rud. 2. 2. 12.* Ecquem recalvum, ac silonem senem, statutum, ventriosum, tortis superciliis, contracta fronte, &c? Est qui leg. *silenum*, aut *silanum*. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 59.* *Hard.* docet cognomina Simorum, & Silonum apud Romanos a naribus orta esse. In *Glossis* quoque tam *silo*, quam *silus* dicitur σιμός. Quare non audiendus *Nonius* qui *c. 1. n. 105.* silonem esse

esse dicit, qui prominentia supercilia habet. Nihil enim ei suffragatur Varro illis verbis: Nonne enim scribunt esse grandibus superciliis, silonem, quadratum? Nam si silo esset, qui prominentia haberet supercilia, inepte Varro præmisisset *grandibus superciliis*.

SILPHIUM, ii, *n.* σίλφιον, græca appellatio laserpitii. *Cato R. R. c. 157. ante med. & Plin. l. 19. c. 3. & l. 22. c. 23.* Græce usurpat *Colum. l. 8. c. 17. & l. 12. c. 7. & 57.*

SILVA, æ, *f.* *bosco, selva*, ὕλη, locus arboribus natura ipsa consitus, & cæduus: a voce græca allata. Quid a nemore, & luco differat, in *Lucus* dictum est. *Cic. Attic. l. 12. ep. 15.* Cum mane me in silvam abstrusi densam & asperam. *Id. 3. de Orat. cap. 5.* Locus in media silva maxime & opacus, & frigidus. *Ovid. de remed. Amor. v. 183.* sonant silvæ mugitibus altæ. *Id. Heroid. ep. 16 v. 107.* Ardua proceris spoliantur Gargara silvis. *Id. 10. Met. v. 687.* Templa deum matris nemorosis abdita silvis. *& l. 6. v. 521.* In stabula alta trahit silvis obscura vetustis. *Id. initio l. 3. Amor.* Stat vetus & multos incædua silva per annos. *Id. 4. Metam. v. 776.* abdita longe, Deviaque, & silvis horrentia saxa fragosis. *Propert. l. 1. el. 20. v. 7.* silva umbrosa. *Senec. in Herc. Fur. vers. 838.* nigra. *Lucret. l. 5. v. 42.* profunda. *Plin. l. 16. c. 32. extr.* Terracina silvis nucum scatet. *Ovid. 1. Met. v. 475.* silvarum latebræ. *Tibull. l. 4. carm. 13. v. 9.* secretis vivere silvis. *Propert. l. 2. el. 15. v. 19.* solæ silvæ. *Valer. Flacc. l. 5. v. 21.* fatigare silvas. *scil.* venando. ¶ De loco quibuscumque plantis consito. *Colum. l. 7. c. 9. circa med.* Eruere radiculas aquatilis silvæ, tanquam scirpi, juncique, & arundinis. ¶ In illo *Cic. Verr. 3. c. 19. a med.* Signa, quæ apud te nuper in silva disposita sub divo vidimus. *silva* est *viridarium*, ut ait *Ascon.* ¶ Metonymice *silva* sunt ipsæ arbores, & ligna. *Virg. 2. Georg. v. 26.* Silvarumque aliæ pressos propaginis arcus Exspectant, & viva sua plantaria terra: Nil radicis egent aliæ. *h. e.* vites. *Propert. l. 1. el. 14. v. 5.* Et nemus omne satas intendat vertice silvas. *Stat. 2. Theb. v. 248.* Tu ve deos, fractisque obtendunt limina silvis. *Senec. in Oedip. v. 542* Ingens arbor umbra gravi silvas minores urget. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 255.* Tandem obi complexa (*flamma*) est silvas, alimentaque sumpsit, &c. ¶ Etiam una arbor *silva* dicitur a poetis. *Stat. 6. Theb. v. 280. de Tantalo*, qui fallentibus undis Imminet, aut refugæ sterilem rapit aera silvæ. *Martial. lib. 12. epigr. 42.* Cedentes oneri ramos, silvamque fluentem Vicit. *h. e.* quercum pondere corporis infregit. ¶ Hyperbole est in illo *Lucani l. 6. v. 205.* densamque ferens in pectore silvam. *h. e.* plurima tela infixa. ¶ Metaphorice est quæcumque congeries, & prima velut materia, ex qua deinde quod volumus secernimus. *Cic. 3. de Orat. c. 26. ad fin.* Primum silva rerum sententiarumque comparanda est. hæc formanda filo ipso & genere orationis, illuminanda verbis, varianda sententiis. *& in Orat. c. 3. ad fin.* Omnis ubertas, & quasi silva dicendi, ab Academia ducta est. *Id. 3. de Orat. c. 30.* Quæ referuntur ad agendum, in officii disceptatione versantur, quo in genere quid rectum faciendumque sit, quæritur: cui loco omnis virtutum & vitiorum est silva subjecta. *Gell. in præfat.* Quia variam, & miscellam, & quasi confusaneam doctrinam congesserant, eo titulos quoque ad eam sententiam exquisitissimos indiderunt. namque alii *Musarum* inscripserunt, alii *Silvarum*, &c. Sic *Sueton. de illustr. Grammat. in fin.* Reliquit non mediocrem silvam observationum sermonis antiqui. ¶ Hinc materia, quam vocant primam, græce ὕλη, *silva* passim vocatur a *Chalcidio* vertente Platonis Τίμαιον. ¶ *Silvas* inscripsit *Statius* varia poemata sua in libros quinque distributa (ut videre est in ejus epistola libro quarto præfixa) vel quia sunt variis argumentis, ut variæ sunt arbores in silvis, vel potius quia rudia ipsi visa sunt & impolita, & lignorum modo ex silva excisorum similia, utpote quæ magnum poetam extemporali impetu & subitis versibus fusa sunt. De his *Sidon. carm. 9. v. 227.* quod Papinius tuus meusque pedum minore rhythmo Pingit gemmea prata Silvularum. *Quintil. l. 10. cap. 3. circa med.* Diversum est huic eorum vitium, qui primo decurrere per materiam stilo quam velocissimo volunt, & sequentes calorem atque impetum, ex tempore scribunt. hanc silvam vocant. Repetunt deinde & componunt quæ effuderant. ¶ Metaphora est & in illo *Juvenal. sat. 9. v. 12* vultus gravis, horrida siccæ Silva comæ. *h. e.* capilli impexi & implicati instar arborum in silva, & nullo unguento delibuti. ¶ *Silvai frundosai* est *Ennii* apud *Macrob. 6. Saturnal. c. 2.* ¶ *Silva* apud poetas interdum est trisyllaba per diæresim, ut *Priscian.* docet *l. 1. pag. 546. Putsch. Horat. l. 1. od. 23. v. 4.* Aurarum, & siluæ metu. *Id. epod. 13. v. 3.* nunc mare, nunc siluæ Threicio Aquilone sonant. Quib. loc. etiam prior syllaba corripitur. ¶ *Sunt* qui *sylva* scribunt, ex græco ὕλη, sed invitis *Gifanio, Manut. Dausq. Cellar. Voss.* litteratis Lapidibus, & antiquis libris.

SILVANUS, i, *m.* Ὑλικὸς Θεὸς, deus minorum gentium, præses silvarum, pecorum, & agrorum. Dicitur ὑλικὸς Θεὸς, *h. e.* deus τῆς ὕλης, quæ est materia prima elementorum omniumque rerum: qua ratione cum Pane confunditur. In fabulis dicitur adamasse Cyparissum puerum: cujus cervam, delicias ejus, cum imprudens occidisset, atque ille dilecti feri desiderio contabuisset, vertisse in arborem cognominem: quam propterea assidue gestare dicitur. Unde *Virg. 1. Georg. v. 20.* Et teneram ab radice ferens, Silvane, cupressum. Hæc *Servius ibid.* addens ex opinione quorundam, primum illum plantationes instituisse, ideo *ab radiis* dictum esse. Alii fabulam de Cyparisso ad Apollinem referunt. V. *Cyparissus*. Rursus *Virg. 8. Æn. v. 600.* Silvano fama est veteres sacrasse Pelasgos, Arvorum pecorisque deo, lucumque, diemque. *Id. 10. Eclog. v. 24.* Venit & agresti capitis Silvanus honore, Florentes ferulas, & grandia lilia quassans. *Ovid. 14. Met. v. 639.* Silvanusque suis semper juvenilior annis. *& l. 1. v. 193.* monticolæ Silvani. (Plures Silvanos Ovid. facit, ut plures Panes sunt, Fauni, &c. Sic *Lucan. l. 3. v. 402.* ruricolæ Panes, nemorumque potentes Silvani.) *Horat. epod. 2. v. 21.* & te, pater Silvane, tutor finium. In vet. lapide apud *Murator. pag. 70. n. 8.* Silvano sancto Patri, & Custodi, Pecudifero, Lactifero, Glandifero, Pomifero, Cannabifero, Linifero Q. Zosimus Q. L. Testull. Grammaticus, L. Sergius L. L. Cyparill. Mensor ex voto P. F. *Vetus Auct. de limitib. pag. 294. Goes.* Omnis possessio quare Silvanum colit? quia primus in terra lapidem finalem posuit. Nam omnis possessio tres Silvanos habet. unus dicitur domesticus, possessioni consecratus: alter dicitur agrestis, pastoribus consecratus: tertius orientalis, qui est in confinio locus positus (*al.* *cui est in confiniolucus positus*) a quo inter duos pluresve fines oriuntur: ideoque inter duos pluresve est lucus. ¶ Mars aliquando Silvanus cognominatus est, præsertim a Romanis rusticis. Martem enim auctorem gentis habere, & cum rem rusticam impense colerent, tutorem finium, pascuorum præsidem, & silvarum. *Cato R. R. c. 83.* Votum pro bubus, ut valeant, sic facito. Marti Silvano in silva interdiu, &c. Huc pertinet & illud *Lucilii* apud *Non. c. 2. n. 324.* Luporum exactorem Silvanum, & fulguritarum arborum. Ita *leg. Lips.* Lupus enim Marti sacer est. Suspicari non absurde possumus, in *Catone* non unum, sed duos deos nominari, & particulam *&* vel deesse, vel subaudiri: propterea quod in veteribus monum. apud *Gruter. Reines. Murator.* & alios separatim semper hæc duo nomina ponuntur, & in Regione Urbis quinta separatas ædes habuisse leguntur.

SILVATICUS, a, um, *da bosco, selvareccio*, ὑλαῖος, ad silvam pertinens, silvester. *Cato R. R. cap. 11. & Varr. lib. 1. R. R. c. 22.* Falces vineaticas sex, scirpiculas quinque, falces silvaticas quinque, arborarias tres. ¶ Opponitur sativo, & domestico, *selvaggio, salvatico*. *Cato R. R. c. 8.* Laurus silvatica. *Plin. lib. 30. c. 8. circa med.* Cinis muris silvatici. *Varr.* apud *Non. c. 18. n. 23.* Sues silvaticos in montibus sectari venabulo, aut cervos.

SILVESCO, *is, n. 3.* *farsi selva, imboschire*, ὑλομανέω, ἀποχλοάζομαι in silvam abire, silvestres & infructuosas arbores fieri, nimis ramorum ubertate luxuriari. *Cic. de Senect. c. 15. a med.* Vitem ferro amputans coercet ars agricolarum, ne silvescat sarmentis, & in omnes partes nimia fundatur. *Colum. l. 4. c. 11.* Nec pati, vitem supervacuis frondibus luxuriantem silvescere.

SILVESTER, *&* Silvestris, stre, *boscoso, selvoso, silvestre*, ὑλώδης, silvam habens, arboribus abundans. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 33.* Montes vestiti atque silvestres. *Id. de Amic. c. 19.* Locis montuosis delectamur, atque silvestribus. *Id. l. 5. Tuscul. c. 27. ad fin.* Bestiæ frigus, famem, montivagos atque silvestres cursus lustrationesque patiuntur. *Id. in Bruto, c. 74. a med.* Inculta & silvestris via. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 186.* Silvestrem flammis & ferro mitiget agrum. *Liv. l. 27. c. 26.* Tumulus silvestris. *Plin. l. 13. c. 10.* Silvestris regio tam vastis arboribus ut &c. *Ovid. 13. Met. v. 813.* silvestri nata sub umbra Mollia fraga leges. ¶ In silvis nascens: cui opponitur sativus, agrestis, domesticus. *Plin. l. 11. c. 16.* silvestre mel. *Id. l. 18. c. 12.* silvestris faba. *Id. l. 15. c. 13.* silvestria pruna. *Id. l. 8. c. 41.* silvestris rosa. *Val. Flacc. l. 8. v. 252.* silvestria præmia. *h. e.* prædæ ex venatione in silvis. *Plin. l. 21. c. 7.* silvestria omnia odoratiora sativis. *Id. l. 16. c. 27.* silvestriora omnia tardiora. *& l. 22. c. ult. a med.* Est & alterum genus ejus silvestrius, odore gravi. *Id. l. 8. c. 21.* silvestres tauri majores agrestibus. *Propert. lib. 3. el. 7. v. 51.* silvestre uber. *h. e.* lupæ mamma. ¶ In silvis degens, *boschereccio, selvaggio, salvatico*: & refertur etiam ad mores agrestes, rusticus, a deliciis alienus. *Petron. in Satyr. c. 131. a med.* vestia silvester aedon, Atque urbana Progne. *Al. leg.* silvestris. V. *Acer*. *Plin. l. 36. c. 12.* Sphinx, silvestre numen accolentium. *Horat. de art. poet. v. 390.* silvestres homines Cædibus & victu fœdo deterruit Orpheus. *Senec. in Hippol. v. 481.* Truculentus, & silvester, & vitæ inscius Tristem juventam colis. *Virg. Ecl. 1. v. 2.* Silvestrem tenui Musam meditaris avena. *h. e.* carmen rusticum & pastorale. Sic *Lucret. l. 4. v. 590.* Fistula silvestrem ne cesset fundere Musam.

SILVICŎLA, æ, *m. & f.* *abitator de' boschi*, ὑλονόμος, silvarum incola. *Propert. l. 3. el. 11. v. 34.* Oscula silvicolis empta dedere viris. *Virg. 10. Æn. v. 551.* silvicolæ Fauno. *Ovid. 4. Fast. v. 728.* Silvicolam tepido lacte precare Palen.

SILVICULTRIX, icis, *f.* silvicola, ut Cerva silvicultrix, *Catull. carm. 63. de Aty, v. 72.*

SILVIFRAGUS, a, um, silvas frangens. *Lucret. l. 1. v. 274.* vis venti montes supremos Silvifragis vexat flabris.

SILVIGER, ra, rum, silvam gerens, silvosus. *Plin. l. 31. c. 3. a med.* Hyrcani montes silvigeri ab Aquilonis tantum parte sunt. Adde *Inscript.* apud *Murator. pag. 41. n. 15.*

SILUNCŬLUS, i, *m.* aliquantum silus. *Arnob. l. 3. pag. 108.* Ergo esse dicendum est quosdam capitones, siluncules, frontones, labeones, &c. V. *Cilunculus*.

SILVŌSUS, a, um, *selvoso, boscoso*, ὑλώδης, silvis, vel arborum densitate obsitus. *Liv. l. 9. c. 2.* Saltus duo alti, angusti, silvosique sunt. *Plin. l. 12. c. 5.* Superiores rami emicant silvosa multitudine. *Vitruv. l. 8. c. 1. ad fin.* Crebræ arbores, & silvosæ.

SILŪRUS, i, *m.* σίλουρος, piscis genus, de quo *Plin. l. 9. c. 15.* Præcipua magnitudine thynni. Sunt & in quibusdam amnibus haud minores, silurus in Nilo, esox in Rheno, attilus in Pado. *& mox.* Silurus grassatur, ubicumque est, omne animal appetens, equos natantes sæpe demergens. *Id. l. 32. c. 9. circa med.* Ischiadicos liberant fulsamenta ex siluro infusa clystere. *Juvenal. sat. 4. v. 32.* magna qui voce solebat Vendere municipes fracta de merce siluros. Ex

hoc

hoc loco *Juvenal.* colligere licet silurum parvi pretii piscem fuisse, & inter vulgares cibos. Quare longe a vero absunt, qui sturionem fuisse putent. V. *Harduin. ad cit. lib.* 9. *Plin.*

SILUS, a, um, *chi ha il naso rincagnato*, ..., idem quod silo, *h. e.* qui est naso sursum versus repando: unde galeæ quoque a similitudine silæ dicebantur. Ita *Festus. Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 29. Ecquos (*deos*) arbitramur silos, flaccos, frontones, capitones, quæ sunt in nobis? V. similem loc. *Arnob.* in *Siluncalus.* Fuit cognomen Romanum, ut M. Sergius Silus, apud *Patin. de famil. Rom. pag.* 256. C. Terentius Silus, apud *Gruter. pag.* 343. *n.* 2.

SILVULA, æ, f. *boschetto, selvetta*, parva silva. *Colum. l.* 8. *c.* 15. Vel in silvulis tamaricum, aut scoparum frutetis immorari. *Sidon. carm.* 9. *v.* 229. *de Statio.* pedum minore rhythmo Pingit gemmea prata silvularum. V. *Silva* ad fin.

SILYBUM, i, n. ..., herba chamæleoni albo similis, æque spinosa: lacteum succum habet, qui densatus in gummi sumitur cum melle, præcipueque bilem trahit. *Plin. l.* 22. *c.* 22. *a med.* & *lib.* 26. *c.* 7. *ad fin.*

SIMA, æ, f. *gola*, ..., in architectura est supremum coronæ membrum abacsius, & hebetius, instar nasi caprarum (unde nomen) quod Itali gulam rectam vocant, ut cymatium gulam inversam. *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. *ad fin.* Insuper coronas simæ, quas Græci ... dicunt, faciendæ sunt, altiores octava parte coronarum altitudinis. *Lapis* apud *Gruter. pag.* 207. *col.* 1. Insuper simas picta ferro offigito.

SIMATUS, a, um, simus factus: a *simo*, *as*. *Sulpic. Luperc.* ut citavimus in *Jurisonus*. Simataque jacent pando sinuamine nares.

SIMÆTHUS cum derivatis. V. *Symæthus*.

SIMIA, æ, f. *bertuccia, scimmia, simia*, ..., animal hominum figuræ proximum, & hominum gestus imitans, idemque turpissimum, sine cauda. nam caudatum cercopithecus dicitur. a *simus* quia pressis est naribus. Usurpatur tam de mare, quam de femina. Multa, & mira de eo *Plin. l.* 8. *c.* 54. & *lib.* 11. *c.* 44. *Ennius* apud *Cicer. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 35. Simia quam similis, turpissima bestia nobis! ¶ Translate dicitur de nimis studioso & inepto imitatore. *Plaut. Mostell.* 4. 2. 4. Vide ut fastidit simia! *Plin. l.* 1. *ep.* 5. Rusticum insectatus, atque etiam Stoicorum simiam appellat. *Capitolin. in Maximin. jun.* 2. 1. Titianus dictus est simia temporis sui, quod cuncta imitatus esset. *Sidon. l.* 1. *epist.* 1. Oratorum simia. ¶ Est etiam *simius*, ii, m. *scimmiotto*, *scimmiotte*, *bertuccio*. *Phædr. l.* 1. *fab.* 10. *v.* 6. Tum judex inter illos sedit simius. *Martial. l.* 14. *epigr.* 202. Callidus emissas eludere simius hastas. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 303. humani simulator simius oris. ¶ Et translate *Senec. l.* 4. *contr.* 26. *ad fin.* Quid putatis, ajebat, Argentarium esse? Cestii simius est. Fuerat enim Argentarius Cestii auditor, & erat imitator. Adde *Horat.* l. 1. *sat.* 10. *v.* 18. ¶ Est etiam convicium vilis, nequam, & turpis homuncionis. *Laber.* apud *Charis. loc. cit.* Simium de amara occipit. *Afran. ibid.* Quis est hic simia, qui me hodie ludificatus est? *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 12. Malui collegæ ejus me obligare, quam illius simiæ vultum subire.

SIMILA, æ, f. *fior di farina*, ..., flos farinæ triticeæ, quæ & *similago* dicitur. *Plin. l.* 18. *c.* 10. Similago e tritico fit laudatissima. Ex Africo justum est e modiis redire semodios, & pollinis sextarios quinque. Ita autem appellant in tritico quod florem in siligine. Hoc ærariæ officinæ, chartariæque utuntur. Præterea secundarii sextarios quatuor, furfurumque tantundem. Panis vero e modio similaginis CXXII. (*pondo*, seu *libræ*) e floris modio CXVII. *Cels. l.* 2. *c.* 18. *ante med.* Plus alimenti est in pane, quam in ulla alia. Firmius est triticum, quam milium. Ex tritico firmissima siligo, deinde simila, deinde cui nihil ademptum est, quod ... Græci vocant. *Martial. l.* 13. *epigr.* 10. cujus lemma *Simila ex tritico*. Nec poteris similæ dotes numerare, nec usus: Pistori totiens cum sit & apta coco.

SIMILAGINEUS, a, um, ex similagine factus, ut Similagineus panis, apud *Senec. ep.* 119. ubi al. leg. *siligineus*.

SIMILAGO, aginis. V. in *Simila*.

SIMILE, adverb. idem ac similiter. *Cic.* 4. *Acad. c.* 5. Simile vos eum perturbare, ut illi rempublicam, sic vos philosophiam bene jam constitutam velitis, &c. Plerique tamen leg. *similiter*. & *Agrar.* 1. *c.* 4. *ad fin.* Hic tamen excipit Pompejum: simillime, atque in illa lege, qua peregrini Roma ejiciuntur, Glaucippus excipitur. *Id. Tuscul.* 2. *c.* 23. Ut onera contentis corporibus facilius feruntur, remissis opprimunt; simillime animus intentione sua depellit pressum omnem ponderum; remissione autem sic urgetur, ut se nequeat extollere. *Phædr. l.* 5. *fab.* 5. *v.* 34. Acclamat populus, scurram multo similius imitatum.

SIMILIGENUS, a, um, qui est similis generis. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 2. *c.* 19. Admiscere sibi similigena.

SIMILIS, le, *somigliante, simile*, ..., qui cum aliquo similitudinem habet, parilis, æqualis, geminus, consimilis. *Cic. l.* 1. *de Legib. c.* 10. Nihil est unum uni tam simile, tam par, quam omnes inter nosmetipsos sumus. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 61. Virtutes, e quibus vita beata existit par & similis deorum. *Id. pro Rosc. Com. sub fin.* Simillima & maxime gemina societas hereditatis est. *Plin. l.* 10. *c.* 35. Cantus (*columbarum*) similis atque idem. *Cic. pro Rosc. Amer. cap.* 40. *extr.* Par est avaritia, similis improbitas, eadem impudentia, gemina audacia. *Plaut. Mil.* 2. 6. 48. Pro dii immortales! similiorem mulierem, magisque eandem non reor. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 15. *ad fin.* Dolorem, morbum, sensuum amissionem, paupertatem, ignominiam, similia horum. *Id. pro Cluent. c.* 16. C. & L. Fabricii fratres gemini fuerunt, homines inter se cum forma, tum moribus similes, municipum autem suorum dissimillimi. *Id.* 4. *Acad. c.* 37. Democritus huic in hoc similis, uberior in ceteris. *Id. Fam.* 12. *ep.* 5. Id eo facilius credebatur, quia simile vero videbatur. & *lib.* 9. *ep.* 21. Quid simile habet epistola aut judicio, aut concioni? *Id. Verr.* 7. *c.* 12. *a med.* Filius patri similis. *Id. de clar. Orat. c.* 13. *a med.* Rhodii seniores, & Atticorum similiores. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 59. *extr.* Plectri similem linguam nostri solent dicere, chordarum dentes, nares cornibus iis, qui ad nervos resonant in cantibus. (Notandus locus: bis genitivum posuit, deinde dativum in eadem constructione. Apud *Terent.* sæpius genitivum regit, quam dativum.) *Apul. l.* 10. *Metam.* Puella in deæ Junonis speciem similis. *Virg.* 1. *Æn. v.* 593. Os, humerosque deo similis. ¶ Differunt *par*, & *similis*. *Par* est, qui tantundem habet: *similis*, qui proxime accedit. *Liv. l.* 45. *c.* 43. Hærente adhuc memoriæ Macedonici triumphi, L. Anicius triumphavit de rege Gentio. Similia omnia magis visa hominibus, quam paria. ¶ Regit post se varias particulas. *Cic. Verr.* 5. *cap.* 83. *in fin.* & *lib.* 3. *de Fin. c.* 14. *a med.* Si docere vis, aliquid ab isto simile in æstimatione, atque a ceteris esse factum. *Id.* 4. *de Fin. c.* 12. *a med.* Nec si sapiens ad tortoris eculeum a tyranno ire cogatur, similem habeat vultum, ac si ampullam perdidisset. *Al. leg.* & si. *Id. de Senect. c.* 6. Similes sunt, ut si qui gubernatorem in navigando agere nihil dicant. *Id.* 2. *de Div. c.* 64. Similes sunt dii, si ea nobis objiciant, quorum nec scientiam, neque explanatorem habeamus, tanquam si Pœni, aut Hispani in Senatu nostro loquerentur sine interprete. ¶ Dicitur de effigie picta aut sculpta, alicujus faciem referente. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 15. Phidias sui similem speciem inclusit in clypeo Minervæ, *il ritratto di se stesso*. & *Juvenal. sat.* 2. *v.* 6. Si quis Aristotelem similem vel Pittacon emit. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 200. Te lucide saxa, Te similem doctæ referet mihi linea ceræ. & *lib.* 1. *silv.* 1. *v.* 100. Apellæ cuperent te scribere ceræ, Optassetque novo similem te ponere templo Atticus, Elei, senior, Jovis. & *lib.* 2. *silv.* 7. *v.* 129. Vultus, qui simili notatus auro Stratis prænitet. Adde *Martial. l.* 1. *epigr.* 110. & *l.* 9. *epigr.* 104. ¶ *Simile* est similitudo, *similitudine*, *h. e.* oratio traducens ad rem quampiam aliquid ex re dispari simile. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 14. Utuntur que simili. ut si cothurni laus esset, &c. & *cap.* 16. Ab iis hoc simile ponitur. Ut enim, inquiunt, si, &c. & *lib.* 4. *c.* 27. *a med.* Ecce aliud simile dissimile. Ut enim, inquit, gubernator æque peccat, &c. ¶ *Simile est* antique, similis est. *Titinn.* apud *Non. c.* 3. *n.* 205. Formicæ pol persimile est rusticus homo. *Nævius ibid.* Pol haud parasitorum aliorum simile est. & *ibid.* Tu pueri pusilli simile es. ¶ *Simile* adverb. V. suo loco.

SIMILITAS, atis, f. similitudo. *Vitruv. lib.* 2. *cap.* 9. *ante med.* Non potest id robur, quod abies, nec cupressus, quod ulmus, nec ceteræ easdem habent inter se naturæ rerum similitates. *Cæcil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 817. Vide, quid fert morum similitas.

SIMILITER, *con somiglianza, parimente, somigliantemente, medesimamente*, ..., cum similitudine, simili ratione, pariter, item, æque. *Plaut. Men.* 5. 2. 36. Age, me aspice: ecquid assimulo similiter? *Cic. in Bruto, c.* 66. Omnia fere ut similiter atque uno modo dicerentur. *Id.* 3. *de Orat. c.* 54. Et illa quæ similiter desinunt, aut quæ cadunt similiter. *Id.* 2. *de Orat. c.* 16. *sub fin.* Qui certarum rerum genera ipsi didicerunt, reliqua non incommode persequantur. similiter arbitror in hac ratione dicendi. ¶ Cum dativo *Plin. l.* 11. *c.* 25. Aranei pariunt vermiculos ova similes. &c. similiter his & scorpiones terrestres, vermiculos ovorum specie pariunt. ¶ Post se easdem particulas, quas *similis*, regit. *Cic. Offic.* 2. *c.* 25. Similiter facere eos, qui contenderent, &c. ut si nautæ certarent, &c. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 3. *extr.* Similiter facis, ac si me roges, cur, &c. *Id. Phil.* 1. *c.* 4. Neque vero illum similiter, atque ipse eram, commotum esse vidi. ¶ *Similiter* & pro *ac*, vel *ut*, quidem leg. *l.* 2. *de Fin. c.* 7. *a med.* sed alii aliter. ¶ Gradus V. in *Simile*.

SIMILITUDO, inis, f. *somiglianza, medesimità, conformità, similitudine*, ..., species, forma eadem, imago, collatio, exemplar. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 41. Omnibus in rebus similitudo est satietatis mater. *Id.* 5. *de Fin. c.* 24. Gloria habet formam honestatis, & similitudinem. *Id.* 3. *Offic. cap.* 4. Similitudinem quandam gerebant speciemque sapientum. *Id. Phil.* 7. *c.* 2. *a med.* Nos ab ineunte ætate studiorum societas similitudoque conjunxit. *Id.* 2. *de Orat. c.* 87. Hæc ars tota dicendi, sive artis imago quædam est & similitudo, habet hanc vim, ut, &c. *Id. in Bruto, cap.* 16. *a med.* Est nonnulla in iis etiam inter ipsos similitudo. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 64. *a med.* Ut exerceremur in venando ad similitudinem bellicæ disciplinæ. *Cæs. l.* 3. *B. Civ.* 2. 48. Genus radicis, quod admixtum lacte multum inopiam levabat. Id ad similitudinem panis efficiebant. *Cic.* 1. *de Legib. c.* 8. *a med.* Est igitur homini cum deo similitudo. ¶ Apud Rhetores est oratio traducens ad rem quampiam aliquid ex re dispari simile, ut *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 45. definit. Item locus & sedes argumentorum: qui dicitur locus e simili. *Cic. in Top. c.* 10. & *lib.* 2. *de Orat. c.* 40. De his *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *a med.* Præclare ad inferendam rebus lucem repertæ sunt similitudines: quarum aliæ sunt, quæ probationis gratia inter argumenta ponuntur, aliæ ad exprimendam rerum imaginem compositæ. ¶ De imagine picta aut sculpta formam alicujus referente, *ritratto*, V. *Similis*. *Cic. in Orat. c.* 2. *sub fin.* Nec vero ille artifex, cum faceret Jovis formam aut Minervæ, contemplabatur aliquem, e quo similitudinem duceret. *Senec. ep.* 71. Nemo, quamvis paratos habeat colores, similitudinem reddet, nisi, &c. *Plin. l.* 35. *c.* 12. Fingere ex argilla similitudines, Dibutades figulus primus invenit. & *l.* 34. *c.* 7. Similitudines exprimere. & *l.* 35. *c.* 10. *ante med.* Imaginum adeo similitudinis indi-

scretæ

feretæ pinxit, ut, &c. un ritratto così al naturale. ¶ De imitatione dicendi. *Cic. 2. de Orat. c. 23.* Hanc similitudinem qui imitatione assequi volet, tum exercitationibus crebris, tum scribendo maxime persequatur. *& paulo post.* Esse multos videmus, qui neminem imitentur, & suapte natura quod velint, sine cujusquam similitudine consequantur.

SIMILO, as. V. *Simulo*.

SIMININUS, a, um, adject. *di simia*. *Jul. Obseq. de prodig. c. 103.* In Lucania duo agni equinis pedibus nati, alter siminino capite. ¶ Siminina herba est, quæ græce pithecion dicitur, & cynocephalion, & ab Italis cerebrum canis. *Apul. de herb. c. 86.*

SIMIOLUS, li, m. *scimmiotto*, πιθήκιον, parvus simius: & translate homo nequam & nullius pretii. *Cic. Fam. 7. ep. 2. a med.* Hic simiolus animi causa me, in quem inveheretur, delegerat.

SIMITU, *insieme, ad un tempo*, ἅμα, una, simul, eodem tempore; vox antiqua, & fere comica. *Plaut. Amph. 2. 1. 84.* Non ego cum vino simitu ebibi imperium tuum. *Id. Merc. 1. 2. 8.* Ita tera simitu res agendæ sunt. *Id. Truculent. 2. 2. 6.* Ut simitu adveniunt ad scorta congerrones. *h. e.* simul atque. Adde *Pseud. 4. 2. 33. & alibi, & Lucil. apud Non. c. 2. n. 814.*

SIMIUS. V. in *Simia*.

SIMO, as, a. 1. simum facio. *Non. cap. 2. n. 771.* Simat, deprimit. Lucilius lib. VII. Simavit taxim ad nares, delphinos ut olim. *Est qui aliter legit.*

SIMO, onis, m. nomen propr. hominis, a simis naribus ductum. Persona senex est apud *Plaut. Mostell. & Pseud. & Terent. Andr.* ¶ Scribit *Plin. l. 9. c. 8. & ex eo Solin. c. 12. (al. 18.)* delphinos, cum simum rostrum habeant, *simones* dici, & hoc nomen miro modo agnoscere, & malle ita appellari. ¶ Rectus casus est etiam *Simon*. Penultimam in obliquis male corripuit *Juvenc. Presb. l. 1. Hist. Evangel. v. 427.* V. *Præsalidus*.

SIMONIDEUS, a, um, Σιμωνίδειος, ad Simonidem pertinens. *Catull. carm. 38. ad Cornif.* Paulum quidlibet adlocutionis Mæstius lacrymis Simonideis. *h. e.* carmine lugubri, & næniis, quibus scribendis præcipue inclaruit Simonides, Σιμωνίδης, poeta Ceus, de quo *Quintil. l. 10. c. 1.* scribit, præcipuam ejus virtutem fuisse in commovenda miseratione: ut quidam in hac eum parte omnibus ejusdem operis auctoribus præferant. V. *Ceus*.

SIMPLARIS, re, simplus, simplex. V. *Duplaris*, & vocem sequent.

SIMPLARIUS, a, um, simplaris, simplus. *Simplaria venditio*, pro qua necesse venditor non habet de dupla emptori repromittere, sed de simpla dumtaxat. *Pompon. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 48. exer.* Simplariarum venditionum causa ne sit redhibitio, in usu est. Al. leg. *simplarium*, a *Simplaris*.

SIMPLEX, icis, *scempio, semplice, solo*, ἁπλοῦς, purus, uniusmodi, qui una re constat, nihil aliud habet adjunctum, nullo modo est compositus, ut sunt elementa rerum, aer, aqua, &c. cui opponitur *duplex, multiplex, varius*, &c. Dictum putant, quasi *sine plica*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 11.* Omnem enim naturam necesse est, quæ non solitaria sit, neque simplex, sed cum alio juncta atque connexa, habere aliquem in se principatum. *Id. de Fato, c. 13.* Quædam sunt in rebus simplicia, quædam copulata. *Id. 2. de Invent. c. 57.* Esse quasdam cum adjunctione necessitudines, quasdam simplices & absolutas. *Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) sub init. & a med.* Verba sunt aut nostra, aut peregrina; aut simplicia, aut composita; aut propria, aut translata. *Cic. in Orat. cap. 24.* Ornatus verborum duplex: unus simplicium, alter collocatorum. *h. e.* cum singula & sola considerantur. *Id. pro Font. 2. 6 ad fin.* Unum est & simplex aurium judicium. *& pro Sull. c. 3.* Simplex officium, atque una est bonorum omnium causa. *Id. pro Cæcin. 2. 2.* Nihil est in re præsertim aperta ac simplici, quod excellere ingenium requiratur. *Terent. Heaut. prol. v. 5.* Hodie sum acturus Heautontimorumenon, duplex quæ ex argumento facta est simplici. *Ovid. l. 2. Amor. el. 6. vers. 32.* Pellebatque sitim simplicis humor aquæ. *d'acqua schietta.* & *Nep. in Timol. c. 1.* Sed in his rebus non simplici fortuna conflictatus est. *Horat. l. 4. od. 14. v. 13.* plus vice simplici. *più d'una volta.* & *Ovid. 6. Met. v. 254.* simplex vulnus. *una sola ferita.* & *Tacit. Histor. l. 3. c. 23.* Naves, quæ simplici ordine agebantur. *Quintil. l. 9. c. 4. ante med.* Quod habet non simplicem differentiam. *h. e.* non unam, sed plures. *Cic. 2. de Invent. 2. 1. sub fin.* Nihil simplici in genere omni ex parte perfectum natura constituit. *h. e.* uno in genere. *Plin. l. 35. c. 7. & in* Herba simplici caule. *Id. l. 16. c. 39. a med.* Larix, abies, pinus quadripertitos venarum cursus bisidusque habent, vel omnino simplices. *h. e.* recta discurrentes. Sic *Cic. 2. de nat. Deor. 2. 57. a med.* Auditus tortuosum iter habet, ne quid intrare possit, si simplex & directum pateret. *Quintil. l. 9. 2. c. ante med.* In armorum certamine adversos ictus, & rectas ac simplices manus cum videre, tum etiam cavere ac propulsare facile est: aversæ tectæque minus sunt observabiles. ¶ *Simplex cibus*, purus, non varius, & multiplici condimento carens, *cibo schietto*. *Plin. l. 11. cap. 53. sub fin.* Homini cibus utilissimus simplex, acervatio saporum pestifera, & condimento perniciosior. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 72.* memor illius escæ, Quæ simplex olim tibi sederit. *Tacit. de Germ. cap. 23.* Cibi simplices, agrestia poma, recens fera, aut lac concretum. Adde *Martial. lib. 4. epigr. 30.* ¶ *Simplex mors*, quæ una tantum de causa venit: contra *gemina*, & non una, quæ ex pluribus simul. *Sueton. in Cæs. cap. 74. Justin. l. 44. cap. 4. Sallust. in fragm. apud Serv. ad 3. Georg. vers. 482. Virgil. ibid. Lucan. lib. 3. vers. 751. & Justin. lib. 12. cap. 10.* ¶ Est etiam apertus, sincerus, candidus, minime callidus, aut veteratus, aut vafer, *schietto, semplice, disinfinto, senza malizia, sincero*. *Cic. pro Planc. c. 9.* Tota illa aspera, & montuosa, & fidelis, & simplex, & fautrix suorum regio se hujus honore ornari arbitrabatur. *Id. Attic. lib. 10. ep. 6.* Mirabilia multa: nihil simplex, nihil sincerum. *Ovid. Heroid. ep. 12. v. 89.* hæc animum movere puellæ Simplicis. *Id. 15. Met. v. 120.* Quid meruere boves, animal sine fraude, dolisque, Innocuum, simplex? *Id. Heroid. ep. 17. v. 176.* Simplicis utamur commoditate viri. *semplicione.* & *Stat. lib. 2. Achill. v. 171.* Heu simplex nimiumque rudis, qui callida dona, Grajorumque dolos, variumque ignorat Ulyssem! *Matius ad Cicer. 11. Fam. ep. 28. sub fin.* Trebatius tuum erga me animum simplicem atque amicum aperuit. *Tacit. de Germ. 2. 22.* Simplices cogitationes. *liberi e indifferenti pensieri.* & *Horat. l. 1. sat. 3. v. 63.* Simplicior quis est: qualem me sæpe libenter Obtulerim tibi, Mæcenas, &c. *Senec. 2. de Ira, c. 16. ad fin.* Simplicissimi omnium habentur iracundi. fraudulentis enim, & versutis comparantur, & simplices videntur, quia expositi sunt. *Martial. l. 10. epigr. 20.* Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis. *h. e.* teneris, rudibus, & nondum doli capacibus. *Sueton. in Tiber. c. 61.* Omne crimen pro capitali receptum, etiam paucorum simpliciumque verborum. *detta semplicemente.* & *Petron. in Satyr. c. 101.* Se nullum dolum malum consilio adhibuisse, sed mente simplicissima & vera fide in navigium comites induxisse.

SIMPLICITAS, atis, f. *semplicità*, ἁπλότης, ratio rei simplicis, non involutæ, non mixtæ, aut variæ. *Plin. l. 13. c. 15. a med.* Maxime vitia, lignum: ita vocatur materia surda, & indigesta simplicitas, aut platani foliorum modo digesta. *h. e.* non crispa, non virgata, maculis non distincta. ¶ Translate est ingenuitas, sinceritas animi, ubi dolus abest, aut versutia, *semplicità, schiettezza*. *Plin. l. 35. c. 10.* Pinxit pueros duos, in quibus spectatur securitas, & ætatis simplicitas. *& ibid. de Apelle.* Fuit non minoris simplicitatis, quam artis, nam cedebat Amphioni de dispositione, Asclepiodoro de mensuris. *Ovid. 1. de art. am. v. 241.* Tunc (*in vino*) aperit mentes ævo rarissima nostro Simplicitas. *Id. 2. Amor. eleg. 4. v. 17.* Sive es docta, places raras dotata per artes: Sive rudis, placita es simplicitate tua. *Id. Heroid. ep. 16. v. 314.* Utere non vafri simplicitate viri. *Id. 1. Amor. el. 3. v. 14.* Simplicitas nuda. *Id. 3. de art. am. v. 113.* eod s. *Martial. l. 10. epigr. 47.* prudens. *& lib. 12. ep. 21.* Romana. *Vellej. l. 2. c. 125. in fin.* generosissime. *schiettezza d'animo nobile*.

SIMPLICITER, *semplicemente*, ἁπλῶς, singulariter, sine adjuncto, absolute. *Cic. 2. de Invent. c. 3. sub fin.* Exponere aliquid simpliciter sine ulla exornatione. *& cap. 33. a med.* Quædam genera causarum simpliciter, & ex sua vi considerantur: quædam sibi aliud controversiæ genus assumunt. *Id. in Top. cap. 22.* Cum quæritur, quale quid sit, aut simpliciter quæritur, aut comparate. *Id. 3. de Orat. 2. 37.* Verborum primum nobis ratio simpliciter videnda est, deinde conjuncte. *Ovid. 1. de art. am. v. 106.* Scendra Simpliciter positæ, scena sine arte fuit. *così alla buona*. Et *Plin. l. & cap. 16.* Bruscum intortius crispum, molluscum simplicius sparsum. *h. e.* rectiore venarum discursu. *Hieronym. l. 1. c. 2. in Matth. extr.* Nunquam diceret per Prophetas, sed simpliciter, per Prophetam. *in singolare.* ¶ Translate est aperte, sincere, sine dolo, sine astutia, sine simulatione, *schiettamente, semplicemente, senza malizia, sinceramente*. *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 6.* Cavendum tibi erit, ne parum simpliciter & candide posuisse inimicitias videaris. *Plin. l. 5. ep. 3.* Amice simpliciterque reprehendere aliquem. *Liv. l. 34. c. 57.* Ignorare se dicit, quidnam perplexi sua legatio haberet, cum simpliciter ad amicitiam petendam venissent. *Cic. post redit. ad Quirit. sub fin.* Mihi neque in sententia simpliciter referenda fidem, nec in perferendo labore industriam defuturam. *Id. pro Arch. in fin.* Quæ de causa breviter simpliciterque dixi, ea confido probata esse omnibus. *Id. 2. Offic. c. 9.* Sic est simpliciter breviterque dicendum. *Plin. l. 1. ep. 13.* Alii dissimulantes & furtim, alii simpliciter & libere. *h. e.* sine simulatione. *Id. l. 6. ep. 22.* Qui se simpliciter credunt amicis. *h. e.* parum caute, inconsulte. *Tacit. 3. Histor. c. 53. in fin.* Simultates Antonius simplicius, Mucianus callide, eoque implacabilius nutriebat. *h. e.* apertius. *& lib. 1. cap. 15. sub fin.* Ego, ac tu simplicissime inter nos hodie loquimur. *Curt. in fin. l. 8.* Simplicius famam æstimabat in hoste, quam in cive. *più sinceramente*.

SIMPLICITUS, adverb. simpliciter. Plaut. Merc. (*prol. v. 14.*) Sed eam simplicitus dicam, si operæ est auribus. Ita *Nonius c. 2. n. 823.* sed leges: Sed, eu ut sim implicitus, dicam, si, &c.

SIMPLICO, as, a. 1. simplum facio. *Pallad. l. 2. tit. 15 a med.* Lapis subter, vel testa ponenda est, ut radicem non simplicet, sed repercussa respergat. *h. e.* unam tantum radicem non emittat. Eandem sententiam, sed aliis verbis habet *Colum. l. 5. cap. 10. & de Arborib. c. 22.*

SIMPLUDIARIA funera sunt, in quibus adhibentur duntaxat simplices ludi: quasi *simpliludiaria*. His opponuntur indictiva, in quibus adhibentur non ludii modo, sed etiam desultores. *Festus*.

SIMPLUS, a, um, *scempio, unico, semplice*, ἁπλοῦς, unicus, simplex, non duplus, aut multiplex. *Cic. in Top. c. 11. a med.* Alia quoque sunt contrariorum genera, velut ea quæ cum aliquo conferuntur, ut duplum simplum, multa pauca, longum breve. *Plaut. Pœn. 3. 6. 25.* Obsecro te, ut liceat simplum solvere. *h. e.* tantum dumtaxat, quantum debeo, non duplum: quia alius dixeret *sup. v. 14.* Duplum pro furto mihi opus est. *Liv. l. 29. c. 15. a med.* Alii negare, tantum militum effici posse: vix, si simplum ex formula imperetur, enixuros. ¶ *Simpla* apud JCtos quid sit, V. in *Duplum*.

SIMPULARIARIUS, ii, m. qui simpula facit. *Inscript. apud Donium class. 8.*

cluſſ. 8. n. 70. & *Murator. pag. 965. n. 2.* M. Minucius M. libertus Lampadius Simpulariarius Vivus fecit S. & ſuis.

SIMPULATOR. V. in *Simpulo*.

SIMPULATRIX, icis, f. mulier rebus divinis dedita: a *ſimpulum*. *Feſt.* Simpulum vas parvum, non diſſimile cyatho, quo vinum in ſacrificiis libabatur. Unde & mulieres rebus divinis deditæ ſimpulatrices dicuntur.

SIMPULLUM. V. in *Simpulum*.

SIMPOLO, onis, m. *Faigrat. de priſco ferm.* Summates dicuntur viri potentes: ſimpulones dicuntur convivæ. nam & amicus ſponſi, qui cum eo per convivia ambulat, ſimpulator dicitur. Sutrius (el. *Succius*) in comœdia piſcatoria: Summates viri ſimpulones (al. *ſimpolones*) facti ſunt ganei. *Gloſſ. Iſid.* Simpulator, amicus ſponſi, aſſiduus cum eo in convivio. Simpulator, conviva.

SIMPULUM, i, n. calix, quo vinum in ſacrificiis libabatur, κυαθος. *Feſtus*: Simplum vas parvum, non diſſimile cyatho, quo vinum in ſacrificiis libabatur. Originem afferre conatus eſt *Varro l. 4. de L. L. c. 26. a med.* his verbis: Qui vinum dabant, ut minutatim funderent, a guttis guttum appellarunt: & quo ſumebant minutatim, a ſumendo ſimpulum nominarunt. ¶ In hujusce locum in conviviis e Græcis ſucceſſit epichyſis & cyathus; in ſacrificiis remanſit guttus & ſimpulum. *Apul. in Apolog.* Eadem paupertas etiam populo R. Imperium a primordio fundavit: proque eo in hodiernum diis immortalibus ſimpulo & catino fictili ſacrificat. Adde *Cic. de Har. reſp. c. 11.* & *Arnob. l. 4. pag. 148.* ubi al. leg. *ſimpuvium*. ¶ *Excitare fluctum in ſimpulo*, proverb. tragœdias agere in nugis, ut ait *Cic. 2. de Orat. c. 51.* in re levi turbas movere, in parva republica tumultum ciere. *Cic. 3. de Legib. c. 16.* Excitabat fluctus in ſimpulo, ut dicitur, Gratidius, quos poſt filius ejus in Ægæo excitavit mari. ¶ Pro *ſimpulum* quidam legunt *ſimpullum* apud *Juvenal. ſat. 6. v. 342.* & *Prudent. περι στεφ. 3. de S. Laurent. v. 514.* quibus locis plerique omnes *ſimpuvium*.

SIMPUVIATRIX dicitur mulier, quæ ſimpuvium porrigit in ſacrificiis. *Vet. Juvenal. Scholiaſt. ad Satyr. 6. v. 342.*

SIMPUVIUM, ii, n. vas ligneum eſſe docet *Non. c. 15. n. 12.* ſed & fictile fuit, & quidem vinarium: & uſum habuit in ſacris: idem omnino quod *ſimpulum*, aut valde ſimile. A *bua*, *ib.* potione, unde *imbue*, dictum quidam putant: alii a *συμπινω*, quaſi *ſympinium*, quod ſacerdotes ex eo ſimul bibebant. *Plin. l. 35. c. 12. a med.* In ſacris, etiam inter has opes hodie non murrhinis cryſtallinisve, ſed fictilibus prolibatur ſimpuviis. *Varr.* apud *Non. loc. cit.* Ipſi illi Libero ſimpuvio vinitaei. (Adde *num. 21.*) *Cic. in fragm.* apud *euad. c. 4. n. 434.* Quam ſimpuvia pontificum diis immortalibus grata ſint, Samiæque capedines. *Juvenal. ſat. 6. v. 341.* Et quis tunc hominum contemptor numinis? & quis Simpuvium ridere Numæ, nigrumque catinum Auſus erat? *Arnob. l. 7. pag. 235.* Date, quæſo, immortalibus diis bibantes ſcyphos, brias, pateras, ſimpuviaque depromite. Eſt qui leg. *ſympiniaque*. V. *Simpulum*.

SIMUL, *unitamente, di compagnia, inſieme*, ἅμα, ὁμοῦ, una, pariter, cum. *Cic. Attic. l. 5. ep. 10. ſub fin.* Propter vicinitatem totos dies ſimul eramus invicem. *Horat. l. 1. ſat. 5. v. 31.* interea Mæcenas advenit, atque Cocceius, Capitoque ſimul Fonteius. *Terent. Andr. 3. 2. 31.* Multa concurrunt ſimul, qui conjecturam hanc nunc facio. *Plaut. Amph. 1. 1. 69.* Colloquuntur ſimul: conſenit. & *2. 2. 172.* Cœnaviſti mecum: ego accubui ſimul. *Id. Moſtell. 1. 2. 64.* Nunc ſimul res, fides, fama, virtus, decuſque deſeruerunt. *Id. Truenl. 1. 2. 25.* Si iratum eſt ſcortum forte amatori ſuo, bis perit amator, ab re, atque animo ſimul. ¶ Admittit cum & ablativum. *Cic. 6. Verr. c. 31.* Tui nominis æterna memoria ſimul cum templo illo conſecratur. *Id. Fam. 15. ep. 4. circa med.* Cum Q. Frater legatus mecum ſimul cohortibus præeſſet. & *lib. 16. ep. 9.* Eodem tempore ſimul nobiſcum in oppidum introiit Terentia. *Nep. in Eumen. c. 3. a med.* Intelligebat, ſi copiæ ſuæ cognoſſent, adverſus quos ducerentur, non modo non ituras, ſed ſimul cum nuntio dilapſuras. *h. e.* ſtatim ac nuntiatum eſſet. ¶ Et omiſſa præpoſitione, *Horat. l. 1. ſat. ult. v. 84.* te dicere poſſum, Pollio; te, Meſſalla, tuo cum fratre; ſimulque Vos, Bibule, & Servi; ſimul his te, candide Furni. *Tacit. 4. Ann. c. 55.* Hypæpeni, Tralilanique, Laodicenis, & Magnetibus ſimul, tranſmiſſi, ut parum validi. *Sil. l. 3. v. 268.* His ſimul, immitem teſtantes corpore ſolem, Exuſti venere Nubæ. Adde *l. 5. verſ. 417.* & *Tacit. Ann. 3. c. 64.* & *l. 6. c. 9.* *Senec. in Troadib. v. 1045.* & *Sever. in Ætna, v. 57.* Adde etiam *Ovid. 5. Triſt. el. 10. v. 29.* Quippe ſimul nobis habitat diſcrimine nullo Barbarus. Al. leg. *nobiſcum*. ¶ Refertur etiam ad tempus, & ſignificat eodem tempore, *nel medeſimo tempo, inſieme*. *Plaut. Amph. 2. 2. 83.* Et ſalutavi, & valuiſſeſne uſque, exquiſivi ſimul. *Cic. in Bruto, cap. 64.* Hortenſii ingenium, ut Phidiæ ſignum, ſimul aſpectum & probatum eſt. *Id. Attic. l. & ep. 1. a med.* Demonſtravi hæc Cæcilio: ſimul & illud oſtendi, me, &c. & *epiſt. 16.* Quæris ex me, quid acciderit de judicio, quod, &c. & ſimul vis ſcire, quo modo ego prœliatus ſim. *Plaut. Pœn. 3. 1. 50.* Omnes ſimul didicimus tecum una, ut reſpondere poſſimus tibi. *Terent. Heaut. 5. 1. 34.* Clinia hæc fieri videbat mecum una ſimul. *Chariſ. l. 2. pag. 197. Putſch.* Una locum, *ſimul* vero ſpatium deſignet. Recte itaque dicimus: *ſimul conſules fuerunt*, *una ambulabant*. *Cornel. Fronto ibid. pag. 2193.* *Simul* locum demonſtrat, *una* congregationem. ¶ Pro ſtatim, poſtquam, quamprimum, *toſto che*, *Cic. 4. Acad. c. 27.* Simul inflavit tibicen, a perito carmen agnoſcitur. *Id. 6. Fam. ep. 18.* Simul accepi a Seleuco tuo litteras, ſtatim quæſivi e Balbo, &c. Utroque loco eſt qui leg. *ſimul atque*,

aut *ac*, vel *ut*? quemadmodum & in illo *3. de Fin. c. 6.* Simul autem cepit intelligentiam, multo eam pluris æſtimavit. & *Attic. l. 8. ep. 11. ſub fin.* Simul aliquid audiero, ſcribam ad te. *Terent. Phorm. 5. 4. 4.* Hic ſimul argentum repperit, cura ſe expedivit. *Liv. l. 26. c. 24.* Simul clamor, index capti oppidi, eſt exauditus, undique Ætoli, deſertis ſtationibus, in arcem fugiunt. *Horat. l. 3. od. 4. v. 37.* Vos Cæſarem altum; militia ſimul Feſſas cohortes reddidit oppidis, Pierio recreatis antro. (Sic alibi ſæpe.) *Ovid. 1. Faſt. v. 567.* Quod ſimul eviſum eſt, fragor æthere terruit ipſum. *Phædr. l. 3. fab. 26. v. 16.* Simul cognovit vocem laudari ſuam, Cupide advolavit. *Lucret. l. 6. v. 1022.* Quod ſimul eſt rarior aer factus, continuo fit, ut, &c. *Liv. l. 23. c. 29. ad fin.* Simul inclinatam aciem Mauri viderunt, extemplo fuga effuſa nuda cornua deſeruere. *Id. l. 4. c. 5.* Simul ego vocare tribus in ſuffragium cœpero, tu ſtatim ſacramento juniores adiges. *Id. l. 6. c. 1.* Fabio, ſimul primum magiſtratu abiit, ab tribuno dicta dies eſt. ¶ Sæpius hoc ſenſu habet poſt ſe *ac*, *atque*, &, *ut*. *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 38. in fin.* Simul ac mihi collibitum eſt, præſto eſt imago. *Id. Verr. 3. c. 13.* Simul ac primum ei occaſio viſa eſt, quæſtor conſulem deſeruit. *Id. pro Mur. c. 10.* Simul atque increpuit ſuſpicio tumultus, artes illico noſtræ conticeſcunt. *Id. Attic. l. 10. ep. 16. ad fin.* Epiſtolæ tuæ, quam accepi, ſimul & in Cumanum veni, eodem die. *Al. leg.* ſimul ut. *Catull. carm. 63. de Nupt. Pel. v. 31.* Quæ ſimul optatæ finito tempore luces Advenere, domum conventu tota frequentat Theſſalia. *Cic. 2. de Fin. c. 11.* Omne animal, ſimul ut ortum eſt, & ſeipſum, & omnes partes ſuas diligit. ¶ Jungit & diverſas cauſas. *Salluſt. in Jug. c. 27.* Hi, quod in invidia res erat, ſimul & a Numidis obſecrati, triduo navim aſcendere. & *cap. 97.* Milites modeſto imperio habiti, ſimul & locupletes, Marium ad cælum ferre. *Cæſ. l. 3. B. Civ. c. 43.* Cæſar circumvallare Pompejum inſtituit, hæc ſpectans, quod anguſte re frumentaria utebatur; quod Pompejus multitudine equitum valebat, &c. ſimul ut pabulatione Pompejum prohiberet; tertio ut auctoritatem minueret. ¶ Pro ſimiliter, pariter, *ſimilmente*. *Cic. Verr. 2. c. 4.* Cujus præturæ urbanæ ædium ſacrarum fuit publicorumque operum depopulatio: ſimul in jure dicundo, bonorum poſſeſſionumque, contra omnium inſtituta addictio. *Plaut. Capt. 1. 1. 11.* Ubi res prolatæ ſunt, cum rus homines eunt, ſimul prolatæ res ſunt noſtris dentibus. ¶ Redundat in illo *ejuſd. Amph. 2. 1. 17.* Nec poteſt fieri, tempore uno homo idem duobus locis ut ſimul ſit. ¶ Nonnunquam geminatur, ut *tum tum*: ſimilemque uſum habet. *Cæſ. l. 4. B. Gall. c. 13. a med.* Germani frequentes ad eum venerunt, ſimul ſui purgandi cauſa, ſimul ut, ſi quid poſſent, de induciis impetrarent. *Liv. ſub fin. l. 2.* Increpando ſimul temeritatem, ſimul ignaviam, pudore metum excuſſit. *Tacit. in Agric. c. 25.* Cum ſimul terra, ſimul mari bellum impelleretur. *Liv. l. 29. c. 35.* Simul & a claſſe navales ſocii, ſimul & terreſtris exercitus urbi eſt admotus.

SIMULACRUM, i, n. *effigie, immagine, ritratto, ſimolacro*, εἴδωλον, ἄγαλμα, imago, forma, effigies: a *ſimule*. *Cic. pro Arch. c. 12.* Statuæ & imagines non animorum ſimulacra, ſed corporum. *Id. Verr. 4. c. 65. ſub fin.* Forſitan eis convenire diceretur, quum ipſum hominem cuperent evertere, ejus effigiem ſimulacrumque ſervare. *Tacit. 2. Hiſtor. c. 3.* Simulacrum deæ non effigie humana. *Cic. 2. de Invent. c. 1.* Zeuxis Helenæ ſe pingere ſimulacrum velle dixit. *Plin. l. 5. c. 5. a med.* Balbus in triumpho gentium urbiumque nomina ac ſimulacra duxit. *Tacit. 2. Ann. c. 41.* Vecta (*in triumpho*) ſimulacra montium, fluminum, prœliorum. *Plin. l. 15. c. 11.* Simulacra noctium conſcia. *h. e.* imagines deorum, qui cubiculis dormitoriis præſunt. *Virg. Æn. 2. v. 172.* & *232.* ſimulacrum vocat equum durateum Trojæ fatalem. ¶ Tranſlate eſt quodcumque ſignum, nota, imago, ſimilitudo. *Cic. Fam. 10. ep. 1.* In republica nec leges ſunt, nec judicia, nec omnino ſimulacrum aliquod, aut veſtigium civitatis. *Id. 2. Offic. c. 15.* Vivitur non cum perfectis hominibus, ſed cum iis, in quibus præclare agitur, ſi ſunt ſimulacra virtutis. *Id. 2. de Divin. c. 33. extr.* Hæc ſimulacra ſunt auſpiciorum, auſpicia nullo modo. *Virg. 5. Æn. v. 585.* pugnæque cient ſimulacra ſub armis. *finte battaglie*: ludicras pugnas. *Lucret. l. 2. v. 42.* belli ſimulacra ciere. *Liv. l. 29. c. 2.* Claſſem in portu, ſimulacrum edentem navalis pugnæ, oſtendit. *Sil. l. 7. v. 119.* pugnæque agitat ſimulacra futuræ. *Stat. Theb. 8. v. 341.* & vati (*Amphiarao*) mortis ſimulacra rependit. *h. e.* tumulum inanem, ut ait *Virgil. 6. Æn. v. 505.* funus imaginarium, fictas exequias. *Plaut. Moſtell. 1. 2. 6.* Alicujus rei ſimilem eſſe, & ſimulacrum habere. *aver ſembianza*. ¶ De ſpectris, quæ noctu, aut in ſomno obverſantur, *ſpettro, larva, fantaſma, viſione*. *Plin. l. 7. ep. 27. circa med.* Ne vacua mens audita ſimulacra, & inanes ſibi metus fingeret. *Virg. l. 1. Georg. v. 478.* ſimulacra modis pallentia miris Viſa ſub obſcurum noctis. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 39.* ſimulacra ſævis ſomni. & *l. 1. Amor. el. 6. v. 9.* noctem, ſimulacraque vana timebam. *Id. 3. Met. v. 432.* Credule, quid fruſtra ſimulacra fugacia captas? ¶ *Servius* ad illud *Æn. 4. v. 654.* Et nunc magna mei ſub terras ibit imago: hæc habet: Tribus conſtamus, anima, quæ ſuperna eſt, & originem ſuam petit: corpore, quod in terra deficit: umbra, quam Lucretius ſic definivit (*l. 4. v. 368.*) ſpoliatus lumine aer. Ergo umbra ſi ex corpore creatur, ſine dubio perit cum eo: nec eſt quicquam reliquum de homine, quod Inferos petat. Sed definierunt, eſſe quoddam ſimulacrum, quod ad noſtri corporis effigiem fictum, Inferos petat: & eſt ſpecies corporea, quæ non poteſt tangi, ſicut ventus. Et poſt pauca monet ſimulacra hæc eſſe etiam eorum, qui per apotheoſin dii facti ſunt: ſimul docet, a poetis uſurpari promiſcue umbram, ſimulacrum, imaginem. *Sil.*

l. 13.

l. 13. *v.* 650. Succedunt simulacra virum concordia, patris, Unanimique simul patrui. suit ipse per umbram, Oscula varos petens, juvenis. *Virg.* 2. *Æn.* *v.* 772. Infelix simulacrum atque ipsius umbra Creusæ Visa mihi ante oculos. *Propert.* *l.* 1. *el.* 19. *v.* 11. Illic quidquid ero, tua semper dicar imago. ¶ Inter simulacrum & statuam hoc interesse quidam putant, quod illud deorum sit, hæc hominum. Sed etiam de hominibus *simulacrum* dici, ostendunt exempla supra posita: *statuam* de diis dixit *Martial.* *l.* 12. *epigr.* 78. Ante Jovis statuam accepit fatur histrio. *Signum* vero est utrique commune.

SIMULAMEN, inis, n. *rappresentazione*, *ὑποτύπωσις*, simulacrum, assimilatio, repræsentatio. *Ovid.* 10. *Met.* *v.* 726. *de Adonide*: repetitaque mortis imago Annua plangoris peraget simulamina nostri. Loquitur de sacris annuis in honorem Adonidis, quæ *Adonia* dicebantur, in quibus Adonis plangebatur, ut luctus Veneris referebatur. *Auson.* in *Mosell.* *v.* 228. Ipsa suo gaudet simulamine nautica pubes. *h. e.* gaudet videns in flumine imaginem sui.

SIMULAMENTUM, ti, n. simulatio, fictio, *finzione*. Legitur in titulo *c.* 12. *l.* 15. apud *Gell.* ubi affert historiam de Sertorio duce, deque astu ejus, commentitiisque simulamentis, &c. si modo ii tituli ullam habent in lingua latina auctoritatem.

SIMULANS, antis, *chi imita*, *e finge*, *ὑποκρινόμενος*, simulator, imitator. *Horat.* *l.* 2. *ep.* 1. *v.* 240. ære Fortis Alexandri vultum simulantia. *Ovid.* *de psittaco*, *l.* 2. *Amor.* *el.* 6. *v.* 25. Non fuit in terris vocum simulantior ales. Al. leg. *simulacior* a *simulax*: quod placet *Heinsio*, displicet *Burmanno*, & al.

SIMULANTER, *fintamente*, simulate, ficte. *Apul.* *lib.* 8. *Metam.* Quoad simulanter revicta Charite insicipit: Istud quidem, &c.

SIMULATE, *fintamente*, *simulatamente*, *ὑποκριτικῶς*, ficte, simulanter. *Cic.* in *fin.* *l.* 2. *de nat. Deor.* Impia consuetudo est contra deos disputandi, sive ex animo id fit, sive simulate. *M. Q. Fr.* *l.* 1. *ep.* 1. *c.* 4. Sint aures tuæ, quæ id quod audiunt, existimentur audire, non in quas ficte & simulate quæstus causa insusurretur. Al. leg. *aut simulate*, quasi inter hæc duo discrimen sit. *In fragm. Petron. pag.* 680. *Burmann.* simulatius exit Proditionis opus, famamque onerare laborat.

SIMULATILIS, le, simulatus, fictus. *Venant. Fortun.* *l.* 2. *de vita Mart.* *v.* 276. Nec stet imaginεis simulatilis umbra figuris.

SIMULATIO, onis, f. *infingimento*, *finzione*, *simulazione*, *ὑπόκρισις*, *εἰρωνεία*, actus simulandi, fictio. *Cic.* 2. *Offic.* *c.* 12. *a med.* Si qui simulatione & inani ostentatione, & ficto non modo sermone, sed etiam vultu, stabilem se gloriam consequi posse rentur, vehementer errant. *Id. Attic.* 7. *ep.* 2. *a med.* Quam non est facilis virtus! quam vero difficilis ejus diuturna simulatio! *Id.* 1. *de nat. Deor.* *c.* 2. In specie fictæ simulationis pietas inesse non potest. *Vellej.* *l.* 2. *c.* 48. *a med.* Hic primo pro Pompeji partibus, mox simulatione contra Pompejum & Cæsarem, sed animo pro Cæsare stetit. *Cic.* 2. *de Orat.* *c.* 46. Nihil opus est simulatione & fallaciis. *Id. Agrar.* 2. *c.* 6. *a med.* Ut totius reipublicæ domini constituerentur, legis agrariæ simulatione atque nomine. *Id. post redit. ad Quirit.* *c.* 9. Qui per simulationem amicitiæ me nefarie prodiderunt. *Id. in Brute*, *c.* 14. L. Brutus summam prudentiam simulatione stultitiæ texit. *Cæs.* *l.* 5. *B. Gall.* *c.* 48. *extr.* Agere cum simulatione timoris. *&* *l.* 4. *c.* 13. Perfidia & simulatione usi. *Tacit.* 1. *Hist.* *c.* 58. Sævitiam militum, plerosque ad pœnam exposcentium, sæpius approbat, partim simulatione vinculorum frustratur. *h. e.* in vinculis detinendo eos, qui a militibus poscebantur, ut morti subtraheret. *Id.* *l.* 2. *c.* 61. Provocare arma Romana simulatione numinum ausus est. *h. e.* simulans, se deum esse, & a diis agi. ¶ In plurali *Tacit.* 4. *Ann.* *c.* 34. Agrippina simulationum nescia. *&* *l.* 6. *c.* 43. *extr.* Simulationum falsa perdiscere. *Plin. in Paneg.* *c.* 71. *sub fin.* Alia tristium inventio, alia gaudentium: neutram simulationes expresserint. ¶ *Simulatio* est rei, quæ nulla est: *dissimulatio* quæ vero sunt, obtegit. *Cic.* 3. *Offic.* *c.* 13. Ex omni vita simulatio, dissimulatioque tollenda est. V. *Dissimulo* in fine. ¶ Interdum similitudinem, imitationemque significat. *Plin.* *l.* 11. *c.* 44. Simiarum genera perfectam hominis simulationem continent, facie, naribus, auribus, &c. Ita vet. Edit. A. 1470. & 1472. *Harduin.* & *al.* similitudinem. *Juvenc.* *l.* 2. *in c.* 11. *Matth. de Elia*, quem turbine jussa coruscu Flammipedum rapuit simulatio quadrijugorum.

SIMULATOR, oris, m. *fingitore*, *simulatore*, *ὑποκριτής*, qui fingit, & simulat. *Cic.* 1. *Offic.* *c.* 30. *a med.* Dulcem & facetum, festivique sermonis, atque in omni oratione simulatorem, quem *εἴρωνα* Græci nominaverunt, Socratem accepimus. *Sallust.* in *Catil.* *c.* 5. Animus audax, subdolus, varius, cujus rei libet simulator ac dissimulator. *simulator* falsi, *dissimulator* veri. *Tacit.* *Ann.* 13. *c.* 47. Suspectabat Cornelium Sullam, socorde ingenium ejus in contrarium trahens, callidum & simulatorem interpretando. *&* *l.* 14. *c.* 57. Simulator segnitiæ. *Lucan.* *l.* 4. *v.* 722. Ut sibi commissi, simulator Saburra belli. ¶ imitator. *Claudian.* *l.* 2. *in Eutrop.* *v.* 303. Humani qualis simulator simius oris.

SIMULATRIX, icis, f. *fingitrice*, *simulatrice*, quæ simulat. *Stat.* 4. *Theb.* *v.* 550. qualis, si crimina demas, Colchis, & Ææa simulatrix litore Circe. *h. e.* quæ homines in fictas feras vertebat. V. *Piatrix*.

SIMULATUS, a, um, *finto*, *fittizio*, *affettato*, *mascherato*, *simulato*, *falso*, *πλαστός*, *ὑποκριτός*, fictus, falsus, similis rei veræ factus. *Ovid.* 1. *Amor.* *el.* 3. *v.* 25. *de Europa*. super pontum simulato vecta juvenco. *Virg.* *Æn.* 4. *v.* 512. Sparserat & latices simulatos fontis Averni. Ubi *Servius*: In sacris, quæ exhiberi non poterant, simulabantur, & erant pro veris. *Sil.* *l.* 16. *v.* 305. Simulatæ exsequiæ. *h. e.* quæ dantur his, quorum corpora alibi sepulta sunt. *Cic. pro Cæcin.* *c.* 5. *a med.* Ficto officio, simulataque sedulitate conjunctus. *Id.* 2. *de Orat.* *c.* 43. Si in ejusmodi genere orationis nihil esset, nisi falsum, atque imitatione simulatum. *Nep.* in *Dione*, *c.* 3. Aliquamdiu inter eos simulata amicitia mansit. *Virg.* *Æn.* 4. *v.* 105. sensit enim simulata mente locutam. *Senec.* in *Agam.* *v.* 626. simulata dona. *Id.* in *Troadib.* *v.* 447. Hector vera ex Achille spolia simulato tulit. *h. e.* ex Patroclo Achillis armis induto. *Virg.* 1. *Æn.* *v.* 713. mirantur Iulum, Flagrantesque dei vultus, simulataque verba. *h. e.* Cupidinem sub Iuli forma latentem, ejusque verba simulantem. ¶ Cum dativo *Virg.* *Æn.* 3. *v.* 349. parvam Trojam, simulataque magnis Pergama. *h. e.* assimilata. *Cic.* *Attic.* *l.* 9. *ep.* 8. Hic ego vellem habere Homeri illam Minervam simulatam Mentori, cui dicerem (*Odyss.* 3. *v.* 22.) *Μέντορ πῶς τ' ἄρ' ἴω*, &c. *h. e.* quæ Mentori se similem fecerat, & sub ea specie Telemacho apparuerat.

SIMULO, as, avi, atum, a. 1. *fingere*, *far vista*, *simulare*, *ὑποκρίνομαι*, simile quippiam rei veræ facio, fingo, mentior, specie simulationis ostento, me habere quod non habeo: & differt a *dissimulo*, quod dicitur, cum rem aliquam veram non habere nos fingimus, quam re vere habemus. *simulamus* enim quod non est, *dissimulamus* quod est. (Videtur tamen *Sallust.* ita *simulo* usurpasse, ut utrumque simul significat, *in Jugurth.* *c.* 100. Ad simulanda negotia altitudo ingenii incredibilis.) *Planc. ad Coss.* *&c.* *Fam.* 10. *epist.* 8. *circa med.* Nunquam diffitebor, multa me & simulasse invitum, & dissimulasse cum dolore. *Cic.* 1. *Offic.* *c.* 30. *a med.* Solon, quo tutior vita ejus esset, furere se simulavit. *Plaut. Trin.* 1. 2. 68. Qui omnia se simulant scire, nec quicquam sciunt. *Id. Mil.* 5. 5. 33. Volo, te quasi militi animum adjeceris, simulare. *Id. Pers.* 4. 3. 5. Simulato, quasi eas prorsum in navem. *Senec.* in *Thyest.* *v.* 384. Simulare fugam. *Tacit.* 1. *Hist.* *c.* 81. constantiam. *Id. Ann.* 12. *c.* 47. obsequium. *Plin.* *l.* 35. *c.* 11. *ante med.* vesaniam. *Id.* *l.* 34. *c.* 2. *circa med.* scientiam alicujus rei. *far mostra di sapere*, *d'intendersi*. & *Ovid.* 1. *de art. am.* *v.* 678. gaudia vultu. *Id.* 2. *Amor.* *el.* 2. *v.* 36. lacrymas. *Id. Heroid.* *ep.* 2. *v.* 31. Credidimus lacrymis. an & hæ simulare jubentur? *Id. de remed. Amor.* *v.* 493. Et somnum simulas ne si quid forte dolebis, Sentiat. *Liv.* *l.* 25. *c.* 8. *extr.* Annibal ægrum simulabat. *Senec.* in *Herc. Oet.* *v.* 429. simulare furentem. *Terent.* *Heaut.* 4. 1. 22. Si meum imperium exsequi voluisses, interemptam oportuit; non simulare mortem verbis, re ipsa spem vitæ dare. *h. e.* fingere, se velle mortem filiæ. ¶ Passive *Ovid. Heroid.* *epist.* 17. *v.* 36. Si modo, quem præfers, non simulatur amor. *&* *epist. ult.* *v.* 188. & tecto simulatur lumine somnus. ¶ impersonaliter. *Terent. Heaut.* 5. 1. 28. Quid est, quod amplius simuletur? ¶ *Simulare in aliquem* tmesis est, pro insimulare aliquem. *Plaut. Stich.* 2. 2. 18. ¶ Est etiam similem esse, imitari, referre, *rassomigliare*. *Martial.* *l.* 2. *epigr.* 33. Cum sint crura tibi, simulent quæ cornua lunæ. *Virg.* 6. *Æn.* *v.* 590. *de Salmonea*. nimbos, & non imitabile fulmen Ære, & cornipedum pulsu simularat equorum. *Horat.* *l.* 1. *ep.* 19. *v.* 12. si quis vultu torvo ferus, & pede nudo, Exiguæque togæ simulet textore Catonem, Virtutemne repræsentet, moresque Catonis? ¶ Pro pingere, describere, *rappresentare*. *Calpurn. Flacc. declam.* 11. Simuletur hoc factum non tantum colore, sed ære, si possit, & lapide. *Horat.* in *art. poet.* *vers.* 20. & fortasse cupressum scis simulare.

SIMULTAS, atis, f. *odio occulto*, *disgusto*, *avversione*, *corruccio*, *inimicizia*, *ἔχθος*, *παλιγκοτία*, latens odium inter eos, qui amici esse videntur, inimicitia: a *simulo*. Dicitur fere de privata, aliquando etiam de publica. *Paul. ex Festo*: Simultas, id est odium, dicta ex contrario, quia minime sunt simul. Potest & a simulatione dicta existimari, quia simulate loquuntur ad invicem. Prior *Pauli* notatio frigida videtur. *Cic. pro Planc.* *c.* 31. *a med.* Simultates, quas mecum habebat, deposuit. *Id. pro Leg. Manil.* *in fin.* Multas simultates partim obscuras, partim apertas suscepi. *Id. pro Flacc.* *cap.* 35. *in fin.* Simultates cum aliquo exercere. *Sueton.* in *Cæs.* *c.* 73. suscipere. *Plin.* *l.* 2. *ep.* 18. *extr.* subire. *Quintil.* *l.* 4. *c.* 1. *ante med.* gerere cum aliquo. *Tacit.* 3. *Hist.* *c.* 53. simplicius, vel callide, eoque implacabilius nutrire. *Id.* 3. *Ann.* *c.* 54. lacare. *far nascere*, *suscitare*. & *Ovid.* 2. *Amor.* *el.* 8. *v.* 82. Sæpe simultates ira morata facit. *Justin.* *l.* 2. *c.* 6. *a med.* Erant inter Athenienses & Dorienses simultatum veteres offensæ. *Cæs.* *l.* 5. *B. Gall.* *c.* 43. Omnibus annis de loco summis simultatibus contendebant. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 38. Bonum publicum privatis simultatibus impedire. ¶ In singulari *Cæs.* *l.* 2. *B. Civ.* *c.* 25. Huic simultas cum Curione intercedebat. *Nep.* in *Attic.* *c.* 17. Nunquam cum sorore fuisse in simultate. *Terent. Phorm.* 2. 1. 2. Simultatem alicujus vereri. *Sueton.* in *Ner.* *c.* 25. alicui indicere. *Id.* in *Aug.* *c.* 61. Simultate cum socru exorta. *Ovid. de remed. Amor.* *v.* 661. ubi nulla simultas incidit. *Juvenal.* *sat.* 15. *v.* 33. Inter finitimos vetus atque antiqua simultas, Immortale odium, & nunquam sanabile vulnus Ardet adhuc, Ombos, & Tentyra. ¶ *Simultas*, pactum, conditio, quæ inter duos simul convenit. *Hygin. fab.* 22. 84. *&* 185. Cum complures eam peterent in conjugium, simultatem constituit, se ei daturum, qui secum quadrigis certasset, victorque exiisset. *Id. fab.* 67. Sphinx regi Creonti simultatem constituit, si carmen, quod posuisset, aliquis interpretatus esset, se inde abire.

SIMULTER, adverb. idem ac similiter. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 148. Exossabo eum simulter, ut murænam coquus. Alii leg. *similiter*. *Nonius* *c.* 2. *n.* 780. legit *simulter*, quod medium esse videtur.

SIMULUS, a, um, dim. a *simus*. *Lucret.* *l.* 4. *v.* 1162. Simula (*puella*) Silena, ac Satura est; labiosa, Philema.

Si-

SIMUS, a, um, *chi ha il naso schiacciato*, σιμός, qui nares depressas, & repandas habet, silo, silus. *Nav.* apud *Non. c.* 4. *n.* 277. Lascivum Nerei simum pecus ludens classem lustrat. *Virg. Ecl.* 10. *v.* 7. Dum tenera attondent simæ virgulta capellæ. *Plin. l.* 9. *c.* 8. Delphini dorsum repandum, rostrum simum. *Martial. l.* 6. *epigr.* 39. Pues sima nare, turgidis labris. *Auct. Moreti v.* 106. Sæpe viri nares acer jaculatur apertas Spiritus, & simo damnat sua prandia vultu. *h. e.* vultu aversantis: quod cum fit, nares dilatantur, & deprimuntur. ¶ Translate *Cels. l.* 8. *c.* 10. *sect.* 7. *ante med.* Vulsella, quali fabri utuntur, injicienda est ab ea parte, qua sima est.

SIN, *ma se, se poi, che se*, εἰ δὲ, ἂν δὲ, κἂν, sed si, si vero, si autem: conjunctio conditionalis & adversativa: ex *si*, & *ne*. *Terent. Andr.* 2. 3. 5. Si illum relinquo, ejus vitæ timeo: sin opitulor, hujus minas. *Plaut. Pœn. prol. v.* 50. Nisi molestum est, nomen dare vobis volo Comœdiai: sin odio est, dicam tamen. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 15. Si mihi veniam dederit, utar illius conditione: sin minus, impetrabo aliquid a me ipso. *Id. Fam.* 11. *ep.* 14. Si ita est, omnia faciliora: sin aliter, magnum negotium. *Plaut. Cas.* 2. 6. 24. Si quod volumus, eveniet, gaudebimus: sin secus, patiemur æquis animis. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 7. Si vir esse volet, præclara συνδία: sin autem, erimus nos, qui solemus. *Colum. l.* 7. *c.* 3. Primum esse admissuræ tempus vernum, Parilibus, si sit ovis matura: sin vero feta, circa Julium mensem. ¶ Absolute pro *sin aliter*, aut *sin minus*. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 13. *a med.* Si pares æque inter se, quiescendum: sin, latius manabit, &c. *se poi no.* ¶ Non præcedente *si*, cujus tamen vis subintelligitur. *Nep. in Agesil. c.* 1. Primum ratio habebatur, qui maximus natu esset ex liberis ejus, qui regnans decessisset: sin is virilem sexum non reliquisset, tunc eligebatur qui proximus esset propinquitate. *Cic. de Amic. c.* 21. Primum danda opera est, ne qua amicorum dissidia fiant: sin tale aliquid evenerit, ut extinctæ potius amicitiæ, quam oppressæ videantur. *Id.* 2. *Offic. c.* 21. Danda est opera, ne tributum conferendum sit: sin qua necessitas obvenerit, &c. *h. e.* si vero aliqua necessitas. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 22. *ad fin.* Ego, ut constitui, adero: atque utinam tu quoque eodem die. Sin quid (multa enim) utique postridie, *h. e.* si vero aliquid acciderit, quo minus eo die adesse queam. *Id.* 3. *de Orat. c.* 24. *extr.* Sed hominibus opus est eruditis, qui adhuc in hoc quidem genere nulli fuerunt: sin quando exstiterint, etiam Græcis erunt anteponendi. *h. e.* si vero aliquando. ¶ *Quod sin*, quod si. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 667. da vellera, rector, Et medio nos cerne mari. quod sin ea Mavors Abnegat, ... Ibimus indecores. *Locus singularis.*

SINAPI, n. indeclin. & Sinapis, is, f. *senapa*, σίναπι, genus oleris, semen habens acerrimum gustu, & comedenti lacrymas ciens. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *sub fin.* Acerrimum sapore, ignei effectus, ac saluberrimum corpori sinapi. & *mox.* Usus ejus etiam pro pulmentario in patellis decocto, citra intellectum acrimoniæ. Coquuntur & folia, sicut & reliquorum olerum. Sunt autem trium generum: unum gracile, alterum simile rapi foliis, tertium erucæ. *Id. l.* 20. *c.* 22. Sinapi Pythagoras principatum habere ex his, quorum sublime vis feratur, judicavit, quoniam non aliud magis in nares & cerebrum penetret. Adde ibi reliqua, quibus persequitur ejus in medicina utilitates. *Cels. l.* 2. *c.* 21. refert inter ea, quæ mali succi sunt. *Colum. l.* 10. *v.* 122. Seque lacessenti fletum factura sinapis. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 28. Teritur sinapis scelerata cum illis, qui terunt. *Id. Truc.* 2. 2. 6. Si eccastor hic homo sinapi victitet, non censeam, tam esse tristem posse. *Enn.* apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 5. Neque triste quæritat sinapi, neque cæpe mœstum. *Pallad. in Octobr. tit.* 11. Hoc mense sinapim seremus. *Plin. l.* 21. *c.* 12. Sinapis avidissimæ sunt apes. ¶ In sexto casu etiam in *e* desinit. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 59. *ad fin.* Servare rapa confecta in sinape. ¶ Qui putant, etiam *sinape* dici in recto casu, nituntur illo *Colum. l.* 11. *c.* 3. Sinape & coriandrum, ita uti sata sunt, sua sede immota permanent. Sed saniores Critici leg. *sinapi*. ¶ Apud *Petron. in fragm. Tragur. c.* 66. *Burm.* & apud *Apic. l.* 6. *c.* 4. & *lib.* 8. *c.* 7. & *sinape*, & *senape* neutro gen. legitur.

SINAPIZO, as, a. 1. σιναπίζω, sinapi instar emplastri imposita, erosionem carnis facere. *Veget. l.* 2. *de re Veterin. c.* 6. & *lib.* 3. *c.* 34. & *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 5. *c.* 2.

SINCERE, *ingenuamente, disinfintamente, schiettamente, sinceramente*, εἰλικρινῶς, candide, vere, ex animo, ingenue, non simulate, sine mendacio. *Attic. ad Cicer. l.* 9. *ad Attic. ep.* 10. *sub fin.* Si hic, qua ratione initium fecit, eadem cetera aget, sincere, temperate, prudenter. *Terent. Eun.* 1. 2. 96. Si istuc crederem sincere dici, quidvis possem perpeti. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 20. Quod ut intelligatis sincere a me pronuntiari, audite Romanos milites. *Cic. Attic. ep.* 15. *ante med.* Crassi libertum nihil puto sincere locutum. *Catull. carm.* 107. *ad Lesb.* Sincere, & ex animo dicere. *Gell. in fin. c.* 3. *l.* 7. Ita nos sincerius exploratiusque vel corrigere poterit, vel probare. *Augustin. ep.* 3. (al. 137.) *ad Volusian. ad fin.* Invicem sincerissime se diligunt homines. *Val. Max. l.* 2. *c.* 2. *n.* 8. Provincias sincere administrare. *illibatamente.*

SINCERITAS, atis, f. *purezza, sincerità*, εἰλικρίνεια, puritas, integritas. *Plin. l.* 15. *c.* 6. *de oleo faciendo.* Crebrius vasa mutanda, fiscinas spongia tergendas, ut quam maxime pura sinceritas constet. *Senec. de vita beat. c.* 15. Nec summum bonum habebit sinceritatem suam, si aliquid in se viderit dissimile meliori. *Colum. l.* 4. *c.* 26. Pedamenta post putationem retractanda sunt, partesque eorum putres dedolandæ, atque alia convertenda, quæ sinceritatem habent, alia submovenda, quæ cariosa sunt. *Pallad. lib.* 1. *tit.* 3. Habitatorum color sanus, capitis firma sinceritas, inoffensum lumen oculorum. *Val. Max. l.* 2. *c.* 6. *n.* 8. Femina nonagesimum annum transgressa, cum summa animi & corporis sinceritate. *Id. l.* 5. *c.* 3. *n.* 2. *externi.* Vitæ summa sinceritas. *h. e.* morum integritas. *Phædr. l.* 4. *fab.* 12. Ad perniciem solet agi sinceritas. *schiettezza, candidezza.* & *Gell. l.* 14. *c.* 2. Multa & illustria exempla probitatis & sinceritatis. *Id. l.* 2. *c.* 23. *ad fin.* Ad horum sinceritatem veritatemque verborum an adspiraverit Cæcilius, consideremus.

SINCERITER, *sinceramente*, sincere, εἰλικρινῶς. *Gell. l.* 13. *c.* 16. Bonas artes qui sinceriter cupiunt, hi sunt vel maxime humanissimi.

SINCERUS, a, um, *netto, puro, senza miscuglio, intero, schietto, sincero*, ἀκέραιος, ἀνυπόκριτος, εἰλικρινής, purus, integer, nulla alia re admixtus, incorruptus, verus. *Donat. ad Terent. Eun.* 1. 2. 97. Sincerum, purum, sine fuco, & simplex, ut mel sine cera. Alii ducunt a σύν, cum, & κηρός, cera, & *syncerus* scribi volunt. Sed neque ex græco vox adscita est, neque *y* habet in veteri libris, ut *Manut. Dausq. Cellar.* testantur. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 54. Sincerum est nisi vas, quodcumque infundis, acescit. *Cic. de Amic. c.* 25. Secernere omnia fucata & simulata a sinceris atque veris. *Ovid.* 8. *Met. v.* 664. bicolor sinceræ bacca Minervæ. *Senec. ep.* 108. *a med.* Ex amphora primum, quod est sincerissimum, effluit, gravissimum quodque turbidumque subsidit. *Plin. l.* 21. *c.* 6. *a med.* Croci sinceri probatio, si imposita manu crepat. *Colum. l.* 12. *c.* 45. *sub fin.* Conseminalium vinearum non est tam firmum vinum, quam si per se sincerum Amineum, vel Apianum condideris. *Plin. l.* 28. *c.* 9. *a med.* Sincera axungia. *h. e.* sine admixto sale. *Id. l.* 37. *c.* 8. Callais (*gemma*) nascitur apud Sacas, sed fistulosa, & sordium plena: sincerior multo, præstantiorque in Carmania. *Gell. l.* 5. *c.* 4. Fabii annales, bonæ atque sinceræ vetustatis libri. ¶ Translate *sincera gens* apud *Tacit. de Germ. c.* 4. & *sincerus populus* apud *eund.* 4. *Histor. c.* 64. *extr.* & *Sueton. in Aug. c.* 40. est nullis externis connubiis, aut moribus, aut institutis permixtus. ¶ Incorruptus, ingenuus, candidus, integer, verus, non fictus. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 6. Mirabilia multa: nihil simplex, nihil sincerum. *Id. pro Quint. c.* 1. *sub fin.* Nihil est jam sanctum neque sincerum in civitate. *Ovid.* 7. *Met. v.* 453. adeo nulli sincera voluptas, Sollicitique aliquid lætis intervenit. *Justin. l.* 10. *c.* 1. Sincerius gaudium capere. *Liv. l.* 29. *c.* 4. Nihil sincera fide cum Romanis acturum. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 64. Sincera inter matrem filiumque concordia. & *lib.* 2. *c.* 42. Sinceræ caritatis fidem assequi. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 28. *sub fin.* Sincera, & integra, & nullis pravitatibus detorta natura. *Gell. l.* 6. *c.* 8. *ad fin.* Scipionem fama, cum esset adolescens, haud sincera fuisse. *Id. l.* 1. *c.* 2. *a med.* Verus atque sincerus Stoicus. *Id. l.* 15. *c.* 1. Q. Claudius, optimus & sincerissimus scriptor. *Cic. de clar. Orat. c.* 83. Thucydides rerum gestarum pronuntiator sincerus. *veridico.* & *lib.* 2. *de Divin. c.* 57. Demosthenes jam tum φιλιππίζειν Pythiam dicebat. quo licet existimare, in aliis quoque oraculis Delphicis aliquid non sinceri fuisse. ¶ De integritate & sanitate corporis, quod nullo morbo, aut vulnere vitiatum est, *sano, illeso.* *Ovid. Met.* 12. *v.* 99. sine vulnere corpus, Sincerumque fuit. *Plaut. Rud.* 3. 4. 52. Sincerissimum corium. *h. e.* tergum nullis cicatricibus, aut vibicibus. *Id. Men.* 2. 2. 15. Porci sacres sinceri. *Gell. l.* 18. *c.* 10. Cum medicus jam me sinceriore corpusculo factum diceret. *Ovid. de nuce, v.* 35. Cernite sinceros omnes ex ordine truncos. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Vitem, donec ad sincera veniatur, recidendam: quoniam e vitioso materia utilis non erat. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 190. sed immedicabile vulnus Ense recidendum, ne pars sincera trahatur. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 50. Hoc mihi da, ut M'. Curium sartum & tectum, ut ajunt, ab omnique incommodo, detrimento, molestia sincerum integrumque conserves. *Gell. l.* 5. *c.* 1. Animi partes aut sinceræ, aut ægræ. ¶ Refertur ad orationem. *Cic. in Orat. c.* 8. Atheniensium fuit prudens sincerumque judicium, nihil ut possent, nisi incorruptum, audire, atque elegans. *Id. de clar. Orat. c.* 55. Nihil erat in ejus oratione nisi sincerum, nihil nisi siccum atque sanum. *Gell. l.* 13. *c.* 26. Homeri versus simplicior, & sincerior. ¶ *Sinceris, re*, aliquando declinatum est: non tamen imitandum. *Gloss. vet.* Sinceris, εἰλικρινής. *Charis. l.* 1. *pag.* 61. & 194. *Putsch.* Sincerus dicitur, non sinceris, ut Virg. (4. *Georg. v.* 285.) Insincerus apes tulerit cruor. Sed neutraliter hoc sincere dicitur. Terent. (*Eun.* 1. 2. 96.) Si istud crederem sincere dici. Hæc *Charis.* Sed *sincere* apud *Terent.* adverbium est.

SINCIPUT, cipitis, n. *mezza testa*, dimidia capitis pars: quasi *semi caput*, ut *Vel. Long. de orthogr. pag.* 2237. *Putsch.* docet. *Gloss. vet.* Sinciput, ἡμικεφάλιον, ἡμίκρανον, ἡμικέφαλον. Suum sincipita, *h. e.* caput bifariam dissectum conditum, & fumo suspensum servare in usum cibi, mos fuit. *Plin. l.* 1. *c.* 51. Interdicta cœnis abdomina, glandia, testiculi, vulvæ, sincipita verrina. *Pers. sat.* 6. *v.* 69. mihi festa luce coquatur Urtica, & fissa fumosum sinciput aure. *Plaut. Men.* 1. 3. 28. Laridum pernonidem, aut sinciput, aut polimenta porcina. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 84. comedam, inquit, flebile nati Sinciput elixi, Pharioque madentis aceto. ¶ Per synecdochen est totum caput, & cerebrum in eo. *Plaut. Men.* 3. 2. 41. & 4. 2. 59. Non tibi sanum est, adolescens, sinciput, ut intelligo. *Sidon. carm.* 5. *v.* 418. fortique lacerto Dissicit ancipiti miserabile sinciput ense. ¶ Quidam volunt, *sinciput* esse anteriorem partem capitis, sicut *occiput* posteriorem. Unde *Gloss. vet.* Sinciput, βρέγμα. Sed hoc non satis eam significationem probat.

SINDON, ŏnis, f. *panno lino, camiscia, lenzuolo*, σινδών, ὀθόνη, pannus lineus, lintea tunica, linteum. Vox peregrina. *Martial. l.* 2. *epigr.* 16.

epigr. 16. Quid torus a Nilo, quid sindone tinctus olenti. *Id. l.* 4. *epigr.* 19. Ridebis ventos hoc munere (*endromide*) tectus, & imbres. Non sic in Tyria sindone tutus eris. *h. e.* linteo purpura tincto. *Id. l.* 11. *epigr.* 1. Quo tu, quo, liber otiose, tendis Cultus sindone non quotidiana? *h. e.* ornatu non vulgari. *Auson. in Ephemerid. in Parecbasi*, v. 2. Puer eja surge, & calceos, & linteam da sindonem, Da, quidquid est, amictui Quod jam parasti, ut prodeam.

SINE, *senza*, ἄνευ, absque, citra, extra: præpositio ablativo serviens. Videtur esse a *sine*, ut *pone* a *pone*. *Cic. pro Cæl.* c. *ult.* Homo sine re, sine fide, sine spe, sine sede, sine fortunis. *Terent. Heaut.* 2. 3. 73. Non fit sine periculo facinus magnum & memorabile. *Varr. l.* 7. *de L. L. c.* 6. Quæ sine controversia sunt quinque. *Virg.* 2. *Æn.* v. 777. O dulcis conjux! non hæc sine numine divum Eveniunt. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 3. *a med.* Infero mari nobis navigandum est, age jam, cum fratre, an sine? ¶ Matri casui suo casui a poetis postponitur. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. v. 68. Nam vitiis nemo sine nascitur. *& sub fin. sat.* 5. Dum, flamma sine tura liquescere limine sacro, Persuadere cupit.

SINGILIO, onis, m. genus vestis brevioris & simplicis, ἁπλοΐς. *Gallien. in epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c.* 17. Singiliones Dalmatenses decem. Alii leg. *cingillones. h. e.* parvos cinctus. Alii aliter. V. *Salmas.*

SINGILLARIUS, a, um, idem ac singularius, ut Singillarius motus, apud *Tertull. de anim. c.* 6. Singillarius dictus, *Id. advers. Valentinian. c.* 18. Utrobique al. leg. *sigillarius*.

SINGILLATIM. V. *Sigillatim*.

SINGLARITER, adverb. syncope pro singulariter. *Lucret. lib.* 6. v. 1065. Quæ memorare queam inter se singlariter apta.

SINGULARIE, adverb. idem quod singulariter. Usus est *Cicero teste Charis. Grammat. l.* 2. *pag.* 193. *Putsch.*

SINGULARIS, re, *uno solo*, *unico*, *singolare*, ἑνικός, unus, solus, unicus. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 26. Ubi ex litore aliquos singulares egredientes conspexerant, impeditos adoriebantur. *che uscivano uno alla volta*. *& lib.* 7. *c.* 8. Ne singulari quidem homini unquam eo tempore anni semitæ patuerant. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 35. *ad fin.* Singularis homo privatus, nisi magna sapientia præditus, vix facile sese regionibus officii magnis in fortunis & copiis continet. *Id. de Univers. c.* 4. *a med.* Singularem Deus hunc mundum, atque unigenam procreavit. *Plin. l.* 28. *c.* 10. Democritus etiamnum effectus ejus auget, qui singularis natus sit. *h. e.* solus in eo partu. *Id. l.* 27. *c.* 9. Herba singularis, non fruticosa. *Senec. in Troad.* v. 1027. secans fluctus ante singulari. *Auson. in periocha l.* 7. *Iliad.* prœlium singulare conserere. *duello*. & *Gell. l.* 12. *c.* 13. Tres istæ voces, intra, citra, ultra, singularibus apud Veteres syllabis appellabantur, in, cis, uls. ¶ Singulus, peculiaris. *Cic.* 2. *Acad. c.* 7. *circa med.* Quintum genus, a quo essent astra, mentesque singulares. *h. e.* animæ singulorum. *Id. Fam.* 1. *ep.* 9. *post init.* Quem antea tantummodo communi officio civium, non aliquo erga me singulari beneficio debitum præstitissem. *Id. pro Sull. c.* 1. Cum communi ambitionis invidia, tum singulari Autronii odio. ¶ *Singularis potentia*, & *singulare imperium* apud *Nepot. in Dione*, c. 9. *& de Regib. c.* 2. est monarchia. ¶ *Singularis numerus* apud Grammaticos est, quo res una significatur: ita *singularis casus*, *singulare verbum*. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *a med.* Numeri, in quibus nos singularem ac pluralem habemus, Græci & δυϊκόν. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *ante med.* Cujus verbi (*trabes*) singularis casus recte correptus, ac facta trabs. *Id. l.* 9. *c.* 3. *circa med.* Duobus modis imponitur vocabulum, aut re singulari, aut multitudine: singulari, ut cicer; multitudine, ut scalæ. *& lib.* 7. *c.* 37. Alii dicunt in singulari, hac ovi & avi; alii, hac ove & ave. ¶ *Locus singularis*, in quo quis solus degit, solitarius. *Sueton. in Aug. cap.* 72. Si quando quid secreto agere proposuisset, erat illi locus in edito singularis. ¶ Solitarius & solivagus est in illo *Psalmi* 79. 14. Singularis ferus depastus est eam. μονιὸς ἄγριος, aper, vel lupus solivagus. ¶ De his quæ in unum tantum cadunt, non etiam ad plures pertinent. *Cic.* 5. *Verr. c.* 88. *a med.* Sunt quædam omnino in te singularia, quæ in nullum alium hominem dici, neque convenire possunt. *Id.* 4. *Catil. c.* 3. Mihi gratias egistis singularibus verbis. ¶ *Singularis*, præstans, eximius, rarus, unicus (in utramque partem) qualia esse solent, quæ sola sunt, *eccellente*, *unico*, *singolare*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 43. Aristoteles, meo judicio, in Philosophia prope singularis. *Id.* 2. *de Orat. c.* 38. Antonii incredibilis quædam, & prope singularis & divina vis ingenii. *& lib.* 3. *c.* 4. Amor in rempublicam incredibilis & singularis. *Id. sub fin. ep.* 15. *l.* 11. *ad Attic.* Singularis & incredibilis virtus. *Id. in Bruto*, *c.* 35. Cato summus & singularis vir. *Id. l.* 12. *Attic. ep.* 17. Ea ipsius (*Tullia*) virtute, humanitate, pietate non modo eam voluptatem non cepi, quam capere ex singulari filia debui, sed, &c. *Petron. in Satyr. c.* 111. Singularis exempli femina. *Cic. post redit. in Sen. c.* 3. Singularis & præstantissima virtus. *Id. pro leg. Manil. c.* 1. *in fin.* Pompeji singularis eximiaque virtus. *Id. post init. ep.* 9. *l.* 1. *Fam.* Omnia in te ipsum summa & singularia studia deberem. *Nep. in Attic. c.* 4. *a med.* Ciceroni in omnibus ejus periculis singularem fidem præbuit. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 24. Treviri, quorum inter Gallos virtutis opinio est singularis. *Id. l.* 7. *c.* 77. Singularis & nefaria crudelitas. *Cic. Verr.* 5. 2. 44. *a med.* Singularis nequitia & turpitudo. *Id.* 4. *Verr. c.* 7. Impudentia. *Id. l.* 2. *de Divin. c.* 47. Homines ingenio atque animo singulares. *Id.* 13. *Fam. ep.* 41. Pompejus gratias tibi agit singulares. *Plin. l.* 22. *c.* 17. Herba vesicularia contra ulcera, rupta, lepræque singularis. *unica*. *& lib.* 8. *c.* 32. *ad fin.* Singulare abigendis serpentibus, odor adusto cervino cornu. *Id. l.* 23. *c.* 37. *sect.* 79. *extr.* Singulare remedium ægra patientibus. *Id. l.* 36. *c.* 22. In Siphnio lapide singulare, quod calefactus oleo nigrescit. *c'è questo di proprio*. ¶ *Singularesium*, vel *Singularii*, *orum*, in *Cod. Justin. lib.* 1. *tit.* 27. qui est *de offic. Præfect. Prætor.* fuerunt, qui notis seu singularibus litteris excipiebant, notarii etiam dicti. ¶ *Singulares equites*, V. *Singularius*.

SINGULARITAS, atis, f. *l'esser uno*, *a solo*, μόνωσις, unum aut solum esse. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 37. Solitas, singularitas, unitas. *Id. de anim. c.* 13. Singularitas tota est & indiscreta substantia. *Id. de exhortat. ad Castit. c.* 1. De actu singularitatis cogitare. *h. e.* vitæ sine uxore actæ. ¶ Singularis numerus. *Charis. l.* 1. *pag.* 72. *Putsch.* Alia singularitate carent, ut arma, castra, scalæ: alia pluralitate, ut garum, vinum.

SINGULARITER, *in singolare*, ἑνικῶς, in singulari numero, cum de uno tantum loquimur. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *ante med.* Scala & scopa, contraque hordea & mulsa non alio vitiosa sunt, quam quod pluralia singulariter, & singularia pluraliter efferuntur. (Adde *Voss.* in *Penatis.*) *Id. l.* 9. *c.* 3. *ante med.* De pluribus singulariter (*dicere*): (*Virg.* 3. *Georg.* v. 346.) Haud secus ac patriis acer Romanus in armis. *Ulpian. Dig. lib.* 27. *tit.* 6. *leg.* 1. Hoc edictum, licet singulariter scriptum sit, si tamen plures intervenerint, qui tutores non erant, locum habere debet. ¶ *da solo a solo*. Est *Paulini Nolan. carm.* 20. (*al.* 33.) v. 727. Ut a juventa singulariter sedens, Tacitaque reclusus domo, Amet quietæ tecta solitudinis. ¶ Eximie, magnopere, unice, *singolarmente*, *distintamente*. *Cic.* 4. *Verr. c.* 47. Quem in quæstura mea singulariter dilexissem. *Plin. l.* 1. *ep.* 22. Quem singulariter & miror, & diligo.

SINGULARIUS, a, um, *solo*, *uno*, *unico*, *singolare*, ἑνικός, idem quod singularis, unus, simplex, peculiaris. *Turpil.* apud *Non. c.* 8. n. 60. Homo unica est natura, & singularis. *Gell. l.* 17. *c.* 9. In his epistolis inveniuntur litteræ singulariæ sine coagmentis syllabarum. *Plaut. Capt.* 1. 2. 3. His indito catenas singularias. istas majores, quibus sunt vincti, demito. *h. e.* simplices, & leviores, non duplices gravioresque. ¶ Eximius, excellens, rarus. *Gell. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Esse homines apud eandem cæli plagam singulariæ velocitatis. ¶ *Singularii*, & *singulares equites* fuisse creduntur, quos Augustus instituit ad custodiam sui corporis, similes illis, quos initio Romulus ad idem munus elegerat, apud *Liv. c.* 15. *l.* 1. Dicti sunt *singulares*, quod extra ordinem reliquæ militiæ essent, aut quod singulari aura ex robore corporis, & virtute animi legerentur. *Tacit.* 4. *Histor. c.* 70. Accessit ala singularium, excita olim a Vitellio, deinde in partes Vespasiani transgressa. *Lapis apud Gruter. pag.* 1048. *n.* 2. L. Petronio L. F. Sab. Tauro Volusiano V. Cos. ordinario, *&c.* præposito equitum singulariorum Augg. NN. &c. *& pag.* 367. *n.* 1. M. Atilio M. F. Fab. Peto Vi. Viro ex Singularibus imp. &c. Adde aliam apud *Donium class.* 6. *n.* 18.

SINGULATIM, idem quod *sigillatim*, & *singillatim*: a *singuli*. *Cic. Divin. Verr. c.* 13. *extr.* Ut ad ea, quæ dixerint, certo loco, aut singulatim respondeam. *ad uno per uno*, *ad ognuno in particolare*. *& cap. ult. ad fin.* Ut ea, quæ singulatim ac diu collecta sunt, uno tempore universa perdamus. *Plin. l.* 18. *c.* 30. Panicum & milium singulatim pectine manuali legunt Galliæ. *a spiga per spiga*. Adde *Terent. Phorm.* 5. 8. 41. Quib. loc. al. leg. *singillatim*, aut *sigillatim*. idem enim valent. *Singulatim* legit etiam *Non.* in duobus fragment. *Cæcilii*, & *Cælii*, quæ affert *cap.* 2. *n.* 820.

SINGULI. V. *Singulus*.

SINGULTANS. V. *Singulto*.

SINGULTATUS, a, um, nom. particip. cum singultu emissus. *Ovid. l.* 3. *Trist. el.* 3. v. 16. Et singultatis oscula mista sonis.

SINGULTIM, adverb. *singhiozzando*, μετὰ λυγμοῦ, cum singultu. *Apul. lib.* 2. *Metam.* Lamentabiles questus singultim instrepebat. ¶ *Singultim loqui* est loqui sermone interrupto, & veluti voce identidem compressa, quod usuvenire solet verecundis, & timidis natura. Talem locutionem ἰσχνοφωνίαν vocant Græci. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. v. 56. Ut veni coram, singultim pauca locutus. Infans namque pudor prohibebat plura profari.

SINGULTIO, tis, n. 4. *singhiozzare*, *singozzare*, *singhiozzire*, λύζω, singultum edo, singulto. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *post med.* Vinum non dandum singultientibus, nec si cum febri dyspnœa sit. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 19. Vesica vulnerata, stomachus afficitur. itaque aut bilem vomunt, aut singultiunt. *Apul. l.* 3. *Metam.* Lacrymis promicantibus crebro singultiens. ¶ Translate, de gallina glocienta, *Colum. l.* 8. *c.* 11. *sub fin.* Sequiturque grex, velut matrem gallinam singultientem. V. *Singultus*. *Persius* in re obscena adhibuit *sat.* 6. v. 72.

SINGULTO, as, n. 1. *singhiozzare*, *singozzare*, λύζω, singultum edo, singultiens sum: frequentativum a *singultio*. *Virg. Æn.* 9. v. 333. Tum caput ipsi aufert domino, truncumque reliquit Sanguine singultantem. *Sil. l.* 2. v. 361. Parietibusque domus imbellis femina servet Singultantem animam. *Id. l.* 1. v. 388. & *Val. Flacc. l.* 2. v. 212. ora singultantia. *scil.* recisi capitis. *Stat. l.* 5. *silv.* 5. v. 26. Discordesque modos, & singultantia verba Molior. *h. e.* singultu interrupta, & impedita. Sic *Calpurn. ecl.* 6. v. 22. vel te certamine quisquam Dignetur, qui vix stillantes, aride, voces Rumpis & expellis male singultantia verba? ¶ Active, cum singultu emitto. *Ovid.* 5. *Met.* v. 133. quem postquam vulnere auctor Singultantem animam, & versantem lumina vidit, &c. *Stat.* 5. *Theb.* v. 260. Semineces pueri trepidas in limina vitæ Singultant animas.

SINGULTUS, us, m. *singhiozzo*, *singozzo*, λυγμός, λύγξ, motus vitus intermissus & crebus stomachi, & septi transversi, ex copia cibi,

sibi, ex acri humore, in fletu, in mœrore. Volunt quidam esse a gula, quasi *sonum gulæ*: alii a *singulus*, quia singulatim, & per intervalla venit. *Cic. pro Planc. c.* 31. Non modo lacrymulam, sed multas lacrymas, & fletum cum singultu videre potuisti. *Horat. in fin. od.* 27. *l.* 3. Mitte singultus: bene ferre magnam Disce fortunam. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 130. hæc extremis mœstam dixisse querelis, Frigidulos udo singultus ore cientem. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 9. *v.* 11. Eripiunt sparsi lacrymas per colla capilli: Oraque singultu concutiente sonant. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 11. Pectus atque ora singultu quatiens. *Virg.* 9. *Æn. v.* 414. Volvitur ille vomens calidum de pectore flumen Frigidus, & longis singultibus ilia pulsat. *Stat.* 3. *Theb. v.* 90. Corruit, extremisque animæ singultibus errans Alternus nunc ore venit, nunc vulnere sanguis. *Virg.* 3. *Georg. v.* 506. *de equis ægrotantib.* imaque longo Ilia singultu tendunt. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 3. *v.* 41. Hac prece adoravi superos ego: pluribus uxor, Singultu medios impediente sonos. *Id. Metam.* 11. *v.* 420. Singultuque pias interrumpente querelas. *Lucan. l.* 4. *v.* 180. Arma rigant lacrymis, singultibus oscula rumpunt. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *ad fin.* Acetum singultus cohibet. *Id. l.* 20. *c.* 17. *a med.* Anisum singultus olfactum inhibet. *& l.* 21. *c.* 18. *sub fin.* Sedare singultus *& l.* 28. *c.* 6. emendare. *& lib.* 20. *c.* 14. sistere. ¶ Translate *Plin. sub fin. lib.* 18. Corvi singultu quodam latrantes. *Colum. lib.* 8. *cap.* 5. Custos debet speculari parientes; quod se facere gallinæ testantur crebris singultibus interjecta voce acuta. *& c.* 11. *ad fin.* Pullos seducentes ad villam persequentes nutricis singultus. *il chiocciare.*

SINGULUS, a, um, *ciascuno da per sè*, Ἰκαστος, εἷς, unusquisque per se, *h. e.* separatim ab alio, unus, solus: nomen distributivum, quod ut cetera ejus generis in plurali numero usurpatur. *Cic. in Orat. c.* 67. Sæpe singulis pedibus utendum est, plerumque binis, non fere ternis amplius. *Id.* 2. *de Fin. c.* 13. *a med.* Singulas potius quam omnia. *Id. Catil.* 4. *c.* 6. *a med.* Singulas uniuscujusque domos, & hoc universum reipublicæ domicilium delere conati sunt. *Id. Agrar.* 2. *c.* 31. Honestius eum agrum vos universi, quam singuli possideretis. *Id.* 3. *de Orat. c.* 53. *a med.* Refert etiam, qui audiant, senatus, an populus, an judices, frequentes, an pauci, an singuli. *Phædr. l.* 1. *fab.* 31. Milvius cœpit vesci singulas. *una alla volta.* & *Liv. l.* 3. *c.* 15. Prodigia interim multa nunciari: quorum pleraque, quia singuli auctores erant, parum credita. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Qui singulis pinxerant coloribus, alia tamen eminentiora, alia reductiora fecerunt. *dipinsero chiariscuri.* & *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 20. *extr.* Ab opere, singulisque legionibus singulos legatos Cæsar discedere vetuerat. *& l.* 1. *c.* 43. Equitum millia erant sex, totidem numero pedites, quos ex omni copia singuli singulos, suæ salutis causa delegerant. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 30. In singulis rebus ejusmodi materies est, ut dies singulos possis consumere. *Cato R. R. c.* 143. Vini in culeos singulos quadragenæ & singulæ urnæ dabuntur. *quarantuna urna per ogni bigoncia.* & *Colum. l.* 5. *c.* 3. Has summas sic multiplicato. quingeties & vicies duceni quadrageni singuli, fiunt sex millia & XXV. *duecento e quarantuno moltiplicati venticinque volte, fanno sei mila e venticinque.* & *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 14. Centuriones, quibus singulæ naves erant attributæ. *una per centurione.* & *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 13. Illum legiones singulas posuit Brundisii, Tarenti, Siponti. *una per luogo.* *Id. Verr.* 4. *c.* 53. *a med.* Describebat censores binos in singulas civitates. *due per ciascuna Comune.* *& Agrar.* 2. *c.* 32. *a med.* Duodena describis in singulos homines jugera. *Id. Phil.* 3. *sub fin.* Quantam pecuniam militibus earum legionum in singulos Cæsar pollicitus sit, tantum dari placere. *Id.* 2. *de Legib. c.* 12. Plures deorum omnium, singuli singulorum sacerdotes sunt. ¶ Apud *Cels.* dum describit medicamina, passim legimus, nucis, myrrhæ singulorum p. II. *l.* 6. *c.* 11. Et cinnamomi myrrhæ, celiæ singulorum p. I. *ibid. c.* 10. Nostri medici in sula *Recipe* dicunt *ana*. Eod. sensu *Cels.* dixit et *an pares portiones* (*V. Portio*); & utrumque jungit *ibid. c.* 11. ¶ *In dies, in annos singulos, singulis diebus, annis*, ad temporis continuationem pertinent. *Cic.* 4. *Verr. c.* 51. Lex, quæ in annos singulos Jovis sacerdotem sortito capi jubebat. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 34. *in fin.* Quod efficitur in cœlo singulis diebus & noctibus. ¶ *In singulos dies* cum comparativis, & verbis augmentum significantibus. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 7. Quotidie, vel potius in dies singulos breviores litteras ad te mitto. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 22. Ut in dies singulos studia in nos hominum augeantur. *Id. Catil.* 1. *c.* 2. Crescere in dies singulos hostium numerus. ¶ *Singuli*, solitarii, soli. *Senec. initio lib. de otio Sapient.* Proderit per se ipsum secedere, meliores erimus singuli. *soli.* & *in præfat. l.* 4. *quæst. nat.* Quod est miserrimum, numquam sumus singuli. ¶ In singulari numero *Plaut. Cistell.* 4. 2. 34. At at singulum video vestigium. *un solo*, singularem, unicum, *primo*. *Gell. l.* 19. *c.* 8. *ante med.* De *cœlo*, & *tritico* non inficias eo, quin singulo semper numero dicenda sint. *in singolare.* Et distributive *Id. l.* 13. *c.* 13. *a med.* Nisi dicerat, nummo singulo multabatur. *un denaro alla volta.* ¶ Quidam putant, notionem verbi significari in illa *Varron.* apud *Non. c.* 2. *n.* 737. Tum vero dices historiam necessariam, semel unum singulum esse. *& ibid.* Hoc reas incommodi, quod nesciebamus, semel unum singulum esse. Sed *Vossius* placet ex Hebræo petere.

SINIS, is. m. Σίνις, crudelissimus latro Corinthi, qui Isthmum obsidebat, & captos homines inflexis vi arboribus alligabat, remissisque discerpebat: unde πιτυοκάμπτης dictus est. Nomen habes a σίνω, noceo: unde male a quibusdam *Scinis*, aut *Sinnis* scribitur. quod & *Bronkhus.* admonuit ad illud *Propert. l.* 3. *el.* 21. *v.* 37. Arboreasque cruces Sinis, & non hospita Grajis Saxa, & curvatas in sua fata trabes. Adde *Ovid. Metam.* 7. *v.* 440. *& Heroid. ep.* 2. *v.* 70. & *Senec. in Herc. Oet. v.* 1393. *& in Hippol. v.* 1169. & *Senec. alter. de Clement. l.* 2. *cap.* 1. ¶ Occisus est a Theseo. *Stat. Theb.* 12. *v.* 576. Non trucibus monstris Sinin, infaudumque dedisti Geryona?

SINISTER, stra, strum, *mancino, manco, sinistro*, σκαιός, ἀριστερός, qui est a parte lævæ manus, lævus: cui opponitur *dexter*: ab ἀριστερός, ut primo fuerit *sinisterus*: unde *sinisterior* comparativum, & *sinisteritas*. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 103. Seu libeat duplici sejunctum cernere Marte, Dexter uti lævum teneat, dexterumque sinister Miles. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 23. A sinistra parte nudata castra. *Sueton. in Aug. c.* 92. Si calceus sinister pro dextero induceretur. *Phædr. l.* 3. *fab.* 7. *v.* 7. concidit casu gravi, & sinistram fregit tibiam. *Terent. Eun.* 4. 7. 5. Tu, Simalio, in sinistrum cornu, tu, Syrisce, in dexterum. *Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 18. Amnis vagus sinistra labitur ripa. *Nep. in Datam.* 1. 3. Gerens dextra manu clavam, sinistra copulam. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 75. Sinistras sagis involvunt, gladiosque distringunt. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 39. Cur a dextra corvus, a sinistra cornix faciat ratum. *Id. Phil.* 12. *c.* 5. Aspicite a sinistra illam equestrem statuam. *Plaut. Merc.* 5. 2. 38. Aspice nunc, ad sinistram. *Cic.* 4. *Acad. c.* 40. Supra infra, dextra sinistra, ante post. ¶ Sinistrum alicui esse, *Colum. l.* 1. *c.* 3. *a med.* Fere pestilens est solum, quod est remotum ac sinistrum Soli & apricis flatibus. *h. e.* septentrionali plagæ obversum. ¶ Sinistra manus multus fuit usus in ludo pilæ trigonalis. *Martial. l.* 14. *epigr.* 46. Si me mobilibus scis expulsare sinistris. &c. Adde *l.* 7. *epigr.* 72. ¶ Plerimus item in furtis, quia ejus motus facilius, quam dextera occultatur. *Ovid. Met.* 13. *v.* 110. Nec clypeus vasti cælatus imagine mundi, Conveniet timidæ, natæque ad furta sinistræ. *Catull. carm.* 47. Porci, & Socration, duæ sinistræ Pisonis. *h. e.* quorum opera in furtis suis Piso utitur. V. *Aspendius*. Comparativum *sinisterior* eandem cum positivo significationem habet. *Galba ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 30. *a med.* Cornu sinisterius, quod erat infirmius, pedem referre cœpit. *Ovid. Met.* 2. *v.* 138. Neve sinisterior pressam rota ducat ad Aram. *h. e.* currus ad sinistram deflexus. *Cels. l.* 4. *c.* 1. *ante med.* Cor in pectore sub sinisteriore mamma situm. *Sueton. in Tiber. c.* 6. *sub fin.* Sinisteriore funali equo. *Id. in Domit. cap.* 17. Sinisteriorem brachium fascia obvolutum. ¶ Translate est adversus, inimicus, noxius, infelix, *sinistro, contrario, nocivo, tristo*. quia quæ sinistra manu fiunt, minus apte & prave fiunt. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 7. *v.* 63. Ipse loquor mecum, desuetaque verba retracto: Et studii repeto signa sinistra mei. *Senec. in Troadib. v.* 983. Quis tam sinistre dividit captas deus? *Propert. l.* 3. *el.* 2. *v.* 9. pugnamque sinistram Cannensem. *& eleg.* 23. *v.* 32. Et veniat formæ ruga sinistra tuæ. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 303. heu dirie visa sinistris Regna mihi! *Virg.* 1. *Georg. v.* 444. Arboribusque, satisque Notus, pecorique sinister. *Id. Æn.* 10. *v.* 110. errore malo Trojæ, monstrisque sinistris. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 32. *a med.* Sinistra fama. *& l.* 2. *Hist. c.* 93. *ad fin.* Sinistrum itineris omen prospero prœlio verterat. *Id.* 1. *Ann. cap.* 74. Sinistros de aliquo sermones habere. *sparlare.* ¶ Item pravus, perversus, *cattivo*, *diseresso*. *Phædr. sub fin. l.* 2. Sinistra quos in lucem natura extulit, Nec quicquam possunt, nisi meliores carpere. *Curt. l.* 7. *c.* 4. Natura mortalium hoc quoque nomine prava & sinistra dici potest, quod in suo quisque negotio hebetior est, quam in alieno. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 257. [illegible] est studiosa sinistri, Ad vitium mores instruet inde suos. *Tacit.* [illegible] *& Plin. l.* 7. [illegible] Sinistra erga eminentes interpretatio. *storta e maliziosa.* & *Plin. l.* 7. *ep.* 28. Igitur ad alios hanc sinistram diligentiam conferant. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 5. *de Judæis.* Cetera instituta sinistra fœda pravitate valuere. ¶ Cum genitivo *Sil. l.* 1. *v.* 56. *de Annib.* Ingenio motus avidus, fideique sinister Is erat. *Id. l.* 3. *v.* 253. pravus fidei, dicit. Al. tamen leg. *sinistra*. ¶ In auspiciis *sinister* apud Romanos faustum, prosperum, felix, lætum significat: apud alias gentes adversum, infelix, triste. Causam habes in voce *Lævus*, ubi multa hac de re. Quare non audiendus *Festus*, & *Servius ad Æn.* 2. *v.* 693. qui *sinistras aves, sinistrumque, & sinistimum auspicium*, dici ajunt, *quod sinat fieri*, *h. e.* addicat, admittat. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 39. Ita nobis sinistra videntur, Grajis & barbaris dextra, meliora. *& cap.* 35. Fulmen sinistrum, auspicium optimum habemus ad omnes res, præterquam ad comitia. *Plaut. Epid.* 2. 2. 1. *& Pseud.* 2. 4. 72. Habete animum bonum. liquido auspicio foras auspicio, avi sinistra. *Catull. carm.* 45. *v.* 8. Hoc ut dixit Amor, sinistra, ut ante, Dextram sternuit approbationem. Adde *Virg. Ecl.* 9. *v.* 15. & *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 9. *v.* 49. ¶ Ex instituto Græcorum Laodamia apud *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 49. Dii, precor, a nobis omen removete sinistrum. ¶ Reperitur tamen etiam in consuetudine Romana sinistrum auspicium pro adverso. *Val. Max. l.* 4. *c.* 7. *n.* 2. *in fin.* Sinistris quidem auspiciis amicitiæ conditionem secuti, sed quo miseriora, hoc certiora fidelitet cultæ nobilitatis exempla. ¶ Apud *Priscian. l.* 3. *pag.* 600. *Putsch.* habes *sinistrior* pro *sinisterior*, sed sine ullo Scriptoris exemplo. ¶ Superlat. *sinistimus* (ut *deximus*, *extimus*, pro *sinisterrimus*, agnoscitur (præter *Festum* supra allatum) ab *eodem ibid. pag.* 605. *&* 607.

SINISTERITAS, atis, f. *incivilità*, *salvatichezza*, *increanza*, σκαιότης, σκαιοσύνη, imperitia, rusticitas; cui opponitur dexteritas. *Plin. l.* 9. *ep.* 5. Plerique dum verentur, ne gratiæ potentium nimium impertiri videantur, sinisteritatis, atque etiam malignitatis famam consequuntur. *Id. l.* 6. *ep.* 17. Quæ tanta gravitas? quæ tanta sapientia? quæ immo pigritia, arrogantia, sinisteritas, ac potius amentia? in hoc totum diem impendere, ut offen-

fendas, aut inimicum relinquas, ad quem tanquam amicissimum venerit?

SINISTIMUS.) V. in *Sinister.*
SINISTRA.)

SINISTRE, *in cattiva parte, malitiosamente, sinistramente, avversamente*, perverse, in malam partem. *Horat. de art. poet. v.* 451. hæ nugæ in seria ducent In mala derisum semel, exceptumque sinistre. *Tacit.* 1. *Histor. c.* 7. Utraque cædes sinistre accepta. & inviso semel Principe, seu bene, seu male facta premunt. *& l.* 3. *c.* 52. *in fin.* Sinistre de aliquo re rescribere. *Plin. in Paneg. c.* 45. *a med.* Porro non tam sinistre constitutum est, ut qui malum Principem possumus, bonum non possimus imitari. *h. e.* non tam prava naturæ comparati sunt homines.

SINISTRORSUM, *&* sinistrorsus, *verso mano manca, a sinistra*, ἐπ' ἀριστερᾷ, sinistram versus. *Sueton. in Galba, c.* 4. Villa colli supposita, prope Terracinam, sinistrorsum Fundos petentibus. *Frontin. de aquæduct. art.* 5. Concipitur Appia in agro Lucullano, via Prænestina, inter milliarium septimum & octavum, diverticulo sinistrorsus passuum DCCLXXX. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 24. Silva Hercynia recta fluminis Danubii regione, pertinet ad fines Dacorum: hinc se flectit sinistrorsus, diversis a flumine regionibus. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 50. Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit, unus utrique error. *Id. Epod.* 9. *v.* 20. Puppes sinistrorsum citæ. V. Interpret. & præcipue *Bentlej.* ¶ *Sinistroversus* integrum est. *Lactant. l.* 3. *c.* 6. Qui se in alteram partem inclinaverunt, aut dextro, aut sinistroversus ceciderunt.

SINISTROVERSUS, V. in fin. vocis præced.

SINNIANUS, a, um, ad Sinnium Capitonem pertinens, ut Sinniana opinio. *Gell. l.* 5. *c.* 21. *ad fin.* Sinnii Capitonis, cum laude docti Grammatici meminit *Id. ibid. & c.* 20. & *Fest.* in *Senaquarier*, in *Sinistra*, in *Salva*, & alibi sæpe.

SINO, is, ivi, situm, a. 3. *permettere, lasciare, comportare, soffrire*, patior, permitto, fero. *Cic. Catil.* 1. *c.* 3. Non feram, non patiar, non sinam. *Plaut. Pæn.* 1. 1. 18. Suspende, vinci, verbera: auctor sum, sino. *Terent. Heaut.* 2. 3. 76. *Sy.* Si sinas, dicam. *Clin.* sine. *Clit.* sino. *&* 4. 1. 33. Non licet hominem ita esse sæpe, ut vult, si res non sinit. *Id. Eun.* 1. 1. 20. Egone illam? quæ illum? quæ me? quæ non? sine modo, mori me malim: sentiet, qui vir siem. *Ibid. fact.* *Plaut. Mostell.* 1. 4. 15. Sine, sine cadere me. *Id. ibid.* 3. 2. 22. Sine me dum istuc judicare. *& Pseud.* 3. 2. 50. Sine sis loqui me. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 16. *ad fin.* Improbitas nunquam sinit eum respirare. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 2. *sub fin.* Vinum ad se omnino importari non sinunt. *Phædr. l.* 3. *fab.* 16. *v.* 11. Dormire me non sinunt cantus tui. *Cic. Phil.* 11. *c.* 13. Qui latrocinium in Syriam penetrare non sivisset. *Liv. l.* 35. *c.* 5. *a med.* Si restitui ordines sissent, integro rursus prœlio dimicaturos. *Sallust. in orat.* 1. *ad Cæs.* Ut quæ tibi placuerint, ea dii immortales approbent, beneque evenire sinant. *Terent. Adelph.* 1. 2. 23. Hæc si neque ego, neque tu fecimus, non sinit egestas facere nos. *Id. Andr.* 1. 2. 17. Dum tempus ad eam rem tulit, sivi, animum ut expleret suum. *Id. Hecyr. prol. v.* 2. Sinite, exorator ut sim. *&* 4. 2. 14. Neque sinam, ut me per vinaciam esse dicat factum. *Id. Andr.* 3. 5. 24. Dicat, sine. *Sit* ... ga, dicat, sino. *& vers.* 19. Sine, me expurgem. *& vers.* 30 Sine, ta hoc exorem. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 43. Huc ades: insani feriant sine litora fluctus. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 6. *sub fin.* Cato concionatus est, comitia haberi non siturum ... *Perm.* 3. 5. ... Quod ... Fortunam id situram fieri. *Plin. in fin. ep.* 10. *l.* 8. Moretur ergo in libertate, sinentibus nobis, fructu legato, &c. *Liv. l.* 30. *c.* 15. Cum orasset eum, ut quantum res sineret, fidei suæ temere obstrictæ consuleret. *per quanto lo permettesse.* ¶ Passive *Colum. l.* 12. *c.* 17. Vinum in dolium conditur, & ibi sinitur fermentari. *& l.* 11. *c.* 2. Vites regelari sinuntur. *Cic. pro Sext. c.* 44. Accusare eum moderate per senatus auctoritatem non est situs. *non gli è stato permesso.* & *Plin. l.* 14. *c.* 1. Vitis succi gratia sæpe sinitur pluribus modis. *Cato R. R. c.* 89. Nec plus aqua sita fiet horam unam. ¶ Cum accusativo rarum est. *Virg. Æn.* 9. *v.* 619. Tympana vos, buxusque vocant Berecyntia matris Idææ. sinite arma viris, & cedite ferro. *Id.* 4. *Georg. v.* 47. Neu propius tectis taxum sine. *Plin. l.* 6. *c.* 14. Serpentium multitudo transitum non sinit. ¶ Satius tamen est, ellipsin agnoscere, ut infinitivum aliquod subintelligatur; ut in his, quæ subjicio. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 14. Nam me in taberna usque adhuc sineret Syrus. *Virg.* 10. *Æn. v.* 436. At non sese sui tanta perterrita Lausus, Pars ingens belli, sinit agmina. *Esse* in his commode subauditur. *Terent. Heaut.* 1. 1. 38 Sine me, vacuum tempus ne quod dem mihi laboris. *supple* hos rastros humeris gestare. *Id. Adelph.* 3. 2. 23. Hem quisquis es, sine me. *supple* ire. *Virg.* 10. *Æn. v.* 598. Vir Trojane, sine hanc animam, & miserere precantis. *h. e.* sine me habere, aut servare. *Id.* 4. *Georg. v.* 6. In tenui labor, at tenuis non gloria, si quem Numina læva sinunt, auditque vocatus Apollo. *h. e.* sinunt hæc dicere. ¶ Cum dativo *Juvenc. Presb. l.* 2. *v.* 24. Et sine defunctis defunctos condere terræ. ¶ *Ne dii sinant, siverint*, formula abominantis, ut *dii prohibeant*, &c. μὴ γένοιτο. *Plin. l.* 2. *ep.* 2. Illud nec dii sinant, ut infirmior. *Plaut. Merc.* 2. 2. 50. At ne deteriorem tamen hoc facto ducas. *Lys.* Egone te? ne dii siverint. *Liv. l.* 28. *c.* 28. *circa med. & l.* 34. *c.* 24. Ne illud Jupiter Opt. max. siverit. Al. leg. *sierit*, al. *sirit*, quod est syncope a *siverit*. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 64. Periit tibi sodalis. *Mne.* ne dii sirint. *Id. Pæn.* 5. 1. 20. Meas hic ut gnatas reperire me siritis. *Id. Trin.* 2. 4. 119. Ne tu illum agrum tuum siris unquam fieri. ¶ *Sins* pro *sinat*, ἀρχαϊκῶς, ut *edit* pro *edat*. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 25. Nam te pedicæ cupiam insidias locas? *Pha.* foeminæ me illa sinit Jupiter. Al. leg. *sirit*. & *Virg. in Ciri, v.* 239. Ut scelere infando (quod nec sinit Adrastia) Lædere utrumque uno studeat errore parentem. ¶ *Sistis* pro *sivistis*, quidam leg. in illo *Accii* apud *Cic. pro Sext. c.* 57. *sub fin.* Exsulare sinitis, sistis pelli, pulsum patimini. *Al.* sivistis. ¶ *Sissem* pro *sivissem* est *Livii l.* 3. *c.* 18. *& l.* 33. *c.* 5. ¶ Pro *sivi* in præterito *sii* olim dixere. *P. Rutil.* apud *Diomed. l.* 1. *pag.* 372. *Putsch.* Quod si me invitum abire sinisset, *Scaurus ibid.* Prœlium non sii fieri. Adde *Plaut. Mostell.* 2. 1. 34. *& Cas.* 4. 2. 13. & *Terent. Andr.* 2. 1. 17. sed dubiæ lectione. ¶ Et *sii*, quod in secunda & tertia persona hodieque usurpatur. *Varr. ibid.* Ad mortem perducere non sii. *Terent.* in *Adelph.* (1. 2. 23.) Quis non sit egestas. Ita *Diomed. ibid.* ubi *sivit*.

SINOPENSIS, se, ad Sinopen pertinens (Σινώπη) quæ est urbs Asiæ minoris in Paphlagonia, in ora Ponti Euxini, regia Mithridatis, patria Diogenis Cynici. *Plin. l.* 6. *c.* 2. & *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 109. Hinc Sinopenses, ejus incolæ. *Tacit.* 4. *Histor. cap.* 83. *ad fin.* & Sinopensis colonia. *Ulpian. Dig. l.* 50. *tit.* 15. *leg.* 1. *in fin.*

SINOPEUS, ei, Σινωπεύς, dissyllab. Sinopensis. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 67. Non dolet patria Cynicus procul esse Sinopeus. *Plaut. Curcul.* 2. 3. *v.* 72. Persas, Paphlagonas, Sinopeas, Arabes, Syros. ¶ Sunt qui scribunt *Synopeus*.

SINOPICUS, a, um, Σινωπικός, Sinopensis, ut Sinopicum minium. *Cels. l.* 3. *c.* 6. *& l.* 6. *c.* 6. *n.* 19. *h. e.* rubrica, quæ optima apud Sinopen æstimitur, ut *Vitruv.* docet *l.* 7. *c.* 7.

SINOPIS, idis, f. *sinopia*, σινωπίς, σινώπη, rubricæ genus præstantissimum: a Sinope urbe Ponti, unde & γῆ ποντική, terra pontica, item rubrica pontica dicebatur. Sed generatim pro rubrica sumebatur, ut magnes proprie, qui ex Magnesia, sed generatim sic vocatus lapis, qui ferrum trahit. *Plin. l.* 35. *c.* 6. Sinopis inventa est primum in Ponto, inde nomen, a Sinope urbe. Nascitur & in Ægypto, Balearibus, Africa, sed optima in Lemno, & in Cappadocia, effossa e speluncis, &c. Adde *Vitruv. l.* 7. *c.* 7.

SINUAMEN, inis, n. curvamen, inflexio in modum sinus. *Prudent. in Psychom. v.* 870. quarum (*columnarum*) tegit edita calculus albens in conum cæsus capita, & sinuamine subter Ductus concharum in speciem. *Juvencus Presb. l.* 1. *v.* 87. Pellicem gestans uteri sinuamine fetum. Adde *Sidon. carm.* 22. *v.* 191.

SINUATIO, onis, f. κόλπωσις, curvatio instar sinus. *Fulgent. l.* 1. *Mythol. p. m.* 16 Corniculata Lunæ sinuatio.

SINUATUS, a, um, *piegato, curvato*, κολπωθείς, curvatus instar sinus, inflexus, arcuatus. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 11. Colles claudebant muri per artem obliqui, aut introrsus sinuati, ut latera oppugnantium ad ictus patefacerent. *Senec. de vita beata, c.* 4. Exercitus in cornua, sinuata media parte, curvatur. *Cels. l.* 4. *c.* 1. *a med.* Intestinum lere fusum, atque sinuatum. *& l.* 8. *c.* 1. *ante med.* Vertebrarum processus paululum sinuati. *Ovid. Met.* 8. *v.* 380. celerem Tegeæa sagittam Imposuit nervo, sinuatoque expulit arcu. *& l.* 10. *v.* 51. Parvus erat gurges curvis sinuatus in arcus. *Id.* 2. *Amor. el. ult. v.* 18. Dum levat Juno sinuatam cornibus Io. *Plin. l.* 2. *c.* 8. Luna sinuata in orbem. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 512. Inque modum veli sinuatis flamine pennis Pulverulenta volat. *h. e.* inflatis. nam inflata vela sinum faciunt. *Id. de IV. consul. Honor. v.* 173. sinuati flexus. *Sil. l.* 6. *v.* 225. *de angue.* tergoque residens, Cetera sinuatis glomerat sua ... *synæresis. & l.* 15. *v.* 173. Hic legit Ausonius sinuatos agite ductor ... pelagi. *h. e.* sinuata litora.

SINUESSANUS, a, um, ad Sinuessam pertinens, veteris oppidum Campaniæ, in ora, in Latio adjecto, ubi Massicus mons desinit: olim Sinope dictum, ut *Plin. l.* 3. *c.* 5. docet. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 20. Sinuessanum diversoriolum contempsisti. *Horat. l.* 1. *ep.* 5. *v.* 5. Inter Minturnas, Sinuessanumque Petrinum. *Martial. l.* 11. *epigr.* 8. Sinuessanus lacus. *h. e.* ejus aquæ saluberrimæ. *Plin. l.* 31. *c.* 2. Sinuessanæ aquæ sterilitatem feminarum, & virorum insaniam abolere produntur. *Martial. l.* 13. *epigr.* 111. De Sinuessanis venerunt Massica prelis. *Ovid.* 15. *Met. v.* 713. niveisque frequens Sinuessa columbis.

SINUM, i, n. *&* Sinus, i, *&* us, m. *fiasco*, genus vasis vinarii. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 26. Vas vinarium grandius, sinum: ab sinu, quod sinum majorem cavationem, quam pocula habebat. *Non.* quoque *c.* 15. *n.* 34. vas sinuosum fuisse dicit. Probabilius tamen, (nam obstat quantitas prioris syllabæ) ducitur a græco δῖνος, quod item vasis nomen est. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 16. Inusitatis formis vasorum recentibus a Græcis allatis, obliteratæ antiquæ consuetudinis sinorum & capidarum species cedunt. *Id.* apud *Non. loc. cit.* & *Priscian. l.* 6. *pag.* 714. *Putsch.* Ubi erat sinum in mensa positum, aut galeola, aut sinum. *Al. leg.* sino. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 33. Sinum lactis, & hæc te liba, Priape, quotannis Exspectare sat est. *Vetus Poeta* apud *Pithœum, pag. m.* 147. Tempus vernum hædus petulans, & garrula hirundo Indicat, & sinum lactis, & herba virens. *Alia* apud *Servium loc. cit.* Nempe ad mensam, ubi sermo de sinu solet suboriri. *T. Valgius* apud *Serv. & Philargyr. ad l.* 3. *Georg. v.* 177. Et sinum vini cessamus fundere Baccho. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 82. Ei ne hic cum vino sinus fertur? *&* 1. 2. 13. Expeto invergere in me liquores, tuos sino ductim. *Id. Rud.* 5. 2. 31. Talentum argenti inerat in crumena: præterea sinus, epichysis, cantharus, &c.

SINUO, as, avi, atum, a. 1. *incurvare, piegare*, κολπόω, in sinus flecto, curvo. Verbum est fere poeticum. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1197. Quis potuit arcum flectere, aut quæ dextera Sinuare nervum vix recedentem mihi? *Virg.* 2. *Æn. v.* 208. *de anguib.* sinuatque immen-

immensa volumina terga. *Ovid. Met.* 9. v. 63. longum formatus in anguem, flexos sinuavi corpus in orbes. *& l.* 5. v. 42. Serpens immensos saltu sinuatur in arcus. *Sever. in Ætna*, v. 46. ima per orbes Squameus intortos sinuat vestigia serpens. *Virg.* 3. *Georg.* v. 191. *de equo*. gradibusque sonare Compositis, sinuetque alterna volumina crurum. *h. e.* alternis crura inflectat gradiendo. *Claudian. de IV. consul. Honor.* v. 538. Cum vectaris equo, simulacraque Martis ludis, Quis mollius sinuare fugas, quis tendere contum Acrior? *h. e.* variis flexibus decurrere. *Calpurn. ecl.* 6. v. 68. scopulisque cavum sinuantibus antrum Imminet, atque veluti testudine concha. *h. e.* formantibus. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 37. Euphratem albentibus spumis in modum diadematis sinuare orbes. *Cels. l.* 8. *c.* 1. *a med.* Processus ossis magis etiam extremis partibus sinuatur. *h. e.* in sinum desinit. *Ovid. Met.* 14. v. 301. cubitique leves sinuantur in alas. *& l.* 5. v. 682. dividuæ sinuantur cornua lunæ. *& in fin. l.* 2. tremulæ sinuantur flamine vestes. *h. e.* implentur, & in sinus inflantur. Sic *Lucan.* de velo inflato *sinus* dixit *l.* 6. v. 472. Synæresis est in illo *Silii l.* 10. v. 181. tergo qua balteus imo Sinuatus, ensaque sedet munimen utraque. ¶ Sinuare Oceanum, apud *Claudian. l.* 1. *de rapt. Proserp.* v. 268. est undosum facere. ¶ Sinuari campus dicitur a *Tacit.* 2. *Ann. c.* 16. qui extremitates habet varie inflexas, & sinus instar cavatas. Sic *Pompon. Mela c.* 17. *l.* 1. Ionia aliquot se ambagibus sinuat. *h. e.* oram habet inæqualiter flexam & varios sinus efficientem. ¶ *Sinuare*, cavare, sinum facere, *scavare*. *Cels. l.* 7. *c.* 2. *post med.* Danda opera, ut imus sinus exitum habeat, ne quis humor intus subsidat, qui proximi, & adhuc sana rodendo sinuet.

SINUOSE, per varios sinus. Translate *Gell. l.* 12. *c.* 5. *ante med.* Dicam ego indoctius, ut ajunt, & apertius, quæ fuisse dicturum puto sinuosius atque solertius, si quis nunc adesset Stoicorum. *h. e.* magis recondite, & remote a vulgi captu, ex intimis stoicæ disciplinæ penetralibus.

SINUOSUS, a, um, *piegato, torto*, κολπώδης, multos habens sinus & cavitates, curvatus, flexuosus. *Plin. l.* 5. *c.* 29. *circa med.* Mæander ita sinuosus flexibus, ut sæpe credatur reverti. *Virg.* 2. *Georg.* v. 244. fleno sinuosa elabitur anguis. *& Æn.* 11. v. 753. Saucius at serpens sinuosa volumine versat. *Val. Flacc. l.* 2. v. 451. dum litore blando Anfracti sinuosa legunt. *& l.* 3. v. 277. sinuosa æquora. *Plin. l.* 16. *c.* 6. Folia sinuosa lateribus. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 69. Cor primum domicilium sanguini præbet sinuoso specu, & in magnis animalibus triplici. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 2. v. 23. Lunavitque genu sinuosum fortiter arcum. *Id. Heroid. ep.* 8. v. 25. & *Propert. l.* 4. *el.* 1. v. 15. Sinuosa vela. *Ovid. Metam.* 5. v. 68. vestis. *h. e.* ampla, laxa, atque adeo multos sinus habens. *Senec. in Troadib.* v. 828. maris lati sinuosa Trœzen. *h. e.* quæ posita est ad sinum Argolicum in Peloponneso. ¶ Translate *Quintil. l.* 2. *cap.* 4. *de historia.* Ut ea sit neque arida prorsus atque jejuna, neque rursus sinuosa, & accersitis descriptionibus lasciva. *h. e.* recessuum, digressionum, & diverticulorum plena, quibus justo longior fit, ut via, quæ non recta est, sed flexuosa. *Gell. l.* 14. *c.* 2. *circa med.* Est enim disceptatio ista multijugæ & sinuosæ quæstionis. *h. e.* longæ, & multos quasi recessus habentis. *Pers. sat.* 5. v. 27. Ut, quantum mihi te sinuoso in pectore fixi, Voce traham pura. *h. e.* in intimo pectore, *nel fondo del cuore*. *Rutil. l.* 1. *itiner.* v. 382. Nec sinuosa gravi cura labore caret. sinum oræ maritimæ ovvi legendorum: vel curæ velorum gubernandorum. nam *sinus* & pro velo ponitur, quod inflante vento sinuatur. Alii pro *cura* leg. *rura carent*, aut *terra* [illegible] jectus. *Burmann.* mallet *ripa*.

SINUS, us, m. *grembo, seno*, κόλπος, spatium, quod est intra pectoris brachiorumque complexum: item sedentis, quod pectore & femoribus continetur: quod & gremium dicitur: item ipsa vestis, quæ ea pars corporis amicitur. *Phædr. l.* 1. *fab.* 3. v. 16. Ille in sinum repente demisit caput. *& vers.* 56. Ille profert ipsum porcellum e sinu. *Id. l.* 4. *fab.* 13. Gelu rigentem quidam colubram sustulit, Sinuque fovit. *Horat. l.* 2. *od.* 18. v. 27. Ferre quippiam in sinu. *Id. l.* 2. *sat.* 3. v. 172. aliquid ferre sinu laxo. (Proverbialiter est non curare, negligere.) *Petron. in Satyr. c.* 24. *sub fin.* Manum demisit in sinum, & pertractato vasculo tam rudi, &c. *Terent. Heaut.* 5. 5. 2. Alicui manum in sinum inserere. *Ovid. Heroid. ep.* 8. v. 62. Perque sinum lacryma fluminis instar eunt. *Id.* 4. *Trist. el.* 1. v. 98. Inque sinum mœstæ labitur imber aquæ. *Id.* 3. *Amor. el.* 6. v. 68. Spargebat tepidos flebilis imbre sinus. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 10. Opposuit sinum Antonius stricto ferro, aut militum se manibus, aut suis moriturum obtestans. *il petto*. & *Vellej. l.* 2. *c.* 75. *ad fin.* Bimum puerum gestans sinu. *in braccio*. ¶ De utero. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 256. Tangitur, & tacto concipit illa sinu. *Senec. in Octav.* v. 764. *de Jove.* Quem modo Ledæ pressisse sinum Tectum plumis, pennisque ferunt. *Id.* translate *ibid.* v. 404. Et ipsa Tellus læta fecundos sinus Pandebat ultro. ¶ De crumena, quæ in zona & sinu gestari solet. *Propert. l.* 2. *el.* 15. v. 12. Cinthia non sequitur fasces, non quærit honores: Semper amatorum ponderat illa sinus. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 10. v. 18. Quo pretium condat, non habet ille sinum. *Colum. l.* 10. v. 310. ære sinus plenos urbe reportare. *Cic. Verr.* 7. *c.* 57. Cedo mihi, quæso, ex ipsius sinu litteras Syracusanorum. *Sueton. in Calig. c.* 46. Ut conchas legerent, galeasque & sinus replerent, imperavit. *Plin. in Paneg. c.* 45. Horum in sinum omnia congerebant. *Lamprid. in Commodo c.* 14. *extr.* Agebantur omnia per alios, qui etiam condemnationes in sinum vertisse dicuntur. *h. e.* pretio vendidisse, & in quæstum lucrumque suum convertisse. *& c.* 5. Omnia jura subvertit, prædam omnem in sinum contulit. ¶ *Sinum laxare, expedire*, est lucrum, aut munera exspectantis. *Senec. epist.* 119. Sinum laxa, merum lucrum est. *Id. de vita beata, c.* 23. *ad fin.* Quid expeditis sinum? donabit, &c. Contra *Senec. alter in Thyest.* v. 430. Cur bonis tantis sinum subducis? *h. e.* cur tanta bona recusas? ¶ In sinum condi solent, quæ clam alios esse volumus. *Sueton. in Aug. c.* 35. Ne admissum quidem tunc quemquam senatorem, nisi solum, & prætentato sinu. *Senec. in Herc. Fur.* v. 1010. Licet Tonantis profuga condaris sinu, petet undecumque temet hæc dextra. ¶ Hinc *in sinu* est clam, occulte, nullo vidente, *di nascosto, da se solo*. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 21. *extr.* Ut in sinu gaudeant, gloriose loqui desinant. *fra se stesso*. & *Propert. l.* 2. *eleg.* 29. v. 70. In tacito cohibe gaudia clausa sinu. Adde *Tibull. l.* 4. *el.* 13. v. 8. & *Senec. epist.* 105. Sic *Sabin. eleg.* 2. v. 124. tu preme solere Lætitiam, & tacito gaudia conde sinu. *Tertull. de Pudic. c.* 6. Plaudere in sinum. ¶ Refertur ad intimam familiaritatem, & amorem, & convictum. *Cic. Fam.* 14. *ep.* 4. *circa med.* Cicero meus quid aget? iste vero sit in sinu semper & complexu meo. *Id. Catil.* 2. *c.* 10. Postremum genus est proprium Catilinæ, de ejus delectu, immo vero de complexu ejus ac sinu. *Id. l.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 15. *de Pompejo.* Mihi crede, in sinu est: neque ego discingor. *h. e.* est mihi amicissimus: neque hanc amicitiam dissolvere cogito. *Id. ad Brut. ep.* 7. Bibulum noli dimittere e sinu tuo, tantum jam virum. *Terent. Adelph.* 4. 5. 75. Hic non amandus? hiccine non gestandus in sinu est? *non merita esser portato in braccio?* ὑποδέχεσθαι ἐν ἀγκάλαις: impense amandus. *Plin. l.* 8. *ep.* 16. *extr.* Est enim quædam etiam dolendi voluptas, præsertim si in amici sinu defleas. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 45. *extr.* Etsi commotus ingenio, simulationum tamen falsa in sinu avi perdidicerat. *conversando privatamente col zio*. & *Auct. dial. de Orat. c.* 28. Suus cuique filius gremio ac sinu matris educabatur. ¶ *In sinu*, in visceribus, in intima parte. *Sil. l.* 4. v. 53. arcebant immania cœpta, Inque sinu bellum. *nelle viscere dello Stato.* *& l.* 6. v. 651. pestiferos mitis Campania cursus Tardavit, bellumque sinu indefensa recepit. *Sallust. in Catil. c.* 56. *ad fin.* Intra mœnia, in sinu Urbis sunt hostes. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop.* v. 373. nascuntur in ipso Bella sinu. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 38. *a med.* In urbe ac sinu cavendum hostem. *Plin. in Paneg. c.* 56. Consulatus gestus in hoc Urbis otio, & intimo sinu pacis. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 40. *a med.* Productiore cornuum sinistro, ut si hostis intravisset, fronte simul & sinu exciperetur. *h. e.* media & interiore acie. ¶ *In sinu*, in potestate, *in balia, in potere*. *Scævola Dig. l.* 22. *tit.* 3. *leg.* 27. Omnes fortunas & substantiam, quam a matre susceperat, in sinu meo habui sine ulla cautione. ¶ *Sinus*, locus abditus, latebræ, recessus. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 92. *extr.* Abditis pecuniis per occultos, aut ambitiosos sinus. *Gell. in præfat. circa med.* Non enim fecimus altos nimis & obscuros in his rebus quæstionum sinus. ¶ *Sinus*, refugium: ducta translatione ab infantibus, in sinum matris, tanquam in locum tutum, confugientibus. *Plin. in Paneg. c.* 6. *a med.* Confugit in sinum tuum concussa respublica. *Tacit. l.* 3. *Histor. c.* 69. Tanquam omnis respublica in Vespasiani sinum cessisset. *Plin. l.* 8. *ep.* 12. Studiosos amat, fovet, provehit: multorumque qui aliqua componunt, portus, sinus, præmium. ¶ *Spuere in sinum* solebant veniam a diis spei alicujus audacius petentes, ut *Plin. l.* 28. *c.* 4. docet. ubi nihil ad rem facit, quod affert *Harduin.* ex *Juvenal. sat.* 7. v. 112. Tunc immensa cavi spirant mendacia folles, Conspuiturque sinus. ¶ Sæpe *sinus* dicitur de curvatura, flexu, & cavitate cujuscumque rei, *piegatura, cavità, seno*. *Cic. in Arat. l.* 2. *de nat. deor. c.* 42. Torva draco serpit, subter supraque revolvens Sese, conficiensque sinus e corpore flexos. *Colum. l.* 4. *c.* 25. Pars falcis, quæ flectitur, sinus nominatur. *& mox*: Quidquid vinitor retrahere quid debet, sinu utitur: cum allevare scalpro. *Cels. l.* 8. *c.* 1. Sinus ossis. *cui opponitur* processus. *Id. l.* 7. *c.* 2. *a med.* Sinus ulceris. *Colum. l.* 6. *c.* 11. Suppuratio ferro rescinditur: expressus deinde sinus ipse, qui eam continebat, urina eluitur. *Curt. l.* 3. *c.* 9. *in fin.* Paulatim se laxare sinus montium, & majus spatium aperire cœperant. *Senec. in Oedip.* v. 582. Subito dehiscit terra, & immenso sinu laxata patuit. *voragine.* *& in Herc. Fur.* v. 679. Lethe immensi sinus. *h. e.* altitudinis: *senza fondo*. ¶ De comis, quæ in modum sinus humeris innatant, *Ovid.* 1. *Amor. el.* 14. v. 25. Quam se præbuerunt ferro patienter & igni, Ut fieret torto flexilis orbe sinus! *Id.* 3. *de art. am.* v. 248. Sustineat similes fluctibus illa sinus. ¶ De veste ampla, ejusque plicaturis *Virg.* 1. *Æn.* v. 324. Nuda genu, nodoque sinus collecta fluentes. *Liv. l.* 21. *c.* 18. *sub fin.* Tum Romanus sinu ex toga facto, hic, inquit, vobis bellum & pacem portamus. *h. e.* diducto sinu togæ (de quo V. in *Toga*) tanquam si quippiam in eo vellet gestare. ¶ Absolute, de veste quacumque. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 309. *& l.* 3. v. 28. Ibat odoratis humeros perfusa capillis Mæonis aurato conspicienda sinu. *& Heroid. ep.* 13. v. 36. Indua regales, Laodamia, sinus. *Stat. l.* 2. *silv.* 1. v. 132. Enormes non ille sinus, sed semper ad annos Texta legens, modo puniceo velabat amictu, Nunc herbas imitante sinu. Adde *Tibull. l.* 1. *el.* 10. v. 70. ¶ *Sinus retis*, pars retis laxior, quæ cum quid incidit, infarcitur. *Plaut. Truncul.* 1. 1. 15. Quando abiit rete pessum, tum adducit sinum. *Plin. l.* 11. *c.* 24. *de tela aranei.* Quam laxus ad gratiam, ac non respuendo quæ veniant, sinus! *Juvenal. sat.* 4. v. 34. Incidit Adriaci spatium admirabile rhombi, Implevitque sinus. Adde *Martial. l.* 13. *epigr.* 101. & *Grat. in Cyneg.* v. 29. ¶ *Sinus veli*, media ejus pars, quæ vento curvatur, & sinum efficit; & ipsum velum, *vela*. *Ovid.* 3. *de art. am.* v. 500. Plenaque curvato pandere vela sinu. *Lucan. l.* 6. v. 471. puppimque ferentes In ventum tumuere sinus. *Virg.* 5. *Æn.* v. 434. cursus in altum Vela vocet, possisque sinus implere secundos. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. v. 38. Effusum ventis præbueratque sinum. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 9. v. 73. Et si quem debit aura sinum,

la-

laxate rudentes. *Virg. 3. Æn. v. 830.* Una omnes fecere pedem pariterque sinistros, Nunc dextros solvere sinus. *& vers. 26.* Obliquatque sinus in ventum. *Sil. l. 7. v. 242.* dum desinat aura, sinusque Destituat tumidos, subducto flamine, ventus. ¶ Denique *sinus* est in ora maris terra curvata & recedens, ac velut sinum præbens aquis incurrentibus, *seno di mare:* a Græcis quoque κόλπος dicitur: unde nostrum *golfo*. *Cic. 7. Verr. c. 12.* In ipso aditu atque ore portus, ubi primum ex alto sinus ad urbem ab litore flectitur. *& c. 36.* Sinus maritimos obsidere. *Id. Attic. 16. ep. 6.* Duo sinus fuerunt, quos transmitti oportet, Pæstanus, & Vibonensis: utrumque pedibus æquis transmisimus. *Virg. 1. Æn. v. 247.* Illyricos penetrare sinus. *Plin. l. 2. c. 43. in fin.* Et e fluminibus, ac sinubus, & e mari videmus ventos consurgere. ¶ Præcidere sinum, *andare a golfo lanciato*. V. *Præcido*. ¶ *Sinus*, vas. V. *Sinum*.

SION, sii, σίον, herba, de qua V. in *Laver*. *Plin. l. 26. cap. 8. sub fin.* Inde heminæ sumuntur per triduum: reliquum ex vino cum sio. ¶ Fuit hoc nomine & collis in parte meridionali Hierusalem, in quo constructa fuit ara David. Primam syllabam producit. *Prudent. in Hamartig. v. 460.* quæ rectius corripitur.

SIPARIUM, ii, n. *tenda, cortina, sipario*, αὐλαία, παραπέτασμα, velum in scena, alio nomine aulæum, teste *Festo*: a *sipo*, jacio: quia spectatoribus objicitur, & obsipatur, ne aliquid intus agendum conspiciant. *Auct. libelli de Fabul. Lud. Theatr. Scen. c. de appar. Scena*. Apud Romanos aulæa in Scena primum sternebantur, cum palmum pictus ille ornatus ex Attalica regia Romam perlatus fuit: velabaturque ipsa Scena sipariis, quæ posterior ætas pro aulæis sumpsit, ut etiam siparia humi sterneret. Erat præterea velum minutum quod populo obsistebat in Scena, dum Actus commutabantur. *Juvenal. sat. 8. v. 185.* Consumptis opibus, vocem, Damasippe, locasti Sipario, clamosum ageres ut Phasma Catulli. *Cic. de provinc. consul. c. 6. extr.* A suis Græcis subtilius eruditus, quibuscum jam in castris helluatus: antea post siparium solebat. ¶ Aulæum a sipario distinguit *Apul. l. 10. Metam.* Aulæo subducto, & complicitis sipariis, Paridis scena disponitur. *& l. 1.* Aulæum tragicum dimoveto, & siparium scenicum complicato. ¶ Refertur præcipue ad comœdiam, ut soccus, quemadmodum cothurnus ad tragœdiam. *Senec. de Tranquill. c. 11. circa med.* Publius quoties mimicas ineptias, & verba ad summam caveam spectantia reliquit, inter multa alia cothurno, non tantum sipario fortiora, & hoc ait: Cuivis potest accidere, quod cuiquam potest.

SIPARUM. V. *Supparum*.

SIPHNIUS, a, um, Σίφνιος, ad Siphnum pertinens, quæ est maris Ægæi insula, una ex Cycladibus, ut *Plin. l. 4. c. 12.* docet. *Id. l. 36. c. 22.* In Siphnio lapide singulare, quod escalfactus oleo nigrescit durescitque, natura mollissimus.

SIPHO, onis, m. *cannone, doccione, sifone, canale*, σίφων, αὐλός, tubus, fistula, canalis, per quem aqua fluit, & derivatur, aut arte in altum emittitur. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 16.* Solemus duabus manibus inter se junctis aquam concipere, & compresse utrinque palma, in modum siphonis exprimere. *Plin. l. 2.* de aqua in summis jugis erumpente, *c. 65. extr.* Quo spiritu acta, & terræ pondere expressa, siphonum modo emicat. *Id. l. 32. c. 10.* Sugentium ora (*hirudinum*) forficibus præcidunt: ac veluti siphonibus defluit sanguis. *Colum. l. 3. c. 10.* Omne alimentum virentis per medullam trunci, veluti per siphonem, quem diabeten vocant mechanici, trahitur in summum. *Id. l. 9. c.* [illegible] ... aut passum præbere: quibus liquoribus mundam lanam imbuere oportebit, ut insistentes apes quasi per siphonem succum evocent. *Fragmentum legis rivalicia* apud *Fest.* post *Sicyonia*. Montani, paganive siphonibus aquam dividunto, donec eam inter se diviserint, Prætoris judicatio esto. *Juvenal.* de urina longo tractu emissa, *sat. 6. v. 308.* micturiunt hic, Effigiemque deæ longis siphonibus implent. *Lucan.* de nube longa, & instar fistulæ aquas trahente, *l. 7. v. 156.* Et trabibus mixtis avidos siphonas aquarum. *Al. aliter leg.* ¶ Fuit inter instrumenta extinguendis incendiis idonea, haustam hamisque in omnes ædium partes reddendo. *Plin. l. 10. ep. 42.* Nullus in publico sipho, nulla hama, nullum denique instrumentum ad incendia compescenda. *Ulpian. Dig. l. 32. tit. 7. leg. 12. ante med.* Acetum quoque, quod incendii exstinguendi causa paratur: item centones, siphones, &c. ¶ De tenui fistula usurpavit *Cels. l. 2. c. 8. ad fin.*

SIPHUNCULUS, li, m. *cannoncino, canaletto, sifoncino*, σιφώνιον, parvus sipho. *Plin. l. 5. ep. 6. ante med.* In hoc fonte crater, circa siphunculi plures miscent jucundissimum murmur. *& post med.* E stibadio aqua, velut expressa cubantium pondere, siphunculis effluit, cavato lapide suscipitur. ¶ Legitur alicubi *sipunculus*, adspiratione extrita.

SIPO, as, a. t. jacio, disjicio. *Fest.* in *Prosapia*. Hinc *dissipo*, *insipo*, *obsipo*. ¶ Dicere etiam *supo*. *Festus*: Supat significat jacit: unde dissipat, disjicit; & obsipat, objicit.

SIPOLINDRUM, i, n. nomen ficti aromatis, joculariter usurpatum a coquo apud *Plaut. Pseud. 3. 2. 43.*

SIPONTINUS, a, um, ad Sipontum pertinens. *Cic. 2. Agrar. c. 27.* In Sipontina siccitate collocari. *Inscript.* apud *Murator. pag. 1081. n. 6.* Magiæ Q. F. Severiæ Ordo Dec. Populusque Sipontinus Ære conlat. Est autem Sipontum urbs Apuliæ Dauniæ, in ora litorali, ad radices Gargani montis. *Plin. l. 3. c. 11. a med.* Apud *Melam l. 2. c. 4. circa med.* est *Sipuntum*, a græco Σηπιοῦς, ὄντος: quod imitatus *Silius l. 8. v. 635.* Quæsivit Calaber, subducta luce repente Immensis tenebris, & terram & litora Sipus. *Calabrum* vocat, quia Calabriæ contermina Apulia est. *Lucan. l. 3. v. 377.* & subdita Sipus montibus.

SIPONTUM.) V. in voce præced.
SIPUS.)

SIPYLEIUS, a, um, Σιπύλειος, ad *Sipylum* pertinens, montem & urbem Mæoniæ, seu Lydiæ, ubi Nioben in saxum conversam fabulantur. *Senec. in Agam. v. 376. & in Herc. Oet. v. 184.* Stat nunc Sipyli vertice summo Flebile saxum. *Stat. l. 5. silv. 1. v. 33.* genitrix Sipyleia. *Auson. in epitaph. n. 27.* Thebarum regina fui, Sipyleia cautes Quæ modo sum. Læsi numina Latoidum.

SIQUANDO, adverb. *se qualche volta, se una volta, se mai*, ἄν ποτε, si aliquando, si aliquo tempore. *Cic. de Amic. c. 13.* Siquando de amicitia, quam nec usu, nec ratione habent cognitam, disputabunt. *Terent. Eun. 3. 1. 14.* Negotii siquando odium ceperat. *Liv. lib. 8. cap. 4.* Siquando unquam usurpandæ libertatis tempus optastis. *Virg. 3. Georg. v. 98.* siquando ad prœlia ventum est. *Id. 12. Æn. v. 851.* Siquando letum horrificum morbosque deum rex Molitur. V. alia in *Quando*. ¶ *Siquando*, siquando unquam. *Ovid. 2. de art. am. v. 23.* Nunc mihi, si quando, puer, & Cytherea favete. *Stat. 1. Achill. v. 509.* Letiferosque ignes, si quando, avidissimus hausi. Adde *Valer. Flacc. l. 5. v. 474.* ubi alia congessit *Broukhus.* ¶ Scribitur & conjuncte, & divisim: rectius tamen junges cum *Manut. Dausq.* & al.

SIQUIDEM, *poichè, perchè, già che, essendo che*, εἴγε, ἐπεί, quoniam, quandoquidem, quippe, etenim. Conjunctio causalis ex *si* & *quidem*: quæ particulæ significationem suam non servant: *si* vero etiam quantitatem mutat. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 33.* Illius patientiam pæne obsessionem appellabant, siquidem ex castris egredi non liceret. *Sallust. in Orat. Licinii ad pleb. in fin.* Plebes pro victa est, & in dies magis erit: siquidem majore cura dominationem illi retinuerint, quam vos repetiveritis libertatem. *Cic. 6. Attic. ep. 1.* Quare non εἰρωνεύει tua industria, quod vereris, sed præclare ponitur: siquidem id egisti, ut ego delectarer. *Id. Parad. 3. c. 1. sub fin.* Sequitur igitur, ut etiam vitia sint paria: siquidem pravitates animi recte vitia dicuntur. *Plaut. Stich. 5. 5. 16.* Siquidem mihi saltandum est, tum vos date, bibat, tibicini. *Ovid. 11. Met. v. 218.* nec uni magis ille superbit Nomine, quam soceri. siquidem Jovis esse nepoti Contigit haud uni: conjux dea contigit uni. *& l. 10. v. 104.* pinus Grata deum matri: siquidem Cybeleius Attis Exuit hac hominem, truncoque induruit illo. Adde *Juvenal. sat. 6. v. 610.* & *Stat. l. 3. silv. 3. v. 131.* ¶ Significat etiam si certe, si tamen, si modo, *se certamente, se pure*. & rectius junctim scribitur, quam divisim, cum hic quoque prima syllaba corripiatur. *Ovid. 4. Fast. v. 603.* Hoc quoque tentemus, siquidem jejuna remansit: Sin minus, inferni conjugis uxor erit. *Id. 3. Amor. el. 7. v. 17.* Quæ mihi ventura est, siquidem ventura senectus? *Al. leg.* siqua est ventura. *Terent. Heaut. 2. 3. 90.* *Sy.* Quid aliud tibi vis? *Clit.* Siquidem hoc fit. *Sy.* siquidem? Experiundo scies. *Id. Andr. 3. 1. 7. & Eun. 4. 4. 49.* Quid ego audio? actum est, siquidem hæc vera prædicat. *Cic. pro Planc. c. 8. a med.* Tui municipes sunt illi quidem splendidissimi homines, sed tamen pauci, siquidem cum Atinatibus conferantur. *Id. Catil. 2. c. 4.* O fortunatam rempublicam, siquidem hanc sentinam hujus urbis ejecerit. *Id. in Pison. c. 35. sub fin.* Qui modus tibi fuit frumenti æstimandi? qui honoris? siquidem potest vi & metu extortum, honorarium vocari. *Senec. in Agam. v. 304.* Nil moror jussu tuo aperire ferro pectus ærumnis grave. *Clyt.* Siquidem hoc cruenta Tyndaris fieri sinam. *Terent. Hec. 4. 1. 45.* Siquidem ille ipse non vult, & tu sensisti esse in eo peccatum, adraam, &c. ¶ *Siquidem tamen* vim habet τοῦ *quamvis*. *Colum. in præfat. sub fin.* Ille, quem nos perfectum esse volumus agricolam, siquidem artis consummatæ non sit, *&c.* multum tamen profecerit, si, &c. *Plaut. Rud. 5. 3. 5.* Tuusne est? *La.* rogitas? siquidem hercle Jovis fuit, meus est tamen. Adde *Mil. 2. 2. 32.*

SIQUIS, *&* Siqui, siqua, *&* siquæ, siquod, *&* siquid, *se alcuno, alcun*, si aliquis: ex *si* & *quis*, aut *qui* conflatum. *Terent. Heaut. 1. 1. 99.* Ingenio te esse in liberos leni puto, & illum obsequentem, siquis recte aut commode tractaret. *Cic. pro Cluent. c. 11.* Itaque ei legat grandem pecuniam a filio, siqui natus esset. *Id. pro Cæcin. c. 30.* Siqui meam familiam de meo fundo dejecerit: si qui mihi præsto fuerit cum armatis hominibus. *Virg. Ecl. 7. v. 40.* Si qua tui Corydonis habet te cura, venito. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 10.* O si urnam argenti fors quæ mihi monstret! *Al. leg.* qua. *h. e.* si qua ratione. *Terent. Heaut. prol. v. 44.* Si quæ laboriosa est, ad me curritur. *Al. leg.* qua. *Cic. Attic. l. 4. ep. 2. circa med.* Si quæ vis esset facta. *Al. leg.* qua. *Virg. 4. Æn. v. 320.* siquod non æquo fœdere amantes Curæ numen habet. *Plaut. Mostel. 1. 2. 3.* Atque in meo corde, si est quod mihi cor, eam rem volutavi. *Plin. l. 2. c. 23.* Sicui libeat altius ista persequi. *Id. l. 30. c. 11. ad fin.* Sicujus cura efficacior esset inquirentis. *Id. l. 9. c. 44.* Siquem nandi voluptas invitet. *Virg. 3. Georg. v. 489.* siquam (*hostiam*) ferro mactaverat. *Plaut. Asin. 1. 1. 104.* Si quid opus fuerit. *Cic. 7. Verr. c. 8.* Ut crimini reo putemus esse oportere, siquo de homine severius judicavit. *Id. Attic. l. 1. ep. 10. extr.* Quasi mihi siqua parta erunt, per te parta sint. *Ovid. 3. Fast. v. 276.* Jus tibi discendi, siqua requiris, erit. *Cic. Attic. l. 16. ep. 5. circa med.* Etiam rogo, ut siquæ minus antea constaret ab eo fieri videbantur: ea judices illum abjecisse. *Virg. 1. Æn. v. 582.* Siquibus ejectus silvis aut urbibus errat. *& l. 2. v. 420.* siquos obscura nocte per umbram Fudimus. ¶ Eleganter additur *alius*, *alius*. *Virg. 10. Æn. v. 861.* res siqua diu mortalibus ulla. *Sueton. in Claud. c. 20.* Vociferatus est, siquem alium, & se liberum esse. ¶ *Siqua* femininum recti casus singularis est a *siquis*: et *siqua* est a *siqui*. Similiter *siqua* neutrum plurale est a *siquis*: & *siqua* a *siqui*. Certius tamen

men est in neutro plurali *siqua*, quam *siquæ*, & omnino præferendum. ¶ In sexto singulari *siqui*, & *siqua* est siqua ratione. *Plaut. Trin.* 1. 2. 83. Siqui probiorem facere possis. *Id. Cistell.* 1. 3. 35. Siqua queat reperire, quæ sustulerit. *Virg.* 1. *Æn.* v. 22. Siqua fata sinant. ¶ *Siquo*, si aliquo, *h. e.* si in aliquem locum. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 2. Eas litteras siquo ille misit, in publico proponat velim.

SIRÆUM, i, n. *vin cotto*, *σίραιον*, græca idem est, quod latine sapa. *Plin. l.* 14. *c.* 9. Siræum, quod alii hepsema, nostri sapam appellant, ingenii, non naturæ opus est, musto usque ad tertiam partem mensuræ decocto: quod ubi factum ad dimidium est, defrutum vocamus.

SIRAPA, æ, f. genus condimenti, quod fit ex sampsa, *h. e.* sacco olearum expresso, cui admiscentur sal, carenum, cyminum, semen fœniculi, & anisum Ægyptium. Hæc ejus conficiendæ ratio est a *Colum. l.* 12. *c.* 48. cujus lemma est aliis *Sirapa quomodo fiat*: aliis *Sampsa quomodo fiat*. Ipse toto illo capite ea voce abstinet: ut de ejus latinitate dubitari merito possit.

SIRCITULA, æ, f. genus uvæ conditueis aptæ. *Colum. l.* 12. *c.* 43. *a med.*

SIRCULA, æ, f. genus uvæ. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *sub fin.* Venículam, ollis aptissimam, Campani malunt sirculam vocare: alii staculam.

SIREDONES, um, f. *σειρηδόνες*, eædem quæ Sirenes. *Auson. Edyll.* 11. *h. e. in Gripho*, v. 20. Tres in Trinacria Siredones: omnia terna.

SIREMPS, & Sirempse (quorum alterum rectus casus videtur, alterum obliquus) vox antiqua, quæ significat *similis*, *re ipsa*, ut *Festus* exponit. *Plaut. Amph. prol.* v. 73. Sirempse legem jussit esse Jupiter, Quasi magistratum sibi, alterive ambiverit. *h. e.* similem re ipsa legem esse voluit, ac si quis per ambitum magistratum obtinuisset. *Senec. ep.* 91. Omnium rerum, quas terra premit, sirempse lex esto. *h. e.* eadem lege & conditione tenentur. *Al. leg.* seriem unam esse. *Vetus S. C.* apud *Frontin. de aquæduct. artic.* 129. Et adversus eum sirempse lex, jus, causaque omnium rerum omnibusque esto. Adde *fragment. judiciar.* apud *Gruter. pag.* 508. *lin.* 21. & *pag.* 628. *sub fin.* & *pag.* 629. *lin.* 1. & *Senec. epist.* 91. *post med.* & *Caton.* apud *Fest.*

SIREN, enis, f. *Sirena*, *Σειρήν*, *ῆνος*, fabulosum maris monstrum, superiori parte virginis alatæ formam habens, inferiorem volucris, clunibus, cauda, & pedibus gallinaceis. Tres fuisse dicuntur, Acheloi fluminis, & Calliopes, vel Terpsichores, vel Melpomenes Musæ filiæ, quarum nomina Parthenope, Lysia, & Leucosia: aliis quatuor, Aglaosis, vel Agisopis, Thelciope, Pisno, & Ilyge, seu Lygia. Sed ternarius numerus pervulgatior est. Primo juxta Pelorum Siciliæ promontorium, post in Capreis, insulis Tyrrheni maris, habitaverunt, canentesque suaviter una tibiis, altera lyra vel cithara, tertia voce, nautas prætereuntes morabantur, & in naufragia deducebant, vel illectos cantu sopiebant, sopitos mactabant, devorabantque. Cum illac aliquando Ulysses navigaret, a Circe monitus, sociis aures cera obstrexit, se ad malum alligari jussit, atque ita periculum evasit. Qua re Sirenes contemni se ratæ, impatientia doloris se in mare præcipitaverunt. Eo enim fato natæ erant, ut tamdiu viverent & grassarentur, quamdiu cantantes eas audiens nemo esset prætervectus. Addunt, fuisse olim virgines pulcherrimas, socias Proserpinæ: quam raptam cum diu terra quæsissent, mari quoque quærere optasse: ita volucres factas: vel, quod ei auxilium contra Plutonem non tulissent, a Cerere in marina monstra conversas. *Hygin. in præfat. a med.* & *fab.* 125. & 141. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Proserp.* v. 254. *Serv. ad Æn.* 5. v. 864. *Ovid. Met.* 5. a v. 552. & *Martial. l.* 3. *epigr.* 64. Revera, inquit *Servius*, fuerunt meretrices, quæ transeuntes quoniam deducebant ad egestatem, his fictæ sunt inferre naufragia. *Ciceroni l.* 5. *de Fin. c.* 18. videntur non vocum suavitate, aut novitate cantandi navigantes revocasse, sed quia multa se scire profitebantur, ut homines ad earum saxa discendi cupiditate adhærescerent. Fuerunt, qui & aves quasdam in India esse tradiderint, Sirenas appellatas, cantu homines mulcentes, ut deinde somno sopitos lacerarent, ut *Plin. l.* 10. *c.* 49. narrat. *Sil. l.* 14. v. 473. Siren assuetos effudit in æquore cantus. *Virg. loc. cit.* Scopulos Sirenum advecta subibat. *Ovid. de remed. amor.* v. 789. Illo Lotophagos, illo Sirenas in antro Esse puta. remis adjice vela tuis. *Claudian. l.* 3. *de rapt.* v. 204. *de Proserpina.* telæ labor illi; Sirenes requies; sermonum gratia mecum. *h. e.* quiescebat a labore audiendo Sirenum comitum cantus. *Petron. in Satyr. c.* 3. Seu Lacedæmonio tellus habitata colono, Sirenumque domus. *h. e.* Neapolis, quæ & *Sirenis* dicta est a tumulo Parthenopes, quæ eam condidisse fertur, ut *Plin.* docet *l.* 3. *c.* 5. ¶ Translate *Horat. l.* 2. *sat.* 3. v. 14. vitanda est improba Siren, Desidia. *Vetus Poeta* apud *Sueton. de illustr. Grammat. c.* 11. Cato Grammaticus, Latina Siren. *scil.* propter facultatem poeticam. *Juvenal. sat.* 14. v. 18. qui gaudet acerbo Plagarum strepitu, & nullam Sirena flagellis Comparat. *h. e.* cantionem vel suavissimam. ¶ Sunt etiam *sirenes* fucorum genus inter apes. *Plin. l.* 11. *c.* 16. *ad fin.*

SIRENÆUS, a, um, &

SIRENIUS, a, um, *Σειρηναῖος*, & *Σειρήνιος*, ad Sirenas pertinens. *Gell. in fin. c.* 8. *l.* 16. Ne in illis dialecticæ gyris atque mæandris, tanquam apud Sirenios scopulos, consenescas. *Ammian. l.* 29. *c.* 2. *a med.* (*al. c.* 14.) Ut videretur aures occlusisse ceris, quasi scopulos Sirenios transgressurus. *Al. leg.* Sirenæos. *Hieronym. epist.* 61. *c.* 2. Sirenæos cantus obturata aure pertransis.

SIRIACUS, a, um, ad Sirium astrum pertinens. *Avien. in Arat.* v. 285. Et ceu Siriaco torretur spica calore.

SIRIASIS, is, f. *σειρίασις*, morbus, ex inflammatione membranarum cerebri cum corporis totius siccitate, qualem vehemens solis æstus tempore solstitii, aut diebus canicularibus solet afferre, imprimis pueris, quem fortasse solstitialem morbum *Plautus* vocat in *Trinummo*, 2. 4. 143. Est a *σειριάω*, æstu laboro, quod a *σείριος*, Sirius. *Plin. l.* 32. *c.* 10. *ad fin.* Siriasin infantium spongia frigida crebro humefacta sanat. *Id. l.* 22. *c.* 21. Folia infantium distillationibus, quod siriasin vocant, illita medentur. *Id. l.* 30. *c.* 15. Ossibus in canino fimo inventis adustio infantium, quæ vocatur siriasis, adalligatis emendatur.

SIRICUS, pro Sericus (ut *Siricarius* pro *Sericarius*) nomen est equi Circensis in Tabula marm. apud *Gruter. pag.* 341. vel a gente Serum, vel a pili mollitie.

SIRICARIUS. V. *Sericarius*.

SIRIM, is, it, pro *siverim*. V. in *Sino*.

SIRIUM, ii, n. herba, alio nomine Artemisia, & Serpyllum majus. *Apul. de herb. c.* 10.

SIRIUS, ii, m. *Σείριος*, stella in ore Caniculæ, vel ut placet *Hygino l.* 3. *Poet. astron. c.* 34. & *lib.* 2. *cap.* 33. in capite Canis, quæ in cæli centro cum Sole conjuncta æstum ejus duplicat, mortaliumque corpora nimio calore languida reddit. *Virg.* 3. *Æn.* v. 141. tum steriles exurere Sirius agros. *Id. Georg.* 4. v. 425. Jam rapidus torrens sitientes Sirius Indos Ardebat. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. v. 21. arentes cum findit Sirius agros. *Val. Flacc. l.* 3. v. 396. cum magis asperat ignes Sirius, & sævo cum nox accenditur austro. *Lucan. l.* 10. v. 211. rapidos qua Sirius ignes Exserit. *Claudian. de laudib. Ser.* v. 6. flores Sirius urit æstibus. *Id. de Apono*, v. 90. sævo Sirius igne nocet. *Id. in nupt. Honor. Fescenn.* v. 20. gelido specu torrentiorem fallere Sirium. V. *Canicula*. ¶ Adjective *Virg. Æn.* 10. v. 272. (& *Colum. l.* 10. v. 289.) liquida si quando nocte cometæ Sanguinei lugubre rubent, aut Sirius ardor. *Prudent. Cathemer. ult.* v. 22. Et siquod astrum Sirio Fervet vapore.

SIRMIENSIS, e, adject. ad Sirmium pertinens, quæ est urbs Pannoniæ (nunc Sclavoniæ) inter Savum & Dravum: ut Sirmienses civites, *Plin. l.* 3. *c. penult.*

SIRPATUS, V. *Sirpo*.

SIRPE, is, n. *σίλφιον*, silphium, planta eadem ac laser, apud Cyrenenses nascens, odoratis radicibus, virgulto herbido magis, quam arbusto: cujus e culmo exsudat stato tempore pingue roscidum, idque pascentium hircorum inhæret barbulis: ubi cum arefactum inolevit guttis stiriacis, legitur ad usum mensarum, vel medelis. Dictum est primum lac sirpicum, quoniam manat in modum lacteum: deinde usu derivante laser nominatum. Hæc *Solin. c.* 27. (*al.* 40.) *a med.* Vide Laserpitium. *Plaut. Rud.* 3. 2. 16. Si speres, tibi hoc anno multum futurum sirpe, & laserpitium. *h. e.* largum fore proventum sirpis, & succi ejus. ¶ Legitur & *syrpe*.

SIRPEA, æ, f. *graticcio*, corbis ampla ex viminibus, quæ plaustro imponitur vehendo stercori, aliave qua re minuta. V. *Benna*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31. *ad fin.* Sirpea, quæ virgis sirpatur, id est colligando implicatur, in qua stercus, aliudve quid evehitur. *Cato R. R. c.* 10. & 11. Sirpeæ stercorariæ. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 23. *a med.* Ut habeas vimina, unde viendo quid facias, ut sirpeas, vallos, crates. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 680. In plaustro sirpea lata fuit. Adde *Justin. l.* 43. *c.* 4. ¶ Sunt qui scrib. *scirpea* a *scirpus*.

SIRPICES olim dicti, qui postea irpices. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31.

SIRPICULA, æ, & Sirpiculus, i, m. *canestro*, *corba*, *cestella*, vas ex junco, aliove quo lento vimine confectum: a sirpando, id est ab alligando. *Propert. l.* 4. *el.* 2. v. 40. Sirpiculis medio pulvere ferre rosam. *Colum. l.* 10. v. 304. cano jam vimine textum Sirpiculum ferrugineis cumulate hyacinthis. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. n. 57. Sirpiculi olerorum, *Varro l.* 2. *R. R. c.* 2. *circa med.* Jugum continet sirpiculos. *h. e.* corbes. *Plaut. Capt.* 4. 2. 36. Eis ego ora verberabo sirpiculis piscariis. *h. e.* nassis piscatoriis. Nisi forte malis intelligere ipsas virgas, ex quibus nassæ fiunt. nam & *Varr.* sic videtur accipere *sirpiculas*, cum ait earum usum esse alligandis fascibus, fistibus, faculis. V. ejus verba in *Sirpo*. ¶ *Sirpicula falces*, adjective apud *Caton. R. R. c.* 11. & *Varron. l.* 1. *R. R. c.* 22. videntur esse, quibus in alliganda vinea utuntur. ¶ Sunt qui scrib. *scirpicula*, tanquam a *scirpo*. ¶ In loco *Plauti* allato *surpiculis* est in lib. veterib. Sic *irpices* & *urpices* dictum est, *recipere* & *recupere*, &c.

SIRPICUS, a, um, ad sirpe pertinens, ut Sirpicum lac, *h. e.* laserpitium. V. *Sirpe*.

SIRPO, as, a. 1. vincio, alligo, necto. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31. Sirpiculæ vocatæ a sirpando, id est ab alligando, sic sirpata dolia quassa, cum alligata, dicta. His utuntur in vinea alligando fasces, incisos fustes, faculas. & *ibid. ad fin.* Sirpea, quæ virgis sirpatur, id est colligando implicatur, in qua stercus aliudve quid evehitur. *Id.* apud *Non. c.* 2. n. 113. Cupas vinarias sirpare noli. ¶ Sunt qui scribunt *scirpo*, ut sit a *scirpus*.

SIRPUS, i, m. *indovinello*, *αἴνιγμα*: ænigma a *sirpo*, ligo, implico: *Gell. l.* 12. *c.* 6. Quæ Græci dicunt ænigmata, hoc genus quidam e nostris veteribus sirpos appellaverant. *Al. leg. scirpos*.

SIRULUGUS, i, m. animal quoddam, quod nec quale esset, nec ubi nasceretur, traditum est ab auctoribus. Ita *Plin. l.* 30. *c.* 15. *sub fin.* ubi *Harduinus* ex MSS. *Subjugus* legit.

SIRUS, i, m. *granaje sotterraneo*, *σειρός*, & *σιρός*, spelunca subterranea condendo & asservando frumento effossa. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 57. & 63. & *Plin. l.* 18. *c.* 30. Quidam granaria habent sub terris, speluncas, quas vocant *σιρούς*, ut in Cappadocia, & Thracia. *Colum. l.* 1. *c.* 6. Transmarinis quibusdam provinciis puteorum in modum, quos appellant siros, exhausta humus, editos a se fructus recipit. *Curt. l.* 7. *c.* 4. Siros vocant Barbari, quos ita solerter abscondunt, ut nisi qui defoderunt, invenire non possint. Meminit sed tacito nomine, etiam *Hirt. de B. Afric. c.* 65.

item *Vitruv. l. 6. c. 8.* ubi vocat cryptas. ¶ Quidam putant esse vocem persicam. Sunt etiam qui scribunt *syrus*, sed minus recte. ¶ *Sirus*, scopa. V. *Sirus*, *i*.

SIS, *se vuoi*, *se ti piace*, contractum ex *si vis*, in sermone familiari. *Cic. in Orat. c. 45. ad fin.* Libenter etiam verba jungebant, ut *sodes* pro *si audes*, *sis* pro *si vis*. *Plaut. Asin.* 3. 3. 95. Sis, herum tuis factis sospitari, da mihi istas viginti minas. *&* 2. 2. 45. Sis amanti subvenire familiari filio. Al. hic leg. *si vis*. ¶ Fere adhibetur, cum quippiam imperatur, præsertim apud Comicos. Quia enim, inquit *Donat. ad Terent. Eun.* 4. 7. 29. imperativa sunt contumeliosa, addebant *sis*, ad imperium leniendum. quamquam & favere imperantis est, & stomachantis. *Plaut. Cas.* 2. 2. 31. Tace, sis, stulta: noli, sis, tu illi adversari. *Id. Pers.* 3. 3. 8. Accipe, sis, argentum, impudens: tene, sis, argentum. *Terent. loc. cit.* Cave, sis: nescis, cui nunc maledicas viro. *&* 2. 3. 19. Fac, sis, nunc promissa appareant. *& Heaut.* 1. 2. *in fin.* Vide, sis, ne quo hinc abeas longius. Adde *Plaut.* sæpissime, cujus illa sunt *age sis*, *cape sis*, *apage sis*, *abi sis*, *cede sis*, &c. quæ quidam etiam conjuncte scribunt. *Cic.* quoque usurpavit *pro Rosc. Amer. c.* 16. *ad fin.* Age nunc, refer animum, sis, ad veritatem. ¶ Aliquando præponitur ipsi verbo. *Plaut. Mil.* 2. 2. 26. Sis, jube transire huc, quantum potest. *& vers.* 25. Illuc sis, vide, quemadmodum abstitit, severe fronte curas cogitans. *Terent. Adelph.* 5. 1. 4. Illud sis, vide exemplum disciplinæ! *Plaut. Pers.* 4. 4. 104. Ne sis plora: libera eris actutum. ¶ Plurale est *sultis*, si vultis. *Plaut. Asin. prol. v.* 1. Hoc agite, sultis, spectatores nunc jam. *Id. Capt.* 3. 5. 9. Adstringite isti, sultis, vehementer manus. *Id. Pœn.* 3. 6. 19. Domos abeamus nostras, sultis, nunc jam. *Id. Rud.* 1. 2. 8. Facite, sultis, nitidæ ut ædes meæ sint. *Id. Stich.* 1. 3. 67. Adeste, sultis. *Enn.* apud *Fest.* Pandite, sulti', genas, & corde relinquite somnum. ¶ *Sis*, suis. *Enn. V. Sos.* ¶ *Sis* antiquus pro genitivo *sui* usurpatum fuisse, testis est *Priscian. l.* 13. *pag.* 955. *Putsch.*

SISAPO, onis, f. oppidum Hispaniæ Bæticæ, ubi præstantissimum minium fodiebatur, *Plin. l.* 3. *c.* 1. *& lib.* 33. *c.* 7. Hinc *Cic. Phil.* 2. *c.* 19. Quid erat in terris, ubi in tuo pedem poneres, præter unum Misenum, quod cum sociis, tanquam Sisaponem tenebas? Ubi *Turneb. l.* 10. *c.* 18. alludit, inquit, ad miniaria metalla Sisaponensium, quæ societates publicanorum exercebant; dicit enim, Antonium non unum possessorem Miseni fuisse, sed possessionis socios habuisse multos.

SISAPONENSIS, se, ad Sisaponem pertinens, ut Sisaponensis regio, *Plin. l.* 33. *c.* 7.

SISENNA, æ, m. L. Cornelius Sisenna civis R. orator & historicus: Erat, inquit *Cic. in Brut. c.* 64. doctus vir, & studiis omnibus deditus, bene Latine loquens, non sine facetiis, sed neque laboris multi, nec satis versatus in causis: interjectusque inter duas ætates Hortensii & Sulpicii, nec majorem consequi poterat, & minori necesse erat cedere. Hujus omnis facultas ex historia ipsius perspici potest: quæ cum facile omnes vincat superiores, tum indicat tamen, quantum absit a summo, quamque genus hoc scriptionis nondum sit satis Latinis litteris illustratum. Hæc Cicero. *Sallust. in Jug. c.* 100. L. Sisenna optume & diligentissime omnium, qui eas res (*h. e.* bellum civile Sullanum) dixere, persecutus, parum mihi libero ore locutus fertur. *Vellej. l.* 2. *c.* 9 Historiarum auctor jam tum Sisenna erat juvenis: sed opus belli civilis Sullani post aliquot annos ab eo seniore editum est. Vetustior Sisenna fuit Cœlius, æqualis Sisennæ Rutilius, Claudiusque Quadrigarius, & Valerius Antias. Hæc *Vellej. Ovid.* 2. *Trist. v.* 443. Vertit Aristiden Sisenna, nec obfuit illi Historiæ turpes inseruisse jocos.

SISER, eris, n. σίσαρον, ἄγριον σέλινον, ut reddit *Charis. l.* 1. *pag.* 19. *Putsch.* herba pastinacæ non dissimilis, de qua *Plin. l.* 19. *c.* 5. *post med.* Siser & ipsum Tiberius Princeps nobilitavit, flagitans omnibus annis a Germania. Gelduba appellatur castellum Rheno impositum, ubi generositas præcipua. Inest longitudine nervus, qui decoctis extrahitur, amaritudinis tamen magna parte relicta, quæ mulso in cibis temperata, etiam in gratiam vertitur. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *circa med.* Pastinaca & siser, atque inula convalescunt alte pastinato, & stercorato solo. ¶ In masculino genere *Plin. l.* 20. *c.* 5. Hicesius ideo stomacho utile videri dixit, quoniam nemo tres siseres edendo continuaret. *ead. cap.* recenset ejus varios usus in medicina. *Colum. l.* 10. *v.* 114. Jam siser, Assyrioque venit quæ semine radix.

SISICHTHON, σεισίχθων, ονος, epitheton Neptuni terram quatientis, ut *ennosigæus*: a σείω, quatio, & χθών, νὸς, terra. Legitur apud *Ammian. l.* 17. *c.* 7. *ad fin.* unde *cap.* 18.

SISON AGRION, herba caule fœniculi, radice magna, nigra, & gravissimi odoris, succo plena, flore nigro, alio nomine peucedanos, & pinastellus. *Apul. de herb. c.* 92.

SISPES, *&* Sispita, pro Sospes, *&* Sospita. *Inscript. vet.* apud *Reines. class.* 5. *n.* 47. Sacerdos Junonis Reginæ Sispitæ, &c. *& mox.* Sacerdos Jovi Sisp. Legitur etiam in nummo Commodi apud *Vaillant.* & *in Musæo Theupoli*. Sic *Festus*: Sispitem Junonem, quam vulgo Sospitem appellant, antiqui usurpabant: cum ea vox e Græco videatur sumpta, quod est σώζειν.

SISTENTARE pro ostentare. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 18. Nero frumentum corruptum in Tiberim jecit, quo securitatem annonæ sistentaret. Ita *Lips.* quamvis fateatur in omnib. libr. esse *sustentaret*. Addit *Plautum Truculent.* 2. 2. 14. Advenisti huc sistentatum exornatis ossibus. Ubi alii aliter leg. Rejicit omnino *Gruter.*

SISTO, is, stiti, statum, a. 3. *fermare*, *arrestare*, ἵστημι, stare facio quod erat in cursu aut motu: retineo, reprimo: ab ἵστω, sive *fermo*. *Virg.* 4. *Æn. v.* 489. Sistere aquam fluviis, & vertere sidera retro. *Id.* 6. *Æn. v.* 465. (& *Propert. l.* 4. *el.* 10. *v.* 36.) Siste gradum, teque adspectu ne subtrahe nostro. *Ovid. de remed. amor. v.* 80. in primo limine siste pedem. *Liv. l.* 1. *c.* 12. *& lib.* 30. *c.* 18. & *Tacit. Ann.* 12. *c.* 39. sistere fugam militum. *Tibull. l.* 1. *el.* 2. *v.* 44. iter fluminis. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Xystus ventum sistit. *Id. in carm. l.* 7. *ep.* 9. fontes incendia sistunt. *Propert. l.* 2. *el.* 2. *v.* 86. Sistere currum. *Virg.* 12. *Æn. v.* 355. Sistit equos bijuges, & curru desilit alto. *Sil. l.* 2. *v.* 98. cruorem vulnere sistere. *Tacit. Ann.* 15. *cap.* 54. Vulneribus ligamenta, quibus sistitur sanguis. *Plin. l.* 20. *c.* 23. & *Martial. l.* 13. *epigr.* 116. sistere ventrem. *Ovid.* 1. *Fastor. v.* 567. lacrymas. *Id.* 14. *Met. v.* 835. & *Senec. in Hippol. v.* 1263. fletus. *Plin. l.* 10. *epist.* 97. Vicos etiam atque agros superstitionis istius contagio pervagata est: quæ videtur sisti & corrigi posse. *Senec. in Agam. v.* 203. *& in Med. v.* 157. Regina, frena temet, & siste impetum. *Id. in Hippol. v.* 248. furorem siste. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 69. sistere certamina. *Id. Met.* 5. *v.* 490. Immensos siste labores. *Id. Heroid. ep.* 20. *v.* 179. Siste metum, virgo. stabili potiere salute. *Id. Metam.* 7. *v.* 711. Siste tuas, ingrata, querelas. *& lib.* 5. *v.* 133. Sistite opus præsens, nodosaque tollite lina. *h. e.* intermittite. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 48. Thracibus permissum vastare, trahere prædas, dum populatio lucem intra sisteretur. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 16. Nec tibi sunt fontes, laticis nisi pæne marini: Qui potus dubium sistat, alatne sitim. ¶ Est etiam *firmare*, nutantem, ruentemve fulcire. *Plin. l.* 20. *c.* 3. Succus cum aceto mobiles dentes sistit. *Virg.* 6. *Æn. v.* 858. Hic rem Romanam, magno turbante tumultu, sistet. *Plin. in Paneg. c.* 50. Magnum hoc tuum erga tecta ipsa meritum, sistere ruinas, solitudinem pellere. *Liv. l.* 3. *c.* 16. Vix concordia sisti posse videbatur. *& cap.* 20. *in fin.* Non ita civitatem ægram esse, ut consuetis remediis sisti possit. ¶ Hinc *sisti non potest*, coerceri, reprimi, firmari, ab exitio vindicari non potest: actum est: pereundum est. *Liv. l.* 2. *c.* 29. *a med.* Totam plebem *ære alieno* demersam esse; nec sisti posse, ni omnibus consulatur. *Id. l.* 45. *c.* 19. Si vero ad externum bellum domestica seditio adjiciatur, sisti non posse. Adde alia ex *eod.* & *Tacit. Justin. Curt.* &c. congesta a *Gronov.* ad *Liv. l.* 2. *c.* 12. Et active *Cic. Verr.* 3. *c.* 96. Quid possumus contra illum prætorem dicere, qui quotidie templum tenet, qui rempublicam sistere negat posse, ni ad equestrem ordinem judicia referantur? *h. e.* stare. Est qui mallet *subsistere*. ¶ Sed *sistere*, absolute, tralatitium est, *stare*, *fermarsi*, *posarsi*, consistere, sedere, quiescere, resistere: sive neutrum sit, sive potius subaudiatur *se*, aut quippiam hujusmodi. *Virg.* 5. *Æn. v.* 7. Incerti, quo fata ferant, ubi sistere detur. *Id.* 12. *Æn. v.* 872. Nec quisquam instantes Teucros, letumque ferentes Sustentare valet telis, aut sistere contra. *Id.* 1. *Georg. v.* 479. Sistunt amnes, terræque dehiscunt. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 2. *a med.* Solstitium, quod sol eo die sistere videatur. *Lucret. l.* 4. *v.* 415. collectus aquæ digitum non altior unum, Qui lapides inter sistit per strata viarum. *Id. l.* 2. *v.* 602. Aeris in spatio magnam pendere docentes Tellurem, neque posse in terra sistere terram. *h. e.* niti. *Senec. in Thyest. v.* 744. Hactenus sistat nefas, pius est Atreus. *h. e.* hic finem habeat, desinat. ¶ *Ore sistere*, *capite sistere* Plautina sunt: *h. e.* vultu aut capite terræ impacto, subsistere; quod faciunt, qui gravi & subito casu decidunt. *Capt.* 4. 2. 11. Interminor, nequis mi obstiterit obviam. nam qui obstiterit, ore sistet. *si troverà colla faccia per terra*. *& Curcul.* 2. 3. 8. Nec quisquam sit, &c. quin cadat, quin capite sistat in via de semita. ¶ *Sistere* absolute, pro esse, existere. *Manil. l.* 3. *v.* 529. Tempora quod sistant propriis parentia Signis. *Id. l.* 4. *v.* 546. Felix æquato genitus sub pondere Libræ, Judex extremæ sistet vitæque necisque. ¶ *Sistere aliquid*, statuere, ponere, collocare, *mettere*, *piantare*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 245. Et monstrum infelix sacrata sistimus arce. *Id.* 10. *Æn. v.* 322. ecce Pharo voces dum jactat inertes, Intorquens jaculum, clamanti sistit in ore. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 37. Cum Augustus sibi atque urbi Romæ templum apud Pergamum sisti non prohibuisset. *&* 4. *Hist. c.* 53. Ut templum iisdem vestigiis sisteretur. *Id.* 15. *Ann. c.* 18. Romæ tropæa de Parthis, arcusque medio Capitolini montis sistebantur. *Augustus* apud *Sueton. c.* 28. Ita mihi salvam ac sospitem rempublicam sistere in sua sede liceat. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 121. Restituentur omnia: suam rem sibi salvam sistam, si illo advenerit. *Ovid.* 15. *Met. v.* 492. ah quoties flenti Theseius heros, Siste modum, dixit. *h. e.* pone modum lacrymis. ¶ *Sistere fana*, inquit *Festus*, cum in urbe condenda dicitur, significat loca in oppido futurorum fanorum constituere: quod Antistius Labeo ait in commentario quintodecimo juris Pontificii, fana sistere esse lectisternia certis locis & diis habere. ¶ *Sistere aliquem*, collocare, ponere, *mettere*, *posare*. *Plaut. Pseud.* 5. 2. 7. Molliter siste nunc me: cave, ne cadam. non vides me, ut madide madeam? *Virg.* 2. *Georg. v.* 488. o qui me gelidis in vallibus Hæmi Sistat, & ingenti ramorum protegat umbra! *Id.* 2. *Æn. v.* 620. & tutum patrio te limine sistam. *& lib.* 10. *v.* 308. Turnus rapit acer Totam aciem in Teucros, & contra in litore sistit. *h. e.* opposuit Æneæ militibus exscensionem molientibus. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 77. Multa nocte cohortes expeditas, summis montium jugis, super caput hostium sistit. *Virg. Æn.* 8. *v.* 85. Æneas suam mactat, & cum grege sistit ad aram. *Id. l.* 4. *v.* 634. Annam, cara mihi nutrix, huc siste sororem. *fammi venir qua*. & *Plaut. Mil.* 2. 3. 75. Pedca ego illam jam huc tibi sistam io vivam. *te la farò vedere qui in istrada*. & *Propert. l.* 3. *el.* 15. *in fin.* Tu modo servitio vacuum me siste superbo. *h. e.* pone, constitue me liberum a superbo servitio. *Plaut. Merc.* 5. 2. 49. Quid si animus fluctuat? *Eu.* Ego istum in tranquillo

quillo

quillo & tuto sistam: ne time. ¶ *Sistere se*, copiam sui facere, se exhibere, se præsentare, *presentarsi*, *comparire*. *Cic. Attic. l. 3. ep. 25.* Abs te peto, des operam ut te ante Kal. Januar. ubicumque erimus, sistas. *& in fin. ep. 16. l. 10.* Te vegetum nobis in Græcia siste. ¶ Ducta est hæc loquendi ratio a consuetudine forensi. *sistere* enim se dicuntur, qui citati in jus, apparent stato die cum adversario, *comparire in giudizio*: habetque usum hac ratione etiam in præteritis. *Plaut. Curcul. 1. 3. 6.* Ubi es tu, qui me libello Venerio citavisti? ecce me. sisto ego tibi me: & mihi contra itidem te ut sistas, suadeo. *Ulpian. Dig. l. 2. tit. 10. leg. 2.* Si reus dolo actoris non stiterit. *Id. ibid. tit. 9. leg. 1. & Paul. leg. 2. & 6.* Si quis eum, de quo noxalis actio est, judicio sisti promiserit. *Cic. pro Quint. c. 7. extr.* Ita discediter, ut Idib. Septembr. P. Quintium sisti Sex. Alphenus promitteret. *Ulpian. loc. cit. tit. 6. leg. 3.* Cum quis in judicium sisti promisit, neque adjecit pœnam, si statum non esset. *Cic. pro Quint. c. 6.* Testificatur iste, P. Quintium non stitisse, se stitisse. ¶ Huc & illa pertinent *Plaut. Rud. 3. 4. in fin.* Promisimus carnifici aut talentum magnum, aut hunc hodie sistere. *Ulpian. l. 2. tit. 9. leg. 5.* Si servum in eadem causa sistere quia promiserit & liber factus sistatur. *Cic. Offic. 3. c. 10. sub fin.* Vas factus est alter ejus sistendi, ut si ille non revertisset, moriendum esset ipsi. ¶ Hinc *sistere vadimonium*, obire, stato die in judicio adesse. *Cic. pro Quint. c. 8.* Venit Romam Quintius, vadimonium sistit. *Nep. in Attic. c. 9. a med.* Tanta diligentia officium suum præstitit, ut nullum illa stiterit vadimonium sine Attico, hic sponsor omnium rerum fuerit. *Gell. l. 2. c. 14.* In libro vetere M. Catonis scriptum sic erat: Quid si vadimonium capite obvoluto stitisses? Recte ille quidem *stitisses* scripsit: sed falsi & audaces emendatores e scripto per libros, *stetisses* fecerunt, tanquam *stitisses* vanum & nihili verbum esset. Quin potius ipsi nequam & nihili sunt, qui ignorant, *stitisses* dictum a Catone, quoniam *sisteretur vadimonium*, non *staretur*. Hæc *Gell.* Passive *elegans lapis* apud *Gruter. pag. 690. n. 5.* lege perenni, Sisti quæ cunctos jubet ad vadimonia mortis. ¶ Veteres Grammatici *Charis. l. 3. pag. 220. Putsch. Diomed. l. 1. pag. 369. & 376. & Priscian. l. 10. pag. 903.* præteritum faciunt *steti*, atque etiam *statui*: & illud quidem, cum absolute usurpatur neutrorum more: hoc autem, cum active addito accusativo. Hæc tamen nullo testimonio confirmant. Verius dixeris, *stiti* in solo usu esse rei forensis: in aliis non item. Nam ex verbis *Gellii* satis colligitur, a *sisto* non gigni *steti*, sed *stiti*.

SISTRATUS, a, um, qui sistrum gerit. *Martial. l. 12. epigr. 29. de Ægyptiis*: Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba. *h. e.* sacerdotes Isidis.

SISTRUM, stri, n. σεῖστρον, crepitaculum æneum, quo ægyptii sacerdotes in Isidis sacris uti solebant: ἀπὸ τοῦ σείειν, hoc est a quatiendo, propterea quod concussum, argutum, sonorumque ederet tinnitum. *Ovid. 2. Amor. el. 13. v. 11.* Per tua sistra precor, per Anubidis ora verendi. *Martial. l. 4. epigr. 54.* Hæc quatiat tenera garrula sistra manu. *Ovid. 9. Met. v. 783.* crepuitque sonabile sistrum. *Id. 1. ex Pont. ep. 1. v. 38.* Jactantem Pharia tinnula sistra manu. *Id. 3. de art. am. v. 635.* Phariæ sistris operata juvencæ. *h. e.* sacris Isidis. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 573.* Nilotica sistris ripa sonat. *Stat. l. 3. silv. 2. v. 102.* multisonum sistrum. *Senec. de vita beata, c. 27.* Sistrum concutere. *Apul. l. 11. Metam.* ærea, argentea, atque etiam aurea sistra memorat. ¶ Hoc instrumentum apud Ægyptios vicem tubæ exhibebat. *Virg. 8. Æn. v. 696.* Patrio vocat agmina sistro. *Propert. l. 3. el. 9. v. 43.* Romanamque tubam crepitanti pellere sistro. *Lucan. l. 10. v. 63. de Cleopatra.* Terruit illa suo, si fas, Capitolia sistro. *Isidor. l. 3. Orig. c. 4. & l. 18. c. 4. extr.* scribit Amazonas quoque sistro feminarum exercitum vocasse. ¶ Sistri figuram & descriptionem habes a *Benedicto Bacchinio Tom. 6. antiquit. R. Grævii*, & a *Montfaucon. antiquit. explic. Tom. 2. part. 2.* Paucis describit *Apul. loc. cit.* hoc modo. Dextera ferebat æreum crepitaculum, cujus per angustam laminam, in modum balthei recurvatam, trajectæ mediæ paucæ virgulæ, crispante brachio tergeminos jactus, reddebant argutum sonorem.

SISURNA, æ, f. σίσυρνα, vile stragulum, vel tunica ex pellibus. *Ammian. l. 16. c. 5. (al. 6.)* Nocte dimidiata semper exurgens, non e plumis, vel stragulis sericis ambiguo fulgore nitentibus, sed ex tapete & σισύρᾳ, quam vulgaris simplicitas sisurnam appellat, occulte Mercurio supplicabat.

SISYMBRIUM, ii, n. σισύμβριον, herba, de qua *Plin. l. 20. c. 22. post med.* Sisymbrium silvestre, a quibusdam thymbræum appellatum, pedali non amplius altitudine: quod in riguis nascitur, simile nasturtio est. Quod in sicco ortum, odoratum est, & inseritur coronis, angustiore folio. *Ovid. 4. Fast. v. 869.* Cumque sua dominæ date grata sisymbria myrto, Textaque composita juncea vincla rosa. *Plin. l. 19. c. 8. sub fin.* Serpyllo & sisymbrio montes plerique scatent, sicut in Thracia: utique deferunt ex his avulsos ramos, seruntque. *& c. 10.* Ocimum senecta degenerat in serpyllum, & sisymbrium in calaminthan.

SISYPHEIUS, a, um, Sisyphius. *Avien. in Arat. v. 597. de Merope.* postquam Sisypheia vincla, Et thalamos sævo sortita est omine divum.

SISYPHIDES, æ, m. Σισυφίδης, patronymicum, Ulysses Sisyphi filius ex Autolyca, quam Laertæ desponsatam ille violaverat. *Ovid. 3. de art. am. v. 313.* His sua Sisyphides auditis pæne resolvit Corpora: nam sociis illita cera fuit. Adde *Serv. ad Æn. 6. v. 529.*

SISYPHIUS, a, um, ad Sisyphum pertinens. *Propert. l. 2. el. 13. v. 63.* Vel tu Sisyphios licet admirere labores, Difficile ut toto monte volutet onus. *Senec. in Herc. Oet. v. 942.* Sisyphia cesset cervix, & nostros lapis Impellat humeros. *Ovid. 13. Met. v. 31. de Ulysse.* sanguine cretus Sisyphio, furtisque & fraude simillimus illi. V. *Sisyphides*. *Id. Heroid. ep. 12. v. 204.* I nunc, Sisyphias, improbe, confer opes. *h. e.* Creusæ Corinthiorum regis filiæ. Corinthi enim quondam Sisyphus regnavit. Sic *Stat. 2. Theb. v. 380.* Sisyphii portus. *h. e.* Corinthi. *Sil. l. 14. v. 51.* Sisyphius Isthmus. *h. e.* Corinthiacus.

SISYPHUS, i, m. Σίσυφος, Æoli filius, ætate Danai regis Argivorum, vel Lyncei filii Ægypti, qui Danao successit. Uxorem habuit Meropen, unam ex Plejadibus, ut docent *Ovid. 4. Fast. v. 175. Serv. ad 1. Georg. v. 138. & Hygin. l. 2. Poet. Astron. c. 21.* ex qua Glaucum genuit. Fratrem habuit Salmoneum, quocum gravissimas inimicitias gessit, ejusque filiæ Tyroni vim intulit. *Hygin. fab. 60.* ¶ Alius fuit (si modo alius) itidem Æoli filius, regnante Athenis Ægeo, mortalium omnium suæ ætatis astutissimus. Unde cum Ulyssi æquat prudentia *Plato* apud *Cicer. Tuscul. 1. c. 41. a med.* Quin & Ulyssis patrem fuisse *Serv. ad Æn. 6. v. 529.* tradit. V. *Sisyphides*. Hic cum Isthmum Corinthi occupavisset, & latrociniis Atticam infestaret, quoscumque capere poterat, ingentis saxi pondere oppressos interficiebat, ut vet. Interpr. *Statii ad lib. 2. Theb. v. 380.* tradit: vel, ut alii volunt, eos sibi pedes lavare jubebat, operique intentos in mare dejiciebat. Tandem a Theseo interfectus est, & apud Inferos ea pœna damnatus, ut ingens saxum in montis verticem humeris deferat, quo cum pervenerit, deorsum volvat, rursusque repetat. *Ovid. 4. Met. v. 459.* Aut petis, aut urges ruiturum, Sisyphe, saxum. *Id. in Ibin, v. 177.* Sisyphus est illic saxum volvensque petensque. Adde *vers. 193. & lib. 3. Metam. v. 26. Propert. l. 4. el. 11. v. 23. Senec. in Med. v. 747. Horat. l. 2. od. 14. v. 19. & Epod. ult. v. 68. Martial. l. 5. epigr. 81. & l. 10. epigr. 5. Cic. 1. Tuscul. c. 5. Hygin. fab. 60. Virg. Æn. 6. v. 616. Stat. Theb. 4. v. 537. & Sil. l. 11. v. 477. & l. 13. v. 610.*

SISYRINCHION, ii, n. σισυρίγχιον, genus bulbi apud Græcos, in quo illud mirum, quod radix ejus hieme crescit, vere minuitur. *Plin. l. 19. c. 5. ad fin.* ubi *Harduin.* mallet *syssirynchion*, συσσυρύγχιον, a rostri suilli similitudine: a σῦς, sus, & ῥύγχος, rostrum.

SITANIUS PANIS, σητάνιος, & σητάνιος ἄρτος, e trimestri tritico factus, memoratur a *Plin. l. 22. c. ult. ante med.* Sitanium triticum, *l. 18. c. 7. a med.* σητάνιος πυρός. Dictus est a σῆτες, hoc anno: quia non ut vulgare frumentum sine anni seritur, anno insequente metendum, sed vere satum eodem anno maturescit. V. *Alicastrum*. ¶ Scribitur & *setanius*.

SITARCHIA, æ, f. *provvisione di vitto per navigare*, σιταρχία, annona quæ navigandi, aut quocumque modo iter agendi gratia paratur: a σῖτος, frumentum, annona. Facete *Apul. l. 2. Metam.* Hac enim sitarchia navigium Veneris indiget sola, ut in nocte pervigili & oleo lucerna, & vino calix abundet. *Hieronym. in vita Malchi, sub fin.* Camelis ascensis, & nova sitarchia, idest annona, refocillati, decima tandem die ad Romana castra venimus. (*idest annona* deest in multis MSS. Vet.) *Id. in præfat. commentar. in Matth. ad Euseb. post med.* Miror, cur Romam subito navigaturus hanc tibi a me quasi sitarchiam dari volueris, ut Matthæum breviter exponam. *Vet. Scholiast. Juvenal. ad sat. 12. v. 61.* Inter sitarchiam & securim necessariam putato ad navem vehendam. ¶ Sunt qui scrib. *sitartia*, aspiratione extrita, tanquam sit a σῖτος & ἀρκέω, sufficio. nam σιταρχία græce est præfectura annonæ: ab ἄρχων, princeps. Nihilominus optimi libri multi habent *Sitarchia*, in allatis Scriptorum locis. ¶ *Sitarcia*, metonymia continentis pro contento, est sacculus, pera, in qua annona reconditur. *S. Script. 1. Reg. 9. 7.* Panis defecit in sitarciis nostris. Al. leg. *cistartiis*, a κίστη, cista, capsa, & ἄρτος, panis.

SITARCIA. V. in voce præced.

SITELLA, æ, f. *urnetta*, χαλκίδιον, parva situla. Pro urna, e qua sortes ducuntur. *Plaut. Cas. 2. 4. 17.* Et sitellam huc tecum efferto cum aqua, & sortes. *& 2. 5. 34.* Conjiciam sortes in sitellam, & sortiar. *& 2. 6. 44.* Deos quæso, ut tua sors ex sitella effugerit. *Liv. l. 25. c. 3. ad fin.* Sitella allata est, ut sortirentur, ubi Latini suffragium ferrent. *Cic. in Fragm. pro Cornel. majestat. reo*, apud *Ascon.* Dum tabellæ diribentur, dum sitella defertur, dum æquantur sortes, dum sortitio fit.

SITHON, onos, Σίθων, ωνος, Thracius. *Ovid. 3. Fast. v. 719. de Baccho.* Sithonas, & Scythicos longum enumerare triumphos. Al. leg. *Bistonas*.

SITHONIS, idis, f. Σιθωνίς, quæ est ex Sithonia, seu Thracia. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 6.* Nec vehit Actæas Sithonis unda rates. *Id. de remed. amor. v. 605.* Sithoni tunc certe vellem non sola fuisses. *h. e.* Phyllis filia Lycurgi regis Thraciæ.

SITHONIUS, a, um, Σιθώνιος, ad Sithoniam pertinens, quæ est Thraciæ pars Macedoniam spectans: & sumitur pro ipsa Thracia: unde *Sithonius*, Thracius: item Septentrionalis. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 7. v. 25.* Sithonio regi ferus interceperat illam. *Id. Met. 13. v. 571.* Sithonii agri. *& l. 6. v. 588.* Sithoniæ nurus. *Virg. Ecl. 10. v. 66.* Sithoniæ nives. *Ovid. Heroid. ep. 11. v. 13.* Sithonius Aquilo. ¶ *Sithonii*, Thraces. *Horat. l. 1. od. 18. v. 9.*

SITICINES, um, m. qui apud sitos, idest mortuos & sepultos canere soliti erant honoris causa cantus lamentabiles: a *situs*, & *cano*, ut *liticines* a *lituus*, *tubicines* a *tuba*. *Gell. l. 20. c. 2.* ex *Atteio Capitone*. Usus est hac voce *Cato* apud *eund. ibid.* & apud *Non. c. 1. n. 268.*

SITICULOSUS, a, um, *secco*, *arido*, *arsiccio*, διψώδης, sitiens, humore carens, siccus, aridus. *Vitruv. l. 7. c. 2.* Cum siccum & purum ferrum ex calce educetur, indicabit eam evanidam & siticulosam. *Horat. Epod. 3. v. 15.* Nec tantus unquam siderum insedit vapor

Siticulosæ Apuliæ. Colum. l. 1. c. 11. ad fin. Siticulosum solum, & præaridum. Id. de arborib. c. 16. Aspera & siticulosa loca. Auct. Priapeor. carm. 63. v. 2. Agente terra per Caniculam sitim, Siticulosam sustinens diu æstatem. ¶ De sitiente, simpliciter, sitibondo. Sidon. l. 2. ep. 2. a med. Tam respondentia pocula potionibus, quam rigentes cyathi siticuloso cuique metuerentur. ¶ Sitim inducens, διψητικός. Plin. lib. 23. c. 6. Melimela & reliqua dulcia stomachum & ventrem solvunt, siticulosa, æstuosa.

SITIENS, entis, sitibondo, διψαλέος, qui sitit. Phædr. l. 4. fab. 8. v. 3. Cum decidisset vulpis in puteum inscia, Devenit hircus sitiens in eundem locum. Ovid. 14. Met. v. 277. pocula venti sitientes hausimus ore. Id. 3. Amor. el. 6. v. 97. sitiens viator. ¶ Translate est vehementer cupiens, avidus, desideroso. Cic. Tuscul. 5. c. 6. a med. Quo affluentius voluptates undique haurit, eo gravius ardentiusque sitiens. Petron. in Satyr. c. 121. Sitientia regna. h. e. insati, quo amore respectat avarus portitor, ut Albinovan. ad Liv. v. 357. ait. Cic. pro Planc. c. 5. a med. Sitientem me virtutis tuæ deseruisti, ac dereliquisti. Ovid. de remed. amor. v. 247. ut absueris, avidus sitiensque redibis. Cic. 2. Attic. ep. 14. Quantam tu mihi moves exspectationem de sermone Bibuli! quo inde ita sae vanier ad sitientes aures. Plin. l. 14. c. ult. ad fin. Ebrius jam sanguine civium, & tanto magis eum sitiens. Sil. l. 3. v. 577. haud unquam parsus pro laude cruoris, Et semper famæ sitiens. Val. Max. l. 7. c. 3. n. 6. extern. Sitiens ultionem. Gell. l. 12. c. 2. ad fin. Homo avarus, & avidus, & pecuniæ sitiens. ¶ De locis humore carentibus, siccis, aridis, secco, arido, arsiccio. Virg. Ecl. 1. v. 65. Sitientes Afri. Plin. l. 10. ep. 91. Valde sitiens Colonia. h. e. quæ aqua deficitur. Ovid. 1. ex Pont. ep. 8. v. 60. Et dare, quas sitiens combibat hortus, aquas. Id. de art. am. l. 2. v. 231. sitiens Canicula. Eumen. in gratiar. act. c. 9. sub fin. Agri diuturno ardore sitientes. Plin. l. 15. c. 5. Cum sitienti oleæ imbres copiosi accessere, vitiatur oleum in amurcam. Id. l. 13. c. 4. de palma. Gaudet & riguis, totoque anno bibere cum amet, anno sitienti. secco. Calpurn. ecl. 5. v. 49. cum longa dies sitientes adferet æstus. h. e. sitim facientes. Al. leg. sitientibus. Rursus Plin. l. 17. c. 9. sub fin. Fimum miscere terræ, plurimum refert Favonio flante, ac Luna sitiente. h. e. serena, non imbrifera. & c. 24. ad fin. Oleas & ficos inseri per ver tantum, Luna sitiente, hoc est sicca. Hæc Plin. Sunt qui putant sitientem Lunam eandem esse ac silentem, h. e. cum eius interlunium est, & exigua, aut nulla luce: propterea quod Cato de R. R. c. 29. & 40. eadem, quæ Plin. tractans, Luna silenti dicit. sitientem vero tunc appellari, quia cum humore vel maris, vel fluminum ali quidam Philosophi docuerint, tunc sitiat, cum expers luminis & silens est. Harduin. mallet Catonis verba corrigi, & sitienti exponi. ¶ Absolute Plin. l. 10. c. 73. a med. & l. 31. c. 7. Oxygem perpetuo sitientia Africæ generant. Id. lib. 25. cap. 11. a med. Lonchitis nascitur in sitientibus. ¶ Sitiens, & siccus differunt. Ille humore caret & habere quærit, & aliquando habet: hic nunquam habet. Plin. l. 21. c. ult. Bryon optima circa Gnidum, in sitientibus, aut siccis, asperisque.

SITIENTER, adverb. διψαλέως, cum siti, cupide, ardenter. Cic. 4. Tuscul. c. 17. Nec sitienter quid appetens ardeat desiderio. Lactant. lib. 2. cap. 1. hauriendis voluptatibus sitienter incumbere.

SITIO, is, ivi, itum, a. 4. aver sete, esser assetato, διψάω, humorem appeto, bibere cupio, siti laboro. Plaut. Cas. 3. 6. 3. Tu amas, ego esurio, & sitio. Id. Curc. 1. 2. 14. Pho. Sitit hæc anus. Pa. quantillum sitit? Pho. modica est; capit quadrantal. Martial. l. 10. epigr. 96. Auriferumque Tagum sitiam patriumque Salonem. Ovid. 1. Fast. v. 215. Sic quibus intumuit suffusa venter ab unda, Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ. ¶ Proverbii speciem est illud ejusd. Metam. 2. v. 670. mediis sitiemus in undis. h. e. bona quidem habebimus, sed frui non dabitur. Itali dicunt, morir di fame in un forno di schiacciatine. Quo trahi potest illud, quamquam alio fine dictum a Petron. in fragm. pag. 683. Burmann. Flumine vicino stultus sitit. ¶ Sitire transfertur ad plantas, agros, loca humore carentia, siccitate laborantia, arentia. Plin. l. 17. c. 24. ante med. Oleæ circa media succus: inde & surculi. cacumina sitiunt. Ovid. 4. Fast. v. 939. Est canis (Icarium dicunt) quo sidere moto, Tosta sitit tellus. Virg. Ecl. 7. v. 57. Aret ager, vitio moriens sitit aeris herba. Plin. l. 17. c. 26. ad fin. Novellæ arbores minus sitiunt. h. e. minus desiderant pluvias. Id. l. 17. c. 2. Humor ex nivibus, non universus ingurgitatur, sed, quo modo sitiunt, distillans, velut ex ubere alit omnia, quæ non inundet. h. e. quo modo a seminibus postulatur. Frontin. de aqueduct. artic. 87. In Cælium & Aventinum sola Claudia per arcus Neronianos ducebatur. Quo fiebat, ut quoties refectio aliqua intervenisset, celeberrimi colles sitirent. Adde Colum. l. 12. c. 9. ¶ Item ad animum, & significat vehementer cupere. Cic. Q. Fr. lib. 3. ep. 5. circa med. Nec sitio honores, nec desidero gloriam. Id. Phil. 5. c. 7. Justin. l. 1. c. 8. & Senec. in Thyest. v. 103. Sitire sanguinem alicujus. Sic Stat. 12. Theb. v. 595. sitit meritos etiamnum hæc hasta cruores. V. alia in Sitiens. ¶ Cum genitivo Symmach. l. 2. ep. 27. (al. 33.) Aiunt, cochleas, cum sitiunt aeris, atque illis de cælo nihil liquitur, succo proprio victitare.

SITIS, is, f. sete, δίψα, δίψος, appetitus humoris, cupiditas bibendi. In plurali num. non habet usum. Cic. 1. de Fin. c. 11. Cum cibo & potione fames sitisque depulsa est. Id. de Senect. c. 8. sub fin. Diuturnam sitim explere cupiens. Id. Tuscul. 1. c. 5. a med. Siti enectus Tantalus. Phædr. l. 3. fab. 16. v. 13 Siti ardere. Ovid. de nuce, v. 63. sicca siti laborare. Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 41. extr. consumi. & de B. Afric. c. 69. extr. perire, Plaut. Curc. 1. 1. 26. Siti siccum esse. Tacit. 2. Hist. c. 49. Plin. l. 11. c. 54. & Ovid. 3. Met. v. 415. sitim haustu gelidæ aquæ sedare. Claudian. de Phœnice, v. 14. prohibere. Ovid. 4. Met. v. 103. compescere. & vers. 98. deponere vicini fontis in unda. & l. 12. v. 156. & l. 13. v. 322. levare. & l. 6. v. 354. relevare. & l. 7. v. 569. exstinguere. Virg. Ecl. 5. v. 47. restinguere. Horat. l. 2. od. 2. v. 14. pellere. Sil. l. 8. v. 572. avertere undis. & l. 7. v. 170. fonte defendere. Senec. in Herc. Oet. v. 1077. sitim rabidam undis excutere. Curt. l. 7. c. 5. reprimere. Plin. l. 20. c. 17. sub fin. cohibere. Id. l. 23. c. 7. a med. stimulare. & ibid. ante med. afferre. Id. l. 20. c. 6. extr. Allium sitim gignit. & cap. paulo. sub fine Cardui radix potoribus sitim facit. Id. c. 2. l. 21. Sitim accendere. Virg. 3. Georg. v. 482. ubi ignea venis Omnibus acta sitis miseros adduxerat artus. Propert. l. 4. el. 9. v. 21. siccam torret sitis ora palato. Horat. l. 2. sat. 2. v. 114. fauces urit sitis. Tibull. l. 1. el. 3. v. 78. acris sitis. Ovid. Heroid. ep. 4. v. 174. arens. Martial. l. 2. epigr. 30. & Plin. l. 28. c. 2. avida. Stat. 3. Theb. v. 329. anhela. & l. 4. v. 724. horrida torquet. Senec. in Troadib. v. 385. sæva. Id. in Agam. v. 19. fervida exustus siti. & Curt. l. 4. c. ult. Sitis præcipue fatigatos & saucios exurebat. Sil. l. 1. v. 260. Exercetque sitim & spectato fonte recedit. h. e. fatigat & sustinet non indulgendo. Tacit. de Germ. c. 4. Sitim æstumque tolerare. Virg. 3. Georg. v. 327. & Ovid. 3. Met. v. 446. Sitim colligere. h. e. sitientem fieri. Plin. l. 22. c. 24. circa med. Apes in siti proniores esse ad iracundiam. ¶ Translate est nimius calor, & inde carentia humoris, ariditas, siccitas terræ & plantarum, aridità, secchezza, siccità. Plin. l. 19. c. 2. Spartum alitur etiam deme sium, veluti natalium sitim pensans. scil. quia in sitienti solo nascitur. Virg. 4. Æn. v. 42. deserta siti regio. Id. 2. Georg. v. 353. hiulca siti findit Canis æstifer arva. Tibull. l. 1. el. 4. v. 36. Et Canis arenti torreat arva siti. Stat. 4. Theb. v. 699. Inachios hausit sitis ignea campos. Colum. l. 12. c. 3. ante med. de alerib. Sitis æstatis restinguitur fontibus. ¶ Item vehemens cujuscumque rei cupiditas, cupidigia, brama, sete, voglia. Cic. Parad. 1. c. 8. Neque enim expletur unquam, nec satiatur cupiditatis sitis. Horat. l. 1. ep. 18. v. 23. Quam tenet argenti sitis importuna famesque. Juvenal. sat. 10. v. 140. tanto major famæ sitis est quam virtutis. Quintil. l. 6. c. 3. In dicendo habent quiddam, quod nobis faciat audiendi sitim. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 210. Crescebat scelerata sitis, prædæque recentis incestus flagrabat amor. ¶ Sitis in sexto casu, ut igne, perrarum est, nec imitabile: tametsi Priscian. l. 7. pag. 761. Putsch. concedere videtur. Venant. Fortun. l. 2. carm. 13. v. 3. Carcere, cæde, fame, vinclis, siti, frigore, flammis.

SITISTA OVA, [illegible], ova tota lutea, cum triduo incubita tolluntur, inquit Plin. l. 29. cap. 3. ante med. Vox est græca. [illegible], saginatus, altilis. [illegible]: a σῖτος, frumentum. Quidam leg. schista contra MSS. & Harduin.

SITITOR, oris, m. διψητικός, διψῶν, qui sitit. Translate Apul. sub init. lib. 1. Metam. Sititor novitatis. Martian. Capella l. 1. pag. 21. Sititor sanguinis.

SITIVE, quanto al sito, quoad situm, ratione situs aut loci. Tertull. advers. Prax. c. 29. a med. Licet aqua fontis sitive patiatur in fluvio, dum non in fonte patitur, sed in fluvio.

SITON, onis, m. σιτών. V. in voce sequenti.

SITONIA, æ, f. presidenza ai viveri, σιτωνία, cura rei frumentariæ, & annonæ: a σῖτος, frumentum, annona. Ulpian. Dig. l. 50. tit. 5. l. 8. Sextumdecimum ætatis annum agentem ad munus sitoniæ vocari non oportet. Σιτῶναι græce dicuntur ab Arcad. ibid. tit. 4. leg. ult. qui curatores rei frumentariæ sunt. Latine Papyr. Just. ibid. tit. 8. leg. ult. Sitonas idoneos esse oportere, qui non segniter officio sibi functi essent.

SITTACE, es f. pappagallo, idem ac psittacus, apud Indos. Plin. l. 10. c. 42. India hanc avem mittit, sittacen vocat, viridem toto corpore, &c.

SITTYBA, æ, f. σιττύβα, membrana, qua libri conteguntur, & a pulvere, tinearum, & temporis injuriis integri conservantur. Cic. Attic. l. 4. ep. 5. extr. Bibliothecam mihi tui pinxerunt constructione, & sittybis. Id. ibid. ep. 8. Postquam mihi sittybis libros illustrarunt. Utroque tamen loco magna est lectionum varietas.

SITUATUS, a, um, nom. ex particip. situato, posto, situs. Flor. l. 2. c. 18. Numantia in tumulo apud flumen Durium situata. Ita leg. quidam. sed apage barbariem verbi, & repone sita cum optim. libr.

SITULA, æ, f. secchia, secchio, ὑδρία, κάλπις, vas ad aquam hauriendam, urna, hydria. Plaut. Amph. 2. 2. 39. Si situlam cepero, illi puteo animam omnem intertraxero. Paul. Dig. lib. 18. tit. 1. leg. 40. extr. Rota, per quam aqua traheretur, nihilominus ædificii est, quam situla. Vetus epigr. apud Pithœum, p. m. 30. quod quidam Ciceronis esse putant, alii Laureæ Tullii. Extractam puteo situlam cum ponis in horto. ¶ De urna, ex qua educuntur sortes, sitella. Plaut. Cas. 2. 6. 6. Adsunt quæ imperavisti omnia, sortes, situla, atque egomet. mox vers. 11. Appone hic sitellam: sortes cedo mihi.

SITULUS, li, m. idem quod situla, vas aquarium. Cato R. R. c. 10. & 11. Trullas tres, situlum aquarium unum, pelvim unam. Vitruv. l. 10. c. 9. sub fin. Ferrea catena habens situlos pendentes æreos congiales. Paul. l. 3. sententiar. tit. 9. ad fin. Mundo muliebri legato, ea cedunt, per quæ mundior mulier, lautiorque efficitur, velut speculum, conchæ, situli: item pyxides, unguenta, &c. secchielli.

SITURUS. V. Sino.

SITUS, us, m. situazione, positura, sito, ὑπόθεσις, θέσις, qualitas & con-

& conditio loci, positio, natura. Cic. 4. Acad. c. 19. Cimmeriis aspectum solis sive deus aliquis, sive natura ademerat, sive ejus loci, quem incolebant, situs. Id. Verr. 7. c. 18. a med. Urbem Syracusas elegerat, cujus hic situs, atque haec natura esse loci caelique dicitur, ut, &c. Caes. l. 3. B. Gall. c. 12. Erat hujusmodi fere situs oppidorum, ut, posita in extremis lingulis promontoriisque, neque pedibus aditum haberent, neque navibus, &c. & l. 5. c. penult. Sed eastein vagabatur, ut situm castrorum cognosceret. Sallust. in Jug. c. 19. ad fin. Res postulare videtur, Africae situm paucis exponere. Justin. l. 37. c. penult. Omnium urbium situs ac regiones cognovit. Cic. 2. de nat. Deor. c. 61. sub fin. Figura situsque membrorum. Id. 4. Acad. c. 39. Corpora nostra non novimus: qui sint situs partium, quam vim quaeque pars habeat, ignoramus. Plin. l. 9. c. 20. Passeres a rhombis situ tantum corporum differunt: dexter resupinatus est illis, passeri laevus. Id. l. 16. c. 12. Pix optima ubique ex apricis, Aquilonis situ. h. e. quam praebent loca Aquiloni obversa. Virg. 3. Aen. v. 451. de Sibylla. Nec revocare situs, aut jungere carmina curat. h. e. dispositionem, ordinem foliorum responsis inscriptorum. ¶ Ponitur & pro regione, loco, paese, tratto. Plin. lib. 2. cap. 108. circa med. Latitudo terrae a meridiano situ ad septemtrionem. Id. l. 3. c. 12. In hoc situ interiere Comini, Tadiates, Caedici. Id. l. 2. c. 47. Permutant & duo naturam cum situ: Auster Africae serenus, Aquilo nubilus. Id. l. 27. c. 2. sub fin. Tinguunt carnes aconito, necantque gustatu earum pantheras, nisi hoc fieret, replerentur illis situs. ¶ Metonymice est illuvies, squalor, mucor & sordida illa lanugo, qua obducuntur res diu neglectae uno in loco aut longo intervallo non usurpatae, ex humore, pulvere, aliisve sordibus ex carentia solis aut usus non perflabilis: unde putredo, caries, paedor, putor, squallore, muffa, sudiciume, tanfo, puzza, εὐρώς, ἄζος, πίνος, αὐχμός. Propert. l. 4. el. 5. v. 70. immundo pallida mitra situ. Plaut. Truc. a. 5. v. 23. Corrumpor situ, ita misere cubando in lecto hic expectando obdurui. Martial. l. 8. epigr. 3. cum rupta situ Messalae saxa jacebunt. Tibull. l. 1. el. 10. v. 50. tarda durae Militis in tenebris occupat arma situs. Valer. Flacc. l. 4. v. 183. ossa terra situ. & lib. 3. vers. 400. Cimmerium tellus caeruleo tenebrosa situ. Auct. Priap. carm. 82. v. 28. (& creditur esse Tibull.) Araneosus obsidet fores situs. Senec. l. 3. de Benef. c. 2. Quae in usu sunt, & manum quotidie tactumque patiuntur, nunquam periculum situs adeunt. Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 51. Aera nitent usu: vestis bona quaerit haberi: Canescunt turpi tecta relicta situ. & in fin. el. 12. ad tabellas. vos cariosa senectus Rodat & immunda cera sit alba situ. Gell. l. 9. c. 4. Ipsa volumina ex diutino situ squalebant. Sil. l. 7. v. 534. detergere situm ferro. h. e. ruggine. & Stat. 3. Theb. v. 581. Horrentesque situ gladii. Colum. l. 12. c. 17. Hoc nunquam situm aut mucorem contrahit, si uno humido loco positum est. & c. 4. Locum esse debere quam siccissimum, ne situ priora mucorem contrahant. & c. 3. ante med. Ne aut supellex, vestisve condita situ dilabatur. Id. l. 1. c. 2. Longo aevi situ qualitatem caeli, statumque mutari. lunga serie d'anni. De annis & senecta est etiam illud Ovid. Met. 7. v. 302. refert inter miracula Medeae, demptos Aesonis esse situs. Virg. quoque huc trahendus Aen. 7. v. 440. victa situ, verique effoeta senectus. ¶ De terra diu inculta, squallida, aspera. Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 70. Cessat iners rigido terra relicta situ. Colum. l. 2. c. 18. Prata situ vetustatis obducta. Virg. 6. Aen. vers. 462. Per loca senta situ. ¶ Transfertur ad squalorem corporis ex neglecto cultu, aut morbo, aut inopia. Lucan. l. 6. v. 515. tenet ora profanae Foeda situ macies. Vetus Poeta apud Cicer. Tuscul. 3. c. 12. Situ nidoris barba paedore horrida. situm nidoris alii intelligunt malum odorem, cujusmodi ex situ exspirare solet. Plin. l. 21. c. 9. a med. Pessimum esse crocum, quod situm redolet. ¶ Item ad animum, cum ex otio, inertia, aut desuetudine ruditatem quandam atque hebetudinem contrahit. Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) a med. Excitanda mens & attollenda semper est, quae in hujusmodi secretis languescit, & quendam velut in opaco situm ducit. Id. l. 12. c. 5. Ut bona ingenii, studiique in lucem non prolata, situ quodam secreti consumerentur. Ovid. 5. Trist. el. 12. init. Scribis, ut oblectem studiis lacrymabile tempus, Ne pereant turpi pectora nostra situ. Id. 1. ex Pont. ep 5. v. 7. Et mihi, siquis erat, ducendi carminis usus Deficit, estque minor factus inerte situ. Adde l. 3. Trist. el. ult. v. 34. ¶ De oblivione posteritatis, Senec. ep. 58. Quantum apud Ennium & Attium verborum situs occupaverint. h. e. quot verba vetustas & oblivio deleverit. Stat. 3. Theb. v. 99. Tu tamen egregius fati mentisque, nec unquam Indignum passure situm. Propert. l. 1. el. 7. v. 18. de libr. & carminib. Flebis in aeterno surda jacere situ. ¶ De infrequentia & solitudine, Stat. l. 2. silv. 1. vers. 67. muta domus, desolatique penates, Et situs in thalamis, & moesta silentia mensis. ¶ De iis, quae in desuetudinem abierunt, Vellej. l. 2. c. 126. Sepultae ac situ obsitae justitia, aequitas, industria, civitati redditae. Gell. l. 20. c. 1. ante med. Passus est leges istas de tam immodico supplicio, situ atque senio emori.

SITUS, a, um, posto, situato, κείμενος, positus, jacens: & de iis fere dicitur, quae stabilem sedem habent: a sino: quia unumquodque, inquit Voss. ibi situm est, ubi illud sivimus. Nep. in Alcib. c. 5. ad fin. Urbes Graecas, quae in ora sitae sunt Asiae. Liv. l. 30. c. 24. a med. Insula sinum claudit, in quo sita Carthago est. Vellej. l. 2. c. 120. circa med. Gentes cis Rhenum sitae. Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. a med. Quin socios, amicos, procul juxtaque sitos, inopes potentesque, trahunt, exciduntque. Plin. l. 4. c. 12. ante med. Icaros sita est ab exortu solstitiali Deli. Id. l. 9. c. 59. Insulae ante promontorium sitae. Id. l. 6. cap. 26. Regio contra Parthiae tractum sita. Id. l. 5. c. 1. Urbs ex adverso Carthaginis sita. Id. l. 2. c. 107. Ara sub dio sita. Id. l. 36. c. 5. ad fin. Statuae ad aedem Felicitatis sitae fuere. ¶ Positus, simpliciter. Cic. 1. de Orat. c. 15. Haec sita sunt ante oculos. Enn. apud Gell. l. 2. c. 29. extr. Hoc erit tibi argumentum semper in promptu situm. Plin. de fetu in utero, l. 10. c. 64. Homo in semet conglobatus, inter duo genua naribus sitis. ¶ aedificatus, positus. Tacit. 3. Ann. c. 38. Urbem Philippopolim a Macedone Philippo sitam. & l. 6. c. 41. Urbes Macedonibus sitae. & l. 2. c. 7. Vetus ara Druso sita. ¶ Speciatim situs dicitur mortuus & conditus, sepolto. Proprie autem sitos esse volunt, qui alicubi ad tempus conditi sunt, alio transferendi aliquando, & justo sepulcro condendi. Id tamen Scriptores non servant. Cic. 2. de Leg. c. 22. a med. Declarat Ennius de Africano: Hic est ille situs. Vere, nam siti dicuntur ii, qui conditi sunt. Nec tamen eorum ante sepulcrum est, quam justa facta, & corpus incensum est. Liv. l. 26. c. 25. ad fin. Hic siti sunt Acarnanes, qui pro patria pugnantes mortem occubuere. Plin. l. 13. c. 13. Cn. Terentium repastinantem, offendisse arcam, in qua Numa situs fuisset. Lucret. l. 3. v. 903. Aut in melle situm suffocari atque rigere. sommerso. & Gell. l. 20. c. 2. Siticines appellatos, qui apud sitos canere soliti essent, hoc est vita functos, & sepultos. ¶ Hinc notae illae in lapidib. sepulcr. H. S. E. Hic situs est, apud Gruter. & al. ¶ Situm est, positum est, sta, consiste. Cic. pro Mur. c. 38. extr. Hujusce rei potestas omnis in vobis sita est, judices. Sallust. in Jug. c. 33. extr. Id frustra, an ob rem faciam, in vestra manu situm est, Quirites. Nep. in Epamin. c. 9. In ejus unius periculo patriae sitam putabant salutem. Cic. Acad. 4. c. 12. Assensio, quae est in nostra sita potestate. Id. 7. Attic. ep. 9. sub fin. Si pugnandum est, quo tempore, in casu; quo consilio, in temporibus situm est. Id. 1. de Fin. c. 17. sub fin. Est autem situm in nobis, ut & adversa oblivione obruamus, & secunda suaviter meminerimus. Id. pro Arch. c. 1. a med. Huic profecto ipsi, quantum est situm in nobis, & opem, & salutem ferre debemus. ¶ Situs est, permissus est. Cic. pro Sext. c. 44. a med. Accusare eum moderate, a quo ipse nefarie accusatur, per Senatus auctoritatem non est situs.

SIVE, e sia, e vero, e per dir meglio, εἴτε, εἴτ' οὖν, ἤ, ἤτοι, conjunctio disjunctiva & dubitativa. duarum enim, aut trium, aut plurium rerum aliquam affirmat, sed non determinat, quaenam ea sit, & in dubio relinquit. Tum indicativum regit, tum conjunctivum. Inscript. apud Gruter. pag. 1. num. 7. Sive deo, sive deae C. Ter. Dexter ex voto posuit. Caes. l. 1. B. Gall. c. 12. Ita sive casu, sive consilio deorum, quae pars civitatis calamitatem intulerat, ea princeps poenas persolvit. & c. 23. Seu quod timore perterritos Romanos discedere existimarent, sive quod re frumentaria intercludi posse confiderent, commutato consilio, nostros insequi coeperunt. Sallust. in fin. orat. 1. ad Caes. Sive hac, seu meliore via perges, a me quidem pro virili parte adjutum fuerit. Plin. l. 2. epist. 17. sub fin. Tecta villarum praestant multarum urbium faciem, sive ipso mari, sive ipso litore utare. Cic. 4. Acad. c. 19. Cimmeriis quidem, quibus aspectum solis sive deus aliquis, sive natura ademerat, sive ejus loci, quem incolebant, situs, ignes tamen aderant. Plaut. Amph. 2. 3. 14. Ubi quemque hominem aspexero, sive ancillam, sive servum, sive uxorem, sive adulterum, seu patrem, sive avum videbo, obtruncabo in aedibus. Id. ibid. prol. v. 69. Sive qui ambissent palmam histrionibus, Seu cuiquam artifici, seu per scriptas litteras, Sive qui ipsi ambissent, seu per internuntium, Sive adeo aediles perfidiose cui duint; Sirempse legem jussit esse Jupiter, Quasi magistratum sibi alterive ambiverit. ¶ Interdum post sive ponitur an. Tacit. 11. Ann. c. 26. Abrumpi dissimulationem, etiam Silius, sive fatali vecordia, an imminentium periculorum remedia ipsa pericula ratus, urgebat. Id. l. 14. c. 59. Plautum ea non movere, sive nullam opem providebat; seu taedio ambiguae spei, an amore conjugis & liberorum. ¶ Item si. Cic. lib. 2. de Divin. cap. ult. Superstitio instat & urget, & quo te cumque verteris, persequitur: sive tu vatem, sive tu omen audieris; sive immolaris, sive avem aspexeris: si Chaldaeum, si haruspicem videris: si fulserit, si tonuerit: si tactum aliquid erit de caelo, si ostenti simile natum factumve quippiam. ¶ Interdum priore loco omittitur. Horat. l. 1. od. 6. in fin. Nos convivia, nos praelia virginum Cantamus, vacui, sive quid urimur. h. e. sive cum vacui sumus, sive cum amamus. Senec. in Herc. Oet. v. 1260. Quaecumque pestis, sive quaecumque es fera, Palam timeres. Justin. l. 2. c. 9. sub fin. Ducenta millia Persae eo praelio, sive naufragio amisere. Adde l. 38. c. 3. ad fin. ¶ Non raro ponitur pro vel si, aut & si, (est enim ex si & vel conflatum) a se. ovvero se, e se: ut neve significat & ne. Terent. Andr. 1. 2. 19. Dehinc postulo, sive aequum est, te oro, Dave, ut, &c. & 1. 5. 56. te obtestor, ne hanc deseras, si te in germani fratris dilexi loco; sive te haec solum semper fecit maximi, seu tibi morigera fuit in rebus omnibus. Plaut. Merc. 5. 4. 33. Si hercle scivissem, sive adeo joculo dixisset mihi, se illam amare, nunquam facerem, ut illam amanti abducerem. Adde Pseud. 1. 5. 124. & alibi. Ubi ait Cic. 9. Fam. epist. 13. circa med. Peto igitur a te, vel si pateris, oro. sive pateris potuit dicere. quod facit l. 1. de Fin. c. 6. a med. Si omnes atomi declinabunt, nullae unquam cohaerescent: sive aliae declinabunt, aliae suo nutu recte ferentur, erit hoc, &c. Liv. in formula veris sacri indicendi, l. 22. c. 10. Si nocte, sive luce, sive servus, sive liber faxit, probe factum esto. h. e. si nocte, vel si luce, seu servus, seu liber. ¶ Etiam seu pro vel si ponitur. Valer. Flacc. l. 1. v. 836. siquando pectore ductor Vulnera nota gerens, &c. Seu venit in vittis castaque in veste sacerdos. ¶ Sive aliquando vim habet explanandi.

di. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. *a med.* (*al. c.* 6.) Aristarchus, & ætatis nostræ Palæmon vocabulum, sive appellationem, nomini subjecerunt, tanquam species ejus. ¶ *Sive etiam* auget sententiam, *e più tosto*, *e per meglio dire*. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *epist.* 1. *c.* 1. *a med.* Tu ergo, ne contrahas aut demittas animum, neve obrui magnitudine negotii sinas: contraque erigas ac resistas, sive etiam ultro occurras negotiis. ¶ In sponsionibus *sive* est & *si*, *e se*. V. *Ni*.

SIUM. V. *Sion*.

S M

SMARAGDINEUS, a, um, &

SMARAGDINUS, a, um, *di smeraldo*, σμαράγδινος, ad smaragdum pertinens. *Cels. l.* 5. *cap.* 19. *sect.* 4. Emplastrum, quod perviride est, smaragdinum appellatur. *Martian. Capell.* 1. *pag. l.* 17. Smaragdinea viriditas. *Venant. Fortun. l.* 8. *carm.* 6. *v.* 18. Atque smaragdineo janua poste viret. ¶ Primam producit *Prudent.* non imitandus, in *Psychom. v.* 862. Has inter species smaragdina gramine verno Prata virent.

SMARAGDITES, æ, m. dictus est mons juxta Chalcedonem, in quo smaragdi legebantur. *Plin. l.* 37. *c.* 5.

SMARAGDUS, & Zmaragdus, i, m. *smeraldo*, μάραγδος, & σμάραγδος, gemma coloris viridis, & pellucida. *Plin. l.* 37. *c.* 5. Tertia auctoritas (*nam prima adamanti*, *altera margaritis*) smaragdis perhibetur, pluribus de causis. Nullius coloris aspectus jucundior est. nam herbas quoque virentes avide spectamus: smaragdos vero tanto libentius, quoniam nihil omnino viridius comparatum illis viret. Præterea soli gemmarum contuitu oculos implent, nec satiant. Præterea longinquo amplificantur visu, inficientes circa se repercussum aera, &c. Pergit deinde recensere eorum genera, item vitia. *Id. ibid.* Quorum corpus extensum est, eadem qua specula, ratione supini imagines rerum reddunt. Nero Princeps gladiatorum pugnas spectabat smaragdo. *Lucret. l.* 4. *v.* 1119. grandes viridi cum luce smaragdi Auro includuntur. *Ovid.* 2. *Met. v.* 24. In solio Phœbus claris lucente smaragdis. *Stat.* 2. *Theb. v.* 276. arcano lucentes igne smaragdi. *h. e.* arcano splendore. *Martial. l.* 4. *epigr.* 28. Donasti tenero, Chloe, Luperco Indos sardonychas, Scytas smaragdos. (Adde *l.* 14. *epigr.* 109.) *Plin. loc. cit.* docet, nobilissimos smaragdorum esse Scythicos, ab ea gente, in qua reperiuntur, appellatos. ¶ Femin. genere *Lucan. l.* 10. *v.* 121. crebra maculis distincta smaragdo. *Al. leg.* crebro. *Claudian. de VI. Consul. Honor. vers.* 365. Inter Erythræas surgentia colla smaragdos. Etiam *loc. cit. Ovid.* pro *claris smaragdis* al. ex MSS leg. *clara smaragdo*. ¶ Secundam syllabam corripuit *Martial. l.* 5. *epigr.* 11. Sardonichas, smaragdos, adamantas, iaspidas uno Portat in articulo Stella, Severe, meus. *scil.* græcos poetas imitatus, quibus nihil est negatum, ut idem ait *l.* 9. *epigr.* 12. quique interdum vocalem corripiunt ante *κτ*, *μν*, *ττ*, ut ex *Homero*, *Hesiodo*, *Theocrito* ostendit *Gretser*. ¶ Metonymice est color viridis. *Auct. carm. de Phœnice*, *in collect. Pithœi*, *p. m.* 383. *vers.* 135. Albicat insignis mixto viridante smaragdo. ¶ *Broukhus. ad Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 51. & *ad Propert. l.* 2. *el.* 13. *v.* 43. *Pier. ad Virg. Æn.* 7. *v.* 648. *Dausqu.* & *Manut. in Orthogr.* & alii magni nominis Critici ex vet. lapidib. & latina veteri consuetudine, *zmaragdus* scribi malunt; imo in omnibus vocibus ab *sm* incipientibus *s* in *z* mutari, ut *Zmyrna*, *Zminthaeus*, &c. Hic nos quoque subscribimus: neque tamen alteram scriptionem non probamus, longo usu probatam, & defensam a *Priscian. sub fin. l.* 1. *pag.* 564. *Putsch*

SMARIS, idis, f. σμαρίς, pisciculus marinus litoralis, qui a *Gesnero* Mena candida vocatur. *Plin. l.* 32. *c.* 9. 10. & 11. & *Ovid. in Halieut. v.* 120. ubi prior syllaba corripitur.

SMECTICUS, a, um, *astersivo*, σμηκτικός, habens vim abstergendi & purgandi. *Plin. l.* 30. *c.* 4. Omnium quidem cochlearum cinis illitus, calfacit smectica vi.

SMEGMA, atis, n. *medicamento astersivo*, σμῆγμα, omne medicamentum, quod valet ad emaculandum, & abstergendum: a σμήχω, abstergo. *Plin. l.* 22. *c.* 25. *a med.* Si vero cælesti aqua discoquantur, succus ille smegma fit, cum fovere gangrænis utilissimum. *Id. l.* 24. *c.* 7. Mastiche lentisci replicandis palpebris, & ad extendendam cutem in facie, & smegmata adhibetur.

SMEGMATICUS, a, um, *astersivo*, σμηγματικός, qui habet vim detergendi. *Plin. l.* 31. *c.* 7. *sub fin.* Sudorem ciet, oleum soleis in vino, & aqua, acopicis, & smegmaticis utilis. Alii rectius leg. *acopis*, & *smegmatis*.

SMERDALEOS, a, um, σμερδαλέος, aspectu terribilis, horrendus. Vox græca, qua utitur *Auct. Priapeor. carm.* 68. sed sensu turpiore, cui lucem quodammodo præbet locus *Juvenal. sat.* 6. *v.* 336. & *sat.* 9. *v.* 43.

SMILAX, acis, f. Σμίλαξ, nomen puellæ, de qua V. in *Crocum*. ¶ Herba hoc nomine, *smilace*, similis est hederæ, a Cilicia primum quidem profecta, sed in Græcia frequentior, densis geniculata caulibus, spinosis frutectosa ramis, folio hederaceo, parvo, non anguloso, a pediculo emittente pampinos, flore candido olente lilium. Fert racemos labruscæ modo, non hederæ, colore rubro, complexa acinis majoribus nucleos ternos, minoribus singulos, nigros durosque: infausta omnibus sacris, & coronis, quoniam sit lugubris, virgine ejus nominis, propter amorem juvenis Croci, mutata in hunc fruticem. Id vulgus ignorans, plerumque festa sua polluit, hederam existimando. E smilace fiunt codicilli: propriumque materiæ est, ut admota auribus lenem sonum reddat. Hæc *Plin. l.* 16. *c.* 35.

SMILION, ii, n. σμίλιον, nomen collyrii apud *Cels. l.* 6. *cap.* 6. *sect.* 18. & 19. Græca σμίλιον est scalpellum: a σμίλη, scalprum. Fortasse inde collyrio nomen factum, quod scalpri vicem præbeat, supercrescentia & sordida in oculis caedendo, & purgando.

SMINTHEUS, i, m. dissyllab. Σμινθεύς, cognomentum Apollinis, a quo in Mysia, & Phrygia colebatur, a σμίνθοι, vel σμίνθιξ, quod Cretensium, aut Phrygum lingua murem significat: quia Scamander Creta profugus, & alibi sedes quærens, oraculo Apollinis monitus est ibi sistere & habitare, ubi a muribus infestaretur: cumque in Phrygia mures arcuum nervos, & loramenta armorum arrosissent, ibi sedem posuit, & Apollini Smintheo templum exstruxit. *Servius ad Æn.* 3. *v.* 108. Alii narrant, ipsum Apollinem sub specie humana mures sagittis confixisse. *Ovid. Met.* 12. *v.* 585. Talibus intonsum compellat Sminthea dictis. *Id.* 6. *Fast. v.* 425. Consulitur Smintheus. ¶ *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 17. *a med.* dictum Sminthea, ὅτι ζέων θεῖ, quia fervens currit. De has notatione videant Etymologi.

SMINTHEUS, a, um, Σμίνθειος, ad Sminthaeum pertinens, *Senec. in Thyest. v.* 176. Sminthea tenuit spolia Phœbei senis. *h. e.* Astynomen filiam Chrysæ sacerdotis Apollinis. V. *Chryses*.

SMINTHIUS, a, um, Σμίνθιος, ad Sminthaeum pertinens, *Arnob. l.* 3. *pag.* 119. Apollo Sminthiorum pernicies murium. Adde *Dict. Cretens. de B. Trojano*, *c.* 14. & 47.

SMYRNA, & Zmyrna, æ, f. Σμύρνα, puella Cinyræ Cypriorum regis filia, de qua V. in *Myrrha*. ¶ De ea poema fuit Q. Cornelii Cinnæ, accurate elaboratum, quod temporis injuria interceptum est. *Catull. carm.* 95. *v.* 1. Smyrna mei Cinnæ nonam post denique messem, Quam cœpta est, nonamque edita post hyemem. & *vers.* 6. Smyrnam incana diu sæcula pervolvent. ¶ Dicitur & de arbore atque humore, in quem Smyrnam versam esse fabulantur, *mirra*. *Lucret. l.* 2. *v.* 503. Et contemptus odor smyrnæ, mellisque sapores. *Plaut. Asin.* 5. 2. 78. Anima fœtida uxoris tuæ? De. Smyrna olet. *Marcian. Dig. l.* 39. *tit.* 4. *leg. ult. circa med.* Xylocassia, smyrna, amomum. Al. scrib. *smurna*, & apud *Lucret.* & *Plaut.* myrrha. ¶ Est etiam Smyrna urbs Ioniæ maritima ad Meletem fluvium, nomen ducens a Smyrna Amazone, quæ eam condidit, ut *Plin. l.* 5. *cap.* 29. tradit, *la Smirne*. Habita est Homeri patria: unde *Stat. lib.* 4. *silv.* 2. *v.* 9. Nectat odoratas & Smyrna, & Mantua lauros, *h. e.* & Homerus, & Virgilius. & *l.* 2. *silv.* 7. *v.* 34. Grajo nobilior Melete Bætis. Adde *Claudian. de laudib. Seren. v.* 147. ¶ Smyrna cognomine Trachea est Ephesus, & ipsa opus Amazonum. *Plin. l.* 5. *c.* 29. *a med.* ¶ De scriptione. V. in *Smaragdus*.

SMYRNÆUS, & Zmyrnæus, a, um, Σμυρναῖος, ad Smyrnam urbem pertinens. *Plin. l.* 5. *c.* 29. *in fin.* Smyrnæum conventum magna pars Æoliæ frequentat. *Id. l.* 25. *c.* 11. Smyrnæum hyssopum. ¶ Item ad Homerum pertinens, Homericus. *Lucan. l.* 9. *v.* 984. Quantum Smyrnæi durabunt vatis honores. *Sil. l.* 8. *v.* 595. Mantua Smyrnæis æmula plectris. *Sidon. carm.* 2. *v.* 184. Mantua quas acies, pelagique pericula lusit, Smyrnæas imitata tubas. & *carm.* 23. *v.* 131. cum senipedem stilum polibat, Smyrnææ vice doctus officinæ.

SMYRNION, ii, n. *macerone*, σμύρνιον, herba caule apii, foliis latioribus, & maxime circa stolones multis, quorum a sinu exsiliunt pinguia, ad terram infracta, odore medicato, & cum quadam acrimonia, jucundo colore in luteum languescente, capitibus caulium orbiculatis, ut anethi; semine rotundo, nigro, quod arescit incipiente æstate: radix quoque odorata gustu acri mordet, succosa, mollis. cortex foris niger, intus pallidus: odor myrrhæ habet qualitatem: unde & nomen. Nascitur & in saxosis collibus, & in terrenis: Latine dicitur olus atrum. *Plin. l.* 27. *c.* 13. & *l.* 19. *c.* 8. ¶ Adjective smyrnium olus. *Plin. l.* 19. *c. ult.*

SMYRRHIZA, æ, f. σμυῤῥίζα, herba, quæ & myrrhis. V. *Myrrha* in fine.

SMYRUS, i, m. σμῦρος, piscis genus, apud *Plin. l.* 32. *c.* 11.

S O

SOBOLES, & *rectius* Suboles, is, f. *schiatta*, *figliolanza*, *stirpe*, *progenie*, *discendenza*, *generazione*, γονή, progenies, proles, propagatio, filius: a *sub*, & *olesco*, cresco, quia sub patribus crescit. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 38. annumerat inter eas voces quæ a poetis liberius usurpantur, & habent tamen etiam in oratione aliquando locum, si loco ponantur. Ut *soboles* scribatur, consuetudini, inquit *Manut. in Orthogr.* largior auribus indulgenti; licet antiquiores libri habeant *suboles*, & iis lapides consentiant: ut omittam satis apertam compositionem ex *sub* & *olesco*. Confirmat *Manutii* sententiam *Festus* his verbis: Suboles ab olescendo, id est crescendo dictæ, ut adolescentes quoque, & adultæ, & indoles dicitur. Lucretius libro quarto (*vers.* 1223.) Sive virum suboles, sive est muliebris origo. Virgilius (*Ecl.* 4. *v.* 49.) Cara deum suboles, magnum Jovis incrementum. Hæc *Festus*. Confirmat *Pier. ad Virg. ibid.* item ad illud 4. *Æn. v.* 327. Saltem si qua mihi de te suscepta fuisset Ante fugam subolés. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 79. Me creat Archytæ sobolem Babylonius Horos. *Plin. l.* 6. *c.* 7. Sarmatæ Medorum, ut ferunt, soboles. *Ovid. Met.* 1. *v.* 251. sobolemque priori dissimilem populi promittit origine mira. *Horat. in carm. sæc. v.* 17. Sobolem producere. *Cic. pro Marcell. cap.* 8. Constituenda judicia, revocanda fides, propaganda soboles. *Poll. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 33. Robur & sobolem militum interiit. *Colum. l.* 7. *cap.* 6. *ad fin.* Annotinæ capellæ confestim depellenda soboles. *Horat. l.* 3. *od.* 13. *v.* 8. Soboles lascivi gregis, *h. e.* hædus. *Plin. lib.* 7. *cap.* 2. *sub fin.* Armentorum

torum maribus interemptis, præterquam sobolis causa. ¶ Proprie est in arboribus & plantis stolo, *h. e.* nova stirps post aliam anata: metaphorice dicitur de animalium progenie: *pollone*, *germoglio*, *figliuolo*, *rimessiticcio*, *rampollo*, *rimessa*, *παραφυάς*, *παραφυάδες*. *Colum. de arborib. c. 5. a med.* Possunt etiam soboles (vitium) per brumam cædi, eo magis quod frigoribus exstirpatæ minus recreantur. *& cap. 26. sub fin.* Materia, quam inseveris, si sobolem, vel superiores ramos habebit, omnia præcidito. *Plin. l. 17. c. 10. ante med.* Multarum radicibus pullulante sobole densa. *Colum. l. 12. c. 10.* Cepa, quæ non fruticavit, nec habuit soboles adhærentes. *Id. l. 5. c. 6.* Ulmum nemo jam serit ex seminibus, sed ex sobolibus. ¶ De crinibus succrescentibus, *Varr. apud Non. c. 6. n. 43.* Ante aures modo ex subolibus parvuli intorti demittuntur sex cincinnuli. *Apul. l. 2. Metam.* Cum capillus frequenti sobole cumulat verticem, vel prolixa serie porrectus dorsa permanat.

SOBOLESCO, *& rectius* Subolesco, is, n. 3. *germogliare*, *rimettere*, *ἀναφύομαι*, subcresco, subnascor, ut soboles in plantis. *Liv. l. 29. c. 3. ad fin.* Juventutem majorem semper, frequentioremque pro tot cæsis exercitibus subolescentem. *Ammian. l. 14. c. 18. (al. 34.)* Subolescere imperio adultos ejus filios, mussitantes.

SOBRIE, adverb. *sobriamente*, *νηφαλίως*, *σωφρόνως*, temperanter. *Cic. 1. Offic. c. 30.* Intelligemus, quam sit turpe diffluere luxuria, & delicate ac molliter vivere, quamque honestum parce, continenter, severe, sobrie. ¶ Item caute, prudenter, cum cura, ut temperantes homines solent. *Plaut. Pers. 4. 1. 1.* Si quam rem accures sobrie atque frugaliter, solet illa recte sub manus succedere. *Id. Capt. 2. 2. 29.* Caute est opus, ut hoc sobrie, sineque arbitris, accurate agatur, docte, & diligenter. Adde *Mil. 3. 2. in fin.*

SOBRIEFACTUS, a, um, nom. particip. ad sobrietatem redactus. *Apul. l. 8. Metam.* Sobriefactus sermone.

SOBRIETAS, atis, f. *sobrietà*, *νῆψις*, *σωφροσύνη*, temperantia in potu. *Senec. 3. de tranquill. sub fin.* Tristis sobrietas removenda paulisper. *Val. Max. l. 6. c. 3. n. 9.* Uxorem, quod vinum bibisset, fustim interemit: existimante unoquoque, optimo illam exemplo violatæ sobrietatis pœnas pependisse. ¶ Item universim temperantia, frugalitas. *Ulpian. Dig. l. 1. tit. 7. leg. 17. in fin.* Interdum & ditiorem permittitur adoptare pauperiori, si vitæ ejus sobrietas clara sit. *Prudent. in Psychom. v. 450.* His ubi sobrietas, & totus sobrietatis Abstinet exsuvilis miles. ¶ Apud *l. 5. Metam. sub fin.* Sobrietas est dea Veneris inimica.

SOBRINA, æ, f. *cugina*, *ἀνεψιά*. *Plaut. Pœn. 5. 2. 108.* Mihi sobrina tua mater fuit.

SOBRINUS, i, m. *cugino*, *ἀνεψιός*, *ἀνεψιαδοῦς*, quasi sororinus. *Festus:* Sobrinus est, ut ait Gallus Ælius, patris mei consobrini filius, & matris meæ consobrinæ filius. Femina eisdem de causis appellat fratrem, & fratrem patruelem, & consobrinum, & propius sobrino & sobrinæ. *Cajus Dig. l. 38. tit. 10. leg. 3.* Sexto gradu sunt trinepos, trinepos, *&c.* item qui ex fratribus patruelibus, aut consobrinis, aut amitinis undique propagantur: qui proprie sobrini vocantur. Eadem habet *Justinian. l. 3. Institution. tit. 6. Terent. Andr. 4. 5. 6.* Estne hic Crito sobrinus Chrysidis? is est. *Cic. 1. Offic. c. 17.* Sequuntur fratrum conjunctiones, post consobrinorum, sobrinorumque. Adde *Terent. Phorm. 2. 3. 57.* ubi quidam putant, *sobrinum* late de quocumque cognato usurpari. Item *Tacit. 12. Ann. c. 6.* ubi sobrini pro consobrinis accipiuntur, ut monet *Lipsius*. Propius sobrino, inquit *Fest.* est consobrini mei filius, & consobrinæ meæ filia, & patris mei consobrinus, & matris meæ consobrinus. *Cajus Dig. loc. cit. leg. [illegible]* Propius sobrino propius sobrina. isti sunt patrui magni, amitæ magnæ, avunculi magni, materteræ magnæ filius filia. Hoc est (subdit *Ulpian. ibid. leg. 1.*) patris ejus, de cujus cognatione quæritur, consobrinus consobrina, sive frater patruelis. *Paul. cit. leg. 10.* Patrui magni filius ei, de cujus cognatione quæritur, propius sobrino vocatur. nam ut Massurius ait, eum quis appellat propius sobrino, qui est patris matrisve consobrinus aut consobrina. *& paulo post.* His omnibus, quos a patrui nepote proposuimus, is, de cujus cognatione quæritur, propius sobrino est. nam patris vel matris eorum consobrinus est. Eadem his habet *Justinian. loc. cit.* ¶ *Sobrina prior* apud *Tacit. Ann. 12. c. 64.* est eadem, quæ *sobrina propior*.

SOBRIO, as, a. 1. sobrium facio. Est *Paulini Nol. carm. 21. v. 686. & 24. v. 106.* ipsique reliquendum.

SOBRIUS, a, um, *temperante*, *moderato nel bere*, *sobrio*, *νηφάλιος*, qui in potu temperans est, vini parcus: a *bria*: cui opponitur *ebrius*. *Plaut. Truc. 4. 4. 2.* Si alia membra vino madeant, cor sit saltem sobrium. *Senec. ep. 18.* Multo fortius est, ebrio ac vomitante populo, siccum ac sobrium esse. *Cic. 4. Acad. c. 17.* Ne vinulenti quidem quæ faciunt, eadem approbatione faciunt, qua sobrii. *Martial. l. 3. epigr. 16.* Ebrius es: nec enim faceres id sobrius unquam. *& l. 11. epigr. 7.* Possum nil ego sobrius: bibenti Succurrent mihi quindecim poetæ. *Ovid. Fast. 8. v. 785. & Tibull. l. 2. el. 22. vers. 51.* suburbana redient male sobrius æde. *h. e.* ebrius. *Tibull. l. 1. el. 7. v. 27.* Ipse bibebam Sobria suppositæ pocula victor aqua. *& lib. 2. el. 2. v. 46.* Mistaque securo sobria lympha mero. *Propert. l. 3. el. 15. v. 11.* nox sobria: *h. e.* quæ sine vino transigitur. *Tacit. Ann. 13. c. 13.* Irrisum ex eo sperans pueri sobrios quoque convictus, nedum temulentos ignorantis. *Martial. l. 1. epigr. 28.* non sobria verba. *h. e.* quæ effutiuntur ab ebrio. ¶ *Sobria uva*, quæ ebrietatem non affert. *Plin. l. 14. c. 2. a med.* Inerticulam e nigris appellarent, justius sobriam dicturi, inveteratam præcipue commendabilem vino, sed viribus innoxiam: siquidem temulentiam sola non facit. ¶ *Sobrium vicum* dictum putant Clodius & Ælius, quod in eo nullus taberna locus, neque cauponæ fuerit. Alii, quod in eo Mercurio non vino, sed lacte solitum sit supplicari. ¶ *Sobria rura*, vitibus non consita. *Stat. l. 4. silv. 2. v. 36.* sic vitifero sub palmite nudos Umbravit colles, & sobria rura Lyæus. ¶ Translate est a luxu alienus, abstinens, frugi, parcus. *Cic. Verr. 5. c. 27.* Homines satis fortes, & satis plane frugi ac sobrii. *Terent. Adelph. 1. 2. 14.* Non fratrem videt rei dare operam, ruri esse parcum ac sobrium? *Horat. l. 2. od. 10. v. 7.* caret invidenda Sobrius aula. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 411.* Sobria paupertas. *Id. l. 1. in Eutrop. v. 229.* sobria divitiis mensa. *Stat. l. 5. silv. 1. v. 78.* & digna evolvere tantas Sobria corda vices. *Apul. l. 5. Metam.* Lares pauperes nostros, sed plane sobrios, revisemus. *Senec. de vita beata, c. 12. sub fin.* Non æstimatur voluptas illa Epicuri (ita enim mehercules sentio) quam sobria & sicca sit. ¶ Item attentus, vigilans, diligens, cautus. *Cic. pro Cæl. c. 30.* Quæ nisi vigilantes homines, nisi sobrii, nisi industrii consequi non possunt, omnia labore & diligentia est consecutus. *Id. 2. de Orat. c. 32. a med.* Omnes eas causas, diligentes & memores & sobrii oratores percursas animo, & prope decantatas habere debent. *Ovid. 1. Amor. el. 12. v. 5.* limen transire memento Cautius, atque alte sobria ferre pedes. ¶ Item sanus, mentis compos. *Terent. Eun. 4. 4. 35.* Jam satis credis sobriam esse me, & nihil mentitam tibi? *Id. Andr. 4. 4. 39.* Tu pol homo non es sobrius. *& Heaut. 4. 3. 29.* Satin' sanus es, aut sobrius? tu quidem illum plane perdis. ¶ Refertur & ad ingenium, & ad genus dicendi. *Senec. epist. 114.* Non potest alius esse ingenio, alius animo color. Si ille sanus est, si compositus, gravis, temperans, ingenium quoque siccum ac sobrium est: illo vitiato, hoc quoque afflatur. *Gell. lib. 7. cap. 14. sub fin.* Violenta & rapida Carneades dicebat, scita & teretia Critolaus, modesta Diogenes & sobria. ¶ De gradibus hæc *Charis. lib. 1. pag. 64. Putsch.* *Sobrius* comparari non debet. neque enim *sobrior*, neque *sobriissimus* dici potest: quamvis Laberius *sobrior* dixerit.

SOCCATUS, a, um, soccis indutus. *Senec. 2. de Benef. c. 12. in fin.* De capite consularis viri soccatus audiebat. V. *Soccus*.

SOCCIFER, i, m. qui soccos gestat. *Sidon. carm. 9. v. 215.* Socciferi jocos Menandri spectare. V. *Soccus*.

SOCCULUS, i, m. *zoccoletto*, *ἐμβάδιον*, parvus soccus, aut soccus simpliciter. *Senec. l. 2. de Benef. c. 12.* Socculum auratum, imo auream, margaritis distinctum ostendere. *Sueton. in Vitell. c. 2. sub fin.* Detractumque socculum dextrum inter togam, tunicasque gestavit assidue. *Plin. l. 9. c. 35. circa med.* Cum & pedibus margaritas, nec crepidarum tantum obstragulis, sed totis socculis addunt. Adde *Plin. alter. lib. 9. ep. 7.*

SOCCUS, ci, m. *calzare*, *scarpa*, *zoccolo*, *sandali*, *socco*, *πεδίλον*, *ἐμβάς*, *ἐμβατήρες*, genus calceamenti tum virile, tum muliebre, apud Græcos. Itaque pallium & soccos iis tribuit *Cic. pro Rabir. Post. c. 10.* ubi narrat, P. Rutilium fusum a Mithridate Mitylenis conquisitam ad necem, crudelitatem regis vestitus mutatione vitasse, soccosque & pallium sumpsisse. *Id. 3. de Orat. c. 32.* Hippias Eleus gloriatus est, pallium, quo amictus, soccos, quibus indutus esset, se sua manu confecisse. *Terent. Heaut. 1. 1. 72.* accurrunt servi, soccos detrahunt. *Catull. carm. nupt. 60. v. 9. ad Hymen.* Huc veni niveo gerens Luteum pede soccum. *Plaut. Bacch. 2. 3. 97.* Divesne est istic Theotimus? *Chry.* etiam rogas? qui soccis habeat auro suppactum solum? *Id. Trinum. 3. 2. 94.* [illegible] soccis [illegible] *Plin. l. 36. c. 5. ad fin.* Calceare aliquem soccis. ¶ Erant cothurnis [illegible] soccis Comœdi, cothurnis Tragœdi in scena utebantur. Unde metonymice his Tragœdia, illis Comœdia, & leviora generis carmen significatur. *Horat. in art. Poet. v. 80.* Hunc (*iambum*) socci cepere pedem, grandesque cothurni. *Ovid. ex Ponto, l. & eleg. ult. v. 29.* Musaque Turrani tragicis innixa cothurnis. Et tua cum socco Musa, Melisse, levis. *Id. de remed. Amor. v. 373.* Grande sonant Tragici: Tragicos decet ira cothurnos: Usibus e mediis soccus habendus erit. *Quintil. l. 10. c. 2. a med.* Nec comœdia in cothurnos assurgit, nec tragœdia ingreditur socco. *Martial. l. 8. epigr. 3.* An juvat ad tragicos soccum transferre cothurnos? *Horat. in art. Poet. v. 90* Indignatur enim privatis, ac prope socco Dignis carminibus narrari cœna Thyestæ. *Plin. l. 7. c. 30.* Magnum & Menandro in comico socco testimonium regum Ægypti & Macedoniæ contigit, classe, & per legatos petito. Adde *Horat. l. 2. ep. 1. v. 174. & Plin. l. 9. ep. 7.* ¶ Apud Romanos si quando viri principes soccis usi leguntur, ut Caligula apud *Sueton. c. 52. Senec. l. 2. de Benef. c. 12. & Plin. l. 37. c. 2.* mollitiei damnantur ab iisdem scriptoribus. Simile est illud *Ciceron. Verr. 7. c. 33.* Stetit soleatus prætor populi R. cum pallio, &c.

SOCER, soceri, m. *padre di mia moglie*, *πενθερός*, uxoris meæ pater: cui respondet *gener*. *Cic. 1. Offic. c. 35. sub fin.* Nostro quidem more cum parentibus puberes filii, cum soceris generi non lavantur. *Martial. l. 9. epigr. 72.* Cum gener atque socer diris concurreret armis. *h. e.* Pompejus, & C. Cæsar: de quib. & *Virgil. 6. Æn. v. 831.* Aggeribus socer Alpinis, atque arce Monœci Descendens: gener adversis instructus Eois. *Flor. l. 4. cap. 2. ante med.* Morte Juliæ Cæsaris filiæ, quæ nupta Pompejo, generi socerique concordiam matrimonii fœdere tenebat. ¶ *Socer magnus*, qui & *prosocer*, est uxoris meæ avus: cui respondet *progener*: *Socer major* uxoris meæ proavus. *Modestin. Dig. lib. 38. tit. 10. leg. 4. ad fin. & Fest. in Magnum, & Major.* ¶ Etiam sine addito, soceri & socrus appellatione avus quoque, & avia uxoris vel mariti continetur, uti docet *Terent. Dig. lib. 50. tit. penult. leg. 146.*

item

item *Paul. lib.* 23. *tit.* 2. *leg.* 12. *ad fin.* & *Pompon.* apud *Ulpian. lib.* 3. *tit.* 1. *leg.* 3. ¶ *Socer* est etiam mariti mei pater, *padre di mio marito*, ἑκυρός: cui respondet *nurus*. *Socer magnus*, mariti mei avus: cui respondet *pronurus*. *major*, proavus. *Modestin. ibid.* Hinc socer Thetidis est Æacus pater Pelei Thetidis mariti. *Senec. in Herc. Fur. v.* 734. ¶ Ab allata voce ἑκυρός factum esse *socer* per metathesim, quidam volunt. ¶ *Socerus* in recto casu. *Plaut. Men.* 5. 5. 54. Abiit socerus, abiit medicus, nunc solus sum. *Id. Cas.* 4. 1. *in fin.* Meus socerus, compar, commaritus villicus. *Lips.* hic mallet *socinnus*, *h. e.* socius. nam *socerus* hoc loco locum non habet. In priore autem exemplo quidam suspicantur, *socrus* scriptum fuisse: quia Veteres *hic* & *hæc socrus* dicere. Sed & *socrus*, *i*, per syncop. dictum fuit pro *socerus*. Vetus lap. apud *Murator. pag.* 332. Silvina conjugi pientissimo . . . . . . nurus socro dulcissimo ponendum curaverunt.

SOCERA, æ, f. eadem quæ socrus. *Inscriptio lapidis in Anglia reperti* apud *Gruter. pag.* 546. *n.* 5. Patri pientissimo, & socera tenacissimæ memoriæ P. Alia *ibid. pag.* 745. *n.* 9. L. Metilius Herm. soceræ incomp. Adde aliam apud *Murator. pag.* 1425. *num.* 4. ¶ Prior lapis optimæ notæ esse non videtur.

SOCERUS. V. in *Socer*.

SOCIA. V. in *Socius*.

SOCIABILIS, le, *che facilmente si unisce, si accompagna, compagnevole, sociabile*, συναγελαστικός, qui facile alteri jungitur, societatis amans, convictu & consuetudine gaudens. *Plin. l.* 16. *cap.* 42. *in fin.* Abies maxime sociabilis glutino, in tantum ut findatur ante, qua solida est. *Liv. l.* 40. *c.* 8. *a med.* Sociabilem consortionem inter binos Lacedæmoniorum reges, salutarem per multa sæcula ipsis patriæque. *Senec. ep.* 95. *a med.* Natura nobis amorem indidit mutuum, & sociabiles fecit.

SOCIALIS, le, *da alleato, da confederato*, συμμαχικός, ad socios pertinens, *h. e.* populos fœdere, societate, amicitia junctos. *Cic. in Divin. Verr. c.* 5. Hæc lex socialis est, hoc jus nationum exterarum est. *Id. Verr.* 4. *c.* 6. Lege judicioque sociali sociorum querimoniæ reddita oportet. *Liv. l.* 34. *c.* 57. *ad fin.* Cum qui hostes nunquam fuerint, ad amicitiam socialia fœdera jungenda coeant. *Id. l.* 30. *c.* 21. Socialis exercitus. *h. e.* Sociorum. Sic *Tacit.* 4. *Ann. c.* 73. Sociales turmæ. *& lib.* 12. *c.* 31. Sociales copias sine robore legionum ducebat. *h. e.* auxilia. *Flor. l.* 3. *c.* 6. Sociales Rhodiorum classes. *Tacit. Ann. l.* 2. *c.* 37. Cuncta socialia prospere composita. *h. e.* res Sociorum. *Flor. l.* 3. *c.* 18. & *Juvenal. sat.* 5. *v.* 31. Bellum sociale. *h. e.* quod Socii populi R. adversus eum gesserunt ob negatum jus civitatis R. V. *Florid. ibid.* ¶ Item universim ad sodales, amicosque privatos pertinens, *amichevole, da buon compagno*, ἑταιρικός. *Senec. l.* 5. *de Benef. c.* 11. *ad fin.* Beneficium dare socialis res est: aliquem conciliat, aliquem obligat. *& lib.* 7. *c.* 1. *ad fin.* Homo sociale animal, & in commune genitus, mundum ut unam omnium domum spectat. *Apul. l.* 5. *Metam.* Sociales amicitiæ. ¶ Sæpe est conjugalis, *conjugale*. maxima enim omnium est societas mariti & uxoris. *Ovid.* 3. *Met. v.* 800. Mutua cura duos, & amor socialis habebat. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 73. socialis amor, fœdusque maritum. *Id.* 2. *Fast. vers.* 729. Socialis torus. *Id. Heroid. ep.* 4. *v.* 17. *& Met.* 14. *v.* 380. socialia fœdera. *Id.* 3. *Amor. eleg.* 11. *v.* 45. lecti socialis jura. *Id. Heroid. ep.* 21. *v.* 155. sacra. *& ep.* 12. *v.* 139. carmina. *h. e.* epithalamium.

SOCIALITAS, atis, f. *affratellanza, affabilità*. *Plin. in Paneg. c.* 49. Non remissionibus tuis eadem frequentia, eademque illa socialitas interesset?

SOCIALITER ... *amichevolmente, da buon compagno*. *Horat. de art. poet. vers.* 258. sede secunda Cederet, aut quarta socialiter.

SOCIATIO, onis, f. *unione*, conjunctio. *Martian. Capell. l.* 2. *post init. pag.* 46. *extr.* Sic igitur rata inter eos sociatio copulam nuptialem constrinxit.

SOCIATRIX, icis, f. συμμιάστρια, quæ sociat. *Val. Flacc. lib.* 5. *v.* 499. Sed me nuda fides, sanctique potentia justi Huc tulit, ac mediis sociatrix gratia Phryxi.

SOCIATUS, a, um, *unito, collegato, associato, accompagnato*, συμμιχθείς, unitus, junctus, consociatus. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 12. *sub fin.* Omne genus hominum sociatum inter se esse. *Id. pro Flacc. c.* 9. Testium studium cum accusatore sociatum. *Id. in Somn. Scip. c.* 3. Concilia cœtusque hominum jure sociati. *Ovid. Met.* 8. *v.* 546. Theseus sociati parte laboris functus. *h. e.* quam aliis sociatus susceperat. *Justin. l.* 30. *c.* 2. Sociatus cum aliquo. *Senec. in Oedip. v.* 662. Merope sociata Polybo. *maritata*. & *Ovid. in Ibin, v.* 15. perpetuo mihi sociata fœdere lecti. Et ansfus *Senec. in Octav. vers.* 284. Sociata toris Augusti.

SOCIENNUS, i, m. idem ac socius, apud Veteres. *Plaut. Aulul.* 4. 4. 31. Illis socienno tuo jam interstringam gulam. *Id. Amph.* 1. 1. 128. Amphitruonis sociennum me esse, volui dicere. Al. hic leg. *socium me eum esse*. Adde *Cas.* 4. 2. *extr.* ut in *Socrus* dictum est.

SOCIETAS, atis, f. *unione, compagnia, comunanza, società*, κοινωνία, ἑταιρία, communio, conjunctio, consociatio. *Cic.* 1. *de Legib. c.* 10. Si hominem inter ipsos societatem conjunctionemque perspexerit. *Id.* 4. *de Fin. c.* 2. *a med.* Nati sumus ad congregationem hominum, & ad societatem communitatemque generis humani. *& lib.* 5. *c.* 23. Conjunctio inter homines hominum, & quasi quædam societas & communicatio utilitatum. *Liv. l.* 2. *c.* 24. Inde regni societas. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 48. Pina cum parva squilla quasi societatem coit comparandi cibi. *Id.* 2. *Phil. c.* 10. *ad fin.* Utinam, Pompei, cum C. Cæsare societatem aut nunquam coisses, aut nunquam diremisses. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 34. Nullam societatem, neque sceleris neque præmii, cum homine ullo coierat. *Id.* 2. *de Fin. c.* 14. *a med.* Implicare se primum civium, deinde omnium mortalium societate. *Id. in Bruto, c.* 1. Vir conjunctissimus mecum consiliorum omnium societate. *Petron. in Satyr. c.* 83. Recipere aliquem in societatem. *Cic. pro Quint. c.* 3. Facere cum aliquo societatem omnium rerum. *Id. Phil.* 13. *c.* 17. *sub fin.* Omnium facinorum sibi cum Dolabella societatem initam confitetur. *Id. in fin. Catil.* 1. Hostes patriæ, latrones Italiæ, scelerum fœdere inter se, ac nefaria societate conjuncti. *Id.* 2. *Offic. c.* 7. Artibus, opere, facultatibus devincire hominum inter homines societatem. *Id.* 3. *de Fin. c.* 23. Tueri societatem conjunctionis humanæ. *Id. de Harusp. resp. c.* 20. Constare nefarias cum multis scelerum pactiones & societates. *Id. de Amic. c.* 5. *extr.* Ex infinita societate generis humani, quam conciliavit ipsa natura. *Id. Fam.* 10. *ep.* 6. *a med.* Se ab impiorum civium societate sejungere. *Id.* 1. *de Orat. c.* 10. *post med.* Missos facio mathematicos, musicos, quorum artibus dicendi vis ne minima quidem societate contingitur. *Al. leg.* conjungitur. *Id. de Fato, c.* 2. Cum hoc genere philosophiæ magnam habet orator societatem. *Id. Fam.* 9. *epist.* 14. *circa med.* A te peto, ut me in societatem laudum venire patiare. *Id.* 1. *Offic. c.* 17. *a med.* Omnium societatum nulla est gravior, nulla carior, quam ea, quæ cum republica est unicuique nostrum. *Justin. l.* 10. *c.* 1. Assumere aliquos in societatem facinoris. *Plin. l.* 27. *c.* 14. Societas nominum. *h. e.* cum idem nomen pluribus rebus est. ¶ De conjunctione & fœdere populorum, aut regum inter se, *alleanza, confederazione, lega*, συμμαχία. *Nep. in Con. c.* 2. Cum Lacedæmonii in societate non manerent, quam cum Artaxerxe fecerant. *Id. in Alcib. c.* 4. *extr.* Ioniam a societate averterant Atheniensium. *Id. in Regib. c.* 3. Societate dissoluta, bellum inter se gesserunt. *Id. in Themist. c.* 8. Societatem cum rege Persarum ad Græciam opprimendam fecisset. *Id. in Aristid. c.* 2. *in fin.* Ut civitates Græciæ ad Atheniensium societatem se applicarent. *Id. in Chabr. c.* 2. Athenienses cum Artaxerxe societatem habebant. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 2. Treviri Ambiorigem sibi societate & fœdere adjungunt. *Sallust. in Catil. c.* 41. Impellere Allobroges ad societatem belli. *Id. in Jug. c.* 79. *sub fin.* Leptitani Romam miserant, amicitiam societatemque rogatum. *& cap.* 83. Societatem amicitiamque conjungere cum populo R. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 13. Rex Izates Meherdatis societatem palam induerat. *Justin. in fin. c.* 5. *l.* 6. Ut hostes nunc paterentur, cum quibus juncti tunc arctissimis societatis vinculis fuerant. ¶ De conjunctione eorum, qui simul negotiantur, *società, compagnia, soccio*: itemque metonymice de ipsis sociis. *Cic. pro Quint. c.* 3. Quintius fecit societatem earum rerum, quæ in Gallia comparabantur. *& ibid.* Magna fide societatem gerere. *Paul. Dig. lib.* 17. *tit.* 2. *leg.* 74. Societatem contrahere. *Ulpian. & al. ibid. leg.* 5. *& c.* coire. *Cæs. lib.* 3. *B. Civ. c.* 3. Magnam pecuniam societates earum provinciarum sibi numerare coegerat. *h. e.* publicanos. *& mox.* Militres ex familiis societatis deligere. *Cic. pro Sext. c.* 14. Nulla erat Romæ societas vectigalium, nullum collegium aut concilium, quod non honorificentissime decrevisset de mea salute. *& pro Dom. c.* 36. Omnes societates, omnes ordines. *Paul. Dig.* 2. *tit.* 14. *leg.* 15. Magistri societatum. *Terrentina* est *lex* 14. & habet *societatium*, ut *civitatium*, &c. *Plin. l.* 9. *c.* 8. *a med.* Cum homine delphini societate piscantur. *a società, alla metà*.

SOCIO, as, avi, atum, a. 1. *accompagnare, unire*, συμμίγνυμι, συναγελάζω, jungo, conjungo, quasi socium socio appono. *Cic. pro* [illegible] *c.* 9. Quid si testium studium cum accusatore sociatum est? *Id.* 3. *de Orat. c.* 34. *sub fin.* Cum tu summi imperii gubernatione districtus tantam vim rerum cum dicendi exercitatione sociaris. *Id. pro Planc. c.* 30. *a med.* Cum periculum vitæ tuæ mecum sociare voluisses. *Liv. l.* 39. *c.* 13. *ad fin.* Eos esse, qui aut conjurare, aut sociari facinoribus, aut stuprum pati noluerint. *Sil. l.* 1. *v.* 76. Et se participem casus sociarat in omnes. *Virg.* 4. *Æn. v.* 16. Sociare se alicui vinclo jugali. *maritarsi*. *Id.* 1. *Æn. v.* 604. Sociare aliquem domo. *ricevervlo in casa*. *Stat.* 1. *Theb. v.* 130. Sociare juvencos aratro imposito. *metter sotto*, &c. *Sil. l.* 11. *v.* 149. Sociare dextras. *darsi la mano, e la fede*. *Ovid.* 11. *Met. v.* 5. Sociare carmine nervis. *accoppiare il suono al canto*. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 181. Sociare curas. *comunicare i pensieri*. Sic sociare gaudia cum aliquo, apud *Tibull. l.* 3. *el.* 3. *v.* 7. Sociare se participem in casus omnes. *farsi compagno in ogni evento di fortuna*. *Sil. lib.* 1. *v.* 76. Sociare manus alicui. *venir in ajuto*. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 290. Sociare sanguinem. *imparentarsi*. *Liv. l.* 1. *c.* 4. Sociare cum scientia diligentiam. *unire, usare insieme*. *Colum. l.* 3. *c.* 3. *circa med.* Tunc apii succus lento sociatur olivo. *si mesce*. *Seren. Sammon. c.* 48. *v.* 894. Sociare cubilia cum aliquo, *Ovid. Heroid. ep.* 3. *v.* 109. *& Met.* 10. *v.* 633. *h. e.* nubere, socio toro jungi. ¶ Apud *Justin. l.* 10. *c.* 1. *a med.* Ostenti prorsus genus, ubi in tanto populo non solum sociari, verum etiam silari parricidium potuit. *h. e.* a pluribus sociis perpetrari.

SOCIOFRAUDUS, a, um, qui socium fraudat. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 128. Bustirape, furcifer, sociofraude, parricida.

SOCIUS, a, um, *unito, compagno*, σύζυγος, κοινωνός, adjunctus, consors, particeps, comes. Videtur esse ab οἰκεῖος, vel οἰκεύς, domesticus, familiaris: Et non solum adjective, sed etiam absolute usurpatur. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 10. *circa med.* Hujus belli ego particeps, & socius, & adjutor esse cogor. *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 35. Aliud socius, aliud particeps. nam particeps, qui certam habet partem, & non indivise agit, ut socius. *Cic. pro Pont. c.* 17. Habere domi fortunarum omnium socium participemque possunt. *Id. Fam.* 1.

Fam. 1. *ep.* 9. *post med.* Me quidem certe tuarum actionum, sententiarum, voluntatum, rerum denique omnium socium comitemque habebis. *Id. in Bruto, cap.* 12. Eloquentia pacis est comes, otiique socia. *Id. pro Font. c. ult.* Vitæ socia virtus, mortis comes gloria fuisset. V. *Comes*. *Id. de clar. Orat. c.* 1. Socium & consortem gloriosi laboris amiseram. *Id. Attic. l.* 12. *ep.* 14. Præter Lucium neminem habeo culpæ sociam. *Plaut. Asin.* 2. 2. 22. Illic homo sociam ad malam rem quærit, quem adjungat sibi. *Phædr. l.* 1. *fab.* 5. *v.* 4. Socium esse cum aliquo. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 11. *v.* 7. Ecce fugit notumque torum, sociosque Penates. *Id. Heroid. ep.* 11. *vers.* 122. nati collige membra tui, Et refer ad matrem, socioque impone sepulcro. *h. e.* in eodem sepulcro cum matre. *Id.* 6. *Fast. v.* 73. Aurea possedit socio Capitolia templo Mater. *h. e.* Juno eodem templo cum Jove colitur. *& l.* 1. *vers.* 208. Hic socium summo cum Jove nomen habet. *h. e.* augusti cognomen habet, quod Jovi convenit. *Id.* 5. *Trist. el.* 10. *v.* 35. Exercent illi sociæ commercia linguæ. *h. e.* utrique genti communis. *Id.* 5. *Fast. v.* 496. Jupiter, & frater Carpebant socias, Mercuriusque, vias. *h. e.* simul ibant eadem via. *Id. l.* 1. *de art. am. v.* 492. moras socias jungere. *h. e.* simul morari. *Id.* 5. *Met. v.* 378. & *Stat. Theb.* 1. *v.* 130. socium regnum. *h. e.* in quo duo simul imperitant. *Ovid. l.* 13. *Met. v.* 375. Spes sociæ. *h. e.* cum plures idem sperant. *Id.* 2. *Fast. v.* 818. & *Stat. l.* 1. *silv. ult. v.* 48. Sociæ dapes. *convito*. Sic *Stat.* 8. *Theb. v.* 240. Sociæ fœdera mensæ. *Plin. l.* 12. *c.* 1. Platanus est clara in Lycia gelidi fontis socia amœnitate. *h. e.* adjunctum habens gelidum fontem. ¶ De iis, qui sanguine juncti sunt, *Ovid.* 4. *Trist. el.* 5. *v.* 29. Socius sanguinis. *h. e.* consanguineus, frater. *Id.* 3. *Met. v.* 260. Transferre odium in socios generis. ¶ De conjugali vinculo. *Id. in fin. l.* 9. *Met.* socios Hymenæus ad ignes Convenit. *& l.* 14. *v.* 678. Socium tori sibi deligere. *Id. Heroid. ep.* 2. *vers.* 33. socii anni. *Id.* 3. *de art. am. v.* 377. socius lectus. *Sallust. in Jug. c.* 82. *in fine* Singuli quam plurimas uxores habent. Ita animus multitudine distrahitur: nulla pro socia obtinet. ¶ De regibus & populis fœdere junctis, *alleato, confederato*, σύμμαχοι. *Cic. pro Dom. c.* 20. Cyprius rex, cujus majores huic populo socii atque amici semper fuerunt. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 80. Prætor Thessaliæ cum se victoriæ Pompeji comitem esse mallet, quam socium Cæsaris in rebus adversis. *Id. l.* 1. *B. Gall. c.* 5. *extr.* Helvetii Bojos receptos ad se socios sibi adsciscunt. *& l.* 3. *c.* 9. *extr.* Veneti socios sibi ad id bellum Osismios, Lexobios, Nannetes arcessunt. *Ovid.* 3. *Amor. el. ult. v.* 10. Cum timuit socias anxia Roma manus. *h. e.* bellum sociale. *Id. Met.* 13. *v.* 352. socia classis. *Tacit.* 13. *Ann. c. paenult.* Civitas Juhonum socia nobis. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. Sociæ civitatis eversionem deflere. *Virg.* 2. *Æn. v.* 371. socia arma. ¶ Translate *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 825. iterum ad socias convertere Colchidos artes. *h. e.* tamquam auxiliatrices. *Id. l.* 3. *v.* 181. Nec pharetram, aut acres ultra Tirynthius arcus Exercet, socia sed disjicit agmina clava. *h. e.* quam semper secum habebat. *Cic.* 2. *Phil. c.* 18. Cum tamen tu, nocte socia, per tegulas demitterere. *col benefizio della notte*. ¶ Apud Romanos, cum de auxiliis sermo est, sæpe memorantur *socii*, & *nomen Latinum*: illi sunt quicumque in Italia populi cum R. populo societate juncti (V. *Flor. l.* 3. *c.* 18. & *Liv. in fin. l.* 22.) hi oppida & populi Latium incolentes. *Sallust. in Jug. c.* 43. 44. & 47. *Cic. de Amic. c.* 3. *sub fin.* & *Liv.* sæpe. ¶ De sociis navalibus V. *Navalis*. ¶ In genit. plurali *socium* pro *sociorum* frequenter dicitur. *Plaut. Men.* 1. 2. 25. *Liv. l.* 32. *c.* 8. & *l.* 35. *c.* 20. *Sil. l.* 12. *v.* 830. &c. De his, qui peculium, & negotia simul curant, *compagno nel traffico, sozio*. *Cic. Verr.* 5. *c.* 20. Nego quemquam esse, quin sæpe audierit, socios istius fuisse decumanos. Socii putandi sunt, quos inter res communicata est. ego rem totam fortunasque aratorum omnes istius fuisse dico. *Terent. Heaut.* 3. 1. 9. Socium esse alicui in negotio. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 40. Rei pecuniariæ socium fallere. *Id. pro Quint. c.* 14. Socium [illegible] in bonis edere aliquem. & *c.* 3. Socium sibi aliquem adjungere. *Plin. l.* 33 *c.* 7. *ad fin.* Hoc adulteratur minium in officinis Sociorum. *h. e.* eorum, qui societate conductum minium Romam advehunt. ¶ *Pro socio*, formula juris, qua significatur actio persequendi in judicio illum, qui socium fraudaverit. Qua de re est *titulus* 2. *l.* 17. *Dig. Cic. pro Quint. c.* 3. *sub fin.* Qua in re ita diligens erat, quasi ii, qui magna fide societatem gererent, arbitrium pro socio condemnari solerent. *Papinian. loc. cit. leg.* 81. Quæsitum est, an si pro socio ageret dotis, quantitatem percipere deberet. ¶ De garo Sociorum V. *Garum*. ¶ Quid socius a sodali differat, V. in *Sodalis*. ¶ *Socii* interdum appellatio est familiaris, & benevolentiæ significatio. Æneas apud *Virg. Æn.* 1. *v.* 202. O socii, (neque enim ignari sumus ante malorum) O passi graviora, &c. Adde 2. *Æn. v.* 387. &c.

SOCORDIA, æ, f. *stolidezza, scempiaggine*, ἀνοησία, μωρία, *stultitia*: a *se*, *h. e.* sine, & *cor*, ut *Fest.* docet. unde & *Secordia* scriptum est. *Festus*: Secordiam quidam pro ignavia posuerunt. Cato pro stultitia posuit, cum ait: Quod ostenderetis immensam timiditatem ac secordiam, causa erat, ne quid negotii publici vel privati gereretur. *Liv. l.* 7. *c.* 35. Cum eo hoste res est, qui hesterno die delendi omnis exercitus fortuna per socordiam usus non sit. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 35. *sub fin.* Socordiam eorum irridere libet, qui præsenti potentia credunt extingui posse etiam sequentis ævi memoriam. *Id. l.* 12. *c.* 67. Nec vis medicamenti statim intellecta, socordiane Claudii, an vinolentia. *Sueton. in Claud. c.* 3. Si quem socordiæ argueret, stultiorem ajebat filio suo Claudio. ¶ Item ignavia, desidia, & quæ inde oritur negligentia, *pigrizia, infingardaggine, trascuratezza*, βλακεία: & propria est animi & cordis, seu sapientiæ, ut *segnitia* corporis. *Terent. Andr.* 1. 3. 1. Nihil loci est segnitiæ neque socordiæ. Ubi *Donat.* Segnitiæ ad agendum; socordiæ ad considerandum. *Plaut. Asin.* 2. 2. 6. Abs te socordiam omnem ejice, & segnitiem amove. *Id. Pseud.* 1. 2. 11. Somnum socordiamque ex pectore amovere. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 23. (& *Sallust. in Catil. c.* 4.) Philosophia vitanda est. affert enim socordiam atque desidiam. *Sallust. in Catil. c.* 60. Scitis, socordia atque ignavia Lentuli quantam cladem attulerit. *Id. in Jug. c.* 2. Ingenium incultu atque socordia torpescere sinunt. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 38. Languescet industria, intendetur socordia. *Id. in Agric. c.* 31. Felicitas in socordiam vertit. ¶ Primam syllabam corripuit *Prudent.* non imitandus *in Apotheos. v.* 194. Cæcorum cæcos loquor, atra socordia quorum Corde tenebroso verum perpendere nescit. Sic primam in *socors*, *Cathemer.* 1. *v.* 33. Ne somnus usque ad terminos Vitæ socordis opprimat. ¶ *Diomed. l.* 1. *pag.* 214. *Putsch.* recenset inter ea nomina quæ carent plurali numero.

SOCORDITER, *pigramente, trascuratamente*, καταβλακευμένως, pigre, negligenter. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *num.* 3. Socordius ire milites occœpere. *Liv. l.* 1. *c.* 22. Ab Albanis socordius res acta.

SOCORS, ordis, adject. *sciocco, stolto, scempio, senza mente*, ἀκάρδιος, ἄνους, ἀνόητος, ἀβέλτερος, stolidus, vecors, stultus, stupidus, sine mente, sine consilio: a *se*, *h. e.* sine, & *cor*, ut in *Socordia* dictum est. unde & *secors* scribitur. *Plaut. Cistell.* 4. 2. 5. Si hera mea sciat, tam socordem esse, *&c.* Quam ego in manibus tenui atque accepi hic ante ædes cistellam? ubi ea sit, nescio. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 2. *ad fin.* Carneades ita multa disseruit, ut excitaret homines non socordes ad veri investigandi cupiditatem. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 37. Ut est vulgus sine rectore præceps, pavidum, socors. & *l.* 3. *c.* 36. *de Vitellio*. Plus apud socordem animum lætitia, quam cura valuit. *Id.* 13. *Ann. c.* 47. Socors ingenium ejus in contrarium trahens, callidumque & simulatorem interpretando. & *l.* 3. *Hist. c.* 30. Is Silanus socordem bello, & dies rerum verbis terentem specie obsequii regebat. *Id.* 4. *Ann. c.* 39. At Sejanus nimia fortuna socors. *ebbro e accecato*: quasi extra se positus. *Apul. in Apol.* Apud socordissimos Scythas Anacharsis sapiens natus est. *Sidon. l.* 5. *ep.* 7. *ad fin.* Tiberius callidior, Claudius socordior, Nero impurior. ¶ Item piger, remissus, ignavus: & quod inde sequitur, negligens, incuriosus. *pigro, poltrone, neghittoso, infingardo, trascurato*, ἀργός, ῥάθυμος. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb.* An dubium habetis, ne officere quid vobis uno animo pergentibus possit, quos languidos socordesque pertimuere? *Terent. Adelph.* 4. 5. 59. Quid? credebas, dormienti hæc tibi confecturos deos? & illam sine tua opera in cubiculum iri deductum domum? Nolim cæterarum rerum te socordem eodem modo. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 31. Gregarius miles futuri socors, & ignobilitate tutior.

SOCRATES, is, m. Σωκράτης, Philosophus Atheniensis, filius Sophronisci sculptoris, & Phænaretæ obstetricis, quem, teste Laertio, omnium mortalium sapientissimum oraculi responsum judicavit; vixit paulo ante Platonem, cujus etiam præceptor fuit. A *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 17.) appellatur omnium philosophorum fons; a *Cicer.* 2. *de Fin. c.* 1. Philosophiæ parens. Primus enim, ut *Id.* ait 5. *Tuscul. c.* 4. Philosophiam devocavit e cælo, & in urbibus collocavit, & in domos etiam introduxit, & coegit de vita & moribus, rebusque bonis & malis quærere. *h. e.* philosophiæ moralis inventor & institutor fuit. Zeno tamen Epicureus, ut est apud *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 34. *Lactant. l.* 3. *c.* 20. *sub fin.* & *Minuc. Fel. in Octav. c. penult.* scurram Atticum appellavit. Cum ad provectam ætatem pervenisset, accusatus, tanquam communes deos contemneret, & novos introduceret, cum se dæmonem familiarem habere dixisset, cujus consilio in rebus gerendis uteretur, capitis damnatus est: itaque in carcere sumpta cicuta interiit. Plebs secundum ejus mortem facti pœnitens, accusatores exsilio multavit, eique statuam æneam dedicavit. Plura de eo *Plato, Cicero in Academ. de Fin. & Tuscul. & Valer. Max. l.* 3. *c.* 4. *num.* 1. *extern.* ¶ Fuit etiam hoc nomine quidam pictor, de quo *Plin. l.* 35. *c.* 11. *a med.* Alius sculptor. *Id. l.* 36. *c.* 5.

SOCRATICUS, a, um, ad Socratem pertinens, Σωκρατικός. *Cic.* 1. *Offic. c.* 29. Philosophi Socratici. *Horat. de art. poet. v.* 310. Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ. *Id. l.* 3. *od.* 21. *vers.* 9. Non ille, quamquam Socraticis madet Sermonibus, te (*ampheram*) negliget horridus. *h. e.* callet omnia præcepta moralis philosophiæ. *Id. l.* 1. *od.* 29. *vers.* 14. Libros Panæti, Socraticam & domum. *h. e.* scripta Philosophorum, qui a Socrate fluxerunt. *Ovid. in Ibin*, *v.* 496. Ut qui Socraticum de nece legis opus. *h. e.* scripta *Platonis*, in quibus Socrates inducitur de animæ immortalitate disserens. *Pers. sat.* 5. *v.* 36. teneros tu suscipis annos Socratico, Cornute, sinu. *h. e.* plenum moralis philosophiæ.

SOCRUALIS, le, *di suocera*, ut Socrualis munificentia, *Sidon. l.* 7. *ep.* 2. *a med.* Socrualis hereditas, *Id. l.* 8. *ep.* 9. Adde *l.* 6. *epist.* 2.

SOCRUS, us, f. *suocera, madre di mio marito, madonna*, ἑκυρά, viri mei mater: cui respondet *nurus*. Item mater uxoris meæ, *madre di mia moglie*, πενθερά. cui respondet *gener*. Ita docet *Modestin. Dig. l.* 38. *tit.* 10. *leg.* 4. De matre mariti *Cic. pro Cluent. c.* 12. & *Ovid.* 2. *Fast. v.* 628. Quæ premit invisam socrus iniqua nurum. De matre uxoris *Cic.* 4. *Verr. c.* 8. *sub fin.* & *Juvenal. sat.* 6. *vers.* 230. Desperanda tibi salva concordia socru. ¶ Etiam avia uxoris, & mariti *socrus* dicitur. *Terent. l.* 50. *tit.* 16. *leg.* 146. vel *socrus magna*, vel *prosocrus*: cui respondet *progener*, & *pronurus*. *Modestin. loc. cit.* At *socrus major* est proavia uxoris & mariti, eo modo, quo in *Socer* dictum est. ¶ Olim *socrus* ma-

soui. gen. pro *focer* usurparunt. dicebant enim *focerus*, & per syncopen *focrus*. *Accius* apud *Priscian. l. 6. pag. 698. Putsch.* Simul & Pisæ premia erepta a socru possedit suo.

SODALIS, lis, m. *compagno, amico, σύσσιτος, ἑταῖρος*, is, quocum versari animi causa solemus: qui aetum leviorum lætiorumque particeps est, ut convivii, studiorum, venationis, atque exercitationum ludicrarum, socius, amicus. *Festus*: Sodales quidam dictos putant, quod una sederent essentque: alii, quod ex suo dapibus vesci soliti sint: alii quod inter se invicem suaderent quod utile esset. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 32. Sodalem me esse scis gnato tuo. *Id. Cas.* 3. 3. 18. Hic sodalis tuus, amicus optumus. *Lentul. ad Cic. Fam.* 12. *ep.* 14. *ad fin.* Qui sodalis & familiarissimus Dolabellæ eram. *Terent. Adelph.* 1. 3. 74. Si frater, aut sodalis esset, qui magis morem gereret? *Martial. l.* 12. *epigr.* 34. Nulli te facias nimis sodalem. Gaudebis minus, & minus dolebis. *Cic. de Senect. c.* 13. *a med.* Primum habui semper sodales. sodalitates autem, me quæstore, constitutæ sunt. Epulabar igitur cum sodalibus omnino modice. *Ovid. l.* 2. *ex Ponto, ep.* 4. *extr.* Constantique fide veterem tutare sodalem. *Plin. l.* 2. *ep.* 13. Cum hoc seria, cum hoc jocos miscui. quid enim illo aut fidelius amico, aut sodale jucundius? *Id. l.* 7. *ep.* 4. Elegos celeriter explicui: deinde in Urbem reversus sodalibus legi probaverunt. Adde *l.* 8. *ep.* 21. ¶ Interdum male sonat, & eos significat, qui apud nos *compagnoni*, compotores, congerrones: qui aliquando coire solebant ad corrumpendas tribus in comitiis, ad conjurationes in patriam, ut in bello Catilinario, &c. Unde hujusmodi sodalitis leges ferebantur. *Cic. pro Planc. c.* 19. Ego Plancium, Laterensis, & ipsum gratiosum esse dico, & habuisse in petitione multos cupidos sui, gratiosos: quos tu si sodales vocas, officiosam amicitiam nomine inquinas criminoso. *Id.* 3. *Verr. c.* 36. Nam ille quoque sodalis istius erat in hoc morbo & cupiditate. *Plaut. Pers.* 4. 2. 12. Tu in illis es decem sodalibus: te in exsilium ire hinc oportet. ¶ Translate, de rebus, quæ simul esse solent. *Horat. l.* 3. *od.* 18. *v.* 6. Largæ nec desunt Veneris sodali Vina crateræ. *Id. in fin. od.* 25. *l.* 1. Aridas frondes hyemis sodali Dedicet Euro. ¶ Adjective *Ovid. de remed. Amor. v.* 386. Quæ revelet luctus, turba sodalis abest. ¶ Præterea sodales sunt, inquit *Cajus Dig. l.* 47. *tit. penult. leg. ult.* qui ejusdem collegii sunt, quam Græci *ἑταιρίαν* vocant. Hinc sodales Titii, Augustales, Alexandriani, Marciani, Helviani, &c. *h. e.* sacerdotes, a nominibus Imperatorum, quorum, post *ἀποθέωσιν*, memoriam sacris colebant, appellati. V. suis locis. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 442. *n.* 6. Sodales A. Nuvio A. L. Placonti Seviro Augustali. *&* *pag.* 479. *n.* 6. C. Valerio C. F. Pap. Mariano Sodali Sacror. Tusculanor. &c. *&* *pag.* 63. *n.* 1. Silvano sacrum Sodal. ejus & Larum donum posuit Ti. Claudius Aug. Lib. Fortunatus. &c. ¶ Etiam artificum corpora Sodales habent. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 648. *n.* 2. Lanarii Pectinarii Sodales posuere. ¶ Vult *Charis.* si de homine dicatur, in sexto casu in e desinere, in i, si de re: *l.* 1. *pag.* 113. *Putsch.*

SODALITAS, atis, f. *conversazione, compagnia, amicizia, ἑταιρεία, συνουσία*, convictus, consuetudo, familiaritas sodalium una sæpe viventium. *Cic. Verr.* 3. *c.* 37. *a med.* Ab aliquo officia tutelæ, sodalitatis, familiaritatisque flagitare. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 68. Nerunis odium adversus Vestinum ex intima sodalitate cœperat, dum hic ignaviam principis penitus cognitam despicit, ille ferociam amici metuit. *Gell. l.* 20. *c.* 4. Adolescentem a sodalitatibus convictuque secessorum abducere. ¶ Item cœtus ipse hominum animi causa convenientium, & convivia inter se celebrantium, lætisque sermonibus ac lusibus lætas horas agentium. Narrat *Cato* apud *Cicer. de Senect. c.* 13. hujusmodi sodalitates se quæstore primum institui cœpisse, sacris Idæis magnæ Matris acceptis, inter honestos & graves homines: quæ paulatim, ut fit, in malum degenerarunt, dum per occasionem sodalitatis illicitæ coitiones exsistere, & prava consilia vel in rempublicam, vel in privatos agitari cœpta sunt, corruptiones judiciorum, emptiones suffragiorum largitionibus per ambitum factæ, conspirationes in patriam, molitiones rerum novarum. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 3. *a med.* Senatusconsultum factum est, ut sodalitates decuriatique discederent: lexque de iis ferretur, ut qui non discessissent, ea pœna, quæ est de vi tenerentur. V. *Sodalis*, & *Sodalitium*. ¶ Rerum sacrarum causa, *Cic. pro Cæl. c.* 11. Neque vero illud me commovet, quod sibi in Lupercis sodalem esse Cœlium dixit. Fera quædam sodalitas, & plane pastoritia atque agrestis germanorum Lupercorum; quorum coitio illa silvestris ante est instituta, quam humanitas atque leges.

SODALITIARIUS, *&* Sodaliciarius, ii, m. qui in aliquo sodalitio est. Legitur in quadam veteri Inscript. apud *Fabrett. pag.* 319. *n.* 481.

SODALITIUM, *&* Sodalicium, ii, n. *compagnia di amici, conversazione, amicizia, συνουσία, ἑταιρεία*, coitio & consuetudo sodalium, amicitia, sodalitas. *Catull. carm.* 98. *in Cæl. & Quint. v.* 4. Fraternum vere dulce sodalitium. *Valer. Max. l.* 4. *c.* 7. *n.* 1. *extern.* Rogarit, ut se in societatem amicitiæ, tertium sodalitii gradum intima culturum benevolentia, reciperent. ¶ De cœna, quæ a sodalibus celebratur, *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 51. Venit in ædes quasdam, in quibus sodalitium erat eodem die futurum. Perspicit argentum, visit triclinium stratum, &c. ¶ De coitione, & conspiratione factiosa, *Plin. l.* 36. *c.* 14. *a med.* Unde illi Massanis sodalitia rapinarum provincialium sinus? *Martian. Dig. l.* 47. *tit.* 2. *leg.* 1. Mandatis Principalibus præcipitur præsidibus provinciarum, ne patiantur esse sodalitia. Apud *Plin. l.* 10. *ep.* 97. & *Trajan. ad Plin. ibid. ep.* 43. *hetæria* appellatur. ¶ Præsertim vero de coitione, quæ fiebat ad emenda largitione suffragia: quod ultimis Reipublicæ temporibus factitatum est, ut tribus decuriare, & conscribere per ambitum auderent, qui candidato cuipiam impense favebant, distributaque pecunia cogerent quodammodo ad dandum suffragium. *Cic. pro Planc. c.* 15. Nomine legis Liciniæ, quæ est de sodalitiis, omnes ambitus leges complexus es.

SODALITIUS, *&* Sodalicius, a, um, *di compagnia, di amicizia, ἑταιρικός*, ad sodales, & sodalitium pertinens. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 10. *v.* 46. Jure sodalitio, qui mihi junctus erat. *Al. leg.* sodalitii. *Justin. l.* 20. *c.* 4. *ad fin.* Trecenti ex juvenibus sodalitii juris sacramento quodam nexi. *Al. leg.* sodalitii jure. *Martian. Dig. lib.* 47. *tit.* 22. *leg.* 1. Præcipitur præsidibus provinciarum, ne patiantur esse collegia sodalitia, neve milites collegia in castris habeant. Ita *Torrentius. Gothofr. & Cujac. l.* 7. *Observat. c.* 30. Alii *collegia* omittunt priore loco. *Ammian. l.* 15. *c.* 9. *in fin.* (*al. c.* 22.) Druidæ sodaliciis adstricti consortiis.

SODES, *di grazia, se puoi, se sai, se non t'è discaro, se ti piace*, amabo, quæso, oro: verbum familiare conflatum ex *si*, & *audes*, ut *Cic. in Orat. c.* 45. *Festus*, & *Non. c.* 2. *n.* 834. docent, ut *sis* si vis, *ilico* in loco, *sultis* si vultis, *scilicet* scire licet. Habet autem vim blande rogandi & hortandi. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 3. *sub fin.* Tartessium istum tuum mihi exeunti jube, sodes, nummos curet. *Terent. Andr.* 1. 1. 57. Rogitabam: heus puer, dic sodes, quis heri Chrysidem habuit? Ubi *Donat. Dic* imperativum est: ideo temperavit injuriam blandimento. *Sodes* est, si audes, ut *sis*, si vis. nam delirat, qui *σώος ζῆς* interpretatur sodes. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 279. Dic aliquem, sodes, dic, Quintiliane, colorem. *Terent. Heaut.* 3. 1. 50. Dicens: asperum, pater, hoc (vinum) est. aliud lenius, sodes, vide. *&* 3. 3. 19. Tace, sodes. *Horat. l.* 1 *ep.* 7. *v.* 15. vescere, sodes. *Id. in art. poet. v.* 438. Quintilio si quid recitares, corrige, sodes, Hoc, ajebat, & hoc. *Pers. sat.* 3. *v.* 89. inspice, sodes. *Catull. carm.* 101. *ad Silon.* Aut, sodes, mihi redde decem sestertia, Silo, &c. *Terent. Hec.* 5. 4. 1. Vide, mi Parmeno, etiam, sodes, ut mihi hæc certa & clara attuleris. *&* 5. 1. 26. Scin' quid volo potius, sodes, facias? *&* *Heaut.* 4. 4. 16. *Sy.* At scin' quid, sodes? *Bacch.* quid? *Sy.* Transeundum nunc tibi ad Menedemum est. *h. e.* scisne, quid volo, sodes, facias? *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 40. dubius sum, quid faciam, inquit, Tene relinquam, an rem. Me, sodes. non faciam, ille. *Apul. l.* 1. *Metam.* Sed jam cedo tu, sodes, qui occœperas, fabulam remetire. ¶ *Sodes*, amice, o *amice*. *Sidon. carm.* 23. *v.* 233. O sodes, quoties tibi loquenti Byzantina sophos dedere regna! ¶ Integrum *si audes* habet *Plaut. Trin.* 2. 1. 17. Da mihi hoc, mel meum, si me amas, si audes. Ita enim MSS. & Edit. primæ, teste *Taubm.* Alium loc. ex eodem *in fragm. Vidular.* affert *Priscian. l.* 13. *pag.* 960. *Putsch. & vet. Scholiast. Persii, ad sat.* 3. *v.* 89. Dic mihi, si audes, quis ea est, quam vis ducere uxorem? Simile est illud *ejusd. Plaut. Aulul.* 2. 2. 48. Dic mihi quæso, quis ea est, quam vis ducere uxorem?

SODŎMA, æ, f. *&* Sodomum, i, n. *&* Sodoma, orum, n. plur. *&* Sodomi, orum, m. *Sodoma*, *Σόδομα*, urbs Palæstinæ, ad lac. Asphaltitem, quondam maxima, de cælo cum aliis tacta, & a lacu absorpta, cujus adhuc vestigia apparent. Hic poma proveniunt aspectu quidem pulcherrima, sed levi tactu fumum exhalant, fuliginem favillaceam intrinsecus continentia. *Solin. c.* 35. (*al.* 48.) *de Judæa.* Duo oppida, unum Sodomum, alterum Gomorrum. *Sever. Sulpic. l.* 1. *Histor. Sacr. c.* 6. Sodoma divinis ignibus conflagravit. *Tertull. in Apolog. c.* 40. Sodoma, & Gomorra igneus imber exussit. *Sedull. l.* 1. *v.* 105. Loth Sodomæ fugiente chaos, dum respicit uxor. *Tertull. in carm. de Sodoma*, *c.* 4. Nusquam sunt Sodomi, nusquam illorum impia lucent Mœnia.

SODOMITÆ, arum, m. *Sodomiti*, *Σοδομῖται*, incolæ Sodomorum. *Prudent. in Apoth. v.* 384. A Domino Dominus flammas pluit in Sodomitas. ¶ Adjective *Prudent. περὶ στεφ.* 2. *de S. Vincent. v.* 195. Sodomita nec latet cinis Testis perennis funeris. *Id. in Psychom. v.* 42. Quam (*Pudicitiam*) patrias succincta faces Sodomita libido Aggreditur. ¶ Rectum esset *Sodomitis*, *itidis*, *Σοδομῖτις*, ιδος. nam *Sodomita*, *Σοδομίτης*, u, masculini positio est.

SODOMITICUS, a, um, ad Sodomitas pertinens. *Hieronym. l.* 5. *in Ezech. c.* 16. *vers.* 49 Rerum omnium abundantia, otium, & deliciæ peccatum Sodomiticum est.

SOL, solis, m. *sole*, *ἥλιος*, planetarum princeps, qui exortu suo diem efficit, occasu noctem. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. *circa med.* Sol, vel quod ita Sabini, vel quod solus ita lucet, ut ex eo dies sit. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 27. Cum sol dictus sit, vel quia solus ex omnibus sideribus est tantus, vel quia cum est exortus, obscuratis omnibus solus apparet. *Id.* 3. *de Orat. c.* 43. *ad fin.* Sol ut circumscratus, ut accedat ad brumale signum, & inde sensim ascendat in diversam partem. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 19. Sol, qui astrorum obtinet principatum, ita movetur, ut cum terras larga luce compleverit, easdem modo his, modo illis partibus opacet. ipsa enim umbra terræ soli officiens noctem efficit, &c. *Id. in somn. Scip. c.* 4. Mediam fere regionem sol obtinet, dux & princeps & moderator luminum reliquorum, mens mundi & temperatio, tanta magnitudine, ut cuncta sua luce illustret & compleat. *Id. Tuscul.* 1. *c.* 28. Sol omnium temporum moderator & dux. (V. *Plin. l.* 2. *c.* 6. in laudes solis effusum: item *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 19. *&* 20.) *Id.* 4. *Acad. c.* 26. *&* 41. *ad fin.* Solem plusquam duodeviginti partibus majorem esse, quam terram. *& cit. c.* 26. Sol, qui tanta incitatione fertur, ut celeritas ejus quanta sit, ne cogitari quidem possit, tamen nobis stare videtur. *Id.* 2. *de Fin. c.* 8. Asoti, qui solem, ut ajunt, nec occidentem unquam viderunt, nec orientem. *Id. in fragm.* apud *Macrob. lib.* 6. *Saturn. c.* 4. Sol paulatum a meridie jam devexus videtur. *Plin. l.* 8. *c.* 30. *ad fin.*

Sol declinis in occasum. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 29.* Hic mutat merces surgente a sole ad eum, quo Vespertina tepet regio. *Juvenal. sat. 2. v. 132.* officium cras Primo sole mihi peragendum in valle Quirini. *al levar del sole.* & *Virg. 1. Georg. v. 288.* Sole novo terras irrorat Eous. *Senec. in Herc. Oet. v. 287. de speco.* Non ille primos accipit soles locus, Non ille seros. & *Propert. l. 3. el. 8. v. 2.* sole rubente. *Ovid. 15. Met. v. 30.* Candidus Oceano nitidum caput extulerat sol. *Stat. 5. Theb. v. 83.* Sol operum medius summo librabat Olympo Lucentes, ceu staret, equos. *Phaedr. l. 3. fab. 19. v. 8.* Sole medio. *a mezzo dì.* & *Horat. l. 1. ep. 3. v. 3.* supremo. *sulla sera.* & *Cic. 3. de Orat. c. 55.* Sol praecipitans. *Ovid. 1. Met. v. 63.* occiduus. & *vers. 838.* & *Claudian. de B. Gild. v. 48.* uterque. *h. e.* oriens, & occidens. *Ovid. 3. Trist. el. 5. v. 55.* nitidus. *Id. 7. Met. v. 663.* & *Virg. 1. Georg. v. 232.* aureus. & *vers. 91.* rapidus. *Valer. Flacc. l. 4. v. 92.* auricomus. *Lucan. l. 2. v. 482.* coruscus. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 23.* gravis. *Id. l. 1. ep. 10. v. 17.* acutus. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 60.* igneus. *Virg. Ecl. 2. v. 13.* Sole sub ardenti resonant arbusta cicadis. *Justin. l. 44. c. 1.* Africa violento sole torretur. *Cic. 2. de Orat. c. 14.* Ambulare in sole. *al sole.* & *Plin. l. 35. c. 17.* In sole curatio haec fiat. & *lib. 37. c. 9. sub fin.* In sole aperto projectus. *Id. l. 21. c. 17. sub fin.* Proferre aliquid in solem. *Terent. Adelph. 4. 2. 26.* Lectulos in sole ilignis pedibus faciundos dedit. *h. e.* quibus in sole coenaturi accumbant. *Cic. de clar. Orat. c. 9.* Procedere in solem & pulverem. *h. e.* in adspectum, in publicum. *Virg. 3. Georg. v. 439.* & *Æn. 2. v. 475.* serpens Lubrica convolvit sublato pectore terga Arduus ad solem. *Colum. l. 12. c. 14.* Mala ponere in sole, donec arescant. *Plin. l. 14. c. 8.* Uvae decerptae siccantur sole acri. ¶ Metonymice, radii, lux, & calor solis. *Martial. l. 8. epigr. 14.* Hibernis objecta notis specularia puros Admittunt soles, & sine faece diem. *Propert. l. 4. el. 9. v. 46.* Libyco sole perusta coma. *Horat. epod. 16. v. 13.* Quaeque carent ventis & solibus ossa Quirini. (Adde *Valer. Flacc. l. 2. v. 287.*) *Ovid. 5. Trist. el. 8. v. 31.* Si numeres anno soles & nubila toto, Invenies nitidum saepius isse diem. *h. e.* dies serenos, & nubilos. ¶ Item dies. *Virg. 3. Æn. v. 203.* Tres adeo incertos caeca caligine soles Erramus pelago, totidem sine sidere noctes. *Sil. l. 3. v. 534.* Bis senos soles, totidem per vulnera saeva Emensi noctes. ¶ Item annus, quia videtur quotannis Martio quodammodo renovari. *Nemesian. in Cyneg. v. 120. de canib.* bis vicenis plenum jam mensibus acrem In Venerem permitte marem: sit femina, binos Quae tulerit soles. ¶ Item locus soli expositus, & apricatio. *Cic. Attic. l. 7. ep. 11.* Unam mehercule tecum apricationem in illo Lucretino tuo sole malim, quam omnia istiusmodi regna. *Id. l. 12. ep. 6.* Pro isto asso sole, quo tu abusus es in nostro pratulo, a te nitidum solem unctumque repetemus. V. *Assus.* ¶ De paraliis. *Senec. l. 1. quaest. nat. c. 11.* Quid eas vocem? imagines solis? Historici soles vocant, & binos ternosque apparuisse, memoriae tradunt. ¶ Metaphorice res eximia atque unica. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 5.* Quo anno P. Africanus, sol alter, exstinctus est. *Id. de Amic. c. 13.* Solem e mundo tollere videntur, qui amicitiam e vita tollunt. *Id. ad Attic. de* afflicta Pompeji fortuna *l. 9. ep. 10. ante med.* Sol, ut est in tua quadam epistola, excidisse mihi e mundo videtur. ¶ *Sole ipso est clarius*, proverb. de re aperta & manifesta. *Arnob. l. 1. pag. 28.* Simile est illud *Lactant. l. 7. c. 1. a med.* Nec si solem quidem ipsum gestemus in manibus, fidem commodabunt ei doctrinae. ¶ *Nondum omnium dierum sol occidit*, aliud proverb. apud *Liv. l. 39. c. 26. non è per anco venuta la fin del mondo:* nondum omnium rerum finis adest. ¶ *Corporibus nihil est utilius sale & sole*, aliud apud *Plin. l. 31. c. 9. a med.* ¶ In Fabulis est Apollo & Phoebus, deus lucis, vitae, medicinae, sagittandi, & Musarum praeses. V. *Apollo.* Fingunt poetae currum celsi, quem equi trahant duo, Xanthus & Æthon, quos nominat *Martial. l. 8. epigr. 21.* vel quatuor, ut est apud *Ovid. Met. 2. v. 153.* Eum currum describit. *Id. ibid. v. 107.* & solis jam jam mane ascensuri apparatum *v. 118.* & *Valer. Flacc. l. 4. v. 90.* vespere descendentis *Stat. l. 3. Theb. v. 407.* Regiam quoque solis domum descriptam habes ab *eod. Ovid.* initio ejusd. libri. ¶ Quamvis autem *Apollo* ad fabulas referatur, *Sol* ad naturam, hoc tamen saepe nomine pro illo utimur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 19.* Circe & Pasiphae e Perseide Oceani filia natae, patre Sole. *Valer. Flacc. l. 1. v. 303.* Sed non & Scythici genitor discrimine nati Intrepidus, tales fundis Sol pectore voces.

SOLAGO, ginis, f. *girasole*, herba eadem ac heliotropium. Duplex est, major, & minor. De utraque *Apul. de herb. c. 49.* & *63.*

SOLAMEN, inis, n. *solleuamento, sollievo, consolazione*, παρηγόρημα, παραμύθιον, solatium. Vox fere poetica. *Lucan. l. 7. v. 180.* Sed mentibus unum Hoc solamen erat, quod, &c. *Virg. 10. Æn. v. 858.* equum duci jubet. hoc decus illi, Hoc solamen erat. & *v. 493.* Quisquis honos tumuli, quidquid solamen humandi est, Largior. *Id. 3. Æn. v. 661.* ea sola voluptas, solamenque mali. *Sabin. eleg. 1. v. 2.* Solamen longis illa fuere malis. *Val. Flacc. l. 3. v. 319.* tenui luctum solamine fallens. & *lib. 4. v. 443.* hoc animam solamine mulcens. *Senec. in Med. v. 539.* solamen petere. *Id. in Herc. Oet. v. 1090.* solamina cantibus quaerere. ¶ Quidam tribuunt & *Ciceroni de Amic. in fin.* Magnum tamen afferre mihi aetas ipsa solamen. Sed plerique omn. *leg. solatium.*

SOLANUM, i, n. *solano*, στρύχνος, & στρύχνον, herba eadem quae trychnos. *Plin. l. 27. c. 13.* & *Cels. l. 2. c. ult.* V. *Trychnos.*

SOLANUS VENTUS, *vento di Levante*, ἀπηλιώτης, ventus flans ab Oriente aequinoctiali, contra Zephyrum, interjectus Aquiloni & Euro, ut *Vitruv. l. 1. c. 6. ante med.* docet. Subsolanum vocat *Plin. l. 2. c. 47.* Graeci apelioten: a sole dacta appellatione in utraque lingua.

SOLARIS, re, *di sole, solare*, ἡλιακός, ad solem pertinens, ut Solare lumen, *Ovid. in fin. eleg. 9. l. 5. Trist.* Solaris arcus, *Senec. l. 1. nat. quaest. c. 10.* Solaris circulus, *Plin. l. 2. c. 23.* Piceae pars solaris. *h. e.* quae ad solem obversa est. *Id. l. 16. c. 2.* Solaris herba, *Cels. l. 5. sect. 3. c. 27. h. e.* heliotropium, *girasole*, quia se cum sole circumagit.

SOLARIUM, ii, n. & Solarium horologium, *orologio da sole*, ὡρολόγιον ἡλιακόν, instrumentum, quo horae diei in lineis cognoscuntur ad solem, gnomone umbram faciente. Unde *Pers. sat. 3. v. 4.* quinta dum linea tangitur umbra. *Plin. l. 7. c. ult.* Princeps Romanis solarium horologium statuisse, ante undecim annos, quam cum Pyrrho bellatum est, ad aedem Quirini, L. Papirius Cursor, a Fabio Vestale proditur. M. Varro primum statutum in publico, secundum Rostra in columna, tradit, bello Punico primo, a M. Valerio Messala consule, &c. *Varr. l. 5. de L. L. c. 2.* Meridies ab eo, quod medius dies. *D* antiqui, non *R* in hoc loco dicebant, ut Praeneste incisum in solario vidi, quod Cornelius in basilica Æmilia & Fulvia inumbravit. *Plaut. in fragm.* apud *Gell. l. & cap. 3.* Ut illum dii perdant, primus qui horas repperit, Quique adeo primus statuit hic solarium. ¶ Etiam quod postea ex aqua horarium factum est a P. Cornelio Nasica censore, *solarium* dictum est, non mutata appellatione, teste *Censorino de die nat. c. 23. ad fin.* Hinc *Cic. 2. de nat. Deor. c. 34. a med.* Cum solarium vel descriptum aut ex aqua contemplere, intelligis, declarari horas arte, non casu. ¶ *Ad solarium* dictus videtur fuisse ipse locus sub Rostris, in foro, ubi solarium horologium depictum erat, quo homines conveniebant negotiosum, aut otii causa. *Cic. pro Quint. c. 18. a med.* Vixit enim semper inculte atque horride: non ad solarium, non in campo, non in conviviis versatus est. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 10.* Ita petulans es atque acer, ut ne ad solarium quidem idoneus, sed pone scenam, & in ejusmodi locis exercitatus sis. ¶ Est etiam *solarium* locus editus in domo, soli expositus, ubi apricari solebant, *terrazzo, battuto, solario, altana, altanella*, ἡλιαστήριον. *Plaut. Mil. 2. 3. 69.* & *2. 4. 25.* Neque solarium est apud nos, neque hortus ullus, neque fenestra, nisi clatrata. *Macrob. l. 2. Saturn.* de jocis Augusti, *cap. 4.* Cum de Tyriae purpurae, quam emi jusserat, obscuritate quereretur, dicente venditore, Erige altius, & suspice; his inquit est salibus? Quid? ego, ut me populus R. dicat bene cultum, in solario ambulaturus sum? *Sueton. in Ner. c. 16.* Formam aedificiorum Urbis novam excogitavit, & ut ante insulas ac domos porticus essent, de quarum solariis incendia arcerentur. *Pallad. in Majo, tit. 11.* Nunc circa extremum mensem pavimenta in solariis fiunt. Adde *Ulpian. Dig. lib. 8. tit. 2. leg. 6.* ¶ Etiam in sepulcris aliquando solaria fuisse, colligimus ex *Inscript.* una apud *Fabrett. c. 2. n. 238.* & altera apud *Donium class. 12. n. 4.*

SOLARIUM, ii, n. vectigal, quod pro solo penditur: a *solum*, quod terram notat. *Ulpian. Dig. l. 43. tit. 8. leg. 2. ante med.* Si tamen obstet aedificium id publico usui, utique is, qui operibus publicis procurat, debebit id deponere, aut si non obstet, solarium ei imponere. Sic enim vectigal hoc appellatur ex eo, quod pro solo pendatur. *Paul. lib. 30. leg. 39. a med.* Heres cogitur legati praedii solvere praeteritum vectigal, vel tributum, vel solarium, vel cloacarium, vel pro aquae forma.

SOLATIOLUM, ii, n. *picciol sollievo*, exiguum solatium, ut Solatiolum doloris, *Catull. carm. 2. v. 6.*

SOLATIUM, ii, n. *sollievo, consolazione, conforto*, παραμυθία, levamen doloris, aegritudinis, calamitatis, solamen, consolatio, fomentum. *Cic. Verr. 6. c. 69.* Ut illi haberent haec oblectamenta & solatia servitutis. *Id. 2. Tuscul. c. 24. extr.* Haec sunt solatia, haec fomenta summorum dolorum. *Id. pro Arch. c. 7. sub fin.* Haec studia rebus adversis perfugium ac solatium praebent. *Id. Fam. 11. ep. 26.* Maximo meo dolore hoc solatio utor, quod, &c. *Id. de provinc. consul. c. 7.* Sed fruatur sane hoc solatio. *Id. Fam. 7. ep. 3. a med.* Vacare culpa magnum est solatium. *Id. de Amic. c. 3.* Non egeo medicina: me ipse consolor, & maxime illo solatio, quod, &c. *Caes. l. 1. B. Civ. c. 22. sub fin.* Hoc est mihi solatio. *Plin. in Paneg. c. 13.* Solatium fessis, aegris opem ferre. *Cic. de Amic. sub fin.* Ætas ipsa magnum affert mihi solatium. *Id. in Brutu, c. 3.* Et praesentem me cura levatis, & absenti magna solatia dedistis. *Id. Phil. 9. c. 5. extr.* Cujus luctus nullo solatio levari potest. *Ovid. 11. Met. v. 389.* & *lib. 4. ex Pont. ep. 11. v. 17.* dicere solatia cuipiam. *dir parole di consolazione.* & *9. Met. v. 653.* adhibere menti. & *lib. 4. Trist. el. 10. v. 117.* praebere. *Id. de remed. Amor. v. 241.* centum solatia curae Et rus, & comites, & via longa dabunt. ¶ De consolatione, quam ultio injuriae affert. *Cic. 7. Verr. c. 49.* Ex tua calamitate cineri atque ossibus filii sui solatium vult aliquod reportare. *Ovid. 7. Metam. v. 481.* Arma juvat non pro gnato sumpta, piaeque Pars sit militiae. tumulo solatia posco. *Tacit. 3. Ann. c. 12.* Sin facinus vindicandum detegitur, vos vero nos parentes justis solatiis afficite. *Lucan. l. 2. v. 91.* solatia fati Carthago, Mariusque tulit: pariterque jacentes Ignovere deis. *Stat. l. 1. Theb. v. 596.* mortis solatia morti, Phoebe, paras. *Justin. l. 1. c. 8.* Tomyris orbitatis dolorem non in lacrymas effudit, sed in ultionis solatia intendit. Adde *Phaedr. l. 1. fab. 9. v. 8.* ¶ Translate *Lucan. l. 8. v. 469.* noctique rependit Lux minor hibernae verni solatia damni. ¶ Eleganter pro subsidio ponitur, cum scilicet re ipsa indigentibus opem ferimus. *Cic. Agrar. 2. c. 29.* Unumne fundum pulcherrimum populi R. caput vestrae pecuniae, subsidium belli, horreum legionum, solatium annonae disperire patiemini? *Val. Max. sub fin. l. 4.* Alimenta inopia labo-

laborantibus, dotes virginibus paupertate pressis, detrimentorum incursu quassatis solatia erogabantur. Adde *Spartian. in Adrian. c. 9. sub fin.* & *Tacit.* 13. *Ann. c.* 39. ¶ Pro pretio est in illo *Ulpian. Dig. lib.* 8. *tit.* 4. *leg.* 13. Ut si quis voluerit ex lapidicinis cædere, non aliter hoc faciat, nisi prius solitum pro hoc solatium domino præstet. *h. e.* pretium in compensationem detrimenti. *Alciat.* mallet *solarium*. sed contra optim. libros.

SOLATOR, oris, m. *consolatore*, παραινέτης, qui aliquem solatur. *Stat. l.* 3. *silv. ult. v.* 40. lugentum mitis solator. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 15. Ipse ego solator, &c.

SOLATUS, a, um, qui consolatus, vel hortatus est: particip. a *solor, aris*. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 35. tempore quo me Solatus, jussit sapientem pascere barbam. *Virg.* 5. *Æn. v.* 708. his Æneam solatus vocibus infit. *Id. l.* 1. *Georg. v.* 293. longum cantu solata laborem. ¶ Item a sole correptus, seu in sole exustus, ut *Cels. l.* 1. *c.* 3. *ante med.* loquitur, nimio æstu, aut nimia apricatione male affectus, *cotto dal sole*, ἡλιώδεις. a *sol*. *Plin. l.* 29. *c. ult. ante med.* Sic & solatis, id est sole correptis prosunt. ¶ Absolute *Festus*: Solatum, genus morbi, maxime a rusticantibus dicitur: cujus meminit etiam Afranius, &c. ¶ Item solus relictus, desolatus, *desolato*: a *solus*. *Senec. in Oedip. v.* 4. Avida peste solatæ domus.

SOLDURII, orum, m. iidem ac devoti, idest arctissimum genus amicorum, apud Gallos. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 22. Adcantuannus, qui summam imperii tenebat, cum sexcentis devotis, quos illi soldurios appellant: quorum hæc est conditio, ut omnibus in vita commodis una cum his fruantur, quorum se amicitiæ dediderint; siquid iis per vim accidat, aut eundem casum una ferant, aut sibi mortem consciscant. Neque adhuc hominum memoria repertus est quisquam, qui eo interfecto, cujus se amicitiæ devovisset, mori recusaret.

SOLDUS. V. *Solidus*.

SOLEA, æ, f. *sorta di scarpa aperta*, σανδάλιον, ὑπόδημα, ἐμβάδιον, κάττυς, genus plani calceamenti, quo solum pedis tantummodo subtegitur, ansulis in superiore parte coeuntibus revinctum: & differt a calceo, quo & cala, & superior pes munitur: item a crepida. V. *Crepida*. *Gell. l.* 13. *c.* 21. Omnia ferme id genus, quibus plantarum calces tantum infimæ teguntur, cetera prope nuda, & teretibus habenis vincta sunt, soleas dixerunt: nonnunquam voce græca crepidulas. *Lucil.* apud *eund. l.* 3. *c.* 14. Scruta quidem, ut vendat, scrutariu' laudat, Præfractam strigilem, soleam improbu' dimidiatam. ¶ Communes erant soleæ viris ac feminis: (earumque usum apud nos habent, quæ dicuntur *pianelle, pantofole, mule*) sed viri domi, foris calceis utebantur. Soleatum enim prodire aliquem, molle erat, indecorum & turpe: ideoque crimini datum Verri & Pisoni a *Cicer. Verr.* 7. *c.* 33. & *in Pison. c.* 6. item Balbo quæstori ab *Asin. Poll.* 10. *Fam. ep.* 32. Similiter *Castricius* apud *Gell. cit. lib.* 13. senatores reprehendit, quod per urbem cum soleis ingrederentur. *Cic. de Harusp. resp. c.* 21. P. Clodius a crocota, a mitra, a muliebribus soleis, purpureisque fasciolis, a strophio, &c. est factus repente popularis. *Propert. l.* 2. *el.* 22. *v.* 40. Prosilit in laxa nixa pedem solea. *Pers. sat.* 5. *v.* 169. solea puer objurgabere rubra. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 610. mentem vexare mariti, Et solea pulsare nates. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 212. Et tenero soleam deme, vel adde pedi. *Martial. l.* 14. *epigr.* 63. cujus lemma *Soleæ lanatæ*. Defuerit si forte puer, soleasque libebit Sumere, pro puero pro dextris ipse tibi. *Plin. l.* 34. *c.* 6. *sub fin.* Corneliæ Gracchorum matri statua sedens posita, soleisque sine amento insignis. ¶ Mensæ accubituri soleas deponebant, ne strata lectorum inquinarent. Unde *soleas poscere* est a cœna surgere volentis. *Plaut. Truncul.* 2. 4. 12. Cedo soleas mihi: properate, auferte mensam. & *vers.* 16. Jam rediit animus: deme soleas: cedo bibam. *Martial. l.* 3. *epigr.* 50. Deposui soleas. affertur protinus ingens Inter lactucas oxygarumque liber. Adde *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 77. A pedibus accumbentium dominorum stabant servi soleas custodientes. qua de re est *Martial. epigr.* 89 *l.* 12. ¶ Huc pertinet illud *Seneca l.* 4. *controv.* 25. *post med.* Prætor ad occidendum hominem soleas poposcit. *h. e.* tantum non inter epulas, & jam jam a mensa surrecturus. quod magnæ crudelitatis signum est. ¶ Jumentis quoque soleæ suppingebantur. num autem ferreæ clavis ferreis, ut nunc, an alio modo, disquirunt Eruditi: negat *Matthias Gesner. in Lex. Auctor. R. R.* usum clavorum ante Vegetium fuisse. *Colum. l.* 6. *c.* 12. Solea spartea pes bovis induitur. *Sueton. in Ner. c.* 30. *in fin.* Nunquam carrucis minus mille fecisse iter traditur, soleis mularum argenteis, canusinatis mulionibus. *Plin. l.* 33. *c.* 11. Poppæa conjux Neronis Principis delicatioribus jumentis suis soleas ex auro quoque induit. ¶ Ipsa jumenti ungula *solea* dicitur. *Veget. de re veterin. l.* 1. *c.* 56. *post med.* Fermento concisorio animalium soleas purgare. ¶ *Solea* dicitur etiam materia robustea, super quam paries craticius castruitur, inquit *Verrius* apud *Fest.* quia pro solo est. ¶ Item genus piscis plani instar soleæ, *sogliola*, βούγλωσσος. *Ovid. in Halieut. v.* 124. Fulgentes soleæ candore, & concolor illis Passer. Adde *Plin. l.* 9. *c.* 13. 16. & 20. & *lib.* 32. *c.* 9. & 11. Ludit in utroque significatu calceamenti & piscis *Plaut. Cas.* 2. 8. 59. ¶ Item ligneæ compedes, *ceppi*. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 50. Quidam judicatus est parentem occidisse. ei statim ligneæ soleæ in pedes inductæ sunt: os autem obvolutum est folliculo, & præligatum: deinde est in carcerem deductus. ¶ Denique *solea* est instrumentum olearium: de quo *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Oleo conficiendo molæ utiliores sunt, quam trapetum; trapetum, quam canalis, & solea. *Cœl. Rhodigin. l.* 13. *c.* 4. *ad fin.* mallet *solena*, *h. e.* canalis, fistula, σωλήν. Sed res adhuc obscura manet.

SOLEARIUS, ii, m. *calzolajo*, ἐμβαδοποιός, sutor solearum. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 40. Solearii adstant, adstant molochinarii. Adde *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 643. *n.* 13.

SOLEATUS, a, um, *in pianelle*, σανδαλοφόρος, soleis indutus. *Castricius* apud *Gell. l.* 13. *c.* 21. Soleatos vos populi R. senatores per urbis vias ingredi, nequaquam decorum est. *Cic. Verr.* 7. *c.* 33. Stetit soleatus prætor populi R. cum pallio purpureo, tunicaque talari. V. *Solea*. *Martial. l.* 12. *epigr.* 84. Colliget & referet lapsum de pulvere follem, Etsi jam lotus, jam soleatus erit. *h. e.* post lavationem soleas resumpserit. Sic *Petron. in Satyr. c.* 27. Qui soleatus pila prasina exercebatur. *h. e.* postquam laverat. insolens autem erat post lavationem pila ludere. illa enim lusio balneum præcedere solebat. *Senec. l.* 3. *de Ira*, *c.* 18. *in fin.* Ne senatores populi R. soleatus occideret. *h. e.* privatim domi, vel statim post epulas: atque adeo indicta causa: quod immanis crudelitatis est. V. *Solea*.

SOLEMNIS, Sollemnis, & Solennis, ne, *celebre, festivo, solenne*, ἔννομος, ἱερός, qui certis temporibus quotannis fit, & cum celebritate, festus, celebris: & refertur præcipue ad sacra. *Festus* ducit a *sollo*, quod Osce totum, aut omnem significat, & *annus*: alii a *solus* latino & *annus*: alii a Græco ὅλος, totus, & σεμνός, augustus. Magis est ex analogia secunda notatio, & scribi *solemnis*, ut *perennis*: probaturque a *Dausquio*, & *Augustino serm.* 186. *de temp. al. serm.* 267. Nihilominus plus antiquitati dandum censent *Manut.* & *Cellar.* quam analogiæ, & *sollemnis* aut *solemnis* scribendum, ex antiquissimis libr. & lapidib. quorum plures L geminatum habent, quidam & simplicem. Cum in vetustis lapidibus, inquit *Noris. dissertat.* & *cap. ult. in Cenotaph. Pis.* habeamus *sollemne*, *solemne*, & *solenne*, eamque diversam orthographiam doctissimi Scriptores secuti sint: non ausim certos ejus vocabuli characteres statuere. *Festus*: Solemnia sacra dicuntur, quæ certis temporibus, annisque fieri solent. *Cic. de Harusp. resp. c.* 9. Statas solemnesque cæremonias pontificatu contineri. *Id. Tuscul.* 1. *c.* 47. Cum illam ad solemne & statum sacrificium curru vehi jus esset. *Cic. in Pison. c.* 22. Quid dicam eos dies, qui, quasi deorum immortalium festi ac sollemnes, sunt adventu meo redituque celebrati? *Virg. Æn.* 8. *v.* 102. Forte die sollemnem illo rex Arcas honorem Amphitryoniadæ magno, divisque ferebat. & *lib.* 9. *v.* 626. ipse tibi ad tua templa feram sollemnia dona. *Id. Ecl.* 5. *v.* 74. & cum sollemnia vota Reddemus Nymphis. *Apul. l.* 11. *Metam.* Solemnissimas preces de casto præfatus ore. *Cic. pro Mil. c.* 27. Supplicio alicujus sollemnes religiones expiare. *Id.* 3. *de Orat. c.* 30. Solemnes epulæ. *Id.* 3. *de Legib. c.* 3. ludi. & *Verr.* 7. *c. ult.* cœtus ludorum. *Id. pro Dom. c.* 47. & *Ovid. Met.* 10. *v.* 4. Solemnia verba. *h. e.* quæ in sacris solemnibus adhibentur. *Virg.* 2. *Æn. v.* 202. Solemnes aræ. *h. e.* in quibus solemnia sacra fiunt. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 53. Legiones solenni calendarum Januar. sacramento adactæ. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 13. *v.* 11. præsonuit solemni tibia cantu. *scil.* in sacris. Sic *lib.* 4. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 29. solemnia tura. & *lib.* 3. *Trist. eleg.* 13. *v.* 16. solemnis ignis. *h. e.* qui in ara accenditur. *Id.* 3. *Fast. v.* 597. Circus solemnis. *h. e.* in quo sacri solemnesque ludi celebrantur. ¶ *Solemne*, & *solemnia*, absolute, *solennità*, celebritas. *Liv. l.* 33. *c.* 57. Ita inter publicum solenne sponsalibus rite factis. *h. e.* inter epulas sacrorum causa celebratas. *Cic. de Harusp. resp. c.* 10. *extr.* Omnia sollemnia ac justa ludorum summa cum cæremonia esse servata. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 26. *extr.* Cuncta nuptiarum solennia celebrat. *Sueton. in Ner. c.* 2. Solemnia triumphi. ¶ De exsequiis *Tacit. sub fin. l.* 12. *Ann.* Claudio funeris solemne, perinde ac divo Augusto, celebratur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 380. Et statuent tumulum, & tumulo solemnia mittent. *Stat.* 8. *Theb. v.* 280. Talia fatidico peragunt solemnia regi. Adde *Virg.* 3. *Æn. v.* 301. & *lib.* 5. *v.* 53. & *Ovid.* 1. *Amor. el.* 13. *v.* 4. ¶ *Solemnis*, consuetus, usitatus, solitus, legitimus, *consueto, solito, legittimo*. *Virg.* 12. *Æn. v.* 193. socer arma Latinus habeto: Imperium sollemne socer. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 103. Romæ dulce diu fuit, & sollemne, reclusa Mane domo vigilare. *Stat.* 8. *Theb. v.* 274. Heu, ubi laurigeri currus, solemniaque arma! *Val. Max. l.* 4. *c.* 1. *n.* 2. Non prius ad accipiendum exercitum ivit, quam de dictatura sua omnia solemni jure acta comperisset. *colle solite formalità e solennità delle leggi*. Sic *Ulpian. Dig. lib.* 28. *tit.* 1. *leg.* 21. Si plures fuerint testes adhibiti, sufficit solennem numerum exaudire. *Cic. pro Mil. c.* 10. Cum sciret, iter sollemne, legitimum, necessarium Miloni esse Lanuvium ad flaminem tradendum. *Id. pro Quint. c.* 6. Nullum esse officium tam sanctum atque sollemne, quod non avaritia violare soleat. *Sueton. in Aug. c.* 36. Quoties comitiis interesset, Tribus cum candidatis suis circuibat, supplicabatque more solemni. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 48. pulmenta laboribus empta, Romanis solemne viris opus. *Phædr. in fin. prol. l.* 3. Quoniam mihi solemnis debetur gloria. ¶ Absolute *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 6. Nostrum illud solemne servemus, ut neminem istuc euntem sine litteris dimittamus. *il nostro solito costume*. & *Sueton. in Aug. c.* 44. Feminis gladiatores promiscuum spectare solemne erat. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 6. *extr.* Proin repeterent solennia. *h. e.* quæ quotidie, & ex more publice fiunt. *le solite faccende*. & *Gell. l.* 15. *c.* 2. Convivia agitare Athenis hebdomadibus lunæ, solemne nobis fuit. *Plin. l.* 28. *c.* 9. *ante med.* Novæ nuptæ intrantes, etiamnum solemne habent postes adipe attingere. *h. e.* in more & religione. *Papinian. Dig. lib.* 28. *tit.* 3. *leg.* 1. Testamentum non jure factum dicitur, ubi solennia juris defuerunt. ¶ *Insanire solemnia*, apud *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 101. *h. e.* solemniter, publice, vehementer. *esser un pazzo solenne*.

SOLEMNITAS, Sollemnitas, & Solennitas, atis, f. *solennità*, *sagra*, solemnis dies, solemne. *Gell. in fin. c.* 24. *l.* 2. Quo edicto per dietum varias solemnitates usque ad duo millia sumptus cœnarum propagatus est. *Solin. c.* 7 (*al.* 12.) *circa med.* Hoc spectaculum

(Ludo-

(*ludorum Isthmiorum*) per Cypselum tyrannum intermissum, Corinthii solemnitati pristinam reddiderunt. *Auson. in gratiar. act. c. antepenult.* Ad solemnitatem condendi honoris occurreret. *h. e.* ineundi consulatus. ¶ JCtis *solemnitas est*, cum ea servantur, quæ jus & consuetudo exigit. *Paul. Dig. l. 26. tit. 8. leg. 19.* Ad ea, quæ solemnitatem juris desiderant, explicanda, tutore auctore opus est. *Ulpian. l. 1. tit. 7. leg. 23.* Neque adoptare quis absens, nec per alium ejusmodi solemnitatem peragere potest.

SOLEMNITER, Sollemniter, & Solenniter, *con solennità, solennemente*, ἐξ ἔθους, νομικῶς, more solemni, ex instituto, ex annua & stata consuetudine, cum celebritate. *Liv. lib. 5. c. 46.* In Quirinalem collem pervenit: ibique omnibus solemniter peractis, in Capitolium ad suos rediit. *Justin. l. 12. c. 3. a med.* Intermissum olim convivium solemniter instituit, totusque in lætitiam effusus, &c. *Plin. l. 8. c. 1.* Ad quendam amnem greges elephantorum descendere, ibique se purificantes solemniter aqua circumspergi. *Apul. l. 3. Metam.* Lusus quem publice gratissimo deo Risui per annua diverticula solemniter celebramus. *Pallad. l. 1. tit. 28. ad fin.* ita pascendi sunt (*pulli gallinacei*) usque ad sextum mensem: deinde hordeum poteris præbere solemniter. *ordinariamente.* ¶ Apud JCtos *solemniter* fieri dicuntur, quæ ex præscripto juris & recepto forensi more fiunt. *Ulpian. Dig. l. 45. tit. 1. leg. 30.* Si quis scripserit, se fidejussisse, videntur omnia solenniter acta. *Marcell. l. 26. tit. 7. leg. 27.* Tutor pro pupillo in judicium vocatus solenniter cavit. *Ulpian. l. 12. tit. 2. leg. 3.* Solenniter jurare.

SOLEMNITUS, solemniter, adverb. *Liv.* vel *Lav.* apud *Non. c. 2. n. 821.* Solemnitusque adeo ditem laudet lubens.

SOLEN, enis, m. σωλήν, piscis quidam marinus, qui & ὄνυξ appellatur a Græcis, quia ceræ arundinis similitudinem habet: item αὐλὸς a similitudine tubæ: item ὄνυξ a colore unguis: σωλὴν a figura canalis, aut fistulæ. Sunt qui putant esse, quas nos dicimus *cappe lunghe*. *Plin. l. 32. c. ult.* Solen, sive aulos, sive donax, sive onyx, sive dactylus. *Id. l. 10. c. 69.* Ad sonum mergere se dicuntur solenes. *Id. l. 12. c. 37. sect. 51. Hard.* Solenes fugiunt admota ferramenta.

SOLENS, entis, *solito, assuefatto*, εἰωθώς, particip. a soleo. *Plaut. Amph. 1. 1. 43.* Si dixero mendacium, solens meo more fecero. *Id. Cas. 5. 1. 14.* Lubens fecero, & solens. *Id. Trucul. 1. 2. 29.* Mala femina es. *Astaph.* solens sum. ea est disciplina. *Id. Epid. 2. 2. 53.* Duæ post me sic fabulari inter sese. ego abscessi solens paulum ab illis. *h. e.* sciens & prudens, non casu & fortuito. *Est qui leg.* silens.

SOLENSIS, se, Σολεύς, ad Solos pertinens Ciliciæ urbem, quæ postea Pompejopolis dicta est. *Plin. l. 11. c. 9.* Aristomachus Solensis. ¶ *Soleus* idem est. *Id. l. 33. c. 11. ad fin.* Mydon Soleus Pyromachi statuarii discipulus.

SOLEO, es, solitus sum, n. 2. *costumare, usare, esser solito, solere*, εἴωθα, ἐθίζομαι, consuevi, mos meus est, est meæ consuetudinis. *Cic. pro Rosc. Com. 1. 16.* Qui mentiri solet, pejerare consuevit. *Id. l. 1. de Orat. c. 30.* Ratio consuetudinis meæ, qua quondam solitus sum uti. *Id. 1. Offic. c. 39.* Si domus aliquando alio domino solita est frequentari. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 67.* Quibus rebus coerceri milites, & in officio contineri solent. *Phædr. l. 3. fab. 9. v. 5.* Uti fieri solet. *Cic. pro Cluent. c. 39.* Cum quædam in collibus, ut solet, controversia pastorum esset orta. *h. e.* ut fieri solet, ut fit. *Terent. Andr. 2. 3. 13.* Verum illud verbum est, vulgo quod dici solet. *Id. Hec. 2. 1. 18.* Rure crebro esse soleo. *Id. Adelph. 1. 1. in fin.* Nescio quid tristem video. credo jam, ut solet, jurgabit. *Plaut. Curcul. 3. 8. 6.* Nugas garris. *Curc.* soleo. nam propter eas vivo facilius. *Id. Men. 1. 2. 30.* Non potuisti magis per tempus mihi advenire, quam advenis. *Pen.* ita ego soleo. commoditatis omnes articulos scio. *Terent. Eun. 2. 2. 48. Gna.* Ecquid beo te? *Par.* men'? papæ! *Gna.* sic soleo amicos. *Cic. Attic. l. 8. ep. 5.* Solet enim, cum aliquid furiose fecit, pœnitere. ¶ De consuetudine amatoria: *Plaut. Cistell. 1. 1. 38.* Viris cum suis prædicant nos solere: suas pellices esse ajunt. *Catull. carm. 111. ad Cinn.* Consule Pompejo primum duo, Cinna, solebant Mœchi: illo facto consule nunc iterum, Manserunt duo. ¶ *Solui* in præterito antiquum est. *Sallust. in fragm.* apud *Priscian. l. 9. pag. 872. Putsch.* Neque subsidiis, uti soluerat, compositis. *Cæl. Antipater* apud *Non. c. 10. n. 35.* Duos & septuaginta lictores domum deportavisse fasces, qui auctoribus hostium ante soluerint ferri. *Cato* quoque, & *Ennius* ita locuti sunt, teste *Varr. l. 8. de L. L. c. 61. extr.* ¶ In futuro non solet adhiberi, quia habet vim præteriti. neque enim futuris potest aliquis consuescere. *Charis. l. 3. pag. 221.* & *Diomed. l. 1. pag. 352. Putsch.* ¶ *Solinunt* pro *solent* dixerunt Antiqui. *Fest.* in *Nequinunt*.

SOLERS, & Sollers, ertis, *ingegnoso, industrioso, capace, valente, perito*, ἀγχίνοος, συνετός, ingeniosus, perspicax, sagax, peritus, sciens; cui contrarium est *iners*. Est a *solus*, & *ars*, quasi solus in arte sit, inquit *Donat. ad Terent. Eun. 3. 2. 23.* vel a Græco ὅλος, aut ab Osco *sollus* (vel *solus*, quia Veteres ante *Ennium* non geminabant consonantes, ut *Fest.* docet in *Solitaurilia*) totus, quasi totus ars, ὅλος ἄρτιος: vel in omni re prudens, ut ait *Fest.* in *Sollo*: vel totam artem possidens. Hinc scribendi differentia. *Manutio* & *Cellario* placet *sollers*: quia sic est in vet. libr. & lapidib. *Dausqulus* præfert *solers*: & multis defendit. *Terent. loc. cit.* Fac periculum in litteris, fac in palæstra, in musicis: quæ liberum scire æquum est adolescentem, solertem dabo. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 293.* Post hunc consequitur solerti corde Prometheus. *Ovid. 3. Fast. v. 840.* Ingenium sollers. *Tibull. l. 1. el. 8. v. 29.* Primus aratra manu solerti fecit Osiris. *Liv. l. 7. c. 14.* Solerti animo rem novam excogitare. *Nep. in Caton. c. 3.* Et agricola solers, & reipublicæ peritus, & juris consultus. *Plin. l. 33. c. 11. a med.* Pictor ingeniosus & solers in arte. *Cic. de clar. Orat. c. 67.* Habuit a natura genus quoddam acuminis, quod erat in reprehendendis verbis versutum & sollers. *Id. 2. de nat. Deor. c. 31. ad fin.* Hæc omnia esse opera providæ, sollertisque naturæ. *& c. 47. a med.* Quam sit sollers subtilisque descriptio partium, quamque admirabilis fabrica membrorum. *Virg. 4. Georg. v. 327.* pecudum custodia solers. *h. e.* perita & diligens. *Cic. de Senect. c. 13. extr.* Insitiones, quibus nihil invenit agricultura solertius. *Id. pro Rosc. Com. c. 11.* Quo quisque est solertior & ingeniosior, hoc docet iracundius & laboriosius. *Sallust. in Jug. c. 101.* Sulla rudis antea & ignarus belli, solertissimus omnium factus est. ¶ Cum infinito *Horat. l. 4. od. 8. v. 7.* Parrhasius aut Scopas Hic saxo, liquidis ille coloribus Sollers nunc hominem ponere, nunc deum. *Ovid. 2. Amor. eleg. 7. v. 17.* solers ornare Cypassis. *Sil. l. 1. v. 79.* sollers nutrire furores. *& l. 8. v. 260.* accendere sollers invidiam. ¶ Cum genit. *Horat. in art. poet. v. 407.* Musa lyræ solers. *Sil. l. 7. v. 126.* Sollers cunctandi Fabius. ¶ Translate *Cato R. R. c. 8. extr.* Fundum urbanum ita parat, itaque conserat, uti quam solertissimum habeat. *h. e.* fertilissimum, & omne genus fruges ferentem: *poderi in cui vien di tutto*: ducta metaphora ex eo, quod solers ingenium nihil non excogitare & facere potest: ita fertilis ager & bene cultus nullos non fructus potest producere. ¶ Est etiam *solers* vafer, callidus, astutus, *furbo, tristo; malizioso*. *Ovid. 4. Met. v. 775.* Id se solerti furtim, dum traditur, astu Supposita cepisse manu. *Id. Heroid. ep. 20. v. 23.* Non ego natura, nec sum tam callidus usu: Sollertem tu me, crede, puella facis. ¶ In ablativo etiam in e desinit. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 14. v. 33.* Quis patriam solerte magis dilexit Ulysse?

SOLERTER, & Sollerter, *ingegnosamente, industriosamente, sottilmente*, φιλοτέχνως, συνετῶς, ingeniose, perite, sagaciter. *Cic. 2. de Legib. c. 8. extr.* Naturam imitata ratio res ad vitam necessarias sollerter consecuta est. *Id. 2. de nat. Deor. c. 35.* Sollertius simulare aliquid. *Ovid. 14. Met. v. 624.* Pomona coluit sollertius hortos. *Cic. 6. Verr. c. 44. ad fin.* Tu operum lineamenta sollertissime perspicis. *Tacit. Ann. 6. c. 24.* Sollerter patefacere futura.

SOLERTIA, & Sollertia, æ, f. *ingegno, buon ingegno, capacità, perizia*, ἀγχίνοια, σύνεσις, εὐστοχία, vis & acumen ingenii, celeritas animi in cogitando & efficiendo, perspicacitas, industria, prudentia. *Phædr. l. 1. fab. 28. v. 2.* Vindictæ docili patet solertiæ. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 48.* Data est quibusdam bestiis etiam machinatio quædam atque sollertia, ut in araneolis, &c. *Tacit. de Germ. c. 30.* Cattis multum, ut inter Germanos, rationis ac solertiæ. *Cic. 1. de Divin. c. 41. a med.* Chaldæi sollertia ingeniorum antecellunt. *Id. ibid. c. 33.* Nulla ars imitari solertiam naturæ potest. *Id. 1. de Offic. c. 54.* Adhibeat agendi cogitandique sollertiam. *Id. de opt. gen. Orat. c. 4.* Judicandi sollertia. *Gell. l. 20. 1. c. a med.* Lepida sollertia verborum. *parole e sentimenti faceti e ingegnosi.* ¶ In plurali num. *Vitruv. circa med. præfat. l. 7.* Omnibus scriptoribus infinitas ago gratias, quod egregiis ingeniorum solertiis ex ævo collocatis, abundantes aliis alio genere copias præparaverunt. ¶ Item versutia, calliditas, vafrities, fraus, *furberia, malizia, frode*. *Cic. 1. Offic. c. 10. extr.* Decipere hoc quidem est, non judicare: quocirca in omni re fugienda est talis solertia. *Lucan. l. 8. v. 283.* Hinc anceps dubii terret solertia Mauri. *Tibull. l. 1. el. 4. v. 3.* Quæ tua formosos cepit solertia? Adde *Tacit. 14. Ann. c. 4.*

SOLEUS. V. *Solensis*.

SOLIAR, aris, n. id quo solium integitur. *Varr.* apud *Non. 2. 1. n. 20.* Phrygio qui pulvinar poterat pingere, soliar levigabat. *Fest.* in *Solia*. Soliaria vocantur Babylonica, quibus sedilia sternuntur. Ita leg. *Scalig.* utroque loco. V. *Solia*.

SOLIARIS, re, ad solium balinei pertinens: ut Soliaris sella, *Spartian. in Caracall. c. 9. h. e.* ipsum solium. Al. rectius leg. *cella. h. e.* in qua solium positum est.

SOLIARIUS, ii, m. qui solia facit. *Vetus lapis* apud *Gruter. pag. 643. n. 8.* M. Cæcilio Sp. F. Suc. Rufo soliario ab luco Semeles, &c.

SOLICANUS, a, um, qui solus canit. *Martian. Capell. l. 2. pag. 33.* Musa nunc solicanæ, nunc concinentes.

SOLIDAMEN, inis, n. solidamentum. *Venant. Fortun. l. 6. carm. 2. sub fin.* Unus amor vivo solidamine junctus inesset.

SOLIDAMENTUM, i, n. fermamentum, firmitas. *Lactant. de Opif. Dei, cap. 7.* Duæ igitur solidamenta corporis, quæ ossa dicuntur, &c.

SOLIDATIO, onis, f. *rassodamento, fermezza*, actus solidandi, στερέωσις. *Vitruv. l. 5. cap. 3.* Solidationes ita erunt faciendæ. Loquitur *Vitruv.* de fundamentis ædificiorum, quæ palustri solo exstruuntur. Adde *l. 7. c. 1.*

SOLIDATRIX, icis, f. *rassodatrice*, quæ solidat. *Arnob. l. 4. pag. 131.* Ossilago solidatrix ossium nomen proprium non haberet.

SOLIDATUS, a, um, *indurato, rassodato, assodato, consolidato*, induratus, solidus factus, firmatus. *Vitruv. l. 2. c. 3. sub fin.* Terra cum est levis aere solidata non recipit in se, nec combibit humorem. *Tacit. Hist. 2. c. 19.* Solidati muri propugnaculis addita, auctæ turres. *Lucan. l. 8. v. 691.* Infuso facies solidata veneno. *h. e.* medicamine firmata contra putrefactionem. *Plin. l. 35. cap. 6. ante med.* Spuma maris solidata cum limo. *indurata.* & *Pallad. l. 2. tit. 17.* Solum alto rudere solidatum. *& tit. 36.* Area ungulis pecorum, & aquæ admistione solidata. *Claudian. l. 2. in Ruf. v. 27.* terga Danubii solidata. *h. e.* gelu concreta. ¶ Translate *Pallad. in Mart. tit. 14. in fin.* Annicula mula debet per montes asperos

ros pasci, et itineris laborem in tenera ætate solidata contemnat. *Apul. de Dogm. Plat. l.* 2. Artus exercitatione solidati. *Auct. Paneg. ad Constantin. c.* 1. Imperium Romanum ex diuturna convulsione solidatum.

SOLIDE, *saldamente, fermamente*, στερεῶς, firme, firmiter, valide. *Colum. l.* 12. *c.* 54. In cistam vimineam, quæ neque spisse, solide tamen, & crassis viminibus contexta sit, rapa componito. *Gell. l.* 19. *c.* 3. Aqua solidius concreta. ¶ Item compacte ratione, integre, plene. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 47. *Burm.* Si quis vestrum voluerit suæ rei causa facere, non est quod illum pudeatur. nemo nostrum solide natus est. *h. e.* ita ut nihil vacui in ventre habeat, aut nihil ventosum, quod subinde exire quærat. De pedite loquitur. Sic *c.* 102. Ita vero tanquam solidos alligaturus, quibus non soleat venter injuriam facere? ¶ Translate est vehementer, valde, plane, integre, vere. *Terent. Andr.* 5. 5. *in fin.* Hunc scio mea solide solum gavisurum gaudia. *Plaut. Trin.* 4. 2. 47. Hic homo solide sycophanta est. *& vers.* 8. Neque, natus, necne is fuerit, id solide scio. *Apul. l.* 3. *Metam.* Solide formidare.

SOLIDESCO, is, n. 3. *assodarsi, saldarsi*, στερεοῦμαι, solidus fio, duresco, firmus, evado. *Vitruv. l.* 2. *c.* 6. Moles, quæ construuntur in mari, sub aqua solidescunt. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 87. Cartilago rupta non solidescit.

SOLIDIPES, edis, κραταίπους, qui solidos habet pedes, ut equus, non bifidos, ut bos. *Plin. l.* 10. *c.* 63. Contra naturam solidipedum, aut bisulcorum. *& c.* 73. Solidipedes, & e bisulcis sues aluntur omni cibatu.

SOLIDITAS, atis, f. *solidità*, στερεότης, qualitas corporis solidi, in quo nihil est vanum & vacuum, sed omnes ejus partes ejusdem generis, atque unum sunt. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 6. Democritus atomos quas appellat, idest corpora individua, propter soliditatem censet in infinito inani ita ferri, ut, &c. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 38. Si tantummodo ad cogitationem valent, nec ullam habent soliditatem, nec eminentiam. *Id. de Univers. cap.* 5. Cum soliditas mundo quæreretur: solida autem omnia uno medio, nunquam duobus, semper copulentur. ¶ Item *fermezza, saldezza, solidezza, durezza*, firmitas, duritiesc. *Vitruv. l.* 2. *c.* 6. *a med. de topho*. Calida humoris jejunitas aqua repente satiata coalescit, & vehementer efficit ea solida, celeriterque una soliditatis percipere virtutem. *& c.* 8. *ante med.* Qui maxime religando confirmat parietum soliditatem. ¶ *Soliditates* apud *eund. l.* 7. *c.* 3. sunt tectoria ipsa calce, arena & marmore solidata. ¶ Tota res quæpiam, ὅλον. *Imp. Gordian. l.* 12. *Cod. tit.* 35. *leg.* 2. Quoties duobus non separatim, sed pro indiviso munus injungitur, & lex ut unusquisque eorum periculo soliditatis videatur obstrictus. *Imp. Antonin. ibid. l.* 4. *tit.* 32. *leg.* 2. Soliditatem possessionis vendere. ¶ *Soliditas* in arboribus ex crassitie materiæ noscitur, & una pro altera ponitur. *Pallad. l.* 1. *tit.* 6. *circa med.* Pro macie, vel soliditate vitium nutrienda sarmenta potator injunget. *Id. in Februar. tit.* 17. Surculum convenientem soliditati arboris inserendæ sic deponere, ut, &c.

SOLIDO, as, avi, atum, a. 1. *assodare, rassodare, saldare, indurare, unire*, στερεόω, solidum & firmum reddo, consolido, roboro, induro. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. Si congestitius locus fuerit, fistucationibus cum magna cura solidetur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 179. area Et vertenda manu & creta solidanda tenaci. *Plin. l.* 8. *epist.* 20. & *Plin. senior l.* 28. *c.* 16. *ad fin.* Solidare ossa fracta. *Id. l.* 24. *c.* 16 *ad fin.* nervos abscissos. *Id. l.* 21. *c.* 37. *sect.* 88. Nervi non solidantur incisi. *Cels. l.* 8. *c.* 6. Cartilaginem non glutinari, ... *Plin. l.* 34. *c.* 17. Solidare stanno fistulas. *Pallad. in Majo, tit.* 9. Ubi cæsus coeperit solidari. *h. e.* indurari. *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 25. *ad fin.* Ubi purgamenta aquarum coaluerunt, ex spuma solidentur. *h. e.* concrescunt in saxa. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 242. Atria vestit ebur: trabibus solidatur ahenis Culmen. *Tacit. Ann.* 15 Ædificia ipsa certa sui parte, sine trabibus, saxo Gabino solidarentur. *Pallad. in Februar. tit.* 32. Vinum myrtite stomachum solidare titubantem solet. ¶ *Solidare rationes*, æquare ut neque plus quidquam, neque minus inveniatur in summa, *saldar la partita*: ut ait *Ascon. in Verrin.* 3. *c.* 36. *sub fin.* ¶ *Solidare aliquid*, ratum & firmum reddere. *Impp. Valent. Theodos. & Arcad. lib.* 13. *Cod. Theod. tit.* 9. *leg.* 1. Illud etiam constitutione solidamus, ut, &c.

SOLIDUS, a, um, *massiccio, solido*, στερεός, plenus, integer, verus, nihil habens inanitatis, nulla parte laxatus, & cavus, neque ex dissimilibus compositus, sed totus sui generis. *Paulo* placet, in *Solitaurilia*, esse ab Osco *solus* (quod post Ennium *sollus* scripsere) idem fere significante; hoc autem ab ὅλος, totus, natum videtur. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 24. Cum Annibal columnam auferre vellet, dubitaretque, utrum ea solida esset, an extrinsecus inaurata, perterebravit; cumque solidam invenisset, &c. *Plin. l.* 13. *c.* 13. Mensæ solida quatuor pedum. *tutto d'un pezzo*: cui opponitur commissa. *Id. l.* 1. *c.* 64. Terræ solida atque conferta. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 45. Omnibus cornua cava: cervis tota solida. *Cic. in Top. c.* 4. Paries solidus, vel fornicatus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 230. in solido puteum demittere. *h. e.* ubi terra concava non est. *& vers.* 79. *de insitione.* Finditur in solidum cuneis via. *h. e.* ubi truncus integro & sincero ligno est. Sic apud *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 25. *circa med.* solidi lapides opponuntur pumicosis, qui multas habent cavitates. *Virg.* 2. *Æn. v.* 765. Crateres auro solidi. *Id.* 3. *Georg. v.* 26. In foribus pugnam ex auro solidoque elephanto Gangaridum faciam. *Id.* 6. *Æn. v.* 69. solido de marmore templum. *& vers.* 552. solidoque adamante columnæ. *Petron. in Sat. c.* 102. Ita tanquam solidos alligaturus? *h. e.* concretum corpus habentes. V. *Solide*. ¶ Et quia quæ solida sunt, dura, firma, valida, fortia esse solent, hæc eadem sæpissime *solidus* significat, *duro, saldo, sodo, fermo, stabile*. *Horat. lib.* 2. *sat.* 1. *v.* 77. fragili quærens illidere dentem, Offendet solido. *Virg.* 3. *Georg. v.* 88. solido graviter sonat ungula cornu. *Id.* 9. *Æn. v.* 809. saxis solida æra fatiscunt. *& l.* 12. *v.* 353. telum solidum nodis & robore cocto. *Ovid. Heroid. ep* 9. *v.* 60. *& Met.* 13. *v.* 230. solidi tori Herculis. *braccia nerborute*. *& Metam.* 14. *v.* 49. solide ponit vestigia ripa. *& l.* 2. *v.* 147. solidæ sedes. *& l.* 3. *v.* 696. abstractus solidis Tyrrhenus Acœtes Clauditur in tectis. *in forte prigione*. *& l.* 15. *v.* 262. Vidi ego, quod fuerat quondam solidissima tellus, Esse fretum. *terreno ben sodo*, & *Stat.* 8. *Theb. v.* 408. Aeriam Rhodopen solida nive verberet Arctos. *neve soda, consistente*. ¶ Translate *Horat. l.* 3. *od.* 3. *v.* 1. Justum & tenacem propositi virum Non vultus instantis tyranni Mente quatit solida. *h. e.* constanti. *Virg.* 2. *Æn. v.* 638. quibus integer ævi Sanguis, ait, solidæque suo stant robore vires. ¶ *Solidum corpus* est quod trinis dimensionibus constat, cui opponitur *planum*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 18. Cum duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus, ex planis circulus, aut orbis. *Gell.* hæc definit *l.* 1. *c.* 20. ¶ *Solidum*, locus solidus, stabilis, tutus. *Flor. l.* 2. *c.* 2. Coacti hostes (*in navibus*) quasi in solido decernere. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 62. Fundamenta theatri per solidum subdere. *Virg.* 11. *Æn. v.* 426. multos alterna revisens Lusit, & in solido rursus Fortuna locavit. *Senec. l.* 3. *de Benef. c.* 4. Præsentia bona nondum tota in solido sunt. *in sicuro*. & *Ovid.* 4. *Fast. v.* 821. Fossa fit ad solidum. *h. e.* fodiendo usque ad terram solidam. Adde *Valer. Max. l.* 2. *c.* 4. *n.* 5. Sic *Colum. l.* 4. *c.* 30. Perticæ cacuminibus panguntur eousque, dum ad solidum demittantur. ¶ Est etiam *solidus* verus, certus, constans, stabilis, *vero, sincero, perfetto, solido*. *Cic.* 3. *Offic. c.* 17. Sed nos veri juris, germanæque justitiæ solidam & expressam effigiem nullam tenemus. *Id. pro Planc. c.* 12. Hæc sunt indicia solida & expressa, hæc signa probitatis, non fucata forensi specie, sed domesticis inusta notis veritatis. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 2. Est enim gloria solida quædam res & expressa, non adumbrata. *Id.* 3. *Phil. c.* 18. Quid enim stultius, quam inutilem potentiam, invidiosas opes, cupiditatem dominandi præcipitem & lubricam anteferre veræ, gravi, solidæ gloriæ? *Id. in Vatin. c.* 3. *a med.* Homo impurissime solidæ laudis veræque gloriæ. *Id. l.* 1. *de Fin. c.* 18. Negant bonum quidquam esse, nisi nescio quam illam umbram, quod appellant honestum, non tam solido, quam splendido nomine. *Id.* 3. *de Orat. c.* 26. *a med.* Ita sit nobis ornatus & suavis orator, ut suavitatem habeat austeram & solidam, non dulcem atque decoctam. *Id. l.* 1. *de Fin. sub fin.* In poetis evolvendis nulla solida utilitas, omnisque puerilis est delectatio. *Id. pro Planc. c.* 8. *extr.* Hi tot equites R. quid roboris, quid dignitatis hujus petitioni attulerunt! solidam, & robustam, & assiduam frequentiam præbuerunt. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 7. Victores, victosque nunquam solida fide coalescere. *sincera*. ¶ *Solidum* adverbii situ, solide, valde. *Apul. l.* 3. *Metam.* At Venus nata solidum exclamat repente. ¶ *Solidum*, ratum, firmum, certum. *Cic. in Divin. Verr. c.* 7. At enim solidum id est, ut me Siculi maxime velint: alterum illud, credo, obscurum est, a quo Verres minime se accusari velit. *h. e.* ratum, firmum, certum est. Al. leg. *solum*. ¶ Est etiam *solidus* integer, totus, perfectus, *intiero, tutto*, ὅλος. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *ante med.* Cnæus noster clementer id fert: sorte caret; usura, nec ea solida, contentus est. *Justin. l.* 30. *c.* 4. Terræ motus solidas civitates absorberet. *Juvenal. sat.* 11. *sub fin.* quamquam solida hora supersit Ad sextam. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 20. partem solido demere de die. *Id. lib.* 2. *sat.* 3. *v.* 239. Filius Æsopi detractam ex aure Metellæ (Scilicet ut decies solidum absorberet) aceto Diluit insignem baccam. *h. e.* integram summam HS. 10000. *Plin. l.* 8. *c.* 14. In India serpentes in tantam magnitudinem adolescere, ut solidos hauriant cervos taurosque. *Virg.* 6. *Æn. v.* 253. Et solida imponit taurorum viscera flammis. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *v.* 431. Navibus duodecim domo profectum decem annos solidos errasse. *dieci anni continui*. totos decem annos. *Liv. in fin. c.* 8. *l.* 4. Ut in eo magistratu parum solidum consulatum explerent. *h. e.* non integrum, quia novem tantum menses deceverat. ¶ Translate vel ex hac, vel ex priori notione. *Terent. Andr.* 4. *c.* 23. Nonne tibi satis esse hoc visum solidum est gaudium, nisi me lactasses amantem, & falsa spe produceres? *compito, intiero*: vel *sincero, vero*. & *Eun.* 5. 2. 30. Ut solidum parerem hoc mihi beneficium. *Plaut. Curc.* 2. 3. *v.* 35. Inibis a me solidam & grandem gratiam. *Id. Merc.* 1. 1. 20. Quemque attigit, magno atque solido mulctat infortunio. *Id. Epid.* 3. 3. 10. Malefacta solida. *Senec. l.* 2. *de Ira, c.* 16. Durioru remedia jam solida nequitia desiderat. *h. e.* vetus, & quæ altas in animo radices egit. ¶ *Solidæ rationes*, in quibus omnia quadrant, & neque plus quidquam, neque minus invenitur in summa, inquit *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 36. *sub fin.* ¶ *Solidum*, absolute, totum, res universa. *Cic. pro Rabir. Post. c. ult.* Ita bona veneunt, ut solidum suum cuique solvatur. *l'intiero sua credito*. & *Tacit. Ann.* 6. *c.* 17. Senatus præscripserat, duas quisque fenoris partes in agris per Italiam collocaret. Sed creditores in solidum appellabant. *h. e.* totam summam fenoris reposcebant. *Javolen. Dig. l.* 45. *tit.* 2. *leg.* 2. Cum duo eandem pecuniam aut promiserunt, aut stipulati sunt, ipso jure & singuli in solidum debentur, & singuli debent. *Ulpian. ibid. leg.* 3. Ubi duo rei facti sunt, potest vel ab uno eorum solidum peti. hoc enim est duorum reorum, ut unusquisque eorum in solidum sit obligatus. ¶ *Soldus* syncope est. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 111. Nonne, cupidinibus statuat natura modum quem, Quærere plus prodest, & inane abscindere soldo? *Id. lib.* 2. *sat.* 5. *v.* 65. Nasicæ metuentis reddere soldum, *h. e.*

h. e. omne & solidum æs alienum quod habet, sed parte aliqua creditorem fraudantis. *Martial. l. 4. epigr. 37.* Ea insulis fundisque tricies soldum, Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi. *h. e.* integra summa tricies HS. sine diminutione. ¶ *Solidus*, absolute, posteriore ævo est nummus aureus justi ponderis, & integer, ad discrimen aurei dimidiati, & tertiarii. *Prætor* apud *Ulpian. Dig. l. 9. tit. 3. leg. 5. circa med.* multat pœna *solidorum decem* eum, qui in subgrunda protectove id positum habeat, cujus casus nocere cui possit. Hoc idem efferens *Justinian. l. 4. Institution. tit. 5.* ait pœnam *decem aureorum* constitutam esse. ¶ Valuit aliquando denariis viginti quinque, seu HS. centum: sed aliis temporibus & valor ejus, & pondus immutatus est. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 39.* Conflari quartarios jussit, & tremisses tantum, solidosque formari. V. ibi *Salmas.* Adde *Ulpian. lib. 11. tit. 4. leg. 1.* & in *Edicto Ædilium* apud *eund. l. 21. tit. 1. leg. 42.* item *Macrum lib. 49. tit. 14. leg. 34.* Sic *Apul. l. 10. Metam.* Venenum comparare sollicitus, centumque aureos solidos offerens pretium.

SOLIFER, a, um, ἡλιοφόρος, solem ferens, epitheton orientalis plagæ. *Senec. in Herc. Oet. v. 159.* Parthus solisferæ suppositus plagæ.

SOLIFERREUM, *seu* Sollifferreum, i, n. ὁλοσίδηρον, genus teli: ab Osco *sollus*, idest totum, & a *ferrum*, quod totum sit ferreum. *Fest.* in *Solitaurilia:* Quia sollum Osce totum, & solidum significat: Unde tela quædam sollifferrea vocantur tota ferrea. *Liv. l. 34. c. 14. sub fin.* Ut emissis soliferreis, falaricisque gladios strinxerunt.

SOLIFUGA. V. *Solipuga*.

SOLIGENA, æ, com. gen. ἡλιογενής, qui ex Sole genitus est. *Val. Flacc. l. 5. v. 317.* nec fama fefellit, Soligenam Æetem media regnare sub Arcto.

SOLILOQUIUM, ii, n. *soliloquio*, μονολογία, sermo solius secum. *Augustin. l. 2. Soliloq. c. 7. ad fin.* Hujusmodi sermocinationes, quoniam cum solis nobis loquimur, soliloquia vocari & inscribi volo, novo quidem, & fortasse duro nomine, sed ad rem demonstrandam satis idoneo.

SOLINO, Verrius ait esse, consulo. *Festus*.

SOLINUS, i, m. C. Julius Solinus, patria Ægyptius, ut Eruditis quibusdam videtur (peregrinum certe fuisse, non Romanum, satis indicat affectatus ejus stylus, incomptaque locutio) scripsit librum de variis rebus memorabilibus, qui *Polyhistor* inscribitur, in quo multa ab aliis Scriptoribus excerpsit, præsertim a *Plinio*. Exstat etiam fragmentum carminis de variis maris piscibus. Quo tempore vixerit non satis constat. Posteriorem Alexandro Mammeæ fuisse contendit *Salmasius*, qui luculenta in eum commentaria edidit.

SOLIPUGA, Solipunga, Solpuga, & Salpuga, æ, f. genus muscæ, aut formicæ venenatæ. *Vet. Gloss.* Solipuga, ἡλιοκεντρὶς, μυίας εἶδος. *Festus:* Solipunga, genus bestiolæ maleficæ, quod acrius concitatiusque sit fervore solis, a quo nomen traxit. *Plin. l. 29. c. 4. ad fin.* Est & formicarum genus venenatum, non fere in Italia. solipugas Cicero appellat, salpugas Bætica. *Id. l. 8. c. 29.* Citra Cynamolgos Æthiopas late deserta regio est, a scorpionibus & solipugis gente sublata. *Id. sub fin. l. 22.* Et leguminibus innascuntur bestiolæ venenatæ, quæ manus pungunt, & periculum vitæ afferunt, solipugarum generis. *Lucan. l. 9. v. 837.* Quis calcare tuas metuat, salpuga, latebras? Al. hic leg. *salpiga*, *solpuga*, *salpunga*. Est etiam qui ubique malit *solifuga:* quod MSS. & editis melioribus in *Plinio* ab *Harduino* refutatur: in *Lucano* vero locum habere non potest. *Vet. Gloss.* Solifuga, μυίαγρος. *Solino c. 4.* (*al. 10.*) Sardinia est quidem absque serpentibus: sed quod aliis locis serpens, hoc solifuga Sardis agris: animal perexiguum, aranei forma, solifuga dicta, quod solem fugiat. In metallis argentariis plurima est. occultim reptat, & per imprudentiam superſedentibus pestem facit. Adde *Arnob. l. 2. pag. 59. & l. 7. pag. 223.* Sed *Vet. Gloss.* non animal describit, sed quemcumque radios & lucem solis fugientem. *Solin.* vero, qui sua fere omnia descripsit ab aliis, vel in vitiosos codices incidit, vel de suo male prompsit. Certe levissimus auctor ab *Scalig. in Euseb.* appellatus.

SOLISTERNIUM, & Sollisternium, ii, n. idem videtur esse, quod lectisternium. *Festus* in *Solla*. Sella sternere dicuntur, qui sollisternium habent. V. *Sollisternium*.

SOLISTIMUM tripodium, dicebatur, cum in auspicando esca ex ore pulli decidebat: quod prosperum auspicium erat. *Cic. 2. de Divin. c. 35. sub fin.* Nam nostri quidem Magistratus auspiciis utuntur coactis. Necesse est enim, offa objecta cadere frustum ex pulli ore, cum pascitur. Quod autem scriptum habetis, avi tripudium fieri, si ex ea quid in solum ceciderit: hoc quoque, quod dixi coactum, tripudium sollistimum dicitis. *Id. l. 2. c. 34. extr.* Cum igitur offa jam cecidit ex ore pulli, tum auspicanti tripudium sollistimum nuntiant. *Liv. l. 10. c. 40.* Nam cum pulli non pascerentur, pullarius auspicium mentiri ausus, tripudium solistimum Consuli nuntiavit. *Plin. l. 10. c. 21. de gallis gallinaceis.* Horum sunt tripudia solistima. ¶ Est hæc vox a *solum*, *h. e.* terra, ut ex verbis *Ciceronis* allatis colligitur: quidam tamen malunt deducere ab Osco *sollus*, *h. e.* totus: atque hac ratione duplici *ll* scribunt. *Festus:* Sollistimum Appius Pulcher in Auguralis disciplinæ libro primo ait esse tripudium, quod avi excidit ex eo, quod illa fert. ¶ *Solistimum* etiam dicitur, cum saxum solidum, aut arbor viviradix sponte, nullo impellente, aut jacente, aut cadente ruit, ut docet *Fest. ibid.* Hoc idem *tripudium sonivium* dicitur a *Servio* ad illud *Æn. 3. v. 90.* tremere omnia visa repente. V. *Sonivius*.

SOLITANÆ cochleæ, genus cochlearum amplæ magnitudinis in Africa: quarum meminere *Varr. l. 3. R. R. c. 14. a med.* & *Plin. l. 9. c. 56. & lib. 30. c. 6.* ubi *Harduin.* putat, nomen traxisse a promontorio Solis itidem in Africa. Apud *Varron.* quidam leg. *Solitannæ*. Verba ejus sunt *loc. cit.* Valde amplæ sunt, quamquam ex Africa, quæ vocantur solitannæ, ita ut in eas octoginta quadrantes conjici possint.

SOLITANEUS, a, um, solitarius, separatus, sejunctus. *Theodor. Priscian. in præfat. l. 3.* Solitaneum libellum confeci de mulierum curis: solitaneum, inquam, & remotum a publico spectaculo. ¶ Videtur etiam idem esse, quod solitus, consuetus. *Marcell. Empir. c. 20. ante med.* Ad solitaneos stomachi dolores malagma sic compones, &c.

SOLITARIUS, a, um, *solo*, *solingo*, *eremitico*, *solitario*, *ermo*, ἐρημος, solus, solivagus, sine consortio. *Cic. l. 1. de Invent. c. 44. sub fin.* Oportet animadvertere, ne cum aliter multa sint judicata, solitarium aliquod aut rarum judicatum afferatur. *Id. de Amic. c. 23. in fin.* Natura solitarium nihil amat, semperque ad aliquod tamquam adminiculum annititur. *Id. 2. de nat. Deor. c. 11.* Omnem naturam necesse est, quæ non solitaria sit, neque simplex, sed cum alio juncta atque connexa, habere aliquem in se principatum, ut in homine mentem, in bellua quiddam simile menti. *Plin. in Paneg. c. 49. a med.* Distentus solitaria cœna, *h. e.* cum solus quis cœnavit. *Gell. l. 2. c. 12.* Qui non alterutræ parti sese adjunxerit, sed solitarius separatusque a communi malo civitatis secesserit. *Id. l. 7. c. 3. post med.* Sed enim Cato non nudam, neque solitariam, nec improtectam hanc epagogen facit, sed multis eam modis præfulcit. *Id. l. 13. c. 3.* Necessitudo dicitur jus quoddam & vinculum religiosæ conjunctionis: idque unum solitarium significat. *h. e.* id unum tantum. *Nazar. in Paneg. Constantini, c. 33. a med.* Solitario modo id egit, ut, &c. *h. e.* solummodo. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 13.* Multi imperium universæ reipublicæ solitarium cupierunt. *h. e.* ut ipsi soli in republica imperarent; regnum in republica affectarunt. ¶ *Solitarius*, qui solus degit, frequentiam consortiumque vitat, secessu & solitudine delectatus. *Cic. 2. Offic. c. 11.* Etiam solitario homini, atque in agro vitam agenti, opinio justitiæ necessaria est. *Quintil. l. 1. c. 2.* (*al. 3.*) *circa med.* Solitaria & velut umbratili vita pallescere. *Varr. l. 3. R. R. c. 16.* Apes non sunt solitaria natura, ut aquilæ, sed ut homines.

SOLITAS, atis, f. solitudo, hoc est cum aliquis solus est. Vox antiqua. *Accius* apud *Non. c. 2.* Tuam solitatem æmoras, formidas tibi. *h. e.* te solum esse, sine ullo socio & adjutore. *Apul. l. 9. Metam.* Opportune nactus Myrmecidis solitatem, ei amorem suum aperit. *Id. in Apolog.* Crates, multis fescis a se remotis, solitatem delegit. Adde *Tertull. adversf. Valentinian. c. 37.* ubi *solitas* est μονότης, ητος.

SOLITAURILIA, um, n. plur. hostiarum trium diversi generis immolationem significat, tauri, arietis, verris: quod omnes eæ solidi integrique sint corporis: a *sollus*, vel *solus*, quod Osce totum & solidum significat: vel a *solos* & *taurus* quod virilia significat, quia harum hostiarum inviolati sunt tauri, quæ pars scilicet cæditur in castratione, nam verribus & hircis mos erat abscindi, cum immolarentur, ut colligitur ex *Martial. l. 3. epigr. 24.* Tetes ut immundæ carnis abiret odor. Sunt qui putent, ex tribus hostiis præcipue nomen inclusum cum solido tauri, quod amplissima sit earum. Quidam dicerunt, omnium trium vocabula confusa, suis, ovis, tauri, effecisse, ut uno modo appellarentur universæ. Hactenus ex *Festo*, cujus postrema verba occasionem dederunt suspicandi, ipsam vocem *solitaurilia* corruptam esse, & *suovitaurilia*, vel (quod sæpius legitur) *suovetaurilia* rectum esse, ut habetur apud *Caton. R. R. c. 141.* [illegible] ro. *Liv. l. 2. c. 44. & lib. 8. c. 10 extr.* & *Tacit. 6. Ann. c. 37. & lib. 4. Hist. c. 53.* in plurimis, & optimis libris. Non desunt tamen, qui contra sentiunt, nempe *solitaurilia* veram esse appellationem: quæ quia vulgo inaudito minus nota esset, mutatum esse in *suovetaurilia*, quod viderent tres revera hostias, suem, ovem, taurum in eo sacrificio mactari. Quibus ego me libenter adjunxerim. *Charis. l. 1. pag. 84. Putsch.* Suovetaurilia quidam putant dicenda, a victimis sue, ove, & tauro: sed Valgius de rebus per epistulam quæsitis, solitaurilia dicta ait esse; tauri autem nomen pro omnibus maribus sumptum esse. *Quintil.* quoque *lib. 1. c. 5.* (*al. 9.*) *ad fin.* ita dixisse credendus est, ubi quarundam vocum obscuriorem notationem explicans, ut *capsis*, *supercilia*; si *suovetaurilia* dixisset, promptum erat cuique *suem*, *ovem*, *taurum* intelligere: at in *solitaurilia* magis abdita notatio erat, & merito explicanda. ¶ Hoc sacrificium usurpabatur in lustrationibus agrorum, populi, exercitus, & hujusmodi. *Cato loc. cit.* Agrum lustrare sic oportet. Impera suovitaurilia circumagi, &c. *Varr. loc. cit.* Populus R. cum lustratur suovitaurilibus, circumaguntur verres, aries, taurus. *Liv. cit. l. 8.* Instructum exercitum omnem suovetaurilibus lustravit. *Tacit. cit. l. 4. Hist.* Lustrata suovetaurilibus area. *Liv. cit. l. 8.* Telo, super quod stans consul precatus est, hostem potiri fas non est: si potietur, Marti suo vetaurilibus piaculum fieri. *Ascon. in Divin. Verr. c. 3.* Censores completo quinquennio urbem lustrabant, & solitaurilia sacrificia de sue, ove, tauro faciebant.

SOLITE, sine alio, remotis arbitris. *Plaut. Amph. 1. 1. 131.* Scortatores, qui solite lociti cubant. *Plerique omnes leg.* soli. *Id. Mil. 2. 3. 11.* Tute scis solite tibi. mihi ne dixis: scire nolo. *h. e.* tu solus scias. Alii capiunt ut vocativum a *solitus*.

SOLITO, as, n. 1. εἴωθα, frequenter soleo. *Gell. l. 7. c. 1.* Scipionem Africanum solitavisse noctis extremo, priusquam dilucularet, in Capitolium ventitare.

SOLITUDO, inis, f. *deserto*, *eremo*, *luogo solingo*, *e solitario*, *solitudine*, ἐρημία, locus, ubi nemo, vel unus habitat, recessus, secessus, regio deserta. *Cic. de Amic. c. 23. a med.* Si aliquis nos deus

ex

ex hac hominum frequentia tolleret, & in solitudine aliquam collocaret. *Id. l. 1. de Invent. c. 26. a med.* Loci solitudo, aut celebritas. *Id. 6. Verr. c. 51.* Audistis, quæ solitudo esset in agris, quæ vastitas, quæ fuga aratorum, quam deserta, quam inculta, quam relicta omnia. *Id. Attic. lib. 12. ep. 26.* Mihi solitudo & recessus provincia est. *Id. 7. Verr. c. 67.* Si in aliqua desertissima solitudine, ad saxa, & ad scopulos hæc conqueri vellem. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 22.* Civitatibus (*Germanorum*) maxima laus est, quam latissimas circum se, vastatis finibus, habere solitudines. *Sallust. in Jug. c. 98.* Ad summum montis egressus est. ubi postquam solitudinem intellexit, &c. *h. e.* neminem alium adesse præter se. *Cic. in Bruto, c. 63.* Erat ab oratoribus quædam in foro solitudo. *Martial. l. 3. epigr. 44.* quacumque venis, fuga est, & ingens circa te, Ligurine, solitudo. *Cic. Fam. 2. ep. 16.* Discedere in aliquas solitudines. *Id. in Pison. c. 22. a med.* Quos tum mæandros, dum omnes solitudines persequeris, quæ diverticula flexionesque quæsisti! ¶ De eo, qui est derelictus ab omnibus, qui neminem habet, a quo præsidium expectet. *Cic. pro Quint. cap. 1. ad fin.* Si nullo præsidio fuisse videbere contra vim & gratiam solitudini atque inopiæ. *Id. pro Cæcin. c. 5.* Iste, qui jamdiu Cæseniæ viduitate ac solitudine aliter. *Id. Verr. 3. c. 58. ad fin.* Ut liberorum solitudo & pueritia quam firmissimo præsidio munita sit. *h. e.* cum patrem amiserint. *Id. ad Q. Fr. l. 1. sub fin.* Si tuam solitudinem, communemque calamitatem nemo despexerit. *h. e.* quod sine me fratre in exsilium pulso relictus es. *Nep. in Thrasyb. c. 2.* Neque vero hic non contemptus est primo a tyrannis, sed ejus solitudo. *h. e.* quod non plus habebat secum, quam triginta de suis. *Tacit. 11. Ann. c. 32.* Messalina interim, tribus omnino comitantibus (id repente solitudinis erat) spatium urbis pedibus emensa, &c.

SOLITUS, a, um, *chi è, o è stato solito*, εἰωθώς, qui consuevit: particip. a *soleo*. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 245.* Luscinias soliti impenso prandere coemptas. *Sallust. in Jug. c. 4.* Sæpe audivi præclaros viros solitos ita dicere. *Propert. l. 1. el. 2. v. 8.* Nec solitus ponto vivere torvus aper. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 4. v. 42.* Ipsa potest solitum nosse corona caput. *h. e.* quod solitum fuit coronari. *Virg. 2. Æn. v. 461.* turris, unde omnis Troja videri, Et Danaum solitæ naves, & Achaica castra. ¶ Est etiam adject. *usato, costumato, consueto, ordinario, solito*, ἔθιμος, εἰωθώς, consuetus: a *soleo*. *Sallust. in fragm. apud Non. c. 4. n. 218.* Præter solita vitiosis magistratibus. *Tacit. 3. Ann. c. 5.* Germanico ne solitos quidem, & cuicumque nobili debitos honores contigisse. *Propert. l. 2. el. penult. v. 45.* Dryades miratæ, solitos destituere choros. *Tibull. l. 1. el. 2. v. 38.* solito membra levare toro. *Virg. 11. Æn. v. 415.* o si solitæ quidquam virtutis adesset! *Ovid. Met. 11. v. 241.* Quod nisi venisses, variatis sæpe figuris, Ad solitas artes, auso foret ille potitus. *Id. 4. Fast. v. 148.* ad solitum rusticus ibit opus. *Id. Heroid. ep. ult. v. 125.* ut melius fuerat Morte bonis salito spem non corrumpere fraude. ¶ *Solitum*, absolute, *il solito, il consueto, l' ordinario*. *Virg. 11. Æn. v. 383.* Proinde tona eloquio, solitum tibi. *Id. 1. Georg. v. 425. & Horat. l. 1. od. 6. extr.* præter solitum. *Val. Flacc. l. 7. v. 66.* solito superbior. *Ovid. 2. de art. am. v. 411.* solito nec blandior esto. *Id. Heroid. ep. 15. v. 47.* plus solito. *Id. Fast. 5. v. 547.* solito citius. *Liv. l. 25. c. 7. a med.* Visus sol rubere solito magis. *Senec. l. 6. de Benef. c. 37.* Ætna immensa ignium vi supra solitum ardens. *Vellej. l. 2. c. 42. in fin.* Siquando aliquid ex solito va[illegible]

SOLIVAGUS, [illegible], μονοπλάνος, οἰοπόλος, qui solus vagatur. *Cic. 5. Tuscul. c. 13. de bestiis.* Alias volucres cælo frui libero; serpentes quasdam, quasdam esse gradientes, earum ipsarum partim solivagas, partim congregatas. *Id. de Univ. c. 6. ad fin.* Cæloque solivago, & volubili, & in orbem incitato complexus est. *idest* quod per se movetur. *Id. 1. Offic. c. 44.* Solivaga cognitio, & jejuna videatur. *h. e.* quæ in se ipsa solum vertitur, nec aliorum utilitati consulit.

SOLIUM, ii, *n. trono, soglio, seggio reale*, θρόνος, sella regalia, thronus. *Fest. ex lectione Scalig. & Voss.* Solia appellantur sedilia, in quibus non plures singulis possunt sedere. *Cic. 2. de Fin. c. 21. a med.* Picta in tabula voluptas, pulcherrimo vestitu & ornatu regali, in solio sedens. *Virg. 10. Æn. v. 116.* solio tum Jupiter aureo Surgit. *& lib. 11. v. 301.* solio rex infit ab alto. *& lib. 8. v. 178.* Accipit Ænean, solioque invitat acerno. *& lib. 7. v. 169.* solio medius consedit avito. *Ovid. 6. Fast. vers. 353.* solium regale. ¶ Metonymice est regnum. *Ovid. Heroid. ep. 14. v. 115.* Ille ferox solus solio sceptrisque potitur. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 213.* Si tibi Parthorum solium Fortuna dedisset. *Val. Flacc. l. 2. v. 309.* donat solio sceptrisque paternis. *Id. l. 6. v. 782.* quem genitor Colchis solioque reponere fratris Jam statuit. *Lucan. l. 4. v. 690.* solio avorum aliquem depellere. *Lucret. l. 5. v. 1135.* regibus occisis subversa jacebat Pristina majestas soliorum, & sceptra superba. ¶ Solium eburnum *Claudiano de laudib. Stilich. v. 199.* est sella curulis. Adde *de VI. Consul. Honor. v. 588.* ¶ Et cadavera defunctorum, præsertim regum, solio ponebantur, vel in exsequiis, vel in sepulcro, sarcophagi vice. *Curt. l. 10. c. 10.* Septimus dies erat, ex quo corpus regis jacebat in solio. *Sueton. de Ner. c. 50.* In eo monumento solium porphyretici marmoris superstante Lunensi ara, &c. *Flor. l. 4. c. 11. extr.* Cleopatra in Mausoleum se recipit. Ibi maximos induta cultus, in differto odoribus solio juxta suum se collocavit Antonium: admotisque ad venas serpentibus, sic morte, quasi somno, soluta est. *Plin. l. 35. c. 12. circa med.* Quin & defunctos sese multi fictilibus soliis condi maluere. *Al. leg. doliis. Paulin. Nolan.* non semel usurpat de loculo in altari, in quo conduntur SS. Martyrum corpora, ut *carm. 31. fragm. Natal. S. Fel. v. 6.* Et magni solium breve Confessoris adorat. Adde *carm. 24. v. 371.* ¶ Sella, qua sedentes JCti jus domi respondent. *Cic. l. 1. de Legib. c. 3.* Cum non sectarer, quo minus more patrio sedens in solio consulentibus responderem. *Id. 3. de Orat. c. 33.* Illa tum a Crasso discemus, cum se de turba, & a subselliis in otium, ut cogitat, soliumque contulerit. *Al. leg. solitudinemque.* ¶ Est etiam sella concava, labrum, alveus in balneis, in quem se demittebant lavaturi, ἔμβασις, πύελος. *Festus.* Alvei quoque lavandi causa instituti, quo singuli descendunt, solia dicuntur. *Vitruv. l. 9. c. 3. & Cels. l. 1. c. 3. & 4.* Casu venit in balneum, ibique cum in solium descenderet, &c. *Sueton. in Aug. c. 82. extr.* Insidens ligneo solio, quod ipse Hispanico verbo duretam vocabat. *Plin. l. 33. c. 12.* Feminæ lavantur, &, nisi argentea, solia fastidiant. *Cels. l. 7. c. 26. sect. 5.* In solium aquæ calidæ resupinus demittendus est. *Pallad. l. 1. tit. 41.* Scire convenit, quoniam de balneis loquimur, quæ sunt meltha caldariæ, vel frigidariæ, ut siquando in soliis scissa sunt opera, possit repente succurri. Meminit & *Cato R. R. c. 10.* ¶ Ad alios usus. *Plin. l. 19. c. 2.* Spartum perfusum aqua calida in solio, ac siccatum stans, compendium operæ fatetur. ¶ Notationem alii aliam tradidere. *Fest.* videtur a *solus* ducere, osco vocabulo, quo totus, integer, solidus significatur: quia olim solia ex uno ligno fiebant. Idem tamen subdit, a sedendo potius dictum esse videri: nempe quasi *sodium*, ut *sella* quasi *seda*. Adde *Serv. ad Æn. 1. v. 510. & lib. 7. v. 169. & Voss. in Etymol.* ¶ Ex allatis Scriptorum locis fuere solia tum lignea, tum argentea, & in balneis etiam structilia.

SOLLA, inquit *Fest.* appellantur sedilia, in quibus non plures singulis possint sedere. *Scalig. Voss. Gron. & al. leg. solia.*

SOLLEMNIS, &c. V. *Solemnis*.

SOLLERS, &c. V. *Solers*.

SOLLICITATIO, & Solicitatio, onis, *f. instigazione, tentazione, sollecitamento*, ἐπανάστασις, πειρασμός, instigatio, concitatio, quæ fit spe aut metu incusso, ut inducatur aliquis ad quippiam prave agendum. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 24.* Milites ornari volui a Senatu, ut ab omni omnium sollicitatione aversos eos, tales vobis præstare possem, quales adhuc fuerunt. *Cic. pro Cluent. c. 19. a med.* De insidiis, quæ fierent Avito, & de sollicitatione Diogenis, &c. *Id. Catil. 3. c. 9. a med.* Sollicitatio Allobrogum. *Senec. l. 2. controv. 15. a med.* Tot sollicitationibus expugnari non potuit, tam fideliter pudicitiam custodivit. *Terent. Andr. 1. 5. 25.* Nuptiarum sollicitatio. *h. e.* quæ mihi a patre fit, ut uxorem ducam. Ita legit *Donat.* atque addit: Sollicitudo est, quæ inhæret mentibus: sollicitatio, quæ ab alio fit. Plerique al. leg. ex plerisque MSS. *sollicitudo*.

SOLLICITATOR, & Solicitator, oris, *m. instigatore, tentatore, sollecitatore*, ἐπακτήρ; qui ad pravum quid inducere conatur, impulsor, instigator. *Senec. l. 2. controv. 15. ante med.* Testamentum sollicitatoris. *h. e.* qui alienam uxorem de stupro appellavit. *Paul. Dig. l. 47. tit. 11. leg. 1.* Sollicitatores alienarum nuptiarum. Adde *eund. l. 22. tit. 3. leg. 14. sub fin. & Ulpian. ibid. leg. 11.* ubi *sollicitator* dicitur alieni servi corruptor.

SOLLICITATUS, & Solicitatus, a, um, *mosso, smosso*, loco motus, labefactatus, commotus, quassatus. *Lucret. l. 2. v. 961.* dolor est, ubi materiai Corpora vi quadam per viscera viva, per artus Sollicitata, suis trepidant in sedibus intus: Inque locum quando [illegible]ant, fit blanda voluptas. Adde *Martial. lib. 11. epigr. 47.* ¶ Translate *Justin. l. 2. c. 13. extr.* Ut vix cadaveribus implerentur, alitesque & bestiæ, illecebris sollicitatæ, exercitum sequerentur. *h. e.* illectæ, invitatæ, *allettate, invitate*. *& l. 23. c. 1.* Sollicitati præda, infestas regiones reddebant. *Id. l. 38. c. 1. ad fin.* Sollicitatus ad colloquium. *Plin. l. 6. c. 22.* Sollicitatus ad amicitiam. *mosso, invogliato*. *& l. 25. c. 2.* Asclepiades sollicitatus ex urbe Roma, præcepta pro se misit. *h. e.* a Mithridate enixe invitatus, ut Romam ad eum veniret. *Justin. l. 12. c. 2.* Alexander in Italiam a Tarentinis sollicitatus. ¶ Est etiam tentatus, incitatus, instigatus, impulsus ad prave agendum, *tentato, instigato, sollecitato*. *Cic. de Harusp. resp. c. 20.* Exercitus Luculli sollicitatus. *Liv. l. 2. c. 42.* Sollicitati dulcedine agrariæ legis animi plebis. *Sallust. in Jug. c. 82.* imperii cupidine sollicitata plebe. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 37.* Sollicitatus pecunia. *Liv. l. 31. c. 5. sub fin.* Ut sociis gratiæ agerentur, quod diu sollicitati, ne obsidionis quidem metu fide decessissent. *Ovid. 14. Met. v. 669.* Helene non pluribus esset Sollicitata procis. *Justin. l. 1. c. 7. sub fin.* Amicum, in adulterium uxoris sollicitatum, hostem sibi fecit.

SOLLICITE, & Solicite, *diligentemente, con premura, sollecitamente*, ἐπιμελῶς, cum sollicitudine, diligenter, accurate. *Senec. epist. 116. circa med.* Sollicite custodite se. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. v. 45.* vestri non immemor unquam, Qui mala sollicite nostra levatis, ero. *Al. leg.* sollicíti. *Gell. l. 1. c. 3. ad fin.* Hæc Theophrastus caute, & sollicite, & religiose disseruit. *Id. l. 3. c. 16. ad fin.* Accurate atque sollicite quærere aliquid. *Sil. l. 6. v. 572.* Sollicite lætos. *h. e.* lætus quidem, sed cum aliqua sollicitudine. ut apud *Ovid. 10. Met. v. 287.* timide gaudere. *Ulpian. Digest. lib. 26. tit. 7. leg. 3.* Sollicite curare aliquid. *Plin. l. 3. ep. 8.* Sollicite aliquid petere. *Id. in fin. ep. 15. lib. 6.* Tam solicite recitaturis providendum est, non solum ut sint ipsi sani, verum etiam ut sanos adhibeant. *Id. l. 1. ep. 29. extr.* Sollicitius custodiendus est honor. *& epist. 4.* Solicitius & intentius tui me, quam mei, excipiunt. *Senec. in fin. ep. 93.* Minimum est, de quo sollicitissime agitur. *Sueton. in Claud. c. 18.* Annonæ curam sollicitissime semper egit.

SOLLICITO, & Solicito, as, avi, atum, *muovere, smuovere*, loco moveo, agito, labefacto: a *solum*, locus, & *cito*, *as*, moveo, ut *Fest.*

Fest. ex quorundam sententia docet. Unde patet, cur unico *l* scribatur. Alii ducunt ab Osco *sollus*, totus, quasi totum moveo: & liquidam scribendo geminant, quod ex antiqu. lapidib. *Manut.* probat. Idem dic de *sollicitus*, & derivatis. Sunt qui putant, in soluta oratione utroque modo scribi posse: in metro duplici *ll* tantum, ut prima syllaba producatur. *Lucret. l. 5. v. 163.* mundum sollicitare suis de sedibus. *Tibull. l. 1. el. 8. v. 28.* Primus aratra manu solerti fecit Osiris, Et teneram ferro sollicitavit humum. *Virg. 2. Georg. v. 418.* Sollicitanda tamen tellus, pulvisque movendus. *Ovid. Fast. 4. v. 396.* herbas tellus, nullo sollicitante, dabat. *h. e.* excolente. *Virg. 2. Georg. vers. 503.* Sollicitant alii remis freta cæca. *Id. 12. Æn. v. 403.* nequidquam spicula dextra Sollicitat, prensatque tenaci forcipe ferrum. *h. e.* tractando extrahere conatur. *Cels. in præfat. l. 1. ad fin.* Vomitu stomachum, aut purgationibus alvum sollicitare. *h. e.* ciere. *Ovid. 3. Amor. el. 1. v. 5.* Liminis adstricti sollicitare forem. *h. e.* movere, aperire. Al. leg. *fidem pro forem.* & *lib. 1. el. 7. v. 14.* arcu sollicitare feras. *h. e.* agitare, venari. *Id. Met. 11. v. 169.* tum stamina docto Pollice sollicitat. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 505.* quid Martia signa Sollicitas? non est jaculis hastisve petendus. *h. e.* quid moves signa & arma? *Colum. l. 9. c. 8.* Salebris sollicitari. *h. e.* concuti, jactari, succuti. ¶ Obsceno sensu *Petron. in Satyr. c. 20.* & *Martial. l. 11. epigr. 23.* & *47.* item *lib. 3. epigr. 75. lib. 6. epigr. 71.* & *lib. 8. epigr. 56.* ¶ Translate est allicere, invitare, movere, excitare, *allettare, invitare, eccitare*: *Senec. l. 3. de Benef. c. 11.* Parentum conditionem spernimus, quia expediebat liberos tolli, sollicitandi ad hunc laborem erant, incertam adituri fortunam. *Plin. l. 8. c. 23.* Gerastia eminere corulcula, quorum motu sollicitent ad se aves. *Ovid. 1. Fast. v. 303.* Nec levis ambitio, perfusaque gloria fuco, Magnarumve fames sollicitavit opum. *Val. Flacc. l. 2. v. 260.* Illum nec valido spumantia pocula Baccho Sollicitant, veteri nec conspicienda metallo Signa tenent. *Martial. l. 12. epigr. 75.* Nullum sollicitant hæc, Flacce, toreumata furem. *Val. Max. l. 4. c. 5. n. 1. extern.* Cum Spurina mira specie feminarum sollicitaret oculos. *Claudian. in præfat. de VI. consul. Honor. v. 11.* Me quoque Musarum studium sub nocte silenti Artibus assuetis sollicitare solet. *svegliarmi.* ¶ Item tentare, invitare ad aliquid prave agendum, *tentare, instigare*, καταπειράζω. *Cic. pro Cluent. c. 16. a med.* Cujus servum Fabricius ad venenum Avito dandum, spe & pretio sollicitare cœpit. *Id. Fam. 15. ep. 2. a med.* Dixit, se sollicitatum esse, ut regnare vellet. *Sallust. in Catil. c. 49. a med.* Liberti Lentuli opifices atque servitia ad eum eripiendum sollicitabant. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 22.* Quos ex ære alieno laborare arbitrabatur, sollicitabat. *Justin. l. 2. c. 12.* Themistocles sollicitare Ionas in partes suas statuit. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 23.* Sollicitare civitates, & conjurationem contra Cæsarem facere. *Nep. in Pausan. c. 3. ad fin.* Servos sollicitare spe libertatis. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 3. v. 50.* Non me legitimos sollicitasse toros. *Id. Heroid. ep. 20. v. 8.* judicium alicujus sollicitare donis. & *l. 7. Met. v. 720.* donisque pudicam Sollicitare fidem. *Id. 3. Amor. el. 9. v. 36.* Sollicitor nullos esse putare deos. *mi sento tentato a credere.* ¶ In bonam partem *Plin. l. 4. ep. 13. sub fin.* Rogo, ut circumspicias præceptores, quos sollicitare possimus. *h. e.* tentare & allicere, ut docendi munus suscipiant. ¶ Est etiam universim urgere, instare. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 8. a med.* Reliquasque civitates sollicitant, ut in ea libertate, quam a majoribus acceperant, permanere, quam Romanorum servitutem perferre mallent. *Ovid. 9. Met. v. 681.* & *Sil. l. 6. v. 562.* usque suum canis Telethusa maritum Sollicitat precibus, ne spem sibi ponat in arcto. *Tibull. l. 3. el. 4. v. 53.* Pro qua sollicitas cælestia numina votis. ¶ Cum infinito *Lucan. l. 5. v. 68.* finemque exprimere rerum Sollicitat Superos. *Lucret. l. 4. v. 1189.* sollicitat spatium decurrere amoris. ¶ Item inducere, hortari, persuadere. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 51.* Potest nos sollicitare locus iste, ut committere illum mari velimus. *Plin. l. 3. ep. 19.* in his me multa sollicitant, aliqua, nec minora, deterrent. ¶ Item irritare, provocare. *Lucan. l. 4. v. 665.* Sollicitatque feros non æquis viribus hostes. ¶ Item vexare, agitare, turbare, anxium & sollicitum reddere, *dar travaglio, inquietare, angustiare, affliggere, vessare*, τίλλω. *Cic. Attic. l. 1. ep. 18. ante med.* Multa sunt, quæ me sollicitant anguntque. *Id. 1. de Fin. c. 16.* Temeritas, & libido, & ignavia semper animum excruciant, & semper sollicitant, turbulentæque sunt. *Terent. Andr. 5. 3. 15.* Cur me excrucio? cur me macero? cur meam senectutem hujus sollicito amentia? *Martial. l. 7. epigr. 53.* somnia, Quæ moveant animum sollicitentque meum. *Cic. 2. Fam. ep. 16. a med.* Ea me cura vehementissime sollicitat. *Ovid. 4. Trist. el. 8. v. 6.* me nullo sollicitante metu. *Id. 5. Fast. v. 40.* Sollicitare aliquem bello. *Tibull. l. 3. el. 5. v. 10.* Nec cor sollicitant facta nefanda meum. *Virg. 4. Æn. v. 380.* Scilicet is superis labor est, ea cura quietos Sollicitat. *Senec. in Med. v. 171.* Sollicitare deos. *h. e.* carminibus & veneficiis vexare. *Id. in Octav. v. 270.* Renovare luctus parce cum fletu, pios Manes parentis neve sollicita tuæ. *h. e.* ne turbes. *Juvenal. sat. ult. v. 28.* se Excusaturos non sollicitemus amicos. *h. e.* moleste non petemus ab amicis, *non importuniamo.* ¶ Sollicitare pacem, *sturbare, rompere.* *Liv. l. 1. c. 21.* Qui castra, non urbem, posita in medio ad sollicitandam omnium pacem crediderant. *Id. l. 34. c. 16. extr.* Sub corona venisse omnes, ne sæpius pacem sollicitarent. ¶ *Horat. l. 2. sat. 2. v. 42.* mala copia ægrum sollicitat stomachum. *aggrava.*

SOLLICITUDO, & Solicitudo, inis, *f. travaglio, affanno, angustia, sollecitudine, inquietezza*, μέριμνα, ἐπιμέλεια, angor animi, cura, negotium, molestia. *Cic. 4. Tuscul. c. 8.* Sollicitudo est ægritudo cum cogitatione. *Id. pro Cluent. c. 61.* Quidquid hoc tempore habet sollicitudinis hoc negotii, id omne a matre est constitum. *Id. 3. Offic. c. 21. a med.* Angores, sollicitudines, diurni & nocturni metus. *Id. pro Cluent. c. 18.* Ad respondendum surrexi, qua cura, dii immortales! qua sollicitudine animi! quo timore! *Id. 2. de Divin. c. 41. a med.* Utinam deus sapientes Stoicos effecisset, ne omnia superstitiosa sollicitudine & miseria crederent. *Q. Cic. ad Tiron. Fam. 16. ep. 8.* & *Terent. Phorm. 4. 1. 22.* Istæc mihi res sollicitudini est. *Terent. ibid. 2. 4. 1.* Quanta me cura & sollicitudine afficit gnatus! *Auct. dial. de Oratorib. c. 13. a med.* Remotus a sollicitudinibus & curis. *Terent. Andr. 4. 1. 26.* Nescis, quantas hic suis consiliis mihi confecit sollicitudines. *Cic. Fam. 9. ep. 17. sub fin.* Sollicitudinem alicui afferre. *Pompej. ad Coss. post epist. 12. l. 8. ad Attic.* Nunc scitote, me esse in summa sollicitudine. *Id. l. 1. de Fin. c. 16.* Eos ipsas sollicitudines, quibus eorum animi noctes atque dies exeduntur, a diis immortalibus supplicii causa importari putant. *Horat. l. 1. od. 18. v. 4.* vino mordaces diffugiunt sollicitudines. *Id. Epod. 13. v. 10.* Levare diris pectora sollicitudinibus. *Id. l. 2. sat. ult. v. 67.* torquerier omni districtum sollicitudine. *Cic. Attic. l. 5. ep. ult.* Sed dices, me ipsum mihi sollicitudinem struere cogor. *Plin. l. 2. c. 12.* Liberare aliquem sollicitudine. *Id. l. 33. c. 1. ad fin.* Gemmarum sollicitudo. *h. e.* anxia cura, ne gemmæ in anulis casu aliquo frangantur. ¶ Inter curam & sollicitudinem hoc esse discrimen ajunt, quod cura est in spe bonorum, sollicitudo in metu malorum. *Donat. ad Terent. Andr. 1. 5. 34.* ait, sollicitudinem magis esse rerum incertarum. Illud certius videtur, sollicitudinem semper esse cum ægritudine & dolore animi, curam non item. Quare magis afficit illa, quam ista. Unde *Quintil. in proœm. l. 8. a med.* Illa translucida & versicolor quorundam elocutio res ipsas effeminat, quæ illo verborum habitu vestiuntur. Curam ergo verborum, rerum volo esse sollicitudinem.

SOLLICITUS, & Solicitus, a, um, *angustiato, affannato, pensoso, inquieto, sollecito*, πολυμέριμνος, curis affectus, cogitabundus cum ægritudine timoris, trepidus, inquietus, anxius, perturbatus: cui opponitur *securus*. V. *Martial. l. 4. epigr. 84.* & *l. 5. epigr. 32.* De ratione scribendi V. in *Sollicito*. *Cic. 2. de Fin. c. 17. circa med.* Anxio animo, aut sollicito esse. *Id. 2. ad Attic. ep. 18.* Suspenso animo & sollicito esse. & *epist. 24.* Amor omnis sollicitus atque anxius est. & *lib. 9. epist. 6. ante med.* Antea sollicitus eram, & angebar, cum, &c. *Id. de Senect. c. 19.* Quarta restat causa, quæ maxime angere, atque sollicitam habere senectutem videtur, appropinquatio mortis. *Virg. 9. Æn. v. 89.* nunc sollicitum timor anxius angit. *Cic. Agr. 1. c. 8.* Civitas sollicita suspicione, suspensa metu, perturbata seditionibus. *Id. 7. Fam. ep. 3.* Sollicitum te habebat cogitatio tum officii, tum etiam periculi mei. *Id. Attic. l. 8. ep. 6.* Quam sum sollicitus, quidnam futurum sit! & *l. 11. ep. 6.* Sollicitum esse te cum de tuis fortunis, tum de me ac de dolore meo sentio. *Lamprid. in Heliogab. c. 14.* Mater sollicita filio. *h. e.* de, vel pro filio. *Terent. Andr. 1. 5. 33.* Ex hoc misera sollicita est, quia, &c. *Id. Heaut. 1. 1. 76.* Tot mea solius solliciti sunt causa, ut me unum expleant. *Quintil. l. 9. c. 4. circa med.* Nec sum in hoc sollicitus, dum rea ipsa volentibus discere appareat. *Justin. l. 2. c. 7. a med.* Sollicitus, ne terendo parum reipublicæ consulerent. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. epist. 18. circa med.* Sollicitiorem certe hominem neminem puto fuisse. *Senec. l. 3. de Benef. c. 13.* Innocentium sollicitiore habituri loco. *Tacit. 4. Hist. c. 58.* Nunquam apud vos verba feci, aut pro vobis sollicitior, aut pro me securior. *Quintil. l. 7. c. 1.* Nos etiam istas curas sollicitiores. *Senec. de brevit. vitæ, c. 15. sub fin.* Illorum brevissima ac sollicitissima ætas est, qui, &c. *Quintil. declam. 280. a med.* Hoc est, quod sollicitissimum fecit. ¶ Illa poetica sunt *Ovid. 2. ex Pont. ep. 3. v. 18.* & sibi quid sit Utile, sollicitis supputat articulis. *Id. 5. Trist. el. 2. v. 2.* sollicita manu solvere epistolam. *tremante.* & *lib. 4. ex Pont. ep. 9. sub fin.* sollicito quas damus ore preces. *Id. 15. Met. v. 786.* Phœbus Lurida sollicitis præbebat lumina terris. *Martial. l. 11. epigr. 46.* solicitus pudor. *Id. l. 9. epigr. 59.* Excipe sollicitos placide, mea dona, libellos. *h. e.* de quibus ego sollicitus sum, judicium tuum veritus. *Id. l. 12. epigr. 61.* Turbida sollicito transmittere Cæcuba sacco. *h. e.* ipse sollicitus. ¶ *Sollicitum habere aliquem*, sollicitudinem afferre, laborem, molestiam, *dar da fare, da pensare.* *Plaut. Men. 4. 2. 11.* Clientes sollicitos habent patronos. & *vers. 20.* Me hodie nimis sollicitum cliens quidam habuit: neque quod volui agere quidquam licitum est, ita me attinuit, ita me detinuit. *Terent. Heaut. 3. 1. 51.* Relevi omnia dolia, omnes serias, omnes sollicitos habui. ¶ De his, quæ sollicitum habent. *Cic. de Amic. c. 15.* In tyrannorum vita omnia semper suspecta, atque sollicita. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 79.* Sollicitæ opes. *Ovid. 1. ex Pont. ep 5. v. 61.* Cura sollicita. *Id. Met. 6. v. 500.* senecta. *Id. 1. Trist. el. 11. v. 2.* via. & *lib. 4. el. 10. v. 116.* ius. & *el. 1. v. 50.* fuga. & *v. 85.* Hic ego sollicitæ jaceo novus incola sedis. & *l. 3. el. 11. v. 10.* & *Heroid. ep. 1. v. 12.* metus sollicitus. & *ep. 18. v. 196.* amor. *Id. l. 3. de art. am. v. 374.* dolor. *Id. l. 1. Amor. el. 6. v. 64.* carcer. *h. e.* quem nequis rumpat, solliciti sumus. *tenute chiuse con gelosia.* & *l. 1. de art. am. v. 101.* Primus sollicitos fecisti, Romule, ludos, Cum juvit viduos rapta Sabina viros. ¶ Tribuitur & bestiis. *Ovid. 6. Fast. v. 742.* Sollicit terrentur equi, frustraque retenti Per scopulos dominum, duraque fusa trahunt. *spaventati.* & *l. 5. v. 372.* Imbelles capræ, sollicitusque lepus. *Id. 11. Met. v. 599.* (& *Liv. l. 5. c. 47.*) Sollicitive canes, canibusve sagacior anser. *h. e.* vigilaces, attentique. ¶ Proprie est commotus, jactatus, agitatus, *smosso, agitato*, ut in *Sollicito* dictum est. Quo referri potest illud *Virg. 4. Georg. v. 262.* Ut mare sollicitum stridet refluentibus

undis,

undis. & Ovid. 5. Fast. v. 720. Utile sollicitæ sidus uterque rati. Lucret. l. 1. v. 343. sollicitus motus.

SOLLICURIO, in omni re curiosus. Liv. Andron. apud Fest. in Sollo.

SOLLIFERREUM. V. Soliferreum.

SOLLISTERNIUM. V. Solisternium.

SOLLUS, Osce est totus, & solidus: & videtur esse ab ὅλος. Prisci scripsere solus: Ennius consuetudinem mutavisse fertur. Fest. in Solitaurilia, & alibi.

SOLO, as, a. desertare, desolare, dar il guasto, ἐρημόω, solitarium reddo, desolo, vasto: a solus. Stat. 4. Theb. v. 36. quantas populis solaverit urbes. (Est qui leg. spoliaverit, atque ita habetur in nostro MS.) & lib. 5. v. 149. solare domos, juvenumque senumque Præcipitare colos.

SOLŒCISMUS, i, m. solecismo, σολοικισμός, vitium grammaticale, impar & inconveniens compositura partium orationis, ut Sinnius Capito apud Gell. l. 5. c. 20. definit. Vel, (ut Auct. ad Herenn. l. 4. c. 12.) est, cum verbis pluribus consequens verbum superiori non accommodatur. Juvenal. sat. 6. v. 455. solœcismum liceat fecisse marito. Gell. l. 15. c. 9. Tam immanem solœcismum nihil veritus est. Martial. l. 5. epigr. 39. Unus cum fitis, duo, Calliodora, sedetis. Serga: solœcismum, Calliodora, facis. Adde Sueton. de Grammat. c. 22. ¶ Fit quatuor præcipue modis, ut Quintil. docet l. 1. c. 5. (al. 9.) a med. adjectione, ut Veni de Susis in Alexandriam: detractione, ut Ambulo viam, Ægypto venio, Ne hoc fecit: transmutatione, qua ordo turbatur, ut Quoque ego, Enim hoc voluit, Autem non habuit: immutatione, cum aliud pro alio ponitur. hoc per omnes partes orationis deprehenditur, frequentissime in verbo. V. plura ibid. & apud Charis. sub init. l. 4. Diomed. l. 2. pag. 448. Putsch. &c. ¶ Ipsa appellatio græca est, ducta a Solis Ciliciæ urbe, a Solone condita, ubi paucos Athenienses cum reliquisset, paulatim cœperunt patrium sermonem corrumpere: unde σολοικίζειν dicti sunt. Negat tamen Gell. cit. l. 5. Atticos σολοικισμοῦ voce usos esse, sed σολοίκου: Latine autem a Sinnio Capitone, & aliis ejusdem ætatis appellari imparilitatem, a vetustioribus stribliginem. Nostri quoque antiquiores, inquit, solœcum facile, solœcismum haud scio an unquam dixerint. ¶ Solœcismus poetarum, si qui in iis reperiantur, schemata appellari docent Quintil. l. 1. c. 8. (al. 14.) ad fin. Charis. loc. cit. Diomed. l. 2. pag. 446. & 449. Putsch. Servius tamen ad Æn. 5. v. 120. medium quid interesse ait inter hæc duo, quod figuram appellat. V. Schema. ¶ Translate solœcismum facere, quavis in re peccare. Martial. l. 11. epigr. 20. Quo pertinet illud Cicer. l. 14. ad Attic. ep. 6. Nihil enim tam σόλοικον, quam τυραννοκτόνους in cælo esse, tyranni facta defendi. & l. 2. ep. 10. Est enim ὑποσόλοικον, cum velim vitare omnium deliciarum suspicionem, repente ἀνεπαισθήτως non solum delicate, sed etiam inepte peregrinantem. ¶ Abjecta præpositiva diphthongi, quod in græcis sæpe poetæ faciunt, fit σολικισμός, solicismus secunda correpta. Auson. epigr. 138. Da rectum casum, jam solicismus erit. Hic Auson. solœcismum pro barbarismo posuit. V. integr. epigr.

SOLŒCISTA, æ, m. σολοικιστής, qui solœcismos loquitur. Hieronym. l. 3. in Rufin. c. 3. Et te in omnibus nequaquam solœcistam ac barbarum, sed mendacem, subdolum, impudentem esse convincam.

SOLŒCUM, i, n. solecismo, σόλοικον, idem quod solœcismus. Gell. l. 5. c. 20. Nostri quoque antiquiores solœcum facile, solœcismum haud scio an unquam dixerint. Id. l. 17. c. 2. ante med. Si dicas in medium ponere, id esse solœcum putant.

SOLON, onis, m. Σόλων, vir Atheniensis, vel ut alii tradunt, Salaminius, unus ex Sapientibus Græciæ, peritus politicæ & legum ferendarum, qui Atheniensibus leges dedit post Codri mortem, annumque ordinavit ac menses. Pisistrato per tyrannidem Athenas occupanti sponte cessit, variasque urbes peragravit, tandemque in Cypro insula mortuus est. Laudatur passim a Scriptoribus tanquam justissimus. Juvenal. sat. 10. v. 274. Et Crœsus, quem vox justi facunda Solonis, &c. Cic. 1. Offic. c. 30. a med. Versutum & callidum factum Solonis, qui quo & tutior vita ejus esset, & plus aliquanto reipublicæ prodesset, furere se simulavit.

SOLOR, aris, atus sum, dep. 1. consolare, confortare, alleviare, sollevare, ricreare, παραμυθέομαι, consolari, spem facere, dictis alloqui, levare, recreare. Est vox plerumque poetica: & refertur tum ad personas, tum ad res ipsas, propter quas solamen adhibetur. Plaut. Epid. 1. 2. 9. Nihil agit, qui diffidentem verbis solatur suis. Horat. l. 2. ep. 1. v. 131. inopem solatur & ægrum. Virg. 4. Æn. v. 393. lenire dolentem Solando cupit, & dictis avertere curas. & lib. 9. v. 290. solare inopem, & succurre relictæ. Ovid. Fast. 5. v. 237. solari aliquem verbis amicis. Stat. Theb. 2. v. 353. dolorem amplexu. Virg. 4. Georg. v. 464. de Orpheo. cava solans ægrum testudine amorem. Stat. l. 4. silv. 4. v. 49. otia vitæ Solamur cantu. Virg. Æn. 7. v. 293. longum cantu solata laborem. Id. 9. Æn. v. 489. tela curas solabar aniles. Ovid. 2. Fast. v. 821. solari lacrymas alicujus. Virg. 12. Æn. v. 110. metum. Tacit. 2. Ann. cap. 36. repulsam. Senec. in Octav. v. 184. mala. Plin. l. 8. ep. 11. Desiderium fratris amissi aut nepote, aut nepte solari. Tacit. 16. Ann. c. 13. Cladem Lugdunensem quadragies sestertio solatus est, ut amissa urbi reponerent. Plaut. Asin. 3. 1. 37. solari spem suam. Ovid. 4. Trist. el. 6. extr. Una tamen spes est, quæ me soletur in istis, Hæc fore morte mea non diuturna mala. Val. Flacc. l. 4. v. 578. nec spe dubios solabor inani. Horat. l. 2. od. 5. v. 6. juvenca solans æstum gravem fluviis. Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 196. Æthiopum pluviis solabitur æstus. Ovid. Met. 11. v. 685. solantia tollite verba. & vers. 448. Multaque respondit timidum solantia pectus. ¶ Solari famem, saziare, acchetare: solari aliquem cibo, ristorare, refiziare. Virg. 1. Georg. v. 159. Concussaque famem in silvis solabere quercu. Id. 5. Æn. v. 41. fessos opibus solatur amicis. Horat. in fin. sat. 6. l. 2. me silva cavusque Tutus ab insidiis tenui solabitur ervo. ¶ Sunt qui & Ciceroni tribuunt in Vatin. c. 11. in fin. sed ibi plerique omnes leg. consolatur. ¶ Priscian. l. 8. pag. 791. & 792. Putsch. enumerat inter ea, quæ etiam passionem significant. Hinc particip. solandus passive. Ovid. 5. Trist. el. 4. v. 42. solandus cum simul ipse forer. V. Consolor.

SOLOX, ocis, adject. Solox lana, est lana crassa, ἔριον παχύ. Titinius apud Fest. Ego ab lana soloci ad purpuram data. Tertull. de Pall. c. 4. circa med. Endromidis solocem aliqua multicia synthesi exstruxit. ¶ Translate Symmach. l. 1. ep. 1. ante med. Quare elaboratam filo soloci accipe cantilenam. Cic. dixit crasso filo, eod. sensu, l. 9. Fam. ep. 12. ¶ Etiam pecus crassa lana vestitum, solox dicitur. Tales sunt oves, quæ sub dio pascuntur in montibus, pluviis, ventis, solibus expositæ, quarum lana crassior est, quam earum, quæ tectæ pascuntur. Festus: Solox pecus, quod passim pascitur non tectum. Lucilius: Pascali pecore & montano, hirto atque soloce.

SOLPUGA. V. Solipuga.

SOLSEQUIUM, ii, n. girasole, ἡλιοτρόπιον, herba solem sequens, quæ heliotropium. Apul. de herb. c. 49.

SOLSTITIALIS, le, solstiziale, τροπικός, ad solstitium pertinens, quod mense Junio in Tropico Cancri fit. nam alterum quod Decembri in Capricorno, bruma dicitur. Cic. 1. Tuscul. c. 39. sub fin. Solstitialis dies. h. e. longissimus omnium, quo solstitium fit. Id. 3. de nat. Deor. c. 14. sub fin. Cur sol se referat, nec longius progrediatur solstitiali orbe, itemque brumali. nel tropico del Cancro. qui solstitialis circulus dicitur a Varr. l. 8. de L. L. c. 18. & Plin. l. 2. c. 11. & 70. Apud eund. l. 18. c. 34. exortus solstitialis est ea pars cæli, in qua sol exoritur solstitio, oriente æstivo: quem l. 12. c. 14. ortum solis æstivi appellat. Eodem modo Solin. c. 25. (al. 38.) Tingitana, qua solstitiali plagæ obvia est, exsurgit montibus septem. Ovid. 2. ex Pont. ep. 4. v. 25. Longa dies citius brumali sidere, noxque Tardior hiberna solstitialis erit. Id. 6. Fast. v. 790. & Vitruv. l. 9. c. 5. Solstitiale tempus. ¶ Herba solstitialis, quæ solstitii die nascitur, eodemque exarescit nimio solis calore. Plaut. Pseud. 1. 1. 36. Quasi solstitialis herba paulisper fui: repente exortus sui, repentino occidi. Plin. l. 26. c. 5. vocat herbam solstitialem conducdum, flore rubro, quæ suspensa in collo strumas comprimat. Sed Herba illa ad hunc diem incognita est, inquit Harduin. ¶ Acini solstitiales apud eund. l. 14. c. 16. sunt, qui in uvis labruscæ æstu & solstitio pereunt. nam alii in iisdem durant, licet nunquam maturescant. ¶ Spina solstitialis apud Columell. l. 2. c. 18. est, quæ solstitio & æstate provenit, vel floret. ¶ Morbus solstitialis apud Plaut. Trin. 2. 4. 143. quis sit, non est exploratum. Alii intelligunt comitialem; alii subitaneum; alii uno die conficientem; alii vehementissimæ & ardentis febris, cujusmodi in magnis fervoribus incidere solent; alii denique quemcumque morbum æstivum. ¶ Interdum solstitialis simpliciter refertur ad æstatem, & calorem. Liv. l. 35. c. 49. Cum miraremur, unde illi solstitiali tempore tam multa venatio. Lucan. l. 6. v. 337. medios ignes cæli, rabidique Leonis Solstitiale caput. ¶ Item ad cursum solis annuum: estque idem ac solaris. Liv. l. 1. c. 19. Tricenos dies singulis mensibus luna non explet: desuntque dies solido anno, qui solstitiali circumagitur orbe. Serv. (siqua est ejus auctoritas) ad Æn. 4. v. 653. Cui ultra centum & viginti solstitiales annos concessum non est.

SOLSTITIUM, ii, n. solstizio, ἡλίου τροπή, tempus illud, quo sol stare videtur aliquantisper, tum quando signum Cancri ingreditur Junio mense, tum quando Capricorni Decembri: illud est solstitium æstivum, quo sol incipit a nobis recedere: hoc hibernum, quo ad nos accedere. Stare, inquam, videtur, quia in Cancro inter finem progressus, & initium descensus mora aliqua quietis intercedit: similiter in Capricorno inter finem descensus, & initium regressus. Colum. l. 11. c. 2. ad fin. XVI. Cal. Jan. sol in Capricornum transitum facit: brumale solstitium, ut Hipparco placet. Id. l. 7. c. 3. ante med. Ut ante æstivum, quam hibernum solstitium convalescat. Plin. l. 2. c. 103. Fons tertia noctis hora ab æstivo solstitio exundat. ¶ Optimi quique Scriptores hoc nomine æstivum significant. nam hibernum brumam vocant. Varr. l. 5. de L. L. c. 2. Alter motus solis est, alter cæli, quod movetur a bruma ad solstitium, quod sol eo die sistere videatur. Cic. 2. de nat. Deor. c. 7. Solis accessus discessusque solstitiis brumisque cognosci. Adde Varron. l. 1. R. R. c. 28. & Plin. multis in locis, qui lib. 18. c. 28. solstitium peragi docet in octava parte Cancri, VIII. cal. Jul. & verti eo die folia arborum, ut alia parte cælum respiciant, quam qua spectavere pridie. quod & Varr. l. 1. R. R. c. 46. & Gell. l. 9. c. 7. in olea, populo alba, salice, ulmo & tilia fieri scribunt. Adde Plin. l. 16. c. 23. ¶ Per synecdochen ponitur pro æstate, state. Horat. l. 1. ep. 11. v. 18. Penula solstitio, campestre nivalibus auris. Virg. 1. Georg. v. 100. Humida solstitia, atque hiemes orate serenas. Ovid. 5. Trist. el. 10. v. 7. Nec mihi solstitium quidquam de noctibus aufert: Efficit angustos nec mihi bruma dies. Senec. l. 1. de benef. c. 12. Mittere alicui vestimenta æstiva bruma, hiberna solstitio. Adde Senec. alter. in Hippol. v. 766. ¶ Olim & solistitium scriptum fuit.

SOLUBILIS, le, atto a sciorsi, solubile, λύσιμος, qui solvi facile potest, solutilis. Ammian. l. 16. c. 8. a med. (al. c. 13.) Fossam ponte solubili superstravit. Minuc. Fel. in Octav. c. 34. Mundus Deo soli solubilis, & mortalis. Prudent. in Romano, v. 506. corruptela

ruptela Contaminatæ carnis ac solubilis. h. e. morte solvendæ. ¶ Active solvens, relaxans. Cæl. Aurel. Acutar. l. 2. c. 37. Solubilia plurimus aer esse perspicitur.

SŌLUM, li, n. fondo, suolo, pavimento, πέδον, ἔδαφος, fundus, fundamentum, ima pars. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 72. Fossam pedum viginti directis lateribus duxit, ut ejus solum tantundem pateret, quantum summa labra distabant. Cic. Parad. 6. c. 3. Aurata tecta in villis, & sola marmorea facere. Senec. in Agam. v. 473. Venti rapiunt pelagus infimo eversum solo. fin dal basso fondo. Vetus Lapis apud Fabrett. c. 10. n. 47. Sacraria Numinum vetustate dilapsa a solo restituit. Liv. l. 30. c. 26. Incendium, quo clivus Publicius ad solum exustus est. fino a terra. & lib. 24. c. 47. sub fin. Fœdum incendium, quo solo æquata omnia inter Salinas, ac portam Carmentalem. Vellej. l. 2. c. 4. Numantiam excisam æquavit solo. smantellò. Et translate Cic. in Bruto, c. 74. & lib. 3. de Orat. c. 37. sub fin. Solum, & quasi fundamentum oratoris vides, locutionem emendatam & latinam. ¶ Area, cui ædificium superponitur. Paul. Dig. lib. 13. tit. 7. leg. 21. Domo pignori data, & area ejus tenebitur, est enim pars ejus. Et contra jus soli sequitur ædificium. ¶ Universim quidquid sustinendo aptum est, solum dicitur. Unde Virg. Cereale solum vocat Æn. 7. v. 111. paniceas quadras, seu adorea liba, quibus usi Troes epulis imponendis. Id. Æn. 5. v. 199. vastis tremit ictibus (remigantium) ærea puppis, Subtrahiturque solum. h. e. mare naves sustinens. Sic Val. Flacc. l. 4. v. 712. Pontique jacentis Omne solum. Ovid. 1. Fast. v. 109. Flamma petit altum: propior locus aera cepit: Sederunt medio terra fretumque solo. Id. 2. Met. v. 73. Astra tenent cæleste solum. Stat. 1. Theb. v. 55. de Oedipo caeco. manibusque cruentis Pulsat inane solum. h. e. cavum, quo sedent & sustinentur oculi. ¶ Varr. l. 1. R. R. c. 47. Solum hominis exitium herbæ, & semitæ fundamentum. h. e. vestigium pedum, la pianta del piede. Sic Lucret. l. 1. v. 925. Avia Pieridum peragro loca, nullius ante Trita solo. h. e. nullius pedibus calcata. & Varr. l. 2. R. R. c. 9. Canes debent esse pedibus magnis, unguibus duris, ac curvis, solo nec ut corneo, nec nimium duro, sed ut fermentato ac molli. Prudent. περὶ στεφ. 8. de S. Agnete, v. 116. draco virginali perdomitus solo. h. e. pede, calce pressus. (Adde Cathemer. 3. v. 128. & περὶ στεφ. 11. de S. Quir. v. 63.) Cic. 5. Tuscul. c. 32. Mihi amictui est Scythicum tegmen; calceamentum, solorum callum; cubile, terra. Cato R. R. c. 76. Placentam sic facito. Farinæ siligineæ libras duas, unde solum facias in tracta, &c. la crosta di sotto. & Martial. l. 9. epigr. 75. Et mordeet luto putre vetusque solum. suola. Sic Plaut. Bacch. 2. 3. 98. Qui soccis habeat auro subpactum solum. Prudent. in Apotheos. v. 734. trivesit udum Non submersus iter, sola pendulus, & pede sicco. h. e. pendens in soleis. hellenismus. ¶ Sæpe de terra, & agro dicitur, terreno, terra, campo. Cic. 2. Agrar. c. 23. ad fin. Quod solum tam exile & macrum est, quod aratro perstringi non possit? Id. in Bruto, c. 4. a med. Serere aliquid in inculto & derelicto solo. Colum. l. 2. c. 2. Solum pingue, putre, densum, &c. & init. præfat. defatigatum & effetum. Ovid. 6. Met. v. 246. ponere membra solo. coricarsi. & Tacit. l. 1. Hist. c. 41. Solo quippiam affligere. gettar a terra. & Ovid. Heroid. ep. 1. v. 47. Sed mihi quid prodest vestris disjecta lacertis Ilios, &, murus quod fuit ante, solum? ¶ Res soli dicuntur a JCtis, quæ terra nituntur, ut ædes, ager, plantæ, & ceteræ res immobiles, quæ solo conjunguntur. stabili. Plin. l. 6. ep. 19. Candidatos tertiam patrimonii partem conferre jussit in ea, quæ solo continerentur. investire in istabili. & Sueton. in Tiber. c. 48. Ut senatores duas patrimonii partes in solo collocarent. Senec. sub init. l. 2. quæst. nat. Tertia pars de agris, terris, arbustis, satis quærit, &, ut Jurisconsultorum verbo utar, de omnibus, quæ solo continentur. Ulpian. Dig. lib. 13. tit. 3. leg. 1. Omnes res per hanc condictionem peti, sive mobiles sint, sive soli. Id. lib. 43. tit. 13. leg. 1. a med. De possessione rei soli experiri. ¶ Solum terra, ipsa terra. Lucret. l. 5. v. 1288. Ære solum terræ tractare. h. e. arva colere. Catull. carm. 62. de Aty, v. 7. recente terræ sola sanguine maculans. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 11. Sibi præter agri solum nihil esse reliqui. le nude campagne. agri superficiem nudatam satis omnibus vastatione hostili. ¶ Solum, quicumque locus, regio, sedes, luogo, paese. Cic. 2. de Legib. c. 2. Sum illi villæ amicior modo factus, atque huic omni solo, in quo tu ortus & procreatus es. Id. Catil. 4. c. 7. extr. Hoc commune patriæ solum, carum, dulce, atque jucundum. Ovid. Met. 8. v. 184. tactusque soli natalis amore. Id. in fin. l. 2. ex Pont. Maxima Fundani gloria, Rufe, soli. h. e. oppidi Fundorum. Id. 3. Fast. v. 291. Picus, Faunusque, Romani numen utrumque soli. Cic. pro Balb. c. 5. a med. Vos, mutæ regiones, imploro, & sola terrarum ultimarum. ¶ Hinc solum vertere, mutar paese, alio migrare. Cic. pro Balb. c. 11. a med. Hanc ante civitatem amittere non potuissent, quam hujus solum civitatis mutatione vertissent. Id. pro Cæcin. c. 34. a med. Qui volunt pœnam aliquam subterfugere, eo solum vertunt, hoc est sedem ac locum mutant. Id. pro Quint. c. 28. a med. Exsilii causa solum vertere. Id. Parad. 4. ad fin. Omnes scelerati exsules sunt, etiam si solum non mutarunt. ¶ Quodcumque in solum venit, proverbium ignotæ originis, quo significatur, quidlibet, quidquid occurrit, quidquid casus fert, quod in buccam venit, temere. Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 23. sub fin. Quodcumque in solum venit, ut dicitur, effingis atque efficis. Id. epist. ult. l. 9. Fam. Convivio delector. ibi loquor quod in solum, ut dicitur. Varr. apud Non. c. 9. n. 8. Libet me epigrammata facere: & quoniam nomina non memini, quod in solum mihi venerit, ponam. Manut. huc pertinere ait alia duo loca Afranii, quæ in solum attulimus.

SŌLUM, adverb. solamente, solo, μόνον, dumtaxat, solummodo, tantum, tantummodo. Cic. 1. de Legib. c. 20. a med. De ea una solum diffident: de ceteris mirifice congruunt. Id. 3. Tuscul. c. 5. a med. Quasi vero atra bili solum mens, ac non sæpe vel iracundia, vel timore, vel dolore moveatur. Id. Phil. 2. c. 32. Nos nuntiationem solum habemus, consules etiam inspectionem. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 12. sub fin. Non solum publicas, sed etiam privatas injurias ultus est. Nep. in Thrasyb. c. 1. extr. Non solum princeps, sed & solus initio bellum his indixit. Id. in Attic. c. 20. extr. Cum se uterque principem non solum urbis Romæ, sed orbis terrarum esse cuperet. Horat. l. 1. sat. 6. v. 84. pudicum servavit ab omni Non solum facto, verum opprobrio quoque turpi. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 20. Quibus opibus non solum ad minuendam gratiam, sed pæne ad perniciem suam uteretur. Sallust. in Catil. c. 40. Neque solum cives, sed cujuscumque modi genus hominum sollicitabat.

SOLUMMŌDO, solamente, μόνον, solum, tantummodo. Plin. l. 34. c. 8. ad fin. Unam solummodo Zenonis statuam Cypria in expeditione non vendidit Cato. Quintil. sub fin. serm. declam. 247. Ita illud quoque, nuptiis collocata, efficit unorem: sed non hoc solummodo erit. Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 23. Pretii solummodo fieri æstimationem. & lib. 21. tit. 5. leg. 1. ad fin. Solummodo pœnalem actionem negatam. Adde Tertull. de resurr. carn. c. 26. a med. Minuc. Felic. in Octav. cap. 35. ad fin. & Hieronym. epist. 13. ad Paulin. quæ loca Cellar. in Cur. poster. jam congesserat.

SOLVO, is, vi, lutum, 2. 3. slegare, sciorre, sciogliere, λύω, διαλύω, quod ligatum est, a vinculis libero. Terent. Andr. 5. 4. in fin. Davus non recte vinctus est. jube solvi, obsecro. Virg. Ecl. 6. v. 23. quo vincula nectitis! inquit. Solvite me pueri. Horat. l. 3. od. 21. v. 22. solvere nodum. Id. l. 1. ep. 1. v. 8. equum senescentem. lasciar andar libero. & Plin. l. 2. ep. 8. Laqueos si solvere negatur, abrumpam. Phædr. l. 1. fab. 2. v. 3. solvere frenum. Propert. l. 1. eleg. 3. v. 22. corollas de fronte. Tibull. l. 2. eleg. 1. v. 7. vincla jugis boum. Senec. in Thyest. v. 797. solvere currus. h. e. solvere equos a curru. Ovid. 4. Fast. v. 333. funem a stipite. Id. 9. Met. v. 58. nexus a corpore. Id. 3. Fast. v. 2. comas cassida. & lib. 4. v. 133. redimicula collo. Id. Met. 11. v. 682. nec crinem solvere curat, Scindit. Virg. 4. Æn. v. 374. vela. h. e. expandere. Id. 7. Æn. v. 403. crinales vittas. Brutus ad Cicer. Fam. 11. ep. 10. ergastula. h. e. servos catenatos in ergastulis. Nep. in Annib. c. 11. & Cic. Attic. l. 13. ep. 4. ad fin. epistolam. h. e. linum incidendo aperire, quod Id. Nep. dixit in Pausan. c. 4. vincula epistolæ laxare. Ovid. 1. Trist. el. 2. v. 2. ratis quassatæ membra. sfasciare, scompaginare. & Propert. l. 2. el. 7. v. 44. testa. fendere. & Tacit. 1. Ann. c. 69. pontem. disfare. & Val. Flacc. l. 1. v. 433. collectas jam solvit fibula vestes. slaccia. ¶ Solvere navem, apud Plaut. Mil. 4. 7. 17. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 36. & lib. 1. B. Civ. c. 28. & Nepot. in Annib. c. 8. est, soluto fune discedere a litore, & in altum provehi, sarpare, far vela. Sic Cic. l. 1. ad Attic. ep. 13. solvere ancoram. levar l'ancora. & Lucan. l. 4. v. 583. extra Lilybæo litore solvit Curio. & lib. 2. v. 649. solvuntque cavas a litore puppes. Propert. l. 1. eleg. 8. v. 11. Nec tibi Tyrrhena solvatur funis arena. Id. l. 3. eleg. 3. v. 53. solvere classem. ¶ Sæpe hoc sensu solvere absolute ponitur. Cic. Fam. 16. ep. 9. Nos eo die cœnati solvimus. Id. 3. Offic. c. 12. Compluses mercatores Alexandria solvisse. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 101. Solvere a terra. Id. l. 4. B. Gall. c. 28. Naves ex porto leni vento solverunt. ¶ Translate est laxare, relaxare. Colum. l. 9. c. 13. Tithymalus ventrem solvit. Plin. l. 14. c. 18. Thasia ova solvit alvum. Cels. l. 1. c. 3. a med. Alvum adstringit labor, sedile, &c. contra solvit aucta ambulatio atque esca. ¶ Item aperire incidendo. Colum. l. 6. c. 14. Cum vena intumuit, cultello solvitur. ¶ Solvere os, aprir la bocca. Ovid. 7. Met. v. 190. ternis ululatibus ora Solvit. Tibull. l. 4. eleg. 3. v. 14. Impia in aversos solvimus ora deos. Sic Ovid. 3. Met. v. 261. tum linguam ad jurgia solvit. Lucan. l. 1. v. 472. de Fama. Innumeras solvit falsa in præconia linguas. Senec. in Thyest. v. 682. solvere vocem. parlare. ¶ Pro discutere. Plin. l. 6. ep. 16. Nox omnibus noctibus nigrior densiorque, quam tamen faces multæ variaque lumina solvebant. Cels. l. 1. c. 6. circa med. Eo tempore, quo ebrietas solvi debet. Plin. l. 37. c. 10. Lassitudinem solvere. Virg. 4. Æn. v. 55. Spemque dedit dubiæ menti, solvitque pudorem. Quintil. l. 6. c. 3. Risus tristes affectus solvit. ¶ Item languidum reddere, vires adimere, resolvere, infiacchire, indebolire, spossare. Virg. 4. Georg. v. 199. nec corpora segnes In Venerem solvunt. & lib. 3. v. 523. ima Solvuntur latera, atque oculos stupor urget inertes. Quintil. l. 9. c. 4. Solvere vires. Id. l. 1. c. 2. (al. 3.) Infantiam statim deliciis solvimus. Virg. 1. Æn. v. 96. & in fin. l. 12. ast illi solvuntur frigore membra. Ovid. Metam. 7. v. 183. homines, volucresque, ferasque Solverat alta quies. ¶ Pro putrefacere, putrefare. Virg. 4. Georg. v. 302. Tunsa per integram solvuntur viscera pellem. Lucan. l. 6. v. 87. & lib. 7. v. 809. tabes solvit corpora. ¶ conficere, finire. Curt. l. 8. c. 9. ad fin. Nec ullus corporibus, quos senectus solvit, honos redditur. ¶ Solvere alicui vitam, ammazzare, solvere animam a corpore. Propert. l. 2. eleg. 7. v. 77. Figite certantes, atque hanc mihi solvite vitam. Senec. in Troadib. v. 600. me fata maturo exitu, facilique solvant. ¶ Solvi, morire. Petron. in Satyr. c. 111. Solvi inedia. Flor. l. 4. c. 12. Massiliæ morbo solvitur. & cap. 11. extr. Admotis ad venas serpentibus, sic morte, quasi somno, soluta est. Adde Ovid. 2. Amor. el. 10. v. 36. Sic Plin.

Plin. l. 2. c. 25. *extr.* Cometas nasci humore fortuito & ignea vi, ideoque solvi. *disfarsi*, *svanire*. ¶ Solvere universim, quæ solida ac dura sunt, comminuere, dissolvere, liquefacere. *Lucan.* l. 3. v. 508. *de igne*. Nec solum silvas, sed saxa ingentia solvit: Et crudæ putri fluxerunt pulvere cautes. *Lucret.* l. 1. v. 491. Conlabefactatus rigor auri solvitur æstu. *Senec. in Agam.* v. 553. Tridente rupem subruit pulsam pater Neptunus, solvitque montem. *h. e.* discidit, fregit. *Id. de Herc. Fur.* v. 237. Utrinque montes solvit, abrupto obice. *sparte*. & *in Herc. Oet.* v. 729. Nives ut Eurus solvit, aut tepidus Notus. *disfà*, *strugge*. & *Lucan.* l. 4. v. 83. Jamque Pyrenææ, quas nunquam solvere Titan Evaluit, fluxere nives. ¶ Solvere in aliquid. *Lucan.* l. 8. v. 106. Solvere lumina in lacrymas. *Id.* l. 2. v. 408. nullum tellus se solvit in amnem. *Id.* l. 9. v. 451. auster liquido se turbine solvit in auras. *Id.* l. 8. v. 830. tellus Ægyptia, in Æthiopum putres solveris arenas. *Propert. lib.* 4. *eleg.* 4. v. 77. Romulus excubias decrevit in otia solvi, *h. e.* milites in excubiis intermittere vigilias & otio se dare. ¶ Pro violare, rumpere. *Senec. in Oedip.* v. 527. Imperia solvit, qui tacet jussus loqui. *Liv.* l. 1. c. 49. *a med.* Solvere morem traditum a prioribus. *Quintil.* l. 11. c. 3. *ante med.* Fori sanctitatem ludorum talarium licentia solvere. *Lucan.* l. 6. v. 768. nec verba, nec herbæ Audebunt longæ somnum tibi solvere Lethes. *Id.* l. 2. v. 435. donec confinia pontus Solveret incumbens, terrasque repelleret æquor. ¶ Pro dirimere, dissociare, separare. *Propert.* l. 4. *el.* 4. v. 57. Solvere commissas acies. & *lib.* 2. *el.* 25. v. 5. amicos. *Tibull. lib.* 1. *el.* 2. v. 60. amores cantibus aut herbis. ¶ Solvere jejunium, famem, *romper il digiuno*, *mangiare*. *Ovid.* 5. *Met.* v. 534. Non ita fata sinunt, quoniam jejunia virgo Solverat. *Lucan.* l. 3. v. 282. Longaque Sarmatici solvens jejunia belli Massagetes, quo fugit, equo. *Senec. in Thyest.* v. 64. Tuamque ad istas solvimus mensas famem. ¶ *Solvere*, explicare, explanare, enodare. *Cic.* 1. *de Fin.* c. 7. Solvere captiosa, ambigua distinguere. *Senec. in Oedip.* v. 101. Nodosa sortis verba, & implexos dolos, Ac triste carmen alitis solvi feræ. *h. e.* Sphingis. *Quintil. lib.* 2. c. 17. *a med.* argumentum. *Id.* l. 7. c. 2. *ad fin.* ambiguitatem. *Gell.* l. 18. c. 2. quæstionem. ¶ Solvere versum, *disfare*, verba aliter collocando ligatam metri rationem tollere. *Horat.* l. 1. *sat.* 4. v. 60. *Quintil.* l. 1. c. 9. (*al.* 13.) & *lib.* 9. c. 4. *ante med.* ¶ Et quoniam qui pecuniam, vel aliud alicui debent, quodammodo ligati sunt & obnoxii creditori, *solvere* est debitum reddere, ære alieno liberare, *pagare*, *soddisfare*, pecuniam numerare. *Cic. Attic.* l. 1. *ep.* 3. Misimus, qui pro vectura solveret. *Id. Verr.* 3. c. 72. *sub fin.* Permultis civitatibus pro frumento nihil solvit omnino. *Id. pro Cluent.* c. 12. Eam pecuniam præsentem Oppianicus non debitam mulieri solvit. *Id.* 3. *Offic.* c. 23. *a med.* Si sapiens adulterinos nummos acceperit pro bonis, cum id rescierit, soluturusne sit eos, sicui debeat, pro bonis? *Id. ad Planc. post ep.* 16. l. 18. *ad Attic.* Ut pecuniam Buthrotii ad diem solverent. *h. e.* die statuto. *Senec.* l. 6. *de benef.* c. 17. *extr.* solvere præceptori pretium operæ. *Cic. Attic.* l. 5. *ep. ult. a med.* Solvere alicui a se. *h. e.* de suo, non per alium, non accipiendo pecuniam ab alio. *Id. Attic.* l. 5. *ep. ult. a med.* Homines non modo non recusare, sed etiam hoc dicere, se a me solvere. quod enim prætori dare consuessent, quoniam ego non acceperam, se a me quodammodo dare. Sic *Plin.* l. 2. *ep.* 4. Summa erat solvenda de meo. Contra *Cic. Attic.* l. 7. *ep.* 18. Quintus frater laborat, ut tibi quod debet, ab Egnatio solvat. *Sallust. in Catil.* c. 36. Æs alienum meis nominibus ex possessionibus solvere possum. *Nep. in Cim.* c. 1. Solvere populo litem æstimatam. *pagar la condanna*. & *Quintil. declam.* 9. c. 9. *a med.* Solvere mercedem. *Senec. ep.* 7. *ad fin.* Unum hæc epistola in debitum solvet: duo in antecessum accipe. *pel debito maturato*. & *Ulpian. Digest. lib.* 19. *tit.* 2. *leg.* 19. *ante med.* Pensionis portionem in frumento potius, quam in pecunia solvere. *Paul. ibid. tit.* 2. *leg.* 45. Impensam ædificiorum solvere. *Javolen. lib.* 40. *tit.* 7. *leg.* 39. *a med.* Damas servus, cum heredi meo annorum septem operas solverit, liber esto. *h. e.* præstiterit. *Papinian. lib.* 23. *tit.* 4. *leg.* 26. *a med.* Filia cum pro se dotem promitteret, pepigit, ut si in matrimonio sine liberis decessisset, matri suæ dos solveretur. *h. e.* redderetur, refunderetur. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 137. Ego ad forum ibo, ut solvam militem. *h. e.* absolvam, solutione facta dimittam. ¶ Solvendo non esse, *non essere in istato di pagare*, non habere in bonis, unde æs alienum dissolvatur. *Liv.* l. 31. c. 13. Cum solvendo ære alieno respublica non esset. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 8. Sumptus decerni legatis nimis magnos, cum solvendo civitates non essent. *Id. Phil.* 2. c. 2. Quo tempore me augurem nominaverunt, tu nec solvendo eras, nec te ullo modo, nisi eversa republ. incolumem fore putabas. *eri un fallito*, *uno spiantato*. Adde *lib.* 13. *ad Attic. ep.* 10. *extr.* & *lib.* 2. *Offic.* c. 22. *ad fin.* Et addito dativo personæ, *Quintil. declam.* 9. c. 9. *extr.* Placeamus licet nobis fortuna nostra, pater, pauperi solvendo non sumus. & *declam.* 2. c. 3. Constabat, patrem filio suorum solvendo non esse. ¶ Non esse ad solvendum, eodem sensu *Vitruv.* dixit *in fin.* c. 6. *lib.* 10. ¶ Solvere pœnas, *pagar la pena*, *il fio*, pœnas dare. *Sallust. in Jug.* c. 72. Condemnatus verberatusque, capite pœnas solvit. *Senec. in Oedip.* v. 938. ita ne tam magnis breves Sceleribus pœnas solvis? *Id. in Hippol.* v. 1176. Hac manu pœnas tibi solvam. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 303. At si negligimus, magnis injuria pœnis Solvitur; & justum præterit ira modum. ¶ Solvere injuriam, *liberarsi dall' oppressione*, liberare se ab injuria, injustæ dominationis jugum repellendo. *Sallust. in orat. Lepidi contra Sull.* Est ne viris reliqui aliud, quam solvere injuriam, aut mori per virtutem? ¶ Pro satisfacere, par pari rependere, *riconoscere*, *rimeritare*, *ricompensare*. *Cæl. ad Cicer.* 8. *Fam. ep.* 12. Magna mihi debebat beneficia: & cum homo avarus, ut ea solveret, sibi imperare non posset, occultum bellum mihi indixit. *Terent. Adelph.* 5. 7. 80. Neque tu verbis solves unquam, quod mihi re male feceris. Huc pertinent duo loca ex *declam. Quintil.* modo allata. ¶ *Solvi* dicuntur & quæ pietati, officio, fidei debentur. *Senec. in Hippol.* v. 1198. Solvere inferias viro. *Cic. pro Rosc. Amer.* c. 8. *a med.* Qui nondum etiam omnia paterno funeri justa solvisset. *Tacit.* 1. *Ann.* c. 61. Solvere suprema militibus. *Cic. pro Marcell.* c. 9. Cum patriæ, quod debes, solveris. *Id. in Brut.* c. 4. *sub fin.* Exspectabo ea, quæ polliceris, neque exigam, nisi tuo commodo: & erunt mihi pergrata, si solveris. *Id. Phil.* 3. c. 4. *sub fin.* Vota ea, quæ nunquam solveret, nuncupavit. *Nep. in Lysandr.* c. 3. & *Propert.* l. 4. *eleg.* 2. v. 17. Solvere vota Jovi. *Ovid.* 1. *Fast.* v. 641. Voverat, & voti solverat ante fidem. *Plin.* l. 10. *ep.* 44. Solemnia vota pro incolumitate tua & suscepimus, domine, pariter & solvimus. *Afran.* apud *Non.* c. 12. n. 21. Solvo operam Dianæ. *h. e.* sacra facio. (Hinc illa in vet. votivis Lapidib. V. S. L. M. *Votum solvit libens merito.* *scil.* is qui voti compos factus est. Et expresse in plurali apud *Gruter. pag.* 56. n. 1. Votum solverunt libens merito. V. *Libens*). *Vellej.* l. 2. c. 25. *sub fin.* Post victoriam Sulla grates Dianæ solvit. *Terent. Andr.* 4. 1. 19. Tandem inventa est causa. solvisti fidem. *h. e.* exsolvisti, liberasti, promissis stetisti ([illegible]) adstringitur enim fides, cum pollicemur: solvitur, cum præstamus. *Planc. ad Cic. Fam.* 10. *ep.* 21. Suam fidem solutam esse. Adde *Flor.* l. 1. c. 1. *a med.* & *Valer. Max.* l. 7. c. 3. n. 5. ¶ Sæpissime est liberare, & refertur ad animum. *Cic. pro Cæcin.* c. 34. & *Liv.* l. 7. c. 3. Ut religione civitas solvatur. *Justin.* l. 21. c. 3. Solvere civitatem voto. *Horat.* l. 4. *od.* 2. v. 54. me solvet vitulus, relicta Matre qui largis juvenescit herbis In mea vota. *Auct. ad Herenn.* c. 2. l. 3. & *Liv.* l. 31. c. *ult.* Solvere aliquem legibus. *dispensare*. & *Propert.* l. 4. *eleg.* 6. v. 41. metu. *Id.* l. 3. *el.* 20. v. 2. amore. *Senec. in Hippol.* v. 101. cura. & *in Agam.* v. 75. non curarum Somnus domitor pectora solvit. *Virg.* 1. *Æn.* v. 566. Solvite corde metum, Teucri, secludite curas. & *lib.* 2. v. 28. omnis longo solvit se Teucria luctu. *Horat. Epod. ult.* v. 45. Solvere aliquem dementia. *h. e.* liberare a veneficio dementiæ. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 39. Actoriden Peleus, ipsum quoque Pelea Phoci Cæde per Æmonias solvit Acastus aquas. *h. e.* purgavit, cædis crimine absolvit. ¶ Absolute *Martial.* l. 9. *epigr.* 29. Dulce decus scenæ, ludorum fama, Latinus Ille ego sum, plausus deliciæque tuæ: Qui spectatorem potui fecisse Catonem, Solvere qui Curios Fabriciosque graves. *h. e.* a gravitate & tristitia removere, hilarare, recreare. *Horat.* l. 2. *sat.* 6. v. 83. ut arctum Solveret hospitiis animum. *sollevava*. & *Virg.* 10. *Æn.* v. 111. Nec Rutulos solvo. *h. e.* fatis libero, eximo, excipio. ¶ Præterit. *solui* poetis aliquando est trisyllabum. *Tibull.* l. 4. *carm.* 5. v. 18. Nulla queat posthac nos soluisse dies. *Catull. in fin. carm.* 2. Quod zonam soluit diu ligatam.

SOLUS, a, um, gen. solius, dat. soli, *solo*, *senza compagno*, μόνος, incomitatus, solitarius, unus. *Cic.* 3. *Offic.* c. 10. Cui cum visum esset utilius, solum quam, cum altero regnare, fratrem interemit. *Terent. Heaut.* 2. 1. 78. Hem, tot mea solius solliciti sunt causa, ut, &c. *Varr.* l. 3. *R. R.* c. 2. *ante med.* Cum hæc sit communis universi populi, illa solius tua. *Cic. pro Mur.* c. 22. Ea dicam vobis audientibus, quæ ipsi soli, re integra, sæpe dixi. *Id.* l. 5. *ad Attic. ep.* 17. *a med.* Scævola solus novem menses Asiæ præfuit. *Terent. Phorm.* 3. 3. 24. Quantum opus est tibi argenti? *Phædr.* Solæ triginta minæ. *Justin.* l. 20. c. 3. Locrenses sola quindecim millia militum habebant. *Cic.* 3. *de Orat.* c. 18. Stoici soli ex omnibus eloquentiam virtutem esse dixerunt. *Id. de Harusp. resp.* c. 7. Qui locus solus ex privatis locis omnibus hoc juris habet, ut, &c. *Sallust. in orat. Lepidi contra Sull.* Solus omnium, post memoriam hominum, supplicia in post futuros composuit. *Terent. Phorm.* 4. 1. 21. Nam ego meorum solus sum meus. *Plin.* l. 10. c. 23. Coturnices morbum comitialem solæ animalium sentiunt, præter hominem. *Martial.* l. 4. *epigr.* 2. Spectabat modo solus inter omnes Nigris munus Horatius lacernis. ¶ *Da solo a sola*. *Terent. Phorm.* 4. 3. 15. Prendo hominem solum: cur non, inquam, &c. *Plaut. Asin.* 2. 2. 95. Me senex seduxit solum seorsum ab ædibus. *Cæs.* l. 1. *B. Gall.* c. 18. Liscum retinet: quærit ex solo ea, quæ in conventu dixerat. ¶ Et repetitur per varios casus. *Terent. Hec.* 3. 1. 13. Omnem rem narrabit continuo sola soli. & 4. 1. 42. Solus solum conveni. *Id. Eun.* 3. 5. 31. Imperat, ut maneam solus cum sola. ¶ Jungitur cum *unus*. *Terent. Adelph.* 5. 3. 47. Solum unum hoc vitium affert senectus hominibus. *Cic. in Pison.* c. *paulo.* Te unum solum suum depeculatorem, vexatorem venisse senserunt. *Id. de Harusp. resp.* c. 7. *a med.* Uno illo antistite sacrorum dissentiente. ¶ Solitarius, desertus, infrequens, *disabitato*, *solingo*, *deserto*, *solitario*. *Cic.* 1. *de Divin.* c. 28. *a med.* & *in fragment. pro Varen.*, apud *Quintil.* l. 5. c. 13. *ante med.* Cum in locis solis mœstus errares. *Nep. in Eumen.* c. 8. *ad fin.* Si per loca sola contenderet, sperabat, se imprudentem hostem oppressurum. *Sallust. in Jug.* c. 110. Cum parte equitatus proficiscitur in loca sola, obsessum turrim regiam. *Quintil.* l. 7. c. 2. *post med.* Locus clausus, vel reclusus; frequens, vel solus. *Terent. Andr.* 2. 4. 3. venit meditatus alicunde ex solo loco. *Virg.* 3. *Georg.* v. 249. male tum Libyæ solis erratur in agris. *Id. Ecl.* 10. v. 14. sola sub rupe. *Tibull.* l. 1. *el.* 3. v. 60. in solo paterer monte pecus. *Terent. Phorm.* 5. 7. 85. Hoc scelus hinc deportarier in solas terras. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel.* v. 57. Desertam in sola miseram se cernit arena. ¶ *Soli* in genit. pro *solius*, & in dat. femin. *solæ* pro *soli* auctores habent. *Cato* apud *Priscian.* l. 6. *pag.* 694. *Putsch.*

De

De omni Tusculana civitate soli Lucilii Manilii beneficium gratum fuit. *Plaut. Mil.* 4. 2. 28. Cedo te mihi solæ solum. *Terent. Eun.* 5. 7. 3. Mihi solæ ridiculo fuit, quæ, &c. ¶ *Sole* in vocativo. *Atticid.* apud *Priscian. l.* 5. *pag.* 673. Felix lectule talibus sole amoribus.

SOLUTE, adverb. *scioltamente, liberamente*, λελυμένως, libere. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 48. Si aut furore divino incitatus animus, aut somno relaxatus solute moveatur ac libere. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 47. Quo solutius lasciviret. ¶ Translate est sine cura, remisse, lente, *da spensierato, freddamente, negligentemente*. *Cic. in Brut. c.* 80. *a med.* Solute, leniter, oscitanter dicere. *Liv. l.* 23. *c.* 37. Milites in stationibus solute ac negligenter agentes. *Id. l.* 39. *c.* 1. Exercitus sub imperio Cn. Manlii solute ac negligenter habiti. *Senec. l.* 6. *quæst. nat. c.* 3. Quædam a fabris negligentius solutiusque composita. *Albinov. eleg.* 2. *v.* 103. Cæsar amicus erat: poterat vixisse solute. ¶ Item libere, clare, facile. *Cic. in Brut. c.* 92. Propriis verbis comprehendens solute & facile sententiam. *&* *c.* 29. Neque enim refert videre, quid dicendum sit, nisi id queat solute & suaviter dicere. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 31. Ipse compositus alias, & velut eluctantium verborum, solutius promptiusque eloquebatur, quoties subveniret. *h. e.* quoties pro aliquo diceret. *Ulpian. Dig. lib.* 11. *tit.* 7. *leg.* 14. *ad fin.* Judex non meram negotiorum gestorum actionem imitatur, sed solutius æquitatem sequitur.

SOLUTILIS, le, *mal unito, solubile*, λύσιμος, qui facile solvi potest. *Suet. in Ner. c.* 34. Solutilem navem, cujus vel naufragio, vel cameræ ruina periret, commentus est.

SOLUTIM, solute, laxe. *Tertull. de Pall. c.* 5. Tota molitio pallii operire est solutim, idest uno circumjectu.

SOLUTIO, onis, f. *scioglimento, slegamento*, λύσις, actus solvendi, explicatio, dissolutio. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 25. Linguæ solutio, vocis sonus, latera, vires. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 25. *a med.* Ipsam ægritudinem, λύπην Chrysippus, quasi solutionem totius hominis, appellatam putat. ¶ Dissolutio argumenti, quæstionis. *Senec. l.* 5. *de benef. c.* 12. Quædam in oblectamentum ac jocum sic illigantur, ut eorum solutio imperito difficilis sit: quæ ille, qui implicuit, sine ullo negotio separat, quia commissuras eorum & moras novit: & nihilominus illa habent aliquam voluptatem. tentant enim acumen animorum, & intentionem excitant. *Gell. l.* 18. *c.* 2. Solutio captionis sophisticæ. ¶ languor, imbecillitas. *Plin. l.* 23. *c.* 9. *sub fin.* Sanare ventris & stomachi solutiones. *soccorrenza, e debolezza*. ¶ dissolutio pecuniæ, *pagamento*. *Cic.* 2. *Offic. c.* 24. Fides nulla esse potest, nisi erit necessaria solutio rerum creditarum. *Id. pro leg. Manil. c.* 7. *a med.* Solutione impedita, fides concidit. *Ulpian. Dig. l.* 46. *tit.* 3. *leg.* 12. Solutionem facere.

SOLUTOR, oris, m. *pagatore*. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 27. Solutori utique pignus restituendum esse. ¶ *scioglitore*, qui aperit. *Augustin. l.* 2. *de morib. Manich. c.* 13. *ad fin.* Solutor signaculi.

SOLUTUS, a, um, *slegato, sciolto, disciolto*, λελυμένος, λυθείς, a vinculo expeditus. *Cic. l.* 6. *Attic. ep.* 13. Epistola, quam, ancora soluta de phaselo dedisti. *Plaut. Truncul.* 4. 3. 63. Reus solutus, testes vincti. *Phædr. l.* 3. *fab.* 7. *v.* 20. Canis solutus catena. *Horat. Epod.* 10. Navis soluta. *sciolta dal lido*. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 11. *v.* 23. Funis solutus. *Id. Heroid. ep.* 18. *v.* 4. Charta soluta. *h. e.* explicata, evoluta. *Nep. in Attic. c.* 21. Soluta epistola. *h. e.* aperta. *Plin. l.* 10. *c.* 36. Solutus volatus. *volo spedito e libero*. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 2. Motus solutus ac liber. *Propert. l.* 4. *el.* 6. *v.* 31. Crines in colla soluti. *Horat. l.* 1. *od.* 30. Gratiæ zonis solutis. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 41. Loris solutis ire. *a briglia allentata*. *&* *lib.* 2. *v.* 47. Ceræ solutæ igne. *disfatte, liquefatte*. *Id.* 3. *Amor. el.* 6. *v.* 93. Nives solutæ. *Horat. l.* 1. *od.* 4. *v.* 10. Flos, terræ quem ferunt solutæ. *h. e.* ab hieme & glacie liberæ. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 237. Imbre cælesti nube solutus. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 258. galeasque solutus Humectat lacrymis. *Quintil. decl.* 9. *c.* 7. Solutus lacrymis. *sciolto in lagrime*. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 7. *n.* 2. *extern.* Os promptius, & solutius. *più franco nel pronunziare*. *Scribon. Larg. compos.* 27. Cicatrices solutæ. *h. e.* resolutæ, diductæ, rursus apertæ, ἀναλυόμεναι. ¶ *Soluta terra* dicitur, quæ rarior est, & versari facile potest, cui opponitur densa, spissa, & gravis. *Colum. l.* 3. *c.* 14. Soluta & facilis terra. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Tenerum & solutum solum. *Frontin. de aquæduct. artic.* 15. Solutiores ripæ. *h. e.* quas facile fluens amnis abradit. Sic *Plin. l.* 25. *c.* 9. Agaricon mas spissior, femina solutior. ¶ *Soluta alvus* est cita, fusa, *ventre rilassato*. *Plin. l.* 24. *c.* 18. Solutam alvum facere. ¶ Translate est dissolutus. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 73. Solutum obsidium. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 79. Solutum conjugium. *Sallust. in Jug. c.* 45. Plebis vis soluta, atque in multitudinem dispersa. *Id. ibid. c.* 43. *in fin.* Milites, quos soluto imperio licentia corruperat. *Gell. l.* 18. *c.* 2. Soluta quæstio. *&* *c.* 13. Soluta captio. ¶ Item liber, expeditus. *Cic.* 4. *Verr. cap.* 75. Animo soluto & libero esse. *Id. pro Rabir. Post. c.* 5. *in fin.* Solutus ac liber lege. *Id.* 2. *de Orat. c.* 6. Solutus opere. *Id. Agrar.* 1. *c. ult.* Solutus a cupiditatibus, liber a delictis. *Horat. Epod.* 2. *v.* 4. Solutus omni fœnore. *Id. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 129. Solutus mala ambitione. *In Ædil. edicto* apud *Gell. l.* 4. *c.* 2. Solutus noxa. *Plin. l.* 22. *c.* 4. Senatus cura belli solutus. *Justin. l.* 14. *c.* 2. Solutus metu mortis. *Id. l.* 3. *c.* 3. Solutus religione jurisjurandi. *Quintil. l.* 5. *c.* 14. Anima soluta corpore. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 5. Quo mea ratio facilior & solutior esse posset. *h. e.* expeditior. *Id. l.* 1. *Fam. ep.* 9. *ad fin.* Si essent omnia mihi solutissima, tamen in republica non alius essem. *Id.* 2. *de Fin. c.* 20. Cum soluta nobis est eligendi optio. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 35. Maxime solutum & sine obtrectatore fuit prodere, &c. *Catull. carm.* 31. *ad Sirmion. v.* 7. O quid solutis est beatius curis! ¶ Cum genitivo *Horat. l.* 3. *od.* 17. *v. ult.* Famulis soluti operum. ¶ *Risus solutus* est effusus, liberior, cachinnus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 386. Versibus incomptis ludunt, risuque soluto. ¶ *Solutus homo*, hoc est a curis liber, atque adeo mente hilaris, serenus, lætus. *Horat. l.* 1. *ep.* 5. *v.* 19. Fecundi calices quem non fecere disertum? Contracta quem non in paupertate solutum? ¶ *Solutus gaudio* videtur apud *Petron. in Satyr. c.* 91. est gaudio carens, tristis. V. integrum locum. ¶ *Soluta oratio* est, quæ metro caret, *prosa*, πεζὸς λόγος: cui opponitur *carmen*. *Varr. in fin. l.* 6. *de L. L.* Libri duo de oratione soluta, de poetica unus. *&* *initio l.* 6. Ut in soluta oratione, sic in poematis. Adde *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 48. *Varron. l.* 9. *L. L. c.* 3. *sub fin.* & *Gell. l.* 7. *c.* 14. ¶ Huc pertinent illa *Ovid.* 4. *Trist. el.* 10. *v.* 23. totoque Helicone relicto, Scribere conabar verba soluta modis. *Tibull. l.* 4. *el.* 1. *v.* 36. Canere vincto pede, aut soluto. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 101. Sive orsa libebat Aoniis vincire modis, seu voce soluta Spargere. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. Historia est quodammodo carmen solutum. ¶ Porro *soluta* dicitur oratio, non quod numeris & pedibus careat: (debet enim, ut bene fluat, & apte cadat, suos numeros habere, qui plane iidem sunt cum iis, quos poetæ in carminibus adhibent: qua de re multa *Cicero l.* 3. *de Orat. c.* 44. *& sequent. & in Orat. c.* 56. *& sequentib.* & *Quintil. l.* 9. *c.* 4. &c.) sed quia ab adstricta illa metrica lege soluta est, & liberius incedit. Est enim elaboratæ verborum compositionis præcipua laus, *ut quamvis oratoriis numeris vincta sit, tamen soluta videri possit*, ut *Quintil. ibid.* loquitur. Quare *idem Quintil.* non longe ab initio ejusdem capitis prosam orationem in duo genera dividit, ut *alia vincta sit, atque contexta* (qualis est in orationibus) *alia soluta, qualis in sermone, & epistolis. Quod non eo*, inquit, *dico, quia non illud quoque solutum habeat suos quosdam, & forsitan difficiliores etiam pedes: neque enim aut hiare semper vocalibus, aut destitui temporibus volunt sermo, & epistola: sed non fluunt, nec cohærent, nec verba de verbis trahunt: ut potius laxiora in his vincula, quam nulla sint*, &c. ¶ Apud *Horat. l.* 4. *od.* 2. *v.* 11. *numeri lege soluti* sunt versus ad libitum poetæ efficti, non quidem sine metro, sed modo hac, modo illa metri lege compositi, modo breviores, modo longiores, modo lyrici, modo heroici, &c. ut fit in dithyrambis. ¶ *Solutus in dicendo* est idem, qui expeditus, facilis, copiosus, & verbis ad voluntatem fluentibus, quidquid libuerit, clare explicans. *Cic. in Brut. c.* 47. Philippus satis creber in inveniendis, solutus in explicandis sententiis. *Id. ibid. c.* 48. Omnium oratorum solutissimus in dicendo. *& cap.* 70. Torquatus a natura ad dicendum satis solutus atque expeditus. ¶ *Soluti agri* dicuntur a *Siculo Flacc. de condit. agror. pag.* 3. *Goesii*, quorum fines deprehendi non possent. ¶ Ponitur etiam *solutus* pro languenti, debilitato, fracto. *Justin. l.* 9. *c.* 6. Solutus mero. *Virg.* 9. *Æn. v.* 236. somno vinoque soluti. *Ovid.* 8. *Met. v.* 712. annis ævoque soluti. *& lib.* 11. *v.* 612. membra languore soluta. *Petron. cap.* 138. Aniculæ solutæ mero ac libidine. *Stat. l.* 3. *Theb. v.* 255. Æquor longe ventorum pace solutum. *h. e.* tranquillum, quietum. ¶ Et absoluta *Petron. c.* 100. Lumborum solutorum esse. *Lucan. l.* 2. *v.* 559. solutus & defectus. ¶ Hinc *solutus stomachus* est, qui cibum non retinet, vel non concoquit, *stomaco debole*: quem morbum *Cels. l.* 4. *c.* 5. resolutionem stomachi appellat. *Petron. c.* 117. Solutioris stomachi esse. *Scribon. Larg. compos.* 92. Solutum stomachum habere. ¶ Hinc etiam *solutus* dicitur de mortuis. *Ovid. in Ibin, v.* 146. Sive mea facta morte solutus ero. *Petron. c.* 111. Solutus inedia. *morto da fame*. *Flor. l.* 4. *c.* 11. *in fin.* Sic morte, quasi somno, soluta est. *Senec. in epigr. super exsilio ad Corsicam.* Parce relegatis, hoc est jam parce solutis. Al. plerique leg. *sepultis*. ¶ Sumitur item pro effeminato, molli, delicato. *Cic. de clar. Orat. c.* 62. *in fin.* Solutus & mollis in gestu. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Sinum togæ in dextrum humerum ab imo rejicere, solutum ac delicatum est. *Id. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) Pueri soluti ac fluentes. ¶ Item pro remisso, negligenti. *Cic. Catil.* 2. *c.* 12. Mea lenitas si cui solutior visa est. *Liv. l.* 3. *c.* 8. Solutiore cura esse. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 18. Dicta factaque ejus solutiora, & quamdam sui negligentiam præferentia. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 33. Secundis rebus solutior. *Justin. l.* 34. *c.* 2. Apud eos neglecta omnia & soluta fuere. *Plin. l.* 2. *ep.* 11. Sententia solutior. *h. e.* minus severa. ¶ Item pro immoderato, effreni, & qui nulla re coerceri & astringi potest, qui modum non servat. *Liv. l.* 27. *c.* 31. Quo minus conspectus, eo solutior erat. *Id. l.* 2. *c.* 3. Libido solutior. *Senec. de constant. Sap. c.* 11. Solutissimæ linguæ esse. *linguacciuto*. *Sueton. in Aug. c.* 44. Spectandi solutissimum morem corrigere. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 99. Nimia fortunæ indulgentia soluti in luxum. *Apul. in Apol.* Soluta audacia perditus. *Eumen. in Paneg. ad Constantin. c.* 2. Solutam perditamque disciplinam reformare. *Val. Max. l.* 6. *c.* 9. *n.* 2. Vita solutior. *Justin. l.* 3. *c.* 3. Soluti mores. *sregolati*. ¶ Denique *solutus* est dissolutus, persolutus, *pagato*. *Cic. Attic. l.* 16. *c.* 6. Hoc, quod satisdato debeo, peto a te, ut plane expedias, & solutum relinquas. *Ulpian. Dig. lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 1. Solutum debitum. *Scævola lib.* 33. *tit.* 1. *leg.* 1. *circa med.* Soluta summa pecuniæ. *sborsata*. ¶ Translate *Virg.* 7. *Æn. v.* 5. exsequiis rite solutis. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 452. justa soluta Remo. *& lib.* 6. *v.* 248. vota soluta deæ. ¶ *In solutum accipere*, accipere ad satisfactionem, sed certe ad deductionem debiti, *ricevere a conto di debito*. Et *dare in solutum*, vel *pro soluto*, transferre aliquid in creditorem, in liberationem debiti, *dare a conto*, *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 26. & Ul-

Ulpian. Dig. lib. 42. *tit.* 13. *leg. ult.* & *lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 45. Sic *Hermogenian. lib.* 41. *tit.* 4. *qui inscribitur* pro soluto, *leg.* 1. Pro soluto usucapit, qui rem debiti causa recepit. & *Marcell. l.* 46. *tit.* 3. *leg.* 48. Pro soluto habere aliquid. & *Senec. in fin. epist.* 8. Hoc non imputo in solutum. *nol metto a conto.* ¶ *Solutus*, ipse creditor, cui debitum solutum est. *Paul. Dig. lib.* 12. *tit.* 1. *leg.* 31. Omne quod habiturus esset actor, si litis contestandæ tempore solutus fuisset, restituendum est. Ita *Torrentin. Haloand. Gothofred.* & al.

SOLYMA, orum, n. urbs Lyciæ medit. in colle, qui Solymus a *Strabone* dicitur, apud Termessum urb. ¶ Item Palæstinæ, quæ postea Hierosolyma appellari cœpit. *Martial. l.* 11. *epigr.* 95. Solymis quod natus in ipsis.

SOLYMI, m. pop. Asiæ, qui postea Milyes appellati sunt, Lyciis & Pisidis proximi; *Strabo l.* 1. & 14. *Plin. l.* 5. *c.* 27. eosdem cum Pisidis facit. ¶ Item pop. Palæstinæ, quorum urbs Solyma, postea Hierosolyma. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 2. *extr.* Solymos, carminibus Homeri celebratam gentem, conditæ urbi Hierosolymam nomen e suo fecisse. Adde *Juvenc. Presb. l.* 4. *v.* 80.

SOLYMUS, a, um, ad Solymos pertinens. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 543. Interpres legum Solymarum. *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 138. An Solymum cinerem, palmetaque capta subibis Non sibi felices silvas ponentia Idumes? *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 13. Solymo nigrantem pulvere fratrem.

SOMNIALIS, is, *di sogno*, ad somnium pertinens. *Fulgent. l.* 1. *Mythol. sub init.* Ordior fabulam somniali figmento delusam. *Inscript.* apud *Reines. class.* 10. *n.* 4. Cultores Herculis Somnialis. *h. e.* qui somnia divina immittere credebatur de rebus futuris faciendis, vel fugiendis.

SOMNIATOR, oris, m. *sognante, sognatore*, qui somniat, vel somniis fidem adhibet. *Senec. l.* 3. *controv.* 22. *a med.* Erat autem ex somniatoribus totus; ablatumque illum deflecerat color, somnium narrabat. *Tertull. advers. Gnost. c.* 2. *circa med.* Ne credatis sermonibus somniatoris illius.

SOMNICULOSE, adverb. *sonnacchiosamente, trascuratamente*, ὑπνωτικῶς, dormitando, negligenter. *Plaut. Capt.* 2. 1. 31. Haud somniculose hoc agendum est. *Id. Amph.* 2. 1. 75. Non soleo ego somniculose heri imperia persequi.

SOMNICULOSUS, a, um, *sonnolento, sonnacchioso*, ὑπνώδης, ὑπνωτικός, plenus somno & ignavia. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *circa med.* Somniculoso villico plurima effugiunt. *Id. l.* 1. *c.* 8. Socors & somniculosum genus mancipiorum. *Cic. de Senect. c.* 11. Quæ vitia sunt non senectutis, sed inertis, ignavæ, somniculosæ senectutis. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. *v.* 36. Somniculosi glires. ¶ Item qui somnum ac torporem inducit, ναρκωτικός. Hoc sensu dixit *Laber.* apud *Gell. l.* 9. *c.* 12. & *Non. c.* 2. *n.* 795. Æcastor multum somniculosum. at *Gell.* ipse testatur. Sic *Cinna ibid.* Somniculosam ut Pœnus aspidem Psyllus. *Plin.* enim *lib.* 29. *c.* 4. tradit, ab aspidibus percussos torpore & somno mori. V. vocem sequent.

SOMNIFER, era, rum, *sonnifero*, ὑπνοφόρος, qui affert somnum. *Plin. l.* 18. *c.* 25. *extr.* Utique somnifera etiam sativo papaveri. *Ovid.* 1. *Met. v.* 671. *de Mercurio.* virgamque potenti Somniferam sumpsisse manu. & *lib.* 9. *v.* 693. *de aspide.* Plenaque somnifer serpens peregrina veneni. *Lucan. l.* 9. *v.* 701. Aspida somniferam tumida cervice levavit. V. *v.* 815. & dicta in voce præced.

SOMNIFICUS, a, um, *sonnifero, narcotico*, ὑπνωτικός, ναρκωτικός, somnum faciens, somnifer. *Plin. l.* 24. *c.* 4. Cimicibus vincitur aspidum somnifica vis. *Id. l.* 37. *c.* 10. *ante med.* Somnifica medicamenta.

SOMNIO, as, avi, atum, *sognare, sognarsi*, ἐνυπνιάζω, in somno aliquid, quasi vigilans, video, per quietem videre videor. *Cic. l.* 2. *de Divin. c.* 59. Totas noctes dormimus, neque ulla fere est, qua non somniemus: & miramur aliquando id, quod somniarimus, evadere? *Enn.* apud *Cicer. l.* 4. *Acad. c.* 16. Nam videbar somniare, me esse mortuum. *Cic. l.* 2. *de Divin. c.* 65. Nemone unquam alius ovum somniavit? & *ibid.* Defert ad conjectorem quidam, somniasse se, ovum pendere ex fascia lecti sui cubicularis. & *cap.* 67. *extr.* Somniare de aliquo. *Colum. l.* 1. *c.* 8. Somniare ineptias. *Terent. Eun.* 1. 2. 113. Dies noctesque me ames, me desideres, me somnies, me exspectes, de me cogites. *Plaut. Rud.* 3. 1. 5. & *Mil.* 2. 4. 47. Hac nocte mirum atque insolitum somniavi somnium. *Id. Rud.* 3. 4. 68. Quod ego in somnis somniavi. ¶ Passive impersonaliter *Plin. l.* 28. *c.* 4. *sub fin.* Aristoteles & Fabianus, plurimum somniari circa ver & autumnum, tradunt. ¶ *Somniare* dicuntur, qui aliquid inepte, & sine ratione dicunt, faciunt, volunt. *Plaut. Pers.* 2. 3. 5. Quod ego non magis somniabam, neque opinabar, neque censebam, eam fore mihi occasionem, ea nunc quasi decidit de cælo. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 8. Portenta & miracula non disserentium philosophorum, sed somniantium. *Id. l.* 9. *ad Attic. ep.* 13. *a med.* De Lentulino Phamea erravi: Trojanum somniabam. *Plaut. Curc.* 4. 3. 14. Quas tu mihi tabulas, quos tu mihi Luscos libertos, quos Summanos somnias? *Id. Merc.* 5. 2. 109. Eho! quæ tu somnias? hic homo non sanus est. *Id. Amph.* 2. 2. 63. & *Capt.* 4. 2. 68. Hic vigilans somniat, *costui sogna vegliando.* V. *Vigilans.* ¶ Deponentis forma *Petron. in fragm. Tragur. c.* 74. Hic, qui in pergula natus est, ædes non somniatur.

SOMNIOSUS, a, um. *Plin. l.* 28. *c. penult. sub fin.* Somniosos fieri lepore sumpto in cibis, Cato arbitratur. *h. e.* somniculosos, *sonnolenti.* nam ipse Cato apud *Diomed. l.* 1. *pag.* 358. *Putsch.* Lepus multum somni affert, qui illum edit. Al. tamen leg. rectius apud *Plin.* Somnos fieri.

SOMNIUM, ii, n. *sogno*, ὄναρ, ὄνειρος, ἐνύπνιον, visum in somno, specie nobis dormientibus apparens. Multa de somniis *Cic. l.* 1. *de Divin.* a *c.* 20. & *l.* 2. a *cap.* 58. *Plin. in fin. l.* 10. *Lactant. de opif. Dei, c.* 18. item *Macrob. c.* 3. *l.* 1. *in somn. Scip.* ubi eorum naturam & genera persequitur. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 20. Ne si jucundissimis quidem nos somniis usuros putemus, Endymionis somnum nobis velimus dari. *Pers. sat.* 2. *v.* 57. Somnia pituita qui purgatissima mittunt. *Plin. l.* 1. *ep.* 18. Somnium triste. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 328. somnia læta videre. *Id. Heroid. ep.* 19. *v.* 196. vera cernere. *Id. Met.* 11. *v.* 614. vana. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1083. fusus humi sæva feroci corde volutat somnia. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *ante med.* tumultuosa. *Petron. in Satyr. c.* 100. *a med.* Somnium turbulentum. & *cap.* 104. Somnia, quæ mentes ludunt volitantibus umbris. & *ibid.* Expiare somnium. *Plin. l.* 20. *c.* 13. *sub fin.* Imaginari aliquid per somnium. *Plaut. Curcul.* 2. 2. 3. Somnium alicui conjicere. ¶ *Somnium pro somniorum.* *Vet. Poeta* apud *Cicer.* 1. *de Divin. c.* 21. Quo sese vertant tantæ sortes somnium. *Enn. ibid. c.* 58. Interpretes somnium. ¶ *Somnium*, res vana, spes inanis, nugæ. *Terent. Adelph.* 2. 1. 50. De argento, somnium: mox, cras redi. *Id. Phorm.* 2. 2. 9. Verum hercle hoc est. *Do.* somnia. *Id. Adelph.* 3. 4. 30. Tu, quantus quantus, nihil nisi sapientia es: ille, somnium. *Lucret. l.* 1. *v.* 104. multa tibi jam fingere possunt Somnia, quæ vitæ rationes vertere possint. *Quintil. l.* 6. *c.* 2. *post med.* Otia animorum, & spes inanes, & velut somnia quædam vigilantium. ¶ *Somnium* pro somno & sopore, *sonno.* *Virg. Æn.* 5. *v.* 838. ætheriis delapsus Somnus ab astris, Te, Palinure, petens, tibi somnia tristia portans.

SOMNOLENTIA, æ, f. *sonnolenza.* *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. *a med.* Ubi somnolentiæ cubiculariorum dormiendi locus est.

SOMNOLENTUS, a, um, *sonnolento*, somno plenus. *Apul. l.* 1. *Met. extr.* In media verba somnolentum desinere. *Id. l.* 10. Gravedine somnolenta jam demersus. *Solin. c.* 20. (*al.* 33.) *de alce.* Cum dormiendum est, somnolentam arbor sustinet. ¶ Legitur & *somnulentus.*

SOMNORINUS. V. *Somnurnus.*

SOMNURNUS, a, um, ὑπνοφαντικός, qui in somno videtur: a *somnus*, ut a *corylus colurnus* pro *corulnus.* *Varr.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 790. Levia mens unquam somnurnas imagines Affatur, non umbrantur somno pupulæ. Al. leg. *somnorinas imagines*, *h. e.* per somnium visas. Alii *sonorinas*, *h. e.* quæ sonum in somnis edere videntur, ut accidit his, qui aurium tinnitu laborant.

SOMNUS, i, m. *sonno*, ὕπνος, dormiendi actus, sopor, quies: a voce græca allata. *Gell. l.* 13. *c.* 9. Quod Græci ὑπέρ, nos *super* dicimus: quod illi ὕπτιος, nos *supinus*: quod ὑφορβός, nos *subulcus*: quod item illi ὕπνος, nos primo *sypnus*, deinde per y Græcæ Latinæque litteræ cognationem *somnus.* *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 38. *circa med.* Mortem somni simillimam volunt esse. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1069. Somne frater duræ languide mortis. *Plin. sub fin. l.* 10. Est autem somnus nihil aliud, quam animi in medium sese recessus. *Terent. Heaut.* 3. 2. 81. Somnum hac nocte oculis non vidi meis. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 30. Toto suo consulatu somnum non vidit. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 19. *a med.* Noctu ambulabat in publico Themistocles, quod somnum capere non posset: quærentibusque respondebat, Miltiadis tropæis se e somno suscitari. *Id. in Bruto, c.* 80. *ad fin.* Somnum isto loco vix tenebamus. *Id. Attic. ep.* 10. *l.* 9. Cum me ægritudo somno privaret. *Justin. l.* 11. *c.* 13. Confectum curis Alexandrum somnus arripuit. *Cic. de somn. Scip. c.* 1. *a med.* Me arctior, quam solebat, somnus complexus est. & *cap.* 2. *extr.* E somno excitare aliquem. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 47. *a med.* Dare se somno. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. Palpebræ somno conniventes. *Virg.* 6. *Æn. v.* 520. confectus curis somnoque gravatus. & 2. *Æn. v.* 302. excutior somno. *Senec. in Octav. v.* 123. ingens excutit somnum pavor. *Virg.* 3. *Georg. v.* 530. nec somnos abrumpit cura salubres. *Horat. epod.* 5. *v.* 96. pavore somnos auferam. *Id. l.* 1. *od.* 25. *v.* 3. Nec tibi somnos adimunt. *Id. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 15. mali culices ranæque palustres Avertunt somnos. & *v.* 83. somnus me aufert. *mi trasporta.* & *Virg.* 4. *Georg. v.* 496. conditque natantia lumina somnus. *Ovid.* 11. *Met. v.* 631. labitur somnus in artus. *Id. Heroid. ep.* 19. *v.* 46. & *Senec. in Troadib. v.* 441. Brevisque fessis somnus obrepsit genis. *Plin. l.* 7. *c.* 24. Somnus serpit. *Petron. in Satyr. c.* 21. & 22. Cum gravatus tot malis in somnum laberetur. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *a med.* Plantago datur & in somnum euntibus. *a chi patisce di letargo.* & *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *Ovid. Met.* 13. *v.* 676. & *Virg. Æn.* 7. *v.* 88. petere somnum. *porsi a dormire.* & *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 65. lumina somno mergere. & *l.* 2. *v.* 71. somno cedere. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1044. Vultus in somnum cadit. *Id. in Octav. v.* 717. somno resolvi. *Plin. l.* 9. *c.* 13. Somno graviore premi. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 38. *a med.* Somno oppressos Numidas adorti. *Petron. in Satyr. c.* 86. Altiore somno obdormire. *Virg.* 4. *Æn. v.* 560. ducere somnos. *dormire.* & *Ovid. Met.* 2. *v.* 735. *de Mercurio.* virga, qua somnos ducit, & arcet. *h. e.* inducit, & prohibet. *ducere somnos* hoc eod. sensu *Horat. epod.* 14. *v.* 2. & *Senec. in Herc. Oet. v.* 645. dixere. *Plin. l.* 14. *c.* 18. Duo genera vini: unum, quo somnus conciliatur, alterum, quo fugatur. *Id. l.* 30. *c.* 15. & *lib.* 26. *c.* 3. Allicere somnos. *Id. l.* 32. *c.* 2. *sub fin.* Surculi ex vino poti somnum afferunt. *Id. l.* 20. *c.* 17. *a med.* Anisum potum somnum concitat. *Id. l.* 21. *c.* 19. *ad fin.* Odor baccharis somnum gignit. *Id. l.* 19. *c.* 8. Lactucæ somnum parere creduntur. *Id. l.* 23. *c.* 8. & *Ovid.* 7. *Met. v.* 153. Nuces somnum faciunt. *Horat. epod.* 2. *v.* 27. Fontesque lymphis obstrepunt manantibus, Somnos quod invitet leves. *Cels. l.* 3. *c.* 18. Somnum medicamentis arcessere. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 88. somno fessus. *Liv. l.* 7. *c.* 36. torpidus: *Plin. in Paneg. c.* 63. marcidus. *Ovid.* 1. *Amor.*

1. Amor. el. 2. v. 3. vacuus. Sueton. in Aug. c. 16. arcto devinctus. Enn. apud Macrob. l. 6. Saturn. c. 1. Lucret. l. 1. v. 133. & Virg. 2. Æn. v. 265. Sepultus. Quintil. l. 4. c. 2. post med. languidus. Senec. in Herc. Fur. v. 1075. somnus lenis & placidus. Ovid. Heroid. ep. 11. v. 29. facilis. Sil. l. 7. v. 300. levis. Plin. l. 8. c. 36. & Senec. in Herc. Fur. v. 1031. gravis. Ovid. 1. Amor. el. 13. v. 7. & Luc. lib. 10. v. 354. pinguis. V. Pinguis. Cels. lib. 2. c. 3. ante med. & Ovid. Met. 7. v. 323. plenus. profondo. quo sensu altus ab Horat. l. 2. sat. 1. v. 8. dicitur. Val. Flacc. l. 4. v. 16. alta quies, liquidique potentia somni. V. Liquidus. Ovid. 11. Met. v. 593. ignavus. Martial. l. 12. epigr. 18. Ingenti fruor improboque somno, Quem nec tertia sæpe rumpit hora. Id. l. 9. epigr. 94. somnum secutus. ¶ In somnis, dum dormitur, & somniatur, in sogno. Cic. 1. de nat. Deor. c. 29 sub fin. Illa nostra Sospita, quam tu nunquam ne in somnis quidem vides, nisi, &c. Id. l. 1. de Divin. c. 33. in fin. Qui se tradit quieti præparato animo, cum bonis cogitationibus, certa & vera cernit in somnis. & l. 2. c. 70. Cursor ad Olympia proficisci cogitans, visus est in somnis curru quadrigarum vehi. ¶ Per somnum, per somnos, in somno, dormendo. Cic. 2. de Divin. c. 21. Illud videbatur animo, per somnum sensibus & curis vacuo, prævideri. Plin. l. 23. c. 1. Nec si per somnos genitura effundatur. ¶ Laudes somni persequitur Senec. in Herc. Fur. a vers. 1065. item Ovid. Met. 11. a vers. 623. ¶ In fabulis est deus filius Erebi & Noctis, ut est apud Hygin. in præfat. cujus regiam apud Cimmerios positam, item comites & potentiam describunt Ovid. loc. cit. a vers. 592. & Stat. l. 10. Theb. a vers. 84. Fingitur alatus, & rore stygio perfusus, gerens virgam & cornu papavere plenum, quo perfundit quos corripit. Stat. 2. Theb. v. 143. illos post verbera fessos, Exceptamque hiemem, cornu perfuderat omni Somnus. & lib. 5. v. 197. consanguinei mistus caligine Lethi, Rore madens Stygio, morituram amplectitur urbem Somnus, & implacido fundit gravia otia cornu. & l. 6. v. 27. & cornu fugiebat Somnus inani. Sil. l. 10. v. 332. cunctaque volucris Per tenebras portat medicata papavera cornu. & mox. quatit inde soporas Devexo capiti pennas, oculisque quietem Irrorat, tangens Lethæa tempora virga. Tibull. l. 2. el. 1. v. 89. venit tacitus fuscis circumdatus alis Somnus. Adde Stat. 10. Theb. v. 148. & l. 1. Achill. v. 620. & Valer. Flacc. l. 8. v. 72. ¶ Senec. in Herc. Fur. v. 1068. Somnum facit Astrææ filium. V. Astræa. ¶ Ad Somnum deum pertinet & illa apud poetas, Claudian. de B. Gild. v. 213. Humentes jam noctis equos, Lethæaque Somnus Frena regens, tacito volvebat sidera curru. Ovid. 11. Met. v. 623. Somne, quies rerum, placidissime Somne, deorum. Adde Inscript. apud Gruter. pag. 67. n. 8. & pag. 99. n. 5. & apud Murator. pag. 993. n. 1. ¶ Metonymice somnus est inertia, desidia, ignavum otium, poltroneria, ozio. Sallust. in Catil. c. 2. ad fin. Multi mortales dediti ventri atque somno. Cic. pro Sext. c. 66. Qui se patriæ, qui laudi, qui gloriæ, non qui somno & conviviis, & delectationi natos arbitrantur. Vellej. l. 2. c. 1. In somnum e vigiliis, ab armis ad voluptates, a negotiis in otium conversa civitas. Plin. sub init. l. 14. Requirenda sunt etiam ea, quæ invenerant prisci desidia rerum internecione memoriæ inducta. Cujus somni causas &c. Tacit. de Vitellio, l. 2. Histor. c. 90. Somno & luxu pudendus. ¶ Item somnium, sogno. Enn. apud Cicer. l. 1. de Divin. c. 20. Talia commemorat lacrumans, exterrita somno. ¶ Metaphorice est tranquillitas. Stat. 3. Theb. v. 144. longa ventorum pace solutum Æquor, & imbelli recubant ubi litora somno. Id. l. 3. silv. 2. v. 73. pigro torpebant æquora somno. ¶ Pro nocte, notte. Virg. 1. Georg. v. 208. Libra die somnique pares ubi fecerit horas. Sil. l. 3. v. 200. Miscuerat lucem somno deus. Virg. Æn. 1. v. 474. tentoria Rhesi primo prodita somno. h. e. prima parte noctis, sul primo sonno. ¶ De morte, morte. Horat. l. 3. od. 11. v. 38. Surge, ne longus tibi somnus, unde Non times, detur. Sil. l. 5. v. 528. manantem in viscera mortem Accipit, & longo componit lumina somno. Id. l. 7. v. 643. erratque niger per lumina somnus. Val. Flacc. l. 3. v. 178. frigidus orbes Purpureos jam somnus obit. ¶ Servus ad somnum, qui ad cubiculum heri recubant, silentium faciet, ne dormientem quis interpellet. Curt. l. 6. c. ult.

SOMPHOS. V. Spongos.

SONABILIS, le, risonante, sonoro, ἠχώδης, qui sonum facile reddit, sonans, resonans. Ovid. Metam. 9. v. 783. crepuitque sonabile sistrum.

SONANS, antis, sonoro, sonante, risonante, strepitoso, ἠχώδης, ἠχῶν, sonum edens, sonorus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 8. sub fin. Si ex oliva modulate canentes tibiæ nascerentur: si platani fidiculas ferrent numerose sonantes. Ovid. Met. 10. v. 89. & fila sonantia movit. & l. 12. v. 375. Eripit ille ictus galea clypeoque sonantes. Virg. 9. Æn. v. 660. pharetramque fugientis sonantem. scil. ex conflictu sagittarum. Id. 3. Æn. v. 233. de harpyiis. Turba sonans prædam pedibus circumvolat uncis. stridente. & Plin. lib. 6. ep. 16. a med. Meatus animæ gravior & sonantior. russante. & Virg. Æn. 11. v. 863. tali stridorem, auraque sonantes Audiit. l'aere fischiante. & l. 12. v. 521. immissi ignes Arentem in silvam, & virgulta sonantia lauro. h. e. crepitantia, scoppiettanti. & Georg. l. 3. v. 149. œstrum acerba sonans. ronzante. & l. 9. Æn. v. 125. Amnis rauca sonans. h. e. cum strepitu inter saxa decurrens. & l. 6. v. 551. Phlegethon sonantia saxa torquet. Id. Ecl. 10. v. 58. per rupes videor, lucosque sonantes Ire. scil. propter murmur fontium, vel fluminum interfluentium, vel ventorum inter arbores flantium. Sic Æn. 7. v. 82. lucosque sub alta Consulit Albunea, nemorum quæ maxima sacro Fonte sonat. Id. 6. Æn. v. 704. Seclusum nemus, & virgulta sonantia silvis. frascheggianti. Adde l. 3. v. 442. & 4. Georg. v. 363. ¶ De verbis & voce hominum. Virg. 6. Æn. v. 50. majorque videri, Nec mortale sonans. Ovid. 12. Met. v. 46. de Fama. tota est ex ore sonanti. Al. leg. rete. Virg. 6. Æn. v. 752. natumque, unaque Sibyllam Conventus trahit in medios turbamque sonantem. Plin. l. 6. ep. 16. Sonantia verba & antiqua. di buon suono. & l. 2. ep. 19. a med. Auditorem potius dulcia hæc & sonantia, quam austera & pressa delectant. Cic. pro Arch. c. 10. in fin. Cordubæ natis poetis, pingue quiddam sonantibus. Martial. l. 7. epigr. 45. Divitibus poteris Musas elegosque sonantes Mittere. versi sonori.

SONAX, acis, sonoro, risonante, ἠχώδης, valde sonorus, personans. Ovid. l. 1. Met. v. 333. Tritona vocat, conchæque sonaci Inspirare jubet. Al. leg. sonanti. Apul. 4. Metam. Passim maria persultantes Tritonum catervæ: hic concha sonaci leniter buccinat, ille, &c. Id. l. 8. Aper dentibus attritu sonaci spumeus.

SONCHUS, i, m. cicerbita, grispignolo, σόγχος, herba, de qua Plin. l. 22. c. 22. a med. Estus & sonchus uterque, albus & niger: lactucæ similes ambo, nisi spinosi essent; caule cubitali, anguloso, intus cavo sed qui fractus copioso lacte manet. Albus, qui e lacte nitet, utilis orthopnoicis lactucarum modo, &c.

SONIPES, edis, chi suona col piede, qui pede sonat. in sacris Isidis sistra manu quatiebant, scabilla pede, saltitantes. V. Scabellum. Grat. in Cyneg. v. 42. Vix operata suo sacra ad Bubastia lino Velatur sonipes æstivi turba Canopi. ¶ Apud poetas de equo fere dicitur, qui soliditate ungulæ solo insultans, numerosum quendam sonitum edit. Unde Virg. 3. Georg. de pullo equino, v. 191. Carpere mox gyrum incipiat, pedibusque sonare Compositis. & v. 83. & solido graviter sonat ungula cornu. Id. l. 11. Æn. v. 600. fremit æquore toto Insultans sonipes, & pressis pugnat habenis. Val. Flacc. l. 3. v. 334. vadit sonipes cervice remissa. Catull. carm. 62. de Aty, v. 41. Sol pepulit noctis umbras vegetis sonipedibus. Senec. in Hippol. v. 1081. pavida sonipedes mente exciti imperia solvunt. Adde Stat. Theb. 5. v. 3. Sil. l. 3. v. 822. Claudian. l. 2. in Rufin. v. 33. &c.

SONITO, as, n. 1. ἀπηχέω, frequenter sono. Solin. c. 2. (al. 8.) a med. Locrensium cicadæ ultra ceteras sonitant. Al. leg. sonant.

SONITUS, us, m. suono, strepito, ἦχος, sonus, strepitus. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 13. In prœlio per ignaviam tubæ sonitum perferre non potes. Stat. l. 1. silv. 2. v. 68. Innumeri æris sonitus. Vitruv. l. 5. c. 1. circa med. Sonituum discrimina, quæ Græci ἠχεῖα vocant. Id. l. 6. c. 1. circa med. Nationum spiritus sonitibus graviorius exprimuntur. Cic. Tuscul. 1. c. 40. a med. Reliquum vinum sic a poculo ejecit, ut id resonaret. quo sonitu reddito arridens, &c. Nep. in Alcib. c. 10. Sonitu flammæ excitatus. Virg. 8. Æn. v. 596. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. Ovid. in Ibin, v. 161. Verbera torta dabunt sonitum. Id. 3. Met. v. 616. terreri sonitu pedum. calpestio. & Tibull. l. 1. el. 1. v. 46. soporem Nec sonitus placido ducere possit aquæ. il mormorio. & Virg. 6. Æn. v. 586. sonitus imitatur Olympi. i tuoni. & Plaut. Trin. sc. ult. v. 32. Quis homo tam tumultuoso sonitu me excivit subito foras? voci, grida, schiamazzo. & Plin. l. 9. c. 10. Sonitus stertentium. il russare. & l. 20. c. 5. ad fin. & cap. 13. aurium. sufolamento, buccinamento, intronamento. & l. 18. c. ult. a med. maris. muggito. & Propert. l. 1. eleg. penult. sub fin. & Lucret. lib. 6. v. 132. Venti faciunt sonitum. Petron. in Satyr. c. 89. Dant sonitum. Ovid. Met. 3. v. 498. reddere. rimbombare. & Plin. l. 36. c. 13. sub fin. Tintinnabula vento agitata longe sonitus referunt. Cic. 1. de Orat. c. 12. Quid tam furiosum, quam verborum sonitus inanis, nulla subjecta sententia? Id. in Orat. c. 28. Eloquentia, quæ cursu magno sonituque ferretur, quam suspicerent omnes, quam admirarentur. Id. Attic. l. 1. ep. 14. circa med. Nosti in hac materia sonitus nostros. tanti fuerunt, ut eos usque istinc exauditos putem. h. e. clamores & strepitus me dicente, & tonante. ¶ Olim sonitus, ti, declinarunt. Pacuv. apud Non. c. 8. num. 67. Quidnam autem hoc soniti est, quod strident fores? Adde Cæcil. ibid.

SONIVIUS, a, um, adject. a sono ductum. Sonivium tripudium dictum est a sono, sicut solistimum a solo. Festus: Sonivio, significat in carmine Saliari & Augurali, sonanti. Sonivium tripudium, ut ait Appius Pulcher, quod sonet, cum pullo excidit pulsu, quadrupedive ex ore. Cic. Fam. l. 6. ep. 6. Non igitur ex alitis involatu, nec ex tripudiis solistimis, aut soniviis tibi auguror, sed, &c. Plin. lib. 13. c. 22. Nuces cadendo tripudium sonivium faciunt. Ita leg. Harduin. ex MSS.

SONO, as, nui, raro avi, atum, a. 1. dar suono, sonare, fare strepito, ἠχέω, sonum, aut strepitum edo. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 105. Tympana sonuerunt. Propert. l. 4. el. 7. v. 61. Qua numerosa fides, quaque æra rotunda Cybebes, Mitratisque sonant Lydia plectra choris. & eleg. 8. v. 49. rauci sonuerunt cardine postes. Virg. 7. Æn. v. 637. classica jamque sonant. Martial. l. 5. epigr. 79. Parvi tibia condyli sonabit. Id. l. 2. epigr. 77. æra sonant, h. e. nummi, dum tractantur, & numerantur. Id. l. & epigr. ult. Garrulæque sonant undique lucis aves. h. e. canunt. Virg. 6. Æn. v. 557. verbera sæva sonant. Horat. l. 1. sat. 8. v. 46. Nam displosa sonat quantum vesica, pepedi. Id. epod. 13. v. 2. nunc mare, nunc silvæ Threicio Aquilone sonant. Petron. in fragm. Tragur. c. 60. Burmann. Repente lacunaria sonare cœperunt, totumque triclinium intremuit. Propert. l. 4. el. 7. v. 52. de Cerbero. sic mihi molle sonat. h. e. miti latratu me apud Inferos excipiat. Tibull. l. 2. el. 1. v. 37. Hinc fletus risusque sonant. Id. l. 3. eleg. 6. v. 35. Nec bene mendaci risus componitur ore: Nec bene sollicitis ebria verba sonant. h. e. clare expediteque exprimuntur. Plaut. Pseud. 1. 3. 74. Inanis cedis: dicta non sonant. h. e. verba carent sono pecuniæ numeratæ. ¶ Passive Albinovan.

ad

ad *Liv. eleg.* 1. v. 107. Alcyonem tales ventosa per æquora questus Ad surdas tenui voce sonantes aquas. ¶ Impersonaliter *Apul. l.* 5. *Metam.* Jubet citharam loqui, psallitur: tibias agere, sonatur: choros canere, cantatur. ¶ Habet sæpe ablativum instrumenti, quo sonum edimus. *Horat. l.* 2. *od.* 13. v. 26. Et te sonantem plenius aureo, Alcæe, plectro. *Phædr. lib.* 3. *fab.* 16. v. 22. Dormire me non sinunt cantus tui, Sonare citharam quos putes Apollinis. Al. aliter leg. *Lucan.* l. 6. v. 426. Nec quæsisse libet, primis quid frugibus altrix Ære Jovis Dodona sonet. ¶ Pro resonare, *risonare*, *rimbombare*. *Virg.* 3. *Georg.* v. 334. Balatu pecorum, & crebris mugitibus amnes, Arentesque sonant ripæ, collesque supini. *Ovid.* 12. *Met.* v. 226 Femineo clamore sonat domus. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. v. 18. Sonantque turres plausibus columbarum. ¶ Cum accusativo est *esprimere*, significare. *Virg. Æn.* 1. v. 332. nec vox hominem sonat. *Cic.* 3. *Offic. cap.* 21. *a med.* Hæc duo verba inter se discrepare, re unum sonare videntur. *Id.* 2. *de Fin. c.* 2. *extr.* Non intelligit, quid sonet hæc vox voluptatis. *Perf. sat.* 3. v. 21. sonat vitium percussa, maligne Respondet viridi non cocta fidelia limo. ¶ *Sæpe refertur* ad vocem, & sermonem. *Cic. in Bruto*, *cap.* 74. Suavitas vocis, & lenis appellatio litterarum, Catulo bene loquendi famam confecerat: Cotta sonabat contrarium Catulo, subagreste quiddam, planeque subrusticum. *Plaut. Rud.* 1. 2. 70 Quænam vox mihi prope hic sonat? *Juvenal. sat.* 3. v. 90. Miratur vocem angustam, qua deterius nec Ille sonat, quo mordetur gallina marito. *Martial. lib.* 7. *epigr.* 50. Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille sonabit. *h. e.* leget, recitabit, cantabit. *Virg. Æn.* 12. v. 529. Murrhanum hic atavos, & avorum antiqua sonantem Excutit, effunditque solo. ¶ Poetica est dicere, canere, verbis celebrare, prædicare. *Ovid.* 10. *Met.* v. 205. Te lyra pulsa manu, te carmina nostra sonabunt. *Id.* 1. *de art. am.* v. 205. vinces: votivaque carmina reddam: Et magno nobis ore sonandus eris. *Horat. epod. ult.* v. 58. Paratus expiare, seu poposceris Centum juvencis, sive mendaci lyra Voles sonari. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 389. mercede mihi gloria detur: Nominaque extremo carmine nostra sonent. *Virg.* 3. *Georg* v. 294. Nunc veneranda Pales, magno nunc ore sonandum. *Stat in fin. silvæ* 2. l. 4. modo Germanas acies, modo Daca sonantem Prælia. *Nemesian. Ecl.* 1. v. 36. Linus & Orpheus acta viri laudesque sonarent. *Propert. l.* 2. *el.* 23. v. 16. Pythius in longa carmina veste sonat. *scil.* voce, & lyra. Sic *Horat. Epod.* 9. v. 5. Sonante mixtum tibiis carmen lyra. ¶ In illo *Silii* l. 12. v. 271. sonat inde, citato Agmina disponens passu: tu limina dextra Servabis portæ, Nero: tu converte cohortes, &c. *sonat* est clara elataque voce loquitur. Simile est apud *eund. l.* 2. v. 491. primaque sonant te voce minorem. *h. e.* loquuntur & vocant. Simile est etiam illud *Propert.* l. 4. *eleg.* 9. v. 13. *de Caco*. furem sonuere juvenci. *h. e.* mugitu prodidere. ¶ Reperitur etiam præteritum *sonavi*: unde *sonaturus* particip. *Tertull. ad Scapul. c.* 3. Pristina tonitrua quid sonaverint, sciunt qui obdormierant. *Horat. l.* 1 *sat.* 4. v. 43. Ingenium cui sit, cui mens divinior, & os Magna sonaturum. ¶ *Bene*, aut *male sonat*, sententia recte, aut perperam se habet. *Augustin.* l. 1. *Retract. c.* 4. Quod dixi, ad sapientiæ conjunctionem non una via perveniri, non bene sonat. ¶ In quibusdam personis ac temporibus est tertiæ conjugationis. Unde *sonit* pro *sonat* dixere. *Accius* apud *Non. c.* 10. *n.* 4. Curvo litore unda labunda sonit. Adde *Enn. ibid.* Et *sonunt* pro *sonant*. *Accius ibid.* Ibo ad eam, ut sciscam, quid velint, valvæ sonant. *Enn. ibid.* Neque irati, neque blandi quidquam sinceri sonunt. & apud *Priscian. l.* 9. *pag.* 863. Litora lata sonunt. Et *sonere* pro *sonare*. *Accius ibid.* Valvas sonere sensi regias. *Lucret. lib.* 3 *vers.* 157. Caligare oculos, sonere aures, succidere artus. Adde *vers.* 817. ¶ *Non. ibid.* etiam præterit. *sonivi* videtur agnoscere.

SONOR, oris, *m. suono*, *strepito*, ἦχος, βρόμος, sonus, strepitus. *Lucret. l.* 4. *v.* 571. Pars (*vocum*) solidis adlisa locis, rejecta sonorem Reddit. *& l.* 5. *v.* 335. organici melicos peperere sonores. *Virg.* 3. *Georg.* v. 199. summæque sonorem Dant silvæ. *Id.* 7. *Æn.* v. 462. magno veluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis spumantis aheni. *& l.* 9. v. 651. & sæva sonoribus arma. *Tacit.* 1. *Ann. cap.* 65. Barbari læto cantu, aut truci sonore subjecta vallium complebant. *& lib.* 4. *cap.* 48. Ut suo quisque periculo intentus, sonorem alterius prœlii non acciperet. *Val. Flacc. lib.* 3. v. 306. nixatumque sonoribus imbrem. di suoni. & *Cic. in Orat. cap.* 18. Omnes sonorum gradus persequi.

SONORE, *sonoramente*, *con istrepito*, λιγέως, cum sono, aut strepitu. *Gell. l.* 4. *c.* 20. Et in jure stans, clare nimis ac sonore oscitavit.

SONORINUS. V. *Somnurnus*.

SONORUS, a, um, *sonante*, *risonante*, *sonoro*, *strepitoso*, ἠχώδης, sonum edens, aut strepitum, sonans, resonans. *Tibull. l.* 3. *el.* 4. v. 69. Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora. *Claudian. de* IV. *consul. Honor.* v. 249. os sonorum. *Id.* 2. *in Eutrop.* v. 103. sonorus æris cantus. *Id. l.* 2. *de laudib. Stilich.* v. 26. sonorum tonitru. *Id.* 2. *in Rufin.* v. 80. sonori arcus. *Stat.* 4. *Theb.* v. 34. Calliope regina sonori nemoris. *h. e.* In quo Musæ cantus exercent suos. *Virg.* 12. *Æn.* v. 139. diva, stagnis quæ fluminibusque sonoris Præsidet. V. *Sonans*. *Id.* 1. *Æn.* v. 57. Luctantes ventos, tempestatesque sonoras. *Stat. l.* 11. *Theb.* v. 281. ubi Phocidos arma sonoræ? *scil.* propter oraculum Apollinis Delphici. *Claudian. de B. Gild.* v. 512. insula sonora fluctibus. ¶ Sonori versus sunt, qui crepitant pronuntiatione fragosa, & exsultantem informant dictionem: ut (*Virg. Æn.* 9. v. 503.) At tuba terribili sonitu procul ære canoro Increpuit. & (*Æn.* 8. v. 596.) Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. *Diomed. l.* 3. *pag.* 498. *Putsch.* ¶ *Sonorus*, & *sonans* differunt. *sonorum* est quidquid sine intermissione sonum fecerit: *sonans*, quod ad tempus auditur. *Servius ad Æn.* 1. v. 57.

SONS, sontis, *nocevole*, *nocivo*, βλαβερός, nocens, noxius: a σίνομαι, quod idem significat, a σίνω, noceo. Rectus casus videtur olim fuisse *sontes*, inde *sons*, ut a *plebes plebs*, a *mentis* (quod dixit Ennius) *mens*, &c. *Festus*: Sons, nocens: ut ex contrario insons, innocens. *Stat.* 3. *Theb.* v. 610. qui te, mea gaudia, sontes Exstinxere dei? *Plaut. Capt.* 3. 1. 15. Sontes condemnant reos. *Stat.* 2. *Theb.* v. 640. & ab igne supremo Sontes lege moræ. *h. e.* quæ manent sepultura carentibus. ¶ Hinc cujuscumque maleficii reus *sons* est, fures enim *v. gr.* homicidæ, proditores, adulteri, &c. maxime nocent reipublicæ: *reo*, *colpevole*, *traditore*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 24. Idque est viri magni, rebus agitatis, punire sontes, servare multitudinem. *Id.* 2. *Phil. c.* 8. Comprehensio sontium mea, animadversio Senatus fuit. *Id.* 3. *de Legib. c.* 3. Minores Magistratus vincula sontium servanto, capitalia vindicanto. *Stat.* 4. *Theb.* v. 475. *de Plutone*. Cui servire dati manes, æternaque sontum Supplicia. *Cic. Fam.* 4. *ep.* 13. Sontibus opitulari. *h. e.* reos eloquentia defendere. *Virg.* 10. *Æn.* v. 854. Omnes per mortes animam sontem ipse dedissem. *Ovid. Met.* 11. *vers.* 268. fraterno sanguine sontem, Expulsumque domo patria Trachinia tellus Accipit. *h. e.* reum cædis fratris. *Id.* 13. *Met.* v. 363. Immergitque manus, fœdataque sanguine sonti, &c. *h. e.* viri homicidæ. *&* l. 7. v. 847. corpusque meo mihi carius ulnis Sontibus attollo. *h. e.* manibus meis, quibus ipsum occideram. *Stat.* 5. *Theb.* v. 288. fremit impia plebes Sontibus acerosæ stimulis. *dai rimorsi della rea conscienza*.

SONTICUS, a, um, *nocevole*, *grave*, βλαβερός, sons, noxius, gravis, vehemens. *Morbus sonticus*, ita gravis, ut solitas functiones impediat, & justam excusationem præbeat, quo minus in judicium vocatus se sistere quis cogatur, aut quippiam aliud agere: cujusmodi est *v. gr.* morbus comitialis. *Festus*: Sonticum morbum in XII significare ait Ælius Stilo certum cum justa causa: quem nonnulli putant esse, qui noceat, quod sontes significet nocentes. *Id.* in *Insons*. Morbus dici existimatur sonticus, quia perpetuo noceat. *Cincius* apud *Gell.* l. 16. *c.* 4. recenset inter ea, quibus excusabantur milites, si prodicta die non adfuissent. *Id. Gell. l.* 20. *c.* 1. *circa med.* Morbum vehementiorem, vim graviter nocendi habentem non per se morbum, sed morbum sonticum appellant. *Venulej. Dig. l.* 21. *tit.* 1. *leg. ult.* Quoties morbus sonticus nominatur, eum significari Cassius ait qui noceat. oportere autem intelligi, qui perpetuus sit, non qui tempore finiatur. Sed & morbum sonticum eum videri, qui inciderit in hominem, postquam is natus sit. *h. e.* quem in ventre matris non contraxerit, & secum attulerit, sed post nativitatem supervenerit. Al. tamen leg. *postquam sanatus sit*. Mallet *Gothofred.* legi *damnatus*, vel *accusatus sit*. *Marcell. Dig.* l. 42. *tit.* 1. *leg.* 60. Morbus sonticus, etiam invitis litigatoribus ac judice, diem differt. Sonticus autem existimandus est, qui cuique rei agendæ impedimento est litiganti. Porro quid magis impedimento est, quam motus corporis contra naturam, quam febrem appellant? *Paul.* l. 5. *tit.* 1. *leg.* 46. sonticum morbum dicit, quo judex furere cœpit. Adde *Ulpian. l.* 2. *tit.* 11. *leg.* 2. ¶ *Sontica causa*, justa, vera, legitima, ut a morbo sontico. *Festus*: Sontica causa dicitur a morbo sontico, propter quem, quod est gerendum, agere desistimus. Cato: Quid dicam causæ exstitisse, timidus ne sis? an impedimento tibi causam sonticam fuisse? *Tibull. l.* 1. *el.* 9. v. 31. Parce precor tenero. non illi sontica causa est, Sed, &c. *Nævius* apud *Fest.* Sonticam oportet esse causam, quamobrem perdas mulierem.

SONUS, i, m. *suono*, *strepito*, ἦχος, φθόγγος, κροῦμα, quidquid aurium sensu percipitur, strepitus, vox. *Cic. in somn. Scip. cap.* 5. Hic quis est, qui complet aures meas, tantus & tam dulcis sonus? *& lib.* 2. *de nat. Deor. cap.* 60. Ad nervorum eliciendos sonos, ac tibiarum apta manus est admotione digitorum. *& c.* 58. *ad fin.* Varietas sonorum in tibiarum nervorumque cantibus. *& cap.* 59. *sub fin.* Lingua sonos vocis distinctos & pressos efficit, cum ad dentes & ad alias partes pellit oris. *Id.* 1. *de Orat. c.* 59. Vocem ab acutissimo sono usque ad gravissimum sonum recipere. *Phædr.* l. 1. *fab.* 2. *vers.* 24. missum tigillum subito vadi Motu sonoque terruit pavidum genus. *Id. l.* 3. *fab.* 18. v. 9. Quo mi, inquit, mutam speciem, si vincor sono? *canto*. & *Virg.* 3. *Georg.* v. 83. *de equo*. si qua sonum procul arma dedere, Stare loco nescit. *Id.* 12. *Æn.* v. 618. attonitasque impulit aures Confusæ sonus urbis, & illætabile murmur. *Horat. in art. Poet.* v. 348. Nam neque chorda sonum reddit, quem vult manus & mens: Poscentique gravem persæpe remittit acutum. *Ovid.* 4. *Met.* v. 391. tympana raucis Obstrepuere sonis. *Id.* 1. *Fast.* v. 434. asellus Intempestivos edidit ore sonos. *Lucan. l.* 6. v. 692. Silvarumque sonum, fractæque tonitrua nubis. *Id.* l. 3. v. 341. remotum sonas. *Senec. in Herc. Oet.* v. 1002. verberum crepuit sonus. ¶ Sæpe refertur ad verba, & vocem, *parola*. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 26. Nos in vocibus occupatos, inanes sonos fundere. *Ovid.* 3. *Met.* v. 377. *de Echo*. illa parata est Exspectare sonos, ad quos sua verba remittat. *Id.* 6. *Fast.* v. 112. Reddebat tales protinus illa sonos. *& l.* 2. v. 100. *de Jano*. Edidit hos nobis ore priore sonos. *& l.* 3. v. 26. Et peragit tales arbore nixa sonos. *& lib.* 3. *ex Ponto*, *ep.* 3. v. 22. Talibus afflata est libera lingua sonis. *Id.* 6. *Fast.* v. 507. Latias Saturnia Bacchas Instimulat fictis insidiosa sonis. *Stat.* 12. *Theb.* v. 317. fugere animus,

mus, visusque, sonusque, Inclusitque dolor lacrymas. *Tacit. de Germ. c.* 3. Affectatur præcipue asperitas soni, & fractum murmur. *asprezza della voce.* Et *Senec. in Herc. Oet. v.* 1128. Sed quis non modicus fragor Aures attonitas movet? Est est Herculeus sonus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 423. ora sono discordia signant. *differenti di linguaggio.* ¶ Item ad prosodiam, sive accentum, quo verba aspergimuntur. *Cic. in Orat. c.* 17. *extr.* Mira est quædam natura vocis; cujus quidem, e tribus omnino sonis, inflexo, acuto, gravi, tanta sit, & tam suavis varietas perfecta in cantibus. ¶ Olim fuit & quartæ declinationis. *Sisenna* apud *Non. cap.* 8. *num.* 67. Postquam sonu signorum prœlium magno cum clamore virorum commissum est.

SOPHENE, es, f. Σωφηνή, pars Syriæ, quo Taurum transit, ut *Plin. l.* 5. *c.* 12. docet. *Lucan. l.* 2. *v.* 592. Cappadoces mea signa timent, mollisque Sophene.

SOPHIA, æ, f. *sapienza*, σοφία, sapientia. Hac voce *Cicero* si quando utitur, græcis litteris scribit. At *Senec. ep.* 89. Sapientia est, inquit, quam græci σοφίαν vocant. Hoc verbo quoque Romani utebantur, sicut *philosophia* nunc quoque utuntur: quod & togatæ tibi antiquæ probabunt, & inscriptus Dossenni monumento titulus: Hospes resiste, & sophiam Dossenni lege. Hæc *Senec.* Sic *Martial. l.* 1. *epigr.* 112. Cum tibi sit sophiæ par fama, & cura deorum. *Afran.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 8. Usus me genuit, mater peperit Memoria: Sophiam vocant me Graii, vos Sapientiam. *Enn.* apud *Fest.* in *Sas*, ex lectione *Scalig.* Nec quisquam Sophiam, sapientia quæ perhibetur, In somnis vidit prius, quam sam discere cœpit. Adde *Lactant. l.* 3. *c.* 16. *a med.* ¶ Penultimam producit *Theocrit. Edyll.* 30. Σύριγξ, *v.* 1. Σύριγξ ὄνομ' ἔχεις. ᾄδω δέ σοι μέτρα σοφίας. & *Prudent. l.* 2. *in Symmach. v.* 38. æthereæ coluerunt dogma Sophiæ.

SOPHIANUS, a, um, adject. *Coripp. l.* 4. *v.* 286. venerabile templum, Et Sophianarum splendentia tecta novarum. *h. e.* templum S. Sophiæ, seu Jesu Christi, qui Sapientia est Dei Patris, a Justiniano Imp. Constantinopoli excitatum.

SOPHISMA, atis, n. *sofisma*, σόφισμα, genus fallacis argumentationis, conclusio fallax, commentum & falsa ratio ita composita, ut vera esse videatur. *Cic.* 4. *Acad. c.* 24. Quorum sunt contorta & aculeata quædam sophismata: sic enim appellantur fallaces conclusiunculæ. *Senec. epist.* 45. *circa med.* Idem de istis captionibus dico, quo enim nomine potius sophismata appellem? *Id. epist.* 111. Quid vocentur Latine sophismata, quæsisti a me. Multi tentaverunt illis nomen imponere: nullum hæsit: videlicet quia res ipsa non recipiebatur a nobis, nec in usu erat, nomini quoque repugnatum est. Aptissimum tamen videtur mihi, quo Cicero usus est: cavillationes vocat. *Gell. l.* 18. *c.* 13. Sophisma diluere ac refellere.

SOPHISMATICUS. V. diction. sequent.

SOPHISMATIUM, ii, n. parvum, vel breve sophisma, σοφισμάτιον. Legitur in titulo *capitis* 13. *l.* 18. *Gellii*, ubi al. leg. *sophismatico* pro *sophismatio*.

SOPHISTA, æ, & Sophistes, æ, m. *Sofista*, *letterato*, σοφιστής, imitator philosophorum, philosophus apparens, qui fictam quandam & inanem sapientiæ speciem jactitat, qui eloquentiam & sapientiam omnium artium, ostentationis, & quæstus gratia profitetur. Olim enim eloquentia & sapientia conjunctæ erant. Differt ab oratore, quia Sophista est artifex callidus & ingeniosus, qui artificiosæ orationis delicias affectat. Deinde orator versatur circa eloquentiam forensem, sed Sophistæ circa epidicticam, seu demonstrativam. *Cic.* 4. *Acad. c.* 23. At quis est hic? num Sophistes? sic enim appellantur ii, qui ostentationis, aut quæstus sui causa philosophantur. *Id. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 23. Nam Abderites quidem Protagoras, Sophistes temporibus illis vel maximus, &c. ¶ Sophistarum mos fuit paratos esse subito & improviso de quacumque re dicere, & in conventu quæstionem poscere. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 1. Eorum erat iste mos, qui tunc Sophistæ nominabantur: quorum a numero primus est ausus Leontinus Gorgias in conventu poscere quæstionem, idest jubere dicere, qua de re quis vellet audire. *Lucil.* apud *Donat.* ad *Terent. Eun.* 2. 3. 10. At quidem tu, sanium atque insulse Sophista, &c. ¶ Cum Sophistis Socrates bellum perpetuum gessit, ut patet ex Hippia majore *Platonis*, ex Protagora, & aliis Dialogis. *Cic.* 1. *Fin. c.* 2. *in Bruto*, *c.* 8. &c. ¶ Interdum tamen hoc nomine appellati sunt sani eloquentiæ doctores, & dicendi periti. *Cic. in Orat. c.* 19. *ad fin. Juvenal. sat.* 7. *v.* 167. & *Gell. l.* 17. *c.* 5.

SOPHISTICE, es, f. *sofistica*, σοφιστική, sophistica ars, cavillatrix, fallax. *Apul. l.* 2. *de doctr. Plat.* Sophistice imitata juridicialem statum, dat opinionem stultis, quasi justitiæ studeat, quam iniquitati favere constat. ¶ *Sophistice*, adverb. σοφιστικῶς, *sofisticamente*, *furbescamente*, dolose. *Imp. Zeno l.* 8. *Cod. tit.* 10. *leg.* 12. §. 3. Sophistice legem interpretari, & cavillari.

SOPHISTICUS, a, um, *sofistico*, σοφιστικός, ad sophistas pertinens, captiosus, fallax, dolosus. *Tiro Tullius* apud *Gell. l.* 7. *c.* 3. *a med.* Ars admodum insidiosa & sophistica. *Gell. l.* 18. *c.* 2. Captionis sophisticæ solutio. *Arnob. l.* 1. *pag.* 36. Sophistica se ostentatione jactare. *Prudent. in præfat.* 2. *Apotheos. v.* 41. Idcirco mundi stulta delegit Deus, Ut concidant sophistica. Respicit *Prudent.* illud *Pauli* 1. *Cor.* 1. 27. Quæ stulta sunt mundi, elegit Deus, ut confundat sapientes.

SOPHOCLES, is, m. Σοφοκλῆς, filius Sophili, Atheniensis, Tragicorum poetarum princeps, æqualis Euripidis & Periclis: a σοφός, sapiens, & κλέος, gloria. In republica honores tum civiles attigit, tum militares: sed præcipuam gloriam consecutus est tragœdiis, quas ultra centum ac viginti conscripsit, & vicies ac ter victoriam reportavit. Propter hoc studium cum rem familiarem videretur administrare negligentius, a filiis in judicium vocatus, ut quasi desipiens e dominio removeretur, Œdipodis Colonei fabulam, quam proxime scripserat, judicibus legit, quæsivitque, num desipientis illud opus esset: eorumque sententiis liberatus est. Obiit ex gaudio ob insperatam victoriam ex tragœdia eadem, centum prope annos natus. *Cic.* 1. *Offic. c.* 40. & *de Senect. cap.* 7. *Plin. l.* 7. *c.* 29. & 53. & *l.* 37. *c.* 2. *sub fin. Justin. l.* 3. *c.* 6. *extr. Vellej. l.* 1. *c.* 16. *Val. Max. l.* 4. *c.* 3. *n.* 1. *extern.* & *l.* 8. *c.* 7. *n.* 12. *extern.* & *l.* 9. *c.* 12. *n.* 5. *extern.* & *Gell. l.* 17. *c. ult. ante med.* &c. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 163. Quid Sophocles, & Thespis, & Æschylus utile ferrent. ¶ In genitivo etiam *Sophocli* dicitur. V. adnotata in *Achilles*. *Gell. l.* 12. *c.* 11. Versus Sophocli prudentissimi poetarum. Adde *l.* 13. *cap.* 18. ¶ In vocativo *Sophocle*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 40. *a med.* Prætorem, Sophocle, decet non solum manus, sed etiam oculos abstinentes habere.

SOPHOCLEUS, a, um, Σοφόκλειος, ad Sophoclem pertinens. *Cic. sub fin. ep.* 18. *l. ult. Fam.* An pangis aliquid Sophocleum? fac, opus appareat. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 10. & *Ovid. l.* 1. *Amor. eleg.* & *vers.* 15. Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

SOPHORTIÆ VITES inter generales enumerantur a *Colum. l.* 3. *c.* 2. *a med.* probabilem quidem gustum habentes, sed quæ in nostris, inquit, regionibus & raritate uvarum, & acinorum exiguitate minus fluunt.

SOPHOS, σοφῶς, *benissimo*, *ottimamente*, vox græca sapienter significans, cujus usus in acclamationibus, præsertim cum recitantes, aut causas in foro agentes prece aut pretio corrogati laudabant. qua de re multa *Plin. epist.* 14. *l.* 2. Hinc *Martial. l.* 1. *epigr.* 50. *v.* 37. Mercetur alios grande & insanum sophos. & *epigr.* 77. Præter aquas Helicon, & serta lyrasque dearum, Nil habet, & magnum sempes inane sophos. & *l.* 3. *epigr.* 46. Quidlibet in causis narraveris, ipse tacebo: At tibi tergeminum mugiet ille sophos. *Id. l.* 1. *epigr.* 67. Non sex paratur aut decem sophos nummis. *Petron.* in *fragm. Tragur. c.* 40. *Burm.* Clamare sophos. ¶ *Sophos* rectus casus adjectivi, σοφός, & latina positione *sophus*, sapiens, *saggio*, *sapiente*, & fere de philosophis dicitur. *Martial. l.* 7. *epigr.* 31. Te secreta quies, te sophos omnia amat. *Vetus poeta* apud *Cicer. l.* 2. *de Fin. cap.* 8. In quo Lælius clamores sophos ille solebat Edere. & *mox* Lælius præclare & recte sophos, illeque vere. *Al. leg.* sophus. *Phædr. l.* 3. *fab.* 14. *v.* 9. tum victor sophus. *h. e.* Æsopus. *Id. l.* 3. *fab.* 16. *v.* 8 Factus periclo tum gubernator sophus, &c. *ammaestrato*, *fatto cauto*. (Sic *Propert. l.* 2. *el.* 21. *v.* 30. Credet & illa suo docta puella malo.) *Pompon. Dig. l.* 1. *tit.* 2. *leg.* 2. *a med.* Fuit post eos maximæ scientiæ Sempronius, quem populus R. sophum (al. leg. σοφόν) appellavit: nec quisquam ante hunc hoc nomine cognominatus est. *Liv. l.* 9. *c.* 45. P. Sulpicio Saverrione, P. Sempronio Sopho consulibus.

SOPHUS. V. vocem præced.

SOPIO, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *addormentare*, *assonnare*, κοιμίζω, somnum alicui induco, dormire facio, sopoto, consopio. *Liv. l.* 9. *c.* 30. Alii alios epularum causa invitant, & vino oneratos sopiunt. *Id. l.* 24. *c.* 46. *ad fin.* Sonitus imbris lenior æqualiorque accidens auribus, magnam partem hominum sopivit. *Tibull. l.* 3. *el.* 4. *vers.* 19. Nec me sopiciat menti deus utilis ægræ Somnus. *Ovid.* 7. *Met. v.* 149. pervigilem herbis sopire draconem. & *vers.* 213. Custodemque rudem somni sopistis. Al. leg. *somno*. ¶ Translate morti dare, *ammazzare*: quia consanguineus est lethi sopor. *Sil. l.* 10. *v.* 134. quem funda procul per inane voluta Sopierat. ¶ *Sopiri*, mente linqui, sensu omni ad tempus privari, *andar in deliquio*, *a svenimento*, *svenire*, καρῶσθαι. & hoc enim est morti simile. *Liv. l.* 8. *c.* 6. Lapsus per gradus, capite graviter offenso, impactus imo ita est saxo, ut sopiretur: exanimatum auctores non omnes sunt. *Id. l.* 1. *c.* 41. Jubet bono animo esse. sopitum fuisse regem subito ictu. *Plin. l.* 9. *c.* 16. *sub fin.* Fluviatilium silurus semper fulgure sopitus. ¶ Est etiam cessare, aut quiescere facio, sedo, *acchetare*, *quietare*, *ammorzare*, *attutare*. *Vellej. l.* 2. *c.* 125. Sed hæc omnia veteris imperatoris maturitas brevi sopiit ac sustulit. *Claudian. initio lib.* 1. *de laudib. Stilich.* Conubii needum festivos regia cantus Sopierat. *Id. lib.* 2. *in Rufin. v.* 324. Cœperat humanos alto sopire labores Nox gremio. *Plin. l.* 2. *c.* 47. *sub fin.* Venti medio diei aut noctis plerumque sopiuntur.

SOPITUS, a, um, *addormentato*, *assonnato*, *sopito*, κατακεκοιμισμένος, somno oppressus, dormiens. *Petron. in Satyr. c.* 87. Sopitum me excitavit. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 51. Animus, sopito corpore, vigilat. *Liv. l.* 23. *c.* 9. *a med.* Ex improviso adortus sopitos vigiles, in cubilibus suis obtruncat. *Virg.* 10. *Æn. v.* 642. Aut quæ sopitos deludunt somnia sensus. *Phædr. l.* 3. *fab.* 10. *v.* 31. sane, Sopitu primo quæ nil somno senserat. *Lucret. l.* 3. *v.* 431. Sopiti in somnis cernimus, &c. *Liv. l.* 8. *c.* 16. *a med.* Vino & epulis sopitos hostes aggredi. *Senec. in Med. v.* 704. & *Colum. l.* 10. *v.* 367. magicis sopitus cantibus anguis. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 303. Vina quies sequitur. gelido Numa prodit ab antro, Vinclaque sopitas addit in arcta manus. *Liv. l.* 9. *c.* 37. *a med.* Paulo ante lucem, quod æstivis noctibus sopitæ maxime quietis tempus est. ¶ De mortuo *Lucret. l.* 3. *v.* 918. Tu quidem, ut es leto sopitus, sic eris ævi Quod superest, cunctis privatu' doloribus ægris. & *vers.* 1052. Hosque Sceptra potitus, eadem aliis sopitu' quiete est. ¶ De eo, qui sensu ad tempus privatur ex ictu, aut morbo, *tramortito*, *sbalordito*, *svenuto*, *stordito*, ἐκπληκτικῶς, καταπληκτικῶς. *Lucret. l.* 6. *v.* 794. Castoreoque gravi mulier sopita recumbit. *Liv. l.* 42. *c.* 15. Saxa duo ingentia devolvunt, quorum altero caput ictum est

egi, altero humerus sopitos. & c. 16. Tollentes sopitum vulnere, ac nihil sentientem. *Plin. l. 9. c. 8.* Delphinus sopitus odoris novitate, fluctuatusque similis exanimi. *Petron. in Satyr. c. 138. sub fin.* Resipiscebant partes veneficio, credo, sopitæ. V. *Sopio.* ¶ *Sopitus ignis*, cessante flamma, *celatur*, sub cinere abditus, *fuoco coperto*. *Virg. 5. Æn. v. 734.* & *l. 8. v. 410.* cinerem & sopitos suscitat ignes. & *vers. 542.* Herculeis sopitas ignibus aras Excitat. ¶ Translate est sedatus, lenitus, mitigatus, compressus, repressus, *sedato, copresso, sopito*. *Lucret. l. 1. v. 29.* Effice, ut interea fera mœnera militiai Per maria ac terras omnes sopita quiescant. *Vellej. l. 2. c. 89.* Sopitus ubique armorum furor. *Plin. l. 2. c. 79.* Sopitum mare. *Colum. l. 6. c. 37.* Sopitum pecudis ingenium modica exercitatione concuti, atque excitari. *Cic. pro Cæl. c. 17. ad fin.* Multa nobis blandimenta natura ipsa genuit, quibus sopita virtus conniveret. *Val. Max. l. 9. c. 2. n. 1. extern.* His vitiis sopita gloria in infamiam convertitur. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 264.* Surgite sopitæ, quas obruit ambitus, artes. *Id. initio præfat. l. 2. de rapt. Pros.* Otia sopitis aguret cum cantibus Orpheus.

SOPOR, oris, m. *sonno grave, letargo*, κάρος, somnus cum gravedine. *Plin. l. 20. c. 18.* E nigro papavere sopor gignitur. *Id. l. 21. c. 18.* Junci semine somnum allici: sed modum servandum, ne sopor fiat. ¶ Metonymice est medicamen soporiferum, *sonnifero*, φάρμακον ὑπνωτικόν. *Nep. in Dion. c. 2. in fin.* Patri soporem medicos dare coegit. *Senec. sub fin. ep. 83.* Licet colligas, nec veneno poto moriturum, nec sopore sumpto dormiturum. *Id. 3. de benef. c. 13. extr.* Veneficus qui soporem, cum venenum crederet, miscuit. Adde *Quintil. decl. 246.* ¶ Poetæ simpliciter pro somno accipiunt, *sonno*. *Lucret. l. 4. v. 453.* suavi devinxit membra sopore Somnus. *Tibull. l. 4. carm. 4. v. 9.* Phœbe, veni, tecumque feras, quicumque sopores, Quicumque & cantus corpora fessa levant. *Plaut. Rud. 4. 2. 12.* Lucrum præposivi sopori & quieti. *Attius apud Cic. 1. de Divin. c. 22.* Cum jam quieti corpus nocturno impetu Dedi, sopore placans artus languidos. *Petron. in Satyr. c. 100.* In soporem labens. & *c. 104.* prostrata sopore Urget membra quies. *Lucret. l. 4. v. 766.* jacere & languere sopore. & *vers. 996.* Iaram ex oculis volucremque soporem discutere. *Ovid. 11. Met. v. 677.* soporem excutere. *Tibull. initio eleg. 2. l. 1.* Adde merum, vinoque novos compesce dolores, Occupet ut fessi lumina victa sopor. *Propert. l. 3. el. 15. extr. ad Bacchum.* Atque hoc sollicitum vince sopore caput. *Lucan. l. 5. v. 680* corpora segnis Nostra sopor tenuit. *Val. Flacc. lib. 1. v. 48.* cum fessos sopor alligat artus. *Virg. 2. Æn. v. 253.* complectitur. & *lib. 3. v. 511.* irrigat. *Senec. in Oetæo v. 117.* Et fessa fleta lumina oppressit sopor. *Catull. carm. 62. de Aty, v. 37.* Piger labentes languore oculos sopor operit. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 120.* Lumina cum placido victa sopore jacent. & *epist. 19. v. 56.* subit furtim lumina fessa sopor. *Virg. Æn. 4. v. 522.* placidum carpebant fessa soporem Corpora. & *l. 8. v. 405.* placidumque petivit Conjugis infusus gremio per membra soporem. ¶ Quicumque de Somno fabulantur, Sopori tribuunt, *Virg. 6 Æn. v. 278.* Tum consanguineus Leti sopor. *Propert. l. 1. el. 3 in fin.* Dum me jucundis lapsam sopor impulit alis. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 325.* pigraque sopor diffuderit alas. Adde *Stat. 2. Theb. v. 59.* ¶ Translate est segnities, otium. *Tacit. 2. Histor. c. 76.* Torpere ultra, & polluendam perdendamque rempubl. relinquere, sopor & ignavia videretur. *Martial. l. 7. epigr. 41.* Inde sopor nobis & placet alta quies. ¶ De morte *Lucret. l. 3. v. 466* Interdumque gravi lethargo fertur in altum Æternumque soporem. *Plaut. Amph. 1. 1. 147.* Homines quatuor in soporem collocastis nudos, & *vers. 130.* sopori aliquem dare. *Plaut.* potest intelligi etiam de defectu animi, & amissione sensus, *tramortimento, stordigione*. ¶ Ut *somnus*, ita & *sopor* pro somnio ponitur, *sogno*. *Claudian. de VI. consul. Honor. in præfat. v. 9.* & *25.* Blandaque largitur frustra sitientibus ægris Irriguos gelido pocula fonte sopor. ¶ In fabulis Sopor est auriga curru lunaris. *Stat. 12. Theb. vers. 307* ¶ Denique *sopor* est tempus capitis, *tempia*: fortasse quia circa tempora præcipue videtur somnus in opinione vulgi dominari. Unde apud *Virg. Æn. 5. v. 854.* Somnus volens Palinurum in mare projicere, ramum Lethæo rore madentem super utraque quassat tempora. *Stat. l. 2. silv. 3. v. 29.* lævumque soporem Naidos arcu fertur tetigisse sagitta. Nostri dicunt *dar un pugno nel sonno*, cum quis pugno tempus alicui ferit.

SOPORATUS, a, um, *addormentato*, κατακοιμηθείς, somno correptus, sopitus. *Ovid. 1. Amor. el. 9. v. 21.* Sæpe soporatos invadere profuit hostes. *Val. Flacc. l. 5. v. 334.* soporatos artus premit alta quies. *Plin. l. 10. c. 75.* Aquatilia ipsa quiete cernuntur placida, ceu soporata, neque aliud quam caudas moventia. *Valer. Flacc. l. 5. v. 238.* Rapta soporato fuerint cum vellera luco. *h. e.* soporato dracone, qui lucum servat. ¶ Translate *Curt. l. 7. c. 1.* Recruduit soporatus dolor. *sopito*. ¶ Est etiam soporifero medicamento (qui *sopor* dicitur) imbutus, soporifer. *Virg. 5. Æn. v. 854.* ramum Lethæo rore madentem, Vique soporatum Stygia. *Id. 6. Æn. vers. 420.* Melle soporatam, & medicatis frugibus offam Objicit. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 280. de equis Plutonis.* Stagnaque tranquillæ potantes marcida Lethes, Ægra soporatis spumens oblivia linguis.

SOPORIFER, a, rum, *sonnifero*, ὑπνωτικός, soporem inducens, somnifer. *Plin. l. 19. c. 8.* Atra lactuca, quæ meconis appellatur, a copia lactis soporiferi. *Id. l. 9. c. 15.* Dextræ pinnæ vim soporiferam inesse. *Virg. 4. Æn. v. 486.* Spargens humida mella, soporiferumque papaver. *Spartian. in Adrian. c. 26. extr.* Soporifera potio. *Lucan. l. 3. v. 8.* Inde soporifera cessérant languida somno Membra ducis. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 47.* soporiferæ biberem si pocula Lethes. *Id. 10. Met. v. 586.* soporifera Somni aula. *Petron. in Satyr. c. 128.* & *Sil. l. 7. v. 287.* soporifera nox. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 404.* soporiferas nocturna silentia terris Explicuere vices.

SOPORO, as, avi, atum, a. 1. *addormentare*, *assonnare*, *sopire*, κατακοιμίζω, soporem induco, sopio. *Cels. l. 2. c. 2. circa med.* Si sæpius expergiscitur aliquis, quam assuevit, deinde iterum soporatur. ¶ Item sensum ac vires ad tempus adimo, hebescere facio. *Scribon. Larg. compos. 180.* Opium mentem soporat, sensusque abalienat. *Plin. l. 29. c. 8. ad fin.* Aquarum impetus sisti, serpentes soporari. *Id. l. 21. c. 31. extr.* Aspidum naturæ halicacabum in tantum adversum, ut radice ejus propius admota soporetur illa sopore enecans vis earum. *Stat. 11. Theb. v. 93.* hebet infera cælo Taxus, & infaustæ angues nimia astra soporant. ¶ *Soporare ignem*, *ammorzare*. *Stat. Theb. 6. v. 235.* instant Flammis, multoque soporant Imbre rogum.

SOPORUS, a, um, *sonnolento*, *sonnacchioso*, *sonnifero*, ὑπνωτικός, sopore plenus, somnolentus, soporifer. *Val. Flacc. l. 2. v. 220.* invadunt dapibus vinoque soporos. *Virg. 6. Æn. v. 390.* Umbrarum hic locus est, Somni, Noctisque soporæ. *Lucan. l. 2. v. 236.* sed nocte sopora, Parrhasis obliquos Helice cum verteret axes, Atria cognati pulsat non ampla Catonis. Adde *Stat. 1. Theb. v. 403.*

SORA. V. *Soranus*.

SORACTE, & Sauracte, is, n. & Soractes, is, m. mons Faliscorum in Etruria prope Tiberim: ubi templum Apollinis fuit. *Virg. Æn. 11. v. 785.* sancti custos Soractis Apollo. & *l. 7. v. 695.* Hi Fescenninas acies, æquosque Faliscos: Hi Soractis habent arces, Flaviniaque arva. *Servius* hic male in Hirpinis collocat, qui sunt ultra Samnites, & Campaniam: nisi intelligat quasdam familias in Faliscorum agro: de quibus *Plin. l. 7. c. 2. ante med.* Haud procul urbe Roma, in Faliscorum agro familiæ sunt paucæ, quæ vocantur Hirpi: hæ sacrificio annuo, quod fit ad montem Soractem Apollini, super ambustam ligni struem ambulantes, non aduruntur. *Sil. l. 8. v. 494.* & sacrum Phœbo Soracte frequentant. *Id. l. 7. v. 662.* Phœbei Soractis honos. *Varr. l. 2. R. R. cap. 3.* In Sauracti Fiscello capræ feræ sunt, quæ, &c. Hinc

SORACTINUS, a, um, ad Soracte pertinens, ut Soractinæ lapicidinæ. *Vitr. l. 2. c. 7.*

SORACUM, ci, n. σώρακον, vas quoddam, puta corbis, cista, qua ornamenta portantur Scenicorum. Plautus in Persa (3. 1. 64.) Librorum eccillum habeo plenum soracum. Hæc *Festus*. Enumeratur a *Polluce* inter vasa rustica: etsi παρὰ τοῖς κωμῳδοποιοῖς, inquit *lib. 10. c. 19.* ἔστιν σωρακίδιον τι ἀγγεῖον, ἐν ᾧ τὰ σκεύη τῶν ὑποκριτῶν. Quidam putant *soracum*, & *saracum* seu *sarracum* idem esse. sed hoc certe genus vehiculi est; *soracum* vasis: nisi dicas, *soracum* esse cistam ampliorem, quæ vehiculo imponitur, ut benna. Different etiam quantitate penultimæ, quæ in *sarracum* a *Juvenale* producitur, in *soracum* a *Plauto* corripitur.

SORANUS, a, um, ad Soram pertinens oppidum & coloniam Latii prope Arpinum, ad Lirim amnem. *Liv. l. 9. c. 24.* Soranus transfuga. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 409. num. 9.* Legio III. Sorana. ¶ Dis pater cognomento *Soranus* dictus est, teste *Servio ad Æn. 11. vers. 785.* cujus appellationis originem alii a σορός, sepulcrum deducunt: alii a Soranis, id numen præcipue colentibus.

SORBEO, bes, bui, a. 2. *sorbire*, ῥοφέω, aliquid liquidum, aut quod mandi opus non est, spiritum cum strepitu haurio: a sono, qui tunc fieri solet, ut *Varro* sentit l. 5. de *L. L. c. 8. sub fin.* vel a græca voce aliata, per metathesim, & aspero spiritu in *s* verso. *Plaut. Mil. 3. 2. 8.* Continuo est quod sertas, quasi sorbeas. *Plin. l. 23. c. 3.* Crudum ovum sorbere. *Lucan. l. 4. v. 314.* & lacte negato, Sordidus exhausto sorbetur ab ubere sanguis. & *l. 7. v. 843.* totas avide sorbere medullas. *Plin. c. 1. l. 28.* Ex hominis ipsius sorbere calidum sanguinem. *Id. l. 30. c. 14.* Quæ fimum anserinum cum aqua sorbuerint. ¶ *Simul flare, sorbereque haud facile est*, proverb. apud *Plaut. Mostell. 3. 2. 104.* quo significatur, duas res uno eodemque tempore peragi, perdifficile esse, *non si può bere, e zufolare: piangere, e guardar i buoi: sonare, e ballare*. ¶ Universim accipitur pro haurire, in se trahere. *Martial. l. 10. epigr. 49.* Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem. *Lucret. l. 6. v. 1127.* Et cum spirantes mistas hinc ducimus auras, Illa quoque (*h. e.* particulas pestilitate imbutas) in corpus pariter sorbere necesse est. *Juvenal. sat. 6. v. 305.* sorbere aera. *Virg. 3. Æn. v. 421.* Charybdis imo barathri ter gurgite vastos Sorbet in abruptum fluctus. *Senec. in Hippol. v. 1049.* Pistris aitatas sorbet, aut reddit rates. *assorbe*. & *Val. Flacc. l. 1. v. 637.* alnus Solvitur, & vasto puppis mare sorbet hiatu. *Ovid. Met. 9. v. 172.* sorbent avidæ præcordia flammæ. & *l. 1. v. 40.* flumina sorbentur a terra. *Plin. l. 2. c. 80.* Hiatus terræ alias removet, ostendens quæ sorbuit, alias occultat ore compresso. *Stat. l. 4. silv. 3. v. 29* Sorbebatque rotas maligna tellus. *h. e.* non sustinebat, sed subsidendo mergebat. *affondava*. de lutosa via loquitur, Sic *Sil. l. 4. v. 577.* Hausit subsidens fugientum corpora tellus, Infidaque soli frustrata voragine sorbet. *Auct. Paneg. ad Constantin. c. 18.* Tibris violentus & turbidus hostem reipubl. sorbuit. *assorbì*. & *Plin. l. 13. c. 12. a med.* Minus sorbet politura charta, magis splendet. *Id. lib. 34. c. 2.* Cordubense æs cadmiam maxime sorbet. *Stat. 1. Theb. v. 328.* Intomnes oculos rubor excitat, oraque retro Sorbet anhela sitis. *h. e.* reducit, adducit, retrahit. *Sil. l. 4. v. 160.* Arva natant, altusque virum cruor, altus equorum Lubrica belligeræ sorbet vestigia turmæ. *h. e.* ita replet, ut quasi sorbeat, & abscondat. *Id. l. 10.*

l. 10. v. 267. & totum tunc primum ante ora fuere Sorbentes Latium campi. h. e. campi, in quibus Cannarum pugna commissa est, haurientes totius Latii sanguinem. ¶ Translate Cic. Q. Fr. l. 3. ep. ult. a med. Me ab eo ita observari scio, ut ejus ista odia non sorbeam solum, sed etiam concoquam. h. e. non solum facile subeam, sed etiam æquo animo feram. Id. Phil. 11. c. 5. Quem gurgitem? quam voraginem? quid eum non sorbere animo, quid non haurire cogitatione, cujus sanguinem non bibere censetis? ¶ In præterito etiam sorpsi apud Auctores legimus, inquit Diomed. l. 1. pag. 363. Putsch. Confirmat Charis. sub inic. l. 3. Certe in compositis quibusdam usitatum est. V. Absorbeo. ¶ A sorbui supinum debet esse sorbitum, ut ab habeo habitum, a prebeo prebitum: a sorpsi vero sorptum. Priscian. sub fin. lib. 9. ¶ Probus apud Priscian. ibid. etiam sorbo, is, agnoscit. Unde Tibull. lib. 4. carm. 1. v. 72. de Scylla. Cum canibus rapidas inter freta sorberet undas. Fulgeo, ferveo, strideo, &c. idem patiuntur. Sunt qui leg. sorperet.

SORBILIS, le, da sorbire, ῥοφητός, qui facile sorbetur. Petron. in Satyr. c. 33. Pavonis ova gallinæ jussi supponi. & mehercules timeo, ne jam concepta sint: tentemus tamen, si adhuc sorbilia sunt. Cels. l. 2. c. 18. a med. Ovum molle, vel sorbile imbecillissimæ materiæ est. Colum. l. 8. c. ult. a med. Quique sunt cibi sorbilibus proximi, ut recens caseus.

SORBILLO, as, a. 1. sorsare, zinzinare, bere a zinzini, ἀπορροφέω, minutim ac paulatim sorbeo. Terent. Adelph. 4. 2. in fin. Cyathos sorbillans paulatim hunc producam diem. Apul. lib. 2. Metam. Vinum paulatim labellis minuens, sorbillat dulciter. ¶ Translate sorbillantia suavia dixit Id. l. 3. quæ parva quidem, sed frequentia, instar sorbillantis impinguntur. ¶ Quidam malunt sorbilo simplici liquida scribere.

SORBILUM, li, n. Plaut. Pœn. 1. 2. 185. Nam mihi jam video propter te victandum sorbilo. h. e. misero sorborum cibo, quorum genus unum terminale appellant, teste Plin. l. 15. cap. 21. Vel in gemitu & suspiriis. nam gementes similem sorbentium sonum edunt. Vel præparco victu, & ægrorum proprio, quibus vis morbi vix paululum sorbere permittit.

SORBITIO, onis, f. il sorbire, ῥόφησις, actus sorbendi: item id ipsum, quod sorbendo sumimus, sorbetto, ῥόφημα, jusculum. h. e. cibi fortioris portio, multa aqua macerata. Pers. sat. 4. v. 2. sorbitio tollit quem dira cicutæ. Plin. in fin. l. 24. Sumitur & sorbitio e farina ad pectus exulceratum. Phædr. l. 1. fab. 26. v. 4. Liquidam sorbitionem in patena ponere. Plin. l. 22. cap. ult. ante med. Sorbitionem tamen dari totam vetuit. Cato R. R. cap. 157. post med. Sorbitione liquida hoc per dies septem dato. Colum. l. 6. c. 10. Lentis minute molitæ miscentur aquæ calidæ sextarii duo, factaque sorbitio per cornu infunditur. Cels. l. 2. c. 30. Sorbitio ex alica, vel ex panico, vel ex milio. Plin. l. 20. c. 16. Cunila cum farina, oleo & aceto in sorbitionem temperata. & c. 21. Malva in lacte cocta, & sorbitionis modo sumpta. ¶ Absolute de sorbitione cicutæ intelligunt eruditi illud Cæcilii apud Fest. in Senium. Sine, suam senectutem ducat: utique ad senium sorbitio. h. e. sine, eum diu vivere, & ad ultimam senectutem pervenire: utique cum in senio fuerit, eum manet mors cicutæ veneno infecenda. ¶ Absolute de oryza, vel ptisana in sorbitionem diluta, Cels. l. 2. c. 25. Aliena stomacho sunt omnia prædulcia, omnia pinguia, sorbitio, panis fermentatus, &c. Senec. epist. 78. ad fin. Omnia ista facile (ægri) perferemus, sorbitionem, aquam calidam, &c. ¶ Siquando Celsus sorbitionem ab oryza, aut ptisana distinguit, ut l. 2. c. 22. oryzam, aut ptisanam pro generibus frumenti accipit, ex quibus sorbitio fit.

SORBITIUM, ii, n. pro sorbitio quidam leg. apud Seren. Sammon. c. 21. vers. 375.

SORBITIUNCULA, æ, f. sorbetto, parva sorbitio, jusculum. Hieron. in vita Hilarion. ante med. Fiebant ei de farina & comminuto olere sorbitiunculæ. Adde Marcell. Empir. c. 10. ante med.

SORBUM, i, n. sorba, ὄον, fructus sorbi arboris. Plin. l. 15. c. 21. Sorbis quadruplex differentia. Aliis eorum rotunditas mali, aliis turbinatio piri, aliis ovata species. hæc obnoxia acori. Odore & suavitate rotunda præcellunt: ceteris vini sapor. generosissima, quibus circa pediculos folia. Quartum genus torminale appellant, remedio tantum probabile, assiduum proventu, minimumque pomo, arbore dissimile, foliis pæne platani. Id. ibid. & Cato R. R. c. 7. extr. Sorba sapa condire. Varr. l. 1. R. R. cap. 59. a med. Sorba dissecta, & in sole macerata, ubicumque sint posita, in arido facile durare. (de conditura eor. V. & Colum. l. 12. c. 16. ad fin.) Martial. l. 13. epigr. 26. Sorba sumus molles nimium durantia ventres. ¶ De satione eor. Colum. l. 5. c. 10. ad fin. & Pallad. in Januar. c. 15. ¶ Vinum ex his fieri, docet Plin. l. 14. cap. 16. Hinc Virg. 3. Georg. v. 379. & pocula læti Fermento atque acidis imitantur vitea sorbis.

SORBUS, i, f. sorbo, ὄα, ὄη, & ὄϊη, & οὔα, arbor sorba ferens. Colum. l. 5. c. 10. ad fin. Sorbi quoque, & Armeniaci, atque Persici non minima est gratia. Plin. l. 16. c. 18. Aquosis montibus gaudent acer, fraxinus, sorbus, tilia, cerasus.

SORCTUS. V. Surregit.

SORDEO, es, dui, n. 2. esser sordido, sucido, sporco, sozzo, ῥυπάω, sordidus sum, sordibus turpor, squalidus sum. Accius apud Non. c. 2. n. 773. Cum manus materno sordet sparsa sanguine. Plaut. Trucul. 2. 4. 28. Jam lavisti? Phron. jam pol mihi quidem, atque oculis meis. num tibi sordere videor? Senec. ep. 5. Non splendeat toga: ne sordeat quidem. Pallad. in Novembr. c. 19. Si sordet oleum, calentes sales injici jubent: ita mundum reddi. Id. in Mart. c. 6. Cicera distat a cicercula solo colore, quo sordet, & nigrior est. Gell. l. 9. c. 2. Incola sordentium ganearum. Stat. l. 4. silv. 8. v. 39. Albanoque cadum sordentem promere fumo. affumicato. & Martial. l. 1. epigr. 32. Dum nulla teneri sordent lanugine vultus. ¶ Translate Gell. l. 2. c. 23. Si conferas Græca ipsa, oppido quam jacere atque sordere incipiunt, quæ Latina sunt. Id. l. 19. c. 13. Ignobilia nimis & sordentia verba. h. e. quæ ab infimis hominibus usurpantur. ¶ Sordere dicuntur ea, in quibus nimia parsimonia apparet, aut avaritia. Plaut. Pœn. 5. 4. 6. Arabius, murrhinusque omnia odore complebat. haud sordere visus est festus dies, Venus, nec tuum fanum. Favorin. apud Gell. l. 15. c. 8. Avium atque altilium nisi tantum apponatur, ut a cluniculis inferiori parte saturi fiant, convivium putant inopia sordere. Manil. l. 4. v. 270. Mite genus, docilesque fluunt ab sidere (Aquarii) partus. Pectora nec sordent. h. e. animi non sunt illiberales. ¶ Hinc pro contemni, vilem æstimari, nihili pendi. Virg. Ecl. 2. v. 44. sordent tibi munera nostra. Horat. l. 1. ep. 11. v. 4. Cunctane præ Campo, & Tiberino flumine sordent? Liv. l. 4. c. 25. a med. Adeo se suis etiam sordere, nec a plebe minus, quam a patribus contemni. Curt. l. 10. c. ult. Sordent prima quæque, cum majora sperantur. γνώμη. Cum infinito Auct. Paneg. Constantini, c. 24. in fin. Nec vero tantummodo vetera illa dictatorum & consulum, ac deinceps magnorum principum; sed etiam pulcherrima patris tui facta superasti. sordet enim alios ex proximo tempore comparare. ¶ Præteritum sordui. Alcim. Avit. lib. 3. v. 393. Sorduerit nimium lacero circumdata peplo.

SORDES, is, f. bruttura, immondezza, sozzura, sporchezza, ῥύπος, ῥύπασμα, spurcitia, immunditia, lutum, fæx. Sæpius in plur. num. adhibetur, quam in singulari. Cic. 2. de nat. Deor. c. 57. a med. Ut siqua minima bestiola conaretur irrumpere, in sordibus aurium, tanquam in visco, inhæresceret. Horat. l. 1. ep. 2. v. 53. juvant Auriculas citharæ collecta sorde dolentes. Plaut. Pœn. 1. 2. 101. Pleni oculi sordium qui erant, jam splendent mihi. An. Imo etiam in imo oculo parum sordis est. Ovid. 1. de art. am. v. 519. & sint sine sordibus ungues. Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 383. Non alius lanam purgatis sordibus æque Præbuerit calathis. Plin. l. 36. c. 26. Arenæ fluctibus volutatæ nitescunt, detritis sordibus. Id. l. 35. c. 10. a med. Custodire aliquid a pulvere & sordibus. Cic. Phil. 1. c. 8. extr. Sordes eluere. Juvenal. sat. 5. v. 11. sordes farris mordere canini. h. e. sordidum panem. Lucret. l. 6. v. 1268. pellis super ossibus una, Ulceribus tetris prope jam, sordique sepulta. sordi pro sorde, ut colli, igni, orbi, parti, pro collo, igne, &c. ¶ Translate dicitur de infima plebe, de pauperibus, servis, humili loco natis. Cic. Attic. l. 1. ep. 16. a med. Apud bonos iidem sumus, quos reliquisti: apud sordem urbis & fæcem multo melius nunc, quam reliquisti. Plin. l. 7. ep. 29. Quam essent mimica & inepta, quæ in hoc cœnum, in has sordes abjicerentur. Petron. in Satyr. c. 126. Quædam feminæ sordibus calent. Tacit. 1. Histor. c. 84. a med. Cujus splendore & gloria sordes & obscuritatem Vitellianarum partium perstringimus. Calpurn. ecl. ult. sub fin. sed mihi sordes, Pullaque paupertas, & adunco fibula morsu Obfuerunt. ¶ Item de luctu, mœrore, squalore ex calamitate. Cic. Fam. 14. ep. 2. circa med. Te nunc, mea Terentia, sic vexari, sic jacere in lacrymis & sordibus. Id. in Pison. c. 36. a med. Diffidens ac desperans rebus tuis, in sordibus, lamentis, luctuque jacuisti. Id. pro Cluent. c. 6. sub fin. Mater squalore hujus & sordibus lætatur. & cap. 67. extr. Ne optatissimum spectaculum hujus sordium, atque luctus, & tanti squaloris amitteret. Id. pro Dom. c. 23. & post redit. ad Quirit. c. 3. a med. Filiæ meæ fletus assiduus, sordesque lugubres vobis erant jucundæ. ¶ Item de habitu reorum, qui data opera sordidati, pauperes, & squalidi apparebant, quo facilius misericordiam moverent. Val. Max. l. 7. c. ult. n. 7. Tacit. 4. Ann. c. 52. & Auct. dial. de Orat. c. 12. Sic Petron. in Satyr. c. 122. quia pœna tropæis Imminet, & sordes meruit victoria nostra. Sueton. in Vitell. c. 8. Ignominiosis notas, reis sordes, damnatis supplicia dempsit. V. Sordidatus. ¶ Item de probro, dedecore, nota, flagitio. Cic. pro Sext. c. 28. Virtus splendet per se semper, neque alienis unquam sordibus obsolescit. Id. Attic. l. 1. ep. 16. Satius est illum in infamiæ relinqui sordibus, quam infirmo judicio committi. Al. leg. in infamia relinqui, ac sordibus. Horat. l. 1. sat. 6. v. 68. Si neque avaritiam, neque sordes, aut mala lustra Objiciet vere quisquam mihi. ¶ Item sæpe de nimia parcimonia, & avaritia, spilorceria, avarizia, sordidezza. Cic. pro Mur. c. 36. Populus R. non amat profusas epulas, sordes & inhumanitatem multo minus. Id. pro Flacc. c. 3. a med. Nullum hujus in privatis rebus factum avarum, nullam in re familiari sordem posse proferri. Tacit. 1. Hist. c. 52. Sordem & avaritiam Fonteji Capitonis integre mutaverat. Horat. l. 2. sat. 5. v. 105. sepulcrum sine sordibus extruere. Quintil. l. 6. c. 3. Incusans ejus sordes dicebat, calceos eum veteres vendere, solere. Plin. l. 2. ep. 6. extr. Nihil magis esse vitandum, quam istam luxuriæ & sordium novam societatem. & ep. 12. Damnatus sordium. Juvenal. sat. 14. v. 124. cogit minimas ediscere sordes. h. e. rationem questus faciendi etiam in rebus minimis. Apul. l. 1. Metam. Extremæ avaritiæ & sordis infimæ infamis homo. ¶ Est convicium. Cic. in Pison. c. 26. O tenebræ, o lutum, o sordes! O paterni generis oblite, materni vix memor! ¶ Sordes verborum, verba ab infima plebe usurpata, jacentia, ignobilia. Auct. dialog. de Oratorib. c. 21. Sordes verborum, & hians compositio, & inconditi sensus redolent antiquitatem. ¶ De recto singulari nihil constat: nisi quod sordis dixisse fertur Ambrosius apud Bedam de Orthogr. pag. 2345. Putsch.

SORDESCO, is, n. 3. divenire sordido, ῥυπαίνομαι, sordidus fio. Horat. l. 1. ep. ult. v. 11. ad libr. suum. Contrectatus ubi manibus sorde-

sordescere vulgi Capperis. *Plin. l. 12. c. 12. de mello:* Nunc vero e tanta cadere altitudine, multumque, dum venit, sordescens. *Id. l. 33. c. 3. a med.* Manus sordescunt decidua materia. *Gell. l. 4. c. 12.* Si quis agrum suum passus fuerat sordescere. *h. e.* silvescere, in inutiles herbas ire, incultum fieri.

SORDICULA, æ, *f.* parva sordes. *Marcell. Empir. c. 8. sect. ult.* Si oculum sordicula aliqua fuerit ingressa.

SORDIDATUS, a, um, *mal vestito, mal in ordine, ῥυπαρός*, pannis obsitus, incultus, neglectus. *Cic. in Pison. c. 27. ad fin.* Servi sordidati ministrant. *Plaut. Asin. 2. 4. 90.* Quamquam ego sum sordidatus, frugi tamen sum. *Terent. Heaut. 2. 3. 56.* Scin' tu hanc, quam dicit sordidatam ac sordidam? *sordidatam* refertur ad illud, quod supra dixerat *vers. 54.* pannis obsitæ: *sordidam* ad illud, neglecta, immunda illuvie. nam sordidus a natura dicitur, sordidatus fit urgente necessitate. *Donat.* ¶ Translate *Sidon. in fin. epist. penult. l. 3.* Sordidatissima conscientia. ¶ *Sordidati* sunt rei delati, qui eo tempore una cum propinquis & affinibus obsoleta veste utebantur, barba intonsa & capillo, ad misericordiam commovendam: quod dicebatur *mutare vestem*, ut est apud *Liv. lib. 6. c. 20.* Hinc *Cic. in Pison. in fin.* Nec minus lætabor, cum te semper sordidum, quam si paullisper sordidatum viderem. *Id. Verr. 4. cap. 63. ad fin.* Romam venerunt sordidati, maxima barba & capillo. *Id. 2. de Orat. cap. 47.* Sensi magnopere moveri judices, cum excitavi mœstum & sordidatum senem. ¶ Idem faciebant in periculo constituti, gravique aliqua calamitate. Unde Vitellius, in rebellione provinciarum, & post victorias Vespasiani apud *Sueton. c. 15.* primo diluculo sordidatus descendit ad Rostra, multisque cum lacrymis, &c.

SORDIDE, *schifamente, sordidamente, ῥυπαρῶς*, cum sordibus, immunde, spurce. *Val. Max. l. 9. c. 13. n. 2.* Donec caput ejus sordide in loco sedentis abscinderetur. *h. e.* alvi levandæ causa. *Lamprid. in Heliogab. c. 33. a med.* Per plateas tractus est sordidissime, per cloacas ductus. ¶ Translata *sordide nasci*, humillimis natalibus, *bassamente:* ex parentibus scilicet, qui sordidis artibus vitam tolerant. *Auct. dial. de Oratorib. n. 8.* Quo sordidius & abjectius nati sunt, eo clariora, &c. *Gell. l. 15. c. 4.* Victum sordide invenisse comparandis mulis & vehiculis. ¶ *Sordide loqui*, verbis translatitiis, & ex infima plebe petitis. *Sueton. de rhetorib. c. ult.* Declamabat genere vario, modo splendide atque adornate; tum ne usquequaque scholasticus videretur, circumcise ac sordide, & tantummodo trivialibus verbis. *Plaut. Mil. 4. 2. 12.* Loquitur laute, & minime sordide. *h. e.* non loquitur de rebus nihili, & sordidis. ¶ *Sordide concionari*, nimis humiliter, abjecte, demisse, oblitum dignitatis, gravitatis, decori, *bassamente, vilmente. Cic. Attic. lib. 13. ep. 2.* L. Antonium concionatum esse, cognovi tuis litteris, & aliis, sordide: sed id quale fuerit, nescio. *Id. 2. de Orat. c. 83.* Acclamatio adversa populi aut orationis peccato aliquo excitatur, si aspere, si arroganter, si turpiter, si sordide, si quoquo animi vitio dictum esse aliquid videatur; aut hominum offensione, &c. ¶ Sæpe avare, illiberaliter, *ἀνελευθέρως, con spilorceria, avaramente. Cic. 2. de Orat. c. 86.* Nimis illum sordide Simonidi dixisse, se dimidium ejus, quod pactus esset, pro illo carmine daturum. *Plin. l. 3. ep. 9.* Proconsulatum non minus violenter, quam sordide gesserat. *Suet. in Domit. cap. 9.* Omnes circa se largissime prosecutus, nihil prius aut acrius monuit, quam ne quid sordide facerent.

SORDIDO, as, a. 1. *sporcare, imbrattare, ῥυπαίνω*, sordidam facio, fœdo. *Lactant. de ira Dei, in fin.* Templum corde non fumo, non pulvere, sed malis cogitationibus sordidatur. *Sidon. carm. 23 v. 347.* Cedit terra rotis, & orbitarum Moto pulvere sordidatur aer.

SORDIDULUS, a, um, *alquanto sucido, sporchetto*, diminut. a sordidus. *Juven. sat. 3. v. 149.* Si toga sordidula est, si rupta calceus alter Pelle patet. ¶ Item vilis, infimus, de fæce hominum. *Plaut. Pœn. 1. 2. 58.* Servulorum sordidulorum scorta diobolaria.

SORDIDUS, a, um, *sporco, imbrattato, lordo, sucido, sordido, ῥυπαρός*, sordibus infectus, immundus, spurcus, inquinatus, & inquinans. *Horat. l. 2. od. 1. v. 21.* Videre magnos jam videor duces Non indecoro pulvere sordidos. *Stat. 3. Theb. v. 633.* terraque & sanguine vultum Sordidus. *Horat. l. 4. od. 11. v. 11.* Sordidum flammæ trepidant rotantes Vertice fumum. *Ovid. 3. de art. am. v. 221.* Quæ geritis vestes, sordida lana fuit. *Martial. l. 7. epigr. 19.* Dulci placenta sordidam linit mappam. *Id. l. 12. epigr. 8.* Lintea si ferunt, nive candidiora loquetur, Sint licet infantis sordidiora sinu. *Id. l. 11. epigr. 99.* triste mentum, sordidique lichenes. *Colum. l. 10. v. 42.* & *Ovid. 2. Met. v. 29.* Autumnus calcatis sordidus uvis. *Id. 8. Met. v. 647.* furca levat illa bicorni Sordida terga suis. *h. e.* famosa. *Senec. in Thyest. v. 366.* ensis sordidus. *arrugginita. Stat. l. 4. silv. 5. v. 13.* Nunc parva tellus, pervigil & focus, Culmenque multo lumine sordidum Solantur. *h. e.* multa fuligine infectum ex assiduo igne & lucernis. ¶ *Sordida* dicuntur rura a poetis, quia nullum ibi munditiarum cultus, ut in urbe; agricolæ & bestiæ in sordibus degunt. *Virg. Ecl. 2. v. 28.* sordida rura, Atque humiles habitare casas. Sic sordide aratea, *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 412.* Hinc *sordida otia*, quæ ruri aguntur, ubi nullus togæ usus, & qualicumque cultu victuque libere & sine ullius offensione vivitur. *Martial. l. 1. epigr. 56.* Hoc petit: esse sui, nec magnus rarus arator, Sordidaque in parvis otia rebus amat. ¶ *Sordida vestis* dicitur tum squalida & inquinata, tum detrita & lacera. *Virg.* de Charonte *Æn. 6. v. 31.* Sordidus ex humeris nodo dependet amictus. *Martial. l. 1. epigr. 104.* Sordidior multo post hoc toga, pænula pejor: Calceus est sarta terque quaterque cute. ¶ Hinc refertur ad paupertatem, quia munditiæ & cultus ab ea longe absunt: item ad humilitatem, abjectionem, vile genus, infimam sortem. *Martial. l. 8. epigr. 33.* Quam lecti cum parvo sordidus ore abiens. *Cic. pro Flacc. c. 22.* Causam committere homini egenti, sordido, sine honore, sine existimatione, sine censu. *Id. 3. de Legib. c. 16.* Lex Gabinia lata ab homine ignoto & sordido. *Id. Attic. l. 8. ep. 4. a med.* Nunquam ego cuiquam tam humili, tam sordido, tam nocenti, tam alieno, tam præcise negavi. *Petron. in Satyr. c. 132.* Convocat omnes quasillarias, familiæque sordidissimam partem, ac me conspui jubet. *Martial. l. 3. epigr. 47.* Dum tibi noster eques sordida conditio est. Adde *Justin. l. 12. c. 9. extr.* ¶ *Sordida tecta* sunt casæ pauperiorum, mapalia, *casuccie, capanne. Lucan. l. 4. v. 396.* Sic *Senec. in Herc. Oet. v. 124.* Ipsaque sordidæ fient templa casæ. & *Cic. 12. Attic. ep. 27.* Sordida villula, & valde pusilla. *Martial. l. 12. epigr. 57.* Laremque villæ sordidum petam. Adde *Lucan. l. 5. v. 9.* ¶ *Sordidus panis*, cibarius, plebejus. *Senec. epist. 18.* Panis durus ac sordidus. Adde *Plaut. Asin. 1. 2. 16.* Sic apud *Colum. l. 3. c. 2.* gustus sordidus aut vilis est sapor vini, quo pauperes uti solent: cui opponitur nobilis & pretiosus. ¶ *Res sordidæ*, viles, contemnendæ, abjectæ. *Plaut. Epid. 3. 4. 20.* Strenuiori deterior si prædicat suas pugnas, de illius ore fiunt sordidæ. ¶ De his quæ fœdi coloris sunt. *Val. Flacc. l. 1. v. 775.* Sordidus & multa pallens ferrugine taurus. ¶ delibutus, infectus. *Martial. l. 8. epigr. 3.* nona sororum, Cui coma & unguento sordida vestis erat. ¶ Sæpe est turpis, infamis, fœdus, flagitiosus. *Cic. 2. Offic. c. 14.* Cum periculosum est, tum etiam sordidum ad famam, committere, ut accusator nominere. *Id. Attic. l. 9. ep. 9. circa med.* Iste omnium turpissimus & sordidissimus, qui consularia comitia a prætore ait haberi posse, est ille quidem, qui semper in republ. fuit. *Senec. l. 2. de Ira, c. 34.* Cum inferiore contendere, sordidum. *h. e.* ingloriosum. ¶ Item parparcus, tenax, avarus, *spilorcio, avaro:* item ad illiberalem ac vilem quæstum pertinens. *Cic. 1. Offic. c. 6. a med.* Aut pretio ac mercede ducuntur: quæ sordidissima est illa quidem ratio, & inquinatissima, & ii, qui ea tenentur, & illi, qui ad eam confugere conantur. & *l. 1. c. 42.* Illiberales & sordidi quæstus mercenariorum, omniumque, quorum operæ, non quorum artes emuntur. est enim illis ipsa merces auctoramentum servitutis. Sordidi etiam putandi, qui mercantur a mercatoribus, quod statim vendant. nihil enim proficiunt, nisi admodum mentiantur. *Phædr. l. 4. fab. 19. v. 23.* Qui dum quadrantes aggeras patrimonio, Cælum fatigas sordido perjurio. *Horat. l. 2. od. 16. v. 15.* cupido sordidus. *avarizia. Liv. l. 22. c. 25. in fin.* Loco non humili solum, sed etiam sordido ortus. patrem lanium fuisse ferunt. ¶ Sordidatus, qui habitu mœstitiam & luctum præferente squalens. *Cic. pro Mur. c. 40.* Nunc idem squalore sordidus, confectus morbo, lacrymis ac mœrore perditus, vester est supplex, judices. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 177.* Tum laceras effusa comas, & pulvere canos Sordida. ¶ *Sordida verba*, ex trivio petita, ex sordidiore vulgi usu, translatitia: cujusmodi multa ex Laberio *Gell. l. 16. c. 7.* commemorat. *Id. l. 19. c. 13.* *Nanos* sordidum esse verbum & barbarum. *Id. l. 17. c. 2. ad fin.* *Arrabo* in sordidis verbis haberi cœptus: ac multo videtur rectius *arra*. & *Quintil. l. 10. c. 1.* Humilibus interim verbis & vulgaribus est opus: & quæ cultiore in parte videntur sordida, ubi res poscit, propria dicuntur. *Id. l. 8. c. 3. ante med.* notat, *sarracum* sordidum nomen esse, sed Ciceronem ideo usurpasse, ut contemptum hominis augeret, quem detractum volebat. ¶ Sordida oratio. *Quintil. l. 8. c. 3. a med.* Proinde quædam hebes, sordida, jejuna, tristis, ingrata, vilis oratio est. ¶ *Sordida vox*, rauca, aspera, rudis, rustica, fusca. *Senec. in præfat. l. 1. controvers. a med.* Vox erat illi robusta, sed sordida lucubrationibus, & negligentia, non natura infuscata.

SORDITUDO, inis, *f. ῥυπαρία*, idem ac sordes. *Plaut. Pœn. 5. 2. 10.* Ut mihi abstulerunt omnem sorditudinem.

SORDULENTUS, a, um, sordidatus. *Tertull. de Pœnit. c. penult.* Etiam incommoda corporis reformidant, quod illotos, quod sordulentos, quod extra lætitiam oportet deversari.

SOREX, icis, *m. sorcio di campagna, topo, μῦς*, mus agrestis, & rusticus, qui quid a mure differat, in *Mus* dictum est. Est a græco ὕραξ, quod muris genus est rostro suillo. *Colum. de arborib. c. 15.* Vites, quæ secundum ædificia sunt, a soricibus, aut muribus infestantur. *Varr. l. 2. R. R. c. 4. circa med.* Scio me esse spectatam suem, quæ præ pinguitudine carnis non modo surgere non posset, sed etiam ut in ejus corpore sorex, exesa carne, nidum fecisset, & peperisset mures. *Plin. l. 8. c. 57.* Soricum occentu dirimi auspicia, Annales refertos habemus. *Id. l. 2. c. 41.* Soricum fibras respondere numero Lunæ, exquisivere diligentiores. *Id.* eandem rem narrans *l. 11. c. 37. sect. 76.* & *l. 29. c. 4.* non *sorices*, sed mures dicit: ut intelligas, unum pro altero promiscue usurpari: quod & ex allato *Varronis* loco apparet. ¶ Primam producit *Seren. Sammon. c. 4. extr. v. 57.* Si prægnans artus captivi soricis edit. *Auct. carm. de Philom.* sicujus est auctoritatis, eandem corripit, *v. 62.* Et gryllus gryllat, desticat inde sorex. ¶ *Sorex suo indicio perit*, proverb. de eo, qui se ipse prodit, suique exitii causa est. *Terent. Eun. 5. 7. in fin.* Egomet meo indicio, miser, quasi sorex, hodie perii. Ubi *Donat.* Proprium soricum est vel stridere clarius, quam mures, vel strepere magis cum obrodunt frivola: ad quam vocem multi se intendentes, quamvis per tenebras noctis, transfigunt eos. Plautus. *Bacch. 4. 8. 46.*) Si tibi est machæra, & nobis veruina est domi, qua quidem te faciam, si tu me irritaveris, confossiorem soricina nenia. V. *Nenia.*

SORICINUS, a, um, *di sorcio, μύειος*, ad soricem pertinens, ut soricina nenia, *Plaut.* V. in hoc vocis præced. & in *Nenia.*

SORI-

SORICULATUS. V. *Sororiculatus.*

SORITES, æ, & tis, m. *σωρείτης*, argumentatio, quæ multas ratiocinationes acervatim convolvit atque complectitur: a *σωρός*, acervus, quia pronuntiata multa accumulat. Acervum similiter *Persius* appellat *sat. ult. in fin.* & *Martian. Capell. initio l. 4.* Fuit propria argumentatio Stoicorum, & originem habuit a Chrysippo philosopho Stoico. *Cic. 2. de Divin. c. 4.* Aut quomodo soriti resistas? quem, si necesse sit, Latino verbo liceat acervalem appellare. Sed nihil opus est. Ut enim ipsa Philosophia, & multa verba Græcorum, sic sorites satis Latino sermone tritus est. *Id. Acad. c. 16.* Et primum quidem hoc reprehendendum, quod captiosissimo genere interrogationis utuntur: quod genus minime in Philosophia probari solet, cum aliquid minutatim, & gradatim additur, aut demitur. Soritas hoc vocant, &c. *Id. ibid. c. 33. ad fin.* An tu in soritis poteris hoc, cum voles; ille in reliquis rebus non poterit? *Senec. l. 5. de benef. c. 19 sub fin.* Sorites inexplicabilis subit, cui difficile est modum imponere, quia paulatim surrepit, & non desinit serpere. ¶ Male primam corripere videtur *Martian. Capell. in carm. sub fin. lib. 4.* Fallax soritas cumque sensim congerie.

SORIX, *aut* Sauris, icis, m. avis tributa Saturno ab auguribus, quia tarditati, & vetustati, & senectuti convenit. nam & in secretanis maxime versatur locis, & noctium est, & noctis maxime primæ, & quia tempestatis nuntius, atque inde parvi laris. Hæc *Mar. Victorin. l. 1. de Grammat. in fin. cap. de Orthogr. pag. 2470. Putsch.* quem penes sit fides. Nam quod scribit *Plin. l. 10. c. penult.* sorices, & ardeolas dissidere inter se, invicem fetibus insidiantes; non avem cum avi committit, sed cum avi terrestre animal.

SOROR, oris, f. *sorella, sirocchia, suora*, *ἀδελφή*, patris mei filia. Quidam ducunt a *sero*, is, quod eodem mecum semine sata ac genita sit. *Antist. Labeo* apud *Gell. lib. 13. c. 10.* ex eo dictam scribit, quod quasi seorsum nascitur, separaturque ab ea domo, in qua nata est, & in aliam familiam transgreditur. *Plaut. Curcul. 5. 2. 57.* Salve, mea soror. *Ph.* salve mi frater. *Enn.* apud *Cic. 1. de Divin. c. 20.* ita sola Post illa, germana soror, errare videbar. *Virg. 2. Georg. v. 494.* Panaque, Silvanumque senem, Nymphasque sorores. ¶ Soror Phœbi est Luna. *Ovid. Heroid. ep. 11. v. 45.* Jam novies erat orta soror pulcherrima Phœbi. *Id.* absolute *l. 3. Fast. v. 109.* Signaque, quæ longo Frater percenseat anno, Ire per hæc uno mense Sororis equos. ¶ Soror Jovis, Juno. *Virg. 1. Æn. v. 51. Ovid. 6. Fast. v. 27. & Heroid. ep. 16. v. 164.* & *Senec. in Herc. Fur. v. 1.* ¶ De Parcis, *Horat. l. 2. od. 3. v. 15.* Dum res, & ætas, & sororum Fila trium patiuntur atra. *Propert. l. 2 eleg. 10. v. 44.* Jussisset quævis de tribus una soror. Adde *Tibull. l. & el. 3. v. 35. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 3.* & *Martial. l. 4. epigr. 54. & 73. &c.* ¶ De Furiis. *Ovid. Met. 6. v. 662.* Vipereasque ciet Stygia de valle sorores. *& lib. 10. v. 309.* atro crinitas angue sorores. ¶ De Musis. *Tibull. l. 3. el. 4. v. 45.* Sed proles Semeles Bacchus, doctæque Sorores Dicere non norunt, quid ferat hora sequens. Adde *Propert. l. 3. eleg. 2. v. 17. & eleg. 2. v. 37. Ovid. 5. Trist. eleg. 12. v. 45.* & *Martial. l. 1. ep. 77. &c.* ¶ De quinquaginta Danaidibus. *Propert. l. 4. eleg. 11. v. 27.* Si fallo, pœna Sororum, Infelix humeros urgeat urna meos. Adde *eleg. 7. v. 67.* & *Ovid. Heroid. ep. 14. v. 15.* ¶ Est etiam (ut *frater*) blanda appellatio amicæ honestæ & familiaris: interdum & amasiæ. *Virg. 11. Æn. v. 823.* Hactenus Acca soror, potui. *& lib. 4. v. 305.* monstrate, mearum Vidistis siquam hic errantem forte sororum. Adde *Ovid. 1. Met. v. 351. Martial. l. 8. epigr. 4. & l. 12. ep. 20.* & *Senec. in Hippol. v. 611.* ¶ Translate dicitur de rebus simillimis, & quasi gemellis. *Plaut. Pœn. 1. 3. 3.* Obsecro te hanc per dexteram, perque hanc sororem lævam. *Auct. Moreti, v. 28.* interdum fessæ succedit læva sorori, Alternatque vices. *Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 51.* Abjunctæ paulo ante comæ mea fata sorores Lugebant. *h. e.* reliqui capilli pone verticem in capite Berenices relicti, & a cetera coma disjuncti, quam illa sibi in vertice detonderat. *Martial. lib. 14. epigr. 148.* cujus lemma *Lodices*. Nuda recubuit ne toro palleret, Junctæ nos tibi venimus sorores. *Plin. l. 13. c. 4. a med.* Minus speciosæ, sed sapore caryotarum sorores, ob hoc adelphides dictæ, proximam suavitatem habent. ¶ Tritum est illud *Petron. in Satyr. c. 84.* Nescio quomodo bonæ mentis soror est paupertas.

SOROICULA, æ, f. *sorellina*, *ἀδελφίς*, parva soror: & est vox blandientis. *Plaut. in fragm.* apud *Priscian. l. 3. pag. 612. Putsch.* Germana mea sororcula.

SORORICIDA, æ, m. & f. sororem occidens. *Cic. pro Dom. c. 10. a med.* De me quod tulisse te dicis patricida, fratricida, sororicida, nonne extra ordinem tulisti?

SORORICULATUS, a, um, adject. *Plin. l. 8. c. 48. a med.* Undulata vestis prima e laudatissimis fuit: inde sororiculata defluxit. Ita *Harduin.* ex omnib. suis MSS. nam editi habent *soriculata*. Addit autem, utriusque vocis incertam esse originationem, & inexploratam adhuc significationem ac vim: In Notis *Tiron.* & *Senec.* apud *Gruter. pag. 159.* (nunc 17. *col. 5.*) *sororiclatum* inter pannorum genera censeri. Quidam putant dici *soriculatam* a *soricibus*, quod in ea lineæ intextæ soricum figuram quodammodo referrent: alii a *σωρός*, vel *σωρευτός*, acervus, copia alicujus rei, a copia colorum & plicarum. Alii *sororiclatam* a *surus*, h. e. fustis seu virga, quod latioribus regulis virgata esset, quasi *sure regulata*. Alii denique a *sero* deducunt, quasi *sericulata*.

SORORIO, as, n. 1. pariter cresco, duarum sororum geminarum instar. *Fest.* Sororiare, mammæ dicuntur puellarum, cum primum tumescunt, ut fraterculare puerorum. *Plaut. in Frivolaria:* Tam papillæ primulum sororiabant: illud volui dicere, fraterculabant. *Plin. l. 31. c. 6. a med.* Mammas sororiantes, præcordia, maciemque corporis piscinæ magis corrigunt. *h. e.* nimis pariter turgentes vel nimia lactis copia, vel alio quopiam vitio.

SORORIUS, a, um, *di sorella, da sorella*, *ἀδελφικός*, ad sororem pertinens. *Cic. pro Sext. c. 7. a med.* Homo fraternis flagitiis, sororiis stupris infamis. *Ovid. 3. Fast. v. 559.* Pellitur Anna domo, lacrymansque sororia linquit Mœnia. *h. e.* Didus. *Plaut. Curc. 5. 2. 60.* Tu ut hodie adveniens cœnam des sororiam: hic nuptialem cras dabit. *h. e.* ob repertam sororem. *Ovid. 4. Met. v. 334. & lib. 9. v. 538.* Sororia oscula. *h. e.* casta, pudica, cujusmodi & dare & accipere sororem decet. ¶ *Sororium tigillum*, locus Romæ Junoni sacer, in quarta regione Urbis, in angiportu, ferens a Carinis deorsum ad Cyprium vicum. *Festus:* Sororium tigillum appellatur hac de causa. Ex conventione Tulli Hostilii regis, & Metti Suffetii ducis Albanorum, trigemini Horatii & Curiatii cum dimicassent, ut victores sequeretur imperium, & Horatius noster exsuperasset, victorque domum reverteretur, obvia soror cognita morte sponsi, sui fratris manu occisi, aversata est ejus osculum. quo nomine Horatius interfecit eam. Quamquam a parente absolutus sceleris erat, accusatus tamen parricidii apud Duumviros damnatusque, provocavit ad populum: cujus judicio victor, duo tigilla tertio superjecto, quæ pater ejus constituerat, velut sub jugum missus, subiit, consecratisque ibi aris Junoni Sororiæ, & Jano Curiatio, liberatus omni noxia sceleris est auguriis approbantibus. Ex quo sororium id tigillum est appellatum. Hæc *Festus*. Adde *Liv. l. 1. c. 26.* & *Aurel. Victor. de vir. illustr. c. 4.* ¶ Sequiori ævo Latinitatis *sororius* dictus est maritus sororis meæ, sicut *cognatus* uxoris meæ frater. *Inscript.* apud *Gruter.* inter Christianas, *pag. 1050. n. 11.* Cognatus dulcissimus Sororio amantissimo. Adde aliam apud *Reines. class. 16. n. 6.* illa fortasse antiquiorem.

SORS, sortis, f. *sorte, ventura*, *κλῆρος*, fortuitus rei eventus, id quod cuique accidit sortiendo. *Cic. 2. de Divin. c. 41.* Quid enim sors est? idem propemodum, quod micare, quod talos jacere, quod tesseras: quibus in rebus temeritas & casus, non ratio nec consilium valet. tota res est inventa fallaciis aut ad quæstum, aut ad superstitionem, aut ad errorem. *Id. 1. ad Q. Fr. ep. 1. c. 3.* Quæstorem habes non tuo judicio delectum, sed eum, quem sors dedit. *Id. 4. Verr. c. 51.* Cum suffragiis tres evecti sunt, res revocatur ad sortem. *Propert. l. 3. el. 8. v. 27.* Sit sors & nobis talorum interprete jactu. ¶ *Sortes* sunt sortis instrumenta, idest tessellæ seu tabellæ inscriptæ. *Cic. 1. de Divin. c. 34. ad fin.* Cum oraculum ab Jove Dodonæo petivissent, legatique illud, in quo inerant sortes, collocavissent, simia & sortes ipsas, & cetera, quæ erant ad sortem parata, disturbavit, & aliud alio dissipavit. *& lib. 2. c. 41.* Prænestæ sortes erupisse, in robore insculptas priscarum litterarum notis. *& ibid.* Sortes, quæ Fortunæ monitu, pueri manu miscentur atque ducuntur. Disserit ibi plura *Cic.* de sortibus, & de origine Prænestinarum. *Liv. l. 22. c. 1.* Falesiis sortes sua sponte attenuatas: unamque excidisse ita scriptam, Mavors telum suum concutit. *Cic. 4. Verr. c. 51.* Conjicere sortes in hydriam. *Plaut. Cas. 2. 5. 34.* in sitellam. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 6.* Dejicere sortes. *scil.* in urnam. ¶ Sortes convivales, ut appellat *Lamprid. in Heliogab. c. 22.* erant tabellæ inæqualissimarum rerum, obsignatæ & clausæ, quæ in mensa lusus causa proponebantur offerentibus pretium: ex quo fiebat, ut alius rem pretiosam parvo admodum emeret, alius aliquo pretio rem nihili reportaret. *Id. ibid.* Sortes sane convivales scriptas in cochlearibus habuit tales, ut alius exhiberet decem camelos, alius decem muscas, alius decem libras auri, alius decem plumbi, &c. *Sueton. in Aug. c. 75. in fin.* Solebat & inæqualissimarum rerum sortes, & aversas tabularum picturas in convivio venditare, incertoque casu spem mercantium vel frustrari, vel explere: ita ut per singulos lectos licitatio fieret, & seu jactura, seu lucrum communicaretur. ¶ In singulari num. *Cic. pro Ligar. c. 7.* Tuberonis sors conjecta est ex senatusconsulto, cum ipse non adesset. *h. e.* tabella Tuberonis nomine inscripta, in urnam cum aliis missa est. *Id. Attic. l. 1. ep. penult.* Cum de consularibus mea prima sors exisset. *scil.* ut Legatus in Gallias mitterer. *Virg. 5. Æn. v. 490.* Convenere viri, dejectamque ærea sortem Accepit galea: & primus clamore secundo Hyrtacidæ ante omnes exit locus Hippocoontis. *Sueton. in Ner. c. 21.* Sortem demittere in urnam. *Liv. l. 42. c. 28.* Ponere in sitellam. *Id. l. 21. c. 42.* Cum ad unum omnes ferrum pugnamque poscerent, & dejecta in id sors esset, se quisque eum optabat, quem fortuna in id certamen legeret: ut cujusque sors exciderat, alacer, &c. *Al. leg.* ceciderat, *al.* exierat. *Vellej. l. 2. c. 1.* Sortiti sunt, uter patria decederet: sors Tyrrhenum contigit. ¶ Sorte ducere, *cavar a sorte*. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Æn. 2. v. 201.* Sorte ductus fusti necat. *Tacit. 1. Ann. c. 54. & lib. 13. c. 29.* Sorte ducebantur, ex numero prætorum, qui præessent. ¶ Ducere sortem, *vel* sortes, *cavar la sorte*, *Cic. 6. Verr. c. 62.* Cum surgeret nemo, neque sententiam diceret, sors ducitur. *Virg. 9. Æn. v. 268.* prædæ ducere sortem. *& lib. 6. v. 22.* stat ductis sortibus urna. ¶ Conjicere in sortem. *mettere alla sorte*. *Liv. l. 30. c. 1. a med.* Tum prætorum provinciæ in sortem conjectæ. Jurisdictionem urbanam Pætus Ælius, Sardiniam Cn. Lentulus est sortitus. ¶ *Sorte* sexto casu adverbii situ, *a sorte, cavando la sorte*, *κληρωτί*. *Cic. Verr. 4. c. 6.* Simulatque ei sorte provincia Sicilia obvenit. *Brut. ad Cicer. 11. Fam. ep. 20. a med.* Æqualiter, aut sorte agros legionibus assignari puto oportere. *Virg. 1. Æn. v. 511.* operumque laborem Partibus æquabat justis, aut sorte trahebat. *In S. C.* apud *Cæl.* ad

ad *Cicer. l. 8. Fam. ep. 8. a med.* Sorte in provincias proficisci. *Ovid. l. 2. de art. am. v. 381.* Huic, si forte bibes, sortem concede priorem. ¶ Meæ sortis hoc est, *è toccato in sorte a me, a me tocca, appartiene. Liv. l. 35. c. 6.* Litteræ allatæ Q. Minutii a Pisis, Comitia suæ sortis esse. ceterum adeo suspensa omnia in Liguribus se habere, ut abscedi inde sine damno reipubl. non posset. ¶ *Sorti* dicunt interdum poetæ pro *sorte*, sexto casu, ut *igni, navi, colli*, &c. quidquid alii contra sentiant. *Virg. 4. Georg. v. 165. de apib.* Sunt quibus ad portas cecidit custodia sorti. *tocca in sorte*. Eadem ratione locutus est *Sil. l. 7. v. 368.* Sic apud *Liv.* legit *Gronov.* ex MSS. *lib. 29. c. 20.* Cui provincia Sicilia sorti evenisset. *Plaut. Cas. 2. 7. 6.* Equidem tamen sorti sum victus. ¶ Extra sortem, *senza cavar la sort*, sine sortitione. *Cic. Verr. 4. c. 32.* Jubet extra sortem Theomnastum renuntiari. Quod *Virg.* dixit *Æn. 9. v. 270.* ipsum illum clypeum cristasque rubentes Excipiam sorti. *Sueton. in Cæs. c. 20.* Agrum Campanum divisit extra sortem ad XX. millibus civium. ¶ Dicitur etiam *sors* de oraculis, & somniis, per quæ credebant res futuras divinitus significari: item de carminibus illustrium poetarum, quæ tessellis inscripta habebant pro sortibus. *Cic. 2. de Divin. c. 56.* Cum sors illa edita est opulentissimo regi Asiæ: Crœsus Halym penetrans magnam pervertet opum vim. *Val. Max. l. 1. c. 6. n. 3.* Legati ad Delphicum oraculum missi retulerunt, præcipi sortibus, ut, &c. *Virg. Æn. 4. v. 346. & 377.* Lyciæ sortes. *h. e.* responsa Apollinis Lycii. *Enn.* apud *Cic. de Divin. l. 1. c. 21.* Ut se edoceret obsecrans Apollinem, Quo sese vertant tantæ sortes somnium. *Lamprid. in Alex. Sev. c. 14.* Cum vatem consuleret de futuris hos accepisse dicitur versus adhuc parvulus, & primis quidem sortibus: Te manet imperium cæli, terræque, marisque. *& mox.* Cum parentis hortatu animum a philosophia & musica ad alias artes traduceret, Virgilii sortibus hujusmodi illustratus est (*Æn. 6. v. 848.*) Excudent alii spirantia mollius æra, &c. ¶ Item de fato, seu fatali necessitate. *Virg. 10. Æn. v. 501.* Nescia mens hominum fati, sortisque futuræ. *Ovid. 5. Trist. eleg. 3. v. 27.* Me quoque si fas est exemplis ire deorum, Ferrea sors vitæ difficilisque premit. ¶ Item de Fortuna, & casu, *Fortuna, sorte, τύχη. Virg. Ecl. 9. v. 5.* quoniam Sors omnia versat. *Al. leg.* fors. *Tacit. 4. Histor. c. 1.* Passim trucidatis, ut quemque sors obtulisset. *Lucan. l. 9. v. 126.* O Icilia, quem Sors alias dispersit in oras! Plurima sunt loca in quibus *fors*, & *Sors* commutantur: quæ indicavit *Drakenborch. ad Sil. l. 15. v. 105.* ¶ De statu & conditione cujusque. *Horat. lib. sat. & v. 1.* Qui fit, Mæcenas, ut nemo, quam sibi sortem Seu ratio dederit, seu fors objecerit, illa Contentus vivat, laudet diversa sequentes? *Id. l. 4. od. 11. v. 21.* Telephum, quem tu petis, occupavit. Non tuæ sortis juvenem, puella dives. *Suetm. in Aug. c. 19.* Ne ultimæ quidem sortis hominum conspirationes, & periculo caruit. *Tacit. 12. Ann. c. 41.* Sortem alicujus miserari. ¶ *Sors*, inquit *Festus*, & patrimonium significat: unde *disortiones* pro *dissortimes*, divisiones patrimoniorum: *consortes*, qui eodem simul patrimonio gaudent, *patrimonio, eredità. Liv. l. 1. c. 34.* Puero in nullam sortem bonorum nato, ab inopia Egerio inditum nomen. ¶ Item summam, sive caput, & primam pecuniam, quæ confertur, ut inde lucrum fiat, *capitale*, ut *Varr. l. 5. de L. L. 2. 7. a med.* docet. *Plaut. Mostell. 3. 1. 34.* Qui mihi neque fenus, neque sortem argenti deunt. *Terent. Adelph. 2. 2. 35.* Hei mihi! etiam de sorte venio in dubium miser. *Martial. l. 5. epigr. 43.* Debitor usuram pariter, sortemque negabit. *Papinian. Dig. lib. 33. tit. 2. leg. 24.* Fenus quoque sortium, quas defunctus collocavit, præstabitur. *Plin. in præfat. Hist. nat. a med.* Sors fit ex usura. *i frutti passano in capitale.* ¶ Denique progeniem, prolem. *Ovid. 6. Fast. v. 29* Si genus aspicitur, Saturnum prima parentem Feci: Saturni sors ego prima fui. ¶ *Sortis* in recto casu est *Plaut. Cas. 2. 6. 28.* Vide, ne qua illic insit alia sortis sub aqua. Vidit hoc etiam *Priscian. lib. 7. pag. 751. Putsch.*

SORSUM. V. *Seorsum*.

SORTICULA, æ, f. *κληρίδιον*, diminut. a *sors*. *Sueton. in Ner. c. 21.* Sorticulaque in urnam cum ceteris demissa, intravit ordine suo. In vet. tab. apud *Gruter. pag. 309. lin. 7.* Sorticulam unam buxeam longam digitos IIII. *& pag. 310. sub fin.* Quo Judices sorticulas conjiciant.

SORTIFER. V. in voce sequenti.

SORTIGER, sortes gerens, oracula fundens. *Lucan. l. 9. v. 512.* stat sortiger illic Juppiter. Al. leg. *sortifer*, al. *corniger*.

SORTILEGUS, a, um, *sortiere, sortilege, κληρόμαντις, χρησμῳδός*, minister inserviens iis, qui per sortes oraculorum futura quærebant. Tollebat is vel per se, vel per manus pueri, sortes ex urna, & consulentibus legebat, ostendebatque: quem describere videtur *Tibull. l. 1. el. 3. v. 10.* Dicitur ante omnes consuluisse deos. Illa sacras pueri sortes ter sustulit: illi Rettulit a trinis omina certa puer. Alii aliter leg. *Vetus Lapis* apud *Fabrett. c. 9. n. 415.* C. Stimînius Heraclea Sortilegus ab Venere Erycina. Aliue *ibid. n. 519.* Sex. Mæfio Sex. F. Rom. Celso Sortilego Fortunæ Primigeniæ, &c. *Lucan. l. 9. v. 581.* Sortilegis egeant dubii, semperque futuris Casibus ancipites: me non oracula certum, Sed mors certa facit. Huc pertinet alius Lapis apud *Gruter. pag. 132. n. 6.* Sacro suscepto, sortibus sublatis, C. Gallio Atticus Mediolanens. ¶ Erant ex his, qui quæstus causa per sortes futura se prædicere profitebantur, & superstitiosis conjecturis Incautos fallebant. *Cic. 1. de Divin. c. ult.* Nunc illa testabor, non me sortilegos, neque eos, qui quæstus causa hariolentur, ne psychomantia quidem, quibus Appius uti solebat, agnoscere. ¶ Adjective *Horat. de art. Poet. v. 218.* Utiliumque sagax rerum, & divina futuri, Sortilegis non discrepuit sententia Delphis. *h. e.* Delphico oraculo, ubi responsa per sortes reddebantur.

SORTIO, is, a. 4. idem ac sortior. *Varr.* apud *Non. c. 7. n. 22.* Cum venerint Censores, inter se sortiant. *Plaut. Cas. 2. 6. 43.* Tibi permitto, tute sorti. Adde *Enn.* apud *Non. c. 7. n. 24.*

SORTIOR, iris, itus sum, dep. 4. *tirare a sorte, eleggere a sorte, cavar la sort, sorteggiare, λαγχάνω, κληρόω*, sortes duco, sortitionem facio, in sortem conjicio. *Plaut. Cas. 2. 5. 34.* Conjiciam sortes in sitellam, & sortiar tibi, & Chalino. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 35. a med.* Hoc est non considerare, sed quasi sortiri, quid loquare. *Id. de Fato, 2. ult.* Num sortiuntur inter se, quæ decliuet, quæ non? *Tacit. 2. Histor. c. 41. & Sueton. in Claud. c. 7.* Sortiti de aliqua re. *Vellej. l. 1. c. 1. ad fin.* Sortiti sunt uter patriæ decederet. *Liv. l. 2. c. 8.* Consules sortiti, uter dedicaret. Horatio sorte evenit. ¶ Cum accusativo *Cic. 2. Agrar. c. 8.* Sortietur tribus idem Rullus. homo felix educet, quas volet tribus. *Id. Fam. 1. ep. 9. sub fin.* Dixit, sese sortiturum esse cum collega provinciam. *Id. pro Cluent. c. 46.* Hoc tu facies censor, ut non animadvertas in omnes, sed carpas, ut velis, & paucos ex multis ad ignominiam sortiare? *Id. l. 2. ad Q. Fr. ep. 1.* Sortiri judices per prætorem urbanum. *Id. 4. Verr. c. 17.* Sortire dicas. *h. e.* sortiri judices. V. *Dica*. *Senec. in Herc. Fur. v. 732.* Minos judicia trepidis sera sortitur reis. *Horat. l. 1. od. 4. v. 18.* Nec regna vini sortiere talis. ¶ Est etiam per sortem aliquid recipere, sorte obtinere, sortito consequi, *ottenere in sorte*. *Suetm. in Cæs. c. 28. & in Aug. c. 3.* Ex prætura ulteriorem sortitus Hispaniam. *Juvenal. sat. 13. v. 49.* nondum aliquis sortitus triste profundi Imperium. Adde *Plin. l. 4. ep. 9. & lib. 6. ep. 22. sub fin.* ¶ Translate est partiri, dividere, velut sorte ducta quid cuique obtingat. *Virg. 8. Æn. v. 444.* Ocius incubuere omnes, pariterque laborem Sortiti. *& l. 9. v. 174.* Omnis per muros legio, sortita periclum, Excubat, exercetque vices. *& lib. 3. v. 634.* sortitique vices, una undique circum Fundimur. ¶ Item nancisci, & tanquam sorte datum, aut frui, aut pati. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 52.* felicem dicere non hoc Me possunt, casu quod te sortitus amicum. *Ovid. 1. Trist. el. 6. v. 21.* Tu si Mæonium vatem sortita fuisses, Penelopes esset fama secunda tuæ. *sa ti fosse toccato*, &c. *Sueton. in Aug. c. 99.* Sortitus exitum facilem & qualem semper optaverat. *Juvenal. sat. 14. v. 96.* Quidam sortiti metuentem sabbata patrem, Nil præter nubes, & cæli numen adorant. *& sat. 15. v. 143.* homines venerabile soli Sortiti ingenium. *Senec. in Phæniss. v. 244.* fata quis tam tristia Sortitus unquam? *Plin. l. 2. ep. 5.* Reliqua rerum tuarum post te alium atque alium dominum sortientur: hoc nunquam tuum desinet esse. *Ulp. Dig. lib. 37. tit. 4. leg. 3. ante med.* Si emancipatus, uxore ducta, filium fuerit sortitus. ¶ Locum etiam habet, cum quippiam aliquo delectu adhibito, facimus. *Justin. in fin. l. 26.* In matrimonio sortiendo judicium patris secuta. *Virg. Georg. 3. v. 70. & Nemesian. in Cyneg. v. 205.* ac ne post amissa requiras, Ante veni, & subolem armentis sortire quotannis. *h. e.* substitue. *Virg. 12. Æn. v. 919.* Cunctanti telum Æneas fatale coruscat, Sortitus fortunam oculis. Ubi *Servius*: Hunc locum ad feriendum oculis elegit Æneas, fortuna destinaverat vulneri.

SORTIS. V. *Sors* in fine.

SORTITIO, onis, f. *il cavar, e mettere, e elegger a sorte, κλήρωσις, λῆξις*, actus sortiendi, distributio, aut electio quæ ductis sortibus fit. *Cic. pro Planc. c. 22.* Neque enim majores nostri sortitionem constituissent ædilitiam, nisi viderent accidere posse, ut competitores pares suffragiis essent. *Id. l. 2. ad Q. Fr. ep. 1. a med.* Ut judicum sortitione facta, comitia haberentur. *Id. pro Cluent. c. 46.* Sortitione in aliquos animadvertere. *Plaut. Cas. 2. 6. 38.* Deos quæso, mihi ut sortitio eveniat.

SORTITO, *cavando a sorte, mettendo a sorte, per via di sorti, κληρωτί*, sortiendo, ductis sortibus, sortitione. *Cic. Verr. 4. c. 51.* Lex, quæ in annos singulos Jovis sacerdotem sortito capi jubebat. *In S. C.* apud *Cæl. ad Cic. Fam. 8. ep. 8. a med.* Eos, qui prætores fuerunt, sortito in provincias mitti placere. ¶ Translate est fato quodam, aut necessitate naturæ, inevitabiliter. nam *sors* & fatum significat: & quæ sorte obtingunt, certo nostra sunt. *Plaut. Merc. 1. 2. 24.* *Char.* Quid est negotii? *Acanth.* periimus. *Char.* Principium inimicit dato. *Acanth.* at tibi sortito id obtigit. *Horat. epod. 4. v. 1.* Lupis & agnis quanta sortito obtigit, Tecum mihi discordia est.

SORTITOR, oris, m. *chi cava a sorte, κληρωτής*, qui sortitur. *Senec. in Troadib. v. 981.* Quis tam impotens, ac dirus, & iniquæ ferus Sortitor urna regibus reges dedit?

SORTITUS, us, m. idem ac sortitio. *Cic. pro Dom. c. 19. a med.* Quid si etiam pluribus de rebus uno sortitu retulisti. *h. e.* una rogatione contra legem Cæciliam Didiam. *Manut.* mallet *scitu*, & *tulisti*, quia Trib. pleb. ferebat legem, & quidem sine sortitione. *Virg. 3. Æn. v. 323.* quæ sortitus non pertulit ullos, Nec victoris heri tetigit captiva cubile. *h. e.* de qua captiva sortitio nulla facta est, cui victori addiceretur. *Stat. 6. Theb. v. 389.* Et jam sortitus Prothous versaret ahena Casside. *h. e.* sortes ipsas ad sortitionem. *Plaut. Cas. 2. 4. 26.* Si id factum est, ecce me nullum senem: si non impetravit, etiam specula in sortitu est mihi. *h. e.* spes aliqua est in sortitione & eventu. *Stat. 12. Theb. v. 555.* hominum, inclyte Theseu, Sanguis aman humore, eademque in sidera, eosdem Sortitus animarum, alimentaque vestra creati. *h. e.* ut sortirentur haberentque easdem animas, quas ceteri homines.

SORTITUS, a, um, particip. V. in *Sortior*. ¶ Passive. *Cic. Attic. l. 4. ep. 16. ante med.* Ab iis consiliis, quæ erant omnibus sortita in singulos candidatos, magnus timor candidatorum. *h. e.* consilia judicum, qui sorte ducti erant in singulos candidatos. *Propert. l. 4. el. ult. v. 19.* Aut si quis posita judex sedet Æacus urna, In mea sortita

fortita vindicet ossa pila. V. *Plin. Stat. l. 5. silv. 2. v. 57.* Mille Asiæ nubes fortito venerit anno. *Ammian. l. 18. c. 6. a med. (al. c. 24.)* Miles morum probitate spectata fortita conjuge, liberisque susceptis, &c.

SOSY, yos, n. *sώρυ*, *ω*, genus chalcitidis (qui est lapis, ex quo æs coquitur) de quo *Plin. l. 34. c. 12. ante med.* Sory Ægyptium maxime laudatur, multum superato Cyprio, Hispaniensi, & Africo: quamquam oculorum quoque curationi quidem utilius Cyprium putant: sed in quacumque natione optimum cui maximum virus in olfactu, trituque pinguiter nigrescens. Stomachis tam contrarii in tantum, ut quibusdam olfactu modo vomitiones moveat. Et Ægyptium quidem tale. Alterius nationis contritum splendescit ut misy, & est lapidosius. Prodest & dentium dolori, & oris ulceribus gravibus, quæque serpunt. Uritur carbonibus, ut chalcitis. *Id. ibid. paulo sup.* Chalcitis tria genera continet æris, & misyos, & soryos. Adde *Cels. l. 6. c. 9. a med.* ubi al. scrib. *foreos* pro *soryos*.

SOS *pro* Eos antiqui dicebant, ut Ennius libro primo: Constitit inde loci propter sos dia dearum. Et libro tertio: Circum sos quæ sunt magnæ gentes opulentæ. Libro septimo: Dum censent terrere minis, hortantur et sos. Libro undecimo: Contendunt Grajos. Græcos memorare solent sos. Interdum pro suos ponebant, ut cum per dativum casum idem Ennius effert: Postquam lumina sis oculis bonus Ancu' reliquit. Hactenus *Festus*. Adde alium *Ennii* locum apud *eund.* in *Puelli*, & *Non. c. 2. n. 488.* ex lectione *Daterii*, & *Hieron. Columnæ*. ¶ *Sum* quoque dixere pro *eum*: & *sas* pro *sas*. V. *Sas*.

SOSIA, æ, m. *Σωσίας*, nomen servilis personæ, apud *Plaut. in Amph.* & *Terent. in Andr.* ductum *ἀπὸ τοῦ σώζεσθαι*, quasi in bello servatus.

SOSIANUS, a, um, ad Sosium aliquem pertinens. Est autem *Sosius* nomen propr. civis R. apud *Cicer. l. 8. ad Attic. ep. 6.* & alibi. *Vellej. l. 2. c. 86. Nepot. in fin. vitæ Attici*, & in multis Lapidib. apud *Gruter.* Hinc Sosianus Apollo apud *Plin. l. 13. c. 5.* & *l. 36. c. 4.* ita dictus, quod ejus signum e cedro Seleucia Romam advectum est a C. Sosio quæstore M. Lepidi. Ita *Harduin.* Alii dictum putarunt a *σώζω*, servo.

SOSII, orum, fuere Romæ Horatii tempore celebres librarii Scriptorum opera describentes, compingentes, venditantes. *Horat. l. 1. ep. 20. v. 2.* & *in art. Poet. v. 345.*

SOSPES, itis, omn. gen. *sano*, *salvo*, *σῶος*, salvus, incolumis: a *σώζω*, servo. & dicitur tum de personis, tum de rebus. *Plaut. Cas. 4. 4. 1.* Sensim supertollite limen, nova nupta: sospes iter incipe hoc. *Id. Asin. 1. 1. 1.* Sicut tuum vis unicum gnatum tuæ superesse vitæ sospitem & superstitem. *Id. Capt. 4. 2. 93.* Tuum in portu Philopolemum vivum, salvum, & sospitem vidi. *Plin. in Paneg. c. 67. circa med.* Ut dii te sospitem incolumemque præstarent. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 147.* per me tutus sospesque fuisses. *Horat. l. 3. od. 14. v. 9.* Virginum matres, juvenumque nuper Sospitum. *h. e.* qui nuper salvi ab expeditione bellica redierunt. *Id. l. 1. od. 28. v. 23.* sic, quodcumque minabitur Eurus, Plectantur silvæ, te sospite. ¶ De rebus. *Id. l. 1. od. 37. v. 13.* Vix una sospes navis ab ignibus. *Augustus* apud *Sueton. c. 28.* Ita mihi salvam & sospitem rempubl. sistere in sua sede liceat. *Plaut. Rud. 3. 2. 17.* Si speres tam sententiam navigem Capuam salvam & sospitem. ¶ Est etiam prosper, felix. *Horat. in carm. sæcul. v. 39.* Jussa pars mutare lares & urbem Sospite cursu. *Plaut. Pœn. 5. 4. 13.* Jupiter, quem penes spes vitæ sunt hominum, da diem hunc sospitem, quæso. *Juvenal. sat. 13. v. 177.* manet illis tamen jactura, nec unquam Depositum tibi sospes erit. ¶ *Sospitem* pro eo qui servat, dixisse videtur *Ennius*, teste *Festo*. Sic *sospita* est servatrix.

SOSPITA, æ, f. *σώτειρα*, servatrix. Hinc Juno Sospita apud Lanuvinos. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 29.* Tam hercle, quam tibi illam vestram Sospitam, quam tu nunquam, ne in somnis quidem vides, nisi cum pelle caprina, cum hasta, cum scutulo, cum calceolis repandis. At non est talis Argiva, nec Romana Juno. *Id. l. 1. de Divin. c. 2.* Quin etiam memoria nostra templum Junonis Sospitæ L. Julius refecit. *Ovid. 2. Fast. v. 53.* Phrygiæ contermina Matri Sospita delubris dicitur aucta novis. V. *Sospes*.

SOSPITALIS, le, *σωτήριος*, qui sospitem facit, salutaris. *Plaut. Pseud. 1. 3. 18.* Quis est, qui morem occupato molestem obtulit? P. Qui tibi sospitalis fuit. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 17.* Sol sospitalis & medicus deus.

SOSPITALITAS, atis, f. salus, incolumitas. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 17.* Victores Romani ad spectacula dei sospitalitatis reducit. Al. leg. *sospitalis* rectius.

SOSPITAS, atis, f. felicitas, incolumitas, prosperitas. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 17. ante med.* Apollinem modo sospitatem, modo pestem significantibus cognominibus adoramus.

SOSPITATOR, oris, m. *σωτήρ*, servator: a *sospes*. *Apul. l. 9. Metam.* Unus ex his, de cælo scilicet missus mihi sospitator. & *l. 4.* Fortissimi fidelissimique mei sospitatores juvenes. *In numo Caracallæ* apud *Mediobarb.* Jovi Sospitatori. Adde alium Sept. Getæ, *ibid.* & apud *Vaillant. pag. 121.* & *128. edit. 1696.* ¶ De JESU CHRISTO *Arnob. l. 2. pag. 96.* Retiu, cur non nuper, sed nodie sospitator nostri generis advenisset.

SOSPITATRIX, icis, f. servatrix, ut Dea sospitatrix, *Apul. l. 11. Metam.*

SOSPITO, as, a. 1. *salvare*, *conservare*, *preservare*, *mantener sano e salvo*, *σώζω*, sospitem reddo, servo, tueor. *Verrius* apud *Fest.* ait esse bona spe afficere, aut bonam spem non fallere. *Enn.* apud *Non. c. 2. n. 776.* & *819.* Regnumque nostrum ut sospitent superstitentque. *Pacuv. ibid.* Populoque ut faustum sempiterno sospitent. *Al. leg.* populumque. *Catull. carm. 34. ad Dian. in fin.* Romulique, ut solita es, bona Sospites ope gentem. *Plaut. Aulul. 3. 6. 40.* Dii plus plusque istuc sospitent, quod nunc habes. *Liv. l. 1. c. 16.* Uti volens propitius suam semper sospitet progeniem. *Plaut. Asin. 3. 3. 93.* Sis, herum tuus facta sospitati, da mihi istas viginti minas. Adde *Lucil.* apud *Non. 1. 7. n. 34.*

SOTADEUS, a, um, *Σωτάδειος*, ad Sotadem pertinens, qui fuit Cretensis, poeta lascivus, & obscena multa scripsit: unde *cinædus* dictus est a *Martial. l. 2. epigr. 86.* Hinc Sotadeum carmen. *Quintil. l. 1. c. 8. (al. 14.)* de lectione pueri. Elegia vero, utique quæ amat, & hendecasyllaba, quibus sunt commata Sotadeorum (nam de Sotadeis ne præcipiendum quidem est) amoveantur, si fieri potest. ¶ Delectatus est versibus recurrentibus seu reciprocis, aut retrogradis, de quib. in *Recurro* dictum est. Unde *Martial. loc. cit.* nec carmine glorior supino, Nec retro lego Sotadem cinædum. ¶ sed sunt tamen varii generis Sotadei versus, quorum exempla habes apud *Quintil. l. 9. c. 4. a med.* *Servium in centimetro, pag. 1819.* & *1824. Putsch. Terentian. Maur. ibid. pag. 2413.* & *2446.* & *Mar. Victorin. l. 3. art. Grammat. pag. 2562.* & *2584.* & *l. 4. pag. 2601.* item *Auson. epist. 14 v. 29.*

SOTADICUS, a, um, *Σωταδικός*, Sotadeus, ut Sotadici versus, *Plin. l. 5. ep. 3.* V. in voce præced. Sic *Gell. l. 7. c. 9. ad fin.* L. Attius in sotadicorum libro primo *fefciderat* dixit. *h. e.* in iis, quæ Sotadis more, aut metro scripsit.

SOTER, eris, m. *salvatore*, vox græca, quæ idem est ac servator, *σωτήρ*. *Cic. 2. Verr. c. 63.* Eum non solum patronum istius insulæ, sed etiam Sotera inscriptum vidi Syracusis. Hoc quantum est? Ita magnum ut Latino uno verbo exprimi non possit. is est nimirum soter, qui salutem dedit. V. *Salvator*. *Servius ad Æn. 8. v. 652.* Hodieque ara in Capitolio est, Jovis Soteris, in qua liberati obsidione Gallorum, coria & sola vetera concremaverunt.

SOTERIA, orum, n. pl. munera, quæ convalescentibus, & a morbo, aut aliquo servatis periculo ab amicis mittebantur: a *σώζω*, servo, *Martial. l. 12. epigr. 56.* Nam quoties surgis, soteria poscis amicos. ¶ Soteria etiam dicuntur vota, vel sacrificia pro salute amici persoluta. Unde *Stat. l. 1. silv. 4.* carmen gratulatorium, quod pro restituta Rutilio Gallico salute cecinit, inscripsit *Soteria*.

SOTERICUS, i, m. artifex lignarius valde rudis, unde Soterici lectus ponitur pro impolito, & nulla arte facto. *Senec. in epist.* apud *Gell. l. 12. c. 2. ad fin.* Qui hujusmodi versus amant, liquet tibi, eosdem admirari & Soterici lectos.

SOTIGENA. V. *Opigenam*.

SOZUSA, æ, m. *σώζουσα*, herba artemisia, seu serpyllum majus. *Apul. de herb. c. 10.*

S P

SPADICARIUS, ii, m. qui spadiceo colore inficit. *Jul. Firmic. l. 3. c. 7. sect. 1. extrem.*

SPADICUM, i, n. idem quod spadix. *Ammian. l. 24. c. 3. a med. (al. c. 10.)* Termites, & spadica erant assidua, quorum ex suco mellis & vini conficitur abundantia.

SPADIX, icis, m. *ramo di palma col suo frutto*, *spazzola*, *σπάδιξ* avulsus termes e palma cum fructu, ut *Gell. l. 2. c. 26.* & in *fin. c. 9. l. 3.* diserte docet, & nos in *Phœnicem*. Hinc ponitur pro colore fructum ejus arboris referente, ut *ibid.* dicimus. Ital. *color bajo*. V. *Badius*. *Virg. 3. Georg. de colorib. equor. vers. 81.* honesti Spadices, glaucique; color deterrimus albis, Et gilvo. Ubi *Servius*: quos phœniceos vocant, pressos, myrteos. ipsi sunt badii. ¶ Est etiam instrumentum quoddam musicum, cujus meminit *Pollux*, *l. 4. c. 9.* inter ea, quæ pulsantur: sed non describit. *Quintil. l. 1. c. 10. (al. 17.) a med.* Non psalteria, & spadicas etiam virginibus probis recusanda.

SPADO, onis, m. *castrato*, *scogliato*, *eunuco*, *σπάδων*, eunuchus, castratus, qui virilitate caret, sive manu id damnum passus sit, sive morbo, sive natura. Esse videtur e *σπάω*, traho, vello, evello: ut proprie sit is, cui avulsi sunt *οἱ ὄρχεις*, aut *οἱ κρεμαστῆρες*. *Ulpian. Dig. l. 50. tit. 16. leg. 128.* Spadonum generalis appellatio est, quo nomine tam hi, qui natura spadones sunt: item thlibiæ, thlasiæ, sed & siquod aliud genus spadonum est, continetur. *Id. lib. 23. tit. 3. leg. 39.* Si spadoni nupserit mulier, distinguendum arbitror, castratus fuerit, necne. *Juvenal. sat. 14. 91.* Ut spado vincebat Capitolia nostra Posides. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 296.* nusquam spado consul in orbe, Nec judex, ductorve fuit. quodcumque virorum Est decus, eunuchis scelus est. ¶ Specialiter spadones sunt, qui valetudine aliqua præpediti, aut vitio corporali, liberos creare non possunt, quamvis *τὰ γένυια μόρια* habeant: differuntque a castratis, quibus manu & ferro abscissa sunt. *Cajus Dig. l. 1. tit. 7. leg. 2.* Et hi, qui generare non possunt, quales sunt spadones, adoptare possunt: castrati autem non possunt. *Ulpian. l. 28. tit. 2. leg. 6.* Spadonem quoque posse postumum heredem scribere, & Labeo, & Cassius scribunt: quoniam nec ætas, nec sterilitas ei sit impedimento est. sed si castratus sit, Julianus non putat. *Martian. l. 40. tit. 2. leg. 14.* Si spado velit matrimonii causa manumittere, potest: non item castratus. ¶ Spadones equi, apud *Veget. l. 4. de re Veterin. c. 7.* opponuntur testiculatis. ¶ Translate *spadones* dicuntur a rusticis surculi vitium steriles, & nullam spem fructus ostendentes, ut docet *Colum. l. 3. c. 10. a med.* Sic palmarum quoddam genus, nullo intus pomi ligno, quamdiu sunt novellæ, spadonum no-

nomine appellantur, teste *Plin. l.* 13. *c.* 4. *circa med.* item arundinum nullam lanuginem ferentium. *Id. l.* 16. *c.* 36. *ad fin.* Hinc etiam dicta Belgis *spadonia mala*, a conditione castrati seminis, ut *Id.* ait *l.* 15. *c.* 14. *h. e.* nullum intus semen habentia: & *spadonia laurus* ibid. *c.* 30.

SPADONATUS, us, m. *eunuchismo*, conditio castratorum. *Tertull. de cultu femin. c.* 9. Se spadonatui assignent propter regnum Dei.

SPADONIUS, a, um, ad spadonem pertinens: & translate sterilis, ut Spadonia laurus, *Plin. l.* 15. *c.* 30. & Spadonia mala, *Id. ibid. c.* 14. V. in fine vocis *Spado*.

SPÆRITA. V. *Spherita*.

SPAGAS vocatur in Asia resina, quæ fit e picea. *Plin. l.* 14. *c.* 20.

SPANUS, Σπάνος, Hispanus, legitur e multis apud *Veget. l.* 4. *malomedic. c.* 6. *Scribon. Larg. compos.* 256. *Cæl. Aurelian. var. in locis*, & *Plin. Valerian. l.* 1. *c.* 50. Cave, usurpes.

SPARAGUS. V. *Asparagus*.

SPARGANION, ii, n. σπαργάνιον, herba quæ ab aliis platanaria, ab aliis butomon appellatur: cujus radix ex vino albo adversus serpentes bibitur. *Plin. l.* 25. *c.* 9. *circa med.*

SPARGO, ginis, f. aspersionem significat. *Venant. Fortun. l.* 3. *carm. in epist. ad Felicem Episc. Namneticum*. Elisa salis spargine me contigit irrorari.

SPARGO, is, arsi, rsum, a. 3. *gettare qua e là*, *spargere*, *seminare*, σπείρω, σκορπίζω, passim aliquid jacio, in omnes partes diffundo, dissemino: a σπείρω, vel ejus aorist. ἔσπαρον, ut primo & proprie dicatur de seminibus. *Enn.* apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 1. *a med.* Hastati spargunt hastas: fit ferreus imber. *Virg.* 12. *Æn. v.* 51. Et nos tela, pater, ferrumque haud debile dextra Spargimus. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 65. Plumbea cum tortæ sparguntur pondera fundæ. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l.* 9. *c.* 1. Sagittarius cum funditore utrinque summo studio spargunt fortissime. *Lucret. l.* 2. *v.* 194. missus corpore sanguis Emicat exsultans alte, spargitque cruorem. *Phædr. lib.* 3. *fab.* 1. *v.* 3. amphora, Odorem quæ jucundum late spargeret. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 30. Sparge marite nuces. *Id.* 6. *Æn.* 883. flores. *Cic. Phil.* 3. *cap.* 6. *ad fin.* nummos populo de Rostris. *Ovid. Met.* 3. *v.* 646. rudi humo semina. *& l.* 3. *v.* 105. humi jussos, mortalia semina, dentes. *& l.* 7. *v.* 122. vipereos dentes in agros aratos. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 14. sacer. *Virg. Æn.* 7. *v.* 551. arma per agros: *& l.* 9. *v.* 619. *& Ecl.* 3. *v.* 87. juvenemque pedibus spargit arenam. *Id.* 3. *Æn. v.* 605. Spargite me in fluctus. *h. e.* dilacerate, & immergite. *Virg.* 4. *Æn. v.* 600. abreptum divellere corpus & undis spargere. *Plin. l.* 4. *c.* 15. Rhenus ab Septentrione in lacus, ab occidente in amnem Mosam se spargit. *h. e.* late se diffundit. *Petron. in Satyr. c.* 22. Lucernæ humore defectæ tenue lumen spargebant. *Senec. in Med. v.* 73. *de stella Veneris*. te cupiunt nurus Quamprimum radios spargere lucidos. *Plin. l.* 37. *c.* 10. *ad fin.* Solis gemma ad speciem sideris in orbem fulgentes spargit radios. *Sil. l.* 3. *v.* 53. flammiferum tollentes æquore currum Solis equi sparsere diem. *Senec. in Agam. v.* 94. densam nemus spargere umbram. *Id. in Oedip. v.* 416. Spargere effusos sine lege crines: Rursus adducto revocare nodo. ¶ De arboribus & herbis, ramos & radices late fundentibus, *Plin. l.* 16 *c.* 33. Cupressus spargit extra se ramos. *Id. l.* 12. *c.* 12. Cacumina in aristas se spargunt. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sub init.* Natura cervorum cornua sparsit in ramos. *Id. l.* 24. *c. ult.* Gramen ex cacumine novas radices spargit. ¶ Translate *Cic. de Senect. c.* 21. Deos immortales sparsisse animos in corpora humana, ut, &c. *Id. pro Arch. c.* 12. Omnia, quæ gerebam, jam tu in gerendo spargere me ac disseminare arbitrabar in orbis terræ memoriam sempiternam. *Martial. l.* 6. *epigr.* 60. spargere nomen suum in toto orbe. *Virg.* 2. *Æn. v.* 98. spargere voces In vulgum ambiguas. ¶ Pro dividere, in multas partes ferre, dissipare, distrahere, dispergere. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 21. Tacfarinas spargit bellum, ubi instaretur, cedens, ac rursus in terga remeans. *Id.* 2. *Hist. c.* 76. *a med.* Spargere legiones. *Lucan. lib.* 1. *v.* 468 Cæsar per omnem spargitur Italiam. *h. e.* cohortes suas spargit. *Tacit. Hist.* 3. *c.* 46 Spargere exercitum per provinciam. *Ovid. Met.* 8. *v.* 343. aper tunc, & spargit canes. *Curt. l.* 5. *c. ult. a med.* Ut vestigia fugæ spargerent, Nabarzanes Hircaniam, Bessus Bactra petebant. *Virg.* 4 *Georg. v.* 28. *de apib.* si forte morantes Sparserit, aut præceps Neptuno immerserit Eurus. *avrà sbaragliate, o scombajate*. & *Senec. in Troadib. v.* 1042. Solvet hunc cœtum, lacrymasque nostras Sparget huc illuc agitata classis. *Liv. l.* 33. *c.* 13. *in fin.* Ita se in fugam passim sparserant, ut, &c. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 315. Bebryces extemplo spargit fuga. *Ovid.* 14. *Met. v.* 470. Spargimur, & ventis inimica per æquora rapti, &c. *h. e.* alius alio tempestate compellimur. *Liv. lib.* 37. *c.* 20. Dilapsi ceteri sparserant se toto campo. *Val. Flacc. lib.* 6. *v.* 613. stabulis qualis leo sævit opimis Luxurians, spargitque famem, mutatque cruores. *h. e.* avidam edendi rabiem in totum pecus exercet, dentes infigendo modo in hoc, modo in illud. ¶ Spargere flumen in sulcos *Lucan. l.* 4. *v.* 142. est in varios rivos dividere, ut tranari possit. ¶ Spargere metus *Valerio Flacco l.* 2. *v.* 118. *& l.* 3. *v.* 53. est usquequaque multa incutere. ¶ De rumore & fama, *Ovid.* 8. *Met. v.* 267. Sparserat Argolicas nomen vaga fama per urbes Theseos. *Stat.* 9. *Theb. v.* 32. Fama per Aonium rapido vaga murmure campum Spargitur in turmas. *si sparge la fama*. Absolute *Tacit.* 2. *Hist. c.* 38. *in fin.* Spargebatur insuper, Albinum insigne regis usurpare. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 102. unde mihi tam fortem, tamque fidelem? Sparge subinde. *va dicendo a questo e quello*. Rursus *Tacit.* 2. *Hist. c.* 86. *in fin.* Sparguntur per Gallias litteræ. ¶ Prodigere. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 195. Distat enim, spargas tua prodigus, an, &c. *scialacqui*. ¶ Jactare, versare, *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 422. Taurea vulnifico portat celataque plumbo Terga Lacon, saltem in vacuos ut brachia ventos Spargat. *Stat.* 2. *Achill. v.* 440. spargere cæstus. *Pers. sat.* 3. *v.* 32. totoque impune Suburra Permisit sparsisse oculos jam candidus umbo. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 248. *& l.* 6. *v.* 384. tua nunc terris, tua lumina toto Sparge mari. *Martial. l.* 3. *epigr.* 82. Manumque doctam spargit omnibus membris. ¶ dividere, diducere. *Plin. l.* 21. *c.* 8. Colorum genera tractamus, in species multas sese spargentia. *Ulpian. Dig. l.* 27. *tit.* 7. *leg.* 3. *post med.* Ne per multos tutela spargatur. *h. e.* a multis administretur. *Ovid.* 7. *Met. v.* 442. *de Sini*. & agebat ab alto Ad terram late sparsuras corpora pinus. *h. e.* divulsuras, discerpturas. ¶ *Spargere aliquem*, in varia loca mittere, in diversas oras ablegare. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 488. suus ut magnum rex spargit ab Argis Alciden. *Justin. l.* 27. *c. ult.* Eumenes, sparsis consumptisque fratribus bello intestinæ discordiæ, quasi vacantem Asiæ possessionem invasurus, &c. ¶ *Spargere aliquid*, subinde commemorare. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *a med.* Sed de hac parte & in alio a nobis opere plenius dictum est, & in hoc sæpe tractabitur, & adhuc spargetur omnibus locis. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 84. Tollis enim, & libris Actorum spargere gaudes Argumenta viri. *h. e.* tollis liberos, & gaudes subinde inserere libris Actorum (in quibus cujusque pueri nativitas perscribebatur) indicia certa, te esse virum. ¶ Sæpe est conspergere, perfundere, tingere, madefacere, *aspergere*, *bagnare*, *spruzzare*, *spargere di qualche cosa*, [illegible]. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 14. Et placidam soleo spargere lacte Palen. *Virg.* 6. *Æn. v.* 229. ter socios pura circumtulit unda, Spargens rore levi. *& l.* 12. *v.* 191. Spargitur & tellus lacrymis, sparguntur & arma. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 3. *v.* 41. Sparsissent lacrymæ pectora nostra piæ. *Martial. lib.* 10. *epigr.* 16. Spargere fletibus ora alicujus. *Id. l.* 3. *epigr.* 65. gleba spargitur imbre. *Virg. Æn. l.* 4. *v.* 635. corpus fluviali spargere lympha. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 677. lauro sparguntur ab uda Omnia, quæ, &c. *Horat. l.* 2. *od.* 13. *v.* 6. penetralia spargere nocturno cruore hospitis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 347. virgulta sparge fimo pingui. *Id. Ecl.* 5. *v.* 40. Spargite humum foliis. *h. e.* consternite. *Id.* 7. *Æn. v.* 754. spargere somnos vipereo generi. *h. e.* infundere, immittere soporem. ¶ Absolute *Cic.* 3. *Parad. c.* 2. Ut in familia qui tergunt, qui ungunt, qui verrunt, qui spargunt, &c. *h. e.* qui, quod ait *Phædr. l.* 2. *fab.* 5. *v.* 15. alveolo conspergunt humum æstuantem, sedantes pulverem; aut pavimenta tergendi causa. Adde *Plaut. in fragm.* apud *Gell. l.* 18. *c.* 12. ¶ Pro irrigare, *adacquare*, *innaffiare*. *Plin. e. pannis. l.* 13. Cytisum seritur aut vere semine, vel caule autumno: si semine, madidum; & si desint imbres, satum spargitur. ¶ Illa translata sunt, & poetica, *Virg. l.* 4. *Æn. v.* 584. Aurora novo spargebat lumine terras. *& l.* 12. *v.* 113. summos spargebat lumine montes Orta dies. *Propert. lib.* 3. *eleg.* 3. *v.* 46. Sparserit & nigras alba senecta comas. *Ovid. lib.* 1. *de art. am. v.* 236. spargitur amore pectus. *h. e.* perfunditur, impletur. *Virg. Ecl.* 5. *v.* 7. antrum Silvestris raris sparsit labrusca racemis. *h. e.* circumvestivit, & distinxit. Sic *Ecl.* 7. *v.* 19. humum florentibus herbis Spargere. *& Æn.* 7. *v.* 191. Picum fecit avem Circe, sparsitque coloribus alas. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 607. non spargit soporem per opaca humida terras. *& ibid. v.* 309. non cælum sparserat astris, *avea seminate di stelle*. & *Tacit. de Germ. c.* 17. Detracta ferarum velamina spargunt maculis. *h. e.* distinguunt, ornant. Al. aliter leg. *Senec. in Herc. Oet. v.* 18. Sparsit peremptus aureum serpens nemus. *h. e.* occupavit, & mole sua quasi contexit.

SPARSILIS, le, qui spargi potest. *Tertull. de Pudic. cap.* 2. Tanta sparsilis eorum, qui Deo adulantur. *Scioppius* legit *fusilia*.

SPARSIM, *sparsamente*, *qua e là*, σποράδην, hic & illic, multis variisque in locis. *Apul. lib.* 10. *Metam.* In excelsum prorumpit vino crocus dilutus, sparsimque defluens, pascentes circa capellas odoro perpluit imbre. *Gell. l.* 11. *c.* 2. Præterea ex eodem libro Catonis hæc etiam sparsim, & intercise commeminimus. Addunt & *Plinii locum l.* 36. *cap.* 7. sed ibi *Harduin.* ex MSS. leg. *sparsa*.

SPARSIO, onis, f. *spargimento*, διασπορά, actus spargendi. *Senec. in præfat. l.* 5. *controvers. circa med.* Quis ferret hominem de sparsionibus dicentem, odoratos imbres? *h. e.* de croco, quod spargebatur in theatro. V. *Martial. de Spectac. epigr.* 3. *& l.* 5. *epigr.* 26. & *Senec. ep.* 90. *ante med.* & V. *Crocum*. Reprehendit autem *Senec.* Musam rhetorem, quod id diceret: post quem dixit & *Apul.* ut est in dictione praeced. *Senec. alter l.* 2. *quæst. nat. c.* 9. Numquid dubitas, quin sparsio illa, quæ ex fundamentis mediæ arenæ crescens, in summam altitudinem amphitheatri pervenit, cum intensione aquæ fiat? *Stat.* aliud significat, *lib.* 1. *silv.* 6. *v.* 65. Jam noctis propioribus sub umbris Dives sparsio quos agit tumultus. *h. e.* sparsa in populum ludis missilia omne genus a Domitiano, ut, ab eo diriperentur. de quib. *Sueton. in Domit. c.* 4 *extr.* Die proximo omne genus rerum missilia sparsit: & quia pars major intra Popularia deciderat, quinquagenas tesseras in singulos cuneos equestris ac senatorii ordinis pronuntiavit. V. *Missilis*.

SPARSIVUS, a, um, qui spargitur. *Petron. in Satyr. cap.* 27. Pila sparsiva exerceri. Al. leg. *prasina*.

SPARSUS, a, um, *gettato qua e là*, *sparso*, *seminato*, σπαρείς, huc illuc jactus, in omnes partes diffusus, disseminatus. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 790. sparsa tangere corpus aqua. *Id.* 1. *de art. am. v.* 160 Sparsaque sollicito tristis arena foro. *Plin. lib.* 2. *c.* 10. Tribuli semen tritum, & in aquam sparsum pulices necat. *Ovid.* 5. *Met. v.* 655. Dona fero Cereris, latos quæ sparsa per agros Frugiferas messes, alimentaque mitia reddant. *Id. in Ibin, v.* 303. Nec tua, quam Pyrrhi, felicius ossa quiescant, Sparsa per Ambraciæ quæ jacuere vias. *Id.* 10. *Met. v.* 151. Sparsaque Phlegræis victricia fulmina

campis. ¶ Translate Sallust. in fragm. apud Non. c. 2. n. 367. Alii fiducia gnaritatis locorum in occultam fugam sparsi. Virg. 3. Æn. v. 126. & Ovid. 2. Met. v. 264. sparsasque per æquor Cycladas, & crebris legimus freta consita terris. Ovid. 2. Fast. v. 502. & sparsat per loca sola casas. Virg. 2. Æn. v. 606. gens Dardania, magnum quæ sparsa per urbem. Ovid. Heroid. 15. v. 75. jacent collo sparsi sine lege capilli. rabbaffati, scarmigliati. V. Passus, a, um. Horat. l. 3. od. 20. v. 15. leni recreare vento Sparsum odoratis humerum capillis. Ovid. 3. Met. v. 169. sparsos per colla capillos Colligere in nodum. Propert. l. 2. eleg. 1. v. 7. vidi ad frontem sparsos errare capillos. Ovid. l. 2. de art. am. v. 541. sparsi in terga capilli. Virg. 5. Æn. v. 416. Temporibus geminis canebat sparsa senectus. Senec. in Hippol. v. 691. sparsa cito sidera mundo. Plin. l. 16. c. 34. Selenitium (genus hederæ) cujus est minor acinus, sparsior racemus. Venant. Fortun. l. 1. de vita S. Mart. v. 229. Uberior Nilo, generoso sparsior Istro. Martial. l. 8. epigr. 44. Foro triplici sparsus. h. e. per tria fora vagabundus. ¶ Disjectus, dissipatus. Val. Flacc. l. 5. v. 452. At juga via Tethys, sparsumque recolligit axem. scil. Phaetontis: de quo Ovid. 2. Met. v. 318. Sparsaque sunt late laceri vestigia currus. Lucan. lib. 2. v. 502. sparsa compage carina. Liv. l. 37. c. 13. Sparsa tempestate classis. Lucan. l. 8. v. 103. Sparsus ab Æmathia fugit quicumque procella. ¶ divisus, diductus. Lucan. l. 3. v. 259. sparsus in agros Fertilis Euphrates Phariæ vice fungitur undæ. ¶ discerptus, Senec. in Herc. Oet. v. 1391. hinc illinc fremens, Artusque nostros durus immittet Sinis: Sparsus silebo. ¶ afflictus, prostratus, fusus. Senec. in Herc. Oet. v. 25. ceciditque tuas aras suas Busiris: una est Geryon sparsus manu. ¶ Sæpe est perfusus, aspersus, conspersus, asperso, tinto, bagnato, intriso, macchiato, sparso, vaiato. Acc. apud Non. c. 2. n. 773. & Stat. 2. Achill. v. 412. Manus materno sordet sparsa sanguine. Virg. 4. Æn. v. 21. sparsos fraterna cæde Penates. Phædr. l. 4. fab. 24. v. 22. Duo juvenes sparsi pulvere. Ovid. 1. Fast. v. 312. Sparsaque cælesti rore madebit humus. In Epit. Livii lib. 50. Cum unus ex iis multis cicatricibus sparsum caput haberet. Est qui leg. sarsum. Liv. l. 41. c. 21. in fin. Anguis aureis maculis sparsus. Virg. Ecl. 2. v. 41. Capreoli sparsis etiam nunc pellibus albo. Lamprid. in Alex. Sever. c. 41. Pallium auro sparsum. h. e. distinctum, χρυσόπαστον. Senec. 4. de benef. c. 6. Tectum nitidius, auro, aut coloribus sparsum. Ovid. 2. de art. am. v. 71. Porticus Livia priscis sparsa tabellis. Id. 8. Met. v. 567. raris jam sparsus tempora canis. Cic. Attic. lib. 2. ep. 13. Litteræ cum humanitatis sparsæ sale, tum insignes amoris notis. ¶ Absolute Terent. Heaut. sc. ult. v. 17. Rufam illam virginem cæsiam, sparso ore, adunco naso. h. e. vultu lentigine obducto, lentigginosa: vel ut alii volunt, ore nimis diducto: quod minus placet. ¶ In illo Virg. 4. Georg. v. 229. prius haustus sparsus aquarum Ore fove: Servius illud sparsus pro spargens esse putat, participium pro participio. Sed hoc nimis durum est. Al. leg. haustu sparsus aquarum Ora fove. sed adhuc involuta lectio est, & sententia.

SPARTA, æ, & græca positione Sparte, es, f. Sparta, Σπάρτη, urbs Peloponnesi in Laconia, ad Eurotam fluvium, condita a Sparto Inachi nepote, olim Spartanæ reipublicæ caput, nunc vicus, aut oppidum, Misitrà, vel Missitrà ab incolis dictum. Plin. l. 4. c. 5. V. Lacedæmon. Virg. 2. Æn. v. 577. Scilicet hæc Spartam incolumis, patriasque Mycenas Aspiciet. Propert. l. 3. el. 12. v. 1. Multa tuæ, Sparta, miramur jura palæstræ. Ovid. Heroid. ep. 8. v. 67. Misimus & Sparten. Sparta genus nescia veri. Stat. 7. Theb. v. 412. & templis Sparta præsaga reclusis. ¶ Σπάρτην ἔλαχες, ταύτην κόσμει, Spartam sortitus es, hanc orna: proverb. græcum, & græce usurpatum a Cicer. lib. 4. ad Attic. ep. 6. quo significatur, in eam rem strenue esse incumbendum, quæ nobis obtigit, & officio suo diligenter cuique esse fungendum. Id. ibid. l. 1. ep. ult. Eam, quam mihi dicis obtigisse, Σπάρτην, non modo nunquam deseram, sed etiam, si ego ab illa deserar, tamen in mea pristina sententia permanebo.

SPARTANUS, a, um, Spartano, ad Spartam pertinens, Laconicus. Virg. 1. Æn. v. 320. Spartana virgo. Liv. l. 38. c. 17. Spartana disciplina, dura & horrida. Petron. in Satyr. c. 105. Ego quidem tres plagas Spartana nobilitate concoxi. h. e. summa patientia. nam Spartanis solemne fuit quotannis ad aram Dianæ pueros suos loris cædere, eosque contra dolorem firmare, ut vocem continere discerent, & gemitu abstinere: unde plagipatidas eos Plaut. Capt. 3. 2. 12. appellat. Martial. lib. 8. epigr. 28. Spartanus tibi cedet olor. h. e. cycnus candidissimus. & respicit ad fabulam Jovis, qui sub cycni figura Ledam Spartanam compressit. Id. l. 1. epigr. 56. Spartanum saxum. h. e. marmor Laconicum, quod magno in pretio fuit. Id. l. 14. epigr. 164. Spartanus discus. h. e. quo se multum exercebant Spartani: & Hyacinthus puer a Phœbo invito occisus est. Lucan. l. 10. v. 60. quantum impulit Argos, Iliacasque domos facie Spartana nocenti. h. e. Helenæ Lacænæ. Id. l. 4. v. 441. & Senec. in Hippol. v. 35. Spartani canes. h. e. venatici, quos etiam Virg. 3. Georg. v. 405. & Ovid. Met. 3. v. 208. memorant. V. Laco. Juvenal. sat. 8. v. 101. Spartana chlamys. h. e. purpurea: quia prope Spartam Tænarum est optimo murice abundans. & vers. 218. Spartanum conjugium. h. e. Hermiones filiæ Menelai Spartanorum regis cum Oreste. Sil. l. 2. v. 8. Poplicola ingentis Volusi Spartana propago. h. e. Sabina, quia Spartanorum coloni multi Lycurgi tempore in Sabinos transmigraverant, ut Dionys. Halicarn. l. 2. sect. 85. & Justin. l. 20. c. 1. tradunt. ¶ Spartani, orum, Lacedæmonii. Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 155. Justin. l. 2. c. 11. &c.

SPARTARIUS, a, um, ad spartum pertinens. Spartaria dicta est Carthago in Hispania, quia sparti feracissimus ejus ager. Plin. lib. 31. cap. 8. Garum e scombro pisce laudatissimum in Carthaginis spartariæ cetariis. ¶ Spartaria, orum, loca sparti feracia. Id. l. 19. c. 2. In Hispania multa in spartariis mella spartum sapiunt.

SPARTEŎLI, orum, m. per contemptum vocabantur cohortes Vigilum ab Augusto institutæ, in tutelam urbis Romæ, quæ arcendis incendiis noctu continuas vigilias agebant; vel quia calceis sparteis utebantur; vel a sparteis funibus, quorum multus est usus in restinguendis incendiis. Vetus Juvenal. Scholiast. ad sat. 14. v. 305. ¶ Apud Tertullian. in Apolog. c. 39. a med. sparteoli sunt sportulæ spartæ.

SPARTEUS, a, um, σπάρτινος, e sparto factus. Cato R. R. c. 3. in fin. & Colum. l. 12. c. 50. ante med. Funes cannabini & spartei. Apul. l. 9. Metam. Helcium sparteum. & paulo post. Copula spartea. Cato c. 11. Urnas sparteas sex, amphoras sparteas quatuor. Colum. l. 6. c. 12. Solea spartea pes bovis induitur. ¶ Spartea absolute, solea spartea. Colum. ibid. Linamentis pes involutus spartea munitur. & cap. 15. Bos spartea calceata per triduum suffuso aceto curatur. Pallad. in Novembr. tit. 6. ante med. Spartea suspensa de camis. Plin. lib. 19. c. 2. ex sparto calceamina & pastorum vestes fieri, tradit.

SPARTI, aut Spartoi, Σπαρτοὶ, sati, seminati: a σπείρω, sero. Ita dicti sunt a Græcis homines armati, quos repente e terra exstitisse fabulantur e dentibus anguis Cadmi manu satis: statimque mutuis vulneribus inter se necatos, paucis exceptis, qui in condita Thebarum Cadmo fuerunt adjumento, ut Censorin. c. 4. sub fin. loquitur. Hygin. fab. 178. Meminit & Varro apud Gell. l. 17. c. 3. Hinc Lactant. l. 5. c. 4. Pereunt igitur universi hoc modo, & tanquam Sparti illi Poetarum, sic se invicem jugulant. Al. perperam leg. Spartiatæ. Ammian. l. 19. c. 8. sub fin. (al. c. 28.) Quo exemplo terrigenas illos, non finibus terræ emersos, sed exuberanti pernicitate credimus natos: qui quoniam inopini per varia visebantur, Sparti vocitati, humo exsiluisse, vetustate, ut cetera, fabulosius actulicente, sunt existimati. In Chronic. Euseb. apud Hieronym. ab Abraham 695. habetur, adversus Cadmum Bœotiæ finea via ingressum ita subito insurrexisse regionum finitimarum populos, ut e terra exstitisse viderentur, tanquam sata ex agris. Inde orta fabula dentium satorum, & Spartorum appellatio.

SPARTIACUS, a, um, Spartanus. Apul. l. 1. Metam. Hymettus Atticus, Isthmos Ephyræa, Tænaros Spartiaca.

SPARTIANUS. V. Capitolinus.

SPARTIATES, æ, m. Spartanus. Cic. ep. 12. l. 5. Fam. Agesilaus Spartiates. Plaut. Pœn. 5. 5. 55. Quem tibi nos Spartiatem esse diximus. Cic. 5. Tuscul. cap. 27. Pueri Spartiatæ non ingemiscunt verberum dolore laniati. Id. 1. de Divin. c. 34. ad fin. Maximum illud portentum iisdem Spartiatis fuit.

SPARTIATICUS, a, um, Spartanus. Plaut. Pœn. 3. 4. 9. Narrabo tibi res Spartiaticas.

SPARTICUS, a, um, Σπαρτικός, Spartanus. Virg. in Cul. v. 399. hic est & Spartica myrtus, Atque hyacinthus. Scalig. mallet Parthica.

SPARTOPOLIOS, gemma sic dicta a colore sparti. Plin. l. 37. c. 11. ad fin.

SPARTOR, oris, m. inter ministeria Circensia fuisse creditur, is nimirum, qui spargebat vestes certantium aurigarum. In Tabula marmorea, ubi recensetur familia quadrigaria cujusdam T. At. Capitonis, apud Gruter. pag. 339. n. 3. cum moratore, tentore, agitatore, &c. spartor quoque ponitur: sed sunt qui putant sparsor esse legendum.

SPARTUM, ti, n. sparto, σπάρτον, herba sponte nascens, & quæ seri nequit, juncusque proprie aridi soli, uni terræ dato vitio. namque id malum telluris est: nec aliud ibi seri, aut nasci potest. Plurimum gignitur circa Carthaginem Hispaniæ: fiuntque ex eo strata rusticis eorum, ignes facesque, calceamina, & pastorum vestis. Utile est ovium armamentis, machinis ædificationum, aliisque desideriis vitæ. In aquis invictum est: in sicco præferunt e cannabi funes. Hæc Plin. l. 19. c. 2. Recte monet Harduin. esse a σπείρω, non quo serere significat, quia spartum non seritur; sed quo conserere, innectere, quia nectendis funibus maxime inservit. Liv. l. 22. c. 20. Magna vis sparti ad rem nauticam congesta. ¶ De suo sparteo, Plin. l. 28. c. 4. a med. Fragmentum clavi collo subnectunt, aut spartum e cruce.

SPARŬLUS, li, m. diminut. atque idem quod sparus. Ovid. in Halieut. v. 106. Et super aurata sparulus cervice refulgens. Adde Martial. l. 3. epigr. 60.

SPARUM, i, n. & sæpius Sparus, i, m. genus teli. Spara, inquit Fest. parvissimi generis jacula, ab eo quod spargantur, dicta. Lucilius: Tum spara, tum rumices portantur, tragula porro. Nonius c. 18. n. 12. Spari tela sunt non bellica. Sallust. Catilinæ bello (c. 59.) Sed ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis instructa: ceteri, ut quemque casus armaverat, sparos, aut lanceas, alii præacutas sudes portabant. Varr. apud Non. ibid. & n. 11. Aut ille, cervum qui volabilis currens Sparo secutus, tragulave trajicit. Virg. 11. Æn. v. 682. Agrestisque manus armat sparus. Ubi Servius: Bene agrestis. nam est rusticum telum in modum pedi recurvum. Varro ait esse telum missile, a piscibus ducta similitudine, qui spari vocantur. Sil. l. 5. v. 388. Rhyndacus his ductor: telum sparus. & l. 8. v. 525. Omnibus in pugnam fertur sparus. Sisenn. apud Non. c. 18. n. 11. Sparis ac lanceis eminus petebant hostes. Liv. l. 34. c. 15. Cato, si quis extra ordinem avidius procurrit, & ipse interequitans sparo percusit, & tribunos castigare jubet. Nep. in Epamin. c. 9. Ipsum Epaminondam pugnan-

gnantem, spato eminus percussum concidere viderunt. *Id. ibid. paulo post.* Si ferrum, quod ex hastili in corpore remanserat, extraxisset. *Valer. Max.* de eodem Epamin. *l.* 3. *c.* 2. *n.* 5. *extern.* Trajectus hasta, sanguine & spiritu deficiens, &c. & *Cic.* 2. *de Fin. c.* 30. Evelli jussit eam, qua erat transfixus, hastam. *&* *l.* 5. *Fam. ep.* 12. Tum denique sibi evelli jubet spiculum, postea quam, &c. Non stat sententia *Servii*, & *Nonii*, quod non sit telum bellicum, cum tot locis videas in bello & prœliis adhiberi: nisi dicamus, a rusticis primo usurpatum, inde ad militares usus fuisse traductum. ¶ Est etiam *sparus* piscis marini genus, collo aurei coloris (V. *Sparulus*) adeo ut aurata primo intuentibus esse videatur. *Plin. lib.* 32. *cap. ult.* & *Cels. lib.* 2. *cap.* 18. *circa med.*

SPASMA, atis, n. idem quod spasmus, *σπάσμα*. *Plin. l.* 25. *c.* 8. Herba utilissima ad ea, quæ spasmata vocant. *Id. l.* 28. *c.* 17. *ad fin.* Spasmata & percussu vitiata fimo aprugno curant.

SPASMUS, i, m. *spasimo*, *σπασμός*, convulsio nervorum, & rigor: a *σπάω*, traho. *Cels. l.* 2. *c.* 1. *ante med.* nervorum distentionem vocat. *Plin. l.* 24. *c.* 7. Ad aurium dolores, spasmos, tremores, opisthotonos, &c. *&* *l.* 22. *c.* 8. Renibus, stranguriæ, opisthotonicis, spasmis, lumbis, hydropicis, &c. *Id. lib.* 30. *c.* 12. *ad fin.* Serpentium senectus spasmos fieri prohibet. *Id. l.* 32. *c.* 8. *ad fin.* Spasmos stomachi sedare. *h. e.* vehementiores singultus stomachum torquentes. *Scribon. Larg. compos.* 171. *Spasmo vexari.*

SPASTICUS, a, um, *chi patisce spasimo*, *σπαστικός*, cui aliquid intus convulsum est. *Plin. l.* 21. *c.* 19. *sub fin.* Radicem decoctam bibere, spasticis, eversis, convulsis, suspiriosis salutare. *Id. l.* 20. *c.* 22. *ante med.* Spastici nervi. *Id. lib.* 25. *c.* 5. *sub fin.* Spastici cynici. *Cynicus.*

SPATALE, es, f. nomen Nymphæ: a *spatalium*, quod est ornamentum muliebre circa manus. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v.* 167. Et gravibus Spatale baccis diadema ferebat Intextum, rubro quas legerat ipsa profundo.

SPATALIUM. V. *Spathalium*.

SPATALOCINÆDUS, i, m. cinædus delicatus: a *σπάταλος*, delicatus, ut est in *Glossis*. unde *σπαταλᾶν*, delicatus cibus, & *σπατάλη* apud *Hesych.* *τρυφή*. *Petron. in Satyr. c.* 23. Huc huc convenite nunc spatalocinædi.

SPATHA, æ, f. *spatola*, *σπάθη*, rudicula, latiusculum & oblongum instrumentum, quo miscentur pharmaca, & alia. *Colum. l.* 12. *c.* 41. Sit puer, qui spatha lignea, vel arundine permisceat poma, ne possint aduri. *& c.* 22. Picis metretam adde in labrum, & in eodem infundito cineris lixiviæ congios duos, deinde permisceto spatha lignea. *Plin.* 34. *c.* 11. *circa med.* Delimatam æris scobem aceto spargunt, versantque spathis sæpius die, donec absumatur. *Scribon. Larg. compos.* 45. Movere spatha medicamentum, ne extra fundatur. *Cels. in fin. c.* 12. *l.* 7. Si rimæ in labris altius descenderunt, necessarium est tenui ferramento adurere, quod spathæ simile quasi transcurrere, non imprimi debet. *Id. l.* 8. *c.* 15. spatham ligneam describit crassitudine duorum digitorum, longitudine ab ala usque ad digitos manus, qua ad humerum luxatum reponendum medici utuntur. Quo loco est qui legit *spathula*. ¶ Item instrumentum textorium, quo vice pectinis fila densantur. *Senec. epist.* 90. Tela suspensis ponderibus rectum stamen extendit: subtemen insertum, quod duritiam utrinque comprimentis tramæ remolliat, spatha coire coguntur & jungi, &c. ¶ Item palmæ arboris ramulus, seu palmes, unde dactyli dependent, *spazzola*: quæ & *spathe*, *es*, græca positione dicitur. *Plin. l.* 16. *cap.* 26. *ad fin.* Palma sola in spathis habet fructum racemis propendentem. ¶ Item genus arboris, cujus usus est in unguentis, quam alii elaten vocant, alii palmam. *Plin. l.* 12. *c. ult.* item *l.* 23. *c.* 5. ubi recenset ejus utilitates in medicina. Adde *Scrib. Larg. compos.* 269 ¶ Denique genus gladii latioris (unde Italis *spada*) sic dictum a spathæ, qua miscetur, similitudine. *Veget. l.* 2. *de re milit. c.* 15. In prima acie dimicantes, principes vocantur. Hæc erat gravis armatura, qui habebant cassides, ocreas, scuta, gladios majores, quos spathas vocant, & alios minores, quos semispathas nominant. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 35. *de Britannis.* Si auxiliaribus resisterent, gladiis ac pilis legionariorum; si huc verterent, spathis & hastis auxiliarium sternebantur. *Apul. l.* 1. *Metam.* Circulatorem aspexi equestrem spatham præacutam mucrone infesto devorasse. *& l.* 9. Militi spatham eripere. *Spartian. in Adrian. c.* 10. Cum sine gemmis fibulas stringeret, capulo vix eburneo spatham clauderet. *Capitolin. in Maximin. jun. c.* 3. Fecit & spathas argenteas, fecit etiam aureas, & omnino quidquid ejus pulcritudinem posset juvare. *Tertull. de cult. Fem. sub fin.* Timeo cervicem, ne margaritarum & smaragdorum laqueis occupata, locum spathæ non det. *alla spada del carnefice.*

SPATHALIUM, & Spathalion, ii, n. *σπαθάλιον*, ramulus palmæ cum dactylis dependentibus, ut in voce præced. dictum est. Legitur apud *Martial.* in lemmate *epigr.* 27. *l.* 13. Spathalion caryotarum. ¶ Item ornamentum muliebre circa manus, *maniglia*. *Plin. in fin. lib.* 13. Juba tradit, circa Troglodytarum insulas fruticem esse, qui vocetur charitoblepharos, efficacem in amatoriis: spathalia eo facere & monilia feminas. *Tertull. de cult. Femin. c. ult.* Nescio, an manus spathalio circumdari solita, in duritia catenæ stupescere sustineat. ¶ *Legitur & spatalium.*

SPATHE. V. in *Spatha*.

SPATHULA. V. *Spatha*, & infra *Spatula*.

SPATIATOREM, erratorem. Cato in M. Cœlium, si se appellavisset: in coloniam mehercules scribere nolim, si Triumvir sim, spatiatorem atque Fescenninum. Hæc *Festus*. *Macrob. lib.* 2. *Saturn. cap.* 10. *a med.* M. Cato senatorem non ignobilem M. Cœlium, spatiatorem & Fescenninum vocat, eumque staticulos dare ait.

SPATIOLUM, i, n. *spazietto*. *Pallad. l.* 1. *tit.* 38. Alvearia collocentur, spatiolis inter se patentibus, segregata. *Arnob. sub fin. l.* 4. Propter quædam spatiola defanata.

SPATIOR, aris, atus sum, dep. 1. *passeggiare*, *spasseggiare*, *andare a spasso*, *περιπατεῖν*, ambulo, deambulo, spatium pedibus conficio. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 21. *sub fin.* Adeo negligens esse cœpit, ut cum in mentem veniret ei, resideret, deinde spatiaretur. *Id. de opt. gen. Orat. c.* 3. Spatiari in xysto. *Petron. in Satyr. c.* 90. Qui in porticibus spatiabantur. *Ovid.* 2. *Met. v.* 572. dum per litora lentis Passibus, ut soleo, summa spatiarer arena. *Id.* 1. *de art. am. v.* 67. Pompeja lentus spatiare sub umbra. *Virg.* 1. *Georg. v.* 389. cornix sola in sicca secum spatiatur arena. *Id.* 4. *Æn. v.* 62. Dido ante ora deum pingues spatiatur ad aras. *Propert. l.* 1. *el.* 20. *v.* 9. Sive Gigantea spatiabere litoris ora. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 469. spatiataque litore curvo, Edidit incultis talia verba comis. *Id.* 3. *Amor. el.* 12. *v.* 17. fixus lateri spatiantis adhæsi. Adde *l.* 2. *el.* 2. *v.* 3. *& l.* 1. *de art. am. v.* 491. *& Trist.* l. 2. v. 286. quib. locis de ambulatione in porticu loquitur. ¶ Translate *Propert. l.* 2. *el.* 10. *v.* 19. Nec mea tunc longa spatietur imagine pompa. *h. e.* prodeat, procedat, dum efferor. *Plin. l.* 5. *c.* 9. *a med.* Nilus certis diebus auctu magno per totam spatiatus Ægyptum. *Id. l.* 17. *c.* 8. Intus, ut in metallis, spatiante vena. *& c.* 10. Radices amore solis atque imbris in summa tellure spatiantur. *Ovid.* 4. *Met. v.* 362. implicat, ut serpens, quam regia sustinet ales, Sublimemque rapit: pendens caput illa pedesque Alligat, & cauda spatiantes implicat alas. *allargate e dimenantisi*. *& l.* 14. *v.* 629. vitis luxuriem premit, & spatiantia passim Brachia compescit. *Senec. l.* 3. *de Ira, c.* 10. *a med.* Prodest morbum suum nosse & vires ejus, antequam spatientur, opprimere, *h. e.* se diffundant & crescant. *Stat. initio silv.* 7. *l.* 4. Jam diu lato spatiata campo Fortia heroos, Erato, labores Disces, atque ingens opus in minores Contrahe gyros.

SPATIOSE, *ampiamente*, *largamente*, *εὐρυχώρως*, late, ample, magno spatio, aut tempore. *Propert. l.* 3. *el.* 19. *v.* 3. Tu quoque, qui æstivos spatiosius exigis ignes, Phœbe, moraturæ contrahe lucis iter. *Plin. l.* 9. *c.* 5. *ad fin.* Inula seritur intervallis ne minus ternorum pedum, quoniam spatiose fruticat. *Id. l.* 31. *c. ult.* Spongias imponi oportet sic, ut sanas quoque partes spatiose operiant.

SPATIOSITAS, atis, f. *spaziosità*, *spazio*. *Sidon. lib.* 2. *ep.* 2. *ante med.* Convenientibus mensuris exactissima spatiositate quadratur.

SPATIOSUS, a, um, *ampio*, *largo*, *spazioso*, *grande*, *εὐρύχωρος*, multum spatii habens, amplus, vastus, capax, latus, magnus. *Lucan. l.* 3. *v.* 505. nigri spatiosa volumina fumi. *Id. l.* 6. *v.* 106. spatiosi colles. *Vitruv. l.* 6. *c.* 8. Ædificia spatiosiora. *Sil. l.* 8. *v.* 483. portus, quo non spatiosior alter Innumeras cepisse rates. *Colum. l. & cap.* 5. Interordinia neque spatiosiora, quam decem pedum, neque contractiora, quam quatuor. *Id. l.* 6. *c.* 2. Spatiosum stabulum. *Plin. l.* 4. *c.* 20. *a med.* Amnis quatuor M. pass. ore spatiosus. *& c.* 12. *a med.* Spatiosa insula. *& cap.* 1. Spatiosum æquor. *& l.* 2. *c.* 97. *a med.* Spatiosior laxitas. *Claudian. epist.* 1. *v.* 19. Tradita captivo spatiosior India Poro. *Plin. alter in Paneg. c.* 63. *sub fin.* Campus, spatiosissima sedes hominum deorumque. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 14. *v.* 3. *de capillis*. quid erat spatiosius illis? Contigerant imum, qua patet usque, latus. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 370. spatiosa Quirinus frena regit. ¶ Sæpe notat magnitudinem corporis: quia magna corpora magnum loci spatium occupant. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 645. Omnibus Andromache visa est spatiosior æquo: Unus, qui modicam diceret, Hector erat. *Id. de remed. amor. v.* 421. Sæpe necat morsu spatiosum vipera taurum. *Id.* 3. *Met. v.* 56. spatiosum corpus. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Proserp. v.* 338. spatiosi artus. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 244. Ingentes humeros, spatiosaque pectoris ossa Protulit. ¶ Translate *Senec. ep.* 88. *a med.* Magna spatiosa res est, sapientia vacuo illi loco opus est. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *ad fin.* spatiosas voces appellat, quæ ex multis syllabis constant. ¶ Refertur etiam ad tempus. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 9. quærens spatiosam fallere noctem. *h. e.* longam. *Id.* 1. *Amor. el.* 8. *v.* 81. Sed nunquam dederis spatiosum tempus in iram. *Id.* 8. *Met. v.* 528. Pulvere canitiem genitor vultusque seniles Fœdat humi fusus, spatiosumque increpat ævum. *& l.* 12. *v.* 186. spatiosa senectus. *& l.* 13. *v.* 206. spatiosi tempore belli. *h. e.* diuturni.

SPATIUM, ii, n. *luogo*, *dove si corre al palio*, *corso*, *lizza*, *σπάδιον*, locus, ubi cursu certatur, curriculum, stadium: a *σπάδιον* æolice & dorice pro *στάδιον*, ut volunt Etymologi. *Virg.* 1. *Georg. in fin.* Ut cum carceribus se se effudere quadrigæ, Addunt se in spatia. *& l.* 3. *v.* 202. Hic (*equus*) vel ad Elei metas & maxima campi Sudabit spatia. *Cic. de Senect. c. ult.* Nec vero velim, quasi decurso spatio, ad carceres a calce revocari. ¶ De ipso cursu, qui in spatio fit, *Ovid. in Halieut. v.* 68. *de equis*. Seu septem spatiis Circo meruere coronam. *Virg.* 5. *Æn. v.* 584. Inde alios ineunt cursus, aliosque recursus Adversis spatiis. *Id.* 7. *Æn. v.* 380. *de trocho*. ille actus habena Curvatis fertur spatiis. ¶ Translate *Cic. in Bruto, c.* 90. Hæc idcirco a me proferuntur, ut nostrum cursum perspicere possis, & videre, quemadmodum simus in spatio Q. Hortensium ipsius vestigiis persecuti. *Id. de Amic. c.* 12. Deflexit enim jam aliquantulum de spatio curriculoque consuetudo majorum. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 2. *a med.* Me ex comparato & constituto spatio defensionis, in semihoræ curriculum coegisti. *Lucret. l.* 6. *v.* 91. Tu mihi supremæ præscripta ad candida calcis Currenti

spa-

ſpatium præmonſtra, callida Muſa. *Horat. l. 1. ep. 14. v. 8.* Iſtuc mens animuſque Fert, & avet ſpatiis obſtantia rumpere clauſtra. *Id. l. 2. ſat. 6. v. 100.* jamque tenebat Nox medium cæli ſpatium. *Ovid. 15. Met. v. 874.* ſpatium ævi finire. *& verſ. 225.* tranſire juventæ. *Id. Triſt. l. 3. el. 4. v. 33.* & *Plaut. Stich. 1. 2. 14.* decurrere vitæ. *Senec. in Troadib. v. 398.* Mors eſt velocis ſpatii meta noviſſima. *Terent. Adelph. 5. 4. 5.* Nam ego vitam duram, quam vixi adhuc, prope jam excurſo ſpatio, mitto. *Virg. 9. Æn. v. 275.* Te vero, mea quem ſpatiis propioribus ætas Inſequitur venerande puer, &c. ¶ De loco, in quo ambulatur, *paſſeggio*. *Cic. 1. de Legib. c. 4. a med.* Quin igitur ad illa ſpatia noſtra, ſedeſque pergimus? ubi cum ſatis erit deambulatum, requieſcemus. *& c. 5.* In cupreſſetis Gnoſiorum, & ſpatiis ſilveſtribus crebro inſiſtens. *Stat. l. 3. ſilv. ult. v. 90.* Templaque & innumeris ſpatia interſtincta columnis. *h. e.* porticus, quæ ſunt loca ambulationibus apta. *Ovid. 7. Met. v. 670.* Phocus in interius ſpatium, pulcroſque receſſus Cecropidas ducit. *Senec. in Thyeſt. v. 649.* In multa dives ſpatia diſcedit domus. ¶ De ipſa ambulatione, *paſſeggiata*. *Cic. pro Mur. c. 34.* Si uno baſilicæ ſpatio honeſtamur. *Id. 1. de Orat. c. 7.* Cum in ambulationem ventum eſſet, Scævolam duobus ſpatiis tribuſve factis, dixiſſe, &c. *Id. in Orat. c. 3.* Fateor, me oratorem, ſi modo ſim, non ex rhetorum officinis, ſed ex Academiæ ſpatiis extitiſſe. Illa enim ſunt curricula multiplicium variorumque ſermonum, in quibus Platonis impreſſa ſunt veſtigia. ¶ Dicitur etiam de quocumque loco, *luogo*, *ſpazio*, *τόπος*, *μέρος*. *Nep. in Eumen. c. 5.* Cum vereretur, ne uno loco manens equos militares perderet, quod ſpatium, non eſſet agitandi. *Virg. Ecl. 3. v. 105.* Tres pateat cæli ſpatium non amplius, ulnas. *Caſ. l. 1. B. Gall. c. 38.* Flumen pæne totum oppidum cingit: reliquum ſpatium mons continet. *Id. l. 3. B. Civ. c. 92.* Inter duas acies tantum erat relictum ſpatii, ut ſatis eſſet ad concurſum utriuſque exercitus. *Nep. in Eum. cap. 9.* Dimidium fere ſpatium (*itineris*) confecerat, cum, &c. *Caſ. l. 3. B. Civ. c. 61. ſub fin.* Tempora rerum & ſpatia locorum animadvertere. ¶ de intervallo loci, *διάστημα*. *Caſ. lib. 2. B. Civ. c. 16.* Tormentorum uſum ſpatio propinquitatis interire. *per la troppa vicinanza*. *& l. 2. B. Gall. c. 30.* Quo tanta machinatio ab tanto ſpatio inſtitueretur. *sì di lontano*. *& l. 3. c. 17.* Cum hoſtis contra eum duum millium ſpatio conſediſſet. *in diſtanza di due miglia*. *& l. 2. c. 17.* Cum legiones magnum ſpatium abeſſent. *Ovid. Met. 8. v. 794.* Neve viæ ſpatium te terreat, accipe currus. *la lunghezza del viaggio*. & *Caſ. l. 7. B. Gall. c. 23.* Ne inter ſe contingant trabes, ſed paribus intermiſſæ ſpatiis, &c. ¶ Præterea ſignificat rei cujuſpiam magnitudinem, *ampiezza*, *grandezza*. *Ovid. 3. Met. v. 95.* Dum ſpatium victi victor conſiderat hoſtis. *Lucan. l. 9. v. 732.* nec tutus ſpatio eſt elephas. *per la mole del corpo*. *Senec. in Hippol. v. 806.* Spatium vaſti corporis. *Juvenal. ſat. 4. v. 39.* ſpatium admirabile rhombi. *Id. ſat. 6. v. 503.* ſi breve parvi Sortita eſt lateris ſpatium. *Claudian. in II. conſul. Stilich. v. 290.* ſpatio ſummas æquantia ſegos cornua cervi. *in altezza*. & *Plin. l. 7. c. 17.* Quod ſit hominis ſpatium a veſtigio ad verticem, id eſſe paſſis manibus inter longiſſimos digitos, obſervatum eſt. *Gell. l. 1. c. 1.* Spatium moduſque plantæ Herculis. ¶ *In ſpatium*, in longum ſpatium: quia ſpatia curriculorum, vel ambulationum, ut porticus, xyſti, & hujuſmodi, fere in rectam longitudinem porrigi ſolent. *Ovid. 7. Met. v. 782. de fera currente.* nec limite callida recto, In ſpatiumve fugit, ſed decipit ora ſequentis, Et redit in gyrum. *& l. 11. v. 174. de Mida.* nec Delius aures Humanam ſtolidas patitur retinere figuram, Sed trahit in ſpatium. *allunga*. & *Propert. l. 2. el. 23. v. 3. de porticu.* Tota erat in ſpatium Pœnis digeſta columnis. *per tutta la ſua lunghezza*. Al. leg. *in ſpeciem*. *Sil. l. 13. v. 562.* Tum jacet in ſpatium ſine corpore pigra vorago, Limoſique lacus. ¶ Transfertur ſæpe ad ſignificandum tempus, ſeu intervallum & longitudinem temporis, *tempo*, *intervallo e eſtenſione di tempo*. *Caſ. l. 6. B. Gall. c. 17.* Spatia omnis temporis non numero dierum, ſed noctium finiunt. *Cic. pro Arch. c. 1.* Quoad longiſſime poteſt mens mea reſpicere ſpatium præteriti temporis. *Id. pro Quint. c. 1.* Diligentia quanta ſit, niſi tempus & ſpatium datum ſit, intelligi non poteſt. *tempo e agio*. & *Terent. Hecyr. 3. 3. 14.* Neque, ut celari poſſet, tempus ſpatium ullum dabat. *h. e.* moram, inquit *Donat.* Sic *Ovid. de remed. amor. v. 277.* Ne properes, oro: ſpatium pro munere poſco. *Cic. 2. Verr. extr.* Etſi ſpatium ad dicendum noſtro commodo, vacuoſque dies habuiſſemus. *Liv. l. 8. c. 32.* Orabant, ut iræ ſuæ ſpatium, & conſilio tempus daret. *Terent. Phorm. 4. 4. 21.* Spatium apparandis nuptiis, vocandi, ſacrificandi, dabitur paululum. *Caſ. l. 1. B. Civ. c. 3.* Sex dies ad eam rem conficiendam ſpatii poſtulant. *Propert. l. 3. eleg. 20. v. 32.* Aut ſpatia annorum leniant vulnera noſtra. *Plin. l. 18. c. 22.* Fons certis horarum ſpatiis diſpenſatur inter incolas. *Cic. pro Cæcin. c. 2. a med.* & *Caſ. l. 3. B. Gall. c. 17.* Ut quam minimum ſpatii ad ſe colligendos Romanis darent. *Propert. l. 2. eleg. 19. v. 29.* Parvo dilexit ſpatio Minoida Theſeus. *poco tempo*. & *Ovid. in Ibin, v. 41. & 132.* prius hanc animam auferat illa dies, Quam dolor hinc unquam ſpatio evaneſcere poſſit. *col tempo*. & *Cic. 2. de Orat. c. 86. a med.* Hoc interim ſpatio conclave illud concidit. *in queſto frattempo*. *& l. 2. Offic. c. 23.* Tam longo ſpatio multa hereditatibus, multa emptionibus tenebantur. *in sì lungo tempo*. *& initio l. 4 de Fin. & l. 1. de Orat. c. 33.* Spatium ſumere ad cogitandum. *Id. 5. Attic. ep. 14.* Antequam aliquo loco conſedero, neque longas a me, neque ſemper mea manu litteras exſpectabis: cum erit ſpatium, utrumque præſtabo. *Valer. Flacc. l. 2. v. 356.* Et deus ipſe moras ſpatiumque indulget amori. *Stat. 10. Theb. v. 704.* Da ſpatium tenuemque moram. male cuncta miniſtrat Impetus. ¶ De tempore, quo verba metimur in pedibus carminum. *Id. in Orat. c. 57.* Trochæus, qui eſt eodem ſpatio, quo choreus. ¶ De anno *Plin. l. 7. c. 50. ſub fin.* Quoſdam morbos poſt ſexageſimum vitæ ſpatium non accidere. *dopo l'anno ſeſſanteſimo*. ¶ Qui ſcribunt *ſpacium*, qua id ratione faciant, non facile dixerim.

SPATULA, æ, f. *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 223.* Spatula eviravit omnes Venerivaga pueros. Al. leg. *Spathale*. ¶ In ſacris Bibl. Levit. 23. 40. ſpatulæ palmarum idem ſunt ac ſpatha & ſpathalium. ¶ Apud *Apic.* auctorem culinarium *lib. 4. cap. 3.* ſpatula porcina eſt ſuilla coſta latior, ita dicta, quod ſpatham refert. Sed rectius ſcribas *ſpathula*.

SPECA. V. *Spica*.

SPECIALIS, le, *particolare*, *ſingolare*, *ſpeziale*, *εἰδικός*, peculiaris: cui opponitur *generalis*. *Senec. epiſt. 58. ante med.* Quod eſt, genus eſt primum & antiquiſſimum, & ut ita dicam, generale: cetera genera quidem ſunt, ſed ſpecialia. *Quintil. l. 5. c. 7. ad fin.* Divinorum teſtimoniorum duplex tractatus: generalis alter, regaturne providentia mundus: ſpecialis alter contra partes divinationis. *& cap. 10. ante med.* Generale tempus eſt nunc, olim ſub Alexandro, cum apud Ilium pugnatum eſt: ſpeciale habet & conſtituta diſcrimina, æſtate, hieme, noctu, interdiu; & fortuita, in peſtilentia, in bello, in convivio. *Id. l. 12. cap. 2. circa med.* Cum ſit omnis generalis quæſtio ſpeciali potentior: quia univerſo pars continetur. ¶ Item peculiaris, ſingularis, cui *communis* opponitur, *particolare*, *proprio*, *ἴδιος*. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. de Quieto, c. 14.* Non prætermittendum de Macrianorum familia id dicere, quod ſpeciale ſemper habuerunt. Alexandrum M. viri in anulis, mulieres in reticulis exſculptum ſemper habuerunt. Adde *Paulin. Nolan. in Nat.* XIII. *S. Felicis edition. Murator. v. 25.*

SPECIALITAS, atis, f. *ſpezialità*. *Cornel. Fronto de differ. verbor. pag. 2197. Putſch.* Speciem, & ſpecialitatem, & ſpecietatem. Species diviſio eſt generis: Specialitas ficta eſt ab Antonio grammatico: Specietas, qualitatis. *Tertull. adverſ. Marcion. l. 5. c. 8. a med.* Vides, Apoſtolum & in diſtributione facienda unius ſpiritus, & in ſpecialitate interpretanda, Prophetæ conſpirantem.

SPECIALITER, *ſpezialmente*, *in iſpezialità*, *ſpecificatamente*, *εἰδικῶς*, *ἰδίως*, per ſpecies, peculiariter: cui opponitur *generatim*. *Celſ. lib. 5. cap. 24. ſect. 4.* Et id, quod ſpecialiter ſil vocatur. *Colum. l. 12. c. 2.* Oportebit ſuo quidque loco generatim, atque etiam ſpecialiter nonnulla diſponere. *Id. l. 3. c. 19. in fin.* An plurium generum vites habendæ ſint, eæque ſeparatæ & diſtinctæ ſpecialiter; an confuſæ & mixtæ catervatim. *Quintil. l. 5. c. 10. ante med.* Temporis duplex ſignificatio. generaliter enim, & ſpecialiter accipitur. *& cap. 7. ſub init.* Cum ſpecialiter quidem, ſed tamen multos pariter invadere patroni ſolent. *Paul. Dig. l. 45. tit. 1. leg. 58.* Si quis fructum, deinde uſum ſtipulatus fuerit, nihil agit, niſi in omnibus novandi animo hoc facere ſpecialiter expreſſerit. *Ulpian. l. 44. tit. 4. leg. 2.* Specialiter exprimendum eſt, de cujus dolo quis queratur. *Apul. l. 11. Metam.* Veſte mea diſtracta, ſufficientem corraſi ſummulam: & id ipſum præceptum fuerat ſpecialiter. *Capitolin. in Antonin. Philoſ. cap. 17.* Contra Germanos res feliciter geſſit. Specialiter ipſe bellum Marcomannicum.

SPECIARIUS, a, um, idem quod ſpecialis. *Caſ. l. 3. B. Civ. c. 53.* Cohortem poſtea duplici ſtipendio, frumento, vel ſpeciariis militaribuſque donis ampliſſime donavit. Ita editi plerique habent. Cum tamen in MSS. aliter legatur, merito hæc vox ſuſpecta Eruditis eſt. Itaque quidam legendum putant, *veſte*, *pecuniariis*, *militaribuſque donis*. ¶ Alio ſenſu *Inſcript.* apud *Fabrett. c. 10. n. 599.* Thalaſſiæ mimæ C. Piſonis Nothi Speciariæ contubern. benemerenti.

SPECIATIM, *in iſpezialità*, ſpecialiter. Quidam *Ciceroni* tribuunt *poſt redit. in Sen. c. 8. ad fin.* C. Meſſius legem ſpeciatim initio de ſalute mea promulgavit. Al. leg. *ſeparatim*.

SPECIATUS, a, um, in ſpecies diviſus, in aliqua rerum ſpecie poſitus. *Tertull. adverſ. Hermog. c. 40.* Quid hodie informe in mundo? quid retro ſpeciatum in materia?

SPECIES, ei, f. *immagine*, *faccia*, *apparenza*, *σχῆμα*, *εἶδος*, id quod in quaque re extrinſecus apparet, & oculis cernitur imago, facies, forma, effigies: a *ſpecio* video, cerno. *Cic. pro Roſc. Amer. c. 32. ſub fin.* Eſſe aliquem humana ſpecie & figura, qui tantum immanitate beſtias vicerit, ut, &c. *Id. 6. Verr. c. 58.* Duo ſigna eadem ſpecie atque forma. *Plaut. Moſtell. 4. 2. 49.* Puere, præter ſpeciem ſtultus es. *più di quello che moſtri*. & *Liv. l. 36. c. 10. ad fin.* Plures, quam quot ſatis in uſum erant, ignes cum accendiſſet, ſpeciem quam quæſierat, hoſti fecit, omnem ibi R. exercitum eſſe. *Plin. l. 11. c. 25.* Scorpiones terreſtres pariunt vermiculos ovorum ſpecie. *Ovid. 15. Metam. v. 305.* tumor ille loco permanſit, & alti Collis habet ſpeciem. *& verſ. 743.* ſpecie cæleſte reſumpta. *Virg. 2. Æn. v. 407.* Non tulit hanc ſpeciem furiata mente Corœbus. *queſto ſpettacolo*, *queſta viſta*. ¶ Item quod mente videtur, *idea*. *Feſt.* Speciem quam nos dicimus, *εἶδος* Græci dixerunt: Platon quidem ideam. *Cic. 1. Acad. c. 8.* Hanc illi ideam appellabant, jam a Platone nominatam: nos recte ſpeciem poſſumus dicere. (Adde *in Top. c. 7.* quem locum infra recitabimus.) *Id. in Orat. cap. 5.* Inſidebat in ejus mente ſpecies eloquentiæ, quam cernebat animo, re ipſa non videbat. *& c. 14.* Excellentis eloquentiæ ſpeciem & formam adumbrare. *Id. 3. Offic. c. 20. ad fin.* Species, forma, & notio boni viri. ¶ Item ſpectrum, viſum: qualia ſunt, quæ in ſomnis apparent, *viſione*, *fantaſma*. *Cic. 4. Acad. c. 17.* Eadem eſt in ſomnis ſpecies eorum, quæ vigilantes videmus. *Liv. l. 8. c. 6.* Conſuli dicitur viſa ſpecies viri majoris,

quam pro humano habitu, augustioreisque. Id. l. 26. c. 19. Nocturnæ species. Adde Lucret. l. 1. v. 123. Ovid. Met. 11. v. 677. & Sil. l. 13. v. 394. ¶ Item pulcritudo, bellezza. Varr. apud Non. c. 4. n. 407. Quæ casta ætas? quæ vestis adolescentium? quæ teneris species? Plaut. Rud. 2. 4. 2. Edepol specie lepida mulier. Ovid. 5. Fast. v. 333. Et monet, ætatis specie, dum floreat, uti. Juvenal. sat. 10. v. 310. I nunc, & juvenis specie lætare tui. Vitruv. l. 5. c. 2. Eustyli ratio & ad usum, & ad speciem, & ad firmitatem rationes habet explicatas. ¶ Item ornamentum, decus. Liv. l. 34. cap. 52. extr. Præbuerunt speciem triumpho capitibus rasis, secuti, qui servitute exempti fuerant. & lib. 37. c. 40. Ingentes ipsi erant, addebant speciem frontalia, & cristæ, &c. ¶ Item similitudo, similitudine, sembianza. Cic. 3. Offic. c. 2. circa med. Si id, quod speciem haberet honesti, pugnaret cum eo, quod utile videretur. & c. 4. Similitudinem quandam gerere speciemque sapientis. & l. 2. c. 11. Nisi per te speciem boni viri feras. Id. pro Cael. c. 6. Catilina multos fortes viros & bonos speciis quadam virtutis assimulatæ tenebat. ¶ Item splendor, amplitudo, dignitas, majestas. Cic. pro Dom. c. 33. a med. O speciem dignitatemque populi R. quam reges, quam nationes exteræ pertimescunt! Id. 3. Verr. cap. 22. Vidi forum adornatum ad speciem magnifico ornatu, ad sensum cogitationemque acerbo & lugubri. ¶ Item simulacrum, imago, signum, immagine, ritratto, statua. Cic. in carm. de suo consul. l. 1. de Divin. c. 12. Sancta Jovis species claros spectaret ad ortus. & mox. Hæc tardata diu species, &c. celsa est in sede locata. ¶ Universim quidquid primo aspectu apparet, apparenza. Cic. de Senect. c. 16. Agro bene culto nihil potest esse nec usu uberius, nec specie ornatius. Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 1. ad fin. Species ipsa tam gratiosi liberti, aut servi dignitatem habere non potest. Id. 2. Catil. c. 8. Horum hominum species est honestissima, voluntas vero & causa impudentissima. Id. 2. de nat. Deor. c. 3. a med. Veritas auspiciorum spreta est, species tantum retenta. Liv. l. 40. c. 12. Ultro mihi non insidiatoris modo, sed latronis manifesti, & percussoris speciem induit. Sallust. in Jug. c. 31. Cujus rei species erat acceptio frumenti, quod Calpurnius palam legatis imperaverat. pretesto, colore, coperta. ¶ Specie, in speciem, per speciem, secundum id quod apparet. Cic. de Amic. c. 13. a med. Securitas specie quidem, blanda, sed reapse multis locis repudianda. in apparenza. & Liv. l. 35. c. 31. Specie liberam Demetriadem esse, revera omnia ad nutum Romanorum fieri. Cic. Verr. 7. c. 33. Prælata classis in speciem, sed inops & infirma. Liv. l. 8. c. 9. extr. Dilata in speciem actione, re ipsa sublata. Id. l. 39. c. 35. Per speciem auxilii Byzantiis ferendi, re ipsa ad terrorem reguli Thracum inferendum, sotto colore, e pretesto. & l. 1. c. 41. Cum jam exspirasset Tarquinius, celata morte, per speciem alienæ fungendæ vicis suas opes firmavit. Ovid. Met. 3. v. 685. Inque chori ludunt speciem, lascivaque jactant Corpora. a guisa. & l. 15. v. 308. cumulusque inanis aquarum In montis speciem curvari & crescere visus. ¶ Prima specie, primo aspectu, a prima vista. Cic. l. 4. de Fin. c. 22. Ea, quæ prima specie admirationem; re explicata risum movent. Id. 3. de Orat. c. 25. Ea quæ sensus nostros specie prima acerrime commovent. ¶ Aliquando sumitur pro oculorum acie, la vista, nempe a specio, verbo, ut dictum est. Lucret. l. 4. v. 242. Propterea fit, uti speciem quo vertimus, omnes Res ibi eam contra feriant forma atque colore. Id. l. 3. v. 702. de Luna. eam peterem quæcumque est ignibus aucta, Ad speciem vestit nobis oculosque petentes. Vitruv. l. 5. c. 9. circa med. Aer ex viridibus perlimat speciem. & l. 3. c. 2. sub fin. Contracturæ propter altitudinis intervallum scandentis oculi speciem fallunt. & l. 9. c. 4. circa med. Si tantis intervallis nostra species potest id animadvertere. ¶ Quia res, quæ cernuntur, & sub aspectum cadunt, singulares sunt (neque enim universalia, & genera oculis cernimus) sumitur species pro re particulari: & primo quidem pro parte subjecta generi, quæ & pars, & forma dicitur, & habet sub se individua, spezie. Cic. 1. de Orat. c. 42. Genus est id, quod sui similes communione quadam, specie autem differentes, duas aut plures complectitur partes. Senec. ep. 58. ante med. Primum illud genus quærimus, ex quo ceteræ species suspensæ sunt, &c. Homo species est, ut Aristoteles ait, canis species: commune his vinculum animal. Cic. 1. de Invent. c. 27. Cum genere idem sit, fit aliud, quod parte quadam & specie differt. Id. in Orat. c. 10. Virtutes specie dispares, prudentia conjunguntur. Adde Varr. l. 3. R. R. c. 3. ¶ Videtur poni & pro individuo, in illo Lucret. l. 2. v. 364. Nec vitulorum aliæ species per pabula læta Derivare queunt animum. Aptius tamen intelliges imagines, aspectus, formas. ¶ Item pro quæstione rei particularis, quæ & casus appellatur, [illegible]. Plin. l. 10. ep. 64. Tu, domine, consulendus fuisti tam de iis, quam de illis, qui in perpetuum relegati, nec restituti, in provincia deprehenduntur. nam hæc quoque species incidit in cognitionem meam. questio caso. & Ulpian. Dig. l. 9. tit. 2. leg. 5. ad fin. Proponitur autem apud eum species talis: Sutor puero discenti forma calcei cervicem percussit. un caso e quesito tale. Adde Paul. l. 31. leg. 85. Proxime ex facto incidit species talis: Libertus patronum heredem instituit, &c. ¶ Item pro materia seu re certa & singulari. Scævola l. 34. tit. 2. leg. 19. Uxori legaverat bonorum suorum decimam, & mancipia, & species argenti, quas expresserat. capi e pezzi d'argenteria. & paulo post. Codicillis multas species vestis, argenti specialiter reliquit. Cajus l. 41. tit. 1. leg. 7. ante med. Cum quis ex aliena materia speciem aliquam suo nomine fecerit. qualche fattura, e manifattura. Impp. Theodos. & Valent. lib. 8. tit. 2. Publicatum specierum transvectio. merci. & Impp. Arcad. & Honor. lib. 12. tit. 73. leg. 3. Annonariæ species. Impp. Valent. Theodos. & Arcad. ibid. tit. 9. leg. 2. Omnibus fabricis non pecunias pro speciebus, sed ipsas species inferri percipimus. Pallad. in Octobr. tit. 14. Judicare, utrum vendenda sit species, an tenenda. h. e. vinum. ¶ Speciatim de aromatis, & condimentis, spezie: unde qui ea vendunt, speziali ital. dicuntur. Macrob. l. 7. Saturn. c. 8. circa med. de sinapi & pipere. Species & acres, & calidæ superficiem, cui apponuntur, exulcerant. Marcian. Dig. l. 39. tit. 4. leg. ult. annumerat species pertinentes ad vectigal, cinnamomum, piper, costum, nardum, cassiam, amomum, zingiberi, aroma Indicum, &c. item alias diversi generis, ebur, ferrum, carbasum, gemmas, sericum, lanam, &c. De iis, ex quibus fiunt medicamenta, ingredienti. Pallad. in Octobr. tit. 14. ad fin. Diu agitare curabis, ut specierum vis omne musti corpus inficiat. Marcell. in carm. de medicam. v. 10. Descriptas species, & pondera mensurarum, &c. & vers. 46. Adde & aromaticas species, quas mittit Eous. ¶ Olim in patrio casu specii dixere. Cn. Matius apud Gell. l. 9. c. 14. a med. An maneat specii simulacrum in morte silentum. V. Dies sub fin. ¶ In genit. & dat. plur. apud optim. Scriptores non fuit in usu. Cic. in Top. c. 7. Formæ sunt, quas Græci ἰδέας vocant: nostri species appellant: non pessime id quidem, sed inutiliter ad mutandos casus in dicendo. Nolim enim, ne si Latine quidem dici possit, specierum & speciebus dicere: & sæpe his casibus utendum est: at formis & formarum velim. Cum autem utroque verbo idem significetur, commoditatem in dicendo non arbitror negligendam. Hæc Cicero. Quare multo minus audiendi Charis. l. 1. pag. 18. Putsch. & Diomed. l. 1. pag. 231. qui speciurum, materiurum, luxuriurum dici docuerunt.

SPECIETAS. V. Specialitas.

SPECILLATUS, a, um. Patinæ argenteæ specillatæ, vel ut Salmas. mallet, speculatæ, apud Vopisc. in Probo, c. 4. referentem epistolam Valeriani Imp. est ita elaboratæ, ut crebra seu parva specula habeat, ut vel uno intuente, populus totidem imaginum fiat, ut Plin. loquitur l. 33. c. 9.

SPECILLUM, i, n. tenta, stillette, spatoletta, [illegible], instrumentum chirurgorum ad exploranda vulnera, ad inungendum, tergendum, &c. Cic. 3. de nat. Deor. c. 22. ad fin. Æsculapiorum primus Apollinis, quem Arcades colunt: qui specillum invenisse, primusque vulnus dicitur obligavisse. Varr. l. 5. de L. L. c. 8. a med. Quo oculos inungimus, quibus specimus, specillum. Cels. l. 7. c. 3. Specillo tentandum est, alte ne id repletum an in summo tantum glutinatum sit. Plin. l. 7. cap. 53. circa med. C. Julius medicus, dum inungit, specillum per oculum trahens, &c. Id. l. 32. c. 7. ante med. Corporis humor specillis detersus. Cels. l. 6. c. [?] ante med. Specillum lana involutum in calidum oleum demittitur, eoque dens fovetur. & c. 7. sect. 5. Ubi vermes in auribus orti sunt, protrahendi oriculario specillo sunt. Id. l. 5. c. 28. sect. 12. Demittere specillum in fistulam. & sect. 3. ad fin. Quidquid ulceri inspergitur, averso specillo infundi debet.

SPECIMEN, inis, n. mostra, saggio, prova, δεῖγμα, [illegible], indicium, significatio, exemplum, argumentum: quale est illud, quod in mercibus spectandum proponi solet, ut ex eo emptores rem totam æstiment: a specie. Plaut. Mostell. 1. 2. 31. Ubi unum emeritum est stipendium, igitur tum specimen cernitur, quo eveniat ædificatio. Cic. 3. de Orat. c. 40. Ingenii specimen est quoddam, transilire ante pedes posita, & alia longe repetita sumere. Virg. 2. Georg. v. 238. Salsa autem tellus, & quæ perhibetur amara, Tale dabit specimen, &c. Cic. in Divin. Verr. c. 8. ad fin. Tu vero, Cæcili, quid potes? quo tempore, aut qua in re non modo specimen ceteris aliquod dedisti, sed tute tui periculum fecisti? Id. 2. Tuscul. c. 14. a med. Num dubitas, quin specimen naturæ capi deceat ex optima quaque natura? Plin. l. 7. c. 55. extr. Specimen securitatis antegenitali sumere experimento. h. e. argumentum. Cic. Tuscul. 3. c. 19. C. Cæsar, in quo mihi videtur fuisse specimen humanitatis, salis, suavitatis, leporis. h. e. exemplum. Sic l. 3. de nat. Deor. c. 32. a med. Temperantiæ prudentiæque specimen Q. Scævola. Liv. l. 38. c. 17. extr. Servantes antiquum specimen animorum. Tacit. 3. Ann. c. 4. Studia hominum accensa in Agrippinam: cum decus patriæ, solum Augusti sanguinem, unicum antiquitatis specimen appellarent. Lucret. l. 4. v. 209. Hoc etiam imprimis specimen verum esse videtur, Quam celeri motu rerum simulacra ferantur. vera prova. ¶ Imago, species, decus, insigne. Virg. Æn. 12. v. 162. cui tempora circum Aurati bis sex radii fulgentia cingunt, Solis avi specimen. Val. Flacc. l. 6. v. 57. Insuper auratos collegerat ipse dracones, Matris Horæ specimen. Adde Sever. in Phœniss. v. 184.

SPECIO, is, exi, n. 3. vedere, guardare, video, apud Vet. Varr. l. 5. de L. L. c. 8. Spectare dictum ab specio antiquo, quo etiam Ennius usus: Vos epulo postquam spexit. Et quod in auspiciis distributum est, qui habeant spectionem, qui non habeant. Et quod in auguriis augures dicunt, avem specere. Id. ibid. speculum, quod in eo specimus imaginem. Plaut. Cas. 3. 1. 2. Nunc specimen specitur, nunc certamen cernitur. Enn. apud Fest. in Spicit. Spexit de montibu' celsis. Ulpian. Dig. l. 2. tit. 13. leg. 6. circa med. Hæc erunt specienda. Al. leg. spectanda.

SPECIOSE, pomposamente, magnificamente, [illegible], [illegible], pulcre, magnifice, ornate, multa cum specie. Plin. lib. 35. cap. 7. Speciose vehi. h. e. navi picta & ornata. Colum. l. 6. c. 2. a med. In opere boves arcte junctos habere convenit, quo speciosius ingrediantur sublimes & elatis capitibus. Liv. l. 34. c. 7. Equus tuus speciosius ornatus erit, quam uxor vestita. Hirt. de B. Afric. c. 48. in fin. Aciem quam speciosissime potuit, instruxit. Horat. l. 1. ep. 18. v. 52. adde, virilia quod speciosius arma Non est qui tractet.

con maggior garbo, e grazia. & *Quintil. l. 9. c. 4. post init.* Annon eam, quæ emissa optime est, hastam speciosissime contortam ferri videmus? & *paulo post.* Aliquid vehementer, dulciter, speciose dictum. *Valer. Max. l. 5. c. 1. n. 6.* Africani humanitas speciose lateque patuit. *Id. l. 2. c. 9. n. 4.* Dictatura speciosissime functus.

SPECIOSITAS, atis, *f.* species, pulcritudo. *Tertull. de cultu fem. c. 2. sub fin.* Naturalis speciositas.

SPECIOSUS, a, um, *vistoso, bello, apparisconte, di bella apparenza, spezioso,* εὐειδής, ὡραῖος, specie & aspectu jucundus, pulcher, formosus. *Ovid. 3. de art. am. v. 421.* Se quoque det populo mulier speciosa videndam. *Petron. in Satyr. c. 140.* Filiam speciosissimam cum fratre ephebo reliquit. *Cels. l. 1. cap. 2.* Si plenior aliquis, & speciosior, & coloratior factus est. *Senec. ep. 87.* Habet domum formosam, familiam nemo speciosiorem producit. *Quintil. l. 11. c. 5.* Assueta gymnasiis & oleo corpora, quamlibet sint in suis certaminibus speciosa atque robusta, si militare iter, fascesque & vigilias imperes, deficiant. *pieni di garbo e grazia:* cum decore & agilitate se exercentia: atque adeo jucunda spectantibus. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 45.* Introrsus turpis, speciosus pelle decora. ¶ Refertur ad orationem. *Quintil. l. 10. c. 1. ad fin.* Candidum, & lene, & speciosum dicendi genus. *Id. l. 8. c. 5. (al. 9.)* Dicere aliquid proprium, speciosum, sublime. *Id. l. 5. c. ult. a med.* Locuples & speciosa vult esse eloquentia. *h. e.* quæ teneat aures, ut, quæ pulcra sunt, tenent oculos. ¶ Item ad splendorem, claritatem, opes, divitias. *Tacit. 3. Ann. c. 55.* Ut quisque opibus, domo, paratu speciosus, per nomen & clientelas illustrior habebatur. *Id. in Agric. c. 44.* Opibus nimiis non gaudebat: speciosæ contigerant. *Quintil. declam. 9. c. 16. a med.* Speciosa fortuna. *Petron. in Satyr. c. 83.* Senex, qui videbatur nescio quid magnum promittere: sed cultu non proinde speciosus. *non ben vestito.* Huc pertinet illud *Ulpiani Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 100.* Speciosas personas accipere debemus clarissimas personas utriusque sexus: item eorum, qui ornamentis senatoriis utuntur. ¶ De iis, quæ in speciem bona, aut vera apparent, re non sunt. *Ovid. de Mida,* cui datum fuerat, in aurum vertere quidquid attingeret, *Met. 11. v. 135.* Sed miserere, precor, speciosoque eripe damno. & *lib. 7. v. 69.* Conjugiumne vocas, speciosaque nomina culpæ Imponis, Medea, tuæ? *speziosi.* & *Liv. l. 8. c. 23. a med.* Si vera potius, quam dictu speciosa dicenda sunt. *Tacit. in fin. l. 1. Ann.* Dicta speciosa verbis, re inania aut subdola. *Id. 2. Hist. c. 20.* Postquam pax & concordia speciosis & irritis nominibus jactata sunt. ¶ Et universim de iis, quæ prima specie probantur. *Cic. Attic. l. 16. ep. 7. a med.* Reversionis has speciosas causas habes, justas illas quidem & magnas, sed nulla justior, quam, &c. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 116.* Proferet in lucem speciosa vocabula rerum. *Senec. l. 3. de benef. c. 7.* Hoc enim in beneficiis speciosissimum est, quod dedimus vel perdituri.

SPECITO, as, a. 1. frequent. a *specio. Plaut. Cistell. 1. 1. 92.* Per Dionysia mater pompam me specitatum duxit. Plerique nunc leg. *spectatum:* sed ab hoc *specito* per syncop. factum est *specto.*

SPECIUM, idem quod specillum, si credis *Perotto in Cornucop.* ubi refert hæc *Pacuvii* verba: Ut medici faciunt, qui prius specio vulnus tentent. Sed hic *Pacuvii* locus suspicione laborat. Aut enim fictitius est, aut *specillo* legendum.

SPECLARIUS. V. *Specularius.*

SPECTABILIS, le, *che si può vedere,* θεατός, qui spectari undique potest, aspectabilis. *Cic. de Univers. c. 8.* Et corpus quidem cæli spectabile effectum est: animus autem oculorum effugit obtutum. *Ovid. 3. Met. v. 708.* Monte fere medio est, cingentibus ultima silvis, Purus ab arboribus, spectabilis undique campus. *Id. 5. Trist. el. 8. v. 55.* Hæret, & ante oculos, veluti spectabile corpus, Hæret Fortunæ forma videnda meæ. ¶ Item spectari dignus, admirabilis, *riguardevole, ammirabile, degno da vedersi, spettabile, segnalato,* περίβλεπτος. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 2. v. 81.* Ipse super currum placido spectabilis ore Tempora Phœbea virgine nexa tulit. *Id. 6. Met. v. 165.* Ecce venit comitum Niobe celeberrima turba, Vestibus intexto Phrygiis spectabilis auro. & *lib. 7. v. 496.* spectabilis heros, Et veteris retinens etiamnum pignora formæ, Ingreditur. & *vers. 705.* dea roseo spectabilis ore. *Id. 1. de art. am. v. 557.* cælo spectabile sidus. *Val. Flacc. l. 2. v. 427.* Illis Tænario pariter tremit ignea fuco Purpura: quod gemina mater spectabile tela Duxit opus. *Plin. l. 4. c. 8.* Mons topiario naturæ opere spectabilis. & *lib. 5. c. 1. a med.* Flumen Asana portu spectabile. & *mox.* Spectabilis proceritas arborum. *Id. l. 16. c. 37.* Salices prætenues viminibus texendis spectabili subtilitate. & *cap. 31.* E capillamentis radicum montani spectabiles lagenas, & alia vasa nectunt. *di lavoro mirabile.* & *Tacit. in Agric. c. 34.* Pulcra & spectabilis victoria. *insigne.* ¶ Sub Imperatoribus *spectabilis* fuit appellatio certarum dignitatum propria, ut *illustris, clarissimus,* &c. *Paul. Dig. lib. 1. tit. 15. leg. 3.* Spectabilis vir, qui præfectus vigilum appellatur. *Impp. Theodos. & Valent. lib. 7. Cod. tit. 62. leg. 32.* Appellationes spectabilium judicum. *Imp. Leo lib. 2. Cod. tit. 7. leg. 11. sub fin.* Apud virum spectabilem proconsulem, vel præfectum Augustalem.

SPECTABILITAS, appellatio ejus, qui *spectabilis* vocatur, ut in fine vocis præc. dictum est. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 9. tit. 27. leg. 5. & lib. 12. Cod. tit. 26. leg. 1.* Sed hic loquendi modus a L. L. puritate longe abest.

SPECTACULUM, li, n. *giuochi, feste, spettacolo,* θέαμα, quidquid spectatur: & præcipue ludi, certamina, venationes, fabulæ, quæ in Circo, & theatris populi causa fiunt: de quibus est *Martialis* integer libellus. *Cic. Phil. 1. c. 15.* Brutus ludis ita carult, ut in illo apparatissimo spectaculo studium populus R. tribuerit absenti. *Id. pro Mur. c. 34. ad fin.* Spectacula sunt tributim data, & ad prandium vulgo vocati. *Liv. l. 28. c. 21. & lib. 39. c. 42. a med.* Spectaculum gladiatorium. *Al. leg.* gladiatorum. *Ovid. 3. de art. am. v. 351.* spectacula scenæ. *Plin. l. 2. c. 26.* Edere spectaculum gladiatorum. *Id. l. 33. c. 5. ante med.* Neronis spectaculis arenam Circi chrysocolla sterni. *Martial. l. 1. epigr. 105.* Quis spectacula non putet deorum? *h. e.* digna, quibus dii intersint. ¶ *Plaut. Curcul. 5. 2. 47.* Exoritur ventus turbo: spectacula ibi ruunt. *h. e.* aulæa, vela, & cetera instrumenta scenica. ¶ De ipso theatro, in quo spectacula eduntur. *Calpurn. Ecl. 7. v. 23.* Vidimus in cælum trabibus spectacula textis Surgere, Tarpejum prope despectantia culmen. ¶ Universim quidquid spectandum objicitur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56.* Sunt homines quasi spectatores rerum cælestium: quarum spectaculum ad nullum aliud genus animantium pertinet. *Id. 10. Phil. c. 4.* O spectaculum illud non modo hominibus, sed undis ipsis & litoribus luctuosum! cedere e patria servatorem ejus, manere in patria perditores. *Plaut. Pœn. 2. 1. in fin.* Multa tibi dii dent bona, cum mihi hoc obtulisti tam lepidum spectaculum. *Liv. l. 10. c. 40. ad fin.* Insequitur acies ornata armataque, ut hostium quoque magnificum spectaculum esset. *Virg. 6. Æn. v. 37.* Non hoc ista sibi tempus spectacula poscit. *h. e.* pictas sive sculptas tabulas contemplari. *Sil. l. 11. v. 324.* Si perferre nequit spectacula tanta senectus. *soffrire una tal vista.* & *Ovid. 3. Met. v. 246. & lib. 7. v. 780.* capere spectacula prædæ. *h. e.* usurpare oculis prædam venando partam. *Id. 2. de art. am. v. 581.* præbere spectacula. *h. e.* dare de se aliis spectaculi & delectationis causam. Sic *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 62.* Circuitus solis, & lunæ, reliquorumque siderum spectaculum hominibus præbent. *Id. Attic. l. 10. ep. 2. extr.* Homini non amico nostra incommoda spectaculo esse nollem. *Cæl. ad Cicer. 8. Fam. epist. 12. extr.* Magnum & jucundum tibi fortuna spectaculum parabat. ¶ Sumitur & pro loco, unde spectatur, *loggia, palco.* *Liv. l. 1. c. 35. ad fin.* Circo designatus locus est: loca divisa patribus equitibusque, ubi spectacula sibi quisque facerent: fori appellati. Spectavere furcis duodenas ab terra spectacula alta sustinentibus pedes. *Cic. pro Sext. c. 58. ad fin.* Tantus est ex omnibus spectaculis plausus excitatus, ut, &c. *Ovid. 10. Met. v. 668.* resonant spectacula plausu. Adde *Liv. l. 45. c. 1. Vitruv. l. 5. c. 6. Tacit. 14. Ann. c. 13. Sueton. in Domit. c. 20. Calpurn. Ecl. 7. v. 49.* & *Fest.* in *Forum.* ¶ & pro ipsis spectatoribus. *Sil. l. 8. v. 556.* spectacula tantæ Ambæ acies virtutis erant. Ita *Heins.* Alii: spectacula tanta Ante acies virtutis erant. *Id. l. 2. v. 230.* spectacula tantum Este, viri. *Al. leg. ferte* pro *este.* ¶ *Spectaclum* syncope. *Propert. l. 4. eleg. 8. v. 21.* Spectaclum ipsa sedens primo temone pependit. Adde *vers. 56.*

SPECTAMEN, inis, n. idem quod specimen, probatio, experimentum. *Plaut. Men. 5. 6. 1.* Spectamen bono servo id est, ut absente hero rem heri diligenter tutetur. ¶ Item spectaculum. *Apul. l. 4. Metam.* Miserum funestumque spectamen aspexi, Thrasyllonem nostrum catervis canum sævientium cinctum. & *lib. 7.* Novum & memorandum spectamen, virginem asino triumphantem.

SPECTAMENTUM, i, n. spectaculum. *Cornel. Fronto de differ. voc. pag. 2203. Putsch.* Spectacula, loca sunt, unde spectamus; spectamenta, quæ spectantur.

SPECTANDUS, a, um, *degno da vedersi,* θεωρητός, spectari dignus, spectabilis. *Plin. l. 10. c. 42. de picis.* Nec vulgaris illis forma, quamvis non spectanda. *Id. l. 32. c. 6.* Ostrea crassitudine potius spectanda, quam latitudine. *Horat. l. 4. od. 14. v. 17.* Spectandus in certamine Martio.

SPECTATE, adverb. ἐνδόξως, egregie, feliciter. *Plin. l. 21. c. 1.* Quæ spectatissime floreant, celerrime marcescere. *vistosissimamente.* & *Ammian. l. 28. c. 3. (al. 18.) sub fin.* Rebus spectatissime administratis.

SPECTATIO, onis, *f. il guardare,* θέα, actus spectandi. *Lactant. l. 7. c. 9. circa med.* Homo memor conditionis suæ, qua Deus illum fecit erimium ad artificem suum spectat. quam spectationem Trismegistus θεοπτίαν rectissime nominavit. ¶ De ludorum spectatione *Cic. Fam. 7. ep. 1. ante med.* Apparatus spectatio tollebat omnem hilaritatem. *Id. Attic. l. 13. ep. 44.* Animum levari tum spectatione, tum etiam religionis opinione & fama. *scil.* pompæ Circensis. *Vitruv. in præfat. lib. 10. ad fin. & c. 1.* Ea omnia quæ scenicis moribus per machinationem ad spectationem populo comparantur. ¶ *Spectatio pecuniæ,* examen & probatio, δοκιμασία. *Cic. Verr. 3. c. 78.* Ex omni pecunia certis nominibus deductiones fieri solebant, primum pro spectatione, & collybo; deinde pro nescio quo cerario. V. *Spectator.* ¶ Translate *Flor. l. 2. c. 7.* Macedonicum bellum nomine amplius, quam spectatione gentis fuit. *h. e.* consideratione, respectu, æstimatione. Estque eadem sententia, quæ *Livii l. 31. c. 1.* Pacem Punicam bellum Macedonicum excepit, periculo haudquaquam comparandum, aut virtute ducis, aut militum robore: claritate tamen regum antiquorum, vetustaque fama gentis, & magnitudine imperii prope nobilius.

SPECTATIVUS, a, um, *speculativo,* θεωρητικός, ad spectandum seu contemplandum pertinens. *Quintil. l. 3. c. 5. a med.* Thesim a causa sic distinguunt, ut illa sit spectativæ partis, hæc activæ. Illic enim veritatis tantum gratia disputari, hic negotium agi.

SPECTATOR, oris, m. *spettatore,* θεατής, qui aliquid spectat. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56.* Sunt enim e terra homines non ut incolæ, atque habitatores, sed quasi spectatores superarum rerum, atque cælestium. *Id. 1. de Orat. c. 22. ad fin.* Quem nunc mearum ineptiarum testem & spectatorem fortuna constituit. *Liv. l. 24. c. 34.* Archi-

Archimedes unicus spectator cæli siderumque. *contemplatore*, speculator. *Martial. l.* 10. *epigr.* 51. Et non unius spectator lectulus oræ, Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris. ¶ Speciatim dicitur de iis, qui ad ludos spectandi causa conveniunt. *Cic. de Harusp. resp. c.* 12. Quorum ludorum ipsi dii se spectatores esse voluerunt. *Plaut. Amph. in fin.* Nunc spectatores clare plaudite. ¶ Sumitur etiam pro judice, probatore. *Terent. Eun.* 3. 5. 18. Cum me ipsum noris, quam elegans formarum spectator siem. Ubi *Donat.* Spectator, probator, ut pecuniæ spectatores dicuntur. V. *Spectatio*. *Claudian. lib.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 147. Obstupuit proprii spectator ponderis Atlas. *h. e.* considerans & inspiciens.

SPECTATRIX, icis, f. *spettatrice*, θεάτρια, quæ spectat. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 18. *a med.* Videbis nihil humanæ audaciæ intentatum: erisque & spectatrix, & ipsa pars magna conantium. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 12. *in fin.* Vidi ego pro nivea pugnantes conjuge tauros: Spectatrix animos ipsa juvenca dabat. *Plaut. Merc.* 3. 4. 12. & 5. 2. 1. Divum atque hominum quæ spectatrix atque hera eadem es hominibus. *h. e.* Fortuna. *Lucan. l.* 5. *v.* 129. turba spectatrix scelerum. *h. e.* quæ assueta est videre scelera. *Ammian. l.* 31. *c.* 8. (*al. c.* 26. *extr.*) Nec metu, nec adulandi fœditate constricta posteritas, incorrupta præteritorum solet esse spectatrix. *h. e.* solet perpendere, & judicare.

SPECTATUS, a, um, *veduto*, visus. *Horat. in art. poet. v.* 190. Fabula, quæ posci vult, & spectata reponi. *Ovid.* 4. *Met. v.* 311. deducit pectine crines, Et quid se deceat, spectatas consulit undas. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 17. Spectatum vates alii scripsere triumphum. Est aliquid, memori visa notare manu. Nos ea vix avidam vulgo captata per aurem Scripsimus. Adde *lib.* 2. *epist.* 1. *v.* 19. ¶ Sæpe est cognitus, exploratus, probatus, *conosciuto*, *provato*, *sperimentato*, δοκιμασθείς. *Cic. in Divin. Verr. cap.* 4. & *Verr.* 2. *c.* 10. Homo in rebus judicandis spectatus & cognitus. *Id. pro Flacc. c.* 26. Lacedæmoniorum spectata ac nobilitata virtus. *Lucil.* apud *Non. c.* 5. *n.* 60. Tuam probatam mihi & spectatam maxime adolescentiam. *Liv. lib.* 1. *c.* 57. *extr.* Spectata castitas. *Plaut. Pers.* 2. 1. 4. Me quidem jam satis tibi spectatam censuerim esse, & mores meos. *Cic. pro Cluent. c.* 16. Utebatur medico ignobili, sed spectato homine, Cleophanto. *Id.* 2. *Offic. c.* 11. Qui pecunia non movetur, hunc igni spectatum arbitrantur. *provato al fuoco:* quia fulvum spectatur in ignibus aurum, ut *Ovid.* 1. *Trist. el.* 5. *v.* 25. ait. *Virg.* 6. *Æn. v.* 687. tuaque spectata parenti Vicit iter durum pietas. & *lib.* 8. *v.* 151. bello spectata juventus. *Cic.* 3. *Phil. c.* 10. *a med.* L. Cinnæ spectata multis magnisque rebus singularis integritas. *Ovid.* 14. *Met. v.* 108. *de Ænea*. vir factis maxime, cujus Dextera per ferrum, pietas spectata per ignes. *Gell. l.* 13. *c.* 21. Summa vir auctoritate, & a divo Hadriano in mores atque litteras spectatus. *Liv. l.* 1. *c.* 57. *a med.* Id cuique spectatissimum sit, quod necopinato viri adventu occurrerit oculis. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb. ad fin.* Mihi satis spectatum est, Pompejum malle principem volentibus vobis esse, quam, &c. ¶ Item probus, excellens, egregius, illustris. *Plaut. Merc.* 2. 2. 46. Nihil est, quod tu mihi succenseas: fecere tale ante spectati viri. *Cic. de Amic. c.* 2. *sub fin.* Perfectus & spectatus vir. *Id. Fam.* 5. *ep.* 12. *post med.* Auctoritas clarissimi & spectatissimi viri, & in reipubl. maximis gravissimisque causis cogniti, atque in primis probati. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 50. *sub fin.* Cæcilia, spectatissima femina. *Sil. l.* 1. *v.* 440. grata quo non spectatior alter Voce movere fora, atque orando fingere mentes. ¶ Item spectabilis, insignis, nobilis, pulcher. *Plin. l.* 11. *c.* 37. spectatissimum insigne gallinaceis, corporeum, serratum. *Id. l.* 15. *c. ult.* Spectatissima laurus in monte Parnasso. *Id. l.* 4. *c.* 18. Peninsula spectatior. *Id. c.* 1. *l.* 11. Nusquam alibi spectatior Naturæ artificium, *quam in insectis*. & *lib.* 36. *c.* 9. *de obeliscis*. Accessit difficultas mari Romam devehendi, spectatis admodum navibus. ¶ *Spectatus sum* deponentis forma, spectavi, *ho veduto*, *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. *circa med.* In Arcadia scio me esse spectatum suem, quæ præ pinguitudine, &c. Est qui leg. *esse:* alii *scio esse spectatam*.

SPECTILE. V. *Spetile*.

SPECTIO, onis, f. actus speciendi, seu aspiciendi. Speciatim usurpatur in rebus auguralibus, in quibus Augures habebant duntaxat spectionem; Magistratus, quippe qui omne jus auspiciorum possidebant, & spectionem, & obnuntiationem. Sed tamen spectio duplex est: spectio avium, fulgurum, &c. & spectio, seu consideratio, & judicium de iis, quæ apparuissent, forentne, an impedirent res agendas. Igitur Augures habebant quidem primum genus spectionis; sed alterum ad Magistratus pertinebat. Nuntiatis enim ab Augure, quæ visa essent, pertinebat ad Magistratum, ut videret, an iis auspiciis rem gerere vellet. Similiter nuntiatio duplex est: nuntiatio augurii, & nuntiatio avocandæ concionis, quæ fere *obnuntiatio* vocatur. Augures habebant spectionem, & solum augurii nuntiationem, Magistratus & spectionem, & nuntiationem avocandæ concionis, seu obnuntiationem. *Fest.* (ut *Scaliger* corrigit) Spectio in auguralibus ponitur pro aspectione. Spectio, & nuntiatio data erat iis Magistratibus, qui omne jus auspiciorum habent, Auguribus spectio duntaxat, quorum consilio rem gererent Magistratus, non ut possent impedire nuntiando, quæcumque vidissent. At iis spectio sine nuntiatione data est, ut ipsi auspicio rem gererent, non ut alios impedirent nuntiando. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 8. *a med.* Et quod in auspiciis distributum est, qui habeant spectionem, qui non habeant. *Cic. Phil.* 2. *c.* 32. Quod tu sacerdotii jure facere posse dixisti, si augur non esses, & consul esses, minus facere potuisses? Vide, ne etiam facilius. Nos enim nuntiationem solum habemus, Consules, & reliqui Magistratus etiam spectionem. Alii leg. *inspectionem*. Hæc *Ciceronis* verba verbis *Festi* non repugnant. Sententia enim est. Nos augures habemus tantum jus nuntiandi Magistratui de eo, quod viderimus, Consules & reliqui Magistratus habent etiam jus considerandi auguria, & judicandi, utrum iis res gerendæ impediantur, necne. Igitur secundum *Festum* augures habebant duntaxat spectionem, non etiam nuntiationem, idest solum spectionem avium, & fulgurum, & nuntiationem augurii, non etiam nuntiationem avocandæ concionis; Magistratus vero habebant & spectionem, idest judicium de auguriis, & nuntiationem, idest obnuntiationem ad dissolvenda Comitia. Secundum *Ciceronem* augures habebant solum nuntiationem, non etiam spectionem, idest simpliciter jus nuntiandi sua auguria, non vero de iis statuendi; Magistratus autem habebant & spectionem, idest considerationem, & judicium de auspiciis, & nuntiationem, idest obnuntiationem, qua declarabant Comitia divinitus prohiberi.

SPECTO, as, avi, atum, a. 1. *guardare*, *mirare*, ὁράω, aspicio, intueor: frequentativum a *specio*, ut *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 8. *a med.* docet. Nam ab hoc factum est *specio*, & per syncopen *specto*. *Cic. in somn. Scip. c.* 7. *ad fin.* Alte spectare si voles, atque hanc sedem & æternam domum contueri. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 106. Vise, specta tuo arbitratu. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 19. *a med.* Cum lauti curis sumus, spectare aliquid volumus, & visere. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 513. Spectantem specta, ridenti mollia ride. *Plaut. Mostell.* 4. 2. 27. Illi homines quid volunt? quid intro spectant? & 3. 2. 151. Quæso, huc ad me specta, cornicem ut conspicere possis. & *vers.* 131. Age, specta, postes cujusmodi! quanta firmitate facti! *Senec. in Herc. Oet. v.* 1158. partem in omnem specta poli. *Terent. Eun.* 5. 5. 53. Ego limis specto sic per flabellum clanculum. *Justin. l.* 1. *c.* 1. *in fin.* Siderum motus diligentissime spectare. *contemplar le stelle*. ¶ Passive impersonaliter *Plin. l.* 10. *c.* 70. Cum, plausu congregari feros (*pisces*) ad cibum assuetudine, in quibusdam vivariis spectatur. ¶ Cum infinito *Senec. in Herc. Oet. v.* 619. Intraque suos currere fines Spectet toto flumine Gangem. & *vers.* 525. minaces ire per cælum faces specta. ¶ De iis qui ludis intersunt: unde *spectator*, *spectaculum*. *Cic. de Harusp. respons. c.* 12. Ni tu Megalesia illo die spectare voluisses. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 99. Spectatum veniunt, veniunt spectentur ut ipsæ. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *a med.* Stulte interrogaverat exeuntem de theatro Carpathium Titius Maximus, an spectasset: fecit Carpathius dubitationem ejus stultiorem, dicendo: non, sed in orchestra pila lusi. *Plaut. Rud.* 4. 7. 25. Spectavi ego pridem Comicos ad istum modum sapienter dicta dicere, atque iis plaudier. ¶ Translate est vergere, versum esse, e regione esse, *esser rivolto*, *e dirimpetto*. *Cic. Verr.* 7. *c.* 66. Quid attinuit, crucem in ea parte figere, quæ ad fretum spectaret? *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 1. Belgæ spectant in septentriones, & orientem solem. *Varr. lib.* 1. *R. R. c.* 24. Ager, qui in ventum Favonium spectat. & *cap.* 4. *ad fin.* Permagni interest, ubi sint positæ villæ, quo spectent porticibus, ostiis, ac fenestris. *Colum. l.* 12. *c.* 16. *a med.* Urceolos ita collocato, ut ora eorum deorsum spectent. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 74. me vestigia terrent Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum. *Liv. l.* 33. *c.* 17. Acarnania solem occidentem & mare Siculum spectat. *Plin. l.* 4. *c. penult. ad fin.* Ab eo latere, quo Gades Hispaniam spectat. ¶ Item videre, animadvertere, *considerare*, *vedere*, *osservare*. *Terent. Andr.* 1. 4. 4. Importunitatem spectate aniculæ. *Id. Eun.* 5. 6. 24. Audaciam meretricum specta. *Id. Heaut.* 5. 2. 58. Nunc aliud spectat: matres omnes filiis in peccato adjutrices, auxilio in paterna injuria solent esse. *Cic. Phil.* 1. *c.* 8. *a med.* In judice spectari & fortuna debet, & dignitas. *Plaut. Asin.* 4. 1. 55. Spectandum, ne cui annulum det, neque roget. ¶ Item æstimare, judicare. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 10. *extr.* Non igitur ea singulis vocibus philosophi spectandi sunt, sed ex perpetuitate atque constantia. *Id. pro Rosc. Com. c.* 10. Nemo illum ex trunco corporis spectabat, sed ex artificio comico æstimabat. *Terent. Andr.* 4. 1. 22. Heu me miserum, qui tuum animum ex animo spectavi meo! ¶ Item probare, examinare, explorare, *dar la prova*. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 5. *v.* 25. fulvum spectatur in ignibus aurum. *Plaut. Pers.* 3. 3. 35. Non herele, cui nunc hoc (*argentum*) dem spectandum, scio. V. *Spectatio*, & *Spectator*. & *Lucret. l.* 3. *v.* 55. in dubiis hominem spectare periclis Convenit. ¶ Item tendere, inclinare. *Cic. Fam.* 4. *ep.* 2. Omnia utriusque consilia ad concordiam spectaverunt. *Liv. l.* 25. *c.* 5. *extr.* Res ad seditionem spectat. *Id. l.* 2. *c.* 9. Haud dubie ad vim spectare res cœpit. *Nep. in Themist. cap.* 6. Hoc longe alio spectabat, atque videri volebant. *M. Anton.* apud *Cicer. Phil.* 13. *c.* 20. Summa judicii mei spectat huc, ut meorum injurias ferre possim. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 20. *a med.* Ars continetur rebus cognitis, penitusque perspectis, & in unum exitum spectantibus. *Id. c. ult. Phil.* 7. Quorsum hæc omnis spectat oratio? ¶ Item cogitare, aliquid, tanquam finem agendi, sibi proponere. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 7. Incredibiliter pertimuit, nihil spectat, nisi fugam. *Id. Fam.* 5. *ep.* 8. *ante med.* Ut primum forum attigi, spectavi semper, ut tibi possem quam maxime esse conjunctus. *Varr. lib.* 3. *R. R. c.* 6. Pavones pauciores esse debent mares, quam feminæ, si ad fructum spectes; si ad delectationem, contra. formosior enim mas. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 48. Si ad vitulam spectas, nihil est quod pocula laudes. *Cic. in Vatin. c.* 10. Ipse ad imperatorias laudes a puero videlicet spectaras. *h. e.* aspiraveras. ¶ Item pertinere. *Cicer. Agrar.* 2. *c.* 26. *a med.* Ad hanc emptionem duo genera agrorum spectant. *Id.* 2. *de Legib. cap.* 25. Ea non tam ad religionem spectant, quam

ad

ad jus sepulcrorum. *Papinian. Dig. lib. 2. tit. 14. leg. 42.* Necessitas solvendi debitorem spectaret. Al. leg. *ad debitorem.* ¶ Item suspicere, admirari. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 57.* Vir bonus, omne forum quem spectat, & omne tribunal. ¶ Item rationem habere. *Cic. 2. Offic. c. 20.* At vero ille tenuis, cum quidquid factum sit, se spectatum, non fortunam putet, &c. ¶ Pro exspectare, *Cic. in somn. Scip. c. 6.* A quibus spectare gloriam certe nullam potestis. *Id. Attic. l. 2. ep. 3.* Quod a me ejusmodi Cæsarem sic spectare, ut non dubitet. Utroque loco al. leg. *exspectare.* Etiam *Plaut.* sic usurpare videtur *Cas. 1. 2. 8.* Jamdudum, Pistoclere, tacitus te sequor, spectans, quas tute res hoc ornatu geras.

SPECTRUM, i, n. *immagine, fantasma, visione, εἴδωλον, φάσμα, φάντασμα,* simulacrum, idolum, phantasma, imago rei alicujus, quæ oculis se se offert, vel phantasiæ occurrit: a *specio. Cic. l. 15. Fam. ep. 16.* Qui putant etiam διανοητικὰς φαντασίας spectris Catianis excitari. nam ne te fugiat, Catius Insuber Epicureus, qui nuper est mortuus, quæ Democritus εἴδωλα, hic spectra nominat. V. reliqua ejus epistolæ, & *C. Cass. ibid. ep. 19.*

SPECTUS, us, m. idem ac aspectus, apud Vet. a *specio. Pacuv. apud Fest.* Amplus, rubicundo colore, & spectu protervo ferus. *Apul. l. 3. Metam.* Obliquato tamen spectu rem admirationis maxime conspicio.

SPĒCULA, æ, f. *piccola speranza, ἐλπίδιον,* parva spes, ut *recula* exigua res. *Cic. l. 2. Fam. ep. 16. a med.* Et eo magis, quod in communibus miseriis hac tamen oblectabar specula. *Plaut. Pers. 2. 5. 9.* Estne quid in te speculæ? *Id. Cas. 2. 4. 27.* Si non impetravit, etiam specula in sortitu est mihi. *Cic. pro Cluent. c. 26. a med.* Qui aliquid ex ejus sermone speculæ degustarat.

SPĔCULA, læ, f. *vedetta, veletta, specola, σκοπιά,* locus editus, unde aliquid eminus prospici potest: cujusmodi est summus malus in navi, & summa turris, aliusve eminens locus, ubi vigilias milites agunt. *Varr. l. 5. de L. L. c. 8. a med.* Speculum, quod in eo specimus imaginem: specula, de quo prospicimus. *Cic. 7. Verr. c. 35. in fin.* Prædonum adventum significabat ignis e specula. *Lucan. l. 6. v. 278.* vix prœlia Cæsar Senserat, elatus specula quæ prodidit ignis. *Virg. 3. Æn. v. 239.* dat signum specula Misenus ab alta Ære cavo. *Cic. 4. Fam. ep. 3.* Multo ante, tanquam ex aliqua specula, prospexi tempestatem futuram. *Stat. 6. Theb. v. 346.* sedet ardua turre suprema Sestius in speculis. *Plin. l. 7. c. 56. a med.* Specularum significationem Trojano bello Sinon invenit. ¶ Translate *Cic. 7. Phil. c. 7.* Idcirco in hac custodia, tanquam in specula, collocati sumus, ut vacuum metu populum R. nostra vigilia & prospicientia redderemus. *Colum. l. 7. c. 3. sub fin.* Gregis custodis officium, sublimem celsissimamque oculorum veluti speculam desiderat. ¶ *Esse in speculis,* vigilare, & prospicere, *star in guardia, in attenzione. Cic. 2. Verr. c. 46.* Nunc homines in speculis sunt: observant, quemadmodum se unusquisque vestrum gerat in retinenda religione. *Id. pro Dejot. c. 8.* Regem semper in speculis fuisse, cum a te animo esset alieno. *Id. pro Mur. c. 37.* Ab illo in speculis atque insidiis relicti, in capite atque in cervicibus nostris restiterunt. *Claudian. de B. Gild. vers. 149.* Restitit in speculis fati. *& de B. Get. v. 369.* omnes gentes pendere paratas In speculis. Adde *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 12.* ¶ De rupe, & edito cacumine, *Virg. Æn. 10. v. 454.* utque leo, specula cum vidit ab alta Stare procul campis meditantem prœlia taurum. *Id. 8. Ecl. v. 59.* Præceps aerii specula de montis in undas Deferar.

SPECULABILIS, le, qui videri, & conspici potest. *Stat. l. 12. Theb. v. 624.* Linquitur Eois longe speculabile proris Sunion.

SPECULABUNDUS, a, um, speculans, *Sueton. in Tib. c. 65. a med.* Aptatis enim navibus ad quascumque legiones meditabatur fugam, speculabundus ex altissima rupe identidem signa, quæ tolli procul mandaverat. (*Sisenna* quoque eadem ratione dixit *populabundus agros.*) *Tacit. 4. Hist. c. 50.* Festus Adrumeto, ubi speculabundus substiterat, ad legionem tendit.

SPECULAMEN, inis, n. speculatio, cogitatio, inspectio. *Prudent. in Apotheos. v. 88.* Quod quamvis hebes intuitus speculamine glauco, Humentique acie, potuit nebulosus adire.

SPECULARIS, re, *trasparente, κατοπτρικός,* adject. a *speculum,* vel a *speculor. Senec. l. 1. quæst. nat. c. 5. a med.* Qui speculari ratione effici judicant visum. *h. e.* speculi modo. ¶ *Specularis lapis* est vitri modo translucidus, quo in tenues laminas diffisso utebantur admittendo lumini, & ventis excludendis, vitri vice, *talco. Plin. l. 36. c. 22.* Specularis vero (quoniam & hic lapis nomen obtinet) finditur in quamlibet tenues crustas. Hispania hunc olim citerior tantum dabat: jam & Cyprus, & Cappadocia, & Sicilia, & nuper inventum Africa, &c. Invenitur & niger aliquando. Sed candido natura mira, cum sit mollitia nota, perpetiendi soles et rigoresque: nec senescit, si modo injuria non absit. *Lactant. de Opif. Dei, c. 8. a med.* Mens est, quæ per oculos ea, quæ sunt opposita, transpicit, quasi per fenestras lucente vitro aut speculari lapide obductas. *Plin. l. 9. c. 35. ante med.* Indicos uniones specularium lapidum squamæ assimulat. *Petron. in fragm. Tragur. cap. 68. Burm.* Sustulerunt servi omnes mensas, & alias attulerunt, scobem que croco & minio tinctam sparserunt, & quod nunquam ante videram, ex lapide speculari pulverem tritum. ¶ *Specularia, ium, & iorum,* absolute, *invetriata, vetriera.* His obducenter fenestræ, lecticæ, & alia ad defendendum frigus, & ventos. *Senec. ep. 90. a med.* Quædam nostra demum prodisse memoria scimus, ut speculariorum usum, perlucente testa clarum admittentium lumen. *Id. de prov. c. 4. a med.* Quem specularia semper ab afflatu vindicarunt. *Id. epist. 86. circa med.* In balneum latis specularibus diem admittere. *Id. l. 4. quæst. nat. c. ult.* Conditionem velis ac specularibus munire. *Plin. l. 2. ep. 17. ad fin.* Zotheca, specularibus & velis obductis, reductisve, modo adjicitur cubiculo, modo aufertur. *Juvenal. sat. 4. v. 21.* Quæ vehitur clauso latis specularibus antro. *Colum. l. 11. c. 3. post med.* Possunt etiam vasis majoribus (*in quib. sati sunt cucumeres*) rotulæ subjici, quo minore labore producantur, & rursus intra tecta recipiantur. sed nihilo minus specularibus integi debebunt, ut etiam frigoribus, serenis diebus tuto producantur ad solem. *Plin. l. 19. c. 5.* Pensiles cucumerum hortos promoventibus in solem rotis olitoribus, rursusque hibernis diebus intra specularium munimenta revocantibus. Adde *Martial. l. 8. epigr. 14.* ¶ *Specularis* a *specula. Plin. l. 7. c. 56. a med.* Specularem significationem Trojano bello Sinon invenit. *Harduin.* ex MSS. leg. *specularum.*

SPECULARIUS, ii, m. *vetrajo,* qui specularia facit. *Aurel. Arcad. Dig. lib. 50. tit. 6. leg. ult.* ubi est qui mallet *spicularius, h. e.* spiculorum artifex. Enumerat *Arcad.* opifices militares. Quis autem locus specularibus in exercitu? Sunt tamen specularii in *Cod. l. 10. tit. 64. leg. 1.* ubi *Constantin. Imp.* artifices non militares recenset. *In vet. Lap.* apud *Donium class. 9. n. 36.* habetur *collegium speclariorum.* syncope.

SPECULATIO, onis, f. *lo spiare,* actus speculandi, & explorandi. *Ammian. l. 26. c. 10.* (*al. 18.*) Speculationibus fidis Æquitius doctus, conversam molem belli totius in Asiam.

SPECULATOR, oris, m. *spia, esploratore, διόπτης, σκοπευτὴς, πρόσκοπος,* qui tacite, & a longe speculatur, explorator: cujusmodi sunt, quos in bello præmittunt ad res hostium explorandas. *Varr. l. 5. de L. L. c. 8. a med.* Speculator, quem mittimus ante, ut respiciat quæ volumus. V. *Explorator. Cic. Verr. 7. c. 63. a med.* Gavius iste, quem repentinum speculatorem fuisse dicis. *Liv. l. 22. c. 33.* Speculator Carthaginiensis, qui per biennium fefellerat, Romæ deprehensus. *Id. l. 30. c. 24.* Speculator contemplatus regium agmen e specula quadam, &c. *Nep. in Alcib. c. 8. in fin.* Cum per speculatores comperisset, vulgum in terram prædatum exisse. *Sallust. in Jug. c. 114.* Dicit, sibi ex speculatoribus cognitum, Jugurtham haud procul abesse. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 11.* Hæc re statim per speculatores cognita, &c. *Lapis* apud *Gruter. pag. 169. n. 7.* Schola speculatorum legionum I. & II. Adjutricum. *Alius ibid. pag. 520. n. 5.* Q. Annio Apro speculatori Leg. VII. Gem. Pel. &c. *Alius ibid. pag. 540. n. 10.* C. Fabius. C. P. Ser. Crispus Cretia. Specul. Coh. VI. Pr. &c. *Tacit. 1. Hist. c. 23.* Barbius Proculus tesserarius speculatorum. ¶ Ex his eligebantur, qui litteras & mandata Imperatorum preferrent. *Suet. in Calig. c. 44.* Magnificas Romam litteras misit, monitis speculatoribus, ut vehiculo ad Forum usque pertenderent. *Tacit. 2. Hist. c. 73.* Vix credibile memoratu est, quantum superbiæ socordiæque Vitellio adoleverit, postquam speculatores e Syria, adactum in verba ejus Orientem nuntiavere. ¶ Aliquando adsumpti sunt ad custodiam corporis Principis, ut satellites, *guardacorpo, guardie, σωματοφύλακες.* nam speculatores strenuissimi militum esse solebant. Adhibiti sunt etiam, ut carnificis munus obirent sumendo de reis supplicio. *Tacit. 2. Hist. c. 11. ad fin.* Ipsum Othonem comitabantur speculatorum lecta corpora, cum ceteris prætoriis cohortibus. *& cap. 33.* Cum Othone prætoriarum cohortium, & speculatorum, equitumque valida manus discessit. Adde *l. 1. c. 31.* His locis sunt qui leg. *spiculatores:* ut & in illo *Seneca l. 1. de Ira, c. ult. ante med.* Centurio supplicio præpositus, condere gladium speculatorem jubet. V. *Spiculator.* ¶ Translate, & extra militiam. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 30.* Physicus, id est speculator venatorque naturæ. *Propert. l. 2. eleg. 32. v. 30.* Quo tu matutinus, ait, speculator amicæ? *Sil. l. 1. v. 679.* Fabius cauta speculatur mente futuri. *Liv. l. 40. c. 7.* Ad has excipiendas voces speculator e convivis Persei missus. *Senec. l. 4. quæst. nat. c. 6.* Cleonis fuisse publice præpositos χαλαζοφύλακας, speculatores futuræ grandinis. *Plin. l. 11. c. 8. de apib.* Et subinde consumptis in proximo floribus, speculatores ad pabula ulteriora mittunt.

SPECULATORIUS, a, um, ad speculandum, vel ad speculatores pertinens; ut Speculatoria caliga, *Sueton. in Calig. c. 52.* qua utebantur milites speculabundi consilia hostium. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 26.* Scaphas longarum navium, item speculatoria navigia militibus compleri jussit. *fregate, fustie,* naves leviores ad excurrendum & speculandum: de quib. *Veget.* hæc habet *l. 4. de re milit. c. 37.* Ne candore prodantur, colore Veneto, qui marinis est fluctibus similis, vela tinguntur & funes: cera etiam qua ungere solent naves, inficitur: nautæ quoque vel milites Venetam vestem induunt, ut non solum per noctem, sed etiam per diem facilius lateant explorantes. *Liv. l. 35. c. 26. sub fin.* Ipse Philopœmen in levi speculatoria nave fugit. *Id. l. 36. c. 42. in fin.* Una & octoginta constratis navibus, multis præterea minoribus, quæ aut apertæ rostratæ, aut sine rostris speculatoriæ erant, Delum trajecit. ¶ *Speculatorium,* absolute, locus, unde speculamur, specula. *Apul. de Mund.* Nuntii speculatoriorum incensoras essidui. Al. rectius aliter leg.

SPECULATRIX, cis, f. *osservatrice, spia, spiatrice,* quæ speculatur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 18. a med.* Furiæ deæ sunt, speculatrices, credo, & vindices facinorum & sceleris. *Senec. l. 1. controv. 6. a med.* Dixit, timere se, ne hæc speculatrix esset, & piratis omnes occasiones indicaret. *Val. Flacc. l. 7. v. 190.* Cautesiis speculatrix Juno resedit Rupibus. *Apul. l. 2. de doctr. Plat.* Virtus, cum foras spectat, & est fide speculatrix utilitatis alienæ, justitia nominatur. ¶ Translate *Stat. l. 2. silv. 2. v. 3.* Celsa Dicarchæi speculatrix villa profundi. *h. e.* quæ mare prospicit.

SPECULATUS, us, m. speculatio. In sexto casu sing. *Plin. l. 10. c. 73.*

v. 73. *in fin.* Feles quam occulto speculati in musculos exsiliunt? Al. leg. *occulte speculata*.

SPECULATUS, a, um, particip. V. in voce sequ. ¶ *Speculatum cubiculum*, speculis circum ornatum. *Auct. vitæ Horat.* qui a nonnullis *Sueton.* creditur, *ad fin.*

SPECULOR, aris, atus sum, dep. 1. *spiare, osservare, far la scoperta, specolare, contemplare*, κατασκοπεύομαι, in speculis sum, prospicio, exploro, contemplor. *Cic. Verr.* 7. *c.* 62. *a med.* Iste se comperisse ait, eum speculandi causa in Siciliam a ducibus fugitivorum esse missum. *Ovid.* 2. *Met. v.* 666. montis sublime cacumen Occupat, unde sedens partes speculatur in omnes. *Plaut. Trin.* 4. 2. 22. Credo edepol, quo mox furatum veniat, speculatur loca. *Id. Mostell.* 2. 1. 82. Concedam a foribus huc, hinc speculabor procul, unde advenienti sarcinam imponam seni. *Id. Mil.* 3. 1. 13. Speculabor, ne quis nostro consilio venator adsit. *&* *Truculent.* 4. 1. 10. Nunc speculabor, quid ibi agatur. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 40. Speculati noctem incustoditam, vinctum in palatium traxere. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 20. *a med.* Sic noctu ad uxores ventitabat, ut omnia specularetur & perscrutaretur ante. *Id. pro Flacc. c.* 24. Cum speculatur atque obsidet rostra vindex temeritatis, & moderatrix officii curia. *Id.* 1. *Catil. c.* 2. *extr.* Multorum te oculi & aures non sentientem speculabuntur atque custodient. *ti avranno gli occhi addosso, e ti faranno la guardia.* & *Sallust. in Jug. c.* 106. Præmissus ab Jugurtha subdole speculatum Bocchi consilia. *Justin. l.* 25. *c.* 5. *ad fin.* Amissi regni speculaturus eventum Thessalonicam se recepit. *Id. l.* 31. *c.* 2. Senatus ad speculandos actus Annibalis legatum in Africam mittit. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 38. Principum offensas acriter speculari. *osservare quando i Principi si tengono offesi.* & *Vellej. lib.* 2. *c.* 120. *a med.* Speculari opportunitatem. ¶ Intueri, contemplari, *guardare, mirare, contemplare.* *Justin. l.* 22. *c.* 6. *a med.* Castra deinde quinto lapide a Carthagine statuit, ut damna carissimarum rerum, vastitatemque agrorum, & incendia villarum de muris ipsius urbis specularentur. *Virg. l.* 1. *Georg. v.* 257. signorum obitus speculamur & ortus. *& lib.* 4. *vers.* 166. *de apib.* Inque vicem speculantur aquas & nubila cæli.

SPECULUM, li, n. *specchio*, κάτοπτρον, instrumentum ex vitro, chalybe, argento, stanno, & similibus, in quo imaginem nostram videmus: a *specio*: a quo *specieulum*, & per syncop. *speculum*, ut *Priscian.* docet *l.* 4. *pag.* 626. Speculum argenteum memorat *Plin. l.* 33. *c.* 9. primum fecisse Praxitelem, Pompeji M. ætate; cum apud majores fuerint Brundisina, ex stanno & ære mistis. Brundisina, inquam, quia Brundisii in hanc rem laudatissimum stannum temperabatur, ut *Id.* ait *l.* 34. *c.* 17. Speculo e smaragdo utebatur Nero spectandis gladiatoribus, ut *Id. l.* 37. *c.* 5. narrat. Item e carbunculis nigrioribus specula fieri, ibid. *c.* 7. tradit. *Id. l.* 23. *c.* 7. Hebetata aspectu specula recipere nitorem. *Id. l.* 7. *c.* 15. Speculorum fulgor. *Cic. de Univers. c.* 15. *sub fin.* Imagines, quæ finguntur & redduntur in speculis. *& c. ult.* Speculorum lævitas. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 133. quod quemque decebit, Eligat, & speculum consulat ipsa suum. *Id.* 15. *Met. v.* 232. Flet quoque ut in speculo rugas aspexit aniles Tyndaris. *Horat. l.* 4. *od.* 10. *v.* 6. quoties in speculo te videris alterum. *Martial. l.* 6 *epigr.* 64. tonderi ad speculum. *Plin. l.* 35. *c.* 11. *sub fin.* Suam imaginem pinxit ad speculum. *Martial. l.* 9. *epigr.* 17. consilium formæ speculum. ¶ De ipsa imagine *Plaut. Men.* 5. 9. 4. *Men. Sos.* Quid vides? *Mes.* speculum tuum. *Men. Sos.* quid negotii est? *Mes.* tua est imago, tam consimilis, quam potest. ¶ *Speculo placere* apud *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 681. est placere propter cultum & ornatum corporis: quia mulieres ad speculum fingi & ornari solent. ¶ Lympharum speculum apud *Phædr. l.* 1. *fab.* 4. *v.* 3. est aqua pellucida, quæ imagines reddit. ¶ Translate *Cic.* 5. *de Fin. c.* 22. Pueri, in quibus, ut in speculis, natura cernitur. *Terent. Adelph.* 3. 4. 31. Inspicere, tanquam in speculum, in vitas omnium jubeo, atque ex aliis sumere exemplum sibi. *Macrob. l.* 5. *Saturn. c.* 2. *a med.* Omne opus Virgilianum de quodam Homerici operis speculo formatum est. *h. e.* in Homeri opus, tanquam in speculum, inspiciendo. ¶ *Speculum* m. gen. *h. e.* parvum specum, usurpavit quidam *Paulin. Aquilejens.* apud *Barth. in Adversar.* non imitandus, nisi antiquiorem invenerit.

SPECUS, us, m. *olim* f. *aliquando & n. spelonca, antro, caverna, grotta, speco*, σπέος, ἄντρον, cavitas montis, rupes cavata, antrum, spelunca: a voce græca allata. *Virg.* 4. *Georg. v.* 418. est specus ingens Exesi latere in montis. *Horat. l.* 3. *od.* 25. *v.* 2. quæ in nemora, aut quos agor in specus? *Ovid.* 3. *Met. v.* 29. Est specus in medio (*silva*) virgis ac vimine densus, Efficiens humilem lapidum compagibus arcum, Uberibus fecundus aquis. hoc conditus antro, &c. *Id. l. c. v.* 409. specus est tenebroso cæcus hiatu. *Id.* 4. *Fast. v.* 495. Est specus exesi structura pumicis asper. *Suet. in Ner. c.* 31. *extr.* Thesauri vastissimis specubus abditi. *Claud. in Fescenn. v.* 18. Cum post labores sub platani velis Virentis umbra, vel gelido specu Torrentiorem fallere Sirium. *Liv. l.* 1. *c.* 21. Fons perennis ex opaco specu. *Gell. l.* 5. *c.* 14. *a med.* Specum quandam nactus remotam latebrosamque, in eam me penetro & recondo. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 194. Specus tenebricosa. *Accius ibid.* (*Priscian. l.* 6. *pag.* 715. *Putsch.* citat *Pacuv.*) scruposa. *Pacuv.* apud *Fest.* Strata arena ingens specus. *Enn. ibid.* Sub monte alte specus intus patebant. (Aliter hunc locum referunt *Fest.* & *Priscian. loc. cit.*) *Senec. in Troadib. v.* 178. Scissa vallis aperit immensos specus. ¶ De Inferis. *Virg.* 7. *Æn. v.* 568. Hic specus horrendum, sævi spiracula Ditis Monstrantur. (*Servius* notat, antiquos codices habere *horrendus*: quod sane minus apte sonaret hoc loco. Quare *horrendum* retinere satius est, & genus neutrum: quod imitatus est *Silius l.* 13. *v.* 425. qua se primum rupta tellure recludit Incisum cælo specus.) *Senec. in Agam. v.* 2. Adsum profundo Tartari emissus specu. *Id. in Thyest. v.* 105. Crudere ad infernos specus. *Id. in Hippol. v.* 1201. Tænarei specus. *Id. in Med. v.* 742. Tartari ripis ligatos squalidæ Mortis specus. ¶ De caverna manu excavata, *Virg.* 3. *Georg. v.* 376. *de Scythis.* Ipsi in defossis specubus secura sub alta Otia agunt terra. *Sueton. in Ner. c.* 48. Hortante Phaonte, ut in specum egestæ arenæ concederet. *Varr. sub fin. l.* 3. *de R. R.* Perducere specus a piscinis in mare. ¶ De canali tecto in aquæd. per quem defluit aqua, *condotto, acquidoccio.* *Frontin. de aquæd. artic.* 17. 91. 124. *&* alibi, *Vitruv. l.* 8. *c.* 7. ¶ Translate *Virg.* 9. *Æn. v.* 700. reddit specus atri vulneris undam spumantem. Ubi *Servius*: Poetica exaggeratio. specum enim pro cavatione posuit. De alvo *Phædr. l.* 4. *fab.* 5. *v.* 9. *de mustela.* Quos immolatos victor avidis dentibus Capacis alvi mersit tartareo specu. *Sil. l.* 6. *v.* 276. specus ultima jamque linguenti caudæ . . . . hæret humi. *h. e.* ima venter. *Petron. in Satyr. c.* 89. *de equo Trojano.* Aperitur ingens claustrum, & obducti specus, Qui castra caperent. ¶ In secunda declin. *Cato* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 713. *Putsch.* Specu apposita, quo aqua dacia abiret. *Att.* apud *Non. c.* 8. *n.* 31. Quod dii depressum altis clausere specia.

SPEGMA, atis, n. *Plin. l.* 34. *c.* 13. *a med.* In ærariis officinis & spegma fit, jam liquato ære, atque percocto, additis etiamnum carbonibus paulatimque accensis: ac repente vehementiori flatu exspuitur æris palea quædam. Solum, quo excipiatur, esse stratum debet. *Harduin.* fatetur, sic esse etiam in MSS. Mallet tamen *psegma*, ψῆγμα, quæ vox græce ramenta & micas significat. a ψάω radendo detergeo: aptiorque huic æris paleæ esse videtur.

SPELÆUM, *&* Spelæum, i, n. *spelonca*, σπήλαιον, spelunca: a σπέος, specus. *Virg. Ecl.* 10. *v.* 52. Certum est in silvis inter spelæa ferarum Malle pati. *Claudian. de B. Get. v.* 534. spelæa subit metuenda ferarum. *Prudent. tetrastich.* 5. *vet. Testam.* hoc illud millibus emptum Speleum, sanctæ requies ubi parta favillæ. *h. e.* spelunca, in qua sepelivit Abraham uxorem suam Saram, ut habetur *Genes.* 25. 19. ¶ In sacris Mithræ qui initiabantur, in spelunca arcanis cæremoniis operam dabant. quare ubicumque id sacrum fiebat, spelunca effodiebatur. V. *Mithra.* *Tertull. de cor. milit. sub fin.* Qui cum initiatur in spelæo, in castris vere tenebrarum, coronam interpositu gladio sibi oblatam, dehinc capiti suo accommodatam monetur obvia manu depellere, &c. *Vetus Inscript.* apud *Gruter. pag.* 34. *n.* 5. Deo Soli Invicto Mithræ Fl. Septimius Zosimus hoc Speleum constituit. Adde *num.* 7. *&* 9. quæ habentur etiam apud *Manut. in Orthogr.* cui propterea magis placet sine diphthongo scribi. Contra *Dausqu.* diphthongum retinet ex græca origine.

SPELTA, æ, f. genus frumenti, quod idem putatur cum zea. *Rhemn. Fann. de ponderib. v.* 10. Semina sea aliis siliquis latitantia curvis Attribuunt scripulo, lentes veraciter octo, Aut totidem speltæ numerent tristesve lupinos.

SPELUNCA, æ, f. *caverna, grotta, spelonca*, ἄντρον, σπέος, specus, antrum. *Cic. Verr.* 6. *c.* 48. Spelunca quædam infinita altitudine, qua Ditem patrem ferunt repente cum curru exstitisse. *Virg.* 1. *Æn. v.* 64. ventos pater omnipotens speluncis abdidit atris. *& l.* 6. *v.* 237. Spelunca alta fuit, vastoque immanis hiatu. *& l.* 8. *v.* 193. Hinc spelunca fuit vasto summota recessu Semihominis Caci. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 1. *v.* 3. Fons sacer in medio, speluncaque pumice pendens. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 177. spelunca apparuit ingens, Arboribus super & dorso contecta minanti. *Propert. l.* 3. *eleg.* 2. *v.* 27. Affixis viridis spelunca lapillis.

SPELUNCOSUS, a, um, cavatus in modum speluncæ. Est *Cæl. Aurelian. sub init. c.* 37. *l.* 2. *Acutor.*

SPERA. V. *Sphæra.*

SPERABILIS, le, *sperabile*, ἐλπιστὸς, qui sperari potest. *Plaut. Capt.* 3. 3. 3. Hic illa est dies, cum nulla vitæ meæ salus sperabilis est.

SPERATUS, a, um, *sperato*, ἐλπισθεὶς. *Cic. Q. Fr. lib.* 1. *epist.* 1. *c.* 15. Cogita, nos non de reliqua & sperata gloria jam laborare, sed de parta dimicare. *Liv. l.* 28. *c.* 41. Magis partam, quam speratam gloriam amplecti. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 7. Ne speratam prædam ex manibus dimitterent. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 9. Ploravere suis non respondere favorem Speratum meritis. *Plaut. Stich.* 4. 2. 3. (parasitus loquitur) Sperate Pamphilippe, o spes mea! salve. salvum gaudeo peregre te in patriam rediisse. *Id. Merc.* 3. 4. 13. *&* 5. 2. 2. Spem speratam cum obtulisti hanc mihi, grates ago. ¶ *Speratus*, ii, quem sibi maritum fore aliqua sperat: *sperata*, quam quis sibi sperat uxorem. V. *Pactus.* *Afran.* apud *Non. c.* 2. *n.* 810. Curre, & nuntia venire me, & meum speratum adduce. *Id. ibid.* Speratam non odi tuam. *Plaut. Pœn.* 5. 4. 97. Sperata, salve. *Arnob. l. c. pag.* 140. Uxores dii habent? habent speratas, habent pactas, habent interpositis stipulationibus sponsas? Adde *Plaut.* apud *Varron. l.* 5. *de L. L. c.* 7. *ad fin.* *Hygin. fab.* 31. *&* 33. & *Non. cap.* 5. *n.* 69. ¶ Blandiendi gratia etiam uxor *sperata* dicitur. *Plaut. Amph.* 2. 2. 44. Amphitruo uxorem salutat lætus speratam suam.

SPERCHEIS, idis, f. Σπερχηῒς, patronym. a Sperchios, Σπερχειός. *Ovid.* 2. *Met. v.* 250. Æstuat Alpheos, ripæ Spercheides ardent. *& l.* 7. *v.* 230. Necnon Peneæ, necnon Spercheides undæ. Est qui leg. *Sperchiades* eod. sensu. V. vocem sequent.

SPERCHEOS, *&* Sperchius, i, m. Σπερχειὸς, & Σπερχειός, fluvius Thessaliæ, qui ex Pindo oriens in sinum Maliacum defluit: in cujus faucibus Echinus, oppidum, situs est, ut *Plin. l.* 4. *c.* 7. *sub. fin.* docet. Huic Achilles voverat comas, si Troja incolumis rediisset.

set. Per ε rectius scribi videtur, quam per ι, ut ab Ἀλφειός, Alpheus, a Πηνειός, Peneus, &c. quamquam & altera scriptio proba est. *Virg. 2. Georg. v. 487.* Spercheosque, & virginibus bacchata Lacænis Taygeta. *Ovid. 2. Met. v. 579.* Populifer Spercheos, & irrequietus Enipeus. *Stat. sub fin. l. 4. Theb.* Sperchiusque minax. *Id. 1. Achill. v. 239.* Et tenuis Sperchios aquis. & *ibid. v. 628.* quærisne meos, Sperchie, natatus, Promissasque comas? ¶ Est etiam hoc nomine oppidum apud eundem fluvium. *Plin. loc. cit.* ¶ Item Grammaticus quidam apud *Auson. in Professorib. n. 8. v. 2.*

SPERCHIONIDES, æ, patronym. mascul. *Ovid. 5. Met. v. 86.* Caucasiumque Abarin, Spherchionidenque Lycetum. *h. e.* habitantem juxta ripas Sperchii amnis. Al. leg. *Sperchiadenque*.

SPERCHIUS. V. *Spercheos*.

SPERES, Antiqui pluraliter dicebant, ut Ennius lib. secundo: Et semel effugit spera ita funditu' nostra. Et lib. sextodecimo: Spero, si speres quidquam prodesse potis sunt. Hæc *Festus*. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 788.* Sublimis speribus natato maria. *Id. ibid.* & *c. 1. n. 54.* Aviditatem speribus lactet suis. *Eumen. in Paneg. Constantini, cap. 15.* Pleni sperum, vacui commodorum. ¶ *Nonnius ibid.* etiam *sperem* in singulari usurpatam dicit, sed nullo exemplo confirmat.

SPERMA, atis, n. *seme*, σπέρμα, semen: a σπείρω, sero. *Sulpic. Sever. l. 1. Hist. Sacr. c. 11.* Onan, quia spermata in terram effunderet, extinctus a Domino refertur.

SPERMATICUS, a, um, σπερματικός, ad sperma pertinens. *Cæl. Aurelian. Acut. l. 3. c. 18. sect. 180.* Seminales vias Græci spermaticos poros appellant.

SPERNAX, acis, *sprezzatore*, *sprezzatrice*, καταφρονητής, qui, & quæ spernit, & contemnit. *Sil. lib. 8. v. 465.* Ductor Piso viros spernaces mortis agebat. *Sidon. lib. 4. ep. 9. a med.* Nec in proferendo alloquio minax, nec in admittendo consilio spernax.

SPERNO, is, sprevi, spretum, a. 3. *separare*, *allontanare*, ἀφορίζω, separo, segrego. *Enn.* apud *Non. c. 4. n. 435.* Melius est virtute jus. nam sæpe virtutem mali nanciscuntur: jus atque æquum se a malis spernit procul. *Plaut. Capt. 3. 3. 2.* Nunc spes, opes, auxiliaque a me segregant spernuntque se. *Id. Mil. 4. 6. 17.* Ille illas spernit segregatque ab se omnes, extra te unam. ¶ Et rejicere, aspellere, fastidire, contemnere, *ributtare*, *sprezzare*, *dispregiare*, ἀτιμάζω. *Virg. 4. Æn. v. 687.* comitemne sororem Sprevisti moriens? *Id. 7. Æn. v. 261.* Munera nec sperno. *Plaut. Mil. 4. 4. 34.* Te ita volo assimulare, præ illius forma quasi spernas tuam. *Cic. Phil. 13. c. 9. ad fin.* Neque eos solum præsentes, sed multo magis nos, a quibus illi erant missi, sprevit & pro nihilo putavit. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 14.* siccus, inanis Sperne cibum vilem. *Plin. lib. 8. ep. 6. circa med.* Spernere sestertium centies quinquagies. *h. e.* recusare. *Horat. lib. 1. ep. 2. v. 55.* Sperne voluptates. nocet empta dolore voluptas. *Id. l. 3. od. 3. v. 49.* Spernere aurum. *Ovid. 8. Met. v. 740.* numina divum. *Phædr. l. 3. fab. 10. v. 51.* Nil spernat auris, nec tamen credat statim. ¶ Plus est quam *contemno*. importat enim insuper rejectionem & fastidium. Habet autem locum sæpe in amoribus. *Plaut. Mil. 4. 2. 59.* Ut quæ te cupit, eam ne spernas. *Ovid. 14. Met. v. 35.* spernentem sperne: sequenti Redde vicem. *Tibull. l. 1. eleg. 4. v. 77.* me, qui spernentur amantes, Consultent. *Terent. Eun. 1. 2. 91.* Ob hæc facta abs te spernor. *Cic. pro Cæl. c. 15. extr.* Cur huic, qui te spernit, molesta es? *Senec. in Herc. Fur. v. 348.* non equidem reor Fore ut recuset, ac meos spernat toros. ¶ Particip. *spernendus*. *Liv. l. 30. sub fin.* Polybius haudquaquam spernendus auctor. *Colum. lib. 1. c. 1.* Non spernendus auctor rei rusticæ Saserna. *Tacit. 14. Annal. cap. 40.* Marcellus Asinio Pollione proavo clarus, neque morum spernendus habebatur. ¶ *Spreruns* syncope pro *spreverunt* est *Prudentii in Enchir. N. T. n. 7.*

SPERO, as, avi, atum, a. 1. *avere speranza*, *confidare*, *sperare*, ἐλπίζω, spem habeo, in spe sum, confido, exspecto, fiduciam habeo quippiam ex voto successurum: cui contrarium est *timeo*. *Cic. pro Cluent. c. 7.* Ut neque accusatos timere, neque reus sperare debuerit. *Id. Attic. l. 6. ep. ult.* Spero enim, &, ut me jubet Acastus, confido, te jam, ut volumus, valere. *Id. 12. Fam. ep. 18.* Id ego & speraram, prudentia tua fretus; & ut confiderem, fecerunt tuæ gratissimæ mihi litteræ. *Nep. in Milt. c. 1.* Ut non solum de eo bene sperare, sed etiam confidere cives possent. *Cic. Attic. l. 13. ep. 27.* Tuæ litteræ recte sperare jubent. *Id. pro Dejot. c. 15.* Jubes enim eum bene sperare, & bono animo esse. *Id. l. 1. ad Attic. ep. 13. ante med.* A quo nihil speres boni reipublicæ, quia non vult: nihil metuas mali, quia non audet. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 40. extr.* Legatos ad Cæsarem mittunt: sperare se, pro ejus justitia, quæ petierint, impetraturos. *Id. l. 3. B. Civ. c. 7.* Omnia ex victoria, & ex sua liberalitate sperarent. & *c. 96. extr.* Ut a quo genere hominum victoriam sperasset, ab eo initio fugæ facto, pæne proditus videretur. *Cic. l. 9. ad Attic. ep. 7.* Ita neque de otio nostro spero jam. *Id. Tuscul. 1. c. 34.* Spero fore, ut contingat id nobis. *Q. Cic. de petit. consul. c. 5. circa med.* Qui abs te aliquod beneficium aut habent, aut, ut habeant, sperant. *Propert. l. 2. eleg. 7. v. 45. de Penelope.* Visura & quamvis nunquam speraret Ulyxem; Illum exspectando facta remansit anus. Ἐλπισμός. quamvis nunquam se visuram speraret. ¶ Interseritur sermoni, ut *credo*, *opinor*, &c. *Terent. Andr. 2. 1. 14.* Interea fiet aliquid, spero. *Id. Adelph. 3. 4. 47.* Salvus sit, spero: est similis majorum suorum. *Cic. de Fato, cap. 2.* Oratoriæ exercitationes non tu quidem, ut spero, reliquisti. *Id. pro Arch. c. 2.* Quæso, ut mihi detis hanc veniam, accommodatam huic reo, vobis, quemadmodum spero, non molestam. ¶ Sæpe jungitur cum infinitis præsentis temporis: in quibus tamen quædam semper vis futuri intelligitur. *Cic. Attic. l. 1. ep. 1.* Ita quiddam spero nobis profici, cum percrebrescit, plurimos nostros amicos inveniri. & *ibid.* Cetera spero prolixa esse. *Terent. Eun. 3. 3. 14.* Credo, ei placere hoc: sperat a me avellere. *Cic. Fam. 1. ep. 6. a med.* Spero, te mihi ignoscere, si ea non timuerim. *Id. Attic. l. 12. ep. 6. extr.* Spero esse, ut volumus. *Id. de Fato, c. 8.* Chrysippus æstuans falli sperat Chaldæos, ceterosque divinos, neque eos usuros esse conjunctionibus, ut, &c. *Terent. Eun. 5. 3. 11.* Spero me habere, qui nunc meo excruciem modo. ¶ Item præteriti, & simile est τῷ opinor, credo. *Cic. Attic. l. 1. ep. 1. sub fin.* Spero me tibi causam probasse: cupio quidem certe. *Terent. Adelph. 1. 2. 72.* Sperabam jam defervisse adolescentiam. *Cic. Q. Fr. lib. 2. ep. 4. in fin.* De nostra Tullia spero cum Crassipede nos confecisse. *Senec. l. 1. de benef. c. 14.* Habeat aliquam familiarem notam, per quam speret, se propius admissum. *Catull. carm. 83. de Arrio, v. 3.* Et tum mirifice sperabat se esse locutum, si, &c. ¶ Metonymice est suscipere, conari, aut cogitare. *Colum. in præfat. l. 1. a med.* Nec si illa præstantis ingenii vis defecerit, confestim debemus ad otium & inertiam devolvi; sed quod sapienter speravimus, perseveranter consectari. ¶ Hactenus de iis, quæ bona sunt, & exspectamus: sed & de malis dicitur, quæ nolumus, & posse accidere cogitamus; atque adeo metuimus. Itaque catachresim in exemplis, quæ subjicio, agnoscunt *Charis. Donatus*, & alii permulti: negat *Voss. Institut. oratoriar. l. 4. c. 12. § 3.* sed *sperare* poni pro opinari, putare, credere, futurum id, quod nolumus. Effertur autem sæpissime per negationem aut expressam, aut tacitam. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 4.* Sin a vobis (id quod non spero) deserar, tamen animo non deficiam. *Plaut. Mostell. 1. 3. 39. Sca.* Moneo ego te: te deseret ille ætate & satietate. *Phil.* non spero. *Sca.* Insperata accidunt magis sæpe, quam quæ speres. *Q. Metell. ad Cicer. 5. Fam. epist. 1.* Te tam mobili in me meosque esse animo, non sperabam. *Virg. 4. Æn. v. 419.* Hunc ego si potui tantum sperare dolorem. Et perferre, soror, potero. (*Quintil. l. 8. c. 2.* Propriatati contrarium est vitium id, quod apud nos improprium, ἄκυρον apud Græcos vocatur: quale est, tantum sperare dolorem.) *Val. Flacc. l. 3. v. 294.* Exstinguine mea (satis hoc defuit unum) Speravi te posse manu? *Stat. Theb. 6. v. 138.* Non hoc Argolidum cœtu circumdata matrum Speravi te, nate, sequi. *Flor. initio l. 3.* Quis speraret post Carthaginem aliquod in Africa bellum? Adde *Virg. Æn. 11. v. 275. Propert. l. 2. eleg. 4. v. 3. Stat. 2. Theb. v. 607. Terent. Andr. 2. 3. 21.* & *Trebell. Pollion. in Gallien. c. 14.* ¶ Huc & illa pertinent. *Virg. Æn. 1. v. 546.* Si genus humanum, & mortalia temnitis arma, At sperate deos memores fandi atque nefandi. Ubi *Servius*: Abusive, timete. ut alibi (*4. Æn. v. 419.*) Hunc ego si potui, &c. Veteres tamen sperare dicebant, deorum auxilia rogare. Plautus in Milite (4. 5. 10.) Deos sperabo, teque postremo. In Casina (2. 5. 38.) Diis sum fretus: deos sperabimus. Hæc *Serv.* Sed loca *Plauti* per ellipsin rectius intelligi videntur: *deos propitios fore sperabo*. Sic *Cistell. 2. 3. 51.* Perfectum ego hoc dabo negotium. *Phan.* deos teque spero. ¶ Hujus generis esse ajunt & illud *Juvenal. sat. 4. v. 57.* jam quartanam sperantibus ægris. Alii, quod *Cels.* dixit *l. 3. c. 15. in fin.* quartanam neminem jugulare, ægros intelligunt in eam optare verti quotidianam febrem, quia extra periculum erunt.

SPES, spei, f. *speranza*, *fiducia*, *speme*, ἐλπίς, fiducia, exspectatio boni. (V. *Tibull. l. 2. initio eleg. 7.*) *Cic. 4. Tuscul. c. penult. circa med.* Si spes est exspectatio boni, mali exspectationem esse necesse est metum. *Id. in Orat. c. 30. ad fin.* Sunt omnia, sicut adolescentis, non tam re & maturitate, quam spe & exspectatione, laudati. *Id. 3. de nat. Deor. c. 6.* Miserum est, nihil proficientem angi, nec habere ne spei quidem extremum, & tamen commune solatium. *Id. 2. Catil. c. 11. sub fin.* Bona spes cum omnium rerum desperatione confligit. *Id. 11. Attic. ep. 11.* Ne spes quidem ulla ostenditur, fore melius. *Id. 12. Fam. ep. 1.* Reipubl. omnis spes in vobis est. *Id. Attic. l. 9. ep. 10. ante med.* Ægroto, dum anima est, spes esse dicitur. *Terent. Heaut. 5. 2. 28. Sy.* Modo liceat vivere, est spes. *Clit.* quæ? *Sy.* nos esuituros satis. *Id. Adelph. 3. 5. 9.* In te spes omnis, Hegio, nobis sita est. *Id. Eun. 2. 2. 9.* Itan' parasti te, ut spes nulla reliqua in te siet? *Cic. Tuscul. 1. c. 41.* Spes me tenet, bene mihi evenire. *Id. pro Cluent. c. 3.* Spes me tenet, hunc locum futurum, &c. *Liv. l. 27. c. 28. a med.* Spes affulget. *Terent. Andr. prol. v. 25.* Quid spei sit reliquum. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 5.* Plenus spei bonæ atque animi adversus eos proficiscitur. *Tacit. Ann. 14. c. 53.* Quartusdecimus annus est, ex quo spei tuæ admotus sum. *h. e.* sum tibi magister datus. *Cic. 5. Tuscul. c. 12. in carm.* In se ipso omnem spem sui reponere. *Id. 1. de Orat. c. 7.* omnem dignitatis suæ in aliquo collocare. *Id. 7. Verr. c. 16. extr.* sibi aliquam in aliqua re ponere. *Id. Attic. l. 6. ep. 1.* Spem omnem otii ponere in aliquem. *Id. Verr. 2. c. 14. ad fin.* bonam de se habere. *Petron. in Satyr. c. 97.* Hic spem pleniorem concepit, quo diligentius oppessulatas invenit fores. *Cic. 9. Fam. ep. 1.* In spem venio, appropinquare tuum adventum. & *l. 12. ep. 25.* In spem libertatis ingressus sum. *Id. Attic. l. 3. ep. 16.* Spem alicui facere. *Id. pro Sext. c. 43.* & *pro Ligar. c. 10. ad fin.* dare. *Id. 1. Agrar. c. 8.* ostendere improbis, timorem bonis injicere. *Id. Fam. 3. ep. 6.* & *l. 6. ep. 9.* & *Attic. l. 7. ep. 16.* afferre. *Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 11.* abjicere. *Cic. pro Mur. c. 13.* perdere. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 26.* deponere. *Cic. 3. Verr. c. 7. a med.* corrumpendi judicii alicui præcidere. *Id. 4. Catil. c. 4. a med.* eripere. & *c. 11.* alicujus fallere, aut superare. *Quintil. lib. 1. c. 1.* de aliquo quam optimam capere. *Cic. pro Planc. c. 23.* Excitare aliquem ad spem. *Id. pro Dom. c. 10.*

Erigere ad spem libertatis. *& c.* 28. *ad fin.* In spem maximam & verissimam adduci. *Id. Phil.* 10. *c.* 10. Magna spe & prope explorata libertatis causam suscepimus. *Id. ad Pompej.* 1. *post ep.* 11. *l.* 8. *ad Attic.* Eram in magna spe, fore, ut, &c. *& ibid. ad fin.* Dum in spe pax fuit. *Id. Attic.* 6. *ep.* 1. *ad fin.* De Egnatii nomine nec nulla, nec magna spe sumus. *& l.* 11. *ep.* 19. Quod nulla equidem habeo in spe. *& l.* 13. *ep.* 23. *in fin.* Id quidem in optima spe pono. *Id. ad Pompej.* 1. *post epist.* 11. *l.* 8. *ad Attic.* Nunc auctoritate & consilio tuo in spe firmiore sumus. *& l.* 6. *ep.* 2. *circa med.* Magna in spe sum, nihil mihi temporis prorogatum iri. *Terent. Heaut.* 2. 3. 9. Quanta de spe decidi! *Id. Eun.* 5. 8. 1. Qua spe, aut quo consilio huc imus? *Cic. sub fin. Agrar.* 1. Spe duci. *Id. pro Mur. c.* 15. *sub fin.* Hostium classia Italiam, spe atque animis inflata, peteret. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 9. *a med.* Spe niti. *Id. Fam.* 5. *ep.* 13. *circa med.* teneri. *Senec. ep.* 8. decipi. *Terent. Andr.* 4. 1. 24. falsa producere aliquem. *Petron. in Satyr. c.* 140. *extr.* capi. *Justin. l.* 11. *c.* 1. *a med.* Spe aliquem implere. *Cic.* 2. *Phil. c.* 18. *ad fin.* Adolescens summa spe & animi & ingenii praeditus. *Liv. l.* 9. *c.* 23. *extr.* Contra spem. *h. e.* contra quam sperabatur. *Cic. Fam. l. & ep.* 4. Praeter spem. *Justin. l.* 2. *c.* 6. Ultra spem. *Scribon. Larg. compos.* 122. Supra hominis spem. ¶ *Spem pretio emere*, rem incertam certa jactura quaerere, *metter il certo per l'incerto*. proverb. apud *Terent. Adelph.* 2. 2. 11. ¶ *Tacit. Ann.* 1. *cap.* 8. Augusti testamentum Tiberium & Liviam heredes habuit: in spem secundam nepotes pronepotesque. *in mancanza de' primi*. Primam spem hereditatis habebant Tiberius & Livia: secundam, si hi defecissent, nepotes pronepotesque. ¶ In plur. num. rectus casus in usu est, & quartus. *Cic. Catil.* 3. *c.* 7. Omnes Catilinae copias, omnes spes atque opes concidisse. *Sallust. in Jug. c.* 87. Mihi spes omnes in memet sitae. Adde *Plaut. Curc.* 2. 3. 28. & *Terent. Adelph.* 3. 2. 33. *Liv. l.* 6. *c.* 28. *Horat. lib.* 4. *od.* 11. *v.* 25. & *Sil. l.* 13. *v.* 287. Dixit tamen *Paulin. Nolan. carm.* 18. *Natal.* 6. *S. Felic. v.* 243. spebus frustrata indage peremptis. Cui adde *Sulpic. Sever. dial.* 3. *c.* 10. & *Sidon. l.* 1. *epist.* 9. ¶ Metonymice *spes* est id ipsum, in quo spem habemus. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 14. capella modo gemellos, Spem gregis, ah! silice in nuda connixa reliquit. *Id.* 4. *Georg. v.* 162. aliae (*apes*) spem gentis adultos Educunt fetus. *Id.* 2. *Æn. v.* 281. O lux Dardaniae, spes o fidissima Teucrum. ¶ Spes dea habita est: aedemque habuit Romae non uno in loco. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 445. Spes tenet in tempus, semel est si credita, longum: Illa quidem fallax, sed tamen apta dea est. *Liv. l.* 2. *c.* 51. Pugnatum est ad Spei aequo Marte. Adde *lib.* 24. *c.* 47. *extr. l.* 25. *c.* 7. *& l.* 40. *c.* 51. *Plaut. Cistell.* 4. 1. 18. *Tibull. lib.* 2. *eleg.* 7. *v.* 20. & *Inscript. vet.* 1. 7. 3. 4. apud *Gruter. pag.* 102. ¶ Ut *sperare* de malis dicitur, ita & *spes*: & est metus, *timore*. *Lucan. l.* 5. *v.* 454. caelo languente fretoque, Naufragii spes omnis abit. *Stat.* 9. *Theb. v.* 129. dum spes nulla necis. *Liv. l.* 2. *c.* 3. Cum haud cuiquam in dubio esset, bellum ab Tarquiniis imminere, id quidem spe omnium serius fuit. ¶ *Speres, rum*, in plur. num. V. supra suo loco.

SPETILE vocatur infra umbilicum suis quod est carnis, proprii cujusdam habitus: qua etiam Antiqui per se utebantur. Plautus enumerandis vilibus obsoniis, in Carbonaria sic meminit: Ego pernam, sumen suelis, spetile, callum, glandia. Haec *Festus*: ubi alii leg. *spectile*.

SPEUSTICUS, a, um, *σπευστικός*, festinatus: a *σπεύδω*, festino. *Plin. l.* 18. *c.* 11. Panis varia genera, alias ab opsoniis appellati, ut ostrearii: alias a deliciis, ut artolagani: alias a festinatione, ut speustici: necnon a coquendi ratione, ut furnacei, *h. e.* ut interpretatur *Harduin.* cui nec fermentum apponitur, nec calefit aqua; sed statim subacta farina igni committitur.

SPHACOS, i, m. *σφάκος*, salviam herbam notam graece significat. *Plinio l.* 24. *c.* 6. est idem quod *sphagnos*. ¶ Item elelisphacos. *Id. l.* 22. *c. ult. a med.*

SPHÆRA, ae, f. *globo, sfera, σφαῖρα*, globus, corpus solidum rotundum, unica superficie contentum, in cujus medio punctum est, a quo omnes lineae rectae ductae ad circumferentiam, vel ad ambientem superficiem sunt aequales. *Cic. lib.* 2. *de nat. Deor. cap.* 18. Cum duae formae praestantes sint, ex solidis globus (sic enim *σφαῖραν* interpretari placet) ex planis autem circulus, aut orbis. *Id. ibid. c.* 21. Habent suam sphaeram stellae inerrantes, ab aetheria conjunctione secretam & liberam. *Id.* 3. *de Orat. c.* 40. Quamvis sphaeram in scenam, ut dicitur, attulerit Ennius, tamen in sphaera fornicis similitudo non potest inesse. *Id. Tuscul.* 1. *c.* 25. *ad fin.* Archimedes lunae, solis, quinque errantium motus in sphaeram illigavit. *Cato R. R. cap.* 82. Sphaeras pugnum altas facito. V. *Spharita*. ¶ *Sphaera* etiam dicitur descriptio motus siderum. Ejus plura sunt genera. alia enim est Graecanica, alia Barbarica, alia Persica, alia Indica. Graecanica est, in qua describuntur ortus & occasus siderum, prout a Graecis in suo hemisphaerio visuntur: Barbarica, quae accommodata est ad clima Ægyptiorum: & sic de reliquis. P. Nigidius *φαινόμενα* ad inclinationem caeli Ægyptiaci, & Graecanici scripsit: alterum librum vocavit *sphaeram Barbaricam*, alterum *Graecanicam*. Ex utroque testimonia afferuntur a *Varr.* apud *Serv.* ad *l.* 1. *Georg. v.* 19. *& lib.* 2. *v.* 190. item ab ipso *Serv.* ad *l.* 1. *Georg. v.* 43. *&* 218. Haec ex *Jos. Scalig. ad Manil.* ubi plura hac de re. *Jul.* quoque *Firmic.* Barbaricae sphaerae meminit *l.* 8. *c.* 18. *&* 31. & toto fere eo libro de ea disserit; sed videtur eo nomine Graecanicam intelligere. Persequitur enim vires & apotelesmata astrorum iis vocabulis, quibus graece nominantur. Porro quemadmodum Graeci omnes eos *Βαρβάρους* vocarunt, qui exteras regiones habitabant; eadem ratione Latinis licere potuit vel ipsos Graecos vocare *barbaros*, qui ab suis moribus non parum abhorrebant. Quanquam plerumque solent ab ea appellatione excludi. ¶ *Sphaera* apud *Cael. Aurelian. Tard. lib.* 3. *cap.* 6. *ad fin. & lib.* 5. *cap. ult. ante med.* est pila lusoria. ¶ Abjecta aspiratione, & vocali priore diphthongi *spera* dicitur, & prima corripitur a *Prudent. in Apotheos. vers.* 278.

SPHÆRALIS, le, *sferico, σφαιρικός*, ad sphaeram pertinens, sphaericus. *Macrob. lib. & cap. ult. Saturn.* Ovi forma teres, ac paene sphaeralis. *& cap.* 9. Motus sphaeralis, quo movetur caelum, quo sidera. *Id. lib.* 1. *in somn. Scip. cap. ult.* Sphaeralis extremitas.

SPHÆRICUS, a, um, *rotondo, sferico*, sphaeralis. *Macrob. l.* 2. *in somn. Scip. c.* 14. *ad fin.* Sphaerico motu in orbem rotari.

SPHÆRION, *σφαιρίον*, nomen collyrii apud *Cels. l.* 6. *c.* 6. *sect.* 21.

SPHÆRISTA, ae, m. *σφαιριστής*, qui pila, vel globis ludit. *Sidon. l.* 2. *ep.* 9. *ante med.* Ecce huc sphaeristarum contrastantium paria inter rotatiles catastropharum gyros duplicabantur.

SPHÆRISTERIUM, ii, n. *σφαιριστήριον*, locus pilae lusui destinatus: a *σφαιρίζω*, pila ludo. Erant sphaeristeria cubicula in balineis, in quibus se tum aliis rebus, tum pilae ludo exercebant. *Plin. l.* 5. *epist.* 6. Apodyterio superpositum est sphaeristerium, quod plura genera exercitationis, pluresque circulos capit. *Sueton. in Vesp. c.* 20. Valetudine prosperrima usus est, quamvis ad tuendam eam nihil amplius quam fauces caeteraque membra sibimet ad numerum in sphaeristerio defricaret. Adde *Plin. l.* 2. *ep.* 17.

SPHÆRITA, ae, f. *σφαιρίτης*, supple *πλακοῦς*, placentae genus, in cujus solo sphaerae, seu globuli multi positi sunt: a *sphaera*. *Cato c.* 82. *R. R.* Sphaeritam sic facito, ita uti spiram; nisi sic fingito, detractis caseo, melle, sphaeras pugnum altas facito, eas in solo componito, densas eodem modo componito, atque spiram, itemque coquito. Al. leg. *speritam*.

SPHÆROIDES, is, omn. gen. *simile allo sferico, globoso, σφαιροειδής*, sphaerae similis, sphaericus. *Vitruv. l.* 8. *c.* 6. *a med.* Archimedi placet aquam non esse libratam, sed sphaeroides habere schema.

SPHÆROMACHIA, ae, f. *σφαιρομαχία*, pugna pilaris, & praecipue certamen illud, quod certabant pugiles pilis plumbeis loro bubulo involutis: graeca vox, a *σφαῖρα*, globus, & *μάχη*, pugna. *Stat. in praefat. l.* 4. *silvar. ad fin.* Sed & sphaeromachias spectamus & pilaris lusio admittitur.

SPHAGNOS, i, *σφάγνος*, & *σφακὸς*, alio nomine bryon, *βρύον*. Hac voce significatur cani arborum villi, quales in quercu maxime videmus, sed odore praestantes. *Plin. l.* 12. *c.* 23. *& l.* 24. *c.* 6.

SPHINGIUM, ii, n. V. in voce sequenti.

SPHINX, ngis, f. *Sfinge, Σφίγξ*, monstrum apud Thebas, cujus caput & manus puellae, corpus canis, alae avis, vox hominis, ungues leonis, cauda draconis: a *σφίγγω*, stringo, quod in scopulo insidens viae imminenti, ad portam Thebarum, aenigmata proponere soleret praetereuntibus ita difficilia, ut se expedire non possent, quod si illa aenigmata non dissolverent, ad eos advolabat, illosque ad se in rupem tractos unguibus lacerabat. *Senec. in Phoeniss. v.* 119. Ubi sedit alta rupe, semifero dolos Sphinx ore nectens. *Id. in Oedip. v.* 92. Nec Sphinga caecis verba nectentem modis fugi. *Auson. Edyll.* 11. *v.* 40. Terruit Aoniam volucris, leo, virgo, triformis Sphinx, volucris pennis, pedibus fera, fronte puella. Haec in fabulis. Re vera autem Sphinx erat, quemadmodum ex Socrate tradit Scholiastes Euripidis, *ἐγχωρία χρησμολόγος δυσγνώστως μαντευομένη*, vates ejus regionis, quae responsa daret intellectu difficilia. Indeque a *Sophocle in Oedip. tyranno* vocatur *ἡ ῥαψῳδὸς*, idest contexens carmina. Vide, sis, quae de Sphinge notavit *Jos. Scaliger*, *Animadvers. Euseb. ad ann.* 757. *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 66. si Sphingos iniquae Callidus ambages te praemonstrante resolvi. ¶ Cum Œdipus Thebas ingressurus esset, Sphinx aenigma ejusmodi ei proposuit: Quodnam animal mane quadrupes, meridie bipes, vesperi tripes esset. Œdipus aenigmatis nodum dissolvit, & dixit hominem esse, qui in infantia manibus, & pedibus repens verius, quam incedens, quadrupes est: factus vir, ut qui nullo alio, quam pedum, adminiculo nititur, bipes: ingravescentibus autem annis, assumpto scipione, tripes. Hanc solutionem Sphinx tam aegre tulit, ut statim se de saxo praecipitaverit. *Plaut. Poen.* 1. 3. 34. Isti orationi Œdipo opus conjectore est, qui Sphingi interpres fuit. *Plin. l.* 34. *c.* 8. & *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *post med.* Ex historia etiam ducere urbanitatem, eruditum: ut Cicero fecit, cum ei dixisset Hortensius: non intelligo haec aenigmata; atqui debes, inquit, cum Sphingem domi habeas. Acceperat autem ille a Verre Sphingem aeneam magnae pecuniae. ¶ Sphinge in anulo insculpta, inter initia Augustus signavit epistolas, & diplomata, teste *Plin. l.* 37. *c.* 1. & *Sueton. in Aug. c.* 50. ¶ Sphinx item animal est ex genere simiarum, reliquo corpore hirsuto, pectore glabro, mammis ut mulierum, facie rotundiore, & ad muliebrem formam accedente. *Plin. l.* 8. *c.* 21. Lyncas vulgo frequentes, & sphingas fusco pilo, mammis in pectore geminis, Æthiopia generat. *Solin. cap.* 27. (*al.* 40.) *sub fin.* Inter simias habentur & sphinges, villosae comis, mammis prominulis ac profundis, dociles ad feritatis oblivionem. Adde *Pomp. Mel. l.* 3. *c.* 9. ¶ Haec & *sphingion* dicitur a *Plin. l.* 6. *c.* 29. *ante med. & sub fin. & l.* 10. *c.* 72.

SPHONDYLI, orum, m. *σφόνδυλοι*, concharum marinarum genus, apud *Colum. l.* 8. *c.* 16. *a med.* V. *Spondylus*.

SPHRAGIS, idis, f. *sigillo, σφραγίς*, graece signum, sigillum, notam significat, quae anulo alicui rei imprimitur. *Plin. l.* 37. *c.* 8. *in fin.* sphragidas vocari tradit gemmas quasdam, quoniam optime signent. *Id. l.* 35. *c.* 6. rubricam Lemniam, quia non nisi signata venundabatur, sphragidem appellari. *Celso lib.* 5. *cap.* 20. *sect.* 2.

σφρα-

σφραγὶς nominatus pastillus glutinandis vulneribus aptus. & cap. 26. sect. 23. a med. Imponere vulneri Polybi sphragidem.

SPHRAGITIS, idis, f. nota, stigma, signum impressum. Vox græca ducta a præced. Prudent. περὶ στεφ. 10. de S. Rom. de his, qui Matris deum sacris initiabantur. vers. 1076. Quid, cum sacrandus accipit sphragitidas? Acus minutas ingerunt fornacibus: His membra pergunt urere, ut igniverint. Quamcumque partem corporis fervens nota Stigmavit, hanc sic consecratam prædicant.

SPHYRÆNA. V. Sudis.

SPICA, æ, f. & Spicum, ci, n. & Spicus, ci, m. spiga, spica, στάχυς, collectio plurium granorum in summo culmo frumenti, hordei, & hujusmodi. Varr. l. 1. R. R. c. 48. Spica ea, quæ mutilata non est, in hordeo & tritico tria habet continentia, granum, glumam, aristam: & etiam primitus spica cum oritur, vaginam. & paulo post. Spica autem, quam rustici, ut acceperunt antiquitus, vocant specam, a spe videtur nominata. eam enim quod sperant fore, serunt. Cic. 4. de Fin. c. 14. circa med. Fruges ab herba ad spicam perducere. & lib. 7. c. 30. Seges spicis uberibus & crebris. Catull. carm. 19. Priap. v. 11. & tenera virens spica mollis arista. Ovid. 3. Amor. el. 10. v. 3. Flava Ceres tenues spicis redimita capillos. Id. de apro Calydonio, 8. Met. v. 291. Nunc matura metit fleturi vota coloni, Et Cererem in spicis intercipit. Plin. l. 18. c. 7. ante med. Frumenta quædam in tertio genu spicam incipiunt concipere, quædam in quarto. & cap. 24. Macies soli spicam minutam facit, & inanem. Tibull. l. 2. el. 7. v. 14. Distendet spicis horrea plena Ceres. ¶ Proverb. sunt illa Ovid. 7. Trist. el. 6. v. 43. His qui contentus non est, in litus arenas, In segetem spicas, in mare fundat aquas. ¶ A frumentis ad alias plantas transfertur, spicæ simile quippiam ferentes. Plin. l. 21. c. 8. Amaranthus spica purpurea verius, quam flos. Id. sub fin. l. 22. Bromos semen est spicam ferentis herbæ. Id. l. 12. c. 12. Nardi cacumina in aristas se spargunt: ideo gemina dote spicas ac folia celebrant. Ovid. 1. Fast. v. 76. & Propert. l. 4. el. 6. v. 74. Et sonet accensis spica Cilissa focis. h. e. crocus, cujus cacumen in capillamenta & fila aristarum similia desinit. Cato R. R. c. 70. & Colum. l. 8. c. 5. ad fin. & lib. 2. v. 122. Spica allii. spiga d'aglio. nucleus, ex quo quadruplici aut majore numero caput allii constat. V. Stica. Apud Veget. de re veterin. l. 4. c. 13. spica nardi, spica Celtica, spica Syriaca, Indica, herbarum nomina sunt. ¶ In sidere Virginis stella est, quæ spica dicitur. V. Virgo. Cic. in Arat. l. 2. de nat. Deor. c. 42. extr. Spicum illustre tenens splendenti corpore Virgo. Adde Plin. l. 18. c. 31. Manil. l. 7. v. 271. Colum. l. 11. c. 2. a med. & Germanic. in Arat. v. 96. ¶ Neutro gen. usurpavit etiam Varr. apud Non. c. 3. n. 230. Neque in bona segete nullum est spicum nequam, neque in mala non aliquod bonum. & Cic. de Senect. c. 17. Fundit frugem spici, ordine structam, &c. Ita enim leg. Non. ibid. & multi Critici ex optim. libris. Festus in Restibili: Farreo spico agrum serere. Aristatus. Idem Festus; etiam spicas masculine dictum, tradit: afferens antiquum hunc versum: Quasi messor per messim unumquemque spicum colligit. Serv. ad Georg. l. 1. v. 111. in usu esse ait in masculino utrumque numerum, in neutro singularem tantum. Mamertin. tamen in gratiar. act. ad Julian. c. 23. Non spica triticea, non viles uvarum racemi, sed opes atque divitiæ nihil laborantibus ingeruntur. Addit Serv. ibid. v. 314. abusive spicas de maturis frugibus dici: propria spicas esse, cum per culmi folliculum, id est aureum tumorem, aristæ adhuc tenues in modum spiculi emicant. ¶ Spicus crinalis apud Martian. Capell. est vel hasta cælibaris, qua nuptæ caput comebatur: vel acus discriminalis, discerniculum dividendis a fronte capillis. Martian. Capell. l. 9. pag. 306. Crinalem spicum pharetris deprome, Cupido, Libens capillum solvere. Al. leg. crinale spicum, ut lo producatur propter sp sequentes: alii crinale spiclum, syncope pro spiculum. ¶ Spica testacea, laterculus minor oblongus acuminatus, cujus usus est in pavimentis spicatis. Vitruv. in fin. c. 1. l. 7. Supra autem sive ex tessera grandi, sive ex spica testacea pavimenta struuntur. V. vocem sequent.

SPICATUS, a, um, che ha spiga, spigoso, σταχυώδης, spicam ferens. Plin. l. 24. c. 15. ante med. Chamæcissos spicata est tritici modo. Id. l. 21. c. 17. Herbarum spicatarum genus. ¶ Spicatæ faces, ligna multifida, h. e. in usum facum in tenues particulas aristarum modo dissecta. Grat. in Cyneg. v. 484. Spicatasque faces sacrum ad nemora alta Dianæ Sistimus. V. Iaspis. ¶ Spicatus, in modum spicæ aristis instructus. Minuc. Fel. in Octav. c. 17. sub fin. Animantes alias armatas cornibus, alias dentibus septas, & fundatas ungulis, & spicatas aculeis, &c. ¶ Spicata testacea, pavimenta ex laterculis seu testis in modum spicæ dispositis, a spina di pesce. Vitruv. l. 7. c. 1. circa med. Item testacea spicata Tiburtina sunt diligenter exigenda. Plin. l. 36. c. 25. ad fin. Similiter fiunt spicata testacea. V. Spica.

SPICEUS, a, um, di spiga, στάχυϊνος, qui est ex spicis. Virg. 1. Georg. v. 314. spicea messis. Ovid. 3. Amor. el. 10. v. 36. Tibull. l. 1. el. 1. v. 20. & Claudian. de B. Gild. v. 136. spicea serta. Propert. l. 4. el. 2. v. 14. Et coma lactenti spicea fruge tumet. h. e. ipsa spica. Plin. l. 18. c. 2. Arvorum sacerdotes Romulus instituit, spicea corona, quæ vitta alba colligaretur, in sacerdotio eis pro religiosissimo insigni data: quæ prima apud Romanos fuit corona.

SPICIFER, a, um, σταχυοφόρος, spicas ferens. Senec. in Herc. Oet. v. 798. Spicifera dea. h. e. Ceres. Martial. l. 10. epigr. 74. Spicifer Nilus. h. e. agros fecundans. Adde Manil. l. 2. v. 442.

SPICILEGIUM, ii, n. spigolamento, spigolazione, σταχυολογία, collectio spicarum, in agro a messoribus prætermissarum. Varr. l. 1. R. R. c. 53. Messe facta, spicilegium venire oportet. Id. l. 6. de L. L. c. ult. Nemo reprehensus, qui e segete ad spicilegium reliquit stipulam.

SPICIO, is, spexi, a. 3. mirare, aspicio, specio. Festus: Spicit quoque sine præpositione dixerunt antiqui. Plautus (Mil. 3. 1. 100.) Flagitium est, si nihil mittetur: quo supercilio spicit! Et Ennius libro sextodecimo: Quos ubi rex paulo spexit de collibu' celsis. Cato ibid. Nec spiciunt, neque ratos esse volunt. Hæc Festus.

SPICLUM. V. Spiculum.

SPICO, as, a. 1. spicam emitto. Plin. l. 18. c. 7. ante med. Grana in stipula crinito textu spicantur. h. e. spicæ ordine disponuntur. ¶ Translate Grat. in Cyneg. v. 117. Quid, Macetum immensos libeat si dicere contos, Quam longo exigui spicant hastilia dentes! h. e. dentes in aristarum modum cuspidant sarissas, quæ sunt prælongæ hastæ Macedonum.

SPICULA, æ, f. herba chamæpitys. Apul. de herb. c. 26.

SPICULATOR, oris, m. soldato di guardia, alabardiere, satelles spiculo armatus, & circa Principem custodiæ causa positus: qui carnificis munus aliquando exercet. Sueton. in Calig. c. 37. Neque convivia inire ausus est, nisi ut spiculatores cum lanceis circumstarent. Id. in Galb. c. 18. Descendentem spiculator impulsu turbæ lancea prope vulneravit. Tacit. 1. Hist. c. 31. Dilapsis speculatoribus, &c. Saniores Critici ex opt. libris, vet. lapidib. & nummo Antonii Triumviri apud Patin. de Fam. R. pag. 29. speculator leg. in his, & al. locis, ut in ea voce jam monuimus. Sic in Evangel. D. Marci, ubi Vulgata habet, c. 6. 27. misso spiculatore, in græco textu est ἀποστείλας σπεκουλάτορα. ¶ Si per e scribas, prima syllaba corripitur: si per i, producitur.

SPICULATUS, a, um, aguzzo, in modum spiculi acuminatus. Solin. c. 52. (al. 63.) a med. Mantichoræ cauda veluti scorpionis aculeo spiculatis.

SPICULO, as, a. 1. aguzzare la punta, ἀκονάω, cuspidem acuo. Plin. l. 11. c. 2. de insectorum aculeo. Talum vero perfodiendo tergori quo spiculavit ingenio!

SPICULUM, li, n. ferro d'arme in asta, dardo, λόγχη, ἀκωκή, σαυρωτήρ, ὄνυξ, proprie est parvum spicum, h. e. spica exigua. Sumitur autem pro ferro in modum spicæ acuminato, quod hastæ, aut lanceæ, aut pilo præfigitur. Cic. 7. Fam. ep. 12. ante med. Epaminondas tum denique sibi avelli jubet spiculum, posteaquam, &c. V. dicta in Sparus. Id. in Pison. c. 26. L. Crassus spiculis prope scrutatus est Alpes, ut ubi hostis non erat, ibi triumphi causam aliquam quæreret. Ovid. 8. Met. v. 374. vibrata per auras Hastarum tremulo quatiebant spicula motu. ¶ Per synecdochen est ipsa hasta. Virg. 7. Æn. v. 164. Aut acres tendunt arcus, aut lenta lacertis Spicula contorquent. & vers. 687. pars spicula gestat Bina manu. ¶ Posteriori ævo idem fuit quod pilum. Veget. l. 2. de re milit. c. 17. Missile majus ferro triangulo unciarum novem, hastili pedum quinque semis, quod pilum vocabant, nunc spiculum dicitur. ¶ Sæpe de sagittæ cuspide dicitur, punta, o ferro della saetta. Horat. l. 1. od. 15. v. 17. Hastas & calami spicula Gnossii. ¶ De minutis hamatisque acuminibus, quibus ipsa cuspis instruitur. Cels. l. 7. c. 5. n. 2. Sagitta sæpius ab altera parte, quam ex qua venit, recipienda est: præcipueque quia fere spiculis cingitur, quæ magis laniant, si retro, quam si contra trahuntur. ¶ Et συνεκδοχικῶς de ipsa sagitta, strale, freccia, saetta. Virg. 7. Æn. v. 497. Ascanius curvo direxit spicula cornu. Id. Ecl. 10. v. 60. Partho torquere Cydonia cornu Spicula. Lucan. l. 7. v. 148. Spiculaque exhausto Pæan pythone recoxit. Ovid. 12. Met. v. 607. arcus obvertit in illum, Certaque letifera direxit spicula dextra. ¶ Metaphorice est quivis aculeus. Virg. 4. Georg. v. 236. de apib. læsæque venenum Morsibus inspirant, & spicula cæca relinquunt. (Adde v. 74) Ovid. 5. Fast. v. 541. Scorpion immisit Tellus. fuit impetus illi Curva gemellipara spicula ferre deæ. Id. l. 12. Met. v. 334. similisque juvenco Spicula crabronum pressa cervice gerenti. ¶ De telis Cupidinis. Propert. l. 2. el. 10. v. 1. Non tot Achæmeniis armantur Susa sagittis, Spicula quot nostro pectore fixit Amor. Adde Ovid. 1. Amor. el. 1. v. 22. & lib. 2. de art. am. v. 708. & lib. 3. v. 716. & Senec. in Hippol. v. 334. ¶ De malis, quæ animum pungunt. Ovid. 2. de art. am. v. 519. Litore quot conchæ, tot sunt in amore dolores: Quæ patimur, multo spicula felle madent. ¶ Spiculum solis apud Prudent. cathemer. 2. v. 6. est solis radius. ¶ Spiclum syncope. Lucret. l. 3. v. 199. At contra lapidum conjectum, spiclorumque Ne[…] potest.

SPICULUS, a, um, in modum spiculi factus. Tertull. de Pudic. c. 7. sub fin. Non lucernæ spiculo lumine, sed totius solis lancea opus est. Schioppius in notis ad Tertullian. leg. spiculi.

SPICUM, &

SPICUS. V. in Spica.

SPINA, æ, f. spina, ἄκανθα, aculeus sentis, rubi, & similium, quo pungimur. Horat. sub fin. epist. 2. l. 2. Quid te exempta levat spinis de pluribus una? Ovid. 2. ex Pont. epist. 2. v. 34. Sæpe creat molles aspera spina rosas. Propert. l. 4. eleg. 5. v. 1. Terra tuum spinis obducat, lena, sepulcrum. Virg. Eclog. 7. v. 39. spinis surgit paliurus acutis. Id. Æn. 3. v. 594. & Ovid. 14. Met. v. 166. Consertum tegumen spinis. h. e. illigatum spinis pro fibulis. Sic Tacit. de Germ. c. 17. Tegumen omnibus sagum, fibula, aut, si desit, spina consertum. Petron. in fragm. Tragur. cap. 69. Burm. Cydonia mala spinis confixa, ut echinos efficerent. Id. in Satyr. c. 32. extr. Spina argentea dentes perfodere. stuzzicadenti. ¶ Spinam facere dicitur asparagus, cum percrevit, & spinosus fit. Plin. l. 21. c. 15. a med. In totum spina est asparagus, scorpio, nullum enim folium habet. Martial. l. 13. epigr. 21. Mollis in æquorea

quæ crevit spina Ravenna, Non erit incultis gratior asparagis. *Colum. l. 11. c. 3. a med.* Asparagus cum spinam fecerit, colliges seminibus ipsis, &c. ¶ *Spina solstitialis*, & *spina alba*, apud *Columell. lib. 2. c. 18. & lib. 7. c. 1. p.* species plantarum sunt spinas ferentium. Similiter *spina fullonia*, *Indica*, *nigra*, *regia*, *sitiens* apud *Plin. var. in locis.* ¶ Dicitur etiam de aculeis animantium, ut hystricis, piscium, &c. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 47.* Animantes aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirsutæ. *Plin. l. 8. c. 35.* Hystrices spinis contectæ. *Id. l. 9. c. 59.* & *Ovid. in Halieut. v. 46.* Anthiæ (*pisces*) cum unum hamo teneri vident, spinis, quas in dorso serratas habent, lineam secare traduntur. *Ovid. ibid. v. 128.* Lubricus & spina nocuus non gobius ulla. *Cic. in fragm.* apud *Quintil. l. 8. c. 3. post med.* Humus lutulenta vino, spinis cooperta piscium. ¶ *Spina*, vertebrarum series in dorso animalium, *il fil della schiena*, a collo ad extremum usque: quia ipsæ vertebræ processus habent utrinque spinarum similes. *Cels. l. 8. c. 1.* Caput spina excipit: ea constat ex vertebris quatuor & viginti, &c. *Varr. l. 2. R. R. c. 7.* & *Colum. l. 6. c. 29.* Equus exiguo capite, lato pectore, spina duplici, ventre substricto, &c. Sic *Virg. 3. Georg. v. 87.* At duplex agitur per lumbos spina. *h. e.* lata. *Plin. lib. 11. c. 37. sect. 68.* Cetera spinæ adnectitur, spina lumbis, ossea, sed teretis structuræ, per media foramina a cerebro medulla descendente. *Ovid. 8. Met. v. 805.* pandere putares Pectus, & a spinæ tantummodo crate teneri. Adde *Sil. l. 6. v. 271.* de angue. ¶ Translate *Horat. l. 1. ep. 14. v. 4.* Certemus, spinas animone ego fortius, an tu Evellas agro. *h. e.* cupiditates, curas. ¶ De subtili pressaque loquendi ratione. *Cic. 4. de Fin. c. ult.* Stoici horridiores evadunt, asperiores, duriores & oratione, & moribus. Quam illorum tristitiam atque asperitatem fugiens Panætius, nec acerbitatem sententiarum, nec disserendi spinas probavit: fuitque in altero genere mitior, in altero illustrior. *Id. 4. Tuscul. c. 5.* Stoici cum de animi perturbationibus disputant, magnam partem in his partiendis & definiendis occupati sunt: illa eorum perexigua oratio est, qua medeantur animis, nec eos turbulentos esse patiantur. Peripatetici autem ad placandos animos multa afferunt, spinas partiendi & definiendi prætermittunt.

SPINALIS, le, ad spinam pertinens, ut Spinalis medulla, *Macrob. l. ult. Saturn. c. 9. a med. h. e.* quæ per spinam dorsi descendit: quæ longum cerebrum a medicis est vocata, quia ab eo derivatur, & usu ac dignitate præcipua est.

SPINEA. V. *Spionia.*

SPINEOLA, genus rosæ vilissimum, plurimis, sed minutissimis foliis. *Plin. l. 21. c. 4.*

SPINESCO, is, n. 3. spinosus fio. *Martian. Capell. l. 6. pag. 227.* Sentis spinescere membris, Neque hirta crura vellere.

SPINETUM, ti, n. *luogo piantato di spine*, *spineto*, *ἀκανθών*, locus spinis abundans. *Virg. 2. Eclog. v. 9.* Nunc virides etiam occultant spineta lacertos. *Plin. l. 10. c. 74.* Asinus spinetis se scabendi causa atterens.

SPINEUS, a, um, *di spine*, *ἀκάνθινος*, e spinis factus. *Ovid. 2. Metam. v. 789.* de *Invidia*. baculumque capit, quod spinea totum Vincula cingebant. *Solin. c. 7. (al. 12.) ad fin.* Perdices spineis fruticibus ac surculis receptus suos vestiunt.

SPINIENSIS, is, deus spinas ex agris exstirpare creditus, aut provenire prohibens. *Augustin. l. 4. de civ. Dei, c. 21. sub fin.*

SPINIFER, a, um, *spinoso*, *ἀκανθοφόρος*, spinas ferens. *Cic. in Arat. v. 278.* Spiniferam subter caudam Pistricis adhæsit. *Al. leg.* spinigeram. *Pallad. de insit. v. 81.* spiniferæ pruni. *Prudent. ca themer. 5. v. 31.* spinifers rubus.

SPINIGER, a, um, spinifer. *Prudent. περὶ στεφ. 4. de S. Hippol. v. 129.* Scissa minutatim labefacto corpore frusta Carpit spinigeris stirpibus hirtus ager.

SPINOSULUS, a, um, aliquantum spinosus. Translate *Hieronym. epist. 83. ad Ocean.* Primum spinosulus noster obmutuit, postea ergo, &c.

SPINOSUS, a, um, *spinoso*, *ἀκανθώδης*, spinis abundans. *Varr. l. 2. R. R. c. 3. a med.* Capræ in spinosis locis pascuntur. *Ovid. 2. Met. v. 810.* cum spinosis ignis supponitur herbis. *Plin. l. 30. c. 11. a med.* Spinosa frutecta. *Id. l. 20. c. 23. sub fin.* folia. *Id. l. 19 c. 3. ad fin.* Spinosus caulis. *Id. l. 12. c. 15.* Cortex scaber & spinosus. *Id. l. 24. c. 12.* Spinosior arbor. *Cels. l. 8. c. 9. sub fin.* Si quid ex vertebra fractum est, punctiones in ea sentiuntur, quia necesse est, ea fragmenta spinosa esse. ¶ Translate *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 71.* Ah misera, assiduis quam luctibus externavit Spinosas Erycina serens in pectore curas! *h. e.* quæ animum pungunt & lacerant. ¶ De subtili ac presso loquendi genere: atque adeo duro, difficili, aspero, jejunoque: cui opponitur copiosum, fusum, uber. *Cic. 1. de Orat. c. 18. ad fin.* Hæc erat spinosa quædam & exilis oratio, longeque a nostris sensibus abhorrebat. *Id. 3. de Fin. c. 1. a med.* Stoicorum non ignoras quam sit subtile, vel spinosum potius disserendi genus. *Id. 1. Tuscul. c. 8. a med.* Uberius ista, quæso. hæc enim spinosiora prius, ut confitear, me cogunt, quam ut assentiar. *Id. in Orat. c. 32. a med.* Aristoteles tradidit præcepta plurima disserendi: & postea qui dialectici dicuntur, spinosiora multa pepererunt. *Varr. l. 7. de L. L. c. 18. extr.* De hoc genere parcius tetigi, quod librarios hæc spinosiora indulgentius lecturos putavi. *Augustin. l. 2. de Doctr. Christ. c. 37.* Præceptorum nodosissimæ & spinosissimæ disciplinæ.

SPINTHER, theris, m. *braccialetto*, *ἀκροχείριον*. *Festus:* Spinther vocabatur armillæ genus, quod mulieres antiquæ gerere solebant brachio summo sinistro. Plautus (*Menæch. 3. 3. 4.*) Jubeasque spinther novum reconcinnarier. *Id. ibid. v. 7.* Scin' quod hoc sit spinther? *Men.* nescio, nisi aureum. Adde *Priscian. l. 5. pag. 646. Putsch.* ¶ Fuit Spinther nomen histrionis secundarum, qui ob similitudinem cognomen dedit P. Cornelio Lentulo, qui cum Q. Cæcilio Metello Nepote circa A. U. DCLXXXXVI. consul fuit. *Plin. l. 7. c. 12. a med.* & *Quintil. l. 6. c. 3. ante med.*

SPINTHRIA, & Spintria, æ, com. gen. repertor monstrosæ libidinis, novique concubitus; a *σπινθήρ*, scintilla, igniculus, nempe a monstrosarum libidinum ardore. *Sueton. in Tiber. c. 43.* Monstrosique concubitus repertores, quos spintrias appellabat. *Tacit. 6. Ann. c. 1.* Tuncque primum ignota ante vocabula reperta sunt sellariorum, & spintriarum, ex fœditate loci, & multiplici patientia. *Sueton. in Calig. c. 16.* Spintrias monstruosarum libidinum ægre, ne profundo mergeret, exoratus, Urbe submovit. Adde *in Vitell. c. 3. extr.*

SPINTURNICIUM, ii, n. genus avis deformis, & inauspicatæ: diminut. a *spinturnix*. *Plaut. Mil. 4. 2. 42.* Pithecium hæc est præ illa, & spinturnicium.

SPINTURNIX, & Spintyrnix, icis, f. est avis genus turpis figuræ (occursatrix artificum, perdita spinturnix.) Ea græce dicitur, ut ait Santra, *σπινθαρίς*. Hæc *Festus:* verba autem uncis inclusa sunt veteris poetæ, cujus nomen intercidit. *Plin. l. 10.* de incendiaria avi, *cap. 13.* Alii spinturnicem eam vocant: sed hæc ipsa quæ esset inter aves, qui se scire diceret, non inveni.

SPINULA, æ, f. *picciola spina*, *spinola*, *ἀκανθίον*, exigua spina. *Arnob. l. 2. pag. 49.* Inhærentem spinulam callo levare.

SPINUS, i, f. *spino*, *prugnolo*, arbor silvestris spinosa, non unius generis. est enim sterilis: est & baccas ferens gustu asperas etiam cum maturuere; item pruna. *Pallad. de insit. v. 63.* Et steriles spinos, & inertem sentibus ornum. *Virg. 4. Georg. v. 145.* Eduramque pirum, & spinos jam pruna ferentes. *Servius* hic ait, esse, qui pruna fert generis masculini: quem penes sit fides. Certe *Charis. l. 1. pag. 117. Putsch.* femininum agnoscit, *ab hac spino*, idemque docet, si sit quartæ declinationis, *ab hac spinu*. affertque hæc *Varronis* verba: In Asia fax ea spinu alba præfertur: quod purgationis causa adhibetur.

SPIO, us, f. *Σπειώ*, Nympha maris, una ex quinquaginta filiis Nerei & Doridis, ut *Hygin. in præfat.* docet. *Virg. 4. Georg. v. 338.* & *5. Æn. v. 826.* Nesæe, Spioque, Thalia, Cymodoceque.

SPIONIA, æ, f. genus vitis & uvæ. *Plin. l. 14. c. 2. sub fin.* Æstum fert spionia, quam quidam spineam vocant, autumnisque & imbribus pinguescit. quin immo nebulis una alitur: ob id Ravennati agro peculiaris. *Colum. l. 3. c. 2. a med.* Spionia dapsilis musto, & amplitudine magis uvarum, quam numero fertilis. Adde *cap. 7. & 21.*

SPIONICUS, a, um, ad spioniam pertinens, ut Spionicus gustus, *Colum. l. 3. c. ult. h. e.* ipsum vinum spioniæ.

SPIRA, æ, f. *spira*, *rivoluzione*, *rivolgimento*, *σπεῖρα*, linea flexuosa faciens orbes non redeuntes in se: revolutio, sive circulus, qui in se ipsum non recurrit. De variis rebus usurpatur. *Fest.* Spira dicitur & basis columnæ unius tori: aut duorum, & genus operis pistorii; & funis nauticus in orbem convolutus: ab eadem omnes similitudine, Pacuvius, Quid cessatis socii injicere spiras sparteas? Ennius quidem hominum multitudinem ita appellat, cum ait, Spiras legionibu' nexunt. Hæc *Festus*. Igitur spira sumitur pro basi, seu potius parte basis columnæ, inter plinthum & imum scapum, constans uno, aut duobus toris (ut ait *Festus*) qui Ital. *tondini*, *bottaccini*, *bastoncini*, appellantur. Item pro ima parte stylobatæ. *Plin. l. 36. c. 23. sub fin.* In Ephesiæ Dianæ æde primum columnis spiræ subditæ, & capitula addita. placuitque altitudinis octava pars in crassitudine, & ut spiræ haberent crassitudinis dimidium, septimæque partes detraherentur summarum crassitudini. Adde *Vitruv. l. 3. c. 3. l. 4. c. 1. & 7. & lib. 5. c. 9.* ¶ Item pro genere operis pistorii. *Cato de R. R. c. 77.* Spiram sic facito, quantum voles, pro ratione, ita uti placenta fit, eadem omnino facito, &c. *ciambella*. ¶ Dicitur & de fasciis galeri sub mento stringi solitis. *Juvenal. sat. 8. v. 208.* de faucibus aurea cum se Porrigat, & longo jactetur spira galero. ¶ Item de muliebri capilli ornamento. *Plin. l. 9. c. 35. a med.* Lolliam Paulinam, quæ fuit Caii Principis matrona, nec serio quidem, aut solemni cæremoniarum aliquo apparatu, sed mediocrium etiam sponsalium cœna, vidi smaragdis margaritisque opertam, alterno textu fulgentibus, toto capite, crinibus, spiris, auribus, collo, manibus, digitisque. *Valer. Flacc. l. 6. v. 396.* Ægida tum primum virgo, spiramque Medusæ Terrentem sævis squalentem sustulit hydris. ¶ Item de sinuosis anguium flexibus. *Virg. 2. Georg. v. 154.* Nec rapit immensos orbes per humum, neque tanto Squameus in spiram tractu se colligit anguis. *Id. l. 2. Æn. v. 217.* de *anguib.* spirisque ligant ingentibus. Simile est illud *Lactant. de opif. Dei, c. 11. a med.* Intestinorum multiplices spiræ, ut longitudo in se convoluta. ¶ Dicitur etiam de arborum venis & nodis in orbem convolutis. *Plin. l. 16. c. 39. sub fin.* Publicum omnium vitium vocant spiras, ubi convolvere se venæ atque nodi. *rebussi* dicuntur a nostris fabris lignariis, molestiores difficilioresque tractatu, quam nodi.

SPIRABILIS, le, *che si respira*, *spirabile*, *ἐμπνευστός*, qui spirari potest, flabilis, animalis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 36.* Terra circumfusa undique hac animali spirabilique natura, cui nomen est aer. *Id 1. Tuscul. c. 17. ad fin.* Animos, cum e corpore excesserint, sive illi sint animales, idest spirabiles, sive ignei, sublime ferri. & *cap. 19.* Natura mentis ignea aut spirabilis. *Virg. 3. Æn. v. 600.* per sidera testor, Per superos, atque hoc cœli spirabile lumen. ¶ Item ad spiritum reddendum, & recipiendum idoneus. *Plin. l. 9. c. 7.* Quoniam & pulmonum vice aliis possunt alia spirabilia inesse viscera.

SPI-

SPIRACULUM, li, n. *spiraglio*, *spiracolo*, ἀναπνοή, ἀναπνοαί, spiramentum, locus, per quem aer, aut odor exspiretur, aut exhalet. *Virg. 7. Æn. v.* 568. Hic specus horrendum, sævi spiracula Ditis. *Plin. l. 2. c.* 93. Spiracula vocant, alii Charoneas scrobes, mortiferum spiritum exhalantes. *Solin. c. 7. (al. 12.)* In Laconica spiraculum est Tænaron. *Val. Flacc. lib. 3. v.* 353. nitidi spiracula fontis. *sorgente*, *sorgiva*: locus, ex quo fons erumpit. *Pallad. in Jun. tit. 7. ad fin.* Apes inclusas per triduum tenebimus, & exigua tantum spiracula relinquemus in cella. *Id. in Octobr. tit. 14. ad fin.* Relicto brevi foramine in dolio, quo æstuantia vina suspirent. sed exempta quadraginta diebus, & hoc spiraculum claudas.

SPIRÆA, æ, f. σπειραία, herba cujus folia coronamentis apta sunt; quidam eandem esse putant cum illa, quam viburnum vocat Matthiolus. *Plin. l. 21. c.* 9.

SPIRAMEN, inis, n. *spiraglio*, spiraculum, spiramentum. *Enn. apud Priscian. l. 6. pag.* 692. *Putsch.* Sulphureas posuit spiramina Naris ad undas. *Al. leg.* spiracula. *Lucan. l. 2. v.* 183. Hic aures, alius spiramina naris aduncæ Amputat. *Id. l. 6. v.* 90. tali spiramine Nesis Emittit Stygium nebulosis aera saxis. & *l. 10. v.* 247. sunt qui spiramina terris Esse putent, magnosque cavæ compagis hiatus. ¶ Item spiratio, spiritus. *Ammian. l. 17. c. 7. a med. (al. 15.)* Plerumque observatur, terra tremente, ventorum apud nos spiramina nulla sentiri. *Claudian. de Magnete, v.* 36. Illa lacessitur longo spiraminis actu Arcanis trahiturque gemma de conjuge nodis. *Stat. 12. Theb. v.* 263. reficere spiramina fessi ignis. *h. e.* instaurare ignem pæne extinctum insufflando.

SPIRAMENTUM, i, n. *spiraglio*, *spiracolo*, idem quod spiraculum, spiramen. *Virg. 1. Georg. v.* 90. Seu plures calor ille vias, & cæca relaxat Spiramenta, novas veniat qua succus in herbas. & *l. 4. v.* 38. *de apib.* in tectis certatim tenuia cera Spiramenta linunt. *fessure*, *pertugi*. & *Justin. l. 4. c. 1. de Ætna.* Ubi acrior per spiramenta cavernarum ventus incubuit, arenarum moles egeruntur. *Pallad. l. 1. tit. 35. a med.* Omnes parvulos aditus, & reliqua spiramenta talparum diligenter obstruere. *Virg. 9. Æn. v.* 579. abditaque intus Spiramenta animæ letali vulnere rumpit. *h. e.* pulmones. Simile est illud *Ovid. 15. Met. v.* 342. Nam sive est animal tellus, & vivit, habetque Spiramenta locis flammam exhalantia multis, &c. *h. e.* pulmones, os, nares. *Plin. l. 32. c. 10.* & *l. 30. c. 17.* Laxare spiramenta. *Id. l. 22. c.* 3. Dare per cavernas radicibus spiramentum. *Id. l. 13. c. 17.* Cotoneis in conclusa spiramentum omne adimendum. *levare ogni aria, o respiro.* ¶ Translate *Tacit. in Agric. c. 44. extr.* Evenit illud tempus, quo Domitianus non jam per intervalla ac spiramenta temporum, sed continuo & velut uno ictu rempublicam exhausit. *h. e.* quædam veluti spatia. *Ammian. l. 29. c. 1. a med. (al. c. 9. in fin.)* Sumptumque est de quibusdam sine spiramento vel mora supplicium, dum quæritur, an sumi deberet. *senza respiro, o ritardo.* ¶ Spiramentum venti, *Vitruv. l. 4. c.* 7. spiratio.

SPIRANS, antis, *che spira*, πνέων, particip. qui spirat. *Plin. l. 12. c.* 19. Tot generum auræ spirante concentu. *Id. lib. 21. c.* 18. Cyperus Phœnicius exiguum spirans. *di pochissimo odore.* & *l. 20. c. 13. extr.* Ruta in maximo usu est difficile spirantibus. *per chi ha difficoltà di respiro.* *Virg. 8. Æn. v.* 304. Cacus spirans ignibus. & *l. 9. v.* 281. & *Georg. 2. v.* 140. equi spirantes naribus ignem. *Id. 3. Georg. v.* 356. spirantes frigora Cauri. ¶ Metonymice est vivens, *vivente*, *vivo*. *Plin. lib. 10. c. 37. sub. 35.* Suas spirantes e maribus trudunt arrosas. *Cic. pro Mil. c. 33. a med.* Et sunt qui ab eo spirante forum putent potuisse defendi, cujus non restiterit cadaveri curia? *Tacit. in Agric. c. 12. extr.* Margarita viva ac spirantia avelli saxis. *Id. 12. Ann. c.* 51. Zenobiam spirantem ac vitæ manifestam advertere pastores. Adde *Sil. l. 15. v.* 448. ¶ De pictis sculptisve imaginibus, quibus ad vivum quispiam repræsentatur. *Virg. 6. Æn. v.* 848. Excudent alii spirantia mollius æra: Credo equidem, vivos ducent de marmore vultus. *Id. 3. Georg. v.* 34. Parii lapides spirantia signa. *Plin. l. 3. ep.* 6. Corinthium signum effingit senem stantem; ossa, musculi, nervi, venæ, rugæ etiam, ut spirantis, apparent. *Gell. l. 7. c.* 5. Opplevit omnia non simulacris neque imitamentis, sed luctu & lamentis veris & spirantibus. ¶ De vivente, sed morti proximo, *spirante*. *Sallust. in Catil. cap. ult.* Catilina longe a suis, inter hostium cadavera repertus est, paululum etiam spirans. *Cic. pro Sext. c. 24. ad fin.* Et spirante etiam republica, ad ejus spolia detrahenda advolaverunt. *Id. Q. Fr. l. 1. ep.* 3. Non vidisses fratrem tuum, sed quemdam effigiem spirantis mortui. *Id. pro Dom. c. 32. a med.* Ut in vivi & jam spirantis caput bustum suis manibus imponeret. *Plin. l. 28. c.* 1. Gladiatorum sorbere sanguinem calidum spirantemque. *Virg. 4. Æn. v.* 64. spirantia consulit exta. *palpitanti.*

SPIRATIO, onis, f. *respiro*, actus spirandi. *Scribon. Larg. compos.* 97. Nec spiratio interpellatur. *Id. compos.* 180. Opium spirationem impedit. *Id. compos.* 185. & 187. Odor spirationis, *l'odore del fiato.*

SPIRATUS, us, m. facultas spirandi. *Plin. l. 10. c.* 3. Arcente spiratum densitate & altitudine humoris.

SPIRILLUM vocari ait Opilius Aurelius capræ barbam. *Festus.*

SPIRITABILIS, le. *Servius* ad illud *Æn.* 3. *v.* 600. cæli spirabile lumen: vult nos credere, *Ciceronem* in libris de deorum natura dixisse *spiritabilis* pro *spirabilis*.

SPIRITALIS, le, *da fiato*, πνευματικός, ad spiritum, *h. e.* flatum, aerem, ventum pertinens. *Vitruv. l. 10. cap.* 1. Machinarum est unum genus scansorium, quod Græce ἀκροβατικόν dicitur: alterum spiritale, quod apud eos πνευματικόν appellatur: tertium tractorium: id autem Græci βάναυσον vocant. & *mox.* Spiritale est, cum spiritus expressionibus impulsus & plagæ vocesque organicos exprimuntur. *Veget. de re veterin. l. 3. c.* 76. Spiritales partes pulmonis. *Lactant. de opific. Dei, c.* 11. Spiritalis fistula, *h. e.* aspera arteria, per quam spiritus meat. *Arnob. l. 3. pag.* 108. arteriæ spiritales. ¶ Item corpori seu materiæ oppositus, *spirituale*. *Solin. cap. 23. (al. 36.) sub fin.* In corporibus nostris commercia sunt spiritalia. *Tertull. in Apolog. c.* 22. Dicimus, esse substantias quasdam spiritales. & *paulo post.* Malitia spiritalis. *h. e.* dæmonum. & *mox.* Spiritales vires. *Id. de monogam. c.* 1. Quos spiritales merito dici facit agnitio spiritalium charismatum. *Prudent.* περὶ στεφ. 14. *de S. Romano, v.* 13. si superno rore respergas jecur, Et spiritali lacte pectus irriges. ¶ Legitur & *spiritualis*, quod quidem Grammaticis magis placet, cum sit a *spiritus*; verum antiquis monumentis non satis confirmatur.

SPIRITALITAS, atis, f. natura spiritalis. Legitur a quibusdam in *Tertull. l. 3. advers. Marcion. cap. 8. a med.* ubi al. leg. *specialitas*.

SPIRITALITER, *spiritualmente*, secundum spiritum. *Tertull. de Baptism. c. 4. extr.* Caro spiritaliter mundatur.

SPIRITUALIS. V. *Spiritalis*.

SPIRITUS, us, m. *aria mossa*, *arietta*, *venticello*, aer leniter fluens, aura, ventulus. *Plin. l. 3. epist.* 6. Æstatis mira clementia. semper aer spiritu aliquo movetur: frequentius tamen auras, quam ventos habet. ¶ Item *fiato*, *respiro*, *alito*, πνεῦμα, aer quem spiramus, halitus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 53. extr.* Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potione, spiritu. *Crass.* apud *Cicer. 1. de Orat. c. 1. extr.* Vel evulsa lingua, spiritu ipso libidinem tuam libertas mea refutabit. *Colum. l. 6. c.* 9. Longior, & cum quodam impedimento tractus spiritus. *Virg. 3. Georg. v.* 505. attractus ab alto Spiritus: interdum gemitu gravis. *Tibull. l. 1. el. 9. v.* 37. lenem spiritum agere. *respirare leggiermente.* & *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Spiritum crebro recipere. & *ibid.* trahere. & *ibid.* colligere. & *ibid.* cum stridore per raritatem dentium non recipere, sed resorbere. *Cic. 3. de Orat. c.* 47. Longissima est complexio verborum, quæ volvi uno spiritu potest. *in un fiato.* & *in Partit. c. 6. a med.* Oratio sit circumscripta non longo anfractu, sed ad spiritum vocis apto. *Propert. l. 1. eleg. 16. v.* 32. Surgat & invitis spiritus in lacrymis. *h. e.* suspiritus, *sospiro*. quo sensu *Gell. l. 12. c.* 5. Spiritus & anhelitus e pectore ejus evadere, non dolorem magis indicantes, quam pugnam adversum dolorem. *Virg. in Cul. v.* 130 *de angue.* Spiritibus rumpit fauces. *h. e.* sibilis. ¶ Item facultas ipsa respirandi. *Cic. 2. de nat. Deor. c.* 54. Aspera arteria ad pulmones usque pertinet, excipitque animam eam, quæ ducta est spiritu. & *c. 55. a med.* Spiritu in pulmones anima ducitur: ea calescit ab eo spiritu. *Id. 1. de Orat. cap. penult. ad fin. de Demosth.* Cum spiritus ejus esset angustior, tantum continenda anima in dicendo est assecutus, ut, &c. *strettezza di petto.* & *Ovid. 12. Met. v.* 516. super ore caputque Gravis onus, neque habet, quas ducat spiritus auras. ¶ Item universim quivis aer, ventus, *aria*, *vento*. *Plin. l. 2. c.* 5. Spiritus, quem Græci, nostrique eodem vocabulo aera appellant. *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 13. extr.* Vehementior spiritus, ventus est; leviter fluens, aer. *Quintil. l. & c. ult. ante med.* Aqua piscibus, circumfusus nobis spiritus volucribus convenit. *Cic. Catil. 1. cap.* 6. Potestne tibi hujus vitæ, hæc lux, aut hujus cæli spiritus esse jucundus? *Virg. Æn. 10. v.* 465. velut Edoni Boreæ cum spiritus alto Insonat Ægeo. *Colum. l. 3. c. 19. ad fin.* Pexatas alligare setioni silentis, vel certe placidi spiritus diem. *Varr. l. 1. R. R. c.* 57. Quo spiritus non pervenit, ibi non oritur curculio. *Pallad. in Aug. tit.* 9. Plerumque terra sulfur, alumen, bitumen educit, quorum spiritus mixti anhelitum pestis exhalant. *Id. l. 1. tit.* 3. Noxius cæli spiritus. *aria cattiva.* *Cels. l. 2. c. 7. ante med.* Alvus cum multo spiritu redditur. *h. e.* pedito. ¶ Translate est animus, *anima*, *spirito*. *Ovid. l. & eleg. 3. Trist. v.* 61. Nam si morte carens vacuam volat altus in auram Spiritus, & Samii sunt rata dicta senis; Inter Sarmaticas Romana vagabitur umbras. *Id. 15. Met. v.* 165. errat, & illinc Huc venit, hinc illuc, & quoslibet occupat artus Spiritus, eque feris humana in corpora transit. *Virg. 4. Æn. v.* 336. dum spiritus hos reget artus. Adde *Propert. lib. 3. eleg. 16. v. 10.* & *Tacit. 16. Ann. cap. ult.* ¶ *Spiritus mundi*, anima mundi. *Virg. 6. Æn. v.* 724. cælum, ac terras, camposque liquentes, &c. Spiritus intus alit. ¶ Ut *anima*, sic & *spiritus* pro persona ponitur. *Vellej. lib. 2. c. 123. ad fin.* Subrectus conspectu alloquioque carissimi sibi spiritus. *h. e.* Tiberii. ¶ Sæpe est elatus animus, *spirito*, *alterigia*, *coraggio*, *animo*. *Cic. Q. Fr. lib. 1. ep. 2. cap.* 2. L. Cæcilium nonne omni ratione placavi? quem hominem? qua ira? quo spiritu? *Id. Verr. 3. cap.* 30. Quid ego nunc in alteram actionem Cn. Dolabellæ spiritus, quid hujus lacrymas & concussiones proferam? Ubi *Ascon.* Plus significavit dicendo *spiritus*, quam si animositatem, contentionemve diceret. *Id. pro Sull. c. 9. circa med.* Res enim gestæ, credo, meæ me nimis extulerunt, ac mihi nescio quos spiritus attulerunt. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 33. extr.* Ariovistus tantos sibi spiritus, tantam arrogantiam sumpserat, ut ferendus non videretur. *Id. l. 3. B. Civ. c.* 72. His rebus tantum fiduciæ ac spiritus Pompejanis accessit, ut vicisse jam sibi viderentur. *Liv. l. 2. c.* 33. Minitans patriæ, hostilesque jam tum spiritus gerens. & *paulo post.* Multis sæpe bellis, pestilentia postremo amissa juventute, fractos spiritus esse. *Cic. 2. Agr. c. 34. ad fin.* Hunc Capuæ Campano supercilio, regio spiritu cum videremus, &c. *Id. pro Cluent. c.* 39. Jam insolentiam noratis hominis: noratis animos ejus ac spiritus tribunitios. *Albinovan. eleg. 1. v.* 277. Spiritus ille minax, & Drusi morte superbus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 384. spiritus altos gerere. *Id. in Troadib. v.* 652. spiritus tru-

truces, & minas alicujus ferre. *Id. in Agam.* v. 248. tumidos Fortuna alicui dat. *Id. in Troadib.* v. 743. alicui facere. & *vers.* 268 frangere. *Tacit.* 16. *Ann. c.* 26. cohibere. & *l.* 13. *c.* 21. mitigare. ¶ In bonam partem *Curt. l.* 5. *c.* 8. *in fin.* Oro, & obtestor, ut nobilitate vestra gentisque dignos spiritus capiatis. *Plin. l.* 8. *c.* 40. *a med. de Alexandro.* Generosi spiritus imperator. *Liv. l.* 22. *c.* 1. *sub fin.* Ingentis spiritus vir. *Phaedr. l.* 4. *fab. ult.* v. 29. Sed difficultes continetur spiritus, Integritatis qui sinceræ conscius, &c. *Propert. l.* & *eleg.* & *vers.* 2. Hæsisti: cecidit spiritus ille tuus. Adde *Virg.* 4. *Æn.* v. 648. ¶ De œstro & facultate vaticinandi, & poetica, *Liv. l.* 5. *c.* 22. Spiritu divino tactus. *Propert. l.* 3. *eleg.* 15. *in fin.* Qualis Pindarico spiritus ore sonat. *Vellej. l.* 1. *c.* 16. Per divini spiritus viros Æschylum, Sophoclem, Euripidem illustravit tragœdias. *Cic. pro Arch. c.* 8. Poetas quasi divino quodam spiritu inflari. ¶ Item vita, quæ in respirando videtur consistere, *vita.* *Cic. Phil.* 10. *c.* 10. Non est viri, dubitare eum spiritum, quem naturæ quis debeat, patriæ reddere. *Cic. Verr.* 7. *c.* 45. Ne cum sensu doloris aliquo, aut crudelis spiritus auferatur. *Id. de Senect. c.* 9. Quorum usque ad extremum spiritum est provecta prudentia. *Vellej. l.* 2. *c.* 22. & 87. Corrupta illata aspidis, morsu ejus spiritum reddidit. *Id. ibid.* Privare aliquem spiritu. *uccidere.* & *Senec. in Troadib.* v. 328. Spiritum alicui eripere. ¶ Aliquando est odor, qui ore diffunditur, *odore.* *Lucret. l.* 3. v. 223. Spiritus unguenti suavis diffugit in auras. *Cels. lib.* 5. *c.* 26. *sect.* 31. *sub fin.* Spiritus fœti odoris. *Colu. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Gens spiritu florum naribus hausto victitans. ¶ *Spiritus Sanctus*, tertia Sanctissimæ Trinitatis Persona. *Auson. in Ephemer.* 2. v. 23. Deus precandus est mihi, Ac Filius summi Dei, Majestas uniusmodi Sociata Sancto Spiritu. *Veget. de re milit. l.* 2. *c.* 5. Jurant per Deum, & per Christum, & per Spiritum sanctum. Adde *Cod. l.* & *tit.* & *leg.* 1. &c. ¶ Primam corripuit contra leges metricas *Sedul. hymn.* 1. *in fin.* Cum Sancto Spiritu gloria magna Petri. *Beda de Metr. pag.* 2374. *Putsch.* ita eum excusat. Ut gloriam, inquit, Sanctæ & Individuæ Trinitatis clara voce decantaret, neglexit regulam grammaticæ dispositionis. *Alii leg.* Spiritu. ¶ Apud Grammaticos spiritus est H, nota vehementioris flatus in loquendo: quæ & *adspiratio* dicitur. Est autem duplex, asper, & lenis, ut *Priscian. l.* 1. *pag.* 572. *Putsch.* docet. *Auson. in Technopægn. Edyll.* 12. *de monosyll. Græc.* & *Lat.* v. 19. Spiritus hic, flatu tenuissima vivificans H. ¶ In tertio casu singulari, & secundo plur. qui usurpaverit, vix fortasse invenies.

SPIRO, as, avi, atum, a. 1. *soffiare, spirare, πνέω*, flare & dicitur de aere & ventis. *Virg.* 4. *Æn.* v. 562. nec Zephyros audis spirare secundos? *Ovid. Met.* 7. v. 532. Letiferis calidi spirarunt flatibus Austri. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 10. v. 43. At Notus, adverso tepidum qui spirat ab axe. *Lucan. l.* 8. v. 246. spirat de litore Coo Aura fluens. *Gell. l.* 2. *c.* 22. *a med.* Etesiæ ex alia atque alia parte cæli spirant. *Senec. in Agam.* v. 532. Cælo novæ spirant procellæ. *Juvenal. sat.* 9. v. 67. bruma spirante. ¶ Translate a ventis secundis, *Propert. l.* 2. *eleg.* 8. v. 85. Quod si tam facilis spiraret Cynthia nobis, Non ego nequitiæ dicerer esse caput. *h. e.* mihi obsequeretur. ¶ Sæpe de odoribus dicitur, qui aura differuntur. *Virg.* 1. *Æn.* v. 407. Ambrosiæque comæ divinum vertice odorem Spiravere. *Pers. sat.* 6. v. 35. spirant cinnama surdum. *Virg.* 4. *Georg.* v. 31. graviter spirantis copia thymbræ. *Stat. l.* 3 *silv.* 3. v. 211. Semper odoratis spirabunt floribus aræ. *Val. Flacc. l.* 3. v. 389. & multa spirat coma flavilis auro. *Juvenal. sat.* 6. v. 461. facies pinguis Poppæana spirat. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Prof.* v. 81. Quidquid turiferis spirat Panchaia silvis. ¶ Item de respiratione animantium, *respirare, spirare, fiatare, alitare.* *Cic. sub fin. l.* 3. *de nat. Deor.* Quæ deseri a me, dum quidem spirare potero, nefas judico. *Cels. l.* 2. *c.* 4. Mali morbi testimonium est, vehementer & crebro spirare. *Valer. Flacc. l.* 4. v. 436. spirare animam tenuem. *futura fattilmente.* *Martial. l.* 2. *epigr.* 26. spirare quarulum. ¶ Pro vivere, *vivere, esser vivo.* V. *Spirans.* *Senec. in Thyest.* v. 756. Spirant venæ, corque adhuc pavidum salit. *palpitano.* Et translate *Cic. in Brut. cap.* 24. *extr.* Videtur Lælii mens spirare etiam in scriptis, Galbæ autem vis occidisse. *Horat. l.* 4. *od.* 9. v. 10. spirat adhuc amor, Vivuntque commissi calores Æoliæ fidibus puellæ. ¶ De his, quæ ad vivum expressa sunt in signis aut tabulis. *Martial. l.* 12. *epigr.* 10. Spirat Apellea redditus arte Memor. *Id. l.* 7. *epigr.* 83. Spirat & arguta picta tabella manu. *Sil. l.* 2. v. 429. At senior Siculis exsultat in arvis. Spirantem credas certamina anhela movere. *Id. l.* 14. v. 637. spirantes referens subtemine vultus. *Claudian. de IV. Consul. Honor.* v. 591. Et variis spirat Nereia bacca figuris. ¶ Est etiam spirando emittere, exhalare, exspirare. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Prof.* v. 154. Enceladus Spirat inexhaustum flagranti pectore sulphur. *Juvenal. sat.* 7. v. 112. immensa cavi spirant mendacia folles. *Lucan. l.* 9. v. 678. Quos habuit vultus hamati vulnere ferri Cæsa caput Gorgon! quanto spirasse veneno Ora rear! *Val. Flacc. l.* 6. v. 137. partibus spirans Medea venena. *Lucan. l.* 5. v. 82. vastos telluris hiatus Divinam spirare fidem. *h. e.* responsa & oracula. ¶ Item spirando exire. *Ovid.* 8. *Met.* v. 336. *de apro.* Lux micat ex oculis, spiratque e pectore flamma. *Lucret. l.* 6. v. 890. Quod genere ando mari spirat fons, dulcis aquai Qui scatit. ¶ *Spirare aliquid* est præ se ferre, ostentare, plenum esse, & sibi polliceri. *Liv. l.* 3. *c.* 46. Inquietum hominem, & tribunatum etiam nunc spirantem, locum seditionis quærere. *Horat. l.* 4. *od.* 13. v. 19. Spirabat amores. *Propert. in fin. eleg.* 12. *l.* 2. & *Val. Flacc. l.* 2. v. 183. magnum aliquid. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. v. 211. Grete ego magnanimam qui facta attollere regum Ibam, altum spirans, Martemque æquare canendo. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. v. 166. Nam spirat tragicum satis, & feliciter audet.

Flor. l. 1. *c.* 22. Feritas quiddam spirabat indomitum. *Virg.* 7. *Æn.* v. 510. rapta spirans immane securi. *Sil.* 3. v. 240. Mago quatit currus, & fratrem spirat in armis. *h. e.* fratris Annibalis virtutem militarem refert. Sic *l.* 15. v. 414. fratris spirans ingentia facta. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Prof.* v. 6. totum spirant præcordia Phœbum. *Senec. in Thyest.* v. 303. Dum spirat ira sanguinem, nescit tegi. *Est qui leg.* sperat. *Petron. in Satyr. cap.* 122. *de Sole.* namque ore cruento Deformis, titubans, vultus caligine texit. Civiles acies jam tum spirare putares. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich.* v. 340. insigne Minervam spirat opus. *h. e.* ostendit factum se esse a Minerva.

SPIRULA, æ, f. parva spira. *Arnob. l.* 2. *pag.* 73. Spirulas & botulos facere, *h. e.* placentas parvas in modum spiræ confectas. *Serv. ad Æn.* 2. v. 217. Bases columnarum spirulas dicunt. V. *Spira.*

SPISSAMENTUM, ti, n. *spessezza, spesso, στύμμα, πύκνωμα*, quævis res spissata & densa, or aliquid hiscat, aut flatet. *Senec. ep.* 31. Sapiens eris, si clauseris aures: quibus ceram parum est obdere. firmiori spissamento opus est, quam usum in sociis Ulyssem ferunt. *Colum. l.* 12. *c.* 47. *ante med.* Olivas in amphoram conjicito, & cum ad fauces vas repleveris, adjicito muriam duram: tum spissamento facto de arundinum foliis olivam premito, ut infra jus mersa sit. & *ibid. a med.* Cum jam pæne amphoram impleverunt, fœniculi spissamento deprimunt baccam. & *c.* 7. Fœniculi aridi spissamentum imponito. & *in fin. cap.* 16. Adjecto spissamento aridi fœniculi, quo deprimantur ita sorba, ut semper jus supernatet.

SPISSATIO, onis, f. spissamentum, spissitudo. *Senec. ep.* 86. *ad fin.* Terram non aggessit tantum, sed calcavit, & pressit, negat quicquam esse hac, ut ait, spissatione efficacius. Alii aliter leg.

SPISSATUS, a, um, *condensato, inspessito, πυκνωθείς.* *Ovid.* 15. *Met.* v. 250. Ignis enim densum spissatus in aera transit. *Lucan. lib.* 4. v. 76. *de nubibus.* Jamque polo pressæ largos densantur in imbres, Spissatæque fluunt. & *l.* 9. v. 943. humus spissata. *cui opponitur* resoluta in pulverem. *Plin. l.* 20. *c.* 7. Spissatum lac. *Id. sub fin. l.* 32. Dentes pectinatim spissati. *Id. lib.* 11. *cap.* 32. Ros spissatus sole.

SPISSE, adverb. *πυκνῶς*, dense, sive ad multam spissitudinem. *Colum. lib.* 2. *c.* 9. Prima sementis rarius serere permittit, novissima spissius postulat. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Dein spisse calcatis carbonibus inducitur, sabulo, calce, ac favilla mistis. *Id. lib.* 29. *c.* 2. Lana indita auribus obturatis spissius. *Petron. in Satyr. c.* 18. Spissius basiare aliquem. *h. e.* crebrius. *Plin. l.* 37. *c.* 8. Non translucet molochites, spissius virens, & crassius, quam smaragdus. *di un verde più carico, e più oscuro.* ¶ Metaleptice ponitur pro tarde, ægre, difficulter. *Pacuvius apud Non. c.* 4. *n.* 422. Habet hoc senectus in se, cum pigra est ipsa, ut spisse omnia videantur confieri. *Cic. in Bruto, c.* 36. Cum tamen spisse, atque vix, ut dudum ad Demosthenem & Hyperidem, sic nunc ad Antonium Crassumque pervenimus. *Nævius apud Non. loc. cit.* At enim tu nimis spisse atque tarde incedis. *Varr. ibid.* Nascimur enim spissius, quam emorimur.

SPISSESCO, is, n. 3. *inspessirsi, πυκνόομαι*, spissus fio. *Lucret. l.* 6. v. 175. cavam spissescere nubem. *Cels. lib.* 5. *c.* 27. *n.* 4. Humus spissescens.

SPISSIGRADUS, a, um, *βραδύπορος*, qui tarde incedit, qui tardo passuum motu in ambulando utitur. *Plaut. Poen.* 3. 1. 3. Homines spissigradissimos, tardiores, quam corbitæ sunt in tranquillo mari.

SPISSITAS, atis, f. *spessezza, πυκνότης*, spissitudo. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* Propter spissitatem non potest recipere liquorem. *Plin. l.* 18. *c.* 30. In tritico maxime crescunt animalia, quoniam spissitate sua concalescit.

SPISSITUDO, udinis, fem. idem quod spissitas. *Senec. quæst. nat. l.* 2. *c.* 30. *extrem.* Est autem nubes spissitudo aeris crassi. *Scribon. Larg. compos.* 4. & 5. Hæc diluuntur aceto & rosa in mellis spissitudinem. *Cato hoc sensu crassitudinem* dixit.

SPISSO, as, a. 1. *inspessire, πυκνόω*, spissum facio. *Plin. l.* 21. *c.* 41. Omne lac igne spissatur. *Id. l.* 13. *cap.* 4. *ad fin.* Et farinæ modo spissatus in panem. *Id. l.* 26. *c.* 13. Vis ejus (*herba*) spissare corpora. *h. e.* adstringere, *στύφειν.* Sic *Cels. l.* 2. *c.* 1. *ante med.* Aquilo sanum corpus spissat, & mobilius atque expeditius reddit. *Plin. l.* 28. *c.* 13. *ad fin.* Calcaniam dicitur onager, cum interficiatur, reddere urinam, liquidiorem initio, sed in terra spissantem se. *Lucan. l.* 4. v. 777. Ergo acies tantæ parvum spissantur in orbem. *si restringono.*

SPISSUS, a, um, *denso, spesso, folto, pieno, gremito, πυκνός, παχύς* densus, creber, plenus: cui opponitur *rarus*, *solutus*, & in fluidis *liquidus.* *Lucret. l.* 2. v. 444. quæ nobis durata ac spissa videntur. *Senec. ep.* 76. *ante med.* Navis firma, & juncturis aquam excludentibus spissa. *ben connessa.* *Horat. l.* 3. *od.* 19. *sub fin.* & *lib.* 4. *od.* 3. v. 21. Spissa coma. *Id. in art. poet.* v. 205. spissa sedilia. *Virg.* 9. *Æn.* v. 508. Qua rara est acies, interlucetque corona Non tam spissa viris. *Horat. l.* 1. *epist.* 19. v. 41. spissis indigna theatris Scripta pudet recitare. *Id. l.* 2. *od.* 13. v. 9. Tam spissa ramis laurea fervidos Excludet ictus. *Ovid. Met.* 9. v. 222. spissa grando. & *l.* 5. v. 621. spissæ nubes. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Spississima ex omni materie, ideo & gravissima, judicatur ebenus & buxus. *Colum. l.* 4. *c. ult.* Spissius autem semen propter varios casus deponitur. *Virg.* 5. *Æn.* v. 336. spissa arena. *Id.* 2. *Georg.* v. 236. si scrobibus superabit terra repletis, Spissus ager. & *vers.* 241. spisso vimine quali. *Id.* 2. *Æn.* v. 621. spissæ noctis umbræ. *Petron. in Satyr. c.* 114. Spissæ tenebræ. *Senec. in Herc. Fur.* v. 710. spissa caligo. *Ovid.* 12. *Met.* v. 367. spissus sanguis. & *lib.* 2. v. 23.

Et

Et liquidum spisso secrevit ab aere cælum. *& l.* 12. *v.* 437. utque liquor rari sub pondere cribri manat, & exprimitur per densa foramina spissus. *Id. Heroid. ep. ult. v.* 166. spissa coma. *Plaut. Epid.* 2. 2. 46. spissa tunica. *h. e.* densæ texturæ. *Petron. in Satyr. c.* 31. Spississima basia alicui impingere. *h. e.* creberrima. *Lucan. l.* 9. *v.* 604. spissior ignis. *h. e.* intensior, calor. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Orat. c.* 53. In utroque genere dicendi & principia tarda sunt, & exitus tamen spissi & producti esse debent. *h. e.* sententiis & verbis copiosi. *Senec. ep.* 81. *a med.* Minimum ex nequitia, levissimumque ad alios redundat: quod pessimum ex illa est, &, ut ita dicam, spississimum, domi remanet, & premit habentem. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *epist.* 14. Scribebam illa, quæ dixeram, πολιτικά, spissum sane opus, & operosum. *h. e.* difficile & multi laboris. *Id.* 3. *de Orat. c.* 36. Me quidem in Academiam totum compulisti: in qua velim sit illud, quod sæpe posuisti, ut non necesse sit consumere ætatem: sed etiam si est aliquanto spissius, aut si ego sum tardior, profecto nunquam conquiescam, ante quam, &c. Adde *l.* 2. *Fam. ep.* 10. *sub fin. & Attic. l.* 10. *ep. ult.* quæ duo loca pertinere possunt etiam ad notionem sequentem. nam ¶ Metonymice est tardus: quia res spissa cum difficultate & tarde conficitur. *Cic. Attic. l.* 10. *ep. ult.* Hoc quoque timide scribo. ita omnia adhuc tarda & spissa. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 77. Spissum istud amanti est verbum, Veniet, nisi venit. *Cæcil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 412. Nihil ego spei credo. omnes res spissas facit. Adde *Titinn. Turpil. Pacuv. ibid.* ¶ Pro *spisse*, tarde, sero. *Plaut. Pœn.* 3. 5. 46. Haruspices si quid boni promittunt, pro spisso evenit: id quod mali promittunt, præsentarium est.

SPITHAMA, æ, *f. palmo*, σπιθαμή, palmus, constans a duodecim digitis. *Plin. l.* 7. *c.* 2. Supra hos extrema in parte montium Trispithami, Pygmæique narrantur, ternas spithamas longitudine non excedentes.

SPLANCHNOPTES, æ, *m.* σπλαγχνόπτης, græca vox assantem exta significans. σπλάγχνα enim exta sunt, ὀπτάω asso, torreo. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *a med.* Stipax Cyprius uno celebratur signo, Splanchnopte. Periclis Olympii vernula hic fuit exta torrens, ignem oris pleni spiritu accendens. Adde *l.* 22. *c.* 17. *extr.*

SPLEN, splenis, *m. milza*, σπλήν, græce est viscus illud in sinistra parte animalis ventriculo appositum, quod latine *lienem* dicimus. Creditur esse sedes risus. *Pers. sat.* 1. *v.* 12. Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno. *Vitruv. l.* 1. *c.* 4. *a med.* Pecora quæ pascuntur proxime Gnosum, splenem habent: quæ autem ex altera parte, non habent apparentem splenem. *Colum. l.* 7. *c.* 10. *ad fin.* Vitiosi splenis dolor sues infestat. *Plin. l.* 25. *c.* 5. *ante med.* Sues, qui radicem Taurisi ederint, sine splene inveniri. *Id. sub fin. l.* 24. Fœnum Græcum spleni medetur. *&* 2. 15. Trixago ad splenem ex aceto sumitur. *Id. l.* 23. *c.* 1. Vitis alba splenem, ternis obolis pota, triginta diebus consumit.

SPLENDENS, entis, *risplendente*, λαμπρός, splendidus, fulgens. *Plaut. Rud. prol. v.* 3. Splendens stella candida. *Ovid.* 3. *Met. v.* 55. splendenti lancea ferro. *Virg.* 12. *Æn. v.* 417. hoc fusum labris splendentibus amnem Inficit. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 9. *v.* 11. fuco splendente genas ornare. *belletto*. & *Claudian. epigr.* 9. *v.* 1. porrectam splendenti fragmine venam. *h. e.* crystallo. *Id. in Gigantomach. v.* 77. splendentior igni Aureus ardescit clypeus. *Horat. l.* 1. *od.* 19. *v.* 5. Urit me Glyceræ nitor Splendentis Pario marmore purius. ¶ Translate *Plin. l.* 9. *c.* 5. Auctores habeo in equestri ordine splendentes, visum ab his in Gaditano oceano marinum hominem. *h. e.* claros, illustres, nobiles.

SPLENDEO, es, dui, *n.* 2. *risplendere*, λάμπω, splendorem emitto, luceo, fulgeo, niteo. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 121. Pleni oculi sordium qui erant, jam splendent mihi. *Lucret. l.* 5. *v.* 1257. claro splendere colore. *Virg.* 7. *Æn. v.* 9. nec candida cursus Luna negat. splendet tremulo sub lumine pontus. *Enn.* apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 4. Sparsis hastis longis campus splendet, & horret. *Senec. in Agam. v.* 434. Splendetque classe pelagus, & pariter latet. *Lucan. l.* 9. *v.* 516. Eois splendent donaria gemmis. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 44. Sedes fulgenti splendent auro atque argento. *Martial. l.* 4. *epigr.* 79. Condita cum tibi sit jam sexagesima messis, Et facies multo splendeat alba pilo. *& l.* 2. *epigr.* 29. Et splendent vulso brachia trita pilo. *Id. l.* 8. *epigr.* 77. Splendens Assyrio semper tibi crinis amomo. *Id. l.* 9. *epigr.* 3. Splendet Erythræis perlucida mœcha lapillis. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *a med.* Cubiculum marmore splendet. *Juventius* apud *Gell. l.* 18. *c.* 12. Pallium face ut splendeat. *h. e.* nitidum sit, & sine maculis. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c.* 28. Virtus splendet per se semper, neque alienis unquam sordibus obsolescit. *Senec. in Troadib. v.* 1138. fulgent genæ, Magisque solito splendet extremus decor. *Liv. l.* 38. *c.* 53. Petilii vexati sunt probris, quod splendorem alienæ invidia voluissent. *h. e.* alteri fieri accusationem Scipionis Africani. *Horat. l.* 4. *od.* 3. *v.* 23. Jam nec Lacænæ splendet adulteræ Famosus hospes. *h. e.* floret, viget. *Phædr. l.* 4. *fab.* 24. Splendebat hilare poculis convivium. *h. e.* abundabat, large & liberaliter hero præbente. ¶ Præterit. *splendui* agnoscitur a Grammaticis, *Charis. l.* 3. *pag.* 216. *Putsch. Diomed. l.* 1. *pag.* 363. *Priscian. l.* 9. *pag.* 868. & habet *Augustin. l.* 10. *Confession. c.* 27. ¶ Inter *fulgeo* & *splendeo* hoc statuit discrimen *Cornel. Fronto*, ut *fulgere* dicantur, quæ natura lucem habent, ut sol, ignis: *splendere*, quæ arte, ut aurum, argentum.

SPLENDESCO, is, *n.* 3. *farsi lucente, risplendente*, ἀγλαΐζομαι, splendidus fio, luceo, splendeo. *Virg.* 1. *Georg. v.* 46. Incipiat sulco attritus splendescere vomer. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 23. Vidimus Ætnæa cælum splendescere flamma. *Id.* 10. *Met. v.* 177. splendescunt succo pinguis olivi. *Senec. in Herc. Oet. v.* 791. largo sacer splendescat ignis ture. ¶ Translate *Cic. in præfat. Paradox.* Nihil est tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur. *Plin. l.* 5. *ep.* 11. Perfectum opus absolutumque est: nec jam splendescit lima, sed atteritur.

SPLENDICO, as, *n.* 1. *risplendere*, splendeo. *Apul. l.* 5. *Metam.* Prænitent vestes, splendicant gemmæ. *Al. leg.* splendidant. *& l.* 7. Cum mihi etiam tunc depiles genæ levi pueritia splendicarent.

SPLENDIDE, adverb. *splendidamente*, λαμπρῶς, cum splendore, lucide: & translate nobiliter, præclare, magnifice. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 25. *sub fin.* Et acta ætas honeste ac splendide tantam affert consolationem, &c. *Id. pro Quint. c.* 30. Magnifice & splendide ornare convivium. *Petron. in Satyr. c.* 21. In cella tres lecti strati erant, & reliquus lautitiarum apparatus splendidissime expositur. *Nep. in Attic. c.* 14. Parum splendide se gerere 10 HS. vicies. *Cic. l.* 1. *Offic. c.* 6. *in fin.* Ornate & splendide dicere. *Hirt. de B. Alex. c.* 24. Splendidius atque honestius contra regem, quam contra fugitivorum manum bellum gerere. *Sueton. in Vespas. c.* 14. Hostis sui filiam splendidissime maritavit. *con nobilissimo partito*. & *Cic.* 1. *de Fin. c.* 2. *a med.* Quid habent, cur Græca anteponant iis, quæ & splendide dicta sint, neque sint conversa de Græcis? *h. e.* nitide & eleganter. *Gell. l.* 14. *c.* 1. *post med.* Latius ea, & amœnius, & splendidius, & profluentius assequebatur. *Senec. ep.* 47. *ante med.* Splendidissime natus. *h. e.* illustri genere. *Horat. l.* 3. *od.* 11. *v.* 35. perjurum fuit in parentem Splendide mendax, & in omne virgo Nobilis ævum. *h. e.* decore, cum virtute. loquitur de Hypermnestra, Danai filia, quæ 49. sororibus jussu patris maritos suos occidentibus, uni Lynceo suo pepercit.

SPLENDIDO, das, *a.* 1. splendidum reddo, polio. *Apul. in Apolog. sub fin.* Splendidare dentes. ¶ Item splendidus sum. V. *Splendico*.

SPLENDIDUS, a, um, *risplendente, lustro*, λαμπρός, qui splendet, lucidus, clarus, nitidus; a *splendeo*. *Cic. in somn. Scip. c.* 3. *ad fin.* Splendidissimo candore inter flammas elucens circulus. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 123. Splendidior liquidis cum sol caput extulit undis. *Plin. l.* 18. *c. ult. ante med.* Splendidum cælum. *sereno, chiaro*. & *Lucret. l.* 6. *v.* 207. flammeus & splendidus color. *Martial. l.* 2. *epigr.* 36. Splendida sit nolo, sordida nolo cutis. *Id. l.* 9. *epigr.* 50. *de toga*. Dum nova, dum nitida fulgebat splendida lana. *Ovid. Heroid. ep. ult. v.* 162. multo splendida palla croco. *Martial. de spect. epigr.* 21. splendida vocabula. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 336. splendida mensa. *Senec. in Thyest. v.* 457. splendidum ebur. *Id. in Hippol. v.* 446. comæ splendidæ. *canute*. *& v.* 800. colla splendida. *bianco collo*. & *Horat. l.* 3. *od.* 13. *v.* 1. fons splendidior vitro. *più limpido*. & *Frontin. de aquæductib. art.* 93. Fluvius frigidissimus ac splendidissimus. *Lucret. l.* 6. *v.* 1185. Sudorisque madens per collum splendidus humor. Sic *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 140. maledixit utrique, vocando Hanc furiam, hunc aliud, jussit quod splendida bilis. *h. e.* χολὴ ξανθή, flava, ex qua iræ nascuntur. V. *Bilis*. vitream bilem dixit *Pers. sat.* 3. *v.* 8. ¶ Translate est speciosus, *specioso, bello in apparenza*. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 18. *sub fin.* Quod appellant honestum, non tam solido, quam splendido nomine. *Ovid. de remed. amor. v.* 240. Prætendens culpæ splendida verba suæ. *Horat. l.* 4. *od.* 7. *v.* 21. Cum semel occideris, & de te splendida Minos Fecerit arbitria. *h. e.* præclaram & æquam sententiam, & probatam omnibus tulerit. ¶ Item perspicuus, clarus, apertus. *Cic. in Brut. c.* 75. Splendidam quandam, minimeque veteratoriam rationem dicendi tenere. *& c.* 79. Splendida & grandis oratio. *& c.* 58. Splendidioribus verbis uti. *Id. ibid. c.* 55. Vox cum magna, tum suavis & splendida. *Id. in Orat. c.* 49. Splendidis nominibus illuminatus est versus. ¶ Item illustris, nobilis, clarus. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 236. & *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 118. splendida facta. *Propert. l.* 3. *eleg.* 18. *v.* 8. Splendidaque a docto fama refulget avo. *Cels. in præfat. post med.* Nemo in splendida persona periclitari conjectura sua voluit, ne occidisse, nisi servasset, videretur. *in persona di rango*. & *Cic. pro Flacc. c.* 10. *a med.* Vir splendidissimus atque ornatissimus civitatis suæ. *Hirt. de B. Alex. c.* 40. *sub fin.* Splendidi ac illustres viri, equites R. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 18. C. Plotius eques R. splendidus. *Vellej. l.* 2. *c.* 88. Equestri sed splendido genere natus. (V. *Splendor*.) *& c.* 126. *a med.* Sejanus splendidissimis functus ministeriis. *Plin. l.* 4. *ep.* 6. Hunc rogo semestri Tribunatu splendidiorem & sibi, & avunculo suo facias. ¶ Universim splendida dicuntur, quæ magna & præstantia sunt, quia facile incurrunt in oculos, & quadam luce perstringunt, & admirationem pariunt. *Cic.* 1. *Offic. c.* 18. *a med.* Splendidissimum videri, quod animo magno elatoque, humanasque res despiciente factum sit. *& cap.* 8. *a med.* In maximis animis, splendidissimisque ingeniis plerumque existunt honoris, imperii, gloriæ cupiditates. *Id. Verr.* 6. *c.* 18. Homo & domi nobilis, & apud nos, quo se contulit, propter virtutem splendidus & gratiosus. ¶ Præcipue vero ad divitias refertur, lautitiam, liberalitatem, magnificentiam, *splendido, magnifico*. *Cic. Parad.* 5. 2. 2. *a med.* Reviviscat M'. Curius, aut eorum aliquis, quorum in villa nihil splendidum, nihil ornatum fuit, præter ipsos. *Nep. in Attic. c.* 13. *a med.* Elegans, non magnificus; splendidus, non sumptuosus, omni diligentia munditiam non affluentiam affectabat. *Vellej. l.* 2. *c.* 105. Liberaliter lauteque otio abutens: ita tamen, ut eum splendidum ac hilarem potius, quam luxuriosum aut desidem diceres. *Nep. in Alcib. c. ult.* Cum Atheois splendidissima civitate natus esset, &c. *Virg.* 1. *Æn. v.* 641. At domus interior regali splendida luxu Instruitur. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 46. Tota domus gaudet regali splendida gaza. *Petron. in Satyr. c.* 10. Splendida vestis. (*c.* 24. *in fin.* vocat pre-

tio-

stinctissimam. Fortasse respicit ad fulgorem purpuræ.) *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Cultus oratoris sit, ut in omnibus honestis debet esse, splendidus & virilis. *un bel vestire. Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 25. Contemptæ dominus splendidior rei, quam si, &c.

SPLENDIFICE, splendide. *Fulgent. l.* 1. *Mythol. p. m.* 25. Admodum splendifice intermicanti coruscamine.

SPLENDIFICO, as, a. 1, splendidum, & lucidum facio. *Martian. Capell. l.* 9. *pag.* 309. Lumina ambentium splendificant diem.

SPLENDIFICUS, a, um, splendorem faciens, splendidus. In Thesauro *Basil. Fabri* affertur antiquus hic versus, *ex Fabretto.* Splendificumque jubar radianti carperet haustu.

SPLENDOR, oris, m, *splendore, lucentezza, lucidezza, αὐγή, λάμψις,* lux, fulgor, claritas, nitor. *Plaut. Merc.* 5. 2. 59. Cælum splendore plenum. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 366. splendor flammæ. *Gell. l.* 2. *c.* 6. Nitores & splendores auri. *Auct. ad Herenn. lib.* 4. *c.* 50. Existimat, se gemmæ nitore, & auri splendore aspectus omnium præstringere. *Plaut. initio Milit.* Curate ut splendor sit meo clypeo clarior, quam solis radii esse olim, cum sudum est, solent. *Id. Asin.* 2. 4. 20. Jussin' in splendorem dari bullas has foribus nostris? *&* *Aulul.* 4. 1. 16. redigeres compedes in splendorem. *Sueton. in Domit. c.* 14. Porticuum parietes phengite lapide distinxit, e cujus splendore per imagines, quidquid a tergo fieret, provideret. *Plin. l.* 33. *c.* 7. *ad fin.* Splendor minii. *Id. l.* 37. *c.* 4. Gemma splendoris ferrei. *&* *l.* 12. *c.* 4. *extr.* Ebenus trunco enodi, materie splendoris nigri. *Lucret. l.* 4. *v.* 211. splendor aquai. *limpidezza.* (sic Splendor aquarum. *h. e.* puritas. *Frontin. de aquæduct. art.* 89.) *Ovid.* 5. *Fast. v.* 366. splendor floris. *bel colore.* Sic *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 92. Sanguineo splendore rosas, vaccinia nigro Induit. *Lucret. l.* 4. *v.* 1023. Cum Babylonica magnifico splendore rigantur. *h. e.* pretiosis coloribus. *v. gr.* purpureo tincta. ¶ Translate *Auct. dial. de Oratorib. c.* 37. Hic accedebat splendor rerum, & magnitudo causarum, quæ & ipsa plurimum eloquentiæ præstant. *h. e.* res magnæ, notabiles, illustres, magna negotia. *Justin. l.* 6. *c.* 5. *a med.* Ne e rebus gestis ejus, & gloriæ splendore decederet. *Plin. l.* 10. *ep.* 5. *ad fin.* Et natalium, & paternarum facultatum splendor. *nobiltà, a lustro.* ¶ Sæpe est magnificentia, liberalitas, largus divitiarum usus, *splendidezza.* hæc enim maxime, splendoris instar, feriunt oculos, & admirationem pariunt. *Cic. pro Flacc. c.* 12. Majores nostri in privatis rebus suisque sumptibus minimo contenti, tenuissimo victu vivebant; in imperio atque in publica dignitate omnia ad gloriam splendoremque revocabant. *Id. pro Cæl. c. penult. in fin.* Si quem horum aliquid offendit, si purpuræ genus, si amicorum catervæ, si splendor, si nitor, &c. *Gell. l.* 1. *c.* 14. Splendor domus atque victus. *fornimento, e lautezza.* ¶ Item claritas, nobilitas, dignitas, gloria, honor, *onorevolezza, dignità, gloria, nobiltà, lustro. Cic. pro Sull. initio.* Dignitatis suæ splendorem obtinere. *Id.* 1. *de Orat. c.* 45. *extr.* Q. Mucii janua & vestibulum maxime quotidie frequentia civium ac summorum hominum splendore celebratur. *Id. pro Cluent. c.* 69. *in fin.* Honesti homines & summo splendore præditi. *Sueton. in Vespas. c.* 1. *ad fin.* Splendor & vetustas familiæ. *Plin. in Paneg. c.* 84. *in fin.* Verum honorem non in titulorum splendore, sed in judiciis hominum reponere. *Tacit. Hist.* 1. *c.* 84. Senatus splendore & gloria sordes & obscuritatem Vitellianorum partium præstringere. *Sueton. in Aug. c.* 35. Senatorum affluentem numerum deformi & incondita turba, ad modum pristinum & splendorem redegit. ¶ Speciatim dicitur de dignitate equestris ordinis, qui erat in civitate honestissimus. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 27. Sex. Aufidius splendore equiti Romano nemini cedit. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 48. *a med.* Qui equestrem splendorem pati non potuerunt. Adde *Fam.* 1. *op.* 3. & V. *Splendidus.* ¶ Item decus, ornamentum. *Cic. pro Cæcin. c.* 10. Dixit Senator popul. R. splendor ordinis, decus atque ornamentum judiciorum, Fidiculanius Falcula. ¶ *Splendor verborum* est nitor, vis, & significantia, qua res in bono lumine collocantur. *Plin. l.* 7. *epist.* 9. Proprietas splendorque verborum. *Horat. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 111. Audebit, quæcumque parum splendoris habebunt, Et sine pondere erunt, & honore indigna ferentur, Verba movere loco, quamvis invita recedant. Adde *Cicer. in Orat. c.* 31. *&* 49. ¶ *Splendor vocis* est claritas, & canora suavitas. *Cic. in Bruto, c.* 68. *&* 71. Actio ejus habebat & in voce magnum splendorem, & in motu summam dignitatem. *Plin. l.* 20. *c.* 6. Porrum festivum voci splendorem affert. *καθαίρει τὰς ἀρτηρίας,* inquit *Dioscor. l.* 2. *c.* 179.

SPLENDORIFER, ra, rum, splendorem ferens. *Tertull. de Judic. Dom. c.* 5. Sol splendorifero qui lumine clarus.

SPLENETICUS, a, um, *σπληνώδης,* lienosus, qui ex splene laborat. *Plin. l.* 20. *c.* 9. Item spleneticis in vino albo per dies quadraginta. *Al. leg.* spleniis. *Pallad. in Jul. tit.* 6. Hoc vini genus spleneticis proderit. *Al. leg.* splenicis. *Apul. de herb. c.* 34. Centaurea major ad spleneticos. V. *Splenicus.*

SPLENIATUS, a, um, *σπληνωτός,* splenio obvolutus. *Martial. l.* 10. *epigr.* 22. Cur splenio sæpe prodeam mento.

SPLENICUS, a, um, *chi patisce di milza, σπληνικός,* splene laborans, lienosus. *Plin. l.* 24. *c.* 10. *a med.* Hederæ vasa splenicos biberes sanari invenio. *&* *c. praced. post med.* Homini splenico cibum potumque dent in vasis ex myrice factis. *Id. l.* 31. *c.* 11. Splenicis spongiæ impositæ prosunt. His & al. *Plinii* locis multis veteres Editiones 1469. 1470. & 1472. fere habent *spleneticus.* In sua *Harduin.* semper edidit *splenicus,* quod magis accedit ad græcam analogiam *σπλὴν, σπληνικός,* & probabilius est.

SPLENIUM, ii, n. *σπλήνιον,* herba, quæ spleni medetur, quæ usitatius dicitur *asplenum. Plin. l.* 25. *c.* 5. Invenit & Teucer eadem ætate Teucrion, quam quidam Hemion vocant, spargentem juncos tenues, folia parva, asperis locis nascentem, austero sapore, nunquam florentem. Neque semen gignit. Medetur lienibus. Constatque sic inventam. Cum exta super eam projecta essent, adhæsisse lieni, eumque exinanisse. Ob id a quibusdam splenion vocatur. Hæc *Plin.* ¶ Est etiam panniculus, vel fascia medicamento, aut emplastro illita, quæ fronti, aut oculis aliquo morbo laborantibus imponitur. *Martial.* de servo stigmatis in fronte notato & ad equestrem dignitatem evecto, *l.* 2. *epigr.* 29. Et numerosa linunt stellantem splenia frontem. Ignoras, quis sit? splenia tolle, leges. Adde *Plin. l.* 6. *ep.* 2. ¶ Est etiam emplastrum ipsum, quod illinitur. *Plin. l.* 29. *c.* 6. *a med.* Superimponi oportet splenium e melle decoctum, lanamque succidam ex oleo aut vino. *Id. l.* 30. *c.* 11. *ad fin.* Aranei tela in splenio resinæ ceræque imposita fronti.

SPODIUM, ii, n. *σπόδιον,* diminutivum a *spodos, σποδὸς,* græce est parva, aut minutior cinis. Sumitur autem pro quodam excremento seu scoria metallorum, postquam in fornacibus cocta & fusa sunt. de quo multa *Plin. l.* 34. *c.* 13. ubi & *spodon* vocat, & varias ejus utilitates recenset. *Id. ibid.* Fit & spodium ex plumbo, eodem modo, quo ex Cyprio nos diximus. V. *Pompholyx.* ¶ Item pro cinere aliarum rerum combustarum. *Plin. l.* 23. *c.* 4. Spodium a cauliculis vehementius inhibet rheumatismos.

SPODOS, i, f. *σποδὸς,* idem quod spodium. *Plin. l.* 34. *c.* 13. V. *Pompholyx.*

SPOLETANUS. V. in voce sequenti.

SPOLETINUS, a, um, adject. a Spoletio urbe, ut Spoletinus populus, *Cic. pro Balb. c.* 21. ¶ Vina Spoletina inter optime habita sunt. Unde *Martial. l.* 13. *epigr.* 120. De Spoletinis quæ sunt cariosa lagenis Malueris, quam si musta Falerna bibas. Adde *l.* 14. *epigr.* 116. ¶ *Spoletini,* orum, ejus urbis cives. *Plin. l.* 3. *c.* 14. & *Liv. l.* 45. *c.* 43. ¶ Dicitur & *Spoletanus. Liv. l.* 17. *c.* 10. Æsernini, & Spoletani, & Placentini. *Al. leg.* Spoletini. *Priscian. l.* 2. *pag.* 592. *Putsch.* probat *Spoletanus,* ut a *Spoletum,* ea ratione, qua a *Pæstum* fit *Pæstanus,* a *Toletum Toletanus,* a *Beneventum Beneventanus.*

SPOLETIUM, ii, *&* Spoletum, ti, n. *Spoleti,* urbs Umbriæ, olim R. colonia, ad Tessinum fluvium. *Liv. l.* 45. *c.* 43. Rex Gentius Spoletium in custodiam ductus. *Id. l.* 21. *c.* 9. Annibal atque ad Spoletum venit. *Spoletium* habent etiam *Vellej. l.* 1. *c.* 14. *in fin.* & *Flor. l.* 3. *c.* 21. *sub fin. Epitom. Liv. l.* 20. *Aurel. Vict. in epit. c.* 31. & *Sueton. in Vespas. c.* 2. ubi al. leg. *Spoletum:* quod habetur etiam apud *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 73. *Sueton. de Grammat. c.* 21. & *Jul. Obsequ. de prodig. cap.* 122. Sed *Spoletium* videtur antiquius.

SPOLIARIUM, ii, n. *spogliatojo, ἀποδυτήριον,* locus in quo vestes exuuntur. Et speciatim locus arenæ proximus, quo recipiebantur, & exuebantur gladiatores in arena jugulati: vel occidebantur qui graviter vulnerati sine spe vitæ erant. *Senec. epist.* 93. *sub fin.* Numquid aliquem esse tam stulte cupidum vitæ putas, ut jugulari in spoliario, quam in arena malit? Hinc apud *Lamprid.* illæ acclamationes in Commodum Imp. *c.* 18. *&* 19. Hostis patriæ, parricida, gladiator in spoliario lanietur. Qui senatum occidit, in spoliario ponatur. Adde *Inscript. vet.* apud *Gruter. pag.* 489. *n.* 12. ¶ Item quivis locus, in quo quis vita, aliave re privatur. *Senec. de Provid. c.* 3. *a med.* Videant largum in foro sanguinem, & supra Servilium lacum (id enim proscriptionis Sullanæ spoliarium est) senatorum capita. *Senec. alter l.* 5. de debilitantes expositos, *controv.* 33. Volo nosse illum specum tuum, illam humanarum calamitatum officinam, illud infantium spoliarium. *Plin. in Paneg. c.* 36. Quam juvat cernere Ærarium silens & quietum, & quale ante delatores erat! Nunc templum illud, nunc vere deus, non spoliarium civium, cruentarumque prædarum sævum receptaculum.

SPOLIATIO, onis, f. *spogliamento, spoglio, saccheggio, ruberia, σκύλευσις,* spoliorum detractio: & universim privatio cujuscumque rei. *Cic. Agrar.* 1. *c.* 3. *sub fin.* Hinc vos quas spoliationes, quam nundinationem juris ac fortunarum fore putatis? *Liv. l.* 29. *c.* 8. *a med.* Avaritia ac facinorum quidem spoliatione abstinuit. *Cic. Verr.* 6. *c.* 59. Spoliationes fanorum atque oppidorum. *Id. pro Mur. c.* 40. *a med.* Spoliatio consulatus. *Id.* 2. *Phil. c.* 11. *a med.* dignitatis.

SPOLIATOR, oris, m. *spogliatore, σκυλευτὴρ, λαφυραγωγὸς,* qui alterum spoliat. *Cic.* 6. *Verr. c.* 36. Neque solum spoliata illa patiera, sed etiam spoliatorem vexatoremque eorum defendes? *Juvenal. sat.* 1. *v.* 46. Cum populum gregibus comitum premat hic spoliator Pupilli prostantis.

SPOLIATRIX, icis, f. *σκυλεύτρια,* quæ spoliat. *Cic. pro Cæl. c.* 21. Tu ne Venerem illam tuam spoliatricem spolies ornamentis? *Martial. l.* 4. *epigr.* 29. Sic spoliatricem commendat fastus amicam.

SPOLIATUS, a, um, *spogliato, σκυλευθείς,* privatus quacumque re. *Cic.* 6. *Verr. c.* 40. Cum illum spoliatum stipatumque lictoribus videret. *nudo. &* *in Bruto, cap.* 2. Cum forum P. R. quod fuisset quasi theatrum illius ingenii, voce erudita, & Romanis Græcisque auribus digna spoliatum atque orbatum videret. *Id. in Pison. c.* 16. *a med.* Nunc meam spoliatam fortunam cum tua florente conferam. *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 1. Nihil illo regno spoliatius, nihil rege egentius. *Vellej. l.* 2. *c.* 80. *extr.* Vita, rerumque suarum dominium concessa ei sunt; spoliata, quam tueri non poterat, dignitas. *Virg.* 10. *Æn. v.* 935. corpus spoliatum lumine. *privato di vita.* & *Petron. in Satyr. cap.* 108. spoliati capitis dedecus. *tosato, raso.* & *Sener. in Phæniss. v.* 29. hue nunc duce spoliatus ibo. *senz' alcuna guida.* & *Petron. in fragm. pag.* 668. *Burm.* Guttura nunc ella magnis monilibus, Aut gemmas aptent capiti, tu sola placere Vel spo-

spoliata potes. *h. e.* vel inornata & incompta. *Ovid. Metam.* 15. *v.* 213. Hiems spoliata capillos. ἐψιλωμένος. ¶ Cum genitivo. *Lucret.* apud *Serv. ad* 4. *Æn. v.* 654. spoliatus luminis ere. Al. leg. *lumine.* In libris *Lucretii* hoc hemistichium non apparet.

SPOLIO, as, avi, atum, a. *t. spogliare, rubare, saccheggiare, privare,* ἐκδύειν, vestes detrahere, exuere. *Liv. l.* 2. *c.* 55. Consules spoliari hominem, & virgas expediri jubent. *& mox.* Quo ferocius clamitabat, eo infestius circumscindere & spoliare lictor. *Lucan. l.* 7. *v.* 627. Spoliare cadaver. *Nep. in Thrasyb. c.* 2. *extr.* Jacentem veste spoliare. (Adde *lib.* 8. *c.* 52.) *Petron. in Satyr. c.* 135. Dentibus folliculos leguminum periti spoliat, atque in terram, veluti muscarum imaginem, despuit. *h. e.* detrahit: legumina spoliat tunicis, seu involucris. ¶ Item universim privare, deprædari, expilare, auferre. *Terent. Hecyr.* 1. 1. 7. *de meretrice.* Hortor, ne cujusquam misereat, quin spolies, mutiles, laceres quemque nacta sis. *Cic.* 6. *Verr. c.* 27. Apollonium omni argento spoliasti ac depeculatus es. *& Verr.* 2. *c.* 5. Monumenta antiquissima spoliavit nudavitque omnia. *Id.* 4. *Acad. c.* 19. Tune eam philosophiam sequere, quæ spoliat nos judicio, privat approbatione, orbat sensibus? *Id.* 1. *de Orat. c.* 55. Vide ne dum novo & alieno ornatu velis ornare juris civilis scientiam, suo quoque eam spolies atque denudes. *Id. pro Sull. c.* 25. *a med.* Spoliare fana sociorum. *Virg.* 6. *Æn. v.* 168. *Ovid. in Ibin, v.* 623. & *Justin. l.* 16. *c.* 4. *extr.* Spoliare aliquem vita. *Virg.* 11. *Æn. v.* 8. hostem telis. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 11. *v.* 8. conjuge. *Id.* 4. *Fast. v.* 753. Seu mea falx ramo lucum spoliavit opaco. *Id. Heroid. epist.* 16. *v.* 107. Ardua proceris spoliantur Gargara silvis. *Senec. in Med. v.* 609. Spoliare Pelion umbra. *Justin. l.* 8. *c.* 5. *extr.* aliquem regno. *Cic.* 3. *Offic. c.* 19. probatum hominem famæ. *Id. pro Dom. c.* 41. *sub fin.* aliquem præsidio. *Id. pro Planc. c.* 9. fortunis. *Id. pro Mur. c. ult.* dignitate. *Id. pro Cæl. c.* 2. Quæ accusatores deformandi hujus causa, detrahendæ spoliandæque dignitatis gratia dixerunt. *& cap.* 18. Parcat juventus pudicitiæ suæ, ne spoliet alienam.

SPOLIUM, ii, *n. pelle staccata dall' animale, spoglia,* σκῦλον, pellis a corpore animalis detracta, exuviæ. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 100. Illa feræ (*apri*) spolium pignus amoris habet. *& epist.* 6. *v.* 13. Pervigilem spolium pecudis servasse draconem. *h. e.* arietis Phrixei. *Id. Met.* 9. *v.* 113. Alcides pharetraque gravis, spolioque leonis. *Lucret. l.* 5. *v.* 951. Necdum res igni scibant tractare, neque uti Pellibus, & spoliis corpus vestire ferarum. *Id. l.* 4. *v.* 58. lubrica serpens Exuit in spinis vestem. nam sæpe videmus Illarum spoliis vepres volitantibus auctas. *spoglie.* ¶ Transfertur ad omne id, quod hosti detrahitur, aut quocumque modo alicui ereptum aufertur, *spoglie, preda, bottino, ruberia.* De *spoliis opimis* V. in *Opimus.* *Cic. pro leg. Manil. cap.* 18. *extr.* Forum ex suvlis nauticis, & classium spoliis ornatum reliquerunt. *h. e.* rostris navium. Sic *Flor. l.* 1. *c.* 11. *a med.* Parta de Antio spolia C. Mænius in suggestu fori, capta hostium classe, suffixit. Sic *Sueton. in Aug. c.* 18. *extr.* Locum castrorum exornatum navalibus spoliis Neptuno & Marti consecravit. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 50. Si spoliorum causa vis hominem occidere, spoliasti. *& paulo post.* Quis pirata fuit tam barbarus, ut cum integram prædam sine sanguine habere posset, cruenta spolia detrahere mallet? *Liv. l.* 5. *c.* 36. *&* 39. Cæsorum spolia legere. *Justin. l.* 24. *c.* 6. Opima præda, & Orientis spoliis onusta. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 54. Prœliis congredi, spolia & prædas ad procuratores referre. (*spolia,* quæ adhærent hosti, ut vestes, arma, pecunia: *præda* quæcumque alia hostium fuere.) *& cap.* 39. Spolia & captivos largiri. *Virg.* 4. *Æn. v.* 93. spolia ampla referre. *Cic.* 3. *Offic. c.* 5. Illud natura non patitur, ut aliorum spoliis nostras facultates augeamus. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 44. Eum uno mendacio devici: uno ictu extempulo cepi spolia. *Justin. l.* 6. *c.* 5. *sub fin.* Ut Athenæ a Lacedæmoniis dirutæ ex spoliis Lacedæmoniorum restituerentur. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 58. Invisa & spoliis civium extructa domus. *Id.* 4. *Histor. c.* 42. Ex funere reipubl. raptis consularibus spoliis, septuagies sestertio saginatus. *& cap.* 14. Expleri se spoliis & sanguine. *Id. l.* 1. *Histor. c.* 2. *de delatorib.* Alii sacerdotia & consulatus, ut spolia, adepti; procurationes alii, & interiorem potentiam. ¶ In singulari num. *Petron. in Satyr. c.* 13. Tuniculam tanquam mendici spolium fastidiose venditare. *Sueton. in Cæs. c.* 64. Paludamentum mordicus trahens, ne spolio potiretur hostis. *Justin. l.* 19. *c. ult.* Prædam non esse talem, quam veluti spolium victi hostis ostentent. *Virg.* 10. *Æn. v.* 500. Quo nunc Turnus ovat spolio. *& Æn.* 12. *v.* 94. validum vi corripit hastam, Actoris Aurunci spolium. *Ovid.* 8. *Met. v.* 87. nefandi Fert secum spolium sceleris.

SPONDA, æ, *f. sponda del letto,* in *Gloss. Græcolat.* dicitur ἐνίλατον. Est autem exterior lecti aut grabati tabula, aut tigillum, cui annectuntur restes, quibus culcita sustinetur. *Ovid. Met. v.* 655. torus est de mollibus ulvis Impositus lecto, sponda pedibusque salignis. *Petron. in Satyr. c.* 97. Imperavi Gitoni, ut raptim grabatum subiret, annecteretque pedes ac manus institis, quibus sponda culcitam ferebat. ¶ Item exterius lecti latus: & proprie exterius, qua ascenditur. nam interius *pluteus* dicitur. *Martial. l.* 3. *epigr.* 91. Exciduntque senem, spondæ qui parte jacebat. Namque puer pluteo vindice tutus erat. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 345. Ascendit, spondaque sibi propiore recumbit. *Horat. in fin. epod.* 3. Cubare in extrema sponda. Adde *Sueton. in Cæs. c.* 49. ubi Cæsar per convicium sponda interior regiæ lecticæ vocatur. ¶ Per synecdochen est ipse lectus, κλίνη. *Virg.* 1. *Æn.* 701. aulæis cum se regina superbis Aurea composuit sponda, mediamque locavit. *Martial. l.* 10. *epigr.* 5. Orciniana sponda, *h. e.* lectus funebris, sandapila, feretrum.

Tom. IV.

SPONDÆUS, i, *&* Spondeus, i, *m.* σπονδεῖος, & σπονδαῖος, pes duabus syllabis longis constans, ut *omnes, Trojæ, possunt:* a σπονδή, libatio, quod eo ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐχρῶντο, idest in libationibus uterentur, ut scribit Hephæstionis Scholiastes, & *Diomed. l.* 3. *pag.* 472. *Putsch.* *Cic. in Orat. c.* 64. Ne spondæus quidem funditus est repudiandus. Etsi quod est e duabus longis, hebetior videtur & tardior, habet stabilem quendam, & non expertem dignitatis gradum: in incisionibus vero multo magis, & in membris. paucitatem enim pedum gravitate sua tarditate compensat. V. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. ¶ Olim *Pontificius pes* dictus est a Numa Pompilio, qui Salios induxit æquis gressibus spondeo melo deos placantes: quasi tarditas illa vocum & altius insideret rerum numinibus, & prosperam voluntatem jugibus votis firmaret. *Diomed. loc. cit.* ¶ Adjective *spondeum* est carmen spondaicum. *Cic.* apud *Boeth. l.* 1. *de Mus.* Admonuisse tibicinem, ut spondæum caneret, Pythagoras dicitur: quod cum illa fecisset, tarditate modorum & gravitate cantus illorum furentem petulantiam resedisse.

SPONDAICUS, a, um, ad spondæum pertinens. *Terentian. Maur.* apud *Priscian. de versib. Com. pag.* 1321. *Putsch.* Vitiant jambum tractibus spondaicis. ¶ *Spondaicus versus* in heroicis est, qui ex solis spondæis constat: quem quidam Molossicum dixerunt, ut Romani victores Germaniæ divitis. Tale est & apud Homerum Ψυχὰς ἰφθίμους Πατροκλῆος δειλοῖο. *Diomed. l.* 3. *pag.* 494. *&* 513. *Putsch.* ¶ Sic nominari potest etiam qui omnes spondæos habet præter penultimum, ut illud *Virg. Æn.* 2. *v.* 265. Invadunt urbem somno vinoque sepultam. Item qui spondæum habet loco dactyli, ut *Id. Eclog.* 4. *v.* 49. Cara deum soboles, magnum Jovis incrementum.

SPONDALIA, orum, *n.* genus quoddam carminis trochaici in sacris adhibiti, quo etiam tibicines cum modos facerent, utebantur. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 46. Cum ardere oculi hominis viderentur spondalia illa dicentis, &c. Ita leg. *Grater.* At *Turneb. l.* 20. *c.* 17. mavult *spondiaulia.* *Salmasius* vero *spondaulia,* ab αὐλός, tibia. V. *Voss. in Etymol. verbi* Spondeo.

SPONDEO, es, spopondi, sponsum, *n.* 2. *dar la parola, promettere, impegnarsi,* ὑπισχνοῦμαι, promitto, polliceor. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 7. *a med.* & *Verrius* apud *Fest.* a *sponte* dictum putant, quod *spondere* dicatur, qui sponte, id est voluntate promittit. Alii a σπονδή, libamen, item fœdus, quod a σπένδω, libo: quod in fœderibus & pactionibus libamina diis offerebant. Hanc notationem agnoscit idem *Verrius ibid.* Quare primo & proprie usum habet in contractibus, pactis, sponsionibus, stipulationibus, fidejussionibus, cum quis se daturum quippiam, aut facturum pollicetur, vel pro altero se obligat. *Colum. initio l.* 10. Fenoris tui, quod stipulanti spoponderam tibi, reliquam pensiunculam percipe. *Cic. pro Planc. c.* 19. Gratiosum esse tribulibus Plancium, quod multis benigne fecerit, pro multis spoponderit. *ha fatto pieggerie, o sicurtà.* & *Horat. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 67. Hic sponsum vocat, hic auditum scripta. *a far sicurtà.* & *Liv. l.* 9. *c.* 5. Spoponderunt consules, legati, quæstores, tribuni militum, &c. De pace Caudina loquitur. *& cap.* 8. *sub fin.* Quod spondendo pacem servasset exercitum populi R. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 39. *a med.* Sponsum descendam, quia promisi. *h. e.* ibo ad forum, ut pro aliquo spondeam. *P. African.* apud *Gell. l.* 7. *c.* 11. Ni hoc ita est, qui spondet mille nummum? *chi scommette?* ¶ Præcipue in sponsalibus. nam *spondere* dicitur pater, qui filiam alteri in matrimonium promittit (unde *sponsus* & *sponsa.*) *prometter in isposa.* *Plaut. Trin.* 5. 2. 53. Sponden' ergo tuam gnatam uxorem mihi? *Charm.* spondeo, & mille auri Philippum dotis. *&* 2. 4. 170. Tuam sororem filio posco meo. *Le.* Quando ita vis, dii bene vortant. spondeo. Adde *Aulul.* 2. 2. 73. *& Curcul.* 5. 2. 74. *&* alibi. V. *Despondeo.* ¶ Et universim polliceri, promittere, in quacumque re: & majorem se obligandi vim significat, quam *promitto.* *Senec. epist.* 29. Jam non promittunt de te, sed spondent. *Virg.* 5. *Æn. v.* 17. non, si mihi Juppiter auctor Spondeat, hoc sperem Italiam contingere cælo. *Cic. pro Mur. in fin.* Inimicissimum huic conjurationi futurum esse, promitto & spondeo. *Id. Phil.* 5. *c.* 18. *extr.* Promitto, recipio, spondeo. *Id. Fam.* 13. *epist.* 17. *ad fin.* Spondebo tibi, vel potius spondeo, in meque recipio, eos esse Curii mores, ut, &c. *Id. pro Cæcin. c.* 3. Qui quod spopondit, qua in re verbo se uno obligavit, id non facit, condemnatur. *Id. Attic. l.* 11. *ep.* 6. Ea spondent, confirment, quæ, &c. *Id. Phil.* 5. *c.* 11. Legiones, quibus honores & præmia spopondistis. *Ovid. Met.* 10. *v.* 395. Spondere fidem alicui. *Plin. l.* 1. *ep.* 14. *sub fin.* At ego mea fide spondeo, futurum, ut, &c. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 18. *a med.* Spondere pro judicato. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 21. Quod ego non modo de me tibi spondere possum, sed etiam mihi de te. *Id. Attic. l.* 12. *ep.* 14. Scire velim quando dicar spopondisse, & pro patre, anne pro filio. ¶ Illa quodammodo translata sunt. *Ovid. in Ibin, v.* 217. Te fera, nec quidquam placidum spondentia Martis Sidera presserunt. *Justin. l.* 7. *c.* 6. Magna de illo spes fuit, propter ipsius ingenium, quod magnum spondebat virum. *Colum. l.* 3. *c.* 2. Vitis tum præcipua est, si nec nimis celeriter spondet, & primo quoque tempore desflorescit. *h. e.* florescendo uvam promittit. ¶ *Spondere sibi,* sibi polliceri. *Senec. in Octav. v.* 924. Regitur fatis mortale genus, nec sibi quidquam spondere potest firmum & stabile. *Justin. l.* 5. *c.* 4. Tantum sibi vel de viribus suis, vel de fortuna spondentes. ¶ De vaticinantibus, & oraculis. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 127. Illius & diræ monitis spondentibus Indi, &c. *Id. l.* 3. *v.* 504. spondet, assore reges. *Sueton. in Tiber. c.* 14. De infante Scribonius Mathematicus præclara spopondit. V. *Sponsor.* ¶ *Spondere animo,* vel *animis,* ut *pondere.* *Liv. l.* 28. *c.* 58. *a med.* Spondebantque animis, bellum id, quod

instaret, P. Cornelium fiiturum. Al. aliter leg. ¶ Olim spondere ponebatur pro dicere, unde & respondere adhuc manet. *Festus.* ¶ *Spepondi* antiquum præteritum, ut *pepugi*, *peposci*, *memordi*, & alia, quæ *Gell. l. 7. c. 9.* collegit. *Valer. Antias ibid.* Et cetrei qui pacem speponderent. Addit *Gell.* Tullium quoque, & C. Cæsarem *memordi*, *pepugi*, *spepondi* dixisse. ¶ Sponsis bene, beneque volueris, in precatione augurali Messala augur ait significare spoponderis, volueris. *Festus.* Pro *volueris* priore loco *Scalig.* legit *voleris*, reciterque in *Conjectan. Varron. p. m. 91.* Augurum formulam antiquæ precationis his verbis: Jovis pater, si mihi es auctor, urbi populoque Rom. Quiritium, hæc sane fieteque esse, uti tu neue mihi bene sponsis, beneque volueris. ¶ *Sponderat* pro *spopenderat*. *Tertull. in carm. advers. Marcion. l. 4. c. 5.* Fixa fide Domini, quæ sponderat, omnia fecit.

SPONDEUM, i, n. σπονδεῖον, poculum libatorium in sacrificiis adhibitum, a σπονδή, libatio. *Apul. l. 11. Metam.* De penetrali fonte petitum (*liquorem*) spondeo libat. Alio irosu V. *Spondaus.*

SPONDEUS. V. *Spondaus.*

SPONDIALIA. V. *Spondalia.*

SPONDYLE, es, f. σφονδύλη, genus serpentis, seu insecti tetri odoris, quod omnes ciborum radices rodendo persequitur, ut *Plin.* tradit *sub fin. l. 27.*

SPONDYLIUM, ii, n. σφονδύλιον, genus plantæ ex ferularum genere: a panace differens foliis tantum, quæ sunt minora, platani divisura: non nisi in opacis nascens: semine, quod eodem nomine est, silis speciem habente, & medicinæ tantum utili. Ita *Plin. l. 12. c. 26.* qui *lib. 24. c. 6.* recenset ejus utilitates in medicina. Adde *Scribon. Larg. compos. 2. & 5.* ubi & *sphondylium* legitur.

SPONDYLUS, li, m. *vertebra*, *spondile*, *giuntura*, σφόνδυλος, & σπόνδυλος, vertebra, articulus, nodus spinæ dorsi in animalibus. *Plin. l. 29. c. 4. ante med.* Primum spondylum draconis aditus potestatum mulcere. *Id. l. 32. c. 10.* Tertianis mederi dicitur & spondylus percæ adalligatus. *Veget. de re veterin. l. 4. c. 1.* In cervice jumenti sunt spondyli septem. ¶ Item callus ostreorum, & similium concharum, quo & utraque testa continetur, & suo caro testæ adhærescit: Græce τράχηλος, quia colli quodammodo vice fungitur. *Plin. l. 32. c. 6.* Præcipue habentur (*ostrea*) spissa, neque in lato capta, neque in arenosis, spondylo brevi atque non carnoso, nec fibris laciniosa. *Id. in fin. ejusd. lib.* Intus pro spondylo grandis caro est. ¶ Item genus piscis marini e concharum genere. *Metell.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 9.* Ante cœnam echinos, ostreas, peloridas, spondylos (al. *sphondylos*, quod idem est,) turdum, asparagos. *Macrob. l. 7. epigr. 29.* Rufos tepenti spondylus sinu condit. Adde *Senec. ep. 95. ante med. Plin. c. ult. l. 32.* & *Colum. l. 8. c. 16. a med.* ubi quoque al. leg. *sphondylus*.

SPONGIA, æ, f. *spugna*, σπόγγος, σπογγιά, molle corpus, rarum & fistulosum, medium inter animal & plantam, & utriusque naturæ particeps: ejusmodi a Græcis ζωόφυτα appellantur, ab Italis *piantanimali*. Est enim sensu præditum, & avulsoris manum refugit, contrahens se: quod idem fluctu pulsante facit: avulsum relinquit in petra, cui adhærescit, veluti cruoris vestigium: idem tamen immobile instar fruticis, & progrediendi virtute omnino carens. Nascitur in marinis petris, aliturque conchis, pisce, limo. V. *Plin. l. 9. c. 45. & lib. 31. c. 11.* ubi de his plura. *Id. l. 11. c. 37. sect. 46.* Capita ostrearum generi nulla, nec spongiis, nec aliis fere, quibus solus ex sensibus tactus est. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 35.* In pulmonibus inest raritas quædam, & assimilis spongiis mollitudo. *Lucret. l. 4. v. 619.* ceu plenam spongiam aquai Si quis forte manu premere ac siccareque cœpit. ¶ Varius earum usus, ad distringendum & mundandum, strigilum & linteorum vice: tergendis mensis & pavimentis; exhauriendis siccandisque liquoribus. imbibunt enim facile, nec reddunt, nisi comprimantur. V. *Peniculus. Martial. l. 13. epigr. 47.* Ut levis accepta spongia turget aqua. *Id. l. 14. epigr. 144.* Hæc tibi forte datur tergendis spongia mensis Utilis, expressa cum levis imbre tumet. *Plin. l. 32. c. 18.* Supernatans aquæ tollitur spongiis. *Ulpian. Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 12. circa med.* Spongiæ, quibus columnæ, pavimenta, podia extergentur. *Martial. l. 12. epigr. 48.* infelix damnata spongia virgæ. *h. e.* lignum in latrinis ad emundandas obscœna, adhærente spongia: quod militem quendam Germanum, damnatum ad bestias, in gulam fersisse narrat *Senec. epist. 70. post med.* & præclusisse spiritum vitandi supplicii causa. ¶ *Spongia aliquid effingere*, extergere. V. *Effingo.* ¶ Et pictores eluendis coloribus spongia utuntur. *Plin. l. 35. c. 10. a med.* narrat de Protogene, cum spumam in ore anhelantis canis exprimere vellet, nec ex sententia res illi succederet, iratum arti spongiam impegisse tabulæ, & reponente illa ablatos colores, casu veræ spumæ speciem extitisse: idem Nealci evenisse in spuma equi. ¶ Et qui scribunt, delendis quæ non placuerunt quæ a *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 212.* spongia deletilis dicitur. *Sueton. de Aug. c. 85.* & *Macrob. 2. Saturn. c. 4.* Tragœdiam seorsus, non succedente stylo, abolevit: quærentibus amicis, quidnam Ajax ageret? respondit, Ajacem suum in spongiam incubuisse. Adde *Sueton. in Calig. c. 20. Martial. l. 4. epigr. 10.* & *Auson. ep. 7. v. 54.* V. *Lacticolor.* Ex quibus fit, frustra eos laborare, qui dictum *Augusti* aliter intelligi volunt, ut est apud *Leon. Allat. in antiquit. Etrusc. §. 60.* ¶ Aliæ sunt præterea spongiarum utilitates. *Plin. l. 23. c. 1. sub fin.* Acetum calidum in spongia medetur sedis vitiis. *& supra ibid.* Cardiacis in mamma lævæ merum in spongia imponi portet. Adde *lib. 31. c. 11.* ubi multiplicem earum usum in medicina enumerat: præcipue vero in detergendis vulneribus, ac fovendis, & in comprimendo sanguine. Unde a retiariis in ipso certamine adhiberi solebant, ut ex *Tertull.* colligimus *de Spectac. cap. 23.* ¶ Milites quoque spongia pectori apposita tectos armatosque legimus apud *Liv. l. 9. c. 40.* scilicet ad hebetandos ictus, qui in molli & cedente materia vim amittunt. Sic apud *Virgil. Æn. 7. v. 742.* suberis cortex pro galea est & thoracem linteum a Galba gestitatum, *Sueton.* narrat *cap. 19.* Præterea *Plin. l. 8. c. 48.* lanam coactam, si addatur acetum, etiam ferro resistere, tradit. & quod propius ad rem nostram facit, quidam apud *Aristoph. in Ran. v. 485.* in magno metu applicari sibi ad pectus spongiam jubet: quod adnotavit *Lindebruch. ad Terent. Eun. 4. 7. 7.* & καρδιοφύλακα appellari. Itali dicerent *giustacore*. Trahit huc *Lips. l. 3. de milit. Rom. dial. 6.* etiam locum *Tertull.* supra allatum, ut retiarii non abstergendis vulneribus, sed muniendo pectori spongias adhibuerint. ¶ A similitudine *spongia* dicuntur asparagorum radices. *Colum. l. 11. c. 3. a med. Plin. l. 19. c. 8. a med.* & *Pallad. in Mart. tit. 9. circa med.* Sativi asparagi semina cum sic obrueris, ut quantum tres digiti seminis comprehendere queunt, singulis fossulis deponas, fere post quadragesimum diem inter se implicantur, & quasi unitatem faciunt: quas radiculas sic illigatas atque connexas olitores spongias appellant. *Plin. loc. cit.* Hortensium asparagorum genus seritur spongiis. ¶ Item mentæ. *Id. l. 19. c. 8. a med.* Seritur menta, vel si nondum germinet, spongia. ¶ Item conferva. *Plin. l. 19. c. 4. extr.* Carnosa aliqua appellabimus, ut spongias in humore pratorum enascentes. V. *Conferva.* ¶ Item pilula, quæ in mediis spinis cynorrhodi nascitur. *Plin. l. 29. c. 4. sub fin. & lib. 25. c. 2. sub fin.* ¶ Item ferri massa fracta, postquam liquatum est. *Plin. l. 34. c. 14. ad fin.* Mirum, cum excoquitur vena, aquæ modo liquari ferrum, postea in spongias frangi. ¶ Spongiæ lapides inveniuntur in spongiis, & sunt nativi. *Id. l. 36. c. 19. in fin.* ¶ Est & lapis fistulosus hoc nomine: de quo *Pallad. l. 1. tit. 10. a med.* Calcem quoque ex albo saxo duro, vel Tiburtino coquemus, aut rubro, aut spongia, aut marmore. Adde *Vitruv. l. 2. c. 6.*

SPONGIO, as, a. 1. σπογγίζω, spongia abstergeo. Est *Apicii l. 1. c. 16.* eique, ut coquo & culina dignum, relinquendum.

SPONGIŎLA, æ, f. *spugnetta*, σπόγγιον, parva spongia. De pilula, quæ in cynorrhodo nascitur, ut in *Spongia* diximus, usurpat *Plin. l. 25. c. 2. sub fin.* De radicibus implexis asparagi, ut *ibid.* dictum est, *Colum. l. 11. c. 3. a med.*

SPONGIŎLUS, li, m. genus fungi pratensis. *Apic. l. 2. c. 1. l. 3. c. 20. & alibi.*

SPONGIŌSUS, a, um, *spugnoso*, σπογγοειδής, spongiæ similis, fistulosus, rarus. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 72.* Pulmo spongiosus. *Id. l. 18. c. 11.* Panis tenuis & spongiosa inanitate. *Id. l. 36. c. 21.* Pumices spongiosi & aridi.

SPONGITIS, is, f. gemma spongiam referens. *Plin. l. 37. c. 10.*

SPONGIZO, as, a. 1. σπογγίζω, spongia extergo. *Apic. l. 7. c. 16. & lib. 8. c. 7.*

SPONGOS, i, m. σπόγγος græce spongia significat: item genus cucurbitæ silvestris, instar spongiæ inanis, ut *Plin. l. 20. c. 3.* docet: ubi al. aliter leg.

SPONSA, æ, f. *sposa*, *novizia*, μνηστή, νύμφη, mulier alicui promissa in matrimonium, pacta, sperata, & nondum uxor. V. *Spondeo. Terent. Andr. 2. 1. 14.* Sponsam hic tuam amat. *Horat. l. 1. epist. 19. v. 21.* Flebili sponsæ juvenemve raptum plorat.

SPONSALIS, le, *di sposalizio*, νυμφικός, ad sponsum, sponsamve, aut nuptias pertinens. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* Quo die sponsum erat, dicebatur sponsalis. *Impp. Honor. & Theod. & Constant. lib. 3. Cod. Theodos. tit. 16. leg. 2.* Sponsalem largitatem obtinere. *Hieronym. ep. 10. ad Fur. de virg. serv. post med.* Sponsales tabulas scribere. ¶ *Sponsalis* absolute de thalamo nuptiali. *Tertull. advers. Valentinian. c. 31.* ¶ Sponsalia, um, & orum, *sponsali*, *sposalizio*, *maritaggio*, μνηστεία, stipulatio, seu promissio futurarum nuptiarum. *Ulpian. lib. 23. Dig. tit. 1. leg. 2.* Sponsalia dicta sunt a spondendo. Nam moris fuit veteribus stipulari & spondere sibi uxores futuras. *Juvenal. sat. 6. v. 25.* Conventum tamen, & pactum, & sponsalia nostra Tempestate paras. ¶ *Sponsalia* apud Latinos per stipulationem contrahebantur, idest per interrogationem, & promissionem factas inter eum, qui daturus erat aliquam mulierem in uxorem, & inter eum, qui accepturus. *Gell. l. 4. c. 4.* Sponsalia in ea parte Italiæ, quæ Latium appellatur, hoc more atque jure solita fieri scripsit *Serv. Sulpitius* in libro, quem scripsit de dotibus. Qui uxorem, inquit, ducturus erat, ab eo unde ducenda erat, stipulabatur, eam in matrimonium ductum iri: qui daturus erat, itidem spondebat. Is contractus stipulationum, sponsionumque dicebatur sponsalia. Tunc quæ promissa erat, sponsa appellabatur. qui spoponderat ducturum, sponsus. Sed si post eas stipulationes uxor non dabatur, aut non ducebatur, qui stipulabatur, ex sponsu agebat. Judices cognoscebant. *& paulo post.* Hoc jus sponsaliorum observatum dicit Servius ad id tempus, quo civitas universa Latio lege Julia data est. *Plin. l. 9. c. 35. a med.* Mediocrium sponsalium cœna. *Senec. l. 1. de Benef. c. 9. a med.* Decentissimum sponsaliorum genus. *Liv. l. 38. c. 57.* Sponsalibus rite factis. *Ovid. Heroid. epist. 19. v. 29.* Dictatis ab eo sunt sponsalia verbis. *Sueton. in Aug. c. 53.* Dies sponsaliorum. ¶ Sponsalia interdum sumuntur pro convivio sponsu præberi solito. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 6.* A. d. VIII. id. Apr. sponsalia Crassipedi præbui. Huic convivio Quintus tuus defuit. *Id. epist. praced.* scripseret, Tulliam suam Crassipedi esse desponsatam. ¶ Item pro arrhis & muneribus sponsorum. *Imp. Alex. lib. 5. Cod. tit. 3. leg. 3.* Pollicitatione a fratre quondam tuo sponsalium gratia facta, &c. Adde *Impp. Dioclet. & Maxim. ibid. tit. 71. leg. 8.*

SPONSALITIUS, a, um, ad sponsos, vel sponsalia pertinens, ut

Spon-

sponsalitiæ arrhæ, de quibus titulus est in *Cod. Justin. l. 5. tit. 1.* & sponsalitia donatio, apud *Sidon. l. 7. ep. 2. post med.*

SPONSIO, onis, f. *promessa*, ἐπάγγελμα, promissio, stipulatio, obligatio: a *spondeo*. Plus est, quam promissio. Fert enim insuper obligationem præstandi quod spopondimus, ut ex *Ulpian. Dig. l. 21. tit. 1. leg. 19.* colligitur. *Paul. Dig. l. ult. tit. penult. leg. 7.* Sponsio appellatur non solum, quæ per sponsi interrogationem fit, sed omnis stipulatio promissioque. *Cic. 2. de Leg. c. 16. a med.* Diligentia votorum satis in lege dicta est, ac voti sponsio, qua obligamur deo. ¶ Specialim est contentio, & altercatio, quæ fit deposito pignore, quod ejus fit, qui vicerit, *scommessa*, ἐγγύη. Hæc autem post se habet particulas *si*, & *ni*: hoc sensu: *spondesne centum*, inquit petitor, *si servus hic meus sit?* h. e. si probavero meum esse. respondet reus, *spondeo, si tuus sit*. Contra reus: *spondesne centum, ni tuus sit?* h. e. si vincam, non esse tuum. respondet petitor, *spondeo, ni meus sit*. *Cic. pro Quint. c. 27.* Sponsio quæ in verba facta est? Si ex edicto prætoris bona possessa non sunt. *Id. Fam. 7. ep. 21.* Cum dicerem, tibi videri, sponsionem illam nos sine periculo facere posse, Si bonorum Turpiliæ possessionem prætor mihi dedit. *Al. leg.* ni. *Petron. in fragm. Tragur. c. 70. Burm. extr.* Cœpit dominum suum sponsione provocare, Si Prasinus proxima Circensibus, &c. *Cic. Verr. 5. c. 57. sub fin.* Rubrius Apronium sponsione lacessivit, ni Apronius dictitaret, te sibi in decumis esse socium. *& c. 59.* Sponsio est, ni te Apronius in decumis socium esse dicat. *Id. Verr. 7. c. 54.* Cogere eum cœpit, HS. duobus millibus sponsionem facere cum lictore suo, ni furtis quæstum faceret. *Valer. Max. l. 2. c. 8. n. 2. Macrob. l. 2. Saturn. c. 13. a med.* & *Petron. in fragm. Tragur. c. 70. Burm.* Sponsione aliquem provocare. *& mox.* contendere. *Cic. pro Quint. c. 27.* vincere. *Id. pro Cæcin. c. 31.* Vincere sponsionem. *Al. leg.* sponsione. *& ibid.* Condemnari sponsionis. *Liv. l. 40. c. 46. sub fin.* Pulvius queri, se ab eo semper lacessitum, & in probrum suum sponsionem factam. *Id. l. 39. c. 43. ad fin.* Conditio Quintio fertur, ut si id factum negaret, sponsione se defenderet. *Plin. l. 35. c. 10. ad fin.* Picti nobiles, palustri accessu villæ, succollatis sponsione mulieribus, labantes trepidique feruntur. *Id. l. 33. c. 1. ad fin.* Celebratior quidem annulorum usus cum fenore cœpisse debet. argumento est consuetudo vulgi, ad sponsiones etiamnum annulo exsiliente. *Ulpian. Dig. l. 19. tit. 5. leg. 18. sub fin.* Si quis sponsionis causa anulum accepit, nec reddidit victori. ¶ Sequente *quod* pro *ni*. *Valer. Max. l. 6. c. 1. n. 10.* Cum sponsionem se facere paratum diceret, quod adolescens illa, &c. *Id. l. 7. c. 2. n. 4.* A M. Lutatio judex aditus de sponsione, quam is cum adversario, quod vir bonus esset, fecerat. ¶ Cum infinito *Macrob. l. 2. Saturnal. c. 13. a med.* Cleopatra sponsione provocavit, insumere se posse in una cœna sestertium centies. ¶ *Sponsio* dicta est etiam ipsa pecunia, quæ in sponsionibus deponebatur, auctore *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* ¶ *Sponsio*, genus promissionis publicæ, sponsoribus adhibitis, & jurejurando interposito: cum imperator cum hoste paciscitur, & pacem promittit. V. in *Pactio*. *Liv. l. 9. c. 5.* Itaque non fœdere pax Caudina, sed per sponsionem facta est. quid enim aut sponsoribus in fœdere opus esset, aut obsidibus, ubi precatione res transigitur? *& mox.* Nomina omnium, qui spoponderunt, exstant: ubi si ex fœdere acta res esset, præterquam duorum fecialium, non exstarent. *Id. ibid.* Facere pacem per sponsionem. *& c. 41. extr.* O criculani sponsione in amicitiam accepti. *& c. 11.* Sponsione commissa civitas obligata. *& c. 8.* Sponsione se obstringere. *& c. 9. a med.* Sponsionem interponere. *Sallust. in Jug. c. 81.* Per inducias sponsionem faciunt, uti certo die legati proficiscerentur, &c. ¶ *Papinian. Dig. l. 1. tit. 3. leg. 1.* legem vocat, communem reipublicæ sponsionem. *h. e.* vinculum & conjunctionem; quia sponsio contrahentes obligat. Similiter *Demosthenes ibid. leg. 2.* Νόμος ἐστὶ πόλεως συνθήκη κοινή.

SPONSIS, spoponderis. V. in fin. verbi *Spondeo*.

SPONSIUNCULA, æ, f. *picciola scommessa*, parva sponsio. *Petron. in fragm. Tragur. c. 58. Burm. a med.*

SPONSO, as, a. 1. *fare gli sponsali*, μνηστεύω, sponsalia facere. *Paul. Dig. l. 23. tit. 2. leg. 38.* Inde oriundam uxorem ducere non potest, quamvis sponsare non prohibeatur. Adde *Tertull. de virgin. veland. ad fin.*

SPONSOR, oris, m. *promettitore, mallevadore, sicurtà*, ἐγγυητής, qui spondet, & pro altero se obligat; tum proprie, tum translate. *Cic. Fam. 6. epist. 19.* De negotio tuo, quod sponsor es pro Pompejo, si Galba consponsor tuus redierit, non desinam cum illo communicare. *Id. l. 1. ad Attic. epist. 8. & 10. extr.* Tulliola tuum munusculum flagitat, & me ut sponsorem appellat. mi autem abjurare certius est, quam dependere. *Id. de provinc. consul. c. 18.* Pompejus idem mihi testis de voluntate Cæsaris, & sponsor est illi de meo. *Manil. l. 2. v. 606. di Pylade & Oreste.* Optavitque reum sponsor non posse reverti: Sponsoremque reus timuit, ne solveret ipsum. ¶ *Sponsores* dicuntur dii ejus rei, quam ex oraculo, vel auspicio portendere visi sunt. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 33.* Promissus socios ubi nunc Hymenæus in annos? Qui mihi conjugii sponsor & obses erat. *Senec. ep. 82.* Desii jam de te esse sollicitus. Quem, inquis, deorum sponsorem accepisti? ¶ Cum vocibus feminini generis, ut *auctor, successor*, &c. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 114.* Sponsor conjugii stat dea picta sui. ¶ Sponsorum in Baptismo meminit *Tertull. de Baptism. c. 18. a med.*

SPONSUS, us, m. *promessa*, sponsio. In sexto casu sing. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* Qui spoponderat filiam, despondisse dicebatur, quod de sponte ejus, id est voluntate exierat. non enim si volebat, dabat, quod sponsu erat alligatus. *Phædr. l. 1. fab. 16.* Fraudator nomen cum locet sponsu improbo, Non rem expedire, sed mala videre expetit. *Al.* aliter *leg.* *Cic. Attic. l. 12. ep. 19.* De sponsu si quid perspexeris, &c. ¶ *Ex sponsu agere* dicitur, qui rem promissam in judicio persequitur; &, ut loquitur *Ulpian. Dig. l. 21. tit. 1. leg. 19.* ex stipulatu agit. *Sulpic.* apud *Gell. l. 4. c. 4.* Si post eas stipulationes (*sponsalium*) uxor non dabatur, aut non ducebatur, qui stipulabatur ex sponsu agebat. *Varr. loc. cit.* Non spondet ille, qui dicit, spondeo, si jocandi causa dixit: neque agi potest cum eo ex sponsu.

SPONSUS, a, um, *promesso*, promissus. *Terent. Eun. 5. 9. 6.* Scin, Pamphilam meam inventam civem? scio, sponsam mihi? *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* Pecunia sponsa. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 94.* quid faciam, si Prodiderit promissa fide, sponsumve negarit? ¶ *Sponsum*, i, absolute, sponsio. *Varro ibid. & l. 6. de L. L. c. 6.* Sponsus contra sponsum rogatus. *Cic. pro Quint. c. 9.* Sponsionem facere maluit: fecit. te judicem sumpsit: ex sponso egit. *Al. leg.* sponsu. ¶ *Sponsus*, i, qui desponsus est, nondum maritus, *sposo*, νυμφίος, *Cic. 2. de Invent. c. 26. a med.* Sponsi nomen appellans identidem. *Horat. l. 3. od. 2. v. 10.* Sponsus regius. ¶ Item procus, seu qui sponsus esse vult, *innamorato*, μνηστήρ. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 28.* Sponsi Penelopæ, nebulones. ¶ *Sponsa*, æ, V. suo loco.

SPONTALIS, le, idem quod spontaneus, ultroneus. *Apul. l. 4. Metam.* Cumque nulli nostrum spontale parricidium suadens persuadere posset. *& sub fin. l. 11.* Spontalis sobrietas.

SPONTALITER, adverb. *spontaneamente*. *Sidon. l. 8. epist. 9.* Id non modo non coactus, verum etiam spontaliter facio.

SPONTANEUS, a, um, *spontaneo, volontario*, αὐτόματος, αὐθαίρετος, voluntarius, naturalis. *Senec. epist. 121. ante med.* Agilitas spontaneus motus est. *Macrob. l. 2. in somn. Scip. c. 12.* Appetitus spontaneæ mortis. *Arnob. l. 3. pag. 114.* Spontaneas esse numinum benignitates. *Impp. Sever. & Antonin. l. 2. Cod. tit. 3. leg. 1.* Actionem contra emptorem spontanea voluntate suscipere. ¶ Adducunt quidam locum *Plinii l. 18. c. 7. a med.* Si purgatio illa post virginitatem prima sit, aut in virginea ætate spontanea. Sed *Harduin.* ex MSS. edidit aut in virgine ætatis sponte.

SPONTIS, genit. & in ablat. Sponte, f. nomen ceteris casibus deficiens (a recto inusitato *spons*) significat voluntatem, libentiam. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* Spondeo a sponte, nam id valet, a voluntate. Ideo Lucilius scribit de Cretea, cum ad se cubitum venerit sua voluntate: Sponte ipsam suapte adductam, ut tunicam & cetera rejiceret. Eandem voluntatem Terentius significat cum ait (*Adelph. 1. 1. 50.*) Satius esse sua sponte recte facere, quam alieno metu. Hæc *Varro*. Rursus *Terent. Andr. 4. 2. 9.* Age, si hic non insanit satis sua sponte, instiga. *di sua spontanea volontà, spontaneamente, di moto proprio*. & *C. Cotta* apud *Charis. l. 2. pag. 195. Putsch.* Te de tua sponte hic cum religione. Itaque *sponte*, & *sua sponte* facere dicitur, qui libens, & ultro, & nullo cogente, aut hortante, aut submonente facit. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 44.* Ariovistus respondit, transisse Rhenum sese non sua sponte, sed rogatum & arcessitum a Gallis. *& l. 6. c. 13.* Et sua sponte multi in disciplinam conveniunt, & a propinquis parentibusque mittuntur. *Stat. 10. Theb. v. 809.* sponte ultroque peremptor. *Cic. in Partit. c. 37. sub fin.* Qui sua sponte & voluntate fecissent. *Id. Fam. 9. ep. 14.* Verissime possum respondere, te, quæ feceris, tuo judicio & tua sponte facere, nec cujusquam egere consilio. *Id. l. 4. ep. 3.* Neque id solum mea sponte, sed multo etiam magis monente & denuntiante te. *Id. Phil. 4. c. 3.* Galliam totam hortatur ad bellum, ipsam sua sponte suoque judicio excitatum. *Id. Att. l. 15. ep. 27.* Gaudeo id te mihi suadere quod ego mea sponte pridie feceram. *Plin. l. 8. ep. 29. extr.* Opto, ut ea potissimum jubeas, quæ me deceat vel sponte fecisse. *Lucan. l. 5. v. 500.* Sponte per incautas audet tentare tenebras, Quod jussi timuere, fretum. *Virg. Æn. 4. v. 340.* Me si fata meis paterentur ducere vitam Auspiciis, & sponte mea componere curas, &c. *a mio modo*. *Id. Æn. 11. v. 817.* simul his dictis linquebat habenas Ad terram non sponte fluens. *mal volentieri, per forza*. *& Æn. 4. v. 361.* Italiam non sponte sequor. *non di mio capriccio*. *Sil. l. 13. v. 156* Prævetitum namque, & cepisse committere Martem Sponte viris. *di suo capriccio*, sine venia ducis. ¶ Tribuitur & rebus inanimis, aut ratione carentibus. *Petron. in Satyr. c. 16.* Sera sua sponte delapsa decidit. *Cic. de Senect. c. 19. sub fin.* Sicut sua sponte, nulla adhibita vi, consumptus ignis extinguitur. *Id. 1. de Leg. c. 17.* Vera & falsa, consequentia & contraria sua sponte, non aliena, judicantur. *Id. in Orat. c. 31. extr.* Hæc quia sua sponte squalidiora sunt, adhibendus erit in his explicandis quidam orationis nitor. *di suo natura*. & *Liv. l. 5. cap. 43.* Inde ex loco superiore, qui prope sua sponte in hostem inferebat, impetu facto, fudere Gallos. *Virg. 2. Georg. vers. 10.* aliæ (*arbores*) nullis hominum cogentibus, ipsæ Sponte sua veniunt. ¶ Quia qui sponte facit, solus facit, ideirco *sponte* pro *solus* ponitur, *h. e.* nullo socio, aut adjutore. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 9.* Iis cum sua sponte persuadere non possent, legatos ad Dumnorigem Æduum mittunt, ut eo deprecatore a Sequanis hoc impetrarent. *Id. l. 5. c. 28.* Civitatem ignobilem atque humilem Eburonum sua sponte populo R. bellum facere ausam, vix erat credendum. *Cic. Fam. 7. ep. 1. a med.* Magnum quiddam spectavit: nec sua sponte, sed eorum auxilio, qui, &c. Adde *Verr. 4. c. 10.* ¶ Cum genitivo *Tacit. Ann. 2. c. 59.* Acerrime increpuit, quod, contra instituta Augusti, non sponte Principis Alexandriam introisset. *senza il beneplacito*: (inconsulto Tiberio, loquitur *Sueton. in Tiber. c. 52.* de eadem re loquens.) *Id. Ann. 12. c. 42.* Gratus, cujus sponte præficeretur. *per volere di chi*. *& lib. 13. c. 42.*

c. 41. Sponte litigatoris præmium honestæ operæ assequi. *a piacere, ad arbitrio*. & *Ann.* 4. c. 7. Exstructa sponte Præfecti castra. & *cap.* 31. *sub fin.* Sponte incolarum. *per consenso*. & *Lucan. l.* c. v. 99. Pacque fuit non sponte ducum. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 337. Cum trepida Inachiæ pelliæ subit ore juvencæ Sponte dei. *h. e.* jussu & voluntate Jovis. *Lucan.* l. 5. *v.* 136. sponte deorum Cirrha silet. *Albinus* apud *Priscian. l.* 7. *pag.* 741. *Putsch.* Ille cui ternis Capitolia celsa triumphis Sponte deum patuere. *h. e.* diis faventibus. ¶ *Sua spontis esse*, sui arbitrii, dominum sui esse. *Cels. l.* 1. *c.* 1. Sanus homo, qui & bene valet, & suæ spontis est, nullis obligare se legibus debet. *e può far a suo modo*. Apud *Colum.* l. 9. *c.* 4. cytisus suæ spontis. *h. e.* sine satu proveniens: cui opponitur sativa. & *lib.* 11. *cap.* 3. *ante med.* Aquæ suæ spontis. *h. e.* quæ sponte fluit: cui opponitur manu illata. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 7. *a med.* Despondisse animum dicitur, ut despondisse filiam, quod suæ spontis statueret finem. *h. e.* suæ voluntatis. ¶ De recto casu, *Auson. in Technopægn. edyll.* 12. *per interr. & respons. v.* et. Spontu ablativi casus quis rectus erit? spons.

SPONTIVUS, a, um, spontaneus. *Solin. c.* 2. (*al.* 8.) *a med.* Cruda villus, quem spontivo damno amittit. Ita *Salmas.* ex MSS. Alii *spontaneo*.

SPORADES, dum, f. plur. Σποράδες νῆσοι, insulæ XIX in Ægæo mari inter Cycladas, & Cretam: ita dictæ a σπείρω, spargo, quia dispersæ sunt, non ordine positæ, ut Cyclades. *Pomp. Mela l.* 2. *c. ult. ante med.* & *Plin. l.* 4. *c.* 12. *ante med. Priscian. in Perieg. v.* 550. Continuo Sporades cen stellas aspicis almas.

SPORTA, æ, f. *sporta*, σπυρίς, vas quoddam, aut fiscinæ, aut corbis simile, e vimine, aut junco, aut sparto, aliave leviori materia, ad varios usus, qui in subjectis exemplis apparent. Dicta est vel *a sparto*, vel ab *asportando*, ut vult *Non. c.* 2. *n.* 833. vel, quod magis placet, a voce græca allata. *Varr.* apud *Non. ibid.* Opsonium conjectum in unam sportam. *Martial. l.* 10. *epigr.* 37. Dum loquor ecce redit sporta piscator inani. *Ulpian. Dig. lib.* 33. *tit.* 9. *leg.* 3. *in fin.* Nec frumenti, nec leguminum thecæ, vel arculæ forte, vel sportæ, vel si quæ alia sunt, quæ hominis penuarii instruendi gratia habentur, &c. *Cato R. R. c.* 11. Sportæ fæcariæ. *Colum. l.* 12. *c.* 6. Dolium aquæ cælesti repleto, in eam indito sportam junceam, vel sparteam, quæ replenda est sale candido, quo candidior muria fiat. *Id. l.* 8. *c.* 7. Singulæ cavea angustioribus, vel sportis inclusæ pendeant, &c. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *ad fin.* Amylum emollitum, linteo aut sportis saccatum. *Id. l.* 21. *c.* 14. Cera fit expressis faviis, liquatis igni, tunc sporta colatis. *Ascon. in Verr.* 2. *c.* 8. Sportæ, sportulæ, sportellæ nummum sunt receptacula. *Sallust. in fragm.* apud *Non. loc. cit.* E muris canes sportis demittebant. ¶ Proverb. de re parvi pretii. *Petron. in Satyr. c.* 413. *sub fin.* Si quid ingenui sanguinis habes, non pluris illam facies, quam sportam. ¶ *Sporta* pro *sportula*, *h. e.* quæ loco cœnæ rectæ dabatur, legitur in *vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 440. *n.* 8.

SPORTELLA, æ, f. *sporcellina*, σπυρίδιον, diminut. a sportula. *Ascon. in Verr.* 2. *c.* 8. Sportæ, sportulæ, sportellæ nummum sunt receptacula. *Sueton. in Domit. c.* 4. Senatui, equitique panariis, plebi sportellis cum opsonio distributis. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 40. *Burm.* Ex apri dentibus sportellæ dependebant duæ palmulis textæ, altera caryotis, altera Thebaicis repletæ. ¶ Metonymice genus est quoddam edulii, vel e figura sic dictum, vel quod in sportella inferebatur. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 20. Dediscendæ tibi sunt sportellæ & artolagani tui.

SPORTULA, læ, f. *sportella*, σπυρίδιον, parva sporta. *Plaut. Men. a.* 4. *s.* Sportulam cape, atque argentum: eccos tres nummos habes. *Ascon. in Verr.* 2. *c.* 8. Sportæ, sportulæ, sportellæ nummum sunt receptacula. *Plaut. Curcul. a.* 3. 10. Qui incedunt suffarcinati cum libris, cum sportulis. *Id. Stich.* 2. 1. 17. Arundinem fert, sportulamque, & hamulum piscarium. *Apul. l.* 1. *Metam. fab. fin.* Sportula cum piscibus. ¶ Quia sportæ tum opsoniis, tum nummis reponendis aptæ erant, factum est, ut *sportulæ* nomine primum ciborum portio, cœnæ quæ satis esset, significaretur: deinde certa pecuniæ summa ad cœnam emendam: idque loco cœnæ rectæ, quæ e ditioribus olim præberi solebat clientibus, & salutatoribus, & sectatoribus suis: qua de re in *Rectus* dictum est. Eaque summa fere erant centum quadrantes, *h. e.* asses vigintiquinque, ut diximus in *Quadrans*, seu HS. X. Aliquando liberaliores plura dabant. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 249. Nonne vides, quanto celebretur sportula fumo? Centum convivæ: sequitur sua quemque culina. *Sueton. in Ner. c.* 16. Adhibitus sumptibus modus: publicæ cœnæ ad sportulas redactæ. *Martial. l.* 3. *epigr.* 14. Romam petebat esuritor Tuccius: Occurrit illi sportularum fabula: A ponte redit Mulvio. *Id. l.* 14. *epigr.* 125. Si matutinos facile est tibi rumpere somnos, Attrita veniet sportula sæpe toga. *Id. l.* 10. *epigr.* 27. Et tua tricenos largitur sportula nummos. ¶ Cum Claudius imperator munus populo editurus esset extraordinarium & breve, dieculamque paucorum; edixissetque, velut ad subitam condictamque cœnulam invitare se populum; id munus e similitudine *sportulam* appellavit. *Sueton. in Claud. c.* 21. ¶ *Sportulam furunculus captat*, proverb. de his, qui falso quippiam sibi vindicant: dictumque ab iis, qui cum neque clientes sint, neque sectatores, sportulam tamen affectant. *Tertull. l.* 3. *contra Marcion. c.* 16. ¶ Dicitur etiam *sportula* quævis largitio, aut munusculum. *Plin. l.* 2. de agentibus causas centumvirales, *epist.* 14. Conveniunt in media basilica, ubi tam palam sportulæ, quam in triclinio dantur. *Trajan. ad Plin. l.* 10. *epist.* 118. Merito vereris, ne in speciem dianomes incidat invitatio: quæ & in numero modum excedit, & quasi per corpora, ex notitia ad solemnes sportulas contrahit. Respondet *Trajan.* ad ea quæ scripserat *Plin. epist. præced.* solere qui virilem togam sumunt, vel nuptias faciunt, vel ineunt magistratum, vel opus publicum dedicant, totam bulen, atque etiam e plebe non exiguum numerum vocare, binosque denarios vel singulos dare. *Martian. Dig. lib.* 30. *leg.* 117. Nihil proponi, cur prohibeatur heres ædificia distrahere, e quorum reditu sportulæ sint relictæ. *Papinian. lib. alt. tit.* 1. *leg.* 6. Minores XXV. annorum decuriones facti, sportulas decurionum accipiunt.

SPRETIO, onis, f. *sprezzo*, contemptus. *Liv. l.* 40. *c.* 5. Ex composito sermones ad spretionem Romanorum trahebant. Alii leg. *ad spem* aut *speciem*.

SPRETOR, oris, m. *spregiatore*, ἐξουθενητής, qui spernit, contemptor. *Ovid.* 8. *Met. v.* 613. atque deorum Spretor erat, mentisque ferox Ixione natus. *Nemesian. in Cyneg. v.* 79. Spretor morerum. *impaziente*.

SPRETUS, a, um, *ributtato*, *dispregiato*, neglectus, rejectus, contemptus. *Virg. Æn.* 1. *v.* 31. manet (*Junoni*) alta mente repostum Judicium Paridis, spretæque injuria formæ. *Id.* 4. *Georg. v.* 232. simul os terris ostendit honestum Plias, & Oceani spretos pede reppulit amnes. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 3. *a med.* Veritas auspiciorum spreta est, species tantum retenta. *Id. in Orat. c.* 13. *ad fin.* Dulce orationis genus, & solutum, & effluens, spretum & pulsum foro. & *cap.* 3. *ad fin.* Eloquentia forensis spreta a philosophis & repudiata. *Horat. epod.* 6. *v.* 13. Lycambæ spretus infido gener. *Liv. l.* 12. *c. ult.* Spretorum deorum conscientia. *Ovid.* 15. *Met. v.* 36. spretarumque agitur procum reus. & *lib.* 7. *v.* 375. spretus amor. *Plin. l.* 8. *c.* 22. Euanthes inter auctores Græcos non spretus. ¶ Sequente genitivo *Sil. l.* 12. *v.* 28. Parthenope non dives opum, non spreta vigoris.

SPRETUS, us, m. *sprezzo*, contemptus. *Apul. de Deo Socrat. post princip.* Insolentissimo spretu deos negligit. *Sidon. l.* 3. *epist. ult. extr.* Spretui maximo est judiciis otiosorum Latinæ linguæ proprietas.

SPUMA, æ, f. *schiuma*, *spuma*, ἀφρός, est quædam fæx, quæ per ebullitionem, aut vehementem agitationem rebus liquidis supernatat: a *spuo*, *is*. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 23. Venus spuma procreata. *Virg.* 1. *Æn. v.* 39. spumas salis ære ruebant. *Plin. l.* 10. *c.* 63. *sub fin.* Spumas ore fundere. *Senec. in Agam. v.* 441. Distinunt canæ æstulum spumæ mare. *Ovid.* 7. *Met. v.* 415. *de Cerbero*. Et spargit virides spumis albentibus agros. *Id. l.* 3. *v.* 73. *de angue*. plenis tumuerunt guttura venis, Spumaque pestiferos circumfluit albida rictus. *Id. l.* 7. *v.* 263. posito medicamen aheno Fervet, & exsultat, spumisque tumentibus albet. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 687. volat immissis cava pinus habenis, Infinditque salum, & spumas vomit ære tridenti. *Cic.* 6. *Verr. c. penult. a med.* Cum spumas ageret in ore, arderent oculi, voce maxima, vim me sibi afferre, clamitabat. *Plin. l.* 33. *c.* 6. Spuma argenti. λιθάργυρος. de qua *Id. ibid.* plura. & *sub fin. l.* 34. Spumæ argenti potus letalis. *Id. l.* 11. *c.* 41. *in fin.* Butyrum, spuma id est lactis. *Id. l.* 29. *c. ult. ante med.* Spuma cochlearum. *Id. l.* 28. *c.* 11. equi. & *lib.* 31. *c.* 9. *sub fin.* salis. *Martial. l.* 14. *epigr.* 26. Caustica Teutonicos accendit spuma capillos. *h. e.* sapo.

SPUMABUNDUS, a, um, spumis abundans, spumosus, spumeus. *Apul. in Apolog.* Faciem tuam spumabundus conspuisset.

SPUMANS, antis, *schiumoso*, *spumante*, ἀφρίζων, spumas emittens, spumeus, spumosus. *Lucret. l.* 3. *v.* 493. spumans ut in æquore salso Ventorum validis fervescit viribus unda. *Virg.* 1. *Æn. v.* 742. ille impiger hausit Spumantem pateram. *Id. Ecl.* 3. *v.* 67. Pocula bina novo spumantia lacte. *Id. Æn.* 9. *v.* 436. plenos spumanti sanguine rivos. *Cels. l.* 7. *c.* 23. Spumans bilis. *Virg.* 4. *Georg. v.* 140. spumantia cogere pressis Mella favis. *Colum. l.* 10. *v.* 44. musto spumantes uvæ. *Virg. Æn.* 6. *v.* 881. Seu spumantis equi foderet calcaribus armos. & *Æn.* 4. *v.* 158. apes spumantes. & *lib.* 2. *v.* 209. spumans salum. *Lucan. l.* 9. *v.* 917. spumans lingua. & *l.* 6. *v.* 719. spumantia ora. & *lib.* 2. *v.* 372. spumans Rhenus. *Senec. in Thyest. v.* 39. Ignibus subditis spumans ahenum. ¶ Item spuma aspersus. *Quintil. declam.* 9. *c.* 5. Spumantes scopuli. *Virg. Æn.* 4. *v.* 133. Stat sonipes, & frena ferox spumantia mandit. & *lib.* 5. *v.* 124. spumantia litora. & *lib.* 10. *v.* 300. spumantes rates. *Lucan. l.* 7. *v.* 699. spumantes cæde catervæ. *Virg.* 4. *Æn. v.* 664. ensis spumans cruore. ¶ Translate *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 35. Spumans ex ore scelus, anhelans ex intimo pectore crudelitatem. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 14. spumantibus ardens visceribus. *h. e.* iratus.

SPUMATUS, a, um, spuma aspersus. *Cic.* in *Prognost. l. c. de Divin. c.* 7. Saxaque cana, salis niveo spumata liquore.

SPUMATUS, us, m. spumæ ebullitio, vel ipsa spuma ἀφρισμός. *Stat. l.* 1. *silv.* 4. *v.* 102. coquis abundat spumatu.

SPUMESCO, is, n. 3. ἀφρίζομαι, spumosus fio. *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 87. At si nostra tuo spumescant æquora remo.

SPUMEUS, a, um, *schiumoso*, *spumante*, ἀφρώδης, spumans, spumosus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 419. Spumeus Nereus imo ciet æquora fundo. & *vers.* 496. aggeribus ruptis cum spumeus amnis Exit. *Ovid. Met.* 3. *v.* 571. torrens spumeus & fervens. *Martial. l.* 14. *epigr.* 221. spumeus aper. *Prudent. Cathem.* 3. *v.* 66. Spumea mulctra gerunt niveos Ubera de gemino latice. *Id.* περὶ στεφ. 1. *v.* 101. furens homo spumeas æstuans salivas. *Lucan. l.* 9. *v.* 798. Spumeus accenso non sic exundat aheno Undarum cumulus. *Id. l.* 5. *v.* 190. Spumea tunc primum rabies vesana per ora Effluit. ¶ Spumam referens. *Plin. l.* 15. *c.* 28. Succus albis uvis candidus, lacteus in capite ficis, spumeus malis, nullus persicis. *Id. l.* 20. *c.* 19. Heraclion, alii aphron, foliis speciem passerum præbentibus, radice

in

in summa terræ caro, semine spumeo. *Pallad. in Mart. tit.* 13. Colores (in *equis*) hi præcipui: badius, albineus, russeus, *&c.* sequentis meriti spumeus, maculosus, murinus.

SPUMIDUS, a, um, *spumoso*. *Apul. in Apolog.* Humor crassus, & spumidus. *& mox*, Tabes albida & spumida.

SPUMIFER, a, um, spumam ferens, spumiger, spumans. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 6. *v.* 46. amnis spumifer. *Al. hic leg.* spumiger. *Id.* 11. *Met. v.* 140. fons. *Stat.* 1. *Achill. v.* 39. *de equis Nept.* Illi spumiferos glomerant a pectore fluctus.

SPUMIGENA, æ, m. & f. ex spuma genitus: epithet. Veneris. *Martian. Capell. l.* 9. *pag.* 310.

SPUMIGER, a, um, spumifer. *Lucret. l.* 5. *v.* 983. Spumigeri suis adventu, validique leonis. *Manil. l.* 5. *v.* 74. spumigeri lupi. V. *Spumifer*.

SPUMO, as, avi, atum, *fare schiuma*, *spumare*, ἀφρίζω, spumam emitto, spumas ago. *Plin. l.* 22. *c.* 7. *a med.* Aceti cyathum decoquere, & postquam desierit spumare, tepidum infundere. *Virg.* 2. *Georg. v.* 6. spumat plenis vindemia labris. *& l.* 3. *v.* 309. Quam magis ex hausto spumaverit ubere mulctra, Læta magis pressis manabunt flumina mammis. *Id. l.* 8. *Æn. v.* 672. fluctu spumabant cærula cano. *& l.* 11. *v.* 548. summis Amasenus abundans Spumabat ripis. *Lucan. lib.* 6. *v.* 399. equus spumat habenis. *& l.* 3. *v.* 572. cruor altus in undis spumat. *Petron. in Satyr. c.* 133. *sub fin.* Spumabit pateris hornus liquor. *Senec. in Oedip. v.* 358. Et felle nigro tabidum spumat jecur. *Claudian. in præfat. ad lib.* 1. *in Rufin. v.* 9. amnis vipereo spumavit sæpe veneno. *Id. lib.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 252. infesto spumavit remige Tethys. *Id. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 243. spumat apes. ¶ Cum accus. *Id. lib.* 1. *de rapt. Pros. v.* 281. *de equis Pluton.* Stagnaque tranquillæ potantes marcida Lethes, Ægra soporatis spumant oblivia linguis. ¶ Pro fervere, & fermentari. *Cels. lib.* 3. *c.* 27. *sect.* 4. Terra respersa aceto spumat. Ζυμοῦται.

SPUMOSUS, a, um, *schiumoso*, *spumante*, ἀφρώδης, spumans, spumeus. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 121. Spumosa littora. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect. Hard.* 72. Spumosus pulmo. *Ovid.* 1. *Met. v.* 570. fluvius spumosis volvitur undis. *Lucan. l.* 2. *v.* 627. spumosum æquor. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 548. spumosis morsibus (*equi*) aurum fumat. *& de VI. v.* 438. Addus quo seisses spumosior incitat undas. ¶ Translate *Pers.* de carmine inflato, & quasi turgenti, *sat.* 1. *v.* 96. nonne hoc spumosum, & cortice pingui?

SPUO, is, spui, sputum, a. 3. *sputare*, πτύω, salivam ejicio: a verbo græco alleto. *Plin. l.* 28. *c.* 4. Veniam quoque a deis spei alicujus audacioris petimus, spuendo in sinum. *Solin. c.* 1. (*al.* 4.) *a med.* Antoniam Drusi non spuisse, percelebre est. ¶ conspuo. *Virg.* 4. *Georg. v.* 97. & terram sicco spuit ore viator Aridas.

SPURCAMEN, inis, n. spurcities. *Prudent. Cathemer.* 9. *v.* 56. Gregis suilli sordida spurcamina.

SPURCATUS, a, um, *imbrattato*, *sporcato*, fœdatus. *Catull. carm.* 106. senectus spurcata impuris moribus.

SPURCE, *sordidamente*, *sporcamente*, ῥυπαρῶς, immunde, fœde, impure, turpiter. *Colum. in fin. c.* 9. *l.* 7. Quamvis sus in pabulatione spurce versetur, mundissimum tamen cubile desiderat. *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 5. Si quod eorum spurce, superbe, perfidiose, crudeliter, flagitiose factum proferemus. *Cic. Phil.* 2. *c.* 39. *extr.* Qui in illam miseram tam spurce, tam impie dixeris, *scil.* probri insimulaveris pudicissimam feminam. *Cato apud Plin. l.* 29. *c.* 1. *circa med.* Græci nos quoque dictitant barbaros, & spurcius nos, quam alios opicos, appellatione fœdant. *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 13. Deinde perscribit spurcissime, quas ob causas fecerit.

SPURCIDICUS, a, um, αἰσχρολόγος, qui spurca loquitur. *Plaut. Capt. prol. v.* 56. Neque spurcidici insunt versus.

SPURCIFICUS, a, um, ῥυπαροποιός, qui spurca & fœda facit. *Plaut. Trin.* 4. 2. 7. Spurcificum, immanem, intolerandum, vesanum.

SPURCILOQUIUM, ii, n. sermo de rebus turpibus. *Tertull. de resurr. carn. c.* 4. *extr.* Spurciloquio experiri in congressibus.

SPURCITIA, æ, & Spurcities, ei, f. *immondezza*, *sporcizia*, ἀκαθαρσία, ῥυπαρία, sordes, immunditia. *Colum. l.* 1. *c.* 3. *post med.* Quodcumque rubiginis aut spurcitiæ resedit, siccare atque detergere. *Lucret. l.* 6. *v.* 976. At contra nobis cœnum teterrima cum sit Spurcities, eadem subus hæc jucunda videtur. *Plin. l.* 33 *cap.* 4. Sudoris, qui e camino jactatur, spurcitia in omni metallo scoria appellatur. *Id. l.* 17. *c.* 9. Spurcitiæ suum. *h. e.* fimum suillum. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *ante med.* A spurcitiis purgare alvum *apum*. *Colum. l.* 12. *c.* 27. in fin. Spumam & omnem spurcitiam eximere. *Apul. l.* 8. *Metam.* Spurcitie sanguinis effeminati madescere.

SPURCO, as, avi, atum, a. 1. *imbrattare*, *sporcare*, ῥυπαίνω, fœdo, maculo, inquino, vitio. *Paul. Dig. l.* 47. *tit.* 11. *leg.* 1. Si quis fimo aliquem perfuderit, luto obliniverit, aqua spurcaverit. *Ulpian. l.* 9. *tit.* 2. *leg.* 27. *circa med.* Qui vinum spurcavit, vel effudit, vel acetum fecit, vel alio modo vitiavit. *Plaut. Men.* 1. 2. 57. Ex istoc loco spurcatur nasum odore illutibili. V. *Nasus in fin. Prudent. l.* 1. *contra Symmach. v.* 60. Juppiter incesta spurcavit labe Lacænas.

SPURCUS, a, um, *lordo*, *sozzo*, *immondo*, *sporco*, ῥυπαρός, μιαρός, sordidus, immundus, fœdus: a *spuo*, ut quibusdam placet. *Lucret. l.* 6. *v.* 781. multæ homini res Acrites infestant sensus spurcæque gravesque. *Lucil.* apud *Non. cap.* 4. *n.* 425. quæque aspectu sunt spurca, & odore. *Senec. ep.* 70. *a med.* Præferendam esse spurcissimam mortem servituti mundissimæ. *Gell. l.* 17. *cap.* 19. *a med.* Vas spurcum atque pollutum. *& mox*. Aut si quid est urina spurcius. *Catull. carm.* 77. *&* 97. Spurca saliva. *Cic. in fragm.* apud *Non. ibid.* Cum iter facerem Cluternam tempestate spurcissima. *h. e.* die nubilo, pluvio, ventoso, tempestate fœda, ut ait *Virg.* 1. *Georg. v.* 323. Sic *Plin. lib.* 17. *cap.* 2. Nubilum spurcum. ¶ *Spurcus ager*, squalidus, sine herbis. *Colum. in præfat. a med.* Quid silvester ager, quid humidus & graminosus, quid siccus & spurcus, &c. ¶ Spurcum vinum, inquit *Festus*, est, quod sacris adhiberi non licet, ut ait Labeo, cui aqua admixta est, defrutumve, aut igne tactum est, mustumve antequam defervescat. ¶ Est etiam *spurcus*, obscœnus, impurus, incestus. *Plaut. Asin.* 4. 1. 62. Tot noctes reddet spurcas, quot puras habuerit. *Martial. l.* 1. *epigr.* 33. Abscondunt spurcas hæc monumenta lupas. *h. e.* meretrices. ¶ Translate est impudens, impurus. *Martial. l.* 4. *epigr.* 56. Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno, Qui potes insidias dona vocare tuas. ¶ Item vilis, abjectus, ignobilis, sordidus. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 17. *ad fin.* Ergo hoc poterit Samnis, spurcus homo, vita illa dignus, locoque: (ex *Lucil. l.* 4. *satyr.*) vir natus ad gloriam, ullam partem animi tam mollem habebit, quam non meditatione & ratione corroboret? *Varr.* apud *Non. loc. cit.* Ne quis lictorem spurcum, hominem liberum prehendere, jussisse velit. ¶ Refertur ad animum & mores. *Cic. pro Dom. c.* 10. Helluo spurcissimus. *Id. Phil.* 11. *c.* 1. Duo hæc capita nata sunt post homines natos teterrima & spurcissima. *Id. Verr.* 3. *cap.* 37. *a med.* Homo avarissime & spurcissime, redde bona sodalis filio. *Gell. l.* 14. *c.* 2. *ante med.* Homo probri plenus, spurcissimeque vitæ, ac deformatissimæ.

SPURIUS, a, um, *bastardo*, *illegittimo*, *spurio*, νόθος. *Auct. l. de nominib. R. in fin. Valer. Max. sub fin.* Spurii, patre incerto geniti, quasi σπορά. *Modestin. Dig. l.* 1. *tit.* 5. *leg.* 23. Vulgo concepti dicuntur, qui patrem demonstrare non possunt: vel qui possunt quidem, sed eum habent, quem habere non licet: qui & spurii appellantur παρὰ τὴν σποράν. *Impp. Diocles. & Maxim. l.* 6. *Cod. tit.* 55. *leg.* 6. Ex libera conceptus & servo, velut spurius habetur. *Martian. Dig. l.* 49. *tit.* 15. *leg.* 26. Divi Severus & Antoninus rescripserunt: Si uxor cum marito ab hostibus capta fuerit, & ibidem ex marito enixa sit: si reversi fuerint, justos esse & parentes & liberos, & filium in potestate patris. quod si cum matre sola reversus, quasi sine marito natus, spurius habebitur. ¶ *Spurii* dicti sunt (teste *Justino l.* 20. *c.* 1.) Lacedæmonii conditores Tarenti, ob eam causam, quæ in voce *Parthenia* dicta est. ¶ *Translate Auson. epist.* 18. *sub fin.* Quique notas spuriis versibus apposuit. *h. e.* Aristarchus, qui quos non probavit in Homero versus, obelo notavit. *Id. in VII. Sap. præam. v.* 13. Pone obelos igitur, spuriorum stigmata vatum. *h. e.* malorum poetarum. ¶ Fuit *Spurius* prænomen Romanum in gente Æliа, Carvilia, Furia, Veturia, Nautia, &c. ut Sp. Ælius Capitolinus, Sp. Nautius Sp. F. Sp. N. Rutilus. Id autem non ex eo ductum videtur, quod qui primus usus est, illegitimo patre natus sit; sed quod utcumque sine patre fuerit. nam primæ duæ litteræ SP. quibus *Spurius* scribitur, *sine patre* significant, ut docet *Plutarch. in quæstionib. Romanis*. ¶ *Spurium* inquit *Isid. l.* 9. *Orig. c.* 5. *a med.* muliebrem naturam Veteres vocabant, ἀπὸ τοῦ σπόρου, hoc est semine. *Plutarch. loc. cit.* a Sabinis dicit sic appellatam: Τοὺς Σαβίνους φασὶ τὸ τῆς γυναικὸς αἰδοῖον ὀνομάζειν σπόριον. Hinc *Apul. in Apolog.* Posse, dicitis, ad res Venereas sumpta de mari spuria & fascina, propter nominum similitudinem, &c.

SPUTAMEN, inis, n. sputum. *Prudent. in Apotheos. v.* 744. humectam sacro sputamine [illegible]

SPUTAMENTUM, ti, n. sputamen. *Tertull. de Spectac. c. ult.* Sputamentis dedecoratus.

SPUTATILICUS, a, um, καταπτυστός, consputatione dignus, levis. *Cic. in Brut. c.* 74 *extr. de C. Rufio*. Fuit accusator, inquit, vetus; quo accusante Chrestum, Sisenna defendens dixit, quædam ejus sputatilica esse crimina. Tunc C. Rufius, Circumvenior, inquit, Judices, nisi subvenitis. Sisenna, quid dicas, nescio, metuo insidias. Sputatilica, quid est hoc? sputa quid sit, scio, tilica, nescio. Maximi risus. Sed ille tamen familiaris meus recte loqui putabat esse, inusitate loqui.

SPUTATOR, oris, m. πτυστής, qui frequenter spuit. *Plaut. Mil.* 3. 1. 52. Minime sputator, screator sum.

SPUTISMA, atis, n. sputus, sputamen. *Vitruv. l.* 7. *c.* 4. *in fin.* (*si sana est lectio*:) Quod poculis, & sputismatis effunditur, simul atque cadit, siccescit.

SPUTO, as, a. 1. *sputare*, ἀποπτύω, frequenter spuo. *Plaut. Capt.* 3. 4. 18. Nam illic isti, qui sputatur, interdum morbus venit. *idest* morbus comitialis, quem nominantes solemus despuere, ut *Plin. l.* 10. *c.* 23. *extr. & lib.* 28. *c.* 4. docet. *Id. Merc.* 2. 2. 27. Tua causa rupi ramices, jamdudum sputo sanguinem.

SPUTUM, ti, n. *sputo*, πτύσμα, purgamentum oris, saliva quæ ex ore ejicitur. *Senec. de Constant. c.* 1. *sub fin.* Cato voces improbat, & sputa pertulit. *Propert. lib.* 4. *eleg.* 5. *v.* 66. Sputaque per dentes ire cruenta cavos. *Martial. l.* 2. *epigr.* 26. Inque suos mittit sputa subinde sinus. *Cels. l.* 2. *c.* 8. *ante med.* Sincerum sputum edere, sive rufum est, sive cruentum, sive album, sive glutinosum, sive spumans. *Lucret. l.* 6. *v.* 1186. Tenuia sputa, minuta. ¶ Translate *Martial. lib.* 8. *epigr.* 33. Hoc linitur sputo Jani caryota calendis. *h. e.* hac lamina, seu crusta adeo tenui ac levi, ut instar sputi vix hæreat, atque extergeri facile possit.

SPUTUS, i, *vel* Sputus, us, m. idem ac sputum. *Cæl. Aurel. Tard. l.* 4. *c.* 4. Cum plurimo sputu. *& l.* 3. *c.* 2. Jugis sputus. Quidam Lexicographi addunt etiam locum *Lactantii l.* 4. *c.* 18. Dabant autem Deo alapas manibus incestis, & impurato ore exspuebant venenatos sputos. Al. *leg. sputus*. Sed hæc non sunt verba *Lactan-*

Pontii, ſed alterius, qui interpretatus eſt Sibyllinos verſus a *Lentulis* ibi recitatos.

S Q

SQUALDUS. V. *Squalus*.

SQUALENS, entis, *ſordido, inculto, aſpro, arrido*, aſper, incultus, horridus, ſordidus, obſitus. *Feſtus*: Squalidum, incultum & ſordidum ait Verrius ſignificare: ſic dictum, quod proxime ad ſimilitudinem ſquamæ piſcium accedat, utique eorum qui in profunditatibus abditi paludem ſqualent maxime. Unde Ennius: ſqualida ſeptus ſtola. Hæc *Feſtus*. *Ovid.* 4. *Met.* v. 655. ſqualentia ora Meduſæ. *Senec. in Oedip.* v. 554. Squalente cultu mœſtus ingreditur ſenex. *Juvenal. ſat.* 8. v. 16. Si tenerum attritus Catinenſi pumice lumbum Squalentes traducit avos. *Sil. l.* 3. v. 655. *& l.* 4. v. 376. Squalentes campi. *h. e.* arenoſi, & inculti. Sic *Tacit. Ann.* 13. *cap.* 42. Squalens litus. *Lucan. lib.* 1. v. 205. *& lib.* 9. v. 39. ſqualentibus arvis æſtiferæ Libyes. *Id. lib.* 8. v. 57. atro ſqualentes pulvere veſtes. *Petron. in Satyr. c.* 120. nigro ſqualentia pumice ſaxa. *Claudian. de B. Gild.* v. 24. ſqualens clypeus. *h. e.* ſitu & rubigine obſitus. *Id. de nupt. Honor. & Mar.* v. 150. *de Tritone*. ſqualentia murice terga Purpureis mollita roſis. *h. e.* aſpera, hirta, aculeata. *Id. de B. Get.* v. 293. Colla catenati vidit ſqualentia Cimbri. *h. e.* catenis detrita, aſperata, & quaſi ſquamis obducta. *Virg.* 2. *Georg.* v. 348. Aut lapidem bibulum, aut ſqualentes infode conchas. *h. e.* aſperas. *Manil. l.* 5. v. 271. ſqualens ariſta. *h. e.* aculeata & pungens. *Stat. l.* 1. *Theb.* v. 646. nubibus atris & ſqualente die. *h. e.* horrido ob peſtilentiam. *Ovid.* 4. *Faſt.* v. v. 397. ſqualentia tela venenis. *h. e.* multo veneno imbuta, & horrida. ¶ Uſurpatur & in bonam partem. Culpaverant olim nonnulli *Virgil.* quod dixiſſet *Æn.* 10. v. 314. tunicam ſqualentem auro. Cui ſimile eſt illud *Æn.* 12. v. 87. auro ſqualentem, alboque orichalco Circumdat loricam humeris. Defendit *Gell. l.* 2. *c.* 6. *ad fin.* his verbis, quæ more ſuo deſcripſit *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 7. *ad fin.* Tertium reſtat ea ita, quæ reprehenſa ſunt, quod *tunicam ſqualentem auro* dixit. Id autem ſignificat copiam denſitatemque auri in ſquamarum ſpeciem intexti. *Squalere* enim dictum eſt a ſquamarum crebritate aſperitateque, quæ in ſerpentium piſciumque coriis viſuntur. Quam rem & alii, & hic quidem poeta locis aliquot demonſtrat (*Æn.* 11. v. 770.) quem pellis ahenis In plumam ſquamis auro conſerta tegebat. Et alio loco (*ibid.* v. 487.) Jamque adeo rutilum thoraca indutus ahenis Horrebat ſquamis. Accius in Pelopidis ita ſcribit: Ejus ſerpentis ſquamæ ſqualido auro & purpura prætextæ. Quidquid igitur nimis incuſcatum obſitumque aliqua re erat, ut incuteret viſentibus facie nova horrorem, id *ſqualere* dicebatur. Sic in corporibus incultis ſquamoſiſque alta congeries ſordium *ſqualor* appellatur: cujus ſignificationis multo aſſiduoque uſu totum id verbum ita contaminatum eſt, ut jam *ſqualor* de re alia nulla, quam de ſolis inquinamentis dici cœperit. Hæc *Gell.* quæ totum hoc verborum genus, *ſqualens, ſqualere, ſqualor, ſqualidus* luculenter illuſtrant. *Servius ad cit. Æn.* 10. v. 314. tunicam ſqualentem auro, interpretatur, ſplendentem auro, ſcilicet quia ex denſitate & copia auri ſplendor augetur. *Nonius* quoque *Gellii*, & *Servii* interpretationem firmat, cujus verba ſunt c. 6 n. 16. *Squalere* non ſordium plenum eſſe tantummodo, ut nunc conſuetudine perſuaſum eſt; ſed honeſtis etiam abundare & refertum eſſe, Veteres honeſta auctoritate poſuerant, &c. Hæc *Non.* Huc referri poſſunt illa *Virg.* 4. *Georg.* v. 91. Ardet (*rex apum*) erit maculis auro ſqualentibus ardens. *& ibid.* v. 13. picti ſqualentia terga lacerti. *Sil. l.* 2. v. 585. Ceruleis maculis auro ſqualentibus anguis. ¶ Sunt qui duplici liquida *ſquallens, ſquallor, ſquallidus*, &c. ſcribunt, adverſantibus *Manut. Dauſqu. Cellar.* a quibus ſtant vet. lib. & Lapides.

SQUALENTIA, æ, f. ſqualor, ſordes. *Tertull. in exhort. ad caſt. c.* 10. Ingredi non ſecundum carnem ſqualentiæ concupiſcentiam. Al. aliter leg.

SQUALEO, les, lui, n. 2. *eſſer ſordida, ſporco, orrido, inculto*, πινάω, αὐχμάω, ſordidus, obſitus, aſper, incultus, horridus ſum. V. dicta in *Squalens*. *Quintil. l.* 10. c. 1. *ante med.* Neque ego arma ſqualere ſitu ac rubigine velim, ſed fulgorem his ineſſe, qui terreat. *Virg.* 1. *Georg.* v. 508. ſqualent abductis arva colonis. *Plaut. Perſ.* 4. 8. 2. Ita mihi ſupellex ſqualet atque ædes meæ. *Ovid.* 1. *Met.* v. 373. Ad delubra deæ, quorum faſtigia turpi Squalebant muſco. *& l.* 15. v. 627. Pallidaque exſangui ſqualebant corpora tabo. *& l.* 14. v. 411. humus ſqualet ſerpentibus atris. *Albinovan. ad Liv. eleg.* 1. v. 195. ſqualent immiſſis ora capillis. *Sil. l.* 10. v. 311. Pulvere canities atro, arentique cruore Squalebat barba. *Senec. in Troad.* v. 20. nube ceu denſa obſitus, Ater favilla ſqualet Iliacæ dies. *Stat.* 1. *Theb.* v. 221. Et Phaethontæa mundum ſqualere favilla. *Martial. l.* 9. *epigr.* 48. Democritos, Zenonas, inexplicitoſque Platonas, Quidquid & hirſutis ſqualet imaginibus. *Gell. l.* 9. *c.* 4. Ipſa volumina ex diutino ſitu ſqualebant, habituque tetro erant. ¶ Pro arere, luporum modum ſiccum eſſe, *Lucan. l.* 4. v. 755. Oraque projecta ſqualent arentia lingua. *& l.* 9. v. 503. ſqualebant pulvere fauces. *Sil. l.* 14. v. 491. Squalebat tellus vitiato fervida dorſo. Adde *Lucan. l.* 9. v. 628. ¶ Translata de his, qui in luctu & mœrore ſunt, quia tunc cultus corporis negligitur. *Cic. pro Sext. c.* 14. Erat in luctu Senatus, ſqualebat civitas, publico conſilio mutata veſte. *Id. pro Mil. cap.* 8. Luget Senatus, ſqualent municipia, afflictantur coloniæ. *Paulin. Nolan. carm.* 15. v. 97. Squaluit in caeca captivus imagine mundi. ¶ In bonam partem pro fulgere, nitere, ut in *Squalens* dictum eſt. *Claudian. in conſul. Prob. & Olybr.* v. 181. Fulvaque concreto cogit ſqualere metallo. ¶ Sunt qui ſcrib. *ſqualleo*. V. *Squalens* in fin.

SQUALES, f. ſqualor apud Veteres: ut Squalis perire. *Varr.* apud *Non.* 2. 2. n. 437. *& c.* 3. n. 231. Ager derelinqueretur, ac periret ſquale, ſcabieque, illuvie, & vaſtitudine.

SQUALESCO, is, n. 3. ſqualidus fio. Agnoſcitur a *Fl. Capro de Orthogr. pag.* 2240. *Putſch.*

SQUALIDE, ſordide, horride, inculte. Translate *Cic.* 4. *de Fin. c.* 3. Peripatetici ipſa illa, quæ ſubtiliter diſſerenda erant, polite apteque dixerunt, cum definientes, tum partientes, ut Stoici etiam: ſed hi ſqualidius: illorum vides quam niteat oratio. *h. e.* incultius, inornatius, horridius.

SQUALIDITAS, atis, f. ſqualor. Translate *Ammian. l.* 26. *c.* 5. (*al.* 12.) *extr.* Ne omnia confundentes, ſqualiditate maxima rerum ordines impliceremus. *h. e.* obſcuritate.

SQUALIDUS, a, um, *inculto, ſordido, aſpro, orrido*, αὐχμηρός, πιναρός, incultus, ſordidus, aſper, horridus. V. dicta in *Squalens*. *Enn.* apud *Feſt.* & *Non. c.* 14. n. 6. Cedo ac cavae veſtitum, ſqualida ſeptus ſtola. *Juſtin. l.* 21. *c.* 3. Pronoſtus & ſqualidus. *Senec. in Troadib.* v. 883. Depone cultus ſqualidos, feſtos cape. *Juvenal. ſat.* 9. v. 15. Sed fruticante pilo neglecta & ſqualida crura. *Plaut. Truc.* 2. 5. v. 42. Homo horridus & ſqualidus. *Terent. Eun.* 2. 2. 5. Video ſentum, ſqualidum, ægrum, pannis annisque obſitum. Ubi *Donat.* Sentum ad horrorem retulit; ſqualidum ad ſordes; ægrum ad maciem; pannis annisque obſitum ad ceſtitum & ad triſtitiam. *Ovid. Met.* 15. v. 38. ſqualidus reus. *Plin. lib.* 4. *ep.* 9. *ſub fin.* Mœſta & ſqualida ſenectus. *Lucret. l.* 2. v. 468. Scilicet, eſſe globoſa, tamen cum ſqualida conſtent. *h. e.* aſpera. *Senec. in Hippol.* v. 471. Orbis jacebit ſqualido turpis ſitu. *Id. in Oedip.* v. 2. Et nube mœſtum ſqualida exoritur jubar. *Id. ibid.* v. 625. Pædore fœdo ſqualidam obtentus comam. *Id. in Herc. Oet.* v. 1756. reliquias magni Herculis, Cineremque jactans ſqualidum, Alcmene gemit. *Plin. l.* 15. *c.* 29. Myrtus patricia exuberans ac læta, plebeja retorrida ac ſqualida. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel.* v. 42. Squalida deſertis robigo infertur aratris. *Ovid.* 2. *Faſt.* v. 558. Squalidaque humanis oſſibus albet humus. *& l.* 2. v. 181. Urſa per incultos errabat ſqualida campos. *Id.* 2. *Amor. eleg.* 2. v. 42. ſqualidus carcer. ¶ Translate *Cic. in Orat. c.* 32. *extr.* Hæc tenenda ſunt oratori. ſed quia ſua ſponte ſqualidiora ſunt, adhibendus erit in his explicandis quidam orationis nitor. ¶ In illo *Tacit.* 2. *Hiſt. cap.* 60. Suetonium ac Licinium triſti mora ſqualidos tenuit: donec auditi, neceſſariis magis defenſionibus, quam honeſtis uterentur. *ſqualidos tenere* eſt reorum numero habere, & in vinculis. quia *ſqualor* reorum eſt, & carceris. ¶ In bonam partem *Accius* apud *Gell. lib.* 2. *cap.* 6. *ad fin.* & *Non. cap.* 6. n. 28. Ejus ſerpentis ſquamæ ſqualido auro & purpura prætextæ. *h. e.* multo auro atque aſpero, inſtar ſquamæ, atque adeo rutilo & nitenti. V. *Squalens*. ubi & de his, qui *Squallidus* ſcribunt.

SQUALITAS, atis, f. &

SQUALITUDO, inis, f. idem quod ſqualor. *Accius* apud *Non. c.* 3. n. 231. Eris operta ſqualitate eſt, luctuque horrificali. *Lucil. ibid. & c.* 4. n. 440. Squalitate ſumma, ſcabie ſumma, ærumna obſitum. *Accius cit. cap.* 3. Speciem humanam inuſitatam, egregiam, indignare clade & ſqualitudine.

SQUALOR, oris, m. *lordura, ſordidezza, ſudiciume, incoltezza*, αὐχμός, ῥυπαρία, ſordium congeries, illuvies, ſordes. *Gell. lib.* 2. *c.* 6. cujus verba V. in *Squalens*. Sæpe autem refertur ad cultum corporis neglectum atque horridum. Unde *Tacit. de Germ. cap.* 31. vocat *ſqualorem* crinem barbamque ſummiſſam. & *Ovid. Heroid. ep.* 13. v. 37. omittere novas & pretioſas veſtes, comam negligere. *Plaut. Ciſt.* 1. 1. 106. Immundas fortunas æquum eſt ſqualorem ſequi. *Cic. Verr.* 5. *c.* 12. *ad fin.* Surrexiſſet Apronius, non ſqualoris plenus ac pulveris, ſed unguentis oblitus, vino vigiliiſque languidus. *Plin. l.* 7. *ep.* 27. Senex macie & ſqualore confectus. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Proſ.* v. 330. Erebi ſe ſponte relaxat Squalor, & æternam patitur rareſcere noctem. *Liv. l.* 2. *c.* 23. Obſita erat ſqualore veſtis, fœdior corporis habitus pallore ac macie peremptī. *Id. l.* 21. *c.* 40. *ad fin.* Umbræ hominum, fame, frigore, illuvie, ſqualore enecti. *Calpurn. ecl.* 1. v. 43. Et redit ad terras tandem, ſqualore ſituque, Alma Themis, poſito. *Plin. l.* 34. *c.* 14. Ferro vites ſqualore deciſo annis omnibus cogimus juveneſcere. *Mamer. in gratiar. act. ad Julian. cap.* 8. *a med.* Aquarum ductibus perfunderis, plena cuncta ſqualoris & pulveris. *h. e.* ſiccitatis. nam & *ſqualere* arere eſt. V. ¶ De luctu & mœſtitia dolentis aliqua calamitate, aut rei. *Cic. pro Cluent. c.* 6. *ad fin.* Mater inſtituit accuſatores, inſtigat teſtes: ſqualore hujus & ſordibus lætatur, exitium exoptat. *Id. ibid. & c.* 67. *extr.* Spectaculum hujus ſordium atque luctus, & tanti ſqualoris. *Id. Verr.* 7. *c.* 48. *extr.* Hoc ornatu ad vos confugiunt. aſpicite, judices, ſqualorem ſordeſque ſociorum. *Id. pro Mur. c.* 40. Squalore ſordidus, confectus morbo, lacrymis ac mœrore perditus. *Metell. ad Cic.* 5. *Fam. ep.* 1. In luctu & ſqualore eſſe. *Tacit. Hiſt.* 1. *c.* 54. Legati in ſqualorem mœſtitiamque compoſiti. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop.* v. 173. procerum ſqualore repletus carcer. ¶ In plur. numero *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *a med.* At ſordes & ſqualores, & propinquorum quoque ſimilem habitum ſcio profuiſſe. ¶ De aſperitate, *aſprezza*: cui lævor opponitur. *Lucret. l.* 2. v. 424. quæcumque (*cauſa*) moleſta atque aſpera conſtat, Non aliquo ſine materiæ ſqualore reperta eſt. V. *Squalens*, & *Squalidus*. ¶ Sunt qui ſcrib. *ſquallor*. V. *Squalens* in fine.

SQUALUS, a, um, ſqualidus. *Enn.* apud *Non.* 2. 2. n. 792. *& c.* 10. n. 2. Lavere lacrymis veſtem ſqualam & ſordidam Al. leg. *ſqualidam*:

dam: al. *squaldam* per syncop. ¶ *Squalus*, *li* piscis: cui nomen ab asperitate squamarum inditum videtur. nam *squalus* & *squalidus* etiam asperum significant. Memorant *Varro l.* 3. *R. R. c.* 3. *ad fin. Plin. l.* 9. *c.* 24. & 51. item *Ovid. in Halieut. v.* 94. & 123. sed ubique dubia lectione. Prima certe syllaba, utcumque legas, producenda est.

SQUAMA, æ, f. *scaglia*, *squama*, λεπὶς, φολὶς, dura cartilago, quæ piscibus & anguibus pro cute est. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 47. Animantium aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirsutæ: pluma alias, alias squama videmus obductas. *Virg.* 11. *Æn. v.* 753. serpens sinuosa volumina versat, Arrectisque horret squamis. *Ovid.* 4. *Met. v.* 576. Duratæque cuti squamas increscere sentit. *Id. Heroid. ep.* 12. *v.* 101. Pervigil ecce draco squamis crepitantibus horrens. *Virg.* 5. *Æn. v.* 88. *de angue*, maculosus & auro Squamam incendebat fulgor. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 293. Elevat hunc pluma, squamis hunc Fabula vestit. *h. e.* versum in piscem narrat. ¶ Per synecdoch. est piscis. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 25. Hoc pretium squamæ? potuit fortasse minoris Piscator, quam piscis, emi. ¶ Per metaph. *Virg.* 9. *Æn. v.* 707. duplici squama lorica fidelis, & auro. *h. e.* anulis, & catenulis squamas referentibus, *maglie*. Sic *Æn.* 11. *v.* 487. Turnus thoraca indutus, ahenis Horrebat squamis. & *v.* 770. quem pellis ahenis In plumam squamis auro conserta tegebat. (Adde *Ovid. Met.* 3. *v.* 63.) *Plin. l.* 29. *c.* 1. *a med.* Squamam in oculis emovendam potius, quam extrahendam. *la cateratta*, *la suffusione*. & *l.* 34. *c.* 15. *ad fin.* Squama ferri. *scaglietta*, *scaglia*. & *l.* 32. *c.* 4. tegumenti testudinis. *Id. l.* 9. *c.* 35. *ante med.* specularium lapidum. *Id. l.* 34. *c.* 21. milii. *h. e.* cortex tenuis, quo involvitur. *Cels. l.* 2. *c.* 12. Squama æris. λεπὶς χαλκοῦ. ¶ *Squamam sermonis* dixit *Sidon. l.* 3. *ep.* 3. incultæ orationis rubiginem, asperitatemque loquendi. ¶ Qui scribunt *squamma*, adversos habent *Manut. Dausqu. Cellar.* & al.

SQUAMANS, tis, squamas habens, squamosus. *Manil. l.* 5. *v.* 412. cum se Delphinus in astra Erigit, & squamans stellis imitantibus exit. Alii leg. *squamam*, ut *exire squamam* locutio græca sit, & valeat, squamam emittere, exserere, exhibere.

SQUAMATIM, adverb. ad similitudinem squamarum. *Plin. l.* 26. *c.* 10. *post med.* Nucamenta squamatim compacta dependent.

SQUAMATUS, a, um, squamis obductus. *Tertull. in Apolog. c.* 21. Squamatos, aut cornutos, aut plumatos amator.

SQUAMEUS, a, um, *scagliosa*, φολιδωτὸς, plenus squamis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 154. neque tanto Squameus in spiram tractu se colligit anguis. *Id.* 2. *Æn. v.* 218. squamea terga. *Ovid. Met.* 7. *v.* 272. squamea membrana. ¶ Translate *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 522. Quis decor, incedis quoties clypeatus, & auro Squameus, & rutilus cristis, & casside major! *h. e.* aurea lorica indutus. V. *Squama*.

SQUAMIFER, a, um, λεπιδοφόρος, squamas ferens, squamosus, squamiger. *Senec. in Med. v.* 685. Squamifera latebris turba desertis adest. *h. e.* angues. *Lucan. l.* 9. *v.* 709. Squamiferos ingens hæmorrhois explicat orbes.

SQUAMIGER, a, um, squamas gerens, squamosus, squamifer. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 50. Pennatorum animalium buboni tantum, & oto plumæ velut aures: ceteris cavernæ ad auditum. simili modo squamigeris atque serpentibus. *Ovid.* 4. *Met. v.* 716. squamigera cervix. *h. e.* collum anguis. *Lucret. l.* 2. *v.* 378. Nam qua squamigeri poterant procedere tandem, Ni spatium dederint latices? *h. e.* piscibus. *Id. l.* 2. *v.* 342. & 1081. mutæque natantes Squamigerum pecudes.

SQUAMOSUS, a, um, *scagliosa*, *squamosa*, φολιδωτὸς, squamiger, squamatus. De anguibus *Propert. l.* 3. *eleg.* 21. *v.* 27. squamoso labuntur ventre cerastæ. *Virg.* 4. *Georg. v.* 408 squamosus draco. *Id. in Cul. v.* 165. & *Ovid.* 3. *Met. v.* 41. Ille volubilibus squamosos nexibus orbes Torquet. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 263. Splendent viperæ squamoso pelle pharetræ. *Prudent. in Hamartig. v.* 423. Squamosum thoraca gerens de pelle colubræ. ¶ De piscibus *Plaut. Rud.* 4. 3. 3. Squamosum pecus. *Prudent.* περὶ στεφ. 5. *de S. Vincent. v.* 444. Squamosa agmina. *Colum. l.* 8. *c.* 17. Squamosi greges. *Senec. in Hippol. v.* 1048. squamosa belua. ¶ Translate *Lucan. l.* 4. *v.* 324. torrentes viscera flamma, Oraque siccæ rigent squamosis aspera linguis. *aride e ruvide*: siccis, & asperis instar squamarum. *Plin. l.* 37. *c.* 5. *a med.* Smaragdi venosi & squamosi.

SQUAMULA, æ, f. *scaglietta*, λεπίδιον, parva squama. *Cels. l.* 7. *c.* 26. *sect.* 3. Urina secum trahens quasdam quasi squamulas. *Id. l.* 6. *c.* 2. Porrigo est, ubi inter pilos quædam quasi squamulæ surgunt. *Id. l.* 5. *c. ult. sect.* 17. *de impetig.* Videntur esse in ea quasi bullulæ quædam, ex quibus interposito tempore quasi squamulæ solvuntur.

SQUARROSUS. V. *Scarrosus*.

SQUATINA, æ, f. *squadro*, ῥίνα, ῥίνη, piscis ex genere planorum, quo propter squalorem, hoc est asperitatem cutis, ligna & ebora poliuntur. Græca dicitur ῥίνα, vel ῥίνη, quia eo ut limantur. Nam ῥίνη lima est. *Plin. l.* 9. *c.* 12. Aspera cute, ut squatina, qua lignum & ebora poliuntur. *Id. c.* 51. Ex planis squatina bis sola Autumno, Vergiliarum occasu parit. *Id. l.* 32. *c.* 11. Rhina, quem squatinam vocamus. *Harduin.* habet *squatum*, quod idem est.

SQUILLA, læ, f. *scilla*, *squilla*, herba bulbum ferens edulem: de qua V. *Scilla*. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 42. Affertur squillas inter muræna natantes. & *sat.* 4. *v.* 58 Tostis marcentem squillis recreabis, & Afra Potorem cochlea. *Pallad. in Februar. tit.* 29. Sarmentum intra squillæ bulbum demergunt: cujus beneficio asserunt sata omnia comprehendere facilius. ¶ Item pisciculus, qui cum pinna concha comparandi cibi init societatem. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 48. *Plin. l.* 9. *c.* 42. & *Martial. l.* 13. *epigr.* 83. ¶ In Libya majores multo squillas quam alibi, cum dictum esset Apicio gelonum principi; cupiditate illo navigavit, teste *Suida in* Ἀπίκιος: numquam falsum reperisset, intacta Africa rediit. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 80. Aspice, quam longo distendat pectore lancem, Quæ fertur domino squilla, & quibus undique septa Asparagis, qua despiciat convivia cauda.

SQUINU ANTHOS, n. σχοίνου ἄνθος, *h. e.* flos junci odorati: voces græcæ, quarum prima juncum, altera florem significat: & leguntur apud *Pallad. in Octobr. tit.* 14. *a med.* & corrupte apud *Veget.* scinoanthos *l.* 1. *de re veterin. c.* 59.

S T

ST, *zitto*, σίγα, sibilus, quo utimur silentium indicentes, digito ori admoto, in sermone familiari: cui interdum *tace* adjicitur. *Vetus Poeta* apud *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. ex lectione *Scalig.* Isis, & Harpocrates, digito qui significat st! *Cic. Fam.* 16. *ep.* 24. Sed st! litteras tuas exspecto. *Nævius* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 214. *Putsch.* St! tale verbum cave faxis. *Terent. Andr.* 4. 1. 59. Hem st! mane: concrepuit a Glycerio ostium. *Id. Heaut.* 3. 3. 36. De fallacia dicis? st! inveni quandam nuper. *Plaut. Cas.* 2. 2. 5. St! tace, atque abi. *Id. Epid.* 2. 2. 1. St! st! tacete. habete animum bonum. *Id. Pseud.* 2. 2. 5. St! tace, tace. meus hic est homo.

STABIANUS, a, um, ad Stabias pertinens, ut Stabianus ager, *Plin. l.* 31. *c.* 2. & *l.* 32. *c.* 1. & Stabianum litus, *Senec. initio lib.* 6. *quæst. nat.* Fuere Stabiæ oppidum Campaniæ, ultra Pompejos, in ora, inter ostia Sarni amnis, & Surrentum: fuere, inquam, usque ad Cn. Pompejum & L. Catonem Coss. anno U. C. DCLXIV. pridie cal. Maji, quo die L. Sulla legatus belli socialis id delevit: quod nunc in villam abiit, ut *Plin. l.* 3. *c.* 5. *a med.* narrat. *Colum. l.* 10. *v.* 133. Fontibus & Stabiæ celebres, & Vesvia rura. *Plin. l.* 31. *c.* 2. fontem Stabianum agri calculosis medari, prodit.

STABILIMEN, inis, n. *fermezza*, *sostegno*, *assodamento*, *stabilimento*, id quo aliquid stabilitur, firmamentum. *Vetus Poeta* apud *Cicer.* 3. *de nat. Deor. c.* 27. Mihi portento cælestum pater prodigium misit, regni stabilimen mei.

STABILIMENTUM, i, n. idem ac stabilimen. *Plaut. Curc.* 2. 3. 88. Hæc sunt ventri stabilimenta, pane, & assa bubula, poculum grande. V. *Panis* in fine. *Plin. l.* 12. *c.* 7. Propolis nondum cera, sed favorum stabilimentum. *Val. Max. l.* 7. *c.* 6. *n.* 1. Sicilia & Sardinia, gradus & stabilimenta bellorum.

STABILIO, is, ivi, itum, a. 4. *assodare*, *fermare*, *stabilire*, βεβαιόω, stabilem reddo, firmo, fulcio. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 73. *a med.* Confirmandi & stabiliendi causa singuli ab infimo solo pedes terra exculcabantur. *Enn.* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 20. Semita nulla pedem stabilibat. *Colum.* 2. *ult. l.* 4. Castanea stabiliendis vineis habilis. *Senec. in Thyest. v.* 567. Ille labentes renovare muros, Hic situ quassas stabilire turres. *Plin. l.* & *c.* 20. Porcilaca mobiles dentes stabilit commanducata. *Id. l.* 10. *c.* 23. Grues Pontum transvolaturas saburra stabiliri. *Id. l.* 9. *c.* 31. *sub fin.* Tradunt echinos sævitiam maris præsagire, correptisque operiri lapillis, mobilitatem pondere stabilientes. & *c.* 28. Loliginis pedes duo, quibus se velut ancoris stabiliunt. ¶ Translate *Cic.* 4. *de Fin. c.* 24. Cum alter stabilire rempubl. studuerit, alter evertere. *Accius* apud *eund. pro Sext. c.* 58. Tullius, qui libertatem civibus stabiliverat. *Plaut. Amph.* 1. 1. 39. Regi Thebano regnum stabilivit suum. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 24. Stabilire leges. *Sallust. orat.* 2. *ad Cæs. de republ. ordin. ad fin.* pacem & concordiam. *Plin. l.* 33. *c.* 2. Cicero stabilivit nomen equestre in consulatu suo. *Gell. l.* 12. *c.* 5. Cum eum ad retinendam patientiam, testimonio tolerantiæ, quam videbat, perhibito, stabilisset.

STABILIS, le, *sodo*, *fermo*, *saldo*, *stabile*, βέβαιος, ad standum aptus, firmus, fixus, fundatus, optime constitutus: tum proprie, tum translate. *Senec. in Octav. v.* 924. Regitur fatis mortale genus, nec sibi quidquam spondere potest firmum & stabile. *Cic.* 4. *Acad. c.* 9. Decretum stabile, fixum, ratum esse debet. *Id. de Amic. c.* 17. Firmi, & stabiles, & constantes amici. & *c.* 15. *in fin.* Amicitiarum stabilis & certa possessio. *Id. pro Flacc. c. ult.* Vis plana & stabilis, cui opponitur præceps & lubrica. *Lucret. l.* 5. *v.* 1120. Fundamentum stabile. *Terent. Adelph.* 1. 1. 40. Errat longe, qui imperium credit gravius esse, aut stabilius, vi quod fit, quam illud, quod amicitia adjungitur. *Horat. in carm. secul. v.* 26. Quod semel dictum stabilis per ævum Terminus servet. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 301. Illa (*navis*) velut medio stabilis sedet insula ponto. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 21. Stabile prœlium. *a piè fermo*. Sic *Id.* 2. *Hist. c.* 35. Stabili gradu e ripa vulnera dirigere. & *Cato R. R. c.* 7. Lotium suillum ad radicem addere oportet, ut mala stabilia fiant. *h. e.* non decidua ante maturitatem: vel quæ diu durant incorrupta. *Ovid.* 5. *Trist. eleg.* 14. *v.* 29. Rara quidem virtus, quam non Fortuna gubernet: Quæ maneat stabili, cum fugit illa, pede. *Plin. l.* 31. *c.* 3. Sabulum masculum promittit aquas certas, stabilesque, & salubres. *h. e.* perennes. Sic *Varro R. R. in præfat.* Ex agricolis stabilissimus quæstus consequitur. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 43. *extr.* Discedite a contactu ac dividite turbidos. id stabile ad pœnitentiam, id fidei vinculum erit. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 30. Animus sine fide stabilis amicis esse non potest. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 337. Stabiles annis animi. *h. e.* hominis confirmatæ & constantis ætatis. ¶ *Stabilis patria*, *domus*, ubi quis perpetuo habitat. *Plaut. Merc.* 3. 4. 68. Qui finis fugæ? quæ patria aut domus tibi stabilis esse poterit? *Cic. pro Marcell.*

coll. c. 9. Vagabitur modo nomen tuum longe atque late: sedem quidem stabilem, & domicilium certum non habebis. Adde *Plaut. Aulul.* 2. 2. 56. ¶ In pedibus & numeris orationis *stabiles* dicuntur syllabæ longiores, quia stant quodammodo & morantur: contra breves celeriter decurrunt. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. Horum pedum nullus non in orationem venit: sed quo quique sunt temporibus pleniores, longisque syllabis magis stabiles, hoc graviorem faciunt orationem; breves celerem ac mobilem. *& ibid.* Omnes ii, qui in breves excidunt, minus erunt stabiles. ¶ *Stabile est*, certum est, statutum, decretum est. *Plaut. Bacch.* 3. 4. 23. Profecto stabile est, me patri aurum reddere.

STABILITAS, atis, f. *fermezza, saldezza, stabilità, costanza*, *βεβαιότης, εὐστάθεια*, firmitas, constantia. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 47. Eorum quæ gignuntur e terra, stirpes stabilitatem dant iis, quæ sustinent. *Plin. l.* 23. *c.* 3. *a med.* Amurca dentium stabilitati efficacissime subvenit. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 33. Ita mobilitatem equitum, stabilitatem peditum in prœliis præstant. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 14. Aut corporis firmitate, aut fortunæ stabilitate confidere. *Id.* 1. *Offic. c.* 15. Benevolentiam non adolescentulorum more, ardore quodam amoris, sed stabilitate potius & constantia judicemus. *Id.* 1. *de Fin. c.* 20. Videtur stabilitas amicitiæ vacillare. *Id. de Amic. c.* 22. Stabilitatem amicitiæ confirmare. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 30. Hæ sunt sententiæ, quæ stabilitatis aliquid habent, nam Aristonis, Pyrrhonis, Herilli evanuerunt.

STABILITER, adv. *stabilmente*, firme. *Vitruv. l.* 10. *c.* 14. Tympanum stabiliter includatur. *Sueton. in Claud. c.* 20. Molem stabilius fundare.

STABILITOR, oris, m. qui firmat & stabilit aliquid. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 7. Deus, quod stant beneficia sua omnia, stator stabilitorque est. Sunt qui aliter leg.

STABILITUS, a, um, *assodato, fermato, saldato, stabilito*, *βεβαιωθείς*, firmatus, constitutus. *Enn. apud Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 48. *extr.* Auspicio regni stabilita scamna solumque. *Lucret. l.* 3. *v.* 202. quo quæque magis cum pondere magno, Asperaque inveniuntur, eo stabilita magis sunt. *Plin. l.* 10. *c.* 23. *sub fin.* Ponderosulis lapidum apprehensis, aut gutture arena repleto, stabilitæ volant. ¶ Metaphorice *Cic. pro Marcell. c.* 9. *a med.* Nisi hæc urbe stabilita tuis consiliis & institutis erit, &c. *Liv. l.* 9. *c.* 20. *sub fin.* Res Capuæ stabilitas Romana disciplina fama vulgavit.

STABULANS, antis. V. *Stabulor*.

STABULARIUS, a, um, ad stabulum pertinens. *Stabularius* absolute, *stallaje*, qui stabulum exercet, ut ait *Ulpian. Dig. l.* 4. *tit. ult. leg.* 1. *h. e.* permittit jumenta apud se stabulari, ut *Cajus ibid. leg.* 5. definit. Item universim qui in stabulo jumenta curat. *Colum. l.* 6. *c.* 23. *sub fin.* Si pecora, velut ex militari disciplina, inter stabularii castra manserint. ¶ Item qui mercede homines eorumque jumenta hospitio excipit, *osliere*, *πανδοχεύς*. nam *stabulum* tum ad jumenta pertinet, tum ad homines. Videtur a caupone differre in eo, quod *caupo* viatoribus necessaria ad victum præbet: *stabularius* etiam tectum & lectum. *Ulpian. Dig. l.* 47. *tit.* 5. *leg.* 1. *sub fin.* Viatorem sibi eligere caupo, vel stabularius non videtur. *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 14. Nemo se stabularii aut cauponis hospitem judicat. *Apul. l.* 1. *Metam.* Sumo sarcinulam, & pretio mansionis stabulario persoluto, capessimus viam. *Augustin. l.* 18. *c.* 18. *de Civ. Dei.* Stabularias mulieres in caseo dare solere viatoribus, unde in jumenta illico verterentur.

STABULATIO, onis, f. *stallaggio*, *ἐνσταθμεύσις*, mansio in stabulo, seu locus ubi animalia stabulantur. *Colum. l.* 6. *c.* 3. Itaque hybernæ stabulationi boum præparanda sunt stramenta.

STABULO, as, a. 1. *alloggiare alla stalla*, *αὐλίζω*, in stabulum recipio. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 21. Danda opera, ut pabulo vendito alienum pecus in suo fundo pascat, & stabulet. ¶ Est etiam verbum neutrum idem significans quod *stabulor*, idest in stabulo degere, seu stationem habere. *Virg.* 6. *Æn. v.* 286. Centauri in foribus stabulant. *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 275. Geticoque pecus stabulare sub Hæmo. Adde *v.* 457. & *Virg.* 3. *Georg. v.* 224. *& lib.* 6. *Æn. v.* 286.

STABULOR, aris, atus sum, dep. 1. *alloggiare, stare, abitare*, *αὐλίζομαι*, in stabulo sum, dego, habito. *Ovid. Met.* 15. *v.* 822. pecudes multæ stabulantur in antris. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. *a med.* Aviaria, in quibus stabulentur turdi ac pavones. *Colum. l.* 6. *c.* 22. Datur opera, ut bos sicce stabuletur. *Id. l.* 8. *c.* 16. *a med.* Pisces, qui, quod in petris stabulentur, saxatiles dicti sunt. *Sil. l.* 3. *v.* 397. Tartessos stabulanti conscia Phœbo. *h. e.* occiduo, & equos ad stabulum disjunctos ducenti. *Gell. l.* 6. *c.* 3. Serpens in illis locis stabulans.

STABULUM, li, n. *alloggio da bestie, stalla*, *αὔλιον, σταθμός*, locus in quo jumenta & pecora, aliæque bestiæ degunt. *Virg.* 4. *Georg. v.* 435. stabuli custos e pastu vitulos ad tecta reducit. *& l.* 3. *v.* 184. *de equo.* & stabulo frenos audire sonantes. *& v.* 295. stabulis in mollibus herbam carpere oves. *& v.* 302. *de capris.* Et stabula a ventis hiberno opponere soli. *Id.* 10. *Æn. v.* 723. Impastus stabula alta leo ceu sæpe peragrans. *Id. l.* 6. *v.* 179. Itur in antiquam silvam, stabula alta ferarum. *Id.* 4. *Georg. v.* 14. *&* 191. & *Colum. l.* 9. *c.* 6. *sub fin. de apib.* Nec vero a stabulis pluvia impendente recedunt. *Colum. l.* 8. *c.* 1. Stabula avium cohortalium. *& c.* 11. Stabulum pavonum. *Id. ibid. c. ult. circa med.* stabula vocat etiam vivaria piscium. ¶ Metonymice sunt ipsa armenta & greges. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 680. cum stabulis & messibus ingens Ira deum, & Calabri populator Sirius arvi Incubuit. *& l.* 6. *v.* 615. stabulis qualis leo sævit opimis. *Martial. l.* 8. *epigr.* 28. Tartessiacus stabuli nutritor Iberi Bætis. *h. e.* ovium Hispanarum. *Gratius in Cyneg. v.* 154. mansueta stabula. ¶ Dicitur etiam de diversorio, ubi mercede accipiuntur viatores, *osteria, locanda*, *πανδοχεῖον*. Quid a caupone differat, V. in *Stabularius*. *Ulpian. Dig. l.* 4. *tit.* 9. *leg.* 1. *a med.* Caupones & stabularios eos æque accipimus, qui cauponam vel stabulum exercent. *Petron. in Satyr. c.* 6. *&* 8. Cum nec invenirem, quo loco stabulum reliquissem. *Martial. epigr. ult. l.* 6. Sic etiam in stabulo semper, sic cœnat in agro. *Plin. l.* 6. *epist.* 19. *a med.* Deforme arbitratus, honorem petituros urbem Italiamque non pro patria, sed pro hospitio aut stabulo, quasi peregrinantes, habere. *Apul. l.* 9. *Metam.* Hospitio proximi stabuli recepti, cognoscimus lepidam fabulam. *Spartian. in Severo c.* 1. *ad fin.* Dormienti in stabulo serpens caput cinxit. ¶ Et speciatim de lupanari, fornice, prostibulo, *lupanare*, *πορνεῖον*. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 33. An te ibi vis inter istas versarier prosedas, pistorum amicas, quæ tibi olent stabulum statumque. *Cic.* 2. *Phil. c.* 28. Hujus in sedibus pro cubiculis stabula, pro tricliniis popinæ sunt. ¶ Apud *Sueton. in Cæs. c.* 49. stabulum Nicomedis per convicium dictus est C. Cæsar, qui credebatur Nicomedi Bithyniæ regi turpiter obsequutus. Similiter convicia sunt illa apud *Plaut. Cas.* 2. 1. 28. stabulum nequitiæ. *& Trucul.* 2. 7. 50. stabulum flagitii. *& Pers.* 3. 3. 13. stabulum servitricium. ¶ De pastoritia casa, tugurio, mapali. *Justin. l.* 1. *c.* 4. *a med.* Motus misericordia, puerum defert ad stabula. ¶ De quacumque statione, sede, habitatione, loco. *Sallust. in Jug. c.* 21. Queis cibus erat caro ferina, atque humi stabulum, uti pecoribus. *Al. leg.* pabulum. *Plaut. Mostell.* 2. 1. 3. Occidit spes nostra: nusquam stabulum est confidentiæ. *Id. Aulul.* 2. 2. 55. Et te utar iniquiore, & meus me ordo irrideat: neutrubi habeam stabile stabulum, si quid divortii fuat.

STACHYS, yos, f. *στάχυς*, herba porri similitudinem habens, longioribus foliis, pluribusque, & odoris jucundi, colorisque in luteum inclinati. *Plin. l.* 24. *c.* 15. *a med.*

STACTA, æ, *&* Stacte, es, f. *στακτή*, oleum ex myrrha sudans. *Plin. l.* 12. *c.* 15. Sudant sponte prius quam incidantur, stacten dictum. *Lucret. l.* 2. *v.* 846. Sicut amaracini blandum, stactæque liquorem. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 151. Vin' unguenta? *Ph.* Quid opus est? cum stacta accubo. *Colum. l.* 10. *v.* 173. Sed melior stacte ponatur Achaica myrrhe. Al. leg. *stactis*, ut sit rectus casus, *stactis*, is, e græco *στακτίς*. *Plin. l.* 13. *c.* 1. *sub fin.* Myrrha & per se unguentum facit sine oleo, stacte dumtaxat. *Myrrham stacten*, & *stactam* conjungit etiam *Scribon. Larg. compos.* 105. *&* 144.

STACULA, æ, f. genus vitis. *Plin. l.* 14. *c.* 2. V. *Sircula*.

STADIALIS, le, stadium continens. *Vetus auctor Gromaticus apud Rigalt. pag.* 298. & *Goes. pag.* 320. Stadialis ager habet passus centum viginti quinque.

STADIATUS, a, um. Stadiatæ porticus, apud *Vitruv. l.* 5. *c.* 11. *a med.* sunt, in quibus, ceu tectis stadiis, per hyemem cælo non sereno athletæ exercebantur.

STADIODROMUS, i, m. *σταδιοδρόμος*, qui in stadio cursu certat, qui stadium percurrit. *Firmic. l.* 8. *c.* 8. Si Mars respexerit leporem cælestem in horoscopo, faciet stadiodromos. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Qui fecit stadiodromon Astylon, qui Olympiæ ostenditur.

STADIUM, ii, n. *stadio*, *στάδιον*, curriculum, locus, in quo cursu & lucta certabant athletæ, quod erat spatium sexcentorum viginti quinque pedum, sive centum & viginti quinque passuum, teste *Plin. l.* 2. *c.* 23. & *Colum. l.* 5. *c.* 1. quæ octava pars est milliarii, quippe quod mille constat passibus. *Cic.* 3. *Offic. c.* 10. Qui stadium currit, eniti & contendere debet, quam maxime possit, ut vincat: supplantare eum, quicum certat, aut manu depellere, nullo modo debet. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 23. *a med.* Ut in stadio cursores exclamant quam maxime possunt. ¶ Stadium ab Hercule institutum tradunt, eumque pedibus suis metatum esse id stadium, quod erat Pisis apud Jovem Olympium, idque fecisse longum pedes sexcentos, ut *Gell. l.* 1. *c.* 1. tradit. Inde postea alia stadia in terris Græciæ ab aliis instituta sunt, quæ similiter fuere pedum DCXXV. sed tamen aliquanto breviora, propter differentiam magnitudinis pedis Herculani, & ceterorum hominum. Duo igitur fuere stadiorum genera, Italicum DCXXV pedum, & Græcum seu Olympicum DC. quæ tamen nihil inter se discrepare, quidam putant, quia pes Græcus semuncia Romanum excedit, & sexcentæ semunciæ constituunt pedes illos XXV, quibus Romanum Græco stadio majus esse dicitur. His adde tertium ex *Censorin. de die nat. c.* 13. mille pedes continens, *h. e.* passus CC. Pythicum dictum. ¶ Est etiam mensura cujuscumque spatii CXXV pedes continentis. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 1. Inde vario sermone sex illa a Dipylo stadia confecimus. *Id.* 4. *Acad. c.* 30. *a med.* Si ac hoc proficiscatur Puteolos stadia triginta. *Plin. l.* 2. *c.* 21. Pythagoras a terra ad lunam CXXVI. millia stadiorum esse collegit. *& c. penult. sub fin.* Universum hunc circuitum CCLII. millium stadium prodidit. *& l.* 19. *c.* 3. Per quatuor millia stadium. pro *stadiorum*. (Adde *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 9. *n.* 1.) *Manil. l.* 3. *v.* 405. Sidera ut in stadiis oriuntur quæque, cadantque. ¶ Masculino genere *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 15. *post med.* Ultra trecentos & sexaginta stadios longitudinem in se continere non poterit. ¶ Translate est quivis locus contentionis, studii, certaminis. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 3. Ut in stadium artis rhetoricæ prodire non audeant. *Propert. l.* 3. *eleg.* 20. *v.* 25. Illic vel studiis animum emendare Platonis Incipiam aut hortis, docte Epicure, tuis. *Al. leg.* studiis. *Cic. Attic.* 2. *ep.* 16. *a med.* Cetera non possunt habere neque vim, neque venustatem, remoto illo stadio contentionis, quem ἀγῶνα vos appellatis. Plerique al. leg. *studio*.

STAGIRITES, æ, *Σταγειρίτης*, qui est ex Stagira, *Στάγειρα*, urbe Macedoniæ, prope sinum Strymonicum, ut Aristoteles Stagirites. *Cic.* 1. *Acad. c.* 4. *a med. Ammian. l.* 27. *c.* 4. (*al. c.* 7. *extr.*) *Plin. l.* 4. *c.* 10. & *Valer. Max. in fin. c.* 6. *l.* 3.

STA-

STAGMA, *&* Stamma, atis, n. σάγμα, stilla, gutta: & ipse humor stillans: vox græca a σάζω, stillo. *Prudent.* περὶ στεφ. 14. *de S. Rom.* v. 907. Dum sanguis extra defluit scaturiens, Perfusa pulcher menta russo stagmate fert. Ita *Salmas. ad Lamprid. in Heliogab.* c. 25. ex veterib. libr. Alii omnes leg. *stemmate*.

STAGNANS, antis. V. *Stagno*.

STAGNATILIS, le, *di stagno*, ut Stagnatiles pisces, *Plin. Valer.* l. 1. c. 42.

STAGNATUS, a, um, *pieno d' acqua stagnante*, λιμνώδης, aqua stagnante oppletus, paludosus. *Colum.* l. 10. v. 11. Nam neque sicca placet, nec quæ stagnata palude. *Ovid.* 15. *Met.* v. 269. Stagnata paludibus hument. ¶ *Stagnatus*, stanno obductus, *stagnato*: ut Stagnatum vas. *Plin. Valerian.* l. 1. c. 31. *a med.* Mittes in stagnatum. ¶ Firmatus, munitus. *Stat.* l. 3. *Silv.* 2. v. 109. Cur vada desidant, & ripa coerceat undas Cecropio stagnata luto. V. *Stagno* in fine.

STAGNENSIS, se, *di stagno*, ad stagnum aquæ pertinens, stagnatilis. *Augustin. enarrat.* 2. *in Psalm.* 103. *ad fin.* Fulicas aves esse marinas, vel stagnenses novimus.

STAGNEUS, a, um, *di stagno*, *o peltro*, idem quod stanneus. *Plaut. in fragm.* apud *Fest.* in *Narita*. Muriaticam autem video in vasis stagneis, naritam boum, &c. *Colum.* l. 12. c. 41. In cacabo figuli novo, vel in stagneo coquitur. *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* 10. *leg.* 9. Nummos stagneos, plumbeos emere. Ita *Torrentin.* alii *stanneos* legunt. *Pallad. in Majo*, *tit.* 7. Duabus angustiis regulis stagneis, sicut forcipibus, ipsos nervos apprehendunt, qui Græce χημαστῆρες. (*Colum.* l. 6. c. 25. unde hausit *Pallad.* habet *ligneis*.) *Scribon. Larg. compos.* 30. *extr.* Reponitur pyxide stagnea.

STAGNINUS, a, um, ad stagnum aquæ pertinens, ut Stagninus color perviridis, *Frontin. de aquæduct. artic.* 7. sed locus est lacunis interruptus, & dubia admodum lectio.

STAGNO, as, avi, atum, n. 1. *inondare*, *fare stagno*, *stagnare*, λιμνάζω, stagnum, seu paludem facio: & dicitur de aquis, cum litora, aut ripas prætergressæ, alicubi immotæ consident. *Plin. lib.* 13. c. 11. *a med.* Papyrum nascitur in palustribus Ægypti, aut quiescentibus Nili aquis, ubi evagatæ stagnant. *Id.* l. 5. c. 9. Nilus originem habet in monte inferioris Mauritaniæ, lacu protinus stagnante, quem vocant Nilidem. *Curt. lib.* 8. c. 9. Ganges ubi mollius solum reperit, stagnat, insulasque molitur. *&* *lib.* 9. c. 2. *ante med.* Flumen quo latius fusum est, hoc placidius stagnat. *Plin.* l. 31. c. 3. Medici stagnantes pigrasque aquas merito damnant. *Sil.* l. 5. v. 95. nec læva, stagnantibus undis, Effugium patet. *Virg.* 4. *Georg.* v. 288. effuso stagnantem flumine Nilum. *Lucan.* l. 4. v. 134. Sic Venetus stagnante Pado, fusoque Britannus Navigat oceano. *Claudian. de Nilo*, v. 38. Effluit Ægeo stagnantior, acrior alto Ionio. *h. e.* latior, affusior. ¶ Item de locis, quæ stagnantibus aquis opplentur. *Sallust. in fragm.* apud *Non.* c. 2. n. 534. Nam mœnia oppidi stagnabant, redundantibus cloacis adverso æstu maris. *Ovid.* 1. *Met.* v. 324. stagnat paludibus Orbis. *Sil.* l. 10. v. 89. stagnantes ripæ. *Plin.* l. 17. c. 26. *a med.* Stagnante solo ovas demetit. *Id.* l. 2. c. 80. Terræ motus fervans in humidis, fluctuans in stagnantibus. ¶ Hyperbole est in illo *Silii* l. 6. v. 36. stagnantem cæde, & facilem discedere terram Ense fodit. *&* *lib.* 12. v. 43. Dauni stagnantia regna sanguine. ¶ Active pro inundare aquis stagnantibus, *inondare*. *Tacit.* 2. *Ann.* c. 76. Continuis imbribus auctus Tiberis plana urbis stagnaverat. ¶ Significat etiam indurare, solidare, adstringere, firmare, *assodare*, *indurare*: fortasse a græco στεγνόω. *Justin.* l. 36. c. 3. *a med.* Mare mortuum neque ventis movetur, resistente turbinibus bitumine, quo aqua omnis stagnatur. ¶ Et translate *Id.* l. 37. c. 2. *a med.* Mithridates ita se adversus insidias exquisitioribus remediis stagnavit, ut ne volens quidem senex veneno mori potuerit. *h. e.* firmavit, munivit: *si premunì*. & *Veget.* l. 3. *rei veterin.* c. 2. Boves stagnare adversus omnes ægritudines. *&* l. 1. c. 18. *extr.* Trinis potionibus stagnata animalia, integro anno a morbo intacta servari.

STAGNOSUS, a, um, aquis stagnantibus abundans. *Sil.* l. 6. v. 653. dum stagnosi spectat templumque domosque Literni. (*Id.* l. 8. v. 532. stagnisque palustre Liternum.) *Ammian.* l. 17. c. 13. (*al.* 28.) Plerisque incrementis fluminum redundantia, stagnosa & referta salicibus. *Apul. de herb.* c. 8. Nascitur in stagnosis, vel umbrosis locis.

STAGNUM, gni, n. *laguna*, *stagno*, *acqua morta*, λίμνη, aqua e mari aut flumine exundans & quiescens. *Festus:* Stagnum dici quidam putant, quod in eo aqua perpetuo stet. Alii, quod is locus a Græcis στεγνὸς dicitur, quia bene contineat aquam. *Varr.* l. 4. *de L. L.* c. 5. Stagnum, quod græce στεγνὸν, quod nomen habet primum. Hinc ad villas rotunda stagna, quod rotundum facillime continet: anguli maxima laborant. A lacu quomodo differat, V. in *Lacus*. tametsi Poetæ facile aliud ponunt pro alio. *Ovid.* 1. *Met.* v. 38. Addidit & fontes, immensaque stagna, lacusque. *Cic. in Prognost.* l. 1. *de Divin.* c. 9. *de ranis*. Absurdoque sono fontes, & stagna cietis. *Horat.* l. 2. *od.* 15. v. 3. undique latius Extenta visentur Lucrino Stagna lacu. *Hirt. de B. Afric.* c. 80. Stagnum salinarum. *Virg.* 6. *Æn.* v. 323. Cocyti stagna alta vides, Stygiamque paludem. *Id.* 1. *Georg.* v. 383. volucres Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri. *&* *lib.* 4. v. 18. stagna virentia musco. *Id. Æn.* 11. v. 458. Dant sonitum rauci per stagna loquacia cycni. *Sil.* l. 4. v. 82. stagna vadoso turbari nescia fundo. *Stat.* l. 2. *silv.* 2. v. 28. nulloque tumultu Stagna modesta jacent. *Id.* l. 4. *silv.* 4. v. 6. stagnum navale. *h. e.* lacus ad naumachiam. ¶ Poetæ passim de mari usurpant. *Virg. Æn.* 1. v. 129. emissam hyemem sensit Neptunus & imis Stagna refusa vadis. Ubi *Servius*. Stagnum dicitur aqua stans: sed nunc profunda maris significat, ab eo quod non nisi nimia tempestate turbantur. *Id. Æn.* 10. v. 765. medii per maxima Nerei stagna. *Lucan.* l. 8. v. 853. rubri stagna profundi. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 278. Phrixeæ stagna sororis. *h. e.* Hellespontus. *Sil.* l. 7. v. 282. Cuncta per & terras, & lati stagna profundi Condiderat somnus. ¶ *Stagnum* pro *stannum* quidam dixere: unde *stagneus*, & *stagnatus*.

STAGONIAS, æ, m. σταγονίας, dicitur a Græcis genus turis mammosum, cum hærente lacryma priore consecuta alia miscuit se: a σάζω, stillo. *Plin.* l. 12. c. 14. *a med.*

STAGONITIS, itis, f. σταγονῖτις, succus stillans resinæ modo ex quadam ferula, qui & galbanum dicitur. *Plin.* l. 12. c. 25. *sub fin.*

STALAGMIA, orum, n. *orecchini in figura di goccia*, σαλάγμια, inaures ex bacca pendula, oblongæ: ita dictæ quia guttæ aqueæ pendentis (quæ græce σαλαγμὸς) similitudinem referunt. *Plaut. Men.* 3. 3. 18. Inaures da mihi faciundas pondo duum nummum stalagmia. *Festus:* Stalagmium genus inaurium videtur significare. Cæcilius: Jam ex aure ejus stalagmium domi habeo.

STALAGMIAS, æ, m. σαλαγμίας, stiria, seu gutta cujusdam succi stillantis, ex quo atramentum sutorium fit. *Plin.* l. 34. c. 12. *a med.*

STAMEN, inis, n. *ordito*, *stame*, *filo*, σήμων, dorica σάμων, lanæ pars longior, & nervosior, quæ pectendo separata a breviore, netur in filum, quod validum & bene tortum, ordiendæ telæ principium est: cui subtemine transversim intertexto, tela fit: a voce græca allata: vel, si malis latinæ originis esse, a *stando*, quod eo stat omne in tela velamentum, ut ait *Varr.* l. 4. *de L. L.* c. 23. vel potius quod qui stantes texebant, stamen suspensis ponderibus ad perpendiculum extendebant, aut ait *Senec. ep.* 90. *ante med.* & in *Recta*, *a*, dictum est. *Tibull.* l. 1. *eleg.* 3. v. 85. positaque lucerna Deducat plena stamina longa colo. *&* *eleg.* 7. v. 84. Ducit inops tremula stamina torta manu. *Propert.* l. 1. *el.* 3. v. 41. stamine fallere somnum. *h. e.* nendo. *Ovid.* l. 1. *de art. am.* v. 695. Rejice succinctos operoso stamine fusos. *Id. Heroid. ep.* 3. v. 75. data pensa trahemus: Et minuent plenas stamina nostra colos. *&* *ep.* 9. v. 79. *&* *Met.* 12. v. 475. stamina torquere digitis, *aut* pollice. *Senec. in Herc. Oet.* v. 373. udum stamen manu intorquere. *Claudian.* l. 1. *in Eutrop.* v. 274. nere. *Ovid. Met.* 4. v. 178. tenuissima. *&* *lib.* 4. v. 221. Levia versato ducentem stamina fuso. *&* *lib.* 6. v. 54. Tela jugo vincta est: stamen secernit arundo: Inseritur medium radiis subtemen acutis. *&* *vers.* 576. Stamina barbarica suspendit callida tela. *&* *lib.* 4. v. 275. radio stantis percurrens stamina telæ. ¶ Poetæ sæpe referunt ad Parcas, & vitam significant, aut sortem vitæ. *Propert.* l. 4. *eleg.* 7. v. 51. Juro ego fatorum nulli revocabile stamen. *Tibull.* l. 1. *eleg.* 8. v. 1. Hunc cecinere diem Parcæ fatalia nentes Stamina, non ulli dissolvenda deo. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 1. v. 63. Hic quoque cognosco natalis stamina nostri: Stamina de nigro vellere facta mihi. *&* *lib.* 5. *el.* 13. v. 24. Non ita sunt fati stamina nigra mei. *Id. in Ibin*, v. 245. at Clotho jussit promissa valere, Nevit & infecta stamina pulla manu. *Lucan.* l. 6. v. 777. tristia Parcarum stamina. *&* *lib.* 3. v. 19. rumpunt stamina Parcæ. *h. e.* vitam adimunt. *Juvenal. sat.* 10. v. 252. nimio de stamine queri. *h. e.* de vita nimis diuturna. Adde *Tibull.* l. *&* *eleg.* 3. v. 35. *Sil.* l. 1. v. 282. *Senec. in Oedip.* v. 981. *Juvenal. sat.* 12. v. 65. *&* *sat.* 14. v. 249. *Claudian. de B. Gild.* v. 203. &c. ¶ De quocumque filo *Propert.* l. *&* *eleg.* 4. v. 39. Prodita quid mirum fraterni corona monstri, Cum patuit lecto stamine torta via? *Plin.* l. 19. c. 1. Singula ratium stamina centeno quinquageno filo constabant. ¶ De filo araneæ. *Ovid.* 6. *Met.* v. 144. Cetera venter habet, de quo tamen illa remittit Stamina, & antiquas exercet aranea telas. Adde *Plin.* l. 11. c. 24. ¶ De fidibus. *Ovid.* 11. *Met.* v. 170. tum stamina docto Pollice sollicitat. *Vetus Poeta* apud *Pithæum* l. 4. p. m. 131. Musica contingens subtili stamina pulsu. ¶ Per synecdochen est vestis. *Claudian.* l. 2. *in Eutrop.* v. 304. *&* *lib.* 2. *de laudib. Stilich.* v. 346. *&* *lib.* 2. *de rapt. Pros.* v. 34. ¶ Apud *Propert.* l. 4. *eleg.* 9. v. 51. est infula aut vitta in capite sacerdotis. Adde *Sil.* l. 3. v. 25. ¶ Per metaphoram fibræ in ligno, fila in herbis, & floribus recto ordine in longum protensa. *Plin.* l. 16. c. 38. *sub fin.* Quibusdam pulpa sine venis, mero stamine & tenui constat. hæc maxime fissilia. *Id.* l. 21. c. 5. *de liliis*. Ita odor, colorque duplex, & alius calycis, alius staminis. *tenue filum* ante dixerat.

STAMINARIUS, a, um, adject. a stamine. *Staminaria* titulus est Comœdiæ a Laberio compositæ, quæ intercidit. *Gell.* l. 16. c. 7. Laberius in Staminariis.

STAMINATUS, a, um, stamine contextus, ut Staminatæ vestes, apud *Petron. in fragm. Tragur.* c. 41. *extr. Burmann.* sed locus est valde dubius, aliis alia legentibus.

STAMINEUS, a, um, ad stamen pertinens. *Propert.* l. 3. *eleg.* 4. v. 26. Staminea rhombi ducitur illa rota. *h. e.* licio a filis varii coloris quadam religione & artificio circa rhombum contortis, quod habere credebatur in veneficiis vim maximam. *Id.* l. 2. *eleg.* 21. v. 35. Deficiunt magico torti sub carmine rhombi. *Lucan.* l. 6. v. 460. Traxerunt torti magica vertigine fili. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 575. Tum cantata ligat cum fusco licia rhombo. Adde *lib.* 1. *Amor. eleg.* 8. v. 7. & *Petron. in Satyr.* c. 131. quæ omnia jam viderunt viri docti. Itaque *rota rhombi staminea* est rhombus licio implicitus, & rotatus. Quo pertinere videtur illud *Virg. Ecl.* 8. v. 73. Terna tibi hæc primum triplici diversa colore Licia circumdo. ¶ In lignis *staminea vena* sunt fibræ rectæ, & in longum ductæ instar extensi staminis. *Plin.* l. 16. c. 43. Magna & glutini ratio propter ea, quæ sectilibus laminis, ac in alio genere operiuntur. Stamineam in hoc usu probant venam, & vocant feruleam.

STANNEUS, a, um, *di stagno o peltro*, qui est a stanno. *Plin. l. 29. c. 2. a med. & lib. 30. c. 5.* Stannea pyxis. *& cap. 7.* In stanneo vasa decoquitur.

STANNUM, i, n. *stagno*, metalli genus, quod in fodinis invenitur cum argento, & in fornace primum liquescit. *Plin. l. 34. c. 16.* Plumbi nigri origo duplex est. Aut enim sua provenit vena, nec quicquam aliud ex se parit: aut cum argento nascitur, mistisque venis conflatur. Ejus, qui primus fluit in fornacibus liquor, stannum appellatur; qui secundus, argentum; quod remansit in fornacibus, galena, quæ portio est tertia additæ venæ. Hæc rursus conflata dat nigrum plumbum, deductis partibus duabus. *Id. ibid. c. 17.* Stannum illitum æneis vasis saporem gratiorem facit, & compescit æruginis virus: mirumque, pondus non auget. Specula quoque ex eo laudatissima Brundisii temperabantur: donec argenteis uti cœpere. *Id. l. 33. c. 9.* Optima specula apud majores fuerant Brundisina, stanno & ære mistis. Ex his *Plinii* locis recte notant Eruditi, prave eos sentire, qui putant, stannum idem esse cum Græcorum *κασσιτέρῳ*, seu plumbo albo: nam plumbi albi nomine significatur genus quoddam metalli, quod nobis ignotum est. V. *Plin. loc. cit.* De stanno loquitur etiam *Hieronym. in Zachar. l. 1. c. 4. & Isid. l. 16. Orig. c. 22.* docentes, mixta & adulterata metalla stanno per ignem dissociari; plumbum ab auro & argento secerni; ferrum & æs ab igne defendi; cerussamque ex eo, sicut ex plumbo, fieri.

STANS, antis, *chi sta in piedi, ritto, stante, ἑστὼς*, qui stat, erectus. *Cic. in Brut. c. 77. in fin.* Qui aut aliquando sunt stantes loqui. *Sueton. in Vespas. cap. penult.* Imperatorem ait stantem mori oportere. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 10.* sæpe ducentos versus dictabat stans pede in uno. *h. e.* perbrevi tempore. *Id. l. 1. od. 35. v. 14.* proruerit stantem columnam. *Liv. l. 32. c. 24.* Romani & ruinas muri superadabant, & scalas ad stantia mœnia inferebant. *Ovid. 3. Fast. v. 819.* stantes radio percurrere telas. V. *Recto, e.* *Plin. l. 30. c. 14. a med.* Ovorum perdicis putaminum cinis stantes mammas servat. *h. e.* ne flaccidæ & deciduæ fiant. ¶ Translate *Cic. Catil. 2. c. 1. a med.* Quod incolumes cives, quod stantem urbem reliquit, quanto illum mœrore afflictum putatis? ¶ Item qui stat, & non movetur, *chi sta fermo*. *Propert. l. 4. eleg. 6. v. 27.* Phœbus linquens stantem se vindice Delon. *Horat. l. 3. od. 27. v. 9.* Stantes paludes. *Ovid. 4. Met. v. 732. & lib. 7. v. 200.* concussaque sisto, Stantia concutio cantu freta. *h. e.* tranquilla. *Id. 4. ex Pont. ep. 7. v. 8.* rigido stantia vina gelu. *congelati.* & *Senec.* eod. sensu in *Hippol. v. 58.* Stans Ister. ¶ Exstans, prominens. *Ovid. 6. Fast. v. 133.* Grande caput, stantes oculi. *Propert. l. 4. eleg. 5. v. 12.* Stantia currenti diluerentur aqua. *h. e.* quæcumque extant a terra, & erecta sunt, aquis obruerentur.

STAPES, edis, m. *& Stapia*, æ, *& Stapeda*, æ, *l. staffa, ἀναβολεύς*, instrumentum ab ephippiis dependens, quo pedes ascensuri inserimus, & equitantes insistimus. Voces sunt incertæ admodum, vel potius nullius in latina lingua auctoritatis. Nam quod *Salmas. ad Spartian. in Caracall. c. 7.* scribit, *stapedes* usurpari a *D. Hieron.* cum locum non indicaverit, suspectus est: & quæ pro *stapia* affertur ab aliis Inscriptio Romæ, satis ostendit novitiæ scriptionis esse.

STAPHIS, idis, *l. stafisagria, σταφίς*, genus vitis, quæ etiam astaphisagria, & Latinis pituitaria, & pedicularis dicitur. *Plin. l. 23. c. 1.* Astaphisagria, sive staphis, quam uvam taminiam aliqui vocant falso: suum enim genus habet: cauliculis nigris rectis, foliis labruscæ, fert folliculos verius, quam acinos, virides, similes ciceri, in his nucleum triangulum. Maturescit cum vindemia, nigrescitque: cum taminiæ rubentes noverimus acinos, sciamusque illam in apricis nasci, hanc non nisi in opacis. A *Palladio l. 1. tit. 27.* dicitur staphis agria, & græce a *Celso lib. 3. c. 21. ante med.* *σταφὶς ἀγρία*. V. *Taminia*.

STAPHYLINOS, m. *σταφυλῖνος*, genus pastinacæ agrestis, & erraticum, sponte proveniens. *Plin. l. 19. c. 3. a med. & lib. 23. c. 9. a med.* ¶ Est & species ejus sativa: de qua *Colum. l. 9. c. 4. a med.* Tum agrestis pastinaca, & ejusdem nominis edomita, quam Græci *σταφυλῖνον* vocant. *& lib. 10. v. 168.* mollemque sinum Staphylinus inumbret.

STAPHYLODENDRON, i, n. *σταφυλόδενδρον*, genus arboris, de quo ita *Plin. l. 16. c. 16.* Est & trans Alpes arbor simillima aceri albo materia, quæ vocatur staphylodendron, fert siliquas, & in iis nucleos sapore nucis avellanæ.

STAPHYLOMA, atis, n. *σταφύλωμα*, vitium oculi acino uvæ simile. *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 19.*

STAPIA. V. *Stapes*.

STASIASTES, æ, m. nomen Fabulæ *Accii*, ex qua fragmenta servavit *Non. c. 1. num. 73. & cap. 4. num. 275. & 280. & cap. 11. n. 26.* græce significat seditiosum: a *στασιάζω*, dissideo, factiosus sum.

STATA MATER, Dea apud Romanos: fortasse eadem cum Vesta. utramque enim a *stando* ducunt. *Fest.* Statæ Matris simulacrum in foro colebatur. Postquam id collustravit (*Scaliger legit* Cœlius stravit) ne lapides igne corrumperentur, qui plurimus ibi fiebat nocturno tempore, magna pars populi in suos quisque vicos retulerunt ejus deæ cultum. ¶ In vet. Inscript. apud *Murator.* legitur *pag. 197. n. 6.* Statiæ Matri Sac. Q. Cœlius Q. L. Apollonides, &c. Fortasse hæc *Statia* eadem est cum *Stata*, & ex hoc marmore *Festus* corrigendus.

STATANUM vinum inter generosiora enumeratur a *Plin. l. 14. c. 6.* proveniitque in Campania non longe a Falerno agro. Adde *lib. 23. c. 1.*

STATANUS, *&* Statulinus, *seu* Statilinus, dii præsides puerilitatis: a *stando*, his enim sacra fiebant, cum primum pueri stare, & ingredi inciperent. *Varr.* apud *Non. c. 12. n. ult. & Augustin. l. 4. de Civ. Dei c. 21.*

STATARIUS, a, um, *fermo, immobile, ἑδραῖος*, qui stat, fixus, immotus. *Statarius labor* apud *Sidon. l. 3. ep. 17. a med.* est, qui a stantibus aut sedentibus fit. *Statarius miles* apud *Liv. l. 9. c. 19. & lib. 22. c. 18.* est, qui in acie & pugna ordines servat, & pede immoto pugnat, neque loco pelli se patitur. *Stataria pugna*, & *congressio* apud *Ammian. l. 14. c. 2. (al. 6.) & lib. 20. c. 8. (al. 19.)* qua pede collato pugnatur, & immobili, *σταδία μάχη*. Describitur a *Plauto Amph. 1. 1. 83.* In fugam se tamen nemo convortitur, nec recedit loco, quin statim rem gerat. Animam omittunt, priusquam loco demigrent. Quisque uti steterat, jacet, obtinetque ordinem. ¶ *Statarium prandium* apud *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 11. extr.* quod a stantibus, & in procinctu capitur. ¶ *Statarius lixa* dicitur a *Pacato in Paneg. Theodos. c. 31.* per convicium Maximus tyrannus, qui tempore Theodosii senioris imperium affectaverat: quasi non statarius & fortis miles, sed quasi lixa aut vilis calo semper in acie fuerit. *Armigerum lixam* eum vocat *Auson. de clar. urbib. n. 7. v. 7.* Etiam apud *Liv. l. 30. c. 28.* statarius semilixa, ut quidem nonnulli legunt, dicitur per contemptum Syphax Numidarum rex; quem locum videtur in mente habuisse *Pacatus*. Verum *Gronov. l. 4. Observation. c. 7.* lectionem mutat, & ex eod. *Liv. l. 24. c. 48.* *Stratorius* reponit. ¶ *Stataria comœdia* dicitur, quæ lenis est & tranquilla, neque affectibus æstuans: contra *motoria*, laboriosa, turbulenta, & a discursantibus personis ac tumultuantibus acta. ex quibus tertium genus existit, mixtum ex utroque actu. Ita docent *Calphurn. in prolegom. Heautontim. &* ad ejusdem *prol. v. 35.* & *Donat. in prol. Adelph. v. 24. &* alibi. Qualis *stataria* sit, & *motoria* præclare significat *Terent. Heaut. prol. v. 35.* Date potestatem, mihi Statariam agere ut liceat per silentium: Ne semper servus currens, iratus senex, Edax parasitus, sycophanta autem impudens, Avarus leno assidue agendi sint mihi Clamore summo, cum labore maximo. ¶ Hinc translate *Cic. in Brut. c. 3. extr.* Volo enim, ut in scena, sic etiam in foro, non eos modo laudari, qui celeri motu & difficili utantur, sed eos etiam, quos statarios appellant, quorum sit illa simplex in agendo veritas, non molesta. *& cap. 68.* C. deinde Piso, statarius, & sermonis plenus orator, &c.

STATER, eris, m. *στατήρ*, pondus: ab *ἵστημι*, appendo, pondero. Item peculiariter pondus quatuor drachmarum. item moneta quatuor drachmas valens. Varii fuere stateres, variique valoris apud Hebræos, Græcos, &c. De Hebræorum argenteo *Hieronym. l. 3. in Matth. c. 10.* Stater dicitur, qui duo habet didrachmata.

STATERA, æ, *l. stadera, σταθμός, ζυγός*, instrumentum, quo res sine lancibus ponderantur: ab *ἵστημι*, appendo. Ital. pondero. Proprie differt a trutina, ut species a genere. Duæ enim species trutinæ, libra, quæ binas habet lances; statera, quæ scapo constat punctis distincto, quæ pondera discriminant. *Vitruv. l. 10. c. 8.* Id autem ex trutinis, quæ stateræ dicuntur, licet considerare. Cum enim ansa propius caput unde lancula pendet, ubi ut centrum est collocata, & æquipondium in alteram partem scapi, per puncta vagando, quo longius, aut etiam ad extremum perducitur paulo, etiam pari pondere amplissimam pensionem parem perficit, per scapi librationem & examinationem longius a centro recedentem. *Stat. l. 4. silv. 9. v. 46.* Sed certa velut æquus in statera, Nil mutas, sed idem mihi rependis. *Plin. l. 31. c. 3. ante med.* Statera judicare de salubritate aquarum. *Cic. in fragm. pro Scaur.* apud *Ascon.* Obsignare stateras. *Varr.* apud *Non. c. 6. n. 41.* Statera auraria. *saggiuolo.* ¶ Sumitur & pro libra, *bilancia*. *Petron. in Satyr. c. 35.* Super Libram (*signum celeste*) imposuerat stateram, in cujus altera parte scriblita erat, in altera placenta. *Sueton. in Vespas. c. ult.* Dicitur vidisse quondam per quietem stateram positam examine æquo, cum in altera lance Claudius & Nero starent, in altera ipse ac filii. ¶ Translate *Cic. 2. de Orat. c. 38.* Hæc nostra oratio multitudinis est auribus accommodanda, ad ea probanda, quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur. ¶ A similitudine stateræ vel libræ, dictum est jugum, unde vincto fune, & alligata mula, currus trahebatur. In *Gloss.* dicitur *ζυγός*, quod & jugum, & stateram significat. *Stat. l. 4. silv. 3. v. 33.* impeditum Tardabant iter orbitæ tacentes, Dum pondus nimium querens, sub alta Repit languida quadrupes statera. ¶ Item vasa quædam escaria, rotunda & concava, instar lancium libræ. *Plin. l. 33. c. 11. a med. ex Corn. Nepote.* Tympana se juvene appellata stateras & lances, quas antiqui magidas appellaverant. ¶ Metonymice est rei pretium. *Plin. l. 12.* de succo panacis, *cap. 26.* Laudatur candor ejus coacti: sequens pallido statera.

STATIA. V. *Stata*.

STATICE, es, *l. στατική*, herba septem caulibus veluti rosæ capita sustinens. *Plin. l. 26. c. 8. ante med.*

STATICULUM, li, n. *statuetta, ἀγαλμάτιον*, parva statua, sigillum: a *stando*. *Plin. l. 34. c. 17.* Ad aurea quoque, non modo argentea staticula inanis luxuria pervenit. *h. e.* emblemata & sigilla in essedis & vehiculis infixa ad ornatum. *Id. l. 37. c. 10. de Achatis.* Reddunt enim species fluminum, nemorum, & jumentorum, etiam esseda, & staticula, & equorum ornamenta. ¶ Et statua quævis. *Tertull. advers. Gnost. c. 2. ex Deuteron. 12. 3.* Evertetis & comminuetis staticula earum. *gl'idoli.* Vulgata habet, *confringite statuas*. Rursus *Id. ibid. ad fin. ex Levit. 26. 1.* Non facietis vobis manufacta, nec sculptile, nec staticulum statuetis vobis. Vulgata habet, *nec titulos erigetis*. *h. e.* lapides stantes,

vel

vel columnas, vel quippiam simile. ¶ Dicitur etiam *Hieronym.* non semel usurpasse.

STATICULUS, i, m. *ballette*, *danzetta*, ὄρχημα, genus saltationis tetricæ, ὄρχημα στάσιμον, *h. e.* quod non discurrendo, sed exiguo corporis motu peragebatur. *Staticulos dare*, est hujusmodi saltationem edere. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 10.* M. Cato senatorum non ignobilem Cæcilium, spatiatorem & Fescenninum vocat, eumque staticulos dare his verbis ait: Descendit de cantherio: inde staticulos dare, ridicularia fundere. Et alibi in eundem: Præterea cantat, ubi collibuit: interdum Græcos versus agit, jocos dicit, voces demutat, staticulos dat. *Plaut. Pers. 5. 2. 43.* Nequeo, leno, quin tibi saltem staticulum dem, olim quem Hegea faciebat.

STATILINUS. V. *Statanus*.

STATIM, adverb. *a piè fermo*, *costantemente*, *perseverantemente*, ἐμπέδως, σταδαίως, stando, firmiter, stabili pede, constanter, perseverantes: a *sto*. *Plaut. Amph. 1. 1. 82.* Fugam in se nemo convertitur, Nec recedit loco, quin statim rem gerat. *& vers. 120.* Ita statim stant signa. *Enn. apud Non. c. 4. n. 423.* Qui res cum Achivis gesserunt statim. (Adde *Afran. ibid.*) *Terent. Phorm. 3. 3. 6.* Ea his prædiis talenta argenti bina statim capiebat. *h. e.* perpetuo, æqualiter singulis annis. *Accius apud Charis. l. 2 pag. 193. Putsch.* Vectigalia legerunt vestra, & servantur statim. *h. e.* statuta, ordinate, inquit *Charisius*. ¶ Sæpius est illico, protinus, e vestigio, nulla mora interposita, confestim, *subito*, *tosto*, *di botto*, *immantinente*, εὐθὺς, αὐτίκα, παραχρῆμα. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. paullo. extr.* Dicere se tris sortibus consultum dicebat, utrum igni statim necaretur, an in aliud tempus reservaretur. *Sallust. in Jug. c. 39. in fin.* Postremo in agmine tentare, ac statim in colles regredi. *Cic. de Haruspic. respons. c. 1. ad fin.* Haud potest gravioribus a me verbis vulnerari, quam est statim a P. Servilio confectus ac trucidatus. *Flor. l. 2. c. 2.* Statim, ac sine mora. *& l. 2. c. 8.* Statim, & e vestigio. *Martial. l. 6. epigr. 3.* Sex sestertia si statim dedissem. *Liv. l. 3. c. 22.* Principio anni statim res turbulentæ. *Id. l. 4. c. 33.* Impigre primo statim adventu arcem recipit. *Tacit. 6. Ann. c. 3.* Hoc pretium adulationis tulit, statim curia, deinde Italia exactus. *Senec. de tranquill. c. 11. ante med.* Qui scit, hoc sibi, cum conciperetur, statim condictum, &c. *h. e.* jam inde a principio. ¶ Cum particulis *ut*, *ac*, *atque*, *cum*, *a* vel *ab*, *post*, *quam*. *Cic. 2. Fam. epist. 13.* Me quum eo diligi statim coeptum esse, ut simultatem deposuimus, sensi. *Id. Attic. l. 2. ep. 12.* Litteras scripsi hora decima, statim ut tuas legeram. *Id. lib. 12. ep. 18.* Ut heri me salutavit, statim Romam profectus est. *M. Attic. l. 13. ep. 12.* Dicebat, se statim iturum, simul ac ludorum apparatum iis tradidisset. *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 16. leg. 1.* Proconsul ubique proconsularia insignia habet statim atque urbem egressus est. *Pallad. in April. tit. 3.* Semen statim cum spargitur obruendum est. *& mox.* Ocimum cito nasci dicitur, si statim cum severis, aqua calida perfundas. *Colum. l. 11. c. 1. ante med.* Statim a prima luce. *Plin. l. 18. c. 7. sub fin.* A prima statim maturitate. *Id. l. 16. c. 10.* Piceæ rami pæne statim ab radice modici. *Sueton. in Aug. c. 83.* Exercitationes campestres statim post civilia bella omisit. *Pallad. in Februar. tit. 13. in fin.* Statim post putationem. *Marcian. Dig. l. 1. tit. 16. leg. 2.* Proconsules statim quam urbem egressi fuerint, habent jurisdictionem. *Ulpian. lib. 7. tit. 9. leg. 1. a med.* Quæram prius statim committitur, quam aliter fuerit usus. ¶ Pro recenter, modo, *di fresco*. *Pallad. l. 1. tit. 35. ad fin.* Ventriculus vervecis statim occisi. ¶ *Statim* pro firmiter primam producit: pro illico corripit, ut docet *Donat. ad Terent. Phorm. 3. 3. 6.* & alii. Sunt tamen, qui producunt etiam pro illico: quos imitari non est opus. *Avien. in Arat. v. 397.* Tum succisa Ceres statim cum mergite culmi. *Alcim. Avit. l. 2. v. 180.* Quadam nos statim luituros morte reatum.

STATINA, æ, f. dea, quæ infantibus stare incipientibus præerat. *Tertull. de Anim. c. 39.* Prima constitutio infantis super terram Statinæ deæ sacrum est. ¶ *Statinæ*, *arum*, aquæ in Campania, in Pithecusis ins. quæ subito terræmotu natæ sunt. *Stat. l. 3. Silv. v. 104.* Ænariæque lacus medicos, Statinasque renatas. Similia habet *Plin. l. 2. c. 88.*

STATIO, onis, f. *lo star fermo*, στάσις, actus standi seu consistendi: cui opponitur itio, motus. Unde apud *Lucret. l. 4. vers. 389. & 396. & l. 5. v. 479. & 519.* *manere in statione* est quiescere, non ire, non moveri. Et *statio terræ*, apud *Manil. l. 2. v. 70.* est ejus immobilitas. *Valer. Max. l. 3. c. 2. sect. 23.* Solus immobilem stationis gradum retinens, *h. e.* statum locumque servans, quem occupaverat. ¶ *Stationem facere* apud *Vitruv. l. 9. c. 4. ante med.* & *Plin. l. 2. c. 17. a med.* dicitur sidus, cum stare videtur, nec progredi. Nam stellæ, inquit *Plin. l. 2. cap. 16. a med.* percussæ in qua diximus parte (*h. e. cum distant a sole CXX. passibus*) & triangulo solis radio inhibentur rectum agere cursum, & ignea vi levantur in sublime. Hoc non protinus intelligi potest visu nostro, ideoque existimantur stare: unde & nomen accepit statio. *Id. c. præced.* alias esse eis stationes matutinas, alias vespertinas: de quib. consulantur Astrologi. ¶ Commoratio, habitatio, *dimora*, *soggiorno*. *Cic. in fin. l. 6. ad Attic.* Athenis statio mea nunc placet. *Ovid. 5. Fast. v. 719 de Cast. & Poll.* alterna fratrem statione redemit. *Pallad. l. 1. tit. ult.* Aratra aurita, quibus possint contra stationes humoris hiberni, sata celsiore sulco attolli. *h. e.* ubi humor diu moratur, nec defluit. ¶ Item positus, situs, *positura*, *sito*, θέσις. *Vitruv. l. 1. c. 1.* ¶ Sæpissime sumitur pro loco, ubi milites stant præsidii causa: & pro ipsis militibus: item pro ipsa custodia & præsidio, *quartiere di guardia*, φρουρά, φυλακτήριον. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 41.* Quod cohortes ex statione & præsidio essent emissæ. *Sallust. in fragm. apud Charis. l. 2. pag. 183. Putsch.* Noctu diuque stationes & vigilias tentare. *Liv. l. 10. c. 32. ad fin.* Ad stationem Romanam, in porta segnites agentem vigilias perveniunt. *Id. l. 3. c. 44. ad fin.* Ubi nox appetit, sine munimento, sine stationibus ac custodiis, passim ferarum ritu sternuntur. *Cæs. lib. 1. B. Civ. c. 59.* Longiore circuitu custodias stationesque equitum vitabant. *Id. B. Gall. l. 5. c. 15.* Impetu in eos facto, qui erant in statione pro castris collocati. *& l. 4. c. 32.* Duas cohortes in stationem succedere jussit. *& l. 7. c. 69.* Ibi castella viginti tria facta, in quibus interdiu stationes disponebantur, ne qua subito irruptio fieret. *Liv. l. 3. c. 5.* Vigiliæ in urbe, stationes ante portas, præsidiaque in muris disposita. *Tacit. Ann. 14. c. 8.* Anicetus villam statione circumdat. *con guardie*. *& l. 13. c. 22.* Statio cohortis adsidere ludis solita, demovetur. *lo stanziamento di guardia*. & *Sueton. in Tiber. c. 37.* Stationes militum per Italiam solito frequentiores disposuit. *Tacit. l. 1. Hist. c. 28. & 29.* Stationem agere. *esser di guardia*. *& l. 12. Ann. c. 33.* Stationem, & vigilias inire. *Virg. Æn. 9. v. 183.* portam statione tenere. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 39.* vigili muros statione tueri. *Virg. Æn. 9. v. 221.* *Sueton. in Aug. c. 24.* & *Stat. 11. Theb. vers. 240.* stationem deserere, relinquere. ¶ De ipsa vigilia, quæ a militibus in statione agitur. *Petron. in Satyr. c. 102.* Unus nauta stationis perpetuæ interdiu noctuque jacet in scapha. ¶ Translate *Cic. de Senect. c. 20.* Vetat Pythagoras, injussu imperatoris, id est Dei, de præsidio & statione vitæ decedere. *Vellej. l. 2. c. 124.* Pugnare cum Cæsare Senatus, ut stationi paternæ succederet. *h. e.* imperio. *Ovid. 2. Trist. v. 219* imperii statione relicta. *Auct. dial. de Oratorib. c. 17.* Adspice feratem jam felicis hujus principatus stationem, qua Vespasianus rempubl. fovet. *h. e.* sextum annum imperii. *Vellej in fin. l. 2.* Eique functo longissima statione mortali destinate successores quam serissimos. (Adde *August. in epist. apud Gell. l. 15. c. 7. extr.*) *Juvenal. sat. 6. v. 272.* uberibus semper lacrymis, semperque paratis In statione sua. *Ovid. Met. 1. v. 626. de oculis Argi.* suis vicibus capiebant bina quietem: Cetera servabant, atque in statione manebant. *vegliavano in guardia*. *& l. 9. v. 33.* Brachiaque opposui, tenuique a pectore varas In statione manus. *teste e pronte, all' erta*. ¶ Est etiam locus ubi otiosi in urbe degunt, & variis sermonibus tempus terunt, *la pancaccia*. *Plin. l. 2. ep. 13.* Plerique in stationibus sedent, tempusque audiendis fabulis conterunt. *Juvenal. sat. 11. v. 4.* omnis Convictus, thermæ, stationes, omne theatrum. Adde *Plin. l. 1. ep. 9.* & *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 15.* ¶ De locis, ubi conveniebant de jure consulentes. *Gell. l. & c. 13.* Quæsitum esse memini in plerisque Romæ stationibus jus publice docentium aut respondentium, an, &c. ¶ Stationes municipiorum, apud *Plin. l. 16. c. 44* (quas P. Victor fuisse dicit in regione Urbis Octava, in foro) erant loca, ubi legati municipiorum & civitatium de suis negotiis agentes conveniebant: quæ loca eis publice aliquando assignata sunt. Adde *Sueton. in Ner. cap. 37.* ¶ Stationes fiscales, de quib. *Imp. Antonin. l. 4. Cod. tit. 31. leg. 1.* & *Imp. Alex. l. 10. tit. 3. leg. 1.* & *lib. 8. tit. 43. leg. 2.* & *Impp. Valentinian. Valent.* & *Gratian. lib. 12. Cod. Theodos. tit. 6. leg. 19.* loca erant in provinciis, ubi degebant homines rebus fisci curandis præpositi: qui & ipsi *stationis* nomine appellantur. Simile quiddam est in *Inscript. apud Gruter. pag. 431. n. 3.* in qua L. Petronius Sabinus dicitur Procurator Augg. Stationis hereditatium. Et similis ac fortasse idem est cum eo, qui *ibid. pag. 390. n. 7.* dicitur Aug. Lib. ab auctoritate station. hereditat. Præerant enim hujusmodi homines rationibus hereditatum, & legatorum, quæ a privatis Principi relinquebantur. ¶ Præterea in mari, & fluminibus statio est locus, ubi naves tuto possunt consistere, *rada*, *porto*, *cavana*, ναύσταθμος, ναύλοχον. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 12. leg. 1. a med.* Stationem a statuendo dicimus. is igitur locus demonstratur, ubicumque naves tuto stare possunt. *Serv. ad Æn. 2. v. 23. & ad Æn. 10. v. 297.* docet, *stationem* esse portum temporalem, *portum* stationem perpetuam. Vel dic, *portum* esse arte paratum navibus locum, *stationem* naturæ. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 6.* Cerauniorum saxa inter, & alia loca periculosa quietam nactus stationem, & portus omnes timens, quos teneri ab adversariis arbitrabatur. *& c. 8.* A Salonis ad Orici portum stationes litoraque omnia classibus occupavit. *Vellej. l. 2. c. 72. in fin.* Tempestatem fugientibus statio pro portu est. *Virg. 4. Georg. v. 421.* Deprensis olim statio tutissima nautis. *Id. 2. Æn. v. 23.* malefida carinis. ¶ Translate *Ovid. ep. 7. v. 89.* Fluctibus ejectum tuta statione recepi. ¶ De stabulo jumentorum, *stalla*. *Ulpian. Dig. l. 7. tit. 1. leg. 13. in fin.* Domum ad stationem jumentorum locare. *Pallad. l. 1. tit. 21.* Planeæ roboreæ supponantur stationibus equorum. ¶ De loco, ubi morantur homines, jumenta, & vehicula cursui publico destinata, *la posta*: unde *stationarii*. Lamina ærea apud *Murator. pag. 1013. n. 1.* ¶ De quocumque loco apto ad manendum. *Ovid. 2. Fast. v. 673.* Termine, post illud levitas tibi libera non est. Qua positus fueris in statione, mane. *Virgil. 4. Georg. v. 8.* Principio sedes apibus statioque petenda. *Id. Æn. 3. v. 128.* aprica statio gratissima mergis. *Ovid. 1. Amor. eleg. 7. extr. & l. 3. de art. am. vers. 434.* Pone recompositas in statione comas. *h. e.* capillos suo quemque loco apta coma. *Petron. in Satyr. c. 120. a med.* Expellantur equæ sceis, mere nescitur avis, Et permutata rerum statione rebellant. *h. e.* loco & stata, quem cuique rei natura assignavit. ¶ Denique apud Christianos veteres *stationes* fuere conventus, in quibus stantes, non genu flexo, orabant, quod diebus Dominicis, & Paschali tempore servatur adhuc. *Tertull. de Orat. sub fin. & advers. Psych. c. 10. & lib. 2. ad Uxor. c. 4.* &c.

STATIONALIS, le, ad stationem pertinens. *Stationale sidus*, quod in statione est, ut diximus in voce præced. *Plin. lib.* 2. *cap.* 15. Martis stella stationalis senis mensibus commoratur in Signis. V. Astrologos.

STATIONARIUS, a, um, stationalis. *Stationarii milites*, qui in stationibus sunt custodiæ & præsidii causa, ut in *Statio* dictum est, *Ulpian. Dig. l.* 11. *tit.* 4. *leg.* 1. *circa med.* Præsides, & magistratus, & milites stationarios dominum adjuvare debere in inquirendis fugitivis. *Paul. ibid. leg.* 4. Limenarchæ, & stationarii fugitivos deprehensos recte in custodiam retinent. *Ulpian. l.* 1. *tit.* 12. *leg.* 1. *ad fin.* Præfectus Urbi debet dispositos milites stationarios habere, ad tuendam popularium quietem. ¶ Item qui cursui publico inserviunt per intervalla dispositi, ut evectione utentibus equos, aut vehicula expediant, *postieri*. *Imp. Constantin. l.* 8. *Cod. Theodos. tit.* 5. *l.* 1.

STATIUS, ii, m. *Gell. in fin. l.* 4. Statius servile nomen fuit: (a *stando*) Plerique apud Veteres servi eo nomine fuerunt. Cæcilius quoque ille comœdiarum poeta inclutus, servus fuit, & propterea nomen habuit Statius. Sed postea versum est quasi in cognomentum; appellatusque Cæcilius Statius. Hæc *Gell.* V. *Cæcilius*. ¶ Fuit etiam nomen propr. hominis ingenui, ut Q. Statius Q. F. Gallus, L. Statius L. F. Quir. Valens, &c. apud *Gruter.* ¶ Item cognomen. P. Papinius Statius, poeta latinus magni spiritus, patria Neapolitanus, Juvenalis & Martialis æqualis, floruit Domitiani temporibus: cujus postremo vitæ anno mortem obiit: scripsit Silvas, in quibus eruditum se ostendit; Thebaidem, in qua sublimem; Achilleidos libros duos, opus imperfectum, in quo blandum. Extemporali pangendi carminis facultate, cujus non unum exemplum in Silvis reliquit, Domitiano carus fuit: a sublimitate vero carminis *Aquilinus* est dictus: tametsi alicubi audentior videtur, & inflatior. Pauperem fuisse, notat *Juvenal. sat.* 7. & tragœdiam quoque scripsisse, *vers.* 82. Curritur ad vocem jucundam, & carmen amicæ Thebaidos, lætam fecit cum Statius urbem, Promisitque diem: tanta dulcedine captos Afficit ille animos, tantaque libidine vulgi Auditur. sed cum fregit subsellia versu, Esurit, intactam Paridi nisi vendat Agaven. Laudat etiam *Sidon. carm.* 9. *v.* 227. Non quod Papinius tuus meusque Inter Labdacios sonat furores, Aut cum forte pedum minore rhythmo Pingit gemmea prata silvularum. Adde *in prosa post fin. carm.* 22. & V. *Fabric. Biblioth. Lat. l.* 2. *c.* 16.

STATIVUS, a, um, *che sta fermo*, στατὸς, qui stat: ut *stativa aqua*, quæ non decurrit, *chesa, stagnante, ferma*, στατὸν ὕδωρ. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 155. De stativis aquis, ut sunt lacus, & stagna, & putea, & maria. *Jul. Firmic. l.* 1. *c.* 2. *ad fin.* Nunc directo cursu, nunc retrogrado, nunc stativa tarditate subsistunt. ¶ *Stativæ feriæ*, ut *Macrob.* docet *l. Saturn.* 1. *c.* 16. erant universi populi communes, certis & constitutis diebus ac mensibus, & in Fastis statis observationibus annotatæ: in quibus præcipue servabantur Agonalia, Carmentalia, Lupercalia. Eadem & *statæ* dictæ. *Festus:* Feriæ statæ appellabantur, quod certo statutoque die observarentur. ¶ *Præsidium stativum* apud *Cicer. Phil.* 12. *c.* 10. & *Liv. l.* 41. *c.* 4. *& l.* 44. *c.* 40. milites in statione positi præsidii causa. ¶ *Stativa castra*, castra diutius uno loco fixa, in quibus moratur exercitus quietis causa, aut donec rei gerendæ occasio se offerat, *quartiere, campo*, σταθμός. *Cic.* 7. *Verr. c.* 12. Pulcherrimo Syracusarum luco stativa sibi castra faciebat. *Sallust. in Jug. c.* 48. Quantum temporis æstivorum in imperio fuit, plerumque milites in stativis castris habuit. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 30. Uterque eorum ex castris stativis exercitum educunt. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 21. *sub fin.* Illigatus præda stativis castris adhærebat. ¶ Ea sæpe absolute *stativa* dicta, præsertim a *Livio*, apud quem *stativa habere* est militem stativis castris tenere, *l.* 2. *c.* 52. *l.* 37. *c.* 33. *l.* 38. *c.* 15. *extr. & c.* 40. & alibi. *Id. l.* 39. *c.* 30. Paucos dies quietis stativis manserunt. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 66. Lento agmine ductus exercitus, ipsa itinerum spatia, & stativorum mutationes venditante duce. ¶ De mora iter facientium, extra rem militarem. *Plin. l.* 6. *c.* 23. *a med.* Sed quia major pars itineris conficitur noctibus propter æstus, & stativis dies absumuntur, &c. ¶ In illo *Cicer.* 2. *Agrar. c.* 15. *extr.* Numquid causæ est, quin omnes agros, urbes, stativa, portus, totam denique Bithyniam decemviri vendituri sint? *stativa* alii intelligunt stationes navium: alii stagna, aut lacus, aut paludes piscosas aquarum stativarum. ¶ *Stativa, orum*, f. stativa. *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 45. Deinde per ordinem mansiones, deinde stativæ, deinde ubi annona esset accipienda. Sic in omnib. libr. teste *Casaub.* ¶ *Stativa lux* est, quam sterigmon (στηριγμὸν) Græci vocant, sine cursu jugi, sed prolixa lux, stellæque fluor & ignitus liquor: qui cum latius quatitur, cometes vocatur. *Apul. de Mundo, ante med.*

STATONENSIS, & Statoniensis, se, ad Statoniam (Στατωνίαν) pertinens, oppidum Etruriæ inter Saturniam & Rosetum, cujus ager vino generoso nobilis. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 12. Statonensis ager. *Plin. lib.* 2. *cap.* 95. *& lib.* 36. *cap.* 22. *ad fin.* Agro Statoniensis. *Id. lib.* 14. *cap.* 6. *a med.* Statoniensia vina. *Senec. l.* 3. *quæstion. nat. c.* 25. *a med.* Ipse ad Cutilias natantem insulam vidi: alia in Vadimonis lacu vehitur, alia in lacu Statoniensi. ¶ Populi *Statones* sunt *Plinio l.* 3. *c.* 5. *ante med.*

STATOR, oris, *m.* στάσιος, ἐπιστάσιος, qui stat opem laturus, adest, favet: vel qui sistit, & firmat. *Liv. l.* 1. *c.* 12. Tu pater deum hominumque, deme terrorem Romanis, fœdam fugam siste. Hic ego tibi templum Statori Jovi voveo. (Adde *Augustin. l.* 3. *de Civ. Dei, c.* 13.) *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 7. Et Jovem illum optimum ac maximum rite dices, & tonantem, & statorem: qui non ut historici tradiderunt, ex eo quod, post votum susceptum, acies Romanorum fugientium stetit, sed quod stant beneficio ejus omnia, stator stabilitorque est. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 23. *num.* 3. 4. & 5. J. O. M. Statori. *Ovid.* 6. *Fast. vers.* 793. Tempus idem Stator ædis habet, quam Romulus olim Ante Palatini condidit ora jugi. *Plin. l.* 2. *cap.* 53. Inter Statores, ac Tonantes, & Feretrios, Elicium quoque accepimus Jovem. *Vellej. c. ult. lib.* 2. Auctor ac stator Romani nominis, Mars Gradive. Al. leg. *sator.* ¶ Fuere hoc nomine in provinciis ministri publici Magistratuum, similes lictorum, viatorum, apparitorum, qui in postico prætorii stabant, præsto futuri jubenti Magistratui, præcipue litteris & nuntiis perferendis. *Cic. Imp. ad Cæl. l.* 2. *Fam. ep.* 19. Existimavi esse faciendum, ut ad te statores meos & lictores cum litteris mitterem. *& ep.* 17. *ad Cæcin. proquæst.* Litteras ad te mihi stator tuus reddidit Tarsi. Adde *Planc. ad Cicer. l.* 10. *ep.* 21. & *Ulpian. Dig. l.* 4. *tit.* 6. *leg.* 10. In veterib. Lapidib. apud *Gruter. pag.* 1031. *n.* 3. & *Reines. class.* 8. *num.* 4. habetur *stator Prætorius*. In alio apud *Gruter. pag.* 258. *n.* 8. memorantur *Statorum evocati*, & *centuria statorum*. *& pag.* 600. *n.* 6. *stator Augustorum*. ¶ Apud *eund. pag.* 631. *n.* 3. legitur *Stator civitatis Viennen.* nempe servus publicus, accensus, seu viator, ut *Reines. class.* 1. *n.* 19. docet. *Petron. in Satyr. cap.* 126. Nisi aut servos viderint, aut statores altius cinctos. ¶ Hujusmodi ministros Alexander Severus (ut est apud *Lamprid. in ejus vita c.* 52.) sustulit: ex quo *Ulpian. Dig. l.* 1. *tit.* 16. *leg.* 4. Nemo proconsulum statores suos habere potest: sed vice eorum milites ministerio in provinciis funguntur. ¶ In *Priapejis carm.* 52. custos horti *stator* dicitur.

STATUA, æ, f. *statua*, ἄγαλμα, ἀνδριάς, signum, simulacrum ex ære, aliove metallo, lapide, aut ligno, imaginem referens cujuspiam, honoris & memoriæ causa. *Plaut. Curcul. a.* 3. *v.* 69. Statuam vult dare auream solidam faciendam ex auro Philippeo, quæ fiet septempedalis, factis monumentum suis. *Id. Bacch.* 4. 4. 1. Hunc hominem decet auro expendi: huic decet statuam statui ex auro. *Cic. in Pison. cap.* 38. *a med.* Illi statuam istius persimilem, quam stare celeberrimo in loco voluerat, ne suavissimi hominis memoria moreretur, deturbant, affligunt, comminuunt. *Enn.* apud *Trebell. Pollion. in Claud. cap.* 7. *de Scipione*. Quantam statuam faciet populus R. quantam columnam, quæ res tuas gestas loquatur! *Cic.* 5. *Phil. c.* 15. Eique statuam equestrem inauratam in Rostris statui placere. *Id. pro Dom. cap.* 30. *sub fin.* & *Nep. in Timoth. cap.* 2. *in fin.* Statuam alicui ponere. *Cæs. lib.* 3. *B. Civ. cap.* 105. *in fin.* In templo Victoriæ, ubi Cæsaris statuam consecraverant. *Plin. l.* 34. *c.* 6. *sub fin.* Statua donare aliquem. *Phædr. in epilog. lib.* 2. Æsopo ingentem statuam posuere Attici, Servumque collocarunt æterna in basi. *Nep. in Chabr. c.* 1. Illo statu Chabrias sibi statuam fieri voluit, quæ publice ei ab Atheniensibus in foro constituta est. *Plin. lib.* 33. *cap.* 9. *sub fin. & l.* 34. *c.* 5. *a med.* dicare alicui. *Horat. lib.* 2. *sat.* 5. *v.* 39. seu rubra Canicula findet Infantes statuas. *Sallust. orat.* 2. *de republ. ordin. c.* 9. *sub fin.* Inertissimi nobiles, in quibus, sicut in statua, præter nomen nihil est additamenti. ¶ De statuis multa, quod ad earum historiam pertinet, *Plin. l.* 34. *c.* 4. 5. 6. Scribit *Liv. lib.* 40. *c.* 34. & *Val. Max.* statuam auratam primam omnium in Italia positam fuisse patri suo a M'. Acilio Glabrione. ¶ *Statua verberea*, convicium in hominem elinguem, insulsum, fatuum, & verberonem. *Plaut. Capt.* 5. 1. 31. *& Pseud.* 4. 1. 7. ¶ *Statua taciturnior*, proverb. de infacundo, elingui, infante. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 83. ¶ Proverbii speciem habet & illud *Catulli carm.* 80. *ad Juvent.* inaurata pallidior statua. Item illud *Petron. in Satyr. cap.* 102. *a med.* Juvenes adhuc laboris expertes, statuarum ritu patiemur pannos & vincula? *h. e.* immoto corpore statuarum modo diu manebimus pellibus involuti, vinculisque constricti? ¶ Statua M. Ludii fuit in regione Urbis octava in columna, teste *P. Victore*. De ea *Festus*: Statua est Ludii, ejus qui quondam fulmine ictus in Circo, sepultus est in Janiculo. cujus ossa postea, ex prodigiis oraculorumque responsis, senatus decreto intra Urbem relata, in Volcanali, quod est supra Comitium, obruta sunt: superque ea columna cum ipsius effigie posita est. ¶ *Statuai* pro *statua* dixit more suo *Lucret. l.* 3. *v.* 78. ubi al. leg. *statuarum*.

STATUARIUS, a, um, ἀνδριαντοποιητικός, ad statuas pertinens. *Plin. l.* 34. *c.* 7. Fuisse statuariam artem familiarem Italiæ quoque, & vetustam, &c. *& cap.* 9. Æris temperatura statuaria. ¶ *Statuarius* absolute, statuarum artifex, *statuario, scultore*, ἀγαλματοποιός. Differt a sculptore, hic enim est, qui scalpro opus quodcumque facit sive statuam, sive anaglyphum quodcumque: *statuarius* vero, qui statuas solummodo: easque sive scalpro e marmore, aut ligno, sive fusiles ex metallo. Nobilissimos statuariorum apud Veteres *Quintil. lib.* 12. *cap.* 10. & *Plin. lib.* 34. *cap.* 7. & 8. recitant. *Id. lib.* 35. *cap.* 8. Græcorum diligentia celebrans pictores, statuarios, ac toreutas. *Senec. ep.* 88. *ante med.* Statuarii, marmorarii, & ceteri luxuriæ ministri. ¶ *Statuaria*, absolute, ars statuaria, *statuaria, scultura*, ἀνδριαντοποιητική. *Plin. lib.* 35. *cap.* 12. *circa med.* Praxiteles plasticen matrem statuariæ, scalpturæque, & cælaturæ esse dixit. *Id. l.* 36. *c.* 5. Hanc artem (*sculpturam*) tanto vetustiorem fuisse, quam picturam, aut statuariam, quarum utraque cum Phidia cœpit octogesimatertia Olympiade.

STATULIBER, i, m. & Statulibera, æ, f. est, inquit *Fest.* qui testamento, certa conditione proposita, jubetur esse liber: & si per heredem stet, quo minus statuliber præstare possit, quod præstare debet, nihilominus liber esse videtur. *Paul. Dig. l.* 40. *tit.* 7. *qui est de statuliberis, leg.* 1. Statuliber est, qui statutam & destinatam in

sem-

tempus, vel in conditionem habet libertatem. *Ulpian. in lib. Regular. tit.* 3. Qui sub conditione testamento liber esse jussus est, statuliber appellatur. *Id. Dig. lib.* 40. *tit.* 7. *leg.* 6. Si statulibera pœnæ serva facta sit, &c.

STATULINUS. V. *Statanus*.

STATUMARIA, æ, f. herba alio nomine proserpinaca. *Apul. de herb. c.* 18.

STATUMEN, inis, n. *τήρηγμα*, quicquid ad rem statuendam & muniendam additur, quo ea stare possit. Hinc dicitur de palo, sive pedamento vitis, *χάραξ*. *Colum. l.* 4. *c.* 16. Vehementioribus statuminibus statim impedanda est. Adde *cap.* 2. ¶ Item de fixis stipitibus cujusdam machinæ, qua jumenta clausa curantur. *Colum. l.* 6. *c.* 19. Primis autem duobus statuminibus imponitur firmum jugum, ad quod jumenta capistrantur. ¶ *Cæsari* quoque statumina sunt, quæ *Plinio* costæ, hoc est arrectaria ligna, quæ latera navis suppingunt. Inquit enim *l.* 1. *B. Civ. c.* 54. Carinæ primum & statumina ex levi materia fiebant, reliquum corpus navium viminibus contextum, coriis integebatur. ¶ Usurpatur etiam pro strato, pro eo quod alicui rei substernitur. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. Tunc insuper statuminetur, ne minore saxo, quam quod possit manum implere; statuminibus inductis ruderetur. *Plin. l.* 13. *c.* 12. de charta facienda, *circa med.* Igitur a secundo corio statumina facta sunt; e primo subtegmina. *h. e.* primæ philyræ, quæ substernuntur, instar staminis in tela.

STATUMINATIO, onis, f. munitio ea in pavimentis, quæ fit lapidibus & cæmentis libralibus & manualibus, sine calce & arena, cui deinde ruderatio superinducitur, quæ calce, arena, & rudere efficitur. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. *a med.* Statuminatione facta, rudus inducatur.

STATUMINO, as, a. 1. *sostentare, fortificare, stabilire*, ἐρείδω, στηρίζω, χαρακόω, statuminibus quibusdam sustineo, fulcio, firmo. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Eodem modo vineam statuminato. *Id. l.* 18. *c.* 6. *sub fin.* Ora autem earum (*fossarum*) binis utrinque lapidibus statuminari & alio superintegi. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. Tum insuper statuminetur, ne minore saxo, quam quod possit manum implere.

STATUNCULA, æ, f. *statuetta*. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 50. *Burm.* Ex hac massa fabri sustulerunt, & fecerunt catilla, paropsides, statunculas. Sunt qui leg. *statunculos*: quod agnoscitur etiam a *Donato edit.* 2. *pag.* 1747. *Putsch.*

STATUO, is, tui, tutum, a. 3. *mettere in piedi, piantare, ergere*, ἵστημι, erigo, stare facio, constituo: & fere de his dicitur, quæ ubi posueris, erecta stant. *Cic.* 2. *de Legib. c. penult. extr.* Super terræ tumulum noluit quid statui, nisi columellam tribus cubitis ne altiorem, aut mensam, aut labellum. *Id. Verr.* 4. *c.* 10. Itaque illi Syracusani statuam postea statuerunt. *Id.* 2. *de Invent. c.* 23. Ut ii, qui vicissent, tropæum aliquod in finibus statuerent. *Colum. l.* 4. *c.* 26. Pedamenta jacentia statuenda, declinata corrigenda. *Liv. l.* 21. *c.* 58. Nec explicare quidquam, nec statuere poterant; nec quod statutum esset manebat, omnia perscindente vento & rapiente. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 529. pro rigidis calamos statuere columnis. *Virg.* 1. *Æn. v.* 728. & *lib.* 7. *v.* 147. Crateras magnos statuunt, & vina coronant. *Id.* 6. *Æn. v.* 380. Et statuent tumulum, & tumulo solemnia mittent. & *lib.* 9. *v.* 627. Et statuam ante aras aurata fronte juvencum. *Id.* 1. *Æn. v.* 294. statuere mœnia. *innalzare, fabbricare*. Sic *Æn.* 1. *v.* 577. & *lib.* 4. *v.* 655. urbem. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 81. & *Nep. in Eumen. c.* 5. tabernaculum. *Plin. l.* 17. *c.* 12. *a med.* & *Horat. l.* 2. *od.* 15. *v.* 10. arborem. *Plin. l.* 36. *c.* 9. obeliscum. *Id. l.* 17. *c.* 22. *ad fin.* pedamentum inter duas vites. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 188. & *Ovid. Met.* 7. *v.* 240. aras a cæspite. *Nep. in Milt. c.* 7. *a med.* Incensis operibus, quæ statuerat, Athenas rediit. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 137. Disturba quas statuisti machinas. *Id. Pers.* 5. 1. 7. Statuite hic lectulos: ponite hic quæ assolent. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c.* 30. Quæ regio orave terrarum erat latior, in qua non regnum aliquod statueretur. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 3. *ante med.* In omnibus jus æquabile statui convenit. *Justin. l.* 18. *c.* 5. *a med.* Statuere sedes alicubi. *porsi ad abitare, piantar casa*. & *lib.* 9. *c.* 5. Pacis legem universæ Græciæ statuit. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 129. Nam propriæ telluris herum natura, neque illum, Nec me, nec quemquam statuit. *h. e.* perpetuum fecit. ¶ Est etiam universim pono, colloco, sisto, *mettere, porre*, τίθημι. *Plin. l.* 7. *c.* 60. Princeps Romanis solarium horologium statuit ad ædem Quirini L. Papirius Cursor. *Liv. l.* 1. *c.* 13. *a med.* Ubi primum ex profunda emersus palude equum Curtius in vado statuit. Al. aliter leg. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 653. Jamque ratem Scythicis rector statuisset in oris. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 1. *n.* 2. *in fin.* Ipsum Marium si quis eo loci statuisset, &c. *Liv. l.* 21. *c.* 42. Captivos montanos vinctos in medio statuit. *Id. l.* 25. *c.* 16. Mediis portis robora legionum, duabus circa portis novos milites levemque armaturam statuit. *posit.* & *Cic.* 1. *de Orat. c.* 57. *ad fin.* Statuere aliquem ante oculos. *Pallad. in Octobri, in fin.* Statuere vas in loco frigido ficus, quem nullus fumus infestet. *Terent. Adelph.* 3. 2. 18. Sublimem medium arriperem, & capite primum in terram statuerem, ut cerebro dispergat viam. ¶ *Statuere exemplum*, *adasa, dar un esempio*. *Terent. Heaut. prol. v.* 51. Exemplum statuite in me, ut adolescentuli vobis placere studeant potius, quam sibi. *Plaut. Rud.* 3. 2. 6. Statuite exemplum impudenti, date pudori præmium. ¶ Aliquando est destituere. *Martial. lib.* 4. *epigr.* 28. Nudam te statuet tuus Lupercus. ¶ Et sistere, *h. e.* immotum facere, *arrestare, fermare*. *Propert. l.* 4. *el.* 9. *v.* 4. Et statuit fessos fessus & ipse boves. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 57. Navem extemplo statuimus. cum jam vident nos stare, occeperunt ratem turbare in portu. *Arnob. lib.* 1. *pag.* 30. Famuli ejus hoc modo statuerunt errantes aquas, & a perniciis corporum suos labi jussere per tramites. ¶ Translate est fixum in animo habere, sentire, putare, pro certo habere, censere, judicare, prorsus existimare, *tener per fermo, giudicare, stimare*. *Cic. l.* 2. *de Orat. c.* 28. Sine ulla dubitatione sic statuo & judico, neminem tot & tanta, quanta sunt in Crasso, habuisse ornamenta dicendi. *Id. pro Mur. c.* 14. *ad fin.* Cum esset, ut ego mihi statuo, talis, qualem te esse video. *Id. pro Quint. c.* 24. Quid, si tu ipse, Sex. Nævi, statuisti, bona P. Quintii ex edicto possessa non esse? *Id.* 5. *Fam. ep.* 15. Quam quidem laudem sapientiæ statuo esse maximam, non aliunde pendere. & *Attic. l.* 1. *ep.* 5. Qui in te satis consilii statuerim esse. *Sallust. in orat.* 2. *ad Cæs. c.* 6. Sic apud animum meum statuo, malum facinus in se committere, qui incommodo reipubl. gratiam sibi conciliat. *Liv. l.* 6. *c.* 39. *sub fin.* Proinde ipsi primum statuerent apud animos, quid vellent; deinde comitiis tribunitiis declararent voluntatem. *Id. l.* 34. *c.* 2. & *Cic.* 3. *de Orat. c.* 22. Vix statuere apud animum meum possum, utrum pejor ipsa res, an pejore exemplo agatur. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 37. Nolim statuas, me mente maligna Id facere. *h. e.* credas, persuasum habeas. ¶ Item decerno, facio, constituo, delibero, *risolvere, determinare, stabilire, decretare*. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 86. Pompejus suorum omnium hortatu statuerat prœlio decertare. *Cic. ad Planc.* 2. *post ep.* 16. *l.* 16. *ad Attic.* Ut consules de Cæsaris actis cognoscerent, statuerent, judicarent. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 2. *ante med.* Pontifices de religione statuisse: in senatu de lege statuturos. *Nep. in Amilc. c.* 1. Carthaginienses statuerant belli finem facere. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 18. In Pompejam Sabinam exsilium statuitur. & *lib.* 16. *c.* 4. Pro magnitudine delicti pœnam statui par esse. *Id. l.* 13. *c.* 28. Statutumque quantum ædiles curules pœnæ irrogarent. *Nep. in Eumen. c.* 11. Nondum enim statuerat, servaret eum, nec ne. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 11. Non exspectandum sibi statuit, dum, &c. & *lib.* 7. *c.* 21. Statuunt, ut decem millia hominum in oppidum submittantur. *Ovid. Met.* 4. *v.* 84. statuunt, ut custodes fallere tentent. *Cic. Phil.* 2. *c.* 38. Statuitur, ne post M. Brutum proconsulem sit Creta provincia. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 566. Statuere alicui munera. *h. e.* dare, decernere. ¶ *Statuere de aliquo*, sæpe refertur ad judicem, aut magistratum pœnam decernentem, *decretar la condanna*. *Sallust. in Catil. c.* 56. Cum de P. Lentulo ceterisque statuetis, pro certo habetote, vos simul de exercitu Catilinæ decernere. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 19. *extr.* Petit, ut vel ipse de eo, causa cognita, statuat; vel civitatem statuere jubeat. & *cap.* 20. Obsecrare cœpit, ne quid gravius in fratrem statueret. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 85. Satis visum de Vistilia statuere: eaque in insulam Seriphon abdita est. *Cic. in Orat. c.* 10. Consequeris tamen, ut eos ipsos, quos contra statuas, æquos placatosque dimittas. *Justin. l.* 2. *c.* 15. Crudeliter statuere in aliquem. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 119. *de Augusto.* Qui cum triste aliquid statuit, fit tristis & ipse: Cuique fere pœnam sumere pœna sua est. ¶ *Statuere de se*, in se pœnas sumere, sibi ipsi vim & mortem inferre, non exspectato judicum, aut Principis damnatione. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 29. Damnati, publicatis bonis, sepultura prohibebantur: eorum qui de se statuebant, humabantur corpora, manebant testamenta. ¶ Statuere res privatas *Ovid.* dixit 2. *Trist. v.* 95. *h. e.* judicare, disceptare: ferendis sententiis privatas lites judicis munere cognoscere & componere. ¶ Est etiam præfinire, præscribere, *costituire*, assignare, *prescrivere, assegnare, statuire*. *Cic. Fam.* 6. *ep. ult.* Cum consilii tui eum tibi finem statueris, quem, &c. *Terent. Hec.* 1. 2. 21. Haud opinor commode finem statuisse orationi militem. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 111. Natura statuit modum cupidinibus. *Sallust. in Catil. c.* 37. Senatus ceteræ multitudini diem statuit, ante quam liceret sine fraude ab armis discedere. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 13. Statuitur biduum criminibus objiciendis. *Liv. l.* 28. *c.* 55. Tempus locumque colloquio statuere. *Id. l.* 21. *c.* 44. Neque eos, quos statuit, terminos observat. *Terent. Hec. prol.* 2. *v.* 41. Nunquam avare pretium statui arti meæ. *Plin. l.* 14. *c.* 4. *ad fin.* In singulas amphoras centenos numos statuere. *Brut. ad Cicer. epist.* 16. *a med.* Nimium magnam mercedem statuis. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 25. Cinyphiæ segetis citius numerabis aristas, &c. Quam tibi nostrorum statuatur summa malorum. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 8. *a med.* Quantum tuo judicio tribuendum esse nobis putes, statues ipse.

STATURA, æ, f. *statura*, μέγεθος, status, seu modus, seu quantitas corporis stantis. *Cic.* 2. *Phil. c.* 16. *ad fin.* Velim, mihi dicas, L. Turselius qua facie fuerit, qua statura. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 47. Forma, & specie, & statura esse apposite ad dignitatem. & *cap.* 33. *sub fin.* Parva statura. *Colum. l.* 5. *c.* 8. Natura Germaniam decoravit altissimorum hominum exercitibus: sed & alias gentes non in totum fraudavit præcipuæ staturæ viris. *Id. l.* 6. *c.* 14. *ad fin.* Altinæ vaccæ sunt humilis staturæ. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *ante med.* Quadratæ veterum staturæ. V. *Quadratus*. *Plaut. Asin.* 2. 3. 21. Statura commoda. *Id. Pœn.* 5. 2. 152. haud magna. *Sueton. in Tiber. c.* 68. Corpore fuit amplo, statura, quæ justam excederet. *più che ordinaria*. & *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 20. Hoc ali staturam, ali vires, nervosque confirmari putant. Adde *Lucil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 256. ¶ Translate *Colum. l.* 5. *c.* 5. *de arborib.* Producat in tantam staturam, quantam permittit agricola. *h. e.* crassitudinem, & altitudinem.

STATUS, us, m. *lo stat fermo*, στάσις, actus standi; cui opponitur motus. *Lucret. l.* 3. *v.* 293. Est etiam quoque pacati status aeris ille. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 55. An te ibi vis inter istas vorsarier servilicolas sordidas, quæ tibi olant stabulum statumque, sellam & sessibulum merum? *Cic.* 3. *de Fin. c.* 17. Habitus oris & vultus, status,

statur, motus. *Id.* 1. *Offic. c.* 35. *a med.* Status, incessus, sessio, accubatio teneant illud decorum. ¶ Item *lo star in piedi*, actus standi, cui opponitur sessio, aut jacendi actus. *Cic. in Orat. c.* 18. *a med.* Status erectus & celsus. *Gell. l.* 2. *c.* 1. Stare solitus Socrates dicitur pertinaci statu, perdius atque pernox, inconnivens, immobilis, iisdem in vestigiis. ¶ Item status, magnitudo corporis, *statura*. *Colum. l.* 1. *c.* 9. Longissimum quemque, aratorem faciemus: mediastinus qualiscumque status potest esse. *Id. l.* 8. *c.* 2. *a med.* In gallinaceis maribus status altior quæritur. *Id. l.* 7. *c.* 9. Scrofæ probantur longissimi status. *& cap.* 12. *a med.* Pecuarii canis status longior productiorque ad hos casus magis habilis est. *Pallad. in Februar. tit.* 25. *a med.* Plantæ cydoniorum majoris status. ¶ Item habitus quicumque & positio corporis, *gesture*, *atteggiamento*, *figura*. *Nep. in Chabr. c.* 1. *ad fin.* Illo statu Chabrias sibi statuam fieri voluit. Ex quo factum est, ut postea athletæ his statibus in statuis ponendis uterentur. *Plaut. Amph.* 1. 1. 110. Quoniam formam cepi hujus in me & statum, decet & facta & mores hujus habere me similes. *Terent. Eun.* 3. 5. 49. Tum equidem istuc os tuum impudens videre nimium vellem, qui esset status, flabellum tenere te asinum tantum. Ubi *Donatus*: Statura corpori adscribitur, status ad habitum refertur. Ergo status est σχῆμα. statura longitudo corporis. In plur. num. *Plaut. Mil.* 2. 2. 31. Concrepuit digitis, laborat, crebro commutat status. ¶ De statu pugnantium. *Petron. in Satyr. c.* 95. *ad fin.* Alius, furca de carnario rapta, statum prœliantis componit. *si pone in atto di combattere*. Sic *Quadrigar.* apud *Gell. l.* 9. *c.* 13. Manlius scutum scuto percussit, atque statum Galli conturbavit. & *Liv. l.* 30. *c.* 18. Turbare ac statu movere hostem. *h. e.* gradu movere. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 54. quid minaci Porphyrion statu Contra sonantem Palladis ægida possit? *Plaut. Mil.* 4. 9. 12. In statu stat senex ut adoriatur mœchum. *h. e.* se composuit ad adoriendum, instar gladiatoris pugnaturi. Unde translate ad pugnas forenses, *Cic. in Orat. c.* 37. Quo genere nos mediocres, aut multo etiam minus; sed magno semper usi impetu, sæpe adversarios de statu omni dejecimus. ¶ A Rhetoribus *status* dicitur quæstio, quæ ex prima causarum conflictione nascitur: *v. gr. Occidisti hominem: non occidi*. Ex hac conflictione nascitur status, *occideritne hominem*, quia in eo tota causa stat & consistit. V. *Quintil. l.* 3. *tota c.* 6. *Cic. in Top. c.* 25. *in Partit. c.* 29. item *lib.* 1. *de Invent. c.* 8. ubi *constitutionem* appellat, ut etiam *Auct. ad Herenn. lib.* 1. *c.* 11. V. *Constitutio*. ¶ Frequentissime per metaphoram ponitur pro modo, quo quæque res stat, conditione, qualitate fortunæ, loco, ordine, *stato*, *condizione*. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 2. Tibi declaravi, adventus noster qualis fuisset, & quis esset status, atque omnes res nostræ quemadmodum essent, ut in secundis fluxæ, ut in adversis, bonæ. *Id. de Harusp. resp. c.* 28. Hunc statum, qui nunc est, qualiscumque est, nulla alia re, nisi concordia, retinere possumus. *Senec. in Agam. v.* 308. Secede mecum, ut rerum statum dubium ac minacem juncta consilia explicent. *Ovid.* 3. *Trist. eleg.* 1. *v.* 3. Flebilis ut noster status est, ita flebile carmen. *Liv. l.* 24. *c.* 28. Nullius civitatis statum fortunatiorem beatioremve fore. *Cic. pro Sull. c.* 12. *ad fin.* Ego vitam omnium civium, statum orbis terræ, &c. quinque hominum perditorum pœna redemi. *& cap.* 22. Status reipublicæ maxime judicatis rebus continetur. *la sussistenza*. *& Fam.* 6. *ep.* 1. Suum statum tenere. *Id. l.* 2. *ep.* 1. aliquid de pristino statu retinere. *Id. pro Balb. c.* 7. Quo quisque loco natus est, hunc vitæ statum usque ad senectutem obtinere debet. *Id. Verr.* 2. *c.* 4. *ad fin.* restituere aliquid in pristinum statum. *Id. in Pison. c.* 28. Ut meliore simus loco, ne optandum quidem est: deteriore statu ut simus, unus est inferior gradus, aut interitus, aut servitutis. *Liv. l.* 26. *c.* 3. *& lib.* 32. *c.* 11. Cum in hoc statu res esset. *Id. l.* 3. *c.* 68. Privatæ res vestræ in quo statu sunt? *Al. omitt.* in. *Id. lib. & cap.* 12. Hoc statu rerum in Hispania, P. Scipio in provinciam venit. *& ibid.* Eum in secretum abductum monet, quo statu sit res. *Cic. Parad.* 2. *a med.* Consecutus sum, ut eo statu essem, quem, &c. *Brut. ad Brut. & Cass. l.* 11. *Fam. ep.* 1. Quo in statu simus, cognoscite. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. cap.* 12. Nihil semper suo statu manet. *Id. de Univers. c.* 13. Constanter in suo statu manere. *& lib.* 2. *Offic. c.* 1. *a med.* Utinam respublica stetisset, quo cœperat statu. *& lib.* 1. *c.* 20. *circa med.* Acerba ita ferre, ut nihil a statu naturæ discedas. *Id. pro Cluent. c.* 38. Declinare de suo statu. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 13. Convellere aliquem de pristino statu. *Id. Verr.* 4. *c.* 4. Fecerunt, ut me prope de vitæ meæ statu, dolore ac lacrymis deducerent. *& lib.* 1. *ad Attic. ep. ult.* Neque de statu nobis nostræ dignitatis est recedendum. *Id. in Pison. c.* 2. Convellere statum reipublicæ. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 10. Ex amplo statu concidere. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 16. Collocare aliquem in amplissimo statu. *Cic. ad Brut. ep.* 13. *sub fin.* Si vicerimus, tua nobis auctoritate opus est ad collocandum aliquem civitatis statum. *Tacit.* in plur. num. *Ann.* 3. *c.* 28. *ad fin.* Multorum excisi status: & terror omnibus intentabatur. ¶ *Status mentis*, sanitas, constitutio, ratio. *Cic. parad.* 1. *extr.* Voluptas mentem e sua sede & statu dimovet. *Senec. in Troadib. v.* 1047. Qui status mentis miseris, ubi omnis terra decrescet, pelagusque crescet. *Senec. alter epist.* 81. *a med.* Res magna, & ex beatissimo animi statu profecta. ¶ *Status hominum* apud JCtos duplex est. vel enim liberi sunt, vel servi, ut ait *Cajus Dig. l.* 1. *tit.* 5. (*qui de statu hominum inscribitur*) *leg.* 3. ¶ *Status ætatis* apud eund. est ætas XXV. annorum. *Papinian. lib.* 31. *leg.* 79. *ante med.* Quamquam testamento cautum esset, ut cum ad statum suum frater pervenisset, ei demum solveretur. Adde *Imp. Alexandr. lib.* 6. *Cod. tit.* 53. *leg. penult.* ¶ *Status mundi*, *cœli*, *aeris*, ratio, qualitas. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 45. *a med.* Incolumitatis ac salutis omnium causa videmus, hunc statum esse hujus totius mundi atque naturæ, rotundum ut cælum, terraque ut media sit, eaque sua vi nutuque teneatur: sol ut circum feratur, &c. *Id.* 2. *de Divin. c.* 44. Eadem omnibus, qui eodem statu cæli & stellarum nati sunt, accidere necesse est. *Liv. l.* 37. *c.* 12. *extr.* Non exspectato solis ortu, ex quo statum cæli notare gubernatores possent. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *sub fin.* Prid. Id. Januar. incertus status cæli. *Id. l.* 2. *c.* 10. *ad fin.* Placidus cæli status. *Senec. in Oedip. v.* 1056. mitior cæli status. ¶ *Fulmen statum* dicitur a *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 39. ubi quietis, nec agentibus quidquam, nec cogitantibus quidem fulmen intervenit. Hoc aut minatur, aut promittit, aut monet.

STATUS, a, um, *presentato*, exhibitus: particip. passiv. a *sisto*. *Nerat. Dig. lib.* 2. *tit.* 11. *leg. penult.* Si procurator ita stipulatus, ut sistat duntaxat eum, quem stipulatur, non etiam pœnam, si status non esset, &c. *& infra*. Tantum ex ea stipulatione, non stato reo, procuratori debetur. *Ulpian. ibid. tit.* 9. *leg.* 1. Si desinat servus esse promissoris, non videri in eadem causa statum. ¶ Item constitutus, condictus, *accordato*, *stabilito*, συγκείμενος. *Festus*: Status dies vocatur, qui judicii causa est constitutus cum peregrino. ejus enim generis ab antiquis hostes appellabantur, quod erant pari jure cum populo R. atque hostire ponebatur pro æquare. Plautus in Curculione (1. 1. 5.) Si status condictus cum hoste intercedit dies, tamen est eundum, quo imperent (Venus, Cupidoque) ingratiis. *Cic.* 1. *Offic. c.* 12. Indicant duodecim Tabulæ: Aut status dies cum hoste. ¶ Item certo & definito tempore aut die recurrens, fixus, stabilis, *fisso*, *determinato*: ut *stata feria* (de quib. V. *Stativus*,) *stata sacra*, quæ certo anni tempore fiunt, neque transferuntur: quibus opponuntur conceptivæ & imperativæ, quæ incertam sedem habent. *Cic. de Harusp. respons. c.* 9. Status solemnesque cæremonias pontificatu contineri. *Id. Tuscul.* 1. *c.* 47. Solemne & statum sacrificium. *Liv. l.* 27. *c.* 23. Ut hi ludi in perpetuum in statam diem voverentur. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 527. Curio legitimis nunc Fornacalia verbis Maximus indicit, nec stata sacra facit. *Plin. l.* 9. *c.* 23. Muræna quocumque mense parit, cum ceteri pisces stato pariant. *Id. l.* 9. *c.* 8. *a med. & lib.* 11. *c.* 37. *sect.* 63. Stato tempore id evenit. *Id. l.* 28. *c.* 8. *a med.* Statas febres arcere. *Id. l.* 18. *c.* 29. *a med.* Stati siderum cursus. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 310. Ponemusque suos ad stata signa dies. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 28. & *Lucan. l.* 10. *v.* 240. Stati ventorum flatus. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 81. Statos æstiris flatibus dies, & certa maris opperiebatur. *Plin. l.* 7. *c.* 49. Stata vitæ spatia a stellis accipi. *Plin. alter l.* 4. *ep. ult.* Fons ter in die statis auctibus ac diminutionibus crescit, decrescitque. *Id. l.* 3. *epist.* 19. Agri ceditum sicut modicum, ita statum præstant. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 30. Magna pars Italiæ stato in eosdem dies mercatu congregata. *Censorin. de die nat. c.* 8. Stellæ tam vagæ, quam statæ. *fisse*. ¶ *Status* & *statutus* differunt. *status* est, qui certo & definito tempore recurrit, ut dictum est. *statutus*, qui tempore certo quidem, sed indicto. Quare melius *statutus*, quam *status* legitur in illo *Livii lib.* 24. *c.* 27. Statutus est comitiis dies, quo, &c. Item in illo *lib.* 39. *c.* 13. Tres in anno statutos dies habuisse, quibus interdiu Bacchis initiarentur. Sed in MSS. hæ duæ voces sæpe commutantur, ut viri docti in *Livio loc. cit.* observarunt. Immo *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. *sub fin.* *statutos dies* dixit pro *statos*. & *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 288. nullæ stata dona salutis Adent. *h. e.* statuta, pacta, promissa. ¶ *Stata forma*, media inter pulcherrimam & deformissimam. *Gell. l.* 5. *c.* 11. *ad fin.* Inter pulcherrimam feminam & deformissimam media quædam forma est, quæ & a nimiæ pulcritudinis periculo, & a summæ deformitatis odio vacat: Qualis a Q. Ennio in Menalippa perquam eleganti vocabulo stata dicitur: quæ neque κοινὴ futura sit, neque ποινή. Quam formam modicam & modestam Favorinus non mehercle inscite appellabat uxoriam. Ennius autem in ista, quam dixi, tragœdia eas fere feminas ait incolumi pudicitia esse, quæ stata forma forent.

STATUTIO, onis, *f.* *piantamento*, *erezione*, *rizzo*, actus statuendi, erigendi, erectum collocandi. *Vitruv. l.* 10. *c.* 5. *a med.* Una statutio ligni hanc habet utilitatem, quod, &c.

STATUTUS, a, um, *piantato*, *eretto*, *messo in piedi*, *rizzato*, erectus, defixus. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 14. Sæpes fit palis statutis crebris, & virgultis implicatis. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *a med.* Milliarium statutum in capite Romani fori. *Id. l.* 16. *c.* 4. Obeliscus in Vaticano Circo statutus. ¶ Item positus, impositus. *Plin. l.* 36. *c.* 9. Egestis laterculis allevatas naves excepisse onus statutum. ¶ *Statutus homo*, celsus, erectus, procerus, *di alta statura*. *Plaut. Rud.* 2. 2. 12. Recalvum ac silonem senem, statutum, ventriosum, &c. ¶ Translate est decretus, constitutus, deliberatus, *decretato*, *statuito*, *stabilito*. *Cic. Verr.* 3. *c.* 41. Sic habuisti statutum cum animo ac deliberatum, omnes judices rejicere. *Id.* 4. *Fam. ep.* 2. *sub fin.* Si habes jam statutum, quid tibi agendum putes. *Gell. l.* 2. *c.* 24. Putaverunt Fannia lege perpetuos centenos æris statutos. *Justin. l.* 6. *c.* 2. In colloquium vocatus, & statutis conditionibus ab armis dimittitur. *Id. l.* 1. *c.* 10. Cum ad statutam horam omnes convenissent. *Id. l.* 16. *c.* 4. Statuto tempore, quo urbem Mithridati traderet. *Cic. de Harusp. resp. c.* 15. Sacrificia in sacello, statuto loco, facitare. *Liv. l.* 31. *c.* 29. Concilium Ætolorum statuta die futurum erat. *Sueton. in Claud. c.* 42. *extr.* Institutumque, ut quotannis diebus statutis historiæ recitarentur. ¶ *Status*, & *statutus* quid differant, V. in *Status*, a, um.

STEATITIS, is, *f.* στεατῖτις, gemma similis sevi, quod græce στέαρ dicitur. *Plin. l.* 37. *c.* 11.

STEATOMA, atis, *n.* στεάτωμα, tumor in corpore apparens, cui subest

est pingue quiddam favi simile: a *στέαρ*, sevum. Ejus naturam & curationem *Cels. l. 7. c. 6.* tradit. *Id. ibid.* Steatomatis tunica secanda est, quia, &c. *Plin. l. 26. c. 14. circa med.* Cyclamini radix contra steatomata efficax. Adde *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 30.*

STEGA, æ, f. *cassero*, *στέγη*, locus in navi contectus, tabulatum navis, in quo nautæ ambulant: a *στέγω*, tego. *Petron. in Satyr. c. 100.* appellat constratum puppis. Qua ratione & *Cicero Verr. 7. c. 34. & 40.* navem constratam dicit, quæ *Cæsari lib. 1. B. Civ. c. 56.* tecta. *Plaut. Bacch. 2. 3. 44.* Forte assedi in stega. *Id. Stich. 3. 1. 12.* Sina advocatis ibidem in carcere, in stega, in amicitiam atque gratiam convortimus.

STEGNÆ febres dicuntur, quæ cutem adstringunt, ejusque spiracula præcludunt, impediuntque humorum transpirationem: a *στεγνός*, constrictus. *Plin. l. 23. c. 7.* Fici maturæ calorem refrigerant: ob id non negandæ in febribus constrictis, quas stegnas vocant.

STELA, æ, & Stela, es, f. *pilastro*, *colonna*, *στήλη*, pila, columna, cippus notis inscriptus. Vox græca. *Plin. l. 6. c. 28. ante med. & c. 29. ante med.* Insula, in qua sunt stelæ lapideæ litteris ignotis. *Martian. Capella l. 2. pag. 35.* Natas eminentibus saxis jussit adscribi, atque intra specum per Ægyptiorum adyta collocari, eademque saxa stelas appellans, deorum stemmata præcepit continere.

STELEPHOROS, i, f. *στελεφοῦρος*, herba e genere spicatarum, alopecuro similis, tota spica florens. *Plin. l. 21. c. 17.*

STELIS, idis, f. *στελίς*, genus visci in arbore larice & abiete detudans. *Plin. l. 16. c. ult. a med.*

STELLA, æ, f. *stella*, *astro*, *ἀστήρ*, corpus cæleste lucidum fere radiatum, astrum, sidus. Volunt esse ab *ἀστέρι* per aphæresim. sæpe enim ab obliquis græcorum vocum recti casus latinorum fiunt. Fuit qui putaret, *stellam* dici, quasi *luminis stillam*. quod ridet atque improbat *Quintil. l. 1. c. 6. a med.* (*al. cap. 10. ad fin.*) Differunt stellæ a sideribus, quod illæ singulæ sunt, & dicuntur etiam de planetis: hæc ex pluribus stellis componuntur, ut in *Sidus* dictum est. *Plin. l. 27. c. 5. de astere herba.* Caulicei foliis oblongis: in cacumine capitula stellæ modo radiata. *Cic. in somn. Scip. c. 4.* Orbis cælestis extimus: infixi sunt illi, qui volvuntur, stellarum cursus sempiterni. *& c. 3. a med.* Illi sempiterni ignes, quæ sidera & stellas vocatis. *Id. 2. de nat. Deor. c. 46.* Sunt stellæ natura flammeæ, quocirca terræ, maris, aquarum vaporibus aluntur iis, qui a sole excitantur: quibus altæ renovatæque stellæ refundunt, &c. *& l. 2. c. 23. ad fin.* Ponticus Heraclides errantibus stellis divinitatem tribuit. *Virg. 1. Georg. v. 336.* & *Plin. l. 18. c. 23.* Frigida Saturni stella. *h. e.* sidus. Sic *Virg. ibid. v. 222.* Gnosiaque ardentis decedat stella Coronæ. (Adde *Cicer. 3. de Orat. c. 43. ad fin.* ut enim *sidera* pro *stellis* ponuntur, sic e contrario.) *Id. 2. Æn. v. 694.* Stella facem ducens multa cum luce cucurrit. *Id. 1. Georg. v. 365.* Sæpe etiam stellas, vento impendente, videbis Præcipites cælo labi. *Ovid. 2. Met. v. 320.* longoque per aera tractu Fertur, ut interdum de cælo stella sereno, Etsi non cecidit, potuit cecidisse videri. *Senec. in Troad. v. 356.* Et stella longa semitam flamma trahens. *Enn. apud Varr. l. 6. de L. L. c. 2.* O magna templa cælitum commista stellis splendidis. *Virg. 9. Æn. v. 21.* palantesque polo stellas. *& l. 4. v. 482.* & *Enn. apud Macrob. 6. Saturn. c. 1.* ardentes. *& lib. 11. v. 202.* & *Enn. ibid.* fulgentes. *Ovid. 7. Met. v. 100.* micantes. *Horat. l. 3. od. 15. v. 6.* candidæ. *Lucan. l. 9. v. 12.* vagæ, & astra fixa polis. *Ovid. 15. Met. v. 749.* stella comans. *cometa.* & *Senec. in Med. v. 310.* stellis pingitur æther. *Id. in Agam. v. 465.* Nox prima cælum sparserat stellis. ¶ De stellis multa *Senec. l. 1. & 3. quæst. natur. Plin. l. 2. c. 8. &c.* & *Macrob. lib. 1. in somn. Scip. c. 14. 15. 16. &c.* ¶ *Terra feret stellas*, proverb. de re, quæ nunquam fiet. *Ovid. l. 1. Trist. eleg. 8. v. 3.* ¶ Dum cælum stellas, dum vehet amnis aquas. *Tibull. l. 1. eleg. 4. v. 6. h. e.* æternum, semper, in perpetuum. ¶ Stellam significare ait Atejus Capito lætum & prosperum, auctoritatem secutus P. Servilii auguris, quæ ex lamella ærea, assimilis stellæ, locis inauguratis infigatur. Al. leg. *quia & lamella, &c.* ¶ *Stella diurna.* V. *Diurnus.* ¶ *Lucret.* fulmina *stellas fulgentes* vocat *lib. 6. vers. 356.* ¶ Translate de iis, quæ stellæ radiatæ figuram referunt. *Colum. l. 4. c. 17. circa med.* Vitis in stellam dividatur. *& infra.* Nihil refert jugum in stellam decussari atque diduci, cum & palmites adjungentur. *& cap. 26.* Brachia sub stella quadripartito locabimus. *Id. l. 3. c. 13. ad fin.* stellam vocat duas regulas in speciem græcæ litteræ X decussatas. *Plin. l. 18. c. 10. a med.* Pilosa spicam farris tosti pilo præferrato, fistula ferratæ, & stella intus denticulata. *& cap. 31. post med.* Inventa Græcanica torcula, mali ragis per cochleas bullantibus, palis affixa arbori stella, &c. ¶ De aicindalis, *Plin. ibid. c. 27.* Tibi inter herbas tuas spergo peculiares stellas, atque vesperas ostendo, &c. ¶ De punctis lucidis in gemmis. *Plin. l. 37. c. 7.* In carbunculis stellas intus ardere. *Id. ibid. c. 9. a med.* Ceraunia habet intus stellam annucurantem. *& cap. 10. ad fin.* Syrtides intus stellas continent languidas. Sic *Suet. in Ner. c. 25.* Veste purpurea, distinctaque aureis stellis. ¶ De oculis *Claudian. de phœnice, v. 36.* Jam breve decrescit lumen, languetque senili Segnis stella gelu. ¶ Est etiam nomen piscis marini, stellæ figura, cui parva admodum caro intus, extra durius callum. Huic tam igneum fervorem esse tradunt, ut omnia in mari contacta adurat, omnem cibum statim peragat. *Plin. l. 9. c. 60. & lib. 32. c. ult. a med.*

STELLANS, antis, *stellato*, *risplendente per le stelle*, *ἀστερίζων*, stellis distinctus, ornatus, stellis micans, sidereus. Vox fere poetica. *Cic. de suo consul. lib. 1. de Divin. c. 11.* Stellans nox. *& ibid. c. 12.* Stellans olympus. *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 363.* stellantes nos picta sinus. *Lucret. l. 4. v. 212.* cælo stellante. *h. e.* nocte serena. *Virg. 7. Æn. v. 210.* stellantis regia cæli. *Val. Flacc. l. 5. v. 623.* summi stellantia Petris tecta. *Ovid. 5. Fast. v. 603.* Tauri ora stellantia. *h. e.* siderea Tauri. ¶ Translate *Ovid. 1. Metam. v. 723.* gemmis caudam (*pavonis*) stellantibus implet. *Plin. l. 18. c. 26. extr.* Signum maturitatis lucentes vespere per arva cicindelæ. ita appellant rustici stellantes volatus: Græci vero lampyridas. *Valer. Flacc. l. 3. v. 98.* stellantia tegmina. *h. e.* veste nitens, & auro, quasi stellis, distincta. Sic *Plin. l. 31. c. 2. ante med.* Tungri civitas Galliæ fontem habet insignem, plurimis bullis stellantem. *Val. Flacc. l. 2. v. 499.* stellantia glauca Lumina nube trement. *h. e.* oculi stellarum modo micantes.

STELLARIS, re, adject. *di stella*. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 14. a med.* Heraclitus dixit, animam esse scintillam stellaris essentiæ.

STELLAS, atis, & Stellatis, is, m. & f. Stellas campus seu ager, in Campania prope Cales. *Cic. 2. Agrar. c. 31. a med.* Quasi vero paulum differat ager Campanus ac Stellatis. Adde *Agrar. 1. c. 7. Suet. in Cæs. c. 20. Liv. l. 9. c. 44. lib. 10. c. 31. & l. 22. c. 13.* & in plurali Stellates campi, *Sil. lib. 11. v. 268.* ¶ Item in Etruria prope Capenam oppidum: ex quo Stellatina Tribus nomen habuit. V. vocem sequent. ¶ Rectus casus *Stellas* analogia defenditur. nam sic *Arpinas*, *Capenas*, *Privernas*, *Sufenas*, &c.

STELLATINUS, a, um, ad Stellatem agrum pertinens. *Festus:* Stellatina Tribus dicta, non a campo eo, qui in Campania est, sed eo, qui parum abest ab urbe Capena: ex quo Tusci profecti Stellatinum eum campum appellaverunt. *Liv. in fin. c. 5. lib. 6.* Tribus quatuor ex novis civibus additæ, Stellatina, Tromentina, Sabatina, Arniensis. *Vetus lapis apud Grutor. pag. 33. n. 3.* T. Antistius T. F. Stellatina Severianus. *Alius pag. 410. num. 7.* T. Flavio L. F. Ste. Cimbro. *Alius pag. 484. n. 3.* T. Vannonio T. F. Stell. Æbutiano.

STELLATIS. V. *Stellas*.

STELLATURA, æ, f. lucellum & compendium tribunorum militarium, & aliorum ducum, ex subtractione partis annonæ, quæ militi ab imperatore assignata erat. *Spartian. in Pescenn. cap. 3.* Tribunos duos, quos constitit stellaturas accepisse, lapidibus obrui jussit. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 15. a med.* Annonam militum diligenter inspexit: tribunos, qui per stellaturas militibus aliquid tulissent, capitali pœna affecit. *Salmas. ad loc. Spartiani cit.* docet *stellaturam* dictam esse pro *stellionaturam* hanc autem esse calliditatem, versutiam, fraudem: quia *stellio* dicitur homo versutus, fraudulentus, improbus: (unde in *Gloss.* stelliotator, *ἐπιθέτης*, impostor est) hujusmodi habitus, qui annonam militibus subtrahebant. *Casaubon. ibid.* putat dici a *στέλλειν*, mittere: fortasse quia pretii loco daretur, ut milites a signis dimitterentur. ¶ Ex *lib. 12. Cod. tit. 38. leg. 12.* & *l. 7. Cod. Theodos. tit. 4. leg. 28.* colligi videtur, posterioribus temporibus permissum fuisse Tribunis hujusmodi emolumenta percipere.

STELLATUS, a, um, *seminato di stelle*, *stellante*, *stellato*, *ἀστεροπαγής*, *ἀστερωτός*, stellis conspersus, stellans, sidereus. *Cic. 5. Tuscul. c. 3.* Nec vero Atlas sustinere cælum, nec Prometheus affixus Caucaso, nec stellatus Cepheus traderetur, nisi, &c. *h. e.* factus sidus, & stellis instructus. *Val. Flacc. l. 2. v. 42.* Astraque, & effusis stellatus crinibus æther. *Claudian. l. 3. de rapt. v. 8.* Ut petiit stellata domus. *h. e.* sedes deorum, olympus. *Id. de IV. consul. Honor. vers. 208. de Cast. & Poll.* stellati pariter crines. ¶ Translate *Virg. 4. Æn. v. 261.* atque illi stellatus iaspide fulva Ensis erat. *h. e.* capulus ensis multis iaspidibus, quasi stellis, distinctus. *Plin. l. 37. c. 9.* inter varias iaspidum species esse ait & stellatam candidis punctis. *C. Memmius apud Serv. ibid.* Syriaci calceoli gemmarum stellati coloribus. *Plin. l. 10. c. 67.* Salamandra, animal lacerti figura, stellatum. *Ovid. 5. Met. v. 461.* variis stellatus corpora guttis. & *Plin. l. 37. c. 10. a med.* Gemma stellata nunc sanguineis, nunc auratis guttis. *Id. l. 19. c. 1. sub fin.* Vela colore cæli, stellata, per rudentes iere in amphitheatro Neronis. *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 130.* Hæc graditur stellata rosis. *h. e.* rosis, ceu stellis ornata. *Ovid. Met. 1. vers. 664.* Stellatus Argus. *h. e.* oculis plurimis instructus: de quo *Nemesian. in Cynegat. v. 31.* Stellatumque oculis custodem virginis Ius. & *Stat. 6. Theb. v. 277.* inoccidvis stellatum visibus Argum. *Lucan. l. 3. v. 455.* & *Sil. l. 13. v. 109.* Hic latera intextus stellatis crinibus agger. *h. e.* lignis cancellatim decussatis, & in modum stellæ radiatæ prominentibus. Sunt qui *stellatos axes* intelligunt axes rotarum radiatos: sed hoc in *Lucano*, & *Silio* locis citat. locum non habet.

STELLIFER, a, um, *stellato*, *stellante*, *ἀστεροφόρος*, stellas ferens, stelliger, stellatus, stellans, *Cic. in somn. Scip. c. 3.* Summus ille cæli stelliferi cursus. *Senec. in Hippol. v. 785.* te stellifero despiciens polo.

STELLIGER, a, um, stellifer. *Senec. in Herc. Oet. v. 1907.* Atlas stelligeri rector Olympi. *& vers. 1343.* ubi illa, quæ mundum tulit, stelligera cervix? *Stat. l. 12. v. 565.* Stelligeri jubar omne poli. *Sil. l. 13. v. 863.* ille deum gens Stelligerum attollens apicem, Trojanus Iulo Cæsar avo. *h. e.* C. Julius, in cujus nece cometes apparuit, creditus anima ejus in deos relati, ut narrant *Augustus apud Plin. l. 2. c. 25.* & *Sueton. in Cæs. c. 88.* quæ de causa simulacro capitis ejus stella adjecta est. *Varr. apud Non. c. 4. n. 171.* Vias stelligeræ ætheris.

STELLIMICANS, antis, *stellato*, stellis micans. *Varro apud Prob. ad Eclog. 6. Virg. v. 31.* Limbus pictus bissea signis stellimicantibus.

STELLIO, onis, m. *tarantola*, *ἀσκαλαβώτης*, *γαλεώτης*, animal non dissimile lacertæ, multo tamen minus, tergum habens lucentibus qui-

quibusdam guttis depictum ad modum stellarum. Duplex latinæ vocis etymon ponit *Festus*: Stellionem genus ajunt lacertæ: quod Verrius dictum ait, quia virus stillet cibo, potius, quam quod alii, a stellarum similitudine, quia varium est. Hinc *Ovidius l.* 5. *Met. v.* 461. aptumque colori Nomen habet, variis stellatus corpora guttis. Glossæ Latino-Græcæ *Philoxeni* interpretantur ἀσκαλαβώτης. Quam vocem *Perottus* ait esse a græco ἀσκαλος, circulus, quia, ut ait, circulis quibusdam hoc animal sit depictum. *Donat. ad Eun. Terent.* 4. 4. 22. etiam γαλεώτης vocari scribit: ubi refert, *Terentium* a quibusdam erroris argui, quod pro Menandrico illo γαλεώτης γέρων, dicat colore mustelino, cum γαλῆ quidem mustela sit, sed γαλεώτης, stellio. Est & tertia appellatio, κωλώτης, ut indicat *Suidas*. *Plin. l.* 29. *c.* 4. *post med.* Hunc (*stellionem*) Græci coloten vocant, & ascalaboten, & galeoten. Rore & araneis vescitur, teste *eod. lib.* 11. *c.* 26. Morsus ejus raro interimit hominem, tamen semistupidum facit, & varie afficit. *Virg.* 4. *Georg. v.* 243. Nam sæpe favos ignotus adedit Stellio. Negat *Plin. l.* 29. *c.* 4. *post med.* verum stellionem in Italia nasci, nam esse plenum lentigine, stridoris acerbi, & vesci: quæ omnia a nostris stellionibus (de quib. *Virgil.* loquitur) aliena esse. ¶ In fabulis fuit puer quidam, qui cum Cererem potantem vidisset, avidamque vocasset, ob ea potionis parte aspersus, in hoc animal versus est. *Ovid.* 5. *Met. a vers.* 451. ¶ Translate dicitur de homine malo, doloso, fraudulento, invido, quia hoc animal exuit quotannis cutem, exutamque devorat, invidens homini comitialis morbi remedium. *Plin. l.* 30. *c.* 10. *circa med.* Operæ pretium est scire, quomodo præripiatur, cum exuitur membrana hyberna, alias devoranti eam, quoniam nullum animal fraudulentius invidere homini tradunt. Inde stellionem nomen ajunt in maledictum translatum. Hæc *Plinius*, quibus confirmatur interpretatio veteris Glossarii, in quo stellio exponitur πανοῦργος, κακότροπος. *Apul. l.* 5. *Metam. sub fin.* Sed nunc irrisui habita quid agam? quo me conferam? quibus modis stellionem istum cohibeam? &c. Ubi Venus irata filium Cupidinem stellionem vocat. ¶ Fuit cognomen Romani civis in gente Afrania, ut C. Afranius Stellio. *Liv. l.* 39. *c.* 23. & 55. *extr.*

STELLIONATUS, us, m. criminis genus, cum dolo quid factum est, & titulus criminis deficit, ut siquis rem alienam sciens obliget, vel eandem pigneratam alii denuo oppigneret, vel in pignore dando pro auro æs subjecerit, vel sciens statu liberum dissimulata ejus conditione vendiderit, vel creditor numeratam jam sibi pecuniam iterum acceperit, &c. *Ulpian. Dig. l.* 47. *tit.* 20. *qui inscribitur* Stellionatus, *leg.* 3. & *lib.* 13. *tit. ult. leg.* 36. & *lib.* 17. *tit.* 2. *leg.* 29. *ad fin.* & *lib.* 40. *tit.* 7. *leg.* 9.

STELLO, as, a. 1. punctis lucidis stellarum modo distinguo, orno. *Plin. l.* 37. *c.* 7. *circa med. de quibusd. gemm.* Commendatio summa, quoniam fere stellarum Hyadum & numero, & dispositione stellantur: ob id Chaldæis in eximiis habitæ. ¶ Translate *Symmach. l.* 3. *ep.* 12. *ad fin.* Ipsa vero pars materiæ digna laudari quanto verborum stellatur auro! Al. leg. *stillat*: sed *jurec.* priorem lectionem defendit.

STEMMA, atis, n. *corona*, στέμμα, στέφανος, sertum, corona: a στέφω, corono. Vox græca. *Jul. Firmic. l.* 3. *c.* 8. *sub init.* Magnos viros facient, qui sacris & gloriosis stemmatibus coronentur. *Prudent.* περὶ στεφ. 14. *de S. Romano. v.* 908. Perfusa pulchræ mente russo stemmata Fert, & cruenti pectoris spectat decus. ¶ Speciatim de coronis dicitur, seu sertis foliorum implicatis, quibus cingebantur & nectebantur invicem imagines, in quibus e cera expressi erant vultus majorum: de quib. *Plin. l.* 35. *c.* 2. Apud majores in atriis expressi cera vultus singulis disponebantur armariis, ut essent imagines, quæ comitarentur gentilitia funera. Stemmata vero lineis discurrebant ad imagines pictas. *Senec. l.* 3. *de benef. c.* 28. Qui imagines in atrio exponunt, & nomina familiæ suæ longo ordine, ac multis stemmatum illigata flexuris, in parte prima ædium collocant, &c. ¶ Hinc ponitur pro serie cognationis, ac nobilitate familiæ, *l'albero della famiglia*, *genealogia*. *Senec. epist.* 44. Hoc est in philosophia boni, quod stemma non inspicit. Omnes si ad primam originem revocentur, a diis sunt. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 43. Non tibi clara quidem, senior placidissime, gentis Linea, nec proavis demissum stemma, sed, &c. *Pers. sat.* 3. *v.* 28. an deceat pulmonem rumpere ventis, Stemmate quod Tusco ramum millesime ducis? *Juvenal. sat.* 8. *v.* 1. Stemmata quid faciunt? quid prodest, Pontice, longo Sanguine censeri? *Sueton. in Ner. c.* 37. Cassio Longino objectum est, quod in vetere gentili stemmate C. Cassii percussoris Cæsaris imagines retinuisset. *Id. in Galb. c.* 2. Imperator stemma in atrio proposuit, quo paternam originem ad Jovem, maternam ad Pasiphaen Minois uxorem referret. *Martial. l.* 5. *ep.* 36. Longumque pulcre stemma repetit a Leda. ¶ Translate *Martial. l.* 8. *epigr.* 6. Argenti fumosa (al. *furiosa*) sui cum stemmata narrat. *h. e.* nobilitatem & pretium. Sic *Prudent. Cathemer.* 7. *v.* 81. stemma jejunii.

STENA, neutr. plur. τὰ στενά, loca angusta, fauces, *passi stretti*. Vox græca. *Liv. l.* 32. *c.* 5. Quod levis armaturæ erat, ad occupandas, quæ ad Antigoneam fauces sunt (Stena vocant Græci) misit.

STENEBŒIUS, & Stenobœius, a, um, Σθενεβόειος & Σθενοβόειος, ad Steneboeam, seu Stenoboeam pertinens, quæ ut est apud *Hygin. fab.* 57. & 243. filia fuit Iobatæ, uxor Prœti Argivorum regis, & amore capta Bellerophontis, cum ab eo esset rejecta, se ipsa amoris impotentia interfecit. V. *Bellerophon*. Hinc Stenebœius heros apud *Sidon. carm.* 11. *v.* 74. est ipse Bellerophon. ¶ Scribitur & *Sthenebœus*, Σθενεβοῖος.

STENOCORIASIS, is, f. στενοχωρίασις, morbus oculorum, cum amissis viribus visus eorum coarctatur & debilitatur: a στενός, angustus, & κόρη, pupilla. *Veget. l.* 2. *de re Veterin. c.* 16.

STENTOREUS, a, um, ad Stentora pertinens, qui fuit in exercitu Græcorum apud *Homer. Iliad.* 5. *v.* 785. voce adeo immani, ut quinquaginta simul vociferantium clamores vinceret. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 112. Tu miser exclamas, ut Stentora vincere possis. *Arnob. sub fin. l.* 2. *pag.* 97. Heroum infantes sub uberibus matrum Stentoreos edidisse vagitus.

STEPHANEPLOCOS, στεφανηπλόκος, coronas e variis floribus nectens: a στεφάνη, corona, sertum, & πλέκω, necto. Nomen fuit tabulæ a Pausia pictæ, qua pinxit Glyceram ingeniosam artificem jungendorum in sertis florum mixtura admirabili. *Plin. l.* 21. *c.* 2. & *lib.* 35. *c.* 11. Alii scrib. *stephanoplocos* eod. sensu: a στέφανος pro στεφάνη.

STEPHANEPOLIS, is, f. στεφανηπῶλις, coronarum venditrix: a στεφάνη, corona, & πωλέω, vendo. Ita dicta est Glycera (de qua in voce præced.) quoniam vendendo coronas sustentavit paupertatem, eodemque nomine vocata est tabula Pausiæ, in qua depicta erat cum corona sedens: quæ tabula e nobilissimis illius pictoris fuit. *Plin. l.* 35. *cap.* 11. ubi al. leg. *stephanopolis*, a στέφανος pro στεφάνη.

STEPHANITIS, is, f. στεφανῖτις, genus vitis & uvæ coronariæ, *h. e.* natura sua, non cultorum artificio, coronas imitantis. *Plin. l.* 14 *sub fin.* Item picina omnium nigerrima: & coronario Naturæ lusu stephanitis, acinos foliis intercursantibus. Adde *Macrob. in fin. l.* 2. *Saturnal.* Laudantur & a *Colum.* stephanitæ, *l.* 3. *c.* 2. Neque solum quæ jucunditate saporis, verum etiam quæ specie commendari possint, conseri debent, ut stephanitæ, ut tripedaneæ, ut unciariæ, &c. A recto singulari *stephanitis* rectus pluralis est *stephanitæ*, vel *stephanitides*. Mutavit *Colum.* eumque secutus *Isid. l.* 17. *Orig. c.* 5.

STEPHANOMELIS, f. herba efficax ad sanguinem per nares fluentem, ut *Plin. l.* 26. *c.* 13. docet. Sunt qui putant, ita dici, quod in coronis melino colore placeat.

STEPHANOPLOCOS. V. *Stephaneplocos*.

STEPHANOS ALEXANDRI, herba, species chamædaphnes, frutice ramoso, folio crassiore, ac molliore, quam lauri. *Plin. l.* 15. *c.* 30. ¶ Latine dicitur pervinca, & folium victoriæ. *Apul. de herb. c.* 58. ¶ Stephanos aphrodites, alia herba est, quæ & sisymbrium. *Apul. de herb. c.* 105.

STERCORARIUS, a, um, κοπρικός, ad stercora pertinens. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 22. Aratra cum vomeribus sex, crates stercorarias quatuor. ¶ De stercoraria porta V. in *Stercus*.

STERCORATIO, onis, f. *il concimare*, *letaminatura*, κοπρισμός, actus stercorandi, lætaminis sparsio per agros. *Colum. l.* 2. *c.* 16. Tempestivam stercorationem facere. *Plin. l.* 18. *c.* 23. Stercorationis ratio.

STERCORATUS, a, um, *concimato*, *letamato*, κατακοπρισμένος, stercore aspersus & fecundatus. *Plin. l.* 18. *c.* 23. *extr.* Ager si nimium stercoratus est, aduritur. & *ibid.* Milium, panicum, rapa nisi in stercorato non serantur. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *post med. sect.* 85. Fabam ante Idus Novembr. occatam habeas quam pinguissimo loco: si minus, quam stercoratissimo. ¶ Stercorata colluvies *Colum. in fin. cap.* 6. *l.* 2. est colluvies stercoris.

STERCOREUS, a, um, *di sterco*, κοπρικός, stercore plenus, fœdus, spurcus. *Plaut. Mil.* 2. *s.* 12. Miles impudens, stercoreus, plenus perjurii atque adulterii.

STERCORO, as, avi, atum, a. 1. *concimare*, *letamare*, κοπρίζω, stercus per agros spargo, lætifico. *Cato R. R. c.* 36. Stercorato segetem. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 38. Quæ loca in agro stercoranda, videndum. *Cic. de Senect. c.* 15. *ad fin.* Homerus Laertem colentem agrum & eum stercorantem facit. *Colum. l.* 2. *c.* 16. & *Plin. l.* 18. *c.* 23. *extr.* Refrigescere agrum, qui non stercoretur: peruri, si nimium stercoretur. *Plin. l.* 17. *c.* 9. *a med.* Ubi non sit pecus, culmo ipso, vel etiam filice stercorare arbitrantur. ¶ Stercorare latrinas *Ulpiano Digest. lib.* 7. *tit.* 1. *leg.* 15. est stercus agitando egerere, & latrinas exhaurire: quemadmodum *stercorare agrum* est stercus agitando spargere. *Haloand.* edidit *extergere* quæ est interpretatio τοῦ *stercorare*, quod habetur in edit. *Taurentini*, & agnoscitur a *Cujac. lib.* 21. *Observation. c.* 36.

STERCOROSUS, a, um, κοπρώδης, stercore abundans. *Cato R. R. c.* 46. Locus quam optimus, apertissimus, & stercorosissimus. *Al. leg.* stercoratissimus. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *a med. sect.* 43. Pingue & stercorosum solum. *Id. in fin. cap.* 4. *l.* 9. Stercorosæ herbæ, *graffe*. & *lib.* 8. *c.* 3. *ad fin.* Stercorosa aqua. *h. e.* fæculenta, immunda. *Senec.* 3. *quæst. nat. c.* 26. *a med.* Maris hæc est natura, ut omne immundum stercorosumque litoribus impingat.

STERCULINIUM. V. *Sterquilinium*.

STERCULIUS, Sterculus, & Stercutius, dictus est Picumnus Fauni filius, qui primus stercorandi rationem invenisse dicitur, ob id eo nomine a Romanis cultus. *Lactant. l.* 1. *c.* 20. *ad fin.* Colitur & Stercutius, qui stercorandi agri rationem primus induxit. *Plin. l.* 17. *c.* 9. Italia regi suo Stercutio ob hoc inventum immortalitatem tribuit. *Prudent.* περὶ στεφ. 3. *de S. Laurent. v.* 449. Janum bifrontem & Sterculum colit Senatus. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 7. scribit, hoc nomine Saturnum appellatum esse. Apud *Plin. loc. cit. Harduinus* ex MSS. legit *Stercutus*. Apud *Tertullian. in apolog. c.* 25. alii leg. *Sterculius*, alii *Sterculus*, ut in *Prudent.* Apud *Macrob. loc. cit.* habetur *Stercutus*: apud *Augustin. l.* 18. *de Civ. Dei, c.* 15. *Stercutius*: item *Sterces*, ut dicemus in voce sequenti.

STERCUS, oris, n. *sterco*, *concime*, *letame*, σπέλεθος, σκώρ, κόπρος, excrementum, lætamen, fimus, & quidquid fecundandis agris usui est.

est. In Fabulis apud *Augustin. lib.* 18. *de Civ. Dei, c.* 15. Stercus fuit Pici pater, a quo peritissimo agricola inventum ferunt, ut fimo animalium agri fecundarentur: quod ab ejus nomine stercus est dictum. Hunc Stercen alii Sterculium appellarunt. De variis generibus stercoris. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 38. *Colum. l.* 2. *c.* 14. & 15. *Plin. l.* 17. *c.* 9. & *Pallad. l.* 1. *tit.* 33. verba faciunt. *Horat. epod.* 12. *v.* 10. Jam manet humida creta, colorque Stercore fucatus crocodili. *Lucil.* apud *Non.* 1. 2. *v.* 813. Hic in stercore humi, stabulique fimo atque sucerdis. *Colum. l.* 2. *c.* 9. *a med.* Novalia stercora saturant. & *c.* 16. *a med.* Ingerere stercus vitibus. *Plin. l.* 17. *c.* 18. ex *Catone R. R. c.* 29. Circum oleas ablaqueare, & stercus addere. *Colum. l.* 2. *c.* 16. Pulverem stercoris per segetem spargere. & *ibid.* caprinum manu jacere. & *ibid.* spargere, & inarare. & *c. ult.* æquare, *h. e.* per agrum æqualiter dissipare. *Cato R. R.* 1. 29. terra operire. & *c.* 10. vectare. ¶ *Festus:* Stercus ex æde Vestæ XVII. cal. Jul. defertur in angiportum medium fere clivi Capitolini: qui locus clauditur porta stercoraria. tantæ sanctitatis majores nostri esse judicaverunt: *In Fastis* apud *eund.* in *Quando.* Quando stercus delatum, fas, eodem modo in Fastis notatur dies, quo stercus purgatur ab æde Vestæ. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 227. & 713. In Tiberim sordes illas jaci consuevisse, tradit. ¶ Pro fæce & scoria metallorum. *Scribon. Larg. compos.* 188. Acetum melle mixtum, in quo ferri stercus, quod σκωρίαν Græci vocant, ustum, prius infervescat sæpius. ¶ Si quis fœdum hominem, & veluti lucem populi per metaphoram *stercus* dicere velit, turpitudinem non effugiet. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 41. Nolo, morte dici Africani castratam esse rempubl. nolo, stercus Curiæ dici Glauciam. Quamvis sit simile, tamen est in utroque deformis cogitatio similitudinis. Hæc *Cic.*

STERCUTIUS. V. *Sterculius.*

STERELYTIS, itidis, f. spuma argenti durata, & soluta instar pulveris. *Plin. l.* 33. *c.* 6. *ad fin.*

STEREOBATA, æ, f. fulcimentum e muro exstructum, in quo columna cum sua basi, seu stylobata nititur: a στερεὸς, firmus, solidus. A nonnullis architectis Italis vocatur *zocco.* *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. Uti firmiora sint inferiora superiintibus, quæ stereobatæ appellantur. nam excipiunt onera.

STERGETHRON, i, n. στεργηθρον, ita nominatur ab aliquibus sempervivа herba, quia, ut ait *Plin. l.* 25. *c.* 13. amatoriis convenit: a στέργω, amo. Adde *Apul. de herb. c.* 123.

STERIGMUS, i, m. στηριγμὸς. a στηρίζω, firmiter statuo, figo. V. *Statiuus* in fine.

STERILEFIO, is, sterilesco. *Solin. c.* 27. (*al.* 40.) *ante med.* Leænæ fetu primo catulos quinque edunt: deinde per singulos partus numerum decoquunt annis insequentibus: postremo cum ad unum materna fecunditas cecidit, sterilefiunt in æternum. Al. leg. *steriles fiunt:* alii *sterilescunt.*

STERILESCO, is, n. 3. *sterilire*, ἀγονέω, χερσόνομαι, sterilis fio. *Plin. l.* 28. *cap.* 16. Leænam primo fatu parere quinque catulos, ac per annos singulos uno minus: ab uno sterilescere. & *c.* 50. Capræ pinguitudine sterilescunt. *Id. l.* 17. *c.* 10. *ante med.* Amygdalas in pingui terra mori ac sterilescere. *In Diris Valer. Caton. v.* 9. Impia Trinacriæ sterilescant gaudia nobis.

STERILICULA, læ, f. vulva porcæ virginis. *Petron. in fragm Tragur. c.* 35. ubi al. leg. *stericula* eod. sensu: alii alias voces substituunt.

STERILIS, le, *olim* Sterilus, a, um, *brella, sterile, infecondo, infruttuoso,* ἄκαρπος, ἄγονος, nihil ex se gignens, prolem, aut fructum non ferens: *a* στερέω, privo. *Festus:* Sterilam mulierem appellabant, quam Græci στεῖραν dicunt quæ non capit semen genitale. *Horat. in art. poet. v.* 65. sterilisve palus prius aptaque remis Vicinas urbes alit, & grave sentit aratrum. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 49. litus sterili versamus aratro. *Virg.* 1. *Georg. v.* 70. sterilis arena. & *vers.* 84. steriles incendere profuit agros. & *l.* 2. *v.* 70. Et steriles platani malos gessere valentes. *Id.* 6. *Æn. v.* 251. sterilemque tibi Proserpina vaccam. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *ante med.* Hominis tum demum declaratur sterile senium, cum nullum conceptum edere valet. *Catull. carm.* 61. *de Aty, v.* 69. & *Martial. l.* 9. *epigr.* 9. steriles viri. *h. e.* eunuchi. *Catull. carm.* 66 *ad Jannam, v.* 26. sterile semen. *Varr. R. R. l.* 3. *c.* 9. *ante med.* Galli Tanagrici ad partum sunt steriliores. *Plin. l.* 10. *c.* 60. Sterilia ova. *h. e.* irrita. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 553. Horruit, ut steriles, agitat quas ventus, aristæ. *h. e.* inanes. *Virg. Ecl.* 5. *v.* 37. Infelix lolium, & steriles dominantur avenæ. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 7. *v.* 31. Ceres sterilem vanescit in herbam. ¶ Cum genit. *Plin. l.* 33. *cap.* 7. *a med.* Steriles plumbi lapides. Adde *l.* 15. *c.* 30. ¶ Metonymice *Id. l.* 17. *c.* 21. Serere e pampinariis sterile est. *h. e.* sterilitatem inducit. *Horat. lib.* 3. *od.* 23. *v.* 6. nec sterilem seges robiginem sentiet. *h. e.* quæ sterilem facit. *Lucan. l.* 4. *v.* 108. sterile frigus. *Martial. l.* 8. *epigr.* 68. sterilis hyems. ¶ Metaphorice *Senec. in Thyest. v.* 175. sterile vadum. *h. e.* sine aqua. *Apul. l.* 2. *Metam.* Civitas summo vertice montis sita, & ob id ab aquis sterilis. *Senec. in Herc. Oet. v.* 133. steriles foci. *Plaut. Mil.* 3. 2. 13. Sterilis hinc prospectus usque ad ultimam plateam est probe. *h. e.* nemo unus hinc prospicitur. *Lucret. l.* 2. *v.* 844. Et sonitu sterila, & succo jejuna feruntur. *h. e.* carentia sonitus. (ut *sublima* apud *eund. l.* 1. *v.* 340.) Est qui leg. *sterilia*, ut sit synæresis. *Cic.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 12. Videt enim, hoc genere dicendi si utar in ceteris, Februarium sterilem futurum. *Plaut. Truc.* 1. 2. 3. Nequi meous attulerit steriles intro ad nos, gravidas foris exportet. *h. e.* vacuas. De fure loquitur. *Plin. in Paneg. c.* 56. Quod momentum, quod imo temporis punctum aut beneficio sterile, aut vacuum laude? *Id. l.* 5. *ep.* 2. Epistola steriles, *h. e.* quæ sine munusculis mittuntur. & *ep.* 17. *sub fin.* Sæculum sterile & effetum. *Stat. Theb. lib.* 6. *v.* 70. cassa & sterilis fama. *Martial. lib.* 10. *epigr.* 58. in sterili vita labore peris. & *epigr.* 18. & *Juvenal. sat.* 12. *v.* 97. sterilis amicus. *h. e.* qui nihil donat: aut a quo nihil speratur. *Plaut. Truc.* 2. 2. 30. sterilis amator a datis. *Martial. lib.* 2. *epigr.* 77. & *Juvenal. sat.* 7. *v.* 203. sterilis cathedra. *h. e.* professio docendi, aut recitandi nullum ferens emolumentum. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 495. sterilem sperando nutrit amorem *h. e.* quem nullus successus manet. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 27. Sterilis pax. *h. e.* quæ nulla militibus præmia parit. *Propert. l.* 4. *el. ult. v.* 61. sterilis domus. *h. e.* in qua nulli liberi. *Papinian. Dig. l.* 22. *tit.* 1. *leg.* 7. Nummi steriles. *h. e.* qui nullas usuras pariunt. ¶ Cum genit. *Tacit.* 1. *Hist.* 1. 3. Non tamen adeo virtutum sterile sæculum, ut non & bona exempla prodiderit. *Pers. sat.* 5. *v.* 75. heu steriles veri! quibus una Quiritem Vertigo facit. *h. e.* nescii, a vero alieni.

STERILITAS, atis, f. *sterilità*, στείρωσις, infecunditas. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 37. *a med.* Nonnunquam etiam quæ sit vel sterilitas agrorum, vel fertilitas futura. *Plin. l.* 10. *ep.* 24. Agrorum continuæ sterilitates. *Colum. l.* 3. *c.* 25. *a med.* Malleoli vitium sterilitate affecti. *Vellej. l.* 2. *c.* 1. *ad fin.* Sterilitas frugum. *scarsezza, carestia.* Sic *Colum. l.* 1. *c.* 10. Sterilitas annonæ. *Plin. l.* 36. *c.* 4. Sicyonem fames invasit ac sterilitas. *Id. l.* 25. *c.* 7. Clymeno pota sterilitatem etiam viris fieri. *Id. l.* 18. *c.* 14. *in fin. de lupino.* In humido vermiculi umbilicum ejus in sterilitatem castrant. *Id. l.* 16. *c.* 26. *ad fin.* Arborum densitas sterilitatem facit. *Id. l.* 28. *cap.* 8. *ante med.* Sterilitatem mulierum emendare. & *l.* 31. *c.* 2. abolere. ¶ Translate *Id. l.* 18. *c.* 29. *a med.* Sterilitas cœlestis. *mali influssi.* & *l.* 24. *in proœm.* Sterilitas fortunæ. *Id. lib.* 25. *cap.* 29. Languida auctoritas Patrum facta est, ac paulatim in sterilitatem emarcuit majestas.

STERILUS. V. *Sterilis.*

STERNAX, acis, qui sternit, ut Sternax equus, qui sessorem excutit, ac in terram dejicit, καταβαλετικὸς ἵππος. *Virg.* 12. *Æn. v.* 364. Et sternacis equi lapsum cervice Thymœten. *Sil. l.* 2. *v.* 261. correptis sternacem ad prœlia frenis Frangere equum. *Avien. in descript. Orbis, v.* 203. peronis dorso sternacis in æquo Inachis illata est. ¶ Sternaces cives, *Sidonio l.* 5. *epist.* 14. *in fin.* qui supplices humi se sternunt. Sic *l.* 4. *ep.* 12. *ad fin.* Respondit ipse, quamquam esset trepidus & sternax, & præ reatu balbutiret ore.

STERNO, is, stravi, stratum, a. 3. *spargere, stendere per terra,* στρώννυμι, στόρνυμαι, humi spargo, aut expando, substerno. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 59. Namque opibus congesta tuis hic glarea dura Sternitur, hic apta jungitur arte silex. *Ovid.* 4. *Met. v.* 741. Mollit humum foliis, natasque sub æquora virgas Sternit. *Id. l.* 8. *v.* 657. Vestibus hunc (*lectum*) velant, quas non nisi tempore festo Sternere consuerant. *Id.* 4. *Fast. v.* 654 Sternitur in duro vellus utrumque toro. *Id.* 1. *Amor. el.* 14. *v.* 8. Sternatur pugnæ tristis arena tuæ. *Plin. l.* 6. *c.* 29. *circa med.* Bubulos utres binos sternentes ponte, piraticam exercent. *Id. l.* 31. *c.* 11. Spongiæ ad lunam & pruinas sternuntur inversæ, ut candorem bibant. *Grat. in Cyneg. v.* 487. sternere arma per flores. ¶ Metonymice est tegere, operire, *coprire spargendo, e stendendo:* quia sternendo fit, ut id, super quod aliquid sternimus, tegamus. *Horat. l.* 3. *od.* 17. *v.* 9. cras foliis nemus Multis, & alga litus inutili Demissa tempestas ab Euro Sternet. *Virg.* 3. *Georg. v.* 297. Et multa duram stipula filicumque maniplis Sternere subter humum. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 175. Litora sternuntur nive. *Plin. lib.* 33. *cap.* 3. Aurum Græci chrysocolla sternere. *Id. l.* 18. *c.* 6. *in fin.* Fossas silice, vel glarea sternere. *Virg.* 8. *Æn. v.* 719. Ante aras cæsi terram stravere juvenci. ἐμφατικῶς. significat enim ingentem hostiarum numerum. Sic *Æn.* 9. *v.* 666. Sternitur omne solum telis. & *Sil. l.* 6. *v.* 602. Tyrrhenas sternere valles cædibus. ¶ *Sternere viam*, tegere & munire lapidibus, *lastricare, fare un selciato, inselciare,* λιθοστρωτεῖν. *Liv. l.* 10. *c.* 23. *in fin.* Semitam saxo quadrato a Capena porta ad Martis straverunt. *Id. l.* 41. *c.* 27. Censores vias sternendas silice in Urbe locaverunt. *Lucret. l.* 3. *v.* 1043. *de Xerxe.* viam qui quondam per mare magnum Stravit, iterque dedit legionibus ire per altum, *si fe strada,* jactis pontibus. ¶ Translate *Stat.* 12. *Theb. sub fin.* præsens tibi fama benignum Stravit iter. *Sil. l.* 12. *v.* 513. hoc iter Alpes, Hoc Cannæ stravere tibi. ¶ *Sternere lectum*, apparare, instruere, stragulis & pulvillis, aliisve rebus ornare dormiendi, aut accumbendi causa, *preparare.* *Cic. pro Cluent. c.* 5. *sub fin.* Lectum illum genialem, quem biennio ante filiæ suæ nubenti straverat, in eadem domo sibi ornari & sterni jubet. *Id. pro Mur. c.* 36. Rogatus est, ut triclinium sterneret: atque illa stravit pelliculis hædinis lectulos Punicanos. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 5. Silvestrem montana torum cum sterneret uxor Frondibus, & culmo, vicinarumque ferarum Pellibus. *Plin. l.* 24. *c.* 9. Foliis viticis cubitus sibi sternunt. Adde *Terent. Heaut.* 1. 1. 73. & *Adelph.* 2. 4. 21. *Plaut. Stich.* 2. 2. 33. & *Men.* 2. 3. 3. & *Martial. l.* 8. *epigr.* 67. Sic alteram sternere. *Lex XII. Tab.* apud *Gell. l.* 20. *c.* 1. Absoluta *Plin. l.* 7. *epist.* 27. *circa med.* Jubet sterni sibi prima domus parte: poscit pugillares, stilum, lumen. ¶ *Sternere equum*, ephippio tegere & instruere, *sellare, bardare.* *Liv. l.* 37. *c.* 20. *ad fin.* Equos non sternere, non infrenare, aut ascendere facile poterant. Adde *Veget. l.* 3. *de re Veterin. c.* 78. ¶ Est etiam dejicere, prosternere, *gettar a terra, coricare, abbattere, atterrare,* καταβάλλειν. *Virg. Æn.* 2. *v.* 305. rapidus montano flumine torrens Sternit agros, sternit sata læta boumque labores. *Liv. l.* 27. *c.* 47. *ad fin.* Fessi somno ac vigiliis sternunt corpora passim. *Colum. de arborib. c.* 6. Vitis, si stecti poterit, fictis sulcis optime sternitur,

nitur, atque ita renovellatur. *Plin. l.* 8. *c.* 9. Elephanti stabula Indorum dentibus sternunt. *Virg.* 2. *Æn.* v. 602. inclementia divum Has evertit opes, sternitque a culmine Trojam. *Sil. l.* 10. v. 459. sonipes arrectis auribus acrem Hinnitum effundens, sternit tellure Vagesum, Quem tunc captivo portabat in agmina dorso. ¶ Translate *Virg.* 1. *Georg.* v. 331. mortalia corda Per gentes humilis stravit pavor. ¶ Sæpissime refertur ad stragem & cædem. *Liv. l.* 31. *cap.* 21. Cum omni parte cæde ingenti sternerentur. *Stat.* 7. *Theb.* v. 733. Sternuntur terra Menelae pedes, Antiphus, &c. *Virg.* 2. *Æn.* v. 364. Plurima perque vias sternuntur inertia passim Corpora. *Lucan. l.* 4. v. 320. quos barbarus hostis Fontibus immisto stravit per rura veneno. *Virg.* 10. *Æn.* v. 119. Sternere cæde viros. *Liv. l.* 24. *cap.* 38. *a med.* Turbam invadite, ac sternite omnia ferro. *Virg.* 11. *Æn.* v. 485. ipsum pronum sterne solo. *& lib.* 8. v. 566. sternere aliquem leto. *& lib.* 10. v. 697. humi. *& l.* 12. v. 464. morti. *& l.* 11. v. 796. Sterneret ut subita turbatam morte Camillam. *Id. lib.* 6. v. 859. sternet Pœnos Gallumque rebellem. *h. e.* fundet, bello superabit. Sic *Tibull. l.* 2. *eleg.* 11. v. 29. alius sit fortis in armis, Sternat & adversos Marte favente duces. ¶ *Sternere se*, & *sterni*, humi se prosternere, *coricarsi*, *prostrarsi*. *Virg.* 4. *Georg.* v. 432. Sternunt se somno diversæ in littore phocæ. *Id.* 3. *Æn.* v. 509. Sternimur optatæ gremio telluris. *Val. Flacc. lib.* 8. v. 238. inque sui sternuntur velleris auro. *Id. lib.* 7. v. 143. supplex hinc sternitur hospes, Hinc pater. *Sil. l.* 12. v. 339. In Capitolinas certatim scanditur arces, Sternunturque Jovi. ¶ *Sterni* dicuntur loca, quæ porriguntur in longum, & late extenduntur, *stendersi*. *Plin. l.* 4. *c.* 13. Insulæ Frisiorum, Chaucorum, Sturiorum, quæ sternuntur inter Helium ac Flevum. *Id. l.* 3. *c.* 5. *a med.* Ibi Leborini campi sternuntur. ¶ Denique *sternere* est in planum extendere, æquare, componere, *appianare*, *calmare*: cum de mari sermo est, quod agitatum intumescit fluctibus, cessante vento planum fit & tranquillum. *Manil. l.* 2. v. 133. Tertia sors undas stravit, fluctusque natantes. *Virg.* 8. *Æn.* v. 88. Mitis ut in morem stagni placidæque paludis Sterneret æquor aquis. *Id. Æn.* 3. v. 763. placidi straverunt æquora venti. *Plin. l.* 2. *c.* 47. *a med.* Ante brumam septem diebus, totidemque postea sternitur mare halcyonum feturæ. Adde *Senec. in Troadib.* v. 377. ¶ Translate *Tacit.* 1. *Hist.* c. 58. *ad fin.* Ita in custodiis habitus: & post victoriam demum, stratis militum odiis, dimissus est. *h. e.* placatis. Sic *Stat. l.* 2. *silv.* 5. v. 1. Quid tibi constrata mansuescere profuit ira? ¶ *Sternere crines* apud *Stat.* 6. *Theb.* v. 173. est solutis nodis demittere, protendere, spargere, passis crinibus esse: quod in luctu fieri solebat, & in precando. ¶ *Strarat*, *strasset*, syncope pro *straverat*, *stravisset*. *Varr.* apud *Non.* c. 2. n. 131. Duabus culcitris ac duabus tunc plagulis cum strasset. *Manil. l.* 1. v. 774. & victor strarat qui classibus æquor.

STERNUMENTUM, ti, n. *starnuto*, πταρμὸς, sternutatio, a *sternuo*, ut *sternutamentum* a *sternuto*. *Plin. l.* 2. *c.* 7. *a med.* Parva dicta, in augurii sternumenta, & offensiones pedum. *Id. l.* 28. *c.* 2. *ad fin.* Sternumento revocari ferculum, mensamve. *Id. l.* 25. *c.* 5. *a med.* Farior eorum sternumentum facit. *Id. lib.* 32. *c.* 3. Sternumenta olfactu movent castorea. *Id. l.* 28. *c.* 6. Sternumenta pinna gravedinem emendat. *& mox*, Emendare sternumenta & singultum. *Gell. l.* 12. *c.* 5. *ad fin.* Sternumentis quati. Al. leg. *sternutamentis* & hic, & apud *Plin.* ¶ Metonymice est res, quæ sternumentum movet, *sternutatorio*. *Plin. l.* 25. *c.* 11. Fit & ex callitriche sternumentum. *& c. ult. sub fin.* Radix ranunculi sicca concisa sternumentum est. *Al. leg.* sternutamentum.

STERNUO, is, ui, n. 3. *starnutire*, *starnutare*, πταίρω, πτάρνυμαι, flatum e pectore impetu emitto, septo transverso impellente, cum concussione capitis. *Plin. l.* 2. *c.* 40. Adorare aliquem, cum sternuerit. *Id. l.* 28. *c.* 6. Scoræ laboriosius sternuere. *Id. l.* 29. *c.* 3. Sternuente capra. ¶ Translate *Ovid. Heroid. ep.* 19. v. 151. Sternuit & lumen (posito nam scribimus illo) Sternuit, & nobis prospera signa dedit. *scintillando sè strepitò*. ¶ *Sternuere omen*, sternuendo omen dare. *Propert. lib.* 2. *eleg.* 2. v. 33. Num tibi nascenti primis, mea vita, diebus Aureus argutum sternuit omen Amor? (*Macrob. lib. de differ. & societ. Græci & Lat. serm. cap. de frequentat.* legit: Candidus argutum, &c. Est etiam qui *sternuit* reponit.) *Catull. carm.* 45. *de Acme* v. 17. Hoc ut dixit, Amor sinistra, ut ante, Dextram sternuit approbationem.

STERNUTAMENTUM, ti, n. *starnuto*, πταρμὸς, sternutatio: a *sternuto*. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 39. *ad fin.* Pedis offensio nobis & abruptio corrigiæ, & sternutamenta erunt observanda. *Plin. l.* 28. *c.* 2. *a med.* Cur sternutamentis salutamus? quod etiam Tiberium Cæsarem, tristissimum (ut constat) hominem, in vehiculo exegisse tradunt. *Id. l.* 21. *c.* 22. & *Cels. l.* 8. *c.* 9. Amaracum aridum sternutamenta movet. *Id. l.* 23. *c.* 1. *ad fin.* Acetum olfactu sternutamenta cohibet. *Cels. l.* 8. *c.* 4. *ad fin.* Sternutamentum excitare. *& l.* 4. *c.* 20. evocare. *Scribon. Larg. compos.* 10. concitare. *& ibid.* provitare. ¶ Dat et, quæ sternutamentum facit. V. *Sternumentum*.

STERNUTATIO, onis, f. *starnuto*, πταρμὸς, actus sternutandi. *Apul. l.* 9. *Metam.* Ut est ingenium metalli, crebras ei sternutationes commovebat. *Scribon. Larg. compos.* 10. *extr.* Sternutationem invitare.

STERNUTO, as, avi, atum, n. 1. *starnutire*, *starnutare*, πτάρνυμαι, frequentativum a *sternuo*. *Petron. in Satyr. c.* 98. Giton collectione spiritus plenus, ter continuo ita sternutavit, ut grabatum concuteret. Ad quem motum Eumolpus conversus, salvere Gitona jubet. (Adde *c.* 101.) *Colum. l.* 7. *c.* 5. *ad fin.* Nepetæ surculi ir-os involuti naribus inseruntur; donec sternutet ovis. Al. leg. *sternuat*. quæ varia lectio est etiam apud *Plin. l.* 28. *c.* 8.

STEROPE, es, f. Στερόπη, filia Atlantis, una Pleiadum, quam nonnulli Asteropen vocant. A Marte amata fuit, ex quo Parthaonem peperit, qui fuit rex Calydoniæ. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 172. Nam Steropen Marti concubuisse ferunt. ¶ Relata est inter astra. *Ovid. l.* 2. *Trist. eleg. ult.* v. 14. Sæpe minax Steropes sedibus pontus erat.

STEROPES, is, m. filius Neptuni & Amphitrites, frater Brontis & Pyracmonis, unus ex Vulcani ministris: a ἀστεροπὴ, fulgor, per aphæresin, pro ἀστεροπή. *Virg.* 8. *Æn.* v. 425. Brontesque, Steropesque, & nudus membra Pyracmon. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 288. ubi tingere ferrum Brontesque, & Steropes Acmonidesque solent. Adde *Stat. l.* 1. *silv.* 1. v. 4. & *Claudian. de III. Consul. Honor.* v. 193. *& l.* 1. *de rapt. Pros.* v. 239. V. *Brontes*.

STERQUILINIUM, ii, n. *letamajo*, *cloaca*, κοπρών, receptaculum fimi & stercoris. *Cato R. R. c.* 2. Stercus foras efferri, sterquilinium fieri. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 13. Secundum villam duo habere oportet sterquilinia, aut unum bifariam divisum, alteram enim partem fieri oportet e villa novam, alteram veterem tolli in agrum. Adde *c.* 38. *extr. Colum. l.* 1. *c.* 21. *ad fin.* & *Phædr. l.* 3. *fab.* 12. ¶ Est convicium in hominem vilem, ut lutum, cœnum. *Plaut. Cas. a.* 1. v. 26. Ex sterquilinio absorpte, tua illæc præda sit? *Id. Pers.* 3. 3. 2. Eho! lutum lenonium, commixtum cœno, sterquilinium publicum, impure, inhoneste. Adde *Terent. Phorm.* 3. 2. 42. ¶ Legitur & *sterculinium* (est enim a *stercus*) tum in *Vet. Gloss.* tum apud *Marcell. Empir. c.* 34. *ante med.* & *Ulpian. Dig. l.* 19. *tit.* 1. *leg.* 17.

STERTEIA, &

STERTERA, æ, qui stertit, ignavus, desidiæ plenus. *Petron. in fragment. Tragur. c.* 75. *Burm.* Tu autem stertera, etiamnum ploras? Al. leg. *sterteia* eadem sententia & origine. Alii utramque vocem suspectam habent.

STERTINIUS, a, um, ad Stertinium pertinens. *Horat. l.* 1. *epist.* 12. v. 20. Empedocles, an Stertinium deliret acumen. *h. e.* L. Stertinii, civis R. philosophi Stoici, cujus meminit *Id. l.* 2. *sat.* 3. v. 33. *&* 296. ¶ Fuit etiam Stertinia familia Romana, ut videre est in Indicibus *Taciti*, & vet. Inscriptionum *Gruteri*.

STERTO, tis, tui, n. 3. *russare*, ῥέγχω, dormiendo sonitum edo. Sæpe autem dicitur de arte dormientibus: item de pigris & inertibus. *Plaut. Mil.* 3. 2. 6. *Lu.* sorbet dormiens. *Pa.* quid sorbet? *Lu.* illud stertit, volui dicere. sed quia consimile est, quod stertat, quasi sorbeat. *Id. Asin.* 3. 2. 12. Labore delassatus noctem totam stertit. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 3. *ad fin.* Marcellus candidatus ita stertebat, ut ego vicinus audirem. *Id.* 4. *Acad. c.* 29. Placet Chrysippo, cum gradatim interrogetur, &c. quiescere, id est quod ab iis dicitur, ἡσυχάζειν. Per me vel stertas licet, inquit Carneades, non modo quiescas. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. v. 17. noctes vigilabat ad ipsum Mane: diem totum stertebat. *Juvenal. sat.* 1. v. 57. ad calicem vigilanti stertere naso. *h. e.* simulare dormientem, cum maxime vigilet. *Pers. sat.* 3. v. 3. Stertimus, indomitum quod despumare Falernum Sufficiat. *& sat.* 5. v. 132. Mane piger stertis: surge, inquit avaritia. *Terent. Eun. sc. ult.* v. 49. Fatuus est, insulsus, tardus: stertit noctesque & dies. *Lucret. l.* 3. v. 1061. Vigilans stertis. proverb. in hominem tardum, hebetem: item inertem, desidiosum, otio vitæ tempus male terentem. Simile est illud *Plauti Amph.* 2. 2. 63. *& Capt.* 4. 2. 68. Vigilans somniat. *& Pseud.* 1. 5. 151. Ad eam rem usus est hominem astutum, doctum, scitum, & callidum, qui imperata effecta reddat, non qui vigilans dormiat. ¶ Præteritum *stertui* agnoscitur a *Prisciano l.* 10. *pag.* 903. *Putsch.* & confirmatur præterito *desterui*.

STESICHORIUS, a, um, ad Stesichorum pertinens. Stesichorium metrum constat pentametro acatalecto, ut est hoc: Musæ cedo domi tua carmine Phœbo. *Servius in Centimetro*, *pag.* 1820. *Putsch.* ¶ Stesichorium est & illud, quod constat heptametro catalecto, ut: Æacides juvenis trahit Hectora: plangite Pergama Troes. *Id. ibid. pag.* 1821. ¶ Item illud inter anapæstica, quod constat trimetro acatalecto, ut: Later in thalamo tibi virgo decens Veneris specie. *Id. ibid. pag.* 1822.

STESICHORUS, i, m. Στησίχορος, Poeta lyricus græcus, ex Himera Siciliæ urbe. in cujus infantis ore lusciniam ferunt aliquando consedisse canentem. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *ante med.* Stesichorum, quam sit ingenio validus, materiæ quoque ostendunt, maxima bella & clarissimos canentem duces, & epici carminis onera lyra sustinentem. Reddit enim personis, in agendo simul loquendoque debitam dignitatem: ac, si tenuisset modum, videtur æmulari proximus Homerum potuisse: sed redundat atque effunditur. quod ut est reprehendendum, ita copiæ vitium est. *Horat. l.* 4. *od.* 9. v. 8. Stesichorique graves Camœnæ. *Stat. lib.* 5. *silv.* 3. v. 154. Stesichorusque ferox.

STHENEBŒA, & Sthenobœa, æ, f. Σθενέβοια, & Σθενόβοια, filia Jobatis regis Lyciæ, uxor Prœti Argivorum regis. V. *Bellerophon. Hygin. fab.* 57.

STHENEBŒIUS, & Sthenobœius, a, um, ad Sthenebœam pertinens. *Sthenebœius heros* apud *Sidon.* est Bellerophon, *carm.* 22. v. 74. Quem si spectasset quondam Sthenebœius heros, Non pro contempta domuisset monstra Chimæræ. V. *Bellerophon*.

STHENELEIUS, a, um, Σθενέλειος, ad Sthenelum pertinens: qui fuit filius Capanei, pater Eurysthei, & ad Trojam cum Græcis multa cum laude militavit: unde *Horat. l.* 1. *od.* 15. v. 13. Urgent impavidi te Salaminius Teucerque, & Sthenelus sciens pugnæ. Adde *lib.* 4. *od.* 9. v. 20. & *Stat.* 1. *Achill.* v. 469. Fuit autem Dio-

me-

medis, procus Helenæ, atque unus ex iis, qui in equum Trojanum se condiderunt, ut *Hygin. fab.* 81. 108. & 257. tradit. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 25. *de Hercule*. Quem non mille feræ, quem non Stheneleius hostis, Non potuit Juno vincere, vincit Amor. *h. e.* Eurystheus, qui *Stheneleius* dicitur ab *eod. Met.* 9. *v.* 273. Sic *l.* 2. *v.* 368. proles Stheneleia Cycnus.

STIBADIUM, ii, n. *στιβάδιον*, sella, seu lectus semicircularis mensis rotundis accommodatus, quo usi Romæ pro tribus lectis, postquam mensæ citreæ, quæ rotundæ erant, in honore magno apud omnes esse cœperunt. *Servius ad* 1. *Æn. v.* 702. Antiqui stibadia non habebant, sed stratis tribus lectis epulabantur; unde & triclinium sterni dicitur. ¶ Græce *στιβάδιον* est diminutivum a *στιβάς*, quod est stratum, culcita cubandi causa: a *στείβω*, calco. Nempe voce hac *στιβάς* signatur torus ex herbis, aut frondibus factus, quali olim veteres usi sunt. Postea ex alia materia fieri consuevit. *Plin. l.* 5. *epist.* 6. *a med.* Stibadium candido marmore, vite protegitur: vitem quatuor columellæ Carystiæ subeunt: e stibadio aqua, velut expressa cubantium pondere, siphunculis effluit. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. *circa med.* In cœnatiuncula stibadium, & nitens abacus. *Id. l.* 1. *ep. ult. a med.* Tantum remoratus, quantum stibadii circulum celerantia ministeria percurrunt. ¶ Idem est ac sigma. Nam apud *Martial. l.* 14. titulus *epigr.* 87. est *Stibadia*; ipsum vero epigramma sic habet: Accipe lunata scriptum testudine sigma: Octo capit; veniet quisquis amicus erit.

STIBI. V. in voce sequenti.

STIBIUM, ii, n. *quod & Stibi, & Stimmi dicitur, antimonio, stibio*, metalli genus, quod vulgo antimonium dicitur. Græce dicitur *στίβι, στίβια, στίμμι, στίμμις*: a *στίβω*: seu *στείβω*, adstringo, quod eam vim habet. Usus ejus est mulieribus in fucanda facie. Peculiariter vero ad venustandos oculos olim stibio utebantur. *Plin. l.* 33. *c.* 6. In iisdem argenti metallis invenitur, ut proprie dicamus, spumæ lapis candidæ nitentisque, non tamen translucentis: stimmi appellant, alii stibium, alii alabastrum, alii larbason. Duo ejus genera, mas, & femina, *&c.* Vis ejus adstringere & refrigerare: principalis autem circa oculos. namque ideo etiam plerique platyophthalmon id appellavere, quoniam in calliblepharis mulierum dilatet oculos. Et fluxiones inhibet oculorum exulcerationesque, &c. Hæc *Plin.* Apud *Cels. l.* 5. *c.* 6. sæpe in compositionibus collyriorum stibium memoratur, ut *sect.* 6. 8. 12. 23. &c. ¶ Dicitur etiam *stibi*, is. *Plin. l.* 29. *c.* 6. *ante med.* Additis duabus sextis denarii e stibi, &c. *Scribon. Larg. compos.* 27. Recipit collyrium hæc: Croci P. IV. cadmiæ P. IV. stibis P. IV. &c. Adde *compos.* 34.

STICA, æ, f. tunica involvens singulos allii nucleos. *Cato R. R. c.* 70. & *Colum. l.* 11. *c.* 3. *ante med. & lib.* 10. *v.* 112. Ita legunt & interpretantur *Salmas. Grav.* & *Voss.* quos contra *spicam*, veterem lectionem, acriter & merito tuetur *Pontedera ad loc. citat. Caton.*

STICHA, & Stica, æ, f. *στίχα*, Græcis est uvæ genus, quam Latini spionam dicunt: a *στίξ, στιχός*, ordo: nempe ab acinorum ordine. *Plin. l.* 14. *c.* 9.

STICHUS, i, m. nomen servi, apud *Plautum*, quo Comœdiam suam inscripsit: a *στίζω*, pungo, quia servi, præsertim fugitivi, punctis quibusdam in facie, aliave parte notabantur.

STICULA, æ, f. genus vitis apud *Colum. l.* 3. *c.* 2. *ad fin.* fortasse eadem cum sticha: nomen habens ex eo, quod acina lineis, venulis strisque distincta & ordinata producit.

STIGMA, atis, n. *puntura, bolla, marco, στίγμα*, punctum, nota, signum, quod servorum, præcipue fugitivorum, aliorumque, quos infamia notare placeret, frontibus inurebatur: a *στίζω*, pungo. Hæc interdum erant simplices notæ, interdum litteræ, & verba. *Petron. in Satyr. c.* 103. Sequar ego, frontes notans inscriptione sollerti, ut videamini stigmate esse puniti. (*al. leg.* puncti.) *& mox.* Implevit Eumolpus frontes utriusque ingentibus litteris, & notum fugitivorum epigramma per totam faciem liberali manu duxit. *& c.* 105. *sub fin.* Stigmata captivorum frontibus impressa. *Vitruv. l.* 2. *c.* 8. *a med.* Stigmata alicui imponere. *Senec. lib.* 4. *de benef. c.* 37. *sub fin.* Stigmata alicui inscribere. *Quintil. l.* 7. *c.* 4. *ante med.* Fugitivo stigmata scribere. *Sueton. in Calig. c.* 27. Deformare quempiam stigmatum notis. *Martial. l.* 10. *epigr.* 56. Tristia servorum stigmata delet Heros. *Plin. l.* 30. *c.* 4. Stigmata delentur colombino fimo. ¶ Metaphorice de quavis nota infamiæ, *v. gr.* de famosis versibus, *Martial. l.* 6. *epigr.* 64. At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor, Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe: Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte. *& l.* 12. *epigr.* 62. Frons hæc stigmate non meo notanda. *Sueton. in Cæs. c.* 73. A quo sibi versiculis de Mamurra perpetua stigmata imposita non dissimulaverat. ¶ De notis in facie ab imperito tonsore novacula factis, *Martial. lib.* 11. *epigr.* 85. Hæc quæcumque meo numerasti stigmata mento, Antiochi ferrum est, & scelerata manus. ¶ Fuerunt stigmata etiam notæ inustæ in manu aut brachio tyronibus militiam ingressis, per quas inter milites scribebantur, postquam experimento compertum fuerat, eos militaribus muneribus pares futuros. Quod & in aliis servis publicis factitatum est. *Veget. l.* 1. *de re milit. c.* 8. Sed non statim punctis signorum inscribendus est tyro dilectus, verum ante exercitio prætentandus, &c. *Id. l.* 2. *c.* 5. Puncturis in cute punctis milites scripti, & matriculis inserti. *Impp. Arcad. & Honor. l.* 3. *Cod. tit.* 9. *leg.* 3. Stigmata, *h. e.* notæ publicæ fabricensium brachiis ad imitationem tyronum infliguntur. Idem statuit *Imp. Zeno ibid. tit.* 42. *leg.* 10. de aquæductuum custodibus, ut manifesti sint omnibus, nec ad alios usus abducantur. ¶ *Stigma*, æ, f. *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 45. *Burm.* Quamdiu vixerit, habebit stigmam, nec illam nisi Orcus delebit. Adde *cap.* 69. quod non facile imitandum.

STIGMATIAS, æ, m. *στιγματίας*, servus notis compunctus. *Cic. Offic. l.* 2. *c.* 7. O miserum, qui fideliorem & barbarum, & stigmatiam putaret, quam conjugem. Ita leg. passim, & *Non. c.* 1. *n.* 194. Est tamen qui malit *stigmaticum*.

STIGMATICUS, a, um, *στιγματικός*, stigmate notatus. *Petron. in satyr. cap.* 109. Dicta in calvos stigmaticosque jaculari. Alii leg. *stigmosos*. V. etiam dictionem præced.

STIGMO, as, a. 1. *stimatizzare*, notis, seu stigmatis noto, *στιγματίζω*. *Prudent. in Roman. v.* 1080. *de Gallis Cybeles.* Quamcumque partem corporis fervens nota Stigmarit, hanc sic consecratam prædicant.

STIGMOSUS, a, um, *στιγματώδης*, idem ac stigmaticus. *Petron. in Satyr. c.* 109. dicta in calvos, stigmososque jaculari. *Arulenus Rustic.* apud *Plin. l.* 1. *ep.* 5. Vitelliana cicatrice stigmosum. V. etiam *Stigmaticus*.

STILBON, ontis, *στίλβων*, græce est stella Mercurii: a *στίλβω*, corusco. Græce habet *Cic. de nat. Deor. c.* 20. Latine *Auson. Edyll.* 18. *v.* 12. & *Martian. Capell. l.* 8. *pag.* 287. qui ejus lumen *vibrabile*, & *vibrabundum* appellat.

STILICHONIUS, a, um, ad Stilichonem pertinens. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v.* 177. Agnoscat famulum virgo Stilichonia pontum. *h. e.* Maria filia Stilichonis, quæ Honorio Imperatori R. nupsit. Fuit enim Stilicho, natione Vandalus, vir fortissimus, & dux inclytus, qui a Theodosio (cujus filiam adoptivam Serenam duxit uxorem) tutor datus Arcadio & Honorio filiis, multa feliciter bella gessit, insignesque victorias reportavit: quas ob rem impense a *Claudiano* poeta laudatur. Inde socer Honorii factus, cupiditate imperii, quod Eucherio filio parare conatus est, tanta in rem Romanam merita corrupit: ac demum tanquam rebellis & proditor, ab Honorio ipso interfici jussus est. *Oros. l.* 7. *c.* 37. & 38. ¶ Rectus casus est etiam Stilichon ut videre est in vet. Lap. apud *Gruter. pag.* 210. *n.* 9. ubi & aspiratio omittitur: item *pag.* 1054. *n.* 5. & *pag.* 1056. *n.* 4.

STILLA, æ, f. *gocciola, goccia, stilla, σταλαγμός*, gutta: diminut. a *stiria*, ut *Festus* in *Stiricidium*, & *Serv. ad* 3. *Georg. v.* 366. docent. *Cornel. Fronto de differ. verb. pag.* 2199. *Putsch.* statuit discrimen inter guttam & stillam, quod illa manet, hæc cadit. Sed & gutta dicitur quæ cadit. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 14. Ut interit magnitudine maris Ægæi stilla muriæ. *Plin. l.* 29. *c.* 4. *ante med.* Ex eo adipe, cum opus sit, ternis stillis additis in oleum, perunguntur. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. Incidatur arboris crassitudo ad mediam medullam, & relinquatur, uti per eam exsiccescat stillando succus. Tum autem, cum sicca & sine stillis erit arbor, dejiciatur. ¶ De quacumque modica quantitate, *Martial. l.* 12. *epigr.* 72. Atque olei Stillam donaret Opilius unctor. *Augustin. epist.* 140. Pauculæ temporum stillæ.

STILLATIM, *a stilla a stilla, σταγονηδόν*, per stillas. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 5. Stillicidium, eo quod stillatim cadat; flumen quod fluit continue.

STILLATITIUS, & Stillaticius, a, um, stillatim cadens, *σταγονίας*. *Plin. l.* 16. *c.* 11. Eadem resina si cum aqua levius decoquatur, colaturque, rufo colore lentescit ac stillatitia vocatur.

STILLATIVUS, a, um, stillatitius, ut Stillativum mel, *Plin. Valerian. l.* 1. *c.* 18.

STILLATUS, a, um, *caduto a goccia a goccia, ἀποσταλαγμένος*, stillando effusus. *Ovid.* 2. *Met. v.* 364. stillataque sole rigescant De ramis electra novis. *& l.* 10. *v.* 501. stillataque cortice Myrrha Nomen herile tenet.

STILLICIDIUM, ii, n. *acqua che cade a stille, σταλαγμός*, humor stillatim cadens: & ipse casus humoris stillatim defluentis: a *stilla*, & *cado*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 5. Stillicidium, eo quod stillatim cadit: flumen, quod fluit continue. *Lucret. lib.* 1. *v.* 313. Stillicidii casus lapidem cavat. *Senec. l.* 4. *quæst. nat. c.* 3. Quare rotunda sit grando, etiam sine magistro scire poteris, cum adnotaveris, stillicidium omne conglomerari. *Plin. l.* 17. *c.* 12. Stillicidia pinus, quercus, ilicis, ponderosissima: nullum cupressi. *& paulo post.* Stillicidii brevis definitio est. omnium, quæ projecto frondis ita defenduntur, ut per ipsas non defluant imbres, stilla sæva est. *Id. lib.* 3. *c.* 8. Herinacei caro stillicidia in vesica emendat. *στραγγουρίαν*. *& ibid.* Stillicidium urinæ. *Id. l.* 28. *c.* 8. *sub fin.* Urina lyncum stillicidia vesicæ inhiberi. *Tertull. de Spectac. c.* 27. *extr.* Stillicidia mellis. ¶ Translate *Senec. epist.* 101. *ad fin.* Invenitur qui malit perire membratim, & toties per stillicidia amittere animam, quam semel exhalare. ¶ Sæpe dicitur de aqua ex projecturis tectorum cadente, *grondaja*. *Cic.* 1. *de Orat. cap.* 28. Jura parietum, luminum, stillicidiorum. *Vitruv. l.* 2. *c.* 1. Fastigia facientes, proclinatis tectis stillicidia deducebant. *Paul. Dig. lib.* 8. *tit.* 6. *leg.* 8. Si stillicidii immittendi jus habeam in aream tuam. *Id. ibid. tit.* 2. *leg.* 19. Si ex tegula cassitaverit stillicidium. *& ibid.* Servitutem stillicidii alicui imponere. *& ibid. in fin.* Si in ædificio cadit stillicidium, supra ædificare ei conceditur, dum tamen stillicidium recte recipiatur. *Ulpian. ibid. leg.* 16. Imponere vicinis necessitatem stillicidiorum excipiendorum.

STILLO, as, avi, atum, a. 1. *mandar fuori a stille, stillare, gocciolare, στάζω*, stillatim humorem emitto, aut infundo. *Plin. l.* 12. *c.* 23. Africa hammoniaci lacrymam stillat in arenis suis. *Id. l.* 20. *c.* 5. *ad fin.* Cæpam coctam, in auriculis sonitum aut gravitatem emendantes, cum adipe anserino stillavere. *Horat. in art. poet. v.* 429. rorem ex oculis stillare. *h. e.* lacrymulas fundere. ¶ Translate *Juvenal. sat.* 3. *v.* 122. cum facilem stillavit in aurem Exi-

guum de naturæ patriæque veneno. *instillo*. ¶ Sæpius neutrorum more adhibetur, sine casu, vel cum ablativo, *gocciolare*, *grondare*, *stillare*. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 41. Vas, unde stillet leote aqua. *Lucret. l.* 6. *v.* 943. in speluncis saxa sudant humore, & guttis manantibu' stillant. *Senec. in Thyest. v.* 1061. frusta artuum lentis ignibus stillare jussi. *Cic.* 2. *Phil. c.* 12. Qui stillantem præ se pugionem tulit. & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 109. acra malum semper stillantia nerlli. *risposa.* & *sat.* 3. *v.* 79. & multo stillaret pænula nimbo. *Tibull. l.* 3. *eleg.* 2. *v.* 28. Stillabat Syrio myrtea rore coma. & *l.* 1. *eleg.* 8. *v.* 31. Illius e nitido stillent unguenta capillo. *Propert. l.* 2. *eleg.* 7. *v.* 88. ferro stillat cruor. *Ovid.* 1. *Met. v.* 112. Flavaque de viridi stillabant ilice mella. *Id.* 1. *Amor. el.* 8. *v.* 11. Sanguine (siqua fides) stillantia sidera vidi. *Lucan. l.* 7. *v.* 837. sanguineis stillavit roribus arbor. *Senec. in Octav. v.* 323. Stillans sanies per putres vultus. *Lucan. l.* 6. *v.* 547. nigra per artus stillans tabi sanies. *Martial. l.* 10. *epigr.* 36. Non fricat & tollit stillantem Fannius uvam. *Ugola*, unde multa pituita decurrit, ut *Cels. l.* 6. *c.* 14. scribit, cum medicamento illita est. *Lucret. l.* 4. *v.* 1033. dulcedinis in cor stillavit gutta. ¶ Catachresis est in illo *Stat.* 3. *Theb. v.* 336. Cernis inaperto spirantes sanguine ventos, Et plumis stillare diem. & *Calpurn. Ecl.* 6. *v.* 22. vel te certamine quisquam Dignetur, qui vix stillantia, arida, voces Rumpis, & expellis male singultantia verba? *h. e.* ægre, & per intervalla, & quasi stillatim exeuntes. Sic. *Senec. ep.* 40. *de oratione.* Æque stillare illam nolo, quam currere: nec extendat aures, nec obruat.

STILO, as, *n.* 1. stilum, seu virgam simplicem emitto. *Colum. l.* 4. *c. ult.* Simulatque semina castanearum stilaverint, etiam bima transferri queunt. Ita conjicit *Gesner.* cum in libris *stillaverint* habeatur, nulla apta sententia.

STILUS, i, m. στῦλος. Græca columnam significat: a voce allata: cujus ratione sunt qui *stylus* scribunt: quamquam cum in latinam linguam vox translata sit, consuetudo obtinuit, ut latinis etiam litteris scriberetur. Itaque primo significat instrumentum ligneum, vel ferreum, vel alterius materiæ, quod in modum columnæ teres, erectum, acuminatumque sit. *Colum. l.* 11. *c. ult.* Et ligneo stilo lapatis vel rubi, vel ferulæ medullis, stercus immittere. *Pallad. in Mart. tit.* 10. *circa med.* Si vermibus occupentur, stilo æreo purgandi sunt. ¶ Item teres virgultum. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Stilus asparagi. *Id. l.* 3. *c.* 10. *sub fin.* Danda est opera, ut dum teneros ramulos habent, veluti pampineus, & ad unum stilum primo anno semina redigantur. *Id. ibid. circa med.* Omnis autem nux unam radicem mittit, & simplici stilo prorepit: cum ad scrobis solum radix pervenerit, &c. ¶ Sæpissime ponitur pro instrumento scriptorio ferreo, vel æneo, quo in ceratis tabulis veteres scribebant, quod ab una parte acuminatum erat ad litteras efformandas, ab altera obtusum & planum ad delendum, si opus esset, quod scriptum fuerat, & ceram rursus complanandam; alio nomine *graphium* dictum est. *Cæl. Symphosius in ænigm. de stilo*, apud *Pithæum*, *pag. m.* 334. De summo planus, sed non ego planus in imo: Versor utrinque manu, diverso & munere fungor: Altera pars revocat, quidquid pars altera fecit. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 63. Effer cito stilum, ceram, tabellas, & linum. ¶ Metonymice ponitur pro forma scriptionis, seu structura verborum, charactere, phrasi, genere dicendi. *Terent. in prol. Andr. v.* 12. Dissimili oratione sunt factæ, ac stilo. *Cic. in Bruto*, *c.* 23. Orationes Attico stilo scriptæ. *Plin. l.* 1. *ep.* 8. Stilus pressus & demissus. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. *ad fin.* Tardior stilus cogitationem moratur, rudis & confusus intellectu caret. *Id. lib.* 2. *c.* 4. Stilus negligens. *Sueton. in Aug. c.* 85. Tragœdiam magno impetu exorsus, non succedente stilo, abolevit. ¶ Item pro ipso scribendi exercitio. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 33. Stilus optimus & præstantissimus dicendi effector & magister. *Id.* 3. *de Orat. c.* 49. Cum exercitatione, tum stilo, qui & alia, & hoc maxime ornat & limat, formanda nobis oratio est. ¶ Stilum vertere est ejus partem planam scriptis impingere, delere, inducere, mutare. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 72. Sæpe stilum vertas, iterum quæ digna legi sint, Scripturus. *Cic.* 4. *Verr. c.* 41. Vertit stilum in tabulis suis, quo facto causam omnem evertit suam. Huc pertinet & illud ejusdem *Cicer.* 2. *de Orat. c.* 23. Ubertas orationis stilo depascenda est. *h. e.* resecanda sunt superflua. ¶ Denique *stili* dictæ sunt ferreæ cuspides, sudes acutæ, stimuli, acumina latentes humi infixa, in quæ hostes incauti incidentes, & præcipue equitatus, se se misere induebant. *Stimuli* a *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 73. dicuntur. *Hirt. de B. Afric. c.* 31. *a med.* Extra vallum stili cæci, mirabilem in modum consiti, vel sine defensoribus aditum adversariis prohibebant. *Sil. l.* 10. *v.* 413. Quaque patet campus planis ingressibus hosti, Cervorum ambustis imitantur cornua ramis, Et stilus occulitur, cæcum in vestigia telum.

STIMMI, n. στίμμι. V. *Stibium*.

STIMULA, æ, f. dea apud Veteres nominata a stimulis, quibus ad nimium actum homo impellitur, ut interpretatur *Augustin. l.* 4. *de Civit. Dei*, *c.* 11. & 16. ¶ *Vetus Scholiast. Juvenal. ad sat.* 2. *v.* 3. scribit Bacchanalia Romæ condemnata fuisse, cum probatum esset Senatui, honestissimas feminas ad Stimulæ deæ lucum fœde adulterari. Quare quod ait *Liv. l.* 39. *c.* 12. Expromeret sibi, quæ in luco Simulæ (al. *Semele*) Bacchanalibus in sacro nocturno solerent fieri: *Stimulæ* alii reponunt. Dubia res erat etiam *Ovidii* tempore, *Fast.* 6. *v.* 503. Lucus erat: dubium, Semelæ, Stimulæne vocetur. *Stimulam* quidam dici putant, quod Venerem stimulet.

STIMULATIO, onis, f. *stimolazione*, *instigazione*, κέντησις, actus stimulandi. *Plin. l.* 35. *c.* 2. Erat hæc stimulatio ingens. *Tacit.* in *fin. l.* 1. *Hist.* Nec metu aut amore, sed ex libidine servitii privata cuique stimulatio.

STIMULATOR, oris, m. *stimolatore*, *spronatore*, *instigatore*, ὀξυντήρ, qui stimulat. *Cic. pro Dom. c.* 3. Seditionis quidem stimulator & concitator tu fuisti. *Alii leg.* instimulator. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 501. Arctoi stimulator perfidus Martis. Adde *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c.* 5.

STIMULATRIX, icis, f. *instigatrice*, *stimolatrice*, quæ stimulat. *Plaut. Mostell.* 2. 3. 46. Vix comprimor, quin involem illi in oculos stimulatrici. Adde *vers.* 62.

STIMULATUS, a, um, *punto*, stimulo, cuspide punctus, κεντηθείς. *Colum. l.* 7. *c.* 3. Ea res ferum prohibet a rixa, cum stimulatum suo ictu ipse se sauciat. *Val. Max. l.* 3. *c.* 2. *n.* 9. Equos vehementer calcaribus stimulatos in adversos Samnites egit. ¶ Translate est instigatus, impulsus, *instigato*, *stimolato*. *Cic. pro Dom. c.* 33. Si aram aliquam in litore deserto, somniis stimulatus, aut religione aliqua, consecraret. *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *v.* 4. Atys stimulatus furenti rabie. *Stat. Theb.* 8. *v.* 93. nec, minus, stimulataque corda remulce. *Ovid.* 4. *Met. v.* 133. stimulatas ira. *Martial. de Spectac. epigr.* 19. taurus stimulatus flammis. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 591. Jurgia præcipue vino stimulata caveto. *Claudian. in II. consul. Stilich. v.* 341. stimulata fames. *Id. l.* 2. *in Eutrop. v.* 269. Rhodano stimulatus Arar. *h. e.* impulsus ad cursum. Est enim Arar lenti fluminis, Rhodanus præcipitis. cum miscentur, hic illum secum trahit.

STIMULEUS, a, um, κέντριος, ad stimulum spectans, ut Supplicium stimuleum, quod stimulis infligitur. *Plaut. Mil.* 2. 6. 31. Nisi tibi supplicium stimuleum deditur.

STIMULO, as, avi, atum, a. 1. *pungere*, *spronare*, κεντέω, stimulo fodio, pungo. *Lucan. l.* 7. *v.* 570. (& *Sil. l.* 16. *v.* 367.) Nobilis hunc Dusius stimulabat in æquora curram. *h. e.* hos equos ad currum junctos. *Id. l.* 4. *v.* 241. Quadrijugos atro stimulat Bellona flagello. ¶ Translate est cruciare, sollicitum habere, curam afferre. *Plaut. Cistell.* 2. 1. 4. Jactor, crucior, agitor, stimulor, versor in amoris rota miser. *Id. Capt.* 3. 4. 67. Deliramenta loquitur: larvæ stimulant virum. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 2. *sub fin.* Hunc sibi ex animo scrupulum ut evellatis, postulat, qui se dies noctesque stimulat ac pungit. *Id. Parad.* 2. *sub fin.* Te conscientiæ stimulant maleficiorum tuorum, te metus exanimant judiciorum. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 326. curis animum stimulantibus ægrum. ¶ Item impellere, commovere, concitare. *Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 12. *in fin.* Ut vetus nostra simultas antea stimulabat me, ut caverem, ne, &c. sic affinitas novam curam affert cavendi, ne, &c. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 37. Non minus rubore, quam præmiis stimulabantur, ne, &c. *Plin. l.* 6. *ep.* 3. *a med.* Qui modo ad Celsum, modo ad Nepotem cursitabant, nunc quasi stimularent & accenderent, nunc quasi reconciliarent componerentque. *Liv. l.* 3. *c.* 68. Incitare & stimulare aliquem. *Id. l.* 1. *cap.* 23. *a med.* Cupido imperii populos ad arma stimulat. *Sallust. in Catil. cap.* 18. Inopia & mali mores stimulant ad vexandam rempublicam. *Liv. l.* 1. *c.* 22. Tum ætas viresque, tum avita quoque gloria animum stimulabat. *Lucan. l.* 1. *v.* 208. *de leone*, ubi se sævæ stimulavit verbere caudæ, Erexitque jubam. *Claudian. l.* 2. *de rapt. v.* 207. stimulare in arma. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 44. Extrema desperatione ad iram sæpius, quam in formidinem stimulabantur. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 6. *v.* 9. lupus rapax, stimulante fame, captat ovile. *Plin. lib.* 9. *c.* 8. *ad fin.* Stimulare fugam hostium. *h. e.* præbere hostibus fugiendi causam. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 12. *v.* 303. sparsosque per arva juvencos Jactare accensis stimulavi cornibus ignea. *Lucan. l.* 6. *v.* 423. stimulante metu fati prænoscere cursus. ¶ Pro orexim facere, cupidinem excitare, *svegliare*, *far venir voglia*. *Plin. l.* 23. *cap.* 7. *post med.* Persicorum succus statim stimulat. *Id. l.* 20. *cap.* 3. Stimulari Venerem hoc cibo, certum est. *Id. l.* 8. *cap.* 8. Veneris sidus animalium omnium conceptus stimulat. *h. e.* excitat animalia ad concipiendum. Absolute *Id. l.* 9. *c.* 33. Conchas, ubi genitalis anni stimulaverit hora, pandentes sese quadam oscitatione, impleri roscido conceptu tradunt.

STIMULOSUS, a, um, stimulis plenus. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 5. *c.* 9. & *Acutar. lib.* 3. *c.* 18. Stimulosum desiderium Venereæ voluptatis.

STIMULUS, i, m. & Stimulum, i, n. *stimolo*, *pungolo*, *sprone*, κέντρον, aculeus, fustis acutæ cuspidis, quo rustici boves suppungunt: a στίζω, pungo. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 1. *v.* 30. Aut stimulo tardos increpuisse boves. *Plaut. Men.* 5. 2. 112. Jam astiti in currum, jam lora teneo, jam stimulum in manu est. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *ad fin.* Stimulo lacessere juvencum. ¶ *Si stimulos pugnis cædis, manibus plus dolet*, proverb. apud *Plaut. Truncul.* 4. 2. 55. quo significatur, suo damno quempiam adversari potentiori, quem vincere nunquam possit. Huic simile est illud apud *Terent. Phorm.* 1. 2. 28. Nam quæ inscitia est, adversum stimulum calces? ¶ Stimulis puniebant servos nocentes. Hinc stimulorum seges, *Plaut. Aulul.* 2. 1. 6. stimulorum loculi, *Cas.* 2. 8. 11. stimulorum tritor, *Pers.* 3. 2. 17. convicia sunt in malum servum. *Id. Mostell.* 1. 1. 53. Ita te forabunt patibulatim per vias stimulis. *Id. Asin.* 2. 4. 12. Utinam nunc stimulus in manu mihi sit, qui latera conteram tua, quæ occalluere plagis. *Id. Curcul.* 1. 2. 40. Stimulo fodere aliquem. *Cic.* 2. *Phil. c.* 34. *a med.* Quid hoc turpius? quid fœdius? quid suppliciis omnibus dignius? num exspectas, dum te stimulis fodiam? hæc te si ullam partem habes sensus, lacerat, hæc cruentat oratio. ¶ Stimulus cuspidatus, *rallo*, apud *Plin. l.* 18. *c.* 19. *sub fin.* est cuspis ferrea, qua purgatur vomer. ¶ In bellicis munitionibus *stimuli* erant sudes acutæ humi latentes defixæ ad hostium incursionem sistendam.

Cæs.

Caſ. l. 7. B. Gall. c. 73. Taleæ pedem longæ ferreis hamis infixis totæ in terram defodiebantur, mediocribusque intermiſſis ſpatiis, omnibus locis diſſerebantur, quos ſtimulos nominabant. & cap. 81. Poſtea quam propius ſucceſſerunt, ſe ipſi ſtimulis inopinantes induebant. ¶ Per translationem ponitur pro cruciatu, & omni eo, a quo veramur. Cic. 2. Tuſcul. 2. ult. Non modo ſtimulos doloris, ſed etiam fulmina fortunæ contemnamus, licebit. Senec. in Phœniſſ. v. 206. Novos ſtimulos dolori ſuſſigere. Id. in Agam. v. 133. Mixtus dolori ſubdidit ſtimulos timor. ¶ Item pro incitamento, Cic. pro Arch. c. 11. in fin. Quæ noctes & dies animum gloriæ ſtimulis concitat. Id. pro Sext. c. 5. Quot ſtimulos admoverit homini fortiſſimo ſtudioſo victoriæ. Lucan. l. 2. v. 660. dubiæque in prœlia menti Urgentes addunt ſtimulos. Quintil. l. 10. c. ult. circa med. Addit ad dicendum etiam pudor ſtimulos. Lucan. l. 2. v. 314. acres irarum movit ſtimulos. Liv. l. 30. c. 11. Non hoſtili modo odio, ſed amoris etiam ſtimulis. Ovid. 3. Triſt. eleg. 1. v. 76. Ingenio ſtimulos ſubdere Fama ſolet. Id. 2. Met. v. 644. ſtimulos adjicere furenti. & verſ. 726. cæcos ſtimulos condere alicui in pectore. Virg. 9. Æn. v. 718. ſtimulos acres ſub pectore vertit. Horat. l. 2. ſat. 7. v. 94. acres Subjectat laſſo ſtimulos, verſatque negantem. Virg. 11. Æn. v. 450. arrectæ ſtimulis haud mollibus iræ. Id. Æn. 4. v. 403. ſtimulis agitare aliquem. Sil. l. 1. v. 113. acuere. Ovid. 2. ex Pont. ep. ult. v. 19. quod facis, ſtimulis factura ſine ullis, Plenius, auctorem te quoque nacta, facit.

STINGUO, is, nxi, nctum, a. 3. eſtinguere, deleo, tollo, extinguo. Cic. in Arat. apud Priſcian. l. 10. pag. 882. Putſch. neque longe poſtea Interimet ſtinguens præclara inſignia cæli. Lucret. l. 2. v. 827. Evaneſcere paulatim, ſtinguique colorem. Id. l. 1. v. 666. ſtinguere ignes. & lib. 4. v. 1093. ardorem. Cic. in Prognoſt. apud Priſcian. loc. cit. Stinguuntur radii (ſolis) cæca caligine tecti.

STIPA, æ, f. ſi Servio credimus ad Æn. 1. v. 437. eſt ſtipula, quæ in ovibus interponitur vaſis, ne concutiantur, colliduntorque. Id. ad Æn. 3. v. 465. ſtipatores dici ait, qui in ovibus componunt (ſcil. vaſa & ſarcinas) a ſtipa. Feſt. quoque in Stipatores docet, ſtipam eſſe, qua emphoræ, cum eſtruuntur (h. e. ſimul componuntur, ut transferri poſſint) firmari ſolent. Rurſus Servius ad Æn. 5. v. 682. veteres ait ſtipam pro ſtupa dixiſſe. ¶ Quidam ſcribunt ſtypa, e græco στύπη, quod & ſtupam ſignificat, & ſtipitem.

STIPATIO, onis, f. actus ſtipandi. Senec. l. 5. quæſt. nat. c. 3. extr. Tunc ſurgit aura, cum datum eſt laxamentum corporibus, & ſtipatio illorum ac turba reſoluta eſt. denſezza. & Plin. l. 10. c. 23. de anſerib. Feſſi proferuntur ad primos. ita ceteri ſtipatione naturali propellunt eos. colla ſtarſi addoſſo a unite l'una all'altra le ſpingono. De caterva hominum denſa, comitatu, turba, folla, calca. Varr. l. 6. de L. L. c. 3. Latrones dicti ab latere, &c. quos poſtea a ſtipatione ſtipatores appellarunt. Plin. l. 4. ep. 16. Adeundi mihi locus, niſi a tribunali, non fuit. tanta ſtipatione cetera tenebantur. folla, calca. & Auct. Paneg. ad Maxim. & Conſtant. c. 8. ad fin. Te primo ingreſſu tanta frequentia populus excepit, ut cum te ad Capitolium vel oculis ferre geſtiret, ſtipatione ſui vix ad portas urbis admitteret. Cic. pro Sull. c. 23. ad fin. Autronii aſpectus, concurſatio, ſtipatio, greges hominum perditorum, metum nobis ſeditionesque afferebant. comitiva, corteggio. & Mamertin. in Paneg. Maxim. c. 5. a med. Cum neque milites, non dico ſtipatione atque comitatu, ſed ſaltem oculis ſequi poſſent. collo ſtarti uniti v vicini al fianco. ¶ Translate Quintil. l. 5. c. ult. a med. Orationem conſtare totam, aut certe confertam eſſe aggreſſionum & enthymematum ſtipatione, minime velim. folla di entimemi.

STIPATOR, oris, m. qui ſtipat, & componit in navibus: ut in Stipa dictum eſt. Servius. ¶ Item qui alterum comitatur, ejuſque lateri adhæret, tutelæ, honoris, aut amicitiæ cauſa. Cic. Agrar. 2. c. 13. Janitores ex equeſtri loco ducentos in annos ſingulos, ſtipatores corporis conſtituit: voſdem miniſtros & ſatellites poteſtatis. h. e. qui comitentur Decemvirum in provincia: ſimiles iis, qui cohors prætoria dicebantur. Vocat autem ſtipatores odioſo vocabulo, quia ſic dicebantur cuſtodes corporis regum: de quibus mox. Salluſt. in Catil. c. 14. Catilina omnium flagitioſorum atque facinoroſorum, circum ſe, tanquam ſtipatorum, catervas habebat. Cic. 5. Verr. c. 46. Apronius ſtipatores Venerios ſecum habebat: ducebat eos circum civitates, &c. Id. pro Dom. c. 5. a med. Quis eſt Sergius? armiger Catilinæ, ſtipator tui corporis, ſignifer ſeditionis. ¶ Qui regis latus ſtipant cuſtodiæ cauſa, protectores, corporis cuſtodes, guardie, σωματοφύλακες. Varr. l. 6. de L. L. c. 3. Latrones dicti ab latere, qui circum latera erant regi: quos poſtea a ſtipatione ſtipatores appellarunt. Cic. Offic. 2. c. 7. a med. Alexander Pheræus præmittebat de ſtipatoribus ſuis, qui ſcrutarentur arculas muliebres. Juſtin. l. 13. c. 4. a med. Stipatoribus regiis ſatellitibuſque Caſſander præficitur. Horat. l. 1. ſat. 3. ſub fin. dum tu quadrante lavatum Rex ibis, neque te quiſquam ſtipator, ineptum Præter Criſpinum, ſectabitur. Senec. de Clement. l. 1. c. 13. extr. At illum crudum & ſanguinarium neceſſe eſt graventur ſtipatores ſui. Adde Tacit. Ann. 1. c. 25. extr. & lib. 11. c. 16.

STIPATUS, a, um, empiuto, preſſo impletus. Ovid. 3. ex Pont. ep. 1. v. 143. Curia cum patribus fuerit ſtipata verendis. Gell. l. 16. c. 3. Loco, in quem cibus capitur, vel ſtipato, vel adducto, voluntas capiendi ejus deſiderandique reſtinguitur. ¶ Item arcte preſſus, denſus, contractus, ſtretto, riſtretto, compreſſo, ſtivato, calcato. Lucret. l. 1. v. 324. Nec tamen undique corporea ſtipata tenentur Omnia natura. namque eſt in rebus inane. & verſ. 603. Quæ nimis ſtipata cohærent partibus arcte. Virg. 10. Æn. v. 328. Ni fratrum ſtipata cohors foret obvia. Lucan. l. 7. v. 492. denſis acies ſtipata catervis. Liv. l. 33. c. 18. Macedones, uſque dum ordine, & velut ſtipata phalanx conſiſtebat, moveri nequiverunt. Horat. l. 2. ep. 1. v. 60. Hos ediſcit, & hos arcto ſtipata theatro Spectat Roma. Lucan. l. 4. v. 781. non arma movendi Jam locus eſt preſſis; ſtipataque membra teruntur. Cic. in Piſon. c. 27. ſub fin. Græci ſtipati, quini in lectulis, ſæpe plures. Martial. l. 8. epigr. 73. ſtipataque tollitur alte Grandis in anguſto ſarcina ſandapila. ¶ Item circumdatus, circumfuſus, ſeptus multitudine comitum, aut cuſtodum, cinto, accompagnato, corteggiato, guardato. Cic. pro Mur. c. 24. Catilina ſtipatus choro juventutis, vallatus indicibus atque ſicariis. Id. 1. Attic. ep. 18. Cum ad forum ſtipati gregibus amicorum deſcendimus. Id. Verr. 6. c. 40. Cum illum ſpoliatum, ſtipatumque lictoribus videres. Plin. in Paneg. c. 23. Neque enim ſtipatus ſatellitum manu, ſed circumfuſus undique nunc Senatus, nunc equeſtris ordinis flore, &c. Varr. apud Gell. l. 13. c. 13. Stipati ſervis publicis non modo prendi non poſſunt, ſed etiam ultro ſummovent populum. Plin. l. 6. ep. 33. Stipatum tribunal. attorniato da folla, e calca. & Sidon. l. 3. ep. 2. Ab omni ordine, ſexu, ætate ſtipatiſſimus ambiebare.

STIPENDIALIS, le, ad ſtipendium pertinens. Sidon. l. 8. ep. 9. in carm. a med. Ipſe hic Parthicus Arſaces precatur, Aulæ Suſidis ut tenere culmen Poſſit ſub fœdere ſtipendiali. h. e. quo ſe ad ſtipendium ac tributum pendendum obſtrinxit.

STIPENDIARIUS, a, um, tributario, ὑποτελής, qui ſtipendio, h. e. tributo (quod fere impoſitum, ut ex eo ſtipendium militi detur) pendendo obnoxius eſt, tributarius. Caſ. l. 1. B. Gall. c. 30. Ut reliquas civitates ſtipendiarias haberent. & cap. 36. Æduos ſibi ſtipendiarios eſſe factos. Flor. l. 3. c. 2. a med. Ille de ſtipendiario Thrace miles, de milite deſertor, inde latro. ¶ Stipendiarium vectigal eſt tributum certum, quod, nulla habita ratione fertilitatis, aut ſterilitatis anni, penditur. Cic. 3. Verr. c. 6. Inter Siciliam ceteraſque provincias in agrorum vectigalium ratione hoc intereſt, quod ceteris aut impoſitum vectigal eſt certum, quod ſtipendiarium dicitur, quaſi victoriæ præmium ac pœna belli; aut cenſoria locatio conſtituta eſt. Siciliæ civitates ſic in amicitiam fidemque recepimus, ut, &c. ¶ Stipendiarius abſolute, qui ſtipendium ſeu tributum ſolvit. Cic. in Divin. Verr. c. 3. Socii, ſtipendiariique populi R. afflicti, miſeri, jam non ſalutis ſpem, ſed exitii ſolatium quærunt. Caſ. l. 7. B. Gall. c. 10. Ne ſtipendiariis Æduorum expugnatis, cuncta Gallia deficeret. ¶ Stipendiarii, & vectigales differunt, ut ſtipendium, & vectigal. Illud enim totum in pecunia ſolvitur: hoc in pecore, decumis frugum, portorio. Itaque aliæ civitates vectigales erant, aliæ ſtipendiariæ: atque hæ deteriore conditione, quam illæ. Cic. de provinc. conſul. c. 3. Vectigales multas, ac ſtipendiarios liberavit. Id. 6. Verr. c. 60. Majores noſtri facile patiebantur hæc (ſigna, tabulas pictas, vaſa, & hujuſmodi artificia) eſſe quamplurima apud ſocios, ut imperio noſtro quam ornatiſſimi florentiſſimique eſſent: apud eos autem, quos vectigales, aut ſtipendiarios fecerant, tamen hæc relinquebant, ut haberent hæc oblectamenta & ſolatia ſervitutis. Plin. l. 3. c. 3. & lib. 4. c. 22. multa oppida in Hiſpania Romanorum ſtipendiaria recenſet. Liv. l. 24. c. 47. Quem ob noxam Romanorum vectigalem ac ſtipendiariam Italiam Africæ facerent? ¶ Promiſcue ponuntur in illo Liv. l. 37. c. 55. ad fin. Ceteræ civitates Aſiæ, quæ Attali ſtipendiariæ fuiſſent, eædem Eumeni vectigal penderent: quæ vectigales Antiochi fuiſſent, eæ liberæ atque immunes eſſent. ¶ Stipendiarius miles, qui ſtipendium accipit. Hirt. de B. Afric. c. 43. Qui Acillam & octo cohortes ſtipendiarias Numidis Gætuliſque obſidebant. Adde Liv. l. 8. c. 8. ut multi volunt. Apud Varron. quoque ſub fin. l. 4. de L. L. ſtipendiarii milites leguntur: ſed dubia itidem lectione. Apud Veget. l. 1. de re mil. c. 18. ſtipendiarii milites ſunt, qui ſtipendia fecerunt, & opponuntur tyronibus. Al. tamen leg. ſtipendioſi, h. e. qui multa ſtipendia fecerunt, veterani.

STIPENDIATUS, a, um, ſtipendiato, is cui ſtipendium alendi cauſa ſolvitur. Tertull. l. 3. adverſ. Marcion. c. 13. de infantibus Ponticis. Pannis armati, & butyro ſtipendiati.

STIPENDIOR, aris, dep. 1. ſervire a ſtipendio, μισθοφορέω, ſtipendia facio, vel mereor. Plin. l. 6. c. 19. Regi eorum peditum ſexcenta millia, equitum triginta millia, elephantorum novem millia per omnes dies ſtipendiantur.

STIPENDIOSUS. V. Stipendiarius in fin.

STIPENDIUM, ii, n. paga, ſtipendio, ὀψώνιον, æs militare, merces militantis: a ſtipe pendenda. quia nondum ſignato argento, militibus initio Quæſtores æs grave appenſum diribuere. Plin. l. 33. c. 3. Quin & militum ſtipendia, hoc eſt ſtipis pondera, diſpenſatores, libripendes, &c. Primis temporibus Romani de ſuo quiſque munus militiæ obibant. Poſt Anxur captum, initio belli Vejentis, ſub Tribunis mil. conſul. poteſt. circa A. U. CCCXLVII. decretum a Senatu eſt, ut ſtipendium miles de publico acciperet, ut Liv. l. 4. c. 59. extr. & c. 60. tradit: item Feſt. in Primare. Et tunc quidem pediti, poſt annos vero circiter tres, eodem Vejenti bello, etiam equiti adſignatum eſt, teſte eod. l. 5. c. 7. Stipendium peditis fere denarius fuit, centurionis duplex, equitis triplex, ut ex Tacit. 1. Ann. c. 17. & Liv. l. 5. c. 12. ſub fin. & lib. 7. c. 41. extr. intelligimus. Plin. l. 33. c. 3. In militari ſtipendio ſemper denarius pro decem aſſibus datus. Caſ. in fin. l. 1. B. Civ. Cum ſtipendium ab legionibus, pæne ſeditione facta, flagitaretur, cujus illi diem nondum veniſſe dicerent. Cic. Attic. l. 5. ep. 14. Stipendium militibus uſque ad Id. Quint. perſolutum. Id. 2. de Orat. c. 64. Cum Aſellus omnes provincias ſtipendia merentem ſe peragraſſe gloriaretur. h. e. militantem. Id. pro Balb.

Balb. c. 27. Victorem exercitum stipendio afficere. *Id. in Pison.* c. 36. Stipendium militibus numerare. ¶ *Stipendia facere, merere*, militare. *Sallust. in Jugurth.* c. 63. Ubi primum ætas militiæ patiens fuit, stipendiis faciendis sese exercuit. *Nep. in Caton.* c. 1. Primum stipendium meruit annorum decem septemque. *Liv. l.* 3. c. 27. Cum stipendia pedibus propter paupertatem fecisset. *Id. l.* 5. c. 7. Equis se stipendia facturos promittent. *Id. l.* 21. c. 43. Tempus est jam, opulenta vos ac ditia stipendia facere. *h. e.* militiam militare, ex qua multum prædæ feratis. ¶ Metonymice significat unius anni militiam. *Plaut. Epid.* 1. 1. 36. Si in singulis stipendiis ad hostes exuvias dabit. *Sallust. sub fin. orat.* 1. *ad Cæs.* Providendum ne militia injusta, aut inæqualis sit; cum alii triginta, pars nullum stipendium faciet. *Tacit.* 1. *Ann.* c. 17. Quod tricena, aut quadragena stipendia senes tolerent. *Hirt. l.* 8. *B. Gall.* c. 8. Legio octava jam stipendio functa. *Plin. l.* 7. c. 28. *a med.* Secundo stipendio dextram manum perdidit. *Liv. l.* 31. c. 8. *ad fin.* Stipendia multa habere. *aver il merito di molte campagne.* ¶ Homo confectis, aut emeritis stipendiis, apud *Cic. pro leg. Manil.* c. 9. *sub fin. Liv. l.* 3. c. 57. *ad fin.* & *Sallust. in Jug.* c. 88. est, qui legitimum militiæ tempus explevit. Nam lege cautum erat, ut cives R. triginta annorum spatio, intra decimum septimum, & quadragesimum septimum, militiæ operam darent, equites quidem decem annos, pedites vero viginti, ut *Lips.* docet *l.* 1. *de milit. R. dial.* 2. & *l.* 5. *dial.* 19. Eam militiam cum explessent, *emeritis stipendiis*, & *veterani* esse dicebantur. Sed non semel contigit, ut aut ita publica re postulante, aut præmiorum spe, aut imperatorum artibus ultra id tempus sub vexillis detinerentur, aut, si dimissi essent, revocarentur. V. *Evocatus*. Initio principatus Tiberii, seditionis militaris compescendæ causa, sancitum esse scribit *Tacit. Ann.* 1. c. 36. ut missio daretur vicena stipendia meritis, exauctorarentur qui senadena fecissent, ac retinerentur sub vexillo, ceterorum immunes, nisi propulsandi hostis. *Liv. l.* 39. c. 18. *ad fin.* Ut P. Æbutio emerita stipendia essent. *h. e.* ut haberetur, tanquam si legitimum militandi tempus implevisset, licet nullum stipendium fecisset. ¶ Nullius stipendii, *Sallust. in Jug.* c. 87. & *Tacit.* 2. *Hist.* c. 76. qui nunquam militavit. ¶ Metaphorice *Cic. de Senect.* c. 12. At illa quanti sunt! animum tanquam emeritis stipendiis libidinis, ambitionis, contentionis, inimicitiarum, cupiditatum omnium, secum esse, secumque, ut dicitur, vivere. *Senec. ep.* 93. *ante med.* Functus omnibus humanæ vitæ stipendiis. *h. e.* officiis. *Colum. l.* 3. c. 6 *ad fin.* Sed ubi plurimis velut emeritis annorum stipendiis fides surculo constitit, nihil dubitandum est de fecunditate. ¶ Interdum *stipendium* est tributum quodque, *gravezza, tributo*: quia principio tributum impositum est, ut ex eo stipendia militantibus solverentur, ut ex *Liv. l.* 4. c. 60. & *Tacit.* 2. *Hist.* c. 74. constat. *Enn.* apud *Varron. sub fin. l.* 4. *de L. L.* Pœni stipendia pendunt. *Vellej. l.* 2. c. 39. Stipendium conferre. *Liv. l.* 38. c. 16. exigere. *Cæs. l.* 1. *B. Gall.* c. 44. Capere jure belli, quod victores victis imponere consueverunt. *Cic. pro Balb.* c. 18. Afros, Sardos agris stipendioque multare. *Cæs. l.* 5. *B. Gall.* c. 27. Liberari stipendio. ¶ Translate est quævis multa, aut pœna. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel.* v. 173. Indomito nec diva ferens stipendia tauro. *h. e.* tributum septem adolescentulorum, ac totidem puellarum, quod ab Atheniensibus Minotauro quotannis [illegible] Quæ finis, aut quod me manet stipendium? Effare: jussas cum fide pœnas luam. ¶ Item subsidium, suppetiæ. *Colum. l.* 1. c. 1. *circa med.* Et alii tamen (*scriptores*) obscuriores aliquod stipendium nostro studio contulerunt. ¶ Item impendium, sumptus. *Id. l.* 2. c. 2. *post med.* Ignorane plus esse reditus in ubertate frugum, quam stipendii, si majora mercemur armenta. Est qui leg. *impendii*.

STIPES, pitis, m. *palo piantato in terra*, στύπος, κορμός: a voce græca allata: unde fuere qui *stypes* scriberent. Proprie significat fustem terræ defixum, ut *Fest.* definit: qui in *Stipatores* a *stipa* (unde *stipare* firmare) deducere videtur. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 641 Termine, sive lapis, sive es defossus in agro Stipes ab antiquis, sic quoque numen habes. *Tibull. de eod. l.* 1. *eleg.* 1. v. 15. Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris, Seu vetus in trivio florea serta lapis. *Propert. l.* 4. *el.* 2. v. 59. Stipes acernus eram properanti falce dolatus. *Cæs. l.* 7. *B. Gall.* c. 73. Truncis arborum, aut admodum firmis ramis abscissis, perpetuæ fossæ ducebantur. Hoc illi stipites demissi, ab ramis eminebant. *Id. l.* 1. *B. Civ.* c. 27. Fossas transversas viis praducit, atque ibi sudes stipitesque præacutos defigit. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 331. quernα religant a stipite funem. *Martial. l.* 7. *epigr.* 31. nudi stipitis ictus hebes. *h. e.* pali erecti, ad quem se exercebant tyrones. *Sueton. in Ner.* c. 29. & *Plin. l.* 8. c. 5. *in fin.* Viri ad stipitem deligati. *Senec. ep.* 14. Adigere per medium hominem, qui per os emergat, stipitem. *impalare.* ¶ Diciter & de quocumque trunco arboris, fuste, sude, *tronco, stipite, palo, ramo*. *Plin. l.* 17. c. 27. Amygdalæ ex amaris dulces fiunt, si circumfosso stipite, & ab ima parte circumforato destecne pituita abstergeatur. *Tibull. l.* 1. *el.* 15. v. 17. Neu pudeat prisco vos (*Lares*) esse e stipite factos. *Ovid. in Ibin*, v. 239. viridi de stipite factas Admorunt oculis usque sub ora faces. *Virg. Æn.* 4. v. 444. Consternunt terram concusso stipite frondes. *Propert. l.* 4. *el.* 2. v. 18. Cum pirus invito stipite mala tulit. *scil.* per insitionem. *Pallad. in April. tit.* 2. Ziziphus seritur ossibus, & stipite, & planta. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel.* v. 288. tulit radicitus altas Fagos, ac recto proceras stipite laurus. *Virg. Æn.* 7. v. 524. non jam certamine agresti, Stipitibus duris agitur, sudibusque præustis, Sed ferro ancipiti decernunt. *Senec. in Herc. Fur.* v. 1230. stipitem hoc vastum date, *h. e.* clavam. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 751. Constitit ipse super ramoso stipite nixus. & *de remed. amor.* v. 446. Cassaque seducto stipite flamma perit. *Id. Fast. l.* 5. v. 506. Ignis in hesterno stipite parvus erat. *tizzone*. ¶ Per synecdochen est ipsa arbor. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 37. Martia, picus, avis gemino pro stipite pugnant, Et lupa. tuta per hos utraque palma fuit. *Id. de nuce*, v. 32. Audiat hoc cerasus, stipes inanis erit. *Claudian. de consul. Prob. & Olybr.* v. 179. Stamine, quod molli tondent de stipite Seres, Frondea lanigeræ carpentes vellera silvæ. ¶ De virga tenui, aut calamo. *Lucan. l.* 9. v. 820. Stipite quæ diro virgae mentita Sabææ Thurica. *Martial. l.* 13. *distich.* 19. Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros. In niveo virides stipite cerne comas. ¶ Est convicium in hominem stupidum, stultum, stolidum, fatuum. *Terent. Heaut.* 5. 1. 3. In me quidvis harum rerum convenit, quæ sent dicta in stultum: caudex, stipes, asinus, plumbeus. *Cic. in Pison.* c. 9. Qui tanquam truncus atque stipes, si stetisset modo, posset sustinere tamen titulum consulatus. *Id. de Harusp. resp.* c. 3. *a med.* Non plus quam stipitem illum, qui quorum hominum esset, nesciremus, nisi se Ligurem ipse esse diceret. Adde, *post red. in Sen.* c. 6. & *Claudian. l.* 1. *in Eutrop.* v. 126.

STIPIDOSUS, a, um, durus, ligneus, stipitem referens, ut Stipidosa radix, *Apul. de herb.* c. 67. Stipidosi fruticis rami, *Id. ibid.* c. 74.

STIPO, as, avi, atum, a. 1. *empir bene, riempire calcando, unire strettamente, stivare*, στίβω, σάττω, calcando ac densando impleo, in unum cogo, recte compono, & firmo: a *stipa*, vel a voce græca allata. *Virg.* 4. *Georg.* v. 164. & *lib.* 1. *Æn.* v. 436. apes liquentia mella Stipant, & dulci distendunt nectare cellas. *Petron. in Satyr.* c. 89. Stipant graves equi recessus Danai. *Flor. l.* 3. c. 19. *ante med.* In ore abdita nuce, quam sulphure & igne stipaverat, lenites inspirans, flammam inter verba fundebat. *Colum. l.* 10. v. 404. Armeniisque, & cereolis, prunisque Damasci Stipantur calathi. *Plin. l.* 15. c. 17. *sub fin.* Uvas foliis involutas (*servandi causa*) vasculis stipare. *Varr. sub fin. l.* 4. *de L. L.* Quod asses libræ pondo erant, qui acceperant majorem numerum, non in arca ponebant, sed in aliqua cella stipabant, id est componebant, quo minus locum occuparent: a stipando stipem dicere cœperunt. *Virg. Æn.* 3. v. 465. stipatque carinis Ingens argentum, Dodonæosque lebetas, &c. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich.* v. 397. Quæ tunc Flaminiam stipabunt millia vulgi! *Apul. l.* 3. *Metam.* Populus cavea conseptum mira celeritate complevit: aditum etiam & tectum omne fartim stipaverant. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. v. 11. Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro, Eupolin Archilocho? comites educere tantos? *h. e.* sarcinam componere ex voluminibus Platonis, Menandri, &c. arcte colligatis, quos tecum rus afferres. *Tertull. de virg. veland.* c. 12. *extr.* Stipare calceum. *h. e.* adstrictum inducere, & quem per totum impleat, nulla laxitate deformante. ¶ *Stipare se*, lateri alicujus hærere, immiscere se. *Propert. l.* 3. *el.* 6. v. 13. Custodum gregibus sen cum se stipat euntem. ¶ *Stipare aliquem*, circumsequi & comitari, honoris, aut custodiæ causa, *accompagnare, corteggiare*: & dicitur de frequentia, & turba. *Val. Flacc. l.* 7. v. 556. At sua magnanimum contra Pagasæa juventus Prosequitur, stipatque ducem. *Claudian. l.* 2. *de rapt.* v. 55. comitantur euntem Naides, & socia stipant utrinque corona. *Cic.* 3. *Phil.* c. 12. Senatum stipavit armatis. *Virg.* 4. *Æn.* v. 136. Tendem progreditur magna stipante caterva. ¶ *Stipari*, frequentia circumdari. *Cic. pro Mil.* c. 1. Non enim corona consessus vestes cinctus est ut solebat: non usitata frequentia stipati sumus. *Claudian. l.* 2. *in Rufin.* v. 76. Stipatur sociis. V. *Stipatus*. ¶ *Stipari*, denso agmine coire, *affollarsi*. *Claud. l.* 2. *de rapt.* v. 312. Cunctaque præcipiti stipantur sæcula cursu, Insignem visura nurum.

STIPS, stipis, f. *moneta minuta, soldi, danaro*, κέρμα, æra pecuniæ minuta, æra, asses: a *stipando*: quia cum olim asses librales essent, non in arca, sed in cella componebant stipabantque, quia magnam eorum summam habebant. Ita *Varro*, cujus verba in voce præced. retulimus. Sic *Festus*: Stipem dicebant pecuniam signatam, quod stiparetur. & *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 27. Stipendium a stipe appellatum est, quod per stipes, id est modica æra colligatur. ¶ Fere dicitur de pecunia, quæ a pluribus parva quantitate confertur, vel in opus aliquod publice faciendum, vel in honorem deorum, vel pauperibus alendis, *sparse*. *Varr. sub fin. l.* 4. *de L. L.* Diis cum thesauris asses dant, stipem dicunt. *Sueton. in Aug.* c. 57. Omnes ordines in lacum Curtii quotannis ex voto pro salute ejus stipem jaciebant. *Plin. l.* 33. c. 10. *in fin.* Populus R. stipem spargere cœpit Sp. Postumio, Q. Martio coss. (tanta abundantia pecuniæ erat) ut eam conferret L. Scipioni: ex qua is ludos fecit. *h. e.* sponte & ultro conferre. *Id. l.* 18. c. 3. *circa med.* Statua ei a populo stipe collata, statuta est. *Cic.* 2. *de Legib.* c. 9. Præter Idææ Matris famulos, eosque justis diebus, ne quis stipem cogito. & *ibid.* c. 16. Stipem sustulimus, nisi eam, quam ad paucos dies propriam Idææ Matris excepimus. implet enim superstitione animos, & exhaurit domos. *Liv. l.* 25. c. 12. *sub fin.* Edixit, ut populus per eos dies stipem Apollini, quantam commodum esset, conferret. *Ovid.* 1. *ex Pont. epist.* 1. v. 39. Ante deum matrem cornu tibicen adunco Cum canit, exiguæ quis stipis æra neget? *Senec. l.* 4. *quæst. nat.* c. 2. *ante med. de Nili fontib.* In hæc ora stipem sacerdotes, & aurea dona præfecti, cum solemne venit sacrum, jaciunt. *Plin. lib. & ep.* 8. Fons purus & vitreus, ut numerare jactas stipes & relucentes calculos possis. *Tacit. l.* 5. *Hist.* c. 5. Stipes congerere. & *lib.* 4. c. 53. Passimque injectæ fundamentis (*Capitolii*) argenti aurique stipes. *Quintil. declam.* 9. c. 15. *extr.* Stipem ponere Fortunæ. *h. e.* offerre. *Sueton. in Aug.* c. 91. *in fin.* Ex nocturno visu stipem quotannis die certo emendicabat a populo, cavam manum asses porrigen-

gentibus præbens. Senec. de vita beata, c. 25. In Sublicium pontem me transfer. non ideo tamen me despiciam, quod in illorum numero consideo, qui manum ad stipem porrigunt. Id. l. 4. de benef. c. 29. Quis beneficium dicat quadram panis, aut stipem æris abjecti? Martian. Dig. lib. 47. tit. 22. leg. 1. Stipem menstruam conferre. Liv. l. 38. c. 45. a med. colligere a tyrannis. h. e. exiguum tributum. Ammian. sub fin. lib. 26. Stipe precaria victitare. limosinando. & Plin. l. 10. c. 36. Ancilla mercenariæ stipis. h. e. corpore quæstum faciens. ¶ De lucro, & emolumento. Quintil. sub fin. lib. 1. Fructum eloquentiæ non ex stipe advocationum petere, sed, &c. Colum. l. 8. c. 1. Villaticæ pastiones non minimam colono stipem conferunt. Curt. l. 4. c. 1. circa med. Ob inopiam suburbanum hortum exigua stipe colens. ¶ De strenis. Sueton. in Calig. c. 42. Edixit, & strenas ineunte anno se recepturum: stetitque in vestibulo ædium ad captandas stipes, quas plenis ante eum manibus ac sinu omnis generis turba fundebat. Ovid. 1. Fast. v. 191. O quam te fallunt tua sæcula, dixit, Qui stipe mel sumpta dulcius esse putes! ¶ De multa pecuniaria. Valer. Max. l. 2. c. 9. n. 1. extr. Stipem exsolvere. ¶ Rectus casus stips agnoscitur a Charis. l. 1. pag. 27. & 85. Putsch. ubi etiam negat, dici in significatione trunci, sed stipes. Petron. tamen in fragm. Tragur. c. 43. Burm. Et ille stips, dum fratri suo irascitur, nescio cui terræ filio patrimonium elegavit ¶ Stipes pro stipi videtur dixisse Tertullian. de Spectac. c. 17. Locus, stipes, elogium, etiam quibus opus non est, prædicatur. Prudent. vero stipis dixit ultima brevi, lib. 2. in Symmach. v. 910.

STIPULA, læ, f. gambo, stelo, paglia, stoppia, καλάμη, calamus frumentorum, & tenuia in eo folia, quæ facile arescunt: diminut. a stipa. V. dicta in Culmus. Plin. lib. & cap. 18. Peragitur messis stipula nunquam cubitali. & cap. 10. circa med. de tritico. Tercentæ sexaginta stipulæ ex uno grano. Virg. 1. Georg. v. 315. Frumenta in viridi stipula lactentia turgent. Plin. l. 17. c. 27. sub fin. Stipula hordeacea. Id. l. 14. c. 16. milii. Ovid. 4. Fast. v. 725. stipulæ fabales. & lib. 1. v. 205. Nec pudor, in stipula placidam cepisse quietem, Nec fœnum capiti supposuisse, fuit. Id. 8. Met. v. 630. domus stipulis & canna tecta palustri. ¶ Stipula illecta sunt spicæ in messem dejectæ, necdum lectæ, quas rustici, cum vacaverint, colligunt. Paul. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 30. spigolare. De his Varr. l. 6. de L. L. c. ult. Nemo reprehensus, qui e segete ad spicilegium reliquit stipulam. Id. l. 1. R. R. c. 53. Stipulam legere. Terent. Adelph. 5. 3. 62. Meridie ipso faciam, ut stipulam colligat. Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 89. multi si pauca rogabunt, Postmodo de stipula magnus acervus erit. ¶ In pratis stipula est, quæ post fœnisiciam remanet. Varr. l. 1. R. R. c. 49. Tum de pratis stipulam rastellis eradi, atque addere fœnisiciæ cumulum. ¶ Flamma de stipula, ignis parum durans, fuoco di paglia. Ovid. 5. Trist. el. 8. v. 19. Nos quoque floruimus: sed flos erat ille caducus: Flammaque de stipula nostra, brevisque fuit. ¶ Est etiam canna, calamus, arundo, avena, quia ad modum calami fistulata est, & nodis instructa. Plin. l. 37. c. 10. ad fin. Syringitis (gemma) stipulæ internodio similis, perpetua fistula cavatur. Virg. Ecl. 3. v. 26. non tu in triviis, indocte, solebas, Sirldenti miserum stipula disperdere carmen?

STIPULATIO, onis, f. l'obbligarsi per contratto a far qualche cosa, promessa, contratto, stipulazione, ἐπερώτησις, contractus, qui fit per interrogationem unius, v. gr. decem dare spondes? & alterius responsionem, spondeo, vel dabo: ex quibus paritur obligatio. Ejus formulas V. in Stipulor. Dicta est, inquit Isidor. l. 5. Orig. c. 24. sub fin. a stipula. veteres enim quando sibi aliquid promittebant, stipulam tenentes frangebant: quam iterum jungentes, sponsiones suas agnoscebant. Vel quia in contractibus agrariis stipulam manu tenebant, quæ agrum integrum repræsentaret. Varr. sub fin. l. 4. de L. L. & Fest. in Stipem ducunt a stipe, idest ære seu pecunia: & stipulari proprie esse, cum aliquis interrogatus spondet stipem. Alii a stipa, & stipando, h. e. firmando: quia per stipulationem contractus firmantur. Paul. lib. 5. recept. sentent. tit. 7. & Justinian. lib. 3. Institution. tit. 15. ex eo, quod stipulum Veteres firmum appellaverunt: fortasse a stipite descendens. Pompon. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 5. circa med. Stipulatio est verborum conceptio, quibus is, qui interrogatur, daturum, facturumve se, quod interrogatus est, respondet. Cic. 2. de Legib. c. 21. a med. Ut ea pecunia ex stipulatione debeatur. Id. pro Rosc. Com. c. 12. ad fin. Aliqurm stipulatione alligare. Ulpian. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 1. Stipulationem conficere. & ibid. contrahere. Paul. ibid. leg. 2. exstinguese. & ibid. Ex stipulatione liberari. & leg. 4. a med. Stipulatione teneri. Ulpian. lib. 35. tit. 3. leg. 1. & leg. 3. sub fin. Stipulationem interponere. ¶ Acceptam stipulationem facere alicui, est eum, qui per stipulationem promisit, obligatione liberare. Ulpian. Dig. lib. 44. tit. 4. leg. 7. ¶ Stipulationem committi alicui est contrahi, ita ut qui spopondit, reus fiat & obnoxius. Paul. lib. 45. tit. 1. leg. 2. in fin. & Ulpian. ibid. leg. 38. ¶ Sumitur autem stipulatio fere pro verbis interrogantis, cui respondet in respondente sponsio. Sever. Sulpic. apud Gell. l. & c. 4. Contractus stipulationum sponsionumque dicebatur sponsalia. Paul. loc. cit. leg. 8. In illa stipulatione; Si calendis Stichum non dederis, decem dare spondes? quæritur, &c. Ulpian. ibid. leg. 38. Stipulatio ista: habere licere spondes? hoc continet, &c. Adde leg. 47. & Julian. ibid. leg. 56. &c.

STIPULATIUNCULA, æ, f. ἐπερωτημάτιον, parva stipulatio. Cic. 1. de Orat. c. 38. Cum in circulo decipiare adversarii stipulatiuncula.

STIPULATOR, oris, m. ἐπερωτητὴς, συγγραφεὺς, qui stipulatur, & fere eum significat, qui contractum initurus interrogat: cui respondet promissor, & reus. Neque probat Isidor. quod ait lib. 4. Orig. c. 24. sub fin. promissores stipulatores vocari. Julian. Dig. lib. 2. tit. 10. leg. 3. Si stipulator dolo Titii, & promissor dolo Mævii impeditus fuerit, quo minus, &c. Ulpian. lib. 45. tit. 1. leg. 41. in fin. Ex quo apparet, diei adjectionem pro reo esse, non pro stipulatore. Adde eund. ibid. leg. 43. &c. Sueton. in Vitell. c. 14. Feneratorum & stipulatorum, publicanorumque, qui unquam se aut Romæ debitum, aut in via portorium flagitassent, vix ulli pepercit. h. e. qui stipulandi periti erant, & in usuris exercendis (quæ cuique ex stipulatione debebantur) omnes stipulationum formulas callebant. Ideo Sueton. eos cum feneratoribus conjungit. Hujusmodi stipulatores in basilicis fori Romani stare solebant, ut colligitur ex Plaut. Curcul. 4. 1. 12.

STIPULATUS, a, um, stipulando contractus, stipulatione promissus. Cic. pro Rosc. Com. c. 5. Hæc pecunia necesse est, aut data, aut expensa lata, aut stipulata sit. Stipulatam non esse, taciturnitas testium concedit.

STIPULATUS, us, m. stipulationis contractus. Paul. l. 5. recept. sentent. tit. 7. Cum facto promissoris res in stipulatum deducta intercidit, agi ex stipulatu potest. Quintil. decl. 12. c. 21. Ex stipulatu legati nostri perimus. Ulpian. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 1. Adquiret ei ex stipulatu actionem.

STIPULOR, aris, atus sum, dep. 1. proporre e far un contratto, stipulare, ἐπερωτάω, est certis verbis interrogare, vel rogare aliquem, an velit quippiam facere aut dare: quo adnuente, legitima obligatio oritur. Cui respondet promittere, spondere. De notatione diximus in Stipulatio. Stipulandi formula est apud Plaut. Pseud. 4. 6. 14. Nullum periclum est, quod sciam, stipularier. Ut concepisti verba, viginti minas dabin'? Ball. dabuntur. (Adde 1. 1. 115.) & Varr. l. 2. R. R. c. 3. Itaque stipulantur sic: Illas capras hodie recte esse, & bibere posse, habereque recte licere; hæc spondesne? (Adde c. 5. a med.) Servius Sulpic. apud Gell. l. & c. 4. Qui uxorem ducturus erat, ab eo, unde ducenda erat, stipulabatur, eam in matrimonium ductum iri: qui daturus erat, itidem spondebat daturum. Is contractus stipulationum sponsionumque dicebatur sponsalia. Sed si post eas stipulationes uxor non dabatur, aut non ducebatur; qui stipulabatur, ex sponsu agebat. & mox. Judex eum, qui spoponderat, aut qui stipulatus erat, condemnabat. Ulpian. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 1. a med. Si stipulanti mihi decem, tu viginti respondeas. Id. ibid. leg. 34. Multum interest, utrum ego stipuler rem, cujus commercium habere non possum; an quis promittat. Modestin. ibid. tit. 2. leg. 1. Qui stipulatur, reus stipulandi dicitur: qui promittit, reus promittendi habetur. Cic. pro Rosc. Com. c. 4. extr. Stipulatus es? ubi? quo die? quis spopondisse me dicit? nemo. Julian. lib. 45. tit. 1. leg. 56. ad fin. Si a te stipulatus fuero fundum Sempronianum, deinde eundem fundum, detracto usufructu, ab alio stipuler, prior stipulatio non novabitur. Paul. ibid. leg. 35. Si stipuler, ut id fiat, quod natura fieri non concedit: non magis obligatio consistit, quam cum stipulor, ut id detur, quod dari non potest. Id. lib. 19. tit. 2. leg. 54. a med. Quod locator & conductor invicem de se stipulati sunt. Id. lib. 12. tit. 1. leg. 40. & lib. 45. tit. 1. leg. 46. Centesimis calendis dari, utiliter stipulamur: quia præsens obligatio est, in diem autem dilata solutio. Julian. ibid. tit. 3. leg. 1. Cum servus stipulatur, nihil interest, sibi, an domino, an vero sine alterutra eorum adjectione dari stipuletur. Juvenal. sat. 7. v. 165. Quantumvis stipulare, & protinus accipe quod do. h. e. pete, postula. Ulpian. Dig. lib. 46. tit. 7. leg. 2. Stipulari stipulationem. ¶ Suscriptum stipulari dicitur etiam qui promittit. Paul. lib. 13. tit. 4. leg. 7. Si certo loco condicturum se quis stipulatus sit. Ulpian. lib. 12. tit. 6. leg. 26. ad fin. Si decem, aut Stichum stipulatus solvam quinque, quæritur, an possim, &c. Id. lib. 46. tit. 3. leg. 5. a med. Si quis usuras solverit, quas non erat stipulatus. Adde Julian. lib. 18. tit. 1. leg. 39. &c. ¶ Priscian. lib. 8. pag. 794. Putsch. putat adhiberi etiam passiva significatione pro rogari, seu interrogari: vel contractu teneri: ut in illo Sueton. in fragment. Lætoria, quæ vetat minorem annis XXV. stipulari. ἐπερωτᾶσθαι. ¶ Stipulo, as, positione activa. Symmach. l. 1. ep. 11. Sponsionem stipulat affectio. h. e. firmat. Juret. apud quem est epist. 5. legis stipulatur.

STIPULUM Veteres dixere firmum, ut in Stipulatio dictum est. ¶ In Gloss. stipulum est καλάμη.

STIRIA, æ, f. goccia, stilla gelata, ghiacciuolo, σταλαγμός, gutta liquoris concreta & pendens cadenti similis. Virg. 3. Georg. v. 365. Et totæ solidam in glaciem vertere lacunæ: Stiriaque impexis induruit horrida barbis. Claudian. de B. Get. v. 326. stant colla pruinis Aspera: flaventes adstringit stiria setas. Tertull. de pall. c. 4. vocat stiriam leoninam setas & pilos in pelle leonis humore aut glacie induratos. Plin. l. 34. c. 12. a med. E scrobium lateribus distillantes hiberno gelu stirias, stalagmiam vocant. Martial. l. 7. epigr. 36. Turpis ab inviso pendebat stiria naso.

STIRIACUS, a, um, stillans, stillatitius: a stiria, gutta. Solin. c. 27. (al. 40.) a med. Pingue roscidum cum arefactum inolevit, guttis stiriacis legitur.

STIRICIDIUM, ii, n. idem ac stillicidium: a stiria. Fest. Stiricidium, quasi stillicidium, cum stillæ concretæ frigore cadunt. Cato ibid. Nihilominus voluit semper de stiricidio in re præsenti cognoscere.

STIRPESCO, is, ῥιζοφυτέομαι, in stirpem convertor. Plin. l. 9. c. 8. a med. de asparago. Nam si destringatur, stirpescere, & intermori.

STIRPITUS, adverb. fino dalle radici, ῥιζόθεν, usque ab ima stirpe, radicitus, funditus. Cic. 4. Tuscul. cap. ult. Hunc errorem,

quasi

quasi radicem omnium malorum, stirpitus Philosophia se extracturam pollicetur.

STIRPS, stirpis, m. & f. *radice, sterpe*, ῥίζα, ῥιζόφυτον, radix, & imus truncus arboris, qua hæret radicibus: item totus ipse truncus, ex quo rami exeunt. *Cic. in Orat. c.* 43. Arborum altitudo nos delectat: radices stirpesque non item: sed esse illa sine his non potest. *Virg. Æn.* 12. *v.* 781. Namque diu luctans, lentoque in stirpe moratus, &c. Supra dixerat *vers.* 773. lenta in radice. *& vers.* 208. & *Colum. l.* 5. *c.* 9. *a med.* sceptrum in silvis imo de stirpe recisum. *Virg.* 2. *Georg. v.* 209. Antiquasque domos avium cum stirpibus imis Eruit. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 81. Arbores tantummodo per stirpes aluntur suas. *Plin. l.* 16. *c.* 36. *ante med.* Arundo omnis ex una stirpe numerosa. *Cic. Verr.* 7. *c.* 38. & 50. Siculi milites palmarum stirpibus alebantur. (*Paulo supra* item *cap.* 33. vocat radices palmarum agrestium. Sic *Tacit.* 4. *Hist. c.* 60. Virgulta, & stirpes, & internatas saxis herbas vellentes, miseriarum patientiæque exemplum fuere.) *Tibull. l.* 1. *eleg.* 9. *v.* 45. & *Propert. sub fin. l.* 3. vellere albos a stirpe capillos. *fin dalle radici*. Et metaphorice *Sallust. in Catil. c.* 10. Carthago ab stirpe interiit. *h. e.* funditus. ¶ Per synecdochen ponitur pro tota arbore, aut parte ejus quacumque, *albero, legno*. *Lucret. l.* 5. *v.* 1098. Emicat interdum flammai fervidus ardor, Mutua dum inter se rami stirpesque teruntur. *& v.* 1364. stirpes committere ramis. *h. e.* inserere, *innestare*. & *Virg.* 2. *Georg. v.* 23. Hic plantas tenero abscindens de corpore matrum, Deposuit sulcis: hic stirpes obruit arvo. *h. e.* integras arbores cum radicibus. *& v.* 367. *de vitib.* ubi jam validis amplexæ stirpibus ulmos Exierint. *h. e.* ramis, materia. *Cato R. R. c.* 40. Capito tibi scissam facito: ea stirpem præcisum (al. *præcisam*) circumligato, ne liber frangatur. Ubi id feceris, surculum præacutum inter librum & stirpem artito primores digitos duos. *tra scorza e legno*. & *Colum. l.* 3. *c.* 5. *extr. de malleolis*. Probatissimum genus stirpis deponere. *Id. l.* 5. *c.* 6. *ante med.* Arbor decacuminanda est justa ramulum, qui videbitur esse nitidissimus: ita tamen, uti supra eum trunco stirpem dodrantalem relinquas, ad quam ramus alligetur. *& paulo post*. At si robusti rami erunt, ita ferro amputentur, ut exiguam stirpem prominentem trunco relinquas. *sterpe, troncopello*. & *Plin. l.* 8. *c.* 26. Hippopotamus satietate obesus exit in litus, recentes arundinum cæsuras speculatum: atque ubi acutissimum videt stirpem, imprimens corpus venam vulnerat, &c. Ita *Harduin.* ex MSS. alii *acutissimam*. ¶ De quacumque planta, virgulto, *pianta*. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 11. *a med.* cum arborum & stirpium eadem pæne natura sit. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 64. *a med.* Stirpium & herbarum utilitates longo usu percepimus. *Lucan. l.* 4. *v.* 42. Dum scopulos stirpesque tenent, atque, hoste relicto, Cedunt ense viam. ¶ Translate est origo, causa, principium, fons, radix, *origine, radice, fonte, cagione, sorgente*. *Plaut. Trin.* 1. 2. 180. Quod si exquiratur usque ab stirpe auctoritas, unde quidquid auditum dicant; nisi id appareat, famigeratori res sit cum damno & malo. *Cic.* 1. *Catil. c.* 12. *extr.* Extinguetur atque delebitur non modo hæc tam adulta reipublicæ pestis, verum etiam stirps ac semen malorum omnium. *Id.* 3. *Tuscul. c. ult.* Stirpes ægritudinis omnes elidendæ sunt. *Id.* 2. *de Divin. c.* 72. Ut religio propaganda est, sic superstitionis stirpes omnes ejiciendæ sunt. *Id.* 4. *de Fin. c.* 2. *sub fin.* Differo eam partem, quæ quasi stirps est hujus quæstionis. *Id. pro Cæl. sub fin.* Firmata jam stirpe virtutis. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 6. Audeamus non solum ramos amputare miseriarum, sed omnes radicum fibras evellere. tamen aliquid relinquetur fortasse. Ita sunt altæ stirpes stultitiæ. ¶ Item origo generis in familiis, *stirpe, schiatta, lignaggio, progenie*. *Cic. de Amic. c.* 19. *ad fin.* Qui aliquamdiu propter ignorationem stirpis & generis in famulatu fuerint. *Nep. in Attic. c.* 18. Juniam familiam a stirpe ad hanc ætatem ordine enumeravit. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 39. Cum Marcelli ab liberti filio stirpe, Claudii patricii ejusdem nominis hereditatem gente ad se rediisse dicerent. *Pacuv. apud Non. c.* 3. *n.* 237. Dubito, quod primordium capessam ad stirpem exquirendum. *Virg.* 1. *Æn. v.* 630. Seque ortum antiqua Teucrorum ab stirpe volebat. *Enn. apud Non. loc. cit.* & *Fest. in Stirps*. Nomine Pyrrhus, uti memorant a stirpe supremo. *Virg.* 5. *Æn. v.* 711. Dardanius divinæ stirpis Acestes. *Sallust. in Jug. c.* 14. Me jam ab stirpe socium & amicum populo R. regno expulit. *fin da' miei maggiori*. & *Ovid. Fast.* 1. *v.* 365. Flebat Aristæus, quod apes ab stirpe necatas Viderat. *con tutta la razza*. ¶ Item propago, nepotes, posteri, *discendenza*: quia *stirps* non solum truncum, sed etiam ramum significat. *Enn. apud Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 2. *a med.* Ut tibi Titanis Trivia dederit stirpem liberum. *Virg.* 6. *Æn. v.* 864. Quis, pater, ille virum qui sic comitatur euntem? Filius, anne aliquis magna de stirpe nepotum? *Id. Æn.* 4. *v.* 622. vos, o Tyrii, stirpem & genus omne futurum Exercete odiis. *& Æn.* 12. *v.* 166. Æneas Romanæ stirpis origo. *Justin. l.* 16. *c.* 1. *a med.* Nec cessasse, quoad omnem stirpem regiæ sobolis deleret. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 37. *sub fin.* En stirps & progenies tot consulum, tot dictatorum. *& lib.* 1. *c.* 38. *in fin.* Aemilii uxor virilis sexus stirpem edidit. *prole*. Sic *Liv. in fin. c.* 1. *l.* 1. Brevi stirps quoque virilis ex novo matrimonio fuit. ¶ Item conditio, genus, ordo. *Vellej. l.* 2. *c.* 4. Mentitus regiæ stirpis originem. *& cap.* 29. Pompejus genitus matre Lucilia, stirpis senatoriæ. *Nep. in Eumen. c.* 1. Neque aliud huic defuit, quam generosa stirps.

STITI. V. in *Sisto*, cujus est præteritum.

STIVA, æ, f. *manico dell' aratro, stiva*, ἐχέτλη, aratri ea pars, quam arator manu tenet, & permit, sulci dirigendi gratia. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31. Vomer, quod vomit eo plus terram: dens, quod eo mordetur terra: supra id regula quæ stat, stiva, a stando: & in ea transversa regula, manicula, quod manu bubulci tenetur, qui quasi est temo inter boves. Vult *Varro* esse a *stando*, quasi *stativa*: & distinguit stivam a manicula: Auctores non distinguunt. *Virg.* 1. *Georg. v.* 174. Stivaque, quæ currus a tergo torqueat imos. *Ovid.* 8. *Met. v.* 218. & *Colum. l.* 1. *c. ult.* Aut pastor baculo, stivæque innixus arator. *Id.* 4. *Fast. v.* 825. Inde premens stivam designat mœnia sulco.

STLATA, æ, f. *sorta di nave*, genus navigii, inquit *Fest.* latum magis, quam altum, sic appellatum a latitudine: sed consuetudine, qua, stlocum pro locum, & stlitem antiqui pro litem dicebant. *Gell.* quoque l. 10. c. 25. *stlatas* inter varias navium appellationes enumerat. *Caper de Orthogr. in fin. pag.* 2246. *Putsch.* dicit esse navem piraticam: & inde fieri adjectivum. *Stlataris*. In *Gloss.* quoque legitur: Stlata, πειρατικὸν σκάφος εἶδος.

STLATARIUS, a, um, ad stlatam pertinens. *Petron. in Satyr. c.* 108. Stante ergo utraque acie, cum appareret futurum non stlatarium bellum, ægre expugnavit gubernator, ut Tryphæna inducias faceret. *guerra da burla*, ludicrum, fictum: fortasse quia stlata non erat navis bello idonea. *Gloss. vet.* Stlatarius, ἐμπορικός. Interpretum variæ sunt sententiæ, aliis interpretationem, lectionem aliis sollicitantibus. V. *Burmanni* editionem. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 134. Spondet enim Tyrio stlataria purpura filo. *h. e.* peregrina & pretiosa, longe navi advecta. Sunt qui latum clavum intelligunt: a *stlatus* latus. Alii alia comminiscuntur. ¶ *Vetus Scholiast. Juvenal.* affert hunc versum ex *Ennio*: Et melior navis, quam quæ stlataria portat. Sed in *Ennii* fragmentis non apparet.

STLEMBUS, gravis, tardus, sicut Lucilius pedibus stlembum dixit, cum refert equum pigrum & tardum. *Festus*.

STLITES, lites, apud Veteres. *Festus in Stlata*, & *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 6) Hinc *Vet. Lapis* apud *Gruter. pag.* 350. *n.* 7. P. Albio P. F. Gal. Maximo X. Viro stlitibus judicand. &c. Adde *pag.* 381. *n.* 5. & *pag.* 407. *n.* 2. & alibi sæpe: item *Spartian. in Adrian. c.* 2. eadem ubique formula, *X. Vir. stlitibus judicandis*. *Pompon. Dig. lib.* 1. *tit.* 2. *leg.* 2. *circa med.* Deinde (*post creationem prætoris peregrini*) cum esset necessarius magistratus, qui hastæ præesset, decem viri litibus judicandis constituti sunt. (*Haloand.* habet *centum viri*.) Meminit etiam *Cic. in Orat. c.* 46. Porro decemviri isti videntur fuisse ex corpore illorum centum, qui causas centumvirales cognoscebant. *Dio lib.* 54. Οἱ δέκα οἱ ἐπὶ τῶν δικαστηρίων ... ἀνδρῶν κληρουμένων ... *Auct. Paneg. ad Pison. v.* 41. Seu trepidos ad jura decem citat hasta virorum, Et firmare jubet centeno judice causas. *Sueton. in Aug. c.* 36. Ut centumviralem hastam, quam quæstura functi consuerant cogere, decemviri cogerent. Adde *Plin. l.* 5. *ep.* 21. ¶ Apud *Cicer. Pompon.* & *Spartian.* legitur *litibus*.

STLOCUS, locus. V. in *Stlata*.

STLOPPUS, *vel* Stlopus, i, m. *rimbombo delle guancie gonfie percosse*, vox per onomatopœiam ficta ad exprimendum sonum buccarum inflatarum, si percutiantur. *Pers. sat.* 5. *v.* 13. Nec stloppo tumidas intendis rumpere buccas. Agnoscit etiam *Priscian. sub fin. l.* 1. Al. tamen leg. *scloppo*.

STO, stas, steti, statum, n. 1. *stare ritto, o in piedi*, ἵστημι, erectus insisto, pedibus nixus maneo, rectus sum: cui opponitur *sedeo, jaceo*: a στάω, στῶ, unde ἵστημι idem significans. *Plaut. Capt. prol. v.* 1. Hos quos videtis stare hic captivos duos, Hi stant ambo, non sedent. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 46. Cum virgo staret, & Cæcilia in sella sederet. *Terent. Eun.* 2. 2. 40. & *Plaut. Pseud.* 1. 5. 42. Quid agitur? *Pseud.* statur hic ad hunc modum. *Liv. l.* 38. *c.* 5. Consul arietibus muros quatiebat, &c. Oppidanos primo pavor ac trepidatio cepit: deinde ut præter spem stare muros viderunt, &c. *Cic.* 3. *Verr. c.* 23. Duo signa, quæ nunc ad impluvium tuum stant, quæ multos annos ad valvas Junonis Samiæ steterunt. *Virg.* 3. *Æn. v.* 48. Obstupui, steteruntque comæ. *s'arricciarono*. & *Stat. l.* 5. *v.* 526. stant fulti pulvere crines. ¶ De ædificiis, postquam perfecta sunt. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 96. Juno Argolicas, Macetumque per urbes Spargit, inexpertos tentare pericula quos Æsoniden: jam stare ratem, remisque superbam Poscere quos vehat. ¶ Est etiam consistere, manere, quiescere, *star fermo, fermarsi*. *Virg. Ecl.* 2. *v.* 26. Cum placidum ventis staret mare. *Terent. Heaut.* 4. 7. 3. I: quid stas, lapis? *Id. Phorm.* 1. 4. 18. & *Plaut. Mercat.* 5. 2. 52. Sta illico. *Char.* Male facis, properantem qui me commorare. *fermati*. & *Sil. l.* 12. de militib. fugientib. *v.* 205. State, o miseri, quæis gloria summo Dedecori est. *Horat. l.* 3. *od.* 28. *v.* 5. Inclinare meridiem Sentis, ac veluti stet volucris dies, Parcis deripere horreo cessantem amphoram. *Plin. l.* 5. *ep.* 12. *extr.* Nescit semel incitata liberalitas stare. *Senec. in Oedip. v.* 585. gelidus in venis stetit Hæsitque sanguis. *Virg.* 3. *Georg. v.* 84. *de equo generoso*. Stare loco nescit, micat auribus, & tremit artus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 120. Ita statim stant signa, neque nox quoquam concedit die. *Lucan. l.* 2. *v.* 718. Vanaque percussit pontum Symplegas inanem, Et statura redit. *h. e.* non amplius se motura. Adde *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 195. ¶ Item morari, manere, esse, *trattenersi, essere, stare*. *Cic. in Pison. c.* 6. *a med.* Paulisper stetimus in illo ganearum tuarum nidore atque fumo. *Id. Catil.* 2. *c.* 3. Hos, quos video volitare in foro, quos stare ad curiam, quos etiam in senatum venire. *Id. pro Flacc. c.* 6. Qui domi stare non poterant. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 289. Cum steterit Jovis æde. *Id. Heroid. ep.* 18. *v.* 208. Et meliae nulla stat mea puppis aqua. *Id. Met.* 11. *v.* 691. stetit hoc miserabilis ipso Ecce loco. *Senec. in fin. Troad.* Quam prope a Priamo steti! *Cic.* 7. *Verr. c.* 33. Stetit soleatus prætor populi R. cum pallio purpureo tunicaque talari, muliercula nixus in litore. *Id.* 3. *de Orat. c. penult.* Serenum tra-

tuit,

buit, qui staret occulte post ipsum, &c. Valer. Flacc. l. 4. v. 631. Me Pangæa super rursus juga, neque paterna Stare Tyro, ducesque iterum mihi surgere soles, Nunc erit. Cic. 2. Phil. c. 4. Qui hoc ipso tempore stant cum gladiis in conspectu Senatus. ¶ De servis, qui præsto sunt ad obsequia. Terent. Eun. 3. 5. 46. Sto exspectans, si quid mihi imperent. C. Gracchus apud Gell. l. 15. c. 12. Nulla apud me fuit popina: neque pueri eximia facie stabant. Sueton. in Cæs. c. 49. Stare alicui ad cyathum & vinum. servir di coppiere. ¶ De meretricibus prostantib. Juvenal. sat. 10. v. 239. Quod steterat multis in carcere fornicis annis. Horat. l. 1. sat. 2. v. 30. alius nullam, nisi olente in fornice stantem. Ovid. 1. Amor. eleg. 10. v. 21. Stat meretrix certo cuivis mercabilis ære. ¶ Pro morari, cessare, otiosum esse. Sil. l. 12. v. 104. numerabat inertes Atque actos sine Marte dies, ac stare pudebat. & vers. 68. quis terminus, inquit, Aota urbes standi Grajas, oblite tuorum Factorum miles? Terent. Andr. 5. 6. 15. Propera, accesse, quid stas? quid cessas? ¶ Pro hærere, versari. Virg. 1. Æn. v. 650. Omnis in Ascanio cari stat cura parentis. Sil. l. 2. v. 638. dulcisque labor sua nomina natis Reddere, & in vultu genitricis stare suorum. ¶ durare. Sil. l. 3. v. 94. te longa stare senecta, Ævumque extendisse velim. ¶ De militibus, qui in acie, & contra hostem constanter permanent, pugnare parati. Liv. l. 22. c. 60. ad fin. Cum in acie stare, ac pugnare decuerit, tum in castra refugerunt. Cic. 2. Tuscul. c. 23. Ut fit in prœlio, ut ignavus miles, simul ac viderit hostem, fugiat, ob eamque causam pereat nonnunquam; cum ei, qui steterit, nihil tale evenerit. Nep. in Epamin. c. 10. Postquam pugnari cum Lacedæmoniis cœpit, in primis stetit. Liv. l. 37. c. 59. in fin. Quota parte virium suarum ibi dimicavit Antiochus? in Asia totius Asiæ steterunt vires. Id. l. 26. c. 42. Et primo haud impari stetere acie: subsidia deinde, &c. Stat. 8. Theb. v. 328. stetit audacia effusus in iras, Conseruitque manus. Plaut. Amph. 1. 1. 86. Quisque uti steterat, jacet, obtinetque ordinem. Juvenal. sat. 3. v. 290. Stat contra, starique jubet. ¶ Metaphorice Cic. Fam. 1. ep. 4. Ad XVI. cal. Febr. cum in Senatu pulcherrime staremus, quod jam illam sententiam Bibuli fregeramus, unumque certamen esset relictum, sententia Vulcatii. ¶ Hinc ponitur pro favere, alicujus causam tueri, ejus partes sequi. Nep. in Datam. c. 6. a med. Coacti sunt cum eis pugnare, ad quos transierant; ab hisque stare, quos reliquerant. Id. in Agesil. c. 5. ad fin. Si eos extinguere voluerimus, qui nobiscum adversus barbaros steterunt. Liv. l. 26. c. 41. Cum dii prope ipsi cum Annibale starent. Id. l. 2. c. 12. ad fin. & lib. 38. c. 25. & Ovid. l. 1. de art. am. v. 200. Pro jure gentium stetit fortuna. Cic. in Bruto, c. 79. Talis tribunus plebis fuit, ut nemo, contra civium perditorum dementiam, a Senatu & a bonorum causa steterit constantius. Id. l. 2. de Invent. c. 3. Stare a mendacio contra veritatem. Justin. l. 5. c. 4. Tantum fuit in uno viro momenti, ut unde stetisset, eo se victoria transferret. ¶ Contra stare in aliquem est adversari. Ovid. Heroid. ep. 7. v. 166. Nec steterant in te virque paterque meus. ¶ Est etiam extare, prominere. Lucil. apud Non. c. 4. n. 221. Hic corpus solidum invenies, hic stare papillas Pectore marmoreo. Ovid. Met. 12. v. 401. sic tergum sessile, sic stant Pectora celsa toris. ¶ Item hærere, fixum esse. Ovid. 8. Met. v. 414. missisque duabus, Hasta prior terra, medio stetit altera tergo. Sil. l. 1. v. 327. Et stant loricæ squamis horrentia tela. Id. l. 4. v. 142. Cornus & oblatæ stetit inter tempora frontis. Ovid. Met. 5. v. 132. Hujus in obliquo missum stetit inguine ferrum. ¶ Stare vultus dicitur, qui non mutatus, & constantiam firmitatemque animi, aut etiam stuporem præ se fert. Sil. l. 15. v. 29. stans vultus, & ore Incessuque viro propior. (Contra Genes. 4. 6 Quare iratus es? & cur concidit facies tua?) Stat. 11. Theb. v. 693. cur ad patrios non stant tua lumina vultus? h. e. aspectum patris non sustinent. Lucan. l. 5. v. 214. nunc vultu pavido, nunc torva minaci: Stat nunquam facies. Val. Flacc. l. 4. v. 639. stant ora metu, ore sessa recedunt Lumina. ¶ Stat, præstitutum, præfinitum, fixum est. Virg. 10. Æn. v. 467. Stat sua cuique dies: breve & irreparabile tempus Omnibus est vitæ. ¶ Stat, certum est, deliberatum est, son risoluto, ho fissato. Nep. in Attic. c. 21. Mihi stat alere morbum desinere. Virg. 2. Æn. v. 750. Stat casus renovare omnes, omnemque reverti Per Trojam. Cic. Attic. l. 3. ep. 14. extr. Nos in Asiam convertemus: neque adhuc stabat, quo potissimum: sed scies. Id. l. 9. Fam. ep. 2. ad fin. Modo nobis stet illud, una vivere in studiis nostris. Terent. Eun. 2. 1. 18. & Liv. l. 21. c. 30. Annibali sententia stetit, pergere ire, atque Italiam petere. Sil. l. 3. v. 68. Quos ut seponi stetit, & secernere ab armis, &c. Val. Flacc. l. 5. v. 289. stat pectore fixum, Æetæ sociare manus. ¶ Per me stat, sum in causa. Terent. Andr. 4. 2. 16. Si poterit fieri, ut ne pater per me stetisse credat, quominus hæ fierent nuptiæ, volo: sed si id non poterit, id faciam in proclivi quod est, per me stetisse, ut credat. Quintil. l. 3. c. 6. a med. Deserui, tempestatibus, fluminibus, valetudine impeditur: id est, non per me stetit, sed per illa. Adde Liv. l. 6. c. 33. Cum infinito Scævola Dig. lib. 30. leg. 36. Si per eum non stetit, parere defuncti voluntati. Cicero eod. sensu dixit, Fam. 2. ep. 2. Nemo est qui nesciat, quo minus discessio fieret, per adversarios tuos esse factum. ¶ Præterea stare dicuntur, quæ operta & oppleta sunt: quasi constent & sustineantur ea re, qua opplentur. Sisenn. apud Non. loc. cit. Cælum caligine stat. Cæcil. ibid. Ager stat sentibus. Lucil. apud Donat. ad Terent. Andr. 4. 2. 16. stat sentibu' fundus. Virg. 12. Æn. v. 407. jam pulvere cælum Stare vident. Stat. 7. Theb. v. 122. pulvereo stant ultra globo. Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 257. stant pulvere Syrtes Getulæ, Enn. apud Porphyr. (ad illud Horat. l. 1. od. 9. v. 1. Vides, ut alta stet nive candidum Soracte) stant pulvere campi. Boeth. de consol. Philos. l. 1. metr. 3. v. 4. Nimbosisque polus stetit imbribus. Virg. 6. Æn. v. 300. de Charonte. stant lumina flamma. (Dantes Infern. 3. 109. Caron dimonio con occhi di bragia.) In Codice Mediceo habetur flammæ, ita tamen ut postrema vocalis a transversa lineola secta sit. Pierius in antiquis aliquot exemplaribus invenit flammea, quod illi magis placet, ut sit versus dactylicus: sic vers. 33. quin protinus omnia Perlegerent oculis. ubi iis adversatur, qui omnem scripsere. Verum stant lumina flamma lectio est ceteris præferenda. ¶ Item quæ aliquo pretio constant, costare. Liv. l. 34. c. 50. Polybius scribit, centum talentis eam rem Achæis stetisse. Horat. l. 1. sat. 2. v. 122. quæ neque magno Stet pretio, nec cunctetur, cum est jussa, venire. Liv. l. 3. c. 60. Si extemplo rem fortunæ commisisset, haud scio an magno detrimento certamen staturum fuerit. gli sarebbe costato caro. & lib. 23. c. 30. Multo sanguine ac vulneribus ea Pœnis victoria stetit. Ovid. 2. Fast. v. 812. Heu quanto regnis nox stetit una tuis! Virg. 10. Æn. v. 494. haud illi stabunt Æneia parvo Hospitia. Senec. l. 1. de Ira, c. 2. Nulla pestis humano generi pluris stetit. Val. Max. l. 5. c. 6. n. 1. Populo R. libertatem suam magno stetisse. Adde Propert. l. 2. el. 7. v. 8. Sil. l. 17. v. 81. Martial. l. 3. epigr. 75. extr. Vellej. l. 2. c. 64. ad fin. & Quintil. sub init. declam. 13. ¶ Item qui vigent, in suo statu manent, incolumes sunt, dignitatem suam retinent. Cic. Fam. 7. ep. 2. a med. Eorum auxilio, qui, me stante, stare non poterant. Id. 2. Phil. c. 10. extr. Quæ si valuissent, respublica staret, tu concidisses. Id. Catil. 2. c. 10. Qui homines si stare non possunt, corruant, sed ita, ut, &c. Id. 2. Offic. c. 1. circa med. Utinam respublica stetisset quo cœperat statu. Id. Fam. 13. ep. 29. ad fin. Per quos homines ordinesque steterim, quibusque munitus fuerim, non ignoras. Ovid. 1. Trist. eleg. 9. v. 17. & lib. 5. el. 14. v. 20. Dum stetimus, turba quantum satis esset, habebat Nota quidem, sed non ambitiosa, domus. ¶ Pro niti, consistere, contineri. Liv. l. 45. c. 19. circa med. Regnum eorum novum, nullis vetustis fundatum opibus, fraterna stare concordia. Id. l. 8. c. 7. Disciplinam militarem, qua stetit ad hanc diem Romana res, solvisti. Val. Flacc. l. 3. v. 673. Scilicet in solis profugi stetit Herculis armis Nostra salus? ¶ Stare dicitur aut Comœdia, aut ejus actor, cum placet. Terent. prol. 2. Hecyr. v. 6. In his, quas primum Cæcilii didici novas, partim sum earum exactus, partim vix steti. Id. Phorm. prol. v. 9. Si intelligeret, cum stetit olim nova, actoris opera magis stetisse, quam sua. Sic Horat. l. 2. epist. 1. v. 176. Securus, cadat, an recto stet Fabula talo. & lib. 1. sat. ult. v. 16. Illi, scripta quibus Comœdia prisca viris est, Hoc stabant, hoc sunt imitandi. Petron. in Satyr. c. 2. Corruptæ eloquentiæ regula stetit & obtinuit. ¶ Sæpe est etiam constantem esse, permanere, perseverare. Cic. pro Rabir. perduell. c. 10. Fidem non Rabirius, sed Marius dedit: idemque violavit, si in fide non stetit. Sil. l. 11. v. 3. stat nulla diu mortalibus usquam, Fortuna titubante, fides. Cic. ad Brut. epist. 10. a med. Qui si steterit idem, mihique paruerit, satis videmur habituri præsidii. Martial. l. 8. epigr. 71. nam stare, aut crescere debent munera. Virg. Æn. 4. v. 539. Aut bene apud memores veteris stat gratia facti. Cic. l. 5. Attic. ep. 18. Stamus animis, & quia consiliis bonis utimur, speramus etiam manu. Horat. l. 2. sat. 3. v. 212. Tu prudens scelus ob titulos cum admittis inanes, Stas animo? hai il tuo buon giudizio? ex mentis compos? Senec. in Thyest. v. 634. Si steterit animus: si metu corpus rigens Remittet artus. h. e. si se collegerit & firmarit. ¶ Item acquiescere, consentire, contentum esse: cum ablativo. Cic. 5. Tuscul. c. 28. Omnia ad suum arbitrium referre, suis stare judiciis. Id. pro Cluent. c. 47. sub fin. Si uterque censor censoris opinione standum non putavit. Id. l. 7. Attic. ep. 15. Omnes cupiebant, Cæsarem stare conditionibus iis, quas tulisset. Id. 3. Offic. c. 25. a med. Pacto promissa, stare conventis. Liv. l. 7. c. 33. & lib. 34. c. 22. extr. Quæ pars major erit, eo stabitur consilio. Id. l. 21. c. 19. Etsi priore fœdere staretur, satis cautum erat Saguntinis. Id. in fin. l. 8. Nec quisquam æqualis temporibus illis scriptor extat, quo satis certo auctore stetur. Ovid. 2. Met. v. 818. Stemus, ait, pacto, velox Cyllenius, isto. Quintil. l. 7. c. 6. extr. & cap. ult. Verbis legis standum sit, an voluntate. Id. l. 5. c. 6. Stare jurejurando. ¶ Et addita præpositione. Cic. 1. de Fin. c. 14. Stare oportet in eo, quod sit judicatum. Id. Attic. l. 2. ep. 4. Cura, ut cum Titinio transigas. si in eo, quod ostenderat, non stat, mihi maxime placet, ea quæ male empta sunt, reddi. ¶ Cum dativo. Liv. l. 7. c. 6. Nunc famæ rerum standum est. Al. leg. fama. Callistrat. Dig. lib. 22. tit. 5. leg. 32. Alioquin rei judicatæ stabitur. Ulpian. lib. 26. tit. 7. leg. 3. Meritoque patris statur voluntati. Id. lib. 36. tit. 3. leg. 6. Repromissio exigenda est, voluntati defuncti statum iri. Id. lib. 4. tit. 7. leg. 23. ad fin. Nihil aliud est, arbitri sententiæ stare, quam id agere, ut arbitri sententiæ pareatur. African. lib. 2. tit. 1. leg. 18. conventioni. Ulpian. lib. 4. tit. 3. leg. 21. religioni. Id. lib. 19. tit. 1. leg. 13. sub fin. Ut aut stetur emptioni, aut discedatur. ¶ Stare, loco verbi Sum, cum aliqua significatione diuturnitatis. Varr. apud Non. c. 4. n. 79. & 420. denique avarus Quis sanus? cui si stet terra & traditus orbis, Furando tamen, & morbo stimulatus eodem, Ex sese ipse aliquid quærit cogatque peculi. Ovid. l. 1. de art. am. v. 520. Inque cava nullus stet tibi nare pilus. Propert. l. 3. el. 17. v. 20. Infamis stupro stat Pelopea domus. & eleg. 21. v. 20. Nam quantum ferro, tantum pietate potentes Stamus. Val. Flacc. l. 7. v. 354. nec notis stabat contenta venenis. Senec. in Hippol. v. 472. Vacuum sine ullis classibus stabit mare. Ovid. 5. Fast. v. 383. sunt stant antra vetusto, Quæ justum memorant incoluisse senem. ¶ Steterunt

pænult. brevi dixere *Virg.* 2. *Æn.* v. 774. & *Ovid. Heroid. ep.* 7. v. 166. ad quem locum similia multa congessit *Heinsius*.

STŒBE. V. *Phaos*.

STŒCHAS, adis, f. στοιχάς, & στιχάς, herba nascens in insulis ejusdem nominis, odorata, coma hyssopi, amara gustu, ut *Plin. l.* 27. *c.* 12. *in fin.* tradit. ubi etiam recenset ejus utilitates in medicina. Sunt autem *Stœchades* insulæ tres Galliæ Narbonensis, nunc *d'Hyeres*, contra ostia Olbii amnis: de quibus *Plin. sub fin. c.* 5. *l.* 3. Tres Stœchades e vicinis Massiliensibus dictæ, propter ordinem: quas item nominant singulis vocabulis, Proten, & Meson, quæ & Pomponiana vocatur; tertia Hypæa. Hæc *Plin.* Porro στίχος ordinem significat, πρώτη primam, μέση mediam: ὑπαία postrema est.

STOICE, adverb. *stoicamente*, Στωικῶς, Stoicorum more. *Cic. in præf. Parad.* Stoice solet, nullis oratoriis ornamentis adhibitis, dicere. *Id. pro Mur. c.* 35. Agit mecum severe, & Stoice Cato.

STOICI, orum, m. *Stoici*, Στωικοί, genus philosophorum, qui e Zenone Cittieo originem habuere: ita dicti a στοὰ, porticus, quod Zeno Athenis in porticu philosophiam docuit, nempe in porticu illa, quæ Pœcile dicta est a varietate picturæ, idest a ποικίλοι, varius, quam Polygnotus gratuito pinxit. Deum dicebant esse rationem quandam per omnem naturam rerum pertinentem, item legem naturalem recta imperantem, prohibentemque contraria: iidem divinitatem tribuebantætheri, astris, annis, mensibus, annorumque mutationibus. Nihil bonum existimabant, nisi honestum. Felicitatem in sola virtute constituebant. Itaque eorum axiomata fuerunt, solum honestum bonum esse; in quo virtus sit, ei nihil deesse ad beate vivendum: solum sapientem esse divitem, formosum, regem, omnes stultos servos esse: peccata esse æqualia, & hujusmodi. Funditus perturbationes animi sustulerunt, hoc est, voluerunt sapientem omnino esse sine perturbationibus. Hæc & alia multa eorum placita passim leges apud *Ciceron.* præsertim in libris philosophicis & in Paradoxis. V. etiam orationem ejus *pro Murena*, ubi festive eos ridet in persona M. Catonis, *cap.* 29. *&* 30.

STOICIDA, æ, m. idem ac Stoicus, sed per contumeliam, quasi sit is, qui Stoicus videri velit, & tamen moribus sit omnino contrariis stoicæ disciplinæ & severitati. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 64. Fugerunt trepidi vera ac manifesta canentem Stoicidæ. Quidam volunt significare virum mollem, & Stoicidam nomen esse femininum de viro dictum, ea ratione, qua apud *Virg. Æn.* 9. *v.* 617. quidam Rutulorum Trojanos per convicium sic ridet: O vere Phrygiæ, neque enim Phryges, &c.

STOICUS, a, um, *Stoico*, Στωϊκός, ad Stoicos pertinens. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 22. *ad fin.* Schola Stoica. *Horat. epod.* 8. *v.* 15. Stoici libelli. *Martial. l.* 7. *epigr.* 68. Stoica turba. *Id. l.* 10. *epigr.* 83. Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoica menta. *Senec. epist.* 123. *ad fin.* Stoica secta. *&* *epist.* 13. Stoica lingua loqui. *&* *epist.* 22. sententia. *&* *epist.* 39. significatio. *Gell. l.* 19. *c.* 1. disciplina. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 121. dogmata. *Senec. in Apocol. ante med.* Stoicus deus. *h. e.* rotundus. V. *Cicer.* 2. *de nat. Deor. c.* 17.

STOLA, æ, f. *vesta talare da donna*, στολή, vestis muliebris ad talos usque demissa, sinuosa, rugis plicisque abundans, & zona ad corpus adstricta: cui pallium, aut palla superinduitur: a στέλλω, qua amicire, induere significat. *Enn.* apud *Non. c.* 3. *n.* 49. Et quis iste est, quæ lugubri succincta est stola? *Cic.* 2. *Phil. c.* 18. Sumpsisti virilem togam, quam statim muliebrem stolam reddidisti. (Similis hujus est locus in *Petron. Satyr. c.* 81.) *Senec. de vita beata*, *c.* 13. Hoc tale est, quale vir fortis stolam indutus. *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 24. *a med.* Vestimenta muliebria sunt, quæ matrisfamilias causa comparata sunt: quibus vir non facile uti potest sine vituperatione: veluti stolæ, pallia, tunicæ, &c. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 99. Ad talos stola demissa, & circumdata palla. *Martial. l.* 3. *epigr.* 93. Rugosiorem cum geras stola frontem. ¶ Fuit propria matronarum honestarum. nam meretrices toga utebantur. *Ovid. l.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 51. Scripsimus hæc istis, quarum nec vitta pudicos Contingit crines, nec stola longa pedes. *Martial. l.* 10. *epigr.* 5. Quisquis stolæve, purpuræve contemptor, Quos colere debet, læsit impio versu. Adde *Ovid. l.* 2. *Trist. v.* 250. ¶ Metonymice ponitur pro ipsa matrona. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 235. Hic eques, hic juvenum cœtus stolataque laborat. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Atque inter stolam plebemque hunc medium feminarum equestrem ordinem fecit. Adde *Valer. Max. l.* 2. *c.* 1. *n.* 5. ¶ Apud Græcos communis omnium vestium appellatio est: quos & Latini veteres imitati sunt, ut *Non. c.* 14. *n.* 6. observavit. *Enn. ibid.* Regnum reliqui septus mendici stola. *Id. ibid.* & apud *Fest.* in *Squalidum*. Cedo, & caveo vestitus, squalida septus stola. ¶ Hinc *Apul.* de veste sacerdotali usurpavit, *lib.* 11. *Metam.* Perfectis solemnibus, processi duodecim sacratus stolis, habitu quidem religioso satis, sed effari de eo nullo vinculo prohibeor. *&* *mox.* Hanc olympiacam stolam sacrati nuncupant.

STOLATUS, a, um, stola indutus, ἐστολισμένος. *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. *ante med.* Stolatæ mulieres. Caligula imperator apud *Suetn. c.* 23. Liviam Augustam proaviam, propter vafritiam, Ulyssem stolatum appellabat, *Ulisse vestito da donna*. ¶ Et quia stola matronarum propria est, *stolatus* matronalem, & honestum significat. *Martial. l.* 1. *epigr.* 36. Quis Floralia vestit, & stolatum Permittit meretricibus pudorem? *Petron. in fragm. Tragur. c.* 44. *Burm. sub fin.* Antea stolatæ ibant nudis pedibus, passis capillis, mentibus puris, & Jovem aquam exorabant. *le dame, le matrone*.

STOLIDE, *senza ragione*, *pazzamente*, *a sproposito*, *stolidemente*, ἀνοήτως, ἠλιθίως, sine ratione, stulte, inepte, dementer. *Plaut. Aulul.* 3. 2. 6. Quid stolide clamas? *Liv. l.* 7. *c.* 5. Prævalidum juvenem, & stolida ferocem viribus suis cernebat. *&* *cap.* 10. Gallus stolide lætus, & linguam etiam ab irrisu exserens. *Id. l.* 25. *c.* 19. *a med.* Id non promissum magis stolide, quam stolide creditum. *Justin. l.* 11. *c.* 3. Opulenti populi ducem stolide adversus inopes occupasse bellum. *Ammian. l.* 19. *c.* 5. (*al.* 8.) Stolidius erumpentes, dimicantesque fortissime. ¶ Translate *Plin. l.* 13. *c.* 14. *ad fin.* Mala pulmonea stolide tument. *fuor di misura*.

STOLIDITAS, atis, f. *irragionevolezza*, *pazzia*, *stolidezza*, ἀβελτηρία, ἠλιθιότης, dementia, stultitia, fatuitas. *Flor. l.* 3. *c.* 3. *de Cimbris*. Athesim flumen non ponte, nec navibus, sed quadam stoliditate barbarica corporibus aggressi. *Arnob. l.* 2. *pag.* 80. Num stoliditas inveniri quæ major potest, quam mala esse nulla contendere, & tanquam malos perdere & condemnare peccantes? Adde *Gell. l.* 18. *c.* 4. *a med.* & *Apul.* in *Florid. n.* 3. (*al. l.* 1.)

STOLIDUS, a, um, *irragionevole*, *pazzo*, *stolido*, ἠλίθιος, ἀνόητος, rationis expers, brutus, excors, fatuus, stultus: impetu magis, quam ratione utens. *Plaut. Bacch.* 5. 1. 2. Stulti, stolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones. *Enn.* apud *Cicer.* 2. *de Divin. c.* 56. Stolidum genus Æacidarum Bellipotentes sunt magis quam sapientipotentes. *Cæcil.* apud *Fest.* Sed ego stolidus. gratulatum me oportuit prius. *Terent. Andr.* 3. 1. 22. Jam scio, ah! via tandem sensi stolidus. *Plaut. Amph.* 4. 2. 8. Quid me adspectas, stolide? *Id. Bacch.* 3. 6. 19. Ii sa cum frustrantur, frustrari alios stolidi existimant. *Id. Capt.* 3. 4. *sub fin.* Ita mihi stolido sursum vorsum os sublevere offuciis. *Id. Mil.* 4. 2. 33. Nullum est hoc stolidius saxum. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 41. *sub fin.* Vir litterarum prorsus expers & ingenio stolidior. *Sallust. in fragm.* apud *Gell. l.* 18. *c.* 4. Lentulus, perincertum, stolidior, an vanior. *Plaut. Trin.* 2. 2. 162. Nihil est profecto stultius neque stolidius, neque mendaciloquius. *Ovid.* 13. *Met. v.* 773. Risit, &, o vatum stolidissime, falleris, inquit. *&* *lib.* 6. *v.* 30. Perstat in incepto stolidæque cupidine palmæ In sua fata ruit. *h. e.* victoriæ, quam contra deam ferre nequaquam poterat. *&* *lib.* 11. *v.* 174. nec Delius aures Humanam stolidas patitur retinere figuram. *h. e.* asininas. *Liv. l.* 34. *c.* 46. *a med.* Consul armatos peditesque continuit, ut stolidam fiduciam hosti augeret. *Auct. Paneg. ad Constantin. c.* 22. Stolidæ atque feræ mentes. *Auson. in Mosell. v.* 163. Coloni certantes stolidis clamoribus. *&* *vers.* 273. pueri pisces stolido captat prensare natatu. *h. e.* vano, irrito. *Catull. carm.* 17. *ad Colon. v.* 24. stolidum excitare veternum. *Martial. l.* 1. *epigr.* 22. Stolida procacitate ludere. *h. e.* inepta petulantia jocari. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 15. Vir stolidæ audaciæ. *Pers. sat.* 2. *v.* 28. Idcirco stolidam præbet tibi vellere barbam Jupiter. *h. e.* ipse Jupiter stolidus. ¶ Metaphorice. *Cic. in Top. c.* 15. Hujus generis causarum, sine quo non efficitur, alia sunt quieta, nihil agentia, stolida quodammodo, ut locus, tempus, materia, ferramenta. ¶ Addit *Gell. l.* 18. *c.* 4. *sub fin.* ex *Apollinari Sulpicio*, stolidos dici etiam tetros, & molestos, & illepidos, quos Græci μοχθηροὺς, & φορτικοὺς dicunt. Quæ significatio metonymia est. solent enim molestiam afferre, qui stolidi & stulti sunt. ¶ *Stolidum*, & *stultum esse* pro eodem habet *Valer. Max. l.* 6. *c.* 9. *sect.* 3. *extern.* Si quod est discrimen, *stultus* est, qui cum possit ratione uti, non utitur tamen: *stolidus*, qui ne potest quidem.

STOLO, onis, m. *pollincella*, *rampollo*, *germoglio*, *che nasce a piè dell'albero*, παραφυάς, ὄζος, φυτώριον, id quod e radice circum arbores enascitur, germen inutile, & trunco succum subtrahens. *Plin. l.* 17. *c.* 20. *ad fin.* Castanea ipsa se colit umbra stolones supervacuos enecante. *&* *c.* 13. Omnia celerius adolescunt stolonibus ablatis, omnique in stirpem redactis alimentis. *&* *cap.* 26. Amygdalæ reciduntur veteres totæ, ac rursus a stolone aliquæ resurgunt. *Id. l.* 27. *c.* 13. Smyrnion caulem habet apii, folia latiora, & maxime circa stolones multos. ¶ Cognomen fuit Romanum in gente Licinia, ut P. Licinius Stolo. *Plin. l.* 17. *c.* 1. *ad fin.* Stolonum cognomen Liciniæ genti. ita appellatur in ipsis arboribus fruticatio inutilis: unde & pampinatio inventa primo Stoloni dedit nomen. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *ante med.* Stolonis illa lex, quæ vetat plus D jugera habere civem R. & qui propter diligentiam culturæ Stolonum confirmavit cognomen, quod nullus in ejus fundo reperiri poterat stolo, quod effodiebat circum arbores, e radicibus, quæ nascerentur e solo, quos stolones appellabant. V. *Licinianus*. ¶ Quidam putant convicium esse in bardum atque hebetem (ut *frutex* apud *Plaut.* & inde *stolidus* derivari) ex illo *Auson. epist.* 4. *v.* 94. Sed jam non potes, o stolo, doceri. *Al. tamen leg.* non potis, o Theon, doceri.

STOMACACE, es, f. στομακάκη, vitium gingivæ, cum dentes decidunt: a στόμα, & κακὸν, quod oris vitium est. *Plin. l.* 25. *c.* 3. cujus erabe V. in *Sceletyrbe*.

STOMACHABUNDUS, a, um, *pieno di sdegno*, valde stomachans, indignabundus. *Gell. l.* 17. *c.* 8. Aspicit puer guttum atrocibus oculis stomachabundus, & concussum vehementius iterum in salem vertit.

STOMACHANS, antis, *sdegnoso*, *sdegnato*, ἀγανακτῶν, indignans, moleste ferens. *Cic. in Bruto*, *c.* 93. Non probantur hæc senibus. sæpe videbam cum irridentem, tum etiam irascentem & stomachantem Philippum. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 36. Quos multas horas exspectavit, cum in campum properaret, ridens & stomachans Scævola. *Senec. ep.* 4. Alius se præcipitavit a tecto, ne dominum stomachantem diutius audiret.

STOMACHANTER, cum stomacho & indignatione. *Augustin. de vita beata*, *circa med.* Quasi stomachantes arrideos.

STOMACHICUS, a, um, *chi è di stomaco debole*, στομαχικὸς, qui stomachi dissolutione laborat. *Senec. ep.* 24. *circa med.* Dolorem stomachicus in ipsis deliciis perfert. *Plin. l.* 25. *c.* 5. *ad fin.* Medetur stomachicis, splenicis, cyniciis, ischiadicis, &c. *Id. l.* 20. *c.* 9. post

post med. Usus scyllæ ad splenicos & stomachicos (si non sentiant ulcus) quibus innatet cibus. Adde *lib.* 24. *c.* 14.

STOMACHOR, *aris*, atus sum, dep. 1. *sdegnarsi*, *stomacarsi*, *infastidirsi*, *adirarsi*, *ἀγανακτῶ*, ægre fero, indigne patior, aversor, indignor, irascor: more stomachi cibos aversantis, & rejicientis: vel quia stomachus sedes bilis est. *Cic. ad Capiton. in fin. l.* ult. *ad Attic.* Non dubito, quin mirere, atque etiam stomachere, quod tecum de eadem re agam sæpius. *Senec. ep.* 12. Occasionem stomachandi arripere. *Augustus* apud *Sueton. in Tiber. c.* 21. *ad fin.* Sive quid incidit, de quo sit cogitandum diligentius, sive quid stomachor valde, Tiberium meum desidero. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 16. Stomachari & moleste ferre. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 21. *a med.* Amaciorem me senectus facit. stomachor omnia. *Id. Fam.* 10. *ep.* 26. Itaque jucundissimis tuis litteris stomachatus sum in extremo. *Id. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 33. *ad fin.* Stomachabatur, si quid asperius dixeram. *Terent. Eun.* 2. 3. 30. Id adveniens mecum stomachabar modo. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 66. *a med.* Cum Scipio stomacharetur cum C. Metello. *Horat. l.* 2. *epist.* 1. *v.* 104. cum prave sectum stomacheris ob unguem.

STOMACHOSE, *con isdegno*, cum stomacho, indignanter. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 5. (si sana est lectio:) Rescripsi ei stomachosius, cum joco tamen familiari.

STOMACHOSUS, a, um, *collerico*, *sdegnoso*, *fastidioso*, *ὀργίλος*, qui facile stomachatur, indignabundus, iracundus. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 12. quo tendis? non mihi Cumas Est iter, aut Bajas, læva stomachosus habena Dicet eques. *Jul. Firmic. l.* 5. *c.* 10. *ad fin.* Homines animo malo, & stomachoso. ¶ Item cum stomacho & indignatione conjunctus, ita & querelarum plenus. *Cic. in Brut. c.* 67. Genus acuminis sæpe stomachosum, nonnunquam frigidum, interdum etiam facetum. *Id.* 2. *de Orat. c.* 69. Me quidem valde illa movent stomachosa & quasi submorosa ridicula. *Id. Fam.* 3. *ep.* 11. *ad fin.* Stomachosiores meas litteras quas dicas esse, non intelligo. *Senec. l.* 1. *de Ira, c.* 4. *ad fin.* recenset irarum genera, amarum, acerbum, stomachosum, clamosum, difficile, asperum.

STOMACHUS, chi, m. *gola*, *esofago*, *canale del cibo dalla bocca al ventricolo*, *οἰσοφάγος*, canalis, seu fistula (quæ & gula dicitur a *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 66. & 68. *Hard.*) qua cibus ab ore in ventriculum defertur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. Linguam, ad radices ejus hærens excipit stomachus, quo primum illabuntur ea, quæ accepta sunt ore. is utraque ex parte tonsillas attingens, palato extremo atque intimo terminatur. Atque is agitatione & motibus linguæ, cum depulsum, & quasi detrusum cibum accepit, depellit. *Cels. l.* 4. *c.* 1. Deinde duo itinera incipiunt: alterum asperam arteriam nominant, alterum, stomachum. & *infra.* Stomachus vero, qui intestinorum principium est, nervosus a septima spinæ vertebra incipit, ac circa præcordia cum ventriculo committitur. ¶ Per synecdochen sumitur, ut quidam volunt, pro infima parte ejus canalis, quæ ventriculo inseritur. *Plin. loc. cit. sect.* 61. Summum gulæ fauces vocantur, extremum stomachus. ¶ Verius tamen *Plin.* hoc loco ipsum ventriculum intelligit, in quo cibi conficiuntur: qui sæpissime *stomachi* appellatione significatur, *ventricolo*, *stomaco*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 49. Hæc avis scribitur conchis se solere implere, easque cum stomachi calore concoxerit, evomere. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *ad fin.* Stomachus dissolutus, aut cibos non perficiens. *Id. ibid. a med.* Vinum dulce minus inebriat, sed stomacho innatat: austerum facilius concoquitur. *Cels. l.* 4. *c.* 5. *a med.* Vulgatissimum pessimumque stomachi vitium est resolutio, id est, cum cibi non tenax est. *Lucret. l.* 4. *v.* 632. Dummodo quod capias, concoctum didere possis Artubus, & stomachi humectum servare tenorem. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 18. cum sale panis Latrantem stomachum bene leniet. & *v.* 38. Jejunus raro stomachus vulgaria temnit. *Petron. in Satyr. c.* 103. Acclinatus lateri navis exonerabat stomachum nausea gravem. *Cæl. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 13. Stomacho est ita languenti, ut vix id, quod sibi placeat, reperiat. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 49. Si stomachus domini fervet vinoque ciboque. *Id. sat.* 4. *v.* 67. stomachum laxare saginis. *Sueton. in Calig. c.* 58. Marcens stomachus pridiani cibi onere. *Cels. l.* 1. *c.* 3. *ante med.* Æstuantem stomachum potione refrigerare. *Plin. l.* 27. *c.* 7. *circa med.* Malaciam stomachi & inflationes discutere. *Id. l.* 20. *c.* 23. *a med.* dissolutiones sanare. *Id. l.* 23. *c.* 6 infirmitatem sanare. *Id. l.* 20. *c.* 17. *a med.* inflationibus mederi. *Id. l.* 31. *c.* 8. *ad fin.* spasmos sedare. *Id. l.* 23. *c.* 1. *ad fin.* & *cap.* 7. Stomachum adjuvare. & *lib.* 27. *c.* 4. confirmare. *Cels. l.* 4. *c.* 5. fovere. *Plin. l.* 26. *c.* 7. corroborare. *Id. l.* 30. *c.* 6. recreare. & *lib.* 31. *c.* 6. *a med.* reficere. *Id. l.* 23. *c.* 9. sistere. *Id. l.* 20. *c.* 5. *ante med.* excitare, & fastidium abstergere. *Id. l.* 23. *c.* 1. & *Cels. l.* 4. *c.* 5. infestare. & *lib.* 23. *c.* 3. lædere. & *lib.* 26. *c.* 8. *ante med.* offendere. *Id. l.* 13. *c.* 23. movere. *Cels. l.* 4. *c.* 5. *ad fin.* comprimere. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *a med.* Stomachus in vomitiones effunditur. *Cels. l.* 4. *c.* 5. exæstuat. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 78. magna fastidia movere stomacho. & *sat.* 8. *v.* 9. stomachum lassum pervellere. & *sat.* 2. *v.* 43. lassum sollicitare. *Cels. l.* 1. *c.* 8. Stomacho laborare. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 100. valere. *Plin. l.* 6. *ep.* 16. *sub fin.* Stomachus illi natura invalidus, angustus, & frequenter interæstuans erat. *Plin. alter l.* 20. *c.* 17. acida ructare. *Id. l.* 32. *c.* 7. *a med.* Fortiores stomachi. *h. e.* qui facile concoquunt. *Id. l.* 23. *c.* 8. Stomachi acrimonia & rosiones. *Id. l.* 32. *c.* 1. *a med.* Nausea & redundatio stomachi. *Senec. epist.* 2. *a med.* Fastidientis stomachi est, multa degustare. ¶ *Celsus*, quæ stomacho apta sunt, quæque aliena in cibis *lib.* 2. *c.* 24. 25. 26. & 27. accurate recenset. ¶ Metaphorice transfertur ad animum, & significat appetitum, desiderium, cupiditatem, *desiderio*, *voglia*. *Plin. l.* 1. *ep. ult.* In hoc agello (*emendo*) Tranquilli mei stomachum multa sollicitant, vicinitas urbis, opportunitas viæ, modus turis, &c. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 1. Ludi apparatissimi, sed non tui stomachi. conjecturam enim facio de meo. *non di suo genio*, *o gusto*. ¶ Item fastidium, indignationem, iram, *nausea*, *sdegno*, *bile*: quia stomachus sedes est bilis. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. *a med.* Locus ille animi nostri, stomachus ubi habitat, olim concalluit. *Id. Tuscul.* 4. *c.* 24. Tracta definitionem fortitudinis. intelliges, eam stomacho non egere. *Id.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 5. *ante med.* Puto, te existimaturum, a me libros illos non sine aliquo meo stomacho esse relictos. *Id.* 2. *Fam. ep.* 16. *sub fin.* Hus adspersi et scirra, me tamen in stomacho solere ridere. *Id. l.* 5. *ad Attic. ep.* 1. *a med.* Quæ tum mihi majori stomacho, quam ipsi Quinto, fuerunt. *Id.* 4. *Verr. c.* 20. Homo exarsit iracundia ac stomacho. *Id.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 8. Epistola plena stomachi & querelarum. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *a med.* Plus stomacho, quam consilio dare. *Sueton. in Tiber. c.* 59 *extr.* Bile & stomacho aliquid fingere. ¶ *Facere*, aut *movere stomachum*, item, indignationem excitare. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 9. *ante med.* Non illi quidem ut mihi stomachum facerent, quem ego funditus perdidi, sed certe ut facere se arbitrarentur. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 11. Ita mihi videtur non minus stomachi nostro, quam Cæsari, fecisse. & *lib.* 6. *ep.* 3. *ad fin.* In quo tamen illa mihi risum magis, quam stomachum movere solet. ¶ *Cic. in fragm.* apud *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *in fin.* Hæc aut animo Catonis ferenda sunt, aut Ciceronis stomacho. *h. e.* patientia. Dicit enim *Cic. l.* 4. *ad Attic.* & *lib.* 1. *Fam.* locis modo allatis, se stomachum perdidisse, *h. e.* multa indignari desiisse, & dissimulare didicisse. ¶ *Bonus stomachus*, qui facile quocumque cibo contentus est, & facile concoquit. Translate *Quintil. l.* 2. *c.* 3. Interim sufficere illos minores existimant, & bono sane stomacho, contenti sunt. *Id. l.* 6. *c.* 3. *post med. de risum moventib.* Jucundissima sunt ex his omnibus lenia, & ut sic dixerim, boni stomachi. *h. e.* quæ sunt velut cibi, qui facile concoquuntur, & bonum stomachum faciunt.

STOMATICE, es. V. in voce sequenti.

STOMATICUS, a, um, *στοματικός*, ad os pertinens: a *στόμα*, os, oris. *Stomaticus* qui oris aliquo vitio laborat. *Plin. l.* 24. *c.* 14. Idæus rubus stomaticis ex aqua bibendus datur. *Harduin.* legit stomachicis, tum ex MSS. tum ex ipso *Plin.* qui *lib.* 16. *c.* 38. scribit, contra stomachi vitia Idæum rubum ex aqua bibi: & ex *Dioscor.* qui *lib.* 4. *c.* 38. de eadem re loquens, *στομαχικοῖς* habet. ¶ *Stomatice*, es, f. *στοματική*, compositio medicamenti ad oris morbos. *Plin. l.* 22. *c.* 9 Glycyrrhiza commanducata stomatice est. *Id. l.* 23. *c.* 7. *a med.* Fit ex pomo panchrestos stomatice. *Id. l.* 24. *c.* 13. *ad fin.* Mora, quæ ex his nascuntur, vel efficaciorem stomaticen præbuerint, quam sativa mora. *Scribon. Larg. compos.* 64. Ad faucium uvæque tumorem stomatice hac fere utuntur.

STORAX. V. *Styrax*.

STOREA, & Storia, æ, f. *stuoja*, *stoja*, *stuora*, *ψίαθος*, stragulum, teges a juncis, aut cannis, aut funibus, aut vitilibus, aut stramentis intexta: a *στορέω*, sterno. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 9. *circa med.* Storeas ex funibus anchorariis tres in longitudinem parietum turris latas quaternos pedes fecerunt. *Liv. l.* 30. *c.* 3. *sub fin.* Hibernacula storea pars maxima tecta. *Plin. l.* 15. *c.* 16. Cadiva poma separari, stramentis, storeis, paleisve substerni. ¶ *Storia* legitur in nonnull. MSS. *Cæsar.* & *Plin.*

STRABO, onis, m. *straluneto*, *guercio*, & *στραβός*, & *στραβών*, *ἰλλός*, *διεστραμμένους τοὺς ὀφθαλμούς*, qui oculis est distortis, & transversa tuetur: a voce græca allata. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 29. Ecquos deos si non tam strabones, at pætulos esse arbitramur? *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 44. strabonem Appellat pætum pater, & pullum, male parvus Si cui filius est. *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 12. Trebatius ait non esse morbosum, os alicui olere, veluti hircosum, strabonem. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 39. *Burm.* In Sagittario (*nascuntur*) strabones, qui olera spectant, lardum tollunt. *proverb.* de his, qui Curios simulant, & Bacchanalia vivunt, ut ait *Juvenal. sat.* 2. *v.* 3. ¶ De his, qui invident. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 109. Nulli me invidere, neque strabonem fieri sæpius deliciis me istorum. *Varr. ibid.* Multi enim qui limina intrarunt integris oculis, strabones sunt facti. habet quiddam enim *ἀλλότριον* provincialis formosula uxor. ¶ Fuit cognomen Romanum in gente Fannia, Pompeja, &c. quod ortum a primo eorum, qui perversos habuit oculos. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 55. Oculi uni animalium homini depravantur. unde cognomina Strabonum, & Pætorum.

STRABONUS, &

STRABUS, a, um, idem qui strabo. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 68. *Burm. sub fin.* Duo vitia habet: recutitus est, & stertit. nam quod strabonus est, non curo. *Varr.* apud *Priscian. l.* 6 *pag.* 684. *Putsch.* De Venere pæta strabam facit. Adde *Ovid.* 2. *de art. am.* *v.* 650. ut quidem legit *Heinsius*.

STRAGES, is, f. *spargimento qua e là di cose cadute e infrante*, *strage*, *στρῶσις*, *ὄλεθρος*, ruina, casus, clades rerum fractarum, & huc illuc stratarum: item ipsæ res ruina stratæ & dispersæ: a *sterno*, *stravi*: unde & stragulum. *Liv. l.* 4. *c.* 33. *a med.* Ruinæ igitur similem stragem equos, quacumque pervaserat, dedit. *Id. l.* 5. *c.* 43. Impetu facto, strage ac ruina fudere Gallos. *Id. l.* 42. *c.* 63. Pro diruto muro novum, raptim ex ipsa ruinæ strage congestis saxis, exstruebant. *Id. l.* 35. *c.* 30. Pro se quisque, armis abjectis, in circumjectas itineri silvas diffugiunt: momentoque temporis strage armorum septa via est. *Id. l.* 10. *c.* 34. *a med.* Recentibus vestigiis fugæ, ac strage rerum in trepidatione nocturna passim relictarum. *Id. l.* 40. *c.* 2. Atrox vento tempestas coorta multis sacris profanisque locis stragem fecit. *Virg.* 12. *Æn. v.* 453. dabit

ilis (nimbus) ruinas Arboribus, stragemque satis, ruet omnia inta. Sil. l. 3. v. 205. strages ornorum. Tacit. 1. Ann. c. 76. ædificiorum & hominum. Id. 2. Hist. c. 86. Tiberis straga obstantis molis effusus. ¶ Sæpe dicitur de his, qui in prœlio cadunt, aut alia quapiam ratione magno numero occiduntur. Liv. l. 7. c. 23. in fin. impulsi retro ruere alii super alios, stragemque inter se cæde ipsa fœdiorem dedere. Justin. l. 20. c. ult. Regiam cognatorum cæde, & strage principum replet. Virg. 9. Æn. v. 326. Cic. 3. de Legib. c. 9. ad fin. & Justin. l. 33. c. 2. Magnas strages edere. Cic. in carm. de suo consul. l. 1. de Divin. c. 12. Stragem horribilem cædemque vereri. Tacit. 14. Ann. c. 36. Umbonibus & gladiis stragem cædemque continuare. Virg. 6. Æn. v. 830. quantas acies stragemque ciebunt! Cic. Phil. 3. c. 12. ad fin. Ille ex gladiatore imperator, quas fecit strages, ubicumque posuit vestigia! Val. Flacc. l. 6. v. 307. jamque omnis Hiber, Dracæaque densa Strage cadit legio. Liv. l. 7. c. 24. Complere strage campos. Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 231. Vos Æmi gelidæ valles, quas sæpe cruentis Stragibus æquavit Stilicho. ¶ Translate Cic. Attic. l. 1. ep. 16. Cum in concionibus meo nomine ad invidiam uteretur, dii immortales! quas ego pugnas, & quantas strages edidi!

STRAGULUM, li, n. coperta da letto, στρῶμα, ἐπίβλημα, omnis vestis, quæ sternitur, præsertim lecto vel tricliniari, vel cubiculari: a sternendo: unde est stratum, & strages. Vox est adjectiva. Varr. l. 4. de L. L. c. 33. Quidquid insternebant (super culcitam) a sternendo stragulum appellabant. Senec. ep. 87. sub init. Culcita in terra jacet, ego in culcita. ex duabus pænulis altera stragulum, altera opertorium facta est. Cic. Tuscul. 5. c. 21. Collocari jussit hominem in aureo lecto, strato pulcherrimo, textili stragulo, magnificis operibus picto. Plin. l. 8. c. penult. Talpæ, quarum e pellibus cubicularia vidimus stragula. Martial. l. 2. epigr. 16. Zoilus ægrotat. faciunt hanc stragula febrem. Adde Tibull. l. 1. eleg. 2. v. 63. Martial. l. 14. epigr. 147. & 148. Val. Max. l. 4. c. 3. n. 11. Plin. l. 7. c. 51. & lib. 20. c. 14. quibus locis semper de lecto sermo est. Eodemque sensu adhibetur procul dubio stragula vestis ab Horat. l. 2. sat. 3. v. 118. & a Liv. l. 39. c. 6. a med. & a Cic. Verr. 6. c. 28. a med. & verisimilius, etiam Verr. 3. c. 10. & Verr. 4. c. 7. ad fin. & cap. 72. Confirmat hæc Ulpian. cujus verba sunt Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 45. ex optima Edit. Torrentini. In stratum omne vestimentum contineri, quod injiciatur, Labeo ait. neque enim dubium est, quin stragula vestis sit omne pallium περίστρωμα. In victum ergo vestem accipiemus, non stragula: in strato omnem stragulam vestem. Hæc Ulpian. Est autem περίστρωμα tum Græcis, tum Ciceroni, id quo lectus sternitur. V. Peristroma. Apud JCtos victus non modo cibum, sed omne quod induimus, continet. Dicit itaque Ulpian. in victu stragulum non contineri, bene tamen in strato. ¶ Videtur tamen stragulum significare etiam vestimentum hominis, veste. Sueton. in Ner. c. 50. Funeratus est impensa ducentorum millium, stragulis albis auro intextis, quibus usus calend. Januar. fuerat. Petron. in fragm. Tragur. c. 42. Burm. Tamen bene elatus est vitali lecto, stragulis bonis. & cap. 77 in fin. Stiche, profer vitalia, in quibus me volo efferri. & cap. 78. Non est moratus Stichus, sed & stragulam albam, & prætextam in triclinium attulit. Videntur inquam Sueton. & Petron. significare vestem, qua homo induitur: sed commodius de operimento lecti funebris intelligantur, cum ceteri Scriptores modo allati ea significatione adhibuerint: prorsus ut vere dixerit Valla elegantiar. l. 6. c. 46. stragulam vestem non pro vestimento hominis, sed pro lecti operimento tantum apud Auctores inveniri. Reprehendit quidem Vallam Alexander ab Alex. l. 3. genial. dier. c. 19. objicitque præter locum Sueton. etiam verba Festi in Vestis: Vestis generaliter dicitur, ut stragula, forensis, muliebris. & Liv. l. 34. c. 7. Cum tibi viro liceat purpura in veste stragula uti, matrem familiæ tuam purpureum amiculum habere non sines? & Pauli Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 23. Vestis etiam ex pellibus constabit, eam & tunicam, & stragula pellicea nonnulli habeant. Verum nemo non facile intelliget, nihil hæc contra Vallam necessario conficere. Decepit, opinor, Alexandrum ab Alex. nomen vestis, quo credidit significari id quod induimus, cum latius pateat ad ea quoque, quæ sternimus. ¶ Pro veste stragula vestimentum stragulum dicit Ulpian. Digest. lib. 34. tit. 2. leg. 24. ¶ Stragula veredi Martiali sunt ephippia, lib. 12. epigr. 86. ¶ De his, quæ substernuntur ab avibus in nido nascendo. Plin. l. 10. c. 33. a med. Perdices ovis stragulum molle pulvere contumulant. Solin. c. 7. ad fin. Ovis stragulum pulvis est.

STRAGULUS, a, um, ut Stragula vestis. V. in dictione præced.

STRAMEN, inis, n. strame, paglia, κάρφη, κάρφος, stipula, culmus, palea, frondes, vel quidvis aliud, quod solo quiescendi gratia sternitur, ut sunt culmi, qui pecori substernuntur. Virg. 11. Æn. v. 67. Hic juvenem agresti sublimem in stramine ponunt. Ovid. Met. 3. v. 447. tectum stramina vidit Forte casam. Sil. l. 10. v. 581. mollesque virenti Stramine composuere toros. Id. l. 13. v. 814. culmique e stramine fultum Pressit leta torum. Stat. 6. Theb. v. 38. de rogo. ima virent agresti stramina cultu. Ovid. Heroid. ep. 3. v. 13. super stramen fœnoque jacentes. Id. 3. Fast. v. 184. Aspice de canna straminibusque domum. Valer. Flacc. l. 4. v. 497. de harpyiis. atque illisæ stramina mensis Fœda relegant. h. e. toros e stramine. Plin. l. 10. c. 54. Remedium contra tonitrua, clavus ferreus sub stramine ovorum positus. h. e. sub fœno, quod substernunt ovis, gallina incubante.

STRAMENTARIUS, a, um, adject. ut Falces stramentariæ, quibus stramen cæditur. Cato R. R. c. 10. Falces fœnarias tres, stramentarias sex.

STRAMENTATUM ire, hoc est, ad stramenta colligenda, ea ratione, qua dicimus frumentatum ire, &c. Hygin. fab. 14. ad fin. Idmon apud Lycum cum stramentatum exisset, ab apro percussus decidit. Al. aliter leg.

STRAMENTITIUS, & Stramenticius, a, um, di strame, di paglia, κάρφινος, qui est e stramine, stramineus. Petron. in fragm. Tragur. c. 63. Burm. ad fin. Strigæ puerum involaverant, & supposuerant stramentitium. Auct. B. Hispan. c. 16. Casæ stramentitiæ hibernorum causa ædificatæ.

STRAMENTUM, ti, n. strame, paglia, κάρφος, idem quod stramen, culmus, palea, stipula: a sterno, quia substernitur pecori. Liv. l. 25. c. 39. Ignes casis stramento arido tectis injiciunt. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 15. ad fin. Fasces stramentorum ac virgultorum incendere. Nep. in Agesil. c. ult. Cum in acta cum suis accubuisset stratumque haberet tale, ut terra tecta esset stramentis. Horat. l. 2. sat. 3. v. 117. incubare Stramentis. Plin. l. 13. c. 26. Poma stramentis, storeis, paleisve substerni. Id. l. 8. c. 48. ante med. Antiquis torus e stramento erat, qualiter etiam nunc in castris. pagliericcia, paglione. & lib. 37. c. 3. sub fin. Lyncurium folia & stramenta ad se rapit. festuche, bruscoli. ¶ De lecto pecudum in stabulis. Phædr. l. 2. fab. ult. v. 21. cur frondis parum est? Stramenta desunt? Cato R. R. c. 5. a med. Stramenta si deerunt, frondem iligneam legito: eam substernito ovibus bubusque. Colum. l. 6. c. 3. Hibernæ stabulationi boum præparanda sunt stramenta. Plin. l. 18. c. 7. Hordei palea ex optimis: stramento vero nullum comparatur. Adde Plaut. Trucul. 2. 2. 23. ¶ De culmo, seu palea frumentorum Varr. l. 1. R. R. c. 50. Tertio modo metitur, ut stramentum medium subsecent, quod manu sinistra summum prehendunt. infra manum stramentum, quod terræ hæret, postea subsecatur. ¶ Differt tamen a palea: hæc enim de frumentis dicitur: stramentum quæcunque stipulam significat sternendo aptam. Plin. l. 10. c. 33. Insulam muniunt opere, paleis & stramento rostrum ejus firmantes. ¶ Videtur etiam significare centonem stramentis fartum, quo sternantur muli & asini ad vehendas sarcinas, basto. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 45. Magnum numerum impedimentorum ex castris, mulorumque produci, eque iis stramenta detrahi, mulionesque cum cassidibus, equitum specie, circumvehi jubet. ¶ Pro veste stragula. Cajus Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 234. Verbum vivere quidam putant ad cibum pertinere: sed Ofilius ad Atticum ait, his verbis & vestimenta, & stramenta contineri, sine his neminem vivere posse.

STRAMINEUS, a, um, di strame, di paglia, κάρφινος, καρφαλέος, qui est e stramine, stramentitius. Ovid. 5. Fast. v. 631. Illum stramineos in aquam misisse Quirites. Id. 2. Amor. el. 9. v. 18. Roma Straminea esset nunc quoque densa casa. h. e. stramina tectis.

STRANGIA, æ, f. στραγγίας, genus tritici in Græcia. Plin. l. 18. c. 7. circa med.

STRANGULABILIS, le, qui strangulari potest. Tertull. de anim. c. 32. Anima ascensu scalarum fatigabilis, submersu piscinarum strangulabilis.

STRANGULATIO, onis, f. strangolamento, soffocazione, πνῖξις, στραγγαλισμός, actus strangulandi, suffocatio. Plin. l. 20. c. 15. Cuminum silvestre strangulationes vulvæ potum in vino aperit. h. e. compressionem & angustiam. Id. l. 23. c. 1. Hic nucleis ad purgationem uti non censuerim, propter ancipitem strangulationem.

STRANGULATOR, oris, m. qui strangulat. Spartian. in Severo, c. 14. Narcissum Commodi strangulatorem leonibus objecit.

STRANGULATRIX, icis, f. quæ strangulat. Prudent. in Rom. v. 1103. Manus strangulatrix faucium.

STRANGULATUS, us, m. idem ac strangulatio. Plin. l. 20. c. 18. Datur & olfactandum ex aceto in strangulatu vulvæ. Id. l. 26. c. 13. Peucedanum strangulatus vulvæ nidore ustum recreat. V. Strangulatio.

STRANGULATUS, a, um, soffocato, strangolato, strozzato, πνιγείς, interclusu spiritu necatus. Tacit. Ann. 6. c. 25. Strangulatus laqueo, & in Gemonias projectus. Suet. in Claud. c. 27. Pyro per lusum in sublime jactato, & hiatu oris excepto strangulatus. Plin. l. 7. c. 7. Fabius Senator in lactis haustu uno pilo strangulatus. Id. l. 8. c. 16. a med. A Lysimacho strangulatus leo. Id. l. 10. c. 12. a med. Pessima corvorum significatio, cum glutiunt vocem, velut strangulati. Id. l. 32. c. 10. Strangulatæ in oleo ranæ. Id. l. 28. c. 7. Capillorum odore vulvæ morbo strangulatas respirare.

STRANGULO, as, avi, atum, soffocare, strozzare, strangolare, στραγγαλίζω, gulam comprimo, & spiritum intercludo: a voce græca allata. Cels. l. 2. c. 1. in fin. Obesi plerumque acutis morbis, & difficultate spirandi strangulantur. Cæl. ad Cic. Fam. 8. ep. 15. ad fin. Domitium Cæsaris hospitem, a contraria factione omnibus acceptis, comprehendit, & strangulavit. Cels. l. 4. c. 4. Cucurbitula circa fauces admovetur, ut id, quod strangulat, evocet. Plin. l. 20. c. 7. circa med. Venena, quæ strangulando necant. Id. l. 33. c. 4. In cuniculis vapor & fumus strangulat. Ovid. in Ibin, v. 393. Comicus ut periit mediis, dum nabat, in undis, Et tua sic Stygius strangulet ora liquor. Plin. l. 24. c. 19. Strangulari pullos avidius devorantes. Id. l. 22. c. 13. Semen urticæ vulvas strangulantes aperit. Quintil. l. 11. c. 3. a med. de toga. Sinus, qui sub humero dextro ad sinistrum obliquus ducitur, velut balteus, nec strangulet, nec fluat. h. e. nimis constringat. ¶ Translate Plin. l. 31. c. 1. Aquæ nubium obtentu vitalem spiritum strangulant. h. e. aerem comprimunt. Id. l. 16. c. 34. sub fin. Hedera arbores sugit & strangulat. Id. l. 17. c. 8. Glissomarga (genus terræ spissioris) ignioi modo solum strangulat. h. e. occludit, ne sata proferat. Quintil. in proœm. l. 8. a med. Læto gramine sata strangulant. Colum. l. 4. c. 26. Vinculum (vitem) incidit, & truncum stran-

strangulat. Plin. l. 2. c. 43. Strangulare sonitum: h. e. cohibere, supprimere. Quintil. l. 11. c. 3. Fauces tumores strangulant vocem, obtusæ obscurant, rasæ exasperant. Stat. sub fin. silv. 2. l. 2. Non tibi sepositas infelix strangulat arca Divitias. h. e. comprimit, nec quidquam in usum extra patitur. ¶ Refertur ad animum. Ovid. 5. Trist. el. 1. v. 63. Strangulat inclusus dolor, atque exæstuat intus. Juvenal. sat. 10. v. 12. Sed plures nimia congesta pecunia cura Strangulat. Quintil. initio decl. 12. Quamvis, judices, innumerabiles me indignandi causæ initio statim actionis strangulent, quia nec dicere universas semel possum, nec gregatim erumpentes differre gemitus; primum tamen, &c. Impp. Valent. Theodos. & Arcad. lib. 10. Cod. tit. 33. leg. 1. & in Cod. Theodos. lib. 12. tit. 3. leg. 1. Si quis Decurionum prædia venditor necessitate coactus addicit, interpellet judicem competentem, omnesque causas singillatim, quibus strangulatur, exponat. h. e. quibus cogitur ad venditionem. ¶ Obscena sententia. Cic. Fam. 9. ep. 22.

STRANGURIA, æ, f. difficoltà d' orina, στραγγουρία, urinæ stillicidium, cum per intervalla, & guttatim defluit: e στράγξ, στραγγός, gutta, & οὖρον, urina. Hunc morbum periphrasi exprimit Cato de R. R. c. 156. Nunc de illis, quibus ægre lotium it, quibusque substillum est. Differt a dysuria, δυσουρία, qua difficulter urina redditur, nec sine dolore excernitur. Cic. 2. Tuscul. c. 19. ad fin. Quamvis idem forticulum se in torminibus, & in stranguria sua præbeat. Plin. l. 27. c. 21. a med. Calculos frangi, stranguriam discuti. Cels. lib. 2. cap. 1. ante med. Urinæ difficultas, quam στραγγουρίαν appellant. Cato R. R. c. 127. Ad dyspepsiam, & stranguriam.

STRANGURIOSUS, a, um, stranguria laborans. Marcell. Empir. c. 26. circa med.

STRATA, æ, V. Stratus, a, um.

STRATAGEMA. V. Strategema.

STRATE. V. in Stratus, a, um, sub fin.

STRATRÆ. V. Strantia.

STRATEGEMA, atis, n. astuzia militare, stratagemma, στρατήγημα, callidum militare consilium, solers inventum, & astutia ad hostem circumveniendum. Vox græca, a στρατηγέω, exercitum duco, bellum administro. Cic. 3. de nat. Deor. c. 6. ad fin. Consilium illud imperatorium fuit, quod græci στρατήγημα appellant. De his est c. 4. l. 7. Valer. Max. item libri quatuor Sex. Jul. Frontini. ¶ De quocunque callido consilio. Cic. 5. Attic. ep. 2. ante med. Interim Rufio noster, quod se a Vestorio observari videbat, strategemate hominem percussit. nam ad me non accessit. ¶ Sunt qui scrib. stratagema: item qui secundam syllabam corripiunt. Neutri imitandi.

STRATEGEMATICUS, a, um, στρατηγηματικός, strategemate continens, solers, callidus, astutus. Græce habet Frontin. in præfat. l. 1. Strategem.

STRATEGEUM, i, & Strategium, ii, n. στρατηγεῖον, & στρατήγιον, locus ubi conveniebant milites, tentorium imperatoris, prætorium. Sic dicta est Smyrnæ porticus quadam, apud Vitruv. l. 5. c. 9.

STRATEGIA, æ, f. στρατηγία, præfectura, seu locus, ubi præfectus jurisdictionem habet. Plin. l. 6. c. 9. de Armenia. Dividitur in præfecturas, quas ii στρατηγίας vocant. Id. l. 4. cap. 11. Thracia in strategias quinquaginta divisa.

STRATEGUS, i, m. capitano, dux exercitus, στρατηγός: ἀπὸ τοῦ ἄγειν τὸν στρατόν, a ducendo exercitu. Plaut. Curcul. 2. 3. 6. Nec strategus, nec tyrannus quisquam. ¶ Pro magistro convivii. Id. Stich. 5. 4. 20. Strategum te facio huic convivio. soprastante.

STRATIOTES, æ, m. στρατιώτης, græca appellatio herbæ millefolii. Plin. l. 24. c. 18. Celebratur & Græca stratiotes: sed ea in Ægypto tantum, & inundatione Nili nascitur, aizoo similis, ni majora haberet folia. Refrigerat mire, & vulnera sanat, &c.

STRATIOTICE, es, f. στρατιωτική, herba millefolium: quæ & stratiotes. Apul. de herb. c. 88.

STRATIOTICUS, a, um, militare, στρατιωτικός, militaris: a στρατιώτης, miles. Plaut. Mil. 4. 8. 49. Mulieres mores discendi, obliviscendi stratiotici. Id. Pseud. 2. 2. 9. Stratioticum nuntium advenientem perputiam probe. & 4. 1. 12. Quippe ego te ni contemnam, stratioticus homo qui cluear?

STRATIVOLÆ. V. Strantia.

STRATONICENSIS, se, ad Stratoniceam, Στρατονίκειαν, vel Stratonicen, Στρατονίκην pertinens: quæ est urbs Cariæ mediterranea, teste Plin. l. 5. c. 29. ante med. & Liv. l. 33. c. 18. Hinc Stratonicensis ager, Livius ibid. & Menippus Stratonicensis, Cic. in Bruto, c. 91.

STRATOPEDUM, i, n. στρατόπεδον, græce castra significat. Latine usurpavit Jul. Obsequ. de prodig. cap. 116. de Mithridate loquens: & ædificium aliquod significare videtur.

STRATOR, oris, m. insellatore, ἀναβολεύς, qui equum domini sternit, ipsumque in equum sustollit. Ulpian. Dig. l. 1. tit. 16. leg. 4. Nemo proconsulum stratores suos habere potest, sed vice eorum milites ministeriis in provinciis funguntur. ¶ Stratores Imperatorum erant sub dispositione Tribuni stabuli: equos Imperatoris diligenter probabant, ephippiis ornabant, & inscensuro adducebant, manu tollentes in equum, nondum usu stapedarum invento, ut Salmas. docet ad illud Spartiani in Caracall. c. 7. Cum illum in equum strator ejus levaret, pugione latus ejus confodit. Ammian. l. 30. c. 5. (al. 21.) sub fin. Cum eum (Valentinianum imper.) oblatus non susciperet equus, anterioribus pedibus præter stratorem erigens in sublime; innata feritate concitus, dexteram stratoris militis jussit abscidi. Id. l. 29. c. 3. ante med. (al. 18. a med.) Constantianus strator paucos militares equos ex his ausus mutare, ad quos probandos missus est in Sardiniam. Inscript. apud Gruter. pag. 631. n. 8. A. Maternius Nemausus strator Cos. & Lucius Lucinus mensor frumenti. Adde l. 1. Cod. tit. 27. leg. 1. a med. ubi Schola Stratorum nominatur: item l. 12. tit. 25. qui de Stratoribus inscribitur, & habetur etiam l. 6. Cod. Theodos. tit. 31.

STRATORIUS, a, um, ad sternendum pertinens. Jul. Paul. lib. 3. sententiar. tit. 7. a med. Supellectile legata, vitrea vasa, & vestis stratoriæ legato cedunt. h. e. vestis stragula.

STRATUM. V. Stratus, a, um.

STRATURA, æ, f. lastrico, στρῶσις, stratum, sternendi opus. Sueton. in Claud. cap. 24. Collegio Quæstorum pro stratura viarum gladiatorum munus injunxit. Pallad. l. 1. tit. 4. Aream bipedis stravit: inclinata sit tamen stratura ad fornacem. Lapis apud Maffej. Ver. illustr. part. 4. c. 14. & apud Reines. class. 2. n. 87. In porticum columnas IIII. cum superficie, stratura, pictura, volente populo dedit. ¶ In illo Pallad. in Novembr. tit. 7. ante med. Terræ tamen equæ stercus admiscent, facientes straturam alterno ordine subinde crescentem. stratura est, quod alii dicunt tabulatum, cum sternitur primo terræ toto fundo scrobis, deinde stercus equæ: tum rursus terra, postea stercus usque ad summum una mano di terra, un' altra di letame, &c.

STRATUS, us, m. stratum, stragulum, h. e. quidquid sternendo seu operiendo aptum est. Varr. l. 1. R. R. c. 50. sub fin. Stramentum ab stratu, quod id substernatur pecori. stratu hoc loco est supinum. Ulpian. Dig. l. ult. tit. penult. leg. 45. In stratum omne vestimentum contineri, quod injiciatur, Labeo ait. In victu ergo vestem accipiemus, non stragula: in stratu omnem stragulam vestem. Ita Terrentin. nam Haloand. aliter leg. Solin. c. 45. (al. 57.) ante med. de bucephalo. Accepto regio stratu, neminem unquam alium, præter dominum, vehere dignatus est. Plin. hoc idem ita eloquitur lib. 8. c. 42. Neminem hic alium, quam Alexandrum, regio instratus ornatu, recepit in sedem.

STRATUS, a, um, sparso, o disteso per terra, ἐστρωμένος, humi dejectus, dissipatus, extensus per humum. Virg. Ecl. 7. v. 54. Strata jacent passim sua quæque sub arbore poma. Id. Æn. 1. v. 704. Stratoque super discumbitur ostro. Sueton. in Ner. c. 48. Strata sub pedibus veste. Plin. l. 36. c. 10. Strato lapide ad magnitudinem obelisci. fatto un lastrico. & Ovid. Met. 7. v. 254. Exanimi similem stratis porrexit in herbis. Id. l. 3. Fast. v. 823. Strata arena. & l. 6. v. 316. Strataque erat tepido tegula quassa solo. ¶ Item prostratus, jacens, prostrato, prosteso. Cic. 3. de Orat. c. 6. & Liv. l. 25. c. 37. stratus humi. Horat. l. 1. od. 1. v. 21. viridi membra sub arbuto Stratus. Quintil. l. 6. c. 1. a med. Stratum jacere, & genua complecti. Cic. Attic. l. 10. ep. 4. Qui nos sibi quondam ad pedes stratos ne sublevabat quidem. Albinovan. eleg. 1. v. 180. Strata per obscenas corpora nuda vias. Liv. lib. 7. cap. 36. & lib. 37. cap. 20. Strata somno corpora. Id. lib. 4. cap. 29. Strati cæde hostes. Id. lib. 23. cap. 42. Acies fusæ strataque. Lucret. l. 6. v. 1194. rigida strati morte jacebant. ... l. 2. v. 135. Collina tulit stratas quot porta catervas! h. e. cæsas. & Justin. l. 2. c. 12. extr. Inter ingentes stratorum hostium catervas. Ovid. Heroid. epist. 10. v. 106. Strataque Cretæam belua tinxit humum. Sil. l. 12. v. 653. stratus ruina mons. Plin. l. 11. c. 61. Ursi humanitus strati. coricati: decumbentes more hominum. Id. l. 13. c. 4. ante med. Arbor strata in solo humido tota radicatur. Id. l. 27. c. 8. Herba foliis oleæ in terra stratis. ¶ Translate Cic. 2. Tuscul. c. 29. Existimant se facilius diis satisfacturos, si eorum plaga perculsi, afflictos ... Liv. l. 26. cap. 41. certa mea virtus populi R. hæc omnia strata humi erexit ac sustulit. Lucan. l. 3. v. 390. Urbs strata metu. Senec. in Herc. Oet. v. 111. Stratum regnum. h. e. eversum. ¶ Stratum mare apud poetas est tranquillum, æquatis & complanatis fluctibus. Virg. Ecl. 9. v. 57. Et nunc omne tibi stratum silet æquor, & omnes (Aspice) ventosi ceciderunt murmuris auræ. Ovid. Heroid. ep. 10. v. 49. Jam venti ponent, strataque æqualiter unda, Cæruleis Triton per mare curret equis. Adde Valer. Flacc. l. 3. v. 605. & V. Sterno. Hinc translate Tacit. 1. Hist. cap. 58. Post victoriam demum, stratis jam militum odiis, dimissus est. ¶ Strata vites apud Colum. l. 3. c. 4. sunt, quæ ab enata stirpe confestim velut projectæ, per humum porriguntur. ¶ Sæpe stratus est opertus, contectus, coperto spargendo a stendendo, pieno, seminato. Virg. Georg. 2. v. 183. strati baccis silvestribus agri. Lucret. l. 5. v. 1416. cubilia strata herbis. Plin. l. 34. c. 13. a med. Solum, quo excipiatur spegma, assubia stratum debet. Id. l. 33. c. 12. Stratæ argento balineæ, ita ut vestigio locus non sit. Justin. l. 4. c. 1. Solum stratum sulphure & bitumine. Sil. l. 9. v. 39. strati delecto milite campi. Juvenal. sat. 10. v. 273. Stratum classibus mare. ¶ Stratus equus, ephippiis ornatus, instratus, insellato, bardato, ἐπισεσαγμένος. Liv. l. 37. c. 20. Non stratos, non infrenatos magna pars habebant equos. ¶ Hinc stratum absolute, ephippia, aut clitellæ, aut sagma, centuncules: quibus equi, & jumenta sternuntur, sella, baste, bardella. Liv. l. 7. c. 14. a med. Mulis strata detrahi jubet. Plin. l. 7. c. 56. a med. Frenos & strata equorum invenit Pelethronius. Ovid. 8. Met. v. 33. Purpureusque albi stratis insignia pictis Terga premebat equi. Senec. ep. 80. sub fin. Equum empturus solvi jubet stratum. Petron. in fragm. Tragur. cap. 45. Burm. Qui asinum non potest, stratum cædit. chi non può batter il cavallo, batte la sella. Proverbium. ¶ Stratus lectus, stragula veste instructus, super qua jacemus, letto fornito. Plaut. Pœn. 3. 3. 84. In lecto lepide strato. Juvenal. sat. 9. v. 52. Strata cathedra. h. e. pulvinis, cervicalibus tapetibus fulta. Sueton. in Cæs. c. 84. Lectus (funebris) eburneus, auro & purpura stratus. ¶ Hinc stratum absolute, & strata, orum, lectus, culcita, materasso, coltrice. Virg. 3. Æn. v. 513. haud

haud segnis strato surgit Palinurus. *Valer. Flacc. lib. 7. v. 141.* stratoque graves projecerat artus. *Liv. lib. 21. cap. 4. a med.* Quies neque molli strato, neque silentio arcessita. *Lucret. lib. 4. v. 847.* lecti mollia strata. *Ovid. 1. Amor. el. 2. v. 1.* Esse quid hoc dicam, quod tam mihi dura videntur Strata, nec in lecto pallia nostra sedent? *Id. Heroid. ep. 14. v. 32.* Strata premere corpore. *Virg. 8. Æn. v. 391.* collapsaque membra Marmoreo referunt thalamo, stratisque reponunt. *Ovid. 10. Met. v. 267.* collocare aliquem stratis concha Sidonide tinctis. *& lib. 5. v. 34* Exsilire stratis. *balzar di letto. & Valer. Flacc. lib. 1. v. 310.* prosilire. & *Claudian. lib. 2. in Rufin. v. 339.* desilire. *& in epithal. Pallad. & celer. vers. 29.* exsurgere. & *Lucan. lib. 1. v. 239.* stratis excita juventus. & *Virg. Æn. 3. v. 176.* corripere e stratis corpus. *& l. 8. v. 415.* Mollibus e stratis opera ad fabrilia surgit. ¶ Proprie locutus est *Sueton. in Calig. cap. 51.* Ad majora tonitrua proripere se e strato, sub lectumque condere solebat. *stratum* enim est, quo lectus insternitur. *Plin. l. 16. c. 36.* Strata auxiliorum. *i materassi dell' esserie. & lib. 19. c. 2.* Carthaginiensis Hispaniæ portio montes quoque sparto operit. hinc strata rusticis eorum, &c. ¶ *Stratus, i, m. Gell. in fin. cap. 8. lib. 13.* Stratus, auro, argento, purpura amplior aliquot hominibus, quam diis immortalibus adornatur. ¶ *Via strata*, silice munita, *inselciata. Ulpian. Dig. l. 43. tit. 10. leg. 1. sub fin.* Sternere viam lapide, quæ terrena sit: vel contra lapide stratam terrenam facere. *Lucret. lib. 4. vers. 416. & Virg. 1. Æn. v. 426.* Strata viarum. *le strade.* Hinc *strata*, absolute, via, *strada*, apud sequioris ævi scriptores. *Eutrop. lib. 9. c. 13.* In itinere medio, quod inter Constantinopolin & Heracleam est stratæ veteris. *Juvenc. Presb. l. 2. v. 316.* Sternite jam stratas, omnis sit recta via anum Semita. *Id. l. 3. v. 455.* redeuntique in margine cernit Stratæ tendentem diffusa umbracula ficum. Al. leg. *strate*, adverb. *h. e.* diffuse, late. Adde *Impp. Honor. & Theodos. lib. 13. Cod. Theodos. tit. 3. leg. ult.* ¶ Apud *Vitruv. l. 10. c. 19. a med. stratum* est tabulatum in turri militari.

STREBULA, æ, f. & Strebula, orum, n. pl. caro circum coxendices. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin.* Gracum strebula, Opilius scribit, circum coxendices sunt nobis. Id Græcum est ab hujus loci versura. *Fest.* Strebula Umbrico nomine Plautus appellat coxendices hostiarum, quas Græci μηρία dicunt, quæ in altaria imponi solebant, ut Plautus ait in Frivolaria, Strebula agnina. *Arnob. l. 7. pag. 230.* Non enim placet carnem strebulam appellare, quæ tauratum a coxendicibus demitur. V. *Cerastibela.*

STRENA, æ, f. *mancia*, ξένιον, munus, quod dabatur die festo, & iace anni initio, boni ominis gratia. *Festus.* Strenam vocamus, quæ datur die religioso, ominis boni gratia, numero, quo significatur, alterum, tertiumque venturum similis commodi, veluti ternam, præposita S littera, ut in locum, & lite solebant antiqui. *Symmach. l. 10. ep 18. (al. 35.)* Ab exortu pæne urbis Martiæ strenarum usus adolevit, auctoritate Tatii regis, qui verbenas felicis arboris ex luco Streniæ anni novi auspices primus accepit. ¶ Hujusmodi strenas solebant donare clientes patronis, civesque Principibus; quod ultimum quidem sub Augusto cœpit, Tiberius vero prohibuit, ne ultra calendas Januar. exerceretur. *Sueton. in Calig. c. 42.* Edixit & strenas ineunte anno se recepturum, stetitque in vestibulo ædium Cal. Januar. ad captandas stipes, quas plebis ante eum manibus ac sinu omnis generis turba fundebat. V. *eund. in Aug. c. 57. & in Tiber. cap. 34.* & adde *Pompon. apud eund. c. 1. n. 52.* ¶ Etiam a Principibus datæ sunt aliquando clientibus, & subjectis. De his enim loquitur *Auson. ep. 18. v. 5.* Quæstoris amici Curam pro strenis recubuisse tuis. ¶ Dabantur boni ominis gratia, ut ex *Festo* diximus. *Hinc strena bonum,* bonum omen est. *Plaut. Stich. 5. 2. 24.* Domum redeundi principium placet. bona scæva, strenaque obviam occessit mihi. Adde 3. 2. 8.

STRENIA, æ, f. eadem ac Strenua. *Varr. de L. L. l. 4. c. 8.* Hinc oritur caput sacræ viæ, ab Streniæ sacello. Al. leg. *Sterinia.*

STRENUA, æ, f. dea, quæ strenuum facere credebatur, quæ & *Strenia.* Ex hujus deæ luco viris strenuis Cal. Januar. mittebantur verbenæ felicis arboris, quæ exinde strenæ vocatæ eidentur, ut in *Strena* diximus. *Augustin. l. 4. de Civ. Dei. c. 16.*

STRENUE, *bravamente, gagliardamente, con forza, diligentemente, prontamente,* naviter, fortiter, prompte, ἀνδρείως. *Gell. l. 15. c. 4.* Mandata sibi pleraque impigre & strenue facere. *Plaut. in fragm. apud Charis. l. 2. pag. 195. Putsch.* Convertite scopis, agite strenue. *Id. Aulul. 2. 2. 86.* Sequere propere me ad macellum strenue. *Id. Bacch. 3. 3. 41. & Men. 5. 6. 26.* Strenue facere. *portarsi da valoroso. & Val. Max. l. 2. c. 6. n. 2.* Strenue hostem invadere. *Cic. pro Rabir. perduell. c. 10. sub fin.* Strenue arma capere pro aliquo. *Id. l. 2. ad Q. Fr. ep. 4. ad fin.* Domus utriusque nostrum ædificatur strenue. *Plaut. in fragm. apud Charis. loc. cit.* Strenue fateri. *Veget. l. 1. de re milit. cap. 17.* Per hos strenuissime omnia bella confecta. *Plaut. Pseud. 1. 3. 94. Pseud.* Abs te argentum sumam. *Si.* tu a me sumis? *Pseud.* strenue. ¶ Celeriter, *con prestezza. Plaut. Rud. 2. 6. 8.* Quo, malum, properas? nam equidem te nequeo consequi tam strenue. *Id. Trin. 4. 4. 10.* Strenue curre in Piræum. *Cic. Attic. l. 16. ep. 6.* Ego adhuc magis commode, quam strenue navigavi. remis enim magnam partem: prodromi nulli. Adde *Plaut. Pœn. 1. 2. 191. & Men. 5. 7. 48.*

STRENUITAS, atis, f. *agilità, prontezza, vigore, diligenza,* τὸ δραστήριον, ἀνδραγαθία, agilitas, vigor, promptitudo, diligentia, sedulitas. Erat Galanthis una ex ancillis Alchmenes, famulandis strenua jussis, ut ait *Ovid. 9. Met. v. 307.* & officiis dilecta suis. Hanc Juno cum in mustelam vertisset, subdit *Ovid. vers. 310.* Strenuitas antiqua manet. *Varro* quoque hanc vocem agnoscit *lib. 7. de L. L. c. 5. a med.*

STRENUO, as, n. 1. strenuum hominem ago, strenuitatem præ me fero. *Plaut. Pseud. 2. 2. 34.* Dum tu strenuas, res erit soluta. Al. aliter leg.

STRENUUS, a, um, *gagliardo e pronto, diligente, valente, bravo,* ἀνδραγαθικός, δραστήριος, acer, agilis, non cessans, navus, ad res gerendas impiger, alacer, promptus: cui opponitur *iners, ignavus.* Volunt esse a στρηνής, quod *Hesychio* est etiam ἰσχυρός. *Cic. 2. Phil. 32.* Cæteri obviam longissime processisti: celeriter isti, redisti, ut cognosceret te si minus fortem, attamen strenuum. *Hirt. ad Cicer. post epist. 6. l. 13. ad Attic.* Noli me tam strenuum putare, ut ad Nonas recurram. *Gell. l. 14. c. 3.* Cyrus vir gnavus, & strenuus. *Quintil. l. 12. c. 3.* In prœliis strenuus & fortis. *Ovid. Met. 9 v. 307.* Una ministrarum faciendis strenua jussis. *Terent. Phorm. 3. 1. 12.* Strenuum hominem se præbere in re aliqua. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 71.* nunc it rem strenuus auge. *Cato de R. R. in præfat.* Mercator strenuus studiosusque rei quærendæ. *& ibid.* Viri fortissimi, & milites strenuissimi. *Plaut. Epid. 3. 4. 10.* Strenuiori deterior si prædicas suas pugnas, de illius ore fiant sordidæ. *Lucil.* apud *Priscian. l. 3. pag. 601. Putsch.* Villicus paulo strenuior si evaserit. *Tacit. 2. Histor. c. 69.* Sumi bellum etiam ab ignavis; strenuissimi cujusque periculo geri. *& l. 1. cap. 46.* Inops pro locupleta, & iners pro strenuo. *Id. l. 2. c. 14. sub fin.* Strenui, ignavique in victoria idem audent. *& c. 86.* Vir strenuus manu, sermone promptus. *& l. 3. c. 57.* Neque fidei constans, neque strenuus in perfidia. *Cato* apud *Gell. l. 3. c. 7.* Operam reipublicæ fortem atque strenuam perhibere. *Nep. in Datam. c. 2.* Vir manu fortis, & bello strenuus. *& c. 6.* Animo strenuo facere aliquid. *Plaut. in fragm.* apud *Gell. l. 7. c. 7.* Potin' es tu homo facinus facere strenuum? *Curt. l. 9. c. 1. ante med.* Strenuo saltu in vehiculum transilire. *Plaut. Rud. 2. 2. 8.* Adolescens strenua facie, rubicundus, fortis. *con ciera vegeta e da gagliardo.* & *Gell. l. 5. c. 1. ad fin.* Corpore esse bene habito & strenuo. *Ovid. 4. Fast. v. 781.* per ardentes stipulæ crepitantis acervos Trajicias celeri strenua membra pede. *snello. Colum. l. 10. v. 18.* strenua noxia. *h. e.* quæ celeriter perimunt. *Cels. in præfat. lib. 7. a med.* Chirurgus esse debet manu strenua, stabili, nec unquam intremiscente. *leggiero e presto. Ovid. 1. Trist. eleg. 10. vers. 34.* navis Transeat instabiles strenua Cyaneas. *h. e.* cita. *Horat. l. 1. ep. 11. sub fin.* Strenua nos exercet inertia. *h. e.* strenui quidem sumus, sed prave, quia operam nostram male collocamus, & inertium similes nihil agimus. ὀξύμωρον. ¶ Cum genitivo *Tacit. 3. Hist. c. 42. extr.* Valerius Paulinus strenuus militiæ.

STREPITO, as, n. 1. *strepitare,* κτυπέω, strepitum facio: frequent. a *strepo. Virg. 1. Georg. v. 413.* inter se foliis strepitant. *Tibull. l. 2. eleg. 1. v. 87.* strepitantibus advolat alis. *Al. leg.* trepidantibus. *Id. ibid. el. 5. v. 73.* arma ferunt strepitantia cælo. *Al. leg.* crepitantia. *Val. Flacc. l. 4. v. 288.* pulsis strepitant incudibus nubes. *Ovid 11. Met. v. 365.* fragore gravi strepitans loca proxima terret Bellua vasta, lupus. *Albinovan. ad Liv. v. 183. de luctu funebri.* Incerti clauduntque domos, strepitantque per urbem.

STREPITUS, us, m. *strepito, romore, fracasso,* ψόφος, ingratus sonitus, crepitus, fragor: a *strepo. Pacuv.* apud *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 2.* Strepitus, fremitus, clamor tonitruum, & rudentum sibilus. *Cæs. l. 6. B. Gal. c. 6. sub fin.* Majore strepitu & tumultu, quam populi R. fert consuetudo castra moveri jubet. *& l. 4. c. 33.* terrore equorum, & strepitu rotarum ordines perturbant. *Tibull. l. 1. eleg. 2. v. 35. & eleg. 7. v. 61.* strepitus pedum. *calpestio.* & *Ovid. Trist. lib. 3. eleg. 7. v. 36.* senectus strepitum passu non faciente venit. *Id. Met. 11. v. 630.* nullos strepitus facientibus alis. *Quintil. decl. 12. c. 19.* Pecuniæ strepitus. *suono delle monete. Horat. l. 2. ep. 1. v. 202.* Garganum mugire putes nemus, aut mare Tuscum. Tanto cum strepitu ludi spectantur. *Ovid. Met. 14. v. 782.* verso cardine strepitum facere. *& l. 7. v. 840.* fronde levem strepitum faciente caduca. *Cic. 2. Verr. cap. 15. extr.* Non strepitu, sed maximo clamore suam populus R. significavit voluntatem. *Liv. lib. 2. cap. 27.* Neque decretum exaudiri consulis præ strepitu & clamore poterat. *& cap. 19.* Decernentem ferocissimo quoque, non sententiis magis, quam clamore & strepitu. *Val. Flacc. l. 5. v. 650.* Pallas irridens strepitumque, minasque Gradivi. *le grida e bravate.* & *Liv. l. 39. c. 15. a med.* Vino, strepitibus, clamoribusque nocturnis attoniti. *Cic. Attic. lib. 13. ep. 48.* Heri nescio quid in strepitu videor audisse, cum diceres, te in Tusculanum venturum. *h. e.* confuse, indistincte, quod *Plaut.* dicit *Capt. 3. 4. 27.* audivi quasi per nebulam. *Virg. 2. Georg. v. 490.* felix, qui metus omnes, strepitumque Acherontis avari Subjecit pedibus. *h. e.* terrorem, formidinem ex opinione vulgari, de Acheronte omnes ad se trahente. ¶ De grato sono, *suono. Horat. l. 1. epist. 2. v. 31.* Ad strepitum citharæ. *Id. lib. 4. od. 3. v. 17.* Temperare dulcem strepitum testudinis aureæ. ¶ Translate dicitur de comitatu, turba, fastu. *Quintil. decl. 13. c. 4.* Cum evocasses me subito trepidum, totoque fortunæ suæ strepitu circumstetisset. *Virg. 6. Æn. v. 865.* Qui strepitus circa comitum? ¶ De vano apparatu eloquentiæ. *Petron. in Satyr. cap. 1.* Nunc & rerum tumore, & sententiarum vanissimo strepitu hoc tantum proficiunt, ut cum in forum venerint, putent se in alium terrarum orbem delatos. ¶ Olim fuit 2. declinationis. *Enn.* apud *Non. cap. 8. n. 52.* Quid in castris strepiti est. ¶ Observatum est has voces *strepitus* & *crepitus* sæpe in libris commutari. *Drakenborch. ad Liv. lib. 3. cap. 27. & ad lib. 39. cap. 15. &c.* Hinc *strepitus ventris* apud *Petron. in Satyr. cap. 117.* Tollebat subinde altius pedem, & strepitu obsceno simul atque

atque odore viam implebat. *& c.* 17. Manibus inter se usque ad articulorum strepitum contritis.

STREPO, is, pui, n. 3. *fare strepito, strepitare, far romore*, [illegible], strepitum edo. Verbum est per onomatopœjam factum, ut *strideo, vagitus, sibilus*. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 16. Cum Achivi cœpissent inter se strepere. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 23. Vocibus truculentis strepere. *Horat. l.* 4. *od.* 12. *v.* 3. fluvii strepunt Hiberna nive turgidi. *Id. l.* 2. *od.* 1. *v.* 18. Litui strepunt. *Virg. Æn.* 8. *v.* 2. rauco strepuerunt cornua cantu. *Sil. l.* 15. *v.* 243. moto strepuere tonitrua mundo. *Plin. l.* 11. *c.* 10. *sub fin.* Apes in alveo strepunt. *& c.* 17. Murmur apum intus strepit. *Virg.* 9. *Æn. vers.* 808. strepit assidue cava tempora circum Tinnitu galea. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 302. Linea cærulea circum strepit incita vittas. *fischia*. *Tacit. in Agric. c.* 45. Intra Albanam arcem sententia Messalini strepebat. *si facea sentire*. & *Liv. l.* 2. *c.* 45. Hæc cum sub ipso vallo portisque streperent, haud ægre consules pati. *h. e.* strependo clamitarent, & jacerent in Romanos. Nisi malis *vo hæc* ad *pati* referre. ¶ Dicuntur etiam *strepere* loca, in quibus strepitus fit, *risonare, remoreggiare*. *Liv. l.* 22. *c.* 14. *ante med.* Strepunt aures clamoribus plorantium. *& l.* 22. *c.* 21. *circa med.* Cum omnia variis clamoribus streperent. *Virg.* 6. *Æn. v.* 709. strepit omnis murmure campus. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 23. Placidum æquor mille navium remis strepere. *Plin. l.* 5. *cap.* 1. *ante med.* Mons tibiarum cantu, tympanorumque sonitu strepere. *Tacit.* 2. *Histor. c.* 84. Armorum patens strepere provincia. *& c.* 62. Ex urbe atque Italia irritamenta gulæ gestabantur, strepentibus ab utroque mari itineribus. *scil.* multitudine commeantium. ¶ Metonymice *Plin. l.* 8. *c.* 42. Scythici equitatus equorum gloria strepunt. *h. e.* cluent, celebrantur sermonibus.

STREPSICEROS, otis, m. [illegible], animal quoddam transmarinum, cornua habens arrecta, & in leve fastigium exacuta, rugarumque ambitu contorta, quemadmodum *Plin. l.* 11. *cap.* 37. *parum a princip.* describit. Est ἀπὸ τῆς [illegible] τῶν κεράτων, a contortione cornuum. *Capitolin. in Pio, c.* 10. Edidit munera, in quibus elephantos & strepsicerotas, & crocodilos etiam exhibuit. Adde *Plin. l.* 8. *c.* 35.

STREPTOS, i, [illegible], uvæ genus, ita dicta, quod cum sole circumagitur: a στρέφω, verto. *Plin. l.* 14. *c.* 3.

STRIA, æ, f. *orlo rilevato, e risalto nelle scanalature della colonna, pianuzzo*, [illegible], eminens linea inter canaliculos, sive sulcos columnæ striatæ. *Strix* enim dicitur pars cava & depressior: *stria*, quæ inter duos canaliculos exstat: quemadmodum in arato agro *sulcus* est terra vomere cavata; *porca*, quod inter duos sulcos exstat. *Vitruv. sub fin. l.* 3. Columnarum striges faciendæ sunt viginti quatuor, ita excavatæ, uti norma in cavo strigis cum fuerit conjecta, circumacta, ita anconibus striarum dextra ac sinistra angulos tangat, ut acumen normæ circum rotundatione tangendo pervagari possit. Crassitudine striarum faciendæ sunt, quantum adjectio in media columna ex descriptione invenietur. *Id. l.* 4. *c.* 1 *circa med.* Trunco toto (*columnæ*) strias, uti stolarum rugas, matronali more demiserunt. *Id. ibid. c.* 4. *a med.* Si circa strigium cava, & angulos striarum linea corpora tangat. *Nonius c.* 1. *n.* 305. affert *Varron.* locum *l.* 1. *R. R. c.* 29. *sub fin.* ex quo videtur *stria* significare partem depressam, non exstantem. Verba *Varronis* sunt: Qua aratrum vomere lacunam striam facit, sulcus vocatur. Al. leg. *in striam*: alii *striam* delent, alii [illegible]. Quod ait *Colum. l.* 2. *c.* 19. Fœnum siccatum coarctabimus in striam, lege *strigam*. ¶ Ubicumque *striges* apud *Vitruv.* legitur, monet *Budæus* haberi in antiquis libris *strigiles*, alii *strigles* per syncopen. Porro canaliculos columnarum ideo *strigiles*, aut *strigles* appellari, quia referunt canaliculos strigillium, per quos sudor effluit: unde & specillum oricularium *strigilis* est *Celso* & *Plinio*, ut in ea voce docemus. ¶ Translate *Plin. l.* 22. *c.* 22. *ad fin. de boletis*. Quorundam ex his facile noscuntur venena, diluto rubore, rancido aspectu, livido intus colore, rimosa stria, pallido per ambitum labro.

STRIATURA, æ, f. *scanalatura*, [illegible], ipsa forma striata. *Vitruv. lib.* 4. *c.* 3. *ad fin.* Ita Dorica columna sui generis striaturæ habebit perfectionem. *Sidon. l.* 4. *epist.* 8. Concha fenis cavatur striaturis.

STRIATUS, a, um, *scanalato*, [illegible], efformatus in strias. *Vitruv. l.* 7. *c.* 5. *ante med.* Pro columnis statuuntur calami, pro fastigiis harpaginetuli striati. *Plin. l.* 9. *c.* 35. *& l.* 32. *c. ult. & l.* 37. *c.* 10. Striata concha. (cui opponitur *lævis*) *Id. l.* 21. *c.* 5. *de lilio*. Candor ejus eximius, foris striati; & ab angustiis in latitudinem paulatim sese laxantis effigie calathi. *Id. l.* 27. *c.* 4. Aloe ex obliquo striata. *Apul. l.* 10. *Metam. sub init.* Adolescens senili tristitie striatam gerens frontem. *h. e.* rugis contractam, caperatam.

STRIBLIGO, inis, f. *solecismo*, [illegible], barbaræ orationis vitium, alias solœcismus: a στρεβλὸς, curvus, pravus. *Gell. l.* 5. *c.* 20. Solœcismus Latino vocabulo a Sinnio Capitone, ejusdemque ætatis aliis imparilitas appellatus, vetustioribus Latinis striblico dicebatur, a versura scilicet, & pravitate tortuosæ orationis, quasi strobiligo quædam. *Arnob. lib.* 1. *pag.* 36. Striboligines & vos istas libris illis in maximis, atque admirabilibus non habetis?

STRIBLITA. V. *Scriblita*.

STRICTE, *strettamente*, [illegible], arcte, presse. *Gell. l.* 16. *c.* 5. *ante med.* Fasciis ventrem strictissime circumligare. *Pallad. in Mart. tit.* 8. Oleam terebra perforabis, tum duos ramos tollas, & stricte in foramen utrumque conjicias. *Id. l.* 1. *tit.* 6 Post bonam vindemiam strictius, post exiguam latius puta. ¶ Translate *Cic. de Amic. c.* 16. *ante med.* Nec observare stricte, ne plus reddat, quam acceperit. *Al. leg.* restricte. *Paul. Dig. lib.* 8. *tit.* 2. *leg.* 19. *ante med.* Si quis strictius interpretetur. *rigorosamente*.

STRICTIM, adverb. *strettamente*, [illegible], stricte. *Pallad. l.* 1. *tit.* 15. Facta, & strictim juncta crates. *Plaut. Capt.* 2. 2. 18. Utrum strictimne attonsurum dicam esse, an per pectinem, nescio. *so falla pelle*. ¶ Sæpe accipitur pro compresse, breviter, singula stringendo, quæ sparsa ac diffusa sunt, breviter & quasi summatim colligendo. *Cic. pro Cluent. c.* 10. Cum ea, quæ copiosissime dici possunt, breviter a me strictimque dicuntur. *Sallust. in Catil. c.* 4. *ad fin.* Res gestas populi R. strictim perscribere. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 28. *extr.* Hæc nunc strictim dicta, apertiora fient infra. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 1. Librum strictim attigisti. *Gell. l.* 1. *c.* 3. *ante med.* Hunc locum, omnium rerum aliarum difficillimum, strictim atque cursim transgressus est.

STRICTIPELLÆ.) V. in *Serantia*.
STRICTIVELLÆ.)

STRICTIVUS, a, um, [illegible], qui stringitur, ut Strictivæ olivæ, quæ manu colliguntur, ad differentiam caducarum. *Cato c.* 146. Oleæ caducæ modii quinquaginta, strictivæ modii decem.

STRICTOR, oris, m. qui oleas manu stringit. *Cato de R. R. cap.* 144.

STRICTURA, æ, f. *massa di ferro da lavorare*, massa ferri rudis (præsertim candens) quæ malleo stringi ac densari potest. *Nonius c.* 1. *n.* 77. *& cap.* 12. *n.* 23. dicit esse propria scintillam, quæ de ferro candente erumpit, cum malleis cuditur: quod aut stricte emittatur, idest celeriter; aut oculos sui fulgore perstringat. *Plin. l.* 34. *c.* 14. Differentia ferri numerosa: aliud brevitate sola placet; aliud rubiginem celerius sentit. Stricturæ vocantur hæ omnes, quod non in aliis metallis, a stringenda acie vocabulo imposito. *Gloss. vet.* Strictura, [illegible]. *Varr.* apud *Serv. ad Æn.* 10. *v.* 173. *de Ilva insula*. Nascitur quidem illic ferrum, sed in stricturam non potest cogi, nisi transvectum in Populoniam Tusciæ civitatem, ipsi insulæ vicinam. *Lucil.* apud *Non. cit. c.* 1. Crebro et scintillo, in stricturis, quod genus olim Ferranti ferro. *Virg.* 8. *Æn. v.* 420. stridentque cavernis Stricturæ chalybum, & fornacibus ignis anhelat. Addi solet *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 21. *sub fin.* sed dubia est ibi lectio. ¶ De ipsa massæ candentis tunsione & densatione, quæ malleo fit, *Prudent. l.* 2. *contra Symmach. v.* 283. Decoquit in massam fervens strictura secures Rursus, & ad proprium restillat vena metallum. ¶ De lectione oleæ, quæ manu fit, *Colum. l.* 12. *c.* 48. Maturam olivam in strictura factam columbadem, de muria tollito. *h. e.* cum stringeretur, seu manu legeretur. ¶ constrictio, compressio: cui *solutio* opponitur. *Plin. Valerian. l.* 4. *c.* 2. Stricturam stomachi, vel proclusa præcordia relaxare. Adde *Cæl. Aurelian. Acutor. l.* 2. *c.* 7. 9. *&* 10. *& Chronicor. l.* 4. *c.* 8. *ante med. & l.* 5. *c.* 4.

STRICTUS, a, um, *stretto, angusto*, [illegible], angustus, arctus. *Ovid. de remed. Amor. v.* 255. Sed tamen est artis strictissima janua nostræ. Contra *Id.* 1. *Amor. eleg.* 8. *v.* 77. *& l.* 2. *Fast. v.* 456. janua laxa. ¶ Item adstrictus, constrictus, compressus, contractus, *ristretto, stretto*, [illegible]. *Gell. l.* 15. *c.* 17. Quercus in duas partes diducta, stricta denuo & cohæsa dilaceravit hominem, ferre probuit. *Stat. l.* 4. *Silv.* 3. *v.* 79. Qui terras rapere, & rotare silvas Assuerat (pudet!) amnis esse cœpit. Sed gentra agri stringitur. *h. e.* ripis coercitus. [illegible] carbasa deducere. *h. e.* contracta & involuta vela antennis demittere & explicare. *Stat. l.* 3. *Theb. v.* 534. *de aquilis*. Invasere globum nivei gregis: uncaque pandunt Cædibus ora novis, & strictis unguibus instant. *Auson. Edyll.* 14. *v.* 8. Strictior Eous præcesserat aura jugales. *h. e.* magis adstringens, utpote frigidior. *Liv. l.* 22. *c.* 51. *a med.* Stricta matutino frigore vulnera. *Val. Flacc. lib.* 1. *v.* 513. strictosque insedimus amnes. *agghiacciati*. & metaphorice *Lucan. l.* 4. *v.* 652. pectora pigro Stricta gelu. *Scribon. Larg. compos.* 43. *extr.* Habere emplastri stricti spissitudinem. *h. e.* densi. Sic *Pallad. in Jun. tit.* 2. Mundatis areis aquam spargunt, & minuta ibi pecora diu spatiari, ac proculcare compellunt: & cum terra angulis stricta fuerit, spectant solidam siccitatem. *Id. in Majo tit.* 7. *a med.* Testiculi (*juvenci*) stricta pelle clauduntur & deciduntur. *h. e.* contracta & intenta. *Veget. de re veterin. l.* 3. *cap.* 26. Strictum ventrem solvere. *In veteri lap.* apud *Gruter. pag.* 930. *n.* 7. Tu, pede qui stricto vadis per senta, viator. *h. e.* brevi passu. ¶ *stricta manus*, in pugnum compressa: quod fit, cum quippiam corripimus & tenemus. Hinc *strictus ensis*, stricta manu prehensus, *imbrandito, impugnato*. *Virg.* 10. *Æn. v.* 577. strictum tenet acer Lucagus ensem. *& vers.* 650. strictumque coruscat Mucronem. *& vers.* 715. stricto concurrere ferro. *Lucan. l.* 3. *v.* 12. *& Manil. l.* 6. *v.* 626. & *Flor. l.* 2. *c.* 5. *extr.* In principum colla stricto secures. *Senec. in Oedip. v.* 89. stricta tela. Sic *stricta manus*, telo armata. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 100. *& l.* 1. *Amor. el.* 6. *v.* 14. *& l.* 3. *Trist. el.* 2. *v.* 30. Non timeo strictas in mea fata manus. ¶ *Stricta poma, frondes*, manu decerptæ, *colte, staccate, spiccate*. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 58. Folia ex arboribus strictis equos alere. *Horat. l.* 1. *ep.* 14. *v.* 28. bovemque Disjunctam curas, & strictis frondibus exples. *Liv. l.* 25. *c.* 30. Herbis, & radicibus, strictisque rubis vivere. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 55. Olea manu stricta. ¶ *Strictus*, leviter vulneratus, perstrictus, *ferito leggermente*. *Stat.* 8. *Theb. v.* 553. Qualis setigeram Lucana cuspide frontem Strictus aper, penitus cui non infossa cerebro Vulnera. ¶ *Strictus*, contentus, adductus, *teso, tirato*. *Stat.* 11. *Theb. v.* 513. It præceps sonipes, strictæ contemptor habenæ. ¶ Item erectus, intentus, *Id. ibid. v.* 530. Fulmineos veluti præceps cum comi-

ous

nus egit Ira suas, strictisque erexit corpora setis. *arricciate.* ¶ Translata, gravis, severae, *rigorosa*, *severa*: quia hujusmodi constricta fronte (ut ait *Petron. in Satyr. c. 132. ad fin.*) esse solent. *Manil. l. 3. v. 106.* strictus nec crede Catones, Aut Brutum, &c. *Id. l. 1. v. 769.* Quique animi vires, & strictas pondere mentes Prudentes habuere viri. *h. e.* auctoritate graves. Sic *Stat. l. 3. silv. alt. v. 87.* Nulla foro rabies, aut strictae jurgia legis. *Javolen. Dig. lib. 29. tit. 2. leg. 83.* Restitutio stricto jure non competebat. *di rigore.* & *Paul. l. 39. tit. 3. leg. 2. circa med.* Haec aequitas suggerit, etiamsi stricto jure deficiamur. ¶ Item brevis, concisus. *Auct. dial. de Oratorib. c. 25.* At strictior Calvus, numerosior Asinius. *Al. leg.* adstrictior. *Quintil. lib. 10. c. 1. circa med.* Plenior Aeschines, & magis fusus, & grandiori similis, quo minus strictus est. *Senec. l. 4. de Benef. c. 37. ad fin.* Philippo epistolam strictam ac liberam scripsit. ¶ Item parcus, tenax, *ristretto nello spendere*, *stretto*. *Jul. Firmic. l. 5. c. 2. sub init.* Faciet strictos, avaros, sordidos, & qui in omni vita laetitiae gratiam vitant.

STRIGULUS, V. *Hystriculus.*

STRIDEO, es, & Strido, is, idi, n. 2. & 3. *strillare*, *fischiare*, *mettere strida*, *stridere*, τρίζω, stridorem edo, acutum, & ingratum fere sonum emitto, strepito, sibilo. Vox est per onomatopoeiam a sono facta, ut τρίζω. Dicitur autem de variis multarum rerum sonis, ut ex subjectis apparet exemplis. *Ovid. l. 3. de art. am. vers. 229. de puella.* Illa sonat raucum, quiddamque inamabile stridet. *Virg. Aen. 6. v. 287.* bellua Lernae Horrendum stridens. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 78.* Stridere secreta divisos aure susurros. *bisbigliare.* & *Juvenal. sat. 5. v. 159.* ut per lacrymas effodere bilem Cogaris, pressoque diu stridere molari, *fremere*, *frendere*. *Tibull. lib. 1. eleg. 3. v. 71.* serpentum Cerberus ore stridit. *fischia.* & *Virg. 4. Georg. v. 556.* Stridere apes utero, & ruptis effervere costis. *mormoreggiare.* *Plin. l. 29. prope fin.* Gryllus retro ambulat, terram terebrat, stridet noctibus. *Ovid. Fast. 6. v. 140.* Striget horrenda stridere nocte solent. *Virg. 3. Georg. v. 536.* stridentia plaustra. & *l. 1. v. 401.* cycni ludunt stridentibus alis. *Enn. apud Priscian. l. 8. pag. 817. Putsch.* Missaque per pectus dum transit, striderat hasta. & *Lucan. l. 9. v. 827.* Quam segnis stridaret arundinis aer. (*h. e.* sagittae Scythicae) *fischiasse*, *gemesse*. Sic *Virg. 12. Aen. vers. 695.* strident hastilibus aurae. *Id. 9. Aen. vers. 632.* & *lib. 12. vers. 319.* stridens sagitta. & *lib. 9. vers. 705* phalarica. & *vers. 586.* funda. & *l. 3. vers. 502.* nervo stridente sagitta volucres diverberat auras. *Id. 2. Aen. vers. 418.* vanitia stridens silva. *Ovid. 1. Trist. eleg. ult. vers. 19.* strident aquilone rudentes. *Lucret. l. 2. v. 410.* serrae stridentis acerbus horror. *Virg. 2. Aen. v. 453.* foribus cardo stridebat ahenis. *Senec. in Thyest. vers. 770.* & *Ovid. Met. 6. v. 646.* Stridet in verubus jecur. *frigge.* & *l. 4. v. 122.* vitiato fistula plumbo Scinditur, & tenues stridente foramine longe Ejaculatur aquas. *Virg. 8. Aen. v. 450.* stridentia tingunt Aera lacu. Sic *ibid. v. 420.* stridentque cavernis Stricturae chalybum. & *Aen. 4. v. 689.* Infixum stridit sub pectore vulnus. *Id. 4. Georg. v. 261.* Ut mare sollicitum stridit refluentibus undis. *mugge.* & *lib. 1. Aen. v. 106.* stridens aquilone procella. *Plin. l. 9. ep. 26.* Stridunt funes, curvatur arbor, gubernacula gemunt. *Virg. 8. Aen. v. 690.* totum spumare reductis Convulsum remis, rostrisque stridentibus aequor. *h. e.* proris strepentibus, dum findunt aquas, & ut ait *Id. 1. Aen. v. 39.* spumas salis aere ruunt. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 103.* Subsidunt Pangaea nivis, altaeque sonoro Strident aere nives. (*Claudianus.* ... Hemus ... stri.) *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 264.* Barbara terribili stridebat tibia cantu. *Lucan. l. 1. v. 431.* Batavique truces, quos aere recurvo Stridentes acuere tubae. *Id. l. 6. v. 622.* ne, membris sole perustis, Auribus incertum feralis strideat umbra. *h. e.* indistincte loquatur, & pro vocibus confusum stridorem edat. Sic *Pompon. Mela l. 1. c. 8. a med.* Troglodytae strident magis, quam loquuntur. *Plin. l. 5. c. 8.* Troglodytae specus excavant: haec illis domus: stridorque, non vox. ¶ Universim tribuitur umbris mortuorum, quae resonare videntur quiddam triste & acutum, ut ait *Horat. l. 1. sat. 8. v. 41.* quod est *stridere*. Unde *Stat. 7. Theb. v. 770.* strident animae, currumque sequuntur. *Accius apud Priscian. l. 8. pag. 867. Putsch.* Cum striderct retracta rursus inferis. ¶ In MSS. poetarum saepius legi *stridit*, *stridunt*, quam *stridet*, *strident*, observarunt *Heins.* & *Burmann.* ad *Ovid. 9. Met. v. 171.* & alibi. ¶ *Priscian. l. 8. pag. 817.* & *Prob. in Cathol. pag. 1480.* agnoscunt etiam praeteritum *stridui*. ¶ Quod primam corripuit *Virgil.* tum sic. *lib. 8. v. 690.* tum *l. 5. vers. 143.* *rostrisque stridentibus*, valde torquet Grammaticorum ingenia: cum semper alibi tum ab ipso *Virgil.* tum ab aliis poetis omnibus producatur. *Pierius* testatur, ita legi in bona antiquiorum codicum parte: ita quoque refert *Priscian. l. 1. pag. 562. Putsch.* in aliquo tamen ex MSS. antiqu. habetur *endentibus*: in nonnullis *tridentibus*: quod vidisse videtur *Virgilii* imitator *Val. Flacc. lib. 2. v. 688.* Infinditque salum, & spumas vomit aere tridenti. *Pierio* haec lectio placet: *Burmanno* nihil certius est, quam sic *Virgilium* dixisse.

STRIDOR, oris, m. *strillo*, *stridore*, τριγμός, ῥοῖζος, ῥοιβδησις, sonus inconditus, acutus, & ingratus stridentia. Tribuitur hominibus, animalium multis, itemque aliis rebus, ut subjecta exempla docent. *Cic. 2. Agrar. c. 26. a med.* Sullanus ager latissime continuatus tantam habet invidiam, ut veri ac fortis tribuni plebis stridorem unum perferre non possit. *Horat. l. 1. od. 34. in fin.* hinc apicem rapax Fortuna cum stridore acuto Sustulit, hinc posuisse gaudet. *Plin. lib. 5. c. 8.* Troglodytis stridor, non vox. *Id. l. 8. c. 9.* & *Ovid. 8. Met. v. 287.* Elephanti minimo suis stridore terrentur. *Id. lib. 11. cap. 51.* Alia insecta murmur edunt, ut apes: alia cum tractu stridorem, ut cicadae. *Id. ibid. cap. 29.* Grandiores locustae tanto volant pennarum stridore, ut aliae alites credantur. *Id. lib. 29. cap. 4. ad fin.* Stellio plenus lentigine, stridoris acerbi. *Sil. lib. 6. v. 177.* Cerbereus stridor. *h. e.* sibilus serpentum, qui sunt in jubis & villis Cerberi: nam *serpentum Cerberus ore stridit*, ut ait *Tibull. lib. 1. eleg. 3. v. 71.* Sic *Ovid. Met. 9. v. 63.* Cumque fero movi linguam stridore bisulcam. *Petron. in Satyr. cap. 136.* Anseres foedo, ac veluti rabioso stridore circumsistunt trepidantem. *Ovid. Met. 14. v. 100.* Simiae rauco stridore queruntur. *Hirt. de B. Afric. cap. 72.* & *84.* Stridor elephantorum. ¶ Speciatim tribuitur umbris defunctorum, quibus *stridere*, non loqui *Lucan. l. 6. v. 622.* tribuit. *Petron. in Satyr. c. 122.* Ecce inter tumulos atque ossa carentia bustis Umbrarum facies diro stridore minantur. *Claudian. lib. 1. in Rufin. v. 126.* Illic umbrarum tenui stridore volantum Flebilis auditur questus. ¶ De rebus inanimis. *Senec. l. 2. de Ira cap. 25. sub fin.* Cujus aures tracti subsellii stridor offendit. *Cic. 5. Tuscul. cap. 40.* Stridor serrae, cum acuitur. *Attius apud eund. ibid. l. 1. cap. 28.* Horrifer aquilonis stridor. *Cic. in Prognost. lib. 1. de Divin. cap. 8. extr.* Deorsus stridor cum celso e vertice montis Ortus, adaugescit scopulorum saepe repulsu. *Propert. lib. 3. eleg. 3. v. 61.* stridorem audire procellae. *Lucan. lib. 1. v. 273.* & *Senec. in Thyest. v. 575.* lituum. *Virg. 1. Aen. v. 91.* & *Ovid. 11. Met. v. 493.* rudentum. *Juvenal. sat. 14. vers. 23.* catenae. *Hirt. de B. Afric. cap. 83.* fundarum & lapidum. *Calpurn. Ecl. 3. v. 61.* acerbae avenae. *Ovid. 11. Met. v. 668.* Janua verso cardine stridorem reddit. *Lucan. lib. 3. v. 134.* magnoque reclusas Testatur stridore fores. *Ovid. Met. l. 12. vers. 273.* & vulnere sanguis inustus (*quia flagranti torre vulnus inflictum erat*) Terribilem stridore sonum dedit. *col friggere.* & *Vitruv. l. 2. c. 4.* Arena, quae manu confricata fecerit stridorem, erit optima. *Plin. lib. 20. c. 6.* Porrum sanat stridores aurium. *intronamenti*, *stordimenti*. & *lib. 11. c. 51.* Stridorem dentibus facere. *h. e.* frendere.

STRIDULUS, a, um, *che stride*, *e strilla*, *stridolo*, λιγύς, λιγυρός, ῥοιζώδης, strident, crepitans. *Ovid. 3. Trist. eleg. 12. v. 29.* per Istrum Stridula Sauromates plaustra bubulcus aget. *Id. 10. Met. v. 6.* fax lacrymoso stridula fumo. *Senec. ep. 56.* tenuis & stridula vox. *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 380.* stridula examina. *scil.* apum. *Id. in Gigantomach. de gigantib.* quos anguipedes finxere, *vers. 8.* Stridula volventes gemino vestigia lapsu. *Id. l. 3. in Rufin. v. 218.* stridula fraxinus. *h. e.* sagitta volans. nam *Virg. 12. Aen. v. 267.* sonitum dat stridula cornus, & auras Certa secat. *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 203.* Stridula confessis moderatur carmina ramis.

STRIGA, ae, f. *Festus*: Strigae appellabantur ordines rerum inter se continuate collocatarum: a stringendo dictae. *Colum. l. 2. c. 19.* Foenum siccatum coarctabimus in strigam, atque ita in manipulos vinciemus ¶ Item *striga* est castrense vocabulum, intervallum turmarum significans, in quo equi strigantur. Unde & strigosi dicuntur corpore macilento. *Charis. l. 1. pag. 85. Putsch.* & *Caper de verb. dub. pag. 2250.* Hinc *strigare*, consistere. V. *Strigo*, *as*. ¶ Item in re Agraria *strigam* dicunt sulcum, qui uno ductu in longitudinem peragitur: ut *scamnum* in latitudinem. *Jul. Frontin. de agror. qualit. pag. 38. Goes.* & *Aggen. commentar. in eund. pag. 46.* Hinc mensuram per strigas & scamna agere, *Hygin. de limitib. constituend. pag. 198.* &c. ¶ *Striga*, strix, *strega*. *Apul. l. 5. Metam.* Scelestarum strigarum nequitia. Ita *Helmenhorst.* cum aliis: alii *feminarum*. *Petron. in fragm. Tragur. c. 63. Burm.* Cum puerum mater misella plangeret, subito strigae coeperunt, &c. & *paulo post.* Jam strigae puerum involaverant, & supposuerant stramentitium, &c.

STRIGATUS, a, um, strigae formam habens, ut Ager strigatus. *Aggenus Urbicus, l. 1. Comment. in Julium Frontin. pag. 46. Goesi.* Strigatus ager est, qui a Septentrione in longitudinem in Meridianum decurrit. Scamnatus autem, qui eo modo ab Occidente in Orientem crescit. Et latitudinem hanc secundum idiomata voluit Frontinus in Orientem intelligi.

STRIGES. V. *Strix.*

STRIGILECULA, ae, f. ξυστρὶς, diminut. parva strigilis. Ita eam describit *Apul. in Florid. n. 9.* (*al. l. 2.*) Praedicabat, fabricatum sibimet honestam strigileculam, recta fastigatione clausulae, flexa tabulatione ligulae, ut & ipsa in manu capulo moraretur, & sudor ex ea rivulo laberetur.

STRIGILIS, is, f. *streggbia*, στλεγγὶς, ξύστρα, instrumentum ferratum, curvum, manubrio & canaliculo instructum, quo utebantur praecipue in balineis ad destringendam cutem, abradendas sordes, & sudorem detergendum: a *stringo*, quod radere significat. Figuram habes apud *Mercurial. de arte gymnast. l. 1. c. 8.* descriptionem aliquam in voce praeced. *Varr. apud Non. c. 3. n. 195.* In candelabro pendet strigilis. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 109.* sub noctem puer uncam Pustivo mutat strigili. *Plaut. Stich. 1. 3. 78.* Rubiginosam strigilem, ampullam rubidam. *Martial. l. 14. epigr. 51.* cujus lemma *Strigiles*. Pergamus has misit curvo destringere ferro. Non tam saepe teret lintea fullo tibi. *Sueton. in Aug. c. 80.* Callis quibusdam ex prurigine corporis, assiduoque & vehementi strigilis usu plurifariam concretis, ad impetiginis formam. *Plin. l. 28. c. 4. sub fin.* Linteorum, strigiliumque vehementia. *delle fregagioni.* & *Colum. l. 6. cap. 31. ad fin.* Ovium papulae ferventissimo sole usque eo strigile raduntur, quoad eliciatur sanguis. *Pallad. in Aprili, tit. 4. de zizypho.* Si arbor haec tristis est, ferrea strigili subrasa hilarior fiet. *Juvenal. sat. 3. v. 262.* Jam lavat, & bucca foculum excitat, & sonat unctis Strigilibus, & pleno componit lintea gutto. (*strigilibus* per est

pro-

proceleusmaticus, æquivalens dactylo. Alii omitt. &, & primam producunt; alii leg. *striglibus* per syncop.) *Pers. sat.* 5. *v.* 126. I puer, & strigiles Crispini ad balnea defer. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 12. *a med.* Si ad illam vitam, quæ cum virtute degatur, ampulla aut strigilis accedat. *h. e.* unctio & balineum. metonymia. ¶ Est etiam specillum, quo in aures medicamentum infunditur. V. dicta in *Stria*. *Cels. l.* 6. *c.* 7. In aurem medicamentum commodissime per strigilem instillatur. *Plin. lib.* 25. *c. ult. a med.* Aurium dolori succus strigili calefactus infunditur. ¶ Hispania *strigiles* vocat auri parvulas massas, quod aurum super omnia solum in massa, aut ramento capitur. cetera enim in metallis reperta igni perficiuntur: hoc statim aurum est. *Ita Plin. lib.* 33. *cap.* 3. *ad fin.* ¶ *Strigiles* pro *striges*, *h. e.* partes cavæ in columnis striatis, leguntur a nonnullis apud *Vitruv. l.* 4. *c.* 4. *a med.* ab aliis *strigles* per syncopen. Sed *striges* præferendum. V. *Stria*.

STRIGLES. V. *in fin.* vocis præced.

STRIGMENTUM, ti, n. *sucidume, lordura, sporcizia*, ξύσμα, ῥύπος, sordes, quæ destringuntur & abstergantur de corporibus: e *stringendo*. *Cels. l.* 2. *c.* 6. *a med.* Alvus quoque varia pestifera est, quæ strigmentum, sanguinem, bilem viridem repræsentat. *Plin. l.* 9. *c.* 51. Anguillæ atterunt se scopulis, ea strigmenta vivescunt. *Id. l.* 28. *c.* 4. *a med.* Sordes hominis in magnis fecere remediis gymnasia Græcorum: quippe ea strigmenta molliunt, calfaciunt, discutiunt, sudore & oleo medicinam facientibus. *Val. Max. l.* 9. *c.* 14. *n.* 2. *extern.* Gymnicorum servos strigmenta gymnasii colligens. *Plin. l.* 15. *c.* 4. Usum olei ad luxuriam vertere Græci, in gymnasiis publicando. Notum est magistratus honoris ejus octogenis sestertiis strigmenta olei vendidisse. *Pallad. l.* 1. *tit.* 17. *a med.* Picem & axungiam in olla miscebis: calcem superadjicies: cumque velut strigmentum feceris, inferes locis piscinæ corruptis ac manantibus. *poltiglia, malta*. & *Cels. l.* 5. *c.* 21. *sect.* 4. Quæ urina pueri coguntur, donec strigmenti crassitudo fit. ¶ Ponitur etiam pro quocumque ramento. *Plin. l.* 20. *c.* 3. *a med. de cucurbita silvestri*: Succus ex strigmentis illitus cum rosaceo, & aceto febrium ardores refrigerat. *raschiatura*.

STRIGO, as, n. 1. idem quod stringo, & dicitur de equis, & jumentis, cum interquiescunt, & destringuntur ad urinam mittendam, aut vires recuperandas. Apud *Phædr. lib.* 3. *fab.* 6. *v.* 9. ita loquitur mula ad muscam se increpantem: Aufer frivolam insolentiam. nam ubi strigandum, & ubi currendum sit, scio. *Plin. l.* 18. *c.* 19. In arando versum peragi, nec strigare in actu spiritus. *h. e.* interquiescere, usque dum totus versus agri conficiatur. Ita ex Codicib. & MSS. legit *Harduin.* Hoc idem præceptum ita eloquitur *Colum. l.* 2. *c.* 2. *sub fin.* Sed nec in media parte versuræ consistat, ut spe cessandi totum spatium bos agilius enitatur. ¶ Translate *Senec. ep.* 31. Rursus ad honesta nitentes, quanto magis incubuerint, minusque sibi vinci, ac strigare permiserint, admirabor, & clamabo: tanto melior; surge, & inspira, &c.

STRIGO, onis, *vel* Strigus, onis, *stregone*, homo maleficus. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 46. Longum est strigonem maleficum exornarier. Ita legit *Muretus lib.* 12. *var. lect. c.* 19. Alii aliter. *Festus* strigones, vel strigoses dici ait homines densarum virium.

STRIGOSUS, a, um, *macilento*, ἰσχνός, στριφνός, macilentus, & dicitur proprie de bestiis, quorum corpora fames, aut nimius labor stringit, & enucta reddit. *Colum. l.* 7. *c.* 8. *extr. de capellis*. Ut largi sit uberis, & non strigosissimi corporis. *Liv. l.* 27. *c.* 47. Equi strigosiores. *Massur. Sabin.* apud *Gell. l.* 4. *c. ult.* & *Non. c.* 2. *n.* 762. Equum nimis strigosum, & male habitum, sed equitem ejus uberrimum & habitissimum viderunt. *Colum. l.* 7. *c.* 12. *circa med.* Canis neque tam strigosus aut pernix esse debet, nec tam obesus aut gravis. ¶ Translate *Cic. in Bruto, c.* 18. *ad fin.* In Lysia sæpe sunt etiam lacerti, sic ut fieri nihil possit valentius. verum est certe genere toto strigosior. *h. e.* tenuior, jejunior in dicendo, & in verbis parcior. ¶ Primæ syllabæ quantitas brevis videtur. *Mæcenas* apud *Sueton.* in vita *Horat.* Hinno me videas strigosiorem. *Lucil.* apud *Gell. in fin. c.* 7. *l.* 11. & *Non. c.* 2. *n.* 84. Hicce strigosu', bovinatorque, ore improbu' duro. Ita leg. *Scalig.* alii *Hic strigosu'*, vel *Est strigosu'*: alii *tricosu'*. Porro *Lucil.* strigosum accipit pro tergiversatore: a *strigando*, cum jumenta in actu interquiescunt, & progredi recusant. Hac ratione cum *bovinatore* aptius jungitur. Videtur autem sermo esse de malo debitore, qui æs alienum aut conductum solvere, aut improbe inficiatur. Si *tricosus* legas, eadem erit sententia.

STRINGO, ingis, inxi, ictum, a. 3. *stringere, strignere, legare*, σφίγγω, arctu premo, comprimo, ut fit intento fune nectendo, vel contractis manuum digitis tenendo: a voce græca allata. *Quintil. declam.* 10. *c.* 8. *a med.* Magoæ sunt umbrarum catenæ, & quamquam volatilem vagamque imaginem, mortis stringunt atque alligant, tanquam reum corpus, animam. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 65. Tu, quasi Dircam olim gnati Jovis devinxere ad taurum, item hodie stringam ad carnarium. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 324. Stringebant magnos vincula parva pedes. *Lucan. l.* 5. *v.* 143. Stringit vitta comas. & *lib.* 9. *v.* 773. Dissiluit stringens uterum membrana, fluuntque Viscera. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 148. ipse rotam stringit multo sufflamine consul. *fermare*. *Claudian. in carm. Fescen. vers.* 29. frondens hedera stringitur æsculus. *Id. de laudib. Serena, v.* 175. stringere vulnera. *fasciare*. & *de consul. Probi, & Olybr. vers.* 85. cæsariem crinali stringere cultu. *Pallad. in Februar. tit.* 17. Vimine stringere surculum insitum. *Quintil. declam.* 10. *c.* 4. Gelidus piger corporis languis omnes in mortem strinxerat venas. *Gell. in fin. c.* 8. *lib.* 17. Mare gelu stringi & consistere. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 244. Non talis niveos strinxit Lavinia vultus, Cum Turno spectante rubet. *h. e.* contraxit præ verecundia. ¶ Translate *Cic.* 3. *Offic. cap.* 31. Nullum vinculum ad stringendam fidem jurejurando majores arctius esse voluerunt. *Al. leg.* astringendam. *Claudian. de B. Gil. v.* 371. quæcumque meo gens barbara nutu Stringitur, adveniat. *h. e.* imperio & ditione mea coercetur ac regitur. *Sil. l.* 8. *v.* 48. Sed pressis stringam revocatam ab origine famam Narrandi metis, breviterque antiqua revolvam. *h. e.* strictim persequar, breviter dicam. Sic *Quintil. sub fin. cap.* 2. *lib.* 4. Narrationis eum loco stringere. ¶ *Stringere gladium*, manu compressa tenere feriendi causa, *impugnare, imbrandire*: passim apud Poetas, *Virg. Ovid. Phædr. Petron. Lucan. Valer. Flacc. Martial. Senec. Tragic. &c.* Etiam, manibus gladios stringere, dixit *Virg.* 12. *Æn. v.* 278. Neque solum Poetæ, sed & *Liv. l.* 7. *c.* 40. Vos prius in me strinxeritis ferrum, quam ego in vos. *Justin. l.* 38. *c.* 4. Adversus latronem pro salute ferrum stringere. Adde *Liv. l.* 7. *c.* 5. & *l.* 9. *c.* 5. & *Plin. l.* 3. *ep.* 16. Sic stringere arcum, *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 580. *h. e.* arripere & intendere. Et stringere bellum, *Flor. l.* 3. *c.* 21. *h. e.* strictis gladiis pugnare. Translate *Ovid. de remed. Amor. v.* 377. Liber in adversos hostes stringatur iambus. ¶ Sæpe est manu decerpere, avellere, *spiccare, sfrondare, cogliere*: quia fit stringendo manum. *Cato R. R. c.* 65. Oleam, ubi nigra erit, stringito. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 55. Digitalium duritiea non solum stringit baccam, sed etiam ramos glubit. *Virg.* 1. *Georg. v.* 305. quernas glandes nunc stringere tempus. ¶ Item cædere, putare, amputare, decutere, *potare, tagliare, troncare*: præsertim cum de iis sermo est, quæ facile & uno ictu caduntur. *Colum. lib.* 6. *c.* 3. *ad fin.* Possunt etiam folia ficulnea bubus dari, si sit eorum copia, aut stringere arbores expediat. *Virg.* 2. *Georg. v.* 367. ubi jam validis amplexæ stirpibus ulmos Exierint, tunc stringe comas, tunc brachia tonde. *Id. Ecl.* 9. *v.* 60. hic ubi densas Agricolæ stringunt frondes. *Id.* 1. *Æn. v.* 556. & *Sil. l.* 6. *v.* 352. stringere remos. *h. e.* frondibus & ramusculis decisis remos facere. *Virg.* 1. *Georg. v.* 314. cum flavis messorem induceret arvis Agricola, & fragili jam stringeret hordea culmo. *h. e.* secaret. ¶ Item detrahere, abradere, deminuere, destringere. *Virg.* 8. *Æn. v.* 62. ego sum, pleno quem gurgite cernis Stringentem ripas, & pinguia culta secantem, Cæruleus Tibris. *Lucret. lib.* 1. *v.* 483. Sed quæ sunt rerum primordia, nulla potest vis Stringere. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 7. avi cui, atque parentis Præclaram ingrata stringat malus ingluvie rem. *h. e.* pauletim absumet. ¶ Item leviter vulnerare, *ferire leggermente*, perstringere. *Virg.* 10. *Æn. v.* 478. hasta Tandem aliquid magni strinxit de corpore Turni. & *vers.* 331. tela stringentia corpus. *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 6. Gladius idem & stringit, & transforat. *Ovid.* 11. *Met. v.* 776. coluber dente pedem strinxit. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 80. illam summa leviter lampade parentes, & inermi strinximus arcu. ¶ Huc & alia pertinent, a Poetis usurpata: *Ovid.* 1. *Amor. el.* 7. *v.* 56. summa tepido stringitur unda Noto. *h. e.* leviter movetur, crispatur. Sic *Martial. l.* 10. *epigr.* 30. Hic summa levi stringitur Thetis vento. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. vers.* 336. Jam summum radiis stringebat Lucifer Æmum. *h. e.* tenui luce illustrabat: vix prima aurora apparebat. ¶ Metaphorice lædere, *offendere*. *Senec. de provid. c.* 2. *a med.* Hunc levis aura non sine periculo stringet. *Quintil. declam.* 2. *c. paenlt.* En membra contactu stringuntur ignium. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 349. Sic ego delicias, & mollia carmina feci, Strinxerit ut nomen fabula nulla meum. & *l.* 3. *eleg.* 6. *v.* 21. tua delicto stringuntur pectore nostro. *Virg.* 10. *Æn. v.* 824. & *lib.* 9. *v.* 294. Et mentem patriæ strinxit pietatis imago. *h. e.* tetigit, commovit. ¶ Est etiam radere, *h. e.* eundo prope decurrere, ut tangas, *andar rasente, rasentare, radere*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 183. Litus ama, & lævas stringat sine palmula cautes. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 2. *v.* 12. Nunc stringam metas interiore rota. *Propert. l.* 3. *eleg.* 9. *v.* 23. Et dum in adversum immissi per mœnia currus Non possent tacto stringere ab axe latus. *Ovid. Met.* 11. *vers.* 733. Stringebat summas ales miserabilis undas. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 271. Transvehitur Tuscos, Apenninusque volatu Stringitur. *Ovid. Met.* 1. *v.* 535. canis leporem jam jamque tenere Sperat, & extento stringit vestigia rostro.

STRINGOR, oris, m. actus stringendi. *Lucret. l.* 3. *v.* 694. Morbus ut indicat & gelidai stringor aquai. *h. e.* frigus aquæ, quo dentes perstringuntur. de dentibus enim ibi est sermo.

STRINGOTOMIUM. V. *Syringotomum*.

STRIO, as, a. 1. *scanalare, συρρυτίζω*, strias facio, in strias cavo. *Vitruv. l.* 4. *c.* 3. *ad fin.* Columnas autem striari viginti striis oportet. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *ante med.* Asparagus caulem educens, tempore ipso fastigatus in toros striatur.

STRITABILLÆ. V. *Strantia*.

STRITARE ab eo, qui sistit ægre. *Varr. lib.* 6. *de L. L. c.* 3. *ad fin.*

STRITAVUM antiqui dicebant pro tritavum, qui est pater atavi & ataviæ: ut stlitem pro lite. *Festus*. Sic etiam dixere *stlatam*, *stlocum*, pro *latam*, *locum*.

STRIX, strigis, f. *scanalatura*, σμῆξ, pars cava & depressa in columnis striatis, ut in *Stria* dictum est. *Vitruv. l.* 10. *c.* 15. Canaliculi, qui Græce σμῆξ dicitur, longitudo, &c. (*Turneb.* corrigit σύριγξ) V. *Stria*. ¶ Item avis nocturna, græce στρίγξ, *strige*. Hæc nomen dedit maleficis mulieribus, quæ infantibus insidiari creduntur, *streghe*. De utrisque *Plin. l.* 11. *c.* 39. *in fin.* Fabulosum arbitror de strigibus, ubera eas infantium labris immulgere. Esse in maledictis jam antiquis strigem, convenit: sed quæ sit avium, constare non arbitror. *Festus*: Striges, ut ait Verrius, Græci στρίγγας appellant, quod maleficis mulieribus nomen inditum est: quas volaticas etiam vocant. Itaque solent his verbis eas veluti avertere Græci: Στρίγγ' ἀποπομπεῖν, νυκτιβόαν, τὰν στρίγγ' ἀπὸ λαῶν

Ὄρνιν ἀπευχόμενοι ὠκυπόρον ἐπὶ νῆας ἐλαύνειν. Ita Scalig. legit. Tibull. l. 1. eleg. 6. v. 16. e tecto strix violenta canet. Petron. in Satyr. c. 134. Quæ striges comederunt nervos tuos? Propert. lib. 4. eleg. 3. v. 17. Consuluitque striges nostro de sanguine. Seren. Sammon. c. 59. v. 1044. Præterea si forte premit strix atra puellos, Virosa immulgens exertis ubera labris. Ovid. notationem vocis e Latino deducit: atque ita poetica avis describit Fast. lib. 6. v. 133. Grande caput, stantes oculi, rostra apta rapinæ: Canities pennis, unguibus hamus inest. Nocte volant, puerosque petunt nutricis egentes, Et vitiant cunis corpora rapta suis. Carpere dicuntur lactentia viscera rostris: Et plenum poto sanguine guttur habent. Est illis strigibus nomen, sed nominis hujus Causa, quod horrenda stridere nocte solent. Al. leg. horrendum stridere nocte: alii horrenda voce. Propert. lib. 3. eleg. 4. v. 29. Et strigis inventæ per busta jacentis plumæ. Plaut. Pseud. 3. 2. 30. Cum condiunt, non condimentis condiunt, sed strigibus, vivis convivis intestina quæ exedint. ¶ Strigem, mulierem monstrosam & maleficam alia ratione describit Stat. 1. Theb. a vers. 597. ¶ Dicuntur etiam striga, arum, hujusmodi mulieres maleficæ. V. Striga.

STROBILUS, li, m. pinocchio, στρόβιλος, nux pinea: a στροβέω, torqueo, quia tortuosa est, & in verticem finiens. Ulpian. Dig. l. 32. leg. 55. extr. De pinu etiam integri strobili ligni appellatione continebuntur.

STROBUS, i, f. στρόβος, arbor in Carmania proveniens, quem petunt ad suffitus, perfusum vino palmeo accendentes: cujus odor redit a cameria ad solum jucundus, sed aggravans capita, citra dolorem tamen. Hoc somnum ægris quærunt. His commercia Carrhas oppidum aperuerunt, quod est illis nundinarium. Hæc Plin. l. 12. c. 17. a med. ¶ Est etiam nomen ladani. Id. ibid. ante med.

STROMA, atis, n. materassa, στρῶμα, stratum, stragulum, culcita: Vox græca, a στρώννυμι, sterno. Capitolin. in Vero, cap. 4. sub fin. in toro convivali condormiens, ita ut levatus cum stromatibus in cubiculum perferretur.

STROMBUS, i, m. στρόμβος, concha tortilis in mari: a στρόμβος, turbo, trochus, quod idem est ac στρόβιλος. Plin. l. 32. c. 10. Strombi in aceto putrefacti lethargicos excitant odore. Id. ibid. c. 11. Sepiæ, strombus, solen, sive aulos.

STRONGYLOS, i, & Strongyle, es, f. Strombeli, Στρογγύλη, insula Siciliæ, loquit Plin. lib. 3. c. 9. in mari Tirrheno, una Æoliarum. Id. l. 3. c. 9. Tertia Strongyle, a Lipara millia passuum ad exortum solis vergens: in qua regnavit Æolus: quæ a Lipara liquidiore flamma tantum differt: e cujus fumo, quinam flaturi sint venti, in triduum prædicere incolæ traduntur: unde ventos Æolo paruisse, existimatum. Sil. l. 14. v. 259. perflataque Strongylos austris. Al. hic aliter leg. ¶ Est etiam strongyle genus aluminis, de quo Plin. l. 35. c. 15. post med.

STROPHA, æ, & Strophe, es, f. στροφή, græce est versio, versura, flexus, revolutio: a στρέφω, verto. Vitruv. l. 10. cap. 8. a med. Remi circa scalmos strophis religati, cum manibus impelluntur & reducuntur, &c. navem protendunt. h. e. vinculis, legami: unde apud nostrates streppa. ¶ In hymnis deorum stropha erat pars carminis, quæ canebatur in primo ambitu circum aras, ut in Antistrophe dictum est. Macrob. l. 2. in somn. Scip. c. 3. ante med. In ipsis quoque hymnis deorum per stropham & antistropham metra canoris versibus adhibebantur, ut per stropham rectus orbis stelliferi motus, per antistropham diversus vagarum regressus prædicaretur. ¶ Translate est tergiversatio fraudulenta, excusatio dolosa, fallacia per verba subdola, quibus quis fallere aggressus, huc illuc se convertit, ut elabendi viam inveniat, parole furbesche, proteste, cavillo, coperta, frode. Phædr. l. 1. fab. 14. v. 4. Verbosis acquisivit sibi famam strophis. Senec. ep. 26. circa med. Non timide componor ad illum diem, quo remotis strophis ac fucis, de me judicaturus sum. Martial. l. 11. epigr. 8. Jam certe stupida non dices, Paula, marito, &c. Cæsar in Albanum jussit me mane venire, Cæsar Circejos. jam stropha talis abit. Plin. l. 1. ep. 18. ad fin. Ego aliquam stropham inveniam, agamque causam tuam. Prudent. in proœm. Apotheos. v. 37. Væ captiosis sycophantarum strophis! væ versipelli astutiæ! Hieronym. l. 3. advers. Rufin. c. 4. extr. Hoc est, quod destruit strophas ingenioli tui.

STROPHADES, um, f. Strivali, Στροφάδες, duæ insulæ parvæ maris Ionii, ante Cyparissium prom. ita dictæ a στροφή, conversio, nempe a conversione Calais & Zethæ, qui Harpyias a regno Phinei ejecerant, & ad has usque insulas persecuti sunt: ubi admoniti, ut Jovis cane ulterius persequi desisterent, reversi sunt. Virg. 3. Æn. v. 209. Strophades Graio sunt nomine dictæ Insulæ Ionio in magno, quas dira Celæno, &c. Adde Valer. Flacc. l. 4. a vers. 500.

STROPHIARIUS, ii, m. στροφιοποιός, qui strophia facit. Plaut. Aulul. 3. 5. 42. Strophiarii adstant, adstant semizonarii.

STROPHIOLUM, i, n. diminut. a strophium. Plin. l. 21. c. 2. Tenuioribus (coronis) utebantur antiqui, stroppos appellantes: unde nata strophiola. Tertull. de cor. milit. cap. ult. Quid caput strophiolo, aut dracontario damnas, diademati destinatum?

STROPHIUM, ii, n. fascia donnesca da seno, στρόφιον, fascia pectoralis muliebris, ut Non. c. 14. n. 8. definit. Turpil. ibid. Me miseram! quid agam? inter vias epistola cecidit mihi, infelix! inter tuniculam ac strophium quam collocaveram. Cic. in Clodium, ibid. Cum strophio accurate præcingeretur. Varr. ibid. Suspendit Laribus marinis molles pilas, reticula, ac strophia. Adde Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 63. & Plaut. in fragm. apud Non. ibid. ¶ Item fasciola, qua flores in serta nectuntur. Festus in Stroppus. ¶ Translate Prudent. Cathemer. 3. v. 26. Sperne, camena, leves hederas, Cingere tempora queis solita es: Sertaque mystica dactylico, Texere docta, liga strophio, Laude Dei redimita comas. h. e. carmine dactylico. ¶ Item corona. Auctor Copæ, v. 32. Eja age, pampinea fessus requiesce sub umbra, Et gravidum roseo necte caput strophio. ¶ Item vinculum. Apul. l. 11. Metam. Navis absoluta strophiis ancoralibus pelago redditur.

STROPHOSUS, a, um, stropho laborans. Veget. de re Veterin. l. 3. c. 5.

STROPHUS, i, m. στρόφος, & στροφή, morbus ventris, cum circa umbilicum intestina torquentur, ut ait Cels. l. 2. c. 7. ubi græce usurpat, ut & Scribon. Larg. compos. 121. & Fest. in Vermina, & Plin. Valerian. l. 2. c. 22. extr. Latine autem Veget. l. 1. de re Veterin. c. 43. & 37. & Apul. de herb. c. 26.

STROPPUS, i, m. priscis Latinis fuit fascia, tænia, corona: corrupta voce a στρόφιον strophium. Festus: Stroppus est, ut Atejus Philologus existimat, quod Græce στρόφιον vocatur, & quod sacerdotes pro insigni habent in capite. Quidam coronam esse dicunt, aut quod pro corona insigne in caput imponatur: quale sit strophium. Itaque apud Faliscos diem festum esse, qui vocatur Struppearia, quia coronati ambulent: & a Tusculanis, quod in pulvinari imponatur Castoris, struppum vocari. (V. Struppus) Plin. l. 21. c. 2. Tenuioribus (coronis) utebantur antiqui, stroppos appellantes: unde nata strophiola.

STRUCTE, adverb. cum apparatu, ornate. Tertull. de cultu fem. c. 10. Quæ vobis causa est structius prodeundi?

STRUCTILIS, le, fatto di più pezzi, composto, κατασκευαστός, qui struendo, seu componendo fit: ut columna structilis, quæ ex pluribus lapidibus structa est: cui opponitur solida. & canalis structilis, ex vasis saxis, aut lateribus, & calce constructus. Ascon. in Verr. 3. c. 31. Hoc autem cum in columnis omnibus, tum maxime in structilibus vetustis, ubi tumoris est aliquid, evenit. Ulpian. Dig. lib. 8. tit. 5. leg. 8. Super eum parietem columnas structiles imponere, quæ tectum porticus ambulatoriæ sustineant. Vitruv. l. 8. c. 7. Ductus aquæ fiunt rivis per canales structiles, aut fistulis plumbeis, aut tubulis fictilibus. Id. l. 5. c. 9. post med. Structiles cloacæ. Colum. l. 12. c. 50. circa med. Structile gemelles. Id. l. 11. c. 3. sub init. Vetustissimi auctores vivam sepem structili prætulerunt. h. e. maceriæ. Pompon. Dig. l. ult. tit. & leg. penult. Statuæ adfixæ basibus structilibus. Q. Mucius ibid. leg. 241. Quæ opere structili, tectoriove non continentur. Prudent. in Hamartig. v. 190. Viderat argillam, simulacrum & structile flatu Concaluisse Dei. h. e. manu factum. ¶ Est etiam ad struendum aptus, buono a fabbricare. Martial. l. 9. epigr. 77. Non silice duro, structilive cæmento, Nec latere cocto Tucca balneum fecit, sed, &c.

STRUCTIO, onis, f. struttura, κατασκευή, actus struendi, & rem aliam super aliam ordine componendi. Inscript. apud Reines. class. 7. n. 16. Scalaris structio. Jul. Firmic. l. 8. c. 9. Arma venatoribus præbebant, ut retia, venabula, sagittas, & quidquid ad structionem ejus studii pertinent. Pallad. in Novembr. tit. penult. a med. Lectas baccas condies, rutam & petroselinum sternes inter spatia structionis h. e. inter strata olivarum: tra una mano e l'altra. Paulo ante dixerat. Substrato lauro alternas crates baccarum sæpius ordinabis. ¶ Translate Tertull. de Patient. c. 3. sub fin. Ratio & structio fidei.

STRUCTOR, oris, m. κατασκευαστής, qui struit & ordine componit. De eo, qui convivium curat, fercula docte disponit, & mensam extruit, cibos carpit, scalco, siniscalco, trinciante, τραπεζοποιός: Serv. ad illud Virg. Æn. 1. v. 707. quibus ordine longo Cura penum struere, &c. ordinare, componere: unde & structores dicuntur ferculorum compositores. Petron. in Satyr. c. 35. Repositorium rotundum duodecim habebat Signa in orbe disposita, supra quæ proprium convenientemque materiæ structor imposuerat cibum: super Arietem ciceres arietinum, super Taurum bubulæ frustum, &c. Martial. lib. 10. epigr. 48. Et, quæ non egeant ferro structoris, ofellæ. Juvenal. sat. 5. v. 120. Structorem interea, ne qua indignatio desit, Saltantem spectes, & chironomonta volanti Cultello. Adde sat. 11. v. 136. ¶ De fabro murali, muratore, τοιχοδόμος. Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 6. In aream tuam veni. res agebatur multis structoribus. Longilium redemptorem cohortatus sum. Adde l. 14. ad Attic. ep 3. Capitolin. in Vero, c. 3. Lamprid. in Heliogab. c. 27. Aurel. Arcad. Digest. l. 50. tit. 6. leg. ult. Imp. Constantin. l. 10. Cod. tit. 64. leg. 1. & Inscript. apud Gruter. pag. 106. n. 8. ubi Structorum collegium memoratur. ¶ Translate Apul. in Florid. n. 23. (al. l. 4. ad fin.) Quippe structor orationis hujus egomet, non e meo monte lapidem directim cæsum afferam, sed, &c.

STRUCTORIUS, a, um, ad structorem pertinens. Tertull. in Apolog. c. 14. Neptuni structorias operas Laomedonti locat. da muratore.

STRUCTURA, æ, f. fabbrica, costruzione, tessitura, struttura, κατασκευή, ordinata multarum rerum compositio, constructio, ordo. Cels. l. 8. c. 1. a med. Ossa in manu oblonga omnia, & triangula, structura quadam inter se connectuntur, cum invicem superior alterius angulus, alterius planities fit. Plin. l. 13. c. 19. Structura membranarum (mali Punici) quædam, ut in favis, communis. Lucan. l. 6. v. 64. Prima quidem surgens operum structura fefellit Pompejum. h. e. fossa & valli, quo circumvallabatur. Macrob. l. 2. Saturn. c. 9. Hortensius cum incederet elaboratus ad speciem, collegæ de injuriis diem dixit, quod sibi in angustiis obvius offensu fortuito structuram togæ de-

destruxerat, *h. e.* aptam togæ dispositionem corpori applicitæ, rugis de industria compositis, & sinu apte fluente. ¶ Sæpe dicitur de actione ædificandi, *fabbrica*, [illegible]. *Quintil. l. 9. c. 4. ante med.* In structura lateribus nudium etiam ipsa enormitas invenit, cui applicari, & in quo possit insistere. *Plin. l. 36. c. 22. ad fin.* Silex globosus contra injurias fortis, sed ad structuram infidelis. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 9.* Ut capita tignorum extrema parietum structura tegerentur. *Plin. l. 35. c. 14. in fin.* Reticulata structura, qua frequentissime Romæ struunt, rimis opportuna est. *Liv. l. 21. c. 11. a med.* Cæmenta non calce durata erant, sed interlita luto, structuræ antiquæ genere. Adde *Vitruv. l. 2. c. 8.* ¶ Ponitur & pro ipsa mole structa. *Vitruv. l. 5. c. ult.* Erit ex una parte statim: tunc ex altera parte structuris, sive aggeribus expeditiores progressus. Ex autem structuræ, quæ in aqua sunt futuræ, videntur sic esse faciendæ, &c. *Plin. l. 36. c. 22. ad fin.* Quæ læsa fuerint, in subterranea structura aptantur utilius. *Frontin. de aquæduct. art. 123.* Ut ab humore structura combibat, & in unitatem corroboretur. ¶ Translate est apta compositio verborum in dicendo. *Cic. de clar. Orat. c. 8.* Ante Isocratem verborum quasi structura, & quædam ad numerum conclusio nulla erat. *Id. in Orat. c. 44.* Ut fiat quasi structura quædam, nec tamen fiat operose. *Id. de opt. gen. Orat. c. 2.* Sed & verborum est structura quædam, duas res efficiens, numerum & lenitatem. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 13. v. 3.* Unde salutaris, color hic tibi protinus index, Et structura mei carminis esse potest: Non quia mirifica est, sed quod nec publica certe, &c. Adde *Quintil. l. 8. c. 5. a med. & c. 6. ad fin.* ¶ Etiam in sententiis disponendis sua structura est. nam ut ait *Cic. de opt. gen. Orat. c. 2.* & sententiæ suam compositionem habent, & ad probandam rem accommodatum ordinem. *Auct. dial. de Oratorib. c. 22. sub fin.* Nullum sit verbum velut rubigine infectum: nulli sensus tarda & inerti structura, in morem Annalium, componantur.

STRUCTUS, a, um, *disposto ordinatamente, costrutto, fabbricato*, [illegible], apte compositus, exstructus, ædificatus, constructus, cum res plures alia super aliam ordine collocantur. *Cic. de Senect. c. 15.* Fundit frugem spici, ordine structam, & contra avium minorum morsus munitur vallo aristarum. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 10.* Fastigiatus, atque ordinatim structus. *Enn. apud Cicer. l. 1. Tuscul. c. 16.* Speluncæ saxis structæ asperis, pendentibus. *Plin. l. 31. c. 3. a med.* Aquæ fornicibus structis perductæ. *Propert. l. 3. eleg. 26. v. 4.* Herculeo structa labore via. *h. e.* silice munita. *Claudian. in consul. Probi & Olybr. v. 261.* herbis Pallentes thalamos, & structa cubilia musco. *h. e.* strata, facta, farta. *Virg. 3. Æn. v. 84.* templa saxo structa vetusto. *& lib. 9. v. 810.* Structa meis manibus perjuræ mœnia Trojæ. *Vitruv. l. 2. c. 8. ante med.* Domos regias e latere structas licet videre. *Ovid. Heroid. ep. ult. v. 98.* structam de cornibus aram. *Id. Met. 9. v. 230.* arboribus cæsis, inque pyram structis. *& l. 1. v. 677.* pastor structis cantat avenis. *h. e.* ordine compactis. *Id. 3. ex Pont. ep. 2. v. 52. & Sil. l. 2. v. 599.* structi rogi. *Senec. in Herc. Fur. v. 1218.* structum acervans nemore congesto aggerem. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 133.* additus aris Lætior eluxit structos super ignis acervos. *h. e.* tus & odores cumulatos. *Sil. l. 4. v. 746. de Apennino.* Canus apex structa surgebat ad astra pruina. *ammontata.* Est qui leg. *stricta.* Absolute *Lucret. l. 4. v. 361.* Structa saxorum. *h. e.* saxa structa, parietes, muri. ¶ Transfertur ad compositionem verborum. *Cic. in Orat. c. 41.* Sed hæc, nisi collocata, & quasi structa & nexa verbis, ad eam laudem, quam volumus, adspirare non possunt. *& c. 70.* Si compositi oratoris bene structam collocationem dissolvas permutatione verborum. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 5. v. 69.* structos inter fera prœlia versus. *& l. 4. ep. 13. v. 20.* Structaque sunt nostris barbara verba modis. ¶ Et ad alia. *Tacit. 2. Ann. c. 85. in fin.* Structæ insidiæ, *ordinate, disposte.* & *Liv. lib. 8. c. 8.* Acies manipulatim structa. *ordinata,* instructa. *Auct. Paneg. ad Constantin. c. 6.* Acies in cunei modum structa. *Sueton. in Cæs. c. 56. a med.* Siqua occultius perferenda essent, per notas scripsit, id est sic structo litterarum ordine, ut nullum verbum effici posset.

STRUES, is, *f. catasta, mucchio, stipa, monte,* [illegible], acervus, congeries rerum alia super aliam cumulatarum. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 2. v. 40.* Armaque cum telis in strue mixta sua. *Petron. in Satyr. c. 123.* passim turmæque, virique Armaque congesta strue deplorata jacebant. *Tacit. 2. Hist. c. 70. & l. 3. c. 83.* Strues corporum. *monti di cadaveri.* Sic *Senec. in Oedip. v. 33.* Inter desienda lacrymis funera & populi struem, Incolumis adsto. *Plin. l. 14. c. 4.* strues uvarum in vineis. Sæpe dicitur de congerie lignorum. *Liv. l. 26. c. 17.* Arboribus circa immanibus dejectis, struem ingentem lignorum faciunt. *Plin. l. 16. c. 11.* Resina cocta struis congerie, velut in carbonis usu. *Arnob. l. 7. pag. 212.* Lignorum struibus incensis. *Al. leg.* struicibus. ¶ De rogo *Senec. in Phœniss. v. 112.* Erectam ad ignes funebrem ascendam struem. *Lucan. l. 8. v. 757.* nulla strue membra recumbunt. *Tacit. de Germ. c. 27.* Struem rogi vestibus & odoribus cumulant. ¶ Pertinet etiam ad sacra. *Festus:* Strues genera liborum sunt, digitorum conjunctorum non dissimilia, qui superjecta panicula in transversum continentur. *Id. in Ferctum:* Ferctum genus libi dictum, quod crebrius ad sacra ferebatur, nec sine strue, altero genere libi, quæ qui afferebant, struferctarii appellabantur. *Ovid. 2. Fast. v. 276.* Hæc adolet flammis cum strue farra suis. *Cato R. R. c. 134.* Priusquam porcam feminam immolabis, Jano struem commoveto sic: Jane pater, te hac strue commovenda bonas preces precor. *& infra.* Ob struem obmovendam, & fertum libandum. *& c. 141.* Item celtro facito struem, & fertum uti adsies. *Vetus Lapis apud Gruter. pag. 121. lin. 13.* Immolavit porcam & agnam struibus effertis, &c. est qui leg. *struibus & fertis*, ex illo *Festi* (in voce sequenti) Sacrificia quædam strue & ferto solemnibus verbis faciunt. ¶ Quod *strues* collectivum nomen est, jungitur verbis pluralis numeri in *Cenotaph. Pisano L. Cæs. a med.* Uti locus ante eam aram, quo ea strues congerantur, componantur, pateat quoquo versus pedes XL. *Strues* hic non libum, sed lignorum congeriem significat.

STRUFERTARIOS appellabant antiqui homines conductos mercede, qui ad arbores fulguritas, aut piacularium commissorum causa, sacrificia quædam strue & ferto solemnibus verbis faciunt: Precor te, Jupiter, ut mihi volens propitius sies. quod & nullo etiam fiebat adhibito strufertario. *Festus.*

STRUIX, icis, *f.* strues, cumulus, exstructio, [illegible]. *Festus:* Struices antiqui dicebant exstructiones omnium rerum. *Plaut.* (*Men. 1. 1. 25.*) Cereales cœnas dat: ita mensas exstruit: tantas struices concinnat patinarias. Et *Livius:* Per struices saxeas lapsu accidit. Hæc *Festus.* Verborum autem *Plauti* sententia est, cœnas illum opiparas dare, mensas cumulando ferculis plurimis, & quasi alte patinis exstruendo. subdit enim *v. 27.* Standum est in lecto, si quid de summo petas. *Solin. c. 28.* (*al. 41.*) Salibus domos exstruunt, quos in modum saxorum e montibus excitatos, ad usum ædium cæmentitiis nectunt struicibus. *Arnob. l. 7. pag. 226.* lignorum struicibus incensis. ¶ Translate *Nævius* apud *Servium ad Æn. 4. v. 267.* Struix malorum.

STRUMA, æ, *f. scrofola,* [illegible], tumor morbosus, de quo *Cels. l. 5. c. 28. sect. 7.* Struma quoque est tumor, in quo subter concretæ quædam ex pure & sanguine quasi glandulæ oriuntur, quæ febres movent, nec unquam facile maturescunt: quibus id quoque accedit, quod longo spatio detinent. Nascuntur maxime in cervice: sed & in alis, & inguinibus, & in lateribus. *Id. lib. 2. c. 9. in fin.* Frigida aqua strumas creat. *Plin. l. 8. c. 51.* Sues, obnoxium genus morbis, anginæ maxime, & strumæ. *Id. l. 22. c. 14. extr.* Foliis urticæ strumas discuti: vel si suppuraverint, erodi, compleri que. *Id. l. 26. c. 5.* Strumas comprimere. *Id. l. 24. c. 15. sub fin.* ad suppurationem perducere. *Id. l. 32. c. 8.* sanare. *Vitruv. l. 8. c. 3.* Strumarum tumores minuere. ¶ Allegorice *Cic. Attic. l. 2. ep. 9. a med.* Vatinii strumam sacerdotii [illegible] vestiant. *h. e.* turpitudinem vitæ ejus operiant & honestent honore Augurali. *Id. pro Sext. c. 63.* Hi medentur reipublicæ, qui exsecant pestem aliquam, tanquam strumam civitatis. ¶ Fuit cognomen R. in gente Nonia. *Catull. carm. 52. in Non. & Vatin. v. 2.*

STRUMATICUS, a, um, idem ac strumosus. *Firmic. l. 8. c. 19. ad fin.* Vicesima tertia pars Arietis si in horoscopo fuerit inventa, strumaticum faciet.

STRUMEA, æ, *f.* [illegible], ranunculus, herba ita dicta ab herbariis nostris, inquit *Plin. sub fin. l. 25.* quoniam medetur strumis, & panis, parte in fumo suspensæ. *Apul. de herb. c. 8.* vocari eis Latine herbam sceleratam: quia comesa maligne ast effectus, nomia & mortifica, inquit *Humelbergius.*

STRUMELLA, æ, *f. scrofoletta,* parva struma. *Marcell. Empir. c. 15.*

STRUMENTUM, i, n. idem quod instrumentum: a *struo.* *Tertull. l. 1. ad uxor. cap. 7.* Continentia ad strumentum æternitatis demonstrata. ... legit *instrumentum.*

STRUMOSUS, a, um, *che patisce di scrofole,* [illegible], qui strumis laborat. *Colum. l. 7. c. 10.* Subus strumosis sub lingua sanguis mittendus est. *Juvenal. sat. 10. v. 308.* Nec prætextatum rapuit Nero loripedem, vel Strumosum, atque utero pariter gibboque tumentem.

STRUMUS, i, *m.* herba, alio nomine strychnos, & cucubus, acinos habens nigros: utilis ad strumas: unde nomen. *Plin. lib. 27. c. 8. ad fin.* & *Apul. de herb. c. 74.*

STRUO, is, xi, ctum, a. 3. *ammassare, accatastare, ammontare, fabbricare,* [illegible], rem aliam super aliam collocando compono, exstruo, construo, ædifico, molior. *Voss.* putat esse syncopen a [illegible], stabilem reddo. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 41.* Vineas agere, & aggerem struere cœpit. *Ovid. Met. 1. v. 153.* Altaque congestos struxisse ad sidera montes. *Senec. in Agam. vers. 335.* cum montes montibus altis superimpositi, struxere gradus trucibus monstris. *Tacit. 5. Hist. c. 13. extr.* Struere cuncta expugnandis urbibus reperta apud veteres, aut novis ingeniis. *Val. Flacc. l. 5. v. 295.* struere navem. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 35.* acervum. *Id. l. 2. od. 18. v. 19.* domos. *Plin. l. 36. c. 22. in fin.* Reticulata structura, qua frequentissime Romæ struunt, rimis opportuna est. *Martial. l. 8. ep. 6.* muros struxit Apollo lyra. *Capitolin. in Macrino, c. 12. ad fin.* Vivos homines parietibus inclusit, & struxit. *h. e.* inædificavit. *Martial. l. 10. ep. 97.* Dum levis arsura struitur Libitina papyro. *h. e.* rogus. *Lucan. l. 3. v. 240.* & *Virg. Æn. 11. vers. 204.* innumeras struxere pyras. *Tacit. Ann. 2. cap. 22.* Cæsar congeriem armorum struxit, superbo cum titulo. *h. e.* tropæum. *Propert. l. 4. el. 3. v. 20.* Et struxit querulas rauca per ossa tubas. *h. e.* compactis ossibus tubas composuit. *Plin. l. 11. c. 10. de apib.* Aliæ struunt, aliæ poliunt, aliæ suggerunt. *scil.* favos, aut ceras. *Claudian. lib. 2. in Eutrop. v. 185.* Itque orbem tereti mitra redimente capillum Struxerat. *h. e.* in tutulum composuerat; quod *Juvenal.* dixit *sat. 6. v. 502.* altum ædificare caput. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v. 218.* & *in Gigantomach. v. 123.* struere torum. *h. e.* culcitas, & pulvillos, & multa stragula exstructa alte componere. Sic *Lucan. l. 9. v. 840.* congestæ struxere cubilia frondes, Et culmis crevere tori. *Virg. 1. Æn. v. 708. & Sil. l. 11. v. 279.* Struere penum. *h. e.* magnam ciborum copiam parare in cœnam. *Senec. in Thyest. v. 148.* mensam struere hospitibus. *h. e.* ferculis instruere, cumulare.

(Eodem sensu dixit Virg. 5. Æn. v. 54. struxae altaria donis.) Tacit. Ann. 13. c. 37. convivia. ¶ Rem struere, far roba, accumular ricchezze, augere rem familiarem. Pers. sat. 2. v. 44. Rem struere exoptas cæso bove, Mercuriumque arcessis fibra. (Hoc pertinet, quod ait Festus, antiquos struere dixisse pro adjicere, augere.) Petron. in Satyr. c. 120. a med. Ipsa suas vires odit Romana juventus, Et quas struxit opes, male sustinet. ¶ parare, comparare. Apul. sub fin. l. 4. Metam. Feralium nuptiarum miserrimæ virgini choragium struitur. Id. sub fin. l. 10. Siquem rem voluptati struendæ ministrare. ¶ Struere telam, Id. l. 6. Metam. h. e. texere. Et translate, struere orationem, Quintil. l. 7. c. 10. ante med. & Apul. in Apolog. Pro intexere est etiam illud Valer. Flacc. l. 1. v. 428. gemina mater spectabile tela Duxit opus: bis Taygeton, silvasque comentes Struxerat. h. e. ita intexuerat, ut & montis & nemorum altitudinem exprimeret. ¶ Struere viam, munita, aperire, facere. Senec. in Thyest. v. 810. Numquid struitur via Phlegræos alta per hostes? Tacit. 3. Hist. c. 29. Viam sibi ad potentiam struere. Al. leg. vim. ¶ Significat etiam ordine disponere, ordinare, instruere. Virg. Æn. 9. v. 42. Struere aciem. Liv. l. 42. c. 51. Castra ante urbem ponit, omnesque armatos in campo struxit. Id. l. 9. c. 31. a med. Jam sine præcepto ullius sua sponte struebatur acies. ¶ Transfertur ad orationem. Cic. 3. de Orat. c. 43. Collocationis est componere & struere verba sic, ut neve asper eorum concursus, neve hiulcus sit, sed quodammodo coagmentatus & lævis. Prob. Valer. apud Gell. l. 13. c. 20. Si aut versum pangis, aut orationem solutam struis. ¶ Struere verbum, componere ex duobus aut pluribus vocabulis. Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) ad fin. Ex præpositione & duobus vocabulis dure videtur struxisse Pacuvius: Nerei repandirostrum, incurvicervicum pecus. ¶ Sæpe est machinari, moliri, parare, macchinare, appostare: & fere in malam partem: quod Terent. fabricam fingere, Heaut. 3. 2. 34. dixit. Id. ibid. v. 3. Num me fefellit, hosce id struere? Virg. 4. Æn. v. 235. & 271. Quid struit? aut qua spe inimica in gente moratur? Id. 2. Æn. v. 59. qui se ignotum venientibus ultro, Hoc ipsum ut strueret, Trojamque aperiret Achivis, Obtulerat. Cic. pro Cluent. c. 62. Struere & moliri cuipiam aliquid calamitatis. Id. Attic. l. 3. ep. 21. ante med. Struere alicui sollicitudinem. Id. 2. de Orat. c. 51. a med. odium in alios, & a nobis demovere. Senec. ep. 10. pericula alicui. Liv. l. 23. c. 27. a med. & Ovid. Met. 2. v. 198. insidias. Plaut. Asin. 1. 1. 37. sycophantias. Liv. l. 23. c. 34. mendacium. Id. l. 2. c. 3. ad fin. consilia recuperandi regni. Senec. in Hippol. v. 502. fraudes. Id. in Herc. Oet. v. 1468. dolos. Martial. l. 9. epigr. 72. Sacrilegum strueret cum Catilina nefas. Tacit. Ann. 12. c. 10. crimina & accusatores. & lib. 1. c. 13. Omnesque per ... criminibus, struente Tiberio, circumventi sunt. & lib. 4. c. 10. extr. mortem alicui. Id. l. 2. c. 40. Amoliri juvenem specie honoris statuit: struxitque causas, aut forte oblatas arripuit. finse, trovò i pretesti. & lib. 4. c. 67. ad fin. Ultro struebantur qui moverant perfugere ad Germaniæ exercitus, vel, &c. h. e. subornabantur. ¶ condere, decernere, animo suo proponere, parare, disponere. Val. Flacc. l. 1. v. 333. cum varios struerem per sæcula fata (verba sunt Jovis.) Id. l. 3. v. 617. Scythicis strueret sum funere terris. Id. l. 6. v. 728. struere pugnas. ¶ Struere pedem in XII. Tab. est movere. ... Pedem struere alii putant significare ...; alii in aliam partem, alii fugere, alii gradum augere; alii minuere, ac vix pedem pedi præferre, otiose ire, remorari. Id. in Pedem: Pedem struit, in duodecim significat, fugit, ut ait Ser. Sulpicius. Id. ibid. addit, Antiquos struere dixisse pro adjicere, augere.

STRUPEARIA. V. in Struppus.

STRUPPUS, i, m. Festus: Struppi vocantur in pulvinaribus fasciculi de verbenis facti, qui pro deorum capitibus ponuntur. Id. In Capita: Capita deorum appellabantur fasciculi facti de verbenis. ¶ Isidor. l. 19. Orig. c. 4. struppos esse dicit vincula ex loro vel lino facta, quibus remi ad scalmos alligantur. Livius ibid. Tuncque remos jussit religare struppis. Gracchus apud Gell. l. 10. c. 3. ante med. Struppis, quibus lectica deligata erat, usque adeo verberari jussit, dum animam efflavit. Al. leg. stuppis, aut stupis, h. e. stuppeis funibus: al. strophiis, al. stropp s.

STRUTHEA, & Struthia mala, στρούθια μῆλα, & στρουθόμηλα, cotoneorum malorum genus, sed odoratior cibrans, & serotina proventu, ut Plin. l. 15. c. 11. docet. Cato R. R. c. 7. Poma, mala struthea, cotonea scantiana. Plaut. Pers. 1. 3. 7. Commisce mulsum, struthea, coluthea que appara. Colum. l. 5. c. 10. ad fin. Cydonia, quorum genera sunt tria, struthia, chrysomelina, mustea.

STRUTHEUS, i, m. Festus: Strutheum in mimis præcipua vocant obscenam partem virilem, a salacitate videlicet passeris, quæ Græce στρουθός dicitur. Unde & passer Latine eod. sensu aliquando positum est.

STRUTHIO, onis, m. struzzo, στρουθίων, avis peregrina, passer marinus Latina appellatione dicta, omnium grandissima, & pæne bestiarum generis, in Africa & Æthiopia altitudinem equitis equo insidentis excedens, & celeritatem vincens, ad hoc datis pennis, ut currentem adjuvent: cætero non est volucris, nec a terra tollitur. Ungulæ ei cervinis similes, quibus dimicat, bisulcæ, & comprehendendis lapidibus utiles, quos in fuga contra sequentes ingerit pedibus. Concoquendi sine dilectu devorata mira natura; sed non minor stoliditas, in tanta reliqui corporis altitudine, cum colla frutice occultaverit, latere se existimans. Plurima parit, eaque amplitudine, ut eorum putamina poculorum vicem præbeant. Sola alitum, ut homo, utrinque palpebras habet: & in senecta calvet. Hæc ex Claud. l. 2. in Eutrop. v. 310. & Plinio locis mox designandis. Capitolin. in Gordian. c. 3. in fin. In qua pictura continentur cervi CC, equi feri XXX, struthiones Mauri miniati CCC, &c. Vopisc. in Firmo, c. 6. Firmum & elephantum texisse, & hippopotamo sedisse, & sedentem ingentibus struthionibus vectum esse, & quasi volitasse. Lamprid. in Heliogab. c. 30. Sexcentorum struthionum capita una cœna multis exhibuit ad edenda cerebella. ¶ Plin. l. 10. c. 1. s. 1. & 22. & lib. 11. c. 37. sect. 47. & 36. & lib. 28. c. 6. semper struthiocamelum vocat, στρουθιοκάμηλον: prima vocabuli parte a στρουθός, passer; altera a cameli magnitudine sumpta. Sic Petron. in Satyr. c. 137. Rogo, inquam, noli clamare: ego tibi pro ansere struthiocamelum reddam.

STRUTHIOCAMELINUS, a, um, στρουθιοκαμήλινος, ad struthiocamelum pertinens. Plin. l. 29. c. 5. Et sevum struthiocamelinum venisse sestertiis XXX.

STRUTHIOCAMELUS, li, m. struzzo, στρουθιοκάμηλος. V. Struthio.

STRUTHION, ii, n. στρούθιον, græcum nomen herbæ, de qua in Radicula dictum est. Cels. l. 3. c. 18. sect. 2. & c. 22. sect. 8. Plin. l. 19. c. 3. in fin. & lib. 24. c. 11. & lib. 26. c. 12.

STRUTHOPODES, um, m. & f. στρουθόποδες, qui pedes habent similes passeris (qui græce στρουθός) vel struthionis. Plin. l. 7. c. 2. a med. In meridianis Indiæ viris plantas esse cubitales, feminis adeo parvas, ut struthopodes appellentur.

STRYCHNOS, i, m. & Strychnum, i, n. στρύχνος, & στρύχνον, herba, quæ & strumus, & cuculus dicitur. Plin. l. 27. c. 8. ad fin. ¶ Item quæ usitatius trychnos. Id. l. 21. c. 31.

STRYMON, & Strymo, onis. m. Στρυμών, όνος, fluvius Macedoniæ, seu Thraciæ, qui ex Hæmo monte ortus, in Ægæi sinum (qui inde Strymonicus dicitur) influit, & Macedoniam a Thracia dividit. Plin. l. 4. c. 10. ad fin. Macedoniæ terminus amnis Strymon, ortus in Hæmo. Memorandum, in septem lacus eum fundi priusquam dirigat cursum. Senec. l. 1. quæst. nat. in præfat. circa med. Ultra Istrum Dacus non exeat: Strymon Thracas includat. Virg. 4. Georg. v. 508. Rupe sub aeria deserti ad Strymonis undam. Plin. l. 22. c. 10. Thraces, qui ad Strymona habitant, foliis tribuli equos saginant. ¶ Ad ejus ripas magni gruum greges habitare dicuntur. Claudian. de B. Gild. v. 475. Ingenti clangore grues æstiva relinquunt Thracia, cum tepido permutant Strymona Nilo. Lucan. l. 3. v. 199. Strymon tepido committere Nilo Bistonias consuetus aves. & lib. 5. v. 711. Strymona sic gelidum, bruma pellente relinquunt, Poturæ te, Nile, grues. Adde Senec. in Oedip. v. 604. ¶ A Poetis pro Thracia ponitur. Stat. 3. Theb. v. 181.

STRYMONIS, idis, adject. f. Στρυμονίς, quæ ad Strymona pertinet: & pro muliere Thracia ponitur. Propert. lib. 4. eleg. 4. v. 69. qualis celerem prope Thermodonta Strymonis abscissos fertur aperta sinus. h. e. Amazon. nam Amazones e Scythia, Sarmatia, & Thracia oriundæ. ¶ Etiam Bithynia Strymonis dicta est, teste Plin. l. 5. c. 32. fortasse quia, inquit Harduin. Thracii, qui in ea aliquando imperitarunt, alicui ejus amni Strymonis nomen dederunt. Hesych. Στρυμονίς, αἱ Βιθυνοὶ τὸ πρότερον.

STRYMONIUS, a, um, Στρυμόνιος, ad Strymonem, & Thraciam pertinens. Virg. 1. Georg. v. 120. & 10. Æn. v. 265. Strymoniæ grues. Martial. eod. sensu l. 9. epigr. 30. Strymonias grus. Senec. in Agam. v. 470. Strymonius altas aquilo contorquet nives. Ovid. in Ibyn, v. 602. Dissipentque tuos insania unguibus artus Strymoniæ matres, Orpheos esse tale. Stat. 3. Theb. v. 526. Strymonie Arctos. h. e. Septemtrio.

STUDENS, entis, studente, μελετῶν, qui studet, præsertim litteris, studiosus. Plin. l. 3. ep. 5. a med. In lectulo suo compositus in habitu studentis. & lib. 7. ep. 13. Epistola negat te studere: sed est tam polita, quæ, nisi a studente, non potest scribi. Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) Utiliusne sit domi studentem continere, an frequentiæ scholarum tradere. Sidon. l. 9. ep. 14. a med. Studentum copiosissimus. Aurel. Vict. in epit. c. 16. circa med. Philosophiæ studens, litterarumque Græcarum peritissimus.

STUDEO, es, dui, n. 2. attendere, applicare, procurare, aver cura, studiarsi, dilettarsi, σπουδάζω, σπεύδω, ἐπιτηδεύω, φροντίζω, curam, diligentiam, conatum in aliqua re pono, operam do, animum adjungo, do ei quippiam habendo laboro, curo, anitor: a σπεύδω. Terent. Andr. 1. 1. 28. Quod faciunt adolescentuli, ut animum ad aliquod studium adjungant, aut equos alere, aut canes ad venandum, aut ad philosophos; horum ille nihil egregie præter cetera studebat: & tamen omnia hæc mediocriter. Id. Hec. 2. 1. 2. Omnes mulieres eadem æque student, noluntque omnia. Ubi Donat. Majoris operis est studere, quam velle. Nep. in Datam. c. 4. & in Pelop. c. 2. Tunc tum transit, eoque, quo studuerat, venit. Phædr. lib. 1. fab. 27. v. 2. Qui humiles nati, dici locupletes student. Sallust. init. Catil. Qui sese student præstare ceteris animalibus. Plaut. Asin. 1. 1. 92. Atque ego me id facere studeo: volo amari a meis. Cic. 2. Offic. c. 20. At vero ille tenuis non modo illi, qui est meritus, sed etiam illis, a quibus exspectat, gratum se videri studet. Nep. in Dione, c. 6. sub fin. Invidiam non lenire obsequio, sed acerbitate opprimere studuit. Cic. 6. Phil. c. ult. Unum sentitis omnes, unum studetis, Antonii conatum avertere a republica. Mat. ad Cic. Fam. 11. ep. 28. Dissensionem nascentem exstinguere, summa studui. Terent. Heaut. 2. 4. 2. Edepol te laudo, id eum studuisti, isti formæ ut mores consimiles forent. Hirt. de B. Alex. c. 1. Cæsar studebat maxime, ut partem oppidi a reliqua parte urbis excluderet. Quintil. l. 10. c. 2. Quidam pictores in id solum student, ut describere tabulas mensuris ac lineis sciant. Cato apud Gell. l. 11. c. 2. Si qui in ea re studebat, &c. Crassus apud Cic. 2. de Orat. c. 55. Cui rei, cui gloriæ, cui virtuti studere? patrimonio ne augendo? &c. Plaut. Asin. 5. 2. 17. Is apud scortum corruptelæ & liberis lustris studet. Cic.

1. de

2. de Fin. c. 18. a med. Sero sentiunt, frustra se aut pecuniæ studuisse, aut imperiis, aut opibus, aut gloriæ. Id. pro Cœl. c. 12. Studere præturæ. Id. 4. de Fin. c. 24. virtuti, laudi, dignitati. Id. Catil. 1. c. 8. ad fin. & Cæs. l. 3. B. Gall. c. 20. & l. 4. c. 5. rebus novis. Id. l. 6. c. 20. labori & duritiei. & c. 21. & 28. agriculturæ. & l. 7. c. 28. prædæ. & c. 4. ad fin. equitatui. & l. 3. c. 10. libertati. & l. 6. c. 13. memoriæ. & c. 20. sacrificiis. & l. 3. B. Civ. c. 79. celeritati. Plaut. Pers. 3. 1. 9. esca alienis. h. e. captare. Id. Truc. 2. 5. 7. vitæ alicujus. h. e. dare operam ut vivat. Pallad. in Februar. tit. 23. Si calidæ & siccæ provinciæ studemus. h. e. si agrum colimus regionis siccæ & calidæ. Hirt. de B. Alex. c. 12. Alicui rei studere atque inservire. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 14. Omnibus modis huic rei studendum, ut pabulatione Romani prohibeantur. ¶ Cum accusativo Plaut. in fin. Milit. Magis metuant, minus has res studeant. ¶ Cum genitivo Actius apud Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 29. Qui te nec amet, nec studeat tui. ¶ De opera, quæ datur litteris, studiare, applicare. Quintil. l. & c. ult. circa med. Computamus annos, non quibus studuimus, sed quibus viximus. Suet. in Tiber. c. 61. Quibusdam custodiæ traditis non modo studendi solatium ademptum, sed etiam sermonis & colloquii usus. Plin. l. 5. ep. 18. Ego in Tuscis & venor, & studeo. Cic. 1. de Orat. c. 3. Studere alicui scientiæ. Id. Fam. l. 4. ep. 3. ad fin. Postquam illi arti, cui studueram, nihil esse loci viderem. h. e. eloquentiæ. Id. in Bruto, c. 93. litteris. Auson. in præfatiuncula 2. v. 13. & Quintil. lib. 7. c. 2. medicinæ. Cic. 5. de Fin. c. 2. sub fin. Ut illud ipsum, quod studet, facere possit ornatius. ¶ Cum accusativo Cic. post redit. in Sen. c. 6. a med. Cum vero etiam litteras studere incipit, & helluo immanis cum Græculis philosophari. Al. leg. litteris. Titinn. apud Priscian. l. 4. pag. 629. Putsch. Ferentinatis populus Græca studet. ¶ Pro festinare, affrettarsi, σπεύδειν. Nep. in Chabr. c. 4. Dum primus studet portum intrare. ¶ Sæpe est favere, alicujus partes sequi, favorire. Ovid. 3. Amor. eleg. 2. v. 67. Cui studeas, video, vincet, cuicumque favebis. Hirt. de B. Alex. cap. 61. Nonnullæ civitates rebus Cassii studebant, plures Marcello favebant. Sallust. in Catil. c. 50. a med. Neque studere, neque odisse, sed minume irasci decet. Cic. pro Mur. c. 36. Cur quemquam, ut studeat tibi, ut te adjuvet, roges? Nep. in Lysandr. c. 1. a med. Qui Atheniensium rebus studuissent. ¶ Item optare, cupere, desiderare. Cic. init. Partit. Studeo, mi pater, Latine ex te audire ea, quæ, &c. Id. Attic. lib. 13. ep. 20. Scire igitur studeo, quid egeris. Sallust. in Catil. c. 38. Vetera odere, nova exoptant; odio suarum rerum mutari omnia student. Liv. l. 1. c. 57. Rex Romanus tum ipse ditari, tum præda deliniri popularium animos studebat. ¶ Passive impersonaliter Plin. l. 35. c. 12. Ante eum quam pulcherrimas facere studebatur. Harduin. leg. studebant.

STUDIŌSE, voglinsamente, con diligenza, con diletto e applicazione, σπουδαίως, cum cura & studio, diligenter, cupide, lubenti animo. Cic. ad Plant. 1. post epist. ult. ad Attic. in fin. Ego quæ te velle, quæque ad te pertinere arbitrabor, studiose diligenterque curabo. Id. Q. Fr. l. 3. ep. 3. Valent pueri, studiose discunt, diligenter docentur. Id. in Divin. Verr. cap. 12. a med. Ut homines te libenter studioseque audiant. Terent. Heaut. 2. 3. 44. Texentem telam studiose ipsam offendimus. Sueton. in Grammat. c. 20. Studiose & avide imitari aliquem. Cic. in Bruto, c. 42. Hic causas studiose recipiebat. Id. 2. de Orat. cap. 62. a med. Studiose pila ludere. Plaut. Cas. prol. v. 12. Studiose expetere Plautinas Fabulas. Ovid. 5. Met. v. 578. nec me studiosius altera saltus Legit, nec posuit studiosius altera casses. Cic. Fam. 13. ep. 54. Ego cum antea studiose commendabam Marcilium, tum multo nunc studiosius, quod, &c. Colum. l. 8. c. 11. Studiosius pullos enutrire. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 27. Uros studiose foveis captos interficiunt. Justin. l. 43. c. 3. ante med. Phocenses studiosius mare, quam terras exercuere. Nep. in Agesil. c. 3. Quo studiosius armarentur, insigniusque ornarentur. Plin. l. 4. ep. 26. Libellos, quos studiosissime comparasti. Sueton. in Calig. c. 54. Artem aliquam studiosissime exercere. Id. in Aug. c. 45. Spectare studiosissime pugiles.

STUDIŌSUS, a, um, diligente, dilettante, sollecito, σπουδαῖος, diligens, cupidus, amans, accuratus, sollicitus, qui aliqua re delectatur. Varr. l. 1. R. R. c. 17. sub fin. Operarios studiosiores ad opus fieri, liberalius tractando. Plin. l. 6. ep. 16. ante med. Et quod studioso animo inchoaverat, obit maximo. Tibull. l. 4. carm. 6. v. 15. Præcipit en natæ mater studiosa, quid optet. Justin. l. 9. c. 8. Fuit rex armorum, quam conviviorum apparatibus studiosior. Petron. in fragm. Tragur. c. 52. Burm. In argento plane studiosus sum. habeo scyphos urnales, &c. Sueton. in Cæs. c. 46. Munditiarum lautitiarumque studiosissimus. Ovid. Met. 14. v. 321. Rex fuit utilium bello studiosus equorum. & l. 7. v. 675. nemorum, cædisque ferinæ. Id. 3. de art. am. v. 423. placendi. Cic. de Amic. c. 20. circa med. venandi, aut pilæ. Horat. l. 2. sat. 5. v. 80. culinæ, aut Veneris. Id. l. 3. od. 27. v. 29. Europe studiosa florum. Aurel. Vict. in Epitom. c. 1. a med. Studiosissimus aleæ lusor. ¶ Cum dativo, ut videtur, Plaut. Mil. 3. 1. 204. Qui nisi adulterio, studiosus rei nullæ aliæ est. ¶ De cupido litterarum, & præcipue eloquentiæ, studioso, φιλορρήτωρ, φιλολόγος, φιλομαθής. Cic. de opt. gen. Orat. c. 5. Cum in eo magnus error esset, quale esset id dicendi genus; putavi mihi suscipiendum laborem utilem studiosis, &c. Horat. l. 1. epist. 3. v. 6. Quid studiosa cohors operum struit? Cic. l. 1. de Orat. c. 59. Adolescentes dicendi studiosi. Plin. l. 6. ep. 26. Ipse studiosus, litteratus, etiam disertus. Id. l. 3. ep. 5. sub fin. Soleo ridere, cum me quidam studiosum vocant, qui si comparer illi, sum desidiosissimus. Sueton. in Ner. c. 32. Studiosi juris. Nep. in Attic. c. 1. litterarum. Cic. Fam. 4. epist. 3. a med. doctrinarum. Id. 4. Acad. c. 31. Clitomachus, homo & acutus, ut Pœnus, & valde studiosus ac diligens. Quintil. l. 1. c. 1. a med. Ut inter eos non forensem contentionem, sed studiosam disputationem crederes incidisse. h. e. studio & secta philosophiæ. Plin. l. 1. ep. 22. sub fin. Libellos, & pugillares, studiosumque otium repetere. Senec. de tranquill. c. 9. a med. de bibliotheca Alexandrina. Non fuit elegantia illud, aut cura, sed studiosa luxuria: imo ne studiosa quidem, quoniam non in studium, sed in spectaculum comparaverant. ¶ De eo, qui favet, affezionato, fautore, parziale, σπουδαστής, ἐπιτήδειος. Cic. Attic. l. 1. ep. 16. circa med. Omnem omnibus studiosis ac fautoribus illius victoriæ παρρησίαν eripui. & l. 3. ep. 22. ad fin. Mei studiosos habeo Dyrrhachinos. Id. 4. Acad. cap. 40. Semper enim, ut scitis, studiosus nobilitatis fui. Sueton. in Tiber. c. 11. circa med. Studiosior alterius partis. Cic. Fam. 5. ep. 19. Te studiosiorem in me colendo fore. Id. 4. Verr. c. 47. a med. Quem in provincia existimationis meæ studiosissimum cupidissimumque cognossem. Ovid. 4. Trist. eleg. ult. v. 91. ad vos studiosa revertor Pectora, qui vitæ quæritis acta meæ.

STUDIUM, ii, n. diligenza, propensione, applicazione, voglia, diletto, genio, σπουδή, cura, voluntas, ardor, cupiditas. Cic. 1. de Invent. c. 25. a med. Studium est animi assidua & vehemens ad aliquam rem applicata magna cum voluntate occupatio, ut philosophiæ, poetices, geometriæ, litterarum. Lucret. l. 4. v. 981. Usque adeo magni refert studium atque voluntas. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 24. in fin. Non omnes eadem alacritate ac studio, qua in pedestribus uti prœliis consueverant, utebantur. Cic. Fam. 4. ep. 3. a med. Summo studio curaque discere aliquid. Id. ad Brut. epist. 15. Cura & studium reipublicæ. & epist. 8. Tibi omnes fortes viri navare operam & studium volunt. Id. 2. Fam. ep. 6. Omnia studia, omnem operam, curam, industriam, cogitationem figere in re aliqua. & l. 10. ep. 1. Omne consilium, studium, officium, operam, laborem, diligentiam ad aliquid conferre. Id. Attic. 12. ep. 26. De voluntate tua, ut simul simus, vel studio potius & cupiditate, non dubito. Id. pro Rosc. Amer. c. 17. Qui & ipsi incensi sunt studio, quod ad agrum colendum attinet. Id. initio Verr. 6. Venio nunc ad istius, quemadmodum ipse appellat, studium; ut amici ejus, morbum & insaniam; ut Siculi, latrocinium. h. e. conquirendorum signorum. diletto. & de Senect. c. 16. Studio rerum rusticarum provectus sum. Id. 4. Acad. c. 20. ante med. Ardere studio veri reperiendi. Horat. lib. 2. sat. 3. v. 105. Studio citharæ deditus. Nep. in Epamin. c. 2. extr. In armis plurimum studii consumebat. Tacit. 4. Hist. c. 12. Studium nandi præcipuum. Cic. 1. Offic. c. 29. extr. Studia venandi. Id. Agrar. 2. c. 35. Carthaginienses ad studium fallendi studio quæstus vocabantur. Terent. Andr. 1. 1. 29. Animum ad aliquod studium adjungere, aut equos alere, aut canes ad venandum, aut ad philosophos. Id. Heaut. prol. v. 23. Applicare se ad studium musicum. Cic. de Senect. c. ult. Efferor studio patres vestros, quos colui & dilexi, videndi. Id. 5. de Fin. c. 2. Suo quisque studio maxime ducitur. Horat. l. 2. sat. 1. v. 27. quot capitum vivunt, totidem studiorum millia. Cic. de Senect. c. 20. ad fin. Sunt pueritiæ certa studia: sunt & ineuntis adolescentiæ: sunt extrema quædam studia senectutis. h. e. ludi, oblectamenta, exercitationes. ¶ Sæpe dicitur de amore & opera, quæ in litteras & disciplinas impenditur, studio. Cic. 5. Tuscul. c. 3. In rerum contemplatione studium ponere. Id. pro Balb. c. 1. Litteris ac studiis doctrinæ deditus. Id. Attic. l. 8. ep. 11. Ne, nihil cum proficiam, dedecori sim studiis ac litteris nostris. Id. pro Mur. c. 13. ad fin. Nonnullos videmus, qui oratores evadere non potuerunt, eos ad juris studium devenire. Id. 1. de Orat. c. 60. a med. In omni recto studio atque humanitate versari. Id. de Senect. c. 14. Si habet aliquod tanquam pabulum studii atque doctrinæ, nihil est otiosa senectute jucundius. Id. pro Arch. c. 3. Conferre se ad studium scribendi. Id. Fam. 9. ep. 8. a med. Utinam quietis temporibus hæc inter nos studia exercere possemus. Horat. l. 1. sat. 10. v. 21. O seri studiorum! ὀψιμαθεῖς. Quintil. in procem. l. 1. Studia alicujus ab infantia formare. Petron. in Satyr. c. 85. alicujus ordinare. Sueton. de Gramm. c. 9. leviter attingere. Horat. l. 2. ep. 2. v. 82. septem annos dare studiis. Vellej. lib. 2. c. 59. Apolloniam eum in studia miserat. Petron. in Satyr. c. 116. In hac urbe litterarum studia non celebrantur. Sueton. in Aug. c. 8. Præmissus Apolloniam studiis vacavit. Inscript. in Antiquitatib. Beneventan. class. 8. n. 5. Titus Claudius Lenius Divi Claudii Augusti Lib. a studiis. ajutante di studio. ¶ Item de amore, benevolentia, favore, favore, parzialità. Cic. 3. Verr. c. 13. Quasi vero id cupiditate defendendæ nobilitatis, aut studio partium fecerint. Liv. l. 24. c. 28. ad fin. Quo minus cupiditatis ac studii visa est oratio habere, eo plus auctoritatis habuit. Sueton. in Vitell. c. 15. Ad retinendum ceterorum hominum studium ac favorem, nihil non publice privatimque largitus est. Id. in Cæs. c. 71. Studium & fides erga clientes. Id. in Calig. c. 15. Incendere studia hominum omni genere popularitatis. Cic. 5. Fam. ep. 8. a med. Tibi profiteor atque polliceor eximium & singulare meum studium in omni genere officii. Tacit. 4. Ann. c. 55. Studium urbium Asiæ in populum Romanum. Id. lib. 14. c. 42. Senatu in ipso erant studia. fazioni. Sic lib. 4. Hist. c. 6. Senatum in studia diducere. Lucan. l. 2. v. 377. Studiis, odiisque carens. ¶ Studia, mores, consuetudines, voluntates, inclinazioni, costumi, affetti. Nep. in Alcib. c. 11. Postquam Thebas venerit, adeo studiis eorum inservisse, ut nemo eum labore corporisque viribus posset æquiparare. Id. in Attic. c. 16. Omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus reipubl. perscripta sunt. ¶ Ablativus studio significat data opera, de industria, cupide,

pide, libenter, *a bello studio*. *Cic. pro Rosc. Amer. cap.* 32. *extr.* In animo est leviter transire, ac tantummodo perstringere unamquamque rem, ut omnes intelligant, me non studio accusare, sed officio defendere. ¶ Multi sunt præterea in hac voce loquendi modi. *Vetus Poeta* apud *Cic.* 2. *Tuscul. cap.* 15. Lacænis virginibus magis palæstra, Eurotas, sol, pulvis, labor, militia in studio est, quam, &c. *Id.* 2. *de Fin. c.* 19. *circa med.* Ardentiore studio mortem petere, quam, &c. *Cæs. lib.* 4. *B. Gall. c.* 31. Summo studio quippiam administrare. *Cic. in fin. l.* 3. *de Orat.* Ingenio parere, & studio flagranti aliquid facere. *Id.* 16. *Attic. ep.* 13. *sub fin.* Ardere studio alicujus rei. *Id.* 1. *Acad. c.* 2. Teneri studio philosophiæ. *Id.* 2. *de Orat. cap.* 1. Incensus studio dicendi. *Id. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 15. Omnia sua studia conferre in aliquid. *Id.* 15. *Attic. ep.* 4. *ad fin.* Navare cuipiam studium suum. *Id.* 4. *Fam. ep.* 3. *ad fin.* Dare suum studium bonis artibus. *Id. in Orat. c.* 2. Dare se studio eloquentiæ. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 10. Omne suum studium in doctrina & sapientia collocare. *Id. in Bruto, c.* 41. Multum studii ad dicendum, & ad bonarum rerum disciplinas adhibere. *Id.* 1. *de Fin. c.* 1. Multum studium multamque operam ponere in philosophando. *& l.* 1. *de Orat. c.* 8. *in fin.* In id studium, in quo estis, incumbite. *Id. in Orat. c.* 1. Tardare, & restinguere studia hominum. *Id. ad Brut. ep.* 14. *circa med.* Omni studio a te contendo, ut, &c. ¶ *Studium*, locus, ubi studiis datur opera, *scuola*, μουσεῖον. *Capitolin. in M. Antonin. Philos. c.* 26. Egit se philosophum in omnibus studiis, templis, locis. (*Salmas.* vult legi *stadiis*.) *Impp. Theodos. & Valentinian. l.* 24. *Cod. Theodos. tit.* 8. *leg.* 3. Hi omnibus modis privaterum ædium studia sibi interdicta esse cognoscant. Adde tres Lapides, non admodum antiquos, apud *Joann. de Vita in antiquit. Benevent. pag.* 212. 213. *&* 219. ¶ opera. *Modestin. Dig. l.* 40. *tit.* 5. *leg.* 13. Si prægnans ancilla moram, non studio manumissoris, sed fortuitu patiatur, ne manumittatur.

STULTE, *pazzamente, stoltamente, scioccamente, follemente*, μωρῶς, ἀνοήτως, insipienter, dementer, fatue. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 32. Dupliciter stulte dicunt. *Plaut. Trin.* 2. 4. 14. Sero atque stulte, prius quod cautum oportuit, postquam comedit rem, post rationem putat. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 10. Stulte omnia & incaute. *Id. pro Rabir. Post. c.* 8. *sub fin.* Potestati se regis commisit. verum si quærimus, stulte. quid enim stultius, quam, &c? *Id. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 28. Hæc & dicuntur, & creduntur stultissime. *Liv. l.* 30. *c.* 13. Stultius atque intemperantius. *Senec. l.* 5. *controvers.* 34. *ad fin.* Nec minus stulte Æmilianus dixit, &c. Gargius multo stultius. *Plaut. Trin.* 2. 4. 60. Stulte facere, & stulte fabularier. *Terent. Heaut.* 2. 3. 81. Vis amare, vis potiri, tuum esse in potiundo periculum non vis. haud stulte sapis: siquidem id sapere est, velle te id, quod non potest contingere. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 593. Occidit Eurytion stulte data vina bibendo. *h. e.* nullo adhibito modo, *smoderatamente*. *& l.* 3. *v.* 357. stulte ludere prœlia latronum. *h. e.* imperite. *ignorantemente*.

STULTESCO, is n. 3. *diventare stolto*. *Plaut. Mostell.* 4. 2. 49. Puere, præter speciem stultescis. Alii rectius leg. *stultus es*.

STULTILOQUENTIA, æ, f. idem ac stultiloquium. *Plaut. Trin.* 1. 2. *in fin.* Occlusioremque habeant stultiloquentiam.

STULTILOQUIUM, ii, n. μωρολογία, stultus sermo. *Plaut. Mil.* 2. 3. 25. Nisi supprimis tuum stultiloquium.

STULTILOQUUS, a, um, qui stulte loquitur. *Plaut. Pers.* 4. 3. 45. Tace stultiloque; nescis quid instet boni.

STULTITIA, æ, f. *pazzia, sciocchezza, stoltezza*, μωρία, ἄνοια, amentia, dementia, fatuitas. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 43. O delirationem incredibilem! Non enim omnis error stultitia dicenda est. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 30. Est enim proprium stultitiæ aliorum vitia cernere, oblivisci suorum. *Plin. l.* 11. *c.* 52. *extr.* Auricularum magnitudo loquacitatis & stultitiæ nota est. *Terent. Phorm.* 4. 3. 54. Utrum stultitia facere ego hunc, an malitia dicam; scientem, an imprudentem, incertus sum. *Plaut. Stich.* 1. 2. 82. Stultitia est, venatum ducere invitas canes. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 77. *circa med.* Stultitia ac temeritas. *Ovid.* 3. *Trist. eleg.* 6. *v.* 35. Stultitiamque meum crimen debere vocari. ¶ Pro imperitia *Plin. l.* 1. *epist.* 24. Mala emptio semper ingrata, eo maxime, quod exprobrare stultitiam domino videtur. *Ulpian. Dig. l.* 21. *tit.* 1. *leg.* 51. Quid refert, sordibus judicis, an stultitia res perierit? ¶ Interdum gravia quædam crimina stultitiæ nomina appellantur, elevandi & extenuandi causa. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 22. Tibi ultro supplicatum venio ob stultitiam meam. *h. e.* ob stuprum filiæ tuæ illatum. Adde *Mostell.* 5. 2. 35. & *Terent. Heaut.* 5. 2. 8.

STULTIVIDUS, a, um, qui stulte & prave videt. *Plaut. Mil.* 2. 3. 64. Vin' jam faciam, ut stultividum te fatearis? neque te quidquam sapere corde, neque oculis uti?

STULTULUS, a, um, dimin. a *stultus*. *Apul. l.* 9. *Metam.* Tu stultule asine intra terminos pistrini contentus.

STULTUS, a, um, *sciocco, pazzo, stolto*, ἀνόητος, μωρός, nullius consilii, improvidus, insipiens. Putant esse a *stolidus*, unde per syncop. *stoldus*: inde *stultus*. Est proprie is, qui ea non videt, quæ homines fere sciunt & intelligunt: ita tamen, ut videre ac scire possit, ac debeat, si mentem adhibere velit. Quare minus est, quam *demens, insanus, fatuus*. *Terent. Eun.* 2. 2. 1. Dii immortales! homo homini quid præstat, stulto intelligens! *Cic. initio Parad.* 4. Ego vero te non stultum, ut sæpe; non improbum, ut semper; sed dementem & insanum, rebus vincam necessariis. *Terent. Eun.* 2. 2. 23. Hic homines prorsus ex stultis insanos facit. *Cic.* 3. *Phil. cap.* 9. Ut hominem stultum etiam magis infatuet. (*V. Fatuus.*) *Terent. Heaut.* 5. 1. 4. In me quidvis harum rerum convenit, quæ dicta sunt in stultum, caudex, stipes, asinus, plumbeus. *Plaut. Men.* 1. 3. 35. Mulier hæc stulta atque inscita est. *Sallust. in orat. Philippi contra Lepid.* Quæ pessumi atque stultissumi decrevere, ea bonis & sapientibus facienda sunt. *Cic. pro Font. c.* 6. *ad fin.* Quid est, ubi discerni possit stultus auditor & credulus ab religioso & sapienti judice? *Id. de Amic. c.* 26. *ad fin.* Hæc in fabulis stultissima persona est improvidorum & credulorum senum. *Plaut. Amph.* 3. 2. 26. Nisi sis stultior stultissimo. *Id. Curcul.* 4. 3. 19. Stultior stulto fuisti, qui iis tabellis crederes. *Terent. Adelph.* 4. 7. 6. Ah stulte! tu de psaltria me somnias agere. *Id. Eun.* 5. 1. 20. Comprendi jube, quantum potest. *Tha.* quid illo faciemus, stulte? *&* 4. 6. 23. Quod cavere possis, stultum admittere est. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 35. *a med.* Malim equidem indisertam prudentiam, quam stultam loquacitatem. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 59. Stulta & barbara arrogantia elati. *Propert. l.* 2. *eleg.* 25. *v.* 20. Stultus, quod stulto sæpe timore tremo. *Sallust. in Catil. c.* 51. Stultæ lætitiæ pœnas dedit. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. cap.* 20. *ad fin.* Stultæ cogitationes. *Phædr. l.* 5. *fab.* 7. *v.* 30. Stultus erant. *Id. l.* 3. *fab.* 17. *v.* 12. Nisi utile est quod facimus, stulta est gloria. *Liv. l.* 45. *c.* 23. *a med.* Infelix consilium furiosus orator stultissimum fecit. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 4. *v.* 30. stulti dies. *h. e.* in adolescentia stulte acti, non utendo bonis, quæ offerebantur. *Senec. ep.* 15. *ad fin.* Quam tu vitam dici existimas stultam? Babæ, & Ixionis? non ita est: nostra dicitur, quos cæca cupiditas in nocitura præcipitat: qui non cogitamus, &c. *Martial. lib.* 2. *epigr.* 16. Ostendit stultus quid, nisi morbus, opes? *h. e.* jactantiæ causa proletas. *Id. l.* 14. *epigr.* 49. Quid pereunt stulto fortes haltere lacerti? Exercet melius vinea fossa viros. *h. e.* cujus jactandi labor vanus est & inutilis. Sic *l.* 2. *epigr.* 86. Et stultus labor est ineptiarum. ¶ *Stultus*, imperitus. *Paul. Dig. l.* 22. *tit.* 6. *leg.* 9. *ad fin.* Scient ignorantiam facti, non juris prodesse, nec stultis solere succurri, sed errantibus. *Venulej. l.* 43. *tit.* 23. *leg.* 4. Ne melioris conditionis sint stulti, quam periti. ¶ De stultorum feriis V. in *Quirinalis*.

STUPA. V. *Stuppa*.

STUPEFACIO, cis, eci, actum, a. 3. *stordire, rendere stupido, stupefare*, ἐκπλήττω, stupidum reddo. *Liv. l.* 5. *c.* 39. *ante med.* Privatos deinde luctus stupefecerat publicus pavor. *Sil. l.* 9. *v.* 122. membra & sensus gelidus stupefecerat horror.

STUPEFACTUS, a, um, *stordito, fuor di se, stupefatto*, ἐκπλαγείς, stupidus factus, attonitus. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 14. *ante med.* In quo igitur homines exhorrescunt? quem stupefacti dicentem intuentur? *Virg.* 4. *Georg. v.* 365. ingenti motu stupefactus aquarum. *Senec. in Thyest. v.* 547. truculentus Atreus fratris aspectu stupefactus hæsit. *Lucan. l.* 4. *v.* 633. Constitit Alcides stupefactus robore tanto. Adde *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 188. & *Ovid. Heroid. ep.* 14. *v.* 97.

STUPEFIO, is, n. stupens fio, stupeo, admiror. *Propert. l.* 2. *el.* 10. *v.* 7. Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia versu. Al. volunt *sopefiat*. contra stat *Broukhusius*.

STUPENDUS, a, um, *stupendo, ammirabile*, θαυμαστός. *Valer. Max. lib.* 5. *cap.* 7. *n.* 1. Virtutibus & vitæ meritis stupendus. *Nazar. in Paneg. Constant, c.* 6. Venire ad ingentium virtutum stupenda penetralia.

STUPENS, entis, *stordito, fuor di se, stupido*, ἐκπλαγείς, ἐκθαμβος, qui stupet, exterritus, amens: & refertur ad animum, cum extra se quodammodo est. *Cic. in somn. Scip. c.* 5. Quæ cum intuerer stupens, ut me recepi, quid hic, inquam, &c? *Flor. l.* 1. *c.* 16. *a med.* Stupens occasione tanta dux hostium. *Horat. l.* 2. *od.* 13. *v.* 33. illis carminibus stupens Demittit atras bellua centiceps Aures. *Quintil. declam.* 7. *c.* 3. Stupentes & attoniti. *Liv. l.* 6. *c.* 36. *a med.* Tribuni capti & stupentes animis. *Al. leg.* animi: *alii* stupentibus animis. *Gell. l.* 10. *c.* 8. Milites stupentis animi, a naturali habitu declinantis. ¶ Item ad corpus, *istupidito, tramortito*. *Flor. l.* 2. *c.* 12. *ad. fin.* Rex attonitus adhuc, tanquam subito malo stupens. *Curt. l.* 8. *c.* 4. *ante med.* Calor stupentia membra commovit. *intirizzito*. Et metaphorice *Plin. l.* 14. *c.* 21. Vini natura non gelascit: alias ad frigus stupens tantum. *h. e.* vim ac veluti spiritum amittens.

STUPEO, es, pui, n. 2. *stupidire, stordire, intormentire*, ἐκπλήττομαι, sensum membrorum amitto, torpesco, obstupesco. In multis MSS. *stipeo* haberi, jam in *Obstipeo*, & *Obstupesco* adnotavimus. quod firmat opinionem eorum, qui e *stipes* deducunt, quantitate mutata: quasi qui stupet, stipitis instar, aut trunci sit. Alii trahunt a στύφω, adstringo. *Cic.* 7. *Verr. c.* 36. *ad fin.* Cum is etiam tum semisomnis stuperet. *Senec. in Herc. Fur. v.* 621. Membra lætitia stupent. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 5. Cum stupet insanis acies fulgoribus. *s'abbaglia*. & est allegoria. *Senec. in Agam. v.* 238. Jacensque vultus languido obtutu stupet. *Plin. l.* 27. *c.* 2. Torpescunt scorpiones aconiti tactu, stupentque pallentes. ¶ De rebus inanimis. *Martial. l.* 9. *epigr.* 102. Multum, crede mihi, refert, a fonte bibatur Qui fluit, an pigro quæ stupet unda lacu. *acqua che stagna, acqua morta*. Sic *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 603. Riphæa stupuerunt flumina brumæ. *h. e.* præ glacie desierunt fluere. & *Senec. in Herc. Fur. v.* 763. Stupent ubi undæ, segne torpescit fretum. *Sever. in Ætna, v.* 341. Si nihil irritet flammas, stupeatque profundum. *h. e.* quiescant ima montis viscera, & nullo ignis æstu agitentur. *Ovid.* 10. *Met. v.* 42. stupuitque Ixionis orbis. *h. e.* devolvi desiit, stetit. *Senec. in Thyest. v.* 990. Vix lucet ignis. ipse quin æther gravis Inter diem noctemque desertus stupet. *h. e.* hebeti ac maligna luce est. ¶ Sæpe transfertur ad animum. *Stupere* enim dicitur, qui torpore quodam animi captus languet, aut inopia consilii, aut rei novitate aut magnitudine tarditatem injiciente. *Senec. in Agam. v.* 508. Tenet horror artus; omnis officio stu-

stupet Natira relicta. *è attonito, è fuor di sè.* & *Pers. sat.* 3. *v.* 32. Sed stupet hic vitio, & fibris increvit opimum Pingue. *è divenuto stolido.* & *Ovid. de remed. amor. v.* 806. Et stupeant multo corda sepulta mero. *Quintil. l.* 11. *c.* 6. *circa med.* Nonnulli senes in schola facti, stupent novitate, cum in judicia venerunt. *Liv. l.* 8. *c.* 13. *sub fin.* Illorum animos, dum exspectatione stupent, præoccupari oportet. *Ovid. Heroid. ep.* 8. *v.* 111. Sæpe malis stupeo: rerumque oblita locique, &c. *Id.* 2. *Amor. el.* 6. *v.* 47. Nec tamen ignavo stupuerunt verba palato. Clamavit moriens lingua, Corinna vale. ¶ Frequenter ponitur pro valde mirari: quasi ex se rapi præ admiratione, admirando defixum esse, *fare le maraviglie, restar attonito per lo stupore, stupefarsi, stupire, strabiliare, stupirsi,* θαμβέω, θαυμάζω. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 23. *ad fin.* Hæc cum loqueris, nos barones stupemus. *Quintil. declam.* 2. *c.* 13. Juvenis adhuc in silentio suo stupet. *&* *decl.* 4. *c.* 2. Stupere gaudio. *Virg.* 1. *Æn. v.* 499. Dum stupet, obtutuque hæret defixus in uno. *Martial. l.* 3. *epigr.* 64. Admiror, stupeo, nihil est perfectius illis. *Senec. in Hippol. v.* 607. Curæ leves loquuntur, ingentes stupent. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 28. Hunc capit argenti splendor: stupet Albius ære. *Id. l.* 2. *od.* 13. *v.* 33. illis carminibus stupens Demittit atras bellua centiceps aures. *Id. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 17. Qui stupet in titulis & imaginibus. *Virg.* 10. *Æn. v.* 446. stupet in Turno, corpusque per omne lumina volvit. *Ovid.* 5. *Met. v.* 509. Mater ad auditas stupuit, ceu saxea, voces. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 711. Tum freta ad subitam stupuere ratem. *Justin. l.* 26. *c.* 1. *a med.* Ad tam sævam dominationem stupentibus omnibus. *Martial. l.* 12. *epigr.* 51. Et stupet ad raptus Tyndaris ipse tuus. *Virg.* 6. *Eclog. v.* 37. Jamque novum terræ stupeant lucescere solem. ¶ Hoc sensu regit & accusativum, per ἑλληνισμὸν, apud Poetas. *Virg.* 2. *Æn. v.* 31. Pars stupet innuptæ donum exitiale Minervæ. *Petron. in Sat. c.* 29. Dum omnia stupeo, pæne resupinatus crura mea fregi. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 96. omina Mopsus Dum stupet. *&* *lib.* 2. *v.* 610. stupuitque fragorem. *Stat. l.* 4. *v.* 448. Et nova clamosæ stupuere silentia valles. *Martial. l.* 12. *epigr.* 13. & stupet superbus Regia delicias, grataesque lusus. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 16. stupet hæc, qui, &c. Adde *Stat.* 8. *Theb. v.* 150. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 23. *&* *in proœm. l.* 2. *de rapt. v.* 45. & *Calpurn. Ecl.* 7. *v.* 24.

STUPESCO, is, n. 3. *stupefarsi,* ἐκπλήττομαι, stupeo, stupidus fio. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 26. Incidat, aspiciat, admiretur, stupescat.

STUPEUS. V. *Stuppeus*.

STUPIDITAS, atis, f. *mellonaggine, stolidità, stupidezza,* ἔκπληξις, tarditas, stupor. *Cic. Phil.* 2. *c.* 31. In quo incredibilem stupiditatem hominis cognoscite. *Attius* apud *Non. c.* 3. *n.* 235. Ita imperitus stupiditate erumpit se, inops consilii.

STUPIDO, as, a. 1. stupidum reddo. *Martian. Capell. sub init. l.* 6. Pectore terrificam dicunt horrere Medusam Quod pavidum stupidet sapiens solertia vulgus. *&* *sub init. l.* 7. Scein maerentem stupidant commente maritum.

STUPIDUS, a, um, *fuor di sè, stupido, sbalordito, stordito, strabiliato, stolido,* ἀναίσθητος, ἐκπλαγείς, extra se positus, torpore captus, hebes, tardus, stultus, vel novitate perculsus, admiratione defixus. *Plaut. Pœn.* 5. 4. 79. Misera timeo, quid hoc sit negotii ita stupida sine animo adsto. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 52. Hic alii omnes stupidi timore obmutuerunt. *Plaut. Epid.* 4. 2. 13. Quid stat stupida? quid taces? *Cic. de Fato, c.* 5. *ad fin.* Zopyrus physiognomon stupidum esse Socratem dixit, & bardum: quod jugula concava non haberet. *Id.* 5. *Parad. c.* 2. Echionis tabula te stupidum detinet, aut signum aliquod Polycleti. *Terent. Hecyr. prol.* 1. *v.* 4. Ita populus studio stupidus in funambulo animum occuparat. *Martial. l.* 12. *epigr.* 8. stupidus maritus. *h. e.* qui non sentit, se ab uxore ludi. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 439. Andromeda vincta & proposita ceto, non debuit patri suo, homini stupidissimo, in os exspuere vitam. ¶ *Stupidus* in Mimis est persona tarditatem quidem ac stultitiam simulans, sed acutis dictis risum movens, *arlecchino, zanni, buffone*. *Capitolin. in M. Anton. Philos. c.* 29. Tertullum etiam prandentem cum uxore deprehendit. de quo Mimus in scena, præsente Antonino dixit, cum Stupidus nomen adulteri uxoris a servo quæreret, & ille diceret ter, *Tullus*; & adhuc stupidus quæreret; respondit ille, *jam dixi ter, Tullus* dicitur. & *Arnob. l.* 7. *pag.* 239. Delectantur dii Stupidorum capitibus rasis, salapittarum sonitu atque plausu, factis & dictis turpibus, &c. *In Vet. Lap. in Mus. Veron. pag.* 127. *n.* 3. habetur Stupidus gregis Urbani, ut *Maffejus* docet. De hic *Juvenal. in fin. sat.* 5. pulsandum vertice raso Præbebis quandoque caput. Talis erat Panniculus ille apud *Martial. l.* 2. *epigr.* 72. *&* *lib.* 5. *epigr.* 61. & Morio, de quo *Id. l.* 14. *epigr.* 210. Non mendax stupor est, nec fingitur arte dolosa. Quisquis plus justo non sapit, ille sapit. *Juvenal.* quoque idem significare videtur *sat.* 8. *v.* 196. mortem sic quisquam exhorruit, ut sit Zelotypus Thymeles, stupidi collega Corinthi? ¶ *Stupidos colles* dixit *Venant. Fortun. l.* 3. *carm.* 12. *ad fin.* qui culturam non sentiunt.

STUPOR, oris, m. *stupidità, stordimento, insensataggine,* ἀναισθησία, alienatio quædam sensuum, torpor, tarditas, stupiditas. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 29. Fine carent lacrymæ, nisi cum stupor obstitit illis, Et similis morti pectora torpor habet. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 6. Istuc nihil dolere non sine magna mercede contingit, immanitatis in animo, stuporis in corpore. *Id. Phil.* 2. *c.* 43. Quidam morbo aliquo & sensus stupore suavitatem cibi non sentiunt. *&* *Phil.* 3. *c.* 6. *a med.* Qui propter hæsitantiam linguæ stuporemque cordis cognomen ex contumelia traxit. *Virg.* 3. *Georg. v.* 523. oculos stupor urget inertes. ¶ Transfertur ad animum, *stolidezza, mellonaggine*. *Cic.* 2. *Phil. c.* 36. *a med.* Tantus te stupor oppressit, ut non scias, &c. *&* *cap.* 12. *a med.* Sed stuporem hominis, vel dicam pecudis attendite. sic enim dixit, &c. *&* *max.* Sit in verbis tuis hic stupor. quanto in rebus sententiisque major? *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 361. Qui stupor hic, Menelae, tuus? tu solus abibas: Iisdem sub tectis hospes & uxor erant. Adde *Phædr. l.* 1. *fab.* 13. *v.* 12. *&* *fab.* 14. *v.* 12. & *Martial. l.* 14. *epigr.* 210. ¶ De homine stupido, ut *scelus* de scelerato. *Catull. carm.* 17. *ad Colon. v.* 21. Talis iste meus stupor nil videt, nihil audit. ¶ Est etiam ingens admiratio, quæ hominem quasi extra se rapit, *maraviglia, strabilimento, stupore,* θάμβος. *Justin. l.* 12. *c.* 7. Exercitus in sacros deî ululatus instinctus, cum stupore regis, sine noxa discurrit. *Claudian. in* II. *consul. Stilich. v.* 344. stupor omnibus Indis. *Justin. l.* 21. *c.* 6. *ad fin.* Stupor omnes, & admiratio incessit, unde tam subitum bellum. *Arnob. l.* 1. *pag.* 28. Res magna, & admirationis stupore condigna.

STUPORATUS, a, um. *Tertull. de cult. fem. c.* 3. Omnis gloria vana, & stuporata. *h. e.* quam stupore & insana admiratione homines prosequuntur.

STUPPA, *&* Stupa, æ, f. *stoppa,* στύππη, & τύφη. *Festus* docet, linum impolitum a Græcis Dorice stuppam appellari. *Plin. l.* 19. *c.* 1. *a med.* e Latinis dici quod in lino proximum cortici fuit, deterius, & lucernarum fere luminibus aptius. Est a *stipo, as*, vel a στύφω, adstringo, denso, spisso: quia stuppa rimæ & foramina, præsertim navium, obstruuntur. *Varr.* apud *Gell. l.* 17. *c.* 3. Liburni plerasque naves loris suebant: Græci magis cannabo & stuppa. *Liv. l.* 21. *c.* 8. *ad fin. de falarica.* Id telum stuppa circumligabant, linebantque pice. *Virg.* 5. *Æn. v.* 682. udo sub robore (*navium ustarum*) vivit Stuppa vomens tardum fumum. Adde *Lucret. l.* 6. *v.* 880. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 101. & *Pers. sat.* 3. *v.* 135. ¶ In MSS. modo uno, modo duplici *p* scribitur. *Dausquius* duplicem præfert: cui adstipulatur *Festus*. Si originem a στύφω admittimus, simplici scribemus. ¶ Secundum antiquam orthographiam, inquit *Serv. ad loc. cit. Virg. stipam* dicendum esset, a *stipando*.

STUPPARIUS, *&* Stuparius, a, um, ad stuppam pertinens. *Plin. l.* 19. *c.* 1. *a med.* Virgæ lini arefactæ tunduntur stuppario malleo. *con la macinlla*.

STUPPEUS, *&* Stupeus, a, um, *di stoppa*, ex stuppa factus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 235. pedibusque (*equi lignei*) rotarum Subjiciunt lapsus, & stuppea vincula collo Intendunt. *funi*. & *Ovid.* 14. *Met. v.* 547. Stuppea prærumpit Phrygiæ retinacula classis. *Virg.* 1. *Georg. v.* 309. Stuppea torquentem Balearis verbera fundæ. *Id.* 8. *Æn. v.* 694. Stuppea flamma manu, telisque volatile ferrum Spargitur. *h. e.* malleolus stuppa compactus, & pice illitus. *Liv. l.* 38. *c.* 6. Stuppam, picemque, & malleolos ferentes, &c.

STUPRATIO, onis, f. violatio. *Arnob. l.* 2. *pag.* 73. Ad oris foedi comparatæ stuprationem.

STUPRATOR, oris, m. *stupratore, violatore,* διακορίζων, qui stuprat. *Senec. in Hippol. v.* 896. Hic dicet ensis, quem tumultu territus Liquit stuprator. *Quintil. l.* 7. *c.* 3. *ad fin.* Stuprator an decem millia dare debeat, quæ pœna huic crimini constituta est. Adde *Sueton. in Domit. c.* 8.

STUPRATUS, a, um, *violato, stuprato,* διακορευθείς, stupro violatus. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 20. *ad fin.* Stuprata per vim Lucretia a regis filio. Adde *Liv. l.* 8. *c.* 22. ¶ Translate *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 18. *ante med.* Afflicta respublica est, empto stupratoque judicio. *h. e.* corrupto tum pecunia, tum pactione turpi noctium incestarum. V. *Val. Max. l.* 9. *c.* 1. *n.* 7. Al. leg. *constuprato*.

STUPRE, adverb. *vergognosamente,* αἰσχρῶς, turpiter. *Naevius* apud *Fest.* in *Stuprum*. Fœde stupreque castigor cotidie.

STUPRO, as, avi, atum, a. 1. *violare, stuprare,* διακορίζω, stuprum infero, vitio. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 23. Inventus est, qui interficeret filiam, ne stupraretur. Adde *Plaut. Aulul. prol. v.* 36. *&* *Truncul.* 4. 3. 47. ¶ Translate est fœdare, contaminare, corrumpere. *Cic. de Harusp. resp. c.* 15. Tu meam domum religiosam facere potuisti? qua mente? quam amiseras. qua manu? qua disturbaras. quo pulvinari? quod stupraras. *Tertull. in Apolog. c.* 6. Stuprandis moribus theatra oriebantur.

STUPROSUS, a, um, in stupra propensus. *Val. Max. l.* 6. *c.* 1. *n.* 8. Stuprosæ mentis acer poenitor.

STUPRUM, pri, n. *violazione, stupro,* διακόρευσις, φθορά, proprie est turpis concubitus cum virgine, vel vidua, ut docet *Papinian. Dig. lib.* 48. *tit.* 5. *leg.* 6. sicut adulterium in nuptam committitur. Quo sensu *Cic. Tuscul.* 4. *c.* 35. Stupra dico, & corruptelas, & adulteria, incesta denique. ¶ Sed accipitur etiam pro quavis turpi corruptione alterius. *Sallust. in Catil. c.* 25. Mulieres, quæ ingentes sumptus stupro corporis toleraverant. *Liv. l.* 10. *c.* 31. Matronæ stupri damnatæ. *Cic. post redit. in Sen. c.* 6. Vini, somni, stupri plenus. *Id.* 5. *de Fin. c.* 22. *sub fin.* Quæ per vim oblatum stuprum voluntaria morte lueret, inventa est. *Id. pro Dom. c.* 40. Incesto flagitio & stupro polluit cæremonias. *Id.* 3. *Offic. c.* 9. Stuprum alicui inferre. *Id. pro Mil. c.* 27. facere cum aliqua. *Sueton. in Calig. c.* 24. Stupri consuetudinem facere cum sororibus. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 2. admittere. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 27. Conjugem illicere in stuprum. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 6. *n.* 44. Rapere ad stuprum virgines matronasque. *Justin. l.* 8. *sub fin.* Omni sollicitatum spe regni, simulato amore ad stupri consuetudinem perpulit. *Id. l.* 9. *c.* 6. Stuprum per injuriam passus. *Columell. l.* 7. *c.* 6. Caper immodicus libidinis, stupro matrem supervenit. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 1. Pubem ingenuam stupris polluere. *Id. l.* 14. *c.* 31. Stupro violare. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. Aliquem appellare de stupro. *Val. Max. l.* 6. *c.* 1. *n.* 12. compellare. *&* *ibid. n.* 6. se stupri crimine coinquinare. *&* *n.* 10. Stupri commercium habere,

bere. *Tacit. 4. Hist. c. 44.* Stupro aliquam cognoscere. *Valer. Max. l. 6. c. 8. n. 1.* Ire ad stuprum. *Propert. l. 4. eleg. 7. v. 57.* Clytemnestræ stuprum. *h. e.* Clytemnestra ipsa stupro & adulterio infamis. Sic *stuprum* homo stupidus, *scelus* sceleslus. ¶ Stuprum pro turpitudine, probro, dedecore antiqui dixerunt. Appius: Nequid fraudis stuprique ferocia pariat. Nævius: Seseque ii perire mavolunt ibidem, quam cum stupro redire ad suos popularas. Idem: Sin illos deserant fortissimos viros, magnum stuprum populo fieri pergetis. Hæc *Festus*.

STURNUS, ni, m. avis quædam, de qua *Plin. l. 10. c. 24. a med.* Sturnorum generi proprium catervatim volare, & quodam pilæ orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus. *& lib. 18. c. 17.* Pestem a milio atque panico, sturnorum passerumve agmina abigere. *Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 2. leg. 15.* Omnem vim, cui resisti non potest, dominus colono præstare debet, ut puta fluminis, graculorum, sturnorum. *Plin. l. 10. c. 42. sub fin.* Habebant Cæsares juvenes sturnum, item luscinias, Græco atque Latino sermone dociles. *Stat. l. 2. silv. 4. v. 18.* Auditasque memor penitus demittere voces Sturnus. *Martial. l. 9. epigr. 53.* Sturni inopes. *h. e.* qui parvo aluntur, atque inopum cibus sunt.

STYGIALIS, is, *di Stiga*, idem ac Stygius. *Virg. in Ciri, v. 374.* Hinc magno venerata Jovi Stygialia sacra. Ita legit *Scalig.*

STYGIUS, a, um, Στύγιος, ad Stygem, & Inferos pertinens. *Virg. 6. Æn. v. 323.* Cocyti stagna alta vides, Stygiamque paludem. *& v. 374.* Stygiæ aquæ. *Id. 4. Georg. v. 506.* Stygia cymba. *h. e.* Charontis. *Id. 5. Æn. v. 855.* ramum Lethæo rore madentem, Vique soporatum Stygia. *h. e.* mortifera. *Id. 4. Æn. v. 638. & Inscript. vet. apud Reines. class. 1. n. 157.* Jupiter Stygius. *h. e.* Pluto: quem cælestis vocat *Æn. 9. v. 101.* Stygium fratrem. *Id. 6. Æn. v. 252.* Stygius rex. *Stat. l. 4. Theb. v. 526.* Stygia Juno. *h. e.* Proserpina. *Valer. Flacc. l. 1. v. 730.* Stygii manes. *& vers. 781.* Stygiæ domus. *& lib. 5. v. 398.* Stygia nox. *Lucan. l. 6. v. 733.* Stygiæ canes. *h. e.* Harpyiæ, & Furiæ, quæ sunt canes Jovis, ut *Serv. ad Æn. 3. v. 209. & lib. 6. v. 257.* docet. *Virg. 7. Æn. v. 476.* Alecto in Teucros Stygiis se concitat alis. *Id. 3. Georg. v. 551.* Stygiæ tenebræ. *Horat. l. 4. od. 8. v. 25.* Ereptum Stygiis fluctibus Æacum. *h. e.* morti. *Valer. Flacc. l. 2. v. 173.* Stygiæ tædæ. *h. e.* faces Furiarum. *& vers. 106.* Virgines Stygiæ. *h. e.* Furiæ. *Ovid.* quoque *10. Met. v. 313.* stipitem Stygium pro face Furiali dixit. *Lucan. l. 6. v. 766.* Stygium carmen. *h. e.* magicum. Sic *Senec. in Oedip. v. 602.* Stygiæ preces. & *Val. Flacc. l. 6. v. 155.* Stygia ars. *Ovid. 13. Met. v. 791.* Tristia mille locis Stygius dedit omina bubo. *h. e.* qui cantu mortem significare videtur: unde ab *eod.* funereus dicitur *Met. 10. v. 453.* & ferale carmen *Virg. 4. Æn. v. 462.* ei tribuit. *Ovid. Met. 5. de angue venenifero, vers. 73.* quique halitus exit Ore niger Stygio, vitiatas inficit auras. *h. e.* exitiali, mortifero. *Lucan. l. 9. v. 818.* Stygiæ sorores. *h. e.* Parcæ. *Senec. in Herc. Oet. v. 1045.* Stygius custos. *& vers. 1257.* canis. *h. e.* Cerberus. *Propert. l. 2. eleg. 28. v. 71.* Stygia sedeat sub arundine remex. *h. e.* quæ plurima in ripa Stygis provenit: quam deformem arundinem *Virg. 4. Georg. v. 478.* vocat. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 304.* Corruptor Stygiam pestem defudat in amnes. *h. e.* venenum mortiferum. *Id. ibid. l. 2. v. 167.* Stygiæ umbræ. *h. e.* manes. (*Ovidio* Stygiæ umbræ sunt tenebræ infernales, *1. Metam. v. 139.*) *Id. de III. consul. Honor. v. 185.* Luget avarities Stygiis innexa catenis. *h. e.* solemnis, insolubilibus.

STYLOBATA, & Stylobates, æ, & is, m. *piedestallo*, στυλοβάτης, basis, sive pes columnæ, quia eo στῦλος βαίνει, columna stat. Differt a *stereobata*, quia stereobatæ sunt parietes, qui subjiciuntur columnis, & onera excipiunt, stylobatæ sunt ea, quæ stereobatis superimponuntur, & super quæ demum disponuntur columnæ. *Vitruv. l. 3. c. 3.* Exstructis fundamentis, ad libramentum stylobatæ sunt collocandi: supra stylobates columnæ disponendæ. *Varr. l. 3. R. R. c. 5.* Subter columnarum stylobatem est lapis, &c. *& paulo supra.* Secundum stylobatis interiorem partem dextra & sinistra, &c.

STYLUS. V. *Stilus.*

STYMMA. V. *Hedysma.*

STYMPHALICUS, a, um, ad Stymphalum lacum pertinens. *Plaut. Pers. 1. 1. 2.* Cum avibus Stymphalicis, cum Antæo deluctari mavelim, quam cum amore. V. *Stymphalis.*

STYMPHALIDES. V. in voce sequenti.

STYMPHALIS, a, & idis, f. Στυμφαλίς, quæ ad Stymphalum pertinet. *Plin. l. 2. c. 103.* In eo fluvio, ut in Arcadiæ Stymphali (*supple* palude) nascuntur aquatiles musculi. *Ovid. 9. Met. v. 187. & lib. 2. Fast. v. 273.* Stymphalides undæ. ¶ *Stymphalides aves* Martis alumnæ, in Stymphalo monte, & lacu tanta multitudine fuisse fabulantur, ut solem obumbrarent, & Arcadiam omnem pervolitantes, popularentur agros, vexarent incolas: emissis pennis suis, tanquam sagittis, configentes: seu potius tantum plumarum stercorumque de se emittentes, ut homines & animalia necarent, agros & semina operirent. Cum prope ea loca Argonautæ venissent, iisque resistere non possent, ex Phinei monitu clypeos & hastas sumpserunt, & more Curetum sonitu eas abegerunt. Tandem Hercules creberrimo sagittarum jactu insecutus, confecit ac delevit: vel ut alii volunt, crepitaculorum assiduo terriculamento alio migrare coegit. *Hygin. fab. 20. & 30. & Serv. ad Æn. 8. v. 300.* Hinc *Claudian. initio carm. de hystrice.* Audieram memorande tuas, Stymphale, volucres Spicula vulnifico quondam sparsisse volatu: Nec mihi credibiles fecerat fabula pinnas Visa diu. *Id. in proœm. l. 2. de rapt. Pros. v. 37. de Hercule.* Solvis Amazonios cinctus, Stymphalidas arcu Appetis. *Martial. l. 9. epigr. 104.* Æripedem silvæ cervum, Stymphalides undis Abstulit. *Senec. in Phœniss. v. 422.* atra nube subtexens diem Stymphalis. *Id. in Agam. v. 849.* sagittis Nube percussa Stymphalis alto Decidit cælo. Adde *in Med. v. 783. & in Herc. Fur. v. 244. & in Oet. v. 17. & 1390.* ¶ Scribit *Plin. initio c. 37. l. 11.* paucis animalium in capite, nec nisi volucribus, apicem esse, et Phœnici plumarum serie, pavonibus crinitis arbusculis, stymphalidi cirro, phasianæ corniculis. ¶ Secundam syllabam corripit *Auson. Edyll. 19. v. 5.* Stymphalidas pepulit volucres discrimine quinto.

STYMPHALIUS, a, um, Stymphalicus. *Catull. carm. 67. ad Mall. v. 110. de Hercule.* Tempore, quo certa Stymphalia monstra sagitta Perculit imperio deterioris heri.

STYMPHALUS, i, m. & Stymphalum, i, n. Στύμφαλος, & Στύμφαλον, mons Peloponnesi, in Arcadia, altissimus: item lacus, & fluvius, qui ex eodem monte per agrum Argivorum fluit: itam urbs ad radices ejusdem montis posita. *Lucret. l. 5. v. 31.* uncisque timendæ Unguibus Arcadiæ volucres Stymphala colentes. *Stat. lib. 4. silv. 6. ad fin. de Hercule.* quantusque nivalem Stymphalum, quantusque jugis Erymanthon aquosis Terruerit. *Id. l. 4. Theb. v. 298.* Monstriferumque Erymanthon, & æripedum Stymphalon. V. *Stymphalis.* De urbe *Plin. l. 4. c. 6.* Oppida Arcadiæ Psophis, Mantinea, Stymphalum, Tegea, &c.

STYPA. V. *Stipa.*

STYPTERIA, æ, f. *allume*, *allume*, alumen: a στύφω, astringo, quia adstringendi vim habet. *Ulpian. lib. Dig. 27. tit. 9. leg. 3. extr.* Si lapidicinas, vel quæ alia metalla pupillus habuerit stypteriæ, vel alterius materiæ.

STYPTICUS, a, um, *astringente*, *stitique*, στυπτικός, adstringendi & obstruendi stipandique vim habens: a στύφω, adstringo, denso. *Plin. l. 24. c. 13. sub fin.* Inter medicamenta, quæ styptica vocant, nihil efficacius rubi mora ferentis radice. *Id. l. 32. c. 9. ad fin.* Herbæ ei natura est styptica. *Macrob. l. ult. Saturn. sub fin.* Est in ære vis acrior, quam medici stypticam vocant. *Pallad. in Februar. tit. 31.* Quod vinum medicinæ quoque proderit, ubi stypticis est utendum. ¶ Dicitur & de saporibus, quæ austera sunt, & gustatu linguam adstringunt, *lazzo*, *aspro*. *Pallad. in Januar. tit. 17.* Vini veteris styptici hemina. *& in Octobr. tit. 14.* Vinum album & stypticum prodest stomacho laxanti. *Firmic. l. 2. c. 12. circa med.* Stypticus sapor.

STYRAX, acis, m. *storace*, στύραξ, arbor est in Syria nascens, cotoneo malo similis, lacrymæ ex aestero jucundioris: intus similitudo arundinis, succo prægnans. Placet maxime pinguis, purus, albicantibus fragmentis. Color præfertur rufus, & pinguiter lentus: deterior furfurosus, & cano situ obductus. Post Syriacum laudatur ex Pisidia, Sidone, Cypro, Cilicia, Crete minime. Hæc *Plin. l. 12. c. 25. ad fin. & lib. 24. c. 6.* ubi docet varios ejus usus in medicina. *Id. l. 12. c. 17. ad fin.* Ex Syria revehunt (*Arabes*) styracem, acri odore ejus abigentes suorum (*odorum*) fastidium. *Id. l. 10. c. 70. & Seren. Sammon. c. 46. v. 864.* Styracis odore serpentes fugantur. *Virg. in Ciri, v. 168.* Non styrace Idæo fragrantes picta capillos. *h. e.* ex Ida Cretæ. Al. hic lege *sterax*. Sic et apud *Solin. c. 33. (al. 46.) ante med.* Arabes myrrhæ sarmentis ignes fovent: quorum fumo satis noxio, nisi odore cremati storacis occurrant, plerumque insanabiles morbos contrahunt. Adde *Paulin. Nolan. carm. 24. Nat. 9. S. Fel. v. 276. 277. & 280.* ¶ Hinc factum servo nomen *Storax* apud *Terent.* initio *Adelph.* ubi *Donatus*: Puer ab odore Storax.

STYX, Stygis, f. *Stige*, Στύξ, fons Arcadiæ ex Pheneo lacu, & ex Nonacri monte manans ex saxo, & in fluvium evadens, tam frigidus, ut ejus aqua pota statim necet, ferrum & æs erodat, solaque mulæ ungula possit contineri, cetera vasa frigoris vehementia statim dirumpantur. *Plin. l. 2. c. 103. & lib. 30. c. 2. Senec. l. 3. Quæst. nat. c. 25. & Vitruv. l. 8. c. 3.* ubi tradit hac veneno necatum Alexandrum ab Antipatro, in mulina ungula per Iollam filium perlatum. quod & *Justin. l. 12. c. 14. Curt. l. 10. c. 10. & Plin. in fin. l. 30.* narrant. *Theophrastus* tradit, in Styge pisces parvos esse: qui & ipsi lethales sunt, auctore *Plin. l. 31. c. 2.* ¶ *Homerus* finxit, Stygem Inferni esse paludem, cujus fabulæ occasionem cepit ex Styge fonte Nonacridis arcadiæ. *Virg. 4. Georg. v. 478.* limus niger, & deformis arundo Cocyti, tardaque palus inamabilis unda Alligat, & novies Styx circumfusa coercet. *Serv. ad 6. Æn. v. 295.* Acheronta vult quasi de imo nasci Tartaro, hujus æstuaria Stygem creare: de Styge autem nasci Cocyton. ¶ Hanc inferni paludem Superi tanta in religione habuerunt, ut per Stygem jurare soliti essent, & nefas ducerent quidquam eorum, quæ per Stygem jurassent, non observare: siquis autem deorum hoc jusjurandum violasset, centum annis a nectare abstinere, & numinis majestate esset privatus. Hæc de ea *Servius* sic scribit, enarrans illum locum *Virg. 6. Æn. v. 133.* Quod si tantus amor menti, si tanta cupido est, Bis Stygios innare lacus, bis nigra videre Tartara. Dicitur, inquit, Victoria Stygis filia bello Gigantum Jovi favisse: pro cujus remuneratione Jupiter tribuit, ut jurantes dii per ejus matrem, non audeant fallere. Ratio autem hæc est. Styx mœrorem significat: unde ἀπὸ τοῦ στυγερoῦ, idest a tristitia, Styx dicta est. Dii autem læti sunt semper: unde & immortales. Ergo quia mœrorem non sentiunt, jurant per rem suæ naturæ contrariam, idest tristitiam, quæ est æternitati contraria. Ideo jusjurandum per exsecrationem habens. Hæc *Serv.* Hinc *Virg. 6. Æn. v. 323.* Stygiamque paludem, Dii cujus jurare timent, & fallere numen. *Ovid. 3. Met. v. 290.* Stygii quoque conscia sunto Numina torrentis, timor, & deus ille deorum. *& in Ibin, v. 78.* Imperjuratæ laberis omnia aquæ. *Stat. 8. Theb. v. 30.* & Styx perjuria divum Arguit. *Sil. l. 13. v. 568.* At magnis semper divis regique deorum Jurari dignata palus, piciis hor-

horrida visu, Fumiferum volvit Styx inter sulphura limum. *Stat. l. 1. Achill. v. 269.* si progenitum Stygos amne severo Armavi. ¶ Ponitur pro ipsis Inferis: & pro morte, qua ad Inferos itur. *Virg. 1. Georg. v. 243.* Styx atra, manesque profundi. *Martial. l. 4. epigr. 60.* Inter laudatas ad Styga misse aquas. ¶ Et pro veneno. *Senec. in Oedip. v. 163.* Miscuit undis Styga Sidoniis.

S U

SUAD TED, idem ait esse, sic te. *Festus*. quæ verba *Scalig.* sic legenda conjicit: Sed ted, idem ait esse, sine te. *Se* enim, & *sed* pro *sine* olim dictum est. V. *Se*. Ta *idem* videtur Verrium Flaccum designare.

SUADA, æ, f. Πειθώ, persuasionis dea, a *suadeo*. Ac græce eodem modo vocatur Pitho, πειθώ, ἀπὸ τοῦ πείθειν, persuadere. *Cic. de clar. Orat. c. 15.* Suadæque medulla. Πειθώ, quam vocant Græci, cujus effector est Orator, hanc Suadam appellavit *Ennius*. Ejus autem Cethegum medullam fuisse vult, ut quam deam in Periclis labris scripsit Eupolis sessitavisse, hujus hic medullam nostrum Oratorem fuisse dixerit. *Id. de Senect. c. 14.* M. Cethegum, quem recte Suadæ medullam dixit Ennius, &c. *Gell. lib. 12. c. 2.* hunc locum *Ennii* referens, habet: Flos delibatus populi, & suada medulla: ut *suada medulla* per appositionem dictum sit. Alii suspicantur *Suadai* legendum esse. *Quintil.* minus placet hæc vox, tanquam dura declinatione a *suadeo* formeta, *l. 2. c. 15.* V. *Suadus*.

SUADELA, æ, f. idem ac Suada, Πειθώ. Aliqui dicunt, ex *Plutarcho*, Suadelam nuptiis una cum Venere præfuisse. *Phurnutus* etiam scribit assidere Veneri Gratias, Suadelam, Mercurium, quod Suadela orationa & gratia amatores pelliciat. *Horat. lib. 1. ep. 6. v. 38.* Ac bene nummatum decorat Suadela, Venusque. ¶ Est etiam idem ac suasio. *Plaut. Cistell. 2. 3. 14.* Jam perducebam illam ad me suadela mea. *Apul. sub fin. l. 2. de doctr. Plat.* Si consilio & suadela depravata consuetudo deflecti non poterit. *Id. l. 9. Metam.* His & hujuscemodi suadelis, &c.

SUADENTER, adverb. *con persuasiva*. *Arnob. l. 2. pag. 36.* Suadenter loqui in litibus.

SUADEO, ades, asi, asum, a. 2. *esortare, consigliare, persuadere*, πείθω, suavibus & accommodatis verbis aliquem in opinionem meam inducere conor, hortor, moneo, auctor sum. Differt a *persuadeo*: quia *suadet* qui hortatur incerto eventu: qui *persuadet*, id obtinuit, ad quod hortabatur. *Cic. 2. Phil. c. 11. a med.* An C. Trebonio persuasi? cui ne suadere quidem ausus essem. Adde *c. 10.* Hoc tamen discrimen non est fortasse perpetuum. V. *Persuadeo* in fine. *Cic. 13. ad Attic. epist. 38. ad fin.* Tu quod ipse tibi suaseris, idem mihi persuasum putato. *Id. 13. Fam. epist. 4. circa med.* Hæc eo spectant, ut te horter & suadeam, reliqua sunt, quæ pertinent ad rogandum. *Terent. Andr. 4. 1. 36.* Nunquam destitit instare, suadere, orare: usque adeo donec perpulit. *Cic. Attic. 12. ep. 16.* De obviam itione ita faciam, ut suades. *Id. Fam. 7. ep. 3.* Cœpi suadere pacem. *Liv. l. 45. c. 21.* Privatis suadendi dissuadendique legem potestatem faceret. *Quintil. lib. 3. c. 8. a med.* C. Cæsari suadentes regnum. *Justin. l. 3. c. 2. ad fin.* Parcimoniam omnibus suasit. *Ovid. 9. Met. v. 691.* digitoque silentia suadet. *Cic. de Senect. c. 5. a med.* Legem Voconiam magna voce suasi. *Quintil. l. 3. c. 8. ante med.* Suasuris de pace, bello, copiis, hæc duo nota esse voluit. *Trajan. ad Plin. lib. 10. ep. 49.* Quid Claudiopolitanis circa balineum suadendum sit. *Cic. 9. Fam. ep. 6. ante med.* Suades, ut ab eo petam. *Nep. in Lysandr. cap. 3. sub fin.* Suadet Lacedæmoniis, ut dux deligatur. *Petron. in Satyr. cap. 35. extr.* Suadeo, inquit, cœnemus. *Nep. in Con. cap. 4.* Se suadere, dixit, Pharnabazo id negotii daret. *Phædr. l. 1. fab. 15. v. 6.* Suadebat asino fugere. *Virg. 4. Georg. v. 264.* galbaneos suadebo incendere odores. *Vellej. lib. 2. cap. 63.* Cum acerrime suasisset Lepido, ne se cum Antonio jungeret. *Plin. l. 3. ep. 6.* Suasisti, ne facerem. *Tacit. 4. Hist. c. 8. ad fin.* Suadere Priscum, ne supra principem scanderet. *Plin. l. 7. ep. 9. in fin.* Dum tibi quemadmodum studere debeas, suadeo. *Plin. lib. 14. c. 7. in fin.* Apollodorus medicus in volumine, quo suasit Ptolemæo regi, quæ vina biberet, laudavit Oratinum, Leucadium, &c. ¶ Pro persuadere. *Cic. pro Arch. c. 6.* Nisi mihi ab adolescentia suasissem, nihil esse in vita, &c. ¶ Passive *Plaut. Trin. 3. 2. 44.* Minus placet, magis quod suadetur: quod dissuadetur, placet. ¶ Cum accusativo personæ, si sequatur infinitivus. *Terent. Hecyr. 3. 3. 32.* Me pietas matris potius commodum suadet sequi. *Virg. 12. Æn. v. 813.* Juturnam misero, fateor, succurrere fratri Suasi. cum solitum sit, inquit *Macrob. 6. Saturn. cap. 6.* dici, Juturnæ suadeo. ¶ Cum solo accus. personæ rarum est. *Tertull. de habit. mul. cap. 1.* Tu es, quæ eum suasisti, quem diabolus aggredi non valuit. *Apul. l. 9. Metam.* Uxorem ejus tacite suasi, ac denique persuasi, secederet paululum. ¶ *Verba suadentia* apud *Stat. 11. Theb. v. 435.* sunt mollia, placida, sermo ad pacem hortantis. ¶ Commode tribuitur rebus inanimis. *Virg. 2. Æn. v. 9.* suadentque cadentia sidera somnos. *Id. Ecl. 1. v. 56.* Sæpe levi somnum suadebit inire susurro. *Ovid. 1. Amor. eleg. 6. vers. 59.* Nox, & Amor, vinumque nihil moderabile suadent. *Id. Heroid. epist. 7. v. 35.* Ut pelago suadente etiam retinacula solvas. *Trajan. ad Plin. lib. 10. ep. 27.* Interim navibus, interim vehiculis uti, prout loca suaserint. *Plin. l. 3. ep. 7.* Novissime, ita suadentibus annis, ab Urbe secessit. *Lucan. l. 2. v. 162.* hostiles luxum suasere rapinæ. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 179.* animum suadet egestas. ¶ Primam syllabam in duas per diæresim qui diduxerit, inveni adhuc neminem.

SUADILUDIUS, V. *Suaviludius*.

SUADUS, a, um, *persuasivo*, πειστικός, persuadendi vim habens, flexanimus. *Stat. 4. Theb. v. 452.* Inclinet Bacchi latices, & mulctra verni Lactis, & Actææ imbres, suademque cruorem Manibus. *Apul. sub fin. l. 11. Metam.* Divini somnii suada majestas. *Symmach. l. 3. ep. 6.* Delenifica & suada facundia. *Martian. Capell. l. 1. pag. 2.* Delinitus suadæ conjugis amplexibus. *Servius ad l. 2. Æn. v. 724.* Sane Veneri multa nomina dicuntur imposita. nam alii suadam appellant, quod ipsa conciliatio suada sit. dicitur etiam obsequens, &c.

SUARIUS, a, um, *de porci*, ὕειος, συϊκός, ad sues pertinens. *Plin. l. 21. c. 3. circa med.* Suarius negotiator. *Ulpian. lib. 1. Dig. tit. 12. leg. 1. a med.* Forum suarium sub ipsius cura est: sed & ceterorum sive pecorum, sive armentorum. ¶ Absolute *porcajo*, συβώτης, subulcus. *Plin. l. 8. c. 51. circa med.* Agnitam vocem suarii furto abactis. ¶ Et qui suillæ carnis negotiator est. Hujusmodi plures erant, & corpus constituebant: unde *corpus suariorum & confectuariorum* legitur in vet. Lap. apud *Gruter. pag. 361. n. 1.* Adde *pag. 647. n. 7.* & *Symmach. l. 10. ep. 27. (al. 34.)* ¶ *Suaria, æ*, negotiatio, aut annona suaria. *Tabula edicti* apud *Gruter. pag. 647. n. 7.* Cum suarios videremus damnis affectos, & nos etiam ordines, qui suariam faciunt. *& mox.* Ut duæ partes suariæ, tertia vero his ordinibus sufficiat, qui suariam recognoscunt.

SUASIO, onis, f. *esortazione, persuasione*, παραίνεσις, actus suadendi, adhortatio. *Senec. ep. 95.* Non tantum præceptionem, sed etiam suasionem, & consolationem, & exhortationem necessariam judicat. *Gell. in fin. c. 19. l. 10.* Omni suasionum admonitionumque genere utens, sectatores suos ad rationes bonæ indolis ducebat. ¶ Apud Rhetores est oratio deliberativi generis, quippiam suadens, aut dissuadens, quæ & *suasoria* dicitur. *Cic. in Orat. c. 11. a med.* Plura sunt orationum genera, atque diversa, laudationum, scriptionum, & historiarum, & talium suasionum, qualem Isocrates fecit Panegyricum. *Id. pro Cluent. c. 51.* M. Brutus in suasione legis Serviliæ summis ornat Senatum laudibus. Adde *l. 2. de Orat. c. 81.* & *Quintil. l. 3. c. 8.*

SUASOR, oris, m. *consigliatore, esortatore, persuaditore*, σύμβουλος, qui suadet, impulsor, hortator. Minus est, quam *auctor*. hic enim perficit, quod suaserat: *suasor* aliquando appellitur. *Sueton. in Tiber. c. 27. in fin.* Alium dicentem *sacras ejus occupationes*; & rursum alium, *auctore eo senatum se adiisse*; verba mutare, & pro *auctore suasorem*, pro *sacris laboriosas* dicere coegit. *Cic. 3. Offic. c. 30.* Atque hujus deditionis ipse Postumius, qui dedebatur, suasor & auctor fuit. *Plaut. Mostell. 3. 3. 23.* Me suasore & impulsore id factum, audacter dicito. *Cic. ad Planc. 2. post epist. 16. l. 16. ad Attic.* Hæc epistola non suasoria est, sed rogatoria. *Id. 2. Phil. c. 12.* Quid enim interest inter suasorem facti, & probatorem? *& Phil. 1. c. 3. in fin.* Repudiatis malis suasoribus. *Enn. apud Gell. l. 7. c. 2.* Hannibal audaci cum pectore dehortatur, Ne bellum faciam: quem credidit esse meum cor Suasorem summum, & studiosum robore belli. *Ovid. 4. Fast. vers. 75.* Trojanæ suasorem Antenora pacis.

SUASORIUS, a, um, *esortatorio*, παραινετικός, ad suadendum pertinens. *Quintil. l. 3. c. 8.* Pars deliberativa, quæ eadem suasoria dicitur, de tempore futuro consultans, quærit etiam de præterito [illegible] constat duobus, suadendi ac dissuadendi. ¶ Absolute dicitur de oratione, qua deliberantibus suademus aliquid, aut dissuademus: cujusmodi sunt octo illæ M. Senecæ Rhetoris. V. *Controversia*. *Quintil. lib. 2. c. 1. circa med.* Si Grammatices munus usque ad suasorias (quæ sunt apud rhetorem materiæ inter rudimenta dicendi) prorogatum, tardius rhetori [illegible]. *Id. l. 2. c. 4. a med.* [illegible] pæne totæ ad deliberativum pertinentes genus: ducendane uxor, petendine sint magistratus. namque hæc, persona modo adjecta, suasoriæ erant. *Petron. in Satyr. c. 6.* Qui Agamemnonis suasoriam exceperat. *Quintil. l. 3. cap. 8. post med.* Declamare suasorias.

SUASUM, color appellatur, qui fit ex stillicidio fumoso in vestimento albo. Plautus (*Truc. 2. 2. 16.*) Quia tibi suaso infecisti, propudiosa, palliolum. Quidam autem legunt, insuaso: nec desunt qui dicant, omnem colorem, qui fiat inficiendo, suasum vocari: quod quasi persuadetur in alium ex albo transire. Hæc *Festus*. ad quæ *Salmasius* adnotavit, proprie *suasa* & *insuasa* dici, quæ colorem aliquem penitus imbiberunt, & saturata sunt: ducta loquendi ratione a Græcis, qui ea πεπεισμένα dicunt. Maxime autem imbibi colorem fumi in tigno, quod diutino stillicidio subjectum fuerit: unde in Glossis: Insuasum, ἐλαιον [illegible]. Quod autem de fumido colore dicitur, de aliis quoque intensioribus dici posse.

SUASUS, a, um, particip. *persuaso, esortato*. *In argumento 1. Aulul. Plauti, v. 6.* Megadorus a sorore suasus ducere uxorem.

SUASUS, us, m. idem ac suasio. *Terent. Phorm. 5. 1. 3.* Nam vereor, hera ne ob meum suasum indigne injuria afficiatur. *Ulpian. Dig. l. 9. tit. 2. leg. 9.* Siquis per vim, vel per suasum medicamentum alicui infundit.

SUATIM, adverb. *da porco*, ὑϊκῶς, ad similitudinem suis. *Nigid. apud Non. c. 2. n. 790.* Sunt etiam adsimulantes dicta hæc, canatim, suatim, bovatim, quæ ab animalibus sumuntur.

SUAVE. V. *Suavis*.

SUAVEOLENS, *&* Suave olens, entis, *di odor grato*, εὐώδης, suavem odorem habens. Vox quadrisyllaba. *Catull. carm. 19. Priap. v. 13.* Pallentesque cucurbitæ, & suaveolentia mala. *Id. carm. 60. nupt. v. 6.* Cinge tempora floribus Suaveolentis amaraci.

SUAVEOLENTIA, æ, f. *odor soave*. Translate *Sidon. l. 8. ep. 14.* Ad suaveolentiam pudicitiæ impellere. Adde *Augustin. l. 8. Confession. c. 6.*

SUAVIATIO, & Saviatio, onis, f. baciamento, φίλησις, osculatio. Plaut. Bacch. 1. 2. 8. & 12. & Pseud. 1. 1. 63. Suavis suaviatio. Gell. l. 18. c. 2. Saviationes puerorum.

SUAVIDICUS, a, um, suavis, vel suavia dicens, ut Suavidici versus, apud Lucret. l. 4. v. 180.

SUAVILLUM, & Savillum, i, n. genus placentæ ex farina, caseo, ovo, & melle, apud Caton. de R. R. c. 84.

SUAVILŎQUENS, entis, ἡδυεπής, ἡδυλόγος, qui suaviter loquitur. Cic. in Bruto, c. 15. ex Ennio. Additur Orator Corneliu' suaviloquenti Ore Cethegus. Cic. in fragm. apud Gell. l. 12. c. 2. Suaviloquens jucunditas. (Senec. ibid. hanc vocem & in Enn. & in Cic. reprehendit, defendit Gell.) Quintil. l. 11. c. 3. inter init. & med. Vox vitio carebit, si fuerit os facile, explanatum, jucundum, urbanum. Ita fiet illud, quod Ennius probat, cum dicit, suaviloquenti ore Cethegum fuisse, non quod Cicero in iis reprehendit, quos ait latrare, non agere. Lucret. lib. 1. vers. 943. Suaviloquens carmen.

SUAVILOQUENTIA, æ, f. ἡδυεπεία [illegible], loquendi suavitas, facultas suaviter loquendi. Cic. in Brut. c. 15. Et Oratorem appellat, & suaviloquentiam tribuit.

SUAVILŎQUUS, a, um, idem ac suaviloquens. Lucret. l. 2. v. 528. nunc suaviloquis, age, paucis Versibus ostendam, &c.

SUAVILUDIUS, ii, m. qui ludis alios oblectat. Tertull. de Spectac. c. 20. & de cor. mil. c. 6. Al. leg. suadiludius, & exponunt de eo, qui ludum suadet.

SUAVIO, as, a. 1. idem ac suavior. Pompon. apud Non. c. 7. n. 49. Ego illam non amplectar, non suaviem? Nevius ibid. Suavies, cum gemit.

SUAVIŎLUM, & Saviolum, i, n. bacinecchio, φιλημάτιον, diminut. a suavium. Catull. carm. 97. ad Juvent. v. 14. Saviolum tristi tristius helleboro.

SUAVIOR, & Savior, aris, atus sum, dep. 1. baciare, φιλέω, suavium do, cum voluptate, aut præ gaudio osculor. Cic. Attic. l. 16. ep. 3. in fin. Atticam nostram cupio suaviari: ita mihi dulcis salus visa est per te missa ab illa. Id. in Bruto, c. 14. Brutus, qui de matre suavianda tam acute conjecit. Gell. l. 3. c. 15. Quum ibi cum tres adolescentes amplexi, coronis suis in caput patris positis, suaviarentur. Alii leg. saviarentur. Catull. ad Verannium carm. & vers. 9. Jucundum os oculosque suaviabor.

SUAVIS, ve, dolce, giocondo, grato, amabile, soave, ἡδύς, dulcis, conditus, gratus, jucundus. Vox disyllaba, quæ dicitur primo de iis, quæ sensus afficiunt, & delectant. Plaut. Mostell. 5. 1. 66. Elixus esse, quam assus, soleo suavior. Horat. sub fin. sat. ult. l. 2. Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbes, Suaves res, si, &c. Lucret. l. 4. v. 659. quod suave est aliis, aliis fit amarum. Plin. l. 20. c. 11. Apium suaviores aquas potui incoctum præstat. Id. l. 25. c. 9. a med. Radix suavissimi gustus & odoris. Cic. 5. Verr. c. 9. sub fin. Ut odor Apronii tetersimus oris & corporis uni isti suavis & jucundus videretur. Phædr. l. 3. fab. 1. v. 4. Hanc postquam totis avida traxit naribus, O suavis anima, inquit, &c. Lucret. l. 3. v. 223. spiritus unguenti suavis. Id. l. 1. v. 7. tibi suaves dædala tellus Submittit flores. Plin. l. 9. c. 41. Suavior & lenior color. Nemesian. in Cyneg. v. 319. suavique rubescere luto. Enn. apud Varron. l. 6. de L. L. c. 3. circa med. Olli respondet suavi' sonus Egeriai. Quintil. l. 11. c. 3. inter init. & med. Laudatur in Catulo suavis appellatio litterarum. Id. l. 12. c. 10. ante med. Suaves accentus. Gell. l. 11. c. 9. a med. Voce admodum quam suavi versus cecinit Valerii Æditui. Lucret. l. 4. v. 454. cum' suavi devinxit membra sopore Somnus. ¶ In[illegible] refertur ad ea, quæ animo jucunda sunt. Cic. pro Balb. c. 16. Comes, benigni, faciles, [illegible] esse dicuntur, qui erranti comiter monstrant viam, benigne, non gravate. Enn. apud Gell. l. 12. c. 4. doctu', fidelis, Suavis homo. Cic. Fam. 13. epist. 26. Audierat, quam suavis esset inter nos, & quanta conjunctio. Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 1. Mihi suavissimum est, tuæ memoriæ dare operam. Lucret. l. 1. v. 140. sperata voluptas Suavis amicitiæ. Horat. l. 1. sat. 10. v. 23. at sermo lingua concinnus utraque Suavior. Phædr. l. & fab. 5. v. 41. Temperatæ suaves sunt argutiæ. piacevoli. & Plaut. Cistell. 1. 3. 43. Is amore illam deperit, & illa hunc contra: qui est amor suavissimus. & 2. 1. 17. Ita hodie hic acceptæ sumus suavibus modis. Id. Stich. 5. 4. 54. Mea suavis, amabilis, amœna Stephanium. ¶ Suave est, jucundum, dulce est. Horat. l. & sat. 1. v. 51. suave est ex magno tollere acervo. Lucret. initio l. 2. Suave, mari magno, turbantibus æquora ventis, E terra magnum alterius spectare periclum. ¶ Suave ritu adverbii, suaviter. Horat. lib. 1. sat. 4. v. 76. Suave locus voci resonat conclusus. Virg. Ecl. 4. v. 43. suave rubenti murice. & Ecl. 3. vers. 63. suave rubens hyacinthus. ¶ Primam syllabam diduxit Sedul. l. 1. v. 274. Est leve cujus onus, cujus juga ferre, suave est.

SUAVITAS, atis, f. delcezza, soavità, ἦδος, γλυκύτης, dulcedo, jucunditas, suavitudo, qua sensus afficiuntur. Cic. 2. Phil. c. 45. Quidam morbo aliquo & sensus stupore, suavitatem cibi non sentiunt. Id. 2. de nat. Deor. c. 64. Multitudo & suavitas piscium. Plin. l. 19. c. 3. Misy præcipuum suavitate odoris ac saporis. Id. l. 23. c. 7. ante med. Lac caprifici suavitatem carnibus affert. Id. l. 31. c. 8. Garum transiit ad colorem mulsi veteris, adeoque dilutam suavitatem, ut bibi possit. Cic. de Senect. c. 17. Suavitas odorum, qui afflantur e floribus. Plin. l. 22. c. 25. ante med. Hordeum candorem dentibus, & suavitatem oris facit. buon fiato. & Cic. de opt. gen. Orat. c. 3. Non sunt contenti bona valetudine, sed vires, lacertos, sanguinem quærunt, quandam etiam suavitatem coloris. bel sangue. & Plin. l. 5. ep. 16. Suavitas puellaris cum virginali verecundia. bellezza, vaghezza, belle fattezze. Sic l. 2. ep. 13. circa med. Mira in sermone, mira etiam in ore ipso vultuque suavitas. Quintil. in proœm. l. 6. a med. & l. 11. c. 3. & Nep. in Attic. c. 1. Erat in puero summa suavitas oris & vocis. bella pronunzia. & Cic. 3. Offic. c. 33. Conquirere undique suavitates. piaceri. & lib. 3. ad Q. Fr. ep. 1. c. 2. Equidem hoc affirmo, mirifica suavitate te villam habiturum, piscina & salientibus additis, & silva vindicata. amenità. ¶ Translate Cic. 1. de Orat. c. 43. Mira in cognoscendo suavitas & delectatio. Id. pro Cæl. c. 11. Qui in reliqua vita mitis esset, & in hac suavitate humanitatis, qua prope jam delectantur homines, versari perjucunde soleret. Id. Fam. 3. ep. 1. Tibi persuade, carissimum te mihi esse propter multas suavitates ingenii, officii, humanitatis tuæ. amabilità, belle qualità. & de Amic. c. 18. sub fin. Suavitas quædam sermonum atque morum, haudquaquam mediocre condimentum amicitiæ. Plin. in Paneg. cap. 49. ad fin. Non aurum, nec argentum, nec exquisita ingenia cœnarum, sed suavitatem tuam jucunditatemque miramur. h. e. comitatem, benignitatem, facilitatem. & l. 6. ep. 31. a med. Suavitas, simplicitasque convictus. & epist. 7. Cujus litteræ tantum habent suavitatis, hujus sermonibus quantum dulcedinis inest! Id. lib. 3. ep. 1. circa med. Mira carminibus dulcedo, mira suavitas. Nep. in Attic. c. 4. Tanta suavitas erat sermonis Latini, ut appareret, in eo nativum quendam leporem esse, non adscitum.

SUAVITER, dolcemente, soavemente, ἡδέως, jucunde, dulciter. Cic. Acad. l. 4. a med. Video, quam suaviter voluptas sensibus blandiatur. Plin. l. 25. c. 9. Peucedanum odore suaviter gravi. Cic. 3. de Orat. cap. 11. sub fin. Eruditissimos homines Asiaticos quivis Atheniensis indoctus, non verbis, sed sono vocis, nec tam bene, quam suaviter loquendo facile superabit. Sic Plin. lib. 3. ep. 15. Suavissime & peritissime legere. con bella pronunzia, e bel tuono di voce. quæ a Corn. Nep. & Quintil. suavitas oris dicitur. Petron. in fragm. Tragur. c. 71. Burm. Facere sibi suaviter. darsi bel tempo. & cap. 75. Ut nobis suaviter sit. Horat. in fin. sat. 6. l. 1. His me consolor victurum suavius, ac si Quæstor avus, pater atque meus, patruusque fuisset. & sat. 9. v. 4. quid agis dulcissime rerum? Suaviter, ut nunc est, inquam. ¶ Translate Cic. 1. de Fin. c. 17. sub fin. Secunda jucunde ac suaviter meminisse. Id. Fam. 3. ep. 12. Sicut tu amicissime & suavissime optas. & lib. 13. ep. 18. Litteræ suavissime & humanissime scriptæ. Id. in Bruto, c. 29. Neque refert videre, quid dicendum sit, nisi id queas solute & suaviter dicere.

SUAVITŪDO, inis, f. idem ac suavitas. Plaut. Stich. 5. 5. 14. Age mulsa mea, suavitudo, salta. Auct. ad Herenn. l. 3. c. 12. in fin. Res eædem vocis firmitudini, & pronuntiationis suavitudini prosunt. Adde Turpil. apud Non. c. 2. n. 797.

SUAVIUM, & Savium, ii, n. bacio, φίλημα, osculum. Falluntur, qui Donatum sequuti ad Eun. Terent. 3. 2. 3. suavium tantum libidinum esse autumant. Nam Cic. l. 16. ad Attic. ep. 11. extr. Atticæ, inquit, quoniam hilarula est, meis verbis suavium des. ¶ Est a suavis, ut Varr. apud Non. c. 5. n. 11. docet: neque aliter videtur ab osculo differre, quam quod osculum ab ore dicitur, suavium a suavitate, ut Non. ibid. notat. Plaut. Pseud. 4. 1. 38. Savia super savia dare alicui. Id. Cas. 5. 2. 14. Savium poscere. Id. Asin. 4. 1. 53. Savium alicui facere. Id. Curcul. 1. 1. 60. oppingere. & 2. 3. 54. Tene, priusquam hinc abeo, savium. ¶ Est etiam vox blandientis. Terent. Eun. 3. 2. 3. Meum suavium quid agitur? Adde Plaut. Pœn. 1. 2. 153. ¶ Videtur interdum usurpari pro ipso ore, vel pro ipsis labris ad suaviandum compositis, bocchino. Vetus Poeta apud Gell. l. 19. c. 11. Dum semihulco savio meum puellum savior. Plaut. Mil. 2. 1. 16. Itaque meretrices dum labiis ductant eum, majorem partem videas valgis suaviis. Multa in hanc rem Taubman. in 3. Edit. pag. 792. ¶ Suavium pro savium legitur etiam apud ipsum Plaut. Asin. 5. 2. 41. Stich. 5. 6. 3. & alibi.

SUB, sotto, ὑπό, subter: a voce græca allata, ut ab ex ἀπό. Præpositio est tum ablativum, tum accusativum regens. Cum verbis motus fere accusativum habet. Ovid. 1. de art. am. v. 172. Et cava sub tenerum scamna dedisse pedem. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 7. & 12. Exercitum ejus sub jugum missum. & cap. 24. extr. Helvetii sub primam nostram aciem successerunt. ¶ Aliquando ablativum. Petron in fragm. Tragur. c. 38. & 74. Burm. Vinum sub mensa effundere. Liv. l. 22. c. 57. circa med. Græcus & Græca in foro boario sub terra vivi demissi sunt in locum saxo consæptum. Id. l. 3. c. 28. extr. Sub hoc jugo dictator hostes misit. ¶ Cum verbis quietis fere ablativum regit. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 16. Gallia sub Septentrionibus posita est. Horat. l. 1. od. 1. v. 25. manet sub Jove frigido Venator. Cic. 2. de nat. Deor. c. 37. Sub terra habitare, nec unquam exire supra terram. ¶ Aliquando accusativum. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 21. Hostes sub montem consedisse. Cic. 4. Acad. c. 23. a med. Ea, quæ sub sensus subjecta sunt. Ovid. 12. Met. v. 389. hostem mediam ferit ense sub alvum. Lucan. l. 7. v. 363. quidquid sub Noton & Borean hominum sumus. ¶ Translate Cic. pro Arch. c. 10. Jussit præmium ei tribui sub ea conditione, nequid postea scriberet. con condizione. & Nepos in Eumen. cap. 7. Cujus sub imperio phalanx erat Macedonum. Liv. l. 25. c. 40. Sub Annibale magistro omnes belli artes edoctus. Sueton. in Calig. c. 48. in fin. Sub pœna mortis denuntiavit, nequid ageretur. Justin. l. 18. c. 6. Elissæ nuptias sub belli denuntiatione petit. & lib. 1. c. 5. extr. Ut sub specie venationis dolus lateret. Id. l. 5. c. 8. sub fin. Ne rempublicam sub obtentu liberationis invaderet. Sueton. in Tito, c. 8. circa med. Quædam sub eo fortuita ac tristia acciderunt. sotto il di lui imperio. & Nemesian. ecl. 1. v. 13. Nunc album caput, & veneres tepuere sub annis. sotto 'l peso degli anni. ¶ Servit etiam

item verbis motus de loco. *Plaut. Aulul.* 4. 4. 1. Fossas, lambrice, qui sub terra erepsisti modo. *Id. Capt.* 3. 5. 72. Interdius sub terra lapides eximet. ¶ Hoc sensu interdum praepositio *de* praemittitur. *Colum. l.* 12. *c.* 34. Sed mustum de sub massa, & limpidum sit. V. *Massa*. *Pallad. in Octobr. tit.* 21. Ex musto de sub pedibus recepto curabis infundere. *Bassus Julius apud Senec. l.* 1. *controvers.* 3. *sub fin.* Virgo de sub sexo. *Flor. l.* 2. *c.* 3. De sub Alpibus, id est de sub ipsis faucibus Italiæ. *Veget. de re Veterin. l.* 2. *c.* 19. De sub oculo sanguinem detrahere. *Et c.* 33. De sub ipsis dolorum locis. *Et c.* 34. item *l.* 1. *c.* 25. *sub fin.* De sub cirro sanguis subtrahi debet. Tamen in his esse, & *desub* junctis vocibus scribendum quidem putant. ¶ Sæpe refertur ad tempus, & cum ablativo in significat. *Flor. l.* 2. *c.* 17. *a med.* Cum sub nocte castra consulis adiisset, pilo vigilis exceptus est. *in tempo di notte.* & *Plin. l.* 8. *c.* 32. *circa med.* Cervi soli animalium omnibus annis, stato veris tempore, cornua amittunt: ideo sub ipsa die quam maxime inaia petunt. *Aristotel.* ex quo *Plin.* sumpsit *l.* 9. *hist. animal. c.* 5. Ὅταν ἀποβάλλωσι, κρύπτουσιν ἑαυτοὺς τὰς ἡμέρας. *Senec. ep.* 71. Consilium sub die nasci debet. & hoc quoque tardum est nimis: sub manu, quod ajunt, nascatur. *h. e.* eo ipso die, vel tempore, quo consilio opus est. *Lucan. l.* 10. *v.* 510. sub tempore vatis Proteos. *al tempo.* & *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 27. Ne sub ipsa profectione milites oppidum irrumperent, portas obstruit. *in tempo della partenza.* & *Ovid.* 12. *Metam. v.* 183. Multaque me fugiunt primis spectata sub annis. *Cels. l.* 3. *c.* 18. *circa med.* Sub somno plerique sanescunt. *dormendo.* Cum accus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 666 sub noctem cura recursat. *h. e.* per noctem, noctis tempore. ¶ Item paulo ante, aut statim post, circiter, cum accus. aut ablat. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 28. Pompejus sub noctem naves solvit. *sul far della notte*, nocte incipiente. *Id. l.* 2. *B. Gall. c.* 33. Sub vesperum Cæsar portas claudi jussit. *Liv. l.* 27. *c.* 13. *in fin.* Sub ortum ferme lucis. *Ovid. Met.* 1. *v.* 494 Ecce viator sub luce reliquit. *Liv. l.* 25. *c.* 24. Sub luce urbem ingressus. *Virg.* 1. *Georg. vers.* 445. Aut ubi sub lucem densa inter nubila sese Diversi rumpent radii. *Liv. l.* 1. *c.* 22. Sub idem tempus legati ad res repetendas missi. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 491. sub eodem tempore. *Liv. l.* 43. *c.* 10. *sub fin.* Excesserunt urbe sub adventu Romanorum. *Id. l.* 22. *c.* 47. Sub equestris finem certaminis coorta est peditum pugna. *Cels. l.* 2. *c.* 3. *sub fin.* Sub fine morbi. *Sueton. in Aug. c.* 16. Sub horam pugnæ tam arcto repente somno devinctus, ut ad dandum signum ab amicis excitaretur. *pero primo.* Sic *Id. in Claud. c.* 43. Sub exitu vitæ signa quædam pœnitentiæ dederat. ¶ Similia sunt illa, quæ ordinem, aut vicinitatem loci significant. *Cic.* 10. *Fam. ep.* 16. Sub eas litteras statim recitatæ sunt tuæ. *tosto dopo.* *Et ad Q. Fratr. l.* 2. *ep.* 2. Senatus fuit frequentior sub dies festos. *Et l.* 35. *cap.* 31. *post med.* Sub hanc vocem fremitus variantis multitudinis fuit. *Et l.* 7. *c.* 31. Sub hæc dicta omnes in vestibulo curiæ procubuerunt. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 642. Sub verbum querulas impulit aura fores. *Id.* 4. *Met. v.* 522. Evoe Bacche, sonat. Bacchi sub nomine Juno Risit. *h. e.* statim ut Bacchi nomen audiit. *Virg.* 5. *Æn. v.* 323. Euryalumque Helymus sequitur: quo deinde sub ipso Ecce volat, calcemque terit jam calce Diores. *h. e.* statim post ipsum *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 50. Tertio modo metitur, ut sub urbe Roma, & locis pleri que. *Tacit. l.* 3. *Hist. c.* 11. Judæi sub ipsos muros struxere aciem. *Flor. l.* 3. *c.* 5. *post med.* Sub Orientem sequutus Armenios. *verso, o vicino.* sequitur enim: in *septentrionem*, &c. in *meridiem*, &c. ¶ Pro *ante* *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 57. *extr.* Sub oculis domini suam probare operam studebant. *Liv. lib.* 4. *c.* 28 Et jam lucescebat, omniaque sub oculis erant. *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 5. *extr.* Non est beneficium id, quod sub oculos venit. *Quintil. declam.* 16. *cap.* 9. Ponite sub oculis alligatos. *Flor. l.* 2. *c.* 15 Classem sub ipso urbis incendit. ¶ Pro *in* *Virg.* 1. *Æn. v.* 427. sub ingenti lustrat dum singula templo. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 13. *v.* 19. Illius indicio silvis inventa sub altis. *Virg.* 7. *Æn. v.* 179. Vitisator curvam servans sub imagine falcem. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 14. *v.* 7. Quis furor est, quæ nocte latent, sub luce fateri? *di giorno.* *Et l.* 1. *de art. am. v.* 67. Pompeja lentus spatiare sub umbra. *Virg.* 9. *Æn. v.* 224. Vidimus obscuris primam sub vallibus urbem. *Propert. l.* 3. *eleg.* 7. *v.* 36. Tute sub exiguo flumine nostra ratis. *Ovid* 1. *Trist. eleg.* 3. *v.* 19. Nata procul Libycis aberat diversa sub oris. *Martial. l.* 11. *epigr.* 85. Hic miserum Scythica sub rupe Promethea radat. *Cels. l.* 3. *c.* 26. *sect.* 31. *extr.* Plurimique sub frigido sudore moriuntur. ¶ Alii præterea sunt in hac voce loquendi modi. *Liv. l.* 9. *c.* 37. (& *Virg.* 5. *Æn. v.* 440.) Mansuros se sub armis, & aut nocte, aut certe luce prima castra hostium invasuros. *h. e.* armatos. *Id. l.* 43. *c.* 10. *a med.* Sub ictu esse. *a tiro.* *Et l.* 27. *c.* 18. *circa med.* Venire sub ictum. *Colum. in fin. c.* 2. l. 1. Coloni sub exspectatione successorum rapinis magis, quam culturæ student. *h. e.* dum exspectant alios, qui sibi mox succedent. *Et initio c.* 8. Sub hoc metu, cum familia villicus erit in officio. *con questo timore.* Sub manu, sub corona, sub hasta. V. *Manus*, &c. *Sub dio*. V. *Dium*. *Nemesian. eclog.* 1. *v.* 3. compositum gracili sub arundine carmen, *h. e.* ad modos fistulæ: *da cantare sulla sampogna.* & *Anth. Copa*, *v.* 2. Crispum sub crotalo docta movere latus. *h. e.* ad strepitum crotali. *Vet. Lap.* non optimæ notæ, apud *Gruter. pag.* 438. *n.* 1. Statuam sub ære constituit. *h. e.* ex ære. *Sic pag.* 406. *n.* 1. *Et pag.* 463. *n.* 8. *sub Impp. Valentinian. Et Valente*, Statuam sub auro constitui locarique jusserunt. *h. e.* auratam. ¶ *Sub ascia*. V. *Ascia*. ¶ Aliquando redundare videtur. *Propert. in fin. eleg.* 7. *lib.* 4. Hæc postquam querula mecum sub lite peregit. ¶ *Sub vos placo*, in precibus fere cum dicitur, significat id quod supplico, ut in Legibus: Transque dato, endoque plorato. *Festus*, Similis transpositio est in illo *Terent. Andr.* 5. 1. 15. Per ego te deos oro. ¶ In compositione, sequente vocali, remanet: ut etiam si sequatur *b*, *d*, *l*, *n*, *s*, *t*, *v*. Ante *c*, *f*, *g*, *m*, *p*, *r*, modo remanet, modo in eas transit. Significat autem interim diminutionem, ut *subdulcis*, *subirascor*: interim occultationem, ut *suborno*: interim subtus, ut *subhæreo*, interim motum ex imo in altum, ut *subrigo*: interim vicem, & subjectionem sub alio, ut *submagister*, &c.

SUBABSURDE, adverb. ὑπατόπως, aliquantum inconvenienter. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 68. Quæ a prudentibus, quasi per dissimulationem non intelligendi, subabsurde salseque dicuntur.

SUBABSURDUS, a, um, *un poco inconveniente*, ὑπάτοπος, aliquantulum absurdus. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 67. Sunt etiam illa subabsurda, sed eo ipso nomine sæpe ridicula, non solum mimis perapposita, sed etiam quodammodo nobis. *Id. Attic. lib.* 16 *ep.* 3. *a med.* Tempus discessus subabsurdum. ¶ Videtur *Cicero* primus, & fortasse etiam solus hanc vocem usurpasse. Nam *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *ad fin.* Incompositus, reconditus, &, quo Cicero utitur, subabsurdus. *Et l.* 6. *c.* 3. Et ut verbo Ciceronis utar, dicimus aliqua subabsurda.

SUBACCUSO, as, a. 1. *accusare in parte, o leggiermente*, ὑπομέμφομαι, nonnihil, & leviter accuso. *Cic. pro Planc. c.* 33. Quod meum discessum quasi reprehendere & subaccusare voluisti. *Id.* 16. *Attic. epist.* 7. Addebant etiam, me desiderari, subaccusari. Adde *l.* 13. *epist.* 46.

SUBACIDUS, a, um, *acidetto*, ὑπόξυς, aliquantum acidus. *Cato R. R. c.* 108. Si vinum subacidum erit, non durabit. *Plin. l.* 22. *c.* 24. *a med.* Esse debet lenis non subacidus.

SUBACTARIUS. V. *Coriarius*.

SUBACTIO, onis, f. *l'intridere, lo stemperare*, φύρασις, actus subigendi, maceratio. *Vitruv. l.* 2. *c.* 4. *extr.* Arena fluviatica bacillorum subactionibus in tectorio recipit soliditatem. *Arnob. lib.* 3. *pag.* 107. Subactionibus ciborum dentes trini generis, atque in officio trina compositi. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Orat. c.* 30. *a med.* Subacto mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato & iterato, quo meliores fetus possit & grandiores edere. subactio autem est usus, auditio, lectio, litteræ. *esercizio, coltura.*

SUBACTOR, oris, m. qui subigit. Turpi sensu *Lamprid. in Commodo*, *c.* 3. *Et in Heliogab. c.* 3. *ad fin.* πυγιστής, τριβάς.

SUBACTUS, us, m. subactio. In recto casu singulari *Plin. l.* 18. *c.* 7. *a med.* Optimum frumentum esse, quod in subactu congium aquæ capiat.

SUBACTUS, a, um, *intriso*, *stemperato*, *ammollito*, *impastato*, φυραθείς, χειρουργηθείς, mollitus, maceratus. *Festus*: Subactus modo significat mollitus: modo victus: modo compulsus, ut cum dicimus, pecus sub arbore subactum: modo coactus. *Cic. de Senect. c.* 15. Terra gremio mollito ac subacto semen sparsum excipit. *Plin. l.* 17. *c.* 18. Locus bipalio subactus. *Et l.* 33. *c.* 6 Pelles subactæ. *Colum. l.* 4. *c.* 29. *ante med.* Fissuram luto subacto linire. *Plin. l.* 32. *c.* 7. *sub fin.* Ichthyocolla in aqua decocta, dein contusa & subacta ad liquorem usque mellis. *Cels. l.* 6. *c.* 3. Emplastrum ex aceto subactum. *Plin. l.* 31. *c.* 9. *sub fin.* Cancri triti, fluque cinere & oleo subacti. *Id. l.* 34. *c.* 11. *extr.* Ærugo cum resinæ terebinthinæ tertia parte subacta. *Marcell. Empir. c.* 36 Tamdiu batuere, donec sit subactissimum *a Translate* exacultus. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 30. *a med.* Subacto mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato & iterato. *Liv. l.* 42. *c.* 52. Ipsi a pueris eruditi artibus militiæ, tot subacti atque durati bellis. ¶ Subtiliter ac diligenter elaboratus. *Vitruv. l.* 10. *c.* 13. Funduli ambulatiles ex torno subtiliter subacti. ¶ Victus, domitus, *soggiogato*, *sottomesso*, *domato*, *vinto*. *Cic. pro Font. c.* 2. Galli partim modo ab nostris imperatoribus subacti, modo bello domiti, modo triumphis ac monumentis notati. *Et c.* 12. Ut velint isti quiescere: id quod victi ac subacti solent. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 47. *sub fin.* In isto bello non recreatus, neque restitutus, sed subactus oppressusque populus R. est. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 23. Cuncta terrarum subacta, Præter atrocem animum Catonis. *Et od.* 5. *v.* 1. Non dum subacta ferre jugum valet cervice. *Colum. l.* 6. *c.* 2. *circa med.* Subactus bos. ¶ Coactus, impulsus, *sforzato*, *costretto*, *spinto*. *Plaut. Amph.* 3. 2. 13. Haud promeruit, quamobrem vitio vorteres, mea vi subacta est facere. *Liv. l.* 2. *c.* 5. Metu subactus. *Id. l.* 45. *c.* 8. Prima percontatio fuit, qua subactus injuria contra populum R. bellum suscepisset. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 16. Multitudine periclitantium subactus. *Virg.* 12. *Æn. v.* 494. insidiisque subactus. *Tacit. lib. Et c.* 13. *Annal.* Vi amoris subactus. *Et ib.* 13. *c.* 13. Desperatione avaritiæ duo subacti. *Id.* 4. *Hist. c.* 70. Metu subacti legionarii. ¶ De subactis, *h. e.* mollibus, μαλθακοῖς, & pathicis, multa *Cæl. Aurelian. Tardor. l.* 4. *c. ult.*

SUBADJUVA, æ, m. *ajutante*, *o sottoajutante*, qui sub aliquo auxilium, seu ministerium præbet. *Impp. Gratian. Valentian. Et Theodos. l.* 6. *Cod. Theodos. tit.* 27. *leg.* 3. *in fin.* Ut periculum se & adjutor, & subadjuvæ subituros esse cognoscant. *Imp. Leo lib.* 12. *Cod. Justin. tit.* 20. *leg. ult.* Hujus beneficii prærogativam subadjuvis etiam, qui singulis inveniantur temporibus, deferri jubemus.

SUBADMOVEO, es, a. 2. *avvicinare*, sensim aut occulte admoveo. *Colum. l.* 6. *c.* 26. *ad fin.* Hujusmodi mari sensim magistri subadmovere debent generis ejusdem feminam.

SUBÆRATUS, a, um, ὑπόχαλκος, subter se æs habens, ut *Aurum subaratum*, quod foris quidem aurum ostendit, intus autem æs occultat. *Pers. sat.* 5. *v.* 106. Neque subærato mendosum tinnias auro.

SUBAGITATIO, & *Subigitatio*, onis, f. actus subagitandi, seu

clam obscene attrectandi. *Plaut. in fin. Capt.* Ad pudicos mores facta hæc Fabula est: neque in hac subigitationes fiunt, neque ulla amatio.

SUBAGITATRIX, & Subigitatrix, icis, f. quæ subigitat. *Plaut. Pers.* 1. 2. 45. Ne me attrecta, subigitatria.

SUBAGITO, & Subigito, as, avi, atum, a. 1. *tastare*, κνίζω, clam agito, attrecto, subigo, concutio, in re obscena: frequentativum a *subigo*. *Terent. Heaut.* 3. 3. 6. & *Plaut. Cas.* 5. 4. 2. *Mil.* 3. 1. 57. & *a.* 5. v. 9. & *Merc.* 2. 2. 90. & 91. ¶ sollicitare. *Apul. in Apol.* Cur autem tam absurdis, tamque tabernariis blanditiis mulierem subagitarem? ¶ Apud *Plaut. Cas.* 5. 4. 2. quidem leg. *subbitare*, al. *subtiliare*.

SUBAGRESTIS, e, *alquanto selvatico*, ὑπάγροικος, aliquantum agrestis. *Cic. in Brut.* c. 74. Sonabatque contrarium Catulo, subagreste quiddam, planeque subrusticum. *Ammian. l.* 14. c. 11. *ante med.* (*al. c.* 36.) Subagreste ingenium.

SUBALARIS, re, ὑπομασχάλιος, qui sub alis est. Unde scribit *Lamprid. in Heliogab. c.* 19. *in fin.* Nec cubuit in accubitis facile, nisi iis, quæ pilum leporinum haberent, aut plumas perdicum subalares, sæpe culcitas mutans. *h. e.* plumas sub alis perdicum. Al. leg. *plumas perdicum, subalares culcitas sæpe mutans. h. e.* pulvinos, quibus humeri & brachia cubando fulciuntur. *Nep. in Alcib. c.* 10. *a med.* Familiaris sui subalare telum eripuit. *h. e.* quod sub alis, seu brachiis gestatur.

SUBALBENS, entis, subalbus. *Cassiodor. l.* 5. *ep.* 34. Membris subalbentia prasini colore distinguitur.

SUBALBICANS, tis, nom. ex particip. idem ac subalbidus. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 9 *de gallis.* Oculis ravis, ac nigris, palea rubra subalbicanti.

SUBALBIDUS, a, um, *bianchiccio, bianchetto*, ὑπόλευκος, aliquantulum albidus. *Plin. l.* 21. *c.* 25. Ramulos habet candidos, folia subalbida, abrotono similia. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *sect.* 8. Pars corrupta subalbida.

SUBALBUS, a, um, *bianchetto, bianchiccio*, ὑπόλευκος, aliquantum albus. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 9. *a med.* Sabulo subalbus ad ferendos surculos alienus.

SUBALPINUS, a, um, *posto sotto l'Alpi*, sub Alpibus situs, ut Subalpina Italia. *Plin. l.* 16. *c.* 21. Subalpini montes, *Id. l.* 25. *cap.* 7.

SUBALTERNICUM, genus electri fulvi. *Plin. l.* 37. *c.* 2. *a med.*

SUBAMARUS, a, um, *amaretto*, ὑπόπικρος, aliquantulum amarus. *Cic. de Fato, cap.* 4. *ad fin.* Ut alios dulcia, alios subamara delectent. ¶ *Subamarum* adverbii more. *Ammian. l.* 27. *c.* 11. (*al.* 2.) *a med.* Subamarum arridens.

SUBAPERIO, is, a. 4. *aprire occultamente*, ὑπανοίγω, subtus aut occulte aperio. *Arnob. l.* 2. *pag.* 8. Potestis monstrare, quid nivem in plumeas subaperiat crustulas. *Apic. lib.* 8. *c.* 7. Subaperies auriculam sub cutem.

SUBAQUANEUS, a, um, *chi sta sott' acqua*, ὕφυδρος. *Tertull. de anim. c.* 32. Subterraneum, & subaquaneum viventia careos haustu aeris.

SUBAQUILUS, a, um, *alquanto bruno*, *o fosco*, colorem habens ad aquilum accedentem. *Trebell. Poll. in* XXX. *Tyrann. de Zenob. c.* 30. Fuit vultu subaquilo, fusci coloris. *Plaut. Rud.* 2. 4. 9. Eja, corpus cujusmodi! subvolturium! illud quidem, subaquilum volui dicere.

SUBARATOR, oris, m. qui subarat. *Plin. l.* 17. *c.* 24. *circa med.* Vel etiam subarator imprudens luxavit radices.

SUBARATUS, a, um, particip. a subaro. *Plin. lib.* 16. *c.* 28. Et subarata ocyus senescunt.

SUBARESCENS, tis, nom. particip. aliquantum arescens. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. *ante med.* Trulissatione subarescente.

SUBARGUTULUS, a, um, aliquantulum argutus. *Gell. l.* 15. *c.* 30. Si forte iidem garruli natura, & subargutuli sunt.

SUBARMALIS, le, adject. Subarmalis vestis, & Subarmale, is, absolute, est genus vestimenti, quod sub armum rejicitur, & complicatur. *Valerian. in epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c.* 14. Subarmale unum cum purpura Mauro. *Spartian. in Sever. cap.* 6. *extr.* Prætorianos cum subarmalibus inermes sibi jussit occurrere. Adde *Vopisc. in Aurelian. c.* 13. Sunt vero qui putant, esse vestem, quæ sub armis gestatur, ut *Turneb.* & *Philipp. Buonarroti in explicat. Diptych.* &c.

SUBARO, as, a. 1. ὑπαρόω, subtus arando terram moveo. *Plin. l.* 26. *c.* 27. Item quæ subarantur, aut quæ ablaqueantur, celeriora orgleclia.

SUBARROGANTER, adverb. ὑπαλαζονικῶς, aliquantum arroganter. *Cic.* 4. *Acad. c.* 36. Vereor, ne subarroganter facias, si dixeris tuam.

SUBASPER, a, um, aliquantum asper, *aspretto*. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *de vitiligine, sect.* 19. Ἀλφὸς fere subasper & non continuus.

SUBASSENTIENS, entis, nom. particip. *accordantesi alquanto*. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Sunt & illi decori gestus cum manus leviter pandata, parvis intervallis, & subassentientibus humeris movetur.

SUBASSO, as, a. 1. verbum culinarium, lente, aut modice assare, ut Subassare tubera, *Apic. l.* 7. *c.* 14. pisces, *l.* 4. *c.* 2. *a med.* leporem lento igne, *l.* 8. *c.* 8. *a med.* sumen in craticula, *l.* 7. *c.* 2. Carnem etiam sale subassatam perfundere. *ibid. c.* 3.

SUBATIO, onis, f. appetitus in Venerem. V. *Subo*. *Plin. l.* 8. *c.* 51. *de suibus.* Remedium, ne prima subatione, neque ante flaccidas aures coitus incipiat.

SUBAUDIO, is, a. 4. *sottintendere*. *Ascon. in actio.* 1. *in Verr. c.* 2. *Senatoris* enim bis subauditur; & senatorio ordini, & nomini senatorio. & *ad c.* 9. ad illa verba: *sed etiam Q. Metellum*, subaudi consulem. *Ulpian. Dig. l.* 28. *tit.* 5. *leg.* 1. *extr.* Non poterit valere, quoniam deest aliquid; sed & ipsa valebit, subaudito *Iubeo*. ¶ Item paulum audio. *Apul. lib.* 5. *Metam.* Nec unquam viri mei vidi faciem, sed tantum nocturnis subaudiens vocibus, &c.

SUBAUDITIO, onis, f. *il sottintendere*, actus subaudiendi. *Serv. ad Æn.* 10. v. 89 In subauditione ponuntur ea, quæ non possumus dicere aperte. *Auctor. quæstion. Hebraicar. in* 2. *Reg.* 3. 13. inter opera *Hieronymi*. Est enim hic defectus, & necessaria subauditio.

SUBAUDITUS. V. *Subaudio*.

SUBAURATUS, a, um, auro leviter illitus. *Petron. in Satyr. c.* 32. Habebat in minimo digito sinistræ manus annulum grandem subauratum; extremo vero articulo digiti sequentis minorem, ut mihi videbatur, totum aureum, sed plane ferreis veluti stellis ferruminatum.

SUBAUSCULTO, as, a. 1. *ascoltare di nascosto*, ὑπακροάομαι leviter & quasi prætereundo ausculto. *Plaut. Mil.* 4 2. 3. Tace, subauscultemus, ecqua de me fiat mentio. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 36. *in fin.* Subauscultando tamen excipere voces eorum, & procul, quid narrent, attendere. *Id. Attic. lib.* 10. *ep.* 18. Omnes enim Κωρυκαῖοι videntur subauscultare, quæ loquor. Adde *in Top. cap.* 20

SUBAUSTERUS, a, um, aliquantum austerus. *Cels. l.* 3. *c.* 6. *in fin.* Vinum austerum, vel certe subausterum. Adde *lib.* 6. *cap.* 6. *sect.* 8.

SUBBALBE, adverb. aliquantum balbe. *Spartian. in Geta, cap.* 5. Subbalbe canorus.

SUBBALLIO, onis, m. Ballionis (quod est lenonis nomen) vicarius. *Plautus Pseud.* 2. 2. 13.

SUBBALTEATUS. V. *Balteatus*.

SUBBASILICANUS, a, um, qui sub basilicis versatur, ut *subrostranus*, qui plerumque obambulat sub rostris. *Plaut. Capt.* 4. 2. 35. Quorum odos subbasilicanos omnes abigit in forum.

SUBBIBO, is, a. 3. ὑποπίνω, aliquantum bibo, aliquanto liberalius bibo. *Plaut. Truculent.* 4. 3. 58. Qui improbus est, sive subbibit, sive adeo caret temeto, tamen ab ingenio est improbus. *Sueton. in Ner. c.* 20. *a med.* Si paulum subbibisset

SUBBINI, æ, a, idem quod bini. *Manil. l.* 4. v. 846. Ipse (docet titulus causæ) quæ Ecliptica signa Dixere antiqui, pariter subbina laborant, Nec vicina loco, sed quæ contraria fulgent. *due per volta.*

SUBBLANDIOR, itis, dep. 4. clam blandior. *Plaut. Cas.* 3. 3. 22. Non matronarum officium est, sed meretricium, viris alienis subblandirier. ¶ Item simpliciter, blandior. *Id. Asin.* 1. 3. 32. Et quoque catulo meo subblanditur novus amator. *Lucil.* apud *Non. c.* 7. *n.* 30. Hic me ubi videt, subblanditur, palpatur, caput scabit, pedes legit. *Plaut. Bacch.* 4. 8. 35. Ut subblanditur carnufex? & 3. 4. 16. Mihi inani atque inopi subblandibitur. pro *subblandietur*: quod in verbis quartæ conjugat. non est insolens.

SUBBREVIS, ve, aliquantum brevis. *Plin. l.* 21. *c.* 7. *a med.* Saliunca foliis quidem subbrevi, & quod necti non possit.

SUBCÆLESTIS, te, qui est sub cælo. *Tertull. advers. Valentin. c.* 31.

SUBCÆRULEUS, a, um, aliquantum cæruleus. *Cels. l.* 6. *c.* 5. *sub fin.* Creta subcærulea.

SUBCANDIDUS, a, um, ὑπόλευκος, aliquantulum candidus, ad colorem candidum nonnihil accedens. *Plin. l.* 27. *c.* 8. *ante med.* Folia bovis linguæ similia, minora, subcandida. Adde *c.* 12. *a med.*

SUBCAVUS, a, um, *concavo*, subter cavus. *Lucret. l.* 6. v. 556. Ventus per loca subcava terræ collectus. *Cato R. R. c.* 151. Areas subcavas facito, uti aquam continere possint. Adde *Vet. Auct. de limitib. pag.* 252. & 260. & 303. *Goesii*.

SUBCENTURIO, onis, m. ὑποκεντυρίων, qui centurioni subjicitur, seu centurionis vicem gerit. *Liv. l.* 8. *cap.* 8. *sub fin.* Ut subcenturionem sibi, quem vellet, legeret, qui tutaretur eum ab uno destinatum hoste.

SUBCENTURIO, as. V. *Succenturio*.

SUBCERNO, & Succerno, is, crevi, cretum, a. 3. *separare col vaglio, passare per la stacio, crivellare, stacciare*, ὑποσήθω, cribro secerno. *Plin. l.* 18. *c.* 11. *sub fin.* Postea farinario cribro subcernunt. *Cato R. R. c.* 25. Vinaceos quotidie recentes succernito, &c. cribrum illius rei parato. & *c.* 37. Partem de nucleis succernito. ¶ Metonym. ce est agitare, succutere. *Sever. in Ætna*, v. 491 *de mari æstu agitato*. Ac primum tenuis sinus exigit ulteriores: Progrediens late diffunditur, & subcernens.

SUBCINGO, &c. V. *Succingo*.

SUBCISIVUS. V. *Subsecivus*.

SUBCOACTUS. V. *Coactilia*.

SUBCŒNO, as, a. 1. *cenar di sotto, e di nascosto*, ὑποδειπνέω. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *a med.* Et Galba de piscibus, qui cum pridie ex parte adesi, & versati postero die appositi essent, Festinemus, alii subcœnant, inquit.

SUBCONSUL, lis, minister consulis. *Jos. Scalig. l.* 1. *ep.* 66. legi putat in *vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 53. *n.* 10. Sed incerta res est, & alibi aliter videtur.

SUBCONTUMELIOSE, adverb. ὑποϋβριστικῶς, aliquantum contumeliose. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 7. Hercule, verum ut loquamur, subcontumeliose tractatur noster Publius.

SUBCOQUO, is, a. 3. leniter coquo. *Marcell. Empir. c.* 36. *a med.* Mixta omnia subcoquantur igni.

SUB-

SUBCORNICULARIUS, ii, m. optio, aut minister cornicularii. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1108. n. 4. *Donium class.* 6. *num.* 203. & *Murator. pag.* 787. *num.* 2. T. Flavius Procalus Scrib. Subcornicularius.

SUBCORTEX, icis, m. & f. interior cortex. *Veget. l.* 4. *mulomed. c.* 28. Cortices mali granati, subcorticem de ipsa arbore.

SUBCRASSULUS, a, um, aliquantum crassus. *Capitolin. in Gordian. c.* 6. Corporis qualitate subcrassulus.

SUBCRESCO, is, n. 3. subtus cresco, succresco. *Cels. l.* 7. *c.* 7. *sect.* 8. Sub ordine naturali pilorum (*in palpebris*) alius ordo subcrescit, qui intus ad oculum tendit.

SUBCRETUS, *vel* Succretus, a, um, nom. particip. *crivellato*, ut Gala cribro succreta, *Cato R. R. c.* 18. *ad fin.* Testa tusa, & subcreta, *Vitruv. l.* 2. *c.* 3. Jeculariter *Plaut. Pan.* 5. 2. 9. Scenne oportet ire amicos homini amanti operam datum? nam iste quidem gradus succretus est cribro pollinario.

SUBCRISPUS, a, um, *alquanto crespo, o ricciuto*, qui crines habet aliquantulum crispos. *Cic.* 4. *Verr. c.* 44. Videtis illum subcrispo capillo nigrum? *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 5. Caudæ inferior pars frequentibus pilis subcrispa. *&* *cap.* 7. Juba equi subcrispa.

SUBCRUDUS, a, um, *mezzo crudo, non cotto in tutto*, ὕπωμος, non omnino coctus. *Cato c.* 156. Coquito paulisper, uti subcruda fiet. *Cels. l.* 6. *c.* 25. Subcrudum incidendum, ne, si diutius ibi pus permanserit, os lædat. Adde *l.* 7. *c.* 2.

SUBCRUENTUS, a, um, ὕφαιμος, aliquantulum cruentus. *Cels. l.* 4. *c.* 18. Descendunt autem pituitæ, mucisque similia, interdum etiam leviter subcruenta. *Id. l.* 5. *cap.* 18. *sect.* 24. Si recie contusa liver subcruentus est.

SUBCUBO, &c. V. *Succubo*.

SUBCULTRATUS, a, um, cultro concisus. *Apic. l.* 8. *cap.* 8. *a med.* Thymum subcultratum.

SUBCULTRO, as, a. 1. cultro subter incido, seco. *Apic. lib.* 4. *c.* 2. Subcultrare pulpas.

SUBCUMBUS, *aut* Succumbus, terminus in agris, dictus videtur, quia basis, aut stylobatæ, quæ columnæ succumbit, similis est. *Var. Auctor. de limitib. pag.* 265. *&* 302. *Goesii*.

SUBCUNEATUS, a, um, cuneis subtre firmatus, & fultus. *Vitruv. l.* 6. *c. ult.* Subjecti, & subcuneati postes.

SUBCURATOR, oris, m. ὑποκουράτωρ, qui curatoris locum tenet. *Julian. Dig. lib.* 3. *tit.* 5. *leg.* 29. Eidemque alium subcuratorem constitutum.

SUBCURSOR. V. *Succursor*.

SUBCURVUS, a, um, *alquanto curvo*. *Ammian. l.* 26. *c.* 9. (*al.* 27.) *extr.* Corpore non indecoro, nec mediocris staturæ, subcurvus.

SUBCUSTOS, odis, com. gen. ὑποφύλαξ, ἀντιφύλαξ, qui pro alio custode substitutus est. *Plaut. Mil.* 3. 2. 54. Hunc subcustodem suum foras ablegavit.

SUBDEALBO, as, a. 1. Legitur in loco *Varron.* apud *Non. c.* 2. *n.* 28. cujus verba, quia obscura sunt admodum, & commoda carent sententia, aliter omnino leguntur a *Scalig.* & aliis ex conjectura.

SUBDEBILIS, le, *alquanto difettoso*, aliquantum debilis. *Sueton. in Vitell. c. penult.* Venter obesus, alterum femur subdebile.

SUBDEBILITATUS, a, um, ὑπεξησθενηκώς, aliquantulum debilitatus. *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 5. Te subdebilitatum novas rationes tuendi mei quærere. Al. aliter leg.

SUBDEFICIENS, tis, nom. partic. *mancante a poco a poco*. *Curt. l.* 7. *cap.* 7. *circa med.* Hæc quassa adhuc voce subdeficiens, vix proximis exaudientibus dixerat.

SUBDEFICIO, is, n. 3. *andar mancando*, sensim deficio. *Augustin. serm.* 343. *edition. recentior. sub fin.* Si in labore subdeficimus, adjutorium imploremus.

SUBDIALIS, le, *posto allo scoperto*, ὑπαίθριος, sub dio positus. *Plin. l.* 14. *c.* 1. Una vitis in Liviæ porticibus subdiales inambulationes umbrosis pergulis opacat. *Id. l.* 34. *c.* 12. Cadmia super terram ex subdialibus petris cæditur. *Id. lib.* 36. *c.* 25. Subdialia Græci invenere, talibus domos contegentes tractu tepente. *terrazzi, altane*, solaria, ὑπαίθρια, ὕπαιθρα.

SUBDIFFICILIS, le, *alquanto difficile*, ὑποχαλεπός, aliquantum difficilis. *Cic. de Amic. c.* 19. Existit hoc loco quædam quæstio subdifficilis.

SUBDIFFIDO, dis, n. 3. *diffidare alquanto*. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 20. Ego quo die audivi, subdiffidere cœpi.

SUBDISJUNCTIVUS, a, um, adject. *Proculus Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 124. Hæc verba, ille, aut ille, non solum disjunctiva sunt, sed etiam subdisjunctiva: disjunctivum est, veluti cum dicimus, Aut dies, aut nox est, quorum posito altero, necesse est tolli alterum: Subdisjunctivi autem genera sunt duo; unum cum ex propositis finibus ita non potest utrumque esse, ut possit neutrum esse, ut, Aut sedet, aut ambulat: alterius generis est, cum ex propositis finibus ita non potest neutrum esse, ut possit esse utrum que veluti cum dicimus, Omne animal aut facit, aut patitur.

SUBDISTINCTIO, onis, f. ὑποστιγμή, est nota interruptionis in legendo, qua pronuntiationis terminus ita suspenditur, ut statim id, quod sequitur, succedere debeat. *Diomed. Grammat. l.* 2. *pag.* 432. *Putsch.*

SUBDISTINGUO, is, a. 3. subdistinctionis notam appono, & sermonis cursum suspendo. *Ascon. ad Verrin.* 4. *de jurisdict. Sicil. ad illud.* Si quid perperam judicarit Senatus, c. 13. *ad fin.* Multi subdistinguunt, & separatim adduunt, *Senatus*, ut quasi per interrogationem ostendat, &c.

SUBDITITIUS, *&* Subditicius, a, um, *finto, supposto*, ὑποβολιμαῖος, ὑπόβλητος, suppositius. *Cic.* 7. *Verr. c.* 27. Si hunc subdititium archipiratam in eandem custodiam dedisset. *Quintil. lib.* 2. *cap.* 4. (*al.* 5.) Et libros, qui falso viderentur inscripti, tanquam subdititios summovere familia. Adde *Plaut. Pseud.* 2. 4. 62.

SUBDITIVUS, a, um, ὑποβολιμαῖος, idem quod subdititius, & alterius loco positus. *Plaut. Amph.* 2. 2. 198. Numquae de illo subditivo Sosia mirum nimis est. *Arnob. l.* 5. *pag.* 179. Sed allegoricis sensibus, & subditivis intelliguntur omnia illa secretis. Adde *Sueton. in Ner. c.* 7. & *Senec. in Oedip. v.* 803. ¶ *Subditivus* inscribitur una ex *Cæcilii* Comœdiis. *Gell. l.* 15. *c.* 9.

SUBDITO, as, n. 1. frequentat. a *subdo*. *Lucret. lib.* 6. *vers.* 603. vis ipsa pericli Subditat hunc stimulum quadam de parte timoris. *h. e.* addit, subdit.

SUBDITUS, a, um, *messo sotto*, ὑποτεθείς, suppositus, subtus immissus, subjectus: a *subdo*. *Ovid.* 8. *Met. v.* 661. erat mensæ pes tertius impar: Testa parem fecit. quæ postquam subdita clivum Sustulit, &c. *Sueton. in Domit. cap.* 17. Pugio pulvino subditus. *Liv. lib.* 8. *c.* 30. *a med.* Congesta in ingentem acervum hostilia arma subdito igne concremavit. *Ovid.* 4. *Fast. vers.* 856. subdita flamma rogo. *Id. Heroid. ep.* 4. *v.* 57. Pasiphae decepto subdita tauro. *Id.* 14. *Metam. v.* 555. carina subdita navigiis. *&* *lib.* 12. *v.* 141. Vincla galeæ subdita mento. *Plin. l.* 4. *cap.* 11. Cœletæ (*populi*) majores Hæmo, minores Rhodopæ subditi. *abitanti alle radici*. & *Ovid.* 2. *ex Ponto, ep.* 9. *v.* 128. est oculis subdita terra tuis. *Hirt. de B. Afric. cap.* 84. Cum elephantus iræ lixam inermem impetum fecisset, eumque sub pede subditum, pondere suo premeret. *Lucret. l.* 4. *v.* 448. At si forte oculi manus uni subdita subter Pressit cum quodam sensu fit uti videantur Omnia, quæ tuimur, fieri tum bina tuendo. *Virg.* 3. *Georg. v.* 371. aridis ubi subdita flamma medullis. *Id. in Cul. v.* 92. hæc cura est subdita cordi. ¶ *Subdita* dicuntur medicamenta, quæ in naturalia immittuntur, *supposte*. *Plin. l.* 20. *c.* 5. *in fin.* Cæpæ hæmorrhoidas pellunt, subditæ pro balanis. *Id. l.* 22. *c.* 9. Glycyrrhizæ utuntur in subditis, decoctæ ad tertias. ¶ Item alterius loco positus, *posto in vece, e in luogo, sostituito*. *Propert. l.* 3. *eleg.* 21. *v.* 34. Nec solvit Danaæ subdita cerva rates. *Cic. Verr.* 5. *cap.* 5. Quid de illis respondent, quos in eorum locum subditos domi suæ reservavit. *Festus*, & *Paul. Dig. l.* 3. *tit.* 1. *leg.* 60 Subditus dicitur is, qui in demortui judicis locum judex datur his, qui eum habuerant judicem in eandem rem. ¶ Item subdititius, *supposto*. *Terent. Heaut.* 5. 3. 12. Subditum se suspicatur. *Liv. l.* 40. *c.* 9. Me subditum, & pellice genitum appellant. ¶ Item subjectus imperio, aut dominio alterius, *soggetto, suddito*, ὑποχείριος. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 67. Inferno Plutonis subdita regno Magna deum proles. *Pers. sat.* 5. *v.* 123. Liber ego. Unde datum hoc sumis tot subdite rebus? An dominum ignoras, nisi quem vindicta relaxat?

SUBDIU, adverb. *fra il giorno*, καθ' ἡμέραν, idem quod dio, sive interdiu. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 77. Audivit hic esse æstatem perbonam: subdiu coli absque sole perpetuum diem. Est qui leg. *sub dio*.

SUBDIVAL, lis, n. pars domus superior, quæ sub dio est. *Tertull. advers. Jud. c.* 11. Subdival domus. V. *Subdialis*.

SUBDIVALIS, le, idem quod subdialis. *Ammian. l.* 19. *c.* 11. (*al.* 23.) Noctes pruinis subdivales moras difficile tolerabant. Alii leg. *subnivales*.

SUBDIVIDO, is, a. 3. post primam divisionem rursus divido. *Augustin. l.* 6. *de civ. Dei, c.* 3. *a med.* Tres libros ita subdivisit, ut primus sit, &c. Adde *in proœm. l.* 5. *de Trin.*

SUBDIVISIO, onis, f. alia divisio post primam divisionem. *Hieronym. ep.* 13. *ad Paulin. sub fin.* Præcipue in eo libro mihi subdivisio placuit. Adde *Justinian. leg. ult.* tum *l.* 3. *Cod. tit.* 28. tum *lib.* 6. *tit.* 2.

SUBDIVISUS, a, um, rursus divisus. *Tertull. advers. Jud. c.* 11. *ad fin.* Hebdomades, quæ sunt subdivisæ in abscisionem, &c.

SUBDO, is, didi, ditum, a. 3. *metter sotto, sottoporre*, ὑποτίθημι, subjicio, suppono; quasi subtus do. *Tacit.* 4. *Ann. cap.* 62. Cœpto amphitheatro, neque fundamenta per solidum subdidit, neque firmis nexibus ligneam compagem superstruxit. *Cato R. R. c.* 105. Mustum in ahenum infundito, ignem subdito: ubi bullabit vinum, ignem subducito. *&* *c.* 84. Sub testum subde paulisper, postea eximito. *Ovid.* 4. *Met. v.* 631. ultima tellus Rege sub hoc, & pontus erat, ubi Solis anhelis Æquora subdit equis, & fessos excipit axes. *Sueton. in Oth. c.* 11. Cum pugionem pulvino subdidisset. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *ad fin.* Subdere succos vitibus. *Id. l.* 8. *c.* 16. *a med.* leones jugo. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 24. tauros aratro. *Ovid.* 4. *Met. v.* 721. se aquis. *Id.* 2. *de art. am. v.* 732. *&* *in fin. epist.* 6. *l.* 2. *ex Pont.* calcar equo. *Senec. in Herc. Fur. vers.* 566. facem tectis. *appiccar fuoco*. & *Plaut. Curcul.* 2. 3. 18. aliquem sub solum. *h. e.* humi sternere: *battar a terra*. & *Apul. l.* 3. *Metam.* Lucernam subdere aliquo tegmine. *h. e.* tegere, abscondere. ¶ Illa translata sunt *Liv. l.* 8. *c.* 32. *ad fin.* Subdere ignem ac materiam seditioni. *Ovid.* 3. *Trist. eleg.* 1. *v.* 76. Ingenio stimulus subdere Fama solet. *Senec. in Agam. v.* 133. Metus subdit stimulus dolori. *Liv. l.* 7. *c.* 40. Subdere alicui spiritus. ¶ Significat etiam objicere, *esporre*. *Plin. l.* 3. *ep.* 19. Vereor ne sit incautum, rem tam magnam iisdem tempestatibus, iisdem casibus subdere. *Lucret. l.* 5. *v.* 102. rem aliquam oculorum subdere visu. *h. e.* subjicere oculis. *visu* pro *visui*. ¶ Item sufficere, substituere in locum alterius, *sostituire*. *Cic. pro Dom. c.* 83. Quis in meum locum judicem subdidit? *Gell. l.* 2. *c.* 4. *sub fin.* Immutavit ergo, & subdidit verbum ei verbo, quod omiserat, finitimum. ¶ Præsertim cum dolus & fraus subest. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 40. Subdere testamentum. *h. e.* fictum pro vero subjicere & ostendere. *falsificare*. & *Paul. Dig. lib.* 4. *tit.* 10 *leg.* 19. partum. *h. e.* uterum pro altero matri apponere, vel ei, quæ non peperit, alienum infantem subjicere.

jicere. Tacit. Ann. 1. c. 6. ad fin. & l. 15. c. 44. Abolendo rumori Nero subdidit reos, & quæsitissimis pœnis affecit. h. e. falso reos egit. & lib. 3. c. 67. Et nequis necessariorum juvaret periclitantem, majestatis crimina subdebantur. si fingevano. & lib. 6. c. 36. Subdito rumore, tamquam Mesopotamiam invasurus. sparsa una falsa voce. & Apul. l. 10. Metam. In ejus potionis vice subditur alia. scil. venenata. ¶ Item subornare, summittere, subornare. Tacit. 4. Ann. c. 59. Adsimulabat judicis partes, subditis qui accusatorum nomina sustinerent. In argum. 2. Mercator. Plautini, v. 9. Hic filium subdiderat vicini: pater vicinum. ¶ Subdere, subscribere, adscribere, subjicere. Gell. l. 12. c. 12. & lib. 19. c. 11. Versus ipsos ex poematis Furianis, in quibus hæc verba sunt, subdidi. Auson. ep. 19. His litteris jucundissimum poema subdideras. ¶ loquendo verba addere, soggiungere. Auson. in gratiar. act. c. 23. Hic tu paulisper hæsisti. deinde illico subdidisti: Quid de duobus consulibus, &c. ¶ subjicere, domare, soggiogare, sottomettere. Prudent. περὶ στεφ. 1. v. 34. Cæsaris vexilla linquunt, eligunt signum Crucis: Proque ventosis draconum, quos gerebant, palliis, Præferunt insigne lignum, quod Draconem subdidit. Claudian in præfat. carm. de II. consul. Stilich. v. 8. Subderet Hispanum legibus Oceanum. Id. de IV. consul. Honor. v. 42. Subdidit Oceanum sceptris.

SUBDOCEO, es, a. 2. ὑποδιδάσκω, vicem præceptoris occupo, vel horis subsecivis doceo. Cic. Attic. l. 8. ep. 4. Ciceronesque nostros meo potius labore subdoceri, quam me alium vis magistrum quærere. Augustin. l. 8. Confession. c. 6. Subdocere Grammatico.

SUBDOCTOR, oris, m. qui post alium docet, sotto maestro. Auson. in Professorib. 22. Victorio subdoctori, sive proscholo.

SUBDŎLE, con furberia, ὑπούλως, versute, callide. Plaut. Trin. 2. 1. 12. Subdole blandiri. Cic. in Bruto, c. 9. Acute, subdole, versute.

SUBDŎLUS, a, um, ingannatore, astuto, ἀπατηλὸς, fraudulentus, astutus, dolosus, occulte decipiens. Plaut. Epid. 2. 3. 13. Quo pacto fiat subdola adversus senem. Ovid. 1. de art. am. v. 598. Fac, titubet blæso subdola lingua sono. Sallust. in Jug. c. 42. At Jugurtha, cognita vanitate legati, subdolus ejus augere amentiam. Id. in Catil. c. 5. Animus audax, subdolus, varius. Tacit. in fin. l. 6. Ann. Occultus ac subdolus fingendis virtutibus. & cap. 6. Immanem animum subdola modestia tegens. Plaut. Capt. 3. 3. 5. Subdola mendacia. ¶ Transfertur ad inanima, quibus falli quis potest. Tacit. 5. Hist. c. 14. Ea loci forma, incertis vadis subdola, & nobis adversa. Martial. l. 3. epigr. 58. v. 26. Sed tendit avidis rete subdolum turdis.

SUBDŎMO, as, ui, itum, a. 1. domo, subigo. Plaut. Asin. 3. 3. 112. Sic isti solent superbi subdomari.

SUBDUBITO, as, n. 1. dubitare alquanto, ὑπενδοιάζω, nonnihil addubito, parumper dubito. Cic. l. 2. Fam. ep. 13. circa med. Significabas te subdubitare, qua essem erga illum voluntate. Id. Attic. l. 14. ep. 15. Jam enim dico meum: antea, crede mihi, subdubitabam.

SUBDŪCO, is, xi, ctum, a. 3. tirar da sotto in su, ὑπάγω, sursum duco, tollo. Liv. l. 27. c. 28. a med. Cataractam funibus subducunt in tantum altitudinis, ut subire recti possent. Plaut. Aulul. 2. 7. 3. In puteo cœnam coquant: inde coctam sursum subducemus corbulis. Cato R. R. c. 157. sub fin. Brassicam ad nasum admoveto: ita subducito sursum animam, quam plurimum poteris. Plin. l. 2. c. 21. Hæc ratio mortales animos subducit in cælum. Ovid. 2. Fast. v. 347. tunicas ora subducere ab ima. & lib. 5. v. 611. de Europa. Sæpe puellares subducit ab æquore plantas. alza e ritira. & Senec. ep. 48. circa med. Subducere supercilia. innalzare. quod est severi hominis, aut tristis. V. Subductus. Virg. 1. Æn. v. 555. & 577. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 23. in fin. & Liv. l. 29. c. 1. a med. Subducere naves. h. e. ex aqua in terram, & sub navalia trahere reficiendas. cui contrarium est deducere. Plaut. Mostell. 3. 2. 50. Navis subducta erat tuto in terra. ¶ Item clam auferre, surripere, togliere di nascosto, sotto via, sotto mano, rubare. Plaut. Curcul. 2. 3. 81. Condormiscit. ego ei subduco anulum. Id. Merc. prol. v. 65. Fluvius rapidus raptori pueri subduxit pedes. Virg. 6. Æn. v. 524. fidum capiti subduxerat ensem. di sotto il capezzale. & Liv. l. 9. c. 11. Furto aliquid subducere. Martial. l. 12. epigr. 29. Subduxit mappas quatuor Hermogenes. Id. l. 8. epigr. 59. Subducere alicui pallia a cubito. di sotto il gomito. Cic. 4. de Fin. c. 15. extr. & lib. 2. de Invent. c. 48. ad fin. Subducere fundamenta. Varr. l. 2. R. R. c. 1. Atreus pecudem auream sibi Thyestem subduxe queritur. συγκοπὴ pro subduxisse. (V. Cic. 3. de nat. Deor. c. 27) In illo Ulpiani Dig. lib. 47. tit. 11. leg. 7. Saccularii, qui vetitas in sacculis artes exercentes, partem subducunt, partem subtrahunt, &c. subducere est elicere pecuniam ad se carminibus, vel qua alia ratione illicita: subtrahere est manu auferre. Subducimus arte, fare sparire: subtrahimus manu, rubare. Ita Cujac. lib. 10. Observat. c. 27. ¶ Item demere, auferre, togliere, levare. Cic. 2. Tuscul. c. 17. circa med. Subduc cibum unum diem athletæ. Virg. Eclog. 3. v. 5. alienus oves custos bis mulget in hora: Et succus pecori, & lac subducitur agnis. Juvenal. sat. 11. v. 142. Nec frustum capreæ subducere, nec latus Afræ Novit avis noster tirunculus. levare trinciando. & Sueton. in Tiber. c. 22. Subducere materiam tumultus. Ovid. 3. Fast. v. 587. torto subducere carbasa lino. h. e. funibus deducere, & vento subtrahere, ammainare. Sic Lucan. l. 6. v. 287. subducere vela procellæ. Ovid. 3. de art. am. v. 123. terræ subducitur aurum. si cava di sotto la terra. & Lucan. l. 6. v. 519. nubes subducunt sidera. cuoprono. ¶ Sæpe est eripere ac liberare a molestia aut periculo. sottrarre. Virg. 10. Æn. v. 50. & 615. Subducere aliquem pugnæ. & vers. 80. Ænean manibus Grajum. Juvenal. sat. 1. v. 15. manum ferulæ. Ovid. 1. Trist. eleg. 4. extr. animam sævæ morti. Id. 1. ex Pont. ep. 5. v. 24. colla oneri. Vellej. l. 2. c. 72. aliquem periculo. ¶ Subducere se, sottrarsi, ritirarsi, clanculum & sensim se removere. Plaut. Asin. 5. 2. 62. Tempus est subducere hinc me. Nep. in Alcib. c. 4. Clam se a custodibus subduxit. Ovid. 7. Met. v. 781. Subducere se a vulnere. Id. Trist. l. & eleg. ult. v. 27. se nimbo. Terent. Eun. 4. 7. 24. Mihi ante oculos coram amatorem adduxti tuum, & cum eo clam te subduxti mihi. συγκοπὴ pro subduxisti. & Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 4. De circulo se subduxit. Ulpian. Dig. lib. 10. tit. 2. leg. 14. Rem de judicio subducere. ¶ In re militari Sallust. in Jug. c. 103. Milites dispersos in unum contrahit, dein cunctos pleno gradu in collem subducit. ritira, retrahit. Sic Cæs. l. 1. B. Gall. c. 24. Copias in proximum collem subducit. Liv. l. 7. c. 34. Spatium consuli dedit ad subducendum agmen in æquiorem locum. Id. l. 36. cap. 18. Hostes pulsi loco intra munimenta, subductis ordinibus, concesserunt. ¶ In illo Sallust. in Catil. c. 62. Reliqua signa in subsidiis arctius collocat. ab his centuriones omnes lectos, præterea ex gregariis optume quemque armatum in primam aciem subducit, subducere est abductos ex subsidiis in primam aciem adducere. ¶ Metaphorice Virg. Eclog. 9. v. 7. qua se subducere colles Incipiunt, mollique jugum demittere clivo. h. e. demittere se, & desinere. Plin. l. 5. ep. 6. post med. Hic quoque fons nascitur, simulque subducitur. ¶ Subducere alvum, ducere, ciere, lubricare, muovere. Proprie videtur esse, per inferna ciere, ut clysteribus. Cels. l. 3. c. 4. Asclepiades medicamenta sustulit, alvum non toties, sed fere tamen in omni morbo subduxit. ¶ Sed etiam de ea ductione dicitur, quæ per superna fit. Gell. l. 4. c. 11. Is cibus & subducit sensim alvum, & lævigat. ¶ Subducere rationem, ducere, inire, putare, far i conti, sottrarre, quod fere fit subducendo ab altera summa, ut quid in altera reliquum sit, appareat. Plaut. Capt. 1. 2. in fin. Ibo intro, atque intus subducam ratiunculam quantillum argenti mihi apud trapezitam siet. Cic. in fragm. apud Non. c. 4. n. 436. Ineundis subducendisque rationibus. & 2. de Fin. c. 19. Quid fortes viri? voluptatumne calculis subductis prœlium ineunt? ¶ Ad illud Terent. Adelph. 5. 4. 1. Nunquam ita quisquam bene subducta ratione ad vitam fuit, &c. ducere, inquit Donat. est digitis computare apud alium, & palam: subducere, apud seipsum, & secreto. Sed hoc discrimen non est perpetuum. Cic. l. 5. ad Attic. ep. ult. a med. Assidunt, subducunt: ad nummum convenit.

SUBDUCTARIUS, a, um, quo quid subducitur, seu levatur. Cato R. R. c. 12. 68. & 135. Funes lorens quinque, subductarios quinque, medipontos quinque.

SUBDUCTIO, onis, f. ὑπαγωγὴ, ὑπεξαγωγὴ, ἀφαίρεσις, actus subducendi, idest subtrahendi. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 1. Ad celeritatem onerandi, subductionesque, paulo facit humiliores naves) quam quibus in nostro mari uti consuevimus. e per tirarle in secco. Vitruv. in fin. cap. 5. l. 10. Funibus, & trochleis subductiones navium efficiuntur. ¶ Item ratio, computus. Translate Cic. de Orat. c. 30. Statim occurrit naturali quadam prudentia, non his subductionibus, quas isti docent.

SUBDUCTUS, a, um, tirato su, ὑπαχθεὶς, sublatus, sursum ductus. Horat. l. 1. sat. 2. v. 26. tunicæ usque ad inguen subductæ. Plin. de caniculis marinis, l. 9. c. 46. ad fin. Ac sæpe jam subducti, e manibus auferuntur. h. e. ex aqua in navem sublati. Id. l. 20. c. 14. ante med. Mentæ recentis succus narium vitia spiritu subductus emendat. & lib. 30. c. 13. Sanguinem sistit in naribus coagulum agninum subductum, vel infusum. Virg. 3. Æn. v. 135. sicco subductæ litore puppes. Ovid. 2. Amor. eleg. 9. v. 21. Longaque subductam celant navalia pinum. V. Subduco. ¶ Subductum supercilium, adductum, elatum: quod tristitiæ, aut gravitatis, aut severitatis indicium est. Turpilius apud Non. c. 4. n. 436. Cum antehac videbam stare tristes, turbido vultu, subductis cum superciliis senes. Varr. ibid. Ego, unus scilicet antiquorum hominum, subductis superciliis dicam. Adde Senec. l. 1. de benef. c. 1. & Lævium apud Gell. l. 19. c. 7. (ubi quidam putant ipsum subductisupercilicarptores vitupeeones suus appellasse.) Sic Propert. l. 2. el. 8. v. 13. Nunc volo subducto gravior procedere vultu. ¶ Item ereptus, sottratto. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 23. Naves ex prædonum bello subductas reficiendas curaverat. Lucan. l. 2. v. 717. Rapta puppe minor subducta est montibus Argo. Tryphonin. Dig. lib. 28. tit. 2. leg. 28. Subductus de potestate. ¶ Item furto ablatus, rubato. Martial. l. 14. epigr. 42. Subducta est puero namque lucerna tuo. Horat. l. 1. od. 3. v. 27. ignis æthrea domo subductus. Id. l. 1. ep. 17. v. 54. Aut cistam effractam, & subducta viatica plorat. ¶ Item amotus, ablatus, tolto, levato. Virg. 3. Æn. v. 565. Subducta ad manes imos desedimus unda. Vellej. l. 2. c. 100. extr. Julia relegata in insulam, patriæque & parentum subducta oculis. ¶ Item remotus, rimoto, ritirato. Plin. l. 2. epist. 17. ante med. Cubiculum subductum omnibus ventis. Martian. Capell. l. 6. pag. 192. Concavis subductioris terræ latebris abderetur. ¶ Subducta ratio, putata, conti fatti. Cic. 3. de nat. Deor. c. 29. Medea & Atreus, inita subductaque ratione, scelera meditantes. V. Subduco.

SUBDULCIS, ce, un poco dolce, ὑπόγλυκυς, nonnihil habens dulcedinis. Plin. l. 26. c. 8. ante med. Radix subdulcis, in petris nascens, aut sub arboribus vetustis. Id. l. 26. c. 10. Intus album includi, sapore subdulce.

SUBDŪRUS, a, um, aliquantum durus, subdifficilis. Cels. l. 5. c. 28. sect. 14. Subdurum, & in summo peraspernm. Q. Cicero de petit. consul. c. 12. Hoc probabile est; illud alterum subdurum tibi homini Platonico suadere.

SUBE-

SUBEDO, is, edi, esum, c. 3. *mangiar sotto*, ὑποτρώγω, subtus edo. *Ovid.* 11. *Met.* v. 783. a scopulo, quem rauca subederat unda, Decidit in pontum,

SUBELLO. V. *Subvello*.

SUBEO, is, ivi, & ii, itum, n. 4. *andar sotto*, *entrare*, ὕπειμι, δύνω, subtus eo, succedo, ingredior. Regit sæpe accusativum vi præpositionis. est enim ab in, & *sub*. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 313. Oedipodia frustra quærentur brachia Cancri: Præceps occiduas ille subivit aquas. *Horat.* l. 1. *sat.* 9. v. 21. asellus cum gravius dorso subiit onus. *Cæs.* l. 1. *B. Gall.* c. 36. *extr.* Qui intra annos quatuordecim tectum non subiissent. *Plin.* l. 8. c. 16. *a med.* & *Virg.* 3. *Æn.* v. 113. Leones subiere jugum. *Virg.* 2. *Æn.* v. 707. care pater, cervici imponere nostræ: Ipse subibo humeris. *Ovid. Met.* 4. v. 600. angues in oppositi nemoris subiere latebras. *Liv.* l. 37. c. 4. *ante med.* Cælo sereno interdiu obscurata lux est, cum luna sub orbem solis subisset. *Cels.* l. 3. c. 6. *ante med.* Venæ, incipiente febre, subeunt & quiescunt. *h. e.* subsidunt. ¶ Cum ablativo *Stat.* l. 1. *Theb.* v. 406. subit uno tegmine, cujus Fusus humo gelida partem prior hospes habebat. *Virg. Æn.* 6. v. 222. pars ingenti subiere feretro. *feretro* potest esse etiam tertius casus, ut in illo *Varron.* l. 4. *de L. L.* c. 23. Stamen a stando: subtemen, quod subit stamini. V. infra sub fin. hujus verbi. ¶ Sæpe est accedere, *accostarsi*, *farsi sotto*. *Cæs.* l. 7. *B. Gall.* c. 83. *a med.* Alii tela conjiciunt, alii testudine facta subeunt. *Liv.* l. 34. c. 16. Legionem subire ad portam castrorum jussit. *Virg.* 8. *Æn.* v. 359. ad tecta subibant. *Liv.* l. 32. c. 43. Diversis partibus rex, & legatus R. ad urbem subeunt. *Id.* l. c. c. 31. Loco iniquo subeundum erat ad hostes. *Id.* l. 36. c. 18. *ad fin.* Multi temere subeuntes vallem transfixi sunt. *Valer. Flacc.* l. 4. v. 299. hos inter Pollux subit, & tenuis ultro Advolat ora viri. *Ovid.* 4. *ex Pont.* ep. 7. v. 33. Ingentique gradu contra ferrumque, locumque, Saxaque brumali grandine plura subis. *Virg.* 9. *Æn.* v. 371. jamque propinquabant castris, murosque subibant. *Al. leg.* muro. *Id.* 7. *Æn.* v. 160. tecta Atina cernebant juvenes, muroque subibant. *Al. leg.* murosque. *Servius* ait *muro* secundum naturam esse, *muro* per dativum, figuratum. Quid, si *muro* sit ablativus? *Virg. Æn.* 3. v. 292. Litoraque Epiri legimus, portuque subimus Chaonio, & celsam Buthroti ascendimus urbem. *portu* ut sit dativus, erit pro *portui*, ut *aspectu*, *concubitu*, *victu*, &c. (de quibus V. in *Aspectus*.) V. *Pier.* in hunc loc. Porro *subimus* hic est potius *ingredimur*, quam *ascendimus*, ut apud *Sil.* l. 3. v. 283. Aut dumis subit, ac beni si scandit in æthra Librantem nisus aquilam, lepus ore citato. Al. *dumos* legunt. *Senec. in Hippol.* v. 209. Subire in penetra *Horat.* l. 1. ep. 7. v. 33. Mures curum repetes arctum, quem macra subisti. *Lucan.* quoque pro intrare posuit l. 1. v. 221. latum subeunt venabula pectus. & *Val. Flacc.* l. 3. v. 103. subit ilia cuspis. & *Juvenal.* *sat.* 16. v. 2. si subeantur prospera castra. & *Horat.* l. 1. *sat.* 5. v. 25. Millia tum pransi tria repimus, atque subimus Impositum saxis late candentibus Anxur. ¶ Item ascendere, *salire*. *Hirt.* l. 8. *B. Gall.* c. 15. Si forte Romani subire collem conarentur. *Liv.* l. 27. c. 18. *a med.* Quamquam ascensus difficilis erat, assuetudine tamen succedendi muros subierunt primi. *Plin.* l. 31. c. 3. Levissima est imbrium aqua, ut quæ subire potest ac pendere in aere. *& paulo post*. Nec levitatis in pluvia aqua argumentum est, subisse eam in cælum. & c. 6. Aqua subit altitudinem exortus sui. *Id.* l. 4. *cap.* 11. Hæmi excelsitas sex mill. passuum subitur. ¶ Item succrescere, existere, enasci, *venir su*. *Virg.* 1. *Georg.* v. 179. area creta solidanda tenaci, Ne subeant herbæ. ¶ Item succedere, sequi, *sottentrare*, *succedere*, *venir dietro*. *Liv.* l. 27. c. 2. Primæ legioni tertia, dextera alæ sinistra subiit. & *Varr.* apud *Non.* c. 4. *n.* 444. *Ovid.* 1. *Met.* v. 129. fugere pudor, verumque, fidesque: In quorum subiere locum fraudesque, dolique. *Valer. Flacc.* l. 4. v. 197. amnem taurus Primus init: mox omne pecus, formidine pulsa, Pone subit. (Adde *Virg.* 2. *Æn.* v. 723.) *Ovid.* 4. *Fast.* v. 43. Isque, Latine, tibi pater est: subit Alba Latinum. *succede nel regno*. & l. 8. *Met.* v. 699. casa parva Vertitur in templum: furcas subiere columnæ. & l. 1. v. 114. subiit argentea proles Auro deterior. ¶ Item ire in aliquem aggrediendi causa, *andar addosso*. *Valer. Flacc.* l. 6. v. 300. congressu subiit Gesandes iniquo. *Virg.* 9. *Æn.* v. 342. incensus & ipse Perfurit, ac multam in medio sine nomine plebem, Fadumque, Hebesumque subit, Rhœtumque, Abarimque. *Quintil.* l. 4. c. 3. Inversum fallendus est judex, & variis artibus subeundus, ut, &c. ¶ Et *subire* translate dicitur, qui edit loquendi gratia, qui dictis aggreditur, qui respondet. *Valer. Flacc.* l. c. v. 333. Illum torve tuens, atque acri lubricus astu Rex subit, & patrio fatur male lætus amore. *Stat.* 9. *Theb.* v. 310. tandem precibus commota Tonantem Juno subit: Quonam miseros, sator inclyte divum, &c? *Id.* l. 8. v. 84. At sibi quæ, inquit, mearum qui limite præcepi Non licito per inane ruis? subit ille minantem, &c. *Claudian.* in *consul. Mall. Theod.* v. 173. Nobiscum, Theodore, sedi. subit ille loquentem Talibus. ¶ *Subire*, etiam irrepere, furtim ingredi. *Ovid.* 1. *Amor.* el. 2. v. 3 Nam, puto, sentirem, si quo tentarer amore. An subit, & tacita callidus arte nocet? *Id. Heroid.* ep. 19. v. 56 subit furtim lumina fessa sopor. *Id.* l. 1. *de art. am.* v. 741. non tutum est, quod ames laudare sodali. Cum tibi laudanti credidit, ipse subit. Adde *Propert.* l. 1. *eleg.* 9. v. 26. & *lib.* 2. *eleg.* 20. v. 68. ¶ Sæpe etiam significat in mentem venire, succurrere, redire in memoriam, *sovvenire*, *venir in mente*. *Liv.* l. 36. c. 20. Deinde cogitatio animum subiit, indignum esse, &c. *Ovid.* 12. *Met.* v. 472. nec mentem subiit, quo præmia facto, Quaque viri falsam speciem mercede pareris? *Id.* 2. *Trist.* v. 291. Proxima adoranti Junonia templa subibit, Pellicibus multis hanc doluisse deam, *Id. Heroid.* ep. 18. v. 61. de Luna. faveas, dea candida, dixi, Et subeant animo Latmia saxa tuo. *Senec. in Med.* v. 333. Melioris tibi memoria nostri subeat. *Virg.* 2. *Æn.* v. 562. subiit deserta Creusa, Et direpta domus. *Ovid.* 3. *Trist.* el. 8. *sub fin.* & quid sim, quid fuerimque, subit. & *eleg.* 13. v. 24. In tantis subeunt nec bona verba malis. *Plin.* in *proœm.* l. 12. & l. 33. c. 7. Subit antiquitatem mirari. *Id.* l. 23. c. 3. Quæ in reputatione misereri sortis humanæ subit. *Quintil. declam.* 6. *cap.* 11. *circa med.* Miseratio, quæ cogitationi nostræ subit. ¶ Item post venire, advenire, *venire*. *Virg. Georg.* 3. v. 66. Optima quæque dies miseris mortalibus ævi Prima fugit: subeunt morbi, tristisque senectus. *Ovid.* 4. *ex Pont.* ep. 13. v. 29. Et pudet, & metuo semperque, eademque precari, Ne subeant animo tædia justa tuo. *Curt. in fin.* cap. 2. *lib.* 3. Sera deinde pœnitentia subiit regem. *Cic.* 1. *de Orat.* cap. 33. *a med.* Omnes sententiæ verbaque omnia sub acumen stili subeant & succedant necesse est. ¶ Sæpissime vero est adire, suscipere rem molestam, difficilem, asperam, laboriosam, *incontrare*, *sfoggiarere*, *incorrere*, *sottoporsi*, *esporsi*. *Cic.* 3. *Attic.* ep. 13. *sub fin.* Quod si fuisset, istos labores, quos nunc in naufragiis nostris suscipis non subisses. *Id. pro Rosc. Amer.* c. 31. *a med.* Licet omnes in me terrores, periculaque impendeant omnia, succurram atque subibo. *Id. pro Dom. cap.* 38. *circa med.* Pœnam subire, ac sustinere. *Id. de provinc. consul.* c. 17. Quemvis excipere fortunam, subire vim atque injuriam malui, quam, &c. & c. 9. *sub fin.* Tela intenta in patriam subire atque excipere. *Id. Verr.* 7. c. 71. Inimicitiæ sunt? subeantur: labores? suscipiantur. *Id.* 2. *Tuscul.* c. 3. *ad fin.* Ultro appetendus, subeundus, excipiendus dolor. *Id. pro Mur. cap.* 2. *ad fin.* Cui video maximas reipubl. tempestates esse subeundas. *Id. in Pison.* c. 18. Subire sempiternæ fœdissimæ turpitudinis notas. *Id. Verr.* 3. c. 53. periculum. *Id. pro Dom.* c. 32. *a med.* vim & iracundiam populi incitati. *Id. pro Cluent.* c. 46. pœnam capitis. *Id.* 3. *Offic.* c. 29. voluntarium cruciatum retinendi officii causa. *Cæs.* l. 2. *B. Civ.* c. 81. necessariam deditionem. & l. 3. c. 77. subitum casum. *Cic. Q. Fr.* l. 1. ep. 3. *circa med.* dimicationem. *Id. in Partit.* c. 28. *a med.* judicium. *Id. pro Quint.* c. 31. inimici vultum superbissimum. *Id. pro Dom.* c. 27. *ad fin.* nomen exsulis. *Id. Attic.* l. 11. ep. 6. *ante med.* In oppido aliquo mallem resedisse: minus sermonis subissem, minus accepissem doloris, *avrei meno udite di cosa spiacevoli*. Huc & illa pertinent *Valer. Flacc.* l. 7. v. 428. subire jussa. *Ovid Heroid.* ep. 4. v. 23. amores. *Id.* 4. *Trist. eleg.* 6. v. 8. servitium. *Id.* 1. *Amor. eleg.* 7. v. 28. Debita sacrilegæ vincla subite manus. *Valer. Flacc.* l. 3. v. 702. Ipse ducis curas, mensosque subiret honores. *h. e.* susciperet, assumeret. ¶ Cum dativo *Cic. in Divin. Verr.* c. 14. *a med.* Poterisne ejus orationis subire invidiæ? Ita legit *Asconius*, & adscribit: Quasi latina dixit, ut *Magno ponderi subire*. Al. omn. leg. *invidiam*. Sed & illud *quasi* suspectum est. Præterea hoc est contra morem *Ciceronis*, ut ex allatis exemplis apparet. Addunt quidam ex *Tibull.* l. 1. *eleg.* 4. v. 41. duro subiisse labori. Sed *duros labores* habent plerique omnes: quos defendit *Broukus*. Illa vero dubia sunt *Virg.* 6. *Æn.* v. 222. ingenti subiere feretro. & *Æn.* 7. v. 161. muroque subibant. & *Propert.* l. 3. *eleg.* 17. v. 14. Quæ voluit liquido tota subire deo. Attamen nullam, quod sciam, habet varietatem lectionis illud *Virg. Æn.* 8. v. 125. Progressi subeunt luco, fluviumque relinquunt. Nisi velis contendere *muro* & *luco* esse ablativos casus, ut in loco *Statii* supra allato, *subit uno tegmine*. ¶ Cum infinito *Stat.* l. 3. *silv.* 2. v. 103. adversaque tela subisti Pellere inermis adhuc. *Claudian. in consul. Mall. Theod.* v. 46. Jam clavum, totumque subit torquere carinam. *intraprende*, *imprende*. ¶ In ludo talorum *subire* dicebatur, qui jactum aliquem nominabat, quo veniente vinceretur: & *vocare*, qui aliquem, quo exsiliente vinceret. *Ovid.* 3. *de art. am.* v. 333. Et modo tres jactet numeros, et modo cogitet, apte Quem subeat partem callida, quamque vocet. Ita *Mazzon. in defens. Dantis* l. 1. c. 21. ¶ Habet obscenam sententiam apud *Juvenal.* *sat.* 2. v. 50. & *Propert.* l. 3. *eleg.* 17. v. 14.

SUBER, eris, n. *sovero*, *sughero*, *sughera*, φελλός, φελλὸς, φλοιὸς δένδρου, arbuscula glandifera, corticem habens prærassum, cui innixi solent, qui natare discunt. *Plin.* l. 16. c. 8. Suberi minima arbor, glans pessima, rara, cortex tantum in fructu, præcrassus ac renascens, atque etiam in denos pedes undique explanatus. Usus ejus ancoralibus maxime navium, piscantiumque tragulis, & cadorum obturamentis: præterea in hiberno feminarum calceatu. *Id. ibid.* c. 23. Serotino autem germine malus, tardissimo suber. Ubi perperam aliqui legebant *tardissimus*, ut probarent etiam masculini generis esse posse. *Colum.* l. 4. c. 26. Nam est præcipua cuneis fissa olea, quercus, & suber, & siqua sunt similia robora. *Id.* l. 9. c. 6. Si regio ferax est suberis, haud dubitanter utilissimas alvos (*apibus*) faciemus ex corticibus: quia nec hieme rigent, nec candent æstate. *Plin.* l. 17. c. 24. *a med.* Cortice in orbem detracto necantur arbores, excepto subere, quod sic etiam juvatur. *Id.* l. 16. *cap.* 20. In aquis non fluitat suber, si dematur cortex. & c. 21. Folia non decidunt ilici, suberi, taxo. *Virg.* 7. *Æn.* v. 742. Tegmina queis capitum raptus de subere cortex.

SUBERECTUS, a, um, *rizzato*, *ritto*, *sollevato*, erectus, subrectus. *Apul.* l. 2. *Metam.* Effultus in cubitum, subrectusque in torum porrigit dexteram. *Marcell. Empir.* c. 20. Attus suberecti, recubantesque. *sollevati*, *e appoggiati*.

SUBEREUS, a, um, *di sovero*. *Seren. Sammon.* c. 34. v. 649. Subereus cortex.

SUBERIES, ei, f. Idem quod suber, ut constat ex *Festo* post *Struferctarius*, & *Strena*. Suberies, inquit, arboris genus, ex quo cortex natatoriis detrahitur. Idem habet *Isidor.* l. 17. *Orig.* c. 7. *a med.*

Ad-

Addiderat *Fest.* auctoritatem *Lucilii*, quæ temporis injuria intercidit.

SUBERIGO, is, exi, ectum, a. 3. *alzare, sollevare*, surrigo, attollo. *Sil. l.* 13. *v.* 154. Ut cum sæva fretis immisit prœlia Corus, Isthmoo coacta sublime suberigit unda.

SUBERINUS, a, um, idem quod subereus. *Sidon. lib.* 2. *ep.* 2. *a med.* Piscatrix retia suberinis corticibus extendit.

SUBERRO, as, n. 1. ὑποπλανάομαι, sub aliqua re erro, ut Saberrare montibus, hoc est errare sub montibus. *Claudian. de consul. Prob. & Olybr. v.* 254. Indigenas fluvios, Italis quicumque suberrant Montibus.

SUBEX. V. *Subices*.

SUBEXHIBEO, es, a. 2. idem quod exhibeo, vel aliqua ratione exhibeo. *Arnob. l.* 6. *pag.* 193. Præsentiam vobis quandam his ominum subexhiberi simulacris.

SUBEXPLICANS, antis, subtus explicans, expandens. *Arnob. l.* 7. *pag.* 231. *de Æsculapio.* Repsit ut coluber, non pedibus se ferens, atque suas subexplicans itiones, sed ventre nisuque pectoris.

SUBFERMENTATUS, a, um, aliquantum fermentatus. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 17.

SUBFERVEO, &c. V. *Suffervео*.

SUBFIO. V. *Suffio*.

SUBFLAVUS, & Sufflavus, a, um, *biondetto*, aliquantum flavus. *Sueton. in Aug. cap.* 79. Capillum leniter inflexum & subflavum.

SUBFRIGIDE, adverb. *alquanto freddamente*, ὑποψυχρῶς, aliquantum frigide. *Gell. l.* 2. *c.* 9. Nimis minuta, ac prope etiam subfrigide Plutarchus in Epicuro accusando λεξιθηρεῖ.

SUBFRIGIDUS, a, um, *un poco freddo*, *soffreddo*, ὑπόψυχρος, nonnihil frigidus. *Ammian. l.* 27. *c.* 11. (*al.* 22.) *sub fin.* Oblatrantes argumento subfrigido.

SUBFUSCULUS, & Suffusculus, a, um, subfuscus. *Ammian. sub fin. l.* 22. Homines Ægyptii plerique subfusculi sunt, & atrati. *Apul. l.* 2. *Metam.* Procerua, & subfusculus.

SUBFUSCUS, & Suffuscus, a, um, aliquantum fuscus. *Tacit. in Agric. c.* 12. *sub fin.* Gignit & Oceanus margarita, sed subfusca & liventia. *nericcio*.

SUBGERO, &c. V. *Suggero*.

SUBGLUTIO, is, singultus edo. *Veget. l.* 3. *rei Veterin. c.* 60. Intestini vexatio his agnoscitur signis: prioribus pedibus transfricat, & dolens subglutit.

SUBGRANDIS, de, *alquanto, o più tosto grande*, aliquantum grandis. *Cic. sub fin. c.* 1. *epist.* 1. *l.* 3. *ad Q. Fr.* Subgrande cubiculum autem, & hibernum altum valde probavi.

SUBGRAVIS, ve, ὑποβαρύς, aliquantulum gravis. *Plin. l.* 27. *c.* 9. Radice tenui, nigra, subgravi odore. Al. cum *Harduino* leg. *gravi odore*.

SUBGREDIOR. V. *Suggredior*.

SUBGRUNDA, & Suggrunda, æ, f. *gronda*, *grondaja*, γεῖσον, projectura tecti, qua stillicidium a pariete arcetur: a *sub*, & *grunda*: quæ vox habetur in *Gloss. vet. Varr. l.* 3. *R. R. c.* 3. *circa med.* Apes enim subter subgrundas ab initio villatico ostæ sunt tecto. *Vitruv. l.* 10. *c.* 21. Testudo habet subgrundas proclinatas. Adde *Ulpian. l.* 9. *Dig. tit.* 3. *leg.* 5. & *Jabolen. l. ult. tit. penult. leg.* 242.

SUBGRUNDARIUM, ii, n. *Fulgent. Planc. de prisca serm. post init.* Subgrundaria antiqui dicebant sepulcra infantium, qui nondum quadraginta dies implessent: quia nec busta dici poterant, quia ossa, quæ comburerentur, non erant: nec tanta cadaveris immanitas, quæ locus tumesceret. Unde Rutilius Geminus in Astyanacte ait: Melius subgrundarium misero quæreres, quam sepulcrum. Hæc *Fulgent.*

SUBGRUNDATIO, onis, f. γεῖσωσις, idem quod subgrunda *Vitruv. l.* 4. *c.* 2. Cantherii prominentes ad extremam subgrundationem.

SUBGRUNDIUM, ii, n. subgrunda. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. *sub fin.* Tabulæ in subgrundiis collocatæ. *Plin. lib.* 25. *cap. ult. a med.* Aizoum alii vocant hypogeson (ὑπόγεισον) quoniam in subgrundiis fere nascitur.

SUBGRUNNIO, is, n. 4. submissim grunnio. De sue *Paulin. Nolan. in Nat. S. Fel. edit. Muratori. v.* 343.

SUBGULARIS, re, qui est sub gula, in bestiis. *Vet. tab. marmor.* apud *Gruter. pag.* 647. *n.* 6. capite, pedibus, & sevo lactante, & subgulari, lanio cedentibus.

SUBHÆREO, es, n. 2. subtus, aut aliquantum hæreo. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 3. *n.* 10. Ulterior tui conspectus in suspicione & crimine subhærent, necesse est. Adducit *Cels. l.* 3. *cap.* 28. *sect.* 12. *ante med.* At cartilago ubi subhæsit, ipsa sedes docet. Sed al. rectius leg. *subsit*.

SUBHASTARIUS, a, um, hastæ & auctioni subjectus. *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 13. *Cod. Theodos. tit.* 6. *leg.* 9. Quæcumque possessiones subhastariæ sorte distractæ sunt.

SUBHASTATIO, onis f. auctio, venditio, quæ hasta posita fit. *Impp. Valentin. Theodos. & Arcad. l.* 4. *Cod. tit.* 44. *leg.* 16. Nec sub nomine subhastationis publicæ locus fraudibus relinquatur.

SUBHASTATUS, a, um, sub hasta venditioni expositus. V. *Hasta*. *Impp. Sever. & Antonin. l.* 7. *Cod. tit.* 53. *leg.* 3. Res quæ pignori datæ sunt, diu subhastatas emptorem invenire non potuisse.

SUBHASTO, as, a. 1. *esporre, o vendere all'incanto*, δημοπρατέω, hastæ & auctioni subjicio, in auctione vendo. V. *Hasta*. *Solin. c.* 10. (*al.* 13.) Nuptiæ non parentum arbitrio transeunt ad maritos, sed quæ per alia specie valent, subhastari volunt, & licentia taxationis admissa, non moribus nubunt, sed præmiis.

SUBHORRESCO, scis, n. 3. nonnihil, aut subtus horresco *Sisenna* apud *Non. c.* 3. *n.* 7. Subito mare subhorrescere, cæcosque fluctus in se provolvere.

SUBHORRIDUS, a, um, ὑποφρικώδης, aliquantulum horridus. *Cic. pro Sext. c.* 9. Quia eum tristem semper, quia taciturnum, quia subhorridum atque incultum videbant. *ruvido*, *selvatico*, *aspro*.

SUBHUMIDUS, a, um, aliquantum humidus. *Cels. l.* 3. *cap.* 6. *ante med.* Subhumidi oculi.

SUBJACEO, es, cui, n. 2. *esser posto sotto*, ὑπόκειμαι, subtus jaceo, seu situs sum, subjectus sum. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Hæc fenestra subjacens mare longius quidem, sed securius intuetur. & *ibid. a med.* Fenestris subjacet vestibulum villæ. *Plin. alter l.* 18. *c.* 30. *circa med.* Frumentum si tegulis subjaceat, conservescere. *Colum. l.* 1. *c.* 2. Campus in prata & arva digestus ædificio subjaceat. *Plin. l.* 10. *c.* 63. Feles coeunt mare stante, femina subjacente. ¶ Translate *Quintil. l.* 7. *c.* 4. Subjacet utilitati etiam illa defensio, si, &c. *Id. l.* 3. *c.* 6. Causa, cui plurimæ subjacent lites. ¶ *ibid. prope fin.* Quæstionum, quæ velut subjacentes ad illud quo judicium continetur, referuntur, sæpe in unam eadem plures possunt. *Prudent. in præfat. Cathemer. v.* 14. & mala pertinax Vincendi studium subjacuit casibus asperis. *soggiacque*. & *lib.* 2. *contra Symmach. v.* 963. his vitiis subjacuit. *Apul. l.* 11. *Metam.* Vita, quæ multis casibus subjacet. *Lactant. l.* 2. *cap.* 8. *ante med.* Deum credunt nihil efficere posse, nisi ex materia subjacenta ac parata. *Apul. in fin. l.* 2. *de doctr. Plat.* Inopes divitum impotentiæ subjacentes. *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 4. *Cod. tit.* 40. *leg. ult.* Viliores personæ capitali supplicio subjaceant.

SUBJACTO, as, a. 1. *jacto*, *per me fero*. *Coripp. in fragm. v.* 30. Ille etiam, Solis qui *la* subjactat amicum. ¶ Alio sensu V. in *Subjecto*.

SUBICES, um, m. *Gell. sub fin. c.* 17. *l.* 4. Ennius in tragœdia, quæ Achilles inscribitur, subices pro aere alto ponit, qui cælo subjectus est, in his versibus: Per ego deum sublimes subices, humidus Unde oritur imber, sonitu sævo & spiritu. *Festus* item refert verba *Ennii*: Nube per ego deum subices humidae, Unde oritur, &c. Ergo *nubes deum subices* dixit, quia subjectæ sunt deorum pedibus: vel ut alii volunt, quia sub cælum subeunt. *Nonius c.* 2. *n.* 764. Subices, nove positum, non a subjiciendo, sed ab altitudine. Ennius Achille: Per ego deum sublimes, &c.

SUBICULUM, i, n. quod subjicitur. Hinc a *Plauto* subiculum flagri dicitur μαστιγίας, qui flagris subjicitur: *in Pers.* 3. 3. 13. Vir summe, populi stabulum servitricium, Scortorum liberator, subiculum flagri, Compedium contritus, pistrinorum civitas.

SUBIDUS, a, um, adject. *Æditnus* vetus poeta apud *Gell. l.* 19. *c.* 9. Dicere cum conor curam tibi, Pamphila, cordis, Quid mi abs te quæram? verba labris abeunt. Per pectus miserum manat subido mihi sudor: Sic tacitus, subidus, duplo ideo pereo. *Subidus* videtur esse a *subando*, & significare libidine æstuantem, mollem, deliciis amorum deditum, minime durum, aut rusticum. ut sit sensus: amans quidem æstuo, & tamen tacere cogor: ideo duplici de causa pereo. Alii interpretantur scientem, videntem, peritum rei amatoriæ. unde *insubidus* ponitur pro rudi, rustico, ignaro.

SUBJECTE, adverb. demisse, humiliter, more hominis subjecti. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 84. *extr.* Hæc quam potest demississime, atque subjectissime exponit.

SUBJECTIO, onis, f. *il metter sotto*, *sottoponimento*, ὑπόθεσις, actus subjiciendi & supponendi. *Subjectio testamentorum* apud *Liv. l.* 39. *c.* 19. est falsi testamenti suppositio pro vero. *Subjectio sub aspectum* apud *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. & *sub oculos* apud *Gell. l.* 10. *c.* 3. *ante med.* est ὑποτύπωσις, forma rerum verbis expressa, evidentia. ¶ Est etiam adjectio, additio, *soggiungimento*. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 17. Illud quoque probandum est genus sententiæ, quod confirmatur subjectione rationis. Apud *Vitruv. l.* 9. *c.* 8. *ad fin.* subjectiones sunt, quæ post aliquod inventum adduntur. *Id. ibid. c.* 9. Eorum autem libris siquis velit subjectiones invenire, poterit, dummodo sciat analemmatos descriptiones. ¶ Item figura verborum apud Rhetores, qua orator alium interrogat, ac statim ipse responsionem subjicit, ἀνθυποφορά. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 23. Subjectio est, cum interrogamus adversarios, aut quærimus ipsi, quid ab illis, aut quid contra nos dici possit: deinde subjicimus id, quod dici oportet, aut quod non oportet, aut nobis adjumento futurum sit, aut obfuturum ipsis. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. Cum alium rogaveris, non exspectare responsum, & statim subjicere: quod schema quidam per subjectionem vocant.

SUBJECTIVE, adverb. *Martian. Capell. l.* 4. *pag.* 120. Cum dicimus, Cicero disputat, si accedat huic sententiæ, in Tusculano, declarativa accessit, si accedat, Romanus, subjective.

SUBJECTIVUS, a, um, qui subjicitur, seu postponitur. *Tertull. de virgin. veland. c.* 4. *ad fin.* & *Apul. l.* 3. *de dog. Plat.* ubi partem propositionis *subjectivam* vocat, quod Scholæ *subjectum*.

SUBJECTO, as, avi atum, a. 1. *gettar da sotto in su*, ἀναρριπτέω, ex imo in altum jacto: a *sub*, & *jacto*. *Lucret. l.* 6. *v.* 700. Saxaque subjectare, & arenæ tollere nimbos. *Virg.* 3. *Georg.* 240. ima exæstuat unda Verticibus, nigramque alte subjectat arenam. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 52. E spica exteruntur grana. iis tritis, oportet e terra subjectari ventilabris, cum ventus spirat lenis. *Malui leg.* subjactari. ¶ Item subjicio, suppono, *metter sotto*, ὑποτίθημι. *Ovid.* 4. *Met. v.* 359. Subjectatque manus, inceptaque pectora tangit. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 93. Urget enim dominus mentem non lenis, & acres Subjectat lasso stimulos.

SUBJECTOR, oris, m. ὑποβολεύς, qui subjicit: & fere in malam partem accipitur. *Cic.* 2. *Catil. c.* 4. Quis tota Italia veneficus, quis gladiator, quis latro, quis sicarius, qui parricida, quis testamentorum subjector, &c? *h. e.* qui falsa testamenta pro veris subjicit.

SUBJECTUS, us, m. subjectio, suppositio. In sexto casu *Plin. l.* 26. *c.* 16. Aristolochia vulvas procidentes inhibet fotu, vel subjectu.

SUBJE-

SUBJECTUS, a, um, *posto sotto*, ὑποβεβλημένος, subtus positus. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17. sub fin.* Sublicæ pro pariete subjectæ eam fluminis exciperent. *Plin. l. 14. c. 10.* Vinacea pedibus subjecta. *Id. l. 30. c. 14. a med.* Penna vulturina subjecta pedibus adjuvat parturientes. *Cic. in somn. Scip. c. 6.* Cingulus terræ subjectus æquinoctiali. *Hirt. de B. Alex. c. 28. ad fin.* Locus excelsior, planitie ex omnibus partibus subjecta. *Ovid. 6. Fast. v. 269.* Terra pilæ similis, nullo fulcimine nixa, Aere subjecto tam grave pendet onus. *Id. 1. Met. v. 229.* artus subjecto torruit igni. *& lib. 13. v. 458.* Exanimem e scopulo subjectas misit in undas. *& v. 913.* admiraturque colorem, Cæsariemque humeros, subjectaque terga tegentem. *Sueton. in Vitell. c. 17.* Mento mucrone gladii subjecto, ut visendam præberet faciem. *Ovid. Met. l. 15. v. 618.* depresso subjectis bubus aratro. *h. e.* sub jugum junctis. *Plin. l. 2. c. 67. extr.* Ut totum hoc, ceu subjectum oculis, quantum sit, ostendam. *Liv. l. 7. c. 34.* Habere hostem suis telis subjectum. *& paulo sup.* Subjectus ad umore ictus. *Ovid. 7. Met. v. 598.* victima col lapsa sine ictibus ullis, Exiguo tinxit subjectos sanguine cultros. *cacciati sotto la gola.* (Sic *Virg. 3. Georg. v. 492.* Ac vix suppositi tinguntur sanguine cultri.) Rursus *Ovid. 2. Amor. el. 14. v. 27.* Vellere quid effodis subjectis viscera telis? *Servius ad Virg. loc. cit.* Dicendo *suppositi* feriendi genus ostendit. Nam interdum sub inferiori parte, interdum desuper feriebantur. *Curt. l. 9. c. 5.* Nudum hostis latus subjecto mucrone hausit. *Liv. l. 7. c. 10.* Romanus mucrone subjecto, uno alteroque ictu ventrem hausit. *di sotto in su.* Utroque loco al. leg. *subrecto.* ¶ Est etiam *subjectus* in altum jactus, elatus. *Albinovan. ad Liv. eleg. 1. v. 235.* Tandem ubi complexa est (*flamma*) silvas, alimentaque sumpsit, Æthera subjectis lambit & astra comis. *Virg. 4. Georg. v. 385.* Ter flamma ad summum tecti subjecta refulsit. *Liv. l. 6. c. 24.* Camillus subjectus a circumstantibus in equum. ¶ Absolute *Tacit. 1. Ann. c. 65.* Cum barbari tanti sonore subjecta vallium ac resultantes saltus complerent. *h. e.* subjectas valles. ¶ *Subjectum* apud Logicos est id, de quo sermo instituitur. *Martian. Capell. l. 4. pag. 105. & Apul. l. 3. de dogm. Plat.* ubi de Syllogismo. ¶ *Subjectus*, adjectus, assumptus. *Ovid. 15. Met. v. 718.* Irrita subjectis fugere incendia pennis. ¶ Vicinus, conterminus. *Hirt. de B. Alex. c. 35.* Facilius Armeniam defendere posset, subjectam suo regno, quam Cappadociam longius remotam. ¶ Translate est imperio & ditioni subditus, *sopportato, soggiogato, sottomesso, suddito.* *Cic. 2. de nat. Deor. c. 30.* Nulli est naturæ obediens aut subjectus deus. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 77.* Gallia securibus subjecta, perpetua premitur servitute. *& cap. 1.* Qui jam ante se populi R. imperio subjectos dolerent. *Liv. l. 26. c. 49.* Tristi servitio subjectus. *Virg. 6. Æn. v. 854.* Parcere subjectis, & debellare superbos. ¶ Item obnoxius, *soggetto.* *Cic. 5. de Fin. c. 12. extr.* Res, quæ subjectæ sunt sensibus. *Id. 4. Acad. c. 23. a med.* Ea, quæ sub sensus subjecta sunt. *Id. 5. Tuscul. c. 1. circa med.* Si virtus subjecta sub varios incertosque casus famula fortunæ est. *& lib. 4. c. 26. a med.* Mare est subjectum ventis. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 47.* subjectior in diem & horam Invidiæ. *Cic. pro Quint. c. 15. a med.* Cujus non modo fortunæ, sed etiam victus vestitusque necessarius sub præconem subjectus est. *Id. in fragm. apud Lactant. l. 5. c. 8. sub fin.* Homines non intelligunt, se esse consanguineos & subjectos omnes sub unam eandemque tutelam. *Id. l. 1. de Orat. c. 46.* Ut in rerum privatarum causis oratori juris civilis scientia necessaria est; sic in causis publicis actionum, Senatus, & antiquitatis memoria, & publici juris auctoritas, & regendæ reipubl. ratio, tanquam aliqua materies, iis oratoribus, qui in republ. versantur, subjecta esse debet. *h. e.* reposita, in promptu, & sub manu posita, parata & nota. ¶ Illa quoque translata sunt. *Cic. 1. de Orat. c. 12.* Verborum sonitus inanis, nulla subjecta sententia, nec scientia. *Id. 2. de Fin. c. 2. in fin.* Diligenter oportet exprimi, quæ vis subjecta sit vocibus. *Id. 1. Offic. c. 27. in fin.* Quæ pars subjecta generi est, eam sic definiunt, &c. *Id. 4. Tuscul. c. 7. ad fin.* Sub metum subjecta sunt pigritia, pudor, terror, &c. ¶ Item additus, *soggiunto.* *Cic. 3. de Orat. c. 54. a med. & Quintil. l. 9. c. 3. ad fin.* Ad propositum subjecta ratio. αἰτιολογία. *Phædr. l. 1. fab. 19.* Habent insidias hominis blanditiæ mali, Quas ut vitemus, versus subjecti monent. *Gell. l. 7. c. 2.* Verba Crisippi subjecta sunt. ¶ Subjectum testamentum, *falsificato.* *Ovid. l. 2. ex Ponto, ep. 9. v. 69.* Nec mea subjecta convicta est gemma tabella Mendacem linis imposuisse notam. ¶ *Subjectus partus*, suppositus, falso pro filio habitus, *supposto.* *Ulpian. Dig. lib. 37. tit. 10. leg. 1. ad fin. item leg. 5. & Papinian. leg. 12. & lib. 48. tit. 18. leg. 1.* ¶ *Subjectus petitor*, subornatus, dolo malo petens, sycophanta. *Quintil. l. 4. c. 2. a med.* Suspicione subjecti petitoris non carebit. ¶ Quadrisyllabum. *Senec. in Hippol. v. 287.* Si qua (*ora*) ferventi subjecta Cancro, Si qua Parrhasiæ glacialis Ursæ.

SUBIGITO. V. *Subagito.*

SUBIGO, is, egi, actum, a. 3. *condurre, cacciare, menar sotto*, ὑπάγω, subtus ago, duco, subjicio. *Varr. l. 2. R. R. c. 4.* Sues pastum exigunt æstate mane: & antequam æstus incipiat, subigunt in umbrosum locum. *Sil. l. 15. v. 228.* Subigere classem ad mœnia. *appressare.* ¶ Item *cacciare di sotto in su*, In altum ago. *Virg. 1. Georg. v. 202.* qui adverso flumine lembum Remigiis subigit. *& lib. 6. Æn. v. 302.* Ipse ratem conto subigit. *Liv. l. 26. c. 7. ad fin.* Naves in flumine Vulturno comprehensas subigi ad id castellum jussit. *Sil. l. 13. v. 620.* Ast alius subigit saxum contra ardua montis. *& lib. 17. v. 641.* Subigere ad sidera. ¶ Item *mettere sotto il giogo*, jungere. *Senec. in Hippol. v. 1000.* Celsos sonipedes ocius subigit jugo. ¶ Item domare, ad jugum, aut onus assuefacere, *domare, dimesticare.* *Colum. l. 6. c. 2.* Vitulos, qui de grege feri comprehenduntur, sic subigi convenit. ¶ Item *intridere, stemperare, impastare, mescolare, rimenare*, ζυμόω, ὀργάζω, φυράω, subtus, aut intus agito, misceo, macero. *Cato R. R. c. 74.* Farinam in mortarium indito, aquæ paulatim addito, subigitoque pulcre: ubi bene subegeris, defingito. *Id. ibid. c. 18. a med.* De glarea & calce cernito primum corium facito: id pilis subigito. *Plin. l. 17. c. 14. a med.* Cato argillæ ternam fimumque bubulum admisceri, atque ita usque ad lentorem subigi jubet. *Id. l. 32. c. 10. ante med.* Subigere aliquid oleo. *Id. l. 28. c. 11.* panem ex uvis aut lacte. *Id. l. 11. c. 37. sect. 61.* Multis piscium dentes in lingua & toto ore, ut turba vulnerum molliant, quæ attritu subigere non queunt. *masticare.* & *Plin. l. 15. c. 8.* Amurca subigere areas. *h. e.* conspergere, & arescere sinere, ne rimas faciant. *Macrob. l. & c. 2. Saturnal.* Subigere gallam. V. integr. loc. ubi turpis in jocum latet sententia, ut & in illo apud *Sueton. in Cæs. c. 49. ad fin.* Gallias Cæsar subegit, Nicomedes Cæsarem, &c. ¶ Subigere manus labore egressi, *Quintil. declam. 3. c. 4.* domare, fatigare. ¶ Subigere terram, *zappare, arare, lavorare*, bipalio fodere, aratro versare. *Cato R. R. c. 161.* Locum subigere oportet bene, ubi erit subactus, areas facito. *Colum. l. 5. c. 5. a med.* Bipalio subigere. *Virg. 1. Georg. v. 125.* Ante Jovem nulli subigebant arva coloni. *Cic. 2. Agrar. c. 31.* Homines glebis subigendis exercitati. *Id. in fragm. apud Non. c. 4. n. 439.* Segetes agricolæ subigunt aratris multo ante, quam serunt. ¶ Est etiam tractare. *Ovid. 6. Met. v. 19.* Sive rudem primos lanam glomerabat in usus, Seu digitis subigebat opus. *filava.* ¶ Item fricare, defricare, *stropicciare.* *Colum. l. 6. c. 3.* Nec minus quotidie corpora pecudum, quam hominum defricanda sunt; ac sæpe plus prodest pressa manu subegisse terga, quam si largissimos cibos præbeas. ¶ Item acuere, *aguzzare, affilare, arrotare.* *Virg. Æn. 7. v. 626.* spicula lucida tergent Arvina pingui, subiguntque in cote secures. ¶ Item cogere, compellere, quasi mollire, macerare, & frangere duritiem quippiam facere recusantis, *sforzare, costringere, piegare a forza.* *Plaut. Pæn. 1. 1. 77.* Illa mulier lapidem silicem subigere, ut se amet, potest. *Id. Mostell. 5. 1. 52.* Ego illum verberibus, ut sit quietus, subegero. *Tacit. 2. Ann. c. 40.* Ut ederet socios, subigi non potuit. *Liv. l. 9. c. 41.* Hostes oppugnando ad deditionem subegit. *& mox.* Tarquinienses metu subegeret frumentum exercitui præbere. *& c. 1.* Subigi ad necessitatem dedendi res. *Sallust. in Catil. c. 10.* Ambitio multos mortales falsos fieri subegit. *Id. in Jug. c. 33.* Obeisam ira factionis potentiæ animus subigit. *Virg. 3. Æn. v. 257.* Dira fames subigat malis absumere mensas. ¶ Item mollire, frangere. *Senec. in Thyest. v. 302.* Illinc egestas tristis, hinc durus labor, Quemvis rigentem tot malis subigent virum. *Varr. l. 8. de L. L. c. 31.* Subigere autes populi consuetudine. *assuefare* cum verbum aliquod novum respuunt. ¶ Item cruciare, macerare. *Accius apud Non. c. 1. n. 1.* More amici subigit, quod mihi est senium multo acerbissimum. ¶ Item in potestatem ditionemque redigere, *soggiogare, sottomettere.* *Cic. Catil. 3. c. 10.* Mihi vivendum est cum illis, quos vici & subegi. *Id. pro Balb. c. 10.* Quos armis subegimus, atque in ditionem nostram redegimus. *Lucil. apud Non. c. 4. n. 439.* Subigere & domare bellando. *Sallust. in Catil. c. 2.* Urbes capere, nationes subigere. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 36.* Africanus, qui suo cognomine declarat, tertiam partem orbis terrarum se subegisse. *Justin. l. 30. c. 3. ad fin.* Græcos sub jugum Macedonici imperii subigere. ¶ Subigere pontum remis. *Valer. Flacc. l. 1. v. 471.* remos agitando *versare*, miscere, ut qui farinam aqua subigunt. ¶ *Subigit* prima producta. *Cic. in Mario, l. 1. de Divin. c. 47.* Subigit ipsa feris transfigens unguibus anguem. Al. leg. *ipsa feris subigit:* alii *subjicit*. Sunt qui scribi mallent *subigit.*

SUBJICIO, is, jeci, jectum, a. 3. *metter sotto*, ὑποτίθημι, suppono: a *sub*, & *jacio*. *Cic. 3. Verr. c. 27.* Ligna & sarmenta circumdare, ignemque subjicere cœperunt. *Ovid. 3. Met. v. 167.* Altera depositæ subjecit brachia pallæ. *Id. 4. Trist. eleg. 1. v. 75.* gladioque latus, scutoque sinistram, Canitiem galeæ subjicioque meam. *Colum. l. 12. c. 39.* Subactam bersam prelo subjicere. *Varr. l. 2. R. R. c. 2. a med.* Si parum habet lactis mater, subjiciat agnum sub alterius mammam. *Colum. l. 6. c. 2. ante med.* Boum ventri & sub femina manum subjicere. *Id. ibid. c. 30. ad fin.* Subjicere collyria, quæ ventrem movent. *metter delle supposte.* & *Nep. in Pelop. c. 3.* Epistolam in pulvinum subjiciens. *Al. leg.* sub pulvinum. *Plin. l. 26. c. 11. ante med.* Si aiaoum ignorantis pulvino subjicietur. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 26.* Nonnulli inter carros rotasque mataras ac tragulas subjiciebant, nostrosque vulnerabant. *Liv. l. 3. c. 69.* Subjicere aliquid oculis. *Quintil. l. 8. c. 6.* sub oculos. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 47. extr.* sub aspectum. *Plin. l. 18. c. 26.* Subjicere ova gallinis. *mettere a covare.* *& lib. 10. c. 59.* Incubanda ova subjici utilissimum novem aut undecim. Adde *cap. 54.* ¶ Metaphorice *Cic. 2. de Fin. c. 4. a med.* Huic verbo (*voluptas*) omnes qui ubique sunt duas res subjiciunt, lætitiam in animo, commotionem suavem jucunditatis in corpore. *Quint. l. 7. c. 3. sub init.* Certum est de nomine: sed quæritur, quæ res ei subjicienda sit. *qual significato dar se gli debba.* ¶ Item sursum jacere, *gettare di sotto in su, alzare.* *Ovid. Met. 10. v. 183.* Tollere Tænarides orbem properabat: at illum Dura repercusso subjecit ab aere tellus In vultus, Hyacinthe, tuos. *Virg. Æn. 12. v. 288.* & corpora saltu Subjiciunt in equos. *Liv. l. 31. c. 37. ad fin.* Pavidum regem in equum subjecit. *Virg. Ecl. 10. v. 74.* Quantum vere novo viridis se subjicit alnus. ¶ Item subdere, *sottomettere, soggettare.* *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 117.* Libera Romanæ subjecit colla securi. *Tacit. 13. Ann. c. 55.* Gentem suam ditioni

ditioni nostræ subjiciebant. *Flor. l. 2. c. 17.* Scipio Hispaniam nomen citra ultraque Iberum subjecit imperio. *Cic. 2. Offic. c. 8. ad fin.* Subjiciunt se homines imperio alterius & potestati de causis pluribus. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. ult.* Nos sub eorum potestatem subjiciemus. *Plin. in Paneg. c. 65.* Subjicere se legibus. *Cic. 2. Offic. c. 23. ad fin.* Hastam in foro ponere, & bona civium voci subjicere præconis. *porre all' incanto.* & *pro Quint. c. 13.* & *pro Dom. c. 20.* Subjicere sub præcone. *Sueton. in Calig. c. 38. a med.* Auctione proposita, reliquias omnium spectaculorum subjecit, & venditavit. Sic *Id. in Tib. c. 8. sub fin.* Delatores subjici in servos, ac venire imperavit. *h. e.* hastæ subjici tanquam servos. *Cic. 2. de Invent. c. 3.* Infinitam & immensam huic artificio (*oratorio*) materiam subjicere videtur. ¶ Item subigere, agere sub. *Varr. l. 2. R. R. c. 2. circa med.* Oves sub umbriferas rupes & arbores patulas subjiciunt. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 37.* & *38.* Omnibus deinceps diebus Cæsar exercitum in aciem produxit, ut pæne castris Pompeji legiones subjiceret. ¶ Item objicere, exponere. *Cic. 1. de Orat. c. 28. a med.* Scelus fraudemque nocentis subjicere odio civium. *Id. pro Planc. c. 23. a med.* Ne fictis auditionibus, ne dilemiosto dispersoque sermoni fortunas innocentium subjiciendas putetis. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 36.* Infirmis navibus hiemi navigationem subjiciendam non existimabat. *Liv. l. 38. c. 48. ad fin.* Subjicere calumniæ ea, quæ illi comprobaverunt. *Quintil. l. 7. c. 1. a med.* universam domum periculo. ¶ Item substituere, sufficere, *sostituire*. *Hirt. de B. Alex. c. 26.* Copias integras vulneratis defessisque subjiciebat. *Festus.* Subici aries dicitur, qui agitur, ut cædatur: quod fit, ut ait Cincius, exemplo Atheniensium, apud quos expiandi gratia aries inigitur ab eo, qui scelus admisit, pœnæ pendendæ loco. Hanc ipsam rem *Servius* aliis verbis confirmat ex veteri lege Numæ (*ad Eclog. 4. v. 43.* & *ad 3 Georg. v. 387.*) qua cavebatur homicidii jubebatur arietem pro se offerre. ¶ Et pro aeris falsa supponere, dolo mutare. *Nep. in Lysandr. sub fin.* Librum grandem conscripsit, in quo summis eum effert laudibus: quem cum legisset, dum obsignatur, alterum pari magnitudine signatum subjecit, in quo ejus avaritiam accusaret. *Cic. Phil. 12. c. 3.* Subjicere testamenta. *Quintil. l. 9. c. 2. a med.* Subjicere testamentum marito. *Ulpian. Dig. lib. 23. tit. 4. leg. 1. ad fin.* Subjicere pactum. *Id. lib. 13. tit. 7. leg. 36* In pignora dando pro auro æs subjicere creditori. *Justin. l. 1. c. 9* Prostrato Mergide, cui regnum debebatur, fratrem suum subjecit Oropasten. *Plin. l. 10. c. 9.* narrat coccygem avem *pullos subjicere*, quia in alienis nidis semper parit. ¶ Item ministrare, præbere. *Lucan. l. 7. v. 574.* Ipse manu subicit gladios, ac tela ministret. ¶ Item subornare, submittere, *subornare*. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 33.* Subjicitur etiam L. Metellus ab inimicis Cæsaris, qui hanc rem distraheret. *Quintil. l. 5. c. 7. ante med.* Testes frequenter subjici ab adversario solent, & omnia profutura polliciti, diversa respondent. ¶ Item addere, afferre, subdere loquendo, aut scribendo, *soggiungere*. *Cic. pro Sull. c. 21.* Jam vero quod subjicit, Pompejanos esse a Sulla impulsos, id cujusmodi sit, intelligere non possum. *Id. 2. de Divin. c. 50. sub fin.* Et quidem cur sic opinetur, rationem subjicit. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 2.* Ut unumquodque genus exemplorum sub singulos artis locos subjicere possis. *Sil. l. 1. v. 213.* His acuit stimulis subicitque haud mollia dicta. *Plin. in Paneg. c. 20. a med.* Edicto subjecisti, quid in utrumque vestrum esset impensum. *Varr. l. 1. R. R. c. 7.* Subjicit Scrofa: de forma culturæ hoc dico, &c. *Gell. l. 2. c. 20.* Verba Varronis subjeci: Villaticæ pastionis genera sunt tria, &c. *Virg. 3. Æn. v. 313.* vix pauca furenti Subjicio. *h. e.* respondeo. ¶ Item suggerere, submonere, in memoriam revocare, *suggerire*. *Terent. Phorm. 2. 3. 40.* Si meministi id, quod olim dictum est, subjice. *Cic. 7. Verr. c. 10.* Cupio, mihi ab illo subjici, si quid forte prætereo. *Id. pro Flacc. c. 21. a med.* Hic mihi Mæandrius, quasi ministrator, aderat, subjiciens, quid in suos cives, si vellem, dicerem. *Liv. l. 3. c. 48. in fin.* Ceteraque, quæ in tali re muliebris dolor querentibus subjicit. *Id. l. 45. c. 18. extr.* Præsens tractatio rerum certiora subjectura erat consilia. *Propert. l. 1. eleg. 7. v. 19.* Et frustra cupies mollem componere versum: Nec tibi subjiciet carmina serus amor. *Ovid. 7. Met. v. 304.* Spes est virginibus Peliæ subjecta creatis, Arte suum parili revirescere posse parentem. *h. e.* injecta. Sic *Quintil. declam. 3. initio.* Huic furenti tribuno mens subjecta est, ut juberet, &c. ¶ *Subjici* dicuntur, quæ sub alia quapiam re comprehenduntur, continentur. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 4.* Hæ quatuor partes, quæ subjiciuntur sub vocabulo recti. *Cic. in Top. c. 8.* Formarum certus est numerus, quæ cuique generi subjiciuntur. ¶ Refertur hinc ad ordinem, & significat postponere. *Quintil. l. 9. c. 4. ante med.* Minus peccabit, qui longis breves subjiciet: & adhuc qui præponet longæ brevem. *Id. l. 1. c. 4. a med.* (*al. c. 6. ad fin.*) Vocabulum, sive appellationem nomini subjecerunt, tanquam speciem ejus. & *c. 5.* (*al. 9.*) Dicere apte, quod est præcipuum, plerique ornatui subjiciunt. ¶ *Cic. 2. de Legib. c. 18. a med.* Terræ cultum segniorem suspicor fore, si ad eam tuendam, farroque subjiciendam superstitionis aliquid accesserit. Est qui mallet *subigendam*. Illud vero hic observandum, in MSS. sæpissime tum hoc loco *subiciendam*, tum in aliis etiam aliorum Scriptorum *subicio*, *subicit*, *subiciunt*, &c. uno *i* scriptum esse: licet primam corripere non sit opus. quod & in aliis a *jacio* compositis factitatum est. *Pier.* ad illud *Æn. 5. v. 104.* Subjiciunt verubus prunas. In antiquis, inquit, *subiciunt*, duobus ii in unum, idque figura oblonga, coeuntibus. Sic apud *Fest. loco supra allato.* Subici aries dicitur, &c. Plura hac de re habes apud *Noris. in Cenotaph. Pis. dissertat. 4. c. 4.*

SUBJICITO. V. *Subagito*.

SUBIMPUDENS, entis, *alquanto sfacciato*, ὑπαναίσχυντος, nonnihil impudens. *Cic. l. 7. Fam. ep. 17.* Interdum timidus in labore militari, sæpe autem etiam subimpudens videbare.

SUBINANIS, ne, ὑπόκενος, nonnihil vacui habens, aut inanitatis. *Cic. ad Attic. l. 2. ep. 17.* Quin etiam, quod est subinane in nobis, & non ἀφιλόδοξον, &c.

SUBINDE, *dopo*, *poscia*, *dipoi*, deinde, postea. *Petron. in Satyr. c. 7.* At subinde, ut in locum secretiorem venimus, centonem anus urbana rejecit. *Horat. l. 1. ep. 8. in fin.* primum gaudere, subinde Præceptum auriculis hoc instillare memento. *Colum. l. 2. c. 4. sub fin.* Ager aretur ultima parte mensis Augusti, subinde Septembri sit iteratus. *Tacit. in Agric. c. 14.* Consularium primus A. Plautius præpositus, subinde Ostorius Scapula. *Vellej. l. 1. c. 7. a med.* Capuam ab eisdem Tuscis conditam, ac subinde Nolam. *Tacit. 6. Ann. c. 2. a med.* Quos omitti posse? quos deligi? semperne eosdem, an subinde alios? *di mano in mano.* ¶ Item mox, paulo post, protinus. *Liv. l. 7. c. 10. a med.* Uno alteroque subinde ictu ventrem atque inguina hausit. *con due colpi un dopo l'altro.* & *lib. 30. c. 7.* Duæ subinde urbes captæ direptæque. & *lib. 39. c. 39.* Hac sedata contentione, alia subinde C. Decimii prætoris morte exorta est. *subito dopo.* Sic *lib. 23. c. 27. a med.* Universa gens postero die in deditionem venit. Nec diu in pacato mansit. nam subinde ab Carthagine allatum est, ut, &c. ¶ Item crebro per intervalla, identidem, *di quando in quando*, *Sovente*, *d'hora in hora*. *Petron. in Satyr. c. 117.* Nec contentus maledictis, tollebat subinde altius pedem, & obsceno strepitu simul atque odore viam implebat. *Liv. l. 10. c. 17.* Vendite ista, & illicite lucro mercatorem, ut sequatur agmen. Ego subinde suggeram quæ vendatis. *Colum. l. 6. c. 30.* Si diligenter subinde emundata fuerit humus. *Sueton. in Calig. c. 30.* Tragicum illud subinde jactabat: Oderint, dum metuant. *Plin. l. 2. ep. 7. sub fin.* Erit pergratum mihi hanc effigiem ejus subinde respicere. *Martial. l. 3. epigr. 40.* semel sec illud, Mentitur tua quod subinde tussis. *Sueton. in Calig. c. 50. circa med.* Mentis valetudinem & ipse senserat: ac subinde de secessu, deque purgando cerebro cogitavit. *più d'una volta*, *spesso*. & *Liv. l. 33. c. 21. sub fin.* Præda minor inventum est, quod subinde spolia agrorum capta domos mittebant. *di volta in volta.*

SUBINDO, is, a. 3. *soggiungere*, *aggiungere*. *Aurel. Vict. de orig. Rom. c. 3.* Secundum quod noster (*Virg. 8. Æn. v. 357.*) cognomento sic intulit *Hanc Janus Pater*, &c. ac subindit *Janiculum huic*, &c. Al. leg. *subinde*.

SUBINFLATUS, a, um, inflatus, superbiens. *Arnob. l. 2. pag. 46.* In opinionem scientiæ subinflati pectoris tumore tolli. *Cæl. Aurel. Acut. l. 2. c. 2.* & *3.* Vultus subinflatus.

SUBINFLUO, is, n. 3. subtus fluo. *Senec. l. 3. quæst. nat. c. ult.* Aliæ aquæ subinfluunt terræ, aliæ circumfluunt.

SUBINJECTUS, a, um, particip. a *sub*, & *injicio*. *Senec. controvers. 13.* Subinjecta manu satelles, quid moraris? inquit; jam exposita tormenta sunt. *poste le mani addosso.*

SUBINSULSUS, a, um, ὑπόψυχρος, aliquantulum insulsus. *Cic. de opt. gen. Orat. c. 3.* Est enim vitiosum in sententia, si quid absurdum, aut alienum, aut non acutum, aut subinsulsum est.

SUBINTELLIGO, is, a. 3. subaudio. *Hieronym. ep. 35.* (*al. 123.*) *a med.* Hoc dico, non quod te avarum didicerim, sed quod subintelligam, idcirco adhuc militia operam dare, ut impleas sacculum. *ho avuta sentore*, *ho subodorato.*

SUBINTRO, as, a. 1. *subentrare*, ὑπεισέρχομαι, subeo, subintroeo, succedo. *Augustin. l. 1. de Civ. Dei, c. 32.* Populo bellicoso, & solis antea ludis Circensibus assueto, ludorum scenicorum delicata subintravit insania. Adde *Tertull. l. 5. contra Marcion. c. 3. ex epist. ad Galat. 2. 4.*

SUBINTRODUCO, is, a. 3. *Augustin. epist. 137. (al. 78.) ante med.* Cum nullo modo adducerer, ut per commendationem meam eum alicui fratri subintroducerem.

SUBINTROEO, is, subintro. *Arnob. l. 8. pag. 198.* Cum qui Jupiter fuerit, idem possit existimari Mars esse; & qui Mavors fuerat, subintroire speciem possit Hammonis.

SUBINVIDEO, es, n. 2. ὑποφθονέω, aliquantulum invideo. *Cic. l. 7. Fam. ep. 10.* Subinvideo tibi ultro te etiam arcessitum ab eo.

SUBINVISUS, a, um, ὑπομισούμενος, aliquantulum invisus. *Cic. pro Rabir. Post. c. 24. in fin.* Subinvisum apud malevolos Postumi nomen propter opinionem pecuniæ nescio quam.

SUBINVITO, as, a. 1. ὑποκαλέω, aliquantulum invito, & provoco. *Cic. l. 7. Fam. ep. 1. sub fin.* Quod me quadam epistola subinvitarat, ut ad te scriberem.

SUBIRASCOR, eris, dep. 3. *adirarsi alquanto*, ὑποργίζομαι, nonnihil irascor. *Cic. 2. de Fin. c. 4.* Etsi satis clemens sum in disputando, tamen interdum soleo subirasci. *Id. Fam. 11. ep. 22.* Antea subirascebar brevitati tuarum litterarum. *Id. Attic. l. 9. ep. 7. in fin.* In Epirum quod me non invitas, subirascor.

SUBIRATUS, a, um, aliquantum iratus. *Cic. 1. de Orat. c. 16. ad fin.* C. Lucilius homo tibi subiratus, mihi propter eam ipsam causam minus, quam volebat, familiaris. *Id. Fam. 3. ep. 9.* Rescripsi tibi subiratus. *Apul. l. 4. Metam.* Ad hæc anus subiratior jubebat, &c.

SUBIS, bis, f. avis, quæ aquilarum nidos infestat, & earum ova frangit. *Plin. l. 10. c. 74. ex Nigidio.*

SUBITANEUS, a, um, idem ac subitus. *Colum. l. 2. c. 8. sub fin.* Si subitaneus imber incesserit. *subitanea e improvvisa pioggia.*

SUBITARIUS, a, um, idem ac subitus. *Subitarii milites*, qui subito colliguntur. *Liv. l. 3. c. 4. extr.* & *lib. 40. c. 26.* Ad eum repellendum Latini, Hernicique, & Coloniæ Antiam date Quin-

ctin

ctio subitarios milites (ita tum repentinos auxilio appellabant) jussi. & cit. lib. 3. c. 30. Exercitum subitarium scribere. *Plaut. Mil.* 2. 2. 70. Hinc rem age, res subitaria est. *h. e.* quæ celerem operam poscit. *Tacit. Ann.* 15. c. 39. Nero subitaria ædificia extruxit, quæ multitudinem acciperent. *h. e.* subito ac temere facta, *provvisionali*. Sic *Ann.* 14. c. 20. Pompejum incusatum a senioribus, quod mansuram theatri sedem posuisset. nam antea subitariis gradibus, & scena in tempus structa, ludos edi solitos. *Gell. l.* 9. c. 15. Subitaria dictione periculum sui facere. *col dire all' improvviso.*

SUBITO, *all' improvviso, in un subito*, ἐξαίφνης, repente, repentino, ex tempore. *Cic. de Orat.* c. 33. *l.* 1. Etsi utile est etiam subito sæpe dicere, tamen illud utilius, sumpto spatio ad cogitandum, paratius atque accuratius dicere. *Id. pro Planc.* c. 20. Consul comitia habere cœpit subito, præter opinionem omnium. *Id. pro Font.* c. 15. Cum tot bella aut a nobis necessario suscipiantur, aut subito atque improvisa nascantur. *Plaut. Amph.* 1. 3. 4. Quid istud est, mi vir, negotii, quod te tam subito domo abras? *Terent. Phorm.* 1. 4. 2. Itane nunc imparatum subito tanta te impedent mala. *Plaut. Mil.* 2. 2. 21. Ita abripuit repente sese subito. *Cæs. l.* 1. *B. Gall.* c. 40. *circa med.* Desperantes jam de pugna & dispersos subita adortum, magis ratione ac consilio, quam virtute vicisse. *Virg.* 4. *Georg.* v. 499. Dixit, & ex oculis subito, ceu fumus in auras Commixtus tenues, fugit diversa. *Phædr. l.* 4. *fab.* 16. v. 5. Faciem ad serenam subito mutetur dies. ¶ Item celeriter, cito, propere, *presto, in fretta, subito, avvino*. *Cæs. l.* 2. *B. Gall.* c. 33. Scutis ex cortice factis, aut viminibus intextis, quæ subito, ut temporis exiguitas postulabat, pellibus induxerant. *Lucret. l.* 2. v. 391. subito per colum vina videmus Perfluere: at contra tardum cunctatur olivum. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 47. Ex tabellis jam faxo scies, quam subito argento mihi usus invento siet. *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *epist.* 7. Breviores has litteras tabellario properanti subito dedi. *Nep. in Datam.* c. 7. Sed tam subito copias contrahere non potuit. *Phædr. fab.* 4. ex 118, quæ *Gudius* reperit, v. 13. Mus subito accurrens, non est quod timeas, ait. *Quintil. declam.* 17. c. 12. Virus præsentaneum paro, quod statim, quod subito corripiat. ¶ *Desubito*. V. in littera D.

SUBITUS, a, um, *subitano, improvviso, repentino*, αἰφνίδιος, repentinus, improvisus: a *subeo*. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 16. a *med.* Ne in rebus tam subitis, tamque angustis a Senatu consilium petendum putes. *Id.* 1. *de Orat.* c. 33. Subitam & fortuitam orationem commentatio & cogitatio facile vincit. *Id.* 5. *Tuscul.* c. 22. Magis subita tempestas, quam ante provisa, terret navigantes vehementius. *Cæs. l.* 3. *B. Gall.* c. 8. Ut sunt Gallorum subita & repentina consilia. *Plin. l.* 1. *ep.* 16. Causas agunt polite & ornate, sive meditatu, sive subita proferret. *Nep. in Dione* c. 6. Has tam inopinatas res consequuta est subita commutatio. *Hirt. l.* 8. *B. Gall.* c. 11. *extr.* Subitas hostium incursiones sustinere. *Tacit.* 2. *Hist.* c. 96. Neque Aponius cuncta, ut trepidans ex subita, perscripserat. & *l.* 4. c. 76. Advocare ex Italia non subitum militem, sed veterem expertumque belli. *novizio*, tiro. & *l.* 3. c. 47. Haud temnendæ manus dux Trapezuntem subitus irrupit. *Plin. l.* 1. *epist.* 13. Cum dictum esset, recitare Nonianum, subitus recitansi, inopinatusque venit. *Plin. alter l.* 22. c. 24. *ante med.* Aquæ mulsæ duo genera: subitæ ac recentis, alterum inveteratæ. *Plin. alter l.* 8. *ep.* 10. *in fin.* Relinquere liberis imagines non subitas. *h. e.* non recentes, aut novas. ¶ Absolute *Plaut. Pers.* 4. 4. 35. Si tibi venisse est opus, mihi quoque empto est: si tibi subiti nihil est, tantundem est mihi. *h. e.* si nulla te subita urget causa, cur vendas cito, neque me urget. *Id. Trin.* 5. 2. 50. Aperite propere, & Lesbonicum foras evocate. ita subitum est, propere quod eum conventum volo. *h. e.* ita res subitaria est, repentina atque urgens, propter quam cito eum volo alloqui. Sic *Cic. Fam.* 13. *ep.* 2. Nam propter opera instituta multorum, subitum est ei remigrare. *gli sopravviene un improvviso urgente motivo di*, &c. *Tacit.* 15. *Ann.* c. 39. Etiam fortes viri subitis terrentur. *Liv. l.* 25. c. 15. *ad fin.* Ut ad subita belli, si Hannibal venisset, equites vim sustinere possent. *Id. l.* 9. c. 43. Ut ad subita rerum duo justi scriberentur exercitus. ¶ *Per subitum*, subito. *Sil. l.* 10. v. 504. Talia dum pandit, vicinus parte sinistra Per subitum erumpit clamor. & *l.* 15. v. 145. Per subitum moto strepuere tonitrua mundo. Adde *vers.* 404. *l.* 14. v. 330. *l.* 12. v. 653. *l.* 8. v. 628. & *l.* 7. v. 594. ¶ *In subitum*, in rem subitam. *Id. l.* 7. v. 525. Quem postquam rapidum vidit procedere collis Hinc Libys, hinc Fabius, simul accendere fugaces In subitum curas. ¶ *In subito*, in re subita. *Plin. l.* 7. c. 44. Convulnerata quidem numerosa illa cohorte, sed (ut necesse erat in subito) tarde. ¶ *Subitum*, subito, per subitum. *Sil. l.* 15. v. 462. cum subitum campo perstrinxerat aures Murmur triste tubæ. ¶ *Clivus subitus*, minime clemens, abruptus, qui non paulatim, sed statim, & in ipso initio arduus assurgit. *Stat.* 6. *Theb.* v. 258 Campum exitu vetat, longo quem tramite planum Gramineæ frondes, sinuataque cæspite vivo Mollis non subitis augent fastigia clivis.

SUBJUGALIS, le, ὑποζύγιος, sub jugo assuetus, domitus. *Prudent. in Rom.* v. 335. Jumenta, pecua, subjugales belluas.

SUBJUGATOR, oris, m. *soggiogatore*. *Apul.* 2. *de doctrin. Plat.* Superator bonorum, malorum subjugator.

SUBJUGATUS, a, um, *soggiogato*, ut Subjugata provincia. *Ascon. in Verrin.* 3. *de præt. Urb.* c. 21. Quod quisque de subjugata provincia per triumphum apportavisset. *Arnob. lib.* 4. *pag.* 129. Cum apud Furculas Caudinas decus publicum subjugatum sit. *in edicto Maximin. Imp.* apud *Lactant. de mortib. persecutor.* c. 34. Multi periculo subjugati. *h. e.* territi & domiti. Adde *Prudent.* περὶ στεφ. 14. *de S. Romano*, v. 419. & 777.

SUBJUGIS, ge, ὑποζύγιος, ὑποζυγιαῖος, qui sub jugo est, qui jugo assuevit. *Plin. l.* 11. c. 49. Nero ostentabat hermaphroditas subjuges carpento suo equas. Al. plerique leg. *subjunctas*. ¶ Subjugia lora, quibus jugum collis boum, vel equorum aptatur. *Cato* c. 63. & 135. Subjugia in lustrum, lora pedum XIX.

SUBJUGIUM, ii, n. retinaculum, quo jumenta sub jugo junguntur. *Vitruv. l.* 10. c. 8. a *med.* Eadem ratione jumenta, cum juga eorum subjugiorum loris per medium temperantur, æqualiter trahunt onera.

SUBJUGO, as, a. 1. *soggiogare*, ὑποτάσσω, debello, & imperio subjicio, quasi sub jugo pono. *Claudian. de VI. consul. Honor.* v. 249. nulla est victoria major, Quam quæ confessos animo quoque subjugat hostes. *Lactant. l.* 4. c. 10. a *med.* Ingratum populum legi subjugavit. *Arcad. Dig. l.* 50. *tit.* 4. *leg. ult. ante med.* Curatores qui ad colligendos publicos reditus eligi solent, personali muneri subjugantur. *h. e.* adstringuntur. *Scævola l.* 4. *tit.* 8. *leg.* 43. Si maritus hoc fecerit, pœnæ subjugabitur. V. alia in *Subjugatus*.

SUBJUGUS, a, um, qui sub jugo est, ὑποζύγιος. *Apul. l.* 7. *Metam.* Protinus uxor ejus avara molæ machinariæ subjugum me dedit. ¶ *Plin. in fin.* c. 15. *l.* 30. tradit animal esse *subjugum* nomine; quod nec quale esset, nec ubi nasceretur, auctores tradiderunt.

SUBJUNCTIVUS MODUS, qui etiam conjunctivus, & adjunctivus dicitur, ὑποτακτικός est unus ex modis verborum, ita dictus, quia subjungitur alteri verbo, vel potius alterum verbum ei subjungitur. Nam eget aliqua re, ut sententia locutionis plena sit, ut Cum clamem, quare mihi taceat dicis? *Diomed. Priscian. Apul.* ¶ *Subjunctivæ conjunctiones*, quæ duo verba postulant, ut sententia sit completa, ut *si*, *cum*, *antequam*, *quamvis*, &c. *Charis. l.* 2. *pag.* 200. *Putsch.*

SUBJUNCTORIUM, ii, n. quodvis vehiculum, quod subjunctis jumentis trahitur. *Imp. Constant. lib.* 8. *Cod. Theodos. tit.* 5. *leg.* 10. Nulli de cetero subjunctorio privato animalia publica præbeantur.

SUBJUNCTUS, a, um, adjunctus, conjunctus. *Cic. de Haruspic. respons.* c. 17. Video in haruspicum responsis hæc esse subjuncta. Al. leg. *subjecta*. *Plin. l.* 11. c. 49. Ostentabat Nero hermaphroditas subjunctas carpento suo equas. Al. leg. subjuges. *Virg.* 10. *Æn.* v. 157. puppis rostro subjuncta leones. *h. e.* subjunctos seu appositos habens leones. *Vitruv. l.* 10 c. 6 Boves subjuncti. *Quintil. l.* 7. c. 9 Sæpe, ubi duorum antecedentium sermo subjunctus sit, in dubio est, unde est controversia: Heres meus uxori meæ dare damnas esto argenti, quod elegerit, pondo centum. Utra eligat, quæritur. *Manil. l.* 2. v. 385. sim summa prioris, Et para confestus subjuncti prima, &c. *h. e.* sequentis, subsequentis.

SUBJUNGO, is, unxi, unctum, a. 3. *attaccare al giogo, mettere sotto al giogo*, ὑποζεύγνυμι, sub jugum mittere, ad currum jungere. *Virg. Eclog.* 5. v. 29. curru subjungere tigres. *Colum. l.* 6. c. 2. *ante med.* Juvenci vacuo plaustro subjungendi. *Manil. l.* 4. v. 231. Inet subjungere currus, Ardentes & equos ad mollia ducere frena. ¶ Translate *Virg.* 8. *Æn.* v. 502. Nulli fas Italo tantam subjungere gentem. Externos optate duces. *h. e.* imperio continere, & ducis munere eum ea fungi. ¶ Et simpliciter, jungere sub. *Lucret. l.* 5. v. 422. Tu fac, utrumque uno subjungas nomine eorum. *h. e.* jungas sub una re. Al. leg. *uni*, *h. e.* adjungas, attribuas uni eidemque rei. ¶ Est etiam subigere, subjugare, *sottomettere, soggiogare*. *Cic.* 5. *Verr.* c. 21. Urbes multas sub imperium populi R. ditionemque subjunxit. *Vellej. lib.* 2. c. 39. *in fin.* Noras provincias imperio nostro subjunxit. *Cic.* 2. *Agrar.* c. 36. Ut sub vestrum jus, jurisdictionem, potestatem urbes, nationes, provincias, reges jungeretis. ¶ Translate *Claudian. de phœnice*, v. 30. Tum multis gravior tandem subjungitur annis. *h. e.* subigitur, superatur, vincitur. Est qui malit *subducitur*. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. v. 19. Et mihi res, non me rebus subjungere conor. *h. e.* subdere, subjicere. Est qui leg. *submittere*. ¶ Item addere, adjungere, subjicere. *Cic.* 1. *de Orat.* c. 50. a *med.* Omnes artes oratori subjungere. *Id. in Orat.* c. 27. *ante med.* Aristoteles translationi hæc ipsa subjunxit. *h. e.* subjecit tanquam species ejus. *Colum. sub fin.* c. 12. *l.* 2. Subjungenda est sarritioni runcatio. *Ovid.* 5. *Met.* v. 339. Calliope querulas prætentat pollice chordas, Atque has percussis subjungit carmina nervis. *Quintil. l.* 9. c. 4. Cavendum ne decrescat oratio, & fortiori subjungatur aliquid infirmius, ut sacrilego fur, aut latroni petulans. *Id. l.* 10. c. *ult. ante med.* Tum iis, quæ dicit, quæ subjuncturus est, quæ ultra spectanda sunt, &c. *Plin. l.* 7. *ep. ult.* a *med.* Dicit Senecio quæ res ferebat: aliqua subjungo. *soggiungo*. & *l.* 3. *ep.* 14 Subjunxit preces, multumque lacrymarum. *Frontin. de Aquæduct. artic.* 102. Non est alienum subjungere, qui post Messalam huic officio præfuerint. *Trajan. ad Plin. l.* 10. *ep.* 94. Amittenor quorum libellum epistolæ tuæ subjunxeras, &c. *hai annesso*. ¶ Substituere, *sostituire*. *Gell. l.* 1. c. 25. exempta una littera sonitus vastioris, & subjuncta lenioris. ¶ *Subjungier* paragoge. *Prudent.* 2. *in Symmach.* v. 586 pro *subjungi*.

SUBLABIUM, ii, n. herba, quæ & cynoglossos, & lingua canis appellatur. *Apul. de herb.* c. 96.

SUBLABOR, eris, lapsus sum, dep. 3. *cader all' indietro, e a poco a poco, e occultamente, decadere*, ὑπορρέω, ὑπολισθαίνω, retro aut paulatim, aut occulte labor, dilabor, decido. *Senec. ep.* 71. *ad fin.* Imperfecta necesse est, labent, & modo prodeant, modo sublabantur aut succidant. Sublabentur autem, nisi ire & niti perseveraverint. *Plin. l.* 10. *ep.* 75. Ædificia vetustate sublapsa reparare in melius. *Virg.* 7. *Æn.* v. 354. prima lues udo sublapsa veneno Pertentat sensus, atque ossibus implicat ignem. *Id. Æn.* 12. v. 684. montis saxum de vertice præceps Cum ruit avulsum vento, seu turbidus imber Proluit, aut annis solvit sublapsa vetustas. *Valer. Flacc. l.* 6. v. 355. & cassa frendens sublabitur ira.

rade a muare. ¶ Translate *Virg.* 2. *Æn.* v. 169. Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri Spes Danaum. *Senec.* in *Oedip.* v. 817. prima languescit senum Memoria, longo lasse sublabens situ.

SUBLABRO, as, a. 1. ὑποχειλίζω, cibum intra labra mitto, ut interpretatur *Nonius c.* 2. *n.* 774. *Naevius ibid.* Jam ego illis sobiens sublabrabo esui illud sincipus.

SUBLACRYMANS, antis, aliquantum lacrymans, ut Sublacrymantes oculi, apud *Veget. l.* 2. *c.* 30. *rei veterin.*

SUBLAMINA, æ, f. lamina, quæ alicui rei supponitur. *Cato de R. R. c* 41. Sublaminas pollulei minutas supponito. Al. leg. divisim *sub laminas.*

SUBLAPSUS, a, um. V. *Sublabor.*

SUBLAQUEO, as, a. 1. *far in volta o contavo del solajo, soffittare,* lacunar facio. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 172. *n.* 14. Cn. Sulpicius Cn. F. Ruf. IIII Vir Jur. Dic. sublaquaavit, trabes tecti ferro suffixit, lapide stravit, podio circumclusit sua pec.

SUBLATE, adverb. *altamente,* ὑψαγόρως, elate, sublimiter, magnifice, splendide. *Cic. de clar. Orat. c* 53. Quoniam ergo bonorum Oratorum duo genera sunt, unum attenuate presseque, alterum sublate ampleque dicentium. *h. e.* sublimi dicendi genere. *Id. pro Dom. cap.* 36. Nihil enim unquam de me dixi sublatius, asciscendæ laudis causa potius, quam criminis depellendi. *h. e.* arrogantius. Sic *Ammian. l.* 15. *c.* 12. (*al.* 29.) Avidi jurgiorum, & sublatius insolescentes. ¶ Proprie *Ammian. l.* 22. *c.* 15. *ante med.* (*al. c.* 36. *a med.*) Nilus diebus centum sublatius fluens, minuitur postea.

SUBLATEO, es, n. 2. subtus lateo, ὑπολανθάνω. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 48. Aristæ quasi cornua sunt spicarum, quæ primitus cum oriuntur, neque plane apparent, quæ sublatent, herba ea vocatur vagina. Al. leg. *qua sub latent herba, ea vocatur,* &c.

SUBLATIO, onis, f. *innalzamento,* ἄρσις, actus sustollendi, elatio. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Tempus sonum metitur, ut a sublatione ad positionem iisdem sit spatiis pedum. *& paulo post.* Rhythmi quo cœperunt sublatione ac positione, ad finem usque decurrunt. ¶ Transfertur ad animum. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 4. *ad fin.* Stoici voluptatem sic definiunt: Sublationem animi sine ratione, opinantis se magno bono frui. ¶ Est etiam ablatio, vel destructio. *Quintil. l.* 7. *c.* 1. *prope fin.* An restitutio pro sublatione judicii sit, & perinde valeat, ac si judicium non fuisset.

SUBLATORUS. V. in *Sustollo.*

SUBLATUS, a, um, *innalzato, sollevato,* ἀρθείς, elatus, elevatus. a *sub*, & *latus* particip. unom. verbi *fero,* aut *tollo.* *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 23. *in fin.* Datum signum, sublatæ anchoræ. *Cic. Verr.* 7. *c.* 35. *in fin.* Prædonum adventum significabat ignis e specula sublatus. *Ovid.* 7. *Met. v.* 354. sublatus in aera pennis. *Cic.* 3. *Verr. cap.* 5. *a med.* Civis R. sublatus in crucem. *& Verr.* 6. *c.* 3. Quæ manibus sublatis sacra quædam reposita in capitibus sustinebant. *Id. Agrar.* 2. *cap.* 35. Roma in montibus posita, & convallibus, cœnaculis sublata atque suspensa. *Horat. epod.* 6. *v.* 7. Agam per altas aure sublata nives. *h. e.* subrecta. *Plin. l.* 18. *c.* 19. Ut boves capitibus sublatis arent. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 401. Scorpius cauda sublata. *Virg.* 9. *Æn. v.* 749. *& l. ea. v.* 729. sublatum alte consurgit in ensem. *Id.* 2. *Æn. v.* 474. coluber Lubrica convolvit sublato pectore terga. *& in fin.* sublato montem genitore petivi. *recatemelo sulle spalle.* & *Lucret. l.* 1. *v.* 95. Iphianassa sublata virum manibus, tremebundaque ad aras deducta. *portata sulle braccia.* & *Phædr. l.* 5. *fab.* 7. *v.* 10. inter manus sublatus, & multum gemens Domum refertur. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 831. Nunc potes ad solem sublato dicere vultu, &c. *Virg.* 2. *Æn. v.* 338. sublatus ad æthera clamor. & *Liv. lib.* 10. *c.* 14. *Gell. l.* 16. *c. ult. circa med.* Carmen, quod Orthium dicitur, voce sublatissima cantavit. ¶ Susceptus, educatus, *allevato.* quo sensu *tollere* dicebant. *Virg.* 9. *Æn. v.* 203. Non ita me genitor bellis assuetus Opheltes Sublatum erudiit. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 43. Si cui præterea validus male filius in re Præclara sublatus aletur. *Trajan. ad Plin. l.* 10. *ep.* 72. Qui liberi nati expositi, deinde sublati a quibusdam, & in servitute educati sunt. ¶ Translate *Tacit. Ann.* 13. *c.* 32. Nam L. Silanus eximia nobilitate, disciplinaque C. Cassii, apud quem educatus erat, ad omnem claritudinem sublatus, imperium invaderet. *Id. l.* 11. *c.* 21. Tuli omine in spem sublatus. ¶ Interdum est superbiens, inflatus, elatus, *superbo, orgoglioso, gonfio.* *Terent. Hecyr.* 3. 5. 56. Quia paululum vobis accessit pecuniæ sublati animi sunt. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 15. Quo prœlio sublati Helvetii audacius subsistere cœperunt. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 10. Juvenilis animus levium quoque rerum gloria sublatus. *Virg.* 10. *Æn. v.* 502. Nescia mens hominum servare modum rebus sublata secundis. *Ovid. in Halieut. v.* 54. *de leone.* Quoque venit, fidens magis & sublatior ardet, Concussitque toros, & viribus addidit iram. ¶ Significat etiam ablatum, remotum, *tolto via, levato.* *Virg.* 8. *Æn. v.* 175. dapes jubet & sublata reponi Pocula. *Propert. l.* 2. *eleg.* 12. *v.* 9. Quam multa apposita narramus verba lucerna! Quantaque sublato lumine rixa fuit! *Tacit.* 15. *Ann. c.* 29. *sub fin.* Sublatum capite diadema imagini subjecit. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 404. Sublatus pudor omnis. *Virg.* 12. *Æn. v.* 26. sine, me hæc haud mollia fatu Sublatis aperire dolis. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 1. *ad fin.* Non modo ignoscendi ratio, sed etiam cognoscendi consuetudo jam de civitate sublata est. *Id. ad Brut. epist.* 6. Jampridem hoc ex nostra consuetudine sublatum esse debet. *Horat. l.* 3. *od.* 24. *v.* 31. Virtutem incolumem odimus, Sublatam ex oculis quærimus invidi. *Cic. pro leg. Manil. c.* 11. *a med.* Bellum adventu Pompeji sublatum atque sepultum. *Id.* 1. *de Orat. c.* 58. Veteres leges novis legibus esse sublatas. *Justin. l.* 13. *c.* 5. *sub fin.* Morte Leonati lætatus est: quippe & æmulum sublatum, & vires ejus accessisse sibi gratulabatur.

SUBLAVO, as, a. 1. subtus lavo, subluo. *Cels. l.* 6. *c.* 18. *sect.* 10. Si anus, vel os vulvæ procidit, considerari debet, purumne sit, quod provolutum est, an humore mucoso circumdatum. Si humidum est, vino austero sublavandum est. *Est qui leg.* subluendum. *Capitolin. in M. Anton. Philos. c.* 19. Ut necato gladiatore, sanguine illius sese Faustina sublavaret. *h. e.* τὰ γυῖα sublueret. *Apul. de herb. c.* 74. Si mulier labores interius, herbæ solatæ succo se sublavet.

SUBLECTIO, onis, f. collectio post primam lectionem facta substitutio in locum alterius. *Tertull. l.* 2. *advers. Marcion. c.* 31. *circa med.* Mandat de plateis & viis civitatis facere sublectionem.

SUBLECTO, as, a. 1. oblectando clam decipio. *Plaut. Mil.* 4. 2. 74. Ut ludo! *Mi.* Quid ego? ut sublecto os!

SUBLECTUS, a, um, *eletto in luogo d' altri.* *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 7. *a med.* Hinc legitimi: & collegæ, qui una lecti: & qui in eorum locum suppositi, sublecti: additi, allecti, &c. ¶ Item sub aliqua re lectus, *raccolto di sotto.* *Colum. l.* 12. *c.* 17. Ficus viridis cum sublecta est, in amphoris conditur. ¶ Item surreptus. *Plaut. Rud.* 3. 4. 43. Liberos parentibus sublectos habebat.

SUBLEGO, is, egi, ectum, a. 3. *raccogliere di sotto,* ὑπολέγω, subtus lego, sub aliqua re colligo. *Colum. l.* 12. *c.* 50. Si bacca tempestatibus in terram decidit, necesse est eam sublegere. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 10. puer alte cinctus acernam Gausape purpureo mensam pertersit, & alter Sublegit quodcumque jaceret inutile. ¶ Translate est clam excipere, aucupari, intercipere, *ascoltar di nascosto.* *Plaut. Mil.* 4. 2. 98. Clam nostrum hunc sermonem sublegerunt. Adde *Turpil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 281. Sic *Virg. Eclog.* 9. *v.* 21. Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper. *h. e.* te non sentiente percepi. ¶ Item sufficere, substituere, *sostituire.* *Liv. l.* 6. *c.* 23. Et ita in demortuorum locum sublecturum. *Cic. in tog. cand.* apud *Ascon. sub fin.* Nescis, me prætorem primum esse factum, te concessione competitorum, & meo beneficio in tertium locum esse subjectum? *Justin. l.* 6. *c.* 3. Populo sublegendi senatum potestatem permisit. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 4. *n.* 1. Majori parti senatus principes Latinorum in ordinem suum sublegi placebat.

SUBLESTUS, a, um, *debole, tenue,* infirmus, tenuis. *Festus:* Sublesta antiqui dicebant infirma & tenuia. Plautus in Persa (3. 1. 20.) Ad paupertatem si immigrant infamiæ, gravior paupertas fit, fides sublestior. Idem in Nervolaria vinum ait sublestissimum, quia infirmos faciat vel corpore, vel animo. Hæc *Festus.* Eodem fere modo *Non. c.* 2. *n.* 830. Sublestum est leve, frivolum. Plautus: Nam ubi ad paupertatem, &c. *Plaut. Bacch.* 3. 6. 13. Lingua factiosi, inertes opera, sublesta fide. ¶ Quod *Festus* de vino dixit, nonnullis minus placet. Potius enim *sublestissimum* vinum esse aqua multa dilutum, tenue, sine viribus.

SUBLEVATUS, a, um, *alzato, sostenuto, sollevato,* sublatus, erectus. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 34. *a med.* Ut in ascensu, non nisi sublevati a suis, primi non facile eniterentur. Adde *l.* 7. *B. Gall. c.* 47. *in fin.* ¶ Translate *Cic.* 4. *Tuscul. cap.* 37. *a med.* Zopyrus derisus est a ceteris, ab ipso autem Socrate sublevatus. *difeso, ajutato.*

SUBLEVO, as, avi, atum, a. 1. *alzare, sollevar da terra,* ὑπεξαίρω, sursum levo, erigo. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 4. Qui ont sibi quondam ad pedes stratos ne sublevabat quidem. *Auct. ad Herenn. lib.* 4. *cap.* 30. Sinistra mentum sublevat. *h. e.* sustollit, & sustinet. *Liv. lib.* 28. *cap.* 20. Primi sequentes extrahentes manu, postremi sublevantes eos, qui præirent, in summum evadunt. *Plin. l.* 11. *c.* 17. Apes regem fessum humeris sublevant: validius fatigatum ex toto portant. *Id. lib.* 9. *cap.* 8. *ad fin.* Piscatores retia sua sublevant. *Virg.* 10. *Æn. v.* 831. & terra sublevat ipsum Sanguine turpantem comptos de more capillos. *Claudian. in consul. Probi, & Olybr. v.* 89. nodus qui sublevat ensem. *h. e.* sustinet. *Id. in nupt. Honor. & Mar. v.* 160. hunc pisce volutam Sublevat Oceani monstrum Tartessia tigris. *h. e.* vehit. Sic *Id. in* II. *consul. Stilich. v.* 338. vix sublevat unum Tarda ratis. ¶ *Sublevare se, se* erigere, *alzarsi, sollevarsi, rizzarsi.* *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 26. Alces crura sine nodis articulisque habent, neque, si quo afflictæ casu conciderunt, erigere se, aut sublevare possunt. ¶ Translate est favere, juvare, erigere, tueri, *sollevare, ajutare, difendere.* *Cic. in Divin. Verr. c.* 2. *a med.* Videor non omnino a defendendis hominibus sublevandisque discedere. *& Verr.* 3. *c.* 92. *a med.* Eadem ista æstimatione alter sublevarat aratores, alter everterat. *Plin. l.* 3. *ep.* 14. Reum non modo non presserunt, verum etiam sublevaverunt. *Sueton. in Calig. c.* 53. *ad fin.* Vel onerare sententia sua aliquem, vel sublevare. *Cic. pro Cæcin. c.* 9. Non minus nos stultitia illius sublevat, quam lædit improbitas. *Id. Phil.* 7. *c. ult.* Sublevare vicinos suis facultatibus. *Nep. in Attic. c.* 2. fugam alicujus pecunia. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 12. *a med.* innocentiam. *Ovid. in fin. eleg.* 3. *l.* 1. *Trist.* absentem auxilio. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. cap.* 34. oppidanos re frumentaria. *Plin. l.* 3. *ep.* 9. *a med.* Sublevare testes. *h. e.* si titubare videantur, opportunis interrogationibus confirmare, & veluti in gradum reponere. ¶ Item minuere, levare, mitigare, lenire: ea scilicet, quæ gravia sunt & molesta, levia & lenia reddere. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 80. *a med.* Docuit, quantum usum haberet ad sublevandam omnium rerum inopiam, potiri oppido pleno atque opulento. *Cic. Tuscul.* 4. *c.* 20. Sublevare calamitates hominum indignorum. *Id. pro Mur. c.* 4. pericula. *Id. pro Sull. c.* 27. res adversas amicorum. *Id. de Amic. c.* 24. offensionem. *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 3. *a med.* odia. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 4. metum. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 31. *ad fin.* laborem militum. *Id. l.* 3. *B. Civ. c.* 73. *a med.* Si non omnia caderent secunda, fortunam esse industria sublevandam. *Q. Cic. de petit. consul. c.* 1. Nominis novitatem dicendi gloria maxime sublevabis. *h. e.* minues invidiam, qua, homo novus cum sis, non laborare non potes,

tes. *Varr. l.* 3. R. R. *c.* 24. Tuas partes, inquit, sublevavit Appius, o Merula noster. *ha supplito a tuo, che a te toccava: ti ha levata la fatica.*

SUBLICA, æ, f. trabs prælonga, humi statuta, & erecta ad quippiam sustinendum, pertica, palus. *Festus in Sublicium* ait esse vocabulum Volscorum. *Liv. l.* 23. *c.* 37. Turram ex ipso muro excitavit consul aliquanto altiorem, quia muri satis per se alto, subjectis validis sublicis, pro solo usus erat. *Al. leg.* sublicis, *ut sit a recto* sublicium. *Vitruv. l.* 3. *cap.* 3. Si solidum non invenietur, tunc is locus fodiatur, & palis configatur, sublicæque machinis adigantur quam creberrimæ. Adde *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 49. ¶ De trabibus, quæ in alveo fluminis defixæ pontem sustinent, *piede o sostegno del ponte*, *ὑποβάθρα*, *ξυλα*. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 17. Tigna bina sesquipedalia in flumen defixerat, non sublicæ modo directa ad perpendiculum, sed, &c. *& lib.* 7. *c.* 35. *ad fin.* Iisdem sublicis, quarum pars inferior integra remanebat, pontem reficere cœpit. Adde *Liv. l.* 10. *c.* 37. ¶ *Sublices* in plur. pro *sublicæ* dicuntur a *Festo loc. cit.*

SUBLICES. ⎫ V. in dict. præced.
SUBLICIUM. ⎭

SUBLICIUS PONS, qui & Æmilius, unus ex Romæ pontibus, cujus adhuc durant vestigia, sub monte Aventino, ad eam partem Tiberis, qua Janiculum ab urbe dirimit, sine clavis ferreis ea arte constructus, ut trabes sine fulturis eximi possent, ac reponi. Id enim religiosum esse cœpit, ex quo, defendente Coclite, ægre revulsus est. Dictus est autem *Sublicius*, quod ligneus esset, & sublicis fulciretur. *Plin. l.* 36. *cap.* 15. ¶ Exstructus fuit ab Anco rege, cui placuit Janiculum Urbi conjungere. *Liv. l.* 1. *c.* 33. ¶ Ab hoc ponte sæpius a Pontificibus refecto, at cis & uls Tiberim sacra fierent, Pontifices dictos esse *Varro* existimat *l.* 4. *de L. L. c.* 15. *Id. l.* 6. *cap.* 3. *circa med.* ait, ab hoc ponte Argeorum simulacra quotannis a sacerdotibus jaci solere.

SUBLIDO, dis, isi, isum, a. 3. aliquantum oblido. *Prudent. in Apotheos. vers.* 913. *de tibia fert.* Aut atile tirhens sonitus producit acutos, Aut murmur tenerum sublidit voce minuta.

SUBLIGACULUM, li, n. *brachetta*, *mutande*, *sottocalzoni*, *περίζωμα*, vestis qua pudenda teguntur. Cum femoralia olim non haberent Romani, velamen subligabant verecundiæ causa. *Cic.* 1. *Offic. c.* 35. *ad fin.* Scenicorum quidem mos tantam habet veteri disciplina verecundiam, ut in scenam sine subligaculo prodeat nemo. Verentur enim, ne, si quo casu evenerit, ut corporis partes quædam aperiantur, aspiciantur non decore. ¶ Idem dicitur etiam *subligar*. *Martial. l.* 3. *epigr.* 87. & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 70. In plur. num. *Plin. l.* 12. *c.* 14. *circa med.* Subligaria signantur artifici. *scil.* ne in tractando tura aliquam partem artifex in ea recondat.

SUBLIGAR. V. in voce præced.

SUBLIGATIO, onis, f. actus subligandi. *Pallad. l.* 1. *tit.* 6. *a med.* Subligatio acerbis uvis facienda est, quando excutiendi aut sumpendi acini nulla formido est.

SUBLIGATURA, æ, f. *brachiere*, subligaculum, *περίζωμα*, *Theodor. Priscian. l.* 3. *c.* 26. Herniarum perseverantiam subligatura percurare.

SUBLIGATUS, a, um, subtus ligatus. *Martial. l.* 7. *epigr.* 66. Harpasto quoque subligata ludit. *h. e.* subligaculo velata.

SUBLIGO, as, avi, atum, a. 1. *legare sotto*, *ὑποδέω*. subtus ligo. *Cato R. R. c.* 33. & *Plin. l.* 17. *c.* 22. *sub fin.* Ubi uva varia fieri cœperit, vites subligato. *Virg.* 8. *Æn. v.* 459. Tum lateri atque humeris Tegeæum subligat ensem. *& lib.* 11. *v.* 11. clypeumque ex ære sinistræ Subligat, atque ensem collo suspendit eburno. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 148. truncas nemorum effigiesque virorum Rite locat quercus, simulataque subligat arma. *Id. l.* 6. *v.* 700. Subligat extrema patrium cervice tiaram. *Id. l.* 5. *v.* 579. Quis procul ille virum nobis, quem balteus asper Subliget? *Stat.* 6. *Theb. v.* 366. abolla laurum textumque illustre coronæ Subligat.

SUBLIMATUS, a, um, *posto in alto*, in sublimi positus. *Vitruv. l.* 6. *c.* 9. *a med.* Granaria sublimata, & ad septentrionem spectantia disponentur. ¶ Translata *Aurel. Vict. in epitom. c.* 4. *a med.* Pallas prætoriis ornamentis sublimatus.

SUBLIME, adverb. V. in *Sublimis*.

SUBLIMEN, inis, n. *soglia*, *sogliare*, limen superum ostii, ut vult *Scalig. ad Varron. R. R. l.* 3. *c.* 3. *p. m.* 253. Aliis inferius: quod magis placet. *Propert. l.* 2. *el.* 19. *v.* 37. At nullo dominæ teritur sublimina amor. *Al. leg. diversum* sub limine *rectius*.

SUBLIMIS, e, *alto*, *elevato*, *sublime*, *μετέωρος*, *ὑψηλός*, altus, excelsus, elevatus, supra nos positus, ut limen superum ostii: ut ait *Festus in Sublimavit. Idem:* Sublime est in altitudinem elatum, ut Ennius in Thyeste: Aspice hoc sublime candens, quem vocant omnes Jovem. (*refertur hic versus etiam a Cicer. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 25. *& lib.* 3. *c.* 4.) Virgil. in Georgicis *l.* 1. (*vers.* 242.) Hic vertex nobis semper sublimis. *Senec. l.* 2. *quæst. nat. cap.* 1. Omnis de universo quæstio in cœlestia, sublimia, & terrena dividitur. Prima pars naturam siderum scrutatur. Secunda tractat inter cœlum terramque versantia, hæc sunt nubila, imbres, nives, tonitrua: quæcumque aer facit, patiturque. Hæc sublimia dicimus, quia editiora sunt imis. *Virg.* 1. *Georg. v.* 404. Apparet liquido sublimis in aera Nisus. *Tibull. lib.* 1. *eleg.* 7. *sub fin.* Hunc Venus ex alto flentem sublimis Olympo Spectat. *Ovid.* 1. *Met. vers.* 666. montis sublime cacumen. *Virg.* 12. *Æn. v.* 133. alii portis sublimibus astitent. *Id.* 9. *Æn. v.* 681. quercus sublimi vertice nutant. *Horat. l.* 3. *od.* 1. *sub fin.* sublime atrium moliri. *Ovid. initio l.* 2. *Met.* Regia solis erat sublimibus alta columnis. *Plin. l.* 2. *c.* 36. Arcus (*iridis*) sublimes fiunt humili sole, humilesque sublimi. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 24. quanto sublimior Atlas Omnibus in Libya sit montibus. *Lucan. l.* 3. *v.* 86. sublime nemus. *Id. l.* 7. *v.* 542. sublimis equus. *Colum. l.* 3. *c.* 8. Armentis sublimibus insignis Mevania est, Liguria parvis. *alti di statura*. & *Horat. l.* 1. *od.* 15. *sub fin.* Sublimi fugies mollis anhelitu. *h. e.* elato vultu anhelans ex cursu & ascensu in fuga. facilius enim sublata facie spiritus ducitur. *Id. in fin. od.* 26. *l.* 3. sublimi flagello Tange Chloen. *h. e.* alta sublato, ut sit gravior ictus. *Senec. in Troadib. v.* 1088. sublimi gradu incedit Ithacus. *grave e sostenuto*. ¶ Sæpe *sublimis* dicitur, qui in altum per aera fertur. *Liv. l.* 1. *c.* 16. *sub fin. & cap.* 34. & *Virg.* 1. *Æn. v.* 419. Hæc locutus sublimis abiit. *Ovid.* 5. *Met. v.* 648. Jam super Europen sublimis & Asida terras Vectus erat juvenis. *Virg.* 11. *Æn. v.* 722. accipiter Consequitur pennis sublimem in nube columbam. *Id. Æn.* 3. *v.* 255. quem præpes ab Ida Sublimem pedibus rapuit Jovis armiger uncis. ¶ Item qui sublimi loco sedet. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 49. tenuem texens sublimis aranea telam. *Ovid. Met.* 6. *v.* 650. sedens solio Tereus sublimis avito. *Id. Heroid. ep.* 12. *v.* 179. Tyrio jacent sublimis in ostro. *Virg.* 7. *Æn. v.* 285. Æneadæ sublimes in equis redeunt. ¶ Sublimem rapere, arripere aut ferre aliquem apud *Plaut. Asin.* 5. 2. 18. *Men.* 5. 7. 6. & 5. 8. 5. & *Mil.* 2. 5. *v.* 1. & *Terent. Andr.* 5. 2. 20. & *Adelph.* 3. 2. 18. est invitum aliquem vi abripere inter manus, ita ut terram non contingat: *portar di peso e per forza*. Fiebat id fere servis, qui rapiebantur ad pœnam. ¶ *Sublime* absolute est altitudo, sublimitas, *altezza*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 56. Sonus natura in sublime fertur. *Sueton. in Claud. cap.* 27. & *in Oth. c.* 2. Jactare aliquid in sublime. *Plin. l.* 10. *c.* 38. Aves ejaculantur sese in sublime. *Id. l.* 31. *c.* 6. Aqua surgens in sublime. *Id. sub fin. l.* 18. Grues per sublime volantes. *Id. l.* 27. *c.* 12. *ad fin.* Datur decoctum ejus contusis, ex sublimi devolutis. *Id. l.* 36. *c.* 4. Dianæ facies in sublimi posita. ¶ Ponitur & adverbii ritu pro sublimiter. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 43. Theodori nihil interest, humine, an sublime putrescat, *in terra, o in aria*. & *l.* 2. *de Divin. c.* 31. *in fin.* Scuta, quæ fuerant sublime fixa, sunt humi inventa. *in alto*. & *lib.* 2. *de nat. Deor. cap.* 39. *sub fin.* Aer fusus & extenuatur sublime fertur. *all'insù*. & *Liv. l.* 21. *c.* 30. *a med.* Eos ipsos, quos cernant, legatos, non pennis sublime elatos Alpes transgressos. *per aria*. & *Lucret. l.* 6. *v.* 96. sublime volantes Ætheriæ nubes. *Virg.* 1. *Georg. v.* 318. ventorum concurrere prælia vidi, Quæ gravidam late segetem ab radicibus imis Sublime expulsam eruerent. *Sil. l.* 11. *v.* 273. multoque procul splendentibus ostro Accipitur sublime toris. & *vers.* 152. sublime sedens. *Ovid. in Halieut. vers.* 69. sublimius altum attollit caput. ¶ Translate *sublimis* est excellens, præstans, egregius, *eccellente*, *sublime*. *Horat. in art. poet. v.* 457. sublimes versus ructatur. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 28. Qui facis in parva sublimia carmina cella. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 164. natura sublimis & acer. *Martial. l.* 9. *epigr.* 1. & 79. sublimi pectore vates. ¶ Item magnus, grandis. *Horat. l.* 1. *ep.* 12. *v.* 15. Nil parvum sapias, & adhuc sublimia cures. ¶ Item illustris, nobilis. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. *ante med.* Antiqui reges, ac sublimes cives. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 231. Quis, Catilina, tuis natalibus, atque Cethegi Inveniet quidquam sublimius? *Virg.* 10. *Æn. v.* 145. quem pulsi pristina Turni Aggere murorum sublimem gloria tollit. *Id.* 1. *Æn. v.* 263. sublimemque feres ad sidera cœli Magnanimum Ænean. *Ovid. sub fin. l.* 2. *Trist.* Tu mihi (quod rarum) vivo sublime dedisti Nomen, ab exsequiis quod dare Fama solet. *Lucan. l.* 10. *v.* 377. communis gloria nobis: Nos quoque sublimes Magnus facit. *Plin. l.* 22. *c.* 5. Qua claritate nihil in rebus humanis sublimius ducunt. ¶ Item qui altiora animo est, magnanimus, fortis. *Ovid. l.* 1. *Fast. v.* 301. Non Venus & vinum sublimia pectora fregit, Officiumve fori, militiæve labor. *Id. l.* 3. *ex Ponto*, *ep.* 3. *vers.* 103. Mens tua sublimis supra genus eminet ipsum, Grandius ingenio nec tibi nomen inest. *Horat. in art. poet. v.* 165. *de juven. morib.* Sublimis, cupidusque, & amata relinquere pernix. *h. e.* elatus, audens, *ὑπέροχος*. ¶ Stilus sublimis dicendi est eorum, qui grandiloqui sunt cum sententiarum gravitate & majestate verborum, vehementes, varii, copiosi, graves, ut *Cic. in Orat. c.* 5. *sub fin.* loquitur. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 1. *v.* 39. Non ego contulerim sublimia carmina nostris. *h. e.* Tragica elegiacis. *Plin. l.* 9. *ep.* 26. Visus es mihi in scriptis meis adnotasse quædam, ut tumida, quæ ego sublimia, ut improba, quæ ego audentia; ut nimia, quæ ego plena arbitrabar. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. Quid proderit, si genus sublime dicendi parvis in causis, parvum limatumque grandibus adhibeamus? *Id. l.* 9. *c.* 4. *ad fin.* Quis dubitat, alia lenius, alia concitatius, alia sublimius, alia pugnacius, alia gravius esse dicenda? Adde *l.* 8. *c.* 3. ¶ Superlativum *sublimissimus* est apud *Tertull. in Apolog. c.* 32. *Symmach. l.* 6. *ep.* 57. (*al.* 56.) & *Imp. Justinian. lib.* 7. *Cod. tit.* 62. *leg. ult.* ¶ Olim *sublimus*, a, um, dictum est. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 8. *n.* 45. Sublima nebula cœlum obscurabat. *Accius ibid.* Sæpe ex humili sede sublima evolat. *Lucret. l.* 1. *v.* 340. per maria ac terras, sublimaque cœli.

SUBLIMITAS, atis, f. *altezza*, *sublimità*, *ὑψηλότης*, altitudo, elevatio. *Quintil. l.* 12. *c.* 5. *a med.* Sublimitas corporis. *Colum. l.* 8. *c.* 3. Cellarum sublimitas dividatur tabulatis. *Plin. l.* 19. *c.* 5. Cucurbitarum natura sublimitatis avida. *vogliosa d'andar in alto*. & *l.* 2. *c.* 16. *a med.* Sublimitates Lunæ. ¶ Translate *Plin. l.* 7. *c.* 25. *sub fin.* Illa fuit vera & incomparabilis invicti animi sublimitas, captis Pompeji scriniis epistolarum, concremasse ea optima fide, atque non legisse. *Id. l.* 35. *c.* 10. Hæc est in pictura summa sublimitas. *perfezione*, *eccellenza*. ¶ De sublimi dicendi stilo. *Plin. l.* 1. *ep.* 20. Platonicam illam sublimitatem & latitudinem

nem effingit. *& ep.* 16. Splendor & sublimitas narrandi. *Quintil. lib.* 8. *c.* 3. Sublimitas, & magnificentia, & nitor. *& cap.* 6. Percipiturque ex his oritur mira sublimitas, quæ audaci & proxime periculum translatione tollitur. *Id. l.* 1. *c.* 8. (*al.* 14.) Sublimitas heroici carminis.

SUBLIMITER, *altamente*, μετεώρως, ὑψηλῶς, alte, sublime. *Cato R. R. c.* 70. Bos ipsus, & qui dabit (*medicamentum*) facito, ut uterque sublimiter stent. *h. e.* celso & erecto corpore. *Colum. l.* 8. *c.* 11. Pavo nec sublimiter potest, nec per longa spatia volitare. *& cap.* 13. Locus munitur sublimiter pedum quindecim maceria.

SUBLIMO, as, avi, atum, a. 1. *innalzare*, *sollevare*, μετεωρίζω, in altum sublevo, tollo, exalto. *Enn. apud Non. c.* 1. *n.* 773. Sol, qui candentem in cælo sublimat facem. *Festus*: Sublimavit, dixit (*Cato*) in altum extolit, Originum libro secundo: In maximum decus, atque in excellentissimam claritudinem sublimavit. Id autem dicitur a limine superiore, quia supra nos est. *Apul. in Florid. n.* 2. (*al. l.* 1.) Aquila cum se nubium tenus altissime sublimavit. *Prudent. in Apot. v.* 913. *de sono tibiæ*. Aut tumidum largo sublimat flamine bombum, Aut raucos frangit modulos, &c. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c. ult. a med.* Si aliarum disciplinarum doctrina destitueretur, hæc illum vel sola professio sublimaret. *Mamert. in gratiar. act. ad Julian. cap.* 29. *a med.* Quem sublimet & illustrat consulatus.

SUBLIMUS, a, um. V. *Sublimis* in fine.

SUBLINGIO, onis, m. servus culinarius, quasi coci discipulus, lingendis magis patinis, quam coquendis obsoniis idoneus. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 103. Jam hic quoque scelestus est, coqui sublingio. *Camerarius* edidit *coquit sub lingua*.

SUBLINIO, is, a. 4. idem quod sublino. *Plaut. Mil.* 2. 1. 73. sublinitum est os custodi mulieris. V. dictionem seq.

SUBLINO, is, levi, litum, a. 3. *ungere*, *e tingere sotto*, *dar la prima mano*, ὑποχρίω, subtus linio, primum colorem induco. *Plin. l.* 33. *c.* 3. *circa med.* Sublinunt chrysocollam atramento, priusquam inducant, atramento & Parætonio. *Id. l.* 33. *c.* 6. *ad fin.* Si purpuream facere malunt, cæruleum sublinunt, mox purpurissum ex ovo inducunt. ¶ Item substernere, supponere, *metter sotto*. *Id. l.* 36. *c.* 23. Uliginosa (*loca*) & ubi salsugo vitiat, testaceo sublini utilius. *Id. l.* 37. *c.* 7. *sub fin.* Sardonyche argenteis bracteis sublinitur. *h. e.* substratur suppositis bracteis. *Sic mox*. Inveniuntur & circa Leucada, quæ bractea aurea sublinuntur. ¶ Translate *sublinere os alicui* est illudere & pro ridiculo habere: tractum a genere ludi, quo dormientibus ora pinguntur, ut *Nonius cap.* 1. *n.* 219. docet. Cujus ludi exempla habes apud *Virgil. Ecl.* 6. *v.* 22. & *Petron. in Satyr. c.* 22. Hinc de iis dicitur, qui simulatione officii, aut ficte blandiendo, fallunt, decipiunt, fraudant, *schernire*, *gabbare*, ὑποσμήχω. *Plaut. Mil.* 2. 5. 37. Ut sublinitur os custodi cauto, conservo meo! *& Merc.* 2. 4. 17. Vin' patri sublinere pulere me os tuo? *Cha.* sane volo. *Id. Capt.* 3. 4. 123. Ita mihi stolido sursum vorsum os sublevere offuciis. *Id. Aulul.* 4. 6. 2. Fidei censebam maximam multo fidem esse. ea sublevit os mihi penissime.

SUBLITUS, a, um, subtus illitus. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 43. Ursorum cornua in laminas secta translucent, multasque alias ad delicias consecuntur, nunc tincta, nunc sublita. *h. e.* nunc in superiori parte picta, nunc subtus aliquo colore supposito ornata. *Id. l.* 33. *c.* 6. *ante med.* Argentum vivum, cum æra inaurantur, sublitum bracteis pertinacissime retinet. *Id. l.* 30. *c.* 9. *ad fin.* Lacertæ viridis sanguis, jumentorum pedes sublitus sanat. ¶ Translate *sublitum os* alicui dicitur, cum is deceptus est, & fraudatus, ut dictum est in voce præced. *Plaut. Capt.* 4. 2. 3. Ad illum modum sublitum os esse hodie mihi? *Id. Epid.* 3. 4. 33. Senex tibi os est sublitum plane & probe.

SUBLIVIDUS, a, um, *alquanto livido*, ὑποπέλιδνος, aliquantulum lividus. *Celsus l.* 5. *c.* 28. *sect.* 1. Pustulæ eminent sublividæ, aut pallidæ. Adde *sect.* 11. *a med.*

SUBLUCANUS, a, um, *dell' alba*, *del far del di*, ὑπόρθρινος, qui sub lucem fit, sublustris. *Plin. l.* 11. *c.* 10. Sublucanis temporibus.

SUBLUCEO, es, xi, n. 2. *risplendere sotto*, *e alquanto*, ὑποφαίνομαι, subtus vel aliquantum luceo. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 5. *v.* 5. Qualia sublucent fugiente crepuscula Phœbo. *Cic. in Arat. v.* 289. Aries sublucet corpore toto. *Plin. l.* 14. *c.* 20. *a med.* Experimentum picis, si fragmenta subluceant. *Id. l.* 9. *c.* 36 Nigrantis rosæ colore sublucens. *Ovid. Heroid. ep. ult. v.* 215. Concidimus macie: color est sine sanguine, &c. Candida nec mixto sublucent ora rubore. *Virg.* 4. *Georg. v.* 275. violæ sublucet purpura nigræ. *h. e.* apparet nitor purpureæ sub nigrore violæ.

SUBLUCIDUS, a, um, *alquanto lucido*, aliquantum lucidus, ὑπολαμπής. *Apul. sub init. l.* 6. *Metam.* Sublucidus lucus.

SUBLUCO, as, a. 1. ὑποκαθαίρω. *Festus*: Sublucare arbores est ramos earum supputare, & veluti subtus lucem mittere. V. *Collucs*.

SUBLUGEO, es, n. 2. idem quod lugeo. *In cenotaph. Pisano C. Cæsar.* Matronas, quæ in Colonia nostra sunt, sublugere, &c. Ubi *Norisius dissert.* 3. *c.* 2. Non aliquantulum, sed plane juste lugere matronæ jussæ sunt, quia paulo supra dicitur: *pro magnitudine tanta ac tam improvisæ calamitatis*.

SUBLUO, is, lui, lutum, a. 3. *lavare di sotto*, ὑπολούω, subtus lavo, expurgo. *Cels. l.* 4. *c.* 13. Quoties desedit, subluere aqua calida. *Martial. l.* 6. *epigr.* 81. Inguina sic toto sublais in solio. *Colum. l.* 6. *c.* 32. Intertrigo bis in die sublultur aqua calida. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. cap.* 69. Cujus collis radices duo duabus ex partibus flumina subluebant. *h. e.* subter fluendo alluebant.

SUBLURIDUS, a, um, ὑποπέλιδνος, aliquantulum luridus. *In suppositis Amphitr. Plauti, scena quæ incipit*, Quis tam vasto, *in fine*. Ut primum coivit cicatrix cutula, sublurida.

SUBLUSTRIS, stre, *alquanto chiaro*, ὑπόλαμπρος, lumine aliquo illustratus, ut sublustris nox, & sublustris umbra, quæ habet aliquid luminis. *Virg.* 9. *Æn. v.* 373. Et galea Euryalum sublustri noctis in umbra Prodidit immemorem. *Liv. l.* 5. *c.* 47. & *Horat. lib.* 3. *ode* 27. *v.* 31. Nocte sublustri nihil astra præter Vidit, & undas. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 241. simul aspera victor Cingula sublustri vibrantia detrahit umbra. ¶ Transfertur ad ea, quæ habent aliquid ornamenti. *Gell. l.* 13. *c.* 24. *circa med.* Quæ quoniam sunt eloquentiæ Latinæ tunc primum exorientis lumina quædam sublustria, libitum est ea mihi ἀπομνημονεύειν.

SUBLUTEUS, a, um, adject. aliquantum luteus. *Arnob. l.* 5. *pag.* 164. Color purpurei luminis offectione subluteus. *Apul. in Florid. n.* 12. (*al. l.* 2.) Non color lacteus ille, vel lividus, vel utrinque subluteus.

SUBLUTUS, a, um, particip. a subluo. *Martial. lib.* 2. *epigr.* 42. Zoile, quid solium subluto podice perdis?

SUBLUVIES, ei, f. *bruttura*, *sordidezza*, ῥύπος, sordes & immunditiæ, quas & illuviem, & proluviem vocamus. *Apul. l.* 9. *Metam.* Via subluvie cœnosa lubrica. ¶ Est etiam genus morbi in discrimine ungulæ ovium nascens ex collectione saniei. *Colum. l.* 7. *c.* 5. *circa med.* Clavi quoque dupliciter infestant ovem, sive cum subluvies atque intertrigo in ipso discrimine ungulæ nascitur, seu cum idem locus tuberculum habet. Adde *Plin. l.* 30. *c.* 9. *a med.* Videtur autem esse a *luo*, λύω, solvo, quia circa ungulae cutis resolvitur, ut fit in redovia, quæ & ipsa subluviei species dici potest.

SUBMAGISTER, tri, m. *sottomaestro*, ὑποδιδάσκαλος, promagister. Habetur in Inscriptione optimæ notæ, in *Musæo Veronens. pag.* 82. *n.* 2. ubi *Summagister* scriptum est.

SUBMANANS, tis, nom. particip. subtus manans. *Vitruv. l.* 8. *c.* 1. *ante med.* Aquæ ex montibus sub terra submanantes.

SUBMANUS. V. *Summanus*.

SUBMASSA. V. *Massa*.

SUBMEJO, is, n. 3. subtus mejo. *Marcell. Empir. c.* 8.

SUBMEJULUS, li, m. qui in lectulo mingit. *Marcell. Empir. c.* 26. *ad fin.*

SUBMEMORATIO, ὑπόμνημα, tribuitur *Modestino Digestor. lib.* 27. *tit.* 1. *leg.* 13. *ad fin.* sed is locus e græco *Modestini* est conversus.

SUBMERGO, *&* Summergo, ergis, ersi, ersum, a. 3. *affondare*, *annegare*, *sommergere*, καταδύω, sub aqua mergo. *Virg.* 1. *Æn. v.* 43. Pallasne exurere classem Argivum, atque ipsos potuit submergere ponto? *Tacit.* 14. *Ann. c.* 5. Navem submergere. ¶ Translate *Arnob. l.* 3. *pag.* 104. Intercipere scripta, & publicatam submergere lectionem. *sopprimere*, *nascondere*.

SUBMERSIO, onis, f. *affondamento*, *sommersione*, ὑπόδυσις, actus submergendi. *Arnob. l.* 5. *pag.* 182. Jovem pro pluvia, Cererem pro terra vultis audire, & pro Libera ac patre Dite submersionem seminis atque jactum. *Jul. Firmic. l.* 1. *c.* 2. *sub fin.* Quem videa natantem ex crebra submersionis trepidatione deficere.

SUBMERSUS, us, m. submersio. *Tertull. de anim. c.* 32. *circa med.* Anima submersu piscinarum strangulabilis.

SUBMERSUS, *&* Summersus, a, um, *affondato*, *annegato*, *sommerso*, βρύχιος, καταδύς, demersus. *Cic.* 1. *de Divin. cap.* 31. *ad fin.* Cum equum demisisset in flumen, submersus equus voraginibus non exstitit. *Id.* 2. *de Divin. c.* 39 *a med.* Quanta maris est pulcritudo! quot genera partim submersarum, partim fluitantium, & innantium belluarum, partim ad saxa nativis testis inhærentium! *che stanno sempre sott' acqua*. & *Colum. l.* 12. *cap.* 4. *sub fin.* Salgama non innatent, sed semper sint jure submersa. *Virg. Æn.* 1. *v.* 583. Unus abest, medio in fluctu quem vidimus ipsi Submersum. *& vers.* 73. submersasque obrue puppes. *Cæs. lib.* 3. *B. Civ. cap.* 39. Faucibus portus navem onerariam submersam objecit. *Virg. Æn. l.* 3. *v.* 223. Saxum quod tumidis submersum tunditur olim Fluctibus. *Justin. l.* 2. *c.* 1. *a med.* Si omnes quondam terræ submersæ profundo fuerunt. *Ovid.* 12. *Met. vers.* 277. ferrum igne rubens Cum faber eduxit, lacubus demisit, at illud Stridet, & in tepida submersum sibilat unda. *Claudian. de B. Gild. v.* 42. Urbs submersa. *allagata*. ¶ Translate *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 221. Vile latens virtus. quid enim submersa tenebris Proderit obscuro?

SUBMERUM VINUM apud *Plaut. Stich.* 1. 3. *in fin.* videtur esse parum aqua dilutum, & pæne merum.

SUBMINIA, æ, f. apud *Plaut. Epid.* 2. 2. 48 nomen est vestis feminæ, fortasse a minii colore sic dictæ, quia minii sive ruboris nonnihil habeat.

SUBMINISTRATIO, onis, f. χορηγία, actus subministrandi, præbitio. *Tertull. in Apolog. c.* 48. *sub fin.* Ignis jugis habens divinam subministrationem incorruptibilitatis.

SUBMINISTRATOR, oris, m. *somministratore*, χορηγός, qui subministrat, præbitor. *Senec. ep.* 114. *sub fin.* Subministrator libidinum, testisque.

SUBMINISTRATUS, us, m. subministratio. In sexto casu singulari *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 12. *ante med.* Potionis totius haustus in omne corpus simul penetrat, cibus autem exiguo subministratu paulatim penuriam consolatur.

SUBMINISTRATUS, a, um, *somministrato*, suppeditatus, præbitus. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 20. In Britanniam proficisci contendit, quod hostibus nostris inde subministrata auxilia intelligebat.

SUBMINISTRO, as, avi, atum, a. 1. *porgere*, *dare di mano in mano*, *somministrare*, ἐπιχορηγέω, suggero, suppedito, præbeo. Locum au-

autem præcipue habet in his, quæ non tote simul, sed per partes præbentur. *Cic. pro Dejot. c. 9.* Sese despoliata maluit, quam tibi pecuniam non subministrare. *Id. pro Cæl. c. 9.* Palam in eum tela jaciuntur, clam subministrantur. *Quintil. l. 5. c. 7.* Subministrare tela ad manum. *Colum. lib. 5. c. 10. ante med.* Subministrare aquam radicibus. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 40. a med.* Frumentum Sequanos, Lingones subministrare. *Plin. l. 33. c. 6.* Puteus qui CCC pondo argenti Hannibali subministravit in dies. *Id. l. 34. c. 14. circa med.* Terræ aliæ ferrum molle tantum, plumboque vicinum subministrant, aliæ fragile & ærosum. *Cic. 2. ad Q. Fr. epist. 13. in fin.* Quoniam tabellarios subministras, hodierni diei res gestas habebis. *Id. 1. de Invent. c. 3. a med.* Aristoteles huic arti plurima adjumenta atque ornamenta subministravit. *Sueton. in Tiber. c. 61.* Subministrare alicui occasiones sæviendi. *Justin. l. 6. c. 7.* Tantum animorum viriumque patriæ & penatium conspectus subministrat. *Senec. epist. 104. ante med.* Ipsa timores subministrabit.

SUBMISSE, & Summisse, *basso, piano, σιγῇ*, semisse, leniter, submissa voce. *Petron. in Satyr. c. 103. sub fin.* Sciscitari submissius cœpit, quod ergastulum intercepisset errantes. *Cic. in Orat. c. 8.* Demosthenes in illa pro Ctesiphonte oratione summissius a primo; deinde cum de legibus disputat, pressius; post sensim incedens, judices ut vidit ardentes, in reliquis exsultavit audacius. *Claudian. de B. Gild. v. 247.* si signa petisset Obvia, defectu submissius hoste dolerem. *h. e.* minus. ¶ Item demisse, modeste, *modestamente, umilmente, μετρίως*. *Cic. pro Planc. c. 5.* Qui mihi non nimis submisse supplicaras. *Id. 1. Offic. c. 26.* Ut quanto superiores sumus, tanto submissius nos geramus. *Quintil. l. 6. c. ult.* Aspere, an leniter, an etiam submisse loqui expediat. *Tacit. 3. Hist. c. 9. in fin.* Submissa scribere alicui. *Ovid. 3. de art. am. v. 581.* Multaque submisse, multa minanter agat. ¶ *Submisse dicere*, stilo dicendi subtili, tenui, & sine ornatu uti. *Cic. 2. de Orat. cap. 33. a med.* Qui aut breviter, aut submisse dicunt, docere judicem possunt, commovere non possunt.

SUBMISSIM, adverb. *con bassa voce*. *Sueton. in Aug. c. 74.* Nam & ad communionem sermonis tacentes, etiam submissim fabulantes provocabat. *Gell. l. 17. c. 8.* Seorsim atque submissim ridere.

SUBMISSIO, onis, f. *sommissione, abbassamento, ὑπόπτωσις, χάλασμα*, actus submittendi, depressio. *Cic. 1. Offic. c. 41.* Ex locutione, ex reticentia, ex contentione vocis, ex submissione, & ceteris similibus facile judicabimus, quid eorum apte fiat. *Id. in Top. c. 18.* Parium comparatio nec elationem habet, nec submissionem: est enim æqualis. ¶ Submissio orationis apud *Cicer. in Orat. c. 23. a med.* est, cum stilo ac genere dicendi utimur tenui, subtili, humili, & consuetudinem imitante, ut *Id.* ait *ibid. c. 23.*

SUBMISSUS, us, m. immissio, inductio. *Tertull. l. 3. contra Marcion. c. 16. a med.* Ex submissu ceteris ulciscitur.

SUBMISSUS, & Summissus, a, um; *mandato di nascosto*, clam missus. *Juvenal. sat. 2. v. 35.* quem massa timet, quem munere palpat Carus, & a trepido Thymele submissa Latino. ¶ Item postmissus, aut substitutus. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 83. circa med.* Legiones missas in Hispaniam, classes paratas, submissos duces rei militaris peritos. ¶ Item *abbassato, ὑποτεταγμένος*, demissus. *Liv. l. 1. c. 4. a med.* Lupam submissas infantibus adeo mitem præbuisse mammas, ut, &c. *Ovid. Met. 7. v. 191.* in dura submisso poplite terra, Nox, ait, &c. *Id. 3. ex Pont. ep. 1. v. 149.* submissaque terræ Ad non mortales brachia tende pedes. *Colum. l. 6. c. 30. ante med.* Cervix jumenti cum capite aggravata, & in terram summissa. *Ovid. 8. Met. v. 637.* Cælicolæ parvos tetigere penates, Submissoque humiles intrarunt vertice postes. *abbassato il capo.* & *Plin. l. 11. c. 37. sect. 54.* Summissi oculi. *Curt. l. 6. c. 6. a med.* Præerupta rupes qua spectat occidentem: eadem, qua vergit ad orientem, leniore submissa fastigio. *Liv. l. 44. c. 9.* Quadrato agmine facto, scutis super capita densatis, stantibus primis, secundis submissioribus, tertiis magis & quartis, postremis etiam genu nixis, fastigatam testudinem faciebant. *Cic. in Orat. c. 17. ad fin.* Et contenta voce atrociter dicere, & submissa leniter. *con voce bassa.* & *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 283.* Sæpe Nero illacrymans submissa voce loquetur, Cur adeo fratres heu! sine fratre deos? *sottovoce, di soppiatto.* Sic *Quintil. lib. 11. c. 3. ante med.* Summisso murmure loqui. ¶ Metaphorice refertur ad animum demissum, abjectum, non elatum, suppressum, *dimesso, modesto, sommesso, umile*: tum in malam partem, tum in bonam. *Cic. 4. Tuscul. c. 30.* Ne quid humile, summissum, molle, effeminatum, fractum abjectumque faciamus. *Id. 1. Offic. c. 34. a med.* Privatum oportet æquo & pari cum civibus jure vivere, neque submissum & abjectum, neque se efferentem. *Quintil. l. 11. c. 1. ante med.* Summissa adulatio. *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 31.* Non dubitabat, quin ex civitates recenti calamitate submissiores essent futuræ. *Lucan. l. 8. v. 594.* Submissis precibus adorare. *Val. Flacc. l. 7. v. 476.* Arripit Æsonidae dextra, ac submissa precatus. ¶ Illa poetica sunt. *Petron. in Satyr. c. 123. sub fin.* quem fracto gurgite Pontus, Et veneratus erat submissa Bosporus unda. *Sil. l. 12. v. 640.* Summissas tendunt alta ad Capitolia dextras. *h. e.* elatas ritu precantium. V. *Submitto*. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 77.* Utque solent famuli, cum verbera sæva verentur, Tendere submissas ad tua crura manus. *Senec. in Herc. Fur. v. 810.* Cerberus patiens trahi, Herumque fassus, ore submisso obsequens. *Sil. l. 6. v. 214.* nunquam submissus colla dolori. ¶ *Submissa vox*, non elata, non erecta, non contenta, qualis esse rogantium solet. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 3. v. 41.* Quid fuerat Magno majus? tamen ille rogavit Submissa fugiens voce clientis opem. Adde *l. 7. Met. v. 90.* & *Martial. l. 8. epigr. 73.* Sic *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Vox in blandiendo, fatendo, satisfaciendo, rogando, lenis & submissa. & *ibid. ad fin.* An non hæc, *misellus & pauperculus* summissa atque contracta, *fortis*, & *vehemens*, & *latro* erecta & concitata voce dicenda sunt? ¶ Huc & illa pertinent *ejusd. ibid. a med.* In laudationibus (nisi si funebres erunt) gratiarum actione, exhortatione, similibus, læta & magnifica & sublimis est actio. Funebres conciones, consolationes, plerumque causæ reorum, tristes atque summissæ. & *lib. 9. cap. 4. ad fin.* In proœmiis plerumque submissi, in narratione pleni atque expressi, in argumentis citati, atque ipso etiam motu celeres simus. ¶ *Submissus*, flexus ad misericordiam, placatus. quasi victus precibus & subactus. *Stat. 1. Theb. v. 662.* ardentem, tenuit reverentia, cædis Latoiden, tristemque viro summissus honorem Largitur vitæ. ¶ *Submissus orator*, qui utitur dicendi genere tenui, subtili, humili. *Cic. in Orat. c. 23.* Summissus est, & humilis, consuetudinem imitans, ab indisertis re plus, quam opinione, differens. & *cap. 26. a med.* Hunc ego judico formam summissi oratoris, sed magni tamen, & germani Attici.

SUBMITTO, & Summitto, is, isi, issum, *mandar di nascosto, ὑποβάλλω, ὑφίημι, ἐνυφίημι*, clam mitto. *Cic. Verr. 3. c. 42. ante med.* Iste tamen singulari est audacia, tamen ad pupillæ matrem summittebat. & *Verr. 5. cap. 28.* Summittebat iste Timarchidem, qui moneret eos, si saperent, ut transigerent. Adde *Liv. l. 6. cap. 6.* ¶ Item post mitto, aut in locum alterius. *Cæs. l. 4. B. Gall. cap. 26.* Quos laborantes conspexerat, iis subsidia submittebat. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 21. a med.* Ut provinciam tuear, dabo operam, quoad exercitus huc submittatis. *Cæs. l. 7. B. Gall. cap. 81. in fin.* Qua ex parte premi nostros intellexerant, iis auxilio ex ulterioribus castellis deductos submittebant. Et absolute *ibid. c. 83.* Laborantibus submittit. *Cic. de provinc. consul. c. 4. a med.* Huic vos non submittetis? *non manderete il successore?* ¶ Item subjicio, suppono, *sottoporre*. *Colum. l. 4. cap. 12.* Canterius vitibus submittendus est. *Id. l. 7. c. 3. a med.* Servare debebit, ne minori quadrimæ, neve ei, quæ excessit annos octo, prolem submittat. neutra enim ætas ad educandum est idonea. & *cap. 4.* Singuli agni binis nutricibus submittuntur: nec quicquam subtrahi submissis expedit, quo saturior lactis agnus celeriter confirmetur. *Pallad. in Jul. tit. 4.* Tauris vaccas submittere. *scil.* ut impleantur. *Id. in Mart. tit. 13. a med.* Generosas equas alternis annis submittere debebimus. *Nemesian.* de maribus usurpavit, pro *admittere*, *in Cyneg. v. 114.* Huic parilem submitte marem. ¶ Item demitto, *abbassare*. *Liv. l. 45. cap. 7.* Consul introeunti regi dextram porrexit, submittentemque se ad pedes sustulit. *Id. l. 2. c. 7.* & *Plin. l. 7. c. 30.* Submittere fasces. *h. e.* inclinare ac deprimere, non subrectos gestare. V. *Fascis*. *Plin. l. 10. c. 48.* Phasianæ geminas ex pluma aures submittunt, subriguntque. *Id. l. 8. c. 1. extr.* Elephanti regem adorant, genua submittunt. *Ovid. 3. Fast. v. 372.* Submittere oculos. *Id. 3. Met. v. 502.* Ille caput viridi fessum submisit in herba. *posò*. & *Plin. l. 3. cap. 6. ante med.* Tiberis navium patiens hieme detinetur, & vere: æstate submittitur, immensique fluminis nomen arenti alveo deserit. ¶ Est etiam ab inferiori parte emittere, fundere, producere. *Lucret. l. 6. v. 818.* Sic & Averna loca alitibus summittere debent Mortiferam vim, de terra quæ surgit in auras. *Id. l. 1. v. 193.* ut sine certis imbribus anni Lætificos nequeat fœtus submittere tellus. *Propert. l. 1. eleg. 2. vers. 9.* Aspice, quos submittat humus formosa colores. *Lucan. l. 4. v. 411.* non pabula tellus Pascendis submittit equis. ¶ Item subministrare, suppeditare. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 43.* Vinea submittit capreas non semper edules. *Id. l. 4. od. 4. v. 63.* non monstrum submisere Colchi majus. ¶ Item sursum mittere, tollere, *alzare*. Unde *summittere manus*, supinas cœlo ferre, ut ait *Horat. l. 3. od. 23. v. 1.* quod est adorantium deos. *Senec. in Oedip. v. 226.* Et pia, numen precatus, rite summissa manu. *Sil. l. 4. v. 412.* Credite summissas Romam omne tendere palmas. & *lib. 1. v. 673.* Submissi palmas, lacerato tegmine vestis, Affigunt proni squalentia corpora terræ. *ἱκετευόμενοι*. Adde *lib. 12. v. 640.* ¶ Item, cum de pecudibus sermo est, educare, & servare ad gregem supplendum, *allevare*. *Varr. l. 2. R. R. c. 2. ad fin.* Quos arietes submittere volunt, potissimum aliquot ex matribus, quæ geminos parere solent. & *cap. 3.* In nutricatu hædi, trimestres cum sunt facti, tum submittuntur, & in grege incipiunt esse. *Virg. Eclog. 1. v. 46.* Pascite, ut ante, boves, pueri, submittite tauros. *Colum. l. 3. c. 9.* Hoc fit longinquis regionibus, ubi nihil nisi submittere expedit. *Varr. l. 2. R. R. cap. 3.* Mares submittere ad admissuram. *allevare da razza*. quod *Virg.* dixit *3. Georg. v. 73.* submittere pullos equorum in spem gentis. & *vers. 159.* submittere vitulos pecori habendo. *Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 1. leg. 70.* Quamdiu submittantur & suppleantur capita (*gregis*) quæ demortua sunt. ¶ Similiter in plantis *submittere* est relinquere in putando, & crescere sinere in spem fructus. *Colum. de arborib. c. 3.* Duas materias relinquito, alteram, quam vitis constituendæ causa submittas, alteram subsidio habeas. *Id. l. 4. cap. 31.* Salix cum germinavit, ad unam perticam submittitur. & *cap. 24.* Nec vitis plus quam in unum flagellum est submittenda. *Id. l. 3. c. 10. a med.* Submittere pampinarium in resectum. *Id. l. 11. c. 3. circa med.* Alternos frutices atri oleris in semen submittere. *lasciar da semenza*. Eadem ratione *submittere prata* apud *Caton. R. R. c. 8.* est omissa sectione sinere, ut herba in fœnum crescat. *Colum. l. 11. c. 2. ante med.* Prata, vel arva purgantur, & in fœnum submittuntur. *Varr. l. 1. R. R. c. 49.* Prata submissa. ¶ Submittere capillum, barbam, *lasciar crescere*, promittere: quod fere in luctu fiebat, & a reis. Illud *Plinii* est *lib. 9. epist. 27. sub fin.*

ettum-

utrumque *Senec. de consol. ad Polyb. c.* 36. *Tacit. de Germ. c.* 31. *Sueton. in Cæs. cap.* 67. & alibi. ¶ Translate *Cic. de Amic. cap.* 20. Ut ii qui superiores sunt, summittere se debent in amicitia; sic quodam modo inferiores extollere. *abbassarsi.* & *pro Planc. c.* 10. Appellavi populum, tribubus submisi me, & supplicavi. *Liv. l.* 27. *c.* 31. *de rege Maced.* Submittendo in privatum, fastigium, quo minus conspectus, eo solutior erat. *Id. l.* 38. *c.* 50. *de Scip. Afric.* Major animus erat, quam ut submitteret se in humilitatem causam dicentium. *Id. l.* 6. *c.* 6. *ante med.* Submittere imperium alteri. *cedere il posto nel comando.* & *Justin. l.* 13. *cap.* 2. Nemina tantum ceteros excedunt, ut ei aliquis se submitteret. *si soggettasse.* & *Plin. l.* 3. *ep.* 13. Ut in pictura lumen non alia res magis, quam umbra commendat, ita orationem tam submittere, quam attollere decet. *Cic. in Divin. Verr. c.* 15. Ut in actoribus Græcis fieri videmus, sæpe illum, qui est secundarum aut tertiarum partium, cum possit aliquanto clarius dicere, quam ipse primarum, multum submittere, ut ille princeps quam maxime excellat. *h. e.* de actione remittere. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 151. Submittere se culpæ. *h. e.* culpam admittere. *Virg.* 4. *Æn. v.* 414. animos submittere amori. & *Æn.* 12. *v.* 832. inceptum frustra submitte furorem. *h. e.* remitte, depone. *Plin. lib.* 29 *c.* 1. *a med.* Æmuli pretia submittunt. *abbassano, sminuiscono.* ¶ Submittere animum, *perder il coraggio, avvilirsi*, animum despondere, demittere. *Brut.* & *Cass. ad Anton. l.* 11. *Fam. ep.* 3. *circa med.* Neque enim decet periculo ulli submittere animum nostrum. *Liv. l.* 23. *c.* 25. Ne qui Cannensi ruinæ non succubuissent, ad minores calamitates animos submitterent. Adde *l.* 6. *c.* 34. ¶ Pro subornare, *subornare.* *Sueton. in Ner. c.* 28. Actem libertam paulum abfuit, quin justo sibi matrimonio conjungeret, submissis consularibus viris, qui regio genere ortam dejerarent.

SUBMIXTUS. V. in *Succinctus.*

SUBMŒNIANUS, &c. V. in *Summœnianus.*

SUBMŒSTUS, a, um, *alquanto mesto*, subtristis. *Ammian. l.* 30. *c.* 1. Demisse ambulans, semperque submœstus.

SUBMOLESTE, adverb. ὑποδυσφόρως, aliquantum molesta. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 21. Te non esse Romæ meo tempore pernecessario, submoleste fero.

SUBMOLESTUS, a, um, ὑποδυσχερής, nonnihil molestus. *Cic. ad Attic. l.* 16. *ep.* 4. *sub fin.* Illud est mihi submolestum, quod parum properare Brutus videtur.

SUBMONEO, es, a. 2. ὑπαναμιμνήσκω, latenter, leviter, paucis moneo. *Terent. Eun.* 2. 3. 22. Submonuit me Parmeno, quod ego arripui. *Sueton. in Aug. c.* 53. *a med.* Patres salutavit nominatim singulos, nullo submonente.

SUBMOROSUS, a, um, ὑποδύσκολος, nonnihil morosus. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 69. Me quidem hercule valde illa movent stomachosa, & quasi submorosa ridicula, non cum a moroso dicuntur. tum enim non sal, sed natura ridetur.

SUBMOTOR, & Summotor, oris, m. qui submovet. *Liv. l.* 45. *c.* 29. Submotor aditus, præco, accensus, insueta omnia oculis auribusque.

SUBMOTUS, & Summotus, a, um, *fatto dar luogo, e andar in disparte, allontanato, rimosso*, ὑπωθείς, dimotus, remotus, repulsus. *Cic. pro Flacc. c.* 7. Quæ scisceret plebes, aut quæ populus juberet; summota concione, ne multos dies promulgata & cognita, juberi vetarique voluerunt. *Liv. l.* 26. *c.* 58. *circa med.* Cum starent submoto populo accusator & reus. *Horat. epod.* 11. *v.* 18. Desinet imparibus certare submotus pudor. *Ovid.* 3. *Trist. eleg.* 4. *v.* 41. Nunc quoque submotum studio defendit amicum. *h. e.* quod *Id.* dicit *sub fin. l.* 4. *ex Ponto.* submotum patria proscindere livor, Desine. Sic *l.* 3. *ep.* 4. *v.* 91. Nec mea verba legis, qui sum submotus ad Istrum. & *l.* 4. *Trist. eleg.* 9. *vers.* 17. Ut Scythicis habitem longe submotus in oris. *Plin. l.* 3. *ep.* 11. Philosophi ab urbe submoti. *Id. l.* 2. *ep.* 12. Submotus a proconsulatu. *Vellej. l.* 2. *c.* 68. a republica. & *c.* 126. Summota e foro seditio. *Tacit. in Agric. c.* 23. Summoti velut in aliam insulam hostes. *Lucan. l.* 8. *vers.* 689 submota est capiti tabes. *Virg.* 8. *Æn. v.* 193. Hic spelunca fuit vasto submota recessu Semihominis Caci. *appartata, rimota.* ¶ *Submoto incedere* (subaudi *populo*) dicitur magistratus, cum procedit præeunte lictore, qui viam inter turbam aperiat. *Liv. l.* 28. *c.* 27. *ad fin.* Sedentem in tribunali, lictor apparuit, submoto incesserunt, fasces cum securibus prælati sunt. *Vet. Lap. apud Gruter. pag.* 124. *in fin.* Lucum duo duces summoto ascenderunt. *Plin. l.* 8. *c.* 46. *de Api.* Cum se proripuit in cœtus, incedit summoto, grexque puerorum comitatur. *Harduin.* legit *summotu lictorum.*

SUBMOTUS, us. V. in fin. vocis præced.

SUBMOVEO, & Summoveo, es, ovi, otum, a. 2. *rimuovere, allontanare, rispingere, far visitare, e dar luogo, far largo*, ὑπωθέω, μεθίστημι, amoveo, dimoveo, removeo, expello, arceo. *Cic. pro Quint. c.* 8. *extr.* Jubet recusantes nostros advocatos acerrime submoveri. *Plin. in Paneg. c.* 55. *circa med.* Arcere & submovere aliquid. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 50. *ad fin.* Irrupit in medios hostes, duobusque interfectis, reliquos a porta paulum submovit. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 10. Hostes paludem transgressi nostros longius submovebant. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 11. *a med.* Hostes ex muro ac turribus submoventur. *Liv. l.* 4. *c.* 17. *ad fin.* Submovere hostes ab agro Romano trans Anienem. *Sallust. in ep. Pomp. ad senat.* hostes ab Alpibus in Hispaniam. *Liv. l.* 45. *c.* 10. hostium lembos statione. *Flor. l.* 3. *c.* 6. piratas mari. *Sueton. in Cæs. c.* 16. aliquem administratione reipublicæ. *Senec.* 2. *de Ira, cap.* 34. & *Cicer. in fragm.* apud *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ad fin.* a republica. *h. e.* arcere ab honoribus. *Sueton. in Aug. c.* 45. *in fin.* aliquem urbe atque Italia, *bandire.* & *Lucan. l.* 2. *v.* 383. hiemem tecto. *cacciar il freddo.* & *Liv. l.* 45. *c.* 23. *a med.* aliquem a bello. *differire.* & *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 25. *extr.* improbos maleficio magnitudine pœnæ. *Plin. l.* 3. *c.* 19. *sub fin.* Ubi Alpes Germaniam ab Italia submovent. *separano.* & *Horat. l.* 2. *od.* 10. *v.* 15. informes hiemes reducit Jupiter, idem submovet. *caccia.* & *od.* 18. *v.* 21. submovere littora maris. *portare innanzi, allungare.* ¶ Est verbum lictorum, qui incedenti magistratui, aut comprehendi aliquem jubenti, inter turbam viam faciunt. *Liv. l.* 2. *c.* 56. Submoveri Lætorius jubet, prætterquam qui suffragium ineant. *Id. l.* 4. *c.* 50. Cum submoventes passim lictores centurionesque vexarent turbam. *Id. l.* 45. *c.* 7 *a med.* Donec consul lictores misisset, qui submovendo iter ad prætorium facerent. *Id. l.* 3. *cap.* 48. I, lictor, submove turbam, & da viam domino ad prehendendum mancipium. *Senec. ep.* 94. *ad fin.* Non est, quod feliciorem eum judices, cui submovetur, quam quem lictor semita dejicit. Si vis exercere tibi utile, nulli autem grave imperium, submove vitia. *Plin. in præfat. Histor. nat.* Alia via occurris ingens, & submoves ingenii fascibus. *Horat. l.* 2. *od.* 16. *v.* 9. Non enim gazæ, neque consularis Submovet lictor miseros tumultus Mentis, & curas. ¶ In re pastoritia *submovere* est vendere, in illo *Colum. l.* 7. *c.* 3. *circa med.* Hiemis sævitia pastorem decipit, & nec oves intermittit, quas ille, tempore autumni rates adhuc esse tolerabiles non submoverat. & *c.* 4. Qui agni submoveri debent, paucissimos post dies quam editi sunt, immaturi fere mactantur. ¶ *Submosses* syncope pro *submovisses* est *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 48.

SUBMURMURO, as, n. 1. submisse murmuro. *Augustin. lib.* 6. *Confession. c.* 9. Submurmuraverunt argentarii, qui subter erant. Adde *l.* 8. *c.* 11.

SUBMUSSI. V. *Summussi.*

SUBMUTO, & Summuto, as, a. 1. *mutare*, aliquid pro alio muto, ὑπαλλάττω: quod græcum verbum ab ὑπό, *sub*, & ἀλλάττω, *muto*, ipsam latinæ vocis vim exprimit. *Cic. in Orat. c.* 27. Hanc Hypallagen Rhetores, quia quasi submutantur verba pro verbis; Metonymiam Grammatici vocant, quod nomina transferuntur.

SUBNASCOR, eris, atus sum, dep. 3. *nascer sotto, pullulare*, ὑποφύομαι, subtus, seu ab inferiori parte nascor, post oriens pullulo, succresco. *Ovid. in Halieut. v.* 90. Nam vada subnatis imo viridentur ab herbis. *Plin. l.* 17. *c.* 24. *a med.* Tilia & vitis corticem mittunt, sed non vitalem, nec proximum corpori; verum eum, qui, subnascente alio, expellitur. *Id. l.* 16. *c.* 22. *in fin.* Neque eadem folia durant, sed subnascentibus aliis, tum arescunt vetera. *Id. l.* 12. *c.* 3. Arbor omnibus horis pomifera est, aliis cadentibus, aliis maturescentibus, aliis subnascentibus. *Id. l.* 17. *c.* 20. *a med.* Castaneæ solutæ sponte cadunt ex arbore, atque subnascuntur. *Id. l.* 11. *c.* 39. *a med.* Quadrupedibus pilum cadere atque subnasci, annuum est. & *c.* 23. Subnasci plurima. ¶ Translate *Senec. l.* 2. *de Ira, c.* 10 *sub fin.* Numquid ille, cujus navigium multam aquam trahit, ipsi navigio irascitur? occurrit potius; nec ideo ingemittit, quia quantum exhaustum est, subnascitur. *Id. de brevit. vitæ, c.* 5. *a med.* Hæc ulcera cum ipsis membris absciderat; alia subnascebantur. Adde *Sil. l.* 14. *v.* 65.

SUBNATO, as, n. 1. *nuotar sotto*, sub aquis nato, mergor. *Silius l.* 14. *v.* 483. pars subnatat unda Membrorum, pars exstat aquis. *Apul. l.* 4. *Metam. de curru Veneris in mari.* Currus bijuges alii subnatant.

SUBNECTO, is, xui, xum, a. 3. *attaccare, legare*, ὑποδέω, sub aliqua re necto, subligo, adnecto. *Plin. l.* 28. *c.* 8. *sub fin.* & *c.* 4. *a med.* & *c.* 7. *extrem.* Subnectere collo quippiam. *Ovid. Met.* 11. *v.* 483. demittite cornua, rector Clamat, & antennis totum subnectite velum. *ammainate.* & *Virg.* 3. *Georg. v.* 166. laxos tenui de vimine circlos cervici (*vituli*) subnectere. *Id.* 1. *Æn. v.* 496. Aurea subnectens exsertæ cingula mammæ. & *l.* 4. *v.* 139. Aurea purpuream subnectit fibula vestem. ubi *Servius*: *subnectit* quid aliud est, quam sursum nectit, ac per hoc succinctam facit? *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 103. tereti crinem subnectitur auro. ἱλλεσωμός. *Arat. in Act. Apost. vers.* 1018. lateri subnexuit arcæ, &c. ¶ Translate est subjungere, subjicere, *soggiungere, aggiungere*, scribendo aut loquendo. *Justin. l.* 14. *c.* 1. *ad fin.* Primo gratias agit: deinde callide subnectit, confictas a se epistolas esse. & *lib.* 43. *c.* 4. Subnectit & hanc fabulam. *Quintil. lib.* 7. *c. ult. ante med.* Deinde proxima subnectens, struxerit orationem. *Val. Max. lib.* 2. *c.* 6. *n.* 15. Cui gloriæ Punicarum feminarum, ut ex comparatione turpius appareat, dedecus subnectam.

SUBNEGO, as, a. 1. ὑπαρνέομαι, fere, vel quodammodo nego. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 19. Quod præsenti tibi prope subnegarem, non tribuerem certe, absenti debere non potui.

SUBNERVO, as, a. 1. *snervare*, νευροκοπέω, nervos incido, enervo, debilem facio. *Tertull. advers. Jud. c.* 10. *ante med.* In concupiscentia sua subnervaverunt taurum, id est Christum, quem interfecerunt, & nervos ejus suffigendo clavis desævierunt. *Apul. in Apolog.* Calumnias prope pitasti, & subnervasti.

SUBNEXUS, a, um, particip. a *subnecto.* *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *vers.* 115. Cum stata laudato caneret Quinquennia versu, Ora supergressus Pylii senis, oraque regis Dulichii, speciequa comam subnexus utraque. *h. e.* coronatus.

SUBNIGER, gra, grum, *neretto, nericcio, brunetto, fosco*, ὑπομέλας, nonnihil habens nigredinis, nigricans, fuscus. *Plaut. Merc.* 3. 4. 55. Subnigris oculis. *Id. Pseud.* 4. 7. 120. Ventriosus, crassis suris, subniger, magno capite. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 9. Canes labris subnigris, aut rubicundis. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *sect.* 4. Cutis colorem habet ex rubro subnigrum.

SUB-

SUBNIVALIS. V. *Subdivalis.*

SUBNIXUS, a, um, *appoggiato*, ὑπερειδόμενος, aliquo re suppositæ nixus. *Virg. 1. Æn. vers.* 510. solioque alte subnixa resedit. *Cic. in somn. Scip. cap.* 6. Duos circulos cæli verticibus ipsis ex utraque parte subnixos, obriguisse pruina vides. *Manil. l. 1. v.* 375. Quæque intra gelidum Capricorni sidus, & axe Imo subnixum vertuntur sidera Mundum. *h. e.* axe Australi, qui nobis depressus est. *Claudian. de VI. consul. Honor. v.* 49. subnixæque jugis immanibus ædes. *Id. l. 2. in Eutrop. v.* 442. cunctantia prona Per vada captabat cœno subnixa tenaci. *h. e.* quorum fundus cœnosus. *Virg. 4. Æn. v.* 217. Mæonia mentum mitra, crinemque madentem Subnixus. *h. e.* subligatus, & circumdatus. mitra enim & caput cingit, & infulis sub mento subnectitur. *Id. 3. Æn. v.* 402. Parva Philoctetæ subnixa Petilia muro. Ubi *Servius*: civitas vincta muro modico, ut: *crinemque madentem subnixus*. ¶ Translate est munitus, firmatus, atque adeo fidens. *Martial. l. 1. epigr.* 40. Siquis erit magnæ subnixus robore mentis. *Ascon. in Milonian. c. 8. extr.* Subnixus libertinorum & servorum manu. *spalleggiato.* & *Tacit. Ann. 1. c.* 12. Civitas tot illustribus viris subnixa. & *l. 11. c. 1.* Multis & validis propinquitatibus subnixus. *Liv. l. 4. c.* 42. Ubi illi patricii spiritus, ubi subnixus & fidens innocentiæ animus? *Quint. decl. 3. c. 3. a med.* Cum tota subnixum Numidia fregimus Jugurtham. ¶ Item elatus, inflatus, superbiens. *Cæl. apud Non. c. 4. n.* 452. Et Latini subnixo animo ex iorti victoria, consilium ineunt. (Alii pro *Cæl.* leg. *C. Claud.* (intellige *Quadrigar.*) ex quo hæc citat verba *Gell. l. 17. cap. 2.* Ea dum fiunt, Latini subnixo animo. *Subnixo*, inquit *Gell.* quasi sublimi, & supra nixo: verbum bene significans, & non fortuitum: demonstratque animi altitudinem. (Verisimile est, eundem locum & a *Nonio*, & a *Gellio* designari.) *Liv. l. 26. c. 13. a med.* & *l. 25. c.* 41. Non videbo Ap. Claudium & Q. Fulvium, victoria insolenti subnixos. *Cic. lib. 2. de Orat. c.* 58. Qui ejus artis arrogantia, quasi difficillima sit, ita subnixi ambulant. *Plaut. Pers. 2. 5* 6. Subnixis alis me inferam, atque amicibor gloriose. *h. e.* elatis cubitis & incurvis, ut qui utrinque aliorum brachiis innixi incedunt. ¶ Scribitur & *subnisus*. V. in fin. particip. *Nixus*.

SUBNOTATIO, onis, f. *sottoscrizione*, ὑπογραφή, subscriptio. *Impp. Valentinian. & Valens l. 8. Cod. Theodos. tit. 5. leg.* 22. Minime quosque transire patiantur, antequam seriem evectionis asperierint, & congrue subnotationa dimiserint.

SUBNOTO, as, a. 1. *notare*, *osservare di nascosto*, ὑποσημειόω, clam noto, observo, animadverto. *Martial. l. 1. epigr.* 68. Et non sobria verba subnotasti. *Id. l. 6. ep.* 80. Quidam me modo, Rufe, diligenter Inspectum, velut emptor aut lanista, Cum vultu digitoque subnotasset. ¶ Ponitur etiam pro subscribere, *sottoscrivere*. ὑπογράφειν. *Plin. l. 1. ep. 10. a med.* Sedeo pro tribunali, subnoto libellos, conficio tabulas. (V. *Subscribo* in fine.) *Apul. de doctr. Plat. l.* 3. In inferiori linea Particulares subnotentur. *si scrivano sotto.* & *Sueton. in Calig. c.* 41. Præbita advenientibus pecunia fenebris: appositique, qui nomina palam subnotarent, quasi adjuvantium Cæsaris reditus. *di mano in mano notassero.*

SUBNUBA, æ, f. quæ uxoris loco in domo est, pellex. *Ovid. Heroid. ep. 6. v.* 153. Quod gemit Hypsipyle, lecti quoque subnuba nostri. Alii leg. *succuba*.

SUBNUBILUS, a, um, *oscuretto*, ὑπονέφελος, aliquantum nubilus, subobscurus. *Cæs. l. 3. B. Civ. c.* 54. Alteram noctem subnubilam nactus, tertia inita vigilia, silentio exercitum eduxit. *Ovid. de rem. amor. v.* 599. Limes erat tenuis longa subnubilus umbra.

SUBO, as, n. 1. *esser in caldo*, κάπριάω, σκυζάω, venerea libidine prurio, coitum appeto. Dicitur proprie de suibus feminis, ut *furio* de maribus. *Plin. l. 10. c. 63. sub fin.* Verres subantis audita voce, nisi admittatur, cibum non capit. ¶ Translate dicitur etiam de aliis animalibus. *Apul. in Apolog.* Memento de solis piscibus hæc volumina a me conscripta: qui eorum coitu progignantur, qui ex limo coalescant, quoties, & quid anni cujusque eorum generis feminæ subent, mares suriant. *Lucret. l. 4. v.* 1190. Nec ratione alia volucres, armenta, feræque, Et pecudes, & equæ maribus subsidere possent. Si non, ipsa quod illarum subat, ardet abundans Natura, &c. ¶ Item de hominibus. *Horat. epod. 12. v.* 11. jamque subando Tenta cubilia tectaque rumpit.

SUBOBSCŒNUS, a, um, ὑπαίσχρος, non omnino vacans obscœnitate. *Cic. in Orat. c.* 26. Ridiculo sic usurum oratorem, ut nec nimis frequenti, ne scurrile sit: nec subobsceno, ne mimicum: nec petulanti, ne improbum.

SUBOBSCURE, adverb. *alquanto oscuramente*. *Gell. l. 3. c.* 14. Sed liste quidem, sed subobscure explicat. & *lib. 10. c. 1.* Varro breviter & subobscure dixit.

SUBOBSCURUS, a, um, *scuretto*, ὑποσκοτεινός, aliquantum obscurus, intellectu difficilis. *Cic. de clar. Orat. c. 7. extr.* Grandes erant verbis, crebri sententiis, compressione rerum breves, & ob eam ipsam causam interdum subobscuri. Adde *in Orat. c.* 3.

SUBOCULARIS, re, qui est sub oculo, ut Suboculares venæ, *Veget. de re Veterin. l. & cap.* 4.

SUBODIOSUS, a, um, ὑπομίσητος, aliquantulum odiosus. *Cic. Attic. l. 1. ep.* 5. Cum eas audissem (quod erat subodiosum) leve putassem.

SUBODŎROR, aris, dep. 1. *subodorare*, *presentire*, *penetrare qualche cosa occulta*. *Ammian. l. 6. c. 2.* (*al.* 2.) Impiendi negotii peragere, ut subodorari debatur. Al. leg. *opinari*.

SUBOFFENDO, is, a. 3. ὑποβλάπτω, aliquantulum offendo. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 6. a med.* Nam apud illam perditissimam, atque infimam fæcem populi Pompejus propter Milonem suboffendit.

SUBOLEO, ies, lui, n. 2. ὑπόζω, proprie est aliquantum olere, paulum odoris emittere: metaphorice aliquid indicii dare; unde *subolet mihi*, sentio, præsentio, *accorgersi*, *presentire*, *aver qualche sentore*, *a indizio*. *Plaut. Pseud. 1. 5.* 7. Id jampridem sensi, & subolet mihi. *Id. Trin. 3. 2.* 72. Scin equidem te animatus ut sis: video, subolet, sentio. *Id. Cas. 2. 3.* 59. Subolet hoc jam uxori, quod ego machinor. & *3. 2.* 24. Mirum, ni subolet jam hoc huic vicinæ meæ. *Terent. Heaut. 5. 1.* 26. Ut ne paululum quidem suboleat, esse amicam hanc Cliniæ.

SUBŎLES. V. *Soboles.*

SUBOLESCO. V. *Sobolesco.*

SUBOLFACIO, is, a. 3. *subodorare*, *aver qualche sentore*, subolet mihi, subodoror. *Petron. in fragm. Tragur. c. 45. Burm. a med.* Sed subolfacio, quod nobis epulum daturus est Mammea.

SUBOPTIO, onis, m. V. *Optio* in fine.

SUBORIOR, eris, ortus sum, dep. 3. ὑποφύομαι, subnascor, exsurgo, in locum alterius abeuntis orior. *Lucret. l. 1. v.* 1034. Ex infinito suboriri copia posset. *Plin. l. 2. c.* 93. Metallorum opulentia tam varia, tam fecunda, tot seculis suborientia.

SUBORNATOR, oris, m. qui subornat, instruit, & submittit fallendi, & nocendi causa. *Paul. l. 5. sententiar. tit.* 13. Proinde subornatores, ac delatores puniuntur. *Ammian. l. 15. c. 5.* (*al.* 8.) Subornatore & conscio præfecto prætorii. *Lamprid. in Commod. c. 19. ad fin.* Subornatore servorum.

SUBORNATUS, a, um, *assettato*, *abbellito*, *vestito*, *acconciato*, εὐπρεπῶς ἐσκευασμένος, indutus, vestitus, ornatus. *Senec. l. 3. de benef. c. 28. a med.* Pænulati isti, in militum, & quidem non vulgarem, cultum subornati. *Valer. Maxim. l. 7 c. 3. n.* 10. Præturæ insignia invasit, præcedentibus in modum lictorum, & apparitorum, publicorumque servorum subornatis. *Petron. in Satyr. c.* 21. Cinædus myrtea subornatus gausapa, cinguloque succinctus. & *cap.* 36. Videmus leporem pinnis subornatum, ut pegasus videretur. ¶ Translata est instructus, paratus. *Justin. l. 39. c.* 2. Occupato Syriæ regno, spernere cœpit ipsum Ptolemæum, a quo fuerat subornatus in regnum. *provvisto*, *fornito*, *allestito.* & *Petron. in fragm. Tragur. c. 26. Burm. sub fin.* Horologium in triclinio, & buccinatorem habet subornatum, ut subinde sciat, quantum de vita perdiderit. ¶ Refertur ad animum. *Cic. 1. de Legib. c. 22 ad fin.* Qui se ipse norit, intelliget, quemadmodum a natura subornatus in vitam venerit, quantaque instrumenta habeat ad obtinendam sapientiam. *Senec. epist.* 24. Homo non eruditus, nec ullis præceptis contra mortem aut dolorem subornatus. ¶ In malam partem, ad nocendum aut fallendum clam instructus, *subdotto*, *subornato*, κατεσκευασμένος. *Cic. in Vatin. c. 2. sub fin.* Accusatores instructi & subornati. *Liv. l. 38. c.* 43. Ad invidiam ei faciendam, legatos Ambracienses subornatos criminibus in senatum introduxit. *Sueton. in Ner. c. 34. circa med.* Libertum ejus, ut percussorem sibi subornatum arripi constringique jussit.

SUBORNO, as, avi, atum, a. 1. *fornire*, *provvedere*, *assettare*, κατασκευάζω, instruo, orno. *Planc. ad Cicer. Fam. l. 10. ep. 23. post med.* Tu, mi Cicero, quod adhuc fecisti, idem præsta, ut vigilanter nervoseque nos, qui stamus in acie, subornes. *h. e.* subinde, cum opus erit, instruas. *M. Anton. apud Cicer. Phil. 13. c.* 16. Apulejana pecunia Brutum subornastis. Subdit *Cic.* Quid, si omnibus suis copiis excellentem virum respublica ornasset? *Justin. l. 38. c.* 8. Subornare aliquem in regnum. *Id. l. 9. c.* 7. Subornare aliquem in bellum. *h. e.* instigare. V. *Subornatus*. ¶ Sæpe est clam instruere contra aliquem, submittere, *subdurre*, *subornare*. *In argum. 2. Milit. Plaut. v.* 13. Suam clientam sollicitandum ad militem subornat. capitur ille, sperat nuptias. *Justin. l. 11. c.* 11. Per præmissos subornat antistites, quid sibi responderi vellit. *Cic. pro Cluent. c. 59. ad fin.* Hominem subornatis, qui sibi manus allatas esse dicat. *Id. pro Dejot. c.* 6. Medicum indicem subornabit, finget videlicet aliquod crimen veneni. *Id. pro Rosc. Com. c. paullo.* Falsum subornavit testem. *Liv. l. 24. c. 31. sub fin.* Militiam subornant, ut Syracusas perferret nuntium convenientem iis, quæ ad Mylam falso nuntiata erant.

SUBORTUS, us, m. idem quod ortus, exortus. *Lucret. l. 5. v.* 303. Sic igitur solem, lunam, stellasque putandum Ex alio atque alio lucem jactare subortu. ¶ Est etiam idem quod occasus. nam quemadmodum *ortus* dicitur, cum sidus aliquod supra terras apparet, ita *subortus*, cum sub terris oritur. *Manil. l. 3. v.* 326. Sicut erit stellarum ortus, variique subortus.

SUBOSTENDO, is, a. 3. idem fere quod ostendo. *Tertull. l. 4. adverf. Marcion. c. 38. ante med.* & *advers. Valentinian. c.* 1.

SUBOSTENSUS, a, um, ostensus, promissus. *Tertull. de Baptism. c. paullo.* Spes adventus Domini subostense.

SUBPÆTOLUS, & Suppætulus, a, um, *guerciotto*, aliquantum pætulus. *Varr. apud Non. c. 6. n.* 43. Oculi subpætuli nigellis pupillis.

SUBPALLIDUS, & Suppallidus, a, um, *pallidiccio*, *pallidetto*, ὕπωχρος, aliquantum pallidus. *Cels. l. 5. c. 26. sect. 20. a med.* Ichor, crassus, sublividus, aut subpallidus. *Id. sub fin. cap. 4. l. 2.* Si id, quod excernitur, est exiguum, album, idemque subpallidum.

SUBPALPOR. V. *Suppalpor.*

SUBPATEO, & Suppateo, es, ui, n. 2. subtus pateo. *Apul. l. 8. Metam.* Delapsus in proximam foveam, quæ fruticibus imis subpatet. *Id. l.* 7. Immitto me campis subpatentibus.

SUBPERTURBO. V. *Supperturbo.*

SUBPINGO. V. *Suppingo.*

SUBPINGUIS, & Suppinguis, e, *grassetto*, ὑπολίπαρος, aliquantum

tum pinguis. *Cels. l. 6. c. 4.* Densam cutem, & subpinguem, & ex toto glabram facit.

SUBPRÆFECTUS, & Suppræfectus, ti, m. *sottoprefetto, tenente,* qui vice præfecti præest. *Vetus Lap. apud Gruter. pag. 493. n. 6.* Subpræf. class. & *pag. 513. n. 4.* Supppræf. Vigil. Adde alium apud *Murator. pag. 54. n. 6.*

SUBPRÆTOR, oris, m. *vicepodestà,* agens vice prætoris. Ita leg. Bauduri in vet. lapide apud *Gruter. pag. 128. n. 5.* C. Tatio Maximo P. Tito Flavio Aoterotiano S. Pr.

SUBPRINCEPS, ipis, secundus a principe seu primo. Ita enim quidam leg. in vet. lap. apud *Gruter. pag. 417. n. 5.* X Vico Stl. jud. Puteolano Sub. Veteranorum, &c.

SUBPROCURATOR, oris, m. *viceprocuratore,* procuratoris vice agens. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 4. n. 4.* Avianus Aug. Lib. Subproc. Aurariar. *Alia ibid. pag. 591. n. 1.* Hypaticus Augg. Lib. Subproc. XX.

SUBPUDET. V. *Suppudet.*

SUBRADIO, as, a. 1. irradio, illustro. *Tertull. de resurrect. carn. c. 19.*

SUBRADO, is, subtus rado. *Cato R. R. cap. 30.* In vinea ficus subradito alte, ne eas vitis scandat. ¶ Item præstringo. *Ammian. l. 28. c. 1.* (*al. 14.*) Ultra flumen ædificiis positis, subradens barbaros fines.

SUBRANCIDUS, a, um, ὑπόσαπρος, aliquantulum rancidus. *Cic. in Pison. c. 27. ad fin.* Exstructa mensa non conchyliis, aut piscibus, sed multa carne subrancida.

SUBRASUS, a, um, aliquantum, vel subtus rasus. *Pallad. in April. tit. 4.* Arbor ferrea strigili subrasa hilarior fiet.

SUBRAUCUS, a, um, *alquanto roco,* ὑποβραγχώδης, aliquantulum raucus. *Cic. de clar. Orat. c. 38.* Omnisque motus cum verbis sententiisque consentiens, vox permanens, verum subrauca natura.

SUBRECTIO, onis, f. actus erigendi. *Arnob. l. 5. pag. 184.* Phallorum illa, fascinorumque subrectio, quos sitibus annuis adorat & concelebrat Græcia.

SUBRECTUS, & Surrectus, a, um, *ritto, alzato diritto.* ὀρθωθείς, in rectum elatus, erectus, arrectus. *Liv. l. 8. cap. 8. a med.* Triarii sub vexillis considebant, hastas subrecta cuspide in terra fixas, haud secus quam vallo septa inhorreret acies, tenentes. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 21.* Novos montes subrectos extollere. *Sil. l. 2. v. 599.* surrecta moles. *Senec. l. 5. de benef. c. 15. sub fin.* Urbem subrectis intrare vexillis. *Id. ep. 86.* Turres in propugnaculum villæ utrinque subrectæ. *Liv. l. 7. c. 10. a med.* Romanus mucrone subrecto, cum insinuasset se inter corpus armaque, uno alteroque subinde ictu ventrem atque inguina hausit. *Lucan. l. 9. v. 634.* Surgunt adversa subrectæ fronte colubræ. *Colum. l. 7. c. 3.* Minime nocent intorta potius, quam surrecta & patula cornua. *Id. de arborib. cap. 4.* Vinearum fere genera in usu tria sunt, jugata, humi projecta, & deinde tertia, quæ est a terra subrecta, more arborum in se consistens. *Senec. in Herc. Fur. v. 790.* Aure subrecta canis captat sonum. *orgli orecchi levati, o tesi.* & *Plin. l. 11. c. 37. sect. 50.* Aures in equis indicia animi præferunt, fessis marcidæ, micantes pavidis, subrectæ furentibus. *Id. l. 10. c. 58. extr.* Aves subrectæ, pronæ, obliquæ, in latera, in ora feruntur. *Vopisc. in Aurel. c. 37.* Surrectus ad stipitem bestiis objectus est. ¶ Absolute *Plin. l. 10. c. 18.* Pici arborum cavatores, scandentes in subrectum felium modo. *diritto all' insù.* ¶ Est etiam *subrectus* aliquantum seu modice erectus. Unde *subrectus locus,* & *subrectior vallis* apud *Agror. rei agrar. pag. 240. 252. & 260. Goesii.*

SUBREFECTUS, a, um, *ristorato alquanto,* aliquantum refectus. *Vellej. l. 2. c. 123.* Subrefectus aspectu alloquioque carissimi.

SUBREGULUS, i, m. *picciolo re, e ad altri soggetto.* *Amman. l. 17. c. 12. sub fin.* (*al. c. 27.*) Agilimundus subregulus, aliique optimates. Adde *Sulpic. Sever. l. 2. sacræ hist. c. 10.*

SUBREMANEO, es, n. 2. idem quod remaneo. *Tertull. de anim. c. 18. a med.* A qua nec in fine subremanet.

SUBREMIGO, as, n. 1. ὑπηρετέω, subtus remigo. *Plin. l. 9. c. 29.* Bracchiis subremigans, media cauda, ut gubernaculo, se regit. *Virg. 10. Æn. v. 227.* Læva tacitis subremigat undis. ¶ Translate *Calpurn. Flacc. declam. 20.* Duce luxuria, & subremigante, seu potius velificante nequitia, in illos impudicitiæ scopulos, & ipsa famæ suæ naufragia delatus.

SUBRENALIS, e, qui est sub renibus, ut Subrenalis morbus, *Veget. de re Veterin. l. 1. c. 8. & 15.*

SUBREPO, & Surrepo, is, psi, ptum, n. 3. *rampicarsi, accostarsi, venire di nascosto, e a poco a poco, o insensibilmente, insinuarsi di soppiatto,* ὑφέρπω; ὑποδύομαι, subtus aut clam repo, latenter subeo, obrepo. *Cic. pro Sext. c. 59.* Emergebat subito, cum sub tabulas subrepserat. *Colum. in fin. cap. 1. l. 9.* Hæc animalia propter exiguitatem corporis facile clatris subrepunt. *Plin. l. 34. c. 8. ante med.* Subrepenti lacertæ comminus sagitta insidiantem. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 251.* Solvitur in laticem: subrepit crinibus humor. *h. e.* subtus & sensim fluit. *Lucan. l. 2. v. 505.* moturas ingentia pondera turres Erigit, & mediis subrepit vineas muris. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 176.* ductoque maligno Stamine fatorem clavam subrepsit in aulam. *s' introdusse, si cacciò.* ¶ Translate *Ovid. 7. Met. v. 155.* Somnus in oculos subrepit. *Id. 3. Fast. v. 19.* Blanda quies victis furtim subrepit ocellis. *Stat. 11. Theb. v. 476.* tacitus subrepsit fratribus horror. *Plin. l. 8. c. 22. extr.* Huic oblivionem cibi subrepere ajunt. *Lucan. l. 2. v. 390.* nullosque Catonis in actus Subrepsit partemque tulit sibi nata voluptas. *Tibull. l. 1. eleg. 1. v. 85.* Jam subrepet iners ætas, nec amare decebit. *Catull. carm. 76. ad Ruf. v. 3.* Siccine subrepsti mi, atque intestina perurens Mi misero, eripuisti omnia nostra bona? συγκαταπ pro subrepsisti. *Quintil. l. 4. c. 1. circa med.* Insinuatio surrepat animis, maxime ubi frons causæ non satis honesta est. *Senec. de consol. ad Marc. c. 1. circa med.* Vide, quam non subrepam tibi, nec furtum facere affectibus tuis cogitem. *Plin. l. 21. c. 2. in fin.* Paulatim & Romæ subrepsit appellatio. *s' introdusse tacitamente.* & *Senec. ep. 90. post init.* Subrepentibus vitiis, in tyrannidem regna versa sunt. ¶ Passive impersonaliter *Quintil. l. 4. c. nit. a med.* Ita subrepetur animo judicis. ¶ *Subrepere,* subnasci, succrescere. *Calpurn. Ecl. 2. v. 40.* Ars mea nunc malo pira temperat, & modo cogit Insita præcoquibus subrepere persica prunis.

SUBREPTIO, & Surreptio, onis, f. *furto occulto,* ὑφαρπαγή, actus surripiendi, occultum furtum: a *subripio.* *Apul. lib. 10. Metam.* Dejerant uterque, nullam se prorsus fraudem, nullam denique subreptionem factitasse. ¶ Item actus subrependi, obreptio: a *subrepo.* Hinc *per subreptionem quippiam elicere,* aut *impetrare,* apud *Impp. Theod. & Val. lib. 1. Cod. tit. 14. leg. 4.* est obtinere aliquid per falsam rei narrationem, vel simulatæ causæ subreptionem.

SUBREPTITIUS, & Surreptitius, & cius, a, um, *furtivo, cubato,* κλεπταῖος, clam, aut furto ablatus: a *subripio.* *Plaut. Menæch. prol. v. 60.* Adoptat illum puerum surreptitium. Adde *Pæn. 5. 2. 2.* ¶ Item furtivus, clancularius, celatus: a *subrepo.* *Id. Curc. 1. 3. 48.* Quousque, quæso, ad hunc modum inter nos amore utimur semper surreptitio?

SUBREPTITO, as, n. 1. ὑφερπύζω, frequent. a *subrepo.* *Cato apud Gell. l. 10. c. 13.* In cubiculum subreptitavit e convivio. Al. leg. *surrectitavit, h. e.* crebro surrexit.

SUBREPTIVUS, a, um, *surrettizio, finto, falso,* ut Subreptivæ definitione muniri, *Impp. Valentinian. Theodos. & Arcad. lib. 12. Cod. Theodos. tit. 16. leg. 1.*

SUBREPTUS, a *subrepo.* Scandere in subreptum *Plinii l. 10. sect. 18.* est subrependo scandere. ¶ Alio sensu. V. *Surreptus.*

SUBRESIDEO, es, n. 2. subsisto, pausam facio, cesso. *Tertull. l. 2. ad uxor. c. 1.*

SUBRIDEO, es, isi, a. 2. *sogghignare, sorridere,* ὑπομειδιῶ, leviter, aut latenter rideo. *Cic. pro Rosc. Com. cap. 8.* Roscius fraudavit Fannium. qua de causa? Subridet Saturius, veterator, ut sibi videtur: ait, &c. *Virg. 10. Æn. v. 742.* subridens mixta Mezentius ira. *Ovid. 3. Amor. eleg. 1. vers. 33.* limis subrisit ocellis. *Martial. l. 6. epigr. 81.* Subrisit modice. *Pers. sat. 3. v. 110.* Candida vicini subrisit molle puella.

SUBRIDICULE, adverb. ὑπογελοίως, aliquantulum ridicule. *Cic. 2. de Orat. c. 61.* At io male olentem, video me a te circumveniri, subridicule Philippus.

SUBRIGO, & Surrigo, is, exi, ectum, a. 3. *alzar diritto, rizzare,* ὑπαίρω, αἴρω, recta in altum tollo, erigo, erego, attollo: a *sub,* & *rego.* *Virg. 4. Æn. v. 183.* Subrigere aures. *Senec. in Herc. Fur. v. 391.* caput. & *Stat.* de Cerbero, *2. Theb. v. 27.* omnes capitum subrexit hiatus. *Senec. de Ira, l. 1. circa med.* Horrent & subriguntur capilli. *Plin. sub fin. cap. 29. l. 10.* Upupa crista visenda plicatili, contrahens eam subrigensque per longitudinem capitis. *Id. l. 9. c. 29. sub fin.* Paulatim subrigens se. *Senec. l. 6. quæst. natur. c. 4.* Terræ motus dejecit montes, subrigit plana, valles extuberat. *Plin. in fin. l. 18.* Trifolium folia contra tempestatem subrigere certum est. *Id. l. 9. l. 36.* Cum subrecturus esset obeliscum. *Arnob. l. 5. pag. 176. & 177.* Subrigere phallos. ¶ Translate *Stat. l. 5. silv. 3. v. 76.* præcipuos merito subrexit in actus. *promesse ai principali impieghi.* ¶ Surrigo. *Hieronym. de vita Hilarion. sub fin.* Et jam membra solidata ad standum hominem surrigebant. ¶ Surgite, συγκοπὴ pro *surrigite* est *Plauti* in fine *Epidici.* Lumbos surgite atque extollite.

SUBRIGUUS, a, um, *alquanto innaffiato,* ὑπόβροχος, aliquantum irriguus. *Plin. l. 17. c. 18. ante med.* In agro crasso aut humido, aut subriguo oleam seri jussit e messe ad brumam.

SUBRINGOR, eris, dep. 3. aliquantulum ringor, stomachor, irascor. *Cic. 4. Attic. ep. 5.* Erimus uberiores, si & ille libenter accipiet, & hi subringentur, qui villam me moleste ferunt habere.

SUBRIPIO. V. *Surripio.*

SUBROGATUS, vel Surrogatus, a, um, nom. particip. *sostituito,* suffectus. *Valer. Max. l. 6. c. 3. n. 2.* Magistratibus non subrogatis.

SUBROGO, vel Surrogo, as, a. 1. *sostituire,* ἀντικαθίστημι, substituo, alterum in demortui locum sufficio. *Cic. ad Brut. ep. 5. ad fin.* Statim enim collegam sibi subrogasset. *Liv. l. 2. c. 7.* Quia nec collegam subrogaverat in locum Bruti. ¶ Lex subrogari dicitur, cum ei aliquid adjicitur. *Ulpian. in lib. regular. tit. 1.*

SUBROSTRANI, orum, m. qui plurimum obambulant sub Rostris, quod faciebant homines otiosi, omniumque rumorum aucupes. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 1. ad fin.* Te ad IX Cal. Jun. subrostrani (quod illorum capiti sit) dissiparant periisse. Alii leg. *subrostrarii.*

SUBROTATUS, a, um, adject. Subrotatus aries dicitur a *Vitruv. l. 10. c. 19. ante med.* militaris machina, quæ rotis suppositis agitur.

SUBROTUNDUS, a, um, *ritondetto,* ὑποστρόγγυλος, aliquantum rotundus, ut Subrotunda radicula, apud *Cels. l. 5. c. 28. n. 14.*

SUBRUBEO, es, n. 2. ὑπερυθραίνομαι, aliquantum rubeo, nonnihil rubeo. *Ovid. l. 2. de art. am. v. 316.* Plenaque purpureo subrubet uva mero. *Pallad. in Mart. tit. 10. a med.* Grossi incipiunt subrubere.

SUBRUBER, a, um, *alquanto rosso.* *Cels. 5. c. 28. sect. 8.* Subrubra cato.

SUBRUBEUS, pro *subruber* usurpatur a *Nonio* Grammatico *c.* 16. *n.* 8. Ostrina, inquit, ab ostri colore, qui est subrubeus.

SUBRUBICUNDUS, a, um, *rossetto*, ὑπέρυθρος, rubicundulus, aliquantum rubicundus. *Plin. l.* 23. *c. ult. a med.* Herba est triangulae specie, & mollitia, cauliculis subrubicundis. *Senec.* 3. *de Ira*, *c.* 4. Subrubicundus vultus. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *sect.* 4. Ulcus subrubicundum. Adde *c.* 26. *sect.* 20.

SUBRUFUS, a, um, ὑπέπυρρος, aliquotulum rufus. *Plaut. Capt.* 3. 4. 115. Subrufus aliquantum, crispus, cincinnatus. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Indica gentium suarum habet nomen, subrufo colore, in attritu sudorem purpureum emanat.

SUBRUMO, as, a. 1. sub mammam submitto: a *ruma*. *Festus*: Subrumati dicuntur haedi, cum ad mammam admoventur, quia ea ruma vocabatur: vel quia rumina trahunt lac sugentes. *Colum. l.* 7. *c.* 4. Ut & suis quotidie matribus & alienis non amantibus agni subrumentur. *Id. l.* 12. *c.* 3. *ad fin.* Pastores fetus ovium subrumantes.

SUBRUMPO, is, upi, uptum, a. 3. *rompere*, idem ac rumpo. *Arnob. l.* 2. *pag.* 82. Aliorum subrumpant, & labefaciant fercta.

SUBRUMUS, a, um, ὑπομάστιος, qui adhuc sub mamma est: a *ruma*, quae mammam notat. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 1. *a med.* & *c.* 11. Si parum habet lactis mater, subjiciat sub alterius mammam, qui appellantur subrumi, idest sub mamma. Antiquo enim vocabulo mamma rumis, ut opinor. *Festus in Ruminalis*: Mamma autem rumis dicitur. Unde rustici haedos lactentes subrumos vocabant, qui adhuc sub mammis habentur.

SUBRUNCATOR, vel

SUBRUNCINATOR. V. *Imporcitor*.

SUBRUNCIVI, *vel* Subruncivi limites, *strade consortive*, in agris dicuntur, ubi terra runcatur, & a vepribus, sentibusque purgatur, ut iter facientibus expedita transitio sit. Differunt ab actuariis, quia hi omnium iter facientium commodo inserviunt; subruncivi vero finitimorum, & mensurae tantum discernendae caussa sunt constituti. *Hygin. de limitib. pag.* 132. 177. & 209. *Goesii*.

SUBRUO, is, ui, utum, a. 3. *scavar sotto*, ὑπορύττω, subtus fodio, suffodio. *Lucret. l.* 6. *v.* 544. Terra superne tremit magnis concussa ruinis Subter, ubi ingentes speluncas subruit aetas. *Liv. l.* 34. *c.* 29. Jam testudinibus admotis muros subruebatur: jam arietibus quatiebatur. *Caes. l.* 6. *B. Gall. c.* 26. Arbores a radicibus subruere. *Liv. l.* 21. *c.* 11. Subruere murum ab imo. *Column. l.* 5. *c.* 3. *ante med.* Tum subruta parte ima, leviter pilam commoveto. *Plin. l.* 8. *sp.* 17. Amnis subruit montes. ¶ Metonymice est diruere, destruere, evertere, funditus proruere, *diroccare, abbattere, rovinare dalle fondamenta*, κατατειχίζω. *Propert. l.* 3. *el.* 3. *v.* 33. Si centum dies, mundi quae subruat arces. *Ovid. Metam.* 15. *v.* 228. Subruit haec aevi demoliturque prioris Robora. *Tacit.* 3. *Histor. c.* 20. Perfringere ac subruere muros. & *c.* 28. Subruere vallum. ¶ Metaphorice *Lucret. l.* 4. *v.* 863. rarescit corpus, & omnis Subruitur natura: dolor quam consequitur rem. *h. e.* labefactatur, & infirmior fit natura animalis. *Liv. l.* 41. *c.* 23. Nostram ipsorum libertatem subrui & tentari patimur, *h. e.* libertatis fundamenta labefactari. *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 13. diffidit urbium Portas vir Macedo, & subruit Reges muneribus. *Id. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 179. Sic leve, sic parvum est, animum quod laudis avarum Subruit, ac reficit. *Tacit. in fin. l.* 2. *Hist.* Militum animos obstinatos pro Vitellio, variis artibus subruebat. *h. e.* tentabat, ut fidem mutarent. *Trajan. ad Plin. lib.* 10. *ep.* 112. Ne multorum securitas subruatur. *Senec. in Hippol. v.* 773. Res est forma fugax. dum licet, utere. Tempus te tacitum subruet.

SUBRUSTICE, *rozzamente, grossolanamente*, ὑπαγροίκως, aliquantum rustice. *Gell. in praefat. ante med.* Nos vero, ut captus noster est, incuriose, & immeditata, ac prope etiam subrustice, ex ipso loco ac tempore hibernarum vigiliarum *Atticas noctes* inscripsimus.

SUBRUSTICUS, a, um, *rustichetto*, ὑπάγροικος, aliquantum rusticus. *Cic. de clar. Orat. cap.* 74. *a med.* Sonabatque contrarium Catulo, subagreste quiddam, planeque subrusticum. *Id.* 5. *Fam. ep.* 12. Pudor quidam paene subrusticus.

SUBRUTILUS, a, um, *rossetto*, ὑπόπυῤῥος, in rutilum vergens colorem. *Plin. l.* 10. *c.* 3. Genus aquilarum media magnitudine, colore subrutilo, rarum conspectu. *Id. l.* 36. *c.* 21. Aetites gallae similis, aut subrutilus. *Id. l.* 24. *c.* 11. *ante med.* Frutex subrutilus.

SUBRUTUS, a, um, *scavato sotto*, ὑπορυχθείς, subtus cavatus, suffossus. *Vitruv. l.* 3. *c. ult. circa med.* Arena fluctibus subruta efficiet in mare pilae praecipitationem. *Hirt. de B. Afric. c.* 30. Erat convallis satis magna latitudine, altitudine praerupta, crebris locis speluncae in modum subrutis. *Liv. l.* 5. *c.* 21. Subrutis cuniculo moenibus, arcem jam plenam hostium esse. *Id. lib.* 33. *c.* 17. *a med.* Multis simul locis aut subruti, aut ariete decussi ruebant muri. ¶ Item suffodiendo, aut diruendo eversus, afflictus, *diroccato, abbattuto*. *Caes. l.* 2. *B. Civ. c.* 12. Captam suam urbem vident, opera perfecta, turrem subrutam. *Liv. l.* 31. *c.* 46. *ad fin.* Muri pars, ariete incussa subruta, multis jam locis prociderat. *Propert. l.* 3. *el.* 7. *v.* 35. Castraque Pelusi Romano subruta ferro. *Stat.* 9. *Theb. v.* 474. genibusque obnixus & haerens Subruta fallaci servat vestigia limo. *h. e.* pedes aversos, & consistere in vestigio nequeuntes propter limum lubricum & fallentem. *Hirt. de B. Afric. c.* 47. *ad fin.* Subito imbre grandineque consecuta, aqua omnes subruti disjectique, per castra passim vagabantur. *h. e.* paene obruti, *mezzo affogati*.

SUBSALSUS, a, um, *salmastro*, ὑφαλμυρός, salis saporem nonnihil referens. *Plin. l.* 21. *c.* 29. Subsalsa gustanti herba. *Cels. l.* 8. *c.* 12. Dare potui tepidam aquam subsalsam.

SUBSANNO, as, a. 1. *beffeggiare, dileggiare*, χλευάζω, ἐκμυκτηρίζω, sanna irrideo. *Tertull. advers. Jud. c.* 11. *ante med.* Ecce ipsi quasi subsannantes. *Hieronym. ep.* 100. (*al.* 40.) *ad Marcell. de Onaso*, *a med.* Quadrantis indignam eloquentiam naso subsanno. quid ad te, qui disertus es? V. *Sanna*. In *fragm.* de Aucupio *Nemesiani*, *v.* 8. & rauca subsannat voce magistri Consilium.

SUBSAXANUS, a, um. Bonae deae Subsaxanae Aedes ponitur a *P. Vict.* in Reg. XII. urbis Romae; nomenque habuit ex eo, quod sub saxo aedificata fuit, ut *Ovid.* significat *l.* 5. *Fast. v.* 149.

SUBSCRIBENDARIUS, ii, m. qui subscribit. Est nomen officii, de quo aliquoties mentio fit in *Cod. Theodos.* ut *l.* 7. *tit.* 4. *leg.* 1. & *l.* 8. *tit.* 4. *leg.* 8. Erat autem minister Comitis seu ducis rei militaris, similis Actuario, sed majoris tamen dignitatis. Sed haec ad cadentem Latinitatem pertinent. V. *Gothofred. ad cit. l.* 7.

SUBSCRIBO, is, psi, ptum, a. 3. *scriver sotto*, ὑπογράφω, sub aliqua re scribo, adscribo. *Cic. pro Cluent. c.* 36. *a med.* Statuis inauratis, quas posuit ad Juturnae, subscripsit, reges ab se in gratiam esse reductos. *Balb. ad Cicer. post epist.* 13. *l.* 9. *ad Attic.* Caesar nobis litteras perbreves misit, quarum exemplum subscripsi. *Trebon. ad Cicer. Fam.* 12. *epist.* 16. *a med.* Concinnavi tibi munusculum ex instituto meo, & tibi infra subscripsi. *Colum. l.* 3. *c.* 6. Seminaria ulmorum parentur ea ratione, quam deinceps subscripsimus. *Marcian. Dig. l.* 20. *tit.* 6. *leg.* 8. *ad fin.* Si subscripserit in tabulis emptionis, concessisse videtur. *Ulpian. l.* 2. *tit.* 13. *leg.* 6. Si plures tutores tutelam simul administraverint, aut omnes edere debent, aut certe unius editioni subscribere. *Scaevola l.* 40. *tit.* 7. *leg.* 40. *circa med.* Cum testator non potuerit rationibus subscribere, testamento tamen subscripserit. *Callistrat. l.* 33. *tit.* 1. *leg.* 8. *sub fin.* & *Julian. l.* 34. *tit.* 3. *leg.* 12. Subscribere rationes. ¶ Frequens est ejus usus in judiciis. Nam qui reum aliquem deferebat, & accusare parabat, non ante admittebatur, quam ejus, cui litem intendebat, nomen in libello perscripsisset, & praeterea adscripsisset suum: quo se subjiciebat se eidem poenae, si crimen non probasset. V. *Subscriptio*. Similiter advocati & patroni, parati se ad eandem accusationem professi, operamque suam primario accusatori polliciti, nomina sua eidem libello subjiciebant: unde & *subscriptores* dicti. *Cic. pro Cluent. c.* 47. *circa med.* In L. Papillium, qui Oppianicum condemnarat, subscripsit L. Gellius, quod is pecuniam accepisset, quo innocentem condemnaret. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 3. *circa med.* Gabinium de ambitu reum fecit P. Sulla, subscribente privigno Memmio, fratre Caecilio, Sullae filio. *Nep. in Attic. c.* 6. Neminem neque suo nomine, neque subscribens accusavit. *Vellej. l.* 2. *c.* 69. *ad fin.* Capito Agrippae subscripsit in C. Cassium. *Plin. l.* 3. *ep.* 1. *circa med.* Post hoc illa cum ceteris subscripsit centumvirale judicium, mecum non subscripsit. *h. e.* litem intendit ceteris, mihi non intendit. *Plaut. Poen.* 3. 6. 5. Cras subscribam homini dicam. *h. e.* scribam, intendam. *Ulpian. Dig. l.* 47. *tit.* 2. *leg. ult.* & *tit.* 1. *leg. ult.* Subscribere in crimen. *Scaevola l.* 48. *tit.* 10. *leg.* 24. in crimina. *Tacit. in Agric. c.* 45. Praecipua sub Domitiano miseriarum pars erat, videre & aspici, cum suspiria nostra subscriberentur. *h. e.* accusarentur. Delatores enim libello dato, subscriptoque suo nomine, etiam suspiria deferebant. V. *Senec.* 3. *de benef. c.* 26. ¶ Translate est adstipulari, assentiri, favere, ratum habere, confirmare, *approvare, favorire, confermare*. *Ovid.* 2. *Trist. el.* 2. *v.* 3. Nec, precor, magni subscribite Caesaris irae. *Cels. l.* 3. *c.* 4. Ulterioribus diebus cubantis etiam luxuriae subscripsit: primis vero tortoris vicem exhibuit. *Colum. l.* 2. *c.* 3. Si fortuna votis subscripserit. *Trajan. ad Plin. lib.* 10. *ep.* 96. Tuo desiderio subscripsi. *Phaedr. l.* 3. *fab.* 10. *sub fin.* Subscribere gratiae, aut odio. *Manil. l.* 2. *v.* 331. sed totidem bellum subscribitur astris. *h. e.* firmatur astrorum influxu. & *v.* 834. Utcumque admixtis subscribunt viribus astra. *Val. Max. l.* 4. *cap.* 7. *n.* 4. Subscribere amentibus alicujus. ¶ Est etiam *subscribere*, simpliciter adnotare, perscribere. *Cic.* 3. *Verr. c.* 51. Lege Hieronica numerus aratorum quotannis apud magistratus subscribitur. *si fa nota del numero degli aratori*. & *Quintil. l.* 12. *cap.* 8. *circa med.* Nec tanta sit acturo memoriae fiducia, ut subscribere audita pigeat. ¶ Censores subscribere dicebantur, cum aliquem propter delictum nota inurebant: quia ejus notae caussam in tabulis perscribebant. *Cic. pro Cluent. c.* 42. Video, animadvertisse censores in judices quosdam illius consilii Juniani, cum istam ipsam caussam subscriberent. & *cap.* 44. Ac primum illud statuamus, utrum quia censores subscripserint, ita sit; an quia ita fuerit, illi subscripserint. & *c.* 43. Nam haec, quae de judicio corrupto subscripserunt, quis est, qui ab illis satis cognita arbitretur? ¶ Sub Imperatoribus *subscribere* in fine epistolarum & rescriptorum erat, non nudum nomen adscribere Imperatoris, aut Officialis (hoc enim potius *subnotare* dicitur) sed verba aliquot chirographo Principis aut Officialis subjicere, quibus vel exprimeretur illud ipsum, quod libello petebatur, ut in vet. Lap. apud *Gruter. pag.* 607. *n.* 1. vel vota, & bona verba ad eos, ad quos litterae mittebantur. *Lamprid. in Commodo*, *c.* 13. Ipse Commodus in subscribendo tardus & negligens, ita ut libellis una forma multis subscriberet, in epistolis autem plurimis, Vale, tantum scriberet. *Suetonii* quoque illud huc pertinet, *in Tiber. c.* 32. Cum Rhodiorum magistratus, quod litteras publicas sine subscriptione ad se dederant, ne verbo quidem insectatus, ac tantummodo jussos subscribere remisit. V. vocem sequent. ¶ *Subscribere* pro clam & occulte scribere, videtur usurpari a *Sueton. in Aug. c.* 27. Pinarium equitem R. cum, concionante se apud milites, subscribere quaedam animadvertisset, curiosum ac

ac speculatorem ratus, coram confodi imperavit. ¶ Subscribere aliquid alicui, Tertull. de virg. veland. c. 11. est permittere, concedere, assignare. Adde de Idolol. c. 23. & de Anim. c. 40.

SUBSCRIPTIO, onis, f. *scrittura posta sotto qualche cosa, sottoscrizione*, ὑπογραφή, ἐπιγραφή, actus subscribendi, & illud ipsum, quod subscribitur. *Cic. Attic. l. 6. ep. 1. a med.* Cum in turma inauratarum equestrium animadvertissem in Scipionis subscriptione Africani imaginem, erratum fabrile putavi. *Paul. Dig. l. 48. tit. 10. leg. 14. & Callistrat. ibid. leg. 15.* Si testator specialiter subscriptione sua declaraverit, dictasse, &c. ¶ In re forensi est subscriptio nominis sui facta ab eo, qui alterum est accusaturus (quæ & *inscriptio* dicitur): item ab iis, qui accusaturo se adjutores præbent, ut in *Subscribo* dictum est. unde & pro accusatione ponitur. *Ulpian. Dig. l. 48. tit. 2. leg. 7.* Si cui crimen objiciatur, præcedere debet in crimen subscriptio, quæ res ad id inventa est, ne facile quis prosiliat ad accusationem, cum sciat inultam sibi non futuram. *Cic. in Divin. Verr. c. 15. ad fin.* Ex illo grege moratorum, qui subscriptionem sibi postularent. *Senec. l. 3. de benef. c. 26. in fin.* Cum Maro convivas testaretur, & jam subscriptionem componeret. *Quintil. declam. 15. c. 6.* Numquid inique, judices, in tanti sceleris subscriptione deposco, ne, &c? *Gell. l. 2. c. 4.* Cum de constituendo accusatore quæritur, cuinam potissimum ex duobus pluribusve accusatio subscriptioque in reum permittatur, &c. *Quintil. declam. 319.* Ut sequatur adulterii pœnam alia subscriptio, alii judices, & alia sortitionis fortuna. *Senec. in Apocoloc. ad fin.* Postulat nomen ejus recipi: edit subscriptionem: Occisos Senatores XXX. Equites R. CCCXV. &c. Ex hoc loco colligimus, in hujusmodi subscriptionibus non solum nomen rei, qui accusandus esset, sed etiam causas, propter quas accusari deberet, perscriptas fuisse. ¶ Item quod a Principe, aut ab ejus Officiali litteris, aut libello oblato subjicitur, ut diximus in voce præced. *Ulpian. Dig. l. 1. tit. 4. leg. 1.* Quodcumque imperator per epistolam & subscriptionem statuit, legem esse constat. ¶ *Subscriptio censoria* est adscripta subjectio causæ, propter quam Censores in aliquem animadverterent, ut similiter in voce præced. exposuimus. *Cic. pro Cluent. c. 42. 43. & 44.* ¶ Est etiam simplex adnotatio, perscriptio. *Cic. Verr. 3. c. 47. extr.* In agro Leontino jugerum subscriptio ac professio non est plus XXX millium. *la nota, il catastico.*

SUBSCRIPTOR, oris, m. qui subscribit: & præcipue qui alteri quempiam accusare parato socium se atque adjutorem profitetur, ut in *Subscribo* dictum est. *Cic. in Divin. Verr. c. 15.* Venit paratus cum subscriptoribus exercitatis & disertis. Ubi *Ascon.* Subscriptores dicuntur, qui adjuvant accusatorem causidici solent. *Id. pro Dom. c. 19.* Ille novitius Ligus, venalis adscriptor & subscriptor tuus. *Id. 3. ad Q. Fr. ep. 4.* Gabinius absolutus est. Omnino nihil accusatore Lentulo subscriptoribusque ejus infantius. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 8.* Sine ullo subscriptore descendit, & Tuccium reum facit. ¶ Translate est fautor, approbator. *Gell. l. 5. c. 21.* Velim doceas nos, cur *pluria* non Latine, sed barbare dixerint M. Cato, Q. Claudius, Valer. Antias, L. Ælius, P. Nigidius, M. Varro, quos subscriptores approbatoresque hujus verbi habemus. *Id. l. 19. c. 8. a med.* Non ut hujus sententiæ legisque fundus subscriptorque fierem, sed, &c.

SUBSCRIPTUS, a, um, *scritto sotto, sottoscritto*, ὑπογεγραμμένος, scriptus subnotatus. *Modestin. Dig. l. 29. tit. 2. leg. 50.* Post subscriptam epistolam. *Marcian. ibid. tit. 7. leg. 6.* Codicillos non aliter valere, quam sua manu signatos & subscriptos. *Macer l. 48. tit. 2. leg. 8.* Qui duo judicia adversus duos reos subscripta habet. V. *Subscribo.*

SUBSCUS, udis, f. *spranga, coda di rondine*, tabella lignea, vel alius materiæ, utrinque in modum caudæ hirundinis succisa, quæ immittitur, ut trabes, aliave committat. *Festus:* Subscudes appellantur cuneatæ tabellæ, quibus tabulæ inter se configuntur, quia quo immittuntur, succuditur. Pacuvius in Niptris: Nec ulla subscus cohibet compagem alvei. Plautus in Astraba: Terebratus multum sit, & subscudes addite. ¶ Differt a securicula; quia hæc ex una tantum parte in modum parvæ securis seu hirundininæ caudæ formatur, & immittitur: subscus vero ex utraque parte eam figuram habet, & utrinque compingitur, hujusmodi est ferrum illud, quod in molendini superiorem molam immissum, eam sustinet & versat, quod proinde a *Vitruv. l. 10. c. 10.* subscus ferrea appellatur. *Id. Vitruv. l. 4. c. 7.* Ex trabes itefiant compactæ subscudibus, & securiculis, ut compactura duorum cubitorum habeat laxationem. *Cato R. R. c. 18. sub fin.* Orbem olearium facito, subscudes iligneas adindito: eas ubi confixeris, clavis corneis occludito. ¶ In plur. numero *subscudines* pro *subscudes* dixit *Augustin. l. 15. de Civ. Dei, cap. ult.* cujus verba V. in *Epigrus*.

SUBSECIVUS, *vel* Subsicivus, (*a sub, & seco,*) *vel* Subcisivus, *vel* Succisivus, (*a sub, & cado,*) a, um, qui succiditur, seu subsecatur. Hinc subsecivum tempus est, quod veluti subsecatur & detrahitur a gravioribus & ordinariis negotiis, & occupationibus, & in alias res obiter & quasi furtim impenditur: & subseciva opera, quæ tali tempore impenduntur. *Gell. l. 18. c. 10. a med.* Quantum temporis habui subsicivi, medicinæ quoque libros attigi. *Plin. in præfat. Hist. nat. circa med.* Succisivis temporibus ista curamus, id est nocturnis, ne quid vestris putetis cessatum horis. *Cic. 2. de Orat. c. 89. a med.* Quæ ego sero, quæ cursim arripui, quæ subsicivis operis, ut ajunt; iste a puero, summo studio, summis doctoribus. *Gruter.* legit *subcisivis* ex MSS. *Senec. ep. 53. a med.* Exercet philosophia regnum suum; dat tempus, non accipit: non est res subseciva, ordinaria est. *h. e.* non est obiter, & quasi aliud agendo tractanda, sed primis & ordinariis curis, & satio. *Plin. l. 3. ep.* 15. Rogas, ut aliquid subsecivi temporis studiis meis subtraham, impertiam tuis. *ritagli di tempo.* & *Cic. 1. de Legib. c. 3. a med.* Subseciva quædam tempora incurrunt, quæ ego perire non patior, ut si qui dies ad rusticandum dati sint, ad eorum numerum accommodentur, quæ scribimus. ¶ Translata *Arnob. l. 5. pag. 179.* Qui deos generis asseverat fuisse terreni, quamvis eos privet sublimitate cælitum, subsicivis tamen accumulat laudibus, *h. e.* similibus laudum divinarum, ejusdemque generis, ac veluti inde sumptis, & quasi resectis. ¶ In re agraria Subseciva, inquit vetus *auctor de limitib.* apud *Rigalt. pag. 299.* sunt proprie quæ de materia præcidente, quasi supervacua abjicit: inde *subsecivi agri*, quos in pertica divisos recusant, quasi steriles aut palustres. Præterea ut *Idem* docet, subseciva in agris dicuntur partes, quæ in divisione agri non efficiunt centuriam, idest jugera ducenta. Quare generatim subseciva dicuntur portiunculæ agrorum, quæ velut reliquiæ in dividendo superfuerunt. *Varr. l. 1. R. R. c. 10.* Ab hoc principio mensores dicunt in subsicivum esse unciam agri, aut sextantem, aut quid aliud, cum ad jugerum pervenerunt. *Sueton. in Domitian. cap. 9. sub fin.* Subseciva, quæ divisis per veteranos agris carptim superfuerant, veteribus possessoribus ut usucapta concessit. Adde *Rei agrar. Scriptor.* apud *Goes. pag.* 27. 23. 39. 49. 59. 68. &c. & *Tabulam æneam* apud *Gruter. pag.* 1081. *n.* 2. tempore Domitiani scriptam, ubi *subsiciva* exaratum est. ¶ Ponitur interdum *subcisivus* pro interrupto, & mutationi obnoxio. *Apul. de deo Socrat.* Cum vivacitas illic æterna & indefecta sit, hic caduca & subcisiva. ¶ Item pro eo, quod reliquum est, quod superest, *restante, residuo*. *Apul. l. 11. Metam.* Quod subcisivum, quamvis iteratæ jam traditioni remansisset. *Id. l. 3.* Sed una tantum subcisiva sollicitudo nobis relicta est. Adde *l. 8.* ¶ Ad scriptionem quod attinet, quemadmodum veri similior est notatio a *seco* pro *seca*; ita probabilius videtur scriptio *subsicivus*, aut *subsecivus*.

SUBSECO, as, cui, sectum, a. 1. *tagliare, recidere*, ὑποτέμνω, [illegible], seu in ima parte seco, abscindo, deseco. *Varr. l. 1. R. R. c. 50.* Falce secundum terram succidunt stramentum, & manipulum, ut quemque subsecuerunt, ponunt in terra. & *c. 49.* Herba subsecari falcibus debet. *Ovid. in Ibin, v. 275.* Sic aliquis tua membra secet, Saturnus ut illius Subsecuit partes, unde creatus erat. *Id. 4. Fast. v. 438.* Ille papavereas subsecat ungue comas. *Id. Fast. 6. v. 230.* Non ungues ferro subsecuisse licet.

SUBSECTUS, a, um, *reciso sotto, tagliato*, subtus resectus vel scissus. *Colum. l. 2. c. 9.* Quædam subterraneæ pestes adultas segetes radicibus subsectis necant. Adde *Pallad. in Septembr. tit. 3.*

SUBSECUNDARIUS, a, um, ὑποδευτεραῖος. *Gell. in præfat. sub fin.* Quantum vitæ mihi deinceps erit, quantumque a tuenda re familiari dabitur otium; ea omnia subsiciva & subsecundaria tempora ad colligendas hujuscemodi memoriarum disceptatiunculas conferam. Ubi *Gronovius*. Suspicari possis posterius *sub* imprudentia librarii repetitum, cum scripsisset Auctor *subsiciva & secundaria*.

SUBSELLIUM, ii, n. *sedia, sedile, panca, banco, seggio*, ὑπόβαθρον, sedes, scamnum: a *sella*. *Varr. l. 4. de L. L. c. 28.* Ut subsipere, quod non plane sapit, sic quod non plane erat sella, subsellium dictum: ubi in ejusmodi duo, bisellium dictum. ¶ Differt a sella, quia non habebat integræ sellæ formam, ut ex *Varrone* apparet. Alii discrimen afferunt, quod subsellium erat inferius & humilius sella. Unde *Ascon.* scribit in *Divin. Verr. c. 15.* subsellia esse Tribunorum, Triumvirorum, Quæstorum, & hujusmodi minora judicia exercentium, qui non in sellis curulibus, nec in tribunalibus, sed in subselliis considebant. *Plaut. Stich. 3. 2. 33.* Scis tu me dudum esse imi subsellii virum. *idest* qui solitum sedere infimo loco. *Cels. l. 7. c. 26. sect. 2.* Homo resupinus super subsellium, aut lectum est collocandus. ¶ Speciatim dicitur de sedibus, seu pulpitis in theatro, in quibus spectatores sedere consueverant. *Sueton. in Aug. c. 44.* Ut quoties quid spectandi usquam publice ederetur, primus subselliorum ordo vacaret Senatoribus. Adde *Plaut. Amph. prol. v. 65. & Pæn. prol. v. 5. & Cic. in fragm. pro C. Cornel.* apud *Ascon. pag. m. 232.* ¶ Item de sedibus in Curia, ubi Senatores sedebant. *Cic. 1. Catil. c. 7.* Quid quod adventu tuo ista subsellia vacua facta sunt? quid quod omnes Consulares, qui tibi persæpe ad cædem constituti fuerunt, simul atque assedisti, partem istam subselliorum nudam atque inanem reliquerunt? ¶ Item de sedibus judicum, ac præsertim eorum judicum, qui publicis judiciis disceptandis operam dabant. *Cic. in Vatin. c. 14. a med.* Quæro ex te, num quis ante post Urbem conditam in tribunal sui quæsitoris ascenderit, eumque vi deturbarit, subsellia dissiparit, &c. Ubi *Bud.* Hoc in loco tribunal Cicero Prætori assignavit, qui judiciis publicis præerat, & quæsitor vocabatur, subsellia vero judicibus, qui eam sententiis suis tabellisque judicabant. *Id. pro Cluent. c. 34.* Accusabat Tribunus Plebis idem in concionibus, idem ad subsellia. & *c. 40.* Rem ab subselliis in Rostra detulit. ¶ Item de sedibus, in quibus sedebant rei, accusatores, & testes. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 6. a med.* Quorum alterum sedere in accusatorum subselliis video. ¶ Metonymice subsellia ponuntur pro publicis judiciis. *Cic. 1. de Or. c. 8. a med.* Age vero, ne semper forum, subsellia, rostra, curiamque meditere. *Id. in Brut. c. 89.* Grandiorem & pleniorem vocem desiderant subsellia. *Id. Fam. 3. ep. 9. circa med.* Longi subsellii judicatio, *h. e.* quæ longa inquisitione, & a multis senatoribus in curia transigitur. ¶ *Homo a subselliis*, est peritus in causis negotiisque forensibus. *Cic. in Divinat. Verr. c. 25.* ¶ Versatus in utrisque subselliis, *Id. Fam. 13. ep. 10. h. e.* in publicis & privatis causis agendis. ¶ Denique subsellia interdum ponuntur pro ipsis homi-

hominibus, qui in subselliis sedent. *Martial. l. 1. epigr. 27.* Sexdiliane, bibis quantum subsellia quinque.

SUBSENTIO, is, a. 5. *presentire, aver qualche sentore*, subolet mihi. *Terent. Heaut. 3. 1. 62.* Etsi subsensi id quoque, illos ibi esse, & id agere inter se clanculum.

SUBSEQUENS, tis, particip. *susseguente, che vien dietro, o dopo.* *Cic. 2. de nat. Deor. c. 20. in fin.* Stella solem tum antecedens, tum subsequens. *Plin. l. 11. c. 29.* Subsequenti anno, exitu veris emittunt, &c.

SUBSEQUENTER, adverb. *susseguentemente.* *Messala Corvinus, seu quicumque alius auctor est l. de progen. August. c. 25.* Nunc ad reges Romanos, consules, dictatores, tribunos militares, ac plebejos subsequenter calamum deducam.

SUBSEQUOR, eris, cutus, & quutus sum, dep. 3. *seguire, o venir dietro, o dopo, ἐφέπομαι*, statim aut post sequor, insequor. *Plaut. Amph. 2. 1. 1.* Age, i tu secundum. *So.* sequor, subsequor te. *Id. Bacch. 4. 4. 72.* Cedo manum, ac subsequere propius me ad fores. *Ovid. 3. Met. v. 17.* Subsequitur, pressoque legit vestigia gressu. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 11. & l. 5. c. 18.* Equitatum præmisit, Labienum cum legionibus subsequi jussit. *& l. 4. c. 26.* Nostri neque ordines servare, neque signa subsequi poterant. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 131.* subsequi aliquem furtim. *Cic. 3. de Orat. cap. 59.* Omnes autem hos motus subsequi debet gestus. *& mox.* Manus minus arguta, digitis subsequens verba, non exprimens. *Justin. l. 38. c. 1.* Egregium prorsus facinus, ni subsequuta fraus esset. *Ovid. 2. ex Ponto, ep. 7. v. 1.* Esse salutatum vult te mea littera primum: Proxima subsequitur, quid agas, audire voluptas. ¶ Translate *Cic. Fam. 3. ep. 1. a med.* Libertus tuus ut mihi reddidit a te litteras plenas & amoris & officii, mirifice ipse suo sermone subsecutus est humanitatem litterarum tuarum. *ha secondato e confermato.* *& in Partit. c. 7. a med.* Quæ plurimum valebunt, si cum orationis genere consentient, ejusque vim ac varietatem subsequentur. ¶ Pro simplici *sequi.* *Paul. Dig. l. 42. tit. 2. leg. 6.* In his omnibus subsequi prætorem voluntatem orationis divi Marci debere. Adde *Papinian. l. 29. tit. 15. leg. 10. extr.*

SUBSERICUS, a, um, *di mezza seta.* Vestis subserica vel solam tramam, vel solum stamen sericum habens. *Lamprid. in Heliogab. c. 26.* Primus Romanorum holoserica veste usus fertur, cum jam subserica in usu essent. Adde *Gallien. in epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c. 17.*

SUBSERO, is, a. 3. *seminare, piantare, ὑποφυτεύω, ὑποσπείρω*, in locum demortuæ plantæ aliam substituo, pono, vel subinde sero, planto. *Colum. lib. 4. c. 15.* Nam plurimum interest, adhuc nova consitione, pedamen omne vestiri, nec mox vineam tum subseri, cum fructus capiendus est. *Ulpian. Dig. l. 7. tit. 1. leg. 13.* Qui agrum non proscindit, qui vites non subserit. ¶ Translate *Ammian. l. 16. c. 7. (al. 10.)* Res monuit super Euthero pauca subserere. *soggiungere*, subnectere, subjicere, subjungere. ¶ De præterito V. in *Sero, is.*

SUBSERTUS, a, um, nom. particip. subter insertus. *Apul. l. 7. Metam. sub fin.* Subsertis manibus exsolvit sibi falcem.

SUBSERVIO, is, a. 4. *servire, ὑπηρετέω*, sub aliquo servio, inservio. *Plaut. Men. 5. 2. 16.* Ita istæ solent, quæ viros subservire sibi postulant, dote fretæ, feroces. ¶ Translate *Terent. 4. 3. 19.* Ego hinc ab dextera venire me adsimulabo: tu ut subservias orationi, utcumque opus sit, verbis, vide. *h. e.* sermoni meo tuas accommodes responsiones, & interroganti subjicias ea, quæ in rem nostram erunt.

SUBSESSA, æ, f. *insidie, aguati, ἐνέδρα*, insidiæ, quibus in itinere exercitus imparatus, ac nihil tale suspicans opprimi solet: a *subsidendo*, quod interdum significat delitescere. *Veget. l. 3. rei milit. c. 6. a med.* Adversarii in iis locis, quæ sibi opportuna intelligunt, subsessas occultius collocant. *& c. 22.* Si ab his qui in subsessa fuerint, observentur. *Serv. ad Æn. 11. v. 268.* Hostium dolos subsessas vocamus.

SUBSESSOR, oris, m. *insidiatore, ἐπίβουλος*, qui delitescens insidiatur. *Senec. in Hippol. v. 51.* Tu præcipiti clamore feras subsessor ages. *Petron. in fragm. Tragur. c. 40. Burm.* Retia erant picta, subsessoresque cum venabulis. *Servius ad Æn. 11. v. 268.* Subsessores dicuntur, qui in insidiis tauros interimunt. *Id. ad 5. Æn. v. 498.* Subsessores vocantur, qui occisuri aliquem delitescunt. ¶ Translate *Valer. Max. l. 2. c. 1. n. 5. & l. 7. c. 2. extern. n. 1.* Subsessores oculi alieni matrimonii. *Arnob. l. 4. pag. 142.* Subsessoris & adulteri persona.

SUBSICCO, as, a. 1. aliquantum sicco. *Colum. l. 6. c. 14. ad fin.* Tumor cervicis aqua madefactus subsiccatur.

SUBSICIVUS, V. *Subsecivus.*

SUBSIDENS, entis, particip. a subsido. *Colum. l. 6. c. 1.* Dorso recto planoque, vel etiam subsidente, *h. e.* aliquantum inflexo, seu curvo. *& c. 29.* Lati lumbi & subsidentes.

SUBSIDENTIA, æ, f. *deposizione*, quidquid ex aquis stagnantibus sordium in fundo subsidit. *Vitruv. l. 8. c. 3. post med.* Dissipant quæ ex aquarum subsidentia in corporibus offenderunt.

SUBSIDEO, es, edi, essum, n. 2. *appiattarsi, porsi in aguato, ἐνεδρεύω*, occulte sedeo, latenter subsisto insidiandi causa. Usum habet in præteritis: in reliquis *subsido* fere adhibetur. *Cic. pro Mil. c. 19.* Cur neque ante occurrit, ne ille in villa consideret; nec in eo loco subsedit, quo ille noctu venturus esset? *Virg. Æn. 11. v. 268.* devicta Asia subsedit adulter. Al. leg. *devictam Asiam.* V. *subsido.* ¶ Item subsisto, consisto, *fermarsi.* *Cic. Attic. l. 5. ep. 16.* Itaque subsedi in ipsa via, dum hæc summatim tibi perscriberem. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 35. extr.* Multitudo calonum, quæ in castris subsederat, facta potestate sequitur. *Sueton. in Vitell. c. 1. sub fin. & in Vespasian. c. 1.* Quosdam ex Vitelliis subsedisse Nuceriæ. *essersi fermati ad abitare.* & *Quintil. l. 2. c. 1.* Ut ætas altioribus disciplinis debita, in schola minore subsideat. *resti, si fermi.* Al. leg. *subsidat.* ¶ Item descendo, pessum eo, *andar abbasso, a fondo.* *Lucret. lib. 6. v. 588.* per mare pessum Subsedere suis pariter cum civibus urbes. *Petron. in Satyr. cap. 137. ad fin.* Nuces mersit in vinum: & sive in summum redierant, sive subsederant ex hoc conjecturam capiebat. *Colum. lib. 12. cap. 30. a med.* Siquæ fæces aut amurcæ in fundis vasorum subsederint, statim emundentur. *Epit. Livii lib. 112.* Ptolemæus dum fugit, in Nilo navicula subsedit. *s'affondò.* ¶ Cum accusativo significat insidiari, quasi occulte sedere nocendi occasionem exspectando. *Ammian. l. 28. c. 4. a med. (al. c. 25.)* Subsident aliqui copiosos homines, senes aut juvenes, orbos vel cælibes, ad voluntates condendas allicientes. *h. e.* captant. Al. leg. *subsidunt.* (V. *Subsessa, Subsessor.*) *Virg. 11. Æn. v. 268.* devictam Asiam subsedit adulter. *h. e.* dolo captavit, posseditque. *Al. leg.* devictæ Asiæ. V. *Subsido* in fin.

SUBSIDIALIS, le, subsidiarius. *Ammian. l. 24. c. 6. a med. (al. c. 17.)* Subsidiales acies. *squadroni di riserva.* *& lib. 27. cap. 10. (al. c. 24.) sub fin.* Subsidialis manus. *eod. sensu.*

SUBSIDIARIUS, a, um, *di riserva*, in subsidium positus. *Subsidiarii milites, ἐπίτακτοι*, sunt, qui, instante pugna, post aciem locantur, ut laborantibus aut fessis subsidio sint. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 83.* & *Liv. l. 9. cap. 27.* Subsidiarias cohortes, quæ integræ ad longioris pugnæ casus reservabantur, in primam aciem extemplo emisit. *Id. lib. 6. c. 8.* Terror non in primam tantum aciem, sed etiam ad subsidiarios perlatus. *Hirt. de B. Alex. c. 14.* Subsidiariæ naves. Adde *Liv. l. 5. c. 38. & l. 9. c. 32. in fin.* & *Tacit. 1. Ann. cap. 63.* ¶ Metaphorice dicitur a rusticis *subsidiarius palmes* (qui & *præsidiarius*, & *custos*, & *resex*) qui relinquitur in vite in subsidium reliquorum, si forte fructum non ferant. *Colum. l. 4. c. 24.* ¶ *Subsidiaria actio*, quæ datur in subsidium pupilli adversus magistratus, qui tutores minus idoneos dederunt. *Ulpian. Dig. l. 27. tit. 8. leg. 1.* V. *lib. 5. Cod. tit. ult. leg. 1. & 5.*

SUBSIDIOR, aris, dep. 1. subsidio sum. *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 13.* Perterriti non solum ii, qui aut cominus opprimebantur, aut eminus vulnerabantur, sed etiam qui longius subsidiari consueverant.

SUBSIDIUM, ii, n. *corpo, o squadrone di riserva, ἐπίταγμα*, militum numerus extra aciem locatus, qui laborantibus in prælio, aut fessis opem ferat. *Festus:* Subsidium dicebatur, quando milites subsidebant in extrema acie, labentique succurrebant. quod genus militum constabat ex iis, qui emeruerant stipendia, locum tamen retinebant in exercitu: quæ erat tertia acies Triariorum, ut Plautus in Frivolaria: Agite nunc, subsidite omnes, quasi solent triarii. *Varr. l. 4. de L. L. c. 16.* Triarii quoque dicti, quod in acie tertio ordine extremis subsidio deponebantur. quod hi subsidebant, ab eo Subsidium dictum, a quo Plautus: Agite nunc, &c. Ex *Festo*, & *Varr.* discimus, primo & proprie *subsidium* dici de Triariis. *Liv. l. 4. c. 28.* Subsidia, & secundam aciem adortus. *& l. 6. c. 13.* Impulsa frons prima, & trepidatio subsidiis inlata. ¶ Sed & quæcumque cohortes, aut turmæ seponuntur ab acie, ut ubi opus sit, insurgant, *subsidia* sunt, *rinforzo, ajuto, soccorso, συμμαχία, βοήθεια.* *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 25.* Rem esse in angusto vidit, neque ullum esse subsidium, quod submitti posset. *& c. 26.* Cum alii aliis subsidium ferrent. *& c. 7.* Funditores Baleares subsidio oppidanis mittit. *& c. 8. in fin.* Duabus legionibus in castris relictis, ut, si quid opus esset, subsidio duci possent. *Tacit. 12. Ann. c. 38. extr.* Turmæ missæ ad subsidium. *& c. 55.* Missi in subsidium equites. *Id. l. 15. c. 5.* Legiones duas subsidium Tigrani mittit. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 22. sub fin.* Certa subsidia collocare. *& l. 2. cap. 31.* Ad omnes casus subsidia comparare. *Liv. l. 9. cap. 32.* Quia nullis recentibus subsidiis fulta prima acies fuit. *Sallust. in Catil. c. 61.* Cohortes veteranas in fronte, post eas ceterum exercitum in subsidiis locat. *Alii* (ut *Non. c. 8. n. 50.*) *leg.* in subsidio. *Liv. l. 34. c. 15.* Ad secundam legionem, quæ in subsidio posita erat, equo revehitur. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 78.* Ut per Illyricum Italiæ subsidio proficisceretur. *Id. lib. 7. B. Gall. c. 87.* Cum vehementius pugnaretur, integros subsidio adducit. *Liv. l. 2. c. 53.* Pars Sabinis erant subsidio, pars Romanos adoriuntur. *Nep. in Agesil. cap. ult.* Cum subsidio Thaco in Ægyptum ivisset. *Id. in Chabr. c. 1.* & *Liv. l. 2. c. 48.* & *Cic. Attic. l. 8. ep. 7.* subsidio venire alicui. ¶ Est etiam præsidium, *guarnigione*, *h. e.* copiæ aliquo in loco custodiæ & munimenti causa positæ. *Tacit. 4. Ann. c. 5.* Sed præcipuum robur Rhenum juxta, commune in Germanos Gallosque subsidium, octo legiones erant. *Sisenn.* apud *Non. c. 4. n. 349.* Duæ cohortes de subsidio procedunt, atque equites protelant. ¶ Translate quodcumque auxilium opemque significat, *ajuto, sussidio.* *Cic. Fam. 15. ep. 4. a med.* His ego subsidiis ea sum consequutus, quæ nullis legionibus consequi potuissem. *Id. pro Quint. c. 1. a med.* Quo minus ingenio possum, subsidio mihi diligentiam comparavi. *Id. lib. 1. ad Attic. ep. 8. a med.* Bibliothecam, subsidium senectuti parare. *Id. 1. de Orat. c. 60. a med.* Subsidium bellissimum existimo esse senectuti otium. *Ovid. in Ibin, v. 285.* Nec tibi subsidio sit præsens numen. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 29. sub fin.* Omnes in fuga sibi subsidium posuerunt. *Tacit. Ann. 11. c. 26.* Subsidium ab audacia petere. *& l. 15. c. 55.* Subsidium sui familiari orans. *sovvenzione.* & *Cic. 2. Catil. c. 5.* Cum industriæ subsidia, atque instrumenta virtutis in libidine audaciaque consumerentur. *Id. pro leg. Manil. c. 12. a med.* Siciliam, Africam, Sardiniam, tria frumentaria subsidia reipubl. firmissimis præsidiis munivit. *Plin. l. 35. c. 10. a med.* Huic picturæ quatuor colorem induxit, subsidio inja-

sia

riæ & vetustatis. *h. e.* munimentum ac remedium contra injurias, & vetustatem. *Gell. in præfat.* Adnotare multa indistincte atque promisce, eaque ad subsidium memoriæ, quasi quoddam litterarum penus recondere. ¶ Perfugium, portus, suffugium, *rifugio, ricorso. Tacit.* 2. *Ann. c.* 63. Maroboduo undique deserto non aliud subsidium, quam misericordia Cæsaris fuit. & *l.* 3. *c.* 60. Eodem subsidio (*asylorum*) obærati adversus creditores, suspectique capitalium criminum receptabantur. & *l.* 4. *c.* 67. Mare circa Capreas importuosum, & vix modicis navigiis pauca subsidia. *h. e.* stationes, quibus subsiderent.

SUBSIDO, is, idi, n. 3. *calare, abbassarsi, andar a fondo*, ὑφίζημαι, deorsum sido, descendo, pessum eo. *Lucret. l.* 5. *v.* 493. Subdebant campi, crescebant montibus altis Ascensus. neque enim poterant subsidere saxa. *Ovid.* 1. *Met. v.* 43. Jussit & extendi campos, subsidere valles. *Lucanus l.* 1. *v.* 645. terræne dehiscent, Subsident urbes? *si sprofonderanno*. & *Ovid.* 2. *Fast. v.* 437. Jam levis obliqua subsidit Aquarius urna. *tramonta*. & *Lucan. l.* 5. *v.* 695. implicitis gaudent subsidere membris, Mergentesque mori. *sommergersi*. & *Virg.* 12. *Æn. v.* 491. Substitit Æneas, & se collegit in armis, Poplite subsidens. *Senec. epist.* 108. *a med.* In amphora gravissimum quodque turbidumque subsidit. Sic *Plin. l.* 28. *c.* 6. *ad fin.* In urina quod subsidit, si album est, significat dolorem imminere. In præterito *Claudian. de VI. consul. Honor. v.* 344. hic tabescente solutus Subsidit galea, liquefactaque fulgure cuspis Canduit, & subitis fluxere vaporibus enses. *Colum. l.* 12. *c.* 41. *a med.* Quæ in colo subsiderunt, diligenter contrita levigantur. *Subsedi* a *subsideo* hoc sensu frequentius est. ¶ *Subsidere*, manere, remanere, restare, *fermarsi*. *Varr. l.* 3. *R. R. cap.* 16. *sub fin.* Si apes ex alvo minus frequentes evadunt, ac subsidit pars aliqua. ¶ *Subsidere* de pecude femina marem admittente. *Lucret. lib.* 4. *v.* 1190. Nec ratione alia volucres, armenta, feræque, Et pecudes, & equæ maribus subsidere possent. *Horat. epod.* 16. *v.* 31. juvet ut tigres subsidere cervis. ¶ Translate *Senec. in Thyest. vers.* 283. Anime, quid rursus times, Et ante rem subsidis? *h. e.* labascis, concidis, deficis. *Alter Senec. ep.* 94. *ad fin.* Ubi testis ac spectator abscessit, vitia subsidunt, quorum monstrari & conspici fructus est. *Id. ep.* 13. Formidata subsidunt, & sperata decipiunt. *Virg. Æn.* 12. *v.* 835. commixti corpore tanto Subsident Teucri. *h. e.* latebunt. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Exercitatio vocis talis sit, qualis usus: nec silentio subsidat, sed firmetur consuetudine. *h. e.* minuatur, deficiat. ¶ Aliquando est clam sedere insidiandi causa, latenter invadere, dolo occupare: videturque esse proprium venatorum feras insidiis excipientium. V. *Subsessor*. *Auson. epist.* 4. *v.* 30. Aut spumantis apri cursum clamoribus urgeo, Subsidisque fero. *Cic. pro Mil. c.* 19. Si illum ad urbem noctu accessurum sciebat, subsidendum atque exspectandum fuit. *Propert. l.* 1. *eleg.* 8. *v.* 13. Atque ego non videam tales subsidere ventos, Cum tibi provectas auferet unda rates. *h. e.* exoriri ventos quasi ex insidiis, cum navis in altum provecta fuerit. ¶ Cum accusativo *Sil. l.* 13. *v.* 221. subsidere sæpe leonem, Nudus inire caput pugnas, certare juvenco Assueat. (*subsistere feras* dixit *Liv. eod.* sensu.) Translate *Lucan. l.* 3. *v.* 227. subsidere regnum Chalcidos Euboicæ, vana spe capte, parabas. V. *Subsidere* in fine.

SUBSIDUUS, a, um, in imo subsidens. *Gratius in Cyneget. v.* 474. Subsiduasque fæces, diffusaque Massica prisco Sparge cado.

SUBSIGNANUS, a, um, qui sub signis, seu vexillis est, unde subsignanus miles nihil differre videtur a vexillario. Erat autem subsignanus neque legionarius, neque auxiliarius; ita dictus, quod non sub aquila, quæ ad legiones pertinebat, sed sub proprio vexillo, seu signo militaret. Erat e romanis copiis, & eadem disciplina merebat, qua legiones: immo e legionibus sumptus existimatur, & veterani loco habitus, donec assignatis agris & præmiis militia prorsus solveretur. *Tacit. Hist.* 1. *c.* 70. *extr.* Subsignanum militem, & grave legionum agmen hibernis adhuc Alpibus traduxit. *Id.* 4. *Hist. c.* 33. Id solum, ut in tumultu monuit, subsignano milite media firmare: auxilia passim circumfusa sunt. Adde *Ammian. l.* 29. *c.* 5. *ante med.* (*al. c.* 27.) ubi *subsignanos* videtur significare quoscumque scriptos milites, & sub signis suis ordinatos. *soldati attuali*.

SUBSIGNATIO, onis, *f. sottoscrizione*, ὑποσφράγισμα, ὑπογραφή, actus subsignandi, subscriptio. *Paul. Dig. l. ult. tit. penult. leg.* 39. Subsignatum dicitur, quod ab aliquo subscriptum est. nam veteres subsignationis verbo pro subscriptione uti solebant. ¶ Translate *Tertull. de Pœnit. cap.* 2. *ante med.* Pœnitentiæ subsignatio.

SUBSIGNATUS, a, um, *sottoscritto*, V. vocem præced. *Callistrat. Dig. l.* 50. *tit.* 6. *leg.* 5. *a med.* Ne extenuentur facultates conductorum, quæ subsignatæ sunt fisco. *h. e.* subscriptione obligatæ.

SUBSIGNO, as, avi, atum, a. 1. *scriver sotto, soggiungere scrivendo*, ὑπογράφω, subtus scribo, subnoto. *Plin. l.* 18. *c.* 6. Traditas notas subsignabimus, Catonis maxime verbis. & *c.* 23. *sub fin.* Mirabilior Naturæ providentia, in qua Ciceronis sententiam ipsius verbis subsignabimus. ¶ notare, perscribere. *Cic. pro Flacc. c.* 32. *a med.* Quæro, sintne ista prædia censui censendo: habeant jus civile: sint necne sint mancipi: subsignari apud ærarium, apud censorem possint. *darsi in nota*. ¶ Subscribo, confirmo, approbo. *Fest.* in *Resignare*. Resignare antiqui pro rescribere ponebant, ut adhuc subsignare dicimus pro subscribere. V. *Subsignatio*. *Plin. in fin. epist.* 1. *l.* 5. Eundem mihi cursum, eundem terminum statuo: idque jam nunc apud te subsigno. ¶ Item obligare obnoxium reddere, *impegnare, obbligare*. *Id. lib.* 10. *epist.* 3. Non sine magna fiducia subsigno apud te fidem pro moribus Romani mei. *Justinian. lib.* 5. *Cod. tit.* 37. *leg. ult. a med.* Res, quarum gubernationem gerunt, pro cautela litis subsignare. V. *Subsignatus*.

SUBSILIO, & Suffilio, is, ilvi, & lui, sultum, n. 4. *saltare in su*, ὑφάλλομαι, sursum salio, subsulto, exsulto. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 315. & *cap.* 4. *n.* 377. Non subsilis, ac plaudis? *Plaut. Curcul.* 1. 2. 64. Pessuli, heus pessuli, subsilite obsecro, & mittite istam foras. *Lucret. lib.* 2. *v.* 191. subsiliunt ignes ad tecta domorum. *Apul. l.* 8. *Metam.* Pegasus in altum, & adusque cælum subsilit ac resultat. *Propert. l.* 4. *eleg.* 8. *v.* 45. Me quoque per talos Venerem quærente secundos, Semper damnosi subsiluere canes. *saltarono fuori*. ¶ Translate *Senec. epist.* 13 Sæpe Fortuna supra te fuit, nec tamen tradidisti te, sed subsiluisti, & acrius constitisti.

SUBSILLES. V. *Ipsullices*.

SUBSIMILIS, le, *alquanto simile*, παρόμοιος, παρόμοιον, ad alicujus rei similitudinem accedens. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 20. Maxime subalbida, mellique albo subsimilis. *Ulpian. Dig. lib.* 35. *tit.* 3. *leg.* 1. *ante med.* Hodie tamen subsimile aliquid fit in fideicommissis.

SUBSIMUS, a, um, ὑπόσιμος, aliquantulum simus. *Varr. l.* 2. *de R. R. cap.* 5. Pilosis auribus, compressis malis, subsimis, gibberibus demissis, &c.

SUBSIPERE, inquit *Varr. lib.* 4. *de L. L. c.* 28. dicitur id, quod non plene sapit.

SUBSISTO, is, stiti, a. 3. *fermare, arrestare, trattenere*, ὑφίσταμαι, sisto, stare facio, retineo. *Liv. l.* 1. *c.* 4. *in fin.* Hinc, robore corporibus animisque sumpto, jam non feras tantum subsistere, sed in latrones præda onustos impetus facere. *Id. l.* 9. *c.* 31. Præpotentem armis Romanum, nec acies subsistere ullæ, nec castra, nec urbes poterant. Al. hic leg. *sustinere*, sed prior locus dubiæ lectionis non est. ¶ Item obsistere, sustinere, durare ad ferendum aliquid, parem esse, *resistere, sostenere? star saldo*. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 195. Pro te ausim vel solus densis subsistere turmis. *Liv. l.* 27. *c.* 7. Maxime movit patres Hasdrubalis transitus in Italiam, vix Hannibali atque ejus armis subsistentem. *Virg.* 9. *Æn. v.* 806. Ergo nec clypeo juvenis subsistere tantum, Nec dextra valet. *Plaut. Epid.* 1. 1. 77. Tantæ in te impendent ruinæ. nisi suffulcis firmiter, non potes subsistere. *Brut. ad Cicer. l.* 11. *Fam. ep.* 10. *sub fin.* Non, si Varronis thesauros haberem, subsistere sumptui possem. *Claudian.* 2. *in Eutrop. v.* 368. Nec tantis unum subsistere posse periclis. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 10. Maxima coorta tempestate, prope omnes naves afflictas, atque in litore ejectas esse, quod neque ancoræ funesque subsisterent, neque nautæ gubernatoresque vim tempestatis pati possent. ¶ Translate *Ovid.* 3. *ex Ponto, ep.* 4. *v.* 85. Res quoque tanta fuit, quantæ subsistere summo Æneidos vati grande fuisset onus. *Cels. Dig. lib.* 21. *tit.* 2. *leg.* 62. Subsistere liti. *h. e.* litem sustinere, *portar il peso della lite*. quod *subsistere* absolute dixerunt *Paul. l.* 43. *tit.* 1. *leg.* 85. *a med.* & *Venulej. ibid. leg.* 139. & in *Cod. lib.* 8. *tit.* 43. *leg.* 23. adsistere negotio. *Haloand. in cit. lib.* 21. *tit.* 2. *leg.* 62. edidit *litem sustinere*, quæ videtur esse interpretatio τοῦ *liti subsistere*. ¶ Item gradum, vel cursum sistere, *fermar il passo, fermarsi, arrestarsi*. *Petron. in Sat. c.* 111. Visa pulcherrima muliere, primo, quasi quodam monstro turbatus, substitit, deinde, &c. *Plin. l.* 8. *c.* 4. Traditur elephas, vestigio hominis animadverso, priusquam homine, intremiscere insidiarum metu, subsistere ab olfactu, circumspectare, &c. *h. e.* postquam olfecit, pedem sistere. *Cæs. lib.* 2. *B. Civ. c.* 41. Reliqui in itinere substiterant. *Virg.* 11. *Æn. v.* 506. Tu pedes ad muros subsiste, & mœnia serva. & *vers.* 608. Jamque intra jactum teli progressus uterque Substiterat. & *l.* 10. *v.* 603. adductisque amens subsistit habenis. *Id.* 10. *Æn. v.* 86. Tibris tacite refluens ita substitit unda, Mitis ut in morem stagni, &c. *Plin. lib.* 27. *c.* 9. Concavus eiurum sinus, in quo subsistit cos salsus. *Cels. l.* 8. *c.* 16. Si cubitus excidit, radius interdum distrahitur, interdum subsistit. *h. e.* in sua sede remanet, ut *Id.* loquitur *lib. eod. c.* 10. ¶ Item morari, manere, *stare*. *Varr. l.* 4. *de L. L. cap.* 32. *a med.* Locus substructus, ubi nationum subsisterent legati, qui ad senatum essent missi. *Plin. l.* 4. *ep.* 2. Eximus ibi dedicationis diem subsistemus fortasse & sequenti. *Id. l.* 16. *ep.* 16. *a med.* In commune consultamus, intra tecta subsistant, an in aperto vagentur. ¶ De his, qui insidiandi causa subsidunt, *Liv. l.* 22. *c.* 12. In aliquo flexu viæ, si excipere degressum in æquum posset, occultus subsistebat. Adde *l.* 9. *c.* 23. ¶ Translate *Tacit.* 12. *Ann. cap.* 53. *sub fin.* Contentum honore Pallantem, intra priorem paupertatem subsistere. *Plin. l.* 12. *c.* 25. Proceritas fruticis intra bina cubita subsistit. *si ferma, non eccede*. *Ovid.* 1. *Met. v.* 207. Substitit ut clamor. *s'acchetò, cessò*. & *l.* 1. *Fast. v.* 338. Substitit in medios præscia lingua sonos. & *l.* 4. *v.* 349. Substitit hic Erato. *qui finì di parlare*. & *Plin. l.* 6. *c.* 28. *sub fin.* Gentes ditissimæ, ut apud quas maximæ opes Romanorum Parthorumque subsistant. *vanno a fermarsi, a colare*. & *l.* 3. *c.* 1. *sub fin.* Equitum nomen subsistebat in turmis equorum publicorum. *h. e.* ii tantum dicebantur Equites, qui equo publico merebant. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Si nihil refert, brevis an longa sit ultima, idem pes erit: verum, nescio quomodo, sedebit hoc, illud subsistet. *h. e.* hoc apte claudetur, illud utcumque desinet. ¶ Pro subsidere, deficere. *Ovid. Heroid. ep.* 15. *v.* 193. dolor artibus obstat; Ingeniumque meis substitit omne malis. ¶ Pro hærere, sustinere assensum. *Ulpian. Dig. l.* 3. *tit.* 3. *leg.* 33. Servum quoque, & filiumfamilias procuratorem posse habere ajunt: & quantum ad filium familias, verum est; in servo subsistimus. Adde *Cels. l.* 12. *tit.* 1. *leg.* 32. ¶ Pro adsistere, adesse, opem ferre. *Apul. l.* 6. *Metam.* Per ego te frugiferam tuam dextram istam deprecor, miserandæ Psyches animæ supplici tuæ subsiste. & *l.* 11. Tu meis jam nunc extremis ærumnis subsiste. Adde *l.* 2. 3. & 8. ¶ Denique pro valere, consistere, *sussistere*. *Imp. Gordian. lib.* 2. *Cod.*

Cod. tit. 13. *leg.* 14. Non eo minus sententis adversas te lata jure ertiona subsistit. *Id. lib.* 3. *tit.* 3. *leg.* 1. Sententia ab eis prolata nullo jure subsistit. Adde *Impp. Diocl. & Maxim. lib.* 7. *tit.* 2. *leg.* 12. ¶ *Subsistere sententia* dicitur, quæ per se stat sine adminiculo, & seorsum ab aliis. *Quintil. l.* 8. *c.* 5. *a med.* Facit res eadem concisam quoque orationem. subsistit enim omnis sententia: ideoque post eam utique aliud est initium.

SUBSITUS, a, um, *situato sotto*, subtus situs. *Apul. l.* 6. *Metam. post principium.* Inter subsitæ convallis locum.

SUBSOLANEÆ, quæ sub solo tre appellantur. Subsolanei, qui imum solum colunt: at qui in terram, supersolanei. *Festus:* cujus verba corrupta esse videntur.

SUBSOLANUS, a, am, sub sole positus. *Subsolanus ventus,* & *Subsolanus* absolute, *vento di Levante*, est qui ab ortu æquinoctiali spirat: ita dictus, quia sub sole nasci videtur, qua ratione a Græcis quoque ἀπηλιώτης appellatus. *Plin. l.* 2. *c.* 47. Ab oriente æquinoctiali subsolanus, ab oriente brumali vulturnus: illum apelioten, hunc Eurum Græci appellant. Eadem omnino scribit *Seneca lib.* 5. *quæst. natur. c.* 16. Quare falsus videtur Phavorinus philosophus apud *Gell. l.* 2. *c.* 22. qui dicebat subsolanum, græce apelioten, eundem esse ac Eurum. ¶ *Subsolani montes* in Oriente ad æquinoctialem ortum obversi. *Plin. l.* 7. *c.* 2. Sunt & Satyri, subsolanis Indorum montibus pernicissimum animal.

SUBSONO, as, a. 1. subtus sono. Translate *Sisenna* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 175. *Putsch.* Quanti dantur? tanti, inquit Olympiar. simul hæc dicens saavium dedit, ut scilicet subsonaret quanti pretii. *h. e.* clam indicaret.

SUBSORTIOR, iris, dep. 4. *sostituire cavando a sorte*, ἐπικληρόω, ὑποκαθίστημι, est sorte aliquem in rejectorum judicum loco substituere. Electis enim sorte judicibus, qui judicaturi erant, liberum erat accusatori, ac reo ex eo numero eos rejicere, qui iniqui sibi futuri putabantur. qua rejectione facta, iterum sortiebantur alios judices, ad legitimum numerum complendum: quod *subsortiri* dicebatur. *Cicer.* 3. *Verr. c.* 19. *ad fin.* Cum iis judicibus, quos in horum locum subsortitus es. *Id. pro Cluent. c.* 35. Sive quod ex lege subsortitus judicem non esset. *Ascon. in tit. Verr.* 5. Quos in horum locum subsortiturum se Verres esse credebat.

SUBSORTITIO, onis, f. ὑποκλήρωσις, sussectio, quæ sorte fieri solebat a Prætore ad supplendum numerum judicum. *Cic.* 3. *Verr. c. ult.* Nam de subsortitione illa Juniana judicum nihil dico. *Id. pro Cluent. c.* 33. Et quod C. Verres Prætor urbanus, homo sanctus & diligens, subsortitionem ejus in eo codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur. *Sueton. in Cæs. c.* 41. *extr.* Quotannis in demortuorum locum ex his, qui recensiti non essent, subsortitio a Prætore fieret. V. *Subsortior*.

SUBSPARGO, gis, a. 3. clam, seu subtus spargo. *Tertull. de resurr. carn. sub fin.* Hæreticorum versutiis semina subspargere.

SUBSTAMEN, inis, n. *trama*, subtemen, filum, quod sub stamine texitur. *Scholiast. Juvenal. ad sat.* 2. *v.* 66. Vestre molli intexta substamine.

SUBSTANTIA, æ, f. *essenza*, *sussistenza*, *esistenza*, *natura*, *sostanza*, ὑπόστασις, οὐσία, essentia, natura, qua quæque res est. *Senec. ep.* 58. *ante med.* Et hæc quæ non sunt, rerum natura complectitur, quæ animo succurrunt, tanquam centauri, gigantes, & quidquid aliud falsa cogitatione formatum habere aliquam imaginem cœpit, quamvis non habeat substantiam. *Quintil. l.* 7. *c.* 2. Sed & illud potest videri extra hoc propositum conjecturæ genus, cum de aliquo homine quæritur, quis sit. cum & substantia ejus sub oculos venit, ut non possit quæri, an sit. *Id. lib.* 3. *c.* 6. *ante med.* Aut de substantia quæstio est, aut de qualitate. *Id. in proœm. l.* 1. *a med. & lib.* 2. *c.* 13. *a med.* Substantia rhetoricæ. Adde *Nazar. in Paneg. Constantini, cap.* 14. *Venulej. Dig. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 50. ubi *substantia rei* est ipsa res: & *Apul. lib.* 1. *de Dogm. Platon.* Hinc *Paul. lib.* 30. *tit.* 16. *leg.* 14. Earum rerum pretium non in substantia, sed in arte positum est. *non nella materia, ma nel lavoro. & lib.* 41. *tit.* 3. *leg.* 2. Qui potius substantiam intuetur, quam opinionem. *la cosa stessa.* ¶ Dicitur & de re familiari, patrimonio, facultatibus, censu, fortunis, *sostanze, beni, avere. Auct. dial. de Oratorib. cap.* 8. Sine commendatione natalium, sine substantia facultatum, neuter moribus egregius, potentissimi sunt civitatis. *Aurel. Vict. de orig. gent. R. c.* 19. In una parte regnum, in altera totius patrimonii summam, atque omnem paternorum bonorum substantiam posuit. *Paul. l.* 2. *sent. tit.* 29. Patior esse debet non solum gradu generis, sed & substantia rei familiaris. *Quintil. decl.* 15. *c.* 9. Cujus census ex manibus, ex laboribus substantia. Adde *Papinian. Dig. lib.* 5. *tit.* 3. *leg.* 50. & *Ulpian. lib.* 36. *tit.* 1. *leg.* 16. *& lib.* 47. *tit.* 8. *leg.* 2. *ad fin. & tit.* 10. *leg.* 5. *extr.* ¶ De cibo, quo corpus alitur, & sustentatur. *Prudent. Cathemer.* 7. *v.* 39. decem recursibus Quater volutis sol peragerat sidera Omni carentem cernere substantia. ¶ De materia seu argumento alicujus tractatus, *materia, argomento. Frontin. in præfat. l.* 4. *Strategem.* Quæ idcirco separavi, quia, quamvis clara, diversæ tamen erant substantiæ. ¶ Substantia emptionis apud *Papinian. Dig. lib.* 18. *tit.* 1. *leg.* 72. est id quo emptio consistit. Cetera sunt *adminicula*.

SUBSTANTIALIS, le, *sostanziale*, ut Substantialis differentia. *Tertull. de resurr. carn. c.* 45. *sub fin.* ¶ Apud *Ammian. lib.* 21. *c.* 1. (*al.* 2.) Substantiales potestates dicuntur dæmones, sive spiritus incorporei.

SUBSTANTIALITER, adverb. *sostanzialmente*. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 7. *& lib.* 4. *advers. Marcion. c.* 35. *ad fin.*

SUBSTANTIOLA, æ, f. diminutivum. *Hieronym. ep.* 27. *ad Eustoch. c.* 12. Paterna & materna substantiola. *h. e.* facultatula. *Id. epist.* 4. *ad Rustic.* (*al.* 125.) *sect.* 16. Qui pauperes sunt, & tenui substantiola.

SUBSTANTIVALIS, le, *sostanziale*. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 27. *sub fin.* Substantivalis, non agnitionalis forma.

SUBSTANTIVUS, a, um, *sostantivo*, ὑπαρκτικός, substantialis, qui per se stare potest, ut Substantiva res, apud *Tertull. advers. Prax. c.* 26. *& advers. Hermog. c.* 36. ¶ Substantivum nomen a *Grammaticis* dicitur, quod in oratione per se stare potest, ut *orator*, *sermo*, *prudentia*; cui opponitur adjectivum. V. *Voss. l.* 3. *de Grammat. c.* 6. ¶ Verbum substantivum dicitur a Grammaticis *Sum*, *es*, *est*. *Priscian. l.* 8. *pag.* 812. *Putsch.*

SUBSTERNO, is, stravi, stratum, a. 3. *spargere*, *o stender sotto*, *sottoporre*, ὑποστρώννυμι, subtus sterno, humi spargo, subjicio. *Terent. Andr.* 4. 3. 11. Ex ara hinc sume verbenas tibi, atque eas substerne. *Cato R. R. c.* 3. *&* 37. Ex segete vellito ebulum, cicutam, & circum salicta herbam altam, ulvamque: eam substernito ovibus. *Justin. l.* 5. *c.* 3. Nihil eos omnium cauta substernere. *Plin. l.* 20. *c.* 14. *a med.* Nepetam substernere in metu obdormituris, utile est. *Id. l.* 36. *c.* 25. *de paviment. subdialib.* Necessarium binas per diversum coaxationes substerni. Adde *Ovid.* 15. *Met. v.* 399. ¶ Absolute *Plin. l.* 18. *c.* 23. Justum est, singulas vehes fimi arnario ire: nisi contingat hoc, male substravisse pecori colonum apparet. *Cato R. R. c.* 5. Pecori & bubus diligenter substernatur. ¶ Substernere armios ordei, *h. e.* subserere, subterjacere. *Colum. l.* 5. *c.* 9. *circa med.* ¶ Substernere colorem, *h. e.* primum colorem inducere, ut qui superinducetur, magis hæreat ac niteat. *Plin. l.* 26. *c.* 10. *sub fin.* Fucus marinus, lactucæ similis, qui conchyliis substernitur. ¶ Substernere delicias, *h. e.* subministrare. *Lucret. l.* 2. *v.* 22. ¶ Item substernendo tegere, *coprire*, *far letto*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 52. Gallinæ avesque reliquæ cubilia sibi nidosque construunt, eosque quam possunt mollissime substernunt. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 37. Solum paleis substernunt. *Plin. l.* 36. *c.* 14. Fundamenta calcatis substravere carbonibus, dein velleribus lanæ. *Apul. l.* 10. *Metam.* Lectum stragula veste substernere. ¶ *Substernere pullos*, sub pullis quippiam sternere. *Plin. l.* 10. *c.* 55. Confingunt nidos, & occultandis habiles pullis, & substernendis molles. ¶ Translate *Propert. l.* 3. *eleg.* 5. *v.* 47. Fortuna insidias pontum substravit avaris. *h. e.* struxit in lato mari insidias avaris. ¶ Pro subjicere, supponere, *sottoporre*, *soggettare*. *Cic. de univers. c.* 8. Omne quod erat concretum atque corporeum, substernebat animo. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 7. *n.* 14. Ejusdem culpæ homines elephantis proterendos substravit. *Catull. carm.* 63. *v.* 331. Languidulosque pares tecum conjungere somnos, Levia substernens robusto brachia collo. *&* *v.* 403. Ignaro mater substernens se impia nato. *h. e.* prostituens, succumbens. Sic *Sueton. in Aug. c.* 68. Quasi pudicitiam A. Hirtio substraverit.

SUBSTILLUM, i, n. tempus humidum, sive ante pluviam, quia jam stillat, sive post eam, quia stillare nondum desinit. *Fest.* Substillum antiqui appellabant tempus ante pluviam jam pene uvidum, & post pluviam non persiccum, quod jam stillaret, aut nondum desisset. *Tertull. de pall. c.* 2. Aut imbres ruunt, & sequa missilia cum imbribus, dehinc substillum, & denuo sudum. ¶ Ponitur etiam pro morbo, quo stillatim urina emittitur, quam Græci vocant στραγγουρίαν. *Cato de R. R. c.* 136. *sub fin.* Nunc de iis, quibus ægre lotium it, quibusque substillum est.

SUBSTITUO, is, tui, tutum, a. 3. *mettere*, *e piantare sotto*, ὑφίστημι, subtus statuo, subjicio, suppono. *Pallad. in Martio, tit.* 10. *a med.* Plantæ in scrobe depositæ lapides substituendi sunt. ¶ Translate est subjicere, obnoxium reddere, subjiare. *Plin. l.* 6. *ep.* 31. *ante med.* Substituere aliquem crimini. *h. e.* reum facere, & accusare. *Quintil. l.* 7. *c.* 4. Fortuna sæpe substituitur culpæ. *si sa rea. & declam.* 1. *c.* 10. Substituere aliquem reum. *Cels. Dig. lib.* 58. *tit.* 1. *leg.* 50. Substituere aliquem arbitrio. *obbligarlo a stare all' arbitrio altrui.* ¶ Item pono ante, objicio. *Liv. l.* 28. *c.* 35. Ceperat jam ante Numidam admiratio viri: substitueratque animo speciem quoque corporis amplam ac magnificam. *Ovid. de remed. amor. v.* 573. Ut posses odisse tuam, Pari, funera fratrum Debueras oculis substituisse tuis. ¶ Item post aliquid pono. *Hirt. de B. Afric. c.* 59. Post elephantos armaturas leves Numidasque substituerat. ¶ Item sufficio, in locum alterius pono, *sostituire*, *surrogare*. *Cic. Verr.* 7. *c.* 28. *ante med.* In eorum locum substituere & supponere cœpit cives Romanos. *Nep. in Alcib. c.* 7. *a med.* Ut absenti magistratum abrogarent, & alium in ejus locum substituerent. *Sueton. in Cæs. c.* 76. Utroque anno binos consules substituit sibi in ternos novissimos menses. *Cajus Dig. lib.* 4. *tit.* 7. *leg.* 1. Si quis alienandu rem, alium nobis adversarium suo loco substituerit. *Colum. initio c.* 6. *l.* 3. Primam quamque arborem senio afflictam submovere, & in vicem novellam subolem substituere. *Id. l.* 4. *c.* 17. Æt ... eorum sic consulimus, ut demortuis feminibus alia substituamus. *Cic. Verr.* 3. *c.* 69. Nunc pro te Verrem substituisti alterum civitati. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *a med.* Consenuit hæc tabula carie: aliamque pro ea Nero substituit. *Vellej. l.* 2. *c.* 38. Quem substituturus sibi Cæsar designaverat consulem. ¶ De substituendis in testamento heredibus V. *JCtos lib.* 28. *Dig. tit.* 6. Sic *Sueton. in Tiber. c. ult.* Eo testamento heredes æquis partibus reliquit Cajum & Tiberium nepotes, substituitque invicem. *sostitui l'uno all' altro.*

SUBSTITUTIO, onis, f. *sostituzione*, ὑποκατάστασις, actus substituendi, ut Substitutio heredis, de qua integer titulus est *lib.* 28. *Dig. tit.* 6. Unde *Papinian. ibid. leg.* 7. Substitutionem facere. *Ulpian. leg.* 8. Ex substitutione heredem esse. *& ibid.* aliquem ad substitutionem admittere. ¶ Extra rem testamentariam, *Arnob. l.* 3.

l. 3. pag. 104. Ut nova quaque suboriente fetura, quidquid prior ætas abstulisset, recidiva substitutio subrogaret.

SUBSTITUTIVUS. V. *Prædicativus.*

SUBSTITUTUS, a, um, *sostituito*, suffectus. *Cic. lib.* 2. *de Divin. c.* 2. *sub fin.* Philosophiam nobis pro reipubl. procuratione substitutam putabamus. *Liv. l.* 38. *c.* 42. *a med.* Consules alterum in Europa, alterum in Asia, velut pro Philippo atque Antiocho substitutos regnare. *Sueton. in Tiber. c.* 4. Pontifex in locum Scipionis substitutus. *Quintil. l.* 7. *c.* 6. *ad fin.* & *Ulpian. lib. Regul. tit.* 23. *a med.* Substitutus heres.

SUBSTO, as, *neut. stare, o esser sotto*, ὑφίσταμαι, subtus sum, subsum, lateo. *Cels. l.* 6. *c.* 10. *a med.* Si, pure substante, non rumpuntur hi tumores, incidendi sunt. (Adde *lib.* 2. *c.* 7. *a med.*) *Cic. in Top. c.* 5. Esse ea dico, quæ cerni tangive possunt: non esse quæ tangi demonstrarive non possunt, cerni tamen animo atque intelligi possunt, ut si usucapionem, tutelam, agnationem definias, quarum rerum nullum subest quasi corpus. *Pleriq. omnes leg.* subest. ¶ Item subsisto, resisto, resto, *star saldo, resistere*. *Terent. Andr.* 5. 4. 11. Perii! metuo, ut substet hospes.

SUBSTOMACHANS, antis, *alquanto sdegnato*, aliquantum stomachans, subiratus. *Augustin. in fin. l.* 3. *Confession.* Substomachans tædio.

SUBSTRAMEN, inis, *n. strame*, ὑπόστρωμα, quod animalibus, vel alii cuipiam rei substernitur. *Varro l.* 3. *de R. R. c.* 10. Sed habeant molle substramen e palea, aliave aliqua re. *Sil. l.* 12. *v.* 444. Lubrica roboreis aderant substramina plaustris. Adde *Varron. l.* 3 *R. R. c.* 6. & 9.

SUBSTRAMENTUM, ti, n. idem quod substramen. *Cato de R. R. c.* 161. *de asparago.* Quo anno severis, substramentis per hiemem operito, ne peruratur. Al. leg. dicitur *sub stramentis*.

SUBSTRATUS, us, m. ὑπόστρωσις, actus substernendi. In sexto casu singulari. *Plin. l.* 18. *c.* 30. Culmum, cum inaruit, baculo frangunt, substratu animalium. *Id. l.* 24. *c.* 9. *ante med.* Viticis suffitu atque substratu fugant serpentes.

SUBSTRATUS, a, um, *sparso, e disteso sotto, e per terra*, ὑποστρωθείς, subtus per solum stratus, humi sparsus, extensus. *Plin. l.* 17. *c.* 21. *a med.* Substrata glarea. *Id. l.* 20. *c.* 21. Substrata folia. *Id. l.* 28. *c.* 9. Pelles cervorum substratæ. *Id. l.* 37. *c.* 6. *a med.* Sardonyches Arabicæ excellunt candore, substrato nigerrimo colore. *Liv. l.* 21. *c.* 51. *in fin.* Substratus Numida mortuo superincubanti Romano vivus. *giacente sotto.* ¶ Item sternendo opertus. *coperto*. *Plin. l.* 19. *c.* 5. *ante med.* Substratus arena locus.

SUBSTREPENS, entis, aliquantum strepens. *Apul. lib.* 3. *Metam.* Tertiata verba semianimi voce substrepens.

SUBSTRICTUS, a, um, *stretto*, σφιγχθείς, constrictus. *Colum. l.* 2. *c.* 3. Boves cum ab opere disjunxerit, substrictos confricet. *Senec. in Hippol. v.* 1002. Celsos sonipedes ocius subigit jugo, Et ora frenis domita substrictis ligat. ¶ Item arctus, adstrictus, adductus, contractus, *ristretto, stretto, scarno*: cui opponitur laxus, prominens, effusus. *Plin. l.* 32. *c.* 3. Testes castorum parcos esse, substrictosque & adhærentes spinæ, nec adimi sine vita animalis posse. *Colum. l.* 6. *c.* 20. Taurus ventre paulo substrictiore. *Sil. l.* 15. *v.* 608. sonipesque, virique Substricti corpus. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 216. canis substricta gerens ilia. *Id. l.* 11. *v.* 752. substricta crura gerens mergus. *h. e.* gracilia. *Gell. l.* 7. *c.* 12. Romani primo sine tunicis, sola toga amicti fuerunt: postea substrictas & breves tunicas citra humerum desinentes habebant.

SUBSTRIDENS, tis, particip. aliquantum stridens. *Ammian. l.* 16. *c.* 4. ira caudante substridens.

SUBSTRINGO, is, inxi, ictum, a. 3. *stringere*, ὑποσφίγγω, idem quod ab inferiore parte stringo, constringo, adstringo, contraho, subcingo, complico. *Nep. in Eumen. c.* 5. *a med.* Substringere caput equi loro. *Senec. in Troadib. v.* 88. Substringere sinus. *h. e.* vestes succingere. *Sil. sub fin. l.* 1. Substringere lintea malo. *ammainar le vele.* & *Sueton. in Galb. c.* 21. Excreverat in dexteriore latere ejus caro, propendebatque adeo, ut ægre fascia substringeretur. *Tacit. de Germ. c.* 38. Insigne gentis obliquare crinem, nodoque substringere. *Lucan. l.* 3. *v.* 280. auroque ligatas Substringens, Arimaspe, comas. ¶ Translate *Quintil. l.* 10. *c.* 3. Ipsis sententiis adjicere licet oratorium robur, & omissa supplere, & effusa substringere. *restringere.* & *decl.* 18. *c.* 7. *in fin.* Abstinebunt coram patre complexibus: omnis familiaritas substringetur in publico. *si raffrenerà.* & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 432. maritus Nauseat, atque oculis bilem substringit opertis. *reprime, raffrena, soffoca.* & *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 93. aurem substringe loquaci. *h. e.* subjice, obnoxiam præbe, accommoda: quasi stringe, & alliga loquaci seni, ut habeat te obstrictum & obaudientem, quandocumque loqui voluerit.

SUBSTRUCTIO, onis, f. *fondamenti, fabbrica sotterranea*, ὑποτείχισμα, quidquid sub terra struitur ad firmamentum ædificii, ut fundamenta, arcus, fornices, cameræ, pilæ, &c. & fere de magnis ædificiis dicitur. *Vitruv. l.* 6. *c.* 11. Maxima autem esse debet cura substructionum, quod in his infinita vitia solet facere terræ congestio. *Id. l.* 1. *c.* 5. Itaque non solum in muro, sed etiam in substructionibus parietes hac ratione religati, non cito vitiabuntur. *Plin. l.* 10. *ep.* 48. *de theatro.* Fultura ac substructiones, quibus subinde suscipitur, non tam firmæ mihi, quam sumptuosæ videntur. Adde *Colum. l.* 1. *c.* 5. *ad fin.* ¶ Etiam quæ supra terram fiunt, in ima ædificii parte, *substructiones* dicuntur: præsertim si crassiora sint, & insignia ad firmitatem ostentantur. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 25. Castra Vari admodum munita natura loci, una ex parte ipso oppido Utica, altera theatro, quod est ante oppidum, substructionibus ejus operis maximis. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *ante med.* Saxosum agrum facile est expedire lectione lapidum; quorum si magna est abundantia, velut quibusdam substructionibus partes agri sunt occupandæ, ut reliquæ emundentur. ¶ Item quæcumque ædificia, & fabricæ, præsertim amplæ, & magni operis. *Liv. l.* 38. *c.* 28. Substructionem super Æquimelium in Capitolio, & viam silice sternendam a porta Capena ad Martis locaverunt. *Cic. pro Mil. c.* 20. Quo in fundo propter insanas illas substructiones, facile mille hominum versabatur valentium. & *c.* 31. *a med.* Substructionum insanæ moles. ¶ Apud *Frontin. de aqueduct. art.* 3. 5. 6. & alibi *substructio* est paries & quodcumque aliud solidum opus, etiam supra terram structum ad sustinendos aquæductus: & distinguitur a rivo subterraneo, & opere arcuato.

SUBSTRUCTUS, a, um, ab imo exstructus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 32. *a med.* Locus substructus, ubi nationum subsisterent legati. *Liv. l.* 6. *c.* 4. *in fin.* Capitolium saxo quadrato substructum. *h. e.* firmatum muro ab radicibus montis excitato, ne terra Capitolium sustinens dilaberetur. de quo *Plin. l.* 36. *c.* 15. Tunc senes aggeris vastum spatium, & substructiones insanas Capitolii mirabantur. *Id. l.* 33. *c.* 4. *ante med.* Convallis & intervalla substructis canalibus junguntur. ¶ *Substructum*, absolute, substructio. *Vitruv. l.* 8. *c. ult. ante med.* Substructum ad libram factum.

SUBSTRUO, is, uxi, uctum, a. 3. *fabbricar sotto, o da' fondamenti*, ὑποτειχίζω, subtus struo, ab imo exstruo, a fundamentis ædifico. *Vitruv. l.* 8. *c. ult. ante med.* Intervalla montium substruere ad libramenta. & *mox.* Cum venerit ad imum, non alte substruitur, ut sit libramentum quam longissimum. *Cels. Dig. lib.* 8. *tit.* 1. *leg.* 10 Si iter legatum sit, qua, nisi opere facto, iri non possit; licet fodiendo, substruendo iter facere. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 39. Parentes fabri liberum sunt, & fundamentum substruunt liberorum, extollunt, parant sedulo in firmitatem. *Vet. lap.* apud *Gruter. pag* 41. *n.* 5. Templum Dianæ matri D. D. Apulejus architectus substruxit. *h. e.* extruxit.

SUBSULTIM, adverb. *saltellando*, subsiliendo, per saltus. *Sueton. in Aug. c.* 83. Ita ut in extremis spatiis subsultim decurreret.

SUBSULTO, & Sussulto, as, n. 1. *saltellare*, ὑφάλλομαι, frequenter subsilio. *Plaut. Cas.* 2. 7. 10. Ut subsultabat, postquam vicit villicus! *Id. Capt.* 3. 4. 104. Te subsultare, ego miser vix asto præ formidine. ¶ Translate *Quintil. l.* 9. *c.* 4. Monosyllaba si plura sunt, male continuabuntur, quia necesse est, compositio multis clausulis concisa subsultet. *Id. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Prima est observatio recte pronuntiandi, æqualitas, ne sermo subsultet imparibus spatiis ac sonis.

SUBSUM, subes, n. anom. *essere, o star sotto, o nascosto*, ὕπειμι, subtus sum, sub aliqua re sum, insum, lateo. *Lucret. l.* 3. *v.* 274. Nam penitus prorsus latet hæc natura, subestque. *Planc. ad Cic. Fam.* 10. *ep.* 18. *a med.* Subest intra autem vulnus. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 5. *v.* 27. Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbræ. *Virg. Georg.* 3. *v.* 388. Nigra subest udo lingua palato. *Horat. in fin. od.* 5. *l.* 4. Cum sol Oceano subest. *Id. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 95. si forte subucula pexæ Trita subest tunicæ. *Plin. l.* 20. *c.* 37. *sect.* 78. Præcordiis subest venter stomachum habentibus. *Ovid.* 2. *ex Ponto, ep.* 7. *v.* 9. Qui semel est læsus fallaci piscis ab hamo, Omnibus unca cibis æra subesse putat. *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 18. Sæpe solent auro multa subesse mala. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 10. *ad fin.* Intelligatur aliquam subesse causam, ut, &c. *Nep. in Alcib. c.* 2. Nec causa suberat, quare, &c. *Cic. Phil.* 9 *c.* 2. In qua periculi suspicio non subesset. *Id. Attic. l.* 4 *ep.* 15. Subest spes. *Justin. l.* 1. *c.* 9. dolus. & *lib.* 14. *c.* 2. *extr.* fraus. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 386. culpa. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 8. Non temere famam nasci solere, quin subsit aliquid. *non vi sia qualche fondamento.* & *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 297. bene si celabitur index Notitiæ suberit semper amica tuæ. *h. e. res*, dicta, facta dominæ semper erunt nota tibi. ¶ Significat etiam vicinum esse, imminere, instare, *esser vicino, e imminente*, tum loco, tum tempore. *Sallust. in ep. Mithrid. ad Arsac. a med.* Illi suberat regnum Ariobarzanis. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10 *ep.* 21. Putabam, posse me subesse propinquis locis, ut si durius aliquid esset, succurrere celeriter possem. *Horat. l.* 1. *epist.* 14. *v.* 24. Nec vicina subest, vinum præbeat taberna Quæ possit tibi. *Ovid Met.* 11. *v.* 359. Templa mari subsunt. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 25. Pedem referre, & quod mons suberat circiter M. passuum, eo se recipere cœperunt. & *lib.* 3. *c.* 27. Paucæ nationes, anni tempore confisæ, quod hiems suberat, id facere neglexerunt. *Cic. pro Mil. c.* 16 Cum dies comitiorum subesset. *Plaut. in fragm.* apud *Fest.* in *Fiber*. Sic me subes quotidie, quasi fiber salicem. *mi sei addosso.* ¶ Præteritum *subfui* non est in usu.

SUBSURDUS, a, um, aliquantum surdus. Translate *Quintil. l.* 11. *c.* 3 Sit ipsa vox non subsurda, rudis, immanis, &c.

SUBSUTUS, a, um. Subsuta vestis *Horatio l.* 1. *sat.* 2. *v.* 29. est quæ in imo institam seu fasciam adsutam habet: cujusmodi fuit stola, & toga prætexta.

SUBTABIDUS, a, um, aliquantum tabidus. *Ammian. l.* 26. *c.* 6. *a med.* (*al. c.* 17.) Stetit itaque subtabidus: excitum putares ab inferis.

SUBTACITUS, a, um, aliquantum tacitus. *Prudent. Hamartig. v.* 174. Hinc schola subtacitam meditatur gignere sectam.

SUBTECTUS, a, um, *coperto*. *Vitruv. l.* 9. *c.* 6. *de siderib.* Sub Avis cauda pedes Equi sunt subtecti.

SUBTEGMEN. V. *Subtemen.*

SUBTEGO, is, a. 3. subtus tego. *Ammian. l.* 19. *c.* 7. (*al.* 14) Ferrea munimenta cælum omne subtexerunt. Al. leg. *subtexunt*.

SUBTEGULANEA, orum, n. plur. *pavimenti al coperto*, ὑπόστεγα, κατάστεγα, στέγνα, pavimenta sub tecto, quæ alias barbarica dicun-

tae

tur, ex teſtis tuſis, rudere, & calce conſtantia. Differunt a ſubdialibus, quæ Græci vocant ὑπαίθρια, poſita ſub dio, ſive aere aperto. *Plin. l. 36. c. 25.* Pavimenta credo primum facta, quæ nunc vocamus barbarica, atque ſubtegulanea.

SUBTEL, elis, n. cavum pedis. Idem enim eſt in pede, quod vola in manu. *Priſcian.* ut Latinum agnoſcit, & exponit τὸ κοῖλον τοῦ ποδός, *l. 5. pag. 644. Putſch.* At *Perottus* mavult *ſubtal*, & ſic dici quod ſub talo ſit.

SUBTEMEN, & Subtegmen, inis, n. *ripieno, trama*, κρόκη, filum molle, & parum tortum, quod tranſverſum in tela ſub ſtamine texitur. *Varr. l. 4. de L. L. cap. 23.* Stamen a ſtando, quod eo ſtat omne in tela velamentum: ſubtemen, quod ſubit ſtamini. *Plaut. Merc. 3. 1. 20.* Subtemen tenue nere. *Vitruv. l. 10. c. 1. a med.* Connexus ſtaminis ad ſubtegmen. *Ovid. Met. 6. v. 55.* Tela jugo vincta eſt: ſtamen ſecernit arundo: Inſeritur medium radiis ſubtemen acutis: Quod digiti expediunt, atque inter ſtamina ductum Percuſſo feriunt inſecti pectine dentes. *Virg. 3. Æn. v. 483.* Fert picturatas auri ſubtemine veſtes. Al. leg. *ſubtegmine*, alii diviſim *ſub tegmine*. Notat hic *Servius*, male quoſdam *ſubtemen* ſtamen accipere, cum ſtamen de auro eſſe non poſſit. *Plin. l. 11. c. 24. de araneo.* Tam tereti filo & tam æquali deducit ſtamina, &c. circinato orbe ſubtegmina adnectens. *Id. l. 13. c. 12. a med. de charta.* E ſecundo corio ſtatumina facta ſunt, e primo ſubtegmina. ¶ Poetæ per ſynecdochen utcumque filum, & totam telam intelligunt. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 121.* fulgentem Tyrio ſubtemine veſtem induere. *Val. Flacc. l. 6. v. 227.* picto ſubtemine bracæ. & *l. 8. v. 234.* croceo ſubtemine veſtes. *Stat. 7. Theb. v. 656.* ſubet Tyrio ſubtemine thorax. *Claudian. de IV. conſul. Honor. v. 600.* tribuere colorem Phœnices, Seres ſubtemina, pondus Hydaſpes. Adde *l. 1. de rapt. Proſ. v. 257.* & *Nemeſian. in Cyneg. v. 91.* ¶ Pro ipſo ſtamine ponitur in illo *Capitolini in Pertin. c. 8.* Veſtis ſubtegmine ſerico, aureis filis inſignior. Neque enim, ut ait *Servius loc. cit.* ſtamen ex auro eſſe poteſt. Multis hoc idem explicat *Salmaſ. ad Capitolin.* ¶ De filo Parcarum, *Horat. epod. 13. v. 15.* Unde tibi reditum certo ſubtemine Parcæ Rupere. *Catull. carm. 63 de nupt. Pel. v. 327.* Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi. ¶ De quocumque filo, *Nemeſian. in Cyneg. v. 311.* Alternoſque metus ſubtemine tendere longo. *h. e.* linea, formidine. ¶ Ad ſcriptionem. *Varro*, ut dictum eſt, a *ſtamine* ducit: alii a *ſubteximen* a (*ſubtexo*) per ſyncop. Utrumlibet poſtulat, ut *ſubtemen* ſcribatur: quod firmat & concordia MSS. & Criticorum conſenſus. Alii a *ſubtego* derivant, & *ſubtegmen* malunt. Sunt etiam qui ita diſtinguunt, ut *ſubtemen* ſit, quod explicatum eſt, *ſubtegmen* vero pannus, qui ſubſuitur veſtibus, *ſoppanno, fodera*. Sed hoc hactenus, quod ſciam, probatum eſt nemini.

SUBTENDO, is, a. 3. ſurſum tendo, extollo. *Virg. in Ciri, v. 7.* Altius ad magni ſubtendit ſidera mundi. Alii leg. *ſuſpendit*. ¶ Item ſubtus tendo, ὑποτείνω. *Frontin. in expoſit. formar. pag. 32. Goeſ.* Hinc *linea ſubtendens*, ὑποτείνουσα γραμμή, quæ ſub alia linea ſubtenditur. *Id. ibid.*

SUBTENTO, as, a. 1. ὑποπειράομαι, idem quod tento, *Plaut. Truc. 2. 2. 15.* Adveniſti huc ſubtentatum exornatis oſſibus. Alii aliter leg.

SUBTENTUS, a, um, ſubtus extenſus. *Cato de R. R. c. 10. ſub fin.* Lectum in cubiculo unum, lectos loris ſubtentos quatuor. *h. e.* de tabulato, ſeu ſolario loris propendentes, qui mos erat antiquorum. *Id. cap. 25.* Lectus reſtibus ſubtentus.

SUBTENUIS, nue, ὑπόλεπτος, aliquantulum tenuis. *Varr. lib. 2. de R. R. cap. 7.* Non anguſta juba, crebra, fuſca, ſubcriſpa, ſubtenuibus ſetis, implicata in dexteriorem partem cervicis.

SUBTER, *ſotto*, ὑπό, præpoſitio locum denotans inferiorem, ſicut *ſuper* ſuperiorem ſignat: a *ſub*, ut *inter* ab *in*, *præter* a *præ*. Ferme accuſandi caſum poſcit, ſive quietis, ſive motus verbis adjungatur. *Cic. 1. Tuſcul. c. 10.* Iram in pectore, cupiditatem ſubter præcordia locavit. *Virg. 8. Æn. v. 366.* anguſti ſubter faſtigia tecti Ingentem Ænean duxit. *Petron. in Satyr. c. 98.* arundinem ſubter lectum mittere. *Ovid. 5. Met. v. 502.* ſubterque imas ablata cavernas Hic caput attollo. *Propert. l. 2. eleg. 25. v. 67.* umbroſi ſubter pineta Galeſi. ¶ Cum ablativo *Virg. 9. Æn. v. 514.* ſubter denſa teſtudine. *Catull. carm. 64. ad Hortal. v. 7.* Rhœteo ſubter litore. ¶ Abſolute adverbii more. *Cic. 3. de Orat. c. 5. ſub fin.* Omnia hæc, quæ ſupra & ſubter, unum eſſe. (Adde *Lucret. l. 6. v. 535.*) *Id. in ſomn. Scip. cap. 4. a med.* Deinde ſubter mediam fere regionem ſol obtinet. Qui *ſubtermediam* unam eſſe vocem putant, valde errant. ¶ Componitur, vel potius apponitur variis verbis, quæ infra κατὰ στοιχεῖον recenſemus: ita ut magnam partem & conjunctim ſcribi poſſint, & diviſim. Habet autem eandem vim, quam *ſub*.

SUBTERACTUS, a, um, nom. particip. a *ſubter*, & *ago*. *Celſ. l. 5. c. 28. ſect. 1.* Idque vitium ſubteractis quaſi quibuſdam radicibus ſerpit.

SUBTERANHELO, as, n. 1. ſubter anhelo. *Stat. lib. 1. ſilv. 1. v. 56.* inceſſaque pondere tanto Subteranhelat humus.

SUBTERCAVATUS, a, um, *ſcavato di ſotto*. *Solin. c. 8. (al. c. 8.) ad fin. de avib. Diomedeis.* Cum fetificum adeſt tempus, roſtro ſcrobes excavant, deinde ſurculis ſuperpoſitis texta cratium imitantur, & ſic contegunt ſubtercavata.

SUBTERCURRENS, entis, ſubtus currens. *Vitruv. l. 9. cap. 6.* Perſeus dexterioribus ſubtercurrens baſim Vergiliarum, ſiniſterioribus caput Arietis.

SUBTERCUTANEUS, a, um, qui ſubter cutem eſt, ut Subtercutaneus morbus, *h. e.* intercus, *idropiſia*. *Aurel. Vict. in epit. c. 14. ad fin.* & Subtercutaneus humor, *Veget. de re Veterin. l. 3. c. 2. a med.*

SUBTERDUCO, is, uxi, uctum, a. 3. ὑφαιρέω, ὑφέλκω, ſubduco, ſubtraho. *Subterducere ſe*, ſe ſubducere, clam abire, *ſottrarſi, ſcappare di naſcoſto*. *Plaut. Mil. 2. 3. 71.* Serva iſtas fores, ne tibi clam ſe ſubterducat iſtinc, atque huc tranſeat. *Id. Aſin. 2. 2. 12.* Si huic occaſioni tempus ſeſe ſubterduxerit, nunquam indipiſcet poſtea.

SUBTERFLUO, is, n. 3. *ſcorrer ſotto*, ὑποῤῥέω, ſubtus fluo. *Vitruv. l. 8. c. 2. a med.* Amnis ex lacu ſub montes deſertos ſubterfluens. *Plin. l. 8. c. 50.* Torrente rapido minaciter ſubterfluente. ¶ Tranſlate *Eumen. in Paneg. Conſtantini, c. 15.* Ita eos felicitas ingrata ſubterfluit, ut ſemper pleni ſperum, præſentibus careant, dum futura proſpectant.

SUBTERFUNDO, as, a. 1. *ſtabilire, o fermar ſotto*. *Lactant. l. 2. cap. 8. poſt med.* Cum fabricaretur cælum, terraque ſubterfundaretur.

SUBTERFUGIO, gis, gi, a. 3. *fuggire di naſcoſto, ſcappare*, ὑποφεύγω, clam fugio, me ſubduco. *Plaut. Bacch. 4. 6. 1.* Nimio illæc res eſt magnæ dividiæ mihi, ſubterfugiſſe ſic mihi hodie Chryſalum. *Ulpian. Dig. l. 42. tit. 6. leg. 20.* Nam & eum, qui recedit, hoc eſt qui ſubterfugit, ut ne ſecum aliqua actio moveatur, latitare placet. ¶ Item devitare, detrectare, *ſchivare, ſcanſare*. *Plaut. Merc. 1. 2. 83.* Nequicquam mare ſubterfugi ſævis tempeſtatibus. *Cic. Verr. 2. c. 3.* Ut quoniam criminum vim ſubterfugere nullo modo poterat, procellam temporis devitaret. *Id. pro Cæcin. c. 34. a med.* Pœnam ſubterfugere, aut calamitatem. *Id. Fam. 15. ep. 1. a med.* periculum. *Id. 3. Offic. c. 26.* Ulyſſem inſimulant ſimulatione inſaniæ militiam ſubterfugere voluiſſe. *Quintil. declam. 6. c. 12.* Quid ſit poſtea conſecutum, ſubterfugit dicere.

SUBTERHABITUS, a, um, poſthabitus. *Apul. l. 1. Metam.* Qui meis amoribus ſubterhabitis, &c. Al. leg. *inſuper habitis*.

SUBTERJACEO, es, n. 2. *eſſer poſto ſotto*. *Alcim. Avit. l. 1. v. 196.* Hic gens ardentem cæli ſubterjacet axem.

SUBTERJACIO, is, a. 3. *gettar ſotto*. *Pallad. l. 3. tit. 18.* Hordei grana ſubterjaciuntur.

SUBTERIOR, oris, adject. comparativ. a ſubter, idem quod inferior. *Æmil. Macer, lib. 2. v. 13.* Noxius ſanguis per ſubteriora dicitur expelli. *Innocent. de caſis litter. pag. 232. Goeſ.* Subteriores termini.

SUBTERLABOR, eris, lapſus ſum, dep. 3. *ſcorrere ſotto*, ὑπολισθαίνω, labor ſub aliqua re. *Virg. 10. Eclog. verſ. 4. de Arethuſa.* Cum fluctus ſubterlabere Sicanos. *Auſon. in Moſell. v. 21.* Et virides Baccho colles, & amœna fluenta Subterlabentis tacito rumore Moſellæ. ¶ Ponitur etiam pro clam elabi, & effugere. *Liv. l. 30. c. 25.* Sed neque roſtro ferire celeritate ſubterlabentem poterant.

SUBTERLINO, is, lini, *vel* levi, litum, a. 3. ὑποχρίω, ſubtus lino, imam rei alicujus partem perlino. *Plin. l. 28. c. 7. poſt med.* Sotira obſtetrix tertianis quartaniſque efficaciſſimum dixit, plantas ægris ſubterlini.

SUBTERLUO, is, a. 3. ſubtus lavo, ſubluo. *Claudian. de IV. conſul. Honor. v. 177.* Gurgite ſidereo ſubterluit Oriona.

SUBTERLUVIO, onis, f. ſubluvies, proluvies. *Claud. Mamert. l. 1. de ſtatu anim. c. 2.* Loca humoris aſſidui ſubterluvione cedentia.

SUBTERMEDIUS. V. in *Subter*.

SUBTERMEO, as, n. 1. *paſſare di ſotto*, ὑποπορεύομαι, ſubtus tranſeo. *Claudian. de baln. Aponi, v. 61.* Et junctos rapido pontes ſubtermeat æſtu.

SUBTERNATANS, antis, *notante ſotto*, ſubnatans. *Solin. c. 32. (al. 45.) a med.* Delphines crocodilos eliciunt ad natandum, demerſique aſtu tenera ventrium ſubternatantes ſecant.

SUBTERNUS, a, um, idem quod infernus: a *ſubter*. *Prudent. in Hamartig. v. 930.* rapidos ſubterna nocte caminos. *Al. leg.* ſub terra. *Id. l. 1. adverſ. Symmach. v. 392.* Religionis opem ſubternis poſcere ab antris.

SUBTERO, is, trivi, tritum, a. 3. *peſtare*, συντρίβω, comminuo. *Colum. l. 12. c. 5.* Salis ſextarium ſubterito, & ſubtritum cum quartario mellis aceto diluito. ¶ Ponitur etiam pro attritu ſubtus conſumere. *Cato c. 72.* Boves ne pedes ſubterant, prius, quam in viam quoquam agas, pice liquida cornua infima ungito. *Senec. epiſt. 51. a med.* Quamlibet viam patiuntur jumenta, quorum durata in aſpero ungula eſt: in molli paluſtrique paſcuo ſaginata, cito ſubteruntur.

SUBTERPENDENS, entis, ſubtus pendens. *Pallad. in Martio, tit. 10.* Mala ſine terræ tactu ſubterpendentia.

SUBTERRANEUS, a, um, *ſotterraneo, che è ſotto terra*, ὑπόγειος, qui eſt ſub terra. *Cic. Attic. l. 15. ep. 26. a med.* Subterranei ſpecus. *Colum. l. 1. c. 6.* Vinctis quam ſaluberrimum ſubterraneum ergaſtulum, anguſtis illuſtratum feneſtris. *Pallad. in Septembr. tit. 2.* Subterranea animalia. *Juvenal. ſat. 2. v. 149.* Manes & ſubterranea regna. *Plin. l. 36. c. 22. ſub fin.* Subterranea ſtructura. & *c. 13. a med.* Subterranea domus. *Senec. l. 3. quaſt. nat. c. 16. in fin.* Subterranei mures. *Flor. l. 1. c. 12. ad fin.* Non ſcalis nec irruptione, ſed cuniculo & ſubterraneis doſis peractum urbis excidium.

SUBTERRENUS, a, um, &

SUBTERREUS, a, um, idem quod ſubterraneus. *Arnob. lib. 7. pag. 226.* Opinionem neceſſe eſt fruſtrari, quam ſuper atris pecudibus habetis, diviſque ſubterreis. *Apul. l. 9. Metam.* Subterrenas orbis plagas illuminabat.

SUBTERSECO, as, a. 1. ſubtus ſeco, *Cic. in Arat. v. 273.* medium ſubterſecat hic capricornum.

SUBTERTENDO, as, a. 1. *logorare di ſotto*. *Lucret. l. 1. verſ. 312.*

Anulas in digito subterteneatur habendo. Scribi tamen potest divisim *subter tenuatur*.

SUBTERVAGANS, antis, *vacuo di sotto*, particip. a *subter*, & *vaco*. *Senec. l. 6. quæst. nat. cap.* 23. Decidens in illum subtervacantem locum. Nisi malis divisim scribere *subter vacantem*.

SUBTERVŎLO, as, n. 1. *volar sotto*. *Stat. 3. Theb. v.* 669. Stragos intonat ingens Hortantum, & vasto subtervolat astra tumultu.

SUBTERVOLVO, is, a. 3. subtus volvo. *Ammian. l. 22. c. 8. (al. 20) sub fin.* Ita Pontus perstringitur gelu ut nec amnium cursus subtervolvi credantur.

SUBTEXO, is, xui, xtum, a. 3. *tesser sotto, attaccare tessendo*, ὑφαίνω, subtus texo, pertexo, contexo, subnecto. *Juvenal. sat. 7. v.* 192. Appositam nigræ lunam subtexit alutæ. ¶ Translate est operire, *coprire*. *Virg. 3. Æn. v.* 583. cælum subtexere fumo. *Senec. in Phœniss. v.* 422. atra nube subtexere diem Stymphalis. *Id. in Hippol. v.* 933. Nunc atra ventis nubila impellentibus Subtexe noctem. *Val. Flacc. l. 3. v.* 412. Sol diem subtexit Olympo. *h. e.* lucem & diem cælo spargit. *Stat. l. 3. silv. 1. v.* 127. Cum grava nocturna cælum subtexitur umbra. *Lucan. l. 7. v.* 319. terro subtexitur æther. *h. e.* multitudine telorum. Adde *Lucret. l. 3. v. 467. & l. 6. v.* 481. Alia constructione *Ovid. Metam. 14. v.* 367. subtexere nubes Soli. *h. e.* pertexere, inducere. ¶ Sæpe est historiam, carmenve conscribere: quod commoda metaphora *texere*, & *pertexere* dicitur. *Nep. in Attic. c.* 18. Sic Familiarum originem subtexuit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. *Tibull. in fin. carm. 1. l.* 4. Incepti de te subtexam carmina chartis. ¶ Scribendo addere, subjicere, subjungere, *soggiungere, aggiungere*. *Liv. l. 37. c. 48. ad fin.* Subtexit deinde fabulæ huic, legatos in senatu interrogatos esse, &c. *Colum. initio l.* 11. Ut olitoris curam subtexerem villici officiis. *Vellej. l. 1. c.* 14. Huic rei civitates propagatas haud intempestive subtexturi videmur.

SUBTEXTUS, a, um, pertextus, opertus. *Lucan. l. 2. v.* 113. nec Phœbum surgere sentit Non subtexta polo. ¶ Subjectus, subjunctus. *Auson. in Professorib. v. 3. v.* 3. subtextus esto flebili threno patris, Laudi ut subibas æmulus. ¶ Intextus, immistus. *Manil. l. 3. v.* 512. Et subtexta malis bona sunt.

SUBTILILOQUENTIA, æ, f. subtilis oratio. *Tertull. l. 5. contra Marcion. c. 19. a med.*

SUBTILILŎQUUS, a, um, subtiliter loquens. *Tertull. l. 5. adversus Marcion. c. 19. a med.*

SUBTILIS, is, *sottile, tenue, minuto*, λεπτός, tenuis, minutus, acutus, exilis, gracilis: cui *crassus, plenus* opponitur. Dicunt a *tela*, quæ tenuibus filis constat. *Lucret. l. 4. v.* 86. Quæ vulgo volitant subtili prædita filo. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v.* 63. Subtilis mitra. *Lucret. l. 4. v.* 899. ventus subtili corpore tenuis. *Id. l. 6. v.* 214. ignis subtilis. *Id. l. 4. v. 113 & 120.* primordia subtilia atque minuta. *Manil. l. 4. v.* 718. Perque coloratas subtilis Græcia gentes Gymnasium præbet vultu, fortesque palæstras. *h. e.* gracilis agilisque. *Plin. l. 11. c.* 3. Mel locum dulcissimus atque subtilissimus. *& l. 18. c. 7. post med.* Subtilis farina. *Id. l. 16. c. 36. a med.* Subtilior arundo. *Id. l. 18. c.* 13. Raporum semen præstantius, quo subtilius. *Catull. carm. 34. in Cæs. v.* 3. Subtile & leve peditum Libonis. *Senec. epist 76. ante med.* Gladium bonum dices, cui ad secandum subtilis acies. ¶ Translate *Horat. lib. 2. sat. 8. v.* 38. Fervida subtile exurdant vina palatum. *delicato, fino*: quod de saporibus acriter acuteque judicat. Unde palatum doctum & eruditum dixit *Colum. l. 8. c. 16. ante med. & ibid.* Subtilior gula. *Horat. l. 2. sat. 7. v.* 101. Subtilis & callidus judex. *acuto, perspicace*. *& l. 2. epist. 1. v.* 242. Judicium subtile videndis Artibus. *fino, acuto*. & *Cic. Fam. 13. ep.* 6 Sincerum & subtile judicium. *schietto, semplice, e che tocca il punto*. Sic *Plin. l. 28. c. 17. sub fin.* Subtilis & illa sententia: serenda ea in tenuiore terra, quæ non multo indigent succo. *Plin. alter l. 4. ep. 14. a med.* Sapiens subtilisque lector. *attento e diligente*. Sic *Quintil. l. 1. c. 2. a med. (al. c. 7.)* Scrutabitur mille præceptis acer & subtilis origines nominum. *Senec. lib. 7. quæst. nat. cap.* 3. Democritus subtilissimus antiquorum omnium. *Cic. 2. de nat. Deor. cap.* 47. Quæ sit in figuris animantium, & quam solers subtilisque descriptio partium, quamque admirabilis fabrica membrorum. *fina, delicata disposizione*. *& l. 1. de Orat. c.* 23. Non intelligo, quamobrem, non, si minus illa subtili definitione, at hac vulgari opinione, ars esse videatur. *stretta e rigorosa*. & *Cels. l. 7. c. 7. sect.* 13. Ubi suffusio vetustior facta est, manus curationem desiderat: quæ inter subtilissimas haberi potest. *Plin. l. 31. c. 3. circa med.* Subtilissimum inventum. *ingegnosa invenzione*. Sic *Plin. alter lib. 8. ep. 33. ad fin.* Sunt multa (non auderem nisi tibi dicere) elata, multa pugnantia, multa subtilia. *acute e ingegnose*. Rursus *Plin. l. 18. c. 13. sub fin.* Subtilis observatio. *Id. l. 2. c. 108. in fin. & Quintil. l. 2. c.* 3. Improbum quidem; verum ita subtili argumentatione comprehensum, ut pudeat non credere. *h. e.* acute excogitata. *Id. l. 11. c. 16. circa med. de apib.* Fetus quonam modo progenerarent, magna inter eruditos & subtilis quæstio est. *Plin. lib. 4. ep.* 17. Ille vir, quo neminem ætas nostra graviorem, sanctiorem, subtiliorem denique tulit. *h. e.* in omni officio attentum, sedulum, assiduum, *puntuale, esatto, scrupoloso*: q. d. vel minutissima quæque subtiliter consectantem, ne videatur officio defuisse. *Sever. in Ætna, v.* 143. Tu modo subtiles, animo duce, percipe curas. *h. e.* intentas, acres, solertes. Sic *Manil. l. 3. v.* 43. subtili rem summam perspice cura. ¶ Sæpe refertur ad locutionem. *Cic. Attic. l. 5. ep. 14. extr.* Habes epistolam plenam festinationis & pulveris: reliquæ subtiliores erunt. *h. e.* diligentiores, & singula accuratius persequentes. *Id. 3. de Fin. c. 1. ad fin.* Stoicorum non ignoramus, quam sit subtile, vel spinosum potius dicendi genus. *h. e.* simplex, purum, inornatum, & ad docendum solummodo aptum. *Id. 1. de Orat. c. 39. & lib. 3. c.* 8. Scævola oratione maxime limatus atque subtilis, rem explicans propriis, aptisque verbis. *Id. 1. Offic. c. 1. ad fin.* Demetrius Phalereus disputator subtilis, orator parum vehemens. ¶ Porro *subtile dicendi genus* est tertia illa species orationis, quæ & tenuis & acuta, & pressa, & submissa, & humilis, & incompta, & modica, & temperata a *Cicerone* dicitur, *in Orat. c. 3. ad fin. & c. 21. & sequentib. & l. 2. de Orat. c. 29. a med.* ab aliis *stilus infimus* appellatur. Habet autem locum in rebus parvis, in epistola, & cum docendus est judex. V. *Acutus*, & *Acumen* in fine. *Cic. cit. c.* 21. Quot officia oratoris, tot sunt genera dicendi: subtile in probando, modicum in delectando, vehemens in flectendo. ¶ *Ad subtile*, subtiliter, exacte. *Censorin. de die natal. c.* 17. Sæculum quid sit, usque adhuc arbitror ad subtile examinatum non esse.

SUBTILITAS, atis, f. *sottigliezza*, λεπτότης, λεπτομέρεια, gracilitas, exilitas, tenuitas. *Vitruv. l. 4. c. 1. circa med.* Muliebris subtilitas. Paulo ante *gracilitatem* dixerat. *scarmezza*. & *Plin. in fin. l.* 11. Insecta, immensæ subtilitatis animalia. *picciolezza, minutezza*. *& l. 28. c. 9. ad fin.* Subtilitas fossamentorum. *h. e.* acies. *Id. l. 33. c. 10. ante med.* Subtilitas lineæ. *Id. l. 33. c. 12. a med.* Fecit idem & coquos, magiriscia appellatos, parvulis potoriis: sed e quibus ne exempla quidem liceret exprimere. tam opportuna injuriæ subtilitas erat. *minutezza, finezza, delicatezza di lavoro*. *& initio l.* 33. Morosa cælandi, fingendique, ac tingendi subtilitas. *Petron. in Sat. c.* 31. Aliis sequentibus ad pedes, & paronychia cum ingenti subtilitate tollentibus. *h. e.* valde leniter purgantibus, ut ait *Horat. l. 1. ep. 7. v.* 51. Rursus *Plin. l. 21. c.* 1. In hortis seri coronamenta jussit Cato, inenarrabili florum maxime subtilitate. *Id. l. 2. cap. 63. circa med.* Subtilitas humoris. ¶ Translata est acumen, perspicacia, solertia, *acutezza, sottigliezza, e finezza d' ingegno, penetrazione*. *Senec. epist.* 113. Dicam, si mihi accommodaveris subtilitatem & intentionem tuam. *Tacit. in Agric. c.* 9. Militaribus ingeniis subtilitatem deesse, quia castrensis jurisdictio secura & obtusior callidatem fori non exerceat. *Plin. l. 18. c.* 34. Aristoteles, vir immensæ subtilitatis. *Id. l. 11. c. 37. sect.* 77. Subtilitas mentis. *Id. l. 2. c. 83. a med.* Magna sua gloria inventorum Græci subtilitate Geometrica docent, &c. *& c. 108. ad fin.* Eratosthenes in omni litterarum subtilitate solers. *Id. l. 33. c.* 3. Perversa Grammaticorum subtilitas. *sofisticheria*. *& l. 27. c. 28. ante med.* Subtilitas parcimoniæ compendia invenit. *la spilorceria*. ¶ In oratione est puritas, venustas, & naturalis quasi color, nullo adhibito artis pigmento. *Cic. Fam. l. 6. & ep.* 4. Facile ordo tuorum scriptorum subtilitati & elegantiæ. *Id. 3. de Orat. c. 7. ad fin.* Suavitatem Isocrates, subtilitatem Lysias, acumen Hyperides, vim Demosthenes habuit. *& in Bruto, c.* 17. Qui in Græcis antiquitate delectantur, eamque subtilitatem, quam Atticam appellant. *Id. 2. de nat. Deor. c.* 1. Flumen inanium verborum, & subtilitas sententiarum. *acume*. ¶ Hinc ponitur ad significandum stilum infimum, de quo in voce præced. & dicitur etiam *tenuitas, jejunitas, siccitas, exilitas, acumen*. *Cic. de clar. Orat. c. 82. & in Orat. c.* 23. ¶ *Subtilitas*, res inventa & excogitata subtiliter. *Petron. in Sat. c. 17. a med.* Impetum morbi monstrata subtilitate lenire.

SUBTILITER, *sottilmente*, λεπτῶς, minute, tenuiter, graciliter. *Lucret. l. 6. v.* 1039. aer per crebra foramina ferri Prima ad partes subtiliter insinuatur. *Id. l. 3. v.* 740. res subtiliter connexæ. *Plin. l. 5. c.* 28. Subtilius dividere aliquid. *Pallad. in Februar. tit. 24. extr.* subtiliter fodere. *leggermente*. ¶ Translata est acute, ingeniose, *acutamente, ingegnosamente*. *Plin. l. 1. ep.* 10 Disputat subtiliter, graviter, ornate. *Cic. 6 Verr. c. 37. a med.* Ille studiosum, & Græculus, qui hæc subtiliter judicat, qui solus intelligit. ¶ Item minute, singillatim, diligenter. *minutamente, per minuto, con accuratezza*. *Cic. Attic. l. 2. ep.* 21. De republica quid ego tibi subtiliter? tota periit. *Id. pro Balb. c.* 22. A quo hæc, quæ ego nunc percurro, subtilissime sunt omnia perpolita. *Id. pro Flacc. c. 17. extr.* Sed de hoc teste, totoque testimonio Mithridatico disseruit subtiliter & copiose Q. Hortensius. *Id. l. 1. ad Attic. ep. 13. ad fin.* Sed hæc ad te scribam aliàs subtilius. *Liv. l. 3. c. 3. ad fin.* Intersecta inde quatuor millia, & exsequendo subtiliter numerum, ducentos ait & triginta. *Cels. in præfat. sub init.* Æsculapius quoniam adhuc eudem & vulgarem hanc scientiam paulo subtilius excoluit, in deorum numerum receptus est. Adde *l. 4. c.* 3. ¶ Refertur ad orationem puram, nativam, & inornatam, & ad stilum infimum dicendi, ut in *Subtilis* dictum est. *Cic. Fam. 9. ep.* 21. Privatas causas, & eas tenues agimus subtilius: capitis aut famæ scilicet ornatius. *ibid.* paulo post *submisse* dixit. *Id. in Orat. c.* 29. Is est eloquens, qui & humilia subtiliter, & magna graviter, & mediocria temperate potest dicere.

SUBTIMEO, es, a. 2. ὑποφοβέομαι, aliquantulum timeo, subvereor. *Cic. 2. Phil. c. 14. ad fin.* Nunquid subtimes, ne ad te hoc crimen pertinere videatur?

SUBTINNIO, is, aliquantum tinnio. *Tertull. de pall. c. 4. a med.* Ut bacchantibus subtinniret, cymbalo incessit.

SUBTITUBANS, antis, *alquanto titubante*. *Prudent. in Apotheos. v.* 651. dubitabile pectus Subtitubante fide.

SUBTRACTUS, a, um, *levato via, tolto, sottratto*, ablatus, subductus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1241. Arma flagito propere mihi subtracta reddi. *Lucret. l. 6. v.* 604. Ne pedibus raptim tellus subtracta feratur In barathrum. *Tacit. 3. Hist. cap.* 7. Subtractus militum iræ, ad Vespasianum missus est. *Plin. l. 8. c.* 37. Si herinaceus vivit subtractus fuga.

SUBTRAHO, is, axi, actum, a. 3. *levar via, togliere di sotto mano, rubare, sottrarre.* ὑφέλκω, ὑφαιρῶ, subter traho, clam aufero, adimo, subduco. *Cæs. l. 7. B. Gall. c.* 22. Aggerem cuniculis subtrahebant. *Hirt. l. 8. B. Gall. c.* 33. Si oppidani impedimenta clandestina fuga subtrahere conarentur. *Plaut. Cas.* 2. 2. 28. peculium subtrahere alicui. *h. e.* surripere. *Ovid.* 5. *Trist. eleg.* 2. *v.* 40. Subtrahere colla jugo. *Id. in Ibin, v.* 424. Subtrahitur presso mollis arena pedi. *sfugga di sotto il piede.* & *Cic. pro Dom. c.* 5. Ut materiem subtraheremus furori tuo. *Id. pro Mur. c.* 37. *extr.* Nolite mihi subtrahere vicarium meæ diligentiæ. *Id. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 284. Subtrahere alicui cibum. *Cels. l.* 3. *c.* 4. Eam materiam, quæ lædere videtur, dicendo sæpius aluum, subtrahere. *h. e.* detrahere. *Liv. l.* 6. *c.* 1. & *l.* 8. *c.* 29. L. Furium morbo gravi implicitum fortunæ bello subtraxit. *Id. l.* 9. *c.* 26. Calevios mors, haud dubie ab ipsis conscita, judicio subtraxit. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *ante med.* Ebriosis cura officii pariter cum memoria subtrahitur. *sfugge.* & *Ovid. in Ibin, v.* 131. Finiet illa dies, quæ te mihi subtrahet olim. *mi sorrà dinanzi.* & *Heroid. ep.* 14. *in fin.* vires subtrahit ipse timor. *leva le forze.* ¶ *Subtrahere se*, se subducere, *sottrarsi.* *Virg. Æn.* 6. *v.* 465. Siste gradum, teque aspectu ne subtrahe nostro. *Liv. l.* 44. *c.* 16. Subtrahere sese per alias atque alias causas, ne interesset iis, quæ non probabat, cœpit. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 6. *a med.* Quo ego me libentius a curia, & ab omni parte reipubl. subtraho. *Colum. l.* 1. *c.* 9. *a med.* Subtrahere se labori. *Id. l.* 7. *c.* 9. *ante med.* Mater non educando, labori subtrahitur. *si sollena dalla fatica.* & *Flor. l.* 4. *c. ult. a med.* Cum Armeniam ad Parthos se subtrahentem recipit. *h. e.* subtrahentem se ab R. imperio, & ad Parthos transeuntem. *Ulpian. Dig. l.* 21. *tit.* 1. *leg.* 17. *a med.* Pignori datus servus domino se subtraxit.

SUBTRISTIS, ste, *alquanto malinconico*, ὑπολύπηρος, aliquantulum tristis. *Terent. Andr.* 2. 6. 16. Subtristis visus est esse aliquantulum mihi. *Hieronym. epist.* 3. *ad Heliodor. sub init.* Stilus ipse quasi sentiens, & cera subtristior. Adde *epist.* 7. *ad Latam* (*al.* 107.) *a med.*

SUBTRITUS, a, um, *logorato di sotto*, ὑποτετριμμένος, subtus tritus. *Plaut. Asin.* 2. 2. 73. Asini vetuli, claudi, quibus subtritæ ad femina erant ungulæ. *Colum. l.* 6. *c.* 15. Subtriti pedes boum eluuntur calefacta bubula urina. Adde *Plin. l.* 28. *c.* 16. ¶ Item tritus, contritus, *pesto, tritato.* *Colum. l.* 2. *c.* 11. *sub fin.* Cicera mixta paleis subtritis pecori præbetur. *Plin. l.* 20. *c.* 20. *a med.* M. Varro coriandro subtrito cum aceto carnem incorruptam æstate servari putat. *Id. l.* 30. *c.* 9. *ad fin.* Lacertæ viridis sanguis subtritus, & hominum & jumentorum pedes sublitus sanat.

SUBTURPICULUS, a, um, diminut. a *subturpis*. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 5. Etiam subturpicula mihi videbatur esse παλινῳδία.

SUBTURPIS, pe, ὑπαισχρος, turpitudinis nonnihil habens conjunctum. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 66. Et quæ sint, quod ridiculi proprium est, subturpia.

SUBTUS, *sotto, di sotto*, ὑπένερθε, subter, infra: a *sub*, ut *intus* ab *in*. Quidam veteres Grammatici ita distinguunt, ut *subter* sit, quod ab aliquo ex superiori premitur; *subtus*, quod demissum altius non contingitur. Verius dices differre in usu. *subter* enim casus regit, *subtus* non item. *Cato R. R. c.* 48. Uti subtus homo ambulare possit, facito. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 9. Labris neque resimis superioribus, neque pendulis subtus. *Lucret. l.* 5. *v.* 1059. animalia subtu' vagari Contendunt. Adde *l.* 6. *v.* 853. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 30. & *Plaut. Cas.* 5. 2. 26. item *Tacit.* 4. *Hist. c.* 23. *a med.* ubi al. leg. *intus*.

SUBTUSUS, a, um, *alquanto ammaccato*, aliquantum tusus, seu percussus. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 11. *v.* 55. flet teneras subtusa genas. Al. leg. *suffusa*.

SUBVAS, adis, m. qui subsistit in locum prioris vadis, seu qui pro ipso vade spondet. *Gell. l.* 16. *c. 10.* recitat varia priscarum legum vocabula, in his *vades* & *subvades*.

SUBUCULA, æ, f. *camicia*, ὑποβάτης, ὑποδύτης, ὑποκάμισον, interula, tunica interior, vestis intima, sub tunica: a *sub*, quasi *subducula*, quod subtus inducitur. Virorum propria fuisse videtur, ea in *Indusium* dicimus. *Varr.* apud *Non. c.* 14. *n.* 36. Postea quam binas tunicas habere cœperunt, instituerunt vocare subuculam & Indusium. *Id. l.* 4. *de L. L. c.* 30. Capitium ab eo, quod capit pectus: alterum, quod subtus, a quo subucula: alterum, quod supra, a quo supparus. *Horat. l.* 1. *epist.* 1. *v.* 95. rides, si forte subucula pexæ Trita subest tunicæ. *Sueton. de Aug. c.* 82. Hieme quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula thorace laneo muniebatur. ¶ Est etiam hoc nomine genus libi in sacris. *Festus*: Subuculam Ælius Stilo, & Cloatius iisdem fere verbis demonstrant vocari, quod diis detur ex alica, & oleo, & melle. Nam de tuniæ genere notum est omnibus.

SUBUCULATUS, a, um, ὑποχιτωνωτὸς, subucula indutus. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. *ante med.* Nec a verbis modo, sed a nominibus quoque derivata sunt quædam, ut a Cicerone subuculatum, & ab Asinio fimbriatum, & figulatum. Alii pro *subuculatum* leg. *fullaturis*.

SUBUDUS, a, um, aliquantum udus. V. *Sudus*.

SUBVECTIO, onis, f. *condotta, trasporto, vettura*, συγκομιδή, actus subvehendi, comportatio. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 10. Ne ab re frumentaria, duris subvectionibus, laboraret. *Liv. l.* 44. *c.* 8. Frumenti tarda subvectio erat. *Vitruv. l.* 1. *c.* 5. Cum opportunitates fluminum, seu per portus marinæ subvectiones, habuerint ad mœnia comportationes expeditas. Adde *in præfat. l.* 2. & *Tacit.* 13. *Ann. c.* 31. *extr.*

SUBVECTO, as, avi, atum, a. 1. *portare, condurre*, adveho, comporto, vecto: frequentativum a *subveho*. *Virg.* 6. *Æn. v.* 303. Et ferruginea subvectat corpora cymba. *Id. Æn.* 11. *v.* 131. saxa subvectare humeris. *Plaut. Asin.* 2. 2. 74. Asini, qui tibi subvectabant suas virgas ulmeas. Adde *Stat. l.* 2. *silv.* 6. *v.* 32. *Sil. l.* 4. *v.* 21. & *Colum. in præfat. l.* 6.

SUBVECTOR, oris, m. qui subvehit. *Avien. in descript. Orbis*, *v.* 199. Bosphorus Inachiæ subvector virginis olim.

SUBVECTUS, us, m. Idem ac subvectio. In sexto casu sing. *Tacit. l.* 15. *Annal. c.* 4. Et provisi ante commeatus, quorum subvectu, &c.

SUBVECTUS, a, um, *portato in su, condotto*, vectus, comportatus. *Virg.* 5. *Æn. v.* 721. Et nox atra polum bigis subvecta tenebat. *Ovid. Met.* 8. *v.* 796. illa dato subvecta per aera curru Devenit in Scythiam. & *l.* 6. *v.* 422. subvectaque ponto Barbara Mopsopios terrebant agmina muros. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 39. Subvecta utensilia ab Ostia. *Sueton. in Calig. c.* 15. Matris fratrisque cineres Romam Tiberi subvectos mausoleo intulit. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 18. Naves Tiberi subvectas ignis absumpsit. *h. e.* adverso flumine vectas. Adde *Liv. l.* 24. *c.* 40. V. *Subveho*.

SUBVEHO, is, exi, ectum, a. 3. *portare in su, innalzare*, ὑποκομίζω, proprie est ex inferiore loco in altiorem vehere. Hinc *Rutilius l.* 1. *v.* 153. *de Tiberi*. placidis commercia ripis Devehat hinc ruris, subvehat inde maris. *h. e.* secundo flumine Romam vehat opes agrorum ex Sabinis, Etruria, &c. adverso merces peregrinas, appellentibus Ostiam navibus. *Lucret. l.* 5. *v.* 516. Ast alium (*aerem fluere*) subter, contra qui subvehat orbem. *Plin. l.* 36. *c.* 12. Quanam ratione in tantam altitudinem subvecta sint cæmenta. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 16. Frumentum quod flumine Arari navibus subvexerat. *Virg.* 8. *Æn. v.* 58. Adversum superes remis subvectus ut amnem. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 60. Germanicus Nilo subvehebatur. *navigava su pel Nilo.* & *Virg.* 11. *Æn. v.* 477. ad templum summasque ad Palladis arces Subvehitur magna matrum regina caterva. Ubi *Servius*. Proprie. matronæ enim pilentis vehebantur ad templa pergentes. ¶ *Subvehere naves* apud *Plin. l.* 21. *c.* 12. *a med.* & *Tacit. Ann.* 2. *c.* 8. & *l.* 13. *c.* 8. *ad fin.* est contrario flumine agere. ¶ Item universim advehere, convehere, comportare, *portare, condurre, trasportare.* *Liv. l.* 9. *c.* 15. 23. & 43. Infessis omnibus viis, per quas commeatus ex Samnio subvehebantur. *Id. l.* 22. *c.* 16. Cum tantum ab tergo divitum sociorum Romanis commeatus subveheret. *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 88. quali te subvehat aura Doris Agenorei furtis blandita juvenci. Adde *Juvenal. sat.* 5. *v.* 89. & *Apul. prope fin. l.* 9. *Metam.*

SUBVELLO, is, a. 3. subtus vello. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 102. Radoe, subvellor, desquamor, pumicor, ornor. *h. e.* pilos corporis mihi vello. Est qui leg. *subellor*, *h. e.* quasi subere defricor.

SUBVENIO, is, eni, entum, n. 4. *sopraggiungere, sopravvenire*, ὑπέρχομαι, ἐπέρχομαι, post venio, intervenio, supervenio. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 26. Protrita hostium acie, versi in fugam etiam qui subveniebant. & *c.* 36. Nec multo post Vestricius cum cohortibus subvenit. *Id.* 2. *Ann. c.* 11. *in fin.* Ceteros vis sua, aut equites cum Stertinio subvenientes periculo exemere. & *l.* 1. *c.* 75. Pius Aurelius questus labefactas ædes suas, auxilium patrum invocabat. Resistentibus ærarii prætoribus, subvenit Cæsar, pretiumque ædium Aurelio tribuit. ¶ Metonymice est subsidio venire, suppetias advenire, opem ferre, auxiliari, succurrere, *venir in ajuto, soccorrere, ajutare, sovvenire*, βοηθεῖν. *Cic.* 1. *Offic. c.* 43. *ad fin.* Patriæ subvenire & opitulari. *Plaut. Men.* 5. 7. 20. Et operam dabo, & defendam, & subvenibo sedulo. (ἀρχαϊκῶς pro *subveniam*, ut *audibo* pro *audiam*, &c.) *Id. Aulul.* 2. 8. 24. Apollo quæso, subveni mihi, atque adjuva. *Id. Merc.* 5. 4. 33. Serva, & subveni. *Gell. l.* 11. *c.* 7. *sub fin.* Rogo, prætor, subveni, succurre. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 47. Nisi quid leno hic subvenit mihi. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 27. Visum est ei illum alterum orare, ut subveniret, quod sibi a caupone interitus pararetur. *Id. pro Cluent. c.* 1. *extr.* Vestri auxilii est, judices, hujus innocentiæ in hac calamitosa fama subvenire. *Sallust. in Jug. c.* 18. Pauci subveniendum Adherbali censebant. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 16. *v.* 28. Et subventuros auferet unda deos. *Plin. l.* 2. *c.* 7. Vespasianus augustus fessis rebus subveniens. ¶ Sæpe ad morbos refertur, & significat mederi, prodesse, *curare, medicare, giovare.* *Cic. sub fin. ep.* 14. *l.* 16. *ad Attic.* Gravedini, quæso, omni ratione subveni. *Id. pro Cluent. c.* 24. *sub fin.* Acrioribus saluti suæ remediis subveniendum putavit. *Plin. l.* 22. *c. ult. ante med.* Alica longo morbo ad tabitudinem redactis subvenit. *Id. l.* 23. *cap.* 3. *a med.* Amaræ dentium stabilitati subvenit efficacissime. *Id. l.* 32. *cap.* 9. *in fin.* Castoreum comitiali morbo correptis olfactu subvenit. ¶ Lex quoque & prætor *subvenire* dicitur, cum favet, consulit, actionem dat. *Ulpian. Dig. lib.* 36. *tit.* 1. *leg.* 1. Quamquam autem senatusconsultum subventum voluit heredibus, subvenit tamen & fideicommissario. *Id. l.* 47. *tit.* 10. *leg.* 7. *a med.* Si verberibus vulneravit non mediocriter (*libertum patronus*) æquissimum erit prætorem ei subvenire. Adde *lib.* 39. *tit.* 2. *leg.* 15. *a med.* ¶ Passive impersonaliter *Sallust. in Jug. c.* 58. *in fin.* Priusquam ex castris subveniretur. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 17. *post med.* Huic quoque rei subventum est maxime a nobis. Adde *Liv. l.* 23. *c.* 14. *a med.* & *l.* 34. *c.* 18. ¶ De his, quæ memoriæ occurrunt, *venir in mente, sovvenire.* *Gell. l.* 19. *c.* 7. Ut quæque erat digna animadversione subvenerat, memoriæ mandabamus.

SUBVENTO, as, n. 1. frequentativ. a *subvenio*. *Plaut. Rud.* 1. 2. 11. Spes bona, obsecro, subventa mihi.

SUBVENTOR, oris, m. *chi ajuta, sovvenitore.* *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 439. *n.* 1. Populi subventori. & *pag.* 1095. *n.* 7. Subventori civium necessitatis.

SUBVERBUSTUS, a, um, στιγματίας, servus, verbero: a *verber*, ut a *jus justus*, ab *arbor arbustum*, ab *onus onustus*. Secundum Fe-

stum dicitur quasi *sub veru ustus*, *b* pro *u* posito. Scribit enim: Subverbustam, verubus ustam significat Plautus, cum ait, Ulcerosam, compeditam, subverbustam, sordidam. Sed pro *veribus* Critici monent legendum *verberibus*. Hinc opponitur libero & liberali. *Tertull. de Pallio cap. 4. a med.* Libertinos in equestribus, subverbustos in liberalibus, dedititios in ingenuis, rupices in urbanis, scurras in forensibus, paganos in militaribus.

SUBVEREOR, eris, itus sum, dep. 2. *ὑπευλαβέομαι*, aliquotulum vereor. *Cic. l. 4. Fam. ep. 10.* Venit enim mihi in mentem subvereri interdum, ne te delectet tarda decessio.

SUBVERSIO, onis, f. *sovversione*, actus subvertendi. *Arnob. l. 1. pag. 7.* Subversio humani generis. *& l. 5. pag. 165.* Animorum subversiones.

SUBVERSO, as, a. 1. frequentativ. a *subverto*. *Plaut. Curcul. 4. 1. 23.* Vel qui ipsi vortant, vel qui alios subversandos præbeant. Alii leg. *ut versentur*.

SUBVERSOR, oris, m. eversor. *Tacit. Ann. 3. c. 28.* Suarum legum auctor idem, ac subversor. *violatore*.

SUBVERSUS, a, um, *rovesciato*, *abbattuto*, *καταστραφείς*, eversus, subrutus. *Sallust. in Catil. c. 13.* Subversi montes, constrata maria. *Plin. l. 3. c. 31. ad fin.* Ariobe terrarum motu subversa. *Tacit. 13. Ann. c. 39. a med.* Obices portarum subversi. *Id. 3. Hist. c. 7.* Galbæ imagines subversas erexit jussit. *Senec. in Troadib. v. 220.* clade subversa est pari Imposita erlso prava Lyrnessos jugo. ¶ Translate *Plin. l. 17. c. 25. sub fin.* Pudicitia subversa. *Justin. l. 5. c. 4. a med.* Maximi imperii subversi, & rursum recepti auctor. *Lucret. l. 5. v. 1135.* Ergo regibus occisis subversa jacebat Pristina majestas soliorum, & sceptra superba. *Tacit. 4. Histor. cap. 42.* Regulum subversa Crassorum & Orphiti domus in summum odium extulerat.

SUBVERTO, ertis, erti, ersum, a. 3. *rivoltare*, *rovesciare*, *abbattere*, *καταστρέφω*, subtus movendo vertere, ut fit in arando, evertere, pervertere, deturbare, dejicere. *Colum. l. 11. c. 2. ante med.* Qui lupinum stercorandi causa serit, tunc demum aratro subvertit. *Horat. l. 1. epist. 10. v. 43.* calceus olim Si pede major erit, subvertet; si minor, uret. *Claudian. Quadrigar.* apud *Gell. l. 9. c. 13 ad fin.* Neque recessit usquam, donec subvertit. *lo gettò a terra.* & *Ovid. 6. Fast. v. 645.* tantæ operum subvertere moles. *atterrare*, *distruggere*. *& Lucan. l. 3. v. 436.* subvertere silvam. *Plin. l. 13. c. 28. sub fin.* simulacrum. *Sueton. in Calig. c. 34.* Statuas ita subvertit atque disjecit, ut restitui salvis titulis non valuerint. *Id. in Ner. c. 47.* Litteras prandenti sibi redditas concerpsit, mensam subvertit. ¶ Translate *Terent. Adelph. 5. 3. 59.* Ne nimium modo bonæ tuæ istæ nos rationes, Micio, & tuus iste animus æquus subvertat. *h. e.* re familiari evertat: fortunis nos exturbet: *non rovini la nostra casa*. & *Justin. l. 6. c. 3. a med.* Ne tot bellis quæsitum imperium brevis momenti culpa subverteret. & *Lucan. l. 8. v. 273.* sparsit potius Pharsalia nostras, Quam subvertit, opes. & *Justin. l. 12. c. 5.* Patrios mores subvertere. *mutare o guastare.* & *Sallust. in Jug. c. 30.* Decretum consulis subvertere. *annullare*, *abrogare*. *Id. in Catil. c. 10.* Avaritia fidem, probitatem, ceterasque bonas artes subvertit. *Id. in orat. Philipp. contra Lepid. ante med.* Subvertere leges ac libertatem. *Tacit. 4. Ann. c. 71. extr.* Florentes privignos cum per occultum subvertisset, misericordiam erga afflictos palam ostentabat. *Valer. Max. l. 7. c. 8. n. 2.* Subvertere testamentum. *togliere.* & *Tacit. 5. Ann. c. 7.* subdola mora probationes scelerum. *Quintil. l. 7. c. 6.* interpretationem adversarii. *Id. l. 9. c. 4.* Si id demum naturale esse dicunt, quod a natura primum ortum est, tota hæc ars orandi subvertetur. *Plin. l. 3 ep. 4. a med.* Est ita comparatum, ut antiquiora beneficia subvertas, nisi illa posterioribus cumules. *Plaut.* aliis verbis hoc idem dicit *Trin. 2. 2. 41.* Benefacta benefactis aliis pertegito, ne perpluant.

SUBVESPERUS, ventus est occidentalis apud *Vitruv. l. 1. c. 6.* cujus verba sunt: Dextra & sinistra circa Austrum Euronotus & Altanus flare solent: circa Africum Libonotus & Subvesperus: circa Favonium Argestes, & certis temporibus Etesiæ, &c. Videtur autem significare vel *Ponente verso maestro*, vel *Ponente verso Garbino*: qui duo venti apud Latinos alios Scriptores proprio nomine carent.

SUBVEXUS, a, um, *di dolce salita*, aliquantum ab imo in altum fleens, leniter acclinis, atque adeo facilem ascensum præbens. *Liv. l. 25. c. 36.* Nec erat quidquam satis arduum, aut abscissum erat, quod hosti aditum ascensumque difficilem præberet: omnia fastigio leni subvexa. Al. leg. *subnixa*.

SUBVILLICUS, ci, m. *sottocastaldo*, qui sub villico est, ejusque vice agit. *Inscript.* apud *Grut. pag. 1112. n. 1.* Hermeroti vicario suo Lupercus subvillicus hortorum Antonianor. benemerenti fecit.

SUBVIRIDIS, de, *verdiccio*, *verdeguole*, *ὑπόχλωρος*, aliquantum viridis. *Plin. l. 25. c. 9. a med.* Herba foliis subviridibus. *Id. lib. 37. c. 10.* Balanitæ subviridea. *Scribon. Larg. compos. 201. & 202.* Emplastrum subviride.

SUBULA, æ, f. *lesina*, *subbia*, *σουβλίον*, *ὀπήτιον*, ferramentum subtile, oblongum, peracuta acie instructum: quale est, quo cerdones corium perforant, suendi causa. *Colum. l. 6. c. 5. a med.* Ænea subulæ pars auriculæ latissima circumscribitur. *& mox.* Media pars desecti orbiculi eadem subula transsuitur. *Martial. l. 3. epigr. 16.* Das gladiatores, sutorum regule, cerdo: Quodque tibi tribuit subula, sica rapit. *Pallad. in Jun. tit. 12.* Caprini stercoris baccam subula subtiliter excavare. ¶ *Subula leonem excipere*, proverb. ad grave periculum inviter se munire, *andar incontro alle saette colla rosta di vetro*. *Senec. in fin. ep. 82.* Et adversus mortem tu tam minuta jacularis? subula leonem excipis? *Id.* non absimili sententia, *epist. 85.* Pudet in aciem descendere pro diis hominibusque susceptam, subula armatum.

SUBULCUS, ci, m. *guardiano di porci*, *porcajo*, *συβώτης*, *ὑφορβός*, suum custos, porcarius, suarius. V. *Porculator*. *Varr. l. 2. R. R. c. 4. a med.* Ut subulcus facile circumspicere possit, nequi porcellus a matre opprimatur. *& ad fin.* Subulcus debet consuefacere, omnia ut faciant ad buccinam.

SUBULO, onis, m. *αὐλητής*, tibicen. *Fest.* Subulo Tusce tibicen dicitur. Itaque Ennius Subulo quondam marinas propter adstabat plagas. *Varr. l. 6 de L. L. c. 3. ante med.* Apud Ennium, Subulo finitimas propter adstabat aquas. Subulo dictus, quod ita dicunt tibicinem Tusci. Quocirca radices ejus in Etruria, non Latio, quærendum est. ¶ *Subulones* etiam dicuntur cervorum quoddam genus rectis cornibus, & in modum subulæ acuminatis, simplicibus, & non ramosis: vel potius in modum tibiæ rectis & simplicibus. *Plin. l. 11. c. 37.* Aliis simplicia tribuit (*cornua*) ut in eodem genere (*cervorum*) subulonibus ex argumento dictis. *Id. l. 28. c. 17.* Sunt & qui suum fimi cinerem profuisse scripserint in passo, & cervi pulmonem, maxime subulonis. ¶ Denique *subulo* dicitur pædico, quasi subula perforans. Ita exponit *Turneb.* locum illum *Ausonii epigr. 70.* Perversæ veneris postico vulnere fossor, Lucili vatis subulo, pullipremo. Al. aliter.

SUBVOLO, as, n. 1. *volare in su*, *ὑποπέτομαι*, sursum volo. *Cic. 1. Tuscul. c. 17.* Sic hæ sursum rectis lineis in cælestem locum subvolent. *Ovid. 14. Metam. v. 506.* numerusque ea ordine majus Subvolat, & remos plausis circumsonat alis. Adde *vers. 377. & l. 11. v. 790.*

SUBVOLVO, is, a. 3. *ὑποκυλίω*, sursum volvo. *Virg. 1. Æn. v. 429.* Moliri que arcem, & manibus subvolvere saxa.

SUBURA, *rectius quam* Suburra, æ, f. vicus & Tribus urbana Romæ, in regione secunda, ubi forum rerum venalium, præsertim quæ edules; & habitatio meretricum. Fuit olim prima e quatuor regionibus urbis, ut docet *Varr. l. 4. de L. L. c. 8.* cum secunda esset Esquilina, tertia Collina, quarta Palatina. Aucta urbe, & in quatuordecim divisa, remansit in secunda, quæ & Cælimontana appellatur. Unde dicta sit, habes a *Varr. loc. cit.* Subura: Junius scribit ab eo, quod fuerit sub antiqua urbe. Cui testimonium potest esse, quod subest ei loco, qui terreus murus vocatur. Sed ego a pago potius Sucusano dictam puto Sucusam. Nunc scribitur tertia littera B, non C. Pagus Sucusanus, quod succurrit Carinis. *Festus*: Suburam Verius a pago Sucusano dictam ait. hoc vero maxime probat eorum auctoritate, qui aiunt ita appellatam & regionem urbis, & tribum a stativo præsidio, quod solitum sit succurrere Esquiliis, infestantibus eam partem urbis Gabinis; indicioque esse, quod adhuc ea Tribus per C litteram non B scribatur. *Quintil. l. 1. c. 7. (al. 13.) ad fin.* Subura cum tribus litteris notatur, C tertiam ostendit. *Martial. l. 7. epigr. 30. & l. 10. epigr. 94.* Quidquid villicus Umber, aut colonus, Aut Tusci mihi, Tusculive mittunt, Aut rus marmore tertio notatum; Id tota mihi nascitur Subura. *Id. l. 12. epigr. 18.* Subura clamosa. *Id. l. 6. epigr. 66.* Famæ non nimium bonæ puellam, Quales in media sedent Subura, &c. *Pers. sat. 5. v. 32.* totaque impune Subura Permisit sparsisse oculos jam candidus umbo. ¶ Ibi fuisse structorum scholam, colliges ex illo *Juvenal. sat. 11. v. 140.* hebeti lautissima ferro Cæditur, & tota sonat ulmea cœna Subura. ¶ De Tribu. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 505. n. 5.* L. Aufusti L. F. Subura Rufini Cen. cohor. VII. Vigil. &c. *& pag. 524. n. 5.* C. Attia T. F. Sub. Vitaliano, &c. *& 536. n. 3.* C. Cessius C. F. Sub. Hermes, &c. In fragm. tab. marmoreæ apud *eund. pag. 201. n. 10.* aliquot Tribuum nomina per compendium scripta sunt hoc modo: *Pal. Suc. Esq. Col. Rom. Vol.* Adde *pag. 104. n. 6. & pag. 239 n. 3.* Curatores Trib. Suc. junior. *h. e.* Tribus Suburanæ juniorum.

SUBURANENSIS, se, ad Suburam pertinens, Suburanus. *Fest.* in *October*: Non levis contentio inter Suburanenses, & Sacravienses. *h. e.* habitantes in Subura.

SUBURANUS, *rectius quam* Suburranus, a, um, ad Suburam pertinens, ut Suburana regio, *Varr. l. 4. L. L. c. 8.* Suburana Tribus, *Id. ibid. c. 9. Cic. 2. Agrar. c. 29. & Plin. l. 18. c. 3.* de qua *Festus*: Suburanam Tribum antea Sucusanam per C appellabant ex omnibus regionis. nam partem imam illam quoque tradunt Sucusanam dictam. Verius autem ait, se miratum esse, aut non a nomine pagi Sucusani, in quo milites excurrentur. *Martial. l. 5. epigr. 23.* Alta Suburani vincenda est semita clivi. *h. e.* collis Esquilini, ad quem e Subura adibatur. ¶ *Suburanæ canes* quibusdam videntur esse meretrices (quæ maxime in Subura habitabant) apud *Horat. epod. 5. v. 57.* Senem, quod omnes rideant, adulterum Latrent Suburanæ canes. Sed *Horat.* notat quidem senem itantem in Suburam meretricum causa, sed canes simpliciter intelligit in eo vico noctu vigilantes. *Martial.* quoque ad meretrices respicit *l. 12. epigr. 79.* Ergo Suburanæ tironem trade magistræ. *& ibid. epigr. 62.* Quem cum fenestra vidit a Suburana Obscena nudum lena, fornicem clausit.

SUBURBANITAS, atis, f. *τὸ προαστεῖον*, locorum suburbanorum situs, urbis vicinitas. *Cic. 4. Verr. de Sicilia, cap. 3.* Sic populo Romano jucunda suburbanitas est hujusce provinciæ.

SUBURBANUS, a, um, *vicino, e sotto la città*, *προάστειος*, sub urbe positus, urbi vicinus. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 46.* Rus amœnum & suburbanum. *Id. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 3.* Fundus suburbanus. *Id. 2. de Divin. c. 30.* Suburbanus ager. *Ulpian. Dig. lib. 49. tit. 4. leg. 2. a med.* Suburbana villa. *Cic. 1. de Orat. c. 21. extr.* Suburbanum gymnasium. *Colum. l. 11. c. 2.* Suburbana Italiæ regio. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 15.* Caules suburbanos, *h. e.* qui in suburbano horto nascuntur. Sic *Martial. l. 13. epigr. 63.* Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis. *Plin. l. 16. cap. 4.* Suburbana Italia. *h. e.* ea pars Italiæ,

lix, quæ vicina est Romæ. Martial. l. 5. epigr. 1. Plana suburbani qua cubat unda freti. h. e. maris urbem Antium alluentis. Plin. suburbana litora l. 9. c. 18. appellat maris Romæ vicini præ mari Rubro. Tacit. 3. Ann. c. 47. Suburbana peregrinatio. h. e. per loca Urbi proxima. & l. 13. c. 43. crimina. h. e. quæ prope Romam quis admisit. ¶ Suburbanum absolute (subaudi rus, prædium) fundus, aut villa urbi vicina. Plin. l. 31. c. 3. a med. Avaritia in villas ac suburbana publicam salutem detorquens. Id. l. 8. c. 40. Volcatium asturcone e suburbano redeuntem canis a grassatore defendit. Martial. l. 5. ep. 36. Cum sibi redire de patruelibus fundis Ducenta clamat coccinatus Euclides, Corinthioque plura de suburbano. Cic. pro Rabir. Post. cap. 10. Senatores summo loco natos in hortis aut suburbanis suis cum mitella sæpe videmus. Adde Attic. l. 16. ep. 13. & Verr. 3. c. 20. extr.

SUBURBICARIUS, a, um, idem ac suburbanus, ut Suburbicariæ regiones, Suburbicariæ partes Impp. Valentinian. & Valens l. 11. Cod. Theodos. tit. 1. leg. 9. & Impp. Honor. & Theodos. ibid. tit. 28. leg. 12. Picenum & Tuscia, suburbicariæ regiones. Adde tit. 16. leg. 12.

SUBURBIUM, ii, n. προάστειον, sobborgo, frequentes extra urbem domus instar vici urbani ædificatæ. Cic. 12. Phil. c. 10. Qui Terminalibus nuper in suburbium, ut eodem die reverterer, ire non ausus sim?

SUBURGEO, es, a. 2. spinger sotto, subtus aut prope urgeo. Virg. 5. Æn. v. 202. furens animi dum proram ad saxa suburget Interior, spatioque subit Sergestus iniquo, Infelix! saxis in procurrentibus hæsit.

SUBURO, is, ussi, ustum, a. 3. leviter uro. Sueton. in Aug. cap. 68. Solitusque sit crura suburere nuce ardenti, quo mollior pilus surgeret.

SUBURRA. V. Subura.

SUBUSTIO, onis, f. Apud Impp. Arcad. & Honor. lib. 15. Cod. Theodos. tit. 1. leg. 32. subustio Thermarum vocatur, quæ ab Ammiano lib. 31. c. 1. succensio lavacri dicitur, hoc est calefactio, quia lavacra ex inferiore loco calefiebant.

SUBUSTUS, a, um, semiustulatus. Paulin. Nolan. carm. 7. v. 37. Tamen subusti corporis signis miser Vitam tenebit, non tenebit gloriam.

SUBVULSUS, vel Subvolsus, a, um, nom. ex particip. pelato, netto da peli. Scipio Afric. apud Gell. l. 7. c. 12. Qui barba volsa, feminibusque subvolsis ambulet.

SUBVULTURIUS, a, um, qui fusco colore est instar vulturis. Plaut. Rud. 2. 4. 9. Eja corpus cujusmodi! subvulturium! illud quidem, subaquilum volui dicere.

SUC. V. Subura.

SUCCEDANEUS, & Succidaneus, a, um, che succede in luogo altrui, sostituito, διάδοχος, ἀντικατάστατος, qui alteri succedit, qui pro altero subjicitur. Justin. l. 38. c. 6. Avum suum Pharnacem per cognationum arbitria succedaneum regi Pergameno Eumeni datum. Plaut. Epid. 1. 2. 36. Men' piacularem oportet fieri ob stultitiam tuam? Ut meum tergum stultitiæ tuæ subdas succedaneum? Ulpian. Dig. l. 26. tit. 7. leg. 3. sub fin. Nec patiuntur, ut succedanei sint alieni periculi. Id. l. 27. tit. 8. leg. 4. Magistratus quidem in omne periculum succedit: heres ipsius dolo proximæ culpæ succedaneus est. Impp. Valentin. & Valens lib. 10. Cod. tit. 31. leg. 27. Si militari avo, & patre centurione nascetur, pater erit succedaneus functionis. Impp. Gratian. & Valent. l. 11. tit. 65. leg. 3. Is pro eo, quem succedaneum subrogavit, perpetuæ solutioni statuatur obnoxius. ¶ Succedanea, & succidanea hostia est, quæ in locum alterius succedit, & mactatur, si forte priore illa litatum non sit. Festus: Succidanea hostia appellatur, quæ secundo loco cædebatur: quod quasi succideretur, dicta. Quidam a succedendo, non a succidendo dictam putant. Hæc Festus. In vet. S. C. apud Gell. l. 4. c. 6. Si quid succidaneis opus esset, Robigus accederet. Al. leg. robus accederet. h. e. bos rufus. Apul. l. 8. Metam. Postquam non cervam pro virgine, sed asinum pro homine succidaneum videre. Servius ad Æn. 2. v. 140. Hostia, quæ ad aras adducta est immolanda, si casu effugeret, effugia vocari veteri more solet: in cujus locum quæ supposita fuerat, succidanea. (Adde ad l. 8. v. 641.) Gell. loc. cit. Succidaneæ hostiæ dicuntur, e littera per morem compositi vocabuli in i litteram commutata. Nam quasi succædaneæ appellatæ: quoniam si primis hostiis litatum non erat, aliæ post easdem ductæ hostiæ cædebantur: quæ quasi prioribus jam cæsis, luendi piaculi gratia subdebantur, & succidebantur: ob id succidaneæ nominatæ, littera i scilicet tractim pronuntiata. Audio enim, quosdam eam litteram in hac voce barbare corripere. Eadem autem ratione verbi præcidaneæ quoque hostiæ dicuntur, &c. Hæc Gell. Eadem lis est de notatione in voce Præcidaneus.

SUCCEDO, & Subcedo, is, essi, essum, n. 3. andare, e entrar sotto, e dentro, ὑπεισδύομαι, subeo, ingredior: a sub, & cedo, qua ire significat. Cic. pro Dom. c. 44. ad fin. Qui tectum, quo imbris vitandi causa succederet, nullum haberet. Virg. Ecl. 5. v. 6. & 19. Sive antro potius succedimus. Id. 1. Æn. v. 631. tectis, juvenes, succedite nostris. Id. 3. Georg. v. 418. tecto assuetus coluber succedere, & umbræ. & l. 4. v. 227. alto succedere cælo. Val. Flacc. l. 6. v. 505. Quales instanti nimborum frigore mœstæ Succedunt ramis volucres. si cacciano sotto. & Cæs. l. 2. B. Civ. c. 24. ad fin. Hoc itinere est fons, quo mare succedit. entra. & Virg. 3. Æn. v. 541. curru succedere sueti quadrupedes. (pro currui.) Id. 2. Æn. v. 723. Succedere oneri. & l. 8. v. 214. Atra subegit hiems vestris succedere terris. entrar nel vostro paese. & l. 7. v. 36. & lætus fluvio succedit opaco. entra con la flotta nel fiume. & l. 9. v. 663. ipsi in certamina rursus Succedunt, animasque in aperta pericula mittunt. entrano in battaglia. ¶ Cum accusativo sine præposit. quæ inest in ipso verbo, Calpurn. Flacc. decl. 29. Ne pecora quidem jugum, nisi paria, succedunt. ¶ Item prope accedere, subire, andar sotto, accostarsi. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 6. Portis succedunt, murumque subruunt. Hirt. de B. Alex. cap. 10. extr. Naves quas potuit, ad terram detraxit: quem in locum illos successuros non existimabat. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 24. extr. Sub primam nostram aciem successerunt. Hirt. de B. Alex. c. 30. Lassos milites ad oppugnanda castra succedere noluit. Sisen. apud Non. c. 2. n. 175. Supra hostium munitionem succedunt. Liv. l. 10. c. 14. Fabius quadrato agmine ad prædictas hostium latebras subcedit. Id. l. 7. c. 37. Infestis signis ad castra hostium succedit. Hirt. de B. Alex. c. 30. a med. Milites munitionibus successerunt. Virgil. 2. Æn. v. 478. Succedunt tecto, flammasque ad culmina jactant. ¶ Cum accusativo. Liv. l. 28. c. 9. Id cum per colloquia principum, succedens murum, parum proficeret. Sil. l. 10. v. 597. ut hostis Nequidquam armatos ausit succedere muros. Tacit. 2. Ann. c. 20. Si murum succederent, gravibus superne ictibus conflictabantur. Adde Liv. l. 27. c. 18. Absolute Id. l. 31. c. 36. Ubi latentem intra vallum sensit, exprobrans metum successit. ¶ Pro subjicere se, ultro subire, sottomettersi. Justin. l. 8. c. 2. Externæ dominationi, quam in suis timuerant, sponte succedunt. ¶ Item post venire, subsequi, venir dietro, o dopo, sottentrare, succedere. Cic. sub fin. Phil. 12. Nihil semper floret. ætas succedit ætati. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 16. extr. Ut integri & recentes defatigatis succederent. Cic. 6. Verr. c. 37. circa med. Succedam ego vicarius tuo muneri. Nep. in Catone, c. 2. Voluit eum de provincia depellere, & ipse ei succedere. Id. in Epam. c. 7. & Cic. Phil. 2. c. 25. In alterius locum succedere. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 32. Cohortes, quæ in stationibus erant, secum proficisci, duas in stationem succedere jussit. Liv. l. 9. c. 27. a med. Succedere in pugnam. Id. l. 6. c. 4. a med. prœlio. Virg. Æn. 10. v. 690. pugnæ. Justin. l. 2. c. 4. ante med. & Plin. in fin. l. 36. regno. Id. Justin. l. 7. c. 3. extr. in jura affinitatis. Liv. l. 21. c. 3. in paternas opes. Id. l. 4. c. 11. Consules, quo majori gloriæ rerum domi forisque gestarum succedere se cernebant, eo impensius, &c. Justin. l. 29. c. 1. Filii sicut generi, ita & magnitudini patris successerunt. Cic. pro Balb. c. 1. sub fin. Etenim ei succedo orationi, quæ in animis omnium penitus insedit. Plin. l. 21. c. 11. ad fin. In Italia violis succedit rosa. h. e. nascitur post violas. Id. l. 24. c. ult. circa med. Graminis succus dulcis est. in vicem ejus succedit decoctum. Id. l. 9. c. 39. Purpuræ Tarentinæ successit dibapha Tyria. ¶ Passive impersonaliter. Cic. Fam. 3. ep. 6. Te antea, quam tibi successum esset, decessurum fuisse. scil. in provincia. Sic in Pisonem, c. 36. Cum tu, non solum, quod tibi succederetur, sed quod Gabinio non succederetur, exsanguis & mortuus concidisti. ¶ De his, quæ proxime sita sunt, Cæs. l. 4. B. Gall. c. 3. Ad alteram partem succedunt Ubii, quorum civitas, &c. ¶ Sæpe est prospere cedere, feliciter evenire, ex sententia, ex voto procedere, andare, e riuscir bene, aver buon successo, εὐτυχεῖν, προχωρεῖν. Plaut. Mil. 3. 2. in fin. & 4. 4. 7. & Pers. 4. 1. 2. Lepide hoc succedit sub manus negotium. Liv. l. 32. c. 18. & Terent. Andr. 4. 1. 56. Parum succedit quod ago: at facio sedulo. & v. 47. Hac non successit, alia aggrediemur via. Nep. in Datam. c. 6. Hæc propter hiemale tempus minus prospere succedebant. Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 14. Si ex sententia successerit, bene erit opera posita. Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 4. extr. Si perinde ut mereor, mihi successerit. Liv. l. 42. c. 58. Postquam inceptum non succedebat, castra propius hostem movit. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 26. Omnia experti Galli, postquam res nulla successerat, consilium ceperunt, &c. & l. 3. B. Civ. c. 49. extr. Quibus quotidie melius succedere tempus videbant. Petron. in Satyr. c. 24. Ne contubernali meo melius succederet. Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) ad fin. Sed res tota magis Græcos decet: nobis minus succedit. Liv. l. 24. c. 19. Cum multa Romani acciperent vulnera, neque satis inceptis (obsidio) succederet. Id. l. 25. c. 37. sub fin. Si successisset cœptis, recepturum se afflictas res. Id. l. 33. c. 5. Postquam nihil conceptæ temere spei succedebat. Id. l. 38. c. 25. ante med. Et successisset fraudi, ni pro jure gentium stetisset fortuna. & l. 40. c. 11. extr. Si facinori eorum successerit, mortem meam persequi non poteris. Virg. Æn. 11. v. 794. Audiit, & voti Phœbus succedere partem Mente dedit: partem volucres dispersit in auras. Plin. l. 28. c. 8. de hyænis. Cum fugiant venantem (tradunt) declinare ad dexteram, ut prætergressi hominis vestigia occupent. quod si successerit, alienari mente hominem. se loro venga fatto. & Varr. l. 3. R. R. c. 16. a med. Incubare oportet incipere secundum novam lunam, quod fere quæ ante, pleraque non succedunt. ¶ Passive impersonaliter Liv. l. 2. c. 45. Nolle inultos hostes, nolle successum non patribus, non consulibus.

SUCCENDO, endis, endi, ensum, a. 3. accendere, dar fuoco, abbruciare, ὑποκαίω, igne subjecto accendo, incendo, concremo. Ovid. 5. Met. v. 442. flammifera pinus succendit ab Ætna. Senec. in Herc. Oet. v. 790. Succendere aras. Claud. Quadrigar. apud Gell. l. 15. c. 1. extr. turrim ligneam. Ovid. de remed. amor. v. 721. Thestias absentem succendit stipite natum. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 24. Fumare aggerem, quem cuniculo hostes succenderant. Lucan. l. 2. v. 413. Succendit Phaethon flagrantibus æthera loris. & v. 269. fulminibus succenditur aer. Calpurn. Ecl. 5. v. 89. Lurida conveniet succendere galbana septis. ¶ Metaphorice Lucan. l. 9. v. 792. Nasidium percussit prester. illi rubor igneus ora Succendit. & l. 6. v. 165. movit tantum vox illis furorem, Quantum non primo succendunt classica cantu. accendono, ispirano. & Propert. l. 1. el. 2. v. 15.

vers. 15. Non sic Leucippis succendit Castora Phœbe. *innamorò*.

SUCCENSEO, es, sui, n. 2. *adirarsi*, *corrucciarsi*, ἀγανακτέω, irascor: quasi ira succensus sum: vel e *sub*, & *censeo*. *Cic. pro Rosc. Com.* c. 16. Ex perfidia & malitia dii hominibus irasci & succensere consueverunt. *Id. pro Dejot.* c. 13. Non jam metuo, ne tu illi succenseas: illud vereor, ne tibi illum succensere aliquid suspicere. *Id.* 1. *Tuscul.* c. 41. *sub fin.* Nec vero iis, a quibus condemnatus sum, habeo quod succenseam, nisi quod mihi nocere se crediderunt. *Plaut. Pers.* 3. 3. 16. Id tibi succensui, quia te negabas credere argentum mihi. *Id. Trin.* 5. 2. 42. Si id mea voluntate factum est, est quod mihi succenseas. *Liv. l.* 23. *c.* 6. Quod ob meritum nostrum succensuistis, P. C. nobis, aut succensetis. *Terent. Phorm.* 2. 3. 14. Adolescenti nihil est quod succenseam. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 84. Non esse aut ipsi, aut militibus succensendum, quod, &c. ¶ In nonnullis MSS. teste *Gronov.* & *Drakenborch.* ad *loc. Liv. cit.* scriptum est *suscensuistis*, & *suscensetis*, eo modo, quo *suspicio* scribimus, olim *succipio* scribebatur, ut *Servius* docet ad *Æn.* 1. *v.* 148.

SUCCENSIO, onis, f. *riscaldamento*, calefactio, ut Succensio lavacri, *Ammian. l.* 31. *c.* 1. V. *Subustio*. ¶ Item accensio, illustratio. *Tertull. de resurrect. carn. c.* 12. Redaccenduntur enim & stellarum radii, quos matutina succensio extinxerat. ¶ Item indignatio, ira: a *succenseo*. *Symmach. l.* 5. *ep.* 33. (*al.* 37.) Litteræ tuæ officii plenitudine memoriam succensionis oblitterant.

SUCCENSUS, a, um, *acceso*, *ardente*, accensus, incensus, ὑποπυρωμένος. *Cic. in Pison. c.* 18. *a med.* Si sapiens in Phalaridis tauro inclusus succensis ignibus torreatur. *Liv. lib.* 28. *cap.* 23. In succensum rogum injicere corpora. *Ovid.* 13. *Met. v.* 413. succensa templa. *Lucan. l.* 1. *v.* 657. Succensus Phœbi flagrasset curribus æther. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 5. *vers.* 81. Et succensa sacris crepitet bene laurea flammis. ¶ Metaphorice *Ovid. Heroid. ep.* 15. *v.* 167. Deucalion Pyrrhæ succensus amore. *Propert.* absolute eod. sensu, *lib.* 3. *eleg.* 17. *v.* 15. *de Myrrha*. Crimen & illa fuit patriæ succensa senectæ. *Senec. in Herc. Fur. v.* 779. Lapithæque multo in bella succensi mero. *Id. in Hippol. v.* 341. succensus agit libido mentes. *Sil. lib.* 1. *vers.* 169. succensus ira. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 585. pavent montes, luctu succensus acerbo Quid struat Alcides, tantaque quid apparet iræ. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 242. iræ rabie succensa tumescit, Contrahitur tepefacta metu. *Id. lib.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 241. mens facibus succensa pudoris. *Id. lib.* 1. *de rapt. Pros. v.* 270. niveos infecit purpura vultus Per liquidas succensa genas. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 39. succensus dulcedine famæ.

SUCCENTIVUS, & Subcentivus, a, um, qui post alium, & cum eo canit. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. Aliud pastio, & aliud agricultura, sed affinis. & ut dextera tibia alia, quam sinistra, ita ut tamen sit quodammodo conjuncta, quod est altera ejusdem carminis modorum incentiva, altera succentiva. *che segue e accompagna*.

SUCCENTOR, & Subcentor, oris, m. qui succinit, & cantum suum cum alio, sed submissius, accommodat. hanc enim eandem significationem habet *succino*, cujus est verbale. Translate *Ammian. l.* 19. *c.* 12. *a med.* (*al. c.* 28.) Paulo succentore fabularum crudelium. *h. e.* impulsore. ¶ *Isidor. l.* 6. *Orig. c.* 19. aliter succentorem definit: ait enim tres esse in cantando gradus, primum succentoris, (*h. e.* ejus, qui cantum incipit) secundum incentoris, tertium accentoris. Sed hæc ad Ecclesiam & psallentes in Choro pertinent.

SUCCENTURIATUS, & Subcenturiatus, a, um, ὑποκατηγμένος, qui additus est in supplementum centuriæ. *Terent. Phorm. a.* 1. *sc.* 4. *in fin.* Nunc prior adito tu, ego in insidiis hic ero succenturiatus, siquid deficies. Ubi *Donatus*: Tota Metaphora de re militari est. Succenturiati dicuntur, qui explendæ centuriæ gratia subjiciunt se ad supplementum ordinum.

SUCCENTURIO, & Subcenturio, as, a. 1. *reclutare*, ἐπιλοχίζω, est in locum occisorum militum alios substituere: a *centuria*. *Festus*: Succenturiare est explendæ centuriæ gratia supplere, subjicere. Plautus in Saturione: Succenturia centum, require, qui te delectet domi. Et Cæcilius in triumpho: Nunc meæ malitia astutia opus est: succenturia. ¶ Translate *Gell. lib.* 15. *c.* 8. Et alia esca melior, atque amplior succenturiatur.

SUCCENTUS, & Subcentus, us, cantus, qui post alium incipit, & cum eo consonat. *Martian. Capell. l.* 1. *pag.* 6.

SUCCERDA. V. *Sucerda*.

SUCCERNO. V. *Subcerno*.

SUCCESSIO, onis, f. *sostentramento*, *il venir dietro*, ὑπόδυσις, actus succedendi & subeundi. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 11. In omni re doloris amotio successionem efficit voluptatis. ¶ Item substitutio in locum alterius in hereditate, in administratione, in imperio, &c. *successione*, διαδοχή. *Brut. ad Attic. ep.* 17. Quid hoc mihi prodest, si merces Antonii oppressi poscitur, in Antonii locum successio? *Plin. l.* 7. *c.* 13. Cum Asiam obtineret post consulatum, Neronis principis successione, veneno ejus interemptus est. *quando Nerone successe nell' impero*. & *Tacit.* 4. *Ann. c.* 12. Pervertere Germanici liberos, quorum non dubia successio. *scil.* ad principatum. *Sueton. in Oth. c.* 4. *extr.* Ut jam vix ullus esset, qui non & sentiret & prædicaret solum successione imperii dignum. *Id. in Calig. c.* 12. Ad spem successionis admoveri. *Justin. l.* 9. *c.* 2. Adoptare aliquem in successionem regni. *Id. l.* 3. *c.* 3. Magistratibus judicia per annuas successiones permisit. *Plin. l.* 1. *ep.* 12. & *l.* 10. *ep.* 24. Plerumque morbi quoque per successiones quasdam, ut alia, traduntur. *Tacit. de Germ. c.* 32. Jure successionem. *Flor. l.* 4. *c.* 2. *ante med.* Senatus de successione Cæsaris agitabat. *h. e.* de mittendo successore Cæsari Galliam administranti. *Plin. l.* 30. *cap.* 1. *de Magia*. Mirum, durasse artem tam longo ævo, commentariis non intercidentibus, præterea nec claris, nec continuis successionibus custoditam. *h. e.* professoribus ejus ordine succedentibus. ¶ De filiis, & nepotibus. *Plin. l.* 12. *c.* 14. Familiæ, quæ per successiones jus sibi vindicant. *Incerti Paneg. ad Maximian.* &c. *cap.* 2. Substituere successionem. *h. e.* liberos, qui succedant patribus. *Apul. l.* 8. *Metam.* Vobis facile est parvum illum novissimum successionis meæ, atque unicam stirpem, sospitem mihi facere. *Lactant. l.* 6. *c.* 23. Duorum sexuum conjunctionem generandi causa datam esse viventibus, ut successionem pariant. ¶ Est etiam successus, eventus, *riuscita*, *successo*. *Augustin. de vita beata*, *c.* 26. referens sententiam, & fortasse etiam ipsa verba *Cicer. in Hortens.* Omne institutum, voluntatemque omnem successio prospera consecuta est.

SUCCESSIVUS, a, um, *che succede*, qui post alium succedit. *Lactant. de opific. Dei*, *c.* 12. *ad fin.* Duobus sexibus maris ac feminæ copulatis, successiva proles pariatur.

SUCCESSOR, oris, m. *successore*, διάδοχος, qui in alterius locum succedit. *Cic. pro Flacc. c.* 14. *extr.* Cum successor aliquid immutat de institutis priorum. *Id. Fam. l.* 1. & *epist.* 3. Quo successori conjunctissimo & amicissimo commodare potest is, qui provinciam tradit. *Ovid.* 3. *Met. v.* 589. studii successor & heres. *Id.* 4. *Trist. eleg. ult. v.* 53. Successor fuit hic (*Tibullus*) tibi, Galle, Propertius illi (*Virgilio*.) *h. e.* floruit post. *Id. Met.* 13. *v.* 51. *de Philoctete*. quo successore sagittæ Herculis utuntur. *h. e.* herede. *Callistrat. Dig. l.* 48. *tit.* 19. *leg.* 26. Unusquisque ex suo admisso sorti subjicitur, nec alieni criminis successor constituitur. *h. e.* filius non portabit iniquitatem patris, ut dicitur *Ezech.* 18. 20. ¶ Translate *Ovid. de remed. amor. v.* 462. Successore novo tollitur omnis amor. *h. e.* novo amore subeunte. *Id. Metam.* 14. *v.* 117. iste tuus tam raro prœlia passus, Integer est clypeus: nostro qui tela ferendo Mille patet plagis, novus est successor habendus. *Id.* 5. *Fast. v.* 77. Junius est mensis successor Maji. ¶ *Successorem alicui dare* dicitur, cum imperium alicui ante tempus abrogatur, aut magistratu submovetur. *Spartian. in Adrian. c.* 9. & 11. *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 32. & *Capitolin. in Pio*, *c.* 5. Quo pertinent illa *Plin. l.* 9. *ep.* 13. *ad fin.* Collega Certi consulatum, successorem Certus accepit. *h. e.* Præfecturam ærarii emisit. & *Sueton. in Aug. c.* 88. Legato consulari successorem dedit, ut rudi & indocto. & *in Domit. c.* 1. *extr.* Mirari se, Vespasianus dictitante, quod successorem non & sibi mitteret. ¶ Cum feminino genere, *Cornel. Sever.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 66. *Putsch.* Ignea nam cælo ducebat sidera Phœbe, Fraternis successor equis. V. *Auctor*.

SUCCESSORIUS, a, um, ad successionem pertinens. *Ammian. l.* 23. *c.* 8. (*al.* 26.) Seleucus cum post Alexandrum successorio jure teneret jura Persidis. *Ulpian. Dig. l.* 38. *tit.* 9. (*qui de successorio edicto inscribitur*) *leg.* 1. & *Papinian. leg.* 2. Successorium edictum idcirco propositum est, ne bona hereditaria vacua sine domino diutius jacerent. *Ulpian. l.* 22. *tit.* 6. *leg.* 1. *sub fin.* Ex successorio capite bonorum possessio alicui competit.

SUCCESSUS, us, m. *avvicinamento*, ὑπόδυσις, actus succedendi, accessus. *Cæs. lib.* 2. *B. Gall. c.* 20. Quarum rerum magnam partem temporis brevitas, & successus, & incursus hostium impediebant. ¶ Item locus, in quem succedi & intrari potest, cavum, spelunca, antrum. *Arnob. l.* 5. *pag.* 173. Per profundæ altitudinis specum rex prosiliens Manium, raptam virginem secum vehit, & terrarum absconditos successibus rursus. & *l.* 7. *pag.* 231. Ex molibus inæqualiter aggeratis successus quidam & fornices, in quos serpens se intulit reptim. ¶ Item cursus, decursus, spatium. *Justin. l.* 1. *c.* 8. *extr.* Cyrus regnavit annos triginta, non initio tantum regni, sed continuo totius temporis successu admirabiliter insignis. ¶ Sæpe est prosperus eventus, *buon successo*, *succedimento*, *riuscita felice*, εὐτυχία. *Phædr. l.* 2. *fab.* 3. *in fin.* Successus improborum plures allicit. *Virg.* 2. *Æn. v.* 386. successu exsultans animisque Corœbus. & *l.* 12. *v.* 914. Successum dea dira negat. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 28. *a med.* Successu rerum ferocior. *Plin. l.* 7. *c.* 7. Successu aliquo tumens. *Id. l.* 2. *c.* 23. *a med.* Mirum, quo procedat improbitas cordis humani, parvulo aliquo invitata successu. *Id. lib.* 35. *c.* 10. Uvæ pictæ tanto successu, ut in scenam aves advolarent. *Id. l.* 29. *c.* 4. *ante med.* Successus petitionem a potestatibus, & a diis etiam precum. *Liv. l.* 2. *c.* 50. Multo successu Fabiis audaciam crescere. *Ovid. de remed. amor. vers.* 624. Successumque artes non habuere meæ. *Id. Heroid. ep.* 2. *v.* 85. careat successibus opto, Quisquis ab eventu facta notanda putat. *Id.* 8. *Met. v.* 273. pleni successibus anni Primitias, frugem Cereri, sua vina Lyæo, Palladios flavæ latices libare Minervæ. *d'un anno di buon raccolto*. Et cum addito *Liv. in fin. proœm.* Ut orsis tanti operis successus prosperos darent.

SUCCESSUS, a, um, qui prospere successit, feliciter evenit, *andato*, *e passato bene*, *riuscito felicemente*, προεχωρημένος. *Auct. prol. Pseud. Plaut. v.* 8. Hos fugitivis, Quirites, successis bonis. *Cic. fil. ad Tiron. Fam.* 16. *ep.* 21. *ante med.* Cum omnia mea causa velles mihi successa. Al. aliter leg. *Ovid.* 2. *Met. v.* 788. successorumque Minervæ Indoluit. Al. rectius leg. *successurumque*: & alii etiam aliter.

SUCCIDANEUS. V. *Succedaneus*.

SUCCIDIA, æ, f. *carne porcina salata*, ταριχεία, tergum suis, sive massa carnis porcinæ sale durata, & in quotidianos usus servata. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 22. *a med.* Succidia ab suibus concidendis. Nam id pecus primum occidere cœperunt domini, &, ut servarent, salire. *Id. l.* 2. *R. R. c.* 4. Ignavum & sumptuosum esse, qui succidiam suspenderit in carnario potius ab lanario, quam ex domestico fundo. *Cic. de Senect. c.* 16. *a med.* Jam hortum ipsi agricolæ suc-

succidiam alteram appellant. ¶ Translate *Cato* apud *Gell. l.* 13. *c.* 24. Succidias humanas facere. *h. e.* homines occidere.

SUCCIDO, *&* Subcido, is, succidi, succisum, a. 3. *tagliare*, [illegible], ὑποκόπτω, idem ac cædo, vel subtus cædo, subseco: a *sub*, *&* *cado*. *Enn.* apud *Prisc.* in *Suppernatus*. His pernas succidit iniqua superbia Pœni. *Virg.* 1. *Georg. v.* 297. At rubicunda Ceres medio succiditur æstu. *Plin. l.* 16. *c.* 12. Postea tota arbor succiditur, & medulla ejus estur. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* Nec minus in ædificia succidere arborem convenit. *Sil. lib.* 14. *v.* 154. Ita, gregem metite imbellem, ac succidite ferro. *Id. l.* 15. *v.* 536. Immatura seges rapido succiditur ense. *Ovid.* 7. *Met. v.* 227. Succidere herbas curvamine falcis aenæ.

SUCCIDO, *&* Subcido, is, idi, n. 3. *cader sotto*, ὑποπίπτω, subtus cado, concido. *Plaut. Curc.* 2. 3. 30. Tenebræ oboriuntur, genua inedia succidunt. *mi mancano sotto le gambe.* & *Lucret. l.* 5. *v.* 110. Succidere horrisono posse omnia victa fragore. *& l.* 3. *v.* 157. Caligare oculos, tremere aures, succidere artus. *Virg.* 12. *Æn. v.* 910. & in mediis conatibus ægri Succidimus. *Senec.* in *Agam. v.* 862. te duce succidit Mendax Dardaniæ domus. Adde *Manil. l.* 2. *v.* 259. ¶ Translate *Senec. epist.* 71. *a med.* Succidere mentem, & incurvari, & succumbere: quorum nihil sapienti viro potest evenire. stat recta sub quolibet pondere.

SUCCIDUS. V. *Sucidus*.

SUCCIDUUS, a, um, *cadente*, *e caduto*, ὑποπίπτων, σφαλτός, cadens, aut pronus ad cadendum. *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 23. tenebris exsanguis oborti Succiduo dicor procubuisse genu. *Id. Met.* 10. *v.* 458. at illi Poplite succiduo genua intremuere. *Stat.* 7. *Theb. v.* 397. succiduasque adportat matribus agnas. *h. e.* tenellas, & subinde succidentes. *Id. l.* 4. *v.* 661. *de comitatu Bacchi.* sunt illic Ira, Furorque, & nunquam sobrius Ardor, Succiduique gradus. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 155. Succidui titubant gressus. *Stat.* 10. *Theb. v.* 116. primosque hortantia somnos Languida succiduis exspirant lumina flammis. *fiamme moribonde.* ¶ *Succiduus* pro successivus, a *succedo* videtur esse *Sidonii l.* 7. *ep.* 6. *ad fin.* Succidua benedictio.

SUCCINCTE, &

SUCCINCTIM, adverb. *succintamente*, breviter. *Claud. Mamert.* in *præfat.* Succinctim, atque uti digito denotare. *Ammian. l.* 18. *c.* 1. Nec pigebit docere succincte. *Id. l.* 23. *c.* 8. (*al.* 10.) Succinctius edocebo. *Sidon. l.* 1. *ep.* 9. Fabor saepe his aliqua succinctius.

SUCCINCTORIUM, ii, n. subligar, campestre, præcinctorium, περίζωμα. *Augustin.* de *Gen. contra Manich. lib.* 2. *c.* 15. *ad fin.* item *serm.* 10. *de verb. Dom. sub fin. & l.* 2. *contr. Julian. Pelagian. c.* 6. *& l.* 14. *de civ. Dei*, *c.* 17. ex *Genes.* 3. 7.

SUCCINCTULUS, a, um, diminut. a succinctus. *Apul. l.* 2. *Metam.* Ipsa linea tunica mundule amicta, & russea fasciola altiuscule sub ipsas papillas succinctula.

SUCCINCTUS, *&* Subcinctus, a, um, *cinto*, *succinto*, ὑπόζωστος, [illegible], vestes adstrictas corpori, & alte collectas vestes habens, accinctus, præcinctus. Dicitur de his, qui paupere vestitu utuntur. *Virg. Æn.* 7. *v.* 187. Ipse Quirinali lituo, parvaque sedebat Succinctus trabea. *Martial. lib.* 2. *epigr.* 46. Tu spectas hyemem succincti lentus amici. ¶ Item de his, qui quippiam administrant: quia succincti expeditiores sunt. *Petron.* in *Satyr. c.* 28. Mox etiam subornatus gausapis, cinguloque succinctus. *& mox.* Quarsilla alte succincta. *& c.* 28. *sub fin.* Ostiarius prasinatus, cerasino succinctus cingulo. *Virg. Æn.* 6. *v.* 555. Tisiphone palla succincta cruenta. *& l.* 11. *v.* 400. ille retorsit Pœonium in morem senior succinctus amictu. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 2. *v.* 31. Talia succinctæ pinguntur crura Dianæ. *Id. l.* 10. *Met. v.* 536. Nuda genu vestem ritu succincta Dianæ. *Propert. l.* 4. *eleg.* 3. *v.* 62. Succinctique calent ad nova lucra popæ. *Martial. l.* 12. *epigr.* 24. Succinctus cursor. *Lucan. l.* 1. *v.* 612. Succincti ministri. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 24. Succinctus patria quondam, Crispine, papyro. *h. e.* servus ex Ægypto. *Id. sat.* 8. *v.* 162. & cum venali Cyane succincta lagena. *Ovid.* 1. *Trist. el. ult. v.* 52. Barbara pars læva est avidæ succincta rapinæ. *h. e.* expedita, parata, intenta. *Claudian.* de VI. *consul. Honor. v.* 259. exsertum caperem succinctior agmen. *h. e.* promptior, expeditior. ¶ Dii Lares formabantur Gabino habitu sinctuque obvoluti toga super humerum sinistrum, dextro nudo. *Pers. sat.* 5. *v.* 31. Bullaque succinctis Laribus donata pependit. [illegible]. ¶ *Succinctus aliqua re*, qui ad cincturam aliquid gerit. *Enn.* apud *Fest.* in *Crassenses*, & *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 52. Gladio succinctus, tenens jaculum. *Liv. l.* 7. *c.* 5. *& l.* 40. *c.* 7. *ad fin.* Quatuor juvenes ferro subcincti. *coll' armi sotto.* & *M. Anton.* apud *Cicer. Phil.* 13. *c.* 16. Ser. Galbam eodem pugione succinctum in castris videtis. ¶ Illa poetica sunt: *Virg. Ecl.* 6. *v.* 75. *&* in *Ciri*, *v.* 59. *de Scylla.* Candida succinctam latrantibus inguina monstris. *& in Cul. v.* 330. Scylla rapax canibus succincta Molossis. (Adde *Lucret. l.* 5. *v.* 890. *Tibull. lib.* 3. *el.* 4. *v.* 89. ubi al. leg. *submixta*: & *Senec.* in *Med. v.* 550.) Russus *Virg.* 10. *Æn. v.* 634. Juno agens hyemem nimbo succincta per auras. *Senec.* in *Octav. v.* 262. Erinnys soluta crine, succincta anguibus. *Claudian. de B. Get. v.* 201. Famaque nigrantes succincta pavoribus alas. *Stat. lib.* 5. *silv.* 1. *v.* 77. succinctaque pectora curis, Et vigiles sensus, & digna evolvere tantas Sobria corda vices. *h. e.* instructa seriis gravibusque cogitationibus. ¶ *Succincta arbor*, brevibus & trunco adstrictis instructa ramis, ut pinus. *Ovid. Met.* 10. *v.* 103. Et succincta comas, hirsutaque vertice pinus. *& l.* 15. *v.* 603. Qualia succinctis, ubi trux insibilat Eurus, Murmura pineis fiunt. *Plin. l.* 16. *c.* 10. *ante med.* Arbores graciles, succinctioresque, & enodes. ¶ Translate *Martial. l.* 2. *epigr.* 1. succincti quæ sint bona, disce, libelli. *h. e.* brevis. *Augustin. epist.* 157. *ante med.* Succinctior brevitas. *succinta.* ¶ *Succinctus*, circumdatus, cinctus, *circondato*, *attorniato*. *Plin. l.* 4. *c.* 1. Ita succincta Rhodopes, mox & Hæmi vallatur excelsitas. *& l.* 20. *c.* 17. *a med.* Nervi quibus succinctum est corpus. *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 174. succincta Gelonis nimbis. *coperti.* & *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 695. Rejice succinctos operoso stamine fusos. *avvolti.* & *Cic. Agrar.* 2. *c.* 32. Carthago cum hominum copiis, tum ipsa natura ac loco, succincta portubus, armata muris, &c. *cinta da porti*: duplici portu instructa. *Liv. l.* 21. *c.* 10. Subcinctos armis legionibusque. *Justin. l.* 6. *c.* 1. Duo præfecti regis, maximarum gentium viribus succincti. *& lib.* 33. *c.* 1. *ad fin.* Totius ferme Orientis viribus succinctus. *Quintil. l.* 12. *c.* 5. Hæc arma habere ad manum, horum scientia debet esse succinctus. *h. e.* instructus, munitus, paratus. *Enn.* apud *Serv.* ad *Æn.* 9. *v.* 678. succincti corda machæris. *h. e.* ferrea corda habentes, id est dura & cruenta cogitantes, ut ipse *Serv.* exponit.

SUCCINEUS, a, um, *di elettro*, ἠλεκτρινός, qui est ex succino. *Plin. l.* 21. *c.* 25. Quando ipsæ suis manibus deliciæ præparant hunc cibum (*fungos*) solum, & cogitatione ante pascuntur, succineis novaculis, aut argenteo apparatu comitante. *Harduin.* intelligit novaculas, quibus manubria e succino sunt.

SUCCINGO, is, inxi, inctum, a. 3. *cingere*, *succingere*, ὑποζώννυμι, subtus cingo. *Vitruv. l.* 9. *c.* 7. Anguis porrigens agmen stellarum intortus, subcingit regionem Cancri. *Gratius* in *Cyneg. v.* 271. adstricti succingant ilia ventres. ¶ Item vestes cingulo adstringo & colligo, ut solemus, cum expeditiores esse volumus ad opus aliquod faciendum, præcingo, accingo. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 445. Crure tenus medio tunicas succingere. V. *Succinctus*. *Ovid. Met.* 13. *v.* 732. Scylla feris atram canibus succingitur alvum. *Cic. Verr.* 7. *c.* 56. Hoc etiam ista infestior, quod multo se pluribus & majoribus canibus succinxerat. *h. e.* instruxerat, muniverat, vallaverat. Sic *Petron.* in *Sat. c.* 5. *extr.* His animum succinge bonis: sic flumina largo Plenus, Pierio defundes pectore verba. *Plin.* in *Paneg. c.* 49. Frustra se terrore succinxerit, qui septus charitate non fuerit. *Mamertin.* in *gratiar. act. ad Julian. c.* 1. *extr.* Non mihi solum, quem tanta potestate succinxeras, &c.

SUCCINGULUM, *&* Subcingulum, i, n. balteus: a succingo. *Festus*: Succingulum appellabant antiqui balteum. Plautus (*Men.* 1. 3. 27.) Ab Hippolyta succingulum Hercules æque magno neutiquam abstulit periculo.

SUCCINO, *&* Subcino, is, inui, entum, a. 3. *cantar dopo*, ὑπᾴδω, post canon, canendo subsequor: a *sub*, & *cano*. cui opponitur *præcino*. *Calpurn. Ecl.* 4. *v.* 79. Cantibus iste tuis alterno succinet ore. ¶ Translate *Horat. l.* 1. *epist.* 17. *v.* 48. clamat: victum date. succinit alter: Et mihi dividuo findetur munere quadra.

SUCCINUM, i, n. *elettro*, ἤλεκτρον, idem quod electrum, tum quod ex quibusdam arboribus fluit, tum quod inter metalla numeratur. De utroque multa *Plin. l.* 37. *c.* 2. *&* 3. V. *Electrum*. De gummi arborum *Martial. l.* 3. *epigr.* 65. Quod myrtus, quod messor Arabs, quod succina trita, Pallidus Eoo ture quod ignis olet. *Id. l.* 5. *epigr.* 38. Quod succinorum rapta de manu gleba. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 572. pinguia succina. *Plin. l.* 37. *c.* 3. Arboris succum prisci nostri credidere, ob id succinum appellantes. ¶ De metallo *Apul. l.* 2. *Metam.* Hic vitrum fabre sigillatum, ibi crystallum impunctum, argentum alibi clarum, & aurum fulgurans, & succinum mire cavatum in capides, ut bibas. ¶ Adjective *Martial. l.* 4. *epigr.* 59. Flentibus Heliadum ramis dum vipera serpit, Fluxit in obstantem succina gemma feram. Al. leg. *succina gutta*, ut *lib.* 6. *epigr.* 15. Dum Phaethontea formica vagatur in umbra, Implicuit tenuem succina gutta feram. ¶ Sunt qui malent *sucinum* scribi, a *succus*: quod rectius per a simplex scribitur.

SUCCIPIO, is, pro *suscipio* quidam putant legi apud *Lucret. lib.* 5. *v.* 403. sed non est a consueta & optima scribendi ratione recedendum. Quamvis *Vel. Long.* de *Orthogr. pag.* 2226. *Putsch.* discrimen statuit inter *suscipere amicum*, & *succipere aquam*. quod exploditur etiam a *Dausqu.* in *Orthograph.*

SUCCISIO, onis, f. actus succidendi. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. Pilis infra mentum intra fruticantibus quotidiana succisio.

SUCCISIVUS. V. *Subsecivus*.

SUCCISUS, a, um, *tagliato*. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c. ult.* Omnibus eorum agris vastatis, frumentis succisis. *Id. l.* 5. *c.* 9. Crebris succisis arboribus omnes introitus erant præclusi. *Virg.* 9. *Æn. v.* 435. flos succisus aratro. *& lib.* 10. *v.* 699. poplite Palmum Succiso volvi segnem sinit. *Senec.* in *Med. v.* 702. sedeat Herculea manu Succisa serpens, cæde se reparans sua. *Claudian. l.* 1. in *Eutrop. v.* 190. pejus in aurum Æstuat. hoc uno sinitur succisa libido. *h. e.* castrata.

SUCCLAMATIO, *&* Subclamatio, onis, f. ἐπιφώνημα, actus succlamandi, vociferatio. *Liv. l.* 40. *c.* 36. Si ex eo, quod aut inter se loquantur, aut subclamationibus apud concionantem imperatorem significent, quid sentiant, conjectandum sit, &c. *colle grida.* *& l.* 28. *c.* 26. *a med.* Ferociter ad tribunal imperatoris, ut ultro territuri subclamationibus concurrunt. *Sueton.* in *Ner. c.* 24. Adjuvante hypocrita, non animadversum id inter exsultationes succlamationesque populi. *acclamazioni*, *applausi*.

SUCCLAMATUS, *&* Subclamatus, a, um, clamoribus exceptus, exagitatus. *Quintil. declam.* 18. *c.* 9. Publica subclamatus invidia. *& declam.* 19. *c.* 3. Omnium maledictis subclamatus.

SUCCLAMO, *&* Subclamo, as, a. 1. *gridare*, ἐπιφωνέω, post alterius orationem clamo, acclamo: tum in bonam, tum in malam partem. *Liv. l.* 3. *c.* 50. Hæc Virginio vociferanti subclamabat

mul-

multitudo, nec illius dolori, nec suæ libertati se defuturos. *Id. l.* 26. *c.* 22. Post hæc cum centuria subclamasset, nihil se mutare sententiæ. & *c.* 3. Tanta ira incensa est, ut capita anquirendum concio subclamaret. *Id. l.* 44. *c. penult. a med.* Quidem ausi sunt ex media concione subclamare: abite hinc, ne, &c. Adde *lib.* 6. *c.* 40. *Flor. l.* 2. *c.* 6. *Vellej. l.* 2. *c.* 31. *sub fin.* & *Valer. Max. l.* 6. *c.* 2. *n.* 3. & *l.* 9. *cap.* 1. *n.* 6. *extern.* ¶ Passive impersonaliter. *Liv. l.* 42. *c.* 53. Cum per omnem orationem satis frequenti assensu subclamatum esset. *Id. lib.* 21. *c.* 18. *sub fin.* Sub hanc vocem haud minus ferociter, daret utrum vellet, subclamatum est. Adde *l.* 20. *c.* 25.

SUCCO, onis, m. Legitur a nonnullis in *Cicer. l.* 7. *ad Attic. ep.* 13. *a med.* Oppios enim de Velia succones dicis. *h. e.* succum trahentes: & metaphorice argentarios lucri avidos, quos Oppios Atticus dixerat. Sed mire variant libri, & Critici, *sucones*, *sulcones*, *sanktones*, &c.

SUCCOLLATUS, & Subcollatus, a, um; *portato sul collo*, *sulle spalle*, humeris & collo sublatus. *Sueton. in Oth. c.* 6. *a med.* Succollatus, & a præsente comitatu Imperator consalutatus. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *sub fin. de picturis Ludii.* Nobiles, palustri accessu villæ, succollatis sponsione mulieribus, labantes trepidique feruntur. *Al. leg.* succollantium specie mulieres, labentes trepidæque.

SUCCOLLO, & Subcollo, as, a. 1. *portare sulle spalla*, *e sul collo*, collo humerisque suppositis portare. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *ante med.* Apes regem suum sequuntur, quocumque it, & fessum sublevant, & si nequit volare, succollant. (*Virg.* 4. *Georg. v.* 217. attollunt humeris, dixit.) *Sueton. in Claud. c.* 10. *circa med.* Ab his lectica impositus, &, quia servi diffugerant, vicissim succollantibus, in castra delatus est.

SUCCONDITOR, & Subconditor, oris, m. qui sub conditore operam suam dat. Conditorem autem intellige, qui inter ministros Circenses numeratur: de quo in *Conditor* dictum est. *Tabula marm.* apud *Gruter. pag.* 339. *n.* 3. Chresto conditori, Epaphro sellario, Menandro agitatori, Helleti succonditori, &c. Adde *pag.* 340. *n.* 3.

SUCCOSUS. V. *Sucosus*.

SUCCRESCO, & Subcresco, is, evi, n. 3. *crescere*, ὑποφύομαι, ab imo cresco: & proprie de plantis dicitur. *Colum. l.* 4. *c.* 14. *a med.* Utique frequenter solum excerendum est, dum id incremento suo vites inumbrent, nec patiantur herbam subcrescere. *Ovid.* 9. *Met. v.* 352. succrescit ab imo, Totaque paulatim lentus premit inguina cortex. *Plaut. Trin.* 1. 1. 9. Mores mali, quasi herba irrigua, succreverunt uberrime. ¶ Item post cresco, & universim augeor, incrementum sumo. *Ovid.* 8. *Met. v.* 679. quoties haustum cratera repleri Sponte sua, per seque vident succrescere vina, Attoniti novitate pavent. *Cic.* 3. *de Orat. in fin.* Non enim ille mediocris orator vestræ quasi succrescit ætati, sed & ingenio acri, & studio flagranti, &c. *vien crescendo dietro a voi.* Sic *Liv. l.* 10. *c.* 13. Et se gloriæ seniorum succrevisse, & ad suam gloriam consurgentes alios lætum aspicere.

SUCCRETUS. V. *Subcretus*.

SUCCROTILUS, & Succrotillus, a, um, tenuis, exilis, gracilis. *Festus:* Succrotilla tenuis dicebatur & alta vox. Titinius: Femina fabulata succrotilla vocula. Afranius in Epistola: Loquebatur succrotilla voce serio. Plautus in describendis mulierum cruribus, in Syro: Cum extortis talis, cum succrotillis cruscula. Hæc *Fest.* qui alibi aliter effert hunc Plauti versum. V. *Crocotilum*, & *Todi*.

SUCCUBA, Subcuba, æ, m. & f. qui, vel quæ sub aliquo cubat: & speciatim qui in re venerea se alteri subjicit, ὑποκοίτης. Igitur *succuba* est mulier adultera, quæ in locum legitimæ uxoris se alteri viro subjicit. *Ovid. Heroid. ep.* 6. *v.* 135. lecti quoque succuba nostri Mœreat, & leges sentiat ipsa suas. *Heinsius* legit *subnuba*. *Apul. l.* 5. *Metam.* Tunc indignata Venus exclamavit: vel maxime Psychen illam meæ formæ succubam, mei nominis æmulam. *h. e.* quæ debitum meæ pulcritudini cultum intercipit. Adde *l.* 10. In mascul. gen. *ferulentum succubam* dixit *Prudent. in Ham. v.* 192. scortum masculum intelligens.

SUCCUBO, & Subcubo, as, bui, bitum, n. 1. ὑποκεῖμαι, cubo sub aliqua re. *Apul. l.* 1. *Metam. post princ.* Humi prostratus lectulo succubans jacet. & *l.* 9. Illum, qui instar testudinis alveum succubabat, depulso tegmine cunctis palam facere.

SUCCUBONEUS, & Subcuboneus, i, m. succuba, subjectus. *Titin.* apud *Non. c.* 3. *n.* 204. Contemplari ancillas, quam arbiter illarum subcuboneum esse.

SUCCUDO, & Subcudo, is, udi, usum, a. 3. idem quod cudo, seu cudendo fabricor. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 24. Lorica a loris, quod de corio crudo pectoralia faciebant: postea succuderunt Galli e ferro sub id vocabulum ex anulis ferream tunicam.

SUCCULENTUS. V. *Suculentus*.

SUCCUMBO, & Subcumbo, is, cubui, cubitum, n. 3. *andar sotto*, *sottogiacere*, *mancare sotto il peso*, *cedere*, *non reggere*, *soccombere*, ὑποπίπτω, subtus cado, cedo, vincor, inferior sum. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 369. ancipiti succumbens victima ferro. *Plin. l.* 36. *c.* 15. *ante med.* Trahuntur moles internæ tantæ, non succumbentibus causis operis. *Nep. in Eumen. c.* 11. *sub fin.* Non enim cum quoquam arma contuli, quin mihi succubuerit. *Liv. l.* 22. *c.* 34. *extr.* Pugna adversa, cui hic ipse Annibal succubuit. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 49. & *l.* 1. *Met. v.* 714. succumbere somno. *lasciarsi vincere.* ¶ Submittere se, adorandi causa *Arnob. l.* 6. *pag.* 201. Rationale hominem animal, contilibus testis succumbitis, æris laminas adoratis. ¶ Subjicere se ditioni, *soggettarsi*. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 195. Planaque privato succumbunt oppida regno, & *l.* 2. *v.* 153. succumbere posset Cuncta sibi. ¶ *Succumbere oneri*, onus subire & ferre, *portar il peso*. *Liv. l.* 6. *c.* 32. Cui succumbere oneri coacta plebes, quia quem delectum impedirent, non habebant tribuni plebis. ¶ Sæpe refertur ad animum. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 17. Cur succumbis, cedisque fortunæ? & *lib.* 2. *c.* 23. *extr.* Dolere animove succumbere. *Id. de Senect. c.* 11. Nec languescens succumbebat senectuti. *Id. l.* 2. *de Fin. c.* 15. Succumbere doloribus, eosque humili animo imbecilloque ferre. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 86. Cohortatur ne labori succumbant. *Senec. in Agam. v.* 995. & *Ovid.* 4. *Trist. eleg.* 10. *v.* 103. Succumbere malis. *Cic. pro Planc. c.* 33. *a med.* Jam succumbam isti tuæ orationi: in eo ipso, in quo nihil potest esse nimium, nimium me gratum esse concedam. *Liv. l.* 22. *cap.* 54. *a med.* Nunquam, salva urbe, tantum pavoris tumultusque intra mœnia Romana fuit. itaque succumbam oneri, neque aggrediar narrare, quæ edissertando minora vero faciam. *Ovid. Heroid. ep.* 3. *v.* 91. Succumbere precibus alicujus. *Id.* 7. *Met. v.* 749. & *Virg. Æn.* 4. *v.* 19. culpæ. *h. e.* culpam admittere. ¶ Absolute *Cic.* 2. *de Fin. c.* 29. *sub fin.* Turpe est viro debilitari, dolore frangi, succumbere. *Nep. in Eumen. cap.* 3. Hic illa perculsus plaga non succubuit, neque eo secius bellum administravit. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1315. Succumbe virtus, perfer imperium patris. & *in Troadib. v.* 950. Labefacta mens succubuit. ¶ Cum infinito *Arnob. l.* 1. *pag.* 38. Quam (*mortem*) nec ipsam perpeti succubuisset, tanta si non agenda res esset. ¶ In re obscena *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 10. *a med. Catull. carm.* 109. *in Aufilen. Ovid.* 2. *Fast. v.* 810. *Petron. in Sat. c.* 126. & *Martial. l.* 13. *epigr.* 64.

SUCCURRO, & Subcurro, is, urri, ursum, n. 3. *correr sotto*, ὑποτρέχω, subtus curro, subeo, succedo. *Lucret. lib.* 5. *v.* 704. Tempore eodem aliud nequeat succurrere Lunæ corpus. *Cic. pro Rosc. Amer. cap.* 11. *a med.* Licet undique omnes in me terrores periculaque impendeant omnia, succurram atque subibo. ¶ Item sæpe accurrere auxilii ferendi gratia, opem ferre, subvenire, *accorrere in ajuto*, *sovvenire*, *porger aita*, *soccorrere*, ἐπικουρέω. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 37. Laborantibus succurrere, ægris mederi. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 1. *ad fin.* Ferre opem patriæ, succurrere saluti fortunisque communibus. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 43. *a med.* Succurrit illi Varenus, & laboranti subvenit. *Nep. in Attic. c.* 11. *circa med.* Non florentibus se venditavit, sed afflictis semper succurrit. *Sallust. in Catil. c.* 63. Catilina cum expeditis in prima acie versari, laborantibus succurrere. *Colum. l.* 12. *c.* 1. *a med.* Deficienti succursurus. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 70. His tantis malis hæc subsidia succurrebant, quo minus omnis deleretur exercitus. *Id. l.* 7. *B. Gall. c.* 80. Expeditos levis armaturæ interjecerant, qui suis cedentibus auxilio succurrerent. ¶ Passive impersonaliter *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 52. Plura castella pariter, distinendæ manus causa tentaverat, ne ex proximis præsidiis succurri posset. & *cap.* 80. Nuntios mittit, ut sibi subsidio veniant: se confidere munitionibus oppidi, si celeriter succurratur. *Cels. l.* 8. *c.* 4. Os fractum, nisi succursum est, gravibus inflammationibus afficit. *Liv. l.* 3. *c.* 38. Cujus adversæ fortunæ velit succursum. ¶ Dicitur sæpe de his, quæ prosunt in medicina. *Plin. l.* 31. *c.* 10. *ad fin.* Nitrum succurrit & venenis fungorum ex posca potum. *Id. l.* 28. *c.* 15. Certhum succurrit strangulationibus. *Id. l.* 20. *c. penult. a med.* Cannabis succurrit alvo jumentorum. *Id. lib.* 23. *c.* 1. *sub fin.* Intellectum ibi remedium est, potuque succursum. ¶ Est etiam occurrere, in mentem venire, subire, *sovvenire*, *venir in memoria*. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 1. *a med.* Ut quidque succurrit, libet scribere. *Cic. Fil. ad Tiron. Fam.* 16. *ep.* 21. *a med.* Illud etiam mihi succurrebat, grave esse, me de judicio patris judicare. *Liv. l.* 6. *c.* 12. Non dubito, tot bella gesta legentibus illud quoque succursurum, unde toties victis Volscis suffecerint milites. *August.* apud *Sueton. in Tiber. c.* 21. *ad fin.* Succurritque versus ille Homericus, Τούτου δ' ἑσπομένοιο, &c. *Plin. l.* 7. *c.* 48. *circa med.* Et illud adnotare succurrit, unum omnino quinquennium fuisse, quo senator nullus moreretur. *Id. lib.* 17. *c.* 1. & *l.* 34. *c.* 18. Mirari succurrit. *Petron. in Satyr. c.* 102. Illud miror, tibi non succurrisse, unum nautam stationis perpetuæ interdiu noctuque jacere in scapha.

SUCCUS. V. *Sucus*.

SUCCUSSATOR, oris, m. *cavallo che trotta*, *e sbatte lo vita*, ὑποσεισίπους, equus, qui duriore gressu sessorem concutit. *Lucil.* apud *Non. cap.* 1. *n.* 33 Succussatoris tetri tardique caballi.

SUCCUSSATURA, æ, f. *sbattimento*, succussus equi prave ingredientis. Est *Nonii c.* 1. *n.* 60. Gradarius equus est, molli gradu, & sine succussatura nitens.

SUCCUSSIO, onis, f. *sbattimento*. *Senec. l.* 6. *quæst. nat. c.* 21. Succussio est, cum terra quatitur, & sursum ac deorsum movetur.

SUCCUSSO, as, a. 1. *sbattere*, *scuotere*, frequent. a succutio, proprieque dicitur de equis, qui duriore gradu incedentes, sessorem succutiunt, ut notat *Non. c.* 1. *n.* 33. *Accius ibid.* Agite, ac vulnus ne succusset gressus, caute ingredimini.

SUCCUSSOR, oris, m. idem ac succussator. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 33. Campanus sonipes succussor nullus sequetur. Est qui leg. *subcursor*.

SUCCUSSUS, us, m. *sbattimento di cavallo*, *che trotta*, ἀνακινησμός, actus succutiendi, seu succussandi. *Pacuv.* apud *Cicer.* 2. *Tuscul. cap.* 21. Pedetentim, inquit, ite, & sedato nisu, ne succussu arripiat major dolor.

SUCCUSSUS, a, um, nom. ex particip. *sbattuto*, agitatus, sursum deorsum motus. *Senec. in Thyest. v.* 696. Tota succusso solo nutavit aula. *Apul. lib.* 1. *Met.* Grabatulus succussus & inquietus. ¶ Translate *Valer. Max l.* 6. *c.* 9. *extern. n.* 3. Semel duntaxat vultum mutavit, postquam brevi tristitiæ salebra succussum.

SUC-

SUCCUTIO, & Subcutio, is, ussi, ussum, a. 3. *sbattere, agitare, scuotere, ὑποσείω*, subtus quatio, sursum ac deorsum movendo agito. *Lucret. l. 6. v. 529.* ubi fortis equum vis Fervatos utrimque rotarum succutit orbes. *Senec. l. 6. quaest. nat. c. 21. a med.* Nec succutiuntur tunc omnia, nec inclinantur, nec vibrantur. *Id. l. 5. c. 2.* Si legeris (*Virg. Eclog. 2. v. 26.*) Cum placidum ventis staret mare: scito, illud non stare, sed succuti leviter: & dici tranquillum, quia nec huc, nec illo impetum capiat. *Ovid. 2. Met. vers. 166.* Succutiturque alte, similisque est currus inani. *Apul. l. 2. Metam.* Illud cibarium vasculum crebra succutiens. *Id. in Apolog.* Manus contraxisset, caput succussisset.

SUCERDA, æ, f. *sterco di porco, χοιρεία κόπρος*, stercus suillum. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 813.* Hic in stercore homo, fabulisque fimo atque sucerdis. *Titin.* apud *Fest.* Quid habes, nisi unam arcam sine clavi? eo condis sucerdas. ¶ Apud *Fest.* eo stat vocabulorum ordine, ut duplici c a scribi oporteat: atque ita a multis scribitur.

SUCIDUS, & Succidus, a, um, *sucido, sudicio*, suci plenus. *Sucida lana*, recens detonsa, & needum purgata: a *sucus. Varr. l. 2. R. R. c. 11. circa med.* Tonsuræ tempus inter æquinoctium vernum & solstitium, cum sudare inceperunt oves: a quo sudore recens lana tonsa sucida appellata est. *Martial. l. 12. ep. 28.* Succida palliolo vellera quinque petit. *Juvenal. sat. 3. v. 24.* vinum, quod sucida nolit Lana pati. *Cels. l. 8. c. 3. ad fin.* Imponenda vulneri lana succida. *Plin. l. 29. c. 2.* varios refert lanæ sucidæ usus in medicina. *Id. ibid. a med.* appellat *succidas sordes*, quæ pecudum lanis adhærent. ¶ *Solum sucidum*, succosum. *Apul. in Apolog.* Regio fecunda, & cælum pluvium, & ventus clemens, & sol apricus, & solum succidum. *V. Sucosus.* ¶ *Ancilla sucida*, bene habita, suci plena. *Plaut. Mil. 3. 1. 189.* ¶ De ratione scribendi V. in *Sucor.*

SUCOSUS, & Succosus, a, um, *pien di sugo, sugoso, umido, branco*, suco plenus, suculentus, humidus. *Colum. l. 2. c. 17.* Melius habetur fœnum, quod suapte natura succoso gignitur solo, quam quod irrigatum aquis elicitur. *Plin. l. 17. c. 10. a med. de solo hortis idoneo.* Sit ergo siccum succosumque, bipalio subactum, &c. *siccum* opponitur palustri, *succosum* arido & gracili. *Colum. l. 4. c. 29.* Stirpium genera, quæ seminiis & succosioris libri sunt. *Plin. l. 25. c. 9. ad fin.* Radix crassi succosa. *Id. l. 25. c. ult.* Succosa folia. *Id. l. 24. c. 6. a med.* Picea pinguem & larix modo succosam resinam fundit. *Id. l. 12. cap. 25. sub fin.* Styrax minus succosus. *Id. l. 14. cap. 6. a med.* Massilia vinum gemino sapore, quando & condiendis aliis pinguius gignit, quod vocant succosum. ¶ Sucosa lana *Seren. Sammon. c. 60. v. 1052.* est sucida. ¶ Translate *Petron. in fragm. Tragur. c. 38. Burm.* Reliquos collibertos ejus cave contemnas: valde succosi sunt. *h. e.* pecuniæ abundantes, opulenti.

SUCRONENSIS, se, ad Sucronem pertinens, fluvium, atque olim etiam oppidum Hispaniæ Tarraconensis. *Cic. pro Balb. c. 2.* Prœlium Sucronense. *h. e.* quo Pompejus apud Sucronem cum Sertorio pugnavit: de quo *Sallust. in fragm. l. 3. Histor. in ep. Pomp. ad Senat.* & *Flor. l. 3. c. 22.*

SUCTUS, a, um, *succiato*, emunctus. *Pallad. in Februar. tit. 26. sub fin.* Porca sex nutrire debet, quia frequentiore numero sucta deficiet.

SUCTUS, us, m. *succiamento, succio, σμύσις, ὑποθηλασμός*, actus sugendi. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 767.* Ut cremento corpora fierent majora parvo suctu candida lactis. *Plin. sub fin. l. 10.* Somniat infans, & foetum imitatur. *Id. ibid. c. 46.* Bibunt aves suctu. & *l. 8. c. 36.* Ursi priorum pedum suctu vivunt. & *l. 9. c. 30.* Polypus brachiator complexu, & sorbet acetabulis ac numeroso suctu.

SUCULA, æ, f. *porcelletta, ὕαινα, χοιρίδιον*, parva porca: dimin. a *sus*, quasi *sucula*, ut *bucula* a *bos*. *Plaut. Rud. 4. 4. 125.* Post est seculcula argenteola, & duæ connexæ maniculæ, & sucula. *Gr.* Quin tu i dierecta cum sucula & cum porculis. Ubi *Plaut.* alludit ad machinam tractoriam, de qua statim dicemus. ¶ *Suculæ* etiam Latinis dicuntur stellæ in capite Tauri, quæ Græcis Ὑάδες, Hyades appellantur: quod sidus vehemens est, & terra marique turbidum, tamque in ortu suo, quam occasu, pluvias, tempestates, largosque imbres concitat. Nomen id ex veterum imperitia originem cepit. Putarunt enim, quia ὗς Græce suculam, sive parvam suem notat, sidus hoc ita appellatum, quia suculæ similitudinem referat. Sed errorem hunc refellit *Tullius l. 2. de nat. Deor. c. 43.* Tauri, inquit, caput stellis conspersum est frequentibus. Has Græci stellas Ὑάδας vocitare suerunt: a pluendo. ὕειν enim est pluere. Nostri imperite suculas, quasi a suibus essent, non ab imbribus nominatæ. Adde *Plin. l. 2. c. 39.* & *l. 18. c. 26. ad fin.* & *Tiron. Tull.* apud *Gell. l. 13. c. 9.* Ipse autem *Gell. ibid.* Veteres Romanos conatur ab imperitia defendere. ¶ Est etiam *sucula* machina tractoria, *fusello dell' argano, e verna, molinello, naspo.* Eam ita describit *Budæus*: Sucula est machinæ tractoriæ generis: constat autem tereti ligno, duobus aut pluribus vectibus trajecto utrinque, æqua astantibus longitudine. Hæc dum versatur, funis, qui ductorius dicitur, circa eam obvolvitur. Sic vocata est a scrophæ similitudine. Nempe quod etiam hæc machina suum porculum habeset. Nam in media circiter sucula batillus, aut uncus, qui figebatur, ut teneret funem, qui dum versabatur, sucula circumplicabatur, porculus vocabatur. *Cat. de R. R. c. 19.* Porculum in media sucula facito. *Vitruv. l. 10. c. 2.* Cum autem funis habet caput ad suculam religatum, & vectes ducentes eam versant, funis se involvendo circa suculam extenditur; & ita sublevat onera ad altitudinem, & operum collocationes. ¶ Habet usum etiam in torculari & prelo, ut videre est apud *Caton. R. R. c. 12.* & *18.* & *Ulpian. Dig. l. 19. tit. 2. leg. 19.*

SUCULENTUS, a, um, *da porco, bestiale, brutale.* *Prudent. in proœm. Hamartig. v. 57.* Caro in sororem telis mentem dirigit, Mens in cerebro ventilatur ebrio, Ex quo sorores suculentos colligit. ¶ *Suculentus*, vel *Succulentus*, suci plenus, sucosus, pinguis, obesus, *sucoso*: a *sucus*, vel *succus*. *Apul. post init. l. 2. Metam.* Inenormis proceritas, succulenta gracilitas, rubor temperatus. & *lib. 10.* Corpus obesa pinguitie complexerem, corium arvina succulenta mollivera. *Paulin. Nolan. poem. 21. ad Cyther. v. 631.* Quia suculenti corporis licentia Retunditur jejuniis.

SUCULUS, i, m. *porcelletto, porcellino, ὑΐδιον*, parvus sus, porcellus. *Justinian. lib. 2. Institution. tit. 1. a med. §. 37.* Agni, hædi, & vituli, equuli, & suculi.

SUCUS, & Succus, i, m. *sugo, suco, umore, χυμός*, humor tam in animalium, quam in plantarum corporibus, quo illa aluntur. Intelligitur autem humor aliquid habens crassitiei, aut lentitudinis. nam purus liquor, qualis est aquæ, sucus non est. Hinc *Plin.* (cujus verba in *Sapor* retulimus) negat in aqua sucum esse. Est a *sugo*, quod singula membra quantum ex eo opus est, resugant attrahantque. Si duplici cc scribatur, erit a supino *suctum*, ut in c concesso. Verum in antiqu. codicib. MSS fere unico scribitur, teste *Pier. ad Virg. Drakenbork. ad Sil.* & *Lucan. Delrio ad Claudian. Heinsio, Dausqu.* &c. Quare *sucus* scriptio est tutior, quamvis *succus* videatur receptior. *Lucret. l. 4. v. 618.* sucum sentimus in ore, cibum cum Mandendo exprimimus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 47.* Stirpes ex terra sucum trahunt, quo aluntur ea, quæ radicibus continentur. *Plin. l. 14. c. 1. circa med.* Vites summum terræ ovia bibunt. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55.* Ex intestinis & alvo secretus a reliquo cibo succus is, quo alimur, permanat ad jecur. *ibid.* & *Terent. Eun. 2. 3. 26.* Color verus, corpus solidum & succi plenum. *ben nutrita, ben in carne*: bene habitum. Plenum & forte, inquit *Donat.* non flaccidum. nam succus est humor in corpore, quo abundant bene valentes: interior pinguedo membrorum. Sic *Apul. in Apolog.* Facies decora, & succi palæstrici plena. Contra *Auct. Priap. carm. 32.* puella, Quæ suco caret, atque petra pumex. *Virg. Eclog. 3. v. 5.* Hic alienus oves custos bis mulget in hora: Et sucus pecori, & lac subducitur agnis. *Plaut. Capt. 1. 1. 12.* Cochleæ in occulto latent: suo sibi suco vivunt, si ros non cadit. *Tibull. l. 1. eleg. 7. v. 13.* Tum succos herbasque dedi, quis livor abiret. *h. e.* succos herbarum, ut *pateris & auro* apud *Virg.* V. *Endiadys. Ovid.* eadem sententia, *l. 2. Trist. v. 455.* Et quibus e succis abeat de corpore livor. *Petron. in Sat. cap. 88.* Herbarum succos exprimere. *Senec. in Med. v. 712.* succos legunt Lucis Sarvi nobiles Hercyniis. *h. e.* herbas succis plenas. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 109.* Tu levior foliis, tum cum sine pondere succi Mobilibus ventis, arida facta, volant. *Plin. l. 28. c. 14. ad fin.* Succus caprini capitis decocti. *Id. in fin. lib. 12.* Succus nuci expressus. *Id. l. 22. c. ult. ante med.* Succus ptisanæ. *Id. l. 13. c. 2.* unguenti. ¶ Dicitur & de aliis liquoribus. *Virg. 12 Æn. v. 419.* & *Ovid. 2. Met. vers. 120.* equi Solis ambrosiæ succo saturi. & *lib. 10. v. 276.* succus pinguis olivi. *Tibull. l. 1. eleg. 11. v. 47.* Pax aluit vites, & succos condidit uvæ. *Sil. l. 7. v. 169.* pocula succis mulcere Lyæi. *Plin. l. 8. c. 24.* & *32.* Succus lactis. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 233.* ipsasque bibunt violaris succos. *la rugiada.* & *Lucan. l. 3. v. 237.* bibunt tenera dulces ab arundine succos. *zucchero.* & *Horat. l. 2. sat. 4. v. 100.* nigra succus loliginis. *Id. l. 2. sat. 8. v. 46.* garum de succis piscis Hiberi. *h. e.* liquamine. *Seren. Sammon. c. 60. v. 1052.* qui candidus ovi Sucus inest. *Pallad. in Februar. tit. 23.* Succo villarum subdita loca. *h. e.* sterquilinii. ¶ *Succus*, alimentum, *τροφή*. *Varr. l. 1. R. R. c. 23.* & *Plin. l. 18. c. 17. sub fin.* Rectius in tenuiora terra seruntur ea, quæ non multo indigent suco. ¶ De medicamentis. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 184.* & *l. 2. de art. am. v. 335.* amari pocula succi. & *vers. 492.* Illa Machaoniis superant medicamina succos. *Id. 4. ex Ponto, ep. 3. v. 33.* I, bibe, dixissem, purgantes pectora succos. *Id. Heroid. ep. 12. v. 181.* & *14. Met. v. 403.* succus veneni. *Lucan. l. 6. v. 581.* diris sucis conspergere aliquem. ¶ Metonymice est sapor. *gusto, sapore.* *Horat. l. 2. sat. 4. v. 70.* Picenis cedunt poma Tiburtia succo. & *sat. 8. v. 27.* cætera una aves, conchylia, pisces, Longe dissimilem noto celantia succum. *Ovid. in Halieut. v. 103.* piscis succo ingratus. *d' ingrato sapore.* & *Horat. l. 2. sat. 4. v. 13.* Ova succi melioris. ¶ Metaphorice est vis, vigor, robur, copia, nervi, pondus: ducta translatione a corpore succi pleno, & bene habito. *Cic. Attic. l. 4. ep. 16. a med.* Amisimus, mi Pomponi, omnem non modo succum ac sanguinem, sed etiam colorem & speciem pristinam civitatis. *Quintil. in proœm. l. 1. ad fin.* His omnibus admiscebitur dicendi ratio, quæ non modo studiosos instruat, sed etiam facundiam, vires augere eloquentiæ possit. nam nudæ illæ artes nimia subtilitatis affectatione omnem succum ingenii bibunt, & ossa detegunt. ¶ Commode ad orationem refertur. *Cic. 3. de Orat. c. 25.* Ornatur oratio genere primum, & quasi colore quodam & succo suo. *Id. l. 2. c. 22. sub fin.* Omnes etiam tum retinebant illum Periclis succum, sed erant paulo uberiore filo. *Id. in Brut. c. 9.* Hæc enim ætas effudit hanc copiam: &, ut opinio mea fert, succus ille & sanguis incorruptus usque ad hanc ætatem oratorum fuit, in qua naturalis inesset, non fucatus nitor. *Id. in Orat. c. 23.* Orationis subtilitas etsi non plurimi sanguinis est, habeat tamen succum aliquem oportet, ut etiam, si illis maximis viribus careat, sit, ut ita dicam, integra valetudine. *Quintil. l. 10. c. 1. ante med.* Historia quoque alere orationem quodam molli jucundoque succo potest. ¶ *Sucuum* pro *succorum* habet *Apul. l. 10. Metam.* Sapidissimis intrimentis succuum pulmento condita.

SUDABUNDUS, a, um, *pieno di sudore*, sudans. *Auct. Paneg. ad Pison.* v. 176. totaque ludos Turba repente suos jam sudabunda relinquit.

SUDARIOLUM, i, n. diminut. a sudarium, linteolum, *Apul. in Apolog.* Si hodie illud sudariolum tu intercepisses.

SUDARIUM, ii, n. *fazzoletto, fringatoja, moccichino*, καθιδρώτιον, ῥινόμακτρον, linteum, quo sudor faciei detergetur, & nares purgantur. *Catull. carm.* 12. *in Asin.* v. 14. & *carm.* 25. *in Thall.* v. 7. Sudarium Setabum. *Martial. l.* 11. *epigr.* 40. Jam mihi nigrescunt tonsa sudario barba. *Sueton. in Neron. c.* 48. Adoperto capite, & ante faciem obtento sudario, equum ascendit, quatuor solis comitantibus. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Cum reus, agente in eum Galba, candido frontem sudario tergeret. *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 67. *Burm.* Sudario manus tergens, quod in collo habebat. *Val. Max. l.* 9. *c.* 12. *n.* 7. Sudario coarctatis ore & faucibus, incluso spiritu pœnam morte praecurrit.

SUDATIO, onis, f. *il sudare*, ἵδρωσις, actio sudandi. *Senec. ep.* 86. *ante med.* Piscinæ, in quas multa sudatione corpora exinanita demittimus. *Cels. l.* 5. *c.* 2. *a med.* Se primo die protinus subiturum languorem aut dejectione, aut vomitu, aut sudationibus sperant. ¶ Item locus ipse, in quo sudor elicitur, sudatorium. *stufa. Vitruv. l.* 5. *c.* 11. *ante med.* E regione frigidarii collocetur concamerata sudatio.

SUDATOR, oris, m. ἱδρωτήρ, qui sudat. *Plin. l.* 23. *cap.* 1. *a med.* Dysentericis, sudatoribus, in longa tussi, in epiphoris, meracum.

SUDATORIUM, ii, n. *stufa, luogo da sudare*, ὑπόκαυστον, caldarium, vaporarium, laconicum, locus in balneis testudinis instar constructus, ab igne sine fumo accensus ad eliciendum sudorem. *Senec. de vita beata, c.* 7. Circa balnea, & sudatoria, ac loca ædilem metuentia. *Id. epist.* 51. *ante med.* Quid mihi cum istis calentibus stagnis! quid cum sudatoriis! in quæ siccus vapor corpora exhausturus includitur.

SUDATORIUS, a, um, ἱδρωτικός, pertinens ad sudationem. *Plaut. Stich.* 1. 3. 75. Vel unctiones Græcas sudatorias, vel alias malacas.

SUDATRIX, icis, f. *Martial. lib.* 12. *epigr.* 18. Dum per limina te potentiorum Sudatrix toga ventilat. *h. e.* quæ sudorem elicit.

SUDATUS, a, um, *molle di sudore*, ἱδρωμένος, sudore madefactus. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Vigilandæ noctes, & fuligo lucubrationum bibenda, & in sudata veste durandum. ¶ Item per sudorem emissus, in modum sudoris fluens. *Ovid.* 10. *Met.* v. 308. Cinnamaque, costumque suum, sudataque ligno Tura ferat. ¶ Poetice est multo labore, & sudando confectus. *Sil. l.* 4. v. 435. multoque labore Cyclopum Sudatum thoraca capit. *Claudian. in II. consul. Stilich.* n. 94. Lingonico sudatea vomere messes. *Id.* 2. *de rapt. Pros.* v. 16. sudata marito fibula. *h. e.* a marito. *Id. epigr.* 25. n. 12. zona castæ manibus sudata Serenæ. *Prudent. l.* 2. *contra Symmach.* n. 550. sudata bella. ¶ *Sudatus labor*, sudando exantlatus. *Stat.* 5. *Theb.* n. 189. gelidoque labor sudatus in Hæmo. Adde *Sil. l.* 3. v. 91. Sic *Pacat. in Paneg. Theodos. c.* 8. Actæ sub pellibus hiemes, æstates inter bella sudatæ.

SUDES, vel Sudis, is, f. *pertica, palo, bastone, asta*, χάραξ, pertica, contus, vallus. Usum habet præcipue in bellis. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 27. Fossas transversas viis perducit, atque ibi sudes, stipitesque præacutos defigit. *Id. l.* 5. *B. Gall. c.* 18. Ripa acutis sudibus præfixis munita. & *cap.* 39. & *Virg. Æn.* 7. v. 524. Sudes præustæ. *Sil. l.* 6. v. 339. jaciuntque sudes, & inania tela. *Lucan. l.* 6. v. 172. Nunc sude, nunc duro contraria pectora conto Detrudit muris. *Ovid. Met.* 12. *vers.* 299. Qua juncta est humero cervix, sude figit obusta. Ingemuit, duroque sudem vix osse revellit Rhœtus. *Liv. l.* 40. *c.* 6. *ad fin.* Multa vulnera sudibus facta. & *lib.* 26. *c.* 51. Sudibus inter se in modum justæ pugnæ concurrerunt. Utroque loc. al. leg. *rudibus*. ¶ Et in re rustica. *Virg.* 2. *Georg.* v. 25. Quadrifidasque sudes, & acuto robore vallos. & *vers.* 359. Fraxineasque aptare sudes, furcasque bicornes. Adde *Plin. l.* 17. *c.* 14. & 22. & *lib.* 14. *c.* 1. quibus locis & sepi muniendæ, & viti pedandæ sudes adhibentur. ¶ Translate *Juvenal. sat.* 4. v. 127. *de rhombo pisce.* peregrina est bellua. cernis Erectas in terga sudes? *h. e.* spinas peracutas. (Hoc sensu usurpat etiam *Prudent. in Apotheos.* v. 127.) *Apul. l.* 7. *Metam.* Saxeas sudes incursando contererem, *h. e.* acutas cautes. ¶ De positione recti casus nihil adhuc vidi. Si *Sudiculum* diminutivum est a *sude*, videtur *sudis* in recto præferendum. Sic enim & a *fidis* est *fidicula*, & a *mollis molliculus*, &c. contra *trabecula* a *trabes*, & *plebecula* a *plebes*. Adde, quod *sudis*, nomen piscis, satis confirmat, *sudis* de conto rectius dici, quam *sudes*. De quo pisce *Plin. sub fin. lib.* 32. Sunt præterea a nullo auctore nominati sudis Latine appellatus, Græce sphyræna, rostro similis nomine, magnitudine inter amplissimos, rarus, sed non degener.

SUDICULUM, genus flagelli dictum, quod vapulantes sudentes facit. *Paul. ex Festo.* Al. volunt esse diminutivum a *sudis*.

SUDIFICUS, a, um, *che fa sereno*, serenum, seu sudum inducens. Affertur hæc vox in Thesauro L. L. confirmaturque duobus carminibus ex *Gell. l.* 2. *c.* 22. & *ult.* quæ quidem carmina in Gellio non inveniuntur nisi græca, quæ aliquis forte in latinum vertens, græcum αἰθρηγενέτης transtulit *sudificus*.

SUDIS. V. *Sudes*.

SUDO, as, avi, atum, a. 1. *sudare*, ἱδρόω, sudorem emitto. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 55. Cum ille diceret, se hoc causa sudare; minime mirum, inquit, modo enim exiisti de balneis. *Id.* 2. *de Divin. c.* 27. Deorum sudasse simulacra, nuntiatum est. *Horat. in art. poet.* n. 413. Multa tulit, fecitque puer, sudavit, & alsit. *Petron. in Satyr. c.* 116. In montem sudantes conscendimus. *Liv. l.* 27. *c.* 4. *ad fin.* Quatuor signa sanguine multo diem ac noctem sudasse. *Lucret. l.* 6. v. 942. in speluncis saxa superna sudant humore. ¶ Translate est humorem quemlibet emittere. *Justin. l.* 36. *cap.* 3. Arbores certo anni tempore balsamum sudant. *Virg. Eclog.* 4. v. 30. Et duræ quercus sudabunt roscida mella. & *Eclog.* 8. v. 54 Pinguia corticibus sudent electra myricæ. *Nemesian. Eclog.* 1. v. 76. dulcia mella Sudabunt taxi. *Martial. l.* 13. *epigr.* 98. Hoc tibi Campani sudavit bacca Venafri. ¶ Et quocumque humore madere. *Ennius apud Non. cap.* 10. *num.* 4. & *Virg.* 2. *Æn.* v. 582. Franguntur hastæ, terra sudat sanguine. *Virg.* 1. *Georg. vers.* 117. cavæ tepido sudant humore lacunæ. *Sil. l.* 2. v. 455. Heu, quantam Ausonia sudabitis arma, cruore! *Virg.* 2. *Georg.* v. 118. odorato sudantia ligno balsama. *Martial. l.* 14. *epigr.* 221. Parva tibi curva craticula sudet ofella. ¶ Passive *Tacit. de Germ. c.* 45. *a med.* Nemora Orientis, ubi tura & balsama sudantur. ¶ Item vehementer laborare: quia magnum laborem sudor consequitur. *Cic. pro Sext. c.* 66. *circa med.* Sudandum est his pro communibus commodis, adeundæ inimicitiæ, &c. *Id. Fam.* 3. *ep.* 12. *a med.* Vides sudare me, jamdudum laborantem, quomodo ea tuear, & te non offendam. *Terent. Phorm.* 4. 3. 25. Sudabis satis, si cum illo inceptas homine. *Lucret. l.* 5. v. 1128. incassum defessi sanguine sudent, Angustum per iter luctantes ambitionis. *Stat.* 5. *Theb. vers.* 443. *de Hyla.* Lernæaque tollens Arma, sub ingenti gaudet sudare pharetra. *Propert. l.* 4. *eleg.* 1. v. 70. His meus ad metas sudet oportet equus. ¶ Passive impersonaliter. *Sil. lib.* 15. v. 72. Quidquid ad Idæos Xanthum, Simoentaque nobis Sanguine sudatum est. *Senec. in fin. ep.* 4. Parabile est, quod natura desiderat: ad supervacua sudatur. ¶ Cum infinito *Stat.* 10. *Theb.* v. 326. & ferreo sudant Claustra emoliri. ¶ Cum accusativo *Prudent. Cathemer.* 2. v. 76. Jacob luctator Angeli Sudavit impar prœlium. *Vet. lap.* inscriptus Druso Neroni, apud *Gruter. pag.* 336. *n.* 5. ad divortia Rheni Pervasi hostiles depopulatus agros, Dum tibi, Roma, decus æternaque sudo tropæa. *Pers. sat.* 5. *vers.* 149. ut nummi, quos hic quincunce modesto Nutrieras, pergant avidos sudare deunces. *h. e.* parere, laborando & sudando quasi emittere.

SUDOR, oris, m. *sudore*, ἱδρώς, humor per cutem animalis erumpens aut labore, aut metu, aut morbo. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 2. Tum latus ei dicenti condoluisse, sudoremque multum consecutum esse audiebamus, ex quo cum cohorruisset, cum febri domum rediit. *Id.* 1. *de Divin. c.* 34. Herculis simulacrum multo sudore manavit. *Petron. in Satyr. c.* 6. *extr.* In cursu fatigatus, & sudore jam madens. *Virg.* 12. *Æn.* v. 338. equi sudore fumantes. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. n. 10. cum sudor ad imos Manaret talos. *Phædr. l.* 4. *fab.* 24. Juvenes sudore multo diffluentes corpora. *Senec. epist.* 11. Quibusdam etiam constantissimis sudor erumpit. *Senec. alter in Troadib.* v. 487. Sudor per artus frigidus totos cadit. & *in Oedip.* v. 925. gelidus fluit sudor per artus. *Ovid. Met.* 5. n. 632. Occupat obsessos sudor mihi frigidus artus. *Virg.* 2. *Æn.* v. 174. salsusque per artus sudor iit. & *lib.* 3. v. 175. gelidus toto manabat corpore sudor. *Lucret. l.* 6. v. 944. manat nobis e toto corpore sudor. *Virg.* 5. *Æn.* v. 200. sudor fluit undique rivis. *Ovid.* 9. *Met.* v. 57. sudore fluentia multo brachia. *Flor. l.* 2. *c.* 4. Alpina corpora nos et calore pugno, statim in sudorem eunt. *Sueton. in Ner. cap.* 24. Sudorem frontis brachio detergere. *Martial. l.* 5. *epigr.* 80. Sudor inhæreret madida ne veste retentus. *Plin. l.* 21. *c.* 15. Sudore diffluere. *Plin. l.* 7. *c.* 18. Sudorem emittere. *Id. l.* 27. *c.* 9. Sudores evocare. *Id. l.* 31. *c.* 10. *a med.* ciere. *Cels. l.* 2. *c.* 17. & *Plin. l.* 24. *c.* 21. *a med.* movere. *Cels. ibid.* elicere. *Plin. lib.* 24. *c.* 6. & 9. Sudores, & sudorem facere. *far sudare*. & eodem sensu *Nepos in Eumen. cap.* 5. *a med.* excutere. & *Scribon. Larg. compos.* 217. ducere. *h. e.* ciere, elicere. *Plin. l.* 35. *c.* 17. immodicos sistere. *Id. l.* 23. *c.* 1. *a med.* coercere. & *cap.* 9. cohibere. & *cap.* 4. discutere. *Id. l.* 28. *cap.* 19. *ad fin.* inhibere. *Id. l.* 20. *c.* 13. *ad fin.* reprimere. *Id. l.* 35. *cap.* 15. *a med.* sedare. ¶ Metonymice est labor, fatica. *Virg. Æn.* 9. *vers.* 458. phaleras multo sudore receptas. *Quintil. l.* 5. *c.* 7. Maximus tamen patronis circa testimonia sudor est. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 60. *ad fin.* Stilus ille multi sudoris est. *Id. pro Font. c.* 1. *a med.* Multo ejus sudore ac labore sub populi R. ditionem ceciderunt. *Stat.* 5. *Theb.* v. 124. Plena mihi domus, atque ingens, en cernitis, sudor. *h. e.* labor in pariendo. *Capitolin. in Maximin. c.* 2. *extr.* Sexdecim lixas uno sudore devicit. & *cap.* 5. Septem fortissimos uno sudore vicit. *h. e.* uno labore, & non interquiescendo. ¶ Metaphorice est quivis humor sudoris modo erumpens. *Ovid.* 2. *Met.* v. 198. Scorpion nigri madidus sudore veneni. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 5. Hinc sudor quivis deorsum in terras imber. Al. aliter leg. *Plin. l.* 26. *c.* 12. Primus sudor picis aquæ modo fluit canali, &c. Sequens liquor crassior jam, &c. *Id. l.* 23. *c.* 8. *a med.* Sudor virgæ corni arboris, lamina ferrea candente exceptus. *Id. l.* 35. *c.* 15. Alumen est sudor quidam ejus lapidis in spumam coagulatus. *Id. l.* 11. *c.* 12. *de melle.* Sive ille est cæli sudor, sive quædam siderum saliva. ¶ Sudor maris *Lucretio l.* 2. v. 464. est ipsa aqua marina. Al. leg. *udor*, *h. e.* humor. ¶ Sæpe, inquit *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 15. *sub fin.* colligitur roris modo tenuis & dispersus liquor, qui ex multis in unum locis confluit. Sudorem aquileges vocant: quia guttæ quædam vel pressura loci eliduntur, vel æstu evocantur. *Vitruv. l.* 8. *c.* 1. *ante med.* In terra autem nigra sudores & stillæ exi-

exiles inveniuntur, quæ ex hibernis tempestatibus collectæ, in spissis & solidis locis subsidunt. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 19. leg. 1. ante med.* Si aqua sudoribus manando, in aliquem primum locum effluere, atque ibi apparere incipit, ejus hoc esse caput dicemus. *u goccia a goccia.*

SUDORUS, a, um, *sudato*, sudore madens. *Apul. in Florid. num. 16. ante med. (al. lib. 3.)* Sudoro affatim corpore, diutine obrigui.

SUDUS, a, um, *sereno e asciutto*, αἴθριος, serenus & siccus. *Festus:* Sudum Verrius ait significare subudum. sed auctorum omnium fere exempla volunt, ut sudus siccum significet. Sudum enim, quasi seudum, idest sine udo, ut securus sine cura dictum est. *Virg. 4. Georg. v. 77. de apib.* Ergo ubi ver nactæ sudum, camposque patentes, Erumpunt portis. (*Philargyr.* ad hunc loc. *Non. c. 1. n. 131.* & *Serv. ad Æn. 8. v. 529.* cum *Verrio* sentiunt, & exponunt subhumidum, & semihumidum: sed standum est a *Festo.*) *Lucil.* apud *Non. ibid.* & *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 2.* ventorum suda flamina. *Apul. l. 11. Metam.* Cælum autem, nubilosa caligine disjecta, nudo sudoque luminis proprii splendore candebat. *Id. de deo Socrat.* Sudæ nubes. *secche:* quod multi legunt etiam apud *Senec. in fin. cap. 26. l. 2. quæst. nat.* ¶ *Sudum* absolute (subaudi *cælum*) cælum serenum, *ciel sereno*, αἴθρα: præsertim post pluviam. *Plaut. initio Militis.* Curate, ut splendor meo sit clypeo clarior, quam solis radii esse, cum sudum est, solent. *Id. Rud. 1. 2. 34.* Exsiccare arundines, qui pertegamus villam, dum sudum est. *Cic. 16. Fam. ep. 18. a med.* Horologium mittam, & libros, si erit sudum. *Virg. 8. Æn. v. 528.* Arma inter nubes, cæli in regione serena, Per sudum rutilare vident. Adde *Valer. Flacc. l. 2. v. 115.* ¶ *Sudum*, adverbii modo. *Prudent. Cathemer. 7. vers. 80.* metalli lux argentei Sudum polito prænitens purgamine. ¶ *Sudus*, subudus, subhumidus, ut *Verrius, Philargyr.* & *Nonius* volunt. *Arnob. sub init. l. 7. pag. 218.* Nisi forte hostiarum deus animas devorat, pasciturque de enidoribus, quas evomunt ardentia viscera, adhuc sude de sanguine, & prioribus humecta de succis.

SUEO, es, evi, etum, n. 2. *esser solito*, εἴωθα, ἐθίζομαι, soleo. *Lucret. lib. 1. v. 54.* Appellare suemus, & hæc eadem usurpare. *& vers. 301.* Usurpare oculis, nec voce cernere suemus. *synæresis. & lib. 6. v. 953.* & *Propert. l. 4. eleg. 10. v. 17.* Urbis virtutisque parens sic vincere suevit. *Cic. in Arat. l. 2. de nat. cap. 43.* Has Græci stellas Hyadas vocitare suerunt. *syncope pro* sueverunt. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 488* arcanoque suerit prodere. *Id. l. 1. in Eutrop. v. 194.* neglectaque surverat arcæ Claustra removisi. *Sil. l. 15. vers. 766.* Romano vulnera suerint Quanta afferre manus. *pro* suevei int. *Cic. Fam. 15. ep. 8. extr.* A te id, quod suesti, peto. syncope pro *suevisti*. Al. leg. *consuesti*.

SUERA, æ, f. caro suilla. Affertur a *Turnebo l. 21. c. 6.* ex *Varr. l. 4. de LL. c. 22. a med.* ubi alii aliter leg.

SUESCO, scis, n. 3. *assuefarsi*, ἐθίζομαι, consuesco, assuesco. *Tacit. 2. Ann. c. 44.* Drusus in Illyricum missus est, ut suesceret militiæ. *& cap. 52.* Ut Tacfarinas lectos viros, & Romanum in modum armatos castris attineret, disciplina & imperiis suesceret. *h. e.* assuesceret milites: active. Al. referunt ad ipsum Tacfarinat. *Auson. ep. 16. v. 92.* natus tunc Suescat peritis fabulis Simul jocari, & discere. Quidam tribuunt & *Ciceroni Fam. 6. ep. 8.* sed ibi pro *cum suescerent* al. rectius leg. *consuessent*. ¶ Præteritum *suevi* est a *sueo*.

SUESSANUS, a, um, ad Suessam pertinens, quæ fuit oppidum Latii adjecti, seu Campaniæ, inter Lirim & Teanum, colonia Romana, cognomine Aurunca, patria *Lucilii*: unde *Auson. epist. 15. v. 9.* Rudes Camenas qui Suessæ prævenis. Alia fuit Suessa Pometia in Latio antiquo, prope Norbam & Setiorum. *Cic. ad Brut. ep. 8.* C. Nasennium municipem Suessanum tibi commendo. *Cato R. R. c. 22.* Suessanum rus. ¶ *Suessani, orum*, cives & incolæ. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 151. num. 5. & pag. 462. num. 7. &c.*

SUETONIUS TRANQUILLUS, Grammaticus & Rhetor Romanus, scriptor, Vopisci judicio, emendatissimus & candidissimus, Plinii junioris amicus, ut patet ex hujus *epist. 95. l. 10.* scripsit stilo eleganti & erudito duodecim priorum Imperatorum Vitas, librum de illustribus Grammaticis, alterum de claris Rhetoribus; quæ omnia exstant. Vitæ quorundam Poetarum, ut Horatii, Lucani, Juvenalis; libellus item de Viris illustribus, ejusdem ne Suetonii sint, nec ne, disputant Critici, aliis affirmantibus, aliis negantibus.

SUETUS, a, um, *assuefatto, avvezzo, solito*, εἰωθώς, ἐθιστός, assuetus, a *sueo*. *Sallust. in fragm.* apud *Augustin. l. 2. de Civ. Dei, c. 18.* Discordia, & avaritia, atque ambitio, secundis rebus oriri sueta mala. *Horat. l. 1. sat. 8. v. 17.* suetæque, feræque suetæ Hunc vexare locum. *Lucret. l. 2. v. 901.* porro ex aliis sentire suetis. *Liv. l. 5. c. 43. extr.* Abstinere suetus ante talibus conciliis. *Virg. 5. Æn. v. 341.* equi curru succedere sueti. *Tacit. 5. Hist. cap. 6.* Lacus suetas aquis volucres non patitur. *Id. 2. Ann. cap. 52.* Sueti latrociniis. *Lucan. l. 1. v. 325.* Bella nefanda parat, suetus civilibus armis.

SUEVI, orum, Σουῆβοι, & Σύηβοι, populi Germaniæ, inter Albim & Vistulam siti, de quib. *Cellar. l. 2. Geogr. c. 5.* consule. *Cæs. l. 4. B. Gall. cap. 1.* Suevorum gens est longe maxima & bellicosissima Germanorum omnium. Ii centum pagos habere dicuntur, &c. *Tacit. de Germ. c. 38.* Suevorum non una, ut Cattorum Tencterorumque gens: majorem enim Germaniæ partem obtinent, propriis adhuc nationibus nominibusque discreti, quamquam in commune Suevi vocentur. Insigne gentis obliquare crinem, nodoque substringere. Sic Suevi a ceteris Germanis: sic Suevorum ingenui a servis separantur, &c. *Lucan. l. 2. v. 51.* Fundat ab extremo flavos Aquilone Suevos. *Albinovan. ad Liv. elig. 1. v. 17. & 312.* Ille genus Suevos acre, indomitosque Sicambros Contudit. *Claudian. de IV. Consul. Honor. in fin.* Crinitusque tuo sudabit fasce Suevus. ¶ Adjective *Cæs. l. 1. B. Gall. c. pænult.* Duæ fuere Ariovisti uxores: una Sueva natione, altera Norica. *Sil. l. 5. v. 133.* cui vertice surgens Triplex crista jubas effundit crine Suevo. *h. e.* in morem Suevorum obliquato.

SUEVIA, æ, f. Suevorum regio. *Tacit. de Germ. cap. 43. & 45. extr.*

SUEVICUS, a, um, ad Sueviam & Suevos pertinens, ut Suevicum mare, *Tacit. de German. c. 45.*

SUEVUS, a, um, Suevicus. V. in *Suevi*.

SUFES, etis, m. supremus apud Carthaginienses magistratus, ad instar consulum Romæ, ut *Liv. l. 28. c. 37. & lib. 30. c. 7.* docet. *Festus:* Sufes dictus Pœnorum magistratus, ut Oscorum Medixtuticus. Calidius in oratione in Q. Cæcilium: Nonne vobis, judices, ignem & fumus prosequi, & flamma videtur? Senatus censuit, referentibus Sufetis. (pro *Sufetibus*: fortasse ad evitandam repetitionem τοῦ *ibus*.) *Tab. an.* apud *Gruter. pag. 470. n. 2.* agente Gelere Milchonis Gulalsæ filio, Sufete. Adde *ibid. num. 1.* & *Senec. de tranquill. anim. c. 3. a med.* ¶ Al. scrib. *Suffes* invito *Sigon.* & *Lapidib.*

SUFFARCINATUS, & Subfarcinatus, a, um, *chi porta involti sotto le vesti, affagottato*, ὑποπεφορτισμένος, subter sarcinas, vel involucra habens. *Plaut. Curcul. 2. 3. 10.* Qui incedunt suffarcinati cum libris, cum sportulis. *Terentius Andr. 4. 4. 30.* Verum, vidi Cantharam suffarcinatam. *Apul. l. 9. Metam.* Munificentia publica saginati, vaticinationisque crebris mercedibus suffarcinati purissimi illi sacerdotes. *carichi di regali*. ¶ Metaphorice *Id. l. 10.* At ego, quamquam jam bellule suffarcinatus, esurienter exhibitas escas appetebam. *h. e.* affatim cibis saginatus, & obesus factus.

SUFFARCINO, as, a. 1. *caricare, empire*, onero, impleo: a *sub*, & *farcio*: quasi sarcinis & involucris onero. *Apul. l. 9. Metam.* Veteratricem feminam multis exoret precibus, multisque suffarcinat muneribus.

SUFFARRANEUS, a, um, qui far in castra convehit. *Plin. l. 7. cap. 34.* Mulionem castrensem suffarraneum fuisse, &c. Notat tamen *Harduin.* variare MSS.

SUFFECTIO, onis, f. *sostituzione*, substitutio. *Arnob. l. 5. pag. 166.* Putorem temperare suffectione unguentorum. *Id. l. 7. pag. 218.* Numquid forte dii aluntur his faciis, & ad eorum compaginem retinendam nonnullius opus est suffectione materiæ? *Tertull. de Anim. c. 28.* Animarum alterna mortuorum atque viventium suffectio. ¶ Item tinctura. *Arnob. lib. 7. pag. 231.* Obsita squamis terga, macularum suffectionibus varia.

SUFFECTURA, æ, f. supplementum. *Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 28. a med.* Suffectura est quodammodo spiritus animæ.

SUFFECTUS, & Subfectus, a, um, *sostituito, messo in luogo altrui*, ἀντικατασταθείς, subrogatus, substitutus. *Vatin. ad Cicer. Fam. 5. ep. 10. ante med.* Si Appii os haberem, in cujus locum suffectus sum. *Tacit. 4. Ann. c. 16.* Filius patri suffectus. *Liv. l. 2. c. 8.* Suffectus in Lucretii locum M. Horatius Pulvillus. *scil.* in consulatu. V. *Consul.* De Caninio Rebilo in paucas horas consule suffecto in locum Q. Fabii Maximi, verba faciunt *Cic. Fam. 7. ep. 30. Sueton. in Cæs. c. 76. Plin. l. 7. c. 53. Tacit. 3. Hist. c. 37. extr.* & *Macrob. l. 2. Saturnal. c. 3.* ¶ Item additus, *aggiunto*. *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 16.* Quatuor cæli partes in ternas dividunt, & singulis ventos binos suffectos dant. ¶ Item infectus, coloratus. *Virg. 2. Æn. v. 210. de anguib.* Ardentesque oculos suffecti sanguine & igni. *tinti, macchiati.* & *Valer. Flacc. l. 2. v. 105.* Et maculis suffectus genas. *& l. 1. v. 821.* suffecta lumina leto. *occhi smorti.* & *Senec. l. 1. quæst. nat. c. 5. a med.* Nubes sole suffecta. *colorita, accesa.* Al. leg. *sufferta*, *h. e.* solis luce oppleta.

SUFFERENTIA, æ, f. *sofferenza, tolleranza*. *Tertull. de Orat. c. 2. a med. & l. 4. advers. Marcion. c. 15.*

SUFFERO, & Subfero, ers, tuli, act. anom. *sostenere, portare, resistere, reggere, star saldo, non cedere*, ὑπομένω, perfero, sustineo, subsisto, par sum, non cedo. *Arnob. l. 2. pag. 85.* an axis eum (*mundum*) sustineat, an ipse se potius vi propria sufferat. *Terent. Heaut. 3. 1. 43.* Satrapes si siet amator, numquam sufferre ejus sumptus queat, nedum tu possis. (*Brutus ad Cicer. Fam. 11. ep. 10. sub fin.* Non si Varronis thesauros haberem, subsistere sumptui possem.) *Plaut. Merc. 1. 2. 4.* Vix suffero hercle anhelitum. *appena posso respirare*: vix recipio spiritum: & ut *Id. ibid.* ait *v. 15.* animam nequeo vertere. *Virg. 2. Æn. v. 491.* Instat vi patria Pyrrhus: nec claustra, nec ipsi Custodes sufferre valent. ¶ Sufferre laborem, vulnera, &c. *soffrire, sopportare, tollerare*, sustinere, tolerare, ferre. *Propert. l. 3. eleg. 20. v. 21.* Quod superest sufferre pedes, properate laborem. *h. e.* iter quod terra faciendum restat, tolerate. *Varr. l. 2. R. R. c. 8. a med.* In mulis spectanda ætas, ut vectaris sufferre labores possint. *Colum. l. 3. c. 2. ante med.* Vites valentes sufferunt ventos & imbres. *Lucret. l. 5. v. 1301.* bovres Lucas anguimanos belli docuerunt vulnera Pœni sufferre. *Plaut. Asin. 3. 2. 12.* Qui me vir fortior est ad sufferendas plagas? *Id. Merc. 5. 2. 20.* Imbrem perpetior, laborem sufferam, solem, sitim. ¶ Absolute *Plaut. Curcul. 2. 3. v. 6.* Si magis me instabunt, ad Prætorem sufferam. *h. e.* patiar me rapi ad Prætorem. ¶ Pro perpeti, haurire, *patire, provare*, ὑφίστημι. *Sulpic. ad Cicer. 4. Fam. ep. 5. ante med.* Nisi hoc pejus sit, hæc sufferre & perpeti. *Terent. Andr. 5. 3. 17.* An ut pro hujus peccatis ego suppli-

cium sufferam? *Cic. 2. Catil. c. ult.* Ut ne impunitas quidem pœnam sui sceleris sufferat. *Id. pro Cæcin. c. 33. in fin.* Quam multam si sufferre voluissent, tum manere in civitate potuissent. ¶ Sufferre pœnas, *pagar il fio, la pena*, pendere, dare pœnas. *Accius* apud *Non. c. 4. n. 429.* Ego me non peccasse plane ostendam, aut pœnas sufferam. *Plaut. Amph. 3. 4. 19.* Deinde illi actutum sufferat suas servus pœnas Sosia. *Id. Cistell. 2. 3. in fin.* Ut vobis victi Pœni pœnas sufferant. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 33.* At Phalaris, at Apollodorus pœnas sustulit. ¶ Est etiam subjicere, dedere, offerre, *sottoporre*. *Plaut. Pœn. 4. 2. 55.* Ut ubi mihi vapulandum est, tuta corium sufferas. *Id. in fragm.* apud *Non. loc. cit.* Intro ad uxorem: sufferamque meum tergum ob injuriam. ¶ Apud JCtos *sufferre æstimationem* est offerre, vel præstare, vel persolvere. *Ulpian. Dig. l. 21. tit. 2. leg. 22.* Si venditor victus litis æstimationem sustulerit. *Cajus l. 30. leg. 69. extr.* Ut ob hoc delictum quasi litis æstimatio a legatario sufferatur heredi. ¶ Est etiam suppeditare, sufficere, *somministrare*. *Varr. l. 2. R. R. c. 4. a med.* Nutricata octonos porcos parvulos primo possunt: incremento facto, a peritis dimidia pars removeri solet, quod mater neque potest sufferre lac, neque congenerati alescendo roborari. ¶ Præteritum *sustuli* etiam ad *tolle* refertur.

SUFFERTUS, a, um, πυκνός, particip. a *sufferior*, sicut *refertus* a *refercior*. Significat plenum, densum, spissum. *Sueton. in Ner. c. 20.* Mediaque in orchestra frequenti populo epulatus, si paulum subbibisset, aliquid se sufferti tinnituerum, Græco sermone promisit. *h. e.* cantaturum se aliquid, quod Græci dicunt πυκνόν, idest magnum quiddam, & facci planum, quod auditoris aures impleat: vel voce plana, & sonora. Al. leg. *suffertim*. Aliud exemplum ex *Seneca in quæst. nat.* V. in *Suffectus*. & adde *Lucil.* apud *Gell. l. 4. c. 17.* ubi & *Sufferctus* scribitur.

SUFFERVEFACIO, & Subfervefacio, is, a. 3. *scaldare alquanto*, ὑποθερμαίνω, aliquantum fervidum reddo. *Plin. l. 28. c. 11.* Vulgo nec subfervefaciant. Hinc passivum *suffervefio*, ὑποθερμαίνομαι. *Id. l. 27. c. 9. ante med.* Affirmant, lapillos, qui suffervefiunt, rumpi.

SUFFERVEFACTUS, & Subfervefactus, a, um, *riscaldato alquanto*, ὑπόζεστος, aliquantum fervefactus. *Plin. lib. 14. c. 17.* Mellis decem libris, aceti heminis quinque suffervefactis decies. *Id. lib. 22. c. 23. ante med.* Semuncia amyli cum ovo suffervefacta.

SUFFERVEFIO. V. *Suffervefacio*.

SUFFERVEO, & Subferveo, es, bui, n. 2. *bollire alquanto*, ὑποζέω, aliquantum ferveo. *Apul. de herb. c. 113.* Rutæ cauliculos contritos, additis aquæ cyathis tribus, & aceti hemina, & suffervеat.

SUFFES. V. *Sufes*.

SUFFIBULUM, i, n. *Fest.* Suffibulum est vestimentum album, prætextum, quadrangulum, oblongum, quod in capite Virgines Vestales, cum sacrificant, semper habere solent: idque fibula comprehenditur. Adde *Varron. l. 5. de L. L.* cujus verba V. in *Operculum*.

SUFFICIENS, & Subficiens, entis, *bastante*, *sufficiente*, αὐταρκής, idoneus, satis aptus, satis subministrans. *Liv. l. 2. c. 8.* Consul magno natu, non sufficientibus jam viribus ad consularia munera obeunda, intra paucos dies moritur. *Sueton. in Vitell. c. 13.* Epulas interdum quadrifariam dispertiebat, in jentacula, & prandia, & cœnas, comissationesque, facile omnibus sufficiens vomitandi consuetudine. *Curt. l. 3. c. 8. sub fin.* Ætas vix tantis maturа rebus, sed abunde sufficiens. *Id. l. 8. c. 4. ante med.* Regem multiplicato labore sufficientem malis, quibus ipsi cesserant, deserere erubescebant. *che stava salda alle disgrazie*. & *Auct. vitæ Persii a med.* Fuit pietatis erga matrem & sororem exemplo sufficienti, *e bastante a servir d'esempio*. & *Paul. Dig. lib. 29. tit. 7. leg. 8.* Quid enim, si sufficientium testium facultatem non habuit? *Tertull. l. 5. adverf. Marcion. c. 2. ante med.* Unica & sufficientissima definitio. ¶ Cum infinito *Lucan. l. 5. vers. 155.* nec vos unσri complere capacis Sufficiens spatium.

SUFFICIENTER, *bastantemente*, *sufficientemente*, ἀποχρώντως, ἀρκετῶς, quantum satis est. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 29.* Mensores vix iis operibus, quæ Romæ fiunt, sufficientes habeo. *Ulpian. Dig. l. 7. tit. 1. leg. 13.* Sufficienter autem alere & vestire debet, secundum ordinem & dignitatem mancipiorum. *Aurel. Vict. in Epit. c. 20. a med.* Latinis litteris sufficienter instructus. *Pallad. lib. 1. tit. 33. a med.* Nucem perforari jubent: ibi paleas & ceram cum sulfure sufficienter includi.

SUFFICIENTIA, æ, f. *sufficienza*, quod sufficit. *Tertull. l. 2. ad Uxor. c. 4. sub fin.* Sufficientia, quæ modestiæ & pudicitiæ apta est. *l'aver quanto basta per vivere*. & *Sidon. l. 8. ep. alt. ad fin.* Quibus obtigit per panis tui abundantiam ad sui sufficientiam pervenire. *ad aver il bisogno da vivere*.

SUFFICIO, & Subficio, is, eci, ectum, a. 3. *sustituire*, *surrogare*, ὑφίστημι, in locum alterius pono, substituo. *Cic. pro Mur. c. 39. a med.* Nam ne sufficiatur consul, non timent. *Liv. l. 5. c. 31. a med.* Nec unquam in demortui locum censor sufficitur. *Phædr. l. 3. fab. ult. v. 12.* Sperans heredem suffici se proximum. *Plin. l. 7. c. 18.* Septimo mense gigni dentes: septimo eosdem decidere anno, aliosque suffici. *Virg. 3. Georg. v. 65.* Atque aliam ex alia generando suffice prolem. & *l. 4. v. 202. de apib.* ipsæ regem parvosque Quirites Sufficiunt. ¶ Item subinde præbeo, suppedito, subministro, *somministrare*, *porgere*. *Virg. 2. Æn. v. 618.* & *Æn. 9. v. 802.* Ipse pater Danais animos viresque secundas Sufficit. *Sil. l. 1. v. 38.* duo agmina sufficit unus Turbanti terras. *Virg. 2. Georg. v. 424.* Ipsa satis tellus, cum dente recluditur unco, Sufficit humorem. & *v. 435.* scilicet pecori frondem, aut pastoribus umbras Sufficiunt. *Ovid. in Ibin, v. 143.* Tempus in immensum lacrymas tibi vovimus istas, Quæ semper causa sufficiente cadent. *Liv. l. 3. c. 62. ad fin.* Milites excursionibus sufficere. *h. e.* subinde mittere ad excursiones faciendas. ¶ Item primum colorem inducere, inficere. *Cic. in fragm.* apud *Non. c. 2. n. 403.* & *cap. 12. num. 13.* Ut qui combibi purpuram volunt, sufficiunt prius lanam medicamentis quibusdam. V. *Suffectus*. ¶ Neutrorum etiam more usurpatur, & significat satis posse, aut esse, *bastare*, *potere*, *esser sufficiente*, ἀρκέω. *Cic. 2. Phil. cap. 7. circa med.* Nec scribæ sufficere, nec tabulæ nomina illorum capere potuerunt. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 20. ad fin.* Nec jam vires sufficere, nec ferre operis laborem posse. *Virg. 9. Æn. v. 810.* nec sufficit umbo ictibus. *Liv. l. 36. c. 43.* Romani, quoad sufficere remiges potuerunt, satis pertinaciter secuti sunt. *Curt. lib. 9. c. 5. ante med.* Adeo exsolutus, ut ne ad vellendum quidem telum sufficeret dextra. *Petron. in Satyr. c. 88.* Sufficere ad inventionem. *Liv. lib. 21. c. 8.* Et non sufficiebant (jam enim feriebantur arietibus) muri. *non reggevano*. & *Virg. 12. Æn. v. 738.* Idque (*ferrum*) diu, dum terga dabant palantia Teucri, Sufficit. postquam arma dei ad Vulcania ventum, Mortalis mucro, glacies ceu futilis, ictu Dissiluit. *stette saldo*. & *Liv. l. 29. c. 31. a med.* Nunc quia pecori bonus alendo erat, hominum quoque lacte ac carne vescentium abunde sufficiebat alimentis. *Plin. lib. 17. c. 22. ante med.* Vitis vires capit sufficiturus oneri. *Ovid. 2. Amor. el. 7. vers. 1.* Ergo ego sufficiam reus in nova crimina semper? *h. e.* satis ero ad præbendam materiam criminum. *Id. 2. ex Ponto, ep. 1. sub fin.* Hunc quoque carminibus referam fortasse triumphum, Sufficiet nostris si modo vita malis. *h. e.* si superarit, & subsistet. ¶ Cum infinito *Virg. 5. Æn. v. 21.* Nec nos obniti contra, nec tendere tantum Sufficimus. ¶ Pro suppetere, occurrere. *Ovid. Met. 4. v. 383.* sed linguæ repente In patre est fissa duas: nec verba volenti Sufficiunt. ¶ *Sufficit*, satis est, *basta*. *Senec. in Herc. Oet. v. 621.* Cupit hic gazis implere famem: Nec tamen omnis plaga gemmiferi Sufficit Istri. *Martial. l. 9. ep. 1.* mihi parca locuto Sufficit in vestras sæpe vanire manus. *Plin. l. 9. ep. 21.* Interim sufficit, ut exorari te sinas. & *epist. 33. extr.* Sufficit, ne ea, quæ sunt vera, minuantur. *Ovid. 3. Trist. eleg. 2. v. 5.* valeo: corpusque, quod ante laborum impatiens fuit, sufficit, atque ipso vexatum induruit usu. *h. e.* satis est, satis valet ferendis laboribus.

SUFFIGO, & Subfigo, igis, ixi, ixum, a. 3. *figgere*, *attaccar sotto*, ἀναπήγνυμι, προσπήγνυμι, subtus figo, suppingo. *Lucan. l. 9. v. 328.* Providus antennæ suffixit lintea summæ. *Plin. l. 35. c. 3.* Summæ licentiæ fuerat, Agonem Tejum, Alexandri M. præfectum, aureis clavis suffigere crepidas. *Senec. in Hippol. v. 497.* trabes multo auro suffigens. *h. e.* aureum lacunar facere. ¶ Item affigo, configo, *crocifiggere*. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 82.* & *Hirt. de B. Afric. c. 66. extr.* aliquem in cruce suffigere. *Justin. sub fin. l. 18.* In altissimam crucem suffigi jussit. & *l. 22. c. 7. a med.* Patibulo suffixus est. *Id. l. 30. c. 2. a med.* Mulieres patibulis suffiguntur. *Suet. in Cæs. c. 74.* Piratas suffixurum se cruci ante juraverat. *Flor. l. 1. c. 11. a med.* Spolia, quæ Mænius in suggestu fori, capta hostium classe, suffixit. ¶ Infigo. *Senec. in Phœniss. v. 206.* Quid est, quod te efferavit? quod novos suffixerit stimulos dolor?

SUFFIMEN, inis, n. *profumo*, θύμιαμα, id quod suffitur. V. *Suffimentum*. *Ovid. 4. Fast. v. 731.* I, pete virginea, populus, suffimen ab ara: Vesta dabit: Vestæ munere purus eris. Sanguis equi suffimen erit, vitulique favilla: Tertia res duræ culmen inane fabæ.

SUFFIMENTO, as, a. 1. *profumare*, suffumigare. *Veget. l. 3. rei veterin. 1. 1. sub fin.* Sed & totum bovem suffimentare.

SUFFIMENTUM, i, n. Idem ac suffimen. *Fest.* Suffimenta sunt, quæ faciebant ex faba, milioque molito, mulso sparso: Ea diis dabantur eo tempore, quo uvæ calcatæ prelo premebantur. *Cic. 2. de Leg. cap. 24.* Nam & iis sine illius suffimentis expiati sumus. *Plin. lib. 15. cap. ult. a med.* Laurus suffimentum cædis hostium, & purgatio.

SUFFIO, & Subfio, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *profumare*, ὑποθυμιάω, significat adolendo suffumigare, ut docent *Serv. in 4. Georg. v. 241.* & Gloss. veteres tum *Cyrilli*, ubi θυμιάω exponitur *suffio*; tum *Philoxeni*, in quibus est, Suffitio, ὑποθυμίασις. *Virg. loc. cit.* At suffire thymo, cerasque recidere inanes Quis dubitet? *Colum. l. 12. c. 18.* Cellis quoque vinaria omni stercore liberanda, & bonis odoribus suffienda. *Cato R. R. c. 113.* Sumito testam picatam: eo prunam lenem indito: suffito serta, & schœno, & palma. *Plin. l. 23. c. 5. ante med.* Melampodio domos suffiunt, purgantque. *Id. l. 12. c. 17.* Utuntur styracem in pellibus hircinis, suffiuntque tecta. *Lucret. l. 4. v. 1168.* Suffit se tetris odoribus. *Propert. l. 4. eleg. 8. v. 83.* quemcunque locum externæ tetigere puellæ, Suffiit, & pura limina tergit aqua. Al. aliter leg. *Plin. l. 28. c. 4. circa med.* Sunt qui præcipiant dentem suffiri dente hominis sui sexus. & *c. 11. ante med.* Volunt & oculos suffiri jocinore decocto. *Id. l. 35. c. 17. a med.* Primum abluitur vestis sordida, dein sulphure suffitur. ¶ Item adolere, urere suffumigandi causa, *abbruciare*. *Plin. l. 20. c. 15. a med.* Vulvarum causa rutam suffire. & *l. 28. c. 10.* Carnem recentem hædorum pilo suffiunt, eoque nidore fugant serpentes. ¶ Pro calefacere, fovere. *Lucret. l. 2. v. 1096.* Ignibus ætheriis terras suffire feraces.

SUFFISCUS, ci, m. saccus, marsupium. *Fest.* Suffiscus dicebatur folliculus testium arietinorum, qui celebris usus erat pro marsupio: forsitan dictus suffiscus a fisci similitudine.

SUFFITIO, onis, f. *profumo*, ὑποθυμίασις, actus suffiendi, suffitus, suffimentum. *Plin. l. 25. c. 2. circa med.* Orpheus & Hesiodus suffitiones

fitiones commendavere. *Colum. l. 1. c. 6. a med.* Ne rursus nimia suffitione madicata sint. *Id. l. 12. c. 30. a med.* Suffitionem doliorum facere. *Festus in Aqua.* Funus prosecuti, redeuntes ignem supergrediebantur aqua aspersi: quod purgationis genus vocabant suffitionem.

SUFFITOR, oris, m. ὑποθυμιατής, qui suffit, seu suffumigat. *Plin. l. 34. c. 8. a med.* Lycus & ipse puerum suffitorem *pinxit*.

SUFFITUS, us, m. *profumo*, θυμίασις, suffumigatio: a *suffio*. *Plin. l. 24. c. 11. a med.* A multis in suffitus pro ture assumitur. *Id. l. 21. c. 18.* Suffitum hujus herbæ excipientes ore. *Id. l. 32. c. 10.* Suffitu necare cimicea.

SUFFITUS, a, um, *profumato*, ὑποθυμιώμενος, suffumigatus. *Plin. l. 20. c. 17. a med.* Anisum dolores capitis levat suffitum naribus. *Colum. l. 9. c. 14.* Suffitas deinde, & æstivantes apes refrigerare oportet. *Ovid. Fast. 3. v. 676.* urna Paene suffita, quam *ferat*, haurit aquam. *Arnob. lib. 6. pag. 202.* Signa fumo suffita, ac decolorata nigrescant.

SUFFIXUS, & Subfixus, a, um, *conficcato*, *attaccato*, καταπαγείς, confixus, affixus. *Catull. carm. 66. ad Jan. v. 59.* Janua suffixa tigillo. *Cic. in Pison. c. 18.* Si te, & Gabinium cruci suffixos viderem. *Catull. carm. 97. ad Juvent. v. 4.* Suffixus in cruce. *Sil. l. 1. v. 153.* erecto suffixus robore. *h. e.* cruci suffixus. *Sueton. in Galb. c. 20.* Caput Galbæ hasta suffixum. Et absolute *Tacit. 1. Hist. c. 49.* Caput Galbæ per lixas calonesque suffixum, laceratumque. *Apul. l. 6. Metam.* Dona pretiosa postibus suffixa.

SUFFLABILIS, le, *spirabile*. *Prudent. in Apotheos. v. 906.* Spiramus quotiens animæ sufflabilis auras.

SUFFLAMEN, inis, n. lignum illud, quo currus in declivibus locis nimio impetu ruentes cohibentur. *Juvenal. sat. 8. v. 148.* Ipse rotam stringit multo sufflamine consul. ¶ Translate pro quocumque retinaculo, impedimento, retardatione. *Juvenal. sat. 16. v. 50.* Nec res atteritur longo sufflamine litis. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 180. n. 3.* fontium, aquarumque cælestium ex montib. delabentium torrenti sufflamen his muris fossaque opposuit.

SUFFLAMINO, as, a. 1. ruentem currum sufflamine sistere. *Senec. in Apocolocyntosi*, *sub fin.* Aliquando Ixionis miseri rotam sufflaminandam. ¶ Per translationem accipitur pro comprimere, retinere, refrenare in universum. *Senec. in præfat. l. 4. excerpt. controvers. a med.* Tanta illi erat velocitas orationis, ut vitium fieret. Itaque D. Augustus optime dixit: Aterius noster sufflaminandus est. Adeo nedum currere, sed decurrere videbatur, nec verborum tantum illi copia, sed etiam rerum erat.

SUFFLAMMO, & Subflammo, as, a. 1. inflammo, accendo. *Sidon. l. 4. ep. 6. ad fin.* Calumniam plectibili sufflamat invidia.

SUFFLATIO, onis, f. ὑποφυσίασις, ἐμφύσημα, *gonfiamento*. *Plin. l. 9. c. 7.* Præterea bullientium aquarum sufflatio, Lunaque effectu concharum quoque corpora augescentia: Adde *cap. 29.*

SUFFLATUS, a, um, vento inflatus, *enfiato*, *gonfio*. *Plin. l. 8. c. 38.* Sufflatæ cutis distentu ictus hominum, & morsus canum arcent. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 426.* Persæ propter exercitationes pueriles modicas, eam sunt consequuti corporis siccitatem, ut neque exspuerent, neque emungerentur, sufflatove corpore essent. *Cato R. R. c. 157.* Venæ ubi sufflatæ sunt ex cibo, non possunt perspirare. ¶ Hinc sumitur pro tumido, superbo. *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 227.* Neque auro, aut genere, aut multiplici scientia sufflatus quærit Socratis vestigia. *Auctor ad Herenn. l. 4. c. 10.* Nam gravi figuræ, quæ laudanda est, propinqua est ea, quæ fugienda est; quæ recte videbitur appellari, si sufflata nominabitur. *Gell. l. 7. c. 14.* Plerumque sufflati atque tumidi (*in dicendo*) fallunt pro uberibus. *Plaut. Bacch. 4. 2. 21.* Sufflatus ille huc veniet. *Pist.* diruptum velim. *h. e.* iracundia tumens.

SUFFLAVUS. V. *Subflavus*.

SUFFLO, & Subflo, as, avi, atum, a. 1. *soffiare*, φυσάω, *ferizu*, flare in rem aliquam, inflare. *Martial. lib. 3. epigr. 17.* Sufflavit buccis terque quaterque suis. *Plin. l. 11. c. 18. a med.* Rubetæ veniunt ultro, adrepentesque foribus (*alvearum*) per eas sufflant. *Id. l. 34. c. 8. a med.* Puer sufflans languidos ignes. *Petron. in fragm. Tragur. c. 45. Burm.* Dedit gladiatores decrepitos, quos si sufflasses, cecidissent. ¶ Sufflare buccas, *gonfiar le gote*, sufflando inflare. *Plaut. Stich. 5. 4. 41.* Age tibicen, refer ad labias tibias, suffla celeriter tibi buccas, quasi proserpens bestia. ¶ Translate *Id. Cas. 3. 3. 19.* Hic sodalis tuus nescio quid se sufflavit uxori suæ. *h. e.* ita intumuit. *Pers. sat. 4. v. 20.* suffla: sum candidus, *h. e.* jacta, gloriare, infla te.

SUFFOCABILIS, le, *che soffoca*. *Cæl. Aurel. l. 2. Acut. c. 9.* Parvæ locus suffocabilis erit aeris paupertate.

SUFFOCATIO, onis, f. πνίξ, ἄγχονη, actus suffocandi. *Plin. l. 20. c. 5.* Ejus semen contritum, & in vino potum tumentem alvum, & suffocationes mulierum, doloresque lenit. Ubi *suffocationes* appellat, cum vulvæ conversione mulieres animo deficiunt, & pæne exanimantur. Quæ hujusmodi morbo laborant, ὑστερικαί vocantur. Rursus *Id. l. 26. c. ult. a med.* Hyssopum suffocationes juvat.

SUFFOCATUS, a, um, *soffocato*. *Arator in Act. Apost. c. 15. l. 2. v. 278.* ne suffocata, cruore Quæ maculantur, edant. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Vox altera vires augenda non est. nam est suffocata sæpe, & majore nisu nimis clara est. *Plin. l. 20. c. 22.* Sinapi vulvarum conversione suffocatas (*mulieres*) excitat odore. *donne isteriche*. V. *Suffocatio*. *Justin. l. 4. c. 1. a med.* Aquarum ille concursus raptum secum spiritum in imum fundum trahit, atque ibi suffocatum tamdiu tenet, donec, &c.

SUFFOCO, & Subfoco, as, a. 1. *soffocare*, *strangolare*, πνίγω, ἄγχω, spiritum præcludo obstrictis faucibus: a *sub*, & *faux*. *Au* in *o* abit, quomodo ab *aulla* est *olla*, a *plaude explode*. *Lucret. l. 3. v. 905.* Aut in melle situm suffocari, atque rigere. *Cic. pro Mur. c. 29. in fin.* Non minus delinquere eum, qui gallum gallinaceum, cum opus non fuerit, quam eum, qui patrem suffocaverit. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 2. circa med.* Ego timeam terras trementes, quem crassior saliva suffocat. ¶ Translate *Plin. l. 17. c. 23.* Est quorundam imperitia sub ramo vitem vinculo suspendendi, suffocante injuria. *h. e.* vinculo illo strangulante truncum, ut *Colum. l. 4. c. 26.* loquitur. *Cic. Attic. l. 9. ep. 7. circa med.* Consilium primum est suffocare Urbem & Italiam fame.

SUFFOCO, & Subfoco, as, a. 1. a *sub*, & *focus*, significat igni subjicere, igne purgare, & quasi sub focum mittere. *Propert. l. 4. el. 8. v. 85.* Dein quemcumque locum externæ tetigere puellæ, Suffocat, & pura limina tergit aqua. Ita cum *Scaligero* legunt nonnulli: alii *suffiit*: quod recte & merito defendit *Broukhus*.

SUFFODIO, & Subfodio, is, odi, ossum, *cavar sotto*, *scavare*, ὑπορύττω, subtus fodio. *Colum. l. 2. c. 18.* Neque suem velimus impasci, quoniam rostro suffodiat, & cæspites excitet. *Plin. l. 18. c. 21.* Qui sarriet, caveat, ne frumenti radices suffodiat. *Id. l. 36. c. 15.* Suffodere montes. *Tacit. 2. Histor. c. 22.* Vineas expediunt suffodiendis muris. ¶ Item ab inferiore parte confodere, ferire. *Sueton. in Domit. c. 17.* Legenti traditum a se libellum suffodit inguina. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 12.* Suffodere equos. *ammazzar altrui il cavallo sotto*.

SUFFOSSIO, onis, f. *scavamento*, ὑπορυχή, actus suffodiendi. *Senec. epist. 49. a med.* Et ipsum solum suffossionibus tremeret, & cuniculis. *Vitruv. l. 1. c. 5. a med.* Munitionibus neque arietes, neque suffossiones, neque machinæ valent nocere.

SUFFOSSUS, a, um, *scavato sotto*, ὑπορυχθείς, subtus fossus. *Hirt. de B. Alex. c. 5.* Alexandria est fere tota suffossa, specusque habet ad Nilum pertinentes. *Plin. l. 16. c. 1. ad fin.* Quercus suffossæ fluctibus, aut propulsæ flatibus. *Cic. de Harusp. resp. c. 15.* Sacella suffossa, incensa, inædificata. *h. e.* suffodiendo diruta. *Plin. l. 8. c. 29.* A cuniculis suffossum in Hispania oppidum, a talpis in Thessalia. ¶ Item confossus. *Virg. 11. Æn. v. 671.* Suffosso revolutus equo. *Al. leg.* suffuso. *Tacit. 1. Ann. c. 65. & lib. 2. c. 11.* Cæcina suffosso equo delapsus.

SUFFRÆNATIO. V. *Suffrenatio*.

SUFFRAGANS. V. in *Suffragor*.

SUFFRAGATIO, onis, f. *raccomandazione*, *broglio*, ψηφοφορία, actus suffragandi, commendatio. *Cic. pro Mur. c. 18.* Tum vero in consule declarando multum etiam apud universum P. R. auctoritatis habet suffragatio militaris. *& cap. 19.* Suffragatio urbana. *Sallust. in Jug. c. 69. in fin.* Sic illi a multis honestissima suffragatione consulatus petebatur. *Cic. pro Planc. c. 6.* Sublata sunt studia, exstinctæ suffragationes, nullæ contentiones, nulla exspectatio suffragiorum. *Planc. ad Cic. 10. Fam. ep. 9.* Nihil ad meam dignitatem accedere volo suffragatione vestra. *Sueton. in Claud. c. 11.* De quæstore quodam candidato inter causas suffragationis suæ posuit, quod patri ejus frigidam ægro sibi tempestive dedisset. *Liv. l. 4. c. 44.* Nec potestas, nec suffragatio horum valuit, quin, &c. *& lib. 10. c. 13. sub fin.* Justa suffragatio visa. *Vet. lap.* apud *Gruter. pag. 242. lin. 12.* Suffragationem tuam alicui dare.

SUFFRAGATOR, oris, m. ψηφιστής, qui suffragatur, qui suffragium fert. *Cic. pro Mur. c. 7.* Tua vero nobilitas, Servi Sulpiti, tametsi summa est, tamen hominibus litteratis & historicis est notior, populo vero & suffragatoribus obscurior. *Plin. ep. 20. l. 3.* Addebat quosdam ex suffragatoribus: illi graviter, & paucis loquebantur. *Plaut. Cas. 2. 4. 20.* Ibi ego te, & suffragatores tuos ulciscar. *Sueton. in Vespas. cap. 23.* Exacta pecunia, quantam is cum suffragatore suo pepigerat. *tu chi lo portava*. & *Varr. l. 3. R. R. c. 5. in fin.* Propter studia suffragatorum.

SUFFRAGATORIUS, a, um, ψηφιστικός, pertinens ad suffragatores, vel ad suffragia. *Q. Cic. de petit. consul. c. 7.* Fore ex eo non brevem & suffragatoriam, sed firmam & perpetuam amicitiam. *h. e.* similem favori & benevolentiæ suffragatorum.

SUFFRAGATRIX, icis, f. quæ suffragatur. *Augustin. l. 18. de Civ. Dei, c. 9. sub fin.* Nec adfuit Minerva suffragatricibus suis. *& cap. 10. ad fin.* Pœna suarum suffragatricium.

SUFFRAGINOSUS, a, um, cujus suffragines morbo vitiatæ sunt. *Colum. l. 6. c. ult. de mula.* Suffraginosæ hordeacea farina imponitur.

SUFFRAGIUM, ii, n. *voto*, *voce*, *fava*, *pallottola*, *partito*, *suffragio*, ψῆφος, χειροτονία, significatio voluntatis judiciique nostri in creandis magistratibus, legibus jubendis, reis judicandis, &c. quæ fit vel voce, vel tabella: quæ tabella & ipsa *suffragium* dicitur. Populus R. initio suffragia voce tulit: deinde variis latis hac de re legibus, per tabellas, quæ cistis deferebantur, & a diribitoribus populo distribuebantur. V. *Tabella*, & *Tabellarius*. De notatione. V. Etymologos. *Cic. 1. de Legib. c. 16.* Si hæc suffragiis aut scitis multitudinis probarentur. *Id. 2. Agrar. c. 7. ante med.* Ut unusquisque studio & suffragio suo viam sibi ad beneficium impetrandum munire possit. *Horat. l. 1. ep. 19. v. 37.* Non ego ventosæ plebis suffragia venor Impensis cœnarum, & tritæ munere vestis. *Juvenal. sat. 8. v. 211.* Libera si dentur populo suffragia, quis tam Perditus, ut Senecam dubitet præferre Neroni? *Nep. in Themist. c. 8.* Testularum suffragiis e civitate ejectus. *Plin. l. 8. ep. 23.* Suffragio suo adjuvare aliquem in petendis honoribus. *Id. l. 2. ep. 1. a med.* Candidatum suffragio ornare. *Plin. alter l. 33. c. 10.* Magnis suffragiis superari ab aliquo. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb.* Destinare aliquem præsidem per suffragia. *Cic. pro Dom. c. 28.* Ferre suffragium de capite alicujus. *squittinare*, *mandar a partito*, *ballottare*. *& Fam. 15. ep. 10.*

Pacera

Facere aliquem consulem cunctis suffragiis. *a pieni voti*. & *Justin.* *l. 3. extr.* Constituitur dux omnium suffragio. & *Cic. Verr. 4. c. 81.* Suffragiis creare aliquem. *per ballottazione*. & *Liv. l. 3. c. 17.* Inire suffragium. *mettersi a squittinare*. & *lib. 31. c. 7.* Centurias in suffragium mittere. *Plin. l. 18. c. 6. a med.* Cum in suffragium Tribus oporteret ire. *Vellej. l. 2. c. 49. sub fin.* Committere se suffragiis populi. *andar a partito, sottomettersi allo squittinio*. & *Varr. l. 3. R. R. c. 2.* Suffragia dirimere. V. *Diribeo*. *Plin. l. 3. ep. 20. & lib. 4. ep. 25.* Tacita suffragia. *h. e.* quæ tabellis feruntur. ¶ *Suffragium*, centuria quæ suffragium fert. *Festus in Sex.* Sex suffragia appellantur in equitum centuriis, quæ sunt adjectæ ei numero centuriarum, quas Priscus Tarquinius rex constituit. ¶ Jus ferendi suffragii. *Liv. l. 38. c. 36. a med.* Populi est, non Senatus, suffragium, quibus velit, impartiri. ¶ Translate est existimatio, voluntas, favor, *opinione, sentimento, raccomandazione, favore*. *Cic. 2. Phil. c. 17.* Et vero adhibes joci causa magistrum, suffragio tuo & compotorum tuorum rhetorem. *Horat. lib. & epist. 2. v. 102.* Multa fero, ut placem genus irritabile vatum, Cum scribo, & supplex populi suffragia capto. *Plin. l. 10. ep. 18.* Gabium Bassum integrum, probum, industrium, voto pariter & suffragio prosequor. *Id. l. 4. ep. 16. extr.* Cujus & suffragio Senatus libentissime indulget, & testimonio plurimum credit. *Plin. alter l. 7. c. 28.* L. Siccius Dentatus vel numerosissima suffragia habet. *h. e.* plurimos habet auctores, qui dant ei palmam fortitudinis. *Id. l. 11. c. 16. sub fin. de apum regib.* Concordi suffragio deterrimos necant, ne distrahant agmina. *di comun consenso*. *Paul. Dig. lib. 24. tit. 1. leg. 24.* Suffragium temporis procedit. *Impp. Sever. & Antonin. l. 2. Cod. tit. 55. leg. 1.* Ætatis suffragio juvari. ¶ Qui secundam syllabam corripuerunt, ut *Paulin. Nolan. carm. 32. de obitu Celsi, sub fin.* imitandi non sunt.

SUFFRAGO, inis, f. *piegatura, giuntura, garetto*, κάμψις, ἰγνύς, flexura in posterioribus quadrupedum cruribus retrorsum incurvata, quæ in prioribus contrario modo inflexa *genu* dicitur, sic appellata, quod ibi cruris continuitas divisa, ac quodammodo fracta appareat. *Plin. l. 8. c. 45. sub fin.* Victimarum probatio in vitulo, ut cauda articulum suffraginis contingat. *Id. l. 11. c. 45.* Quæ animal generant, genua ante se flectunt, & suffraginum artus in aversum. & *paulo post*. Aves, ut quadrupedes, alas in priora curvant, suffragines in posteriora. Adde *Colum. l. 6. c. 15.* ¶ Dicitur etiam per catachresin de quadam vitium sobole: fortasse quia suffringi solet. *Colum. l. 4. c. 24.* Et, si soboles, quam rustici suffraginem vocant, radicibus adhæret, diligenter explantanda, ferroque allevanda est.

SUFFRAGOR, aris, atus sum, dep. 1. *dar il voto in favore, portare, favorire*, ψηφίζομαι, suffragium ferendo faveo. *Cic. pro Mur. c. 34.* Si nihil erit, præter ipsorum suffragium, tenue est, si, ut suffragentur, nihil valent gratia. ¶ Et universim auxilio sum, commendo, juvo, obsequor, *ajutare, raccomandare, suffragare*. *Cic. 1. Offic. c. 39.* Domus cum vulgo viseretur, suffragata domino novo homini ad consulatum putabatur. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 7. sub fin.* A te peto, ut dignitati meæ suffrageris. *Lentul. ad eund. l. 12. ep. 14. ante med.* Velim, ut in Senatu, & in ceteris rebus laudi nostræ suffragere. *Cic. initio l. 1. de Legib.* Mihi videris fratrem laudando suffragari tibi. *Id. ad Brut. ep. 10. ante med.* Suffragari cupiditati alicujus. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 61.* Huic consilio suffragabatur etiam illa res, quod, &c. *Q. Cic. de petit. consul. c. 7. ad fin.* Eximiam quandam gloriam & dignitatem esse oportet in eo, quem homines ignoti, nullis suffragantibus meritis, honore afficiant. In quodam MS. *Verburg.* deest *meritis*. & *Cic. Fam. 10. ep. 3. a med.* Fortuna suffragante videris res maximas consecutus. *Marian. Dig. lib. 32. leg. 93.* Voluntas defuncti ei sententiæ suffragatur. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Ornatu est pronuntiatio, cui suffragatur vox facilis, magna, &c. & *circa med.* Si memoria fefellerit, aut cogitatio non suffragetur.

SUFFRENATIO, onis, f. colligatio, & arcta structura, quæ lapides veluti freno retinet. *Plin. l. 36. c. 22. ad fin.* Lapis globosus contra injurias fortis, sed ad structuram infidelis, nisi multa suffrenatione devinctus.

SUFFRENDENS, & subfrendens, entis, infrendens, infremens. *Ammian. lib. 15. cap. 12. (al. 29.)* Uxor inflata cervice suffrendens.

SUFFRICO, & Subfrico, as, a. 1. *fregare*, ὑποτρίβω, idem quod frico, aut leviter frico. *Colum. l. 12. c. 23.* Si quid fæcis aut labris vasorum, aut lateribus inhæsit, eradi ac suffricari. & *cap. 25. sub fin. & cap. 30.* Vasa nucibus pineis suffricato. & *cap. 38. ante med.* Scopulis aridæ myrti feria suffricator. Al. leg. *suffriant*, a *suffrio*, *as*. *Cels. l. 6. c. 6. sect. 26.* Palpebras variis medicamentis suffricant.

SUFFRINGO, & Subfringo, is, egi, actum, a. 3. *rompere*, ὑποῤῥήγνυμι, idem quod frango. *Plaut. Rud. 4. 4. 15. & Truc. 2. 8.* Ut ego hisce suffringam talos. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 20.* Opinor, iis crura suffringantur.

SUFFRIO. V. *Suffrico*.

SUFFUERAT, sub eodem tecto fuerat. *Festus*.

SUFFUGIO, & Subfugio, is, a. 3. *rifuggire*, ὑποφεύγω, subtus, vel clam fugio, confugio. *Liv. l. 24. c. 46. a med.* Imber coortus custodes vigilesque dilapsos a stationibus subfugere in tecta coegit. *Sueton. in Tiber. c. 27.* Per genua orare conantem ita suffugit, ut caderet supinus. *h. e.* recedendo vitavit. *Lucret. l. 4. v. 360.* ubi suffugit sensum simul angulus omnis. & *lib. 5. v. 152.* natura deum manuum tactum suffugit, & ictum.

SUFFUGIUM, ii, n. *rifugio*, καταφυγή, quo quis suffugit, hoc est, securitatis causa se se recipit. *Ovid. de nuce, v. 119.* Quid, nisi suffugium nimbos vitantibus essem? *Tacit. de Germ. c. 16.* Subterranei specus suffugium hyemi, & receptaculum frugibus. *Quintil. l. 9. c. 2. post med.* Hæc diverticula & anfractus suffugia sunt infirmitatis. *Plin. l. 9. ep. 39.* Nullum in proximo suffugium aut imbris, aut solis.

SUFFULCIO, ulcis, ulsi, ultum, a. 4. *sostentare, puntellare*, ὑποστηρίζω, subtus fulcio, sustento. *Lucret. l. 4. v. 865.* Propterea capitur cibus, ut suffulciat artus. *Plaut. Epid. 1. 1. 77.* Tantæ in te impendent ruinæ: nisi suffulcis firmiter, non potes subsistere. *Apul. l. 10. Metam.* Pulvilli, queis maxillas & cervices delicatæ mulieres suffulcire consuerunt. ¶ *Suffulcire columnam*, supponere ad fulciendum. *Plaut. Mil. 2. 2. 54.* Ecce autem ædificat, columnam mento suffulsit suo.

SUFFULTUS, a, um, *sostentato, sostenuto, portato*, ὑπερειδόμενος, fulciendo suspensus & firmatus. *Lucret. l. 4. v. 428.* Porticus æqua in perpetuum paribus suffulta columnis. *Martial. lib. 9. epigr. 2.* Octo Syris suffulta lectica. *Senec. in Troadib. v. 103.* cadat ex humeris vestis apertis, imumque tegat suffulta latus. *h. e.* fascia substricta.

SUFFUMIGATIO, onis, f. suffitio. *Veget. l. 3. de re veterin. c. 23. sub fin.* Frequentissimis suffumigationibus curare.

SUFFUMIGO, & Subfumigo, as, a. 1. *profumare, fumicare*, ὑποκαπνίζω, subtus fumum excito, suffio. *Varr. l. 3. R. R. c. 16. sub fin.* Si ex alvo apes minus frequentes evadunt, suffumigandum. *Cels. l. 5. c. 27. sect. 5.* Quidam super prunas scorpione imposito, vulnus suffumigant. *Id. l. 4. c. 2. a med.* Dolens vulva sulphure suffumigari debet. *Colum. l. 12. c. 13. a med.* Dolia siccata suffumigare alba cera. & *cap. 15. ad fin.* Vasa rore marino, vel lauro, vel myrto suffumigato. Adde *cap. 12. extr.* & *Cels. l. 6. c. 6. sect. 38.*

SUFFUNDATUS, & Subfundatus, a, um, subtus fundatus, *posto sotto per fondamento*. *Varr.* apud *Non. cap. 1. n. 256.* In domibus lateritiis, paululum modo lapidibus suffundatis, ut humorem effugerent, habitabant.

SUFFUNDO, & Subfundo, is, udi, usum, a. 3. *spargere sotto, e di nascosto, versare, spandere*, ἐπιχέω, ὑποχέω, proprie est clam & subtus fundere. *Senec. l. 3. c. 21.* Imbrium aqua per secretos cuniculos reddita tacite suffunditur. *Plaut. Cistell. 1. 1. 38.* Nostro ordini palam blandiuntur; clam si occasio usquam est, aquam frigidam subdole suffundunt. ¶ Item sparsim fundo, affundo, superfundo, perfundo, infundo, aspergo. *Plaut. Curcul. 1. 3. 3.* Mane: suffundam aquulam. *Id. Rud. 2. 7. 30.* Quasi vinis Græcis Neptunus nobis suffudit mare. *Colum. l. 12. c. 9. a med.* Sæpe suffundere jus debebit, nec pati sitire salgama. *Vitruv. l. 7. c. 12.* In doliis sarmenta componentes, acetum suffundunt, & supra sarmenta plumbeas massas collocant. *Ovid. Met. 10. v. 360.* & tepido suffundit lumina rore. *h. e.* oculos lacrymis spargit. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 219.* rabidas suffundit sanguine venas. *h. e.* implet, distendit. *Petron. in fragm. pag. 678. Burm.* capiti suffundere costum. *Plin. l. 23. c. 1. a med.* Si cruore suffunduntur oculi. *Id. l. 30. c. 13. a med.* Ossibus fractis caninum cerebrum linteolo illito, superpositis lanis, quæ subinde suffunduntur. *h. e.* asperguntur, madefiant. ¶ Pro infundere *Colum. in fin. l. 6.* Lassæ & æstuanti mulæ merum in os suffunditur. Et translate *Varr. l. 2. R. R. c. 8. a med.* Id ante admissuram largius facimus, ut cibo suffundamus vires ad feturam. ¶ Commode refertur ad ruborem vultus. *Virg. 1. Georg. v. 430. de Luna.* si virgineum suffuderit ore ruborem, Ventus erit. *Pacat. in Paneg. Theodos. c. 44.* Et dejeceras oculos, & vultum rubore suffuderas. *Ovid. 1. Met. v. 483.* tædas exosa jugales, Pulcra verecundo suffunditur ora rubore. *Plin. in Paneg. c. 2. extr.* Ad quas ille voces lacrymis etiam ac multo pudore suffunditur. *Hieronym. l. 1. advers. Jovinian. sect. 48. edit. Veronens.* Hæc Theophrastus disserens quem non suffundat Christianorum? *non fara arrossire*. & *Tertull. de virg. veland. c. 2. extr.* Tam sancti viri est, subfundi, si virginem viderit, quam sanctæ virginis, si a viro visa sit. Adde *de Pall. c. ult. & in Apolog. c. 37. a med.* ¶ Dicitur & de aliis rebus, quæ liquoris instar sparguntur. *Lucret. l. 3. v. 38. de metu*. humanam qui vitam turbat ab imo, Omnia suffundens mortis nigrore. *Id. l. 6. v. 478. de nubibus*. Suffunduntque sua cælum caligine. *Stat. 1. Theb. v. 120.* trepidumque Hyperionis orbem Suffundit maculis. ¶ *Suffundi* dicuntur oculi, qui concreto humore cæcantur: unde *suffusio*. *Senec. l. 2. de Clement. c. 6. a med.* Imbecilles oculos esse scias, qui ad alienam lippitudinem & ipsi suffunduntur.

SUFFUROR, & Subfuror, aris, dep. 1. *rubare occultamente*, κλέπτω, clam furor. *Plaut. Truc. 2. 7. 15.* Hæc cum video fieri, suffuror, suppilo, de præda prædam capio.

SUFFUSCUS, &c. V. *Subfuscus*.

SUFFUSIO, & Subfusio, onis, f. *spargimento*, ὑπόχυσις, actus suffundendi, sparsio sub aliqua re, ut Suffusio fellis, *itterizia*, apud *Plin. l. 22. c. 23. a med.* Suffusio agrestis cucumeris, & colocynthidis, *h. e.* infusio, effusio, *Pallad. l. 1. tit. 35. a med.* Suffusio vini, *Apic. l. 1. c. 1. h. e.* infusio. ¶ Speciatim est morbus oculorum ex humore sub tunicis concreto, & visum impediente, *cateratta, suffusione*. quam describit *Celsus* & quomodo curari possit, *lib. 7. c. 7. sect. 14. & lib. 6. c. 6. sect. 35.* docet. *Plin. l. 34. c. 11. sub fin.* Contra initia glaucomatum & suffusionum. *Id. l. 32. c. 4.* Sanguis testudinum suffusiones oculorum tollit. *Id. l. 28. c. 1. a med.* Felle hominis suffusiones oculorum sanari. ¶ Est etiam morbus pedum in jumentis ex labore: de quo *Veget. l. 1. Rei Veterin. c. 38. a med.*

SUF-

SUFFOSUS, & Subfusus, a, um, *sparso, asperso*, ὑποχυθεὶς, subter fusus, sparsim fusus, diffusus, aspersus, inspersus: & dicitur tum de liquoribus, tum de iis, quæ liquorum more diffunduntur. *Cic. 2. Tuscul. c. 9. a med.* Cordi suffusus sanguis. *Ovid. 2. Fast. v. 215.* quibus intumuit suffusa venter ab unda. *h. e.* aqua intercute, *idropici. Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 13.* Ulcera possessis alta suffusa medullis. *h. e.* intus & sub cute dilatata & profunda. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 21.* Tenuis ac perlucens, & æquabili calore suffusus æther. *Plin. l. 29. c. 6. a med.* Suffusi cruore oculi. *Id. l. 20. c. 23. sub fin.* Sanguis oculis suffusus. *Id. l. 22. c. 21. ante med.* Suffusa bilis. & *ibid. sub fin.* Prodest felle suffusis & hydropicis. *agl' itterici.* & *cap. 20.* Anchusæ radix datur bile suffusis. *Ovid. 11. Met. v. 368.* lupus rubra suffusus lumina flamma. *Senec. in Herc. Oet. v. 1405.* Igne suffusæ genæ Scelus minantur. *Virg. 2. Æn. v. 232.* lacrymis oculos suffusa nitentes. *Ovid. 2. Met. v. 777. de Invidia.* Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno. *piena.* & *Tibull. l. 2. eleg. 1. v. 33.* Agricola minio suffusus. *tinto.* & *Plin. l. 29. c. 2.* Lanæ succidæ dolentibus nervis impositæ, & crebro suffusæ. *bagnate.* & *Ovid. Trist. l. 3. el. 1. v. 13.* Littera suffusas quod habet maculosa lituras, &c. *Id. 2. Fast. v. 637.* Et bene nos Patriæ, bene te, pater optime, Cæsar, Dicite suffuso per sacra verba mero. ¶ De erubescentibus *Ovid. 3. Amor. el. 3. v. 3.* Candida candorem roseo suffusa rubore Ante stetit. *Manil. l. 5. v. 711.* Femineum rubro vultum suffusa pyropo. *Liv. l. 30. c. 13.* Masinissæ hæc audienti non rubor solum suffusus, sed lacrymæ etiam obortæ. *Tertull. de Anim. c. 38. ante med.* Suffusior sexus. *h. e.* pudori magis obnoxius. ¶ Translate *Cic. 1. Fam. ep. 9. post med.* Novi animum tum mihi amicissimum, tum nulla in ceteros malevolentia suffusum. *Ovid. sub fin. l. 2. Trist.* Candidus a salibus suffusis felle refugi. ¶ Suffusi equi, inquit *Serv. ad Æn. 11. v. 671.* dicuntur, quos vulgo cespitatores vocant. Adde *Veget. l. 1. de re veterin. c. 53.*

SUGAMBRI, orum, m. iidem qui Sicambri populi Germaniæ, Rheni amnis accolæ, ubi nunc Westphaliæ ducatus. *Tacit. Ann. 2. c. 26.* Sic Sugambros in deditionem acceptos. ¶ Adjective *Id. Ann. 4. c. 47.* Recepti subsidio Sugambræ cohortis. ¶ Canes Sugambri vel Sicambri laudantur a *Grat. in Cyneg. v. 202.*

SUGGERO, & Subgero, is, gessi, gestum, a. 3. *somministrare, dare, porgere*, ὑπάρχειν, συμβάλλω, subministro, suppedito, sufficio, subinde præbeo. *Plin. l. 11. c. 10. de apib.* Aliæ struunt, aliæ poliunt, aliæ suggerunt. *Virg. 10. Æn. v. 333.* fidum Æneas affatur Achatem: Suggere tela mihi steterunt quæ in corpore Grajum. *Terent. Adelph. 1. 2. 36.* Cur amat? cur potat? cur tu his rebus sumptum suggeris? *Martial. l. 3. epigr. 82. v. 8.* suggeritque ructanti Pinnas rubentes, cuspidesque lentisci. *Tacit. 3. Hist. c. 36.* Cibum suggerere alicui. *Ovid. 15. Met. v. 81.* Prodiga divitias alimentaque mitia tellus Suggerit, atque epulas sine cæde & sanguine præbet. *Hirt. de B. Alex. c. 3.* Urbs fertilissima & copiosissima omnium rerum apparatus suggerebat. *Plin. l. 2. ep. 8.* Lacus piscem, feras silvæ, studia altissimus iste secessus affatim suggerit. *Liv. l. 3. c. 11.* Invidiæ flammam ac materiam criminibus subgerere. *Flor. l. 3. c. 8.* Ut ab Europa in Asiam, ultro se suggerentibus causis, imperium procederet. *h. e.* ultro se subinde offerentibus causis imperii amplificandi. ¶ Est etiam memoriæ subjicere, submonere, *suggerire*, ὑπομιμνήσκειν. *Cic. 2. de Fin. c. 14.* Si me memoria forte defecerit, tuum est ut suggeras. Al. leg. cum *Gruter.* ex MSS. *nisi memoria forte defecerit*, ceteris omissis. *Ulpian. Dig. lib. 4. tit. 6. leg. 26. sub fin.* Quoties æquitas restitutionem suggerit, ad hanc clausulam erit descendendum. *Id. lib. 28. tit. 5. leg. 35. ad fin.* Quæ in proposito quoque suggerit, ut Italicarum rerum esse credantur eæ res, quas in Italia esse testator voluit. *h. e.* admonet, suadet, postulat. Adde *Mamertin. in genethliac. c. 13.* & *Pacat. in Paneg. Theodos. cap. 18.* ¶ Item substituere, subrogare, *sostituire*. *Liv. l. 2. c. 8.* Apud quosdam auctores non invenio Lucretium consulem: Bruto statim Horatium subgerunt. Adde *lib. 9. c. 44.* ¶ Item supponere, subjicere, *sottoporre*. *Virg. 7. Æn. v. 462.* magno veluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni. *Pallad. l. 1. tit. 40.* Subjectis hinc inde cuniculis pavimenta suspendat, & ignem suggerat fornace succensa. ¶ Item subjicere, subdere, *soggiungere*. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 29.* Atque huic incredibili sententiæ ratiunculas suggerit. *Id. 2. de Orat. c. 27.* Cum causas in plura genera secuerunt, singulis generibus argumentorum copiam suggerunt. ¶ Suggeri, adjici, accedere. *Cic. 2. Phil. c. 27.* Alia mimi rapiebant, alia mimæ: totos dies potabatur: suggerebantur etiam sæpe damna aleatoria. *s'aggiungevano.* ¶ Pro afferre. *Plaut. Men. 1. 3. 29.* Madida quæ mihi apposita in mensam, milvinos suggerant. *h. e.* ursam rabidam faciunt, ut ait *Juvenal. sat. 6. v. 427.* ¶ Item clam inferre, adhibere. *Cic. Attic. l. 12. ep. 44.* Si nihil fiet, aut Druso ludus est suggerendus, aut utendum Tusculano. *h. e.* Drusus aliqua techna est captandus. *Manut.*

SUGGESTIO, & Subgestio, onis, f. *suggestione, suggerimento*, actus aliquid consulendi, vel monendi, seu proponendi. *Vopisc. in Aurelian. c. 14.* Hoc igitur quod Nerva in Trajano adoptando, quod Trajanus in Adriano, & ceteri deinceps proposita suggestione fecerunt, &c. *Id. ibid. c. 19.* Referimus ad vos P. C. Pontificum suggestionem. *Symmach. l. 9. ep. 20. (al. 22.)* Sed plura tribues vel tuo provisa studio, vel illorum suggestione comperta. Additur a quibusdam locus *Quintil. l. 9. c. 2.* ubi agens de figura Responsionis, inquit: Quod schema quidam per suggestionem vocant. Sed leg. alii *subjectionem*. ¶ Proprie significat aggestionem, additionem unius rei ad aliam: quo sensu *Cæl. Aurel. Tard. l. 2. c. 13. post med.* Potus suggestione auctus, *h. e.* subinde addendo largius datus.

SUGGESTUS, & Subgestus, a, um, aggestus, cumulatus. *Propert. l. 4. el. 4. v. 7.* Hanc Tatius fontem vallo præcingit acerno, Fidaque suggesta castra coronat humo. ¶ Item adjectus, suppletus. *Cic. 2. de Orat. c. 26.* Ambiguum tum explicatur, cum ea verba, quæ desunt, suggesta sunt. ¶ Item sustentatus, sublatus. *Sil. l. 14. v. 646.* celsis suggesta theatra columnis. *sostentati.*

SUGGESTUS, us, m. & Suggestum, ti, n. *luogo elevato, eminenza, rialto*, locus eminens ex terra aliave materia suggesta, seu aggesta. *Varr. l. 3. R. R. c. 3. a med.* Ex suggesto lateris, ubi solent esse πτεροτροφεῖον, prodeunt anates in stagnum. *Cato R. R. c. 134.* Labrum in suggestu inter dolia positum habeto, uti in culleum de eo vinum salire possit. *Colum. l. 9. c. 7.* Qualiacumque vasa placuerint collocari, debebit suggestus lapideus extendi per totum apiarium in tres pedes altitudinis. *Plin. l. 12. c. 10.* Ejusdem insulæ excelsiore suggestu lanigeræ arbores, &c. *nel sito più rilevato.* & *Stat. l. 1. silv. 2. v. 113.* celsæ procul aspice frontis honores, Suggestumque comæ. *h. e.* comam in tutulum collectam in vertice, qua feminæ solebant caput alte ædificare, ut ait *Juvenal. sat. 6. v. 502.* οἴκημα πλοκάμων. ¶ Præcipue est pegma, pulpitum, ex quo in concione verba fiunt ad populum, & in castris ad milites, *pulpito, bigoncia, pergamo*, ἀναβαθμόν. *Plin. l. 34. c. 5.* C. Mænius in suggestu rostra, devictis Antiatibus, fixerat. (Adde *Liv. l. 8. c. 14. in fin.*) *Cic. 1. de Divin. c. 54. in fin.* Illud suggestum, in quo causam dixerat, ascendens. *Id. 5. Tuscul. c. 20. a med.* Cum in communibus suggestis consistere non auderet, concionari ex turri alta solebat. Adde *Tacit. 1. Hist. c. 36.* & *55.* ubi de suggestu militari sermo est: item *Liv. l. 31. c. 29. circa med.* ubi de tribunali, ex quo prætor jus dicit. ¶ Hujusmodi fuit suggestus ceteris gradibus altior, quem sibi in orchestra decerni passus est C. Cæsar spectandi causa, *palchetto, coretto*: uti narrant *Flor. l. 4. c. 2. extr.* & *Sueton. in Cæs. c. 76.* item *in Ner. c. 12.* ubi *cubiculum* dicitur, quia septum undique parietibus, quo Princeps videns omnes a nemine videretur. Laudat Trajanum *Plin. in Paneg. c. 51.* quod & suggestum & cubiculum sustulit, & una cum populo spectare & spectari voluit. ¶ Apud *Tertull. de Spectac. c. 7.* & *12.* est congestio & apparatus variarum rerum in Circensibus celebrandis. ¶ Pro suggestione, *suggerimento*. *Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 8. leg. 1. ante med.* Si curatores fuerint minus idonei dati, dicendum est, teneri magistratus oportere, si ex suggestu eorum prætor dederit.

SUGGILLO, &c. V. *Sugillo*.

SUGGREDIOR, & Subgredior, eris, dep. 3. *andar occultamente, accostarsi*, ὑποβαίνω, latenter gradior, accedo. *Tacit. Ann. 15. c. 11.* Cæsis qui barbarorum propius suggrediebantur. *Id. 2. Ann. c. 12.* Suggressi propius speculatores. Adde *lib. 4. c. 47.*

SUGGRUNDA, cum derivatis, V. *Subgrunda*.

SUGILLATIO, & Suggillatio, onis, f. *lividura, contusione*, ὑπωπιασμός, actus sugillandi. *Plin. l. 32. c. 7.* Reliquæ carnes impositæ suggillationem rapiunt. ¶ Translate sumitur pro contumelia, ignominia. *Plin. l. 7. c. 45.* Juxta hæc Variana clades, & majestatis ejus fœda suggillatio. *Liv. l. 43. c. 14.* Non sine sugillatione consulum. *Valer. Max. l. 2. c. 3. n. 1.* Ne talis notæ contagio ad ipsius gloriæ sugillationem penetraret. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 15. a med.* Si quis sic fecit injuriam servo, ut domino faceret, video, dominum injuriarum agere posse suo nomine; si vero non ad sugillationem domini id fecit, &c.

SUGILLATIUNCULA, æ, f. parva sugillatio. *Claud. Mamert. l. 2. c. 9.*

SUGILLATUS, & Suggillatus, a, um, *livido, contuso*, ὑπωπιασθείς, percussus, lividis maculis deformatus. *Plin. l. 20. c. 6. sub fin.* Allium suggillata, aut liventia ad colorem reducit. *Id. l. 28. c. 9. ante med.* Caseus recens cum melle suggilata emendat. *Id. l. 31. c. 9.* Oculi ex ictu suffusi cruore, & sugillati. *Senec. ep. 13.* Non potest athleta magnos spiritus ad certamen afferre, qui nunquam sugillatus est. *non riportò ammaccature sul viso.* ¶ Translate est infamia notatus, contumelia affectus. *Liv. l. 4. c. 33. sub fin.* Viros spectatos, primis annis suggillatos, repulsos, etiam patribus suisse; destitisse postremo præbere ad contumeliam os.

SUGILLO, & Suggillo, as, avi, atum, a. 1. *ammaccare, e far livido*, ὑπωπιάζω, contundo & lividum facio, ictu livorem induco. V. *Sugillatio*, & *Sugillatus*. ¶ Translate est existimationem lædere, infamare, contumelia afficere, notare, *far arrossire, insultare, affrontare, toccare, infamare, offendere*. *Petron. in Sat. c. 128.* Quæso, inquam, regina, noli sugillare miserias. veneficio contactus sum. *Valer. Max. l. 3. c. 2. n. 1. extern. in fin.* Sugillare crudelitatem alicujus. *Id. l. 7. c. 5. n. 5.* Sulla repulsa præturæ sugillatus est. *Id. in fin. ejusd. lib.* Sanctissima jura familiaritatis scurrili lusu sugillanda sibi desumere. *Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 4. leg. 10. ad fin.* Prætor ait: in jus sine permissu meo ne quis vocet. Permissurus enim est, si famosa actio non sit, vel pudorem non suggillet, qua patronus convenitur, vel parentes. Adde *lib. 44. tit. 4. leg. 4. ante med.* ¶ Significat etiam occludere. Sic enim interpretatur *Non. c. 2. n. 783.* illud *Varron.* Contra lex Mænia est in pietate, ne filii patribus luci claro sugillent oculos. *Anton. Augustin. de legib. & S. C. pag. m. 135.* Hoc fortasse per translationem dictum est, videlicet ne mortem eorum maturarent. neque enim vetus mos ignoratur, quo parentibus liberi cum morerentur, oculos claudebant. ¶ Pro suggerere, *suggerire*. *Prudent. in Rom. περὶ στεφ. 14.* Sciat hic, quis illi verba suggillet deus. ¶ Incerta est hujus vocis origo & notatio, atque adeo etiam scriptio. V. Etymologos, *Scalig. ad Fest.* & *Dausqu. in Orthogr.*

SUGO,

SUGO, is, *xi*, *ctum*, *a*. 3. *succhiare*, *suggere*, *succiare*, μυζῶ, ἐκμυζάω, pressis labiis succum attraho, aliave ratione liquorem elicio. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 47. *ad fin.* Animalium alia sugunt, alia carpunt, alia vorant, alia mandunt. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 6. *a med.* Quot diebus agni matris sugunt mammam. *Martial. l.* 3. *epigr.* 60. Sugitur inciso mytilus ore mihi. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 44. Agrum alternis annis relinqui oportet, aut paulo levioribus sationibus serere, id est quæ minus sugunt terram. *Cic. Tuscul.* 3. *c.* 1. *ad fin.* Ut pæne cum lacte nutricis errorem suxisse videamur.

SUI, sibi, se, *di sè*, *a sè*, *sè*, ἑαυτοῦ, pronomen reciprocum omnis generis, & utriusque numeri. *Cæsar ad Cicer. post epist.* 16. *l.* 9. *ad Attic.* Nihil enim malo, quam & me mei similem esse, & illos sui. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 1. *a med.* Nicias te evat, vehementerque tua sui memoria delectatur. *Id. de Univ. c.* 6. Ita mundus se ipse consumptione & senio alebat sui; cum ipse per se, & a se & pateretur, & faceret omnia. *Id. Tuscul.* 5. *c.* 20. *circa med.* Dionysius instituit, ut filiæ candentibus juglandium putaminibus barbam sibi & capillum adurerent. *& sub fin.* Dionysius alterum jussit interfici, quia viam demonstravisset interimendi sui. *h. e.* Dionysii. *Liv. l.* 3. *c.* 68. *ad fin.* Malæ rei se, quam nullius, duces esse volunt. *Cic. in Orat. c.* 28. *extr.* Manu si prehendissem, ne ipse quidem sua tanta eloquentia persuasisset, ut se dimitterem. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c. ult.* Cum ad illum scribas, nihil te recordari de se. ¶ Interdum *se* repetitur. *Terent. Heaut.* 4. 3. 24. Aperte, ita ut res sese habet, narrato. *Id. Andr.* 5. 4. 31. Habet aliud magis ex sese, & majus. *Virg. Ecl.* 5. *v.* 66. At mihi sese offert ultro meus ignis, Amyntas. ¶ Quando ablativo *se* jungitur *cum*, semper postponitur. *Cic. de Senect. c.* 14. *a med.* Animum secum esse, secumque, ut dicitur, vivere. *vivere a se stesso.* & *Attic. l.* 5. *ep.* 6. A me petiit, ut secum, & apud se essem quotidie. ¶ Additur sæpe syllabica particula *met*. *Sil. l.* 15 *v.* 66. Ipsa quidem virtus sibimet pulcherrima merces. *Liv. l.* 2. *c.* 12. Ne semet ipse aperiret, quis esset. & *cap.* 44. Nisi inter semet ipsi seditionibus sæviant. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 77. Aster, quas doceat quivis eques atque senator Semet prognatos. ¶ *Sibi* abundat interdum, eleganter tamen. *Terent. Andr.* 2. 5. 1. Quid sibi vult pater? cur simulat? *Id. Eun.* 3. 5. 10. Quid sibi hic vestitus quærit? *Liv. l.* 44. *c.* 22. Hostes admiratio cepit, quidnam sibi repentinus clamor vellet. ¶ Cum *suus*. *Cic. de Amic. c.* 3. Factus est consul bis: primum ante tempus, iterum sibi suo tempore. *a suo tempo proprio.* & *Plaut. Capt. prol. v.* 50. Ita nunc ignorans suo sibi servit patri. *Terent. Adelph.* 3. 8. *in fin.* Suo sibi hunc gladio jugulo. *col suo proprio coltello.* & *Plaut. Amph.* 1. 1. 223. Me malum esse oportet, atque hunc telo suo sibi, malitia, a foribus pellere. *Id. Capt.* 1. 1. 12. Cochleæ in occulto latent; suo sibi suco vivont. *Colum. l.* 12. *c.* 34. Singula suo sibi jure eluito. *Vitruv. l.* 8. *c.* 7. Si tophus erit, aut saxum, in suo sibi canalis excidatur. *in quello stesso.* & *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 465. *n.* 7. & *pag.* 705. *v.* 3. In suo sibi positi. *sepolti nel proprio monumento.* ¶ *Ad se*, domum suam: *apud se*, domi suæ. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 4. *sub fin.* L. Cæsar, ut venlam ad se, rogat. & *lib.* 3. *ep.* 6. A me petiit, ut secum, & apud se essem quotidie. Adde *Phædr. l.* 4. *fab.* 21. *v.* 25. ¶ *Sui*, *sibi*, *se*, aliquando usurpatur extra reciprocum, quemadmodum & *suus*. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 49. Grande malum Turius, si quis se judice certet. *pro eo.* *Martial. l.* 6. *epigr.* 32. Sis licet inde sibi tellus placata, levisque. *pro ei.* *Colum. l.* 12. *c.* 44. *ad fin.* Poma ita disponere, ut scobe inter se calcari possit. *pro inter ea.*

SUILE, is, *n.* *porcile*, συοκομεῖον, συφεός, συφεῖον, stabulum suum, septum, in quo nutriuntur porci. Differt ab hara, quod eo nomine significetur scropharum cubile, cui singulæ scrophæ separatim cum suis foetibus includuntur. *Colum. l.* 7. *c.* 9. *in fin.* Diligens autem porculator frequenter suile converrat, & sæpius haras.

SUILLUS, a, um, *di porco*, *porcino*, ὕειος, diminut. est a *suinus*, ejusdem tamen cum illo significationis. *Liv. l.* 22. *c.* 10. Ex suillo, ovillo, caprino grege. *Plin. l.* 8. *c.* 52. At in Arabia suillum genus non vivit. *Colum. l.* 7. *c.* 9. *extrem.* Suillum pecus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. Suillum cognomen habere. *h. e.* Scrofam. *Plin. l.* 8. *c.* 53. Suillum rostrum. *Id. l.* 28. *c.* 8. *post med.* lac. ¶ *Suilla*, absolute, *carne porcina*. *Plin. l.* 30. *c.* 3. Vesci suilla tum vetant. ¶ *Fungi suilli*, genus fungorum deterius, vilius, & periculosius, *funghi porcini*. *Martial. l.* 3. *epigr.* 60. Sunt tibi boleti: fungos ego sumo suillos. Adde *Plin. l.* 22. *c.* 23. ¶ Suillum genus, inquit *Festus*, invisum Veneri prodiderunt poetæ, ob interfectum ab apro Adonim, quem diligebat dea. Quidam autem, quod immundissimi sint sues ex omni mansueto pecore, & ardentissimæ libidinis: ita ut opprobrium mulieribus inde tractum sit, cum subare, & surire dicuntur.

SUINUS, a, um, suillus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. *ante med.* Laoine conciliator suinæ carnis datus populo. Ita leg. in edit. princip. pleræque aliæ hab. *suilla*.

SULCÆ FICUS memorantur a *Colum. l.* 5. *c.* 10. sed vox depravata videtur.

SULCAMEN, inis, *n.* idem quod sulcus. *Apul. lib.* 6. *Metam.* Glebæ Siculæ sulcamina.

SULCATOR, oris, *m.* *aratore*, αὐλακοτρόφος, qui sulcat, arator. *Prudent. l.* 2. *advers. Symmach. v.* 939. Leontini sulcator campi. *Auson. in perieg. v.* 587. & patuli sulcator Thessalus agri. ¶ Translate *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 340. lateriisque piger sulcator opaci Invitus trahitur lasso de pectore vultur. *h. e.* rostro lancinans & abrodens. *Lucan. l.* 4. *v.* 587. qua se Bagrada lentus agit, siccæ sulcator arenæ. *h. e.* fluvius per arenas defluens, easque incidens. ¶ De navigante *Stat. l.* 8. *Theb. v.* 18. & *lib.* 11. *v.* 387. qualis si puppe relicta, Exosus manes pigri sulcator Averni, Exeat ad superos. *h. e.* Charon. *Sil. l.* 7. *v.* 365. Flectibus a mediis sulcator canitia ponti Astra videt.

SULCATUS, a, um, *arato*, *solcato*, αὐλακισμένος, sulcis proscissus. *Lucan. l.* 1. *v.* 168. rura quondam sulcata Camilli Vomere, & antiquos Curiorum passa ligones. ¶ Translate *Senec. in Agam. v.* 440. sulcata vibrant æquora. *Lucan. l.* 3. *v.* 550. ubi puppe Sulcato varios duxerunt gurgite tractus. *Stat.* 8. *Theb. v.* 230. ingenti sulcatum Nerea tauro. *Claudian. de VI. consul. Honor. v.* 488. celer Addua nostro Sulcatus socero. *Sil. l.* 1. *v.* 857. lætitia sulcatum secat aera.

SULCO, as, avi, atum, *far solchi*, *solcare*, *arare*, αὐλακίζω, sulcos facio, proscindo, aro: *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *in fin.* ad imperium dominæ sulcabimus agros. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *post med.* Bubulcum per proscissum ingredi oportet, alternisque versibus obliquum tenere aratrum, & alternis recto plenoque sulcare. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 68. Nec quisquam presso vomere sulcat humum. Adde *Sil. l.* 9. *v.* 191. ¶ Translate est excavare, effodere. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 29. Satum frumentum operiunt in porcis, & sulcant fossas, quo pluvia aqua delabatur. *Plin. l.* 9. *c.* 6. *a med.* Orca alveum in vado sulcaverat. *Ovid. Met.* 15. *v.* 725. anguis tractu squamæ serpentis arenam sulcat. *Lucan. l.* 9. *v.* 721. Et contentus iter cauda sulcare pareas. *strisciando fognare.* Sic *Ovid.* 3. *Met. v.* 276. Sulcavitque cutem rugis. *increspò*, *asprear & ineguale fecit.* ¶ Pro navigare, *navigare*, *solcare*, quia prora navis aquas findit, ut vomer humum. *Plin. l.* 12. *c.* 1. Arbores sulcamus maria, terrisque admovemus. *Virg.* 5. *Æn. v.* 158. & longa sulcant vada salsa carina. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 33. Seu rate cæruleas picta sulcavimus undas. & *lib.* 1. *ep.* 4. *v.* 55. Nos fragili vastum ligno sulcavimus æquor. ¶ Et rotæ currum *sulcare* dicuntur. *Claudian. l.* 2. *in Entrop. v.* 300. Nec juga sulcabit noster Berecynthia currus. *Id. de III. consul. Honor. v.* 130. stantemque rota sulcavimus Istrum. *Marrhed.* apud *Senec. in fin. controvers.* 34. *l.* 5. Triptolemus junctis draconibus sulcavit auras. ¶ *Sulcare iter*, iter facere. *Senec. in Herc. Oet. v.* 683. Medium cæli dum sulcat iter, tenuit placitas Dædalus oras.

SULCULUS, li, *m.* *solchetto*, αὐλάκιον, parvus sulcus. *Colum. de arborib. c. ult.* Rosam fruticibus ne surculis disponi per sulculos pedales convenit. Al. leg. *sulcos*.

SULCUS, ci, *m.* *solco*, αὖλαξ, ὁλκός, vestigium aratri, fossula in longum vomere impresso ducta. *Festus*: Sulci appellantur, qua aratrum ducitur, vel sationis faciendæ causa, vel urbis condendæ: vel fossura rectis lateribus, ubi arbores serantur: a voce græca posteriore ablata, spiritu in *s* converso. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 29. *sub fin.* Qua aratrum vomere lacunam fecit, sulcus vocatur. quod est inter duos sulcos, elata terra, dicitur porca. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 23. Cum terra araretur, & sulcus altius esset impressus. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *sub fin.* & *Juvenal. sat.* 7. *v.* 48. Sulcum ducere. *Virg. Eclog.* 4. *v.* 33. telluri infindere sulcos. *Plin. l.* 18. *c.* 19. *a med.* Proscindere sulco jugerum. & *mox.* Omne arvum rectis sulcis, mox & obliquis subigi debet. & *cap.* 35. Sulcum ducere sarculo. & *lib.* 17. *c.* 22. In collo sulcos agere transversos. *Id. l.* 18. *c.* 18. Sulco tenui arare. *Ovid.* 3. *Met. v.* 104. presso sulcum patefecit aratro. *Claudian. in consul. Mall. Theod. v.* 177. duras sulcis mollire novales. *Virg.* 1. *Georg. v.* 223. committas semina sulcis. *Id. Eclog.* 3. *v.* 56. mandare hordea sulcis. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 123. Semina Cerealia longis sulcis obruere. & *lib.* 3. *Trist. eleg.* 12. *v.* 12. herba latuit Cerealibus obruta sulcis. ¶ Per synecdochen est ipsa aratio, *aratura*. *Colum. l.* 2. *c.* 9. *a med.* Hordeum altero sulco seminari debet. *h. e.* postquam bis araveris. & *cap.* 13. *ad fin.* Semina, quæ quarto sulco seruntur. *Plin. l.* 3. *ep.* 6. *ante med.* Tantis glebis tenacissimum solum, cum primum prosecatur, assurgit, ut nono demum sulco perdometur. *Plin. alter l.* 18. *c.* 20. Spissius solum quinto sulco seri melius est, in Tuscis vero nono. ¶ Dicitur etiam de minoribus fossis, quibus aquæ ducuntur, aut deponuntur arborum semina, aut designantur urbis mœnia, &c. *Colum. l.* 2. *c.* 8. *circa med.* Ut patentes liras, crebrosque sulcos aquarios, quos nonnulli elices vocant, faciamus, & omnem humorem in colliquias, atque inde extra segetes derivemus. *Plin. l.* 19. *c.* 4. *ad fin.* Areas hortorum ambiri singulas tramitum sulcis, qua detur accessus homini, scatebrisque decursus. *viali*, *vialetti.* & *Virg.* 2. *Georg. v.* 24. plantas tenero abscindens de corpore matrum, Deposuit sulcis. & *v.* 289. tenui vitem committere sulco. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 813. premens stivam designat mœnia sulco. *Virg.* 1. *Æn. v.* 429. optare locum tecto, & concludere sulco. & *lib.* 10. *Æn. v.* 295. inimicam findite rostris Hanc terram, sulcumque sibi premat ipsa carina. *Plin. l.* 2. *c.* 101. Bucculo sulcum trahere. *una striscia.* ¶ Translate dicitur de aqua remigando diffissa, de undis crispantibus, de rugis cutis, de longo tractu alicujus rei, de orbita, &c. *Virg.* 5. *Æn. v.* 142. adductis spumant freta versa lacertis: Infindunt pariter sulcos. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 32. Nox erat, & leni canebant æquora sulco. *Martial. l.* 3. *epigr.* 72. Aut sulcos uteri prodere times. *crespe*, *rughe*, *grinze.* & *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 110. sulcisque genarum Corruerat passis facies rugosior uva. *Lucan. l.* 5. *v.* 562. dispersos trahere cadentia sulcos sidera. *Virg.* 2. *Æn. v.* 697. tum longo limite sulcus Dat lucem. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 568. ingenti flammantem nubila sulco Direxit per inane facem. *Stat.* 6. *Theb. v.* 415. delet sulcos iterata priores orbita. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v.* 101. cursuque rotarum Saucia dividuis clarescunt nubila sulcis. *Id. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 425. ut ora fatiscunt Vulneribus, grandesque rubent in pectore sulci. *Lucan. l.* 4. *v.* 111. Ac ne quid Sicoris repetitis audeat undis, Spargitur in sulcos.

io

in vivi, in rigagnoli. Prudent. in Apoth. v. 664. calamique revulsere sulcos. h. e. scripta. ¶ Vomer, & sulcus per allegoriam ponuntur a Lucret. ἀροτὶ καὶ αὔλακι, l. 4. v. 1268.

SULFUR. V. Sulphur.

SULLA, & Sylla, æ, m. Σύλλας, cognomen familiæ R. in gente Cornelia, ut L. Cornelius Sulla. Macrob. l. 1. Saturn. cap. 17. ante med. scribit, ludos Apollinares institutos bello Punico secundo, ex libris Sibyllinis, suadente Cornelio Rufo decemviro, qui propterea Sibylla cognominatus est, & postea, corrupto nomine, primus Sylla cœpit vocitari. Idem tradit Charis. l. 1. pag. 85. Putsch. additque, quod flavo & compto capillo fuerit, consimiles Syllas fuisse appellatos. Gronov. ad Quintil. lib. 1. c. 4. & Voss. in Etymol. in Sura censent, Sullam esse diminutivum a Sura: quod & ipsum fuit cognomen Corneliæ gentis. a sura enim esse surula, & contracte Sulla. itaque eum, qui primus ita cognominatus sit, a surarum gracilitate id accepisse. Alii aliunde derivant. Celebris fuit eo cognomine L. Cornelius Sulla, de cujus moribus, vita, & rebus gestis Sallust. in Jug. c. 100. Flor. l. 3. c. 21. Vellej. l. 2. c. 17. & sequent. Epitom. Livii l. 66. 75. 77. 81. &c. ¶ Manutio, & Dausqu. in Orthogr. placet Sylla scribi: nec tamen Sulla improbant. Cellar. pro Sulla stat, cui major Lapidum inscriptorum pars favet, & Latinorum consuetudo vertendi græcam υ in u. In Museo Theopol. tom. 1. pag. 31. sex nummi sunt in quib. Sula simplici l scriptum est.

SULLANUS, & Syllanus, a, um, ad Sullam pertinens, ut Sullanum bellum, Plin. l. 33. c. 11. Sullana tempora, Id. l. 9. c. 33. sub fin. Syllana crudelitas, Senec. 2. de Ira, c. 33. Sullana proscriptio, Id. de provid. c. 3. V. Proscribo.

SULLATURIO, & Syllaturio, is, n. 4. Sullam ejusque mores, crudelitatem, proscriptiones imitor, aut meditor. Cic. Attic. l. 9. ep. 10. Ita sullaturit animus ejus, & proscripturit diu. Quintil. l. 8. c. 3. ante med. Nec a verbis modo, sed a nominibus quoque derivata sunt quædam, ut a Cicerone sullaturit. & cap. 6. ante med. Vix illa, quæ παρωνύμια vocant, quæ ex vocibus in usum receptis quocumque modo declinantur, nobis permittimus, qualia sunt sullaturit, proscripturit.

SULMO, onis, m. Sulmona, Solmona, urbs parva Pelignorum, in Aprutio apud Sarum fl. inter Aquilam & Venafrum, patria Ovidii Poetæ. Hinc ille 4. Trist. el. 10. v. 3. Sulmo mihi patria est, gelidis uberrimus undis, Millia qui novies distat ab urbe decem. ¶ Condita est, & nominata a Solymo Phrygio, ut Idem docet 4. Fast. v. 79. & Sil. l. 9. v. 75.

SULMONENSIS, se, di Sulmona, ad Sulmonem pertinens. Juvenal. sat. 6. v. 186. De Sulmonensi mera Cecropis. Plin. l. 17. c. 26. Sulmonensis ager.

SULPHUR, & Sulfur, uris, n. solfo, zolfo. Θεῖον, terræ genus, facile ignem concipiens, nidore gravi. Plin. l. 35. c. 15. In terræ aliquis generibus vel maxime mira natura est sulphuris, quo plurima domantur. Nascitur in insulis Æoliis: sed nobilissimum in Melo insula: in Italia quoque, in Neapolitano Campanoque agro, collibus, qui vocantur Leucogæi. ibi e cuniculis effossum, perficitur igni. Genera quatuor: vivum, quod Græci apyron, nascitur solidum, hoc est gleba. Alterum genus appellant glebam, fullonum tantum officinis familiare. Tertio quoque generi unus tantum est usus ad suffiendas lanas, quoniam candorem tantum mollitiemque confert: egula vocatur. Quarto autem ad ellychnia maxime conficienda. Persequitur inde Plin. ejus usus in medicina: additque habere & in religionibus locum ad expiandas suffitu domos: adde & lustrandos homines, & pecudes, & res alias. Virg. 3. Georg. v. 449. Et spumas miscent argenti, vivaque sulphura. Tibull. lib. 1. eleg. 3. v. 11. Ipseque te circum lustravi sulfure puro. Propert. l. 4. eleg. 8. v. 86. Terque meum tetigit sulfuris igne caput. Ovid. 4. Fast. v. 739. Cærulei fiant vivo de sulphure fumi: Tactaque fumanti sulphure balet ovis. Colum. l. 8. c. 5. ante med. Paleas, quas substraturi sunt (gallinis incubantibus) sulphure & bitumine, atque ardente tæda perlustrant. Ovid. 14. Met. v. 792. lurida sulphura. & lib. 15. v. 351. lutea. & lib. 3. v. 373. summis circumlita tædis Admotam rapiunt vivacia sulphura flammam. Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 237. sulfur odorum. ¶ De fulmine: quia, ut ait Plin. l. 35. cap. 15. fulmina & fulgura sulphuris odorem habent: ac lux ipsa eorum sulphurea est. Lucan. lib. 7. v. 160. Ætherioque nocens fumavit sulphure ferrum. Pers. sat. 2. v. 24. ocyus ilex Sulphure discutitur sacro. ¶ Masculino gen. Tertull. advers. Prax. c. 16. ex Genes. 19. 24. Pluens super Sodomam & Gomorrham ignem & sulphurem. Veget. de re veterin. l. 1. c. 38. a med. Sulphurem & resinam calentem ungulis imponis. ¶ Sulphur scribi placet Manutio in Orthogr. quia in opt. MSS. habetur sulphur. quod & Pier. adscripsit ad Virg. 3. Georg. v. 449. Veteres enim græcam esse dictionem arbitrati sunt: & in similibus non solebant adspirationem apponere: unde scribebant triumpus, Pilippus, Hypsipyla. Contra Voss. in Etymol. quia vox est latina, sulfur præfert. Dausqu. Manutium sequitur.

SULPHURANS, antis, om. ex particip. idem ac sulphureus, ut Aquæ sulphurantes, Tertull. advers. Valentinian. c. 13.

SULPHURARIA, æ, f. solfanaria, solfatara, sulphuris fodina, vel locus ubi sulphur præparatur. Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. 8. In calcariam, vel sulphurariam damnari. Adde l. 47. tit. 2. leg. 53.

SULPHURATIO, onis, f. minatura sulphuris subterranea, sulphuria locus sub terra. Senec. l. 3. nat. quæst. c. 13. circa med. (Aut sulphuratio contraxit humorem.

SULPHURATUS, & Sulfuratus, a, um, di solfo, solforato, solfato, Θειώδης, sulphure imbutus, aspersus. Vitruv. l. 8. c. 3. Sulphurati fontes. Cels. l. 4. c. 5. Sulphurata lana. Plin. l. 31. c. 6. Est utilis aqua sulphurata nervis. Martial. l. 12. epigr. 57. v. 14. Mercis sulphuratæ institor. negoziante di solfanelli. & l. 10. epigr. 3. Sulphuratum ramentum. solfanello. & Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 28. Credo, sulphurationem eis gehennam præparabit. ¶ Absoluta Plin. l. 31. c. 3. sub fin. Depressis puteis sulphurata, vel aluminata occurrentia putearios necant. h. e. loca, aut vena sulphurata. ¶ Sulphuratum, i, filum, aut festuca, aut ramentum sulphure illitum ad ignem excitandum, solfanello, zolfanello, solferata. Plin. l. 36. c. 19. Scintilla excepta sulphuratis, aut fungis aridis, vel foliis. Hardnin. leg. sulphure ex MSS. Martial. l. 1. epigr. 42. Qui pallentia sulphurata fractis permutat vitreis.

SULPHUREUS, & Sulfureus, a, um, sulfureo, Θειώδης, qui est ex sulphure, sulphuris naturam, nidorem, aut colorem habens. Virg. 7. Æn. v. 517. amnis Sulphurea Nar albus aqua. Ovid. Met. 15. v. 340. sulfureis ardet fornacibus Ætne. Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 175. mare sulphurei ductum per viscera montis. Plin. l. 35. cap. 15. Fulminum lux sulphurea est. & cap. 6. a med. Terra sulphurei coloris. Id. l. 36. c. 19. Sulphureus odor.

SULPHUROSUS, a, um, idem ac sulphureus, ut Sulphurosi fontes, Vitruv. l. 8. c. 3. ante med.

SULPICIA, æ, f. poetria Romana nobilis, cujus ingenium, castitatem, fidemque erga maritum laudat Martial. l. 10. epigr. 35. & 38. Exstat ejus carmen, seu satyra, qua in Domitiani tempora invehitur. Duos præterea senarios jambicos ex ejus carminibus allegat vetus Juvenalis Scholiastes ad Sat. 6. v. 538. Sunt etiam, qui putant carmina libri 4. Tibulli, excepto primo, esse aut Sulpiciæ, aut Caleni ejus viri: inter quos Broukhus. quam contra stat Vulpius in commentar. Tibull. pag. 309.

SULPICIANUS, a, um, ad Sulpicium pertinens, ut Sulpiciana seditio, Quintil. l. 6. c. 3. a med. h. e. quam excitavit P. Sulpicius trib. pleb. temporibus Marii & Sullæ, ut est in Epit. Livii l. 77. V. adnotation. Turnebi ad loc. citat. Quintil.

SULPICIUS, a, um, ad Sulpicium pertinens, ut Sulpicia lex, apud Flor. l. 3. c. 21. quam tulit P. Sulpicius trib. pleb. ut Sullæ imperium abrogaretur, & Mario mandaretur, ut Vellej. narrat l. 2. c. 18. Et Sulpicia horrea, Horat. l. 4. od. 12. v. 18.

SULPICIUS, ii, m. (rectius quam Sulpitius, ut ex vet. monum. ostendit Manut. in Orthogr.) nomen Romanum multorum illustrium virorum. C. Sulpicius Gallus, P. Sulpicius, & Serv. Sulpicius nobiles eloquentia fuere; quos laudat Cicero in Brut. c. 20. & 35. & de Haruspic. resp. cap. 19. ¶ Sulpicius Apollinaris Grammaticus, Pertinacis Imperatoris præceptor, laudatus a Gell. l. 2. c. 16. & l. 4. c. 17. ut vir præstanti litterarum scientia. Hic Terentii fabularum periochas iambicis versibus scripsit. ¶ Severus Sulpicius Niobria Gallus, æqualis D. Hieronymi, scripsit eleganti & terso stilo, ut illis temporibus, vitam B. Martini, & duos præterea sacræ historiæ libros. Hunc Josephus Scalig. in prolegom. de emendat. temp. Ecclesiasticorum scriptorum purissimum merito appellat.

SULTIS, sa volete, si vultis, composito vocabulo, ut sodes, sis, scilicet. Cato, Enn. Plaut. apud Fest. V. Sis in fine.

SUM, es, est, fui, esse, n. anom. essere, εἰμί, ὑπάρχω, τυγχάνω, existo, adsum habeo, existo, consto. Verbum quod ὑπαρκτικόν Græci vocant, nos, ut ait Priscian. lib. 8. pag. 812. Putsch. possumus substantivum nominare: ab εἰμί per abscissionem i finalis, & additione s in principio loco spiritus, ac mutatione ει in u, ut Id. l. 9. pag. 437. docet. Sane in quibusdam personis cum eo convenit, ut εἶ es, ἐστί est, ἐστέ estis, ἔσεσθαι esse. Alii latinam originem ei tribuunt. Sum, quod nunc dicitur, inquit Varr. l. 8. de L. L. c. 57. olim dicebatur esum: unde si pro esis, est pro esit: esumus, esitis, esunt, pro esumus, esitis, esunt. Etiam futurum ero olim fuit eso, mutato s in r, ut in Fusii, Valesii. V. Initium litteræ R. Lex XII. Tab. apud Fest. in Nec. Ast ei custos nec escit. & ibid. Furtum, quod nec manifestum erit. Pro esit quidam leg. escit. V. Escit. Præteritum fui est a fuo: unde & futurus. Ab eo sunt etiam foram, fore, pro fuerem, fuere: quod innuit Diomed. l. 1. pag. 373. Putsch. V. Fuam. Plaut. Amph. prol. v. 30. Ego, qui Jovis sum filius. Cic. Tusc. l. 1. c. 6. Non sum ita hebes, ut, &c. Plaut. Rud. prol. v. 3. Ita sum. quid id attinet ad te? sum facta cosi. & Amph. 2. 1. 87. Satin' tu sanus es? Sos. sic sum, ut vides. Id. Stich. 5. 4. 49. Ego tu sum, tu es ego: unanimi sumus. Terent. Eun. 1. 2. 4. & Cic. Attic. 3. ep. 18. Bono animo es. imperativum. (Adde Lucil. & Pompon. apud Non. 2. 10. v. 13.) Horat. l. 1. ep. 2. v. 26. Nos numerus sumus, & fruges consumere nati. Nep. in Agesil. c. 6. Omnibus apparuit, nisi ille fuisset, Spartam futuram non fuisse. Plaut. Pers. 2. 4. 13. Ego me confido liberum fore. Liv. l. 45. c. 39. a med. Pars non minima triumphi est victimæ præcedentes. Lucan. l. 9. v. 811. Sanguis erant lacrymæ. Propert. l. 4. el. 9. v. 20. Nobile erit Romæ pascua vestra forum. Est qui leg. erunt. ¶ Aliquando omittitur. Virg. 1. Æn. v. 621. Tune ille Æneas, quem Dardanio Anchisæ Alma Venus genuit? & l. 3. v. 45. Nam Polydorus ego. ¶ Ponitur pro commorari, manere, versari, stare. Cic. Attic. l. 12. ep. 3. Ne vivam, si mihi non modo Tusculanum, ubi cæteroqui sum libenter, sed μακάρων νῆσοι tanti sunt, ut sine te sim totos dies. Id. Verr. 7. c. 55. a med. Cleomenes in publico esse non audet: includit se domi. Id. de Harusp. resp. c. 12. Si essetis, versareminique nobiscum. Id. 4. Fam. ep. 7. a med. Nonne mavis sine periculo domi tuæ esse, quam cum periculo alienæ? Id. 2. de Orat. c. 7. Ipse obmutescam, nisi prius a vobis impetraro, ut hic sitis hodie. state qui meco a pranso. & Tibull. l. 2. eleg. 3. v. 18. Amor in parva te jubet esse casa. abitare, stare. ¶ Hinc esse cum aliquo in re matrimonii, & amatoria.

toria. *Cic. pro Quint. c. 24. a med.* Dicebam huic Q. Roscio, cujus soror est cum P. Quintio. *Ovid. 3. de art. am. v. 664.* mecum non semel illa fuit. Adde *in fin. eleg. 8. l. 2. Amor. Cic. pro Cæs. c. 20. a med.* & *Plaut. Merc. 1. 1. 101.* ¶ Illi quoque commode dicuntur. *Cic. 2. ad Attic. ep. 9.* Si erit nebulo iste cum his dynastis in gratia. *& 6. Verr. c. 2. ad fin.* Ea civitas, quæ tibi in amore atque in deliciis fuit. ¶ Notabile est illud *Varron.* apud *Non. c. 2. n. 499.* Tum ad me venerunt, qui libellionem esse sciebant. *h. e.* ad me venerunt, mecum fuerant. Sic *Cic. Attic. l. 10. ep. 4. a med.* Curio fuit ad me sane diu. *fuit apud me. & epist. 16.* Commodum ad te dederam litteras, cum ad me bene mane Dionysius fuit. Adde *Liv. l. 28. c. 28.* ubi al. aliter leg. ¶ Videtur etiam usurpari pro solere, *esse solito. Cic. Fam. 11. ep. 10.* Quod si, ut ev, cessabis, lacessam. ¶ Pro vivere. *Cic. Fam. 6. ep. 3. ad fin.* Nec enim dum ero, angar ulla re: &, si non ero, sensu omni carebo. & *Prudent. initio præfat. Cathemer.* Per quinquennia jam decem, Ni fallor, fuimus. ¶ Et pro durare. *Propert. l. 2. eleg. 19. v. 74.* Invidiam quod habet, non solet esse diu. ¶ Sæpe significat æstimari, *valere. Terent. Adelph. 3. 9. 20.* Postremo a me argentum, quanti (*servus*) est, sumito, *quanto costa.* & *Cic. Verr. 5. c. 81. a med.* Cum in Sicilia HS. II tritici modius esset, summum HS. ternis. *valeva. & c. 84.* Si ullo in loco frumentum tanti fuit, quanti iste æstimavit. *Id. l. 3. Offic. c. 23. sub fin.* Emere denario, quod sit mille denarium. *Id. pro Rosc. Com. c. 12.* Ager nunc multo pluris est, quam tunc fuit. ¶ Et translate *Id. sub fin. ep. 23. l. 13. Fam.* Magni erunt mihi tuæ litteræ. *Id. in fin. ep. 15. l. 2. ad Q. Fr.* Plus uno Cato fuerit, quam omnes leges. Al. leg. *pluris*: alii aliter. ¶ *Esse ab aliquo*, esse ex alicujus familia, vel domo. *Terent. Andr. 3. 1. 3. & 4. 4. 17.* Ab Andria est ancilla hæc. *Plaut. Pseud. 2. 2. 22.* Esne tu ab illo Milite Macedonio? *Cic. Attic. l. 4. ep. 16.* Pleræque epistolæ mihi nuntiabant, ubi esses, quod erant abs te. ¶ Item ab aliquo stare, alicui favere, cum eo sentire. *Cic. 2. de Orat. cap. 38. a med.* Critolaus erat ab Aristotele. Sic *pro Cluent. c. 32. ad fin.* Judicis partim nihil contra Avitum valere, partim etiam pro hoc esse. ¶ *Esse ad aliquid*, prodesse. *Cato R. R. c. 123.* Vinum murteum est ad alvum crudam. ¶ *Est mihi*, habeo, possideo. *Terent. Adelph. 1. 2. 40.* Fores effregit? restituentur. discidit vestem? resarcietur. Est, diis gratia, unde hoc fiant. *Id. Heaut. 3. 2. 22.* Aliquid reperiret, unde esset adolescenti, amicæ quod daret. *Plaut. Amph. prol. v. 19.* Nomen Mercurii est mihi. ¶ Esse alicujus asseritur ad dominium. *Cic. 2. Fam. ep. 13.* Jam me Pompeji totum esse scis: Brutum a me amari, intelligis. ¶ Possessionem significant etiam hæc. *Lucan. l. 8. v. 639.* & jam Cornelia non est Juris, Magne, tui. *Liv. l. 42. c. 29.* Ptolemæus propter ætatem alieni arbitrii erat. *Id. l. 31. c. 43.* Præsidio regio arcem teneri nec se potestatis suæ esse, responderunt. ¶ *Esse in veste*, vestem habere, indutum esse. *Tibull. l. 1. eleg. 9. v. 70.* in laxa quid juvat esse toga? *Cic. Phil. 8. cap. ult.* Cum est in sagis civitas. *Ovid. lib. 2. de art. am. v. 297.* Sive erit in Tyriis, Tyrios laudabis amictus: Sive erit in Cois, Coa decere puta. ¶ *Bene*, aut *male*, *recte*, *melius esse*, bene aut male habere, recte aut contra procedere, quam volumus. *Terent. Adelph. 1. 1. 9.* Et tibi bene esse soli, cum sibi sit male. *Cic. Attic. lib. 6. ep. 7.* Tironem graviter ægrum reliqui. sed nuntiant, melius esse. *& lib. 1. ep. 7.* Apud matrem recte est. ¶ Habet vim habendi etiam cum statum, conditionem, aut affectum corporis aut animi adsignificat, cum, & sine *in* præpositione, aut cum genitivo. *Cic. Verr. 6. c. 6.* Hominem non modo in ære alieno nullo, sed in suis nummis multis esse, ac semper fuisse. *Id. Fam. 13. ep. 30.* Nullam arbitramur de ea hereditate controversiam eum habiturum: & est hodie in bonis. *Id. pro Cluent. cap. 7. a med.* Esse in servitute. *Metell. ad Cicer. 5. Fam. ep. 1.* in luctu & squalore. *Cic. 2. Attic. ep. 22.* in odio. *h. e.* odio haberi. *& mox.* In summa perfidiæ & sceleris infamia. *Id. 1. de Divin. c. 27* in magno nomine & gloria. *Id. Phil. 2. cap. 15.* Fateor, me in tanta mœstitia fuisse, quanta ceteri cives fuissent. *Id. lib. 14. Fam. ep. 3. ante med.* Esse in spe. *h. e.* spem habere. *Terent. Phorm. 2. 1. 36.* in noxa. *h. e.* reum esse. *Id. Andr. 2. 3. 13. & 3. 1. 9.* & *Plaut. Trin. 2. 2. 4.* Esse alicui in mora. *h. e.* moram afferre. *Cic. 2. de Orat. c. 18.* Ejus nomen magna erat apud omnes gloria. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 54.* quære, quo sit patre, quove patrono. *Cic. pro Rosc. Com. 2. 7.* Capite & supercilio semper est rasis. *Id. 2. ad Attic. ep. 7.* Mira sum alacritate ad litigandum. *Id. Fam. 6. ep. 18.* Bono animo sint & tui, & mei familiares. *& l. 16. ep. 23.* Incredibili sum sollicitudine de tua valetudine. *& l. 6. ep. 4. a med.* Quanto fuerim dolore, meministi. *Id. de Amic. c. 23.* Si quis ea asperitate est, & immanitate naturæ, congressus ut hominum fugiat. *Id. pro Sext. v. 26.* Nimium me timidum, nullius animi, nullius consilii fuisse, confiteor. ¶ Pro afferre, cum duobus dativis. *Cic. Verr. 7. c. 8.* Hanc rem sic agemus, ut crimini, aut invidiæ reo putemus esse oportere. *& Verr. 5. c. 40.* Hæ pecuniæ tibi fraudi & damnationi esse deberent. *& c. 62. a med.* Quæ detrimento, maculæ, invidiæ, infamiæ nobis omnibus esse possint. *& cap. 37. a med.* Hoc tam parva civitas prædæ tibi & quæstui fuit. *Id. pro Rosc. Amer. c. 3.* Quibus, occidi Sext. Roscium bono fuit. *Id. de clar. Orat. c. 10.* Erat tum honos eloquentiæ. *Id. pro Rosc. Amer. c. 4.* Impedimento esse alicui. ¶ *Esse alicui rei*, aptum, idoneum esse. *Liv. l. 31. cap. 13.* Cum solvendo ære alieno respublica non esset. *Al. leg. ære. Modestin. Dig. lib. 30. tit. 22. leg. 9.* Si bona liberalitati solvendæ non fuerint. *Ulpian. l. 33. tit. 9. leg. 3.* & *Gell. l. 4. 2. 1. sub fin.* Etiam quæ esui potuique non sunt, contineri legato. *Cels. l. 4. c. 10. extr.* Injiciuntur ea, quæ humori extrahendo sunt. ¶ Cum genit. significat proprium esse. *Cic. 1. de Orat. c. 20. ad fin.* Alterum divinitatis mihi cujusdam videtur, alterum humanitatis. *& mox.* Clamare contra quam deceat, hominis est stultitiæ suæ quam plurimos testes colligentis. *Id. de Senect. c. 6. extr.* Temeritas est florentis ætatis, prudentia senescentis. ¶ Item addictum esse, operam dare, favere. *Liv. l. 3. c. 38. a med.* Patres indignitate rerum cesserant in agros: suarumque rerum erant, amissa publica. (Ubi perperam a nonnullis *solliciti* intrusum esse, monent Critici meliores.) *Id. l. 23. c. 12.* Plebs novarum, ut soles, rerum, atque Annibalis tota esse. *Id. l. 35 c. ult.* Qui Romanæ partis erant, urbe excesserunt. *Plin. l. 3. ep. 16. a med.* Expulsis virtutibus aliis, pietatis est totus. *Senec. l. 7. de benef. c. 26.* Alius abdomini servit, alius lucri totus est. *Liv. l. 3. c. 36. a med.* Hominum, non causarum toti erant. ¶ Significat etiam officium, munus, partes. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 19.* Est ejus, qui præsit, eorum quibus præsit, utilitati servire. *Id. 1. Offic. cap. 34.* Est adolescentis majores natu vereri. *Id. Fam. 3. ep. 16. a med.* Non est gravitatis ac sapientiæ tuæ, ferre immoderatius casum incommodorum tuorum. *Id. 12. Attic. ep. 28.* Fuit meum jampridem rempublicam lugere. *& pro Mur. c. 38. ad fin.* Est tuum, M. Cato, videre, quid agatur. ¶ Item proprietatem, qualitatem. *Plaut. Capt. 3. 4. 52.* Est miserorum, ut malevolentes sint, atque invideant bonis. ¶ Item convenientiam, congruentiam. *Cic. 1. de Orat. c. 18.* Nitidum quoddam verborum genus est, sed palæstræ magis & olei, quam hujus civilis turbæ ac fori. ¶ *Est mihi cum illo*, intercedit. *Cic. pro Quint. c. 6.* Jussit bona proscribi ejus, quicum familiaritas fuerat, societas erat. *Id. Phil. 2. c. 31.* Sibi cum illa mima posthac nihil futurum. *Terent. Phorm. 2. 3. 72.* Tecum nihil rei nobis, Demipho, est. *Cic. Fam. 13 ep. 10.* Si mihi tecum minus esset, quam est cum tuis omnibus. ¶ *Est*, pertinet, spectat. *Cic. ad Capiton. t. post epist. ult. l. 16. ad Attic.* Consules, quorum & lege, & S. C. cognitio & judicium fuit. ¶ *Est*, licet, datur, ἔξεστι. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 32.* Est quadam prodire tenus, si non datur ultra. *Terent. Adelph. 3. 3. 42.* Scire est liberum ingenium atque animum. *Ovid. 5. Trist. eleg. 11. v. 19.* alii, quorum numerum comprendere non est. *Virg. 6. Æn. v. 595.* Nec non & Tityon terræ omniparentis alumnum Cernere erat. *Tacit. Ann. 16. c. penult.* Ut conjectare erat intentione vultus. *Gell. sub fin. c. 24. l. 13.* Est tamen non usquam invenire, ita scripsisse quosdam. *Ovid. 2. de art. am. v. 27.* Et quoniam in patria, fatis agitatus iniquis, Vivere non potui, sit mihi posse mori. Al. leg. *da.* sed *Heinsio* favito, qui plurima ibi congessit ad *mi sit* firmandum, ex *Ovid. Virgil. Tibull. Propert. Martial.* & aliis. Sic *Liv. l. 42. c. 41.* Quæ verbo objecta, verbo negare sit. *Sil. l. 12. v. 693.* fuerit delere Saguntum, Exæquare Alpes, &c. *& lib. 14. v. 381.* Signaque ferre deum templis jam jamque fuisset, Ni, &c. Ἔστι, & *εἰσι* eadem significatione etiam Græci usurpant. Simile est illud *Sallust. in Jug. cap. 118.* Fuerit mihi eguisse aliquando amicitiæ tuæ. Ad quem locum plura *Cortius.* Vim ejus *licere* animadvertere est etiam in his. *Tibull. l. 4. eleg. 3. v. 3.* Nec tibi sit duros acuisse in prœlia dentes. *Propert. l. 2. eleg. 20. v. 13.* Ne tibi sit duros montes, & torrida saxa adire. *h. e.* ne liceat, ne velis, ne adeas, *μὴ γένοιτο, μὴ ἔστω. Virgil. Eclog. 10. v. 46.* Tu procul a patria (nec sit mihi credere) tantum. *Passerat.* ¶ *Est*, evenit, accidit. *Horat. l. 3. od. 1. v. 9.* Est, ut viro vir latius ordinet Arbusta sulcis. *Cic. Attic. l. 3. ep. 11. circa med.* Quintilis, si erit, ut volumus, in itinere est consumendus. ¶ Hinc illæ circumlocutiones *Terent. Phorm. 3. 7. 32.* Sin est, ut velis manere illam apud te, dos hic maneat. *& Hecyr. 4. 1. 43.* Si est, ut dicat, velle se, redde. *h. e.* si vis, manere illam apud te: si dicit, se velle. Sic *Horat. l. 2. epist. 12. v. 2.* non est, ut copia major Ab Jove donari possit tibi. *h. e.* non potest. Affinia sunt illa *Caton. de R. R. 2. 1.* Est interdum præstare, mercaturis rem quærere. *h. e.* interdum præstat: vel, fit interdum ut præstet. *Lucret. l. 5. v. 977.* Non erat, ut fieri posset, mirarier unquam. *h. e.* fieri non poterat, ut mirarentur. *Cic. Tuscul. 5. c. 8. a med.* Est ubi id isto modo valeat. & *Auct. ad Herenn. l. 4. cap. 26. sub fin.* Est, cum non est satius, &c. ¶ *Est* concedentis, confirmantis. *Cic. in fragm.* apud *Lactant. l. 1. c. 18.* Est vero, inquit, Africane. nam & Herculi eadem ipsa porta patuit. *Id. 2. de Orat. cap. 36.* Est, ut dicis, Antoni, ut philosophi nulla tradant præcepta dicendi. *Virg. 10. Æn. v. 67.* Italiam fatis petiit auctoribus, esto. Cassandræ impulsus furiis. *& Æn. 7. v. 313.* Non dabitur regnis, esto, prohibere Latinis: At trahere atque moras tantis licet addere rebus. *Horat. lib. 1. ep. 1. v. 81.* Esto, aliis alios rebus studiisque teneri. *Cic. in Divin. Verr. cap. 15.* Esto; ipse nihil est, nihil potest. at venit paratus. *Id. 4. de Fin. c. 43.* Sit ita sane. *Colum. l. 3. cap. 3. ad fin.* Sit quidem, ut cultoris negligentia sex millia seminum intereant. *Cic. de amic. 2. 2.* Sunt ista, Leli. nec enim melior vir fuit Africano quisquam, nec clarior. ¶ *Est quod*, est causa, cur. *Plaut. Aulul. 2. 2. 26.* Jam ad te revortar. namque est quod visam domum. *Liv. lib. 30. cap. 31. sub fin.* Si quid ad ea adjicitur, est quod referam ad consilium: sin, &c. ¶ *Est* pro *sunt* in illo *Propert.* [illegible] *3. el. 7. v. 17.* Est, quibus Eleæ concurrit palma quadrigæ [illegible], quibus in celeres gloria nata pedes. Al. leg. *sunt*: sed *est* [illegible]unque fuir MSS. vidit *Broukhus.* & valde probat. Vidit etiam *Vulpius* in edit. princ. 1472. Est enim bellus Ἀττικισμός, laudatus etiam a *Marcilio* in *Horat. l. 1. od. 1. v. 3.* confirmatusque illo *Xenoph. l. 1. Memorabil. c. 4.* Ἔστιν οὕστινας ἀνθρώπων τεθαύμακας ἐπὶ σοφίᾳ. & *Dionis l. 64. sub init. de Galba.* Ὥστε μηδὲ δραχμὰς ἔστιν οἷς, ἀλλ' ὀβολοὺς, χαρίζεσθαι. *Propertius* autem græca amat. ¶ *Fuit*, euphoniæ causa, vixit, mortem obiit, periit. *Tibull. lib. 3. eleg. 5. sub fin.* Sive erimus, seu

nos

nos fata fuisse volent. *Plaut. Truc.* 1. 2. 91. Horresco misere, mentio quoties fit partitionis: ita pæne tibi fuit Phronesium. *Id. Capt.* 3. 3. 1. Nunc illud est, cum me fuisse, quam esse, nimio mavelim. *Albinovan. eleg.* 3. *in obitu Mæcen.* v. 157. Mollibus ex oculis aliquis tibi procidet humor, Cum dicar subita voce, fuisse, tibi. Sic *Virg. Æn.* 2. v. 325. fuimus Troes, fuit Ilium. & *Ovid. Heroid. ep.* 17. v. 191. Certus in hospitibus non est amor: errat, ut ipsi: Cumque nihil speres firmius esse, fuit. Al. leg. *fugit*. ¶ *Fuvi* pro *fui*, priore producta. *Enn.* apud *Gell. l.* 12. c. 4. magnam cum lassu' diei Partem fuvisset de summis rebu' gerundis, &c. Al. aliter leg. *Id.* apud *Cicer. l.* 3. *de Orat.* c. 42. Nos sumu' Romani, qui fuvimus ante Rudini. Al. aliter leg. *Plaut. Pæn. prol.* v. 110. Quo genere gnata, qui parentes fuverint. *Ennii* quoque videtur esse illud apud *Oros. l.* 4. c. 1. qui antehac Invicti fuvere viri, pater optime Olympi. V. *Luo* in fine. ¶ *Es*, secunda persona præsentis tum Indicativi, tum Imperativi, corripitur, ablata ab *es* subjunctiva. *Virg. Æn.* 1. v. 391. Quisquis es, haud, credo, invisus cælestibus. Adde *Tibull. l.* 1. *eleg.* 4. v. 54. *Propert. l.* 1. *eleg.* 9. v. 30. *Martial.* &c. Aliquando producitur. *Propert. l.* 2. *el.* 23. *in fin.* Quod si tu Grajas, sive es imitata Latinas. Al. aliter leg. *Albinovan. ad Liv. eleg.* 1. v. 379. Nate quod es alte, quod fetibus aucta duobus. Al. leg. *an alte es.* minus recte. V. *Voss.* de *Gramm. l.* 2. c. 31. ¶ *Simus* pro *sumus* dicere solebat *Augustus*, teste *Sueton. in ejus vita*, c. 87. ¶ *Esto* imperativum formula est testamentorum, ut *heres*, aut *exheres esto*, *dare damnas esto*, *liber esto*, quæ passim in *Pandectis* occurrunt. *Senec. controvers.* 15. Sole mihi heres esto. ¶ *Siem*, *sies*, *siet*, pro *sim*, *sis*, *sit*. De eo sic *Cic. in Orat.* c. 47. Siet, plenum est, sit, imminutum: licet utare utroque. Ergo ibidem (*Videtur* Cic. *afferre hoc ex Terentii* Phormione, *quin & supra allata duo loca ibidem leguntur* 2. 3. 37. & 43. *sed hoc ibi nunc non apparet*.) Quam cara sintque, post carendo intelligunt, Quamque attinendi magni dominatus sient. Hæc Cicero. *Lucret. l.* 1. v. 1077. Qui cujusque sient sæcli, &c. *Plaut. Pseud.* 2. 4. 50. Quod si opus siet, ut dulce promat indidem. Ita legit *Plin. l.* 14. c. 13. *sub fin.* alii *sit*. Sed innumera prope sunt loca, in quibus *Plautus*, & *Terent. siem* dicere. ¶ *Sire* pro *esse* quidam leg. apud *Plaut. Curcul.* 1. 1. 89. ubi plerique omnes *sies*. ¶ *Esunto* pro *sunto* alii leg. apud *Cicer.* 3. *de Legib.* c. 3. *a med.* ¶ *Fore*, & *Forem*, *Ens*, *Futurus*, V. suis locis.

SUM pro *eum*, usus est *Ennius* apud *Fest.* V. *Sas*.

SUMEN, inis, n. ἦδαρ, ἦτρον, extimus venter suillus infra umbilicum cum ipsis uberibus, summis olim in deliciis habitus, præcipue si ex primipara excisus esset sus, uno die post fetum editum. Gloss. Cyr. ὑπογάστριον, sumen, subventrale. Item ὑπογάστριον, sumen. Dictum est a *sue*. Nam suis est abdomen. Vel potius est a *sugendo*, quasi *sugimen*: quæ *Nonii* sententia est, qui & *Lucilium* pro mulieris uberibus usum docet c. 6. n. 54. Lucilii autem verba sunt: Quod si nulla potest mulier tam corpore duro Esse, tamen tenero movent sucussa lacerto, Et manus uberibus lactanti in sumine sidat. ¶ Proprie tamen est sumen ea pars suilli ventris, qua ubera continentur, ut dictum est. *Plin. l.* 11. c. 37. *sect.* 84. *de vulva suis*. Proxima ejectitiæ est occisæ uno die post partum. Hujus & sumen optimum, si modo fetus non hauserit: ejectitiæ deterrimum. *Martial. l.* 13. *dist.* 44. Esse putes nondum sumen: sic ubere largo Effluit, & viva lacte papilla tumet. *Alii leg.* esse putes nudum sumen. Adde *Plaut. Curcul.* 2. 3. 44. ¶ Translate usurpatur pro pinguedine, ubertate. *Varr. l.* 1. *R. R. cap.* 7. & *Plin. lib.* 17. *cap.* 4. *in fin.* Campos Roseæ Italiæ dixit esse sumen, in quo relicta pertica postridie non appareret propter herbam.

SUMINATUS, a, um, adject. ut Suminata aero, apud *Arnob. l.* 2. *pag.* 73. *h. e.* cum sumine. ¶ Suminata etiam dicitur scrofa, quæ lactat suculos. *Lamprid.* in *Alex. Sever.* c. 22. Jussit, ne quis suminatam occideret, ne quis lactantem. *h. e.* neque scrofam, neque suculum, seu porcellum.

SUMMA, æ, *l. somma*, κεφάλαιον, collectio, seu quantitas rerum, quæ numerantur: a *summus*, quia cæteris summus est is numerus, quo colligitur totum. *Cic. in Hort.* apud *Non.* c. 5. n. 18. Quid tu, inquam, soles, cum rationem a dispensatore accipis, si æra singula probasti, summam, quæ ex his confecta sit, non probare? *Id.* 2. *Offic.* c. 18. Addendo deducendoque videre, quæ reliqui summa fiat. *Id. Attic.* 5. *ep.* 21. *a med.* Summam subducere. *sommare*. Sic summam conficere, *Id. in somn. Scip.* c. 2. & summam facere. *Id. Verr.* 4. c. 53. & *Fam.* 1. *ep.* 9. *ante med.* Apud *Sueton.* in *Domit.* c. 11. actor summarum dicitur, qui rationibus dispungendis præest. *Plin. lib.* 9. c. 35. *a med.* Quæ summa quadringenties sestertium colligebat. *ascendeva*, *montava*, *faceva*, &c. ¶ De summa pecuniæ *Phædr. l.* 4. *fab.* 4. v. 43. Illa gaudens pecore, & luxuriæ dedita, Quæcumque summa tradet luxuria dominam. *a qualunque prezzo*. & *Terent. Adelph.* 5. 3. 30. de summa nihil decedet. *Liv. l.* 32. c. 17. Macedonibus treceni nummi in capita statutum est pretium, hac summa redempti. ¶ Translate *Quintil. l.* 1. c. 1. Majora tamen aliqua discet puer eo ipso anno, quo minora didicisset. Hoc per singulos annos prorogatum in summam proficit. *h. e.* in cumulum excrescit. *Liv. l.* 40. c. 29. Lectis rerum summis. *i sommarii*, *gl' indici*, summis rerum capitibus. ¶ Dicitur etiam de capite cujuscumque rei. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 9. v. 37. Summa ducum Atrides. *h. e.* princeps & caput ceterorum ducum. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 75. Summa est, in quo mihi gratissimum facere possis, si curaveris, &c. *questa è la conclusione*. *Id. pro Rosc. Amer.* c. 51. Summa reipublicæ in hujus periculo tentatur. *Cic. pro Quint.* c. 9. In hoc summa judicii, causaque tota consistit. *il punto principale*. & *Liv. l.* 32. c. 17. Eam ignominiam ad summam universi belli pertinere, ratus. ¶ *Summam habere*, est primum locum obtinere. *Plaut. Truc.* 4. 2. 15. Solus summam habet hic apud nos. ¶ Summa rerum, *tutte le cose*. *Liv. l.* 10. c. 14. Discrimen summæ rerum augebat animos. & c. 27. Ad discrimen summa rerum adducta. ¶ *Summa summarum* est, cum in rationibus conficiendis multa nomina & capita in unam summam rediguntur, *la somma delle somme*: & apte significatur summa & universitas rerum. *Lucret. l.* 3. v. 818. & *lib.* 5. v. 362. Sicuti summarum summa est æterna, neque extra Quis locus est. *Plaut. Trucul.* 1. 1. 4. Venus, quam penes amantum summa summarum redit. *Senec. epist.* 40. *extr.* Summa ergo summarum hæc erit: tardiloquum te esse jubeo. ¶ Ponitur etiam pro complemento. *Quintil. l.* 3. c. 2. Huic studium & incrementum dederit utilitas, summam ratio & exercitatio. ¶ Ad summam, *in somma*, ut summatim comprehendam, ne plura, breviter. *Cic. lib.* 14. *ad Attic. ep.* 1. Ad summam non posse isthæc sic abire. *Juvenal. sat.* 3. v. 79. Ad summam nec Maurus erat, nec Sarmata, nec Thrax, Qui sumpsit pennas. Adde *Cicer.* 7. *ad Attic. ep.* 7. *sub fin.* & 14. *Fam. ep.* 14. *ad fin.* & *Horat. sub fin. ep.* 1. *l.* 1. ¶ *In summa*, ad summam. *Cic.* 2. *ad Q. Fr. ep. ult.* Drusus erat de prævaricatione a tribunis ærariis absolutus, in summa quatuor sententiis, cum Senatores & Equites damnassent. & *l.* 3. *ep.* 5. *ad fin.* Et in omni summa, ut mones, valde me ad otium pacemque converto. *Justin. l.* 37. c. 1. *ad fin.* Cum eum summi imperatores Sulla, Lucullus, ceterique, in summa Cn. Pompejus, ita vicerint, ut, &c. *in somma*. & *l.* 13. *sub fin.* Diu mutuis vulneribus acceptis colluctatum est: in summa victus occumbit. *finalmente*. ¶ *Summai* pro *summæ* est *Lucretii l.* 1. v. 982. & *l.* 6 v. 679.

SUMMALIS, le, qui summam continet, completus. *Tertullian. advers. Hermog.* c. 31. Novum non est, ut id solum, quod continet nominetur, quasi summale; in isto autem intelligatur & quod continetur, quasi portionale.

SUMMANALIA, ium, n. liba farinacea in modum rotæ efficta, ut ait *Festus*: a *Summanus*, quia eorum in sacris Summani usus erat.

SUMMANO, as, a. 1. omnia capio, ac devoro, Plutonis sive Orci instar: a *Summanus*. Verbum joculariter fictum a *Plauto*. Quidam deducunt a *manus*, ut sit idem ac involare, sive manus vola arripere. Verum obstat, quod secunda sit porrecta, ut versus tertius, & quintus ex his, quos infra afferimus, ostendunt. Sunt enim jambici senarii, qui trochæum respuunt. *Plaut. Curcul.* 4. 3. v. 43. *Ly.* Quis tu homo es? *Cu.* Libertus illius, quem omnes Summanum vocant. *Ly.* Summane, salve. Qui Summanus? fac, sciam. *Cu.* Quia vestimenta, ubi obdormivi ibi ebrius, Summano: Ob eam rem me omnes Summanum vocant.

SUMMANUS, i, m. ᾅδης, Plutonis cognomentum: a Manibus, quasi summus Manium, ut scribit *Capella l.* 2. *pag.* 40. quemquam *Ovid.* 6. *Fastor.* v. 731. tanquam incerti alicujus dei meminit, & de quo non constet, cum inquit: Redditur, quisquis is est, Summano templa feruntur. ¶ Huic deo nocturna fulgura attribuebantur, sicut Jovi diurna, ut *Plin. l.* 2. c. 52. docet. Templum habuit Romæ, eodem *Plin.* teste *l.* 29. c. 4. non longe ab æde Juventutis. Mentionem ejus fecit & *Cic. l.* 1. de *Divin.* c. 10. & *Plaut. Bacch.* 4. 8. 54. ubi & *Submanus* legitur. Adde *Arnob. l.* 6. *pag.* 191. & *August. l.* 4. *de Civ. Dei*, c. 23.

SUMMARIUM, ii, n. *sommario*, ἐπιτομή, idem quod breviarium, summa capita rerum continens. *Senec. ep.* 39. Vide, ne plus profectura sit ordinaria oratio, quam quæ nunc vulgo breviarium dicitur, olim cum Latine loqueremur, summarium dicebatur.

SUMMARIUS, ii, m. *primario*, princeps, primarius. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 1. Nisi forte iste summarius ei potest persuadere, ut &c. Ita legit *Lambinus*. Videtur autem *Cicero* perstringere aliquem ex factione Cæsaris, qui ceteris antecellere vellet: vel etiam ipsi Cæsari, qui summum rerum imperium affectabat. Verum Critici fere omnes eam lectionem suspectam habent: itaque alii *Summanus*, alii *numnarius*, alii *Nummarius*, alii denique aliud substituunt.

SUMMAS, atis, com. gen. *primate*, *principe*, *primario*, ἄριστος, optimas, primas, princeps civitatis: a *summus*. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 90. Nunc tibi hæc ego loquor, deliciæ summatum virum. *Apul. l.* 11. *Metam.* Benevolis præceptis summatis deæ recreatus. *h. e.* Isidis deæ præpotentis. *Sidon. l.* 9. *ep.* 6. Puella moribus natalibusque summas.

SUMMATIM, adverb. *sommariamente*, *brevemente*, κεφαλαιωδῶς, ἐπιδρομάδην, ἐν τύπῳ, in summa, breviter, & per summa capita. *Cic. Attic. lib.* 3. *ep.* 16. Dum hæc, quæ longiorem desiderant orationem, summatim tibi perscriberem. *Id. l.* 10. *Fam. ep.* 28. Sed illa cognosces ex aliis, a me pauca, & ea summatim. *Lucil.* apud *Non.* c. 4. n. 163. Summatim tamen experiar rescribere paucis. *Varr. in præfat. l.* 2. *de R. R. in fin.* De re pecuaria breviter ac summatim percurram. *Id. l.* 7. *de L. L.* c. 3. Generatim ac summatim. *Colum. l.* 9. c. 2. Ista quamvis non dedeceant poetam, summatim tamen, & uno tantummodo versiculo leviter attigit Virgilius, cum sic ait (*Georg.* 4. v. 152.) Dictæo cæli regem pavere sub antro. *Ulpian. Dig. lib.* 5. *tit.* 3. *leg.* 7. *a med.* Summatim existimandum judici, si bona fide implicetur judicium. ¶ *Summatim*, leviter, & quasi in summo. *Colum. de arborib.* c. 6. & c. 10. *extr.* Primo anno summatim, ita ne radices eruas, aut lædas, ablaqueato. *Id. l.* 12. c. 46. Inde radicem acutissimo cultello summatim eradito. *Senec. epist.* 121. *a med.* Animal constitutionem suam crasse intelligit, & summatim, & obscure.

SUMMATUS, us, m. *signoria*, πρωτεῖον, ἀρχή, imperium & rerum summa, principatus. *Lucret. l.* 5. v. 1141. Imperium sibi cum, ac summatum quisque petebat.

SUMME, adverb. *sommamente*, *estremamente*, εἰς τὰ μάλιστα, maxime, excellenterque, vehementer, summopere. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 18.

Tale enim tuum judicium de homine eo, quem ego unice diligo, non potest mihi non summe esse jucundum. *Plin. ep. 11. l. 10.* Habui illum Quæstorem in consulatu, mei summe observantissimum. *Metius ad Cicer. Fam. 11. ep. 28. ante med.* Censam dissensionis nascentem exstingui, summe studui. *Cic. pro Quint. c. 22. a med.* Sicut tu semper summe concupisti. *& c. 24. a med.* Cum a me peteret, & summe contenderet, ut, &c. *Id. Fam. 4. ep. 7.* Summe diffidere. Adde *Cæsar. l. 3. B. Civ. c. 15. extr.* & *Horat. l. 2. ep. 2. v. 31.*

SUMMERGO. V. *Submergo.*

SUMMITAS, atis, f. *sommità, altezza, cima, ἄκρα,* vertex, fastigium, summa altitudo. *Plin. initio c. 9. l. 37.* Onychipuncta & nubem complicta, & nives in summitate. *Pallad. lib. 1. tit. 6.* Ut quatuor pedibus a terra summitas ejus (*vitis*) insurgat. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 6. ante med.* Cum duæ summitates duabus interjectionibus vinciuntur. *Censorin. de die nat. cap. 13.* Ad terræ summitatem. *Arnob. l. 1. pag. 13.* Deus summitatem omnium summorum obtinens.

SUMMITTO. V. *Submitto.*

SUMMŒNIANUS, & Submœnianus, a, um, ad Summœnium pertinens. *Summœnianæ* dicebantur meretrices, quæ sub ipsis urbis mœnibus in fornicibus habitabant. *Martial. l. 11. epigr. 62.* Summœnianis inquinatior buccis. *& lib. 3. epigr. 82.* Summœnianas cœnet inter uxores.

SUMMŒNIUM, & Submœnium, ii, n. locus Romæ sub mœnibus, ubi meretrices prostabant. *Martial. l. 1. epigr. 35.* At meretrix abigit testem veloque, seraque: Nullaque Summœnii fornice rima patet. Alii leg. *si memini.*

SUMMOPERE, adverb. *sommamente, grandemente,* maxime, vehementissime. *Cic. de Invent. l. 1. c. 18.* Vitia vero hæc sunt certissima exordiorum, quæ summopere vitare oportebit. *Lucret. l. 4. v. 1179.* Omnia summopere hos vitæ postscenia celant. ¶ Dicitur & *summo opere,* ut *magno opere, tanto opere,* &c. ex pluribus MSS. quæ collegit *Drakenborch. ad Liv. l. 28. c. 18. §. 4.*

SUMMOTENUS, adverb. *fino alla sommità.* *Apul. de herb. c. 75.* Floribus scelerites scissis, ac florescentibus summotenus.

SUMMOVEO, V. *Submoveo.*

SUMMULA, æ, f. parva summa. *Senec. epist. 77. ante med.* Summulas minutas distribuit flentibus servis. *Apul. l. 11. Metam. sub fin.* Veste ipsa mea distracta, sufficientem corrasi summulam.

SUMMUS, a, um, *sommo, il più alto,* ὕψιστος, ὑπέρτατος, altissimo loco positus: per syncopen a *supremus.* *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 21.* Labienum summum jugum montis ascendere jubet. *& l. 2. cap. 23. extr.* Summum locum castrorum petere cœpit. *Cic. pro Planc. c. 7.* Non illum accuso, qui est in summa sacra via. *Nep. in Annib. c. 9.* Amphoras complures complet plumbo, summas operit auro & argento. *h. e.* summam amphorarum partem. *Cic. 6. Verr. c. 53. ad fin.* Summa urbs. *la parte più alta della città.* & *Plaut. Mil. 4. 4. 16.* Rex apud summum puteum geritur. *alla cima del pozzo.* & *Cic. 4. de Fin. c. 23. ad fin.* Qui ad summam jam aquam appropinquant, & qui sunt in profundo. *a fior d'acqua.* *Virg. Æn. 12. v. 434.* Summa oscula. *a fior delle labbra.* Huc pertinet illud *Senec. l. 1. de Ira, c. ult. a med.* Non ex alto venire nequitiam, sed summo, quod ajunt, animo inhærere. *h. e.* non insidere, non penetrare. ¶ Extremus, ultimus, *ultimo,* ἔσχατος. *Quintil. in fin. c. 4. l. 6.* Eadem in argumentis ratio est, ut potentissima prima, & summa ponantur. *Lucan. l. 2. v. 211.* In fluvium primi cecidere, in corpora summi. *Cic. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 440.* Vixit ad summam senectutem valetudine optima. *Virg. 2. Æn. v. 324.* Venit summa dies, & ineluctabile tempus. ¶ Translate est maximus, amplissimus, singularis, perfectus: in utramque partem. *Cic. 3. Offic. c. 8.* Quod honestum sit, id esse aut solum, aut summum bonum. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 31.* Summum in cruciatum se venturos viderent. *Nep. in Attic. c. 10.* Ut modo hi, modo illi in summo essent aut fastigio, aut periculo. *Id. in Phoc. c. 1. ad fin.* Summa paupertas. *Sallust. in Catil. cap. 12.* Summum scelus. *Cic. pro Quint. c. 17.* Nævius ridet nostram amentiam, qui in vita sua rationem summi officii desideremus. *& mox.* Summa sanctimonia ac diligentia. *Id. 2. de Orat. cap. 1.* Summa prudentia. *Id. ad Pompej. post epist. 11. l. 8. ad Attic. a med.* Existimo, te nihil, nisi summa ratione, fecisse. *Phædr. l. 4. fab. 2.* Vulpes alta in vinea Uvam appetebat, summis saliens viribus. *h. e.* maximis, totis. *Plautus Merc. 1. 1. 49.* Summo clamore dicere. *Cic. 6. Verr. c. 40.* Summa hieme. *il colmo, il cuor dell'inverno.* *& Fam. 1. ep. 9. circa med.* Qui & summa voluntate cesserit, & egregia animi alacritate abfuerit. *h. e.* omnino libenter. *Id. 7. Verr. c. 8.* Non agam summo jure tecum. *con tutto il rigore.* *& pro Leg. Manil. cap. 17. a med.* Conceduut in uno Cn. Pompejo summa esse omnia. *tutte le doti in sommo grado.* *& Attic. l. 15. ep. 13. a med.* Se de attributione omnia summa fecisse. *aver fatto il possibile.* & *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 149.* Cum me reperim, summa omnia fecerim. ¶ *Summus vir,* præstantissimus, amplissimus, excellens, egregius, eximius. *Cic. 1. de Orat. c. 2. ante med.* Summi homines, ac summis ingeniis præditi. *Id. in Bruto, c. 85.* Magnus homo, vel potius summus & singularis vir. *Id. pro Leg. Manil. c. 13.* Summus atque perfectus imperator. *Nep. in Chabr. c. 1.* Summus dux Agesilaus. ¶ *Summus amicus,* carissimus, familiarissimus. *Terent. Phorm. 1. 1. 1.* Amicus summus meus, & popularis Geta. Absolute *Id. Eun. c. 2. 39.* Plurima salute Parmenonem, summum suum impertit Gnatho. *& Adelph. 3. 2. 54.* Nam is nostro Simulo fuit summus, & nos coluit maxime. ¶ *Summa res,* summa rei, illud in quo potissimum status & firmamentum totius rei nititur. *Virg. 2. Æn. v. 322.* Quo res summa loco, Panthu? *Justin. l. 6. c. 2.* Summæ rei aliquem præponere. *dargli il supremo comando.* & *Nep. in Eumen. c. 10. a med.* De summis rebus dimicare. ¶ *Summum tempus,* cum agitur de summa re, cum summa res in discrimen venit. *Cic. Phil. 5. c. 17.* Summo reipublicæ tempore veteranos ad libertatem populi R. cohortatus est. ¶ *Summus,* gloriosus, laudabilis. *Virg. 9. Æn. v. 199.* Mene igitur socium summis adjungere rebus, Nise, fugis? ¶ nobilis, illustris. *Cic. Fam. 2. ep. 18.* Tres fratres summo loco nati. *Plaut. Mostell. 5. 2. 20.* Quod faciunt summis nati generibus. ¶ *Summus,* qui primo & digniore loco mensæ accumbit. *Cic. de Senect. c. 14.* Et sermo qui more majorum a summo adhibetur in poculis. V. *Accumbo.* Hinc *bibere ab summo* dicuntur convivæ, cum omnes incipiendo ab eo, qui summus accumbit, circumlatis poculis bibunt; *bere in cerchio, a giro.* *Plautus Asin. 5. 2. 41.* Da, puere, ab summo age tu, interibi ab infimo da suavium. *Id. Pers. 5. 1. 20.* Age puere, a summo septenis cyathis committe hos ludos: ¶ *Summum,* summa altitudo, summitas, *sommità, cima.* *Cic. de Divin. l. 1. c. 17.* Incurvum, & leviter a summo inflexum bacillum. *Id. 3. de Fin. c. 14. ad fin.* Qui demersi sunt in aqua, nihilo magis respirare possunt, si non longe absunt a summo. *Plin. l. 2. ep. 17. ad fin.* Puteos, ac potius fontes habet. sunt enim in summo. *Petron. in Satyr. c. 137. ad fin.* Nuces mersit in vinum, & sive in summum redierant, sive subsederant, ex hoc conjecturam ducebat. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 73. a med.* Scrobes paulo angustiore ad summum fastigio. ¶ Item finis, terminus, ut Summum diei, *la sera,* apud *Varron. l. 5. de L. L. c. 2.* ¶ *Summum,* & *ad summum,* adverbii modo, *al più al più.* *Cic. Attic. l. 13. ep. 1.* Exspectabam hodie, aut summum cras, ab eo tabellarios. *Id. Fam. 2. ep. 1.* A te vero litteras bis, terve summum, & eas perbreves accepi. *Id. pro Mil. c. 9. extr.* Respondit, illum biduo, ad summum quatriduo periturum. Adde *Liv.* multis in loc. quorum magnam partem collegerunt Critici, & *Drakenborch. ad l. 21. c. 35. §. 9. & ad l. 31. c. 42. §. 4.* ubi & illud adscribitur, frequentius in multis MSS. *summum,* quam *ad summum* reperiri. illudque magis quam hoc probari. ¶ *Summum,* adverb. postremum, *per l'ultima volta.* *Albinovan. ad Liv. eleg. 1. v. 137.* Nunc ego te infelix summum teneroque tuerque. ¶ *Summo,* adverb. postremo loco, *in fine.* *Quintil. l. 7. c. 1. ante med.* Celsus putat, primo firmum aliquod (*argumentum*) esse ponendum, summo firmissimum, imbecilliora medio: quia & initio movendus sit judex, & summo impellendus.

SUMMUSSI, & Submussi dicebantur murmuratores. Nævius: Odi, inquit, summussos. proinde aperte dice, quid sit, quod times. Hæc *Festus.*

SUMMUTO. V. *Submuto.*

SUMO, is, sumsi, & sumpsi, sumtum, & sumptum, *pigliare, prendere, togliere,* λαμβάνω, capio, prehendo, accipio, suscipio: a *sub,* & *emo,* quod antiquis idem significabat, ut *Festus* docet. *Plaut. Amph. 1. 1. 202.* Auferere, non abibis, si ego fustem sumpsero. *Id. Merc. 1. 2. 16.* Sume laciniam, atque absterge sudorem tibi. *Id. Bacch. 4. 4. 24.* Sic hoc digitulis duobus sumebas primoribus? *Liv. l. 40. cap. 21. in fin.* Qui ad me interficiendum ferrum sumserunt. *Nep. in Attic. c. paenult.* Sumere cibum. *Id. in Themist. in fin.* venenum. *Liv. l. 8. c. 9.* togam prætextam. *Nepos in Eumen. sub fin.* regium ornatum & nomen. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 5. v. 20.* pomum de lance. *Cic. 2. Agrar. c. 6.* Hoc animo legem sumpsi in manus, ut, &c. *Sallust. in Catil. c. 25.* Pecuniam mutuam sumere. *Terent. Adelph. 5. 9. 20.* A me argentum sumito. *Liv. l. 8. c. 18. a med.* Sumere spatium ad colloquendum. *prender tempo.* & *Cic. Fam. 13. ep. 16. a med.* Litteras ad te a M. Lepido consule quasi commendatitias sumpsimus. *Tacit. in Agric. c. 31. a med.* & *Ovid. 1. Fast. v. 147.* Sumere animum, *darsi animo.* & *Plaut. Bacch. 4. 10. 8.* Animo obsequium sumere. *h. e.* animo obsequi, *darsi piacere.* ¶ accipere, *accettare.* *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 127.* Vel tua me Sestos, vel te mea sumat Abydos. Tam tua terra mihi, quam tibi nostra placet. ¶ Cum delectu comparare, eligere, *eleggere.* *Nep. in Milt. c. 1.* Ut Miltiadem sibi imperatorem sumerent. *Sallust. in Jug. c. 87. in fin.* Sumat aliquem ex populo monitorem officii sui. *& c. 10. extr.* Ne ego meliores liberos sumpsisse videar, quam genuisse. *Brut. ad Cicer. ep. 6. a med.* Flavius de controversia, quam habet cum Dyrrhachinis, sumpsit te judicem. *Horat. in art. poet. v. 38.* Sumite materiam vestris, qui scribitis, æquam Viribus. *Cic. 16. Fam. ep. 11.* Italiæ regiones descriptæ sunt, quas quisque partes tueretur. nos Capuam sumpsimus. *Id. 1. Acad. c. 2. a med.* Sumere sibi studium philosophiæ. ¶ Cum infinito. *Horat. l. 1. od. 12.* Quem virum aut heroa lyra vel acri Tibia sumis celebrare, Clio? ¶ suscipere, inire, assumere. *Sallust. in Jug. c. 85.* Omne bellum sumi facile, ceterum ægerrume desinere. *Horat. l. 2. epist. 2. v. 110.* Cum tabulis animum censoris sumet honesti. *Cic. in Vatin. c. 11. a med.* Sumere inimicitias. *Sueton. in Cæs. c. 60.* Prœlia non tantum destinato, sed ex occasione sumebat. *h. e.* inibat. (Adde *Macrob. 1. Saturnal. c. 16.*) *Cæs. lib. 1. B. Gall. cap. 33. extr.* Ariovistus tantos sibi spiritus, tantam arrogantiam sumpserat, ut ferendus non videretur. ¶ attribuere, arrogare. *Cic. pro Planc. c. 1. a med.* Mihi non sumo tantum, judices, neque arrogo, ut, &c. *Id. ad Pompej. 2. post epist. 11. lib. 8. ad Attic. a med.* Sed mihi non sumo, ut meum consilium valere debuerit. *non pretendo tanto, che,* &c. & *Cæs. l. 3. B. Civ. cap. 51.* Ne imperatorias sibi partes sumsisse videretur. *Cic. Fam. 13. epist. 29. ad fin.* Tantum tibi sumito pro Capitone apud Cæsarem, quantum ipsum meminisse senties. *impegnati,* &c. & *epist. 50.* Sumpsi hoc mihi pro tua in me observantia, ut ad te familiariter, & quasi pro meo jure scriberem. *mi son presa la libertà di,* &c. ¶ insumere, impen-

pendere, *spendere*: unde *sumptus*. *Plaut. Mil.* 3. 1. 78. In mala uxore atque inimico si quid sumas, sumptus est: in bono hospite atque amico quæstus est, quod sumitur. *Id. Trin.* 2. 4. 9. Minas hercle in hisce rebus sumptum est sex minis. *&* v. 12. Non tibi illud apparere, si sumas, potest: nisi tu immortale rere esse argentum tibi. ¶ emere, *comperare*. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 23. Quanti ego genus omnino signorum omnium non æstimo, tanti ista quatuor aut quinque sumpsisti. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 106. Quæ parvo sumi nequeunt, obsonia captas? ¶ consumere, transigere. *Terent. Adelph.* 5. 3. *in fin.* I ergo intro, & cui rei opus est, ei hilarem hunc sumamus diem. Ubi *Donat.* Non accipiamus, sed impendamus & consumamus. Unde & *sumptum* dicimus pecuniam, quæ insumenda est. *Id. Heaut.* 4. 3. 15. Frustra operam, opinor, sumo. *perdo la fatica*: *getto l' opera*. ¶ *Sumere* dicuntur disputantes, cum ponunt aliquid tanquam certum, ex quo alia colligant, *supporre*, *presupporre*. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 32. Beatos esse deos sumpsisti. concedimus. *Id.* 1. *de Divin. cap.* 70. Non solum ea non sumitis ad concludendum, quæ ab omnibus concedantur; sed ea sumitis, quibus concessis, nihilo magis efficiatur quod velitis. *& in fin.* Id sumere illos pro certo, quod dubium controversumque sit. *Liv. l.* 39. *c.* 28. Pro non dubio legati Eumenis sumebant, quæ Antiochi fuerunt, Eumenem æquius esse, quam me, habere. *Pers. sat.* 5. *v.* 124. Liber ego. unde datum hoc sumis tot subdite rebus? *Lucret. l.* 1. *v.* 972. Alterutrum fateare enim, sumasque necesse est. ¶ *Sumere supplicium de aliquo*, exigere. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 24. Quos poetæ tradiderunt patris ulciscendi causa supplicium de matre sumpsisse. *Plaut. Merc.* 5. 4. 51. Supplicii sibi sumat, quod vult ipse, ob hanc injuriam. *Virg.* 12. *Æn. in fin.* pœnam scelerato ex sanguine sumit. ¶ *Sumere aliquam*, in re turpi. *Martial. l.* 10. *epigr.* 81. Sic, sumere Gaudis, *Nemesian. ecl.* 4. *v.* 79. sumere aliquid, *Petron. in Sat.* 1. 100. Adde *Ovid. l.* 3. *de art. am. v.* 90. & *Auctor. Priapeor. carm.* 4. ¶ *Sumpse* pro *sumpsisse*, syncope. *Naevius* apud *Gell. c.* 19. *l.* 2. Unquam si quicquam filium rescivero Argentum amoris causa sumpse mutuum. ¶ *Flavius Caper de Orthograph. pag.* 2243. *Putsch.* hoc dicit esse discrimen inter *sumere* & *accipere*. Sumimus, inquit, ipsi: accipimus ab alio. Sic, cum dabimus, dicendum est, accipe: cum permittimur ipsi tollere, dicendum, sume.

SUMPTIFACIO, is, 3. *fare spesa*, *spendere*, *consumare*, *δαπανάω*, facio sumptum. *Plaut. Cas.* 2. 7. 1. Si nunc me suspendam, meam operam luserim, & præter operam restim sumptifecerim.

SUMPTIO, *&* Sumtio, onis, f. *il pigliare*, *λῆψις*, actus sumendi. *Cato R. R. c.* 147. Oleum ne tangito utendi causa, neque furandi, nisi quod custos dederit, aut dominus. si sumpserit, in singulas sumptiones, &c. Al. leg. *sumpsiones*. *Vitruv. l.* 1. *cap.* 2. Quantitas est modulorum ex ipsius operis sumptione conveniens effectus. ¶ Item assumptio, *h. e.* minor propositio syllogismi. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 73. Sed demus tibi istas duas sumptiones, ea quæ *λήμματα* appellant dialectici: sed nos Latine loqui malumus.

SUMPTITO, *&* Sumtito, as, a. 1. *pigliare spesso*, sæpe sumo. *Plin. de elleboro*, *l.* 25. *c.* 5. *circa med.* Ut plerique studiorum gratia, ad pervidenda acrius, quæ commentabantur, sæpius sumptitaverint.

SUMPTUARIUS, *&* Sumtuarius, a, um, *attenente a spese*, *δαπανητικός*, ad sumptus & impensas pertinens. *Cic. Attic. lib.* 13. *ep.* 47. Velim, cognoscas rationes nostras sumptuarias. *i conti delle mie spese*. *& ep.* 7. Ne se absente leges suæ negligerentur, sicut esset neglecta sumptuaria. *h. e.* quæ moderabatur sumptus, præsertim in cœnis: unde *Cato* apud *Macrob.* 2. *Saturn. cap.* 13 vocat *cibariam*. Meminit etiam *Cic. Fam.* 7. *ep.* 26. & *Sueton. in Aug. cap.* 34. Porro septem fuere leges sumptuariæ, variis latæ temporibus, quas describit *Gell. l.* 2. *c.* 24. ¶ *Sumptuarius*, absolute, *spenditore*, *maestro di casa*, qui sumptus erogat, vel domi, vel in scena, *δαπανητής*. Lapis apud *Gruter. pag.* 333. num. 5 Philomuso fulloni, &c. Curatoribus Daphno sumptuario, & Hedylalo a manu. Adde *pag.* 331. *num.* 2. & apud *Murator. pag.* 978. *n.* 6.

SUMPTUOSE, *&* Sumtuose, *dispendiosamente*, *δαπανηρῶς*, magno sumptu. *Cic. Catil.* 2. *c.* 9. *a med.* Qui se insperatis repentinisque pecuniis sumptuosius insolentiusque jactarunt. *Catull. carm.* 47. *in Porc. & Socrat. vers.* 5. Vos convivia lauta sumptuose De die facitis. *Sueton. in Claud. c.* 16. *sub fin.* Essedum argenteum sumtuose fabricatum. *Varr. l.* 3. *R. R. cap. ult.* Piscibus victum ministrare sumptuosius. *Plin. lib.* 9. *ep.* 12. Sumptuosius equos & canes emere.

SUMPTUOSITAS, atis, f. *spesa grande*, magnus sumptus. *Sidon. l.* 9. *ep.* 6. Quantum de bonusculis avitis paternisque sumptuositate domestica ex charybdis abligurisset.

SUMPTUOSUS, *&* Sumtuosus, a, um, *dispendioso*, *di grande spesa*, *splendido*, *sontuoso*, *δαπανηρός*, qui magno sumptu, & multa pecunia fit. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 23. Exspecta hospitem cum minime edacem, tum inimicum cœnis sumptuosis. *Id. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 8. *sub fin.* Ludos apparat magnificentissimos, sic inquam, ut nemo sumptuosiores. *Horat. l.* 3. *od.* 23. *v.* 18. Sumptuosa hostia. *Sueton. in Ner. c.* 9. *extr.* Portum operis sumptuosissimi fecit. *Cato R. R. c.* 1. *a med.* Sumptuosus ager. *h. e.* qui multo sumptu colendus est. *Colum. l.* 7. *c.* 3. *post med.* Cicercula sumptuosior est, quam ut largo pretio possit præberi. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Villa usibus capax, non sumptuosa tutela. *Id. l.* 10. *ep.* 48. Substructiones non tam firmæ, quam sumptuosæ. *Id. l.* 2. *ep.* 4. Dignitas sumptuosa. *h. e.* quæ multo sumptu servanda est. ¶ *Homo sumptuosus*, qui sumptus præter rationem facit. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. Ignavum & sumptuosum esse, qui succidiam in carnario suspenderit potius ab laniario, quam ex domestico fundo. *Terent. Heaut.* 2. 1. 15. Mulier potens, procax, magnifica, sumptuosa. *Plin. l.* 2. *ep.* 6. Quidam sordidus simul, & sumptuosus. *Sueton. in Cæs. c.* 70. Sumptuosus in libidines. Adde *Cicer.* 2. *de Orat. c.* 51. *a med. & Parad.* 6. *c.* 3.

SUMPTUS, *&* Sumtus, us, m. *spesa*, *costo*, *dispendio*, *δαπάνη*, quod impenditur & insumitur: a *sumo*, quod emere aliquando est. *Cic.* 1. *Offic. c.* 39. *a med.* Cavendum, si ædifices, ne extra modum sumptu & magnificentia prodeas. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 35. *extr.* Extenuare magnificentiam & sumptum epularum. *Id. Verr.* 5. *c. ult.* Ad incertum casum & eventum certus labor & certus sumptus impenditur. *Id.* 2. *de Invent. c.* 38. Quid sumptus in eam rem, aut laboris insumpserit. *Id. Offic.* 2. *c.* 16. In his immanibus jacturis, infinitisque sumptibus. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 2. *sub fin.* Homines sumptu exhauriri. *& l.* 3. *ep.* 1. *c.* 1. Sumptum nusquam melius posse poni. *Id.* 6. *Verr. c.* 10. Sumptum facere in prandium. *Id.* 2. *de Invent. c.* 29. Legatis quæstorem sumptum, quem oportebat dari, non dederunt. *Id.* 9. *Fam. ep.* 16. *sub fin.* Ego tibi unum sumptum afferam, quod balneum calfacias oportebit. *Id. pro Flacc. c.* 19. *ad fin.* Pro frumento cum pecuniam accepisset, celavit, suos cives, ultroque iis sumptum intulit. *Id. Fam. lib.* 3. *ep.* 8. *circa med.* Sumptum minuere, aut remittere. *Id. Attic. l.* 11. *ep.* 25. *a med.* Sumptus necessarios suppeditare. *Terent. Heaut.* 1. 2. 33. Præbere exiguo sumptum. *&* 5. 1. 57. Suppeditare alicui sumptibus. *scil.* pecuniam. *dargli da spendere e spandere*. *& Adelph.* 3. 4. 6. Dare pecuniam in sumptum. *&* 2. 1. 37. Cur tu his rebus sumptum suggeris? *h. e.* pecuniam insumendam. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 4. Sumptui ne parcas ulla in re, quod ad valitudinem opus sit. *Al. leg.* sumptu. *Plaut. Mil.* 3. 1. 77. Tibi tanto sumptui esse, mihi molestum est. *esserti di tanta spesa*. ¶ *Terent. Heaut.* 1. 1. 91. Servi, qui opere rustico faciundo facile sumptum exercent suum. *h. e.* quem sumptum dominus iis alendis facit, excolunt, & opere pensant. ¶ Reperitur etiam *sumptus*, *ti*. *Cato R. R. c.* 22. *a med.* Eo sumpti opus est HS LX *Plaut. Trin.* 2. 1. 20. Quod ebibit, quod comest, quod facit sumpti. *Turpil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 438. Sumpti largitas. Adde *eund.* & *Cæcil. Lucil.* & *Varron. ibid. & c.* 8. *n.* 12. ¶ De scriptione V. in *Emptus*.

SUMPTUS, *&* Sumtus, a, um, *pigliato*, *presa*, *εἰλημμένος*, *λημφθείς*, captus, acceptus: a *sumo*. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 16. *a med.* Videtis hos quasi sumptos dies ad labefactandam illius dignitatem. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 1. *v.* 69. quis te mala sumere cogit? Aut quis deceptum ponere sumta vetat? *Id.* 2. *de art. am. v.* 300. Gausapa si sumpsit, gausapa sumpta proba. ¶ *Sumptum*, absolute, sumptio, assumptio. *Martian. Capell. l.* 4. *pag.* 127. Plenam sententiam cum proposuerimus, cum concessa fuerit, sumptum dicitur. ¶ *Sumptus*, consumptus, maceratus. *Vetus poeta* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 20. Metu perculsus, curis sumptus suspirantibus. ¶ De ratione scribendi V. in *Emptus*.

SUO, is, sui, sutum, *cucire*, *ῥάπτω*, acu & filo, vel funa, aut nervis duarum rerum oras connecto, consuo: ab antiquo *σύω*, unde *κασσύω*, quod idem sonat. *Celsus l.* 7. *c.* 4. *sect.* 3. Fistula excisa necesse est latius foramen relinquat, quod nisi permagna vi sui non potest. *Flor. l.* 4. *c. ult. circa med.* Unius os sutum, recisa prius lingua. *Varr.* apud *Gell. l.* 17. *c.* 3. Hi pleraque navis loris suebant: Græci magis cannabo & stuppa, ceterisque sativis rebus. ¶ Translate *Terent. Phorm.* 3. 2. 6. Mi tuo lenonem, ne qui suo suat capiti. *h. e.* sibi malum struat. Hinc *consuere dolos*, & *suasoria*. V. *Consutus*. ¶ Præteritum *sui* agnoscitur a *Prisciano l.* 10. *pag.* 881. *Putsch.*

SUOPTE, suo ipsius, ut *meopte*, meo ipsius, *suopte*, tuo ipsius. *Festus.*

SUOVETAURILIA. V. *Solitaurilia*.

SUPAT, jacit. V. *Sipo*.

SUPELLECTICARIUS, a, um, ad supellectilem pertinens: ut *supellecticarii servi*, apud *Ulpian. Dig. l.* 33. *tit.* 7. *leg.* 12. *a med. h. e.* quibus cura supellectilis mandata est. Adde *Petron. in Satyr. c.* 34. ubi al. leg. *lecticarios*.

SUPELLEX, ectilis, f. *masserizie*, *arnesi di casa*, *mobili*, *suppellettile*, *τὰ σκεύη*, *τὰ ἔπιπλα*, domesticum instrumentum familiæ, quod neque argento auro ve facto, vel vesti adnumeretur, ut *Pompon.* definit *Dig. ser. l.* 33. *tit.* 10. *qui inscribitur* de supellectile legata, *leg.* 1. Supellectile autem legata, inquit *Paul. ibid. leg.* 3. continentur mensæ, trapezophora, delphica, subsellia, scamna, lecti etiam inargentati, culcitæ, toralia, mappæ villosæ, vasa aquaria, pelves, aquiminaria, candelabra, lucernæ, trullæ: item vasa ahenea, vitrea, & fictilia escaria & potoria. *Labeo* apud *Cels. ibid. leg.* 7. originem nominis inde ducit, quod olim his, qui in legationem proficiscerentur, locari solerent, quæ *sub pellibus*, *h. e.* sub tentoriis, usui forent. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 22. *ad fin.* Instrumentum & supellectilem rusticam omnem oportet habere scriptam, in urbe & rure, dominum. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 37. vitrique æstiva supellex. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 117. adstat echinus Vilis, cum patera guttus, Campana supellex. *Virg.* 1. *Georg. v.* 165. Virgea præterea Celei, vilisque supellex Arbuteæ crates, & mystica vannus Iacchi. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 14. Judæi, quorum cophinus fœnumque supellex. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 27. Multa in mancipiis, in pecore, auro, argento, ebore, veste, supellectile. *Id. Phil.* 2. *c.* 27. Maximus vini numerus fuit, permagnum optimi pondus argenti, pretiosa vestis, multa & lauta supellex & magnifica multis locis, non illa quidem luxuriosi hominis, sed tamen abundantis. ¶ Etiam argentum aurumve factum aliquando hoc nomine comprehenditur. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *a med.* Qui triumphali denas argenti libras in supellectile criminabantur. *Paul. loc. cit.* Et pelves argenteas & aquiminaria argentea, & lectos inargenteos, vel inauratos, atque gemmatos in supellectili esse, non dubitatur: usque adeo ut idem juris sit, etsi

tota

tota argentea, vel aurea sint. Adde *lib.* 3. *recept. sententiar. tit.* 7. *a med.* ¶ Translate *Cic. de Amic. c.* 13. Amicos parare, optimam & pulcherrimam vitæ, ut ita dicam, supellectilem. *Id. in Orat. cap.* 24. Verecundus erit usus oratoriæ quasi supellectilis. Supellex est enim quodammodo nostra, quæ est in ornamentis, alia rerum, alia verborum. *Senec. ep.* 88. *a med.* Qui occupatus est in supervacua litterarum supellectile. *Pers. in fin. sat.* 4. Tecum habita, & noris, quam sit tibi curta supellex. *h. e.* virtus, sapientia, eruditio. *Plaut. Pæn.* 5. 3. 27. Muliebris supellex est clarus clamor sine modo. ¶ *Festus*, & *Charis. l.* 1. *pag.* 67. & 117. *Putsch.* docent, olim in recto dictum fuisse *supellectilis*. & *Priscian. l.* 6. *pag.* 724. affert in eam rem locum *Catonis*. sed ibi *supellectilis* non rectus, sed patrius casus est. ¶ Recte monet *Diomed. l.* 1. *pag.* 314. cavere plurali numero.

SUPER, *sopra, di sopra, su, suo*, ἐπί, ὑπέρ, præpositio tum quartum, tum sextum casum regens: ab ὑπέρ, spiritu in *s* converso, & *v* in *e*, ut fere fit: & significat superiorem locum. *Cæs. l.* 4. *c.* 1. *ante med.* Renes tunicis super conteguntur. *Id. l.* 6. *a. ult.* Imponendum super medicamentum. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 18. *a med.* Aspidem occulte latere, & velle aliquem super eam assidere. *Sallust. in Jug. c.* 62. *sub fin.* Cum alii super vallum præcipitarentur. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 10. Lateres, qui super musculos struantur. & *lib.* 3. *c.* 39. Navem, super qua turrim effectam ad introitum portus opposuit. *Phædr. lib.* 2. *fab.* 6. *v.* 12. suadet, ut scopulum super Altis ab astris duram illidat corticem. *Colum. l.* 8. *c. ult. a med.* Clathri super aquam eminerant. *Ovid.* 13. *Met. v.* 477. Illa super terram defecto poplite labens. *Liv. l.* 24. *c.* 39. Pars maxima super theatrum circaque consistunt. & *paulo post*. Cum alii super aliorum capita ruerent. *Horat. l.* 3. *od.* 1. *v.* 17. Ensis super cervice pendet. *Virg. Eclog.* 1. *v.* 81. fronde super viridi. ¶ De accumbentibus mensæ. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 23. Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra. *Curt. l.* 8. *c.* 5. *ad fin.* Polypercon qui cubabat super regem. ¶ Inter *super* & *supra* quidam ita distinguunt apud *Putsch. pag.* 2273. & 2346. ut *super* sit, quod eminet, licet non contingat; *supra*, quod subjectum aliquid habet, eique contiguum est. Sed hujus discriminis nulla est ratio: præsertim cum hæ duæ voces passim confundantur, quia in MSS. secunda syllaba fere per notam scribitur. ¶ *Super* pro *ultra*. *Virg.* 6. *Æn. v.* 793. super & Garamantas & Indos Proferet imperium. *Sallust. in Jug. c.* 22. Proxume Hispaniam Mauri sunt: super Numidiam Gætulos accepimus, &c. ¶ Pro *in*. *Plin. l.* 4. *ep.* 22. *a med.* De hujus nequitia omnes super cœnam loquebantur. *Virg.* 9. *Æn. v.* 59. plenum lupus insidiatus ovili Nocte super media. *Servius* interpret. ultra mediam noctem. *Curt. in fin. cap.* 4. *l.* 8. Pudebat super vinum & epulas socerum esse electum. *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 676. Non super hos divum tibi sum quærendus honores. *h. e.* inter sacra, ut mos subjicit. ¶ Pro *desuper*, absolute *Lucan. l.* 6. *v.* 291. Cum super e totis emisit collibus agmen Magnus. *Virg.* 9. *Æn. v.* 168. Hæc super e vallo prospectant Troes. ¶ Pro *præterea*, *insuper*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 70. quid jam misero mihi denique restat? Cui neque apud Danaos usquam locus: & super ipsi Dardanidæ infensi pœnas cum sanguine poscunt. *a di più*. Est qui leg. *insuper* pro & *super*, minus recte. *Horat. lib.* 2. *sat.* 7. *v.* 78. Adde super, dictis quod non levius valeat. *Est qui leg.* supra dictis quod, &c. *male*. & *lib.* 2. *ep.* 2. *v.* 32. Clarus ob id factum donis ornatur honestis, Accipit & bis dena super sestertia centum. *Phædr. l.* 4. *fab.* 23. *v.* 17. Super etiam jactas, tegere quod debet pudor. Al. leg. *superba jactas*. & *Ovid.* 12. *Met. v.* 205. voto deus æquoris alti Annuerat, dederatque super, ne saucius ullis Vulneribus fieri posset. *Sueton. in Vespas. in fin.* Annum agens ætatis sexagesimum ac nonum, superque mensem ac diem septimum. ¶ Pro *præter*, & accessionem significat. *Liv. l.* 2. *c.* 50. Alii super alios trucidantur, ejulatum aunt, bona amittunt. *Id. in fin. l.* 28. Punicum exercitum super morbum etiam fames affecit. *Id. l.* 2. *c.* 31. Super ceteros honores locus in circo ipsi ad spectaculum datus. *Phædr. l.* 3. *fab.* 11. *v.* 2. Qui super obscena dicta & petulans jurgium, Damnum insectatus est amissi corporis. *Colum. l.* 7. *c.* 6. *a med.* Super lactis abundantiam famelia, vel cytisus, aut hedera præbenda. ¶ *Super quam*, plus quam. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 63. pœnas dedit usque superque, Quam satis est. ¶ *Super quam quod*, præter quam quod. *Liv. l.* 28. *c.* 3. *sub fin.* Primoribus, super quam quod dissenserant a consilio, terruitis etiam duplici prodigio, *altrechè*. Adde *lib.* 27. *c.* 20. ¶ *Super*, supra, plusquam, magis quam. *Sueton. in Vitell. c.* 13. Famosissima super ceteras fuit cœna ei data adventitia a fratre. *Tacit. de Germ. c.* 33. Super LX. millia. *Sallust. in Jug. c.* 39. *ad fin.* Non prius omisit contra verum niti, quam animadvortit, super gratiam atque pecuniam suam invidiam facti esse. *h. e.* plus posse. Huc pertinent illa *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 1. Nam contra Epicurum satis superque dictum est. *Id. pro Rosc. Com. c.* 4. Satis superque habere dicit, quod, &c. Adde *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 63. ¶ Super omnia, *più di tutto, sopra tutto*, præcipue, præsertim, in primis. *Virg. Æn.* 8. *v.* 303. Talia carminibus celebrant: super omnia Caci Speluncam adjiciunt. *Ovid.* 6. *Met. v.* 325. frustra clamato sæpe parente, Sæpe sorore sua, magnis super omnia divis. Adde *lib.* 8. *v.* 677. & *Liv. l.* 31. *c.* 18. ¶ *Est super*, superest, reliquum est, remanet. *Nep. in Alcib. c.* 8. Atheniensibus exhaustis præter arma & naves nihil erat super. *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 433. nec spes ulla super. ¶ Cum ablativo significat de, *di*, *intorno*, *circa*, περί. *Cic. in fin. l.* 14. *ad Attic.* Velim cogites, quid agendum nobis sit super legatione votiva. *Nepos in Pausan. c.* 4. Qui super tali causa eodem missi erant. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 13. Paterfamilias uti super familia pecuniave sua legaverit, jus esto. *Sil. l.* 2. *v.* 270. Consultant bello super. *Virg. Æn.* 1. *v.* 754. Multa super Priamo rogitans. *Plaut. Aulul.* 4. 7. 2. Juxta rem meum tenas super Euclionis filia. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 8. *sub fin.* Sed hac super re nimis. *suppli diai*. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 13. Multaque super ea rumor. *Virg. Æn.* 4. *v.* 233. Nec super ipse sua molitur laude laborem. *h. e.* pro sua laude. ¶ Cum accus. *Sil. l.* 5. *v.* 60. mentesque deorum Explorant super eventus. *Al. leg.* eventu. Adde *Fest.* in *Superescit*. ¶ Aliquando officium, curam, & munus significat ἐπί. *Scribon. Larg. compos.* 162. *extr.* Antero Tiberii libertus super hereditates. Al. leg. *supra*. ¶ *Super* adjective superior, superus, ut *citer*, *infer*. *Cato R. R. c.* 149. Ubi super inferque vicinus permittet. *Lucret. l.* 1. *v.* 649. Naturam, quam totus habet super ignis, haberent.

SUPERA, idem quod *supra* apud Veteres. *Priscian. l.* 14. *pag.* 980. & 1001. *Putsch.* Super & supra a supera: illud per apocopam, hoc per syncopam facta sunt. Sic enim antiqui frequenter protulerunt, & maxime Cicero in poematibus suis, ut in Arato: (*h. e. in Phænom. Arat. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 42.) Torvu' draco serpit subter superaque revolvens sese. Idem in eodem: Huic supera duplices humeros adfixa videtur Stella micans. Hæc *Priscianus*. Sunt tamen codices, qui *supra* habent in *Cicer.* non *supera*. Quæ varietas lectionis esse potest etiam in illo *Lucret. l.* 1. *v.* 429. Id quod jam supera tibi paulo ostendimus ante. & *lib.* 5. *v.* 307. Cur supera bellum Thebanum, &c. & *vers.* 765. vel supera solis perlabier orbem. & *alibi non semel*.

SUPERABILIS, le, *superabile*, *vincibile*, qui superari potest. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 8. *v.* 27. per vim non est superabilis ulli. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 81. Cæcitas ac debilitas ope humana superabiles. *Liv. l.* 23. *cap.* 23. *a med.* Humilior murus, & vel mediocribus scalis superabilis. *sormontevole*.

SUPERABLŬO, is, a. 3. in superiori parte abluo, ὑπεραλύω. *Avien. in Perieg. v.* 181. Calpinem lata terram superabluit unda.

SUPERABUNDANS, antis, *soprabbondante*, superfluus, redundans. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 14. Deus superabundanti majestatis fecunditate de se mentem creavit. *Lactant. in Epit. c.* 6. *a med.* Munera superabundantia non recipiet a tenuioribus.

SUPERABUNDO, as, n. 1. *soprabbondare*, περισσεύω, redundo, superfluo, abundo. *Tertull. de resurr. carn. c.* 34. & 47. *et Apost. ad Rom.* 5. 20. Ubi delictum abundaverit, illic gratiam superabundasse. Addunt nonnulli locum *Ulpiani Dig. lib.* & *tit. ult. leg.* 94. ubi plerique omnes leg. *abundo*: item *Modestini lib.* 27. *tit.* 1. *leg.* 6. ubi eadem lectionis varietas est: & præterea lex illa est e græco translata.

SUPERACCOMMŎDO, as, a. 1. *aggiustare sopra*. *Celsus lib.* 8. *cap.* 10. *sect.* 1. *ad fin.* Ferulæ superaccommodandæ sunt, quæ ossa contineant.

SUPERACERVO, as, a. 1. coacervo, acervum super acervum impono. *Tertull. l.* 1. *ad Nation. c.* 13.

SUPERADDĬTUS, a, um, *aggiunto sopra*. *Virg.* 3. *Eclog. v.* 38. Lenta quibus torno facili superaddita vitis. *Propert. l.* 2. *eleg.* 10. *v.* 33. Et sit in exiguo laurus superaddita busto.

SUPERADDO, is, a. 3. *aggiungere sopra*, ἐπιπροστίθημι. *Virg. Eclog.* 5. *v.* 42. Et tumulum facite, & tumulo superaddite carmen.

SUPERADDŪCO, is, a. 3. *condurre di più*. *Plaut. Truc.* 2. 6. 53. Quot ancillæ sunt jam? Quin etiam superadducas, quæ mihi comedint cibum?

SUPERADJĬCIO, is, jeci, jectum, *aggiungere di più*, insuper adjicio. *Pallad. in Octobr. tit.* 14. *ad fin.* Quartam partem, quam alibi diffuderas, superadjicies. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 14. Decem dies observationi veteri superadjecit.

SUPERADORNATUS, a, um, *ornato di sopra*. *Senec. l.* 4. *quæst. nat. c.* 2. *a med.* Signorum compagmenta solvuntur, nullam materiæ superadornatæ manet operimentum.

SUPERADSTO, & Superasto, as, stiti, n. 1. *star sopra*, ὑπερπαρίσταμαι, supra sto, immineo. *Manil. lib.* 1. *v.* 909. Otis virum lacerosque prius superastitit artus. & *vers.* 637. orbem Verticibus superastantem, mediumque secantem Cælum. *Virg.* 6. *Æn. v.* 17. Chalcidicaque levis tandem superastitit arce. Al. divisim scribunt *super adstitit*.

SUPERÆDIFICATIO, onis, f. *Tertull. advers. Marcion. lib.* 5. *cap.* 6. *ad fin.*

SUPERAGGERO, as, a. 1. aggere impleo. *Colum. l.* 12. *c.* 44. Scrobs ex humo, quæ fuerat egesta superaggeratur.

SUPERAGO, is, supra aliquid ago, seu duco. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 157. Sed durata riget densam in glaciemque nivemque; Quippe ubi non umquam Titan superegerit ortus. Possis & divisim legere *super egerit*. Al. leg. *super ingerit*.

SUPERALLĬGO. V. *Superilligo*.

SUPERAMBŬLO, as, n. 1. *camminar sopra*. *Sedul. l.* 3. *v.* 226. calcatas Dominus superambulat undas.

SUPERAMENTUM, i, n. *avanzi*, quod superat, & superfluum est. *Ulpian. Digest. lib.* 32. *leg.* 33. Etiam virgulæ, & cremia, & sarmenta, & superamenta materiarum, & vitium stirpes, atque radices continebuntur.

SUPERANS, antis, προέχων, *che supera*. *Virg.* 5. *Æn. v.* 473. Hic victor superans animis, tauroque superbus. *Lucret. lib.* 5. *v.* 393. Cum semel in terra fuerit superantior ignis. *Solin. c.* 2. (*al.* 8.) *circa med. de Italia*. Mons Vesulus superantissimus inter juga Alpium.

SUPERANTEACTUS, a, um, ut Superanteacta ætas, *h. e.* acta, *età passata*, *anni trascorsi*. *Lucret. lib.* 3. *vers.* 673. Cur superanteactam ætatem meminisse nequimus? Al. leg. divisim *super anteactam*.

SU-

SUPERARGUMENTANS, tis, particip. insuper argumentans. *Tertullian. advers. Hermogen. c. 37.*

SUPERASPERGO, is, *sparger sopra*, super spargo. *Veget. de re Veterin. l. 3. c. 3. a med.* Refice ferventi superaspergis hordeaceam farinam. *Apic. l. 4. c. 2.* Piperis pulverem superaspergee.

SUPERATIO, onis, f. *il superare*, actus superandi. *Vitruv. l. 3. in praefat. a med.* In ambitione certationis contrariorum superatio.

SUPERATOR, oris, m. *vincitore*. *Ovid. 2. Fast. v. 641.* populi superator Hetrusci. Adde *Metam. 4. v. 698.*

SUPERATRIX, icis, f. *superatrice*. *Inscript.* non probae notae apud *Fabrett. pag. 383.* Aureliae omnium retro temporum castarum superatrici.

SUPERATTOLLO, lis, a. 3. *alzar sopra*. *Plaut. Cas. 4. 4. 1.* Sensim superattolle limen pedes, nova nupta. *h. e.* tolle pedes super limen.

SUPERATTRAHO, is, a. 3. attollo, sursum traho. *Avien. in Arat. v. 1249.* Argo quod puppim curvis superattrahit oris.

SUPERATUS, a, um, *superato, vinto*, victus. *Nep. in Themist. c. 5.* Se a Themistocle non superatum, sed conservatum judicavit. *Ovid. 12. Met. v. 364.* bello superatus Amyntor. *Senec. in Octav. vers. 128.* superatum mare. *Gell. sub fin. cap. 18. lib. 7.* Ea sententia numero plurium superata. E Annaeus est in illo *Silii de Marsya. l. 8. v. 506.* Mygdoniam Phoebi superatus pectine lotoo.

SUPERBE, *con alterigia, superbamente*, ὑπερηφάνως, elate, cum fastu. *Caes. lib. 1. B. Gall. c. 31. a med.* & *Nep. in Pausan. cap. 3.* Superbe respondebat, & crudeliter imperabat. *Cic. pro leg. Manil. c. 3.* Legati appellati superbius. *Id. in Pison. c. 27.* alicujus preces superbissime repudiare. *Plaut. Merc. 5. 4. 38.* Superbe invehi. *Terent. Phorm. 3. 7. 22.* Superbe illudere aliquam. *Liv. l. 2. c. 43.* Superbe insolenterque eludere. *Lucret. l. 3. vers. 1223.* Superbe dictum.

SUPERBIA, ae, f. *alterigia, burbanza, orgoglio, superbia*, ὑπερηφανία, nimia animi elatio, arrogantia, fastus, insolentia. *Sallust. in Catil. c. 2.* Pro labore desidia, pro continentia & aequitate libido atque superbia invasere. *Cic. in Partition. cap. 23. a med.* Magnitudinem animi superbia imitatur in animis extollendis. *Id. 1. Offic. c. 26.* In rebus prosperis, & ad voluntatem nostram fluentibus superbiam, fastidium, arrogantiamque magnopere fugiamus. *Id. Verr. 6. c. 41.* Illa tua singularis insolentia, superbia, contumacia. *Id. 2. de Invent. c. 54. ad fin.* In superbiam & arrogantiam odium concitare. *Caes. in fragm.* apud *Gell. l. 4. c. 16. extr.* Unius arrogantiae, superbiaeque, dominatuque. *Valer. Flacc. l. 3. v. 699.* Non hi tum fletus, non ista superbia dictis, cum, &c. *Phaedr. l. 1. fab. 3. v. 4.* Inani superbia tumens. *Quintil. l. 3. c. 6.* Divitiae superbiam pariunt. *Ovid. 1. Fast. v. 419.* Fastus inest pulcris, sequiturque superbia formam. *Plin. l. 8. epist. ult.* Absit superbia, asperitas. *Petron. in Satyr. c. 126.* Mirari coepi, quod ancilla haberet matronae superbiam, & matrona ancillae humilitatem. *Plaut. Merc. 3. 2. 10.* Superbiam abjicere. *Horat. l. 3. od. 10. v. 9.* ponere. *Phaedr. l. 4. fab. 23. v. 21.* alicujus retundare. *Titian.* apud *Non. c. 2. n. 219.* confringere. *Tacit. 6. Ann. c. 13.* Silentium ipsius non civile, sed in superbiam accipiebatur. *Cic. 1. de Orat. c. 22.* Quod ego non superbia, neque inhumanitate faciebam. ¶ In plur. num. *Plaut. Stich. 2. 1. 28.* Secundas fortunas decent superbiae. ¶ In bonam partem pro magnitudine animi, *Horat. l. 3. od. ult. extr.* Sume superbiam Quaesitam meritis. ¶ Translate *Vitruv. lib. 7. c. 3. ante med.* Semper enim album opus, propter superbiam candoris, non modo ea proprie, sed etiam ex alienis aedificiis concipit fumum. *h. e.* propterea quod candor nullum alium colorem admittere potest, quin corrumpatur.

SUPERBIBO, is, a. 3. ἐπιπίνω, est post cibum, potumque assumptum alium potum superingerere. *Plin. l. 22. c. 1. a med.* Aquae potum interponere utilissimum, itemque jugi superbibere ebrietati.

SUPERBIFICUS, a, um, γαυροποιός, superbum faciens. *Senec. in Herc. Fur. v. 38.* Et superbifica manu Atrum per orbes decit Argolicas canem. *h. e.* quae superbum eum facit ob tam multas victorias.

SUPERBILOQUENTIA, ae, f. *parlar superbo*, μεγαληγορία, elatus, atque arrogans sermo. *Cic. 4. Tuscul. c. 16.* ex Poeta. Impendere apud Inferos saxum Tantalo faciunt ob scelera, animique impotentiam, & superbiloquentiam. *Non. c. 2. n. 817.* hunc locum, tanquam Ciceronis ipsius verba recitat.

SUPERBIO, is, n. 4. *far il superbo, gonfiarsi, invanirsi, insuperbire*, ὑπερηφανεύομαι, fastu extollor, arrogans sum, insolesco, me jacto, tumeo. *Cic. 4. Acad. c. 29. a med.* Si habes quod liqueat, neque respondes, superbis. *Ovid. Heroid. ep. 8. v. 43.* Ille licet patriis sine fine superbiet actis. *Id. 3. de art. am. v. 103.* superbire forma. *Phaedr. l. 3. fab. 7. extr.* honore. *Plin. l. 9. cap. 35.* Ne triumviratu suo nimis superbiret Antonius. *Claudian. de B. Gild. v. 73.* vulgique superbit fletibus. *Id. de Phoenice, vers. 87.* tumidusque regendo Gelsa per famulas aetas divinae superbit. *Tacit. 1. Ann. c. 19. extr.* Superbiae miles, quod filius Legati orator publicae causae, &c. Adde *Stat. 7. Theb. v. 704.* & *Propert. l. 4. el. 1. v. 63.* ¶ contemnere, non dignari, *sdegnare*. *Stat. 8. Theb. v. 388.* Praeterit haud dubium fati, & spoliare superbit Oenides. ¶ Poetice dicitur de re illustri, pretiosa, nobili. *Propert. l. 4. el. 5. v. 22.* Et quae sub Tyria concha superbit aqua. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 79.* radiis auri, Tyrieque superbit Majestate totus. *Id. l. 3. de rapt. Pros. v. 337.* Phlegraeis silva superbit Exuviis, totamque nemus victoria vestit. *Plin. l. 37. c. 7. extr. de Sarda, gemma.* Has certe apud Menandrum & Philemonem fabulae superbiunt.

SUPERBITER, superbe. *Afran.* apud *Non. c. 11. n. 48.* Ille superbiter imperat. *Naevius ibid. & n. 33.* Superbiter, contemptim conterit legiones.

SUPERBUS, a, um, *altiero, orgoglioso, invanito, gonfio, superbo*, ὑπερήφανος, nimis elatus, arrogans, insolens, inflatus, fastosus: ab ὑπεροψία, vel ὑπεροψίας, vel ὑπερόπτης, vel simpliciter, quia super alios se effert: vel a *super*, & *ire*. *Senec. in Med. v. 1007.* I nunc, superbe, virginum thalamos pete. *Cic. Attic. l. 8. ep. 4.* Superbum se praebuit in fortuna, quam putavit nostram fore. *Id. Fam. 7. ep. 13.* Utrum superbiorem te pecunia facit, an quod te imperator consulit? *Sallust. in Jug. cap. 34. a med.* Homines sceleratissimi, nocentissimi, iidemque superbissimi. *Horat. epod. 15. vers. 17.* quicumque es felicior, atque meo superbus incedis malo. *Juvenal. sat. 5. v. 66.* Maxima quaeque domus servis est plena superbis. *Id. sat. 6. v. 179.* superbus animus. *Plaut. Amph. 1. 1. 201. Mercur.* Faciam ego hodie te superbum, nisi hinc abis. *So.* quonam modo? *Mercur.* Auferere, non abibis, si ego fustem sumpsero. *h. e.* instar eorum, qui pedibus ire dedignantes, equo, aut curru sublimes feruntur, te fuste adeo contundam, ut ingredi nequiens inter aliorum manus ferare. *Cic. Verr. 6. c. 20. a med.* Superbum est, & non ferendum, dicere praetorem, &c. *Horat. epod. 2. v. 7.* vitare superba civium potentiorum limina. *Id. l. 1. ep. 1. v. 68.* liberum & erectum superbae Fortunae responsare. *Propert. l. 3. el. 9. v. 48.* vita superba. *h. e.* superbi mores. *& el. ult. sub fin.* superbos fastus pati. *Senec. in Herc. Fur. v. 721.* superbus vultus. *Id. in Med. v. 203.* Sceptra superbas quisquis admovit manus. *Id. in Agam. v. 10.* superba sceptra gestare manu. *Propert. l. 3. el. 10. v. 22.* superba loqui. *Tibull. l. 2. el. 3. v. 48.* victoriam vocet divam superbam; quia ut ait *Cic. pro Marcell. c. 3.* Victoria natura insolens & superba est. ¶ *Rex superbus*, & *Superbus* absolute est Tarquinius Romanorum rex ultimus. *Cic. 2. Tuscul. c. 16. ad fin.* *Ovid. 2. Fast. v. 718.* *Liv. l. 1. c. 49.* ¶ Cum Inhonesto *Sil. l. 3. v. 374.* Setabis & telas Arabum sprevisse superba, Et Pelusiaco filum componere lino. *Id. l. 12. v. 433.* Fumabat vastis ingentosa Petilia tectis, Infelix fidei, miseraeque secunda Sagunto, At quondam Herculeam servare superba pharetram. *Id. l. 14. v. 643.* adde ordine longo Innumeras spatioque domos, aequare superbas Roma. ¶ Aliquando in bonam partem accipitur pro insigni, praestanti, illustri, nobili, & qui in ea honesta jure se jactat. *Tibull. l. 4. el. 2. v. 22.* Et testudinea Phoebe superbe lyra. *& el. 4. v. 2.* intonse Phoebe superbe coma. *Virg. Aen. 3. v. 475.* Conjugio, Anchisa, Veneris dignate superbo. *Id. 1. Aen. v. 25.* populum late regem belloque superbum. *Horat. l. 2. od. 33. v. 3.* superbos Vettere funalibus triumphos. *Sil. l. 10. v. 373.* I, decus Ausoniae, quo fas est ire superbas Virtute & factis animas. Adde *l. 12. v. 433.* ¶ Transfertur ad inanima & bestias, in quibus superbum aliquid esse videtur. *Valer. Flacc. l. 7. v. 66.* solitoque superbior ignis Ore fremit. *Virg. 3 Georg. v. 116.* equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos. *Val. Flacc. l. 3. v. 634.* reboatque superbia Cominus ussa lupis. *Id. l. 1. v. 98.* jam stare ratem, remisque superbam Poscere quos revehat. *Martial. l. 3. ep. 38.* superbi galli. *Id. l. 6. ep. 55. & l. 9. ep. 12.* superbae alitis nidus. *h. e.* phoenicis. *Propert. l. 2. el. 18. v. 39.* superbus pavo. ¶ *Pyra superba* apud *Colum. l. 3. c. 10. ad fin.* genus pyrorum ita dictum, quia, ut ait *Plin. l. 13. c. 24. extr. & c. 13.* parva quidem sunt, sed prima adventu, & decerpi properantia. ¶ *Herba superba* apud *Apul. de herb. c. 23.* est chamaemeli. ¶ *Superbae olivae* apud *Plin. l. 15. c. 3. sub fin.* sunt crassiores & carnosiores ceteris. ¶ Superba etiam dicuntur, quae sunt pretiosa, ornata, magnifica. *Virg. 2. Aen. v. 504.* Barbarico postes auro spoliisque superbi. *Val. Flacc. l. 3. v. 9.* oneratque superbis Muneribus. *Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 26.* Et tegit auratos palla superba pedes. *Senec. in Agam. v. 880.* superbae exuviae. *Martial. l. 3. ep. 43.* mensa lauta, dapibusque instructa superbis. *Id. l. 8. ep. 44.* Superba densis arca palleat nummis. *Senec. in Herc. Oet. v. 569.* superbae domus. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 83.* Magnanimum ad Minoa venit, sedesque superbas. ¶ Superbum Tibur apud *Virg. 7. Aen. v. 630.* intelligit *Non. c. 4. n. 420.* alto loco situm. *Servius*, aut nobile, inquit; aut tangit illud, quod olim Tiburtes cum postularent a Romanis auxilia sub commemoratione beneficiorum, retulerunt hoc a Senatu responsum: Superbi estis.

SUPERCAELESTIS, e, qui supra caelum est. *Tertullian. de anim. c. 23.* De supercaelestibus sedibus. Adde *de resurr. carn. c. 49.*

SUPERCALCO, as, a. 1. *calcare sopra*, ἐπιπατέω. *Colum. l. 12. c. 39. a med.* Ubi unum tabulatum feceris, vinum vetus conspergito, postea alterum supercalcato, & item vinum conspergito.

SUPERCERNO, is, crevi, cretum, a. 3. ἐπικρίνω, est terram cribro purgatam injicere. *Plin. l. 17. c. 20.* Terraque cribris supercernitur pollicis crassitudine.

SUPERCIDENS. V. *Superincidens*.

SUPERCILIOSUS, a, um, *chi ha sopracciglio, cipigliosa, severo*, ὑπερόφρυς, supercilia adducens, severus, austerus. *Senec. ep. 123. a med.* Istos tristes & superciliosos alienae vitae censores, suae hostes, publicos paedagogos, assis ne feceris. *Martian. Capell. l. 8. pag. 273.* Me censoro clangore superciliosior increpabat. *Arnob. l. 1. pag. 8.* Superciliosa nimium res est, cum ipse sis non tuus, potentioribus dare conditionem velle. *h. e.* superbum est.

SUPERCILIUM, lii, n. *ciglio, sopracciglio*, ὀφρύς, pars inferior frontis eminens, & pilosa, supra cilia, *h. e.* palpebras sita, & ad oculi protectionem adversus ea, quae superne incidere possunt, velut vallum a natura facta. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 51.* Supercilia homini & pariter, & alterne mobilia, & in iis pars animi. Nega-

mus,

mus, an annuimus? Hæc maxime indicant fastum. Superbia alibi conceptaculum, sed hic sedem habet. In corde nascitur, huc subit, hic pendet. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Vitium in superciliis, si aut immota sunt omnino, aut nimium mobilia, aut inæqualitate dissident, aut contra id quod dicimus, finguntur. ira enim contractis, tristitia deductis, hilaritas remissis ostenditur. annuendi quoque, & renuendi ratione demittuntur, aut allevantur. *& paulo supra.* Multum & superciliis agitur. nam & oculos formant: aliquatenus & fronti imperant. his contrahitur, attollitur, demittitur. *& paulo sup.* Altero erecto, altero composito ut supercilio. *Id. l. 1. c. 11. (al. 19.)* Vidi multos, quorum supercilia ad singulos vocis conatus allevarentur: aliorum constricta. aliorum etiam dissidentia, cum altero in verticem tenderent, altero pæne oculus ipse premeretur. *Cic. in Pison. c. 6. extr.* Altero ad frontem sublato, altero ad mentum depresso supercilio. *Id. 1. Offic. c. 41.* Ex oculorum obtutu, ex superciliorum aut remissione, aut contractione facile judicabimus, &c. *Virg. Eclog. 8. v. 34.* hirsutum supercilium. *Cic. pro Rosc. Com. c. 7.* Caput & supercilia penitus abrasa. ¶ Pars formæ est supercilia habere minimo discrimine distincta. *Petron. in Satyr. cap. 126. a med.* Nulla vox est, quæ formam ejus possit comprehendere. Crines ingenio suo flexi: frons minima: supercilia usque ad malarum scalpturam currentia, & rursus confinio luminum pæne permixta. *Ovid. 3. de art. am. vers. 201.* Arte, supercilii confinia nuda repletis. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v. 267.* Quam juncto leviter sese discrimine confert Umbra supercilii! *Juvenal. sat. 2. v. 93.* Ille supercilium madida fuligine tinctum Obliqua producit acu. V. *Pyxis*, ubi & de fuco diximus, quo supercilia tingebant. ¶ *Festus*, & *Varr. l. 4. de L. L. c. 10. a med.* docent supercilia in Junonis tutela a mulieribus putata fuisse, quod iis protegantur oculi, per quos luce fruimur, quam tribuit Juno: unde ipsa dea Lucina quoque dicta videtur. ¶ *Supercilium salit*, proverbio dicitur, quoties bona quædam spes est, quippiam processurum, quod optamus, sumptum a superstitione vulgi, boni augurii loco habentis, si membrum aliquod sine evidenti causa moveatur, si dexter oculus subsiliat, si dextra auris tinniat. *Plaut. Pseud. 1. 1. 102.* Spero, alicunde me tibi inventurum esse auxilium argentarium. atque id futurum unde unde dicam, nescio, nisi quia futurum est: ita supercilium salit. V. *Salisator*. ¶ Per metonymiam ponitur pro fastu & superbia, gravitate, severitate, *sostenutezza, superbia, gravità, severità, sopraciglio*. *Cic. Agrar. 2. cap. 34.* Hunc Capuæ Campano supercilio ac regio spiritu cum videremus, Magios, Blosios mihi videbar videre. *Id. post redit. in Sen. c. 7.* Vos populumque R. non consilio neque eloquentia, sed ruga supercilioque decepit. *Id. pro Sext. c. 8. a med.* Nam quid ego de supercilio dicam? quod tum hominibus non supercilium, sed pignus reipublicæ videbatur. tanta erat gravitas in oculo, tanta contractio frontis, ut illo supercilio respublica, tanquam Atlante cælum, niti videretur. *Id. de provinc. consul. c. 4. a med.* Latebant libidines ejus illæ tenebricosæ, quas fronte & supercilio, non pudore & temperantia contegebat. *Martial. l. 1. ep. 3.* Contigeris nostros, Cæsar, si forte libellos, Terrarum dominum pone supercilium. *& ep. 2. l. 11.* Triste supercilium, durique severa Catonis Frons. *Senec. l. 2. de benef. c. 4.* Beneficia asperitate verborum & supercilio in odium adducunt. *Juvenal. sat. 6. v. 166.* Malo Venusinam, quam te, Cornelia mater Gracchorum, si cum magnis virtutibus affers Grande supercilium, & numeras in dote triumphos. *& sat. 5. v. 62.* sed forma, sed ætas Digna supercilio. *h. e.* merito superbit. quæ interpretatio ex sequentibus apparet. ¶ Item pro nutu. *Horat. l. 3. od. 1. v. 7.* imperium Jovis Cuncta supercilio moventis. *Claudian. ep. 2. v. 57.* Saltem absens, regina, five, vedituique secundos Annue sidereo lata supercilio. ¶ Tollere supercilium, apud *Catull. carm. 66. ad Januam*, *v. 46.* est hominis irascentis. *far cipiglio*. ¶ Per metaphoram est crepido, pars eminens & propendens cujuscumque rei, *ciglione, altezza, sommità*. *Virg. 1. Georg. v. 108.* supercilium clivosi tramitis. *Liv. l. 34. c. 29. ad fin.* Supercilium tumuli. *Id. l. 27. c. 18. circa med.* Ad levem armaturam infimo stantem supercilio ducit. *Hirt. de B. Afric. c. 38.* Supercilium quoddam nacti, ibi consistunt. *Ammian. l. 14. c. 10. ante med. (al. c. 32.)* Ventum est ad supercilia fluminis Rheni. *h. e.* ripas, & margines altiores aggerum, inter quos Rhenus fluit. Adde *l. 27. c. 9. (al. 18.)* ¶ Simili sensu supercilium usurpant rei Agrariæ Scriptores, *Siculus Flacc. pag. 4. & 7. Frontin. de limitib. pag. 40. Goes.* nempe de loco editiore, sive collis sit, sive tumulus, sive agger, qui pro agri termino sit. ¶ Ab architectis sic dicitur parvum membrum coronæ, puta quadra, sive regula aliquantum eminens & propendens. *Vitruv. l. 3. c. 3. ante med.* Una pars fiat, cum suis astragalis & supercilio, superior trochilus. *listello sopra 'l cavetto della cornice*. *& l. 4. c. 6.* Supercilii altitudo, quanta antepagmentorum in summa parte erit crassitudo. *& infra.* Ancones, sive prothyrides vocentur, exsculptæ dextra ac sinistra prapendeant ad imi supercilii libramentum, præter folium.

SUPERCLAUDO, is, a. 3. *Liv. l. 37. c. 27. ad fin.* A mari rupes excisæ fluctibus superclaudunt. Critici locum corruptum ajunt, & legendum: *A mari exesa fluctibus rupes claudunt*.

SUPERCOMPONO, is, a. 3. super aliquid compono, colloco. *Apic. l. 4. cap. 2. a med.* Cæpas concides in patinam, & pisces supercompones.

SUPERCONCIDO, is, a. 3. *tagliar sopra*. *Apic. l. 5. c. 3. extr.* Coliculorum minutias superconcidito.

SUPERCONTEGO, is, a. 3. a superiori parte contego. *Cels. l. 4. c. 1. ante med.* Renes tunicis supercontegunt.

SUPERCORRUO, is, n. 3. *cadere sopra*, ἐπιπίπτω, cado super aliquid. *Val. Max. l. 5. cap. 6. n. 5.* Factaque ingenti strage telis obrutus supercorruit.

SUPERCREATUS, a, um, ἐπιγεννώμενος, adnatus, adventitius. *Cæl. Aurel. Tard. l. 3. c. 8. sect. 125.*

SUPERCRESCO, is, vi, tum, n. 3. *crescere di sopra*, ἐπιφύομαι, super aliquam rem cresco, seu innascor. *Cels. l. 5. c. 28. sect. 2. sub fin. de carcinomate:* Si id nimium supercrevit, tentanda squama æris est. *& c. 22.* Carnem supercrescentem exedere. *Quintil. declam. 3. c. 14. in fin.* Excogitasti, fortuna quod supercresceret caritati.

SUPERCUBO, as, avi, atum, n. 1. *giacere, o star sopra*, ἐγκοιμάομαι, superjaceo, super dormio. *Colum. l. 7. c. 4.* Perforatis tabulis, quibus ovilia consternuntur, ut grex supercubet. *Apul. l. 6 Metam.* Europam tauro supercubasse.

SUPERCURRO, is, n. 3. metaphorice *Plin. l. 7. ep. 18.* Ager ipse propter id, quod vectigal large supercurrit, semper dominum, a quo exerceatur, inveniet. *di gran lunga sopravanza*.

SUPERDICO, is, a. 3. dicendo adjicio. *Ulpian. Dig. l. 12. tit. 2. leg. 13. in fin.* Si quis juraverit per genium Principis, & pejeraverit, imperator rescripsit, fustibus eum castigatum dimitti, & ita ei superdici, προπετῶς μὴ ὄμνυε. Al. leg. *superindici*. Afferunt quidam etiam locum *Cicer. 2. de Legib. c. 21.* in quo ita legatur in quibusdam MSS. sed alii vel dividunt vel aliter legunt.

SUPERDO, as, a. 1. *por sopra*, ἐπιδίδωμι, super addo, super impono. *Cels. l. 5. c. 28. sect. 3. ad fin.* Superdanda cum melle vel lineamenta, vel oleæ folia, vel marrubium. *Id. l. 8. c. 7. a med.* Foverique debere per spongiam, eademque, quæ primo foverant, superdari.

SUPERDUCO, is, a. 3. ἐπεισάγω, induco. Superducere novercam pater tum dicitur, cum priore uxore mortua filiis prioris matrimonii novercam inducit. *Quintil. in argum. declam. 381.* Quidam filio superduxit novercam, & ex ea alium filium suscepit. *Capitolin. in Anton. Philos. in fin.* Concubinam sibi adscivit, ne tot liberis superduceret novercam.

SUPERDUCTIO, onis, f. *Ulpian. Dig. lib. 28. tit. 4. leg. 1.* Si novissime fuerit adscriptum (*in testamento*,) Liturar, inductiones, superductiones ipse feci. *Torrentin. & Gothofred.* habent *superinductiones*.

SUPERDUCTUS, a, um, nom. ex particip. inductus. *Donat. in prol. Eun. v. 9.* Noverca superducta adolescenti. *Sidon. lib. 5. ep. 17. ante med.* Pampinus superducta texuerat.

SUPEREDITUS, a, um, *alto*, plus quam editus. *Lucret. lib. 5. v. 707. de Luna*. Atque oriens obitus ejus (*Solis*) superedita vidit.

SUPEREDO, is, edi, esum, a. 3. *mangiare dopo*, ἐπιφάγω, post cibum assumptum alium superingero, rursus edo. *Plin. l. 19. c. 6. ad fin.* Menander e Græcis auctor est, allium edentibus, betæ radicem in pruna tostam si superederint, odorem extingui.

SUPEREFFLUO, is, n. 3. *soprabbondare, esser superfluo*. *Paulin. carm. 31. de obitu Celsi, v. 511.* Quidquid, inique, tibi nullo supereffluit usu. *Inscript. apud Murator. pag. 1772. n. 8* supereffluente pecunia. ¶ Item supra fluo. *Val. Flacc. l. 4. v. 668.* Ductoque coacto Angitus, & clausum scopulis supereffluit æquor. *Al. rectius leg.* scopulos super effluit humor.

SUPEREMICO, cas, n. 1. ex superiori parte emico. *Sidon. carm. 23. v. 75.* Hinc fieri ut terram levior superemicet unda.

SUPEREMINENS, entis, *soprastante*, supra eminens. *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 25.* Concepius aquarum non compressit terra superœminente, sed liberæ laxitatis. *Plin. l. 26. cap. 8. ante med.* Herba paullum supereminens extra aquam.

SUPEREMINENTIA, æ, f. *Augustin. serm. 60. de Temp. circa med.* Supereminentiæ Dei non competere intelligat.

SUPEREMINEO, es, a. 2. *soprastare*, ὑπερέχω, super alios emineo. *Virg. 6. Æn. v. 857.* victorque viros supereminet omnes. *Colum. l. 12. c. 47.* Ut olivæ premantur, & jus supereminéat. *Virg. 10. Æn. v. 765.* humero supereminet undas. Adde *Ovid. 1. Trist. el. 2. v. 49.*

SUPEREMORIOR, eris, dep. 3. *morir sopra*. *Plin. l. 10. cap. 2. de phœnice*. Senescentem casiæ turisque surculis construere nidum, replere odoribus, & superemori.

SUPERENASCOR, eris, dep. 3. *nascer sopra*, *Plin. l. 19. c. 5. a med.* Superenato caule. Alii leg. *superaato*.

SUPERENATO, as, n. 1. supra nato. *Lucan. lib. 4. v. 133.* tumidum superenatat amnem.

SUPEREO, is, n. anom. supra gradior. *Lucret. l. 3. v. 1043.* Ac pedibus salsas docuit superire lacunas. Al. leg. *superare:* alii coactiva *super ire*.

SUPERERECTUS, a, um, supra erectus. *Ammian. l. 20. c. 3. (al. 4.)* Cum luna velut a perpendiculo supererectum gerit solem. *Al. leg.* superjectum.

SUPEREROGO, as, a. 1. aliquid supra id quod debeo, erogo, seu largior, aut condono. *Imp. Alexandr. l. 2. Cod. tit. 19. leg. 14.* Si quid forte supererogasti.

SUPERESCIT, significat supererit. Ennius: Dum quidem unus homo Romæ toga superescit. Et Attius in Chrysippo: Quam hinc superescit, Spartam atque Amyclas trado. Hæc *Festus*.

SUPEREVOLO, as, n. 1. supra volo. *Lucan. l. 3. v. 299.* Agmine nubiferam rapto supervolat Alpem. *h. e.* celeriter ac raptim transcendit.

SUPEREXACTIO, onis, f. exactio ultra debitum. V. titulum *Codicis l. 10. tit. 20.* de superexactionibus.

SUPEREXALTATUS, a, um, *sovrinnalzato*. *Augustin. Confession. l. 3. c. 2. a med.* Deo superexaltato in omnia sæcula.

SU-

SUPEREXCURRO, is, n. 3. *scorrere, o stendersi sopra*, supra aliquid excurro. *Ulpian. Dig. tit.* 26. *leg.* 1. *l.* 43. Si arbor alienis aedibus impendeat, utrum totam arborem jubeat praetor adimi, an vero id solum, quod superexcurrit.

SUPEREXEO, is, n. *Auson. Edyll.* 18. *in princ. de aetatib. animal.* Ter binos deciesque novem superexit in annos. *h. e.* procedit ad annos nonaginta sex.

SUPEREXIGO, is, a. 3. insuper exigo. *Impp. Gratian. Valens, & Theodos. l.* 1. *Cod. tit.* 55. *leg.* 4. Superexigendi damni, vel spolia plus petendi, &c.

SUPEREXTOLLO, is, a. 3. *alzare sopra gli altri*. *Tertull. de resurr. carn. c.* 24. ex 2. *Thessalon.* 2. 3.

SUPEREXULTO, as, n. 1. vehementer exulto. *Symmach. l.* 3. *ep.* 92. (*al.* 94.) ubi tamen alii Codices habent *exulta*.

SUPERFERO, ers, tuli, latum, a. anom. *portare sopra*, ὑπερφέρω, supra aliquid fero. *Plin. l.* 32. *c.* 10. *a med.* Et periclitari prorsus, si superferatur. *Id. lib.* 9. *c.* 20. *extr.* Pisces superferuntur. *h. e.* supernatant. Adde *Tertull. de Baptism. c.* 4. & *Apul. in fin. lib. de Mundo*.

SUPERFETO, & Superfoeto, as, n. *concepir sopra*, ἐπικυΐω, super concipio, post fetum conceptum in utero alium concipio. *Plin. l.* 10. *c.* 63. *a med.* Dasypodes omni mense pariunt, & superfetant, sicut lepores. Adde *l.* 7. *c.* 11.

SUPERFICIALIS, le, adject. *superficiale*. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. cap.* 28. Incredulitatis secreta superficialibus officiis obumbrans.

SUPERFICIARIUS, a, um, ἐπιπόλαιος, qui ad superficiem refertur, ut *Superficiariae aedes*, quae in conducto solo positae sunt, quarum proprietas & civili, & naturali jure ejus est, cujus est solum: *Superficiaria praedia*, quae in conducto solo certa pensione annua habentur. *Senec. ep.* 88. *a med.* Non est ars sui juris, cui precarium fundamentum est. Philosophia nil ab alio petit: totum opus a solo excitat. Mathematica, ut ita dicam, superficiaria est: in alieno aedificat, aliena accipit principia. *Ulpian. Dig. l.* 30. *tit.* 1. *leg.* 20. Item praedia, quae nostri patrimonii sunt: sed & vectigalia, vel superficiaria, &c. *Paul. l.* 6. *tit.* 1. *leg.* 74. Superficiarius, id est, qui in alieno solo superficiem ita habet, ut certam pensionem praestet. *Id. l.* 39. *tit.* 2. *leg.* 18. Superficiarius, qui in conducto solo superficiem imposuit. *Ulpian. ibid. tit.* 2. *leg.* 3. Si ego superficiarius sim, & opus novum fiat vicino. Adde *l.* 43. *tit.* 17. *leg.* 1. *a med.*

SUPERFICIES, ei, f. ἐπιφάνεια, τὸ ἐπὶ πολλῶν, τὸ ἐπίπεδον, quidquid super faciem terrae est, & a solo exstat. *Plin. l.* 6. *cap.* 22. *in fin.* & *c.* 24. & *l.* 9. *c.* 10. Testudinum superficie familias habitantium contegi: tanta reperiri magnitudine. *h. e.* testa superiore. *Id. l.* 37. *c.* 6. *a med.* Superficies sardonychem locustarum maris crustis rubentior. ¶ In arboribus & plantis est id, quod supra terram crescit atque exstat: & opponitur radici atque imo trunco. *Colum. l.* 4. *c.* 21. Omnem superficiem amputabant solo tenus juxta ipsum articulum, ut e duro pullularet. *Plin. l.* 16. *c.* 31. Quorundam sedis vivacior superficie ut lauri. Itaque cum trunco inaruit, recisa latius fruticat. *Id. l.* 19. *c.* 4. *circa med. de horto.* Is in solo sponsus est, & sub dio reditus, superficiesque caelo quocumque gaudens. Adde *Colum. lib.* 11. *c.* 3. *inter princip.* & *med.* ubi de allio agit. Simile est illud *Plin. l.* 34. *c.* 3. Aegina candelabrorum superficiem duntaxat elaboravit, sicut Tarentum scapos. *h. e.* summam partem, ubi candelae infigitur. ¶ Item cacumen, *cima*. *Plin. l.* 17. *c.* 24. *de insitione.* Aufertur serra aequaliter superficies, laevigatur falce truncus. & *c.* 19. Fico adepta vires, detruncata superficie, &c. (*Columellae* locus est *ad fin. c. penult. l.* 5. quo haec verba *Plinii* illustrantur.) *Id. l.* 13. *c.* 8. Ficus plantigera imis partibus: & ideo superficie flavescens, succum auferente sobole. ¶ *Superficies aedis*, superior facies, *h. e.* tectum. *Plin. l.* 34. *c.* 3. Vestae quoque aedem ipsam Syracusana superficie tegi placuisse. *h. e.* columnis & tecto ad rationem Syracusanam (fortasse Archimedis) constructa. *Gloss. Gr. L.* Τεγῶον, superficies, coenaculum, pergula. ¶ *Superficies aquae* est aqua super solum fusa. *Colum. l.* 8. *cap.* 15. *ante med.* Solum stagni lapidibus inculcatis ac tectorio muniendum est, ne possit herbas evomere, praebeatque nantibus aquae puram superficiem. ¶ A JCtis *superficies* dicitur, quidquid solo impositum est, & supra terram exstat, ut aedificium, arbor, planta, vinea, &c. sed praesertim aedificium. Horum possessor *superficiarius*, & ipsa res *superficiaria* ab iisdem vocatur. Est in *Digest.* titulus 27. *l.* 48. qui de *superficiebus* inscribitur. *Cic. Attic. lib.* 4. *ep.* 1. *ad fin.* De domo nostra nihil adhuc pontifices responderant. qui si sustulerint religionem, aream praeclaram habebimus: superficiem consules ex senatusconsulto aestimabunt: sin aliter, demolientur. *Javolen. Dig. l.* 41. *tit.* 3. *leg.* 23. Cum aedes ex duabus rebus constent, ex solo & superficie. *Paul. l.* 39. *tit.* 2. *leg.* 18. Qui in conducto solo superficiem imposuit. *Cajus in epit. Institution. tit.* 9. *circa med.* Si quis in solo nostro domum aedificaverit, ad eum, cujus terra est, domus aedificata pertinet. Vel si aliquis in agro nostro arbores, aut vineam, vel plantas quascumque posuerit, similiter superficies solo cedit. Adde *Colum. lib.* 1. *cap.* 5. *ad fin.* ¶ A mathematicis *superficies* dicitur, quae extremitas a *Cicerone*, magnitudo longa, & lata, *superficie, soprafaccia*, ut *Macrob.* docet: cujus verba sunt *lib.* 1. *in Somn. Scip. cap.* 2. Punctum corpus est individuum, &c. hoc protractum efficit lineam, &c. hanc si geminaveris, alterum mathematicum corpus efficies, quod duabus dimensionibus aestimatur, longo latoque, sed alto caret: & hoc est, quod apud illos superficies vocatur. *Plin. l.* 11. *c.* 48. Solidipedum crura statim justa nascuntur mensura, itaque in infantia scabunt aures posterioribus: quod addita aetate non queunt: quia longitudo superficiem corporum solam ampliat. *h. e.* extimam, & superiorem partem corporis. *Rhem. Fann. de ponderib. v.* 107. Lineaque a summa, tenuis descendit ad ima Ducta superficie. *h. e.* a summa atque extima parte aquae.

SUPERFICIENS, entis, *superfluente, redundante*. *Ulpian. Dig. l.* 39. *tit.* 3. *leg.* 1. *ante med.* Aquam pluviam in suo retinere, vel superficientem ex vicini in suum derivare. Ita *Torrentin.* & *Gothofred.* at *Haloand.* superfluentem.

SUPERFICIUM, ii, n. superficies. quo aedificium solo impositum significat. In veteri Calendario apud *Gruter. pag.* 137. *col.* 2. Segetes sarriuntur, vinearum superficium colitur. Adde vet. lapidem *ibid. pag.* 608. *n.* 8. & alium apud *Donium class.* 12. *n.* 4. & *Murator. pag.* 1337. *n.* 8. & praeterea *Pompon. Dig. l.* 23. *tit.* 3. *leg.* 32. & *Papinian. l.* 31. *leg.* 20. ut quidem leg. apud *Torrentin.* & *Gothofred.* Sic *Vet. Gloss.* Τεγῶον, superficium.

SUPERFIO, is, anom. 3. *avanzare, restare*, supersum, resto. *Plaut. Stich.* 4. 2. 12. Edepol te vocem (*ad coenam*) libenter, si superfiat locus. *Id. Trin.* 2. 4. *init.* Is ager de stultitia mea solus superfit praeter vitam reliquus. *Colum. l.* 12. *c.* 1. *sub fin.* Villica debebit, quae domum inferuntur, recipere: tum separare quae consumenda sunt, & quae superfieri possunt, custodire, ne sumptus annuus menstruus fiat. *h. e.* condi, & servari.

SUPERFIXUS, a, um, *fisso sopra*, supra aliquid fixus. *Liv. lib.* 42. *c.* 6. Cum cantu superfixa capita hostium portantes redierunt. *h. e.* infixa hastis. *Trebell. in Claud. cap.* 3. In Rostris posita est columna cum palmata statua superfixa.

SUPERFLEXUS, a, um, supra aliquid flexus. *Sidon. l.* 8. *ep.* 12. *a med.* Superflexa crate paradisum sereni hiemalis insida vitabis.

SUPERFLORESCENS, entis, insuper florescens. *Plin. l.* 19. *c.* 5. *ante med.* Particulatim cucumis floret, sibi ipse superflorescens.

SUPERFLUE, *superfluamente*, περιττῶς, supervacue. *Augustin. l.* 2. *de Gen. contra Manich. c.* 7. Superflue quaeritur, unde hominis corpus Deus fecerit. *Martian. Capell. l.* 3. *pag.* 83. Sed hos superflue adjectos ratio non admittit. *Imp. Honorius ad Symmach. ep.* 71. *l.* 10. *circa med.* Superflue exspectatam sententiam nostram esse censemus. Adde *Hieronym. epist.* 108. *ad Marcellam*.

SUPERFLUENS, entis, *ridondante*, ὑπερρέων, supra fluens, redundans. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 61. Superfluentis Nili receptacula. ¶ Translate *Catull. carm.* 29. *in Mamurr. v.* 7. Et ille nunc superbus & superfluens Perambulabit omnium cubilia? *h. e.* divitiis satis superque abundans. *Petron. in Satyr. c.* 125. Quotidie magis magisque superfluentibus bonis saginatum corpus impleveram. *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 11. *a med.* Pecunia non superfluens, sed ad sanum modum habendi parata. *Cic. de clar. Orator. c.* 91. *ad fin.* Is dedit operam, ut nimis redundantes nos & superfluentes juvenili quadam dicendi impunitate & licentia, reprimeret, & quasi extra ripas diffluentes coerceret. *Auct. dial. de Oratorib. cap.* 18. Orator supra modum exsultans & superfluens.

SUPERFLUITAS, atis, f. *ridondanza*, περιττεία, nimia abundantia, redundantia. *Plin. l.* 24. *cap.* 1. *circa med.* Vites improbo reptatu, pampinorumque superfluitate, peritia domini amplo discursu atria media complentes.

SUPERFLUO, adverb. superflue. *Augustin. ep.* 28. Ne verbi controversiam superfluo faciam. *Impp. Diocles. & Maxim. lib.* 3. *Cod. tit.* 51. *leg.* 6. Quod autem petitis, pretium vobis exsolvi, superfluo a nobis desideratis. Adde *eosdem ibid. l.* 7. *tit.* 34. *leg.* 2.

SUPERFLUO, is, uxi, n. 3. *scorrer sopra, ridondare, soprabbondare*, ὑπερρέω, super aliquid fluo, exundo, redundo, abundo. *Plin. l.* 31. *cap.* 4. Apolloniae in Ponto fons aestate tantum superfluit, parcius, si frigidior sit aestas. ¶ Translate *Id. l.* 36. *c.* 15. *a med.* Apparatus tantus fuit, ut reportatis quae superfluebant quotidianis usus deliciis, &c. *sopravanzavano*. & *Quintil. l.* 8. *c.* 2. Nihil neque desit, neque superfluat. *Id. l.* 10. *c. ult. ante med.* Nec fortuiti sermonis contextum mirabor unquam, quem jurgantibus etiam mulierculis superfluere video. *Plin. l.* 4. *cap.* 7. *de Athenis.* Libera haec civitas, nec indiga ullius praeconii amplius. tanta claritas superfluit. V. alia in *Superfluens*.

SUPERFLUUS, a, um, *ridondante, inondante*, ὑπέρρυτος, superfluens, exundans. *Plin. in Paneg. c.* 84. Nunc rigentia gelu flumina, aut campis superflua, nunc liquida ac deferentia lustrare navigiis. ¶ Translate est supervacaneus, *superfluo*. *Senec. ep.* 45. *ante med.* Invenissent forsitan necessaria, nisi & superflua quaesissent. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c.* 30. Superfluum forte videatur, quae vosmetipsi vidistis, iterare. ¶ Item qui superest, *che sopravanza*. *Papinian. Dig. l.* 36. *tit.* 1. *leg.* 58. *sub fin.* Quod ex hereditate superfuisset, restituere rogatus, fructus superfluos restituere, non videtur rogatus. & *mox.* Bonorum superfluum restituere.

SUPERFOETO, V. *Superfeto*.

SUPERFORANEUS, a, um, qui super seu circa forum fit, ubi otiosi homines desidere solent. *Symmach. l.* 3. *ep.* 48. Superforanei laboris est commendare conspicuos. *h. e.* superflui & inutilis. Al. leg. *supervacanei*, quod videtur esse interpretatio alterius verbi. *Sidon. l.* 4. *ep.* 11. *circa med.* Super his plura replicare, superforaneum puto.

SUPERFORATUS, a, um, in superiori parte foratus, *Scribon. Larg. compos.* 84. Si uteris superforatus casu fuerit. Al. divisim scrib. *super foratus*.

SUPERFORE. V. *Supersum*.

SUPERFRUTICO, as, n. 1. denuo pullulo. *Tertull. advers. Valentin. in fin.* Talia ingenia superfruticant apud illos ex materni seminis redundantia.

SUPERFUGIO, is, n. 3. super aliquam rem fugio. *Valer. Flacc. l. 3. v. 154.* intactas levis ipse superfugit undas.

SUPERFULGEO, es, n. 2. ἐπιστίλβω, desuper affulgeo. *Stat. l. 2. silv. 1. v. 33.* Templa superfulges, & prospectare videris. Rectius fortasse divides *templa super fulges*.

SUPERFUNDO, undis, udi, usum, a. 3. *spargere sopra*, ὑπερχέω, supra aliquid fundo, superinjicio. *Colum. lib. 12. cap. ult.* Hanc mixturam cum in catillo composueris, oleum superfundito. *Id. l. 4. c. 8. ad fin.* Veteris urinæ senos sextarios radicibus superfundito. *Plin. l. 9. epist. 33. ad fin.* Delphino in litus educto superfudisse unguentum. *Id. l. 8. ep. 17.* Tiberis alveum excessit, & demissioribus ripis alte superfunditur. *Tacit. 13. Ann. c. 33.* Potius mare superfunderent adversus terrarum ereptores. *Id. in Agric. c. 36.* Britanni magnam vim telorum superfundere. *Pallad. l. 1. tit. 40.* Super has pilæ bipedæ constituantur, atque his superfundantur testacea pavimenta. ¶ Translate *Liv. l. 3. c. 7.* Tum vero jam superfundenti se lætitiæ vix temperatum est. *traboccante*. & *l. 45. c. 9.* Macedonum fama Europæ se finibus continuit: superfudit deinde se in Asiam. *Plin. l. 12. c. 1.* Gallias hanc primum habuisse causam superfundendi se Italiæ. *Tacit. 3. Hist. c. 2. ad fin.* Sedecim alarum conjuncta signa pulsu, sonituque, & nube ipsa operient ac superfundent oblitos prœliorum equites equosque. *h. e.* obruent, *sopraffaranno*. & *Senec. de tranquill. c. 8. sub fin.* Habiliora sunt corpora in bello, quæ in arma sua contrahi possunt, quam quæ superfunduntur. *h. e.* quæ vasta sunt, & veluti extra arma sparguntur.

SUPERFUSIO, onis, f. actus superfundendi, ἐπίχυσις. *Pallad. l. 1. tit. 17.* Solum ubi fuerit solidatum testacei pavimenti superfusione solidetur. *Ammian. l. 17. c. 7. a med. (al. c. 15.)* Aquarum cælestium superfusio.

SUPERFUSUS, a, um, *sparso sopra*, ὑπέρχυτος, super fusus. *Ovid. 2. Met. v. 439.* Nuda superfusis tingemus corpora lymphis. *Liv. l. 7. c. 3.* Cum medios forte indus circum Tiberi superfuso irrigatos impedisset. *Senec. in Thyest. v. 584.* Ne superfusis violetur undis ignis. *Flor. l. 2. c. 8. in fin.* Imber subito superfusus Persicos arcus corruperat. *Colum. l. 2. c. 4.* Superfusa terra jacentibus scamnis. ¶ Translate *Plin. l. 6. c. 13. circa med.* Albani gens superfusa montibus Caucasiis. *Lucan. l. 7. v. 365.* Nonne, superfusis collectam cornibus, hostem In medium dabimus? *Liv. l. 39. c. 29.* Jacentem hostes superfusi oppresserunt.

SUPERFUTURUS. V. in *Supersum*.

SUPERGESTUS, a, um, super aggestus, superingestus. *Colum. l. 11. c. 3. post init.* Funes per sulcum porrecti obruuntur, sed ita ut non nimium supergestu terra, semina spinarum enasci possint.

SUPERGREDIOR, ederis, essus sum, dep. 3. *camminar sopra*, ὑπερβαίνω, supra gradior. *Plin. l. 32. c. 10. a med.* Si castoreum supergrediatur gravida, abortum facere dicitur. *Id. l. 8. c. 30.* Capram alteram procubuisse atque ita alteram proculcatæ supergressam. ¶ Item transgredior, transeo, *oltrepassare*. *Colum. l. 7. c. 9. ad fin.* Limen in tantam altitudinem consurgat, quantam possit matrix evadere, lactens autem supergredi non possit. *Senec. in fin. ep. 32.* Ille demum necessitatem supergressus est, & exauctoratus ac liber. ¶ Item excellere, superare. *Justin. l. 42. c. 2.* Filius claritatem parentum animi magnitudine supergreditur. & *sub fin. l. ult.* Annibal utriusque res gestas supergressus. *Tacit. Ann. 13. c. 43.* Mulier ætatis suæ feminas pulcritudine supergressa. *Quintil. in proœm. l. 6. circa med.* Mater optima, atque laudem omnem supergressa. ¶ Activa positione *Apul. sub init. l. 10. Metam.* Duodecimum ætatis annum supergresserat. ¶ Legitur & *supergradior* apud *Plin. l. 27. c. 12. sect. 86. Harduini*.

SUPERGRESSUS, a, um, particip. V. in voce præced. ¶ Passiva significatione *Pallad. in Novembr. tit. 4. in fin.* Ut altitudine animalium supergressa, modus transcendatur injuriæ.

SUPERGRESSUS, us, m. sublevatio, ὑπερβολή. *Tertull. de resurrect. carn. c. 40.* ex *2. Corinth. 4. 17.* Quod ad præsens est temporale & leve pressuræ nostræ per supergressum æternum gloriæ pondus perficiet in nobis. *Per supergressum* Vulgata editio habet *supra modum*.

SUPERHABEO, es, a. 2. *avere, o tener sopra*, super aliquid habeo, aut teneo. *Cels. l. 7. c. 20. ante med.* Eodem tempore superhabendum cataplasma. ¶ Etiam disjunctim scribi potest.

SUPERI, orum. V. in *Superus*.

SUPERJACEO, es, n. 2. *giacere sopra*. *Celsus l. 8. c. 9. circa med.* Cataplasma interdiu superjacebit. *ci starà sopra*.

SUPERJACIO, is, jeci, jactum, a. 3. *gettare sopra*, *soprapporre*, ἐπιβάλλω, superpono, vel superextendo. *Colum. l. 2. c. 1. ad fin.* Quæque temporibus autumni frutetis & arboribus delapsa folia superjaciebantur. *Virg. 11. Æn. v. 625.* scopulosque superjacit undam Pontus. *Val. Max. lib. 3. cap. 2. n. 7. extern.* Ut victus ardentibus tectis superjaceretur. & *l. 6. c. 6. n. 1. extern.* Communi rogo semet ipsi superjecere. *Plin. lib. 7. c. 2. ante med.* Arbores tantæ proceritatis, ut sagittis superjaci nequeant. ¶ Translate sumitur pro addere. *Liv. l. 10. c. 30.* Sed superjecere quidam augendo fidem.

SUPERJACTO, as, a. 1. *gettare sopra*. *Valer. Max. lib. 9. c. 2. n. 4.* Infantes alios in conspectu parentum humo infligi, alios superjactatos pilis excipi jussit. *Plin. l. 9. c. 15. extr.* Mugiles tam præcipuæ velocitatis, ut transversa navigia superjactent. *h. e.* jactent se super navigia, & transcendant.

SUPERJACTUS, a, um, nom. particip. a superjacio, *gettato sopra*. *Tacit. 5. Histor. c. 6. de lacu Asphaltite*. Superjacta velut solido feruntur. *Sallust. in fragm. apud Non. c. 10. n. 2.* Insulam superjactis fluctibus circumlavit.

SUPERJECTIO, onis, f. *il gettar sopra*, actus superjaciendi, ὑπερβολή. *Arnob. l. 3. pag. 108.* Ne frigus incommodet, fluidarum vestium superjectione perfusos. ¶ Hyperbole, figura Rhetorica definitur a *Quintil. l. 8. c. ult. a med.* ementiens superjectio.

SUPERJECTUS, a, um, *gettato sopra*, idem quod *superjactus*, quin & frequentius. *Colum. lib. 2. c. 18.* Prata situ vetustatis obducta, quibus mederi solent seminibus de tabulato superjectis. *Sueton. in Calig. c. 19.* Superjecto aggere terreno. *Horat. lib. 1. od. 2. v. 11.* Et superjecto pavidæ natarunt Æquore damæ. *h. e.* superfuso. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 222.* Membra superjecta cum tua veste fovet. *Plin. l. 3. c. ult.* Phrygia Troadi superjecta. *h. e.* supra Troadem sita.

SUPERJECTUS, us, m. ὑπερπήδησις, saltus supra rem aliquam. *Colum. l. 6. c. 36. in fin.* Cum mas etiam superjectu eblanditus est.

SUPERILLIGO, as, a. 1. *legare sopra*, ὑπερδέω, idem quod superligo. *Plin. lib. 29. c. 3.* Eadem cum oleo trita ignes sacros leniunt, betæ foliis superilligatis. *Id. l. 30. c. 6. a med.* quidam recentem superilligant. Alii leg. *superalligant*.

SUPERILLINO, is, a. 3. *ungere sopra*, ἐπιχρίω, supra ungo. *Cels. l. 3. c. 19. a med.* Totum corpus bulbis contritis superillinendum est. *Id. l. 6. c. 18. sect. 9.* Idque super illitum panniculo imponendum est.

SUPERIMMINEO, es, n. 2. *star sopra*, supra immineo. *Virg. Æn. 12. v. 306.* Podalirius Alsum Pastorem ante sequens nudo superimminet. *Avien. in Arat. v. 962.* Virgineusque pudens zonæ superimminet artus.

SUPERIMMITTO, tis, a. 3. supra immitto, superinjicio. *Apic. l. 2. c. 1.* Teres piper, rutam, liquamen, & sic superimmittis jecur, & teres, & misces.

SUPERIMPENDENS, entis, *pendente sopra*, superimminens. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 286.* Tempe, quæ silvæ cingunt superimpendentes.

SUPERIMPLEO, es, a. 2. abunde impleo. *Virg.* inverso ordine, *Æn. 5. v. 697* Implenturque super puppes.

SUPERIMPONO, is, a. 3. *soprapporre*, ἐπιτίθημι, superpono. *Cels. l. 3. c. 27. sect. 6.* Allium cum ruta ex oleo contritum superimpositus. *Colum. l. 8. c. 3. circa med.* Ut palis in parietes vehementer actis, vimineos qualos superimponant. *Al. leg.* superponant. *Liv. l. 39. c. 50.* Saxum ingens, quo operitur (*thesaurus*) machina superimpositum est. ¶ Scribitur & divisim.

SUPERIMPOSITUS, a, um, *soprapposto*, super positus. *Stat. lib. 1. silv. & vers. 1.* Quæ superimposito moles geminata colosso Stat Latium complexa forum? *Ovid. 9. Met. v. 100.* Aut superimposito celatur arundine damnum. *Cels. lib. 3. c. 26. sect. 35. a med.* Superimposita arundinis radix. *Quintil. l. 1. cap. 1. (al. cap. 2.) a med.* Puer non egebit adjutorio manum suam manu superimposita regentis. *Plin. l. 31. c. 9. a med.* Superimposito linteolo madente vino. ¶ Etiam disjuncte scribi potest.

SUPERINCENDO, is, a. 3. insuper, & magis incendo. *Valer. Flacc. l. 2. v. 124. de Fama*. videt illa prior, jamque advolat ultro: Hanc super incendit Venus.

SUPERINCIDENS, entis, qui desuper incidit. *Liv. l. 2. c. 10. ad fin.* Multis superincidentibus telis, Incolumis ad suos tranavit. *Al. leg.* desuper incidentibus. *Id. l. 23. c. 13. ad fin.* Ruina superincidentium virorum oppressus. *Colum. l. 4. c. 9.* Ne cælestem superincidentem aquam contineat. Est qui leg. *supercidentem*.

SUPERINCIDO, is, a. 3. supra incido. *Cels. lib. 7. c. 31.* Cutis superinciditur.

SUPERINCRESCO, is, n. 3. super aliquam rem cresco. *Cels. l. 8. c. 10. sub fin.* Superincrevit nimius callus.

SUPERINCUBANS, antis, particip. a *super*, & *incubo*, supra jacens, superincumbens. *Liv. l. 22. c. 51.* Substratus Numida mortuo superincubanti Romano vivus.

SUPERINCUMBO, is, bui, n. 3. supra incumbo. *Ovid. Heroid. ep. 11. v. 57.* Cum superincumbens, scissa tunicaque comaque, Pressa refovisti pectora nostra tuis. & *vers. 117.* Non superincubui, non oscula frigida carpsi. ¶ Scribitur etiam disjuncte.

SUPERINCURVATUS, a, um, curvatus super aliquid. *Apul. l. 9. Metam.* Inclinatam navem superincurvatus securi dedolabat.

SUPERINDICO. V. *Superdico*.

SUPERINDICTIO, onis, f. &

SUPERINDICTUM, ti, n. Voces sunt Jurisconsultorum, quibus significatur extraordinarium munus impositum ultra solitum collationem; augmentum indictionis, seu vectigalis, quod solvendum indicitur pro aliqua necessitate, *gravezza straordinaria*. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 11. Cod. tit. 17. leg. 1.* & *Impp. Gratian. Valent. & Theodos. ibid. tit. 18.* qui de superindicto *inscribitur*. item *Imp. Constantin. l. 11. tit. 74. leg. 1.*

SUPERINDUCO, is, a. 3. insuper induco, superadjicio, ἐπεισάγω. *Tertull. advers. Hermog. cap. 26.* Scriptura cælum primo factum professa, dehinc dispositionem ejus superinducit. V. *Superinductus*.

SUPERINDUCTIO. V. *Superductio*.

SUPERINDUCTITIUS, a, um, subdititius, fictitius. *Tertull. l. 5. advers. Marcion. c. 3.* Quos propterea falsos, & superinductitios fratres appellat.

SUPERINDUCTUS, a, um, superjectus. *Plin. l. 13. c. 17.* Sorba scrobibus, gypsato operculo, duum pedum terra superinducta, &c. *Al. leg.* *superinstrata*, ut non ad *terra*, sed ad *sorba* referatur. *Quintil. lib. 5. cap. 8.* Nervisque illis, quibus causa continetur, adjiciunt superinducti corporis speciem.

SUPERINDUMENTUM, ti, n. *sopravveste*, *Tertull. de resurr. carnis, c. 42.* & *l. 3. advers. Marcion. c. ult.*

SU-

SUPERINDUO, is, dui, dutum, a. 3. *ἐπενδύω*, super cetera vestimenta induo. *Sueton. in Ner. c.* 48. Paenulam obsoleti coloris superinduit.

SUPERINDUTUS, a, um, supra indutus. *Tertull. in Apolog. c.* 48. *sub fin.* Dei cultores superinduti substantia propria aeternitatis.

SUPERINFUNDO, is, a. 3. *spargere sopra*. *Cels. l.* 8. *c.* 4. *ad fin.* Mel superinfundendum. *Id. l.* 5. *c.* 25. *sect.* 4. Papaveris manipulus in vas demittitur, & superinfunditur aqua. ¶ Scribitur & divisim *super infundo*.

SUPERINFUSUS, a, um, supra infusus. *Cels. l.* 3. *c.* 20. Excitat validissime repente aqua frigida superinfusa.

SUPERINGERO, is, gessi, gestum, a. 3. *ἐπισωρεύω*, aggregatim superimpono. *Plin. l.* 18. *c.* 30. *sub fin.* Sunt, qui leguminum acervos superingerant. *Auct. Moreti*, *v.* 98. Caseus adjicitur: dictas superingerit herbas. Sunt qui leg. *superinserit*, minus recte. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 137. Quippe ubi non unquam Titan superingerit ortus. *h. e.* oriendo radios caloremque superinfundit.

SUPERINGESTUS, a, um, supra ingestus. *Stat. l.* 1. *Silv.* 1. *v.* 59. Quae superingesti portarent culmina montis.

SUPERINJECTUS, a, um, particip. a superinjicio. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 533. Tum superinjecta texere madentia terra. *& lib.* 6. *v.* 570. Sed superinjectis quis latet aeda togis?

SUPERINJICIO, is, jeci, jectum, a. 3. *gettare sopra*, *ἐπιβάλλω*, desuper injicio. *Virg.* 4. *Georg. v.* 46. Raras superinjice frondes. *Ovid.* 8. *Met. v.* 640. Quo superinjecit textum rude sedula Baucis. *Plin. l.* 17. *c.* 9. *circa med.* Farinae vice fimum superinjici cribris. Adde *Cels. l.* 3. *c.* 26. *sect.* 33.

SUPERINSERO. V. *Superingero*.

SUPERINSIDEO, es, n. 2. idem quod insideo, immoror. *Lucret. l.* 3. *v.* 915. Jam desiderium rerum superinsidet una.

SUPERINSPICIO, is, a. 3. curam habeo, inspicio. *Sidon. l.* 9. *ep.* 3. *circa med.* Ecclesiae sacra superinspicere. Adde *lib.* 6. *ep.* 2.

SUPERINSTERNO, is, a. 3. super sterno. *Liv. l.* 30. *c.* 10. Tabulas superinstravit. Al. leg. *superstravit*.

SUPERINSTILLO, as, a. 1. superstillo. *Apic. l.* 4. *c.* 2. *ad fin.* Olei modicum superinstillabis.

SUPERINSTRATUS, a, um, superiore parte stratus. *Sil. l.* 7. *v.* 288. Superinstrati tori pelle leonis.

SUPERINSTREPO, is, n. 3. *Sil. l.* 2. *v.* 186. superinstrepit axe, Et servat cursum perfractis ossibus axis.

SUPERINSTRUCTUS, a, um, nom. ex particip. a *super*, & *instruo*. *Colum. l.* 9. *c.* 7. Ordines vasorum superinstructos in altitudinem tres esse, abunde est. *disposti uno sopra l'altro*.

SUPERINSTRUO, is, a. 3. supra aliquid struo, super aedifico. *Impp. Sever. & Antonin. lib.* 8. *Cod. tit.* 10. *leg.* 1. Ut consummatis superinstruas, & ipsum consummes.

SUPERINSULTANS, antis, supra insiliens. *Claudian. in Gigantomach. v.* 83. Tum superinsultans avidus languentia curru Membra terit.

SUPERINTECTUS. V. *Superinductus*.

SUPERINTEGO, is, texi, tectum, a. 3. *coprire sopra*, *ἐπικαλύπτω*, superne intego. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *in fin.* Ora utrinque lapidibus statuminari, & alio superintegi.

SUPERINTENDO, is, n. 3. *soprintendere*, super aliquid animum intendo, *ἐπισκοπῶ*. *Augustin. in Psalm.* 126. *sect.* 3. Ut ipsi superintendant, & quasi custodiant populum. nam & Graece quod dicitur Episcopus, hoc Latine super intentor interpretatur, quia superintendit, quia de supra videt. Adde *l.* 19. *de civ. Dei*, *c.* 19. & *Hieronym. ep.* 85. *ad Evangel.*

SUPERINTENTOR. V. in voce praeced.

SUPERINTONO, as, n. 1. *ἐπιβροντάω*, desuper tono. *Virg.* 9. *Aen. vers.* 709. Dat tellus gemitum, & clypeum superintonat ingens. ¶ Scribitur & divisim.

SUPERINVEHO, is, a. 3. *portar sopra*. *Avien. in Arat. v.* 1137. Fluctigeni speciem monstri superinvehit Auster.

SUPERINVERGO, is, a. 3. *versar sopra*. *Ovid.* 7. *Met. v.* 246. Superinvergens liquidi carchesia vini. ¶ Legitur & divisim.

SUPERINUNDO, as, n. 1. *inondare*. Translate *Tertull. de resurr. carn. sub fin.* Ejusmodi eloquiis superinundare.

SUPERINUNGO, is, a. 3. *ἐπαλείφω*, supra inungo. *Cels. l.* 7. *c.* 7. *sect.* 1. Dein superinungi collyrio debet eo iis aliquo, quo lippientes oculi superinunguntur. Adde *sect.* 2. item 8. *extr. & l.* 6. *c.* 6. *sect.* 1. *a med. & l.* 7. *c.* 7. *sect.* 2. *&* 8. *extr.*

SUPERIOR, ius, *più alto*, *superiore*, *ἀνώτερος*, qui magis supra est, altior: comparativum a *superus*: cui *inferior* opponitur. *Cic.* 12. *Attic. ep.* 10. Tota domus superior vacat, ut scis. *Caes. l.* 7. *B. Gall. c.* 46. Inferiore omni spatio vacuo relicto, superiorem partem collis castris compleverant. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 40. Ex superiore, & ex inferiore scriptura docendum id, quod quaeritur, fieri perspicuum. *Id. Verr.* 4. *c.* 42. Dicere de loco superiore. *Plaut. Mostell.* 2. 1. 42. Superior accumbere non possum. V. *Accumbo*. ¶ Item qui tempore anterior est, *passato*. *Cic. Catil.* 1. *c.* 1. Quid proxima, quid superiore nocte egeris. *Id.* 5. *Fam. ep.* 17. Superioribus temporibus ad te nullas litteras misi. *Id. de Harusp. resp. c.* 8. Anno superiore. *Id. pro Dom. c.* 37. Utriusque temporis fructum tuli maximum: superioris, quod, &c. posterioris, quod, &c. *Nep. in Thrasyb. c.* 3. Superior crudelitas. *Id. in Dione*, *c.* 1. Superior Dionysius. *h. e.* senior, prior. Sic *Cic. Verr.* 7. *c.* 10. Superior Africanus. *Id. de Senect. c.* 8. *a med.* In superiore vita. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 10. Ad majores pecudes aetate superiores, ad minores etiam pueros *pastores habendos*. & *Caes. l.* 2. *B. Civ. c.* 5. Omnis juventus, omnesque superioris aetatis, &c. ¶ Item qui plus potest, excellentior, potior, dignior. *Caes. l.* 5. *B. Gall. c.* 15. Equites hostium cum equitatu nostro confixerunt, ita tamen ut nostri omnibus partibus superiores fuerint. *Nep. in Alcib. c.* 4. *extr.* Quo facto multo superiores bello esse coeperunt. *Id. in Phoc. c.* 3. Populus superior factus duces adversariae factionis patria pepulit. *Cic. post redit. ad Quir. cap.* 9. Superiorem esse contra improbos, minus est negotii, quam bonis exaequari. *Id.* 1. *Offic. cap.* 26. Philippum Macedonum regem rebus gestis superatum a filio, facilitate & humanitate video superiorem fuisse. *& mox.* Ut quanto superiores sumus, tanto nos geramus summissius. *Id. Fam.* 2. *ep.* 18. Habeo enim neminem honoris gradu superiorem. *Id.* 2. *de Orat. c.* 52. Invident homines maxime paribus aut inferioribus, &c. sed etiam superioribus invidetur, &c. ¶ Superlativum *supremus* agnoscitur a *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 3. *a med.* & a *Charis. l.* 2. *pag.* 130. *Putsch.*

SUPERJUMENTARIUS, ii, m. qui jumentariis praeest. *Sueton. in Claud. c.* 2. Quem barbarum, & olim superjumentarium ex industria sibi appositum, &c.

SUPERIUS, adverb. superiori parte, supra, *ἄνω*. *Senec. l.* 5. *quaest. natur. c.* 8. *a med.* Cum sol processit, alia superius rapiuntur, alia diffunduntur tepore. *in alto*. & *Pallad. l.* 1. *tit.* 34. Si fons desit, aut imprimendus est puteus, aut piscina superius construenda, ut illinc aquas pluvia conferente, hortus rigetur. *sopra terra*. & *Phaedr. l.* 4. *fab.* 24. Quantum valerent inter homines litterae, Dixi superius: nunc, &c. *di sopra*. Sic *Auct. de B. Hispan. c.* 28. & 34. *in fin.* Ut superius demonstravimus.

SUPERLABOR, eris, dep. 3. *scorrere sopra*, supra labor. *Senec. ep.* 90. *ad fin.* Non impendebant caelata laquearia, sed in aperto jacentes sidera superlabebantur.

SUPERLACRYMO, as, a. 1. super aliquid lacrymo. *Colum. l.* 4. *c.* 24. *a med.* Deorsum resectionem facere post gemmam, ne superlacrymet, & gemmantem excaecet oculum.

SUPERLATIO, onis, f. *iperbole*, *ὑπερβολή*, *ὑπερβολὴ*, oratio superans veritatem, augendi, minuendive causa, ut *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 33. definit. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. Tum augendi, minuendive causa, veritatis superlatio, atque trajectio. ¶ A Grammaticis ponitur etiam pro gradu nominum superlativo. *Charis. l.* 1. *pag.* 88. 89. & 90. *Putsch.* Ipsa superlatio per se praelationem omnium significat. Etiam *Quintil.* sic usurpavit *l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *a med.* ¶ Interdum ponitur pro insigni cognomine a re aliqua sumpto, ut cum aliquis per excellentiam sapiens vocatur. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 9. *n.* 12. Crasso nonne pecuniae magnitudo locupletis nomen dedit? sed eidem postea inopia turpem decoctoris superlationem injunxit. Est qui leg. *sugillationem*: quod certe clarius est.

SUPERLATIVUS, a, um, *superlativo*, *ὑπερθετικός*, superans, vel eminentiam denotans. Nomen superlativum illud est, quod rem ad summum gradum attollit, vel deprimit ad infimum, ut *doctissimus*, *indoctissimus*, *fortissimus*. *Charisius l.* 1. *pag.* 87. *Priscian. l.* 3. *pag.* 605. *Putsch.*

SUPERLATUS, a, um, *ὑπερθεὶς*, sursum elatus, elevatus: particip. a *superferor*. *Val. Max. l.* 8. *c.* 6. *n.* 2. Ad auxilium servorum pileo superlato confugit. *Al. leg.* sublato. *Plin. l.* 28. *c.* 8. *ante med.* Sinistrum pedem hyaenae superlatum parturienti, letalem esse. ¶ *Superlata nomina*, aut *verba* dicuntur, quae augendi causa in oratione proferuntur. *Cic. in Partit. c.* 15. Illustris autem oratio est, si & verba gravitate delecta ponuntur, ac translata, & superlata, & ad nomen adjuncta, & duplicata. Intelligere videtur *Cic.* voces hyperbolicas. Adde *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *circa med.*

SUPERLIMINARE, is, n. *soglia di sopra*, *ὑπέρθυρον*, limen ostii superius, hoc est lignum, sive lapis, qui postibus superincumbens, jugi formam efficit. *Plin. l.* 29. *c.* 4. *a med.* Privatimque avibus circumlatum toties, & pedibus suspensum rursum in superliminari. *Harduin.* legit *in supero limine*. quod est magis Latinum, & ab eod. *Plin.* alibi, ac *Plauto* usurpatum. *Vitruv. l.* 4. *c.* 6. *hyperthyrum* vocat.

SUPERLINO, is, a. 3. *ungere sopra*, *ἐπιχρίω*, superillino. *Plin. l.* 27. *c.* 6. Bibitur radix in vino decocta, & aliquando superlinitur. *Pallad. in Jun. tit.* 5. *ad fin.* Luto superlinis, & liberam gemmam relinquens. *Id. in Octobr. tit.* 14. *ante med.* Superlinere dolium, & testa diu aperire.

SUPERLITIO, onis, f. *ἐπίχρισις*, actus superlinendi, & ipsa res, quae superlinitur. *Marcell. Empir. c.* 8. *a med.* Cum siccata fuerit superlitio ipsa.

SUPERLITUS, a, um, supra illitus. *Plin. l.* 22. *c.* 23. *a med.* Laser visco superlitum, ut haereat.

SUPERMANDO, is, a. 3. *rimasticare*, *ἐπιμασσάομαι*, post rem aliquam mansam aliam mandendo superingero. *Plin. l.* 31. *c.* 6. *a med.* Raphanos supermandi ex mulso aceto jubent.

SUPERMEO, as, n. 1. *ὑπερρέω*, superfluo, sive superlabor. *Plin. l.* 2. *c.* 103. Quaedam vero (*aquae*) etiam dulces inter se supermeant alias, ut in Fucino lacu. *Solin. cap.* 37. (*al.* 50.) *circa med.* Supermeantes naves.

SUPERMETIOR, iris, ensus sum, dep. 4. *Tertull. de anim. c.* 38. Secundae post diluvium geniturae supermensus est. *h. e.* magis contulit, majore liberalitate mensus est alimenta hominibus.

SUPERMICO, as, n. 1. supra mico. Translate *Senec. de benef. c.* 32. *sub fin.* Etiamsi quae retuli exempla, nondum satis faciant, nec beneficia parentum supermicant. *h. e.* superant, magis illustria & insignia sunt. *Lipsius ex Veter. Codicib.* legit *superjiciunt*. Proprie *Avien. in Phaenom. Arat. v.* 845. tepidumque supermicat austrum.

SUPERMITTO, is, a. 3. *mettere sopra*, *aggiungere*, superaddo, superinfundo. *Justin. l.* 12. *c.* 14. *in fin.* In aqua frigida venenum habuerunt, quam praegustatae jam potioni supermiserunt. *Apic. l.* 5. *c.* 3.

c. 3. Componito porros, lucanicas concisas iterum pisa supermittito.

SUPERMUNDIALIS, le, qui supra mundum est, cælestis, ut Supermundiales substantiæ, *Tertull. de anim. c.* 18.

SUPERMUNIO, is, a. 4. a superiori parte munio. *Colum. l.* 9. *c.* 7. *circa med.* Conveniet alvearia porticibus supermuniri.

SUPERNANS, antis, *galleggiante*, supernatans. *Gell. l.* 9. *c.* 9. Gaudia læta, & quasi in summo pectore supernantia. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 12. *ante med.* Mellis pars, quæ in imo est, supernante pretiosior est. Al. leg. *supernatante*.

SUPERNAS, atis, *ἄνωθεν*, qui est supra, ut *Abies supernas*, quæ ad mare superum, hoc est Adriaticum, nata est: & contra *infernas*, quæ nata est ad mare inferum, sive Tyrrhenum. *Plin. l.* 16. *c.* 39. *a med.* Ideo Romæ infernas abies supernati præfertur. (Adde *Vitruv. l.* 2. *c. ult.*) *Id. l.* 15. *c.* 12. Supernatia Persica e Sabinis veniunt. *Vet. Inscript.* sub Decio, apud *Reines. class.* 3. *n.* 88. Argentarii & Exceptores, itemque Negotiantes vini Supernat. & Arimin. *h. e.* vini quod a regionibus ad superum mare sitis Romam importabatur. *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. *a med. de ventis*. Circa Septentrionem Thrasciae & Gallicus: dextra ac sinistra circa Aquilonem Supernas & Boreas. *h. e.* qui a superi maris regionibus, si Romæ sis, spirat. Ab *Augusto in epist. ad Mæcen.* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 4. vocatur per jocum Mæcenas *adamas supernas*, *Tiberinum margaritum*, &c. cum aut adamantes supernates, aut margarita in Tiberi nulla sint.

SUPERNATO, as, n. 1. *soprannuotare*, *galleggiare*, *ἐπιπολάζω*, in aquæ, alteriusve liquoris superficie fluito. *Colum. l.* 12. *c.* 9. Deinde acido spissamento fœniculi sic comprimi, ut jus supernatet. *Plin. l.* 28. *c.* 9. Quod supernatat, butyrum est. *Id. l.* 7. *c.* 15. Supernatans bitumen.

SUPERNATUS, a, um, *ἐπιφυής*, post vel supra alios natus, præter alios natus. *Plin. l.* 19. *cap.* 3. Supernato enula, quem magydarim vocarunt. Alii leg. *supereunte*. *Cels. l.* 8. *c.* 2. Supernatis gravibus ulceribus, aut fistulis.

SUPERNE, adverb. *di sopra*, *ἄνωθεν*, desuper, de parte superiore. *Virg.* 6. *Æn. v.* 658. unde superne Plurimus Eridani per silvam labitur amnis. *Liv. l.* 1. *c.* 25. Male sustinenti arma gladium superne jugulo defigit. ¶ Ponitur etiam pro supra. *Plin. l.* 33. *c.* 6. Argentum superne innatat, ut oleum aquis. ¶ Item pro sursum. *Plin. l.* 19. *c.* 5. *ante med.* Solum enim hoc genus superne tendit, non ut cetera in terram. ¶ *Pessare superne*, apud *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 64. quid sit. V. Interpretes. ¶ Postrema syllaba longa est: sed corripitur ut *inferne*, a *Lucret.* & *Horat.* ut in *Apprime* dictum est.

SUPERNITAS, atis, f. *altezza*. *Tertull. adverf. Valentinian. c.* 7. supernitatem supernitatum dixit.

SUPERNO. V. *Supernans*.

SUPERNOMINO, as, a. 1. *dar il soprannome*. *Tertull. in Apoleg. c.* 18. Ptolemæorum eruditissimus; quem Philadelphum supernominant.

SUPERNUMERARIUS, a, um, *soprannumerario*. *Veget. l.* 2. *c.* 19. *de re milit. sub fin.* Accensi, hoc est postea additi, quam fuisset legio completa, quos nunc supernumerarios vocant. Adde *Augustin. in Psal.* 146. *sect.* 9.

SUPERNUS, a, um, *posto di sopra*, *superiore*, *superno*, *ὑπέρτερος*, qui supra est, superior. *Plin. l.* 7. *c.* 16. Vice dentium continuum os superna parte oris. *Id. l.* 2. *c.* 56. Superna vulnera. *Gell. l.* 9. *c.* 1. Facilior jactus est ex supernis in infima, quam ex infimis in superna. *Id. l.* 12. *c.* 2. *circa med.* Lac, adventante partus tempore, in supernas se partes profert. *Id. sub fin. l.* 2. Aquilones, qui alti supernique sunt. *Lucan. l.* 6. *v.* 733. Stygiasque canes in luce superna Destituam. *h. e.* solis, respectu Inferorum. ¶ In illo *Horat. epod.* 1. *v.* 29. Neque ut superni villa candens Tusculi. *Bentlej.* multis argumentis contendit *supini* legendum esse. ¶ Supernus, cælestis. *Lucan. l.* 6. *v.* 430. Inpernis Detestanda deis sævorum arcana magorum Noverat. & *lib.* 9. *v.* 556. vitæ tibi semper directa supernas Ad leges; sequerisque deos. *Ovid.* 15. *Met. v.* 128. numenque superum Cæde laboriferi credunt gaudere juvenci.

SUPERO, as, avi, atum, a. 1. *superare*, *vincere*, *νικάω*, superior sum, vinco, excello, præsto, antecedo. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 8. *a med.* In quo, etiamsi multi mecum contendent, omnes facile superabo. *Id. initio ep.* 1. *l.* 1 *ad Q. Fr.* Non dubitabam, quin hanc epistulam fama esset ipsa sua celeritate superatura. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 1. *a med.* Superare aliquem doctrina & omni litterarum genere. *Id.* 1. *de Orat. c.* 15. arte dicendi. *Nep. in Alcib. c.* 11. splendore & dignitate vitæ. *Id. in Dione*, *c.* 4. ingenio, auctoritate, amore populi. *Liv. l.* 29. *c.* 8. omnes scelere atque avaritia. *Virg. Eclog.* 5. *v.* 9. Phœbum canendo. *Vellej. l.* 2. *c.* 120. *a med.* Superare difficultates omnes. *Virg. Æn.* 11. *v.* 244. casus superavimus omnes. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 24. Milites cum frigore & assiduis imbribus tardarentur, tamen continenti labore omnia hæc superaverunt. *Id.* 2. *B. Civ. c.* 5. Suos cohortatus, quos integros superavissent, ut victos contemnerent. & *cap.* 22. Equestri prœlio superare hostem. *Virg.* 1. *Æn. v.* 354. clam ferro incautum superat. *Nep. in Agesil. c.* 4. Bello superare Asiam, *soggiogare*, *occupare*. & *Flor. l.* 2. *c.* 6. *a med.* Tota insula in una urbe superata est. *Nep. in Con. c.* 4. Quem neque consilio, neque copiis superare possent. *Id. in Epamin. c.* 2. Doctrinis tanto antecessit condiscipulos, ut facile intelligi posset, pari modo superaturum omnes in ceteris artibus. ¶ Interdum est transcendere, supergredi, præterire, evadere, *passare*, *sormontare*, *ὑπερβαίνω*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 302. summi fastigia tecti Ascensu supero. *Id.* 3. *Georg. v.* 230. superant montes, & flumina tranant. & *vers.* 317. capræ gravido superant vix ubere limen. *Lucan. l.* 1. *v.* 183. Jam gelidas Cæsar cursu superaverat Alpes. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 19. Quam regionem cum superavit animus, finem altius se se efferendi facit. *Ovid.* 7. *Met. v.* 767. *de vulpe*. Illa levi velox superabat retia saltu. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 48. Tempestas ex omnibus montibus nives proluit, ac summas ripas fluminis superavit. *Lucan. l.* 4. *v.* 149. nec quærere pontem, Nec vada, sed duris fluvium superare lacertis. *Tacit. in Agric. c.* 33. Superasse tantum itineris, silvas evasisse, transisse æstuaria, pulcrum ac decorum. ¶ Est verbum nauticum, & significat locum aliquem navigando prætervehi, præsertim si singulari contentione id fiat, ut fretum, promontorium, adversum amnem, contrarium ventum. *Virg. Æn.* 1. *v.* 247. intima Regna Liburnorum, & fontem superare Timavi. *Lucil.* apud *Serv. in hunc loc.* Promontorium remis superamu' Minervæ. *Ovid. in Ibin*, *v.* 595. ubi ventosum superaris naufragus æquor. *Id. l.* 1. *Trist. el.* 11. *v.* 5. bimarem cursu superavimus Isthmon. Adde *Tacit. Ann.* 15. *c.* 46. ¶ Item excedere, *eccedere*. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 53. Summa enim spectanda, ne in ea re sumptus fructum superet. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1094. *n.* 2. Liberalitates in patriam civesque a majoribus suis tributas exemplis suis superavit. ¶ Absolute neutrorum more. *Plin. l.* 7. *ep.* 1. Si tamen superaverit morbus, denuntio, ne quid mihi detis. *Propert. l.* 3. *eleg.* 3. *v.* 51. Unde salo superent venti, quid flamine captet Eurus. *Stat.* 4. *Theb. v.* 458. Quamquam infossus humo, superat tamen agger in auras. *Plaut. Stich.* 2. 2. 41. Radiosus ecce sol superabat e mari. Al. leg. *sese sol superabat*. ¶ Pro superesse, abundare, superfluere, *abbondare*, *soprevanzare*, *esser più del bisogno*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 19 *sub fin.* In quo & deesse aliquam partem, & superare mendosum est. *Sallust. in Catil. c.* 20. Quis tolerare potest, illis divitias superare, nobis rem familiarem deesse? *Cic.* 3. *de Fin. c.* 15. *circa med.* De eo, quod ipsis superat, aliis gratificari volunt. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 46. *sub fin.* Siquid æris meo alieno superabit, & emptionibus. *Sallust. in Jug. c.* 68. Cui virtus, gloria, atque alia optanda bonis superabant. *Liv. l.* 3. *c.* 5. Superante multitudine, hostes carpere multifariam vires Romanas, ut non suffecturas ad omnia, aggressi sunt. *Virg.* 3. *Georg. v.* 63. superat gregibus dum læta juventas, Solve mares. *h. e.* suppetit, abunde sufficit vires. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 28. quamquam antiquæ gentis superant tibi laudes, Non tua majorum contenta est gloria fama. *Virg.* 1. *Georg. v.* 189. Si superant fetus (nucis) pariter frumenta sequentur. *Liv. l.* 3. *c.* 17. Comitia interim in foro sunt, velut cum otium superat. ¶ Item restare, reliquum esse, *restare*. *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 57. Sex superant versus: te non moror. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 16. Quæ superaverint animalia capta, immolant. *Sallust. in Jug. c.* 73. Omnes ea exsequi solitus erat, quæ Jugurthæ fesso, aut majoribus adstricto superaverant. *Liv. l.* 23. *c.* 40. *a med.* Nihil ex raptis in diem commeatibus superabat. *Horat. in art. poet. v.* 327. dicat si de quincunce remota est Uncia, quid superat? *Tibull. l.* 3. *el.* 2. *v.* 17. Pars quæ sola mei superabit, ossa. *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 5. *extr.* Quam hoc Cæsari superet, non te fallit. *Liv. l.* 29. *c.* 7. *a med.* Classis R. a Messana Locros, aliquot horis die superante, accessit. *restando qualche ora del dì*. & *Virg. Ecl.* 9. *v.* 27. superet modo Mantua nobis. *h. e.* non auferatur, sed nostra remaneat. *Liv. l.* 45. *c.* 23. Quid igitur superat, quod purgemus? ¶ Item superstitem esse, supervivere, *sopravvivere*, *ἐπιζάω*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 339. Quid puer Ascanius? superatne, & vescitur aura? & *lib.* 2. *v.* 642. satis una superque Vidimus excidia, & captæ superavimus urbi. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 18. Uter eorum vita superarit, ad eum pars utriusque pervenit.

SUPEROBRUO, is, rui, rutum, a. 3. *ὑπερχωννύω*, re aliqua injecta operio. *Propert. l.* 4. *eleg.* 4. *v.* 89. Dixit, & ingestis comitum superobruit armis.

SUPEROBRUTUS, a, um, nom. ex particip. obrutus, coopertus. *Auson. epitaph.* 25. Hic Hecuba injectis perii superobruta saxis.

SUPEROCCIDENS, entis, supra aliquem occidens. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 18 *circa med.* Luna soli antecedenti superoccidens.

SUPERPENDENS, entis, supra pendens, ut Superpendentia saxa. *Liv. l.* 37. *c.* 27. *ad fin.*

SUPERPICTUS, a, um, *dipinto di sopra*, in superiori parte pictus. *Solin. c.* 17. (*al.* 27) Panthera minutis orbiculis superpicta.

SUPERPINGO, is, a. 3. *dipinger sopra*, *ὑπογράφω*, supra pingo. *Avien. in Arat. v.* 906. Cuncta superpingunt rutilam sua sidera noctem.

SUPERPLAUDO, is, n. 3. super aliquid plaudo. *Solin. c.* 2. (*al.* 8.) *ad fin. de avibus Diomed.* Aquis imbuunt plumas: ita eadem excusso humorem purificant: tunc pinnulis superplaudunt.

SUPERPONDIUM, ii, n. *soprappeso*, *sopraccarico*, *ἐπίμετρον*, pondus auctarium, quod legitimæ sarcinæ adjicitur. *Apul. l.* 7. *Metam.* Exiguum scilicet & illud tantæ molis superpondium.

SUPERPONO, is, a. 3. *mettere sopra*, *soprapporre*, *ὑπερτίθημι*, supra pono, impono. *Senec. ep.* 58. *ante med.* Stoici volunt superponere huic etiam aliud genus magis principale. *Colum. l.* 1. *c.* 5. *ante med.* Superponere villam profluenti. *Sueton. in Claud. c.* 20. *in fin.* Congestis pilis superposuit altissimam turrim. *Plin. l.* 5. *c.* 8. Deserta Africæ duas Æthiopias superponunt. *h. e.* sitas esse ajunt. ¶ De medicamentis *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 35. Malicorium cerato miscere, idque superponere. *Plin. l.* 32. *c.* 7. *ante med.* Ranæ carnes doloribus oculorum superponunt. *Id. l.* 29. *c.* 6. *circa med.* Superponi oportet splenium e melle decoctum. & *cap.* 2. *in fin.* Vellera medicamentis superponuntur. ¶ Insuper habeo, negligo. *Colum. l.* 3. *c.* 10. *ante med.* Si quam scientiam eligendi malleoli habet, eam propter infirmitatem dissimulat, aut superponit. Al. leg. *sepenit*.

SUPERPOSITIO, onis, f. *Cælio Aurel. Tard. l. 2. c. 13. & lib. 3. c. 2. & l. 4. sup. 3.* est παροξυσμός, summa morbi accessio, tempus morbi vehementius, & exacerbatio per intervalla rediens: quam *Id. in præfat. Tard.* suprapositionem vocat.

SUPERPOSITUS, a, um, *posto sopra, sovrapposto*, ἐπίθετος, impositus. *Ovid. Heroid. epist. ult. v. 190.* Ægra superposita membra fovere manu. *Colum. l. 4. c. 24.* Brachia eitis jugo superposita præcipitato. *Plin. l. 5. ep. 6. circa med.* Apodyterio superpositum est sphæristerium. *Plin. alter l. 5. c. ult.* Galatia superposita. *h. e.* supra sita. *Scribon. Larg. compos. 206.* Superpositum loco dolenti emplastrum. ¶ Præpositus, præfectus. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 581. n. 7.* T. Flavio Aug. Lib. superposito medicorum, *protomedico*.

SUPERQUAM. V. in *Super*.

SUPERQUATIO, is, n. 3. super concutio. *Avien. in Phænom. Arat. v. 1203.* superquatit ira furorque.

SUPERRASUS, a, um, *raso di sopra*, particip. a *super*, & *rado*. *Plin. l. 22. c. 23. a med.* Clavis pedum superrasis.

SUPERRIGO, as, a. 1. supra rigo, inundo. *Sil. lib. 15. v. 153.* Corus Isthmon curvata sublime superrigat unda. Ita leg. *Heinsius*: alii *suberigit*.

SUPERRIMUS, a, um, superlat. a *super*, & *superior*: unde *supremus* per syncop. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3. a med.* Supremum a superrimo dictum.

SUPERRUO, is, n. 3. *cader sopra qualche cosa*. *Apul. l. 1. Metam.* Atque ego de alto decidens, Socratem superruo. *Id. l. 2.* Ecce uxor illico introrupit, & statim corpori superruens, &c.

SUPERSAPIO, is, n. 3. valde sapio. *Tertull. de anim. c. 18.* Plato illum ait supersapere, qui mente maxime sapiat.

SUPERSCANDO, is, a. 3. *salire, andare sopra*, ὑπερβαίνω, sursum ascendo. *Colum. l. 11. c. 3.* Quam superscandant sentes utriusque sulci. *Liv. l. 7. c. 36.* Superscandens vigilum strata somno corpora milite. In *Colum.* al. leg. *superscendant*, ut & apud *Tertull. de Pœnitent. c. 10.*

SUPERSCENDO. V. vocem præced.

SUPERSCRIBO, is, a. 3. *scrivere sopra*, ἐπιγράφω, supra scribo. *Gell. l. 20. c. 6. sub fin.* Cum ita in Catilina (*Sallustii c. 34.*) scriptum esset: Sæpe majores vestrum miseriti plebis Romanæ: *vestrum* obleverant, & *vestri* superscripserunt. *Ulpian. Dig. l. 48. tit. 4. leg. 1.* Si inconsulto superscripsit, induxisse se, &c. *Modestin. l. 50. tit. 10. leg. 4.* Præsidis nomen superscribere, *h. e.* inscribere operi novo.

SUPERSCRIPTUS, a, um, *scritto sopra*, ἐπιγεγραμμένος. *Sueton. in Ner. c. 52. extr.* Ita multa & delecta, & inducta, & superscripta inerant.

SUPERSEDEO, es, n. 2. *seder sopra*, ἐπικαθίζομαι, super aliquid sedeo. *Sueton. in Ner. c. 11.* Eques R. elephanto supersedens. *Id. in Aug. c. 96.* Aquila tentorio ejus supersedens. *Apul. l. 11. Metam.* Ansam supersedebat aspis. *Ammian. l. 23. c. 6. ad fin.* (*al. c. 31.*) Supersedere corio damnati ob iniquitatem judicis, judex alius cogebatur. Al. leg. *supersidere*. quod habetur etiam apud *Liv. l. 38. c. 52.* in quibusd. MSS. Rursus *Ammian. l. 23. c. 8.* (*al. 23.*) Supersedentes utribus. Al. leg. *supersidentes*. ¶ Translate est cessare ab aliqua re, abstinere, rem institutam omittere: quasi super aliqua re cunctari, & sedendo nihil agere, *lasciare, cessare, soprassedere*. *Cic. 4. Fam. ep. 2. sub fin.* Ut supersedere hoc labore itineris. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 8.* Cerat prœlio supersedere statuit. *Hirt. de B. Afric. c. 75.* Adversarios supersedere pugnæ animadvertit. *Plaut. Epid. 1. 1. 37.* Supersede istis rebus jam. *& Pœn. 1. 3. 5.* Supersede istis verbis. *Turpil.* apud *Non. 1. 1. c. n. 187.* Supersedere nuptiis. *Sisenn. ibid.* De virtute eorum accusanda proloqui supersedeo. *Liv. l. 21. c. 40.* Supersedissem loqui apud vos. *Sueton. in Tito, c. 7. a med.* Artifices non modo fovere, sed spectare omnino supersedit. *Valer. Max. l. 2. c. 6. n. 6.* Supersedeo te habere civem. *& c. 8. n. 6.* Moris erat, consules invitari ad cœnam, deinde rogari, ut venire supersedeant. *Gell. l. 2. c. 29. a med.* Cognati & affines operam, quam dare rogati sunt, supersederunt. *supple*, dare supersederunt: vel figurate per ἀναστροφὴν locutus est, ut *Virg. 1. Æn. v. 577.* Urbem quam statuo, vestra est. ¶ Passive impersonaliter. *Liv. l. 7. cap. 27.* Tributo, ac delectu supersessum est. *Id. l. 38. c. 31.* Cum hodie litibus & jurgiis supersederi æquum sit. *Cic. 1. de Invent. c. 20. a med.* Verborum multitudine supersedendum est. *Auct. ad Herenn. lib. 2. c. 19. ad fin.* Complexione supersedendum est, si res brevis est. ¶ Passive *Id. ibid. c. 27.* Hæc causa non visa est supersedenda.

SUPERSEMINATOR, oris, m. *soprasseminatore*, qui superseminat. *Tertull. de anim. c. 16. extr.*

SUPERSEMINATUS, a, um, *soprasseminato*. *Tertull. advers. Prax. c. 1. a med.* Avenæ Praxeanæ superseminatæ.

SUPERSEMINO, as, a. 1. *soprasseminare*, ἐπισπείρω, super semino. *Hieronym. epist. 153.* (*al. 30.*) *ad Paulam sub fin. ex Matth. 13. 25.* Zizania superseminet.

SUPERSESSUS, a, um, cui supersessum est, omissus. *Apul. in Florid. n. 18.* (*al. l. 4.*) Sed istis omnibus supersessis, nihil amplius spectari debet, quam, &c.

SUPERSIDEO, aut Supersido. V. in *Supersedeo*.

SUPERSILIENS, entis, particip. a *super*, & *salio*. *Colum. l. 8. c. 3. a med.* Perticæ dolantur in quadrum, ne teres lævitas veram supersilientem volucrem non recipiat.

SUPERSOLANEUS. V. *Subsolaneus*.

SUPERSPARGO, is, si, sum, a. 3. *spargere sopra*, ἐπιπάσσω, inspergo, aspergo. *Cato c. 34. R. R.* Quæ herbosissima erunt, in tecto condito, & sale superspargito. *Al. leg. spargito*.

SUPERSPERSUS, a, um, nom. ex particip. *asperso*. *Solin. c. 27.* (*al. 40.*) *a med.* Gemma viridi colore, stellis puniceis superspersa. *& c. 30.* (*al. 43.*) *a med. de camelopardali*. Candidis maculis superspersa.

SUPERSTAGNO, as, n. 1. *allagare di sopra*, ἐπιλιμνάζω, exstagno, redundo. *Tacit. l. 1. Ann. c. 79.* Si amnis Nar in rivos deductus superstagnavisset.

SUPERSTANS, antis, *che sta sopra*. *Virg. 10. Æn. v. 540.* Quem congressus agit campo, lapsumque superstans Immolat. *Liv. l. 10. c. 28.* Essedis, carrisque superstans hostis armatus, ingenti sonitu equorum, rotarumque advenit. *Sueton. in Galb. c. ult.* Statuam ei decreverat rostratæ columnæ superstantem. *Liv. l. 38. c. 7.* Armati turris superstantes, instar munimenti erant. *Stat. 2. Theb. v. 713.* Corpora tunc atque arma simul cumulata superstans.

SUPERSTATUMINO, as, a. 1. statumine supra firmo. *Pallad. l. 1. tit. 9.* Superstatuminare rudus.

SUPERSTERNO, is, stravi, stratum, a. 3. *distendere sopra*, ὑποστρώννυμι, superextendo. *Colum. l. 1. c. 6. ante med.* Simili modo pavimenta testacea supersternuntur. *Liv. l. 10. c. 29. sub fin.* Obrutum (*corpus Consulis*) superstratis Gallorum cumulis erat.

SUPERSTES, stitis, omn. gen. *presente*, qui super stat, & præsens adest, ἐφεστὼς, παρών. *Festus*: Superstites, testes præsentes significat. cujus rei testimonium est, quod superstitibus præsentibus, ii, inter quos controversia est, vindicias sumere jubentur. Plautus in Artemone: Nunc mihi licet quidvis loqui: nemo hic adest superstes. Hæc *Festus*. Apud *Cicer.* formula antiqua est JCtorum, *pro Mur. c. 12.* Utrisque superstitibus, præsentibus istam viam dico. *Serv. ad Æn. 3. v. 339.* Superstes præsentem significat, ut Cicero in Muræniana: Suis utrisque superstitibus. Monent Critici, ubicumque post *superstites* additur *præsentes*, hoc videri interpretamentum vocis prioris. *Utrisque superstitibus* significat actore & reo præsentibus. Quod autem apud *Cicer.* præmittitur *suis*, ita legunt totum illum locum: Carmen tam cæteris rebus absurdum, tum vero in illo usu: Utrisque superstitib. &c. ¶ Item *chi sopravvive, superstite*, περίλοιπος, περιγενόμενος, qui post mortem alterius superest, & supervivit. *Terent. Heaut. 5. 4. 7.* Ita mihi atque huic sis superstes. *Plaut. Asin. 1. 1. 1.* Sicut tuum vis unicum gnatum tuæ superesse vitæ sospitem & superstitem. *& vers. 6.* Ut tibi superstes uxor ætatem siet. *Id. Trin. 1. 2. 19.* Deos oro, ut vitæ tuæ superstes suppetat. *Horat. in carm. sæcul. v. 42.* Æneas patriæ superstes. *Id. l. 2. od. 2. v. 7.* Illum aget penna metuente solvi Fama superstes. *Ovid. 3. de art. am. v. 127.* nec nostros mansit in annos Rusticitas, priscis illa superstes avis. *Id. in fin. l. 3. Amor.* Post mea mansurum fata superstes opus. *Stat. 6. Theb.* de silva perantiqua, *v. 94.* nec solos hominum transgressa veterna Fertur avos, Nymphas etiam mutasse superstes. *Martial. l. 10. epigr. 48. a med.* cœnisque tribus jam perna superstes. *cioè avanzare*. ¶ Cum genitivo *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 3.* Utinam te non solum vitæ, sed etiam dignitatis meæ superstitem reliquissem. *Sueton. in Tiber. c. 62. extr.* Felicem Priamum putabat, quod superstes omnium suorum exstitisset. *Plin. l. 7. c. 48.* Omnium, quos in consulatu sententiam rogaverant, superstites fuere. *Tacit. 3. Ann. c. 4. extr.* Integram illi sobolem, ac superstitem iniquorum precarentur. ¶ Item qui salvus & incolumis vivit. *Terent. Andr. 3. 2. 6.* Per ecastor scitus puer est natus Pamphilo. deos quæso, ut sit superstes. *Lucan. l. 7. v. 660.* Stante potest mundo, Romaque superstite, Magnus Esse miser. ¶ *Superstes sibi* dicitur, qui magnum vitæ discrimen vix evasit, & quodammodo revixit. *Senec. ep. 30. ante med. & Tacit. in Agric. c. 3. a med.*

SUPERSTILLO, as, a. 1. *gettar sopra a goccia a goccia*. *Apic. l. 8. c. 7. ad fin.* Superstillabis oleum, piper aspergæ. Adde *l. 9. c. 15.*

SUPERSTITIO, onis, f. *superstizione*, δεισιδαιμονία, ἐθελοθρησκεία, religio quæcumque delira & anilis, in qua inest timor inanis deorum, ut ait *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 42.* Unde manarit nominis ratio, docet *Id. ibid. l. 2. c. 28. a med.* his verbis. Non enim philosophi solum, verum etiam majores nostri superstitionem a religione separaverunt. Nam qui totos dies precabantur, & immolabant, ut sui liberi sibi superstites essent, superstitiosi sunt appellati: quod nomen postea latius patuit. Contra *Lactant. l. 4. c. 28. sub fin.* Superstitiosi vocantur, non quia filios suos superstites optant (omnes enim optamus) sed aut ii, qui superstitem memoriam defunctorum colunt, aut qui parentibus suis superstites, colebant imagines eorum domi, tanquam deos penates. *Cic. 2. de Divin. c. 72.* Superstitio hominum imbecillitatem occupavit. *Id. 2. de Legib. c. 13.* Superstitione conflictari. *Id. 1. de Fin. c. 18.* Superstitione imbutus. *Id. 1. de Divin. cap. 4.* Anili superstitione obligari. *Liv. l. 26. c. 19.* Superstitione captus. *Quintil. l. 4. c. 4.* Superstitionem animis inducere. *Senec. epist. 123. sub fin.* Superstitio error insanus est: amandos timet, quos colit, violat. *Tacit. 12. Ann. c. 59.* Magicas superstitiones objectare alicui. *Id. 1. Ann. c. 83.* Superstitione infectus. ¶ Interdum in bonam partem sumitur, pro religione. *Justin. l. 39. c. 3.* His tot necessitatibus sanguinis adjicit superstitionem templi, quo abdita profugerit. *& l. 41. c. 3.* In superstitionibus, atque cura deorum, præcipua omnibus veneratio est. *Virg. Æn. 12. v. 817. de Styge.* Una Superstitio superis quæ reddita divis. Ubi *Servius*: religio, metus: eo quod superstet capiti omnis religio. *Senec. epist. 95. circa med.* Virtutis quadam superstitione teneantur: hanc ament, cum hac vivere velint.

SUPERSTITIOSE, adverb. *superstiziosamente*, cum superstitione. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 39.* Neque id dicitis superstitiose, & aniliter, sed physica constantique ratione. *Id. 1. de Divin. cap. 55. ad fin.* Fatum non id, quod superstitiose, sed id, quod physice dicitur,

citur, causa æterna, &c. ¶ Item nimis sollicite, & diligenter. *Quintil. l. 2. c. 2.* Non tamen hoc adeo superstitiose velim fieri, ut diu tantum loquatur Græce, aut discat, sicut plerisque moris est. *Id. lib. 10. cap. 6. a med.* Cogitatis superstitiose inhærere. *scrupolosamente.*

SUPERSTITIOSUS, a, um, *superstizioso*, δεισιδαίμων, superstitione imbutus. *Cic. 1. de Divin. c. 39.* Imbecilli animi facile superstitiosa ista concipiunt. *Nigid.* apud *Gell. l. 4. c. 9.* Superstitiosa religione se alligare. *Tertull. in Scorp. cap. 2.* Superstitiosissimum sæculum. ¶ Superstitiosi proprie qui dicantur V. in *Superstitio.* ¶ Interdem superstitiosus homo dicitur, qui aliquid divinat. *Plaut. Curcul. 4. 3. v. 27.* Superstitiosus hic quidem est, vera prædicat. *Id. Rud. 4. 4. 95.* Quid si ista aut superstitiosa, aut hariola est, atque omnia, quidquid insit, vera dicet? *Cic. 2. de Divin. c. 31.* ex *Poeta.* Missa sum superstitiosis hariolationibus. Adde *Plaut. Amph. 2. 1. 167.*

SUPERSTITO, as, n. 2. *essere sano e salvo*, περιγίνομαι, superstes & incolumis sum, supersum: frequent. a *supersto.* *Plaut. Pers. 3. 1. 3.* Ut mihi superstit, superet, ac superstitet. ¶ Pro servare, sive incolumem præstare. *Ennius* apud *Non. c. 2. n. 776.* Regnumque vestrum ut sospitent superstitentque.

SUPERSTO, as, stiti, statum, n. 1. *star sopra*, ἐφίσταμαι, supra aliquid sto. *Liv. lib. 40. cap. 2.* Atrox cum vento tempestas signa in circo maximo cum columnis, quibus superstabant, evertit. V. *Superstans.*

SUPERSTRATUS. V. in *Supersterno.*

SUPERSTRICTUS, a, um, particip. a superstringo. *Apul. l. 11. Metam.* Nam compressis in arctum feminibus, & superstrictis accurate manibus, velamento me naturali probe muniveram.

SUPERSTRINGO, is, 2. 3. supra stringo, constringo. *Sidon. l. 4. ep. 20.* Balteis superstrinxerant clausa latera. Alii aliter leg.

SUPERSTRUO, is, xi, ctum, 2. 3. *sopra fabbricare*, ἐποικοδομέω, superædifico. *Tacit. 4. Ann. c. 62.* Neque fundamenta per solidum subdidit, neque firmis nexibus ligneam compagem superstruxit. *Senec. in proœm. l. 1. controvers. ad fin.* Hoc fundamentum tot & tantis superstructis molibus obruebatur.

SUPERSUM, es, fui, n. anom. proprie est, sum supra aliquid, exsto, emineo. *Val. Flacc. in fin. l. 6.* Armaque, quique cava superest de casside vultus. *apparisce dalla visiera.* ¶ Fere est *sopravanzare, restare*, περίειμι, περιγίνομαι, reliquus sum, resto. *Terent. Heaut. 4. 5. 23.* Sed porro ausculta quod superest fallaciæ. *Enn.* apud *Gell. l. 2. c. 29.* Inde sibi memorat unum superesse laborem. *Virg. 5. Æn. v. 615.* heu tot vada fessis, Et tantum superesse maris! *Cic. 3. Catil. c. 10. extr.* hostes vestri tantum civium superfuturum putassent, quantum infinitæ cædi restitisset. *Poll. ad Cicer. 10. Fam. ep. 33. ad fin.* Qui supersunt de Hirtii exercitu, confluunt ad eum. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 26.* Ex eo prœlio circiter millia hominum CLXX superfuerunt. *& c. 23.* Quod omnino biduum supererat, cum exercitui frumentum metiri oporteret. *& l. 5. c. 22. ad fin.* Cum non multum æstatis superesset. *Scævola Dig. l. 17. tit. 1. leg. 60. a med.* Nullam actionem superfore ad recipiendum. ¶ *Quod superest*, quod restat, quod reliquum est, ceterum. *Cic. Attic. l. 9. ep. ult. extr.* Quod superest, scribe, quæso, quam accuratissime, quid placeat. *del rimanente, del resto.* & *Phædr. in epil. l. 2. v. 5.* Quoniam occuparat alter, ne primus forem, Ne solus esset, studui: quod superfuit. ¶ Est etiam superstitem esse, *sopravvivere.* *Liv. lib. 27. c. 49.* Ne superesset tanto exercitui suum nomen secuto. *Id. l. 1. c. 34.* Lucumo superfuit patri, bonorum omnium heres. *Plaut. Asin. 1. 1. 1.* Sicut tuum vis unicum gnatum tuæ superesse vitæ sospitem & superstitem. ¶ Item abundare, affluere, *abbondare, ridondare*, in utramque partem. *Terent. Phorm. 1. 2. 19.* Cui tanta res erat, & supererat. *& 1. 3. 10.* Aliis, quia desit quod ament ægre est: tibi quia superest, dolet. *Cic. 2. de Orat. c. 23. a med.* Ut vis ejus rei, quam definias, sic exprimatur, ut, neque absit quidquam, neque supersit. *Id. Fam. 13. ep. 63.* Vereor, ne mihi jam superesse verba putes, quæ dixeram defutura. Adde *Varron.* apud *Gell. l. 1. c. 22.* Huc pertinet illud *Cic. in fragm.* apud *Gell. ibid.* Nec vero scientia juris majoribus suis Q. Ælius Tubero defuit, doctrina etiam superfuit. In quo loco, inquit *Gellius* superfuit significare videtur, supra fuit, & præstitit, superavitque suos doctrina sua superfluenti. ¶ Item suppetere. *Virg. 3. Georg. v. 10.* Primus ego in patriam mecum, modo vita supersit, Aonio rediens deducam vertice Musas. Hoc in loco, inquit *Gell. ibid.* Virgilius ἀκυρότερον verbo usus videtur, quod, supersit, dixit pro longinquius diutiusque adsit. ¶ Item superiorem esse. *Gell. ibid.* Illud contra ejusdem Virgilii est aliquanto probabilius (3. *Georg. v. 126.*) Pubentesque secant herbas, fluviosque ministrant Farraque, ne blando nequeant superesse labori. Significat enim, inquit *Gell.* esse supra laborem, neque opprimi ab eo. ¶ Denique aliquando positum est pro adesse, favere, advocatum esse cuipiam, causamque ejus defendere: neque in compitiis solum usurpatum est, ut ait *Gell. loc. cit.* neque tantum in plebe vulgaria, sed in foro, in comitio, apud tribunalia. *Augustus* apud *Sueton. c. 56.* Cunctari enim se, ne si superesset, eriperet legibus reum; sin deesset, destituere ac prædamnare amicum existimaretur. *Gell. loc. cit.* hunc usum vehementer improbat. ¶ Interdum per tmesim dividitur, aut invertitur. *Virg. Æn. 2. v. 567.* Jamque adeo super unus eram. *Nep. in Alcib. c. 8.* Atheniensibus præter arma & naves nihil erat super.

SUPERTECTUS, a, um, idem quod tectus. *Justin. lib. 43. c. 4.* Plures frondibus supertectos induci vehiculis jubet.

SUPERTEGO, is, 2. 3. *coprire di nuovo*, ἐπικαλύπτω, insuper tego. *Colum. l. 9. c. 14. a med.* Et quamvis porticu protecta vasa, nihilo minus congestu culmorum & frondium supertegemus. Adde *Sever. in Ætna, v. 429.* ¶ Pro simplici tego, intego, *coprire.* *Pallad. in Mart. tit. 9.* Liberatos omnibus pullis testa supertegere debebis, aut cortice. *Apul. l. 11. Metam.* Superiorem exutus tunicam supertexit me celerrime.

SUPERTERRENUS, a, um, qui supra terram est. *Tertull. de resurr. carn. c. 49.*

SUPERTRAHO, is, a. 3. *tirare, e strascinar sopra*, supra aliquid traho. *Plin. l. 18. c. 18. sub fin.* Semen protinus injiciant, cratesque dentatas supertrahent.

SUPERVACANEUS, a, um, *di sopra più, superfluo*, ultra usum qui est, non necessarius. *Cato R. R. c. 22.* In torcularium quæ opus sunt vasis quinis: prela temperata quinque, supervacanea tria: suculas quinque, supervacaneam unam. *Cic. de Senect. c. 16. a med.* Tum conditiora facit hæc supervacanei etiam operis aucupium atque venatio. *h. e.* subsecivi, non necessarii, sed animi causa præter agriculturam suscepti. ¶ Item superfluus, inutilis, supervacuus, *soverchio, superfluo.* *Liv. l. 10. c. 24. a med.* Quin alter consul pro supervacaneo atque inutili habeatur. *Cic. Attic. l. 16. ep. 2. ad fin.* Vereor, ne meas litteras supervacaneas arbitrentur. *Id. 2. de nat. Deor. c. 47.* Omnia ita nata atque ita locata sunt, ut nihil eorum supervacaneum sit. *Justin. l. 11. c. 12. ad fin.* Alexander, gratiarum actionem ab hoste supervacaneam esse, respondit. *Liv. l. 22. c. 39.* Si collegæ tui similis esset, supervacanea esset oratio mea. *Sueton. de clar. rhetorib. c. 1. a med.* Vitæ instituta tum utilia & necessaria, tum perniciosa & supervacanea. *Sallust. in Catil. c. 50.* De timore supervacaneum est disserere. *Al. leg.* supervacuum. Eadem lectionis varietas est etiam *c. 61.*

SUPERVACO, as, n. 1. supervacaneus, aut superfluus sum. *Gell. l. 1. c. 22.* Superesse ita dixerunt, ut eo verbo significarent superfluere, & supervacare, atque esse supra necessarium modum.

SUPERVACUE, &

SUPERVACUO, adverb. *superfluamente, in vano, senza necessità.* *Plin. l. 11. c. 25.* In novem genera descriptis scorpionibus: supervacuo, quoniam, &c. *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 7. leg. 14. circa med.* Quod si supervacuo fuerit factum. *Paul. lib. 3. recept. sentent. tit. 5. sent. 20.* Libertas supervacue data videtur. *Quintil. declam. 26. c. 11.* Supervacuo hoc vos in mea causa movet, quæ certa est. *Javolen. Dig. l. 28. tit. 2. leg. 64.* Personam Titii supervacuo accipiendam.

SUPERVACUUS, a, um, *superfluo, inutile, vano, soverchio*, περιττός, κενός, supervacaneus, inutilis, vanus, inanis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 33.* Descriptio omnium corporis partium, in qua nihil inane, nihil sine causa, nihil supervacuum est. *Al. leg.* supervacaneum. *Plin. l. 25. c. 9.* Daucum radice lignosa, & cum inaruit, supervacua. *buona da nulla.* & *l. 16. c. 36* Arundo crassiore proicula coma, neque hac supervacua. *non inutile.* & *l. 32. c. 7.* Carnes oculorum supervacuas consumit. *l' escrescenze carnose.* & *Horat. l. 2. od. ult. extr.* sepulcri Mitte supervacuos honores. *Ovid. lib. 3. Trist. el. 13. v. 2.* Ecce supervacuus (quid enim fuit utile nasci?) Ad sua natalis tempora noster adest. *Id. 2. ex Ponto ep. 7. v. 6.* Supervacui metus. *Colum. l. 2. c. 22. circa med.* Lupini cultus supervacuus. *Id. l. 5. cap. 5. in fin.* Ut vitis non in totum supervacuis frondibus oneretur. *Justin. l. 3. c. ult.* Supervacuam pugnam existimantes, cum ulcisci hostem sine periculo possent. *Quintil. l. 7. c. 3. a med.* Finitio supervacua, & nihil ad causam pertinens. *Id. l. 1. c. 4. a med. (al. c. 7.)* Quod mones se supervacuum fuerat. *Colum. de arborib. c. 26. extr.* Supervacuum est hoc loco repetere jam traditam rationem. *Plin. lib. 25. c. 10.* Distinguui genera hæc, pæne supervacuum est. *Quintil. l. 7. c. 2. ante med.* Qui dicit, tu occidisti, supervacuum habet postea dicere, ego non occidi. *Plin. l. 27. c. 12. a med.* Phyteuma quale sit, describere supervacuum habeo. *ho per superfluo.* & *sub fin. c. 2. l. 27.* Affectare diligentiam in supervacuis. *Javolen. Dig. l. 8. tit. 4. leg. 5.* Adjectio vicini pro supervacuo habenda est. ¶ *In supervacuum*, sine utilitate, incassum, nequidquam. *senza pro, senza effetto.* *Senec. 1. de Ira, cap. 12.* Quid enim est iracundia in supervacuum tumultuante frigidius? *Id. de consol. ad Marc. cap. 2. a med.* Omnia in supervacuum tentata sunt. Adde *epist. 70. a med.* ¶ *Supervacaneum* a *supervacuo* ita distinguunt quidam Grammatici, ut illud sit, quod non est necessarium; hoc quod abundat & superfluit. Scriptores id discriminis nihili pendunt. *Varro* non putabat dici oportere *supervacuum*, sed *supervacaneum*, si *Nonio* credimus *c. 12. n. 28.* si locus ille sanus est.

SUPERVADO, is, n. 3. *ascendere, superare*, ὑπερβαίνω, super aliquid ascendo, supero, supergredior. *Sallust. in Jug. c. 78.* Omnes asperitates supervadere, ac naturam loci etiam vincere aggreditur. *Liv. l. 32. c. 24.* Ruinas muri supervadebant. & *l. 31. c. 38.* Hostia supervadens munimenta.

SUPERVAGANEUS, a, um, adject. *Festus:* Supervaganea avis vocatur ab auguribus, quæ ex summo cacumine vocem emisit: quia quasi in altissimis, superque omnia vagatur, appellata.

SUPERVAGOR, aris, d. *esser troppo vagante*, ὑπερπλανάομαι, est præter justum & æquum vagari, superfluere. *Colum. l. 4. c. 22.* Vineæ non est alia putatio, quam ut figuretur, quemadmodum supra instituimus, neve supervagetur. *h. e.* superfluos ramos habeat. *Id. ibid. c. 22.* Supervagatam partem recidere.

SUPERVECTO, as, a. 1. *portare sopra.* *Tertull. de Baptism. c. 4.* Dei spiritus ab initio supervectabatur.

SUPERVECTUS, a, um, *portato sopra.* *Gell. l. 16. c. 21. in fin.* Eosque universos, cumulis montibusque arenarum supervectis operuisse.

SUPERVEHO, is, xi, ctum, a. 3. ὑπεροχέω, super aliquid veho. *Catull.*

tull. epigr. 65. *de coma Beren. v.* 44. Quem maximum in oris Progeniæ Phthiæ clara supervehitur. *Liv. l.* 42. *c.* 48. Prætervectus oram Italiæ supervectus Calabriæ promontorium.

SUPERVENIO, is, eni, entum, *n.* 4. *venir sopra, montare*, ἐπέρχομαι, supra venio, superscando, ascendo. *Plin. l.* 11. *c.* 28. Quibusdam pennatum tutelæ crusta supervenit, ut scarabæis. *Ovid. Met.* 15. *v.* 489. nam crura loquentis Terra supervenit. *Colum. l.* 2. *c.* 17. *sub fin.* Planitiem supervenit humor. *Id. l.* 12. *c.* 42. Caseum in picato vase composito, tum musto adimpleto, ita ut superveniat. *Horat. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 175. & heres Heredem alternis, velut unda supervenit undam. *Colum. l.* 4. *c.* 22. Vineæ superveniunt jugum. *Id. l.* 8. *c.* 7. *sub fin.* Ne tempus opimandi quintam & vigesimam lunam superveniat. *h. e.* transcendat. *Virg.* 12. *Æn. v.* 355. curru desilit, atque Semianimi lapsoque supervenit, & pede collo Impresso, &c. *saltu addosso.* ¶ De mare inscendente, *Colum. l.* 6. *c.* 24. *& l.* 7. *c.* 6. Caper, dum adhuc uberibus alitur, matrem stupro supervenit. *Plin. l.* 10. *c.* 65. Supra dictorum plerisque feminæ priores superveniunt, reliquis mares. ¶ Sæpe est ex inopinato advenire, *sopravvenire, sopraggiungere, venir all' improvviso.* *Virg.* 6. *Ecl. v.* 20. Addit se sociam, timidisque supervenit Ægle. *Horat. l.* 1. *ep.* 4. *sub fin.* Grata superveniet, quæ non sperabitur, hora. *Liv. l.* 34. *c.* 40. *in fin.* Huic lætitiæ Quintius supervenit, pace data tyranno, &c. *Plin. l.* 24. *c. ult. a med.* Ire ad domum absentis, cui medeatur, supervenientique ter dicere, jejuno jejunum medicamentum dare. ¶ De his, qui subito adeunt nocendi causa, ut in bello sæpe fit. *Liv. l.* 24. *c.* 35. *a med.* Munientibus supervenit Marcellus. *Justin. l.* 2. *c.* 12. *a med.* Nec exspectandum, ut ab hoste circumvenirentur, sed securis & lætis superveniendum. *Id. l.* 8. *c.* 5. *in fin.* Sed Philippus ad judicium, veluti ad bellum, inopinantibus fratribus, instructo exercitu supervenit. *Grat. in Cyneg. v.* 185. Sic canis illa suos taciturna supervenit hostes. ¶ Pro accedere, succedere, adjungi. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *sect.* 5. Ulcus, quod ἐρπίνυμα Græci vocant, & per se nascitur, & interdum ulceri ex alia causa facto supervenit. *& c.* 26. *sect.* 26. illa febris perniciosa est, quæ vel levi vulneri supervenit. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 25. Ejusdem proditione cæsos, nullis supervenientibus auxiliis. *Frontin. de aquæd. art.* 15. Quotiens imbres superveniant, turbida pervenit in urbem. *Stat.* 2. *Achill. v.* 147. nescio quid magnum Via festina parat, tenerosque supervenit annos. *h. e.* virtus præmatura venit in annis teneris. ¶ Superare, præstare. *Stat.* 2. *Theb. v.* 297. Tum dunic Argia nitet, vilesque sororis Ornatus sacro præculta supervenit auro.

SUPERVENTOR. V. *Præventor.*

SUPERVENTUS, us, *m. sopravvenimento*, ἐπέλευσις, actus superveniendi. in sexto casu singulari *Plin. l.* 7. *c.* 15. *de profluvio mulier.* Acescunt superventu musta, sterilescunt tactæ fruges. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 54. Superventu quartædecimæ legionis cæsos victores.

SUPERVESTIO, is, *a.* 4. *vestir sopra, coprire*, ἐπιβάλλω. *Plin. l.* 26. *c.* 55. Imagines rerum tenui folio, brevique, & virente supervestiens. *Harduin.* legit *semper vestiens.*

SUPERVINCO, is, *n.* 3. vinco, supero. *Tertull. advers. Gnost. c.* 13. *ex Paulo Apostolo, Rom.* 8. 37.

SUPERVIVO, is, xi, ctum, *n.* 3. *sopravvivere*, ἐπιζάω, superstes sum. *Plin. l.* 2. *ep.* 1. Triginta annis gloriæ suæ supervixit. *Flor. l.* 2. *c.* 2. *ante med.* Expeditioni superfuit, & supervixit. *Justin. l.* 28. *c.* 3. Olympias non diu filiis supervixit.

SUPERUNCTIO, onis, *f.* actus superungendi. *Cæl. Aurelian. Acuter. l.* 3. *c.* 4. Synanchicis convenit sanguinis detractio, oris collutio, & superunctiones tennabiles.

SUPERUNCTUS, a, um, particip. a superungor. *Scribon. Larg. compos.* 19. Hoc etiam superunctum ad puerorum epiphoras facit.

SUPERUNDO, as, *a.* 1. superabundo, superinundo. *Paulin. Nolan. carm.* 18. *Nat.* 6. *S. Fel. v.* 185. crescente Fide superundet gratia Christi.

SUPERUNGO, is, xi, ctum, *a.* 3. *ungere di sopra*, ἐπαλείφω, supra ungo, superillino. *Cels. l.* 7. *c.* 7. *sect.* 1. Deinde superungi collyrio debet ex his aliquo, quo lippientes oculi superunguntur. Alii legunt *superinungi*, & *superinunguntur.*

SUPERVOLITO, as, *n.* 1. ἐπιπέτομαι, frequent. a supervolo. *Virg.* 6. *Ecl. v.* 80. & quibus ante Infelix sua tecta supervolitaverit alis. *Lucan. l.* 5. *v.* 195. fragilemque supervolitantia malum Vela tulit turbo.

SUPERVOLO, as, *n.* 1. *volare sopra*, ὑπερίπταμαι, supra aliquid volatu feror. *Ovid.* 4. *Met. v.* 625. Despectat terras, totumque supervolat orbem. *Plin. l.* 8. *cap.* 14. Supervolantes alte alites. *Virg.* 10. *Æn. v.* 522. Ille astu subit: at tremebunda supervolat hasta.

SUPERVOLVO, is, volvi, volutum, *a.* 3. *voltare di sopra*, ἐπικυλινδέω, supra volvo. *Avien. in Arat. v.* 972. Quinque supervolvis se partibus.

SUPERVOLUTUS, a, um, *voltato sopra.* *Colum. l.* 11. *c.* 3. *circa med.* Incrementum ejus supervoluto cylindro coerceat.

SUPERVOMO, is, *a.* 3. *vomitare sopra.* *Sil. l.* 10. *v.* 183. Conjecto fodit ense: supervomit ille calentem Sanguinis effundens per hiantia viscera rivum. *Al. ita distinguunt:* Conjecto fodit ense super: vomit ille, &c. *multo rectius.*

SUPERURGENS, entis, desuper urgens. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 23. *extr.* Quo levarentur alvei (*navium*) manantes per latera, & fluctu superurgente.

SUPERUS, a, um, *superno, superiore, alto*, ὁ ἄνω, qui in superiori parte positus est, altus, editus: cui inferus opponitur. *Livius in Odyssea apud Priscian. l.* 3. *pag.* 606. *Putsch.* Inferus, an superus tibi fert deus funera Ulysses. *Plaut. Merc.* 5. 1. 1. Limen superum inferumque salve. *Id. Cist.* 2. 1. 36. Dii, deæque superi atque inferi, & medioxumi. *Id. Aulul.* 2. 7. 3. Faciam, ut in puteo cœnam coquant. Inde coctam sursum subducemus corbulis. Si autem deorsum comedent, superi incœnati sunt, & cœnati inferi. *Virg.* 6. *Æn. v.* 240. talis sese halitus atris Faucibus effundens supera ad convexa ferebat. *Catull. carm.* 55. *ad Camer. v.* 4. templum superi Jovis. *h. e.* Capitolini: & dictum est ad distinctionem *inferni*, *h. e.* Plutonis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 56. Sunt enim e terra homines non ut incolæ atque habitatores, sed quasi spectatores superarum rerum atque cælestium. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 26. Ut omnia supera, infera, prima, ultima, media videremus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 788. Omnes cælicolas, omnes supera alta tenentes. ¶ *Superum mare* est Adriaticum & Ionium. V. *Inferus.* ¶ *De supero*, de superiori parte, *d' alto.* *Plaut. Amph.* 5. 4. 27. Illuc sursum ascendero: inde optime dispellam virum. de supero, cum huc accesserit, faciam ut sit madidus sobrior. ¶ *Dii superi*, cælestes, qui sæpissime *superi* absolute dicuntur. *Virg. Horat. Ovid. Tibull. Propert. Lucan.* & alii passim. & in genit. *superum* pro *superorum*, *Lucret. Virg. Lucan. Ovid. Martial.* &c. (*Superorum* tamen dixit *Ovid.* 4. *Trist. el.* 4. *v.* 19. *& l.* 1. *ex Ponto, ep.* 1. *v.* 45.) Hinc illæ appellationes, *o Superi!* *pro Superi!* apud *Ovid.* 14. *Met. v.* 729. *& l.* 1. *Trist. el.* 2. *v.* 59. Hi distinguuntur a diis maris, ut loc. nunc cit. & a Manibus, seu inferis diis, ut *Virg.* 7. *Æn. v.* 312. Flectere si nequeo Superos, Acheronta movebo. ¶ De his, quæ in terra, atque inter homines fiunt, cum de Inferis sermo est. *Virg.* 7. *Æn. v.* 562. *de Alecto.* Cocytique petit sedem, supera ardua linquens. *& l.* 6. *v.* 680. Inclusas animas superumque ad lumen ituras. *Id.* 2. *Æn. v.* 90. postquam superis concessit ab oris. *h. e.* vita functus abiit ad plures. *Ovid. Met.* 5. *v.* 641. quæ me superas eduxit prima sub auras. *Lucan. l.* 7. *v.* 769. infectumque aera totum Manibus, & superam Stygia formidine noctem. *Vellej. l.* 2. *c.* 48. *de Pompejo.* Quam apud superos habuit magnitudinem, illibatam detulisset ad Inferos. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 792. Tunc excite, parens, umbris, ut nostra videres Funera, & oblitos superum paterere dolores? *dei viventi.* Adde *Virg.* 6. *Æn. v.* 128. & *Senec. in Hippol. v.* 145. *& in Herc. Fur. v.* 48.

SUPINALIS dictus est Jupiter, quod vim haberet omnia tum stabiliendi, tum resupinandi, *h. e.* evertendi. *Augustin. lib.* 7. *de Civ. Dei, c.* 11.

SUPINATIO, onis, *f.* Apud *Cæl. Aurel. Tard. l.* 4. *cap.* 3. *sect.* 66. Supinatio stomachi est, cum cibos recusat ac rejicit.

SUPINATUS, a, um, *volto all' insù*, ὑπτιασμένος. *Virg.* 2. *Georg. v.* 261. Ante supinatas Aquiloni ostendere glebas. *Quintil. l.* 11. *c. ult. circa med.* Aut eadem manus supinata in superiora jactetur. *Manil. l.* 2. *v.* 852. supinatus arcus. *h. e.* inversus, cornibus in altum versis. *Senec. ep.* 121. *ante med.* Supinata testudo inquieta est desiderio naturalis status, nec ante desinit niti, quatere se, quam in pedes constituit. *Auct. de laudib. Hercul.* inter opera *Claudiani, v.* 116. apex supinato lumine. *h. e.* oculis in cælum versis. *Apul. ad fin. l.* 9. *Metam.* Miles supinatur humi. *gettato a terra col ventre in su.* *& l.* 8. Equus toto tergo supinatus, dominum suum devolvit ad terram. *h. e.* in posteriores pedes lapsus, & tergum supinans.

SUPINE, ὑπτίως, adverb. Translate *Senec. l.* 2. *de Benef. c.* 24. *a med.* Alius beneficium accepit supine, ut dubium præstanti relinquat, an senserit. *h. e.* aliud agens, & alio spectans, velut qui in altum supinata facie respicit.

SUPINITAS, atis, *f. positura supina*, status supinus, ὑπτιότης. *Quintil. lib.* 11. *cap.* 3. *a med.* Pectus ac venter ne projiciantur observandum. pandent enim posteriora: & est odiosa omnis supinitas. ¶ De situ locorum plano, quasi facie terræ tota ad cælum obversa. *Solin. c.* 3. (*al.* 9.) Planasia (*insula*) de supinitate sic vocata.

SUPINO, as, avi, atum, *voltare e rovesciare all' insù*, ὑπτιόω, supinum colloco, facie sursum versum statuo, resupino. *Stat.* 12. *Theb. v.* 289. visuque sagaci Rimatur positos, & corpore prona supinat. *& l.* 6. *v.* 789. Præcipitatque retro juvenem, atque in terga supinat. *Id. l.* 8. *v.* 394. *de equis.* tolluntque armos, equitemque supinant. *h. e.* cælum suspicere cogunt, tergum retro inclinantes. *Id. lib.* 3. *v.* 415. meritos vertunt ad mollia jugales Gramen, & erecto currum temone supinant. *Id. l.* 7. *v.* 346. qui Parnasson utrumque, Aut Cirrham tauris, Anemoriamque supinant. *h. e.* inversis aratro glebis, & ad solem supinatis. (*Virg.* 2. *Georg. v.* 261. supinatas aquiloni ostendere glebas.) *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *vers.* 38. fateor me Duci ventre levem. nasum nidore supinor. *h. e.* naso erigor in sublime, quod facere solent ii, qui jucundo cibi odore capti sunt. ἀνακύπτω, pro *nasus mihi supinatur.* ¶ *Supinari*, planum fieri, inclinari, extendi, ut videmus in iis, qui supini jacent. *Stat.* 12. *Theb. v.* 245. Jamque supinantur fessis, lateque fatiscunt Penthei devexa jugi. ¶ Translate *Senec. l.* 2. *de Benef. c.* 13. Libet interrogare, quid tantopere te supinet. *h. e.* extollat, inflet, superbum faciat. solent enim qui superbiunt, caput attollere, pectus projicere, quod est quodammodo supinari.

SUPINUS, a, um, *volto colla faccia e ventre in su, rovesciato all' insù, supino*, ὕπτιος, resupinus: dicitur de animali in tergum jacente, & ventre in cælum verso: cui opponitur *pronus:* ab antiquo *suppus*, quod & *supus* scripsere. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 53. Omne animal, ut vult, ita utitur motu sui corporis, prono, obliquo, supino. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 280. cubat in faciem, mox deinde supinus. *Plaut. Cist.* 2. 3. 78. Quid nunc supina sursum in cælum conspicis? *Horat. lib.* 1. *sat.* 5. *v.* 19. stertitque supinus. *& v.* 85. supinum ventrem. *Stat.* 8. *Theb. v.* 640. dependet languida cervix Exterior clypeo, crines a fronte supini. *Plin. l.* 32. *c.* 4. *sub fin.* Supina

pinæ testudines. *Id. l.* 11. *c.* 8. *extr.* Apes noctu deprehensæ in expeditione, excubant supinæ, ut alas a rore protegant. *Id. l.* 18. *c.* 4. *ad fin.* Supini cubitus oculis conducunt, at proni tussibus, in latera adversum destillationes. ¶ Item de rebus, quæ cælum spectant, *volte all' insù*. *Virg.* 3. *Æn.* *v.* 176. tendoque supinas Ad cælum cum voce manus. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sub init.* Cornua aliis adunca, aliis redunca, supina, convexa, conversa. *Id. l.* 10. *c.* 33. Hirundines rusticæ confingunt nidos totos supinos, faucibus porrectis in angustum. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 201. & *Plin. l.* 17. *c.* 22. *ante med.* Supina falce palmitis oculos auferre. & *cap.* 24. *ante med.* In supinum excisæ vites. *Colum. l.* 4. *c.* 24. *a med.* Ne resupina cælum, sed prona potius plaga terram spectet. *Id. ibid. c.* 23. *extr.* In arborum tonsura supiniore. *Frontin. de aquaeduct. artic.* 36. Calix supinus, nec ad haustum pronus. *Liv. l.* 30. *c.* 10. *a med.* Vana pleraque (utpote supino jactu) tela in superiorem locum mittebant. ¶ *Supina tellus*, *supinum mare*, extima terræ, aut maris facies cælo & soli obversa. *Plin. initio l.* 23. Omnia, quæ ciborum, aut florum, odorumve gratia proveniunt supina tellure. *Id. l.* 9. *c.* 2. In mari tam late supino, &c. *Id. l.* 17. de vitib. quæ spargentur in terram, *cap.* 22. *a med.* Major pars terrarum ita supinam in tellure vindemiam metit. ¶ Qui retro convertitur, & sursum redit. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 3. *sub fin.* Fluminaque in fontes cursu reditura supino. *Id. de medic. fac. v.* 40. Nec redit in fontes unda supina suos. Adde *Lucret. l.* 4. *v.* 442. Hinc *supinum carmen* apud *Martial. l.* 2. *epigr.* 86. est recurrens, reciprocum. V. *Recurro*. ¶ *Supinus* etiam dicitur aliquantum inclinatus, clementer ascendens, leniter acclivis, quasi homo in tergum inclinatus, & vultu ac pectore in cælum conversus, *di dolce salita*, *a pendio*. *Virg. Georg.* 2. *v.* 276. tumulis acclive solum, collesque supini. *Liv. l.* 2. *c.* 46. & *lib.* 6. *c.* 24. Supina vallis. *Plin. l.* 13. *c.* 12. Supina tabula scheda adlinitur longitudine papyri. *Id. l.* 16. *c.* 37. Cathedra supina, *una poltrona*. Adde *Quintil. sub fin. c.* 10. *l.* 12. ¶ Item supino & leni clivo situs, *posto in pendio*. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 23. Tibur supinum. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 192. eodem sensu, *pronum Tibur*, dixit. Adde *Horat. Epod.* 1. *v.* 29. ut quidem *Bentlej.* legit. ¶ Translate est solutus, otiosus, ignavus, oscitans, negligens, delicatus. hujusmodi enim supini jacere diu, aut sedere solent. *Quintil. l.* 10. *c.* 2. Otiosi & supini, si quid modo longius circumduxerunt, jurent, ita Ciceronem locuturum fuisse. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 190. Et multum referens de Mæcenate supino. *Catull. carm.* 17. *ad Colon. in fin.* Et supinum animum in gravi derelinquere cæno. *Martial. l.* 2. *epigr.* 6. deliciæ supiniores. *Id. l.* 6. *epigr.* 42. *sub fin.* Non attendis, & tunc me supine jamdudum quasi negligenter audis. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *sub init.* Nedum judicem supini securique moveamus, ac non & ipse nostra oscitatione solvatur. *Ulpian. Dig. lib.* 22. *tit.* 6. *leg.* 6. Nec supina ignorantia ferenda est factum ignorantis. *Paul. lib.* 18. *tit.* 1. *leg.* 15. Ignorantia emptori prodest, quæ non in supinum hominem cadit. ¶ Item tumens, inflatus, superbus. *Pers. sat.* 1. *v.* 129 Sese aliquem credens, Italo quod honore supinus Fregerit heminas Arreti Ædilis iniquas. *Martial. l.* 5. *epigr.* 8. Hæc & talia dum refert supinus, &c. ¶ Grammatici *supinum* vocant modum verbi in *um* activa, & in *u* passiva significatione desinentis, ut (*Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 15.) vidimus Tiberim ire dejectum monumenta regis. & (*lib.* 1. *sat.* 4. *v.* 124.) inhonestum, & inutile factu. *Quintil. in fin. c.* 4. (*al.* 8) *l.* 1. verba participialia vocat. Cur autem *supina* dicantur, causam reddit *Priscian. l.* 8. *pag.* 811. *Putsch.* quia a participiis passivis, quæ quidam supina nominaverunt, nascuntur. *Voss. de Grammat. l.* 5. *c.* 21. dicit, ideo appellari, quia participia significant rem præteritam: re autem gesta, licere nobis esse supinis atque otiosis. *Priscian. loc. cit. pag.* 823. & *Charis. l.* 2. *pag.* 133 etiam gerundia hac appellatione comprehendunt. V. plura apud *Voss. loc. cit.*

SUPO, as. V. *Sipo*.

SUPPACTUS, & Subpactus, a, um, a *suppingo*. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 97. Dives ne est istic Theotimus? *Chrys.* etiam rogas? qui soccis habeat auro subpactum solum. *h. e.* clavis aureis soleas, seu crepidas suffixas. *Plin. l.* 33. *c.* 3. *circa med.* scribit Agnonem Tejum aureis clavis suffigere crepidas solitum. & *Valer. Max. l.* 9. *c.* 1. *n.* 4. *exter.* Antiochi exercitum magna ex parte aureos clavos crepidis subjectos habuisse.

SUPPALPO, & subpalpo, as, a. 1. clam palpo, adulor, blandior. *Symmach. l.* 1. *epist.* 84. (*al.* 90.) *a med.* Non dicam dolo, utpote suppalpandi nescius.

SUPPALPOR, & Subpalpor, aris, dep. 1. suppalpo. *Plaut. Mil.* 2. 1. 28. Occœpit ejus matri suppalparier.

SUPPAR, & Subpar, aris, *quasi eguale*, *πάρισος*, prope æqualis, pæne par: a *sub*, & *par*. *Cic. de clar. Orat. c.* 7. *ad fin.* Huic ætati suppares Alcibiades, Critias. *Vellej. l.* 1. *c.* 17. Dulces Latini leporis facetiæ per Cæcilium Terentiumque suppari ætate nituerunt. *Auson. epist.* 1. *v.* 13. nam suppara ævi Sum tibi ego, & possum fratris habere vicem.

SUPPARASITOR, & Subparasitor, aris, *compiacere*, *secondare*, *ὑποπαρασιτεύομαι*, subservio, obsequor, tanquam parasitus. *Plaut. Amph.* 3. 4. 10. Accedam, atque hanc appellabo, & supparasitabor patri. *Id. Mil.* 2. 3. 77. Sed hic illi supparasitatus semper.

SUPPARO, & Subparo, a. 1. apparo, accommodo, adjungo. *Tertull. de cultu fem. c.* 7. Ne exuvias alieni capitis sancto & Christiano capiti supparet. *Id. de Anim. c.* 23. *sub fin.* Labem corporis & animæ supparare. ¶ Est item similem reddere: a *par*. *Tertull. advers. Valentin. c.* 4. Lapæ feminæ formam quotidie supparare, solemne est.

SUPPARUM, i, n. & Supparus, i, m. *vela*, lineum velum. *Festus*: Velum omne, quod ex lino est, dicitur supparum. ¶ Speciatim dicitur de velo navium, *vela*. non tamen quovis, sed eo, quod minus est, & summo malo appensum, quod favente vento pandi solet, *σίφαρος*. *Festus post Sic*. Supparum appellant dolonem, quod est velum minus in navi, ut acation majus. *Lucan. l.* 5. *v.* 428. Obliquat lævo pede carbasa, summaque pandens Suppara velorum, perituras colligit auras. *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 27. vos stuppea tendite mali Vincula, vos summis adnectite suppara velis. *Senec. ep.* 77. Ex ipso genere velorum Alexandrinas, quamvis in magna turba navium, intelligit. solis enim licet supparum intendere, quod in alto omnes habent naves. nulla enim res æque adjuvat cursum, quam summa pars veli: illinc maxime navis urgetur. *Alter Senec. in Herc. Oet. v.* 698. medio rate in alto, quarum feriunt suppara nubes. ¶ De quovis velo *Manil. l.* 5. *v.* 48. non invehet undis Suppara, nec pelagus Xerxes faciet, que, tegetque. Al. leg. *sipara* ex Græco *σίφαρος*. ¶ Item de velo in signis militaribus. *Festus*: Nunc supparos appellamus vela linea in crucem expansa. Adde *Tertull. in Apolog. c.* 16. ubi de labaro loquitur. Legunt autem plerique omnes *sipara*. ¶ Item de veste puellari linea, quam eandem esse putat *Festus* cum subucula: sed *Varro l.* 4. *de L. L.* distinguit: cujus verba sunt *cap.* 30. Alterum, quod subtus, a quo subucula: alterum quod supra, a quo supparus: nisi quod id dicunt Osce. *Afran.* apud *Non. c.* 14. *n.* 20. Tace: puella non sum, supparo si induta sum. ¶ Item matronali. *Lucan. l.* 2. *v.* 363. *de Martia Catonis uxore*. Suppara nudatos cingunt angusta lacertos. *Plaut. Epid.* 2. 2. 45. Quid istæ, quæ vesti quotannis nomina inveniunt nova? indusiatam, patagiatam, supparum, aut subminiam. *Nævius* apud *Non. ibid.* Supparum purum Veliensem, interim Oscam metam. ¶ Item virili. *Nonius loc. cit.* definit linteum femorale usque ad talos pendens: dictum, quod subtus apparet. *Varr. ibid.* Hic indutus supparum, coronam ex auro & gemmis fulgentem gerit. ¶ Denique *Nævius* apud *Fest.* ita vocat puniceum (al. *Punicum*) vestimentum: item vestem Neptuno consecratam. In *Gloss. Gr. Lat.* dicitur *περιμάσχαλον*, *h. e.* vestis humeris circumdata.

SUPPEDANEUM, i, n. *ὑποπόδιον*, scamnum sub pedibus. *Lactant. l.* 4. *c.* 12. *a med.* ex *Psalm.* 109. 2. quoadusque ponam inimicos tuos suppedaneum pedum tuorum.

SUPPEDITATIO, onis, f. abundantia, affluentia. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 40. Quæ ergo vita? Suppeditatio, inquis, bonorum, nullo malorum interventu.

SUPPEDITATUS, a, um, particip. *somministrato*. *Cic.* 4. *Verr. c.* 21 *in fin.* Suppeditato frumento exercitus maximos alere. *Id. Verr.* 7. *c.* 51. *ad fin.* Remigi rem frumentariam esse suppeditatam.

SUPPEDITO, & Subpedito, as, avi, atum, a. 1. *somministrare*, *dare*, *χορηγέω*, *ἐπαρκέω*, præbeo quod satis sit, abunde subministro, largior: quasi sub pedibus pono. *Cic.* 2. *de Leg. c. ult.* Terra fruges ferre, & ut mater, cibos suppeditare possit. *Id.* 2. *de Fin. cap.* 21. Suppeditabit nobis Atticus de thesauris suis. *Terent. Heaut.* 3. 1. 57. Si illi pergo suppeditare sumptibus, mihi res ad rastros redit. *Plaut. Asin.* 4. 2. 10. Luxuriæ sumptus suppeditare. *Liv. lib.* 23. *cap.* 48. *a med.* Tributo sumptus suppeditari. *Nep. in Alcib. cap.* 8. Ipsis pecunia a rege suppeditabatur. *Sil. l.* 10. *v.* 137. armiger, suppedita mihi tela. *Cic. pro Rabir. perduell. in fin.* Fistulas, quibus aqua suppeditabatur templis, præcidi imperatas. *Id. de Amic. c.* 23. Omnium rerum, quas natura desiderat, abundantiam & copiam alicui suppeditare. *Id. in Top. c.* 18. Hic locus suppeditare solet oratoribus & poetis mirabilem copiam dicendi. *Lucret. lib.* 3. *v.* 10. Suppeditare alicui præcepta. *Cic. pro Arch. c.* 6. Suppeditat nobis, ubi animus ex hoc forensi strepitu reficiatur, & aures convicio defessæ conquiescant. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *cap.* 4. *ad fin.* De hortis quod me admones, nec fui unquam valde cupidus, & nunc domus suppeditat mihi hortorum amœnitatem. *mi serve di giardino*. ¶ Absolute *Cic. ad Attic. epist.* 20. Quod Ciceroni suppeditas, gratum. ¶ Deponentis forma. *Cic. Attic. lib.* 14. *ep.* 28. De Patulciano nummo quod mihi suppeditatus es, gratissimum est. (Sunt qui aliter legi volunt.) ¶ Neutrorum more significat satis esse, sufficere, parem esse, *bastare*. *ἐπαρκεῖν*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 4. Parare ea, quæ suppeditent & ad cultum & ad victum. *Plaut. Asin.* 2. 4. 17. Clamore ac stomacho non queo labori suppeditare. ¶ Item abundare, *abbondare*, *aver in copia*. *Cic. Catil.* 2. *c.* 11. Omissis his rebus omnibus, quibus nos suppeditamus, ille eget. ¶ Item superesse, suppetere, *esser in copia*, *e abbastanza*. *Lucret. l.* 1. *v.* 230. Unde mare, ingenui fontes, externaque longe Flumina suppeditant. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 18. An hoc significas, ne chartam quidem tibi suppeditare? *Id.* 3. *de Orat. c.* 31. In hoc campo facile suppeditat omnis apparatus ornatusque dicendi. *Liv. l.* 30 *c.* 25. Navis defendebatur egregie, quoad tela suppeditarunt. *Id. l.* 6. *c.* 24. Quod multitudo suppeditabat, aliquot cohortes in castris reliquerant. *Id. l.* 28. *c.* 27. Ad vos quemadmodum loquar, nec consilium, nec oratio suppeditat. *Plaut. Trin.* 3. 1. 3. Ita gaudiis gaudium suppeditat. *h. e.* abundat & cumulatur aliis gaudiis. *Lucret. l.* 5. *v.* 731. At neque, cur faciant ipsæ, quare laborent, Dicere suppeditat. *h. e.* promptum, facile est, suppetit, licet. *Liv. l.* 1. *c.* 55. *ad fin.* Pometinæ manubiæ, quæ perducendo ad culmen operi destinatæ erant, vix in fundamenta suppeditavere. *bastarono*. ¶ *Vita suppeditat*, suppetit, durat. *Cic. in Bruto*, *c.* 70. Cui si vita suppeditavisset, consul factus esset. *se avesse vivuto*. & *ibid. c.* 27. Carbo, quo vita suppeditavit, est in multis judiciis causisque cognitus. *finchè visse*. & *cap.* 32. *extr.* Miror, cum & vita suppeditavisset, & splendor ei non deesset, consulem non fuisse. *avendo vivuto*

a suf-

a-suffi-ienza. ¶ Proprie esset sub pedibus ponere, prosternere, *atterrare, prostrare.* Vetus lepis apud *Reines. l. 3. var. lect. c. 10. ad fin.* ns *Maxala de Puteol.* & *Com. sub fin.* Mors cuncta calcat, suppediat, rapit. Addit *Reines.* illud *Guilelmi Brit. l. 3.* fallu, Quo nos, quo cunctos sibi suppeditere laborant. & *lib.* 10. virtue Omnia suppeditat, supereminet omnibus una.

SUPPEDO, & Subpedo, is, n. 3. idem quod pedo. *Cic. 9. Fam ep. 22. sub fin.* Suppedit, flagitium est. jem eris nudus in balneo: non ceprehendes.

SUPPENDEO, & Subpendeo, es, n. 2. subter pendeo. *Colum.* eu *fin. cap. 26. l. 4.* Sæpe notavi, pre impudentiam rusticos subjicere jugo palmam, & ita anligare, ut solo vimine suppendeat. Al. leg. *suspendeat.*

SUPPERNATUS, & Subpernatus, a, um, in modum pernæ succisus. *Festus:* Suppernati dicuntur, quibus femina sunt succisa in modum suillarum pernarum. Ennius in Annalibus: His pernas succidit iniqua superbia Pœni. Catullus ad Coloniam (*carm. 17. v. 18.*) celut alnus In fossa Ligusi jacet supernata securi. Hæc *Festus.* Locus *Ennii* videtur esse de pugna Cannensi, in qua ut *Livius* narrat *l. 22. c. 51.* in strage cæsorum quidam jacentes vivi succisis feminibus poplitibusque inventi sunt. In verbis *Catulli* est metaphora. tribuit enim ligno, quod animalibus convenit. Sunt qui perperam *separata* legendum putant: alii *experaata.*

SUPPERTURBO, & Subperturbo, as, a. 1. aliquantum perturbo. *Senec. in Apocoloc. ad fin.* Pusilium subperturbaeur, ut illum vidit canem nigrum, villosum. Est qui *leg. superturbatur.*

SUPPES, & Subpes, qui sub pedibus est: vel ut alii divinant, qui inanis est pedibus. Habetes in *fragm. Petron. pag. 672. Burm.*

SUPPETIÆ, & Subpetiæ, atum, f. *ajuto, soccorso, ßonðun, ὑπουργία*, subsidium, auxilium, quod fertur laboranti, quod datur ad rem sustentandem, ne labatur, aut pereat: ita dictæ, quia suppetunt & adsunt in discrimine. Usum habent in recto & quarto plurali tantum. *Plaut. Epid. 5. 2. 11.* Quidquid ego mals feci, auxilia mihi & suppetiæ sunt domi. *Apul. in Apolog.* Piscibus non ad quæstum, sed ad suppetias uti. *Plaut. Amph. 5. 1. 54.* Non metuo, quin meæ uxori latæ suppetiæ sint. *Id. Epid. 5. 1. 52.* Memento suppetias mihi cum sorore ferre. ¶ Accusativo *suppetias* absolute, ut *exsequias.* *Plaut. Men. 5. 7. 31.* Ne tibi suppetiæ tempore adveni modo. *Hirt. de B. Afric. c. 5.* Et nuntiabantur auxilia magna equitatus oppidanis suppetias venire. & *cap. 25. extr.* Suis finibus oppidisque suppetias profectus est. & *cap. 39.* Suis fugientibus suppetias ire contendit. & *cap. 75. ad fin.* Milites turmis suorum suppetias mittit. & *cap. 66.* & 68. Occurrere suppetias legionibus. *Apul. lib. 9. Metam.* Accurrere alicui suppetias. Adde *Sueton. in Vespas. cap. 4.*

SUPPETIATUS, us, m. suppetiæ, auxilium. *Nonius cap. 2. n. 47.* ut Latinum agnoscit. Auxiliatum, inquit, et suppetiatum. V. vocem sequent.

SUPPETIOR, aris, atus sum, dep. 1. *recar ajuto, soccorrere, ἀμύνω*, suppetias fero. *Apul. l. 8. Metam.* Vobis facile est suppetiari miserrimo seni. & *lib. 1.* Proclamates saltem suppetiatum, si resistere nequibas. & *lib. 4.* Suppetiatum decurrunt aneli. & *lib. 7.* Omnem viciniam suppetiatum convocant. & *lib. 8.* Maritum suum suppetiatum aiet.

SUPPETO, & Subpeto, is, a. 3. Usurpatur in tertiis personis, aut in Infinito: & significat in promptu esse, occurrere, in mentem venire. *Cic. Verr. 3. c. 11. a med.* Vereor, ne mihi crimina non suppeterent, ne oratio deesset. *Nep. in Dione, c. 7.* Pecunia deesse cœpit, neque quo manus porrigeret, suppetebat. *Liv. l. 4. c. 48. a med.* Ut pro se quisque, nec consilium sibi suppetere diceret, nec se ullam opem cernere, nisi, &c. *Ammian. l. 24. c. 4. ad fin.* (*a l. c. 17.*) Architectus, cujus nomen non suppetit. ¶ Item superesse, adesse. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 16.* Ne pabuli quidem satis magna copia suppetebat. *Liv. l. 4. c. 21.* Quibuscumque vires suppetebant ad arma ferenda, præsto fuere. *Cic. Fam. 15. ep. 13.* Mihi ad remunerandum nihil suppetit, præter voluntatem. *Liv. l. 5. c. 26. sub fin.* Cum frumentum copiæque aliæ largius obsessis, quam obsidentibus suppeterent. *Hirt. de B. Afric. c. 31. circa med.* Nunquam tanta suppeteret victoriæ fiducia, ut castra sua adoriri auderent. *h. e.* non esset eis tanta fiducia. *Plin. l. 9. ep. 2.* Tullio & copiosissimum ingenium, & ingenio qua varietas rerum, qua magnitudo largissime suppetebat. *Plin. l. 2. c. 9 sub fin.* Non suppetente ad hauriendum justa vi. ¶ *Vita suppetit*, datur, durat. *Cic. 1. de Fin. cap. 4.* Scribentur fortasse plura, si vita suppetet. *Liv. lib. 40. c. 56.* Si vita longior suppetisset, haud dubium fuit, quin, &c. *Hirt. de B. Afric. c. 92.* Quoad vita suppetet. *Plin. l. 5 ep. 5. extr.* Dum vita suppetit, enitamur, ut &c. *Plaut. Trin. 1. 2. 19.* Deos oro, ut vitæ tuæ superstes suppetat. ¶ Item sufficere, satis esse. *Cic. 5. Tuscul. c. 31.* Ut amori, ut ambitioni, ut quotidianis sumptibus copiæ suppetant. *Horat. l. 1. ep. 12. v. 4.* Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus. *Liv. lib. 2. c. 56.* Rudis in militari homine lingua non subpetebat libertati animoque. *Plaut. Pseud. 1. 1. 106* Utinam quæ dicis, dictis facta suppetant. *h. e.* paria sint, respondeant. ¶ Personaliter *Horat. epod. ult. v. 65.* Ingrata misero vita ducenda est, in hoc, Novis ut usque suppetas doloribus. *Lucret. l. 1. v. 1048.* Et tamen ut plagæ quoque possint suppetere ipsæ, Infinita opus est vis undique materiai. ¶ Pro clam, aut alterius nomine petere, *Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 2 leg. 53. ante med.* Furti actionem adversus eum, qui suppetet, siliginarius competere, non mihi. Ita *Torrentiu.* at *Haloand.* edidit, *qui sic petet.*

SUPPILATOR, & Subpilator, oris, qui pilos evellit. *Laber.* apud *Non. cap. 8. n. 56.* Quænam mens, quæ delirtas vos suppilatores facit cum cano eagio valitari? Est qui leg. *suppolitores.*

SUPPILATUS, a, um, *spogliato, rubato*, furto spoliatus. *Cæcil.* apud *Non. c. 1. num. 42.* Suppilatum esse eum, atque ornamenta omnia.

SUPPILO, & Subpilo, as, a. 1. *rubare, ὑφαρπάζω*, clam compilo, expilo, suffuror, spolio. *Plaut. Trucul. 2. 7. 15.* Suffuror, suppilo, de pærde prædam capio. *Id. Men. 5. 1. 39.* Cum pallam atque aurum meum domo suppilas uxori tuæ, & tuæ degeris amicæ. & 5. 2. 52. Suppilat mihi aurum & pallam ex arcis. ¶ Item suffurando spolio, *spogliare, espilare.* *Id. Asin. 4. 2. 6.* Suppilas clam domi uxorem tuam? & 5. 2. 38. Ille ecastor suppilabat me, quod ancillas meas suspicabar. *Pompon.* apud *Non. 1. 1. num. 22.* Alter amat, potat, patrem suppilat semper.

SUPPINGO, is, a. 3. a *sub*, & *pango*, subter compingo, *attaccar sotto.* *Plaut. Trin. 3. 2. 92.* Fulmentas jubeam suppingi soccis. ¶ *Suppingo a pingo*, suffundo. *Avien. in Arat. v. 1452.* tenui surrexerit autem Si face, & ignito subpinxerit ora rubore,

SUPPINGUIS. V. *Subpinguis.*

SUPPLANTATUS, a, um, *fatto cadere*, supplantando eversus. *Senec. ep. 13.* Athleta, qui supplantatus adversarium toto tulit corpore, nec projecit animum projectus.

SUPPLANTO, & Subplanto, as, a. 1. *gettar a terra*, prosterno, & quasi sub plantis dejicio, everto. *Colum. de arborib. c. 7.* Si vitem sternere voles, juxta radicem ita, ne ipsam lædas, curiose fodito, & vitem ita supplantato. *Plin. l. 17. c. 25. ad fin.* Totas supplantare in terram vites. *Id. ibid. c. 22.* In pampinatione non hoc detrahere pampinos, qui cum uva sint. id etenim uvae supplantat, præterquam in novella vinea. ¶ Item pede subposito dejicio, everto, *far cadere, far il gambetto, soppiantare, ὑποσκελίζω.* *Cic. 3. Offic. c. 10. ante med.* Qui stadium currit, eniti & contendere debet, ut vincat: supplantare eum, quicum certet, aut manu depellere, nullo modo debet. Adde *Lucil.* apud *Non. cap. 1. num. 157.* ¶ Translate *Vitruv. sub fin. lib. 10.* Vehemens aquæ vis immissa supplantavit fulturas. *Pers. sat. 1. v. 35.* & tenero supplantat verba palato. *h. e.* supprimit, ac veluti strangulat, pressa voce, nec aperte pronuntiare. *Auct. declam. quæ inscribit.* Trib. Marian. *inter declam. Quintil. c. 7.* Supplantare judicium. *h. e.* evertere, labefactare, corrumpere.

SUPPLAUDO, & Subplaudo, is, n. 3. idem quod plaudo, vel tacite plaudo. *Tertull. de Idolol. cap. 12.* Male nobis supplaudimus. *Id. de Pudic. cap. 19.* Nescio quid diversæ parti supplaudere videtur.

SUPPLAUSIO, onis, f. supplosio. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 15.* Pedis dextri rara supplausione uti oportebit.

SUPPLEMENTUM, ti, n. *supplimento, πλήρωμα*, quod ad supplendum rei cujuspiam numerum adjicitur: quod submittitur in locum eorum, quæ desunt. In re militari militum supplementa, *reclute*, justum legionis numerum implentia. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 7.* Partem copiarum, & supplementi, quod ex Italia adduxerat, in Helvios convenire jubet. & *cap. 9.* Per causam supplementi equitatusque cogendi ab exercitu discedit. *Id. l. 3. B. Civ. c. 4.* Magnum numerum ex Thessalia, Bœotia, Achaja supplementi nomine in legiones distribuerat. *Cic. Fam. l. & epist. 3.* Scribere supplementum legionibus. *Curt. sub fin. cap. 1. l. 5.* Legere milites in supplementum. *Liv. l. 28. c. 37.* In supplementum classis juventus, armaque data. *Id. l. 38 c. 36* Terna millia peditum in supplementum sociis imperata. *Id. l. 27. c. 47.* Servos in classem ad supplementum remigum. *Id. l. 42. c. 10. a med.* Ut novos exercitus scribere, aut supplementum veteribus liceret. *Id. l. 1. c. 30.* Legiones veteres supplemento explere. *Justin. l. 5. c. 4.* Milites, qui in supplementum venerant. & *cap. 5.* Ut ad supplementum exercitus servos manumitterent. ¶ De aliis rebus. *Justin. l. 8. c. 6.* Quosdam bello captos in supplementis urbium dividit. ¶ Extra rem militarem. *Colum. l. 7. c. 6. a med.* Ex geminis singula capita in supplementum gregis reservare. *Id. l. 9. c. 13. sub fin.* Apes nimio fatigatæ opere plurimæ pereunt, nec ullis juventutis supplementis frequentatæ, novissime reliquæ intereunt. *Vellej. l. 2. c. 81.* Speciosum adjectum supplementum Campanæ coloniæ. Ejus reditus erant publici: pro his longe uberiores reditus, duodecies sestertium, in Creta redditi. *Sueton. in Aug. c. 80.* Digitum salutarem tam imbecillum sentiebat, ut torpentem frigore vix cornei circuli supplemento scripturæ admoveret. *Impp. Dioclet. & Maximian. lib. 3. Cod. tit. 36. leg. 24.* Compensato, quod a coheredibus percepit, &, si quid deest, in supplementum deducto. *Apul. l. 2. Metam.* Sagæ ora mortuorum demorsicant: eaque sunt illis artis Magicæ supplementa. *h. e.* adjumenta, subsidia. & *lib. 4.* Tenuato ventri sordentia supplementa, & dapes gratuitas conquirere. & *l. 9.* Cum esset confectum omne frumentum, supplementum operi opifices postulabant.

SUPPLEO, & Subpleo, es, evi, etum, a. 2. *empire, riempire, ἀναπληρόω*, quod plenum erat, rursus impleo, quod deerat addendo. *Cato R. R. c. 88.* Fiscellam cum sale populari suspendito, & quassato, suppletoque identidem. *Ovid. Met. 7. v. 291.* Adjectoque cavæ supplentur sanguine venæ. & *l. 4. v. 140.* Vulnera supplevit lacrymis, fletumque cruori Miscuit. *Tacit. 2. Ann. c. 38.* Ærarium si ambitione exhauserimus, per scelera supplendum erit. *Colum. l. 12. c. 50. ad fin.* Ex alio acervo, quantum cuique mensuræ defuit, supplet. & *cap. 10.* Cepam componito in fidelia, & infuso jure, &c. quæ cum jus combiberit, simili mistura vas suppleatur. *Lucret. l. 1. v. 1043.* supplere summam. *Senec. in Herc. Oet. vers. 1084.* calor consumptas. *Cic. 6. Verr. c. 5.* Sinoerunt, neque eme-

est mancipium, nisi in demortui locum. non enim te instruere domum tuam voluerunt in provincia, sed illum usum provinciæ supplere. Id. ad Q. Fr. l. 3. ep. 4. post med. De bibliotheca Græca supplenda, libris commutandis, Latinis comparandis, valde vellim, &c. Sueton. in Cæs. c. 36. Hirtius, qui Gallici belli novissimum imperfectumque librum supplevit. supplì, compì. & in Aug. cap. 41. Senatorum censum duodecies sestertium taxavit, supplevitque non habentibus. Id. in Calig. c. 16. & Tacit. 1. Annal. c. 71. Multis incendiorum damna supplevit. ristorò. & Cic. 2. de Orat. c. 26. de ambiguo. Ut esferendis præteritis verbis id scriptum, quodcumque defendimus, suppleatur. si supplisca, e si spieghi. & Plin. lib. 1. ep. 4. a med. Quod cessat ex reditu, frugalitate suppletur. si supplisce colla parsimonia. ¶ Supplere locum, vicem, esse loco, vice, far le veci. Senec. in Hippol. v. 633. Tibi parentis ipse supplebo locum. Plin. l. 5. ep. 6. ante med. Hypocauston, si dies nubilus, solis vicem supplet. ¶ In re militari est deminutum legionum numerum, novis militibus adjectis, iterum complere, reclutare, compire. Liv. in fin. c. 24. lib. 24. Supplevitque ita eas legiones, ut singulæ sena millia, &c. haberent. Justin. l. 12. c. 12. dimissis veteranis, exercitum junioribus supplet. Liv. lib. 26. c. 39. Supplere remigio naves. Virg. 3. Æn. v. 471. Remigium supplet, socios simul instruit armis. Sueton. in Tiber. c. 41. Decurias equitum supplere. ¶ De aliis rebus. Virg. Ecl. 7. v. 38. Si fetura gregem suppleverit, aureus esto. Ubi Servius: Si tot agnos habuero, quot oves. hoc est enim gregem supplesi per fetuam. Sueton. in Cæs. c. 41. Senatum supplevit, patricios allegit. ¶ Pro adjicere, adjungere, aggiungere. Cic. Phil. 12. cap. 6. a med. Ponite ante oculos M. Antonium consularem; sperantem consulatum Lucium adjungite: supplete ceteros, &c.

SUPPLETUS, a, um, riempito, compito, supplito, rursus impletus, completus. M. Anton. apud Cicer. Phil. 8. c. 9. Legiones suppletæ ex Bruti exercitu. Tacit. 4. Hist. c. 19. Subito delectu suppletæ legiones. Propert. l. 4. eleg. 8. v. 43. Sed neque suppletis constabat flamma lucernis.

SUPPLEX, icis, supplichevole, supplice, ἱκέτης, qui plicato, & curvato corpore, aut flexis genibus submisse aliquid petit, orat, precatur. Virg. 1. Æn. v. 670. Ad te confugio, & supplex tua numina posco. & lib. 3. v. 592. supplexque manus ad littora tendit. & lib. 10. v. 523. Et genua amplectens effatur talia supplex. & lib. 12. v. 930. Ille humilis supplexque oculos dextramque precantem Protendens, &c. Cic. pro Font. c. 11. Qui ad opem judicum supplices inferioresque confugiunt. Hirt. de B. Alex. c. 67. Rex depositis regiis insignibus, supplex ad Cæsarem venit oratum, ut sibi ignosceret. Cic. Phil. 2. c. 34. Misericordiam captabas: supplex te ad pedes abjiciebas. Id. pro Font. cap. 17. a med. Tendit ad vos Vestalis manus supplices. Horat. l. 3. od. 14. v. 8. Matres decoræ Supplice vitta. Val. Flacc. l. 3. v. 424. Tempora tum vittis, & supplice castus oliva Implicat. Id. l. 4. v. 12. Tum precibus, tum mox lacrymis, & supplice dextra Attentare veto. Martial. lib. 8. epigr. 31. supplicibus dominum lassare libellis. memoriali. & Virg. 3. Æn. v. 438. dominamque potentem Supplicibus supera donis. & lib. 8. v. 60. iramque minasque Supplicibus supera votis. Sallust. in Catil. c. 32. Demisso vultu, voce supplici postulare. Cic. Attic. l. 12. ep. 32. Orat multis & supplicibus verbis, ut, &c. ¶ Supplicem esse alicui, supplicare. Cic. 1. Tuscul. c. 29. ad fin. Socrates nec patronum quæsivit ad judicium capitis, nec judicibus supplex fuit. Id. l. 3. c. 32. Cum se Alcibiades afflictaret, lacrymansque Socrati supplex esset, ut, &c. Adde Ovid. Heroid. ep. 12. v. 185. ¶ More substantivi. Cic. pro Mur. c. penult. Vester est supplex, judices; vestram fidem obtestatus. Horat. l. 3. od. 10. v. 16. Supplicibus tuis parcas. Val. Flacc. l. 7. v. 290. tu laude nova, tu supplice digno Digniur. ¶ Et cum genitivo, Nep. in Pausan. c. 4. Quem cum supplicem dei videret in ara sedentem, &c. Id. in Agesil. c. 4. extr. Sacrilegorum numero haberi, qui supplicibus deorum nocuissent. Cic. pro Cæl. sub fin. Supplicem vestræ misericordiæ, servum potestatis, abjectum ad pedes vestros sustentate. Adde Senec. in Agam. v. 343. & in Troadib. v. 313. & Quintil. declam. 9. c. 1.

SUPPLICAMENTUM, ti, n. idem quod supplicatio. Apul. lib. 11. Metam. Supplicamenta solemnia. & infra. Quantoque sumptu deberem procurare supplicamentis. Arnob. l. 7. pag. 227. Supplicamenta diis præstare. V. Suppliciamentum.

SUPPLICATIO, onis, f. supplica, pubblica preghiera, ἱκετεία, supplicandi actus, precatio. Frequentissime ponitur pro dei adoratione, & gratiarum actione pro re aliqua, quæ reipublicæ prospere evenit. Sic apud Romanos supplicationes decernebantur, quando res feliciter gesta, ex Senatusconsulto, templa aperiebantur, deorumque simulacra in lectulis collocabantur, sacra faciente pontifice, & populo certatim ad pulvinaria confluente, diisque suis pro eorum in rempubl. meritis supplicante, gratiasque agente. Cic. Catil. 3. c. 6. Atque etiam supplicatio diis immortalibus, pro singulari eorum merito, meo nomine decreta est. Id. Phil. 14. c. ult. Prætor urbanus supplicationes per dies quinquaginta ad omnia pulvinaria constituat. Cæs. l. 7. B. Gall. c. ult. Supplicationem indicere. ¶ Hic honor supplicationis dabatur imperatoribus tanquam prærogativa quædam triumphi. Nam supplicatione decernenda declarabatur, adeo insignem fuisse victoriam, ut pro ea diis gratulari, gratiasque agere dignum esset. Cic. pro Sull. c. 30. Cui uni rogato supplicationem Senatus decrevit. Id. de provinc. consul. c. 11. Decem dierum supplicatio decreta Cn. Pompejo. Sueton. de Cæs. c. 24. ad fin. Prospere decedentibus rebus, & sæpius, & plurium, quam quisquam unquam, dierum supplicationes impetravit.

¶ Fuit aliud genus supplicationum, quod averruncandæ iræ deum habebatur, vel eorum favori captando. Liv. l. 10. c. 23. Eo anno prodigia multa fuerunt: quorum averruncandorum causa supplicationes in biduum Senatus decrevit. & in fin. ejus lib. Unum diem Æsculapio supplicatio habita est. scil. ob pestilentiam urentem urbem atque agros. Id. l. 31. c. 9. Supplicationibus habitis jam, & obsecratione circa omnia pulvinaria facta. scil. ut bellum Philippo indictum prospere eveniret. Id. l. 37. c. 3. Supplicatio quoque earum religionum causa fuit.

SUPPLICATOR, oris, m. supplice. Prudent. in passione martyr. Calagurrit. περὶ στεφ. 1. vers. 14. Lætus hinc tersis revertit supplicator fletibus.

SUPPLICE, adverb. suppliciter. In carm. Saliari apud Varron. lib. 6. de L. L. cap. 3. Divum esta cante: divum deo supplice cante.

SUPPLICIAMENTUM, i, n. supplicium. Tertull. de fuga in persecut. cap. 9. ad fin. ex 1. Joann. 4. 18. Perfecta dilectio foras mittit timorem: quia timor suppliciamentum habet, utique ignem stagni. Al. leg. supplicamentum eod. sensu. Vulgata editio pœnam habet.

SUPPLICITER, adverb. supplichevolmente, ἱκετικῶς, cum supplicatione, humiliter, demisse, abjecte. Cic. pro Flacc. c. 10. Cumque defensor suppliciter demisseque responderet. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 27. Suppliciterque locuti, flentes pacem petissent. Justin. l. 14. c. 2. a med. Suppliciter alloqui singulos. Cic. 4. de Orat. c. 20. Blandiri, & suppliciter insinuare iis, a quibus est petendum. Virg. 12. Æn. v. 220. aram suppliciter venerans. & lib. 1. v. 483. Iliades suppliciter tristes & tunsæ pectora palmis. Ovid. 2. Fast. v. 438. Suppliciter posito procubuere genu. Id. in fin. l. 1. ex Ponto. Suppliciter rogare deos. Horat. l. 1. sat. 8. v. 32. effigies cerea suppliciter stabat. in atto di supplichevole. & Plin. l. 8. cap. 16. ad fin. Mentor, leone obvio suppliciter volutante, attonitus pavore, &c.

SUPPLICIUM, ii, n. supplica, preghiera, ἱκεσία, in plurali num. significat preces, supplicationes diis habitas, sive publicas, sive privatas: a supplex, icis. Sallust. in Catil. c. 36. Non votis, neque suppliciis muliebribus auxilia deorum parantur. Liv. l. 27. c. penult. Matronæ per omnia delubra suppliciis votisque fatigare deos. Afran. apud Non. cap. 4. n. 433. Nullam accessi ad aram, quin deos suppliciis, sumptu, votis, donis, precibus defatigarem. Acc. ibid. Suppliciis placans cælitum aras expleam. Sallust. in Catil. c. 9. In suppliciis deorum magnifici, domi parci. Id. in Jug. c. 70. Vaccenses fatigati regis suppliciis. ¶ Metonymice sunt dona, quæ in suppliciis offeruntur. Apul. l. 11. Metam. Vannos onustos aromatis, & hujuscemodi suppliciis certatim congerunt. (Huc pertinet etiam non unum ex allatis exemplis: ut & illud Liv. l. 22. c. 57. Quibus precibus suppliciisque deos possent placare.) In singulari num. Plaut. Rud. prol. vers. 22. Hoc scelesti in animum inducunt suum, Jovem se placare posse donis, hostiis: & operam & sumptum perdunt. id eo fit, quia nihil est acceptum a perjuris supplicii. & Epid. 5. 2. 59. Nunquam hodie, nisi supplicium mihi das, me solvi sinam. Pe. Optimum atque æquissimum oras. soccos, tunicam, pallium tibi dabo. ¶ Item rami, & velamenta, quæ præferebantur a caduceatoribus, veniam & pacem poscentibus, ἱκετηρίαι. Festus: Supplicia sunt, quæ caduceatores portant. ea sumebantur ex verbena felicis arboris. nec enim ex alio supplicia fas erat, quam de verbenis sumi. Sallust. in Jug. c. 50. Jugurtha diffidere rebus suis, ac tum demum veram deditionem facere conatus est. Igitur legatos ad consulem cum suppliciis mittit, qui tantummodo ipsi liberisque vitam peterent. ¶ Item sacrificium, quod in supplicationibus fit. Varr. l. 2. de R. R. c. 3. circa med. Quos boves propter amplitudinem præstare dicunt, ad victimas faciunt, atque ad deorum servant supplicia. Sinnius Capito apud Fest. ait, cum civis necaretur, institutum fuisse, ut Semoniæ res sacra fieret vervece bidente, ut eo sacrificio pœne solutis civibus, caput ipsum damnati, patrimoniumque cui delibatum esset, id fieret sacrum deo: Indeque fuisse solitum, ut quia tunc in foro supplicandi causa prodiret rex sacrorum, id vocaretur supplicium. ¶ Hinc supplicium dici cœptum pœna capitalis, aut quæcunque gravior animadversio, & cruciatus, pena di morte, supplizio, castigo, tormento, strazio, τιμωρία. Supplicium, inquit Fest. a suppliciis differt, ut usus arguit. deorum sunt supplicia, h. e. supplicationes: supplicium est hominum, ut cum dicimus, sumere supplicium de aliquo. Sed & in plurali hoc sensu usurpatur, ut dictum est, Cæs. l. 7. B. Gall. c. 4. ad fin. Magnitudine supplicii dubitantes cogit. nam majore commisso delicto, igni atque omnibus tormentis necat: leviore de causa, auribus desectis, aut singulis effossis oculis, domum remittit. & cap. 5. His suppliciis celeriter coacto exercitu, &c. & lib. 1. cap. 31. sub fin. De obsidibus gravissimum supplicium sumere. & lib. 7. c. 26. Ne se, & communes liberos hostibus ad supplicium dederent. Nep. in Pausan. in fin. Dare aliquem ad supplicium. condannare a morte. & in Agesil. c. 5. Illa multitudine supplicium Persas dare potuisse. pagar il fio, dare pœnas. (Sic Plaut. Asin. 2. 4. 73. Dabitur supplicium mihi de tergo vestro. Adde Mil. 2. 6. 22. & Terent. Eun. 1. 1. 24. quo sensu M. Anton. dixit apud Cicer. 13. Phil. c. 10. Solvere supplicium. & Tacit. Ann. 6. c. 26. persolvere. & Plin. l. 29. 1. 4. pendere. & Justin. l. 8. c. 1. & lib. 17. cap. 1. & Tacit. lib. 13. Ann. c. 60. extr. luere.) Cic. 2. de Orat. c. 59. Rapi ad supplicium ob facinus. Id. Verr. 7. cap. 26. a med. Ducere aliquem ad supplicium. Justin. in fin. cap. 3. l. 28. Seditionis auctores supplicio tradere. Tacit. Ann. 11. c. 35. ad fin. Ad supplicium trahere, & Ann.

& *Ann.* 14. *c.* 40. agere. *Senec. l.* 2. *de Ira, cap. ult.* mittere. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 27. Supplicio affici. *Cic. pro Rosc. Amer. n.* 25. Constituere singulare supplicium in aliquem. & *c.* 26. alicui maleficio. *Id. pro leg. Manil. c.* 5. Aliquem vinculis ac verberibus, atque omni supplicio excruciatum necare. *Id. ad Pompej. n. a med. post ep.* 11. *l.* 8. *ad Attic.* Supplicia miserrima & crudelissima perferre. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 33. Summo cruciatu suppliciisque perire. *Id. ad Brut. ep.* 12. Summa supplicia subire. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 540. peti. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 84. Sera supplicii sumsisse perpessus omnium rerum inopiam. *Cic. Catil.* 2. *c.* 1. *sub fin.* Acerbioribus suppliciis civem perniciosum, quam acerbissimum hostem coercere. *Ovid.* 5. *Met. v.* 666 & *Trajan. ad Plin. l.* 10. *ep.* 39. Capitale supplicium merere. *Sueton. in Oth. n.* 12. Supplicio capitis afficere. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 39. *in fin.* Ultimum supplicium alicui indicere. & *l.* 6. *c.* 5. *in fin.* Summum supplicium alicui decernere. & *c.* 38. *in fin.* Extremum ad supplicium damnari. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 79. suppliciis delicta coercere. *Plin. l.* 11. *c.* 25. Graviore supplicio, lenta post triduum morte, conficiunt. *con più grave dolore e pena.* Junxit supplicium & pœnam *Lucan. l.* 2. *v.* 538. jam jam me præside Roma Supplicium pœnamque petat. *h. e.* cruciatum & animadversionem. ¶ Activa est animadversio, punitio. *Vatin. ad Cicer.* 5. *Fam. ep.* 10. Meam animadversionem & supplicium, quo usurus eram in eum, remitto tibi & condono. *Plaut. Mostell.* 5. 2. 43. Si hoc pudet, fecisse sumptum, supplicii habeo satis. *Terent. Andr.* 5. 3. *in fin.* Pro peccato magno paululum supplicii satis est patri. *Plin. l.* 9. *c.* 35. *ante med.* Conchæ (*unionum*) manum si præveniat, acie sua abscindit: & aliis munita suppliciis: quippe inter scopulos major pars invenitur. *Id. l.* 7 *de Sulla φθειριάσει extincto*, *c.* 43. Erodente se ipso corpore, & supplicia sibi gignente. *h. e.* vermiculor, quibus cruciaretur.

SUPPLICO, & Subplico, as, avi, atum, *inchinarsi per orare, supplicare, pregare, far orazione, προσκυνέω, ἱκετεύω,* plicato, seu flexo corpore, aut genu adoro, veneror, supplicem me abjicio, oro, deprecor. & refertur ad deos, *Plaut. Curcul.* 4. 2. 41. Quando bene gessi rem, volo hic in fano supplicare. *Id. Rud. prol. v.* 26. Facilius, siqui pius est, a diis supplicans, inveniet veniam sibi. *Id. Aulul. prol. v.* 24. Ea mihi (*Lari*) quotidie aut ture, aut vino, aut aliqui semper supplicat. *Cato R. R. c.* 143. Villica Lari familiari pro copia supplicet. *h. e.* rem divinam faciat. *Sallust. in Jug. c.* 57. Mario per hostias diis supplicanti mirabilia portendi. ¶ Passive impersonaliter. *Id. in fragm. apud Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 9. Metello venienti tura quasi deo supplicabatur. *Plin. initio lib.* 13. Iliacis temporibus ture non supplicabatur. ¶ Item ad homines cum demisse quippiam petimus. *Plaut. Asin.* 2. 3. 93. Supplicabo, exobsecrabo, ut quemque amicum videro. *Id. Aulul.* 4. 10. 21. Tibi ultro supplicatum venio ob stultitiam meam. *Terent. Heaut.* 5. 5. 30. Is sibi me supplicaturum putat. *Sallust. in Jug. c.* 42. Mittere supplicantes legatos. *Cic. Parad.* 5. *cap.* 3. Venire domum ad eum, precari, denique supplicare. *Plaut. Merc.* 2. 2. 59. Quandoquidem mihi supplicandum servulo video meo. *Cic. in fin. ep.* 14. *l.* 6. *Fam.* Neque Cæsari solum, sed etiam amicis ejus omnibus pro te libentissime supplicabo. *Id. pro Planc. c.* 20. *a med.* Prosternere se, & fracto animo atque humili supplicare alicui. & *c.* 5. Qui mihi non nimis submisse supplicarat. *Id. pro Font. c.* 14. Cum tot res sint, quæ vestros animos pro hujus innocentis salute supplicent. *Ovid. Met.* 6. *v.* 366. neque enim jam filia Cœi Supplicat indignis, nec dicere sustinet ultra Verba minora dea. *Plin. l.* 8. *c.* 7. Elephanti Pompejani, amissa fugæ spe, misericordiam vulgi inenarrabili habitu quærentes supplicavere. ¶ *Nomini supplico* est aliena re, aut ope non egentis. *Plaut. Bacch.* 2. 2. 47. Domi est (*argentum*) non metuo, nec cuiquam supplico. *Id. Rud.* 5. 2. 48. Paxi verbis, quod scio. id quod domi est, nunquam ulli supplicabo. Adde *Capt.* 3. 1. 5. *Epid.* 5. 2. 27. & *Pseud.* 1. 5. 92. ¶ *Supplicassis*, ἀρχαϊκῶς pro *supplicaveris* est ejusd. *Asin.* 2. 4. 61. ¶ *Supplicare* cum accusativo personæ, *Priscian.* recte dici ait, *l.* 18. *pag.* 1184. *Putsch.* ut Græci ἱκετεύω σε, & εὔχομαι τοῖς θεοῖς. *Paul. Dig. l.* 28. *tit.* 5. *leg. ult.* Pactumejo magna supplicavit Imperatores nostros. ¶ In antiquis precationum formulis dicebant *sub vos placo* pro *vos supplico*. *Festus in Sub*, & *in Ob*.

SUPPLICOE, adverb. idem quod suppliciter. *Apul. l.* 11. *Metam. sub fin.* Pro meo modulo supplicue gratiis persolutis. & *lib.* 9. Hortulanus supplicue respondit.

SUPPLODO, & Subplodo, is, si, sum, a. 3. *battere con li piedi, ὑποκροτέω, ὑποκροτέω*, pedibus terræ illisis sonitum facio, ut fit in dolore, indignatione, contemptu. *Cic.* 1. *de Orat. cap.* 53. *extr.* Pedem nemo in illo judicio supplosit; credo, ne Stoicis renunciaretur. *Senec. ep.* 75. Etiam si disputarem, nec supploderem pedem, nec manum jactarem, nec attollerem vocem, sed ista oratoribus reliquissem. ¶ Supplodere calumniam *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 2. est evertere, destruere, & quasi pedibus calcare.

SUPPLOSIO, onis, f. actus supplodendi, ὑποκρότησις. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 10. *ad fin.* Vereor, ne nihil sim tui, nisi supplosionem pedis imitatus. & *c.* 59. Supplosio pedis in contentionibus aut incipiendis, aut finiendis. Adde *in Bruto, c.* 38 & 80. & *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 15. *a med.* ubi *supplausio* legitur.

SUPPŒNITET, & Subpœnitet, ebat, imp. a. ὑπομεταμέλει, est aliquantulum, vel propemodum pœnitet. *Cic. Attic. lib.* 7. *ep.* 14. Nam & illum furoris, & hunc nostrum copiarum suppœnitet.

SUPPOLITOR, oris, m. qui alienam mulierem subagitat. V. *Suppilator*.

SUPPONO, & Subpono, is, sui, & sivi, situm, a. 3. *metter sotte, sottoporre, ὑποτίθημι,* subter pono, subjicio, subdo, submitto. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 48. *ad fin. Varr. l.* 3. *R. R. c.* 9. & *Colum. l.* 8. *c.* 5. Anatum ova gallinis sæpe supponimus. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 8. Qui caput & stomachum supponere fontibus audent. *Colum. l.* 12. *c.* 47. *ad fin.* Olivam prelo supponere. *Plaut. Pœnul.* 5. 2. 63. Sub cratim supponere aliquem. *Ovid. Fast.* 5. *v.* 180. Ceraicemque polo suppositurus Atlas. & *l.* 4. *v.* 803. supponere tecta agrestibus ignem. *Id.* 3. *Trist. el.* 12. *v.* 48. caput pedibus ducis. *Id. de remed. Amor. v.* 171. Colla jube domitos oneri supponere tauros. *Id.* 3. *Trist. el.* 3. *v.* 68. supponere aliquem tumulo. *sotterrare, seppellire.* Sic in *Ibin, v.* 153. supponere terræ. & *l.* 3. *Amor. el.* 9. *v.* 47. Sed tamen hoc melius, quam si Phæacia tellus Ignotum vili supposuisset humo. (Ubi *vili humo* ablativus esse potest: *h. e. posuisset sub humo.*) *Virg.* 6. *Æn. vers.* 248. Supponunt alii cultros, tepidumque cruorem Suscipiunt pateris. *h. e.* sub jugulum victimarum infigunt. *Id.* 1. *Georg. v.* 348. Falcem maturis supponere aristis. *Ovid. Fast.* 4. *vers.* 753. nec, dum degrandinat, obsit Agrestis fano supposuisse pecus. *l'aver posto al coperto.* & *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 51. Massica si cælo supponas vina sereno. *esporrai a ciel sereno.* ¶ Est etiam substituere, alterum pro altero ponere, *sostituire.* *Plaut. Curcul.* 2. 2. 6. Meliorem, quam ego sum, suppono tibi. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 38. *a med.* Quibus in rebus ipsi interesse non possumus, in his operæ nostræ vicaria fides amicorum supponitur. *Id.* 7. *Verr. c.* 28. Substituere & supponere aliquem. & *n.* 30. & *Justin. lib.* 7. *c.* 3. *a med.* In locum mulierum supponit matronali habitu exornatos juvenes. *Sueton. in Vitell. c.* 5 *extr.* Pro auro & argento stannum & aurichalcum supponere. *Cic. pro Dejot. n. ult.* Criminibus illis pro rege se supponit reum. *si sottomette in iscambio del re.* ¶ *Supponere puerum*, alienum filium pro suo alere, & tanquam suum ostentare. *Plaut. Truccul.* 4. 3. 30. Puerum supposivit sibi pro filiolo. & 2. 5. 8. Alienos dolores mihi supposivi. Adde 2. 4. 50. & *Cistell.* 2. 3. 21. & *Terent. Eun. prol. v.* 39 Quo pertinet illud ejusd. *ibid.* 5. 5. 2. Referam illi sacrilego gratiam, qui hunc supposuit nobis. *h. e.* hunc adolescentulum pro Eunucho ad nos adduxit. ¶ *Supponere testamentum*, falsum, fictitium pro vero & legitimo subjicere, *falsificare*. *Cic. Parad.* 6. *cap.* 1. Si testamenta amicorum respexeris, aut ne respexeris quidem, at ipse supponis. *Id.* 1. *de Legib. n.* 16. Falsa testamenta supponere. ¶ Ponitur & pro subjungere, subjicere. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 9. Huic generi Hermagoras partes quatuor supposuit, deliberativam, demonstrativam, juridicialem, negotialem. & *l.* 2. *n.* 21. *a med.* & *n.* 23. Supponere rationem. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 6. Deinde supposuit exemplum epistolæ Domitii. ¶ Subjicere, subjectum reddere, *soggettare*. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 306 Ætheraque ingenio supposuere suo. *Pers. sat.* 6 *v.* 36 Me tibi supposui, teneros tu suscipis annos. *mi son posto sotto la tua disciplina.* ¶ Rem supponere, *h. e.* pignori subjicere, legitur apud *Torrentin. Gothofred.* & *Cujac.* in lemmate tituli noni *lib.* 27. *Dig.* ubi *Haloander* edidit *pignori obligandis*. ¶ posthabere, *posporre*. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 47. Pœniteat Sparten, Argosque, measque Mycenas, Et veterem Latio supposuisse Samon. ¶ tanquam certum ponere, *supporre*, ut videtur. *Lucret. l.* 6. *v.* 542. Hic igitur rebus subjunctis suppositisque, Terra superne tremit, &c.

SUPPORTO, & Subporto, as, avi, atum, a. 1. *portare, condurre di volta in volta, ὑπάγω*, subinde porto, subveho, importo, comporto. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 15. Miles muro tectus, operi quæcumque usui sunt sine periculo supportat. *Nep. in Attic. n.* 11. Ceteros pari fortuna perculsos instituit tueri, atque ex Epiro iis omnia Samothracam supportari jussit. *Liv. l.* 41. *c.* 1. In portu emporium brevi perfrequens factum est: omniaque hinc in castra subportabantur. *Cass. ad Cicer.* 12. *Fam. ep.* 13. *ad fin.* Nisi quid navibus Laodicenorum supportarit, cito fame pereat, necesse est. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 44. Frumentum exercitui navibus supportabat. & *c.* 15 Ligna atque aquam Corcyra navibus onerariis supportare. & *cap. ult.* Uti toto frumentum auxiliaque navibus ad eum supportari possent. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. n.* 55. Paulatim frumentum in oppidum supportare.

SUPPOSITIO, onis, f. *il metter sotto, ὑπόθεσις*, actus supponendi. *Colum. l.* 8 *c.* 5. *ante med.* Ipsa suppositio (*ovorum incubandorum*) pro hoc fere die est commodissima. ¶ Suppositio pueri apud *Plaut. Capt. in fin. Cistell.* 1. 1. 25. & *Truccul.* 2. 4. 83. est cum alienum puerum quis pro suo supponit atque educat.

SUPPOSITITIUS, & Suppositicius, a, um, ὑποβλητιμαῖος, alteri suppositus, alterius loco pro vero & nativo positus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 8. Matri suppositicii quoque inserviunt. *h. e.* equæ pullum alienum lacte nutrienti. ¶ *Gladiator supposititius*, qui alteri interfecto, vel fesso substituitur, eique in certamine succedit. Hinc de Hermete præstantissimo gladiatore, qui nunquam pugnando defatigabatur, nec successore indigebat, *Martial. l.* 5. *ep.* 25. Hermes subitarius, nec ferire doctus: Hermes supposititius sibi ipsi.

SUPPOSITORIUS, a, um, adject. Cella suppositoria in balneis eadem est, quæ tepidaria, ita dicta quod frigidariæ supposita erat. tres enim erant balneorum cellæ, frigidaria, tepidaria, & caldaria: ibes per frigidariam primum, deinde per tepidariam inibat in caldariam, ut *Vitruv. l.* 5. *c.* 10. docet. *Vopisc. in Carin. c.* 17 Baneis fere frigidis usus est, ut solent asse cellæ suppositoriæ. V. ibi *Casaubon.* & *Salmas.*

SUPPOSITUS, & Subpositus, a, um, *posto sotto, ὑποτεθείς*, sub aliquo re positus. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 7. incedis per ignes Suppositos cineri doloso. *Propert. l.* 1. *el.* 10. *v.* 31. ubi suppositos cinerem me fecerit ardor. *Virg.* 3. *Georg. v.* 490. vix suppositi tinguntur sanguine cultri. *h. e.* sub victimarum jugulo infixi. *Senec.* in

Tom. IV. Oo 2

in Herc. Oet. v. 159. Parthus suppositus plagæ sollertæ. Ovid. Met. 7. v. 218. Suppositi jugo tauri. Id. 4. Trist. eleg. 8. v. 47. Nil ita sublime est, supraque pericula tendit, Non sit ut inferius suppositumque deo. soggetto. & Senec. in Herc. Oet. v. 1333. Orbis suppositus malis. esposto, sottoposto. ¶ Item pro alio positus, substitutus, subditicius, fictus, suppositicius, surrogato, sostituito, posto in iscambio, finto, supposto: præsertim si dolo, & fallendi causa. Cic. 7. Verr. c. 27. sub fin. Ut ille suppositus facile & libenter se illum, qui non erat, esse simularet. Id. pro Cluent. c. 44. a med. Qui supposita persona, falsum testamentum obsignandum curarit. Tibull. l. 1. el. 6. v. 27. ipse bibebam Sobria supposita pocula victor aqua. posta acqua in vece di vino. & Paul. Dig. l. 29. tit. 2. leg. 90. Si is, qui bonis paternis se abstinuit, per suppositam personam emptoria bona patris mercatus probetur. per via di terza persona, aut di un finto compratore. & Virg. 7. Æn. vers. 282. jugales semine ab æthereo, quos Circe Supposita de matre nothos furata creavit. h. e. equa terrestri & degeneri. Plaut. Cistell. 4. 2. 49. Puella heræ meæ supposita. h. e. tanquam vera filia tradita, cum alia matre nata esset. & Truc. 2. 2. 71. Suppositus puer. ¶ Suppostus, syncope, ut compostus, repostus, poetarum est. Virg. 6. Æn. v. 23. suppostaque furto Pasiphae. Sil. l. 3. vers. 90. suppostaque cælo saxa. h. e. Alpes tam editæ, ut cælum contingere videantur.

SUPPOSTOR, oris, m. qui supponit. Inter opifices pecuniæ cudendæ fuere & suppostores. V. Malleator.

SUPPOSTRIX, icis, f. quæ supponit: speciatim quæ alienos pueros aliis tanquam suos nutricndos clam præbet. Plaut. Truc. 4. 2. 50. Venefica! Suppostrix puerum.

SUPPOSTUS. V. Suppositus.

SUPPRÆFECTUS. V. Subpræfectus.

SUPPRESSE. V. Represse.

SUPPRESSIO, onis, f. soppressione, ἀπόκρυψις, actus supprimendi. Cic. pro Cluent. cap. 25. Statuit ad easdem sibi prædas, ac suppressiones judiciales revertendum. h. e. injustas detentiones pecuniæ sibi ad corrumpendos judices oblatæ, & in usus proprios conversæ. V. integrum Ciceronis locum. ¶ Suppressiones nocturnæ dicuntur, quoties per somnum spiritus supprimitur, aut etiam ipsa vox, ut incerta indiscretaque edatur, quemadmodum in eo morbo accidere solet, qui Græcis Ephialtes, Latinis Incubus dicitur. Plin. lib. 27. c. 10. Grana nigra auxiliantur & suppressionibus nocturnis, in vino pota, quo dictum est, numero.

SUPPRESSOR, & Subpressor, oris, m. qui supprimit, hoc est occultat alienum servum. Callistrat. Dig. lib. 48. tit. 15. leg. 6. Apud quem unus aut alter fuerit fugitivus inventus, qui operas suas locaverit, ut pasceretur; & utique si idem antea apud alios fecerit, hunc non jure quis suppressorem dixerit.

SUPPRESSUS, & Subpressus, a, um, abbassato premendo, depresso, καταθλιβείς, premendo, demissus, depressus, Liv. l. 22. c. 19. extr. Duæ captæ naves, quatuor suppressæ. affondate. Adde Justin. lib. 2. cap. 9. a med. ¶ Item premendo applicitus, attaccato. Ovid. 3. Trist. el. 3. v. 21. Si jam deficiam, suppressaque lingua palato. Al. leg. Si jam deficiat, suppresso lingua palato. Varr. l. 2. R. R. cap. 9. Canes facie debent esse formosi, oculis ravis, labris subnigris, mento suppresso, & ex eo enatis duobus dentibus eminulis, &c. h. e. contracto, & maxillæ superiori adhærente. ¶ Item retentus, a cursu repressus, fermato, arrestato. Hirt. lib. 8. B. Gall. cap. 42. Quæcumque per locum præcipitem missa erant, ea vineis & aggere suppressa comprehendebant idipsum, quod morabatur. Ovid. 11. Met. vers. 777. Cum vita suppressa fuga est. ¶ Item obstructus, clausus, chiuso, soppresso. Cels. lib. 2. cap. 12. sect. 2. Si is, qui sæpe purgatus est, subito habet alvum suppressam. Ovid. 4. ex Pont. ep. 2. vers. 18. Læsaque suppresso fonte resistit aqua. Id. 5. Met. vers. 192. pars ultima vocis In medio suppressa sono est. ¶ Item occultatus, nascosto, soppresso, καταχεχωσμένος. Cic. pro Cluent. cap. 27. ad fin. Qui accipere in campo consuerunt, iis candidatis, quorum nummos suppressos esse putant, inimicissimi solent esse. Sueton. de Grammat. cap. 8. in fin. Quos libros Orbilius suppressos sedemisse se dicit, vulgandosque curasse. ¶ Vox suppressa, non explicata, submissa. Cic. pro Sull. c. 10. Qui cum suppressa voce de scelere P. Lentuli dixisset, tantummodo ut vos exaudire possetis; de supplicio P. Lentuli magna & queribunda voce dicebat. Id. in Orat. c. 25. a med. Valentiorum hæc laterum sunt, nec ab hoc, quem informamus, aut exspectanda, aut postulanda. erit enim, ut voce, sic etiam oratione suppressior. Val. Flacc. l. 5. v. 470. suppressumque videt jam murmur Iason. cessato il bisbiglio.

SUPPRIMO, & Subprimo, is, pressi, essum, a. 3. abbassare premendo, deprimere, καταβάλλω, premendo dejicio, deprimo. Liv. l. 28. c. 30. sub fin. Quinqueremis Romana duas triremes subpressit. caccio a fondo. Sic l. 37. c. 21. a med. Navis rostris icta subprimitur. ¶ Item retineo, cohibeo, compesco, reprimo, fermare, ritenere, arrestare, raffrenare, ἐπέχω. Ovid. Met. 6. v. 709. Nec prius aerii cursus suppressit habenas, quam, &c. Id. 1. Amor. el. 13. v. 10. Roscida purpurea supprime lora manu. Nep. in Timoth. c. 3. Tempestatem evitare utile rati, classam suppresserunt. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 45. Hostem insolenter atque acriter nostros insequentem supprimit. & c. 66. Iter supprimunt, copiasque in castris continent. Cic. 3. Tuscul. c. 38. Tollere ægritudinem funditus, aut sedare, aut detrahere quam plurimum, aut supprimere, nec pati manare latius. Plaut. Mil. 2. 3. 24. Supprimere stultiloquium. Petron. in fragm. Tragur. c. 71. Burm. Canis avocatus cibo furorem suppresserat. Id. in Satyr. c. 91. & Ovid. 4. Fast. v. 83. Supprimere querelas. Id. l. 1. ex Ponto, ep. 8. v. 69. iram. Id. 1. Met. v. 715. vocem. Albinovan. ad Liv. v. 427. lacrymas. Plin. l. 27. c. 12. ante med. & Cels. l. 2. c. 20. sub fin. sanguinem. stagnare, fermare. Id. lib. 4. cap. 19. ventrem. Colum. l. 6. c. 17. a med. epiphoram supprimit polenta conspersa mulsa aqua. Senec. in Troadib. v. 261. Hoc se magis supprimere felicem decet, variosque casus tremere. ¶ Item occulto, celo, occultare, nascondere, sopprimere. Plin. initio l. 25. At nos elaborata iis abscondere atque supprimere cupimus. Cic. pro Cluent. c. 36. Pecuniam cum accepisset nomine judicii Safiniani, retinuit atque suppressit. Liv. l. 5. c. 1. Ejus decreti suppressa fama est. Tacit. 2. Hist. cap. 17. extr. Male coercitam famam supprimentes, augebant. & lib. 2. cap. 96. Suppresso Vespasiani nomine. Sueton. in Calig. cap. 16. Supprimere testamentum. Id. in Tiber. cap. 8. Ergastulorum domini in invidiam venerant, quasi exceptos supprimerent non solum viatores, sed & quos sacramenti metus ad hujusmodi latebras compulisset. Paul. Dig. lib. 47. tit. 2. leg. 84. Alienam ancillam supprimere.

SUPPROMO. V. In voce sequenti.

SUPPROMUS, & Subpromus, i, m. sotto dispensiere, ὑποταμίας, secundus promus, sive qui promo substituitur. Plaut. Mil. 3. 2. 24. Bono suppromo, & promo cellam crediditam. Id. ibid. v. 12. Eho tu scelested, qui illi suppromus es. Est qui leg. qui illi suppremis.

SUPPUDET, & Subpudet, ebat, duit, imp. 2. aliquantulum pudet. Cic. l. 9. Fam. ep. 1. Sed quod eorum me suppudebat. Id. l. 15. ep. 16. Puto, te jam suppudere, cum hæc tertia jam epistola ante te oppressit, quam tu schedam, aut litteram.

SUPPURATIO, onis, f. postema, ἐμπύημα, ἀπόστημα, collectio puris, vomica, abscessus. Plin. l. 20. cap. 3. Suppurationes, quas Græci vocant apostemata. Cels. l. 2. c. 8. Ex suppurationibus hæ tolerabiles sunt, quæ in exteriorem partem feruntur, & acuuntur. & cap. 7. a med. Omnis tumor ad suppurationem fere spectat. Senec. ep. 14. ante med. Præcordiorum suppurationes. φθίσεις. Colum. l. 6. c. ult. Suppuratio ferro reclusa linamentis curatur. & c. 12. ad fin. Cum maturuerit suppuratio, rescinditur ferro. & c. 17. a med. Si ante quam tumor discutiatur, in suppurationem convertitur. Cels. l. 3. c. ult. sub fin. Suppurationem dissipare, & evocare. & ibid. Suppuratio ut rumpatur. Id. in fin. c. 2. l. 7. Suppurationem incidere. Plin. l. 23. c. 1. ante med. discutere. Id. l. 22. c. 25. extrahere. h. e. evocare. Id. l. 24. c. 4. ad fin. siccare. Id. l. 21. c. 14. & l. 30. c. 14. concoquere. h. e. ad maturitatem perducere, far venire a capo. Id. l. 24. cap. 3. Suppurationibus resistere.

SUPPURATORIUS, a, um, ad suppurandum pertinens, ut Suppuratoria medicamenta, Plin. l. 28. c. 4. post med. h. e. quæ ad suppurationem tumores perducunt.

SUPPURATUS, a, um, che ha fatto capo; marcito, ἔμπυος, ὑπόπυος, collecto pure plenus. Plin. l. 29. c. 2. Lanæ cinis additur in fistulas, auresque suppuratas. Id. l. 21. cap. 19. a med. Flos albæ violæ suppurata aperit, ipsa discutit. Id. l. 23. c. 3. Oleæ cortex medetur sanguinem rejicientibus & suppurata extussientibus. ¶ Translate Senec. ep. 80. a med. Horum qui felices vocantur, hilaritas ficta est, aut gravis & suppurata tristitia. h. e. intus, & in imo pectore, quasi collectum pus, insidens.

SUPPURO, & Subpuro, as, n. 1. far capo, marcire, ἐμπυέω, in pus vertor, ad suppurationem venio. Cato R. R. c. 157. Cancer fistulosus subtus suppurat sub carne. Colum. l. 6. c. 12. Sanguis nisi emissus fuerit, saniem creabit: qui si suppuraverit, tarde percurabitur. Plin. l. 22. c. 14. Si strumæ suppuraverint. & cap. ult. a med. Ervum panos suppurare prohibet. & ibid. circa med. Lens contra suppurantia cum polenta imponitur. ¶ Translate Senec. de brevit. vitæ, c. 12. ad fin. Quos hasta prætoris infami lucro, & quandoque suppuraturo exercet. h. e. vertendo in damnum. Id. ep. 59. sub fin. Cum voluptates angusto corpori, ultra quam capiebat, ingestæ suppurare cœperunt. ¶ Active Tertull. advers. Gnost. in princ. Magnum de modico malum, scorpium terra suppurat. h. e. tanquam pus quoddam emittit. Paulin. Nolan. carm. 20. (al. 22.) v. 261. Evomuit lacrymis, quem suppuraverat æstum. h. e. tanquam pus conceperat.

SUPPUS, & Supus, a, um, supinus. Festus: Suppum antiqui dicebant, quem nunc supinum dicimus, ex Græco, videlicet pro adspiratione ponentes litteram s, ut cum ὕλας dicunt, & nos silvas; item ἕξ sex, & ἑπτά septem. Ejus vocabuli meminit etiam Lucilius: Si vero dat quod rogat, & si suggeri' suppus. Hæc Festus, qui satis indicat esse ab ὕπτιος, & extrito τ ὕπιος, ὑπὸς, supinus. Isidor. l. 18. Orig. c. 65. tradit in jactu talorum ternionem suppum dictum, quaternionem planum, unionem canem. Scalig. ad Fest. docet, partem tali lusorii, ὕπτιον dictam, h. e. supinam, cum talus ita caderet, ut esset illa superior, suppum vocatam fuisse.

SUPPUTARIUS, a, um, adject. che serve a computare. Tertull. in Apolog. c. 19. Supputarii digitorum gesticuli. Alii leg. supputatorii eod. sensu.

SUPPUTATIO, onis, f. computo. Vitruv. l. 3. cap. 1. circa med. Cum ad supputationem crescat. Arnob. lib. 2. pag. 94. Quibus illud rationibus colligi, aut quibus supputationibus potest?

SUPPUTATOR, oris, m. computista. Firmic. l. 5. c. 8. circa med. Boni erunt supputatores, arithmetici, geometræ. Id. l. 6. c. 26. ad fin. Acutissimi supputatores.

SUPPUTATORIUS. V. Supputarius.

SUPPUTATUS, a, um, supputando collectus. Pallad. in Januar. tit. 12. Decem & octo decempedæ decies & octies supputatæ trecentas viginti quatuor explebunt.

SUPPUTO, & Subputo, as, avi, atum, a. 1. *votare a tagliare di volta in volta*, identidem puto, cædo. *Cato R. R. c.* 17. Oleas teneras supputato. *Colum. sub fin. l.* 4. Castanea supputari debet bima, quin etiam trima. *Plin. l.* 17. *cap.* 10. *a med.* Semina fruticantia supputare, & falcem pati consuescere. ¶ Item computare, *far conti, calcolare*. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 17. & sibi quid sit Utile, sollicitis supputat articulis. Ita enim meliores libri, teste *Heinsio*. Al. leg. *computat*.

SUPRA, *su, sopra*, ὑπὲρ, idem quod *super*, præpositio accusativum regens: a *supera* per syncopen. *Phædr. l.* 1. *fab.* 2. *v.* 20. Tignum ... supra turba petulans insilit. *Plaut. Pers.* 5. 2. 58. Ille qui supra nos habitat. *Plin. lib.* 36. *cap.* 5. *circa med.* Nereides supra delphinos & cete sedentes. *Virg.* 9. *Æn. v.* 553. fera saltu supra venabula fertur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 37. *a med.* Si essent, qui sub terra semper habitavissent, nec exissent unquam supra terram. *Plin. l.* 34. *c.* 6. Attolli supra ceteros mortales. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 26. Accubueram hora nona: & quidem supra me Atticus, infra Verrius, familiares tui. V. *Accumbo*. ¶ Ad significandum situm locorum. *Liv. l.* 25. *c.* 32. Exercitus, qui supra Suessulam Nolæ præsideret. *Plin. l.* 2. *c.* 72. Syene oppidum, quod est supra Alexandriam quinque millibus stadiorum. ¶ Ponitur sæpe pro ultra, plus quam, *più di*. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 16. Hæc commemoratio vereor ne supra hominis fortunam sit. *Liv. lib.* 30. *cap.* 35. Carthaginiensium cæsa eo die supra millia viginti. *Colum. l.* 4. *c.* 27. *circa med.* & *Liv. l.* 21. *c.* 7. *a med.* Supra modum. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 22. Supra vires. *Virg.* 2. *Georg. vers.* 227. Supra morem. *Plin. l.* 11. *c.* 20. Quibus solida ungula, nec fere gemino fetus. *Phædr. lib.* 4. *fab.* & *v.* 24. Duo juvenes humanam supra formam. *Plin. l.* 34. *c.* 7. Supra humanam fidem. *Brut. ad Attic. ep.* 17. *ad fin.* Bellum gerere cum dominatione & potentia, quæ supra leges se esse velit. *h. e.* plus posse, quam leges. *Virg.* 11. *Æn. v.* 309. est omnia quando Iste animus supra. *i. superiora*, supra omnes gestes, & supra omne præmium. *Albinovan. ad Liv. eleg.* 1. *v.* 355. Aite mone, supraque tuos exsurge dolores. *h. e.* animo & virtute dolores supera. *Horat. l.* 3. *od.* 19. *v.* 15. tres prohibet supra Rixarum metuens tangere Gratia. *più di tre*. & *Colum. lib.* 12. *c.* 49. Supra duos menses. ¶ Item pro præter, *oltre*. *Liv. lib.* 2. *c.* 18. Supra belli Latini (al. *Sabini*) metum id quoque accesserat, quod, &c. *Plin. l.* 20. *c.* 3. *sub fin.* De floribus, supra dictos, scripsit Theophrastus. ¶ *Supra caput* esse dicitur res, quæ valde urget, impendet, & gravis est. *Cic. Q. Fr.* 1. *ep.* 2. *c.* 2. Ecce supra caput homo levis ac sordidus, sed tamen equestri censu, Catienus. etiam is lenietur. *Sallust. in Catil. c.* 56. Dux hostium cum exercitu supra caput est. Adde *Liv. l.* 3. *c.* 17. ¶ *Supra*, ante, de tempore. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 18. Paulo supra hanc memoriam. *Liv. in præfat.* Supra septingentesimum annum. ¶ Significat etiam curam & munus. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 599. *n.* 8. L. Flavi. Aug. Lib. supra Velarios de domo Aug. *Alia pag.* 1111. *n.* 1. M. Livius Augustæ L. Amaranthus supra cubicularios. *Auct. declam.* 555. *inter op. Quintil.* Dicet, sibi placuisse servum, & ideo supra rationes esse positum. ¶ Adverbii more, sine casu, *di sopra*. *Cato R. R. c.* 119. In orculam condito. oleum supra fiet. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 6. Omnia hæc, quæ supra & subter, unum esse. *Virg. Æn.* 8. *v.* 149. Et mare, quod supra, teneant, quodque alluit infra. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *vers.* 164. ager fortasse trecentis, Aut etiam supra nummorum millibus emptus. *o anche più*. & *Cic. Verr.* 5. *c.* 55. *ad fin.* Liciti sunt usque eo, quoad se efficere posse arbitrabantur: supra adjecit Æschrio. *h. e.* majus pretium obtulit. *Virg.* 7. *Æn. v.* 381. *de trocho*. Stupet inscia supra Impubesque manus, mirata volubile buxum. *h. e.* turba circumstans atque imminens trocho currenti. *Id. Æn.* 11. *v.* 685. ipsa catervis Vertitur in mediis, & toto vertice supra est. *h. e.* supereminet. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 19. Dialogos confeci & absolvi nescio quam bene, sed ita accurate, ut nihil possit supra. *h. e.* magis, *con più diligenza*. & *Terent. Adelph.* 2. 5. 11. Meum amorem & peccatum in se transtulit. nihil pote supra. *Id. Eun.* 5. 1. 37. Facete, lepide, laute: nihil supra. ¶ *Supra quam*, plus quam, *più di quel che*. *Sallust. in Catil. c.* 5. Patiens inediæ, algoris, supra quam cuiquam credibile est. *Cic. in Orat. c.* 40. *extr.* Sæpe rem dicendo subjiciat oculis: sæpe supra feret, quam fieri possit. *Aurel. Vict. in epitom. c.* 1. *a med.* Dominandi supra quam æstimari potest, avidissimus. ¶ *Supra quod*, idem. *Paul. Dig. l.* 32. *leg.* 28. Supra quod capere possum. ¶ *Supra*, ultra, ulterius. *Horat. l.* 2. *od.* 18. *v.* 11. nihil supra deos lacesso, nec potentem amicum largiora flagito. ¶ Superius, ante superioribus verbis. *Cæs. initio l.* 2. *B. Gall.* Uti supra demonstravimus. & *c.* 29 De quibus supra scripsimus. *Cato R. R. c.* 57. Validior est brassica, quæ supra scripta est. *Nep. in Dion. c.* 6. De quo commemoravi supra. *Cic. pro Cæcin. cap.* 5. *circa med.* Ille, quem supra deformavi. *Id.* 3. *de Orat. c.* 55. Illa, quæ supra dixi. *Lucret. l.* 1. *v.* 429. Id quod jam supra tibi paulo ostendimus ante. Plerique omn. leg. *supera*, quod idem est. ¶ *retro*, altius, ratione temporis. *Sallust. in Catil. c.* 5. *sub fin.* Res ipsa hortari videtur, quoniam de moribus civitatis tempus admonuit, supra repetere. *Id. in Jug. cap.* 5. Priusquam hujuscemodi rei initium expedio, pauca supra repetam. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 18. De C. Petronio pauca supra repetenda sunt.

SUPRADICTUS, a, um, particip. *detto di sopra*. *Pallad. in Januar. tit.* 14. *a med.* Pastes reptilium semina supradicta deponunt. *Id. in Febr. tit.* 31. Supradictis potionibus mersa sanantur. *Valerian. Imp.* apud *Vopisc. in Aureliano, c.* 9. Supradicto viro efficiet, &c. Habet etiam *Quintil. initio c.* 5. (*al.* 9.) *l.* 1. & *initio c.* 2. *l.* 6. & *c.* 2. *ante med.* sed ubique disjunctim scribi potest.

SUPRAFATUS, a, um, *prefato*, supradictus. *Sidon. l.* 5. *epist.* 14. *ad fin.* Suprafatus summus sacerdos.

SUPRAJACIO, is, a. 3. superjacio. *Colum. l.* 11 *c.* 3. *ad fin.* Virgis stramenta suprajaciuntur.

SUPRANATANS, tis, particip. *galleggiante*, ut Supernatans bitumen in lacu Asphaltite, *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. *ante med.*

SUPRAPOSITIO. V. *Superpositio*.

SUPRAPOSITUS, a, um, *sopraddetto*, superpositus, supradictus. *Cels. l.* 6. *c.* 18. *sect.* 2. *ante med.* Quale suprapositum est, cataplasma superdetur. ¶ Rectius divisim scribes *supra positum*.

SUPRASCANDO, is, a. 3. *salir sopra*. *Liv. l.* 1. *c.* 32. *circa med.* Cum fines suprascandit.

SUPRASCRIBO, is. Apud *Cicer.* 6. *Fam. ep.* 10. *Plin. l.* 6. *epist.* 27. &c. divisim scribendum est. ¶ Invenitur tamen *suprascriptus* junctim exaratum in *Cenotaph. Pis. C. Cæs. sub fin.* Ea omnia, quæ suprascripta sunt. & *Vitruv. l.* 2. *cap.* 8. *a med.* In dextra parte fanum est Veneris, & fons suprascriptus. *h. e.* de quo supra scripsi.

SUPRAVIVO, is, n. 3. *sopravvivere*, supervivo, ἐπιβιόω. Vetus lapis in *antiquit. Benevent. class.* 9. *n.* 80. Quæ vixit ann. cum eo XII. men..... quæ supravixit dieb. &c.

SUPREME, adverb. supremum. Agnoscitur a *Priscian. lib.* 15. *pag.* 1016. *Putsch.* nullo tamen Auctore adjecto.

SUPREMITAS, atis, f. supremum tempus, mors. *Ammian. l.* 31. *c.* 15. *ad fin.* (*al. c.* 59.) Nec Valenti sepulturam, qui supremitatis honos est, contigisse. ¶ Item summa dignitas. *Claud. Mamert. l.* 2. *c.* 13. Supremitates & præeminentias adiet.

SUPREMO, &

SUPREMUM, adverbia. V. in voce sequenti.

SUPREMUS, a, um, *sommo, più alto*, ὑπέρτατος, summus, altissimus: ab obsoleto *superrimus* per syncop. *Festus:* Supremus modo significat summum: alias extremum: alias maximum. *Virg.* 4. *Georg. v.* 460. At chorus æqualis Dryadum clamore supremos Implerunt montes. *Lucret. l.* 1. *v.* 274. montesque supremos Silvifragis vexant flabris. *Senec. in Oedip. v.* 95. Supreme rupes. *Al. leg.* superna. *Claudian. de III. consul. Honor. v.* 167. stetit arce suprema Algenti qua zona riget Saturnia tractu. *h. e.* altissima cæli parte. ¶ Summus dignitate. *Plaut. Capt.* 2. 1. 1. Jupiter supreme serva me. *Vetus Poeta* apud *Plin. l.* 35. *c.* 10. *ad fin.* Regina Juno supremi conjux. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 14. Nam tu me antidhac supremum habuisti comitem consiliis tuis. *h. e.* primum, præcipuum. ¶ Item maximus, μέγιστος. Veteres, teste *Festo*, & *Gell. l.* 11. *c.* 1. duas oves & triginta boves *supremam mulctam* dixerunt. *Virg.* 3. *Æn. v.* 590. macie confecta suprema Ignoti nova forma viri. ¶ Item sæpius extremus, ultimus, novissimus, *ultimo, estremo*, ἔσχατος. *Ovid. de remed. amor. v.* 114. Supremam bellis imposuisse manum. *Martial. de Spectac. epigr.* 3. Et quem supremæ Tethyos unda ferit. *h. e.* maris Britanniam alluentis. *Colum. l.* 10. *v.* 294. jubare exorto jam nocte suprema. *h. e.* ultima parte noctis. *Claudian. de B. Get. v.* 554. Ligurum regione suprema. *Id. l.* 1. *de rapt. Pros. v.* 100. suprema sors. *h. e.* ultima, quæ Plutoni obtigit post Jovem & Neptunum. & *v.* 261. fine supremo. *h. e.* extrema telæ parte. *Virg.* 12. *Æn. v.* 803. Ventum ad supremum est. ¶ *Suprema tempestas*, & *suprema* absolute, olim erat occasus solis: postea sic dicta est pars diei inter eam, quæ *de meridie* dicitur, & vesperam, ut docet *Censorin.* mox afferendus. Nomen habuit ex eo, quod erat ultimum diei tempus, quo agi in foro licebat. In legib. XII. Tab. apud *Fest.* Sol occasus suprema tempestas esto. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 2. suprema summum diei. hoc tempus duodecim Tabulæ dicunt occasum esse solis: sed postea lex Prætoria id quoque tempus jubet esse supremum, quo præco in comitio supremam pronuntiavit populo. *Gell.* pleniorem refert XII Tabular. locum *l.* 17. *c.* 2. Ante meridiem causam conjicito, quom perorant ambo præsentes: post meridiem præsenti stlitem addicito. *Sol occasus* suprema tempestas esto. *Censorin. de die nat. c. ult.* Meridies, quod est medii diei nomen: inde de meridie: hinc suprema. quamvis plurimi supremam post occasum solis esse existimant, quia est in XII. Tabulis scriptum sic: Sol occasus suprema tempestas esto. Sed postea M. Prætorius trib. pleb. scitum tulit, in quo scriptum est: Prætor urbanus, qui nunc est, quique posthac fuat, duos lictores apud se habeto: iisque usque ad supremam jus inter cives dicito. Post supremam sequitur vespera, &c. *Plin. lib.* 7. *c.* 60. *de horolog.* Accensus consulum, a columna Mænia ad carcerem inclinato sidere, supremam pronuntiabat. *Plaut. Asin.* 5. 5. 2. Mater supremam mihi tua dixit, domum ire jussit. Ita *Turneb.* Al. leg. *supremum*. Priore lectione alluditur ad morem indicandi supremam, post quam dimittebantur in judiciis actores & rei. Altera ad morem dicendi novissima verba (ut est apud *Virg.* 6. *Æn. v.* 231.) in funeribus: qua de re infra dicetur. ¶ Sæpissime *supremus* refertur ad ultimum vitæ tempus, mortem, funus, exsequias. *Cic. Phil.* 1. *c.* 14. Acerbissimum ejus diem supremum malim, quam L. Cinnæ dominatum. *Id.* 2. *de Legib. c.* 9. Incestum pontifices supremo supplicio sanciunto. *Tibull. lib.* & *eleg.* 1. *v.* 73. suprema mihi cum venerit hora. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 668. supremi tori. *h. e.* lecti funebris. *Id. in fin. l.* 1. *Amor.* ignes. *h. e.* rogi. *Virg.* 11. *Æn. v.* 61. Mille viros, qui supremum comitentur honorem. *h. e.* exequias. *Petron. in Satyr. cap.* 112. Corpus supremo officio mandare. *h. e.* sepulturæ. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 151. supremo in tempore deesse alicui. *h. e.* cum in vitæ discrimine versatus. *Sil. l.* 7. *v.* 708. suprema ac fœda precari. *h. e.* ut aliquis ta occidat. *Virg.* 8. *Æn. v.* 585. hæc genitor digressu dicta supremo Fundebat. *h. e.* post quem non erat amplius filium visurus. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 521. & *l.* 3. *Trist. el.* 3. *extr.* sociumque tori

vocat

vocat ore supremo. *h. e.* moribundo, nec amplius locuturo. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 66. Claudius admotus supremis. *vicino a morte*. & *l.* 6. *s.* 50. Appropinquare supremis. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *a med.* & *Plin. l.* 7. *epist.* 20. & 31. Suprema hominum judicia. *h. e.* testamenta. *Id. l.* 9. *ep.* 19. Supremi tituli. *h. e.* inscriptiones sepulcrorum. *Plin. alter l.* 37. *c.* 2. *a med.* Nero in suprema ira duos calices crystallinos fregit. *h. e.* mox occidendus. *Id. l.* 7. *c.* 45. Augusti suprema cura. *Id. ibid. c.* 37. Suprema in senecta lapsu scalarum exanimatus est. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 289. Phrygiæ casus venisse supremos, *h. e.* excidium. Sic *Virg.* 5. *Æn. v.* 190. Trojæ sors suprema. *Martial. l.* 5. *epigr.* 33. & 40. Supremæ tabulæ. *testamento.* ¶ *Suprema, orum*, mors, funus. *Quintil. in proœm. l.* 6. *a med.* Quo illa animo mensium octo valetudinem tulit! ut me in supremis consolatus est! *Plin. l.* 34. *c.* 8. *sub fin.* Hercules torva facie, sentienteque suprema. *Id. l.* 16. *c.* 44. Circa suprema Neronis. *Id. l.* 7. *c.* 3. Supremis divi Augusti. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 61. solvere suprema militibus. & *l.* 3. *c.* 49. Carmine suprema alicujus deflere. *Id.* 4. *Hist. cap.* 59. Agitare de supremis. *pensar di ammazzarsi*. & *c.* 44. Planctus, & lamenta, & supremorum imago præsenti circumdata. *Quintil. decl.* 8. *c.* 10. Longe ventura suprema prospicere. & *ibid.* Vidimus frequenter ad vitam post conclamata suprema redeuntes. ¶ Interdum *suprema* sunt τὰ λείψανα, reliquiæ & cineres cadaveris in rogo combusti. *Solin. cap.* 1. (*al.* 5.) *a med.* Priscorum testantur molem Orestis suprema. *Ammian. l.* 25. *c.* 9. (*al.* 31.) *in fin.* Cum Juliani supremis Procopius mittitur, ea humaturus in suburbano Tarsensi. ¶ Item ultima voluntas, *testamento*. *Quintil. declam.* 2. *c.* 2. Neque gravissimum patrem suprema sua juveni jactasse crediderim. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 8. Nihil primo senatus die agi passus, nisi de supremis Augusti. *Papinian. l.* 29. *tit.* 1. *leg.* 36. Miles in supremis ordinandis, ignarus uxorem esse prægnantem, &c. ¶ *Supremo*, & *supremum* adverb. more. *Plin. l.* 21. *c.* 53. Anima exitura supremo. *sul fin della vita*. & *c.* 37. *sect.* 55. Ut neque ab homine supremum eos (*oculos*) spectari fas sit. *sul punto della morte*. & *Ovid.* 12. *Met. v.* 526. Quæ mihi tunc primum, tunc est conspecta supremum. *per l'ultima volta*. Sic *Tacit.* 4. *Hist. cap.* 14. Liberi a parentibus supremum dividuntur. *per non vedersi mai più*. & *Quintil. decl.* 6. *cap.* 6. *ad fin.* Supremum, & in æternum. *Virg.* 3. *Æn. v.* 67. animamque sepulcro Condimus, & magna supremum voce ciemus. V. *Conclamo*. ¶ Apud *Festum*, & in vet. Lap. apud *Manut. in Orthogr.* & in alio apud *Mazzoch. de Ascia, pag. m.* 130. duplici *pp suppremus* scribitur, sed contra est frequentior usus, & poetarum auctoritas primam sæpe corripientium.

SUPUS. V. *Suppus*.

SURA, æ, f. *polpa della gamba, polpaccio*, γαστροκνημία, pars posterior humani cruris crassior & carnosior. *Plin. l.* 11. *c.* 46. *a med.* Suræ homini tantum, & crura carnosa. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 120. Rufus quidam, ventriosus, crassis suris. *Turpil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 5. Apertæ suræ, brachia autem procera horrorem mihi ex corde exsuscitabant. *Ovid.* 3. *de art. am. vers.* 623. sura chartas celare ligatas. *Lactant. de opif. Dei, cap.* 13. *circa med.* Crura non æquali modo ducta, ne indecens habitudo deformaret pedes: sed teretibus suris clementer extantibus, sensimque tenuatis, & firma sunt, & ornata. *Claudian. lib.* 2. *in Eutrop. v.* 342. pars comprime suras Cruraque signati nigro liventia ferro. *Juvenal. sat.* 16. *v.* 14. grandes magna ad subsellia suræ. ¶ Synecdoche potest esse in his, *h. e.* ut sura pro crure ponatur. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 32. & *Æn.* 1. *v.* 341. alte suras vincire cothurno. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 80. Ubi suram aspicias, scias, posse eum gerere crassas compedes. *Horat. lib.* 2. *od.* 4. *v.* 21. Brachia, & vultum, teretesque suras Integer laudo. *Virg.* 12. *Æn. v.* 430. suras incluserat auro. *Grat. in Cyneg. v.* 338. tegat imas fascia suras. ¶ Item os minus ipsius cruris, quod Anatomici *fibulam* vocant. *Cels. sub fin. cap.* 1. *lib.* 8. Alterum os ab exteriore parte suræ positum est: quod ipsum quoque sura recte nominatur. id brevius, supraque tenuius, ad ipsos talos intumescit. Adde *caput* 11. ¶ *Sura* cognomen fuit apud Romanos. Mamilium Suram memorat *Plin. l.* 18. *cap.* 16. Suram proconsulem *l.* 7. *cap.* 12. *ad fin.* Accium Suram *Plin. alter l.* 10. *ep.* 7. L. Licin. Suram. *Lapides* apud *Gruter. pag.* 429. *n.* 3. 4. 5. 6. &c. Aurelium Suram, *ibid. pag.* 762. *n.* 3. Duos alios Suras *Martial. lib.* 1. *epigr.* 5. & *l.* 6. *epigr.* 64. P. Cornelium Lentulum Suram, Catilinæ socium, & ob id in carcere necatum, fama est, inquit *Plutarch. in Cicer.* inde cognomen accepisse, quod cum Sullæ quæstor fuisset, & magnam vim pecuniæ prodegisset, postulatus rationem reddere dixit, se non posse, sed præbiturum suram verberandam: quod facere solent pueri, cum in pilæ ludo peccarunt. ¶ *Sura* pro *Syra* nomen est ancillæ apud *Plaut. Trucul.* 2. 4. 51. & 2. 6. 60. & *Terent. Hecyr. a.* 1. *sc.* 1. & 2. Sic *Suria* pro *Syria*, apud *Plaut. Trucul.* 2. 6. 49. & apud *Tacit. Ann.* 2. *c.* 77. & alibi. Adde *veter. Lap.* apud *Gruter. pag.* 32. *n.* 5. Sic *Donat.* ad *Terent. Hecyr.* 1. 2. 8. Sura veteres legerunt, *u* pro *i* ponentes, ut Musia, Suria.

SURCLO, as, a. 1. per syncop. pro *surculo, as*, est surculo connectere, ligare. *Apic. l.* 4. *c.* 5. & *l.* 7. *c.* 2. &c.

SURCULACEUS, a, um, ξυλοειδὴς, surculo similis. *Plin. l.* 19. *c.* 7. Semina duritie surculacea.

SURCULARIS, re, ξυλοειδὴς, ad surculos pertinens. *Colum. l.* 3. *c.* 11. *circa med.* Considerandum est, surcularia, necne, sit terra. idque facillime exploratur per stirpes, quæ sua sponte proveniunt. *h. e.* surculos & virgulta progignens.

SURCULARIUS, a, um, surcularis, πολύκλωνος. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *a med.* Leges colonicas tollis, in quibus scribimus: Colonus in agro surculario ne capra natum pascat. *h. e.* surculis consito. ¶ *Surcularia cicada*, quæ in surculis arborum vivit. *Plin. l.* 11. *c.* 26. *in fin.* Quidam duo alia genera cicadarum faciunt: surculariam, quæ sit grandior: frumentariam, quam alii avenariam vocant. apparet enim simul cum frumentis arescentibus.

SURCŬLO, as, a. 1. surculos, stolones, ramulos amputo: *ut pampino, rusco*. *Colum. l.* 5. *c.* 9. *a med.* Plantæ non nisi post biennium ferro tangendæ: ac primo surculari debent, ita ut simplex stilus altitudinem maximi scrobis excedat.

SURCULŌSE, adverb. *Plin. l.* 18. *c.* 16. *sub fin. de herba Medica*. Arescit surculose, ac postremo in pulverem inutilem extenuatur. *h. e.* postquam viridia crevit, ac tener, demum lignosa fit, & surculis durioribus arescit.

SURCULŌSUS, a, um, surculi naturam habens, lignosus, duriusculus, φρυγανώδης. *Plin. l.* 12. *c.* 19. quatuor digitis surculosus, arido similis. *Id. l.* 24. *c.* 15. Surculosa herba. *Id. l.* 19. *c.* 6. Surculosæ radices. *Id. l.* 27. *c.* 11. Surculosi ramuli.

SURCŬLUS, li, m. *ramuscello, pollone, germoglio, sorcolo*, φρύγανον, κλάδιον, ramulus, sarmentum in arbore nascens, vel ab eo resectum: diminut. a *surus*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 85. Nec pingues unam in faciem nascuntur olivæ, nec surculus idem Crustumiis, Syriisque pyris. *Plin. l.* 29. *c.* 6. *ante med.* Surculus ex nido milvi pulvino subjectus. *Colum. l.* 6. *c.* 15. Si forte bos surculum calcaverit, aut acuta testa, vel lapide ungulam pertuderit. *tronconcello, stecco*. & *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 35. Ubi surculus corpori infixus est. *Id. l.* 8. *c.* 10. *sect.* 6. Digitum fractum satis est ad unum surculum deligari. *stecca, stecchetto, fusello*. ¶ In illo *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 28. Ut ex jure civili, surculo defringendo, usurpare videantur. *Turneb. l.* 21. *Adversar. c.* 14. docet significari morem inductum a Jureconsultis, ut qui possessionem agri arboribus consiti caperet, inde surculum defringeret, secumque auferret. Similiter si ager plantis careret, glebam sumebant. V. *Consertus*. ¶ Præcipue surculus dicitur, qui ex arbore reciditur, inserendi aut deponendi gratia, *marza, maglinolo, nesto* qui & *semen*, & *malleolus*, & *talea* dicitur. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 69. Da mihi ex ista arbore, quos seram, surculos. Multa de his *Varro l.* 1. *R. R. c.* 40. & 41. & *Plin. l.* 17. *c.* 14. & 21. &c. *Id. ibid. c.* 10. *a med.* Salix vel inverso surculo seritur. ¶ Item planta minor, virgultum, stirpa, frutex, *virgulto, pianta*. *Colum. l.* 7. *c.* 4. *ante med.* Campi liberi, & omni surculo ruboque vacantes. & *c.* 12. *a med.* Surculo consitus ager. *Id. l.* 4. *c.* 28. Tres esse motus in omni surculo naturales: unum, quo germinet; alterum, quo floreat; tertium, quo maturescat. Adde *l.* 2. *c.* 15. *a med. l.* 3. *c.* 1. & *l.* 9. *c.* 4.

SURDASTER, stri, *mezzo, e alquanto sordo*, ὑπόκωφος, aliquantum surdus. diminutivum, ut *Priscian. l.* 3. *pag.* 610. & 618. & *l.* 4. *pag.* 620. *Putsch.* docet. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 40 Erat surdaster M. Crassus: sed aliud molestius, quod male audiebat.

SURDE, *sordamente*, κωφῶς. *Afran.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 194. *Putsch.* Amentes, quibus animi non sunt integri, surde audiunt. *h. e.* audiunt quidem, sed vel non intelligunt, vel non attendunt.

SURDESCO, is, n. 3. *divenir sordo*, κωφόομαι, surdus fio, obsurdesco. *Augustin. epist.* 157. *c.* 4. *edit. Parisiens.* In parte aures aperiant, in parte surdescant.

SURDIGO, iginis, f. surditas. *Marcell. Empir. c.* 9. *a med.* Auricula, quæ molestiam surdiginis patitur. & *mox*. Apri lotium remediat surdiginem.

SURDITAS, atis, f. *sordità*, κώφωσις, privatio sensus audiendi. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 40. In surditate vero quidnam est mali? *Cels. l.* 6. *c.* 7. *sect.* 7. *extr.* Immaturæ uvæ succus adversus surditatem satis proficit.

SURDUS, a, um, *sordo*, κωφὸς, qui aurium sensu caret. De notatione V. Etymologos. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 3. Surdus varietates vocum, aut modos noscere non potest. *Id. Tuscul.* 5. *c.* 40. Epicurei nostri Græce fere nesciunt, nec Græci Latine. Ergo hi in illorum, & illi in horum sermone surdi. *Tibull. in fin. l.* 4. surdis auribus esse. *Plaut. Cas.* 3. 3. 2. Metuo, ne non sit surda, atque hæc audierit. *Id. Mil.* 3. 1. 200. Audio. ne me surdum verbera. *h. e.* ne me, ut surdum, obtundas, eadem sæpius iterando. ¶ Sæpe *surdus* est, qui audire non potest, aut non vult, & qui nulla re movetur, aut flectitur. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 6. *v.* 61. nec te precibusve minisve Movimus, o foribus surdior ipse tuis. *Id.* 14. *Met. v.* 711. Surdior illa freto surgente. *Horat. epod. ult. v.* 34. Non saxa nudis surdiora navitis. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 24. & *Pers.* 4. 9. 13. Ballio, audi. *Bal.* surdus sum. profecto inanilogus es. *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 27. Ille quidem male gratus, & ad mea munera surdus. *Propert. l.* 2. *el.* 16. *v.* 13. De se quodcumque ad surdas mihi dicitur aures. & *eleg.* 13. *v.* 48. Jupiter & surda negligit aure preces. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 28. Per nunquam surdos in tua vota deos. *Lucan. l.* 8. *v.* 681. sed surda vetante Tendebat geminas amens Cornelia palmas. *Sil. l.* 11. *v.* 354. surdus timori. *h. e.* qui timore non deterretur. ¶ Cum genitivo *Sil. l.* 10. *v.* 554. Mars genitor, votorum haud surde meorum. *Id. l.* 1. *v.* 692. surdus pretiorum. *Colum. l.* 3. *c.* 10. *a med.* Idque nobis Porta velut surdis veritatis, indulget. ¶ Translate *Ovid.* 9. *Met. v.* 635. surdaque adhibent solatia menti. *Martial. l.* 10. *epigr.* 13. Et madet, heu! lacrymis janua surda tuis. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 6. *v.* 54. surdæ fores. *Id.* 1. *de art. am. v.* 541. Thesea crudelem surdas clamabat ad undas. *Stat.* 12. *Theb. v.* 200. nec surda feræ pulsabimus urbis Limina. *Propert. l.* 4. *el.* 11. *v.* 4. tuas lacrymas litora surda bibent. *Liv. l.* 2. *c.* 3. Leges rem surdam, inexorabilem esse. *Plin. l.* 18. *c.* 3. *ad fin.* Surda tellus. *h. e.* quæ culturæ non respondet. *Stat.* 9. *Theb. v.* 864. & surdos expedit arcus. *h. e.* qui non parebunt tendenti, neque ictum perferent. ¶ *Surdo cantare*, proverb. præcepta dare negligenti, aut recusanti,

pre-

predicare a' porri. *Propert. l. 4. el. 8. v. 47.* Cantabant surdo, nudabant pectora caeco. *Virg. Ecl. 10. v. 8.* Non canimus surdis: respondent omnia silvæ. *Liv. l. 40. c. 7.* Quæ præcepta vereor ne vana surdis auribus cecinerim. Sic *Terent. Heaut. 2. 1. 10.* Næ ille haud scit, quam mihi nunc surdo narret fabulam. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 199.* narrare asello fabellam surdo. ¶ Præterea *surdus* est etiam qui non auditur, mutus, tacitus, de quo nulli loquuntur. *Juvenal. sat. 7. v. 71.* Surda nihil gemeret grave buccina. *Propert. l. 4. el. 5. v. 56.* Ille tibi sit surda sine arte lyra. *Stat. l. 5. silv. 4. v. 19.* mihi surda sine illo plectra. *Sil. l. 8. v. 248.* Atque illi sinu lane gentis, surdumque parentum nomen. *h. e.* ignobile, obscurum. *Id. l. 6. v. 75.* & haud surda tractarat prœlia fama. *Stat. 4. Theb. v. 359.* opus surdum atque ignobile. *Plin. l. 22. c. 2. a med.* Auctoritas quanta debeatur etiam surdis, hoc est ignobilibus herbis, perhibebitur. *Juvenal. sat. 13. v. 193.* quos diri conscia facti Mens habet attonitos, & surdo verbere cædit. *h. e.* occulto, tacito. Sic *Plin. l. 29. c. 1. a med.* Surdi ictus. *Ovid. l. 2. ex Pont. ep. 6. v. 31.* & quoniam laudem pietate mereris, Non erit officii gratia surda tui. *h. e.* a me non tacebitur. ¶ *Surda vota* apud *Pers. sat. 6. v. 28.* sunt, quibus dii surdi fuerunt. ¶ *Surdus locus*, ubi sonus & vox supprimitur, *muto*. *Varr. l. 8. de L. L. c. 38. circa med.* Surdum theatrum. *Vitruv. l. 5. c. 3. de theatris.* Diligenter est animadvertendum, ne sit locus surdus, sed ut in eo vox quam clarissime vagari possit. *Senec. in Herc. Fur. v. 576. de Orpheo.* Mulcet non solitis vocibus inferos, & surdis resonat clarius in locis. *scilicet* ibi degunt umbræ silentes, ea est sedes silentum, &c. V. *Silens*. ¶ *Surdus sonus* est durus, mutus, insuavis. *Quintil. l. 12. c. 10. ante med.* Zephyri, & Zopyri si nostris litteris scribantur, surdum quiddam & barbarum efficient. ¶ Quandoque refertur ad visum. nam *surdus color* est fulgore carens, languidus, hebes, obtusus, *smorto*. *Plin. l. 37. c. 5. de smaragdis.* Quibusdam intercurrit umbra, surdusque fit color. *& ibid. a med.* Poliuntur sexangula figura, quoniam hebescunt, ni color surdus repercussu angulorum excitetur. ¶ Et ad odoratum. *surdus* enim *odor* est remissus, languidus, & qui vix sentitur. *Pers. sat. 6. v. 36.* spirent cinnama surdum. ¶ Refertur ad alia quoque. *Plin. c. 2. l. 35.* Argenteæ facies surdo figurarum discrimine. *h. e.* obscuro, & vix internoscendo, cum colorum ac picturæ lumine nullo illustrentur. *Id. l. 13. c. 15. a med.* Mensæ vitia, lignum: ita vocatur materia surda, & indigesta simplicitas. *h. e.* in qua nulla venarum varietas, nullus splendor. ¶ *Res surdæ*, inanimæ, sensus expertes. *Plin. initio l. 20.* Res surdæ, ac sensu carentes. *Id. lib. 24. c. 1.* Surdis etiam rerum sua cuique sunt venena, ac minimis quoque. Adde *in fin. l. 27.* ¶ Superlat. *surdissimus* est *Augustini epist. 38. (al. 41.)*

SURENA, æ, f. nomen piscis est apud *Varron. 4. de L. L. c. 12.* ¶ Apud Parthos nomen erat summi magistratus post regem, cui ex officio obtingebat novum regem diademate coronare. *Tacit. Ann. 6. c. 42.* *Ammian. l. 24. c. 3. (al. 4.)*

SURGITE pro surrigite V. Vocem sequentem.

SURGO, is, rexi, ectum, a. 3. *alzar diritto*, *levare*, attollo, erigo: idem quod *subrigo*, seu *surrigo* per syncopen. *Plaut. in fin. Epid.* Plaudite, valete, lumbos surgite atque extollite. *Sil. l. 5. v. 659.* pontum surgens super æthera Corus. *Al. leg.* spargens. *Avien. in descript. Orb. v. 284.* qua Boreali vertice ad æthram Concrescunt Alpes, surgit caput Apenninus. *Al. leg.* Apennino. *Arnob. l. 5. pag. 169.* Scribit Flaccus surrexisse se deos, &c. ¶ *Surgere se* est erigi, *alzarsi*, *rizzarsi*, *levarsi*, *ἀνίστημι*, *ἐγείρομαι*, cum sedentes, aut jacentes erigimur: sed accusativus *se* usu ita omittitur, ut *surgo* neutrius naturam induisse videatur. *Cic. 3. Offic. c. 31. a med.* Surrexit e lectulo, & ad se adolescentem jussit venire. *Id. 6. Verr. c. 65. in fin.* Prætor de sella surrexit & abiit. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 230.* Sella surgere, caput aperire solitum. Al. aliter leg. *Plin. l. 3. ep. 5. a med.* surgere a cœna. *Ovid. 2. Met. v. 770. & 6. Fast. v. 755.* Surgere humo. *Id. 3. Met. v. 273.* solio. *& l. 9. v. 701. & lib. 11. v. 578.* toro. *Virg. 7. Æn. v. 771.* ab umbris Mortalem infernis ad lumina surgere vitæ. ¶ *Surgere* absolute, a lecto, & a somno surgere, *levarsi di letto*. *Cic. 2. de Invent. c. 4. ad fin.* Ille multo ante lucem surrexit. *Ovid. Met. 13. v. 676.* mensa somnum petiere remota, Cumque die surgunt. *Id. 1. Amor. el. 13. v. 21. ad Auroram.* Non tu causidico, non tu jucunda diserto. Cogitur ad lites surgere uterque novas. *& vers. 38.* Surgis ad invisas a sene mane rotas. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 81.* vegetus præscripta ad munia surgit. ¶ De his, qui surgunt dicendi causa. *Cic. pro Rosc. Amer. initio.* Credo, vos mirari, quid sit, quod, cum tot summi oratores sedeant, ego potissimum surrexerim. *Id. 2. de Orat. c. 78.* Surgere ad dicendum. Adde *Ovid. 13. Met. v. 2.* ¶ Ponitur pro existere, oriri, nasci, erumpere, *sorgere*, *nascere*, *spuntare*. *Senec. in Thyeste, v. 822.* Sol occiduus tenebras jubet surgere. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 72.* huncine solem Tam nigrum surrexe mihi? *syncope pro* surrexisse. *Ovid. 4. Met. v. 92.* lux Præcipitatur aquis, & aquis nox surgit ab iisdem. *Id. 4. ex Pont. ep. 9. v. 53.* Surgat pius ignis ab ara. *Martial. lib. 14. epigr. 85.* solet a nudo surgere ficus equo. *& epigr. 167.* trito pollice pusula surgit. *Quintil. lib. 8. cap. 3. sub init.* Amœni fontes surgentes. *sorgenti*. *Virg. 3. Georg. v. 400.* surgente die. *Id. 3. Æn. v. 481.* surgentes austri. *Id. 1. Georg. v. 161.* nec potuere seri, nec surgere messes. *Id. Ecl. 4. v. 8.* ferrea primum Desinet, ac toto surget gens aurea mundo. ¶ Item pro crescere ab imo in altum attolli, *innalzarsi da fondamenti*, *crescere*. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 124.* venerata Ceres culmo surgeret alto. *Ovid. 3. Met. v. 391.* Vivaque per timar, proceraque surgit arundo. *Virg. 1. Æn. v. 369.* ingentis cernes Mœnia, surgentemque novæ Carthaginis arcem. *Ovid. Met. 8. v. 192.* Fistula disparibus paulatim surgit avenis. *Colum. l. 6. c. 15.* Fruticem surrectiorem in altitudinem compescere. *Virg. 3. Æn. v. 196.* & *Ovid. 14. Met. v. 711. & lib. 15. v. 508.* mare surgit. *si gonfia*. & *Pers. sat. 3. v. 95.* surgit tibi lutea pellis. *h. e.* intumescit. *Ovid. Met. 1. v. 43.* Jussit extendi campos, subsidere valles, lapidosos surgere montes. *Lucan. lib. 2. v. 678.* tunc aggere multo Surgit opus. *Plin. 6. ep. 16. a med.* Area cineribus mixtisque pumicibus surrexerat. ¶ *Surgere* etiam dicuntur, quæ alta & erecta stant. *Juvenal. sat. 6. v. 528.* in æde Isidis, antiquo quæ proxima surgit ovili. *& sat. 10. v. 43.* volucris, sceptro quæ surgit eburno. *Virg. 10. Æn. v. 476.* humeri surgunt qua tegmina summi. *& vers. 725.* surgentem in cornua cervum. ¶ Translate *Virg. 1. Æn. v. 582.* quæ nunc animo sententia surgit? *& lib. 9. v. 667.* pugna aspera surgit. *& lib. 10. v. 28.* In Teucros Ætolis surgit ab Argis Tydides. *h. e.* insurgit. *& l. 12. v. 313.* discordia surgit. *Senec. in Thyest. v. 943.* dolor ex aliqua causa surgens. *Tacit. 2. Histor. c. 42.* Rumor surgit. *Virg. Æn. 6. v. 103.* non ulla laborum, O virgo, nova mi facies, inopinave surgit. *mi si presenta*. *& l. 10. v. 813.* sævæ altius iræ Dardanio surgunt ductori. *la collera monta*. *& l. 4. Æn. v. 274. l. 6. v. 364. & l. 10. v. 524.* Ascanium surgentem, & spes heredis Iuli Respice. *h. e.* ad majora procedentem. *& l. 4. 47.* Quam tu urbem, soror, hanc cernes! quæ surgere regna Conjugio tali! *Ovid. 5. Fast. v. 228.* surgit honor. *h. e.* venit. *Id. 1. de art. am. v. 186.* surgit ingenium suis velocius annis. *Id. 1. Amor. el. 1. v. 27.* Sex mihi surgat opus numeris, in quinque residat. *h. e.* incipiat. *Virg. 6. Æn. v. 762.* surgere ad auras ætherias. *venir alla luce*, *nascere*. ¶ Passive impersonaliter. *Juvenal. sat. 4. v. 144.* Surgitur, & magno proceres exire jubentur Concilio. *Jul. Obsequ. de prodig. c. 130.* Nocte luna ita fulsit, ut, tanquam die orto, ad opus surgeretur. ¶ *Surrexti*, syncope pro *surrexisti*. *Martial. l. 5. epigr. 80.*

SURIA. V. *Sura* in fin.

SURIO, is, n. 4. *κασσωρίζω*, libidine prurio: a *sus*. Propria enim de suibus dicitur: translate de aliis brutis, & homine. *Fest.* in *Suillum*: Immundissimi sunt sues ex omni mansueto pecore, & ardentissimæ libidinis: ita ut opprobrium mulieribus inde tractum sit, cum subare, & surire dicuntur. ¶ Sunt, qui ita distinguunt, ut *subare* de feminis dicatur, *surire* de maribus. *Arnob. l. 5. pag. 177.* Ejus lascivia surientis assumpta, &c. Adde *Apul.* cujus verba V. in *Subo*.

SURIUS. V. in *Surus*.

SURPICULA. V. *Sirpicula*.

SURPTUS. V. *Surreptus*.

SURPUI. V. in *Surripio*.

SURRECTIO, onis, f. *risorgimento*, *ἀνάστασις*, resurrectio. *Arator in Act. Apost. c. 4. l. 1. v. 314.* surrectio Christi Ut furto celetur, emis. V. *Subrectio*.

SURRECTITIO. V. *Subreptitie*.

SURRECTUS. V. *Subrectus*.

SURREGIT, & Sorctus antiqui ponebant pro *surrexit* & ejus participio: quasi sit surrectus. quibus L. Livius frequenter usus est. *Festus*.

SURREMIT, sumpsit. Inque manum surremit hastam. *& mox.* Idem surrempsit usurpavit pro, puerum sustulerit. Hæc *Festus*: quæ mutila esse videntur, atque excidisse nomen Scriptoris.

SURRENTINUS, a, um, *Συρρεντῖνος*, ad Surrentum pertinens, quod est oppidum maritimum extremæ Campaniæ non procul a promontorio Minervæ. *Plin. l. 3. c. 5.* Surrentini montes. *Id. l. 14. c. 6. & l. 23. c. 1. circa med.* laudat Surrentina vina, convalescentibus maxime probata propter tenuitatem salubritatemque: eisque tertiam dat palmam post Setina, & Falerna. *Ovid. 15. Met. v. 710.* Et Surrentino generosos palmite colles. V. *Stat. l. 2. silv. 2.* præterea *Plin. eod. l. 14. c. 2. sub fin. & l. 35. c. 12. a med.* Surrentina tellus, hoc est calices fictiles commendat, bibendis vinis aptissimos. *Martial. l. 14. distich. 110.* Surrentina bibis, nec murrhina picta, nec aurum Sume: dabunt calices hæc tibi vina suos. *Id. l. 14. distich. 102.* Accipe non vili calices de pulvere natos, Sed Surrentinæ leve toreuma rotæ.

SURREPO, &c. V. *Subrepo*.

SURREPTUS, & Subreptus, a, um, *tolto di nascosto*, *rubato*, *rapito*, *ὑφαρπασθείς*, clam & dolo raptus, furto ablatus, subductus. *Lex vetus Atinia* apud *Gell. l. 17. c. 7.* Quod subreptum erit, ejus rei æterna auctoritas esto. *Plaut. Pæn. 5. 4. 76.* Hujusce filias apud vos habetis servas, quas vos ex patria liberas surreptas esse scitis. *Id. Pæn. prol. v. 104.* Rogitat, unde sit, cujatis, captane, an surrepta sit. *Lucan. l. 10. v. 518.* subrepta paratis a famulo Ganymede dolis Arsinoe. *Sueton. de Grammat. c. 15. ad fin.* Puer adhuc catenis subreptus, refugit in patriam. *Cic. 14. Phil. c. 4.* Qua enim in urbe tam immanis Annibal capta, quam in Parma surrepta Antonius? *h. e.* per dolum occupata. ¶ *Surptus* syncope est, habeturque apud *Plaut. Pæn. 4. 2. 80. & 5. 2. 98.* ut quidem in multis MSS. legitur. Item *surruptus* in quibusdam codicib. citata lege *Atinia*, & apud *Plaut. Pæn. prol. v. 109.* &c.

SURRIGO. V. *Subrigo*.

SURRIPIO, & Subripio, is, ipui, reptum, a. 3. *togliere di nascosto*, *rubare*, *trafugare*, *ὑφαρπάζω*, clam & dolo aufero, suffuror, subduco: a *sub*, & *rapio*. *Cic. in Brut. c. 19. a med.* Qui a Nævio vel sumpsisti multa, si fateris; vel si negas, surripuisti. *Id. pro Dom. c. 25. a med.* Qui ex ejus custodia, per insidias, regis filium captivum surripuisset. *Id. Fam. 13. ep. 77. a med.* Servus meus cum multos libros surripuisset, aufugit. *Horat. l. 2. epist. 16. v. 55.*

Nam

Nam da mille fabæ modiis cum surripis unum. *Martial. l. 12. epigr.* 29. Prætori mappam surripit Hermogenes. ¶ Translata *Cic. Attic. l. 3. ep.* 16. Etsi in ipso itinere & via discedebant tabellarii & eramus in cursu, tamen surripiendum aliquid putavi spatii, ec, &c. *rubar un po' di tempo.* & *Plaut. Men.* 3. 2. 26. Surripuisti te mihi dudum de foro. *mi ti sei sottratto:* a meo conspectu te subduxisti. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 11. v. 8. Cum me surripuit Principis ira tibi. *Id. Heroid. ep.* 11. v. 66. Crimina sunt oculis subripienda patris. *h. e.* subtrahenda. *Senec. ep.* 1. Tempus, quod adhuc aut auferebatur, aut surripiebatur, aut excidebat, collige, & serva. *auferebatur* a potentioribus per officia & cultum: *surripiebatur* ab amicis per blanditias & sermones: *excidebat* tua negligentia. Ita *Lipsius*. *Cic. Parad.* 6. *sub fin.* Virtus nec eripi, nec surripi potest unquam. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 2. v. 39. Sed quid solus agam? quaque infelicia perdam Otia materia, surripiamque diem? *h. e.* animo meo tristi subtraham, consumam, transigam. *Petron. in Satyr. c.* 119. Persarum ritu male pubescentibus annis Subripuere viros. *h. e.* virilitatem exsecando ademerunt. ¶ Syncope est in his *Horatii l.* 2. *sat.* 3. v. 283. unum me surpite morti. *h. e.* subducite, surripite. *&* *l.* 4. *od.* 13. v. 20. Quæ me surpuerat mihi. & *Lucret. lib.* 2. v. 314. Cernere jam nequeas, motus quoque surpere debent. & *Plauti Capt. prol.* v. 8. Puerum servus surpuit. Adde 3. 5. 102. & 3. 4. 14.

SURROGO. V. *Subrogo.*

SURRUPTUS. V. *Surreptus.*

SURSUM, & Sursus, adverb. *su*, *insù*, *in alto*, ἄνω, in supera parte, & versus superam partem: & inservit verbis tum quietis, tam motus. Contrarium est *deorsum*. & videtur conflari ex *super* & *versum*. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 6. Qui colunt deorsum, magis æstate laborant; qui sursum, magis hieme. *h. e.* campestres agros aut collinos. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 56. Nares, eo quod omnis odor ad supera fertur, recte sursum sunt. & *c.* 33. *a med.* Naturis his, ex quibus omnia constant, sursum deorsum, ultro citroque commeantibus. *Terent. Eun.* 2. 2. 47. Te totos hos menses quietum reddam, ne sursum deorsum cursites. *Id. Adelph.* 4. 2. 35. Præterito hac recta platea sursum. *Plaut. Amph.* 3. 4. *in fin.* Dein sursum ascendam in tectum. *Martial. l.* 1. *epigr.* 97. Aspicit nihil sursum. *Gell. sub fin. lib.* 1. Propellere aliquid sursum. *Tubero apud eund. l.* 6. *c.* 4. Palpebras quoque ejus ne connivere posset, sursum ac deorsum insuebant. ¶ Jungitur cum *versum*, aut *vorsum Lucret. lib.* 2. v. 188. Sursus enim versus gignuntur, & augmina sumunt. *Cato R. R. c.* 33. Vineam sursum vorsum semper ducito. *Cic. in Orat. c.* 39. *a med.* Cum gradatim sursum versus reditur. ¶ Proverbii speciem habet illud *Senec. epist.* 44. Omnia ista longa varietas miscuit, & sursum deorsum fortuna versavit. *Petron. in fragment. Tragur. c.* 63. *sub fin.* Sunt mulieres plus sciæ, sunt nocturnæ, quod sursum est, deorsum faciunt.

SURUS, *i*, m. palus, fustis, ut *Festus* docet & suo loco, & in *Rigidus*, & eo *Ennium* usum esse ait. Inde est diminutivum *surculus*. Hinc *crebrisurum* teste *eodem* apud *Ennium* significat vallum crebris suris, id est palis munitum. ¶ Præterea *Surus* est Syrus, ex consuetudine Latinorum vertendi in *u* græcam υ: & *Suria* est Syria. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 3. *n.* 1. Jovi O. M. & Deæ Suriæ. *h. e.* Cybele. Adde alias *pag.* 86. *n.* 4. 5. 6. Sic pro Sylla *Sulla*, *Phryges Pbruges*, & alia multa. V. *Sura* in fine.

SUS, (*raro* Suis,) suis, m. & f. *porco*, *porca*, ὗς, σῦς, porcus, vel porca, & dicitur tam de ferie, quam domesticis. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 4. *ante med.* Sus Græce dicitur ὗς, olim θῦς ab illo verbo, quod dicunt θύειν, quod est immolare. Ab suillo enim genere pecoris immolandi initium primum sumptum videtur: cujus vestigia, quod initiis Cereris porci immolantur, & quod initiis pacis, fœdus cum feritur, porcus occiditur: & quod nuptiarum initio antiqui reges, ac sublimes viri in Hetruria in conjunctione nuptiali, nova nupta & novus maritus primum porcum immolant. *Ovid. l.* 4. *Fast.* v. 414. A bove succincti cultros removete ministri, Bos aret, ignavam sacrificate suem. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 64. Sus vero quid habet præter escam? cui quidem, ne putresceret, animam ipsam pro sale datam dicit esse Chrysippus? *Varr. l.* 2. *R. R. cap.* 1. *ante med.* De suibus nemini ignotum, nisi qui apros non putat sues vocari. & *c.* 4. Qui suum gregem vult habere idoneum. *Horat. l.* 2. *epist.* 1. v. 73. lutulenta ruit sus. *Prudent. l.* 1. *contra Symmach.* v. 813. Spurca suis nostro amne natat. *Plin. l.* 28. *c.* 17. Macræ suis feminæ herbis pastæ lardum. *Martial. de spect. epigr.* 14. Sus fera, jam gravior, maturi pignora ventris Emisit fetum. ¶ Sues Veneri invisi fuerunt. *Fest.* in *Suillum*: Suillum genus invisum Veneri prodiderunt Poetæ, ob interfectum ab apro Adonim, quem diligebat dea: quidam autem, quod immundissimi sint sues ex omni mansueto pecore, & ardentissimæ libidinis, ita ut opprobrium mulieribus inde tractum sit, cum subare & surire dicuntur. ¶ *Sus Minervam docet*, est, indoctus docet sapientem. *Fest.* Sus Minervam in proverbio est, ubi quis id docet alterum, cujus ipse inscius est. *Cic.* 1. *Acad. c.* 4 *retr.* Nam etsi non sus Minervam, ut ajunt, tamen inepte quisque Minervam docet. *Id.* 2. *de Orat. c.* 37. *ad fin.* Docebo sus (ut ajunt) oratorem eum, quem, &c. Itali dicunt, *i paperi menano a ber l'oche*. *Sidon. in carm. epist.* 17. *lib.* 7. *ad Volusian.* Rura paludicolæ temnis populosa Ravennæ, Et quæ lanigero de sue nomen habet. *h. e.* Mediolani agrum. Cum enim Gallis consilium esset eam urbem condendi, solum effodientibus ferunt inventam suem dimidia lanatam, a quo portento ductum Mediolani nomen. V. *Isidor. l.* 15. *Orig. c.* 1. *post med.* ¶ Pro genitivo *suis* olim *sueris* dixere ut *boveris* pro *bovis*. *Plaut. in fragm.* apud *Fest.* in *Spectile*. Pernam, sumen sueris, spectile, callum, glandia. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 21. *a med.* Perna a pede sueris. *Al.* aliter *leg.* ¶ In dativo plur. habet etiam *subus*, ut *bobus*. *Lucret. l.* 6. v. 974. nam setigeris subus acre venenum est. & *vers.* 977. eadem subus hæc jucunda videtur. *Plin. l.* 19. *c.* 4. *ante med.* A quibusdam animalium, ut subus, manditur.

SUSQUE DEQUE, ἄνω καὶ κάτω, sursum & deorsum. *Sus* enim est *susum* pro *sursum*: *de* deorsum valet, præsertim in compositis ut *demitte*, *descende*, &c. *Susque deque ferre*, aut *habere* significat, inquit *Gell. lib.* 16. *c.* 9. æquo animo esse, & quod accidit non magni pendere, atque interdum negligere & contemnere: & propemodum id valet quod dicitur græce [illegible], *non curarsi punto*, *non tener conto*, *vilipendere*, *passarsene con indifferenza*. *Laberius ibid.* Nunc tu lentus es; nunc tu susque deque fers. *Plaut. Amph.* 3. 2. 3. Atque id me susque deque esse habituram putat. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 6. Otiosa illa fuerunt, legiones venire. nam de Octavio susque deque. ¶ *Susque deque esse*, est nihili esse, & de quo non sit laborandum, *esser cosa da non farne conto*, *da nulla*. *Varr.* apud *Gell. ibid.* Quod si non horum omnium similia essent principia ac postprincipia, susque deque esset. *Lucil. ibid.* Verum hæc ludus ibi, susque omnia deque fuerunt: Susque & deque fuere, inquam omnis ludus jocusque: Illud opus durum, ut Setinum accessimu' finem. *Al. leg.* susque hæc deque fuere, inquam, &c. at tollatur illud &, quod videtur superfluum. ¶ *Festus* interpretatur *susque deque*, plus minusve, quæ interpretatio non potest aptari locis allatis, neque placet Criticis.

SUSA, orum. V. *Susianus*.

SUSCEPTIO, onis, f. *intraprendimento*, ὑποδοχή, actus suscipiendi. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 9. *extr.* Quæ proficiscuntur a virtute, susceptione prima, non perfectione, recta sunt judicanda. *Id.* 1. *Acad. c.* 6. *circa med.* Laborum dolorumque susceptio. *Id. pro Mur. c.* 1. *ad fin.* Studium meæ defensionis ab accusatoribus, atque etiam ipsa susceptio causæ reprehensa est. Adde *Gell. l.* 9. *c.* 3. *extr.*

SUSCEPTO, as, a. 1. frequentativum a *suscipio*, sed ejusdem fere significationis. *Apul. l.* 2. *Metam. sub fin.* Vicariam pro me lanienam susceptavit.

SUSCEPTOR, oris, m. *intraprenditore*, [illegible], qui aliquid suscipit. *Justin. l.* 8. *c.* 3. *circa med.* Mittit, qui opinionem ferrent, regem magna pecunia locare & muros, & templa facienda: & ut per præcones susceptores sollicitarent. *h. e.* conductores, redemptores, *capi maestri*, *imprenditori*, ἐργολάβοι. ¶ Patronus, qui causam suscipit alicujus. *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 2. *Cod. Theodos. tit.* 12. *leg.* 6. Nemo militantium fiat susceptor, defensorve causarum. ¶ De eo, qui domi suæ aleatores, furta & fures, item servos fugitivos suscipit & receptat, *ricettatore*, ὑποδέκτης. *Ulpian. Dig. l.* 11. *tit.* 3. *qui est de aleatorib. leg.* 1. Susceptorem verberatum prætor non vindicat. *Paul. l.* 3. *sententiar. tit.* 3. *a med.* Sublatis susceptoribus grassantium cupido conquiescit. *Ascon. in Verr.* 3. *cap.* 39. Hic extraordinariarum Verris pecuniarum susceptor esse ostenditur. *hoc est* receptator pecuniarum ex sordidis lucris & furtis collectarum. ¶ *Susceptores* etiam dicti, qui per provincias pecuniam tributorum, & species nomine civitatum, aut Principis excipiebant, in ærarium mox inferenda, *esattori*, *cassieri*, [illegible]: eaque in codice describebant, & apochas solventibus dabant. habebantque aliquam similitudinem cum Quæstoribus Romanis. De his est integer titulus 70. *l.* 10. *Cod. Justin.* & 6. *l.* 12. *Cod. Theodos.* ubi multa de his. Adde *Ammian. l.* 17. *c.* 10. (*al.* 20.)

SUSCEPTUS, a, um, *preso*, *intrapreso*, *ricevuto*, [illegible], initus, acceptus, non recusatus, assumptus. *Ovid.* 3. *de art. am. vers.* 198. Oraque suscepta mane laventur aqua. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. v. 43. graminea suscepta crepidine fumant Balnea. *h. e.* fundata, imposita, suffulta. V. *Suscipio*. *Cic. post redit. ad Quirit. cap.* 1. Ut si meas rationes vestræ saluti anteposuissem, sempiternam pœnam sustinerem mea voluntate susceptam. *Id. pro Quint. cap.* 24. Susceptum negotium transigere. *Id. in fragm.* apud *Lactant. lib.* 2. *cap.* 3. Ne susceptas publice religiones disputatio talis extinguat. *Varr. lib.* 3. *de L. L. c.* 3. *sub fin.* Sementinæ feriæ lationis causa susceptæ. *Cic. pro Sull. cap.* 9 *extr.* Bellum susceptum cum omnibus improbis. *Propert. lib.* 2. *eleg.* 7. v. 63. Hæc mihi vota tuam propter suscepta salutem. *Cic. Verr.* 6. *c.* 35. *a med.* Scelus susceptum. *h. e.* admissum. *Justin. l.* 11. *c.* 10. A captiva susceptum puerum Herculem vocavit. *generato*. *Virg.* 4. *Æn.* v. 327. siqua mihi de te suscepta fuisset Ante fugam soboles. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 6. v. 3. modo suscepti causam dimittis amici. *preso a toler a proteggere*: in fidem & clientelam suscepti. Hinc *suscepti* absolute, clientes. *Symmach. l.* 5. *epist.* 39. (*al.* 41.) Epictetus causidicorum more prolapsus, dum vult impensius placere suscepto, sanctum Sibinum incauto sermone perstrinxit. *Impp. Gratian. & Valent. & Theodos. l.* 12. *Cod. tit.* 22. *leg.* 1. Ne causarum patroni sub ejus persona suscepti aliena negotia inferenda esse pertentent. *Augustin. epist.* 39. (*al.* 149.) *sect.* 16. Antistites, velut advocati, susceptos suos misericordissimæ offerunt potestati. Adde *Serv. ad Æn.* 6. v. 609. & *Ammian. l.* 30. *c.* 4. *a med.* (*al. c.* 15.) ¶ *Susceptum* absolute, res suscepta, inceptum facinus, *impresa*. *Ovid.* 11. *Met.* v. 200. susceptaque magna labore Crescere difficili.

SUSCIRI pro sciri, apud *Plaut. Men.* 2. 3. 78. corruptum est.

SUSCIPIO, is, scepi, sceptum, a. 3. *pigliare*, *ricevere*, *accettare*, ὑποδέχομαι, παραδέχομαι, sumo, capio, excipio, recipio, concipio: a *sus* pro *sursum*, & *capio*, ut vult *Priscian. l.* 1. *pag.* 339. *Putsch.* vel potius a *sub* & *capio*, quasi *succipio*. ita enim scriptum se invenisse in aliquot MSS. ad *Æn.* 1. v. 179. *Pierius* testatur: & ita Veteres dixisse, *Servius ibid.* & *ad vers.* 148. confirmat. Est igitur

peo-

proprie *suscipere* subtus accipere aut prehendere, subjecta manu aliave re excipere. *Virg. 4. Æn. v. 391. & lib. 11. v. 805.* Concurrunt trepidæ comites, dominamque ruentem Suscipiunt. *Lucret. l. 5. v. 402. de Phaethonte.* solque cadenti Obvius, æternam suscepit lampada mundi. *Virg. 6. Æn. v. 248.* tepidumque cruorem Suscipiunt pateris. *Plin. l. 20. c. 1.* Sorrus suscipitur aqua cælesti, atque subsidit. *Propert. l. 4. el. 9. v. 36.* Et cava suscepto flumine palma sat est. (similis est locus *Ovid. 3. de art. am. v. 198.*) *Senec. in Troadib. v. 726.* Suscipe, dixit, rector habenas. *Id. in Herc. Oet. v. 1483.* Œteum nemus suscipiat ignis. *Al. leg.* ignem. *Virg. 1. Æn. v. 179.* silici scintillam excudit Achates, Suscepitque ignem foliis. ¶ Pro suffulcire, sustinere, subtus firmando suspendere, *sostentare, sorreggere, fortificare per di sotto.* *Senec. ep. 90. a med.* Quid loquar lapideas moles, in rotundum ac læve formatas, quibus porticus & capacia populorum tecta suscipimus? *Id. l. 6. de benef. c. 13. sub fin.* Labentem domum suscipere. *Plin. l. 10. ep. 48.* Fulturæ ac substructiones, quibus theatrum subinde suscipitur, non tam firmæ mihi, quam sumptuosæ videntur. *Pallad. in Aug. tit. 9.* Quo facto, latera puteorum structura suscipiat. ¶ Translate *Plin. l. 2. ep. 4.* Facilitatis meæ fiducia debes famam defuncti pudoremque suscipere. *Quintil. l. 9. c. 4. circa med.* Quædam clausulæ sunt claudæ atque pendentes, sed sequentibus suscipi ac sustineri solent. *h. e.* insistere ac fulciri. ¶ Est etiam subire, contrahere, admittere, concipere, percipere, haurire. *Lucret. l. 3. v. 461.* corpus Suscipit immanes morbos, durumque laborem. *contrae, patisce.* & *Cic. 1. Tuscul. c. 46. sub fin. & pro Dom. c. 37.* Suscipere dolorem. *concepire.* & *in Vatin. c. 8.* gemitum. ¶ Translate *Cic. Verr. 4. c. 33.* Suscipere invidiam atque offensionem apud populos. *incorrere.* & *Attic. l. 6. ep. 1. ad fin.* odium alicujus. (alio sensu V. *infra*) *Id. pro Cluent. c. 36. pro Mur. c. 4. & pro Planc. 1. 20. a med.* culpam. *Id. Phil. 11. c. 4.* (& *Catull. carm. 86. ad Gell. v. 4.*) scelus in se. & *Verr. 7. c. 40. a med.* crimen, & vituperationem inconstantiæ. *Id. 2. Phil. c. 3. sub fin.* omnes impuritates. *Id. pro Cluent. cap. 11. in fin.* multa parricidia. *Id. pro leg. Manil. cap. 3. & pro Font. cap. 12.* maculam & ignominiam. & *pro Sull. cap. 24. a med.* Neque enim istorum facinorum tam atrocium crimen P. Sullæ persona suscipit. *non è capace.* ¶ Item adire, inire, recipere. *Cic. 1. Offic. c. 9.* Aut inimicitias, aut laborem, aut sumptus suscipere nolunt. *incontrare.* & *de Harusp. resp. c. 4.* Cujus ille inimicitias non solum suscepit propter meam salutem, verum etiam appetivit. *Brut. ad Attic. ep. 17.* Valentissimum Antonium suscipere pro republica non dubitavit inimicum. *farsi nemico.* & *Cic. pro Dom. c. 11.* Suscipere laborem, simultatem, contentionem pro dignitate alicujus. *Id. 1. de Fin. 1. 7. a med.* pericula. *Id. pro Cæcin. c. 6. in fin.* molestiam. *Id. pro leg. Manil. c. 3.* pœnam dignam suo scelere. *riportare, ricevere.* & *lib. 2. Offic. c. 16.* æs alienum amicorum. *cersi a pagare i debiti.* ¶ Item assumere, recipere, aggredi. *pigliare, assumere, imprendere, intraprendere,* προσλαμβάνω. *Cic. 1. de Orat. c. 22. a med.* Permagnum quiddam suscipere ac profiteri. *Id. pro Quint. c. 24.* Quod turpissime susceperas, perseverare & transigere non potuisti. *Id. ad Q. Fr. l. 3. ep. 2. n. 4. extr.* Cetera ejus suscipio, ut me putem præstare debere. *Brut. ad Anton. l. 11. Fam. ep. 3. ad fin.* Etiam atque etiam vide, quid suscipias, quid sustinere possis. *Cic. 2. de Legib. c. 14.* Suscipere, gerere, deponere bellum. *Id. 3. Catil. c. 2. a med.* Suscipere aliquod negotium. *Id. Attic. l. 4. ep. 13.* iter Asiaticum. *Ovid. de remed. amor. v. 133.* Suscipe sanguinei juvenilia munera Martis. *h. e.* militiam sequere. *Justin. l. 7. c. 4. sub fin.* Quæ occidendum virum, regnumque adultero tradendum susceperat. *Balb. ad Cicer. post epist. 13. l. 8. ad Attic.* Suscipere curam & cogitationem, ut aliquid fiat. *Cic. pro Mil. c. 15. a med.* fortissime gravissimam partem reipublicæ. *Id. pro Sext. c. 2.* partes pietatis potius, quam defensionis; querelæ, quam eloquentiæ; doloris, quam ingenii. *Id. 3. Fam. ep. 8.* sibi perpetuam propugnationem pro ornamentis alicujus. *Id. 3. de Orat. c. 17.* patrocinium voluptatis. *Id. pro Sext. c. 22.* salutem reipublicæ contra improbos cives. *Id. pro Rosc. Amer. c. 38. in fin.* onus officii, quod te putas posse sustinere. *Id. Fam. 3. ep. 7. extr.* Suscipere benevolentiam. *imprendere, mettersi ad amare.* & *Nepos in Datam. c. 9.* odium in aliquem. & *cap. 10. extr.* erga aliquem. *concepire.* *Cic. 6. Fam. ep. ult.* bene ac fortiter aliquod consilium. *prender un partito, una risoluzione.* & *pro Planc. c. 21. sub fin.* Curtium illum tenere, quem a prima ætate susceperis. *Id. de Harusp. respon. c. ult.* Hanc orationem tam tristem, tam gravem non suscepissem, nisi hanc personam & has partes deberem & possem sustinere. *non averei preso a parlar così.* & *Verr. 7. c. 38. ad fin.* Tantum sibi auctoritatis in republica suscepit, ut, &c. *si usurpò, si arrogò.* & *pro Cæl. c. 16.* Mihi suavitatem patriam, severitatemque suscipio. *mi vesto, &c.* *Id. pro Cluent. c. 36. a med.* Suscipere personam viri boni. *h. e.* simulare, *voler comparire.* & *Liv. l. 7. c. 30.* Suscipere aliquem in amicitiam. *ricevere.* Pleriq. al. leg. *accipere.* & *Cic. 2. de Legib. c. 2. a med.* Suscipere aliquem in civitatem. ¶ Pertinet etiam ad sacra. *Cic. in Vatin. c. 6.* Cum inaudita ac nefaria sacra susceperis, cum inferorum animas elicere, cum puerorum extis deos manes mactare soleas, &c. *Id. pro Dom. c. 41.* In religionibus suscipiendis caput est interpretari, quæ voluntas deorum immortalium esse videatur. *Varr. apud Non. c. 2. n. 714.* Quod humatus non sit, heredi porca præcidanea suscipienda Telluri ac Cereri. *Liv. l. 3. c. 32.* In Jovis epulo num alibi, quam in Capitolio, pulvinar suscipi potest? *h. e.* institui, poni ad lectisternium faciendum. ¶ *Suscipere votum,* concipere, facere, nuncupare, voto se obstringere, *fare un voto.* cui respondet *solvere,* cum voti compotes facti, diis præstamus quæ vovimus. *Martial. l. 8. epigr. 4.* Suscipit & solvit pro duce vota suo. *Plaut. Amph. 1. 2. 75.* & *Ovid. 6. Fast. v. 243.* Suscipere vota Jovi. *Liv. l. 27. c. 43. a med.* Ut damnarentur ipsi votorum, quæ pro iis suscepissent. ¶ *Suscipere filium,* aut tollere, *h. e.* agnoscere & educare, ut in *Tollo* dicemus. *Terent. Andr. 2. 3. 26.* Puerum ne resciscat mihi esse ex illa, cautio est, nam pollicitus sum suscepturum. *Cic. Attic. l. 11. ep. 9. in fin.* Hæc ad te die natali meo scripsi, quo utinam susceptus non essem. *Id. de Harusp. resp. c. 27.* Eodem enim tempore & suscipimur in lucem, & hoc cælesti spiritu augemur. ¶ Hinc *suscipere liberos,* procreare, habere, educare, *avere, allevar figliuoli.* *Plaut. Epid. 4. 1. 34.* & *Cic. 3. Phil. c. 6.* Filiam, quam ex te suscepi. *Cic. Verr. 5. c. 69.* Susceperas enim liberos non solum tibi, sed etiam patriæ. ¶ *Suscipere aliquem,* tuendum, fovendum suscipere, *torre a difendere, a proteggere:* quod patroni faciunt in clientes. *Vatin. ad Cicer. Fam. 5. ep. 9.* Si me, sicut soles, amas, suscipe me totum. *Plin. l. 6. ep. 6. extr.* Suscepi candidatum, & suscepisse me notum est: ego ambio, ego periclitor. ¶ In dialogismis *suscipere* dicitur, qui post intervallum rursus loqui incipit, & institutum sermonem continuat, *ripigliare, prender la parola, rispondere.* *Varr. l. 1. R. R. c. 2. a med.* Suscipit Stolo: Tu, inquit, invidia, &c. [illegible] *Virg. 6. Æn. vers. 722.* Dicam equidem, nec te suspensum, nate, tenebo, Suscipit Anchises. *Apul. lib. 4. Metam.* Suscipit anus: tune solus ignoras, &c. ¶ In disserendo est assentiri, admittere, *concedere, accordare.* *Cic. 1. Tuscul. c. 32.* Qui, quod tota in hac causa difficillimum est, suscipiant, posse animum manere corpore vacantem: illud autem, quod facile ad credendum est, id certe non dant, ut, cum diu permanserit, ne intereat. *Id. 2. de nat. Deor. c. 24.* Suscepit autem vita hominum, consuetudoque communis, ut beneficiis excellentes viros in cælum fama ac voluntate tollerent.

SUSCITABULUM, i, n. *incitamento,* ἐρεθισμός [illegible], incitamentum. *Varr. apud Non. c. 2. n. 826.* Phonascus adiam vocis suscitabulum.

SUSCITATIO, onis, f. ad vitam revocatio. *Tertull. de carne Christ. c. 23.* ex *Luca 2. 34.* ubi Vulgata habet *resurrectio.*

SUSCITATOR, oris, m. *chi risuscita altrui.* *Tertull. adverſ. Prax. c. 28. in fin.* & translate *Sidon. l. 8. ep. 2.* Litterarum quodammodo jam sepultarum suscitator, fautor, assertor.

SUSCITATUS, a, um, excitatus, expergefactus, ad vitam revocatus. *Val. Max. l. 9. c. 3. n. 3. extern.* *Apul. in fin. l. 2. Metam.* *Augustin. serm. 44. de verb. Dom.* &c.

SUSCITO, as, avi, atum, a. 1. *muover insù, alzare, far levar su,* ἐγείρω, susum cito seu cieo, excito, exsuscito. *Virg. 1. Georg. v. 97.* Et qui proscisso quæ suscitat æquore terga, Rursus in obliquum verso perrumpit aratro. *Lucan. l. 10. vers. 213.* Nilus neque suscitat undas Ante Canis radios. *Valer. Max. l. 9. c. 3. n. 3. extern.* Inflicto in terram pede suscitare pulverem. *Ovid. Heroid. ep. 3. v. 34.* Aura levis rigido pendentia lintea malo Suscitat. *Val. Flacc. lib. 2. v. 123.* Fama suscitat aures. *h. e.* erigit, subrigit. *Lucret. lib. 5. v. 1163.* Suscitare delubra deum. *ergere.* & *Eumen. in Paneg. ad Constantin. c. 22. a med.* Basilicas & forum in tantam altitudinem suscitari, ut, &c. ¶ *Suscitare ignem,* sopitum rursus accendere, *riaccendere.* *Virg. Æn. 5. v. 743.* cinerem & sopitos suscitat ignes. *Ovid. 8. Met. v. 641.* hesternos suscitat ignes. ¶ *Suscitare crepitum,* ciere, movere, edere, *fare strepito.* *Propert. lib. 2. eleg. 3. v. 4.* Sic *Phædr. l. 3. fab. 5. v. 28.* Movetque plausus, suscitatque clamores. ¶ dormientem, aut sedentem surgere facio. *Plaut. Mostell. 2. 1. 33.* Hic deposuit caput, & dormit. suscita. *destalo.* & *Mil. 3. 1. 95.* Quæ te somno suscitet. *Cic. 4. Tuscul. c. 19. ad fin.* Miltiadis tropæa se a somno suscitare. *Catull. carm. 79. in Gell.* & cum te octava quiete E molli longo suscitat hora die. *Plaut. Rud. 4. 2. 17.* Non illum exspectare oportet, dum herus se ad suum officium suscitet. *Val. Flacc. l. 3. v. 445.* celerem frondosa per avia cervum Suscitat. *h. e.* e cubili excitat, & ad cursum impellit. *Cic. pro Rosc. Com. c. 13.* Te ab tuis subselliis contra te testem suscitabo. *Martial. l. 3. epigr. 36.* Et suscitanti Lectio salutatus. *Id.* ambigue de lecto & subselliis, seu gradibus, *lib. 3. epigr. 95. & lib. 6. epigr. 9.* In Pompejano dormis, Læline, theatro, Et quereris, si te suscitat Oceanus. ¶ pro abigere, *cacciar via.* *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 124.* Suscitat a cano vulturium capite. ¶ Translate *Brut. & Cass. ad Anton. l. 11. Fam. ep. 3. a med.* Suscitare bellum civile. *suscitare.* & *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 481.* Ceretumque alacres ad tympana suscitat enses. *Nazar. in Paneg. ad Constantin. c. 8.* Ne sopitam memoriam malorum oratio mea suscitet. *Senec. in Agam. vers. 789.* Suscita sensus tuos. *svegliati.* & *Ovid. 3. de art. am. v. 597.* Quamlibet extinctos injuria suscitat ignes. *risveglia gli affetti sopiti.* & *Virg. Æn. 3. v. 434.* Acrior ad pugnam redit, & vim suscitat ira. & *lib. 2. vers. 618.* ipse deus in Dardana suscitat arma. *irrita, aizza.* & *Æn. 9. v. 462.* Turnus in arma viros suscitat. *Horat. l. 2. od. 10. v. 18.* quondam citharæ tacentem Apollo suscitat musam. *Id. l. 3. od. 27. v. 11.* Oscinem corvum prece suscitabo Solis ab ortu. *h. e.* excitabo, eliciam. *Val. Flacc. l. 8. v. 233.* Suscitat affixam mulsis Æetida curis. *h. e.* erigit ac recreat. *Id. l. 3. v. 209.* Vesvius attonitas acer cum suscitat urbes. *h. e.* turbat, terret, ac fugam parare cogit.

SUSIANUS, a, um, ad Susa pertinens. Nam *Susa, orum,* τὰ Σοῦσα, nomen est amplæ urbis Asiæ, in regno Persarum, cujus conditorem *Plin. l. 6. c. 27.* scribit fuisse Darium Hystaspis filium: ibique veterem fuisse Persarum regiam. *Propert. initio eleg. 10. lib. 2.* Non tot Achæmeniis armantur Susa sagittis. ¶ Hinc *Susiane, es,* regio circa Susa: & *Susiani, orum,* ejus regionis incolæ. *Plin. ibid.*

SUSINATUS, a, um, *susinus*, ut Susinatum oleum, *Marcell. Empir. c. 7. ad fin. h. e.* ex liliis.

SUSINUS, a, um, *σούσινος*, ex liliis confectus: a *σοῦσον*, quod persica ac phrygia lingua lilium significat. *Plin. lib. 13. cap. 1. a med.* Susinum unguentum tenuissimum omnium est. constat ex liliis, balanino, calamo, melle, &c. Adde *Cels. l. 5. c. 21.*

SUSIS, idis, f. *Σουσίς*, adject. quæ ad Susa, & Susianem, & ad Persas pertinet. *Sidon. l. 7. epist. 17. in carm.* Elapsus regi truculento Susidis oræ. *& lib. 8. ep. 9. in carm. ad fin.* Aulæ Susidis tenere culmen.

SUSPECTATIO. V. *Suspicio*.

SUSPECTIO, onis, f. idem ac suspicio. *Enn.* apud *Non. c. 11. n. 16.* Severiter suspectionem ferre falsam, futilium est. *Terent. Andr. 3. 2. 21.* Nam qui istæc tibi incidit suspectio. *Paulin. ad Auson. carm. 10. v. 16.* Ducaret in sanctum suspectio falsa parentem. *Auson. ad Paulin. epist. 24. v. 8.* Concionat verisimilis suspectio culpam. Quidam his quoque locis leg. *suspicio*. V. *Suspicio, onis*, in fin. *Cels. l. 2. c. 10. circa med.* Nulla cruditatis suspectione remanente. *Phædr. l. 3. fab. 10. v. 36.* Maligna insontem deprimit suspectio. *Quintil. decl. 2. 1. 2. in fin.* Vel aliquo indicio, vel suspectione muliebri. *Frontin. l. 1. strategem. c. 8. ante med.* Ne suspectione prœlii deducerent cives. Omnibus his loc. excepto illo *Ennii* al. *suspicio* reponunt. V. *Suspicio, onis*, in fin. ¶ Est etiam actus suspiciendi, *h. e.* admirandi, magni æstimandi. *Arnob. l. 7. pag. 221.* Efficitur, ut videatur magnus, quem suspectio minoris extulerit.

SUSPECTO, as, a. 1. *guardar in su, ἀναβλέπω*, sursum specto, frequent. a *suspicio*. *Terent. Eun. 3. 5. 35.* Virgo in conclavi sedet, suspectans tabulam quandam pictam. *Plin. l. 8. c. 16. ad fin.* Leo suspectans. *Id. l. 11. c. 29.* Solicite suspectantibus populis (*locustas volantes*) ne suam operiant terram. ¶ Est etiam suspicari, suspectum habere, *sospettare, aver in sospetto*. *Tacit. 3. Hist. c. 82.* Omnem prolatationem, ut inimicam victoriæ, suspectabant. *Id. 4. Ann. c. 3.* Pellit domo Sejanus uxorem, ne pellici suspectaretur. *per non rendersi sospetto alla concubina*. *& lib. 12. c. 63.* Agrippinam magis magisque suspectans. *Id. Ann. 15. c. 51. extr.* Suspectante Nerone, haud falsa esse, quæ vera non probabantur. *Id. 2. Hist. c. 27. extr.* Suspectare perfidiam. *Apul. l. 4. Metam.* Miseremur patet, suspectatis cælestibus odiis, & iræ superum metuens, &c. ¶ Deponentis forma, *Ammian. l. 28. 1. 2.* (*al.* 3.) Impetrarunt, ut hi, quos suspectati sunt, illico rapti compingerentur in vincula.

SUSPECTO, adverb. *con sospetto*, suspiciose. *Paul. Dig. lib. 34. tit. ult. leg. 21.* Qui mortem liberorum suspecto decedentium non defenderunt.

SUSPECTOR, oris, m. *ammiratore*, qui suspicit, admirator. *Sidon. l. 3. epist. 5.* Morum vestrorum suspector admiratorque.

SUSPECTOR, aris. V. in *Suspecto, as*.

SUSPECTUS, us, m. *il guardar in alto, ἀνάβλεψις*, actus suspiciendi, *h. e.* sursum aspiciendi. *Plin. l. 9. c. 38. extr.* Color nigricans aspectu, idemque suspectu refulgens. *Id. l. 37. c. 9. ante med.* Color præcellens debet esse in suspectu. Adde *lib. 21. 1. 8.* ¶ Metonymice est altitudo, *altezza*. *Virg. 6. Æn. v. 578.* Tartarus bis patet in præceps tantum, tenditque sub umbras, Quantus ad æthereum cæli suspectus Olympum. *Id. l. 9. v. 530.* Turris erat vasto suspectu, & pontibus altis. ¶ Item admiratio, cultus. *Ovid. 5. Fast. v. 31.* Protinus intravit mentes suspectus honorum. *Senec. l. 2. de benef. c. 26.* Nimius sui suspectus, & insitum mortalitati vitium se suaque mirandi. *Id. de consol. ad Marc. 1. 3.* Facta ejus dictaque quanto meruit suspectu celebramus. *Vitruv. in præfat. l. 7. ad fin.* Quorum excellentiæ, pendentesque cogitationum apparatus, suspectus habent in diuturnum testimonio.

SUSPECTUS, a, um, *sospetto*; *ὕποπτος*, is de quo suspicionem habemus: a *suspicio*, vel a *suspicor*. *Sallust. in Jug. c. 73.* Bomilcar suspectus regi, & ipse eum suspiciens. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 52. ad fin.* Nulla fere fuit civitas non suspecta nobis. *Cic. de Amic. c. 15.* In tyrannorum vita omnia suspecta atque sollicita. *Id. Catil. 1. c. 7.* Si me meis civibus suspectum tam graviter, atque offensum viderem. *Id. 3. Tuscul. c. 1.* Medicina animi pluribus suspecta & invisa. *Id. Offic. l. 2. c. 9. sub fin.* Quo quis versutior & callidior est, hoc invisior & suspectior, detracta opinione probitatis. *Sueton. in Tito, c. 6.* Suspectissimum quemque sibi haud cunctanter oppressit. *Cic. 3. Offic. c. 23.* Cum filius patri suspectus esset de noverca. *Sueton. de Grammat. c. 16. & Tacit. 1. Hist. c. 13.* Cum filiam patroni doceret, suspectus in ea, & ob hoc remotus. *Sallust. in Jug. c. 74. extr.* Ne super tali scelere suspectum se haberet. *Tacit. 2. Histor. c. 46.* Adjungitur Licinius Proculus, intima familiaritate Othonis suspectus consilia ejus fovisse. *Id. 3. Ann. c. 29. extr.* Suspectus jam nimiæ spei Sejanus. *& cap. 60.* Suspecti capitalium criminum. *Ulpian. Dig. l. 26. tit. 7. leg. 6. sub fin.* Suspectum aliquem facere. ¶ De rebus inanimis *Horat. l. 1. ep. 16. v. 50.* Accipiter metuit suspectos laqueos. *Plin. l. 10. ep. 91.* Locus suspectus & mollis, *scil.* ad aquam perducendam. *Pallad. l. 1. tit. 16.* Si provincia de morbis æstate suspecta est. *Plin. l. 27. 1. 9. ad fin.* Folia filicis serpentem non recipiunt. ideo substerni utile est in locis suspectis. *Ovid. 13. Met. v. 332.* Est locus Arcadiæ ambiguis suspectus aquis. *Senec. in Agam. v. 464.* Suspecta custos occidens fecit freta. *Seren. Sammon. c. 30. v. 929.* suspectum tempus. *h. e.* quo accedere solet febris. Sic *Senec. l. 6. de benef. c. 8.* suspectæ horæ quartanæ. *Plin. l. 20. c. 6. ad fin.* Suspectos tumores sanare. *Id. l. 31. c. 6. sub fin.* Aquam frigidam suspectam haurire. *Ovid. 1. Met. v. 616.* credere, suos addicere amores: Non dare, suspectum. ¶ suspicans, suspicax, *sospettoso*. In distich. moralib. quæ falso tribuuntur *Catoni*. Suspectus cave sis, ne sis miser omnibus horis. Nam timidis & suspectis aptissima mors est. *Apul. l. 9. Metam.* Suspectus ne ea nota, quæ gesta sunt, &c. ¶ de eo, quem admiramur, & laudamus. *Vitruv. l. 9. c. 3.* Grati in ejus rei concertationibus sunt suspecti.

SUSPENDEO. V. *Suspendo*.

SUSPENDIOSUS, a, um, *chi s'è appiccato*, qui suspendio sibi mortem conscivit. *Varr.* apud *Serv. ad Æn. 12. v. 603.* Suspendiosis, quibus justa fieri jus non sit, suspensis oscillis, veluti per imitationem mortis, parentari. *Plin. l. 28. c. 4. a med.* Laqueus suspendiosi circumdatus temporibus, capitis dolorem sedat. Adde *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 2. leg. 11.*

SUSPENDIUM, ii, n. *appiccamento, ἀγχόνη, ἀρτάνη*, suspensio per laqueum collo injectum. *Cic. Verr. 5. c. 56. a med.* Ut homines injuriæ tuæ remedium morte ac suspendio quærerent. *Ovid. 1. Amor. eleg. 12. v. 17.* Præbuit illa arbor misero suspendia collo. *Plaut. Aulul. 1. 2. 12.* Utinam me divi adaxint ad suspendium. *Id. Cas. 1. 1. v. 23.* Hercle me suspendio satius est mortuum. *Petron. in Satyr. c. 94. & Sueton. in Aug. c. 65.* Suspendio vitam finire. *Plin. l. 28. c. 1. a med.* Suspendio interemptus. *Id. l. 8. c. 37. ad fin.* Herinaceus apprehensus pede altero e posterioribus, suspendio ac fame necatus.

SUSPENDO, endis, endi, ensum, a. 3. *attaccare in alto, appendere, appiccare, sospendere, ἀναρτάω, ἀνακρεμάννυμι*, sursum appendo, in alto ligo, ut pendeat. *Plin. lib. 9. cap. 6. sub fin.* Allium super prunas suspendere. *Id. l. 23. c. 7. a med.* Aliquid illigatum licio e collo suspendere. *& lib. 17. c. 23.* Vitem sub ramo vinculo suspendere. *Id. l. 30. c. 4. a med. & cap. 13.* Suspendere aliquid in fumo. *Id. l. 37. c. 9. ante med.* Suspendere aliquid collo. *Virg. 2. Georg. v. 389.* Oscilla ex alta suspendunt mollia pinu. *& lib. 4. v. 307.* tignis nidum suspendit hirundo. *Id. 1. Æn. v. 322.* humeris habilem suspenderat arcum. *Id. 5. Æn. v. 488.* trajecto in fune columbam malo suspendit ab alto. ¶ appendere obstricta gula occidendi causa. *Plaut. Pœn. 1. 2. 34.* Restim tute tibi cape, ac suspende te. *Id. Rud. 5. 3. 39.* Perii hercle: nisi me suspendo, occidi. *Cic. Verr. 3. c. 23. a med.* Hominem corripi, ac suspendi jussit in oleastro. *Vetus Lex* apud *Liv. l. 1. c. 26. & Cic. pro Rabir. Perduell. c. 4.* Caput obnubito: infelici arbori reste suspendito. *Cic. 2. de Orat. c. 69.* Uxorem suam suspendisse se de ficu. *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 13. leg. 6.* Sacrilegos in furcas suspendere. *Ovid. 13. Met. v. 801.* suspendere pisces hamo. ¶ Suspendere in trutina aliquid, *Juvenal. sat. 6. v. 436. pesare*. Sic *Pers. sat. 4. v. 10.* Scis etenim justum gemina suspendere lance. ¶ De rebus votivis, quæ appenduntur in templis. *Virg. Æn. 6. v. 860.* Tertiaque arma patri suspendet capta Quirino. *& lib. 9. v. 408.* siqua ipse meis venatibus auxi, Suspendive tholo, aut sacra ad fastigia fixi. *Horat. in fin. od. 5. l. 1.* suspendisse potenti Vestimenta maris deo. Adde *Virg. 12. Æn. v. 767.* ¶ Est etiam fulcire, sustinere, firmare, suscipere, *tener sollevato, sostenere*. *Senec. l. 6. de benef. c. 15. sub fin.* Argentum ex imo rimas infulem incredibili arte suspendere. *puntellare*. & *Plin. l. 33. c. 4.* Tellus ligneis columnis suspenditur. *Martial. l. 2. epigr. 43.* Tu Libycos Indis suspendis dentibus orbes: Fulcitur testa fagina mensa mihi. *h. e.* mensas citreas eboreis pedibus fultas habes. *Lucan. l. 3. v. 396.* terra levis mediam virgultaque molem Suspendunt. *Colum. l. 12. c. 18. a med.* Dolia subjectis parvis lapidibus suspendere. *tener sollevate da terra*. Sic *lib. 3. c. 13. a med.* Præstat vineam non conserere, quam in summa terra suspendere. *h. e.* leviter demersam deponere. *Id. in fin. cap. 16. l. 2.* Lupinum robustius glebas solidiores diutius sustinet & suspendit. *solleva*. ¶ *Suspendere ædificium*, est in altum super arcus, aut fornices extruere. *Cic. in fragm.* apud *Non. c. 3. n. 24.* Primus balneolas suspendit, inclusit pisces. *Id. in Top. c. 4. circa med.* Damnum factum est ejus operis vitio, quod ita ædificatum est, ut suspendi non posset. *Pallad. l. 1. tit. 20.* Subjectis hinc inde cuniculis pavimenta suspendat, & ignem suggerat. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 9.* Tigna suspendere contignationem. *& ibid. a med.* Turris tectum ex contignatione prima suspendere ac tollere. *Plin. l. 16. c. 36.* Arundinibus cameras levissime suspendere. *Id. l. 34. c. 8. a med.* Canachus cervum (*statuam*) ita vestigiis suspendit, ut linum subter pedes trahatur. *h. e.* suspensis pedibus, & vix solum tangentibus fecit. *Quintil. l. 11. c. 3. a med.* Pedem summis digitis suspendere. *h. e.* ita locare, ut solis digitis insistat. *stare, o andare in punta di piedi*. ¶ *Pallad. in Majo, tit. 11.* Pavimenta in frigidis regionibus, & ubi pruinæ sunt, glacie suspenduntur, & pereunt. *si gonfiano, si sollevano*, intumescunt, & sustolluntur. ¶ Aliquando est arare, quia vomere terra sustollitur. *Virg. 1. Georg. v. 68.* si non fuerit tellus fecunda, tenui sat erit suspendere sulco. *Stat. 4. Theb. v. 117.* Qui ripas, Lycice, tuas, tua litora multo Vomere suspendunt. ¶ in alto locare. *Val. Flacc. l. 2. v. 83.* Junonem (*Jupiter*) volucri primam suspendit Olympo, Horrendum chaos ostendens, pœnasque barathri. *h. e.* in summo Olympo ligavit. *Sil. l. 3. v. 556.* Castraque præruptis suspendunt ardua saxis. ¶ Metaphorice est interrumpere, differre, aliquantisper sistere, *sospendere, differire, interrompere*. *Liv. l. 39. c. 29.* Movit aliquantum oratio regis legatos. itaque medio responso rem suspenderunt. *Ovid. Fast. 4. v. 849.* Dat tamen exsequias: nec jam suspendere fletum Sustinet: & pietas dissimulata patet. *Quintil. l. 1. c. 8.* (*al.* 14.) *de lectione pueri*. Sciat ubi suspendere spiritum debeat, quo loco versum distinguere. *pigliar fiato, far pausa*. *Id. l. 11. c. 3. ante med.* Observandum, quo loco sustinendus, & quasi suspendendus sermo sit, quo deponendus. ¶ De morbis. *Plin. l. 23. c. 12. extrem.* Psyllion illitum fronti epiphoras suspendit. *firma*. *& l. 28. c. 7.*

Lac

Lac madida lana frontibus impositum, fluxiones oculorum suspendit. ¶ Item incertum reddere, suspensum habere, tener sospeso. Ovid. Met. 7. v. 307. Illa brevi spatio silet, & dubitare videtur, Suspenditque animos ficta gravitate. Plin. l. 2. ep. 20. Ut diu miseram exspectatione suspendat, per tenerla in croce. & Quintil. l. 9. c. 2. ante med. Cum diu suspendisset judicum animos, subjecit quod multo esset improbius. Sueton. in Tiber. c. 24. Precantem senatum, & procumbentem sibi ad genua, ambiguis responsis, & callida cunctatione suspendens. Adde Quintil. decl. 8. c. 4. ¶ admirantem detinere, stupore defigere, Horat. l. 2. ep. 1. v. 97. Suspendit picta vultum mentemque tabella. ¶ Suspendere naso. V. Nasus.

SUSPENSE, adverb. suspenso animo. Augustin. in fin. c. 34. lib. 10. Confession. Evellis aliquando non sentientem, quia suspensius incideram.

SUSPENSIO, onis, f. κρέμασις, actus suspendendi. Translate Hirt. de B. Afric. c. 48. e med. Exercitus ejus magis suspensione animi ante adventum Jubæ commovebatur. Al. leg. magis suspensiore animo. ¶ Est etiam locus suspensus. h. e. arcuato, aut fornicato opere factus. Vitruv. l. 5. c. 10. Flamma facilius pervagabitur sub suspensione. Id. ibid. paulo supra suspensuram vocat.

SUSPENSURA, æ, f. opus a terra elevatum, & suspensum. Vitruv. l. 5. c. 10. de balneis. Suspensuræ caldariorum ita sunt faciendæ, &c. Senec. ep. 90. a med. Quædam nostra prodiisse memoria scimus, ut suspensuras balneorum, & impressos parietibus tubos, per quos circumfunderetur calor. h. e. balnea a terra substructionibus, & pilis elevata, ut sicciora sint, & facilius calorem concipiant. Pallad. l. 1. tit. 40. Suspensuras cellarum sic facies: aream primo bipedis sternis, &c. Plin. l. 9. c. 54. & l. 26. c. 3. sub fin. balneas hujusmodi pensiles vocat.

SUSPENSUS, a, um, appeso, sospeso, pendente, attaccato, ἀπαιωρηθείς, κρεμαστός, appensus, pendens. Lucret. l. 1. v. 305. fluctifrago suspensæ in litore vestes Uvescunt: eædem dispansæ in sole serescunt. Id. l. 6. v. 1136. Suspensa manet vis aeris in ipso. Ovid. 8. Met. v. 652. erat alveus illic Fagineus, curva clavo suspensus ab ansa. Liv. l. 8. c. 16. a med. Cum vinculis ruptis, religata ad pinnam muri veste suspensus, manibus se demisisset. Cels. l. 10. c. 8. sub. 3. sub fin. Brachium commode ex cervice suspensum. Plin. l. 28. c. 3. ante med. Caro hyænæ suspensæ collo continet partus. Id. l. 29. c. 5. Herba suspensa in collo comprimere dicitur strumas. Id. l. 20. c. 10. ante med. Radicem ejus filo suspensam e collo gerere. Id. l. 32. c. 8. sub fin. Suspensæ pedibus ranæ. ¶ Ἑλληνισμὸς est in illo Horat. l. 1. sat. 6. v. 74. & l. 1. ep. 1. v. 56. pueri Lævo suspensi loculos tabulamque lacerto. h. e. habentes loculos & tabulam a lævo brachio suspensam. ¶ Senec. l. 4. de benef. c. 12. a med. Suspensum amici bonis libellum dejicio, creditoribus ejus me obligaturus. h. e. pendentem conspicuo loco, & amici bona venalia continentem. Al. leg. suspensis amici bonis, &c. ¶ De his, quæ diis dicantur, & in templis appenduntur. Tibull. l. 2. el. 4. v. 23. Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis. Plin. l. 18. c. 3. Frugem furtim pavisse, puberi capitale erat: suspensumque Cereri necari jubebant. ¶ De his, qui obstricta gula suspensi necantur. Ovid. in Ibin, v. 301. More vel intereas capti suspensus Achæi. impiccato. & Gell. l. 15. c. 10. Virgines corporibus suspensis demortuæ. ¶ Suspensus etiam dicitur, qui leviter imprimitur, nec toto pondere gravat. Colum. l. 12. c. 49. & 52. Olivæ injiciuntur quam mundissimis molis suspensis, ne nucleus frangatur. Lucret. l. 5. v. 1068. morsuque Suspensis teneros imitantes dentibus haustus. Phædr. l. 2. fab. 4. v. 18. suspenso pede evagari. Terent. Phorm. 5. 6. 28. Suspenso gradu ire. camminar in punta di piedi. Sic Ovid. 6. Fast. v. 338. Et fert suspensos, corde micante, gradus. & l. 1. v. 425. vestigia furtim Suspenso digitis fert taciturna gradu. Sil. l. 15. v. 617. Erepit, suspenso frangens vestigia, castris. Virg. in Ciri, v. 210. suspensa levans digitis vestigia primis. Senec. in præfat. l. 5. controvers. ad fin. Per spinosum locum ambulantem suspensius pedes ponere. Quintil. decl. 1. c. 13. ad fin. Suspensa manu sonantem blande cardinem flectens. Et translate Plin. l. 6. ep. 22. Suspensa manu commendare aliquem. h. e. leviter, perfunctorie, dubitanter. ¶ Item levatus, sublatus, elatus, sollevato, alzato, sospeso. Cic. sub fin. 2. Tuscul. Equi illi Neptunii, qui per undas currus suspensos rapuisse dicuntur. Plin. l. 8. ep. 20. Radia suspensa pariter, & mersa. sopra e sott' acqua. & Virg. Æn. 7. v. 810. Vel mare per medium fluctu suspensa tumenti Ferret iter. Sil. l. 1. v. 470. Cornu suspensum in terras portat mare. Colum. l. 3. c. 13. ante med. Neque parum refert, suspensissimum esse pastinatum, & si fieri possit, vestigio quoque inviolatum. Propert. l. 3. el. 4. v. 8. Nunc mihi siquas tenes, ab origine dicere prima Incipe. suspensis auribus ista bibam. h. e. arrectis, coll' orecchie tese. ¶ Item in alto fultus, sustentatus, pendens. Petron. in Satyr. c. 135. Humilis casa fumoso suspensa tigillo. Horat. l. 2. sat. 8. v. 54. suspensa graves aulæa ruinas In patinam fecere. Claudian. de nupt. Honor. v. 163. hæc caralea suspensa leæna Innatat. h. e. innitens, sedens. ¶ in alto situs, editus, alto, elevato, Virg. 8. Æn. v. 190. saxis suspensam hanc aspice rupem. Sil. l. 12. v. 532. Anagnia dorso suspensa tumenti. Cic. Agrar. 2. c. 35. Roma cœnaculis sublata atque suspensa. Virg. in Ciri, v. 53. Hæc suspensa rapit carpente cacumina morsu Vel salicis lentæ, &c. Plin. l. 15. c. 10. Grandissimos pineis nucibus fructus altissimisque suspensos. Pallad. l. 1. tit. 40. Balneum constituere loco ab humore suspenso. ¶ De volantibus. Sil. l. 12. v. 94. Suspensum librans media inter nubila corpus Evavit, superosque novus contemsit ales. Stat. 3. Theb. v. 463. Nubila suspenso celerem temerasse volatu Persea. Claudian. de Phœnice, v. 76. stipatque volantem Aliteum suspensa cohors. Id. de IV. Consul. Honor. v. 343. Vix te suspensa sequuntur Agmina. le schiere volanti. ¶ Metaphorice est animi pendens, incertus, dubius, anceps, sollicitus, incerto, dubbioso, ambiguo, sospeso. Cic. Attic. lib. 2. ep. 18. Intelligis, quam suspenso animo & sollicito scire averes, quid esset novi. Id. 2. Agrar. c. 25. Nolo, suspensam & incertam plebem R. obscura spe & cæca exspectatione pendere. & Agrar. 1. cap. 8. Sollicitam mihi civitatem suspicione, suspensam metu, perturbatam vestris legibus tradidistis. Id. 2. de Orat. c. 36. a med. Suspenso animo & occupato Crassum tibi respondisse video. Id. Phil. 7. c. 1. Animus aberat a sententia, suspensus curis majoribus. Id. pro Cluent. c. 3. a med. Ne diutius oratione mea suspensa exspectatio vestra teneatur. & c. 19. in fin. Timor ejus, perturbatio, suspensus incertusque vultus, crebra coloris mutatio. Planc. ad Cass. &c. Fam. 10. ep. 8. Si cui forte videor diutius & hominum exspectationem, & spem reipubl. de mea voluntate tenuisse suspensam. Liv. l. 8. c. 13. ad fin. Tot populos inter spem metumque suspensos animi habetis. Plin. l. 6. ep. 20. ad fin. Suspensam dubiamque noctem spe ac metu exegimus. Ovid. Heroid. ep. 16. v. 84. suspensus timor. h. e. suspensos faciens. Claudian. de B. Get. v. 457. mentem suspensa silentia librant. h. e. quæ servari solent, cum quis animi suspensus est. Tacit. 1. Ann. c. 11. Tiberio, etiam in rebus, quas non occuleret, suspensa semper & obscura verba. Cic. 5. Fam. ep. 13. Laus sapientiæ maxima, non aliunde pendere, nec extrinsecus aut bene aut male vivendi suspensas habere rationes. h. e. extra nos petitas, atque adeo incertas. Hirt. de B. Afric. c. 48. Suspensiore animo commoveri. V. Suspensio. ¶ Absolute Plin. l. 10. ep. 40. a med. Rem totam, dum te consulerem, in suspenso reliqui. indecisa. Cajus Dig. l. 9. tit. 4. leg. 15. Si adhuc in suspenso sit statuta libertas. h. e. in pendenti. Plin. l. 6. ep. 4. Est enim suspensum & anxium, de eo, quem ardentissime diligas, interdum nihil scire. ¶ Item cohibitus, compressus. Ovid. 1. Amor. el. 7. v. 57. Suspensæque diu lacrymæ fluxere per ora. trattenute. (Adde Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 114.) Quintil. declam. 19. cap. 14. extr. Non diviso dolore, non per partes, non per intervalla suspensio. interrotto. ¶ Aura suspensa levisque Lucretio l. 3. v. 197. est placida, quieta, silens, quasi a cursu cohibita.

SUSPICABILIS, le, adject. pieno di sospetto, e dubbio. Arnob. l. 1. pag. 28. medicinam vocat artem suspicabilem.

SUSPICATRIX, icis, f. sospettosa. Varr. l. 6. de L. L. cap. 3. ad fin. ex veteri Scriptore.

SUSPICAX, acis, sospettoso, ὑπολειπτικός, suspiciosus. Liv. lib. 40. c. 14. Minime malus ac suspicax frater. Quintil. decl. 18. c. 2. In rumore tam suspicax, post tormenta patiens. Tacit. 1. Ann. c. 13. Suspicacem alicujus animum perstringere. & l. 3. c. 11. Suspicax silentium. che dà sospetto. Adde Senec. 2. de Ira, c. 29. quamquam ibi dubitet Lipsius.

SUSPICIO, onis, f. sospetto, sospizione, diffidenza, ὑποψία, ὑπόνοια, actus suspicandi, metus, conjectura, incerta opinio de malo: a suspicor. Cic. l. 1. de Fin. c. 16. Improborum facta primo suspicio insequitur, deinde sermo atque fama, tum accusator, tum judex. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 4. extr. Neque abest suspicio, quin ipse sibi mortem consciverit. Hirt. de B. Afric. c. 43. Quod & tempestas erat turbulenta, & nulla suspicio hostis. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 19. Cum ad has suspiciones certissimæ res accederent. Sallust. in fragm. apud Non. cap. 2. n. 900. Multis suspicionibus volentia plebi facturus videbatur. Plaut. Pseud. 1. 5. 129. Suspicio est mihi, nunc vos suspicarier, me idcirco hæc promittere, &c. Id. Merc. 2. 2. 100. Suspicio me prehendit. Terent. Andr. 2. 2. 22. Mihi incidit suspicio. Cic. Fam. 13. ep. 24. Ut omnem offensionem suspicionis, quam habebas de Lysone, deponeres. & l. 3. ep. 12. extr. Dare alicui suspicionem fictæ reconciliatæ gratiæ. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 62. Acerrime reliqui resistebant, nec dabat suspicionem fugæ quisquam. & l. 1. c. 39. Timoris suspicionem vitare. & l. 2. c. 33. infidelitatis sustinere. Nep. in Datam. c. 10. præbere alicui insidiarum. Id. in Eumen. c. 4. injicere hostibus, his locis esse castra. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 98. inferre. Nep. in Datam. c. ult. parere. Cic. 7. Attic. ep. 8. afferre. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 27. occulte facere. Cic. pro Cluent. cap. 64. commovere in aliquem. Id. Fam. 2. ep. 16. mucco nonnullis, velis me navigare. fo sospettare più d' uno di, &c. Nep. in Annib. c. 2. Ut Annibalem in suspicionem regi adducerent. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 18. Res venit in suspicionem. Cic. pro Flacc. c. 33. Decianus, qui tibi in suspicionem nullo suo delicto venit. Idem ad Brut. ep. 6. Venire alicui in suspicionem de aliqua re. Id. de Harusp. resp. c. 17. Multi sunt, in quos hujus maleficii suspicio cadat. Id. Phil. 11. c. 10. In eandem eadem suspicionem collega non potest. & Verr. 7. c. 4. in fin. Leonidæ cujusdam familia in suspicionem vocata est conjurationis. Id. pro Rosc. Amer. c. 10. In hac re nulla subest suspicio. Terent. Hec. 2. 2. 23. Exsolvere se suspicione. Id. Eun. 3. 1. 46. Suspicionem augere. Cic. Verr. 5. c. 59. in fin. levare atque ab se removere. & c. 60. extr. omnem ab sese propulsare. Id. in fragm. pro C. Cornel. apud Ascon. tollere. Plaut. Asin. 4. 1. 29. Suspiciones omnes ab se segreget. Id. Trin. 3. 3. 34. Suspicionem amovere ab aliquo. Cic. l. 1. de Invent. c. 16. Si aliquas minus honestas suspiciones injectas diluemus. Est qui leg. suspicationes. ¶ suspicionem habere tum active sumitur, pro suspicari, sospettare. Cic. ad Pompej. 2. post ep. 11. l. 8. ad Attic. Suspicionem nullam habebam, te mare transiturum. ¶ tum passive, pro in suspicione esse, esse suspectum, esser sospetto. Nep. in Epamin. c. 5. sub fin. Habebat enim Meneclides suspicionem adulterii. Cic. pro Cluent. c. 61. Ea res satis firmam veneni suspicionem non habet. Id. 16. Attic. ep. 4. a med. Hæc

navigatio habet quasdam suspiciones periculi. ¶ Passive accipitur suspicio & in his. *Plaut. Mil.* 2. 4. 35. Suspicionem maximam sum vix sustinere. *Terent. Hecyr.* 4. 2. 23. Et me hac suspicione exsolvam. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 44. *in fin.* Gallus inter Gallos sine ulla suspicione versatur. *senza dar sospetto.* Adde *Hirt. de B. Afric. c.* 87. ¶ Interdum suspicio est opinio, cogitatio, conjectura, levis cognitio: *sentore, notizia, opinione. Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 23. Multas esse gentes sic immanitate efferatas, ut apud eas nulla suspicio deorum sit. *& l.* 3. *c.* 23. Istam intelligentiam non modo comprehendere animo, sed ne suspicione quidem possum attingere. ¶ Item levis sensus, leve indicium. *Pallad. in Januar. tit.* 15. *ante med.* Mella, quæ suspicionem tantum possit habere dulcedinis. *Petron. in Satyr. c.* 94. *sub fin.* Nulla suspicione vulneris læsor. ¶ Secunda syllaba longa est, quasi sit contracte a *suspicatio*, vel potius a *suspicio* ab antiquo *suspicitum* pro *suspectum. Martial. l.* 11. *ep.* 46. Obimitur, minimæ siqua est suspicio rimæ. *Auson. ep.* 24. *v.* 8. Conainnat verisimilis suspicio culpas. *Est qui leg.* suspectio. *Paulin. ad Auson. carm.* 11. *v.* 16. Duceret in sanctum suspicio falsa parentem. *Hic quoque al.* suspectio. *Plaut.* quoque semper produxisse dicitur ab Eruditis, qui ejus metrorum rationem accurate inspexerunt. Ego latinum poetam, qui corripuerit, inveni adhuc neminem.

SUSPICIO, is, exi, ectum, a. 3. *guardar in su, mirare in alto, ἀναβλέπω*, sursum aspicio. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 2. Cum cælum suspeximus, cælestiaque contemplati sumus. *Id. de Harusp. resp. c.* 9. *a med.* Qui cum in cælum suspexerit, deos esse non sentiat. *Plin. l.* 35. *c.* 8. *ad fin.* Varie formare vultus, respicientes, suspicientesque, & despicientes. *Lucan. l.* 6. *v.* 476. submisso vertice montes Explicuere jugum: nubes suspexit Olympus. V. integr. loc. ¶ Translate est admirari, *ammirare*: quasi supra nos aspiciamus illum esse collocatum, quem admiremur. *Cic.* 2. *Offic. c.* 10. Itaque eos viros suspiciunt, maximisque efferunt laudibus. *Id. in Orat. c.* 28. *de eloquentia.* Quam suspicerent omnes, quam admirarentur, quam se assequi posse diffiderent. *Horat. l.* 1. *ep.* 6. *v.* 18. I nunc, argentum, & marmor vetus, æraque, & artes Suspice. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 9. Sin honores præmiaque vestra suspicio, ut, &c. *Plin. l.* 6. *c.* 22. Mirum in modum justitiam illo suspexit. ¶ Item suspectare, suspectum habere, *aver in sospetto. Sallust. in Jug. c.* 73. Bomilcar suspectus regi, & ipse eum suspiciens.

SUSPICIOSE, *sospettosamente, dando sospetto, ὑπόπτως*, suspicionem injiciendo. *Cic. pro Dejot. c.* 6. Non modo non credibiliter, sed ne suspiciose quidem. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 20. Cum aliquid habeat, quod possit criminose ac suspiciose dicere. *Id. in Bruto, c.* 34. *extr.* Qui suspiciosius aut criminosius diceret, audivi neminem. *Senec. in proœm. l.* 3. *controvers.* Affectus efficaciter movit: figurabat egregie, præparabat suspiciose.

SUSPICIOSUS, a, um, *pien di sospetto, sospettoso, ὑποληπτικός*, pronus ad suspicandum, suspicionum plenus. *Terent. Adelph.* 4. 3. 24. O mnes, quibus sunt res minus secundæ, magis sunt suspiciosi. *Cic. Verr.* 7. *c.* 29. An te, id quod fieri solet, conscientia timidum suspiciosumque faciebat? *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *c.* 4. *ad fin.* Dicum in suos esse nimium, aut suspiciosum. *Id. pro Flacc. c.* 28. In tam suspiciosa ac maledica civitate. *Senec. de vita beata cap.* 13. Vita anxia, suspiciosa, trepida, casuum pavens. ¶ Item de quo suspicio habetur, suspectus. *Cic. pro Flacc. c.* 3. Suspiciosissimum negotium. *Id. l.* 2. *Fam. ep.* 7. *ante med.* Suspiciosissimum tempus. *Id. in Partit. c.* 33. Hæc sunt, quæ suspiciosum crimen efficiunt. *Id. pro Cluent. c.* 19. *extr.* Quæ erant ante suspiciosa, aperta & manifesta faceret. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 7. Id quod adhuc est suspiciosum, perspicuum facere. *Cato apud Gell. l.* 9. *cap.* 12. & *Non. c.* 2. *n.* 763. Homo famosus & suspiciosus. *Sueton. in Domit. c.* 10. *ante med.* Suspiciosi joci.

SUSPICO, as, V. in voce sequenti.

SUSPICOR, aris, atus sum, dep. 1. *sospettare, temere, ὑποπτεύω, ὑποπτάζομαι*, suspicionem habeo alicujus mali, vereor. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 44. *ad fin.* Debere se suspicari, simulata Cæsarem amicitia, &c. *& l.* 4. *c.* 6. Eo cum venisset, ea quæ fieri suspicatus erat, facta cognovit. *Cic. pro Cluent. c.* 9. Mater nihil mali misera suspicans, filium mittit. *Brut. ad Cicer. ep.* 13. Temere atque injuriose suspicari de aliquo. *Id. pro Mil. c.* 23. *in fin.* Cives optime de republica meriti, in quibus homines non modo res præclarissimas obliviscuntur, sed etiam nefaria suspicantur. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 83. venturos aut hac aut suspicor illac, Qui lanient avido viscera dente, lupos. ¶ Item universim opinor, puto, conjicio, cogito, reputo, *aver opinione, stimare, pensare. Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 11. *ad fin.* In quo neque figuram divinam, neque sensum quisquam suspicari potest. *Id.* 3. *de Orat. c.* 4. *a med.* Postulamus, ut majus quiddam de L. Crasso, quam quantum a nobis exprimitur, suspicentur. *Id. in Brut. c.* 14. *a med.* Licet aliquid etiam de M. Popilii ingenio suspicari. *h. e.* æstimare, eum fuisse magno ingenio. *Ovid.* 3. *Met. v.* 461. *de Narcisso.* Et, quantum motu formosi suspicor oris, Verba refers aures non pervenientia nostras. *h. e.* ex motu oris conjicio. *Id. Heroid. ep.* 20. *v.* 6. Suspicor, ingenuas erubuisse genas. ¶ Pro spero, *sperare. Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 155. Suspicor, hoc damno tibi non fore. *& l.* 2. *ep.* 10. *v.* 19. Quorum te memorem (quamquam procul absumus) esse Suspicor & casus velle levare meos. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 6. Me consolatur spes, quod valde suspicor fore, ut infringatur hominum improbitas. *ho qualche sentore e speranza.* Similem *Plauti* locum mox habes. Adde *Cicer.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 9. ¶ Activa positione *Plaut. Cas.* 2. 6. 42. Ne a me memores malitiose de hac re factum, aut suspicer. *Al. leg.* suspicere. *Id. Men.* 5. 9. 22. Spem date mihi, quam suspico. *Al. leg.* suspicor. *Id. in fragm.* apud *Donat.* ad *Terent. Hecyr.* 3. 1. 33. Fortasse te amore suspicavere. *Al. leg.* te suspicabere. *alii* suspicari, *aut* suspicarier.

SUSPIRATIO, onis, f. *sospiro, στεναγμός*, actus suspirandi, suspirium. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *post med.* Suspiratione sollicitudinem fateri. *Plin. in præfat. Hist. nat. ante med.* Inde illa nobilis M. Ciceronis suspiratio: O te felicem, M. Porci, a quo rem improbam petere nemo audet! *h. e.* exclamatio, quæ fere suspirando fit.

SUSPIRATUS, us, m. idem quod suspirium, *h. e.* actus ipse suspirandi. *Ovid.* 14. *Met. v.* 129. Respicit hunc vates, & suspiratibus haustis, Nec dea sum, dixit.

SUSPIRATUS, a, um, adject. *invocato con sospiri. Sil. l.* 13. *v.* 82. Quid suspiratos magno in discrimine nautis Ledæos raptam fratres?

SUSPIRIOSE, adverb. *con asma. Colum. l.* 7. *c.* 3. *ad fin. de ovib.* Suspiriose laborantibus auriculæ ferro rescindendæ.

SUSPIRIOSUS, a, um, *asmatico, ἀσθματικός*, qui spirandi difficultatem patitur. *Plin. l.* 23. *c.* 7. Sicca fici utilis anhelatoribus & suspiriosis. *Colum. l.* 6. *c. ult.* Malæ suspiriosæ sanguis detrahitur. *bolsa.*

SUSPIRITUS, us, m. idem quod suspirium. *Plaut. Merc.* 1. 2. 3. Abige abs te lassitudinem: simul enicato suspiritus. *Liv. l.* 30. *c.* 15. Cum acerbo suspiritu & gemitu aliquantum temporis consumpsisset.

SUSPIRIUM, ii, n. *sospiro, στεναγμός*, suspiratio, *h. e.* ab imo pectore respiratio, quæ plerumque doloris aut curarum signum est. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 34. sine sollicitudine, sine desiderio, sine cura, sine suspirio. *Propert. l.* 3. *el.* 6. *v.* 27. Odi ego, quos numquam pungunt suspiria, somnos. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 58. Hoc, sis, vide, ut petivit suspirium alte! *Id. Truc.* 2. 7. 41. Traxit ex intimo ventre suspirium. *Tibull. l.* 3. *el.* 6. *v.* 61. Sollicitas repetam tota suspiria nocte. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 402. suspiria duxit ab imo pectore. *& l.* 1. *v.* 656. alto suspiria pectore prodis. *Martial. l.* 10. *ep.* 13. Urere nec miserum cessant suspiria pectus. *Id. l.* 1. *epigr.* 110. *de catella.* Collo nixa cubat, capitque somnos, Ut suspiria nulla sentiantur. *Colum. l.* 6. *c.* 14. Crebrum suspirium facere. ¶ Pro simplici respiratione, *respiro. Lucan. l.* 4. *v.* 328. Rescissoque nocent suspiria dura palato. *& l.* 9. *v.* 928. nec dat suspiria cursus Vulneris. *h. e.* non finit respirare, & verba nascentia intermittere celeritas vulneris se diffundentis. *Sil. l.* 11. *v.* 220. anhela faucibus acta suspiria. ¶ Est etiam morbus respirationem infestans, suffocatio. *difficoltà di respiro, asma, ἆσθμα. Senec. ep.* 54. Uni morbo quasi assignatus sum: quem quare Græco nomine appellem, nescio. satis enim apte dici suspirium potest. *Lege ibi cetera.*

SUSPIRO, as, avi, atum, a. 1. *spirare, a soffiare in alto, a fuori, ἀναπνέω*, sursum spiro, in altum exhalo, spirando emitto. *Lucan. l.* 6. *v.* 369. Quique nec humentes nebulas, nec rore madentem Aera, nec tenues ventos suspirat, Anauros. *Sil. l.* 12. *v.* 135. telius atro exundante vapore Suspirans. *& l.* 13. *v.* 425. eructans acerbam Cocyti laxo suspirans ore paludem. *Id. l.* 4. *v.* 779. Edonis inclusum suspirat pectore Bacchum. *Pallad. in Octobr. tit.* 14. *ad fin.* Relicto brevi foramine, quo æstuantia vina suspirent. *sfiatino, svaporino. & tit.* 17. Mundo linteo tegas, per quod facile confectio ullulabunda suspiret. Adde *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 343. ¶ Item spiritum ab imo pectore traho, suspirium duco, *sospirare, στένω*: quod fere sollicitudinis, aut doloris signum est. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 18. Reperire neminem possumus, quocum jocari libere, aut suspirare familiariter possimus. *Ennius* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 21. Curæ suspirantes. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v.* 372. Liniger imposito suspirat vecte sacerdos, Testatus sudore deum. *h. e.* anhelat, laborat sub onere. *Id. l.* 2. *in Eutrop. v.* 268. atque inter singula dicta Flebile suspirat. *Id. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 36. dasiexque hospite pulcro Persidos arcanum suspirassere calorem. *Lucret. sub fin. l.* 2. pastor suspirat, in cassum cecidisse laborem. *Ovid. Met.* 2. *v.* 655. suspirat ab imis Pectoribus. *Id. Heroid. ep. ult. v.* 201. Ingemit & tacito suspirat pectore. ¶ Translate *Claudian. in Epithal. Pallad. & Celer. v.* 12. fluitent arcus, ramisque propinquis Pendentes placido suspirant igne pharetræ. *h. e.* quasi amore incensæ suspirant. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 97. Qualibus incensam jactastis mente puellam Fluctibus, in flavo sæpe hospite suspirantem! *Ovid.* 1. *Fast. v.* 417. Hanc cupit, hanc optat: sola suspirat in illa. *Tibull. l.* 4. *el.* 5. *v.* 11. si forte alios jam nunc suspirat amores. *h. e.* cogitet, & cupit. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 152. Suspirat longo non visam tempore matrem, Et casulam, & notos tristis desiderat hædos. *Prudent. Cathem.* 2. *v.* 44. suspirat lucra. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 133. Nec Jova majorem nasci suspiret Achillem. *h. e.* nec optat. *Stat. Theb.* 4. *v.* 19. & cunctis dependet ab armis Suspirandus domus. *h. e.* familia desiderabilis, & militiam procul agitantibus suspiriorum causa futura. *Vetus Poeta* apud *Cicer.* 2. *de Divin. c.* 21. mentis metu perculsus, curis sumptus suspirantibus.

SUSQUE. V. supra post *Sus.*

SUSSILIO. V. *Subsilio.*

SUSSULTO. V. *Subsulto.*

SUSTENTACULUM, li, n. *sostentacolo, ἔρεισμα*, fulcimentum, quod aliquid sustinet. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 28. Sin victoriæ sanitas, sustentaculum, columen in Italia verteretur, &c.

SUSTENTATIO, onis, f. *dilazione*, dilatio. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 29. *a med.* Utrum statim fieri necesse sit; utrum habeat aliquam moram & sustentationem. ¶ Est etiam rhetoricum schema, græce *παράδοξον*, & *ἐποχή*. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. Sed nonnunquam communicantes aliquid inexspectatum subjungimus, quod & per se schema est, ut in Verrem Cicero (*Verr.* 7. *c.* 3.) quid deinde? quid censetis? furtum fortasse, aut prædam aliquam? deinde cum diu suspendisset judi-

judicem animus, subjecit quod multo esset improbius. hoc Celsus sustentationem vocet. Est autem duplex, &c. V. ibi cetera. ¶ Item exhibitio. Lactant. lib. 6. c. 18. sub fin. Quæ sustentatio sui tectæ patientia nominatur. raffrenamento. ¶ Item alimentum, nutritio, sostentamento. Ulpian. Dig. l. 2. tit. 3. leg. 22. a med. Necessitas imponatur marito omnem talem mulieris sustentationem suffrere.

SUSTENTATUS, us, m. actus sustentandi. Apul. in Apolog. Levia sustentatui, gravia demersui. Auson. in periech. 5. Odyss. Homeri. Dea calanticam natanti accommodat, cujus ille sustentatu ad usque Phæacum litus evadit.

SUSTENTATUS, a, um, sostentato. particip. a sustentor. Cic. pro Mur. c. 2. Cui respublica a me uno traditur sustinenda, magnis meis laboribus sustentata. Lucret. l. 5. v. 96. multosque per annos Sustentata, ruet moles & machina mundi. Cic. 1. de Orat. c. 56. circa med. Jurisconsultus non suo artificio, sed alieno, hoc est non juris scientia, sed eloquentia sustentatus. Liv. l. 2. c. 34. Ex Tuscis frumentum Tiberi venit: eo sustentata est plebs. Sallust. in Jug. c. 60. extr. Milites Jugurthini paulisper ab rege sustentati, postquam majore vi hostes urgent, profugi discedunt. Tacit. 2. Hist. c. 15. Cohortium præfecti, sustentata diu acie, telis obruuntur. ¶ Item dilatus, suspensus. Ovid. de remed. Amor. v. 405. V. in fin. vocis sequent.

SUSTENTO, as, avi, atum, a. 1. sostenere, reggere, sostentare, ἀνακρατίζω, fulcio, conservo, tueor: frequentativum a sustineo. Virg. Æn. 10. v. 338. Huic frater subit Alcanor, fratremque ruentem Sustentat dextra. Plin. l. 8. c. 40. ante med. Canis cadaver in Tiberim objecti (domini) sustentare conatus. Claudian. de B. Gild. v. 211. cæca sub nocte vocati Naufraga Ledæi sustentant vela Lacones. h. e. navim sustinent, ne mergatur. Id. l. 2. de laudib. Stilich. v. 143. sic Hercule quondam Sustentante polum, melius librata pependit Machina. ¶ Translate est confirmare, defendere, tueri. Cic. 7. Fam. ep. 1. ad fin. Tu mihi istam imbecillitatem valetudinis tuæ sustenta & tuere. Id. Attic. l. 4. ep. 10. A ceteris oblectationibus deseror: litteris sustentor & recreor. & l. 3. ep. 23. sub fin. Terentiam, unam omnium ærumnosissimam, sustentes tuis officiis. & l. 10. ep. 4. ante med. Præclara conscientia sustentor, cum cogito, me de republica meruisse optime. & 6. Fam. ep. 4. sub fin. Tu velim tete, ut debes & soles, tua virtute sustentes. Id. l. 14. ep. 4. ad fin. Sustenta te, mea Terentia, ut potes. Id. pro Flacc. c. 2. Spes siqua reliqua est, quæ fortium civium mentes cogitationesque sustentet. Id. pro Mil. c. 36. Nunc me una consolatio sustentat, quod, &c. Id. pro Rabir. Post. c. 2. Fide sustentare amicos. Id. 2. ad Q. Fr. ep. 3. a med. C. Cato Crasso sustentatus. è spalleggiato. & l. 2. Offic. c. 24. a med. Valitudo sustentatur notitia sui corporis, &c, si conserva. & Virg. 10. Æn. v. 609. Venus Trojanas sustentat opes. Id. l. 11. v. 224. Multa virum meritis sustentat fama tropæis. Tacit. 1. Ann. c. 65. ad fin. Cæcina dum sustentat aciem, suffosso equo delapsus, &c. h. e. hortatur, & a fuga retinet. & l. 2. c. 17. Arminius manu, voce, vulnere sustentabat pugnam. ¶ Sæpe refertur ad rem familiarem & tolerare significat, ru juvare, opitulari. Plin. l. 9. ep. 30. ad fin. Quos præcipue indigere scias, sustentare & fovere. Terent. Adelph. 3. 5. 5. Hic alit illas: solus omnem familiam sustentat. Cic. de provinc. consul. c. 5. a med. Qui se nunc subsidiis patrimonii, aut amicorum liberalitate sustentant. si mantengono. & Tacit. Ann. 4. c. 13. Mutando sordidas merces sustentabatur. si sostentava, viveva. & Cic. post redit. in Sen. c. 5. Cum suam rem confecisset, egestatem & luxuriam domestico lenocinio sustentavit. Cic. fil. l. 16. Fam. ep. 21. circa med. Hunc locum in proximo conducam, &, ut possum, ex meis angustiis illius sustento tenuitatem. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 14. extr. Auxiliis atque opibus aliorum sustentare bella. Plin. l. 35. c. 11. ante med. Venditando coronas sustentaverat paupertatem. Cic. pro Cæl. c. 16. Alere adolescentes, & parsimoniam patrum suis sumptibus sustentare. supplire alla scarsezza. & Cæs. l. 7. B. Gall. c. 17. Pecore e longinquioribus vicis adacto extremam famem sustentabant. Tacit. 4. Ann. c. 63. extr. Magna post prœlia saucios largitione & cura sustentabant. ¶ Translate Cic. 1. Tuscul. c. 19. Animus nullis tu egens, aletur & sustentabitur iisdem rebus, quibus astra sustentantur & aluntur. ¶ Absolute Plaut. Stich. 4. 2. 8. Valuistin' bene? Pam. sustentavi sedulo. & 5. 2. 14. Valuistin' usque? Epign. sustentatum est sedulo. ¶ Est etiam ferre, pati, perferre, non demittere animum in adversis, tollerare, a star saldo. Plautus Capt. 5. 1. 5. Miserias plurimas sustentavi. Cic. in Pison. c. 36. a med. Cum sustentare vix posses mœrorem tuum, doloremque decessionis. Sueton. in Tiber. c. 72. a med. Sustentare morbum. h. e. ferre, & vim ejus dissimulare. Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 165. Sustentare procellas invidiæ. ¶ resistere, obniti. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 6. Oppidum magno impetu Belgæ oppugnare cœperunt. ægre eo die sustentatum est. & l. 5. c. 38. Nervii legionem oppugnare incipiunt. nostri celeriter ad arma concurrunt. ægre is dies sustentatur. Tacit. 15. Ann. c. 10. ad fin. Sustentare hostem. Auct. de B. Hisp. c. 17. Legionum tot impetus sustentantes. ¶ cohibere, sistere, fermare, trattenere. ἐπέχω. Hirt. de B. Afric. c. 82. Dubitante Cæsare, atque eorum studio cupiditatique resistente, & etiam atque etiam aciem sustentante. Albinovan. ad Liv. eleg. 1. v. 219. de Tiberi. Sustentabat equos, cursusque inhibebat equorum. ¶ differre, differire, portar innanzi: quasi in medio cursu rem sistere, ne procedat. Cic. 2. ad Q. Fr. ep. 7. Ædificationem Arcani ad tuum adventum sustentari placebat. Id. 4. Catil. c. 3. extr. Malum id opprimi sustentando ac prolatando nullo pacto potest. quacumque ratione placet, celeriter vobis vindicandum est. Id. Fam. 13. ep. 64. De Pausania Alabandensi, sustentes rem, dum Nero venias.

SUSTINEO, es, tinui, tentum, a. 2. sostentare, reggere, sostenere, portare, ὑφίστημι, ἀνέχω, fulcio, sustento, fero, cadere non sinens quasi sursum teneo. Hirt. de B. Afric. cap. 19. a med. Fornice extructo, quo pons sustinebatur. Horat. lib. 1. sat. 6. v. 116. lapis albus Pocula cum cyatho duo sustinet. Liv. lib. 21. c. 35. sub fin. Sustinere se a lapsu. Plaut. Asin. 3. 3. 67. Hic istam colloca crumenam in collo plane. Lib. Nolo ego te, qui herus sis mihi, onus istuc sustinere. Cic. de Senect. c. 10. a med. Cum Milo humeris sustineret bovem vivum. & Ovid. 2. Fast. v. 36. a funere conjugis uxor Sustinet in vidua tristia signa domo. porta bruno. Plaut. Pœn. prol. v. 90. Homo, quantum hominum terra sustinet, sacerrimus. Liv. l. 23. c. 45. Vix arma membraque sustinentes pugnabant. Sallust. in fragm. lib. 3. Hist. apud Arusian. Mess. Sustinere corpora plerique nequeuntes. reggersi in piè. & Ovid. Met. 6. v. 27. infirmos baculo quoque sustinet artus. Id. Met. 4. v. 411. acie sustinet se alis. Id. Heroid. ep. 3. v. 119. manibus clypeos, & acutæ cuspidis hastam, Et galeam pressa sustinuisse coma. Plin. l. 6. cap. 27. Lacus omnia illata pondera sustinens. che porta a galla. & lib. 36. c. 15. a med. Populus R. universus binis cardinibus sustinetur. è tenuto sospeso su due cardini. de theatris versatilibus loquitur. Virg. 12. Æn. v. 730. Sustinet a jugulo dextram. tien sospesa e lontano dalla gola il braccio nemico. (Eodem modo locutus est Stat. 2. Theb. v. 648.) Plin. l. 33. c. 11. Vas ad sustinenda obsonia. per tenerci sopra. Modestin. Dig. l. 32. leg. 35. ad fin. Quem scis magna onera sustenturum. ¶ Valet etiam sistere, cohibere, continere, trattenere, fermare. Cic. Attic. lib. 13. ep. 21. Arbitrabar sustineri remos, cum inhibere essent remiges jussi. id non esse ejusmodi, didici heri, cum ad villam nostram navis appelleretur. non enim sustinent. sed alio modo remigant. Lucil. ibid. Sustineas currum, ut bonu' sæpe agitator, equosque. Ovid. Fast. 3. v. 301. Sæpe Jovem vidi, cum jam sua mittere vellet Fulmina, thure dato sustinuisse manum, & l. 6. v. 398. Sustinuere gradum. Propert. l. 3. el. 2. v. 41. Orphea, te dixisse feras, & concita dicunt Flumina Threicia sustinuisse lyra. Al. leg. detinuisse. ¶ Sustinere se, in medio cursu se sistere, fermarsi. Val. Flacc. l. 3. v. 100. Restitit ille gradu, sustinuit præceps. e arresto di botto. & Senec. in Hippol. v. 793. te dea noctium dum spectat, celeres sustinuit vias. Liv. lib. 25 cap. 36. Nunc agendo, nunc sustinendo agmen. & lib. 5. cap. 39. Aliud priori simile miraculum eos sustinuit. ¶ Item habere, tenere. Ovid. 1. de art. am. 47. qui sustinet hamos, Novit quæ multo pisce natentur aquæ. & lib. 2. v. 216. Ingenua speculum sustinuisse manu. Plaut. Men. 1. 3. 13. Sustine hoc, Penicule. prendi e tieni. Sic Afran. apud Non. c. 2. n. 353. Accipe hoc tegmen tu, & sustine. Ovid. l. 3. de art. am. v. 148. Sustineat similes fluctibus illa sinus. h. e. habeat, gestet in capite comam in modum sinus dispositam. V. Sinus. Pro habere, tenere est & illud Plauti Trin. 2. 2. 99. Multa ego possem docta dicta loqui: historiam veterem atque antiquam hæc mea senectus sustinet. ¶ Similiter per translationem est tueri, ferre, defendere, in suo statu rem conservare, sostentare, difendere, conservare, mantenere. Cic. pro Rabir. Post. c. 16. Veterem amicum suum labentem excepit, corruere non sivit, fulsit & sustinuit re, fortuna, fide, hodieque sustinet. Id. Fam. 9. ep. 8. a med. Sed superiorum temporum fortuna reipublicæ causam sustineat. difenda, renda ragione. & in Divin. Verr. cap. 8. ad fin. Non tibi venit in mentem, quid negotii sit, causam publicam sustinere? portar il peso, aver l'impegno d'una causa pubblica. & lib. 3. Offic. c. 1. Sustinet magnam exspectationem imitandæ industriæ nostræ. sei in non picciolo impegno. & l. 1. c. 34. ad fin. Magistratus debet civitatis dignitatem & decus sustinere, servare leges, jura describere. ¶ Item gerere. Cic. 2. de Orat. c. 24. a med. Tres personas unus sustineo summa animi æquitate, meam, adversarii, judicis. fo le parti di tre. & Sueton. de Gramm. c. ult. Nunquam ita docuit, ut magistri personam sustineret. Cic. Verr. 3. c. 86. Fungi ac sustinere aliquid muneris in republ. ¶ Item ferre, pati. Cic. pro Dom. c. 38. Pœnam subire, ac sustinere. Ovid. 8. Met. v. 300. Et quos sustinuit bis mensum quinque labores. Planc. ad Cicer. 10. Fam. ep. 4. sub fin. Maximam hic sollicitudinem curamque sustineo. Cic. 5. Tuscul. c. 6. Qui non mala futura timet, verum etiam fert sustinetque præsentia. & Ulpian. Dig. l. 18. tit. 6. leg. 1. Si venditor se periculo subjecit, periculum sustinebit, quoad, &c. h. e. præstabit. ¶ Item resistere, obniti, parem esse, non cedere, durare, subsistere, tollerare, star saldo, sopportare, resistere, reggere. Cic. 7. Phil. c. 6. O dii! quis hujus potentiam poterit sustinere? Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 10. sub fin. Non, si Varronis thesauros haberem, sustinere sumptum possem. Al. leg. subsistere sumptui. Plin. l. 1. ep. 12. Cur me putas hos tantos dolores tamdiu sustinere? ut scilicet isti latroni vel uno die superstes sim. Ovid. 13. Met. v. 384. Hectora qui solus, qui ferrum, ignemque, Jovemque Sustinuit toties, unam non sustinet iram. Cic. 4. Acad. c. 6. a med. Philo ea sustinere vix poterat, quæ contra Academicorum pertinaciam dicebantur. Id. Verr. 7. c. 39. Videbat, illis navarchis testibus, tantum hoc crimen sustinere se nullo modo posse. Vatin. ad Cicer. 5. Fam. ep. 10. Si mehercule Appii os haberem, tamen hoc sustinere non possem. Cic. 6. Fam. ep. 6. Non putat se sustinere causas posse multorum, si tibi concesserit. resistere alle istanze. ¶ Et cum infinito. Ovid. Met. 1. v. 330. non sustinet ultra Perdere blanditias juvenis deus. non ha più pazienza, non soffre. (Adde Heroid. epist. 5. v. 32.) & Phædr. l. 4. fab. 13. Monet, ut sustineas tibi Habitu esse similes, qui sunt virtute impares. soffra, pazienti, lasci di buona voglia, che, &c. ¶ In re militari. Nep. in Annib. cap. 11. Hostium vim cum rex sustinere non posset, fuga salutem pe-

petiit. *Caes. lib.* 7. *B. Gall. cap.* 10. *sub fin.* Magno animo hostium impetum sustinere. *Id. l.* 1. *B. Civ. c.* 45. *ad fin.* Virtute & patientia nitebantur, atque omnia vulnera sustinebant. *Id.* 2. *B. Gall. cap.* 6. *extr.* Nisi subsidium sibi mittatur, se diutius sustinere non posse. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 6. *sub fin.* Brutus Mutinae vix jam sustinebat. *Liv. lib.* 33. *cap.* 36. *a med.* Nec ultra sustinuerunt certamen Galli, quin terga verterent. ¶ *Non sustinere aliquem*, roganti non resistere, repellere non audere. *Ovid.* 14. *Met. v.* 787. Has rogat auxilium: nec Nymphae justa petentem Sustinuere deum. *Liv. lib.* 31. *cap.* 13. Senatus querentes eos non sustinuit. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 75. Et Numitor dixisse potest: da, Romule, mensem Hunc senibus: nec avum sustinuisse nepos. *Al.* leg. *ave*, ut *negare* vel *resistere* subintelligatur. Adde *Colum. lib.* 11. *cap.* 1. Nam cum infinito est audere posse, in animum inducere, persistere. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 850. nec jam suspendere fletum Sustinet. *non ha forza.* & *Plin. lib.* 30. *cap.* 7. *extr.* Si quis aquam per pedes fluentem haurire sustineat. *abbia coraggio di bere.* & *Albinovan. ad Liv. el.* 1. *v.* 153. Tene ego sustineo positum scelerate videre? *mi basta il cuore? poss' io?* & *Sueton. in Calig. c.* 30. *extr.* Eos, qui (*caedem*) spectare sustinuissent, exsecratus est. *Ovid. Met.* 11. *v.* 321. quae se praeferre Dianae Sustinuit. *ebbe tanto ardire di*, &c. & *lib.* 4. *v.* 446. Sustinet ire illuc, caelesti sede relicta (Tantum odiis iraeque dabat) Saturnia Juno. *Auct. Priap. carm.* 47. Quicumque vestrum, qui venitis ad coenam, Libare nullos sustinet mihi versus, &c. *Petron. in Satyr. c.* 116. Si urbanioris notae homines sustinetis semper mentiri. *se potete fingere*, &c. *Quintil. lib.* 3. *cap.* 6. *a med.* Sed non sustineo esse conscius mihi dissimulanti. *h. e.* non audeo, non possum dissimulare. Adde *Cicer. Verr.* 3. *c.* 4. ¶ Ponitur & pro differre, *differire, portar innanzi*: quasi moram injicere, & rem sistere, ne ad finem perveniat. *Albinovan. ad Liv. eleg.* 1. *v.* 371. Fortuna arbitriis tempus dispensat iniquis: Illa rapit juvenes, sustinet illa senes. *Liv. lib.* 5. *cap.* 45. *a med.* Vix temperavere animis, quin extemplo impetum facerent: compressique a Caedicio rem in noctem sustinuere. *Id. lib.* 3. *cap.* 60. Sustinere consilio bellum. *Martial. l.* 9. *epigr.* 3. Exspectes & sustineas, Auguste, necesse est. Nam tibi quod solvat, non habet arca Jovis. ¶ Item suspendere, cohibere, *sospendere*. *Cic. Acad.* 4. *cap.* 34. Obsistere opinionibus, assensus lubricos sustinere. & *cap.* 15. *in fin.* Sustinere se ab omni assensu. ¶ Pertinet etiam ad rem familiarem, & significat alere, sustentare, *mantenere, nudrire, sostentare*. *Cic.* 5. *Ver. cap.* 5. *sub fin.* Re frumentaria alimus & sustinemur. *Liv. lib.* 39. *cap.* 9. *sub fin.* Adolescens, maligne omnia praebentibus suis, meretriculae munificentia sustinebatur. *Id. l.* 6. *c.* 15. *a med.* Et eo, quod afflulit opibus vestris, sustinendo necessitates aliorum. *Virg.* 2. *Georg. v.* 514. Hinc anni labor: hinc patriam parvosque nepotes Sustinet. *Colum. l.* 9. *c.* 14. *ad fin.* Sustinere penuriam temporum. ¶ *Sustinere alicui vitam*, servare, tueri. *Maecenas apud Senec. epist.* 101. Vita dum superest, bene est. Hanc mihi, vel acuta Si sedeam cruce, sustine.

SUSTOLLO, is, tuli, sublatum, a. 3. *alzare, sollevare, ergere, drizzare*, sursum tollo, attollo, elevo, erigo. *Plaut. Cist.* 1. 1. 117. & *Poen.* 1. 2. 136. Amiculum hoc sustolle saltem. *Sil.* sine trahi, cum egomet trahor. *Id. Poen.* 5. 3. 49. Graecae sunt hae columnae: sustolli solent. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 210. Dulcia nec maesto sustollens vela parenti. & *vers.* 235. Candidaque intorti sustollant vela rudentes. *Plaut. Mil.* 2. 3. 38. Hoccine si miles sciat? credo hercle, has sustollat aedes totas: atque hunc in crucem. *h. e.* aedes evertat, & me in crucem tollat. *Seren. Sammon. c.* 38. *v.* 716. Sanguis papulae alte sustollit acutae. ¶ Item aufero. *Plaut. Cistell.* 2. 3. 7. Dico ei, quo pacto eam ab hippodromo viderim herilem filiam nostram sustollere. ¶ Frequentissimum habet usum in praeteritis: ab obsoleto *sustulo*, quod ab antiquis usurpatum fuisse, *Charis. l.* 3. *pag.* 220. *Putsch. Diomed. l.* 1. *pag.* 369. & *Priscian. l.* 8. *pag.* 817. testantur. In ellis temporibus simplici *tollo* Latini libentius usi sunt. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 5. Sustulimus manus & ego, & Balbus. *alzammo le mani al cielo.* & *pro Dejot. c.* 10. Dejotarum cum plures in equum sustulissent. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 31. Sol in currum filium sustulit. *Id. Verr.* 3. *cap.* 3. Cives R. in crucem sustulit. *Id.* 4. *Tuscul. cap.* 21. *ad fin.* Herculem in caelum sustulit fortitudo. *Horat. lib.* 2. *od.* 7. *v.* 13. Sed me per hostes Mercurius celer Denso paventem sustulit aere. *Cic.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 10. *circa med.* Tunc, ut dico certe sustulissem, ut, &c. *h. e.* in lecticam, & in villam meam portassem. *Caes. l.* 4. *B. Gall. c.* 28. Naves, quae equites sustulerant, ex portu solverunt. *avevano portato.* Sic *Hirt. de B. Afric. c.* 54. Quod C. Avienus navem commeatu, familia sua, atque jumentis occupavisset, neque militem unum ab Sicilia sustulisset. *Caes. lib.* 2. *B. Civ. c.* 20. Legio signa sustulit, seseque Hispalim recepit. *Propert. lib.* 4. *el.* 9. *v.* 37. Audistis aliquem, tergo qui sustulit orbem? ¶ Et translate *Cic. Attic. lib.* 2. *ep. ult.* Nostras laudes in astra sustulit. & *lib.* 6. *ep.* 2. *a med.* Salaminii nos in caelum decretis suis sustulerunt. *Id.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 1. *ad fin.* & *l.* 1. *de Divin. cap.* 36. Clamorem satis magnum sustulerunt. *Plaut. Trucul.* 2. 8. 10. Postquam filiolum peperit, animos sustulit. *ha alzato la cresta.* Adde *Liv. lib.* 28. *c.* 5. ¶ Pro subire, suscipere. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 4. Fide vestra fretus plus oneris sustuli, quam ferre me posse intelligo. *Id. Phil.* 13. *c.* 10. *extr.* Qui ex Fadia sustulerit liberos. V. *Tollo*. ¶ Sumere, accipere, *pigliare*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 45. Cum verba jacentia sustulimus e medio, sicut mollissimam ceram, ad nostrum arbitrium formamus & fingimus. ¶ Pro auferre, amovere, detrahere, *levare, tor via, togliere*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 19. *ante med.* Sublata assensione, omnem & motum animorum & actionem rerum sustulerunt. *Id.* 1. *Phil. c.* 2. Dictatoris nomen funditus ex republica sustulisset. *Id.* 2. *Attic. ep.* 24. *a med.* Caepionem de oratione sua sustulit, quem in Senatu acerrime nominarat. *Caes. l.* 6. *B. Gallic. c.* 40. *extr.* Quem timorem Caesaris adventus sustulit. *Sallust. in Jug. c.* 49. Metellum edicto adjumenta ignaviae sustulisse. *Id. ad Caes. orat.* 2. *de republ. ordin. c.* 7. Si studium pecuniae aut sustuleris, aut minueris. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 12. Eam rem Servilia sublaturam et S. C. se esse dicebat. *Justin. l.* 6. *c. penult.* Telo si primam aciem praefregeris, reliquo ferro vim nocendi sustuleris. ¶ evertere, perdere. *Cic.* 1. *Offic. cap.* 11. Majores nostri Carthaginem & Numantiam funditus sustulerunt. *distrussero.* ¶ necare, *tor di vita*. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 33. Q. Varius Drusum ferro, Metellum veneno sustulerat. *Horat. l.* 2. *od.* 17. *v.* 27. Me truncus illapsus cerebro Sustulerat, nisi Faunus ictum Dextra levasset. *Poeta apud Sueton. in Ner. c.* 39. Quis neget Aeneae magna de stirpe Neronem? Sustulit hic matrem, sustulit ille patrem. *h. e.* hic occidit, ille sublatum humeris portavit. ¶ Pro simplici *tulit*. *Phaedr. l.* 3. *fab.* 13. *v.* 13. Tunc illa talem sustulit sententiam.

SUSTOLO. V. in voce praeced.

SUSUM, *su*, idem quod sursum, apud Veteres, *Cato sub fin. c.* 157. *R. R.* Ad nasum admoveto: ita subducito susum animam, quam plurimum poteris. *Plaut. Cist.* 2. 3. 78. Quid nunc supina susum in caelum conspicis? *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 6. Qui colunt deorsum, magis aestate laborant: qui susum, magis hieme. Ita in MSS. fuit *Petron. Victor.* alii *sursum*. ¶ Contrarium est *jusum*, deorsum, *giuso, giù*, quo utitur *Augustinus*, sed vox est duritiem africanam redolens, nec facile usurpanda. Locus *Augustini* est *Tract. ult. in epist.* 1. *Joann. sect.* 8 *ad fin.* Susum me honoras, jusum me calcas. Adde *ibid. Tract.* 8. *sect.* 2.

SUSURRAMEN, inis, n. susurratio. *Apul. sub init. l.* 1. *Metam.* Magico susurramine amnes reverti, solem inhiberi. *Martian. Capell. sub init. l.* 7. *post carmen.* Atlantiades hilaro susurramine sic respondit.

SUSURRATIM, adverb. susurrando. *Martian. Capell. l.* 6. *pag.* 217. Aliens de proximo susurratim decenter arridere. *con voce bassa.*

SUSURRATIO, onis, f. *secreto bisbiglio*, secreta inter paucos collocutio, sermones de aliqua re taciti, & susurratim habiti. *Cael. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 1. *a med.* Crebri, & non belli de Caesare rumores: sed susurrationes dumtaxat veniunt. *Al.* leg. *susurratores*.

SUSURRATOR, oris. V. vocem praeced.

SUSURRO, onis, m. *susurratore, mormoratore*, ψιθυρὸς, ψιθυριστής, qui occulte maledicendo odium in aliquem, aut dissensionem molitur, obtrectator, delator. Causam nomini praebuit, quod delatores, ne exauditi possint, in aures soleant susurrare. *Sidon. l.* 5. *ep.* 7. *ad fin.* Aures mariti susurronum faece completas opportunitate falsi sermonis eruderat.

SUSURRO, as, avi, atum, a. 1. *mormoreggiare, borbogliare, susurrare*, ψιθυρίζω, submissum & confusum strepitum edo, qualis est apum, aut aquae decurrentis, aut venti leniter spirantis. Vox est per onomatopoejam a sono facta. *Virg.* 4. *Georg. v.* 260. *de apib.* Tum sonus auditur gravior, tractimque susurrant. *Id. in Culice, v.* 103. compellente vagae pastore capellae Ima susurrantis repetebant ad vada lymphae. & *vers.* 153. quot leniter afflans Aura susurrantis possit confundere venti. Adde *Claudian. in Fescenn.* 2. *de nupt. Honor. v.* 63. ¶ Metaphorice est submissa voce, & in aure loqui, occulte sermones serere. *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 19. Aut ego cum cara de te nutrice susurro. & *epist. ult. v.* 233. Id quoque nescio quam, nunc ut vaga fama susurrat, Neglectam queritur testia habere fidem. *Id.* 3. *Met. v.* 643. Pars mihi significat, pars, quid velit, aure susurrat. ¶ Passive impersonaliter *Terent. Andr.* 4. 4. 40. Jam susurrari audio, civem Atticam esse hanc. ¶ Cum accusativo *Martial. l.* 3. *epigr.* 63. Cantica qui Nili, qui Gaditana susurrat. *canta sotto voce, va canterellando.* & *Nemesian. Eclog.* 2. *v.* 71. Silvestris nunc te platanus, Meliboee, susurrat, Te pinus. *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 44. *extr.* Susurrans versum Persii.

SUSURRUM, ri, n. idem ac susurrus. V. in voce sequenti.

SUSURRUS, ri, m. *suono leggero e confuso, mormorio, susurro*, ψιθυρισμός, submissus & confusus sonus, murmur, strepitus: ut venti inter frondes, aquae decurrentis, apum murmurantium, & hujusmodi. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 54. vicino ab limite saepes Saepe levi somnos suadebit inire susurro. *Calpurn. Ecl.* 1. *v.* 3. Et spumant rauco ferventia musta susurro. ¶ De sono submisso, & in aure loquentium, occulto sermone, *bisbiglio, mormoramento, sicalectio*. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 36. Demosthenes illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis mulierculae, insusurrantisque alteri. *Horat. l.* 2. *sat. ult. v.* 77. tum in lecto quoque videres Stridere secreta divisos aure susurros. *Propert. l.* 1. *eleg.* 11. *v.* 13. blandos audire susurros. *Horat. l.* 1. *od.* 9. *v.* 18. lenes susurri. *h. e.* verba, quae amans amanti in aurem dicit. ¶ Ab *Ovid. Met.* 12. inter comites Famae ponuntur *vers.* 61. dubio auctore susurri. *Plaut. Rud.* 5. 3. 48. Palam age. nolo murmur ullum, neque susurrum fieri. *Lucan. l.* 5. *v.* 104. tacito mala vota susurro concipere. *h. e.* occulta prece. Sic *Pers. sat.* 2. *v.* 6. murmur humilesque susurros Tollere de templis, & aperto vivere voto. ¶ De occulta delatione *Juvenal. sat.* 4. *v.* 110. tenui jugulos aperire susurro. *con poche parole dette all' orecchio di Domiziano.* ¶ In illo *Ovid. Met.* 7. *v.* 825. Procrin adit, linguaque refert audita susurra: alii *susurra* neutrum plurale: sic *Met.* 12. *modo citat.* dubioque auctore susurra, in aliquot codicib. haberi. Alii *susurra* adjectivum faciunt: & *lingua susurra* esse insusurrante. quod magis placet. Malebat *Grevevius*, leniterque refert audita susurro. ¶ In quarta declin. *Apul. in Florid. n.* 17. (*al. sub fin. l.* 3.) Et fistula susurru jucundior, & buccina significatu longinquior.

SU-

SUTELA, æ, f. *κακοῤῥαφία*, dolosa astutia, techna callide consuta: a *suo*, per metaphoram, ut *cautela* a *caveo*, *suadela* a *suadeo*, quemadmodum Græci dicunt *καττύειν*, & *συῤῥάπτειν δόλους*, imo & *Plaut. Amph.* 1. 1. 211. consuere dolos. *Festus*: Sutelæ, dolosæ astutiæ, a similitudine suentium dictæ sunt. *Plaut. Capt.* 3. 5. 33. Atque ob sutelas tuas te morti misero. Adde *Cas.* 2. 8. v. 7.

SUTERNA. V. in *Sutrinus*.

SUTILIS, le, *unito insieme*, *cucito*, *ῥαπτός*, consutus. *Virg.* 12. *Æn.* v. 273. teritur qua sutilis alvo Balteus, & laterum juncturas fibula mordet. ¶ *Sutiles coronæ*, ex cusarum foliis consutis factæ. *Plin. l.* 21. *c.* 3. a *med.* Summa auctoritas pactili coronæ: sutiles Saliorum sacris invenimus, & solemnes cœnis. *Martial. l.* 9. *epigr.* 92. Perfundas glaciem triente nigro, Frontem sutilibus ruber coronis. & *l.* 5. *epigr.* 63. Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo: Lassenturque rosis tempora sutilibus. Adde *l.* 9. *epigr.* 95. & *Ovid.* 3. *Fast.* v. 333. ¶ Sutiles dicuntur thyrsi ab *Auct. Priap. carm.* 19. quia mucro hastæ compactis hederis tegebatur. ¶ *Naves sutiles* lino, vel sparto sutæ. *Plin. l.* 24. *c.* 9. *a med.* & *Varr.* apud *Gell. lib.* 17. *c.* 3. V. *Suo*. *Virg.* 6. *Æn.* v. 414. gemuit sub pondere cymba Sutilis & multam accepit rimosa paludem. ¶ *Lapilli sutiles*, consuti in coronam, vel adsuti diadematí, *Prudent. περὶ στεφ. vers.* 158. Sic hyacinthi sutiles, *Id. in Hamartig. v.* 269. ¶ Sutilis domus *Valerio Flacc. l.* 6. *v.* 81. est Scytharum Hamaxobiorum, qui ex crudo corio consutas casas & plaustris impositas habitasse dicuntur.

SUTOR, oris, m. *calzolajo*, *ciabattino*, *ῥάπτης*, qui calceos suit. *Sempron. Asell.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 21. *extr.* Crepidarium cultellum rogavit a crepidario sutore. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 649. *n.* 1. C. Atilius C. F. Justus sutor caligarius. *Plaut. Aulul.* 1. 2. 34. Interdiu, quasi claudus sutor, domi sedet totos dies. & 3. 5. 39. Sedentarii sutores. *Martial. l.* 3. *epigr.* 16. Das gladiatores, sutorum regule, Cerdo: Quodque tibi tribuit subula, sica rapit. & *l.* 9. *epigr.* 75. Dentibus antiquas solitus producere pelles, Et mordere luto putre vetusque solum, &c. ¶ Habetur artificum vilissimus, & ponitur pro infima plebe. *Juvenal. sat.* 3. v. 293. quis tecum sectile porrum Sutor, & elixi vervecis labra comedit? *Cic. pro Flacc. c.* 7. *a med.* Se velle, dixit. id sutores, & zonarii conclamarunt. Sutorum collegium, *fraglia*, habetur in veteri Inscript. apud *Donium class.* 2. *n.* 131. ¶ *Sutor*, *ne supra crepidam*, proverb. quo monemur ne, quibus in rebus minus intelligimus, in his sententiam proferamus. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *ante med.* Ferunt, Apellem a sutore reprehensum, quod in crepidis una intus pauciores fecisset ansas: eodem postero die, superbo emendatione pristinæ admonitionis, cavillante circa crus, indignatum prospexisse, denunciantem, ne supra crepidam judicaret. quod & ipsum in proverbium venit. Adde *Valer. Max. l.* 8. *c.* 12. *in fin.* ¶ Sutores fabularum *Sidon. lib.* 2. *epist.* 13. sunt qui eas fingunt, & consuunt.

SUTORITIUS, a, um, idem ac sutorius, ut Sutoritium atramentum, *Marcell. Empir. c.* 8. *sect.* 2.

SUTORIUS, a, um, *da calzolajo*, *ῥαπτικός*, ad sutorem pertinens. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *a med.* Graves habent judices, Turpionem sutorium, & Vettium mancipem. *Plin. l.* 17. *c.* 14. Sutoria fistula. *h. e.* scalprum, quo coria inciduntur. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 649. *n.* 2. Compsretos mercis sutoriæ. ¶ Atramentum sutorium, *χάλκανθον*, *vetriuolo*. *Cic.* & *Plin. loc. cit.* in *Atramentum*. V. ¶ Atrium sutorium *Varr.* memorat *l.* 3. *de L. L. c.* 3. ibique ait in Tubilustrio sutorum tubas lustrari. Meminit etiam *Panvinius* in descript. Urb. R. sed quid fuerit, aut quo loco, nemo dicit.

SUTRINUS, a, um, *da calzolajo*, ad sutores pertinens, sutorius, *Tacit. Ann.* 13. *c.* 34. Vatinius sutrinæ tabernæ alumnus. *Plin. l.* 7. *c.* 56. *ante med.* Fulloniam artem Nicias invenit, sutrinam Tychius. ¶ *Sutrina* absolute, officina sutoris, *bottega da calzolajo*, *σκυτεῖον*. *Plin. l.* 10. *c.* 43. Corvus in oppositam sutrinam devolavit. & *mox*. Sutrinæ manceps. & *l.* 35. *c.* 10. *post med.* Tonstrinas suternasque pinxit. ¶ Item ipsa sutoria ars, *arte di calzolajo*, *σκυτική*. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 760. Qui sutrinas facere inscius, nihil homo agis. Al. leg. *suternas* eod. sensu. quod & *Apulejo* nonnulli tribuunt, *in Florid. n.* 9. (*al. sub init. l.* 2.) *Vitruv.* in *præfat. lib.* 6. *sub fin.* Sutrinam, vel fullonicam facere. ¶ *Sutrinum*, ars sutrina. *Senec. epist.* 90. *circa med.* Non multum abfuit, quin sutrinum quoque inventum a sapientibus diceret. ¶ Est etiam *Sutrinus* adjectivum a Sutrio, ut Sutrinus ager, *Liv. l.* 26. *c.* 34. Sutrina colonia, *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ante med.* Sutrini, orum, ejus oppidi cives, *Liv. ibid.*

SUTRIUM, ii, n. *Sutri*, oppidum Etruriæ, in Vejentibus, inter lacus Ciminium & Sabatinum, colonia Romanorum. *Liv. l.* 6. *c.* 3. *Vellej. l.* 1. *c.* 14. ¶ *Sutrium quasi eant*, proverb. de his, qui celeriter, & simul bene instructi rem quampiam aggrediuntur. Ortum est ex eo, quod cum Sutrium ab Etruscis captum esset, ad illud recipiendum missus M. Furius Camillus, ut est apud *Liv. l.* 6. *c.* 3. edixit (quo facilius hostes necopinanter opprimeret) ut miles trium dierum cibaria secum ferret: qua celeritate factum est, ut eodem die oppidum reciperetur. *Plaut. Cas.* 3. 1. 9. Sed facito dum memineris versus, quos cantat Colax: Cibo cum suo quiqui facito uti veniant, quasi eant Sutrium. Adde *Festum*, & V. adnotata ad eum a *Dacerio*, & ab Eruditis ad *Plaut. Taubmanni*.

SUTRIUS, a, um, ad Sutrium urbem pertinens. *Sil. l.* 8. *v.* 493. Sabatia quique Stagna tenent, Ciminique lacum, qui Sutria tecta.

SUTRIX, icis, f. *calzolaja*, quæ calceos suit. *Inscript.* apud *Gud. pag.* 199. *n.* 3. Juliæ Tonsbex Aug. lib. Liviæ Aug. Sutric. an. XV. &c. *Alia ibid. pag.* 220. *n.* 1. Metoniæ M. L. Augæ sutric. & sarcinatr. a mundo muliebri, &c.

SUTURA, æ, f. *cucitura*, *commessura*, *ῥαφή*, actus suendi, & ipse locus, ubi quæ quædam suta sunt. *Liv. l.* 38. *c.* 29. Triplex scutale crebris suturis duratum. *Cels. l.* 7. *c.* 4. *sect.* 3. Oræ vulneris suturæ comprehendunt. & *mox*. Sutura oras conjungere. & *cap.* 11. *extr.* Suturam illini spuma argenti. Adde *Petron. in Satyr. c.* 93. ¶ De commissuris calvariæ. *Cels. l.* 8. *c.* 1. & 4.

SUTUS, a, um, *cucito*, *ῥαπτός*, suendo junctus, consutus, sutilis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 60. Tegumenta corporum vel texta, vel suta. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 19. Pellibus, & sutis arcent male frigora braccis. *Virg. Georg.* 4. *v.* 33. seu corticibus tibi suta cavatis, Seu lento fuerint alvearia vimine texta. *Martial. l.* 10. *epigr.* 93. Carmina suta toga purpurea. *h. e.* libellus carminum purpura velatus & ornatus. *Pacuv.* apud *Fest.* in *Sutilæ*: Nulla suta lino, & sparteis serilibus. V. *Sutilis*. ¶ *Sutum*, sutura. *Virg.* 10. *Æn. v.* 313. huic gladio perque ærea suta, Per tunicam squalentem auro, latus haurit apertum. Al. leg. *scuta*.

SUUS, a, um, *suo*, *particolare*, *proprio*, *ἴδιος*, *ἑός*, pronomen possessivum reciprocum: ab *ὅς* (quod idem aliquando significat) spiritu in *s* converso, ut ab *ὅς*, sus, ab *ἕξ* sex, &c. Unde olim *sam* pro suam, *sos* pro suos, *sis* pro suis dicere. Dicitur de omnibus rebus, quæ ad nos quacumque ratione pertinent. *Plaut. Capt.* 2. 3. 39. Non tuum te magis videre, quam ille suum gnatum cupit. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 20. *circa med.* Meum mihi placebat, illi suum. *Phædr. l.* 3. *fab.* 13. Apes in alta quercu fecerant favos. Hos fuci inertes esse dicebant suos. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 81. Suus cuique erat locus attributus. *Cic. Attic. lib.* 9. *ep.* 12. Illum ulciscentur mores sui. *Id. pro Sext. c.* 68. Hunc sui cives e civitate ejecerunt. *Nep. in Lysandr. in fin.* Ita ille imprudens ipse suus fuit accusator. *di se stesso*. & *Cic. pro Quint. c.* 7. Alphenus utebatur populo sane suo. *h. e.* sibi favente. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 12. Octavius, quem quidem sui Cæsarem salutabant, Philippus non. *h. e.* affines, amici, clientes, fautores. *Stat.* 1. *Achill. v.* 377. Facere aliquem suum. *farsele amico: porlo tra' suoi*. & *Nep. in Alcib. c.* 3. *a med.* Multos liberalitate devinxerat: plures etiam opera forensi suos reddiderant. Sic *Terent. Adelph.* 5. 6. *extr.* Paulatim plebem facio meam. ¶ Mos præscribendi initiis epistolarum familiarium, *suo*, ad significandam necessitudinem, tempore Ciceronis cœpisse videtur, ut *Fam.* 12. *ep.* 12. Cassius Ciceroni suo. *l.* 14. *ep.* 1. Tullius Ciceroni suo. *l.* 16. *ep.* 2. Tullius Tironi suo. &c. Passim vero obtinuit sequenti ætate, ut videre est in *Plinii* epistolis. *Martial. lib.* 14. *distich.* 11. *cujus lemma est*, Chartæ epistolares: Seu leviter noto, seu caro missa sodali, Omnes ista solet charta vocare suos. ¶ Ille quoque in *Suus* notande: *Horat. epod.* 9. *v.* 30. Ventis iturus non suis. *h. e.* qui eum ferant, quo volebat. *Cic. de Amic. c.* 3. Factus est consul bis: primum ante tempus; iterum sibi, suo tempore, reipubl. pæne sero. *h. e.* legibus præfinito. Sic *Agrar.* 2. *c.* 2. Petere consulatum anno suo. *Id. in Bruto c.* 1. *a med.* Cessit e vita suo magis, quam civium suorum tempore. *quanto a sè, maturo, ma troppo presto per è suoi cittadini*. & *Verr.* 3. *c.* 60. Scandilius rem se totam relicturum dicit, & suo tempore esse rediturum. *a suo tempo*, *a tempo proprio*. *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 8. Non venit ante suum nostra querela diem. *h. e.* ante tempus præfinitum & pactum. *innanzi tempo*. & *Virg. Æn.* 10. *v.* 467. Stat sua cuique dies. *il di prefisso alla morte d'ognuno*. & *Modestin. Dig. l.* 3. *tit.* 5. *leg.* 26. Ex duobus fratribus, uno quidem suæ ætatis, alio vero minore annis, &c. *h. e.* ætatis legitimæ, scil. XXV. annor. *Plin. l.* 33. *c.* 4. *circa med.* Aurum arrugia quæsitum non coquitur, sed statim suum est. *h. e.* suæ naturæ; sine coctura aurum est. ¶ *Suum esse* dicitur, qui sui juris est, liber, sui compos, neque ab alio pendet. *Plaut. Pers.* 4. 3. 3. Ancilla, mea quæ fuit hodie, sua nunc est. *Ulpian. Dig. l.* 42. *tit.* 4. *leg.* 7. *ante med.* Furiosus venditionem pati non potest, quia non is occultat, qui suus non est. *Ovid.* 8. *Met. v.* 33. Vix sua, vix sanæ virgo Niseia compos Mentis erat. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 4. *sub fin.* Qui sciet, ubi quidquid positum sit, ie etiamsi quid obrutum erit, poterit eruere, semperque esse in disputando suus. *Senec. in fin. ep.* 75. Non homines timere, non deos; nec turpia velle, nec nimia; in seipsum habere maximam potestatem. Inæstimabile bonum est, suum fieri. *Nep. in Attic. c.* 6 Esse in sua potestate. ¶ Item qui cuique proprius est, & ex natura rei sequitur. *Virg.* 2. *Georg. v.* 82. Miraturque novas frondes, & non sua poma. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 133. justo desunt sua verba dolori. & *epist.* 14. *v.* 67. lacrymæ sua verba sequuntur. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 15. *sub fin.* Qui profitetur esse suum, de omni re dicere. ¶ *Suum numerum* habere navis dicitur, quæ omnes habet, qui vehendi sunt. *Cic. Verr.* 7. *c.* 51. & *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 36. ¶ *Suum*, res sua cujusque, *il suo*. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 26. *extr.* Illum studeo quam facillime ad suum pervenire. *Plaut. Trin.* 2. 2. 34. Ne suum adimeres alteri. *Procul. Dig. l.* 23. *tit.* 3. *leg.* 67. Si eam pecuniam pro suo possidendo usuceperit. *come roba sua*. Adde *Ulpian.* & *Pompon. lib.* 41. *tit.* 10. *qui inscribitur* pro suo, *leg.* 1. 2. & 4. ¶ Jungitur cum *sibi*. V. in *Sui*. ¶ Et cum particulis *met*, *pte*, majorem vim adjicientibus. *Sallust. in Jug. c.* 34. Suamet ipsi more præcipites eunt. *Id. in Catil. c.* 24. Neque suamet ipse scelera occultare. *Liv. l.* 8. *c.* 23. Capti a suismet ipsi præsidiis. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 3. Gressum suapte interfectum manu. *Plaut. Mil.* 2. 4. 38. Cum illa osculata esset suumpte amicum. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 17. Suopte nutu & suo pondere. *Auct. argumenti Rudentis Plautini*, *v.* 4. suipte patris. ¶ Cum *proprius*. *Liv. l.* 3. *c.* 70. Ni suo proprio eum prælio equites Volscorum tenuissent. *h. e.* opponendo equites equitibus. ¶ Non semper *suus* reciprocum est: sed pro *ejus*, aut *illius* non raro ponitur. Præter non paucos ex aliis locis sunt etiam hæc. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 17. (& *Nep. in Cimon. c.* 3.)

C.

C. Flaminius per seditionem ad populum legem agrariam ferebat. Hunc pater suus, concilium plebis habentem, de templo deduxit. *Id. Attic. l. 6. ep. 2. a med.* Non desistit rogare & petere mea causa, suadere & hortari sua. *Ovid. 5. Fast. v. 283.* Thuraque feci de sanguine florum: Et manet in foliis scripta querela suis. *Plaut. Amph. 3. 4. 19.* Sufferet suus servus pœnas Sosia. *Terent. Hecyr. 4. 4. 38.* Quamobrem reducam? *Lach.* matar quod fualit sua. Plurima *Gunther.* præter cæteros congessit *par. 2. Latinit. restit. n. 160.* ¶ *Suus* pro *noster*. *Julian. Dig. lib. 46. tit. 2. leg. 20.* Novare autem possumus aut ipsi, si sui juris sumus, aut per alios. *Sui* dixit, quia *sui juris esse* quædam formula est. *Ulpian. l. 5. tit. 3. leg. 2.* Sive suo nomine, sive per se, sive per alium effecti sumus. Ita *Tarentin. & Gothofred.* ¶ *Suum* pro *suorum*. *Terent. Adelph. 3. 3. 57.* Est similis majorum suum. Adde *Sifon.* apud *Non. c. 9. n. 2.*

S Y

SYAGRUS, i, f. *σύαγρος, συάγρος*, genus palmæ pomum grande ferens, durum, horridum, & a cæteris generibus distans, sapore ferino, quem ferme in apris novimus: evidentissimeque causa est nominis (a *σῦς* sus, & *ἄγριος* ferus.) *Plin. l. 13. c. 4. a med.*

SYBARITÆ, arum, *Συβαρῖται*, cives Sybaris, quod est oppidum magnæ Græciæ ad sinum Tarentinum, & Sybarim fluvium. Dicuntur fuisse olim valde potentes, & quatuor circa gentibus imperitasse: iidemque fuisse ingeniosissimi omnium voluptatum architecti, & deliciarum usque ad infamiam amatores. Denique a Crotoniatis uno prœlio deleti sunt: cujus prœlii famam eodem die, quo gestum est, auditam Olympiæ Peloponnesi oppido, *Plin. l. 7. c. 22.* narrat. *Quintil. l. 3. c. 7. a med.* Frugalitas apud Sybaritas forsitan odio foret. *Senec. l. 2. de Ira, c. 25.* Mindyridem ajunt fuisse ex Sybaritarum civitate: qui cum vidisset fodientem, & altius rastrum allevantem, lassum se fieri questus, vetuit illum opus in conspectu suo facere.

SYBARITANUS, a, um, ad Sybaritas pertinens, ut Sybaritanus exercitus. *Plin. l. 8. c. 42.*

SYBARITICUS, a, um, idem quod Sybaritanus. Sybaritici libelli dicuntur, qui lascivis rebus pleni sunt, & obscœni argumenti. *Martial. l. 12. epigr. 97.* Molles pathicissimos libellos, Qui certant Sybariticis libellis. *Lamprid. in Heliogab. c. 30. ad fin.* Sybariticum missum semper exhibuit ex oleo & garo: quem quo anno Sybaritæ repererunt, perierunt.

SYBARITIS, idis, f. *Συβαρῖτις*, opus Hemitheonis cujusdam cinædi de generibus voluptatum, & obscœnarum deliciarum: a Sybaritis populis. *Ovid. l. 2. Trist. v. 417.* Nec qui composuit nuper Sybaritida, fugit.

SYCAMINUS, i, f. *συκάμινος*, morus, arbor. *Cels. l. 5. c. 18. a med.* Alii vel amomum, vel sycamini lacrymam fronti inducunt. Hoc nomen apud Medicos reperio. Sed cur Græci morum *συκάμινον* appellant, cum mori nulla lacryma sit? Sin vero significatur lacryma arboris in Ægypto nascentis, quam ibi *συκόμορον* appellant. Hæc *Cels.* qui rursus *lib. 5. c. 18. sect. 7.* Sycamini, quam alias sycomorum vocant, lacryma. ¶ Hoc arboris genere utuntur Ægyptii in aggeribus Nili, per quos incrementa ejus dispensantur, & coercentur. *Ulpian. Dig. l. 47. tit. 11. leg. 7. ad fin.* Sed & metallo plectuntur secundum suam dignitatem, siquis arborem sycaminon exciderit. Nam & hæc res vindicetur extra ordinem non levi pœna, idcirco quod hæ arbores colligent aggeres Niloticos, per quos incrementa Nili dispensantur, & diminutiones æquæ coercentur. In *Pandect. Torrentini* habetur: si quis arborem sycaminonem exciderit. ut a recto *sycaminon* græcæ positionis facta sit latina positio *sycaminon*, *onis*.

SYCE, es, f. *συκῆ*, nomen herbæ, quæ & peplis. *Plin. l. 27. c. 12. a med.* V. *Peplis*. ¶ Item apud Græcos, succus e teda, quæ mas est, effluens, odore gravissimo: ita dictus, quia similis est succo arboris fici, nam *συκῆ* ficum significat. *Id. l. 16. c. 10. circa med.* Item ulcus in angulo oculi perpetuo humore manans. *Id. l. 20. c. 6.*

SYCITES, æ, m. *συκίτης οἶνος*, vinum e fico: a *συκῆ*, ficus. *Plin. l. 14. c. 16.* V. *Abrotonites*. ¶ Sycitis, is, f. *συκῖτις*, gemma fici colore. *Plin. sub fin. c. 11. l. 37.*

SYCOLATRONIDÆ, arum, m. vox ficta jeculariter a *Plaut. Mil. 1. 1. 43* ad quandam gentem designandam.

SYCOMORUS, i, f. *συκόμορος*, lacryma cujusdem arboris, quæ & sycaminus dicitur. *Cels. l. 5. c. 18. sect. 7.* Sycamini, quam alii sycomorum vocant, P. 1. Adde *lib. 3. c. 18.* ubi græce utitur. V. *Sycaminus*. ¶ De sycomoro arbore, V. *Botanicos*.

SYCOPHANTA, æ, m. *calunniatore*, *συκοφάντης*, delator, calumniator: a *σῦκον*, ficus, & *φαίνω* pro *ἐγκαλῶ*, accuso. Nominis causam affert *Festus* his verbis: Sycophantas quidam ex hoc dictos putant. Atticos quondam juvenes solitos ajunt in hortos quosdam irrumpere, ficosque diligere, quam ob causam legem fectam, qui id fecisset, capital esset ei, quam pœnam qui prosequerentur ob parvula detrimenta, sycophantas appellatas. Hæc *Festus*. Alii nominis hujus etymon ad hujusmodi referunt fabulam, quam & *Maximus Planudes* in vita Æsopi refert. Cum Xanthi Philosophi servus ficus domino ex agro allatos absumpsisset, ejus rei culpam in Æsopum conservum suum conjecit. Qui ut domino innocentiam suam probaret, aquam tepidam ebibit, eandemque puram, ut hauserat, evomuit. Quod cum jubente hero alter quoque fecisset, una cum aqua ficuum quoque frusta ejecit. Ea ratione prodito calumniatore factum est, ut sycophantam dicamus, qui insontem falso crimine calumniatur. Vide & *Aristophanis Scholiasten*, ac *Etymologici Magni Auctorem*. ¶ A latinis Comicis hoc nomen fere usurpatur pro quovis fallaci homine, fraudulento, mendaci, doloso, improbo, *furbo*, *bugiardo*, *ingannatore*. *Plaut. Pœn. 5. 2. 72.* At hercle ta hominem & sycophantam, & subdolum, qui venisti nos captatum, &c. *Terent. Andr. 4. 5. 20.* Clamitent, me sycophantam hæreditates persequi. ¶ Interdum etiam pro adulatore, & callide blandiente. *Plaut. Amph. 1. 3. 8.* Nimis hic scitus est sycophanta, qui quidem meus sit pater. Obsecrotote, quam blande mulieri palpabitur. *Id. Menæchm. 2. 2. 35.* Sycophantæ, & palpatores plurimi in urbe hac habitant.

SYCOPHANTIA, æ, f. *fallacia*, *inganno*, *συκοφαντία*, mendacium, fallacia. *Plaut. Asin. 1. 1. 54.* Nauclero ipse ornata per fallaciam, quam amabat, abduxit a lenone mulierem: neque puduit id ætatis sycophantias struere. *Id. ibid. 3. 2. 8.* Perfidiæ laudes, gratiasque habemus merito magnas, Cum nostris sycophantiis, dolis, astutiisque, scapularum confidentia, &c.

SYCOPHANTIOSE, adverb. *con inganno*, *συκοφαντικῶς*, dolose, seu per calumniam. *Plaut. Pseud. 4. 7. 118.* Ego nec sycophantiose quicquam ego, nec malefice.

SYCOPHANTOR, aris, dep. 1. *ingannare*, *trattare furbescamente*, *συκοφαντέω*, sycophantias struo, fallo. *Plaut. Trin. 3. 3. 57.* Quamquam hoc me ætatis sycophantari pudet.

SYCOPHYLLON, *συκόφυλλον*, herba foliis fico similibus, alio nomine hibiscus. *Apul. de herb. c. 38.*

SYDUS. V. *Sidus*.

SYENE, es, f. *Συήνη*, oppidum Ægypti superioris, in confinio Æthiopiæ, sub ipso Cancri Tropico situm: quare in solstitio æstatis sol ibi meridie nullas jacit umbras. *Lucan. l. 2. v. 587.* umbras nusquam flectente Syene. *& l. 10. v. 234.* Cancerque suam torrente Syenen. *Martial. l. 9. epigr. 36.* fusca Syene. ¶ Metonymice est marmor circa Syenen, satis nobile. *Stat. lib. 4. silv. 2. v. 27.* æmulus illic Mons Libys, Iliacusque nitens, & multa Syene.

SYENITES, æ, com. gen. qui est ex Syene urbe. *Ovid. Met. 5. v. 74.* Ecce Syenites genitus Methione Phorbas. Sic Syenites lapis, qui circa Syenen nascitur: quem olim pyropœcilon vocabant. *Plin. l. 36. c. 8. a med.* ¶ *Syenitæ*, *arum*, ejus cives. *Id. l. 6. c. 29. a med.*

SYLA, æ, m. mons Lucaniæ, cum silva cognomine, & crebris latrociniis infami: unde & nomen traxisse videtur, nempe a *σύλη*, spolia, præda. *Virg. 12. Æn. v. 715.* ingenti Syla summove Taburno. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ibid.* In silva Syla fuerunt.

SYLLA, &c. V. *Sulla*.

SYLLABA, æ, f. *sillaba*, *συλλαβή*, comprehensio literarum, vel unius vocalis enuntiatio temporum capax: a *συλλαμβάνω* comprehendo, ut proprie hoc nomine vocetur id, quod ex pluribus litteris constat; quod autem una vocali perficitur, abusive syllaba vocatur. *Cic. Parad. 3. sub fin.* Si versus pronuntiatus est syllaba una brevior, aut longior. *Senec. epist. 48.* Tu mihi verba distorques, & syllabas digeris. *Martial. l. 9. epigr. 12.* Sed tu syllaba contumax repugnas. *h. e.* E breve. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 12. v. 12.* Fiat ut a longa syllaba prima brevis, Aut producatur quæ nunc correptius exit, Et sit porrecta longa secunda mora. ¶ Per synecdochen *Martial. l. 1. epigr. 62. de Catullo:* Verona docti syllabas amat vatis: Marone felix Mantua est. *h. e.* numeros & versus.

SYLLABATIM, adverb. *a sillaba per sillaba*, *κατὰ συλλαβὰς*, per singulas syllabas. *Cic. Attic. l. 13. ep. 25.* Ego ne Tironi quidem dictavi, qui totas περιοχὰς persequi solet, sed Spintheri syllabatim. *Id. 4. Acad. c. 38.* Cum tuus iste Stoicus sapiens syllabatim tibi ista dixerit.

SYLLABUS, i, m. *σύλλαβος*, index paucis complectens, quæ pluribus disputantur. *Augustin. l. 13. Confession. c. 15.*

SYLLEPSIS, is, f. *σύλληψις*, figura est verborum, & constructionis, *h. e.* dissimilium clausularum per unum verbum conglutinata conceptio, cum singularis dictio plurali verbo, vel posteriori tantum, vel ultimo redditur: ut est (*Virg. 1. Æn. v. 20.*) hic illius arma, Hic currus fuit. *Nep. in Phoc. c. 2.* Demosthenes cum ceteris, qui bene de republ. mereri existimabantur, in exsilium erant expulsi. *Diomed. l. 2. pag. 440. Putsch. & Charis. lib. 4. pag. 250.* Agnoscit *Donat.* syllepsim & in illo *Terent. Andr. prol. v. 3.* Populo ut placerent quas fecisset fabulas. *ad fecisset*, *inquit*, *retulit fabulas*, *non ad placerent*; & est *figura syllepsis*. Ipsa vox græce est, a *συλλαμβάνω*, comprehendo.

SYLLOGISMATICUS, a, um, syllogismis constans, ut Syllogismaticum Aristotelis breviloquium, *Fulgent. lib. 1. Mythol. pag. m. 27.*

SYLLOGISMUS, i, m. *deduzione*, *raziocinio*, *sillogismo*, *συλλογισμός*, ratiocinatio, qua unum ex alio colligimus: *v. gr.* cum Arithmeticus subductis calculis multarum rerum summam colligit. id enim propria hæc vox significat. Metaphorice autem, cum disputantes, ex eo quod manifestum, id quod non est, deducimus: a *συλλογίζω*, per ratiocinium colligo. Forma syllogismi in scholis philosophorum est, ut tria habeat enuntiata, quorum prior propositio, altera assumptio, tertia complexio & conclusio dicitur. Sed ne ipsi quidem philosophi, ut est apud *Gell. l. 2. c. 8.* nedum Oratores, aut numerum illum, aut ordinem servant. V. *Quintil. l. 5. c. 8.* ubi etiam species oratorii syllogismi enumerat. *Plin. l. 2. ep. 3.* Crebra *ἐνθυμήματα*, crebri syllogismi, circumscripti, & effecti. *Senec. epist. 108. ante med.* Relictis ambiguitatibus, & syllogismis, & cavillationibus, & ceteris acuminis irriti ludicris.

SYLLOGISTICUS, a, um, ad syllogismum pertinens. *Quintil. l. 5. c. 10.* Cicero statum syllogisticum ratiocinativum appellat.

SYLVA cum derivatis V. *Silva*.

SYMÆTHEUS, a, um, *Συμαίθιος*, ad Symæthum pertinens. *Ovid. 4. Fast. v. 472.* Quaque Symætheas accipit æquor aquas.

SY-

SYMÆTHIS, idis, Συμαιθίς, patronym. femininum a Symætho. *Ovid.* 13. *Met.* v. 750. Acis erat Fauno Nymphaque Symæthide cretus.

SYMÆTHIUS, a, um, Συμαίθιος, Symæthæus. *Virg.* 9. *Æn.* v. 584. Symæthia circum flumina. *Plin.* l. 3. c. 8. *extr.* Symæthii. *h. e.* populi Symæthum accolentes. *Ovid.* 13. *Met.* v. 879. Terga fugæ dederat conversa Symethius heros. *h. e.* Acis.

SYMÆTHUM, & Symethum, i, n. & Symæthus, i, m. Σύμαιθος, & Σύμηθος, fluvius, & oppidum Siciliæ in ora orientali, in agro Leontino, non procul a Catina. *Plin.* l. 3. c. 8. Scopuli tres Cyclopum, portus Ulyssis, colonia Catina, flumina Symæthum, Therias. *Sil.* l. 14. v. 231. rapidique colunt vada flava Symæthi. ¶ Secundum Fabulas fuit pater ejus Nymphæ, ex qua Faunus Acin genuit. V. *Symæthis.* ¶ Mascul. gen. usurpant *Serv. ad Virg. Æn.* 9. v. 584. & Græci. ¶ Sunt qui scrib. *Simæthum*, sed non sequendi.

SYMBIOTES, æ, m. συμβιώτης, qui cum alio vivit, contubernalis: a σὺν, cum, & βιόω, vivo. *In vet. lap.* apud *Gruter. pag.* 855. *n.* 7. videtur esse cognomen cujusdam Cornelii.

SYMBOLA, æ, f. *fregua, rata, scotto*, συμβολή, Græcis proprie est collatio: a συμβάλλω, confero. Dicitur autem de pecunia, quam sodales pro se quisque conferunt, simul cœnaturi; quam *Cic.* 2. *de Orat. c.* 57. *a med. collectam* vocat. *Plaut. Curcul.* 4. 1. 13. Symbolarum collatores (*sunt*) apud forum piscarium. *Id. Stich.* 3. 1. 28. Eo condixi in symbolam ad cœnam, ad ejus conservum Sagarinum. & *vers.* 34. Symbolam dabo, & jubebo ad Sagarinum cœnam coqui. *Terent. Eun.* 3. 4. 1. Aliquot adolescentuli coimus in Piræo in hunc diem, ut de symbolis essemus. ¶ Lepide servus *Plaut.* cui verbera herus minitatus fuerat, *Epid.* 1. 2. 22. Sine meo sumptu paratæ jam sunt scapulis symbolæ. ¶ De quæstiunculis in convivio agitatis, *Gell.* l. 6. c. 13.

SYMBOLICE, *sotto metafora*, συμβολικῶς, sub symbolo, per metaphoram, figurate. *Gell.* l. 4. c. 11. Κυάμους hoc in loco testiculos significare dicunt, eosque more Pythagoræ operte atque symbolice κυάμους appellatos, quia sint αἴτιοι τοῦ κυεῖν δυνατοὶ, & αἴτιοι τοῦ κυεῖν.

SYMBOLUM, li, n. & *fortasse etiam* Symbolus, li, m. *segno, contrassegno, segnale*, σύμβολον, signum, nota, indicium: & præsertim apud Latinos anulus, quia illo utebantur ad epistolas & vasa obsignanda, & in pignus atque argumentum cujuspiam rei promissæ. *Plin.* l. 33. c. 1. Anulum Græci a digitis appellavere: apud nos prisci ungulum vocabant: postea & Græci & nostri symbolum. ¶ Ipsa quoque imago anulo impressa symbolum est. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 53. Ea causa Miles hic reliquit symbolum, expressam in cera ex anulo suo imaginem, ut qui huc afferret ejus similem symbolum, cum eo simul me mitterem. & 2. 2. 52. Tu epistolam hanc a me accipe, atque illi dato. nam istic symbolum est inter herum meum & tuum de muliere. & 2. 4. 26. *Pseud.* Epistolam modo hanc intercepi, & symbolum. *Char.* quem symbolum? *Pseud.* qui a milite allatus est modo. Adde *Bacch.* 2. 3. 29. ¶ De quocunque signo, nota, indicio. *Justin.* l. 2. c. 12. Cum colloquendi copiam non haberet, quo applicituri erant, symbolis proponi, & saxis proscribi curat: Quæ vos, Iones, dementia tenet? &c. Sunt qui hic leg. *symbola.* sunt etiam qui *symbolas*: sed hi male, *Symbolum* cum *symbola* confundentes: quod viri docti jampridem admonuere. *Apul.* l. 2. *de doctr. Plat. ante med.* Divisionum æqualitas, & eorum quæ pacta sunt, symbola. *h. e.* tabulæ, tesseræ, arrhæ, pignora, & aliaque contractuum signa sunt. Al. leg. *symbola.*

SYMMACHIANUS, a, um, ad Symmachum pertinens. *Sidon.* l. 8. *epist.* 10. Symmachianum illud te cogitare par fuerat: Ut vera laus ornat, ita falsa castigat.

SYMMACHUS, Σύμμαχος. Q. Aurelius Symmachus Romanus, consularis, & præfectus Urbi, floruit temporibus Valentiniani II. Theodosii & filiorum, ingenio, doctrina, & eloquentia: laudaturque ab *Ambros.* & *Prudentio*, *Ammiano* l. 27. c. 3. (*al.* 4.) & ab *Auson. epist.* 17. qui suum ei Griphum (qui est *Edyll.* 11.) inscripsit. *Macrob.* l. 5. *Saturn.* c. 1. Quatuor sunt genera dicendi: copiosum, in quo Cicero dominatur: breve, in quo Sallustius regnat: siccum, quod Frontoni adscribitur: pingue & floridum, in quo Plinius Secundus quondam, & nunc nullo Veterum minor, noster Symmachus luxuriatur. *Sidon.* l. 1. *ep.* 1. tribuit ei rotunditatem. ¶ Extant ejus epistolarum libri decem, in quorum ultimo epistola 54. (*al.* 61.) est oratio ad imperatores, infenso in Christianos animo scripta, ut aram Victoriæ uersum restituant. quam copiose confutant *D. Ambrosius*, & *Prudentius*, ille prosa oratione, hic versibus. *De Symmachi* Latinitate *Erasm. in Ciceron.* Symmachum admirentur, quibus studio est molelle potius, quam bene dicere. *Olaus Borrich. de auctorib. L. L.* Stylus non raro offendit aures mollioribus sæculis assuetas.

SYMMETRIA, æ, f. *proporzione, simmetria*, συμμετρία, commensus, convenientia mensuræ, apta proportio multarum partium inter se congruentium. *Vitruv.* l. 1. c. 2. Symmetria est ex ipsius operis membris conveniens consensus, ex partibusque separatis, ad universæ figuræ speciem, ratæ partis responsus: ut in hominis corpore, e cubito, pede, palmo, digito, ceterisque partibus symmetros est; sic est in operum perfectionibus. & *cap.* 3. *extr.* Membrorum commensus justas habet symmetriarum rationes. *Plin.* l. 34. c. 8 *de Myrone.* Numerosior in arte, quam Polycletus, & in symmetria diligentior. & *infra de Lysippo.* Non habet Latinum nomen symmetria, quam diligentissime custodivit, nova intactaque ratione quadratas veterum staturas permutando. *Id.* l. 35. c. 10. Parrhasius primus symmetriam picturæ dedit. ¶ Latino vocabulo *commensus* dicitur a *Vitruv.* l. 1. c. 3. *extr.* & *lib.* 3. c. 1. *congruentia* & *æqualitas* a *Plin. jun.* l. 2. *ep.* 5. *commoditas* a *Sueton. in Aug. c.* 79. *in fin. competentia* a *Gell. sub fin. cap.* 1. l. 1. Hæc non placuerunt scilicet *Plinio* seniori, cum dixit, *symmetriam* Latinum nomen non habere.

SYMMETROS, *proporzionato, fatto con simmetria*, σύμμετρος. *Vitruv.* l. 1. c. 2. cujus verba V. in dict. præced.

SYMMYSTA, æ, m. ejusdem dei, vel collegii sacerdos. *Apul. in Apolog.* Unius Liberi patris symmystæ, qui adestis.

SYMONIANUM trifolium, vel ut al. scrib. *Simonianum*, aut *Symoniacum* quid sit apud *Colum.* l. 6. c. 17 incertum est. *Morgagnius epist.* 3. *in Colum.* §. 31. multa disserit, doctasque affert conjecturas, cur *siler*, vel *sil montanum* leg. malit, nihil tamen ad extremum definiens.

SYMPASMA, atis, n. σύμπασμα, medicamentum pulvereum, quod corpori adspergitur: a πάσσω, conspergo. *Cæl. Aurelian. Acut.* l. 2. c. 38. & *alibi.*

SYMPATHIA, æ, f. *simpatia, inclinazione naturale*, συμπάθεια, compassio, naturalis consensus, & convenientia, qualis est maris cum Lunæ natura, & heliotropii cum natura Solis. Græca vox est, & græcis perpetuo litteris scribitur a *Cicerone*, quem quidam Lexicographi afferunt ad ejus usum confirmandum. Usus est tamen Latine *Vitruv.* l. 1. c. 1. *ad fin.* ubi ait: Similiter cum Astrologis, & Musicis est disputatio de sympathia stellarum. Item *Varr.* apud *Non.* c. 6. n. 57. Quam sympathiam lumbi ad oculos haberent. Adde *Plin.* l. 23. c. 7. & 9. *ad fin.* & *lib.* 37. c. 4.

SYMPHONIA, æ, f. *sinfonia, concerto musicale*, συμφωνία, consonantia, & musicus concentus, ἀπὸ τοῦ συμφωνεῖν, quod est consonare, sive concinere. *Horat. de art. poet.* v. 374. Ut gratas inter mensas symphonia discors Offendit. *Senec. ep.* 12. *ad fin.* Ad symphoniam canere. *Cic. Verr.* 3. c. 44. Cum in eis conviviis symphonia caneret, maximisque poculis ministraretur. *Id. pro Cæl.* c. 15. Basia acta convivia, comissationes, cantus, symphonias, &c. *Plin.* l. 9. c. 8. Delphinus mulcetur symphonia cantu, & præcipue hydrauli sono. & *lib.* 10. c. 29 *ad fin.* Luscinias jussas canere cœpisse, & cum symphonia alternasse. *Cels.* l. 3. c. 18. Quorundam discutiendæ tristes cogitationes: ad quod symphoniæ, & cymbala strepitusque proficiunt. ¶ De classico militari *Prudent.* l. 2. contra *Symmach.* v. 527. signum symphonia belli Ægypto dederat. ¶ Sumitur etiam pro organo musico. *Isid.* l. 3. c. 21. *extr.* Symphonia vulgo appellatur lignum cavum ex utraque parte, pelle extensa, quam virgulis hinc & inde Musici feriunt, fitque in ea concordia gravis & acuti suavissimus cantus. Id vero *Isidorus* cum nullo exemplo confirmet, non facile usurpandum videtur. ¶ Quæ de symphonia herba (quam symphoniacam appellant alii) afferuntur a nonnullis, firmanturque verbis *Plinii* l. 26. c. 7. incerta omnino sunt. *Harduin.* eam ibi vocem omisit ex MSS. suis: item editio A. 1469. Aliæ annorum posteriorum 1470., & 1472. habent *symphona.*

SYMPHONIACUS, a, um, *sinfoniaco*, ad symphoniam pertinens. Symphoniaci homines servi, vel pueri, *sonatori, musici*, συμφωνιακοί, sunt qui ad modulationes musicas concentusque conficiendos comparantur. *Cic. pro Mil.* c. 21. Milo tum casu symphoniacos pueros uxoris ducebat. *Id. in Divin. Verr.* c. 17. Ab hac præfectus Antonii quidam symphoniacos servos abducebat per injuriam, quibus se in classe uti velle dicebat. *Ascon. Pedian.* ad hunc locum notat, adhibitos fuisse etiam in navibus symphoniacos, qui remigantibus celeusma canerent, vel per assam vocem, hoc est ore prolatam, vel per citharam, ut in Argo navi. Sed quia hic *in classe* dixit, possumus intelligere, ad hoc symphoniacos capi solere, ut in classe pugnantibus classicum canant; unde ipsi tubæ classis nomen positum est *classicum.* Hæc *Ascon.* ¶ *Symphoniaca herba*, quæ & hyoscyamus, seu jusquiamus, & insana ab *Apulej.* dicitur, *de herb.* c. 4. memoratur etiam a *Pallad. in Octobr. tit.* 12. *sub fin.* & a *Veget.* l. 3. *de re Veterin.* c. 68.

SYMPHYTON, i, n. σύμφυτον, nomen herbæ. De symphyto petræo V. *Alum.* Aliud symphyti genus memorat *Plin.* l. 14. c. 16. *a med.* quod alii helenion, alii medicam vocant.

SYMPINIUM, ii, n. vas capax, ex quo plures bibere possent; vel quo in compotationibus utebantur: a σὺν cum, & πίνω bibo. *Arnob.* l. 7. *pag.* 235. V. *Simpuvium.*

SYMPLECTOS, i, m. συμπλεκτός, nomen pedis metrici, duabus syllabis longis, & tribus brevibus constantis, ut *symphoniacus.* *Diomed.* l. 3. *pag.* 478. *Putsch.*

SYMPLEGAS, adis, f. συμπληγάς, a συμπλήσσω, simul percutio, collido. Symplegades duæ insulæ sunt, vel potius scopuli in ponto Euxino apud os Bosphori Thracii, quæ & Cyaneæ dictæ sunt. *Pompon. Mela* l. 2. c. 7. *Plin.* l. 4. c. 13. & *lib.* 6. c. 12. ¶ Poetæ fabulati sunt, olim mobiles fuisse, & inter se concurrisse: donec navi Argo medias pertranseunte, deorum imperio stetere. Rem luculentius describit *Valer. Flacc.* l. 4. a *vers.* 637. & *Ovid. Met.* 13. v. 337. timuit concursibus Argo Undarum sparsas Symplegadas elisarum: Quæ nunc immotæ perstant, ventisque resistunt. *Val. Flacc.* l. 4. v. 221. & ponto volitet Symplegas inani. *Lucan.* l. 2. v. 717. Rapta puppe minor subducta est montibus Argo, Vanaque percussit pontum Symplegas inanem. *Val. Flacc.* l. 3. v. 300. nil domitis actum Symplegados undis. *Claudian.* l. 2. *in Eutrop.* v. 30. Vivent instabilem cursum Symplegada nantæ. ¶ Origo fabulæ inde est, quod parvo discretæ intervallo, ex adverso intrantibus geminæ cernebantur; paulumque deflexa acie, coeuntium speciem præbebant. *Plin. cit.* l. 4. c. 13. ¶ Translate de natibus usurpavit *Martial.* l. 11. *epigr.* 100.

SYMPLEGMA, atis, n. σύμπλεγμα, complexio, copulatio: a σὺν, & πλέκω necto. *Plin.* usurpat de signo, quo duo, aut plures invicem am-

amplexi vel osculantur, vel luctantur: *l.* 36. *c.* 3. *ante med.* Cephissodori laudatum est Pergami symplegma, signum nobile digitis corpori verius, quam marmori impressis. *un gruppo.* & *ibid. post med.* Pana & Olympum luctantes fecit Heliodorus: quod est alterum in terris symplegma nobile. *Martial.* usurpat *l.* 12. *epigr.* 43. in re obscena. *Arnob.* videtur symplegmata vocare mimorum & histrionum inventa, quibus Fabulas suas variis & necopinatis casibus atque eventibus miscent, quo mirabiliores reddant. Verba ejus sunt *l.* 7. *pag.* 239. Mimis nimirum dii gaudent: & illa vis praestans, neque ullis hominum comprehensa naturis libentissime commodat audiendis his aures, quorum symplegmatibus plurimis intermixtos se esse derisionis in materiam norunt, *intrecci.*

SYMPOSIACUS, a, um, *da convito*, συμποσιακός, convivalis, ad symposium, seu convivium pertinens. In titulo *cap.* 13. *l.* 6. *Gellii* ita legitur: De quaestiunculis apud Taurum philosophum in convivio agitatis, quae symposiacae vocantur. ¶ Notatur etiam hoc adjectivo liber Platonis, & Plutarchi, quod Symposium inscribitur, quia scilicet hujusmodi quaestiones continet. *Gell. l.* 4. *c.* 11. *sub fin.* Plutarchus in Symposiacis dicit. *Id. l.* 17. *c.* 11. *a med.* Plutarchus in libro Symposiacorum.

SYMPOSIUM, ii, n. *convito*, συμπόσιον, compotatio, convivium: a σύν, simul, & πίνω, bibo. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 24. Ut sapientius nostri, quam Graeci: illi συμπόσια, aut σύνδειπνα, idest compotationes, aut concoenationes, nos convivia, quod tum maxime simul vivitur. ¶ Hoc nomine inscriptus est Platonis liber περὶ ἔρωτος, *h. e.* de amore, in quo Alcibiadem cum aliis inducit in convivio disputantem. *Gell. l.* 1. *c.* 9. A Symposio Platonis incipere gestit, propter Alcibiadis comissationem. *Nepos in Alcib. c.* 2. De quo mentionem facit Plato in Symposio.

SYMPSALMA, atis, n. σύμψαλμα, vocum copulatio in cantando, seu psallendo. *Augustin. in Psalm.* 4. *sect.* 2. V. *Psalma.*

SYNÆRESIS, is, f. συναίρεσις, latine complexio, figura est grammaticorum, qua duae vocales in unam contrahuntur, servatis iisdem elementis: ut in illo *Virg.* 7. *Æn. v.* 33. fluminis alveo. & *lib.* 6. *v.* 280. Ferreique Eumenidum thalami. & *Varro Atacin.* apud *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) Cum te flagranti dejectum fulmine Phaeton. ¶ Huic contraria est diaeresis ut in *Europai, aulai*, frequens apud *Lucret. Quintil. loc. cit.* & *Donat. de schematib. pag.* 1772. *Putsch.* graece.

SYNAGOGA, æ, f. *sinagoga, congregazione*, συναγωγή, congregatio, coetus: a συνάγω, congrego. Hoc nomine praecipue Hebraeorum ecclesia, sive societas in rebus sacris appellata est. *Tertull. advers. Jud. c.* 8. & 13. & *lib.* 3. *advers. Marcion. c.* 22.

SYNALŒPHE, es, f. συναλοιφή, figura poetica, qua ultima vocalis, aut diphthongus praecedentis dictionis a prima vocali, vel diphthongo sequentis excipitur, & quodammodo absorbetur: a σύν, simul, & ἀλοιφή, pressio, vel ἀπὸ τοῦ συναλείφειν, hoc est a conglutinando, propterea quod per eam duae syllabae in unam coalescant. *Virg.* 2. *Æn.* Conticuere omnes, intentique ora tenebant. ¶ Differt a synaeresi, quod ea in eadem dictione duas vocales contrahit, haec in duarum fine & initio. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *Charis. l.* 4. *pag.* 249. *Putsch. Diomed. l.* 2. *pag.* 437. omnes graece. Latine quidem *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Nam synaloepha facit, ut ultimae syllabae pro una sonent.

SYNANCHE, es, f. *squinanzia*, συνάγχη, angina: ab ἄγχω, ango, strangulo, *Gell. l.* 11. *c.* 9. *Cael. Aurelian. Acutor. l.* 3. *c.* 1. Narrat *Gell. ibid.* lepidam de angina Demosthenis historiam. Cum legati Milesiorum Athenas venissent quippiam rogatum, Demosthenes contra eorum postulata acri oratione usus, eos dixit rejiciendos. Re in posterum prolata venerunt ad eum domum legati, & grandem pecuniam polliciti, obtinuerunt, ut ne contra eos amplius diceret. Postridie venit ille in forum, lana multa & fasciis collo circumvolutus: accusavitque synanchen, quod contra Milesios, ut promiserat, verba non faceret. Tum e populo unum exclamasse ferunt, non synanche Demosthenem, sed argyranche laborare.

SYNANCHICUS, a, um, συναγχικός, ad synanchen pertinens, ut Synanchica passio, *Cael. Aurelian. Acutor. l.* 2. *c.* 25.

SYNAPOTHNESCONTES, συναποθνήσκοντες, simul morientes, commorientes; titulus cujusdam graecae comoediae. *Terent. in prol. Adelph. v.* 6. Synapothnescontes Diphili est Comoedia: Eam Commorientes Plautus fecit fabulam.

SYNARISTOSÆ, Συναριστῶσαι, *h. e.* feminae simul prandentes: a σύν, simul, & ἀριστάω, prandeo. Nomen est comoediae *Menandri*, & *Caecilii*, in quibus tales feminae inducuntur. Memoratur a *Plin. l.* 23. *c.* 9. *Gell. l.* 15. *c.* 15. & *Non. c.* 4. *n.* 364.

SYNATHRŒSMUS, i, m. συναθροισμός, figura, qua multa simul coacervantur: ἀπὸ τοῦ συναθροίζειν, quod est congerere, seu congregare. Potest autem & singulis verbis, & plurium verborum conjunctione fieri. Singulis verbis, ut apud *Terent. Heaut.* 2. *c.* 15. Mea est procax, potens, magnifica, sumptuosa, nobilis. Plurium verborum conjunctione, ut apud *Sallust. in Catil. c.* 5. Audax animus, cujuslibet rei simulator, alieni appetens, sui profusus, ardens in cupiditatibus, &c. ¶ Ipsa vox graeca est, & graece scribenda.

SYNCERASTUM, i, n. συγκεραστόν, graece est rerum commixtio, quasi contemperatum: a συγκεράννυμι, commisceo, contempero. Per synecdochen ponitur pro omni edulio. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *ad fin.* Pacuvius in Phagone, Honos syncerasto periit. Syncerastum est omne edulium antiquo vocabulo graeco.

SYNCERASTUS, i, m. nomen servi apud *Plautum* in *Poenulo*, a cibo sic dictum. *Beroaldo* ita dici videtur quasi medulla plenus, & pinguis.

SYNCERUS cum derivatis V. *Sincerus.*

SYNCHRISMA, atis, n. *unzione*, σύγχρισμα, Inunctio: a χρίω, ungo. *Veget. l.* 2. *Rei Veterin. c.* 45. *ad fin.*

SYNCHRONUS, a, um, aequalis, contemporalis, *contemporaneo*, σύγχρονος. *Hieronym. praefat.* in XII. *Prophet.* Osee esse synchronon Isaiae.

SYNCHYSIS, f. σύγχυσις, graece est confusio, turbatio ordinis: a συγχέω, seu συγχύνω, confundo. A grammaticis accipitur pro hyperbato obscuro, seu transgressione confusa & perturbata, idest pro vitio grammaticali, quo verba inter se longius permiscentur, & confunduntur, quam aequum sit, ut apud *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 49. Namque pila lippis inimicum & ludere crudis. *Rectus ordo erat*: Namque pila ludere inimicum est lippis, & crudis. *Charis. lib.* 4. *pag.* 246. *Putsch.* & *Donat. de Tropis pag.* 1777. V. *Hyperbaton.*

SYNCOPE, es, & Syncopa, æ, f. συγκοπή, concisio. Vox graeca a συγκόπτω, concido. Grammaticis est figura, qua littera vel syllaba de medio dictionis subtrahitur, ut *periclum, vixet, exstinxem*, & sexcenta hujusmodi apud poetas, *tiva 'n mezzo.* Quin & prosae scriptores, *nummum, liberum, triumvirum* pro *nummorum, liberorum*, &c. dicunt: qua de re *Cic. in Orat. c.* 45. 46. & 47. multa. *Charis. lib.* 4. *pag.* 248. *Putsch.* & *Diomed. lib.* 2. *pag.* 436. ¶ Est etiam defectio virium, apud *Veget. de re Veterin. l.* 1. *c.* 55. ubi & *syncopatus equus* dicitur, qui tali morbo laborat: & *syncopare*, viribus defici. Verum haec barbariem olent.

SYNCOPO, as, V. in fin. vocis praeced.

SYNCRASIS, is, f. σύγκρασις, commixtio, temperatio. Unum est ex aeonibus Valentinianis, apud *Tertull. advers. Valentinian. c.* 8.

SYNDICUS, ci, m. *Sindico, rappresentante di qualche università, collegio, o città*, σύνδικος, qui ab aliquo collegio vel civitate ad causam ipsius agendam ejusque jure tuenda electus est. *Hermogen. Dig. lib.* 50. *tit.* 4. *leg.* 1. Munerum civilium quaedam sunt patrimonii, alia personarum: personalia sunt civilia munera, defensio civitatis, idest ut Syndicus fiat, &c. *Arcadius ibid. leg. ult. circa med.* Defensores quoque, quos Graeci συνδίκους appellant, qui ad certam causam agendam vel defendendam eliguntur. *Cajus lib.* 3. *tit.* 4. *leg.* 1. Quibus autem permissum est corpus habere, collegii, societatis, sive cujuscumque alterius nomine, eorum proprium est, ad exemplum reip. habere res communes, arcam communem, & actorem, sive syndicum, per quem tanquam quod communiter agi, fieri oporteat, agatur, fiat.

SYNECDOCHE, es, f. συνεκδοχή, a σύν, cum, & ἐκδέχομαι, concipio, comprehendo: apud grammaticos est figura verborum per detractionem, cum subtractum aliquod verbum satis ex ceteris intelligitur, ut Coelius in Antonium: Stupere gaudio Graecus. simul enim auditur, coepit. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 17. Ego hinc perendie mane cogito. *scil.* discedere. *Quintil. l.* 9. *c.* 3. *a med.* ¶ Apud Rhetores est tropus, quo totum ex parte, vel contra, vel antecedentia ex consequentibus intelliguntur: fitque octo modis, quos persequitur *Quintil. l.* 8. *c.* 6. Adde *Auct. ad Herenn. lib.* 4. *cap.* 33. qui intellectionem vocat, & *Charis. l.* 4. *pag.* 245. *Putsch. Diomed. lib.* 2. *pag.* 453.

SYNECDOCHICE, συνεκδοχικῶς, per synecdochen. *Hieronym. l.* 2. *in Matth. c.* 12. Synecdochice totum intelligitur ex parte.

SYNECPHONESIS, f. συνεκφώνησις, figura metrica, eadem quae synaeresis, graeca originis, atque usus. *Mar. Victorin. Grammat. lib.* 1. *pag.* 2510. *Putsch.*

SYNEDRUS, i, m. σύνεδρος, consessor, adsessor, consiliarius: a σύν, simul, & ἕδρα, sella. *Liv. l.* 45. *c.* 32. *de Macedonib.* Senatores, quos Synedros vocant, legendos esse, quorum consilio respublica administraretur. ¶ De synedris *Lucani lib.* 8. *vers.* 260. monent Critici legendum *Syedris*, quod est Ciliciae oppidum maritimum.

SYNEMMENON, i, n. συνημμένον, adjunctum, connexum, uti explicat *Gell. l.* 16. *c.* 8. ubi ostendit quid sit συνημμένον ἀξίωμα apud graecos. ¶ *Nete synemmenon, trite synemmenon, paranete synemmenon* nomina sunt chordarum musicarum apud *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. quarum prior nete synemmenon, *h. e.* ultima conjunctarum, respondere videtur ei, quae a recentioribus musicis dicitur *D la sol.* altera *paranete synemmenon*, *h. e.* paenultima conjunctarum, *C sol fa.* tertia *trite synemmenon*, *h. e.* tertia conjunctarum, *B fa b mi.*

SYNEPHEBI, orum, m. συνέφηβοι, adolescentes simul pubescentes: nomen est comoediae Statii Caecilii. *Cic.* 1. *de Fin. cap.* 2. Synephebos ego, inquit, potius Caecilii, aut Andriam Terentii, quam utramque Menandri legam? *Id. de Senect. c.* 7. Ait Statius in Synephebis.

SYNEPHITES. V. *Synophites.*

SYNESIS, is, f. σύνεσις, intelligentia, perspicax animi facultas: a συνίημι, audio, intelligo. Est unus ex aeonibus Valentinianorum, apud *Tertull. advers. Valentinian. c.* 8. ¶ Item figura syntaxeos. V. *Synthesis* in fin.

SYNGENICON. V. in *Polygynaeon.*

SYNGRAPHA, æ, f. *scrittura d'obbligo, cauzione, obbligo in iscritto, scritto, cedola*, συγγραφή, scriptura, sive schedula, quae fit propria manu contrahentium ad pactorum fidem, & ab utroque subscribitur, ac ab utraque parte servatur: a συγγράφω, conscribo, simul scribo. Differt a chirographo, ut ostendunt haec *Asconii* verba *in* 3. *Verr. c.* 36. Inter syngraphas, & cetera chirographa hoc interest, quod in ceteris tantum, quae gesta sunt, scribi solent; in syngraphis etiam contra fidem veritatis pactio venit, &, non numerata quoque pecunia, aut non integre numerata, pro temporaria voluntate hominum scribi solent more institutoque Graecorum: &

ceterae

ceteræ tabulæ ab uni parte servari solent, syngraphæ signatæ utriusque manu utrique parti servandæ traduntur. Hæc *Asconius. Cic. l. 7. Fam. ep. 17.* Tanquam enim syngrapham ad Imperatorem, non epistolam attulisse, sic pecunia ablata, domum redire properabas. *Id. de Harusp. resp. c. 13. ad fin.* Alterum putabo regem, si habueris, unde tibi solvat, quod ei pro syngrapham credidisti. *Id. pro Dom. c. 50.* Facere syngraphas cum aliquo. *Id. pro Mur. cap. 17.* Agere ex syngrapha. *far lite sopra una cauzione, e scrittura. Id. Attic. l. 5. epist. ult. a med.* Postulare aliquid ex syngrapha. *pretendere in vigor d' una scrittura d' obbligo.*

SYNGRAPHUS, i, m. idem ac syngrapha. *Plaut. Asin. 4. 1. 1.* Age, istum ostende quem conscripsi, syngraphum inter me, & amicam, & lenam. ¶ Idem *Plautus* syngraphum posuit etiam pro chirographo, quod belli tempore datur, ut liber transitus quoquo sit, *passaporto salvacondotto.* Sic enim ait *Capt. 2. 3. 90.* Eadem opera a Prætore sumam syngraphum, quam hic ferat secum ad legionem, hinc ire huic ut liceat domum.

SYNISTOR, oris, *consapevole, consio, συνίστωρ,* vox græca conscium significans. Titulus fuit unius ex Satyris Menippeis *Varronis*, ex qua fragmentum recitat *Philargyr. ad Virgil. 2. Georg. v. 278.*

SYNIZESIS, is, f. *συνίζησις,* subsidentia: a *συνίζω*, consido, subsido. Est nomen figuræ grammaticorum, quæ & *Synæresis*, qua vocales duæ in unum quasi subsidunt, & unam syllabam faciunt. Ad illud *Virg. Æn. 1. v. 702.* Aurea composuit sponda, &c. *Servius* hæc adscribit: Si Dido *aurea*, pulcram significat, & est nominativus: si *sponda*, septimus quidem est, sed synizesis fit, & spondeus est.

SYNNADENSIS, se, adject. ad Synnada urbem pertinens, ut Synnadense forum. *Cic. Attic. l. 5. ep. ult. a med.* Est autem *Synnada*, æ, & *Synnas*, *adis*, & *Synnada*, *orum*, *τὰ Σύνναδα*, oppidum mediterraneum Phrygiæ. *Plin. l. 5. c. 29. & Cic. Fam. 3. ep. 8.* Celebre marmor circa illud effodiebatur. V. *Phrygius. Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 273.* pretiosaque picto Marmore, perpetuis qui cedis Synnada venis. *Martial. l. 9. epigr. 77.* De marmore omni, quod Caristos invenit, Quod Phrygia Synnas, Afra quod Nomas misit. Adde *Stat. l. 1. silv. 5. v. 37. & lib. 2. silv. 2. v. 87.* ubi *mæstam Synnada* vocat, ob perpetuos Atyos asfecti luctus & furores, & Corybantum vulnera in sacris Cybeles.

SYNNADICUS, a, um, *Συνναδικὸς*, Synnadensis, ut Synnadicus lapis, *Plin. l. 35. c. 1.*

SYNNAS, adis, f. *Σύννας*, oppidum Phrygiæ. V. *Synnadensis*. Adjective *Capitolin. in Gordian. III. c. 32.* Columnæ quinquaginta Carystiæ, quinquaginta Synnades, quinquaginta Numidicæ.

SYNOCHITIS, idis, f. *συνοχῖτις*, gemma, qua Magi umbras inferorum evocatas teneri affirmant: a *συνέχω*, contineo. *Plin. l. ult. c. 11. sub fin.* Anancitide in hydromantia dicunt evocari imagines deorum, synochitide umbras inferorum evocatas teneri.

SYNODICUS, a, um, adject. in itinere conjunctus: a *σὺν* cum, & *ὁδὸς* via. Synodica Luna dicitur a *Jul. Firmic. l. 3. c. 6. a med. & in præfat. l. 4. ad fin.* cum est in conjunctione cum sole, quo scilicet tempore lumine omnino caret.

SYNODITÆ, arum, m. *συνοδῖται*, qui simul, & communi societate vivunt: a *σύνοδος*, congressus, conventus. Monachi synoditæ iidem sunt qui cœnobitæ. *Socrates l. 4. c. 23.* Τὰς δὲ μονάστας, ἢ συνόδοις μοναχοῖς. *Impp. Theodos. Arcad. & Honor. lib. 1. Cod. tit. 2. leg. 6. & in Cod. Theodos. lib. 16. tit. 30. leg. 57.* Nulli clericorum, vel monachorum, eorum etiam, quos synoditas vocant, &c. Repetitur hoc idem in eod. *Cod. Theodos. lib. 9. tit. 40. leg. 16.* ubi *cœnobita* legitur, ut intelligas, duabus his vocibus idem significari.

SYNODONTITIS, is, f. *συνοδοντῖτις*, gemma, quæ in cerebro synodontis piscis inveniri dicitur. *Plin. l. ult. c. 10.*

SYNODUS, ontis, m. *dentale, συνόδους, ὄντος*, piscis genus ita dicti a dentibus prominentibus: a *σὺν*, & *ὀδοὺς*, *ὀδόντος*, dens. *Ovidius in Halieut. v. 107.* Et rutilus pagus, & fulvi synodontes, & ex se Concipiens channe.

SYNODUS, i, f. *concilio, congresso, radunanza, synodo, σύνοδος*, conventus, cœtus, concilium, consilium: a *σὺν*, & *ὁδὸς*, via. Et dicitur de conventu Ecclesiastico religionis causa inito. *Ammian. l. 15. c. 7. ad fin. (al. cap. 18.)* Cœtus in unum quæsitus ejusdem loci multorum (synodus, ut appellant) Athanasium removit. *Impp. Valent. & Martian. lib. 1. Cod. tit. 3. leg. 23.* Venerabilis Synodus innumerabilium pæne Sacerdotum, qui Chalcedona convenerant. ¶ Quidam ut servent spiritum græcæ vocis, scribunt *synhodus*. Ita in *Inscript.* apud *Gruter. pag. 330. n. 3.* M. Aur. Aug. Lib. Agilio Septentrionis Pantomimo sui temporis primo, Sacerdoti synhodi Apollinis.

SYNŒCIOSIS, is, f. *συνοικείωσις*, figura verborum per detractionem, per quam duæ res inter se diversæ in oratione conjunguntur, a *σὺν*, simul, & *οἶκος*, domus. Nam res diversas in unam sedem orationis congregat. Habet magnam vim, ut ait *Rutilius Lupus*, vel ea laude vitium, vel ea vitio laudem exprimendi. Hujusmodi est tritum illud: *Tam deest avaro quod habet, quam quod non habet. Quintil. l. 9. c. 3. a med.* ubi tamen græcis litteris scribis.

SYNŒCIUM, ii, n. contubernium, cohabitatio: a *σὺν*, simul, & *οἶκος*, domus. *Petron. in Satyr. c. 93.* Aliquis ex his, qui in eodem synœcio potant. Alii leg. *gynæcio*, seu *gynæceo*.

SYNONETON, i, n. *συνώνητον* (a *συνωνέομαι*, coemo, comparo) est coemptio, seu comparatio specierum ad annonam pertinentium, quæ fiebat in caritate annonæ a Fisco ad avertendam famem Urbi imminentem. Adigebantur enim provinciales vendere species annonarias, puta frumentum, vinum, &c. justo pretio accepto. *Imp. Constant. lib. 11. Cod. Theodos. tit. 15.* qui de publica comparatione inscribitur. *leg. 1.*

SYNONYMIA, æ, f. *συνωνυμία*, a *σὺν*, cum, & *ὄνομα*, nomen, græca appellatio est figuræ Rhetoricæ, de qua V. *Interpretatio. Quintil. l. 8. c. 3.* græce.

SYNOPE. V. *Sinopensis*.

SYNOPHITES, æ, f. gemma eadem quæ galactites, *συνοφίτης λίθος*. *Plin. l. ult. c. 10.*

SYNOPSIS, is, f. *ristretto, compendio, σύνοψις*, breviarium multarum rerum sub uno aspectu positarum: a *σὺν*, simul, & *ὄψις*, aspectus. *Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 9. leg. 5. post med.* Prætor requirat, qui notitiam rerum pupillarium habeat: aut si nemo invenitur, jubere debet edi rationes; itemque synopsim pupillarium bonorum; advocatumque pupillo dare. *Inventario.* Ita *Torrentius, Gothofred. & Cujac. l. 8. Observation. c. 2.* Alii, *itemque si opus est, pupillarium bonorum advocatum pupillo dare.* ¶ Synopsis operis construendi, *disegno, modello, pianta*, in quadam *epist. Imp. Valentiniani ad Sallust. præf. urb.* quæ refertur a *Baron. ad ann. 386. n. 40.*

SYNORIS, idis, f. *un pajo, συνωρίς*, par duarum rerum, nam *συνωρὶς* bigam significat. *Hieronym. ep. 7. ad Demetriad.* A sancta Christi synoride Virgini traditum. Al. aliter leg.

SYNTAGMA, atis, n. *trattato, libro, σύνταγμα*, opus ordine compositum, præsertim litterarium, tractatus, liber: a *συντάττω*, ordino, compono. Aliquoties a *Cicerone* usurpatur, ut *lib. 12. ad Attic. epist. 45. & lib. 16. epist. 3. & Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 3.* sed græce ubique.

SYNTAXIS, is, f. *σύνταξις*, ordo, dispositio, compositio, constructio: a *σὺν*, & *τάξις*, ordo. A *Cicerone* adhibetur pro compositione operis litterarii, confectione tractatus aut libri, eodem fere sensu, quo *σύνταγμα*, *Ad Attic. l. 13. ep. 16. & lib. 15. ep. 14. extr.* sed græce. ¶ Grammatici ita vocant constructionem & compositionem partium orationis, *costruzione, sintassi. Priscian. initio l. 7.*

SYNTECTICUS, a, um, *συντηκτικός*, qui syntexi laborat. *Plin. l. 22. c. 23. ad fin.* Præcordiorum vitiis syntecticis, comitialibus, &c. *Id. l. 28. cap. 8.* Elephanti sanguis & syntecticis prodest, jecurque comitialibus morbis. *& cap. 9.* Phthisici, syntecticique, & cachetæ.

SYNTEXIS, is, f. *σύντηξις*, colliquatio, defectio, & consumptio solidæ substantiæ in corpore animalis, quæ ex tabe fit: a *συντήκω*, colliquefacio, liquefaciendo consumo. *Plin. l. 22. c. 25. ante med.* Tali sorbitionis genere emendantur syntexes.

SYNTHEMA, & Synthēma, atis, n. *σύνθημα*, & *σύνθεμα*, tessera, signum, diploma, quo facultas datur publicæ evectionis usurpandæ. *Glossa*: Σύνθημα, sigillum, evectio, tessera. Eædem: Σύνθημα, insigne, sigillum, evectio. Usurpatur a *Hieronym. epist. 118. (al. 34.) ad Julian.* Jam demisso synthemate equus publicus sternebatur.

SYNTHESINUS, a, um, ad synthesin pertinens: ut *synthesina vestis*, & *synthesina* absolute. *Sueton. in Ner. c. 51.* Plerumque synthesinam indutus. Al. leg. *synthesin*.

SYNTHESIS, is, f. *composizione, σύνθεσις*, plurium rerum congestio, & compositio, ut fit in medicamentis: a *συντίθημι*, compono. *Seren. Sammon. c. 50. vers. 578.* Synthesis hæc prodest unda mollita calenti. *& cap. 61. v. 1069.* Antidotus vero multis Mithridatia fertur Consociata modis. Sed Magnus scrinia regis Cum raperet victor, vilem deprehendit in illis Synthesin, & vulgata satis medicamina risit: Bis denum rutæ folium, salis & breve granum, Juglandesque duas, totidem cum corpore ficus. *ingredienti di poco valore.* Hanc eandem synthesim eodem modo describit *Plin. lib. 23. c. 8. ante med.* ¶ Item plurium vasorum series. *Stat. lib. 4. silv. 9. v. 44.* Aut unam dare synthesin (quid horres?) Alborum calicum, atque caccaborum. *un servizio di stoviglie. & Martial. l. 4. epigr. 46.* Et crasso figuli polita cælo Septenaria synthesis Sagunti, Hispanæ luteum rotæ toreuma. ¶ Et plurium vestium copia, quæ in arca ad usum servabatur, *provvisione di abiti. Scævol. a Dig. l. 34. tit. 2. leg. 39.* Quæro, an ex universa veste, idest synthesi, tunicas singulas, an & palliola eligere possit. (*Salmas. in Vopisc. de Bonosa, c. ult.* legit; *an ex synthesi*: & discrimen esse ait inter *universam vestem*, & *synthesin*. V.) *Martial. l. 2. epigr. 46.* Sic micat innumeris arcula synthesibus. ¶ Sæpissime accipitur pro veste quadam cœnatoria, cujus usus erat domi in cœna, foris vero Saturnalium tempore. Erat autem velati linteum pallium, quo ceteris vestibus depositis involvebantur cœnaturi, itemque in Saturnalibus eo amicti prodibant, quia eo tempore crebrius convivia agitabant. Extra hæc tempora synthesi indutum prodire, mollitiei dabatur & probro: hinc reprehendit Neronem *Suetonius in ejus vita cap. 51.* quod tali cultu incederet. *Martial. l. 5. epigr. 80.* Undecies una surrexti, Zoile, cœna, Et mutata tibi est synthesis undecies. *Id. l. 14. epigr. 1. de Saturnalium celebratione*: Synthesibus dum gaudet eques, dominusque senator Dumque decent nostrum pilea sumpta Jovem. ¶ Denique *synthesis*, quæ & *synesis*, est figura syntaxeos, ubi constructio non ad verba, sed ad verborum sensum refertur: ut *Virg. 1. Æn. v. 216.* Pars in frusta secant. *Sil. l. 17. v. 315.* cæsique cadant exercitus omnis. *& Stat. 7. Theb. v. 605.* subeunt Tegræa juventus Auxilio tardi. V. *Centaurus* in fin. ¶ Dicitur synthesis, qua compositionem seu constructionem significat: & *synesis*, qua intelligentiam: quia aliud dicitur, aliud intelligitur, quo constructio referri debet. Sed hæc græca sunt.

SYNTONATOR, oris, m. videtur esse, inquit *Spon. in miscell. erud. antiqu. sec. 6. pag. 234.* organorum musicorum magister: a *σὺν*,

cum, & *τόνος*, tonus, concentus. & affert vet. lapid. in quo est: C. . . . . . Stactus funtonator Regis Tholomei. *funtonator* latina consuetudine vertendi græcum υ in u.

SYNTŎNUS, a, um, adject. *σύντονος*. *Quintil. l. 9. c. 4. prope fin.* Quotidie magis lascivimus, syntonorum modis saltitantes. Ubi syntona videntur esse musica quædam scabella, quæ pedibus pulsata symphoniacum quendam, ejusdemque semper tenoris sonum edebant moderanda voci aptum. Alii leg. *sybaritarum*.

SYNTROPHIUM, ii, n. *συντρόφιον*, herba quæ rubus, seu eruleus dicitur. *Apulej. de herb. c. 87.*

SYPHAX, acis, m. Σύφαξ, rex Numidiæ, de quo V. Historicos, & præsertim *Liv. l. 29. & 30.* & *Sil. l. 17.* ¶ Penultima obliquorum fere producitur. *Ovid. 6. Fast. v. 769.* superat Masinissa Syphacem. Adde *Propert. Silium, Juvenal.* Contra *Claudian. de B. Gild. vers. 90.* haurire venena Compulimus dirum Syphacem. Est qui leg. *Annibalem*, quem constat veneno periisse, de Syphace non constat.

SYRACOSIUS. V. *Syracusius*.

SYRACUSÆ, arum, f. *Siracusa*, Συρακοῦσαι, urbs Siciliæ nobilis, quatuor velut urbibus constans, Neapoli, Achradina, Tyche, & Insula, in ora orientali, cum portu, ubi fons Arethusa, inter Catinam & promontorium Pachinum. Patria fuit Archimedis, Theocriti poetæ, Epicharmi, &c. Describitur a *Cicer. Verr. 6. cap. 52. & 53.* V. & *Liv. l. 24. & 25.* Condita est ab Archia Corinthio, ut est apud *Nepot. in Timol. c. 3.* & *Tertull. de Pall. c. 2. ad fin.* Unde *Sil. l. 14. v. 51.* quæ Sisyphio fundavit nomen ab Isthmo, Et multum ante alias Ephyræis fulget alumnis. *Ovid. 4. Fast. v. 873.* Utque Syracusas Arethusidas abstulit armis Claudius. ¶ Sunt qui putant adhiberi in singulari numero in illo *Silii ibid. v. 277.* Ipsa Syracusæ patulos urbs inclyta muros Mille collecto variisque impleverat armis.

SYRACUSĀNUS, a, um, Συρακούσιος, ad Syracusas pertinens, ut Siculus sum Syracusanus, *Plaut. Men. 5. 9. 22.* Syracusanus conventus, *Cic. Verr. 5. c. 13.* Syracusanæ mensæ, quæ a Platone graviter vituperantur, *Id. l. 2. de Fin. c. 28.* ¶ Syracusani, orum, ejus urbis cives. *Cic. Liv. Justin. Plin. &c.*

SYRACUSIUS, & Syracosius, a, um, Συρακούσιος, & Συρακόσιος, Syracusanus. *Cic. Tuscul. 5. c. 35.* Vita plena Italicarum Syracusiarumque mensarum. *al. leg.* Syracusanarum. *Ovid. 6. Fast. v. 277* Arx Syracosia. *h. e.* Achradina. *Id. 4. ex Ponto, ep. 3. v. 39.* Syracosia urbs. *Id. in Ibin, v. 551.* Syracosius poeta. (quem designaverit, non constat.) *Claudian. epigr. 18.* Syracosius senex. *h. e.* Archimedes. *Virg. Ecl. 6. v. 1.* Prima Syracosio dignata est ludere versu nostra Thalia. *h. e.* Theocriti, qui bucolica scripsit. ¶ *Syracosius*, dempta subjunctiva diphthongi, tertiam corripit: sed & *Syracusius* corripere potest, dempta præpositiva, & u in o mutato, ut Latini solent. *Pier. in Virgil.* invenisse se ait in optim. codicib. *Syracusia*, idque jam ab omnibus acceptum esse.

SYREON, i, n. *Plin. l. 24. c. ult.* Tordylon alii semen silis esse dixerunt, alii herbam per se, quam & syreon vocaverunt. neque aliud de ea proditum invenio, quam in montibus nasci, combustam potu ciere menses, &c.

SYRIA, æ, f. *Soria*, Συρία, provincia Asiæ inter Ciliciam, Mesopotamiam, Arabiam, & Ægyptum, alluente mari Phœnicio. In ea est Palæstina, & Phœnicia. Alii hoc nomine etiam Mesopotamiam contineri docent: quin & totam Assyriam. Unde quem *Syrium nardum* vocant, *Horat.* dicit *Assyrium*. V. *Plin. l. 5. cap. 12.* & *Pompon. Mel. l. 1. c. 11.* & nostrorum temporum Geographos. *Manil. l. 4. v. 720* At Syriam produnt torti per tempora crines. & *vers. 612.* & Cilicum populos, Syriamque perustam. Adde *Lucan. l. 8. v. 169.* & *Martial. l. 10. epigr. 76.*

SYRIACUS, a, um, *di Soria*, Συριακός, ad Syriam pertinens, Syrus. *Plin. l. 8. c. 45. ante med.* Syriacis bubus non sunt palearia, sed gibber in dorso. *Petron. in Satyr. c. 31. extr.* Syriaca pruna. *h. e.* Damascena, quia Damascus in Syria est. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 2. c. 2. sub fin.* Syriacus prætor. & *lib. 2. ep. 13.* Syriaci publicani. *h. e.* Romani in Syria agentes. *Sueton. in Tiber. c. 28.* Syriacæ legiones. *h. e.* Romanæ in Syria tendentes. *Id. in Calig. c. 10.* Syriaca expeditio. *h. e.* qua Germanicus ad componendum Orientis statum profectus est. *C. Memm. apud Serv. ad Æn. 4. v. 261.* Syriaci calceoli gemmarum stellati coloribus. *Plin. l. 24. c. 16. & lib. 23. cap. 8. circa med.* Syriacæ siliquæ. *carobe.* & *Colum. l. 11. c. 3.* Syriaca radix. *ravanello.* V. *Radicula. Id. l. 12. c. 41.* Ros Syriacus. V. *Rhus*.

SYRIARCHA, æ, m. Συριάρχης, nomen Sacerdotis deæ Syriæ. *Imp. Constantin. lib. 5. Cod. tit. 27. leg. 1.*

SYRIARCHIA, æ, f. Συριαρχία, dignitas, & munus Syriarchæ. *Impp. Valentinian. Valens, & Gratian. lib. 12. Cod. Theodos. tit. 1. leg. 103.*

SYRIATĬCUS, a, um, Syriacus. *Flor. l. 2. c. 9.* Syriaticum bellum. Al. leg. *Syriacum*.

SYRĬCUS, a, um, Syriacus. *Colum. l. 3. c. 10. a med.* & *Plin. l. 13. c. 24. a med.* Syrica mala. *Plin.* docet, ita dicta esse a colore, quia valde rubent, & colorem illum imitantur, qui ex sinopide & sandice mistis fit, & *Siricum* appellatur ab *eod. l. 33. c. 7. a med.* & *lib. 35. c. 6. a med.* & *Isid. l. 19. Orig. c. 17.* Item *Phœnicium* a Phœnicia Syriæ provincia. *Harduin.* eos reprehendit, qui contra MSS. legunt *Scyricum* apud *Plin.* ¶ Est etiam Syricus ad Syron pertinens, quæ insula est in mari Ægæo prope Delum, una ex Cycladibus. *Plin. l. 33. c. 12. ad fin.* Tertium genus silis est pressum, quod alii Syricum vocant ex insula Syro.

SYRINGATUS, a, um, excavatus in modum fistulæ, intus inanis factus. Hædus syringatus dicitur ab *Apic. l. 8. c. 6.* cujus intestina probe expurgata, omni emissa fæce, & vacua facta sunt, ut condimentis farciri possint, quibus postea consutis, integrum coquitur, & mensæ infertur.

SYRINGIAS, æ, m. *συριγγίας*, genus calami, qui totus concavus est, utilissimus fistulis, quoniam nihil est ei cartilaginis atque carnis. *Plin. l. 16. c. 36. ante med.*

SYRINGITIS, is, f. *συριγγῖτις*, gemmæ genus: a *σῦριγξ*, fistula. *Plin. l. 37. c. 10.* Syringitis stipulæ internodio similis, perpetua fistula cavatur.

SYRINGOTŎMOS, i, m. *συριγγοτόμος*, a *σῦριγξ*, fistula, & *τέμνω*, seco, est cultellus incidendis fistulis accommodatus. *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 27.* Al. leg. *syringotomium*.

SYRINX, ingis, f. Σῦριγξ, Nympha Arcadiæ, quæ cum Panos vim effugere non posset, miseratione deorum, mutata est in palustres calamos. *Ovid. 1. Met. v. 689.* Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinas Naias una fuit, Nymphæ Syringa vocabant. ¶ Ex iis calamis idem Pan concinnavit fistulam, quam sæpe inflabat ad Nymphæ desiderium leniendum, eodemque nomine *σύριγγα* appellavit, quæ vox græce calamum, seu fistulam pastoritiam significat: item canaliculum, seu cavitatem. *Ovid. ibid.* ¶ Sunt etiam *syringes* cavitates subterraneæ. *Ammian. l. 22. c. 15. ad fin. (al. c. 39.)* Sunt & syringes subterranei quidam, & flexuosi secessus. *Id. l. 27. c. 7. a med. (al. c. 15.)* Aut in cavernis minutis terrarum, quas syringas Græce appellamus.

SYRISCUS, a, um, Συρίσκος, Syrus: & videtur in contemptu esse: item in blanditiis tanquam diminutivum a *Syrus*. *Auson. epigr. 128.* Eunus Syriscus. *Auctor Copæ, v. 1.* Copa Syrisca. Al. hic leg. *Syrissa*, ut *Libyssa*, *Cilissa*. Apud *Terent. Adelph. 5. 2. 2.* Syrus servus se ipse *Syriscum* appellat, quasi sibi blandiens. In vetusi Lap. apud *Donium class. 8. n. 40.* legitur *Surisca*. V. *Surus*.

SYRISSA. V. in voce præced.

SYRITES, æ, m. *συρίτης*, genus lapidis. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 83.* In vesica lupi lapillus, qui syrites appellatur.

SYRIUM. V. in voce sequenti.

SYRIUS, a, um, *di Soria*, Σύριος, ad Syriam pertinens, Syriacus, Syrus. *Plin. l. 23. c. 4. ad fin.* Syrium oleum. *h. e.* lirinon, quod laudatissimum in Laodicea Syriæ, ut *Id. l. 21. c. 5.* docet. *Id. l. 18. c. 7.* Syrium triticum. *Virg. 2. Georg. vers. 87.* nec surculus idem Crustumiis, Syriisque piris, gravibusque volemis. Ubi *Servius*: Syriis, idest nigris. *Colum. l. 5. c. 10. a med.* Tarentina pira, quæ Syria dicuntur. *Tibull. l. 3. eleg. 4. v. 28.* Stillabat Syrio myrtea rore coma. *h. e.* nardo. *Id. ibid. in fin. eleg. 6.* Syrio madefactus tempora nardo. *Propert.* idem significat *lib. 2. el. 10. v. 30.* Cum dabitur Syrio munere plenus onyx. *Sueton. in Ner. c. 56.* & *Flor. l. 3. c. 19.* Syrus quidam, fanatico furore simulato, dum Syriæ deæ comas jactat, &c. *h. e.* Cybeles deum matris, quæ in Syria præcipue colebatur. Adde Lap. vet. apud *Gruter. pag. 86. n. 4. & 5.* ubi ejus deæ signum inter leones sedentis conspicitur. Hinc *Martial. l. 4. epigr. 43.* Juro per Syrios tibi tumores. *h. e.* quos excitabant se verberando & sauciando Sacerdotes Cybeles. Alii Isidem intelligunt, ex illo *Persii sat. 5. v. 186.* grandes Galli, & cum sistro lusca sacerdos Incussere deos inflantes corpora. Alii Venerem esse volunt, alii Junonem, alii aliam. V. *Dercetis*. Multa hac de re *Salmas. in cap. 34. Solini, pag. m. 574.* & *Seldon. de diis Syr. Casaubon. ad cit. loc. Persii* docet ex *Aretæo*, Syros obnoxios fuisse tetris quibusdam ulceribus, quos ab ira deæ Syriæ sibi evenire credebant. Ægyptii idem patientes, ab Iside. ¶ *Syrii, orum*, Syriæ populi, qui sæpius *Syri* dicuntur. *Justin. l. 36. c. 2.* ¶ *Syrium* appellatur a quibusdam succus expressus flore lilii. *Plin. l. 21. c. 19. ante med.* ubi al. leg. *sirαιum*, quæ est sapa, contra *Harduin.* ¶ Est etiam *Syrius* ad Syron pertinens, insulam maris Ægæi, unam ex Cycladibus, prope Delum, & primam producit: ut Pherecydes Syrius, *Plin. l. 7. c. 51. & 56.* & *Ovid. Met. 13. v. 175.* ¶ De canicula V. *Sirius*.

SYRMA, atis, n. & Syrma, æ, f. *vesta lunga con istrascico*, *σύρμα*, vestis prælonga, fluxa, & post laciniam trahens: mollium & delicatorum propria: a *σύρω*, traho. *Senec. in Oedip. de Baccho molliter induto, v. 425.* Et sinus laxi, fluidumque syrma. & *in Herc. Fur. v. 474.* cum pedem forti gradu Auro decorum syrma barbaricum trahit. *Prudent. in Psychom. v. 360.* Ut tener incessus vestigia syrmate verrat, Sericaque infractis fluitent ut pallia membris. ¶ Utebantur etiam tragœdi, quo proceriores viderentur, heroum deorumque personam agentes. *Juvenal. sat. 8. v. 229.* longum tu pone Thyestæ Syrma, vel Antigones, seu personam Menalippes. *Valerius in Phorm.* apud *Priscian. l. 6. pag. 679. Putsch.* Quid hæc cum Tragicis versibus & syrma facit? V. *Schema*. *Sidon. in carm. epist. 22. l. 8.* Paulum depositis alumna, plectris Sparsam stringe comam virente vitta, Et rugas tibi syrmatis profundi Succingant hederæ expeditiores. ¶ Metonymice est ipsa tragœdia, & tragicus stilus. *Martial. l. 12. epigr. 96.* Transtulit ad tragicos se nostra Thalia tumultus: Aptasti longum tu quoque syrma tibi. *Id. l. 4. n. 49.* Musa nec insano syrmate nostra tumet. *Juvenal. sat. 15. v. 30.* Nam scelus a Pyrrha, quamquam omnia syrmata volvas, Nullus apud Tragicos populus facit.

SYRMATICUS, a, um, adject. ut Syrmaticum jumentum, apud *Veget. l. 3. rei veterin. c. 21.* *h. e.* claudicans, & dolore aliquo coxam trahens: a *σύρω*, traho.

SYROPHŒNIX, icis, m. & f. qui est ex Phœnicia Syriæ provincia. *Juvenal. sat. 8. v. 159.* Obvius assiduo Syrophœnix udus amomo. Adde *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 432.*

SYRPE. V. *Sirpe*.

SYR-

SYRTICUS, a, um, ad Syrtim pertinens. *Senec. de vita beata*, c. 14. Deprehensi in mari syrtico, modo in sicco relinquuntur, modo torrente unda fluctuantur. *Id. ep.* 90. Gentes syrticæ In defosso latent: quibus propter nimios solis calores, nullum tegumentum satis repellendis caloribus solidum est, nisi ipsa arens humus. *Plin. l.* 8. *c.* 21. Syrticæ solitudines. ¶ Ponitur & generatim pro arenoso, sterili. *Lucan. lib.* 10. *v.* 38. Syrticus Ammon. *Sidon. l.* 8. *ep.* 12. Syrticus ager & vagum solum.

SYRTIS, is, f. *secche*, *banchi*, σύρτις, locus arenosus in mari, navigantibus periculosus, quod mare ibi vadosum est, arenæ vehementes cumulos, qui loci faciem subinde immutant, dorsaque & brevia modo hic, modo illic faciunt, in quæ tracta navis undarum cursu, dehiscere periclitatur: a σύρω, traho. *Sallust. in Jug. c.* 80. *de Lepti*. Oppidum situm inter duas Syrtes, quibus ex re nomen inditum. Nam duo sunt sinus in extrema Africa, impares magnitudine, pari natura: quorum proxuma terræ præalta sunt, cetera, uti fors tulit, alta, alia in tempestate vadosa. nam ubi mare magnum esse, & sævire ventis cœpit, limum arenamque & saxa ingentia fluctus trahunt. Ita facies locorum cum ventis simul mutatur. Hæc *Sallust.* Itaque duæ sunt syrtes, major, & minor, *le secche di Barbaria*: illa nunc dicitur *golfo di Sidra*, & *di Zaleco*: hæc *golfo di Capes*, de quib. V. Geographos. Describuntur a *Lucano l.* 9. *v.* 303. Syrtes vel primam mundo Natura figuram Cum daret, in dubio pelagi terræque reliquit. &c. *Avien. in Perieg. v.* 293. Major vasta sibi late trahit æquora syrtis, Insidumque cati pelague fuit. *Horat. l.* 1. *od.* 22. *v.* 5. Syrtes æstuosæ. *Id. epod.* 9. *v.* 3. exercitatæ Noto. *Id. l.* 2. *od.* 6. *v.* 3. barbaræ. *Lucan. l.* 9. *v.* 861. dubiæ. *& l.* 3. *v.* 484. vadosæ. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 86. sævæ. *Virg.* 5. *Æn. v.* 51. Gætulæ. *& lib.* 4. *v.* 41. & *Ovid.* 8. *Met. v.* 120. Syrtis inhospita. *Sil. l.* 17. *v.* 635. naufraga. *Tibull. l.* 3. *el.* 4. *v.* 91. horrenda. *Lucan. l.* 9. *v.* 431. vaga. *& vers.* 713. ambigua. *Senec. in Hippol. v.* 570. incerta. *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 71. incerto mutantur flumine syrtes. ¶ De re impossibili *Propert. l.* 3. *eleg.* 17. *vers.* 7. Et placidum Syrtes portum, & bona litora nautis Præbeat hospitio sæva Malea suo. *Senec. in Hippol. v.* 568. ignibus junget aquas, Et amica ratibus ante promittet vada Incerta syrtis. ¶ De terris arenosis ac sterilibus, quæ vel ad syrtes Africæ, vel alibi sunt. *Lucan. l.* 3. *v.* 295. Usque Parætonias Eoa ad litore syrtes. *Id. lib.* 9. *v.* 447. nam litore sicco, Quam pelago, syrtis violentius excipit Austrum. *Prudent. in Apoth. v.* 511. Nec responsa refert Libycis in syrtibus Ammon. *Prudent. Cathemer.* 11. *v.* 65. Ipsasque arenas syrtium Fragrasse nardo & nectare. *& l.* 7. *v.* 30. *de Helia*. Casto fruentem syrtium silentio. *h. e.* solitudinis. ¶ Metaphora est *syrtis patrimonii de eo*, qui naufragium bonorum suorum fecit, apud *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 41. qui tamen, ut nimis longe petitam, improbat, & *scopulum* libentius diceret.

SYRTIS, idis, adject. f. Syrtica. *Plin. lib.* 37. *cap.* 10. Syrtides gemmæ in litore Syrtium, jam quidem & in Lucania inveniuntur.

SYRUS, i, m. scrobs. V. *Sirus*. ¶ Item scopa: a σύρω, traho, quia trahit & verrit sordes. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 822. Ventique frigido se ab axe eruperant Phrenetici, septentrionum filii, Secum ferentes tegulas, ramos, syros. *Sunt qui scrib.* siros.

SYRUS, a, um, *di Soria*, Σύρος, qui est ex Syria, Syrius, Syriacus. *Horat. l.* 2. *od.* 31. *v.* 12. Vina Syra reparata merce. *Martial. l.* 4. *epigr.* 46. Et nigri Syra defruti lagena. *h. e.* vitrea, quia vitrum, teste *Plin. l.* 36. *c.* 26. in Phœnicia Syriæ originem habuit. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 76. Cultaque Judæo septima sacra Syro. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 62. Jampridem Syrus in Tiberim defluxit Orontes. *h. e.* Syrorum multitudo omne genus Romam migravit. ¶ *Syri*, *orum*, Syriæ populi; a quibus litteras quidam repertas volunt, ut ait *Plin. l.* 7. *c.* 56. & *Plaut.* homines fuisse ait laborum patientissimos, *Trin.* 2. 4. 141. ¶ Hi hortorum cultores operosissimi fere: indeque proverbium Græcis: Multa Syrorum olera: πολλὰ Σύρων λάχανα. *Id. Plin. l.* 20. *c.* 13. ¶ Pisce eos in cibis abstinuisse, propterea quod Venus, metu Gigantum fugiens comitata Cupidine parvo, piscibus duobus vecta Euphratem tranaverit, ut fabulantur *Ovid.* 2. *Fast.* a *vers.* 459. ¶ Plurimi Syrorum venales Romam portabantur, & servi erant. Unde apud *Plaut. in Pseud.* & *Terent. in Heaut. & Adelph.* *Syrus* est nomen servi: & *Syra* apud *Plaut. in Merc.* nomen ancillæ. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 66. Nostros homines similes esse Syrorum venalium: ut quisque optime Græce sciret, ita esse nequissimum. *Id. de provinc. consul. c.* 5. Judæi, & Syri, nationes natæ servituti. ¶ Præcipua in lecticis ferendis eorum opera multa erat. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 350. quæ longorum vehitur cervice Syrorum. *Martial. l.* 9. *epigr.* 3. Octo Syris suffulta datur lectica puellæ. *& epigr.* 23. Ut nunc sistanus nostro Syrus assere sudet.

SYSTEMA, atis, n. *sistema*, σύστημα, compages, constructio. Solet in scientiarum studiis adhiberi pro ingeniose excogitata rerum dispositione, quo sensu tamen deest nobis latini scriptoris exemplum. ¶ Transfertur ad explicanda genera multorum tonorum musicalium, qua de re V. *Mart. Capellam l.* 9. *pag.* 322. *tit. Quid sit sistema*.

SYSTOLE, es, f. συστολή, figura poetica, per quam syllaba natura longa corripitur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 827. Illæ autem, paribus quas fulgere cernis in armis. ¶ Locum etiam habet, cum syllaba longa positione, altera consonante extrita, brevis fit. *Lucan. l.* 8. *v.* 796. Cur obicis Magno tumulum, Manesque vagantes? V. *Diomed. l.* 2. *pag.* 437. *Putsch.* & *Charis. l.* 4. *pag.* 249. qui tamen græce semper usurpant.

SYSTYLOS. V. *Diastylos*.

SYZYGIA, vel Syzugia, æ, f. συζυγία, conjugatio, conjunctio. Vox græca, a σύν, & ζυγόω, copulo, jungo. Figura est poetica, quæ fit variorum pedum velut in unum pedem collecta conclusione, ut definit *Sergius Grammatic. in Donat. pag.* 1832. *Putschii*. ut si *v. gr.* dictio aliqua quatuor syllabarum numerum excedens, in duas partes, aut tres dividatur, ut *aedificatio* nullum per se pedem efficit, et si dividatur hoc modo *aedifi-catio* duos dactylos facit; si hoc modo *aedifica-tio* choriambum, & pyrrhichium.

DE LITTERA T.

T Littera consonans, & muta (cum ejus appellatio ex ab ipsa incipit, & in e desinit) cognationem aliquam habet cum d, ut in ea littera diximus. Tam præponitur vocalibus, quam subjungitur, & geminatur in mediis vocibus ut *tulit*, *attulit*. Præponitur etiam consonantibus *l*, *m*, & *r*, ut *Tlepolemus*, *tmesis*, quæ græca sunt & *trabs*, *tremo*, *tritus*, *Troja*, *truncus*, quæ latina. *Diomed. l.* 2. *pag.* 420. *Putsch.* ¶ In fine dictionis corripitur, ut *Virg.* 3. *Æn. v.* 194. Tum mihi cæruleus supra caput astitit imber. Olim anceps erat. Sic enim multi legunt illud *Ennii* apud *Cicer. de Senect. initio:* Quæ nunc te coquit, & versat in pectore fixa. Ubi *al. leg.* sub pectore. *Liv. Andron.* apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 817. *Putsch.* Cum socios nostros mandisset impius Cyclops. ¶ In notis prænominum *T.* valet *Titus*: at *Ti. Tiberius*. ut *T. Pomponius Atticus*, *Ti. Claudius Nero*. ¶ Veteribus Senatus consultis T littera subscribi solebat: eaque nota significabatur, ita Tribunos quoque censuisse. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 2. *n.* 7. ¶ *Tr.* vel *tri. pl.* valet *tribunus plebis*, vel *plebei*: & *Tr. mil. tribunus militum*: & *T. P. Tribunicia potestate*; & *T. F. J. testamento fieri jussit*. & *T. U. titulo usus*.

T A

TAAUTES, deus apud Phœnices, ut Saturnus apud Latinos. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. Principes dei Cælum, & Terra, hi iidem qui in Ægypto Serapis & Isis, qui sunt Taautes & Astarte apud Phœnicas.

TABANUS, i, m. *tafano*, μύωψ, vel οἶστρος, muscæ genus, quod & *asilum* Latini nominant, in ore aculeum habens, quo armenta maxime infestat. Unde poetæ fingunt, Io puellam tabano a Junone immisso versam fuisse in insaniam. *Varro l.* 2. *de R. R. c.* 5. *a med.* Eas æstate tabani concitare solent, & bestiolæ quædam minutæ sub cauda. *Plin. l.* 11. *c.* 28. *ad fin.* Reliquorum quibusdam aculeus in ore, ut asilo, sive tabanum dici placet, item culicibus, & quibusdam muscis. *& c.* 33. Tabani ex ligno nascuntur. *& c.* 36. cæcitate moriuntur. *Id. l.* 30. *cap.* 12. *a med.* fiunt ex vermiculis.

TABEFACTUS, a, um, *liquefatto*, *strutto*, τακείς, liquefactus. *Solin. c.* 2. (*al.* 8.) *circa med.* Padus intumescit tabefactis nivibus, & liquentibus brumæ pruinis. *Ovid. Metam.* 13. *v.* 394. tabefactaque sanguine tellus. *Al. leg.* rubefacta.

TABELLA, æ, f. *tavoletta*. σανίδιον πινάκιον, parva tabula. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 407. Sustinet impositos (*Romul. & Rem.*) summa cavus alveus unda. Heu quantum fati parva tabella vehit! *Martial. l.* 1. *epigr.* 2. Hos (*libellos*) eme, quos arctat brevibus membrana tabellis. *Plin. l.* 33. *c.* 2. *a med.* Inciditque in tabella ærea eam ædem. *Catull.* tabellam liminis *carmine* 32. *ad Hypsithill. v.* 5. videtur vocare ipsas ligneas valvas januæ. ¶ Translate *Martial. l.* 11. *epigr.* 32. Pistor multiplices struit tabellas. *h. e.* quadras placentæ instar tabellarum. ¶ De flabello, *ventaglio*. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 2. *v.* 37. faciles accessere ventos, Quos faciat nostra mota tabella manu. ¶ Ludus quidam significatur in illo *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 365. *&* 2. *Trist. v.* 481. parva tabella capit ternos utrinque lapillos: In qua vicisse est, continuasse suos. ¶ Sæpe dicitur de tabula picta, *quadro*, *pittura*, γραφή, εἰκών. *Cic. Fam.* 7. *epist.* 23. *a med.* Exhedria volebam tabellis exornare. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 71. priscis sparsa tabellis porticus. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *ad fin.* Tabellæ Comicæ. *h. e.* in quibus pictæ sunt personæ & actores Comœdiarum. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 93. Vel cum Pausiaca torpes, insane, tabella. Adde *lib.* 2. *ep.* 1. *v.* 180. ¶ Sæpissime de ea in qua scribitur, *tavoletta da scrivere*: item ipsa scriptura, syngrapha, *scrittura*, *scritto*, γραμματίδιον, γραμματεῖον. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 27. via sumptæ Musa tabellæ Imponit pigras pæne coacta manus. *Festus*: Tabellis pro chartis utebantur antiqui, quibus ultro citrove, sive privatim sive publice opus erat, certiores absentes faciebant: unde adhuc tabellarii dicuntur, & tabellæ missæ ab Imperatoribus. Hæc *Fest.* Fiebant tabellæ e fago, abiete, buxo, tilia, acere, citro, ebore in tenues laminas secto. His cera inducebatur: unde *ceratæ tabellæ*, & *cera* simpliciter pro tabellis. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 142. falsas signare tabellas. *h. e.* falsa testamenta. *Martial. l.* 9. *epigr.* 105. Quadringentorum reddis mihi, Phœbe, tabellas. *h. e.* syngrapham. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 199. Si tibi legitimis pactam junctamque tabellis Non es amaturus. *scrittura*, *instrumento matrimoniale*. & *Sueton. in Claud. c.* 29. *sub fin.* Tabellas dotis consignara. *Id. ibid. c.* 15. *a med.* Ex tabella pronuntians sententiam. *h. e.* de scripto. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 36. *ad fin.* Testimonium per tabellam dare. *in iscritto*. & *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 11. Tu quidem tabellis obsignatis agis mecum, & testificaris, quid dixerim aliquando, aut scripserim. *con iscrittura legittima e irrefragabili*. ¶ De votivis, vel pictis, vel in-

inscriptis, Ovid. 3. Fast. v. 268. Et posita est meritæ multa tabella deæ. Tibull. l. 1. el. 3. v. 27. Nunc, dea, nunc succurre mihi. nam posse mederi, Picta docet templis multa tabella tuis. Juvenal. sat. 12. v. 27. Et quam votiva testantur fana tabella Plurima. pictores quis nescit ab Iside pasci? Gruter. exemplum votivæ tabellæ inscriptæ affert pag. 84. n. 8. Isidi Serapidi voto suscepto pro salute Scapulæ filii sui P. Quinctius Pacia S. L. M. Adde pag. 82. n. 6. ¶ De tabella litteraria, in qua pueri scribendi & supputandi artem discebant, tavolella: quæ & tabula dicitur; Plin. l. 34. c. 8. ante med. Fecit & Libyn puerum tenentem tabellam. V. Tabula. ¶ Tabellas postquam scripserant, lino obligatas annulo obsignabant, mittebantque, quo opus erat, epistolæ vice, lettera, viglietto, pistola, ἐπιστολή. Erant duplices, triplices, &c. a numero foliorum; pugillares a tenuitate; citrea, eburnea a materia. Ovid. 3. de art. am. v. 469. Verba vadum tentent abiegnis scripta tabellis. & l. 1. v. 437. Cera vadum tentet rasis infusa tabellis. Id. 3. Amor. el. 14. v. 31. Cur toties video mitti recipique tabellas? Cic. 3. Catil. c. 5. Tabellas proferri jussimus, quæ a quoque dicebantur datæ. Primum ostendimus Cethego signum: agnovit. nos linum incidimus, legimus. erat scriptum ipsius manu. ¶ Suffragia & sententiæ olim voce ferebantur, postea per tabellas ferri cœptæ sunt, voti, fave, ballotte, suffragie. In comitiis ferendarum legum binæ tabellæ dabantur, in quarum una U. R. h. e. uti rogas scriptum erat, in altera littera A, h. e. antiqua. In judiciis sive per populum, sive per judices haberentur, ternæ. prima A, idest absolvo habebat: secunda C, idest condemno: tertia N. L, idest non liquet. In creandis magistratibus una dabatur tabella, in qua nomina candidatorum perscripta erant, sive expressa, sive per notam primæ tantum literæ, ut quidam volunt. Latores suffragium puncto signabant nomen ejus, cui favebat, ut in Punctum dictum est. Cic. pro Flacc. c. 39. ad fin. Cum tabella vobis dabitur, judices, non de Flacco dabitur solum: dabitur de omnibus bonis civibus, &c. Id. pro Planc. c. 6. a med. Populo grata est tabella quæ frontes aperit hominum, mentes tegit, datque eam libertatem, ut quod velint faciant. Id. in Pison. c. 1. extr. Me universa civitas non prius tabella, quam voce, priorem consulem declaravit. & c. 40. An ego exspectem, dum de te quinque & septuaginta tabellæ diribeantur? Senec. l. 3. de benef. c. 7. ad fin. De quibusdam etiam imperitus judex dimittere tabellam potest. h. e. sententiam ferre. Propert. l. 4. eleg. 11. v. 49. Quælibet austeras de me ferat urna tabellas. Sueton. in Aug. c. 33. Cum de falso testamento ageretur, non tantum duas tabellas, damnatoriam & absolutoriam, simul cognoscentibus dedit, sed tertiam quoque, qua ignosceretur iis, quos fraude ad signandum, vel errore inductos, constitisset. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 83. Dixit placere sibi ternas tabellas dari ad judicandum. unam fore, qui liberandos omni periculo censerent: alteram, qui capitis damnarent, tertiam, qui pecunia multarent.

TABELLARIUS, a, um, ad tabellam pertinens. Lex tabellaria fuit, ne suffragia posthac voce, sed tabella, id est ne palam & aperte, sed clam & occulte ferrentur. qua lege constitutum fuit genus illud libertatis, quo nemo alterius gratiæ erat obnoxius, & cui palam refragari non audebat, occulta tabellæ voce, sine ulla offensione, poterat repugnare. Quatuor hujusmodi leges fuere, Gabinia, Cassia, Papiria, Cœlia. prima in creandis magistratibus, altera in judiciis, tertia in legibus ferendis, quarta in judiciis perduellionis, quod Cassia exceperat, tabellæ induxit. Gabinia a Gabinio trib. pleb. lata est circa A. U. DCXIV. Cassia, a L. Cassio biennio post: Papiria a C. Papirio Carbone trib. pleb. A. U. DCXXI. Cœlia denique a Cœlio, eidem trib. pleb. A. U. DCXXX. De his, & de tabella ipsa verba facit Cic. 3. de Legib. n. c. 15. V. etiam Plin. l. 3. epist. 20. & l. 4. epist. 25. & Sallust. orat. 2. ad Cæsar. c. 38. ¶ Tabellariæ naves, quæ præmitti solent, & nuntiare secuturæ classis adventum, nave d'avviso. Senec. initio epist. 77. Subito hodie nobis Alexandrinæ naves apparuerunt, quæ præmitti solent & nuntiare secuturæ classis adventum. tabellarias vocant. ¶ Tabellarius absolute portalettere, corriere, γραμματοφόρος, qui tabellas seu litteras perfert. Cic. Phil. 2. c. 31. Janitor, quis tu? a Marco tabellarius. Cassius ad Cicer. Fam. 12. ep. 12. Si litteræ perlatæ non sunt, non dubito, quin Dolabella tabellarios meos deprehenderit, litterasque interceperit. Cic. Fam. 15. ep. 17. Præposteros habet tabellarios: cum a me discedunt, flagitant litteras: cum ad me veniunt, nullas afferunt. Atque idipsum facerent commodius, si mihi aliquid spatii ad scribendum darent, sed petasati veniunt, comites ad portam exspectare dicunt. ¶ Pro tabellione, V. in Tabularius.

TABELLIO, onis, m. notajo, scriba publicus, & juris aliquantum peritus, qui contractuum, & testamentorum instrumenta publice conscribit, ut colligitur ex l. 9. Cod. Theodos. tit. 19. leg. 1. & ex lib. 2. Cod. Justin. tit. 2. leg. 14. a med. In Glossis dicitur ἀγοραῖος, & νομικός. Ulpian. Dig. l. 48. tit. 19. leg. 9. Solet & ita interdici vel juris studiosis, vel advocatis, vel tabellionibus, sive pragmaticis. Capitolin. in Macrino, c. 4. Ad Africam ille venatorem primo, post etiam tabellionem, deinceps advocatum fisci fuisse dicit. Jul. Firmic. l. 4. cap. 5. Tabelliones publicos facit, & qui ex litteris quærant vitæ subsidia.

TABEO, es, bui, n. 2. liquefarsi, consumarsi, languire, mancare, τήκομαι, ἀπομαραίνομαι, ἀποσκλῆναι, liquesco, tabesco. Ovid. 2. de art. am. v. 89. de Icaro. Tabuerant ceræ: nudos quatit ille lacertos. Id. 15. Met. v. 362. Nonne vides, quæcumque mora fluidove calore Corpora tabuerint, in parva animalia verti? si putrefanno. (Adde Lucan. l. 7. v. 823.) Stat. 4. Theb. v. 364 tabens sanies. Senec. in Med. v. 588. Aut ubi in rivos nivibus solutis Sole jam forti, medioque vere Tabuit Æmus. Adde Senec. alter. l. 3. quæst. nat. c. 27. ante med. ¶ Metaphorice, deficio, consumor, solvor, langueo. Lucret. l. 4. v. 1254. Namque aliis rebus concrescunt semina membris, Atque aliis extenuantur, tabentque vicissim. Ovid. 7. Met. pestilentiam describens, vers. 540. Lanigeris gregibus balatus dantibus ægros, Sponte sua lanæque cadunt, & corpora tabent. Gell. l. 7. c. 8. extr. Delphinus amans desiderio tabuit, exanimatusque est. Virg. 2. Æn. v. 176. optata potiuntur Troes arena, Et sale tabentes artus in litore ponunt. Martial. l. 9. epigr. 84. Bisque tuum decies non toto tabuit anno. h. e. patrimonium absumptum est. Adde Ovid. Met. l. 3. vers. 445. & l. 4. vers. 259. ubi de his usurpat, qui ex amore contabescunt, & moriuntur. Sic Propert. l. 1. el. 15. v. 19. Hypsipyle nullos post illos sensit amores, Ut semel Æmonio tabuit hospitio. s'innamorò.

TABERNA, æ, f. abitazione, casa, οἴκημα, significat omne utile ad habitandum ædificium: nempe ex eo, quod tabulis clauditur, inquit Ulpian. Dig. l. ult. tit. penult. leg. 183. quasi tabulerna: unde tabernacula, & contubernales, ut Fest. in Adtubernalis, & in Contubernalis, & in Tabernacula, & Paul. loc. cit. leg. 184. docent. Donat. ad Terent. Adelph. 3. 3. 5. vult, dici per metathesim, quasi trabena, a trabibus validioribus, quibus superiora suspensa sunt. Hoc sensu dicitur de casa humili & paupere. Horat. l. 1. od. 4. v. 13. Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas, Regumque turres. Fortasse & illud ejusd. huc pertinet, in art. poet. v. 227. Ne quicumque deus, quicumque adhibebitur heros, Regali conspectus in auro nuper & ostro, Migret in obscuras humili sermone tabernas. ¶ Sæpe dicitur de loco ubi merces venduntur, bottega: & ubi artifices artem suam profitentur, καπηλεῖον, ἐργαστήριον: quia olim ex tabulis compactæ fiebant, & fronti ædium affigebantur, quo essent prætereuntibus conspectiores. Cic. pro Cluent. c. 63. extr. Instructam ei, & ornatam, medicinæ exercendæ causa, tabernam dedit. (Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 185. Instructam tabernam sic accipimus, quæ & rebus & hominibus ad negotiationem paratis constat.) Id. 2. Phil. c. 9. & Horat. l. 1. sat. 4. v. 71. & Martial. l. 1. epigr. 118. Taberna libraria. Tacit. 15. Ann. c. 34. sutrina. Varr. l. 6. de L. L. c. 30. & Horat. l. 1. ep. 14. v. 24. vinaria. taverna. & Varr. ibid. cretaria, unguentaria. Horat. l. 1. sat. 3. v. 131. tonsoria. Plaut. Men. 2. 3. 81. & Truculent. 3. 2. 29. diversoria. osteria, taverna: quæ diversoria a Varr. l. 1. R. R. c. 2. a med. appellatur. & a Valer. Max. sub fin. c. 7. l. 1. meritoria. & a Paulo Dig. l. 33. tit. 7. leg. 13. cauponia. Pompon. lib. 1. tit. 2. leg. 2. ante med. & Liv. lib. 3. c. 48. lanionis. Ulpian. lib. 8. tit. 3. leg. 8. a med. casearia. Paul. l. 32. leg. 88. purpuraria. Ulpian. lib. 18. tit. 1. leg. 32. & Liv. l. 26. c. 10. argentaria. V. Argentarius, ii. Sueton. in Aug. c. 4. unguentaria. Id. ibid. & Pompon. Dig. l. 33. tit. 7. leg. 15. Tabernam exercere. Sueton. in Ner. c. 37. locare. Cic. 2. de Invent. c. 4. circa med. Devertere in tabernam. Juvenal. sat. 3. v. 203. postquam omnia ubique Fixa catenatæ siluit compago tabernæ. ¶ Catullus carm. 36. de Volus. v. 15. Dyrrhachium vocat Hadriæ tabernam, quia ibi erat emporium, quo conveniebant populi mare Hadriaticum accolentes, omne genus merces coempturi. ¶ De fornice & lupanari Catull. carm. 37. ad Contubernal. Auct. Copæ, v. 5. & Propert. lib. 4. el. 8. v. 19. ¶ Quid taberna ab officina differat, in ea voce dictum est. Pro ea tamen aliquando ponitur. Nam Plin. l. 20. c. 43. postquam sutrinam, eandemque mox officinam appellavit, paulo post tabernam dixit. Id. l. 33. cap. 11. Vasa ex argento Furniana, Clodiana, Gratiana. etenim tabernas mensis adoptavimus. Juvenal. sat. 13. v. 44. siccato nectare tergens Brachia Vulcanus Liparæa nigra taberna. ¶ De tabernis veteribus & novis in foro Romano. V. Vetus. In iis olim ludos litterarios fuisse, indicat Liv. l. 3. c. 44.

TABERNACLARIUS, ii, m. qui tabernas conficit. Inscript. apud Gruter. pag. 642. n. 8. Collegium tabernaclariorum. Al. leg. tabernaculariorum.

TABERNACULUM, li, n. trabacca, tenda, padiglione, σκήνωμα, subitarium tectum, frondibus aut stragulis opertum, adversus solis & venti injurias: qualia sunt quæ in castris subinde excitantur, & modo huc, modo illuc transferuntur: a taberna, quæ habitationem significat. Festus: Tabernacula dicuntur a similitudine tabernarum: quæ ipsæ, quod ex tabulis olim fiebant, dictæ sunt: non, ut quidam putant, quod tabulis cludantur. Cic. in Pison. c. 25. a med. Mihi libertus domum biduo ante conduxerat: quæ vacua si non fuisset, in campo Martio mihi tabernaculum collocassem. Id. 7. Verr. c. 12. In ipso aditu portus tabernacula carbaseis intenta velis collocabat. & c. 33. extr. Totos dies in litore tabernaculo posito, perpotabat. Id. in Bruto, c. 9. a med. Militare tabernaculum. Nep. in Eumen. c. 7. Statuere tabernaculum. Hirt. de B. Afric. c. 1. constituere. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 85. Signo profectionis dato, tabernaculisque detensis. & c. 96. Recentibus cæspitibus tabernacula constrata. Tacit. 3. Hist. c. 22. Incisis tabernaculorum funibus, suismet coriis coopertos trucidabant. Plin. l. 6. c. 29. a med. Nomades in tabernaculis viventes. Sueton. in Aug. c. 36. Auctor fuit, ut proconsulibus ad mulos & tabernacula, quæ publice locari solebant, certa pecunia constitueretur. ¶ Capere tabernaculum est locum eligere tabernaculo constituendo. Comitiorum die exercitum imperari mos erat, qui præsidio esset, dum populus ferendis suffragiis occupabatur. Eum exercitum extra urbem, intra pomœrium tamen imperabat is qui comitia habebat. Ei rei tabernaculum, extra pomœrii loco statutum, intrabat quod auto cives armati sub signis conveniebant. Id tabernaculum auspicato constituebatur: si quid contra receptos ritus admissum esset, vitio captum dicebatur, & comitia dirimebat,

aut

aut vitio creatos jussa magistratus deciarebat. *Cicero* 1. *de Divin. c.* 17. *ad fin.* Cum tabernaculum vitio cepisset imprudens. *Liv. l.* 4. *c.* 7. Quod C. Curtius qui comitiis præfuerat, parum recte tabernaculum cepisset. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 33. Quid scire haruspices de tabernaculo recte capto potuerunt? Adde 2. *de nat. Deor. c.* 4. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. *sect.* 3. & *Lælium Felicem* apud *Gell. lib.* 13. *c.* 27. *extr.* ¶ Translate *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 20. Qui in una philosophia quasi tabernaculum vitæ suæ collocarunt.

TABERNARIUS, a, um, ad tabernam pertinens. *Apul. in Apolog.* Cur tam absurdis, tamque tabernariis blanditiis subagitarem? *h. e.* plebejis, rusticis, ineptis, vulgaribus, quales in tabernis popellus adhibere solet: vel a cauponibus ad alliciendos hospites. ¶ *Tabernaria Fabula*, (de quibus dictum est in *Fabula*, & in *Togatus*) apud *Donat. in fragm. de Comœd. & Tragœd. Diomed. l.* 3. *pag.* 487. *Putsch.* & *Fest.* in *Togatarum*, ita dictæ sunt ab humilitate personarum, & argumenti similitudine. ¶ *Tabernarius* absoluta. *bottegajo, cavernajo, κάπηλος*, qui tabernam qualiscumque mercium generis exercet. *Cic. pro Flacc. c.* 8. Opifices, & tabernarios, atque illam omnem fæcem civitatum, quid est negotii concitare? *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *epist.* 6. *a med.* Nisi ego cum tabernariis, & aquariis pugnarem, veternus civitatem occupasset.

TABERNULA, æ, f. parva taberna. *Sueton. in Ner. c.* 26. Tabernulas effringere, & expilare. Adde *Ulpian. Dig. lib.* 3. *tit.* 1. *leg.* 19. *a med.* & *Apul. l.* 7. & 9. *Metam.* ¶ Fuit Romæ locus, tabernulæ dictus, in regione quinta. *Varr. lib.* 4. *de L. L. c.* 8. ubi & *tabernola* scribitur.

TABES, is, f. *liquefazione, liquore, τῆξις*, liquatio, & ipsa res liquata, liquor, fluor. Volunt esse a *τήκω* dorice pro *τήκω*, liquefacio. *Liv. l.* 21. *c.* 36. Per nudam glaciem, fluentemque tabem liquescentis nivis ingrediebantur. *Senec. lib.* 4. *quæst. nat. c.* 2. *a med.* Æstate prima maximæ & integræ adhuc nives: ea mollissimaque tabes est. *Liv. l.* 30. *c.* 34. *a med.* Per cumulos corporum & tabem sanguinis sequentes hostem. *Al. leg.* labes. *Plin. l.* 9. *c.* 35. *a med.* Cujus aceti asperitas visque in tabem margaritas resolvit. *Lucan. l.* 8. *v.* 688. *de capite reciso Pompeji.* tunc arte nefanda Submota est capiti tabes, raptoque cerebro Exsiccata cutis. *h. e.* extractum expressumque quidquid humidi & fluidi inerat, ne caput putresceret. ¶ Item humor corruptus, & corrumpens, sanies, tabum, *marcia, marciume, μάρανσις*: cum corpore solida solvuntur in fluidam putredinem, quæ quidquid contigerit, solvit corrumpitque. *Plin. l.* 13. *c.* 19. Putris tabes arboris. *Id. l.* 33. *c.* 6. Argentum vivum erodit ac perrumpit vasa, permanans tabe dira. *Lucan. l.* 7. *v.* 791. fidenter in tabem spectat acervos *cadaverum.* & *vers.* 809. tabes cadavera solvit. & *l.* 2. *v.* 166. cadavera tabe fluunt. *Liv. l.* 40. *c.* 29. Arca quæ titulum sepulti regis habuerat, inanis inventa, per tabem tot annorum omnibus absumptis. *Plin. l.* 34. *c.* 11. Tabes mercium. *mercatanzie guaste.* & *l.* 2. *c.* 101. Lana ferarum occisa corpora in tabem visu suo resolvit. *h. e.* macerat & putrefacit. ¶ Sæpe dicitur de humore corrupto, virus, quo corpus animalis inficitur, absumitur. *Ovid.* 3. *Met. v.* 49. *de angue.* Hos necat afflatos funesti tabe veneni. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 26. Tinctaque mortifera tabe sagitta madet. *Senec. in Herc. Oet. v.* 716. Missa est palla tabe Nessea illita. *Plin. l.* 7. *c.* 16. Dentes flammis indomiti, cavantur tabe pituitæ. ¶ Est etiam morbi genus, quo paulatim corpus absumitur, *cachessia, tisico, tisichezza.* Ejus tres describit species *Celsus l.* 3. *c.* 22. Una Græce *ἀτροφία*, qua corpus non alitur, summa macies oritur: altera *καχεξία*, ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia alimenta corrumpuntur: tertia, quam *φθίσιν* dicunt, oritur fere a capite: inde in pulmonem distillat: ei hoc exulceratio accedit, & febricula, tussis, sputum purulentum, &c. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 13. Habet ardorem libido, levitatem lætitia gestiens, humilitatem metus: sed ægritudo majora quædam, tabem, cruciatum, afflictationem. *Quintil. decl.* 3. *c.* 15. *ad fin.* Penitus visceribus immissa tabes quotidie aliquid ex homine præmittit in mortem. *Plin. l.* 2. *c.* 63. In tædio vitæ fames lenta nos consumit tabe. ¶ *Tabes oculorum* apud *Tacit.* 4. *Hist. cap.* 81. est ex vitiato humore cæcitas. ¶ Eadem ratione *tabes* in arboribus dicitur, cum inarescunt, & paulatim deficiunt. *Plin. l.* 17. *c.* 24. *ante med.* Inarescunt arbores, &c. mox & macies earum partium fragilis, postremo tabes morsque, non intrante succo, aut non perveniente. ¶ *Tabes soli*, terræ squalor & sterilitas, ubi nullum gramen provenit. *Plin. l.* 8. *c.* 21. *extr.* Basilisco mustelarum virus exitio est. injiciunt eas cavernis, facile cognitis soli tabe. ¶ Metonymice *Lucan. l.* 9. *v.* 700. Hic quæ prima caput movit de pulvere tabes, Aspida somniferam tumida cervice levavit. ¶ Metaphorice transfertur ad alia, ut corruptela, contagio, pestis, morbus. *Sallust. in Catil. c.* 37. *extr.* & *in Jug. c.* 37. Tanta vis morbi, uti tabes, plerosque civium animos invaserat. *Id. in fragm.* apud *Fest.* Qui quidem mos, uti tabes in urbem conjectus. & *Corvinus ibid.* Propter hanc tabem atque perniciem domus rostra. *Liv. l.* 7. *c.* 38. *a med.* In urbe insidentem tabem crescentis in dies fœnoris pati. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 26. Infecit ea tabes legionum quoque motas jam mentes. *Id. Ann.* 2. *c.* 6. Ut quomodo vis morborum pretia medentibus, sic fori tabes pecuniam advocatis ferat. *Virg.* 6. *Æn. v.* 442. quos durus amor crudeli tabe peredit. *Ovid. Met.* 2. *v.* 806. anxia nocte Anxia luce gemit, lentaque miserrima tabe Liquitur. *scil.* invidiæ. *Plin. l.* 18. *c.* 1. *a med.* Tabes animi contrectata adurit. *h. e.* livor. Adde *Liv. l.* 2. *c.* 23. & *Petron. in Satyr. c.* 119. *ad fin.* ¶ In plur. numero *Sil. l.* 8. *v.* 21. Hic super internæ tabes, & civica vulnus Invidia augebant. *Al. leg.* labes. ¶ Præter rectum, quartum, & sextum casum usum habere non videtur, *Charis. lib.* 1. *pag.* 73. & 118. *Putsch.* quasi reprehendit Cinnam, quod in *Smyrna*, nullo ante se usus auctore, *tabis* dixerit. Sed & *Celsus* usurpavit *l.* 3. *lib.* 22. Cum hæc genere tabis fiat. ¶ In sexto casu *Lucret.* ut *tabi* pro *tabe* dixit *l.* 3. *v.* 928. sic etiam *tabi* pro *tabe*, *l.* 1. *v.* 803. Imbribus & tabi nimborum arbusta vacillant. *Priscian.* tamen *l.* 7. *pag.* 768. *Putsch.* eumque secuti non pauci, *tabe* legunt: & similiter producunt ultimam, ut in *fame*. ¶ *Tabes* & *labes* sæpissime in libris commutantur. Sed *labes* habet locum, ubi ruina & perniciei significatur: *tabes* ubi corruptio & contagio.

TABESCO, is, n. 3. *liquefarsi, disfarsi, τήκομαι*, in tabem solvor, liquesco, liquefio: a *tabes*. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. cap.* 10. Frigoribus durescit humor: & idem vicissim mollitur tepefactus, & tabescit calore. *Lucret. l.* 6. *v.* 513. igni Cera super calido tabescens multa liquescit. & *vers.* 964. extructas ningues radiis tabescere. *Colum. l.* 12. *c.* 17. Ficus in jure tabescunt. *Cels. l.* 6. *c.* 13. & *Plin. l.* 31. *c.* 8. Sal tabescit. ¶ Item solvi, minui, interire, deficere: & refertur etiam ad animum, *mancare, sminuirsi, languire, consumarsi*. *Lucret. l.* 3. *v.* 581. cum corpus nequeat perferre animai Discidium, quin id tetro tabescat odore. *Id. in fin. l.* 2. omnia paulatim tabescere, & ire Ad scopulum spatio ætatis defessa vetusto. *Id. l.* 3. *v.* 923. æterno tabescere lecto. *Id. l.* 3. *v.* 679. Crescere itemque dies licet, & tabescere noctes. *Plaut. Stich.* 5. *c.* 2. Quasi hora tabescit dies. *Solin. c.* 22. (*al.* 33.) *ad fin.* Ubi ignis tabuit. *h. e.* defecit, extinctus est. ¶ ad animum *Plaut.* 1. 2. 30. Ego qui tuo mœrore maceror, macesco, consenesco, & tabesco miser, ossa atque pellis sum misera macritudine. *Catull. carm.* 67. *ad Mall. v.* 33. assiduo tabescere lumina fletu. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 1. *sub fin.* assiduis animum tabescere curis. *Propert. l.* 1. *el.* 15. *v.* 20. Hypsipyle Æmonio tabuit hospitio. *h. e.* Iasonis hospitis excepti amore correpta contabuit. *Horat. lib.* 1. *sat.* 1. *v.* 110. Quodque aliena capella gerat distentius uber, Tabescat. *h. e.* invidia maceretur. *Cic.* 2. *Catil. c.* 4. Ne patiantur desiderio sui Catilinam miserum tabescere. *Id.* 2. *Attic. ep.* 21. *a med.* & *Terent. Adelph.* 4. 3. 11. Tabescere dolore ac miseria. *Cic. Tuscul.* 4. *c.* 17. molestia. *Id.* 2. *Attic. ep.* 14. otio. & *lib.* 3. *epist.* 25. Nobis in hac calamitate tabescendum est. *h. e.* usque ad finem vitæ immorandum.

TABIDOSUS, a, um, tabidus. Est *Tertulliani in Apolog. cap.* 23. *sub fin.* item *de Pudic. c.* 14. *a med.* ubi & *tabiosus* legitur.

TABIDULUS, a, um, adject. diminutivum a *tabidus*. *Virg. in Ciri, v.* 182. Tabidulamque videt labi per viscera mortem.

TABIDUS, a, um, *liquefatto, τηκτός*, liquatus, liquefactus, tabefactus. *Liv. l.* 21. *c.* 36. *sub fin.* In levi tantum glacie tabidaque nive volutabantur. ¶ Item tabe infectus, resolutus, corruptus. *Senec. in Oedip. v.* 358. Et felle nigro tabidum spumat jecur. & *vers.* 147. Deficit pastor grege diminuto, Tabidos inter moriens juvencos. ¶ Metaphorice *Ovid.* 1. *ex Ponto, ep.* 1. *v.* 67. mens mihi tabida facta De nive manantis more liquescit aquæ. *Calpurn. ecl.* 3. *v.* 50. domitus sine Phyllide tabidus erro. *h. e.* tabe & macie consumptus, ut qui lenta tabe laborant. ¶ Est etiam tabem afferens, tabificus. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 49. Tabida consumit ferrum, lapidemque vetustas. *Lucan. l.* 6. *v.* 737. Hecate pallenti tabida forma. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 66. Lentum & tabidum venenum. *Martial. l.* 1. *epigr.* 79. Indignas premeret pestis cum tabida fauces. *Virg.* 3. *Æn. v.* 137. tabida lues. *Senec. in Herc. Fur. v.* 691. Famesque mœsta tabido rictu jacens. *h. e.* tabe lenta consumens, ut *Plin.* ait *l.* 2. *c.* 63. *Al. leg.* *rabido*.

TABIFICABILIS, le, tabificus. *Accius* apud *Non. cap.* 2. *n.* 832. Pernici orbificor liberorum leto, & tabificabili.

TABIFICUS, a, um, *liquefattivo, τηκτικός*, liquefaciendi vim habens. *Lucret. l.* 6. *v.* 736. ubi in campos albas descendere ningues Tabificis subigit radiis sol. ¶ Item tabem seu corruptionem afferens, pestilens, *pestilente, φθινώδης*. *Senec. in Oedip. v.* 79. Tabifica cæli vitia. *Lucan. l.* 9. *v.* 723. Ossaque dissolvens cum corpore tabificus seps. *Id. l.* 3. *v.* 111. Tabificus aer. *Sil. l.* 6. *v.* 276. Tabifica sanies. *Sueton. in Tiber. c.* 73. Venenum lentum atque tabificum. *Plin. l.* 8. *c.* 20. Elephantis terram edisse tabificum est. ¶ Translate *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 16. Tabificæ perturbationes mentis. *scil.* ægritudo & metus.

TABIFLUUS, a, um, tabe fluens, tabidus. *Prudent. in Apoth. v.* 958. cum peccet & ipse Angelus, hospitium qui nescit adire caducum Gestis tabifluæ. *h. e.* corporis mortalis, & tabe pereuntis. *Venant. Fortun. lib.* 4. *de vita S. Martini. v.* 430. Tabiflua morbus. *h. e.* tabificus.

TABIOSUS. V. in *Tabidosus*.

TABITUDO, inis, f. tabes, macies. *Plin. l.* 22. *c. ult. ante med.* Alica peculiariter longo morbo ad tabitudinem redactis subvenit.

TABLINUM, i, n. *archivio, γραμματοφυλάκιον, χαρτοφυλάκιον*, tabularium, locus, in quo tabulæ, & instrumenta, monumentaque rerum gestarum asservabantur: per syncopen ex *tabulinum*, quod a *tabula*, quomodo & a *figulo* figlinum dicimus, pro figulinum. *Fest. ex Scaligeri restitutione*: Tablinum proxime atrium locus dicitur, publicarum rationum causa factus, quod antiqui Magistratus in suo imperio tabulas rationum ibi habebant. *Plin. l.* 35. *c.* 2. Tablina codicibus implebantur, & monumentis rerum in Magistratu gestarum. Adde *Vitruv. l.* 6. *cap.* 4. & 8. ¶ Accipitur etiam pro loco, in quo tabulæ, pictæ & signa disponuntur ornatus causa, *galleria, πινακοθήκη*. *Apul. in Florid. n.* 18. (*al. l.* 4. *ad fin.*) Medici cum intraverint ad ægrum, uti visant, nemo eorum quod perpulcra tablina in ædibus visant, & lacunaria auro oblita, &c. ¶ Item locus sub dio, tabulis constratus, *altana*: de quo *Varr.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 112. Ad focum hieme cœnitabant, æstivo tempore in propatulo, ruri in corte, in urbe in tablino, quod Mœnianum possumus intelligere,

ta-

tabulis fabrefactum. ¶ Legitur & *tabulinum* perperam in adductis *Varronis*, & *Apuleji* locis.

TABLISSARE, *αὐβλίζειν*, latrunculis, aut talis in tabula ludere. *Diomed. l. 2. pag. 417. & 481. Putsch.* & a Veteribus usurpatum fuisse docet, & deinde obsolevisse.

TABO. V. *Tabum*.

TABULA, æ, f. *asse*, *tavola*, *σανίς*, *πίναξ*, *πλάξ*, lamina arboris in longitudinem & latitudinem secta, crassitudine tenui. De notatione V. Etymologos. *Cic. 3. Offic. c. 23.* Si tabulam de naufragio stultus arripuerit. *Juvenal. sat. 14. v. 288.* qui navem mercibus implet Ad summum latus, & tabula distinguitur unda. *Plin. l. 33. c. 4. circa med.* Latera (*fossarum*) cluduntur tabulis. *Id. l. 36. c. 15. circa med.* Summa pars scenæ e tabulis inauratis. *Colum. l. 7. c. 4. a med.* Perforatæ tabulæ, quibus ovilia consternuntur. *Plin. l. 41. c. ult. a med.* Spongiæ aqua perfusæ, expressæque inter duas tabulas. ¶ Pro vasis tabulæ usu varius est ejus significatus. Sumitur enim pro tabula lusoria, *scacchiere*, qui & alveus dicitur. *Senec. de tranquill. c. 14. a med.* Lusisse tu Canum illa tabula putas? illusit. *Juvenal. sat. 1. v. 89.* neque enim loculis comitantibus itur Ad casum tabulæ, posita sed luditur arca. *Ovid. de nuce, v. 77.* Per tabulæ clivum labi jubet alter, & optat, Tangat ut e multis quamlibet una suam. ¶ Item pro pictura, *quadro*. In tabulis enim olim pingebant. *Cic. 5. de Fin. c. 1. extr.* Epicuri imaginem non modo in tabulis, sed etiam in poculis, & in annulis habent. *Id. Parad. 5. c. 2.* Echionis tabula te stupidum detinet, aut signum aliquod Polycleti. *Id. in Bruto, c. 75.* Tabulas bene pictas collocare in bono lumine. *Propert. l. 1. el. 2. v. 22.* Qualis Apelleis est color in tabulis. *& l. 2. el. 2. v. 30.* sunt tabulas aureæ vetustas. *Ovid. 3. Fast. v. 830.* tabulam coloribus urere. *h. e.* encausto pingere. *Juvenal. sat. 8. v. 6.* Quis fructus generis, tabula jactare capaci Corvinum, &c? *Plin. l. 35. c. 9. ad fin.* Zeuxis Agragantinis facturus tabulam, quam in templo Junonis dicarent. &c. *Propert. l. 4. el. 3. v. 33.* e tabula pictos ediscere mundos. *tavola geografica*. Sic *Cic. Attic. l. 6. ep. 2. ante med.* Peloponnesi civitates omnes maritimas esse, Dicæarchi tabulis credidi. *Horat. l. 1. od. 5. in fin.* Me tabula sacer votiva paries indicat, &c. *h. e.* in qua pictum est naufragium. Sic *Pers. sat. 6. v. 32.* ingere inopi, ne pictus oberret Cærulea in tabula. *Juvenal. sat. 14. v. 301.* mersa rate naufragus assem Dum rogat, & picta se tempestate tuetur. ¶ Item sæpe pro scriptura, quia in tabulis ceratis scribebant, quæ & *tabellæ* dicuntur, *tavoletta da scrivere*, *scrittura*, *libro*. *Plaut. Asin. 4. 1. 17.* Ne epistola quidem ulla sit in ædibus, nec cerata adeo tabula. *Varr. l. 3. R. R. c. 5. a med.* Ornithonis locus deformatus ad tabulæ litterariæ speciem. *della tavoletta*, in qua pueri scribere discunt, & ratiocinandi artem. Ejus forma est quadrata & oblunga. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 74. & l. 1. ep. 1. v. 56.* pueri lævo suspensi loculos, tabulamque lacerto. *Juvenal. sat. 9. v. 40.* ponatur calculus, adsint Cum tabula pueri. Adde *Justin. sub fin. l. 23.* Hinc de puero valde studioso *Petron. in fragm. Tragur. c. 46. Burm.* Quidquid illi vacat caput, de tabula non tollit. Simile videtur illud *Cicer. 7. Fam. ep. 25.* Sed heus tu, manum de tabula. magister adest citius, quam putaramus. *Victorius* putat respici ad discipulos pictorum, qui absente magistro, penicillis aliquid furtim pingunt: eoque superveniente, manu de tabula tollere admonentur. *Erasmus* ad illud Apellis dictum apud *Plin. l. 35. c. 10. ante med.* omnia sibi cum Protogene paria esse; sed uno se præstare, quod manum ille de tabula non sciret tollere. memorabili præcepto: nocere sæpe nimiam diligentiam. Alii ad tabulam lusoriam, & desistendum esse a ludo. Alii ad litterariam, & cessandum a scribendo contra Cæsarem, ipso adventante. ¶ *Tabulæ*, syngraphæ, scripturæ contractuum, rationum, aliarumque rerum, *scritture*, *libri*. *Juvenal. sat. 2. v. 119.* Signatæ tabulæ, dictum feliciter. *l'istrumento dotale*, & *Plaut. Rud. prol. v. 21.* Jupiter bonos in aliis tabulis exscriptos habet. *in altro libro*, *o registro*. *& Truncul. 1. 1. 53.* Tabulæ, ubi æra perscribuntur usuraria. *Cic. pro Rosc. Com. c. 2. & 3. & 2. de Orat. c. 23. a med.* Conficere tabulas. *h. e.* rationes accepti & expensi et adversariis in codicem referre: *far un libro di conti*, *un quaderno*. *Id. in Top. c. 3. ad fin.* Multum differt, in arca ne positum sit argentum, an in tabulis debeatur. *h. e.* in nominibus; *su i libri*. *& Verr. 4. c. 77. a med.* Litteræ lituræque omnes assimulatæ, expressæ, de tabulis in libros transferuntur. *si trascrivono da i libri de' conti nel corpo del processo*. ¶ In auctionibus. *Cic. pro Cæcin. c. 6.* Adest ad tabulam: licetur Æbutius. *h. e.* ad auctionem. erat enim tabula, in qua perscriptæ erant res auctioni subjectæ. *Id. Attic. l. 12. ep. 40. ad fin.* Horti præconi subjiciuntur. Id nisi fit, excludimur: sin ad tabulam venimus, vincemus facultates Othonis. V. *Sextius*. ¶ *Cic. de petit. consul. cap. 2.* Antonium in prætura competitorem habuimus, amico Sabidio & Panthera, quod ad tabulam quos poneret, non habebat. *h. e.* in qua suffragiorum, postquam lata & collecta fuerant, numerus inibatur & perscribebatur. *Varr. lib. 3. R. R. cap. 5. sub fin.* Narrat, ad tabulam, cum diriberent, quendam deprehensum tessellas conjicientem in loculum. Adde *cap. 17.* & *Cicer. in Pison. c. 5. sub fin.* ¶ De legibus & edictis. *Cic. 2. Phil. c. 36. ad fin.* Toto Capitolio tabulæ figebantur. *h. e.* in quibus immunitates aliquibus dabantur ex actis Cæsaris, civitatis jus aliis, &c. *privilegj*, *diplomi*, *patenti*. Sic *Phil. 1. c. 1. a med.* Neque tabula ullius decreti Cæsaris, aut beneficii figeretur. *editto*, *proclama*. & *Plin. l. 34. c. 9. extr.* Tabulæ æreæ, in quibus publicæ constitutiones inciduntur. *Cic. lib. 1. de Orat. c. 43. & 44.* Bibliothecas omnium philosophorum unus mihi videtur duodecim tabularum libellus & auctoritatis pondere, & utilitatis ubertate superare. V. *Duodecim*. ¶ De tabella, qua in judiciis ferebatur sententia, & in comitiis suffragium. *Cic. Phil. 11. c. 8. circa med.* Quod si comitia placet in senatu habere, petamus, ambiamus: tabula modo detur nobis, sicut populo data est. *Al. leg.* tabella. *Ascon.* ad illud *Cicer. Verr. 2. c. 13. extr.* Ut discoloribus signis juratorum hominum sententiæ notarentur. *Signa* alii ceratas diverso colore tabulas: alii ab judicibus appositas tabulis ceras diversi coloris ajunt. Adde *in Divin. Verr. c. 7. ad fin.* ubi *tabellam* primo, mox *tabulam* usurpat. ¶ Laudare per tabulas, *far una testimoniale*, *un attestato di buoni costumi*, *lodare in iscritto*. *Ascon. pro M. Scauro, sub fin.* Horum magna pars per tabulas laudaverunt, quia aberant. ¶ *Tabula* de proscriptione, *Juvenal. sat. 2. v. 28.* In tabulam Sullæ si dicant discipuli tres. *Martial. l. 3. epigr. 70.* Antoni, Pharia nil objecture Pothino, Et levius tabula, quam Cicerone, nocens. ¶ *Tabula* de testamento, *testamento*, *διαθήκη*. *Ovid. 2. de art. am. vers. 331.* Omnibus his inerunt gratæ vestigia curæ: In tabulas multis hæc via fecit iter. *h. e.* ut heredes scriberentur. *Plin. l. 2. ep. ult.* Coegit mulierem aperire tabulas, ac sibi tunicas, quas erat induta, legare. *Juvenal. sat. 4. v. 18.* si munere tanto Præcipuam in tabulis ceram senis abstulit orbi. *& sat. 2. v. 58.* Notum est, cur solo tabulas impleverit Hister Liberto. *& sat. 12. v. 122.* si Libitinam evaserit æger, Delebit tabulas. *& sat. 14. vers. 55.* mutare tabulas. *Martial. l. 5. epigr. 40.* supremas tabulas signare. ¶ *Tabulæ novæ*, novus rationum codex, veteri deleto, ut æs alienum vetus debitoribus remittatur. *Cic. Phil. 5. c. 4. a med.* Postquam ipsum Trebellium vidit sine tabulis novis salvum esse non posse. V. *Novus*. ¶ Præterea in re rustica *tabula* est modus & mensura agrorum incertæ quantitatis, in quadrum conformata, *misura*, *quantità di campi*. *Pallad. in Januar. tit. 10.* Tabulas pro domini voluntate, vel loci ratione faciemus, sive integrum jugerum continentes, seu medium, &c. *& tit. 10.* Fiunt sulci tanta longitudine, quantam destinaveris tabulæ. *Id. in Februar. tit. 20. & tit. 18. ad fin.* Seminarium dicimus æque fossam tabulam pedum duorum semis altitudine. *& tit. 9. a med.* Jugeralis tabula. *h. e.* jugerum. ¶ Aliquando est certæ quantitatis mensura. *Vet. auct. de limitib. pag. 351. Goes.* Habet itaque tabula una quadratas perticas septuaginta duas. *& pag. 312.* Remanent perticæ centum duodecim, quæ faciunt tabulam unam, semis, & perticas quatuor. ¶ Denique apud *Tertull. de Pall. c. 1. & 5.* dicuntur *tabulæ* rugæ & plicaturæ in vestibus, earumque congeries *tabulatum*: quia instar tabularum aliæ super alias insident, & superpositæ sunt, *panneggiamento*. V. *Contabulatio*.

TABULAMENTUM, ti, n. *tavolato*, tabularum, seu assium colligatio. *Frontin. l. 1. strateg. cap. 7.* Junxit dolia, constravitque tabulamentis. Adde vet. tabulam *Frontino* longe antiquiorem, apud *Murator. pag. 587.*

TABULARIA, æ, f. idem quod tabularium. *Claud.* apud *Non. c. 3. n. 150.* Quorum jacent muri, villa, horrea, curiaque, & tabulariæ publicæ. ¶ Item munus tabularii, *h. e.* artis conficiendi rationes. *Impp. Dioclet. & Maxim. l. 6. Cod. tit. 9. l. ult.* Post vero ut libertus, tabulariam administrando libertatem non amisisti.

TABULARIS, re, *πινακικός*, ad tabulas pertinens. *Plin. l. 34. c. 9.* Æris temperatura statuaria, eademque tabularis. *h. e.* ad ducendas tenues laminas instar tabularum. ¶ Substantive *Senec. l. 3. de Ira, c. 19.* Torserat per omnia, quæ in rerum natura tristissima sunt, fidiculis, tabularibus, equuleo, igne, vultu suo. *h. e.* tabulis corpori admotis, & adstrictis, quibus homo comprimeretur, & pæne elideretur. Ita *Lips.* al. leg. *tribularibus*, *h. e.* tabulis ferreo denso acumine asperatis in modum tribulæ. Alii *talaribus*, *h. e.* *ποδοστράβαις*, instrumento, quo pedes luxantur: vel *ἀστραγαλωτοῖς μάστιξι*, flagello ossiculis instructo, ut gravius feriat. ¶ Absolute *tabulare palati* apud *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 11. sub fin.* videtur esse palati asperitas: quæ etiam *palatum cæli* dixit *Ennius*.

TABULARIUM, ii, n. *archivio*, *cancelleria*, *γραμματοφυλάκιον*, locus in quo tabulæ, hoc est instrumenta, & litteræ, & acta publica reponuntur. *Virg. 2. Georg. v. 502.* Nec ferrea jura, Insanumque forum, aut populi tabularia vidit. *Cic. pro Arch. c. 4.* Hic tu tabulas desideras Heracliensium publicas, quas Italico bello, incenso tabulario, interiisse scimus omnes. ¶ Etiam in privatorum ædibus tabularia sunt. *Paul. Dig. l. 32. leg. 90.* In fundo uno ex his, qui prælegati sunt, tabularium est, in quo sunt complurium mancipiorum emptiones, fundorum, & variorum contractuum instrumenta, præterea & nomina debitorum.

TABULARIUS, ii, m. *computista*, *ragionato*, *λογιστής*, qui rationum tabulas perscribit, acceptique & expensi rationes conficit. *Senec. ep. 88. inter init. & med.* Numerare me docet Arithmetica. potius doceat, non esse feliciorem, cujus patrimonium tabularios lassat. *Ulpian. Dig. l. 11. tit. 6. extr.* Et adversus tabularium puto actiones dandas, qui in computatione fefellit. Adde *l. 50. tit. 13. leg. 1. ante med.* ¶ Item tabellio, qui magistratibus apparet, rationes, acta, & rationes conscribendo, & conscripta custodiendo, *cancelliere*, *archivista*, *γραμματοφύλαξ*. Differt a tabellione, qui eorum, quæ scribit, custos non est. *Ulpian. Dig. l. 43. tit. 5. leg. 3.* Si custodiam tabularum æditumus, vel tabularius suscepit. *Arcad. lib. 50. tit. 4. leg. ult.* Custodes ædium, vel logographi, vel tabularii. *Vet. lap.* apud *Gud. pag. 160. n. 6.* L. Cincio L. F. Sabiniano Tabulario Class. Raven. *Vet. lap.* apud *Gruter. pag. 1092. n. 3. & 1100. n. 7.* Tabularius XX. hereditatium. *Alius pag. 589. n. 11.* Januarius Aug. Lib. Tabularius a patrimonio. *Sidon. l. 4. ep. 11. circa med.* Habebat hunc procuratorem in negotiis, villicum in prædiis, tabularium in tributis. *Ammian. l. 28. c. 1. (al. c. 2.)* Obscurissime natus est patre tabulario Præsidialis officii. ¶ In alio Lapide apud *Murator. pag. 1044. n. 5.* est *tablarius* per syncop.

TA-

TABULATIM, adverb. per tabulas seu modos agri. *Pallad. in Februar. tit. 9. a med.* Maxime expediet genera vitium tabulatim disponi, dextimanis dividi.

TABULATIO, onis, f. *palco, solajo, tavolato, σανίδωσις*, plurium tabularum compositio & junctura, contabulatio. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 9.* Centones insuper injecerant, ne tela tormentis missa tabulationem perfringerent. *Vitruv. l. 5. c. 5. ad fin.* Omnia publica lignea theatra tabulationes habent complures.

TABULATUM, ti, n. *palco, solajo, tavolato, σανίδωμα*, superficies plana, tabulis junctis constrata. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 28.* In extremo ponte turrim tabulatorum quatuor constituit. *Cato R. R. c. 3.* Si in tabulato olea nimium diu erit, putescat. *& cap. 53.* Ligna domino in tabulato condito. *Colum. l. 2. c. ultim.* Fœnum in tabulata componere. *Id. l. 1. c. 6. ante med.* Siccas res tabulatis congerere. *Id. l. 8.* de gallinario faciendo, *c. 3.* Tabulata supra se quaternos, & infra septenos liberos pedes habeant. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 9. sub fin.* Tabulatum extruere. *Stat. 10. Theb. vers. 879.* destruere. *Virg. 2. Æn. v. 463. de turri.* qua summa labantes juncturas tabulata dabant. *Val. Flacc. l. 8. v. 305.* & pedibus pulsant tabulata frementes. Adde *l. 3. v. 463. Martial. l. 9. epigr. 60.* tabulata catastæ. ¶ Metaphorice est series rerum ordine alia super aliam compositarum, *una mano*: quæ & *stratura* dicitur. *Colum. l. 12. c. 39. a med.* Acina in dolium conjicito, pedibusque bene calcato: ubi unum tabulatum feceris, vinum vetus conspergito, postea alterum supercalcato. *& c. 43.* Uvas superponunt: tum furfures infundunt, & alterum tabulatum uvarum eodem modo collocant. Adde *c. 48. & l. 7. c. 8. a med.* ubi de caseo condendo agit. ¶ In arboribus, & præcipue in ulmis, ad quas applicantur vites, *tabulata* sunt ramorum ordines diffusiores, & in plana tendentes, non ad altiora crescentes, ut ait *Servius* ad illud *Virgil. 2. Georg. v. 360.* contemnere ventos Adsuescant, summasque sequi tabulata per ulmos. *Colum. l. 5. cap. 6. ante med.* Ulmi cum adolescere incipient, falce formandæ, & tabulata instituenda sunt. hoc enim nomine usurpant agricolæ ramos truncosque prominentes, eosque vel propius ferro compescunt, vel longius promittunt, ut vites latius diffundantur. *Id. ibid. a med.* Palmites cum primum tabulatum apprehenderint, materia proxima putatione disponetur omnibus annis: alioquin in superius tabulatum excitabitur. *Plin. l. 14. c. 1.* Populus, cujus tabulata, in orbem patula, &c. *Id. l. 12. c. 1.* Platani tabulata, laxæque ramorum trabibus scamna patula. V. *Tabula* in fin.

TABULATUS, a, um, *coperto, e lastricato di tavole, σανιδωμένος*, tabulis constratus, aut tectus. *Plin. l. 2. ep. 17. ante med.* Adhæret dormitorium membrum, transitu interjacente, qui suspensus & tabulatus, conceptum vaporem digerit. *Fest. in Adtubernalis.* Gentes, quæ tabulatis habitant ædificiis. *in case di legno.* ¶ In modum plurium tabularum dispositus. *Tertull. de Pall. cap. 1. a med.* Pallii jam tacetis redundantiam tabulata congregatione fulcitote. V. *Tabula* in fine.

TABULINUM. V. *Tablinum*.

TABUM, i, n. & Tabus, i, m. *sangue morto, e corrotto, marcia, φθόρος, λύθρον*, sanguis mortuus vel corruptus, ater cruor, sanies, pus. Vox fere poetica. *Ennius* apud *Ciceron. 1. Tuscul. c. 44. & in Pison. c. 19.* Naufragio expulsus, saxis fixus asperis, evisceratus, saxa spargens tabo, sanie, sanguine atro. *Virg. Æn. 3. v. 27.* Nam quæ prima solo ruptis radicibus arbos Vellitur, huic atro liquuntur sanguine guttæ, Et terram tabo maculant. *& v. 626.* vidi, atro cum membra fluentia tabo Manderet. *Id. 8. Æn. v. 485.* mortua jungebat corpora vivis, & sanie taboque fluentes Complexu in misero longa sic morte necabat. *Servius* hic *saniem mortui, tabum* vivi sanguinem esse ait. Sed hoc discrimen Auctores non servant. *Ovid. 2. Met. v. 760.* Invidiæ nigro squalentia tabo Tecta petit. *Lucan. l. 6. v. 547.* nigramque per artus Stillantis tabi saniem, virusque coactum Sustulit. *Quintil. declam. 12. c. 9.* Effusa præcordia, & lividæ carnes, & exprèssum dentibus tabum. ¶ In mascul. gen. *Senec. in Herc. Oet. v. 520.* Tabum fluentem vulneris dextra excipit, Traditque nobis ungulæ insertum suæ. Al. leg. *tabem insertam.* Etiam *Charis.* hoc genus agnoscit *l. 1. pag. 19. Putsch.* ¶ *Tabum*, lues, venenum. *Virg. 3. Georg. v. 481.* Corrupitque lacus, infecit pabula tabo. V. *Lues. Horat. epod. 5. v. 65.* Cum palla, tabo munus imbutum, novam Incendio nuptam abstulit. *Virg. 3. Georg. v. 557.* turpi dilapsa cadavera tabo. ¶ Ut *sanies*, ita & *tabum* de sanguine purpurarum dicitur, quo inficiuntur lanæ. *Stat. l. 1. silv. 2. vers. 123.* Vellera Sidonio jam pauca rubescere tabo. ¶ Præter tres casus, quos vides in allatis exemplis, non habet alium latinum usum. quod & Grammatici veteres monuere.

TABURNUS, ni, m. *Taburo*, mons Campaniæ, in conf. Samnii, apud Caudium, inter Capuam & Nolam, Caserta urbi finitimus, olivis inter alios abundans. *Virg. 2. Georg. v. 38.*

TACAPENSIS, se, ad Tacapen pertinens, quod est oppidum Africæ ad Syrtim parvam. fertilissimo agro dives. *Plin. l. 5. c. 4. & l. 18. c. 22.* Hinc Tacapensis ager, *Id. l. 16. c. 27.*

TACEO, es, cui, citum, a. 2. *tacere, σιγάω*, nihil dico, sileo, obmutesco. De notatione V. *Voss.* Quid a *sileo* differat, in ea voce dictum est. *Plaut. Pers. 1. 2. 49. Agor.* Ne me obturba, ac tace. *Mil.* taceo. *Agor.* Si tacuisses, jam istuc Tacro non natum foret. *Terent. Eun. 4. 4. 53.* Taceam ne, an prædicem? *& 1. 2. 23.* Quæ vera audivi, taceo & contineo omnia. *& 3. 2. 36.* Tace tu, quem ego esse infra infimos omnes puto homines. *& 5. 2. 60.* Au, tace obsecro. *Cic. 2. de Orat. 1. 86.* Enuntiabo apud homines familiarissimos, quod adhuc semper tacui, & tacendum putavi. *Id. 2. Verr. c. 9. ad fin.* An me taciturum tantis de rebus existimastis? *Horat. l. 1. sat. 4. v. 84.* tacere commissa arcana. *Virg. 4. Georg. v. 122.* nec sera comantem Narcissum, aut flexi tacuissem vimen acanthi. *h. e.* omisissem dicere de narcisso, &c. *Senec. in Hippol. v. 558.* Taceo novercas. *h. e.* silentio prætereo: nihil dico de novercis. *Ovid. 13. Met. v. 177.* Utque alias taceam, qui sævum perdere posset Hectora, nempe dedi. *a per tacere di altre.* & *Plin. l. 28. c. 1.* Tacebimus, quid in ipso homine prosit homini? *Catull. carm. 60. nuptial. v. 126.* Ne diu taceat procax Fescennina locutio. *Tibull. l. 2. el. 4. v. 34.* Nec prohibent claves, & canis ipse tacet. *Ovid. 1. de art. am. vers. 271.* Vere prius volucres taceant, æstate cicadæ. ¶ Passive & impersonaliter, *Ovid. 2. Amor. el. 18. v. 36.* Aureus in medio Marte tacetur Amor. *Cic. Agrar. 3. cap. 2.* Ut doceam Rullum posthac in his saltem tacere rebus, in quibus de se, & de suis factis taceri velit. *Terent. Eun. 1. 2. 26.* Taceri si vis, vera dicito. *Id. Adelph. 3. 5. 28.* ignotum est, tacitum est, creditum est. *s'è taciuto, abbiam taciuto.* ¶ Translate est quiescere, nullo sono obstrepente. *Virg. 4. Æn. v. 525.* Cum tacet omnis ager. *Catull. carm. 7. v. 7.* cum tacet nox. *Martial. l. 4. epigr. 64. v. 18.* illic Flaminiæ, Salariæque Gestator patet, essedo tacente. *h. e.* strepitum nullum edente. *Id. l. 7. epigr. 83.* i, liber, ad Geticam Peucen, Istrumque tacentem. *h. e.* gelu constrictum. Al. leg. *jacentem*. & *Senec. in Med. v. 766.* tacens ventus. (Adde *Petron. in Satyr. c. 134. in carm.*) *Id. in Thyest. v. 574.* Jam silet murmur grave classicorum: Jam tacet stridor litui strepentis. *Ovid. Heroid. ep. 13. v. 198.* Plectra dolore tacent: muta dolore lyra est. *Tacit. 3. Histor. c. 26.* Solitudo & tacentes loci. *h. e.* in quibus nemo adest. ¶ Illa quoque poetice valde commoda sunt, *Ovid. 2. Amor. el. 5. v. 17.* Non oculi tacuere tui, conscriptaque vino Mensa. *Paulo ante dixerat*: Multa supercilio vidi vibrante loquentes. *& 3. de art. am. vers. 512.* Sæpe tacens odii femina vultus habet. *Id. 1. Amor. el. 4. v. 66.* blanditiæ taceant. *h. e.* nullæ sint, absint. ¶ *Tacenda*, indigna laudis: *non tacenda*, laudanda. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 72.* dicenda, tacenda locutus. *Ovid. l. 3. de art. am. v. 604.* gravis est culpa tacenda loqui. *Martial. l. 1. ep. 50.* Vir Celtiberis non tacende gentibus.

TACIBUNDUS, a, um, tacens. *Donat. in vita Virg. post med.* Sæpe tacibundus discedebat.

TACITE, *con silenzio, chetamente, tacitamente, σιγῇ, σιωπῇ*, tacendo, silentio. *Plaut. Asin. 3. 2. 42.* Quidnam esse dicam? tacite auscultemus. *Cic. pro leg. Manil. c. 3. ad fin.* Hi vos, quoniam libere loqui non licet, tacite rogant. *Liv. l. 42. cap. 26. sub fin.* Dissimulare, & tacite habere id, patique statuerat. *non se far parola, passar sotto silenzio*: tacitum pati, ut *Id. l. 7. c. 1.* loquitur. *Plin. in fin. ep. 17. l. 5.* Imagines (*majorum*) hos adolescentes tacite laudare, adhortari, & agnoscere videntur. *Cic. pro Mil. c. 4. a med.* Persapienter, & quodammodo tacite, dat ipsa lex potestatem defendendi. *Liv. l. 2. c. 38.* Tacite exsecrari prætereuntem. *in suo cuore.* & *Lucan. l. 5. v. 521.* vigilum somno cedentia membra Transiluit, questus tacite, quod fallere posset. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 10. v. 34.* Et tacita peragens lene Melanthus iter. *h. e.* sine ullo aquarum defluentium strepitu. *Id. 1. Fast. v. 65.* Jane biceps anni tacite labentis origo. ¶ Clam, occulte, *di nascosto*. *Justin. l. 15. c. 2.* Occidi eum tacite cum matre jubet, corporaque eorum terra obrui. *Val. Max. l. 6. c. 3. n. 2. extern.* Postulavit, ut aliquis sibi, cui illam rem tacite exponeret, daretur. *in secreto.* & *Cic. pro Quint. c. 15. ad fin.* De quo libelli in celeberrimis locis proponuntur, huic ne perire quidem tacite obscureque conceditur. Adde *Gell. l. & c. 12.* ¶ Apud JCtos ea *tacite fieri* dicuntur, quæ verbis non exprimuntur, sed tamen fieri æquum est, & ab omnibus admitti. Exempla passim in Digestis occurrunt. V. *Brisson. de verb. Jur. signif.*

TACITO, adverb. idem quod tacite. *Justin. l. 18. c. 4.* Elissa fugam tacito molitur.

TACITULUS, diminut. a *tacitus*. Afferuntur *Varronis* duo loca a *Nonio* servata: *c. 1. n. 254. & c. 17. n. 3.* sed utrobique alii rectius vel *tacitus*, vel *taciturnus* reponunt.

TACITURIO, is, n. 4. tacere cupio. *Sidon. l. 8. ep. ult.* Etsi tacere nondum cœpimus, certe taciturire jam deliberavimus.

TACITURNITAS, atis, f. *taciturnità, σιγή, σιωπή*, actus tacendi, silentium. *Cic. lib. 1. Fam. ep. 3. ad fin.* Sed nosti hominis tarditatem, & taciturnitatem. *Id. Attic. l. 7. ep. 8.* Suspicionem mihi majorem tua taciturnitas attulerat. *Id. 1. Catil. c. 7.* Vocis exspectas contumeliam, cum sis gravissimo judicio taciturnitatis oppressus? *Horat. l. 4. od. 8. v. 22.* quid foret Iliæ Mavortisque puer, si taciturnitas Obstaret meritis invida Romuli? *h. e.* silentium poetarum. ¶ Virtus servantis arcana commissa. *Terent. Andr. 1. 1. 4.* Nihil isthac opus est arte ad hanc rem, quam paro, sed iis quas semper in te intellexi sitas, fide, & taciturnitate. Ubi *Donatus*: Fides est commendatorum fida exsecutio: taciturnitas vero observantiæ genus, in silentio constituta, & in celandis secretis. *Aurel. Vict. in Epitom. cap. 1. ante med.* Amici præcipui erant ob taciturnitatem Mæcenas, ob patientiam laboris Agrippa.

TACITURNUS, a, um, *taciturno, σιωπηλός*, qui natura facile tacet, qui paucorum est verborum, & minime garrulus. *Cic. pro Sext. c. 9.* Quia tristem semper, quia taciturnum, quia subhorridum atque incultum videbant. *Nep. in Attic. sub fin.* Preces ejus taciturna sua obstinatione compressit. *Lucret. l. 4. v. 584.* & *Ovid. 1. de art. am. v. 595.* taciturna silentia rumpere. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 83.* ingenium statua taciturnius. ¶ Translate sumitur pro quieto, in quo nullus auditur strepitus. *Horat. l. 3. od. 29. v. 24.* caretque Ripa vagis taciturna ventis. *Plaut. Curcul. 1. 1. 20.* Valet ne ostium?

Ph. Bellissimum hercle vidi, & taciturnissimum. *Ovid.* 1. *Fast.* v. 423. animamque tenens vestigia furtim Suspenso digitis fert taciturna gradu. *Propert.* l. 1. *el.* 18. v. 1. loca deserta & taciturna. ¶ It, de quo tacetur. *Horat.* ad librum suum, l. 1. *ep. ult.* v. 11. aut tineas pasces taciturnus inertes. *h. e.* a nemine laudatus aut lectus.

TACITUS, a, um, *tacente, tacito,* σιωπῶν, qui tacet. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 84. Tacitus tace modo. *Id. Rud.* 4. 4. 70. Tacita bona est mulier semper, quam loquens. *Cic. Catil.* 1. *c.* 8. *a med.* Quid exspectas auctoritatem loquentium, quorum voluntatem tacitorum perspicis? *Plaut. Pœn. prol.* v. 32. Matronæ tacitæ spectent, tacitæ rideant. *Cic.* 4. *Verr. c.* 73. Cum id quoque constabit, vos jam, me tacito intelligetis, &c. *h. e.* me tacente. *Id. pro Marcell. c.* 1. Hoc tacitus præterire nullo modo possem. *Id. Catil.* 3. *c.* 11. Nihil me mutum delectare potest, nihil tacitum. *h. e.* tabulæ aut signa, quæ sunt monumenta tacentia. *Id. Verr.* 3. *c.* 16. Os tacitum alicui præbere. *h. e.* nihil respondere. *Id. pro Rosc. Com. c.* 7. Nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum (siquam conjecturam affert hominibus tacita corporis figura) ex fraude, fallaciis, mendaciis constare totus videtur? *Id. pro Cluent. c.* 23. Vocat me alio tacita vestra exspectatio. *Virg. in fin. Culicis.* His tumulus super inseritur; tum fronte locatur Elogium, tacita format quod littera voce: Parva culex, &c. *Id.* 4. *Æn.* v. 363. totumque pererrat Luminibus tacitis. *h. e.* intentis oculis intuens, & interea nihil dicens. ἀτενίζουσα. Sic *Æn.* 7. v. 343. Alecto tacitum obsedit limen Amatæ. *h. e.* tacita obsedit. ¶ De re, & loco, in quo silentium est, & strepitus nullus. *Virg.* 6. *Æn.* v. 386. per tacitum nemus ire. *h. e.* per silvas Elysiorum. *Senec. in Herc. Fur.* v. 536. Et mutis tacitum litoribus mare. *h. e.* tranquillum. *Martial. l.* 8. *epigr.* 32. Aera per tacitum. *h. e.* placidum. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 651. tacitæ aquæ. *Senec. in Med.* v. 138. Tacita quies. *h. e.* nox & somnus. *Id. ibid.* v. 114. Tacitis tenebris ire. *Id. in Herc. Oet.* v. 486. Arcana tacitus nostra defendens specus. *Ovid. Heroid. ep.* 18. v. 78. & *Fast.* 2. v. 352. Tacita nox. *Martial. l.* 9. *epigr.* 62. v. 12. tacita domus. & *lib.* 7. *epigr.* 46. taciti regnator Averni. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr.* v. 22. tacitam Luna regnante per Arcton. ¶ Substantivi more *Lucan. l.* 10. v. 252. trahitur Gangesque, Padusque Per tacitum mundi. *h. e.* per loca subterranea, & cavernas latentes. *Virg.* 9. *Æn.* v. 30. septem surgens sedatis amnibus altus Per tacitum Ganges. *h. e.* sine strepitu aquarum. *Sil. l.* 10. v. 334 Somnus Per tacitum allapsus. *Id. l.* 12. v. 354. erumpunt sub casside fusæ Per tacitum lacrymæ. Adde *lib.* 17. v. 216. ¶ De re, quæ tacetur. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 8. Prima duo capita epistolæ tuæ tacita mihi relinquenda sunt. *Plaut. Asin.* 4. 2. 7. Suspendas potius me, quam tacita tu hæc auferas. *h. e.* hæc quæ aufers, a me taceantur. *Cic. l.* 3. *de Orat. c.* 17. *sub fin.* Tenere aliquid tacitum. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 3. Ceteri si reprehenderis, non feret tacitum. *h. e.* non obtinebis, ut taceam. respondebo enim, & repugnabo. Sic *Liv. l.* 1. *c.* 50. *extr.* Ne id quidem ab Turno tulisse tacitum ferunt. dixisse enim, &c. *Id. l.* 3. *c.* 43. Ferro hinc tibi submovendus sum, ut tacitum feras, quod celari vis. *tacitum ferre* quis dicitur factum aut vocem suam, cui nemo adversatur, aut reprehendit. *Id. l.* 7. *c.* 1. Non patientibus tacitum tribunis, quod pro consule uno plebejo tres patricios magistratus nobilitas sibi sumpsisset. *Plaut. Cistell.* 1. 2. 22. Tacere nequeo misera, quod tacito usus est. *quel che va taciuto.* ¶ Tacita assensio, *Cic. pro Mil. c.* 3. *h. e.* quæ sine verbis aut voce datur. Tacitæ induciæ, *Liv. l.* 2. *c.* 18. *extr.* & *cap.* 64. & *lib.* 23. *c.* 46. *h. e.* in quas utrinque conveniter, nulla pactione permissa. Sic *Justin. l.* 6. *c.* 7. Neutris quidquam hostile facientibus, cum quasi tacito consensu induciæ essent. ¶ *Tacitus sensus,* naturalis, insitus. *Cic. in Orat. c.* 60. *extr.* & *lib.* 3. *de Orat. c.* 50. *a med.* Omnes tacito quodam sensu, sine ulla arte aut ratione, quæ sint in artibus ac rationibus recta ac prava, dijudicant. ¶ Hinc *tacita* dicuntur præsertim a Jurisconsultis, quæ sequuntur ex natura rei, & facile intelliguntur & admittuntur ab omnibus, licet verbis aut pacto non exprimantur. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 47. Non omnia scriptis, sed quædam, quæ perspicua sunt, tacitis exceptionibus caveri. *Ulpian. Dig. lib.* 20. *tit.* 2. *leg.* 3. Tacita conventio etiam in his locum habet. *Papinian. lib.* 23. *tit.* 3. *leg.* 68. Omnis dotis promissio futuri matrimonii tacitam conditionem accipit. *Ulpian. lib.* 28. *tit.* 3. *leg.* 23. Tacita substitutio inesse videtur institutioni. & *lib.* 29. *tit.* 2. *leg.* 66. Ceteris sociis non jubentibus, tacito jure partes ei adcrescunt. ¶ Est etiam occultus, arcanus, *secreto, occulto, nascosto.* *Virg.* 4. *Æn.* v. 67. tacitum vivit sub pectore vulnus. & *vers.* 306. sperasti tacitus mea decedere terra? *Ovid.* 7. *Met.* v. 147. affectu tacito lætari. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich.* v. 180. bellum civile pudoris Obtentu tacitum. *Capitolin. in Gord. c.* 12. Senatusconsultum tacitum. *h. e.* quod non vulgatur. Docet autem *Capitolin. ibid.* non solum sub Imperatoribus, sed etiam in libera republica, ita re postulante, tacita senatusconsulta fieri aliquando consuevisse: & modum tradit, quo fierent. Exemplum habes apud *Liv. l.* 4. *c.* 11. Sic *Cic.* 4. *Attic. ep.* 16. *ante med.* Senatus decrevit, ut tacitum judicium ante comitia fieret. *Id. Catil.* 1. *c.* 2. Habemus hujusmodi senatusconsultum, verumtamen inclusum in tabulis, tanquam in vagina reconditum. *Ovid. Heroid. ep.* 17. v. 143. tacito mandu mea verba libello. *deponga i miei sensi secretamente in una lettera.* ¶ Substantivi more *Ovid.* 3 *Amor. el.* 7. v. 31. Sic aret mediis taciti vulgator in undis. V. *Tantalus.* ¶ *Tacitus,* demissus, submissus. *Ovid.* 9. *Met.* v. 300. tacita quoque carmina voce Dixit.

TACITUS, i. C. Cornelius Tacitus; Orator clarissimus, æqualis ac familiaris Plinii junioris, sub Vespasiano, Domitiano, Nerva, Trajano, Hadriano. A Vespasiano, & aliis ad honores evectus est. Galliæ Belgicæ rationes procuravit. Historiam Principum conscripsit ab Augusto usque ad Hadrianum, quæ ad nos haud integra pervenit. Scripsit & de claris Oratoribus: præterea vitam Agricolæ soceri sui; item de moribus ac situ Germanorum: atque hæc omnia stilo sublimi, presso, arguto, & sententioso. *Vopiscus in Tacit. c.* 10. tradit, hunc auctorem tanquam e suis progenitoribus, Tacitum Imp. quotannis decies describi, ne liber periret, eumque in omnibus bibliothecis collocari jussisse.

TACTILIS, le, *tangibile,* ἁπτός, qui tangi potest, tangibilis. *Lucret. l.* 5. v. 152. Tactile nil nobis quod sit, contingere debet.

TACTIO, onis, f. *toccamento, tocco,* ἁφή, actus tangendi. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 9. Et qualis est hæc aurium, tales sunt oculorum, & tactionum, & odorationum, & saporum. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 14. Quid tibi ergo meam me invito tactio est? *h. e.* quid meam rem tangis? *Id. Pœn.* 3. 3. 29. Quid tibi hanc digito tactio est? Adde *Cas.* 2. 6. 34. & 36. & *Aulul.* 3. 2. 9.

TACTUS, us, m. *tocco, tatto,* ἁφή, ἅψις, θίξις, actus tangendi, tactio. *Lucret. l.* 2. v. 434. Tactus enim corporis est sensus. *Id. l.* 1. v. 318. Signa manus dextras ostendunt attenuari Sæpe salutantum tactu. *Cic. de Univers. c.* 3. Cælum sub aspectum & tactum cadit. *Plin. l.* 11. *c.* 38. Sanguis tactum non sentit. *Horat. l.* 3. *od.* 2. v. 10. lacessere asperum tactu leonem. *Ovid.* 4. *Met.* v. 744. virga recens Vim rapuit monstri, tactuque induruit hujus. *Id.* 2. *ex Pont. ep.* 7. v. 13. Membra reformidant mollem quoque saucia tactum. *Claudian. in consul. Mall. Theod.* v. 316. levis tactus. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 57. Chordæ intentæ ad quemque tactum respondent. *Virg.* 3. *Georg.* v. 502. aret Pellis, & ad tactum tractanti dura resistit. *Id.* 7. *Æn.* v. 618. abstinere tactu. *Id.* 2. *Æn.* v. 683. flamma tactu innoxia. & 3. *Georg.* v. 416. mala tactu vipera. ¶ Unus est ex quinque corporis sensibus, in toto corpore æquabiliter fusus, ut omnes ictus, omnesque nimios & frigoris & caloris appulsus sentire possimus, inquit *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 56. *ad fin.* *Plin. l.* 11. *c.* 4. Habere tactum, atque gustatum.

TACTUS, a, um, *toccato,* ἁπτόμενος, particip. a *tangor.* *Propert. l.* 3. *el.* 19. v. 15. qui tactas in fœdere ruperit aras. *Ovid.* 1. *de art. am.* v. 575. rapias illius tacta labellis pocula. *Id.* 3. *Trist. el.* 4. v. 18. Sic cadit, ut tacta surgere possit humo. *Id.* 4. *Met.* v. 386. tactis subito mollescat in undis. *Id.* 4. *Fast.* v. 740. Tactaque fumanti sulfure balet ovis. *h. e.* fumo sulfuris afflata. Sic *Met.* 7. v. 316. neque erant tacti, nisi odore, dracones. *Id. l.* 3. v. 729. frondes autumno frigore tactæ. & *lib.* 6. v. 140. tristi medicamine tactæ Defluxere comæ. ¶ Item aditus: quia quem locum adimus, pede tangimus. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 10. v. 109. Tacta mihi tandem longis erroribus acto Juncta pharetratis Sarmatis ora Getis. & *l.* 3. *el.* 2. v. 18. Et pœnæ tellus est mihi tacta meæ. ¶ Item illitus, obductus. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. & 12. Paries tectorio tactus. *Est qui leg.* tectus. V. *Tango.* ¶ Item ictus, percussus. *Ovid.* 2. *Trist.* v. 144. ulmus fulmine tacta Jovis. Hinc *de cælo tactus,* fulmine ictus, *percosso dal fulmine,* κεραυνόβλητος. *Virg. Ecl.* 1. v. 17. de cælo tactas quercus. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 21. Natta statua, & æra legum de cælo tacta. *Liv. l.* 23. *c.* 7. Tacta de cælo multa: duæ in Capitolio ædes, vallum in castris, &c. Adde *lib.* 29. *c.* 14. & alibi sæpe. *Plin. l.* 36. *c.* 4. Simulacrum e cælo tactum. Et absolute *Id. l.* 2. *c.* 34. *a med.* Tacta ædes Junonis. Hic autem loquendi modus κατ' εὐφημισμὸν adhibebatur, ut abstinerent a verbis mali ominis, percussus, ictus, &c. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Orat. c.* 10. *ad fin.* Illud tertium, quod a Crasso tactum est. *h. e.* breviter commemoratum, *toccato, accennato.* & *Manil. l.* 3. v. 21. spatio majora canenda, Quam si tacta loquar, Romanæ gentis origo. *h. e.* tractata ab aliis, vulgata, & nota. *Plaut. Bacch.* 3. 2. 39. Tactus sum vehementer visco. *son forte invescato nell' amorosa pania.* & *Pseud.* 5. 2. 23. Probe tactus Ballio est. *h. e.* circumventus & fraudatus. & *vetus Poeta* apud *Cicer.* 2. *de Orat. c.* 64. Sentin', senem esse tactum triginta minis? V. *Bolus.* ¶ Commotus, incitatus, *mosso, tocco.* *Propert. l.* 3. *el.* 1. v. 39. Carminis interea nostri redeamus ad orbem, Gaudeat ut solito tacta puella sono. & *el.* 3. v. 34. materno tacta dolore Thetis. *Ovid. Met.* 10. v. 636. rudis, primoque Cupidine tacta. *ferita.*

TÆDA, & Teda, æ, f. δαΐς, δαΐδος, & contracte δᾴς, δᾳδός, genus arboris picem ferens, ut pinus, picea: *Plin. l.* 16. *c.* 10. sex enumerat genera arborum, ex quibus pix defluit: & sextum inquit, genus est tæda proprie dicta, abundantior succo, quam reliqua, parcior liquidiorque, quam in picea: flammis ac lumini sacrorum etiam grata. Hæ, mares duntaxat, ferunt, & eam quam Græci syecen vocant, odoris gravissimi. Laricis morbus est, ut tæda fiat. Hæc *Plinius.* Est a quarto casu δαΐδα, aut δᾳδα vocis græcæ ablatæ: unde diphthongus in antiquis libris, ut ait *Dausquius,* cui assentiuntur *Cellarius,* & *Vossius in Etymolog.* Sunt tamen multi, qui *teda* scribunt: quos non damnaverim. *Plin. ibid. c.* 11. Pix liquida in Europa e tæda coquitur, navalibus muniendis, multosque alios ad usus. *Id. l.* 37. *c.* 3. Glessum pineæ arboris esse, indicio est pineus in attritu odor, & quod accensum tædæ modo ac nidore flagret. *Id. l.* 33. *c.* 6. *a med.* Atramentum laudatissimum fit e tædis. *Id. l.* 29. *c.* 2. Assulis tædæ subjectis lanam oleo aspersam accendere. *Calpurn. ecl.* 2. v. 28. Me Silvanus amat: dociles mihi donat avenas, Et mea frondenti circumdat tempora tæda. *h. e.* pinu. ¶ Etiam sappii arboris imas partes tædas vocant. *Plin. l.* 16. *c.* 12. *sub fin.* ¶ Per synecdochen dicitur de tabulis navium, ut *pinus.* *Juvenal. sat.* 12. v. 57. I nunc, & ventis animam committe, dolato Confisus ligno, digitis a morte remotus Quatuor aut septem, si sit latissima tæda. ¶ Item de assulis tædæ, aliusve arboris facile

cile ardentis, facella, faccola, fascello, face. Vitruv. l. 7. c. 10. Sandarota, aut schidias tædæ comburere. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 11. & l. 3. c. 101. Completas onerarias naves tæda, pice, stuppa, reliquisque rebus, quæ sunt ad incendia, in Pomponianam classem immisit. Ovid. 4. Fast. v. 741. Ure maris olera, tædamque, herbasque Sabinas. Id. 8. Met. v. 460. tædasque in fragmina poni Imperat, & positis inimicos admovet ignes. & l. 3. v. 373. summis circumlita tædis Admotam rapiunt vivacia sulfura flammam. Valer. Flacc. l. 2. v. 235. Injicere tædas ad fastigia tectorum. Juvenal. sat. 1. v. 155. Pone Tigellinum: tæda lucebis in illa, Qua stantes ardent, qui fixo gutture fumant. Plin. l. 2. c. 106. In Lycia Hephæstii montes tæda flammante tacti, flagrant adeo, ut, &c. Ovid. 3. de art. am. vers. 373. Ignibus hic lentis uretur, ut humida tæda. ¶ Plurimus tædarum usus in sacris. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 34. Ardet ut ad magnos pinea tæda deos. Id. 4. Fast. de Cerere, v. 492. accendit geminas pro lampade pinus: Hinc Cereris sacris nunc quoque tæda datur. Juvenal. sat. 2. v. 91. Talia secreta coluerunt Orgia tæda. & v. 157. cuperent lustrari, siqua darentur Sulfura cum tædis. ¶ Item in exsequiis, in quibus inversæ præferebantur. Sil. l. 2. v. 184. & l. 13. v. 547. ¶ Item in nuptiis, in quibus faces præferebantur: quia mos erat sponsam noctu deducere: & Hymenæus cum facibus pingitur. unde metonymice tæda ipsas nuptias significat. Ovid. Heroid. ep. 4. v. 121. nec nupta quidem, tædaque accepta jugali. Id. 9. Met. v. 721. Conjugii, pactæque exspectat tempora tædæ. Id. Heroid. ep. 6. vers. 134. Me tibi, teque mihi tæda pudica dedit. Propert. l. 3. el. 17. v. 23. At vos, innuptæ, felicius urite tædas. Senec. in Oedip. v. 300. Concutit tædas geminus Cupido. Virg. 4. Æn. v. 18. Si non pertæsum thalami tædæque fuisset. Stat. lib. 3. silv. 4. v. 33. tædas jungere. Ovid. 4. Met. v. 326. dignari aliquam tæda. Senec. in Herc. Fur. v. 493. copulari tædis. Martial. l. 6. epigr. 2. sacræ connubia fallere tædæ. h. e. adulterium admittere. Propert. l. 1. el. 8. v. 21. Nam me non aliæ poterunt corrumpere tædæ. h. e. alius amor. ¶ inter instrumenta torquentium. Lucret. l. 3. v. 1031. Verbera, carnifices, robur, pix, lamina, tædæ. ¶ Est etiam tæda arvina in exiguas micolas catillaminum insecta de more, quæ in sacris adhibebatur. Ita Arnob. l. 7. pag. 230. ¶ Tædai pro tædæ dixit suo more Lucret. l. 3. v. 897.

TÆDESCIT, ebat, impers. 3. idem quod tædet. Minuc. Fel. in Octav. cap. 28. extr. Quos prius tædescit impudicitiæ suæ, quam pudescit.

TÆDET, ebat, tæsum est, rincresce, dà noja, incresce, ἄχθομαι, tædium capio. Cic. 2. Attic. ep. 11. ad fin. Tædet ipsum Pompejum, vehementerque pœnitet. Id. Verr. 2. c. 12. Sunt homines, quos libidinis infamiæque suæ neque pudeat, neque tædeat. Id. Attic. lib. 3. ep. 16. Tædet nos vitæ. Terent. Eun. 2. 3. 5. Deleo omnes dehinc ex animo mulieres: tædet quotidianarum harum formarum. Plaut. Cas. 2. 1. v. 84. Abeo intro; tædet sermonis tui. Id. Mostell. 2. 4. 4. Ita me ibi male convivi sermonisque tæsum est. Terent. Phorm. 3. 2. 2. At enim tædet jam audire eadem millies. Cæcil. apud Gell. l. 2. c. 23. Uxor tædet mihi mentionis. h. e. tædet me uxoris meminisse. ¶ More personalium Hieronym. in vita Malchi, sect. 7. Cœpi tædere captivitatis, & monasterii cellulas quærere. Nam tædeo, pudeo, pigeo, &c. Antiqui dixere, ut Priscian. l. 12. pag. 912. Putsch. docet. Gloss. vet. Tædeo, ἀηδίζομαι, ἐξαπορῶ. Hinc præteritum tædui. Sidon. l. 8. ep. 23. Operis arrepti fine perspecto, tæduit inchoasse. Lactant. l. 4. c. 19. ex Hierem. 15. 9. Exterrita est quæ parit & tæduit animam. Vulgata habet: Defecit anima ejus.

TÆDIFER, a, um, δᾳδοφόρος, qui tædam fert. Tædifera dea est Ceres, quæ dicitur tædas ad ignem Ætnæ inflammasse, cum investigare vellet filiam Proserpinam a Plutone raptam: cujus etiam sacra noctu fiebant, in quibus sacerdotes deam imitati faces deferebant. Ovid. Heroid. ep. 2. v. 42. Et per tædiferæ mystica sacra deæ.

TÆDIO, as, n. 1. tediarsi, tædio afficior, fastidio. Lamprid. in Alex. Severo, c. 29. Si necessitas cogeret, ante lucem actis operam dabat, & in longam horam producebat: neque unquam tædiavit, aut morosus, aut iratus resedit. Tertull. advers. Jud. c. 11. a med. ex Deuteronom. 28. 65. Dabit tibi Deus cor tædians, & tabescentem animam. Vulgata habet: Cor pavidum, & animam consumptam mœrore. animal tædians apud Veget. de re Veterin. l. 1. c. 17. a med. & lib. 3. c. 2. & 68. est fastidio cibi laborans. ¶ Casaubono ad loc. Lamprid. cit. videtur verbum hoc elegantissimum: mihi non item.

TÆDIOSE, adverb. Tribuitur Apul. de deo Socrat. sed varia ibi lectio. Gloss. vet. Tædiose, ἀηδῶς.

TÆDIOSUS, a, um, tedioso, tædii plenus. Firmic. l. 1. c. 3. sub fin. Illa lovisue longam ac tædiosam lucis sustinet sarcinam.

TÆDIUM, ii, n. noja, fastidio, increscimento, tedio, ἄχθος, κόπος, fastidium, satietas. Sallust. in Jug. c. 66. sub fin. Cum tædio rerum adversarum omnia bello potiora duceret. Liv. l. 5. c. 34. Oppugnatio urbium obsidentibus prius sæpe, quam obsessis, tædium affert. Id. l. 8. c. 2. Ipsos belli culpa sua contracti tædium cepit. Gell. l. 9. c. 4. a med. Tenet me tædium alicujus rei. Ovid. 9. Met. v. 613. & Gell. l. 7. c. 18. extr. Capere tædium alicujus rei. Petron. in Satyr. c. 37. Tædio fatigatus. Tacit. l. 12. Ann. c. 39. Tædio curarum fessus. Justin. sub fin. c. 1. l. 31. Tædio quietis urbanæ novas belli causas circumspicere. Hirt. de B. Alex. c. 23. Multitudo confecta tædio puellæ Arsinoes. Plin. l. 1. ep. 8. Libenter eductionis tædium laboremque suscipere. Id. l. 8. ep. 18. a med. Vir ita perditus morbo, ut esse tædio posset uxori. Id. l. 3. ep. 9. circa med. Satietate & tædio languescere. Quintil. l. 2. c. 2. parere tædium laboris. Id. l. 8. c. 3. a med. Aliqua varietatis gratia levare tædium. Id. l. 4. c. 2. Figuris variare expositionem ad effugiendum tædium. & l. 10. c. 1. evitare. Juvenal. sat. 7. v. 34. tædia subeunt animos. Ovid. 1. de art. am. v. 718. tollere. Tacit. 6. Ann. c. 7. extr. Tædio aliquem afficere. & l. 13. cap. 2. Movere tædium sui. dar noja. & Ovid. 13. Metam. v. 213. ut longi tædia belli Mente ferant placida. Id. 3. ex Pont. ep. 7. v. 3. tædium facere alicui. ¶ Dicitur de fastidio cujuscumque rei. Plin. l. 30. c. 15. ad fin. Ova noctuæ data in vino tædium ejus adducunt. Id. l. 31. cap. 2. circa med. Vinum in tædium venire his, qui ex Clitorio lacu biberint. Id. lib. 8. cap. 43. Tædium aquarum asinis. h. e. ut aquas pedibus tangere reformidant. Id. l. 31. c. 3. Animalia quæ tædium faciunt, schifosi, e fastidiosi, ut culices, muscæ, &c. ¶ Metonymice de his, quæ tædium faciunt. Plin. l. 26. c. 13. extr. tædium vocat morbum phthiriasis. & c. 1. lichenas seu mentagram. & l. 34. cap. 18. muscas & culices. Non sunt, inquit, ea tædia in metallis. Id. l. 28. c. 11. Cornus cervini cinis prodest, ut tædia animalium capillis non increscant. non nascano pidocchi. & l. 29. sub fin. Blattarum genus odoris tædio invisum. Id. l. 13. c. 2. Vetustas oleo tædium affert. rancidume, rancidezza. & l. 19. c. 6. a med. de allio. Tædium huic quoque alito, ut cæpis.

TÆDULUM antiqui interdum pro fastidioso: interdum quod omnibus tædio esset, ponere soliti sunt. Festus.

TÆNARIDES, æ, m. Ταιναρίδης, qui est e Laconia, in qua est Tænarum. De Hyacintho puero, qui Lacon fuit, Ovid. Met. 10. v. 183. Tollere Tænarides orbem properabat: at illum, &c.

TÆNARIS, idis, f. Ταιναρίς, quæ ad Tænarum & Laconiam pertinet, Lacæna. Ovid. Heroid. ep. 17. v. 6. Excepit portu Tænaris ora suo. Adde ep. 16. v. 3. ¶ De Helena uxore Menelai Laconum regis. Id. epist. 8. v. 72. Reddita Mopsopia Tænaris urbe soror: Tænaris Idæo trans æquor ab hospite rapta.

TÆNARIUS, um, Ταινάριος, ad Tænarum pertinens, Spartanus, Laconicus. Plin. l. 9. c. 8. a med. Tænarium litus. Ovid. Heroid. epist. 16. v. 274. Tænaria humus. Id. 2. Met. v. 247. Tænarius Eurotas. Hygin. fab. 14. circa med. Euphemus Neptuni filius, Tænarius. h. e. ex oppido Tænaro. Virg. 4. Georg. v. 467. Tænariæ fauces, alta ostia Ditis. Propert. l. 3. el. 1. v. 49. Tænariis fulta columnis domus. h. e. e marmore Lacedæmonio viridi, quod Plin. l. 36. c. 7. Prudent. l. 2. contra Symmach. v. 247. & Sidon. carm. 3. v. 38. laudent. Propert. l. 1. el. 13. v. 22. Tænarius deus. h. e. Neptunus, cujus templum fuit in Tænaro promontorio Laconiæ, ut Pausan. in Laconic. & Auct. Priapeor. carm. 76. docent. Ovid. Heroid. ep. 13. v. 45. Tænaria marita. h. e. Helena uxor Menelai Laconiæ regis. Id. 4. Fast. v. 612. Tænaria vallis. h. e. Inferi, ad quos est descensus in Tænaro. Id. 10. Met. v. 13. Ad Styga Tænaria est ausus descendere porta. Lucan. l. 6. v. 648. Tænariis faucibus aer Sedit iners. Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 2. Tænarius currus. h. e. Plutonis. ¶ De purpura, quæ testa Plin. l. 9. c. 36. laudatissima in mari circa Tænarum promontorium capiebatur, Valer. Flacc. l. 1. v. 427. illis Tænario pariter tremit ignea fuco Purpura. Id. l. 5. v. 313. Accipe Tænarii chlamydem de sanguine aheni. Stat. 7. Theb. v. 659. Tænaria palla. ¶ Tænaria insula apud Hygin. fab. 79. est ipsum Tænari promontorium, quod adeo excurrit in mare, ut insula, aut pæne insula videri possit. ¶ Scribunt aliqui Tænareus.

TÆNARUS, & os, i, m. & f. & Tænarum, & on, i, n. Ταίναρος, Ταίναρον, mons, & promontorium Peloponnesi in Laconia, valde procurrens in meridiem, & Messeniæ sinum a Laconico dividens, nunc Capo Matapan, cum oppido cognomine parum distanti. Senec. in Herc. Fur. v. 662. Spartana tellus nobile attollit jugum, Densis ubi æquor Tænarus silvis premit. Plin. l. 4. c. 8. ¶ Ibi fuit templum Neptuni: item specus hiatu profundissimo, quo Poetæ fabulantur patere descensum ad Inferos. Lucan. l. 9. v. 36. Dorida tunc Maleo & apertam Tænaron umbris. Senec. in Herc. Fur. vers. 587. Spartanique aderit janua Tænari. Adde ibid. a v. 662. & Stat. 2. Theb. a v. 32. a quibus fuse describitur. De femin. genere V. quæ dicta in fine vocis Isthmus. ¶ De ipsis Inferis Horat. lib. 1. od. 34. v. 10. Styx, & invisi horrida Tænari sedes. Senec. in Troadib. v. 402. Tænara, & aspero regnum sub domino, &c. ¶ Nobilis fuit marmore viridi, ut dictum est in voce præced. Tibull. l. 3. el. 3. v. 13. Quidve domus prodest Phrygiis innixa columnis, Tænare sive tuis, sive Caryste tuis? ¶ Tænarus fuisse dicitur filius Elati Icarii nepos (ab aliis Neptuni filius) qui promontorio & oppido nomen dederit. Scholiast. Apollon. l. 1.

TÆNIA, æ, f. fascetta, nastro, striscia, benda, tortiglio, limbus, fasciola, vitta lanea in modum coronæ: cujusmodi sunt, quibus Turcæ pilea sua circumdant: vel ex corona dependens: quales sunt, quæ retro ex mitra Episcoporum descendunt. Festus: Tænias, Græcam vocem, sic interpretatur Verrius, ut dicat, ornamentum esse laneum capitis honorati. Enn. ibid. Volans de cælo cum corona & tæniis. Virg. 5. Æn. v. 269. Puniceis ibant evincti tempora tæniis. Ubi Servius. Vittis roseis: & significat lemniscatas coronas, quæ sunt de frondibus & discoloribus fasciis: & sicut Varro dicit, magni honoris sunt. Tæniis autem modo vittas: alias vittarum extremitates dicit, ut (Æn. 7. v. 352.) fit tortile collo Aurum ingens coluber: fit longæ tænia vittæ, Innectitque comas. Martial. l. 14. epigr. 24. Tænia ne madidos violet bombycina crines. ¶ Item fascia, qua vulnera alligantur. Cæcil. apud Fest. Dum tæniam, qui vulnus vinciret, petit. ¶ Et qua apud Græcos involvebantur cadavera. Id. ibid. Sepulcrum plenum tæniarum, ita ut solet. ¶ Et lemniscus, h. e. lanea instita insertis floribus & frondibus, festone, ad ornatum postium in ædibus. Attius ibid. Sepulcrum, vel

dos decorare est satius, quam urbem, tæniis. ¶ A similitudine sunt in chartis *tæniæ*, veluti fasciæ, & inanes ductus in arctum procurrentes, qui vel glutine carent, vel corrupti sunt. *Plin. l.* 13. *cap.* 12. *ad fin.* Deprehenditur & lentigo oculis: sed infesta mediis glutinamentis tænia, fungo papyri sibula, vix nisi litteris (*h. e. scriptura*) fundentes se. ¶ *Id. in proœm. l.* 3. *ad fin.* de freto Gaditano loquens, *tænias candicantis freti* vocat veluti fascias longo tractu candicantes, e cautibus in fundo maris apparentibus, ubi aqua minus alta est. Unde purpurarum genus, quæ in his inveniuntur, *tæniense* dicitur, ut est apud *eund. l.* 9. *c.* 37. ¶ In architectura *tænia* est membrum in stylobata, epistylio, aut capitulo, paululum projectum, & in modum regulæ procedens, simile plintho, sed exilius, *quadretto, lista, listello, tornente, fascia. Vitruv. l.* 4. *c.* 3. *ante med.* ¶ Sunt etiam *tæniæ* in ventre hominum lumbrici tenues, lasiusculi, & mira longitudine, aliquando tricenum pedum, aliquando & plurium, ut *Plin. l.* 11. *c.* 33. & alii docent. *Id. l.* 20. *c.* 15. *ad fin.* Dant capparim ad tænias in aceto & melle. *Id. lib.* 21. *c.* 9. Sal tæniarum genera pellit in vino potus. *Seren. Sammon. c.* 30. *v.* 363. Quid non adversum miseris mortalibus addit Natura, interno cum viscere tænia serpens, Et lumbricus edax vivant inimica cedenti? Est qui leg. *tinea*: sed hæc primam corripit. ¶ Est hoc nomine & piscis gracilis & oblongus. *Plin. l.* 32. *c.* 7. *circa med.* Idem præstat tæniæ jecur siccatum cum oleo cedrino. ¶ Denique in facra est porrectio intestini, per quam proluvies editur, succis percolicerta vitalibus, inquit *Arnob. l.* 7. *pag.* 230.

TÆNIENSIS, se, ad tænias pertinens. Tæniense genus purpurarum apud *Plin.* quid sit, dictum est in voce præced.

TÆNIOLA, æ, f. ταινίδιον, parva tænia. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Ita, ut radix ejus liquido fimo illita, & involuta tribus algæ tæniolis pangatur. *h. e.* quibusdam quasi fasciolis.

TÆPOCON, inquit *Fest.* appellarunt Græci genus scribendi deorsum versus, ut nunc dextrorsum scribimus. Ad quem loc. *Scalig.* Œdipode, inquit, opus est. Alii alias lectiones comminiscuntur. V. *Voss.* & *Martinium*.

TÆTER, &c. V. *Teter*.

TAGASTENSIS, se, ad Tagastem pertinens, quod est oppidum Africæ in Numidia, patria S. Augustini. *Augustin. l.* 2. *Confession. c.* 3. Municeps Tagastensis.

TAGAX, acis, *ladroncello*, furunculus: a *tago* pro *tango*, quo circumvenire, & fraudare significat. Hinc *manus tagax* a *Lucilio* apud *Non. c.* 2. *n.* 8. & *Paul. Festi epitom.* est furax. *Cic.* 6. *Attic. ep.* 3. Quæstor leuis, libidinosus, tagax. Est qui leg. *fugax*, quod hic locum habere non videtur.

TAGENIA, orum, n. ταγηνίας, pisces, qui muria condiri solent. *Plaut. in fragm.* apud *Fest.* in *Nervo*, ubi al. aliter leg. Apud *Athenæum l.* 14. ταγηνίας sunt placentarum genus.

TAGES nomine, Genii filius, nepos Jovis, puer dicitur disciplinam haruspicii dedisse duodecim populis Etruriæ. *Festus.* Narrat *Ovid.* 15. *Metam.* a *v.* 554. Tyrrheno aratori subito e gleba exstitisse, & futura aperuisse. Eadem fere habet *Cic. l.* 2. *de Divin. c.* 23. Adde *Lucan. l.* 1. *v.* 637. & *Colum. l.* 10. *v.* 343.

TAGETICUS, a, um, ad Tagem pertinens. *Carminius* apud *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 19. *ante med.* Tagetica sacra.

TAGO, is, a. 3. *toccare*, ἅπτομαι, antiqua consuetudine dictum pro *tango*, ut ait *Festus*: a θίγω: unde præterit. *tetigi*, & composita *attigo, attigunt*. Sic *pago* dixere pro *pango*. *Pacuv.* apud *Fest.* Ut ego, si quisquam me tagit. *Id. ibid.* Aut non certum, nisi tagam. *Plaut. Asin.* 2. 2. 106. Cavebis, ne me attigas. si me tagis, næ hodie malo cum auspicio nomen commutaveris. Al leg. *taxis* pro *tetigeris*, ut *faxis* pro *feceris*. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 822. & 836. Sed o Petrulle, ne meum taxis libram.

TAGUS, gi, m. *Tago*, fluvius Hispaniæ celebris, in Oceanum influens ad Ulyssiponem urbem. Auriferis arenis celebratur, ut ait *Plin. l.* 4. *c.* 22. item *Ovid.* 1. *Amor. el.* 13. *v.* 34. & *lib.* 2. *Met. v.* 251. *Senec. in Herc. Oet. v.* 625. *Lucan. l.* 7. *v.* 755. *Martial. l.* 1. *epigr.* 50. & *l.* 10. *epigr.* 96. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 127. *Sil. l.* 1. *v.* 155. *l.* 2. *v.* 404. & *l.* 16. *v.* 551. *Claudian. in consul. Probi, & Olybr. v.* 51. & alibi. Ut revera olim aurum tulerit, hodie quidem certe desiit: sed hanc famam probabile est inde ortam, quod flavas arenas habeat.

TALAIONIDES, æ, m. Ταλαϊονίδης, Adrastus Talai & Eurynomes filius. *Stat. lib.* 2. *vers.* 140. & *lib.* 5. *Theb. vers.* 18. Dux Talaionides antiqua ut forte sub orno stabat. ¶ Fuit autem *Talaus*, Ταλαός, filius Biantis (*al.* Jasi) qui & Eurydicem genuit, quæ Orphea nupsit. *Ovid. in Ibin, v.* 336. ¶ Item Eriphyle, ejusdem Talai filia. *Id.* 3. *de art. am. v.* 13. Si scelere Oeclides Talaionidæ Eriphylæ Vivus, & in vivis ad Styga venit equis. Ubi notandum genus fœmin. nam patronymica græca in *des* masculina sunt.

TALARIS, re, ad talos pertinens. *Cic. Verr.* 7. *c.* 13. & 33. & 2. *Catil. c.* 10. Cum iste cum pallio purpureo, talarique tunica versaretur in conviviis muliebribus. *talare*, χιτὼν ποδήρης, ποδωνυχῆ. Tunicas demissitias *Plaut. Pœn.* 5. 5. 24. appellat. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Ipsam fori sanctitatem ludorum talarium licentia solvere. *giuoco di dadi*. ¶ Absolute *talaria*, partes pedum circa talos. *Senec. ep.* 53. *circa med.* Morbum, qui talaria cœpit intendere, necesse est podagram fateri. ¶ Item calceamenta alata, qualia Mercurio tribuuntur, πτερόεντα πέδιλα. *Virg.* 4. *Æn. v.* 239. pedibus talaria nectit Aurea, quæ sublimem alis, sive æquora supra, Seu terram portant. *Ovid.* 4. *Met. v.* 666. *de Perseo.* Et liquidum motis talaribus aera findit. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 23. *ad fin.* Minervæ quintæ, cui pinnarum talaria affingunt. Adde *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 57. ¶ *Talaria induere*, parare fugam. *Cic. Attic. lib.* 14. *ep. penult. sub fin.* Nemo est istorum, qui otium non timeret. quare talaria induamus. Al. leg. *videamus*, nihil mutata sententia. *videamus* enim est paremus, nobis comparemus, *provediamoci di scarpe alate*. ¶ De ima veste, quæ talos contingit, *Ovid.* 10. *Met. de Atalanta currente vers.* 591. Aura refert ablata citis talaria plantis. *h. e.* extra fert & agitat tunicam talarem. ¶ *Talaris* tormenti genus. V. *Tabularis*.

TALARIUS, a, um, talaris. *Cic.* 1. *Offic. c.* 42. Adde unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 16. Non enim unquam turpior in ludo talario consessus fuit. *h. e.* in loco ubi aleatores conveniunt. ¶ *Lex talaria*, de talorum ludo recte & sine fraude exercendo. Hinc ambigue & festive *Plaut. Mil.* 2. 2. 1. Ni hercle diffregeritis talos, posthac quemque in tegulis videritis alienum; ego vestra faciam latera lorea. & *n.* 9. Ne legi fraudem faciam talariæ, accuratote, ut sine talis domi agitent convivium.

TALASIO, *seu* Talassio, onis, *vel* Talassus, i, *seu* Talassius, ii, m. vox, quæ apud Romanos sponsa sponsi domum ingrediente, magna voce clamabatur, quemadmodum in itinere tres illi prætextati pueri, a quibus deducebatur, respondentibus vicissim pueris, puellisque, clara voce concinebant, *Hymen*, o *Hymenæe*. Quidam dicunt carmen nuptiale fuisse, & deum ipsum nuptiarum præsidem, quem Græci vocant Hymenæum. Ab aliis scriptum est, fuisse deum virginitatis. De nominis causa sic *Liv. l.* 1. *c.* 9. ubi de raptu Sabinarum: Unam longe ante alias specie, ac pulcritudine insignem a globo Talassii cujusdam raptam ferunt, multisque sciscitantibus, cuinam eam ferrent, identidem, ne quis eam violaret, Talassio ferri clamitatum: inde nuptialem hanc vocem factam. *Servius ad* 1. *Æn. v.* 655. Hinc etiam apud Romanos Talassio invocatur. Cum enim in raptu Sabinarum plebejus quidam raptam pulcherrimam duceret, ne ei auferretur ab aliis, Talassionis eam duci nobilis esse simulavit: cujus nominis fuit puellæ rata virginitas. Non absimilem historiam narrat *Plutarch. in Romulo*, & *Quæst. Rom.* Sed in his alteram quoque adducit nominis causam, ut nempe sit a lanificio, quia Græci τοὺς ταλάρους, hoc est calathos, sive quasillos, quibus lana continetur, ταλάσους quoque appellarent: in nuptiis autem eam vocem usurpatam, ut novæ nuptæ ad opera, & labores, ac lanificia in primis excitarentur. Eadem *Varronis* sententia fuit apud *Festum*, qui addit, quendam historiarum scriptorem dicere, virum Talassium nomine rapuisse virginem eximia pulcritudine: & quod ei id conjugium fuerit felix, boni ominis gratia nunc redintegrari. Sunt etiam, qui censent, quia salsedo stimulet Venerem; unde & Venus e mari orta fingitur; hinc Talasionem, seu Talassionem, vel potius Thalassionem, appellatum a θάλασσα, hoc est mari. *Martial. lib.* 1. *epigr.* 36. Quid si me jubeas Thalassionem Verbis dicere non Thalassionis? *Id. l.* 12. *epigr.* 42. Nec tua defuerunt verba, Talasse, tibi. *Catull. carm.* 90. *nuptiali, v.* 134. Lubet jam servire Talassio.

TALAUS. V. *Talaionides*.

TALEA, æ, f. *taglia, piantone*, παττάλος, θαλλία, θάλλος, id quod ab arbore reciditur, ut in solo depangatur, ac plantetur, surculus præcisus ex utraque parte, ut in terra inseratur, quemadmodum illud, quod inseritur ramo, *calamus* vocatur. Præcisis enim ligniis vel pedali vel cubitali magnitudine nonnullæ arbores seruntur. *Varr. l.* 1. *de R. R. c.* 40. Deinde in oleaginis seminibus videndum, ut sit de tenero ramo ex utraque parte æquabiliter præcisum, quas alii clavulas, alii taleas appellant. *Plin. l.* 17. *c.* 17. Myrtus & taleis seritur, morus tales tantum, quoniam in ulmo eam inseri religio fulgurum prohibet. Quapropter de talearum satu nunc dicendum est. Servandum in eo ante omnia, ut taleæ ex feracibus fiant arboribus, ne curvæ, neve scabræ, aut bifurcæ, neve tenuiores, quam ut manum impleant, ne minores pedalibus; ut illibato cortice; atque ut sectura inferior ponatur semper, & quod erit ab radice; accumuleturque germinatio tecta, donec robur planta capiat. Hæc *Plin. Cato R. R. c.* 45. Taleas oleagineas, quas in scrobe saturus eris, tripedaneas decidito. Adde *Colum. l.* 4. *c.* 31. & *c. ult. ad fin.* ¶ Inter clavam seu clavolam, & taleam (quas *Varr. loc. cit.* pro eodem habere videtur) discrimen esse significat *Pallad.* cum ait in *Mart. tit.* 10. *ante med.* Citri arbor quatuor modis seritur, semine, ramo, talea, clava. *Paulo post* tradit utriusque pangendæ rationem. Differentiam autem ponit tum in eo, quod talea brevior & gracilior esse potest, quam clava: tum in eo, quod talea ita mergi debet, ut aliqua parte exstet: clava tota obruenda. ¶ De quovis ramo, aut surculo. *Seren. Sammon. c.* 22. *v.* 167. Fraxinea in flammis quem fundit talea succum. ¶ Quas *Cæsar* taleas ferreas memorat *l.* 5. *B. Gall. c.* 12. iisque pro nummo usos esse Britannos dicit, intelligit breves regulas, aut lamellas quadratas & oblongas ex ferro: cujusmodi hodieque apud Indos alicubi ex ære aut argento pro pecunia in usu esse accepimus. ¶ *Id. l.* 7. *B. Gall. c.* 73. *sub fin.* Taleæ pedem longæ ferreis hamis infixis in terram infodiebantur. *h. e.* breves paxilli præfixi ferro, quos stimulos vocabant. ¶ In architectura *talea* sunt trabeculæ, quibus murorum compages intus colligatur, *chiavi. Vitruv. l.* 1. *c.* 5. Tum in crassitudine ejus (*muri oppidorum*) perpetuæ taleæ oleagineæ ustulatæ quam creberrime instruantur: uti utræque muri frontes inter se, quemadmodum fibulis, his taleis colligatæ æternam habeant firmitatem. ¶ In versu *Sammonici* allato sunt qui leg. *talia* eod. sensu.

TALENTARIUS, a, um. Talentariæ balistæ apud *Sisenn.* (referente *Non. c.* 18. *n.* 22.) sunt, quæ saxa jaciunt pondo talenti. *h. e.* librarum sexaginta, si talentum Atticum minus; vel octoginta, si ma-

majus accipias: sicut centenariæ apud *Lucil. ibid.* quæ pondo centum.

TALENTUM, ti, n. τάλαντον, pondus sexaginta minarum (græce staterem, libram, lancem, trutinam significat.) item summa pecuniæ totidem minas efficiens. Mina centum drachmas habet, drachma est fere libræ pondo: libra Romanum denarium fere æquat: denarius libræ Venetæ monetam. Itaque talentum valet drachmis sex millibus: quæ sunt circiter quos dicimus *mille ducati mezzi*. Et Romanorum HS viginti quatuor millia. nam quatuor HS libram faciunt. Hoc est talentum Atticum commune, quod fere Scriptores latini intelligunt, nisi aliud addatur. *Rhem. Fann. de ponderib. v.* 37. Cecropium superest post hæc docuisse talentum, Sexaginta minas, seu vis sex millia drachmas Quod summum doctis perhibetur pondus Athenis. Nam nihil his obolove minus majusve talento. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 32. Cum legati ab Alexandro quinquaginta ei talenta attulissent, quæ erat pecunia temporibus illis, Athenis præsertim, maxima. *Id pro Rabir. Post. c.* 8. Vociferabare, decem millia talentum Gabinio esse promissa. *Virg.* 3. *Æn. v.* 112. nostro Perfusæ vestes, argenti aurique talenta. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *ante med.* Docuit neminem minoris talento annis decem. *Id. l.* 33. *c.* 3. *circa med.* Argenti quingenta millia talentorum reportavit. ¶ Quæ dicimus de pretio talenti, confirmantur a *Senec. l.* 5. *controvers.* 34. *a med.* a *Varron.* apud *Plin. l.* 33. *c.* 11. *circa med.* a *Plaut. Mostell.* 3. 1. 113. *&* 3. 3. 16. ubi duo talenta dicuntur efficere minas CXX. a *Gell. l.* 3. *c.* 17. ubi tria talenta fieri ait summam septuaginta duo mill. HS. a *Festo*. & a *Servio ad* 5. *Æn. v.* 110. *& ad l.* 9. *v.* 205. nisi quod ubi *libras* dicit, minæ intelligendæ sunt: denique a *Priscian. de ponderib. pag.* 1348. *Putsch.* ¶ De pondere est illud *Virg.* 11. *Æn. v.* 333. oratores Munera portantes aurique eborisque talenta. Quia, inquit *Servius*, & ebur ad pondus venditur. *Plin. l.* 9. *c.* 14. Præcipua magnitudine thynni, inveniuntur talenta quindecim pependisse. *Id. l.* 12. *c.* 17. *sub fin.* Herodotus tradit, singula millia talentum turis annua pensitasse Arabas regibus Persarum. ¶ Fuit alterum talenti Attici genus, quod *majus*, vel *magnum* vocant, habens ad illud, quod modo diximus, proportione sesquitertiam: *h. e.* LXXX. minas continens. vel LXXXIII. unc. IV. ut ait *Priscian.* De hoc est illud *Livii l.* 38. *cap.* 38. Argenti probi duodecim millia Attica talenta dato. Talentum ne minus pondo octoginta Romanis ponderibus pendat. ¶ Interdum tamen Scriptores *talentum magnum* vocant, quod priore loco descripsimus. *Plaut. Mostell.* 3. 1. 114. Quanti ædes destinat? *Tra.* talentis magnis totidem, quot ego & tu sumus. Eodem modo intelligendus est *Id. Cist.* 2. 3. 19. & *Gracch.* apud *Gell. l.* 11. *c.* 10. *sub fin.* Magnum enim dixere Latini talentum Atticum præ aliarum nationum talentis, quæ minoris æstimationis fuerunt, ut Rhodium, Alexandrinum, sive Ægyptium, Neapolitanum, Syracusanum, Rheginum: quæ enumerantur a *Festo*, suo cuique pretio attributo. Qui accuratiorem de tota talenti ratione disputationem cupit, adeat *Gronov. de pecun. Vet. Salmas. de modo usur. Budæum de Asse, Voss. in Etymol. Camerar.* & alios, qui ex professo hac de re tractarunt.

TALEOLA, æ, f. ξυλάριον, parva talea. *Colum. l.* 3. *c.* 17. Complures taleolas terræ mandaverunt. *Id. l.* 12. *c.* 33. Scillam secato quam tenuissime, sicut raphani radicem, taleolasque suspende in umbra, ut assiccentur. *&* c. 46. inulæ taleolas facito.

TALIA, folliculus cæpæ. *Fest.* Al. leg. *talla* ex illo *Lucil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 67. Flebile cæpe simul, lacrymosæque ordine tallæ. *& Gloss. vet.* Talla, κρομμύου λέπυρον. Dicta est *talla* a θαλλὸς, ramus viridis: & *talia* etiam dici potest, ut ab ἄλλος, alius, inquit *Dacer. ad Fest.*

TALIO, onis, f. *taglione, pena equivalente*, ἀμοιβὴ, æqualis retributio, par vindicta; sumitur in malam partem, & dicitur a *talis*, quod nempe aliquis tale quid patitur, quale fecit, *ex. gr.* si quis manum alicui amputavit, illi etiam manus amputatur; si quis alteri oculum eruit, ipsi quoque oculus eruitur. *Fest.* Talionis mentionem fieri in duodecim, ait Verrius, hoc modo: Si membrum rupserit (*alii raperit, rupsit, vel rupit*) ni cum eo pacit, talio esto. Neque id quid significet, indicat. Puto, quia notum est. Permittit enim lex parem vindictam. *Cato* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 710. *Putsch.* Si quis membrum rupit, aut os fregit, talione proximus cognatus ulciscitur. *Plin. l.* 7. *c.* 54. Sicut in Corneliis familia nemo ante Syllam Dictatorem traditur crematus: idque voluisse, veritum talionem, eruto C. Marii cadavere. *Gell. l.* 20. *c.* 1. *a med.* Taliones illæ tuæ reciprocæ, argutiores profecto, quam veriores fuerunt. *Id. ibid.* Talionem imponere. *& ibid.* parissimam facere. *& ibid.* redimere. Adde *Cic. in fragm.* apud *Augustin. l.* 21. *de civit. Dei, c.* 11. ¶ *Sine talione*, impune. *Martial. l.* 12. *epigr.* 61. Corrumpit sine talione cælebs: Cæcus perdere non potuit, quod aufert. ¶ Masculine *Tertull. l.* 4. *contra Marcion. c.* 16. Ad injuriam coercendam, quam prohibuerat talione opposito.

TALIPEDO, as, n. 1. *scappucciare, sdrucciolare*, συμποδίζομαι, pedibus vacillo, & quasi supra talos insisto. *Fest.* Talipedare antiqui dicebant pro vacillare pedibus lassitudine, quasi trahat pedes, ut talis videatur insistere, aut identidem tollere pedes. *Lucret. l.* 3. *v.* 505. Tum quasi talipedans primum consurgit. Alii leg. *vacillans*.

TALIS, le, *tal fatto, tale, cotale*, τοῖος, τοιοῦτος, hujusmodi, ejusmodi, ejus, aut hujus generis: cui respondet *qualis*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 13. Ut facillime, quales simus, tales esse videamur. *Id. pro Mur. c.* 14. *ad fin.* Cum esset talis, qualem te esse video. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 12. *v.* 67. tale nihil metuens. *Cic. Attic. lib.* 16. *ep.* 8. *sub fin.* Non equidem hoc divinavi, sed aliquid tale putavi fore. *qualche cosa di simile*, & *Liv. lib.* 3. *c.* 1. Qui, a quo tale quid dictum referretur, pro seditionis eum principe habebat. *Id. l.* 16. *cap.* 31. Tantum abest, ut & ipsi tale quidquam facturi fueritis. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 5. Omnem legem esse laudabilem, quibusdem talibus argumentis docent. *Id. de Univers. c.* 7. Idque molitus tali quodam est modo. ¶ Sæpe ponitur pro *tantus*, & quandam excellentiam notat, in utramque partem, sæpius in bonam. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 53. Ut principes talem nuntium attulisse viderentur. *si buona novella. & l.* 6. *B. Gall. c.* 33. *extr.* Pro tali facinore. *per si gran scelleraggine.* & *Nep. in Alcib. c.* 6. Quod talem virum e civitate expulissent. *si degno, si grande.* & *Sallust. in Jug. c.* 67. *sub fin.* Tamen is ad id locorum talis vir consulatum appetere non audebat. *essendo un personaggio si degno.* & *Phædr. l.* 3. *fab.* 9. *v.* 6. Quæso tam angustam, talis vir, ponis domum? *tu che sei un uomo si grande?* Sic *Plaut. Capt.* 3. 2. 2. Quid me oportet facere, ubi tu, talis vir, falsum autumas? *Nep. in Pausan. cap.* 3. Non putabant de tali tamque claro viro suspicionibus oportere judicari. *Cic. pro Quint. c.* 13. In quo ille tot & tales viros defetigat. *Id.* 2. *Phil. c.* 29. Quibus rebus tantis talibus gestis, quid fuit causæ, cur, &c? *Id. Fam.* 15. *ep.* 4. *ad fin.* Si hoc quod ego gessi, tale atque tantum videbitur, ut, &c. *Id. pro Cluent. c.* 53. Judices tali dignitate præditi. *Virg.* 1. *Æn. v.* 339. haud equidem tali me dignor honore. *d' un tanto onore.* & *Plaut. Merc.* 3. 1. 3. Ne plora. nimis stulte facis: oculos corrumpis tales. *si begli occhi.* & *Virg. Ecl.* 5. *v.* 81. Quæ tibi, quæ tali reddam pro carmine dona? *per si bei versi. &* 10. *Æn. v.* 303. non tempore tali Cogere concilium, cum muros assidet hostis. *h. e.* tam tristi & calamitoso. Eadem ratione *tale tempus* usurparunt *Lucret. Val. Flacc. Silius*, *Balb. ad Cicer. post epist.* 13. *lib.* 8. *ad Attic.* & *Liv. lib.* 22. *cap.* 33. *extr. & lib.* 30. *cap.* 37. quorum loca excitat *Drakemborch. ad Sil. lib.* 8. *v.* 112. ¶ Habet post se particulas *ac*, *atque*, *ut*, *qui*. *Cic. in Vatin. cap.* 4. Honos talis populi R. voluntate paucis est delatus, ac mihi. *Terent. Phorm.* 5. 8. 39. Fero tali eum mactatum, atque hic est, infortunio. *Cic.* 1. *Offic. cap.* 26. *a med.* Tales nos tunc esse putamus, ut jure laudemur. *Liv. l.* 8. *c.* 42. *a med.* Hæc quæ purgata a me sunt, talia esse scio, ut aures, ut animi audientium sint. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 6. *a med.* Talem te esse oportet, qui ab impiorum civium societate sejungas. *Propert. l.* 2. *el.* 16. *v.* 34. Ultima talis erit, quæ mea prima fides. *Stat.* 2. *Theb. v.* 170. Dii bene, quod tales stirpemque animosque venitis, Ut responsa juvent. Ubi notandus accusativus græca ratione. ¶ Ponitur interdum loco pronominis *hic*, *hæc*, *hoc*. *Nep. in Cim. c.* 2. Tali modo custodia liberatus Cimon, &c. *& c.* 1. Cum talem conditionem aspernaretur. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 22. Talibus affata est libera lingua sonis. *Virg. Æn.* 5. *v.* 79. Purpureosque jacit flores, ac talia fatur. *& l.* 1. *v.* 563. Talibus Ilioneus: cuncti simul ore fremebant Dardanidæ.

TALISCUMQUE, lecumque, idem ac talis. *Auctor Priapeor. carm.* 23. Taliscumque puer dominus florentis agelli Imposuit mensæ, nude Priape, tuæ. V. integrum epigramma.

TALITER, *talmente, in tal maniera*, οὕτως, tali modo. *Plin. l.* 35. *c.* 11. Lacunaria primus pingere instituit: nec cameras ante eum taliter adornari mos fuit. *Martial. l.* 5. *epigr.* 7. Qualiter Assyrios renovant incendia nidos, Taliter exuta est veterem nova Roma senectam. *Pallad. in Aug. tit.* 8. Aquam taliter poteris invenire. ¶ Quidam tribuunt & *Varroni l.* 1. *R. R. c.* 18. *sub fin.* item *Cicer. l.* 10. *ad Attic. ep. penult. sub fin.* sed omnino *aliter* utrobique legendum.

TALITRUM, i, n. *buffetto*, κονδυλισμὸς, ictus digiti alteri digito impositi, complicati, & vibrati: vel percussio, quæ ut ait *Petron. in Satyr. c.* 96. stricto acutoque articulo fit. *Sueton. in Tiber. c.* 68. Fuit articulis ita firmis, ut caput pueri, vel etiam adolescentis talitro vulneraret.

TALLA. V. in *Talia*.

TALPA, æ, f. & m. *talpa*, ἀσπάλαξ, animal muri simile, nigri coloris, captum oculis, quod arva & hortos suffodit: a θάλπω, fodio. *Virg.* 1. *Georg. v.* 183. *& l.* 3. *v.* 339. Aut oculis capti fodere cubilia talpæ. Ubi *Servius*: mutavit genus. nam hæc talpa dicitur. *Cic.* 4. *Acad. c.* 23. *ad fin.* Quid? talpam num desiderare lumen putas? *Plin. l.* 9. *c.* 7. Animalia, quæ semper defossa vivunt, ceu talpæ. *Id. l.* 10. *c.* 69. Liquidius audiunt talpæ obrutæ terra. *Id. l.* 30. *c.* 3. Terra a talpis excitata. *Id. l.* 8. *cap.* 29. Varro auctor est, a cuniculis suffossum in Hispania oppidum, a talpis in Thessalia.

TALPANUS, a, um, adject. Talpana vitis, apud *Plin. l.* 14. *c.* 3. fortasse dicta est, quia mustum colore talpæ fert.

TALPINUS, a, um, ad talpam pertinens. *Cassiod. l.* 9. *ep.* 3. Talpinum animal imitantes itinera fodiunt.

TALUS, li, m. *aliosso, dado*, ἀστράγαλος, os quasi cubicæ figuræ in articulo pedis multorum animalium, quæ bifida seu bisulca sunt. nam quæ multifida sunt (ut homo) item quæ solidæ ungulæ, tale os fere non habent, ut *Aristot. l.* 2. *hist. anim. c.* 1. *a med. & de partib. anim. c.* 10. *sub fin.* docet. *Plin. l.* 11. *cap.* 46. Talos asinus Indicus, unus solidipedum habet. Nam sues eo utroque genere existimantur: ideo fœdi earum tali. Hominem qui existimarunt habere, facile convicti. Lynx tantum digitos habentium, simile quiddam talo habet: leo etiam tortuosius. Talus autem rectus est in articulo pedis ventre eminens concavo in vertebra ligatus. Hæc *Plin.* ¶ Hujusmodi ossa sex latera habent, sed quatuor tantum, quibus insistere possunt, quia duo reliqua ita incurva sunt, ut vix illis queat talus consistere. Horum lateribus seu figuras, seu puncta figurarum nomen habentia insculpebant, & in ludo utebantur, qui *talarius*, & *talaris* dicitur. Ditiores, spretis ossibus, ex ebore, crystallo, aliave nobiliore ma-

materla factos adbibebant. Figurarum seu jactuum nomina erant, Venus, canis seu canicula, ternio, qui & supinus casus; quaternio, qui & pronus; senio, Basilicus, vulturius Chius: quæ V. suis loc. Venus erat jactus omnium felicissimus: canis damnosus. Conjiciebantur tali in pyrgum, seu turriculam, seu fritillum, ex quo cadebant in alveolum, seu tabulam lusoriam, ne si manu jacerentur, fraus aliqua in mittendo fieret. *Senec. sub fin. Apocol.* Nam quoties missurus erat resonante fritillo, Utraque subducto fugiebat tessera fundo: Cumque recollectos auderet mittere talos, Lusuro semper similis, semperque petenti, Decepere fidem. *Cic. 1. de Divin. c. 13. & l. 2. c. 21.* Quatuor tali jacti casu Venereum efficiunt. num etiam centum Venereos, si quadringentos talos jeceris, casu futuros putas? *Id. 3. de Fin. c. 16.* Ita jacere talum, ut rectus assistat. *Propert. l. 4. el. 8. v. 45.* Me quoque per talos Venerem quærente secundos, Semper damnosi subsiluere canes. *Augustus apud Sueton. c. 71.* Talis jactatis, ut quisque canem, aut senionem miserat, in singulos talos singulos denarios in medium conferebat: quos tollebat universos qui Venerem jecerat. *Martial. l. 14. epigr. 16. cujus lemma,* Turricula. Quæ scit compositos manus improba mittere talos. Si per me misit, nil nisi vota facit. *Horat. l. 2. od. 4. v. 18.* Nec regna vini sortiere talis. *Plin. l. 34. c. 8.* Talis ludens. *Justin. l. 38. c. 12. ad fin.* Talis aureis ad exprobrationem puerilis levitatis, donatus. ¶ A similitudine *talos* dicimus etiam in homine. sic enim vocatur os in extrema tibia supra calcem, *tallone. Cels. l. 8. c. 1. sub fin.* Excipitur crus infra osse ex transverso talorum: idque ipsum super os calcis situm est. *& c. 7. ad fin.* Os tali, ala, manus, planta. *& c. 22.* Talus in omnes partes prolabitur. *Ovid. 8. Met. v. 807.* Auxerat articulos macies, genuumque rigebat Orbis, & immodico prodibant tubere tali. (hic *Ovid.* significat duos illos processus ossium cruris, qui utrinque supra pedem exstant.) *Martial. lib. 8. epigr. 75.* Expulit offensu vitiatum pollice talum. *Senec. 5. de benef. c. 24.* Meministi talum te torsisse? *di essersi slogato un tallone. & Apul. eod. sensu in Florid. n. 16.* (ul. l. 3) Talum invertere. *& Auct. de B. Hispaniensi, c. 38.* intorquere. ¶ Per synecdochen dicitur de imo crure, vel pedibus. *Cic. pro Cluent. c. 40.* Purpura usque ad talos demissa. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 4.* Candidus, & talos a vertice pulcher ad imos. *da capo a piedi. & Juvenal. sat. 7. v. 16.* Altera quos nudo traducit Gallia talo. *co' piedi scalzi. & Ovid 4. Met. v. 342.* In adludentibus undis Summa pedum, taloque tenus vestigia tingit. Adde *l. 3. Amor. el. & vers. 6.* ¶ Metaphorice *Horat. lib. 2. ep. 1. v. 176.* Securus, cadat, an recto stet fabula talo. *h. e.* placeat. V. *Sto. Pers. sat. 5. v. 104.* tibi recto vivere talo Ars dedit. *h. e.* bene agere in omnibus. ¶ Talus in Sabinorum nominibus prænominis loco videtur fuisse. *Festus.*

TAM, *tanto*, *τοσοῦτον*, adeo, tantum, ita. Jungitur adjectivis & adverbiis positivis; eique respondet *quam*: & sæpe *ut* sequitur. *Cic. Attic. l. 8. ep. 4. a med.* Nunquam reo cuiquam tam humili, tam sordido, tam nocenti, tam alieno tam præcise negavi, quam hic mihi. *Id. in Orat. cap. 30 in fin.* Nemo orator tam multa, ne in Græco quidem otio scripsit, quam multa sunt nostra. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 16. sub fin.* Tam necessario tempore, tam propinquis hostibus. *& c. 44. a med.* Non se tam barbarum, neque tam imperitum esse rerum, ut non sciret, &c. *Cic. 2. de Orat. cap. ult.* Non adeo tam inurbanus, uti eo gravarer, quod vos cupere sentirem. *Plin. l. 11. c. 2.* In corporibus tam parvis, atque tam nullis. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 14.* Tam insolenter, & tam diu. *Nep. in Eumen. cap. 11. & Cic. 2. de Divin. c. 39.* Quasi vero quidquam sit tam valde, quam nihil sapere, vulgare. *h. e.* tantopere. *Id. 1. de Orat. cap. 55.* Jus civile tam vehementer amplexus es. *Plaut. Trin. 5. 2. 7.* Quam dudum istuc, aut ubi actum est? *Stas.* illic hic ante ostium, tam modo, inquit Prænestinus. *Festus.* Tam modo antiqui ponebant pro modo, ut Attius. Tam modo, inquit Prænestinus. *Attius* aut *M. Attius Plautus.* ¶ Item superlativis. *Cic. Phil. 12. cap. 5.* Nondum erat vestris tam gravissimis judiciis concisus. *Sallust. in Jug. c. 34. sub fin.* Quam quisque pessume fecit, tam maxume tutus est. *Varr. 2. R. R. c. 9. a med.* Quam paucissimos (*canes*) reliqueris, tam optimi in alendo fient. *Cato R. R. cap. 64.* Quam citissime conficies, tam maxima expedies. *& c. 157. a med.* Quam plurimum ederit, tam citissime sanus fiet. *Id. apud Paul. in Petermosui, ex Festo.* Quam plurimum bibit, tam maxime sitit. *Id. apud Charis. lib. 2. pag. 184. Putsch.* Tam maturrime comparavisse. ¶ Et comparativis. *Lucret. l. 1. v. 536.* Et quo quæque magis cohibet res intus inane, Tum magis his rebus penitus tentata labascit. *Virg. Æn. 7. v. 787.* Tam magis illa fremens, &c. Quam magis effusis crudescunt sanguine pugnæ. *Cic. pro Dejot. c. 3.* Per dexteram te istam oro, non tam in bellis & prœliis (*firmam*) quam in promissis & fide firmiorem. ¶ Omissa *tam*. *Ulpian. Dig. l. 29. tit. 2. leg. 20.* Pro herede gerere non esse facti, quam animi. *Haloand.* edidit *non tam.* ¶ Cum diminutivis. *Terent. Adelph. 2. 4. 10.* Tam ob parvulam rem. Adde *Plin. lib. 10. c. 29.* ¶ Cum verbis. *Plaut. Mostell. 4. 2. 9.* Ferocem fecit, quia te herus tam amat. *Vellej. l. 2. c. 88.* Nec minora consequi potuit: sed non tam concupivit. *Plaut. Cas. 4. 4. 24.* Quid tu ergo hanc, quæso, tam tractas? ¶ Cum substantivis. *Plaut. Pers. 4. 3. 64.* Nunquam ego te tam esse matulam credidi. ¶ Post se habet particulas *atque*, *quasi*; item *qui* pro *ut*. *Plaut. Amph. 1. 1. 287.* Tam consimile est, atque ego. *Id. Curcul. 1. 1. 51.* Tam a me pudica est, quasi soror mea sit. *Cic. Fam. 9. ep. 2.* Qui est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat? ¶ Veteres pro *tamen* usi sunt, ut *Fest.* docet: quia & *tamen* a *tam* descendit. *Nevius ibid.* Qui si taceat, dum videat, tam etiam sciat, quid scriptum sit. *Enn. ibid.* Ille meæ tam potis paci' potiri. *Titin. ibid.* Bene cum facimus, tam male subimus, ut quidam perhibent viri. *Id. ibid.* Quanquam estis nihili, tam ecastor simul vobis consului. *Plaut. Men. 2. 3. 36.* Eamus intro, ut prandeamus. *Men.* bene vocas: tam gratia est. Adde *Pseud. 5. 1. 24.* ubi al. aliter leg. ¶ *Tamne?* adeone? *Festus:* Tamne, adeone, ut Ælius Stilo, & Opilius Aurelius interpretantur. itaque Afranius: Tam ne arcula sua plena est aranearum?

TAMA, æ, f. genus tumoris. *Fest.* Tama dicitur, cum labore via sanguis in crura descendit, & tumorem facit. Lucilius: Inguen ne existat, papulæ, tama, ne boa noxit.

TAMARICE, es, f. *ταμαρίκη*, frutex idem qui myrice. *Plin. lib. 13. c. 21. & l. 24. c. 9. a med.*

TAMARISCUS, i, f. idem quod tamarix. *Pallad. in Novembr. tit. 8.* Apes ex tamarisci floribus mella conficiunt.

TAMARIX, icis, f. *tamarice*, myrica. *Lucan. lib. 9. v. 916.* Hic ebulum stridet, peregrinaque galbana sudant, Et tamarix non læta comas. *Serv. ad Virgil. Ecl. 4. v. 2.* ait, vulgo *tamariciam* dici: & fortasse ejus temporibus sic loquebantur. *Tamaricis* meminit etiam *Colum. l. 7. c. 9. ante med.* ¶ In genit. plurali *Id. l. 8. cap. 15.* In silvulis tamaricum, aut ruborum fruteccis immorari.

TAMASEUS, a, um, *Ταμάσειος*, ad Tamasum Cypri oppidum pertinens, ut Tamaseus ager, *Ovid. 10. Met. v. 644.*

TAMDE, tam. *Lucil.* V. *Rhonde*.

TAMDIU, & Tandiu, *tanto a lungo*, *tanto tempo*, *ὅσον χρόνον* tamdiu, tanto tempore, eousque, cui respondet *quamdiu*. *Cic. Attic. l. 9. ep. 4.* Tamdiu requiesco, quamdiu ad te scribo. ¶ Absolute *Id. Fam. 2. ep. 1.* Te abfuisse tamdiu a nobis, dolui. *Plaut. Curcul. 1. 3. 25.* Haud quidquam est, magis quod cupiam tamdiu. *Nep. in Eumen. c. 11.* Quem tamdiu, tamque valde timuissent. *Tacit. de Germ. c. 37.* Ducenti ferme & decem anni colliguntur, tamdiu Germania vincitur. *ἐπιμήκως.* ¶ Regit particulas *quoad*, *dum*, *quam*, *donec*. *Cic. 1. Offic. cap. 1.* Disces quamdiu voles: tamdiu autem velle debebis, quoad te, quantum proficias, non pœnitebit. *& l. 2. c. 18. in fin.* Tamdiu laudabitur, dum memoria rerum Romanarum manebit. *Id. in Bruto, c. 1. ad fin.* Vixit tamdiu, quam licuit in civitate bene beateque vivere. *Nep. in Attic. c. 11. ad fin.* Beneficia, quæ ipse tribuerat tamdiu meminerat, quoad ille gratus erat, qui acceperat. ¶ Item *ut*. *Pallad. l. 1. c. 15.* Quæ inductio ante tamdiu subigenda est, ut rutrum, quo calx subigitur, mundum levemus. ¶ In scriptione *Dausquium* sequimur, cui per *m* scribi placet. Sed quia *m* ante *d* aliquantum minuitur, placet aliis per *n*, ut in *tandem*. Sic *tandem* in monumento Ancyr. apud *Gruter. pag. 232. & tamdem*, in fragmento *Agrar. ibid. pag. 206.* insculptum est. ¶ Scribitur & *tam diu* disjunctim.

TAME, in carmine positum est pro tam. *Festus. h. c.* in carmine Saliari, inquit *Scalig.* in quo & *came* erat pro *cam*, ut refertur a *Scauro in Orthogr. pag. 2261. Putsch.*

TAMEN, *nondimeno*, *nulladimeno*, *niente di meno*, *tuttavia*, *pure*, *ὅμως*, *ὅμως μέν τοι*, nihilominus: conjunctio adversativa, respondens particulis *quanquam*, *quamvis*, *licet*, *etsi*, *etiamsi*, & similibus, vel expressis. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 20.* Quanquam abest a culpa, suspicione tamen non caret. *Nep. in Milt. c. 2. ad fin.* Etsi præter opinionem res ceciderat, tamen, &c. *Sallust. in Catil. c. 3. sub fin.* Quæ tametsi animus aspernabatur, tamen, &c. *Cic. Attic. l. 5. ep. 12.* Licet tibi significarim, ut ad me venires, tamen intelligo, &c. *Terent. Andr. 5. 2. 23.* *Simo:* Ego te commotum reddam. *Da.* tamen etsi hoc verum est? *Simo:* tamen. Hic pro *quamquam* poni videtur. *Cic. 13. Fam. ep. 71.* Sed tamen, etsi omnium causa velle debeo, tamen cum omnibus non eadem mihi causa est. ¶ vel taciti. *Cic. Fam. 1. ep. 2. sub fin.* Cui cum Cato & Caninius intercessissent, tamen est perscripta. *Cæs. lib. 2. B. Gall. c. 24. a med.* Cum ea ita sint, tamen obsides sibi dentur, se cum iis pacem facturum. *Nep. in Pausan. c. 2. extr.* Accusatus capitis absolvitur, multatur tamen pecunia. *Cic. de Harusp. resp. c. 20. extr.* Pro patria solus exarsi: sic tamen, ut vos, &c. *Id. Attic. l. 2. ep. 18.* Hi non sunt permolesti: sed tamen insident, & urgent. *Plaut. Mil. 2. 3. 55.* Si indicium facio, interii: si taceo, interii tamen. *Phædr. l. 3 fab. 10. v. 51.* Nil spernat auris: nec tamen credat statim. *Sallust. in Catil. cap. 8.* Atheniensium res gestæ satis amplæ fuere: verum aliquanto minores tamen. ¶ Jungitur cum nihilominus. *Cic. Fam. 15. ep. 15. ad fin.* Et tamen nihilominus Atticus *ἀσπασίως*, &c. *Id. pro Cluent. cap. 28.* Tamen nihilo minus putabant oportere, &c. ¶ *Tamen* ne interrogantis est, & urgentis. *Cic. 2. Agrar. c. 28. a med.* Si quinque hominum millibus, ad eum, facinus, eademque delectis, locus quæritur, tamenne patiemini vestro nomine firmari opes, &c? *Id. pro Flacc. c. 9. extr.* Si testium studium cum accusatore sociatum est, tamenne isti testes habebuntur? Adde *pro Font. c. 5. & pro Dom. c. 19. ad fin.* ¶ Et omisso *ne*. *Cic. in Divin. Verr. c. 6.* Tamen his invitissimis te offeres? tamen in aliena causa loquere? tamen eos defendes, qui, &c? tamen his operam tuam pollicebere, qui, &c? *a pur tuttavia?* ¶ *Si tamen*, servit correctioni, si modo, *se pure*. *Ovid. Met. 4. v. 535.* aliqua & mihi gratia ponto est: Si tamen in dio quondam concreta profundo Spuma fui. *se pur è vero, che*, &c. *Id. 3. Trist. el. ult. v. 23.* Nunc incorrectum populi pervenit in ora. In populi quidquam si tamen ore meum. ¶ Simile est *nisi tamen*. *Plin. in Paneg. c. 93.* Ullam ne tibi pro beneficiis referre gratiam parem possumus? nisi tamen illam, ut semper nos meminerimus, &c. *h. e.* nisi solum. *Id. l. 6. ep. 21. sub fin.* Circa me tantum benignitate nimia modum excessit: nisi quod tamen poetis mentiri licet. ¶ *Tamen* in principio respondendi, cum

ad-

adversemur iis, quæ ab aliis ante dicta sunt. *Cic. 9. Fam. initio ep. 19.* Tamen a malitia non discedis. tenuissimo apparatu significas Balbum fuisse contentum. ¶ Pro certe videtur esse in illo *Cicer. pro Cæcin. c. 3.* Si quis mihi hoc judex dicat: potuisti leviore actione confligere, &c. tamen is aut timidior videatur, quam fortem, aut cupidior, quam sapientem judicem esse æquum est. ¶ Pro quamquam, *Terent. Eun. 1. 2. 90.* Tamen contemptus abs te, hæc habui in memoria. Al. aliter distinguunt & explicant. Adde *Andr. 5. 2. 23.* & *Plaut. Amph. 1. 3. 44.* & *Mil. 4. 8. 31.* & *Cas. prol. v. 63.* quæ tamen aliter accipi possunt. ¶ loco τοῦ tandem. *Propert. l. 2. el. 1. v. 75.* Quippe ubi nec causas, nec apertos cernimus ictus, Unde tamen veniant tot mala, cæca via est. *Ovid. 2. Met. v. 355.* totum percensuit orbem Exanimesque artus primo, mox ossa requirens, Repperit ossa tamen peregrina condita ripa. *Terent. Heaut. 4. 2. in fin.* Retraham hercle, opinor, ad me illud fugitivum argentum tamen. *Val. Flacc. l. 6. v. 383.* Tunc ruit, ut montis latus, aut ut machina muri, Quæ scopulis trabibusque diu, confectaque flammis, Procubuit tamen, atque ingentem propulit urbem. *Justin. l. 30. c. 2. a med.* Mors ejus diu occultata fuit. Re tamen cognita, &c. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 454.* Qui enare conati fuerant, icti sæpe fluitantis naviem, aut vulnerati a suis, aut afflicti alveis undarum vi, mulcato fœde corpore postremo tamen periere. Adde *Pacuv. ibid.* & *Plaut. Pseud. 4. 7. 86.* Quod vero addit *Non.* sumi etiam pro statim, non probat.

TAMENETSI, *benchè*, idem quod etiamsi, quamvis, tametsi. *Poll. Asin. ad Cicer. l. 10. Fam. ep. 33.* Tamenetsi tantam calamitatem reip. quam tardissime audire optandum est. *Enn.* apud *Cicer. 3. de Orat. c. 42.* At Romanus homo tamenetsi res bene gesta est, Corde suo trepidat. *Cic. 5. Attic. ep. 17.* Tamenetsi hoc te audire ex aliis malo. *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 153.* Quæ tamenetsi uno non est contenta Catullo, Rara verecundæ furta feremus heræ. *Auct. Paneg. ad Pison.* (quem quidam *Lucanum* putant) v. 26. tamenetsi bella quierent, Non perit virtus. ¶ Scribi potest etiam divisim.

TAMETSI, *se bene, quantunque, benchè*, καὶ ταῦτα, εἰ καὶ, quamquam, etsi: per syncop. a *tamenetsi*: & post se sæpe habet *tamen*: jungiturque in principiis fere indicativo, in medio etiam subjunctivo. *Cic. Verr. 5. c. 23.* Non mehercule, quæ loquor, crederem, tametsi vulgo audierem, nisi, &c. *Terent. Eun. 2. 1. 10.* Memini, tametsi nullus moneas. *Id. Andr. 2. 2. 10.* Obtundis, tametsi intelligo. *Plaut. Aulul. 4. 10. 58.* Tametsi tu mihi es, molestus non ero. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 34.* Tametsi a duce deserebantur, tamen omnem spem salutis in virtute ponebant. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 27.* Tametsi vicisse debeo, tamen de meo jure decedam. *Id. initio ep. 5. Fam.* Tametsi nihil mihi fuit optatius, quam, &c. tamen afficior summo dolore, &c. *Id. 6. Verr. c. 9.* Quantam putas auctoritatem laudationis eorum futuram? Tametsi quæ est ista laudatio, cum laudator interrogatus lædat necesse est?

TAMIACUS, a, um, ταμιακός, in Gloss. vet. exponitur fiscalis. Dicitur autem de his, quæ ad fiscum Principis pertinent, quod ταμιεῖον, seu ταμεῖον appellatur, *h. e.* fiscus, ærarium, ut eædem Glossæ interpretantur. Est in *Cod. Justin.* titulus 68. *l. 11.* qui *de prædiis tamiacis* inscribitur, *h. e.* de iis, quæ in variis provinciis, præsertim in Cappadocia, fisco Principali addicta erant. Ibi *Imp. Zeno leg. 2.* memorat *fundos tamiaci juris*: & *leg. 1. tamiacum*, vel *tamiacam* vocat servum, vel servam colendis instruendisque tamiacis prædiis adscriptos, & addictos.

TAMINIA UVA, genus uvæ silvestris, quæ *Verrio* apud *Fest.* dicta videtur, quod tam mira sit, quam minium: quæ notatio videtur ridicula. *Cels. l. 3. c. 21. ante med.* Uva taminia, quam σταφίδα ἀγρίαν Græci nominant. *Plin.* tamen *lib. 23. c. 1.* falso dicit eandem putari a nonnullis cum astaphi agria, cum hæc in apricis nascatur, taminia non nisi in opacis: hæc nigros acinos habeat, taminia rubentes.

TAM NE. V. *Tam* in fine.

TAMNUS, i, genus vitis silvestris, cujus fructus taminia uva. *Plin. l. 21. c. 15.* ut legit *Harduin.* ex MSS.

TANAGÆ. V. *Taniaca*.

TANAGRÆUS, a, um, Ταναγραῖος, ad Tanagram pertinens, oppidum Bœotiæ in ipsis faucibus Euripi contra Eubœam, teste *Plin. l. 4. c. 7. a med.* ubi galli gallinacei ad prœlia idonei nascuntur, ut *Varr. l. 3. R. R. c. 9. Colum. l. 8. c. 2.* & *Plin. l. 10. cap. 21.* docent. *Cic. pro Dom. c. 43.* Tanagræa quædam meretrix. *Stat. 9. Theb. v. 745.* Prima Tanagræum turbavit arundo Chorœbum

TANAGRICUS, a, um, Tanagræus, ut Tanagrici galli, *Varr. l. 3. R. R. c. 9.* & *Colum. l. 8. c. 2.* V. vocem præced.

TANAIS, is, m. *la Tana*, Τάναϊς, fluvius Sarmatiæ Europææ, ex Riphæis montibus defluens, novissimus inter Europam Asiamque finis (unde *extremum* dicit *Horat. l. 3. od. 10.*) currit longo tractu Orientem versus, deinde flectens se in Occidentem, in paludem Mæotin influit. *Plin. in proœm. l. 3.* & *l. 4. c. 12.* & *l. 6. c. 7.* & *Pompon. Mela sub fin. l. 1.*

TANAITÆ, arum, m. Tanais fluvii accolæ. *Plin. lib. 6. c. 7. ad fin.* & *Ammian. l. 31. c. 3.* (*al. c. 8.*)

TANAITICUS, a, um, ad Tanaitas pertinens. *Sidon. carm. 5. v. 479.* Scythicæ potor Tanaiticus undæ. *Id. carm. 11. v. 96.* Stringis hyperboreis Tanaitica crusta pruinis. Adde *carm. 23. v. 256.*

TANAQUIL, ilis, f. nomen uxoris Tarquinii Prisci Romanorum regis quinti, magni animi feminæ, & maritum regentis: cujus opera Servius Tullius in regnum successit. V. *Liv. l. 1. a c. 34.* Hinc ponitur pro quacumque uxore imperiosa. *Auson. epist. 23. v. 31.* Tanaquil tua nesciat istud. *Juvenal. sat. 6. v. 564.* Consulit ictericæ lento de funere matris, Ante tamen de te Tanaquil tua. ¶ Genitivum *Tanaquilis* habemus a *Valer. Probo in Cathol. pag. 1464. Putsch.*

TANDEM, *finalmente, alla fine, in fine*, τελευταῖον, ἐπὶ τέλει, post longam moram, ad extremum, denique, demum, aliquando. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 25.* & *l. 5. c. 20.* Tandem vulneribus defessi pedem referre cœperunt. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 66.* tabulas socero dabit, atque, Ut legat, orabit. multum Nasica negatas Accipiet tandem. *Virg. 6. Æn. v. 61.* Jam tandem Italiæ fugientis prendimus oras. *Cic. in fin. Agrar. 2.* Polliceor, me esse perfecturum, ut jam tandem illi fateantur, &c. *Plaut. Rud. 2. 5. 18.* Tandem vero serio. *Horat. l. 1. od. 23. in fin.* Tandem desine matrem Tempestiva sequi viro. *finisci una volta di*, &c. & *l. 3. od. 15. v. 2.* Tandem nequitiæ fige modum tuæ. ¶ Jungitur cum *aliquando* ad majorem vim sententiæ. *Cic. pro Quint. c. 30. ad fin.* & *Terent. Hec. 4. 4. 61.* Spes est, hunc miserum aliquando tandem posse consistere. *Id. 11. Fam. ep. 18. circa med.* Tandem aliquando Romæ esse cœpimus. ¶ Cum *denique*. *Apul. l. 4. Metam.* Tandem denique asinali verecundia ductus. πλεονασμός. Adde *l. 5.* & *10.* ¶ Sæpe effertur interrogando, & urgendo. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 40.* Quod si furore atque amentia impulsus bellum intulisset, quid tandem vererentur? *Sallust. in Catil. cap. 20. in fin.* Quæ quousque tandem patiemini, fortissimi viri? *Cic. in Partit. c. 4.* Quonam tandem modo? *Id. 1. de Legib. cap. 1. a med.* Quorsum tandem, aut cur ista quæris? *Id. 1. de nat. Deor. c. 38.* Hoc, per ipsos deos, quale tandem est? *Id. 2. de Orat. c. 3. circa med.* Quid vos tandem? Crassus: num quidnam, inquit, novi? *Plaut. Truc. 2. 8. 27.* Numquid male nos agimus tandem? *Terent. Andr. 3. 3. 4.* Ain' tandem? civis Glycerium est? *Terent. Phorm. 2. 1. 1.* Itane tandem uxorem duxit Antipho injussu meo? Ubi *Donatus*: Tandem hic expletiva conjunctio, ut (*Cic. Catil. 1. c. 1.*) Quousque tandem abutere, &c. *Festus*: Tandem cum significet aliquando, interdum tamen ex supervacuo ponitur, ut apud Terentium in Phormione, cum ait: Itane tandem uxorem, &c. At Cicero etiam duplicat significationem, cum ait (*initio Catil. 1.*) tandem aliquando. Non probabit *Donat.* quod ait de conjunctione expletiva: neque *Festus* quod de supervacua: aut *Servius*, qui utrumque sequitur, ad *Æn. 1. v. 335.* & *373.* Habet enim *tandem* his & similibus locis elegantem vim, quæ & in *demum* simili usu apparet. Minime vero probabit *Non. c. 4. n. 453.* illud *tandem aliquando* exponens vix. Addit *Id ibid.* poni *tandem* etiam pro tamen: afferens illud *Titinii*: Symphonia odiosum tandem, ut in moribus placeam viro. ¶ De scriptione V. in *Tamdiu*.

TANDIU. V. *Tamdiu*.

TANGIBILIS, le, *tangibile*, ἁπτός, qui tangi potest, tactilis. *Lactan. l. 7. c. 12. sub fin.* Ea, quæ visibilia sunt oculis, & tangibilia manu. Adde *cap. 12.*

TANGO, is, tetigi, tactum, a. 3. *toccare*, θιγγάνω ἅπτομαι, tactu sensu deprehendo, attingo, contingo: a *tago*, ut *pango* a *pago*. *Lucret. l. 1. v. 304.* Tangere enim & tangi, nisi corpus, nulla potest res. *Plaut. Rud. 3. 4. 15.* Tange utramvis digitulo minimo modo. *Cic. Tuscul. 2. c. 24.* Genu terram tangere. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 42.* aliquis cubito prope tangens inquiet. *Ovid. 3. Fast. v. 745.* tangere saporem. *gustare*. ¶ Pro adire, ingredi, visere. *Senec. in Oedip. v. 666.* Tangere gressu loca. *Horat. l. 3. od. 3. v. 55.* Quicumque mundo terminus obstitit, Hunc tangat armis. *Ovid. 4. Met. v. 778.* Gorgoneas domos tangere. *Cic. Verr. 3. c. 10.* Verres simul ac tetigit provinciam, statim, &c. *Horat. l. 1. od. 3. v. 24.* Non tangenda rates transiliunt vada. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 42.* ausus es Thracia nocturno tangere castra dolo. *Virg. 4. Æn. v. 612.* tangere portus. *Juvenal. sat. 13. v. 44.* Nil dictu fœdum visuque hæc limina tangat, Intra quæ puer est. ¶ Tingere, liquore aspergere, illinere. *Ovid. 5. Fast. v. 441.* Rursus aque tangit. *asperge, bagna*. & *l. 4. v. 790.* sparsa tangere corpus aqua. *Pers. sat. 3. v. 44.* oculos tangebam parvus olivo. *Tibull. l. 1. el. 9. v. 32.* luto corpora tangit Amor. *h. e.* pallore inficit. *Propert. l. 4. el. 8. v. 86.* Terque meum tetigit sulfuris igne caput. *Plin. l. 28. c. 4.* Si superior palpebra saliva tangatur. *Pallad. in Januar. tit. 15. a med.* Fimo bubulo ima plantæ tangenda est. & *in Febr. tit. 25. circa med.* Felle lacertæ viridis si tangantur cacumina. *Tingere* in plerisque allatis locis reponunt alii; sed saniores Critici *tangere* defendunt. Hinc *tangere aves visco*. *Petron. in Satyr. c. 109.* Per antennam pelagiæ consederant volucres, quas textis arundinibus peritus artifex tetigit. ¶ *Tangere aliquam*, vitiare. *Plaut. Aulul. 4. 10. 25.* Ergo quia sum tangere ausus, haud causificor, quin eam habeam potissimum. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 34.* matronam nullam ego tango. ¶ sumere, capere, auferre, furari, *pigliare, torre, rubare*. *Cic. Fam. 2. epist. 17. ante med.* De præda mea teruncium nec attigit, nec tacturus est quisquam. *Id. Agr. 2. cap. 23. sub fin.* Idcirco agrum nominare non possum, quia tangam nullum ab invito. *Plaut. Aulul. 4. 10. 10.* Cur id ausus facere, ut id quod non tuum esset tangeres? *metter la mano su quel d'altrui*. & *Terent. Adelph. 2. 1. 24.* Tetigin' tui quidquam? ¶ contiguum esse. *Cæs. l. 5. B. Gall. cap. 3.* Hæc civitas Rhenum tangit. *Cic. pro Mil. cap. 19. a med.* Villa, quæ viam tangit. *Id. pro Rosc. Amer. c. 7. a med.* Fundi decem & tres, qui Tiberim fere omnes tangunt. ¶ pulsare, percutere, ferire. *Ovid. de remed. Amor. v. 336.* tangere chordas. *Horat. l. 3. od. 26. in fin.* sublimi flagello tange Chloen semel arrogantem. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 97.* signata cita loca tangere funda. V. *Tactus*. ¶ Ἐλάττωσις, seu extenuatio est in illo *Plauti Mil. 3. 2. 10.* Tetigit calycem clanculum. *h. e.* exhausit. ¶ gustare. Ovid.

vid. 3. *Fast.* v. 745. Ut Satyri, levisque senex tetigere saporem, Quærebant flavos per nemus omne favos. *Id. Met.* 7. v. 730. non illa canes, avidæque volucres, Non cani tetigere lupi. *Horat. lib.* 2. *sat.* 6. v. 87. tangere albos dente. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 34. Nisi multa aqua macerantur, salsa sunt, tangere ut non velis. ¶ Translata est afficere, movere animum, perturbare. *Cic.* 2. *Attic. ep.* 19. Minæ Clodii, contentionesque, quæ mihi proponuntur, modice me tangunt. *Virg.* 1. *Æn.* v. 466. Sunt lacrymæ rerum: & mentem mortalia tangunt. *Ovid.* 3. *de art. am.* v. 541. Nec nos ambitio, nec amor nos tangit habendi. *Id. Met.* 10. v. 614. Nec forma tangor, poteram tamen hac quoque tangi. *Id. lib.* 4. v. 164. Vota tamen tetigere deos, tetigere parentes. *Id.* 5. *Fast.* v. 489. si te proverbia tangunt. *Liv. lib.* 3. *cap.* 17. Si vos urbis, si vestri nulla cura tangit; at vereamini deos. *Valer. Flacc. lib.* 8. v. 198. & te, fidissime rector, Haud vani tetigere metus. *Senec. in Phæniss.* v. 301. Non patris illos tangit afflicti pudor, non patria. *& in Hippol.* v. 87. Si quem tangit gloria silvæ. ¶ Cum infinito *Ovid.* 5. *Fast.* v. 73. Hinc sua majores posuisse vocabula Majo, Tangor, & ætati consuluisse suæ. *h. e.* inducor ut credam. ¶ Item decipere, circumvenire, fraudare: ductum a tangendo visco avibus: vel a *tango*, quo ferire significat. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 118. Si neminem alium potero, tuum tangam patrem. *Id. Epid.* 5. 2. 40. Illic te tetigi triginta minis. *Id. Pæn.* 5. 5. 7. Æin militem tetigero lenunculum. *Id. ibid. prol.* v. 101. Tangere hominem vult bolo. *Turpil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 8. Mihi est iratus pater, quia se talenta argenti tetigi. V. *Tactus*. In his quoque ἐλάττωσις, seu *μείωσις*, est, *h. e.* extenuatio. ¶ Ponitur & pro suscipere, aggredi. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 12. v. 17. Aversis utinam tetigissem carmina Musis. ¶ Et pro leviter, & paucis memorare, breviter dicenda tractare. *Lucil.* apud *Jul. Rufinian. de schemat. lex. in Antiphrasi*. Non tango, quod avarus homo, quodque improbu', mitto. *Cic. pro Rosc. Amer. cap.* 30. Neque omnia dicam, & leviter unumquodque tangam. *Id.* 4. *Acad. c.* 44. *a med.* Ubi Aristoteles ista tetigit? *Terent. Phorm.* 4. 4. 10. Quid minus utibile fuit, quam hoc ulcus tangere, aut nominare uxorem? ¶ Et dicto pungere, mordere. *Terent. Eun.* 3. 1. 30. Quo pacto Rhodium tetigerim in convivio. ¶ Tangere acu rem, *toccar il punto*. V. *Acus*. *Senec. in Oedipo* v. 775. Viduam relinquens? *Oedip.* tangis en ipsus metus.

TANGOMENAS facere, *h. e.* perpotare, congræcari, habetur *in fragm. Tragur.* c. 34. *&* 73. *extr. Burm.* ubi al. leg. *tengomenas*, a τέγγω, madefacio: alii *tingomenas* a tingendo terram reliquiis meri e poculis: alii alia ratione interpretantur. V. *Burmann.*

TANIACÆ, arum, f. partes suillæ longiores, ut costæ, & ossa penite, σχελίδες, πλευρίδες. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. *ante med.* ubi al. leg. *taniacæ* eod. sensu.

TANOS, i, m. gemmæ genus. *Plin. l.* 37. *c.* 8. *a med.* Inseritur smaragdis, & quæ vocatur tanos, a Persis veniens gemma, ingrata viridis, atque intus sordida.

TANQUAM, *&* Tamquam, adverb. *come*, *tanto quanto*, ὥσπερ, ὡσανεί, veluti, quemadmodum, sicut, ceu. *Cic. in Vatin. c.* 2. Repente te tanquam serpens e latibulis, intulisti. ¶ Sub eodem verbo eundem casum regit. *Terent. Phorm.* 1. 2. 14. Nostin' ejus natum Phædriam? *Da.* tanquam te. *Cic. Attic. l.* 6. *epist.* 1. *ante med.* Quod video tibi etiam novum accidisse, tanquam mihi. *Id. in Bruto, cap.* 74. Ætatis illius ista fuit laus, tanquam innocentiæ. ¶ nisi constructionis ratio alium exigat. *Id. Fam.* 13. *epist.* 69. Apud eum sic fui, tanquam domi meæ. ¶ Admittit particulas *sic*, *item*, *ita*, & hujusmodi, vel ante, vel post. *Cic. in Bruto, c.* 18. Nam Odyssea Latina est, sic tanquam opus aliquod Dædali. *Terent. Eun.* 2. 2. 33. Tanquam philosophorum habent disciplinæ ex ipsis vocabula, parasiti item ut Gnathonici vocentur. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *epist.* 1. *c.* 1. *sub fin.* Nec ita obrui tanquam fluctu, sic magnitudine negotii sinas. *Id. post redit. ad Quirit. cap.* 2. *sub fin.* Sed tanquam bona valetudo jucundior est eis, qui a gravi morbo recreati sunt; sic ea omnia desiderata magis, quam assidue percepta, delectant. ¶ Item *si* cum verbis. *Cic. Fam.* 2. *epist.* 16. *sub fin.* De Dolabella quod scripsi, suadeo videas, tanquam si tua res agatur. *come se*. *& pro Rosc. Amer. c.* 38. *a med.* Qui tanquam si offusa reipubl. sempiterna nox esset, ita ruebant in tenebris. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 2. Omnia, tanquam si tu esses, ita fuerunt. *Liv. l.* 40. *cap.* 9. Ita me audias, tanquam si mihi quis tanti intervenisset. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 11. Tanquam si claudus sim, cum fusti est ambulandum. ¶ Interdum *si* omittitur. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 9. Tanquam animo clausa sit Asia, sic nihil perfertur ad nos. *Id. in Bruto, c.* 1. *extr.* Tanquam illi ipsi acerbitatis aliquid acciderit, angimur. *Liv. l.* 41. *c.* 24. Tanquam regum arcana interesset, omnia scit. *Plin. l.* 2. *c.* 63. Tanquam nesciamus, hanc esse solam, quæ nunquam irascatur homini. ¶ Adjecto *met*, ad addendam emphasim. *Plaut. Curcul.* 5. 2. 29. Tanquammet genium meum. *Al. leg.* Tanquam me, & genium meum. ¶ Pro quasi vero. *Petron. in Satyr. cap.* 106. O te feminam simplicem! tanquam vulnera ferro præparata litteras biberint. *Liv. l.* 42. *cap.* 3. *ad fin.* Tanquam non iidem ubique dii immortales sint, sed spoliis aliorum alii colendi exornandique. ¶ Quod ad scriptionem attinet, idem dicito, quod supra de *tamdiu*.

TANTALEUS, a, um, Ταντάλειος, ad Tantalum pertinens. *Propert. l.* 2. *el.* 13. v. 61. Vel tu Tantalea moveare ad flumina sorte. *& el.* 1. v. 68. Tantaleæ poterit tradere poma manu. *Stat.* 11. *Theb.* v. 128. Tantalea mensa. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros. vers.* 336. Non aqua Tantaleis subducitur invida labris. *Est qui leg.* Tantalicis. *Stat.* 1. *Theb.* v. 279. Tantalea tecta. *h. e.* Argi, qua in urbe regnavit Tantalus. ¶ Tantaleus, i, Ταντάλειος, ipse Tantalus: ut *Tyndareus*, Tyndarus. *Propert. l.* 4. *el.* 11. v. 24. Fallax Tantaleo corripiare liquor.

TANTALICUS, a, um, Tantaleus. *Senec. in Thyest.* v. 224. Novi ancata reges sceptra Tantalici gerunt.

TANTALIDES, æ, m. Ταντάλίδης, filius aut nepos Tantali. *Ovid. in Ibin*, v. 436. *&* 2. *Trist.* v. 389. Tantalides tu sis, Tereidesque puer. *h. e.* Pelops Tantali filius. *Id. Heroid. ep.* 8. 45. *& in fin. lib.* 12. *Met. &* *l.* 2. *Amor. el.* 8. v. 13. *&* 5. *Fast.* v. 307. Tantalides omnes, ipsumque regebat Achillem. *h. e.* Agamemnon filius Atrei filii Pelopis. (Adde *Auct. Priap. carm.* 69.) *& ibid. in fin.* Aut ego Tantalidæ Tantalis uxor ero. *h. e.* Orestæ filii Agamemnonis. *Id.* 4. *ex Pont. ep. ult.* v. 26. auctor Tantalidæ reducis. *h. e.* Menelai, filii Atrei. Alii intelligunt Thyestem filium Pelopis. *Id.* 2. *Fast.* v. 627 Tantalidæ fratres. *h. e.* Atreus & Thyestes filii Pelopis. *Vetus Poeta* apud *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 38. Quinam Tantalidarum internecioni modus paretur? *h. e.* nepotum Tantali.

TANTALIS, idis, f. Ταντάλίς, filia, vel neptis Tantali. *Ovid.* 6. *Met.* v. 210. *& Senec. in Herc. Oet.* v. 197. *& in Oedip.* v. 613. *& in Med.* v. 954. *& Stat.* 3. *Theb. vers.* 193. diro convicia facto Tantalis adjecit. *h. e.* Niobe Tantali filia. Sic *Senec. in Agam.* v. 374. Tantalidos matris funera. *Ovid. Heroid. epist.* 8. *extr.* Aut ego Tantalidæ Tantalis uxor ero. *h. e.* Hermione abneptis Tantali; quia Tantalus Pelopem genuit, hic Atreum, Atreus Menelaum patrem Hermiones. *Id. ibid.* v. 66. Tantalides matres apta rapina sumus. *h. e.* ex genere Tantali.

TANTALUS, li, m. Τάνταλος, filius Jovis ex Plotone Nympha, pater Pelopis & Niobes, avus Atrei & Thyestæ, proavus Agamemnonis & Menelai, rex Phrygiæ primum, mox Argivorum. Huic pater concredere sua consilia solitus erat, & ad epulum deorum admittere: quæ cum ille hominibus enuntiasset, ob id dicitur apud Inferos in aqua mento tenus stare, semperque sitire eamque haustum vult sumere, aqua recedente frustrari. item poma supra caput habere pendentia, quæ cum vult decerpere, ramis se tollentibus, aufugere. item saxum supra caput ejus imminere, ruenti simile, & perpetuum timorem incutiens. Ita *Hygin. fab.* 82. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 2. v. 43. Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat Tantalus. hoc illi garrula lingua dedit. *Stat. Theb.* 8. v. 51 cur non exspectant Tantalon undæ? Adde *Senec. in Herc. Fur. vers.* 752. *& in Thyest. a vers.* 1. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. v. 68. *& epod. ult.* v. 65. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 5. *& Ovid.* 2. *de art. am.* v. 605. *& lib.* 3. *Amor. el.* 7. v. 51. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. v. 77. *& Petron. in Satyr. c.* 82. Alii fabulantur, cum deos convivio excepisset, filium Pelopem membratim discerptum, eis mandendum apposuisse, ut eorum divinitatem exploraret: illos re cognita, membris ejus in unum reductis, animam per Mercurium revocasse, & humerum, quem Ceres imprudens voraverat, ex ebore supplevisse. Ita *Serv. ad* 3. *Georg.* v. 7. *& ad* 6. *Æn.* v. 603. *Stat.* 2. *Theb. vers.* 246. *& l.* 11. v. 128. *Hygin. fab.* 83. *& Senec. in Thyest. a vers.* 144. Quod vero *Serv.* Corinthiorum regem facit, vel memoriæ lapsus est, vel confundit cum alio Tantalo, qui ibi regnavit, & fuisse dicitur justitia & pietate insignis, & ob id deorum mensa dignatus: orta fortasse fabula ex eo, quod excelsam Corinthi turrim habitabat, quæ altitudine videbatur cælum contingere. Noster enim Tantalus & scelestus fuit, & infelicissimus (unde videtur dictus esse per syncop. pro ταλάντατος, miserrimus.) itidemque filii & nepotes ejus. omnes enim & scelera admiserunt gravia, & misere perierunt. V. *Senec. in Thyest. act.* 1. ubi *vers.* 33. odia, cædes, funera Arcesse, & imple Tantalo totam domum. *h. e.* sceleres, & ærumnis. *& vers.* 143. Animo sume Tantalum, & Pelopem aspice. *h. e.* crudelitatem. ¶ Tantali nomen habuit & filius Thyestæ, ab Atreo patruo occisus, & patri in cœna appositus. *Id. ibid.* v. 718.

TANTI, *per tanto*, τοσούτου, genit. pretii, & jungitur cum verbis æstimandi. *Cic. Verr.* 3. *c.* 84. Frumentum tanti fuit, quanti iste æstimavit. *Terent. Adelph.* 2. 1. 49. Ubi me dixero dare tanti. *Plaut. Merc.* 2. 4. 22. Tanti quanti poscit, vin' tanti illam emi? *Cic. de Amic. c.* 16. Ut quanti quisque se ipse facit, tanti fiat ab amicis. *Plin. l.* 17. *c.* 1. Graviter increpuit, tanti habitare Censorem. *Id. ibid. ad fin.* Qui frugiferas arbores tanti taxaverant. ¶ *Aliquid esse tanti* est tanti æstimari, seu dignum esse, ob quod aliquid fiat. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 20. *a med.* Tanti ejus apud se gratiam esse ostendit, uti, &c. *Cæl. ad Cicer. l.* 8. *Fam. epist.* 14. Tanti non fuit Arsacem capere, Seleuciam expugnare, ut earum rerum, quæ hic gestæ sunt, spectaculo careres. *non pagò la spesa*. *Cic.* 2. *Catil. c.* 7. Est mihi tanti, Quirites, hujus invidiæ tempestatem subire, dummodo a vobis belli periculum depellatur. *Id. pro Mil. c.* 22. Etsi id quidem non est tanti, quam quod propter eosdem, &c. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 13. *sub fin.* Jurato tibi possum dicere, nihil esse tanti. *Ovid. Met.* 2. *vers.* 423. Hoc certe conjux furtum mea nesciet, inquit: Aut si rescierit, sunt o, sunt, jurgia tanti?

TANTIDEM, *altrettanto*, tanti etiam, æque magno pretio. *Cic.* 3. *Verr. c.* 83. *sub fin.* Tantidem frumentum emerunt, quanti, &c. *Id. ibid.* Coegit Segestanenses a Docimo tantidem publice accipere. *Enn.* apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 3. Tantidem quasi feta canes sine dentibu' latrat. *tanto come*, &c. *Plaut. Merc.* 2. 2. 44. Decrepitus senex tantidem est, quasi sit signum pictum in pariete. *Id. Pers.* 1. 2. 18. Ubi quadruplator quempiam injexit manum, tantidem ille illi sursus injiciat manum. V. *Tantusdem*. ¶ Corripitur penultima in illo *Varron.* apud *Non. c.* 7. *n.* 103. Hospes quid miras nummo curare Serapim? Quid? quasi non curet tantidem Aristoteles.

TANTILLUS, a, um, *tanto poco, e picciolo*, μικρὸς, ὅσος, diminut. a *tantulus*. *Terent. Adelph.* 4. 2. 24. Quam ego modo puerum tantillum in manibus gestavi meis. Δεικτικῶς, adhibendo gestum, quo res parva significetur. Sic *Catull. carm.* 97. *ad Juvent.* v. 3. nec possum fletibus ullis Tantillum vostræ demere sævitiæ. *un tantino*. Simili ratione adhibentur *hic*, & *hoc* a *Terent. Plauto*, *Tibull.* V. *Hic*. *Plaut. Mostell.* 2. 1. 47. Intus potate haud tantillo hac quidem caussa minus. *Id. Pers.* 1. 2. 61. Monstrum mulieris! tantilla tanta verba funditat. ¶ Sequente alia particula. *Cels. lib.* 2. c. 8. Optimum est febrem omnino non esse: secundum est, tantillam esse, ut, &c. *Plaut. Stich.* 4. 2. 40. Tantillum loci, ubi catellus cubet, id mihi sat est loci. *Id. Rud.* 4. 4. 106. Si hercle tantillum peccassis, quod posterius postulet te ad verum converti, nugas magnas agere.

TANTISPER, adverb. *tanto tempo*, μέχρι τοῦ, μέχρις ἄν, tamdiu: a *tantus*, & *per*, ubi *per* est parelcon, ut ab ὡς ὥσπερ. Postulat post se *dum*, & *quoad*. *Cic. l.* 2. *de Invent. c.* 50. Deinde est in carcerem deductus, ut ibi esset tantisper, dum culeus, in quem conjectus in profluentem deferretur, compararetur. *Terent. Heaut.* 1. 2. 34. Ego te meum esse dici tantisper volo, dum quod te dignum est, facies. *Gell. l.* 6. c. 4. Viveret tantisper, quoad fieret permutatio. *Ulpian. Dig. l.* 43. *tit.* 18. *leg.* 3. *ad fin.* Qui vult ire, agere tantisper, quoad de servitute constet. ¶ Usurpatur etiam sine prædictis particulis, pro aliquanto tempore. *Plaut. Aulul.* 4. 5. 6. Tantisper hic ego ad januam concessero. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 14. Totos dies scribo, non quo proficiam quid, sed tantisper impedior. ¶ Interdum notat interea. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 7. *ad fin.* Sed videro, quid efficiat: tantisper hoc ipsum magni æstimo, quod pollicetur. *Liv. lib.* 1. *cap.* 3. Tantisper tutela muliebri res Latina, & regnum avitum, paternumque puero stetit. Adde *c.* 22. *a med.*

TANTO, *tanto*, τοσούτῳ, ablativus adverbii more usurpatus: & jungitur comparativis. *Cic. Verr.* 5. *c. penult.* Reperietis quinquies tanto amplius istum, quam quantum licitum sit, civitatibus imperasse. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 44. Quanto erat gravior oppugnatio, tanto crebriores nuntii mittebantur. *Id. l.* 1. *B. Civ. c.* 81. Quantum opere processerant, tanto aberant ab aqua longius. *Plin. l.* 9. *c.* 38. Tanto major vis, quanto recentior. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 339. Vix illum subito posset cognoscere. tanto Sanctior, & tanto, quam modo, major erat. *quam* non refertur ad *tanto*, sed ad *sanctior* & *major*. Sic *Liv. l.* 2. *c.* 20. *a med.* Tanto vi majore, quam paulo ante magister equitum, prœlium init. & *Cic. Verr.* 5. *c.* 45. Tanto ne minoris decumæ venierunt, quam fuerunt? *Justin. lib.* 14. *c.* 4. *sub fin.* Tanto pulcrior hæc Antigono, quam Alexandro ro. victoriæ fuerunt: ut cum ille Orientem vicerit, hic etiam eos, a quibus Oriens victus fuerat, superaverit. *Nep. in Pausan. c.* 4. *sub fin.* Huic ille, quid ex litteris comperisset, aperit. Tanto magis Pausanias perturbatus orare cœpit, ne, &c. *Sueton. in Tiber. c.* 40. Transiit in continentem, potestatemque omnibus adeundi sui fecit: tanto magis quod ab urbe egrediens, ne quis se interpellaret, edixerat. ¶ *Tanto melior*, laudantis, probantis, acclamantis, plaudentis. *Plaut. Pers.* 2. 5. 24. Omnes sycophantias instruxi & comparavi, quo pacto ab lenone auferam hoc argentum. *Sag.* tanto melior! *Id. Truculent.* 2. 3. 60. Hem tibi talentum argenti Philippicum est: tanto tibi. *Phro.* tanto melior! noster sito. *Senec. epist.* 31. Ad honesta nitentes, quanto magis incubuerint, admirabor, & clamabo: tanto melior! surge, & respira, &c. *Phædr. lib.* 3. *fab.* 3. *v.* 2. Æsopo quidam petulans lapidem impegerat. Tanto, inquit, melior! assem deinde illi dedit. *Terent. Heaut.* 3. 2. 37. Quo pacto id fieri soleat, calleo. *Chre.* tanto hercle melior! Contra *Id. Adelph.* 4. 1. 22. *Sy.* Nihil ne in mentem? *Cte.* nunquam quidquam. *Sy.* tanto nequior! Adde *Plaut. Men.* 2. 3. 79. Similia sunt illa *Senec. de tranquill. cap. ult. ante med.* Laudemus toties dignum laudibus, & dicamus: tanto fortior! tanto felicior! *Plin. in Paneg. c.* 71. Quod factum a cuncto senatu quam vera acclamatione celebratum est! tanto major! tanto augustior! ¶ Jungitur *tanto* etiam cum verbis comparationem significantibus. *Nepos in Annib. cap.* 1. Tanto præstitit ceteros imperatores, quanto populus R. antecedit fortitudine cunctas nationes. *Id. in Epamin. c.* 2. Doctrina tanto antecessit condiscipulos, ut, &c. ¶ Et cum *ante*, & *post*. *Cic. Verr.* 7. *c.* 34. Si Cleomenes non tanto ante fugisset. *Curt. l.* 6. *c.* 7. *a med.* Existimans, haud incorrupta fide tanto post deferre, quæ audierat. *Virg.* 3. *Georg. vers.* 476. Nunc quoque post tanto videat, &c. ¶ Cum aliis adverbiis. *Plaut. Amph.* 3. 2. 62. Bis tanto amici sunt inter se, quam prius. δὶς τόσον. *Id. Pers.* 1. 3. 73. Ter tanto pejor ipsa est, quam tu illam esse vis. *Id. Rud.* 2. 6. 37. Ego multo tanto miserior, quam tu. ¶ Cum superlativo *Catull. carm.* 49. *ad M. Tull. vers.* 6. Tanto pessimus omnium poeta, Quanto tu optimus omnium patronus. In quibusd. libr. prior hic versus deest.

TANTOPERE, & Tanto opere, adverb. *tanto, sì grandemente*, ὡς λίαν, τοσοῦτον, tantum, tam vehementer, usque adeo. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 92. Cur tantopere extimueras? *Id. Cas.* 3. 2. 2. Hoc aret toastor, quod me vir tanto opere orabat meus. *Cic. pro Mur. c.* 10. Istud nescio quid, quod tantopere didicisti. *Id.* 1. *de Orat. c.* 35. *ad fin.* Neque enim tantopere hanc a Crasso disputationem desiderabam, quantopere ejus in caussis oratione delector. *Quintil. in epist. ad Triphon.* Si tantopere efflagitantur, quam tu affirmas. *Nep. in Attic. c.* 7. Attici quies tantopere Cæsari fuit grata, ut, &c. *Terent. Heaut.* 4. 3. 38. Hoc, quia dudum tantopere jusseras, eo cœpi. *Id. Adelph.* 5. 8. 22. Si vos tantopere istuc vultis, fiat. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. cap.* 52. Quantopere eorum animi magnitudinem admiraretur, tantopere licentiam arrogantiamque reprehendere. *Plaut.* invertit *Bacch.* 2. 2. 1. Mirum est, me, ut redeam, te opere tanto quærere.

TANTULUM, adverb. *un tantino*, tam parum: dimin. a *tantum*. *Cic.* 7. *Verr. c.* 68. *ad fin.* De omnibus nobis siquis tantulum de recta regione deflexerit. *Id. ibid. c.* 71. Si tantum oculos dejecerimus, præsto esse insidias.

TANTULUS, a, um, *sì picciolo, sì poco*, τυτθοῦτος, tam parvus: diminut. a *tantus*. *Cic. de Senect. c.* 15. Quæ ex fici tantulo grano, aut ex acino vinaceo, aut ex ceterarum frugum ac stirpium minutissimis seminibus tantos truncos ramosque procreat. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 8. *ad fin.* Dices, tantulane caussa? *Id. pro Rosc. Amer. c.* 43. Deinde cur tantulo venierint. *Subintelligitur* pretio. *Id.* 2. *Tuscul. c. ult.* Dolorem tantulum malum esse, ut a virtute obruatur. *Al. leg.* tantillum. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 30. Homines tantulæ staturæ tanti oneris turrim, &c. & *l.* 4. *c.* 22. Neque has tantularum rerum occupationes sibi Britanniæ anteponendas judicabat. ¶ Usurpatur etiam substantive, ut cetera adjectiva. *Cic.* 4. *Verr. c.* 38. Et vendidisset, si tantulum moræ fuisset, quominus ei pecunia illa numeraretur. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 39. *a med.* Si ex eo negotio tantulum in rem suam convertisset. *Id. Attic. lib.* 15. *ep.* 27. *sub fin.* Nec quidquam posthac non modo tantum, sed ne tantulum quidem præterieris. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 59. qui tantuli eget, quantum est opus.

TANTUM, adverb. *tanto*, τοσοῦτον, tam vehementer, tantopere: cui respondet *quantum*. Jungitur fere cum verbis. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 94. Tu, ut occepisti, tantum quantum quis, fuge. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 18. De fano tantum, quantum me amas, velim cogites. *Id.* 1. *Offic.* 14. Id autem tantum abest ab officio, ut, &c. V. *Absum*. ¶ Cum adjectivis pro *tam*. *Virg.* 2. *Georg. vers.* 101. Nec tantum dulcis quantum & liquida. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 80. juventus Non tantum Veneris, quantum studiosa culinæ. & *sat.* 3. *v.* 313. tantum dissimilis. Ita leg. *Bentlej.* Alii *tanto*. *Vellej. lib.* 2. *c.* 11. C. Marius quantum bello optimus, tantum pace pessimus. ¶ Pro *adeo*, sequente *ut*. *Nep. in Conone, c.* 4. Rex tantum auctoritate ejus motus est, ut Tissaphernem hostem judicaverit. ¶ Absolute *Cic. Verr.* 4. *c.* 54. Ne miremini, qua ratione hic tantum apud istum libertus potuerit. *Plaut. Men. prol. v.* 16. Tantum ad narrandum argumentum adest benignitas. ¶ Significat etiam solum, tantummodo, *soltanto, solamente*, μόνον. *Cic. pro Flacc. c.* 13. Dixit publice data. dixit tantum: nihil ostendit. *Id. Parad.* 2. Nomen tantum virtutis usurpat: quid ipsa valeat, ignorat. *Id. Verr.* 4. *c.* 34. Verrem tantum avaritia semper hiante fuisse, ingenio & cogitatione nulla. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 6 Lucilius hosce secutus, Mutatis tantum pedibus numerisque. & *sat.* 9. *v.* 3. notus mihi nomine tantum. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 1. *v.* 101. Tantum ne noceas, dum vis prodesse, videto. *Sallust. in Jug. cap.* 27. Tantum illud vereor, ne, &c. Παρωνομασία est in illo *Cic. l.* 2. *ad Attic. ep.* 9. *ad fin.* Cogitamus tantum dumtaxat nos defendere. Al. tamen leg. *tum dumtaxat*: alii aliter. ¶ *Tantum non*, solum non, pæne, propemodum, *quasi*, μονονοὐ, ὅσον οὐ: de re non quidem perfecta, sed cui parum omnino deest. *Liv. lib.* 5. *cap.* 7. cum agger promotus ad urbem, vineæque tantum non jam injunctæ mœnibus essent. *h. e.* solum deerat, ut injunctæ essent: ceterum erant proximæ. *Id. l.* 34. *cap.* 40. Tantum non jam captam Lacedæmonem esse. *Id. l.* 37. *c.* 29. *sub fin.* Romanos tantum non jam circumventos a dextro cornu. *Id. l.* 4. *c.* 2. *ad fin.* Cum hostes tantum non arcessierint. *Sueton. in Tiber. cap.* 11. Tantum non adversis tempestatibus Rhodum enavigaverit. ¶ *Tantum quod*, vix dum, commodum. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 23. Tantum quod ex Arpinati veneram, cum mihi a te litteræ redditæ sunt. *appena era venuto*. & *Vellej. lib.* 2. *c.* 117. Tantum quod ultimam imposuerat Pannonico bello Cæsar manum, cum, &c. *Cic. Attic. l.* 13. *epist.* 15. *sub fin.* Hæc cum scriberem, tantum quod existimabam ad te orationem esse perlatam. *Sueton. in Ner. cap.* 6. Natus est XVII. cal. Januar. tantum quod oriente sole. *quasi sullo spuntar del sole*. & *in Aug. c.* 98. Alexandrina navis, quæ tantum quod appulerat. *allora allora*. Similia sunt illa *Cic. Verr.* 3. *c.* 53. *ad fin.* Tantum quod aratoribus Metellus obsidea non dedit, se nulla in re Verri similem futurum. *sol non diede. mancò questo solo, che non diede*. Al. leg. *tantum non*. & *Verr.* 5. *c.* 45. Composuit edictum iis verbis, ut quivis intelligere possit, unius hominis caussa conscriptum esse. tantum quod hominem non nominat: caussam quidem totam perscribit. ¶ Alia est ratio in illo *Livii l.* 22. *c.* 2. *a med.* Jumentorum itinere toto prostratorum passim acervi, tantum quod exstaret aqua, quærentibus ad quietem parvi temporis necessarium cubile dabant. & *l.* 33. *cap.* 4. *extr.* Cum illa copiis rex hostem opperiebatur. Romanis ferme par numerus erat: equitum copiis tantum, quod Ætoli accesserant, superabant. *h. e.* solum iis superabant, quæ ab Ætolis accesserant.

TANTUMMODO, adverb. *solamente*, μόνον, μόνως, solum. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 14. Neque eum oratorem tantummodo, sed hominem non putant. *Id. pro Syll. c.* 10. Quæ omnia suppressa voce dixit, tantummodo ut eos, qui ea probabatis, possetis exaudire. ¶ Pro dummodo. *Sallust. in Jug. cap.* 81. *sub fin.* Cum Pœni aliam conditionem, tantummodo æquam, peterent. *sol che, pur che fosse giusta*. & *Attic.* apud *Cicer. l.* 9. *ad Attic. ep.* 10. *ante med.* Tantummodo Gnæus noster ne, ut urbem ἀλογίστως reliquit, sic Italiam relinquat. Παρωνομασία est in illo *Sueton. in Tiber. c.* 11. *ante med.* Unum hoc tantummodo, neque præterea quidquam, &c.

TANTUNDEM. V. *Tantusdem*.

TANTUS, a, um, *sì grande, cotanto, tanto*, τόσος, τηλικοῦτος, tam ma-

a magnus: cui respondet *quantus* vel expresse, vel tacite. *Cic. 6. Phil. c. ult.* Multas magnasque habui consul conciones: nullam unquam vidi tantam, quanta nunc vestra est. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 11. in fin.* Tantam eorum multitudinem interfecerunt, quantum fuit diei spatium. *Plaut. Pæn. 5. 4. 105.* Cum me hac lætitia tanta, & tantis affecistis gaudiis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 5. sub fin.* Tam multarum rerum atque tantarum ordines. *Id. 2. de Orat. c. 20. ad fin.* Ista tanta tamque multa profitenda non censeo. *Id. 2. de Orat. c. 20.* Non idem sentio tanta hæc in se, tamque immensa posse fieri. *Id. 2. Verr. cap. 16.* Tot tantaque vitia. *Id. pro Rosc. Com. c. 8. ad fin.* Qui tantas, & tam infinitas pecunias repudiarit. *Id. 3. de nat. Deor. c. 38. extr.* Conservare urbes tantas atque tales. *Id. Fam. 13. ep. 66.* Quæ tua sponte faceres in hominem tantum & talem. *Plaut. Bacch. 1. 2. 15.* Stultior es barbaro Potitio, qui tantus natu deorum nescis nomina. *tanto vecchio.* ¶ Sequente ut, aut qui. *Cic. pro Rosc. Amer. cap. 43.* Non fuit tantus homo Sex. Roscius in civitate, ut de eo potissimum conqueramur. *Nep. in Agesil. c. 4.* Tanta modestia dicto audiens fuit jussis, ut si privatus in comitio esset Spartæ. *Cic. pro Marcell. cap. 3.* Nulla est tanta vis quæ non ferro ac viribus frangi possit. *Id. pro Sull. c. 2. extr.* Statuerunt, tantum illud esse maleficium, quod non modo non occultari per se, sed etiam aperiri illustrarique deberet. *Senec. 3. de Ira, c. 4.* Irascentem verba aggrediens blandeque: nisi forte tanta persona erit, ut possis iram comminuere. *così accreditata e potente.* ¶ Cum genitivo *Plin. l. 2. c. 47. ante med.* Jugi mundi recursu tantus ille ventorum coercetur. *qual fra i venti sì grande.* ¶ Tam parvus: rei certa non augens, sed simpliciter qualitatem rei exponens. *Cic. pro leg. Manil. c. 6.* Ceterarum provinciarum vectigalia tanta sunt, ut iis ad ipsas provincias tutandas vix contenti esse possimus. *sono tali e tanti: vel sì pochi.* & *Fam. l. 1. ep. 7. ante med.* Senatus auctoritas, cui scis intercessum esse, tantam vim habet, ut magis iratorum hominum studium, quam constantia senatus consilium esse videatur. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 10. a med.* Si bellum tantum erit, ut vos, aut successores sustinere possint. ¶ *Tantum* substantivi more. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 34. sub fin.* Præsidii tantum est, ut ne murus quidem cingi possit. *sì poca guarnigione.* & *Liv. l. 4. c. 57.* cum tantum belli in manibus esset. *guerra sì premurosa.* & *Plaut. Bacch. 2. 3. 37.* Vi coactus reddidit ducentos & mille Philippum. Nicob. tantum debuit. *tanta somma.* & *Liv. l. 37. cap. 12.* Tantum moratus, dum Eumenes cum classe assequeretur, Samum petere intendit. & *c. 39.* Tantum progressus a castris, ut dimicaturum appareret. ¶ *In tantum*, adeo, tantopere, usque eo, *a tal segno, talmente*, εἰς. *Virg. Æn. 6. v. 876.* Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos In tantum spe tollet avos. *Liv. l. 22. cap. 27.* In tantum suam felicitatem virtutemque enituisse. *s'era avanzata.* *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 24.* Quædam aquæ fervent in tantum, ut non possint esse usui. *Id. l. 2. de benef. c. 23.* Danti in tantum producenda notitia est muneris sui, in quantum delectatura est eum, cui datur. *Colum. l. 12. c. 24.* Cum aqua in tantum refrixerit, quantum ne contacta corpus urat. *Id. l. 3. c. 13. a med.* Humum in tantum deprimere, donec mensuram datam ceperit. ¶ *Tantum est*, hoc & nihil amplius, *tanto e non più.* *Terent. Eun. 5. 6. 24.* Numquid est aliud mali, quod non dixeris reliquum? *Par.* tantum est. *Id. Hec. 5. 3. 15.* Tantum ne est? *Bacch.* tantum. *Plaut. Merc. 2. 2. 11.* Numquid amplius? *Lys.* tantum est. *Id. Cas. prol. in fin.* Argentum si quis dederit, ultro ibit nuptum: non manebit haruspices. tantum est. *così è, nè più nè meno: tant' è.* Adde *Trin. prol. extr.* ¶ *Tanti*, tot, *tanti.* *Plaut. Pseud. 1. 2. 37.* Quasi mihi non sexcenta tanta soli soleant credier. *Id. Amphitr. 5. 1. 5.* & *Cas. 3. 5. 1.* Ita tanta mira in ædibus sunt facta. *Lucan. l. 7. v. 834.* nunc se tanto vultura cælum Induit. *Valer. Flacc. lib. 5. vers. 636.* quid tantæ ruerunt in prælia gentes? *Stat. 12. Theb. v. 160.* ut lamentabile tantis Urbibus inducerem capiti decus. *Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 171.* Arebant tantis epoti millibus amnes. *Cajus Dig. l. 30. leg. 64.* Legatum valet in tantos, quanti inveniantur. ὡς τοσαύτας, ὅσοι. ¶ Huc trahi videntur & hæc. *Cic. Verr. 5. c. 43.* Intelligetis fasces tantum, quam quantum satum sit, ablatum esse ab aratoribus. *sei volte tanto.* & *Hirt. de B. Afric. c. 19. ad fin.* Cum equitibus MC. peditum ac levis armaturæ quater tantia. *Liv. lib. 3. c. 17.* Tantum hostium intra muros est.

TANTUSDEM, tantadem, tantumdem, *altrettanto*, τοσοῦτος, æque tantus, æque multus: unde genitivus *tantidem*. *Plaut. Pæn. 3. 3. 20.* Malo bene facere tantumdem est periculum, quantum bono male facere. *Labeo Dig. l. 31. leg. 29.* Cum ita legatum esset, ut Titia uxor mea tantandem partem habeat, quantulam unus heres. Ita *Torrentin.* at *Haloand.* tantulam. *Ulpian. l. 15. tit. 3. leg. 30. ad fin.* Si decem in rem domini verterit, & postea tantandem summam a domino mutuatus sit. *Cajus lib. 2. tit. 14. leg. 30.* Quia forte tantandem pecuniam Titio debuit. *Pompon. l. 19. tit. 5. leg. ult.* Si tibi scyphos dedi, ut eosdem mihi redderes, commodati actio est: si ut pondus argenti reddere, quantum in illis esset, tantidem ponderis petitio est. ¶ Fere usurpatur de pecunia, absolute, more substantivi. *Plaut. Pseud. 4. 7. 64.* & *109.* Tantundem argenti, quantum miles debuit, dedit huic. *Cic. Verr. 3. cap. 87.* Magistratibus tantundem detur in cellam, quantum semper datum est. *tanto quanto.* & *Plaut. Pers. 4. 4. 36.* Si tibi subiti nihil est, tantundem est mihi. ¶ De aliis rebus. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 63.* Erat vallus in altitudinem pedum decem: tantundem ejus valli agger in latitudinem patebat. *Cic. Tuscul. 1. c. 43. ad fin.* Undique enim ad inferos tantundem viæ est. *Plaut. Pæn. 4. 3. 48.* Ego tantundem scio, quantum tu. *Plin. in præfat.* Nec quicquam in te mutavit fortunæ amplitudo, nisi ut prodesse tantundem posses, ut velles. *Senec. ep. 47.* Servi sunt? imo conservi, si cogitaveris, tantundem in utrosque licere fortunæ. *Quintil. l. 2. c. 5. (al. c. 9.)* Inter duo verba, quæ idem significant, ac tantundem valent. *Id. l. 6. cap. 2. ante med.* Vitium atque impetus non tantundem exigunt. *Tacit. 2. Hist. c. 50.* Tantundem apud posteros meruit bonæ famæ, quantum malæ. *Ulpian. Dig. lib. 26. tit. 7. leg. 3.* Tantundem prætor facit & de his, qui, &c. *fa, e pratica lo stesso.* ¶ Pro *tantum* simpliciter. *Plaut. Truculent. 2. 5. 7.* Quæ ausa sum tantundem dolum aggrediri. *sì grande inganno.* Al. leg. *tantum clam dolum.*

TAOS, i, m. gemmæ genus: a ταώς, pavo, quia pavoni similis est. *Plin. l. 37. c. 10.* Taos pavoni est similis, item aspidi, quam vocari chelidoniam invenio.

TAPANTA, τὰ πάντα, vox græca latinis litteris scripta. *Petron. in fragm. Tragur.* de uxore divitis, quæ viri animum sibi obnoxium reddidit, & sola domi imperat, *c. 37. Burm.* In cælum abiit, & Trimalchionis tapanta est. *ella è un fac totum.*

TAPES, etis, m. Tapete, tis, & Tapetum, ti, n. *tapete*, τάπης, ητος, & τάπις, ιδος, vestis stragula, fere villosa, & variis coloribus & figuris picta, qua parietes, mensæ, lecti, pavimenta, equi sternuntur. *Plin. l. 8. c. 48.* Est & hirtæ lanæ pilo crasso in tapetis antiquissima gratia. jam certe priscos iis usos, Homerus auctor est. Aliter hæc Galli pingunt, aliter Parthorum gentes. *Plaut. Pseud. 1. 2. 14.* Alexandrina belluata conchyliata tapetia. *Id. Stich. 2. 2. 54.* Babylonica peristromata, consutaque tapetia. *Martial. l. 14. epigr. 147.* Stragula purpureis lucent villosa tapetis. *Virg. 9. Æn. v. 358.* crateresque simul, pulcrosque tapetas. & *vers. 325.* Rhamnetem adgreditur, qui forte tapetibus altis Exstructus toto proflabat pectore somnum. *Varr.* apud *Non. c. 14. n. 34.* Cubo in Sardinianis tapetibus. *Ovid. 13. Met. v. 638.* positique tapetibus altis Munera cum liquido capiunt Cerealia Baccho. *Virg. Æn. 7. v. 277.* Instratos ostro alipedes, pictisque tapetis. *Sil. l. 17. v. 64.* nullo decorare tapeta Cornipedem Numas assuetus. & *l. 4. vers. 270.* Sidonio fulgentem ardore tapeta. *Turpil.* & *Cæcil.* apud *Non. c. 3. n. 251.* & *c. 14. n. 34.* Glabrum tapete. ¶ Apud *Fest.* legitur *tappete*. Rectus casus *tapes* caret exemplo: quod & *Charis.* adnotavit *l. 1. pag. 45. Putsch.*

TAPHIUSIUS, a, um, ταφιούσιος, ad Taphium montem pertinens. *Plin. lib. 36. cap. 21.* Quarti generis aetitæ lapis Taphiusius appellatur, nascens juxta Leucadem, ubi est mons Taphius.

TAPINŌMA, atis, n. *umiltà, bassezza di dire*, dictio humilis, ταπείνωμα: a ταπεινός, humilis. Vox græca. *Sidon. l. 4. epist. 3.* O eloquium non exilis, sed subtilis ingenii, quod nec per scaturigines hyperbolicas intumescit, nec per tapinomata depressa tenuatur.

TAPINOPHRONESIS, is, f. ταπεινοφρόνησις, vox græca, quæ animi demissionem, seu abjectionem significat, *viltà, e bassezza d'animo*: a ταπεινός, humilis, & φρονέω, sapio, sentio. Usurpatur a *Tertull. advers. Psych. c. 12.* græce.

TAPINŌSIS, eos, f. ταπείνωσις, humilitas, a ταπεινόω. Hoc nomine appellatur vitium grammaticale, cum rei magnitudo vel dignitas verbi humilitate deprimitur, seu minuitur, ut siquis parricidam vocet hominem nequam. *Virg. 1. Æn. v. 126.* Apparent rari nantes in gurgite vasto. Ubi *Servius*: in gurgite vasto, Tapinosis est, idest rei magnæ humilis expositio. Prudenter tamen Virgilius humilitatem sermonis epitheto plerumque sublevat, ut hoc loco *Vasto* addidit. Adde *Charis. l. 4. pag. 248. Putsch.* qui tapinosim agnoscit & in illo *Horat. l. 1. od. 6. v. 6.* gravem Pelidæ stomachum cedere nescii. Humiliter enim *stomachum* pro ira dixisse. Item *Diomed. l. 2. pag. 445.*

TAPROBANE, es, f. *Ceilan*, Ταπροβάνη, insula magna in Oceano Eoo, Indiæ prætenta, in sinu Gangetico, de qua multa *Plin. l. 6. c. 22.* & *Pompon. Mela l. 3. c. 7. ad fin.* *Avien. in Periegesi v. 777.* Insula Taprobane gignit tetros elephantos, Et super æstiferi torretur sidere Cancri. Hæc immensa patet, vastisque extenditur oris, &c. *Ovid. 1. ex Pont. epist. 5. v. 80.* Quo tibi, si calida positus lauderis Syene, Aut ubi Taprobanen Indica cingit aqua?

TAPULLAM legem convivalem ficto nomine conscripsit jocoso carmine Valerius Valentinus, cujus meminit Lucilius hoc modo: Tapullam rident legem congerræ opimi. Hæc *Festus.* V. *Congerro.*

TARANDUS, i, m. τάρανδος, animal apud Scythas. *Plin. l. 8. c. 34.* Mutat colores Scytharum tarandus, nec aliud ex iis, quæ pilo vestiuntur, nisi in Indis lycaon, cui jubata traditur cervix. & *paucis interjectis*: Tarando magnitudo, quæ bovi, caput majus cervino, nec absimile, cornua ramosa, ungulæ bifidæ, villus magnitudine ursorum. Sed cum libuit sui coloris esse, asini similis est. Tergori tanta duritia, ut thoraces ex eo faciant. Colorem omnium arborum, fruticum, florum, locorumque reddit, in quibus latet metuens, ideoque raro capitur. Mirum esset, habitum tam multiplicem dari; mirabilius & villo. Eadem habet *Solin. c. 30. (al. 43.) a med.*

TARANIS, is, m. dicebatur Jupiter a Gallis, cui humano sanguine litabant. *Lucan. l. 1. v. 446.* Et Taranis Scythiæ non mitior ara Dianæ.

TARAS, antis, m. Τάρας, filius Neptuni, qui primus Tarentum condidisse creditur, & a nomine suo appellasse. Græce enim Tarentum Τάρας dicitur. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 103.* & tua mitis Ora Taras. *h. e.* Tarentis colossus Tarenti, LX cubitos altitudine. Adde *Lucan. l. 5. vers. 367.* qui sic ipsam Tarentum appellat.

TARATALLA. *Martial. l. 2. epigr. 51.* Si tibi Mistyllus cocus, Æmi-

milisne, vocalur; Dicetur quare non Taratalla mihi? Hoerm versuum hæc est sententia. Æmilianus quondam coquum suum Mistyllum vocabat, docto fortassis nomine ab illo Homeri versu Iliad. a. 465. μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα. h. e. secabant autem & aliaeres. cur non liceat, inquit Martialis, quemadmodum tibi a primo verbo illius carminis, ita mihi a sequentibus nomen coquo imponere, & Taratalla appellare?

TARATANTARA, vox tubæ, ab Ennio ficta. Serv. in 9. Æn. vers. 503. in eum versum, At tuba terribilem sonitum procul ære sonoro. Hemistichium, inquit, Ennii. Nam sequentia iste mutavit. Ille enim ad exprimendum tubæ sonum ait taratantara dixit. Et multa hujusmodi Virgilius, cum aspera invenerit, mutat.

TARBELLICUS, a, um, ad Tarbellos pertinens, Aquitaniæ populos, ut Tarbellicum æquor, Lucan. l. 1. v. 421. & Aturus (fluvius) Tarbellicus. Tarbellorum meminit Plin. l. 4. c. 19. & l. 31. c. 2. Hinc adjective Tarbella Pyrene, Tibull. l. 1. el. 7. v. 9. nam Tarbelli Pyrenæis montibus vicini sunt.

TARDABILIS, le, tardus, torpescens, ut Tardabilis rigor, Tertull. de anim. c. 43.

TARDATUS, a, um, ritardato, tardato, βραδυνθεὶς, retardatus. Cic. in carm. de suo consul. l. 2. de Divin. c. 12. ad fin. Hæc tardata diu species, multumque morata. Id. ad Brut. ep. 1. ex recentiorib. Si hæc non essent tardata & procrastinata, bellum jam nullum haberemus. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 70. extr. Eadem res, celeritate insequentium tardata, nostris salutem attulit. Virg. 5. Æn. v. 453. At non tardatus casu, neque territus heros. & Æn. 12. v. 746. genua tardata sagitta. Plin. l. 8. c. 8. Præacuta bipenni crure tardato. h. e. debilitato.

TARDE, lentamente, tardamente, βραδέως, lente, pigre, cunctanter. Plaut. Pers. 5. 1. 19. Move manus, propera: tarde cyathos mihi das. Virg. 2. Georg. v. 3. proles tarde crescentis olivæ. Cic. 2. de nat. Deor. c. 20. Stellæ tum celerius moventur, tum tardius. Id. Tuscul. 1. c. 31. Qui in compedibus corporis semper fuerunt, etiam cum soluti sunt, tardius ingrediuntur. Id. Fam. 14. epist. 5. Cum adversis ventis usi essemus, tardeque & incommode navigassemus. Sallust. in Jug. c. 10. extr. Hæc tardius procedunt, neque lenitur animus ferox. vanno in lungo. & Cic. pro Cæcin. c. 2. in fin. Ut quæque res est turpissima, sic maturissime judicanda est: at in ea, in qua existimationis periculum est, tardissime judicatur. Ovid. Heroid. ep. 2. v. 9. tarde, quæ credita lædunt, Credimus. ¶ Item sero, tardi, ὀψέ: quia quæ tarda sunt, sero veniunt. Cic. pro Mil. c. 21. ad fin. Cur resperi? quid necesse est tarde? Id. Acad. 4. c. 1. sub fin. Triennio tardius, quam debuerat, triumphavit. Id. 2. Fam. ep. 9. In his sum locis, quo & propter longinquitatem, & propter latrocinia tardissime omnia perferuntur. ¶ Differunt tamen tarde & sero. Nam qui tarde facit, adhuc in tempore facere potest: qui sero, non amplius in tempore. Petron. in Satyr. c. 7. Tarde, imo jam sero intellexi, me in fornicem esse deductum.

TARDESCO, is, n. 3. divenire tarde, βραδύνομαι, tardus fio. Lucret. l. 3. v. 480. Tardescit lingua, madet mens.

TARDIGEMULUS, la, um, tarde & lente gemens. Navius apud Gell. l. 19. c. 7. Tardigemulo senio oppressus. Alii rectius leg. trudigenulo, ut sit a tardus, & genu, & idem significet quod tardigradus.

TARDIGRADUS, a, um, chi va tardo, βραδύπους, qui tarde graditur. Cic. 2. de Divin. cap. 64. ex Pacuvio: Quadrupes tardigrada, agrestis, humilis, aspera, Capite brevi, cervice anguina, adspectu truci, Eviscerata, inanima, cum animali sono. h. e. testudo.

TARDILOQUUS, a, um, βραδύγλωσσος, qui tarde loquitur. Senec. ep. 40. extr. Summa summarum hæc erit, tardiloquum te esse jubeo.

TARDIPES, edis, βραδύπους, qui tarde incedit, aut claudicat, epithetum Vulcani, qui claudus esse dicitur. Catull. in annales Volusii, carm. 36. v. 6. Electissima pessimi Poetæ Scripta tardipedi deo daturam. idest igni. Colum. l. 10. circa fin. Quin & tardipedi sacris jam cite salutis.

TARDITAS, atis, f. tardezza, lentezza, βραδύτης, lentitudo, cunctatio, mora: cui opponitur celeritas. Cic. pro Rab. Perduell. c. 7. Cum ingredi via posset, non ad insequendum sibi tarditatem pedum, sed ad fugiendum impedimento fore putabat. Id. de Univers. c. 9. circa med. Ut esset mensura, quæ in istis octo cursibus celeritates tarditatesque declararet. Id. 1. Offic. c. 36. Cavendum ne tarditatibus utamur in gressu mollioribus, ut pomparum ferculis similes esse videamur. Id. Fam. 10. ep. 22. Propter tarditatem sententiarum, moramque rerum, cum ea quæ consulebantur, ad exitum non pervenirent. Id. Phil. 5. c. 9. sub fin. Ista legatio moram & tarditatem afferet bello. & Phil. 6. c. 3. a med. Plerisque in rebus gerendis tarditas & procrastinatio odiosa est. Id. pro Sext. c. 47. Nunquam cunctatione & tarditate dum otium volunt etiam sine dignitate retinere, utrumque amittunt. Id. Catil. 3. c. 8. Tanta fuit operis tarditas, ut neque a superioribus consulibus, neque a nobis ante hodiernum diem (simulacrum) collocaretur. Plin. l. 8. c. 44. Gignitur mula ex equo & asina, sed effrenis, & tarditatis indomitæ. Tacit. Ann. 2. c. 39. Tarditas onerariæ navis. Id. Ann. 16. c. 14. extr. veneni. Plin. lib. 20. c. 9. & 13. a med. & l. 23. c. 2. Tarditas cocium. durezza di udire. ¶ Translata Cic. in Orat. c. 68. Qui aut magistrorum inopia, aut ingenii tarditate, aut laboris fuga non sunt assecuti. ottusità, ingegno non pronto, hebetudo. Id. l. 1. de nat. Deor. c. 3. a med. Quod non Academiæ vitio, sed tarditate hominum arbitror contigisse. Adde in Pison. c. 1. & Quintil. l. 1. c. 1. ¶ Significat etiam stultitiam, aut quippiam stultitiæ proximum. Cic. l. 1. de Orat. c. 27. extr. Cujus in dicendo aliquid reprehensum est, aut æterna in eo aut certe diuturna valet opinio tarditatis. Dicerat paulo sup. Oratoris peccatum, siquod est animadversum, stultitiæ peccatum videtur. Id. 1. de Legib. cap. 19. Quid abjectius tarditate & stultitia dici potest? Gell. l. 16. c. 12. Tarditas quædam animi & stupor, qui alucinantibus plerumque usu venit.

TARDITIES, ei, f. idem ac tarditas. Accius apud Non. c. 2. n. 866. Multa amittuntur tarditie & socordia.

TARDITUDO, inis, f. idem ac tarditas. Plaut. Pœn. 3. 1. 29. Podagrosi estis, ac vicistis cochleam tarditudine. Accius apud Non. c. 2. n. 866. Atque eccos segnes somno & tarditudine.

TARDIUSCULUS, a, um, ὑποβραδύς, aliquantum tardus: dimin. a tardus. Terent. Heaut. 3. 2. 2. Ille Cliniæ servos tardiusculus est. tardetto, alquanto lento, e pigro. & Plaut. in fragm. apud Non. c. 3. n. 54. ad cursuram sum tardiuscula.

TARDO, as, avi, atum, a. c. intertenere, ritardare, ἐπέχω, tardum facio, tarditatem & moram affero, moror, retardo. Cic. Fam. 7. ep. 5. Mea dubitatio aut impedire profectionem videbatur, aut certe tardare. Id. 6. Attic. ep. 8. Nos Etesiæ vehementissime tardarunt. Ovid. Heroid. ep. 10. v. 19. Nunc huc, nunc illuc, & utroque sine ordine curro: Alta puellares tardat arena pedes. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 52. Eorum animi magnitudinem admirari, quos non castrorum munitiones, non altitudo montis, non murus oppidi tardare potuisset. Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 14. a med. Transeundi difficultas celeritatem insequendi tardare posset. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 46. & l. 1. B. Civ. c. 27. Tardare impetum hostium. Horat. l. 2. od. 17. vers. 24. volucrisque fati tardavit alas tutela Jovis. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 26. Palus, quæ perpetua intercedebat, Romanos ad insequendum tardabat. Cic. pro Cæcin. c. 27. Me ratio pudoris a præsentis laude tardaret. Id. Phil. 12. c. 10. Verent, ne exercitus nostri tardentur animis. ¶ Cum infinito Cæs. l. 2. B. Civ. c. 43. extr. Ut reliqui ob timorem propius adire tardarentur. ¶ Absolute neutrorum more, cessare, procrastinare, differre, moram trahere, portar in lungo, tardare, differire, βραδύνω. Cic. ad Brut. ep. 18. Quæsivit, accederemus ne te, an tardare & commorari te, melius esset. Id. ad Attic. l. 6. ep. 7. ad fin. Numquid putes reipublicæ nomine tardandum esse nobis. Plin. l. 11. c. 17. Apes fucis imperent, primosque in opera expellunt: tardantes sine clementia puniunt.

TARDOR, oris, m. tarditas, tarditudo. Varr. apud Non. c. 3. n. 455. Versuum tardor.

TARDUS, a, um, lento, tardo, pigro, βραδύς, lentus, cunctabundus, piger, remissus: cui opponitur celer, velox, festinus. Cic. de Invent. c. 24. ad fin. Valens, an imbecillus; longus, an brevis; velox, an tardus. Id. 2. de Orat. c. 68. Qualem existimas, qui in adulterio deprehenditur? tardum. Id. 2. de Fin. c. 13. Tarda & languida pecus. Id. l. 10. Attic. ep. ult. Omnia adhuc tarda & spissa. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 89. Quis tardamve sudem melius, celeremve sagittam Jecerit? Cic. 1. de Orat. c. 60. Tardiores tibicinis modos, & cantus remissiores facere. Id. 9. Attic. ep. 13. ante med. Eo tardior ad discedendum fui, quod, &c. & lib. 7. ep. 3. circa med. Bibulus in decedendo erit, ut audio, tardior. Senec. in Oedip. v. 293. Quod tarda fato est lingua, haud te mirari addecet. Virg. Georg. 1. v. 273. tardus asellus. & l. 2. v. 206. tardi juvenci. & l. 3. v. 14. tardis flexibus errat Mincius. Id. 5. Æn. v. 682. Stuppa vomens tardum fumum. Tibull. l. 1. el. 3. v. 16. Quærebam tardas anxius usque moras. Ovid. 10. Met. v. 49. incessit passu de vulnere tardo. Virg. 2. Æn. v. 436. Pelias vulnere tardus Ulyssi. Plaut. Pœn. 3. 1. 3. Homines spissigradissimi, tardiores, quam corbitæ sunt in tranquillo mari. Virg. 1. Georg. v. 32. novum tardis sidus te mensibus addas. h. e. æstivis, qui longiores esse videntur, & revera horæ æstivæ sunt hibernis longiores: vel quia optat, ut diu vivat: vel quia in his Virgo & Libra tarde oriantur. Ita Servius. Sic l. 2. vers. 481. Quid tantum Oceano properent se tingere soles Hiberni, vel quæ tardis mora noctibus obstet. h. e. tarde venientibus, inquit Servius: & æstivis dixisse videtur, ne bis idem tempus significaret. Ovid. tamen tardam noctem longam dixit, l. 2. ex Pont. ep. 4. v. 26. ¶ Cum genitivo Valer. Flacc. l. 3. v. 547. tardosque fugæ, longumque resistens. h. e. tardus ad fugiendum. ¶ Cum infinito Sil. lib. 3. v. 233. docilis fallendi, & nectere tectos Nunquam tarda dolos. ¶ Metonymia est in his. Horat. l. 1. sat. 9. v. 32. tarda podagra. Id. l. 2. sat. 2. v. 88. & Tibull. l. 2. el. 2. v. 19. senectus. Senec. in Phœniss. v. 368. Stridente tardum machina ducens onus. Juvenal. sat. 2. vers. 107. Montani quoque venter adest abdomine tardus. ¶ Transfertur ad animum & ingenium, hebetemque & obtusum significat, atque ægre aut sero percipientem ea, quæ ab aliis percipi solent. quare & stultus est, aut stulto similis: ottuso, tardo, goffo, scimunito. Terent. Heaut. 2. 5. 27. Prorsum nihil intelligo. Syr. vah! tardus es. Cic. 2. Acad. c. 8. Sensus omnes hebetes & tardos esse, nec percipere ullo modo res eas, quæ subjectæ sensibus videntur. Id. 1. de nat. Deor. c. 5. ad fin. Nimis indociles quidem, tardique sunt. Id. 5. Tuscul. c. 24. Primum ingenio eximio sit, necesse est. tardis enim mentibus virtus non facile comitatur. Id. Agrar. 3. c. 2. circa med. Quem vestrum tam tardo ingenio fore putavit, cui, Sullam dictatorem fuisse, in mentem venire non posset? ¶ Tardus sapor apud Virg. 2. Georg. v. 126. Servio est, qui vix intelligitur: Nonio c. 4. n. 457. diuturnus & perseverans: Phylargyrio gravis, & diu palato immorans. ¶ Refertur & ad orationem. Cic. 2. de Orat. c. 53. In utroque genere dicendi & principia tarda sunt, & exitus tamen spissi &

producti esse debent. *Id. in Bruto, c. 59. ante.* Curio cum tardus in cogitando, tum in instruendo dissipatus fuit. *& c. 70. ad fin.* Lentulus non tardus sententiis, non inops verbis. *Plin. l. 4. ep. 7. circa med.* Os confusum, hæsitans lingua, tardissima inventio, memoria nulla. *Quintil. l. 10. c. 3.* Sit vel tardus, dum diligens, stilus. *Cic. in Orat. cap. 64.* Spondeus quod est e longis duabus, hebetior videtur & tardior. *Quintil. l. 10. c. ult. a med.* Tum & tardior pronuntiatio moras habet, & suspensa ac velut dubitans oratio.

TARENTINUS, a, um, *di Taranto*, Ταραντῖνος, ad Tarentum pertinens. *Varr. l. 1. R. R. c. 14. extr.* Tarentinus ager. *Plin. l. 3. c. 11.* Tarentinus sinus. *golfo di Taranto.* & *Flor. l. 1. c. 18.* Tarentinum bellum. *h. e.* quod cum Tarentinis & Pyrrho gesserunt Romani: de quo & in *Epitom. Livii l. 12. 13. 14. & 15. &c.* Laudat *Plin. l. 15. c. 23.* Tarentinas castaneas, ut faciles, nec operosae cibo, planae figura: *c. 22. ad fin.* nuces juglandes, duum generum, fragili putamine (quarum meminit & *Macrob. l. 2. Saturn. c. 14. sub fin.* item *Pallad. in Januar. tit. 25. ad fin.*) & duro, quæ sunt amplissimæ, & minime rotundæ: *cap. 18.* ficus ut prædulces: *l. 29. c. 2.* item *Varr. l. 2. R. R. c. 18.* lanas, & *Colum. l. 7. c. 2. & 4.* oves, ut mollissimi velleris: quae & Græcas appellant. *Id. Colum. l. 5. cap. 10. a med.* & *Plin. l. 15. c. 15.* & *Macrob. l. 2. Saturn. c. 15.* pira, ut setissima quidam, sed generosissima. ¶ *Favorin.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 14.* nuces & nuces Tarentinas dici ait, quasi *Terentinas*, a *tereno*, quod est lingua Sabinorum, molle: unde Tarentum quoque dictum putat Varro. Hinc & Horatium fortasse dixisse (*lib. 2. sat. 4. v. 34.*) molle Tarentum. ¶ *Cato R. R. c. 130.* Tarentinam cupressum memorat, quam in Creta nasci, scribit *Plin. lib. 16. c. 33.* & in Italia advenam esse, quæstuosissimam omnium, & dotem filiarum olim dictam. ¶ Præterea Tarentina myrtus, sativa, folio minuto, topiariis idonea, laudatur a *Plin. lib. 15. cap. 29. a med.* Tarentinum porrum e *Colum. lib. 8. cap. 11. a med.* Unde *Martial. l. 13. epigr. 18.* cujus lemma, *Porri sectivi*: Fila Tarentini graviter redolentia porri Edisti quoties, oscula clausa dato. ¶ Tarentinus sal, omnium suavissimus atque candidissimus ab *eod. Plin. l. 31. cap. 7. circa med.* ¶ Tarentina purpura, ab *eod. l. 9. c. 39.* ubi recitat hæc verba *Corn. Nepot.* Me juvene violacea purpura vigebat, cujus libra denariis centum venibat: nec multo post rubra Tarentina, huic successit dibapha Tyria, &c. *Horat.* hanc violaceam fuisse significat, *l. 2. ep. 1. v. 207.* Lana Tarentino violas imitata veneno. ¶ Rursus *Plin. lib. 14. cap. 3.* uvam Tarentinam prædulcem commendat: & *cap. 6. a med.* Tarentina vina: quæ memorantur etiam a *Martial. in lemmate disstichi antepenult. l. 13.* ¶ Tarentinas delicias dicit *Flor. in fin. c. 18. lib. 1.* pompa, aurum, purpuram, signa, tabulae, quorum magnam vim, ut ex urbe tunc opulentissima, in triumpho Romani asportarunt. ¶ Tarentini equites genus fuit equitatus, quo Tarentini primum usi sunt, levi armatura instructus, & committendis prœliis aptus: cujus meminit *Cic. Attic. lib. 5. ep. 19. a med.* & *Liv. lib. 35. cap. 28. & 29. & lib. 37. cap. 40. sub fin.* Eos describit *Ælian. de instruend. acieb.* & *Lips. lib. 3. de milit. Rom. in fin.*

TARENTUM, ti, n. & Tarentus, ti, f. *Taranto*, Τάρας, αντος, urbs ampla Magnæ Græciæ ad sinum, qui Tarentinus dicitur, in confinio Salentinorum, olim valde potens, ut quæ vel cum Romanis bellum gesserit: cujus conditor fuit Taras Neptuni filius. Auxit vero & amplificavit Phalantus Lacedæmonius cum Partheniis illuc appulsus, ut est apud *Flor. l. c. c. 18.* & *Justin. lib. 3. c. 4. & sub fin. c. 2. l. 20.* unde Lacedæmonium dicitur ab *Horat. in fin. od. 5. l. 3.* & ab *Ovid. Met. 15. v. 50.* molle, & imbelle ab *Horat. l. 2. sat. 4. v. 33. & l. 1. epist. 7. v. 45.* quia ejus cives ab affluentia rerum omnium deliciis & luxui dediti fuerunt. *Sil. l. 12. v. 433.* superba Tarentus. *Sidon. carm. 5. v. 430.* Ipsaque, quæ petiit, trepidaverat uncta Tarentus. ¶ Alia ad Tarentum pertinentia V. in voce præced.

TARMES, itis, m. *tignuola, tarma, tarlo*, Σής, teredo, vermiculus carnem exedens, ut docet *Paul.* ex *Festo*: item lignum. *Plaut. Mostell. 3. 2. 138.* Postes ambo ab infimo tarmes secat. *Vitruv. l. 2. c. 9. ante med.* Abies procreat, & alit tarmitem, ab eoque vitiatur. *Al. leg. termitem eod. sensu.* Adde *Serv. ad Virg. 1. Georg. v. 256.*

TARPEJANUS, a, um, ad Tarpejum montem pertinens, ut Tarpejanus hædus, *Apic. l. 8. c. 6 & 8. a med.*

TARPEJUS, a, um, trisyllab. ad Tarpejam pertinens, quæ fuit virgo Romana, filia Sp. Tarpeji, sub Romulo. Cum arcem Sabinis prodidisset, ab his pro armillis & auro, quæ pretium proditionis pacta erat, scutis injectis obruta est. *Ovid. Met. 14. v. 776.* arcisque via Tarpeja reclusa Digna animam pœna congestis exuit armis. V. *Liv. l. 1. c. 11. Propert. l. 4. el. 4. Aurel. Vict. de vir. illustr. c. 2. Flor. lib. 1. cap. 1. Valer. Max. l. 9. c. 6. n. 1.* Ejus effigiem in æde Jovis Metellina positam fuisse, docet *Fest. in Tarpeja.* ¶ Ab hac Tarpeja, ut scribit *Varr. l. 4. de L. L. cap. 7.* dictus est *Tarpejus mons, Tarpeja rupes, Tarpejum saxum*, quod *Capitolium*, & *Capitolinus mons*, & *Saturnius* olim nomen habuit, in quo ara, & templum Jovis. *Fest.* in *Saxum*. Saxum Tarpejum appellatum ajunt partem montis, qui ob sepultam Tarpejam ibi virginem, quæ cum montem Sabinis prodere pacta erat, ita nominatus est: vel ab eo, quod quidam nomine L. Tarpejus, Romulo regi cum propter captas virgines adversaretur, in ea parte qua saxum est, de noxio pœna sumpta, Tarpejum dictum. noluerunt funestum locum cum altera parte Capitolii conjungi. *Propert. l. 4. el. 4. init.* videtur ducere a Tarpejo patre, non a Tarpeja filia Tarpejæ rupi nomen [illegible] factum. Sed *Passerat.* pro duce Tarpeja [illegible] alii aliter. *Tacit. 4. Hist. cap. 53.* Tarpejo [illegible] Tarpeja rupes centum gradibus aditur. *Id. 6. Ann. cap. 19.* Sex. Marius saxo Tarpejo dejicitur. *Propert. lib. 4. el. 4. v. 27.* Tarpeja ara. *& ibid. v. 1.* Tarpejum nemus. *& eleg. 8. v. 32.* Tarpeji luci. *Liv. lib. 1. cap. 55.* Tarpejus mons. *Virg. 8. Æn. v. 347.* Hinc ad Tarpejam sedem, & Capitolia ducit, Aurea nunc, olim silvestribus horrida dumis. *Propert. lib. 2. el. 2. v. 7.* Tarpejus pater. *h. e.* Jupiter Capitolinus. *Juvenal. sat. 13. v. 78.* Per solis radios, Tarpejaque fulmina jurat. *Lucan. lib. 8. v. 863.* Tarpeji dei. *h. e.* qui una cum Jove in Capitolio colebantur, Juno, Minerva, Apollo, Mars. *Martial. l. 7. epigr. 59.* Tarpeja aula. *h. e.* Capitolinum templum. *Id. lib. 9. epigr. 4.* Tarpejæ frondis honos. *h. e.* corona, quæ dabatur victori in ludis Capitolinis. Sic *epigr. 41.* Tarpejæ coronæ. *& lib. 4. epigr. 54.* Tarpejæ quercus. V. *Capitolinus.* ¶ De Tarpeja lege V. *Ateria.* ¶ In illo *Senecæ de Ira, l. 1. cap. ult. ante med.* Cum Tarpejo proditorem hostemve publicum imponam, &c. intelligitur Tarpejum saxum, ex quo præcipites dabantur; cujus supplicii exempla habentur apud *Liv. l. 6. c. 20. Vellej. l. 2. cap. 24. Tacit. 6. Ann. cap. 19. &c.* V. *Saxum.* ¶ *Tarpeja pudicitia* apud *Propert. lib. 1. el. 16. v. 2.* est Tarpeja pudica: sed de alia Tarpeja sermo est, & aliis temporibus nata, longe scilicet post Sp. Tarpeji filiam. *Vulpio* est Pudicitia Patricia: de qua V. *Liv. lib. 10. cap. 23.*

TARQUINIENSIS, se, ad Tarquinios pertinens, quod est oppidum Etruriæ colonia Romanorum, ultra lacum Sabatinum, qui & ipse Tarquiniensis dicitur: nunc *la Turchina*. Hinc *Tarquinienses* apud *Liv. lib. 2. c. 6. extr.* & *in Epit. l. 7.* & *Plin. l. 3. c. 5.* ejus oppidi cives. *Id. Plin. l. 2. c. 95.* Tarquiniensis lacus. & *Cic. 2. de Divinat. c. 23.* ager. *Valer. Max. l. 3. c. 3. n. 3.* fundus.

TARQUINIUS, a, um, ad Tarquinios pertinens, familiam Tarquiniis oppido oriundam, ex qua duo Romæ regnarunt, Priscus, & Superbus. *Liv. l. 1. c. 47.* Tarquinium nomen. *Id. l. 2. c. 18.* Tarquinia factio. *Al. leg.* Tarquiniana.

TARQUITIUS, pro Tarquinius per contemptum. *Festus*: Tarquitias scalas, quas rex Tarquinius Superbus fecerit, abominandi ejus nominis gratia ita appellatas esse, ait vulgo existimari Verrius.

TARRACINENSIS, se, ad Tarracinam pertinens, oppidum Latii in Volscis, prius Anxur dictum, ut Cepariu Tarracinensis, *Sallust. in Catil. c. 27.* Tarracinenses, *Tacit. 4. Hist. c. 3. h. e.* ejus oppidi cives. ¶ Scribitur etiam *Terracina*, & *Terracinensis*. In vet. lap. apud *Gud. pag. 101. n. 2.* Municip. Terracin. ¶ In alio apud *Grut. pag. 152. n. 8.* est *Terracena*: sed parum auctoritatis habet, quia sub Theodorico inscriptus est.

TARRACONENSIS, se, ad Tarraconem pertinens, ut Tarraconensis colonia, *Tacit. 1. Ann. c. 78.* Tarraconense vinum, *Plin. lib. 14. c. 6. sub fin.* quod etiam a *Martial. lib. 13. epigr. 118.* & *Sil. lib. 3. v. 370.* laudatur, ut solis Campaniæ vinis secundum. Hispania Tarraconensis, *Plin. l. 3. c. 1. h. e.* citerior. Est enim Tarraco, onis, Ταρράκων, *Tarragona*, urbs Hispaniæ ad Subim fluvium, colonia Romanorum, in confinio Cataluniæ, in ora maris mediterranei. *Plin. l. 3. c. 3. Martial. loc. cit.* Tarraco Campano tantum cessura Lyæo. Hæc genuit Tuscis æmula vina cadis. *Sil. l. 15. v. 177.* hospita Tarraco Baccho.

TARSENSIS, se, adject. a Tarso oppido, quod est Ciliciæ metropolis, apud ostia Cydni fluvii. ut Tarsense pelagus, *Colum. l. 8. c. 16. in fin.* ¶ Tarsenses, ejus urbis incolæ. *Cic. l. 5. ad Attic. ep. 21.*

TARTAREUS, a, um, *infernale, Tartareo*, Ταρτάρειος, ad Tartarum & Inferos pertinens. *Cic.* vertens *Sophoclis versus l. 2. Tuscul. c. 9.* Tartarea tenebrica plaga. *Virg. 6. Æn. v. 395.* Tartareus custos. *h. e.* Cerberus. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 215.* Tartareus rex. *h. e.* Pluto. *Virg. 7. Æn. v. 328.* & *Stat. 3. Theb. v. 66.* Tartareæ sorores. *h. e.* Furiæ. *Virg. 12. Æn. v. 846.* Tartarea Megæra. *Lucan. lib. 6. v. 702.* Tartareum antrum. *h. e.* Inferi. *& vers. 651. l. 6.* Tartarei reges. *Ovid. 6. Met. v. 676.* Tartareæ umbræ. *Virg. Æn. 6. v. 295.* Tartareus Acheron. *& vers. 551.* Phlegethon. *Senec. in Hippol. v. 1179.* Tartarei lacus. *Id. in Herc. Fur. v. 436.* Tartareæ tenebræ. *Stat. 1. Theb. v. 85.* Tartarei regina barathri. *h. e.* Tisiphone. *Val. Flacc. l. 4. v. 579.* Tartareæ volucres. *h. e.* harpyiæ. ¶ Translate *Virg. Æn. 7. v. 515. de Alecto.* cornuque recurvo Tartaream intendit vocem. Ubi *Servius*: Aut terribilem, aut fortem secundum usum dixit. *Phædr. lib. 4. fab. 2. v. 9.* Quos (*mures*) immolatos victor (*mustela*) avidis dentibus Capacis alvi mersit Tartareo specu. [illegible] *Claudian. de B. Gild. v. 180.* Splendet Tartareo furialis mensa paratu. *h. e.* ferali, terribili, crudeli. *Val. Flacc. lib. 6. v. 435.* tauri Tartaream proflantes pectore noctem.

TARTARINUS, a, um. *Festus*: Tartarino cum dixit Ennius, horrendo & terribili Verrius vult accipi: a Tartaro, qui locus apud Inferos. *Ennii* versum vide in *Palude*.

TARTARUS, & Tartarus, i, m. *& in plur.* Tartara, orum, n. Τάρταρος, in fabulis est filius Ætheris & Terræ, pater Gigantum, ut est apud *Hygin. in præfat. & fab. 152.* Sumitur etiam pro loco profundissimo Inferorum, ex quo manat Acheron fluvius, ut *Serv. ad Æn. 6. v. 135. & 295.* docet. Est enim carcer Inferorum triplici muro circumdatus, & Phlegethonta cinctus, ubi puniuntur sontes, itaque detinentur, ut ne numinum quidem favore inde extrahi possint. Est ἀπὸ τοῦ ταράττειν, quod cuncta illic turbata: vel ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν, a tremore frigoris. *Virg. 6. Æn. v. 578.* Tartarus ipse Bis patet in præceps tantum, tenditque sub umbras, Quantum ad ethe-

ætherium cæli suspectus Olympum. *&* v. 542. at læva malorum Exercet pœnas, & ad impia Tartara mittit. *Lucret. l. 5. vers.* 1015. lucis egenus Tartarus horrificos eructans faucibus æstus. *Stat. l. 2. silv. 7. v. 116. de Lucano mortuo.* Tu magna sacer & superbus umbra Nescis Tartarum, & procul nocentum Audis verbera. *Virg. 6. Æn. v. 135. & Ovid. 2. Trist. el. 2. v. 22.* Tartara nigra. *Ovid. 10. Met. v. 20.* opaca. *Id. l. 1. v. 115.* tenebrosa. *&* *l. 11. v. 670. & l. 12. v. 525. & 619.* inania. *scil.* quia nulla ibi corpora. *Id. in Ibin, v. 575. & Senec. in Oedip. v. 869.* ima. *Virg. 4. Æn. v. 243.* tristia. *Senec. in Hippol. v. 951.* profunda. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 122.* pigra. ¶ *Pater tartarus* est Pluto. *Valer. Flacc. l. 4. v. 258.* Et patet orantes cæsorum Tartarus umbras ad spectacula pugnæ emittit. *Manil. l. 2. v. 46* tenebris immersum Tartaron atra In lucem de nocte vocant. Ita *leg. Scalig.* alii aliter. ¶ Est hoc nomine etiam fluvius agri Veronensis, cujus meminit *Tacit. 3. Hist. c. 9.* Item unum ex ostiis Padi, alio nomine Philistinæ fossæ; quia prope eas illud flumen in Padum influit. *Plin. l. 3. c. 16. ad fin.* V. Geographos.

TARTESSIACUS, a, um. V. in *Tartessius*.

TARTESSIS, idis, f. Tartessia lactuca, crispissima vertice, & thyrso candida, quam generant Tartessi litore Gades, laudatur a *Colum. l. 10. v. 185. 192. & 570. & l. 11. cap. 3. ante med.* ¶ Scribitur & *Tartesis*.

TARTESSIUS, a, um, ad Tartessum pertinens, extremæ Hispaniæ Bæticæ urbem, in ora freti Herculei, contra Mauritaniam Tingitanam, alio nomine Cartaja: nunc *Tariffa*. *Plin. l. 3. c. 1. & Pompon. Mela l. 2. c. 6. sub fin.* Quare poetice eo condi dicitur sol, cum occidit. *Sil. l. 5. v. 399.* Tartessos stabulanti conscia Phœbo. *Ovid. 14. Met. v. 416.* Presserat occiduus Tartessia litora Phœbus. *Sil. l. 10. v. 538.* anhelantes stagna in Tartessia Phœbus Mersit equos. *& l. 6. v. 2.* Jam Tartessiaco quos solverat æquore Titan, In noctem diffusos, equos jungebat Eois Litoribus. *Id. l. 16. v. 647.* Tartessia tellus. *Colum. l. 10. v. 370.* Et Tartessiacos, Paphiosque revellere thyrsos. *h. e.* lactucam. V. *Tartessis*. ¶ De re impossibili *Claudian. in epist. ad Olybr. v. 15.* Insuem jam condat Hydaspes, Et Tartessiaco, Sol, oriere vado. ¶ Muraenam Tartessiam, *Varro apud Gell. l. 7. c. 16.* docet magni pretii in cœnis fuisse. ¶ Sumitur & pro Hispano. *Sil. l. 3. v. 675.* meoque subibat Germano devexa jugum Tartessia tellus. (adde *l. 15. v. 5.*) *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 101.* Non Tartessiacis illum satiarit arenis Tempestas pretiosa Tagi. *Sidon. carm. 5. v. 286.* Ad Tartessiacum venit Indus aquator Iberum. ¶ Etiam Gadium insula Tartessus dicta est. *Plin. l. 4. c. penult.* ¶ Scribitur etiam e simplici *Tartesiacus*, *Tartesius*, *Tartesus*.

TARTESSUS, & Tartessos, i, f. *Sil. l. 3. v. 399.* Audit Tartessos latis distermina terris. V. vocem praeced.

TARVISANUS, & Tarvisianus, a, um, *Trivigiano*, ad Tarvisium, seu Tarvisium pertinens: quæ est urbs Venetiæ ad Silim fluvium, *Trivigi*, *Treviso*. In veteri Laterculo militum apud *Gruter. pag.* 301. & *Tarvisi* habetur, & *Tarvisio*: sed *Murator. pag.* 528 utrobique edidit *Tarvisii*. In veteri Lap. insculpto A. C. CXLIV. & U. C. DCCCXCVI. apud *eund. Murator. pag.* 318. bis habetur Tarvisium. *In Tom. 2. antiquit. med. ævi ejusd. Murator. pag.* 741. nummus argenteus sub Carolo M. signatus habet *Tarvisio* in aversa parte. *Venant. Fortun. l. 4. de vita S. Martini, v. 681.* Qua mea Tarvisus residet, si molliter intras. *Plin. lib. 3. c. 18.* Fluvius Silis ex montibus Tarvisanis. *Al. leg.* Tarvisianis. *Lapis* apud *Murator. pag.* 1085. *n.* 1. T. Firmius Q. F. Tarvisanus. Alius apud *eund. pag.* 819. *num.* 3. Laurentius miles de numero Tarvisiano. ¶ *Tarvisianus* pro Tarvisianus, ut *Tarvisianum horreum*, legitur apud *Cassiodor. l. 10. ep. 27.*

TARUM, lignum aloes, *Plin. l. 12. c. 20.*

TASCONIUM, ii, n. terra alba, similis argillæ, ex qua catini fiunt, in quibus coquitur aurum. *Plin. l. 33. c. 4.* Catini fiunt ex tasconio. Hæc est terra alba similis argillæ. Neque enim alia afflatum, ignemque, & ardentem materiam tolerat.

TASIS, f. *τάσις*, intensio, intentio, vehementia. Vox græca a *τείνω*, intendo. *Martian. Capell. l. 9. pag.* 318. Est autem intentio, quam dicimus tasin, qua vox permittit ac perseverat.

TAT. V. *Tata*.

TATA, æ, m. pater, vox puerilis, qua illi utuntur, cum patrem vocant, ut mammam appellant matrem. *Varro apud Non. c. 2. n.* 97. Cum cibum ac potionem buas ac papas vocent, & matrem mammam, patrem tatam. ¶ Proprie est nutritor, educator. *Martial. l. 1. epigr. 101.* Mammas atque tatas habet Afra, sed ipsa tatarum Dici, & mammarum maxima mamma potest. *Inscript.* apud *Fabrett. pag.* 142. Saturnino pater, & Phœbus tata fecerunt. Alia apud *Gruter. pag.* 661. *n.* 6. Elpidius Pamphilus Platoni tatæ suo bene merenti fecit. Alia apud *Reines. class. 11. num.* 44. Pater piissimo filio fecit, & Anthus tata. Alia apud *Murator. pag.* 1491. *num.* 6. Primitivo . . . . Herennius Fortunatus tata, & Herennia Rhodine mamma B. M. fecerunt. Adde aliam apud *eund. pag.* 983. *num.* 5. & 15. 13. *v.* 6. ¶ In alia, *pag.* 2157. *n.* 5. dubitat *Murator.* nutritorem ne, an avum significet.

TATÆ! interjectio exsultantis, & joculariter exclamantis. *Plaut. Stich.* 5. 7. 3. *Sag.* Fac tu hoc modo. *Stich.* at tu hoc modo. *Sag.* babæ! *Stich.* tatæ! *Sag.* papæ! *Stich.* pax. V. *At at*. ¶ Item admirantis. *Plaut. Curcul.* 5. 1. 18. Tatæ! ecquis est? ullus est? ecquis aperit hoc ostium? Al. leg. *tat*.

TATIANUS, a, um, ad T. Tatium pertinens, Tatiensis: ut Tatiani latrones, *Fest.* in *Tatium*.

TATIENSES, ium, m. una ex tribus centuriis equitum populi Romani, regnante Romulo, idest Sabini illi, qui T. Tatii regis ductu bellum Romanis propter virginum raptum intulerunt, deinde fœdere percusso domicilium Romam transtulerunt. *Varro l. 4. de L. L. c. 9. Pedian.* in *3. Verr. c. 5. Liv. l. 1. c. 13. extr. Aurel. Vict. de vir. illustr. c. 2.* Hinc *Ovid. 3. Fast. v. 131.* Quin etiam partes totidem Tatiensibus illis, Quosque vocant Ramnes, Luceribusque dedit. Al. ubique leg. *Titienses* a prænomine, non a nomine regis Sabini. ¶ Quod autem *Ascon. Varr.* & alii *Tribus*, non *centurias* appellant, ideo est, quia exceptæ sunt ex primis illis Tribubus, in quas Romulus universum populum diviserat: quas Tribus credi non potest ex solis equitibus constitisse. V. *Tribus*.

TATIES *pro* Tatienses quidam leg. apud *Varron. l. 4. de L. L. c. 9.* ut *Ramnes* pro *Ramnenses*.

TATIUS, a, um, adject. ad Tatium Sabinorum regem pertinens. *Propert. l. 4. eleg. 4. v. 29.* Ignes castrorum, & Tatiæ prætoria turmæ.

TATTÆUS, a, um, *Τατταῖος*, pertinens ad Tattam, ingentem lacum Phrygiæ magnæ, in confinio Pisidiæ & Lycaoniæ: unde Tattæus sal, oculis utilis, laudatur a *Plin. l. 31. c. 7. circa med.*

TATULA, æ, m. Vetus lapis apud *Donium class.* 4. *n.* 65. Aurelio Heraclidæ agitatori factionis Venetæ . . . . . fecit M. Ulpius Apolaustianus tatulæ B. M. *h. e.* nutritori, educatori: & est vox blandientis.

TAU, apud *Auson.* quid sit, V. in *Al.*

TAULANTIUS, a, um. Taulantii populi Illyrici, quorum urbes Dyrrhachium & Apollonia. *Lucan. l. 6. v. 16.* Quemque vocat collem Taulantius incola Petram. *Sil. l. 15. v. 294.* Taulantius incola. Adde *Plin. l. 3. c. 21. sub fin.*

TAURA, æ, f. *vacca sterile*, *στεῖρα*, vacca sterilis. *Varr. l. 2. R. R. c. 5.* Quæ sterilis est vacca, taura appellatur. *Fest.* Tauras vaccas steriles appellabant, ait Verrius, quæ non magis pariant, quam tauri: Sed vero similius fit ex Græco dictas, quia Græci vaccas *ταύρας* appellant. *Colum. l. 6. c. 22.* Et utique tauræ, quæ locum occupant fecundarum, ablegandæ. ¶ Apud *Serv. ad Æn. 2. v. 140.* dicitur *taurea*.

TAUREUS, a, um, *di bue*, *ταύρειος*, taurinus, bubulus. *Ovid. 4. Fast. v. 342.* Et feriunt molles taurea terga manus. *h. e.* tympanum ex corio bubulo. *Virg. 9. Æn. v. 706.* taurea terga. *h. e.* scutum ex eod. corio. ¶ *Taurea*, æ, absolute est flagrum bubulum, lorum. *Juvenal. sat. 6. v. 491.* taurea punit Continuo flexi crimen facinusque capilli. *Tertull. ad Martyr. cap. penult.* Alii inter venatorum taureas scapulis patientissimis inambulaverunt. ¶ Item vacca sterilis, taura. *Serv. ad Æn. 2. vers.* 140. ¶ De Taureis ludis V. *Taurii*.

TAURI, orum, *Ταῦροι*, populi Scythiæ. V. *Tauricus*.

TAURICORNIS, ne, adject. *chi ha le corna di toro*. *Prudent. in Rom. v. 222.* Saltat Tonantem tauricornem ludius. *h. e.* Jovem in taurum versum ad rapiendam Europen.

TAURICUS, a, um, *Ταυρικός*, ad Tauros pertinens, populos Scythiæ Europææ, a quibus dicta est Chersonesus Taurica, nunc *la Crimea*, ubi habitarunt, & Dianæ hospites omnes solebant immolare. *Ovid. 1. ex Ponto, ep. 1. v. 80.* Cultaque Orestæ Taurica terra deæ. *Id. 4. Trist. el. 4. v. 63.* ubi Taurica dira Cæde pharetratæ pascitur ara deæ. *Id. in Ibin, v. 386.* Thoantæ Taurica sacra deæ. V. *Iphigenia*. ¶ De Taurica Chersoneso *Plin. l. 4. c. 12. post med.* ¶ De Tauricis ludis V. *Taurii*.

TAURIFER, ra, rum, *ταυροφόρος*, tauros ferens. *Lucan. l. 2. v. 473.* taurifero ubi se Mevania campis Explicat. *h. e.* in quibus multa pascua sunt alendo bubulo generi. V. *Mevania*.

TAURIFORMIS, me, tauri formam habens, ut Aufidus tauriformis. *Horat. l. 4. od. 14. v. 25.* V. *Aufidus*, & *Cornu*.

TAURIGENUS, a, um, tauro genitus. *Attius* apud *Macrob. l. 6. Saturn. c. 5. sub fin.* Taurigeno semine ortum, an humano.

TAURII, orum, m. *Ταυρίλια*, *Βοώνια*, ludi apud Romanos in Circo Flaminio, in honorem deorum inferorum. *Fest.* Taurii ludi instituti diis inferis ex hac causa videntur. Tarquinio (*superbo*) regnante cum magna incidisset pestilentia in mulieres gravidas, earum fetus infecti sunt ex carne divendita populo taurorum immolatorum. Ob hoc ludi Taurii appellati sunt, & fiunt in Circo Flaminio, ne intra muros evocentur dii inferi. Sed Taurios ludos Varro ait vocari, quod eis ludis discipulus pendens a doctore in crudo corio tauri solitus sit impelli, atque usque eo inibi cogi doceri, quoad consisteret, & solo virtute talorum constaret pedum firmitas. Hæc *Festus*. Eadem fere habet *Servius ad 2. Æn. v. 140.* excepto quod pro *tauris* leg. *taurei*. Meminit etiam *Varro l. 4. de L. L. c. 32.* Ibi quoque (*h. e. in Circo Flaminio*) ludis Tauriis circum metas currunt. Al. leg. *Taureis*, alii *Tauricis*. ¶ *Festus*: Taurium æs, quod in ludos Tauricos consumitur.

TAURILIA, um, n. ludi Romani, iidem qui Taurii. *Liv. l. 39. c. 22.* Per eos dies ludi Taurilia per biduum facti religionis causa. Plerique al. leg. *Taurii*.

TAURINATES, um, Taurini, ut Taurinates campi, *Auct. Paneg. ad Constantin. August. c. 6.*

TAURINUS, a, um, *di bue*, *ταύρειος*, ad tauros seu boves pertinens, bubulus. *Virg. Georg. 4. v. 371.* taurino vultu Eridanus. *Ovid. Fast. 6. v. 197.* taurinæ cornua frontis. *Virg. Æn. 1. vers.* 372. Taurinum tergum. *h. e.* corium bubulum. *Id. 4. Georg. v. 171.* taurinis follibus auras Accipiunt redduntque. *Claudian. de 2. Consul. Stilich. v.* 365. taurina tympana. *Stat. l. 2. Theb. v. 78.* Æraque taurinos sonitu vincentia pulsus. *h. e.* quibus pulsantur tympana ex corio bubulo facta. *Claudian. de hystrice, v. 38.* intendunt taurino viscere nervos. *Plin. l. 28. c. 9. a med.* Taurinum fel. *& c. 17.* fimum,

Li-

Lucret. l. 6. v. 1067. gluten. *Plin. l. 28. c. 16.* sevum. *Id. ibid. c. 9. ad fin.* Taurinus sanguis recens inter venena est. ¶ Est etiam ad Taurinos populos pertinens, qui sunt ad radices Alpium Cottiarum, ubi nunc *il Piemonte, & il Marchesato di Saluzzo:* quorum urbs Taurinum, seu Augusta Taurinorum, *Torino*, prope eum locum, ubi Duria in Padum influit. *Plin. l. 18. c. 16. & l. 3. c. 17.* Hinc *Sil. l. 3. v. 646.* Taurinis ductor statuit tentoria campis.

TAUROBOLIATUS, a, um, particip. deponentis forma a *taurobolior, aris, h. e.* qui taurobolion fecit. *Lamprid. in Heliogab. c. 7.* Matris deum sacra accepit, & tauroboliatus est, ut typum eriperet, & alia sacra, quæ penitus habentur condita. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 309. n. 2. & 3.* Fabiæ Aconiæ Tauroboliatæ Isiacæ. Al. aliter leg. *Ibid. num. 4.* eadem Fabia Aconia dicitur sacrata deæ Cereri.

TAUROBOLIUM, ii, n. ταυροβόλιον, sacrificium taurorum, qui in sacris Matris deum Cybeles immolabantur, quemadmodum Criobolium, sacrificium arietum. Hinc *taurobolium* (vel *tauropolium*: nam & hoc modo legitur in *vet. inscriptionib.*) *facere* apud *Gruter. in Inscript. pag. 30. & 31.* & *taurobolium accipere*, & *percipere. h. e.* in sacris Matris deum initiari. & *taurobolium movere* in alia apud *Donium class. 4. n. 30.* & apud *Murator. pag. 130. n. 5. & 6. h. e.* facere. ¶ Qui taurobolium accipiebat, & consecrandus erat, in scrobem profundam demittebatur. Deinde scrobs ipsa tabulis sternebatur, quæ multis foraminibus pertusæ erant: super has tabulas taurus auratis cornibus immolabatur, cujus sanguis per foramina defluens, oculis, auribus, capite, toto denique corpore a subjecto homine excipiebatur, qui expiari hac ratione dicebatur, iisdemque adeo, ut viginti totos annos purus mundusque esse diceretur. V. *Criobolium*, & *Salmas. in Lamprid. in Heliogab. c. 7. Reines. ad class. 1. Inscript. 40.* & *Prudent. in Rom.* seu περὶ στεφ. *14. a v. 1011.*

TAUROMENITANUS, a, um, ad Tauromenium, Ταυρομένιον, pertinens, quod est oppidum Siciliæ in ora Orientali, cum portu: ubi Charybdis esse dicitur. *Sil. l. 14. v. 230.* Tauromenitana cernunt de sede Charybdim. *Lucan. l. 4. v. 460.* contorti verticis undæ Tauromenitanam vincunt fervore Charybdim. *Plin. l. 2. c. 97. ad fin.* Tauromenitanus euripus sæpius die ac nocte reciprocans. *Id. l. 14. c. 2.* Tauromenitani colles eugeniam (*uvam*) misere. *& c. 6. circa med.* Tauromenitana vina. ¶ *Sidon. carm. 9.* secundam producit, *v. 163.* Vel Tauromenitana quod Charybdis. ¶ Scribitur & *Tauromininum, Taurominitanus*.

TAUROLUS, ii, m. parvus taurus. *Petron. in fragm. Tragur. c. 39. Barm.* Totus cœlus Taurulus fit.

TAURUS, i, m. *toro, bue*, ταῦρος, primo significat marem adultum non castratum in genere bubulo, & vaccarum admissarium. Quas notas habere debeat *Colum. l. 6. c. 20.* docet. *Varro* quoque de his *l. 2. R. R. c. 1. & 5.* item *Plin. l. 8. c. 45.* multa disserunt. *Virg. 3. Georg. v. 212.* tauros procul & in sola relegant Pascua. *Plin. l. 8. c. 45.* Tauris minora, quam bubus cornua. ¶ Item quemcumque bovem. *Horat. l. 3. od. 13. v. 11.* Fessis vomere tauris. *Virg. Georg. 1. v. 64.* terræ pingue solum fortes invertant tauri. ¶ De tauro Perilli, quo usus Phalaridem torquendis reis. *Ovid. l. 1. de art. am. v. 653. & l. 3. Trist. el. 11. a v. 41. Cic. 6. Verr. c. 33. ad fin.* & *Plin. l. 34. c. 8. ad fin.* ¶ Item aviculæ genus. *Plin. l. 10. c. 42.* Est quæ boum mugitus imitetur, in Arelatensi agro taurus appellata, alioqui parva. ¶ Item radicem arboris. *Quintil. l. 8. c. 2. a med.* Taurus animal sit, an mons, an signum in cœlo, an nomen hominis, an radix arboris, nisi distinctum, non intelligitur. ¶ Item genus scarabæi terrestris. *Plin. l. 30. c. 5.* Tauri vocantur scarabæi terrestres, ricino similes: nomen corniculæ dedere. alii pediculos terræ vocant. Ab his, terram egestam illinunt strumis. ¶ Item partem eam in corpore animalis, quæ est inter podicem & scrotum, græce ὄῤῥον: vel ipsum αἰδοῖον τῶ ἀνδρὸς vel quadrupedis. *Festus in Solitaurilia.* Harum hostiarum omnium inviolati sunt tauri: quæ pars scilicet cæditur in castratione. *Diomed. l. 2. pag. 444. Putsch.* Cum dicimus taurum, nec scias, utrum de armento, an obscœnam corporis partem, an montem, qui est in Cilicia. an qui est in sideribus, taurum dicamus. *Petron. in Satyr. c. 25.* Hinc puto proverbium natum illud, ut dicatur, Posse taurum tollere, qui vitulum tulerit. *Quintil. l. 1. c. 9. (al. 13.)* Milo quem vitulum assueverat ferre, taurum tulit. ¶ Item montem Asiæ maximum, qui a Lycia usque ad extremos Seres perductus, pater multorum montium in Boream & Austrum vergentium, quos veluti ramos emittit. Describitur a *Plin. l. 5. c. 27.* & a *Solin. c. 38. (al. 31.) a med.* ¶ Denique cœleste Signum inter Arietem & Geminos. In fabulis est ille, sub cujus specie Jupiter Europam rapuit, & ea Phœnice in Cretam transvexit: vel illa, in cujus formam Io fuit conversa. In ejus cauda sunt septem stellæ, quas appellant Vergilias, & Plejades, ut *Plin. l. 2. c. 41. extr.* docet: in fronte totidem, quas Suculas Latine, Hyades Græce. *Hygin. Poet. Astron. l. 2. c. 21. & l. 3. c. 20. Virg. 1. Georg. v. 217.* Candidus auratis aperit cum cornibus annum Taurus, & averso cedens Canis occidit astro. V. quæ in hunc loc. scripsit *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 18. a med.* ¶ *Taurus draconem genuit, & taurum draco*, Tarentinus notusque senarius, græce refertur a *Jul. Firmic. de err. prof. Relig. c. 27.* & *Clement. Alex. in* Προτρεπτικῷ. *p. m. 11.* Ταῦρος πατὴρ δράκοντος, ἢ πατὴρ δράκων. V. *Sabazius*.

TAUTOLOGIA, æ, f. ταυτολογία, græce est ejusdem rei eloquium, ejusdem sententiæ per alia atque alia verba repetitio: figura apud Poetas frequens, qua res eadem multis verbis idem significantibus explicatur. Hujusmodi est illa apud *Virg. 1. Æn. v. 550.* Quem si fata virum servant, si vescitur aura Ætheria, neque adhuc crudelibus occubat umbris. & *Silii l. 6. v. 208.* Usque erat in pugnas, & Martem, & prælia, & hostem Igneus, & magna audendi flagrabat amore. *& l. 7. v. 249.* jam vos aciem, & prælia, & hostem Poscitis. Adde *l. 14. v. 613.* Vult *Charis. l. 4. pag. 240.* ταυτολογίαν esse, si quis dicat *egomet ipse*, cum sufficeret *ego*. Adde *Diomed. l. 2. pag. 445.* ¶ Vox græca est a ταυτό, idem, & λέγω, dico: & græce adhibenda. *Quintil. l. 8. c. 3. a med.*

TAX, τάξ, vox fictitia, strepitum verberum exprimit. *Plaut. Pers. 2. 3. 12.* Tax, tax tergo meo erit. non curo.

TAXA, æ, f. lauri quædam species, topiario operi idonea, excrescente in medio folio parvulo veluti lacinia folii. *Plin. c. ult. l. 15.* ¶ Pro taxatione quidam afferunt duo loca *Digestorum, l. 31. leg. 42. extr. & l. 38. tit. 3. leg. 6.* sed ibi legitur *taxatio*.

TAXATIO, onis, f. *tassagione, tassa, stima, prezzo*, τίμημα, actus taxandi, æstimatio, pretium. *Senec. l. 3. de benef. c. 10.* Intra pecuniam versabitur taxatio. *Plin. l. 13. c. 15.* Mensa citrea HS. XIV. permutata, latifundii taxatione, si quis prædia tanti mercari malit. *Id. lib. 9. c. 35. ad fin.* Illa, corollarium id esse, & consumpturam eam cœnam taxationem confirmans. *Id. l. 37. c. 3. circa med.* Taxatio (*succini*) in deliciis tanta, ut hominis quamvis parva effigies, vivorum hominum vigentiumque pretia superet. *Id. sub fin. cap. 12. l. 7.* Hoc super omnem taxationem est. *non ha prezzo.* Adde *Quintil. declam. 3. c. 4.* ¶ In contractibus, testamentis, aliisque negotiis est clausula restringens & contrahens rem, de qua agitur: & perscribens ac determinans, quatenus vim habere debeat. *Modestin. Dig. l. 31. leg. 42. in fin.* Hic enim taxationis loco habendum est, quidquid ad te pervenit. *Julian. l. 33. tit. 6. leg. 3.* Quasi taxationis vicem obtinent hæc verba: *quod natum erit.*

TAXATOR, oris, m. qui aliquem maledictis tangit. *Fest. in Taxat:* Scenici, taxatores dicuntur, quod alter alterum maledictis tangit.

TAXATUS, a, um, nom. particip. *tassato, stimato. Sueton. in Calig. c. 38.* Cognoscebat de talibus causis, taxato prius modo summæ. *Plin. l. 10. c. 51.* Æsopi tragici histrionis patina HS. centum taxata, in qua posuit aves cantu aliquo, aut humano sermone vocales. *Id. l. 6. cap. 22.* Ad nostrarum navium cursus septem dierum intervallum taxatum. *Flor. l. 1. cap. 12. a med.* Tum primum hiematum sub pellibus: taxata stipendia hiberna.

TAXEA, æ, f. *lardo*, laridum apud Gallos. *Afran.* apud *Isidor. l. 20. c. 2.* In rosa Gallum saginatum, pingui pastum taxea.

TAXEOTA, æ, m. ταξεώτης, in ordine aliquo constitutus. *Imp. Justinian. l. 1. Cod. tit. 3. leg. 33.* Sancimus, neminem omnino neque curialem, neque taxeotam, Episcopum aut Presbyterum de cetero fieri. Quidam intellig. apparitorem Præsidis.

TAXEUS, a, um, qui est a taxo arbore, ut Taxea silva, *Stat. l. 3. silv. ult. v. 29.*

TAXICUS, a, um, ad taxum arborem pertinens, ut *taxica venena*, quæ quidam eadem fuisse putarunt, quæ nunc *toxica*, teste *Plin. l. 16. c. 10. in fin.*

TAXILLUS, li, m. idem ac talus, apud Vet. unde nomen *talus* per syncopen factum est. *Cic. in Orat. c. 45.* Axilla, ala factus est fuga litteræ vastioris. Quam litteram etiam e maxillis, & taxillis, & vexillo, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis evellit. *Pompon.* apud *Priscian. l. 3. pag. 613. Putsch.* Interim, dum contemplor orcam, taxillos perdidi. Adde *Vitruv. l. 10. c. 13.*

TAXIM, adverb. *pian piano, bel bello, a poco a poco*, sensim, leniter, leniter, pedetentim: a *tago*: quasi sensim tangendo. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 234.* Novus maritus tacitulus taxim uxoris solvebat cingulum. *Pompon. ibid. c. 2. n. 840.* Clandestino tacitus taxim prospectavi periculum. *Lucil. ibid. n. 771.* Simavit taxim ad nares, delphinus ut olim. *Varro ibid. c. 17. n. 3.* Hanc eandem voluptatem tacitus taxim consequi lapatio & ptisana possum. ¶ *Taxim* verbum V. in *Tago*.

TAXO, as, avi, atum, a. 1. frequentativ. a *tago*, pro *tango*, ut *vexo* a *veho*. *Gell. l. 2. c. 6.* & *Macrob. l. 6. Saturn. c. 7.* Taxare pressius crebriusque est, quam tangere, unde procul dubio id inclinatum est. *Festus:* Taxat, & taxatio a verbo tango dicuntur. ¶ Metaphorice est notare, reprehendere, *tacciare, biasimare*: quasi verbis crebro ferire, dictis pungere. *Sueton. in Aug. c. 4.* Cassius Parmensis quadam epistola, non tantum ut pistoris, sed etiam ut nummularii nepotem, sic taxat Augustum: Materna tibi farina, &c. *Plin. lib. & c. 13.* In piris taxatur superbia cognomine. *h. e.* quædam pira *superba* appellantur, ut est apud *Colum. l. 5. c. 10. a med.* quia parva sunt, sed ocyssima omnium, inquit *Plin. loc. cit.* ¶ Item pretium alicui rei constituere, æstimare, *tassare, stimare, assegnare e determinare il prezzo*: vel quia ad æstimandum ponderandumque crebro tactu ac tractatu opus est: vel quia Græci quoque dicunt τιμᾶν τιμήν. *Plin. l. 33. c. 5. circa med.* Chrysocolla aspera taxatur in libras denariis septem; media denariis quinis; attrita denariis tribus. *Id. l. 35. cap. 11. ante med.* Talentum Atticum denar. sex millib. taxat Varro. *Sueton. in Aug. c. 41.* Senatorum censum ampliavit, ac pro octingentorum millium summa duodecies HS. taxavit. ¶ Dicitur & de aliis rebus. *Plin. lib. 6. c. 33.* Agrippa hoc intervallum XL. passuum mill. taxat. *& c. 28.* Timosthenes totum sinum quatridui navigatione in longitudinem taxavit, bidui in latitudinem. ¶ Translate *Senec. ep. 24.* Quodcumque illud est malum, tecum ipse metire, ac timorem tuum taxa. *Id. de consol. ad Marc. c. 9.* Tanti quodque malum est, quanti illud taxavimus.

TAXUS, xi, f. σμῖλαξ, arbor abieti similis, baccasque ferens, quibus letale venenum inest, præcipue in Hispania, Corsica, & Arcadia. *Virg. 9. Ecl. v. 30.* Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos. *Plin. l. 16. c. 10.* Similis his (*abieti sc. & piceæ*) etiamnum aspectu

ctu est, nequid prætereatur, taxus, minus virens, gracilisque, & tristis, ac dira, nullo succo, ex omnibus sola baccifera. Mas noxio fructu. Lethale quippe baccis, in Hispania præcipue, venenum inest. Vasa etiam viatoria ex ea vinis in Gallia facta, mortifera fuisse compertum est. Hanc Sextius smilacem a Græcia vocari dixit, & esse in Arcadia tam præsentia veneni, ut qui obdormiant sub ea, cibumve capiant, moriantur. Sunt, qui & taxica hinc appellata dicant venena, quæ nunc toxica dicimus, quibus sagittæ tinguntur. Repertum innoxiam fieri, si in ipsam arborem clavus æreus adigatur. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 30. extr.* Taxo, cujus magna in Gallia Germaniaque copia est, se exanimavit. Adde *Nemesian. Ecl. 4. v. 52.* ¶ Ob noxiam vim inter ferales habetur, ideoque Inferis tribuitur. *Sil. l. 13. v. 595.* Vasta comas, nemorosaque brachia fundit Taxus, Cocyti rigua frondosior umbra. *Lucan. l. 6. v. 645. de Dite.* Phœbo non pervia taxus opacat. Adde *l. 3. v. 419.* & *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 386.* ¶ Per synecdochen ponitur pro hasta. *Sil. l. 13. v. 210.* Letum triste ferens auras secat Itala taxus.

TAYGETA, æ, & Taygete, es, f. Ταϋγέτη, filia Atlantis & Pleiones, una ex Pleiadibus. *Virg. 4. Georg. v. 232.* Taygete simul os terris ostendit honestum Plias, & Oceani spretos pede reppulit amnes. Adde *Ovid. 3. Met. v. 595.* & *Fast. 4. v. 174.*

TAYGETUS, i, m. & Taygeta, orum, n. mons Laconicæ, apud Eurotam fl. & Spartam urbem, Amyclis imminens, unde *Amyclæus* dicitur: non ille quidem admodum magnus, sed tamen excelsus & erectus, sacer Libero Patri, ut tradit *Servius in 2. Georg. v. 487.* item Castori & Polluci, qui in ejus radicibus nati dicuntur, quod & *Homerus* asserit in Hymnis. *Virg. loc. cit.* ubi campi, Sperchiusque, & virginibus bacchata Lacænis Taygeta. *Claudian. de B. Get. v. 193.* Culmina Taygeti trepidæ vidistis Amyclæ. *Lucan. l. 5. v. 51.* Gelidique inculta juventus Taygeti. ¶ Hujus montis bona pars cum terræ motu corruisset, Spartam oppressit. *Cic. de Divin. c. 50.* & *Plin. l. 2. c. 79.*

T E

TE, σὲ, quartus & sextus casus pronominis *Tu*. Item adjectio syllabica per se nihil significans, apposita vocibus *tu* & *te* vim addens, ut *tute fecisti*, tu ipse per te, & non alius. *Enn.* apud *Isid. l. 1. Orig. c. 35.* O Tite, tute, Tati tibi tanta, tyranne, tulisti. *Id.* apud *Non. c. 7. n. 9.* Bene mones: tute ipse cunctato. *Cic. Fam. 1. ep. 8.* Ut tute mihi præcepisti. *Id. Attic. lib. 12. ep. 18. sub fin.* Tute scis. *Plaut. Epid. 1. 1. 76.* Nisi quid tibi in tete auxilii est, absumptus es. *Lucret.* addit *met. l. 1. v. 102.* & *l. 4. v. 913.*

TEANENSES, ium, populi Teani, quod duplex hoc nomine, unum in Campania, cognomento Sidicinum; alterum in Apulia, cognomento Apulum. Teanenses memorantur in veterib. Lapidib. apud *Gruter. pag. 381. n. 1.* & *pag. 389. n. ..*

TEATINUS, a, um, ad Teate pertinens, ut Teatini Marrucinorum apud *Plin. l. 3. c. 12.* Ibi Aternus amnis. *Sil. l. 17. v. 454.* cui nobile nomen, clarumque Teate ferebat. Adde *lib. 8. v. 522.* Sunt qui scrib. *Theate*, *Theatinus*.

TEBA, æ, f. *collina*, *colle*, collis. *Varr. l. 3. R. R. cap. 1. a med.* Nam lingua prisca & in Græcia Æoles Bœotii sine afflatu vocant colles, tebas: & in Sabinis, quo e Græcia venerunt Pelasgi, etiam nunc ita dicunt. cujus vestigium in agro Sabino, via Salaria, non longe a Reate, milliarius clivus appellatur Thebæ. Hæc *Varro*, cui se hac in re minime credere profitetur *Jos. Scalig.*

TECHNA, æ, f. *arte*, *artifizio*, *furberia*, τέχνη, græca vox est, quam latine artem, seu artificium interpretari possumus. Utuntur hac voce & Latini, sed fere in deteriorem partem, pro dolo, astutia, impostura, fraude, sive fallacia. *Terent. Heaut. 3. 1. 62.* Falli te sinas technis per servulum. *Plaut. Mostell. 2. 1. 23.* Metuo, ne technæ meæ, perpetuo perierint. *Id. Bacch. 3. 2. 8.* Technam de auro adversum meum fecit patrem.

TECHNICUS, a, um, τεχνικὸς, artificiosus. *Quintil. l. 2. c. 13. sub fin.* Et velut decretis technicorum tutos putent. *h. e.* eorum, qui omnino artem sequuntur.

TECHNOPÆGNIUM, ii, n. τεχνοπαίγνιον, ludus artificiosus: a τέχνη, ars, & παίγνιον, ludus. *Ausonius* hoc nomine inscripsit carmen suum, quod est *Edyll. 12.* in cujus præfatione ad Pacatum Proconf. Technopægnion, inquit, nomen dedi, ne aut ludum laboranti, aut artem crederes defuisse ludenti. Continet autem illud carmen versus monosyllaba finitos, & interdum etiam inceptos, omnesque multa arte compositos.

TECOLITHOS, i, τηκόλιθος, lapis, qui & spongia dicitur, & invenitur in spongiis, vim habens medendi vesicæ, & rumpendi calculos, si in vino bibatur: unde ei nomen a λίθος, lapis, & τήκω, liquefacio, consumo. *Plin. l. 36. c. 19. sub fin.* ¶ Est alius hoc nomine nuclei olivæ similis, eandem contra calculos vim habens. *Id. lib. 37. c. 10. sub fin.* & *Solin. cap. 37. (al. 50.) a med.*

TECTE, *copertamente*, *occultamente*, κρυφίως, occulte, latenter: cui contrarium est *aperte*. *Cic. Attic. l. 1. ep. 14. ante med.* Et tamen ab illo aperte, tecte quidquid est datum, libenter accepi. *Planc. ad Coss. l. 8. Fam. ep. 8.* Furnio plura verbo, quam scriptura mandata dedimus, ut & tectius ad vos perferrentur, & nos essemus tutiores. *Cic. Fam. 9. ep. 22. ante med.* Quod tu appelles suo nomine, ille tectius penem. *Tibull. l. 4. carm. 5. v. 17.* & *Ovid. l. 1. de art. am. v. 276.* Optat idem juvenis, quod nos, sed tectius optat. ¶ Item caute, tute, *sicuramente*. *Cic. in Orat. c. 68. ad fin.* Oratio nec plagam gravem facit, nisi petitio fuit apta; nec satis tecte declinat impetum, nisi etiam in cedendo, quid deceat, intelligit.

TECTONICUS, a, um, ad ædificia, vel ad ædificandum pertinens, a græco τέκτων, fabricans. *Auson. in Mosell. v. 298.* Quis potis innumeros cultus, habitusque locorum Pandere, tectonicas per singula prædia formas. *i disegni delle fabbriche.*

TECTOR, oris, m. qui tegit: & præcipue qui parietes opere tectorio perficit, *chi intonaca*, *e incrosta le pareti*, κονιατής. *Varr. l. 3. R. R. c. 2. circa med.* Villa tua, quam neque pictor, neque tector vidit unquam. *Vitruv. l. 7. c. 3. ad fin.* Græcorum vero tectores, mortario collocato, arena & calce ibi confusa, &c. *Frontin. de aquaduct. artic. 117.* recenset varios opifices aquæductibus inservientes, villicos, castellarios, circitores, silicarios, tectores, aliosque opifices. Adde Inscript. vet. apud *Gruter. pag. 642. n. 10.* ¶ Tres alias Inscriptiones habet *Gudius*, ex quarum 2. & 3. apparet, *tectorum* corpus fuisse, & in castris quoque locum habuisse. Prima est *pag. 17. n. 2.* M. Claudius M. L. Organius Sacerdos Bonæ deæ & Sacerdos corp. Lutor. & Tector. Altera *pag. 149. n. 5.* A. Anicius Q. F. Felix V. C. Tector Pratosianor. D. D. Tertia *pag. 163. n. 4.* C. Domitius D. F. Bassus Coh. III. Leg. III. Italicæ Præfect. Mil. & Fabror. Tector. (in impressis est *Rector.* errore operarum.) *Gravius in not. ad Cicer. pro Planc. c. 25.* sibi ait non liquere, quem usum in castris tectores habuerint: fortasse in machinis bellicis operam posuisse.

TECTORIŎLUM, ii, n. parvum tectorium. *Cic. l. 9. Fam. ep. 22.* Bella tectoriola: dic ergo etiam pavimenta isto modo: non potes.

TECTORIUM, ii, n. *intonico*, *intonicato*, *intonacatura*, κονίαμα, quidquid parieti exstructo, vel pavimento inducitur, tum firmitatis, tum ornatus causa, sive pura calce, aut gypso; sive arena calce mixta; sive marmore tuso & calce. hæc enim omnia *tectorii* nomina significantur. Primum vocatur, *albarium opus*, secundum *arenatum*, tertium *marmoratum*. de quibus agit *Vitruv. l. 7. c. 2.* & *3.* &c. *Cic. Verr. 3. c. 55. sub fin.* Columna, ex qua tantum tectorium vetus delitum sit, & novum inductum. (*Priscian. l. 18. pag. 1151. Putsch.* legit *dejectum sit*: alii *deletum*.) *Id. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 1.* Totum in eo est (quod mihi erit curæ) tectorium ut concinnum sit. *Varr. lib. 3. R. R. c. 8.* Parietes ac camaræ munitæ tectorio. *Senec. ep. 86. ante med.* Balnea obscura, & gregali tectorio inducta. *Colum. l. 8. c. 15. a med.* Cubilia lapide fabricata, & expolita tectoriis. *Vitruv. l. 5. c. 10. a med.* Inferior pars, quæ ad pavimentum spectat, primum testa cum calce trulissetur, deinde opere albario, sive tectorio poliatur. *Id. l. 7. c. 3. ante med.* Quo fundatior erit ex arenato directura, eo firmior erit ad vetustatem soliditas tectorii. *Plin. l. 35. c. 16. a med.* Chia terra lacte diluta tectoriorum albaria interpolantur. & *l. 36. c. 23. circa med.* Tectorium nisi ter arenato, & bis marmorato inductum est, non satis splendoris habet. & *paulo sup.* Tectoria rimæ fœdant. *Ulpian. Dig. l. 15. tit. 3. leg. 3. ante med.* Domum exornare tectoriis. *di stucchi*. & *Nerat. l. 7. tit. 1. leg. 44.* Novum tectorium parietibus, qui rudes fuissent, imponere non potest. *Juvenal.* lepide *tectorium* appellat fucum, quo mulieres faciem illinunt, *sat. 6. v. 466.* Tandem aperit vultum, & tectoria prima reponit. *belletto*. ¶ Ipsa quoque materia, ex qua tectorium fit, *tectorium* dicitur. *Plin. l. 30. c. 6. a med.* Pecudis lienem tectorio includere in pariete. *h. e.* calce, vel gypso, vel denique luto, innuit *Harduin.* & *l. 36. c. 23.* [illegible] ¶ Translate *Pers. sat. 5. v. 24.* dignoscere cautus, Quid solidum crepet, & pictæ tectoria linguæ. *h. e.* sermonem auditu solidum, & verba simulata tegentia fraudem & animum subdolum. *Augustin. epist. 1. (al. 132.) ad Volusian.* Sanctarum litterarum studium solida res est, nec ullo linguæ tectorio inane aliquid ac pendulum crepitat. *h. e.* eloquentia inani & fucatis verbis sine rerum aut sententiarum pondere. ¶ Apud *Caton.* est operimentum, *coverta*, *coperta*, puta stragulum, cento, quo quippiam tegitur: *cap. 11. R. R.* Opercula doliorum & tectoria priva.

TECTORIUS, a, um, ad tegendum pertinens. *Tectorium opus*, quo teguntur parietes, *intonacatura*, κονίαμα, V. vocem præced. *Cic. 2. de Legib. c. penult.* Sepulcrum tectorio opere exornare. *Varr. l. 1. R. R. c. 57.* Granarii parietes & solum opere tectorio loricandi. *Plaut. Mil. 2. 2. 18.* Peniculus tectorius. *pennello da imbiancare*. quem *Plin.* quoque appellat *l. 35. c. 17. a med.* penicillum tectorium. *Id. l. 35. c. 6. a med.* Atramentum tectorium glutino admixto, sole perficitur. ¶ Apud *Plaut.* al. leg. *panicula tectoria*, *h. e.* comam lanosam arundinum, quibus ruri casæ integi solent.

TECTŬLUM, ii, n. parvum tectum, parva domus. *Hieronym. epist. 47. ad matr. & fil. a med.* Ne maledici homines sub uno tectulo vos manentes, lectulum quoque criminentur habere communem.

TECTUM, ti, n. *coperto della casa*, *tetto*, ὄροφος, pars domus superior, qua ceteræ teguntur. *Cic. Q. Fr. lib. 3. ep. 1. cap. 4. sub fin.* Absolutum offendi in ædibus tuis tectum. *Lucret. lib. 2. v. 191.* cum subsiliunt ignes ad tecta domorum. *Plaut. Rud. prol. v. 78.* Deturbavit ventus villæ tectum ac tegulas. ¶ Per synecdochen est ipsa domus, *casa*, *abitazione*, *albergo*. *Cic. Attic. l. 5. ep. 16. a med.* Multis locis ne tectum quidem accipio, & in tabernaculo maneo plerumque. *Id. pro Rosc. Com. c. 12.* Tum erat ager incultus sine tecto: nunc, est cultissimus cum optima villa. *Id. Verr. 7. c. 40. a med.* Ita vivebat iste bonus imperator hibernis mensibus, ut eum non facile, non modo extra tectum, sed ne extra lectum quidem quisquam videret. *Id. in fin. Catil. 3.* Vos, Quirites, in vestra tecta discedite. *Id. Agrar. 2. c. 33. a med.* Recipero ali-

aliquem tectis ac sedibus suis. Liv. l. 1. c. 15. de tectis mœnibusque demittere. & v. 9. Cum frequentem tectis urbem vidissent. Virg. 4. Æn. v. 402. ingentem formicæ farris acervum populant, tectoque reponunt. Id. 2. Æn. v. 632. tectis juvenes succedite nostris. Ovid. 5. Met. v. 287. claudit sua tecta Pyreneus. & l. 12. v. 417. intrare. & l. 14. v. 350. subire. & l. 8. v. 549. succede meis, ait, inclyte, tectis. & l. 9. v. 148. excedere. Id. Heroid. ep. 1. v. 109. inimicos pellere. Id. Met. 3. v. 697. claudere aliquem in tectis solidis. h. e. in carcere. Id. 2. de art. am. v. 361. Iidem sub tectis hospes & uxor erant.

TECTURA, æ, f. tectorium, crusta calcis, marmoris contusi, aut alterius materiæ, quæ parietibus superinducitur. Pallad. l. 1. tit. 13. Parietum tectura sic fiet fortis, & nitida. Id. ibid. tit. 17. In quocumque loco pavimenti, vel parietis tectura succumbat.

TECTUS, a, um, coperto, κεκαλυμμένος, opertus, contectus, intectus: a tego. Cic. 2. de nat. Deor. c. 47. Bestiæ aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ. & c. 60. Ut tecti, ut vestiti esse possimus. Horat. l. 2. sat. 2. v. 40. tectus vagina ensis. Martial. l. 3. epigr. 14. cucullo caput tectus Nannejus. Ovid. Met. 12. v. 291. prima tectus lanugine mala. & vers. 212. totum tectum arboribus. Id. 4. Trist. el. 2. v. 41. Rhenus viridi mole tectus ab ulva. Id. 2. ex Pont. ep. 10. v. 28. Nymphe tecta sub aqua æquorea. Id. Fast. 2. v. 66. congestis tectus in cumulis. Lucan. l. 3. v. 6. montis cacumen tectum nubibus. Id. l. 7. v. 393. urbium ruinæ tectæ pulvere. Petron. in Satyr. c. 109. Per antennam pelagiæ consederant volucres, quas textis arundinibus peritus artifex tetigit. h. e. occulta immissis. (Val. Flacc. lib. 6. v. 262. manu tacita cui plurima crevit arundo.) Cæs. l. 1. B. Civ. c. 15. Milites cetera ut finistet navi tectus, quæcumque usui sunt, sine periculo supportat. ¶ Tectæ dicuntur oves Tarentinæ (quæ & Græcæ) quia cum mollissimam lanam ferrent, pellibus contectæ pascebantur, ne vellera aut conspurcarentur, aut dumis adhærescerent. Varr. l. 2. R. R. c. ult. circa med. Colum. l. 7. c. 2. & Plin. l. 8. c. 27. extr. ¶ Tecta via quænam fuerit disquirunt Eruditi, neque adhuc comperti quicquam est. Multa hac de re Burmann. ad Ovid. 6. Fast. v. 192. V. Rectus. ¶ Tectæ naves, constratæ: quibus opponuntur apertæ. Liv. l. 36. c. 43. Centum quinquaginta tectis navibus, apertis ferme quinquaginta profecti. Adde l. 31. c. 46. Etiam Cæs. l. 3. B. Civ. cap. 100. tectas instratasque scaphas memorat. ¶ Translate est occultus, obscurus, secretus. Cic. Fam. 9. ep. 22. Totus est sermo verbis tectus, re impudentior. & ibid. sub fin. Tectis verbis ea ad te scripsi, quæ apertissimis agunt Stoici. Id. pro Rosc. Amer. c. 36. sub fin. Paulo occultior atque tectior vestra ista cupiditas esset. Ovid. de remed. Amor. v. 619. tectus amor. Cic. 2. de Fin. c. 17. Qui occultus & tectus dicitur, tantum abest ut se indicet, &c. ¶ Item cautus, guardingo, cauto. Cic. 2. de Orat. c. 73. Unum te in dicendo mihi videri tectissimum: propriumque hoc esse laudis tuæ, nihil a te unquam esse dictum, quod obesset ei, pro quo diceres. Al. aliter leg. Id. pro Dejot. c. 6. Quis consideratior illo? quis tectior? quis prudentior? Al. aliter leg. Id. pro Rosc. Amer. cap. 40. Tecti ad alienos esse possumus: intimi multa apertiora videant, necesse est. ¶ Item protectus, defensus, tutus. Cic. 1. de Orat. c. 59. sub fin. Nostri clarissimorum hominum auctoritate leges & jura tecta esse voluerunt. Nep. in Pelop. c. ult. Legationis jure satis tectum se arbitrabatur. Cic. pro leg. [illegible] innocentiæ tecti pellemus. ¶ Item celatus. Terent. Heaut. 3. 3. 27. Te obsecramus, uti adversa ejus per te tecta taciteque apud omnes sint.

TECUM. V. Tu.

TEDA. V. Tæda.

TEDIGNILOQUIDES, vox ficta joculariter a Plaut. Pers. 4. 6. 22. h. e. te digne loquens.

TEGEA, æ, & Tegee, es, f. Τεγέα, oppidum Arcadiæ in Peloponneso. Plin. l. 4. c. 6. Apud Serv. ad Æn. 5. v. 299. est Tegeum, a Tegeo Arcadiæ filio. ¶ Ponitur & pro ipsa Arcadia. Stat. Theb. 11. v. 177. me Tegee regem indefessa [illegible] Orbaque Parrhasiis ululat mihi mater in antris. h. e. Arcadia poscit me Parthenopæum filium regis sui: cujus mater Atalanta. Adde Claudian. de B. Get. v. 576.

TEGEATICUS, a, um, Tegeæus. Stat. l. 1. silv. 2. v. 18. Et de Mænalia volucer Tegeaticus umbra. h. e. Mercurius in Arcadia natus. Sic l. 5. silv. 1. v. 102. Nuntiat a celsis alea Tegeaticus astris.

TEGEATIS, idis, f. Tegeatica. Sil. l. 13. v. 329. de Pane deo Arcadia. Dextera lascivit cæsa Tegeatide capra. Stat. 9. Theb. v. 570. [illegible] sagittiferi mater Tegeatis ephebi. h. e. Atalanta mater Parthenopæi.

TEGEEUS, a, um, Τεγεαῖος, ad Tegeam, vel Tegeum Arcadiæ oppidum pertinens: & ponitur pro Arcadico. Virg. 1. Georg. v. 17. (& Propert. l. 3. el. 2. v. 30.) Pan ovium custos, tua si tibi Mænala curæ, Adsis o Tegeæe favens. Id. 5. Æn. v. 299. Alter ab Arcadio Tegeææ sanguine gentis. Al. leg. Tegeæo de sanguine. Id. 8. Æn. v. 459. de Evandro. Tum lateri atque humeris Tegeæam subligat ensem. Ovid. 2. de art. am. v. 33. & 2. Fast. v. 167. Tegeæa virgo. h. e. Callisto filia Lycaonis Arcadiæ regis, in ursam versa, & facta sidus, quod Ursam majorem, & Plaustrum vocant. Id. 8. Met. v. 317. & 380. nemorisque decus Tegeæa Lycæi. h. e. Atalanta in Scyro urbe Arcadiæ nata. Id. Heroid. ep. 9. v. 87. Tegeæus aper. h. e. qui fuit in Erymantho Arcadiæ monte. Id. 1. Fast. v. 627. Tegeæa parens. h. e. Carmenta Evandri Arcadii mater: quæ dicitur 6. Fast. v. 531. Tegeæa sacerdos. Id. l. 1. Fast. v. 545. Tegeæa domus. h. e. Evandri. Stat. lib. 2. silv. 3. v. 4. volucer Tegeæus. h. e. Mercurius Arcas. Sic Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 89. Atlantis Tegeæa nepos. Val. Flacc. lib. 2. v. 375. Tegeæum limen. h. e. Arcadia. ¶ Sunt qui scribunt Tegeeus.

TEGES, etis, f. stuoja, ψιάθιον, ψίαθος, stragulum genus, quam & stoream appellant, ex ulva, sive scirpo, aut spartio, in lodicis similitudinem, quo viliores utuntur: a tego. Varr. de R. R. l. 1. c. 22. Quæ fiunt de cannabi, lino, junco, palma, scirpo, ut funes, restes, tegetes. Martial. l. 11. epigr. 33. Nec toga, nec focus est, nec tritus cimice lectus, Nec tibi de bibula sarta palude teges. & epigr. 57. Et teges, & cimex, & nudi sponda grabati. Plin. l. 21. cap. 18. Similia percipit & de junco, quem mariscum appellant, ad texendas tegetes. Colum. lib. 3. c. 3. a med. Sub ortum Caniculæ palmeis tegetibus vineas adumbrabat. Id. l. 12. c. 52. Cannea tegete, quibus oliva excipitur. Juvenal. sat. 6. v. 117. Ausa Palatino tegetem præferre cubili. h. e. vilem lodicem meretriciam. Id. sat. 7. v. 221. Institor hibernæ tegetis. Martial. l. 6. epigr. 39. Filii in grabatis tegetibusque concepti.

TEGETICULA, æ, f. ψιαθίδιον, parva teges. Varr. l. 3. R. R. c. 8. Sed pro columbariis in pariete mutulos, aut palos in ordinem, supra quos tegeticulæ cannabinæ sint impositæ. Id. l. 2. c. ult. a med. Diligentiores tegeticulis subjectis oves tondere solent, ne flocci intereant. Martial. l. 9. epigr. 94. Dat tibi securos vilis tegeticula somnos. Al. leg. lecticula.

TEGEUS. V. Tegeæus.

TEGILE, is, n. tegmen, velamen. Apul. l. 9. Metam. Exiguo tegili tantummodo pubem injecit. Al. leg. tegillo.

TEGILLUM, i, n. καλυμμάτιον, parvum tegmen, & speciatim cucullus, vel petasus e scirpis factus, vestis vilis, & plebeja, ut e Festo, ac Nonio constat: diminut. a tegulum, quod a tectum, quæ vestem signat, ut a rica, quod itidem vestis genus, ricilla. Fest. Tegillum, cucullionculum ex scirpo factum. Plaut. Rud. 2. 7. 18. Tegillum eccillud mihi unum arescit: id, si vis, dabo. Varro apud Non. c. 2. n. 846. In aere volitans milvius, aquam e nubibus tortam indicat fore, ut tegillum pastor sibi sumat.

TEGIMEN, & Tegumen, inis, n. tegumentum, tegmen. In MSS. multorum Auctorum, passim promiscue inveniuntur, ut apud Liv. l. 4. c. 39. Virg. 3. Æn. v. 594. Ovid. de art. am. v. 122. Senec. in Herc. Fur. v. 1031. Sil. l. 1. v. 402. &c. Utrumque enim probe dicitur. Videtur tamen tegimen usitatius esse, & Criticis magis placere: tegumen magis antiquitatem sapere, quod adnotavit Pier. ad Virg. loc. cit. Neque soli Poetæ his usi, sed & prosæ Scriptores. Senec. l. 6. Quæst. nat. c. 25. Pecietes, quibus fuctus omne tegimen cavi. Colum. l. 7. c. 4. circa med. Semper omni surculo ruboque vacantibus ovem Græcam pascere meminerimus, ne & lana carpatur, & tegumen. Al. leg. tegumenta. Id. lib. 7. c. 8. a med. Vestem manicas, tegumina recognoscat. Al. leg. tegmina. Tacit. 2. Ann. c. 21. Germanicus, quo magis adgnosceretur, detraxerat tegimen capiti.

TEGMEN, inis, n. coperta, copritura, coprimento, κάλυμμα, σκέπασμα, operimentum, tegumentum: per syncop. a tegimen, vel tegumen, significat omne id, quod quocumque modo tegit & operit. Cic. Tuscul. 5. c. 32. Mihi amictui est Scythicum tegmen: calceamentum, solorum callum. Ovid. 12. Met. v. 91. removebitur omne Tegminis officium: tamen indestrictus abibo. h. e. loricæ, galeæ, clypei. Lucan. l. 7. v. 499. totoque latet sub tegmine pectus. h. e. lorica. Virg. Æn. 7. v. 742. tegmina capitum. h. e. galeæ. Eod. sensu Sil. l. 1. v. 402. Perque ipsum tegmen crepitantia dissipat ossa. Valer. Flacc. l. 6. v. 349. septeni validum circumfert tegmine molem. h. e. scutum. Sic vers. 53. tegmine cælata. (Adde Lucret. l. 3. v. 651.) Liv. lib. 3. c. 38. ad fin. Multos imperitos nandi, graves loricis aliisque tegminibus hausere gurgites. Virg. 7. Æn. v. 666. tegmen torquens immane leonis. h. e. pellem, tergus leoni detractum. Lucret. l. 3. v. 604. tegmine dempto. h. e. corpore, quod est tegumentum animæ. Valer. Flacc. l. 3. v. 36. tegmina flammea murice. h. e. vestes. & l. 6. v. 702. tegmina plantæ. h. e. calcei. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 129. suræ. h. e. tibialia. Lucan. l. 9. v. 771. sine ullo tegmine poplex stat. h. e. sine pelle, aut carne. Ovid. 1. Met. v. 672. tegimen capillis. h. e. pileum, galerum. Virg. Ecl. 1. v. 1. patulæ recubans sub tegmine fagi. Colum. l. 5. c. 10. circa med. tegmina & umbracula vitium. Ovid. de medic. fac. v. 34. hordea exuere de palea & tegminibus suis. h. e. cortice & folliculis. Colum. l. 10. v. 243. arbor Punica, quæ rutilo mitescit tegmine grani. Stat. 1. Theb. v. 406. [illegible] uno tegmine. h. e. tectu, domo. Claudian. in præfat. ad III. consul. Honor. v. 3. exclusso saliit cum tegmine proles. h. e. ovi putamine. Ovid. 12. Met. v. 374. spoliataque tegmine cavæ Rima patet, præbetque viam letalibus undis. h. e. obtutamento. Lucret. l. 1. v. 986. Nec ea alla gevi cæli sub tegmine posset. sotto 'l cielo, sotto la cappa del cielo. Sic Cic. vertens Arati carmina, l. 2. de nat. Deor. c. 44. lato sub tegmine cæli. Lævius apud Gell. l. 19. c. 7. sub fin. nimis poetice flumina gelu concreta tegmine esse onychino dixit.

TEGMENTUM, ti, n. coperta, tegumentum, tegmen. Afran. apud Non. c. 2. n. 333. Accipe hoc tegmentum, & sustine. Cic. 2. de nat. Deor. c. 57. Palpebræ quæ sunt tegmenta oculorum. Al. leg. tegumenta. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 21. ad fin. Scutis tegmenta detrahenda. h. e. vela, & sacculos, quibus contecta erant. Id. lib. 3. B. Civ. cap. 44. in fin. Ex centonibus aut coriis tunicas aut tegmenta facere. & c. 62. Tegmenta galeis ex viminibus facere. Adde c. 63. ad fin.

TEGO, is, xi, ctum, a. 3. coprire, καλύπτω, στέγω, σκεπάζω. operio, contego, obduco, velo, celo, a στέγω, dempto σ. Cic. 2. de Divin. c. 69 sub fin. Cum projectus ullet inhumatus, amica corpus

aqua

ejus texit suo pallio. *Caes. l. 2. B. Civ. c. 10.* Tigna musculi tegendi causa ponere. *Plin. l. 6. c. 24.* Chelonophagi testudinum superficie casas tegentes. *Tibull. l. 1. el. 9. v. 68.* Horrida villosa corpora veste tegant. *Propert. l. 4. el. 3. v. 44.* Hippolyte texit galea molle caput. *Martial. l. 14. epigr. 138.* Nobilius villosa tegant tibi lintea citrum. *Virg. 4. Georg. v. 414.* tegere lumina somno. *abscondere.* ¶ Saepe refertur ad sepulturam. *Propert. l. 2. el. 20. v. 44.* Me licet nuda ferat, me modo terra tegat. *Ovid. Met. 15. v. 55.* Nec procul hinc tumulum, sub quo sacrata Crotonis Ossa tegebat humus. *Id. 2. Amor. el. 6. in fin.* Ossa tegit tumulus. *Lucan. l. 2. v. 548.* Siculo tegitur qui Carbo sepulcro. Adde *Propert. l. 3. el. 5. v. 38. & Martial. l. 9. epigr. 30. & l. 9. epigr. 35.* ¶ *Latus tegere* quid sit V. *Latus, eris.* ¶ Translate est celare, occultare, abscondere, *coprire, nascondere, celare. Caes. l. 3. B. Civ. c. 31.* Ut honesta praescriptione rem turpissimam tegerent. *Nep. in Dione, c. 2. extr.* Crudelissimum nomen tyranni sua humanitate tegebat. *Cic. in Pison. c. 24.* Triumphi nomine tegere atque velare cupiditatem suam. *Id. pro Quint. c. 26.* Mendacio tegere aliquid. *Sallust. in Jug. c. 89.* Turpia facta oratione tegere. *Phaedr. l. 4. fab. 23. v. 17.* Superba jactas tegere quod debet pudor. *Senec. in Hippol. v. 153.* Astu doloque tegere nefas. *Ovid. 3. Trist. el. 6. v. 10.* Pectoribusque dabas multa tegenda meis. *Horat. l. 1. ep. 18. vers. 38. & in art. Poet. v. 200.* Tegere commissa. *Lucan. in fin. l. 9.* absconduntur gemitus, & pectora laeta Fronte tegunt. *Id. l. 2. v. 360.* flammea ruptae tectura pudorem. *Liv. l. 41. c. 2.* Nebula matutina texerat inceptum. *Lucan. l. 8. v. 202.* Ostendit terras Titan, & sidera texit. *Cic. pro Rabir. Post. c. 13. sub fin.* Ferae latibulis se tegunt. ¶ Item tueri, protegere, defendere, *difendere, proteggere. Caes. l. 3. B. Civ. c. 26. ad fin.* Qui portus ab Africo tegebatur, ab Austro non erat tutus. *& lib. 1. c. 85.* Quos in sua potestate habuit, conservavit & texit. *Cic. 13. Fam. ep. 66. extr.* Tegere ac tueri aliquem in aliqua re. *Id. pro Planc. c. 1.* Illi meam salutem atque vitam sua benivolentia, praesidio, custodiaque texit. *Sallust. in Catil. c. 6.* Libertatem, patriam, parentesque armis tegere. *Liv. l. 8. c. 6.* Legatos ab ira impetuque hominum tegere. ¶ *Tegere aliquem*, cingere, circumstare, adesse solaminis aut auxilii causa. *Stat. l. 5. silv. 1. v. 25.* licet omnis pariter matrem vatem, Omnis Apollineus tegeret Bacchique sacerdos.

TEGOLA, ae, f. *tegola, coppo, κέραμος, κεραμίς*, testae genus, quo domus teguntur: a *tego*, ut *regula* a *rego*. *Terent. Eun. 3. 5. 40.* Deum sese in hominem convertisse, atque per alienas tegulas Venisse clanculum per impluvium. *Plaut. Mil. 2. 6. 23.* Quod meas confregisti imbrices & tegulas. V. *Imbrex. Cic. 2. Phil. c. 18.* Cum tamen in nocte socia, hortante libidine, cogente mercede, per tegulas demitterere. *Javolen. Dig. l. 19. tit. 1. leg. 18.* Tegulas aedificiis imponere. *Pompon. l. 41. tit. 3. leg. 30.* in aedificium conjicere. *Ulpian. l. 43. tit. 23. leg. 7. extr.* si quis de aedificio sustulerit. *Id. l. 39. tit. 2. leg. 24. ante med.* Tegula vento dejectae. ¶ Abit a quantitate verbi sui. *Ovid. 6. Fast. v. 316.* Strataque erat tepido tegula quassa solo. *Id. in Ibin, v. 304.* Opprimat hostili tegula facta manu. Adde *2. de art. am. v. 622. Martial. l. 9. epigr. 39. & Juvenal. sat. 3. v. 201.* ¶ *Extrema tegula stare*, proverb. lapsui vicinum esse. *Senec. epist. 12. ante med.* ubi *Lips.* mallet *regula.* ¶ *Tegula* fuit cognomen Romanum in gente Licinia, ut P. Licinius Tegula, apud *Liv. in fin. c. 12. l. 31.*

TEGULARIUS, ii, m. qui tegulas facit. *Vet. monum. apud Murator. pag. 305.* Myro Aug. L. Pictor, Anteros Tegul. Euphemus Pistor, &c.

TEGULITIUS, a, um, tegulis contectus. *Inscript. apud Gruter. pag. 54. n. 11.* Deo Mercurio Attegiam tegulitiam ex voto posuit.

TEGULUM, li, n. idem quod tegamen tecti. *Plin. l. 16. c. 36.* Tegulo enim aquaticarum arundinum domos suas Septentrionales populi operiunt. *& c. 35.* Scirpi fragiles ad tegulum, tegeticula.

TEGUMEN, inis, n. idem ac tegmen. *Liv. l. 1. c. 20.* Et super tunicam aeneum pectori tegumen, caelestiaque arma, quae ancilia appellantur, ferre. *Id. l. 36. c. 32.* Testudo collecta in suum tegumen. Al. hic leg. *tegimen*, al. *tegmen*: sed *tegumen* in MSS. est frequentior. *Tacit. de Germ. c. 17.* Tegumen omnibus sagulum fibula aut spina consertum.

TEGUMENTUM, ti, n. tegumen, tegmen, integumentum. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60.* Tegumenta corporum vel texta, vel suta. *Attius apud eund. 5. de Fin. c. 11. a med.* Pinnarumque contexta corpori tegumenta faciebat. *Caes. l. 2. B. Civ. c. 9. a med.* Quod genus tegumenti erant experti nullo telo transjici posse. *Liv. l. 2. c. 43. & l. 9. c. 19.* Scutum Romano, majus corpori tegumentum. *Senec. ep. 90. ante med.* Humus tegumentum repellendis caloribus. *Id. de consol. ad Helv. c. 8.* Tegumenta capitum. *Sueton. in Calig. c. 55. ad fin.* Equo purpurea tegumenta dedit, *gualdrappa.* ¶ Translate *Plaut. Trin. 2. 2. 32.* Istaec ego mihi semper habui aetati tegumentum meae. *h. e.* tutelam. *Cic. pro Coel. c. 20.* Quaerere tegumenta vitiorum. Al. leg. *integumenta.*

TEIUS, a, um, Τήιος, ad Teon, Τέων, pertinens, oppidum Ioniae in paeninsula, cum portu, inter Erythras & Colophonem: ubi Anacreon natus esse dicitur. *Horat. epod. 14. v. 10.* Anacreonte Teium. *Id. l. 1. od. 17. v. 18.* Vitabis aestus, & fide Teia Dices, &c. *Ovid. 2. Trist. v. 364.* Praecepit lyrici Teia Musa senis. Adde *3. de art. am. v. 330. & de remed. amor. v. 762.* ¶ *Teia* apud *Propert. l. 4. el. 8. v. 31. & 58.* nomen est meretricis.

TELA, lae, f. *drappo, tela, ἱστός*, quidquid ex lino, lana, sericove texendo conficitur. A *texo* fit *texela* (ut a *tutor tutela*, *medeor medela*, &c.) & per syncop. *tela*, ut a *maxilla mala*, ab *axilla ala*, &c. *Cic. 6. Verr. cap. 26. a med.* Lamia per triennium isti, plena domo telarum, stragulam vestem confecit: nihil nisi conchylio tinctum. *Virg. 1. Georg. v. 294. & Aen. 7. v. 14.* Arguto tenues percurrens pectine telas. *Id. 4. Aen. v. 264. & l. 11. v. 75.* tenui telas discreverat auro. *Ovid. Met. 6. v. 68.* illic & lentum filis immittitur aurum, Et vetus in tela deducitur argumentum. *Id. 4. Fast. v. 699.* assidue exercet brachia telis. *Val. Flacc. l. 4. v. 369.* Lyda nurus sparso telas maculaverit ostro. *Terent. Heaut. 2. 3. 44.* telam texere. *Cic. 4. Acad. c. 29. ad fin.* retexere. *Plaut. Pseud. 1. 4. 7.* detexere. *Apul. l. 6. Metam.* struere. *Terent. Andr. 1. 1. 48.* Lana ac tela victum quaeritare. *Ulpian. Dig. l. 32. leg. 68. & l. 34. tit. 2. leg. 23.* Linum, quod in tela est. ¶ De opera araneae. *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 49.* tenuem texens sublimis araneus telam. *Plaut. Stich. 2. 2. 24.* Ut operam omnem araneorum perdam, dejiciamque earum omnes telas. Adde *Ovid. 6. Met. v. 145. Martial. lib. 8. epigr. 33. v. 15. & Juvenal. sat. 14. v. 61.* ¶ Dicitur etiam de filo, seu stamine ipso ad texendum idoneo. *Virg. sub fin. l. 3. Georg.* Nec tondere quidem morbo illuvieque peresa Vellera, nec telas possunt attingere putres. *Ovid. 4. Met. v. 275. & l. 3. Fast. v. 819.* stantes radio percurrere telas. *Id. 6. Met. v. 54.* Et gracili geminas intendunt stamine telas. Tela jugo vincta est: stamen secernit arundo: Inseritur medium radiis subtemen acutis, &c. Hac fortasse commodius trahes locum *Cicer.* supra allatum. ¶ Item de jugo textorio cui adjungitur & circumvolvitur. *Ovid. Met. 6. v. 576.* Stamina barbarica suspendit callida tela. *Senec. epist. 90. ante med.* Quemadmodum tela suspensis ponderibus rectum stamen extendat. (V. dicta in *Radius, ii*, & in *Stamen*.) *Virg. 1. Georg. v. 285.* licia telae addere. *Tibull. l. 1. eleg. 7. v. 80.* Ducit inops tremula stamina torta manu, Firmaque conductis adnectit licia telis. Qui *licia* volunt esse vincula, quibus stamina adnectuntur, *ἀνθέμια*, per telam intelligunt stamina: qui vero licia stamina esse censent (utrumque enim significare possunt) telam pro jugo textorio accipiunt. *Cato R. R. c. 10. & 14.* appellat *telam jugalem* non solum jugum textorium, sed totum instrumentum texendo aptum, *il telajo.* ¶ Metaphorice *tela* est quodcumque opus. *Cic. 3. de Orat. c. penult. ad fin.* Quamquam ea tela texitur, & ea incitatur in civitate ratio vivendi, ut, &c. *Plaut. Bacch. 2. 3. 116.* Exorsa haec tela non male omnino mihi est. *Id. Pseud. 1. 4. 6.* Neque exordiri primum, unde occipias, habes, neque ad detexendam telam certos terminos. *Cic. Acad. 4. c. 29. ad fin.* Penelopes telam retexere. V. *Penelope.*

TELAMONES, um, m. plur. *statue di sostegno*, *Atlanti*, *ἄτλαντες*, hominum simulacra, gibbosa fere figura, quae in aedificiis mutulos, vel coronas sustinent, Atlantis instar, quem suis humeris caelum sulcire propter Astrologiae scientiam Poetae fabulati sunt. Dicti sunt *παρὰ τὸ τλῆναι*, quod est sufferre, sustentare, & a Graecis *atlantes* etiam dicuntur eadem origine. *Vitruv. lib. 6. c. 10. ad fin.* Item siqua virili figura signa mutulos, aut coronas sustinent, nostri telamones appellant, cujus rationes, quid ita, aut quare, ex historiis non inveniuntur: Graeci vero eos *ἄτλαντας* vocitant. ¶ *Servius ad 1. Aen. v. 745. & 4. v. 246.* docet ex *Ennio*, Atlantem, Latine *Telamonem* dici, sicut Nilus Latine est *Melo*.

TELAMONIADES, ae, m. Ajax Telamonis filius. *Ovid. Metam. 13. v. 231.* Nec Telamoniades etiam nunc hiscere quidquam Ausit.

TELAMONIUS, a, um, ad Telamonem pertinens, qui fuit filius Aeaci, & Endeidis, seu Deidis Chironis filiae, frater Pelei, pater Ajacis & Teucri, ex Periboea, seu Eriboea, & Hesiona, unus ex Argonautis, ut *Justin. l. 44. c. 3. & Valer. Flacc. l. 1. v. 353. Stat. 5. Theb. v. 379. & Hygin. fab. 14. 89. & 97.* docent. Hinc *Telamonius* dicitur Ajax. *Ovid. sub fin. lib. 2. de art. am.* Quantus erat Calchas extis, Telamonius armis. Adde *Metam. 13. v. 294. & l. 2. Trist. v. 525.*

TELANAE FICUS, atrae, pediculo longo, memorantur a *Plin. l. 15. c. 18. Caton. R. R. c. 8. & Macrob. l. 2. Saturn. c. ult.* unde autem dictae sint, non comperior. Sunt qui leg. *Tellianae.*

TELCHINES, um, m. pl. *τελχῖνες*, filii Solis & Minervae, vel Saturni & Aliopes, ut alii volunt, assessores Matris Idaeae, seu Cybeles in Creta, qui etiam Idaei, Curetes, Corybantes, Dactyli dicti sunt. Hi profecti in Rhodum insulam, Jalysum urbem incoluerunt. Tandem cum omnia aspectu suo in pejus commutarent; a Jove sunt submersi. *Ovid. 7. Met. v. 365.* Phoebeamque Rhodon, & Jalysios Telchinas, Quorum oculos, ipso mutantes omnia visu Jupiter exosus fraternis subdidit undis. ¶ Sunt qui memorent, Telchines in Rhodo novem fuisse Rheae comites in Cretam, qui quoniam Jovis alendi curam gesserunt, Curetes nominati sunt.

TELEBOAE, arum, m. *Τηλεβόαι*, populi Aetoliae seu Acarnaniae, latrocinio famosi, incolae insularum inter Leucadiam, & Achajam, quae inde Teleboides dictae sunt. *Plin. l. 4. cap. 12. Plaut. Amph. 1. 1. 56. 95. &c.* ¶ Horum pars migravit aliquando in mare inferum, & Capreas, insulam in sinu Neapolitano incoluit. *Virg. 7. Aen. v. 735. Tacit. Ann. 4. c. 67. & Sil. lib. 7. v. 418.* ¶ Capreárum rex primus fuit Telo, ipsaque insula eodem nomine dicta est. *Sil. lib. 14. v. 443.* Et Neptunicolae transverberat ora Telonis. *Id. l. 8. v. 543.* antiqui saxosa Telonis insula. ¶ Sunt qui scrib. *Theleboae.*

TELEGONUS, i, m. *Τηλέγονος*, filius Ulyssis ex Circe. Hic patrem, cum grandis jam natu esset, videre cupiens eum incognitum in Ithaca interfecit, cum & ipse incognitus a patre hospitio prohiberetur. Inde in Italiam rediens Tusculum condidit. *Horat. l. 3. od. 29. v. 8. Ovid. Fast. 3. v. 92. & l. 4. v. 71. Stat. l. 1. silv. 3. v. 83. Sil. l. 7. v. 691. & l. 12. v. 535. Propert. l. 2. el. 23. v. 42. & Hygin. fab. 127.* ¶ *Telegonus* vult *Ovid. 2. Trist.*

el. 1. *v.* 214. vocat libros suos amatorios, quia sibi exitium attulerunt.

TELEPHION, ii, n. τηλέφιον, herba portulacæ similis caule & foliis, cui semi a radice septeni octonive fruticant, foliis crassis, carnosis. nascitur in cultis, & maxime inter vites. Illinitur lentigini, & vitiligini. *Plin. l.* 27. *c.* 13.

TELEPHUS, i, m. Τήλεφος, Herculis filius ex Auge Nympha, al. ex Augea filia Alei Arcadiæ regis. Hic ovi jussu expositus in silvis a cerva nutritus est, deinde dono datus Regi Mysiæ pro filio educatus ei successit in regno Mysiæ, seu Lyciæ. Cum Græcos ad expeditionem Trojanam proficiscentes prohibere vellet, ne per Mysiam transirent, ab Achille vulneratus est. Huic plagæ remedium nullum inveniebatur. Tandem Apollinis oraculum consuluit, qui respondit, eum sanari non posse, nisi ab eadem hasta, qua percussus fuerat. Igitur supplex medicinam ab Achille petiit. Achille assentiente Ulysses ex hastæ illius rubigine malagma effecit, & vulneri imposuit, quod sanatum est. *Ovid.* 12. *Met. v.* 112. opusque meæ bis sensit Telephus hastæ. *Id. l.* 5. *Trist. el.* 2. *v.* 15. Telephus æterna consumptus tabe perisset, Si non, quæ nocuit, dextra tulisset opem. Adde *de remed. amor. v.* 47. *& l.* 2. *ex Pont. epist.* 2. *v.* 26.

TELETA, æ, f. τελετή, initiatio, consecratio, expiatio: item sacrificium, & impensa, quæ initiando fit. nam αἱ τελαὶ mysteria quoque, & sacra significant. *Apul. l.* 11. *Metam.* Indidem mihi prædicat, quæ forent ad usum teletæ necessario præparanda. Ea protinus naviter, & aliquanto liberalius, partim ipse, partim per meos socios coemenda procuro. *& paulo post.* Jentaculum religiosum, & teletæ legitima consummatio. *& infra.* Rursus interpellor, & cogor tertiam quoque teletam suscipere. *Augustin. l.* 10. *de Civ. Dei, c.* 9. Per quasdam consecrationes theurgicas, quas teletas vocant. Adde *c.* 23. *& l.* 4. *c.* 31.

TELETUS, τελετὸς, perfectum significat. Apud *Tertull. advers. Valentinian. c.* 8. unus est ex æonibus Valentinianis. Al. leg. *theletus*, Θέλητος, cupitus.

TELICARDIOS, ii, m. gemma colore cordis. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Telicardios colore cordis. Persæ, apud quos gignitur, magnopere delectat, muchulam appellant.

TELIGER, ra, rum, qui tela fert, βελοφόρος. *Senec. in Herc. Oet. v.* 543. Timenda matri teliger sæve puer. *h. e.* Cupido.

TELINUM, ni, n. τήλινον, genus unguenti pretiosissimi: ita dictum, quia præcipuum eorum, ex quibus componitur, est fœnum græcum, quod Græcis τῆλις. Unde similiter τήλινον ἄλευρον dicunt Græci farinam ex fœno græco confectam. *Plin. l.* 13. *c.* 1. Telinum fit ex oleo recenti, cypero, calamo, meliloto, fœno Græco, melle, melino, maro, amaraco. *Tertull. de Pall. cap.* 4. *ante med.* Quod apud Omphalen balsamo, aut telino sparo factum.

TELIRRHIZOS, i, f. gemma cinerei coloris, aut rufi, candidis radicibus, τηλέρριζος. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

TELIS, is, f. τῆλις, græce fœni græci appellatio: unde *telinum*. *Plin. sub fin. l.* 24.

TELLENÆ TRICÆ. *Arnob. l.* 5. *pag.* 176. Jamdudum me fateor hæsitare, circumspicere, tergiversari, tricas, quemadmodum dicitur, conduplicare Tellenas. *Herald. in not. pag.* 220. Haustum fortasse proverbium e Græcorum fontibus, apud quos αἱ τῶ Τελλῆνος αἴδειν dicuntur, qui ineptam cantilenam identidem incelcent. *Varr. apud Non. c.* 1. *n.* 26. Potius eas non extrius tricas Tellenas, quam id extricaturos? Al. leg. *Atellanas.*

TELLIANÆ FICUS, V. *Telana.*

TELLUMO, onis, m. deus terræ. *Augustin. de Civ. Dei, l.* 7. *c.* 23. *sub fin. ex Varrone.* Unam eamdemque terram habere geminam vim, & masculinam, quod semina producat; & femininam, quod recipiat atque enutriat. Inde a vi feminina dictam esse Tellurem, e masculina Tellumonem.

TELLURUS, i, m. deus terræ, Tellumo. *Martian. Capell. l.* 1. *pag.* 16.

TELLUS, uris, f. *Terra*, dea terræ. De notatione V. *Voss. in Etym. Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 10. *a med.* Si est Ceres a gerendo, terra ipsa dea est: quæ enim est alia Tellus? *Id. de Harusp. resp. cap.* 10. Postulationes esse Jovi, Saturno, Neptuno, Telluri. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 4. Epistola, in qua de æde Telluris, & de porticu Catuli me admones. Fit utrumque diligenter. ad Telluris quidem etiam tuam statuam locavi. *Horat. lib.* 2. *ep.* 1. *v.* 143. Tellurem porco, Sylvanum lacte piabant. *Varr. lib.* 1. *R. R. cap.* 1. Primum invocabo, qui omnes fructus agriculturæ cælo & terra continent, Jovem & Tellurem. itaque quod ii parentes magni dicuntur, Jupiter pater appellatur, Tellus terra mater. ¶ De Inferis & Manibus. *Propert. l.* 1. *el.* 19. *v.* 16. & Tellus hoc ista jusfa sinat. *Virg.* 6. *Æn. v.* 140. Telluris operta subire. ¶ Ut *Ceres* pro frugibus, *Bacchus* pro vino, *Vulcanus* pro igne, sic *Tellus* pro ipsa terra ponitur, *terra*, *terreno*. *Cic. in somn. Scip. c.* 4. *extr.* Nam ea, quæ est media & nona, tellus, neque movetur & infima est, & in eam feruntur omnia suo nutu pondera. *Lucret. l.* 6. *v.* 577. Ventus ubi atque animæ subito vis maxima quædam, Aut extrinsecus, aut ab ipsa tellure coorta, In loca se cava terrai conjecit, &c. *Horat. epod.* 16. *v.* 43. Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis. *Tibull. lib.* 4. *carm.* 1. *v.* 162. presso tellus consurgit aratro. *Virg.* 2. *Georg. v.* 99. Exercetque frequens tellurem, atque imperat arvis. *Id.* 1. *Æn. v.* 175. ac magno telluris amore Egressi optata potiuntur Troes arena. *Ovid.* 1. *Met. v.* 434. diluvio tellus lutulenta recenti. *Id.* 2. *Amor. el.* 16. *v.* 3. Sol licet admoto tellurem sidere findat. *Id.* 4. *Fast. v.* 699. Sicca diu fuerat tellus. sitis usserat herbas. *Id. in Ibin, v.* 237. nuda tellure jacere. *Id.* 4. *Trist. el.* 9. *v.* 23. Trans ego tellurem, trans latas audiar undas. ¶ Item pro solo, pavimento, *suolo*, *pavimento*. *Ovid.* 8. *Met. v.* 561. Pumice multicavo, nec levibus atria tophis Structa subit. molli tellus erat humida musco: Summa lacunabant alterno murice conchæ. *Id.* 6. *Fast. v.* 404. Nunc solida est tellus: sed lacus ante fuit. ¶ Item pro peculiari regione, *paese*. *Horat. l.* 1. *od.* 7. *v.* 28. promisit Apollo, Ambiguam tellure nova Salamina futuram. *Virg.* 6. *Æn. v.* 23. Contra elata mari respondet Gnossia tellus. *Tibull. l.* 2. *el.* 8. *v.* 57. Tuscula. *& l.* 3. *el.* 4. *v.* 91. barbara Scythiæ. *& l.* 4. *carm.* 1. *v.* 78. Phæacia. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 53. Achiva. *& el.* 3. *v.* 82. Exsulibus tellus ultima Tibur erat. *Propert. l.* 2. *el.* 8. *v.* 20. Et si qua extremis tellus se subtrahit oris.

TELLUSTRIS, e, tellurem incolens, terrestris. *Martian. Capell. l.* 7. *pag.* 237. Tellustres, silvicolæque divi. Al. leg. *telluristres.*

TELMESSICUS, & Telmissicus, & Telmessius, a, um, ad Telmessum, vel Telmissum pertinens, urbem maritimam in confinio Cariæ, & Lyciæ, unde Telmessicus sinus, *Liv. l.* 37. *c.* 16. *sub fin.* qui latere uno Cariam, altero Lyciam contingit. Et Ptolemæus Telmissius, *Id. ibid. c.* 56. Telmissicum vinum laudat *Plin. l.* 14. *c.* 7. Nomen oppidi græce Τελμισσὸς est, & Τελμησσός. In eo excellit haruspicum disciplina, inquit *Cic. lib.* 1. *de Divin. cap.* 41. quare urbem religiosissimam vocat *Plin. l.* 30. *c.* 1.

TELMESSIS, idos, f. Τελμησσὶς, Telmessica. *Lucan. l.* 8. *v.* 248. magnosque sinus Telmessidos undæ.

TELMESSIUS. } V. *Telmessicus.*
TELMISSIUS. }

TELONARIUS, ii, m. *gabelliere*, vectigalibus exigendis præpositus. a τελώνιον, telonium, quod significat locum, ubi publicani sedent, & vectigal exigunt. *Impp. Arcad. & Honor. l.* 12. *Cod. Theodos. tit.* 28. *leg.* 3. *ad fin.* Publicani, & telonarii. Adde *Non. c.* 1. *n.* 65. ubi in quibusdam codicib. legitur *teloniarius*: quod magis ad analogiam *telonii* accedit.

TELONIUM, ii, n. *banco de' gabellieri*, publicanorum mensa, τελώνιον. *Tertull. de Idolol. c.* 12. *& de Baptism. c.* 12. ubi al. leg. *teloneum.*

TELUM, i, n. *arme da lanciare*, *saetta*, *freccia*, *dardo*, *lancia*, βέλος, ἀκόντιον, proprie de iis dicitur, quæ missilia sunt, & ad feriendum eminus comparata, sive manu, sive tormento emittantur: a τῆλε, procul, longe, ut *Fest. & Serv. ad Æn.* 8. *v.* 249. *& ad Æn.* 9. *v.* 509. docent. *Cajus Dig. l. ult. tit. penult. leg.* 233. Telum vulgo quidem id appellatur, quod ab arcu mittitur: sed nunc omne significat, quod mittitur manu. ita sequitur, ut & lapis & lignum & ferrum hoc nomine contineatur. *Sallust. in Catil. c.* 25. *&* 52. *& in Jug. c.* 47. Arma, tela, equos, & cetera instrumenta militiæ parare. *Lucan. l.* 4. *v.* 776. nimbus telorum. *Liv. l.* 38. *c.* 26. *ad fin.* Telorum nubes. *Virg.* 12. *Æn. v.* 285. tempestas. *& l.* 5. *v.* 46. seges. *Liv. l.* 44. *c.* 35. *ad fin.* Romani omni genere missilium telorum, ac saxis maxime vulnerabantur. *Sisenn. apud Non. c.* 6. *n.* 5. Manuales lapides dispartit, propterea quod is aqua omnia ejusmodi telis indigebat. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 169. volatile telum. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 524. volucre. *Virg.* 12. *Æn. v.* 294. trabale. *Ovid. Met.* 5. *v.* 67. penetrabile. *Virg.* 2. *Æn. v.* 544. imbelle sine ictu. *Stat.* 9. *Theb. v.* 800. immane. *Ovid.* 6. *Met. v.* 239. exitiabile. *Virg.* 5. *Æn. v.* 582. infesta tela. *& l.* 9. *v.* 555. densissima. *Cic. de Harusp. resp. c.* 1. *extr.* hebetiora atque leviora. *Stat. Theb.* 11. *v.* 630. noxia. *Ovid. Met.* 14. *v.* 402. sæva. *Lucret. l.* 2. *v.* 48. fera. *Lucan. l.* 8. *v.* 304. stridula. *Id. l.* 5. *v.* 580. irrita. *Id. l.* 8. *v.* 382. illita dolis. *h. e.* venenata. *Id. l.* 7. *v.* 362. languida, aut contenta. *Senec. in Thyest. v.* 382. inertia. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 39. Si telum manu fugit. *Virg.* 4. *Æn. v.* 72. feram telis agere. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 700. telis aliquem petere. *Cic. pro Quint. c.* 16. Tela conjicere in aliquem. *Virg.* 4. *Æn. v.* 497. torquere in aliquem. *Cic. de provinc. consul. c.* 9. *sub fin.* intendere in aliquem. *Lucan. l.* 4. *v.* 40. vibrare. *Quintil. l.* 4. *c.* 5. & *Lucan. l.* 3. *v.* 327. spargere. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 4. mittere. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 9. *a med.* longius permittere. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 22. adjicere. *& c.* 25. vitare. *& lib.* 1. *c.* 8. *extr.* Hostem telis repellere. *Virg.* 2. *Æn. v.* 410. obrui telis. *& l.* 7. *v.* 520. raptis concurrere telis. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 66. Inter hostium tela versari. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 316. arbitrium est in sua tela Jovi. *h. e.* fulmina. *Id.* 2. *Amor. el.* 5. *v.* 52. Excutere irato tela trisulca Jovi. ¶ Dicitur etiam de ense, gladio, sica, & hujusmodi, quibus feritur cominus, *spada*, *coltello*, *pugnale*, ξίφος, μάχαιρα, ἐγχειρίδιον. *Cajus Dig. lib.* 47. *tit.* 2. *leg.* 56. Teli appellatione & fustis, & ferrum, & lapis, & denique omne, quod nocendi causa habetur, significatur. *Cic.* 3. *Catil. c.* 3. *extr.* Misit, qui ex ædibus Cethegi, si quid telorum esset, efferret. ex quibus ille maximum sicarum numerum & gladiorum extulit. *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 11. & *Liv. l.* 2. *c.* 46. Ajax gladio incubuit: Ulysses intervenit: e corpore cruentum telum educit. *Liv. l.* 1. *c.* 40. *extr.* Elatam securim in caput dejecit: relictoque in vulnere telo, &c. *Cic. pro Mil. c.* 4. & *Sallust. in Catil. c.* 28. Catilina consuli insidias tendere, parare incendia: ipse esse cum telo, item alios jubere, hortari, uti, &c. *andare con l'armi sotto*, *portar armi*. & *Cic.* 1. *Catil. cap.* 6. *a med.* Omnes sciunt te stetisse in comitio cum telo. *Hirt. de B. Afric. c.* 84. infesto telo venire ad aliquem. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 12. Totum telum corpore recipere. *Ovid. in fin. lib.* 8. *Metam.* frontis nunc pars caret altera telo. *h. e.* cornu. ¶ De cæstibus, & eorum ictu, *Virg.* 5. *Æn. v.* 438. Corpore tela modo, atque animis vigilantibus exit. *Stat.* 6. *Theb. v.* 770. manibus nunc obvia tela Discutiens. ¶ Metaphorice *Plaut. Amph.* 1. 1. 112. Itaque

me

me malum esse oportet: atque hunc telo suo sibi, malitia a foribus pellere. Sallust. in Orat. Macri Licin. ad pleb. ante med. Vis tribunitia, telum a majoribus libertati paratum. Cic. in Pison. c. 11. ad fin. Pompejo de corpore reipubl. tuorum scelerum tela revellente. Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. vers. 36. tela linguæ subire. Lucret. l. 3. v. 306. Nec gelidis torpet telis perfixa pavoris. & l. 4. v. 1045. Veneris qui telis accipit ictum. Liv. l. 3. c. 55. Qua lege tribunitiis rogationibus telum acerrimum datum est. Cic. Fam. 7. ep. 16. ex vet. Poeta. Usquequaque sapere oportet. id erit telum acerrimum. Liv. l. 6. c. 35. Quandoquidem tantum intercessionem pollere placet, isto ipso telo tutabimur plebem. Cic. 5. Fam. ep. 16. Omnibus telis fortunæ proposita est vita nostra. Sueton. in Calig. cap. 53. Peroraturus, stricturum se lucubrationis suæ telum minabatur. ¶ De pleuritide, mal di punta: quia dolore corpus, quasi telum transverberat, ut Isidor. l. 4. Orig. c. 6. ait. Seren. Sammon. c. 21. v. 402. Est & vis morbi, quod telum commemoratur, Cum subito dolor insanus fuit incitus ictu. Rutil. l. 1. v. 451. tela dolorum. ¶ De radiis lucis, Lucret. l. 1. v. 147. & l. 2. v. 59. & l. 3. v. 92. Non radii solis, non lucida tela diei. ¶ De ea turpi Justin. l. 38. c. 8. Martial. l. 11. epigr. 79. & Auct. Priap. carm. 8. ¶ Commode ponitur pro stimulo, incitamento, stimolo. Varr. apud Non. c. 4. n. 349. Remotissimum ad discendum formido: contra delectatio pro telo ad discendum. Cic. de Amic. c. 17. Non mediocre telum ad res gerendas existimare oportet benevolentiam civium. Liv. lib. 4. cap. 28. a med. virtute pares, necessitate, quæ ultimum ac maximum telum est, superiores estis.

TEMENITES, æ, m. epithetum Apollinis, cujus signum pulcherrimum & maximum in Sicilia fuit prope Syracusas, in loco, qui Temenos dicebatur. Sueton. in Tiber. c. 74.

TEMERARIE, adverb. temerariamente, temere. Tertull. de virgin. veland. c. 3. Virgines nuda plane fronte temerarie audaciam excitatæ. Sciopp. leg. in temerariam. Impp. Diocles. & Maxim. l. 9. Cod. tit. 1. leg. 18. Quo temerarie commissa congrua ultione plectantur.

TEMERARIUS, a, um, imprudente, inconsiderato, temerario, ἄβουλος, ἄλογος, qui temere agit, inconsultus, præceps, nimis audax, sine consilio & ratione. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 19. Homines temerarios atque imperitos falsis rumoribus terreri. Martial. l. 4. ep. 43. Non sum tam temerarius, nec audax. Cæs. B. Gall. l. 1. cap. 31. ad fin. Hominem esse barbarum, iracundum, temerarium: non posse ejus imperia diutius sustinere. Terent. Andr. 1. 4. 2. Sane pol illa temulenta est mulier, & temeraria. Quintil. declam. 17. c. 18. Exclama: temerarie, quid facis? Ovid. 10. Met. vers. 545. Parce meo, juvenis, temerarius esse periclo. Nep. in Timoth. c. 3. a med. At ille temeraria usus ratione, non cessit majorum natu auctoritati. Cic. pro Cæcin. cap. 12. Feci, quæ dicis, omnia. ea sunt & turbulenta, & temeraria, & periculosa. Ovid. 8. Met. v. 407. licet eminus esse Fortibus: Ancæo nocuit temeraria virtus. Liv. l. 25. c. 37. sub fin. Ad consilium prima specie temerarium magis, quam audax, animum adjecit. Ovid. Heroid. ep. 18. v. 189. temerarius Amor. Id. 12. Met. v. 59. Illic Credulitas, illic temerarius Error, Vanaque Lætitia est. Id. 5. Fast. v. 467. Quem lupa servavit, manus hunc temeraria civis Perdidit. o quanto mitior illa fuit! Id. Met. 2. v. 50. temeraria vox. Id. 5. Trist. el. 13. v. 17. querela. insussistente, senza fondamento, o motivo. & l. 6. ex Ponto, ep. 6. v. 27. Jupiter in multos temeraria fulmina torquet. Martial. l. 12. epigr. 14. frena temeraria. h. e. equus intractabilis & præceps. Plin. l. 17. c. 22. ante med. Temerarium est ante crassitudinem pollicarem viti imperare. Plin. alter l. 4. ep. 9. ante med. Temerarium est, secundis non esse contentum. ¶ Haud temerarium est, non casu fit, non de nihilo est, non est sine ratione: aliquid portendit. Plaut. Asin. 2. 1. 14. Sed quid hoc, quod picus ulmum tundit? haud temerarium est. Id. Aulul. 2. 2. 7. Non temerarium est, ubi dives blande appellat pauperem. ¶ Temerarius, incertus, non stabilis, fortuitus. Fest. in Navalis scriba. Columbariorum questus temerarius incertusque. ¶ De Tributo temerario. V. in Tributum.

TEMERATOR, oris, m. violatore, corruttore, βεβηλωτής, qui temerat, violator, corruptor. Stat. Theb. 11. v. 12. Quantus Apollineæ temerator matris Averno Tenditur. h. e. Tityus, qui Latonam temerare tentavit. Id. 1. Achill. v. 600. stat sine dato metuenda sacerdos, Exploratque aditus, ne quis temerator oberret Agmine famineo. Impp. Valent. & Valent. l. 12. Cod. tit. 53. leg. 2. Si quis præsentis legis temerator exstiterit. ¶ De falsario Modestin. Dig. l. 48. tit. 10. leg. 29. Pœnam temeratoris luit. perinde enim punitur, atque si falsum fecerit.

TEMERATUS, a, um, contaminato, violato, βεβηλωθείς, contaminatus, violatus. Liv. l. 26. c. 13. a med. Arx, foci, deum delubra, sepulcra majorum temerata ac violata. Virg. 6. Æn. v. 841. Ultus avos Trojæ, templa & temerata Minervæ. Ovid. Heroid. ep. 17. v. 3. sacra hospitii temerata. & ep. 5. v. 101. temerati fœdera lecti. & ep. 9. v. 49. temerata puella. & ep. 14. v. 17. nox temerata sanguine. Id. Met. 9. v. 616. Et scripsi, & petii: temerata est nostra voluntas. Lucan. l. 1. v. 225. & Senec. in Med. v. 614. temerata jura. Tacit. 1. Ann. c. 30. linquere castra infausta temerataque. h. e. seditionis scelere infecta. Martial. l. 5. ep. 72. Rura Cleonæo nunquam temerata leone. Stat. 1. Achill. v. 302. Trux puer & nullo temeratus pectora motu. h. e. nullo amoris affectu tactus.

TEMERE, senza ragione, a caso, inconsideratamente, all' impazzata, senza pensarci, a tastone, ciecamente, alla balorda, εἰκῇ, ἀβούλως, sine ratione, sine consilio, casu, inconsulte, imprudenter, stulte. Cic. 1. de Invent. c. 34. Domus ea, quæ ratione regitur, omnibus instructior est rebus, quam ea, quæ temere & nullo consilio administratur. Id. 1. Offic. c. 29. Ne quid temere ac fortuito, inconsiderate, negligenterque agamus. Id. 1. de nat. Deor. c. 16. a med. Inconsulte ac temere dicere aliquid. Cæs. ad Cicer. post ep. 8. l. 10. ad Attic. Te nihil temere, nihil imprudenter facturum judicaram. Cic. 2. de nat. Deor. c. 2. Id evenit non temere, nec casu. Id. pro Font. c. 1. Audacter hoc dico, non temere confirmo. Terent. Phorm. 5. 3. 19. Sic erit. non temere dico. Cic. Fam. 4. ep. 13. a med. Non scribo hoc temere. Id. Phil. 8. c. 5. a med. Omnino irasci amicis non temere soleo, ne si merentur quidem. Id. 2. de Divin. c. 55. Oracula partim ficta aperte, partim effutita temere. Liv. l. 10. c. 40. ad fin. Priusquam concurreretur, emisso temere pilo ictus pullarius, ante signa cecidit. Sallust. in Catil. c. 31. a med. Catilina voce supplici postulare a patribus, ne quid de se temere crederent. Ovid. 6. Fast. v. 327. Hi temere errabant in opacæ vallibus Idæ. Plaut. Trin. 4. 2. 162. Nunquam edepol temere tinniit tintinnabulum: nisi qui illud tractat aut movet, mutum est, tacet. h. e. sponte, ex se solum. ¶ Non temere est, non de nihilo est, non est sine ratione, aliquid portendit, significat, οὐκ ἄλλως. Terent. Heaut. 4. 1. 7. Nescio quid tristis est. non temere: metuo quid siet. non è per fronda di porri. & Phorm. 5. 8. 9. & Plaut. Aulul. 4. 3. 1. Non pol temere est quod tu tam times. Virg. 9. Æn. v. 375. Haud temere est visum, conclamat ab agmine Volscens. ¶ Temere pro facile, di leggieri, facilmente. Plaut. Bacch. 1. 1. 52. Rapidus fluvius est hic, non hac temere transiri potest. Terent. Phorm. 4. 5. 2. Hoc temere nunquam amittam ego a me, quin, &c. Nep. in Attic. c. 20. Nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scriberet. Horat. l. 2. ep. 2. v. 13. non temere a me Quivis ferret idem. Id. l. 2. sat. 2. v. 116. non temere edi luce profesta Quicquam, præter olus fumosæ cum pede pernæ. Liv. l. 30. c. 30. Non temere incerta casuum reputat, quem fortuna nunquam decepit. Quintil. lib. 1. cap. 3. (al. 4.) Illud ingeniorum velut præcox genus non temere unquam pervenit ad frugem. Suet. in Tito, c. 6. extr. Non temere quis tam adverso rumore magisque invitis omnibus transiit ad principatum. & c. 8. a med. Quædam sub eo tristia acciderunt: ut conflagratio Vesevi, incendium Romæ, item pestilentia, quanta non temere alias. Julian. Dig. l. 1. tit. ult. leg. 64. Ea, quæ raro accidunt, non temere in agendis negotiis computantur. Adde Caton. apud Charis. l. 2. pag. 196. Putsch. ¶ incomposite, sine ordine, passim, hic illic. Horat. l. 1. od. 12. v. 7. vocalem temere insecutæ Orphea silvæ. Liv. l. 22. c. 42. Argentum quibusdam locis temere per vias, velut objectum prædæ, vidisse. Apul. l. 4. Metam. Parva casula cannulis temere contecta. alla buona. ¶ Temere jacere, toto corpore stratum porrectumque esse, sine cura aut decoro, essere sdrajato. Horat. l. 2. od. 11. v. 13. sub alta vel platano, vel pinu jacentes sic temere. Ovid. 1. Amor. el. 14. v. 21. Tum quoque erat neglecta decens, ut Threcia Bacche Cum temere in viridi gramine lassa jacet. Virg. 9. Æn. v. 320. Tres juxta famulos temere inter tela jacentes. ¶ Comparat. temerius est Accii apud Non. c. 2. n. 841.

TEMERITAS, atis, f. inconsiderazione, sconsideranza, imprudenza, temerità, ἀβουλία, inconsiderantia, præceps deliberatio, incogitantia. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 42. Temeritas, quæ maxime illi hominum generi est innata, ut levem auditionem habeat pro re comperta. & c. 52. Temeritatem cupiditatemque militum reprehendit, quod sibi ipsi judicavissent, quo procedendum, aut quid agendum videretur. Cic. pro Marcell. c. 2. extr. Nunquam temeritas cum sapientia commiscetur, nec ad consilium casus admittitur. Id. de Senect. c. 6. extr. Temeritas est florentis ætatis, prudentia senescentis. Hirt. de B. Alex. c. 85. Cæsar incredibili ejus vel temeritate vel fiducia motus, &c. Cic. 1. Offic. c. 29. Omnis actio vacare debet temeritate & negligentia. Liv. l. 6. c. 30. & l. 22. c. 25. Temeritas atque inscitia. Id. l. 42. c. 49. Inscitia & temeritas. Cic. de Divin. l. 2. c. 41. Quibus in rebus temeritas & casus, non ratio nec consilium valet. Id. de nat. Deor. l. 3. cap. 24. Fortunam nemo ab inconstantia & temeritate sejunget. Id. 1. de Divin. c. 34. Exercitus qui stultitia & temeritate alicujus administratur. Id. pro Planc. cap. 4. Populus non delectu aliquo aut sapientia ducitur ad judicandum, sed impetu nonnunquam, & quadam etiam temeritate. Id. l. 1. de Divin. c. 4. Omnibus in rebus temeritas in assentiendo, errorque turpis est. Id. de Harusp. resp. c. 26. Plenus inconsideratissimæ ac dementissimæ temeritatis. Id. 3. Catil. c. 7. Furiosa temeritas. Senec. in Agam. v. 145. cæca. Id. in Octav. v. 838. Temeritate in præceps ferri. Sallust. in Jug. c. 7. ad fin. Et prœlio strenuus erat, & bonus consilio: quorum alterum ex providentia timorem, alterum ex audacia temeritatem afferre plerumque solet. Id. in fragm. apud Non. c. 4. n. 403. Ad hæc rumoribus advorsa in pravitatem, secunda in casum, fortunam in temeritatem declinando corrumpebant. ¶ Cic. 2. de nat. Deor. c. 32. extr. Cum dicimus natura constare administrarique mundum, non ita dicimus, ut glebam, aut fragmentum lapidis, nulla cohærendi natura; sed ut arborem, ut animal, in quibus nulla temeritas, sed ordo apparet, & artis quædam similitudo. h. e. confusio, & qualitas contraria dispositioni atque ordini. ¶ In plurali num. Quintil. decl. 7. c. 1. Si temeritates quoque nostras conscientia reorum non potest pati.

TEMERITER, adverb. idem ac temere. Accius apud Non. c. 11. n. 54. Hoc in re est, quod tu tam temeriter meam benevolentiam interiisse es ratus. Ennius quoque usus est, teste Priscian. l. 15. pag. 1010. Putsch.

TEMERITUDO, inis, f. idem ac temeritas. Pacuv. apud Non. c. 2. n. 867. Egon' tyrannum novi temeritudinem?

TEMERO, as, a. 1. macchiare, contaminare, violare, βεβηλόω, cor-

rumpo, contamino, polluo. *Festus:* Temerare, violare sacra & contaminare; dictum videlicet a temeritate. *Tibull. lib.* 3. *el.* 5. *v.* 7. Non ego tentavi nulli temeranda virorum Audax laudandæ sacra docere deæ. Ovid. 15. *Met. v.* 73. Parcite mortales dapibus temerare nefandis Corpora. *Id.* 7. *Met. v.* 535. temerare fluvios venenis. *Tacit. l.* 2. *Ann. c.* 53. Eandem Juliam in matrimonio M. Agrippæ temeraverat. Ovid. 1. *Amor. el.* 8. *v.* 19. thalamos temerare pudicos. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 10. *extr.* puram non temerare fidem. *Id. Met.* 8. *vers.* 741. Cereale nemus violasse securi Dicitur, & lucos ferro temerasse vetustos. *Id.* 2. *Trist. v.* 503. incestis temerata vocibus aures. *Stat.* 3. *Theb. vers.* 463. Nubila suspenso crebrem temerasse volatu Persea. *h. e.* primum penetrasse, & quodammodo violasse, quia volare per aera non hominibus, sed avibus datum est. *Sic Valer. Flacc. de Argo*, quæ prima dicitur navigasse *l.* 1. *v.* 627. illicitas temerare rudentibus undas. *& v.* 801. & *Lucan. l.* 3. *v.* 295. temeratum litus. & *Sil. l.* 15. *v.* 512. temeratæ Alpes. *h. e.* ab Annibale primum transitæ, cum humanis gressibus negatæ viderentur, ut *Id. l.* 17. *v.* 502. loquitur. *Lucan. l.* 1. *v.* 147. temerare ferrum. *h. e.* cædibus & sanguine inficere. *Sil. l.* 2. *v.* 472. Nil temerare piget. rabidi jejunia ventris Insolitis adigunt vesci. *h. e.* morsu violare etiam ea, quæ esui hominibus non sunt. *Claudian. de B. Get. v.* 102. profanis oculis temerata delubra. *h. e.* aspicere quæ non licet.

TEMESÆUS, a, um, *Τεμεσαῖος*, ad Temesen Brutiorum urbem pertinens, *Τεμέσην*: quæ & Temsa, *Τέμψα*, dicitur. Meminere *Plin. l.* 3. *c.* 5. *post med.* Ovid. 15. *Metam. v.* 52. *&* 707. & *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 4. *a med.* Celebris fuit ære flando & perficiendo. *Stat. l.* 1. *silv.* 1. *v.* 42. *& silv.* 5. *v.* 47. Et cui se toties Temesa dedit hausta metallis. Ovid. 5. *Fast. v.* 441. Temesæaque concrepat æra. *Id.* 7. *Met. v.* 207. Te quoque, Luna, traho, quamvis Temesæa labores Æra tuos minuant. ¶ In illo *ejusd. de medic. fac. v.* 41. Et quamvis aliquis Temesæa removerit æra: est qui leg. *Temesæa moverit.* ¶ *Stat.* In illo *l.* 1. *Achill. v.* 413. Æra domant Temesæ: Temesas ponit inter urbes Græciæ.

TEMETUM, ti, n. *vino*, vox prisca vinum significans, ut *Fest. Gell. l.* 10. *c.* 23. & *Plin. l.* 14. *c.* 13. docent. unde *abstemius* & *temulentus*. De notatione alii alia. *Horat.* l. 2. *ep.* 2. *vers.* 162. accipias avem, Pullos, ova, cadum temeti. nempe modo isto, &c. *Juvenal. sat.* 15. *v.* 25. De Corcyræa temetum duxerat urna. *Pompon.* apud *Fest.* Non multi temeti, sed plurimi. *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 24. temetum olfacere. *Plin. loc. cit.* olere. *Cic. in fragm.* apud *Non. ibid.* Carent temeto omnes mulieres. *Plaut. Aulul.* 2. 6. 5. Cereri ne has facturi nuptias? quia temeti nihil allatum intelligo. ¶ *Temeti timor* facete dicitur parasitus & helluo: quia hujusmodi homines edaces bibacesque esse solent. *Nonius* apud *Fest.* Sequimini: i pra, mi nate sequere temeti timor. ¶ Qui primam, aut secundam syllabam corripi posse putant, incerta omnia afferunt.

TEMNITES, æ, m. qui est ex Temno urbe Æolidis, cum monte cognomine, ut Heraclides Temnites, *Cic. pro Flacc. c.* 18.

TEMNO, is, a. 3. *sprezzare*, *far poca conta*, *καταφρονέω*, parvi facio, sperno, contemno. Ducunt a *τέμνω*, quod interdum similem habet significationem. Verbum est fere poeticum. *Lucret. l.* 3. *v.* 971. semper aves quod abest: præsentia temnis. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 115. Instat equis auriga suos vincentibus, illum Præteritum temnens extremos inter euntem. *& l.* 2. *sat.* 2. *v.* 38. Jejunus raro stomachus vulgaria temnit. *Virg.* 6. *Æn. v.* 620. Discite justitiam moniti, & non temnere divos. *& Æn.* 7. *v.* 236. ne temne, quod ultro Præferimus manibus vittas ac verba precantia. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 299. Est & in incessu pars non temnenda decoris. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 47. Haud temnendæ manus ductor. ¶ Præteritum est *tempsi*, ut videre est in *contemno*. Sed & *temni* dictum esse putat *Scalig.* ita legens illud *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 835. Quodque adeo fuerint, qui te temnere superbum. *Al. leg.* tempsere superbi. ¶ Sunt qui putant, etiam a *Cicer.* verbum ipsum usurpari *l.* 13. *ad Attic. ep.* 20. *a med.* Id ago scilicet, ut judicia videar temnere. Sed plerique omn. leg. *tenere*.

TEMO, onis, m. *timone*, *ῥυμός*, lignum longum & extentum in curru vel aratro, cui jugum in anteriori parte adnectitur. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 4. Temo dictus a tenendo. is enim continet jugum. *Colum.* l. 6. *c.* 2. *circa med.* Juvenci jugum quarto die accipiunt, cui ramus illigatur, & temonis vice trahitur. *Virg.* 3. *Georg. v.* 173. junctos temo trahat æreus orbes. *Ovid.* 2. *Met. v.* 107. Aureus axis erat, temo aureus, aurea summæ Curvatura rotæ. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 126. Regem aliquem capies: aut de temone Britanno Excidet Arviragus. *h. e.* ex essedo in quo pugnat. synecdocha. ¶ Poetæ non raro usurpant de plaustro Bootæ, seu Septentrionibus. *Stat.* 1. *Theb. v.* 370. hyberno deprensus navita ponto, Cui neque Temo piger, neque amico sidere monstrat Luna vias. *Cic.* vertens *Arati* carmina, *l.* 2. *de nat. Deor. c.* 42. *ad fin.* Arctophylax, vulgo qui dicitur esse Bootes, Quod quasi temone adjunctam præ se quatit Arcton. ¶ Ex eo cognoscebant, quantum nox processisset. *Enn.* apud *Varron. loc. cit.* & *Fest.* in *Septentriones.* Quid noctis videtur? in altissimo cæli clypeo temo superat stellas. *h. e.* multa nox est, ut *Varr. ibid.* dicit. *Senec. in Herc. Fur. v.* 130. Septem stellis Arcades ursæ lucem verso temone vocant. *Ovid.* 10. *Met. v.* 447. interque Triones Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes. *Lucan. l.* 4. *v.* 523. Seque Ursæ temone paverant. *h. e.* die adventante. *Stat.* 1. *Theb. v.* 692. sed jam temone supino Languet hyperboreæ glacialis portitor Ursæ. ¶ A similitudine temones vocat *Colum. lib.* 6. *c.* 19. longas perticas, quasi vasterræ in machina, qua boves & equi colligantur curandi causa. ¶ *Temo* in *Codice Theodos. l.* 6. *tit.* 26. *leg.* 14. 15. *&* 18. nomen est præstationis, seu functionis, quæ solvebatur ab his. qui tyrones præbere debebant supplendo exercitui, & pro his pecuniam solvebant, æstimatione facta, quanti tyro quisque valeret. Videtur autem dici a *τιμάω*, æstimo, & *temo* corrupte esse pro *timo*.

TEMONARIUS, a, um, ad temonem pertinens, genus præstationis, de quo in fin. vocis præced. *Impp. Gratian. Valentinian. & Theodos. l.* 11. *Cod. Theodos. tit.* 26. *leg.* 14. Omnium vilium munerum, ac totius Capitulariæ, sive (ut eam, quam volumus intelligi, communi denuntiatione signemus) Temonariæ functionis fieri jubemus exortes. *Impp. Constantin. & Constans, l.* 12. *Cod. Justin. tit.* 24. *leg.* 1. Temonaria onera. ¶ *Temonarius* absolute, qui hujusmodi præstationem seu tributum exigit. *Imp. Constantin. ibid. tit.* 29. *leg.* 2.

TEMPE, n. plur. indeclin. *τὰ Τέμπεα*, *ων*, regiuncula Thessaliæ amœnissima, in saltu, per quam Peneus amnis decurrit, cincta Olympo, Ossa, & Pelio montibus, inter Larissam & oram maritimam. In fabulis est ab Hercule aperta fuisse, diductisque vi montibus, viam Peneo factam, ut est apud *Senec.* in *Herc. Fur.* a *vers.* 283. Describuntur his verbis a *Plin. l.* 4. *c.* 8. Peneus inter Ossam & Olympum nemorosa convalle defluit quingentis stadiis, dimidio ejus spatii navigabilis. In eo cursu Tempe vocantur quinque mill. passuum longitudine, & ferme sesquijugeri latitudine, ultra visum hominis attollentibus se dextra lævaque leniter convexis jugis. Intus sua luce viridante allabitur Peneus, viridis calculo, amœnus circa ripas gramine, canorus avium concentu. *Id. l.* 16. *c. ult. a med.* Thessalica Tempe. *Horat. l.* 1. *od.* 7. *v.* 4. Thessala. *Virg.* 4. *Georg. v.* 317. Peneia. *Horat. l.* 3. *od.* 1. *v.* 24. agitata Zephyris. *Lucan. v.* 1. *l.* 8. nemorosa. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 3. sacro nemore nobilia. *Senec. in Troadib. v.* 815. opaca. *Stat.* 6. *Theb. v.* 88. umbrosa. *& l.* 10. *v.* 119. tenebrosa. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 285. viridantia. ¶ Nihil amœnitati loci officit difficilis aditus & angustiæ, quas ita describit *Liv. l.* 44. *c.* 6. Sunt Tempe saltus transitu difficilis, nam præter angustias per quinque millia, qua exiguum jumento onusto iter est, rupes utrinque ita abscissæ sunt, ut despici vix sine vertigine quadam simul oculorum animique possit. terret & sonitus & altitudo per mediam vallem fluentis Penei amnis. ¶ Etiam alibi loca amœna *Tempe* dicuntur. *Virg.* 2. *Georg. v.* 469. Speluncæ, vivique lacus, & frigida Tempe, Mugitusque boum, mollesque sub arbore somni Non desunt. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 477. Elorıa Tempe. *Id.* 1. *Amor. el.* 1. *v.* 15. Heliconia. *Stat.* 1. *Theb. v.* 485. Teumesia. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 35. Phthiotica. *nisi forte eadem sunt cum Thessalicis.* ¶ *Tempea* Græca positione, *τὰ Τέμπεα*. *In fragm. Solini* apud *Pithœum, p. m.* 468. Vos quoque qui resono colitis cava Tempea cœtu.

TEMPERACULUM, li, n. temperatura. *Apul. in Florid. n.* 6. (*al.* l. 1.) Et cinnami messes, & ferri temperacula, & argenti metalla.

TEMPERAMENTUM, ti, n. *temperamento*, *mescolanza*, temperatura, mixtio rerum cum proportione, proportio diversarum qualitatum in corpore mixto, *μῖξις*, *κρᾶσις*. *Plin. l.* 9. *c.* 36. *ad fin.* Concharum ad purpuras & conchylia (eadem enim est materia, sed distat temperamento) duo sunt genera, &c. *Id. l.* 19. *c.* 8. *a med.* Æruca præcipue frigorum contemptrix, diversæ est, quam lactuca, naturæ; ideirco jungitur illi fere in cibis, ut nimio frigori par fervor immixtus temperamentum æquet. *Scribon. Larg. compos.* 250. Teruntur ex cinere lixiva, qua culinarii utuntur, donec habeat mellis liquidi temperamentum. *h. e.* spissitudinem. Hac eadem ratione sæpius usurpatum legas apud eundem *Scribon.* ¶ Ponitur & pro modo, mediocritate, moderatione. *Plin. l.* 17. *c.* 24. *ante med.* Omnia modo constant, certoque temperamento. *Id. l.* 12. *cap.* 25. Incidentis manus libratur artifici temperamento, ne quid ultra corticem violet. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 10. *a med.* Inventum est temperamentum, quo tenniores cum principibus æquari se putarent. *Liv. l.* 28. *cap.* 44. *in fin.* Et si nulla alia re, modestia certe & temperamento linguæ adulescens senem vicero. *Alii leg.* temperando linguæ. *Plin. in Paneg. c.* 3. Servare, & tenere temperamentum in aliqua re. *Justin. l.* 2. *c.* 7. Tanto temperamento inter plebem Senatumque egit, ut ab utrisque parem gratiam traheret. ¶ Apud *eund. lib.* 2. *c.* 1. temperamentum cæli. *h. e.* constitutio aeris quæcumque, *clima*. ¶ In corpore etiam animalis est certa qualitatum constitutio & modus, ex quo valetudo bona vel mala existit, *complessione*, *temperamento*. *Colum. l.* 3. *c.* 12. *ante med.* Opus est inter hastam diversas inæqualitates magno temperamento, quod in corporibus quoque nostris desideretur, quorum bona valetudo calidi & frigidi, humidi & aridi, densi & rari certo & quasi examinato modo continetur. Nec tamen hoc temperamentum in terra, quæ vineis destinetur, pari momento libratum esse debere, &c.

TEMPERANS, antis, *moderato*, *continente*, *ritenuto*, *temperante*, *σώφρων*, moderatus, continens, temperatus. *Cic. pro Font. c.* 14. Frugi hominem, judices, & in omnibus vitæ partibus moderatum ac temperantem, plenum pudoris, plenum officii, plenum religionis, videtis positum in vestra fide ac potestate. *Id. Parad.* 3. *c.* 2. *ad fin.* An temperantem eum dices, qui se in aliqua libidine continuerit, in aliqua effuderit? *Id. Attic.* l. 15. *ep.* 1. Cum hominem temperantem, summum medicum, tantus improviso morbus oppresserit. *Liv. l.* 26. *c.* 22. Cives graviores temperantioresque a cupidine imperii. *Al. leg.* temperatiores. *Cic. pro Font. c.* 13. Homo sanctissimus ac temperantissimus. ¶ Cum genitivo *Terent. Phorm.* 2. *c.* 40. Si est, ut culpam in se admiserit, ex qua re minus rei foret aut famæ temperans. *h. e.* minus parceret rei familiari, aut famæ suæ. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 46. *extrem.* Integre sancteque egit procax otii, & potestatis temperantior. *h. e.* moderatior in potestate.

ftate. *Plin. in Paneg. c.* 52. *a med.* Temperans gaudii feræque lætitiæ.

TEMPERANTER, *moderatamente, temperatamente, μετρίως, σωφρόνως*, modice, moderate. *Cic. Attic. lib.* 9. *ep.* 2. *a med.* Nam quod ais, fi hic temperantius egerit, confiderativs confilium te daturum; qui hic poteft fe gerere non perdite? *Tacit.* 15. *Ann. c.* 49. Ille de nobilitate generis multum præfatus, cetera temperanter adjungit. *& l.* 4. *c.* 33. Nofcenda vulgi natura, & quibus modis temperanter habeatur.

TEMPERANTIA, æ, f. *moderazione, continenza, temperanza, σωφροσύνη*, moderatio, modeftia. *Cic.* 3. *Tufcul. c.* 8. Temperans, quem Græci σώφρονα appellant, eamque virtutem σωφροσύνην vocant, quam foleo equidem tum temperantiam, tum moderationem appellare, nonnunquam etiam modeftiam: fed haud fcio, an recte ea virtus frugalitas appellari poffit. *Id. in Partit. c.* 22. Quæ vero moderandis cupiditatibus, regendifque animi motibus laudatur, ejus eft munus in agendo: cui temperantia nomen eft. *& l.* 1. *de Fin. c.* 14. Temperantia eft, quæ in rebus aut expetendis, aut fugiendis rationem ut fequamur monet. *& l.* 5. *c.* 23. *a med. & l.* 3. *de nat. Deor. c.* 15. Temperantia conftat ex prætermittendis voluptatibus. *Id.* 2. *de Invent. c.* 54. Temperantia eft rationis in libidinem, atque in alios non rectos animi impetus firma & moderata dominatio. Ejus partes funt continentia, clementia, modeftia. *Id. l.* 2. *de Orat. c.* 60. *a med.* Dicacitatis moderatio & temperantia diftinguet oratorem a fcurra. *Id. l.* 2. *Fam. ep.* 9. *a med.* Novi enim temperantiam & moderationem naturæ tuæ. *Id.* 3. *Offic. c.* 25. *extr.* Conformatio & moderatio continentiæ & temperantiæ. *& c. penult.* Reftat quarta pars, quæ decora, moderatione, modeftia, continentia, temperantia continetur. *Id.* 5. *Tufcul. c.* 20 Summa fuit ejus in victu temperantia. *Tacit. de Germ. c.* 23. Sine apparatu expellunt famem: adverfus fitim non eadem temperantia. *Plin. l.* 1. *ep.* 12. *a med.* Ingravarat valetudo, quam temperantia mitigare tentavit. *colla dieta. & Tacit.* 1. *Ann. c.* 14. Moderandos feminarum honores dictitans, eademque fe temperantia ufurum in his, quæ fibi tribuerentur. ¶ temperamentum. *Salluft. in Jug. c.* 49. Metellum magnum & fapientem virum fuiffe comperior, tanta temperantia inter ambitionem fævitiamque moderatum.

TEMPERATE, *moderatamente, μετρίως*, moderate, temperanter, modice. *Cato R. R. c.* 69. Lenibus lignis facito calefcat. ubi temperate tepebit, cummin indito. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* Arbores humoris temperate, parum terreni habentes. *Cic.* 12. *Attic. ep.* 32. Ages, ut fcribis, temperate. *& lib.* 13. *ep.* 1. Ita fcripfifti, ut neque feverius, neque temperatius fcribi potuerit. *Al. leg.* temperantius. *Auguftin. l.* 6. *de Mufica, c.* 15. Temperantiffime & caftiffime vivens.

TEMPERATIO, onis, f. *mefcolanza, tempera, temperazione. εὐκρασία, μῖξις*, mixtio, temperatura. *Cic.* 6. *Verr. c.* 44. *ad fin.* Tu folus vafis Corinthiis delectaris? tu illius æris temperationem folertiffime perfpicis? *Vitruv. l.* 7. *c.* 12. Cæruleï temperationes Alexandriæ primum funt inventæ. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 3. Magnitudo commodorum, quæ percipiuntur cæli temperatione, fœcunditate terrarum, &c. *& c.* 10. Omnia quæ terra concipiat, femina temperatione caloris & oriri & augefcere. *Id. Tufcul.* 4 *c.* 13. *circa med.* Eft enim corporis temperatio, cum ea congruunt inter fe, e quibus conftamus, fanitas: fic animi dicitur, cum ejus judicia opinionefque concordant: eaque animi eft virtus, quam alii ipfam temperantiam dicunt effe, alii obtemperantem temperantiæ præceptis. ¶ Tranflate eft moderatio, gubernatio, *regolamento, governo. Cic. in fomn. Scip. c.* 4. *ad fin.* Sol dux & princeps, & moderator luminum reliquorum, mens mundi & temperatio. *Id.* 4. *Tufcul. c.* 1. De moribus inftitutifque majorum, & difciplina ac temperatione civitatis loqui. *Id.* 3. *de Leg. c.* 3. Hæc eft quam maxime probat temperationem reipublicæ: quæ effici non potuiffet, nifi tali defcriptione magiftratuum. ¶ Item temperamentum, *temperamento. Id. ibid. c.* 12. Sed præfto eft hujus vitii temperatio, quod fenatus lege noftra confirmatur auctoritas. *& paulo poft.* Poteft ex temperatione juris, cum poteftas in populo, auctoritas in Senatu fit, teneri ille moderatus & concors civitatis ftatus.

TEMPERATIVUS, a, um, qui temperat, ut Temperativa medicamina, *Cæl. Aurelian. Tardor. l.* 4. *c.* 2. *medicamenti mitiganti.*

TEMPERATOR, oris, m. *temperatore, ἁρμοστής*, moderator, gubernator. *Cic. in Orat. c.* 21. Magni igitur judicii, fumma etiam facultatis effe debebit moderator ille, & quafi temperator hujus tripartitæ varietatis. *Martial. l.* 4. *epigr.* 55. Quam fluctu tenui, fed inquieto Armorum Salo temperator ambit. Ubi Salonem fluvium vocat armorum temperatorem. quia ejus aquis temperantur enfes. *Senec. de vita beata, c.* 24. Temperator voluptatis. *h. e.* qui voluptate temperate utitur.

TEMPERATURA, æ, f. *mefcolanza, tempra, tempera, κρᾶσις, μῖξις*, mixtio, temperamentum, temperatio. *Vitruv. l.* 7. *c.* 9. Temperatura minii. *Plin. lib.* 34. *c.* 9. Sequens temperatura ftatuaria eft, eademque tabularis, hoc modo: Maffæ proflatur: mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei, &c. *& fub fin. c.* 2. Infula æs non gignens, fed officinarum temperatura nobilitate. *& c.* 25. Ferrum a rubigine vindicatur ceruffa, & gypfo, & liquida pice. hæc eft temperatura, a Græcis antipathia dicta. ¶ Tranflate *Senec. ep.* 1. *circa med.* Quæcumque attribuit conditio nafcendi, & corporis temperatura. *temperamento, compleffione. & Varr. apud Non. c.* 2. *n.* 848. Quæro ex te, utrum hoc adduxerit cæli temperatura, an terræ bonitas. *clima, temperie.*

TEMPERATUS, a, um, *mefcolato, temperato, temprato, συγκεκραμένος, εὔκρατος*, mixtus. *Cic.* 1. *Tufcul. cap.* 25. *a med.* Auribus oblectatio magna parta eft, inventa & temperata varietate & natura fonorum. *Plin. l.* 20. *c.* 9. *ad fin.* Vinum temperatum ex aqua cælefti. *Id. l.* 19. *cap.* 5. *poft med.* Amaritudo temperata mulfo. *Id. l.* 11. *c.* 42. *extr.* Zoroaftrem cafeo vixiffe annis viginti ita temperato, ut vetuftatem non fentiret, *manipolata.* ¶ Tranflate eft adminiftratus. *Vellej. l.* 2. *c.* 60. *ad fin.* Omnia pretio temperata, vendente rempublicam confule. ¶ Sæpe eft moderator, modicus, temperans, modeftus, *moderato, μέτριος. Cic.* 12. *Fam. ep.* 27. Eft autem ita temperatis moderatifque moribus, ut fumma feveritas fumma cum humanitate jungatur. *Id. Attic. lib.* 4. *ep.* 6. Homo in fumma magnitudine animi multa humanitate temperatus. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 36. Vir juftus, temperatus, fapiens. *Horat. l.* 2. *od.* 3. rebus in arduis fervare mentem ab infolenti temperatam lætitia. *Id. l.* 3. *od.* 4. *v.* 66. Vim temperatam dii quoque provehunt In majus: iidem odere vires Omne nefas animo moventia. *Cæl. ad Ciccr.* 8. *Fam. ep.* 15. Ecquem Cæfare noftro acriorem in rebus gerendis, eodem in victoria temperatiorem cognoftit? *Senec. ep.* 18. Hoc multo fortius eft, ebrio ac vomitante populo ficcum ac fobrium effe. illud temperatius, non excerpere fe, nec infigniri, nec mifceri omnibus. ¶ Commode transfertur ad orationem. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 53. Neque eft ulla temperatior oratio, quam illa, in qua afperitas contentionis oratoris ipfius humanitate conditur. *Id. in Orat. c.* 57. *extr.* Sit oratio permixta & temperata numeris, nec diffoluta, nec tota numerofa. *& c.* 27. *a med.* Oratio modica ac temperata. ¶ *Temperata regio, temperatum tempus*, in quo calor & frigus ita temperate funt, ut neutrum fæviat. *Plin. lib.* 14. *c.* 2. *ante med.* Eugenia (*vitis*) ferventibus locis, Rhætica temperatis, Allobrogica frigidis copiam præftant. *Vitruv. l.* 2. *c.* 4. Regiones cæli neque æftuofæ, neque frigidæ, fed temperatæ. *Cæf. l.* 5. *B. Gall. c.* 12. Loca funt temperatiora, quam in Gallia, remiffioribus frigoribus. *Varr. lib.* 2. *R. R. c.* 5 *a med.* Temperatiffimum anni tempus. *Colum. l.* 3. *c.* 10. Mitis ac temperatus annus. Adde *Martial. l.* 10. *epigr.* 30. ¶ *Prela temperata*, parata ad opus & inftructa, ut iis quandocumque uti liceat, *pronti e preparati. Cato R. R. c.* 12. Prela temperata quinque, fupervacanea tria t V. *Turneb. l.* 8. *c.* 6.

TEMPERI. V. *Tempori.*

TEMPERIES, ei, f. *mefcolanza, miftura, εὐκρασία*, diverfarum rerum mixtio æquata, ita ut nulla res aliam excedat. *Plin. l.* 34. *c.* 2. *a med.* Corinthii æris tria genera: candidum, argento quam proxime accedens, in quo illa mixtura prævaluit: alterum, in quo auri fulva natura: tertium, in quo æqualis omnium temperies fuit. *Id. l.* 2. *c.* 78. Magna & in colore temperies. *fcil.* ut neque nimis fufcus fit, neque nimis candidus in cute hominum. Apud *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v.* 168. fimilem locum habes. Rurfus *Plin. l.* 16. *c.* 11. Refina fi cum aqua lævius decoquatur, rufo colore lentefcit. alia temperies ad crapulam. ¶ Sæpe dicitur de temperata cæli conftitutione, cum neque frigus, neque æftus nimius eft, *temperie, clima temperato, εὐκρασία. Plin. l.* 5. *ep.* 6. Accipe temperiem cæli, regionis fitum, villæ amœnitatem. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 71. Temperie cæli corpus animufque juvantur: Frigora perpetuo Sarmatis ora riget. *Id. Met.* 15. *v.* 211. æftatem excipit autumnus, mitis inter juvenemque fenemque, Temperie medius. *& l.* 1. *v.* 50. Nix tegit alta duas (*cæli zonas*:) totidem inter utramque locavit, Temperiemque dedit, mixta cum frigore flamma. *Lucan. l.* 10. *v.* 207. Sub Jove temperies, & nunquam turbidus annus. *Ovid. Met.* 4. *v.* 344. temperie blandarum captus aquarum. *h. e.* quæ neque frigidæ nimis funt, neque calidæ. ¶ *Temperiem anni* vocat *Plin.* tempus anni hieme adventante, cum fementis faciendæ tempus eft, foliis arborum deciduis, *l.* 18. *c.* 23. *ad fin.* ¶ Tranflate *Claudian. de confiul. Mall. Theod. v.* 217. Servat inoffenfam divina modeftia vocem, Temperiem fervant oculi. *h. e.* modum. *Id. in epithal. Pallad. & Celer. v.* 64. amor mentifque benignæ Temperies, doctique fales & grata fenectus. *h. e.* moderatio animi. *Stat. l.* 2. *filv.* 6. *v.* 48. tranquilla morum temperies. *Claudian. de B. Get. v.* 153. Temperiem cælo pacifci, belloque referre. *h. e.* æftate temperare hiemem, & victoria bellum finire. ¶ De virtute Temperantiæ *Id. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 103. Juftitiis utilibus rectum præponere fuadet, &c. durum Patientia corpus Inftruit, &c. Temperies, ut cafta petas, Prudentia, ne quid Inconfultus agas.

TEMPERO, as, avi, atum, a. 1. *mefcolare, temperare, temprare, κεράννυμι*, varias res proportione fervata commifceo. *Cic.* 3. *Offic. c. ult.* Quod fimplex effe debet, ex diffimilibus rebus mifceri & temperari non poteft. *Id. in fomn. Scip. c.* 3. Acuta cum gravibus temperans, varios æquabiliter concentus efficit. *Id. de Univerf. c.* 7. Ex cum tria fumpfiffet, unam in fpeciem temperavit. *Ovid.* 5. *Faft. v.* 401. lectas Pagafæis collibus herbas Temperat, & varia vulnera mulcet ope. *Martial. l.* 9. *epigr.* 12. Temperare pocula Tonanti. *h. e.* mifcere, propinare, præbere. *Vitruv. l. ult. fub fin.* Temperavit ahena aquæ ferventis, & picis, defuperne contra capita hoftium, & ftercoris humeni, & arenæ coctæ cadentis. *h. e.* mixtis aqua, pice, &c. implevit. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Æs conflare, & temperare. *Id. l.* 29. *c.* 3. *a med.* vinum. *Id. l.* 34. *c.* 14. *a med.* ferrum. *Id. l.* 14. *c.* 17. acetum mulfa. *Id. l.* 2. *c.* 18. colores. *h. e.* colorum varietatem efficere. *Horat. epod. ult. in fin.* Defiderii temperare poculum. *Sueton. in Ner. c.* 2. *fub fin.* venenum. *Plin. l.* 13. *c.* 2. unguentum. *Id. l.* 27. *c.* 10. *& l.* 34. *c.* 22. *ad fin.* collyrium. *Id. l.* 23. *c.* 2. Oxymeli antiqui hoc modo temperabant: mellis minas decem, aceti quinque, falis pondo libram, &c. ¶ Quemadmodum temperando fit ferrum durius, & incidendo aptius, fic *temperare ungues* dixit *Stat. Theb.* 2. *v.* 130. *de tigride*, Bella cupit, laxatque genas, & temperat ungues. *aguzza, affila.*

affila. ¶ Item mitigare, lenire, *raddolcire*, *mitigare*, *rattemperare*. *Martial. l. 3. epigr. 25.* Si temperari balneum cupis fervens. *Plin. l. 20. c. 7. a med.* Temperare asperitatem ocypori addito dulci. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 53.* Etesiarum flatu nimii temperantur calores. *Virg. 1. Georg. v. 110.* scatebrisque arentia temperat arva. Sic *Claudian. in consul. Probi, &c. v. 260.* Œbaliæ qui temperat arva Galesus. *h. e.* sitientia irrigat. *Plin. lib. 17. c. 12. a med.* Vitia solem umbra temperant. *Horat. lib. 4. od. 12. v. 1.* veris comites, quæ mare temperant. *Cic. Phil. 12. c. 11.* Cujus acerbitas morum, immanitasque naturæ, ne vino quidem permista temperari solet. *Horat. l. 2. od. 16. v. 26.* amara lento risu temperare. *Sueton. in Tiber. c. 34.* Temperare annonam macelli. *h. e.* pretium annonæ minuere. ¶ Item gubernare, moderari, regere, administrare, *regolare*, *moderare*, *governare*, quod fit non uno eodemque semper modo, sed varias rationes miscendo, & nunc hac, nunc illa utendo, pro temporum & rerum varietate. *Plin. l. 2. c. 6.* Sol vices temporum, annumque semper renascentem ex usu naturæ temperat. *Horat. lib. 1. od. 8. v. 6.* Gallica nec lupatis temperat ora frenis. *Ovid. 13. Met. v. 366.* temperare ratem. *Horat. l. 1. od. 12. v. 14. & lib. 3. od. 4. v. 43. de Jove.* qui res hominum ac deorum, Qui mare ac terras, variisque mundum Temperat horis. *Id. lib. 4. od. 3. v. 17.* O testudinis aureæ Dulcem quæ strepitum, Pieri, temperas. *Cic. 1. Tuscul. c. 1.* Mores & instituta vitæ, resque domesticas ac familiares nos profecto & melius tuemur, & lautius: rem vero publicam nostri majores certe melioribus temperaverunt & institutis, & legibus. *Horat. lib. 2. sat. 5. v. 70.* mulier si forte dolosa, Libertusve senem delirum temperet. *Petron. in Sat. c. 137.* Fortunamque suo temperet arbitrio. *Ovid. 1. Amor. el. 3. v. 10.* Temperat & sumptus parcus uterque parens. *h. e.* moderatur, ne modum excedant. ¶ Item modum ponere, continere, moderari, cohibere, *moderare*, *raffrenare*. *Cic. pro Marcell. cap. 3.* Animum vincere, iracundiam cohibere, victoriam temperare. *Sallust. in Catil. c. 11. extr.* Secundæ res sapientum animos fatigant: ne illi corruptis moribus victoriæ temperarent. *Virg. 1. Æn. v. 61.* mollitque animos, & temperat iras. *Plaut. Epid. 1. 2. 8.* Temperare in amore. *Id. Rud. 4. 7. 28. & Liv. l. 28. c. 44.* Temperare linguæ. *Id. l. 2. c. 23. a med. & l. 32. c. 20.* manibus. *& lib. 2. c. 22.* oculis. *Id. lib. 33. c. 20.* iræ. *Id. l. 5. c. 25. a med.* animis. ¶ In illo *Stat. lib. 1. v. 304. de Mercurio.* Summa pedum propere plantaribus alligat alis, Obnubitque comas, & temperat astra galero. *h. e.* coercet, pileo obnuvens, ne fulgore perstringant. ¶ *Temperare sibi*, se continere, *contenersi*. *Planc. ad Cic. Fam. 10. ep. 7. a med.* Usque mihi temperavi, dum perducerem eo rem, ut, &c. *Auct. ad Herenn. lib. 4. cap. 18.* Etiam sibi cretis a mendacio temperaturum? *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 33.* Neque sibi homines feros temperaturos existimabat, quin, &c. *Liv. l. 5. c. 43. a med.* Vix temperavere animis, quin extemplo impetum facerent. *Plin. l. 18. c. 6. a med.* Nequeo mihi temperare, quo minus unum exemplum antiquitatis afferam. *Id. l. 34. c. 8. ante med.* Non quivit temperare sibi in eo (*signo*) quamquam imperiosus sui inter initia principatus, transtulitque in cubiculum, alio ibi signo substituto. ¶ Abstinere, parcere, *astenersi*, *risparmiare*. *Cic. 3. Verr. cap. 39. sub fin.* Te putet quisquam sociis temperasse, qui ædem Castoris testem furtorum tuorum esse volueris? *& Verr. 4. cap. 6.* Non recuso, quin ita me audiatis, ut si cuiquam ulla in re unquam temperaverit, vos quoque ei temperetis. *Cæs. lib. 1. B. Gall. c. 7. ad fin.* Neque homines inimico animo, temperaturos ab injuria & maleficio existimabat. *Claudian. in II. consul. Stilich. v. 270.* temperare a venatibus. *Virg. 2. Æn. v. 8.* a lacrymis. *Liv. l. 30. c. 20. & Tacit. Ann. 15. c. 16.* lacrymis. *Liv. l. 32. cap. 34.* risu. *Sueton. in vita Lucani.* Neque verbis neque factis adversus Principem temperavit. ¶ Cum infinito. Vetus Poeta apud *Cicer. l. 1. de Divin. c. 21.* puerum Priamo qui foret postilla natus, temperaret tollere. *Plaut. Pers. prol. v. 34.* Matronæ canora his sua voce tinnire temperent. *& vers. 22.* dormire temperent. *& 3. 2. 76.* Maledicere huic tu temperabis, si sapis. *Gell. l. 4. c. 9.* Dies, in quibus rem quampiam novam exordiri temperandum est. ¶ Cum accus. communi *Plaut. Stich. 1. 2. 59.* Ubi facillime spectatur mulier, quæ ingenio est bono? *Pam.* cui malefaciundi est potestas, quæ ne faciat, id temperat. ¶ Passivo impersonaliter *Liv. l. 1. c. 29. extr.* Templis deum temperatum est. *Id. l. 3. c. 7.* Tum vero jam superfundenti se lætitiæ vix temperatum est. *Id. lib. 32. cap. 10. a med.* Ægre temperatum est, quin, &c. *& l. 2. c. 23. a med.* Nec manibus temperatum foret, ni propere consules intervenissent. ¶ *Temperint* pro *temperent* antique, ut *edint* pro *edant*, est *Plauti Truculent. 1. 1. 41.*

TEMPESTAS, atis, f. *tempo*, χρόνος, idem quod tempus, in singulari num. *Varr. l. 6. de L. L. c. 6. a med.* In duodecim tabulis: solis occasu diei suprema tempestas esto. libri Augurum pro tempore tempestatem dicunt, id est supremum augurii tempus. *Plaut. Cas. prol. v. 18.* Ea tempestate flos poetarum fuit: qui nunc abierunt hinc in communem locum. *Sallust. in Catil. c. 17. sub fin.* Fuere item ea tempestate, qui crederent, &c. *Liv. l. 27. c. 37. a med.* Carmen illa tempestate forsitan laudabile rudibus ingeniis. *Cic. l. 3. de Orat. c. 38.* Raro habet etiam in oratione poeticum aliquod verbum dignitatem. neque enim illud fugerim dicere, ut Cœlius (*Antipater*) Qua tempestate Pœnus in Italiam venit. *Plautus Truculent. 2. 4. 19.* Tempestas, memini, quondam fuit, cum inter nos sorderemus unus alteri. Adde *Lucil.* apud *Non. 1. 2. n. 6. & Ovid. l. 2. Met. v. 183. & Propert. l. 4. el. 9. v. 1.* ¶ Item pars temporis, v. gr. annus, ut anni pars, *anno*, *stagione*. *Sallust. in Catil. c. 57.* Multis tempestatibus haud sane quisquam Romæ virtute magnus fuit. *Id. in Jug. c. 101.* Sulla rudis antea & ignarus belli, solertissimus omnium in paucis tempestatibus factus est. *Liv. l. 1. c. 5.* Evander, qui multis ante tempestatibus ea tenuerat loca. *Pacuv.* apud *Non. loc. cit.* Quem te post multis tueor tempestatibus. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 96.* Postera tempestas melior, via pejor. *i giorni seguenti*. Nisi malis diem intelligere, *il giorno seguente*, ut *Cic.* vertens *Homeri* versum, *l. 1. de Divin. c. 25.* Tertia te Phthiæ tempestas læta locabit. *Homerus* habet *Iliad. l. 9. v. 363.* Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην. ¶ Item constitutio cæli & aeris, in utramque partem. De tempore tranquillo, sereno, & ventis ferentibus opportuno ad navigandum. *buon tempo*. *Cic. 14. Fam. ep. 4. a med.* Tuas litteras exspectassem Brundisii, si esset licitum per nautas, qui tempestatem prætermittere noluerunt. *Id. Fam. 16. ep. 1. a med.* Et comites & tempestates, & navem idoneam ut habeas, diligenter videbis. *Id. 2. Q. Fr. ep. 2. in fin.* Velim, quum primum bona & certa tempestate conscendas. *Id. Attic. 9. ep. 13.* Fuit pridie Quinquatrus egregia tempestas, qua ego illum usum puto. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 23.* Nactus idoneam ad navigandum tempestatem, tertia vigilia solvit. *Tacit. in Agric. c. 38. in fin.* Classis secunda tempestate portum tenuit. ¶ Extra navigationem *Enn.* apud *Cic. l. 2. de Divin. c. 39.* Cum tonuit lævum bene tempestate serena. *Virg. 9. Æn. v. 20.* clara tempestas. *Lucret. l. 4. v. 168.* liquidissima cæli tempestas. *Id. l. 1. v. 178.* Dum tempestates adsunt, & vivida tellus Tuto res teneras effert in luminis oras. *h. e.* tum sereni dies, tum pluvii opportune advenientes. *Id. l. 2. v. 32.* cum tempestas arridet, & anni Tempora conspergunt viridantes floribus herbas. ¶ De cæli statu turbato ob nimium ventum, aut imbrem, procellam, fulgura, tonitrua, grandinem, &c. *tempo rotto*, *e cattivo*, *temporale*, *procella*, χειμών. *Plin. l. 18. c. 28. sub fin.* Cælestis injuriæ genus unum, quod tempestates vocamus, in quibus grandines, procellæ, ceteraque similia intelliguntur: quæ cum acciderint, vis major appellatur. *Cels. l. 2. c. 1.* Ex tempestatibus optimæ æquales sunt, sive frigidæ, sive calidæ: pessimæ quæ maxime variant. *Cic. 6. Verr. c. 40.* Erat hieme summa, tempestas perfrigida, imber maximus. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 48.* Tanta tempestas cooritur, ut nunquam illis locis majores aquas fuisse constaret. *Cic. 3. Phil. c. 6.* Lex maximo imbri, tempestate, ventis, procellis, turbinibus, inter fulmina & tonitrua fertur. *Id. 2. Offic. c. 6.* Procellæ, tempestates, naufragia, ruinæ, incendia. *Id. sub fin. Parad. ult.* Virtus neque naufragio, neque incendio amittitur; nec tempestatum, nec temporum permutatione mutatur. *Id. pro Rosc. Amer. c. 45.* Venti vehementiores, aut immoderatæ tempestates. *Id. 2. de nat. Deor. c. penult. sub fin.* Si segetibus aut vinetis cuipiam tempestas nocuerit. *Id. 7. Verr. c. 10.* Hic situs, atque hæc natura esse loci cælique dicitur, ut nullus unquam dies tam magna turbulentaque tempestate fuerit, quin aliquo tempore ejus diei solem homines viderint. *Id. 2. de Invent. c. 31. a med.* Subito magnis commotus tempestatibus fluvius Eurotas ita magnus & vehemens factus est, ut, &c. *Virg. 5. Æn. v. 694.* effusis imbribus atra Tempestas sine more furit. *Id. 1. Georg. v. 323.* Et fœdam glomerant tempestatem, imbribus atris Collectæ ex alto nubes. *& l. 2. v. 310.* tempestas a vertice silvis Incubuit. *Liv. l. 2. c. 62.* Fœda tempestas cum grandine & tonitribus cælo dejecta. *Plaut. Mostell. 1. 2. 27.* Tempestas venit, confringit tegulas imbricesque. *gragnuola*. ¶ De mari jactato ventis, *tempesta*, *fortuna*, *burrasca*, *procella*. *Cic. 2. Attic. ep. 6.* Ad lacertas captandas tempestates non sunt idoneæ. *Id. 2. de Invent. cap. 31.* Cum nautæ adversa tempestate in alto jactarentur. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 28.* Tanta tempestas subito coorta est, ut nulla earum navium cursum tenere posset. *Id. l. 3. B. Civ. c. 27.* Tempestas naves afflixit. ¶ Tempestatis descriptionem habes apud *Virg. 1. Æn. a vers. 87. & l. 3. a vers. 194. Horat. epod. 10. Ovid. 11. Met. a vers. 480. & l. 1. Trist. el. 2. Senec. in Agam. a vers. 460. Lucan. l. 5. a vers. 594. Valer. Flacc. l. 8. a vers. 322. &c.* ¶ Signa imminentis tempestatis collegit *Lucan. l. 5. a vers. 541.* ¶ Romani Tempestates pro diis coluere. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 20.* Quod si nubes retuleris in deos, referendæ certe erunt Tempestates, quæ populi R. ritibus consecratæ sunt. *Horat. in fin. epod. 10.* Libidinosus immolabitur caper, & agna Tempestatibus. *Ovid. 6. Fast. v. 193.* Te quoque, Tempestas, meritam delubra fatemur, Cum pæne est Corsis obruta classis aquis. *V. antiq. Inscript.* apud *Reines. class. 6. n. 32.* ¶ Metaphorice est quævis perturbatio, periculum, calamitas, infortunium. *Cic. 2. Catil. c. 9.* Video quanta tempestas invidiæ nobis impendeat. *& de Harusp. resp. c. 2.* Multo ante prospexi, quanta tempestas excitaretur, quanta impenderet procella reipublicæ. *Nep. in Alcib. c. 4.* Utilissimum ratus impendentem evitare tempestatem, clam se a custodibus subduxit. *Cic. pro Sext. c. 47. extr.* Quem neque periculi tempestas, neque honoris aura potuit unquam de suo cursu demovere. *& c. 67.* Repentina vi perculsi ac tempestate populari. *& c. 20.* Navis reipublicæ, ereptis senatui gubernaculis, fluitans in alto tempestatibus seditionum ac discordiarum. *Id. de Orat. c. 1.* Qui locus quietis & tranquillitatis plenissimus fore videbatur, in eo maximæ moles molestiarum, & turbulentissimæ tempestates exstiterunt. *Id. pro Domo, c. 33. a med.* Te, procella patriæ, turbo ac tempestas pacis atque otii. *Id. pro Cluent. c. 33.* Vis illa fuit, & ruina quædam atque tempestas, & quidvis potius, quam judicium. *Id. 4. Verrin. c. 37. extr.* Hiemi sese fluctibusque committere maluit, quam non istam communem Siculorum tempestatem calamitatemque vitare. *Horat. lib. 2. ep. 2. v. 85.* Fluctibus in mediis & tempestatibus urbis. *Senec. in Agam. v. 62.* Alia ex alia cura fatigat, Vexatque animos nova tempestas. *Valer. Max. lib. 1. cap. 8. sect. 2. extr.* tempestatem vocat pestilentiam, quæ per triennium Romanos afflixit. ¶ Il-

la

ir poetica sunt: *Stat. l. 3. Theb. v. 228.* Mortem ait tota perfusum pectora belli Tempestate. *h. e.* turbis, cædibus, calamitatibus, quæ bello comitantur. *Virg.* quoque *Æn. 7. v. 223.* & *Liv. l. 31. c. 10. & l. 43. c. 18.* item *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 379. & l. 2. de laudib. Stilich. v. 246. & de B. Get. vers. 112. & 641. &* alibi tempestatem de bello & prœlio dixere. *Id. in consul. Mall. Theod. v. 210.* Nullaque mutati tempestas proditur oris. *h. e.* turbatio. *Horat. l. 1. ep. 15. v. 31.* Pernicies & tempestas, barathrumque macelli. Simile est illud *Plauti Capt. 4. 3. 3.* Quota pernis pestis veniet! quanta labes larido! ¶ De magna vi & copia alicujus rei *Cic. in Pison. c. 36. sub fin.* Qui cum concursum plorantium ac tempestatem querelarum ferre non posses, in oppidum devium profugisti. *Virg. 12. Æn. v. 283.* it toto turbida cælo Tempestas telorum ac ferreus ingruit imber. *Claudian. lib. 1. in Rufin. v. 101.* Non Tartesiacis illum satiaret arenis Tempestas pretiosa Tagi. *Id. de Phœnice, v. 98.* Indus odor penetrat nares, completque salubri Tempestate viros. ¶ In genit. plur. est *tempestatum:* sed & *tempestatium*, ut *civitatium*, reperitur. *Vet. Lap. apud Spon. in miscellan. pag. 76.* Jovi O. M. tempestatium divinarum potenti, &c.

TEMPESTIVE, *a tempo proprio, a suo tempo,* [illegible], suo tempore, opportune, in tempore: neque maturius, neque serius. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 32. in fin.* Serere, colere, tempestive demetere, & percipere fructus. *Plin. l. 16. c. 36. a med.* Cædi solebant arundines tempestive sub Arcturo, &c. (*h. e.* mense Septembri.) postquam varietas accessit, cædi ante solstitia cœptæ. *Cato R. R. c. 61.* Bene & tempestive arato. *Colum. l. 2. c. 8. a med.* Nec ignoro, quosdam præcepisse ne seminarentur agri, nisi cum terra pluviis permaduisset. quod ego, si tempestive competat, conducere non dubito: sed si seri sint imbres, &c. *Id. sub fin. l. 3.* Uvæ, quæ maturescere incipiunt, tempestive leguntur. *Plin. l. 26. c. 4.* Vinum ægris dare tempestive. *Horat. l. 4. od. 1. v. 9.* Tempestivius in domo Pauli comissabere Maximi. *Sueton. in Vespas. c. 23.* Utebatur & versibus Græcis tempestive satis. *a tempo e a proposito.* & *Ovid. 4. Trist. el. 10. v. 81.* Felices ambo, tempestiveque sepulti! Ante diem pœnæ quod periere meæ. *Plaut. Truc. 2. 1. 41.* Qui nostræ ætati tempestive temperint. *Al. leg.* tempestivo. *Justin. l. 34. c. 1.* Quærentibus causas belli tempestive fortuna querelas Spartanorum obtulit.

TEMPESTIVITAS, atis, *f. tempo proprio a far qualche cosa,* [illegible], tempus quippiam agendi opportunum. *Plin. l. 10. c. 34.* Columbæ pullis primo salsiorem terram collectam gutture in ora inspuunt, præparantes tempestivitatem cibo. *Id. l. 18. c. 30. a med.* Tempestivitas condendi frumenta. *Id. l. 11. c. 14. a med.* Alterum genus est mellis æstivi, quod ideo vocatur [illegible] a tempestivitate præcipua. *Cic. de Senect. c. 10. a med.* Sua cuique parti ætatis tempestivitas est data, ut & infirmitas puerorum, & ferocitas juvenum, & gravitas jam constantis ætatis, & senectutis maturitas naturale quiddam habeat, quod suo tempore percipi debeat. ¶ Pro temperie & temperamento. *Plin. l. 29. c. ult. ante med.* Claritatem oculorum consequi, & stomachi totiusque corporis tempestivitatem.

TEMPESTIVO, adverb. V. in *Tempestive.*

TEMPESTIVUS, a, um, *che si fa a tempo proprio, opportuno, acconcio,* tempori aptus & conveniens, opportunus, idoneus, [illegible], [illegible]. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 53.* Etesiæ tempestivi & salutares omnibus, quæ oriuntur e terra. *Justin. l. 44. c. 1.* Hispania felicibus, & tempestivis imbribus in omnia frugum genera fecunda est. *Plin. l. 16. c. 43.* Tempestiva cæsura arborum. *Cic. pro leg. Manil. c. 12.* Nondum tempestivo ad navigandum mari, Siciliam adiit. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 142.* Et tempestivum pueris concedere ludum. *Liv. l. 3. c. 12. sub fin.* Orationem tempestivam de concordia ordinum, patribus plebique gratam habuit. *Id. l. 43. cap. 19.* Aggredi aliquem tempestivis temporibus. *in ora propria.* Sunt qui malint *sermonibus.* *Ovid. 5. Met. v. 499.* veniet narratibus hora Tempestiva meis. *Auct. dial. de Oratorib. c. 14.* Num parum, inquit, tempestivus intervenio secretum consilium tractantibus? *Stat. 2. Theb. v. 354.* oscula mille Tempestiva genis posuit. *Plin. l. 11. c. 17.* Tempestivum diem eligere. *Cic. 1. Tuscul. c. 43.* Multa mihi ad mortem tempestiva fuere. *h. e.* multæ causæ ac tempora idonea, quibus mortem obirem. ¶ *Tempestivum est*, opportunum, idoneum tempus est. *Plin. l. 16. c. 39.* Cædi tempestivum quæ decorticantur, cum germinant, alias cortice inextricabili. *Colum. lib. 1. c. 8. sub fin.* Si tempestivum erit, confestim; si minus postero die fines oculis perlustraret. *se sarà tempo buono.* ¶ *Tempestivus* surgere dicitur, qui tempore opportuno ad agendum surgit, quod est hominis operosi & recte valentis. *Plin. l. 7. c. 53.* Nullis evidentibus causis obiere, dum calciantur matutino, duo Cæsares, Q. Fabius Max. C. Vulcatius Gurges: omnes adeo sani atque tempestivi, ut de progrediendo cogitarent. *Id. l. 29. c. 4. a med.* Refrigeratum sub dio dari tempestivis, antecedente vomitione. ¶ *Tempestiva convivia*, quæ nulla dilatione interposita, legitima cœnæ hora ineuntur: aut etiam aliquanto maturius, quod solent, qui negotiis carent, & orexi laborant, & gulæ inserviunt. Eaque sæpe in reprehensione ponuntur. Olim Romani, duri homines, & operi rustico dediti, sub occasum solis ex Sabinorum disciplina, cibum sumebant: deinde hora diei decima cœna dari cœpta, & crescentibus opibus ac luxu, etiam nona, aut octava, ut ex *Horat. lib. 1. epist. 7. v. 71. Martial. l. 4. epigr. 8. Juvenal. sat. 1. v. 49.* & aliis constat. Itaque tempestive accumbere dicebantur, qui temporius mensæ assidebant, largius & diutius cibo, & poculis, lætisque sermonibus operam daturi. *Cic. de Senect. c. 14.* Ego vero propter sermonis delectationem tempestivis quoque conviviis delector, nec cum æqualibus solum, sed cum vestra etiam ætate. (*Cato* senex delectari se dicit tempestivis conviviis, non propter epulas, sed, ut *ibid.* dicitur *c. 13.* propter cœtum amicorum, & remissionem animi ex jucundis sermonibus.) *Id. Attic. l. 9. ep. 1.* Multa in me, & severe in tempestivis conviviis disputantur. *& ep. 13. a med.* Quas nos cœnas obire, scripsit ad me Sextus! quam lautas! quam tempestivas! *Id. pro Arch. c. 6.* Quis me reprehendat, si quantum alii tribuunt tempestivis conviviis, quantum aleæ, quantum pilæ; tantum mihi egomet ad hæc studia recolenda sumpsero. *Id. pro Mur. c. 6.* Nemo fere saltat sobrius, neque in convivio moderato atque honesto. tempestivi convivii, amœni loci, multarum deliciarum comes est extrema, saltatio. *Sueton. in Calig. cap. 45. extr.* Senatum objurgavit edicto, quod Cæsare prœliante, & tantis discriminibus objecto, tempestiva convivia, circum, & theatra, & amœnos secessus celebrarent. *Tacit. 11. Ann. c. 37.* Tempestivis epulis delinitus, ubi vino incaluit, iri jubet, &c. Adde *l. 2. Hist. c. 69. Cic. Verr. 3. c. 25. Senec. 2. de Ira, c. 28. a med. Quintil. declam. 9. c. 10. & decl. 331. a med. Impp. Valentinian. Valens. & Gratian. l. 14. Cod. Theodos. tit. 9. leg. 1. Apul. in Apolog. & Curt. l. 6. c. 2. & l. 8. c. 1.* ¶ Aliquot in locis, quæ partim recitata, partim indicata sunt, præsertim *Cic. pro Mur. Sueton. & Curt. al. leg. intempestivus*, ut est apud *Manut. de quæs. per epist. par. 1. 5.* Sunt autem qui ita distinguunt, ut *tempestiva convivia* sint, quæ consueto cœnandi tempore inchoantur & finiuntur, *intempestiva*, quæ multo ante proveniuntur (ut *Vopisc. in Floriano, in fin.* loquitur) & in multam noctem producuntur: illa sæpe honesta sint, hæc semper turpia. Verum hæc discrimina, & ipsam variantem lectionem, tum ex optimis lib. tum ratione rejiciunt alii, *Grav. Gronov. Cellar.* & præcipue *Salmas. ad loc.* modo *cit. Vopisci*, ubi disputat contra *Lips. in excursu A ad Annal. 14. Taciti.* ¶ Cum de frugibus, aliisque fructibus sermo est, *tempestivum* dicimus maturum, percipiendo & utendo aptum, *maturo, fatto, stagionato,* [illegible]. *Cic. de Senect. c. 2.* In percipiendis frugibus maturitas tempestiva. *Id. 2. Offic. c. 4. a med.* Tempestivos fructus ex bestiis capere. *Cato R. R. c. 54.* Ubi ocymum tempestivum erit, dato primum. *Colum. sub fin. l. 3.* Nec pariter vetus, atque tempestivus fructus præcipitet vindemiam. *Cato R. R. c. 31.* Materies tum erit tempestiva (*cæsura*) cum semen suum maturum erit. *Virg. Georg. 1. v. 256.* Aut tempestivam silvis evertere pinum. *Gell. l. 2. c. 29.* Cassita in sementes forte concesserat tempestiviores. *h. e.* citius solito maturescentes. *Colum. l. 7. c. 3.* Tempestivum gregem iniri. *h. e.* cum est ad pariendum idoneus. *Horat. l. 1. od. 23. extr. & l. 3. od. 19. extr.* puella tempestiva viro. *nubile.* & *Fest. in Romam.* Impulsas captivas auctoritate virginis cujusdam tempestivæ nomine Romæ, incendisse classem.

TEMPESTUOSUS, a, um, [illegible], procellosus. *Sidon. l. 4. ep. 6.* Ad tempestuosos hostium incursus trepidare.

TEMPESTUS, a, um, idem quod tempestivus. *Festus.*

TEMPLATIM, adverb. per templa, ut vicatim, per vicos. *Tertull. in Apolog. cap. 42. sub fin.* Plus nostra misericordia insumit vicatim, quam vestra religio templatim.

TEMPLUM, i, n. *luogo aperto, e di libera veduta*, locus, qui ab omni parte aspici, vel ex quo omnis pars videri potest. *Fest.* Contemplari dictum est a templo, idest loco, qui ab omni parte aspici, vel ex quo omnis pars videri potest, quem antiqui templum nominabant. *Varro* etiam *l. 6. de L. L. c. 2.* a tuendo sic dici ait, idest ab aspiciendo, quia quo tuemur, templum est. Templum trifariam dicitur, a natura in cælo, ab auspicio in terris, a similitudine sub terra. Igitur primum templum de cælo dicitur: cujus quatuor partes erant secundum augures, qui spectabant conversi a Sept. in Aust. sinistra ab Oriente, dextera ab Occasu, antica ad Meridiem, postica ad Septentrionem *Ennius:* Contremuit templum magnum Jovis altitonantis. *Terent. Eun. 3. 5. 42.* Qui templa cæli summa sonitu concutit. *Cic. in somn. Scip. c. 3.* Deus, cujus hoc templum est omne quod conspicis. *Enn. apud Varron. loc. cit.* cæli cærula templa. ¶ Præcipue vero *templum* accipi solet pro regione in terris, aut agro, qui certo termine ab Augure lituo finitus, & notatus consecratusque esset, unde in omnes cæli partes liber erat aspectus. Sane Augures interdum ea, quorum altitudo impediret, quo minus liber quoquoversus aspectus foret, demoliri jubebant: ac C. Marius Honoris ædem eo summissiorem fecit, ne, si forte publicis obesset auspiciis, Augures eam demoliri juberent. *Liv. l. 1. c. 6. extr.* Palatinum Romulus, Aventinum Remus ad inaugurandum templa capiunt. *Id. l. 8. c. 14. extr.* & *Cic. in Vatin. c. 10.* *templum* vocant Rostra, quod is locus inauguratus erat. Hinc *templum facere*, & *concipere* apud *Varron. loc. cit.* dicebantur Augures, locum auspiciis captandis designantes: & *effari templa*, *lib. 5. c. 7.* Sic *Cic. 2. de Legib. c. 8. in fin.* Urbemque, agros & templa liberata & effata habento. ¶ Non vero solum hæc vox de regionibus apertis, & sub dio usurpata est, sed etiam de locis septis, & tectis cujusmodi erant loca, in quibus Senatus habebatur. Nam in loco per Augures consecrato Senatum haberi necesse erat, alioquin Senatusconsulta non erant justa. Porro Senatus habebatur vel in templo simpliciter per Augures consecrato, ut in Curia Hostilia, vel Pompeja, vel Julia, vel in æde alicui deo sacra, ut in æde Jovis, Apollinis, Martis, Bellonæ, Castoris, Concordiæ, Virtutis, Fidei, &c. *Cic. pro Dom. c. 51.* Curia sedes ac templum publici consilii. Adde *Liv. l. 1. c. 30. & l. 26. c. 31. in fin. & c. 33.* quib. inc. templum de curia dicitur: *& l. 2. c. 1.* de asylo. ¶ Item *templi* vox de ædibus, quæ diis consecratæ fuerunt usurpatur, *tempio, mdr.* *Cic. 6. Verr. c. 43.* Herculis templum est apud Agrigentinos non longe a foro, sane sanctum apud illos & religiosum. ¶ Poni videtur etiam pro sepulcro, *Virg. 4. Æn. v. 457.* Præterea fuit in tectis de marmore templum

plum Conjugis antiqui. Ita *Non. c. 6. n. 92.* ¶ Sub terra dicitur de Inferis. *Enn.* apud *Varron. loc. cit.* Acherusia templa alta Orci salvete infera. ¶ De mari, *Plaut. Mil.* 2. 5. 3. Quæ me in locis Neptuniis, templisque turbulentis servavit. Adde *Rud.* 4. 2. 4. ¶ Transfertur quoque ad multas res, ut *Templum mentis*, pro interioris animi secretis, *Templum linguæ*, idest pars, seu locus, *Lucret. l. 4. v. 625.* Linguæ sudantia templa. *Id. l. 3. v. 104.* Mentis templa. ¶ In architectura templa vocantur tigna minora transversum collocata super cantherios, quæ tectum domus sustinent; super hujusmodi templa asseres deinde compinguntur, qui tegulas superpositas habent, *correnti, planelle, tempiali, mucali. Vitruv. l. 4. c. 2.* Supra cantherios templa, deinde insuper sub tegulas asseres. *Id. ibid. c. 7.* Supra id fastigium columen, cantherii, templa ita sunt collocanda, &c. *Festus* etiam hujus notionis meminit, cum scripsit, templum dici etiam tignum, quod in ædificiis transversum ponitur.

TEMPORALIS, le, *che dura sin a certo tempo, temporale, brixarpos*, ἔγχρονος, qui ad tempus durat, temporarius. *Senec. l. 7. quæst. nat. c. 23.* Omne, quod causa temporalis accendit, cito intercidit. *Quintil. lib. 6. c. 8.* Adjiciunt quidam peritorum, *vaibos*, temporale esse. *Tacit. in Agric. c. ult.* Temporales laudes. *Ulpian. Dig. lib. 29. tit. 1. leg. 2.* Militibus liberam testamenti factionem Julius Cæsar concessit: sed ea concessio temporalis fuit. *Hermogenian. l. 47. tit. 10. leg. ult.* Temporali exsilio coerceri. ¶ *Verbum temporale* apud *Varron. l. 7. de L. L. c. 4. & l. 8. c. 62.* est, quod tempus significat, & per tempora declinatur. *& l. 9. c. 1. ad fin. declinatio temporalis.* Sic *temporale nomen* apud *Priscian. l. 2. pag. 581.* Peusch. est, quod tempus significat, ut *mensis, annus.* & *temporalia adverbia*, apud *eund. l. 15. pag. 217.* ut *pridem, nunc, modo.* ¶ Ad tempora capitis pertinens, *delle tempie. Veget. de re veterin. l. 2. c. 11. & 16.* Temporales venæ.

TEMPORALITAS, atis, *f.* ratio temporis. *Tertull. de Pall. cap. 2. a med.* Et si quid præterea conditio, vel dignitas, vel temporalitas vestit. *la moda.*

TEMPORALITER, adverb. ad tempus. *Tertull. advers. Jud. c. 2. a med.* Lex temporaliter observata.

TEMPORARIUS, a, um, *che dura sino a certo tempo*, ἔγχρονος, idem quod temporalis, temporibus serviens, ad tempus durans: cui opponitur perpetuus. *Nep. in Attic. c. 11.* Illius liberalitatem neque temporariam neque callidam fuisse. *Senec. ep. 90. ante med.* Hæ sunt amicitiæ, quas temporarias populus appellat. *h. e.* temporibus accommodatas, eisque mutatis desinentes. *Plin. l. 36. c. 15. circa med.* Fecit in ædilitate sua opus maximum non temporaria mora, verum etiam æternitatis destinatione. *Id. l. 34. c. 7.* Temporarium theatrum. *Id. l. 18. c. 26. sub fin.* Cuculus ales temporarius. *scil.* quia æstate tantum apparet. *Plin. alter sub fin. ep. 15. l. 6.* Nonnulli, quorum temporaria gravitas, vel potius gravitatis imitatio sideratur. *Quintil. l. 5. c. 10. ante med.* Ira temporarius animi motus. *Plin. l. 11. c. 38.* Sanguis solus in corpore temporarium sentit incrementum. *da un'ora all' altra.* & *Curt. l. 4. cap. 5. ante med.* Ut sunt Græcorum temporaria ingenia. *h. e.* pro temporum ratione mutabilia. *Plin. in Paneg. cap. 91. sub fin.* Non ergo temporarium & subitum est, quod, &c.

TEMPORATIM, adverb. pro temporum ratione, per tempora. *Tertull. de Pall. cap. 2.* Terra temporatim vestiri amans. *Id. de anim. c. 28.* Per nativitates nominatim, temporatimque digerere.

TEMPŎRI, & Tempĕri, *a tempo, a suo tempo, in tempo, a buon'ora, in tempo, ai tempi*, καιρῷ, *nome* καιρόν, suo tempore, idoneo tempore, mature. *Tempori* est ab antiquo declinatu *tempus, poris*, ut *pignus, oris. Titin.* apud *Non. c. 4. n. 367.* Date pensam lanam, qui non reddet tempori putatam recte, facite ut multetur malo. *Cato R. R. c. 2.* Rogat, satisne tempori opera siant confecta. *& c. 5.* Ex quaris olea, oleum bonum fieri potest, si tempori facies. *Plaut. Men. 3. 1. in fin.* Edepol venio advorsum temperi. *Id. Rud. 4. 2. 16.* Vigilare oportet hominem, qui vult sua tempori conficere officia. *Id. Pseud. 1. 5. 153.* Credo mihi, quid es facturus? *Pseud.* tempori ego faxo scies. *Colum. l. 8. cap. 4.* Ut propter cibi spem temporius ad officinam redeant. *Ovid. Met. 4. v. 197. de sole.* modo surgis Eoo Temperius cœlo, modo serius incidis undis. *Al. leg.* temporius. *Cic. 9. Fam. ep. 16. ad fin.* Memini, te mihi Phameæ cœnam narrare. temperius fiet: cetera eodem modo. Faceta ironia est in illo *Plauti Aulul.* 3. 3. 5. Coquite, facite, festinate nunc jam, quantum lubet. *Congr.* Temperi: postquam implevisti fustibus istorum caput. Adde *Casin.* 2. 6. 59. & *Men.* 5. 4. 30.

TEMPŎRO, as. a. 1. *Tertull. de resurr. carn.* 1. 61. Accepisti dentes ad pulsus linguæ temporandos. Alii leg. *temperandos.* nam hoc idem significare videtur.

TEMPSANUS, & Temsanus, a, um, ad Tempsam seu Temsam pertinens: quod est oppidum Bruttiorum, ut in *Temesana* dictum est. *Cic. Verr. ult. c. 15.* Illud Temsanum incommodum proferes. *Liv. l. 34. c. 43.* Tempsanus ager de Bruttiis captus erat.

TEMPTOR, *vel* Temtor, oris, m. *sprezzatore*, qui temnit. *Senec. in Agam. v. 603.* perrumpet omne Servitium temptor levium deorum. Alii plerique leg. *contemptor.*

TEMPUS, oris, n. *tempo, spazio*, χρόνος, καιρός, ὥρα, intervallum, quo aliquod corpus movetur, vel aliquid fit. *Cic. 1. de Invent. c. 26.* Tempus autem est, id quo nunc utimur (nam ipsum quidem generaliter definire difficile est) pars quædam æternitatis cum alicujus annui, menstrui, diurni, nocturnive spatii certa significatione. *Id. de Univ. cap. 9. ad fin.* Hoc siderum errores id ipsum esse, quod rite dicitur tempus, multitudine infinita, varietate admirabili præditos. *Varr. l. 5. de L. L. c. 2.* Tempus esse dicunt intervallum mundi, & motus. id divisum in partes aliquot, maxime ab solis & lunæ cursu. itaque ab eorum tenore temperato tempus dictum. *Cic. pro Mur. c. 34. ad fin.* Quod enim fuit tempus aut nostra, aut patrum memoria, quo hæc ambitio non fuerit? *Id. pro Mil. c. 26.* Erit illud profecto tempus, & illucescet aliquando ille dies, cum, &c. *Ovid. in Ibin, v. 136.* Leniat aut odium tempus & hora meum. *Cic. post redit. ad Quirit. c. 9. ad fin.* Neque æquum est tempore & die memoriam beneficii definire. *Id. pro Quint. c. 1.* Diligentia quanta sit, nisi tempus & spatium datum sit, intelligi non potest. *Terent. Hecyr. 3. 5. 14.* Neque ut celari posset, tempus spatium ullum dabat. *Cic. 5. Fam. ep. 10. ante med.* Suspicio, de qua alienum tempus est mihi tecum expostulandi; purgandi autem mei necessarium. *Id. 2. de Divin. c. 45. sub fin.* Tempus nascendi. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 19. a med.* committendi prœlii. *Id. l. 1. c. 3.* Qui eo tempore principatum in civitate sua obtinebat. *Cic. Fam. 5. ep. 7.* Si id egissemus, omne tempus una fuissemus. *& l. 1. Offic. c. 8.* Cum statuissem aliquid hoc tempore ad te scribere. *Id. Fam. 5. ep. 4. a med.* Te ipsum, ex quo tempore tu me diligere cœpisti, quotidie pluris feci. *& l. 3. ep. 17.* Superioribus temporibus ad te nullas litteras misi. *Id. in Bruto, c. 85.* Duo fuerunt per idem tempus dissimiles inter se. *Id. Catil. 1. cap. 4. extr.* Quos ad me id tempore venturos esse prædixeram. ¶ Cum ablat. & præposit. *in. Ovid. Met. 12. v. 318.* parvoque in tempore nudus Arboris Othrys erat. *Plin. lib. 8. c. 22.* Cum ceteris congregari per annos novem. quo in tempore si, &c. *Catull. carm. 63. de coma Beren. v. 35.* is aut in tempore longo Captam Asiam Ægypti finibus addiderat. ¶ Cum infinito. *Cic. 2. de Orat. c. 82. sub fin. & in Top. c. 1. extr.* Tempus esset jam de ordine argumentorum aliquid dicere. *Nep. in Annib. in fin.* Tempus est hujus libri facere finem. *Virg. 3. Æn. v. 638.* jam tempus agi res. *Liv. l. 6. cap. 28. a med.* Tempus est etiam majora conari. ¶ Dicimus cum *Cicer.* tempus ponere, consumere, insumere in aliqua re, *impiegare, consumar il tempo.* Cum *eod.* terere, conterere, *perder il tempo.* Et traducere, *passare.* Et cum *Plin. jun.* studiis impendere. Et cum *Cæsar.* tempus constituere alicui rei, *determinare, fissare.* Et cum *Quintil. in epist. ad Tryphon.* dare. *h. e.* impendere, insumere. Sic *Ovid. 2. ex Pont. ep. 9. v. 30.* dare tempora studiis. Et cum *Cicer.* conferre tempus ad aliquid. *mettere, occupare.* ¶ De parte anni aut diei, *ora, stagione. Terent. Heaut. 1. 2. in fin.* Tu, ut tempus est diei, vide sis, ne quo hinc abeas longius. *h. e.* ut hora est diei. *Nep. in Pelop. c. 2. extr.* Domum Charonis devenerant; a quo & tempus, & dies erat datus. *l'ora, e 'l giorno.* & *Cic. Fam. 7. ep. 1.* Matutina tempora lectiunculis consumere. *Id. 2. de Orat. c. 7.* Extremum tempus diei. *Id. 1. de Legib. c. 3.* Subseciva quædam tempora incurrunt, quæ ego perire non patior. *Cæs. l. 1. B. Gall. in fin.* Maturius, quam tempus anni postulabat, exercitum in hiberna deduxit. *Hirt. de B. Alex. c. 43.* Hiberno anni tempore. *Cic. 6. Verr. c. 48.* Circa Ennam sunt lectissimi flores omni anni tempore. *in ogni stagione.* ¶ Per metonymiam ponitur pro plaga cœli. *Varr. l. 2. R. R. c. 2. ante med.* Stabula spectent magis ad orientem, quam ad meridianum tempus. ¶ Item pro opportunitate, *occasione, opportunità. Nep. in Alcib. c. 8. extr.* Tempus rei gerendæ non dimisit. *& c. 9.* Tempus ejus interficiendi quærere instituerunt. *Brutus ad Cicer. in fin. Phil. 7.* Tempus habes tale, quale nemo habuit unquam. *Vellej. l. 2. c. 81.* Insidiari temporibus. *Sil. lib. 11. v. 194.* nunc hora, viri, nunc tempus adesto. ¶ Res quoque ipsæ, & causæ, & negotia, calamitates, discrimina, eventus, *temporis* appellatione significantur. *Cic. Verr. 7. c. 1.* Provinciam Siciliam dubiis formidolosisque temporibus a belli periculis tutam esse servatam. *Id. Fam. 2. ep. 18. a med.* Tempora reipubl. qualia futura sint, quis scit? mihi quidem turbulenta videntur fore. *Id. pro leg. Manil. c. 1.* Omne meum tempus amicorum temporibus transmittendum putavi. *ai bisogni. & pro Planc. cap. 32.* Non solum quid cuique debeam, sed etiam quid cujusque intersit, & quid a me cujusque tempus poscat. *Id. pro Quint. c. 1.* Quæ res in civitate duo plurimum possunt, hæ contra nos ambæ faciunt in hoc tempore. *in questo caso. & pro Cluent. c. 30.* Quasi ego potuerim illud, quod tam populare esset, in illo tempore præterire. *in quella congiuntura.* & *Nep. in Milt. c. 3.* Hoc in tempore nulla civitas Atheniensibus auxilio fuit. *Liv. l. 30. c. 37.* Indignatus Annibal, dici ea in tali tempore, audirique. *Lucret. l. 1. v. 93.* Nec miseræ prodesse in tali tempore quibat. *Cic. pro Cluent. c. 30.* Omnes illæ orationes causarum & temporum sunt, non hominum ipsorum & patronorum. *Id. Fam. 4. ep. 9.* Tempori cedere, idest necessitati parere, semper sapientis est habitum. *& l. 1. ep. 5.* Ejusmodi tempora post tuam profectionem consecuta sunt, ut meam erga te fidem absens experirere. *Id. 1. Offic. c. 10.* Incidunt sæpe tempora, cum ea, quæ videntur digna justo homine, commutantur, fiuntque contraria. Adde *Ovid. in Ibin, v. 84.* ¶ *Ad tempus*, est commode, opportune, in tempore, ad constitutum tempus, *a tempo. Cic. pro Cæl. c. 7. a med.* Dum illi placere vultis, ad tempus eis mendacium vestrum accommodavistis. *Id. Attic. l. 13. ep. 45.* Ut Puteolos accurrere possem, & ad tempus redire. *Liv. l. 38. c. 25.* Quo cum consul ad tempus cum præsidio venisset, &c. ¶ Item e re nata. *Planc. ad Cicer. 10. Fam. ep. 9. sub fin.* Si itineri meo se opposuerit, ad tempus consilium capiam. *Cic. 1. Offic. c. 8. sub fin.* Permultum interest, utrum perturbatione aliqua animi quæ plerumque brevis est, & ad tempus; an consulto & cogitata fiat injuria. *e nasce sul fatto.* ¶ Item ad aliquod tempus. *Liv. l. 28. c. 42.* Dux tumultuarius L. Marcius, & militari suffragio ad tempus lectus. *Cic. de Amic. cap. 20.* Coluntur simulatione (quæ metuimus) dumtaxat ad tempus. ¶ *Ad hoc tempus*, usque adhuc. *fino ad ora, fino al presente. Cæs. lib. 2. B. Gall. cap. 17.* Nervii cum equi-

equitatu nihil possent. neque enim ad hoc tempus ei rei student, &c. ¶ *In tempus*, ad aliquod tempus. *Tacit. Ann.* 14. c. 20. Pompejum incusatum a senioribus, quod mansuram theatri sedem posuisset. nam antea subitariis gradibus, & scena in tempus structa ludos edi solitos. ¶ *In omne tempus*, in perpetuum, *per sempre*, *in perpetuo*. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 13. Amor tuus gratus & optatus. dicerem jucundus, nisi id verbum in omne tempus perdidissem. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 2. v. 62. Te dominam nobis tempus in omne peti. *per tutta la vita*. ¶ *Per tempus*, in tempore, *a tempo*. *Plaut. Men.* 2. 2. 30. Non potuisti magis per tempus mihi advenire, quam advenis. *Id. Trucul.* 1. 2. 84. Per tempus subvenisti mihi. ¶ Contrarium est *post tempus*. *Id. Capt.* 4. 2. 90. Abi stultus: post tempus venis. *tardi*. ¶ *Tempore & in tempore*, tempori, ad tempus, tempestive, opportune, *a tempo*, *a suo tempo*. *Phadr. in fin. l.* 4. Qui sint, requires, apparebunt tempora. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 16. Multa, mihi crede, assequere. ego enim renovabo commendationem, sed tempore. *Ovid. Heroid. ep.* 4. v. 109. Tempore abest, aberitque diu Neptunius heros. *Id. de remed. amor.* v. 131. Temporis ars medicina fere est. data tempore prosunt, Et data non apto tempore vina nocent. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *ad fin.* Suo quæque tempore facienda. *Terent. Heaut.* 2. 3. 123. In tempore ad eam veni. *Id. Andr.* 3. 2. *in fin.* Atque adeo in ipso tempore eccum ipsum obviam. *Liv. l.* 33. *c.* 3. Nisi pedites equitesque in tempore subvenissent. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 58. Puer quo ludibrio conficiatur fit, in tempore memorabo. ¶ *Tempore* significat etiam longo aliquo tempore, *col tempo*. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 6. v. 1. Tempore ruricolæ patiens fit taurus aratri: Tempore paret equus lentis animosus habenis: Tempore Pœnorum compescitur ira leonum. ¶ *Pro tempore*, ut tempus fert, aut permittit. *Sallust. in Jug. c.* 33. *in fin.* Pauca pro tempore milites hortatus, aciem in planum deducit. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 8. Ut quæ in Gallia gererentur, cognoscerent, & consilium pro tempore, & pro re caperent. Adde *Ovid.* 4. *Trist. el.* 2. v. 23. ¶ *De tempore*, mature, tempori, *per tempo*. *Auct. de B. Hispan. c.* 33. *ad fin.* Ipse de tempore cœnavit, resinam & nardum identidem sibi infudit. ¶ *Omni tempore*, semper, *in ogni tempo*, *sempre*. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 21. Ita se omni tempore de populo R. meritos esse, ut, &c. *Cic. Phil.* 14. 2. 7. *sub fin.* Qui omni tempore veræ pacis auctor fuissem. *Propert. in fin. eleg.* 17. *l.* 2. Nos quocumque loco, nos omni tempore tecum, Sive ægra pariter, sive valente sumus. *Lucret.* addit præposit. *lib.* 1. v. 26 quem tu, dea, tempore in omni Omnibus ornatum voluisti excellere rebus. ¶ *Ex tempore*, extemplo, statim, illico, *sul fatto*, *stando in due piedi*, *immediatamente*. *Cic.* 3. *de Orat.* 2. 50. *& pro Arch. cap.* 8. Versus hexametros, aliosque variis modis atque numeris funderet ex tempore. ¶ Item pro re nata, ut tempus exigit. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 19. *ad fin.* Sed melius ex re, & ex tempore constitues. *Id.* 2. *Offic. c.* 9. *a med.* Expedire rem, & consilium ex tempore capere. ¶ In re grammatica *tempus* est inflexio verborum, qua præteritum, præsens, & futurum significatur. *Varr. l.* 7. *de L. L. c.* 8. In verborum genere quæ tempora adsignificant, quod ea erant tria, præteritum, præsens, futurum, declinatio facienda fuit triplex, ut saluto, salutabam, salutabo. ¶ Item quantitas syllabæ longæ vel brevis. *Cic. in Orat. c.* 37. Trochæus temporibus & intervallis est par iambo. Adde *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *vers.* 58.

TEMPUS, oris, n. *tempia*, κρόταφος, pars capitis utrinque inter oculos & aures. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c. penult. ad fin.* Contorquet brachium, & Graccho percutit tempus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 6. *a med.* Pes ingeniculati ad id fulcitur capitis tempus Serpentis, qui est inter Arctos implicatus. *& paulo post.* Contra rostrum, & capitis tempus dextrum. *Flor. l.* 4. *c. ult. a med.* Recreptos ex vulnere in tempus. *Virg.* 9. *Æn.* v. 418. it hasta Tago per tempus utrumque. *Sil. l.* 12. v. 414. per geminum transcurrit tempora ferro. *Stat.* 10. *Theb.* v. 110. fusos a tempore læva Sustentat crines. ¶ Per synecdochen ipsum caput. *Catull. in carm. nuptial.* 60. v. 161. tremulum movens Cana tempus anilitas Omnia omnibus annuit. ¶ Sæpius adhibetur in plurali. *Cels. l.* 8. *c.* 1. Duæ suturæ super aures tempora a superiore capitis parte discernunt. *Plin. l.* 20. *c.* 6. *ad fin.* Allium medetur temporum doloribus illitum oleo. *Virg.* 3. *Æn.* v. 416. Temporibus geminis canebat sparsa senectus. *Lucan. lib.* 3. v. 711. solido fregit cava tempora plumbo. *Martial. l.* 10. *epigr.* 83. Et latum nitidæ, Marine, calvæ Campum temporibus tegis comatis. *Horat. l.* 1. *od.* 7. v. 23. Tempora populea fertur vinxisse corona. *Tibull. l.* 2. *el.* 2. v. 7. puro destillent tempora nardo. *Virg.* 10. *Æn.* v. 890. & inter Bellatoris equi cava tempora conjicit hastam. ¶ Synecdoche est in illo *Propert. l.* 4. *el.* 9. v. 13. jacuit pulsus tria tempora ramo Cacus. *h. e.* tria capita. triceps enim fuit. *Id. ibid.* v. 10. Per tria partitos qui dabat ora focos. ¶ De vultu & facie *Id. lib.* 2. *el.* 24. v. 27. si cæruleo quædam sua tempora fuco Tinxerit. *& eleg.* 18. v. 63. Cui non his verbis aspergat tempora sudor Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor? ¶ In veterib. Gloss. legitur: Timpus, κρόταφος, teste *Dausqu. in Orthogr.* Sic *timpora* apud *Virgil.* in quodam MS. vidisse se testatur *Cirfanus*.

TEMULENTER, adverb. *da ubbriaco*, μεμεθυσμένως, ebrie. *Colum. l.* 8. *c.* 6. *ad fin.* Jam nunc Gangeticas, & Ægyptias aves temulenter rectant.

TEMULENTIA, æ, f. *ubbriachezza*, μέθυσμα, ebrietas: a temetum. *Plin. l.* 14. *c.* 13. Cato scribit, ideo propinquos feminis osculum dare, ut scirent, an temetum olerent. Hoc tum nomen vino erat, unde & temulentia appellata. *Id. ibid. c.* 2. *a med.* Siquidem temulentiam sola non facit. *& cap.* 21. Quasi per se parum doceat libidines temulentia. *Nonius* apud *Fest.* in *Temetum*. Agite, exite, temulentiamque tollite.

TEMULENTUS, a, um, *ubbriaco*, μέθυσος, violentus, ebriosus. *Novius* apud *Fest.* in *Temetum*. Filias habeo temulentas: sed eccas video. *M. Cæl.* apud *Quintil. l.* 4. *c.* 2. Ipsum offendunt temulento sopore profligatum, totis præcordiis stertentem. *Terent. Eun.* 4. 3. 13. Temulenta es. *Cic. pro Sext. c.* 9. Qui non modo tempestatem tueri impendentem temulentus, sed ne lucem quidem insolitam posset. *Id. post redit. in Sen. c.* 6. Vini, somni, stupri plenum, gravibus oculis, fluentibus buccis, pressa voce & temulenta. *Sidon. l.* 3. *ep.* 13. *ante med.* Putidior, temulentior. *Prudent. l.* 1. *advers. Symmach.* v. 133. *de Baccho*. Hoc circumsaltante choro, temulentus adulter, &c. *Tacit.* 2. *Histor. c.* 68. Apud Vitellium omnia indisposita, temulenta, pervigiliis ac Bacchanalibus, quam disciplinæ & castris propiora. ¶ Translate *Apul. l.* 5. *Metam.* Videt capitis aurei genialem cæsariem ambrosia temulentem. *molle a stillante*: saturam & madentem.

TEN', pro te ne? *Plaut. Asin.* 3. 3. 79. Ten' osculetur, verbero? *che egli ti baci*, *briccone*? *Id. ibid.* v. 107. Tun' complectatur, carnufex? Adde *Pers. sat.* 1. v. 29.

TENACIA, æ, f. perseverantia, aut duritia. *Ennius* apud *Non. c.* 1. *num.* 3. *de equo*: Cujus tenacia infrenari minis nequit.

TENACITAS, atis, f. *tenacità*, γλισχρότης, firmitas & perseverantia aliquid retinendi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 47. *ad fin.* Cibumque partim oris hiatu & dentibus ipsis capessunt, partim unguium tenacitate arripiunt, partim aduncitate rostrorum. ¶ Sæpe ponitur pro parsimonia, avaritia, sordibus. *Liv. l.* 34. *c.* 7. Sed in purpura, quæ teritur, absumiturque, injustam quidem, sed aliquam tamen causam tenacitatis video.

TENACITER, *tenacemente*, *fortemente*, *strettamente*, συνεχῶς, cum tenacitate, arcte, firmiter. *Ovid. Heroid. ep.* 9. v. 21. *de Hercule*. Tu ne fraude geminos pressisse tenaciter angues? *Valer. Max. l.* 7. *c.* 5. *fed.* 2. Cum manum cujusdam tenacius apprehendisset. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 3. Hami angulosi, quam directi, mucrones tenacius infiguntur. *Id. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 6. *ante med.* Quæ extima sunt, non tenaciter tantum, sed etiam insolubiliter vinciuntur. *Augustin. epist.* 6. *extr.* Tenacius habitabit, & fixius. ¶ Translate *Ovid. Heroid. ep.* 3. v. 43. miseros tristis fortuna tenaciter urget. *h. e.* pertinaciter & obstinate. *Apul. l.* 5. *Metam.* Tenacissime dissimulare. *Solin. c.* 52. (*al.* 63.) *a med.* Citius discit, & retinet tenacius.

TENACULUM, i, n. retinaculum, vinculum, quo aliquid tenetur. *Terentianus Maurus in præfat.* v. 29. *pag.* 2383. *Putsch.*

TENAX, acis, adject. *tegnente*, *tenace*, γλίσχρος, qui arcte tenet, firmiter hæret, facile & constanter retinet. *Catull. carm. nupt.* 60. v. 34. Tenax hedera huc & huc arborem implicat errans. *Virg.* 12. *Æn.* v. 404. prensatque tenaci forcipe ferrum. *Id.* 3. *Æn.* v. 3. dente tenaci Ancora fundabat naves. *Id.* 4. *Georg.* v. 412. & *Ovid.* 11. *Met.* v. 231. vincla tenacia. *& Met. l.* 4. v. 377. complexus tenax. *Id.* 2. *ex Pont. ep.* 1. v. 14. Mixta tenax segeti crescere lappa solet. *Horat. epod.* 2. v. 24. tenaci in gramine jacere. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 63. *a med.* Loca limosa tenacia gravi cœno. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *ante med.* Glebis tenacissimum solum. *Virg.* 4. *Georg.* v. 161. tenacia ceræ. *Plin. l.* 16. *c.* 36. Panicula arundinum contusa, & interjecta navium commissuris, ferruminat textus, glutino tenacior. *Id. lib.* 27. *c.* 5. Herba asperitate etiam vestium tenaci. *h. e.* folio hirsuto, & vestibus adhærescente, ut *Id. l.* 24. *c. ult. ante med.* tradit. *Id. l.* 22. *c.* 22. *a med.* Cutis tenacior capilli. *h. e.* magis retinens, ne defluat. *Id. l.* 36. *c.* 24. Maltha cum adipe suillo & fico, res omnium tenacissima. *Ovid. lib.* 3. *Amor. el.* 4. v. 13. *Plaut. Cas.* 4. 3. 13. & *Liv. lib.* 36. *cap.* 25. *ad fin.* Equus tenax. *duro di bocca*, dentibus frenum tenens, & sessori non parens. *Senec. in Herc. Oet.* v. 1639. Alte pinus, & robur tenax. *h. e.* solida, dura. ¶ *Tenaces*, & *Tenacia* absolute, res tenaces, ut gluten, vinculum, &c. *Pallad. in Februar. tit.* 18. Capita olearum ulmeis vinculis, vel tenacibus quibuscumque constricta. *& tit.* 25. *ante med.* Pira lecta cum tenacibus suis. *h. e.* ramulis & pediculis. *Id. in Mart. tit.* 10. Si dum pendent poma, tenacibus, sicut in arbore habentur, intorseris. *& paulo post.* mala cum tenacibus lecta. (*Colum.* hac eadem de re *pediculis* utitur *l.* 12. *cap.* 44.) *Id. in Septembr. tit.* 17. Incisos botryonum tenaces calida pice emboreta. ¶ Metaphorice *Plin. l.* 10. *ep.* 7. Memoria tenacissima benefaciendi. *Quintil. lib.* 1. *c.* 1. *sub init.* Tenacissimi sumus eorum, quæ rudibus annis percipimus. *Horat. l.* 3. *od.* 3. v. 1. *Ovid.* 10. *Met.* v. 403. & *Quintil. l.* 12. *c.* 1. *sub fin.* vir tenax propositi. *Juvenal. sat.* 8. v. 23. justitiæ. *Pers. sat.* 3. v. 48. Parca tenax veri. *Colum. l.* 1. *c.* 7. Nec dominus in unaquaque re, cui colonum obligaverit, tenax esse juris sui debet. *Plin. l.* 10. *epist.* 17. Probus, & industrius, & disciplinæ tenacissimus. *Manil. l.* 4. *vers.* 163. tenax animi. ¶ Constans, firmus, stabilis, *fermo*, *costante*, in bonam partem. *Ovid.* 2. *ex Pont.*, *ep.* 6. v. 21. Turpe referre pedem, nec passu stare tenaci. *Id.* 2. *Amor. el.* 6. v. 14. Et stetit ad finem longa tenaxque fides. *Vellej. lib.* 2. *c.* 29. *a med.* Tenax amicitiarum. *Virg.* 4. *Æn. de Fama*, v. 188. Tam ficti pravique tenax, quam nuntia veri. ¶ In malam partem, *ostinato*, *pertinace*. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 2. v. 63. Cum video, quam sint mea fata tenacia, frangor. *& l.* 2. *ep.* 9. v. 28. rogabit, Ne sit ad extremum Cæsaris ira tenax. *Sueton. in Claud. c.* 2. Tenacem morbi. ¶ Parcus, avarus, sordidus, *avaro*, *spilorcio*, *tenace*. *Cic. pro Cæl. c.* 15. Filius familias patre parco ac tenaci. *Plaut. Capt.* 2. 2. 39. Tenax ne pater ejus est? *Phi.* imo edepol pertinax. *Terent. Adelph.* 5. 4. 12. Sævus, tristis, parcus, truculentus, tenax. *Ovid.* 7. *Met.* v. 656. parcumque ge-

nus, patiensque laborum, Quæsitique tenax. *Spartian. in Cas. cap.* 67. Milites habebat tam tenaces, ut argento & auro pollitis armis ornaret, quo tenaciores eorum in prœlio essent metu damni. ¶ De Inferis, quia quos semel acceperunt, nunquam reddunt. *Senec. in Hippol. v.* 625. Regni tenacis, dominus, & tacitæ Stygis. *Id. in Herc. Fur. v.* 678. Gradumque retro flectere haud unquam sinunt Umbræ tenaces. ¶ In quacumque re parcus, *riguardato. Cic. pro Planc. c.* 22 *a med.* Eosdem, cum jam essent experti, quid valerent, *restrictos* & tenaces fuisse.

TENDICULA, æ, f. *laccio*, παγίδιον, laqueus, quem avibus, sive feris tendimus. Hinc translate Tendiculæ litterarum sunt captiones ex litteris & syllabis, cum non rei æquitati, sed summo juri insistimus, ipsisque vocculis adversariorum irretire conamur. *Cic. pro Cæcin. c.* 23. Tum aucupia verborum, & litterarum tendiculas in invidiam vocant. ¶ Sunt etiam *tendiculæ* longæ perticæ, quibus fullones vestimenta distendunt. *Senec. lib.* 1. *quæst. nat. c.* 3. Idem videbis accidere, si quando volueris observare fullonem, cum os aqua implevit, & vestimenta tendiculis diducta leviter aspergit. Alii tamen leg. *ridiculis a ridicula, æ.*

TENDO, is, tetendi, tensum, a. 3. *stendere*, *tirare*, *distendere*, τείνω, dilato, explico, extendo, porrigo, distendo. Volunt esse ab τείνω, Æol. pro τείνω. *Colum. l.* 6. *c.* 14. *circa med.* Intumescat corium, nervique tendantur. *Virg.* 3. *Æn. v.* 268. Tendunt vela Noti. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 2. *v.* 72. Tende, precor, valida lora sinistra manu! *Virg.* 7. *Æn. v.* 264. *Ovid.* 12. *Met. v.* 564. & *Senec. in Herc. Oet. v.* 1722. tendere arcum. *Horat. lib.* 2. *od.* 29. *vers.* 9. sagittas arcu. *Virg.* 9. *Æn. v.* 308. oculos pariter, telumque tetendit. *Horat. sub fin. od.* 1. *l.* 1. tendere barbiton. *accordar la cetra.* & *Cæs. lib.* 2. *B. Gall. cap.* 13. Manus ad Cæsarem tendere. & *l.* 7. *c.* 48. Romanis de muro manus tendere. *Id. l.* 2. *B. Civ. c.* 5. ad cælum. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 9. *v.* 65. brachia orantia ad aliquem. *Id.* 1. *Fast. v.* 505. brachia in ripam. *Id. Metam.* 11. *v.* 397. manus in litora. *Id. Heroid. ep.* 10. *v.* 145. Has tibi plangendo lugubria pectora lassas, Infelix tendo trans freta longa manus. *Id. Met.* 8. *v.* 849. tendens supra æquora palmas. ¶ *Tendere retia, plagas*, extendere capiendis feris, avibus, piscibus, *tendere*, *spiegare. Cic.* 3. *Offic. c.* 17. *Horat. Virg. Ovid. Tibull. Propert.* &c. Hinc translate *Terent. Phorm.* 2. 2. 16. Non rete accipitri tenditur, neque milvo, qui male faciunt nobis: illis, qui nihil faciunt, tenditur. *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 68. insidias in me componis inanes: Tendis iners docto retia nota mihi. *Sallust. in Catil. c.* 28. Tendere insidias consuli. ¶ Translate *Claudian. in Consul. Probi & Olybr. v.* 65. non anxia mentem Spes agit, & longo tendit præcordia voto. ¶ *Tendere noctem*, extendere, ducere. *Horat. l.* 1. *ep.* 5. *v.* 10. impune licebit Æstivam sermone benigno tendere noctem. Al. leg. *extendere*. Addit *Bentlej.* illud *Hieronymi epist.* 130. (*al.* 8.) *ad Demetriad. sub.* 15. Nunquam dies tibi longi erunt, sed quamvis æstivis tendantur solibus, breves videbuntur. ¶ *Tendere tabernaculum*, explicare & ponere, *piantar il padiglione*: & fere ad rem militarem pertinet. *Propert. l.* 3. *el.* 9. *v.* 45. Tarpejo conopea tendere saxo. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 82. Alterum ei jubet prætorium tendi. Hinc *tendere* absolute, tentoria, seu castra habere, *esser attendato*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 29. Hic Dolopum manus, hic sævus tendebat Achilles. *Id.* 8. *Æn. v.* 605. legio latis tendebat in arvis. *Cæs. lib.* 6. *B. Gall. cap.* 36. Ut qui sub vallo tenderent mercatores, recipiendi sui non haberent facultatem. *Curt. l.* 7. *c.* 2. *sub fin.* Hanc seorsum cohortem a ceteris tendere ignominiæ causa jubet. *Id. l.* 3. *c.* 8. *a med.* Cum incondita multitudo, maxime propter jumenta, laxius tenderet. *Vet. Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1096. *n.* 6. Cn. Marcio Cn. F. Gal. Prætorio præposito numerorum tendantium in Ponto. ¶ Etiam in acie positus miles *tendere* dicitur. *Hirt. de B. Afric. c.* 17. Ut una cohors post alteram ante signa tenderet. ¶ Hinc ponitur pro resistere in pugna. *Sallust. in Catil. cap. penult.* Ubi videt Catilinam, contra ac ratus erat, magna vi tendere. *Virg.* 5. *Æn. v.* 21. Nec nos obniti contra, nec tendere tantum Sufficimus. ¶ Metonymice est porrigere, offerre, exhibere, *afferire*, *porgere*: quia porrigendo manus tendimus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 674. complexa pedes in limine conjux Hærebat, parvumque patri tendebat Iulum. *Id.* 4. *Georg. v.* 534. tu munera supplex Tende petens pacem. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 40. *sub fin.* Vagari magna cum caterva toto foro, præsidium clientibus, opem amicis, & prope cunctis civibus lucem ingenii & consilii sui porrigentem atque tendentem. *Id. pro Font. c.* 12. Populo R. non metum belli, sed spem triumphi tendere. *Pleriq. alii leg.* ostendere. ¶ Sæpe est ire, pergere, iter dirigere, contendere, *andare*, *avviarsi*, *tirar verso qualche luogo*: quod fit pedes gressusque extendendo. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 5. *ad fin.* Dubito, an Venusiam tendam, & ibi exspectem. *Plin. l.* 31. *c.* 2. Villa ab Averno lacu Puteolos tendentibus imposita litori. *Nep. in Milt. c.* 1. *extr.* Cursum direxit (*navibus*) quo tendebat, pervenitque Chersonesum. *Plin. l.* 1. *ep.* 5. *circa med.* Coimus in porticum Liviæ, cum alter ad alterum tenderemus. *Hirt. de B. Afric. c.* 95. Iter in Hispaniam tendebat. *Virg.* 1. *Æn. v.* 660. iter ad naves tendebat Achates. *Ovid.* 2. *Met. v.* 547. ad dominum tendebat iter. *Liv. lib.* 23. *cap.* 34. Cum quæreret, qui, & unde, & quo (*navigando*) tenderent cursum. *Lucret. l.* 5. *v.* 628. *de Luna.* Tanto posse minus cum Signis tendere cursum. *Sil. l.* 9. *v.* 216. ex acie tenda in Capitolia cursum. & *l.* 10. *v.* 73. Ac retro cursum tendentem ad crebra suorum Agmina. *Virg.* 2. *Æn. v.* 321. cursuque amens ad litora tendit. Est qui leg. *cursumque*, ut *Servius* & *Burmann.* ad *Ovid.* 2. *Met. v.* 547. monent. *Plin. l.* 2. *c.* 5. Levia tendunt in sublime. ¶ Cum accus. sine præposit. *Lucan. lib.* 7. *vers.* 477. Tunc *sa* dare signa tubæ: tunc æthera tendit, Extremique fragor convexa irrupit Olympi. *Id. lib.* 9. *v.* 729. *de draconib. alatis.* tenditis altum Aera cum pennis. Al. plerique leg. *ducitis*. Illud autem *æthera tendit* alii interpretantur, intendit, impellit. ¶ Pro vergere, inclinatum esse. *Plin. lib.* 11. *cap.* 37. *sub.* 66. Gula tendit ad stomachum, is ad ventrem. *Id. l.* 5. *c.* 27. Taurus mons ad occasum tendens. & *l.* 6. *c.* 13. *a med.* Portæ Caspiæ, quæ per Iberiam in Sarmatas tendunt. ¶ Metaphorice *tendere ad aliquem*, studio in eum ferri, favere, partis alicujus esse. *Liv. l.* 4. *c.* 9. Tutores in ea quoque re partium memores, ad suum tendere. & *l.* 24. *c.* 5. Tendendo duo ad Carthaginienses, Thraso ad societatem Romanam, &c. & *cap.* 28. In concionem vocari placuit. ubi cum alii alio tenderent, nec procul res seditione esset, &c. ¶ Pro spectare, respicere, aliquid tanquam scopum sibi præfigere, *aver la mira*. *Brut. ad Attic. inter epist. ad Brut. n.* 17. *a med.* Atqui eo tendit, id agit, ad eum exitum properat, ut sit illi Octavius propitius. *Liv. l.* 4. *c.* 13. Ipse, ut est humanus animus insatiabilis eo, quod fortuna spondet, ad altiora & non concessa tendere. *Ovid.* 4. *Trist. eleg. ult. v.* 17. Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 4. Ad reliqua alacri tendebamus animo, sic parati, ut, &c. ¶ *Tendere animum*, intendere. *Stat.* 1. *Achill. v.* 543. Tende animum vigilem, fecundumque erige pectus. ¶ *Tendere*, contendere, niti, instare, urgere, *far di tutto*, *instare*, *procurare con isforzo*: & assiduitatem, aut pertinaciam significat. *Liv. l.* 32. *c.* 32. Necdum sciebat, an, quod summa vi ut tenderent, amicis & propinquis mandaverat, imperium prorogaretur. *Id. l.* 4. *cap.* 8. *ad fin.* Et tribuni magis necessariam, quam speciosi ministerii procurationem intuentes, ne in parvis quoque rebus incommode adversarentur, haud sane tetendere. & *c. præced.* Comitia tribunorum militum ut habeantur, tendunt. *Id. l.* 3. *c.* 15. Eo acrius contra tribuni tendebant, ut plebi suspectos eos criminando facerent. *Id. l.* 37. *c.* 53. Ne videar nimis pertinaciter in obtinendo eo tetendisse. ¶ Cum infinito *Horat. lib.* 1. *epist.* 10. *v.* 20. aqua tendit rumpere plumbum. & *lib.* 2. *ep.* 2. *v.* 57. Tendunt extorquere poemata. *Liv. lib.* 6. *c.* 38. civitati leges imponere tendens. *Virg.* 2. *Æn. vers.* 220. manibus tendit divellere nodos. *Pers. sat.* 5. *v.* 139. si vivere cum Jove tendis. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 154. Jam tenet Italiam: tamen ultra pergere tendit. ¶ *Tendi* pro *tetendi* dictum quidam putant a *Propert. l.* 3. *el.* 6. *v.* 37. qui nostro tendisti retia lecto. *Broukhus.* testatur ita esse in omnib. MSS. sed standum esse a veterib. Grammaticis qui leg. *nexisti*. V. *Necto*. ¶ Participia *tensus*, & *tentus*. V. suis loc.

TENDOR, oris, m. *tensione*, τάσις, tensio. *Apul. l.* 4. *Metam.* Animi dolore, & faucium tendore, & corporis lassitudine fatigata.

TENEBELLÆ, arum, f. parvæ tenebræ. *Claud. Mamert. lib.* 2. *de Stat. anim. cap.* 9. *sub fin.* Erumtur ex abditis tenebellarum.

TENEBRÆ, arum, f. *tenebre*, *oscurità*, *bujo*, σκότος, privatio luminis: a *teneo*, ut a *verto* est *vertebra*, a *fallo falebra*, quod homines in tenebris quasi teneantur, nec libere se commovere audeant, metuentes, ne vel impingant alicubi, vel e locis sublimioribus decidant. *Cic.* 2. *de Nat. Deor. c.* 38. Nos autem tenebras cogitemus tantas, quantæ quondam eruptione Ætnæorum ignium finitimas regiones obscuravisse dicuntur. *Id.* 2. *Agrar. c.* 17. Terræ tenebræ & caligo. *Id. post redit. in Sen. c.* 3. Caligo, & tenebræ. *Id.* 3. *de Fin. c.* 11. *a med.* Homines tenebras & solitudinem nacti, nullo dedecore se abstinent. *Sallust. in Catil. c.* 55. *de Tulliano.* Incultu, tenebris, odore fœda atque terribilis ejus facies. *Senec. in Thyest. v.* 993. spissior densis coit caligo tenebris. *Virg.* 1. *Georg. v.* 248. obtenta densantur nocte tenebræ. *Id.* 11. *Æn. v.* 824. tenebris nigrescunt omnia circum. *Lucan. l.* 1. *v.* 543. involvere orbem tenebris. *Plin. l.* 2. *c.* 10. Luna solem subeunte, repentinas obduci tenebras. *Ovid.* 2. *Met. v.* 395. tenebras inducere rebus. *Lucret. l.* 2. *v.* 60. radii solis discutiunt tenebras. *Ovid. Met.* 7. *v.* 703. Aurora pellit. & *l.* 1. *v.* 144. fugat. *Virg.* 8. *Æn. v.* 591. lucifer resolvit. *Stat. l.* 12. *v.* 254. migrantes ultra latant. *diradano*. & *Juvenal. sat.* 12. *v.* 18. densæ cælum abscondere tenebræ. *Virg.* 2. *Æn. v.* 92. Afflictus vitam in tenebris luctuque trahebam. ¶ De nocte. *Nep. in Eumen. cap.* 9. *ad fin.* Antigonus, tenebris obortis, ignes conspicatur. *sul far della notte.* & *Martial. l.* 10. *epigr.* 47. Somnus, qui faciat breves tenebras. *Liv. l.* 31. *c.* 23. Classem in statione usque ad noctem tenuit: primis tenebris movit. *Cic.* 2. *Phil. c.* 30. *a med.* Redii luce, non tenebris. *di giorno, non di notte.* & *Plaut. Pseud.* 1. 1. 88. Certum est mihi ante tenebras, tenebras persequi. *h. e.* ante noctem vitam finire. Sic de morte *Propert. l.* 2. *el.* 16. *v.* 17. juro, Me tibi ad extremas mansurum, vita, tenebras. *Quintil. declam.* 10. *c.* 12. Omnibus tenebris. *h. e.* omnibus noctibus. ¶ De eo, qui deliquium animi & virium patitur. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 30. Tenebræ oboriuntur, genua inedia succidunt. *Lucan. l.* 3. *v.* 735. oculos vastæ obduxere tenebræ. *Plin. l.* 7. *c.* 6. Dolores capitis, oculorum vertigines, tenebræque. *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 23. tenebris exsanguis obortis Succiduo dicor procubuisse genu. Adde *Metam.* 2. *v.* 181. & *l.* 1. *Trist. eleg.* 3. *v.* 92. ¶ De cæcitate. *Id. Metam.* 3. *v.* 515. tenebrasque & cladem lucis ademptæ Objicit. *Lucret. lib.* 3. *v.* 416. Occidit extemplo lumen, tenebræque sequuntur. *Stat.* 4. *Theb. v.* 407. Longævi rex vatis opem, tenebrasque sagaces Tiresiæ consulit. ¶ De Inferis. *Senec. in Oedip. v.* 868. Tuque tenebrarum potens, in Tartaro ima, rectos umbrarum, rape. *Horat. l.* 4. *od.* 7. *v.* 25. & *Virg.* 7. *Æn. v.* 325. Tenebræ infernæ. *Senec. in Herc. Fur.*

Fur. v. 436. Tartareæ. *Id. in Oedip.* v. 591. æternæ. *Id. in Hippol.* v. 93. ultæ. *Id. in Herc. Fur.* v. 861. turpes. *Virg.* 3. *Georg.* v. 331. Stygiæ. *Catull. carm.* 3. v. 13. malæ tenebræ Orci. *Senec. in Herc. Oet.* v. 279. Emerge, conjux, atque dispulsas manu Abrumpe tenebras. *Virg.* 6. *Æn.* v. 543. Discedam, explebo numerum, reddarque tenebris. *Ovid.* 15. *Met.* v. 154. Quid Styga, quid tenebras, quid nomina vana timetis? ¶ *Tenebris*, in tenebris, noctu, *di notte.* *Ovid.* 1. *Amor. el.* 6. v. 10. Mittebar, tenebris si quis obvius erat. *Tibull. l.* 1. *el.* 7. v. 65. Hæc (*anus*) me deducit tenebris. Adde *l.* 2. *el.* 1. *vers.* 76. ¶ *Per tenebras*, idem. *Lucan. l.* 1. v. 686. ¶ Metaphorice est obscuritas, ignoratio, oblivio. *Cic. pro Arch.* c. 6. *ad fin.* Quæ jacerent omnia in tenebris, nisi litterarum lumen accederet. *Plin. l.* 9. *ep.* 14. Pergamus itinere instituto, quod ut paucos in lucem famamque provexit, ita multos e tenebris & silentio protulit. *Cic. pro Dejot.* c. 11. Vestem fumi subjectam & obscuram e tenebris in lucem evocavit. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 11. Quæso, quid hoc est? aut quid agitur? mihi enim tenebræ sunt. *Quintil. l.* 8. c. 2. *sub fin.* Tenebris orationis lumen infertur. *Cic.* 4. *Acad.* c. 19. Offundere tenebras rebus. & c. 6 Tenebras obducere rebus clarissimis. & c. 39. Latent ista omnia, crassis occultata & circumfusa tenebris. *Lucan. l.* 9. v. 985. Pharsalia nostra Vivet, & a nullo tenebris damnabitur ævo. *Lucret. l.* 2. v. 15. Qualibus in tenebris vitæ, quantisque periclis Degitur hoc ævi quodcumque est! *in quale ignoranza!* & *Phædr. l.* 3. *fab.* 10. v. 42. tenebras dispulit calumniæ, Certumque fontem veritatis repperit. *Plin. in Paneg.* c. 44. Ætatem in tenebris agere. *h. e.* remotum a convictu, a foro, a republica. *menar vita oziosa, solitaria, privata.* & c. 69. *extr.* Sunt in ore hominum, & in ore famæ magna nomina ex tenebris oblivionis, indulgentia Cæsaris. *Quintil. l.* 1. c. 1. (*al.* 3.) *ante med.* flumen illud eloquentiæ honestissimi tenebris ac solitudini prætulissem. ¶ Metonymice locus abditus, latebræ, *nascondiglio.* *Catull. carm.* 33. *ad Camer.* v. 2. Demonstres ubi sint tuæ tenebræ. *Alii leg.* tabernæ. *Cic. pro Sext.* c. 9. Homo emersus subito ex diuturnis tenebris lustrorum ac stuprorum. ¶ Item domus vilis & obscura. *Juvenal. sat.* 3. v. 225. optima Soræ, Aut Fabrateriæ domus, aut Frusinone paratur, Quanti nunc tenebras unum conducis in annum. *Martial. l.* 2. *epigr.* 14. Grylli tenebræ. *h. e.* tenebrosa balnea Grylli, ut *Id. ait l.* 1. *epigr.* 60. ¶ Item carcer, *prigione oscura.* *Sallust. in Jug.* c. 16. Clausi in tenebris, cum mœrore & luctu morte graviorem vitam exigunt. *Tubero apud Gell. l.* 6. *cap.* 4. In atras & profundas tenebras eum claudebant, ac diu post repente educebant. ¶ Item turba, perturbatio, confusio: ducta translatione ab obscura tempestate & procellis. *Cic. pro Dom.* c. 10. Quæ cum illis reipublicæ tenebris, cæcisque nubibus & procellis cum Senatum a gubernaculis dejecisses, populum e navi exturbasses, &c. *Id. pro Resc. Amer.* c. 32. *a med.* Qui tanquam si offusa reipublicæ sempiterna nox esset, ita ruebant in tenebris, omniaque miscebant. *Id. post redit. in Sen.* c. 3. Ex superioris anni caligine & tenebris lucem in republica dispicere cœpistis. ¶ In singulari num. *Lamprid. in Commodo*, c. 16. Repentina caligo ac tenebra in Circo cal. Januariis oborta.

TENEBRARIUS, a, um, *oscuro, ignoto*, ut Tenebrarius homo, *Vopisc. in Firmo*, c. 2. ubi alii leg. *tenebrarum*.

TENEBRATIO, onis, f. *ottenebrazione, offuscamento*, σκότωσις, ut Tenebratio visus, *Cæl. Aurelian. Tard. lib.* 1. *cap.* 2. & 4. *sect.* 66.

TENEBRESCO, is, n. 3. tenebrosus fio. *Augustin. de Genes. ad litt. l.* 1. c. 10. *sub fin.* Pars illa, in qua sumus, tenebrescit in noctem. In MSS. est *tenebrascit*.

TENEBRICO, as, n. 1. *ottenebrarsi*, tenebresco. *Tertull. advers. Jud.* c. *ult. a med.* ex *Amos* 8. 9. Sol media die tenebricavit. *Vulgata* habet *tenebrescere*.

TENEBRICOSITAS, atis, f. caligo, tenebræ. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 2. c. 4. *sect.* 73. Tenebricositate vexari. *h. e.* caligine oculorum.

TENEBRICOSUS, a, um, *tenebroso, oscuro*, σκοτώδης, obsitus tenebris, offusus tenebris, obscurus. *Cic.* 4. *Acad.* c. 23. Esse sensus quidem non obscuros dicit, nec tenebricosos. *Id. in Pison.* c. 8. *extr.* Tu ex tenebricosa popina Consul extractus, cum illa saltatrice tonsa. *Id. in Vatin.* c. 5. Illud tenebricosissimum tempus ineuntis ætatis tuæ patiar latere. *Id. de provinc. consul.* c. 4. Latebat libidines ejus illæ tenebricosæ, quas fronte & supercilio, non pudore & temperantia contegebat. *Catull. carm.* 3. v. 11. Qui nunc it per iter tenebricosum Illuc, unde negant redire quemquam.

TENEBRICUS, a, um, idem ac tenebricosus, apud poetas. *Cic.* 2. *Tuscul.* c. 9. vetera carm. *Sophocl.* Hæc a tartareo tenebricis abstractum plaga Tricipitem eduxit Hydra generatum canem. *Tertull. de Pall.* c. 4. *sub fin.* Tenebrica vestis. *h. e.* atra. Adde *Pacuv.* apud *Non.* ut in fine vocis *Sepes* dictum est.

TENEBRIO, onis, m. *furbo, furfante*, σκοτίας, nebulo, lucifugus, qui tenebras sectatur, & in iis libenter delitescit flagitii causa: item qui fraudibus & mendaciis tenebras ob oculos hominum objicit, fallendi artifex. *Varr.* apud *Non. cap.* 1. *num.* 67. M'. Curius cum dilectum haberet, nec citatus in Tribu civis respondisset, vendidit tenebrionem. *Afran. ibid.* Huc venit fugiens tenebrionum Tyrium. *Varr. ibid.* Si & accusator & reus arguunt tenebriones, uterque utrumque vituperatu.

TENEBRO, as, act. 1. *ottenebrare*, tenebras induco. *Apul. l.* 8. *Metam.* Jam vespera semitam tenebrante. *Lactant. lib.* 4. *cap.* 19. ex *Amos* 8. 9. Et tenebrabitur dies lucis. *Al. leg.* obtenebrabitur. *Vulgata* habet *tenebrescere faciam*, &c. *Ammian. l.* 19. *cap.* 8. (*al.* 17.) Itaque vespera tenebrante, postica parte evado. *Denique* etiam *Virgilio* tribuit *Æn.* 3. v. 635. telo lumen tenebramus acuto. Sed *terebramus* alii.

TENEBROSUS, a, um, *oscuro, tenebroso*, σκοτεινός, tenebricosus, obscurus. *Virg.* 5. *Æn.* v. 839. Aera dimovit tenebrosum, & dispulit umbras. & *l.* 6. v. 107. tenebrosa palus Acheronte refuso. *Ovid.* 1. *Met.* v. 113. tenebrosa Tartara. & *lib.* 5. v. 359. sedes. *h. e.* Inferi. *Lucan. l.* 2. v. 79. tenebrosus carcer. *Senec. in Agam.* v. 999. specus. *Martial. l.* 1. *epigr.* 60. tenebrosa balnea Grylli. *Petron. in Satyr.* c. 91. Per tenebrosum & sordidum egressum extraho Gitona. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros.* v. 329. tenebrosa silentia. *h. e.* quæ apud Inferos servantur. *Val. Flacc. l.* 3. v. 399. Cimmerium domus, & superis incognita tellus, Cæruleo tenebrosa situ. *Tertull. de anim. cap.* 1. *sub fin.* Tenebrosior carcer. ¶ Translate *Imp. Justinian. lib.* 6. *Cod. tit.* 43. *leg.* 3. *a med.* tenebrosissimus error abolitus est. *Prudent. in Apoth.* v. 193. Corde tenebroso verum perpendere nescit.

TENEDIUS, a, um, Τενέδιος, ad Tenedon pertinens, quæ est insula parva maris Ægæi contra Sigeum promontorium Troadis, cum urbe cognomine, condita a Tene Cycni filio. *Cic.* 3. *Verr.* c. 19. Tenedo Tenen ipsum abstulit, qui apud Tenedios sanctissimus deus habetur, qui urbem illam dicitur condidisse. Adde *l.* 3. *de natur. Deor.* c. 15. *sub fin.* ¶ *Tenedia securis*, proverb. de severa, tetrica, & expedita justitia. nam Tenes legem tulerat, ut homo securim tenens a tergo judicis staret, ut illum qui mendacii convinceretur, aut insontem accusaret, convictum statim occideret. Ita *Suidas* in Τενέδιος αὐλητής. Alii dicunt statuisse, ut in adulterio deprehensus securi statim a deprehendente feriretur: eumque ita servasse, ut etiam de filio suo deprehenso interrogatus, ipsam quoque sic puniri oportere responderit. Alia habes apud *Erasm. in Adag.* *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 11. Tenediorum libertas securi Tenedia præcisa est, cum eos præter me, & Bibulum, & Calidium, & Favonium nemo defenderet. *h. e.* rigide, severe, ac statim negata & præcisa est.

TENELLULUS, a, um, *tenerello, tenerino*, diminut. a *tenellus*. *Laevius* apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 903. *Putsch.* Manu lulcivula & tenellula. *Catull. carm.* 17. *ad Colon.* v. 15. Et puella tenellulo delicatior hædo.

TENELLUS, a, um, *teneretto, tenerucolo*, diminut. a *tener*, ἁπαλώτερος. *Varr. l.* 1. *R. R.* c. 41. Aqua recenti insito inimica, tenellum enim cito facit putre. *Plaut. Cas. a.* 1. v. 20. Bella & tenella Casina. *Stat. in fin. Silvar.* ludusque tenello, Risus, & a nostro veniebant gaudia vultu. *h. e.* puero tenello. *Domit. Mars.* apud *Sueton. de illustr. Grammat.* c. 16. Epirota tenellorum nutricula vatum.

TENEO, es, nui, tentum, a. 2. *tenere, avere*, ἔχω, κατέχω, habeo, retineo: a τείνω, tendo, quia tenendo, inquit *Voss.*, manus nervi tenduntur. *Plaut. Merc.* 3. 1. 42. *Eut.* Porrige brachium, prehende. jam tenes? *Char.* teneo. *Eut.* tenu. *Id. Pers.* 3. 3. 8. Accipe sis argentum, impudens: tene sis argentum. etiam tu argentum tenes? *Terent. Eun.* 3. 3. 49. Os tuum impudens videre nimium vellem, qui esset status, flabellum te tenere sinum tantum. *Cic. pro Cæl.* c. 26. *ad fin.* Cum pyxidem teneret in manu, conaretur tradere, nondum tradidisset. *Ovid.* 1. *de art. am.* v. 380. Et teneat læta pectinis ante manu. *Id. Fast.* 1. v. 99. Ille tenens dextra baculum, clavemque sinistra. & *l.* 2. v. 101. Non sunt hæc digitis arma tenenda tuis. *Cic.* 2. *de Divin.* c. 68. & *Phædr. lib.* 1. *fab.* 4. v. 6. Et quam tenebat ore demisit cibum. *Plin. lib.* 13. c. *ult. a med.* Decoctum diu tenendum in ore. *Ovid. Heroid. ep.* 3. v. 114. tenere aliquem in sinu. & *vers.* 469. & *epist.* 13. v. 157. sinu. *Claudian. de Torpedine*, v. 19. Absentem textura virum. ¶ *Tenere* dicuntur arbores, cum satæ comprehendunt. *Senec. sub fin. epist.* 86. Positæ vites etiam Martio exacto tenent, & complexæ sunt non suas ulmos. *Colum. lib.* 3. c. 6. *ante med.* Si radicibus ulmi junxeris, male vitis comprehendet: & cum tenuerit, incremento arboris opprimetur. *Id. in fin.* c. 1. *l.* 3. Rubrica alit vitem, cum tenuit. ¶ *Teneri solo* dicitur, quidquid terræ adhæret. *Javolen. Dig. l.* xlix. *tit. penult. leg.* 113. ¶ *Tenere*, imperio, ditione regere, *regnare*. *Horat. l.* 3. *od.* 14. v. 25. tenente Cæsare terras. *Virg.* 1. *Æn.* v. 616. Cyprum ditione tenebat. *Val. Flacc. lib.* 3. v. 658. dulcem sceptris Calydona tenerem. ¶ Et utcumque possidere. *Cic.* 2. *Offic.* c. 23. Multi hereditatibus, multi emptionibus, multi dotibus tenebantur. ¶ obtinere, occupare. *Liv. lib.* 1. *cap.* 5. Evander multis ante tempestatibus ea tenuerat loca. *Cic. pro leg. Manil. cap.* 11. *ad fin.* Quam provinciam tenuistis a prædonibus liberam per hosce annos? *Cæs. l.* 2. *B. Gall.* c. 22. Adcantuannus, qui summam imperii tenebat. *Virg. Georg.* 1. *vers.* 113. umbis abundans Exit, & obducto late tenet omnia limo. & *lib.* 4. v. 321. quæ gurgitis hujus ima tenes. *h. e.* possides, atque incolis. ¶ Huc pertinet formula *teneo te*, qua utuntur, qui, quod maxime optabant, sentiunt se consecutos: *ci ho, sei mio.* *Cic. in fin.* 4. *Acad.* Teneo te, inquam. nam ista Academiæ est propria sententia. *Terent. Heaut.* 2. 4. 27. Teneone te, Antiphila, maxime animo exoptata meo? Adde *Senec. lib.* 7. *de benef. cap.* 4. ¶ *Tenere* est etiam amatorum & amicarum. *Tibull. lib.* 1. *el.* 6. v. 3. & *lib.* 2. *el.* 7. v. 34. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 7. *vers.* 3. &c. ¶ Est etiam detinere, morari, *trattenere*. *Cic. Attic. lib.* 10. *ep.* 3. Eum, qui litteras attulit, diutius tenui, quia quotidie aliquid novi aspectabamus. *Id. Fam.* 16. *ep.* 7. Septimum jam diem Corcyræ tenebamur. & *epist.* 19. Si ob eam rem moraris, accipio causam: si id te non tenet, advola. & *l.* 10. *epist.* 17. *in fin.* Non tenebo te pluribus. *Id.* 3. *Verr.* c. 13. Ne diutius teneram, pecunia attributa, numerata est. ¶ Item continere, includere, *tener chiuso*: tenere se aliquo loco, *starsi rinchiuso, ritira-*

11. Virg. 2. Georg. v. 371. Texenda sepes etiam, & pecus omne tenendum. Nep. in Dione, c. 1. Cum a conventu remotum se Dion domi teneret. Cæs. l. 5. B. Gall. cap. 17. Sabione idoneo omnibus rebus loco castris sese tenebat. & lib. 5. cap. 51. Magnam partem Galliæ in officio tenuit. ¶ abstinere, tener lontano. Ovid. 1. Amor. el. 4. v. 10. Vix a te videor posse tenere manus. ¶ supprimere, compescere. Cels. in præfat. post med. Compressum corpus resolvere, solutum tenere. Id. lib. 4. c. 19. e med. Id assumptum leniter, sine ulla stomachi noxa ventrem tenet. Virg. 4. Georg. v. 483. tenuitque inhians tria Cerberus ora. Cic. Parad. 5. c. 2. tenere iracundiam, coercere avaritiam. Id. Verr. 6. c. 18. sub fin. Vociferari palam: lacrymas vix tenere. Id. Attic. 12. ep. 58. tenere dolorem. Id. pro Dom. cap. 6. tenere compressum frumentum. Id. de clar. Orat. cap. 80. ad fin. somnum. Id. in Vatin. cap. 8. e med. risum. ¶ Tenere se, se continere, abstinere, parcere. Cic. Q. Fr. lib. 2. ep. 5. circa med. Ego teneo ab accusando vix me hercule: sed tamen teneo. Id. 4. Acad. c. 4. e med. Nec se tenuit, quin contra suum doctorem librum etiam ederet. Id. ad Dolabell. post ep. 14. lib. 15. ad Attic. Teneri non potui, quin tibi apertius illud idem his litteris declararem. ¶ Cum infinito Plaut. Merc. prol. v. 51. Conclamitare tota urbe, & prædicere, omnes tenerent mutuitanti credere. h. e. caverent, abstinerent, parcerent. ¶ Tenere, defendere, in re militari. Virg. 8. Æn. vers. 653. Stabat pro templo, & Capitolia celsa tenebat. Cæs. lib. 1. B. Civ. c. 44. extr. Perturbatis antesignanis, legio, quæ in eo cornu constiterat, locum non tenuit, atque in proximum collem se recepit. ¶ servare, retinere, ritenere, conservare. Pallad. in April. tit. 2. in fin. Ager qui diu aquam retinent. Cic. Phil. 1. c. 11. Si consuetudinem meam, quam in republica semper habui, tenuero. & 5. Phil. c. 13. Qui ordo in sententiis rogandis servari solet, eundem tenebo in viris fortibus honorandis. Id. 1. Offic. c. 30. tenere modum voluptatis fruendæ. ¶ dirigere, rectum servare, tendere. Virg. 1. Æn. v. 375. vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris? Quove tenetis iter? Cic. 3. de nat. Deor. c. 34. Navigabat Syracusas: cumque secundissimo vento cursum teneret, &c. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 8. Leni Africo profectus media nocte vento intermisso, cursum non tenuit, & longius delatus æstu, &c. Cic. pro Planc. c. 21. sub fin. Ut te ad cursum istum tenendum, quem a prima ætate suscepisti, cohortentur. Liv. l. 31. c. 45. e med. Cassandream petentes, primo ad Mendin tenuere. ¶ obtinere. Cic. de clar. Orat. c. 21. Tenuit cum hoc locum quendam etiam Ser. Fulvius. Liv. in fin. c. 30. l. 4. Plebs tenuit, ne consules in proximum annum crearentur. Id. l. 24. c. 19. Tenuit, ne incepto abiretur. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 42. Pompejus interclusus Dyrrachio, ubi propositum tenere non potuit, secundo usus consilio, edito loco castra communit. Cic. de Senect. c. 11. Appius tenebat non modo auctoritatem, sed etiam imperium in suos. Id. 2. Verr. c. 4. in fin. Hoc prætore Siculi neque suas leges, neque nostra senatus consulta, neque communia jura tenuerunt. Id. pro Cæcin. cap. 24. Scævola causam apud Centumviros non tenuit. Plin. l. 6. ep. 5. Tenuit Varenus, ut sibi evocare testes liceret. ¶ Tenet consuetudo, fama, invaluit, inducta est, obtinet. Quintil. initio l. 2. & l. 8. c. 5. Tenuit consuetudo, quæ quotidie magis invalescit, ut, &c. Liv. l. 1. c. 4. Tenet fama, lupam sitientem ex montibus, &c. ¶ Tenere, detinere, delectare, pascere, trattenere, dilettare. Cic. 5. de Fin. c. 18. Pueri pompa, ludis, atque hujusmodi spectaculis tenentur. Id. 4. Acad. c. 7. ante med. Ut oculi pictura teneantur, & aures cantibus. ¶ sustentare, tueri. Cic. 2. de nat. Deor. c. 53. in fin. Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potione, spiritu. ¶ Tenere dicitur lex, decretum, cum suam vim habet, atque obligat. Cic. Phil. 11. c. 5. Vopiscus, qui ex ædilitate consulatum petit, solvatur legibus, quamquam leges eum non tenent. Paul. Dig. l. 27. tit. 1. leg. 51. Statim tenuit eum prius decretum. Papinian. l. 39. tit. 3. leg. 18. Omnes nuntiatio tenebit. Ulpian. Dig. l. 9. tit. 4. leg. 35. Tenet condemnatio. ¶ Hinc teneri lege, adstringi, obligari. Cic. pro Cæcin. c. 14. a med. Hoc interdicto Æbutius non tenetur. Id. de Harusp. resp. cap. 8. Eos, qui id fecissent, lege de vi teneri. Id. Attic. l. 12. ep. 18. Quasi voto quodam & promisso me teneri puto. Id. Q. Fr. l. 2. ep. 3. a med. Qui non discessissent, ea pœna, quæ est de vi, tenerentur. ¶ durare. Liv. l. 23. c. 44. Imber continens per noctem totam usque ad horam tertiam diei insequentis tenuit. Id. l. 2. cap. 3. Per aliquot dies ea consultatio tenuit. Id. lib. 24. cap. 47. sub fin. Romæ fœdum incendium per duas noctes ac diem unum tenuit. ¶ gerere, sustinere. Cic. 3. de Orat. c. 14. a med. Neque adhuc, quam personam teneant, aut quid profiteantur, intelligere potuerunt. ¶ convincere, capere. Cic. pro Quint. c. 20. Tribuni igitur appellabantur. Hic te, inquit, teneo, non est istud judicium pati, &c. ¶ teneri, convictum esse, obnoxium esse. Cic. pro Cæcin. cap. 2. Si negassent, facile honestissimis testibus in re perspicua tenerentur. Id. Verr. 4. c. 78. Nemo ita in manifesto peccato tenebatur, ut, &c. Id. pro Cluent. c. 44. in fin. Nec ullo argumento Cluentianæ pecuniæ crimen tenebitur. ¶ teneri furti, h. e. actione furti, Paul. Dig. lib. 6. tit. 1. leg. 4. Sed & furti, & ad exhibendum tenebitur, qui dolo malo, &c. ¶ Teneor hoc facere, h. e. debeo, Forsitan de Latin. mer. susp. cap. 17. usurpari cœpit a Justinian. in Institut. Jur. nullo tamen designato loco. ¶ Præterea tenere est animum occupare, afficere, movere, impellere. Cic. in Vatin. c. 6. Quæ te tanta pravitas mentis tenuit, qui tantus furor, ut, &c? Id. ad Quirit. post redit. c. 1. Ut aliquando vos memoria mei, misericordia, desideriumque teneret. Id. Attic. lib. 7. ep. 2. e med. De triumpho nulla me cupiditas unquam tenuit. Id 1. Tuscul. cap. 41. Magna me spes tenet, bene mihi evenire. Id. Attic. l. 2. ep. 11. in fin. Summum me librorum studium tenet, sicut odium jam ceterarum rerum. Sallust. in Jug. c. 3. extr. Nisi forte quem inhonesta & perniciosa libido tenet. & cap. 35. Nondum vos dominationis eorum satietas tenet. ¶ Et passive Cic. l. 1. de nat. Deor. cap. 17. e med. Neque ira, neque gratia teneri. Id. 1. Acad. c. 2. Teneri studio philosophiæ. Id. de Senect. c. 10. e med. desiderio alicujus rei. Virg. 1. Æn. v. 679. amore magno alicujus. ¶ Ponitur sæpe pro intelligere, scire, videre, intendere, sapere. Plaut. Capt. 3. 5. 39. Nunc ego teneo, nunc scio, quid sit hoc negotii. Terent. Andr. 1. 1. 58. Nam Andriæ illi id erat nomen. So. teneo. intendo. & 3. 2. 18. Teneo quid erret. vedo. & Heaut. 4. 5. 22. tenes, quid dicam? Cæcin. ad Cicer. Fam. 6. ep. 7. ad fin. Tu pro tua prudentia, quibus rebus gaudeat, quibus capiatur Cæsar, tenes. Plaut. Pseud. 1. 2. 81. Tenes, quorsum hæc tendant, quæ loquor? Cic. 1. de Divin. c. 15. Quæ a Romanis auguribus ignorantur, a Cilicibus, Lyciis tenentur. ¶ Cum infinito Plaut. Bacch. 4. 4. 10. Nullus frugi esse potest homo, nisi qui & bene & male facere tenet. Lucret. l. 5. v. 630. Corpore cum reliquo pugnam cædesque petissit, Nec tenet, amissam lævam cum tegmine sæpe Inter equos abstraxe rotas. ¶ meminisse, saper a mente, ricordarsi. Virg. Ecl. 9. v. 45. numeros memini, si verba tenerem. Plaut. Pers. 2. 2. 1. Satin' hæc meministi, & tenes? Martial. l. 4. epigr. 37. Et teneo melius ista, quam meum nomen. Cic. Catil. 3. cap. 8. Tenetis memoria in Capitolio turres de cælo esse percussas. Id. Fam. 6. ep. 2. Velim statutum habeas, me tui memoriam cum summa benevolentia tenere. ¶ pro certo habere, affirmare, asserere. Cic. Parad. 1. ad fin. Illud arcte tenent, accuratèque defendunt, voluptatem esse summum bonum. Id. 5. de Fin. cap. 13. sub fin. Quod idem Peripatetici non tenent. Id. 4. Acad. c. 22. ad fin. Illud, quod multos annos tenuisset, Zenonique magistro credidisset. ¶ Particip. tenens, entis. Ovid. 15. Met. v. 524. Excutior curru, lorisque tenentibus artus, Viscera viva trahi, &c. Grat. in Cyneg. v. 218. nec sibi turbam Contrahit comitem, nec vera tenentia longe. ¶ Tetini in præterito dixisse Veteres, testes sunt Charis. l. 3. pag. 220. Putsch. & Diomed. l. 1. pag. 363. & 369. item tetini. Festus in Purime, item tetinerim u. ii, it. Accius, & Pacuv. apud Non. c. 2. n. 838. item tetinissi. Pacuv. ibid. ¶ Particip. tentus V. suo loco.

TENER, ra, rum, molle, tenero, morbido, tipno, ... tactu cedens, mollis, tractabilis, flexibilis: cui opponitur durus: a græca voce aliata per metathesim. Sabini enim teste Pucorino apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 14. sub fin. dicebant terenum pro tenerum. Cic. 3. de Orat. c. 45. Nihil est tam tenerum, neque tam flexibile, neque quod tam facile sequatur, quocumque ducas, quam oratio. Horat. l. 2. sat. 3. v. 16. Qui teneros caules alieni infregerit horti. Id. l. 4. od. 12. v. 9. Dicunt in tenero gramine pinguium Custodes ovium carmina fistula. Ovid. 1. de art. am. v. 299. prata tenerrima. Prudent. Cathemer. 3. v. 70. & fragili Lac tenerum premitur calatho. h. e. caseus mollis. Virg. Ecl. 2. v. 51. cana legam tenera lanugine mala. & Eclog. 10. v. 49. ne teneras glacies secet aspera plantas. Cic. 1. de Legib. c. 1. Procera & tenera palma. Ovid. de remed. Amor. v. 83. teneræ uvæ. Gell. l. 17. c. 15. Sagittis elleboro tinctis ictæ feræ, teneriores ad epulas fiunt. ¶ Tener dicitur aer a Lucret. l. 2. v. 145. Virg. 9. Æn. v. 698. Ovid. Met. 4. v. 615. & alibi, quia facile cedit. ¶ Tenera vestis est rara, levis, & facile flexilis. Pacat. in Paneg. Theodos. c. 33. ad fin. Tenero perlucentes amictu; & vix leve carbasum ventando sole tolerantes. ¶ Tenera alvus fluens. Cels. l. 3. c. 18. post med. Servanda alvus est quam tenerrime. ¶ Sæpe refertur ad ætatem primam animalis. Phædr. l. 1. fab. 4. v. 15. simul exieris pastum cum tenero grege, Aquila est parata rapere porcellos tibi. Valer. Flacc. lib. 1. v. 491. teneros complexus pectore tigres. Senec. in Troadib. v. 794. tener juvencus. Propert. l. 2. el. 5. v. 9. me nomina lædunt, Me tener in omnis & fine voce puer. Lucil. apud Priscian. l. 6. pag. 697. Putsch. Inde venit Romam tener ipse etiam, atque puellus. Quintil. l. 2. c. 4. Ut teneriores annos ab injuria sanctitas docentis custodiat. Ovid. Met. 15. v. 201. de anno. Nam tener, & lactens, puerique simillimus ævo Vere novo est. Auct. dial. de Oratorib. c. 29. Horum fabulis & erroribus teneri statim & rudes animi imbuuntur. Plin. in Paneg. cap. 15. Disjunctissimas terras, teneris adhuc annis, viri firmitate lustrasti. ¶ Teneri, absolute, pueri. Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. vers. 59. tantumque reservat Depositum teneris. h. e. filiis Theodosii. Juvenal. sat. 14. v. 215. Parcendum est teneris. ¶ Tener mundus, recens conditus. Virg. Ecl. 6. v. 34. & ipse tener mundi concreverit orbis. Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 253. teneri primordia mundi. ¶ Teneri manes, pueri mortui. Stat. 6. Theb. v. 121. ¶ A teneris unguiculis, a tenero, a pueritia, ab infantia. Cic. Fam. 1. ep. 6. Præsta te eum, qui mihi a teneris, ut Græci dicunt, unguiculis es cognitus. ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων. Horat. lib. 3. od. 6. v. 25. puella incestos amores De tenero meditatur ungui. fin da fanciulla. Et absolute Virg. 2. Georg. v. 272. adeo a teneris consuescere multum est. Al. leg. in teneris. Quintil. lib. 1. c. 2. (al. 3.) a med. Assuescat jam a tenero non reformidare homines. Nazar. in Paneg. Constant. c. 4. Ipsum a tenero intuentes, in ipsum oculis ac mente converti. Colum. lib. 5. c. 6. circa med. Plurimum refert, ut plantæ eam partem cæli spectent, cui ab tenero consueverunt. ¶ Translate Cic. Tuscul. 3. cap. 6. Non enim silice nati sumus, sed est naturalis in animis tenerum quiddam atque molle. Senec. epist. 11. ante med. Rubor magis in juvenibus apparet, quibus & plus calo-

caloris est, & tenera frons. h. e. verecunda: cui opponitur et durum. Sic Ovid. Heroid. ep. 2. sub fin. tener pudor. Cic. de Amic. c. 13. sub fin. Neque audiendi, qui virtutem duram & quasi ferream esse volunt: quæ est cum multis in rebus, tum in amicitia, tenera atque tractabilis. Id. lib. 5. Fam. ep. ult. a med. Teneriore mihi animo videbare, sicut omnes fere, qui vita ingenua, in beata civitate, & libere viximus. h. e. minus forti, & in calamitate minus confirmato. Claudian. de laudib. Serenæ, v. 100. in matrem teneris conversa querelis. h. e. dulcibus, minime acerbis. Ovid. 2. de art. am. v. 646. tener somnus. ¶ Sæpe refertur ad mores delicati hominis, luxu diditi, mollis. Juvenal. sat. 12. v. 49. vestem purpuream, teneris quoque Mæcenatibus aptam. Id. sat. 2. v. 20. Cum tener uxorem ducat spado. ¶ Tener poeta, qui de amoribus tractat. Ovid. 3. de art. am. vers. 333. Et teneri possis carmen legisse Properti. Id. de remed. Amor. v. 757. teneros ne tange poetas. Catull. carm. 35. ad Cæcil. v. 1. Poetæ tenero, meo sodali. Ovid. 2. de art. am. v. 273. teneros versus mittere. h. e. amatorios. & l. 2. Amor. el. 8. vers. 2. tenerum carmen. ¶ Mollis est etiam in his. Ovid. 11. Met. v. 153. Pan teneris jactat sua carmina Nymphis. Id. 3. Amor. el. 2. v. 53. tener Bacchus. Plaut. Pseud. 1. 1. 63. Teneris labellis molles morsiunculæ. Petron. in Sat. c. 118. Ut quisque versum pedibus instruxit, sensumque teneriore verborum ambitu intexuit, putavit se continuo in Heliconem venisse. ¶ Tener vastula pro tenera est apud Catull. carm. 20. v. 14. de Priapo: ubi al. leg. tenera.

TENERASCO, is, n. 3. idem ac tenerescō. Lucret. l. 3. v. 767. Scilicet in tenero tenerascere corpore mentem.

TENERE, adverb. teneramente, delicatamente, ἁβρῶς, molliter. Pallad. l. 1. tit. 6. in fin. Agri præsulem non ex dilectis, & tenere educatis servulis ponas. Auct. dial. de Oratorib. c. 26. Oratores nostri tenere dicere, histriones diserte saltare dicuntur. Plin. l. 4. ep. 27. Audivi recitantem Sentium multa tenuiter, multa venuste, multa tenere. Petron. in sat. cap. 34. Complosit ille teneras manus. Plin. l. 23. c. 3. Cortex quam tenerrime derasus.

TENERESCO, is, n. 3. intenerirsi, ἁπαλύνομαι, tener fio, mitesco. Plin. l. 17. c. 12. a med. In totum tenerescere acinos, ut rumpantur. Id. l. 28. c. 12. Cutem in facie erugari, & tenerescere, & candorem custodiri lacte asinino putant. Cels. l. 6. cap. 6. sect. 4. Papaveris lacryma combusta, donec tenerescat.

TENERITAS, atis, f. tenerezza, ἁπαλότης, teneritudo, mollities. Plin. l. 9. c. 42. Torpedinis jecori teneritas nulla præfertur. Id. l. 15. c. 24. a med. Callum, teneritas, crassitudo uvarum. Id. lib. 19. c. 8. ante med. Teneritas brassicæ. Id. l. 37. c. 7. e med. gemmæ. ¶ Metaphorice Vitruv. lib. 1. c. 2. a med. Ab severo more Doricorum, & a teneritate Corinthiorum temperabitur eorum institutio proprietatis. Cic. 5. de Fin. c. 21. In primo ortu inest teneritas & mollities quædam, ut nec res videre optimas, nec agere possint. Vitruv. l. 2. c. 1. a med. teneritas ætatis.

TENERITER, tenere. Charis. l. 2. pag. 162. Putsch. Tenere an teneriter dici debeat, quæsitum est. nam quidam teneriter effesunt ut celeriter: alii vero tenere, ut libere.

TENERITUDO, inis, f. idem ac teneritas. Varr. l. 1. de R. R. c. 36. Sin siccitates sunt, & terra teneritudinem habet. Pallad. in Majo, tit. 9. Sit caseus loco clauso, ut teneritudinem servet, atque pinguedinem. Id. in Januar. tit. 15. a med. Teneritudo corticis. Sueton. in Tiber. c. 44. Pueri primæ teneritudinis.

TENESMUS, i, m. premiti, tenesmo, τεινεσμὸς, & τενεσμὸς, morbus extremi directique intestini, in quo frequens est desidendi cupiditas, & dolor, ubi aliquid excernitur. descendunt autem pituitæ mucisque similia, interdum etiam leviter subcruenta, sed his interponuntur nonnunquam ex cibo quoque recte cocta. Ita describit Cels. l. 4. c. 18. sed græce scribit, ut & Nep. in Attic. c. penult. in multis libr. Est enim a τείνω, tendo, quia intestinum extenditur, & vellicatur. Latine Plin. l. 28. c. 14. ad fin. Tenesmos, idest crebra & inanis voluntas desurgendi, tollitur poto lacte asinino. Id. l. 20. c. 6. a med. Tenesmo allium in palte medetur. & c. 21. ante med. Malvæ semen tenesmo, & dysentericis utilissime infundi. Adde Scribon. Larg. compos. 142. seu c. 37.

TENITÆ (al. Tenitæ) credebantur esse sortium deæ, dictæ quod tenendi haberent potestatem. Paul. ex Festo.

TENOR, oris, m. accento, τόνος, accentus: a τείνω, extendo: quia per eum vox tenditur. Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) ante med. Adhuc difficilior observatio est per tenores (quos quidem antiquis dictos tonores comperi, videlicet declinato a Græcis verbo, qui τόνους dicunt) vel accentus, quas Græci προσῳδίας vocant. & infra. Item Quantum, Quale interrogantes gravi, comparantes acuto tenore concludunt. ¶ Translate sumitur pro serie, continuatione æquabili, progressu, tenore, continuazione. Cic. in Orat. cap. 6. de stilo mediocri. Isque uno tenore, ut ajunt, in dicendo fluit, nihil afferens præter facilitatem, & æquabilitatem: aut addit aliquos, ut in corona, toros, omnemque orationem ornamentis modicis verborum sententiarumque distinguit. Virg. 2. Georg. v. 336. Non alios prima crescentis origine mundi Illuxisse dies, aliumve habuisse tenorem Crediderim. Liv. l. 8. c. 38. a med. Fremitus æqualis, tenorque idem pugnæ in defatigationem ultimam, aut noctem spectabat. Id. l. 22. c. 37. a med. Virum bonum egregiumque socium Hieronem esse atque uno tenore, ex quo in amicitiam populi R. venerit, fidem coluisse. Id. l. 35. c. 16. a med. Ab Rheginis & Neapolitanis, ex quo in nostram venerunt potestatem, uno & perpetuo tenore juris semper usurpato, nunquam intermisso, quæ ex fœdere debent, exigimus. Id. l. 41. c. 23. a med. Interrumpi tenorem rerum, in quibus peragendis continuatio ipsa efficacissima est, minime convenire. Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 212. justique tenorem Flectere non odium cogit, non gratia suadet. Liv. lib. 40. cap. 12. & Ovid. Heroid. ep. 17. v. 14. Dumque tenor vitæ sit sine labe meæ. Id. 2. de art. am. vers. 729. Hic tibi servandus tenor est, cum libera dantur Otia. Id. 3. Met. v. 111. Sic ubi tolluntur festis aulæa theatris, Surgere signa solent, primumque ostendere vultum, Cætera paulatim: placidoque educta tenore Tota patent. a poco a poco senza fermarsi. & Virg. 10. Æn. v. 339. trajecto missa lacerto Protinus hasta fugit, servatque cruenta tenorem. il suo impeto e corso. & Claudian. lib. 3. de rapt. Pros. v. 361. Exploratque habiles truncos, rectique tenorem Stipitis. h. e. rectam proceritatem, rigorem. Stat. l. 5. silv. 3. vers. 98. Et queis lascive visa tenuare Thalia Dulce, vel heroos gressu truncare tenores. h. e. quibus placet elegiacum carmen, & interrumpere pentametris versibus tenorem carminis heroici. ¶ Tenorem austeritatis in smaragdis vocat Plin. l. 37. c. 5. perpetuum illum colorem austerum & saturum, qui tota gemma in eorum aliquo genere, nullo vitio corruptus, probatur. ¶ Apud JCtos tenor legis est ejus sententia. Paul. Dig. l. 9. tit. 2. leg. penult. Mulier si in rem viri damnum dederit, pro tenore legis Aquiliæ convenitur. Id. l. 2. sententiar. tit. 21. extr. Filia si in servi contubernio perseveraverit, pro tenore S. C. Claudiani efficitur ancilla. Hermogenian. Dig. l. 42. tit. 1. leg. 46. Actorum verba emendare tenore sententiæ perseverante, non est prohibitum.

TENSA, rectius quam Thensa, æ, f. carretta da processione, θεῖον, vehiculum, quo deorum signa, atque exuviæ in pompa transferuntur. Festus: Tensam ait vocari Sinnius Capito vehiculum, quo exuviæ deorum ludicris Circensibus ad pulvinar vehuntur. Fuit ex ebore, ut apud Titinium in Barbato; & ex argento. Hæc Festus. Ascon. in Verr. 3. c. 59. Tensas alii e divinitate dici putant: alii, quod ante ipsas lora tenduntur, quæ gaudeant manu tenere & tangere qui eas deducunt. Serv. ad 1. Æn. v. 21. Thensa cum aspiratione scribitur, ἀπὸ τοῦ θείου, idest a re divina. Hæc Servius. Alii sic dictas putant, quia statuæ deorum in hic velabantur linteis ad cubiculi speciem tensis. Cic. loc. cit. Quam tu viam thensarum atque pompæ ejusmodi exegisti, ut tu ipse illa ire non audeas. Id. Verr. 5. c. 3. Qui ea tensarum orbita prædari sit ausus. & Verr. 7. c. ult. circa med. Omnes dii qui vehiculis tensarum solemnes cœtus ludorum initis. Id. de Harusp. resp. c. 11. a med. Si puer ille patrimus & matrimus terram non tenuit, aut tensam, aut lorum omisit. Liv. l. 5. c. 41. Quæ augustissima vestis est tensas ducentibus, triumphantibusque, ea vestiti medio ædium eburneis sellis sedere. Sueton. in Aug. c. 43. Accidit votivis Circensibus, ut correptus valetudine, lectica cubans, tensas deduceret. Id. in Vespas. c. 5. Neronem monitum per quietem, ut tensam Jovis e sacrario in domum Vespasiani, & inde in Circum deduceret. ¶ De quocumque curru, vehiculo. Titin. apud Non. c. 4 n. 219. Vende thensam atque mulos; sine eam pedibus grassari: confringe ejus superbiam. ¶ In vet. Lapide apud Gruter. pag. 33. n. 10. inscriptum est tensa: in alio apud Gud. pag. 8. n. 1. thensa: primam tamen scriptionem prætulerim, quia veri est similius, esse latinæ originis a tendo, quam græcæ a θεῖος. Confirmat Diomed. qui l. 1. pag. 372. Putsch. tensam dictam esse docet, non tentam ad vitandum cacophaton, ne verbum turpe sonaret in sacris.

TENSIO, onis, f. tensione, tesa, τάσις, actus tendendi, intensio. Vitruv. l. 1. c. 1. circa med. Brachia, quæ in eas tensiones includuntur, cum extenduntur æqualiter, &c. h. e. nervos extentos. ¶ Morbi genus est in illo Scribon. Largi compos. 101. & 253. Tensio, & contractio nervorum. & comp. 160. præcordiorum. Veget. l. 1. de re veterin. c. 53. extr. Tensione laborare.

TENSURA, æ, f. tensio. Veget. l. 2. de re veterin. c. 12. ad fin. Quæ tensura, ut ita dixerim, corporis aliter laxari non potest. Adde l. 2. c. 25.

TENSUS, a um, teso, tirato, τεταμένος, extentus, tentus: cui opponitur remissus: a tendo. Quintil. l. 3. c. 6. ad fin. Via rectissima linea tensa. Id. l. 11. c. 3. circa med. Tensi digiti. Lucan. l. 7. v. 469. lacerti. Id. l. 2. v. 683. rudentes. Stat. l. 3. silv. 1. v. 51. tensus arcus. & 9. Theb. v. 473. poples. Auct. Priap. carm. 5. & 69. tormento, citharaque tensior. Quintil. l. 11. c. 3. ante med. Vox quo remissior, hoc gravior: quo tensior, hoc tenuis & acuta magis est. Sidon. carm. 2. v. 407. Est sinus Oceani, longinquis proximus Indis, Axe sub Eoo, Nabathæum tensus in Eurum. h. e. protentus.

TENTABUNDUS, a, um, πειράζων, sæpius manu explorans. Liv. l. 22. c. 36. Ut ægre expeditus miles tentabundus, manibusque retinens virgulta, ac stirpes circa eminentes demittere se se posset. brancolone, brancolando.

TENTAMEN, inis, n. sperimento, prova, idem ac tentatio. Ovid. 3. Met. v. 341. Prima fide, vocisque ratæ tentamina sumpsit Cærula Liriope. Ubi fide dixit pro fidei, more antiquo. Id. 7. Met. v. 734. Quid referam, quoties tentamina nostra pudici Reppulerint mores?

TENTAMENTUM, ti, n. prova, esperimento, πειρασμὸς, experimentum, periculum. Virg. 8. Æn. v. 143. His fretus non legatos, neque prima per artem Tentamenta tui pepigi: me, me ipse, meumque Objeci caput. Ovid. 15. Met. v. 628. postquam mortalia cernunt Tentamenta nihil, nihil artes posse medentum, Auxilium cœleste petunt. Id. l. 7. v. 729. tentamenta fidei. h. e. periculum fidei uxoris, ut in voce præced. tentazione. & Gell. l. 9. c. 15. Exponit igitur tentamenti gratia controversiam parum consistentem. Adde Ascon. in Divin. Verr. c. 8. ad fin.

TENTATIO, onis, f. prova, esperienza, tentazione, πεῖρα, πειρασμὸς,

μός, actus tentandi, periculum, experimentum. *Liv. l. 4. c. 41.* Ægre Hortensius pati, tentationem eam credens perseverantiæ suæ. Adde *l. 41. c. 23. a med.* ¶ *Tentatio morbi*, accessus, *assalto*. *Cic. Attic. l. 10. ep. penult.* Valetudinem tuam jam confirmatam esse & e vetere morbo, & a novis tentationibus, gaudeo.

TENTATOR, oris, m. *tentatore*, πειραστής, qui tentat. *Horat. l. 3. od. 4. v. 71.* Notus & integræ Tentator Orion Dianæ.

TENTATUS, a, um, *provato*, πεπειρασμένος, is de quo periculum factum est, exploratus. *Cic. in Orat. c. 18.* Nullo modo animus audientis aut incitari, aut leniri potest, qui modus a me non tentatus sit. *Id. Attic. l. 12. ep. 18. ante med.* Habeo nihil tentatis rebus omnibus, in quo acquiescam. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 26. extr.* Sæpius rem frustra tentatam Cæsar aliquando dimittendam sibi judicabat. *Sallust. in Jug. c. 23.* Prius omnia pati decrevit, quam bellum sumere, quia tentatum antea secus cesserat. *Ovid. Met. 10. v. 289.* saliunt tentatæ pollice venæ. *Sueton. in Ner. c. 49.* Pugiones duos arripuit, tentataque utriusque acie, rursus condidit. *Ovid. 11. Met. v. 316.* Lingua tacet, nec vox tentataque verba sequuntur. *Id. 3. Trist. el. 9. v. 8.* ratis Per non tentatas prima cucurrit aquas. ¶ Invitatus, illectus ad fidem mutandam, sollicitatus ad facinus patrandum, *tentato*, *sollecitato*. *Sallust. in Jug. c. 98.* Tentati popularium animi. *Nep. in Epam. c. 4.* Tentata ejus est abstinentia a Diomedonte Cyziceno. *Ovid. Met. 11. v. 239.* precibus tentata repugnas. *Tacit. 1. Hist. c. 20. a med.* Tentata Othonianorum fides per colloquium & promissa. *Id. 2. Ann. cap. 28.* Tentatus, ut infernas umbras carminibus eliceret. ¶ Item vexatus. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 80.* si condoluit tentatum frigore corpus. *Justin. l. 42. c. 1.* In ultionem tentati ab Antiocho Parthici regni. *Nep. in Caton. c. 1. in fin.* A multis tentatus, non modo nullum detrimentum existimationis fecit, &c. *h. e.* accusationibus petitus. *Flor. l. 3. c. 5. a med.* Mithridates male tentatum veneno spiritum ferro expulit. *Cic. pro Cæl. c. 22. sub fin.* Domus illa, quæ tentata scelere isto nefario dicitur, plena est integritatis, officii, religionis.

TENTIGO, iginis, f. πριαπισμός, turpis pruritus τῶν αἰδοίων. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 118. Auct. Priap. carm. 33. Martial. l. 7. epigr. 66. Juvenal. sat. 6. v. 128.*

TENTIPELLIUM, ii, n. τεινόδερμος, medicamentum, quo cutis rugæ extenduntur, ut *Verrius apud Fest.* interpretatur. *Glossæ*: Tentipellium, φάρμακον πρὸς ῥυτίδας. *Titin. apud Fest.* Tentipellium inducis: rugæ in ore extenduntur. *Festus* putat *Titinium* τροπικῶς esse locutum: & *tentipellium* ex *Atterii* sententia esse calceamentum ferratum, quo pelles extenduntur; idem *Afranium* dixisse in *Promo*: Pro manibus credo habere ego illos tentipellium. Critici stant a *Verrio*: ajunt *Festum* falli, & *Afranium* eo sensu locutum esse, quo dicimus mulierem fuco illitam, pro cute in vultu habere tectorium.

TENTO, as, avi, atum, a. e. *toccare e ritoccare*, tangendo exploro, manu tracto: a sup. *tentum* verbi *teneo*. Est enim diu & multum tenere ac tractare, ut solent quippiam exploraturi. *Virg. in fin. 3. Georg.* invisos siquis tentarat amictus. *Lucret. l. 4. v. 234.* si quadratum tentamus, & id nos Commovet in tenebris. *Phædr. l. 3. fab. 10. v. 46.* Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput. Ut sentit tonsum, gladio pectus transfigit. *Ovid. 10. Met. v. 281.* manibus quoque pectora tentat, Tentatum mollescit ebur. *Colum. l. 8. c. 3. a med.* Pulli singuli tentandi, nequid hesterni habeant in gutture. *& c. 11. circa med.* Sepiusque digitis loca feminarum tentanda sunt. nam in promptu gerunt ova, quibus jam partus appropinquat. *Ovid. 2. Fast. v. 254.* corvus tentat ficum rostro. *Cic. 2. de Legib. c. 3.* Nec enim ullum hoc frigidius flumen attigi, ut via pede tentare id possim. *Plin. l. 3. c. 67. a med. de Tauro monte.* Ubi brachia emittit, tentanti maria similis. ¶ Translate *Cic. 1. de Legib. c. 22. ad fin.* Cum se ipse perspexerit, totumque tentarit, intelliget, quanta instrumenta habeat ad obtinendam sapientiam. ¶ Item quærere, *cercare*. *Phædr. lib. 4. fab. 7. v. 4. de vipera.* Hæc cum tentaret, siqua res esset cibi, Limam momordit. *Juvenal. sat. 7. v. 3.* cum celebres notique poetæ Balneolum Gabiis, Romæ conducere furnos Tentarent. *& vers. 175.* tentet, Chrysogonus quanti doceat, vel Pollio quanti. *Virg. 3. Æn. v. 143.* tentare auxilium laborum. *& l. 11. v. 761.* &, quæ sit fortuna facillima, tentat. *& l. 9. v. 67.* tentare aditus. *Sueton. in Cæs. c. 11.* Tentavit per partem tribunorum, ut sibi Ægyptus provincia daretur. ¶ Item experiri, periculum facere, periclitari, *provare*, *far prova*, *tentare*, πειράζω. *Cic. Verr. 7. c. 50. a med.* Homines in prœliis, non in conviviis, belli fortunam tentare, periclitari solent. *Brut. ad Cicer. ep. 16.* Experiar, & tentabo omnia. *Cic. 1. Tuscul. c. 4.* Tentavi, quid in eo genere possem. *Virg. Ecl. 4. v. 32.* tentare Thetim ratibus. *Claudian. in consul. Probi, & Olybr. v. 133.* Solstitio Meroen, bruma tentabimus Istrum. *h. e.* adibimus. *Ovid. 1. Amor. eleg. 8. v. 47.* tentare alicujus vires in arcu. *Phædr. l. 1. fab. 23. v. 3.* cum fur panem misisset cani, Objecto tentans an cibo possit capi. *Virg. 3. Georg. v. 8.* tentanda via est, qua me quoque possim Tollere humo. *Id. 4. Æn. v. 293.* Tentaturum aditus, & quæ mollissima fandi Tempora. *& l. 3. v. 499.* Ausus & ipse manu juvenum tentare laborem. *& l. 12. in fin.* inire pugnas, & tentare prœlia. *Cic. 2. Agrar. c. 7. a med.* tentare patientiam alicujus. *& Tuscul. 2. c. 21.* prudentiam. *& 1. de Divin. cap. 17. circa med.* scientiam. *far prova, se uno è paziente, prudente, dotto.* ¶ Item aggredi, conari. *Ovid. 2. Met. v. 171.* gelidi caluere Triones, Et vetito frustra tentarunt æquore tingi. *Nep. in Attic. c. 4.* Qui cum persuadere tentaret, noli, oro te, inquit Pomponius, &c. *Lucret. l. 5. v. 658.* sol cœlum radiis accendere tentans. *Virg. 12. Æn. v. 103.* mugitus cum prima in prœlia taurus Terrificos ciet, atque irasci in cornua tentat. *h. e.* parat, meditatur. *Id. 3. Georg.* de eadem re dixit *vers. 232.* Et tentat sese, atque irasci in cornua discit. *Pers. sat. 4. v. 24.* nemo in sese tentat descendere. ¶ *Tentare aliquem* est conari in suam sententiam pertrahere, & labefactare: & fere in malam partem. *Cic. pro Cluent. c. 63.* Cum essent animi servorum spe & metu tentati, ut aliquid in quæstione dicerent. *& c. 30.* tentare judicium pecunia. *Sueton. in Tiber. c. 12. sub fin.* singulorum animos ad res novas. *Virg. 4. Æn. v. 113.* Tentare animum alicujus precando. *Tacit. 1. Histor. c. 74.* aliquem promissis & minis. *Juvenal. sat. 10. v. 304.* prodiga corruptoris Improbitas ipsos audet tentare parentes. ¶ de re turpi appellare. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 73. Ovid. l. 1. de art. am. v. 389. & Val. Max. lib. 6. c. 1. n. 7.* ¶ Est etiam tangendo irritare, provocare. *Cic. pro leg. Manil. c. 9.* Erat metus injectus iis nationibus, quas populus R. neque lacessendas bello, neque tentandas putavit. *Lucan. l. 2. v. 519.* Tentandasque ratus moturi militis iras. *Martial. l. 6. epigr. 64. v. 27.* rabido nec perditus ore Fumantem nasum vivi tentaveris ursi. ¶ & invadere, infesto animo aggredi, vexare. *Cic. pro Rabir. perduell. c. 1. a med.* In his rebus evertendis unius hominis senectus, infirmitas, solitudoque tentata est. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 40.* Simul ex terra scalis & classe mœnia oppidi tentans, &c. *Flor. l. 2. c. 14.* Populus R. virum Thraciæ auxiliis ingentibus validum temere tentavit. ¶ Hac ratione sæpe de morbis dicitur. *Cic. Tuscul. 4. c. 14.* Animi valentes morbo tentari non possunt, corpora possunt. *Virg. 3. Georg. v. 441.* turpis oves tentat scabies. *Sueton. in Aug. c. 81.* Initio veris præcordiorum inflatione tentabatur. *Id. in Vespas. c. penult.* Tentatus est in Campania motiunculis levibus. *Plin. l. 24. c. ult. ante med.* Nunquam tentari ab eo morbo. ¶ De vino, quod vires adimit, & vacillare facit. *Plin. l. 23. c. 1. circa med.* Vina tentant caput. *Virg. 2. Georg. v. 93.* tenuisque Lageos Tentatura pedes olim, vincturaque linguam. *Plin. l. 20. c. 7. extr.* Tentantes aquas non nocere lactucam edentibus. ¶ In multis libris legitur *tempto*: itaque scriptum est in vet. Lap. apud *Manut. in Orthogr.* placaitque *Faerno*: at displicet *Manutio*, *Dausq. Cellar.* cum contra rationem suæ originis sit.

TENTOR, oris, m. qui tenet. In laterculo lapideo familiæ Quadrigariæ T. At. Capitonis, apud *Gruter. pag. 339. n. 5.* & in alio *pag. 340. n. 3.* inter varia officia intervenientium equis & quadrigis Circensibus, enumerantur tentores: quos alii fuisse putant, qui in Circo vestes certantium & aurigarum tenebant: alii qui equos currusve, aut repagula ipsa tenebant, antequam emittendi signum ederetur: alii denique, qui frena & lora equis aptabant, & eos quadrigis jungebant. Hæc postrema sententia veri videtur similior.

TENTORIOLUM, li, n. *tendetta*, *trabacchetta*, σκηνίδιον, parvum tentorium. *Auct. de B. Afric. c. 47. a med.* Pauci sub pellibus acquiescebant: reliqui ex vestimentis tentoriolis facta, &c.

TENTORIUM, ii, n. *tenda*, *padiglione*, *trabacca*, σκηνή, σκήνωμα, tabernaculum, papilio, extensis velis contra solem cælique injurias excitatum, quo milites præcipue in expeditionibus uti solent. V. *Papilio*. Est a *tentus* particip. verbi *tendo*. *Virg. 1. Æn. v. 472.* Rhesi niveis tentoria velis Agnoscit lacrymans. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 5.* Tecta, quæ conjectis celeriter stramentis, tentoriorum gratia erant inædificata. *Lucan. l. 6. v. 269.* armaque late Spargit, & effusis laxat tentoria campo. *& l. 9. v. 912.* simul jussit statui tentoria ductor. *& l. 1. v. 396.* cavo tentoria fixa Lemano. *Sueton. in Tiber. c. 18. a med.* Sæpe sine tentorio pernoctabat. *Ovid. 3. Fast. v. 527.* Sub Jove pars durat: pauci tentoria ponunt.

TENTORIUS, a, um, ad tendendum, & ad tentoria pertinens, σκηνικός. *Valerian. in epist. apud Trebell. Poll. in Claud. cap. 14.* Huic dabis pellium tentoriarum decurias triginta.

TENTUS, a, um, *teso*, *tirato*, *stese*, τεταμένος, tensus, extentus, distentus: a *tendo*. Vox est fere poetica. *Lucret. lib. 2. v. 618.* Tympana tenta tonant palmis. *Id. l. 6. v. 1193.* frons tenta. *h. e.* cutis circa frontem dura & intenta, ut *Cels. l. 2. c. 6.* loquitur. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 868.* Tres a Deucalione grabati restibus tenti. *Id. ibid.* pelles in ordine tentæ. *h. e.* tentoria. *Horat. epod. 16. v. 50.* Refertque tenta grex amicus ubera. *Id. l. 2. sat. 3. v. 40.* pingui tentus omaso Furius. *Ovid. Heroid. ep. 10. v. 30.* carbasa tenta Noto. *Al. leg.* tensa. *Id. 6. Met. v. 243.* tento cornu conelta sagitta. *h. e.* arcu curvato contento. *Valer. Flacc. l. 1. v. 285.* tento poplite proni decurrunt. ¶ *Tentum* absolute, tentorium. *Flor. l. 4. c. 12. a med.* Cum in conspectum venisset hostis, in tentum recepit. Ita *Salmas.* alii *templum*. ¶ *Tentus* obsceno sensu. *Martial. l. 11. epigr. 74. & Auct. Priapeor. carm. 19. 26. 33. 79. 80.* ¶ *Tentum*, absolute τὸ αἰδοῖον τεταμένον. *Catull. carm. 79. in Gell. v. 6.* ¶ *Tentus* a *teneo*, detentus, *tenuto*. *Ammian. lib. 16. c. 11. ante med. (al. c. 27. a med.)* Patre ejus diu obsidatus pignore tentus in Galliis. *Id. l. 29. c. 5. a med. (al. c. 33. extr.)* Ut tentus ab Igmazene custodiretur. *Ulpian. Dig. l. 24. tit. 3. leg. 22. circa med.* Tentus cupidine alicujus rei.

TENTYRITÆ, arum, m. incolæ Tentyræ insulæ atque oppidi Ægypti ad ripam sinistram Nili. *Plin. l. 5. c. 9. sub fin. & Senec. l. 4. quæst. natur. c. 2.*

TENTYRITICUS, a, um, ad Tentyram pertinens, de qua in voce præced. ut Tentyriticum linum, *Plin. l. 19. c. 2.*

TENUABILIS, le, adject. *assottigliante*, *sottigliante*. *Cæl. Aurelian. Acut. l. 3. c. 4. ante med.* Unctiones tenuabiles, & apertibiles.

TENUATIM, adverb. *sottilmente*. *Apic. l. 2. c. 4.* Intestinum perquam tenuatim productum.

TENUATUS, a, um, *assottigliato*, *sottigliato*, λεπτυνθείς, particip. a tenuor. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 84.* Seu recreare volet tenuatum corpus,

pus, &c. Ovid. Met. 15. v. 246. tenuatur in auras, Aeraque humor abit. & l. 14. v. 497. cui respondere paranti Vox pariter, vocisque via est tenuata, comaeque In plumas abeunt. & lib. 7. v. 531. Luna quater plenum tenuata retexuit orbem. Plin. l. 13. c. 12. Charta aurina interpolatione tenuata. Tacit. 15. Ann. c. 63. Senile corpus, & parco victu tenuatum. *smunto, smagrito*. Sic Propert. l. 2. el. 18. v. 20. exilis videor tenuatus in artus. ¶ Metaphorice Claudian. de VI. consul. Honor. v. 127. Pollentini tenuatur funere campi Hostis. *indebolita per la rotta.*

TENUESCENS, entis, qui tenuatur. In fragmento, quod Censorino tribuitur, circa med. capitis 3. Crescente luna pubescunt, senescente tenuantur.

TENUIARIUS, a, um. *Vestiarius tenuiarius* est, qui vestes tenuiores facit (h. e. leviores, rariores, tenuissimo filo textas. cujusmodi a ditioribus aestate gestantur, qui ut ait Juvenal. sat. 6. v. 258. tenui sudant in cyclade: quorum Delicias & panniculus bombycinus urit.) vel earum institor est. Inscript. apud Gruter. pag. 650. n. 8. M. Cincius M. L. Theophilus Vestiarius tenuiarius. Adde pag. 1067. n. 8. & apud Reines. class. 11. n. 84. & apud Muratori pag. 939. n. 6. & pag. 944. n. 5. & pag. 984. n. 9. & apud Gud. pag. 200. n. 1.

TENUICULUS, a, um, *assai tenue*, λεπτύλλιος, ἰσχνός, dimin. a tenuis. Cic. l. 9. Fam. ep. 19. Tenuiculo apparatu significas Balbum fuisse contentum.

TENUIS, nue, *sottile, tenue*, λεπτός, subtilis, exilis, gracilis, cujus antithetum est *crassus*. Est a τείνω, quod est tendere. Ut proprie sit idem quod τεταμένος, extentus, exporrectus. Nam quae extenduntur, ea attenuantur, ut liquet in pannis, laminis, atque aliis. Virg. 4. Aen. v. 264. & tenui telas discreverat auro. Id. 3. Georg. v. 166. laxos tenui de vimine circlos. & l. 1. v. 92. tenues pluviae. & l. 2. v. 217. tenuis nebula. & l. 4. v. 312. tenuis aer. Sic Ovid. Heroid. ep. 1. v. 79. hoc crimen tenuem vanescat in auras. Cels. in praefat. sub fin. & Cic. de Fato, cap. 4. Athenis tenue caelum, ex quo acutiores etiam putantur Attici: crassum Thebis, itaque pingues Thebani, & valentes. *aria sottile*. Cic. l. 1. de Divin. c. 37. Caelum tenue purumque, & propterea salubre. Quintil. l. 11. c. 3. Tenuis aut praepinguis vox. Cic. lib. 2. de nat. Deor. c. 57. Natura oculos membranis tenuissimis vestivit. Ovid. 3. de art. am. v. 77. tenuis pellis. & l. 1. el. 14. v. 5. & Tibull. l. 1. el. 10. v. 68. tenues capilli. Martial. l. 14. epigr. 3. in tenues secta ligna tabellas. Colum. l. 7. c. 2. a med. Tenuioris velleris arietes. Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 30. tenues acus. Id. 3. de art. am. v. 707. & lib. 4. Met. v. 104. & l. 2. Fast. v. 319. tenues vestes. *di drappo sottile e leggero*. & Tibull. l. 2. el. 6. v. 33. vestes tenues, quas femina Coa texuit. Ovid. l. 3. de art. am. v. 443. tenuissimo filo toga. Liv. l. 25. cap. 23. in fin. Ad mille fere armati tenui agmine per silentium eo deducti. *in lunghe e strette file*. Sic Tacit. Ann. 1. c. 64. sub fin. Nam medio montium & paludum porrigebatur planities, quae tenuem aciem pateretur. Ovid. 14. Met. v. 411. & l. 2. Fast. v. 565. Tenues animae. h. e. vita functae, & sine corpore. Sic Tibull. lib. 3. el. 2. v. 9. cum tenuem fuero mutatus in umbram. Martial. l. 11. epigr. 102. Thaida tam tenuem potuisti, Flacce, videre? h. e. tam exilem, gracilem. *magra, secca, scarma*. & Nemesian. in Cyneg. v. 137. canes macie tenues. Sic Catull. carm. 87. Gellius est tenuis. ¶ Translate Cic. 4. Acad. c. 14. Tenuis & acuta distinctio. *sottile e ingegnosa*. & Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. v. 37. tenui cura limare aliquid. h. e. acri. Lucret. l. 4. v. 910. tenues aures. h. e. purgatae, acutae, attentae. Cic. in Orat. c. 3. & 24. Oratio tenuis. h. e. subtili dicendi genere utens. V. Subtilis. & l. 4. Acad. c. 20. post med. Rationes latiore specie, non ad tenue elimatae. Martial. l. 6. epigr. 64. Tenues Athenae. h. e. doctae & ingeniosae. ¶ Est etiam parvus, exiguus, paucus, *picciolo, poco*. Horat. l. 1. od. 33. v. 5. Insignem tenui fronte Lycorida Cyri Torret amor. (exiguam frontem inter dotes formae ponunt Petron. c. 126. & Martial. l. 4. epigr. 42.) Phaedr. l. 4. fab. 12. v. 7. Tenui contentus cibo. Cic. 3. Tuscul. c. 20. ad fin. Tenuem victum antefert copioso. Id. 4. Verr. c. 22. Oppidum tenue. Id. 2. de nat. Deor. c. 19. ad fin. Luna tenuissimum lumen facit proximus accessus ad solem, digressus aut longissimus quisque plenissimum. Ovid. Heroid. ep. 11. v. 73. Ut mare fit tremulum, tenui cum stringitur aura. *da un venticello*. & Martial. l. 3. epigr. 81. v. 10. Et aestuanti tenue ventilat frigus. *freschetto*. & Virg. l. 1. Georg. v. 68. & l. 2. v. 289. terram tenui suspendere sulco. Plin. l. 16 c. 36. circa med. Tenue foramen. Id. l. 31. c. 2. tenui intervallo discernentur. Id. l. 3. c. 5. sect. 9. tenuis amnis. Liv. l. 1. c. 4. tenuis aqua. *bassa, poca*. & Ovid. 2. de art. am. v. 291. taurus signatus tenui media inter cornua nigro, *di picciola macchia nera*. & Plin. l. 3. c. 4. Magnae quondam urbis tenue vestigium. Tibull. l. 1. el. 3. v. 60. Dulce sonant tenui gutture carmen aves. Martial. l. 7. epigr. 70. tenues vici. h. e. angusti. ¶ Item levis, *leggero*. Martial. l. 14. epigr. 71. Sordida si flavo fumat tibi pulvere vestis, Colligat hunc tenui verbere cauda levis. Propert. lib. 3. el. 1. v. 8. tenuis pumex. ¶ *Tenue vinum* apud Plin. l. 14. c. 9. & l. 23. c. 28. & l. 23. c. 1. sect. 22. & 24. Harduini, est, quod liquorem seu succum habet subtilem, liquidum, & aquoso similem, cui opponitur oleosum, crassum, pingue. Eodem sensu dixit Virg. 2. Georg. v. 93. tenuisque Lageos Tentatura pedes olim vincturaque linguam. (Ubi Servius: penetrabilis, & quae cito descendit in venas.) Ex quib. apparet, tenue vinum non esse dilutum, *piccolo*. Eodem sensu Plin. lib. 11. c. 38. Pinguissimus asinis sanguis, tenuissimus homini. & lib. 31. cap. 3. a med. Tenuissimus omnium aquarum Borysthenes, ideoque innatans Hypani. ¶ Metaphorice est levis, parvi momenti, aut pretii. Cic. de Harusp. resp. c. 18. sub fin. Corpus nostrum tenuissima saepe de causa conficitur. Id. 1. de Orat. c. 37. In minimis tenuissimisque rebus labi. & c. 28. a med. In artificio perquam tenui & levi plus adhiberi diligentiae, quam in hac re, quam constat esse maximam. Id. pro Caecin. c. 13. Tenuis suspicio. Tacit. 12. Ann. cap. 39. Tenue damnum. Virg. 1. Georg. v. 177. tenuesque piget cognoscere curas. Quintil. l. 1. c. 4. (al. 3.) Grammatice, res tenuis ac jejuna. Virg. Georg. l. 4. v. 6. In tenui labor, at tenuis non gloria. ¶ *Tenuis poeta*, qui res tenues tractat, ut amores, jocos, bucolica, & hujusmodi. Martial. l. 10. epigr. 103. Nec sua plus debet tenui Verona Catullo. Virg. Ecl. 6. v. 8. Agrestem tenui meditabor arundine Musam. ¶ *Tenuis*, imbecillus. Caes. l. 5. B. Gall. c. 39. sub fin. Cum tenuissima valetudine esset. Id. l. 1. B. Civ. c. 32. in fin. Tenuis atque infirmus animus. Plin. l. 13. c. 16. Myrrha tenuis viribus. Quintil. l. 10. c. 2. a med. Nec, cui tenue ingenium erit, sola velit fortia & abrupta: cui forte quidem, sed indomitum, amore subtilitatis & vim suam perdat, & elegantiam, quam cupit, non assequatur. Id. l. 12. c. 8. Neque enim quisquam tam ingenio tenui reperitur, qui cum omnia, quae sunt in causa, diligenter cognoverit, ad docendum certe judicem non sufficiat. ¶ Saepe refertur ad humilitatem generis & gradus, *di bassa condizione*. Cic. 3. de Leg. c. 10. a med. Inventum est temperamentum, quo tenuiores cum principibus aequari se putarint. & c. 13. a med. Respondit, duos se habere vicinos, superiorem equitem R., inferiorem libertinum: quorum cum essent magnificae villae, concedi sibi oportere, quod iis, qui tenuioris ordinis essent, liceret. Liv. l. 2. c. 3. Erant in Romana juventute adolescentes aliquot, nec ii tenui loco orti. ¶ Et ad paupertatem, *povera*. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 58. a med. Huic pater non tenuissimum patrimonium reliquit. Cic. 2. Offic. c. 20. Qui se locupletes, honoratos, beatos putant, hi ne obligari quidem beneficio volunt; at vero ille tenuis, cum, quidquid factum sit, se spectatum, non fortunam putet, &c. Sueton. in Caes. c. 46. Tenuis, & obaeratus. Virg. 3. Aen. 690. tenues Tarentos eripe lato. Nep. in Milt. c. 6. Populi nostri honores quondam fuerunt rari & tenues, nunc autem effusi atque obsoleti, *di poca spesa*. & Senec. in Hippol. v. 209. tenues penates. Caes. lib. 6. B. Gall. c. 34. ad fin. Misera & tenuis praeda. Martial. l. 7. epigr. 41. Muneribus cupiat siquis contendere tecum, Audeat hic etiam, Castrice, carminibus. Nos tenues in utroque sumus. Sil. l. 6. v. 29. tenuis opum, non patre nitens, linguaeve. ¶ Poetae, ut primam producant, u consonantem faciunt, ipsamque vocem syllaba breviorem: vel, ut aliis placet, proceleusmaticum pedem pro dactylo ponunt. Virg. Georg. 2. v. 180. Tenuis ubi argilla, & dumosis calculus arvis. & vers. 121. Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres. Lucret. l. 3. v. 244. Qua neque mobilius quidquam, neo tenuius exstat. Seren. Sammon. c. 18. v. 324. Ebibe, seu salibus piper adde, & tenue cuminum. ¶ Utuntur etiam synaeresi. Stat. 3. Theb. v. 597. Rapta cutis: tenuia ossa patent, nervisque madentes Sanguinis imbre novi. & l. 6. v. 196. Obnubit tenuia ora comis, ac telis Seru, &c. Id. l. 1. silv. 4. v. 36. Sperne coli tenuique lyra. Id. 4. Theb. v. 697. Dixerat: est illis tenuior percurrere visus Ora situs. Adde l. 12. v. 2.

TENUITAS, atis, f. *sottigliezza, tenuità*, λεπτότης, ἰσχνότης, subtilitas, exilitas, gracilitas. Cic. 1. Tuscul. c. 22. Casurusne in conspectum videtur animus, an tanta sit ejus tenuitas, ut fugiat aciem. Senec. l. 2. quaest. nat. cap. 10. Siccitas & tenuitas aeris. Phaedr. l. 1. fab. 12. v. 6. tenuitas crurum. Plin. l. 13. c. 12. chartae. Id. l. 16. c. 6. cutis. Id. l. 19. c. 1. lini. Id. l. 11. c. 37. sect. 63. capillamenti. Id. l. 35. c. 10. ante med. Tenuitatis summae linea. Cic. in Bruto, c. 16. ad fin. Valetudo modo bona sit, tenuitas ipsa delectat. *magrezza, scarnezza*. & Plin. l. 18. c. 11. Summa laus siliginis bonitate, & cribri tenuitate constat. *finezza dello staccio*. & l. 8. c. 33. Chamaeleonis cauda praelonga in tenuitatem desinens. ¶ In liquoribus est qualitas minime crassa, aut pinguis, aut oleosa, per quam facile fluunt, & penetrant. Plin. lib. 31. c. 3. ante med. Tenuitas aquae, colante terra. Id. l. 11. c. 39. Subtilitatem animi non constare tenuitate sanguinis. ¶ Metaphorice Quintil. l. 12. c. 2. ante med. Dialectica si totum sibi vindicaverit in foro certamen, obstabit melioribus, & sectas ad tenuitatem suam vires ipsa subtilitate consumet. Cic. 3. de Fin. cap. 12. Limata quaedam & rerum, & verborum tenuitas. V. Subtilis. ¶ De angustia rei familiaris, & paupertate, *povertà, scarsezza*. Cic. fil. ad Tiron. lib. ult. Fam. ep. 16. circa med. Et, ut possum, ex meis angustiis illius sustento tenuitatem. Cic. pater lib. 2. de Orat. cap. 66. Cum innumerabilem Magio pecuniam dixisset datam, idque Scaurus tenuitate Magii redargueret. Id. 2. Offic. c. 21. circa med. Tenuitas aerarii. Id. 2. de Divin. cap. 23. Rerum, quas terra procreat, vel ubertas, vel tenuitas.

TENUITER, *sottilmente*, λεπτῶς, subtiliter, graciliter. Caes. l. 3. B. Gall. c. 13. Pelles pro velis, alutaeque tenuiter confectae. ¶ Item leviter, parum. Cic. Verr. 4. c. 65. Nimium tenuiter Siculorum erga te voluntatis argumenta colligere videor. Colum. de arborib. c. 8. Sarmentum tenuissime scalpello acuto, ita ne medullam laedas, adradito. Auct. ad Herenn. l. 3. c. 8. Non necesse est omnes has partes in laudem aut vituperationem transferre, propterea quod saepe ne incidunt quidem: saepe ita tenuiter incidunt, ut non sint necessariae dictu. & l. 4. c. 36. Respondere criminibus tenuiter & nugatorie. Cic. 6. Verr. c. 16. Aestimare argentum eo modo, quo qui unquam tenuissime in donatione histrionum aestimarit. ¶ Tenui dicendi ratione, attenuate, presse, subtiliter, acute. Cic. in Orat. c. 24. sub fin. Non ad philosophorum morem

tenuiter differere, sed ad copiam rhetorum, &c. *Gell. l. 6. c. 2. ante med.* Contra ac Chrysippus tenuiter multa, & arguta disseruit. *Plin. l. 4. ep. 27.* Recitat multa tenuiter, multa sublimiter, multa venuste, multa tenere. *Id. l. 6. ep. 21.* Scripsit mimiambos tenuiter, argute, venuste. *Cic. 2. de Invent. cap. 16. sub fin.* Illæ argumentationes tenuius, & acutius, & subtilius tractentur: hi autem loci gravius & ornatius. V. *Subtilis.* ¶ *poveramente, misure.* *Terent. Phorm. 1. 2. 93.* *Da.* Quid rei gerit? sic, tenuiter. *Da.* Non multum habet, quod det, fortasse. *Ge.* imo nihil, nisi spem meam.

TENUO, as, avi, atum, a. 1. *sottigliare, sminuire*, λεπτύνω, tenuem facio, minuo. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 43.* assiduo vomer tenuatur ab usu: *si legere.* *Senec. l. 3. quæst. natur. c. 3. sub fin.* Sol matutinum aera spissum & humidum ortu suo tenuat. (Adde *Stat. 1. Theb. v. 337.*) *Ovid. de remed. amor. v. 445.* Grandia per multos tenuantur flumina rivos. *h. e.* multis rivis diducta minuuntur. *Virg. 3. Georg. v. 129.* Ipsa autem macie tenuant armenta volentes. *fanno smagrire.* & *Ovid. 1. de art. am. v. 761.* & *l. 15. Metam. v. 331.* Juvenis Proteus se tenuabit in undas. *h. e.* in tenues aquas se convertet. *Id. l. 1. Trist. el. 3. v. 11.* Spiritus & vacuas prius hic tenuandus in auras Ibit. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Tenso collo tenuatur vox, atque fatigatur. ¶ Metaphorice *Ovid. 3. Trist. el. 11. v. 63.* meæ famam tenuent oblivia culpæ. *sminuiscano, facciano svanire.* & *Heroid. ep. 20. v. 73.* Idem, qui facimus, factam tenuabimus iram. *Id. 3. Met. v. 374.* mecum vires tenuantur amoris. *Prudent. Cathemer. 8. v. 34.* jejunio tenuatur. ¶ Elevare dicendo. *Horat. l. 3. od. 3. extr.* Quo, Musa, tendis? desine pervicax Referre sermones deorum, & Magna modis tenuare parvis. *Pacat. in Paneg. ad Theodos. c. 3.* Tanti viri præstat gesta in summam referre, quam enumerando tenuare. ¶ *Tenuare carmen*, tenui stilo deducere, & de rebus levioribus canere, ut fit in lyricis, in elegis, & cum amatoria aut bucolica tractantur, & hujusmodi. *Propert. l. 3. el. 1. v. 5.* Dicite, quo pariter carmen tenuastis in antro. *Stat. l. 4. silv. 7. v. 2.* Fortis heroos, Erato, labores differ, &c. Maximo carmen tenuare tanto.

TENUS, *laccio*, laqueus ad captandas aves, ut *Non. cap. 1. n. 7.* interpretatur. *Plaut. Bacch. 4. 6. 22.* Nunc ab transenna hic turdus lumbricum petit. pendebit hodie pulcre: ita intendi tenus. *Servius* aliter exponit, ad *Æn. 6. v. 62.* Tenus, inquit, proprie est extrema pars arcus, ut Plautus ostendit in Bacchid. Ita intendi tenus. Suspicari licet, inquit *Lambin.* Servium accipere *tenus* in plur. numero, ut significet duo extrema cornua arcus, quibus nervus sedet. Alii neutrius generis faciunt & vel laqueum, vel pastillum intelligunt, in quo laqueus tenditur.

TENUS, *fino a*, μέχρι, ἄχρι, usque ad: cum ablat. si nominibus singularibus jungatur: & genitivo, si pluralibus, non semper tamen, quia & cum pluralibus ablativum habet, & cum singularibus genitivum. Grammatici volunt esse adverbium, quia nulla præpositio cum genitivo effertur. Postponitur *tenus* suo casui. *Cic. pro Dejot. c. 13.* Antiochus Tauro tenus regnare jussus. *Cæl. l. 8. Fam. ep. 1.* Illi rumores Cumarum tenus caluerunt. *Lucret. l. 4. v. 13.* labrorum tenus. *Virg. 1. Æn. v. 741.* summo tenus attigit ore. & *l. 2. v. 553.* lateri capulo tenus abdidit ensem. & *l. 3. v. 427.* pube tenus. & *lib. 10. v. 210.* laterum tenus. *Id. 3. Georg. v. 53.* crurum tenus. *Ovid. 2. Fast. v. 143.* media tenus eminet alvo. *Id. Met. 13. v. 312.* & *673.* Pectoribusque tenus molles erectus in auras. & *l. 6. v. 238.* pennis tenus acta sagitta. *Cels. l. 1. c. 3.* Demittere se inguinibus tenus in aquam calidam. *Tacit. 13. Ann. c. 41.* Cuncta tectis tenus solo illustria fuere. *Liv. l. 26. c. 24.* Corcyræ tenus. Al. leg. *Corcyra*, sed *Gronovio* invito. *Id. l. 44. c. 40.* Aqua ferme genua tenus alta. *genus* genitivus a *genu*, ut. Al. *genu* legunt. *Ascon. in Milonian. c. 14.* Domi tenus obsessus est. *Horat. in fin. od. 19. l. 3.* cadi fæce tenus poti. *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 34.* vestis poplitu fusa tenus. *Justin. l. 12. c. 6.* Rerum suarum magnitudinem cælo tenus attollere. *Tacit. 13. Ann. c. 40. in fin.* Tres regiones solo tenus dejectæ. *Valer. Flacc. l. 7. v. 433.* Nec quibus (*verbis*) incipiat, demens videt, ordine nec quo, Quove tenus. ¶ Cum accusativo *Idem l. 1. v. 537.* regna, quæ virginis æquor ad Helles, Et Tanain tenus immensu descendit ab Euro. *Ovid. Heroid. ep. 27. v. 27.* Scythiam tenus ille nivosam, &c. Al. leg. *Tanai*, & *Scythia.* *Sueton. in Cæs. c. 52.* Eadem nave Æthiopiam tenus Ægyptum penetravit. *Plerique al. leg.* Æthiopia. ¶ Cum aliquot vocibus coalescit, ut *hactenus*, *quadantenus*, *eatenus*, *quatenus*, &c. quæ V. suis loc. ¶ *Verbo*, *nomine tenus* opponuntur τῷ re, opere, factis, & hujusmodi. *Cic. 3. de legib. c. 6.* Veteres verbo tenus acute illi quidem, sed non ad hunc usum popularem atque civilem, de republica disserebant. *h. e.* in disputando, *in speculativa.* & *Liv. l. 34. c. 5.* In quos fecit magis hoc consul verbo tenus, quam ut re insimularat. *Ulpian. Dig. l. & tit. 2. leg. 1. a med.* Hæc verba non affectu accipimus, non verbo tenus. *Tacit. 15. Ann. cap. 6. extr.* Usurpatas nomine tenus urbium expugnationes. *Gell. lib. 17. cap. 19.* Philosophi, ἄνευ τοῦ πράττειν, μέχρι τοῦ λέγειν. id significat facile procul, verbis tenus. ¶ Minime placet, quod quidam conjunctim scribunt *pubetenus*, *verbotenus*, *oretenus*, & alia, tanquam adverbia sint. *Ammian. l. 26. c. 2. a med.* (*al. c. 9. extr.*) Ne verbo quidem tenus insidiarum indicio ullo reperto. ¶ Veteres quidem Grammatici *Sergius pag. 1853. Putsch.* & *Cleden. pag. 1934.* concedunt præponi posse suo casui, *tenus pube*: verum id fieri, etiam *Priscian.* docet *l. 14. pag. 982.*

TEOS. V. *Tejus.*

TEPEFACIO, is, eci, actum, a. 3. *far tepido, riscaldare alquanto, intiepidare*, χλιαίνω, tepidum reddo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 15.* de Sole: Is ajus tactus est, non ut tepefaciat solum, sed etiam sæpe comburat. *Horat. lib. 2. sat. 3. v. 136.* In matris jugulo ferrum tepefecit acutum. *Cels. lib. 3. c. 6. circa med.* Si sudare corpus cœpit, linteum tepefacere oportet, paulatimque detergere. *Plin. l. 13. c. 4.* Oleo natura tepefacere corpus. *Id. l. 10. c. 33.* Halcyones nidum mollibus plumis consternunt tepefaciendis ovis. ¶ *Catull.* metrica necessitate secundam producit *carm. 63. de nupt. Pel. v. 360.* Alta tepefaciet permista flumina cæde. V. *Liquefacio.*

TEPEFACTUS, a, um, *riscaldato alquanto, intiepidito*, χλιανθείς, tepidus factus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 10.* Frigoribus durescit humor: & idem vicissim mollitur tepefactus, & tabescit calore. *Virg. 9. Æn. v. 418.* it hasta Tago per tempus utrumque Stridens, trajectoque hæsit tepefacta cerebro. *Plin. l. 19. c. 5. circa med.* Aqua solibus tepefacta.

TEPEFIO, is, factus sum, n. pass. anom. *farsi tepido*, χλιαίνομαι, tepidus fio. *Plin. l. 11. c. 6.* Insecta omnia, parietibus nostris occultata, mutuo tepefiunt. *Cels. l. 6. c. 6.* Medicamentum semper ante tepefieri convenit.

TEPENS, entis, *tepido*, χλιαινόμενος, particip. a tepeo. *Virg. Georg. 2. v. 330.* Zephyrique tepentibus auris Laxant arva sinus. *Id. Æn. 10. v. 555.* deturbat terræ, truncumque tepentem Provolvens, &c. *Plin. l. 30. c. 7. a med.* Cor recens tepensque adhuc devorare. *Id. l. 36. c. 25.* Subdialibus pavimentis Græci domos contegentes, tractu tepente. *h. e.* eo cæli tractu ubi modica frigora sunt. *Petron. in Satyr. c. 132.* coliculi tepens thyrsus. *h. e.* cilians & calescens. ¶ Translate *Ovid. Heroid. ep. 11. v. 26.* Nescio quem sensi corda tepente deum. *h. e.* calente ex amore.

TEPEO, es, pui, n. 2. *esser alquanto caldo*, χλιαίνομαι, tepidus sum. *Cato R. R. c. 69.* Dolium calfacito: minus, quam si picare velis, tepeat. lenibus lignis facito calescat. ubi temperate tepebit, tum commin indito. *Martial. l. 6. epigr. 59.* Odit & hibernos, si tepuere, dies. *Plin. l. 29. c. 4. circa med.* Carnibus gallinaceorum (ita ut tepebant, avulsæ) appositis, venena serpentium domantur. *Cels. l. 3. c. 6. circa med.* Ubi quam maxime tepuit, & idoneus esse cibo æger videtur. ¶ Metaphorice est sentire amorem, *sentir il caldo d'amore.* *Horat. in fin. od. 4. l. 1.* Nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet juventus Nunc omnis, & mox virgines tepebunt. ¶ Est etiam calorem remittere, defervere, *intiepidirsi*, *raffreddarsi.* *Martial. l. 2. epigr. 1.* Te convivæ leget mixto quincunce, sed ante, Incipiat positus quam tepuisse calix. ¶ Metaphorice remissum esse in amore, amorem paulatim deponere. *Ovid. 2. Amor. el. 2. v. 53.* Seu tepet, indicium securæ perdis ad aures: Sive amat, officio fit miser ille tuo. *Id. de remed. amor. v. 7.* Sæpe tepent alii juvenes; ego semper amavi. *Nemesian. ecl. 1. v. 13.* Nunc album caput: & veneres tepuere sub annis. *Quintil. l. 6. c. 1. post med.* Ut est longe vehementissimus hic, cum invaluit, affectus, ita si nihil efficit, tepet.

TEPESCO, is, n. 3. *riscaldarsi alquanto*, χλιαίνομαι, tepere incipio, tepidus fio. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 10.* Maria agitata ventis ita tepescunt, ut intelligi facile possit, in tantis illis humoribus inclusum esse calorem. *Virg. 9. Æn. v. 701.* fixo ferrum in pulmone tepescit. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 4. v. 56.* Illa recens pota est, nostra tepescit aqua. *Id. Met. 3. v. 412.* Silvaque sole lacum passura tepescere nullo. ¶ Item calorem paulatim remitto, defervesco, *intiepidirsi.* Metaphorice *Lucan. l. 4. v. 284.* Paulatim cadit ira ferox, mentesque tepescunt. *Ammian. l. 28. c. 1.* (*al. 3.*) Neratio tepescente ob diuturnam morborum asperitatem.

TEPHRIAS, æ, m. marmoris genus coloris cinerei: a τέφρα, cinis. *Plin. l. 36. c. 7.* Contra serpentes autem a quibusdam laudatur præcipue ex his, quem tephriam appellant, a colore cineris.

TEPHRITIS, f. τεφρῖτις, gemma, quæ novæ lunæ speciem habet, in cornua curvatæ, cinerei tamen coloris: unde & nomen habet, nempe a τέφρα cinis. *Plin. l. 37. c. 10. sub fin.* Tephritis novæ lunæ speciem habet curvatæ in cornua, quamvis cinerei coloris.

TEPIDARIUM, ii, n. χλιαρὸν λουτρόν, locus in balneis, in quo tepida aqua lavabantur: quemadmodum *caldarium*, in quo calida lavabantur: & *frigidarium*, in quo frigida. *Vitruv. l. 5. c. 10.* Ipsa caldaria tepidariaque lumen habeant ab occidente hyberno. ¶ Ponitur etiam pro vase, in quo aqua tepida continetur. *Id. ibid.* Supra hypocaustum ahena tria sunt componenda, unum caldarium, alterum tepidarium, tertium frigidarium; & ita collocanda, uti ex tepidario in caldarium, quantum aquæ caldæ exierit, influat; de frigidario in tepidarium ad eundem modum.

TEPIDE, *tiepidamente, con qualche calore*, χλιαρῶς, cum tepore. *Colum. l. 8. c. 3.* Curandum erit, ut pulli tepide habeantur. nam nec calorem, nec frigus sustinent. *Plin. l. 3. ep. 6. circa med.* Si natare latius, aut tepidius velis, in area piscina est. ¶ Metaphorice est remisse, languide. *Augustin. l. 8. Confession. c. 11. a med.* Cum diceret mihi consuetudo violenta: Putasne, sine istis poteris? Sed jam tepidissime hoc dicebat.

TEPIDO, as, a. 1. *far tepido*, χλιαίνω, tepidum facio. *Plin. lib. 17. c. 26. in fin.* In eodem agro, bruma, tanto magis si nives jaceant, gelatva, ne frigus vites adurat, circumfundunt ignis, quod ibi tepidare vocant, memorabili natura in amne solo.

TEPIDUS, a, um, *caldetto, tiepido*, χλιαρός, teporem habens. *Senec. ep. 92. a med.* Frigidum aliquid & calidum novimus: inter utrumque tepidum est. Si tepido illi plus frigidi ingessero, fiet frigidum: si plus calidi affudero, fiet novissime calidum. *Lucret. l. 2. v. 857.* Nec frigus, neque item calidum, tepidumque vaporem. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 81.* tepidum jus ligurrit. *Id. l. 2. od. 6. v. 17.* Ver ubi longum, tepidasque præbet Jupiter brumas. *Plin. l. 10. c. 39. a med.* Incubant feminæ tricenis diebus: si vero tepidio-

res

nes sint, vigintiquinque. *Plin. alter l. 5. ep. 6. a med.* Cubiculum hieme tepidissimum, quia multo sole perfunditur. *Lucan. l. 9. v. 523.* quidquid pulvere sicco Separat ardentem tepida Berenicida Lepti. ¶ *Tepidum*, adverbii more. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 10. v. 43.* Notus, adverso tepidum qui spirat ab axe. *Est qui leg.* tepidus. ¶ Est etiam *tepidus*, qui calorem remisit, qui languido calore est. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 90. & lib. 1. Trist. el. 5. v. 22.* Certaque de tepidis colligit ossa rogis. *Id. Fast. 2. v. 645.* huc ignem curto fert rustica testu, Sumptum de tepidis ipsa colona focis. ¶ Metaphorice est remissus, segnis, languidus. *Ovid. l. 2. de art. am. v. 445. & de remed. amor. v. 629.* Quid juvat admonitu tepidam recalescere mentem? *Id. de remed. amor. v. 434.* Afferant tepidæ pectora vestra faces. *h. e.* levis & parvus amor accenderet pectus. Sic *l. 10. Met. v. 225.* Quamvis haud tepidos sub pectore senserat ignes. Adde *l. 2. Amor. el. 19. v. 15.*

TEPOR, oris, *m. caldezza, tiepidità, tepore*, χλιαρότης, ἀλέα, modicus calor, qualitas inter calorem & frigus, sed ad calorem magis accedens. *Lucret. l. 2. v. 516.* Finis enim calor, ac frigus: mediique tepores Inter utrumque jacent. *Cic. de Senect. c. 15. a med.* Uva vestita pampinis nec modico tepore caret, & nimios solis defendit ardores. *Id. 2. de nat. Deor. c. 10.* Maria agitata ventis ita tepescunt, ut intelligi facile possit, in tantis illis humoribus inclusum esse calorem. Nec ille (*maris*) externus & adventitius habendus est tepor, sed, &c. *Lucan. l. 8. v. 365.* Quidquid ad Eoos tractus, mundique teporem Labitur, emollit gentes clementia cæli. *Claudian. in præfat. ad III. Consul. Honor. v. 4.* Oraque maternus sopit hiulca tepor. *Id. l. 2. in Rufin. v. 95.* alternum Zephyri jam bruma teporem Senserat. *Senec. in Herc. Oet. v. 381.* primus tepor. *h. e.* primum ver. *Catull. carm. 46. v. 1.* Jam ver egelidos refert tepores. *Plin. l. 11. c. 18. ad fin.* Apes ante foras in teporem solis promotæ. *Id. lib. 2. c. 50. in fin.* Partes Italiæ, quæ a Septemtrione discedunt ad teporem. *Id. l. 16. c. 33. ad fin. de cupresso.* Alibi non nisi in tepore provenienc. *h. e.* in tepidiori cæli tractu, ἐν τοῖς ἀλεεινοῖς. *Id. ibid. c. 32. sub fin.* vocat *arbores teporis*, quæ in eo cæli tractu proveniunt. ¶ Est etiam defectus caloris, ubi esse solet, aut debet. *Tacit. 3. Histor. c. 32. in fin.* Balineas petit, excepta vox est, cum teporem incusaret, statim futurum, ut incalescerent. ¶ Translate *Auct. dial. de Oratorib. c. 21. a med.* Nisi forte quisquam ceteros ejusdem lentitudinis ac teporis libros legit. *tiepidezza.*

TEPORATUS, a, um, *riscaldato alquanto*, χλιανθεὶς, tepidus factus. *Plin. l. 36. c. 26. sub fin.* Fragmenta vitri teporata agglutinantur tantum.

TEPORUS, a, um, *caldetto, tiepido*, teporem habens, tepidus. *Auson. in Eclogar. de Solstit.* Sol profectus a teporo veris æquinoctio. *Sidon. l. 9. epist. 16.* Priusquam duodecimum mensem Favonius flatu teporo meditaret.

TEPULA aqua Romam in Capitolium ex agro Lucullano perducta, ut est apud *Frontin. de aqueduct. artic. 8.* dicta videtur a tepore, quod tepida esset, vel minus frigida, quam ceteræ, quæ in usum populi Romani adductæ sunt. Meminit etiam *Plin. l. 36. c. 15. ad fin.*

TER, *tre volte*, τρὶς, τρίτως, tribus vicibus. *Cato R. R. c. 104.* Hæc rude misceto ter in die, dies quinque continuos. *tre volte al dì.* & *Cic. pro Rosc. Amer. c. 46.* Unde vix ter in anno audire nuntium possunt. *Horat. l. 1. od. 13. v. 13.* ter & quater anno revisens æquor Atlanticum. *Suet. in Aug. c. 40.* Ter in annum tesseras dare. *Cels. l. 4. cap. 12.* Ter aut quater die perfricari. *Varr. l. 2. R. R. c. 4. sub fin.* Ter quinquagenos sues habere, *cinquanta.* & *Enn. apud Cicer. 1. de Divin. c. 48. sub fin.* ter quatuor corpora sancta avium. *dodici.* & *Horat. epod. 4. v. 8.* bis ter ulnarum toga. (*Barth. & Bentlej.* ut barbariem damnant, & *trium* legi volunt.) *Plin. in Paneg. c. 61.* Cum, ter consule assidente, tertio consulem designatum rogari sententiam cerneret. ¶ *Terque quaterque*, sæpius. *Virg. 2. Georg. v. 398.* omne quotannis Terque quaterque solum scindendum. *& Æn. 12. v. 155.* Terque quaterque manu pectus percussit honestum. ¶ Etiam *ter* absolute positum interdum pro sæpe, vel aliquoties ponitur. Sic enim *Servius* interpretatur illud *Æneid. 1. v. 120.* ast illam ter fluctus ibidem Torquet agens circum. *& l. 3. v. 421.* atque imo barathri ter gurgite vastos Sorbet in abruptum fluctus. *& lib. 10. v. 873.* Æneam magna ter voce vocavit. Adde *l. 2. v. 690.* ¶ Junctum nominibus positivis superlativum significat. *Horat. l. 2. od. 14. v. 7.* ter amplum Geryonem. *Ovid. Met. 8. v. 51.* O ego ter felix, &c. Sic *Virg. 1. Æn. v. 98.* O terque quaterque beati!

TERAPNÆ. V. *Therapnæ.*

TERCENARIUS, a, um. In inscript. optimæ notæ sub Antonino insculptæ, apud *Gruter. pag. 487. n. 8. tercenarius* nomen est gradus, aut ordinis in militia. V. *Tricenarius.*

TERCENTENI,) V. *Trecenteni*, &c.
TERCENTI, &c.)

TERCENTUM, & Ter centum, *trecento*, trecenti, τριακόσιοι. *Virg. 1. Æn. v. 276.* tercentum totos regnabitur annos Gente sub Hectorea. *Ovid. Met. 14. v. 146.* Tercentum messes, tercentum musta videre. ¶ Pro quovis magno numero. *Virg. 1. Georg. v. 15.* Ter centum nivei tondent dumeta juvenci. *& 4. Æn. v. 510.* Tercentum tonat ore deos.

TERDECIES, adverb. *tredici volte*, ter & decies. *Vitruv. l. 9. c. 4.* Quem circuitum luna terdecies in duodecim mensibus percurrit. *Juvenal. sat. 14. v. 28.* terdecies respirare. *Cic. Verr. 3. c. 8.* Sestertium terdecies. *Alii leg.* tredecies. *Auson. ep. 7. v. 32.* Binas terdecies, semel quaternas. *h. e.* triginta. ¶ Scribitur & *ter decies* separatis vocibus.

TERDENI, & Ter deni, æ, a, *trenta*, τριάκοντα, triginta: nomen distributivum, quod etiam pro cardinali ponitur. *Virg. 8. Æn. v. 47.* Ex quo ter denis urbem redeuntibus annis Ascanius clari condet cognominis Albam. *Ovid. 4. Fast. v. 635.* ter denæ vaccæ. *Sil. l. 15. v. 259.* terdena bove donator.

TEREBINTHINUS, a, um, qui est ex terebintho, ut Resina terebinthina, *trementina*. *Plin. l. 24. c. 6.* In arborum differentia placet terebinthina, odoratissima, atque levissima. *Petron. in Satyr. c. 33.* Terebinthina tabula. Adde *Cels. l. 5. c. 26. sub fin.*

TEREBINTHIZUSA, æ, nomen græcum (τερεβινθίζουσα) gemmæ sic dictæ, quod terebinthi colorem refert. *Plin. l. 37. c. 8. sub fin.*

TEREBINTHUS, i, f. τερέβινθος, *terebinto*, arbor materia lenta, & nigra, radice valida, in profundum acta, lauri pæne folio, oleæ flore, sed puniceo, baccis primum herbaceis, mox rubris, & cum maturuerint, nigricantibus, magnitudine fabæ, resinosis, & sulphurosis. Circa Idam, Macedoniamque est brevis, fruticosa, & contorta, in Syria vero magna, & copiosa. Duo ejus sunt genera, seu distincta, ex quibus mas sterilis est. Hæc fere ex *Plin. l. 13. c. 6.* qui *l. 24. c. 6.* enumerat aliquot ejus usus in medicina. *Virg. 10. Æn. v. 136.* Inclusum buxo, aut Oricia terebintho. *Plin. l. 13. c. 6.* Syria & terebinthum habet. Ex his mascula est sine fructu. Feminarum duo genera, alteri fructus ruber lentis magnitudine, alteri pallidus, &c.

TEREBRA, æ, f. *trivella, succhiello, succhio, trapano*, τέρετρον & τρύπανον, instrumentum, quo ligna perforantur: a *terendo*. *Colum. l. 4. c. 29. ad fin.* Nam antiqua terebra, quam solam veteres agricolæ noverant, scobem faciebat, perurebatque eam partem, quam perforaverat. *& mox:* item *Plin. l. 17. c. 15.* Gallica terebra sic excavat truncum, ne foramen inurat: quippe non scobem, sed ramenta facit. *Cato R. R. c. 41.* Terebra vitem pertundere. *Cels. l. 8. c. 3.* Terebrarum duo sunt genera: alterum simile ei, quo fabri utuntur; alterum capituli longioris, quod ab acuto mucrone incipit, deinde subito latius fit, &c. *Plin. l. & c. ult.* Plurimum in his (*in scalptura gemmarum*) terebrarum proficit, fervor. *Id. l. 7. c. 56. ante med.* ejus inventorem Dædalum facit. ¶ *Terebra aliquem pertundere* metaphorice est vi extorquere, aut scrutari, & curiosius quærere, *Plaut. apud Non. c. 1. n. 305.* ¶ De terebra chirurgica ossibus perforandis, *Cels. loc. cit.* ¶ De militari perfodiendis muris urbium, *Vitruv. l. 10. c. 19. & Lips. poliorcet. l. 3. dial. 1.*

TEREBRAMEN, inis, n. foramen terebra factum. *Fulgent. l. 2. Mythol. c. 19.* Furfuracea tinearum terebramina.

TEREBRATIO, onis, f. *succhiellamento*, τρύπησις, actus terebrandi. *Colum. l. 4. c. 29. a med.* In illa autem, quæ fit per terebrationem, &c. ¶ Item foramen ipsum terebra factum. *Vitruv. l. 9. c. ult. a med.* Translata ex terebratione in terebrationem.

TEREBRATUS, us, m. idem ac terebratio. *Scribon. Larg. compos. 206.* De industria a Medicis cum terebratu exciditur, quod lædit eam os.

TEREBRATUS, a, um, *forato, trapanato*, foratus. *Ovid. 6. Fast. v. 697.* Prima, terebrato per rara foramina buxo, Ut daret, effeci, tibia longa sonos. *Vitruv. l. 9. c. ult.* Terebrata gemma. *Plaut. apud Fest. in Subscudes.* Terebratus multum sit: & subscudes addite.

TEREBRO, as, avi, atum, *succhiellare, trivellare, forare, trapanare*, τρυπάω, terebra pertundo. *In Epitom. Liv. lib. 52. a med.* Dum ossa capitis medici terebrare contendunt. *Cato R. R. c. 41. & Colum. l. 5. c. 9. ad fin.* Vitem terebrare Gallica terebra. *Plin. l. 17. c. 15.* Terebrare vitem in obliquum ad medullam. *Vitruv. l. & c. ult. ante med.* Terebratur foramen digitale. *Sueton. in Tiber. c. 68.* Fuit articulis ita firmis, ut recens & integrum malum digito terebraret. *Virg. 3. Æn. v. 635.* telo lumen terebramus acuto. *Al.* terebramus. *Plin. l. 29. c. ult. ad fin.* Gryllos terram terebrat, stridit noctibus. ¶ Translate, est blande se ingerere, expalpare, quærendo extundere, instando & blandiendo pertentare. *Plaut. Bacch. 3. 2. 82.* Hanc veniam illis sine te exorem. *Nicob.* ut terebrat! ¶ Allegorice *Pers. sat. 5. v. 138.* regustatum digito terebrare salinum Contentus perages. *h. e.* tenui victu uti, quasi micas salis in vacuo salino anxie quærens, prementibus digitis, & pæne terebrantibus.

TEREDO, inis, f. *tarlo, tignuola*, τερηδὼν, vermis, qui in ligno nascitur illudque rodit: a *tero*. Quidam etiam deducunt a sono quem edit in rodendo. Proprie de iis vermibus dicitur, qui in mari ligna terebrant. *Plin. lib. 16. cap. 41.* Teredines tantum in mari sentiuntur: nec aliam putant teredinem proprie dici. Terrestres, tineas vocant: culicibus vero similes thripas. *Ovid. 1. ex Ponto, ep. 1. v. 69.* Estur ut occulta vitiata teredine navis. Adde *Vitruv. sub fin. l. 5. & Colum. l. 4. c. 24.* ¶ Interdum tamen generatim de terrestribus quoque usurpatur. *Plinius* ipse vestium vermes sic appellat *l. 8. c. 48.* ubi de prætextis Servii Tullii ait *sub fin.* Mirumque fuit, nec defluxisse eas, nec teredinum injurias sensisse annis quingentis sexaginta. *Id. l. 28. c. ult.* Carnes nullas teredinem sentire, luna decrescente induratas sale. *Id. l. 23. c. 7. a med.* Morosum succus celerrime teredinem sentit.

TEREIDES, æ, m. Τηρείδης, Itys filius Terei. *Ovid. in Ibin, v. 436.* Tantalides tu sis, Tereidesque puer. *Al. aliter leg.*

TERENSIS, is, f. dea frugibus terendis præsidens. *Arnob. l. 4. pag. 131.*

TERENTIANUS, a, um, ad Terentium pertinens. *Cic. de Amic. c. 24 a med.* Terentiano verbo libenter utimur. *Id. in fragm.* apud *Quintil. l. 6. c. 3. ante med.* Nec minus niger, nec minus confidens, quam ille Terentianus est Phormio. *h. e.* qui a *Terentio* in-

ducitur in Comœdia eo nomine inscripta. Sic *Id. 1. de Fin. c. 1. sub fin.* Terentianus Chremes. *& 3. Tuscul. c. 27.* Terentianus ipse se puniens. & *Quintil. l. 11. c. 1. ante med.* Terentianus pater. ¶ *Terentianus exercitus* apud *Liv. l. 23. c. 32. a med.* est, qui a M. Terentio Varrone ducitur.

TERENTIANUS MAURUS, Grammaticus, natione Afer, scripsit poema vario carminum genere, de litteris, syllabis, pedibus, metris. Hunc suavissimum Grammaticorum appellat *Muretus*. Est Scriptor ætatis incertæ, sed tamen paulo post *Martialis* tempora floruisse videtur. V. *Fabric. Biblioth. Lat. l. 4. c. 7.*

TERENTINUS, a, um, ad Terentum spectans, ut Ludi Terentini, qui alio nomine sæculares vocantur, qui centesimo quoque anno tribus diebus continuis, tribusque noctibus celebrabantur: tametsi postea ambitione Principum minore interjecto spatio aliquoties fuerint celebrati. *Auson. in Ternariis, Edyll. 11. v. 34.* Trina Terentino celebrata trinoctia ludo. Adde *Varron.* apud *Censorin. c. 17.* V. *Sæcularis.* ¶ Terentinæ nuces. V. *Tarentinus.* ¶ Terentina Tribus, una ex Tribubus populi R. Erat in Sabinis. Denominata est a Terento, loco in Campo Martio. Facta est anno U. C. CCCCLIV. M. Fulvio Pæto, T. Manlio Torquato Coss. a P. Sempronio Sopho, & P. Sulpitio Saverrione Censoribus, quo anno etiam Aniensis addita est, *Liv. l. 10. c. 9. in fin.* & *Cic. pro Planc. c. 22.*

TERENTIUS, ii, m. Τερέντιος, Poeta Comicus, natione Afer, patria Carthaginiensis, Libertus fuit Romæ Terentii Lucani: a quo ob liberale ingenium mature manumissus, & optimis litteris eruditus, in hominum nobilissimorum amicitiam pervenit, præcipue Scipionis & Lælii: quorum etiam opera adjutus creditur in scribendo, ob sermonis elegantiam, ut testatur *Cic. ad Attic. l. 7. ep. 3. ad fin.* Scripsit fabulas sex, quæ omnium manibus teruntur. Posthac visendarum Athenarum cupiditate ductus, ex quo navim conscendit, nusquam deinde conspectus est. Quo fit, ut naufragio credatur periisse. Latius exequitur ejus vitam *Donatus*, vel ut alii putant, *Suetonius*, apud quem *C. Cæsar* ut puri sermonis amatorem laudat. *Cicero* quoque *ibid.* lecti sermonis esse, & omnia dulcia dicere, sedatis vocibus Menandrum convertentem, affirmat. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 59.* Vincere Cæcilius gravitate, Terentius arte Dicitur. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 377.* In argumentis Cæcilius poscit palmam, in ethesin Terentius, in sermonibus Plautus. *Vulcatii Sedigiti* de eo judicium habes apud *Gell. l. 15. c. 24.*

TERENTIUS SCAURUS, Grammaticus, quem *Gellius lib. 11. c. 15.* dicit floruisse Adriani temporibus, librum de Cæselii Vindicis Grammatici erroribus scripsit: item de Orthographia, laudaturque etiam ab *Ausonio in Professorib. n. 15. & 20. & epist. 18. v. 26. & in præfatiuncula ad Syagr. v. 20.* Docet *Capitolin. in Vero, c. 2.* duos fuisse Scauros Grammaticos, patrem, & filium: illum Adriani præceptorem, hunc Veri, ubi *Salmasius* adscribit, filium dictum esse *Scaurinum*.

TERENTUS, ti, m. locus in extremo campo Martio, ad Tiberim, ubi ara fuit Ditis patris & Proserpinæ sub terra obruta, quæ ludis tantum sæcularibus effossa ostendebatur, iisque peractis rursus operiebatur. Ejus aræ inventionem *Valer. Max.* miraculo adscribit *l. 2. c. 4. n. 5.* quodam Valesio tribus filiis suis gravi pestilentia laborantibus, cælesti voce admonito, ut aquam calidam iis præberet, quod cum fecisset, hausta aqua ex Tiberi, & accenso igne calefacta, eos morbo liberatos fuisse, & indicasse patri, præceptum sibi esse in somniis, ut Diti patri & Proserpinæ furvæ hostiæ immolarentur: cumque ob id aram exstruere pararet, effossa terra eam reperisse jam olim exstructam, iisque ipsis diis inscriptam: peractoque sacro rursus terra aggesta occuluisse. (Alii addunt, hunc Valesium ex eo *Terentinum* cognominatum fuisse.) Ejus exemplo Valerium Poplicolam, pestilentia rursus grassante, iisdem diis sacra fecisse, addito lectisternio, & ludis trinoctio: inde sæcularium ludorum originem ductam. *Verrius* apud *Festum* putat, dictum esse *Terentum*, quod terra ibi ab equis quadrigariis ita leviter *teratur*, ut eorum levis mobilitas æquiparet motus rapidos velocis lunæ. Hoc inquit *Festus*, quam aniliter relatum sit, cuivis manifestum est. Alii putant, nomen habere a Tarento urbe, *a* in *e* mutato: quin & hunc ipsum locum *Tarentum* dici in quibusdam libris. *Ovid. 1. Fast. v. 501.* Fluminis illa latus, cui sunt vada juncta Terenti, Aspicit. *Martial. lib. 4. epigr. 1.* Hic colat ingenti redeuntia sæcula lustro, Et quæ Romuleus sacra Terentus habet. *Id. l. 10. epigr. 63.* Bis mea Romano spectata est vita Terento. *h. e.* binos spectavi ludos sæculares, qui scilicet celebrati sunt a Claudio, & Domitiano intra annos XL. de quibus *Sueton. in Claud. c. 21. & in Domitian. c. 4.* verba facit. *Stat. lib. 4. silv. 1. v. 37.* mecum altera sæcula condes, Et tibi longævi renovabitur ara Terenti. Adde *lib. 1. silv. 4. v. 17.* ¶ In femin. genere *Martial. lib. 1. epigr. 70.* Cœpit, Maxime, Pana quæ solebat, Nunc ostendere Canium, Terentos.

TERES, etis, adject. *lungo, rotondo, e liscio*, στρογγύλος, κυλινδροειδής, oblongus simul & rotundus, cum aliquo lævore, ut columnæ scapus, cylindrus, truncus arboris. *Fest.* Teres, in longitudine rotundatus, quales asseres natura ministrat. *Colum. sub fin. l. 4.* Fissile adminiculum manet diutius, quam teres palus. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 73. a med.* Teretes stipites feminis crassitudine. *Virg. Ecl. 8. v. 16.* Incumbens tereti Damon sic cœpit olivæ. *Id. 6. Æn. v. 207.* teretes trunci arborum. *Ovid. 6. Met. v. 22.* levi teretem versabat pollice fusum. *& l. 2. v. 735.* teres virga. *Virg. Æn. 7. v. 665.* Et tereti pugnant mucrone veruque Sabello. *Liv. l. 21. c. 8.* Missile telum hastili abiegno, & cetera tereti, præterquam ad extremum. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 262.* tereti ære tinnitus ciere, *h. e.* æreis bacillis crotalorum usum præbentibus, *Horat. l. 2. od. 4. sub fin.* teretes suræ. *Lucret. l. 1. v. 35.* & *Virg. 8. Æn. v. 633.* teres cervix. *Ovid. 1. de art. am. v. 621.* laudate capillos, Et teretes digitos, exiguumque pedem. *Catull. carm. 60. epithal. Jul. & Manl. v. 181.* Brachiolum teres. *Sueton. in Cæs. c. 45.* Teretibus membris esse. *Horat. epod. 11. extr.* teres puer. *di alta e ben formata statura*: procerus, & bene habitus. *& l. 2. od. 1. v. 28.* rupit teretes Marsus aper plagas. *Senec. in Hippol. v. 45.* teretes laquei. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 65.* teres strophium. & *Ovid. 2. Fast. v. 320.* teres zona. *h. e.* ex funiculis complicatis & contortis. Sic *Virg. 11. Æn. v. 579.* teres habena fundæ. *Lucan. l. 3. v. 565.* teretes catenæ. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 185.* teres mitra. *Virg. 5. Æn. v. 313.* & *Valer. Flacc. l. 6. v. 59.* teres gemma. & *Ovid. 10. Met. v. 260.* teretes lapilli. *Juvenal.* vocat *sat. 2. v. 61.* cylindros. Sic *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 40.* Collectæ tereti nodantur iaspide vestes. ¶ Teres bustum *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 363.* vocat, in quo superposita est columella: cujusmodi fuit sepulcrum Archimedis apud *Cic. Tuscul. 5. c. 23.* ¶ Aliquando ita ponitur, ut solam rotunditatem cum lævore significet. *Auson. Edyll. 12. de cibis, v. 9.* teres lens. *& Edyll. 14. v. 9.* teretes guttæ roris. *& de Sapientibus in Solone, v. 8.* teres orbis. *Id. epist. 4. v. 47.* teretes feminum gyri. ¶ Lævorem significare videtur etiam *Plinius*, cum ait de araneo telam faciente, *l. 11. c. 24.* Tam tereti filo, & tam æquali deducit stamina, ipso se pondere usus. ¶ Et longitudinem. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 251.* semiviri teretem comam volantem jactamus tibi Galli. ¶ Translate *Horat. lib. 2. sat. 7. v. 85. de Sapiente.* Responsare cupidinibus, contemnere honores Fortis, & in se ipso totus: teres atque rotundus, Externi ne quid valeat per læve morari. *h. e.* minime scaber, aut angulosus: ita ut nulla labes, nullum vitium ejus animo adhærere possit. *Auson. Edyll. 16. de viro bono, v. 4.* vanique ferat quid opinio vulgi, Securus: mundi instar habens: teres atque rotundus, Externæ ne quid labis per lævia sidat. ¶ *Teretes aures*, purgatæ, læves, atque adeo acri sensu præditæ. *Cic. in Orat. c. 9.* Atticorum aures teretes & religiosæ. *Id. de opt. gen. Orat. c. 4.* Si teretes aures habent, intelligensque judicium. ¶ *Teres oratio*, æquabilis, & veluti rotunda ac volubilis, non salebrosa, non aspera, sed facilitas fluens. *Cic. 3. de Orat. c. 52.* Est & plena quædam oratio, sed tamen teres: & tenuis, non sine nervis ac viribus: & ea, quæ particeps utriusque generis quadam mediocritate laudatur. *Gell. l. 13. c. 19. a med.* Ciceroni mollius teretiusque visum est in quinta in Verrem (*Verr. 7. c. 66.*) fretu scribere, quam freto. Perangusto, inquit, fretu, erat enim crassius vetustiusque, perangusto freto, dicere.

TEREUS, ei, m. dissyllab. Τηρεύς, rex Thracum, Martis ex Bistonide Nympha filius: de quo satis in *Philomela* dictum est. *Ovid. 2. Fast. v. 629.* Et soror, & Progne, Tereusque duabus iniquus. *Id. 6. Metam. v. 492.* Et voluere ambæ: voluisti tu quoque, Tereu. *& vers. 615.* Artificem mediis immittam Terea flammis: *& vers. 635.* scelus est pietas in conjuge Tereo. *Martial. l. 14. epigr. 3.* Flet Philomela nefas incesti Tereos, & quæ, &c.

TERGEMINUS, & Trigeminus, a, um. *Tergemini* dicuntur tres uno partu editi, *tre nati ad un parto*, τρίδυμοι. *Plin. lib. 7. c. 3.* Tergeminos nasci, certum est, Horatiorum Curatiorumque exemplo. *Liv. l. 1. c. 24.* Trigemini fratres. *Colum. l. 3. c. 8.* Albanæ Curiatiæ familiæ trigeminorum matrem. *& c. 10. a med.* Caprarius submittens fetus earum pecudum, quæ trigemino partu commendantur. Adde *lib. 7. c. 6.* & *Plaut. Mil. 3. 1. 122.* ¶ Fuit comœdia *Plauti*, inscripta *Trigemini*, cujus meminit *Gell. l. 7. c. 9.* ¶ Est etiam triplex, triplicatus, *triplice, triplicato*. *Liv. l. 1. c. 26.* Horatius trigemina spolia præ se gerens. *Id. lib. 6. c. 7.* Tergeminæ victoriæ triplicem triumphum agere. *Al. leg.* trigeminæ. *Plin. l. 15. c. 28. a med.* Quorumdam pomorum tergemina natura est; corpus, deinde lignum, rursusque semen in ligno, ut persicis. *Ovid. 4. Trist. el. 7. v. 16.* Tergeminumque virum, tergeminumque canem. *h. e.* Geryonem tricorporem, & Cerberum tricipitem. Sic *Lucret. l. 5. v. 28.* tripectora tergemini vis Geryonæ. *Tibull. de Cerbero lib. 3. el. 4. v. 88.* Cui tres sunt linguæ, tergeminumque caput. *Virg. 4. Æn. v. 511.* Tergeminamque Hecaten. *h. e.* quæ in cælo est Luna, in terris Diana, Proserpina apud Inferos: unde & *triformis* dicitur. *Stat. 6. Theb. v. 289.* tergemina luna. *h. e.* trinoctium. *Id. lib. 3. silv. 4. v. 83.* Hunc nova tergemina pectebat gratia dextra. *h. e.* tribus dextris, quia Gratiæ tres sunt. *Id. lib. 4. silv. 8. v. 21.* jus tergeminæ prolis. *h. e.* trium liberorum. *Id. l. 1. silv. 1. v. 91.* Jovis ignis tergeminus. *h. e.* fulmen trisulcum. *Gell. l. 13. c. 24.* Verba illa Ciceronis in Pisonem (*cap. 1.*) trigemina, decepit, fefellit, induxit. *Horat. l. 1. od. 1. v. 8.* tergeminis honoribus tollere aliquem. *h. e.* triplici magistratu curuli, ædilitate, prætura, consulatu. Al. intelligunt sex, additis tribus non curulibus, vel duobus ex his, & Censura. Alii *tergeminos* interpretantur maximos, amplissimos: atque hoc sensu dixisse *Martial. l. 3. epigr. 46.* At tibi tergeminum mugiet ille sophos. *h. e.* maximo plausu te prosequetur. Nobis non placet a *triplicis* significatione discedere. ¶ Quidam tribuunt & *Ciceroni Phil. 11. c. 1.* Ecce tergeminum in scelere par, &c. sed plerique al. leg. *Ecce tibi geminum.* ¶ *Trigemina porta* Romæ eadem, quæ Ostiensis, nunc *di S. Paolo*: sed unde dicta sit, non constat. neque enim admittunt Critici, quod quidam putarunt tergeminos Horatios ea prodiisse in pugnam contra Curiatios: quia ea porta fuit ad radices Aventini, qui nondum fuerat urbi adjectus. V. *Liv. l. 1. c. 33.* Meminere Trigeminæ portæ *Plaut. Capt. 1. 1. 22. Liv. lib. 4. c. 16. & lib. 35. c. 10.* & *Plin. l. 18. c. 3.* ¶ Nonnulli discrimen statuunt

statuunt inter tergeminus, & trigeminus, ut illud dicatur de tribus uno partu editis, hoc de quacumque alia re triformi, aut triplici. Illud certius, a Poetis tergeminus dici, a prosæ scriptoribus utrumque. ¶ In Digest. l. 5. tit. 4. leg. 3. bis legitur apud Torrentin. tregemini.

TERGENUS, indeclin. trium generum, ut omne genus omnium generum. Auson. in Gripho, Edyll. 11. v. 43. Humana efficiunt habitacula tergenus artes. & vers. 49. Tergenus omnigenum, genitor, genitrix, generatum.

TERGEO, es, & Tergo, is, tersi, tersum, act. 2. & 3. nettare, forbire, tergere, ψάω, mundo, nitidum facio, abstergo, derado. Varr. l. 5. de L. L. c. 8. extr. Mantelium, ubi manus terguntur. Cic. Parad. 5. c. 2. Qui tractant ista, qui tergunt, qui ungunt, qui verrunt. Cato R. R. c. 2. & Colum. l. 2. c. 22. Per ferias potuisse fossas veteres tergeri. Plaut. Pœn. 1. 2. 9. Nunquam concessavimus lavari, aut fricari, aut tergeri, aut ornari. Quintil. l. 11. c. 3. a med. Tergere nares. Id. l. 6. c. 3. circa med. frontem sudario. Ovid. Heroid. ep. ult. v. 166. Spissaque de nitidis tergit amoma comis. Id. Metam. 8. v. 663. mensam æquatam mentæ tersere virentes. & l. 13. v. 132. manuque simul veluti lacrymantia tersit Lumina. Plin. l. 11. c. 48. Duros habentibus oculos, ut subinde pedibus eos tergeant. Juvenal. sat. 14. v. 62. Hic lavet argentum, vasa aspera tergeat alter. Virg. 7. Æn. v. 626. Pars leves clipeos, & spicula lucida tergent. Ubi Pierius: Quamvis codices nonnulli tergunt, legant, plures tamen & probatiores tergent. Horat. l. 2. sat. 2. v. 24. gallina tergere palatum. h. e. gallinam comesse. ¶ Metaphorice Senec. in Herc. Oet. v. 907. furoris fonte Cinyphio scelus sub axe Libyco tersit. h. e. expiavit. Martial. epigr. 1. l. 6. Sextus mittitur hic tibi libellus, Quem si terseris aure diligenti, Audebit minus anxius tremensque Magnas Cæsaris in manus venire. h. e. emendaveris. ¶ Tersti syncop. pro tersisti nonnulli leg. apud Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 30. alii tristi pro trivisti. Sic intristi pro intrivisti apud Terent. Phorm. 2. 2. 4.

TERGESTINUS, a, um, Triestino, ad Tergeste (Τέργεστον) pertinens, oppidum Istriæ in intimo recessu sinus cognominis (golfo di Trieste) colonia Romanorum in Tribu Pobilia, XXIII. mill. pass. ab Aquileja. Plin. l. 3. c. 18. Tergestinus sinus. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 24. Ne quod simile incommodum accideret, ac Tergestinis accidisset.

TERGILLA, læ, f. cutis suis crassa, cum sua pulpa, seu adipe: diminut. a tergus, oris. Apic. l. 4. c. 3. Spatulam porcinam coctam tessellatim concides cum sua sibi tergilla.

TERGINUM, ni, n. staffile di cuojo, lorum ex tergore, seu corio: revera adjectivum est, & subintelligitur lorum: eo cædebantur servi nocentes. Plaut. Pseud. 1. 2. 21. Nunquam ædepol vestrum durius tergum erit, quam terginum hoc meum. Adde Lucil. apud Non. c. 4. n. 469. ut quidam leg.

TERGINUS, a, um, di pelle, qui est ex tergore, scorteus, coriaceus. Lucil. apud Non. cap. 2. n. 99. Cuja opera terginu' calix per castra cluebat. Ita leg. Scalig. Alii aliter.

TERGIVERSANTER, adverb. di mala voglia, ricusando, cum detrectatione. Patercul. l. 2. c. 9. Filium ejus Pauli, qui ad Cannas quam tergiversanter perniciosam reipubl. pugnam inierat, tam fortiter in eam mortem obierat.

TERGIVERSATIO, onis, f. νωτισμὸς, τὸ νῶτα στρέφειν, subterfugium, detrectatio, excusatio, declinatio. Cic. pro Mil. c. 20. Quid ergo erat moræ, & tergiversationis? Hirt. de B. Afric. c. 8. a med. Hæc ita unicuique præcipiebat, ut, fieri posset, necne, locum nullum excusatio haberet, nec moram tergiversatio. Frontin. de aquæduct. artic. 5. Appius multis tergiversationibus extraxisse Censuram traditur, donec & Viam, & hujus Aquæ ductum consummaret. h. e. cunctationibus.

TERGIVERSATOR, oris, m. νωτιστής, περικάμπτης, qui tergiversatur, cunctator. Gell. l. 11. c. 7. Non enim Lucilium legistis, qui tergiversatorem bovinatorem dicit. Arnob. l. 7. pag. 247. Tergiversatorem in obsequio esse.

TERGIVERSOR, aris, dep. 1. ricusare, schivare, fuggire, νωτίζω, στρέφομαι, διαστέλλομαι, proprie est tergum obvertere, & subterfugere. Unde in Glossis apte exponitur νωτοστροφεῖν. Cic. 5. Tuscul. c. 28. Itaque eam tergiversari non sinent, secumque rapient ad tormenta. Id. Attic. l. 7. ep. 1. Non est locus ad tergiversandum contra Cæsarem. & epist. 12. circa med. An cuncter & tergiverser, & iis me dem, qui, &c? ¶ Refertur etiam ad judicia. Martian. Dig. l. 48. tit. 16. leg. 1. Tergiversari, in universum ab accusatione desistere. Cic. pro Planc. c. 19. Quid taces? quid dissimulas? quid tergiversaris? Id. pro Flacc. c. 20. Hunc æstuantem & tergiversantem judicio ille persequitur. ¶ Item ad disputationes, controversias, & cetera hujusmodi, quæ verborum contentionem habent, pro fallere, & dicta mutare, ut Non. c. 1. n. 197. ait. Cic. 3. Tuscul. c. 18. Quid tergiversamur, Epicure, nec fatemur, eam nos dicere voluptatem, &c? Id. 3. Offic. cap. penult. In his tribus generibus non incallide tergiversantur.

TERGO, is. V. Tergeo.

TERGORO, as, a. 1. tergus facio, tego. Plin. l. 8. c. 52. Indurantes attritu arborum colla, lutoque se tergorantes. h. e. quasi tergus novum e luto sibi inducentes.

TERGUM, gi, n. schiena, dorso, dossi, tergo, νῶτος, dorsum tum bestiarum, tum hominis. Falsum est enim, quod quidam Grammatici docuerunt, tergum esse hominum tantum, tergus bestiarum. Phædr. l. 4. fab. 9. Peras imposuit Jupiter nobis duas: Propriis repletam vitiis post tergum dedit: Alienis ante pectus suspendit gravem. Asin. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 32. circa med. Cum manibus ad tergum rejectis inambularet. Cic. 2. de nat. Deor. c. 49. ad fin. Grues in tergo prævolantium capita reponunt. & c. 63. a med. Boum terga non sunt ad onus accipiendum figurata. Liv. l. 3. c. 55. in fin. Tergo, ac capite puniri. h. e. virgis cædi, & securi percuti. ¶ Terga vertere, dare, fugere, fuggire. Cæs. l. 1. B. Gall. c. penult. Ita prœlium restitutum est, atque omnes hostes terga verterunt, nec prius fugere destiterunt, quam, &c. Liv. l. 22. c. 29. & l. 36. c. 38. Qui plures simul terga dederant, conversi in hostem, &c. Juvenal. sat. 15. v. 75. & Tacit. in Agric. c. 37. Terga fugæ præstare. Ovid. Met. 10. v. 706. præbere. Hinc terga absolute pro fuga. Ovid. 1. de art. am. v. 209. Tergaque Parthorum, Romanaque pectora dicam. ¶ Dare terga, oneri cedere, ut qui ferendo impares inclinantur. Propert. l. 3. el. 7. v. 5. Turpe est, quod nequeas, capiti committere pondus, Et pressum inflexo mox dare terga genu. ¶ Servorum terga plagis obnoxia. Plaut. Bacch. 2. 3. 131. Si illi sunt virgæ ruri, at mihi tergum domi est. Id. Capt. 3. 4. 117. Væ illis virgis miseris, quæ hodie in tergo morientur meo! Id. Asin. 2. 4. 75. Dabitur pol supplicium mihi de tergo vestro. Id. Men. 2. 2. 3. Væ tergo meo! Sallust. in orat. Macri Licin. ad pleb. sub fin. Abunde libertatem rati, quia tergis abstinetur. ¶ Sumitur pro parte postica & aversa cujuscumque rei, le spalle, il di dietro. Hinc illa a tergo, post tergum, apud Cicer. Cæsar. Liv. Justin. & al. frequentissime. Sic Juvenal. sat. 13. v. 16. qui jam post terga reliquit Sexaginta annos. Liv. l. 25. c. 15. Ut ad terga collis hostem pertraheret. Juvenal. sat. 1. v. 5. summi plena jam margine libri, Scriptus & in tergo, necdum finitus Orestes. Virg. 2. Georg. v. 271. de arbore. quæ terga obverterit axi. ¶ Terga, extima pars, tegumentum. Virg. 10. Æn. v. 784. linea terga clipei. & vers. 482. tot ferri terga, tot æris. ¶ Terga aquæ, superficies, quæ naves vehit, quemadmodum tergo jumenta ferunt onera: qua ratione & dorsum maris dicimus. Ovid. 1. ex Ponto, ep. 2. v. 82. Dura meant celeri terga per amnis equo. Claudian. de B. Get. v. 338. de Rheno, & Istro. Ambo habiles remis, ambo glacialia secti Terga rotis. Lucan. l. 9. v. 341. eminet in tergo pelagi. & l. 5. v. 564. niger inficit horror Terga maris. ¶ Terga arvorum, itidem superficies. Virg. 1. Georg. v. 97. proscisso quæ suscitat æquore terga. & l. 2. v. 236. glebas cunctantes, crassaque terga. ¶ Terga serpentum totum corpus interdum significant. Virg. 3. Georg. v. 426. Squamea convolvens sublato pectore terga. & 2. Æn. v. 208. sinuantque immensa volumina terga. Sic Petron. in Satyr. c. 89. Stabant gemina nati pignora Laocoonte, quos repente tergoribus ligant angues corusci. Virg. 6. Æn. v. 421. de Cerbero. ille fame rabida tria guttura pandens Corripit objectam, atque immania terga resolvit Fusus humi. ¶ Tergum pro tergore, seu corio, cuojo, pelle. Virg. 1. Æn. v. 372. taurino quantum possent circumdare tergo. ¶ Et pro aliqua re ex tergore facta. Ovid. 15. Met. v. 304. derepta bicorni Terga capro. h. e. utres. Sic 14. Met. v. 225. venti bovis tergo inclusi. Id. 4. Fast. v. 212. & 342. Et feriunt molles taurea terga manus. h. e. tympana. Sic Stat. 2. Achill. v. 154. Evia pulsant Terga manu. & Theb. 8. v. 221. æra sonant, Idæaque terga. Virg. 9. Æn. v. 412. hasta venit in tergum Sulmonis, ibique Frangitur. h. e. in scutum. Sic l. 10. v. 718. & tergo decutit hastas. & Ovid. Met. 12. v. 96. telum Misit in Æacidem, quod & æs, & proxima rupit Terga novena boum. Stat. quoque scutum describens 4. Theb. v. 166. Quatuor indomitis Capaneus erepta juvencis Terga, superque rigens injectu molis ahenæ Versat onus. Lucan. l. 10. v. 12. terga testudinis Indæ. ¶ In illo Juvenal. sat. 11. v. 82. & Ovid. 8. Met. v. 648. Sicci terga suis rara pendentia crate, &c. non solum corium intelligimus, sed cum sua carne & pingui, quod est laridum. Virg. 1. Æn. 637. sociis ad littora mittit Viginti tauros, magnorum horrentia centum Terga suum. h. e. integros sues C. Adde Æn. 8. v. 183. ¶ Masculino gen. Plaut. Asin. 2. 2. 52. Habeo familiarem tergum, ne quæram foris. Ita leg. etiam Non. c. 3. n. 242. ¶ Tergibus pro tergis a recto tergu, ut genu, quidam leg. apud Lucret. l. 2. v. 87. neque quidquam a tergibus obstet. Al. tergis, ut versus sit spondaicus.

TERGUS, oris, n. cuoi, pelle, cuojo, δέρμα, corium, pellis, cutis: a tego, ut vult Varr. l. 4. de L. L. c. 22. a med. Quare non defuere, qui tegus legendum putarent. Sunt etiam qui ita distinguunt, ut tergus significet pellem recens detractam, corium, postquam confecta est. quod est falsum omnino. Cels. l. 7. c. 25. Cutis circa glandem prehenditur & extenditur: deinde juxta pubem in orbem tergus inciditur, donec coles nudetur. & ibid. sect. 2. Subter a summa ora cutis inciditur atque ita superius tergus relaxatum cedere retro potest. Id. l. 4. c. 1. circa med. Ventriculus constat ex duobus tergoribus. h. e. tunicis, membranis, tegumentis. Virg. 1. Æn. v. 215. Tergora diripiunt costis, & viscera nudant. Plin. l. 8. c. 10. de eleph. Durissimum dorso tergus, ventri molle. Sil. l. 3. v. 209. squalenti tergore serpens. ¶ Pro scuto e tergore. Ovid. Met. 13. v. 347. Gestasset læva taurorum tergora septem. Martial. l. 7. epigr. 1. Martis tergum Geticum. h. e. lorica, thorax. ¶ Pro larido. Ovid. Metam. 8. v. 649. Servatoque diu resecat de tergore partem Exiguam, sectamque domat ferventibus undis. V. Tergum. Apud Phædr. fab. 1. lib. 2. v. 11. divisum tergus juvenci est ipsum corpus sectum in partes. ¶ De corpore serpentis, V. in voce præced. ¶ Ponitur & pro tergo. Colum. l. 6. c. penult. sub fin. Ut equa facilem sui tergoris ascensum minori quadrupedi præbeat. Propert. l. 2. el. 20. v. 6. Helle, Aurea quam molli tergore vexit ovis. Est qui leg. vellere. Virg. 9. Æn. v. 763. raptas fugientibus ingerit hastas In tergus. Ita leg. etiam Charis. l. 1. pag. 54. & 118. Putsch. & habetur in Romano codice apud Pierium: alii tergum.

TERINÆUS, a, um, pertinens ad Terinam oppidum Bruttiorum ad sinum cognominem, a Crotoniensibus conditum. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ad fin.* Crotoniensium Terina, sinusque ingens Terinæus. *golfo di Sant' Eufemia.* & *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 48. Elisius Terinæus.

TERJUGA, tria, ut *quadrijuga* quatuor, *multijuga* multa. *Auson. ep.* 8. *v.* 18. Perfer in excusso vel terjuga millia quodon.

TERMEN, inis, n. pro terminus, i, dixit *Accius* teste *Varron. l.* 4. *de L. L. c.* 4.

TERMENTARIUM, ii, n. linteum: a terendo, pro *terimentarium*. *Varro l.* 4. *de L. L. c.* 4. Hinc linteum, quod teritur corpore, termentarium.

TERMENTUM, pro eo quod nunc dicitur detrimentum, utitur Plautus in Bacchidibus, inquit *Festus*. Locus *Plauti* est *Bacch.* 4. 9. 5. Non Pelides termento fuit, præut ego herum oppugnabo meum. Al. leg. *tormento*.

TERMES, itis, m. ramus desectus ex arbore, nec foliis repletus, nec nimis glaber. Ita describit *Paul. ex Festo*. *Gell. lib.* 3. *cap.* 9. *extr.* Palmæ termes ex arbore cum fructu avulsus, spadix dicitur. *Grat. in Cyneg. v.* 20. & inculto Silvanus termite gaudens. Adde *vers.* 132. ¶ Præcipue ramus olivæ. *Horat. epod.* 16. *v.* 45. Germinat & nunquam fallentis termes olivæ. ¶ De termite V. *Tarmes*.

TERMINALIS, le, *ὅριος*, ad terminum pertinens. *Tertull. de Jejun. c.* 11. *sub fin.* Palos terminales figere. *Paul. lib.* 5. *sententiar. tit.* 22. Terminos effodere, arboresve terminales evertere. *Ammian. l.* 18. *c.* 2. (*al.* 4.) *a med.* Ubi terminales lapides Alamannorum & Burgundiorum confinia distinguebant. ¶ *Terminalis sententia*, quæ liti finem imponit, *definitiva*. *Imp. Justinian. l.* 4. *Cod. tit.* 31. *leg. ult.* Litem sententia terminali componere. ¶ *Terminalis tuba*, quæ signum dat termini & finis ludorum. *Apul. l.* 10. *Metam.* Ubi discursus reciproci multimodas ambages tubæ terminalis cantus explicuit, aulæo subducto, Paridis scena disponitur. ¶ *Terminalia*, *orum*, & *ium*, festa in honorem dei Termini, VII. cal. Mart. ut docet *Lactant. de mortib. persecut. c.* 12. quo nempe tempore annus terminabatur, die ante Regifugium. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. *Cic. Phil.* 12. *c.* 10. *Liv. l.* 43. *c.* 13. & *l.* 45. *c.* 44. & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 13. V. *Ovid.* 2. *Fast. a vers.* 639. De genitivo plurali V. dicta in *Saturnalia*. *Horat. epod.* 2. *v.* 59. Vel agna festis cæsa Terminalibus. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. Accepi tuas litteras a. d. quintum Terminalia.

TERMINATE, cum termino. *Anll. de cas. litter. pag.* 243. *Goes.* Fundo terminate finem constituimus.

TERMINATIO, onis, f. *ὁρισμός*, actus terminandi. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 197. *n.* 5. & 198. *n.* 2. L. Messius Rusticus curator alvei & riparum Tiberis & cloacarum urbis R. R. restituit secundum præcedentem terminationem proxim. cipp. Ped. CX. ¶ Item definitio, distinctio, discretio. *Cic.* 5. *Fin. c.* 10. Exposita rerum expetendarum terminatione, cur iste se res ita habeat, deinceps demonstrandum est. *Id. in Orat. c.* 53. Ut igitur Porticus, & versus inventus est terminatione aurium, observatione prudentium. *Id. ibid. c.* 59. Ante circumscribitur mente sententia, confestimque verba concurrunt: quæ mens statim dimittit, ut suo quodque loco respondeat. quorum descriptus ordo alias alia terminatione concluditur. *h. e.* modo hunc, modo illum terminum ac positionem verborum structuræ imponendo.

TERMINATUS, a, um, *finito*, *determinato*, *περιορισμένος*, particip. a termino. *Plin. lib.* 6. *cap.* 27. *a med.* Regiones ab oriente Indo, ab occidente Tigri, a septentrione Tauro, a meridie rubro mari terminatæ. *Cic.* 1. *Fin. c.* 13. *in fin.* Propterea, quod ipsa natura divitias, quibus contenta sit, & parabiles, & terminatas habet. *Id. Fam.* 5. *ep.* 12. *ad fin.* Jam imperio annuo terminato. *Colum. in præfat. l.* 10. *ad fin.* Materia per se, & quasi suis finibus terminata. *ristretta ne' suoi confini.* & *Julian. Dig. l.* 47. *tit.* 2. *leg.* 58. Si negotium terminatum est. *h. e.* transactum, peractum. *Paul. l. ult. tit. penult. leg.* 230. Res judicio terminatæ. *Id. l.* 42. *tit.* 1. *leg.* 43. Lis terminata.

TERMINATUS, us, m. idem quod terminus. *Lex de aquæductib.* apud *Frontin. artic.* 129. Quique erant circa fontes, & fornices, & muros, & rivos, & specus, terminatus, arbores, vites, vepres, frutes, ripæ, maceria, salicta, arundineta, tolluntur, excidantur.

TERMINO, as, avi, atum, a. 1. *metter i termini*, *limitare*, *terminare*, *ὁρίζω*, terminos constituo, certis finibus circumscribo, definio, finio. *Lucret. l.* 1. *v.* 998. Terra mare, & contra mare terras terminat omnes. *Cic.* 1. *Offic. c.* 10. *sub fin.* Illorum fines, sicut ipsi dixerunt, terminavit: in medio relictum quod erat, populo R. adjudicavit. *Id. pro Cæcin. c.* 8. Ingrediens intra finem ejus loci, quem oleæ terminabant. *Liv. l.* 32. *c.* 28. *sub fin.* Prætores terminare jussi, qua ulterior citeriorve provincia servaretur. *Id. l.* 42. *c.* 1. Senatui placuit, consulem ad agrum publicum a privato terminandum in Campaniam ire. *Id. l.* 5. *c.* 50. Fana omnia, quod ea hostis possedisset, restituerentur, terminarentur, expiarentur. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 196. *n.* 2. Ti. Claudius Drusi F. Cæsar Aug. Germanicus, auctis populi R. finibus, pomœrium ampliavit, terminavitque. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 54. Stomachus palato extremo atque intimo terminatur. *Id.* 3. *Catil. c.* 11. Quorum alter fines vestri imperii non terræ, sed cœli regionibus terminaret. *Id. pro Mil. c.* 27. Qui Janiculo & Alpibus spem possessionum terminabat suarum. *Id. de Senect. c. ult.* An censes, me tantos labores suscepturum fuisse, si iisdem finibus gloriam meam, quibus vitam, essem terminaturus? *Id.* 1. *Tuscul. c.* 25. *a med.* Pythagoras sonos vocis, qui infiniti videbantur, paucis litterarum notis terminavit. & *l.* 2. *c.* 19. *a med.* Terminare magnitudinis & diuturnitatis modum. *Liv. l.* 32. *c.* 4. Sic immensa panditur planities, ut subjectos campos terminare oculis haud facile queas. *h. e.* eorum fines oculis cernere. *Justin. l.* 21. *c.* 5. *ad fin.* Gloriam tam honestæ militiæ tuotam in omne ævum futurum, ut terminari nullo tempore oblivione possit. *Cic.* 3. *Offic. c.* 33. Epicurus bona voluptate terminavit, mala dolore. ¶ *Terminare orationem*, concludere, absolvere, finire. *Cic. pro Marcell. c. ult.* Unde est orsa, eodem terminetur oratio. *Id. in Orat. c.* 59. Censent, cadere tantum numerose oportere terminarique sententiam. *Id.* 3. *de Orat. c.* 47. *extr.* Vult clausulas longa plerumque syllaba terminari.

TERMINUS, i, m. *termine*, *confine*, *limite*, *τέρμα*, *τέρμων*, *ὅρος*, finis, limes. v. gr. lapis, aut stipes, qui ponitur ad denotandos fines agrorum, regionum, ditionum. *Cic.* 4. *Acad. c.* 43. Est enim inter eos non de terminis, sed de tota possessione contentio. *Plin. l.* 18. *c.* 2. Feriæ religiosæ terminis agrorum. *h. e.* Terminalia. *Justin. l.* 7. *c.* 1. Macedoniæ termini perangusti fuere. & *l.* 1. *c.* 1. Rudes ad resistendum populos, terminos usque Libyæ, perdomuit. *Id. l.* 21. *c. ult.* Alexandria in terminis Africæ & Ægypti condita. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 23. Terminos urbis propagare. & *c.* 24. ponere. ¶ Apud Romanos deus fuit: de quo *Ovid. Fast.* 2. *v.* 639. solito celebretur honore, Separat indicio qui deus arva suo. Termine, sive lapis, sive es defossus in agro Stipes ab antiquis: sic quoque numen habes. Te duo diversa domini pro parte coronant: Binaque serta tibi, binaque liba ferunt. & *vers.* 659 Tu populos, urbesque, & regna ingentia finis: Omnis erit sine te litigiosus ager. *Festus*: Termino sacrificabant, quod in ejus tutela fines agrorum esse putabant. Denique Numa Pompilius statuit, eum, qui terminum exarasset, & ipsum & boves sacros esse. Hæc *Festus*. *Lactant. l.* 1. *c.* 20. *ad fin.* Quid qui lapidem colant informem, cui nomen est Terminus? hic est, quem pro Jove Saturnus dicitur devorasse. *Id. ibid. Ovid. loc. cit. Liv. l.* 1. *c.* 55. & *Serv.* ad illud *Æn.* 9. *v.* 448. Capitoli immobile saxum; narrant hujusmodi fabulam. Cum Tarquinius Superbus templum Jovi facere vellet in monte Tarpejo, ubi varia sacella erant multorum deorum; visum est iis religionibus locum liberare, ut uni Jovi vacaret. Itaque auspicio facto, cum ceterorum exaugurationem admitterent aves, in Termini (addit *Liv. l.* 5. *c.* 54. *extr.* & Juventatis) fano non addixere: quæ res, firmum fore ac stabile Romanorum imperium, portendere credita est. Extructo igitur templo, supra Terminum reliquere in tecto foramen, ut quia non cesserat, libero cœlo frueretur, atque ob id ei deo non nisi sub divo sacrificare mos fuit. *Festus*: Terminus quo loco colebatur, super eum foramen patebat in tecto, quod nefas esse putarent, terminum intra tectum consistere. ¶ Significat etiam finem cujuscumque rei. *Cic. de Amic. c.* 16. Constituendi sunt, qui sint in amicitia fines, & quasi termini diligendi. *Id. pro Quint. c.* 10. *circa med.* Certos mihi fines terminosque constituam, extra quos egredi non possim. *Id.* 1. *de Orat. c.* 49. Crassus mihi visus est oratoris facultatem, non illius artis terminis, sed ingenii sui finibus describere. *Id. Fam.* 6. *ep. ult.* Cum consilii tui eum tibi finem statueris quem ipsa fortuna terminum nostrarum contentionum esse voluit. *Hirt. de B. Afric. c.* 54. Quoniam ipsi sibi neque modum neque terminum constituunt, &c. *Cic.* 4. *Catil. c.* 10. Pompeji res gestæ iisdem, quibus solis cursus, regionibus ac terminis continentur. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 10. *circa med.* Nihil longius, quam vitæ termini postulant, cogitare. *Plin. l.* 6. *ep.* 29. Hos terminos dignitati ac verecundiæ tuæ statuo. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 16. Nullis terminis circumscribere, aut definire jus tuum. *Vellej. l.* 2. *c.* 46. Neque in pecuniis, neque in gloria concupiscenda aut modum norat, aut capiebat terminum. *Plaut. Asin.* 1. 2. 13. Ego pol te redigam ad egestatis terminos.

TERMITEUS, a, um, adject. a *termes*, *itis*. *Grat. in Cyneget. v.* 416. Emicat ipse manu ramum pallente Sacerdos Termiteum quatiens. *h. e.* ramum oleagineum.

TERMO, onis, m. idem ac terminus, apud Vet. *Ennius* apud *Fest.* Ingenti vadit cursu, qua redditu' termo est. & *idem*: Hortatore bono prius, quam jam finibu' termo sit.

TERNARIUS, a, um, *ternario*, *τριαδικός*, qui tria continet. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *de scrobibus*: Eorum quaternarii, hoc est quoquoversum pedum quatuor, si est commodum terrenum, quatuordecim ab uno fient, ternarii autem duodeviginti.

TERNI, æ, a, *tre*, *τρεῖς*, *τρία*, tres, distributive. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. Ea partes habet novem, ter ternas. *tre per ciascuna.* & *Plin. l.* 20. *c.* 17. *a med.* Ternis in die pilulis. *tre al dì.* *Cic. Verr.* 3. *c.* 48. Ut in jugera singula ternis medimnis decidere liceret. *Virg.* 8. *Æn. v.* 247. Maeoraque in navis ternos optare juvencos. *tre per nave.* ¶ Extra distributionem *Ovid. Met.* 10. *v.* 22. Terna Medusæi vincirem guttura monstri. *h. e.* tria guttura Cerberi. *Virg.* 5. *Æn. v.* 560. Tres equitum numero turmæ, ternique vagantur Ductores. Adde *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 112. ¶ In singulari numero est sæpius. *Virg.* 5. *Æn. v.* 120. terno consurgunt ordine remi. *Claudian. de laudib. Serena*, *v.* 88. te Gratia terna Affavit, docuitque loqui. ¶ In genitivo plur. sæpius *ternum*, quem *ternorum* dicimus. *Plin. l.* 16. *c.* 36. *in fin.* Intervallo ternorum pedum. *Id. l.* 20. *c.* 17. *sub fin.* Mensura ternum digitorum. *Id. l.* 25. *c.* 6. Caules ternum cubitorum. *Id. l.* 22. *c.* 29. Ternum pedum longitudo.

TERNIDENI, æ, a, adjectivum distributivum, *tredici*, terni & deni. *Plin. l.* 18. *c.* 26. Ternadena ova subjicito æstate tota, hieme pauciora, non tamen infra novena. *tredici per volta*. Sunt qui putant ternadena ova esse triginta, non tredecim. quorum sententia vel ex eo refellitur, quod ex ejusdem *Plinii* præcepto *l.* 10. *c.* 54. ova impari semper numero supponenda sunt.

TER-

TERNIO, onis, m. *numerus ternarius*, numerus tria continens. *Gell. l.* 1. *c.* 20. Numerus ternio, qui Græce dicitur τριάς.

TERNOX, trina nox. V. *Herculeus* in fin.

TERNUS. V. *Terni*.

TERO, is, trivi, tritum. a. 3. *tritare, pestare, logorare, consumare*, τρίβω, comminuo, imminuo, contero, tenuo, consumo. *Petron. in fragment. Tragur. c.* 74. *Burm.* Fortunata mola buxea piper trivit. *Plin. l.* 34. *c.* 10. *ad fin.* Terere aliquid in mortario. *& c.* 18. Terere aliquid in farinam. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 45. Millia frumenti tua triverit area centum. *Plin. l.* 18. *c.* 10. *ad fin.* Spicam in area cum palea terere. *Id. l.* 16. *c.* 40. *ante med.* Teritur lignum ligno, ignemque concipit attritu. *Plaut. Asin.* 1. 1. 16. Illuc me ducis, ubi lapis lapidem terit. *h. e.* in pistrinum, ad molam. *Virg.* 2. *Georg. v.* 519. teritur Sicyonia bacca trapetis. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 6. *v.* 13. tempus tenuat dentes aratri. Hoc rigidas silices, hoc adamanta terit. *Martial. l.* 14. *epigr.* 31. Non tam sæpe teret lintea fullo tibi. *h. e.* consumet, *logorerà*. purgando enim & poliendo atteruntur vestes. *Martial. l.* 9. *epigr.* 23. Nec labris, nisi magna, meis crystalla teruntur. *Virg. Ecl.* 2. *v.* 34. Nec te pœniteat calamo trivisse labellum. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 306. Nec tua mordaci pumice crura teras. *h. e.* frices, & leviges. *Virg.* 5. *Æn. v.* 324. calcemque terit jam calce Diores. *h. e.* perstringit. *Calces deterere* dixit *Plaut.* eodem sensu. ¶ *Terere*, tornare, torno polire: quod fit abradendo. *Plin. l.* 36. *c.* 26. Vitrum torno terere. *Virg.* 2. *Georg. v.* 444. Hi radios trivere rotis. ¶ *Terere locum aliquem* dicuntur, qui frequenter adeunt: & *terere viam, iter*, qui sæpius eunt redeuntque. *Martial. l.* 2. *epigr.* 14. Quod ambulator porticum terit crus. *& l.* 10. *epigr.* 10. Mane salutator limina mille teras. *Horat. epod.* 4. *v.* 14. Et Appiam mannis terit. *Virg.* 1. *Georg. v.* 380. angustum formica terens iter. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 52. Nec tibi, ut invenias, longa terenda via est. *Claudian. in Consul. Probi & Olybr. v.* 239. flavæque terens querceta Maricæ Liris. ¶ Translate *terere aliquid*, sæpius uti. *Cic.* 4. *Acad. c.* 6. *ad fin.* Jam enim hoc verbum satis hesterno sermone trivimus. *h. e.* usu mollivimus, si forte rude atque asperum videbatur. *Id.* 3. *de Fin. c.* 4. *a med.* in Græco sermone hæc ipsa quondam rerum nomina novarum nova videbantur, quæ nunc consuetudo diuturna trivit. *Martial. l.* 8. *epigr.* 3. jam plus nihil addere nobis Fama potest, teritur noster ubique liber. *h. e.* legitur ab omnibus. Adde *l.* 11. *epigr.* 4. ¶ *Terere*, calcare, violare, proterere. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 228. juncta deorum Majestas teritur. ¶ *Terere tempus, diem, ætatem, otium*, est traducere, agere: & fere in malam partem, *passare, consumare*. *Cic.* 5. *Phil. c.* 11. *a med.* Teretur interea tempus: belli apparatus refrigescet. *Id.* 3. *de Orat. c.* 31. Neque teramus in his discendis nostram ætatem. *Horat. init. epod.* 16. Altera jam teritur bellis civilibus ætas. *Virg. Æn.* 4. *v.* 271. qua spe Libycis teris otia terris? *Liv. l.* 1. *c.* 57. Regii juvenes otium conviviis comissationibusque inter se terebant. *& paulo post*. In convivio luxuque cum æqualibus tempus terentes. *Id. lib.* 37. *cap.* 27. *sub fin.* Appropinquare non ausæ naves, diem trivere. *Plaut. Trin.* 3. 3. 66. In ejusmodi negotio diem sermone terere, segnities mera est. ¶ In bonam. *Liv. l.* 26. *c.* 19. Nullo die prius ullam rem egit, quam in Capitolium iret, ingressusque ædem consideret, & plerumque solus in secreto ibi tempus tereret. *Virg.* 9. *Æn. v.* 609. Omne ævum ferro teritur, versaque juvencum Terga fatigamus hasta. *tutta la vita si consuma nell' armi*. ¶ Ut illum dii terant, qui primum olitor cæpam protulit. *Nævius apud Priscian. l.* 6. *pag.* 681. *Putsch. h. e.* proterant, conterant, perdant. ¶ Obscœna sententia est in illo *Plauti Capt.* 4. 2. 108. Bojus est, Bojam terit. V. *Tritus*, & *Attritus*. ¶ *Tristi* syncope pro *trivisti*. V. in fine verbi *Tergeo*. ¶ *Terui* in præterito pro *trivi* agnoscitur a *Charis. l.* 3. *pag.* 220. *Putsch.* & confirmatur a nonnullis illo *Plauti Pseud.* 3. 2. 29. Priusquam teruerunt, oculi ut exstillent, facit. Sed leg. al. *triverunt*. V. dicta in *Attero*.

TERPSICHORE, es, f. Τερψιχόρη, una novem Musarum, quæ choris & cantibus præest. Dicta est a τέρπω, delector, & χορὸς, chorus, tripudium, quod choreis & tripudiis delectetur, vel ut *Plutarchus* ait, quod maxima vitæ pars hisce rebus delectetur & gaudeat. Huic quidam citharæ inventionem tribuunt. V. *Musa*. ¶ Ponitur translate pro omni poetico studio. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 35. tunc seque suamque Terpsichoren odit facunda & nuda senectus.

TERRA, æ, f. *terra*, γῆ, γαῖα, χθὼν, elementum frigidum & siccum, quod quoniam reliqua omnia gravitate exsuperat, infimum sibi inter ea locum vendicavit. *Varro l.* 4. *de L. L. c.* 4. dictam ait, juxta Ælium Stilonem, quod pedibus teratur: suamque sententiam eo confirmat, quod in Augurum libris *tera* scribatur unico *r*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. At principio terra universa cernatur, locata in media mundi sede, solida, & globosa, & undique ipsa in se nutibus suis conglobata, vestita floribus, herbis, arboribus, frugibus. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 17. Persuadent enim Mathematici, terram in medio mundo sitam ad universi cæli complexum quasi puncti instar obtinere, quod κέντρον illi vocant. ¶ Variis modis accipitur. *Varro l.* 1. *de R. R. c.* 9. Terra tribus modis dicitur, communi, proprio, & mixto. Communi, ut cum dicimus, orbem terræ, & terram Italiam, aut quam aliam. in ea enim & lapis, & arena, & cetera ejus generis sint in nominando comprehensa. Altero modo dicitur terra proprio nomine, quæ nullo alio vocabulo, neque cognomine adjecto appellatur. Tertio modo dicitur terra, quæ est mixta, in qua seri quid potest, & nasci, ut argillosa, aut lapidosa, & sic aliæ. Hæc *Varro*, quæ quidem omnia confirmari etiam possunt exemplis a *Cicer.* petitis *Lucret. Vitruv. Liv.* & aliis. ¶ Sunt qui velint hoc omnior in singulari numero totum elementum significari, in plurali aliquot ejus regiones. *Virg.* 1. *Æn. v.* 7. Multum ille & terris jactatus, & alto. *Cic.* 1. *Catil. c.* 8. Dubitas, si hic manere æquo animo non potes, abire in aliquas terras? ¶ Sed hæc differentia aut falsa est, aut certe non perpetua. Nam & *terram* frequentissime pro una qualibet regione legimus, & *terras* pro toto orbe. *Cic. de Amic. c.* 4. Eorum, qui in hac terra fuerunt, Magnamque Græciam, quæ tum florebat, &c. Dicimus etiam, *terra Italia, terra Græcia*, pro regione Italiæ, Græciæ, &c. *Plaut. Trin.* 4. 2. 88. Advecti ad Arabiam terram sumus. *Id. Men.* 2. 1. 4. Si adveniens terram videas, quæ fuerit tua. *la tua patria*. & *Ovid.* 1. *Trist. el.* 1. *extr.* nobis habitabitur orbis Ultimus, a terra terra remota mea. ¶ *Terra* iter facere opponitur navigationi, *per terra, viaggio di terra*: sive pedibus, sive equo aut curru eatur. *Cic. pro Planc. c.* 40. *extr.* Iter Brundisium terra petere contendi. nam maritimos cursus præcludebat hiemis magnitudo. *Liv. l.* 31. *c.* 16. Classe tradita Heraclidi, ut Maroneam peteret, ipse terra eodem pergit. ¶ *A terra*, ab infimo solo, *da terra*. *Varr. R. R. l.* 3. *c.* 7. Ordines quamplurimi esse possunt a terra usque ad cameram. *& c.* 8. Infimum ordinem oportet abesse a terra non minus tres pedes. ¶ *Ad terram, in terram*, humi, ad solum, *in terra, a terra*. *Plaut. Capt.* 4. 2. 17. Tum genu ad quemque jecero, ad terram dabo. *Id. Pœn.* 4. 2. *v.* 38. Tam crebri ad terram accidebant, quam pira. *Id. Pers.* 2. 4. 22. Te hodie si prehendero, defigam in terram colaphis. *&* 3. 2. 13. *& Rud.* 4. 3. 71. Affligere aliquem ad terram. *Terent. Adelph.* 3. 2. 18. Capite aliquem in terram statuere. ¶ *De terra*, ex humo, *da terra*. *Cic. pro Cæcin. c.* 21. Qui fata jacerent, quæ de terra ipsi tollerent. ¶ *Terræ* dativus a Poetis dicitur pro *ad*, vel *in terram*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 290. penitus terræ defigitur arbos. *& vers.* 318. radicem affigere terræ. *Ovid.* 2. *Met. v.* 345. terræ procumbere. *Virg.* 11. *Æn. v.* 87. Sternitur & toto projectus corpore terræ. ¶ In plur. numero, etiam ubi opus non est. *Plin. l.* 6. *ep.* 20. *a med.* Nec multo post illa nubes descendere in terras, operire maria. *Plaut. initio Rud.* Qui gentes omnes, mariaque, & terras movet. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 23. *ad fin.* Pecunia tanta, quanta sit in terris. *Virg.* 1. *Æn. v.* 228. Despiciens mare velivolum, terrasque jacentes. ¶ *Terræ*, terrarum orbis: item homines, & humana negotia. *Virg.* 2. *Georg. v.* 338. hanc vitam in terris Saturnus agebat. *& l.* 1. *v.* 23. urbesne invisere, Cæsar, Terrarumque velis curam. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 61. Sic regat imperium, terrasque coerceat omnes Cæsar. *Stat.* 1. *Theb. v.* 179. summe deorum, Terrarumque sator. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 131. Hoc tu per terras, quod in æthere Jupiter alto, Nomen habes: hominum tu pater, ille deum. *Id.* 13. *Met. v.* 832. Pacem date terris. *Virg. Ecl.* 4. *v.* 13. siqua manent sceleris vestigia nostri, Irrita perpetua solvent formidine terras. ¶ *Terra ortus, terræ filius* tam in bonam, quam in malam partem adhiberi potest: tum quia terra orti dicuntur, quorum antiquissimum genus est, & in ipsa vetustate sepultum; tum quia etiam ita appellantur ignobiles homines, qui patrem & avum ciere non possunt. *Quintil. l.* 3. *cap.* 7. *ad fin.* Multum auctoritatis affert vetustas, ut iis, qui terra dicuntur orti. *Cic. l.* 1. *Attic. ep.* 13. *a med.* Huic terræ filio, nescio cui, committere epistolam tantis de rebus non audeo. *Minuc. Fel. in Octav. c.* 21. *sub fin.* Inopinato visos, cælo missos; ignobiles & ignotos, terræ filios nominamus. ¶ *Terram videre*, vel *in terra esse* dicuntur, qui ad molesti periculique laboris finem propemodum pervenerunt. Sumptum a navigantibus. *Plaut. Merc.* 1. 2. 84. Equidem jam me censebam esse in terra, atque in tuto loco. *Cic. pro Mur. c.* 2. *ad fin.* Quo tandem animo me esse oportet prope jam ex magna jactatione terram videntem? ¶ *Terra, marique*, vel *aut terra, aut mari*, est in omnibus locis, vel quacunque ratione. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 83. Ego in hoc triduo aut terra, aut mari alicunde evolvam id argentum tibi. *Cic.* 3. *Fin. c.* 4. Ut nulla pars cælo, mari, terra, ut poetice loquar, prætermissa sit. *Vatin. ad Cicer. l.* 5. *Fam. ep.* 9. Ego tamen, terra marique ut conquireretur, præmandavi. ¶ *Percontari a terra ad cœlum*, proverbialis locutio est, quæ significat minutâ exquirere, & ab initio ad finem usque rem totam scrutari. *Plaut. Pers.* 4. 4. 34. Volo hanc ego percontari. *Sa.* A terra ad cœlum, quidlubet. ¶ Genitivus pluralis *terrarum* eleganter jungitur cum quibusdam adverbiis loci, & vim quandam addit orationi. *Cic. Verr.* 7. *c.* 35. Ubicumque terrarum & gentium. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 10. *a med.* Nesciebam ubi terrarum esses. *Terent. Phorm.* 3. 3. 18. Quoquo hinc asportabitur terrarum. ¶ A Veteribus terra dea habita est, variis nominibus appellata, Tellus, Vesta, Ceres, Mater, Cybele, &c. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 20. *Plin. l.* 2. *c.* 63. & *Ovid.* 6. *Fast. v.* 299. *&* 460. Fabulantur autem esse eam filiam Demogorgonis, quæ ex incertis patribus Noctem pepererit, Tartarum, Famam, Tagem, Antæum, Pythonem, Typhonem, Tityum, &c. V. *Hygin. in præfat. & fab.* 55. 140. *&* 152. quibus loc. plurimos ejus filios recenset, ut merito una rerum naturæ partium cognomine appelletur maternæ venerationis, ut ait *Plin. loc. cit.* ubi & laudes ejus fuse persequitur. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 1. Jupiter pater appellatur, Tellus Terra mater. *Sueton. in Tiber. c.* 75. Terram matrem, deosque Manes orare, ne mortuo sedem ullam, nisi inter impios darent. Adde *Liv. Lucret. Ovid.* quos in *Mater* attulimus. ¶ *Sub terras*, aut *terris* poetice refertur ad Inferos. *Virg.* 4. *Æn. v.* 654. Et nunc magna mei sub terras ibit imago. *Propert. l.* 3. *el.* 3. *v.* 61. Sub terris si jura deum, & tormenta gigantum. *Id. l.* 2. *eleg.* 24. *v.* 31. Illi sub terris fient mala multa puellæ, quæ, &c. *Humus* quoque hac ratione accipienda videtur in illo *ejusd. l. & el. ult. extr.* Dum pretium vitæ grata rependit humus. ¶ *Terrai* in genit. pro *terræ* dixit *Lucret. l.* 1.

Va

v. 212. & alibi sæpe. Etiam *terras* dixere Veteres, ut *monetas*, *familias*, &c. *Nævius* apud *Priscian.* l. 6. pag. 679. *Putsch.* Magni Atlantes filii terras.

TERRACINA. V. *Tarracina*.

TERRÆMOTUS, & Terræ motus, m. *tremuoto*, σεισμὸς, terræ concussio, quæ a ventis inclusis, & exitum quærentibus fieri videtur: qua de re multa a *Plin.* l. 2. c. 79. & a *Seneca* l. 6. *quæst. nat.* item ab *Ammian.* l. 17. *cap.* 7. *ad fin.* (*al. cap.* 16.) disputantur. *Cic.* 1. *de Divin.* c. 35. Tantos terræ motus tota in Italia factos esse, ut multa oppida corruerint, multis locis labes factæ sint, terræque desederint, fluminaque in contrarias partes fluxerint, atque in amnes mare influxerit. & c. 18. *a med.* Cum terra sæpe fremitus, sæpe mugitus, sæpe motus prædixerint. *Id. de Harusp. resp. sub fin.* Factus in Piceno nuntiatur terræmotus horribilis. *Lucret.* l. 6. v. 585. quas exitus hic animai Disturbat urbes, & terræmotus abortus. *Plin. lib.* 2. c. 84. Maximus terræ memoria mortalium exstitit motus, Tiberii Cæsaris principatu.

TERRENUS, a, um, *di terra*, γαιώδης, qui est a terra, terreus. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 18. *extr.* Corpora nostra terreno principiorum genere confecta. *Virg.* 11. *Æn.* v. 850. terreno ex aggere bustum. *Liv.* l. 38. c. 20. terreni colles. *Id.* l. 55. c. 17. *a med.* campus terrenus, operique facilis. *Vitruv. in præfat.* l. 8. *ad fin.* Terrenus fructus escarum nutrit animalia. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 6. v. 39. terrena horrea formicarum. *Id.* 7. *Met.* v. 107. terrena fornax. *h. e.* a lateribus coctis extructa. *Plin.* l. 35. c. 12. *a med.* terrena vasa. *h. e.* fictilia. *Ulpian. Dig.* l. 44. *tit.* 10. *leg.* 1. In viam terrenam glaream injicere. *Ovid.* 15. *Metam.* v. 273. ubi terreno Lycus est epotus hiatu. ¶ *Terrenum* absolute, *terra*, *campo*, ager. *Liv.* l. 23. c. 19. Cum hostes obarassent quidquid herbidi terreni extra murum erat. *Colum.* l. 2. c. 2. Genera terreni tria, campestre, collinum, montanum. *Id.* l. 3. c. 11. *a med.* Est vineis amicus etiam silex, cui superpositum est modicum terrenum. *Plin.* l. 9. c. 51. *ad fin.* Sepia in terreno parit inter arundines. ¶ Est etiam qui in terra degit, aut fit terrestris, *terrestre*, *terreno*, χερσαῖος. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* c. 37. Bestiarum terrenæ sunt aliæ, partim aquatiles. *Lucan.* l. 6. v. 400. Terrenus homo. *Plin.* l. 9. c. 57. *extr.* terreni cancri. *Colum.* l. 11. c. 2. *sub fin.* Per hos dies abstinent terrenis operibus religiosiores agricolæ. *Plin. lib.* 3. *cap.* 8. & *lib.* 6. *cap.* 17. Terrenum iter. *per terra*, non flumine, aut mari. & *ibid. ad fin.* Terrena demonstratio. *h. e.* explicatio mensuratum itineris terrestris. *Stat.* 2. *Theb.* v. 404. terrena frigora membris ducere. *h. e.* nudo humo cubando sentire. *Ovid.* 7. *Met.* v. 248. terrena numina.

TERREO, es, ui, itum, a. 2. *spaventare*, *spaurare*, φοβέω, ταράττω, terrorem incutio, metum injicio, perterrefacio, turbo. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 16. *circa med.* Nec me ista terrent, quæ mihi a te ad timorem proponuntur. *Id. pro Rosc. Amer.* c. 24. Suæ quemque malæ cogitationes conscientiæque animi terrent. *Id. pro Planc.* c. 35. *in fin.* Equestrem ordinem consul proscriptionis denuntiatione terrebat. *Id. Parad.* 2. Eum tu hominem terreto istis mortis aut exilii minis. *Id. de Harusp. resp.* c. 4. Urbem cæde incendiisque terreret. *Phædr.* l. 1. *fab.* 2. v. 15. sigillum missum subito vadi motu sonoque terruit ranas. & *fab.* 11. v. 5 insueta voce terreret feras. *Ovid.* 14. *Met.* v. 817. Omnipotens tonitruque & fulgure terruit urbem. *Propert.* l. 4. *el.* 6. v. 47. Nec te, quod classis centenis remiget alis, Terreat. *Cæs.* l. 7. *B. Gall.* c. 49. Ut si nostros depulsos loco vidisset, quo minus libere hostes insequerentur, terreret. *Auct. Paneg. ad Constantin.* c. 22. Illico obvias adfuisti, & præsentia tua, ne auderent transitum, terruisti. *Sallust. in orat. Lepidi contra Sull.* Vos metu gravioris servitii a repetanda libertate terremini. *Vellej.* l. 2. c. 110 *extr.* alicujus animum quatere atque terrere.

TERRESTER, stris, stre, & Terrestris, stre, *terreno*, *terrestre*, χερσαῖος, qui in terra est, ad terram pertinens, terrenus. *Cic. de Univ.* c. 10. Animantium genera quatuor: unum cæleste, alterum aerium, tertium aquatile, terrestre quartum. *Id.* 2. *de nat. Deor.* c. 30. Ex admiratione rerum cælestium atque terrestrium. *Id. Verr.* 7. c. 27. *sub fin.* Unum hortarissent Apronium, terrestrem archipiratam. & *Verr.* 6. c. 58. Ut in Capitolio, hoc est in terrestri domicilio Jovis poneret. *Plaut. Capt.* 1. 1. 86. Terrestris cœna est, multis oleribus. *Flor.* l. 2. c. 2. Ille radis, ille pastorius populus, vereque terrester. *h. e.* qui terra tantummodo hactenus res gesserat. *Plin.* l. 10. c. 23. Coturnices, parva avis, & terrestris potius, quam sublimis. *Nep. in Themist.* c. 2. Exercitus terrestres. *forze di terra*: opponuntur classibus. *Id. in Alcib. cap.* 5. *a med.* Victi erant quinque prœliis terrestribus, tribus navalibus. *Hirt. de B. Alexandr. cap.* 25. & 52. *Plin. lib.* 5. *cap.* 6. Terrestre iter. *viaggio per terra*: & navigationi opponitur.

TERREUS, a, um, *di terra*, γαιώδης, qui a terra est, terrenus. *Varr.* l. 4. *de L. L.* c. 8. Sub muro terreo Carinarum. *Id.* l. 1. *R. R.* c. 14. Fossa & terreus agger. *Cæs.* l. 1. *B. Gall.* c. 43. Planities erat magna, & in ea tumulus terreus satis grandis.

TERRIBILIS, le, *spaventoso*, *orrendo*, *terribile*, φοβερὸς, terrorem incutiens, terrificus, horrendus, formidabilis. *Cic. pro Sext.* c. 8. Alter, dii boni! quam teter incedebat! quam truculentus, quam terribilis aspectu! *Id. Parad.* 2. *a med.* Mors terribilis est iis, quorum cum vita omnia extinguuntur. *Sallust. in Catil. cap.* 58. Incultu, tenebris, odore fœda atque terribilis ejus (*carceris*) facies. *Liv.* l. 4. c. 26 Cum alia aliis terribiliora afferentur. *Enn.* apud *Priscian. lib.* 8. *pag.* 842. *Putsch.* terribilis sonitus. *Id.* apud *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 42. tumultus. *Ovid.* 1. *Met.* v. 147. noverca. *Id. Heroid. ep.* 9. v. 34. fera. *Virg.* 6. *Æn.* v. 277. Terribiles visu formæ. & *vers.* 299. terribili squalore Charon. *Id.* 12. *Æn.* v. 946. furiis accensus & ira Terribilis. *Stat.* l. 3. *Silv.* 5. v. 72. afflatu tyrannus. ¶ verendus, venerabilis. *Imp. Justinian.* l. 5. *Cod. tit.* 1. *leg.* 13. *circa med.* Cum terribiles in medio proponuntur Scripturæ, &c.

TERRIBILITER, adverb. *terribilmente*. *Arnob.* l. 2. *pag.* 57. Sonus cæli terribiliter concrepantis. *Augustin.* l. 12. *Confession.* c. 25. Terribiliter admonere.

TERRICŎLA, æ, m. & f. ἐπιχθόνιος, qui terram habitat. *Apul. de deo Socrat.* Inter terricolas, cælicolasque. *Lucil.* apud *Lactant.* l. 1. c. 22. Terricolas Lamias, Fauni quas, Pompiliique Instituere Numæ. *Al. leg. terriculas*.

TERRICŬLA, æ, f. terriculamentum, terriculum. *Afran.* apud *Non.* c. 4. n. 319. Pertimuisti cassam terriculam adversarii. *Lactant. de mortib. persecut.* c. 16. *a med.* Terriculas tyrannicæ potestatis profligans. *Minuc. Fel. in Octav.* c. 37. Omnes suppliciorum terriculas illudunt. V. *Terriculum*.

TERRICULAMENTUM, ti, n. *spauracchio*, *spaventacchio*, *larva*, *fantasma*, μορμολύκειον, phantasma, spectrum terrorem incutiens. *Apul. in Apolog.* Noctium occursacula, bustorum formidamina, sepulcrorum terriculamenta. *Sidon.* l. 7. *ep.* 1. Prodigiorum terriculamenta.

TERRICŬLUM, li, n. *spauracchio*, *spavento*, idem quod terriculamentum, & terricula. *Att.* apud *Non. cap.* 5. n. 144. Proinde has istas tuas aufer terriculas, atque animum iratum comprime. *Liv.* l. 5. c. 9. Sine tribunitiæ potestatis terriculis. *Id.* l. 34. c. 11. *sub fin.* Nullis minis, nullis terriculis se motos. ¶ *Livii* loca etiam ad *Terricula*, æ, pertinere possunt.

TERRIFICATIO, onis, f. terriculamentum. Vox est *Nonii* c. 2. n. 513.

TERRIFICO, as, a. 1. *spaventare*, idem ac terreo. *Lucret.* l. 1. v. 135. Et quæ res nobis vigilantibus obvia mentes Terrificet. *Virg.* 4. *Æn.* v. 210. Cæcique in nubibus ignes Terrificant animos. *Stat.* 7. *Theb.* v. 677. quid femineis ululatibus, inquit, Terrificas moriturus viros?

TERRIFICUS, a, um, *terribile*, φοβερὸς, terrorem incutiens, terribilis, formidabilis. *Virg.* 5. *Æn.* v. 524. Seraque terrifici cecinerunt omina vates. *Lucret.* l. 2. v. 632. Terrificas capitum quatientes numine cristas. *Ovid.* 2. *Met.* v. 179. terrifica ex facies. *Val. Flacc.* l. 1. v. 785. terrificum sacrum.

TERRIGĔNA, æ, m. & f. *nato dalla terra*, γηγενὴς, ex terra genitus. *Cic.* 2. *de Divin. cap.* 64. *ex Poeta*. Terrigenam, tardigradam, domiportam, sanguine cassam, potius quam hominum more cochleam diceres. *Ovid. Heroid. ep.* 12. v. 99. Donec terrigenæ (facinus mirabile!) fratres Inter se strictas conseruere manus. *h. e.* nati ex dentibus serpentis ab Iasone satis. Adde *epist.* 6. v. 35. & *Valer. Flacc.* l. 7. v. 505. &c. Rursus *Ovid. Met.* 5. v. 325. Typhœus terrigena. *Sil.* l. 9. v. 306. terrigena exercitus. *scil.* gigantum. & *Val. Flacc.* l. 2. v. 18. monstra terrigenum gigantum. *Lucret.* l. 5. v. 1410. Quam silvestre genus capiebat terrigenarum. *h. e.* primorum hominum. Apud *Sil.* l. 6. v. 254. terrigena est serpens. Adde *Stat.* 5. *Theb.* v. 506.

TERRIGĔNUS, a, um, a terra genitus. *Tertull.* l. 2. *contr. Marcion.* c. 12. Aquigena & terrigena animalia.

TERRILŎQUUS, a, um, δειματόλογος, qui terrorem afferentia loquitur. *Lucret.* l. 1. v. 105. Terriloquis victus dictis desciscere quæres.

TERRIPAVIUM. } V. *Tripudium*.
TERRIPUDIUM. }

TERRISŎNUS, a, um, δειματοηχὴς, qui sono terret. *Claudian.* l. 2. *de laudib. Stilich.* v. 109. Non te terrisonus stridor venientis Alani, &c.

TERRĬTIO, onis, f. *spavento*, *paura*, terrendi actio, terror. *Ulpian. Dig.* l. 47. *tit.* 10. *leg.* 15. *a med.* Nuda ergo interrogatio, vel levia territio non pertinet ad hoc edictum.

TERRITO, as, a. 1. *spaventare*, δειματόω, frequenter terreo. *Virg.* 4. *Æn.* v. 187. Et magnas territat urbes. *Liv.* l. 8. c. 28. Minis territare. *Plaut. Epidic.* 4. 1. 4. Pavor territat mentem animi. *Id. Bacch.* 4. 8. 44. Territare aliquem morte. *Cæs.* l. 5. *B. Gall.* c. 6. *ad fin.* Metu. & l. 7. c. 63. supplicio. *Quintil. declam.* 10. c. 7. territare somnos. *Stat.* 3. *Theb.* v. 321. *de fulmine*. cælumque trisulca Territat omne coma.

TERRITORIALIS, le, ad territorium pertinens, ut Territoriales termini, *Frontin. de limitib. pag.* 47. *Goesii*.

TERRITORIUM, ii, n. *distretto*, *territorio*, ἀγρὸς, χωρίον, ager circa oppidum. *Varr. lib.* 4. *de L. L. cap.* 4. Colonis locus communis, qui prope oppidum relinquitur, territorium: quod maxime teritur. *Pompon. Dig. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 239. *sub fin.* Territorium est universitas agrorum intra fines cujusque civitatis: quod ab eo dictum quidam ajunt, quod magistratus ejus loci intra eos fines terrendi, id est submovendi jus habent. *Siculus Flaccus de condit. agror. pag.* 5. *Goes.* Præmensumque quod universis suffecturum crediderant solum, territis fugatisque inde civibus, territoria dixerunt. & *paulo post*. Bellis gestis, victores populi terras omnes, ex quibus victos ejecerant, publicavere, atque universaliter territorium dixerunt, intra quos fines jus dicendi esset. *Frontin. de limitib. ibid. pag.* 42. Territorium est quidquid hostis terrendi causa constitutum est. *Servius ad Æn.* 5. v. 755. Sulco ducto loca murorum designabant, aratrum suspendentes circa loca portarum: unde & territorium dictum est, quasi terribovium, tritum bobus & aratro. Ex his notationibus quænam præferenda sit, *Voss. in Etymol.* disputat. *Cic.* 2. *Phil.* c. 40. Quo quidem vomere portam Capuæ pæne perstrinxisti, ut florentis coloniæ territorium minueretus. *Plin.* l. 29. c. 6. Extra territorium abire,

abire. *Pallad. in Martio tit.* 10. *ante med.* Territorio Neapolitano in fundis meis.

TERRITUS, a, um, *spaventato, atterrito*, φοβηθείς, terrore affectus, exterritus. *Sallust. in Jug. c.* 42. Arma capere alii, alii se abdere, pars territos confirmare. *Justin. l.* 5. *c.* 3. *sub fin.* Hac denuntiatione territi, &c. *Senec. in Herc. Oet. v.* 700. pavido territa vultu, Fertur rapido regina gradu. *Phadr. l.* 1. *fab.* 15. *v.* 5. hostium subito clamore territus. *Virg. Æn.* 11. *v.* 699. subitoque aspectu territus hæsit. *Ovid.* 3. *Met. v.* 115. territus hoste novo Cadmus. *& l.* 2. *v.* 492. *vacca* metu venantum territa fugit. *Sallust. in fragm.* apud *Arusian. Mess.* & *Liv. l.* 9. *c.* 34. Territus animi. *Manil. l.* 5. *v.* 576. Altera si Gorgon veniat, non territus ire.

TERROR, oris, m. *spavento, gran paura, terrore*, φόβος, δέος, ἔκπληξις, magnus timor incussus, a *terreo*. *Cic. Tuscul.* 4. *c.* 8. *sub fin.* Terror est metus concutiens, ex quo fit, ut terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus consequatur. *Id.* 5. *de Fin. c.* 11. Feræ, sibi injecto terrore mortis horrescunt. *Sallust. in Jug. c.* 7. *a med.* Esse maximo terrori alicui. *Id. in Fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 534. In oppido ingens terror erat, ne munimenta madore infirmarentur. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 13. Tantus terror incidit exercitui, &c. ut, *& l.* 1. *c.* 14. Tantus repente terror invasit, ut, &c. *Id. l.* 7. *B. Gall. c.* 8. maximum terrorem inferre hostibus. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 23. *a med.* non mediocres terrores jacere atque denuntiare. *Liv. l.* 6. *c.* 42. ingentem terrorem afferre. *Id. l.* 3. *c.* 4. *ad fin.* Tantum terrorem incussere patribus, ut, &c. *Id. l.* 34. *c.* 28. Hostes adorti Romanos, in terrorem ac tumultum conjecerunt. *Id. l.* 10. *c.* 1. *ad fin.* Æqui tantum Romæ terrorem fecere, ut tumultus ejus causa dictator diceretur. *Nep. in Attic. c.* 9. magnis terroribus vexari. *Cic. pro Font. c.* 11. *a med.* alicujus minis & terrore commoveri. *Id.* 3. *Offic. c.* 31. *ad fin.* terrore coactus. *M. Cæl.* apud *Quintil. l.* 4. *c.* 2. *ad fin.* exanimatus. *Lucan. l.* 3. *v.* 98. attonitus. *& l.* 1. *v.* 487. percussus. *Senec. in Troadib. v.* 1136. terror attonitos tenet populos. *& vers.* 434. turbat atque agitat Phrygas. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 282. vulgi pectora terror habet. *Id.* 3. *Met. v.* 100. gelidoque comæ terrore rigebant. *Id.* 3. *de art. am. v.* 487. terrore pallentes puellæ. *Id.* 4. *Fast. v.* 271. terrore pavens. *Tacit.* 1. *Ann. cap.* 21. Paucos ad terrorem ceterorum affici verberibus jubet. *Sueton. in Calig. c.* 50. Vultum componere ad speculum in omnem terrorem ac formidinem. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 338. Nascetur vobis expers terroris Achilles. ¶ De metu deorum, & religione, δεισιδαιμονία, *Tacit. de Germ. c.* 40. *extr.* Arcanus hic terror, sanctaque ignorantia, quid sit illud quod tantum perituri vident. ¶ De ipsa re, quæ terrori est, *Vellej. l.* 2. *c.* 4. *a med.* Post duos consulatus, duosque triumphos, & bis excisos terrores reipublicæ. *h. e.* dirutas Carthaginem & Numantiam. *Lucret. l.* 5. *v.* 40. ita ad satietem terra ferarum Nunc etiam scatit, & trepido terrore repleta est Per nemora ac montes magnos. ¶ Ad illud *Virg.* 11. *Æn. v.* 357. Quod si tantus habet mentes & pectora terror: *Servius* adscribit, terrorem esse proprie, qui aliis infertur; metum, quem habent timentes: sed hoc loco terrorem pro metu *Virgilium* usurpasse.

TERROSUS, a, um, *pien di terra, terroso*, γεώδης, terram admixtam habens. *Vitruv. l.* 2. *c.* 4. Arena terrosa. *& c.* 6. *ad fin.* Terrosi montes.

TERRULA, æ, f. diminut. *Imp. Leo lib.* 10. *Cod. tit.* 15. In alienis terrulis nemo audeat, invitis dominis, opes abditas perscrutari. *h. e.* agellis. Agnoscitur etiam a *Priscian. l.* 3. *pag.* 615. *Putsch.*

TERRULENTE, adverb. terreno modo. *Prudent.* περὶ στεφ. 14. *in Rom. v.* 378. Rem spiritalem terrulente quærere. Al. leg. *terrulenter*.

TERRULENTUS, a, um, *terreno*. *Prudent.* περὶ στεφ. *de S. Laurent. v.* 196. Quod terrulentum ac sordidum, flammis necesse est decoqui. *Id. in præfat. Hamartig. v.* 5. Hic (*Cain*) terrulentis, ille (*Abel*) vivis fungitur. *h. e.* e terra natis, ut olera, & fruges.

TERSUS, a, um, *netto, forbito, terso*, λαμπρός, purus, nitidus, detersus: a *tergeo*. *Festus:* Tersum diem pro sereno dictum ab antiquis. *Plaut. Stich* 5. 5. 4. Mulier bene cum lauta, tersa, ornata, ficta est, infecta est tamen. *Ovid.* 2. *Met. v.* 736. ut tersis niteant talaria plantis. ¶ Metaphorice *Stat. in epist. præfixa libro* 2. *Silvar.* Vir optime, nec minus in judicio litterarum, quam in omni vitæ colore tersissime. *Quintil. lib.* 10. *c.* 1. *post med.* Elegiæ mihi tersus atque elegans maxime videtur auctor Tibullus. *Plin. l.* 9. *ep.* 22. Si elegos ejus in manus sumpseris, leges opus tersum, molle, jucundum. *& l.* 2. *ep.* 3. Præfationes tersæ, graciles, dulces. *Quintil. lib.* 12. *cap.* 10. *ante med.* Judicium acre tersumque.

TERSUS, us, m. *il forbire, o nettare*. *Apul. l.* 1. *Metam.* E promptuario oleum unctui, lintea tersui profer. *Id. Apolog.* Petere aliquid tersui dentium.

TERTIADECIMANI, orum, milites legionis tertiædecimæ. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 27.

TERTIANUS, a, um, τριταῖος, *Tertiana febris*, quæ tertio quoque die recurrit, *terzana:* quæ & *tertiana* absolute dicitur. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 10. Ne tertianas quidem febres, & quartanas divinas esse. *Petron. in Satyr. c.* 17. Tertianæ impetum timere. *Cels. l.* 3. *c.* 5. Quia tertiana timeri potest, exspectandus est dies tertius. *Plin. l.* 24. *c.* 19. Herba adalligata brachio tertianas arcere traditur. ¶ *Tertiani, orum*, tertiæ legionis milites. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 38. *&* 3. *Hist. c.* 24.

TERTIARIUS, a, um, tertiam alicujus rei partem recipiens. *Plin. l.* 34. *c.* 17. Stannum tertiarium vocant, in quo duæ nigri plumbi portiones sunt, & tertia albi. ¶ *Tertiarius* absolute, triens, sed unciæ quatuor: quæ est tertia pars assis: & tam de pondere, quam de mensura dicitur. *Cato R. R. c.* 95. Sumito bituminis tertiarium & sulfuris quartarium. V. *Quartarius*. ¶ *Tertiarium* quoque dicunt apud *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. *circa med.* numerum octavum ratione numeri senarii, quia continet supra sex tertiam partem, nempe duo: græce ἐπίτριτον. ¶ Præterea tertiarium vocat idem *Vitruv. l.* 4. *c.* 7. *ante med.* trigonam figuram contignationis in tecto. V. *Bald. in Lex. Vitruv.*

TERTIATIO, onis, f. *il far una cosa per la terza volta*, τρίτωσις, operis alicujus ter repetitio. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *circa med.* Sint tres labrorum ordines, ut unus primæ notæ, idest primæ pressuræ, oleum recipiat; alter secundæ; tertius tertiæ. nam plurimum refert non miscere iterationem, multoque minus tertiationem cum prima pressura.

TERTIATO. V. *Quartato*.

TERTIATUS, a, um, *fatto la terza volta*, tertio repetitus. *Colum. l.* 2. *c.* 4. Campi uliginosi cum arati fuerint, circa solstitium iteratos esse oportebit, ac deinde circa Septembr. calendas tertiatos. ¶ *Tertiata verba*, tertio repetita, & imperfecte prolata: quod in perturbatione fieri solet. *Apul. l.* 5. *Metam.* Tremensque & exsangui colore lurida, tertiata verba semianimi voce substrepens, sic ad illas ait.

TERTICEPSOS. V. *Bicepsos*.

TERTIO, as, a. t. *fare per la terza volta*, opus aliquod tertio repeto. *Colum. l.* 2. *c.* 4. *a med.* Jugerum talis agri commode proscinditur operis duabus, una iteratur, tertiatur dodrante operæ. *Pallad. in Septembr. initio.* Ager pinguis tertia vice arabitur: quamvis humido anno possit & antea tertiari.

TERTIO, *&* Tertium, *la terza volta*, τὸ τρίτον, tertia vice. *Terent. Eun.* 3. 3. 24. Non hercle veniam tertio. *Cic. pro Dejot. c.* 14. Ille iterum, ille tertio, auctionibus factis, pecuniam dedit, qua ad bellum uteretis. *Id.* 2. *de Divin. c.* 59. Nemo est, quin sæpe jactans, Venerium jaciat aliquando, nonnunquam etiam iterum ac tertium. *Cato* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 196. Veniunt iterum atque tertium tumultuosius. *Plin. l.* 14. *c.* 22. Idque iterum tertiumque. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 43. Circumvallare Pompejum instituit, hæc spectans: quod angusta re frumentaria utebatur, &c. simul ut pabulatione Pompejum prohiberet, &c. tertio ut auctoritatem minueret. *Cels. l.* 4. *c.* 4. *ad fin.* Sanguis mittendus est iterum tertioque, & quotidie paulum aliquid. *Liv. l.* 23. *c.* 9. *ad fin.* Tuam doleo vicem, cui ter proditæ patriæ sustinendum est crimen: semel, cum defectionis ab Romanis; iterum cum pacis cum Annibale auctor fuisti; tertio hodie. *Id. l.* 3. *c.* 22. Consules creati Q. Fabius Vibulanus tertium, & L. Cornelius Maluginensis. *& c.* 67. Satis honorum, satis superque vitæ erat: mori consulem tertium oportuit. ¶ *Varro* apud *Gell. l.* 10. *c.* 1. distinguit inter *tertio, quarto*, & *tertium, quartum* ut in *Quarto & Quartum* dictum est. Narrat autem *Tiro Tullius ibid.* cum Pompejus ædem Victoriæ dedicaturus, suum nomen & honores inscribi vellet, dubitatum fuisse, *tertio* ne *consul*, an *tertium* scribendum esset: cumque alii hoc, alii illud præferrent, interrogatum *Ciceronem* judicare de viris doctis veritum esse, ne quorum opinionem improbasset, ipsos videretur improbasse. itaque persuasisse, ut *tert.* scriberetur. Hæc Tiro. V. *Secundum* in fin. ¶ Ceterum *tertium* & *quartum* prætor aut consul in veterib. monumentis frequens est. Prima Inscriptio in corpore *Gruteri*. M. Agrippa L. F. Cos. tertium fecit. *Frontin. de aquaduct. artic.* 10. Cum Agrippa jam tertium consul fuisset. *In monum. Ancyr.* apud *Gruter. pag.* 230. Consul quintum, consul undecimum: Tribunicia potestate duodecimum: consul tertium decimum. *Tertio & septimo* consul dixere olim *L. Cælius Antipater*, & *Q. Claud. Quadrigar.* apud *Gell. loc. cit.* item *Plin. in Paneg. c.* 60. ¶ *Tertio* pro ter, *tre volte*. *Pallad. l.* 1. *tit.* 11. Parietes tertio prius debebis obducere, ut tectorium sine corruptione suscipiant. Adde *Trebell. Poll.* cujus verba V. in *Secundo*.

TERTIOCERIUS. V. *Secundocerius*.

TERTIUM, adverb. V. *Tertio*.

TERTIUS, a, um, *terzo*, τρίτος, proximus a secundo. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 22. Siquod sit in obscenitate flagitium, id aut in re esse, aut in verbo: nihil esse tertium. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 20. *circa med.* Mancipia vænibant tertiis Saturnalibus. *h. e.* tertio die Saturnalium. *Cæs. initio de B. Gall.* Gallia est divisa in partes tres: quarum unam incolunt Belgæ, aliam Aquitani, tertiam Celtæ. *Gell. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Sauromatas cibum capere semper diebus tertiis. medio abstinere. *ogni tre dì*. tertio quoque die. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *ante med.* Syllaba proxima extremæ, aut ab ea tertia. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 28. sic ab Jove tertius Ajax. *h. e.* filius Telamonis, qui patrem habuit Æacum, avum Jovem. *& l.* 14. *v.* 237. Tertius e nobis. *Id.* 4. *Fast. v.* 584. Nupta Jovis fratri tertia regna tenet. *h. e.* Inferos. *Id.* 2. *Trist. v.* 53. tertia numina. *h. e.* dii Inferi. *Plin. l.* 31. *c.* 2. *ad fin.* Tertio die, quam quis biberit. *tre dì dopo che*. & alter *Plin. l.* 4. *ep.* 27. Tertius dies est, quod audivi recitantem Augurinum. *sono tre dì che*, &c. ¶ *Tertia*, tertia pars. *Plin. l.* 33. *c.* 9. *a med.* Miscentur argento tertiæ æris Cyprii. *Id. l.* 34. *c.* 5. Quibus ex fœdere tertias prædæ R. populus præstabat. *Id. l.* 7. *c.* 12. *a med.* Spinther secundarum (*partium*) tertiarumque Pamphilus. V. *Pars*. ¶ *Ad tertias decoquere* aliquid interdum est ita coquere, ut duabus partibus consumptis, una supersit: interdum ut una consumpta, duæ restent. *Plin. l.* 21. *c.* 18. *a med.* Junci radix in tribus heminis aquæ decocta ad tertias, tussi medetur. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *ad fin.* Aquam ad tertiam partem decoquere. *Colum. l.* 12. *c.* 20. Cum ad tertias subsederit coctura. *& c.* 25. *&* 38. *sub fin.*

Suc-

Succum in tertiam partem decoquere. ¶ *Tertia* nomen filiæ, quæ tertio loco nascebatur, ut *prima* & *secunda*, quæ ante illam, tametsi non semper in ordo servabatur. Hinc jocus *Ciceronis* apud *Macrob. l. 2. c. 2. Saturnal.* Servilia mater M. Bruti minimo pretiosum fundum emerat a Cæsare, subjiciente hastæ bona civium. Ea dicebatur ie cum illa consuetudinem habere, simulque cum filia ejus Junia Tertia. Tunc *Cicero*: Quo melius emptum sciatis, comparavit Servilia hunc fundum Tertia deducta. *h. e.* tertia parte pretii detracta, & Tertia filia perducta.

TERTIUSDECIMUS, a, um, *terzodecimo*, *decimo terzo*, τρισκαιδέκατος, decimus tertius. *Colum. l. 6. c. 36.* & *Plin. l. 8. c. 44.* Mense tertiodecimo. *Cels. l. 3. c. 4. a med.* Tertiusdecimus dies. *Tacit. 1. Ann. c. 37.* Tertiadecuma legio.

TERTIUSVICESIMUS, a, um, *vigesimoterzo*, εἰκοστὸς τρίτος, vicesimus tertius. *Gell. l. 17. c. 7.* Nigidius in tertiovicesimo grammaticorum commentariorum.

TERTULLA, æ, f. videtur esse diminutivum a *Tertia* (quod est nomen filiæ, ut in *Tertius* dictum est) blandiendi causa usurpatum. *Cic. Attic. l. 14. ep. 20.* Tertullæ nollem abortum.

TERTULLIANUS, i, m. Τερτυλλιανός, Scriptor Ecclesiasticus, patria Carthaginiensis, multa scripsit, quæ exstant, stilo aspero, & ut ita dicam, salebroso, novatis insolenti deductione verbis, & phrasi sæpe impedita, & obscura; non tamen sine veteris probæque eruditionis ornamentis. Floruit sub Severo, & Caracalla. *Lactant. l. 5. c. 1. ad fin.* Septimius Tertullianus fuit omni genere litterarum peritus, sed in eloquendo parum facilis, & minus comptus, & multum obscurus fuit.

TERTUS, a, um, idem ac tersus apud Vet. *Varro apud Non. c. 2. n. 847.* Ateri terti nitet galea. *Id. ibid.* Alii sunt circumtonsi, & terti, atque unctuli, ut mangonis esse videantur servi.

TERTYLLIANUS, vel Tertullianus JCtus circa tempora Alexandri Severi, memoratur ab *Ulpian. Dig. l. 29. tit. 2. leg. 30. ad fin.* scripsitque libros Quæstionum, & de castrensi peculio.

TERTYLLIANUS, & *Latino more* Tertullianus, a, um, ad Tertyllum, seu Tertullum pertinens, quod est nomen viri proprium. Senatusconsultum Tertyllianum (de quo est *titulus ult. lib. 38. Digest.*) dictum ab Ovinio Tertyllo, matres ad legitimam filiorum hereditatem admittit, ut docet etiam *Martian. l. 36. tit. 1. leg. 34.*

TERVENEFICUS, m. maxime veneficus. *Plaut. Bacch. 4. 7. 15.* Ut pergræcetur tecum, tervenefice.

TERUNCIA. V. vocem sequent.

TERUNCIUS, ii, m. nomen, quo olim quadrans vocabatur, quia tres uncias continet, quæ est quarta pars assis. *Plin. l. 33. c. 3. ante med.* Quadrans antea teruncius vocatus a tribus unciis. Al. leg. *triuncis*, sed invito *Harduino*. *Varr. l. 4. de L. L. c. penult.* Teruncius a tribus unciis, sembellæ quod valet dimidium: & est quarta pars, sicut quadrans, assis. ¶ Mansit in usu loquendi ad significandum exiguum nummum, aut minimam pecuniæ summam. *Cic. Attic. l. 6. ep. 2. ante med.* Omnino nullus in imperio meo sumptus factus est: nullus, inquam, ne teruncius quidem. *Id. 3. de Fin. c. 14.* Interit magnitudine maris Ægæi stilla muriæ: & in divitiis Crœsi teruncii accessio. *Apul. in Apolog.* Donerat a creditore omnia ad teruncium pridie sumpta. *fino all' ultimo soldo*. & *Plaut. Capt. 3. 1. 27.* Neque ridiculos jam terunci faciunt. *non istimano un soldo*, nauci, flocci faciunt. ¶ Quarta pars alicujus summæ. *Cic. Attic. l. 7. ep. 2. ante med.* Fecit palam (*heredem*) te ex libella, me ex teruncio. Al. leg. *teruncia*, ut *semuncia*.

TESCA, & Tesqua, orum, n. Verrius ait, esse loca augurio designata: Opilius Aurel. loca consecrata ad augurandum: libri autem Pontific. docent, sancta loca esse undique septa. In his enim scriptum est: templumque, sedemque, tescumque, sive deo, sive deæ dedicaverit, ubi eos accipias volentes propitiosque. Hostius belli Istrici *l. 1.* Per gentes alte æthereas & tesca volabis, Templa antiqua deum. Cicero vero aspera, difficilia aditu dicit, cum ait: loca aspera, tesca tuor. Accius in Philocteta: Quis tu es mortalis, qui in deserta, & tesca te adportas loca? Hactenus ex *Festo*. *Varro* quoque *l. 6. de L. L. c. 2.* Loca quædam agrestia, quod alicujus dei sunt, dicantur tesca. & infra, post allata verba *Accii*: Qui tesca dixit, non erravit: neque ideo quod sancta, sed quod ibi mysteria fiunt, ac tuentur (*h. e. curantur.*) tuesca dicta, post tesca. Hæc *Varronis* notatio minus placet his, qui ducunt a δασύσκιος, & per syncop. δάσκιος, valde umbrosus: a δασύς, spissus, & σκιά, umbra. Nam præter *Ciceron.* & *Accium* modo allatos, *Horat.* quoque & *Lucan.* tesca intelligunt loca umbrosa, aspera, inculta, deserta, inamœna. *Glossæ*: Tesqua, χωρία κρημνώδη, καὶ ῥάχεις, καὶ δρυμοὶ τόποι. *Horat. l. 1. ep. 14. v. 19.* nam quæ deserta & inhospita tesca Credis, amœna vocat qui mecum sentit. *Lucan. l. 6. v. 41.* Amplexus fines, saltus, nemorosaque tesca, Et silvas. *Tesqua* multi leg. hic, & apud *Horat.* Sic *Apul.* in *Florid. n. 11.* (*al. l. 2.*) Nullus in tesquis suis fructus est, sed infelix lolium, &c. & *n. 17.* (*al. l. 3. sub fin*) Merulæ in remotis tesquis singultiunt.

TESSELLA, æ, f. *tassello*, *tassellètto*, *quadretto*, *pezzetto*, κυβίσκος, βόλιον, ψῆφος, tessera, quævis res formam habens quadratam: cujusmodi sunt lapides, aut laterculi, quibus pavimenta sternuntur: aut tabellæ, quæ inseruntur ornatus gratia. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. penult.* Vidisse se in balneo tessellas, quibus solum erat stratum, alteram ab altera separari iterumque committi. *Juvenal. sat. 11. v. 132.* nulla uncia nobis Est eboris, nec tessellæ, nec calculus ex hac Materia. *Plin. l. 37. c. 10.* Androdamas argenti nitorem habet, ut adamas, quadrata, semperque tessellis similis. *Id. l. 17. c. 16.* Exempta cortici tessella, surculo a latere plano adigendo.

TESSELLARIUS, ii, m. ψηφοθέτης, qui tessellas facit, & inserit. *Imperat. Constantin. l. 13. Cod. Theodos. tit. 4. leg. 2.* Tessellarii, aurifices specularii, &c.

TESSELLATIM, adverb. tessellatum modo, ut Tessellatim concidere, *Apic. l. 4. c. 3.* & *l. 7. c. 9.*

TESSELLATUS, a, um, *fraccato*, tessellis, idest parvis quadratis lapillis compositus, ut *pavimentum tessellatum*, quod etiam *sectile* dicitur, quoniam in particulas sectum est. *Sueton. de Cæs. c. 46.* Munditiarum, lautitiarumque studiosissimum multi prodiderunt, quamvis tenuem adhuc, & obæratum, in expeditionibus tessellata & sectilia pavimenta circumtulisse.

TESSELLO, as, a. 1. tessellis sterno, ψηφοθετέω. *Inscript.* apud *Massejum in Musæo Veronen. pag. 108.* Eusebia cum suis tesselavit P. CXX.

TESSERA, æ, f. *cubo*, *dado*, κύβος, figura geometrica constans sex lateribus: a τέσσερα Ionice pro τέσσαρα, quatuor, quia undique quadrata est. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 5. a med.* Fit, tribus dimensionibus impletis, corpus solidum, quale est tessera, quæ cubus vocatur. ¶ Item frustum ligni, panni, aut lapidis, plerumque quadrata figura, ad quippiam ornandum, ad insitionem, ad pavimenta sternenda: quæ & *tesserula*, & *tessella*, dicitur, *tassello*, *quadretto*, *pezzetto*. *Plin. l. 35. c. 9. de Zeuxide.* Opes tantas acquisivit, ut in ostentatione earum, Olympiæ aureis litteris in palliorum tesseris intextum nomen suum ostentaret. *Id. l. 36. c. 25. de subdialib.* Tum nucleo crasso sex digitos induci, & ex tessera grandi, non minus alta duos digitos, sternitur quadri. V. *Sectilis*. *Pallad. l. 1. tit. 9. in fin.* Æstiva mansiones vel testaceum accipiant pavimentum, vel tesseras, aut sectulas, &c. *Id. in Mart. tit. 10. ad fin.* Ficus virides servari possunt singulæ intra viridem cucurbitam clausæ, locis uniuscujusque cavatis, & item tesseris, quæ secatur, inclusæ. ¶ Tabella brevis est in illo *Justini l. 3. c. 5. a med.* Tantum ardorem militibus injecit, ut non de salute, sed de sepultura solliciti, tesseras insculptas suis & patrum nominibus, dextro brachio deligarent, ut ne indicio titulorum tradi sepulturæ possent. ¶ *Tessera hospitalis*, significabat jus hospitii. Mos erat dari hospitibus abeuntibus tesseram dimidiatam, quæ si redirent, conferendo cum altera dimidia, agnosci possent, & ut veteres hospites admitterentur, ut in *Hospitalis* dictum est. *Plaut. Pæn. 5. 2. 86.* *Agorast.* Ego sum ipsus, quem tu quæris. *Pæn.* Si ita est, tesseram si vis hospitalem, eccam, attuli. *Agorast.* Agedum huc ostende. Est par probe. nam habeo domi. *Id. Cistell. 2. 1. 27.* Hic apud nos confregisti tesseram. *h. e.* hospitii jus violasti. ¶ *Tessera militaris*, regula, tavola, seu tabella, symbolum discernendis sociis ab hostibus, & exploratoribus, significandis jussis imperatoris, obeundis vigiliis, &c. quæ & *signum mutum* dicitur. erat enim *vocale*, cum verba, aut sonus adhibebantur, σύνθημα, σύμβολον. Ejus inventorem *Plin. l. 7. c. 56. a med.* Palamedem facit, Trojano bello. *Virg. 7. Æn. v. 637* Classica jamque sonant: it bello tessera signum. Ubi *Servius*: Symbolum bellicum, quod ad pugnam euntibus datur: scilicet propter confusionem, ut fuit in exercitu Marii *Lar deus*, in Syllæ *Apollo Delphicus*, in Cæsaris *Venus genitrix*. & *Sil. l. 15. v. 478.* tacitum dat tessera signum, Dimissa in colles pugna silvasque ferentes. *Id. l. 7. v. 347.* discurrit tessera castris, Intentique docent, quæ sint properanda, &c. *Stat. 10. Theb. v. 17.* dat tessera signum Excubiis: positæque vices. *Liv. l. 27. c. 46.* Tessera per castra ab Livio consule data erat, ut tribunus tribunum, centurio centurionem, eques equitem, pedes peditem acciperet. Adde *l. 7. c. 35.* & *36.* & *l. 9. c. 32.* *Stat. 7. Theb. v. 236.* *Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 331.* & *Sueton. in Galb. c. 6.* Simile est illud *Pomponii Dig. l. 1. tit. 2. leg. 2. a med.* Q. Fabius ad Carthaginienses missus legatus, cum essent duæ tesseræ positæ, una pacis, altera belli, arbitrio sibi dato, utram vellet, referret Romam; utramque sustulit: & ait, Carthaginienses petere debere, utram mallent accipere. V. *Gell. l. 10. c. 27.* ubi eandem rem, sed paulo aliter, narrat. ¶ *Tessera frumentaria*, aut *nummaria* fuit, qua exhibita, unusquisque frumenti, aut pecuniæ certam summam a præfecto annonæ accipiebat: similis iis, quas hic Patavini vocant *bollo*. Ea dabatur pauperioribus levandæ inopiæ. *Sueton. in Aug. c. 40.* Ne plebs frumentationum causa frequentius a negotiis avocaretur, ter in annum quaternum mensium tesseras dare destinavit: sed desideranti consuetudinem veterem, concessit rursus, ut sui cujusque mensis acciperet. & *c. 41. extr.* Frumentum in annonæ difficultatibus sæpe levissimo, interdum nullo pretio, viritim admensus est, tesserasque nummarias duplicavit. Adde *in Ner. c. 11. sub fin.* & *Juvenal. sat. 7. v. 174.* Similis est his illa *Martialis l. 8. epigr. 78.* Nunc dat spectatas tessera larga feras. *h. e.* in congiariis missilibus jaciebantur & tesseræ, quæ quibus contigissent, nobilem aliquam feram consequebantur. ¶ Denique *tesseræ lusoriæ* sunt cubi ossei, vel lignei, punctis distincti, quibus in alveolum jactis luditur, *dadi*. *Gell. l. 1. c. 2.* Κύβος est figura ex omni latere quadrata: quales sunt, inquit M. Varro, tesseræ, quibus in alveolo luditur, ex quo ipsæ quoque appellatæ κύβοι. *Cic. 2. de Divin. c. 41.* Quid enim sors est? idem propemodum, quod micare, quod talos jacere, quod tesseras. quibus in rebus temeritas & casus, non ratio nec consilium valet. *Petron. in Satyr. c. 33.* Sequebatur puer cum tabula terebinthina, & crystallinis tesseris. *Terent. Adelph. 4. 7. 21.* Ita vita est hominum, quasi cum ludas tesseris. Si illud, quod maxime opus est jactu, non cadit, illud quod cecidit forte, id arte ut corrigas. *Martial. l. 14. epigr. 17.* Hic mihi bisseno numeratur tessera puncto. Adde *Ovid. 3. de art. am. v. 354.* & *l. 2. Trist. v. 475.* ¶ Discrimen

crimen duplex inter tesseras & talos ostendit *Martial. citat. l. 14. epigr. 15.* Non sim talorum numero par tessera, dum sit Major, quam talis, alea sæpe mihi. *& l. 4. epigr. 66.* Supposita est blando nunquam tibi tessera talo. Adde *l. 14. epigr. 1.* Est autem novum discrimen, quod pluribus talis ludebant, quam tesseris: alterum, quod major erat alea, & majus periculum in tessera, quam in talis. Adde tertium, quod talorum alia erat figura, alia tesserarum, ut in utrorumque descriptione videre est. ¶ Quia in utroque ludo jactus est, & utrobique fortuna dominatur, aliquando promiscue ponuntur. *Senec. in apocoloc. sub fin.* Æacus jubet illum alea ludere pertuso fritillo. Et jam cœperat fugientes semper tesseras quærere, & nihil proficere. Nam quoties missurus erat resonante fritillo, Utraque subducto fugiebat tessera fundo: Cumque recollectos auderet mittere talos, Decipere fidem. ¶ Illud *Petron. in Satyr. c. 81.* Cujus anni ad tesseram venerunt: *Burmann.* interpretatur, qui multum processit ætate, & puer vetulus jam factus est. Senes autem talis & tesseris delectantur, ut est apud *Cic. de Senect. c. 16. extr.*

TESSERARIUS, a, um, ad tesseras pertinens. *Ammian. l. 14. c. 6. circa med.* (*al. c. 16. ad fin.*) *& l. 28. c. 4. a med.* (*al. c. 22. ad fin.*) Tesseraria ars. *h. e.* ludendi tesseris. ¶ *Tesserarius*, & *tesserarius*, tesserarum faciendarum artifex. *Vet. lap. apud Gruter. pag. 624. n. 8.* Antistitæ ↄ. L. Delphidis Tesser. Liguar. sodalicii Marmorarior. ¶ In militia *tesserarius* est, qui acceptam ab imperatore, aut tribuno tesseram per contubernia nuntiabat, ut *Veget. de re milit. l. 2. c. 7.* docet. *Tacit. 2. Histor. c. 25.* Barbius Proculus tesserarius speculatorum. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 550. n. 2.* Cn. Laudius Cn. Fil. Fal. Thallus, tesserarius in Leg. III. Ital. *Alia, pag. 365. n. 6.* C. Arrio C. F. Cor. Clementi, singulari Præfectorum Pr. tesserario, &c. *Alia, pag. 1108. n. 7.* C. Galerio C. Lib. Agathon. tesserario Coh. XII. Præt. militum.

TESSEROLA, æ, f. *σανίδιον*, parva tessera. Speciatim dicitur de tabella suffragiorum. *Varro l. 3. de R. R. c. 5. in fin.* Ad tabulam cum diribèrent, quendam deprehensum tesserulas conjicientem in loculum: eum ad consulem tractum a fautoribus competitorum. ¶ Item de symbolo, seu signo frumentario, quod qui ad Præfectum annonæ referebant, certam frumenti accipiebant mensuram. *Pers. sat. 5. v. 74.* scabiosum tesserula far Possidet. ¶ Tesserolæ item dicebantur exigui quadam, & quadrati lapilli, ex quibus elegantiora pavimenta sternebantur, quæ ab antiquis tessellata dicebantur. *Lucil.* apud *Cicer. in Orat. c. 44.* Quam lepide lexeis compostæ, ut tesserulæ omnes Arte pavimento, atque emblemate vermiculato!

TESTA, æ, f. *vaso di terra cotta, testo*, *ὄστρακον*, *κεράμιον*, nomen generale cujuscumque vasis fictilis cocti, ut vasa escaria, & vinaria, lucernæ, urceoli, calices, &c. quasi *tosta*, a torreo. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 6.* Si Prometheus, cum mortalibus ignem dividere vellet, a vicinis cum testa ambulans carbunculos corrogaret. *Virg. 1. Georg. v. 391.* testa cum ardente viderent Scintillare oleum. *Plin. l. 31. c. 10. ante med.* Nitrum uritur in testa opertum, ne exsultet. *Auct. Moreti, v. 50.* Infert Inde foco testisque tegens superaggerat ignes. *Horat. sub fin. ep. 2. l. 1.* Quo semel est imbuta recens, servabit odorem Testa diu. *Tibull. l. 2. el. 6. v. 29.* At tibi læta trahant Samiæ convivia testæ. *Martial. l. 4. epigr. 89.* Antipolitani nec quæ de sanguine thynni Testa rubet. *& lib. 7. epigr. 51.* Et Libycæ fici pondere testa gravis. *Plin. lib. 14. cap. 4. sub fin.* pretium vini singulis testis millia nummum. *h. e.* amphoris. *Horat. l. 1. od. 20. v. 2.* vinum Græca quod ego ipse testa conditum levi. *h. e.* cado, aut dolio. Sic *Ovid. l. 2. de art. am. v. 695.* mihi fundat avitum Consulibus priscis condita testa merum. *Propert. l. 2. eleg. 20. v. 32.* Accipiat manes parvula testa meos. *h. e.* olla, urna sepulcralis. *Martial. l. 12. epigr. 48.* junctaque testa viæ. *h. e.* dolium curtum (ut ait *Lucret. l. 4. v. 1020.*) ad mejendum. De urceo olrario. *Id. l. 12. epigr. 64. & l. 13. epigr. 7.* De testarum suffragio V. *Ostracismus*. ¶ Item lateres cocti, & imbrices, *mattoni, tegole*. *Varr. l. 2. R. R. c. 3. circa med.* Lapide aut testa substerni oportet caprile, quo minus sit uliginosum ac lutulentum. *Vitruv. l. 2. c. 8. ad fin.* De ipsa autem testa, si sit optima, seu ad structuram, statim nemo potest judicare, quod in tempestatibus, & æstate, in tecto cum est collocata, tunc si firma est, probatur. Adde *l. 7. c. 1. & 4.* & *Auson. in Parentalib. n. 11. v. 9.* ¶ Item genus quoddam crotalorum fictilium, vel e testis piscium, de quibus infra: qui in quibusdam saltationibus pulsabantur. *Juvenal. sat. 11. v. 170.* audiat ille Testarum crepitus cum verbis. *Sueton. in Ner. c. 20. ad fin.* Adolescentulos equestris ordinis, & quinque amplius millia e plebe robustissimæ juventutis undique elegit, qui divisi in factiones plausuum genera condiscerent (bombos, & imbrices, & testas vocabant) operamque navarent cantanti sibi. ¶ *Testæ* sunt & ipsa fragmenta vasorum fictilium: item lapidis, aut ossis, *greppo, coccio, rottame, scheggia*. *Sisenn. apud Non. c. 2. n. 433.* Dissipatæ imbricum fragminibus, ac testis tegularum. *Ovid. Met. 8. v. 661.* & *Martial. l. 2. epigr. 43.* mensæ sed erat pes tertius impar: Testa parem fecit. *Plin. l. 32. c. 8. circa med. & l. 36. c. 25.* Testis cadi salsamentarii tusis cum axungia. *Id. l. 35. c. 3. a med.* Testa trite colorem lineas. *Id. l. 36. c. 22.* Lapides aspergine, & gelu, pruinisque rumpuntur in testas. *Cels. l. 6. c. 9. a med.* Bacca hederæ conjecta in foramen, dentem findit: isque per testas excidet. Adde *l. 7. c. 12. sect. 1.* *Propert. l. 4. el. 7. v. 46.* *Tacit. l. 5. Hist. c. 6.* *Juvenal. sat. 3. v. 270.* & *Pers. sat. 3. v. 61.* De ipso osse *Cels. l. 8. c. 16.* Neque in cubito tantum, sed in omnibus quoque membris longis, quæ per articulum longa testa junguntur. ¶ De macula in cute testæ colorem referente. *Plin. sub fin. l. 26.* Maculas illita aufert testas in facie. Ita *Harduin.* ex suis MSS. omnib. Alii *timeas*. ¶ Præterea *testa* est operimentum durum simul & fragile multorum piscium, & quorundam animalium, ut ostreorum, cochlearum, &c. *guscio*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 39. a med.* Genera fluitantium beluarum, partim ad saxa nativis testis adhærentium. *Plin. l. 32. c. 6.* Ostrea nigra & carne & testa. *& c. 7.* Muricum, vel purpurarum testæ. *& c. 10. ante med.* sepiarum. *Id. l. 30. c. 8.* Cochleæ exemptæ testis. *Varr. l. 4. de L. L. c. 13.* testam vocat etiam corneam vestem testudinis. ¶ Metonymice dicitur de ipsis ostreis, aliisque piscibus testam habentibus, *pesce armato*. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 31.* Sed non omne mare est generosæ fertile testæ. ¶ Metaphorice de glacie, *ghiaccio*. Vetus epigramma (quidam tribuunt *C. Jul. Cæsari*) apud *Pithœum p. m. 88.* Thrax puer adstricto glacie dum ludit in Hebro, &c. Abscidit tenerum lubrica testa caput. *Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 37.* Vidimus ingentem glacie consistere pontum: Lubricaque immotas testa premebat aquas. Est qui leg. *crusta*. ¶ Item de calvaria, *cranio*. *Auson. epigr. 71.* Abjecta in triviis inhumati glabra jacebat Testa hominis, nudum jam cute calvitium. *Prudent. περὶ στεφ. ult. de S. Romano, v. 761.* Comam, cutemque verticis revulserat A fronte tortor, nuda testa ut tegmine Cervicem ad usque dehonestaret caput. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 1. cap. 1.* Pati aliquid membranam cerebri dixerunt, alii eam, quæ testam circumtegit. *& l. 2. c. 1. ad fin.* Anatresim testæ faciendam.

TESTABILIS, le, adject. *chi può esser testimonio*, qui jus habet testimonii dicendi. *Gell. l. 6. c. 7.* ex *lege Horatia*. Jus testimonii dicendi ei tribuitur, testabilisque una omnium feminarum ut sit, datur.

TESTACEUS, a, um, *di terra cotta*, *ὀστράκινος*, *ὀστρακώδης*, qui e testa, *h. e.* fictili cocto, vel integro, vel tuso factus est. *Vitruv. l. 2. c. 8. ad fin.* testacea structura, *& lorica*. *& l. 7. c. 4. ad fin.* & *Colum. lib. 1. cap. 6.* testaceum pavimentum. *Plin. 10. ep. 46. & 48.* testaceum opus. ¶ Item testæ colorem habens. *Plin. alter l. 37. c. 7.* Gemmæ melleæ & testaceæ. *Id. l. 15. c. 15.* Signina pira, quæ alii a colore testacea appellant. ¶ *Testaceum* absolute testaceum opus, *h. e.* testa tusa & calce mixta. *Plin. lib. 36. c. 22. a med.* Uliginosa, & ubi salsugo vitiat, testaceo subditi utilius. *Pallad. lib. 6. tit. 11.* Seu digitorum testaceum superfundemus, & frequenter virgis verberabimus, ne rimæ possit aperiri. ¶ *Testaceus*, testa, *h. e.* crusta dura & fragili obductus, ut cochlea, ostrea, *che ha guscio*. *Plin. l. 32. c. 5. sub fin.* Pastinacam, & omnia testacea modice collui in cibis, quia saporis gratia perit. *Id. l. 11. c. 37. sect. 55. extr.* Insectorum omnium, & testacei operimenti, oculi moventur.

TESTAMEN, inis, n. *testimonio*, idem quod testimonium. *Tertull. carm. advers. Marcion. 3. c. 4.* Hoc testamen erat virtutis.

TESTAMENTARIUS, a, um, *testamentario*, ad testamentum pertinens. *Cic. 3. Verr. c. 42.* Testamentaria lex. *h. e.* quæ quippiam cavet circa testamenta. *Plin. l. 35. c. 2. a med.* Adoptiones testamentariæ Salutiones irrepentes Scipionum nomini. *Ulpian. Dig. l. ult. tit. penult. leg. 130.* Testamentariæ hereditates. *h. e.* quæ ex testamento proveniunt. ¶ *Testamentarius*, absolute, qui testamentum conscribit, & conficit, *notajo*. *Ulpian. lib. 28. tit. 5. leg. 9. ante med.* Si testamentarius contra voluntatem testatoris conditionem detraxit, vel mutavit. Adde *l. 29. tit. 6. leg. 1. & lib. 36. tit. 1. leg. 3. in fin.* ¶ Item qui testamenta falsa conficit, *ψευδεπιγράφος*. *Cic. 3. Offic. c. 18.* Neque enim de sicariis, veneficis, testamentariis, furibus, peculatoribus hoc loco disserendum est.

TESTAMENTUM, i, n. *testamento*, *διαθήκη*, declaratio ultimæ nostræ voluntatis. *Ulpian. Dig. l. 28. tit. 1. leg. 1.* Testamentum est voluntatis nostræ justa sententia de eo, quod quis post mortem suam fieri velit. Est a *testamen*, quod a *testor*, ut a *moneo monumen*, unde *monumentum*; a *doceo documen*, unde *documentum*, & similia, in quibus semper *mentum* est vocis productio. Quare merito *Gellius l. 6. c. 12.* Servium Sulpitium JCtum reprehendit, quod testamentum compositum dixerit a mentis contestatione. Quid, *inquit Gellius*, calceamentum, quid paludamentum, quid pavimentum, quid vestimentum, quid alia mille per hujuscemodi formam producta? etiam ne ista composita dicemus? *Cic. 3. Verr. c. 43.* Testamentum facere. *Id. de Harusp. resp. c. 20.* conscribere. *Id. pro Cluent. c. 11.* mutare. *Id. 2. Phil. c. 42. sub fin.* irritum facere. *Id. 1. de Orat. c. 57.* rumpere. *Id. pro Cluent. c. 14.* obsignare. *Id. 7. Fam. ep. 21.* Testamenti factionem habere. *Id. Phil. 14. c. 3.* Subjicere testamenta. *falsificare*. *& Parad. 6. c. 1.* testamentum supponere. (*eod. sensu.*) *Horat. l. 1. ep. 7. v. 9.* Testamenta resignare. *aprire*. *Nepos in Attic. c. 5.* Testamento aliquem adoptare. *Justin. l. 5. c. ult.* Regnum alicui testamento legare. *Cic. 4. Verr. c. 18. sub fin.* Hereditas, quæ venerat testamento. *Id. 3. Offic. cap. 24.* Testamento aliquid alicui relinquere. *Id. 2. de Fin. c. 31. a med.* Testamento cavere aliquid. *ordinare, o proibire qualche cosa*. *Plin. l. 14. c. 22.* Testamentum nuncupare. V. *Nuncupo*. ¶ Testamentum ad Civis Romani jura pertinuit: quia neque testamentum facere, legibus Romanis, neque aliquid testamento a cive accipere, nisi Civis Romanus poterat. Itaque *Cicero*, cum Archiam in jure Civium versatum esse contenderet, ea maxime ratione nisus est (*c. 5. in fin.*) quod eum testamentum legibus Romanis, iis præsertim temporibus, quæ accusator criminabatur, fecisse affirmaret: & in *Or. pro Domo*, cum sui etiam in exsilio ut Civis habitam esse rationem, rogatione Clodia neglecta, ostendere vellet, dixit *c. 32.* Quis in locum meum judicem subdidit? quis meorum amicorum testamentum discessu meo fecit, qui mihi non idem tribuerit, quod & si adessem? ¶ Porro apud Romanos tria olim testamentorum genera fuere, ut *Gellius* docet *l. 15. c. 27.* unum, quod calatis comitiis,

in populi concione fiebat, alterum in procinctu: tertium per familiæ emancipationem, cui æs, & libra adhibebatur. V. suis loc. ¶ *Testamentum vetus*, & *novum* sunt duæ maximæ partes, in quas dividuntur Sacra Biblia, legem veterem ante Christum, & novam post Christum continentes. Hæc appellatio magis in usu erat, quam *instrumenti* temporibus *Tertulliani*, ut ipse docet *l.* 4. contra *Marcion. c.* 2. ac deinceps apud Christianos passim obtinuit. Cur ita dicatur, explicat *Lactant. l.* 4. *c.* 20.

TESTATIM, adverb. *ὀψωνιδὸν*, minutim apud Veteres: tractum a testarum natura, quæ in exigua fragmenta solent confringi. *Pompon.* apud *Non. c.* 2. *n.* 842. Jam istam calvam commimuissem testatim tibi. *Juventius* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 196. *Putsch.* Caput ei testatim diffregero. *in minute scheggie*.

TESTATIO, onis, f. *il citare in testimonio*, *ἐπιμαρτύρησις*, actus testandi, seu testem aliquem citandi, testificatio. *Liv. l.* 8. *c.* 6. Inter fœderum ruptorum testationem ingenti fragore cœli procellam effusam. Respicit ad ea, quæ dixerat *in fin. c. præced.* Hæc sunt fœdera Tellus, &c. ¶ Item testimonii dictio, *attestazione*. *Cajus Dig. l.* 22. *tit.* 4. *leg.* 4. Sine scriptura valet quod actum est, si habeat probationem: sicuti & nuptiæ sunt, licet testatio sine scriptis habita est. ¶ Duplex est *testatio*: altera quæ fit a testibus præsentibus: altera quæ ab absentibus per tabulas, ut *Quintil. initio c.* 7. *l.* 5. docet: eaque sæpe *testatio* dicitur, cum testes ante contestationem causæ dicunt testimonium, scriptoque subsignant. *deposizioni nel processo*. *Id. ibid. a med.* Sæpe inter se collidi solent inde testatio, hinc testes. hos enim se pro jure jurando, illa consensu signantium tuetur. *Paul. Dig. l.* 3. *tit.* 2. *leg.* 22. L. Titius crimen intendit C. Sejo: atque in eam rem testationem apud Præfectum recitavit. *Ulpian. l.* 48. *tit.* 19. *leg.* 9. Ne tabelliones libellos concipiant vel testationes consignent. *Marcian. Dig. l.* 48. *tit.* 10. *leg.* 1. Falsas testationes facere, vel testimonia falsa dicere. ¶ Item quodlibet indicium, signum, argumentum, quo res quæpiam probatur. *Florentin. l.* 28. *tit.* 1. *leg.* 24. Unum testamentum pluribus exemplis consignare, interdum necessarium est, si forte navigaturus, & secum ferre, & relinquere judiciorum suorum testationem velit.

TESTATO, adverb. *Testato decedere*, facto testamento mori. *Paul. Dig. l.* 49. *tit.* 14. *leg.* 45. Bona eorum, qui in custodia decesserant, heredibus eorum non auferuntur, sive testato, sive intestato decesserint. ¶ coram testibus, *alla presenza di testimonj*. *Scævola l.* 45. *tit.* 1. *leg.* 122. *a med.* Cum cohæres tutores sæpius testato convenerit. *Ulpian. l.* 15. *tit.* 4. *leg.* 1. Jussum accipiendum est, sive testato quis, sive per epistolam, sive verbis, aut per nuntium jusserit. *Id. l.* 28. *tit.* 6. *leg.* 2. *a med.* Testato denuntiare emptori, ut, &c.

TESTATOR, oris, m. *testatore*, *κληροδότης*, testamenti conditor. *Sueton.* in *Ner. c.* 17. Cautum ut in testamentis primæ duæ ceræ, testatorum modo nomine inscripto, vacuæ signaturis ostenderentur. *Papinian. Dig. l.* 28. *tit.* 3. *leg.* 17. Voluntas testatoris ex æquo & bono tuebitur. Adde *Lactant. l.* 4. *c.* 20. ¶ Item qui testimonium dicit. *Prudent. Cathemer. ult. v.* 85. Hunc & Prophetis testibus, Iisdemque signatoribus Testator & sator jubet Adire regnum & cernere.

TESTATRIX, icis, f. *testatrice*, quæ testamentum fecit. *Cels. Dig. l.* 31. *leg.* 30. Ex mediocritate facultatum, quas testatrix reliquit. Adde *Modestin. ibid. leg.* 35. & *Scævolam ibid. leg. ult. ad fin.* &c.

TESTATUS, a, um, particip. qui testes vocat. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 20. Lucretia testata cives, se ipsa interemit. *Virg.* 12. *Æn. v.* 496. Multa Jovem, & læsi testatus fœderis aram. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 24. testatus jusque fidemque, Hospitiique deos, ea, se prohibente, moveri. ¶ Item qui testimonio quippiam ostendit, & probat. *Ovid.* 2. *Met. v.* 486. Assiduoque suos gemitu testata dolores. V. *Testor. Horat. l.* 1. *od.* 28. *v.* 10. habentque Tartara Panthoiden, iterum Orco Demissum, quamvis clypeo Trojana refixo Tempora testatus, &c. V. *Ovid. Met.* 15. *a vers.* 161. ubi locus hic *Horatii* explicatur. ¶ Passiva *Liv. l.* 34. *c.* 41. Testata quoque ipsa Nemeorum die voce præconis libertas est Argivorum. *pubblicata e confermata*. & *Plin. l.* 4. *ep.* 21. Patrem illarum defunctum quoque perseverantissime diligo, ut actione mea librisque testatum est. ¶ Hinc est ab omnibus cognitus, receptus, admissus, confessus, indubitatus, exploratus: quasi omnes vulgo testes de eo sint, *certo, conosciuto, manifesto, provato*. *Cic. Verr.* 2. *c.* 16. Ejusmodi res ita notas, ita testatas, ita magnas, ita manifestas proferam, ut, &c. *Id. Fam.* 10. *ep.* 27. *a med.* Hæc testata sunt, & illustria. *Id. Verr.* 4. *c.* 76. *sub fin.* Ut res quam maxime clara ac testata esse posset. *Ovid.* 9. *Met. v.* 277. Herculis testator orbe labores referre. *Cic. pro Cæl. c.* 27. Ut res multorum oculis esset testatior. *Nep. in Alcib. c.* 4. *a med.* Ejus devotionis quo testatior esset memoria, exemplum in pila lapidea incisum. *Hirt. de B. Gall. cap.* 48. Quo notior testatiorque virtus ejus esset. *Augustin. l.* 8. *Confession. c.* 6. Testatissima mirabilia. ¶ *Testato*, ablat. absolut. cum testatum sit, & vulgo certum. *Plin. l* 8. *c.* 36. *ad fin.* Cerebro ursi veneficium inesse Hispaniæ credunt, testato, quoniam potum in ursinam rabiem agat. ¶ Denique *testatus* est, qui testamentum fecit. *Ulpian. Dig. l.* 38 *tit.* 16. *leg.* 1. Intestati appellantur, qui cum possent testamentum facere, testati non sunt. V. *Testor* in fin. ¶ Passive *testata tabula* apud *Catull. carm.* 67. *ad Manl. vers.* 122. sunt tabulæ testamenti.

TESTEUS, a, um, *di terra cotta*, fictilis. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 15. *a med.* Medicinæ ratio est cum testeis, terrenisque corporibus. *Id. l.* 2. *in Somn. Scip. c.* 22. *in fin.* testeum indumentum animi vocat corpus. *Prudent. περὶ στεφ. de S. Vincent. v.* 553. fragmen testeum. *coccio*.

TESTICULATUS, a, um, adject. testiculis præditus. *Veget. l.* 3. *de re veterin. c.* 7.

TESTICULOR, aris, dep. 1. *Paul. ex Festo* Testiculari est jumentis maribus feminas, vel mares feminis admovere: licet alii dicant testilari. ¶ *Testiculari* per jocum dictum pro testari, testes citare, quidam leg. apud *Plaut. Amph.* 2. 2. 193. sed multo plures illum versum, ut solstitium ac spurium, rejiciunt.

TESTICULUS, i, m. *testicolo*, *ὀρχίδιον*, *ὄρχις*, diminut. a *testis*. Sunt testiculi, *δίδυμοι*, duo globuli uno scroto comprehensi, in quibus semen masculi animalis elaboratur. Hi & *testes*, & *coleï* dicuntur. Describuntur a *Cels. l.* 7. *c.* 18. Adde *Auctor. ad Herenn. l.* 3. *c.* 20. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 338. *Martial. l.* 3. *epigr.* 24.

TESTIFICATIO, onis, f. *deposizione de' testimonj*, *attestazione*, probatio per testes, testatio, præsertim quæ fit per tabulas cum scriptione testium, ut in *Testatio* dictum est. *Cic. in Bruto, c.* 80. Sese chirographa, testificationes, indicia, quæstiones, manifestam rem deferre. & *Verr.* 7. *c.* 39. *a med.* Iste in tabulas refert: obsignant signis amicorum, ut siquando opus esset, hac testificatione uteretur. Adde *pro Mur. c.* 24. ¶ Item quævis declaratio, indicium, testimonium, *testimonianza*. *Cic. Fam. l.* & *ep.* 2. Egit causam tuam cum summa testificatione tuorum in se officiorum, & amoris erga te sui. *Id. Phil.* 9. *c.* 6. *in fin.* His honoribus habitis Ser. Sulpicio, repudiatæ ab Antonio legationis manebit testificatio sempiterna.

TESTIFICATUS, a, um, particip. *chi ha chiamato in testimonio*, testatus. *Ovid. Heroid. ep. ult. v.* 133. Quid tibi nunc prodest jurandi formula juris, Linguaque præsentem testificata deam? ¶ Item qui testimonium dixit. *Cic. pro Cæcin. c.* 26. Siquos armatos conspexissent, ut statim testificati discederent. ¶ Passive testimonio firmatus, probatus, notus & manifestus factus, *provato*, *noto*, *manifesto*. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 17. *a med.* Mihi nota fuit, & abs te aliquando testificata tua voluntas omittendæ provinciæ. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 326. Mira, sed in scena testificata loquar.

TESTIFICOR, aris, atus sum, dep. 1. *far testimonianza*, *esser testimonio*, *asserire*, *affermare*, *protestare*, *μαρτυρέω*, testimonium dico, testis sum, testor, confirmo, profiteor. *Cic. pro Quint. c.* 6. Testificantur isti, P. Quintium non stitisse, se stitisse. *Id.* 6. *Phil. c.* 3. Testificor, denuntio, ante prædico, M. Antonium nihil eorum facturum. *Id. Verr.* 7. *c.* 7. *in fin.* Hæc cum maxime testificaretur, in vincula conjectus est. *Id.* 2. *de Orat. c.* 55. Testificatur pater, se tibi Privernatem fundum reliquisse. *Id. in Orat. c.* 20. *ad fin.* Testificor, me a te rogatum, & recusantem, hæc scribere esse ausum. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 269. turdoque licet, missaque columba, Te memorem dominæ testificere tuæ. *Tacit. Ann.* 14. *n.* 12. *a med.* Quo, matre demota, auctam libertatem suam testificaretur. *per far vedere, che, &c.* & *l.* 15. *c.* 36. Testificatus edicto non longam sui absentiam. *protestatosi, &c.* ¶ Cum accus. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 2. Uti in urbe retinenda tunc, sic nunc in Italia non relinquenda testificabar sententiam meam. *h. e.* palam ostendebam. *Id.* 2. *Fam. ep.* 4. *extr.* Hoc non feci inflammandi tui causa, sed testificandi amoris mei. *per attestare*. & *Ovid.* 1. *Fast. v.* 39. posteritas puppim servavit in ære, Hospitis adventum testificata dei. *h. e.* ostendens se pro certo habere, &c. & *l.* 2. *v.* 301. Nunc quoque detecti referunt monumenta vetusti Moris, & antiquas testificantur opes. *h. e.* demonstrant, quales fuerint priscorum opes. *Id.* 1. *Amor. el.* 8. *v.* 93. Cum te deficient poscendi munera causæ Natalem libo testificare tuum. *h. e.* assere, affirma, & libo parando confirma. ¶ *Testificari aliquem*, testem vocare, *chiamar in testimonio*. *Cæl. ad Cicer. post ep.* 9. *l.* 10. *ad Attic.* Deos hominesque, amicitiamque nostram testificor, me tibi prædixisse. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 160. Ille homines, hæc est testificata deam. *Id.* 5. *Fast. v.* 250. Et Stygiæ numen testificetur aquæ.

TESTIMONIALIS, le, ad testimonium pertinens. *Tertull. advers. Psych. c.* 16. *ad fin.* Admitto testimonialem comparationem. *h. e.* quæ pro testimonio est. *Impp. Arcad.* & *Honor. l.* 7. *Cod. Theodos. tit.* 20. *leg. penult.* Plerique testimonialibus fraude quæsitis fiunt veterani. *h. e.* litteris testimonium habentibus honestæ missionis, *testimoniali*. Adde *ibid. tit.* 21. *leg. ult.*

TESTIMONIUM, ii, n. *testimonianza*, *testimonio*, *μαρτυρία*, id quod a teste dicitur rei cuipiam affirmandæ, testatio, testificatio. *Donat. ad Terent. Andr.* 5. 4. 18. duplicem esse ait testimonii modum, manifestum, & cæcum: manifestum esse, qui certos testes & præsentes habeat: cæcum, in quo multitudinem aut civitatem dicimus scire, ut Cicero: Testis est Sicilia tota (V. *similem loc. pro leg. Manil. c.* 12.) quod tamen audientem consternit. Est etiam in cæco jusjurandum, tabulæ, absentesque personæ. Hæc *Donatus*. *Hirt. de B. Alex. c.* 48 Multis signis & testimoniis eorum, qui difficulter odia dissimulant, animadvertere poterat. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 30. *a med.* Quorum egregiam fuisse virtutem, testimonio Ciceronis cognoverat. *Phædr. lib.* 1. *fab.* 17. *v.* 6. Ovis damnata falso testimonio, Quod non debebat, solvit. *Terent. Phorm.* 2. 1. 63. Servum hominem causam orare leges non sinunt; neque testimonii dictio est. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 36 Testimonium dicere in aliquem, in re quopiam. & *ibid.* & *pro Sull. c.* 30. de re aliqua. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 34. contra aliquem. *Id. pro Dom. c.* 50. Cui senatus testimonium hujus orbis atque imperii conservati dedit. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. *sub fin.* & *Plin. l.* 6. *ep.* 22. *ad fin.* testimonium alicui reddere. *Colum. l.* 3. *c.* 9. *a med.* cujuspiam rei perhibere alicui, *Modestin. Dig. l.* 48. *tit.* 10. *leg.* 27. falsum præbere. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 12. *a med.* Ut mihi non solum præconium, sed etiam grave testimo-

stimonium impertitam tanti hominis magnique videatur. *Id. pro Rosc. Amer. c. 33. & Verr. 3. c. 5.* Dicere aliquid pro testimonio. *Id. Fam. 5. ep. 17.* Publio tuo neque opera, neque consilio, neque labore, neque gratia, neque testimonio defui. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 17. sub fin.* Amicum eum reipublicæ cognosse videor: libenterque ei sum testimonio, & omnibus eo, qui bene merentur. *Plin. l. 3. ep. 9. ad fin.* lædere aliquem testimonio. *Varr. l. 1. R. R. c. 4. sub fin.* Vocare aliquem ad testimonium. *Petron. in Satyr. c. 2.* citare ad testimonium. *Macrob. l. 3. Saturnal. c. 4.* citare in testimonium. ¶ Sæpe significat dictum testis absentis, quod relatum in tabulas & subsignatum profertur in causa apud judicem, aut alium quempiam, *deposizione in iscritto, attestazione, attestato. Callistrat. Dig. l. 22. tit. 5. leg. 3.* Divus Adrianus proconsuli rescripsit, testibus se, non testimoniis crediturum. Verba epistolæ hæc sunt: Quod crimina objiciebat apud me Alexander Apro, & non probabat, nec testes producebat, sed testimoniis uti volebat, quibus apud me locus non est. Sabino quoque in hæc verba idem Princeps rescripsit: Alia est auctoritas præsentium testium, alia testimoniorum quæ recitari solent. *Liv. l. 39. c. 8. sub fin.* Falsi testes, falsa signa, testimoniaque, & indicia, ex eadem officina exibant. *Cic. pro Mil. c. 17.* Legite testimonia testium vestrorum. Dixit C. Cassinius, &c. *Nep. in Lysandr. c. 4.* Petiit a Pharnabazo, ut ad Ephoros sibi testimonium daret, quanta sanctitate bellum gessisset. *Plin. l. 3. ep. 9. a med.* Industriam, fidem, constantiam ejus plenissimo testimonio comprobare. *Id. l. 7. ep. 33.* Factum alicujus ornare testimonio. *& l. 10. ep. 17.* Prosequi aliquem libenter testimonio apud quempiam. ¶ Latius etiam accipitur pro omni eo, quod ab aliqua re externa sumitur ad faciendam fidem, indicio, argumento, *prova, argomento, indizio, fede.* Hoc interest (inquit *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 3. ad fin.*) inter exemplum & testimonium, quod illo demonstratur, id, quod dicimus, cujusmodi sit: hoc, esse illud ita, ut nos dicimus, confirmatur. *Cic. in Partit. c. 2.* Testimoniorum duo sunt genera, divinum & humanum. divinum, ut oracula, ut auspicia, ut vaticinationes, & responsa sacerdotum, haruspicum, conjectorum. humanum, quod spectatur ex auctoritate, & ex voluntate, & ex oratione aut libera, aut expressa: in quo insunt scripta, pacta, promissa, jurata, quæsita. *Id. 3. de Legib. c. 1.* Gaudeo, quod te interpellavi, quandoquidem tam præclarum mihi dedisti judicii tui testimonium. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 44.* Ejus rei testimonium esse, quod nisi rogatus, non venerit. *& l. 5. c. 28.* Res est testimonio, quod, &c. *il fatto serve di prova. & Cic. pro Cæcin. c. 18. & pro Rosc. Com. c. 4.* Ejus rei ipsa verba formulæ testimonio sunt. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 19.* Cujus rei mors indigna Palamedis testimonium dat. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 53.* Cum laboris sui periculique testimonium afferre vellent, millia sagittarum circiter XXX. in castellum conjecta, Cæsari renumeraverunt. *Nep. in Epamin. c. 4. ad fin.* Abstinentiæ hoc satis erit testimonium. *Id. in Timoth. c. ult.* Timothei autem moderatæ sapientisque vitæ complura possumus proferre testimonia. *Plin. l. 7. c. 30. a med.* Augustus carmina Virgilii cremari vetuit: majusque ita vati testimonium contigit, quam si ipse sua probavisset. *Vellej. l. 2. c. 116.* Cossus victoriæ testimonium etiam in cognomen filii contulit.

TESTIS, is, m. & f. *testimonio*, μάρτυς, qui testimonium dicit, sive in judicio, sive extra: item qui præsens adest alicui rei, eamque testificari potest. *Cic. Phil. 2. c. 4.* Si negem, quo me teste convinces? *Id. pro Font. c. 3.* Satis idonei testes, & conscii. *Id. post redit. ad Quirit. c. 8. extr.* Rerum gestarum auctores, testes, laudatores fuerunt. *Id. pro Font. c. 6.* Testes cupidi, & conjurati, & ab religione remoti. *Id. in Partit. c. 34.* obscuri, aut tenues. *Id. 2. de Fin. c. ult.* Incorrupti atque integri. *Id. de clar. Orat. c. 93. ad fin.* Ab inferis locupletissimos testes excitare. *Id. in Vatin. c. 1.* Testis religiosus. *Id. pro Quint. c. 23. a med.* Testes dare in aliquam rem graves, aut leves. *Id. 6. Fam. ep. 7.* Nemini possum aut studii erga te, aut officii, aut amici animi esse testis. *Id. de provinc. consul. c. 18.* Pompejus idem mihi testis de voluntate Cæsaris, & sponsor est illi de mea. *Id. 3. Verr. c. 24.* Satis multos testes in hanc rem reliquos esse. *Id. Fam. 3. ep. 10. circa med.* In eo me non perseverasse, testes sunt rationes civitatum. *& l. 5. ep. 5.* Meus in te animus quam singulari officio fuerit, populus R. testis est. *Ascon. in fin. action. 1. in Verr.* Testes inducere. *& ibid.* producere. *Liv. l. 3. c. 71.* edere. *Cic. pro Balb. c. 18.* proferre. *Id. 3. de Fin. c. 21.* adhibere. *Id. Verr. 4. cap. 39 ad fin.* testem citare in aliquam rem totam Siciliam. *& Verr. 2. c. 68.* Testibus uti. *& pro Rosc. Com. c. 15.* Testis fidem infirmare. *Ovid. 3. Fast. v. 683.* Facere aliquem testem. *h. e.* citare, quod dixit *Phædr. l. 3. fab. 17. v. 4.* Sic *Terent. Adelph. 5. 1. 49.* Ubi me dicere dare tanti, testes faciet illico, vendidisse me. ¶ Cum feminin. & neutr. gen. nominibus. *Ovid. sub fin. l. 3. ex Ponto.* Atque incorruptæ pondera testis habet. *Senec. in Octav. v. 76.* Nutrix testis nostri fida doloris. *Sueton. in Claud. c. 40.* Inducta teste in Senatu, hæc, inquit, &c. *Propert. l. 2. el. 7. v. 9.* Sidera sunt testes, & matutina pruina. *Ovid. 4. Fast. v. 835.* Stat mihi non parvo virtus mea. vulnera testes, Armaque, quæ sparsi sanguine sæpe meo. ¶ *Testibus præsentibus* quippiam facere, palam, aperte. *Plaut. Curcul. 1. 1. 30.* Quod amas, amato testibus præsentibus. ¶ *Testis, spectator, presente, spettatore,* qui præsens adest, & oculis suis cernit. *Ovid. 3. de art. am. v. 397.* ignoti nulla cupido: Fructus abest, facies cum bona teste caret. *Lucan. l. 9. v. 886.* puduitque gementem, Illo teste, mori. *Juvenal. sat. 6. v. 310.* ac luna teste moventur. *Auctor Priapeor. carm. 1.* Ludens hæc ego teste te, Priape, Scripsi non nimium laboriose. *& carm. 14. extr.* Magnis testibus ista res agetur. ¶ Postremo

hoc loco jocus est in ambiguo. nam *testes* sunt etiam testiculi, ὄρχεις, qui integritatis, ut ait *Phædr. l. 3. fab. 11. v. 5.* testes sunt: *Plin. l. 10. c. 49.* Testes pecori ad crura decidui. *Id. l. 28. c. penult. ad fin.* Dexter asini testis in vino potus.

TESTITRAHUS, adject. qui testes, *h. e.* testiculos trahit, epithetum arietis apud *Tertullian. de Pall. cap. 1.* ex *Laberio*, quia aries ob testiculorum magnitudinem eos trahere videtur potius, quam portare.

TESTOR, aris, atus sum, dep. 1. *testificare, far testimonianza, esser testimonio, mostrare, dichiarare,* μαρτυρέω, testis sum, ostendo, significo, doceo. *Ovid. 4. ex Pont. epist. 15. v. 21.* Confiteor. testere licet. signate Quirites. *Sallust. in epist. Mithridat. ad Arsac. c. 5.* Scelera eorum haud ignarus, & ea quæ accidere, testatus antea. *Liv. l. 25. c. 10.* Benigne allocutus Tarentinos, testatusque, quæ præstitisset civibus eorum, &c. *Horat. l. 2. od. 1. v. 29.* Latino sanguine pinguior Campus sepulcris impia prœlia Testatur. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 10.* ut puro testantur sidera cælo. *Quintil. in proœm. l. 6.* Nullam terras despicere providentiam, testes? *& in proœm. l. 8. a med.* Ut Græco verbo testatum est. *Propert. l. 3. el. 3. v. 81.* Sunt Agamemnonias testantia litora curas. *Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 9. v. 43.* Carmina jure domus nostræ testantia mores. *Id. Met. 14. v. 306.* nec verba locuti Ulla priora sumus, quam nos testantia gratos. ¶ Et universim affirmo, profiteor, *affermare, protestare. Cic. 1. de Divin. c. ult.* Nunc illa testabor, non me sortilegos, neque eos, qui quæstus causa hariolentur, ne psychomantia quidem agnoscere. *Id. in Orat. c. 68.* Numerus autem (sæpe enim hoc testandum est) non modo non poetice junctus, &c. *Id. pro Mur. c. 37.* Ego quod facio, me pacis, concordiæ, salutis omnium causa facere, clamo atque testor. ¶ Item testes invoco, adhibeo, *chiamar in testimonio. Cic. Q. Fratr. l. 1. ep. 3.* Testor omnes deos, me hac una voce a morte esse revocatum, *giuro. & pro Cluent. c. 68. ad fin.* Sceleratas ejus preces, & nefaria vota cognovimus, quibus illa etiam deos immortales de suo scelere testatur. *Virg. 2. Æn. v. 154.* Vos æterni ignes, & non violabile vestrum Testor numen. *Plaut. Rud. 5. 2. 51.* Venus Cyrenensis, testem te testor mihi. *Propert. l. 2. eleg. 1. v. 37.* Theseus Infernis, Superis testatur Achilles, Hic Ixioniden, ille Menœtiaden. ¶ Item testamentum facere, *far testamento, testare,* διατίθεμαι. *Cic. 2. de Invent. c. 21.* Nostra est pecunia, de qua is, cujus agnati sumus, testatus non est. *& paulo post.* Possit ne quisquam de filii pupilli re testari. *Liv. l. 1. c. 34.* Cum ignorans nurum ventrem ferre, immemor in testando nepotis decessisset. *Quintil. l. 7. c. 6. ad fin.* Quis dubitaret, quin ea voluntas fuisset testantis, ut is non nato filio heres esset, &c? ¶ Vetustissimi etiam *testo, as,* dixere, teste *Prisciano l. 8. pag. 797. Putsch.*

TESTU, indeclinab. & Testum, i, n. *coperchio di terra cotta,* operculum fictile ad tegenda vasa culinaria. *Cato R. R. c. 74. & 75.* In foco caldo sub testu coquito leniter. *& c. 76.* Focum, ubi coquas, calfacito bene, & testum. *& ibid.* Testo caldo operito. *& c. 84.* Omnia in catinum indito: catinum testo operito. *Ovid. 5. Fast. v. 509.* Stant calices. minor inde fabas, olus alter habebant, Et spumant testu pressus uterque suo. *Plin. l. 30. c. 13.* Fimo ovium sub testo calefacto. Ita *Harduin.* ex MSS. ¶ Item vas ipsum fictile, *vaso di terra cotta, testo. Varr. l. 4. de L. L. c. 22.* Testuatium, quod in testu caldo coquebatur. *Petron. in Satyr. c. 136. a med.* Animadverto Enotheam cum testu ignis pleno venientem. *Ovid. 2. Fast. v. 645.* Ara fit. huc ignem curto fert rustica testu. Adde *Mummium,* & *Afran.* apud *Charis. l. 1. pag. 118. Putsch.* ¶ Etiam si res fictile non sit, nomen retinet. *Plin. l. 32. c. 7. a med.* Ranarum corda sub æreo testu disuxere. ¶ Omnibus allatis loc. al. leg. *testo*: quidam alicubi *testa*. Sunt etiam qui *testus, us,* faciant mascul. gen. sed nullo, quod sciam auctore.

TESTUATIUM, ii, n. πλακούντιον, libi, vel panis delicatioris genus, quod in testu coquebatur. *Varr. l. 4. de L. L. c. 22.* Libum, quod libaretur, prius quam esset coctum testuatium, quod in testu caldo coquebatur, ut etiam nunc Matralibus id faciunt matronæ.

TESTUDINEATUS, & Testudinatus, a, um, *fatto in forma di testuggine, o a volta,* καμαρωτός, fornicatus, concameratus, & incurvus testudinis more. *Colum. l. 12. c. 15.* Cratæ pastorales culmo textæ erigantur, & inter se acclives testudineato tecto more tuguriorum, ficum a rore defendant. *Vitruv. l. 2. c. 1. circa med.* Efficiunt barbarico more testudinata turrium tecta. Adde *l. 6. c. 3. extr.*

TESTUDINEUS, a, um, *di tartaruga,* χελώνειος, ex testudinis tegumento factus: ut *testudinea lyra.* V. vocem sequent. *Propert. l. 4. el. 6. v. 32. & Tibull. l. 4. carm. 1. v. 22.* Aut testudineæ carmen inerme lyræ. *Martial. l. 9. epigr. 60.* testudineum hexaclinon. *h. e.* lectis testudinum tergoribus ornatum. Sic *Juvenal. sat. 6. v. 80.* conopeum. *Javolen. Dig. l. 32. leg. 98. extr.* Cui testudinea legata essent, ei lectos testudineos pedibus inargentatos deberi. ¶ *Testudineus gradus,* valde lentus. *Plaut. Aulul. 1. 1. 9.* Si fustem cepero, aut stimulum in manum, Testudineum istum tibi ego grandibo gradum.

TESTUDO, dinis, f. *tartaruga, testuggine,* χέλυς, χελώνη, animal ex genere amphibiorum, fœdissimum, & pigerrimum, ut ait *Senec. l. 7. de benef. c. 9.* testa prædura contectum (unde nomen) quadrupes, tardigradum, caudatum, capite brevi, cervice anguina, adspectu truci, ut ait *Pacuv.* apud *Cicer. l. 2. de Divin. c. 64.* Multa de his *Plin. l. 9. c. 10.* ubi marinas in India tantæ magnitudinis esse, ut singularum superficie habitabiles casas integant, & cymbas faciant. *Id. l. 32. c. 4.* earum genera esse ait quatuor, terrestre, marinum, lutarium, & fluviatile: persequiturque plu-

mea ex omnibus utiliter in medicina. Meminit & *Cic. 2. de nat. Deor. c. 48. & 52. Liv. l. 36. c. 32. a med.* Testudinem, ubi collecta in suum tegumen est, tutam ad omnes ictus videri esse: ubi exseruit partem aliquam, quodcumque nudavit, obnoxium atque infirmum habere. *Phædr. l. 2. fab. 6. v. 5.* Testudo cum abdidisset cornea corpus domo. *Senec. epist. 121. circa med.* Supinata testudo inquieta est desiderio naturalis status: nec ante desinit niti, quatere se, quam in pedes constitit. ¶ *Testudo volat*, proverb. apud *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 352.* pro quo nos dicimus, *l' asino vola*. ¶ Testudinum putamina secare in laminas, lectosque & repositoria his vestire, Carvilius Pollio instituit, prodigi & sagacis ad luxuriæ instrumenta ingenii, inquit *Plin. l. 9. c. 11.* Hinc *Martial. l. 12. epigr. 67.* Gemmantes prima fulgent testudine lecti. *Virg. 2. Georg. v. 463.* Nec varios inhiant pulcra testudine postes. *Ovid. 2. Metam. v. 737.* Pars secreta domus ebore & testudine cultos Tres habuit thalamos. Adde *Lucan. l. 10. v. 120. Juvenal. sat. 11. v. 94. & sat. 14. v. 308.* ¶ Per synecdochen dicitur de organo musico, in quo fides extenduntur, cithara, lyra, barbiton, *cetera, violino, liuto*. V. dicta in *Chelys. Cic. 2. de nat. Deor. c. 57. ad fin.* Quocirca & in fidibus testudine resonatur, aut cornu. *Virg. 4. Georg. v. 464.* cava solans ægrum testudine amorem. *Ovid. 3. de art. am. v. 147.* testudo Cyllenea. *Horat. l. 4. od. 3. v. 17.* O testudinis aureæ Dulcem quæ strepitum, Pieri, temperas. *Id. in art. poet. v. 391.* Dictus & Amphion saxa movere sono testudinis. *Valer. Flacc. lib. 1. v. 277.* Thracius hic noctem dulci testudine vates Extrahit. *& vers. 187.* Orpheus testudine blandus. Adde *Juvenal. sat. 6. v. 380. & Sil. l. 11. v. 290.* ¶ Metaphorice usurpatur de quovis tegumento, testa, crusta. *Martial. l. 13. epigr. 86. cujus lemma Echinus.* Iste licet digitos testudine pungat acuta, Cortice deposito mollis echinus erit. ¶ Est testudo in re militari, cum conglobati milites, & scuta scutis arcte jungentes, invicem se protegunt, & ingruentia tela defendunt: Græci *συνασπισμὸς* dicunt: *Liv. l. 34. c. 39.* Sublatis supra capita scutis, continuatisque ita inter se, ut non modo ad cæcos ictus, sed ne ad inferendum quidem ex propinquo telum loci quidquam esset, testudine facta subibant. *Valer. Flacc. l. 3. v. 146.* Diversasque simul socios invadere turmas Admonuit. pergunt rupta testudine fusi. *Tacit. 3. Hist. c. 31.* Jam legiones in testudinem glomerabantur. *Id. Ann. 13. c. 39.* Quadripartito exercitu, hos in testitudinem conglobatos subruendo vallo inducit: alios scalas mœnibus admovere. *Id. 3. Histor. c. 27.* Elatis super capita scutis, densa testudine succedunt. *& l. 4. c. 23.* Impetu inrumpere vallum, oppositis plerique scalis, alii per testudinem suorum. scandebantque jam quidam, &c. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 6.* Testudine facta, portis succedunt, murumque subruunt. *Virg. 9. Æn. v. 505.* Accelerant acta pariter testudine Volsci, Et fossas implere parant. *& vers. 514.* Ferre libet subter densa testudine casus. V. *Liv. l. 44. c. 9.* ubi hujus rei illustre exemplum: item *Ammian. l. 26. c. 8. a med. (al. c. 24.) & Lips. l. 1. Poliorcet. dial. 5.* ¶ Item machina lignea subjectis rotis, in qua suspendebatur aries, coriisque crudis, aut centonibus ciliciniis tegebatur, uti tutiores essent, qui eam muris admovebant: admota autem, aries emittebatur, qui murum subrueret. Eam, quod tardos habebat conatus, testudinem arietariam dixerunt, ut ait *Vitruv. l. 10. c. 19.* vel quia aries modo exserebat caput, more testudinis, modo retrahebat: vel a figura tegumenti, testudinis tergum referente. *Id. ibid. c. 20. & 21.* alias describit testudines, quarum item usus in expugnationibus; earumque construendarum rationem tradit. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 42.* Turres, testudinesque agere, & scalis vallum ascendere cœperunt. Adde *c. 50.* ¶ In architectura est locus in ædibus fornice tectus in modum testudinis conformatus, *volta a conca*. nam ut ait *Varr. l. 4. de L. L. c. 33.* cavum ædium si sub divo est, dicitur impluvium; si fornice testudinato tectum, testudo. Non solum tamen cavum ædium, sed quæcumque camara fornicata ita appellatur. *Cic. in Bruto cap. 22. a med.* Omnibus exclusis commentatum in quadam testudine cum servis litteratis fuisse. *Varr. l. 3. R. R. c. 5.* Testudo fit magna, in qua millia aliquot turdorum ac merularum includere possint. *& c. 6.* Pullos ferunt in testudinem eam, in qua pavones habet. *Virg. 1. Æn. v. 509.* foribus divæ, media testudine templi, Septa armis, solioque alte subnixa resedit. *in faccia alla porta, sotto la gran cupola*: vel in medio templi, cujus tectum testudineatum erat. Adde *Sisenn. apud Non. 2. c. n. 186.*

TESTULA, æ, f. *ὀστράκιον*, parva testa, vel testæ fragmentum. *Seren. apud Diomed. lib. 3. pag. 510. Putsch.* Cede testula tritam. *Colum. l. 11. c. 3. ante med. de porris capitatis.* Tum testulæ vel conchæ quasi sedes in singulis subjectæ seminibus adobruuntur, ut fiant capita latioris incrementi. ¶ Testulis in comitiis Atheniensium ferebantur suffragia. Hinc testula collabefieri, apud *Nepot. in Aristide c. 1.* est damnari. Sic in *Themist. c. 8.* Testularum suffragiis e civitate ejectus. V. *Ostracismus*.

TESTUM, ti, n. idem quod testa, materia fictilis. *Sulpic. Sever. l. 2. Hist. c. 2. de statua Nabuchod. in fin.* Sed ferrum atque testum inter se confusum coire non poterat. ¶ De vase fictili V. in *Testu*.

TETA, æ, f. palumbes. *Serv. ad Eclog. 1. v. 58.* Columbæ, quas vulgus tetas vocat. & non dicuntur Latine, sed multorum auctoritas Latinum facit.

TETANICUS, a, um, *τετανικός*, qui tetano laborat. *Plin. l. 23. c. 7. ante med.* Cinis fici datur tetanicis, & spasticis. *Id. l. 26. c. 12. ad fin.* Peucedani succo perunguntur spastici, tetanici. Adde *l. 30. c. 10.*

TETANOTHRUM, i, n. *τετάνωθρον*, medicamentum, quo rugæ in cute tolluntur, & pellis extenditur, a *τετανός* extensus: Latine *tentipellium*, *Plin. l. 32. c. 7. ante med.* Ichthyocollam utilem in capitis doloribus affirmant, & tetanothris.

TETANUS, i, m. *intirizzimento, ritiramento di nervi*, *τέτανος*, omnis convulsio, & rigiditas corporis, vel membrorum: cujusmodi est rigor, & immobilitas cervicis, cum spinæ nervi, & musculi utrinque ex æquo obriguerunt, ita ut cervicis vertebræ neutram in partem flecti permittant: a *τείνω*, extendo. *Plin. l. 23. c. 1. post med.* Vinum non est dandum in duritia præcordiorum, neque in opisthotono, tetano. *Id. l. 31. c. 10. extr.* Prodest atrophis, opisthotonis, tetanis. Adde *Cels. l. 4. c. 3.* qui græca utitur, & *Scribon. Larg. compos.* 101.

TETARTÆUM, i, n. *quartina*, *τεταρταῖον*, numerus quaternarius: vox græca. *Colum. l. 3. c. 10.* Quod indicaverimus eximium genus vitium, id quantæ multitudinis possumus, efficiamus; deinde quod proximum a primo; tum quod est tertiæ notæ, vel quartæ quoque. Eatenus velut lectarum quodam contenti sumus tetartæo. Al. leg. *tetradio*, quod idem significat: *τετράδιον*, & *τετραδεῖον*, a *τετρὰς* quaternio.

TETARTEMORION, ii, n. *τεταρτημόριον*, quadrans, ac specialiter quarta pars zodiaci, hoc est tria signa. Vox græca, a *τέταρτος* quartus, & *μόριον* particula. *Plin. l. 7. c. 49.* Durat & ea ratio, quam Petosiris, ac Necepsos tradiderunt, & tetartemorion appellant, a trium signorum portione, qua posse in Italiæ tractu CXXVI. annos vitæ contingere apparet. ¶ *Tetartemoria*, æ, f. apud *Martian. Capell.* est brevior toni distantia, quartam ejus partem recipiens, sicut *tritemoria* quæ tertiam, *l. 9. pag. 315.*

TETER, & Tæter, tra, um, *brutto, intrasferuole, fastidioso, orrido, tetro*, *μιαρός*, fœdus, turpis, molestus, gravis, horridus. Quidam ducunt ab *ater*, ut proprie nigrum ac tenebricosum significet. itaque scribunt sine diphthongo. unde *tetricus* prima fere correpta. Alii a *tædet*, ut de re dicatur quocumque modo molesta, & cujus quemque tædeat. itaque diphthongum adhibent adstipulantibus *Manut. Dausqu. Cellar.* & aliis, qui testes afferunt, præter Virgilium Mediceum, veterem Lapidem apud *Gruter. pag. 638. n. 10.* ubi *tætra ora* scriptum est. qui tamen Lapis non optimæ est notæ. Utraque scriptio proba est. *Lucret. l. 2. v. 309.* aliis aliud tetrius esset Naribus, auribus, atque oculis, orisque sapori. *& vers. 420.* Aut fœda specie tetri turpesque videntur. *Cæs. lib. 3. B. Civ. c. 49.* Angustiis loci, odore tetro, & multitudine cadaverum. *Sallust. in Catil. c. 55.* Loca tetra, inculta, fœda, atque formidolosa. *Cic. Agrar. 2. c. 17.* tetræ tenebræ, & caligo. *Lucret. l. 4. v. 172.* tetra nimborum nocte coorta. *Cic. Tuscul. 4. c. 20.* tetra & immanis bellua. *Lucret. l. 6. v. 976.* nobis cœnum teterrima cum sit Spurcities, eadem subus hæc jucunda videtur. *& vers. 21.* tetro sapore conspurcare omnia. *Id. l. 1. v. 934.* tetra absinthia. *& l. 2. vers. 412.* cadavera. *& l. 5. v. 993.* ulcera. *& vers. 1125.* Tartara. *Propert. l. 2. el. 19. v. 10.* venena. *Virg. 10. Æn. v. 727.* lavit improba teter Ora cruor. *Horat. l. 3. od. 11. v. 19. de Cerbero.* Spiritus teter, saniesque manat Ore trilingui. *Lucan. l. 1. v. 618.* pallida tetris viscera tincta notis. *Cic. ad Brut. epist. 15. ante med.* Tætrum spectaculum. *Id. Catil. 2. c. 5.* Pestis tetra, horribilis, infesta. *Id. pro Sext. c. 8.* Alter, o dii boni! quam teter incedebat! quam truculentus! quam terribilis aspectu! *Sueton. in Calig. c. 50.* Vultum natura horridum ac tetrum, etiam ex industria efferebat. *Juvenal. sat. 10. v. 191.* deformis & teter vultus. *& sat. 6. vers. 417.* mulier teterrima vultu. *Accius apud Non. c. 3. n. 322.* Vestitus teter. *Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 15.* teterrima hiems. *Petron. in Satyr. c. 35. extr.* teterrima vox. *ingratissima*. ¶ Translate est malus, dirus, flagitiosus, noxius, turpis. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 13.* Homo tæter & ferus. *Id. pro Cæl. c. 6.* Quis tætrior hostis huic civitati? *& in Vatin. c. 3.* Quamquam sis omni diritate atque immanitate teterrimus. *Id. 2. Tuscul. c. 40.* tæterrimum esse in aliquem. *Id. 2. Offic. c. 22.* Nullum vitium tætrius, quam avaritia. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 33.* teter libido. *Catull. carm. 75. ad Lesb. in fin.* tætrum deponere morbum, *h. e.* amorem. *Id. in fragm. post carmen 59. in Rufam.* Tam mente dura procreavit ac tætra, Ut supplicis vocem contemptam haberet. *Liv. l. 22. c. 9. ad fin.* Tetra prodigia. *Lucil. apud Horat. l. 1. sat. 4. v. 60.* discordia tetra. *Accius apud Cicer. 2. Tuscul. c. 7.* Tetri cruciatus. *Cic. 3. Offic. c. 25.* tetrum facinus admittere. *Id. Q. Fr. l. 2. ep. 6. a med.* Ei tres sententiæ tæterrimæ defuerunt. *h. e.* infensæ hominum odio habentium. *Id. 3. Verr. c. 24.* Tetra atque impura legatio. *h. e.* perniciosa iis, ad quos accessit. *Id. Fam. 10. ep. 14.* Teterrimum bellum. ¶ *Tetrum* adverbii more. *Prudent. Cathemer. 4. v. 20.* Tetrum flagrat enim vapore crasso Horror conscius æstuante culpa.

TETHALASSOMENON, *τεθαλασσωμένον*, adjunctum vini marina aqua mixti: a *θάλασσα*, mare. *Plin. l. 14. c. 8.*

TETHEA, æ, f. piscis quidam marinus, qui in foliis marinis plerumque degit ex fungorum genere: qui tamen, secundum *Plin. l. 32. c. 9.* fungus potius quam piscis dicendus est. Adde *c. 10.* ubi *tethea utilia sunt* neut. gen. dixit, ut leg. *Harduin*. Græce enim sunt *τὰ τήθεα*.

TETHYS, yos, f. *Τηθύς*, Cæli & Vestæ filia, soror Saturni, & Titani, uxor Oceani, mater fluviorum & nympharum. *Ovid. 5. Fast. v. 81.* Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn. *& vers. 168. de Hyadib.* pars credidit esse Tethyos has neptes, Oceanique senis. *Virg. in Ciri, v. 392.* Miratur pater Oceanus, & candida Tethys. *Id. 1. Georg. v. 31.* Teque sibi generum Tethys emat omnibus undis. *Solon. in fragm. apud Pithœum p. m. 267.* Tethya marmoreo fecundam pandere ponto. Adde *Colum. lib. 10. v. 200.* ¶ Hæc dicitur *magna*, & *cana* a Poetis. *Ovid. 2. Fast. v. 191.* canamque petit Saturnia Tethyn. *Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 70.* Luce

es autem canæ Tethyi restituor. *Stat. 1. Achill. v.* 221. Delphinas bijuges, quos illi maxima Tethys Nutrierat. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 36. palmas Tethys grandæva sinusque Sustulit. Quidam hujus epitheti *grandæva* causam afferunt, ut distinguatur a filia Nerei, & matre Achillis. Sed hujus nomen scribitur *Thetis*, Θέτις cum aspiratione in prima syllaba, quæ & corripitur, & *i* in secunda; & est neptis illius magnæ. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 28. Tene Thetis tenuit pulcherrima Neptunine? Tene suam Tethys concessit ducere neptem? ¶ Metonymice ponitur pro mari. *Lucan. l.* 1. *v.* 413. an sidere mota secundo Tethyos unda vagæ lunaribus æstuat horis. *& l.* 2. *v.* 588. Tethynque fugacem Qui ferit Hesperius Bætis. *Senec. in Herc. Furent. v.* 886. Quodcumque alluitur solum longo Tethyos ambitu. *Sil. l.* 3. *v.* 393. Ceu pater Oceanus cum sæva Tethye Calpen Herculeam ferit. *Id. l.* 17. *v.* 244. ab occasu Tethyn impellit, & ortu. Adde *l.* 3. *v.* 60. *Claudian. in consul. Probi & Olybr. v.* 35. *&* alibi. *Martial. de Spect. epigr.* 3. & *Avien. in Perieg. v.* 81.

TETINI, tetinerim, tetinisse. V. in fine verbi *Teneo*.

TETRACHORDON, i, n. *&* Tetrachordos, i, m. & f. τετράχορδον, & τετράχορδος, quatuor chordas, seu quatuor sonos habens. Ab antiquis Musicis tetrachordon dicebatur quatuor in ordine positorum sonorum congruens fidaque concordia, ut *Martian. Capella l.* 9. *pag.* 324. definit. *h. e.* quod dicunt recentiores Musici *una quarta*. In toto veterum musicarum vocum systemata quinque tetrachorda constituebantur, quibus universa modulationum varietas continebatur; ita tamen ut dissimiles essent dispositiones, & intervalla tonorum, & hemitoniorum in tetrachordis diatonici generis, chromatici, & harmonici, ut explicat *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. & *Martian. Capell. pag.* 323. ¶ Tetrachordos machina dicitur ab eod. *Vitruv. l.* 10. *c.* 13. organum hydraulicum, quod quatuor sonorum differentias habet. ¶ Translate anni tetrachordon dixit *Varr.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 22. quatuor anni tempora significans. *Le quattro stagioni*. Al. leg. *tetrachordium*.

TETRACOLON, i, n. periodus quatuor membris constans, τετράκωλον. *Senec. l.* 4. *controvers.* 25. *sub fin.* Myrrhedius dixit illud tetracolon: Serviebat forum cubiculo, prætor meretrici, carcer convivio, dies nocti. Translate ponitur pro numero quaternario cujuscumque rei. *Id. in Præfat. l.* 5. *controvers. a med. de Capitone declamatore.* Nulli non post primum tetracolum præferendus. Primum tetracolum quorum faciam, quæritis? Latronis, Fusci, Albutii, Gallionis. Al. leg. *tetradeum* multo rectius, nam τετραδεῖον aptius quaternarium numerum significat, quam τετράκωλον.

TETRADEUM, &

TETRADIUM. V. *Tetartaeum.* & *Tetracolon.*

TETRADORON. V. *Didoron.*

TETRADRACHMUM, i, n. τετράδραχμον, nummus quaternas valens drachmas. *Cassius Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 13. Nam jam ternis tetradrachmis triticum apud Dolabellam est. *Liv. lib.* 37. *cap.* 58. Tetradrachma Attica triginta quatuor millia septingenta. *Id. l.* 34. *c.* 52. Signati argenti octoginta quatuor millia fuere Atticorum: tetradrachma vocant, Trium fere denariorum in singulis argenti est pondus. *Budæus, Gronov.* & al. *quatuor fere* legendam censent, quia drachma denario Romano fere respondet, ut in sua voce dictum est. Sunt præterea qui *tetradrachmam* leg. ut sit femin. gen. quod minus placet.

TETRAGNATHION, ii, τετραγνάθιον, genus quoddam phalangii, quod quadruplicem maxillam habere videtur: a τετράς, quaternio, & γνάθος, maxilla. *Plin. l.* 29. *c.* 4. *a med.* Tetragnathii duo genera habent; pejus medium caput distinguente linea alba, & transversa altera: at cinereus posteriori parte candicans.

TETRAGONUM, i, n. τετράγωνον, *tetragono, aspetto quadrato*, aspectus quadrangularis alicujus astri, apud astrologos. *Auson. in Eclogar. de ratione puerperii maturi, v.* 21. Fulgor tetragono aspectus vitale coruscat. *& in fine.* Tetragono absolvet dubiarum vincla morarum. Alii priore loco leg. *tetragono aspectu*, ut sit *tetragonus, a, um*, adject. Ceterum nimia hic licentia penultima corripitur ab *Ausonio*. Absolute *tetragonum* usurpant etiam *Martian. Capell. l.* 6. *pag.* 229. *Frontin. de Colon. pag.* 112. *Goes.* & *Sidon. l.* 8. *epist.* 22. *a med.*

TETRALIX, icis, f. τετράλιξ, herba alio nomine *erix*, & sisara, apibus gratissima. *Plin. l.* 16. *f.* 21. *&* 22.

TETRAMETER, a, um, τετράμετρος. Versus tetrameter dicitur, qui quatuor pedibus constat, cujusmodi est illud carmen, quod in exemplum adducitur a *Diomed. l.* 3. *pag.* 506. *Putsch.* Fulmina nubibus obvia torques. Sunt tamen alia multa tetrametrorum genera, quæ V. apud Grammatic. & præsertim apud *Diomed. loc. cit. Terentianus Maurus de metris pag.* 2430. usurpat *tetrametrus* in recto casu, quod magis accedit ad Græcam vocem.

TETRANS, antis, m. τετράς, quarta pars rei cujuspiam. *Vitruv. l.* 10. *c.* 11. Circino dividuntur circinationes earum tetrantibus in partes quatuor, vel octantibus in partes octo. *Id. l.* 4. *c.* 2. *a med.* Tetrantes columnarum. *h. e.* quarta pars crassitudinis summi scapi columnarum. Adde *c.* 3. ¶ In re Agraria est locus, ubi se conferunt duæ lineæ, seu duo rigores decussatim acti. *Hygin. de limitib. pag.* 260. *Goes.* Tetrantum veterum lapides adhuc parent. Adde *pag.* 164. *&* 181. ¶ Item quidquid eo loco ponitur, ubi duæ illæ lineæ concurrunt. *Frontin. de limitib. pag.* 232. Termini lapidei crassi semipede, habentes longum tetrantem. ¶ Item instrumentum ipsum, quo duæ illæ lineæ designantur. V. Indicem *Goesii*. ¶ *Tetrantorum* pro *tetrantum* dixit *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. *circa med.*

TETRAO, onis, m. τετράων, avis ex genere anserino; de qua *Plin. l.* 10. *c.* 22. *ad fin.* Decet tetraonas suus nitor, absolutaque nigritia, in superciliis cocci rubor. Alterum eorum genus vulturum magnitudinem excedit: nec ulla ales, excepto struthiocamelo, majus corpore implens pondus, in tantum aucta, ut in terra quoque immobilis prehendatur. In aviariis saporem perdunt. Moriuntur contumacia spiritu revocato. *Sueton. in Calig. c.* 22. *a med.* Hostiæ erant phœnicopteri, pavones, tetraones, Numidicæ, Meleagrides, Phasianæ. Meminit & *Tertullian. l.* 1. *contra Marcion. c.* 23. *extr.*

TETRAPHARMACUM, i, n. emplastrum quoddam, quatuor rebus constans, nempe cera, pice, resina, sevo taurino, aut si hoc desit, vitulino: valet autem ad pus movendum. *Cels. l.* 5. *c.* 19. *sect.* 9. *& cap.* 26. *sect.* 35. & *Scribon. Larg. compos.* 212. sed græce uterque. ¶ De ferculo quatuor ciborum generibus instructo, *Spartian. in Adrian. c.* 21. Inter cibos unice amabat tetrapharmacum, quod erat de phasiano, sumine, perna, & crustulo. *Id. in Ælio Vero, c.* 5. Tetrapharmacum, seu potius pentapharmacum ipse dicitur reperisse, hoc est, sumen, phasianum, pavonem, pernam crustulatam, & apruguam.

TETRAPHORI. V. *Hexaphori.*

TETRAPTOTA. V. *Diptota.*

TETRAPUS, odis, τετράπους, quadrupes. hoc nomine inscriptus est liber octavus *Apicii*, eo quod in eo agitur de quadrupedum animalium opsoniis & condituris.

TETRARCHA, æ, *&* Tetrarches, æ, m. *Tetrarca, Signore della quarta parte d'un regno*, Τετράρχης, qui quartam regni partem obtinet: a græco nomine allato. Ita vocatus non solum qui cum aliis tribus regnum aliquod occupat, sed etiam qui post tetrarchas imperium adeptus est, licet plures sint, vel etiam pauciores: item qui solus eam regionem tenet, quæ aliquando a quatuor tetrarchis possessa fuit. *Hirt. de B. Alex. c.* 67. Dejotarus Tetrarches Gallogræciæ tunc quidem pæne totius, quod ei neque legibus, neque moribus concessum esse ceteri Tetrarchæ contendebant, &c. *Cic. Attic. lib.* 2. *ep.* 9. Qui regna, qui prædia Tetrarchis, qui immanes pecunias paucis dederunt. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 12. Omnia magna loquens, modo Reges, atque Tetrarchas. *Lucan. l.* 7. *v.* 226. Iecit sed plurima campi Tetrarchæ, Regesque tenent, magnique Tyranni.

TETRARCHIA, æ, f. τετραρχία, principatus quartæ partis alicujus regionis. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 15. Quod postea quam a Cæsare Tetrarchiæ regno, pecuniaque mulctatus est. *Id. pro Dejot. c. ult.* Negat, unquam se a te in Dejotari Tetrarchia pedem discessisse.

TETRAS, adis, f. numerus quaternarius. *Tertullian. advers. Valentin. c.* 7. *&* 8. & *Martian. Capell. l.* 7. *pag.* 239.

TETRASEMUS. V. *Disemus.*

TETRASOMUS. V. *Bisomus.*

TETRASTICHUS, a, um, τετράστιχος, quatuor habens ordines: a στίχος, ordo, & τετράς, quaternio. Porticus tetrastichæ (ita enim legi vult *Salmas.* ad *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 18.) sunt, quæ quatuor habent columnarum ordines. ¶ *Tetrastichum*, carmen quatuor versibus constans. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *ad fin.* Ovidius ex tetrasticho Macri carmine librum in malos poetas composuit. ¶ Absolute *Martial. l.* 7. *epigr.* 84. Quod non insulse scribis tetrasticha quædam, &c.

TETRASTYLOS, τετράστυλος, adject. quatuor columnas habens: a τετράς, quaternio, & στῦλος, columna. *Vitruv. l.* 3. *c.* 2. Frons loci, quæ in æde constituta fuerit, si tetrastylos facienda fuerit dividatur, &c. *Id. l.* 6. *c.* 3. Cava ædium tetrastyla sunt, quæ, &c. ¶ *Tetrastylon* absoluta, locus in quo quatuor columnæ sunt, vel quatuor columnarum ordines. *Capitolin. in Gordian. cap.* 32. Villa eorum ducentas columnas in tetrastylo habens. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 124. *n.* 1. Ibique sacerdotes in tetrastylo consederunt.

TETRE, *&* Tætre, *bruttamente, vergognosamente, sconciamente*, fœde, turpiter, atque adeo moleste, graviter. *Cato* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 196. *Putsch.* Tetre ætatem exigit. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 135. Blanda quidem vultus, sed qua non tetrius ulla Ultrices fucata genas. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 29. Multa facere impure atque tætre, cum temeritate & impudentia. *Id. pro Dom. c.* 39. *extr.* Quod senatus severe de religione decerneret, impurissima teterrimeque violasti. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 12. Istum quidem, cujus φαλαρισμὸν timeo, omnia teterrime facturum puto.

TETRICITAS, atis, f. *severità, contegno ruvido*, σκυθρωπασμός, tristitia vultus, supercilium, severitas, gravitas. *Auct. Paneg. ad Pison. v.* 90. Talis inest habitus (*oris*) qualem nec dicere mœstum, Nec fluidum, læta sed tetricitate decorum Possumus. *Supra dixerat*: plenus gravitate serena vultus.

TETRICUS, a, um, *accigliato, sostenuto, severo, rigoroso*, σκυθρωπός, caperato vultu tristitiam præ se ferens, tristis, severus, asper, rigidus: a *teter*. *Senec. in Herc. Fur. v.* 579. Et qui fronte nimis crimina tetrica Quærunt, ac veteres excutiunt reos. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 721. Hoc aditu vidi tetricæ data verba puellæ. *Liv. l.* 1. *c.* 18. Disciplina tetrica ac tristis Sabinorum. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 8. *v.* 61. exæquet tetricas licet illa Sabinas. *Id.* 2. *Trist. v.* 397. tetricus domitor Chimeræ. *h. e.* Bellerophon aversus ab amoribus, pudicus. *Senec. ep.* 36. Nimis horridi animi & tetrici esse. *Martial. l.* 6. *epigr.* 10. At quam non tetricus, quum nulla nubilus ira! *& l.* 12. *ep.* 71. Udorum tetricus censor & asper erat. *Id. l.* 4. *epigr.* 73. *& l.* 7. *epigr.* 95. tetricæ deæ. *h. e.* Parcæ. *Id. l.* 12. *epigr.* 3. lectores tetrici. *Claudian. in Fescenn. v.* 31. Permissisque jocis turba licentior Exsultet, tetricis libera legibus. *Martial. l.* 5. *epigr.* 21. lites tetricæ, forumque triste. *h. e.* graves, seriæ, & nullum jocis locum dantes. *Sic l.* 10. *epigr.* 19. Totos dat tetricæ dies Minervæ, Dum centum studet auribus virorum,

rum. *Id. l. 11. epigr.* 44. tetricis vocibus corripere aliquem. ¶ Metonymice *Id. lib. 6. epigr.* 70. tetricæ febres. *& l. 7. epigr.* 79. tetricæ tubæ. *h. e.* bellicæ. ¶ *Tetrica rupes*, & *Tetrica* absolute, mons in Sabinis, ita dictus vel quia asperrimus, vel quia incolebatur ab hominibus tetricis & severis. *Virg. 7. Æn. v.* 713. Qui Tetricæ horrentes rupes, montemque Severum, Casperiamque colunt. *Sil. l. 8. v.* 419. & a Tetrica comitantur rupe cohortes.

TETRINNIO, is, n. 4. verbum fictum ad exprimendam anatum vocem. *Auctor carm. de philom. v.* 22. In fluviisque natans forte tetrinnit anas.

TETRITUDO, inis, *f.* idem ac tetricitas. *Accius* apud *Non. c.* 2. *n.* 854. Ne hæc aspernabilem tetritudo mea in occulto faxit.

TETRO, as, *a.* 1. *macchiare*, *ἀμαυρόω*, fœdo, conspurco, horridum, obscuramve facio, *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 837. Beluarum ac ferarum adventus ne tetret loca.

TETTIGOMETRA, æ, *f.* *τεττιγομήτρα*, cicadarum matrix, idest involucrum, ex quo cicadæ oriuntur: a *τέττιξ*, cicada, & *μήτρα*, matrix, uterus. *Plin. l.* 11. *c.* 26. Fit primo vermiculus, deinde ex eo, quæ vocatur tettigometra, cujus cortice rupto circa solstitia evolant, noctu semper.

TETTIGONIA, æ, *f. picciola cicala*, cicadæ minoris genus, *Plin. l.* 11. *c.* 26.

TETULI. V. *Fero* in fine.

TEUCER. V. *Teucrus*.

TEUCHITES, æ, m. *τευχίτης*, junci odorati species laudatissima: ita dicta a loco, in quo nascitur. *Plin. l.* 21. *c.* 18. *ad fin.* Laudatissimus ex Nabathæa juncus cognomine teuchites, proximus Babylonius, pessimus ex Africa, ac sine odore, &c.

TEUCRI, orum. V. in *Teucrus*.

TEUCRIA, æ, *f.* regio Troadis, vel ipsa Troja: sic dicta a Teucro filio Scamandri. *Virg. Æn.* 2. *v.* 26. Ergo omnis longo solvit se Teucria luctu.

TEUCRION, ii, *n.* *τεύκριον*, herba spargens juncos tenues, folia parva, asperis in locis nascens, austero sapore, nunquam florens, neque semen gignens. Medetur lieni: constatque sic inventam (invenit autem Teucer.) Cum exta super eam projecta essent, adhæsisse lieni, eumque exinanisse. Ob id a quibusdam splenion vocatur. Narrant, sues qui radicem ejus ederint, sine splene inveniri. Hæc *Plin. l.* 25. *c.* 5. *ante med.*

TEUCRIS, idis, *f.* *Τευκρίς*, Trojana, Troas. *Sabin. eleg.* 1. *v.* 31. captivas Teucridas inter Cum fleret conjux Hectoris, atque soror. ¶ In illa *Cicer. Attic. l.* 1. *ep.* 12. *& ep.* 13. *extr.* Teucris illa lentum sane negotium: *Αἴνιγμα* esse videtur, & conjecturis campum latum præbens.

TEUCRIUS, a, um, Trojanus, Teucrus. *Sil. l.* 13. *v.* 36. milles quateret cum Teucria bello Mœnia.

TEUCRUS, *&* Teucer, cri, m. *Τεῦκρος*, filius Scamandri, nobilis Cretensis, qui una cum patre, cum Creta inopia frugum laboraret, navigavit in Phrygiam, ibique Dardani filia uxore ducta, sedem fixit, nomenque Trojanis dedit, qui passim a *Virgilio* Teucri dicuntur, itemque ab *Ovid. Valer. Flacc.* & aliis. *Virg. 3. Æn. v.* 108. Teucrus Rhœteas primum est advectus ad oras, Optavitque locum regno. *Charis. l.* 1. *pag.* 61. *&* 64. *Parisch.* Menander Menandri, Teucer Teucri, apes apis. quamquam Virgilius extulit Teucrus, & Evandrus. Eadem habet *Priscian. l.* 6. *pag.* 692. Longiorem de Teucro fabulam habes apud *Serv.* ad *Virg. loc. cit.* ¶ Adjectiva *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 344 Cum Phrygii Teucro manabunt sanguine rivi. *Ovid.* 14. *Met. v.* 72. Teucras fuerat mersura carinas. ¶ Teucer alius Telamonis regis Salaminis filius fuit, & frater Ajacis, qui a patre in exsilium pulsus, quod fratris injuriam ob arma Achillis Ulyssi adjudicata ultus non fuisset, navigavit in Cyprum, ibique urbem quam condidit, Salamina appellavit, nomine patriæ suæ. *Horat. l.* 1. *od.* 7. *v.* 21. Teucer Salamina patremque Cum fugeret, &c. Adde *Justin. l. ult. c.* 3.

TEUTATES, æ, m. deus Gallorum, qui humana hostia colebatur. *Lucan. l.* 1. *v.* 445. immitis placatur sanguine diro Teutates. Adde *Lactant. l.* 1. *c.* 21. ¶ Scribunt etiam *Theutates*.

TEUTHALIS, idis, *f.* herba eadem quæ sanguinaria, & polygonos. *Plin. l.* 27. *c.* 12.

TEUTHRANS. V. in *Teuthrantius*.

TEUTHRANTEUS, a, um, *Τευθράντειος*, ad Teuthrantiam pertinens: quæ est regio Mysiæ, in qua Caicus amnis oritur. (A *Plin. l.* 5. *c.* 30. Teuthrania dicitur, *Τευθρανία*, a Teuthrante Pandionis filio, Thespii patre, Mysiæ rege.) *Ovid.* 2. *Met. v.* 243. Peneosque senex, Teuthranteusque Caicus.

TEUTHRANTIUS, a, um, Teuthranteus, *Τευθράντιος*, ad Teuthrantem Pandionis filium pertinens, qui fuit pater Thespii, cujus quinquaginta filias, ex Megamede Arnæi filia susceptas, Hercules, præmium leonis interfecti, uxores habuit. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 51. Non tibi crimen erunt Teuthrantia turba sorores. V. *Senec. in Herc. Fur. v.* 477. ¶ Apud *Propert. l.* 1. *eleg.* 11. *vers.* 11. Teuthrans videtur esse nomen parvi fluvii, aut lacus in Campania circa Bajas. Sed aliter leg. V. *Broukhus.*

TEUTONI, orum, *Τεύτονες*, populi Germaniæ prope Cimbros, ad sinum Codanum, quos Marius delevit. *Cic. pro leg. Manil. c.* 20. *in fin.* Idem cum Cimbris, idem cum Teutonis bellum administravit. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 33. *ad fin.* Ut cum Cimbri Teutonique fecissent. *Lucan. l.* 6. *v.* 259. Cantaber exiguis, aut longis Teutonus armis. Adde *Senec. l.* 1. *de Ira, c.* 11. *Pomp. Mel. l.* 3. *c.* 3. *extr. & c.* 6. *Plin. l.* 35. *c.* 4. *& l.* 37. *c.* 2. *a med. Flor. l.* 3. *c.* 3. *Epit. Livii lib.* 67. *Sueton. in Cæs. c.* 11. & *Val. Max. l.* 6. *c.* 1. *n.* 3. *extern.* ¶ Dicuntur & *Teutones*, um. *Aurel. Vict. de vir. illustr. c.* 67. Teutones in Gallia, Cimbros in Italia vicit. *Vellej. l.* 2. *c.* 12. *a med.* Gens excisa Teutonum. ¶ Sunt qui scribant *Theutoni*, aut *Teuthoni*.

TEUTONICUS, a, um, ad Teutones pertinens. *Propert. l.* 3. *el.* 2. *v.* 44. Teutonicas Roma refringat opes. *Lucan. l.* 1. *v.* 256. Teutonicus furor. *Id. l.* 2. *v.* 69. Teutonici triumphi. *h. e.* de Teutonis acti. *Vellej. l.* 2. *c.* 120. Teutonica militia. *Valer. Max. in fine c.* 1. *l.* 6. victoria. *h. e.* qua Teutones victi sunt. ¶ Item universim ad Germanos pertinens. *Martial. l.* 14. *epigr.* 26. Teutonici capilli. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 406. Teutonicus vomer, Pyrenæique juvenci. ¶ *Teutonici*, orum, Teutoni. *Senec. ep.* 94. *ad fin.* Cum Marius Teutonicos Cimbrosque concideret.

TEXO, is, xui, xtum, *a.* 3. *tessere*, *ὑφαίνω*, filum filo conserendo telam conficio: a *tego*, ut *vexo* a *veho*, quia trama stamen tegitur. De texendi modo in *Radio* diximus. *Terent. Heaut.* 2. 3. 44. Texentem telam studiose ipsam offendimus. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 18. Texitur hæc castris quarta lacerna tuis. *Tibull. l.* 2. *el.* 6. *v.* 35. Illa gerat vestes tenues, quas femina Coa Texuit. *Propert. l.* 3. *el.* 6. *v.* 33. in vacuo texetur aranea lecto. *Catull. carm.* 67. *ad Mall. v.* 49. tenuem texens sublimis aranea telam. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 48. Araneolæ quasi rete texunt, ut si quid inhæserit, conficiant. ¶ De aliis rebus, quæ instar telæ nectuntur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 266. Nunc facilis rubea texatur fiscina virga. *Id.* 11. *Æn. v.* 64. molle feretrum Arbuteis texunt virgis, & vimine querno. *Id.* 2. *Georg. v.* 371. texere sepem. *Propert. l.* 3. *el.* 2. *v.* 36. rosas. *h. e.* corollas facere. *Virg. Georg.* 4. *v.* 250. apes floribus horrea texent. *Id. Ecl.* 9. *v.* 42. lentæ texunt umbracula vites. *Plin. l.* 21. *c.* 18. Texere segetes. *Id. l.* 13. *c.* 12. *ante med. & ad fin.* chartas. *& c.* 11. *ad fin.* navigia ex papyro. *& l.* 16. *c.* 26. qualos, crates. *Lucan. l.* 4. *v.* 131. cana salix madefacto vimine parvam Texitur in puppim. *Martial. l.* 7. *epigr.* 1. *de lorica.* Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictum Texuit innumeri lubricus unguis apri. *Id. l.* 14. *distich.* 38. texere tecta caminis paludis. *coprire.* ¶ construere, fabricari. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. *ad fin.* Paullus in medio foro basilicam jam pæne texuit. *Virg.* 11. *Æn. v.* 326. Bis denas Italo texamus robore naves. *Prudent. in Rom. Hymn.* 14. *v.* 246. immanem pyram Texebat ustor fumidus pinu arida. ¶ Metaphorice *Cic.* 9. *Fam. epist.* 21. Privatas causas, easque tenues, agimus subtilius: capitis, aut famæ scilicet ornatius: epistolas vero quotidianis verbis texere solemus. *Plaut. Trin.* 3. 3. 68. Quamvis sermones possunt longi texier. *paraggge.* *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 5. Sane texebatur opus luculenter. *h. e.* libri de republica. ¶ Allegoria est in illo *l.* 3. *de Orat. c.* 60. *sub fin.* Quamquam ea tela texitur, & ea incitatur in civitate ratio vivendi, ut, &c. & *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 27. Cum bene firmarunt animum præcepta jacentem, Rursus amor patriæ ratione valentior omni, Quod tua texuerunt scripta, retexit opus.

TEXTERNA, æ, *f.* taberna, vel officina textoris. *Apul. in Florid. n.* 9. (*al. l.* 2.) Vestem de texterna emere, baxeas de suterna præstinare. Al leg. *textrina*, & *sutrina*.

TEXTILIS, le, *tessuto*, *ὑφαντός*, *πλεκτός*, texendo factus. *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 21. Textile stragulum. *Virg.* 3. *Æn. v.* 483. Textilia dona. *drappi*, *vesti.* & *Senec. in Med. v.* 572. & *Plin. l.* 33. *c.* 3. *sub fin.* auro textili monile fulgens. *oro filato e tessuto.* & *Lucret. l.* 2. *v.* 35. textiles picturæ. *di ricamo.* & *Valer. Max. l.* 9. *c.* 1. *n.* 4. *extern.* Tabernacula textilibus signis adornata. *Martial. l.* 6. *epigr.* 80. textilis serta. *Cic.* vertens *Sophoclis* carmina, *l.* 2. *Tuscul. c.* 8. Ipse illigatus peste interimor textili. *h. e.* tunica imbuta sanguine Nessi. *Petron. in Satyr. cap.* 55. induere ventum textilem. *h. e.* vestem tenuissimam, & subtilitate ventos æquantem, nebulam lineam. *Martial. l.* 12. *epigr.* 31. textilis umbra supini palmitis. *di rami intrecciati.* ¶ Absolute *textile* est pannus textus, *drappo tessuto*, *ὕφος*, *ὕφασμα*. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 18. Textile ne operosius, quam mulieris opus menstruum. *Liv. lib.* 45. *c.* 33. Navis ornata spoliis non insignibus tantum armorum, sed etiam regiorum textilium. *Propert. in fin. eleg.* 14. *l.* 1. Quid relevant varii serica textilibus? *Plin. l.* 13. *c.* 9. Palmæ foliis utuntur ad textilia. ¶ Ex *Lucret. l.* 5. *v.* 1349. discimus, prius fuisse vestes nexiles, *h. e.* consutas ex ferarum pellibus, quam ex lana aut lino textas: quod est Ægyptiorum inventum, teste *Plin. l.* 7. *c.* 56. apud quos lini copia.

TEXTOR, oris, m. *tessitore*, *tessore*, *ὑφάντης*, qui texit. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 13. simulet textore Catonem. *Martial. l.* 12. *epigr.* 59. Hinc instat tibi textor, inde fullo. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 30. lacernas male percussas textoris pectine Galli. Adde *Cicer. pro Planc. c.* 25. *a med.* ubi al. leg. *sutor*. & *Plaut. Aulul.* 3. 5. 43.

TEXTORIUS, a, um, *ὑφαντικός*, ad textorem, & ad texendum pertinens. *Colum. l.* 9. *c.* 6. Alvearia opere textorio salicibus connectuntur. ¶ Translate *Senec. epist.* 113. *a med.* Textorium, inquis, totum mehercule istud est.

TEXTRICULA, æ, *f.* parva textrix. *Arnob. l.* 5. *pag.* 166. Textricula puellæ.

TEXTRINUS, a, um, *ὑφαντικός*, ad texendum pertinens, textorius. *Jul. Firmic. de err. prof. relig. c.* 17. Minerva textrinæ artis magistra. ¶ *Textrina* absolute, & *Textrinum*, ni, & officina textrina, *bottega da tessere*, *ἱστουργεῖον*. *Vitr. in fin. c.* 7. *l.* 6. Plumariorum textrinæ, pictorumque officinæ. *Cic.* 6. *Verr. c.* 26. Nulla domus in Sicilia locuples fuit, ubi iste non textrinum instituerit. Est qui leg. textrinam. *& c.* 46. Quod oppidum isti textrinum ad muliebrem vestem conficiendam fuit. *Sueton. de Grammatic. c.* 23. Palæmon mulieris verna primo, ut ferunt, textrinum, deinde, herilem filium dum comitatur in scholas, litteras didicit.

Al. leg.

Al. leg. textrinum, h. e. texendi artem: quo sensu afferri solet & locus *Plin. l. 11. c. 24.* ubi pro *pertinax ratio textrina* legitur *per se tenax ratio texta*. ¶ Metaphorice *textrinum* est navale, ubi texuntur naves, *arsenale*, ναυπήγιον. *Enn.* apud *Serv. ad Æn. 11. v. 326.* Idem campus habet textrinum navibu' longis.

TEXTRIX, icis, f. *tessitrice*, ὑφάντρια, mulier textoriæ artis perita. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 65.* Atque aliqua assidue textrix operata Minervam Cantat. *Al. leg.* assiduæ textis operata Minervæ. *Martial. lib. 4. epigr. 19. de endromide.* Sequanicæ pinguem textricis alumnam.

TEXTURA, æ, f. *tessitura*, ὕφανσις, ὕφασμα, συμπλοκή, actus texendi, vel etiam opus texendo factum. *Lucret. l. 5. v. 210.* Quam tenui constet textura, quamque loco se Contineat parvo. *Propert. l. 4. el. 5. v. 23.* Coæ textura Minervæ. *Plaut. Stich. 2. 2. 24.* Ut operam omnem aranearum perdam, & texturam improbam. *Lucan. l. 9. v. 777.* laterum textura, cavumque pectus. *le coste.*

TEXTUS, us, m. *tessitura*, ratio texendi, textura. *Lucret. l. 4. v. 729.* multo magis hæc sunt tenuia textu, Quam quæ, &c. *Plin. l. 9. c. 37.* Capiuntur purpuræ parvulis rarisque textu veluti nassis. *& c. 35.* Lolliam Paulinam vidi smaragdis margaritisque opertam, alterno textu fulgentibus. *Id. l. 18. c. 7. ante med.* Grana in stipula crinito textu spicantur. ¶ Transfertur ad contextum orationis. *Quintil. l. 8. c. ult. a med.* Præter hæc usus est allegoriæ, ut tristia dicamus melioribus verbis, aut bonæ rei gratia quædam contrariis significemus, aliud textu. *Manil. l. 5. v. 270.* quarum ratio manifesta per artem Collecta est, venietque suo per carmina textu. *Ammian. l. 15. c. 7. (al. 18.)* Rem brevi textu percurram. *brevemente. & c. 8. (al. 18. extr.)* Ut ostendit textus superior. *h. e.* verba prædicta. *Id. in fin. l. 27.* Quod contra fœderum textum juvarentur Armeniæ. *contra 'l tenor de' trattati. & ibid. paulo sup.* textus gestorum. *serie, narrazione.* Sic *l. 28. c. 1. (al. c. 5.)* Hymetii negotium est actitatum, cujus hunc fuisse novimus textum.

TEXTUS, a, um, *tessuto*, ὑφαντός, consertus, intextus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60.* Tegumenta corporum vel texta, vel suta. *Martial. l. 10. epigr. 57.* texta purpura. *Senec. in Agam. v. 885.* Induere conjugis fidæ manu textos amictus. *Val. Flacc. l. 4. v. 95.* Sol bisseno sidere textam loricam induitur. *Id. l. 2. v. 409.* Dona duci promit chlamydem, textosque labores. *h. e.* in chlamyde intextos. *Horat. epod. 2. v. 45.* claudere textis cratibus lætum pecus. *Ovid. 6. Fast. v. 261.* Et paries lento vimine textus erat. *Stat. 2. Theb. v. 583.* vimine querno texta domus. *Plin. l. 30. c. 10. a med.* Casæ fissis arundinibus textæ. *Liv. l. 30. c. 3. sub fin.* Arundine textis frondeque tectis hibernaculis habitare. *Ovid. Fast. l. 4. v. 435.* implet lento calathos e vimine textos. *& vers. 870.* Textaque composita juncea vincla rosa. *Senec. in Herc. Fur. v. 807.* Tunc gratia monstri colla permulcens manu, Adamante texto vincit. *h. e.* catena solida & infragili. *Virgil. Æn. 5. v. 588.* Creta fertur labyrinthus in alta Parietibus textum cæcis iter ancipitemque Mille viis habuisse dolum. *via intralciata, tortuosa, imbrogliata.* ¶ *Textum* absolute: vestis texta, pannus, *veste, panno, drappo*: & quodcumque opus textum. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 163.* Illita Nessæo misi tibi texta veneno. *& epist. 17. v. 225.* Purpura nempe mihi, pretiosaque texta dabuntur. *Id. 8. Met. v. 640.* rude textum. *Martial. l. 8. epigr. 28.* Babylonica picta superbe Texta, Semiramia quæ variantur acu. *Id. l. 13. epigr. 51.* texta rosis fictr. *h. e.* corollæ. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 10.* & *Ovid. 14. Met. v. 530. & Fast. 1. v. 506.* pinea texta carinæ. *Martial. l. 5. epigr. 38. v. 39.* vimineo texto ferre ova. *cestella.* ¶ Ipsa textura alicujus rei. *Stat. 10. Theb. v. 56.* pepli mirabile textum. *Virg. 8. Æn. v. 625.* clypei non enarrabile textum. *tessitura, lavoro, ricamo istoriato.* & *Lucret. l. 6. v. 1052.* ferrea texta. Adde *l. 5. v. 95.* & *Stat. Theb. 5. v. 354.* ¶ Metaphorice *Quintil. lib. 9. c. 4. ante med.* Neque illud in Lysia dicendi textum tenue atque rasum, lætioribus numeris corrumpendum erat. *tessitura, stile.* & *Apul. in Apolog.* Omne calumniæ textum retexere. *l'orditura.* ¶ *Textum* pro *testu* legitur a multis apud *Caton. R. R. cap. 76. & 84.*

T H

THALAMEGUS, i, θαλαμηγός, navis deliciarum magis causa, quam belli ornata, thalamis, & cubiculis instructa, pretiosisque obducta velis, aliisque regiis ornamentis, qua utebantur reges Ægypti sursum prorsum Nilo navigantes solatii causa: inventa a Philopatore rege, & ab aliis deinceps usurpata: videturque ita dicta παρὰ τὸ ἄγειν τὸν θάλαμον, *h. e.* quia thalamos habet, & cubicula. *Sueton. in Cæs. cap. 52. de Cæsare & Cleopatra:* Eadem nave thalamego pæne Æthiopia tenus Ægyptum penetravit. *Senec. l. 7. de benef. c. 20.* hujus generis naves *cubiculatas* vocat. *Plin.* vero *l. 7. c. 50. vittatas.* Similes sunt nostri *burchielli.*

THALAMUS, i, m. *camera degli sposi, camera da letto,* θάλαμος. cubiculum interius sponsorum, aut conjugum: item universum fœminarum in ædibus. Vox græca, & poetica. *Vitruv. l. 6. c. 10.* In prostadis dextra ac sinistra cubicula sunt collocata, quorum unum thalamus, alterum amphithalamus dicitur. *Virg. 6. Æn. v. 623.* Hic thalamum invasit natæ. *Ovid. 10. Met. v. 456.* thalami jam limina tangit, Jamque fores aperit: jam ducitur intus. *Id. Heroid. ep. 12. vers. 57.* Ut positum tetigi thalamo male saucia lectum. ¶ Item cubile, lectus, *letto conjugale. Propert. l. 2. el. 12. v. 14.* Lucerna Cum Menelaeo surgeret e thalamo. *Id. l. 3. el. 5. v. 63.* Sed thyiæ thalamo, aut Oriciæ terebinthi Effulto pluma versicolore caput. *Petron. in Satyr. c. 26.* Thalamum veste exornare. ¶ Sæpe refertur ad nuptias, & conjugium. *Virg. 4. Æn. v. 550.* degere vitam expertem thalami. *celibe. & vers. 18.* Si non pertæsum thalami tædæque fuisset. *& l. 7. v. 253.* Quantum in connubio natæ thalamoque moratur. *Senec. in Oedip. v. 489.* tradere virginem thalamis. *& in Troadib. v. 891.* ire ad thalamos. *Ovid. 3. Fast. v. 689.* parare thalamos. *Senec. in Agam. v. 992.* Videre arte thalamos. *& vers. 256.* consors thalami. *& in Herc. Fur. v. 852.* thalamis nondum jugatæ virgines. *Id. in Herc. Oet. v. 419.* Virginum thalamos petit: siqua negata, rapit. *Ovid. 12. Met. v. 143.* Tentasset Peleus thalamos quoque forsitan illos. *h. e.* illam petiisset uxorem. *& l. 7. v. 21.* quid in hospite, regia virgo, Ureris, & thalamos alieni concipis orbis? *h. e.* cogitas habere maritum externum. *Id. 2. Amor. el. 8. v. 29.* thalamos violare pudicos. *Virg. 9. Æn. v. 593.* Turnique minorem Germanam nuper thalamo sociatus habebas. *& l. 10. v. 649.* thalamos ne desere pactos. *& l. 7. v. 388.* thalamum alicui eripere. *Stat. 5. Theb. vers. 465.* thalamus coactus. *maritaggio sforzato.* ¶ Dicitur & de quavis habitaculo. *Virg. 6. Æn. v. 280.* ferreique Eumenidum thalami. *Id. 4. Georg. v. 189. de apib.* ubi jam thalamis se composuere, siletur In noctem. *Plin. l. 8. c. 46. de Api.* Delubra ei gemina, quæ vocant thalamos.

THALASSA, θάλασσα, mare: græca vox, qua inscribitur liber nonus *Apicii* auctoris culinarii, quia in eo libro de piscibus marinis condiendis, & de salsamentis agitur.

THALASSEGLE, es, f. herbæ nomen. *Plin. l. 24. c. 17.* Democritus tradit, thalassaeglen circa Indum amnem inveniri, quæ ob id nomine alio potamantis appellatur. Hac pota lymphari homines, obversantibus miraculis.

THALASSICUS, a, um, θαλασσικός idem ac thalassinus. *Plaut. Mil. 2. 4. 25.* Palliolum habeas ferrugineum. nam is color thalassicu'st. *& 4. 6. 67.* Nescio quis tecum incendit, ornatu quidem thalassico. *con abito marinaresco.*

THALASSINUS, a, um, θαλάσσινος, marinus, ut Thalassinus color, idest cœruleus, qui est similis fluctibus maris: a θάλασσα, mare. *Lucret. l. 4. v. 1120.* teriturque thalassina vestis Assidue.

THALASSIO. V. *Talasio.*

THALASSION PHYCOS, θαλάσσιον φῦκος, fucus marinus, herba lactucæ similis, trium generum: latum, & alterum longius, quadantenus rubens, tertium crispis foliis, quo in Creta vestes tingunt. *Plin. l. 26. c. 10. sub fin.*

THALASSITES vinum dicitur, quod cum vasis suis in mare demergitur, ut ejus præcocior fit vetustas, inquit *Plin. l. 14. c. 8.* Est autem vox a Græco θάλασσα, mare. V. *Abrotonites.*

THALASSOMELI, n. θαλασσόμελι, aqua medicata æquis portionibus maris, mellis, imbris. Mare ex alto, & ad hunc usum advehunt, fictilique vase & picato condunt. Prodest ad purgationes maxime, sine stomachi vexatione, & sapore grato, & odore. Hæc *Plin. l. 31. c. 6. ad fin.* Est a θάλασσα, mare, & μέλι, mel. *Seren. Sammon. c. 28. vers. 537.* Sæpe thalassomeli adjectо cumulaverimus imbri.

THALES, lis, & etis, m. Θαλῆς, vir Milesius, unus ex septem Sapientibus, quem Milesii omnium sapientissimum judicarunt, delato ad eum communi consensu tripode aureo, quem Apollinis oraculo muniti fuerant, sapientissimo omnium deberi, ut est apud *Valer. Max. l. 4. cap. 1. n. 7. extern.* V. *Sapiens.* Fuit primus cultor Physicæ, Astronomiæ, Geometriæ, Astrologiæ. Aquam sensit rerum omnium esse principium. Ab eo Ionica disciplina fluxit, sicut a Pythagora Italica. *Plaut. Capt. 2. 2. 24.* Thalem talento non emam Milesium. nam ad sapientiam hujus nimius nugator fuit. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 55.* Usque a Thale Milesio. *Id. 3. de Orat. c. 34.* Præter Milesium Thalen. *Apul. in Florid. num. 18. (al. l. 4.)* Thali ea merces persolvetur ab omnibus. *Valer. Max. loc. cit.* Tum Milesii consensu Thaleti mensam dederunt. ¶ Ferunt, deambulantem, & intente cælestia suspicientem, in puteum, quem non adverterat, incidisse. *Tertull. de anim. c. 6. ad fin.* Enormis intentio philosophiæ solet plerumque nec prospicere pedibus. sic Thales in puteum. ¶ Ejus dictum celebre fuit, Ἐγγύα, πάρα δ'ἄτα: Sponde, noxa est præsto, ut est apud *Auson. in VII. Sapientib. carm. 7.* ¶ Primam syllabam corripit *Auson. in VII. Sapientib. de Cleobul. in fin. & carm. ult. extr.* producit *Sidon. carm. 15. v. 45. 79. & 89.*

THALETICUS, a, um, adject. a Thalete. *Sidon. carm. 15. v. 89.* Quastus Anaxagoras Thaletica dogmata servat.

THALIA, æ, f. una Musarum, dicta a θάλλειν, quia semper virescat poetarum gloria. Græce est Θάλεια, unde Latinam Thalia ει in ι longum converso. *Serv. ad Ecl. 6. v. 2.* ait *Thalea* per e Latine dici debere, ut in *Cytherea*, & *Medea*. Et sane in Romano codice sic scribi monet *Pierius*. Non tamen *Maronem* sic scripsisse verisimile est, quando *Servius* ipse agnoscit, eum propter euphoniam *Thalia* per *i* maluisse. Et sane utrumque rectum est, cum ει nunc abeat in *i*, nunc in *e* longum. *Virg. ibid.* Nostra nec erubuit silvas habitare Thalia. *Festus*: Thaliæ nomen dictum alii ab ætatis flore ajunt, alii quod carmina semper floreant. V. *Musa.* ¶ Est etiam una Gratiarum. Hæ enim tres sunt, *Aglaia, Thalia, Euphrosyne.* V. *Gratia.* ¶ Item Nymphæ nomen in Sicilia, juxta Symæthum fluv. *Virg. 9. Æn. v. 816.* V. *Palici.*

THALICTRUM, i, n. θαλίκτρον, herba folio coriandri, sed paulo pinguiore, caule papavereo, in campestribus præcipue nascens, utilis contra ulcera. *Plin. lib. 27. c. 13.* ubi *Harduin. leg.* Thalictrum ex MSS.

THALLA. V. in *Talla.*

THA-

THALLUS, i, m. *messu, gambo, germoglio*, θαλλὸς, caulis, germen virens plantarum: a θάλλω, vireo, pullulo. De cepis *Colum. l. 11. c. 3. ad fin.* Nisi arundines disposueris, thalli caparum ventis prosternentur. *Pallad. in Februar. tit. 24.* Vellendi sunt thalli adhuc semisicci cum semine, & sic in sole siccandi. Addunt & *Lucil.* apud *Non. c. 3. n. 87.* ¶ De termite olivæ *Virg. in Ciri, v. 378.* Amyclæo spargens altaria thallo.

THAMYRIS, is, & Thamyras, æ, m. Θάμυρις, Poeta Thessalus ex Œchalia urbe, dicitur cum Musis de cantu certasse (ea conditione, ut si vinceret, eas sibi omnes morigeras haberet; si vinceretur, earum arbitrio vapularet) victusque lyra & oculis mulctatus fuisse. *Propert. lib. 2. el. 28. v. 19.* Me licet & Thamyræ cantoris fata sequantur. *Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 62.* Quid miserum Thamyran picta tabella juvet? Adde *in Ibin, v. 274.* & *l. 3. de art. am. vers. 399.* Sic *Stat. 4. Theb. v. 183.* mutus Thamyris damnatus in annos, Ore simul, citharaque (quis obvia numina temnat?) Conticuit præceps.

THANNUM, & Thamnum, i, n. θάμνος, frutex quidam, cujus flores & coliculos teneros reponi jubet *Colum. l. 12. c. 7.* & conditura servari.

THAPSIA, æ, f. θαψία, frutex quidam foliis fœniculi, caule inani, nec excedente baculi longitudinem, semine ferulæ, radice candida. Incisus lacteo succo manat: vim autem habet venenatam, quippe qui etiam effodientibus nocet: remedium autem est cerato corpus prius obducere. Dictus est a Thapso peninsula Africæ ubi plurimum provenit, & vehementissimus est. Habet aliquos usus in medicina. *Plin. l. 13. c. 22. ad fin.* ¶ *Lucan. l. 9. v. 919.* Thapson *Erysinam* cognomine appellat, quia in Eryce quoque Siciliæ monte invenitur: unde & Θηριακὴ dicitur a *Nicandro in Theriacis*.

THAPSOS. V. in voce præced.

THARSOMENUS, Thrasymenus, apud *Quintil. l. 8. cap. 5.* (*al. 9.*) *ante med.* V. *Catamitus*.

THASIUS, a, um, Θάσιος, ad Thasum, *Tasso*, Θάσον, pertinens, quæ est insula Thraciæ in mari Ægæo, valde ferax frugum & marmoris. Unde *Stat. l. 1. silv. 5. v. 34.* Non huc admissæ Thasos, aut undosa Carystos. & *l. 2. silv. 2. v. 91.* Hinc Nomadum lucent flaventia saxa, Thasique. *Senec. epist. 86. ante med.* Thasius lapis, quondam rarum in aliquo spectaculum templo, piscinas nostras circumdedit. *Virg. 2. Georg. v. 91.* Sunt Thasiæ vites, sunt & Mareotides albæ. *Varr.* apud *Gell. l. 7. c. 16.* & *Plin. l. 15. c. 22. ad fin.* Thasiæ nuces, & Albenses celebrantur. *Vetus Poeta* apud *Plin. l. & c. 14.* Quinque Thasii vini depromam, bina Falerni. *Plin. ibid. c. 18.* Thasos duo genera vini diversa facere proditur, unum quo somnus concilietur, alterum vero, quo fugetur. ¶ Scribitur & *Thassus, Thassius*.

THAUMANTEUS, a, um, Θαυμάντειος. Virgo Thaumantea *Ovid. sub fin. l. 14. Met.* est ipsa Thaumantias Iris.

THAUMANTIAS, adis, &

THAUMANTIS, idis, f. adject. Θαυμαντιάς, & Θαυμαντὶς, Iris filia Thaumantis ex Electra, filia Oceani, soror Harpyiarum. Hæc est ministra Junonis, sicut Mercurius Jovis, & Triton Neptuni, ut est apud *Stat. l. 3. silv. 3. v. 80.* Dicta est a θαῦμα miraculum, quia Iridem omnes mirantur propter varietatem & suavitatem colorum. *Cic. 3. de nat. Deor. cap. 20.* Ob eam causam, quia speciem habeat admirabilem, Thaumante dicitur esse nata. *Virg. 9. Æn. v. 5.* Ad quem sic roseo Thaumantias ore locuta est. *Ovid. 4. Met. v. 478.* Læta redit Juno: quam cælum intrare parantem Roratis lustravit aquis Thaumantias Iris. *Id. lib. 11. v. 647.* Morphea, qui peragat Thaumantidos edita, Somnus Eligit. *Valer. Flacc. l. 8. vers. 115.* cum vaste recincta Labitur ardenti Thaumantias obvia Phœbo. ¶ Etiam Jovis ministra esse dicitur. *Claudian.* initio *l. 3. de rapt. Pros.* Jupiter interea cinctam Thaumantida nimbis Ire jubet, totoque deos arcessere mundo. Adde *Virg. 9. Æn. v. 803.*

THEAMEDES, is, lapis est in Æthiopiæ montibus nascens, contrarius magneti, quippe qui ferrum sibi appositum statim abigit. *Plin. l. 38. c. 18 sub fin.* & *l. 20. c. 1.*

THEATINUS. V. *Teatinus*.

THEATRALIS, le, *di teatro, teatrale*, θεατρικὸς, ad theatrum pertinens. *Cic. pro Sext. c. 54.* Theatrales, gladiatoriique consessus dicuntur omnino solere, levitate nonnullorum, emptos plausus exiles & raros excitare. *Tacit. l. 1. Ann. c. 16.* Erat in castris Percennius quidam, dux olim theatralium operarum. *Id. Ann. 11. c. 13.* Theatralis lascivia. *Sidon. l. 3. ep. 13. sub fin.* Theatrales sermones. *h. e.* obsceni. *Plin. lib. 7. c. 30. ad fin.* Theatralis lex. *h. e.* de ordine sedendi in theatro. V. *Roscius*. *Sueton. in Domit. c. 8.* Licentia theatralis promiscue in equite spectandi. *Id. in Aug. c. 40.* Theatralis pœna. *h. e.* quæ lege Roscia statuta erat in eos, qui, equites cum non essent, in quatuordecim spectassent.

THEATRICUS, a, um, *teatrale*, θεατρικὸς, theatralis. *Augustin. l. 2. de doctrin. Christ. c. 18.* Ad theatricas nugas converti. *Id. lib. 8. de Civ. Dei, c. 8.* Theatricæ turpitudines. & *cap. 7.* Theatrica arma.

THEATRIDIUM, ii, n. θεατρίδιον, diminutiv. parvum theatrum. Vox græca, quæ plerumque græce scribitur in *Varr. lib. 3. R. R. c. 5.* θεατρίδιον avium.

THEATRUM, tri, n. *teatro*, θέατρον, ædificium semicirculi specie, ad spectandum ludos scenicos factum: a θεάομαι, specto, video. Olim stantes aderant spectaculis, ut est *in epit. Livii l. 48. sub fin.* & *Valer. Max. l. 2. c. 4. n. 2.* crescente luxu theatra facta sunt, ut a sedentibus spectaretur. Primo lignea fuere, & temporaria, quæ peractis ludis solverentur: postea ex lapide structa & mansura. In his erant scena, ubi actores agebant: cavea seu arena, ubi edebantur spectacula: orchestra, ubi Senatores: gradus plurimi, ubi reliqui spectabant: & primo quidem promiscue: postea lege Roscia, primi quatuordecim ordines graduum orchestræ proximi Equitibus assignati: reliqui Plebi. *Cic. 3. de Fin. c. 20.* Theatrum cum commune sit, recte tamen dici potest, ejus esse eum locum, quem quisque occuparit. *Id. 2. Attic. ep. 19. ante med.* Populi sensus maxime theatro & spectaculis perspectus est. nam gladiatoribus qua dominus, qua advocati sibilis conscissi. *Id. 3. de Orat. c. 50. sub fin.* In his si paulum modo offensum est, ut aut contractione brevius fieret, aut productione longius, theatra tota reclamant. *h. e.* spectatores. metonymia. *Horat. l. 1. epist. 19. v. 41.* spissis indigna theatris Scripta pudet recitare. *Ovid. 1. de art. am. v. 497.* curvo theatro sedere. & *l. 3. v. 394.* & *l. 3. Trist. eleg. 12. v. 24.* terna theatra. *h. e.* Pompeji, Marcelli, & Statilii Tauri. *Vitruv. l. 5. c. 3.* & *sequentib.* de theatrorum rationibus præcepta tradit. ¶ Apud Græcos theatra pro Curia erant. in his enim de republica agebatur, conciones habebantur, de summa rerum deliberabatur. *Cic. pro Flacc. c. 7.* *Nep. in Timol. c. 4.* *Liv. l. 24. c. 39.* & *l. 33. c. 28.* & *Tacit. 2. Hist. cap. 80.* ¶ De quocumque loco ad edenda spectacula apto, *Virg. 5. Æn. v. 288.* campus, quem collibus undique curvis Cingebant silvæ: mediaque in valle theatri Circus erat. & *vers. 664.* ad tumulum, cuneosque theatri. ¶ Translate sumitur pro loco celebri, & omnium oculis exposito. *Cic. 2. Tuscul. c. 26. extr.* Omnia benefacta in luce se collocari volunt: sed tamen nullum theatrum virtuti conscientia majus est. *Id. Fam. 12. ep. 29.* Ea familiaritas, quæ mihi cum L. Lamia est, magno theatro spectata est tum, cum, &c. *Id. Fam. 7. c. 14.* Ut me, & quæsturam meam quasi in aliquo orbis terræ theatro versari existimarem. *Id. in Bruto, c. 2.* Cum forum populi R. fuisset quasi theatrum illius ingenii. *Quintil. l. 2. c. 2.* (*al. 3.*) *ante med.* Optimus quisque præceptor frequentia gaudet, ac majore se theatro dignum putat.

THEBÆ, arum, f. Θῆβαι, & *in sing. num.* Thebe, es, Θήβη, nomen urbis. Multæ sic vocatæ sunt: sed duæ celebres fuerunt, in Ægypto, & in Bœotia. In Ægypto caput est Thebaidis regionis, olim centum portis insignis, unde & Hecatompylos dicta est: condita a Busiride rege, & tota pensilis, adeo ut Reges vel maximos exercitus solerent subter educere, nullo oppidanorum sentiente, ut est apud *Plin. l. 36. cap. 14.* In singul. num. *Juvenal. sat. 15. v. 6.* Atque vetus Thebe centum jacet obruta portis. Adde *Plin. l. 5. c. 9. a med.* ¶ In Bœotia condita fuit a Cadmo ad Ismenum fluvium, & Cithæronem montem: cujus vero mœnia Amphion ædificasse dicitur, saxis ultro ad ejus citharæ sonum convenientibus. Fuit patria Bacchi, Herculis, Epaminondæ, Pelopidæ, & Pindari. Eversa est ab Alexandro M. *Plin. l. 4. c. 7.* & *l. 5. c. 29. extr.* & *l. 7. c. 29.* &c. Septem habuit portas, quarum nomina habes apud *Stat. Theb. 8. a vers. 353.* Hinc *Juvenal. sat. 13. v. 26.* Rari quippe boni: numero vix sunt totidem, quot Thebarum portæ, vel divitis ostia Nili. ¶ In sing. num. *Stat. 9. Theb. v. 255.* premit agmina Thebes Hippomedon. & *vers. 894.* diræque ad mœnia Thebes Solus abi. Adde *l. 5. v. 881.* & *l. 10. v. 594.* & *Senec. in Œdip. v. 118*

THEBÆUS, a, um, Θηβαῖος, ad Thebas pertinens. *Claudian. de Phœnice, vers. 91.* columnæ Thebæo monte revulsæ. *h. e.* in Thebaide Ægypti. Al. leg. *Thebano*. & *Spartian. in Nigro, cap. ult.* Quod ille a rege Thebæorum acceperat. *h. e.* Thebaidis Ægypti.

THEBAICUS, a, um, Θηβαϊκὸς, ad Thebas Ægyptias pertinens. *Plin. l. 38 c. 8.* & *22.* Thebaicus lapis, interstinctus aureis guttis, invenitur in Africæ parte Ægypto adscriptæ. *Id. l. 13. c. 4. sub fin.* Thebaicæ palmæ. *Id. l. 31. c. 9.* Thebaicus sal. *Id. l. 38. c. 6. extr.* Thebaica arena. *Id. l. 18. c. 7. a med.* Thebaicum triticum. *Spartian. in Nigro, cap. ult.* Simulacrum ex Thebaico marmore. ¶ *Thebaica, arum*, palmulæ, seu dactyli. *Stat. l. 4. silv. ult. vers. 26.* *Petron. in fragm. Tragur. c. 40.* *Burm.* & V. *Caritus*.

THEBAIS, idis, f. Θηβαΐς, regio Ægypti, contermina Æthiopiæ, cujus caput Thebæ. *Plin. l. 5. c. 9.* *l. 12. c. 21.* *l. 13. c. 4. ad fin.* *l. 28. c. 21.* *l. 18. c. 18.* &c. ¶ Item insigne *Papinii Statii opus*, bellum illud continens, quod Argivi ad Thebas Bœotias gesserunt: in quo Eteocles & Polynices fratres mutuis vulneribus occiderunt. *Stat. sub fin. l. 12.* O mihi bissenos multum vigilata per annos Thebai: jam certe præsens tibi fama benignum Stravit iter, &c. *Id. l. 3. silv. 5. v. 38.* cumque tuis crevit mea Thebais annis. Adde *Juvenal. sat. 7. v. 82.* ¶ *Thebais* inscribitur etiam Tragœdia *Senecæ*, quæ & *Phœnissa*. ¶ *Thebaides*, mulieres Thebanæ. *Ovid. 6. Met. v. 163.* Thebaides jussis sua tempora frondibus ornant. ¶ Adjective *Stat. lib. 2. silv. 2. v. 60.* Jam Methymnæi vatis manus, & chelys una Thebais, & Getici cedat tibi gloria plectri. *h. e.* Arion Methymnæus, Amphion Thebanus, & Orpheus Geticus seu Thrax cedent tibi. *Senec. in Agam. v. 315.* Thebais hospes. Al. aliter leg. Apud *Ovid. 3. de art. am. v. 778.* Thebais est Andromache uxor Hectoris, filia Eetionis regis Thebarum Phrygiæ, vel Ciliciæ: quarum & *Senec.* meminit *in Troadib. v. 219.*

THEBANUS, a, um, Θηβαῖος, ad Thebas præsertim Bœotias, pertinens. *Cic. de Fato, c. 4.* Cælum crassum Thebis. itaque pingues Thebani, & valentes. *Horat. lib. 2. od. 19 v. 2.* Thebanæ Semeles puer. *h. e.* Bacchus. *Id. in art. poet. v. 394.* Amphion Thebanæ conditor arcis. *Id. l. 1. ep. 3. v. 13.* Thebanos modos aptare fidibus

dibus Latinis. *h. e.* Pindaricos. *Lucan. l.* 4. *verf.* 551. Thebani fratres. *h. e.* Eteocles & Polynices, qui se invicem occiderunt. *Propert. l.* 2. *el.* 8. *v.* 2. Thebani duces. *h. e.* iidem fratres: qui a *Petron. in Satyr.* dicuntur, *c.* 80. Thebanum par. *Manil. l.* 5. *v.* 458. Thebana juvabit Dicere bella uteri, mixtumque in fratre parentem. *h. e.* bellum eorundem fratrum, & Œdipum eorum patrem, qui simul & frater fuit, quia ex incesto suæ matris concubitu eos genuit. *Lucan. l.* 1. *v.* 552. flamma Sciodit in partes, geminoque cacumine surgit, Thebanos imitata rogos. *h. e.* quibus illi duo fratres combusti sunt. V. *Stat. Theb.* 12. a *verf.* 429. Apud *Martial. lib.* 8. *ep.* 51. Phryxus Thebanus. *h. e.* filius Athamantis Thebarum regis. *Id. l.* 2. *epigr.* 91. Thebanum ænigma. *h. e.* quale fuit Sphingis apud Thebas, quod solvit Œdipus Thebanus. *Propert. l.* 3. *el.* 26. *v.* 6. Thebanus deus. *h. e.* Hercules. *Stat.* 12. *Theb. v.* 131. Planxit ab Isthmiaco genitrix Thebana sepulcro. *h. e.* Leucothea mater Melicertæ: quæ ab *Ovid.* 6. *Faft. v.* 476. Dea Thebana dicitur. *Stat. Theb. lib.* 1. *v.* 711. Thebana mater, *h. e.* Niobe. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 12. *v.* 35. Thebana femina. *h. e.* dentes serpentis sati a Cadmo. *Id.* 3. *Trift. el.* 5. *v.* 67. Thebana soror. *h. e.* Antigone soror Polynicis & Eteoclis. V. *Stat.* 12. *Theb.* a *v.* 349 Rursus *Ovid.* 4. *Trift. el.* 3. *verf.* 29. cum Thebana cruentum Hectora Thessalico vidit ab axe rapi. *h. e.* Andromache filia Eetionis regis Thebarum, quæ est in Cilicia, uxor Hectoris.

THEBE, es, f. Θήβη, Nympha, a qua Thebarum urbs cognominata est: adamata fuisse dicitur in fabulis ab Asopo fluvio Bœotiæ, atque ex eo quinque filias suscepisse. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 6. *v.* 33. Quid referam Asopon? quem cepit Martia Thebe, Natarum Thebe quinque futura parens. *Martia* dicitur, vel quia ipsa urbs Thebæ bellicosa admodum fuit; seu quia ex eadem Nympha Mars etiam filiam suscepisse dicitur. ¶ Ipsa quoque urbs *Thebe* dicitur in singulari num. V. *Thebæ*.

THECA, æ, f. *borsa, guaina, fodero, étui*, repositorium, vagina, loculus, in quo aliquid recondimus: a τίθημι, pono. *Varro l.* 1. *R. R. c.* 48. Proinde ut grani theca sit gluma, & apex arista. *Cic.* 6. *Verr. c.* 23. Efferri sine thecis vasa, extorqueri alia de manibus mulierum. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 7. Quare in hoc thecam nummariam non retexeris. *Martial. l.* 14. *epigr.* 19. Sortitus thecam, calamis armare memento. *Quintil. l.* 6. *cap.* 3. Chrysippus, cum in triumpho Cæsaris eborea oppida essent translata, & post dies paucos Fabii Maximi lignea, thecas esse oppidorum Cæsaris dixit. *Propert. lib.* 2. *el.* 7. *v.* 27. abrepta desertus conjuge Achilles Cessare in thecis pertulit arma sua. Al. leg. *in Teucros*, al. *in tectis*.

THECATUS, a, um, theca inclusus. *Sidon. l.* 1. *ep.* 2. *ante med.* Arcum thecatum gestare.

THELYGŎNON, i, n. θηλύγονον, herbæ nomen. *Plin. lib.* 26. *c. ult. ad fin.* Arrhenogonon, & thelygonon herba sunt habentes uvas floribus oleæ similes, pallidiores tamen, semen album papaveris modo. Thelygoni potu feminam concipi narrant. Arsenogonon ab ea semine oleæ, nec alio distat. Hujus potu mares generari perhibentur, si credimus. Hæc *Plin.* Ratio autem nominis est prioris quidem ab ἄρσεν. ενος, mas, & γόνος generatio: alterius a θῆλυς, femineus. ¶ Est etiam thelygonos species cratægoni, gustu lenior. *Id. l.* 27. *c.* 8.

THELYPHŎNON, θηλύφονον, quidam dicere scorpium, apud *Plin. l.* 27. *c.* 3. quia tactu eo genitalibus feminini sexus animalium, mortem inferat: a θῆλυς, femineus, & φόνος, cædes. ¶ Præterea hoc nomine significatur herba, cujus tactu moriantur scorpiones: unde & scorpion vocatur. *Id. l.* 25. *c.* 10.

THELYPTĔRIS, is, f. θηλυπτερίς, genus filicis non fruticosum, brevius, mollius, & densius, foliis ad radicem canaliculatis, & pinnatis: unde nomen. πτερὸν enim ala est. *Plin. l.* 27. *cap.* 9. *a med.*

THELXIŎPE, es, f. una ex quatuor Musis, ex Jove secundo natis. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* a. 21. ubi al. aliter leg.

THEMA, atis, n. *argomento, tema*, θέμα, id quod positum est: vox græca, a τίθημι, pono. Sumitur pro argumento & materia controversiæ declamandæ, & pro quæstione, quæ dissertationis fundamentum est. *Senec. lib.* 3. *controv.* 20. *ad fin.* Scholastici exempla cum dixerunt, volunt & illa ad aliquod controversiæ thema redigere. Adde *controverf.* 28. *a med.* & *Quintil. l.* 7. *cap.* 2. *ad fin.* & *lib.* 9. *cap.* 2. *ad fin.* ¶ Item pro positione cœli in natali alicujus, sidere natalitio, horoscopo, genitura. *Sueton. in Aug. cap.* 94 Tantam mox fiduciam fati Augustus habuit, ut thema suum vulgaverit, nummumque argenteum nota sideris Capricorni, quo natus est, percusserit.

THEMIS, idis, f. Θέμις, filia Ætheris & Terræ, ut ait *Hygin. in præfat.* soror Jovis secundi, ex cujus incesto concubitu Minervam & Astræam natas fabulantur. quod tangit *Claudian. lib.* 1. *de rapt. Prof. v.* 107. *Festus:* Themin deam putabant esse, quæ præciperet hominibus id petere, quod fas esset: eamque id esse existimabant, quod fas est. (*Themin* accusativus græcæ positionis, τὴν Θέμιν.) ¶ Habita est etiam vaticiniorum dea: unde & fatidica dicta est: habuitque templum in Bœotia juxta Cephisum amnem. Ad ejus oraculum accessit Deucalion cum Pyrrha uxore, post diluvium, pro consilio recuperandi humani generis, ut *Ovid. Met.* 1. *v.* 320. narrat. *Ammian. l.* 21. *c.* 1. (*al.* 2.) Vaticina verba, quibus numen præesse dicitur Themidis: quam ex eo quod fixa fatali lege decreta præscire facit in posterum, quæ τεθειμένα sermo græcus appellat, ita cognominatam, in cubili solioque Jovis vigoris vivifici Theologi veteres collocarunt. *Serv. ad Æn.* 4. *v.* 246. antiquissimam deorum esse dicit, & quæ ante Apollinem & Saturnum oracula edebat, eodem *ad Æn.* 3. *v.* 104. teste. *Ovid. loc. cit.* fatidicamque Themin, quæ tunc oracla tenebat. *Lucan. l.* 5. *v.* 80. adhuc rudibus Pæan pythona sagittis Explicuit, cum regna Themis tripodasque teneret. *Claudian. lib.* 2. *de rapt. verf.* 116. sic Atropos urget: Sic cecinit longæva Themis. *Id. in præfat. lib.* 1. *in Rufin. v.* 14. Ad Themidis coeunt antra severa dei. *Ovid. Met.* 7. *v.* 762. alma Themis. & *l.* 4. *v.* 642. Parnassia. *scil.* quia in Parnasso Deucalion *ejus* oraculum consuluit, teste eod. *l.* 1. *v.* 316. ¶ Themidis habitum ita describit *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 42. Venit etiam quædam decens & pudicissima puellarum, quæ præsul domus custosque Cyllenii, verum Themis, aut Astræa, aut Erigone dicebatur: spicas manu, celatamque ex ebeno πυξίδα argumentis talibus afferebat. Erat in medio avis Ægyptia, Ibis. sed cum petaso vertex atque os pulcherrimum videbatur, quod serpentes gemini lambebat implexio: subter præniteus virga, cujus caput auratum, media glauca, piceus finis extabat. sub dextra tastado minitansque nepa, a læva caprea, &c.

THEMISCYRÆUS, a, um, ad Themiscyram, Θεμισκύρειος, pertinens, quæ est urbs Cappadociæ maritima, apud Thermodontem fluvium. *Ammian. l.* 22. *c.* 8. *ante med* (*al. cap.* 14.) Thermodon Themiscyræos interlabens lucos.

THEMISTOCLEUS, a, um, Θεμιστόκλειος, ad Themistoclem pertinens, qui fuit Atheniensis, nobilis imperator, Persarumque ad Salaminem debellator. Ob invidiam e civitate ejectus, deinde proditionis falso damnatus, in Asiam fugit, ibique vitam finivit, quam *Cornel. Nepos* conscripsit. *Cic.* 10. *Attic. ep.* 8. Themistocleum consilium. & *ibid.* Themistocleo exsilio mori.

THENSA. V. *Tensa*.

THEODAMANTEUS, & Thiodamanteus, a, um, Θειοδαμάντειος, ad Theodamantem pertinens, qui fuit rex Dryopum in Epiro, & Hylæ pater, ab Hercule interfectus. *Propert. l.* 1. *el.* 20. *v.* 6. Thiodamanteo proximus ardor Hylæ.

THEODOREUS, a, um, ad Theodorum pertinens. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. *ante med.* Theodorei solam relinquunt ultimam partem, &c. *h. e.* sectatores & discipuli Theodori Gadareni, insignis rhetoris, de quo *Id. l.* 3. *c.* 1. & *Suet. in Tiber. c.* 57.

THEODORICIANUS, a, um, ad Theodoricum Gothorum regem pertinens. *Sidon. l.* 2. *ep.* 1. *ad fin.* Leges Theodosianas calcans, Theodoricianasque proponens.

THEODOSIANUS, a, um, *adject.* a Theodosio, ut Theodosianus Codex, ita dictus a Theodosio juniore, qui vixit sæculo Christi V. comprehenditurque Christianorum Principum constitutiones. V. *Theodoricianus*. Sic Theodosiana lex, *Imp. Justinian. l.* 5. *Cod. tit.* 13. *leg. ult.*

THEOGNIS, idis, m. Proverbium est apud *Lucilium*, quod refert *Gell. l.* 1. *c.* 3. *Etiam priusquam Theognis nasceretur*, cum significare volumus antiquissimum aliquod tempus, quo res aliqua facta est. Fuit enim Theognis perantiquus poeta græcus.

THEOGONIA, æ, f. θεογονία, deorum origo. Hoc nomine exstat opus *Hesiodi*, in quo deorum genealogias explicat. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 14. Cum vero Hesiodi theogoniam interpretatur, tollit omnino insitas perceptasque cognitiones deorum.

THEOLOGIA, æ, f. *Teologia*, θεολογία, scientia quæ agit de Deo, & de rebus, quæ ad Deum proxime referuntur, ut de Angelis, de mundi origine, & similibus. *Varr.* apud *Augustin. l.* 6. *de Civ. Dei*, *c.* 5. tria genera theologiæ esse dicit, mythicon, physicon, civile. Mythicon, quo utuntur Poetæ, physicon, quo Philosophi, civile, quo Populi. & *sub fin. cap.* Prima theologia maxime accommodata est ad theatrum; secunda ad mundum; tertia ad urbem. Videtur tamen *Augustin.* hæc & alia multa, quæ deinceps recitat, non ipsis *Varronis* verbis, sed sententia retulisse.

THEOLOGICUS, a, um, *teologico*, ad theologiam pertinens, θεολογικός. ut Doctrina theologica, *Ammian. l.* 16. *c.* 5. (*al.* 6.)

THEOLŎGUS, i, m. *Teologo*, θεολόγος, qui circa Dei & rerum divinarum contemplationem versatur. *Cic.* 3. *de nat. Deor. cap.* 21. Principio Joves tres numerant ii, qui Theologi nominantur.

THEONINUS, a, um, θεώνειος, ad Theonem maledicum Poetam spectans, ut Dente Theonino rodere, idest conviciis & maledictis lacessere. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *verf.* 82. qui Dente Theonino cum circumroditur.

THEOPOMPEUS. V. vocem sequent.

THEOPOMPINUS, vel Theopompius, a, um, ad Theopompum pertinens. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 7. Itaque ἀνέκδοτα, quæ tibi uni legamus, Theopompino genere, aut etiam asperiore multo pangentur. Al. leg. *Theopompio*, a græco Θεοπόμπειος: vel *Theopompeo*. Sic *Cic. in Orat. c.* 61. Placet omnia dici Isocrateo, Theopompeoque more. ¶ Fuit autem Theopompus orator & historicus Gnidius, Isocratis discipulus, qui in suis scriptis asperrimo ac mordaci dicendi genere usus est. Ejus meminit *Nepos in Alcib. c. ult.* & *Cic.* 2. *de Orat. c.* 13. & 23. & *l.* 3. *cap.* 9. *sub fin.* & alibi.

THEOREMA, atis, n. *speculazione*, θεώρημα, speculatio, propositio speculativa, perceptio, & ipsa res, quæ speculando percepta est. Vox græca est, & græce usurpatur a *Cicer. de Fato*, *cap.* 6. ubi θεωρήματα vertit *percepta*, vel *præcepta*: at latine a *Gell. l.* 1. *cap.* 2. ubi ait: Se in theorematis tantum nugalibus oblectantes. *theorematis* dixit pro *theorematibus*, ut *poematis*, *emblematis*, *epigrammatis*, *peripetasmatis* a Latinis dictum est. Adde *l.* 17. *c.* 19.

THEOREMATIUM, ii, n. diminut. parvum, seu breve theorema. *Gell. l.* 1. *c.* 13. Instructius deliberatiusque fore arbitramur theorematium hoc de mandatis obsequendis.

THEORETICE, es, f. *la speculativa*, θεωρητική, est ars, quæ posita est in sola inspectione & contemplatione rerum, nullumque præterea actum exigit; qualis est Astrologia. Ita definit *Quintil. l. 2. c. 18.* (*al. 19.*) sed ipsam vocem græcis litteris scribit.

THEORIA, æ, f. *speculazione, studio*, θεωρία, spectatio, speculatio. Græca vox græce usurpatur a *Cicer. Attic. lib. 12. ep. 6.* & *Lactantio l. 7. c. 9. circa med.* Latine *Hieronym. l. 12. in Ezech. c. 40.* Quo dicto ostendit, nihil theoria & scientia dulcius.

THEORICE, es, f. *contemplativa*, θεωρική, facultas contemplandi. *Hieronym. epist. 155. ad Paulam* (*al. 30.*) *sub init.* Eloquia divina aut de natura disputant, ut in Genesi; aut de moribus, ut in Proverbiis; aut de Logica, pro qua nostri Theoricen sibi vendicant, ut in Cantico Canticorum. Al. leg. *Theologiam*.

THEOTOCOS, Θεοτόκος, quæ Deum peperit. Græca vox a Θεὸς Deus, & τίκτω, pario. dicitureque de una Virgine MARIA. *Imp. Justinian. l. 2. Cod. tit. 1. leg. 6.* Semper virgo Maria theotocos, seu Deipara.

THERAMNÆUS. V. vocem sequent.

THERAPNÆUS, a, um, Θεραπναῖος, ad Therapnas pertinens, quod est oppidum Laconiæ, Θεράπναι, apud Eurotam fluvium, Amyclas, & Spartam: patria Helenæ. Ponitur & pro Spartano. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 195.* nec dedignare maritum, Rure Therapnæo nata puella, Phrygem. *h. e.* Helena: quam *Id.* vocat *l. 3. de art. am. v. 49.* Therapnæam maritam. *Stat. 7. Theb. v. 793.* Therapnæi fratres. *h. e.* Castor & Pollux. *Id. l. 4. silv. 2. vers. 48.* Membra Therapnæa resolutus gymnade Pollux. *Martial. l. 9 epigram. ult.* Therapnææ Amyclæ. *Ovid. 5. Fast. v. 223.* Therapnæus sanguis. *h. e.* Hyacinthi pueri Amyclei. *Sil. l. 13. v. 43.* Non unquam affirmet Therapnæis Ilion armis Cessurum. *h. e.* Menelai regis Spartæ, & sociorum Græcorum. Secunda hic syllaba corripitur more Græcorum, quibus m & n liquescunt. Adde *l. 8. v. 414.* ¶ Canopus, Ægypti oppidum, cur Therapnæus dicatur a *Statio l. 3. silv. 2. v. 111.* V. *Canopus*. ¶ Item pro Tarentino, quia Tarentum olim Lacones tenuere. *Stat. lib. 2. silv. 2. v. 111.* Blanda Therapnæi placeant vineta Galesi. ¶ Et pro Sabino, quia Sabini a Lacedæmoniis oriundi. *Sil. lib. 8. v. 414.* Therapnæo a sanguine Clausi Exsultat Nero. *h. e.* C. Claudius Nero. nam gens Claudia ex Sabinis Romam venit. Pari ratione *Amyclæus* dictus est ab *eod. lib. 15. v. 546.* ¶ Scribitur & *Theramna, Theramnæus*.

THERIACUS, a, & e, um, adject. θηριακός, a θηρίον, fera: dicitur de his, quæ animalium, & præcipue serpentum veneno remedio sunt. *Plin. l. 29. c. 4. ante med.* Fiunt ex vipera pastilli, qui theriaci vocantur a Græcis, exemptis extremis, &c. *Id. l. 14. c. 18. & l. 23. c. 1.* Vitis theriace vocatur, cujus & vinum, & uva contra serpentium ictus medetur. *Pallad. in Februar. tit. 28.* Theriacam vitem sic facies: sarmentum, quod pangendum est, trium digitorum spatio in ima parte findatur, & sublata medulla, ad ejus vicem theriacæ medicamen addatur, &c. *Plin. lib. 29. c. 1. ad fin.* Compositio theriacæ. *Id. l. 32. c. 6. in fin.* Et algam maris theriacen esse, Nicander tradit. ¶ Absolute *theriaca*, & *theriace*, f. *utriaca, otriaca, triaca*, compositio medicamenti ad serpentum morsus. *Plin. in fin. l. 20.* Serpylli duum denariorum pondere, opopanacis, & mel tantundem, trifolii, anesi, ammis, apii, &c. Hac theriaca Antiochus adversus omnia venena usus traditur. *Id. l. 29. c. 1. ad fin.* Theriace vocatur excogitata compositio luxuriæ. *Tertull. de Anim. c. 44.* Theriacam componere. *Hieronym. l. 2. advers. Jovinian. sect. 6.* Carnes viperæ, unde theriaca conficitur. *Scribon. Larg. compos. 163.* Ponam theriacarum compositiones.

THERIONARCA, æ, f. θηριονάρκη, herba Magorum torporem afferens serpentibus. *Plin. l. 24. c. 17.* ¶ Item alia a Magica, & in nostro orbe nascens, fruticosa, foliis subviridibus, flore roseo. serpentes necat: cuicumque admota fera, & hæc torporem affert. *Id. l. 25. c. 9. a med.* Notatio nominis est a θηρίον, fera, & νάρκη, torpor.

THERISTRUM, i, n. θέριστρον, vestis muliebris æstiva, teste *Polluce, l. 7. c. 15.* & *Isidor. l. 19. c. 25.* a θερίζω, æstatem transigo, quod a θέρος, æstas. *Tertull. de Pall. c. 4.* Qualis ille Hercules in theristro Omphales.

THERMÆ, arum, f. (*subaudi aquæ*) *bagni d' acqua calda nascente*, θερμὰ ὕδατα, loca ubi sunt aquæ sponte calentes, ut in Bajis, & Aponi fonte, & aliis loc. quæ memorat *Martial. lib. 6. ep. 42.* a θερμὸς, calidus. Unde quædam oppida prope hujusmodi aquas sita, eodem nomine appellantur, ut in Sicilia: de quibus V. Geographos, & *Plin. l. 3. c. 8. Cic. Verr. 4. c. 35.* & *Sil. l. 14. v. 232.* ¶ Item balneæ structiles, in quibus calefit aqua fornacibus, ut Thermæ Agrippæ, *Plin. l. 34. c. 8. & lib. 35. c. 4. & l. 36. c. 25. sub fin.* Neronianæ, *Martial. l. 7. epigr. 33. & l. 12. epigr. 83. Senec. ep. 122. ante med.* Non vivunt contra naturam qui fundamenta thermarum in mare jaciunt; nec delicate natare ipsi sibi videntur, nisi calentia stagna fluctu ac tempestate feriantur? V. *Balneum*.

THERMÆUS sinus idem qui Thermaicus. *Tacit. 5. Ann. c. 10.*

THERMAICUS sinus, *Golfo di Salonichi*, sinus maris Ægæi, in Macedoniam extensus, in cujus intimo recessu ad Bor. Thessalonica urbs sita est, ubi antea Thermæ. *Plin. l. 4. c. 10.*

THERMANTICUS, a, um, calefaciendi vim habens: a θερμαίνω, calefacio. *Apul. de herb. c. 120.* Menta virtutem habet thermanticam.

THERMAPALA OVA, θερμοπαλὰ ὠὰ, ova calida & mollia. *Theodor. Priscian. l. 2. c. 10.*

THERMARIUS, ii, m. thermarum artifex, vel custos. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 636. n. 13.* . . . . Visino Verecundi filio thermario.

THERMINUM oleum e lupinis factum emollit, inquit *Plin. lib. 23. c. 4. ad fin.* proximum rosaceo effectum habens. Est a θέρμος, lupinum.

THERMITANUS, a, um, ad Thermas Siciliæ oppidum pertinens: de quo V. in *Thermæ. Cic. Verr. 4. c. 34.*

THERMODON, ontis, m. *Permon*, Θερμώδων, fl. Cappadociæ, qui in mare Euxinum inter Themiscyram ad Occ. & Polemonium ad Or. prolabitur. Eum Amazones incoluere. *Virg. 11. Æn. vers. 659.* Quales Threiciæ cum flumina Thermodontis Pulsant & pictis bellantur Amazones armis. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 19. v. 51.* Et tu femineæ, Thermodon, cognita turmæ. *Sil. lib. 8. v. 432.* Perstrepit & tellus, & Amazonius Thermodon. *Propert. l. & el. 4. v. 69.* celerem prope Thermodonta, τὸν Θερμώδοντα. ¶ Apud *Plin. l. 11. c. 18. & lib. 37. c. 8. ad fin.* habetur in quarto casu *Thermodontem*. Sic apud *Virgil. loc. cit.* quidam leg. *Thermodontis*: quod non placet Criticis. Obstant enim loca *Ovidii* & *Silii* allata: & *Stat. l. 1. silv. 6. v. 56.* Thermodontiacas calore turmas. *hendecasyll.*

THERMODONTEUS, &

THERMODONTIACUS, &

THERMODONTIUS, a, um, ad Thermodontem & Amazones pertinens, θερμωδόντειος. *Propert. lib. 3. el. 12. vers. 15.* Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis Thermodonteis turma lavatur aquis. *Al. leg.* Thermodontiacis. *Ovid. 12. Met. vers. 611.* Thermodontiaca malles cecidisse bipenni. *& lib. 9. vers. 189.* Thermodontiaco cælatus baltheus auro. *Claudian. lib. 2. de rapt. Pros. v. 66.* Thermodontiaca Tanain fregere securi. *Senec. in Med. v. 214.* Armata peltis quidquid exterret cohors Inclusa ripis vidua Thermodontiis. *Id. in Herc. Oet. v. 21.* Spolia hostis Thermodontiæ.

THERMOPOLIUM, ii, n. *taverna, osteria, bettola*, θερμοπώλιον, caupona ubi calida venduntur: a θερμὸς, calidus, & πωλέω, vendo. Nam calida olim in deliciis erant. Qua de re vide, quæ fuse notavit *Fulvius Ursinus, Append. de Triclinio*, & *Lips. l. 1. Elect. c. 4. Hieron. Mercurialis, lib. 1. variar. lect. c. 8.* & alii. *Plaut. Curcul. 2. 3. 13.* Tum isti Græci palliati, capite operto, qui ambulant: quos semper videas bibentes esse in thermopolio. Ubi tamen in *Hermopolio* legi posse. Nam id in codice veteri reperit *Camerarius*, qui & suspicatur, Ἑρμῆν, sive Mercurium, cum præsit mercibus, cauponarium quoque deum fuisse, ac fortasse effigiem ejus cauponis præponi solere, indeque dicta *Hermopolia*. *Id. Trin. 4. 3. 6.* Satin' in thermopolio condalium es oblitus, postquam thermopotasti gutturem? Adde *Rud. 2. 6. 43.*

THERMOPOTO, as, a. 1. calida bibo. Vox hybrida, a θερμὸς, calidus, & *poto*, bibo. *Plaut. Trin. 4. 3. 6.* Postquam thermopotasti gutturem. *h. e.* calida potione gulam oblectasti.

THERMOPYLÆ, arum, f. plur. angustiæ Œtæ montis in Thessalia, ubi ex Phthiotide in Phocidem transitus est, 25. pedum tantum spatio, prope sin. Œtæum, seu Maliacum. V. *Liv. l. 36. cap. 15.* Dictæ sunt a θερμὸς, calidus, & πύλη, porta, quia ibi sunt aquæ calidæ Herculi consecratæ. Juxta has erat conventus frequens totius Græciæ statis diebus. Ibi Leonidas Spartanorum rex cum quatuor millibus militum partim ex Spartanis, partim ex sociis, adversus quingenta millia & amplius Persarum, duce Xerxe rege triduum dimicavit, quarto die, dimissis sociis, cum trecentis Spartanorum in hostium castra irrupit, per omnia castra victor vagatus est, cecidit, stravit omnia, tandem cum suis inter ingentes stratorum hostium catervas interiit. *Cic. 1. Tuscul. cap. 42. & 2. de Fin. c. 30. & Justin. l. 2. c. 11. Catull. carm. 67. ad Manl. v. 54.* Lymphaque in Œtæis Malia Thermopylis.

THERMOSPODIUM, ii, n. θερμοσπόδιον, a θερμὸς, calidus, & σποδὸς, cinis: vas est culinarium calido cinere plenum, in quo coquuntur cibi, aut, ne frigescant, reponuntur. *Apic. lib. 4. cap. 2.*

THERMULÆ, arum, f. parvæ thermæ. *Martial. lib. 6. epigr. 42.* Etrusci nisi thermulis laveris.

THERODAMANTEUS, a, um, Θηροδαμάντειος, ad Therodamantem pertinens, Scythiæ regem, qui leones humano sanguine saginatos ad sui custodiam aluisse dicitur, quo sæviores haberet, siquando insidiis peteretur. *Ovid. in Ibin, v. 385.* Therodamanteos ut qui sensere leones. *Id. 1. ex Pont. ep. 2. v. 121.* Non tibi Therodamas, crudusve rogabitur Atreus. Sunt qui leg. *Theromedon*, & *Theromedonteus*.

THERSITES, æ, m. Θερσίτης, Græcorum omnium fœdissimus, quem Achilles sibi procaciter convicientem pugni ictu interfecit. Hujus insignis deformitas ab *Homero l. 2. Iliad.* graphice expressa effecit, ut cum hominem vehementer fœdum significare velimus, Θερσίτου βλέμμα, idest Thersitæ faciem eum habere dicamus. *Juvenal. sat. 8. v. 269.* Malo, pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis Æacidæ similis. Adde *sat. 11. vers. 31.* ¶ Apud *Senec. l. 3. de Ira, c. 23.* Thersites pro homine conviciatore, & maledico ponitur.

THESAURARIUS, a, um, θησαυρικός, ad thesaurum pertinens, *Plaut. Aulul. 2. 8. 23.* Apollo, subveni mihi: confige sagittis fures thesaurarios. ¶ *Thesaurarius*, absolute, thesauri præpositus, *tesoriere*, θησαυροφύλαξ. *Impp. Gratian. Valent. & Theodos. lib. 10. Cod. tit. 23. leg. 1.* Omnem summam auri, vel argenti ad thesaurarios uniuscujusque provinciæ afferri præcipimus. Al. leg. *thesauros*.

THESAURENSIS, is, m. thesauri custos, thesaurarius. *Impp. Valentinian.*

tini an. *Valens & Gratian. l.* 12. *Cod. tit.* 24. *leg.* 2. Nullus thesaurensis, vel officialis Comitis thesaurorum semel deprehensus eursu, quocumque pacto repetat militiam suam.

THESAUROCHRYSONICOCHRYSIDES, m. Θησαυροχρυσονικοχρυσίδης, nomen conflatum ex græcis vocibus θησαυρὸς, χρυσὸς, χρυσόνικος, χρυσὶς, significantibus thesaurum, aurum, & nomina duarum personarum Chrysonicus, & Chrysis. *Plaut. Capt.* 2. 2. 35. *Heg.* Quod erat ei nomen? *Phi.* Thesaurochrysonicochrysides. *Heg.* Videlicet propter divitias inditum id nomen quasi est. *Phi.* Imo edepol propter avaritiam ipsius, atque audaciam. nam ille quidem Theodoromedes fuit germano nomine. *Al. leg.* Thesaurocrypsonychochrysides, a vocibus θησαυρὸς, κρύπτω, ὄνυξ, χρυσὸς, significantibus thesaurum, abscondo, ungis, aurum, vel aureus.

THESAURUS, ri, m. *raccolta di cose da serbarsi per i bisogni*, θησαυρὸς, acervus, collectio rerum in futuros usus reconditarum: ἀπὸ τοῦ εἰς αὔριον τίθεσθαι. *Vitruv. l.* 5. *c.* 9. *ad fin.* Thesauri sunt civitatibus in necessariis rebus a majoribus constituti. *magazzini*. ¶ Et præsertim pecuniæ, auri, argenti, *tesoro*. *Papinian. Dig. l.* 41. *tit.* 2. *leg.* 44. Peregre profecturus pecuniam in terra custodiæ causa condiderat. cum reversus locum thesauri in memoria non repeteret, an desiit pecuniam possidere? *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 10. *sub fin.* Non si Varronis thesauros haberem, subsistere sumptui possem. *Virg.* 1. *Æn. v.* 362. Auxiliumque viæ, veteres tellure recludit Thesauros, ignotum argenti pondus & auri. *Plaut. Trin.* 4. 4. 8. Thesaurum effodiebam intus, dotem, filiæ tuæ quæ daretur. *Sallust. in Jug. c.* 75. Oppidum magnum ubi plerique thesauri Jugurthæ erant. *Id. ibid. c.* 10. Non exercitus neque thesauri præsidia regum sunt, verum amici. γνώμη. *Cic. de Senect. c.* 7. Nec vero quemquam senum audivi oblitum, quo loco thesaurum obruisset. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 11. thesaurum invenire. ¶ A JCtis, *Paulo Dig. l.* 41. *tit.* 1. *leg.* 31. accipitur pro veteri depositione pecuniæ, cujus non extet memoria, ut jam dominum non habeat. Adde *eund. ibid. tit.* 2. *leg.* 3. *Scævol. l.* 6. *tit.* 1. *leg.* 67. & *Callistrat. l.* 49. *tit.* 14. *leg.* 3. *sub fin.* Similiter *Imp. Leo l.* 10. *Cod. tit.* 15. definit thesaurum, condita ab ignotis dominis temporis vetustate mobilia. ¶ Est etiam ipse locus, in quo aliquid servandum reponitur, apotheca, conditorium, *ripostiglio*, *magazzino*. *Liv. l.* 35. *c.* 50 Admonent quidam, esse thesaurum publicum sub terra, saxo quadrato septum. eo vinctus Philopœmen demittitur. *Virg. Georg.* 4. *v.* 228. Siquando sedem augustam servataque mella Thesauris relines. *h. e.* favis, aut alvearibus. *Plin. l.* 10. *c.* 72. Condit in thesauros maxillarum cibum sphingiorum & satyrorum genus. *Id. l.* 17. *c.* 14. Monedula condens semina in thesauros cavernarum. *Id. lib.* 34. *cap.* 7. *ante med.* Thesaurum effringere. *rompere lo scrigno*. *Nevius apud Gell. l.* 1. *c.* 24. Orcinum thesaurum vocat vel sepulcrum, vel Inferos. ¶ Metaphorice *Cic.* 1. *de Orat. c.* 5. *a med.* Thesaurus rerum omnium, memoria. *Id. in Partit. c.* 31. *extrem.* Qui illos locos, tanquam thesauros aliquos argumentorum, notatos habent. *Id. Attic.* 15. *ep.* 27. Exemdem aliquid Ἡρακλείδειον, quod lateat in thesauris tuis. *h. e.* in pluteis secretioribus. *Plaut. Pœn.* 3. 3. 12. Istic est thesaurus stultis in lingua situs, ut quæstui habeant male loqui melioribus. *Plin. l.* 1. *ep.* 22. Nihil est, quod discere velis, quod ille docere non possit. Mihi certe, quoties aliquid abditum quæro, ille thesaurus est. *h. e.* promptuarium omnis doctrinæ. ¶ acervus, cumulus. *Plant. Merc.* 1. 2. 52. Tu quidem thesaurum hunc mihi apportavisti mali. *Id. in suppos. Amphitr. scena quæ incipit*, Quis tam vasto. & *affertur a Non. c.* 6. *n.* 45. Hunc qui domi uxorem meam impudicitiæ impetivit, per quem teneo thesaurum stupri. *h. e.* per quem domi meæ multæ stupræ fiunt. *Apul. l.* 5. *Metam.* Thesaurus abditæ fraudis. ¶ De libro, in quo rerum plurimarum abundans copia sit, *Plin. in præfat. nat. Hist. circa med.* Quoniam, ut ait Domitius Piso, thesauros oportet esse non libros. ¶ Apud *Plaut. Trin. prol. v.* 18. & *Terent. Eun. prol. v.* 10. *Thesaurus* nomen comœdiæ est. ¶ *Thesaurum* neutr. gen. legitur apud *Petron. in fragm. Tragur. c.* 46. *edit. Burmanni*. ¶ Olim *thensaurus* scripsere, & ita habetur in optimis MSS. *Virg. Terent.* & *Livii*, & *Pandectis Florentinis* perpetuo, Critici testantur, præcipue *Pier. ad Virgil. ecl.* 2. *v.* 1. & *Æn.* 1. *v.* 363. Cum enim mos fuisset Veteribus supra vocalem longam circumflexi accentus notam vel lineolam appingere, qua significabatur vocalem illam esse producendam, eam postmodum imperitiores librarii compendii signum esse putarunt, & *n* adscripserunt. Hinc *formonsus*, *Atlans*, *obtunsus*, & multa alia, quæ docti homines postea improbarunt.

THESEIS, idis. f. Θησηΐς, patron. femin. a Theseo. poema est Thesei gesta continens. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 2. Vexatus toties rauci Theseide Codri.

THESEIUS, a, um, Θησήϊος, ad Theseum pertinens. *Ovid. Met.* 15. *v.* 492. Theseius heros. *h. e.* Hippolytus Thesei filius. *Stat.* 4. *Theb. v.* 81. Theseia Trœzen. *h. e.* in qua Thesei majores regnarunt. *Id. l.* 12. *v.* 681. Theseis dicta.

THESEUS, i, m. disyllab. Θησεύς, filius Ægei regis Athenarum, & Æthræ, nepos Pandionis. In fabulis est, filium fuisse Neptuni. Dum esset adolescens, opera Medeæ novercæ pæne veneno periit. Sed post mortem patris ad regnum evectus, tam multa digna memoratu peregit, ut inter plures Hercules unus connumeratur. Debellavit Amazones una cum Hercule, earumque reginam Hippolyten cepit, quam in Græciam duxit, & accepit in uxorem, ex qua Hippolytum genuit. Creontem regem Thebarum Argivos in bello cæsos sepeliri prohibentem interfecit. Oppressit terribilem taurum in Attica, apud Marathonem, idest eum, quem Hercules in Creta domuerat, & in Græciam adductum Atticæ immiserat. Minotaurum in labyrintho occidit, & incolumis ex eo evadens Ariadnæ Minois filiæ opera, quæ ei fili glomerem dederat, quo vias signaret, eam sororemque ejus Phædram secum abduxit, sed relicta Ariadna in Naxo ins. sibi conjugio Phædram copulavit. Debellavit Centauros. Scyronem, Procrusten, & Sinin latrones Atticæ, item Cercyonem Arcadiæ neci dedit. Thebas domuit. Pirithoum præcipua coluit amicitia, quocum descendit ad Inferos, idest in Molossiam reg. Epiri, ad rapiendam Proserpinam, sed occiso Pirithoo, ipse captus est, & aliquandiu in vinculis a Plutone detentus, donec ab Hercule, qui illum summa prosequebatur benevolentia, liberaretur. Primus instituit Athenis Panathenæa, hoc est communem celebritatem in honorem Minervæ, quæ græce Ἀθηνᾶ nominatur. Idem in Isthmo funebres ludos instituit. Quæ omnia versibus perfecerit sunt *Ovid.* 7. *Met. a vers.* 433. & *Stat. Theb.* 12. *a vers.* 576. *V.* etiam *Ovid. Heroid. ep.* 10. ¶ Tres illi optiones Neptunus dedit, ille autem diversis temporibus optavit, ut Minotaurum conficeret, ut sibi ad Inferos daretur aditus, ut Hippolytum filium, qui a Phædra noverca ejus amore capta, & rejecta falso accusatus fuerat, quod se de stupro interpellasset, ulcisceretur. Igitur optavit interitum filii sibi de noverca suspecti, & promissum a Neptuno exegit. Sed filii interitu impetrato in maximos luctus incidit. Postremo jam senior, tot tantisque rebus gestis, regno, patriaque pulsus, in insulam Scyrum navigavit, ubi periit, interemptus a Lycomede (al. a Nicomede) vel se loco edito post cœnam deambulando delapsus, ut quidem volunt. Apud Inferos eo pœnæ genere cruciari traditur, ut saxo affixus perpetuo sedeat, nec relevare se possit. *Virg. Æn.* 6. *v.* 618. Sedet, æternumque sedebit Infelix Theseus. *Ovid. Fast.* 6. *v.* 737. Notus amor Phædræ, nota est injuria Thesei. *Id.* 8. *Met. v.* 267. Sparserat Argolicas nomen vaga fama per urbes Theseos: & populi, &c. *Propert. l.* 2. *ep.* 11. *v.* 7. Nec sic incolumem Minois Thesea vidit. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 3. Quæ legis, ex illo, Thesea, tibi litore mitto, Unde, &c.

THESEUS, a, um, Θησεῖος, ad Theseum pertinens. *Senec. in Hippol. v.* 109. Thesea conjux. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 499. aspicies venienti nocte coronam Gnosida. Theseo crimine facta dea est. *Id.* 3. *de art. am. v.* 459. Demophoon Thesei criminis heres. *h. e.* quo Theseus Ariadnen deseruit. *Propert. lib.* 1. *el.* 3. *v.* 1. Thesea carina. *h. e.* qua Theseus clam aufugit Ariadne relicta. *Tibull. lib.* 3. *el.* 6. *v.* 39. Theseæ perjuria linguæ. *h. e.* quibus Theseus Ariadnen decepit. Contra *Ovid.* 1. *Trist. el.* 3. *v.* 66. O mihi Thesea pectora juncta fide! *h. e.* antiqua & firma, qua Theseus amavit Pirithoum. *Id.* 8. *Met. v.* 263. Thesea laus. *h. e.* ob occisum ab eo Minotaurum. ¶ Sumitur & pro Atheniensi, Attico, quia Theseus Athenis regnavit. *Martial. l.* 13. *epigr.* 104. Theseus Hymettus. Sic *lib.* 4. *epigr.* 13. Thesei favi. *Propert. lib.* 3. *el.* 20. *v.* 24. Scandam ego Theseæ brachia longa viæ. *h. e.* qua itur Athenas per duplicem murum a Piræeo ad urbem ductum.

THESIDES, æ, m. Θησείδης, Hippolytus Thesei filius. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 65. Thesides, Theseusque duas rapuere sorores. *h. e.* Theseus rapuit abduxitque Ariadnen; ejus sororem Phædram Hippolytus sua pulcritudine cepit. Adde *Auson. epigr.* 60. ¶ *Thesidæ*, *arum*, Athenienses, quorum rex Theseus. *Virg. Georg.* 2. *v.* 382. Præmiaque ingeniis pagos & compita circum Thesidæ posuere.

THESIUM, ii, n. Θήσειον, herba radice bulbosa, gustu aspera, purgandæ alvi vim habens. *Plin. l.* 21. *c.* 17. *a med.* & *l.* 22. *c.* 22.

THESIS, is, f. Θέσις, *h. e.* positio: vox græca a τίθημι, pono. A Rhetoribus adhibetur ad significandam quæstionem infinitam, seu materiam & argumentum disputationis infinitæ, quod Latine *propositum* dici potest, ut *Cic. in Top. c.* 21. docet. Quod si quæstio definite sit, & certis personis, locis, temporibus, actionibus determinata, hypothesis dicitur, Latine *causa*, ut in ea voce dictum est. Exemplum theseos est, an ducere uxorem viro cælibi præstet: hypotesis, an Milo Clodium recte occiderit. Plura de his *Quintil. l.* 3. *c.* 5. ubi hæc vox aliquoties Latine scribitur & inflectitur. *Senec. in proœm. l.* 1. *controvers.* Declamabat Cicero, non quales nunc controversias dicimus, nec tales, quales ante Ciceronem dicebantur, quas theses vocabant. ¶ De *thesi* quæ opponitur *arsi*, V. *Arsis*. ¶ De distinctionibus, & intervallis orationis, V. *Positura*.

THESMOPHORIA, orum, n. Θεσμοφόρια, sacra Cereris, *initia* Latine dicta, ab Erechtheo Atheniensium rege instituta, quo tempore frumenti satio a Triptolemo inventa est, ut *Justin.* tradit *l.* 2. *c.* 6. ita dicta a θεσμὸς, lex, & φέρω, fero. Prima enim Ceres leges tulisse dicitur, ideoque Θεσμοφόρος cognominata est, quia ante frumenta homines sine lege vagabantur: ex agrorum autem divisione nata sunt jura, ut *Macrob.* 3. *Saturnal. c. ult.* & *Serv. ad Æn.* 4. *v.* 58. docent. *Arnob. l.* 5. *pag.* 173. Vultis consideremus mysteria & illa divina, quæ Thesmophoria nominantur a Græcis, quibus gente ab Attica sancta illa pervigilia consecrata sunt, & pannychismi graves? Adde *Macrob. loc. cit.*

THESMOPHORUS, a, um, Θεσμοφόρος, legifer. In vet. Inscript. apud *Murator. pag.* 30. *n.* 3. dicitur Ceres frugifera, aristigera, thesmophora. V. vocem præced.

THESPIÆ. V. *Thespius*.

THESPIACUS, a, um, Θεσπιακὸς, Thespius. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 93. Thespiaca mœnia. *Stat. l.* 2. *silv.* 7. *v.* 16. Thespiaci luci. *h. e.* nemus Heliconis prope Thespias.

THESPIADES, æ, m. Θεσπιάδης, Tiphys Argus gubernator, Thespiis ortus. Hic primus fuisse dicitur, qui gubernaculo, quod ipse invenit, in navi usus est. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 367. Et lunam quarto densam videt imbribus ortu Thespiades. Adde *l.* 2. *v.* 124.

¶ In plur. *Thespiadæ*, *arum*, & *dum*, posteri filiorum, quos Hercules ex quinquaginta puellis Thespii filiis suscepit. Horum quidam nomine Myscelus, Alcmonis filius, in magnam Græciam transgressus, Crotonem condidit, ut est apud *Ovid.* 15. *Met.* v. 19. Cujus urbis cives postea *Thespiadæ*, & *Thespiades* sunt appellati. *Sil. l.* 11. v. 17. patefecit amicas Alta Croton portas, Afrique ad barbara jussa Thespiadum docuit submittere colla nepotes. Adde *Hygin. fab.* 162. ¶ Alios Thespiades memorat *Stat. l.* 2. *Theb.* v. 629. Chromin & Periphantem.

THESPIAS, adis, f. Θεσπιάς, filia Thespii. Thespiades fuere quinquaginta, quas omnes dicitur Hercules unus matres fecisse. *Senec. in Herc. Oet.* v. 369. nempe Thespiades vacant, Brevique in illas arsit Alcides face. ¶ *Thespiades deæ*, Musæ a Thespiis Bœotiæ oppido, quod prope Helicon est, nobilis earum sedes. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 2. *ad fin.* Musæ ab terrestribus locis cognominatæ Libethrides, Pimpleides, Thespiades, Heliconides. *Ovid.* 5. *Met.* v. 309. nobiscum, siqua est fiducia vocis, Thespiades certete deæ. Adde *Plin. l.* 36. c. 5. *a med.*

THESPIENSIS, se, ad Thespias oppidum Bœotiæ pertinens. *Thespienses*, ejus incolæ. *Cic.* 6. *Verr.* c. 60.

THESPIUS, a, um, Θέσπιος, ad Thespias pertinens. *Val. Flacc. l.* 2. v. 478. Thespia mœnia. ¶ Sunt autem *Thespiæ*, Θεσπιαί, Bœotiæ oppidum in confinio Phocidis, prope Heliconem, sedem Musarum. Ibi fuit nobile signum marmoreum Cupidinis, a Praxitele factum, propter quem Thespiæ visebantur, nam alia visendi causa nulla erat, inquit *Cic.* 6. *Verr. c.* 2. & 60. & *Plin. l.* 37. c. 5. ¶ *Thespii*, *orum*, Thespiarum incolæ. *Arnob. l.* 6. *pag.* 196. ¶ *Thespius*, aliis *Thestius*, Teuthrantis filius, rex Mysiæ, quinquaginta habuit filias, quas omnes Hercules nocte una, inquit *Arnob. l.* 4. *pag.* 145. perdocuit & nomen virginitatis saponere, & genitricum pondera sustinere. Adde *Stat. l.* 3. *silv.* 1. v. 43.

THESPROTIS, idis, adject. f. Θεσπρωτίς, Thesprotia. *Avien. in Arat.* v. 384. ortus Thesprotide terra.

THESPROTIUS, a, um, Θεσπρώτιος, ad Thesprotiam pertinens, quæ est regio Epiri maritima, contra Corcyram, Chaoniæ proxima, in qua Buthrotum: cujus populi Thesproti, Θεσπρωτοί, dicti sunt a Thesproto Pelasgi filio, Epiri rege. *Liv. l.* 8. c. 24. Thesprotius sinus. *golfo di Butintrò.* & *Sil. l.* 15. v. 297. Thesprotia uva. *Lucan. lib.* 3. v. 179. Thesproti, Dryopesque ruunt. *Plin. l.* 4. c. 1. Flumen Thesprotiæ Thyamis.

THESPROTUS, a, um, Θεσπρωτός, Thesprotius. V. vocem præced. ¶ Dicitur de ora Cumana in mari infero, quia eam olim occuparunt Abantes ex Eubœa in Thesprotiam, indeque columba duce illo transvecti. *Propert. lib.* 1. *eleg.* 11. v. 3. Ecquid te mediis cessantem, Baiæ? Ea modo Thesproto mirantem subdita regno Proxima Misenis æquore litoribus. *Al. leg.* Thesproti. *Colum. l.* 10. v. 130. veteres Thesproto litora Cumæ. *Al. leg. cespose*, aut *capose*. Hæc ita *Scalig. ad Virgil. Culic.* v. 24.

THESSALIA, æ, f. Θεσσαλία, regio ampla Macedoniæ meridionali adjecta, inter Pierium montem ad septentrionem, ubi ab illa sejungitur, mare Ægæum ad orientem, Phocidem ad meridiem, Epirum ad occidentem. In ea sunt Tempe, loca amœna; Olympus, Pierus, Ossa, Pelion, Œta, Pindus, Othrys, montes nobilissimi; Apidanus, Pamisus, Enipeus, Peneus, celebrati amnes; Pheræ, Larissa, Gomphi, Pagasæ, nobiles urbes; Pharsalici campi, & alia, quæ enumerant *Plin. l.* 4. c. 8. & *Pompon. Mela l.* 2. c. 3. Describit etiam *Lucan. l.* 6. a *vers.* 333. ¶ Adjective Thessaliam reginam dixit *Apul. sub fin. l.* 1. *Met.* V. dicta in *Arabia*. ¶ In Thessalia herbæ venenatæ plurimum proveniebant: quarum occasione Thessali ob veneficia male audierunt. *Propert. l.* 1. *eleg.* 5. v. 6. Et bibere a tota toxica Thessalia. V. *Thessalus*. ¶ Ibi primum domiti sunt equi a Centauris, ut est apud *Lucan. lib.* 6. v. 396. V. *Centauri*. ¶ Celebris est etiam pugna memorabili Cæsaris & Pompeji in campis Pharsalicis. *Lucan. l.* 8. v. 428. Thessalia bellum civile peractum est.

THESSALICUS, a, um, Θεσσαλικός, ad Thessaliam pertinens. *Plin. l.* 16. *c. ult. a med.* Thessalica Tempe. *Id. l.* 12. c. 1. *sub fin.* Marcellus Æserninus, spado Thessalicus. *Ovid. Heroid. ep.* 9. v. 100. Thessalica juga. *h. e.* vertex Pelii montis, unde Centauros dejecit Hercules. *Senec. in Herc. Oet.* v. 168. Thessalici aggeres. *h. e.* Pelion & Ossa montes Thessaliæ. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 3. v. 30. Thessalicus axis. *h. e.* currus, ad quem alligatum Hectorem Achilles circum Trojam raptavit. *Lucan. l.* 4. v. 528. Thessalicæ sagittæ, *h. e.* signum Sagittarii, qui est Chiron Thessalus. *Lucret. l.* 2. v. 500. Thessalicus color. *h. e.* purpureus. V. *Melibœa*. *Val. Flacc. l.* 3. v. 219. Thessalicus dux. *h. e.* Iason dux Argonautarum. *Id. lib.* 7. v. 2. Thessalicus hospes. *idem.* & *l.* 1. v. 244. Thessalicus tyrannus. *h. e.* Pelias rex Thessaliæ. *Senec. in Med.* v. 215. Thessalicus dux. *h. e.* Acastus Peliæ filius. *Id. in Troadib.* v. 181. eodem nomine Achillem designat, Larissæ in Thessalia natum. *Id. ibid.* v. 324. Thessalica navalia. *h. e.* classis Achillis. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar.* v. 19. Thessalici crines. *h. e.* coma Achillis. *Senec. in Agam.* v. 120. Thessalica trabs. *h. e.* navis Argo in Thessalia facta. *Valer. Flacc. l.* 8. v. 161. & *Claudian. l.* 1. *in Rufin.* v. 274. Thessalici remi. *h. e.* ejusdem navis Argus. *Valer. Flacc. l.* 3. v. 273. Thessalici reges. *h. e.* Argonautæ, inter quos multi fuere regio sanguine: itaque eos *Stat.* quoque *l.* 1. *Achill.* v. 156. appellat. *Senec. in Hippol.* v. 397. Thessalicum hastile. *h. e.* sarissa Macedonica. ¶ Ad venena & incantationes pertinent hæc. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 7. v. 27. & *Valer. Flacc. l.* 7. v. 198. Thessalicum venenum. *Senec. in Hippol.* v. 791. Luna tracta Thessalicis carminibus. *Id. in Med.* v. 790. Luna vocata Thessalicis minis. *Martial. l.* 9. *epigr.* 30. Thessalico lunam deducere rhombo. ¶ Ad pugnam civilem Cæsaris & Pompeji. *Lucan. l.* 7. v. 201. Thessalicus dies. & *vers.* 448. Thessalicæ cædes. & *vers.* 808. Thessalica flamma. *h. e.* qua arsere cæsorum rogi. *Id. l.* 6. v. 62. Thessalicæ clades. *Id. l.* 8. v. 529. Thessalici cineres. & *l.* 9. v. 181. manes. & *vers.* 1029. ruinæ. & *l.* 6. v. 409. laurus. ¶ Ad equos, qui in Thessalia primum domiti. *Lucan. l.* 6. v. 396. Primus ab æquorea percussis cuspide saxis Thessalicus sonipes bellis feralibus omen Exsiluit. *Varr. lib.* 2. *R. R. c.* 7. Nobiles in Græcia Thessalici equi. *Valer. Flacc. l.* 1. v. 424. Oraque Thessalico melior contundere freno Castor. ¶ Cum *Lucan.* Hæmum montem *Thessalicum* dicit *l.* 10. v. 449. Thessaliam cum Thracia confundit. Sic *lib.* 6. v. 576. Qua juga devexus Pharsalia porrigit Hæmus. Vel respicit ad cædes Martis in Thracia, quarum similis fuit clades Pharsalica. Mos est veterum Auctorum Thraciæ, Macedoniæ, Thessaliæ loca, utpote regionum vicinarum, confundere. V. *Philippi*, *Othrys*, *Ossa*.

THESSALIS, idis, f. Θεσσαλίς, quæ est ex Thessalia. *Ovid.* 12. *Met.* v. 190. Elateia Cænis Thessalidum virgo pulcherrima. *Id. Heroid.* 13. v. 112. Nulla caret lumo Thessalis ara meo. *Propert. l.* 1. *el.* 19. v. 10. Thessalis antiquam venerat umbra domum. *h. e.* manes Protesilai Thessali, Laodamiæ mariti. ¶ De saga, & venefica. *Lucan. lib.* 6. v. 451. Abducit Superos alienis Thessalis oris. & *vers.* 564. caris cognato in funere dira Thessalis incubuit membris. & *vers.* 432. Thessalidum carmen. *Claudian. de B. Get.* v. 237. Thessalidas credunt patriis Lunare venenis Incestare jubas. Adde *Lucan. l.* 6. v. 605. & 628. & *Stat.* 3. *Theb.* v. 140.

THESSALIUS, a, um, Θεσσάλιος, Thessalicus, Thessalus. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 3. v. 74. Thessaliamque adiit hospes Achillis humum. *Al. leg.* Thessalicam. *Grat. in Cineg.* v. 228. Thessalium quadriga decus. *h. e.* quadriga equorum Thessalicorum.

THESSALONICENSIS, se, ad Thessalonicam, seu Thessalonicem pertinens, quæ est urbs Macedoniæ maritima, in intimo recessu sinus Thermaici, cum portu, & navali: nunc *Salonichi*: sic appellata a Philippo rege Macedoniæ, Alexandri M. patre, quia in ejus agro Thessalos ingenti clade afflixerat. Θεσσαλῶν νίκη. Ejus incolæ *Thessalonicenses* dicuntur a *Cicer. de provinc. consul. c.* 2. Ipsa urbs *celeberrima* dicitur a *Liv. lib.* 45. *cap.* 30. (Adde *Plin. lib.* 4. c. 10.) *Claudian. l.* 2. *in Rufin.* v. 279. morosque subibat Thessalonicæ novos.

THESSALUS, a, um, Θεσσαλός, ad Thessaliam pertinens, Thessalicus. *Senec. in Herc. Oet.* v. 134. Thessalum solum. *Claudian. de IV. consul. Honor.* v. 541. Thessala gens. *Plin. l.* 8. c. 45. *a med.* Thessalorum gens. *Stat.* 1. *Achill.* v. 100 Thessala vada. *h. e.* mare Thessaliam alluens. *Id.* 2. *Achill.* v. 382. Thessalus senior. *h. e.* Chiron. *Propert. l.* 2. *eleg.* 18. v. 30. Thessala tela. *h. e.* arma Achillis. *Horat. l.* 1. *od.* 10. v. 15. Thessali ignes. *h. e.* accensi a vigilibus in castris Achillis ad Trojam. *Stat. l.* 2. *silv.* 7. v. 55. Thessali currus. *h. e.* Achillis Hectorem raptantis. *Senec. in Troadib.* v. 325. Thessalæ naves. *h. e.* classis Achillis. *Stat.* 3. *Theb.* v. 518. & *l.* 1. *Achill.* v. 156 Thessala pinus. & *Val. Flacc. l.* 2. v. 445. puppis. *h. e.* Argo navis. *Id. l.* 5. v. 278. Thessalus dux. *h. e.* Iason. *Id. l.* 8. v. 380. Tentoria Thessala. *h. e.* Argonautarum. *Id. l.* 3. v. 13. Thessala frena. *h. e.* optima, quia domandorum equorum ratio in Thessalia initium habuit. ¶ In illo *Claudiani de laudib. Serenæ*, v. 12. consorte redemptum, Casta maritali successit Thessala fato. *Thessala* est Alceste filia Peliæ regis Thessaliæ. V. *Alceste*. ¶ Thessali ob copiam herbarum nocentium, veneficiis & incantationibus infames fuerunt, præcipue feminæ. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 4. v. 55. Quidquid habet Circe, quidquid Medea veneni, Quidquid & herbarum Thessala terra gerit. *Plin. l.* 30. c. 1. *circa med.* Menander Thessalam cognominavit Fabulam, complexam ambages feminarum detrahentium Lunam. *Claudian. l.* 1. *in Rufin.* v. 136. novi quo Thessala cantu Eripiat Lunare jubar. *Lucan. l.* 6. v. 519. Thessala nodis Egreditur bustis nocturnaque fulgura aptat. *Juvenal. sat.* 6. v. 609. Thessala philtra. Adde *Plaut. Amph.* 4. 3. 10. *Propert. l.* 3. *eleg.* 23. v. 10. & *Lucan. l.* 6. v. 614. ¶ Universim pro magico. *Horat. epod.* 5. v. 45. Quæ sidera excantata voce Thessala, Lunamque cœlo deripit. *Id. l.* 1. *od.* 27. v. 21. Quæ saga, quis te solvere Thessalis Magus venenis poterit?

THESTIADES, æ, m. Θεστιάδης, filius aut nepos Thestii Lacedæmonii, patris Ledæ, & Althææ. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 305. Respice Thestiadas, flammis absentibus arsit. *h. e.* Meleagrum filium Althææ Thestii filiæ. *Id. Met.* 8. v. 303. & 434. Thestiadæ clamant. *h. e.* Plexippus & Toxeus Thestii filii, Althææ fratres.

THESTIAS, adis, f. Θεστιάς, filia Thestii, nempe Althæa mater Meleagri. *Ovid.* 2. *Trist. el.* 7. v. 17. cremasse suum fertur sub stipite natum Thestias. V. *Meleager*.

TESTORIDES, æ, m. Θεστορίδης, filius aut nepos Thestoris. Fuit autem Thestor Mycenæus, pater Calchantis, celebris vatis in expeditione Trojana Græcorum. *Ovid.* 12. *Met.* v. 18. veri providus augur Thestorides. *Stat.* 1. *Achill.* v. 499. O nimium Phœbi, tripodumque oblite tuorum, Thestoride! Adde *vers.* 516.

THETA, n. g. θῆτα, nomen litteræ græcæ, quæ apud nos valet th espiratum. Hæc in Græcorum judiciis nota erat condemnationis, quemadmodum apud Latinos C, quod ea sit prima littera in dictione θάνατος, mors. Huc allusit *Persius sat.* 4. v. 13. Et potis es vitio nigrum præfigere theta. Adde *Martial. l.* 7. *epigr.* 36.

THETIS, is, & idis, f. Θέτις, Nympha marina, filia Nerei & Doridos, uxor Pelei Thessaliæ regis, mater Achillis, neptis Tethyos. V. *Tethys*. *Priscian. l.* 6. *pag.* 709. *Putsch.* Thetis hujus Thetidis: quamvis ablativus ejus ab hac Theti. *Catull. carm.* 65. *de nupt. Pel. & Thet.* v. 21. Tum Thetidi pater ipse jugandum Pelea sensit.

Ovid.

Ovid. Heroid. ep. 20. v. 62. Et, Thetidi quales vix rear esse, pedes. *Plaut. Epid.* 1. 2. 33. Tum ille prognatus Theti, sine, perdat: alia adportabunt ei Nerei filiæ. *Horat. Epod.* 13. v. 12. *de Achille.* mortalis dea nate puer Thetide. *Senec. in Herc. Fur.* v. 734. Thetidis socer. *h. e.* Æacus Pelei pater. *Stat.* 1. *Achill.* v. 80. Ne pete Dardaniam frustra, Theti, mergere classem. ¶ Metonymice est mare. *Virg. Ecl.* 4. v. 32. tentare Thetin ratibus. *Martial. l.* 10. *epigr.* 30. v. 11. Hic summa levi stringitur Thetis vento. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Pros.* v. 118. Hic latrat Gætula Thetis. *h. e.* mare Libycum. ¶ In illo *Martial. lib.* 10. *epigr.* 13. Et Thetis unguento palleat uncta tuo, *Thetis* per hyperbolen est vastum balneum instar maris.

THEUMESIUS, a, um, Θευμήσιος, ad Theumesum pertinens, qui est mons Bœotiæ apud Thebas. *Stat.* 4. *Theb.* v. 372. Hinc Theumesia arva, *Id.* 2. *Theb.* v. 383. quæ circa Thebas & eum montem jacent: & Theumesius juvenis, *ibid.* v. 331. *h. e.* Polynices Thebanus. Theumesius leo, *Id. l.* 4. v. 85. pellis leonina, quam gestabat Polynices, ut ostenderet se Thebanum esse, & ex posteris Herculis, qui ut in silva Nemæa, sic in Theumesia regione immanem leonem interfecerat, ut est apud *eund. Stat. l.* 1. v. 485. ubi Theumesia Tempe sunt loca circa Thebas æque amœna, ac Thessala Tempe. Teumesia corona, *ibid. l.* 2. v. 624. hasta Tydei, quam axsi hosti Thebano in pugna eripuerat. Theumesis Thyas, *ibid. l.* 5. v. 92. mulier Orgia Bacchi Thebani celebrans. Denique Theumesius amnis, *l.* 9. *Theb.* v. 462. est Ismenus Theumesum & Thebas alluens.

THEURGIA, æ, *f.* θεουργία, græce sonat opus divinum: a θεὸς, deus, & ἔργον, opus. Accipitur ab *Augustin. l.* 10. *de Civ. Dei*, c. 9. & 10. pro genere magiæ, qua per quædam sacra dii dæmonesque evocantur, & ad homines accedere coguntur animæ purgandæ gratia.

THEURGICUS, a, um, θεουργικὸς, ad Theurgiam pertinens, ut Consecratio theurgica theurgicæ teletæ, *Augustin. l.* 10. *de Civ. Dei*, c. 9. Theurgica ars, *ibid. c.* 10.

THEURGUS, i, m, *m.* θεουργὸς, qui theurgiam tractat, & sacris deos elicit. *Augustin. l.* 10. *de civ. Dei*, c. 10.

THIA, æ, *f.* Θεία, Hyperionis conjux, mater Solis, ut est apud *Pindarum Isthm.* 5. *Catull. c.* 65. *de coma Beren.* v. 43. Ille quoque eversus mons est, quem maximum in oris Progenies Thiæ clara supervehitur. *h. e.* Sol. Al. aliter leg.

THIASITAS, sodalitas. *Paul. ex Festo*: ubi *Dacerius*: θίασος proprie Bacchantium turba: hinc θιασῶται, qui una exercent choros: & *thiasitas* tripudiantium, bacchantium, convivarum sodalitas.

THIODAMANTEUS, a, um, Θειοδαμάντειος, ad Thiodamantem pertinens, Hylæ patrem. V. *Dryopes. Propert. l.* 1. *el.* 20. v. 6. Thiodamanteo proximus ardor Hylæ.

THISBÆUS, a, um, ad Thisbeo pertinens Bœotiæ oppidum, cujus ager columbis abundat. *Stat.* 7. *Theb.* v. 261. Dionæis avibus circumsona Thisbe. *Ovid.* 11. *Met.* v. 300. Thisbæas agitare columbas.

THLASIAS, & Thladias, æ, *m.* θλασίας, & θλαδίας, eunuchus, spado, cui non evulsi, sed contusi & fracti sunt testes: a θλάω, frango. Similis est thlibias, θλιβίας: a θλίβω, premo, elido. Utriusque mentio fit ab *Ulpian. Dig. l. ult. tit. pannis. leg.* 128. & thlibiorum etiam a *Paulo l.* 48. *tit.* 8. *leg.* 5.

THLASPI, *n.* indeclin. θλάσπι, herba est duorum generum: unum angustis foliis digitali longitudine, cauliculo semipedali, peltarum specie, semine incluso lenticulæ effigie, nisi quod infringitur, unde & nomen (nempe a θλάω, frango) flore albicanti: alterum latis foliis, radice magna. *Plin. l.* 27. *c.* 13.

THLIBIAS. V. in *Thlasias.*

THOANTEUS, a, um, adject. a Thoante, ut Diana Thoantea apud *Valer. Flacc. l.* 8. v. 208. idest Taurica, cui hostiis humanis sacrificabant. Sic *Ovid. in Ibin*, v. 386. Thoanteæ Tauricæ sacra deæ. Adde *Sil. l.* 14. v. 260.

THOANTIAS, adis, *f.* Hypsipyle filia Thoantis. *Ovid. Heroid. ep.* 6. *in fin.* Hæc ego conjugio fraudata Thoantias oro.

THOANTIS, tidis, *f.* Θοαντὶς, Thoantias. *Stat. l.* 3. *Theb.* v. 650. laceras comitata Thoantis Advenit exsequias. & *vers.* 700. Secum ante ora virum lecmebunda, Thoantida portans.

THOAS, antis, *m.* Θόας, rex Tauricæ Chersonesi, ad quem delata est Iphigenia Agamemnonis filia, & ab eodem Dianæ Tauricæ sacris præfecta. Hunc postea occidit Orestes, a sorore adjutus, cum illum quoque Thoas Dianæ aræ destinasset. *Ovid. l.* 3. *ex Pont. ep.* 2. v. 59. Regna Thoas habuit Mæotide clarus in ora, Nec fuit Euxinis notior alter aquis. ¶ Thoas alter filius Liberi Patris et Ariadnæ Minois filiæ, pater Hypsipyles, rex Lemni ins. Cum ceteræ omnes Lemni mulieres viros suos, & parentes trucidarent, solus a filia servatus est, & clam navi impositus in Chium insul. pervenit. *Ovid. Heroid. ep.* 6. v. 135. *Stat.* 3. *Theb.* a *vers.* 240.

THOES, um, *m.* θῶες, & θῶες, genus luporum. *Plin. l.* 8. c. 34. Nam thoes (luporum id genus est procerius longitudine, brevitate crurum dissimile, velox saltu, venatu vivens, innocuum homini) habitum, non colorem, mutant, per hiemes hirti, æstate nudi. *Solin. c.* 30. (*al.* 43.) *a med.*) Æthiopicis lupis proprium est, quod in saliendo ita nisus habent alitis, ut non magis proficiant cursu, quam meatu. Homines tamen nunquam impetunt. Brumæ comati sunt, æstate nudi. thoas vocant. *Grat. in Cyneg.* v. 253. Hic & semiferam thoum de sanguine prolem Finxit. ¶ Sunt, qui inter lupos cervarios numerent. *Gloss. vet.* Lupus cervarius, θῶς. Sed *Plinius* de thoe, & lupo cervario distinctis agit locis. Alii pantheris accensent. Sane *Scholiastes Homeri in* 10. & 13. *Iliad.* θῶες exponit πανθήρας, quasi dicas, minutas pantheras.

THOLUS, li, *m.* *fondo del tetto, cupola*, θόλος, umbilicus tecti, ubi trabes omnes conveniunt, summa & media pars cameræ rotunda, aut in modum scuti: item ipsa camera rotunda forma in fastigiatum acumen desinens. Dictum volunt ἀπὸ τοῦ θεῖν ὅλον, quia totus circumcurrit. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 282. *de æde Vestæ.* Par facies templi (*h. e. rotunda*) nullus procurrit in illa Angulus: a pluvio vindicat imbre tholus. *Vitruv. l.* 4. c. 7. In medio tecti ratio ita habeatur, uti quanta diametros totius operis erit futura, dimidia altitudo fiat tholi præter florem. *Id. lib.* 7. *cap.* 5. *circa med.* Tholorum rotunda tecta. *Claudian. de Apono*, v. 62. Afflatosque vago temperat igne tholos. *h. e.* fornices, cameras. Adde *Varr.* apud *Non. c.* 6. *n.* 2. ¶ In tholo sacrarum ædium suspendebantur donaria diis oblata. *Virg.* 9. *Æn.* v. 406. siqua tuis pro me pater Hyrtacus aris Dona tulit: siqua ipse meis venatibus auxi, Suspendive tholo, aut sacra ad fastigia fixi. *Stat.* 4. *Theb.* v. 733. figamque superbis Arma tholis. *Id. l.* 1. *silv.* 4. v. 32. dives prædæ, tamen accipit omni Exuvias Diana tholo, captivaque tela, Bellipotens. *Valer. Flacc. l.* 1. v. 56. I, decus, & pecoris Nephelæi vellera Graji Redde tholo. ¶ Per synecdochen est ipsum ædificium tholo instructum, aut rotunda figura extructum: cujusmodi fuit ædes Vestæ & Panthei: & apud *Varron. l.* 3. *R. R. c.* 5. Inter eas piscinas accessus semita in tholum, qui est ultra, rotundus, columnatus, ut est in æde Catuli, si pro parietibus fecerit columnas. *Martial. l.* 2. *epigr.* 59. En me Cæsareum perspicis ecce tholum. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 293. Esse diu stultus Vestæ simulacra putavi: Mox didici, curvo nulla subesse tholo. ¶ Tholum macelli *Varro* memorat apud *Non. c.* 6. *n.* 2. significans in macello domum fuisse tholo tectam. Verba *Varronis* sunt: Et pater divum trisulcum fulmen igni fervido actutum mittat in tholum macelli. Est qui leg. *Marcelli*.

THOMIX, icis, *f.* θώμιξ. *Festus*: Thomices Græco nomine appellantur cannabi impoliti, & sparto leviter tortæ restes, ex quibus funes fiunt. Lucilius: Vidimus vinctum thomice cannabina. Opilius Aurelius ait, mollem pulvillum, quem in collo habent (*jumenta*) restis ne lædat, thomicem vocari. Hæc *Festus*. ¶ Hujusmodi funes videtur *Apul.* appellare *tomiclas*, *in Apolog.*

THORACATUS, a, um, *vestito di corazza*, θωρακοφόρος, thorace indutus. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Parrhasius pinxit navarchum thoracatum. *Id. l.* 37. *c.* 9. Formatamque inde effigiem Neronis thoracatam.

THORAX, acis, *m.* *petto, torace, imbusto*, θώραξ, pectus, totum illud corporis spatium, quod duodecim costis utrinque circumscribitur, & pertinet anteriore quidem parte ad pectorale os, & septum transversum, declinat vero posteriore ad spinam duodecim vertebris circumscriptum. *Plin. l.* 27. *c.* 7. *a med.* Absynthium thoracem purgat cum iride sumptum. *Cels. l.* 5. *c.* 23. *sect.* 8. Ad thoracis dolores catapotium. ¶ Accipitur item pro quovis munimento pectus tegente, sive illud laneum sit, sive ferreum, sive ex alia materia confectum, *corazza, corsaletto, panziera, usbergo*, lorica. *Martial. l.* 7. *epigr.* 1. belligeræ crudum thoraca Minervæ. *Val. Flacc. l.* 3. v. 87. densis thoracibus horrens Stat manus. *Virg.* 10. *Æn.* v. 337. thoraca simul cum pectore rupit. *Sueton. de August. c.* 82. Hieme quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula thorace laneo, & feminalibus, & tibialibus muniebatur. *giubbone, farsetto, camiciuola*. Sic *Liv. l.* 4. *c.* 20. In thorace linteo scriptum. *Claudian. l.* 2. *in Rufin.* v. 260. Thoracum validos pulsent suspiria nexus.

THORIUS, a, um, adject. Thoria lex, cujus meminit *Cic.* 2. *de Orat. c.* 70. lata est a Sp. Thorio trib. pleb. de re agraria, ut agris penes pristinos possessores manentibus, vectigal divideretur plebi. Qua lege vitiosa & inutili publicum, ut ait *Cic. in Bruto*, *c.* 36. vectigali levavit.

THOT, nomen Mercurii quinti apud Ægyptios, qui eodem nomine primum anni mensem vocant. Hic dicitur Argum interemisse, ob eamque causam in Ægyptum profugisse, atque Ægyptiis leges & litteras tradidisse. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 22. & *Lactant. l.* 1. *c.* 6.

THOUS, i, *m.* θόος, nomen canis apud *Ovid.* 3. *Met.* v. 220. a θέω, curro, vel a θοός, velox.

THRACA, æ, & *græca positione* Thrace, es, *f.* Θρᾴκη, idem quod Thracia. *Virg.* 12. *Æn.* v. 334. gemit ultima pulsu Thraca pedum. *Cic. in fragm. de republ.* apud *Serv. ibid.* Colonia vero, quæ deducta est a Græcis in Asiam, Thracam, Italiam. (Adde *Horat. l.* 1. *ep.* 3. v. 3. & *ep.* 16. v. 13.) *Ovid.* 5. *Fast.* v. 257. Jamque gravis Thraceo, & læva Propontidos intrat. *Id.* 4. *ex Ponto*, *ep.* 5. v. 5. Cum gelidam Thracen, & opertum nubibus Hæmum, &c. *Horat. lib.* 3. *od.* 25. v. 10. nive candida Thrace. ¶ Adjective *Valer. Flacc. l.* 2. v. 201. Athos, & pontus, & ingens Thraca palus. *h. e.* palus Mæotis.

THRACE. V. in voce præced.

THRACES. V. *Thrax.*

THRACIA, æ, *f.* *Romania, Tracia*, Θρᾳκία, regio ampla Europæ. Terminatur a Septemtr. Hæmo monte, quo a Mœsia sejungitur. a Mer. mari Ægeo, ab Occ. Strymone fl. quo secernitur a Macedonia, ab Or. Ponto Euxino, Bosphoro Thracio, Propontide, & Hellesponto. Dicta est a Thrace Martis filio. Aliqui putant dictam esse ab asperitate, nempe a τραχὺς, asper, durus, agrestis. Est enim regio, ut *Pomponius Mela lib.* 2. *cap.* 2. scribit, nec cælo, nec solo tractabilis, & nisi qua mari propior est, infecunda frigidaque: Habet item feros homines, aspero cultu & indecenti: ceterum feroces, immitesque, & ad bella proclives. Quare Poetæ istas eos habitare Martem, & ab iis præcipue coli dicunt. Montes in ea celebres sunt, Rhodope, Hæmus, Pangæus, Orbelos, sacris Liberi Patris, & cœtu Mænadum, Orpheo primum initiante, celebrati: flumina Hebrus, Strymon, Nestos. V.

plura

piera apud *Melam lat. cit.* & *Plin. l. 4. c. 11.* &c. *Ovid. 6. Met. v.* 434. grataта est scilicet illis Thracia. *Lucan. l. 2. v. 162.* non Thracia tantum Vidit Bistonii stabulis pendere tyranni, &c.

THRACIUS, a, um, *Tracio, Trace*, Θρᾴκιος, qui est ex Thracia. *Virg. Ecl. 4. v. 55.* Thracius Orpheus. *Id. Æn. 5. v. 565.* Thracius equus. *Horat. l. 1. od. 25. v. 11.* ventos. *Ovid. Fast. 3. v. 226.* Rhætices nunc præbent, Thraciaque arma metum. *Senec. in Thyest. v. 56.* Thracium nefas. *h. e.* quale in Thracia factum est a Progne, Philomela, Tereo. *Id. in Herc. Furent. v. 149.* Thracia pellex. *h. e.* Philomela. *Id. in Troadib. v. 185.* Thracii greges *h. e.* oves in Scyron insulam translatæ saginæ causa. *Stat. l. 3. silv. 3. v. 193.* immitem potuit Styga vincere supplex Thracius. *h. e.* Orpheus supplex apud Inferos pro uxore. ¶ Thraciæ nomine aliquando & Thessaliam significari, dictum est in fine vocis *Thessalicus.*

THRACUS, a, um. V. *Thrax.*

THRÆCE, pro *Threce*, &

THRÆCES, pro *Threces*, &

THRÆCIUS pro *Threcius* alicubi scriptum reperitur, sed minus probandum.

THRANIS, θρᾶνις, piscis cetacei generis, quem alii xiphiam vocant. *Plin. l. 32. c. ult. ad fin.*

THRASCIAS, æ, m. θρασκίας, & θρακίας, *maestro tramontana*, ventus flans inter septentrionem, & occasum solstitialem. *Plin. l. 2. c. 47.* & *Vitruv. l. 1. c. 6. a med.* Caret autem Latino nomine, ut notat *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 16. in fin.* Ab aliquibus tamen *Circius* vocatus.

THRASIMENUS. V. *Trasimenus.*

THRASO, onis, θράσων, nomen gloriosi militis apud *Terent. in Eun.* a θράσος, insolentia, jactantia, audacia.

THRASONIANUS, a, um, ad Thrasonem pertinens. *Sidon. l. 1. ep. 9. sub fin.* Volo paginam glorioso, idest quasi Thrasoniano hoc concludere, Plautini Pyrgopolynicis imitator;

THRAUSTON, θραυστόν. V. *Phyrama.*

THRAX, acis, m. adject. *Thrace*, Θρᾷξ, ακός, qui est ex Thracia. *Horat. l. 2. od. 19. v. 16.* Lycurgi Thracis exitium. *Virg. 3. Æn. v. 13.* Terra procul vastis colitur Mavortia campis: Thraces arant. *Horat. l. 1. od. 27. v. 1.* scyphis pugnare Thracum est. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 338.* Et Thracas defende tuos. *Senec. in Herc. Fur. v. 1170.* & *in Oet. v. 1790.* Thrax cruentus. *h. e.* Diomedes Thraciæ, qui hospites equis suis discerpendos dabat. ¶ Fuerunt Thraces gladiatorum genus, de quib. V. *Threx.* *Plin. l. 11. c. 43. in fin.* Studioso Thraeci in C. Cæsaris ludo notum est dextram fuisse proceriorem. *Al. leg.* Thraeci. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 44.* Thrax est Gallina Syro par. *Al. leg.* Threx. ¶ *Thracus* pro *Thrax.* *Gell. l. 19. c. 12.* Quod cuipiam Thraco insipienti usuvenisse, fabula est. Homo Thracus, inquit, ex ultima Barbaria, &c. *Valer. Flacc. l. 2. v. 201.* Thraca palus. Rursus *Gell. l. 10. c. 25.* Rumpia genus teli est Thracæ nationis.

THRECE, es, f. Thrace, Thracia, græca positione, Θρήκη. *Ovid. 2. de art. am. v. 588.* Mars Threcen occupat, illa Paphon.

THRECES. V. *Threx.*

THRECIDICUS, a, um, ad Threces gladiatores pertinens: de de quibus V. *Threx.* *Cic. Phil. 7. c. 6.* Mirmillo in Asia depugnavit: cum ornasset Threcidicis (*armis*) comitem & familiarem suum, illum miserum fugientem jugulavit. *Auson. in Cæsarib. v. 98.* Threcidico Princeps bella movens gladio. *Al. leg. Threicio.* *Plin. l. 33. c. 9.* Parma Threcidica.

THRECISCUS, i, m. parvus Threx. *Capitolin. in Maximin. c. 3.* Quid vis, Threcisce?

THRECIUS, a, um, Θρήκιος Thracius. *Ovid. 1. Amor. eleg. 14. v. 21.* Tum quoque erat neglecta decens, ut Threcia Bacche. *Cic. 2. Offic. c. 7. a med.* Barbarus compunctus notis Threciis. *Al. leg. Threiciis.*

THREICIUS, a, um, Θρηΐκιος Ionice pro Θρήκιος, Thracius. *Cic. 2. Offic. c. 7. a med.* Barbarus compunctus notis Threiciis. *h. e.* servus olim ob fugam, aliudve crimen stigmatis signatur, more Thracum, qui punctis & sanguine brachia pingebant. *Al. leg.* Threciis. *Virg. 11. Æn. v. 659.* Threiciæ Amazones. *Id. 6. Æn. v. 120.* Orpheus Threicia fretus cithara, fidibusque canoris. & *vers. 645.* Threicius sacerdos. *h. e.* Orpheus, qui *Ovidio Met. 11. v. 2.* est Threicius vates. *Propert. l. 3. el. 2. v. 22.* Threicia lyra. *h. e.* Orphei. *Virg. 7. Æn. v. 208.* Threicia Samos. V. *Samothracia.* *Id. l. 5. v. 312.* Threiciæ sagittæ. *Ovid. 2. de art. am. v. 431.* Threicius Boreas. & *l. 3. v. 182.* Threicia grus. *Id. Heroid. ep. 9. v. 89.* Threicii penates. *h. e.* Diomedis regis Thraciæ, qui hospitum corporibus equos pavit. *Lucan. l. 7. v. 833.* Threicia hiemes. & *l. 9. v. 954.* Threiciæ fauces. *h. e.* fretum Hellesponti. *Sil. l. 12. v. 515.* Threicia Cales. V. *Calenum.* *Senec. in Oedip. v. 434.* Threicius Pindi vertex. *h. e.* Thessalicus. Pindus enim in Thessalia est, quæ regio interdum Thraciæ nomine venit apud Poetas, ut in fine vocis *Thessalicus* admonuimus.

THREISSA, & Thressa, æ, adject. femin. quæ est ex Thracia, Threicia: ut *Libyssa*, Libyca, *Cressa*, Cretensis, Θρήϊσσα, & Θρῆσσα. *Virg. Æn. 1. v. 320.* qualis equos Threissa fatigat Harpalyce. *Valer. Flacc. l. 2. v. 147.* thalamisque tuis Threissa propinquat. *Ovid. Heroid. epist. 19. v. 100.* Dicar Abydeno Thressa puella toro. Al. aliter leg. *Valer. Flacc. l. 2. v. 132.* carasque toris inducere Thressas. & *vers. 165.* Ipsi urbem, Thressæque regant. Adde *vers. 239.*

THRENUS, i, m. *lamento, pianto funebre*, θρῆνος, lamentatio, luctus funebris: a θρέω, clamo. *Auson. in Professorib. n. 7. v. 3.* Annuum functi memorem Leonti Nomine threnum. & *num. 14. v. 5.* tristis threnus. & *num. 5. v. 3.* flebilis. & *num. 21.* mœstus;

THREX, ecis, Θρῇξ, idem quod Thrax: & dicitur de gladiatorum genere parmula Threcia, & sica utentium, ut *Fest.* docet (apud quem legitur *Thrax* cum diphthongo, quæ hic locum non habet) vel quia, ut alii volunt, qui primi sic pugnarunt, Thraces erant. *Senec. l. 4. quæst. nat. c. 2. ante med.* Quamvis staturam habes Threcis cum Threce compositi. *h. e.* statuam humilem. nam Threces in pugna se demittebant, & sub brevi parma se colligebant, ut Mirmillonem adversarium (cum quo fere committebantur) subeundo confoderent.

THRIDAX, acis, f. θρίδαξ, lactuca silvestris. *Seren. Sammon. c. 23. v. 448.* thridaci junges ramenta carinæ.

THRIPES, um, m. θρῖπες, a τρίβω, tero. sunt vermes culicibus similes, arborum ligna perforantes & erodentes. *Plin. l. 16. cap. 41.* ¶ Translate dicuntur de rebus minimis in quocumque genere: & pro quisquiliis divorum apud *Martian. Capell. l. 2. pag. 40.*

THROCUM, genus sellæ apud Plautum. *Festus.* ubi al. leg. *thocum* a θῶκος, sedes, cathedra: alii *thronum.*

THRONUS, i, m. *soglio, trono*, θρόνος, sella augusta, sedes, solium: quasi θραῖνος, a θράω, sedeo. Vetus Poeta apud *Sueton. in Aug. c. 7.* Omnis se a terris tunc numina declinarunt: Fugit & auratos Juppiter ipse thronos. *Plin. l. 35. c. 9. ad fin.* Jupiter in throno, adstantibus diis. *Id. l. 2. cap. 70.* Item quem sub divo Augusto cognominavere Cæsaris thronon. *h. e.* sidus quoddam. *In Pervigil. Ven. v. 7.* Cras Dione jura dicet fulta sublimi throno. *Prudent. in Præfat. Hamartig. v. 10.* Vox ecce summo missa persultat throno. *h. e.* summo cælo, ubi thronus Dei est.

THRYALLIS, idis, f. θρυαλλίς, herba e spicatarum genere. *Plin. l. 21. c. 17.* ¶ Alia, quæ & lychnitis dicitur, habet folia terna, aut, cum plurimum quaterna, crassa & pinguia, & ad lucernarum lumina apta. *Plin. l. 25. c. 10.*

THUCYDIDIUS, a, um, ad Thucydidem pertinens, qui fuit historicus Atheniensis, summo ingenio, & maxima in enarrandis rebus eloquentia cum brevitate conjuncta; sed ad forensem orationem minime apta. Thucydidii dicti sunt, qui in dicendo eum sequuntur. *Cic. in Orat. c. 9.* Ecce autem aliqui se Thucydidios esse profitentur. novum quoddam imperitorum & inauditum genus. Nam Thucydides res gestas & bella narrat & prælia, graviter sane, & probe: sed nihil ab eo transferri potest ad forensem usum & publicum. Ipsæ illæ conciones ita multas habent obscuras abditasque sententias, vix ut intelligantur: quod est in oratione civili vitium vel maximum. Hæc *Cicero.*

THULE, & Thyle, es, f. Θούλη, & Θύλη, ultima insularum ad Borealem Europæ plagam sitarum, quæ quidem Romanis cognitæ fuerint. Unde *Virg. 1. Georg. v. 30.* tibi serviat ultima Thule. *Pytheas Massiliensis* apud *Plin. l. 2. c. 75.* & *l. 4. c. 16.* & *sub fin. l. 6.* scripsit, distare eam navigatione sex dierum in septemtrionem a Britannia: ibique accedente sole ad verticem mundi, continuos dies senis mensibus esse; noctesque e diverso, ad brumam remoto. Paulo aliter *Pompon. Mela l. 3. c. 6. ad fin.* In Thule breves utique noctes sunt, sed per hiemem, sicut aliubi, obscuræ, æstate lucidæ, quod per id tempus jam se altius sol evehens, quamquam ipse non cernatur, vicino tamen splendore proxima illustrat, per solstitium vero nullæ, quod tum jam manifestior non fulgorem modo, sed sui quoque partem maximam ostentat. *Solin. c. 22. (al. 35.) circa med.* Multæ circum Britanniam insulæ, e quibus Thyle ultima; in qua æstivo solstitio sole de Cancri sidere faciente transitum, nox pæne nulla: brumali solstitio dies adeo conductus, ut ortus junctus sit occasui. & *paulo post.* Thyle large & diutina pomona copiosa est. & *mox.* Ultra Thylen pigrum & concretum mare. *Tacit. in Agric. c. 10.* Dispecta est & Thyle, quam hactenus nix & hiems abdebat: sed mare pigrum & grave navigantibus perhibent. *Claudian. de III. consul. Honor. v. 55.* vatibusque impervia Thule. *Stat. l. 4. silv. 4. v. 62.* nigræ litora Thules. nigram vocat, quia creditum est, tractu illo cælum esse caliginosum, ut apud Cimmerios. Sic *l. 3. silv. 5. v. 20.* Vel super Hesperiæ vada caligantis Thules. ¶ Hactenus antiquorum sententiæ. Quem autem locum eo nomine designaverint, utrum *l'Islanda*, an in *Scandinavia*, quæ peninsula est, & a Veteribus habita pro insula; an *la Schetlandia*, quæ incolis *Thylensel* est; an *in Tilemark* Norvegiæ tractum, variæ sunt Geographorum opiniones. Stat pro *Schetlandia Cellar. l. 2. Geograph. antiq. c. 4.* aut pro aliqua ex insulis *del Fero*, vel *Faro*. quæ in eadem fere latitudine sunt: alii multi pro *Islanda.* V. Geographos. ¶ Qui scribunt *Thule*, deducunt vel a Thulo rege, ut *Suidas*; vel a θολός, fuscus color, caligo. Sunt etiam qui a τῆλε, procul. *Salmas. in Solin.* negat, *Thyle* unquam scribi debere. Sunt tamen opt. Codices *Taciti*, *Solini*, *Arnob.* qui id habent.

THUNNUS. V. *Thynnus.*

THURARIUS, Thureus, Thuribulum, &c. V. sine adspiratione.

THURINUS, a, um, ad Thurios pertinens, quod est oppidum Magnæ Græciæ, a Philoctete conditum inter duo flumina Crathin & Sybarin, non longe a loco, ubi Sybaris fuit, urbs quondam deliciis infamis. *Plin. l. 14. cap. 6. a med.* Thurina vina laudat. Memorat etiam *ibid. c. 5.* Thurinos colles, in quibus uvæ non ante demetuntur quam gelaverit. & *l. 16. c. 21.* Thurinum agrum. quo coloniam deductam docet *Liv. l. 34. c. 53.* ¶ *Thurinus sinus* pars est Tarentini, ad meridiem, ubi Thurii fuere. *Ovid. 15. Met. v. 51.* Præterit & Sybarin, Salentinumque Nerethum, Thurinosque sinus. ¶ *Thurini, orum*, ejus agri & oppidi homines. *Plin. l. 34. c. 6. sub fin.* & *Liv. l. 25. c. 1.* ¶ *Thurinus* cognominatus est Augustus in infantia in memoriam majorum originis, quia proavus ejus e pago Thurino fuit; vel quod in regione

gione

gionis Thurinis recens a nato, pater ejus adversus fugitivos prospere rem gesserat. V. *Sueton. in ejus vita c. 2. extr. & cap. 7.* ¶ *Pompon. Mela l. 2. c. 4. a med.* est *Thurium*, ii, n. ¶ Sunt qui scribunt *Turii*, *Turinus*, sine adspiratione.

THUS. V. *Tus*.

THUSCANICUS, } V. sine adspiratione.
THUSCI, &c. }

THUSSAGETÆ. V. *Thyrsageta*.

THYA, æ, f. θυΐα, & θύα, arbor odorata, radicem habens admodum crispam, multis operibus utilem, in Cyrenaica interiora nascens, & circa Ammonis delubrum. Theophrastus magnum huic arbori honorem tribuit, memoratas ex ea referens templorum veterum contignationes, quamdamque immortalitatem materiæ in tectis contra vitia omnia incorruptæ. *Plin. l. 13. c. 16.* Hinc *Propert. lib. 3. el. 5. v. 63.* Sed thyæ thalamo, aut Oriciæ terebinthi Effultus pluma versicolore caput. Al. scrib. *thyia*, & *thyias*. quod V. in *Thyades*. ¶ Fuit etiam Thya Hyperionis conjux, mater Solis. Hinc *progenies Thya* apud *Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 44.* est ipse Sol. Alii aliter interpretantur, aut legunt.

THYADES, dum, f. *Baccanti*, Θυιάδες, mulieres Bacchi sacrificulæ, Bacchæ, Mænades, Bassarides: a θύω, sacrifico: unde & Bacchus Thyoneus dictus est. Quidam rationem nominis referunt ad Thyam Cephisi filiam, quæ prima omnium Bacchi sacris initiata, Orgia ejus celebraverit. *Horat. l. 2. od. 19. v. 9.* Fas pervicaces est mihi Thyadas Cantare. *Ovid. 6. Fast. v. 513.* complent ululatibus auras Thyades, effusis per sua colla comis. *Stat. 12. Theb. v. 791.* quales Bacches ad bella vocatæ Thyades amentes, magnum quas poscere credas, Aut fecisse nefas. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 390.* Sæpe vagus Liber Parnassi vertice summo Thyadas effusis evantes crinibus egit. *Senec. in Oedip. v. 440.* Thyades œstro membra remissæ. ¶ In sing. num. *Virg. 4. Æn. v. 301.* qualis commotis excita sacris Thyas, ubi audito stimulant trieterica Baccho Orgia. *Stat. 5. Theb. v. 92.* insano veluti Teumesia Thyas Rapta deo, cum sacra vocant. ¶ *Vel. Long. in Orthogr. pag. 2220.* & *Pierius* in loco *Virgilii* reperit *Thyias* in Codice Mediceo. Sic *Hesych.* Θυιάς, Βακχίς.

THYANÆUS. V. *Tyanæus*.

THYAS, adis, f. V. in voce *Thyades*.

THYASITAS, V. in voce sequenti.

THYASUS, i, m. *ballo*, θίασος, saltatio, sive chorea, quæ Baccho adhibebatur: a θυιάζω, Orgia celebro. *Virg. Ecl. 5. v. 30.* Instituit Daphnis Thyasos inducere Baccho. *Stat. lib. 3. silv. 1. v. 41.* Confectus thyasis. *h. e.* saltando fessus. *Catull. carm. 62. de Aty, v. 27.* Simul hæc comitibus Atys cecinit notha mulier, Thyasus repente linguis trepidantibus ululat. *h. e.* cœtus Bacchantium, & thyasum agentium. *& carm. 63. de nupt. Pel. v. 252.* Florens volitabat Iacchus Cum thyaso Satyrorum, & Nysigenis Silenis. ¶ Hinc est *thyasitas*, *h. e.* sodalitas, ut *Paul.* ex *Festo* interpretatur. tametsi ibi *thiasus* per *i* scriptum est, & ita postulat ea litterarum series: sed probabilius est, a θίασος esse, quod tum choream, tum sodales choream agentes significat.

THYATIRENUS, a, um, ad Thyatiram (Θυάτειρα) pertinens, Lydiæ urbem, quæ Lyco amni alluitur, ut *Plin. l. 5. c. 29. a med.* docet. *Thyatireni*, *orum*, ejus incolæ. *Id. ibid. c. 30. ad fin.*

THYBRIS. V. *Tiberis*.

THYENE. V. *Dodonis*.

THYESTES, æ, m. Θυέστης, filius Pelopis & Hippodamiæ, nepos Tantali, frater Atrei, qui cum fratri, cui pessime cupiebat, aliter nocere non posset, uxorem ejus per adulterium polluit. Propter hujusmodi flagitium Atreus eum in exsilium ejecit, deinde revocavit ab exsilio, ejusque filios illi epulandos apposuit. Tunc sol retro fugisse fertur, ne scelere illa aspectu pollueretur. V. *Atreus*. Thyestes Apollinem consuluit, quanam ratione fratrem ulcisci posset: qui respondit, ex illo, & ejus filia Pelopia exoriri posse eorum scelerum ultorem. Igitur is se cum filia commiscuit, ex eaque Ægisthum procreavit, qui Atreum primo interfecit, deinde cum Clytemnestra adulterium patravit, tandem Agamemnonem sustulit. *Pers. sat. 5. v. 8.* aut si quibus olla Thyestæ Fervebit. *Cic. 3. Tuscul. c. 12.* Tu te, Thyesta, damnabis, &c. *Martial. l. 5. epigr. 54.* quid scribis, amice, Thyesten? *h. e.* tragœdiam de Thyeste. *Senec. in Thyest. v. 272.* Dignum est Thyeste facinus. *Lucan. l. 7. v. 451.* alter Thyestæ Impulit, & subitis damnavit noctibus Argos. *h. e.* retro solem impulit. ¶ Potest esse etiam 3. declinat. *Thyestes*, *stis*, ut fuse docet *Priscian. l. 6. pag. 705. Putsch.* V. *Orestes*.

THYESTEUS, a, um, Θυέστειος, ad Thyestem pertinens. *Lucan. l. 1. v. 544.* qualem fugiente per ortus Sole Thyesteæ noctem duxere Mycenæ. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. v. 47.* Utque Thyesteæ redeant si tempora mensæ, Solis ad Eoas currus agetur aquas. *Id. 1. de art. am. v. 327.* Cressa Thyesteo si se abstinuisset amore. V. *Aerope*. *Horat. epod. 3. v. 86.* Thyesteæ preces. *h. e.* ut ait *Cic. in Pison. c. 19.* Thyestea exsecratio. *Senec. l. 1. controvers. 1. post med.* Thyesteo more futura.

THYESTIADES, æ, m. Θυεστιάδης, filius aut nepos Thyestæ. *Ovid. 2. de art. am. v. 407.* Inde Thyestiaden thalamoque animoque recepit. *h. e.* Ægisthum Thyestæ filium: de quo & *Claudian. de VI. consul. Honor. v. 113.* Ense Thyestiadæ pœnas exegit Orestes.

THYIA. V. *Thya*.

THYLE. V. *Thule*.

THYMBRA, æ, f. θύμβρα, herba est grati odoris, apibus grata, & post thymum optima mella reddens, sapore similis satureiæ, ut docet *Colum. l. 9. c. 4. & l. 10. v. 233.* Græci hoc nomine conilam appellant, *Plinio l. 19. cap. 8. ad fin.* teste. *Virg. 4. Georg. v. 31.* graviter spirantis copia thymbræ, *graviter* hoc loco bene & multum significat, ut *Servius* adscripsit. *Petron. in Satyr. c. 135.* Et thymbræ veteres, & passis uva racemis. *Stat. l. 1. silv. 5. v. 21.* artus Floribus innumeris, & olenti spargere thymbra. ¶ *Thymbre* est etiam oppidum Troadis, teste *Plin. l. 5. c. 30. a med.* dictum a copia Thymbræ in ejus agro nascentis. Unde

THYMBRÆUS, a, um, Θυμβραῖος, ad Thymbram oppidum, & agrum, & montem pertinens. Apollo, quia ibi templum habuit in quo Achilles a Paride interfectus est (unde fabulati sunt, Apollinis sagitta vulneratum fuisse) *Thymbræus* cognominatus est. Ita *Serv.* ad illud *Virg. Æn. 3. v. 85.* Da propriam, Thymbræe, domum. *Festus*: Thymbræum Apollinem Virgilius a monte Thymbræo appellavit, qui est in agro Trojano. Hinc Thymbræ rector dicitur a *Stat. l. 4. silv. 7. v. 22.* *Macrob. l. 1. Saturnal. c. 17. a med.* aliunde ducit. Θυμβραῖον, inquit, Ἀπόλλωνα, ὁ τοὺς ὄμβρους θεός: quod est deus imbricitor. ¶ *Thymbræum* a quibusdam dicitur sisymbrium silvestre. *Plin. l. 20. c. 22. a med.*

THYMELÆA, æ, f. θυμελαία, nomen fruticis, in quo nascitur granum Gnidium ab aliis chamelæa, ab aliis cneoron dictus, similis oleastro, foliis angustioribus, gummosis, si mordeantur, myrti magnitudine; semine, colore & specie farris, ad medicinæ tantum usum. *Plin. l. 13. c. 22.*

THYMELE, es, f. θυμέλη, Græcis est altare: a θύω, sacrifico: & ab ejus similitudine locus editus in orchestra, idest pulpitum illud, in quo musicis instrumentis inserviebatur scenæ a citharœdis, & tibicinibus: unde *thymelici*. Quidam putant, hoc sensu dixisse *Sidon. in carm. 2. ep. 13. lib. 9.* Bimari remittat urbe Thymelen, palemque doctas Citharistrias Corinthus. *h. e.* doctas artem pulsandorum instrumentorum, quibus in thymele utuntur. Verum alii volunt, respici ad Thymelen celebrem saltatricem, aut tibicinam uxorem Latini histrionis, & mimi: de qua *Juvenal. sat. 1. v. 36.* & a trepido Thymele submissa Latino. *& sat. 8. v. 197.* zelotypus Thymeles. *& Martial. l. 1. epigr. 5.* Qua Thymelen spectas, derisoremque Latinum, Illa fronte, precor, carmina nostra legas. ¶ In *Cod. Theodos. l. 8. tit. 7. leg. 21. & 22.* memorantur Actuarii thymelæ, *h. e.* rerum scenicarum publicæ voluptati inservientium.

THYMELICUS, a, um, adject. θυμελικός. Thymelici dicebantur citharœdi, & tibicines, qui in thymele canebant, *suonatori di teatro*. *Isidor. l. 18. c. 47.* Thymelici erant musici scenici, qui in organis, & lyris, & citharis præcinebant. Et dicti thymelici, quod olim in orchestra stantes cantabant super pulpitum, quod thymele vocabatur. ¶ Diversi erant a scenicis. *Scenici* enim dicebantur histriones, qui in scena fabulam agebant, *thymelici* vero, qui personam ex fabula non habentes, ante scenam in orchestra musicis instrumentis scenæ subserviebant. *Vitruv. l. 5. c. 8.* Itaque ex eo scenici, & thymelici Græce separatim nominantur. *Ulpian. Dig. l. 3. tit. 2. leg. 4.* Neque thymelici, qui certaminibus sacris deserviunt, ignominiosi habentur. ¶ Ponitur interdum Thymelicus generatim pro scenico. *Apul. in Apolog.* Thymelicum choragium. *apparato da scena*. *Impp. Gratian. Valentinian. & Theodos. l. 15. Cod. Theodos. tit. 7. qui est de Scenicis, leg. 5.* Quisquis thymelicam ex urbe adduxerit. *Impp. Theodos. Arcad. & Honor. ibid. leg. 12.* Nulla femina, nec puer thymelici consortia imbuantur. *Augustin. l. 6. de Civ. Dei, cap. 7. extr.* Thymelica obscœnitas. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 331. n. 6.* Athenodorus Xysticus Paridi Thymelico benemerenti fecit. ¶ *Thymelicus pes* pentasyllabus constat longa, tribus brevibus, & longa, ut *constituerant*. *Diomed. l. 3. pag. 479. Putsch.*

THYMIAMA, atis, n. *profumo*, θυμίαμα, genus suffimenti odorati ex variis aromatibus compositum, ut ex stacte, galbano, & ex majori parte ture, quod incenditur ad suffitus: a θυμιάω, odores incendo. V. *Ammoniacus*.

THYMIANÆ OVES, apud *Plaut. Bacch. 3. 2. 12.* videntur dictæ esse a thymo: *h. e.* thymum amantes. Sed alii aliter leg. ex variis MSS. & conjecturis.

THYMINUS, a, um, θύμινος, ex thymo factus. *Colum. l. 6. c. 33.* Cum melle acapno, vel si id non est, utique thymino celeriter levatur.

THYMION, ii, n. θύμιον, species verrucæ, idem quod acrothymium, de quo V. in *Acrochordon*. *Plin. l. 32. cap. 10. circa med.* Ad thymia crudis mænis utuntur.

THYMITES, æ, m. θυμίτης οἶνος, vinum thymo conditum. *Colum. l. 12. c. 35.* Vinum absynthiten, & hyssopiten, & abrotoniten, & thymiten, & marrubiten, &c. V. *Abrotonites*.

THYMOSUS, a, um, θυμώδης, thymo abundans, vel ex thymo factus. *Plin. l. 11. c. 13.* Thymosum mel non coit, & tactu prætenuia fila mittit.

THYMUM, i, n. *timo*, θύμον, frutex humilis, odoratus, apibus gratissimus, & optimum mel faciens. *Plin. l. & c. 21.* Thymum colligi oportet in flore, & in umbra siccari. Duo autem sunt genera ejus: candidum radice lignosa, in collibus nascens: quod & præfertur: alterum nigrius floribusque nigri. Hæc *Plin.* qui deinde recenset ejus in medicina utilitates. *Horat. l. 4. od. 2. v. 27.* more apis Matinæ grata carpentis thyma. *Virg. Æn. 1. v. 440.* redolentque thymo fragrantia mella. *Id. Ecl. 7. v. 37.* Galatea thymo mihi dulcior Hyblæ. *Ovid. 3. Fast. v. 272.* volucres ego mella daturas Ad violam & cytisum, & thyma cana vocem. *Id. 2. de art. am. v. 96.* apes per florea & thyma summa volant. *Martial. l. 11. epigr. 43.* Et thyma Cecropiæ Corsica ponis api. *h. e.* quæ amara sunt & venenatum mel creant. ¶ Græce est etiam θύμος, ex unde *Æmil. Macer cap. de Satureja extr.* Si desit thymus, pro thymo ponere thymbram, &c. Non imitandus.

THY-

THYNIA, æ, f. regio Bithyniæ, in qua Thyni, populi Thraciæ, sedem habuere. *Catull. carm.* 31. *ad Sirmion.* v. 5. Vix mi ipsa credens Thyniam atque Bithynos liquisse campos.

THYNIACUS SINUS, Θυνιακὸς, a Thynia promontorio & oppido dictus, est in ora occidentali Ponti Euxini, in Asiatica regione Thraciæ. *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 10. v. 35. Thyniacosque sinus & ab his per Apollinis urbem, &c.

THYNIAS, adis, f. Θυνιὰς, άδος. *Thyniades Nymphæ* sunt Bithynæ. nam Bithyni a Thynis dicti. V. *Thynus*. Porro Bithynia est Phrygiæ contermina, cujus provincia est Mysia, ubi Hylas a Nymphis raptus dicitur. Poetæ solent regionum nomina sæpe confundere, præsertim cum vicinæ sunt. Itaque *Propert.* Hylæ raptum describens, *lib.* 1. *el.* 20. v. 34. Grata domus Nymphis humida Thyniasin. pro *Thyniadibus*, dativus pluralis græcæ positionis, ut *Dryasin*, *Hamadryasin* in sad. *eleg.* v. 12. & 32.

THYNNARIUS, & Thunnarius, a, um, ad Thynnum seu Thunnum pertinens. *Ulpian. Dig. lib.* 8. *tit.* 4. *leg.* 13. Piscationem thynnariam exercere.

THYNNUS, & Thunnus, i, m. *tonno*, θύννος, ingens piscis marinus ex genere cetacio, animal pariens ut balenæ, pristes, &c. Intrant thynni e magno mari Pontum verno tempore gregatim, ibique fetificant. Capti membratim cæduntur, cerviceque & abdomine commendantur: cetera parte plurie pulpamentis sale asservantur. V. *Plin. l.* 9. *c.* 15. ubi plura de iis. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. v. 44. Plures adnabant thunni, & cetaria crescent. *Ovid. in Halieut.* v. 98. Et pavide magno fugientes agmine thunni. *Martial. l.* 10. *epigr.* 48. v. 12. Et medidum thynni de sale sumen erit. *h. e.* muria thynni saliti. ¶ Adhibetur *thynnus* ad significandum tum marem, tum feminam. *Plin. l.* 9. *c.* 15. V. *Lupus*.

THYNUS, a, um, Θυνὸς, pertinens ad Thynos Thraciæ populos, qui in Asiam transgressi partem Bithyniæ incoluerunt. *Plin. l.* 4. *c.* 11. & *c. ult. l.* 5. *Horat. l.* 3. *od.* 7. v. 3. Thyna merce beatus juvenis. *Id.* dixit *l.* 1. *ep.* 6. v. 33. Bithyna negotia. V. *Bithynia*.

THYONE, es, uxor Nisi, & mater vel nutrix Bacchi, Θυώνη. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 23.

THYONEUS, m. per tres syllabas, Θυωνεὺς, cognomen Bacchi, a Θυώνη, Thyone Bacchi matre vel nutrice. Quidam a θύω, sacrifico deductum putant, quod illi adhuc inter homines versanti sacrificaretur. *Ovid.* 4. *Met.* v. 13. Additur his Niseus, indetonsusque Thyoneus. *Horat. l.* 1. *od.* 17. v. 23. Semeleius Thyoneus.

THYONIANUS, i, m. ad Thyoneum pertinens. *Catull. carm.* 27. hinc abite lymphæ Vini pernicies, & ad severos Migrate: hic merus est Thyonianus. *h. e.* hoc vinum omnino merum est, & quod Bacchum deceat.

THYRE, es, f. Θύρη, & Θύρεα, opp. Messeniorum. Cum de Thyreatu agro bellum esset inter Argivos, & Lacedæmonios, ere pugnæ CCC militum utrinque commissa est, quibus omnibus interfectis, Othryades Spartanus, qui solus evaserat, se interemit, & aliis se comitem dedit. *Stat. l.* 4. *Theb.* v. 48. Et Lacedæmonium Thyre lectura cruorem.

THYREATIS, idis, f. Θυρεᾶτις, quæ est ex Thyre oppido: de quo V. in voce præced. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 663. *ad Terminum*: Si tu signasses olim Thyreatida terram, Corpora non leto missa trecenta forent. Al. leg. *Thyreida*, a *Thyreis*, *idis*, quia prima in *Thyre* producitur. Sed quia græca etiam Θύρη scribitur, abjecta præpositiva diphthongi potest etiam corripi.

THYROMA, atis, n. porta, θύρωμα, ostium, janua. a θύρα, quod idem significat. *Vitruv. l.* 4. *c.* 6. Genera sunt thyromatum hæc: Doricum, Ionicum, Atticurges.

THYRSAGETÆ, (Thussagetæ, *Plin. l.* 4. *c.* 12. *ad fin.* & *l.* 6. *c.* 7. vel Thyssagetæ, ut apud *Melam sub fin. l.* 1.) populi Sarmatiæ, apud Mæoticam paludem finitimi Gelonis, Turcis, Budinis, Basternis, qui silvas incolunt, victumque sibi venatu comparant. *Valer. Flacc. l.* 6. v. 134. Non ego sanguineis gestantem tympana bellis Thyrsageten, cinctumque vagis post terga silebo Pellibus, & nostræ viridantem floribus hastas. Fama, ducem Jovis & Cadmi de sanguine Bacchum Hac quoque turiferos, felicia regna, Sabæos, Hac Arabas fudisse manu: mox sumperet Hebri Cum vada, Thyrsagetas gelida liquisse sub Arcto. Illis omnis adhuc veterum tenor, & sacer æris Pulsus, & Eoæ memoratrix tibia pugnæ.

THYRSICULUS, li, m. parvus thyrsus. *Apul. de herb. cap.* 18. Thyrsiculi purpurei.

THYRSIGER, ra, rum, qui thyrsum gerit Bacchi cognomen. *Senec. in Med.* v. 110. Candida Thyrsigeri proles generosa Lyæi. *Id. in Hippol.* v. 753. Et tu thyrsigera Liber ab India. Adde *Pallad. de Insit.* v. 87.

THYRSUS, i, m. *tirso*, θύρσος, græce significat quicquid sic consurgit, ut in gracilitatem attenuetur, ut arbores coniferæ, coni piceæ, &c. *Hesych.* Κῶνοι, οἱ θύρσοι, καὶ οἱ στρόμβυλοι, καὶ οἱ σφόμβοι. Speciatim dicitur de caule, *torso*, idest de eo in herbis quod virgulæ in modum, vel teli rectitudinem consurgit. *Serv. in* 12. *Æn.* v. 413. Caulem autem medium fruticis, quo vulgo thyrsus dicitur. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *ante med.* Inventum omnes thyrsos, vel folia lactucarum prorogare urceis conditos, ac recentes in patinis coquere. *Id. l.* 25. *c.* 8. Cynoglossus, quæ tres thyrsos seminis emittit. *Id. l.* 26. *c.* 8. *ante med.* Herba thyrso longo & levi. *Colum. l.* 10. v. 370. Et Tartessiacos, Paphiosque revellere thyrsos. *h. e.* lactucæ. *Adde Sueton. in Aug. c.* 77. ¶ Est præterea hasta aculeata, hederis & pampinis obtecta, quam Bacchus gestare solitus fuit, & Bacchæ in Orgiis quatiebant. Sane *Macrobius l.* 1. *Saturn. c.* 19. ait, Liberum Patrem tenere thyrsum, quod est latens telum, cujus mucro hedera lambente protegitur. *Horat. lib.* 2. *od.* 19. v. 8. Liber gravi metuende thyrso. *Stat.* 9. *Theb.* v. 614. thyrsi teretes. *Senec. in Herc. Fur.* v. 904. thyrsum virens. *Id. in Oedip.* v. 628. thyrsos vibrare. & *in Herc. Oet.* v. 243. quatere. *Auct. Priap. carm.* 19. Sutilibus Liber committit prœlia thyrsis. ¶ Metonymice sumitur pro furore, ardore, stimulo, instinctu. *Lucret. l.* 1. v. 922. Percussit thyrso laudis spes magna meum cor. *Ovid.* 4. *Trist. eleg.* 1. v. 43. Sic ubi mota calent sacro mea pectora thyrso.

THYSDRITANUS, a, um, ad Thysdrim, vel Thysdrum, aut Thasdrum pertinens, Θύσδρον, oppidum Africæ in Byzacena regione, prope Syrtim minorem. *Plin. l.* 7. *c.* 4. Ipse in Africa vidi mutatum in marem nuptiarum die L. Cossicium civem Thysdritanum. Addit *Gell.* hunc ipsum locum describens *l.* 9. *c.* 4. vivebatque, cum proderem hæc.

THYSSAGETÆ. V. *Thyrsagetæ*.

T I

TIARA, æ, f. & Tiaras, æ, m. *mitra*, *tiara*, τιάρα ἡ, & τιάρας ὁ, cidaris, ornamentum capitis apud Persas: quorum reges soli recta tiara, & cum acumine utebantur, ut *Hesych.* & *Senec. l.* 6. *de Benef. c.* 31. *extr.* tradunt: ceteri sine apice, & inclinatam. Etiam apud Phryges fuit ejus usus, sed sacerdotibus præcipue, & regibus, teste *Servio ad Æn.* 7. v. 247. ubi *Virg.* Hoc Priami gestamen erat, cum jura vocatis More daret populis, sceptrumque, sacerque tiaras. *Ovid.* 11. *Met.* v. 181. *de Mida*. Tempora purpureis tentat velare tiaris. *Valer. Flacc. l.* 6. v. 699. At viridem gemmis, & Eoæ stamine silvæ Subligat extrema patrium cervice tiaram. *Juvenal. sat.* 6. v. 515. & Phrygia vestitur bucca tiara, & *sat.* 10. v. 267. Tunc miles tremulus posita tulit arma tiara. *Sidon. carm.* 7. v. 98. Parthicus ultra Bactrianis mea signa pavor, positoque tiara Funera Crassorum flevit. *Hieronym.* vulgarem tiaram ita describit *ep.* 128. (*al.* 64.) *ad Fabiol. sect.* 13. Quartum est genus vestimenti rotundum pileolum, quasi sphæra media sit divisa, & pars altera ponatur in capite. Hoc Græci & nostri τιάραν, nonnulli galerum vocant. Non habet acumen in summo, nec totum usque ad comam tegit, sed tertiam partem a fronte inopertam relinquit; atque ita in occipitio vitta constrictum est, ut non facile labatur ex capite. Est autem byssinum, & sic fabre opertum linteolo, ut nulla acus vestigia forinsecus appareant.

TIARATUS, a, um, adject. tiara ornatus. *Sidon. l.* 8. *ep.* 3. *ad fin.* inter satrapas regum tiaratorum.

TIBE. V. *Sibe*.

TIBEREIUS, a, um, Tiberianus. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. v. 66. Tibereia aula.

TIBERIANUS, a, um, ad Tiberium Imp. Rom. III. pertinens, ut Tiberianus principatus, & Tiberiana tempora, apud *Tertull. l.* 4. *contr. Marcion. c.* 6. & 7. Tiberiana domus, *Sueton. in Vitell. c.* 5. *a med.* Tiberiana scorta, *Id. ibid. c.* 3. Vetus senatusconsultum Tiberianum, *Sidon. sub fin. epist.* 7. *l.* 1. Vide *Tacit. l.* 3. *Annal. cap.* 32. ¶ Tiberiana etiam dicta sunt quædam pyra, quæ maxime Tiberio principi placuere. *Plin. l.* 15. *c.* 15.

TIBERINIS, idis, f. Τιβερινὶς, quæ Tiberim incolit, vel ad Tiberim habitat. *Ovid.* 2. *Fast. vers.* 597. Dixerat. annuerunt omnes Tiberinides udæ. *h. e.* Nymphæ Tiberis.

TIBERINUS, a, um, Τιβερινὸς, ad Tiberim pertinens. *Cic. pro leg. Manil. c.* 12. Ante ostium Tiberinum classem hostium videbatis. *Virg.* 2. *Æn.* v. 97. & *Ovid.* 4. *Fast.* v. 319. Tiberina ostia. *Virg. Æn.* 12. v. 449. Tiberinum flumen. *Plin. l.* 24. *c.* 6. Tiberinus campus. *h. e.* qui Tiberi alluitur. *Claudian. de VI consul. Honor.* v. 182. Tiberinum gramen. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. v. 31. Tiberinus lupus. *h. e.* piscis in Tiberi altus. *Claudian. in II. consul. Stilich.* v. 173. Insula Pæonium texit Tiberina draconem. *h. e.* insula Æsculapii, nata in medio Tiberi ex corbibus farris eo injectis ut *Liv. l.* 2. *c.* 5. narrat, *Id. ibid. c.* 10. & *Virg.* 4. *Georg.* v. 369. Tiberinus pater. *h. e.* ipse Tiberis deus habitus, ut cetera flumina. Sic *Virg.* 8. *Æn.* v. 32. deus ipse loci fluvio Tiberinus amœno Populeas inter senior se attollere frondes Visus: eum tenuis glauco velabat amictu Carbasus, & crines umbrosa tegebat arundo. *In vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 278. *n.* 6. sub Impp. Dioclet. & Maxim. dicitur Tiberinus pater aquarum omnium. ¶ Absolute etiam de fluvio. *Virg.* 7. *Æn.* v. 30. Quem Tiberinus amœno Verticibus rapidis, & multa flavus arena In mare prorumpit. *Propert. l.* 4. *el.* 2. v. 7. Hac quondam Tiberinus iter faciebat. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 105. Adjacet antiqui Tiberino lucus Helerni. *Id. Fast.* 4. v. 291. Ostia contigerat, qua se Tiberinus in altum Dividit. ¶ Fuit etiam hoc nomine nonus rex Albanorum, Capeti filius, Agrippæ pater, qui in trajectu Tiberis submersus, celebre ad posteros nomen flumini dedit, cum antea *Albula* diceretur. *Liv. l.* 1. *c.* 3. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 389. & *Met.* 14. v. 614. & *Varr. l.* 4. *de L. L. cap.* 5. *extr.* Quare non audiendus *Servius*, qui ad *Æn.* 8. v. 330. negat nomen Tiberini amnis a Tiberino rege ortum esse. ¶ *Tibrinus* est a *Tibris*, ut *Tiberinus* a *Tiberis*. *Claudian. de laudib. Seren.* v. 26. sedientisque per undas Claudia Tibrinæ. *Sidon. carm.* 7. v. 75. Ganges, Phasis, Araxes, Tanaisque Tibrinum tremeret meum.

TIBERIS, & *per syncop.* Tibris, is, & idis, m. *Tevere*, Τίβερις, fluvius Hetruriæ (olim *Albula* dictus, postea etiam *Tybris*, ut *Plin. l.* 3. *c.* 5. docet, ubi & ejus cursum describit) qui ex Apennino ortus, aliisque auctus fluminibus Romam interluit, & in mare Tyrrhenum duobus ostiis influit. Nomen habuit a Tiberino rege, ut in voce præced. diximus, vel a Tybri rege Tuscorum, ut est apud *Virg.*

Virg. l. 8. *Æn.* v. 330. vel *ἀπὸ τῆς ὕβρεως*, quia Romæ imaginem præberet illius fossæ, quam intra mœnia sua Syracusani olim duxerant, Atheniensium devictorum opera usi per vim & injuriam, ut *Serv. ad loc. Virgilii cit.* & *ad Æn.* 3. v. 500. fabulatur. Quam ob rem nonnullis *Thybris*, aut *Tybris* scribere placuit. Sed consuetudo latina græcas litteras abjicit, ut Lapidibus productis *Manut.* & *Cellar.* ostendunt. Et fortasse nomen regis Etrusci per *thy* scriptum fuit: at nomen fluvii per latinas litteras Latini scripserunt. *Horat. l.* 1. *od.* 2. v. 18. Villa, flavus quam Tiberis lavit. *Id. l.* 2. *sat.* 1. v. 7. ter uncti transnanto Tiberim. & *sat.* 3. v. 291. Mane die, quo tu indicis jejunia, nudus In Tiberi stabit. *Virg.* 2. *Æn.* v. 782. inter fluit agmine Tibris. & *l.* 3. v. 500. Siquando Tibrim, vicinaque Tibridis arva Intraro. *Lucan. l.* 6. v. 810. quem Tibridis alluit unda. *Ovid.* 15. *Met.* v. 432. Apenninigenæ quæ proxima Tibridis undis. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop.* v. 187. defenso Tibride. ¶ De deo fluvii præside, *Virg.* 8. *Æn.* v. 72. Tuque, o Tibri, tuo genitor cum flumine sancto. & *l.* eo. v. 421. Da nunc, Tibri pater. ¶ Prosæ scriptores integro utuntur: Poetæ & integro & contracto, præsertim cum de deo sermo est.

TIBIA, æ, *f. osso anteriore della gamba, stinco, caviglia, focile, tibia*, *κνήμη*, os cruris exterius, ut *Cels. l.* 8. *c.* 1. *ad fin.* docet. *Id. ibid. c.* 11. Cum os scapularum ab humero recedit, & in brachio radius a cubito, & in crure tibia a sura. ¶ Per synecdochen accipitur pro ipso crure, *gamba*. *Phædr. lib.* 5. *fab.* 7. v. 7. Concidit casu gravi, & sinistram fregit tibiam. *Plin. l.* 7. *ep.* 20. *a med.* Genu, aut tibia, aut talus. ¶ A similitudine ita dicitur musicum instrumentum teres & foraminosum, ex arundine aut buxo, aliove ligno, vel ex cruribus gruum, cervorum, aut asinorum, interdum ex ebore, ære, aliave materia ductili: quod ligula inflatum, & foraminibus modo digito obstructis, modo apertis, jucundum edit sonum, *flauto, piva, piffero*, *αὐλός*. Dicitur esse inventum Palladis, quæ cum inflando tibiam buccas sibi deformari videretur, abjecit: abjectam sustulit Satyrus, & usurpavit. *Ovid. Fast.* 6. *a vers.* 696. Hoc idem de Alcibiade narrat *Gell. l.* 15. *c.* 17. Videntur autem Phryges primi adhibuisse in sacris Magnæ deum Matris. Differt a fistula, quæ multis calamis constet singula foramina habentibus: tibia uno calamo & foraminibus pluribus. V. *Horat. l.* 1. *od.* 6. v. 22. Multus fuit ejus usus in scena canendis rebus gestis clarorum virorum, in funeribus, in nuptiis, & in sacris. V. *Ovid.* 6. *Fast. a vers.* 659. *Horat. de art. poet.* v. 202. Tibia non, ut nunc, orichalcho juncta, tubæque Æmula, sed tenuis, simplexque foramine pauco Adspirare, & adesse choris erat utilis, atque Nondum spissa nimis complere sedilia flatu. *Id. l.* 3. *od.* 19. v. 18. cur Berecynthiæ cessant flamina tibiæ. *Id. ibid. od.* 7. v. 30. tibiæ cantus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 8. *ad fin.* Tibiæ modulate canentes. *Id. in Bruto, c.* 51. *in fin.* Si tibiæ inflatæ non referent sonum. *Plaut. Stich.* 5. 4. 41. Age tibicen, refer ad labias tibias; suffla celeriter tibi buccas. *Nep. in Epam. c.* 2. Cantare carmina tibiis. *Lucret. l.* 4. v. 586. tibia digitis pulsata canentum. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 17.) Duces maximos & fidibus, & tibiis cecinisse, traditum est. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. v. 86. Phrygio tibia curva sono. *Virg.* 11. *Æn.* v. 737. ubi curva choros indixit tibia Bacchi. *curva* dicitur, quia adfixum habebat cornu, seu æreum artificium latius in extremo, ut graviorem sonum ederet. Hinc *Stat.* 6. *Theb.* v. 120. Cum signum luctus cornu grave mugit adunco Tibia, cui teneros suetum producere manes Lege Phrygum mœsta. (*teneros manes* dicit, quia tibiæ cantus primum adhibitus est in funeribus puerorum, postea etiam virorum.) *Ovid.* 5. *Trist. el.* 1. v. 48. Tibia funeribus convenit ista meis. ¶ Tibiarum aliæ fuere dextræ, aliæ sinistræ. Illæ dextra parte oris, & manu dextra a tibicine tenebantur; hæ sinistra (*V. Dexter.*) & a tibicine modo singulæ, modo ambæ simul inflabantur. Si quando monodia agebatur, inquit *Diomed. l.* 3. *pag.* 489. *Putsch.* unam tibiam inflabant; si quando synodia, utramque. *Monodium* est cum solus agit histrio sine choro: *συναυλίαν*, cum choro, aut aliis personis. Eædem & pares erant, si parem foraminum numerum haberent; impares, si imparem. Hinc illa in Comœdiis *Terentii*. Modos fecit Flaccus Claudii filius tibiis paribus dextris & sinistris, &c. Dextræ tibiæ fiebant ex superioribus arundinis calamis; sinistræ ex inferioribus, & radici proximis, ut *Plin. l.* 16. *c.* 36. *sub fin.* tradit. Itaque illæ acutum, hæ gravem edebant sonum, quia cavum arundinis in imo laxius est, quam in summo. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *a med.* Dextera tibia alia, quam sinistra, ita ut tamen sit quodammodo conjuncta, quod est altera ejusdem carminis modorum incentiva, altera succentiva. ¶ De tibiis Sarranis. V. *Sarranus*. ¶ *Aperta* dicuntur, cum nullo occluso foramine, pleniorem sonum emittunt: unde proverb. apud *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Illa vero jam pæne apertis, ut ajunt, tibiis, &c. *h. e.* elatiore voce, *a organi aperto*. *Solin. c.* 5. (*al.* 11.) *a med.* tibias memorat præcentorias, vasceas, puellatorias, gingrinas, milvinas, Lydias, &c. quæ V. suis locis. ¶ Aliquando *tibia* dicitur de carmine, quod cantatur ad tibiam. *Horat. l.* 1. *od.* 12. v. 2. Quem virum aut heroa lyra vel acri Tibia sumis celebrare, Clio? ¶ Si *Nonio* credimus, olim masculino gen. usurparunt. *Varr.* apud *eund. cap.* 3. n. 256. Quare meas lubidines ad tibias bilingues. *Sed lege* bilingues.

TIBIALIS, le, adject. ad tibiam instrumentum musicum pertinens. *Plin. l.* 16. *c.* 36. *a med.* Arundo tibialis calami, quem auleticon dicebant. *h. e.* faciendis tibiis idonei. *Sidon. l.* 9 *ep.* 13. *in carm.* 2. *a med.* Date nevulos choreales, Quibus ante pes pelati Crepulis crepanda buccis Gemit aura tibialis. ¶ Item ad crus. Hinc *tibiale*, is, n. *calzetta, calza*. *περικνημίς*, tegumentum tibiæ seu cruris. *Sueton. in Aug. c.* 82. Hiemе feminalibus & tibialibus muniebatur. ¶ De ocrea militari, *gambiera*. *Paul. Dig. l.* 49. *tit.* 16. *leg.* 14. *a med.* Si miles tibiale, vel humerale alienavit, castigari verberibus debet.

TIBIARIUS, ii, m. qui tibias facit, *αὐλοποιός*. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 949. n. 1. P. Curius Eupor. tibiarius de Sacra via.

TIBIATIM, adverb. a tibia, quæ crus notat. *Titin.* apud *Fest.* in *Mulleus*. Jam cum mulleis te ostendisti, quos tibiatim calceas. Ita restituit corruptum locum *Jos. Scalig.* V. *Mulleus*.

TIBICEN, inis, m. *sonatore di flauto*, *αὐλητής*, qui tibia canit: ea forma, qua *liticen, fidicen, cornicen, lyricen*: nisi quod penultimam producit, quia contrahitur ex *tibiicen*. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 657. Temporibus veterum tibicinis usus avorum Magnus, & in magno semper honore fuit. *Cic.* 4. *Acad. c.* 7. & 27. Simul inflavit tibicen, a perito carmen agnoscitur. *Id.* 2. *de Legib. c.* 24. Honoratorum virorum laudes cantu ad tibicinem prosequi. *Id. Agrar.* 2. *c.* 34. Immolare hostias majores ad præconem, & ad tibicinem. *Plin. l.* 28. *c.* 2. In precationibus tibicinem canere, ne quid aliud exaudiatur. *Id. l.* 10. *c.* 43. Funus celebrere exsequiis, præcedente tibicine. *Gell. l.* 1. *c.* 11. Tibicines inter exercitum (*Lacedæmoniorum*) positi canere inceptabant. *Id. l.* 4. *c.* 13. Viperarum morsibus tibicinem scite modulateque adhibitum mederi. ¶ In illo *Cicer. pro Mur. c.* 12. Transit idem jurisconsultus tibicinis latini modo: unde tu me, inquit, &c. tangitur mos JCtorum, qui tum actori formulas petendi, tum reo exceptionem opponenti dictabant. Nam quemadmodum tibicen in scena cum modos faceret, modo ad hunc, modo ad illum histrionem se convertebat, & cantum tibiæ ad utriusque agendi actionem accommodabat, ita JCtus modo actori verba præibat, quibus peteret; modo ei, unde petebatur, quibus exciperet. ¶ Ex more adhibendi tibicines in exsequiis, factum est proverb. *ad tibicines mittere*, *h. e.* parare necessaria funeri. *Petron. in Satyr. c.* 129. Si idem frigus genua manusque tentaverit tuas, licet ad tibicines mittas. *h. e.* actum est de te: desperata est vita tua. Al. leg. *tubicines*: quia tubæ quoque in funeribus locum habuerunt. V. *Tuba*. ¶ Fuit Romæ tibicinum collegium, ut significat *Valer. Max. l.* 2. *c.* 5. *sect.* 4. *Lapis vet.* apud *Gruter. pag.* 175. n. 10. Collegium Tibicinum & Fidicinum Romanorum qui S. P. P. S. *h. e.* qui sacris publicis præsto sunt. De eorum quondam secessione & reductione lepidam historiam habes apud *eund. ibid. Liv. l.* 9. *c.* 30. & *Ovid.* 6. *Fast. a vers.* 657. ¶ Præterea *tibicen* dicitur ligneus stans, columella, pila rusticorum ædificium sustinens: a similitudine inquit *Festus* tibiis canentium, qui ut canentes sustinent, ita illæ ædificia, *puntello, sostegno, colonna, pilastro*. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 695. Hæc modo verrebat stantem tibicine villam. *Juvenal. sat.* 3. v. 193. Nos urbem colimus tenui tibicine fultam Magna parte sui. ¶ Translate *Arnob. l.* 1. *pag.* 92. Post Atlantem gestatorem, bajulum ac tibicinem illum, ac destinam cœli.

TIBICIDA. V. *Cibicida*.

TIBICINA, æ, f. *sonatrice di flauto*, *αὐλητρίς*, quæ tibia canit. *Martial. l.* 14. *distich.* 64. *cujus lemma* Tibiæ. Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis: Sæpe duas pariter, sæpe monaulon habet. *Gell. l.* 1. *c.* 11. Feminas etiam tibicinas in exercitu habuit.

TIBICINIUM, ii, n. ars tibicinis. *Apul. in Florid.* n. 3. (*al. l.* 1.) Marsyas cum in artificio patrisseret tibicinii. & n. 4. Cum esset in tibicinio apprime nobilis.

TIBICINO, as, tibia cano. *Fulgent. l.* 3. *Mythol. c.* 9. Ordo tibicinantium. ¶ Item tibicine, seu columella fulcio, sustento. *Tertull. de anim. c.* 38. Desiderabit inquilinus, profutura domui, toto inquilinatus sui tempore, non ut ipse substruendus, nec ut ipse tibicinandus, sed tantummodo continendus.

TIBINUS, a, um, adjectivum a *tibia*, ut Tibini modi, *Varr.* apud *Non. c.* 4. n. 251. & *c.* 1. n. 246.

TIBISENUS, a, um, ad Tibisim pertinens, qui est fluvius Scythiæ, ex Hæmo monte nascens, & septentrionem versus in Istrum influens. *Valer. Flacc. l.* 6. v. 50. viridem Myracen, Tibisenaque juxta Ostia.

TIBRICOLA, æ, m. & f. Tibris accolens. *Prudent. περὶ στεφ.* 4. *de S. Hippol.* v. 174. Pascit item sanctis Tibricolas dapibus.

TIBRINUS. V. *Tiberinus* in fin.

TIBRIS. V. *Tiberis*.

TIBULLUS, prænomine Albius, Poeta elegiographus, natus est Romæ, C. Vibio Pansa. A. Hirtio Coss. anno U. C. DCCX, vel DCCXI. eodem quo Ovidius Naso. Parentes habuit ex Equestri ordine. Quod ingenio facili, & egregia forma foret, & amplo patrimonio, nobiliores civitatis sibi conciliavit: in quorum numero fuit Messala Corvinus. Familiariter dilexit Horatium, Ovidium, & Macrum Poetas. In amores & delicias paulo proclivior fuit. Libros tres, vel quatuor Elegiarum, sive Amorum composuit. Obiit florenti adhuc ætate, dum pergeret cum Messala in Phæaciam. Eum ut elegantem, & tersum commendat *Quintil. l.* 10. *c.* 1. cultum vocat *Ovid. l.* 1. *Amor. eleg. ult.* v. 28. & *l.* 3. *eleg.* 9. ubi ejus mortem deflet. V. etiam *Horat. l.* 1. *ep.* 4. *Vellej. l.* 2. *c.* 36.

TIBULUS, i, f. genus pinus gracile, succinctius, & enode, liburnicarum ad usus, pæne sine resina. *Plin. l.* 16. *c.* 10.

TIBUR, uris, n. *Tivoli*, *Τίβουρ*, oppidum Latii, Roma ipsa vetustius, in confinio Sabinorum, ad Anienem fluvium. Conditum fuit a Catillo, seu Catilo Arcade, vel a Tiburto, seu Tiburno ejus filio, ut est apud *Sil. l.* 8. v. 369. & *Horat. l.* 1. *od.* 18. v. 2. In ejus agro fuit maxima pomorum copia, & crebri fontes. *Horat. loc. cit.* Circa mite solum Tiburis. *Id. l.* 4. *od.* 2. v. 30. circa nemus uvidique Tiburis ripas. & *od.* 3. v. 10. quæ Tibur aquæ fertile præfluunt. *Id. l.* 3. *od.* 4. v. 23. Tibur supinum. *h. e.* in col-

le situm. *Virg. 7. Æn. v. 630.* Atina potens, Tiburque superbum. Ubi *Servius*: aut nobile: aut tangit illud, quod cum aliquando a Senatu nescio quid postularent Tiburtes sub commemoratione beneficiorum, hoc responsum acceperunt: superbi estis. *Martial. l. 1. epigr. 13. & l. 4. epigr. 62.* Herculeum Tibur. *h. e.* ubi Hercules præcipue colebatur. *Id. l. 1. epigr. 13. & l. 4. epigr. 64. sub fin.* vocat *gelidum*, quia in magnis caloribus jucunda ibi, propter crebros fontes, mansio erat. Confirmat *Stat. l. 1. silv. 3.* ubi multa ejus loci laudes. ¶ Sunt qui scrib. *Tybur*, invito *Dausqu. & Davidib.*

TIBURNUS, i, m. deus præses Tiburis, & ipsum Tibur. *Stat. l. 1. silv. 3. v. 74.* illic recubat Tiburnus in umbra: Illic sulphureos cupit Albula mergere crines. *Horat. l. 1. od. 7. v. 13.* Et præceps Anio, & Tiburni lucus, & uda Mobilibus pomaria rivis. ¶ Adjective *Propert. l. 3. eleg. 21. v. 23.* Hic Anio Tiburne fluis, Clitumnus ab Umbro. Al. leg. *Tiburte.*

TIBURS, urtis, & Tiburtis, te, adject. ad Tibur pertinens, Tiburtinus. *Liv. l. 8. c. 12.* Pedanos tuebatur Tibur, Prænestinus, Veliternusque populos. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 234. n. 2. pag. 446. n. 3. pag. 1088. n. 12.* Claudiæ Rufinæ, &c. senatus populusque Tiburs. *Varr. l. 1. R. R. c. 9. ad fin.* In Tiburti terra. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 108.* Cum Tiburte via prætorem quinque sequuntur Te pueri. V. *Tiburtinus. Glaucia* apud *Cicer. 2. de Orat. c. 65. extr.* Villam in Tiburte habes, cortem in Palatio. *subaudi* agro. *Gell. l. 19. c. 5.* In Tiburte rus concesseramus. *& mox.* Promit e bibliotheca Tiburti librum. *Liv. l. 7. c. 11.* Adversus Tiburtem hostem. *Stat. lib. 1. silv. 3. v. 99.* Tiburtes Fauni. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 70.* Tiburtia poma. *Virg. Æn. 7. v. 670.* mœnia. ¶ *Tiburtes, um*, incolæ Tiburis. *Plin. l. 16. c. 44.* Tiburtes originem multo ante Romam habent. *Liv. l. 7. c. 11.* Commeatu ab Tiburtibus adjutus. *& mox.* Tiburtes bello continera. *Virg. 11. Æn. v. 757.* pendam Tiburtum ex agmine Tarchon Portat ovans. *Tacit. 14. Ann. c. 22.* Idque finibus Tiburtum acciderat. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1088.* Sauficjæ Alexandriæ V. V. Tiburtium Celatores Tiburtes posuerunt. *h. e.* Virgini Vestali Tiburtium. *& pag. 419. n. 5.* Collegium fabrum Tiburtium. *Tiburtium* habet etiam *Frontin. de aquæduct. artic. 6 & 66.*

TIBURTINUS, a, um, ad Tiburtes, & Tibur pertinens. *Propert. l. 4. eleg. 7. v. 85.* Hic Tiburtina jacet aurea Cynthia terra. *Martial. l. 7. epigr. 27.* silva Dianæ Tiburtinæ. *h. e.* silva in agro Tiburtino Dianæ sacra. *& epigr. 79.* Tiburtinæ ova. *h. e.* quæ in Tiburte agro pascuntur, *& epigr. 12.* Tiburtini colles. *Plin. l. 15. c. 18.* Tiburtinæ ficus de præcocibus. *Senec. epist. 119.* Tiburtinus calix. *h. e.* fictilis Tibure factus. *Martial. l. 4. epigr. 57.* Tiburtina frigora, *i freschi di Tivoli.* V. *Tibur* sub fin. & *Plin. l. 36. c. 6. & 22.* Tiburtinus lapis. *tevertino, travertino.* quem *Vitruv. l. 2. c. 7.* ait in ædificiis sufferre & ab oneribus, & a tempestatibus injurias, sed ab igni non posse esse tutum, & ab eo tactum dissilire & dissipari. Ejus multus est Romæ usus. *Pallad. l. 1. tit. 10.* calcem quoque ex eo structuris utilem coqui, tradit. *Inscript.* apud *Murator. pag. 1271. n. 3.* . . . loco empto, quo Tiburtini positi quatuor demonstrant in fr. p. 6. in agr. p. 8. *supple* lapides, vel cippi. ¶ *Tiburtina via* Roma ab Esquilina porta Tibur ducebat. *Plin. l. 7. ep. 29.* ¶ *Tiburtina pila*, locus Romæ, de quo V. *Martian. l. 5. c. 9. & 26.* Memoratur a *Martial. l. 5. epigr. 26.* ¶ *Tiburtinum, i*, villa in Tiburte. *Cic. Phil. 5. c. 7. & Senec. 4. de benef. c. 12.*

TICHOBATES, æ, m. qui super excelsos muros graditur: a τεῖχος, murus, & βαίνω, gradior, quemadmodum *schœnobates* est qui per funem ambulat. *Vopisc. in Carino, c. 18.* Exhibuit tichobatam, qui per parietem ursus cucurrit.

TICINENSIS, se, ad Ticinum pertinens, ut Ticinenses campi, *Aurelian. Vict. in Epitom. c. 35.* Est autem Ticinum urbs Insubria, nunc *Pavia*, cui nomen dedit Ticinus amnis, nunc *Tesino*, qui eam alluit. *Plin. l. 2. c. 103. & l. 3. c. 16. & 17. Claudian. de IV. consul. Honor. v. 194.* fluodentibus humida ripis Gallis levant pulchre Ticinus & Addua, &c. Adde *Sil. l. 4. v. 81. & 82. & l. 7. v. 31.* qui ubique primam & secundam producit. *Sidon.* tamen primam corripit *carm. 7. v. 551.* post damna Ticini. Quod vero legunt aliqui apud *Sil. l. 6. v. 706.* Adde etiam Ticini spumantes sanguine ripas. meliores lib. hab. *Addes Titini*, &c.

TICINIUS. *Non. c. 6. n. 22.* Ebrios & ticinios, non vinolentos, sed expletos quolibet re possumus dicere. Deinde subjungit exemplum *Varronis* de ebrio; at de *ticinio* nihil amplius.

TICINUS, a, um, Ticinensis. *Sil. l. 12. v. 548.* quæque (*umbra*) ad Ticina fluenta Oppetiere necem.

TIFERNATES, um, incolæ Tiferni, duplicis generis: alii cognomine Tiberini: qui incolunt Tifernum oppidum Umbriæ ad Tiberim fluvium, quorum meminit *Plin. l. 3. c. 14.* alii Metaurenses, quorum urbs Tifernum in eadem Umbria versus fontes Metauri amnis. *Id. ibid.*

TIGILLUM, li, n. *travicello, travetta, perticone*, δοκίς, δοκίδιον, trabecula, parvum tignum: ut *sigillum a signum*. *Tibull. l. 2. eleg. 1. v. 39.* Illi (*rustici dii*) compositis primum docuere tigillis Exiguam viridi fronde operire casam. *Furcas* hoc sensu *Senec. epist. 90. ante med.* dixit. *Catull. carm. 66. ad jan. v. 39.* janua suffixa tigillo. *Liv. l. 1. c. 26. sub fin.* Transmisso per viam tigillo, velut sub jugum misit juvenem. *Juvenal. sat. 7. v. 45.* Nemo dabit regum quanti subsellia constent, Et quæ conducto pendent anabathra tigillo. *Phædr. l. 1. fab. 2. v. 14.* Parvum tigillum. *Apul. l. 9. Metam.* Vident, e quodam tigillo constrictum, jamque exanimem pendere dominum. *& l. 1.* Tigillum, quod fenestræ subditum altrinsecus prominebat. ¶ De tigillo sororio, V. *Sororius*. ¶ De quovis ligno *Plaut. Aulul. 2. 4. 21.* Clamat suam rem periisse, de suo tigillo fumus siqua exit foras. *Sunt qui aliter leg.*

TIGILLUS, i, m. cognomen Jovis, qui tanquam tigillum mundum continet ac sustinet. Ita *Augustin. l. 7. de Civ. Dei, c. 11.*

TIGNARIUS, a, um, ad tignum pertinens, ut *faber tignarius*, qui tigna dolat, in asseres & tabulas secat, & domorum tecta & contignationes facit, δοκοποιός, δοκουργός, item universum qui in quocumque crassioris ligni opere artifex est, *falegname di grosso.* quorum fuit usus & in militia variis machinis conficiendis. *Cajus Dig. l. ult. tit. penult. leg. 235.* Fabros tignarios dicimus non eos duntaxat, qui tigna dolant, sed omnes qui ædificant. *Cic. in Bruto, c. 73. in fin.* Atheniensium plus interfuit firma tecta in domiciliis habere, quam Minervæ signum ex ebore pulcherrimum: tamen ego me Phidiam esse mallem, quam vel optimum fabrum tignarium. ¶ In *vet. Inscript.* apud *Gruter. pag. 360. n. 2.* habetur Collegium fabrorum tignariorum Ostiensium. *& pag. 194. n. 2.* Colleg. Fabr. tignarior. dendrophorum. Adde *pag. 45. n. 8. & pag. 99. n. 9.* ¶ In primo allato Lapide, itemque *pag. 433. n. 8.* & in duob. aliis apud *Fabrett. cap. 10. n. 215. & 288.* & in aliis apud *Donium class. 3. n. 6. & class. 5. n. 60.* scriptum est *signuarius.*

TIGNUM, i, n. & Tignus, i, m. *legname da fabbrica*, materies ædificando utilis. *Cajus Dig. l. ult. tit. penult. leg. 62.* Tigni appellatione in lege duodecim Tabularum omne genus materiæ, ex qua ædificia constant, significatur. *Ulpian. l. 47. tit. 3. qui est de tigno juncto, leg. 1.* idem docet: & præterea ea addit: Quidam ajunt, tegulam quoque, & lapidem, cæmenta, ceteraque, siqua ædificiis sunt utilia (tigna enim a tegendo dicta sunt) hoc amplius & calcem & arenam appellatione tignorum contineri: sed & in vineis tigni appellatione omnia vineis necessaria continentur, ut puta perticæ, pedamenta. Hæc *Ulpianus*: quæ confirmantur a *Festo*. ¶ Præcipue dicitur de trabeculis, palis, asseribus, *travicello, palo, murale, pancone, asse, tavola*, δοκός, ἰκρίον. Differt a *trabe*, quæ vel proprie significat duo ligna compacta, ut ait *Festus*: vel dicitur de crassiore arboris trunco dolato. *Lucret. l. 2. v. 191.* & cum subsiliunt ignes ad tecta domorum, Et celeri flamma degustant tigna, trabesque. *& l. 6. v. 240.* Disturbare domos, avellere tigna, trabesque. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 9.* Supra eum locum duo tigna transversa injecerunt, quibus suspenderent eam contignationem: supraque ea tigna directo transversas trabes injecerunt, easque axibus religaverunt. *Ovid. 8. Met. v. 647.* furca levat ille bicorni Sordida terga suis nigro pendentia tigno. *Lucret. l. 5. v. 1266.* levare & radere tigna, Et terebrare etiam, ac pertundere, perque forare. *Cæs. l. 4. B. G. c. 17.* Tigna bina sesquipedalia in flumen defigere, fistucisque adigere. *Horat. in art. poet. v. 279.* modicis instravit pulpita tignis. *Propert. l. 4. el. 6. v. 50.* tigna cava. *h. e.* naves. ¶ In mascul. genere *Liv. l. 44. c. 5.* Longi duo validi asseres in terra defigebantur: in eos transversi incumbentes tigni ad tricenos longi pedes injungebantur. ¶ *Tignum junctum* apud JCtos est immissum in parietem alienum. Lex XII. Tabularum neque solvere permittit tignum furtivum ædibus vel vineis junctum, neque vindicare. Quod providenter lex effecit, ne vel ædificia sub hoc prætextu diruantur, vel vinearum cultura turbetur. Sed in eum, qui convictus est junxisse, in duplum dat actionem. *Ulpian. loc. cit.*

TIGRIFER, a, um, tigres ferens. *Sidon. carm. 2. v. 444.* tigriferi pharetrata per arva Niphatis.

TIGRINUS, a, um, τιγρινός, ad tigrim spectans, ut Mensæ tigrinæ, quæ longis macularum notis referunt virgatas, ut Poetæ vocant, tigres: quomodo etiam ab intorto macularum discursu dictæ sunt mensæ pantherinæ. *Plin. l. 13. c. 15.* Mensis præcipua dos in venarum crispis, vel in vorticibus parvis: illud oblongo evenit discursu ideoque tigrinum appellatur: hoc intorto, & ideo tales pantherinæ vocantur.

TIGRIS, is, & gridis, m. & f. *tigre*, τίγρις, ὁ, ἡ, Medorum, & Armeniorum lingua sagittam significat, ut *Varr. l. 4. de L. L. c. 20. & Plin. l. 6. cap. 27.* docent. Hinc factum nomen feræ omnium velocissimæ, sævissimæ, & variis maculis pellem distinctam habenti: cujus multa copia in Armenia, India, & Hyrcania. *Varro loc. cit.* Tigris, qui est, ut leo, varius, qui vivus capi adhuc non potuit. *Plin. l. 8. c. 17. extr.* Augustus tigrim primus omnium Romæ ostendit in cavea mansuefactum. *Lucan. l. 1. v. 327.* Utque feræ tigres nunquam posuere furorem, Quas nemore Hyrcano, matrum dum lustra sequuntur, Altus cæsorum pavit cruor armentorum, &c. *Ovid. Met. 7. v. 32.* Hoc ego si patiar, tum me de tigride natum . . . fatebor. *Virg. 4. Æn. v. 367.* Hyrcanæque admorunt ubera tigres. *Id. Eclog. 5. v. 29.* Armenias curru subjungere tigres. *Sil. l. 15. v. 81.* Caucaseæ tigres. *Virg. 2. Georg. v. 151.* rabidæ tigres. *Al. leg.* rapidæ. *Lucan. l. 5. v. 405.* Ocyor & cæli flammis, & tigride feta. *Virg. 9. Æn. v. 730.* Immanem veluti pecora inter inertia tigrim. *Id. 3. Georg. v. 248.* pessima tigris. *& l. 4. v. 407.* atra. *Horat. l. 3. od. 23. v. 9.* aspera. *Senec. in Octav. v. 86.* trux. *Id. in Hippol. v. 63.* varia. *& vers. 344.* virgata. *Id. in Thyest. v. 707.* jejuna. *Ovid. Heroid. ep. 10. v. 86.* Quis scit, an hæc sævas tigridas insula habet? ¶ De hac fera verba facit *Plin. l. 8. c. 18.* V. dicta in *Raptor*, & *Solin. c. 19.* (*al.* 27.) & *Pompon. Mel. l. 3. c. 5. a med.* ubi de ratione eam venandi verba disserunt. ¶ De re, quæ fieri non potest. *Horat. epod. 16. v. 31.* tigres subsidere cervis. *& in art. poet. v. 13.* Serpentes avibus geminentur, tigribus agni. ¶ Dicuntur tigres Bacchi currum trahere. *Virg. Æn. 6. v. 806. Horat. l. 3. od. 3. v. 13. Ovid. 3. Amor. el. 2. v. 48. & Heroid. ep. 2. v. 80 & l. 1. de art. am. v. 559. Sil. l. 13. v. 80. & sub fin. l. ult.* & *Senec.*

ner. in *Med.* v. 84. ¶ *Tigris inanis* est pellis tigrina. *Stat. l.* 6. *Theb.* v. 712. Tunc genitus Talao victori tigrin inanem Ire jubet. *Virg.* tigridis exuvias *Æn.* 11. v. 577. dixit. Absolute *Stat.* 9. *Theb.* v. 685. equus, quem discolor ambit Tigris, & auratis adverberat unguibus armos. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Prof.* v. 17. quem Parthica velat Tigris, & auratos in nodum colligit ungues. ¶ Prima syllaba corripi etiam potest: quod facit *Manil. l.* 4. v. 804. & *l.* 5. v. 707. ¶ Ab eadem sagittæ velocitate datum est nomen fluvio Asiæ celebri, qui ex montibus Armeniæ ortus, Assyriam & Mesopotamiam discriminans, Chaldæam intersecans, Euphrate demum receptus in sinum Persicum influit. V. *Plin. l.* 6. *c.* 27. Adhibetur solum in mascul. gen. *Horat. l.* 4. *od.* 14. v. 46. Nilusque & Ister, te rapidus Tigris, &c. *Lucan. l.* 3. v. 261. At Tigrim subito tellus absorbet hiatu, Occultosque regit cursus rursusque renatum Fonte novo flumen pelagi non abnegat undis. (V. *Plin. loc. cit.*) *Id. l.* 8. v. 370. effusaque plano Tigridis arva solo. & *l.* 6. v. 256. Quaque caput rapido tollit cum Tigride magnus Euphrates. & *l.* 8. v. 213. populosque bibentes Euphraten, & adhuc securum a Cæsare Tigrin. *Manil. l.* 2. v. 804. Et Tigrin, & rubri radiantia litora ponti. *Senec. in Herc. Fur.* v. 1324. persica violentus unda Tigris. ¶ Item cani venatico apud *Ovid. Met.* 3. v. 217. ¶ Est & navis hoc nomine apud *Virgil. l.* 10. v. 166. ab insigni ejus feræ in puppi.

TILIA, æ, *f. tiglio,* φιλύρα, arbor, de qua *Plin. l.* 16. *c.* 14. In tilia mas & femina differunt omni modo. Namque & materies mari dura, rubriorque, ac nodosa, & odoratior: cortex quoque crassior, ac detractus inflexibilis. Nec semen fert, aut florem, ut femina, quæ crassior arbore, materie candida, præcellensque est. Mirum in hac arbore, fructum a nullo animalium attingi (exceptis apibus. Virgil. 4. Georg. v. 183.) foliorum corticisque succum esse dulcem. Inter corticem & lignum tenues tunicæ multiplici membrana, e quibus vincula, tiliæ vocantur: tenuissimæ earum philyræ, coronarum lemniscis celebres antiquorum honore. Materies teredinem non sentit, proceritate perquam modica, verum utilis. Hæc *Plin.* qui *l.* 24. *c.* 8. *a med.* prosequitur ejus utilitates in medicina. *Virg.* 1. *Georg.* v. 173. Cæditur & tilia ante jugo levis. *h. e.* ad jugum faciendum, ne colla boum lædantur. & *l.* 4. v. 183. pingues tiliæ. *Ovid. Met.* 10. v. 92. molles. ¶ Falluntur, qui primam syllabam produci posse putant, ex illo *Sereni Sammon. c.* 32. v. 167. Fraxinea in flammis quem fundit tilia succum. *Taeda* enim legendum: vel *tilia* pro *taeda* est.

TILIACEUS, a, um, *di tiglio,* φιλύρινος, qui est ex tilia. *Capitolin. in Anton. Pio, c.* 13. Cum esset longus, & senex, incurvareturque, tiliaceis tabulis in pectore positis fasciabatur, ut rectus incederet.

TILIAGINEUS, a, um, tiliaceus. *Colum. l.* 12. *c.* 45. *a med.* Arculæ fagineæ, vel etiam tiliagineæ, quales sunt, in quibus vestimenta forensia conduntur.

TILIARIS, re, tiliaceus. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 5. *c.* 1. *a med.* Tabula tiliaris.

TIMAVUS, i, m. Τίμαυος, fluvius Carnorum ultra Aquilejam, & prope Tergeste in Tergestinum sinum maris Adriatici influens. *Plin. l.* 2. *c.* 103. & *l.* 3. *c.* 18. ¶ Novem ei capita seu fontes tribuunt. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 4. Interfluit Timavus novem capitibus exsurgens, uno ostio emissus. (Adde *Strabon. l.* 7.) *Virg. Æn.* 1. v. 249. fontem superare Timavi, Unde per ora novem it mare proruptum, &c. *Claudian. de* VI. *consul. Honor.* v. 197. inque novem consurgens ora Timavus. Hinc *Timavum multifidum* dicit *Martial. l.* 8. *epigr.* 28. Idem *Ledaeum* cognominat *l.* 4. *epigr.* 25. V. *Ledaeus*. ¶ *Virg.* post descriptum *loc. cit.* Timavum, subdit *vers.* 251. Hic tamen ille (*Antenor*) urbem Patavi sedesque locavit Teucrorum, &c. Ex quo creditum est, esse Medoacum, qui Patavium interfluit, nunc *Brenta*. Certe *Martial. l.* 13. *epigr.* 89. Euganeum, *Lucan. l.* 7. v. 194. Antenoreum appellat: & *Stat. l.* 4. *silv.* 7. *extrem.* T. Livium Patavinum, Timavi alumnum. Mens tamen *Virgilii* non fuit Timavum Euganeum & Patavinum facere, cum nimis procul ab ea urbe sit: sed cum Venus ibi cum Jove in æthere summo, & vertice cæli (ut ait *vers.* 227. & 229.) loquens inducatur, atque inde terras jacentes despiciens; postquam Antenoris navigationem in ultimum usque maris Adriatici sinum descripsit, conversis paulum oculis Euganeam oram monstrat, & subdit: Hic tamen ille urbem Patavi, &c. Accedunt prope huic interpretationi, qui *hic* non adverb. sed pronomen putant.

TIMEFACTUS, a, um, *intimidito, impaurito*. *Lucret. l.* 2. v. 43. His tibi tum rebus timefactæ religiones Effugiunt animo. *Cic.* 2. *Offic. c.* 7. timefacta libertas. Alii leg. *tremefacta*.

TIMENDUS, a, um, *terribile, da temersi,* terribilis, verendus, φοβερός. *Ovid. Heroid. ep.* 4. v. 104. dente timendus aper. *Id.* 14. *Met.* v. 236. ursa timenda. *Horat. epod.* 6. v. 9. Voce timenda compere nemus. *Id. l.* 3. *od.* 1. v. 3. Regum timendi.

TIMENS, entis, *timido, pauroso*. *Ovid. Met.* 14. v. 215. mortem timens. *Lucret. l.* 6. v. 1237. vitai nimium cupidi, mortisque timentes. *Virg. Æn.* 2. v. 729. comiti timens.

TIMEO, es, ui, n. 2. *aver paura, paventare, temere,* φοβοῦμαι, vereor, formido, horreo, metuo. Volunt quidam esse a δεῖμα, metus. Quid a *metuo* differat V. in fin. ejus vocabuli. *Terent. Phorm.* 5. 8. 9. Non pol temere est, quod tu tam times. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 5. Quamquam omnia sunt metuenda, nihil magis quam perfidiam timemus. *Terent. Andr.* 2. 3. 8. Nunc nostræ parti timeo, quid hic respondeat. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 27. Qui modo sibi timuerant. *Sallust. in Jug. c.* 43. timere libertati. *Terent. Heaut.* 3. 2. 20. Syre, nimis timui male. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 6. De republica valde timeo. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c. paulo.* De suo ac legionis periculo nihil timebat. *Gell. l.* 19. *c.* 1. *ante med.* Timere pro anima alicujus. *Nep. in Dione, c.* 4. Ne cum inter se timerent, alteruter alterum præoccuparet. *h. e.* alter alterum timeret. *Cic. pro Sull. c.* 20. *ad fin.* A quo quidem genere ego numquam timui. *Terent. Andr.* 1. 3. 29. Misera timeo incertum hoc quorsum accidat. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 24. Neque ei deesse volebam, & quid possem, timebam. & *l.* 2. *ep.* 20. *a med.* Hæc quo sint eruptura, timeo. *Id. in Divin. Verr. c.* 13. Jam nunc timeo, quidnam pro exspectatione omnium, & magnitudine rerum dignum eloqui possim. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 10. *ad fin.* Hæc quemadmodum explicari possint, aut, a te cum explicabuntur, ne impediantur, timeo. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 8. Istic quid agatur, magnopere timeo. ¶ *Timeo ut* de his, quæ fieri cupimus: *timeo ne* de his, quæ nollemus. *Cic. Fam.* 14. *ep.* 2. *ad fin.* Omnes labores te excipere video. timeo, ut sustineas. *Terent. Andr.* 1. 3. 34. Hoc timet, ne deseras se. ¶ Cum infinito. *Plin. l.* 17. *cap.* 24. Timebant prisci truncum findere. *Horat. l.* 1. *ep.* 3. v. 2. Nec modica cœnare times olus omne patella. *h. e.* vereris, dedignaris. *Ovid. l.* 3. *ex Pont. ep.* 1. v. 129. Quid trepidas? quid adire times? *Id. Heroid. ep.* 13. v. 172. nec tuam desiluisse time. *Tibull. l.* 1. *el.* 4. v. 17. Nec jurare time. *Senec. in Agam.* v. 73. Metui cupiunt, metuique timent. ¶ *Timere quippiam alicui, h. e.* ne noceat. *Plin. l.* 14. *c.* 16. Timent ægris vini nucem. *Juvenal. sat.* 6. v. 17. furem timere caulibus aut pomis. *Quintil. l.* 4. *c.* 1. Judex religiosus libentissime patronum audit, quem justitiæ suæ non timet. *h. e.* ne suæ justitiæ insidietur. ¶ De rebus inanimis. *Pallad. in Februar. tit.* 24. Caulea solum pingue diligunt, arenam & glaream timent. ¶ Passive *Martial. l.* 3. *epigr.* 41. Mentoris manu ducta lacerta vivit, & timetur argentum. *Id. l.* 13. *epigr.* 94. dente timetus aper. & *l.* 12. *epigr.* 19. Fines mea populatus, & colono Tamquam sus Calydonius timetur. *Lucan. lib.* 8. v. 300. pila timentur Parthis. ¶ Impersonaliter *Senec. in Med.* v. 885. Avidus furit ignis. jam domus tota occidit: urbi timetur. Adde *Lucan. l.* 7. v. 638.

TIMESCENS, entis, pertimescens. *Ammian. l.* 30. *c.* 4. (*al.* 12.) *sub fin.* Athanaricus patria timescens discessit. Al. leg. *pertimescens*.

TIMIDE, adverb. *timidamente,* φοβερῶς, pavide, verecunde, minus audacter. *Cic.* 3. *Fin. c.* 2. *extr.* Tum ille timide, vel potius verecunde, Facio, inquit, equidem. *Id.* 2. *Tuscul.* 1. 23. Nequid abjecte, nequid timide, nequid ignave, nequid serviliter, muliebriterve faciamus. *Quintil. l.* 12. 1. 1. *post med.* Timidissime dicendum est. *Cæs. l.* 1. *B. Civ.* 1. 19. Omnia trepidantius timidiusque agere. *Cic. pro Quint.* 1. 16. Timide, & pedetentim istuc descenduut, vi ac necessitate coacti, inviti. *Cærin. ad Cicer. Fam.* 6. *ep.* 7. Parce & timide de aliquo scribere. *Cic. pro Sull. c.* 29. Timide modiceque dicere de aliquo. *Horat. in art. Poet.* v. 171. senex res omnes timide gelideque ministrat. *Senec. in Hippol.* v. 393. timide qui rogat, docet negare. ¶ Contrarium est *fidenter*. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 31. *a med.* Timide fortasse signifer evellebat, quod fidenter infixerat.

TIMIDITAS, atis, *f. timidezza, timidità, viltà,* δειλία, proclivitas ad timorem, angustus & parvus animus. *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 18. In quem cadit metus, in eundem formido, timiditas, pavor, ignavia. *Id. in Partit. c.* 23. Verecundiam timiditas imitatur. *Id.* 4. *de Fin. c.* 19. Ex rebus timiditas, non ex vocabulis nascitur. *Pacuv.* apud *Non. c.* 3. *n.* 246. Fare, quæ cor tuum timiditas terrītat. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 74. Cautio & timiditas in causis. & 1. 3. Pudore a dicendo, & timiditate ingenua quadam refugisti. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 7. Timiditas & ignavia. *Id. pro Mil. c.* 26. Quantæ in periculis fugæ proximorum, quantæ timiditates? *Plin. l.* 2. *ep.* 11. *extr.* Cunctatio suum modum excedit, verendum est, ne inertiæ & desidiæ, vel etiam timiditatis nomen accipiat.

TIMIDULE, adverb. *con alquanto timore*. *Apul. l.* 4. *Metam.* Timidule per balueas septam.

TIMIDUS, a, um, *pauroso, timido, di poco animo,* δειλὸς, ἄτολμος, qui est angusti animi, meticulosus, pavidus. *Senec.* 4. *de Benef. c.* 16. *sub fin.* Timidus dicitur aliquis, quia stultus est: dicitur timidus proprie, natura etiam ad inanes sonos pavidus. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 18. Moleste ferebat, se a te, quem omnium fortissimum judicaret, timidum atque ignarum judicari. *Id. in Pison. c.* 30. *circa med.* Timidus ac tremens. *Id. l.* 1. *Offic. c.* 24. Numquam periculi fuga committendum est, ut imbelles timidique videamur. & *l.* 3. *c.* 32. *sub fin.* Quæ timido animo, humili, demisso fractoque fiunt. *Id. Fam.* 7. *ep.* 17. Timidus in labore militari. *Id.* 2. *de fin. c.* 20. Ita non timidus ad mortem, ut in acie sit ob rempublicam interfectus. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. cap.* 13. Utrum secundis rebus insolentiores, an adversis timidiores essent. *Ovid. Met.* 3. v. 224. timidissime Phioeu. & *lib.* 1. *de art. am.* v. 117. timidissima turba columbæ. *Id. Heroid. ep.* 19. v. 172. Timidus amor. *Id.* 1. *Met.* v. 323. timido cursu fugere. *Id. l.* 1. *Amor. eleg.* 5. v. 8. timidus latebras sperat habere pudor. *Id.* 6. *Met.* v. 791. Timida fides. *Id. Heroid. ep.* 16. *extr.* spes. *Id. l.* 2. *ex Pont. ep.* 8. v. 31. vota. *Id.* 3. *Trist. eleg.* 8. v. 28. timidæ preces. & *l.* 1. *Fast.* v. 4. timida ovis. & *Trist. l.* 2. v. 228. manus. ¶ Cum infinito *Horat. l.* 4. *od.* 9. *in fin.* pro patria timidus perire. & *l.* 3. *od.* 19. v. 2. mori. Adde *Sil. l.* 16. v. 375. ¶ Cum genitivo *Horat. in art. Poet.* v. 28. Timidus procellæ. *Senec. de vita beata, c.* 2. Nocturna animalia abducuntur in aliquas rimas timida lucis. ¶ Mater timidi flere non solet. *Nep. in Thrasyb. c.* 2. proverb.

TIMOLEONTEUS, a, um, Τιμολεόντειος, ad Timoleontem pertinens, qui fuit vir Corinthius, pacis & belli artibus nobilis: ut Timoleonteum gymnasium, *Nep. in Timol. in fin.*

TIMOLUS. V. *Tmolus*.

Tom. IV. Aaa 2 TIMOR,

TIMOR, oris, m. *paura, tema, temenza, dotta, timore, φόβος*, opinio mali impendentis, metus, formido, pavor. *Cic. Tuscul.* 4. c. 8. Timor est metus mali appropinquantis. *Plaut. Cas.* 3. 3. 25. & 39. Timor præpedit linguam dicta. *Id. Rud.* 1. 2. 83. Præ timore in genua concidit. *Cic.* 2. *Phil. c.* 36. Bonum te timor faciebat, non diuturnus magister officii. *Id.* 5. *Attic. ep.* 20. Cassio animus accessit, Parthis timor injectus est. *Id. Agrar.* 1. *cap.* 8. Spem improbis ostendistis, timorem bonis injecistis. *Sallust. in orat. Lep. ad pop. R.* & *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 18. timorem facere alicui. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 52. *extr.* incutere. *Brutus & Cassius ad Anton. Fam.* 11. *ep.* 2. *a med.* maximo timore affici de aliquo. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 33. icta timore gravi. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 22. *sub fin.* timore perterritus. *Id. ibid. c.* 39. Timor exercitum occupavit. *Sallust. in Catil. c.* 32. Timor mihi incessit. *Petron. in Satyr. c.* 108. Mentem timor altus habet. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 51. Timore æger. *Cic. ad Brut. ep.* 3. perculsus. *Id. Fam.* 2. *ep.* 10. *ad fin.* Hæc astea habuit hunc exitum satis felicem: ea quæ sequitur, magno est in timore. *Id.* 3. *Attic. c.* 14. Magno timore esse. *h. e.* valde timere. *Lucan. l.* 3. *v.* 82. & *l.* 6. *v.* 671. timori esse alicui. *h. e.* terribilem esse. *Colum. l.* 10. *c.* 3. *sub fin.* Ubi timor est, ne autumnalis satio hiemis gelicidiis peruratur. *Plaut. Truc.* 4. 3. 50. timore torpere. *Terent. Adelph.* 4. 4. 3. obstupescere. *Ovid.* 7. *Met. v.* 630. pavida mihi membra timore Horruerant. *Cic. post redit. in Sen. c.* 8. Timorem alicui depellere. *Id. Catil.* 2. *c.* 7. *extr.* eripere. *Id. Fam.* 11. *ep.* 21. *ad fin.* omnem abjicere. & *in somn. Scip. c.* 1. omittere. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 37. deponere. *Virg.* 1. *Æn. v.* 202. mittere. & *vers.* 454. lenire. *Hirt. de B. Alex. c.* 8. minuere. *Ovid. Met.* 9. *v.* 774. mederi timori. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. cap.* 65. Colligere se ex timore. ¶ In plur. num. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 69. Quantos illa tulit languenti corde timores! *Horat. l.* 1. *ep.* 4. *v.* 12. timores inter & iras. Adde *l.* 2. *od.* 37. *v.* 15. ¶ Metonymice est causa timoris, terror. *Propert. l.* 3. *eleg.* 5. *v.* 40. & audaci tu timor esse potes. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 551. Cacus Aventinæ timor atque infamia silvæ. *Plin. l.* 8. *c.* 32. *sub fin.* Febrium morbos non sentit hoc animal, quin & medetur huic timori. ¶ De his, quorum causa timemus. *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 78. fugit ecce vagas ratis acta per undas... tot gracili ligno complexa timores. ¶ *Timor*, religio, *δεισιδαιμονία*. *Sil. l.* 3. *v.* 30. Sed nulla effigies, simulacrave nota deorum Majestate locum, & sacro implevere timore. *Petron. in fragm.* & *Stat.* 3. *Theb. v.* 661. Primus in orbe deos fecit timor. ¶ In Fabulis deus est, filius Ætheris & Terræ. *Hygin. in præfat.* aut Erebi & Noctis. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 17. *extr.* ¶ *Timos* pro *timor*, ut *napos, odos, labos, colos*, dici potest. *Non. c.* 8. *n.* 27. V. *Color*.

TINA, æ, f. vas vinarium ex earum genere, quæ mensæ inferuntur, ex quibus vinum in pocula defunditur. *Varr.* apud *Non. c.* 15. *n.* 7. Antiquissimi in conviviis utres vini primo, postea tinas ponebant. *Paul. ex Festo* habet: Tinia, vasa vinaria. Sed veri simile est, *tina* legendum esse.

TINCA, æ, f. *tinca*, piscis palustris, & fluviatilis sine squamis. *Auson. in Mosel. v.* 125. Quis non & virides, vulgi solatia, tincas Norit?

TINCTILIS, le, *tinto, βαπτὸς*, tinctus. *Ovid. l.* 3. *Trist. eleg.* 10. *v.* 64. Nam volucri ferro tinctile virus inest.

TINCTIO, onis, f. tribuitur a quibusdam *Tertulliano de Cor. Mil. c.* 13.

TINCTOR, oris, m. *tintore, βαφεύς*, infector. *Vitruv. l.* 7. *c. ult.* Tinctores cum volunt sil imitari, violam aridam cum aqua confervescere faciunt, &c.

TINCTORIUS, a, um, ad tingendum pertinens. *Tinctoriam mentem habere*, apud *Plin. l.* 7. *c.* 7. dicitur, qui cædes meditatur, & gladiatorio animo ferrum sanguine tingere quærit. Ita *Harduin.* Alii aliter leg. Hinc *tinctorium* in *Gloss. Isid.* est gladius. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 1. *sub fin.* Deo pro simulacris enses & tinctoria dedicant. Al. rectius leg. *cinctoria*.

TINCTURA, æ, f. *tintura, tinta, βαφή*, infectio, inductio coloris. *Plin. l.* 37. *c.* 9. Adulteratur maxime tinctura. *Id. l.* 31. *c.* 10. Ad inficiendas purpuras, tincturasque omnes.

TINCTUS, us, m. *intingolo, βάμμα*, intinctus. In sexto casu *Plin. l.* 10. *c.* 48. Avis croceo tinctu nobis gratissima.

TINCTUS, a, um, *bagnato, inzuppato, tinto, asperso, βαπτὸς, βαφείς*, aspersus, madefactus, intinctus, imbutus. *Ovid.* 9. *Met. v.* 170. gelido ceu lamina candens Tincta lacu stridit. *Plin. l.* 17. *c.* 14. *circa med.* Calamus tinctus aqua. *Cels. l.* 8. *c.* 4. *ante med.* Sanguis spongia subinde in aceto tincta cohibendus. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 28. Tunica sanguine Centauri tincta. *Horat. l.* 2. *od.* 16. *v.* 35. Lanæ bis Afro murice tinctæ. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 9. *v.* 44. coma viridi cortice tincta nucis. *Horat. l.* 3. *od.* 10. *v.* 14. tinctus viola pallor amantium. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep* 3. *vers.* 106. spicula mordaci felle tincta. & *epist.* 1. *v.* 26. Tinctaque mortifera tabe sagitta madet. ¶ *Tincta*, absolute sunt colores quilibet non nativi. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 18. Color albus præcipue decorus deo est, tum in ceteris, tum maxime in textili. Tincta vero absint, nisi a bellicis insignibus. ¶ *Tinctus lumine*, illustratus. *Lucret. l.* 3. *v.* 719. globus si forte pilai Dimidia ex parte candenti lumine tinctus. ¶ Metaphorice *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 20. Orator sit mihi tinctus litteris, audierit aliquid, legerit, &c. *abbia qualche tintura*. & in *Bruto c.* 38. Auditus est nobis Læliæ C. F. sæpe sermo. Ergo illam patris elegantia tinctam vidimus. *Quintil. lib.* 4. *c.* 2. *post med.* Verba expressa, &, ut vult Zeno, sensu tincta esse debebunt. *h. e.* non vana, & ad ornatum fusa, sed significantia. *Martial. l.* 7. *epigr.* 20. Sale lepore Attico tincti. *Id. lib.* 10. *epigr.* 33. versus viridi ærugine tincti. *h. e.* mordaces & contumeliosi. *Pers. sat.* 3. *v.* 36. cum dira libido Moverit ingenium ferventi tincta veneno. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 6. *v.* 34. Verba velut tinctum sanguis virus habent.

TINEA, æ, f. *tignuola, tarma, tarlo, σής*, vermiculus ex pulvere & situ nascens, & erodens chartas, vestes, & similia. *Horat. l.* 1. *ep. ult. v.* 12. *ad libr. suum.* tineas pasces taciturnus inertes. *Cato R. R. c.* 98. Vestimenta tineæ ne tangant, amurcam decoquito, ea ungito fundum arcæ, &c. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 72. Conditus ut tineæ carpitur ore liber. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 118. cui stragula vestis, Blattarum ac tinearum epulæ, putrescat in arca. *Vitruv. sub fin. l.* 5. tineam cum caries & teredine conjungit, quibus ligna exeduntur. ¶ Metonymia est in illo *Martial. l.* 11. *epigr.* 1. ubi libellos suos vocat *nostrarum tineas ineptiarum*, quasi tineis ludibrium debeant, earumque soli futuri sint. ¶ Est a *ταινία*, extrita præpositiva diphthongi: quæ voce propria fascia aut vitta tenuis & oblonga significatur; metaphorice præter dictis vermiculus tenuis & oblongus, cujusmodi sunt, quos *Plin.* scribit *lib.* 21. *c.* 2. in gelidis fontibus nasci. *Harduin.* autem in MSS. suis legit *tænias*. Etiam lumbrici, *ἕλμινθες*, qui in hominum visceribus gignuntur, & præcipue pueros vexant, tineæ sunt eidem *Plin. sub fin. l.* 27. & *lib.* 22. *c.* 20. & *l.* 23. *c.* 8. & *lib.* 24. *c.* 10. &c. Similiter *Ovid. Met.* 14. *v.* 373. agrestes tineas vocat bombyces, qui solent canis frondes intexere filis: *Nemesian. in Cyneg. v.* 209. vermiculos infestos auribus canum: *Colum. l.* 9. *c.* 14. (& *Virg.* 4. *Georg. v.* 246.) vermiculos ex stercore papilionum nascentes, & apum alveis inimicos: & *l.* 5. *c.* 10. *ante med.* vermes molestos seminibus ficulneis. Quin & pediculos, *pidocchi*, hoc nomine appellat *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 113. miserabile turpes Exederat caput tineæ: deserta patebant Intervalla comæ. & *vers.* 260. Pulvere conspersus tineas. *h. e.* caput tineosum. Hinc nostrum *tigna*. ¶ Creditur *Seren. Sammon.* primam syllabam produxisse *c.* 30. *v.* 364. interno cum viscere tinea serpens, &c. Sed plerique al. leg. *tænia*.

TINEOLA, æ, f. parva tinea. *Veget. l.* 1. *de re Veterin. c.* 4. Lumbrici, vermes, & tineolæ: quas alii pediculos appellant.

TINEOSUS, a, um, *σητόβρωτος*, plenus tineis, ut Alvei tineosi, apud *Colum. l.* 9. *c.* 14. *in fin.*

TINGENS, entis, com. gen. *tintore, βάπτων*. *Plin. l.* 9. *c.* 38. Sed id tingentium officinæ ignorant. Adde *l.* 37. *c.* 9.

TINGITANUS, a, um, ad Tingi pertinens, quod est oppidum Mauritaniæ, nunc *Tanger*, ad fretum Gaditanum, oceano obversum. *Mamertin. in genethl. Maxim. cap.* 16. *sub fin.* Tingitanum litus.

TINGO, & Tinguo, is, nxi, nctum, a. 3. *bagnare, tingere, τέγγω, βρέχω, ὑγραίνω, βάπτω*, madefacio, inficio, humore imbuo. a prima græca voce ablata. *Senec. in Oedip. v.* 42. tenuis Ismenos fluit, Et tingit inopi nuda vix unda vada. *Propert. l.* 1. *el.* 6. *v.* 32. Lydia Pactoli tingunt arata liquor. & *l.* 4. *eleg.* 4. *vers.* 22. Et sibi tingendas dixit in amne comas. *Ovid.* 4. *Met. vers.* 342. in undis Summa pedum taloque tenus vestigia tingit. & *l.* 2. *v.* 621. tingere ora lacrymis. *Id. ibid. v.* 172. & *Virg.* 1. *Georg. v.* 246. Arctos Oceani metuentes æquore tingi. *Justin. l.* 44. *c.* 3. *in fin.* & *Martial. l.* 14. *epigr.* 33. ferrum aqua tingere. *temperare*. & *Virg.* 4. *Georg. v.* 172. stridentia tingunt Æra lacu. *Ovid. de remed. Amor. v.* 700. tingere in amne faces. *ammorzare*, extinguere. *Id. Heroid. ep.* 19. *v.* 44. Pallade tingere membra. *ungere*. & *Martial. l.* 2. *epigr.* 39. tingi nardo. ¶ colorem inducere, inficere, *colorire, tingere*. *Senec. in Hippol. v.* 376. & *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 72. Flava verecundus tinxerat ora rubor. *Tibull. l.* 2. *el.* 4. *v.* 28. Et niveam Tyrio murice tingit ovem. *Ovid.* 6 *Met. vers.* 9. Phocaico bibulas tingebat murice lanas. *Martial. l.* 1. *epigr.* 78. Tingit cutem Chattica, & tamen pallet. *Plin. l.* 6. *c.* 19. *extr.* Tinguntur sole populi. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 14. *v.* 2. tingere comam. & *l.* 2. *eleg.* 5. *v.* 40. ebur. *Id.* 3. *de art. am. vers.* 169. corpus purpureis virgis. *Id.* 7. *Met. v.* 399. victima tinxit subjectos sanguine cultros. *Horat. l.* 3. *od.* 13. *v.* 11. Victima pontificum securim Cervice tinguet. ¶ *Tingere lumine*, illustrare, *illuminare*, quia lumen colores aperit. *Lucret. l.* 6. *v.* 172. volucri loca lumine tingunt Nubes. ¶ Ipse etiam color tingi dicitur, *h. e.* induci. *Plin. l.* 21. *cap.* 26. Hoc fuco hyginum tingunt. *Id. l.* 16. *c.* 18. *ad fin.* & *l.* 6. *c.* 32. *extr.* purpuram tingunt. *Id. l.* 33. *c.* 13. cæruleum. ¶ *Tingere* universim pro imbuere. *Ovid.* 11. *Met. v.* 142. *de Mida.* Ren jussæ succedit aquæ: vis aurea flumen Tinxit. & *l.* 4. *v.* 388. incertum fontem medicamine tinxit. *Plin. l.* 18. *c.* 1. tingere tela venenis. *Id. l.* 14. *c.* 6. *a med.* vinum fumo: utinam non & herbis, ac medicaminibus nocuis. ¶ Metaphorice *Martial. l.* 8. *epigr.* 3. Romano lepidos sale tinge libellos. *Senec. ep.* 66. Virtus quidquid attigit, in similitudinem sui adducit, & tingit. V. *Tinctus*. ¶ *Tinguo* pro *tingo* recte scribi docent *Manut. Pier. Dausqu. Broukhus.* ad *Propert.* &c. ex lib. veterib. unde *distinguo, exstinguo*.

TINGOMENE. V. *Tangomenas*.

TINNIBULATUS. V. *Tintinnabulatus*.

TINNIMENTUM, i, n. *κωδώνισμα*, idem quod tinnitus: *Plaut. Rud.* 3. 5. 26. Illud quidem ædepol tinnimentum est auribus.

TINNIO, is, ivi, & ii, n. 4. *squillare, tintinnire, tintinnare, κωδωνίζω*, sonum edo: proprie dicitur de metallis, cum pulsata resonant: ab ipso sono fictum, qui *tin tin* referre videtur. *Varro l.* 3. *R. R. c.* 16. *de apib.* Cum evolaturæ sunt, jaciendo in eas pulverem, aut circum tinniendo ære perterritas, quo voluerit, perducet. *Plaut. Trin.* 4. 2. 162. Nunquam temere tinnit tintinnabulum. *Venant. Fortun. l.* 2. *carm. ult. vers.* 90. tinniverunt, num crepuere feræ catenæ.

Quin-

Quintil. l. 12. c. 10. ante med. Pleraque nos illa quasi mugiente littera cludimus m, qua nullum Græce verbum cadit: at illi n jucundam, & in fine præcipue quasi tinnientem, illius loco ponunt. ¶ Dicitur de his, qui acuta voce sunt, strident, obstrepunt, moleste garriunt, garrire. Plaut. Pœn. prol. v. 32. Matronæ tacitæ spectent, tacitæ rideant, canora hic voce sua tinnire temperent. Id. Pseud. 3. 2. 99. Molestus ne sis. nimium jam tinnis: non places. Id. Cas. 2. 3. 32. Ohe, jam satis, uxor, est. comprime te: nimium tinnis. ¶ In illo Sueton. in Ner. cap. 20. ad fin. Si paulum subbibisset, aliquid se sufferti tinnitusum promisit. tinnire ponitur pro leviter canere. ad evitandum scilicet invidiam, ne videretur Nero se ipse laudare, antequam audiretur. Sic Calpurn. Ecl. 3. v. 16. Vere nova, cum jam tinnire volucres Incipient. canterellare. ¶ Aures tinnire dicuntur, cum aut acutam vocem audiunt, aut quippiam intus habent tympanum acuta feriens: quod morbi genus est. V. Tinnitus. Catull. carm. 51. ad Lesb. v. 10. sonitu suapte tinniunt aures. Al. plures leg. tintinant. ¶ Translate Cic. in fin. ep. 20. lib. 14. ad Attic. Exspecto maxime, ecquid Dolabella tinniat. h. e. pecuniam mihi debitam solvet, quæ numerando tinnire solet. Gravius. Pers. sat. 3. v. 105. veri speciem dignoscere calles, Ne qua subærato mendosum tinniat auro. h. e. solidum non crepet, sed vana specie & inani sonitu.

TINNITO, as, n. 1. frequentativum a tinnio. Auct. carm. de philom. v. 9. Parrus enim quamvis per noctem tinnitet ausus. Alii leg. tinniat.

TINNITUS, us, m. tintin, tintino, tintinnio, squillo, κωδωνισμός, sonus metalli tinnientis. Virg. 4. Georg. v. 64. Tinnitusque cie, & Matris quate cymbala circum. Id. 9. Æn. v. 809. strepit assiduo cava tempora circum Tinnitu galea. Ovid. 5. Met. v. 204. sonuit tinnitibus ensis acutis. Id. 4. Fast. v. 183. Ibunt semimares, & inania tympana tundent: Æraque tinnitus ære repulsa dabunt. Plin. l. 34. c. 8. circa med. Dracones in Gorgone Minervæ ad ictus citharæ tinnitu resonant. Id. l. 19. c. 1. de lino. Nervositas fili æqualior pæne, quam araneis, tinnitusque, cum dente libeat experiri. Id. l. 2. c. 3. Circumactorum tinnitibus siderum. Sil. l. 13. v. 146. tinnitus lituum. h. e. acutus sonitus. ¶ Tinnitus aurium est sonus quidam asiduus & acutus, quasi æris tinnientis, qui præter naturam sentitur in auribus, tintinnio d'orecchi, βόμβησις ὠτῶν. Plin. l. 20. c. 13. Cuminum silvestre auribus instillatur ad sonitus atque tinnitus. Id. l. 23. c. 4. ante med. Oleum amygdalinum gravitatem auditus discutit, sonos incertos & tinnitus. Id. l. 28. c. 2. a med. Absentes tinnitu aurium præsentire sermones de se, receptum est. ¶ Translate Auct. dial. de Oratorib. cap. 26. Malim hercule C. Gracchi impetum, aut L. Crassi maturitatem, quam calamistros Mæcenatis, aut tinnitus Gallionis. h. e. verba & sententias acute sonoras, sed vi & sensu carentes.

TINNULUS, a, um, risonante, sonante, λιγυρός, διαπρύσιος, tinniens, acute resonans. Ovid. 1. ex Ponto, ep. 1. v. 38. Jactantem Pharia tinnula sistra manu. Id. 4. Met. vers. 393. Tinnulaque æra sonant. Senec. in Troadib. v. 833. Tinnulas plectro feriente chordas. Calpurn. Ecl. 4. vers. 74. tinnula fistula. Catull. in Epithal. carm. 60. v. 12. Nuptialia concinens Voce carmina tinnula. Pompon. apud Macrob. 6. Saturn. c. 4. a med. Vocem reddere tenuem & tinnulam. Stat. l. 1. silv. ult. v. 71. Illic cymbala tinnulæque Gades, Illic agmina confremunt Syrorum. h. e. puellæ Gaditanæ canora voce prurientes, ut ait Juvenal. sat. 11. vers. 162. ¶ Translate Quintil. l. 2. c. 3. a med. Rhetores tumidos, & corruptos, & tinnulos, & quocumque alio cacozeliæ genere peccantes, certum habeo, non vitium, sed infirmitatis vitio laborare, ut corpora non robore, sed valetudine inflantur. V. in fin. vocis præced.

TINNUNCULUS, i, m. gheppio, genus accipitris, quod in ædificiis nidificare solet, & libenter cum columbis versatur, easque ab aliorum accipitrum injuriis defendit. Ferunt, ejus pullos singulos fictilibus ollis condi, spirantibusque opercula superponi, & gypso lita vasa in angulis columbaris suspendi: quam rem avibus amorem loci sic conciliare, ne unquam deserant. Colum. l. 8. c. 8. & Plin. l. 10. c. 37. ¶ Scribitur & tinnunculus.

TINTINNABULATUS, a, um, qui tintinnabulum habet. Sidon. l. 2. ep. 2. a med. armentalem camœnam, quam nostrorum montium Tityri exercent inter greges tintinnabulatos Al. leg. tintinnabulares, eodem sensu.

TINTINNABULUM, i, n. squilla, campanello, κρόταλον, κώδων, instrumentum plerumque æneum, interdum etiam ex stanno, argento, plumbo, aut ex omnibus his una admixtis conflatum, quod percussum tinnitum edit: a tintinno. Ejus usus fuit apud antiquos in balneis; eo enim lavaturi convocabantur, & qui in balneo essent evocabantur, ut aliis locum darent. Hinc Martial. l. 14. epigr. 163. cujus lemma Tintinnabulum. Redde pilam: sonat æs thermarum: ludere pergis? &c. Juvenal. sat. 6. v. 440. Tot pariter pelves, & tintinnabula dicas Pulsari. Plaut. Trin. 4. 2. 162. Nunquam edepol temere tinniit tintinnabulum. Nisi qui illud tractat, aut movet, mutum est, tacet. ¶ In domibus tintinnabuli sonitu familia excitabatur, janitores præsertim, ut indicat Sueton. in Aug. c. 91. ¶ In sacrificia quoque adhibebantur tintinnabula. V. Plaut. Pseud. 1. 3. 98. & sequent. ¶ Alios præterea usus tintinnabulorum recensuit Hieron. Magius in libello hac de re conscripto, quem V.

TINTINNACULI, orum, m. pl. κροταλίζοντες, flagratores, lorarii, carnifices: a tintinno, quia cædendo loris corpora tinnitum quendam excitabant. Plaut. Trucul. 4. 3. 8. Nisi ad tintinnaculos vultis vos educi viros. Turneb. l. 11. c. 21. scribit, tintinnaculos dictos fuisse carnifices, qui tintinnabula habebant, quibus utebantur in sumendis suppliciis. nam qui ad supplicium ducebantur, tintinnabula gerebant, teste Zonara.

TINTINNIO, is, n. 4. & Tintinno, as, n. 1. & Titinnio, ac Titinno, as, tinnitum edo, tinnio, resono instar tintinnabuli. Nævius apud Fest. Tantum ubi mole crepitum faciabant, tintinnabant compedes. Afran. ibid. & apud Non. c. 1. n. 188. Ostiarii impedimenta titinnire audio. Nigid. apud Non. ibid. Itaque ex ære in Saliaribus Albanus tintinnat.

TINTINO, as. Catull. V. Tinnio.

TINTINNUS, i, m. tintinnabulum. Venant. Fortun. l. 1. carm. ult. v. 49. Tintinnum rapit alter inops, magis improbus ille, Qui jumentorum colle tenere solet.

TINUS, i, f. genus lauri silvestris. Plin. lib. 15. cap. 30. Tinus: hanc silvestrem laurum aliqui intelligunt: nonnulli sui generis arborem. Differt colore. est enim ei cærulea bacca. Adde l. 17. c. 10. & Ovid. Met. 10. v. 98. & 3. de art. am. v. 692. ubi al. leg. pinus: ut & apud Colum. l. 9. c. 4.

TIPHE, es, f. τίφη, genus frumenti Græciæ peculiare, ex quo fit in nostro orbe oryza. Plin. l. 18. c. 8. & 10.

TIPHYON, ii, n. τίφυον, & τὸ ἴφυον, genus floris æstivi, nunc incogniti. Plin. l. 21. c. 11.

TIPHYS, yos, m. Τῖφυς, Phorbantis (al. Hagnii) & Hymenes filius, Bœotius, vir arte carpentaria celebris, qui primus gubernandi naves adminicula instituit, Argonautarumque in Colchicam expeditione gubernator fuit. Virg. Ecl. 4. v. 3. Alter erit tum Tiphys, & altera, quæ vehat Argo Delectos heroas. Ovid. Heroid. ep. 6. v. 48. Quid tibi cum patria, navita Tiphy, mea? Vetus Poeta apud Charis. l. 4. pag. 243. Putsch. Tiphyn aurigam celeris fecere carinæ.

TIPPULA, & Tipula, æ, f. genus insecti sex pedes habentis, sed tantæ levitatis, ut super aquam currens non desidat. Varr. apud Non. c. 2. n. 837. levis Tippula lymphais frigidos transit lacus. Plaut. Pers. 2. 2. 62. Neque tippulæ levius pondus est, quam fides lenonis.

TIRO, onis, m. soldato novello, ἀπειροπόλεμος, νεοσύλλεκτος, miles novus, & rudis militiæ. Cic. 2. Tuscul. c. 16. Ætas tironum plerumque melior; sed ferre laborem, contemnere vulnus, consuetudo docet. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 28. Altera navis ducentos viginti ex legione tironum sustulerat: altera ex veterana paulo minus ducentis. ¶ Adjective Liv. l. 22. c. 43. a med. Pugnantes cum exercitu tirone. Cic. Fam. 7. ep. 3. ante med. Signa tirone & collectitio exercitu cum legionibus robustissimis contulit. Id. sub fin. Phil. 11. Non tam veteranos intuendos vobis arbitror, quam tirones milites. Hirt. de B. Afric. c. 16. Quid tu, miles tiro, tam feroculus es? ¶ Translate tironem dicimus, quicumque in qualibet arte novus & rudis est, novizio, insperto. Cic. 1. de Orat. c. 50. extr. Fateor, callidum quemdam hunc, & nulla in re tironem ac rudem, nec peregrinum atque hospitem in agendo esse debere. Id. Verr. 4. cap. 6. a med. Tametsi non provinciæ rudis erat & tiro. Id. pro Rosc. Amer. c. 6. in fin. Qui cum ante hanc pugnam tiro esset scientia, facile ipsum magistrum scelere audaciaque superavit. Id. in Divin. Verr. cap. 13. Video L. Apuleium, hominem non ætate, sed usu forensi atque exercitatione tironem. Ovid. l. 3. de art. am. vers. 563. Ille vetus miles sensim & sapienter amabit, Multaque tironi non patienda feret. Varr. lib. 1. R. R. c. 20. Ut tironem bovem cum veterano adjungant. Imitando enim facilius domatur. ¶ Præcipue tiro dicitur adolescens, quo primum tempore, sumpta virili toga, in forum prodit. V. Tirocinium. Plin. l. 8. c. 48. a med. Cum toga pura tirones induuntur. Ovid. 3. Fast. v. 787. Ergo ut tironem celebrare frequentia possit, Visa dies dandæ non aliena togæ. Sueton. in Ner. c. 7. Deductus in forum tiro, populo congiarium, militi donativum proposuit. ¶ Et orator, in foro primum verba facturus. Senec. in proœm. l. 2. excerpt. controvers. a med. ¶ Celebris fuit hoc nomine Ciceronis libertus, cognomine Tullius, qui in omni litterarum genere exercitatissimus patroni a studiis fuit: ab eo impense dilectus, & a filio ejus: quod plures epistolæ lib. ult. Fam. satis ostendunt. V. Gell. l. 7. c. 3. & l. 13. c. 9. Sunt quibus placet scribi tyro, inter quos Manut. est in Orthogr. ex vet. lap. a se diligenter descripto: quem tamen viri docti spurium esse contendunt. Contra in alio optimæ notæ apud Gruter. pag. 339. n. 3. habetur: Præf. Chor. novæ tironum. Adde alios pag. 132. n. 4. & pag. 333. n. 5. Hunc sequuntur Cellar. Voss. Dausqu. & alii.

TIROCINIUM, ii, n. noviziato militare, insperienza, tirocinio, στρατεία πρώτη, μάθησις, primum rudimentum, seu experimentum militiæ: & significat etiam ipsam imperitiam novi militis. Hirt. de B. Afric. c. 31. Atque hæc propter exercitus sui præsentis paucitatem & tirocinium præparaverat: non hostium vi & metu commotus. Flor. l. 2. cap. 3. Quotidiani, & quasi domestici hostes tirocinia militum imbuebant. servivano d'istruzione all' insperienza de' soldati novelli. Sic Val. Max. l. 3. c. 2. sect. 2. Neque illum aut ætatis infirmitas, aut militiæ tirocinium, aut infelicis prælii exitus interpellare valuit. Et translate Liv. l. 39. c. 47. Cum Senatus simul & tirocinio, & perturbatione juvenis moveretur. Manil. l. 1. v. 188. Lunaque per totidem luces mutatur, & orbes, Nec tirocinio peccat. ¶ Tirocinium pro ipsis tironibus, ut servitium pro ipsis servis. Liv. l. 40. c. 35. ad fin. Cum contemptum tirocinium etiam mitiores barbaros excitare ad rebellandum possit. ¶ Tirocinium ponere, aut deponere primum experimentum militiæ dare, militiam addiscere, stipendia mereri incipere, fare il noviziato. Justin. l. 12. c. 4. Constantiores futuri, si non solum tirocinia, verum & incunabula in ipsis ca-

stris

posuissent. *Id. lib.* 9. *c.* 1. Ut sub militia patris tirocinii rudimenta deponeret. ¶ Transfertur ad alia. *Plin. l.* 7. *c.* 48. Galeria Copiola reducta est in scenam ludis pro salute divi Augusti votivis, annum centesimum quartum agens: quæ producta fuerat tirocinio a M. Pomponio Ædili plebis, anno annos nonaginta natum. *per la prima volta.* & *Senec. l.* 3. *controverf.* 20. Potest tirocinium esse homicidium, parricidium non potest. ¶ *Tirocinium fori* dicebatur, cum primum in forum adolescentes, sumpta virili toga, deducebantur, ut publice versari, & agere cum populo inciperent: & *tirocinium eloquentiæ*, cum oratores futuri oratoriis actis & agendis causis initiabantur. *Sueton. in Aug. c.* 26. Ut Cajum & Lucium filios, amplissimo præditus magistratu, suo quemque tirocinio deduceret in forum. *Id. in Tiber. c.* 54 Neronem & Drusum Patribus commendavit, diemque utriusque tirocinii, congiario plebi dato, celebravit. *Id. in Calig. cap.* 10. Uno eodemque die togam sumpsit, barbamque posuit, sine ullo honore, qualis contigerat tirocinio fratrum ejus. *Liv. l.* 43. *c.* 37. Si in L. Paulo accusando tirocinium ponere, & documentum eloquentiæ dare voluit. ¶ *Tirocinium navium*, cum primum mari committuntur. *Plin. l.* 24. *c.* 7. *a med.* Zopissam radi navibus, diximus, ceram marino sale maceratam. optima hæc a tirocinio navium.

TIRONATUS, us, m. tirocinium. *Impp. Honor. & Theodos. l.* 7. *Cod. Theodos. tit.* 13. *leg.* 21. Tempore tironatus eorum procuratores, qui refugas occultandos putaverint, in judicio præsententur.

TIRONIANUS, a, um, ad Tironem Ciceronis libertum spectans. *Gell. l.* 2. *cap.* 7. In oratione Ciceronis quinta in Verrem, in libro spectatæ fidei, Tironiana cura atque disciplina facto. Adde *l.* 15. *c.* 20.

TIRUNCULA, æ, f. quæ in arte aliqua adhuc rudis est, nova, adolescens. *Col. l.* 7. *c.* 12. *ad fin. de cane.* Quoniam tirancula nec recte nutrit, & educatio totius habitus aufert incrementum. *h. e.* quæ primum peperit. *Hieronym. epist.* 155. (*al.* 50.) *ad Paulam sub fin.* Saluta Blæsillam & Eustochium, tirunculas nostras.

TIRUNCULUS, li, m. *novizietto, scolaretto*, parvus tiro, juvenculus rudis in militia, aliave re quapiam. *Senec. epist.* 108. *a med.* Ut probarem tibi, quam vehementes haberent tirunculi impetus primos ad optima quæque. *Colum. sub init. c.* 1. *l.* 11. Villicum familiæ præponi convenit ætatis nec primæ, nec ultimæ. nam servitia sic tirunculum contemnunt, ut senem. *Plin. l.* 3. *epist.* 6. Quod me, quamquam tirunculum, sollicitavit ad emendum. *h. e.* rudem in cognitione signorum. *Sueton. in Ner. c.* 22. *in fin.* Tirunculus miles. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 140. Nec frustum capreæ subducere, nec latus Afræ Novit avis noster tirunculus. *h. e.* rudis servulus.

TIRYNS, ynthis, & ynthos, f. Τίρυνς, υνθος, oppidum Peloponnesi in Argolide, Argis vicinum, ubi Herculem educatum fuisse tradit *Serv. ad Æn.* 7. *v.* 662. postea excisum ab Argivis. *Stat.* 4. *Theb. v.* 146. Nunc excit in arma Antiquam Tiryntha deus. non fortibus illa Infecunda viris, famaque immanis alumni Degenerat. *Plin. l.* 4. *c.* 5. *a med.* Et ubi fuisse Tiryntha tradunt.

TIRYNTHIUS, a, um, Τιρύνθιος, ad Tiryntha pertinens: & sæpe de Hercule dicitur, & aliis ad eum pertinentibus. *Virg.* 7. *Æn. v.* 661. & *l.* 8. *v.* 228. postquam Laurentia victor, Geryone extincto, Tirynthius attigit arva. *Val. Flacc. l.* 3. *verf.* 133. totusque ruit Tirynthius arcu. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 187. manibusque duos Tirynthius angues Pressit. *Id.* 15. *Met. v.* 401. Tirynthia tela. *Id.* 7. *Met. v.* 410. Tirynthius heros. *Id.* 2. *Fast. v.* 305. Tirynthius juvenis. *Id.* 6. *Met. v.* 112. *de Jove.* Amphitryon fuerit, cum te, Tirynthia, cepit. *h. e.* Alcmena Herculis mater. *Stat.* 6. *Theb. v.* 489. Tirynthius heros. *h. e.* Chromis filius Herculis, ut *ibid. verf.* 346. dicitur. *Id.* 12. *Theb. v.* 45. Tirynthia pubes. *h. e.* milites Tirynthii sub duce Agyleo Herculis filio, ut est apud eund. *l.* 4. *a verf.* 246. Rursus *Id. l.* 4. *silv.* 6. *v.* 27. O bona nox, junctaque utinam Tirynthia luna! *h. e.* geminata, ut fuit, cum conceptus est Hercules ab Alcmena. *Id. ibid. l.* & *silv.* 2. *verf.* 109. Tirynthia aula. *h. e.* Herculanum ab Hercule conditum. *Sil. l.* 2. *v.* 300. & *l.* 1. *v.* 661. Externas acies quatit ut, Tirynthia tecta. *h. e.* Saguntum, ab Hercule conditum, ut in *Saguntus* dictum est. Est autem ordo; *quatit Tirynthia tecta, ut externas acies.* Rursus *Id. l.* 7. *v.* 35. Tirynthia gens. *h. e.* gens Fabia, quæ originem trahebat ab Hercule. V. *Fabii.* Sic *Id. l.* 8. *v.* 218. Tirynthius heros. *h. e.* Q. Fabius Max. cunctator. de quo *Id. l.* 2. *v.* 3. Fabius, Tirynthia proles. ¶ *Tirynthii, orum*, cives Tirynthis, quos *Theophrast.* apud *Plin. l.* 7. *c.* 56. turrim primos ædificasse tradit. ¶ Sunt qui scrib. *Tyrins*, & *Tyrinthius*.

TIS. V. *Tu.*

TISIPHONE, es, f. Τισιφόνη, Ætheris & Terræ filia, secundum *Hygin. in præfat.* vel Plutonis, vel Erebi & Noctis, una ex tribus Furiis: a τίω, punio, & φόνος, cædes, quia cædibus gaudet: vel a τίσις, ultio, & φόνος, more. Ejus cultum *Stat. l.* 1. *Theb. a versu* 100. describit. *Virg.* 6. *Æn. v.* 570. Continuo sontes ultrix accincta flagello Tisiphone quatit insultans, torvosque sinistra Intentans angues, vocat agmina sæva sororum. & *l.* 10. *v.* 761. Pallida Tisiphone media inter millia sævit. *Id. in Cul. v.* 217. Obvia Tisiphone, serpentibus undique compta, Et flammas, & sæva quatit mihi verbera pœnæ. *Senec. in Herc. Fur. v.* 984. Sæva Tisiphone caput serpentibus vallata. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Prof. v.* 39. crinitaque fontibus hydris Tisiphone. *Propert. l.* 3. *eleg.* 3. *v.* 68. Tisiphones atro si furit angue caput. *Ovid. Met.* 4. *v.* 480. Tisiphone madefactam sanguine sumit Importuna facem. *Id. Heroid. ep.* 2. *v.* 117. Pronuba Tisiphone thalamis ululavit in illis.

TISIPHONEUS, a, um, Τισιφόνειος, ad Tisiphonen pertinens. *Ovid.* 4. *Trist. eleg.* 9. *v.* 5. Fac modo te damnes, cupiasque eradere vitæ Tempora, si possis, Tisiphonea tuæ. *h. e.* furialia, & scelerata quibus mihi malum creare studuisti.

TITAN, anis, Τιτάν, & Titanus, i, m. frater Iapeti, pater Asteriæ. *Lactant. l.* 1. *c.* 10. *Hygin. fab.* 53. Aliis Titan est Asteriæ maritus, ex qua genuit Hecaten. *Serv. ad* 4. *Æn. v.* 511. ¶ Item filius Cæli & Vestæ, frater Saturni, pater Titanum, seu Titanorum, qui bellum patrum in Tartessiorum saltibus (ut ait *Justin. l. ult. c.* 4.) induxerunt, ut regnum ei eriperent, & patri redderent: sed victi sunt ab Jove Saturni filio, cui post Saturnum cessit hereditario jure regia sceli. *Plaut. Pers.* 1. *c.* 26. Quid faciam? diis ne advorser? quasi Titani, cum diis belligerem? *Cic.* 3. *de Legib. c.* 2. *in fin.* Plato Titanum e genere statuit eos, qui ut illi cælestibus, sic hi adversentur magistratibus. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 28. Dii cum Titanis, cum gigantibus propria bella gesserunt. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 42. scimus, ut impios Titanas, immanemque turmam Fulmine sustulerit caduco. *Ovid. l.* 3. *Fast. verf.* 796. dicit Titanas a Saturno immissos fuisse contra Jovem filium, qui se regno spoliaverat. *Serv. ad Æn.* 6. *v.* 580. scribit, Titanas esse filios Terræ, contra Saturnum tulisse arma, & dictos esse, ἀπὸ τῆς τίσεως, ab ultione: ex his unum Solem abstinuisse ab injuria deorum, & ob id cælum meruisse. *Senec. in Med. v.* 410. *Titana* vocat Enceladum sub Ætna sepultum. ¶ Item filius Hyperionis, Titanis nepos: qui passim pro Sole ponitur. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 50. Vixerit ille senex (*Nestor*) quamvis, dum terna per orbem Sæcula fertilibus Titan decurrerit horis. *Virg.* 4. *Æn. v.* 118. ubi primos crastinus ortus Extulerit Titan. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 617. Respiciet Titan actas ubi tertius Idus. *h. e.* tertius dies post Idus. ¶ De Prometheo, qui Titanis nepos est, *Juvenal. sat.* 14. *verf.* 34. quibus arte benigna, Et meliore luto finxit præcordia Titan.

TITANES. V. in voce præced.

TITANIACUS, a, um, idem ac Titanius. *Ovid.* 7. *Met. v.* 398. *de Medea.* Hinc Titaniacis ablata draconibus intrat Palladias arces. *h. e.* qui ex Titanum sanguine nati esse dicebantur.

TITANIS, idis, adject. fem. Τιτανίς, quæ ad Titanas, aut Titanum pertinet. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 132. omnem Titanida pugnam Inter majores, ipsumque Promethea ponas. *Ovid.* 15. *Met. in fin.* Prodigiosa petit Titanidos atria Circes. *h. e.* filiæ Titanis. & *l.* 14. *v.* 376. & *Valer. Flacc. l.* 7. *verf.* 232. nec durus Titanida despice Circen. Et absolute *Ovid. ibid. v.* 14. Quanta sit herbarum, Titani, potentia, nulli, Quam mihi cognitius. *Id.* 3. *Fast. v.* 81. Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn. *h. e.* filiam Cæli & Vestæ, sororem Titanis, seu Titani.

TITANIUS, a, um, ad Titanem, vel Titanes pertinens. *Virg.* 6. *Æn. v.* 580. Hic genus antiquum Terræ, Titania pubes, Fulmine dejecti. *Sil. l.* 12. *v.* 725. Titania bella. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 464. Titania tellus. *h. e.* Colchi, ubi Sol præcipue colebatur, & Æetes. Solis filius regnavit. *Al. leg.* Titania proles. *h. e.* ipse Æetes. *Id. l.* 4. *v.* 91. Titania antra. *h. e.* ubi Sol nocte sub Oceano cubat. *Ovid.* 1. *Met. verf.* 393. Conjugis augurio Titania mota est. *h. e.* Pyrrha neptis Promethei, qui Titanis nepos fuit. *Id.* 3. *Met. verf.* 173. perluitur solita Titania lympha. *h. e.* Diana, soror Titanis, *h. e.* Solis. & *l.* 6. *v.* 346. positoque genu Titania terram Pressit. *h. e.* Latona filia Cæi, qui fuit unus ex Titanibus. Apud eund. *l.* 14. *v.* 382. & 438. *Titania* est Circe Solis filia. & *l.* 4. *Fast. v.* 943. Luna soror Solis. ¶ *Titanius* absolute, Sol. *Avien. in Arat. v.* 127. immerso tum jam Titanius orbe Imbuit, & tremulo Tartesia terga rubore. ¶ *Titanius ales* est phœnix Soli sacra, *Claudian. de phœn. v.* 7.

TITANUS. V. *Titan.* *Tremulus Titanus* est convicium in senem, apud *Plaut. Men.* 5. 2. 101. ubi alii mallent *Tithonus*.

TITHONÆUS, a, um, ad Tithonum pertinens, ut Memnon Tithonæus, *h. e.* Tithoni filius, *Avien. in perieg. v.* 568. Memnon ubi Tithonæus Suspectat roseæ Auroræ matris habenas.

TITHONIS, idis, f. Τιθωνίς, Aurora uxor Tithoni. *Stat. lib.* 5. *silv.* 1. *v.* 34. altius Tithonida mœsti Deficient rores. *h. e.* lacrymæ, quibus Aurora Memnonem filium ad Trojam occisum deflea... ¶ *Baptista Mantuan. initio Julii* eleganter cicadas appellat *Tithonides*, quia Tithonus extrema senecta in cicadam mutatus est.

TITHONIUS, a, um, ad Tithonum pertinens, ut Tithonia conjux. *h. e.* Aurora. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 403. quæ & Tithonia absolute dicitur a *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 311. & *l.* 3. *v.* 1. & a *Stat.* 12. *Theb. v.* 3. Tithonia senectus, *Stat. l.* 4. *silv.* 3. *v.* 151.

TITHONUS, i, m. Τιθωνός, filius Laomedontis, frater Priami a *Serv. ad* 1. *Æn. v.* 493. fratrem Laomedontis facit. Cum juvenis esset & decorus, ab Aurora, ut fabulæ ferunt, dilectus & raptus fuit, ex qua Memnonem genuit. *Virg. Æn.* 4. *v.* 585. Tithoni croceum linquens Aurora cubile. ¶ Immortalitatem impetravit a diis, non tamen caruit infelici senecta. *Horat. l.* 2. *od.* 16. *v.* 30. Longa Tithonum minuit senecta. ¶ Audita Memnonis filii morte, in cicadam versus est. *Horat. l.* 1. *od.* 28. *v.* 8. Tithonusque remotus in auras.

TITHYMALUS, li, m. & f. *titimaglio*, τιθύμαλος, planta, quam Latini herbam lactariam appellant, alii lactucam caprinam (marinam dicunt *Cels. l.* 5. *c.* 7. & *Apul. de herb. c.* 108.) narrantque, lacte ejus inscripto corpore, cum inaruerit, si cinis inspergatur, apparere litteras. Genera ejus multa, quæ enumerat, ac describit *Plin. l.* 26. *c.* 8. *ante med.* simulque singulorum vires & utilitates in medicina. Eorum unum appellatione feminina *tithymalis, idis*, τιθυμαλὶς dicitur. *Id. ibid.* ¶ Scribitur & *Tithymallus*. *Seren. Sammon. c.* 40. *v.* 842. Aut tithymallus atrox vulnus contrita perungit. & *c.* 64. *v.* 1106. Et tithymallus item tali satis apta medelæ.

TITIA-

TITIALIS, le, Titiensis. *Vet. Lapis apud Gruter. pag.* 304. *n.* 9. Q. Caecilio Fenoci Kalatori Sacerdotii Titialium Flavialium, &c. *h. e.* Sacerdotum institutorum in honorem Vespasiani & Titi Impp. ex gente Flavia.

TITIANUS, a, um, ad Titium aliquem pertinens. *African. Dig. l.* 23. *tit.* 3. *leg.* 50. & *Paul. l.* 45. *tit.* 2. *leg.* 85. *sub fin.* Titianus fundus. ¶ *Charis. lib.* 1. *pag.* 73. *Putsch.* a *Tito* derivat. Titus, inquit, ut lupus. Thermas Titinas, ut pelles lupinas, non dicimus, sed Titianas.

TITIENSIS, se, adject. Sodales Titienses iidem sunt, qui Sodales Titii, aut Titiales. V. *Titius*, & *Titialis*. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 396. *n.* 1. & *Murator. pag.* 299. *n.* 3. Septemviro Epuloni Sodali Titiensi, &c. ¶ *Titienses* dicti sunt vel turma equitum, vel Tribus ex Sabinis hominibus a Romulo instituta. Titiensis Tribus, inquit *Fest.* a praenomine Tatii regis appellata videtur. *Liv. lib.* 1. *cap.* 13. Eodem tempore & centuriae tres equitum conscripta sunt: Ramnenses ab Romulo, ab Tito Tatio Titienses appellati. *Id. l.* 10. *c.* 6. Ut tres antiquae Tribus, Ramnes, Titienses, Luceres suum quaeque augurem habeant. Adde *Ovid.* 3. *Fast. v.* 131. Sed *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 14. & 16. appellat *Tatiensem*, nempe a nomine *Tatius*, ut *Titiensis* est a *Titius*. V. *Tatienses*.

TITIES, iidem qui Titienses, *h. e.* tribus, aut equitum turma ex Sabinis hominibus instituta a Romulo, & a Titi Tatii eorum regis praenomine appellata. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 31. Hinc Tities, Ramnesque viri, Luceresque coloni. In quibusdam libris legitur *Titiens* inserto *n*, ut in *totiens* &c.

TITILLAMENTUM, ti, *n.* idem ac titillatio. *Fulgent. lib.* 2. *Mytholog. c.* 18. Tantalus, cui fallax aqua gelliosis labia titillamentis attingit.

TITILLATIO, onis, *f. solletico, titillamento*, γαργαλισμός, actus titillandi. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 40. *a med.* At has leviores ducis voluptates, quibus quasi titillatio (Epicuri enim hoc verbum) sensibus adhibetur. *Id. de Senect. c.* 14. At non est voluptatum tanta quasi titillatio in senibus.

TITILLATUS, us, *m.* titillatio. In sexto casu singulari *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 77. *Hard.* de membrana praecordiorum, *h. e.* septo transverso. In eadem praecipua hilaritatis sedes: quod titillatu maxime intelligitur alarum.

TITILLATUS, a, um, particip. a titillo. *Auson. epigr.* 108. *v.* 16. Titillata brevi cum jam sub fine voluptas Fervet & ingesto peragit ludibria morsu.

TITILLO, as, *a.* 1. *solleticare, dileticare, titillare*, γαργαλίζω, est levi attrectatione alarum, aliarumve mollium corporis partium risum cuipiam movere; a τίλλω, vello, seu vellico, geminatione primae syllabae. Nam ex levi vellicatione, sive tractatione provenit titillatio. *Lucret. l.* 2. *v.* 429. quae Titillare magis sensus, quam laedere possunt. *h. e.* quae nec omnino laevia sunt, nec omnino aspera, sed angellis paulum prostantibus. ¶ Per translationem accipitur pro commovere, provocare, blandiri. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 179. Praeterea ne vos titillet gloria. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 11. *ad fin.* Nam si ea sola voluptas esset, quae quasi titillaret sensus, ut ita dicam, & ad eos cum suavitate afflueret. *Id.* 2. *Offic. c.* 18. *a med.* Multitudinis levitatem voluptate quasi titillantes.

TITILLUS, li, *m.* titillatio. *Imp. Constantin. l.* 8. *Cod. Theodos. tit.* 5. *leg.* 2. Flagrum, cujus in cuspide brevis aculeus pigrescentes artus innoxio titillo poterit admonere.

TITINNIO. V. *Tintinnio*.

TITINNIUS, ii, *m.* vetus Poeta Latinus Comoediarum scriptor, cujus fragmenta aliquot ad nos pervenerunt per *Charis. Priscian. Servium, Nonium*, &c.

TITIO, onis, *m. tizzone, tizzo*, δαλός, torris, lignum adustum, quod ab igne extrahitur. *Lactant. l.* 4. *c.* 14. *a med.* Titionem vulgus appellat extractum foco torrem semiustum, extinctum. *extinctum* intellige sine flamma. nam sive ignem habeat, sive non, titio est. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 874. & *c.* 4. *n.* 184. A novo marito cum item e foco in titione ex felici arbore ignis, & in aquali aqua allata esset. *Cels. l.* 2. *c.* 17. Extincti titiones, involutique panniculis. *Apul. in fin. l.* 7. *Metam.* Ardentem titionem gerens.

TITIVILLITIUM, ii, *n.* vox est nullius significationis, inquit *Festus*, ut apud Graecos βλίτυρι, & σκινδαψός. At *Fulgent. Planc. de prisco serm.* Titivillitium dici voluerunt fila putrida, quae de telis cadunt, *h. filaccica*: quasi textivillitium, a *texo* & *villus*. *Plaut. Cas.* 2. 5. 39. Non ego istuc verbum emissim (*emptitem* habet *Fest.*) titivillitio. *M. Cornutus* apud *Fulgent.* Titivilles, Flacce, do tibi.

TITIUS, ii, *m.* nomen fuit cujusdam incompositae saltationis, & gesticulationis, de qua ita *Cic. de clar. Orat. c.* 62. *ad fin.* Sextus Titius homo loquax sane, & satis acutus, sed tam solutus & mollis in gestu, ut saltatio quaedam nasceretur, cui saltationi Titius nomen esset. ¶ Est praeterea *Titius* Romanum nomen, ut *L. Titius, P. Titius*. ¶ Adjective *Titium atrium* memorat *Liv. l.* 39. *c.* 44. a nomine possessoris dictum. ¶ *Titia lex* non una fuit. Unam refert *Cicero pro Mur. c.* 8. sed qua de re, & a quo lata sit, non constat. *Id.* 2. *de Legib. c.* 6. leges Titias & Apulejas memorat, quae videntur agrariae fuisse. Alia fuit de muneribus, ne quis pecuniam donumve ob causam orandam accipiat, ut est apud *Tacit.* 11. *Ann. c.* 5. sed ibi plerique omnes leg. *Cincia* pro *Titia*. Videtur tamen designari ab *Auson. epigr.* 89. *de JCto*. Sempronium metuens non metuit Titium. *nempe* accipiebat ille a moechis uxoris, quod lex Titia non vetabat, non a clientibus, quod ille cavebat. Alia fuit lata a Sex. Titio trib. pleb. ut vectigal agris publicis assignatis impositum Quaestor colligeret. *Val. Max. l.* 8. *c.* 1. *damnator. n.* 3. Videtur hic esse idem, a quo saltationis genus nomen habuisse modo diximus. Alia fuit de lusu, ne quis in pecuniam luderet, sponsionemve in ludo, nisi qui virtutis causa susceptus esset, faceret. Hanc memorat *Martian. Dig. l.* 11. *tit.* 5. *leg.* 3. Denique alia fuit de tutoribus in provinciis a praeside dandis. V. *Atilia*. ¶ *Titii sodales* retinendis Sabinorum sacris quondam instituti sunt a Tito Tatio rege, ut ait *Tacit. Ann.* 1. *c.* 54. & a Romulo post ejus mortem ad colendam memoriam confirmati. *Id.* 2. *Hist.* 1. 95. De his *Lucan. l.* 1. *v.* 602. Septemvirque epulis festis, Titiique sodales. Adde *Vet. lap.* apud *Gruter. pag.* 19. *n.* 4. *pag.* 243. *n.* 3. & 7. *pag.* 303. *n.* 1. & 2. &c. Hos *Varro l.* 4. *de L. L. c.* 15. non a Tito Tatio, sed a Titiis avibus dictos docet, quas ii in auguriis certis observare solebant, ceteri augures non solebant. V. *Titus*. ¶ *Titia curia* itidem a Tito Tatio dicta est, teste *Festo* in *Titiensis*.

TITUBANS, antis, *vacillante, titubante*, ὑποσφαλλόμενος, particip. a titubo. *Cic. pro Dom. c.* 54. Nedum valeas id, quod imperitus adolescens mente ac lingua titubante fecisse dicatur. *Ovid.* 4. *Met. v.* 26. Quique senex ferula titubantes ebrius artus Sustinet. *idest* Silenus. *Id. Fast.* 6. *v.* 677. convivae valido titubantia vino membra movent. *Id.* 11. *Met. v.* 90. Silenus titubans annisque meroque. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 42. Lacrymans titubanti animo, corde, & pectore.

TITUBANTER, adverb. *vacillando, titubando*, παραφόρως, δοκεῖς, inconstanter. *Cic. pro Coel. c.* 7. Posuistis enim, atque id tamen titubanter & strictim, conjurationis hunc propter amicitiam Catilinae participem fuisse. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 41. Titubanter & inconstanter de aliqua re loqui.

TITUBANTIA, ae, *f.* idem ac titubatio. *Sueton. in Vitell. c.* 6. Puerum titubantia oris prope mutum & elinguem. *Id. in Claud. c.* 30. Titubantia linguae.

TITUBATIO, onis, *f. titubazione, vacillamento*, actus titubandi. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 8. *in fin.* Ut ne parvula quidem titubatione, aut offensione impediremur. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 6. *circa med.* Titubatio linguae.

TITUBATUS, a, um, *vacillante*, πταισθείς, particip. passiv. a neutro titubo. *Virg.* 5. *Aen. v.* 331. Hic juvenis jam victor ovans vestigia presso Haud tenuit titubata solo. ὠλίσθησε.

TITUBO, as, avi, atum, *n.* 1. *vacillare, esitare, titubare*, παραφέρομαι, πταίω, σφάλλομαι, instabilis sum, insistere nequeo, trepido, subinde haereo, vacillo: & proprie de pedibus & lingua dicitur. *Cic. pro Coel. c.* 28. Quaero, cur Licinium titubantem, haesitantem, cedentem, fugere conantem mulierarii manus ista de manibus emiserint. *Phaedr. l.* 4. *fab.* 14. *v.* 9. irrigatus multo venas nectare, Sero domum est reversus titubanti pede. *Cic. pro Planc. c.* 10. Testes si verbo titubarint, quo revertantur non habebunt. *Ovid.* 3. *Met. v.* 607. Ille mero somnoque gravis titubare videtur, Vixque sequi. *Id. l.* 1. *de art. am. v.* 597. Ebrietas ut vera nocet, sic ficta juvabit. Fac, titubet blaeso subdola lingua sono. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1599. Lassus an pondus titubavit Atlas? *h. e.* quod attinet ad pondus. hellenismus. *Pallad. l.* 1. *tit.* 9. Solida contignatio fiat, ne gradus ambulantium tremorem fabricae titubantis excutiat. ¶ Transfertur ad animum. *Nep. in Eumen. c.* 9. Hic omnibus titubantibus, & de rebus summis desperantibus, Eumenes ait, &c. *Senec. in Med. v.* 937. Quid, anime, titubas? *cur dubitas?* & *Horat. in fin. ep.* 13. *l.* 1. cave, ne titubes, mandataque frangas. Adde *Terent. Heaut.* 2. 3. 120. ¶ Passive impersonaliter. *Plaut. Mil.* 3. 3. *in fin.* Ne quid, ubi miles venerit, titubetur. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 50. Versus aeque prima & media & extrema parte attenditur: qui debilitatus, in quacumque sit parte titubatum.

TITULATUS, a, um, titulo instructus, insignitus. *Pomponi* apud *Non.* 1. 1. *n.* 68. Mulier ubi aspexit tam mirifice titulatam truam. V. *Trua*.

TITULO, as, *a.* 1. *intitolare, chiamare*, titulum seu nomen indere. *Tertull. advers. Jud. c.* 9. *circa med.* Magos quoque Samaritanorum appellatione titulavit. *Id. de anim. c.* 13. Animae nomine totius hominis mentio titulata est. *Id. in carm. de Judic. Dom. vers.* 2. Et veris rosee titulabit floribus auras. *h. e.* ornabit, & quasi titulo insignes faciet.

TITULUS, li, *m. iscrizione, soprascrizione, titolo*, ἐπιγραφή, χαρακτήρ, inscriptio, nota, index, elogium, quo res dignoscitur, & quid valeat, contineat, cujus sit, aut facta sit, monstratur, ut titulus sepulcri, aedium, libri, statuae, picturae, & hujusmodi. Volunt esse diminutivum a *titus* praenomine R. quod a τίω, honoratus, a τίω: quia honor & pretium suum rebus a titulo accedit. *Ovid. initio de remed. amor.* Legerat hujus Amor titulum nomenque libelli. *Plin. l.* 5. *ep.* 13. Materiam ex titulo cognosces: cetera liber explicabit. *Colum. in praefat. lib.* 9. Tituli, quem scripsimus huic disputationi, ratio reddita est. *Suet. in Domit. c.* 10. Patrem familias detractum e spectaculis in arenam, canibus objecit, cum hoc titulo: Impie locutus parmularius. *h. e.* elogio. *Martial. l.* 13. *epigr.* 3. Addita per titulos sua nomina rebus habebis. *h. e.* lemmata. *Ovid. sub fin. l.* 9. *Met.* dant munera templis. Addunt & titulum: titulus breve carmen habebat. *Id.* 4. *Trist. el.* 2. *v.* 20. Ergo omnia poterit populus spectare triumphos: Cumque ducum titulis oppida capta leget. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 34. vinum, cujus patriam titulumque senectus Delevit multa veteris fuligine testae. *h. e.* pittacium: *Sueton. in Domit. c.* 5. Plurima & amplissima opera incendio absumpta restituit; sed omnia sub titulo tantum suo, ac sine ulla pristini auctoris memoria. *Liv. in fin. l.* 68. Aram condidit dedicavitque, cum ingenti rerum ab se gestarum titulo. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 123. titulum mentita Lyciscae. *h. e.* proscribens in foribus fornicis illic prostare Lyciscam, cum esset Messalina. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 50. Aut quo-

quorum titulos per barbas colla pependit. *h. e.* servi venales, qui praeferebant tabellam indicantem, quid valerent, quo vitio laborarent, & hujusmodi, ut cautum fuit edicto aedilitio, quod *Gell. l. 4. c. 2.* recitat. ¶ De aedibus conducticiis aut venalibus. *Plin. l. 7. ep. 27. ante med.* Domus proscribebatur, seu quis emere, seu quis conducere vellet. Venit Athenodorus, legit titulum, auditoque pretio, &c. *l' appigionasi.* & *Ovid. de remed. amor. v. 301.* nec ea contenta rapina, Sub titulum nostros misit avara lares. *h. e.* coegit me aedes venales proscribere proposito titulo, *h. e.* tabella, quae pretium indicabatur. Sic *Tibull. l. 2. el. 4. v. 53.* Quin etiam sedes jubeat si vendere avitas, Ite sub imperium, sub titulumque lares. ¶ Translate *Ovid. 2. de art. am. v. 625.* At nos nocturnis titulos imponimus actis. *h. e.* quasi adjecto titulo omnibus noscenda proponimus. *gli facciamo saper a tutti.* ¶ De epigraphe sepulcrali, *epitafio.* *Plin. lib. 6. ep. 10.* Post decimum mortis annum reliquias neglectumque cinerem sine titulo, sine nomine jacere. *Id. l. 9. ep. 19.* Victuri nominis famam supremis etiam titulis prorogare. *Juvenal. sat. 6. v. 229.* titulo res digna sepulcri. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 551. n. 5.* & *alia* apud *Murator. pag. 863. n. 1.* D. Valer. Pastor Eq. publ. heres titulum fecit. (in hac, & in sequentib. potest significare etiam ipsum sepulcrum cum titulo: quod & in aliis lapidib. non paucis observavi.) *Alia* apud *eund. pag. 836. n. 2.* Ego filiis titulum posui, quod mei mihi fibi debuerunt. *Alia ibid. pag. 913. n. 4.* Flavia Nica conjuna B. M. titulum cum valvis zonis D. S. P. ¶ Huc pertinet formula *titulo usus*, quae habetur in aliquot Inscriptionibus, ut apud *Gruter. pag. 458. n. 8.* L. Postumio P. Fil. Fab. Fuscino eq. public..... P. Postumius curator reipubl. Augustan. Taur. Pater titulo usus. & *pag. 1091. n. 12.* Redatiae Q. F. Justae Collegia Fabr. & Centonarior. Q. Lucretius Avianus maritus titulo usus. *Alia* apud *Don. class. 7. n. 186.* C. Stertinia Phryne marito opt. amantiss. bene merenti fac. C. titulo usa. *Titulo usus* dicitur, qui Inscriptionem lapidi apposuit utens titulo, seu causa & facultate, quam ipsa habet, vel habuit is, cui inscriptio posita est. In alio Lapide apud *Maffej. in Mus. Veron. pag. 145.* legitur *titulo honoris usus.* Sunt praeterea quatuor alii inscripti Lapides, in quibus ea formula habetur, *titulo usus*, quos indicare placet, apud *Gruter. pag. 323. n. 1. pag. 390. n. 7. pag. 419. n. 7.* & apud *Donium class. 9. n. 10.* ¶ De brevi scriptura, aut voce indicante honores, magistratus, res gestas, quibus homo clarus habetur, & nobilis: item de ipsis honoribus, *titoli, dignità, impresa.* *Cic. in Pison. c. 9.* Qui tanquam truncus atque stipes, si stetisset modo, posset sustinere tamen titulum consulatus. *Horat. l. 4. od. 14.* Quae cura Patrum, quaeve Quiritium Plenis honorum muneribus tuas, Auguste, virtutes in aevum Per titulos memoresque fastus Aeternet? *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 33.* At tua non titulus capiet sub nomine facta: Aeterno sed erunt tibi magna volumina versu. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 17.* Qui stupet in titulis, & imaginibus. *Propert. l. 4. el. 11. v. 32.* Et domus est titulis utraque fulta suis. *Lucan. l. 8. v. 73.* Famina tantorum titulis insignis avorum. *Ovid. 2. Fast. v. 15.* At tua prosequimur studioso pectore, Caesar, Nomina, per titulos ingredimurque tuos. & *l. 1. v. 601.* quidam celebres aut torquis adempta, Aut Corvi titulos auxiliaris habent. *h. e.* *Torquati*, aut *Corvini* cognomen habent. *Id. 7. Met. v. 56.* Magna sequar: titulum servatae puppis Achivae, &c. *Juvenal. sat. 11. v. 86.* Cognatorum aliquis titulo ter consulis, atque Castrorum imperiis, & dictatoris honore Functus. *Id. sat. 8. v. 240.* Tantum igitur muros intra toga contulit illi Nominis & tituli. De *Cicerone* loquitur quem Roma *patrem patriae* dixit. *Ovid. 4. Met. v. 643.* Tempus, Atle, veniet, tua quo spoliabitur auro Arbor: & hunc praedae titulum Jove natus habebit. *avrà l'onore, e 'l vanto.* & *Liv. l. 28. c. 40.* Et sicut penes C. Lutatium Punici perpetrati belli titulus fuit, ita penes te hujus fuerit. *Ovid. Heroid. ep. 7. v. 75.* Nec mihi parcatur; puero parcatur Iulo. Te satis est titulum mortis habere meae. ¶ Ironia est in illo *ejusd. 6. Fast. v. 190. de T. Manlio.* Vixit, ut occideret damnatus crimine regni: Hunc illi titulum longa senecta dabat. ¶ *Titulus*, dignitas, nobilitas, claritas sanguinis, *nobiltà.* *Stat. l. 2. silv. 7. v. 62.* Te castae titulum decusque Pollae Jucunda dabis allocutione. ¶ Nonnunquam est causa, praetextus, species, *ragione, pretesto, spezie, titolo.* *Liv. l. 36. c. 17. ad fin.* Illud proponere animo vestro debetis, non vos pro Graeciae libertate tantum dimicare: quamquam is quoque egregius titulus esset, &c. *Id. l. 37. c. 52.* Licet vobis meminisse, quem titulum praetenderitis adversus Philippum belli. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 212.* prudens scelus ob titulos admittis inanes. *Vellej. l. 2. c. 45.* Clodius sub honorificentissimo ministerii titulo M. Catonem a republica relegavit. *Plin. l. 2. ep. 11. sub fin.* Ipse probabatur accepisse sestertium decem millia, foedissimo quidem titulo, nomine unguentarii. qui titulus a vita hominis compti semper & pumicati non abhorrebat. *Justin. l. 5. c. 1.* Et erat hic quidem titulus cum Graecis coeundi, re autem timebat, ne, &c. *Id. l. 9. c. 7. a med.* Olympias, audita regis nece, cum titulo Officii ad exsequias cucurrisset, in cruce pendentis Pausaniae capiti coronam auream imposuit. *Id. l. 3. c. 3.* Statim, titulo ferendi sociis auxilii, bellum adversus Philippum decernitur. ¶ nomen, appellatio. *Cic. 5. Tuscul. c. 10.* Dicant, semper beatum esse sapientem. Quod si titulus hic delectat, insignis & pulcer, Pythagora, Socrate, Platone dignissimus, inducant animum, &c. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 100.* titulo conjugis uxor obest. *Justin. l. 12. c. 11.* Insignis haec munificentia non summa tantum, verum etiam titulo muneris fuit. ¶ index, signum. *Petron. in Sat. c. 55.* Ciconia, avis exsul hiemis, titulus tepidi temporis. ¶ *Tituli*, milites appellantur, quasi tutuli, quod patriam tuerentur. unde & Titi praenomen ortum est. *Festus.*

TITURIANUS, a, um, ad Titurium pertinens, quod est nom. propr. R. ut Titurianu cladre, *Sueton. in Caes. c. 67.* Vide *Caes. l. 5. B. Gall. n. 26. & sequentib.*

TITUS, i, praenomen Romanum, quod *Fest.* dici ait, quasi tutus a tuendo. *Auct. de nomin. ratione*, qui subjicitur *Valer. Max.* a Sabino nomine *Titurio* fluxisse tradit: alii a τίω, honoro, unde τιμή. ¶ Est etiam nomen avis, scil. columbae agrestis, teste *Isidor. l. 12. Orig. c. 7. a med.* quae & *titia avis* dicitur a *Varr. l. 4. de L. L. c. 15.* Hanc laudat *Isidor.* a castitate: alii contra salacem valde esse affirmant.

TITYRUS, i, m. τίτυρος, animal ex ove & hirco genitum, ut *Servius* est ex capra & ariete. Aliis est aries major, Laconum lingua: aliis hircus lingua Afrorum: aliis satyrus: item cercopithecus: item calamus, avena: item ovinae, quae notiones Graecorum sunt. *Eugen. Toletan. carm. 22.* Tityrus ex ovibus oritur, hircoque parente. ¶ Pastoris nomen celebre *Virgilii* carminibus Bucolicis, quibus etiam nomen dedit. *Ovid. 1. Amor. el. ult. v. 25.* Tityrus, & Segetes, Aeneiaque arma legentur, Roma triumphati dum caput orbis erit. ¶ ipse Virgilius. *Propert. l. 2. el. 25. v. 72.* Huic licet ingratae Tityrus ipse canat. ¶ Quilibet rudis pastor. *Virg. Ecl. 8. v. 55.* Certent & cycnis ululae: sit Tityrus Orpheus.

TITYUS, i, m. Τιτυός, filius Jovis ex Elara filia Orchomeni, quam praegnantem Jupiter, timens Junonis iram, occultavit in terram, ex quo factum est, ut nascens puer ex terra natus videretur. Cum ad integram aetatem pervenisset, tantae magnitudinis gigas evasit, ut jacens novem jugera occuparet. Aliquando captus amore Latonae Apollinis matris, eam de stupro interpellavit. Quamobrem Apollo iratus, sagittis ipsum confodit, & apud inferos religavit, ejusque jecur vulturibus lancinandum apposuit, hac lege, ut consumptum renasceretur illico, & sic nunquam vultures a discerpendo cessarent, nec ipse a patiendo. *Virg. 6. Aen. v. 595.* Nec non & Tityon terrae omniparentis alumnum Cernere erat. *Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 2. v. 41.* Sic inconsumptum Tityi, semperque renascens Non perit, ut possit saepe perire, jecur. *Tibull. l. 1. eleg. 3. v. 75.* Porrectusque novem Tityus per jugera terrae Assiduas atro viscere pascit aves. *Servius ad loc. Virg. cit.* hac fabula amorem & libidinem significari ait.

T M

TMARIUS, a, um, Τμάριος, ad Tmarum pertinens, qui est mons Epiri cum nemore centum fontibus nobilis, prope Dodonam, ubi & quercus, & columbae fatidicae fuisse dicuntur, & Jovis Dodonaei templum. *Claudian. de B. Get. v. 18.* caeso Tmari Jovis augure luco, Arbore praesaga tabulae cecinisse loquaces. ¶ Ipse mons Tomarus dicitur a *Plin. in praefat. l. 4.* graece & Τόμαρος, & Τμάρος, & Τμάριος, & Τόμουρος.

TMESIS, is, f. τμῆσις, species Hyperbati, qua aliqua vox, praesertim composita, dividitur, & inter utramque partem alia interponitur. *Virg. 3. Georg. v. 381.* septem subjecta trioni. *pro* septentrioni. *Id. 1. Aen. v. 416.* Et multo nebulae circum dea fudit amictu, *pro* circumfudit. Ubi *Servius*: Figura Tmesis est, quae fit, cum secto uno sermone aliquid interponimus. Sed hoc tolerabile est in sermone composito: ceterum in simplici nimis est asperum, quod tamen faciebat antiquitas, ut (*Ennius*) Saxo cere comminuit brum. ¶ Oratores etiam hac figura utuntur. *Cic. pro Cluent. c. 31. a med.* Quod judicium cumque subierat, damnabatur. V. *Cerebrum* in fine.

TMOLITES, ae, & is, m. appositum vini in Tmolo monte nascentis: de quo *Plin. l. 14. c. 7.* Nec Tmoliti per se gratia, ut vino, sed cujus dulci admixto aliquorum suavitatem accipiunt, simul & aetatem, quoniam vetustiora protinus videntur.

TMOLIUS, a, um, ad Tmolum pertinens. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 15. v. 9.* Africa quot segetes, quot Tmolia terra racemos. *Virg. 2. Georg. v. 97.* Sunt & Aminneae vites, firmissima vina, Tmolius assurgit quibus, & rex ipse Phanaeus. subaudi *mons*. Sunt qui putant *Virgil.* graecam vocem οἶνος in mente habuisse & ad eam ad *Tmolius* retulisse. V. similem loquendi rationem in *Abrotonites*.

TMOLUS, & Timolus, li, m. Τμῶλος, mons Phrygiae Magnae, in conf. Lydiae, ad sept. cogn. in agro Trallensi, & Sardensi, vitibus consitus. Inter alia crocum plurimum gignit. Ex eo Pactolus amnis profluit, aureas arenas ferens. *Ovid. Met. 11. v. 150.* riget arduus alto Tmolus in ascensu, clivoque extensus utroque Sardibus hinc, parvis illinc finitur Hypaepis. *Id. l. 6. v. 15.* Deseruere sui Nymphae vineta Timoli. *Plin. l. 4. c. 29.* Celebratur Lydia maxime Sardibus in latere Tmoli montis, qui ante Timolus dicebatur. *Virg. 1. Georg. v. 56.* nonne vides, croceos ut Tmolus odores, India mittit ebur, molles sua tura Sabaei. ¶ Est & fluvius eo nomine, ex ipso monte nascens, & in Maeandrum influens: in quo solum inveniri lapidem, quem coticulam appellant, auctor est *Theophrastus* apud *Plin. l. 33. c. 8.* ¶ Sunt qui scrib. *Tymolus.*

T O

TOCULIO, vel Tocullio, onis, m. τοκυλίων, parvus fenerator: a τόκος, usura. *Cic. l. 2. Attic. ep. 1. extr.* Neque enim ista tua negotia provincialia esse putabam, neque te in toculionibus habebam. *h. e.* non putabam te esse in iis, qui usuram exercent, pecuniam cum fenore exigentes a provincialibus. Utitur autem *Cicero* graeco verbo, quia ad Atticum scribit graecae linguae studiosissimum. In quibusdam libris legitur *decurionibus*, quod sane mendosum videtur.

TODI, &

TODILLI, orum, m. parvæ quædam aves, quarum meminit *Plautus in Syro*, cum ait: Cum extritis talis, cum todillis crusculis. Hæc *Festus* hic, & in *Succotilla*. Quo tamen loco multiplex est lectionis varietas.

TŒCHARCHUS, i, m. *aguzzino*, τοιχαρχος, qui in navi præest remigibus. τοῖχος enim dicitur de lateribus navis, ubi sunt remiges. *Hygin. fab.* 14. *ad fin. de Argonaut.* Tœcharchi autem fuerunt Zetes & Calais Aquilonis filii. *Scheffer. sub fin. lib.* 4. *de milit. nav.* legit *tacharchi*, quod et aliquando in a Latinum transeat.

TOFACEUS, & Tofacius, & Tophaceus, a, um, *τοφινος* qui ex tofo est. *Plin. l.* 17. *c.* 7. Est argilla alba, rufa, columbina, argillacea, tofacea, arenacea. *Pallad. in Aug. tit.* 9. Structus lapide tofacio.

TOFICIUS, & Tophicius, a, um, &

TOFINUS, & Tophinus, a, um, *di tufo*, qui est ex tofo, *τώφινος*. *Capitolin. in Maxim c.* 6. Lapides toficios friare. *Sueton. in Claud. c.* 21. Circo marmoreis carceribus, auratisque metis, quæ utraque & tofina, ac lignea ante fuerant, exculto.

TOFOSUS, & Tophosus, a, um, idem quod tofaceus, *Sidon. l.* 3. *ep.* 13. Veternea humore tofosa.

TOFUS, i, m. *tufo*, *τῶφος*, lapis cavernosus, & scaber, qui facile in arenam resolvitur. Pro eo etiam *tophus* scribitur, quasi plane græcum sit. *Virg.* 2. *Georg. v.* 214. Et tofus scaber, & nigris exesa chelydris Creta. *Plin. l.* 18. *c.* 4. Nam tofus scaber natura friabilis. *Id. l.* 36. *c.* 22. *a med.* Tofus ædificiis inutilis est mortalitate materiæ. *Vitruv. l.* 2. *c.* 7. In Campania ruber, & niger tofus in Umbria, & Piceno & Venetia albus, qui etiam serra dentata, uti lignum, secatur. *Ovid.* 8. *Met. v.* 561. Pumice multicavo, nec levibus atria tophis Structa subit. *& l.* 3. *v.* 159. *de antro.* nam pumice vivo, Et levibus tophis nativum duxerat arcum. *Stat. l.* 4. *silv.* 3. *v.* 51. *de via Domitiana.* Illi saxa ligant, opusque texunt Cocto pulvere, sordidoque topho. *Frontin. de aquaduct. artic.* 122. Pilæ topho exstructæ.

TOGA, æ, f. *toga*, *τήβεννος*, *τήβεννα*, exterior vestis communis omnium Romanorum, tum nobilium, tum ignobilium, tum locupletum, tum inopum. Unde *togatam gentem* pro Romanis posuit *Virg.* 1. *Æn. v.* 286. ¶ Dicta est a *tegendo*, tum quia totum tegebat corpus tum quia aliis interioribus vestibus super injiciebatur: tum etiam quia olim straguli vice lectos ea sternebant, ut docere videtur *Varr.* apud *Non. c.* 14. *n.* 25. Hinc est ut togam pro tecto etiam usurpaverit *Titinnius* apud *eund. Non. c.* 1. *n.* 3. quæ tamen notio jam obsoluit. Igitur toga vestis fuit rotunda, & usque ad pedes demissa, clausa, & sine manicis, quæ uno conjectu totum corpus, & utrumque brachium operiebat. Et in superiori parte, qua ad cervices sedebat, ita late aperiebatur, ut dextrum brachium commode exseri, imo & totus humerus ostendi posset: brachium vero sinistrum non per eundem hiatum exserebatur, sed ex inferiori parte sub ipsa toga exteriorem extremam oram in rugas plicaturasque contractam colligebat, subducebatque ad sinistrum latus, læva manu exstante. Rugas eas, & plicaturas tam quæ superne a dextra cervicis parte cadentes exserto brachio colligebantur ad pectus, atque oblique ad sinistrum humerum instar baltei decurrebant, quam quæ ex ima ora sinistro brachio collecta subductæ contrahebantur, *sinum togæ* appellabant. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Sinus decentissimus, si aliquando supra imam togam fuerit, nunquam certe sit inferior. ille, qui sub humero dextro ad sinistrum oblique ducitur, velut balteus, nec strangulet, nec fluat. *Sueton. in Cæs. c.* 82. Sinistra manu sinum ad ima crura deduxit, quo honestius caderet, etiam inferiore corporis parte velata. *Gell. l.* 4. *c.* 17. *sub fin.* Prolato e sinu togæ libro. ¶ Neque tamen semper, neque omnibus idem mos fuit togæ gestandæ, nam antiquissimis temporibus nulli sinus fuere, tum quia brachium sub toga tunc tenere solebant (oratores in principiis dicendi) quod præter ceteros diserte notat *Quintil. loc. cit.* tum quia ipsa toga angustior illis fuit, & magis corpori adstricta. Itaque gestu alio, quam postea, eos necesse est usos esse, quorum brachium (inquit *Id. ibid.*) sicut Græcorum, veste continebatur. Postea fusior laxiorque adhiberi cœpta est, maxime vero ab iis, qui molli vestitu gauderent, ex qua majores sinus fiebant, adeo ut interdum a dextera parte totum humerum usque ad lumbos detegerent, ad ostendendam pretiosam tunicam, vel latum clavum in ea intextum; a sinistra vero laciniam in humerum usque rejicerent. Præterea adolescentes cum primum virilem togam sumebant, solebant priore illo anno brachium (dextrum intellige; nam sinistrum semper collectam togæ laciniam sustinendo quodammodo impeditum erat) non exserere, præsertim si forensia stipendia auspicarentur, ut loquitur *M. Senec. in excerpt. controv. l.* 5. *controv.* 6. qui tamen mos etiam temporibus Ciceronis exoleverat, ut ex ipsius oratione *pro Cœl. c.* 5. colligitur. Candidati quoque in honorum petitionibus brachium continebant, & tunc solum exserebant, cum prensandi causa manus porrigenda esset: quod est *trans pondera dextram porrigere* apud *Horat. l.* 1. *ep.* 5. *v.* 49. *h. e.* dexteram togæ pondere cohibitam exserere, & extendere. ¶ Cum Romanis mos esset aperto semper capite, præsertim in Urbe, incedere (extra Urbem enim in itinere pileos, petasos, aut aliud tegumenti genus contra aeris injurias adhibebant) facile tamen erat, si opus esset, caput toga operire, quod fiebat partem superiorem togæ sub dextrum humerum dejectæ revocando, & supra caput adducendo: atque ea positione toga super utrumque humerum æqualiter sedebat, & nihilominus satis adhuc patebat ante pectus ad brachium exserendum: hac ratione caput obvolvebant sacra facturi, quod videre est in icone veteris lapidis apud *Ferrar. de re vestiar. l.* 1. *c.* 10. Cæsar quoque a conjuratis impetitus eodem modo caput obvolvit, ut est apud *Suet. in ejus vita, c.* 82. Verum tamen est, aliquando non superiorem oram, sed inferiorem laciniam ad caput tegendum fuisse adhibitam, quod *Lipsius* apud *eund. Ferrar. l.* 1. multis ostendit. ¶ An toga cingeretur, quæstio est. Affirmat *Macrobius*, quem satis refellit *Ferrar. l.* 2. *cap.* 12. At *Manut. de quæsit. per epist.* de tunica *Macrobium*, non de toga locutum fuisse putat. Sane in omnibus togatorum hominum imaginibus, quas affert *Id. Ferrar.* nullus cinctus apparet, sed toga partim sinistro humero, partim sinistro brachio fulta sustinetur. ¶ Materia togæ fuit lana coacta, quæ si longiore pilo esset, *toga pexa* dicebatur, scilicet ob villorum densitatem: hinc tritam togam *pexæ* opponit *Martial. l.* 1. *epigr.* 44. & *lib.* 3. *epigr.* 36. ¶ *Toga rasa* dicebatur, quæ ex lana minime villosa confecta erat, eratque apta æstivo tempori, sicut *pexa* hiemali, *Id. l.* 2. *epigr.* 85. ¶ A textura etiam & & lanæ genere togæ dicebantur *rasa*, *densa*, &c. ¶ Color togæ albus fuit, *h. e.* nativus albæ lanæ, qui nonnihil ad fuscum accedit: propterea ut non alba solum, sed etiam candida esset, amplius adhuc dealbabatur, creta adhibita ad id apta; quam ob rem *cretatam ambitionem* dixit *Pers. sat.* 5. *v.* 177. candidatos intelligens. ¶ Toga vero atrata, seu pulla adhibebatur in privato luctu. V. *Pullus*. Nam in luctu publico, togis depositis, saga sumebant. *Cic. Phil.* 12. & 14. ¶ Toga palmata dicebatur quæ palmas intextas habebat. V. *Palmatus*. ¶ Toga picta, *h. e.* acu elaborata. V. *Pictus*. ¶ Alia præterea fuere togarum genera, *Prætexta*, de qua V. suo loco; *Pura*, quæ *Prætextæ* opponitur, quia scilicet nullo purpuræ prætextu distincta, quam sumebant adolescentes, cum prætextam deponebant. *Cic.* 9. *Attic. ep.* 6. Ciceroni meo togam puram cum dare Arpini vellem. Eadem dicebatur *virilis*, quia virilitatis initium indicabat: *libera*, quia initium quoddam erat libertatis, ut ait *Ovid.* 3. *Fast. v.* 771. Quo autem die sumebatur, is dies celebrabatur magna propinquorum amicorumque frequentia: ascendebantque in Capitolium, religionis, & boni ominis causa, teste *Valer. Max. l.* 5. *c.* 4. Atque hoc est quod *Plin. l.* 2. *ep.* 9. vocat officium togæ virilis, & *Tertull. de Idolol. c.* 16. solemnitates togæ. ¶ Toga purpurea fuit inter regum insignia, ut patet ex *Liv. l.* 31. *c.* 11. ¶ Quod ad usum togæ attinet, certum est ex testimonio *Varron.* apud *Non. c.* 14. *n.* 25. virorum æque & mulierum communem fuisse; postea vero stolis uti matronæ cœpere, togas reliquere meretricibus, quod præter alia satis ostendit illud *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 62. quid interest, in matrona, ancilla, peccesve togata? Viri vero omnium ordinum promiscue togis usi sunt, tenuiores etiam: modo sumptus ad eam comparandam suppeteret: præcipue vero clientes, qui patronorum, & potentiorum limina frequentabant, togati huc illuc cursitabant salutatum sportulasque accepturi. qua de re sæpissime *Martialis*, qui propterea *l.* 10. *epigr.* 47. inter ea, quæ vitam faciunt beatiorem, *togam raram* enumerat, *h. e.* rara officia salutationum; & *epigr.* 18. togas ipsas usurpat pro clientibus salutationum officia obeuntibus. V. etiam *Togatus*. Plura de toga dicenda essent, an extra Urbem adhiberetur, an in castris, in conviviis, &c. de quibus ex professo, & luculenter *Ferrar. de re vestiar.* neque enim nobis omnia complecti in animo fuit. Quod in castris quoque usus togæ fuerit, apparet ex *Liv. l.* 44. *c.* 16. ubi narrat sex millia togarum missa Roma ad exercitum in Macedonia hibernantem: sed arcendo frigori, non ad prælia ineunda missa esse, arbitrari licet. ¶ Translate toga pro pace accipitur. hinc notum illud *Cicer.* carmen *in Pison. c.* 30. Cedant arma togæ. *h. e.* pacis artibus. *Id.* 3. *de Orat. c.* 42. Vir omnibus belli, ac togæ dotibus eminentissimus. *Tertull. de Pall. c.* 5. Plus læsere rempublicam togæ, quam loricæ. ¶ Et pro adolescentia. *Prudent. in præfat. Cathemer. v.* 7. Ætas prima crepantibus Flevit sub ferulis: mox docuit toga Infectum vitiis falsa loqui. ¶ De involucro. *Martial. epigr.* 1. *l.* 13. Ne toga cordylis, & penula desit olivis. ¶ De meretrice plebeja *Tibull. l.* 4. *carm.* 10. Si tibi cura toga est potior, pressumque quasillo Scortum.

TOGATARIUS, ii, m. qui fabulas agit, quæ togatæ appellantur. *Sueton. in Aug. c.* 45.

TOGATULUS, a, um, pauperculus, diminut. a *togatus*, qua dicitur de tenuioribus, qui principes civitatis officii gratia in forum deducebant, ac deinde domum reducebant ad sportulam captandam. *Martial. l.* 10. *epigr.* 74. quandiu salutator Anteambulones, & togatulos inter Centum merebor plumbeos die toto?

TOGATUS, a, um, *togato*, *τηβεννοφόρος*, toga indutus. *Togati* Romani appellati sunt, quoniam usus togæ proprius Romanorum fuit: ut Græci dicebantur *palliati*, quod pallio uterentur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 286. Romanos rerum dominos, gentemque togatam. *Cic.* 5. *Phil. c.* 5. Græculus judex modo palliatus, modo togatus. ¶ Interdum speciatim *togati* dicti sunt homines tenuiores, qui principes civitatis officii gratia in forum ducebant, ac deinde domum reducebant. Togis enim amicti erant, non tunicis tantum, ut turba forensis. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 95. sportula primo Limine parva sedet turbæ rapienda togatæ. *Id. sat.* 7. *v.* 142. an tibi servi Octo, decem comites post te, an sit sella, togati Ante pedes. *Martial. l.* 3. *epigr.* 46. Exigis a nobis operam sine fine togatam. *h. e.* officium salutatoris & anteambulonis. ¶ Interdum *togatus* accipitur pro urbano, cui *sagatus*, idest militaris, opponitur. Nam toga pacis, sagum belli insigne fuit. *Cic. pro Sull. c.* 30. *a med.* Cui uni togato Senatus supplicationem decrevit. *idest* civilem magistratum gerenti. *Id.* 2. *de Orat. c.* 24. Quasi unum e togatorum numero, atque ex forensi usu hominem mediocris. ¶ Apud *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 63 & 82. *togata* est meretrix: quia *stolata* est matrona, V. *Stola* & *Stolatus*: Apud *Martial. epigr.* 64. *v.* 4. *l.* 6. mater togata est adultera: quod colligitur etiam ex *eod. l.* 1. *epigr.* 36 & ex *Juvenal. sat.* 2. *v.* 70. ¶ *Togata* etiam dicta est ea Galliæ pars,

quæ togis Romano more utebatur, nempe Cisalpinæ pars Cispadana, a Placentia Anconam usque. *Plin. l. 3. c. 14. Pomp. Mela l. 2. c. 4.* V. Geographos. ¶ *Togatæ Fabulæ* dupliciter intelliguntur: vel universim de omnibus Fabulis Romani argumenti: in quibus comprehenduntur Prætextatæ, Tabernariæ, Atellanæ, Planipediæ. His opponuntur Palliatæ. *h. e.* Græcæ. Vel peculiari ratione de iis Romanis Fabulis dicuntur, in quibus res levioris argumenti agebantur, & viliores personæ Romano more inducebantur; quibus opponuntur Prætextatæ, quæ regum R. & magistratuum res, mores, & personas continebant. *Stat. epist. 8. ad fin.* Non attingam Tragicos, aut Togatas nostras, habent enim hæ quoque aliquid severitatis, & sunt inter Comœdias & Tragœdias mediæ. *Vellej. l. 2. c. 9.* Clara etiam fuere ingenia, in Togatis Afranii, in Tragœdiis Pacuvii, &c. *Horat. in art. poet. v. 287.* Vel qui Prætextas, vel qui docuere Togatas. *Cic. pro Sext. c. 55.* Cum ageretur Togata, Simulans, ut opinor. Adde *Fest.* in *Togatarum*, & *Diomed. l. 3. pag. 487. Putsch.*

TOGŬLA, æ, f. *τηβέννιον*, parva toga. *Cic. in Pison. c. 23.* Togulæ lictoribus ad portam præsto fuerunt. *Martial. lib. 9. epigr. 103.* Trita quidem nobis togula est, vilisque, putrisque.

TOLENTINAS, & Tollentinas, atis, qui est ex oppido Tolentino in Piceno, apud Chientum fluvium. Hinc *Tolentinates ejus Incolæ. Plin. lib. 3. c. 13.* ¶ *Tolentinus*, & *Tollentinus*, a, *um*, adject. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 410. n. 2.* T. Flaminio Pontifici Tolentin. *Alia pag. 194. n. 2.* C. Junius Municip. Tollentini Patronus. *Alia* apud *Reines. class. 6. n. 68.* L. Metello VI. VIR. Tolentin. ¶ *Tolentinensis*, *se*, idem. *Inscript.* apud *Reines. in Append. n. 8.* Pagani Pagi Tolentinens.

TOLENTINENSIS, &

TOLENTINUS. V. in voce præced.

TOLERABILIS, le, *sopportabile*, *tollerabile*, *ἀνεκτὸς*, qui facile ferri, & tolerari potest, probabilis, non contemnendus. *Cic. Catil. 4. c. 8.* Servus est nemo, qui modo tolerabili conditione sit servitutis. *Id. 1. de Orat. c. 2. a med.* Cum boni perdiu nulli, vix autem singulis ætatibus tolerabiles oratores invenirentur. *Id. de Senect. c. 3.* Tibi propter opes, & copias, & dignitatem tuam, tolerabiliorem senectutem videri. *Id. ad Brut. ep. 18.* Rei familiaris jactura tolerabilis. *Liv. l. 22. c. 27.* Minucius cum jam ante vix tolerabilis fuisset secundis rebus, tum utique immodice immodesteque gloriari. *Virg. 4. Æn. v. 767.* quibus asper quondam Visa maris facies & non tolerabile nomen. *Juvenal. sat. 7. v. 69.* tolerabile hospitium. *Plin. l. 5. ep. 5.* Sed hoc utcumque tolerabile: gravius illud, quod, &c. *Paul. Dig. l. 28. tit. 5. leg. 18.* Hanc esse tolerabilissimam sententiam puto. ¶ Active qui tolerare potest. *Terent. Heaut. 1. 2. 30.* Nam parentum injuriæ uniusmodi sunt ferme: paulo qui est homo tolerabilis. Al. aliter interpret. *Colum. l. 3. c. 7.* Sæpe hiemis sævitia pastorem decipit, & eas oves interimit, quas ille tempore autumni ratus adhuc esse tolerabiles, non submoverat. *h. e.* posse hiemem ferre, & superstites esse. Al. expon. adhuc posse tolerari; *h. e.* ali in annum sequentem.

TOLERABĬLĬTER, adverb. *tollerabilmente*, *ἀνεκτῶς*, cum tolerantia, patienter, facile. *Colum. l. 2. c. 2.* Quas Græci *συζυγίας ἀντωνυμίας*, nos discordantium comparationes tolerabiliter diximus. *Cic. Fam. 15. ep. 20.* Quo tolerabilius feramus igniculum desiderii tui, crebris nos litteris appellato. *Cels. l. 2. c. 13. a med.* Veratrum datur optime vere, tolerabiliter autumno. *Colum. l. 11. c. 2. a med.* His diebus quæ superiore mense facere non potueris, adhuc tolerabiliter efficies.

TOLERANDUS, a, um, *sopportabile*, *tollerabile*, *ἀνεκτὸς*, qui tolerari potest, aut debet, ferendus, tolerabilis. *Cic. Attic. l. 1. ep. 17. ante med.* Nobis inter nos nostra sive incommoda, sive vitia, sive injurias esse tolerandas. *Senec. in Octav. v. 100.* Toleranda pati. *Claudian. epigr. 39.* Paupertas me sæva domat, dirusque Cupido: Sed toleranda fames, non tolerandus amor. *Tacit. 1. Histor. c. 21.* Othoni luxuria etiam Principi onerosa inopia vix privato toleranda. *Stat. l. 1. Theb. vers. 195.* tolerandaque nullis Aspera sors populis.

TOLERANS, antis, *sofferente*, *paziente*, *tollerante*, *καρτερικὸς*, patiens, sufferens. *Colum. l. 8. c. 16.* Piscium genera dulcis undæ tolerantia. *Tacit. 4. Ann. c. 1. ad fin.* Corpus laborum tolerans. & *l. 14. c. 48.* Æmulum non tolerans. *Colum. l. 6. c. 22.* Exterum frigoris tolerantius equino genere vaccæ est. *Id. l. 7. c. 1.* Asellus plagarum & penuriæ tolerantissimus. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 11.* Iners domi bello tolerantior.

TOLERANTER, adverb. *pazientemente*, *καρτερικῶς*, tolerabiliter, patienter. *Cic. Fam. l. 4. ep. 6. a med.* Et cum frangerem jam ipse me, cogeremque illa ferre toleranter. *Plin. l. 8. c. 45.* At nunc accolæ ad fecunditatem poscuntur, tolerantius tamen bimæ. *Cic. 2. Tuscul. c. 18.* Toleranter dolorem pati.

TOLERANTĬA, æ, f. *tolleranza*, *pazienza*, *καρτερία*, *ἀνοχή*, *ὑπομονή*, *τλῆσις*, patientia. *Cic. in Parad. 4. c. 1.* Sapientis animus magnitudine consilii, tolerantia rerum humanarum, contemptione fortunæ, virtutibus denique omnibus ut mœnibus septus, vincetur & expugnabitur? *Quintil. l. 2. c. 20. extr.* Tolerantia tamen doloris laude sua non carebit. *Tacit. in Agric. c. 20.* Per vel incuria, vel tolerantia priorum, haud minus quam bellum, timebatur.

TOLERATIO, onis, f. *soffrimento*, *ἀνάσχεσις*, actus tolerandi. *Cic. 2. de Fin. c. 29.* Toleratio doloris.

TOLERATUS, a, um, *sofferto*, *tollerato*, quod patienter ferimus. *Tacit. Ann. 4. c. 44.* Lentulo gloriæ fuerat bene tolerata paupertas. *Id. 1. Hist. cap. 3.* Ipsa necessitas fortiter tolerata, *h. e.* mors. *Id. Ann. 12. c. 11.* Clementiam ac justitiam quanto ignara Barbaris, tanto tolerantiora capesseret.

TOLĔRO, as, avi, atum, act. 1. *portar il peso*, *soffrire*, *sopportare*, *tollerare*, *ἀνέχομαι*, *καρτερῶ*. patienter fero, sustineo, perfero, patior. *Cic. Fam. 7. ep. 18.* Forti animo istam tolera militiam. *Id. Catil. 2. c. 10. sub fin.* Se facilius hiemem toleraturos putant. *Id. l. 1. ad Q. Fr. ep. 1. c. 8. sub fin.* Sumptus & tributa civitatum ab omnibus tolerari æquabiliter. *Terent. Heaut. 3. 1. 18.* Tolerari alicujus mores sua modestia. *Sallust. in Catil. c. 10.* Tolerare facile labores, pericula, dubias atque asperas res. *Id. in Jug. c. 34.* æquo animo servitutem. *Tacit. de Germ. c. 4.* sitim, æstumque. *Id. 2. Hist. c. 56. extr.* ægre damna & injurias. ¶ Cum infinito. *Tacit. 3. Ann. c. 5.* Magnitudinem mali perferre visu non toleravit. *Plin. l. 26. c. 1.* Qui perpeti medicinam toleraverant. ¶ Tribuitur & rebus inanimis, quæ adversus externam injuriam durant, nec deficiunt. *Plin. l. 33. c. 4.* Tasconium tolerat afflatum, ignemque, & ardentem materiam. *Id. l. 14. c. 2. a med.* Vitis æstus austrosque tolerat. & *ibid. in fin.* Tolerat & annos mœrica (vitis) contra omne sidus firmissima. & *ibid. sub init.* Germana imbres tempestatesque tolerat. *Id. l. 36. c. 22. a med. de tophis.* Hi tractabiles in opere, laborem quoque tolerant, sub tecto dumtaxat, aspergine, & gelu, pruinisque rumpuntur in testas. *Id. l. 35. c. 14. in fin.* Sesquipedalis paries non plus quam unam contignationem tolerat. *non regge*, *non istà salde*, *non porta.* Sic *tolerare pondus*, virium satis habere ferendo. *Plin. l. 10. c. 4.* Aquilæ non tolerantes pondus apprehensum, una merguntur. ¶ Est etiam *sostentare*, *alere*, *sostentare*, *alimentare*, *mantenere.* *Virg. 8. Æn. v. 409.* tolerare colo vitam, tenuique Minerva. *Tacit. Ann. 13. c. 45. extr.* Persimplici victu, & agrestibus pomis vitam tolerare. *Plin. l. 33. c. 10. a med.* Octona millia equitum sua pecunia tolerare. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 58. ad fin.* Pabulo & hordeo equitatum tolerare. & *c. 49.* Ex perfugis cognoscebant, equos eorum vix tolerari, reliqua vero jumenta interiisse. *Tacit. 2. Ann. c. 24.* Miles fame absumptus, nisi quos corpora equorum toleraverant. *Colum. in fin. c. 24. l. 6.* Faba fresa & vinum recte tolerat vaccam fetam. *Id. sub fin. l. 8.* Pisces, etiam diu clausi, semetipsos tolerare possunt. *Ulpian. Dig. l. ult. tit. penult. leg. 203. a med.* Agri, ex quibus paterfamilias fructus caperet, quibus se toleraret. *Martial. l. 7. epigr. 63.* Qua nunc arte graves tolerabis inutilis annos? *Plin. l. 7. c. 43.* Juventam inopem in caliga militari tolerare. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 71.* Frumentum se exigue dierum triginta habere: sed paulo etiam longius tolerare posse parcendo. & *l. 5. c. 45.* Frumentum, quod eo toleranda hiemis causa devexerat. ¶ *Tolerare inopiam*, *famem*, utcumque sustinere. *Plaut. Trin. 2. 2. 57.* & 77. Tolerare egestatem ejus volo. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 28.* Domi nihil erat, quo famem tolerarent. *Sallust. in Catil. c. 38.* Juventus, quæ in agris manuum mercede inopiam toleraverat. ¶ *Tolerare sumptus*, utcumque sufficere sumptibus. *Sallust. in Catil. c. 25.* Mulieres, quæ ingentes sumptus stupro corporis toleraverant. *Terent. Heaut. 3. 2. 35.* Cum tolerare hujus sumptus non queat. ¶ *Tolerare absolute*, *h. e.* tolerare vitam, utcumque vitam agere. *Tacit. Ann. 4. c. 40.* Posse ipsum Liviam statuere, nubendum post Drusum, an in penatibus iisdem tolerandum haberet. ¶ *Toleror*, *aris*, dep. etiam dixisse Veteres, *Priscian. l. 8. pag. 800. Putsch.* sine ullo tamen teste, confirmat.

TOLES, tumor in faucibus: quæ per diminutionem tonsillæ dicuntur. *Festus.* In Glossis sunt *tolæ*, *arum.* Sic enim ibi legitur: Tolæ, *παρίσθμια*. Item: Tolæ, tolia, tonsillæ, *παρίσθμια*. *Seren. Sammon. c. 16. v. 291.* Quos autem vocitant toles, attingere dextra Debebis, qua gryllus erit prestante peremptus. Al. scrib. *tolles.* Adde *Marcell. de medicam. c. 15.*

TOLETANUS, a, um, ad Toletum pertinens, quæ est urbs Hispaniæ Tarraconensis, ad Tagum fluvium. *Grat. in Cyneg. vers. 341.* Ima Toletano præcingant ilia cultro. *h. e.* gladio brevi Hispaniensi, aut cultro venatorio. ¶ *Toletani*, *orum*, ejus incolæ. *Liv. l. 35. c. 22. Plin. l. 3. c. 3.* & *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag. 273. num. 1.*

TOLLĔNO, onis, m. *mazzacavallo*, *κηλώνειον*, genus machinæ, qua trahitur aqua, alteram partem prægravante pondere: dictus a tollendo. Ita describit *Festus*, ex cujus verbis non obscure colligitur, tollenonem esse, cum trabi in terram defixæ superne imponitur & deligatur altera transversa, quæ nunc sustollitur, nunc deorsum agitur, cujus rei exemplum videmus in quibusdam puteis. Hujusmodi machinis Archimedes in obsidione Syracusarum Romanas naves ferrea manu in proram injecta extollebat, & in puppim statuebat, gravi ex altera parte plumbi libramento ad solum recellente, ut legere est apud *Liv. l. 24. c. 34.* qui tollenonis meminit etiam *l. 38. c. 5. Plaut. in fragm.* apud *Fest.* in *Reciprocare.* Quasi tolleno, aut pilum Græcum reciproces plana via. *Plin. l. 19. c. 4. a med.* Hortos e puteo rota organisve pneumaticis, vel tollenonum haustu rigandos. Adde *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 9.*

TOLLES. V. *Toles.*

TOLLO, onis, idem quod tolleno. Fuerunt, qui fulcirent auctoritate *Plauti Rud. 2. 5. 24.* & *Colum. lib. 10. v. 26.* sed frustra.

TOLLO, is, sustuli, sublatum, a. 3. *levare*, *alzare*, *αἴρω*, *ἀναίρω*, sursum erigo, elevo, extollo. *Varr.* apud *Plin. l. 7. c. 20.* Mulum suum tollebat Fusius. *Plaut. Truc. 2. 6. 49.* Nequeo caput tollere: ita nunc doleo. *Id. Mostell. 1. 4. 27.* Tollere aliquem jacentem. *Cic. de Harusp. respon. c. 13. extr.* Tollam altius tectum. *Horat. l. 3. od. 4. v. 21.* in arduos tollor Sabinos. *Plin. l. 35. c. 10. ante med.* Protogenes manum de tabula non sciebat tollere. *Plaut. in fragm.* apud *Non. c. 3. n. 178.* Pileum quem habuit, deripuit, eum-

cumque ad cælum tollit. *Phædr. l. 2. fab. 6. v. 4.* Aquila in sublime sustulit testudinem. *Cic. Phil. 11. c. 10. a med.* Vos in cælum si fieri poterit, humeris nostris tollemus. *Id. 5. Verr. c. 5.* Civem R. in crucem sustulit. *Plaut. Bacch. 3. 6. 42.* Tollam ego te in collum, atque intro hinc auferam. *Cic. 3. Offic. c. 25.* Phaethon optavit, ut in currum patris tolleretur: sublatus est. *Id. 6. Verr. c. 43. a med.* Clamor a vigilibus tollitur. *Virg. 2. Æn. v. 222.* clamores tollere ad sidera. *& Æn. 11. v. 745.* in cælum. *Cic. de Fato, c. 5. ad fin.* In quo Alcibiades cecidisse dicitur sustulisse. *Horat. de art. poet. v. 381.* Ne spissæ risum tollant impune coronæ. *Virg. 11. Æn. v. 455.* clamor magnus se tollit in auras. *Cic. 5. Tuscul. c. 13.* Se tollere a terra altius possunt. *Id. pro Cæcin. c. 21. a med.* Qui sata jacerent, quæ de terra ipsi tollerent. *Plaut. Merc. prol. v. 75.* Parere navim, mercatur quæ trecentas tolleret. *levasse a portasse. & Cic. Fam. 16. ep. 10.* Litterulæ meæ tui desiderio oblanguerant; hac tamen epistola oculos paulum sustulerunt, *h. e.* erectæ sunt. ¶ Tollere aliquem rheda, *Horat. l. 1. sat. 6. v. 42.* Sic *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 10.* Tunc certe sustulissem. *Id.* in lecticam. Sic tollere in navim, *Liv. l. 43. c. 6.* & *tollere* absolute eod. sensu *Virg. 3. Æn. v. 601. Ovid. 11. Met. v. 441.* & *Sil. l. 6. v. 300.* Sic tollere aliquem in currum, *Ovid. 3. de art. am. v. 137.* ¶ Tollere liberos, *allevare*, de terra tollere, & nutrire atque educare. Mos olim fuit illius recens natos per obstetricem in terram communem omnium parentem deponere, & quos nollent alere, expositos ibi relinquere: si contra, de terra levare, & matri aut nutrici tradere: unde & nostrum *allevare*: & Levanam deam commenti sunt, quæ adesset & faveret levantibus. *Terent. Heaut. 4. 1. 15.* Meministin', mihi te maximo opere dicere, si puellam pareres, nolle tolli? *Chre.* Scio quid feceris: sustulisti. *Id. Andr. 1. 3. 14.* Quidquid peperisset, decreverunt tollere. *Plaut. Truc. 2. 4. 45.* Si quod peperissem, id educarem ac tollerem. Adde *Amph. 1. 3. 3.* & *veter. Poet.* apud *Cicer. l. 1. de Divin. c. 21.* ¶ Hinc *tollere liberos* universim, procreare, gignere. *Cic. Phil. 13. c. 10. extr.* Is autem humilitatem despicere audet cujusquam, qui ex Fadia sustulerit liberos? *Sueton. in Ner. c. 5. extr.* Decessit morbo aquæ intercutis, sublato filio Nerone ex Agrippina. ¶ *Tollere gradum*, ambulare. *Plaut. Bacch. 3. 6. 6.* Ie est. adibo contra, & tollam gradum. ¶ *Tollere manum, pedem*. V. *Manus, Pes.* ¶ Translate *Plaut. Truc. 2. 8. 10.* Postquam filiolum peperit, animos sustulit. *Terent. Hecyr. 3. 5. 56.* Quia paulum vobis accessit pecuniæ, sublati animi sunt. *Lucil.* apud *Non. 2. 4. n. 134.* Re in secunda tollere animos, & in mala demittere. *Cic. 3. de Orat. c. 26. extr.* dicendo augere aliquid, & tollere altius. *Id. in fragm.* apud *Non. c. 1. n. 4.* Nihil esse, in quo se animus excellens tollat. *Id. Fam. 15. ep. 9.* Ad cælum aliquem tollere verissimis & justissimis laudibus. *Id. Attic. l. 2. ep. ult.* Nostras laudes in cælum sustulit. *Virg. Ecl. 7. v. 32.* Daphninque tuum tollemus ad astra. *Horat. l. 1. od. 1. v. 8.* tollere aliquem honoribus. *Virg. 3. Georg. v. 421.* de angue. Tollentemque minas, & sibila colla tumentem. *Id. 6. Æn. v. 878.* Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos In tantum spe tollet avos. *Liv. l. 5. c. 7.* Tollere animos alicui. *inspirar coraggio.* ¶ *Tollere*, solari, erigere, excitare. *Horat. l. 2. sat. ult. v. 81.* ¶ *Tollere* est etiam auferre, removere, *togliere, portare, a levar via.* *Virg. Æn. 8. v. 439.* Tollite cuncta, inquit, cœptosque auferte labores. *Phædr. lib. 2. fab. 8. v. 13.* Tollere hæc avenæ, quantum est laboris? *& fab. 1. v. 10.* Et quæ debetur pars tuæ modestiæ, Audacter tolle. *piglia, e porta via.* Sic *Martial. l. 8. epigr. 30.* sume, tolle: dono. & *Cic. in Divin. Verr. c. 1. ad fin.* Quod eorum simulacra Verres ex delubris religiosissima sustulisset. *Id. de Amic. c. 13.* Solem e mundo tollere videntur, qui amicitiam e vita tollunt. *Id. 3. Verr. c. 14.* Ne quis frumentum de area tolleret, antequam cum decumano pactus esset. *Id. pro Rosc. Amer. cap. 7.* Perfacile hunc hominem incautum & rusticum de medio tolli posse. & *Liv. lib. 24. cap. 6.* aliquem e medio tollere. *h. e.* evertere, exterminare, occidere. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 33.* Q. Varius Drusum ferro, Metellum veneno sustulerat. *levar dalla vita.* & *Lucil.* apud *Non. 1. 1. n. 4.* Audivi, quem febris una, vini cyathus unus potuit sollere. *Pers. sat. 4. v. 2.* sorbitio tollit quem dira cicutæ. Contra *Cels. l. 2. c. 14. & l. 4. c. 18.* Morbus facile tollitur. *Plin. l. 26. c. 12.* Dolores & tumores tollunt folia plantaginis. *Id. l. 33. c. 8. sub fin.* Ad cicatricum fœditates tollendas, maculasque. ¶ Translate *Cic. pro Quint. c. 21. extr.* Cujus rei memoriam omnem tolli funditus ac deleri arbitror oportere. *Id. Attic. l. 12. ep. 8. in fin.* Ut mihi dubitationem omnem tolleret. *Id. pro Rosc. Amer. c. 2. a med.* Delere ex animo alicujus suspicionem omnem, metumque tollere. *Id. in Orat. c. 62.* Genus hoc orationis detrahit actioni dolorem, aufert humanum sensum actoris, tollit funditus veritatem & fidem. *Id. 2. de Leg. c. 12. sub fin.* Legem, si non jure rogata est, tollere. ¶ demoliri, diruere. *Ulpian. Dig. l. 43. tit. 8. leg. 2. ante med.* Si quis in publico ædificaverit, non esse eum cogendum tollere, ne ruinis urbs deformetur. Adde *l. 8. tit. 2. leg. 18. & l. 6. tit. 1. leg. 27. & 37.* ¶ destruere, delere. *Cic. 1. Offic. c. 11.* Majores nostri Carthaginem, & Numantiam funditus sustulerunt. *Id. Phil. 1. c. 1. ad fin.* Dictaturam funditus ex republica sustulit. ¶ *Tollere diem* est adimere tempus agendi cum populo, aut judicii fiendi, ferendæque sententiæ. *Cic. 3. de Legib. c. 18.* Peccatum senatus, quod sit ambitione sæpissima, nullo magistratu adjuvante, tolli diem utile est. *Id. pro Dom. c. 17. extr.* Siqua res illam diem aut auspiciis, aut excusatione sustulit, tota causa judiciumque sublatum est. *Liv. l. 25. c. 3. ad fin.* concilio diem eximere, dixit. ¶ Tollere, inducere, delere, emendare quod scriptum est, *cancellare, levare*. *Cælius ad Cic. Fam. 8. ep. 7.* Cum nondum scriptæ literæ tollerentur.

tur. *Cic. Attic. l. 13. ep. 44. extr.* Ut id nomen ex omnibus libris tollatur. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 51. de Lucilio.* dixi fluere hunc lutulentum, sæpe ferentem Plura quidem tollenda relinquendis. *Id. l. 2. ep. 2. v. 122.* Luxuriantia compescet, nimis aspera sano Levabit cultu, virtute carentia tollet. ¶ Quidam huic verbo præteritum *tetuli*, & *tuli* tribuerunt, ut a *pello pepuli*, sed *tuli* verbo fero datur. *Diomed. l. 1. pag. 378. Putsch.* & *Priscian. l. 10. pag. 896.* ¶ Est etiam qui *tolli*, sed sine idoneo auctore. Dubia est enim lectio in illo *Ulpiani Dig. l. 46. tit. 4. leg. 13. ante med.* Acceptilationem aliquid egisse, tollisseque totam obligationem. nam *sulisse* al. leg.

TOLOSANUS, a, um, ad Tolosam pertinens, quæ est urbs Galliæ Narbonensis, in limite Aquitaniæ, ad Garumnam fluvium, olim litterarum studiis celebris, ob idque *Palladia* cognominata a *Martiale l. 9. epigr. 101.* Marcus Palladiæ non infitianda Tolosæ Gloria. Tolosan. Hinc *Tolosani, orum*, apud *Plin. l. 4. c. 19.* ejus cives. ¶ *Aurum Tolosanum* proverbio dictum est de re pretiosa & habenti funesta; eadem ratione qua *equus Sejanus*. Narrat *Justin. l. 32. c. 3.* Gallos Tectosagos, cum in Asia grandem vim auri sacrilega præda collegissent, reversos in antiquam patriam Tolosam, pestifera lue fuisse comprehensos, nec ante solutos, quam illud aurum, monitu haruspicum, in Tolosensem lacum mergerent. Id postea Cæpio consul R. expiscari jussit, excidiumque sui atque exercitus sibi ipse molitus est. Romanos vero insecutus est Cimbricus tumultus, velut ultor illius pecuniæ. Fuere argenti pondo centum decem millia, auri quinquies decies centum millia. Adde *Gell. l. 3. c. 9.* Meminit & *Cic. 3. de nat. Deor. c. 30.*

TOLOSAS, atis, Tolosanus. *Martial. l. 12. epigr. 32.* Nec quadra deerat casei Tolosatis. *Sidon. l. 8. ep. ult. in carm.* Qui Tolosatem tenuit cathedram. ¶ *Tolosates, ium*, Tolosani. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 9.* Qui non longe a Tolosatium finibus absunt. *& l. 7. c. 7.* Præsidia in Ruthenis, & Tolosatibus constituit.

TOLOSENSIS, se, Tolosanus, ut Tolosensis lacus, *Justin. l. 32. c. 3.* Adde *vet. Lap.* apud *Gruter. pag. 939. n. 5. & pag. 1091. n. 5.*

TOLUTARIUS EQUUS, *cavallo, che va di portante, o traino, ambiante, chinea*, ἱπποπορδὶς, ἀδρομος: a *tolutim*, quia tollit alterno glomeratu pedes. Aliqui volunt, dictum esse a pedum volubilitate, quasi *volutarium*. Hujus generis equi etiam *gradarii* dicuntur, quia gradu non vulgari incedant, sed alterna crura molliter explicantes, commodam sessori præbeant vectationem, citra ullam succussationis molestiam. quod *Virgil.* dixit *l. 3. Georg. v. 117.* Insultare solo, & gressus glomerare superbos. & *Martial. l. 14. epigr. 199.* ad numerum rapidos qui colligit ungues. *Senec. ep. 87. ante med.* Ita non omnibus obesis mannis, & asturconibus, & tolutariis præferres unicum illum equum a Catone defrictum?

TOLUTILIS, le, adject. ut Tolutilis gradus, *Varr.* apud *Non. 2. 1. n. 60. h. e.* tolutim incedens.

TOLUTILOQUENTIA, æ, *f.* linguæ volubilitas: a *tolutim*, & *loquendo*. *Nævius* apud *Non. c. 2. n. 12.* O pestifera trux tolutiloquentia.

TOLUTIM, adverb. ἱπποτροχάδην, ἀδρόμως, *di portante*, pedes molliter tollendo, quod proprie ad equorum gradarium incessum attinet, qui alternis crura molliter explicantes, commodissimam sessori præbent vectationem, quod genus equorum a Polluce ἀδρόμοι appellantur. *Varr.* apud *Non. 2. 1. n. 12.* Ut equus, qui ad vehendum est natus, tamen traditus magistro, ut equiso doceat tolutim incedere. *Plin. l. 8. c. 42. sub fin.* In eadem Hispania Gallaica gens est, & Asturica: equini generis (hi sunt, quos Thieldones vocamus, minori forma appellatos asturcones) gignunt, quibus non vulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio: unde equis tolutim carpere incursus traditur arte. *Plaut. Asin. 3. 3. 116.* Demum herele jam hordeo, tolutim ni badisas. *Lucil.* apud *Non. loc. cit.* Si omne iter avadit, stadiumque æstiva tolutim. *Varr. ibid. de equitante.* Hæc postquam dixit, cedit citus, celsus tolutim. *Nævius ibid.* Edici iterum hominem in Tuscos tolutim.

TOMACINA, æ, *f.* idem ac tomaculum, nempe a τομή, quia est segmentum carnis, & in primis porcinæ. *Varro l. 2. de R. R. c. 4. ante med.* Quotannis e Gallia apportantur Romam pernæ, tomacinæ, & taniacæ, & petasones. Al. aliter leg.

TOMACULUM, i, *n. vel per syncopen* Tomaclum, *mortadella, salciccietta*, ἀλλᾶς, τόμακον, genus adulii, quod fere fit ex jecore, abdomine, testiculis, & vulvis suum minutim concisis & jam semicoctis, infusis ovis crudis, & caseo optimo, & liquamine, pipere, aniso, gingibere, tegiturque omento suillo. Est a τέμνω, seco, concido, unde τομή, toma, sectio. *Juvenal. sat. 10. v. 355.* Exta & candiduli divina tomacula porci. *Martial. l. 1. epigr. 42.* fumantia qui tomacla raucus Circumfert tepidis cocus popinis. *Petron. in Satyr. c. 31. extr.* Tomacula ferventia supra craticulam argenteam posita. Adde *c. 49. extr.*

TOME, es, *f.* sectio, incisio, τομή: a τέμνω, seco. *Auson. ep. 4. v. 90.* Tum quod bucolice toma relinquis. *h. e.* cæsura, quæ in bucolicis versibus adhibetur. *h. e.* cum versus hexametri pes quartus est dactylus dictionem finiens, ut in illo *Virg. Ecl. 1. v. 8.* Sæpe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus. ¶ Universim τομή est sectio, & divisio cujusque versus. Hinc primam, secundam, tertiam tomen versus hendecasyllabi pluribus exponit *Terentian. Maurus pag. 2440. Putsch.*

TOMENTUM, ti, *n.* *cimatura, borra, lana, o altro, di che si riempiono i materassi*, ἀνάφαλον, & γνάφαλον, proprie sunt flocci ex rasa lana detrasi a fullonibus, & in culcitas farti: inventum Gallorum, quare varia tomentorum genera Gallicis nominibus discernuntur, ut *Plin.* ait *l. 8. c. 48. & l. 19. c. 1.* Eodem vocabu-

cabulo appellari possunt etiam acus, palea, pluma: quæ farcinotur culcitæ. *Varr. l. 4. de L. L. c. 35.* In culcitas tomentum, aliudve quid calcare. *Sueton. in Tiber. c. 54. & Tacit. 6. Ann. c. 23.* Adeo alimenta Druso subducta, ut tomentum e culcita tentaverit mandere. *Martial. l. 14. epigr. 159.* cujus lemma Tomentum Lingonicum. Oppressæ nimium vicina est fascia plumæ. Vellera Lingonicis accipe rasa sagis. *& epigr. 160. cujus lemma* Tomentum Circense: Tomentum concisa palus Circense vocatur. Hæc pro Lingonico stramina pauper emit. V. *Circensis.* De tomento e pluma, & fœno est *epigr. 161. & 162. ibid.* Fiebat & e foliis albis, & mollibus herbæ, quæ *gnaphalion* ob id appellata est. *Plin. l. 27. c. 10.*

TOMITÆ, arum, m. Tomi oppidi incolæ. *Ovid. 1. Trist. el. 2. v. 85.*

TOMITANUS, a, um, ad Tomum oppidum, seu Tomitas pertinens, ut Tomitana terra, *Ovid. initio l. 1. ex Ponto. Id. 3. ex Ponto. ep. 9. v. 9.* & Palladis uti Arte Tomitanæ non didicere nurus.

TOMIX, icis, f. *cordicella, corda*, Θώμιγξ, restis, funiculus ex cannabe, junco, sparto, palma, aliave materia. *Vitruv. l. 7. c. 3.* Asseribus dispositis, tum tomice ex sparto Hispanico arundines Græcæ tusæ ad eos religentur. *Colum. l. 12. c. 32.* Maceratis caules teneros in sole siccato, deinde fasciculos facito, & tomice palmea, aut juncea ligato. *Plin. lib. 27. c. 10.* Sic & spinas sepis causa serunt, tomice moris spinarum circumlita. (Enervant hoc fusius *Colum. post init. c. 3. l. 11. & Pallad. l. 1. tit. 30.*) *Pallad. l. 1. tit. 23.* Binas perticas erigemus, tomicibus alligatas. ¶ Sunt qui scrib. *thomix* græcam litteras secuti. V. *Thomix.*

TOMOS, *seu* Tomus, f. *Kiovia*, urbs Mœsiæ inf. in ora Ponti Euxini, celebris exsilio P. Ovidii Nasonis. Dicta est a τομὴ, sectio, vel a τόμος, *h. e.* frustum sectione ablatum: quia ibi Medea, cum fugeret ex Colchide una cum Iasone, Absyrtum fratrem secum adductum in membra discerpsit, eaque in variis locis sparsit, ut patrem persequentem in filii membris colligendis occupatum retardaret. *Ovid. l. 3. Trist. el. 9. extr.* Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra soror fratris consecuisse sui. *Al. leg.* Inde Tomis dictus, &c. ut sit *Tomis*, *is.* Sic *l. 1. ex Ponto, ep. 12. v. 59.* Jam mihi cara Tomis. *Al. leg. Tomos.* ¶ Est etiam *Tomi*, *orum*, Τόμοι. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 254.* nec tristis in ipsis Naso Tomis. *Claudian. in epithal. Pallad. & Celer. v. 70.* Danubius veteresque Tomi. *Sidon. carm. 23. v. 159.* & te notum, Naso tener Tomosque missum.

TOMUS, i, m. generatim sectio, pars, τόμος. Speciatim sic appellatur chartæ sectio, ex qua convoluta volumen efficitur, *un pezzo di carta. Martial. l. 1. epigr. 67.* Erras, meorum fur avare librorum, Fieri poetam posse qui putas tanti, Scriptura quanti constat, & tomus vilis. *Hieronym. ep. 22. ad Eustoch. sect. 38.* Accipe tibi tomum magnum novum, & scribe in eo. *un gran tomo, e libro.*

TONANS, antis, *che tuona*, βροντῶν, qui tonat. *In commentar. Augur.* apud *Cicer. 2. de Divin. c. 18. & Phil. 5. c. 3.* Jove tonante, fulgurante, comitia populi habere nefas. *Plin. sub fin. l. 15.* Tonante cælo coronari lauro contra fulminum metus. *Virg. 3. Æn. v. 820.* sub axe tonanti. *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 81.* tonantes secti. *Horat. l. 1. od. 34. v. 7.* Diespiter per purum tonantes egit equos. ¶ *Tonans* absolute, Jupiter. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 7.* velit hoc germana Tonantis. *Id. 2. Fast. v. 69.* Tonans Capitolinus. *Id. 1. Met. v. 170.* Hac iter est Superis ad magni tecta Tonantis. Adde *Lucan. Valer. Plaut. Martial. Senec. Tragic. Claudian. &c.* ¶ Falcifer Tonans, apud *Martial. l. 5. epigr. 16.* est Saturnus. Sceptriferi Tonantes, apud *Senec. in Med. v. 59.* Jupiter & Juno. ¶ Translate *Justin. sub fin. l. 32.* Annibalem Romano tonantem bello Italia contremuit.

TONATIO, onis, f. tonandi actus. V. *Conatio.*

TONDEO, es, totondi, tonsum, a. 2. *tosare, atipar*, lanam, capillos, barbam, & hujusmodi cædo. *Cic. 5. Tuscul. c. 20.* Ne tonsori collum committeret, tondere filias suas docuit. ita regiæ virgines, ut tonstriculæ, tondebant barbam & capillum patris. *Cels. l. 6. c. 6. sect. 8.* Sed ante tonderi ad cutem convenit. *Plaut. Merc. 3. 2. 29. & Plin. l. 18. c. 27. in fin.* Tondere oves. *Catull. in carm. nupt. 60. v. 138.* nunc tuum cinerarius tondet os. *h. e.* capillum & barbam. *Tibull. l. 3. el. 1. v. 9.* Lutea sed niveum involvat membrana libellum: Pumex & canas tondeat ante comas. *h. e.* abradat pilos membranæ, & læviget. *Plin. l. 28. c. 4.* Tondere nævos in facie religiosum habent etiam nunc multi. ¶ *Tondere* dicitur etiam qui tondetur: ut *lavare*, qui lavatur. *Varr. l. 1. R. R. c. 37.* Ne decrescente luna tondens calvefiam. *Sueton. in Aug. c. 79.* In capite comendo tam incuriosus, ut raptim compluribus simul tonsoribus operam daret, ac modo raderet barbam. *Virg. Ecl. 1. v. 29.* Candidior postquam tondenti barba cadebat. *Quintil. l. 1. c. 6. (al. 12.) sub fin.* Lavamur & tondemur, & convivimus. ¶ Pro metere, secare, *mietere*. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 172.* Tondeturque seges maturos annua partus. ἀμᾶσθαι. *Virg. l. 1. Georg. v. 289.* Nocte leves melius stipulæ, nocte arida prata Tondentur. *Senm. in Phoeniss. v. 130.* Colonus agros uberis tondet soli. ¶ putare, *potare*. *Colum. l. 4. c. 21.* Vitis in pollicem tondeatur. *Plin. l. 15. c. 1.* Oleæ tondentur, cum & vites. *Id. l. 12. c. 23.* Tondetur balsamum fruticans. *Virg. 4. Georg. v. 137.* Ille comam mollis jam tum tondebat acanthi. ¶ carpere, pasci. *Virgil. in Cul. v. 50.* Tondentur tenero viridantia gramina morsu. *Lucret. lib. 2. v. 659.* tondentes gramina lanigeræ pecudes. *Virg. 3. Æn. v. 537.* equos in gramine vidi Tondentes campum late. *Id. 1. Georg. v. 15.* tondent dumeta juvenci. *Propert. l. 3. el. 11. v. 29.* violas tondere manu. *h. e.* decerpere, legere. *Sil. l. 13. v. 859.* Illa autem, quæ tondetur præcordia rostro Alitis. *h. e.* laceratur & carpitur. *Sic. Virg. 6. Æn. v. 597.* rostroque immanis vultur obunco Immortale jecur tondens. *Al. leg. tundens.* & *Senec. in Agam. v. 18.* Ubi tondet ales avida fecundum jecur. ¶ Metaphorice est spoliare, privare. *Plaut. Bacch. 2. 3. 8.* Hunc tondebo auro usque ad cutem. *Propert. l. 3. el. 17. v. 22. de Scylla.* Tondens purpurea regna paterna coma. ¶ Præteritum agnoscitur ab omnibus Grammaticis. V. *Detondeo.*

TONESCO, is, n. 3. idem ac tono. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 858.* Tunc repente cælitum altum tonitribus templum tonescit.

TONGERE, Ælius Stilo ait, noscere, esse, quod Prænestini tongitionem dicant pro notione. significat & latius dominari. Ennius: Alii Rhetorica tongent. Et, vincere, etiam quandoque videtur significare. Hæc *Festus.*

TONITRALIS, le, βροντῶδης, in quo fit tonitru. *Lucret. l. 1. v. 1096.* Neve ruant cæli tonitralia templa superna.

TONITRUALIS, le, qui tonitrua immittit. *h. e.* Jupiter. *Apul. de Mundo.* Dicitur (*Jupiter*) & fulgurator, & tonitrualis, & fulminator.

TONITRUS, us, m. in ablat. singulari, Tonitru. & in dat. plurali Tonitribus: item Tonitruum, i, n. & in plurali Tonitrua, *tuono*, βροντὴ, βρόμος, sonus nubis ictæ, fragor ille, qui fit inter nubes: a *tono*. *Virg. 4. Æn. v. 122.* tonitru cælum omne ciebo. *Cic. l. 2. de Divin. c. 18.* Nonne perspicuum est ex prima admiratione hominum, quod tonitrua, jactusque fulminum extimuissent, credidisse ea efficere rerum omnium præpotentem Jovem? *Liv. lib. 1. c. 16.* Subito coorta tempestas cum magno fragore, tonitribusque tam denso regem operuit nimbo, &c. *Juvenal. sat. 5. v. 117.* faciant optata tonitrua cœnas. *h. e.* optata propter tubera, quæ erant in deliciis ciborum, & dicebantur crescere præcipue tempore crebrorum tonitruum. *Festus in Claudiana tonitrua.* Ut veri tonitrus similitudinem imitaretur. *Plin. l. 8. c. 27.* Tonitrua solitariis ovibus abortus inferunt. *Senec. 2. quæst. nat. c. 36.* Hæc antiqui *fulgetra* dicebant, *tonitrua* nos pluraliter dicimus: antiqui aut *tonitruum* dixerunt, aut *tonum*. *Stat. 1. Theb. v. 258.* tonitrua agit, & mea fulmina torquet. *Plin. l. 36. c. 13.* Tonitruum terribile existit. *Gell. l. 20. c. 12.* Tonitrua & imbres fieri derepente. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 5.* Auditum præterea tonitruum, terra mugiente, non Jove tonante. ¶ Genitivus plur. sumitur sæpius a *tonitrus*, quam a *tonitruum*. *Parum.* apud *Coel. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 2.* Clamor tonitruum & rudentum sibilus. ¶ Reperitur etiam *tonitruus*, *i*, m. *Hieronym. ep. 61. ad Pammach. c. 4.* Tonitruus Gentium, flumen eloquentiæ Christianæ. ¶ *Tonitra* quoque pro *tonitrua* sunt qui leg. in fragmento *Accii* apud *Priscian. l. 6. pag. 686. Putsch.* ¶ Affertur a quibusdam Lexicographis, & a *Charis. Grammat. l. 1. pag. 25. Putsch.* tonitru n. 4. sed hujus positionis nullum adhuc exemplum vidimus.

TONO, as, nui, n. 1. *tonare*, βροντάω, strepo: & proprie de nubibus dicitur: a τόνος, sonus intentus & vehemens. *Enn.* apud *Senec. ep. 108. & Virg. 3. Georg. v. 260.* quem super ingens Porta tonat cæli. *Plaut. Amph. 5. 1. 10. & 78.* Ut subito, ut propere, ut valide tonuit! *Cic. 2. de Divin. c. ult.* Si fulserit, si tonuerit, si tactum aliquid erit de cælo. *Senec. in Med. v. 531.* Nunc summo toto Jupiter cælo tona. *Id. in Hippol. v. 682.* Divum rector, in me tona. ¶ Transfertur ad significandum quemlibet sonum vehementem, boatum, fragorem. *Lucret. l. 2. v. 618.* Tympana tenta tonant. *Virg. 3. Æn. v. 571.* horrificis juxta tonat Ætna ruinis. *& l. 9. v. 540.* pondere turris procubuit subito, & cælum tonat omne fragore. *& l. 12. v. 757.* Exoritur clamor; cælum tonat omne tumultu. *Senec. in Troadib. v. 173.* excelsum nemus fragore vasto tonuit. *Martial. l. 9. epigr. 70.* Murmure jam sævo verberibusque tonas. *Val. Flacc. l. 4. v. 612.* Et tonat afflicta semper domus ignea massa. *risuona, rimbomba.* ¶ *Tonare* dicuntur grandia loquentes & eloquio insignes. nam ut ait *Plin. l. 1. ep. 20. a med.* oratio lata, & magnifica, & excelsa tonat, fulgurat, omnia denique perturbat ac miscet. Itali dicunt, *fa strepito e impressione negli animi*. *Cic. in Orat. cap. 9.* Pericles ab Aristophane poeta fulgere, tonare, permiscere Græciam dictus est. *Colum. in præfat. l. 1. ad fin.* Neque illa ipsa Cicero territus cesserat tonantibus Demosthenis Platonique. *Propert. lib. 3. el. 13. v. 40.* Qualis Pindarico spiritus ore tonat. *Virg. 11. Æn. v. 383.* Proinde tona eloquio, solitum tibi. ¶ Regit etiam accusativum. *Virg. 4. Æn. v. 510.* Tercentum tonat ore deos. *h. e.* magna voce inclamat. *Propert. l. 2. el. 1. v. 40.* Et sciat iniquo verba tonare foro. *Martial. lib. 8. epigr. 3.* Aspera vel paribus verba tonare modis. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 85.* tunc talia celso Ore tonat. *Id. epist. 3. ad Olybr. v. 2.* Carmina seu fundis, seu Cicerone tonas. *Id. in consul. Prob. & Olybr. v. 218.* gratamque facem per inane rotantes Prospera viberet tonuerunt omina nimbi. ¶ In tert. conjugat. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 243.* Tibi tympana non inani sonitu Matris deum tonimus.

TONOR, oris, m. ita dictus est ab antiquis tenor, hoc est accentus, teste *Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.)*

TONSA, æ, f. *remo*, κώπη, remus: ita dictus quia quasi tondetur ferro, ut ait *Fest.* Alii ducunt a *tundendo*, quia tundit aquam: *Serv. ad Æn. 7. v. 28.* a decutiendis fluctibus, sicut tonsores a decutiendis capillis. *Enn.* apud *Fest.* Alius in mari vult magno tenere tonsam. *Val. Flacc. l. 1. v. 369.* Tum valido Clymenus percusso pectore tonsa, Frater & Iphiclus poppim trahit. ¶ Sæpius adhibetur in plur. *Enn.* apud *Fest.* Poste recumbite, vestraque pectora pellite tonsis. (Pro *poste* est qui mallet *pone*.) *Id. ibid.* enim referunt ad pectora tonsas. *Virg. 7. Æn. v. 28.* in lento luctantur marmore tonsæ. *& lib. 10. v. 299.* socii consurgere tonsis. *Lucan. l. 3. v. 527.* impulsæ tonsis tremuere carinæ. Adde *lib.*

5. v. 448. *Sil. l.* 11. v. 491. *Senec. in Agam.* v. 443. & *Lucret. l.* 2. v. 554. ¶ Sunt qui doceant, tonsam proprie esse remi palmulam: & per synecdochen de toto remo dici. *Manil.* hac ratione usus videtur *lib.* 4. v. 284. Aut remos agitare, & lentas flectere tonsas.

TONSILIS, le, qui tonderi potest. *Plin. l.* 8. *c.* 50. *a med.* Capræ in Cilicia circaque Syrtes villo tonsili vestiuntur. *h. e.* oblongo, & ad texendum apto. Ex eo enim fit pannus, qui dicitur *camelotti*. Rursus *Id. l.* 16. *c.* 10. Picea jam in domos recepta, tonsili facilitate. ¶ Item tonsus, *tosato*: ut, *tosilis tasus*. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. Villa non otiosis ordinata myrtetis, Viduaque platano, tonsilique buxeto. *Plin. l.* 12. *c.* 2. Primus C. Matius nemora tonsilia invenit. *Cn. Matius* apud *Gell. l.* 20. *c.* 9. Tonsiles tapetes ebrii fuco. *h. e.* villo brevi admodum, aut nullo.

TONSILLA, æ, f. palus, ad quem naves ligantur: dimin. a *tonsa*. *Fest.* Tonsillam ait esse Verrius palum dolatum in acumen, & cuspide præferratum, ut existimat, quem configi in litore navis religandæ causa. Pacuvius in Medo: Accessi ad eam, & tonsillam pegi lævo in litore. Accius: Tacete, & tonsillas in lævo edite. Hæc *Festus*. Locum *Pacuvii* descripsit etiam *Priscian. l.* 10. *pag.* 894. *Putsch.*

TONSILLÆ, arum, *l. gavigne*, *stranguglioni*, παρίσθμια, ἀντιάδες, glandulæ in summis faucibus, quæ interdum inflammantur & intumescunt, deglutiendi facultatem impediunt, & nonnunquam exulcerantur. Earum curationem *Cels. l.* 6. *c.* 10. & *l.* 7. *c.* 12. *sect.* 2. tradit. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 68. Tonsillæ in homine, in sue glandulæ. quod inter eas uvæ nomine ultimo dependet palato, homini tantum est. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. Linguam, ad radices ejus hærens, excipit stomachus; oris utraque ex parte tonsillas attingens, palato extremo atque intimo terminatur.

TONSIO, onis, f. *tonsura*. *Cato R. R. c.* 2. *ad fin.* Pecus consideret, tonsionem uti faciat. Al. leg. *auctionem*.

TONSITO, as, a. *tosare spesso*, sæpe tondeo. *Plaut. Bacch.* 5. 9. Rogo, ter in anno tu has (oves) tonsitas?

TONSOR, oris, m. *barbiere*, κουρεύς, qui capillum & barbam aut forcipe tondet, aut cultro radit. Romani per annos CCCCLIV. sine tonsoribus fuere. intonsi enim vivebant: quod adsignificant (inquit *Varro sub fin. l.* 2. *R. R.*) antiquorum statuæ, pleræque capillum & barbam magnam habentes. Inducti sunt Romam primum ex Sicilia a P. Ticinio Mena. Primus omnium radi quotidie instituit Africanus sequens: Augustus cultris semper usus est, ut *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 11. & *Plin. l.* 7. *c.* 59. narrant. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 20. Dionysius ne tonsori collum committeret, tondere filias suas docuit. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. v. 94. Si curatus inæquali tonsore capillos Occurro, rides. *Martial. l.* 8. *epigr.* 57. tonsorem capiti adhibere. *Sueton. in Aug. c.* 79. Tonsori operam dare. *h. e.* tonsorem adhibere. ¶ Inter officia domus Augustæ. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 897. *n.* 8. Donatus Ti. Germanici tonsor. ¶ Non solam barbam, aut capillum curabant. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 33. Quin ipsi pridem tonsor ungues dempserat: collegit, omnia abstulit præsegmina. ¶ Lepidum epigramma in tonsorem imperitum habes apud *Martial. l.* 11. *epigr.* 85. ¶ Pro putatore. *Arnob. l.* 6. *pag.* 197. Saturnus cum obunca falce ramorum luxurientium tonsor. ¶ Rem notam esse lippis & tonsoribus, inquit *Horat. l.* 1. *sat.* 7. v. 3. significans pervulgatam, & in ore omnium esse. V. *Lippus*.

TONSORIUS, a, um, *da barbiere*, κουρικός, ad tonsorem, & ad tondendum pertinens. *Cic.* 2. *Offic. c.* 7. & *Petron. in Satyr. c.* 108. *a med.* Cultros metuens tonsorios. *i. rasoi*, novaculas. *Val. Max. l.* 3. *c.* 2. *n.* 15. Cultellum tonsorium, quasi unguium resecandorum causa poposcit. *Martial. l.* 14. *epigr.* 36. cujus lemma *Ferramenta tonsoria*. Tondendis hæc arma tibi sunt apta capillis: Unguibus hæc longis, utilis illa genis. *Pallad. sub fin. l.* 1. Castratoria ferramenta, atque tonsoria. *h. e.* tondendis ovibus.

TONSTRICULA, æ, f. κουρίδιον, dimin. a tonstrix. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 20. Regiæ virgines, ut tonstriculæ, tondebant barbam & capillum patris.

TONSTRINA, æ, f. *barbieria*, κουρεῖον, officina tonsoris. *Plaut. Amph.* 4. 1. 5. & *Epid.* 2. 2. 13. Per omnem urbem quem sum defessus quærere, per medicinas, per tonstrinas, in gymnasiis, atque in foro. *Id. Asin.* 2. 2. 76. In tonstrina ut sedebam, me infit percontarier. *Plin. l.* 28. *c.* 12. *a med.* Cotes saliva hominis proficiuntur in tonstrinarum officinis. *Id. l.* 29. *c.* 6. *ante med.* Aranei tela vulneribus tonstrinarum sanguinem sistit. *h. e.* vulnera facta in radendo.

TONSTRIX, icis, f. *barbiera*, κουρήτρια, quæ tondet, mulier tonsoris officio fungens. *Plaut. Truc.* 2. 4. 51. Tonstricem Syram novisti nostram. Adde *ibid.* 4. 2. 59. & 4. 4. 3. & *Martial. l.* 2. *epigr.* 17.

TONSURA, æ, f. *tosatura*, *tondistura*, *tonsura*, κουρά, κάρσις, actus tondendi. *Varr. R. R. lib.* 2. *c.* 11. *ult.* Quidam in anno bis tondent (oves) ac semestres faciunt tonsuras. *Plin. l.* 28. *c.* 8. *a med.* Nigra lana primæ tonsuræ. *Ovid. l.* 1. *de art. am.* v. 517. Nec male deformet rigidos tonsura capillos. ¶ putatio, *potagione*, *potamento*. *Plin. l.* 17. *c.* 27. *a med.* Vitis tantum tonsuram annuam quærit, alternam myrtus, punicæ, oleæ. Adde *l.* 18. *c.* 37.

TONSUS, us, m. idem ac tonsura. *Plaut. Amph.* 1. 1. 288. Sura, pes, statura, tonsus, oculi, nasus, vel labra. *Accius* apud *Non. c.* 2. *n.* 850. Sed quænam hæc est mulier, funesta veste, tonsu lugubri?

TONSUS, a, um, *tonduta*, *tosato*, κεκαρμένος, κουρίας, cui coma, barba, aut lana resecta est. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. v. 7. Tonsa cutis. *Ovid.* 8. *Met.* v. 151. Tonsus capillus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 40. Tonsa barba. *Horat. l.* 3. *od.* 5. v. 24. Tonsæ lanæ. *Plin. l.* 8. *c.* 42. *ad fin.* Equarum juba tonsa. *Virg.* 3. *Georg.* v. 443. Tonsæ oves. *Martial. l.* 6. *epigr.* 64. Vir tonsus ad speculum. *Cic. in Pison. c.* 8. *in fin.* Tu ex popina consul extractus cum illa saltatrice tonsa. *h. e.* cum Gabinio consule, quem ut saltatorem reprehendit *ibid. c.* 10. & 11. *Tonsum* dicit, non quod nullam haberet comam: cum *c.* 11. tribuat ei comptos capillos, & madentes cincinnorum fimbrias; sed quia breviore coma utebatur quam ceteri, lasciviæ causa, inquit *Manut. Propert. l.* 4. *el.* 11. v. 38. Sub quorum titulis Africa tonsa jacet. *h. e.* captiva. bello enim subactos tondere comam, & victori crinem porrigere (ut est apud *Ovid.* 1. *Amor. el.* 14. v. 45. & 1. *Fast.* v. 645.) mos fuit. Allegorice omni decore spoliata. ¶ *Tonsus puer*, *minister*, est simplex, potus, rudis. nam quos habebant delicatos, comatos habebant, & comptos. *Martial. l.* 10. *epigr.* 98. Suspectus tibi ne tamen recumbam, Præsta de grege sordidaque villa Tonsos, horridulos, rudes, pusillos Hircosi mihi filios bubulci. & *l.* 11. *epigr.* 12. pocula trade tonso pura ministro. ¶ *Tonsus reus*, absolutus: quia durante judicio, rei sordidati capillum & barbam submittebant ad captandam misericordiam: absoluti tondebant. *Martial. l.* 2. *epigr.* 74. Ad alta tonsum templa cum reum misit. ¶ *Tonsus*, putatus, *potate*, *tagliate*. *Horat. l.* 4. *od.* 4. v. 57. duris ilex tonsa bipennibus. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. Sterilem platanum, tonsasque myrtos, quam maritam ulmum, & uberes oleas præoptaverim. *h. e.* ad speciem putatas, ut in hortis ornatui sint. Sic *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *ante med.* Ambulatio pressis, varieque tonsis viridibus inclusa. *Virg.* 5. *Æn.* v. 774. & 3. *Georg.* v. 21. caput tonsæ foliis ornatus olivæ. Ubi *Servius*: minutis foliis compositæ, ut *Æn.* 1. v. 706. tonsisque ferunt mantilia villis. Ubi *Id.* vel minutis, vel compositis, ut *Æn.* 5. v. 556. Omnibus in morem tonsa coma pressa corona. *h. e.* ex minutis, aut apte compositis foliis conserta. (Fallitur hic *Servius*: ut *tonsa* cum *coma* componatur.) *Ovid. de remed. amor.* v. 192. tonsa humus. *h. e.* fœnisecia facta. *Virg.* 1. *Georg.* v. 71. alternis tonsas cessare novales. *h. e.* messura facta. & *l.* 4. v. 277. tonsæ valles. *h. e.* non silvosæ, sed cultæ, resectis superfluis fruticibus, & arboribus silvescentibus.

TONUM, i, n. *Vitruv. l.* 9. *c. ult. ante med.* Moventur sigilla, vertuntur metæ, calculi, aut tona projiciuntur, buccinæ canunt.

TONUS, i, m. *suono di voce*, *tono*, accentus, tenor: a τόνος, quod proprie est intentio, & speciatim funi intentio. *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. vocat *sonitum*. *Id. ibid.* Harmonia tetrachordorum & tonos, & dieses habet binas: diesis autem est toni pars quarta. Adde *Macrob. l.* 2. *in somn. Scip. c.* 1. *a med.* & *Martian. Capell. l.* 9. *pag.* 315. ubi de Tonis plura. ¶ In re grammatica est accentus, προσῳδία. *Nigid.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 25. Secunda syllaba superiore tono est, quam prima, deinde novissima dejicitur, at in casu vocandi summo tono est prima. *Ipse Gell. ibid.* Summum tonum προσῳδίαν acutam dicit. V. *Accentus*. ¶ In picturis splendor intermedius inter lumen & umbram tonus dicitur. *Plin. l.* 35. *c.* 5. Deinde adjectus est splendor alius hic, quam lumen, quem, quia inter hoc & umbram esset, appellaverunt Græci tonon: commissuras vero, & transitus armogen. ¶ *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 56. Tonitrua nos pluraliter dicimus: Antiqui aut tonitruum dixerunt aut tonum. Hoc apud Cæcinnam invenio, facundum virum, qui habuisset aliquod in eloquentia nomen, nisi illum Ciceronis umbra pressisset.

TOPARCHA, æ, m. τοπάρχης, regionis præfectus. *Spartian. in Adrian. c.* 13. *a med.* Toparchas, & reges ad amicitiam invitavit. ¶ Est a τόπος, locus, regio, & ἀρχή, principatus, imperium.

TOPARCHIA, æ, f. τοπαρχία, regionis præfectura. *Plin. l.* 5. *c.* 14. *a med.* Reliqua Judæa dividitur in toparchias decem.

TOPAZIACUS, a, um, ad topazion pertinens. *Venant. Fortun. l.* 8. *carm.* 4. v. 273. Pulcra topaziacis ornatur zona lapillis.

TOPAZION, ii, n. vel Topazios, ii, f. *topazio*, τοπάζιον, & τόπαζος, gemma suo genere virens, in insula Rubri maris Topazo primum reperta: cujus duo genera faciunt prasoiden, & chrysopteron, similem chrysopraso. Ejus enim tota similitudo ad porri succum dirigitur. Est autem amplissima gemmarum: & sola nobilium limam sentit, & usu atteritur. Hæc ex *Plin. l.* 37. *c.* 8. ¶ A *Prudentio* dicitur *topazon*, τόπαζον, in *Psychom.* v. 861. Sardonum juxta appositum, pulcherque topazon. ¶ Narrat *Plin. loc. cit.* eam insulam a Troglodytis ita dictam, quia valde nebulosa sit, ideoque sæpe quæsita a navigantibus. nam topazin illorum lingua significationem habere quærendi.

TOPER, & Topper, adverb. prisca & obsoleta vox, &, ut ait *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 12.) *ad fin.* ab ultimis & jam oblitteratis petita temporibus, quæ & cito, & fortasse significare dicitur a *Festo*: qui utramque significationem adstruit ex *Nævio*, *Cælio*, *Attio*, *Ennio*, *Pacuvio*. Si notationem spectas, qua a *toto opere* deducunt Etymologi, omino *p* scribi debet: si libros veteres sequeris, duplici.

TOPHUS, cum derivatis V. *Tofus*.

TOPIA, orum, n. *paesi dipinti*, picturæ, in quibus regiones, nemora, portus, litora, flumina, & alia id genus repræsentantur. *Vitruv. l.* 7. *c.* 5. agens de ratione pingendi in ædificiis, cum dixisset, antiquos primum tectorii operis, & coloribus crustarum marmorearum varietates imitatos fuisse; postea inquit, ingressi sunt, ut etiam ædificiorum figuras, columnarumque & fastigiorum eminentes projecturas imitarentur; patentibus autem locis, ut exhedris, propter amplitudinem parietum: scenarum frontes Tragico more, aut Comico, aut Satyrico designarent: ambulationibus vero, propter spatii longitudinis, varietatibus topiorum ornarent, ab certis locorum proprietatibus imagines exprimentes. Pinguntur enim portus, promontoria, litora, flumina, fontes, euripi, fana, luci,

ci, montes, pecora, pastores: nonnullis locis item signorum megalographiam, habentem deorum simulacra, seu fabularum expositas explicationes, non minus Trojanas pugnas, seu Ulyssis errationes per topia, ceteraque, quæ sunt eorum similibus rationibus ab rerum natura procreata. Hactenus *Vitruv.* cujus verba longiora huc transtulimus, tum ut facile intelligi posset, de picturis hic sermonem esse, non de topiario opere (de quo V. *Topiarius*) quod nonnulli putarunt; tum ut quid *topiorum* nomine veniat, clare ex ipsius *Vitruvii* verbis explicaretur. Est tamen ubi *topia* sunt topiario opere ex arborum frondibus loca contecta: ut apud *Spartian. in Adrian. c. 10. circa med.* Triclinia de castris, & porticus, & cryptas, & topia diruit. *trabacche di frondi.*

TOPIAS ficus *Colum. l. 5. cap. 10. circa med.* recenset inter varia ejus arboris genera, quæ præcipua bonitate commendantur. Ubi vel ficus significat, quæ topiario operi inservire possent, vel legendum est *Chias*, ut mallet *Pontedera*.

TOPIARIUS, a, um. Topiarium opus, *lavoro fatto di frondi, e rami d'alberi, erbe intessute, e simili*, [illegible], opus ex arbore, aut frutice, aut herba, ornatus, aut vitandi æstus causa factum, ut sunt testudines, cameræ, naves, aviculæ, & hujusmodi, quæ ex buxo, aut hedera, & aliis quorum natura sequax est & flexibilis, fieri consueverunt. Quidam topiarium dici ex eo volunt, quia funiculos Græci [illegible], & [illegible] appellant. Ratio appellationis est, quod in opere topiario frutices, & arbusculæ tonsiles, quæ variis torquentur & flectuntur, usque dum animalium, vel aliarum rerum similitudinem repræsentent, topiis sive funiculis soleant religari. Id magis placet, quam ut dicantur ita, quia arbusculæ illæ flexiles & sequaces sint instar funiculorum: quod quibusdam aliis videtur. Hæc *Voss. in Etymol.* Alii tamen ita dici censent a [illegible], idest locus, eo quod sata in eo loca constituantur: sive per excellentiam, quod loca ejusmodi ad voluptatem mire faciant. *Plin. l. 15. c. ult.* Accedit in topiario opere lauri genus, quæ taxa dicitur. *Id. lib. 21. c. 11. ad fin.* Vincapervinca semper virens, topiaria herba. *erba da spalliera.* & *l. 18. c. 28. ante med.* Arbores urbanæ, & quæ topiario tantum quæruntur. *Id. l. 22. c. 22. ante med.* Acanthos topiaria & urbana herba, elato longoque folio, crepidines marginum, assurgentiumque pulvinorum toros vestiens. ¶ *Topiaria ars*, quæ versatur circa topiaria opera. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. cap. 2. ad fin.* Ut denique illi palliati topiariam facere videantur, & hederam vendere. ¶ *Topiarius, ii*, qui topiaria opera facit: ut sunt, inquit *Jul. Firmic. l. 8. c. 10. ad fin.* qui buxeas arbores tondentes, in belluas fingunt, aut virides porticus in circulum flexis vitibus faciunt. *Cic. loc. cit.* Topiarium laudavi: ita omnia convestivit hedera, qua basim villæ, qua intercolumnia ambulationis. Adde *Plin. l. 18. c. 26.* & *Plin. junior. l. 3. ep. 19.*

TOPICA, orum, n. pl. [illegible], libri, in quibus de inventione argumentorum disseritur: a Τόπος, locus, quod in iis doceatur, quemadmodum ex certis locis argumenta eruantur. Ita inscripti sunt libri Aristotelis, & Ciceronis. *Cic. l. 7. Fam. ep. 19.* Institui topica Aristotelea conscribere.

TOPICE, es, f. [illegible], ars inveniendorum argumentorum. *Cic. in. Top. c. 2.* Inveniendi vero artem, quæ topice dicitur, quæ ad usum potior erat, & ordine naturæ certe prior, totam reliquerunt.

TOPOGRAPHIA, æ, f. [illegible] a τόπος, locus, & γράφω, scribo, pingo. Est descriptio veri loci. At

TOPOTHESIA, æ, f. [illegible], a τόπος, & τίθημι, pono, est descriptio loci ficti. Ita inter duo hæc distinguit *Servius ad Æn. 1. v. 185.* Priore describendi ratione utuntur Oratores, ut *Cic. Verr. 6. c. 52.* & *Verr. 7. c. 57.* & *Liv. l. 44. c. 6.* posteriore Poetæ, ut *Virg. loc. cit.* & *Stat. 2. Theb. v. 32.* ¶ Græce utraque vox usurpatur. *Cic. l. 1. ad Attic. ep. 13.* Τοποθεσίαν quam postulas, Miseni & Puteolorum, includam orationi meæ. & *ep. 16. in fin.* Velim ad me scribas, cujusmodi sit Ἀμαλθεῖον tuum, quo ornatu, qua τοποθεσίᾳ.

TOPPER. V. *Toper.*

TORAL, & Torale, lis, n. *tapeto*, [illegible], stragulum, quod circa torum apponitur ornatus gratia. *Varr. l. 4. de L. L. c. 35.* Quibus operiebantur operimenta, & pallia, & opercula dixerunt. In his multa peregrina, ut sagum, &c. Contra Latinum Torale, quod ante torum. *Petron. in fragm. Tragur. c. 40. Burmann.* Advenerunt ministri, ac toralia proposuerunt toris, in quibus retia erant picta, subsessoresque cum venabulis, & totus venationis apparatus. ¶ Est alius *Varronis* locus, quo significatur stragulum toro superpositum: apud *Non. c. 1. n. 35.* Quod frontem lecticæ struebant, ex ea herba torta torum appellatum: hoc quod injicitur, etiamnum toral dicitur. *Lamprid. in Heliogab. c. 19.* Primus omnium, privatorum toros aureis toralibus texit. *Horat. l. 1. ep. 5. v. 22.* ne turpe toral, ne sordida mappa Corruget nares. *Id. l. 2. sat. 4. v. 84.* Et Tyrias dare circum illota toralia vestes. Vet. lapis apud *Murator. pag. 341. lin. 51.* Discumbentes, toralibus segmentatis, &c.

TORCULAR, aris, & Torcularium, ii, n. locus in villa, ubi prelo uva, aut olea premitur: a torquendo. *Vitruv. l. 6. c. 9.* Torcular proximum sit culinæ. *Colum. l. 1. c. 6. a med.* Torcularia præcipue, cellæque olearia calidæ esse debent, quia commodius omnis liquor vapore solvitur. *Plin. l. 15. c. 5.* Omnino est olei causa calor: quare & in torcularibus, & jam in cellis multo igne quæritur. *Colum. l. 12. c. 50. ante med.* Oleum diligenter mundatum protinus in torcular deferri, & integrum in fiscinis novis includi, prelisque subjici, ut quantum possit, paulisper exprimatur. *Id. ibid. circa med.* Ut neque fumus, neque fuligo in torcular admittatur. & *mox.* Ad eum statum cæli & torcular, & cella olearia constituenda est, qui maxime a frigidis ventis aversus est. *Plin. l. 15. c. 1. in fin.* Distat, an maturitas fiat (olea) in torcularibus fiat, an arbore. ¶ Item tota illa machina, qua prelum constat, ut videre est apud *Caton. R. R. c. 15.* & *18.* ubi torcularii ædificandi rationem tradens, omnia vasa & ligna, quæ ad illud construendum requiruntur, recenset. Adde *Vitruv. l. 6. c. 9.* ¶ Sumitur & pro lacu, in quo reponuntur uvæ, aut oleæ prelo elidendæ, λαvός. *Plin. l. 18. c. 26.* Torcular lavare, & recondere. *Id. l. 18. c. 31. a med.* Inventum pertica prelum, & minori torculari, ædificio breviore, &c. V. integr. loc. in *Prelum.* ¶ Quidam posuerunt in recto *torculare*, a quo sit *torcularis* in genitivo penult. producta: *torcular* autem dici per ἀποκοπήν. *Charis. l. 1. pag. 12.* & *65.* & *118. Putsch.* ¶ Lis est de quantitate penultimæ. Produci ajunt *Charis. l. 1. pag. 12. Putsch.* & *Priscian.* ut in *lacunar.* Et produxisse dicitur *Venant. Fortun. l. 8. carm. 5. v. 169.* Calcaturus erat qui torcularia solus. Sed in MSS. legitur: Calcaturus erat qui solus torcular altum. *Voss. l. 2. de Gramm. c. 25.* & *Scalig.* corripi volunt.

TORCULARIUS, a, um, ad torcular pertinens. *Varr. l. 1. R. R. c. 22.* Vasa torcularia trina. *Colum. lib. 1. cap. 9. ante med.* Cellæ olearia, torculariæ, vinaria, defrutaria. *Id. l. 12. c. 18.* Lacus vinarii & torcularii. ¶ *Torcularius* absolute, qui in torculari uvas aut oleas premit. *Colum. l. 12. c. 50.* Immodica multitudo baccæ torculariorum vincit laborem.

TORCULO, as, a. 1. in torculari exprimo. *Venant. Fortun.* cujus verba V. in *Apotheca*.

TORCULUM, i, n. *torchio*, torcular, prelum. *Varr. l. 1. R. R. c. 55.* Amurcam e torculis oleariis fluere in agros. *Plin. l. 18. c. 31. a med.* Viginti jugeribus unum sufficit torculum. *Plin. alter l. 9. ep. 20.* Decerpere uvam, torculum invisere. ¶ Videtur his locis significare locum, in quo prelum est, ut de *torculari* diximus. Non item in illo *Varron.* apud *Non. c. 1. n. 233.* Vineis ubi ampla cella torculum seponunt.

TORCULUS, a, um, ad torcular & prelum pertinens. *Cato R. R. c. 1.* & *12.* & *14.* Vasa torcula instructa tria. *Id. cap. 68.* & *135.* Funem torculum siquis faciet, eo indere oportet coria bona octo, &c. & *c. 63.* Funem torculum esse oportet extentum pedes quinquaginta quinque.

TORDYLION, & Tordylon, i, n. τορδύλιον, & τόρδυλον, semen silis, seu seselis. Alii dicunt esse herbam per se, quam & syreon vocaverunt, in montibus nascentem. *Plin. l. 20. c. 22.* & *l. 24. c. ult. ante med.*

TORES pro torques, ut *aureus tores* dictum est a *Sertilio* apud *Charis. l. 1. pag. 118. Putsch.*

TOREUMA, atis, n. *opera, lavoro di basso rilievo, e d'intaglio, o fat. torno*, τόρευμα; vas, aut aliud quippiam cælatum, insculptumque, ita ut figuræ parum exstent: sive scalpro aut torno id fiat, *d'intaglio*; sive fuso metallo in formis, *di getto*: a τορεύω, perforo, trajicio, penetro: atque adeo cælo, sculpo. *Sallust. in Catil. c. 21.* Tabulas, signa, toreumata emunt. *Cic. in Pison. cap. 27. a med.* Nihil apud hunc lautum, nihil elegans: toreuma nullum, maximi calices, &c. *Id. Verr. 6. c. 18.* Habere eum perbona toreumata: in his pocula duo Mentoris manu, summo artificio, facta. & *Verr. 4. c. 52.* Toreumata sane nota ac pretiosa auferuntur. *Martial. l. 4. epigr. 46.* Hispanæ luteum rotæ toreuma. *Id. l. 14. epigr. 102.* Accipe non vili calyces de pulvere natos, Sed Surrentinæ leve toreuma rotæ. *Id. l. 4. epigr. 39.* & *l. 10. epigr. 87.* Phidiaci toreuma cæli. Adde alia *Martial.* loca, in quibus fere semper de poculis sermo est. ¶ In dat. plur. habet *toreumatis*. V. in fin. vocis *Emblema*.

TOREUTA, æ, m. *intagliatore, scultore di bassi rilievi* [illegible], qui toreumata facit. *Plin. l. 35. c. 8.* Celebrando pictores [illegible], statuarios, toreutas.

TOREUTICE, es, f. *arte di lavorare a basso rilievo*, [illegible], ars faciendi toreumata. *Plin. lib. 34. c. 8. de Phidia.* Primus autem toreuticen aperuisse atque demonstrasse merito judicatur. *Id. l. 35. c. 10. ante med.* Neque in pictura, neque in toreutice, ullius qui servierit, opera celebrantur.

TORMEN. V. *Tormina.*

TORMENTUOSUS, a, um, tormentum & cruciatum afferens. *Cæl. Aurel. Acut. l. 3. c. 6. a med.* Ligationes tormentuosi organi.

TORMENTUM, ti, n. *strumento da lanciare, artiglieria*, [illegible], machina, qua tela, saxa, aliave missilia nervo aut fune contento torquentur & jaciuntur: a torqueo. Hujusmodi sunt, quæ in bello & obsidionibus, ad longius feriendum, & muros deruendos adhibentur, ballistæ, catapultæ, &c. *Cic. 2. Tuscul. c. 24.* Ballistæ lapidum, & reliqua tormenta telorum eo graviores emissiones habent, quo sunt contenta & adducta vehementius. *Liv. l. 24. c. 34.* Archimedes inventor & machinator bellicorum tormentorum. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 8. a med.* Ad extremas fossas castella constituit, ibique tormenta collocavit. *Id. l. 1. B. Civ. c. 27.* Tormenta in muris disponere. *Id. l. 4. B. Gall. c. 25.* Fundis, tormentis, sagittis hostes propellere. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 14. extr.* Tormento missa tela in hostium cuneos conjicere. *Liv. l. 44. c. 10.* Temere appropinquantes saxis tormento emicantibus percutiebantur. *Cic. Phil. 8. c. 7.* Tormentis verberare urbem. *Sil. l. 6. v. 279.* Donec tormentis strideos magnosque fragore Discussit scabra acta caput. *Plin. l. 8. c. 53.* Tormento rotare aliquid. *Id. l. 34. c. 12.* Tormentis ferrum excutere. *Tacit. Ann. 2. c. 81.* Tormentis hastas, saxa, & faces ingerere. *Id. Hist. 4. c. 23. ad fin.* Adactæ tormentis ardentes hastæ. & *l. 3. c. 20. in fin.* Tormenta & machinas advehere. *Plin. l. 8. c. 14.* Ballistis, tormentisque, ut oppidum aliquod, expugnata serpens. *Ovid. 9. Met. v. 217.* hunc Corripit Alcides, & terque quaterque rotatum Mittit in Euboicas tormento fortius undas. *Virg.* 12.

21. *Æn.* v. 616. Fulminis in morem, aut tormento ponderis acti, Præcipitat longe. *Id.* 12. *Æn.* v. 921. murali tormento concita saxa fremunt. ¶ Sunt qui putant, metonymice poni pro ipso telo, quod tormento jacitur. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 9. *a med.* Quod unum genus tegumenti nullo telo neque tormento transjici potest. *& l.* 3. *c.* 51. *extr. & c.* 56. Tantum a vallo prima acies aberat, uti ne in eam telum tormentumve adjici posset. *Plin. l.* 8. *c.* 25. Nec pedibus tantum pavendas serpentes, sed missili volare tormento. *Stat.* 9. *Theb. v.* 145. non illum impacta moverent Tormenta oppositum. ¶ Dicitur & de intento fune, aut vinculo, quia intorquendo fit, *corda, o legame tese. Scalig. in Priap.* hanc putat esse primam hujus vocis sententiam. *Grat. in Cyneg. v.* 26. quadruplici tormento adstringere limbos. *scil. retis. Petron. in Satyr. c.* 102. *a med.* Præsto tibi erimus sine tormentorum injuria. *h. e.* sine vinculorum lororum incommodo. *Quintil. decl.* 19. *c.* 15. Non tamen tormenta laxavi, &c. *Apul. in Apolog.* Capillus horrore impexus atque impeditus, stuppeo tormento assimilis. *Auct. Priap. carm.* 5. Tormento citharaque tensiorem. *Plaut. Curcul.* 2. 1. 18. Tormento non retineri potuit ferreo, quin reciperet se hoc esum ad præsepin suam. *h. e.* vinculo, aut catena, qua in catapultis adducta, magna pondera jaciuntur. ¶ Præterea tormentum est cruciatus, qui alicui adhibetur eliciandæ veritatis gratia, aut puniendi, aut sæviendi, igne, eculeo, fidiculis, fune, & hujusmodi, *tormento, tortura, βάσανος. Cic. pro Dejot. c.* 2. *sub fin.* Mos majorum de servo in dominum ne tormentis quidem quæri licet. *Id. Phil.* 11. *c.* 2. Verberibus ac tormentis quæstionem habuit pecuniæ publicæ. *Plin. l.* 10. *ep.* 97. Per tormenta quærere, quid veri sit. *Justin. l.* 2. *c.* 9. Per tormenta conscios cædis nominare cogi. *Sueton. in Tiber. c.* 19. *extr.* Tormentis exprimere confessionem cogitati facinoris. *Cic. pro Cluent. c.* 63. Tormentis omnibus vehementissimis quærere. *& mox.* Vi tormentorum adducti in veritate manserunt. *Id. in Partit. c.* 14. *in fin.* Metu mortis vim tormentorum proferre. *Id. pro Mil. c.* 21. *sub fin.* Tormentis cogi confiteri. *& c.* 22. Dedere aliquem tormentis. *Id. Tuscul.* 5. *c.* 28. Dare se in tormenta. *Sueton. in Calig. c.* 16. *ad fin.* Excruciare aliquem gravissimis tormentis. *Id. in Tiber. c.* 62. Veretris deligatis, fidicularum simul urinæque tormento distendere. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 18. Igni atque omnibus tormentis excruciatum aliquem interficere. *Senec. ep.* 67. *ante med.* Tormenta patienter ferre. *Justin. l.* 44. *c.* 2. Inter tormenta risu exsultare. *Sueton. in Tiber. c.* 62. Longa & exquisita tormenta. ¶ De ipsa machina, aut instrumento, quo torquentur homines. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *ad fin.* Ideone tot conditores artis statuariæ elaboraverant, ut ex ea tormenta fierent? Loquitur *Plin.* de tauro Perilli. *Curt. l.* 6. *c. ult.* Admovere tormenta. *Plin.* tibiam vocat *tormentum*, quia per ejus foramina quodammodo torquetur aer, ut varios sonos edat: *l.* 10. *c.* 29. *a med. de cantu lusciniæ.* Omnia tam parvulis in faucibus, quæ exquisitis tibiarum tormentis ars hominum excogitavit. ¶ Transfertur ad significandos cruciatus acres ex morbo. *Plin. l.* 1. *ep.* 12. Cruciatus & indignissima tormenta pati. (*ex podagra.*) *Plin. alter l.* 22. *c.* 22. *ante med.* Inflationes discutere, & coli tormenta. *Id. l.* 20. *c.* 4. *a med.* Napos super umbilicum imponi contra tormenta vulvæ. *Id. l.* 19. *c.* 8. *a med.* Nasturtium nomen accepit a narium tormento. Adde *Cels. l.* 7. *c.* 21. & *Colum. l.* 6. *c.* 7. ¶ De curis, & doloribus animi. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 58. Invidia Siculi non invenere tyranni Majus tormentum. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 15. *v.* 5. Æger enim traxi contagia corpore mentis: Libera tormento pars mihi ne qua foret. *Cic. initio l.* 5. *Tuscul.* Varia & multa tormenta fortunæ. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 137. tormentum ingens nubentibus hæret, Quod nequeant parere, & partu retinere maritos. *Id. sat.* 9. *v.* 18. Deprendas animi tormenta latentis in ægro Corpore, deprendas & gaudia. *Plin. l.* 8. *ep.* 25. *extr.* In tantis tormentis eram, cum scriberem hæc. *Id. in Paneg. c.* 86. Operæ pretium est referre, quod tormentum tibi injunxeris, ne quid amico negares. *h. e.* quantam tibi vim feceris, quam te ipse torseris. ¶ De amore. *Martial. l.* 7. *epigr.* 28. Testile, Victorie tormentum dulce Voconi. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 10. *v.* 15. *de Cerere.* Hanc quisquam lacrymis læteri credit amantem? Et bene tormentis, secubituque coli? *Juvenal. sat.* 6. *v.* 208. Ardeat ipsa licet, tormentis gaudet amantis.

TORMINA, num, n. *disenteria, δυσεντερία*, acria intestinorum tormenta. *Cels. l.* 4. *c.* 15. Proxima his, inter intestinorum mala, tormina esse consueverunt: *δυσεντερία* Græce vocatur. Intus intestina exulcerantur: ex his cruor manat: isque modo cum stercore aliquo semper liquido, modo cum quibusdam quasi mucosis excernitur: interdum simul quædam carnosa descendunt. Frequens dejiciendi cupiditas, dolorque in ano est. Cum eodem dolore exiguum aliquid emittitur, atque eo quoque tormentum intenditur, &c. *Colum. l.* 6. *c.* 7. Sequitur torminum vitium quorum signum est cruenta & mucosa ventris proluvies. *Cato R. R. c.* 156. *&* 157. Quibus tormina molesta erunt. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 19. *ad fin.* Quamvis idem forticulum se in torminibus, & in stranguria sua præbeat. *Plin. l.* 29. *c.* 5. *ad fin.* Inflationibus, & torminibus affici. *Id. l.* 22. *c. ult. a med.* Inflationes & tormina contrahere. *Id. l.* 26. *c.* 8. *a med.* Tormina discutere. *Id. ibid. sub init.* Aizoum torminibus resistit. ¶ De acri dolore ex alio morbo. *Id. l.* 20. *c.* 8. Cichorium urinæ tormina discutit. *Id. l.* 30. *c.* 15. *ad fin.* Jumentorum urinæ tormina finiuntur. ¶ *Tormines*, m. in recto plurali posuit *Non. c.* 2. *n.* 155. non imitandus. ¶ In singulari num. non est in usu: nisi quod *Alcim. Avit.* pro quovis tormento posuit illo carmine: Carnis delicias immenso tormine pendit. Ita *Riccivl. in Prosod. Bonon.* designans *Carmen ad Fuscin. furor.* In ejus tamen editionib. castigatiorib. nihil hujusmodi invenitur.

TORMINALIS, le, ad tormina pertinens, ut Sorba torminalia, quæ medentur torminibus. *Cels. l.* 2. *c.* 30. *a med.* Sorba, quæ torminalia vocantur. *Plin. l.* 15. *c.* 21. Quartum genus (*sorborum*) torminale appellant, remedio tantum probabile, assiduum proventu, minimumque pomo, arbore dissimile, foliis pæne platani. *Celsus* quoque inter remedia contra fluxum ventris ponit & sorba torminalia, *l.* 4. *c.* 50. *&* 19.

TORMINOSUS, a, um, *δυσεντερικός*, dysentericus, qui tormina patitur. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 12. Itaque dicimus gravedinosos quosdam, quosdam torminosos, non quia semper sint, sed quia sæpe sint.

TORNATOR, oris, m. *torniajo, torniero, τορνευτής*, qui tornat. *Firmic. l.* 4. *c.* 7. *in fin.* Facit quoque tornatores, aut simulacrorum sculptores.

TORNATUS, a, um, *lavorato al tornio, rotondo, τορνευτός*, torno factus, rotundus. *Lucret. l.* 4. *v.* 361. Fit, quasi tornata ut saxorum structa tuantur. *Al. leg.* Fit, quasi ut ad tornum, &c. *Calpurn. ecl.* 6. *v.* 55. *de equo.* Terga sedent, micat acre caput, sine pondere cervix, Et tornata brevi substringitur ungula cornu. *h. e.* rotunda. ¶ Metaphorice *Horat. in arte poet. v.* 440. delere jubebat, Et male tornatos incudi reddere versus, *h. e.* elaboratos. *Bentlej. leg. ter natos*, & acriter defendit.

TORNO, as, a. 1. *lavorare al tornio, ritondare, τορνεύω*, torno polio, rotundo. *Cic. de Univers. c.* 6. Idque ita tornavit, ut nihil effici possit rotundius. *Plin. l.* 36. *c.* 15. *a med.* Columnarum in officina turbines ita librati penderent, ut puero circumagente tornarentur. *& c.* 22. Lapis cavatur, tornaturque in vasa coquendis cibis utilia. *Id. l.* 11. *c.* 39. Hippopotami corii crassitudo talis, ut inde tornentur hastæ. *Seren. Sammon. c.* 25. *v.* 408. Mollibus ex hederæ tornentur pocula lignis.

TORNUS, i, m. *tornio, τόρνος*, instrumentum fabrile, quo ligna, ebur, & hujusmodi circumagendo rotundantur, ac poliuntur: e voce græca allata. *Plin. lib.* 7. *cap.* 56. Normam, & libellam, & tornum, & clavem Theodorus Samius invenit. *Id. lib.* 16. *cap.* 40. *ante med.* Calices ex terebintho facere torno. *Id. l.* 36. *c.* 26. *ante med.* Vitrum torno teritur. *Vitruv. l.* 10. *c.* 19. *a med.* Perficere aliquid in torno. *Virg.* 2. *Georg. v.* 449. torno rasile buxum. *Id. Ecl.* 3. *v.* 38. pocula fagina, Lenta quibus torno facili superaddita vitis. *h. e.* postquam pocula torno polita sunt, superaddita est iis vitis per sculpturam. ¶ Metaphorice *Auct. Paneg. ad Pison. v.* 85. hinc exornata figuris Advolat excusso velox sententia torno. *h. e.* sententia periodo circumscripta, & quodam verborum ambitu veluti rotundata. *Propert. l.* 2. *el.* 25. *v.* 43. Incipe jam angusto versus includere torno. *metter sul tornio, a lavorare.*

TOROSULUS, a, um, *carnosetto*, dimin. a *torosus. Hieronym. in Jovinian. l.* 2. *sect.* 24. *sub fin.* Formosuli nostri, & torosuli, & vix summis pedibus adumbrantes vestigia.

TOROSUS, a, um, *muscoloso, carnoso, nerboruto, μυώδης, ἐντονώτερος*, qui toros in corpore exstantes habet, musculosus, lacertosus. *Ovid.* 7. *Met. v.* 428. feriuntque secures Colla torosa boum. *Colum. l.* 6. *c.* 1. Parandi sunt boves cervice longa & torosa. *& c.* 20. Tauris torosior cervix. *Pers. sat.* 3. *v.* 86. multumque torosa juventus. ¶ Dicitur & de aliis rebus. *Senec. l.* 1. *quæst. nat. c.* 7. & *Albinovan. el.* 2. *v.* 79. Virgula vitrea, striata, vel pluribus angulis, in modum clavæ torosa. *h. e.* nodosa. *Plin. l.* 21. *c.* 15. *a med.* Herba hirsutior, torosiore caule. *h. e.* carnosiore. Adde *l.* 19. *c.* 5. *a med.*

TORPEDO, edinis, f. *intirizzamento, stupidezza, torpore, pigrezza, νάρκη*, torpor, stupor, pigritia, tarditas, segnities. *Cato apud Gell. l.* 11. *c.* 2. *extr.* Si nihil exerceas, inertia atque torpedo plus detrimenti facit, quam exercitio. *Sallust. in orat. Philippi contra Lepid. ad fin.* Si tanta torpedo animos oppressit: ut obliti scelerum Cinnæ, nihilo minus vos Lepido permissuri sitis. *& in orat. Licinii ad pleb. ad fin.* Occupavit vos nescio quæ torpedo, quia neque gloria movemini, neque flagitio. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 63. *extr.* Tanta torpedo invaserat Vitellii animum, ut si Principem eum fuisse ceteri non meminissent, ipse oblivisceretur. ¶ Hoc nomine est piscis ex genere eorum, qui cartilaginem pro spina habent, ita dicta quod torpedinem accedentibus infert. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 12. Vocabula piscium pleraque translata e terrestribus: alia a colore, ut asellus: alia a vi quadam, ut lupus, canicula, torpedo. *Plin. l.* 9. *c.* 42. Novit torpedo vim suam, ipsa non torpens: mersaque in limo se occultat, piscium qui securi supernatantes obstupuere, corripiens. *Id. l.* 32. *c.* 1. *a med. de ead.* Torpedo etiam procul & e longinquo, vel si hasta virgave attingatur, quamvis prævalidos lacertos torpescere, quamlibet ad cursum veloces alligari pedes. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 50. *extr.* Bestiæ aliæ fuga se, aliæ occultatione tutantur: atramenti effusione sepiæ, torpore torpedines. Exstat *Claudiani* hoc de pisce carmen.

TORPEFACIO, is, a. 3. torporem induco, torpidum reddo. Usus est *Nonius* in voce *Torporavit, c.* 2. *n.* 890.

TORPEO, es, pui, n. 2. *esser intormentito, intorpidire, perder il senso e'l moto, ναρκάω, ἀναισθήτως ἔχω*, sensum aut motum amitto, stupore & tarditate corripior, langueo, obtorpesco. *Virg.* 9. *Æn. v.* 499. torpent infractæ ad prœlia vires. *Sueton. in Aug. c.* 80. Dextræ manus digitum salutarem tam imbecillum interdum sentiebat, ut torpentem contractumque frigore, vix cornei circuli supplemento scripturæ admoveret. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 7. *v.* 35. Quid vetat & nervos magicas torpere per artes? *Id. Heroid. ep.* 10. *v.* 45. tum denique flevi, Torpuerant molles ante dolore genæ. *& ep.* 11. *v.* 82. Torpuerat gelido lingua retenta metu. *Senec. in Herc. Fur. v.* 652. Torpet acies luminum Hebetesque visus vix diem insuetum ferunt. *Plin. l.* 7. *c.* 5. Hebescunt sensus, membra torpent,

prot, præmoritur visus. *Id. l. 24. c. 4. ad fin.* Torpentes membrorum partes corroborat decoctum gladiis. *& c. 16. circa med.* Radix ari aspidas fugat, aut inebriat, ita ut torpentes inveniantur. *Liv. l. 21. c. 56. ad fin.* Torpentes gelu. *& c. 58. ad fin.* Torpentes rigore nervi. ¶ Transfertur ad animum. *Plaut. Amph. a. 1.* 179 Timeo: totus torpeo: non edepol nunc, ubi terrarum sim, scio. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 37.* Deum sic feriatum volumus cessatione torpere, ut, &c. *Virg. 1. Georg. v. 124.* Nec torpere gravi passus sua regna veterno. *h. e.* pigritia, otio, desidia languere. *Liv. l. 28. c. 29. ad fin.* Adeo torpentibus metu qui aderant, ut ne gemitus quidem exaudiretur. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 58.* At nos indecores longo torpebimus ævo. *h. e.* cessabimus, otio marcebimus. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 95.* Vel cum Pausiaca torpes insane tabella. *sei fuor di te per lo stupore.* & *Liv. l. 1. c. 41. & l. 6. c. 23.* Frigere ac torpere senis consilia. *Stat. 10. Theb. v. 90.* Et nunquam vigili torpens Ignavia vultu. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 156.* In nostro jam milite robur torpuit. ¶ Et ad res inanimas. *Stat. 9. Theb. v. 452.* Torpentesque lacus, pigrasque paludes. *& l. 4. v. 672.* & *Claudian. in præfat. l. 2. de rapt. Pros. v. 18.* torpens amnis, *h. e.* nullo, aut lentissimo cursu. *Colum. l. 1. c. 4. extr.* Locus depressus hieme pruinis torpet. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 169.* hieme frigore torpens. *Id. l. 1. de rapt. Pros. v. 262.* Plagæ torpentes. *h. e.* zonæ frigidæ cæli. *& in præfat. l. 2. in fin.* Antraque Musarum longo torpentia somno. *Juvenal. sat. 11. v. 203.* torpens palatum. *Ovid. 1. ex Pont. ep. ult. v. 13.* Non tamen exacuet torpens sapor ille palatum. *h. e.* tardus, obtusus. *Senec. in Med. v. 348.* Orpheus tacuit torpente lyra. *Claudian. in fin. l. 1. in Eutrop.* & adductus sub verbera torpuit ensis. *h. e.* hebes fuit.

TORPESCO, is, n. 3. *instupidire, illanguidire, ναρκῶ,* torpere incipio, torpeo, languesco, stupore & tarditate corripior, hebesco. *Senec. in Med. v. 926.* Cor pepulit horror: membra torpescunt gelu. *Plin. l. 11. c. 37. sub fin.* Arteriæ carent sensu: præcisisque torpescit tantum pars ea corporis. *Id. l. 23. c. 4. ad fin.* Elæomeli qui bibere, torpescunt. *Id. l. 21. c. 26.* Scorpiones visa lychnide, torpescunt. *Id. lib. 8. cap. 16. a med. de leonib.* Vix credibili modo torpescente tota illa feritate, quamvis levi injectu operto capite. *Senec. in Herc. Fur. v. 763. de Styge.* Stupent undæ, segne torpescit fretum. ¶ Translate *Sil. l. 16. v. 14.* vigor cogitur senio torpescere rerum. *Sallust. in Catil. c. 16.* Ne per otium torpescerent manus, aut animus. *Id. in Jug. c. 2.* Ingenium incultu atque socordia torpescere sinunt. *Tacit. Hist. l. 1. c. 71.* Deliciis & desidia torpescere. ¶ De rebus inanimis. *Plin. de margaritis, l. 9. c. 35. ante med.* Flavescunt tamen & illæ senecta, rugisque torpescunt.

TORPIDUS, a, um, *intorpidito, intormentito, ναρκώδης,* qui non sentit, torpens, stupidus, tardus, languens. *Liv. l. 7. c. 36. & l. 25. c. 38. a med.* Torpidi somno, paventesque ad necopinatum tumultum. *Id. l. 22. c. 53.* Quod malum cum stupore ac miraculo torpidos defixisset, &c. *Auson. in Mosell. v. 262. de pisce moribundo.* Torpida supremos patitur jam cauda tremores. *Lactant. l. 2. c. 8. circa med.* Quod insensibile est, iners & torpidum semper jacet.

TORPOR, oris, m. *intormentimento, stupidezza, torpore, νάρκη, νάρκωσις,* stupor ex defectu sensus, tarditas, languor. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 50. extr.* Tuentur se atramenti effusione sepiæ, torpore torpedines. *Val. Max. sub fin. l. 3.* Torpore hebetati artus. *Cels. l. 2. c. 8. a med.* In coxæ doloribus si vehemens torpor est, frigescitque crus, & coxa, &c. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 2. v. 29.* Flere carent lacrymæ, nisi cum stupor obstitit illis, Et similis morti pectora torpor habet. *Id. 1. Met. v. 548.* torpor gravis alligat artus. *Plin. l. 29. c. 4. ante med.* Aspides percussos torpore & somno necant. *Id. l. 20. c. 21.* Torporem afferre. *Id. l. 22. c. ult. a med.* obducere. *Id. l. 2. c. 111.* contrahere. *Id. lib. 30. cap. 10. a med.* nafuere. *Id. l. 28. c. 4.* sedare. *Id. l. 29. c. 8. a med.* excitare. *Virg. 12. Æn. v. 867.* illi membra novus solvit formidine torpor. ¶ Transfertur ad animum. *Tacit. 2. Hist. c. 99.* Accedebat huc Cæcinæ ambitio vetus, torpor recens nimiæ fortunæ indulgentia soluti in luxum.

TORPORATUS, a, um, torpidus factus, stupefactus. *Lactant. l. 2. c. 8. ad fin.* Humida nimiis rigoribus torporata concrescunt.

TORPORO, as, a. 1. *ναρκόω,* torporem induco, torpefacio. *Turpil. apud Non. c. 2. n. 870.* Stupidus astat: ita ejus aspectus repente torporavit hominem amore.

TORQUATUS, a, um, *ornato di collana, στρεπτοφόρος,* torque ornatus. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 119.* Adfuit Alecto brevibus torquata colubris. ¶ *Palumbus torquatus,* cujus collum circulo quodam pennarum alterius coloris, quasi torque cingitur, *palumbo, palomma.* *Martial. l. 13. epigr. 67.* Inguina torquati tardant hebetantque palumbi. ¶ *Torquatus miles,* torque ob virtutem ab imperatore donatus. *Plin. l. 33. c. 2. ad fin.* docet, olim auxilia & externos aureis torquibus donatos fuisse, at cives non nisi argenteis. ¶ Fuere *torquati simplares & duplares*: illi postquam torquem meruerant, simplicem annonam consequebantur: hi duplicem. *Veget. sub fin. cap. 7. l. 2. de re milit.* ¶ *Torquatus* cognomen habuit T. Manlius L. F. qui singulari certamine cum Gallo prævalido ad Anienem congressus, prostrato occisoque torquem detractum, respersumque cruore collo suo circumdedit, & ita in castra rediit. quod cognomen ad posteros ejus transiit. Rem narrant *Claud. Quadrigar. apud Gell. l. 9. c. 13. Cic. 1. de Fin. c. 7. & 3. Offic. c. 31. Liv. l. 7. c. 10. & Flor. l. 1. c. 13.* Hinc *Lucan. l. 7. v. 583.* cæduntque Metellos, Corvinosque simul, Torquataque nomina.

TORQUEO, es, si, tum, & sum, a. 2. *voltare, piegare, torcere: κάμπτω,* cum quadam vi flecto, inflecto, verto. *Virg. 2. Georg. v. 448.* Ityræos taxi torquentur in arcus. *Cic. 2. de Legib. c. 15. ad fin.* Cervices, oculosque pariter cum modorum flexionibus torquent. *Senec. de brevit. vitæ c. 12.* Vocem infractæ modulationis inertissime torquere. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 127.* Torquet ab obscœnis jam nunc sermonibus aurem. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 46.* Torquentem frenis ora sequacis equi. *Virg. 2. Georg. v. 274.* Stiveque, quæ currus a tergo torqueat imos. *Plin. l. 16. c. 40. sub fin.* Quercus supra terram similia facit opera, torquendo sese. *Ovid. l. 3. de art. am. v. 505.* ferro torquere capillos. *h. e.* crispare. *Virg. 3. Æn. v. 669.* Sensit, & ad sonitum vocis vestigia torsit. *& l. 4. v. 220.* oculosque ad mœnia torsit. *Stat. 11. Theb. v. 312.* paulum si devius hostis Torsit iter. *voltò strada.* & *Virg. Æn. 9. v. 724.* Portam vi multa converso cardine torquet, Obnixus latis humeris. *Cic. 1. Offic. c. 36. ad fin.* Cavendum, ne in festinationibus suscipiamus nimias celeritates: quæ cum fiunt, anhelitus moventur, vultus mutantur, ora torquentur. *h. e.* deformiter flectuntur, distorquentur. *Virg. 3. Æn. v. 208.* nautæ adnixi torquent spumas, & cærula verrunt. *h. e.* vi vertunt, frangunt, miscent. Sic *Ovid. 5. Fast. v. 644.* Ille meas remis advena torsit aquas. *h. e.* adverso flumine navigavit. *Virg. 3. Æn. v. 738.* torquet medios nox humida cursus. *h. e.* ad occasum, accedens ad auroram. *Ulpian. Dig. l. 21. tit. 1. leg. 23.* Torquere laqueum. *h. e.* circa gulam adstringere. *Liv. l. 4. c. 54.* Collum alieni torquere. *h. e.* injectis in collum manibus constringere, & obtorquere. V. *Obtorqueo.* ¶ Translate *Cic. in Orat. c. 16.* Oratio ita flexibilis, ut sequatur quocumque torqueas. *Id. pro Cæl. c. 6.* Versare suam naturam, & regere ad tempus, atque huc & illuc torquere & flectere. *Id. leg.* flectere & torquere. *Id. 1. de Leg. c. 10.* Opinionum vanitas imbecillitatem animorum torquet & flectit, quocunque cœpit. *Id. pro Cæcin. c. 27.* Juris retineri sententiam, an verbo & litteris jus omne torqueri, statuite, utrum utilius esse videatur. *h. e.* detorqueri, perverti, corrumpi. ¶ Est etiam circumflectere, circumagere, versare, *volgere, torcere.* *Plin. l. 28. c. 2. ad fin.* & *Juvenal. sat. 2. v. 55.* torquere prægnantem stamine fusum. *Plin. l. 35. c. 11. a med.* Pingit torquens spartum. *Ovid. 12. Met. v. 475.* stamina torquere pollice. *Petron. in Satyr. c. 29.* Parcæ aurea pensa torquentes. *Pers. sat. 3. v. 51.* buxum torquere flagello. *Virg. 9. Æn. v. 93.* torquet qui sidera mundi. *Cic. 4. Acad. c. 39. a med.* Terra circum axem se summa celeritate convertit & torquet. *Id. de Univers. c. 7. a med.* Torquere aliquid in orbem. *Ovid. 2. Met. v. 70.* assidua rapitur vertigine cælum, Sideraque alta trahit, celerique volumine torquet. *Senec. in Med. v. 744.* Rota resistat membra torquens: tangat Ixion humum. ¶ Flumina dicuntur *torquere undas, saxa,* &c. cum torrente cursu volvunt, & secum abripiunt. *Virg. 6. Æn. v. 550.* Tartareus Phlegethon torquet sonantia saxa. Sic *Lucan. l. 4. v. 767.* Quantus Bistonio torquetur turbine pulvis. & *Horat. l. 2. ep. 2. v. 73.* Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum. *h. e.* volvit, trahit, aut tollit. ¶ Translata *Virg. 12. Æn. v. 179.* tuque, inclyte Mavors, Cuncta tuo qui bella, pater, sub numine torques. *giri e reggi a tuo modo.* *& l. 4. v. 269.* Regnator, cælum & terras qui numine torquet. ¶ Pro sustinere, gestare, sed cum versatione aliqua. *Virg. 7. Æn. v. 666.* tegumen torquens immane leonis. *& l. 4. v. 482.* Axem humero torquet stellis ardentibus aptum. ¶ Sæpe est jaculari, jacere ductum a funda, quæ antequam jaciat, circumagitur, *lanciare, gettare.* *Virg. 1. Georg. v. 309.* Stuppea torquentem Balearis verbera fundæ. *Id. 4. Æn. v. 208.* Jupiter torquet fulmina. *& l. 9. v. 630.* cum Jupiter humidus austris Torquet aquosam hiemem. *Lucan. l. 4. v. 61. de Euro.* Ille suo nubes, quascumque invenit in aere, Torsit in occiduum Nabatæis flatibus orbem. *spingo, caccio.* & *Virg. Æn. 10. v. 585.* jaculum torquet in hostem. *& l. 12. v. 536.* telumque ad tempora torquet. *Valer. Flacc. lib. 3. v. 193.* torquere hastam alicui. *h. e.* in aliquem. *Ovid. 15.* [illegible] 29. torquere glebas, ramos, silices. *Id. 2. Fast. v. 11.* [illegible] torquentur pila lacerto. ¶ *Torquere sibila,* instar teli acuta emittere. *Propert. l. 4. el. 8. v. 8.* draco ex ima sibila torquet humo. *Valer. Flacc. lib. 7. v. 525.* anguis stetit, & trepidantia torsit sibila. ¶ Frequentissima est cruciatu afficere adhibitis tormentis fidicularum, equulei, ignis, rotæ, verberum, & hujusmodi, vel eliciendæ veritatis, vel puniendi, vel sæviendi causa: *dar la tortura, martoriare, tormentare, βασανίζω*: ductum ex eo, quod reorum membra præter naturam flectuntur & curvantur. *Plaut. Curcul. 3. 3. 22.* Ita te nervo torquebo, itidem uti catapultæ solent. *Cic. 3. de Fin. c. 13.* Non posse sapientem beatum esse cum eculeo torqueatur. *Sueton. in Aug. c. 25.* Q. Gallium prætorem, per centuriones & milites raptum de tribunali, servilem in modum torsit, ac fatentem nihil jussit occidi. *Tacit. Ann. 15. c. 57.* Epicharim tormentis dilacerari jubet. at illam non verbera, non ignes, non ira eo acrius torquentium, ne a femina spernerentur, pervincere, quin objecta denegaret. *Ulpian. Dig. l. 2. tit. 1. leg. 5.* In servos autem, & eos, qui inopia laborant, corpus torquendum est. *Id. l. 48. tit. 18. leg. 1.* Torquere servum in caput domini. *h. e.* contra dominum. ¶ Translate est cruciare, molestiam afferre, angere, vexare, *cruciare, affliggere, travagliare.* *Cic. Attic. l. 7. ep. 9. extr.* Equidem dies noctesque torqueor. *Plin. l. 9. ep. 21.* Ne torseris illum, ne torseris etiam te. torqueris enim, cum tam lenis irasceris. *Id. l. 7. ep. 30.* Torqueor, quod discipulum optimæ spei amisisti. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 36. & l. 2. Amor. el. 5. v. 53.* Torqueor, infesto ne vir ab hoste cadat. *Horat. l. 2. sat. ult. v. 67.* torquere omni sollicitudine, ne panis adustus, ne male conditum jus apponatur. *Id. l. 1. ep. 2. v. 37.* invidia, vel amore. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 103.* Torqueor ex æquo, vel te nubente, vel ægra. *Id. Met. 11. v. 130. de Mida.* & inviso meritus torquetur ab auro.

Id.

Id. 1. ex Pont. ep. 1. v. 60. Pœnitet, & facto torqueor ipse meo. Quintil. l. 12. c. 1. Sceleris compos sollicitudine, pœnitentia, pœnarum omnium exspectatione torquetur. Cic. 3. de Orat. cap. 9. Aliquanto me major in verbis & in sententiis eligendis, quam eum, labor & cura torquet. Id. Parad. 2. ad fin. Tuæ libidines te torquent. Id. 1. de Orat. c. 11. verbi controversia jamdiu torquet Græculos homines contentionis cupidiores, quam veritatis. Phædr. l. 3. fab. 14. v. 7. Ille se torquet diu, nec quæstionis positæ causam intelligit. Ovid. 1. de art. am. v. 176. Eheu, quam multos advena torquet amor! Id. 1. ex Pont. ep. 5. v. 21. torquet me Fortuna. Id. 2. art. am. v. 124. Ulyssea æquoreas torsit amore deas. Horat. in art. poet. v. 435. torquere aliquem mero. h. e. ebrium facere, ut verum dicat. Phædr. l. 1. fab. 26. v. 9. convivam fame. ¶ De rebus inanimis. Virg. 2. Georg. v. 247. ora Tristia tentantum sensu torquebit amaror. disgusterà. & Val. Flacc. lib. 4. v. 508. de Vesuvio. vix dum ignea montem Torsit hiems. h. e. vexavit, laceravit. ¶ Alterum supinum torsum agnoscit Priscian. lib. 9. pag. 871. Putsch. & confirmat participio Detorsus.

TORQUIS, is, m. & f. collana, collare, στρεπτός, circulus aureus, vel argenteus, aliquando gemmis ornatus, qui in collo & ante pectus pro ornamento gestatus: a torqueo. Nævius apud Charis. l. 1. pag. 110. Putsch. collum marmoreum torques gemmata coronat. Quadrigar. apud Gell. l. 9. c. 13. & Non. c. 3. n. 245. Torquem detraxit, eamque sanguinolentam sibi in collum imponit. Ovid. 1. Fast. v. 601. aut torquis ademptæ, Aut corvi titulos auxiliaris habent. Propert. l. 4. el. 10. v. 44. Torquis ab incisa decidit unca gula. Stat. 10. Theb. v. 517. colloque decorus Torquis in hostiles cecidit per vulnus arenas. Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 240. tum flava repexo Gallia crine ferox, evinctaque torque decoro. Calpurn. ecl. 6. v. 43. rutiloque monilia torque Extrema cervice natant. Cic. 3. Offic. cap. 21. sub fin. T. Manlius Galli torque detracto, cognomen invenit. Quintil. lib. 6. cap. 3. a med. Cum Augusto Galli torquem aureum centum pondo dedissent. Varr. apud Non. loc. cit. Torques aureæ, & scuta cælata argento. Lucil. ibid. Torques magni. Cic. 5. Verr. c. 80. Corona, & phaleris, & torque donare aliquem. ¶ A similitudine est circulus, quo ligantur boves, collare. Virg. 3. Georg. v. 166. Ac primum laxos tenui de vimine circlos Cervici subnecte: dehinc ubi libera colla Servitio adsuerint, ipsis e torquibus aptos Junge pares. ¶ Item quilibet circulus, corona. Id. l. 4. v. 276. Sæpe deum nexis ornatæ torquibus aræ. Manil. l. 5. v. 584. de ceto natante. Hinc vastis urgent immensi torquibus orbes. h. e. sinuosis fluctibus in morem torquis cetum circumagentem se cingentibus. Plin. l. 10. c. 42. Avis viridis toto corpore, torque tantum miniato in cervice distincta. ¶ Torques in recto sing. ponit Charis. loc. cit. Sic Valer. Flacc. l. 2. v. 181. it barbara vestis, Et torques insigne loci, Sunt qui leg. torquis, ut producatur vi cæsuræ, vel ut sanguis.

TORREFACIO, is, a. 3. arrostire, φρύγω, ξηραίνω, torridum reddo, arefacio, ad ignem solemve sicco. Colum. l. 6. c. 7. a med. Quidam vinaceorum duas libras torrefaciunt, & ita conterunt.

TORREFACTUS, a, um, seccato, abbruciato, arrostito. Colum. l. 2. c. 21. Et subinde opportunis solibus (seges) torrefacta proteritur. Id. l. 12. c. 15. Torrefacta sesama. & c. 57. Nuces avellanæ torrefactæ.

TORRENS, entis, che abbrucia, e abbrustolisce, urens. Pacuv. apud Fest. Flammeo vapore torrens terræ fetum exusserit. Virg. 4. Georg. v. 425. Jam rapidus torrens sitientes Sirius Indos Ardebat. Id. 6. Æn. v. 550. torrentes flammæ. Horat. l. 3. od. 1. v. 31. Sidera torrentia agros. Claudian. in Fescenn. v. 19. gelido specu torrentiorem fallere Sirium. Stat. l. 3. silv. 1. v. 52. cæli cum torrentissimus axis Incumbit terris. Virg. 9. Æn. v. 105. & lib. 10. v. 113. Per pice torrentes, atraque voragine ripas. ¶ Item redundans, exæstuans, & defluens cum impetu, concitatus, rapidus, ut amnes imbribus aucti, & de montibus decurrentes, rapido, impetuoso, ridondante. Virg. 10. Æn. v. 603. torrentis aquæ, vel turbinis atri More furens. Id. 2. Georg. v. 451. torrens unda. Id. Ecl. 7. v. 52. torrentia flumina. Χαραδραῖοι ποταμοί. & Varr. l. 1. R. R. c. 12. extr. Torrentes fluvii. Justin. l. 44. c. 1. Cursus amnium torrentes rapidique. Val. Flacc. l. 4. v. 409. Nilus toto gurgite torrens. Plin. l. 3. c. 16. de Pado. Augetur ad Canis ortus liquatis nivibus, agris, quamvis torrentior, nihil tamen ex rapto sibi vindicans. Id. l. 2. c. 103. Fluvius Novanus omnibus solstitiis torrens, bruma siccatur. Id. l. 3. c. 4. Rhodanus deferens Atarim, nec minus se ipso torrentes Isaram & Druentiam. Senec. ep. 23. Eorum, quæ fluminibus innatant, alia lenior unda detinuit, alia vehementior rapuit: alia proxime ripam, cursu languescente, deposuit, alia torrens impetus ejecit in mare. Stat. 7. Theb. v. 316. abruptis cum torrentissimus exit Pontibus. ¶ Hyperbole est poetica, in magna cæde torrens cruor apud Lucan. l. 7. v. 637. Sic l. 2. v. 220. Sanguine cæruleum torrenti dividit æquor. Juvenal. sat. 6. v. 318. quantus Ille meri veteris per crura madentia torrens. ¶ Torrens absolute, fluvius subitis imbribus concitatus, qui alioquin siccitatibus exarescit, torrente, χαράδρα, χείμαῤῥος, ξηροπόταμος. vel ab æstu, quo fertur, vel quia cito torrescit & siccatur. Ovid. de remed. amor. v. 651. Flumine perpetuo torrens solet acrius ire: Sed tamen hæc brevis est, illa perennis aqua. Id. 1. Amor. el. 7. v. 43. tumidi ritu torrentis agebar. Virg. 2. Æn. v. 305. rapidus montano flumine torrens Sternit agros, sternit sata læta, boumque labores. Id. l. 7. v. 567. fragosus dat sonitum saxis & toto vortice torrens. Senec. in Phœniss. v. 78. rapax torrens. ¶ Translate Sil. l. 12. v. 189. Torrens armorum & virorum. un torrente d'armi e d'armati. & l. 13. v. 760. abundans umbrarum huc agitur torrens. Quintil. decl. 17. c. 18. sub fin. Nihil est improvisorum dolore torrentius. h. e. concitatius. Lucan. l. 7. v. 505. Fortuna Abstulit ingentes, fato torrente, ruinas. h. e. ruente, impetu se ferente præcipiti. Priscian. l. 8. pag. 804. Putsch. hunc ipsum recitans versum, interpretatus, vertente, volvente. Valer. Flacc. l. 4. v. 262. vix ora virum, vix tollere passus Brachia torrenti præceps agit undique nimbo. con una tempesta impetuosa di colpi. ¶ Proverbium est illud Juvenal. sat. 4. v. 89. dirigere brachia contra torrentem. V. Brachium. ¶ Commode refertur ad copiam verborum, & abundantiam orationis. Cic. 2. de Fin. c. 1. ad fin. Cum fertur, quasi torrens, oratio, multa cujusquemodi rapit. Quintil. l. 3. c. 8. a med. Torrens & æqualiter concitata oratio. & l. 10. c. ult. a med. Inania verborum torrens. Juvenal. sat. 10. v. 9. torrens dicendi copia. & vers. 126. sævus & illum Exitus eripuit, quem mirabantur Athenæ Torrentem, & pleni moderantem frena theatri. h. e. Demosthenem. Id. sat. 3. v. 74. sermo promptus, & Isæo torrentior. Plin. l. 26. c. 3. Torrenti & meditata oratione blandiens.

TORRENTER, adverb. precipitosamente, a guisa di torrente. Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 198. torrentius amne Hiberno, tortaque ruunt pernicius hasta.

TORREO, es, rui, tostum, a. 2. seccare, ξηραίνω, proprie significat siccare, arefacere: ab antiquo torrus, vel ut Prisci scribebant, torus, aridus, torridus, ut Festus docet. Virg. 7. Æn. v. 720. cum sole novo densæ torrentur aristæ. & l. 1. v. 183. fruges torrere flammis, & frangere saxo. Plin. lib. 7. cap. 2. ad fin. Pisces unguibus dissectos sole torrent. Id. l. 23. c. 7. ad fin. Succum pomi expressum ad solem torrebant. Id. l. 14. c. 9. a med. Torrere uvam in tegulis. Id. l. 11. c. 20. Sole verno torrere apes mortuas. ¶ Est etiam igne urere, ita tamen ne in cinerem redigas, sed ut coquendo fit, abbrustolire, arrostire, cuocere, friggere, φρύγω. Cic. in somn. Scip. c. 6. Terram quasi quibusdam circumdatam cingulis: e quibus medium illum & maximum solis ardore torreri. Id. in Pison. c. 18. In Phalaridis tauro inclusum succensis ignibus torreri. Plaut. Cas. 2. 5. 1. In furnum calidum condito, atque ibi torreto me pro pane rubido. Virg. 2. Georg. v. 396. Pinguiaque in verubus torrebimus exta colurnis. Ovid. Fast. 2. v. 578. Torrere aliquid in igne. Plin. l. 32. c. 7. sub fin. Delphini jecur in fictili torrent, donec pinguitudo similis oleo fluat. Id. lib. 30. c. 6. Cochleas in pruna torrere. Ovid. 6. Fast. v. 313. furnis torrebant farra coloni. Plin. l. 15. c. 23. Torrere castaneas. Id. l. 33. c. 4. sub fin. aurum. h. e. candefacere, liquare, excoquere. Id. l. 26. c. 3. sub fin. Torrere ad ignes corpora. h. e. vehementer calefacere. Liv. l. 35. c. 5. Sol ingenti ardore torrebat minime patientia æstus corpora Gallorum. scottava. ¶ Tribuitur & frigori, ut uro. Varr. apud Non. c. 6. n. 23. Capite aperto esse jubet, ante lucem suscitat, frigore torret, venatum ejicit. Horat. l. 1. sat. 5. v. 78. montes torret Atabulus. Acron exponit, incendit. quia, inquit, nimio calore flans ventus illam regionem exsiccat. Sed V. Atabulus. ¶ Poetæ ad amoris æstum transferunt. Horat. l. 4. od. 1. v. 12. Venus torret jecur. Id. l. 3. od. 9. v. 13. Me torret face mutua Thurini Calais filius Ornyti. & in fin. od. 19. Me lentus Glyceræ torret amor. Propert. l. 3. el. 23. v. 13. Correptus sævo Veneris torrebar aheno. Adde Ovid. 3. Amor. el. 2. v. 40. & Senec. in Hippol. v. 642. ¶ Torrere dicuntur sitis, febris, & hujusmodi. Tibull. l. 1. el. 4. v. 36. Et Canis arenti torreat arva siti. Propert. l. 4. el. 9. v. 21. sicco torret sitis ora palato. Ovid. Heroid. ep. ult. v. 169. At mihi (væ miseræ!) torrentur febribus artus. Adde Juvenal. sat. 9. v. 17. ¶ Pro comburere, abbruciare. Tibull. l. 1. el. 10. v. 49. Illa velim rapida Vulcanus carmina flamma Torreat, & liquida deleat amnis aqua. Ovid. 2. ex Pont. ep. 9. v. 44. Quique repertorem torruit arte sua. h. e. Phalaris Perillum. ¶ Torreo neutrorum more, torreor, uror. Colum. l. 10. cap. 4. in fin. Collis medius neque hieme pruinis torpet, aut torret æstate vaporibus. Al. leg. torretur. Id. l. 4. c. 19. Exilis terra, & acclivis torrensque æstu, humilius jugum poscit. Liv. l. 44. c. 38. ad fin. Militem itinere fatigatum, onere fessum, madentem sudore, ardentibus siti faucibus, ore atque oculis repletis pulvere, torrentem meridiano sole, hosti objicere recenti, quieto. Al. leg. torrente.

TORRESCO, is, n. 3. abbrustolirsi, arrostirsi. Lucret. l. 3. v. 904. Ignibus impositum calidis torrescere flammis.

TORRIDATUS, a, um, abbrustolito. Martian. Capell. l. 6. pag. 196. Anhelis ardoribus torridatus.

TORRIDO, as, a. 1. comburo, aduro. Usurpatur a Nonio in voce Torris, c. 1. n. 52.

TORRIDUS, a, um, secco, seccato, arido, ξηρὸς, siccus, aridus ex nimio calore: a torreo. Liv. l. 4. c. 30. Siccitate eo anno laboratum est. defectu aquarum circa torridos fontes rivosque stragem siti pecorum morientium dedit. Id. l. 22. c. 43. sub fin. Campi siccitate torridi. Colum. l. 7. c. 5. & 8. Torridus sal. h. e. sole, aut igne siccatus, ut facilius teri possit. Sil. l. 12. v. 372. tellus saxoso torrida dorso. Senec. in Herc. Oet. v. 135. saxa rigentia, Et dumeta jugis horrida torridis. Lucan. lib. 4. v. 238. torrida ora. h. e. siti arida. Sic vetus Poeta apud Pithœum, pag. m. 147. Pocula demerso torridus ore bibit. Lucan. l. 9. v. 718. torrida dipsas. & vers. 790. torridus prester. ¶ Item igne accensus, ustus, torrens. acceso, abbruciato. Propert. l. 2. el. 28. v. 5. torridus æstuat aer, Incipit & sicco fervere terra Cane. Id. l. 3. el. 11. v. 51. Torrida sacrilegum testantur limina Brennum. Virg. 1. Georg. v. 234. Zona corusco Semper sole rubens, & torrida semper ab igni. Id. Ecl. 7. v. 48. torrida æstas. Ovid. 2. Fast. v. 24. torrida farra. h. e. tosta. Lucret. l. 5. v. 1219. fulminis plaga torrida tellus. Claudian.

dian.

dian. lib. 2. *in Rufin. v.* 41. Libya torrida semper solibus. *Calpurn. Ecl.* 2. *v.* 7. Torrida cur solo defendimus ora galero? ¶ Transfertur ad ea, quae usta videntur. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 34. *a med.* Homo vegrandi macie torridus. *Plin. l.* 12. *c.* 20. Torridus sole color. ¶ Tribuitur & frigori. *Liv. l.* 21. *c.* 32. Pecora jumentaque torrida frigore. *Calpurn. Ecl.* 5. *v.* 117. ne torrida nimbis instet hiems. ¶ *Torrida vox* apud *Calpurn. Ecl.* 3. *v.* 59. est sicca, anhela, & exilis. Sic *Ecl.* 6. *v.* 23. qui vix stillantes, aride, voces Rumpis, & expellis male singultantia verba.

TORRIS, is, m. *tizzone*, δαλός, lignum semiustum, titio, sive ardens adhuc sit, ut apud *Virg.* 12. *Æn. v.* 298. ambustum torrem Chorinæus ab ara Corripit, & venienti Ebuso occupat os flammis. olli ingens barba reluxit, &c. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 115. vivus torris. Sive extinctus, ut apud *Ovid.* 8. *Met. v.* 512. Funereum torrem medios conjecit in ignes.

TORROR, oris, m. qualitas rei torridæ, siccitas. *Cal. Aurelian. Tardar. l.* 5. *c.* 4. *a med.* Solis torrore, aut arena ignita. *& l.* 3. *c.* 6. *sub fin.* Ἡλίωσις, quam nos corporis torrorem dicimus.

TORRUS, V. in *Torreo*.

TORSIO, onis, f. *torcimento*, στρέψις, actus torquendi, tormentum. *Plin. l.* 20. *c.* 17. Privatim ejus usus contra torsiones stomachi in tepida aqua, & cruditates. *id est* tormina ab humoribus acribus provenientia. *Harduin.* habet *rosiones*: ut *& l.* 28. *c.* 7.

TORTE, *obliquamente*, *stortamente*, ἐστρεμμένως, χαρπίως, oblique, transverse. *Lucret. l.* 4. *v.* 303. Fit quoque, de speculo in speculum ut tradatur imago. Nam quaecumque retro parte interiore latebunt, Inde tamen, quamvis torte, penitusque remota, Omnia per flexos aditus educta licebit Pluribus hæc speculis videantur in ædibus esse.

TORTICIUS. V. *Tortivus*.

TORTICORDIUS. V. *Pravicordius*.

TORTILIS, le, *torto*, *piegato*, *ritorto*, ἑλικός, εὐστροφος, στρεπτός, qui torqueri potest, flexilis, tortus: a *torqueo*. *Virg.* 7. *Æn. v.* 351. fit tortile collo Aurum ingens coluber, *h. e.* monile, torquis aurea. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 252. Tortilis e digitis excidit ansa meis. *Lucan. l.* 6. *v.* 198. tortilibus vibrata falarica nervis. *Ovid.* 1. *Met. v.* 333. buccina tortilis. *& l.* 13. *v.* 915. piscis tortilis. *Plin. l.* 9. *c.* 31. *a med.* Polypi pariunt ova tortili vibrato pampino.

TORTIO, onis, f. *torcimento*, *storcimento*, στρέμμα, στρέψις, actus torquendi, inflexio. *Jul. Firmic. l.* 8. *c.* 13. Publicis tormentis lacerati, aut ignibus exusti, seu tortione legitima peribunt. *Veget. de re Veterin. l.* 1. *c.* 46. *extr.* Ex corruptione vesicæ tortione moriuntur. Addunt quidam locum *Senecæ l.* 1. *controv.* 4. *circa med.* sed ibi leg. *torpor*. neque *tortio* locum habere potest.

TORTIVUS, a, um. *Tortivum mustum* quod appellat *Cato R. R. c.* 23. vocatur etiam *circumcisitium*, & *circumcidaneum*. & est illud, quod novissime pressum est. Fiebat autem hoc modo: Cum desierat sub prelo fluere, circumcidebant pedes vinaceorum, & rursus premebant, ut *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 54. & *Colum. l.* 12. *c.* 36. docent. Apud *Colum. ibid.* & *Plin. l.* 14. *c.* 20. *ad fin.* quidam leg. *torticium*.

TORTO, as, a. *tormentare*, *contorcere*, frequentativum a *torqueo*, crucio. *Pompon.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 827. Ubi insilui in cochleatum eculeum, ibi tolutim tortor. *Lucret. lib.* 3. *v.* 661. Omnia jam sursum cernes ancisa recenti Vulnere tortari, *h. e.* partes singulas membratim discissi torqueri, & sensum doloris ostendere. *Arnob. l.* 3. *pag.* 106. Dolorum acuminibus ejulare, tortari. Adde *l.* 2. *pag.* 30.

TORTOR, oris, m. *carnefice*, *tormentatore*, *giustiziere*, βασανιστής, qui torquet & cruciat, sive ad eliciendam veritatem, sive ad puniendum, sive ad feriendum. *Cic. pro Cluent. c.* 63. *a med.* Cum jam tortor, atque essent tormenta ipsa defessa. *Id. Phil.* 11. *c.* 3. Ponite ante oculos verbera, eculeum, tortorem carnificemque Samiarium. *Senec. ep.* 14. *ante med.* Plus agit tortor, quo plura instrumenta doloris exposuit. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 21. quoties aliquis tortore vocato, Uritur ardenti propter duo lintea ferro. *Horat. l.* 3. *od.* 5. *v.* 49. *de Regulo*. Atqui sciebat, quae sibi barbarus Tortor pararet. Apollo cognomine *tortor* colebatur Romæ in quadam parte urbis, teste *Sueton. in Aug. c.* 70. fortasse in primis faucibus Suburæ, cruenta pendebant ubi flagella tortorum, ut est apud *Martial. l.* 2. *epigr.* 17. ¶ Translate *Juvenal. sat.* 13. *v.* 195. Occultum quatiente animo tortore flagellum.

TORTUM. V. *Tortus*, a, um, in fin.

TORTUOSE, adverb. *tortuosamente*. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 3. Serpens per anfractus seriem suam evolvat, tortuose procedat.

TORTUOSITAS, atis, f. *tortuosità*, *inviluppo*. *Tertull. l.* 4. *contr. Marcion. sub fin. & de carne Christi*, *c.* 20.

TORTUOSUS, a, um, *bistorto*, *tortiglioso*, *torto*, *tortuoso*, σκολιός, multis flexibus sinuosus, anfractuosus, obliquus, flexuosus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. *ad fin.* Est autem alvus multiplex, & tortuosa. *& c.* 57. *ad fin.* Soni ex tortuosis locis & inclusis referuntur ampliores. *Id. pro Cluent. cap.* 64. Serpens adunca & tortuosa. *Plin. l.* 11. *c.* 47. Lynx simile quiddam talo habet leo etiam tortuosius. *Id. l.* 21. *c.* 27. Rusci radix bibitur in calculorum valetudine, & tortuosiore urina. *h. e.* turbidiore, atque hominem torquente, dum quasi tortuosa exit. ¶ Metaphorice *Cic.* 4. *Acad. c.* 31. Ut omnes istos aculeos, & tortuosum genus disputandi relinquamus. *h. e.* longe petitum, implicatum, difficile. *Id.* 2. *de Divin. c.* 63. Visa quædam tortuosa & obscura. *Id. de Amic. c.* 18. Neque enim fidum potest esse multiplex ingenium, & tortuosum. *doppio*, *simulato*. & *Augustin. l.* 2. *Confession. c. ult.* Quis enodet tortuosissimam istam & implicatissimam nodositatem? *Gell. l.* 13. *c.* 11. Res noxia est tortuosa.

TORTURA, æ, f. *torcimento*, tortio, torsio. *Pallad. in Febr. tit.* 9. Caput sarmenti cum deponitur, torquendum non est, nec aliquo modo vexandum, &c. quoniam ipsa tortura vexatio est, &c. *Veget. de re Veterin. l.* 2. *c.* 40. *extr.* Hinc tortura & extensio ventris, dolorque generatur. *Id. l.* 2. *c.* 55. Ex tortura quoque si in aspero vel lapidoso itinere jumenta coguntur ad cursum, indignationes oriuntur.

TORTUS, a, um, *attorto*, *ritorto*, *attortigliato*, *bistorto*, *torto*, στρεπτός, intortus, inflexus, implexus, tortilis, flexus. *Virg.* 4. *Æn. v.* 575. tortos incidere funes. *Cels. l.* 7. *c.* 4. *sect.* 4. Linum duplex triplexque, sic tortum, ut unitas in eo facta sit. *Calpurn. Ecl.* 3. *v.* 71. Tortum vimen. *& Ecl.* 7. *v.* 53. Retia auro torto. *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 37. Tortaque versato ducentes stamina fuso. *Virg.* 2. *Georg. v.* 349. torta redimitus tempora querco. *& l.* 3. *v.* 38. tortos angues. *& l.* 4. *v.* 121. tortusque per herbam Cresceret in ventrem cucumis. *& l.* 3. *v.* 106. illi instant verbere torto, & proni dant lora. *Id.* 7. *Æn. v.* 567. Dat sonitum saxis, & torto vortice torrens. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 22. Circum brachia torta veste. *avvolta*. & *Propert. l.* 4. *el.* 4. *v.* 40. Cum patuit lecto stamine torta via. *tortuosa*, *h. e.* labyrinthi. *& eleg.* 3. *v.* 65. Plumbea cum tortæ sparguntur pondera fundæ. *& eleg.* 7. *v.* 41. Torti capilli. *arricciati*. Sic *Ovid.* 1. *Amor. el.* 14. *v.* 25. *de capillis*. Quam se præbuerunt ferro patientes, & igni, Ut fieret torto flexilis orbe sinus! *Senec. in Med. v.* 718. Torta radices. *Id. in Herc. Fur. v.* 787. longus torta cauda draco. *Nemesian. Ecl.* 4. *v.* 40. torto non squamea tractu Signat humum serpens. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 846. Aqua torta. *h. e.* pluvia agitata vento, & transversim defluens. ¶ Metaphorice *Plaut. Men.* 4. 2. 23. Conditiones tetuli tortas, confragosas. *h. e.* obscuras, perplexas. ¶ Et etiam in gyrum actus, tornatus. *girato*, *torniato*. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 8. *v.* 7. torto concita rhombo licia. *Stat. l.* 4. *silv. ult. v.* 43. Cumano patinas in orbe tortas. *h. e.* Cumis rota figuli currente fabrefactas. *Martial. l.* 13. *epigr.* 18. *cujus lemma Coctana*. Hæc tibi quæ torta venerunt condita meta. *h. e.* vase fictili in modum metæ facto. Al. aliter expon. Al. pro *meta* leg. *mentha*. ¶ Item jactus, *gettato*, *lanciato*. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 158. prosit fulmina torta manu. *Id.* 4. *Metam. v.* 708. quantum Balearica torto Funda potest plumbo medii transmittere cœli. *Sil. l.* 11. *v.* 469. non ulla per auras Lancea nudatos exercet torta lacertos. Adde *Martial. de spect. epigr.* 11. ¶ Item cruciatus, *torturato*, *tormentato*, βασανισθείς. *Sueton. in Aug. c.* 40. *sub fin.* Cavit, ne vinctus unquam, tortusve quis, ullo libertatis genere civitatem adipisceretur. *Justin. in fin. c.* 1. *l.* 22. Socii capti tortique, de illo negaverunt. ¶ Translate *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 38. Commissumque teges & vino tortus & ira. V. *in art. Poet. v.* 435. ¶ *Tortum* absolute, vel tormentum, vel funis tortus, quo utuntur torquentes, vel ipse tortura. *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 849. Nam te in tenebris sæpe lacerabo fame clausum, & fatigans artus torto distraham.

TORTUS, us, m. *torcimento*, idem ac torsio. *Cic.* vertens carmina *Sophocl.* 2. *Tuscul. c.* 9. Tortu multiplicabili Draco. *Virg.* 5. *Æn. v.* 276. serpens Nequicquam longos fugiens dat corpore tortus. *Stat.* 2. *Achill. v.* 419. flexæ Balearicus actor habenæ Quo suspensa trahens libraret vulnera tortu. *h. e.* circumactione fundæ. *Arnob. l.* 6. *pag.* 196. buccinarum tortus animare, *h. e.* tortuosas buccinas inflare.

TORVITAS, atis, f. *guardatura fiera*, *brusca*, *bieca*, *aspetto feroce*, *cipiglio*, ὑποδραία, torvus aspectus, & severitatis aut iræ indicium: a ferocia taurorum dicta, ut *Fest.* docet: unde ταυρηδόν, torviter. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 9. Corpus insigne oculis, comaque, & torvitate vultus. *Plin. l.* 8. *c.* 17. *de pantheris*. Ferunt odore earum mire sollicitari quadrupedes cunctas, sed capitis torvitate terreri. *Ammian. l.* 31. *c.* 2. *a med.* (*al. c.* 7.) Alani oculorum temperata torvitate terribiles. ¶ Transfertur ad animum pro severitate, austeritate, asperitate, rusticitate. *Plin. l.* 35. *c.* 4. *a med.* M. Agrippa, vir rusticitati propior, quam deliciis, &c. Verum eadem illa torvitas tabulas duas mercata est, &c. *Plin. l.* 7. *c.* 19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam, torvitatemque naturæ duram & inflexibilem.

TORVITER, *torvamente*, *severamente*, ταυρηδόν, rigide, severe, rustice. *Enn.* apud *Non. c.* 11. *n.* 37. Quem nunc tu tam torviter increpuisti. Adde *Pompon. ibid.*

TORULUS, i, m. *cordoncino*, σχοινίον, funiculus: dimin. a *torus*, quod proprie funem notat. *Plaut. Amph. prol. v.* 144. Tum meo patri autem torulus inerit aureus sub petaso. *Ammian. Marcell. l.* 29. *c.* 1. *a med.* (*al. c.* 7.) Torulo capiti circumflexo. Sunt, qui his locis torulum interpretantur parvum conum in capite ex capillis contortis factum, quod ornamentum præcipue mulierum est, ut legitur apud *Varron. l.* 4. *de L. L. cap.* 33. *ad fin.* Torulus in mulieris capite ornatus. Et ad *Plautum* quidem quod attinet, putant respexisse eum ad morem Atheniensium, qui ut se αὐτόχθονας, *h. e.* antiquissimæ originis, & terræ filios declararent, capillos torquebant in conum, aureasque cicadas innectebant: nam cicadæ e terra procreari credebantur. Non desunt tamen qui *Plauti* & *Varronis* loca aliter omnino legunt. V. *Taubman. ad Plaut. loc. cit.* ¶ Toruli in animalibus sunt parvi tori, hoc est partes carnosæ, seu pulposæ. *Apul. l.* 7. *Met.* Terga pulposis torulis obesa. Al. leg. *toris*. ¶ Hinc apud *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* torulus accipitur pro ea ligni parte circa medullam, quæ magis albescit, tenerior quoque est, & teredinibus, & putredini magis obnoxia, quæ idcirco rejici jubetur, cum ad aliquod intestinum opus lignum secatur. Verba *Vitruvii* sunt: Ima autem (*pars arboris*) cum excisa quadrifluviis dispa-

ra-

rator, ejecto tornulo ex eadem arbore, ad intestina opera componatur. Similia horum ante dixerat, *post init. ejusd. cap.*

TORUS, ri, m. *fune, cordicella, cordoncino*, σχοινίον, funiculus tortus, qui duplicatus, aut triplicatus funem facit. Sunt qui a *torvus* derivant. *Cato R. R. c. 135.* Funem exordiri oportet longum pedes LXXII. torus tres habeat, lora in toros singulos novem, lata digitos duos. Cum tortus erit, longus pedes XLIX. (Noi dicimus *tre cordoli.*) *Colum. l. 11. c. 3. post init.* Semina spinarum, quæ inhærent toris funiculorum. ¶ De vitium vinculo. *Colum. de arborib. c. 16. extr.* Vitis diutius perennat, quæ firmis toris, & idoneis locis religata est. *Id. l. 3. c. 6. a med.* Vitis novella tribus toris ad arborem religetur, uno, qui est in crure arboris, a terra quatuor pedibus distans: altero, qui summa parte vitem capit: tertio, qui medium vitem complectitur. ¶ In architectura est membrum turgens, rotundum & oblongum instar funis, Italice *bastone & bastoncino*, ut videre est in basi Tuscanica, in qua unus, & in Dorica ac reliquis, in quibus duo tori sunt. *Vitruv. l. 3. c. 3. ante med.* Dempto plintho, reliquum dividatur in partes quatuor, fiatque superior torus quarta: reliquæ tres æqualiter dividantur, & una sit inferior torus, &c. ¶ In animali est pars carnosa eminens, sive pulpa carnis musculosa, bonam habitudinem, & vires ac robur indicans, ut in lacertis brachiorum. *Cic. vertens carmen Sophocl. l. 2. Tuscul. c. 8. ad fin.* O pectora, o terga, o lacertorum tori! *Valer. Flacc. l. 4. v. 244.* Ingentes humeros, spatiosaque pectoris ossa Protulit, horrendosque toris informibus artus. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 59* Non puduit fortes auro cohibere lacertos, Et solidis gemmas adposuisse toris. *Id. 15. Met. v. 229.* Fit Milo, cum spectat inanes Illos, qui fuerant solidorum mole tororum Herculeis similes, fluidos pendere lacertos. *Id. 14. Met. v. 283. de sue.* Colla tument toris. *Senec. in Hippol. v. 1042. de tauro.* Opima cervix arduos tollit toros. *Virg. 12. Æn. v. 7.* movet arma leo, gaudetque comantes Excutiens cervice toros. *Id. 3. Georg. v. 81. de equo.* Luxuriatque toris animosum pectus. Adde *Stat. l. 6. Theb. v. 872. & Plin. l. 18. c. 7. ad fin.* ¶ De venis tumentibus. *Cels. l. 7. c. 18. ad fin.* Et tumoris aliquid est, ac per ipsos venarum toros inæquale est. ¶ De arboribus. *Plin. l. 17. c. 23. a med.* Alias utile, toros futuri draconis pasci. *h. e.* nutriri, & crescere crassitudinem & robur draconis futuri in vite. *Id. l. 18. c. 8. circa med.* Asparagus viret thyrso primum emicante, qui caulem educens, tempore ipso fastigatus in toros striatur. *h. e.* in remulos teretes & oblongos instar funiculorum. ¶ Transfertur ad orationem, ut *nervus*. *Cic. in Orat. c. 6. ad fin. de stilo mediocri.* Uno tenore in dicendo fluit, nihil afferens præter facilitatem & æquabilitatem: aut addit aliquos, ut in corona, toros, omnemque orationem ornamentis modicis distinguit. ¶ Est etiam *torus* culcita, quæ lecto imponitur sive discubitorio, sive funebri, sive cubiculario, *materasso*. Putant alii esse a *tortus*, quia, ut ait *Servius ad Æn. 1. v. 712. & Æn. 2. v. 2.* veteres discumbebant super herbam tortam. Alii a tortis funibus dici volunt, quia lecti super extentos funes ponebantur. *Plin. l. 8. cap. 48.* Antiquis torus e stramento erat, qualiter etiam nunc in castris. *Virg. 5. Æn. v. 388.* viridante toro consederat herbæ. & *Juvenal. sat. 6. v. 5.* Silvestrem montana torum cum sterneret uxor Frondibus & culmis, vicinarumque ferarum Pellibus. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 14.* Mixtaque cum foliis præbuit herba torum. *Id. Met. 10. v. 336.* datque torum cæspes. *Id. 1. Fast. v. 401.* Dulcia qui dignum nemus in convivia nacti, Gramine vestitis accubuere toris. *Virg. 2. Æn. v. 2.* Inde toro pater Æneas sic orsus ab alto. *Ovid. 6. Met. v. 431.* Torum sternere. *Id. 2. Fast. v. 795.* premere. *Id. Heroid. ep. 3. v. 118.* Toro jacere. *Id. Fast. 5. v. 520.* discumbere. *Id. Met. 11. v. 472.* ponere se. *Id. 2. de art. am. v. 370.* in toro cubare. *Stat. l. 3. silv. 1. v. 37. ad Hercul.* Hic tibi Sidonio celsum pulvinar acantho Texitur, & signis crescit torus asper eburnis. *h. e.* lectus collocandis signis deorum in lectisternio. *Virg. 6. Æn. v. 603.* lucent genialibus altis Aurea fulcra toris, epulæque ante ora paratæ. *Ovid. 12. Met. v. 578.* repetito munere Bacchi Surrexere toris. & *l. 9. v. 502.* parcam, precor, ante, toroque Mortua componar. ¶ Sæpe refertur ad conjugium, *letto conjugale, matrimonio*, ut thalamus. *Ovid. Met. v. 318.* Hic ubi Deucalion Cum consorte tori, parva rate vectus adhæsit. *Id. 3. ex Pont. ep. 3. v. 50.* legitimos sollicitare toros. *Id. Heroid. ep. 2. v. 41.* Junonemque toris quæ præsidet alma maritis. *Sabin. epist. 2. v. 9.* Prima mei a tu pacta toris. *Ovid. 3. Fast. v. 511.* Tu mihi juncta toro. *Id. 2. ex Pont. ep. 8. v. 28.* tori socia. *moglie.* & *Heroid. ep. 21. v. 140.* polliciti debita jura tori. *Id. 3. Amor. el. 6. v. 82.* socii tori jura dare alicui. *Id. 5. Fast. v. 106* Inque meo est nulla querela toro. *Plin. l. 34. c. 3.* Receptus in torum. *salso per marito.* ¶ Contra de consuetudine turpi. *Senec. in Hippol. v. 97.* Quærere stupra & illicitos toros. *Ovid. 2. Trist. v. 278.* obscenus torus. ¶ Metonymice ipsa illa, quæ conjugio aut consuetudine alicujus gaudet. *Plin. l. 35. c. 10.* Alexander se vicit: nec torum tantum, sed etiam affectum donavit artifici. *h. e.* Apelli Campaspen donavit, cum intellexisset, ejus illum amore captum, dum nudam pingeret. ¶ *Tori riparum* sunt elatiores riparum partes herbis vestitæ, quæ lecti vicem sedenti præbere possunt. *Virg. 6. Æn. v. 673.* lucis habitamus opacis, Riparumque toros, & prata recentia rivis Incolimus. *Stat. 4. Theb. v. 819.* Inde toros riparum, & proruta turbant gramina. Sic *Plin. l. 19. c. 4. ad fin.* Fimum ters pedes alte cum terra misceri, areis distingui: easque resupinis pulvinorum toris ambiri singulas tramitum sulcis. *h. e.* partibus humi elatioribus, & lecti speciem præbentibus, ut hodieque in hortis videre est. ¶ *Torus*, seu *torrus*, torridus, aridus. V. in *Torreo*.

TORVUS, a, um, *di aspetto terribile, di brutto guardatura, cipiglioso, torvo*, ἀγριωπός, σκυθρωπός, specie ipsa ferociam præ se ferens, aspectu terribilis: qualis est taurorum vultus. *Festus*: Torvitas a ferocia taurorum dicta est. *Virg. 3. Georg. v. 51.* optima torvæ Forma bovis, cui turpe caput, cui plurima cervix. *Id. ecl. 2. v. 63.* torva leæna. *Id. 3. Æn. v. 636. de Polyphemo.* lumen ingens, quod torva solum sub fronte latebat. & *vers. 677.* astantes lumine torvo Ætnæos fratres. *Plin. l. 8. c. 42.* Equus torvo aspectu. *Propert. l. 2. eleg. 2. v. 8.* torvus aper. *Virg. 6. Æn. v. 571.* torvi angues. *Cic. in Arat. l. 2. de nat. Deor. c. 42.* torvus draco strepit. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 99.* torva ora. *Horat. l. 1. ep. 19. v. 12.* torvo vultu ferus. *Ovid. 5. Met. v. 92.* torvis oculis tueri. *guardar bieco.* & *Heroid. ep. 17. v. 15.* Si non est ficto vultus mihi tristis in ore, Nec sedeo duris torva superciliis. *Id. 2. ex Pont. ep. 8. v. 22.* Torvaque nescio quid forma minantis habet. *Propert. l. 3. eleg. 16. v. 24.* torvi publica cymba senis. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 387.* torva Megæra. *Ovid. 2. de art. am. v. 309.* Medusa. *Arnob. l. 6. pag. 196.* Leonis torvissima facies. ¶ De rebus inanimis. *Plin. l. 2. c. 23. circa med. & Tacit. 2. Ann. c. 14.* Cometes visu torvus. *brutto a vedere.* & *l. 16. c. 33.* Cupressus natu morosa, fructu supervacua, baccis torva. ¶ *Torvi* dicuntur fluvii, quia finguntur taurino capite & cornibus. *Val. Flacc. l. 8. v. 218.* Torvus Ister. ¶ *Torva vox*, aspera, terribilis. *Apulej. in Florid. n. 17. (al. l. 3. ad fin.)* Vox humana & tuba rudore torvior, & lyra concentu variatior. *Virg. Æn. 7. v. 399.* torvumque repente clamat. ¶ *Torvus* in bonam partem. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 317.* Quantus in ora pater radiat! quam torva voluptas Frontis, & augusti majestas grata pudoris! *h. e.* mascula, bellicosa, gravis. Adde *de III. Consul. v. 84.* Hac ratione videtur *Statius* torvum Maronem dixisse *l. 3. silv. 3. v. 62.* *h. e.* grandiloquum, ac terribilem imitari conantibus. ¶ Metaphorice *Plin. lib. 17. c. 23. ad fin.* Cultura quoque torva fiunt vina. *h. e.* aspera, immitia, austera. *Catull. carm. 63. de coma Beren. v. 20.* Invisente novo prœlia torva viro. *Pacuv.* apud *Fest.* Cum recordor ejus ferocem & torvam confidentiam. *Id. ibid.* Feroci ingenio torvus. ¶ *Torvum*, & *torva* adverbii sito. *Stat. Theb. 12. v. 127.* magni memor ille meriti It torvum lacrymans. *Virg. Æn. 6. v. 467.* ardentem & torva tuentem Lenibat. Adde *Valer. Flacc. l. 2. v. 535.*

TOSTUS, a, um, *seccato, cotto, abbruciato*, ξηρανθείς, siccatus, torrefactus, coctus, ambustus, combustus. *Ovid. 4. Fast. v. 939.* Est Canis (Icarium dicunt) quo sidere moto, Tosta sitit tellus. *Catull. carm. 45. de Acme, v. 6.* in Libya, Indiave tosta. *Colum. l. 12. c. 3.* Tostum hordeum. *Ovid. Met. 12. v. 155.* Tosta caro. *arrostita.* & *l. 6. Fast. v. 432.* tosta liba. *Enn.* apud *Cicer. l. 3. Tuscul. cap. 19.* Ara fractæ & disjectæ, fana flamma deflagrata, tosti alti stant parietes. *Ovid. 2. Met. v. 283.* tostos en aspice crines, Inque oculis tantum, tantum super ora favillæ.

TOT, *tanti*, τοσοῦτοι, tam multi, nomen numerale indeclinabile: cui respondet *quot* vel expresse, vel tacite. *Cic. 2. de Orat. c. 32. a med.* Quot homines, tot causæ. *Id. de Harusp. resp. c. 8.* Nego, de ullo opere publico tot senatus extare consulta, quot de mea domo. *Id. pro leg. Manil. c. 16. ad fin.* Neminem unquam tam impudentem fuisse, qui a diis immortalibus tot & tantas res tacitus auderet optare, quot & quantas dii immortales ad Cn. Pompejum detulerunt. *Id. pro Cal. c. 28.* An timebant, ne tot unum, valentes imbecillum, alacres perterritum superare non possent? & *ibid.* Tot viri, ac tales. *Liv. l. 22. c. 26. ad fin.* Tot ac tam validæ manus. *Id. l. 5. c. 32. a med.* Tot, tam valida oppida. *Cic. pro Balb. c. 20. ad fin.* Si tot consulibus meruisset, quoties ipse consul fuisset. *Cato R. R. c. 114.* Ubi vites ablaqueantur, quantum putabis ei rei satis esse, tot vites ablaqueato. *Cic. Fam. 3. ep. 20. a med.* Quæ cum viderem tot vestigiis impressa, ut in his errari non posset, non adscripsi, &c. ¶ Absolute *Terent. Andr. 1. 5. 24.* Quid primum exsequar? tot me impediunt curæ, quæ meum animum divorse trahunt. *Plaut. Pseud. 1. 2. 82.* En excetra tu, quæ tibi amicos tot habes. ¶ Indefinite *Cajus Dig. l. 34. tit. 5. leg. 8.* Volo dari ei, qui id egerit, a ceteris heredibus aureos tot. ¶ *Tot*, tam pauci. *Albinov. eleg. 1. vers. 339.* Vix credent, tantum rerum cepisse tot annos.

TOTFARIAM, *tanti*, tot. *Varro*: In totfariam locis. Ita *Scalig. ad Fest.* In *Multifariam*.

TOTIDEM, *altrettanti*, ἴσοι, æque multi: & vel tacite vel expresse quot postulat. *Cic. in Bruto, 96.* Totidem, quot dixit, scripta verbis oratio. *Plaut. Mostell. 3. 1. 114.* Talenta totidem, quot ego & tu sumus. *Juvenal. sat. 13. v. 26.* Rari quippe boni. numero vix sunt totidem, quot Thebarum portæ. *Cæs. l. 1. B. Gall. cap. 48.* Equitum millia erant sex, totidem numero pedites. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 60.* siquis amet scripsisse ducentos Ante cibum versus, totidem cœnatus. *Id. l. 1. ep. 6. v. 34.* Mille talenta rotundentur, totidem altera. *Nep. in Milt. cap. 7.* Cum totidem navibus, atque erat profectus, Athenas rediit. *Cic. 2. de Divin. cap. 43.* Procles & Eurysthenes gemini fratres fuerunt, nec totidem annos vixerunt. anno enim Procli vita brevior fuit. *tanti anni per uno.* & *Attic. 6. ep. 2. ante med.* Istum ego locum totidem verbis a Dicæarcho transtuli. *a parola per parola.* & *Horat. lib. 2. sat. 3. v. 298.* Dixerit insanum qui me, totidem audiet. *altrettanto*, totidem audiet verba, & idem significantia.

TOTIES, adverb. *tante volte*, τοσάκις, tot vicibus. *Cic. Attic. l. 7. ep. 12.* Velim mihi ignoscas, quod ad te scribo tam multa toties. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 193.* cur Ajax, heros ab Achille secundus, Putrescit, toties servatis clarus Achivis? *Virg. 4. Æn. v. 336.*

336. Quos ego sum toties jam dedignata maritos. *Horat. in carm. secul.* v. 23. Ter die claro, totiesque nocte. *Cic. pro Cluent. c.* 13. Quotiescunque dico, toties mihi videor in judicium venire ingenii. *Id. Fam.* 7. *ep.* 7. Illud soleo mirari, non me toties accipere tuas litteras, quoties a Quinto mihi fratre afferantur. *Liv. l.* 2. *c.* 13. Moverat eum subeunda dimicatio toties, quot conjurati superessent. ¶ In plurimis Auctor. MSS. scribitur *totiens, quotiens, aliquotiens* & in multis opt. libr. editum est: quod sane reprehendi non potest: quin Grammaticorum aliqui ita scribi jubent, ut est apud *Pier. ad Ecl. Virg.* 3. v. 72. Nihilominus *Manutio, Dausqu. Cellar.* magis placet n omitti.

TOTJUGIS, e, & Totjugus, a, um, tam multiplex, tam varius, tantus, tot. *Apul. de deo Socrat.* Totjuga sidera sursum in æthere comparent. *Id. in Florid. n.* 18. (*al. l.* 4.) Hæc tanta & totjuga invitamenta. & *n.* 9. (*al. l.* 2.) Homo tam numerosa arte multiscius, totjugi scientia magnificus. *Id. l.* 2. *Metam.* In qua domo totjugis jam diebus ne fumus quidem visus est ullus.

TOTMODA, neutr. plur. tot & tanta. *Catull. carm.* 113. *in Mamurr.* Cur non divitiis Crœsum superare potis sit, Uno qui in saltu totmoda possideat? Est qui leg. *tot bona*.

TOTUS, a, um, *tutto intiero, entier, ὅλος*, integer, universus, solidus. In genit. habet *totius*, in dat. *toti* in omnibus generib. Pertinet ad quantitatem continuam, sicut *omnis* ad numerum: *totus* partium plenitudinem significat, *omnis* numeri. V. Omnis. *Cic. pro Mil. n.* 23. Cui senatus totam rempublicam, omnem Italiæ pubem, cuncta populi R. arma commiserat. *Id.* 2. *de Fin. c.* 34. Omne cælum, totamque cum universo mari terram mente complexus. *Id. de Univers. c.* 3. *in fin.* Ut unum opus, totum, atque perfectum ex omnibus totis atque perfectis absolveretur. *Id.* 1. *de Orat. cap.* 26. *ad fin.* Tota mente atque omnibus artubus contremisco. *Id.* 4. *de Fin. cap.* 1. *ad fin.* Universa re & tota sententia dissentire. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 67. Non videor mihi sarcire posse ædes meas, quin totæ perpetuæ ruant. *Liv. l.* 1. *c.* 12. Curtius effusos agerat Romanos toto, quantum foro spatium est. *Sallust. in Catil. c.* 31. *in fin.* Ut Romæ per totam urbem vigiliæ haberentur. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 26. *a med.* Eaque tota nocte continenter ierunt; nullam partem noctis itinere intermisso, in fines Lingonum pervenerunt. & *l.* 3. *c.* 13. Naves totæ factæ ex robore. & *l.* 1. *c.* 30. Toti Galliæ bellum inferre. & *l.* 3. *c.* 11. *extr.* Hunc toti bello imperioque præfecerant. *Phædr. l.* 3. *fab.* 7. *v.* 32. Homo se in pulpito totum prosternit. & *l.* 4. *fab.* 24. *v.* 6. toto die. *Terent. Eun.* 2. 2. 66. Sex ego totos hos menses quietum reddam. *Lucret. l.* 2. *v.* 274. Nam tum materiam totius corporis omnem Perspicuum est ire. ¶ Illa referuntur ad animum. *Nep. in Dione, c.* 2. Quem Dion adeo adamarit, ut se totum ei traderet. *Terent. Adelph.* 4. 2. 50. Ctesipho in amore est totus. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 2. Nescio quid meditans nugarum, & totus in illis. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 11. *in fin.* Modo venit Octavius mihi totus deditus. *Id. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. *extr.* Plancius totus noster est. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 3. Totus & mente & animo in bellum insistit. *Justin. l.* 12. *c.* 13. *a med.* Totus in lætitiam effusus. *Cic. pro Cluent. c.* 26. *sub fin.* Homo totus ex fraude & mendacio factus. ¶ *Totus alicujus* esse dicitur, qui ab eo stat, illique favet. *Cic.* 13. *Fam. epist.* 7. Et sum totus vester, & esse debeo. *Liv. l.* 23. *c.* 14. Senatus in societate Romana cum fide perstare, plebs novarum, ut solet, rerum, & Annibalis tota esse. *Id. l.* 37. *c.* 49. Totos adhuc Antiochi Ætolos esse. *Terent. Eun.* 5. 9. 10. Fratri igitur Thais tota est. *Chæ.* scilicet. ¶ Alio sensu *Valer. l.* 1. *v.* 207. Ecce sacer, totusque dei per litora Mopsus, Immanis visu vittamque comamque per auras Surgentem, laurusque rotat. *h. e.* deo plenus, invasatus. ¶ *Totum* absolute. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 1. Totum in eo est, tectorium ut concinnum sit. *qui sta il tutto.* & *Colum. l.* 12. *c.* 4. Totum in eo est, ne contrectentur pocula, vel cibi, nisi ab impube. ¶ *Ex toto*, omnino, prorsus, *affatto, totalmente, del tutto, ὅλως.* *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 72. Nec tamen ex toto deserere illa potes. *Cels. l.* 7. *c.* 4. *sect.* 3. Sostratus fistulas ventris insanabiles esse credidit. Id non ex toto ita se habere, usus ostendit. & *c.* 9. Lineæ, quæ citeriorem partem ab ulteriore ex toto diducant. *Id. lib.* 8. *cap.* 20. *ante med.* Femur luxatum quidam semper iterum excidere contendunt; sed alii admodum auctores, ex toto se restituisse, memoriæ prodiderunt. *Plin. l.* 11. *c.* 17. *de apib.* Fessum regem humeris sublevant: validius fatigatum ex toto portant. *Al. pass.* & *Colum. l.* 5. *c.* 8. *sub fin.* Creta ex toto repudianda est. & *l.* 2. *c.* 21. Antequam ex toto grana indurescant, messis facienda est. ¶ *In totum*, ex toto. *Colum. l.* 12. *c.* 1. *circa med.* Munia, quæ domi capessenda, non in totum muliebri officio relinquenda sunt. & *mox.* Et porro persuasissimum habere debebit, aut in totum, aut certe plurimum domi se morari oportere. *Plin. l.* 2. *c.* 90. Natura in totum abstulit terras, ubi Atlanticum mare est, immenso spatio. *Id. l.* 31. *c.* 7. *ad fin.* Res in totum diversa. *Id. l.* 35. *c.* 2. Quod in totum exolevit. *Id. l.* 25. *c.* 4. *sub fin.* In totum temeraria medicina. & *l.* 10. *c.* 4. Marius in totum ea abdicavit. ¶ In totum, in universum, *universalmente.* *Colum. l.* 3. *c.* 2. *sub fin.* & *l.* 11. *c.* 2. *a med.* Itaque in totum percipimus: ut quisque natura locus frigidus erit, is primus conseratur. Adde *l.* 3. *c.* 2. *sub fin.* ¶ *Totus* pro *omnis*, *h. e.* eo loco, quo omnis bene se habeat. *Phædr. l.* 1. *fab.* 11. *v.* 7. Clamorem subito totis tollit viribus. *Hirt. de B. Alex. c.* 37. Cum totus convenisset equitatus. *Plaut. Mil.* 2. 2. 57. Cui bini custodes semper totis horis accubant. ¶ De rebus, quæ numero constant. *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 81. totos in pœnam ordire nepotes. *Apul. l.* 6. *Metam.* Accumbebat summus sua Junone Jupiter, ac deinde per ordinem toti dei. *Sidon. sub fin. epist.* 14.

lib. 9. Plerique laudabunt facundiam suam, plurimi ingenium, toti pudorem. ¶ Penultimam geminavi Poetæ, cum commodum est, corripiunt. *Lucret. l.* 1. *v.* 81. spatium summai totius omne. *Id. lib.* 4. *v.* 1023. Totius humorem saccatum ut corpori fundant. ¶ Pro *totius* dixere etiam *toti*. *Afran.* apud *Priscian. lib.* 6. *pag.* 694. *Putsch.* Adeo ut te satias caperet toti familiæ. Sic *uni, soli, nulli*, &c. quæ V. suo loc. ¶ Item *totæ*, & *totæ* in dativo pro *toti*. *Plaut. in fragm.* apud *Varron. l.* 6. *de L. Lat. c.* 5. *ad fin.* Gannit odiosus omni totæ familiæ. *Auct. ad Herenn.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 698. *Putsch.* Res totæ tui similis. *Propert. l.* 3. *eleg.* 9. *v.* 57. toto quæ præsidet orbi. ¶ *Totus* prima brevi est *tantus*, *τοσοῦτος*: cui respondet *quotus*. *Manil. l.* 3. *v.* 447. Detrahitur summæ tota pars, quota demitur inde.

TOXICUM, i, n. *veleno, toffico, τοξικόν*, proprie venenum est, quo imbuuntur sagittæ, ut letale vulnus inferant: a τόξον, quod tum arcum, tum sagittas aliquando significat, ut apud *Homerum Iliad.* 8. *v.* 296. *Festus*: Toxicum dicitur veratrium venenum, quo quidem perungere sagittas soliti sunt. Cæcilius in Gamo: Ut hominem miserum toxico transegerit. *Ovid.* 4. *ex Pont. epist.* 7. *v.* 11. Aspicis & mitti sub adunco toxica ferro: Et telum causas mortis habere duas. ¶ Alii aliunde notationem ducunt: vel quia instar sagittæ, cito perimat; vel a *taxus*, ut prius *taxicum* dictum sit. *Plin. l.* 16. *c.* 10. *in fine de taxo arbore.* Sunt qui & taxica hinc appellata dicant venena, quæ nunc toxica dicimus, quibus sagittæ tinguntur. ¶ Pro quovis veneno. *Afran.* apud *Fest.* Uxorium istud toxicum mittite. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 2. *sub fin.* non ad miserando coimas toxica. *Colum. l.* 10. *v.* 18. *terra* Nec patitur taxus, nec strenua toxica sudat. *h. e.* herbas mortiferas. *Lucan. l.* 9. *v.* 820. Toxica sacrilegi carpunt matura Sabæi. *Horat. epod. alt. v.* 61. toxicum velox. *Martial. l.* 1. *epigr.* 19. toxica fæva. *Propert. l.* 1. *eleg.* 5. *v.* 6. Et bibere e tota toxica Thessalia. Adde *Sueton. in Claud. c.* 44. & *in Ner. c.* 35. ¶ Toxicon, τοξικόν, genus ladani, quod colligitur & trahitur, τοξικῶς in arcu circumdatis, adhærescente sordida lanugine: a τόξον, arcus. *Plin. lib.* 26. *cap.* 8.

T R

TRABALIS, le, *da trave, poutre*, ad trabem pertinens: ut Trabalis clavus, quo trabes figuntur. *Horat. l.* 1. *od.* 35. *v.* 18. Clavos trabales, & cuneos manu gestans. *Cic. Verr.* 7. *cap.* 21. *circa med.* Ut hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clavo figeret. *h. e.* firmum firmumque faceret. ¶ Item trabis magnitudinem æquans: & adhibetur a Poetis per hyperbolen. *Virg.* 10. *Æn. v.* 196. & *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 300. teloque trabali graviter fecit. *Stat.* 4. *Theb. v.* 6. dextraque trabalem hastam intorsit. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Proserp. vers.* 172. Pluto trabali sceptro fera fecit. *Id. de consul. Mall. Theod. v.* 318. trabalis rectis.

TRABEA, æ, f. *sorta di toga, trabée, ἀλουργίς, τραβαιόπορφυρος*, toga Romanorum, ornatu & colore a vulgari toga differens. *Sueton. in fragm.* apud *Serv. ad Æn.* 7. *v.* 612. tria ejus genera fuisse docet: unum quod diis sacratum, & sit totum purpureum: alterum item purpureum, sed habebat aliquid albi: tertium augurum proprium, purpura & cocco mixtum. *Plin. l.* 8. *c.* 48. *a med.* Trabeis usos accipio reges. *Id. l.* 9. *c.* 39. Purpuræ usum Romæ semper fuisse video, sed Romulo in trabea. *Virg.* 7. *Æn. v.* 187. Ipse Quirinali lituo parvaque sedebat Succinctus trabea Picus. *Id.* 11. *Æn. v.* 334. Et sellam, regni, trabeamque, insignia nostri. Latini regis verba sunt. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 504. trabeaque decorus Romulus. ¶ Regium trabeæ genus, quod in albo purpureas fascias habebat intextas instar trabium (unde & nomen) induebatur etiam a consulibus, quibusdam solemnioribus diebus; quia sicut jus regum, ita & insignia iis data sunt. *Virg.* 7. *Æn. v.* 612. Ipse Quirinali trabea, cinctuque Gabino Insignis reserat stridentia limina consul. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 249. Post trabeas exsul, *h. e.* post consulatum. Sic *in prol. l.* 2. *in Europ. v.* 10. Annus, qui trabeas, his dedit exsilium. *Id. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 3. trabeas induere. *h. e.* consulatum inire. ¶ Item ab Equitibus in transvectione, ut *Valer. Max. sub fin. c.* 2. *l.* 2. docet: & aliæ quoque, cum solemnitas posceret: ut factum in pompa funebri Germanici Cæsaris, narrante *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 2. Hinc *trabea* equestrem ordinem significat, ut fasces consulatum. *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 17. non sanguine cretus Turmali trabeaque Remi, nec paupere clivo. Adde *Martial. l.* 5. *epigr.* 42. ¶ Falsi sunt, qui putarunt *trabeam* militarem vestem fuisse. Aperte *Claudian.* a militari ornatu distinguit *de III. consul. Honor. v.* 3. & *de IV. v.* 18. & *de consul. Mall. Theodos. vers.* 14. &c. Frustra etiam alii locum Livii afferunt ex *l.* 32. *c.* 6. ubi non *consul trabeatus*, sed *trajectus* omnino legendum est. ¶ Fuit hoc nomine Poeta Comicus, cujus meminit *Cic. Fam.* 9. *ep.* 21. *lib.* 2. *de Fin. cap.* 4. & 4. *Tuscul. c.* 31. item *Charis. lib.* 2. *extr.* Octavum ei locum inter Latinos Comicos tribuit *Volcat. Sedigit.* apud *Gell. lib.* 15. *c.* 24.

TRABEALIS, le, ad trabeam pertinens. *Sidon. carm.* 2. *v.* 2. Effulgent trabealis mole metalli Annum pande novum consul vetus. *Trabeale metallum* vocat aurum, quod posterioribus Imperatorum temporibus assui trabeis mos fuit. Hinc *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 340. graves auro trabeæ.

TRABEATUS, a, um, trabea indutus. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 37. & *l.* 14. *Met. v.* 828. Trabeatus Quirinus. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 2. *Sueton. in Domit. c.* 14. & *Valer. Max. l.* 2. *c.* 2. *sub fin.* Trabeati equites. *Stat. l.* 4. *silv.* 2. *v.* 32. Hic cum Romuleus proceres, trabeataque

Cæ-

Cæsar Agmina mille simul jussit discumbere mensis. *h. e.* equestrem ordinem. V. *Trabea. Claudian. de consul. Mall. Theodos. in fin.* Trabeata domus. *h. e.* in qua est consulatus, *Id. de IV. consul. Honor. v.* 417. Et sulcata diu trabeato rura colono. *h. e.* consule, vel consulari. *Impp. Theodos. & Valentinian. l.* 10. *Cod. Theodos. tit.* 10. *leg.* 31. Trabeata quies. *h. e.* consulum. ¶ *Trabeatas* inscripsit C. Melissus Grammaticus novum Fabularum togatarum genus, quas ipse docuit, uti constat *Sueton. de Grammat. c.* 21. *extr.* fortasse quia equestris ordinis personas induxit.

TRABECULA, *&* Trabicula, æ, *f. travicello*, δοκίς, parva trabs. *Vitruv. l.* 10. *c.* 22. *circa med.* Habeat mediam contabulationem, supra trabeculas. *Vetus Tab. marmor.* scripta anno post regnum Ciceronem, apud *Gruter. pag.* 207. *col.* 1. Insuper mutulos trabiculas abiegnas duas eminentes imponito.

TRABICA navis, quod sit trabibus confixa. Pacuvius: labitur trabica in alveos. Hæc *Paul.* ex *Festo.*

TRABS, is, *f. trave*, δοκός, proprie significat duo ligna compacta, ut ex *Festo* docet *Paulus*: quia lignum simplex *tignum* dicitur. *trabes compactiles* opinor vocari a *Vitruv. l.* 4. *c.* 7. qui *l.* 5. *c.* 12. *ad fin.* memorat *trabes ex duobus*, item *ex tribus tignis bipedalibus compactas*. Hinc non semel *Lucret.* junxit *tigna trabesque*, ut *l.* 2. *v.* 192. *&* 196. *&* *l.* 6. *v.* 240. Hoc sensu *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ante med.* Tiberis propter aspera & confragosa, ne sic quidem (navigabilis) præterquam trabibus verius, quam ratibus. *h. e.* pluribus tignis compactis, & in modum ratis compositis. ¶ Sæpius tamen de simplici tigno usurpatur, sive ex arbore sit, sive ex alia materia. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Trabs e larice, longa pedes CXX, bipedali crassitudine æqualis. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 13. Naves totæ factæ ex robore: transtra ex pedalibus in latitudinem trabibus. *Gell. l.* 1. *c.* 13. *ad fin.* Firma & procera trabe cum opus esset, qui arietem faceret. *Plin. lib.* 16. *c.* 38. Aure ad caput trabis quamlibet prælongæ admota, ictus ab altero capite vel graphii sentitur. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Pros. v.* 242. trabibus solidatur aheneis culmen. *Id. in nupt. Honor. & Mar. v.* 88. trabibusque smaragdis Suppositis cæsas hyacinthi rupe columnas. *h. e.* trabibus, quæ sunt smaragdi. (Simile est illud *Persii sat.* 1. *v.* 69. heroas sensus. & *Statii l.* 11. *Theb. v.* 22. hostes turmæ.) *Plin. l.* 33. *c.* 3. *a med.* Trabes argenteæ. *Id. l.* 6. *c.* 22. Fores obditæ ferratis trabibus. *Id. l.* 36. *c.* 8. *a med.* Trabes ex lapide Syenite fecere reges, obeliscos vocantes, Solis numini sacratos. *Ovid. Met.* 3. *v.* 77. *de angue.* Ipse modo immensum spiris facientibus orbem Cingitur, interdum longa trabe rectior exit. ¶ Synecdoche est in his. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 13. ut trabe Cypria Myrtoum pavidus nauta secet mare. *h. e.* navi. Sic *Virg.* 4. *Æn. v.* 566. Jam mare turbari trabibus. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 76. Quo duce trabs Colchas sacra cucurrit aquas. *h. e.* navis Argo: de qua & *Senec. in Agam. v.* 120. Phasiaca fugiens regna Thessalica trabe. *Horat. l.* 3. *od.* 2. *v.* 26. vetabo, sub iisdem sit trabibus. *h. e.* sub eodem tecto, & domo. *Valer. Flacc. l.* 6. *vers.* 383. ut machina muri, Quæ scopulis, trabibusque diu, confectaque flammis, Procubuit tandem. *h. e.* arietibus, balistis, & hujusmodi. *Martial. l.* 14. *epigr.* 91. Libycas trabes. *h. e.* mensæ citreæ, quas *l.* 2. *epigr.* 43. Libycos orbes dixit. ¶ Synecdocha, & hyperbole simul in his. *Stat. Theb.* 5. *v.* 566. Et trabe fraxinea Capaneus subit obvius. *h. e.* ingenti hasta. Sic *l.* 9. *vers.* 124. Lernæam jacit ipse trabem. *Senec. in Herc. Fur. v.* 103. *&* *in Med. v.* 962. Vastam rogo flagrante corripiat trabem. *h. e.* ingentem facem. *Stat. Theb.* 1. *v.* 621. trabibus duris protererunt exanimes artus. *h. e.* validis & magnis fustibus. *bastonacci.* ¶ Sæpe iidem Poetæ *trabem* dicunt de arbore excelsa. *Virg.* 6. *Æn. v.* 181. fraxineæ trabes. *h. e.* fraxini. *&* *l.* 9. *v.* 87. lucus Nigranti picea, trabibusque obscurus acernis. *Ovid.* 14. *Met. v.* 360. densum trabibus nemus. *&* *l.* 8. *v.* 309. silva frequens trabibus. *&* *l.* 10. *v.* 373. secure saucia trabs ingens qua cadat, in dubio est. Adde *Propert. l.* 3. *el.* 21. *v.* 38. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 640. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 824. *Stat.* 2. *Achill. v.* 430. & *Senec. in Oedip. vers.* 337. ¶ Pro *trabs* dixere *trabes* in recto, ut *plebes*, *pedes* pro *plebs*, *pes*. *Enn.* apud *Cicer. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 30. & *de Fato, c.* 15. Utinam ne in nemore Pelio Cæsa cecidisset abiegna ad terram trabes. & apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 3. trabes remis rostrata per altum. ¶ Item *trabis*, ut *canis* & *canis*. Ita enim in quodam MS. legitur apud *Jul. Obsequ. c.* 122. Trabis ardens ab occasu ad cœlum extenta. Porro significatur hic meteori genus, græce δοκός, nempe longa fax trabis specie in cœlo apparens, de qua *Senec. l.* 7. *quæst. nat. c.* 4. item *l.* 1. *c.* 1. *&* 15. & *Plin. l.* 2. *c.* 26. *extr.*

TRACHALI appellantur muricum & purpuræ superiores partes. Unde Ariminenses, maritimi homines, cognomen traxerunt Trachali. Hæc *Fest.* Est autem græca vox τράχηλοι dorice pro τράχαλοι, colla. ita enim dicuntur partes exteriores concharum, sicut mediæ *cervices*. Ex hac notatione patet, penultimam esse producendam.

TRACHELUS, i, τράχηλος. græce collum significat. Itaque hoc nomine *Vitruv. l.* 10. *c.* 15. Partem quandam catapultæ appellat; a colli similitudine. Al. aliter leg. V. *Bald. in Lex. Vitruv.*

TRACHIA, æ, f. τραχεῖα, adjectivum græcum a τραχύς, asper, appositum ἀρτηρία, per quam spiritus nos in pulmonem trahitur. Semel latinis litteris scribitur apud *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 15

TRACHYN, *&* Trachin, inis, f. Τραχύν, & Τραχίν, oppidum Thessaliæ in Phthiotide, sub Œta monte, conditum ab Hercule. Ejus nomen est Heraclea, cognomen Trachyn: a τραχύς, asper, salebrosus: quia ejusmodi loco situm est. quare per *y* rectius scribitur. *Plin. l.* 4. *c.* 7. *extr. Senec. in Troadib. v.* 818. lapidosa Trachyn. *Id. in Herc. Oet. v.* 135. At Trachyne vocor, saxa rigentia, Et dumeta jugis horrida torridis. *&* *vers.* 195. aspera Trachyn. *&* *vers.* 1632. eligens ainitur Trachyn jugo. *Ovid. Met.* 11. *v.* 627. Herculea Trachyne jube, sub imagine regis, Halcyonen adeat.

TRACHYNIUS, *&* Trachinius, a, um, ad Trachinem pertinens. *Ovid. Met.* 11. *v.* 269. Trachynia tellus. *&* *vers.* 282. *&* 351. Trachynius heros. *h. e.* Ceyx filius Luciferi, qui ibi regnavit. *&* *vers.* 502. Trachynia puppis. *h. e.* qua Ceyx vehebatur, cum naufragio periit. *Stat. l.* 3. *silv.* 5. *v.* 57. Trachinia Halcyone. *h. e.* quæ Ceycis uxor fuit. *Lucan. lib.* 3. *v.* 177. tum Mænala liquit Arcas, & Herculeam miles Trachinius Œten. ¶ *Trachiniæ*, Tragœdia Sophoclis, ex qua aliquot versus latine redditos a *Cicerone*, habes 2. *Tuscul. c.* 8.

TRACTA, æ, f. *&* Tracta, orum, n. *massa di lana filata, o pettinata*, manipulus lanæ, qui circa fusum involvitur, postquam tractus, hoc est netus est: nam trahere lanam, est nere. *Tibull. l.* 2. *el.* 7. *v.* 86. Firmaque conductis annectit licia telis, Tractaque de niveo vellere ducta putat. *Varr.* apud *Non. cap.* 3. *n.* 247. Denique suis manibus lanea tracta ministrasset infectori. ¶ In panificio tracta sunt partes farinæ manibus bene agitatæ, subactæ, & in longum tractæ in modum membranarum, ut ex agitatione mollius fermententur. nam trahere panem apud *Plin. l.* 18. *c.* 11. *ante med.* est subigere. *Id. ibid.* Eum (*panem*) novam diebus macerant, decimo ad speciem tractæ subigunt uvæ passæ succo. *Cato c.* 76. *R. R.* Alicam in aquam infundito: ubi bene mollis erit, in mortarium purum indito, siccatoque bene: deinde manibus depsito: ubi bene subactum erit, farinæ libras quatuor paulatim addito, id utrumque tracta facito. *&* *infra*. Placentam fingito: tracta singula in totum solum primum ponito, deinde de mortario tracta linito, tracta addito singulatim, &c. ¶ Apud *Apicium l.* 2. *c.* 1. *l.* 4. *c.* 3. *&* *l.* 5. *c.* 1. *&* *l.* 8. *c.* 7. est genus quoddam placentæ in modum membranæ factæ, deinde concisæ: unde pullus tractogalatus dicitur *l.* 6. *c.* 9. qui tracta & lacte conditur. Sic *l.* 5. *c.* 1. Pultes tractogalatæ. Sic *l.* 8. *c.* 7. Porcellus tractomelitus. *h. e.* tracte & melle conditus.

TRACTABILIS, le, *che si può toccare, o maneggiare*, ἁπτὸς, εὐμεταχείριστος, qui sub tactum cadit, qui tractari facile potest. *Cic. de Univ. c.* 2. *a med.* Corporeum autem, & adspectabile, itemque tractabile omne necesse est esse, quod natum est. *Plin. l.* 30. *c.* 13. *a med.* Ulcera tractabiliora fieri, ac sanari celerius. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. *sub fin.* Materies laricis pensior, tractabilis ad interiorem opus, non minus quam sapinea. *facile da lavorare.* Sic *Plin. l.* 36. *c.* 22. *a med.* Tophi tractabiles in opere. *Id. l.* 18. *c.* 28. Falcium genus brevius, ac vel inter vepres tractabile. *Id. lib.* 21. *c.* 17. *a med.* Scilla folium habet latum & tractabile. *pastoso.* & *Stat. l.* 5. *silv.* 1. *v.* 83. illa subactis Molem immensam humeris, & vix tractabile pondus Imposuit. *h. e.* portabile. *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 71. Est mare (confiteor) nondum tractabile nanti. *h. e.* tentandum, adeundum. *Virg.* 4. *Æn. v.* 53. non tractabile cælum. *h. e.* non pacatum, non quietum, non placidum. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Vox tractabilis. *h. e.* facilis, flexibilis. ¶ Transfertur ad animum. *Virg.* 4. *Æn. vers.* 438. sed nullis ille movetur Fletibus, aut voces ullas tractabilis audit. *h. e.* mitis, placidus, flexibilis, exorabilis, *pieghevole*. & *Cic. de Amic. c.* 13. *ad fin.* Neque audiendi, qui virtutem duram, & quasi ferream esse volunt: quæ est cum multis in rebus, tum in amicitia, tenera atque tractabilis. *Id.* 10. *ad Attic. ep.* 11. *a med.* Ego meum (*filium*) facile teneo. nihil est enim eo tractabilius, *più trattabile*. & *Sueton. in Aug. c.* 65. *sub fin.* Agrippam nihilo tractabiliorem, immo in dies amentiorem, in insulam transportavit. *Ovid. de remed. amor. v.* 123. Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte. *Plin. l.* 9. *epist.* 24. Te tam tractabilem video, ut in ita urgi possis. *Curt. lib.* 3. *c.* 2. *ad fin.* Erat Dario mite ac tractabile ingenium.

TRACTABILITAS, atis, f. qualitas, qua aliquid tractari potest. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. populus, salix, tilia in sculpturis commodam præstant tractabilitatem. *sono facili da lavorarsi.*

TRACTABILITER, adverb. faciliter. *Gell. l.* 6. *c.* 2. *circa med.* Omnem illam vim, quæ de fato extrinsecus ingruit, inoffensius tractabiliusque transmittunt.

TRACTATIO, onis, f. *il maneggiare*, μεταχείρισις, actus tractandi, & versandi inter manus. *Cic. l.* 2. *Offic. c.* 3. Quæ in rebus inanimis, quæque in usu, & tractatione beluarum fiunt utilitates ad hominum vitam. *Id.* 3. *de Orat. c.* 52. Qui in armorum tractatione versantur. *Id.* 2. *de Divin. c.* 3. *a med.* Nec vero qui fidibus aut tibiis uti volunt, ab haruspicibus accipiunt earum tractationem, sed a musicis. *Id. in Orat. c.* 18. Vocis bonitas non est in nobis: sed tractatio atque usus in nobis. *Gell. l.* 5. *c.* 21. Assidua veterum scriptorum tractatio. *Senec. de Tranquill. c.* 3. Actione rerum, & reipubl. tractatione, & officiis civilibus se detinere. ¶ Transfertur ad ea, quæ studio, aut oratione, aut scriptione tractantur. *Cic. in Orat. c.* 59. *in fin.* Est in utroque (*in poesi, & in oratione soluta*) & materia & tractatio. materia in verbis, tractatio in collocatione verborum. *Id. in Brut. c.* 4. Quæ cum studiose tractare cœpissem, ipsa mihi tractatio litterarum salutaris fuit. *Id.* 4. *Acad. c.* 2. *a med.* Philosophiæ tractatio optimo atque amplissimo quoque dignissima est. *Id.* 2. *de Orat. c.* 23. *ad fin.* Quæ observata sunt in usu & tractatione dicendi. *Id. l.* 2. *c.* 41. *a med.* Nequaquam satis est reperire quid dicas, nisi id inventum tractare possis. Tractatio autem varia esse debet, ne aut cognoscat artem qui audiet, aut defatigetur similitudinis satietate. ¶ Huc pertinet illud *Senec. l.* 1. *controv.* 1. *circa med. pag. m.* 82. Adjecit quæstionem Gallio alteram, An abdicari possit jam adoptatus. Hoc autem ex æquitatis parte pendet: & tractatio magis est, quam quæstio. *&* *controv.* 3. *a med. pag. m.* 112. Latro hac usus est divi-

divisione: An licuerit filio, An vindicare oportuerit. An oportuerit, tractatione quidem est, quam ut quisque vult, varias. *Tractatio* est extensio & amplificatio quæstionis principalis, de qua in Controversia agitur, & veluti appendix ejus: atque adeo non novam quæstionem constituens, sed cum illa simul tractanda. ¶ Est etiam ratio & modus agendi cum aliquo, *trattamento*. Unde *mala tractatio*, cum quis alterum injuria afficit, ut filium pater injuste abdicans, aut maritus uxorem aliquo modo vexans. Hinc illa in lemmatis Controversiarum, & Declamationum *Senecæ & Quintiliani*. *v. gr.* apud *Senec. l. 3. excerpt. controv. n. 7.* Filio furenti, & sua membra laniandi pater venenum dedit. Accusatur ab uxore malæ tractationis. V. *Quintil. decl.* 8. 10 & 18. Similiter *malam tractationem* dicit *Arnob. l. 4. pag. 142.* qua Gentes obscœnis Fabulis deos suos libidinosos & adulteros faciunt. *Quintil. l. 7. c. 4.* Accusare aliquem malæ tractationis. & *c. 3.* Actiones dementiæ, malæ tractationis, reipubl. læsæ. *Id. declam.* 383. Malæ tractationis damnatos. *Tertull. de Pœnit. in fin.* appellat *malam tractationem*, qua Nabuchodonosor pœnitens superbiæ suæ, in se ipsum sæviit, ferinam vitam in silvis tolerando.

TRACTATOR, oris, m. qui manu tangit, & tractat. *Tractatores* erant, qui delicatis dominis membra singula vel in balneo, vel in lectulo artifici manu leniter tractabant, & fricabant. *Senec. in fin. ep.* 66. An potius optem, ut malacissandos articulos exoletis meis porrigam; ut muliercula digitulos meos ducat? Quidni ego feliciorem putem Mucium, qui sic tractavit ignem, quasi illam manum tractatori præstitisset? ¶ Hinc *tractatrix* apud *Martial. l. 3. epigr.* 82. *v.* 13. Percurrit agili corpus arte tractatrix, Manumque doctam spargit omnibus membris. ¶ Est etiam *tractator*, qui de aliqua re tractat commentando, disserendo, aut concionem habendo. *Glossæ*: Tractator, ὁμιλητικός. *Sidon. in carm. epist.* 11. *l.* 4. Orator, dialecticus, poeta, Tractator, geometra, musicusque. *h. e.* qui S. Scripturas interpretatur. Sic *l. 2. epist. 9. circa med.* Origenis scævus cavendusque tractator. *Sulpic. Sever. dial.* 1. *c.* 6. Origenem tractatorem sacrarum Scripturarum peritissimum. Adde *Hieronym. adverf. Joann. Hierosolym. sect.* 10. *edition. Veronens.* & *Augustin. ad Hieronym. post hujus epist.* 97. *sub fin.*

TRACTATORIUM, ii, n. locus, in quo causæ, & aliæ res aguntur. *Sidon. l. 1. ep.* 7. Et in tractatorium frequens senatus.

TRACTATRIX. V. *Tractator*.

TRACTATUS, us, m. *toccamento*, ψηλάφησις, διαχείρισις, tractatio, contrectatio. Fere adhibetur in sexto casu. *Plin. l. 25. c.* 22. Necem tractatu infectæ manus. *Id. l. 27. c.* 7. Folia eranthe tractatu aspera. & *c.* 20. *circa med.* Plantæ tractatu mansuescunt, ut feræ. ¶ Metaphorice est studium, commentatio, dissertatio, *trattato*. *Quintil. in proœm. l.* 8. Ingenia asperiorum tractatu rerum atteruntur. *Cic. 3. de Orat. c.* 23. Artes aliter ab iis tractantur, qui eas ad usum transferunt: aliter ab iis, qui ipsarum artium tractatu delectati, nihil in vita sunt aliud acturi. *Quintil. l. 3. c. 7. ante med.* Ante hominem patria, ac parentes, majoresque erunt: quorum duplex tractatus est. Aut enim, &c. *Id. l. 7. c.* 3. Nec uno modo definitur res eadem, sed latiore varioque tractatu. & *c. 6. extr.* Tractatus omnes sunt qualitatis, aut conjecturæ. *Gell. l. 14. c. 2. a med.* De his judicialis officii tractantibus posthac dicere conabimur. *Plin. l. 24. c.* 4. Separatim toto tractatu sententia ejus judicanda est. *con un intiero trattato*. ¶ Apud Ecclesiast. Scriptor. *tractatus* aliquando est concio de rebus sacris, & præsertim de sensu S. Scripturæ. *Augustin. epist. 4. ad Quodvultd. præfixa libro de hæresib.* Tractatus populares, quos Græci homilias vocant. V. *Tractator*.

TRACTATUS, a, um, *tirato a forza*, *strascinato*, ἑλκυσθείς, *ἐρυσθείς*, vi tractus, raptatus. *Ovid. 13. Met. v.* 410. tractata comis antistita Phœbi. Al. aliter leg. *Enn.* apud *Gramm. ignot.* ut referunt *Columna & P. Merula*: tractatu' per æquora campi. ¶ Translate *Cic. pro Arch. c. 2. a med.* In ejusmodi persona, quæ propter otium ac studium, minime in judiciis periculisque tractata est. ¶ Item contrectatus, *toccato*, *maneggiato*. *Horat. l. 2. epist. 1. v.* 235. tractata notam labemque remittunt Atramenta. *Ovid. Met.* 10. *v.* 285. cera tractata pollice multas Vertitur in facies. *Plin. l. 20. c. 7. a med.* Tractata iris pustulas ambusti modo facit. *Plaut. Mil. 2. 6.* 8. Numnam hic in via hospitam tractatam & ludificatam, ingenuam & liberam? ¶ Translate mente & studio agitatus. *Cic. 3. de Orat. c. 10. ad fin.* Quæ omnia oratori quæsita, audita, lecta, disputata, tractata, agitata esse debent. *Id. in Orat. cap. 33. ad fin.* Nec vero dialecticis modo sit instructus, sed habeat omnes philosophiæ notos & tractatos locos. *Horat. in art. poet. v.* 150. & quæ Desperat tractata nitescere posse, relinquit. ¶ Item acceptus, *accepto*, *trattato*. *Cic. pro Cœl. cap.* 2. Pater parum pie tractatus a filio. *Id. pro leg. Manil. c.* 5. Mercatores ac naviculatores injuriosius tractati. ¶ Item actus, transactus. *Auct. ad Herenn. l. 4. c.* 24. Vita alicubi honeste tractata. *Tacit. 1. Ann. c. 9. extr.* Pauca admodum vi tractata, quo ceteris quies esset. ¶ agitatus. *Id. l. 4. cap.* 43. Tunc tractatæ Messeniorum preces. *h. e.* in senatu de his actum. *prese per mano le istanze*, &c. Sic *c.* 16. tractatæ religiones. *Liv. lib. 42. c. 25. a med.* Tractatæ inter Eumenem & Persea conditiones amicitiæ.

TRACTIM, *a lungo*, *tirando in lungo*, *e continuamente*, ἑλκυστικῶς, συρδην, trahendo, longo tractu, producte, diu, protrio, & sine intermissione, jugiter. *Virg. 4. Georg. v. 260. de apib.* Tum sonus auditur gravior, tractimque susurrant. *Lucret. l. 3. v.* 529. In pedibus primum digitos livescere & ungues: Inde pedes & crura mori: post inde per artus Ire alios tractim gelidi vestigia leti. *Gell. l. 7. c. 20.* ad illud *Virg. 2. Georg. v.* 224. & vicina Vesevo Ora jugo. Vocalis, inquit, in priore versu extrema, eademque in sequenti prima, canoro simul, atque jucundo hiatu tractim sonat. *Id. l. 4. c. 6. & l. 7. c.* 10. Succidaneæ hostiæ nominatæ, littera i tractim pronuntiata. *h. e.* producte. *Senec. ep. 40. a med.* postquam deprehendit eos, qui nimis festinanter dicunt: Recte, inquit, facies, si non videris istos, qui quantum dicant, non quemadmodum, quærunt: & ipse malueris aliquando vel juxta Vinicium dicere, qui cum quæreretur, quomodo diceret, Asellius ait, Tractim. *h. e.* lente. ¶ In illo *Plauti Amph. 1. 1.* 157. Quid, si ego illum tractim tangam, ut dormiat? ludit *Plaut.* in verbo. nam *tractim tangere* est sensim, & leniter tangere, manum trahendo, non infligendo: quod faciunt nutrices, blande, & tracta manu palpantes infantulos, ut somnum capiant. Unde *Sisenna* apud *Charis. l. 2. pag.* 196. recte exponit, *lente*. Sed Mercurius ironice significat velle se Sosiam adeo valide pugno percutere, ut ad terram trahat, & sopiat. Supra dixerat *vers.* 146. Agitat pugni. jampridem videtur factum, heri quod homines quatuor in soporem collocastis nudos.

TRACTITIUS, & Tracticius, a, um, qui trahitur. *Aurel. Vict. in Epit. c. 23. in fin.* scribit, Heliogabalum, quia post mortem tractus per vias, & in Tiberim projectus fuit, *tractitium*, & *Tiberinum* pro contemptum fuisse appellatum.

TRACTO, as, avi, atum, a. *tirare*, *strascinare*, ἕλκω, *σύρω*, frequentativum a *traho*, rapio, vi duco. *Enn.* apud *Macrob. l. 6. Saturn. c.* 2. O lux Trojæ, germane Hector! quid ita cum tuo lacerato corpore miser? Aut qui te sic respectantibus tractavere nobis? *Lucret. l. 3. v.* 902. malis morsuque ferarum tractari. *h. e.* distrahi & dilaniari. *Ovid. 13. Met. v.* 410. tractata comis antistita Phœbi. ¶ Translate *Lucret. l. 3. v.* 930. Volgivago vitam tractabant more ferarum. *h. e.* ducebant, trahebant, agebant. Est qui leg. *tolerabant*. ¶ Item frequenter tangere, manu versare, attrectare, contrectare *toccare*, *maneggiare*, *palpare*, *aver per mano*, *brancicare*, ψηλαφάω, χειρίζω. *Cic. 3. Tuscul. c.* 38. Ea, quæ gustamus, olfacimus, tractamus, audimus, in ea ipsa, ubi sentimus, parte versantur. *Plaut. Mil. 2. 6.* 30. Tractavisti hospitam ante ædes meas. *Lucret. l. 4. v.* 624. suaviter omnia tractant Humida linguai circum sudantia templa: At contra pungunt sensum, &c. *Colum. l. 6. c.* 2. Vitulos oportet, cum adhuc teneri sunt, consuescere manu tractari. *Horat. l. 2. sat. 4. v.* 79. puer unctis Tractavit manibus calycem, dum furta ligurit. *Ovid. 2. Amor. eleg. 8. v.* 60. Tractat inaurata consona fila lyræ. *h. e.* pulsat, sonat. & *Liv. l. 7. c.* 32. Tractare tela. *maneggiare*, *adoperare*, *usar l'armi*. & *Sil. l. 15. v.* 406. prœlia *combattere*. ¶ *Tractare igni*, domare, coquere. *Lucret. l. 5. vers.* 952. Nec dum res igni scibant tractare, neque uti Pellibus, & corpus spoliis vestire ferarum. ¶ *Tractare terram*, arare, colere *coltivare*, *lavorare*. *Lucret. l. 5. v.* 1288. Ære solum terræ tractabant, æreque belli Miscebant fluctus. *Colum. l. 2. c.* 4. Quando arabitur, observabimus, ne lutosus ager tractetur. ¶ *Tractare gubernaculum*, navem regere, *governare*. *Cic. pro Sext. c.* 9. ¶ *Tractare artem*, exercere. *Terent. Phorm. prol. vers.* 17. In medio omnibus palmam esse positam, qui artem tractant musicam. *Cic. 4. Acad. c. 7. extr.* Quid est, quod arte effici possit, nisi is, qui artem tractabit, multa perceperit? ¶ *Tractare lanam*, carminare, pectere, nere. *Justin. l. 1. c.* 3. ¶ *Tractare pecuniam*, *rem alicujus*, administrare, procurare, *maneggiare*. *Cic. in Divin. Verr. c.* 10. Erat enim tu Quæstor: pecuniam publicam tu tractabas. *Id. 13. Fam. ep. 77. ad fin.* Dionysius servus meus, qui meam bibliothecam multorum nummum tractavit. *Plin. lib. 10. ep. 28. extr.* Tractare rationes Prusensium. *rivedere l'entrate*, *i conti*. ¶ Translate *tractare aliquem* est agere cum aliquo, accipere, suscipere, *trattare*, ὑποδέχεσθαι. *Cic. Fam. 2. ep. 3. extr.* Omnibus rebus eum ita tractes, ut intelligat, meam commendationem non vulgarem fuisse. *Id. Phil. 3. c.* 10. Non tractabo ut consulem: ne ille quidem me ut consularem. *Id. Fam. 13. ep.* 27. Nec liberalius, nec honorificentius potuisse tractari nec præsentem, nec eum familiarem absentis patroni sui. *Id. ad Q. Fr. l. 1. epist. 3. a med.* Me summa simulatione amoris summaque assiduitate quotidiana sceleratissime insidiosissimeque tractavit. & *ep. 6. l. 2. a med.* Nimis aspere tractare aliquem. *Sallust. in Catil. cap.* 40. Placidius tractare plebem. *Horat. lib. 1. epist. 17. vers.* 12. benignius se ipsum tractare. *trattarsi lautamente*. *Liv. lib. 3. c. 14. extr.* Paulatim permulcendo tractandoque mansuefecerant plebem. *accarezzando*. ducta metaphora ab iis, qui blandiendi causa, tractim ac leniter ducendo manum, tangunt & fricant. ¶ *Tractare se*, se gerere. *Cic. Fam. 13. ep.* 12. Quo in munere ita se tractavit, ut accepisse ab eo beneficium videretur, non dedisse. *si diportò*. & *in fin. Catil.* 3. Ita me in republica tractabo, ut meminerim, &c. ¶ *Tractare causam*, *negotium*, gerere, administrare, curare. *Cic. 2. de Orat. cap.* 37. Causas amicorum tractare atque agere. *Id. 3. Fam. ep. 12. a med.* Nunquam mihi videor tractasse causam difficiliorem. *Plaut. Trin. 2. 2.* 46. Minus caute & cogitate rem suam tractavit. *Liv. lib. 23. c.* 28. & *Tacit. Ann. 1. c.* 59. Tractare bellum. *Sallust. in Catil. c.* 31. rempublicam. ¶ *Tractare personam aliquam*, agere, *far da*. *Cic. pro Rosc. Com. cap.* 7. Cujus personam præclare Roscius in scena tractare consuevit. *Horat. lib. 1. epist. 18. v.* 14. partes mimum tractare secundas. ¶ *Tractare animos*, versare, commovere. *Cic. in Orat. cap.* 18. Hujus eloquentiæ est tractare animos: hujus omni modo permovere. ¶ Sæpissime refertur ad animum, & significat mente agitare, commentari, disserere, dicendo aut scribendo explicare, *trattare*. *Horat. lib. 2. ep. 1. v.* 116. Tractant fabrilia fabri. *Juvenal sat. 11. v.* 27. e cœlo descen-

scendit γνῶθι σεαυτόν, Fixeodum, & memori tractandum pectore, *Quintil. declam.* 5. c. 15. Aliena cogitationibus, nostra dolore tractantur, *Tacit.* 2. *Ann.* c. 5. Ille celebrandæ victoriæ intentus tractare proeliorum vias, & quæ sibi sæva, vel prospera evenissent. *Nep. in Eumen.* c. 5. *extr.* Simulata deditione tractare de conditionibus. *Gell. l.* 1. c. 23. Placuit, hanc rem, super qua tractavissent, ne quis enuntiaret. *Liv. l.* 33. c. 31. *a med.* Ibi consilia decem legatorum tractabantur. *Cic.* 3. *de Orat.* c. 8. Res tragicas pæne comica, tristes remisse, severas hilare, forenses scenica prope venustate tractare. *Id.* 2. *Acad.* c. 8. Philosophiæ pars, quæ erat in disserendo, sic tractabatur ab utrisque. *Quintil. l.* 1. c. 2. (*al. c.* 3.) Hoc loco tractanda quæstio est, utiliusne sit, &c. *Id. in proœm. lib.* 1. *a med.* Tractare prima rhetoricæ elementa. *Plin. l.* 2. c. 46. *extr.* Scrupulosius tractabo ventos. *h. e.* de eentis disseram. *Sueton. in August.* c. 35. *sub fin.* De negotiis ad senatum referendis tractaer. *Tacit. Ann.* 1. c. 13. Augustus supremis sermonibus cum tractaret, quinam adipisci principem locum abnuerent, aut vellent. *Senec. in Troad.* v. 1066. Gaudet magnus ærumnas dolor Tractare totas. *h. e.* recensere, commemorare. ¶ *Tractare verba*, adhibere, in illo *Quintil. l.* 11. c. 1. Neque vetera aut translata, aut ficta verba in incipiendo, narrando, argumentando tractabimus. ¶ Apud Eccles. Scriptores est interdum interpretari sacras litteras. *Prudent.* περὶ στεφ. 5. *sub fin.* Disserit, eloquitur, tractat, docet, instruit, prophetat. V. *Tractator*, & *Tractatus*, *us*.

TRACTOGALATUS, &

TRACTOMELITUS. V. in *Tracta*.

TRACTORIUS, a, um, *da tirare*, ἑλκυστικός, ad trahendum pertinens, ut *tractoria machina*, ἑλκυστικὰ ὄργανα, quibus gravia onera trahuntur. *Vitruv. l.* 10. c. 1. Tractorium genus machinarum est, cum onera machinis pertrahuntur, aut ad altitudinem sublata collocantur. ¶ *Tractoriæ litteræ* sequiori latinæ linguæ ætate dictæ sunt, quæ dabantur a Principe legatis aliisque ab eo missis aliquo, ut eis necessaria itineri publice præberentur, adscriptis locis, per quæ transituri erant, & evectione ac viatico quod suppeditari oporteret. Est in *Cod. Justin.* titulus 53. *l.* 12. qui *de Tractoriis & stativis* inscribitur sub *Impp. Theod. Arcad. & Honor.* utcumque alibi in *eod. Cod.* & apud *Augustin.* non semel fit mentio. Sicubi autem *Tractatoria* editum est, mendum esse Critici putant.

TRACTUM, i, n. V. in *Tracta*.

TRACTUOSUS, a, um, glutinosus. *Cœl. Aurel. Acut.* 2. c. 32. Sudor crassus, & tractuosus, atque viscosus.

TRACTUS, us, m. *il tirare, tratto*, ἕλκυσις, actus trahendi. *Sallust. in Jug.* c. 80. Limum, arenamque, & saxa ingentia fluctus trahunt. Syrtes ab tractu nominatæ. *Virg.* 3. *Georg.* v. 182. Primus equi labor est animos atque arma videre Bellantum, lituosque pati, tractuque gementem Ferre rotam. *Val. Flacc. l.* 6. v. 338. Ut bovis exuvias multo qui frangere olivo Dat famulis: tendunt illi, tractuque vicissim Taurea terga domant. *Plin.* de venatu caniculorum, *l.* 9. c. 46. Funem illi alligatum ab humeris ejus trahunt, hanc dimicans læva quatit. modicus alias tractus. ¶ *Tractus calami*, ductus, *tratto di penna*. *Propert. l.* 4. *el.* 3. v. 5. Aut si qua incerto fallet te littera tractu, Signa meæ dextræ jam morientis erunt. ¶ *Tractus corporis*, motus, quo corpus aliquo modo trahitur, & movetur. *Quintil. l.* 6. c. 3. Risus non solum facto aliquo, dictove, sed interdum quodam etiam corporis tractu lacessitur. *tratto di vita*. ¶ *Tractus verbi*, inflexio, declinatio, qua verbum in varias positiones trahitur, ducitur, & mutatur. *Quintil. l.* 8. c. 3. *ante med.* In tractu & declinatione talia sunt, qualia apud Ciceronem beatitas, & beatitudo. ¶ *Tractus aquæ*, haustus, potus: eo modo, quo dicimus *trahere*, *ducere pocula*. *Lucan. l.* 4. v. 168. Continuus multis subitarum tractus aquarum, Aera non passus vacuis discurrere venis, Arctavit clausitque animam. ¶ De serpentibus, & humi corpus trahentibus, *striscio*, *serpere*. *Virg.* 2. *Georg.* v. 154. Squameus in spiram tractu se colligit anguis. *Ovid.* 13. *Met.* v. 725. Littoream tracta squamæ crepitantis arenam Sulcat. *Claudian. de B. Get.* v. 22. insopitisque effusum Tractibus aurati custodem velleris anguem. *Id. in II. consul Stilich.* v. 172. draco reptavit placido tractu. ¶ De rebus in longum productis. *Ovid.* 6. *Met.* v. 20. repetitaque longo Vellera mollibat nebulas æquantia tractu. *lungo e sottilissimo filo.* & *Lucret. l.* 2. *vers.* 207. longos flammarum ducere tractus. (Adde *Virg. Georg.* 1. v. 367. & *Lucan. l.* 2. v. 270.) *striscia di fuoco*. Sic de longo aquarum cursu. *Lucan. lib.* 5. v. 565. longo per multa volumina tractu Æstuat unda minax. *Id. l.* 10. v. 237. Æquoreosque sales longo mitescere tractu. *h. e.* cursu fluminis Nili. De cursu & flatu ventorum. *Val. Flacc. l.* 1. *vers.* 614. venti Indueere hiemem, raucoque ad litora tractu Unanimi freta curva ferunt. ¶ Similia sunt illa, sive propria, sive metaphorica, quibus significatur series & ordo in longum ductus. *Lucan. l.* 3. v. 551. puppes Sulcato varios duxerunt gurgite tractus. *Ovid.* 2. *Met.* v. 320. Phaethon Volvitur in præceps, longoque per aera tractu Fertur. *Tacit.* 15. *Ann.* c. 64. Durante tractu & lentitudine mortis. *& c.* 10. Eludere hostem tractu belli, *col tirar in lungo*. & *Val. Flacc. in fin. l.* 1. has inter varia non plurima dictis Rapta vices, nec non simili sua postera tractu. *h. e.* simili longo sermone. *Cic.* 2. *de Orat.* c. 50. Quod tuum principium, dii immortales, fuit! qui timor! quæ dubitatio! quanta hæsitatio, tractusque verborum! *h. e.* lenta & in longum ducta pronuntiatio. *& c.* 13. Neque verborum collocatione, & tractu orationis leni & æquabili perpolivit illud opus. *Quintil. l.* 4. *cap.* 2. *ad fin.* Figuræ sint, quæ varietate tædium effugiant, & mutationibus animum levent, ne in eundem casum, similem compositionem, pares elocutionum tractus incidamus. *lunghe tirate*. & *Plin. l.* 5. *ep.* 8. *a med.* Historia maxime vi, amaritudine, instantia: oratio tractu, & suavitate atque etiam dulcedine placet. *amplificazione*. ¶ De aliis rebus in longum porrectis. *Lucan. lib.* 2. v. 629. Nec licet ad durum Martem convertere Iberos, Cum mediæ jaceant immensis tractibus Alpes. *Claudian. in præfat. lib.* 1. *in Rufin.* v. 7. spatiosis tractibus omni Securus ventis explicuere comas. *Liv. l.* 3. c. 28. Contemplatus, qui tractus castrorum, quæque forma esset. *estensione*, *spazio*. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros.* v. 9. Cælitibus ordine sedes Prima datur: tractum proceres tenuere secundum Æquorei. *seconda panca, la seconda fila di seranne.* ¶ Hinc sæpe dicitur de quocumque spatio, aut parte cæli, vel terræ, plaga, regione, *tratto*, *paese*, *clima*. *Cic. pro Planc.* c. 9. Totus ille tractus celeberrimus, Venafranus, Allifanus, tota illa aspera & montuosa regio. *Cæs. sub fin. l.* 3. *B. Civ.* Hoc tractu oppidi pars erat regiæ exigua. *Virg.* 2. *Georg.* v. 182. tractu surgens oleaster eodem. *Plin. l.* 17. c. 22. Genera vitium separari, ac singulis conseri tractibus, utilissimum. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. v. 22. Tractus uter plures lepores, uter educet apros. *Virg.* 3. *Æn.* v. 138. luea tabida membris, Corrupto cæli tractu, miserandaque venit. *Horat. lib.* 4. *od.* 2. *vers.* 26. tendere in altos nubium tractus. ¶ Item de cursu & spatio temporis. *Lucret. l.* 1. v. 1001. *& l.* 5. *vers.* 1215. flumina perpetuo ævi labentia tractu. *Vellej. l.* 1. c. 9. Eodem tractu temporum nituerunt oratores, &c. *Valer. Max. l.* 8. c. 13. n. 2. *extern. de senectute*. Quid isto tractu ætatis aut longius, aut beatius? ¶ *Tractum habere*, temporis spatium habere. *Ulpian. Dig. l.* 32. *leg.* 11. *ante med.* Hoc legatum, *Cum voluerit*, tractum habet, quamdiu vivat is, a quo, &c.

TRACTUS, a, um, *tirato*, *strascinato*, ἑλκυσθείς, vi ductus, raptatus. *Cic. Phil.* 11. c. 2. *ad fin.* Corpus tractum & laceratum abjecit in mare. *Ovid.* 12. *Met.* v. 591. Hector circum sua Pergama tractus. *Id.* 4. *Fast. vers.* 23. Longaque in immundo pulvere tracta coma. *Plin. l.* 7. c. 44. *ad fin.* Tractus per mediam urbem in Capitolium. *Ovid.* 7. *Met.* v. 223. currus tractus volucrum cervice draconum. *Senec. in Herc. Oet.* v. 859. Tractus ad cælum canis Inferorum triplici catena. *Id. in Hippol.* v. 730. Hanc mœstam recreate. crinis tractus, & laceræ comæ, ut sunt, remanent. *Id. in Med.* v. 684. tracta magicis cantibus squamifera turba. *Senec. alter l.* 2. *de Ira*, c. 25. *extr.* Cujus aures tracti subsellii stridor offendit. ¶ Item simpliciter ductus, eductus. *Ovid.* 2. *Met.* v. 606. tractum a vulnere ferrum. *Id. l.* 5. v. 95. tractum de vulnere telum. *Id.* 2. *Fast.* v. 411. tractum a pedibus velamen. ¶ deductus. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 55. *extr.* Venæ & arteriæ a corde tractæ & profectæ, in corpus omne ducuntur. *Plin. l.* 15. c. 14. *sub fin.* Est quibusdam malis sanguineus color origine ex mori insito tracta. *Id. l.* 21. c. 14. *ante med.* Lanæ tractæ. *h. e.* carminatæ, pexæ. ¶ Translata *Cic.* 2. *de Divin. cap.* 32. *a med.* Animos hominum quadam ex parte extrinsecus esse tractos & haustos. *Id. in Bruto*, c. 6. Scio ab isto initio tractum esse sermonem. *Tacit.* 1. *Ann.* c. 55. *a med.* Segestes consensu gentis in bellum tractus. *Plin. l.* 33. c. 1. *sub fin.* Consuetudo tracta ab eo tempore, quo, &c. *Id. l.* 15. c. 29. Generosi obsonii nomine inde tracto. *& c.* 15. Ex eo tractum, quod, &c. ¶ dilatus, protractus, *tirato in lungo*. *Sallust. in Jug.* c. 40. *extr.* Tractum bellum. *Ovid.* 12. *Met. vers.* 580. tractum dum per quinquennia bellum. *Cic. pro Mil.* c. 9. tracta comitia. *Stat.* 2. *Theb.* v. 125. at Inachiu tenuis sub pectore regi Tracta quies. *h. e.* protractus somnus. *Cels. l.* 3. c. 9. *ad fin.* Ægros medici diu tractos non expediunt. ¶ *Oratio tracta*, fusa, continuata & extensa æquabili cursu. *Cic. in Orat.* c. 20. *de historia*. In concionibus & hortationibus tracta quædam, & fluens expetitur, non hæc contorta & acris oratio. *Id.* 2. *de Orat.* c. 15. In historia verborum ratio, & genus orationis fusum atque tractum, & cum lenitate quadam æquabili profluens, sine hac judiciali asperitate, & sine sententiarum forensium aculeis persequendum est.

TRADITIO, onis, f. *il dare*, *e consegnare*, παράδοσις, actus tradendi, datio. *Cic. in Top.* c. 5. *extr.* Abalienatio est rei traditio alteri nexu, &c. *Liv. l.* 32. c. 14. *l.* 33. c. 31. *& l.* 34. c. 30. Traditio urbis. *consegna della piazza dopo la resa.* & *Plin. l.* 37. c. 1. *a med.* Sylla Dictator traditione Jugurthæ semper signavit. *h. e.* ut ait *Valer. Max. l.* 8. c. 14. n. 4. Annulo, quo signatorio utebatur, insculptam habuit traditionem Jugurthæ sibi a Boccho rege factam: de qua V. *Sallust. de B. Jugurth. sub fin.* ¶ Metaphorice est institutio, doctrina, *insegnamento*. *Quintil. l.* 6. c. *ult. ante med.* Quælibet ex iis artibus in paucos libros contrahi solet. adeo infinito spatio ac traditione opus non est. *Id. sub init.* c. 1. *l.* 3. Ne jejuna atque arida (*præceptorum*) traditio averteret animos. *Tacit. Ann.* 16. c. 16. *extr.* Detur hoc illustrium virorum posteritati, ut quomodo exsequiis a promiscua sepultura separantur, ita in traditione supremorum accipiant habeantque propriam memoriam. *h. e.* in tradenda posteris eorum morte per historiam. *racconto*. ¶ De opinione veteri, & per manus veluti tradita, cui vulgo adsentimur, *tradizione*. *Gell. l.* 13. c. 22. *a med.* Apparet non id poetice a Plauto dictum, sed eam quoque traditionem fuisse, ut Nerio a quibusdam uxor esse Martis diceretur. *Id. l.* 19. c. 5. Incompertam & vulgariam traditionem rei non exploratæ secuti. ¶ De datione rei contra fidem, *tradimento*. *Augustin. l.* 7. *de Baptism.* c. 2.

TRADITOR, oris, m. qui dat, δότης; & translate qui docet, *insegnatore*. *Arnob. l.* 3. *pag.* 103. Neque traditor alicujus esse scientiæ potis est, ut non ejus, quod tradit, rationem teneat. Adde *Tertull. de cor. Mil.* c. 4. *sub fin.* ¶ Item qui contra fidem dat,

pro-

traditore, proditor, προδότης. Tacit. 4. Hist. c. 24. Quin potius interfecto traditore, &c. Ursin. & Acidal. suspicantur, corruptam vocem esse, & proditore legendum. Sedul. ad Judam, l. 5. v. 61. Traditor immitis, fere proditor, impie laten.

TRADITUS, a, um, dato, consegnato, παραδοθείς, datus, exhibitus. Caes. l. 1. B. Gall. c. 27. Ne armis traditis, supplicio afficerentur. & c. 28. Obsides, arma, perfugae traditi. Ovid. 14. Met. v. 335. Haec ubi nubilibus primum maturuit annis, Praeposito cunctis Laurenti tradita Pico est. fu data in isposa. & Nep. in Alcib. c. 7. Alcibiadi tota respublica domi bellique tradita. h. e. commissa. Ovid. 4. Fast. v. 52. post illum tradita regna Procae. Id. 3. Fast. v. 280. Coeptaque sunt pure tradita sacra coli. h. e. a Numa instituta & monstrata. Caes. l. 4. B. Gall. c. 7. Germanorum consuetudo haec est, a majoribus tradita, quicumque bellum inferant, resistere. tramandata. Sic Horat. l. 1. sat. 4. v. 117. Traditum ab antiquis morem servare. Tibull. initio l. 2. Ritus ut a prisco traditus exstat avo. Flor. l. 3. c. 1. sub fin. Jugurtha traditus Sullae fe mueum. dato in potere. & Lucan. l. 4. v. 506. seque & sua tradita venum Castra videt. Sallust. in Jug. c. 34. Leges, majestas vestra, divina & humana omnia hostibus tradita sunt. dati in potere, in balia, tradita. & Justin. l. 6. c. 6. extr. Victoria tradita, ceduta. Per praeconem, inquit, corpora interfectorum ad sepulturam poscit. hoc est signum apud Graecos victoriae traditae. Sallust. in Catil. c. 49. ad fin. Traditus in custodiam. consegnato in prigione. & Senec. in Med. v. 473. Traditus noster frater. messo a morte. ¶ Frequenter transditus legere est in libris, setruta scilicet integra praepositione componuntur: sic transdo pro trado, transno pro trano, transjicio, & alia multa: quae scriptio antiquitatem sapere videtur: nec tamen est improbanda. Admittitur enim a Grammaticis, & habetur in optim. MSS. Caes. non unis. Contra trafero & tralatus, & tramitto, & traveho, & traverto, & travolo, in probatis Codicib. etiam Ciceronis legi multi testantur. Donat. ad illud Terent. Phorm. prol. v. 2. transdere hominem in otium; Veteres, inquit, transdere sonantius, quod nos lenius dicimus tradere: ut tralatum pro translatum e contrario. Cic. Attic. l. 16. ep. 3. Ἀρχέτυπον tralatum in macrocolum. & l. 1. Fam. ep. 4. Qui a te causam regiam alio transferebant. Al. plerique leg. transferebant. Vetus lapis apud Gruter. pag. 662. n. 8. Iidem corporibus tralatis. Caes. l. 7. B. Gall. c. 12. Parte jam obsidum transdita. Id. l. 3. B. Civ. c. 57. Transditus & commendatus. In legib. XII. Tab. apud Fest. in Sub vos, Transque dato. endoque plorato. h. e. transdito.

TRADO, is, didi, ditum, a. 3. dare, consegnare, dar in mano, παραδίδωμι, ἐγχειρίζω, de manu in manum transfero, do, porrigo: a trans & do: unde & transdo scribitur, ut diximus in fin. dictionis praeced. Plaut. Asin. 5. 3. 99. Mi patrone, mihi trade istuc. magis decorum est, libertum potius, quam patronum, onus in via portare. Id. Merc. 2. 2. 6. Istos rastros villico ipsi facito coram ut tradas in manum. Id. Curc. 4. 3. v. 13. Ego hoc effectum lepide tibi tradam. Id. Mil. 2. 3. 54. Custodem me illi miles tradidit. Phaedr. in fin. fab. 28. l. 1. Aquila incolumes natos supplex vulpi tradidit. h. e. reddidit. Horat. l. 2. sat. 5. v. 51. Qui testamentum tradet tibi cumque legendum. Cic. 1. Tuscul. c. 40. a med. Poculum alicui tradere. Caes. l. 1. B. Civ. c. 68. Saxa praerupta iter impediebant, ut arma per manus necessario transderentur, militesque inermes magnam partem itineris conficerent. Senec. in Thyest. v. 1091. Tradere aliquem igni. & in Troadib. v. 1110 artus tumulo. Id. in Oedip. v. 489. virginem thalamis. maritare. Caes. l. 7. B. Gall. c. 77. a med. Transdere se hostibus. Liv. l. 34 c. 29. Miserat ad legatum Romanum, traditurum se urbem. Id. l. 5. c. 27. Tradere aliquid cuipiam in potestatem. Id. l. 26. c. 12. Urbem tradere in manum hostium. dar in mano, tradire. Al. leg. in manu. & l. 37. c. 9. a med. Legationes tradentes in fidem civitates suas benigne audivit. Cic. 2. Fr. l. 1. ep. 2. cap. 4. ad fin. Tradere aliquem in custodiam, vel in pistrinum. Nep. in Phoc. sub fin. ad supplicium. Sueton. in Vitell. cap. 14. supplicio. Cic. Verr. 3. 1. 50. Aedem Castoris sartam tectam tradere. h. e. successori exhibere. Tacit. 4. Ann. c. 40. Filiam suam alicui tradere. dar in isposa. ¶ Contra fas, & fidem quippiam dare. Cic. pro Dom. c. 23. a med. Integerrimas pacatissimasque gentes alicui ad diripiendum tradere. Id. de provinc. consul. c. 5. Publicanos miseros tradidit in servitutem Judaeis. Id. pro Rosc. Amer. cap. 22. Quam dedi putabas, defendi intelligis: quos tradituros sperabas, vides judicare. Terent. Phorm. 2. 1. 1 Tradere causam adversariis. Ovid. Met. 8. vers. 91. Tibi trado patriosque, meosque Penates. ¶ Prodere, tradire. Claudian. l. 2. in Rufin. v. 261. Tradimus, heu! tantumque sequi prohibemur amorem. Sedul. hymn. 2. v. 73. Tunc ille Judas carnifex Ausus magistrum tradere. ¶ Tradere in fugam. Accius apud Non. c. 2. n. 663. Remisque nisi properiter navem in fugam tradunt. ¶ Cum infinito Horat. l. 1. od. 26. v. 1. tristitiam & metus Tradam protervis in mare Creticum Portare ventis. ¶ Tradere est offerre alicui tuendum, ornandum. Cic. Fam. 7. ep. 17. a med. Commendare & tradere alicui quempiam. Caes. l. 3. B. Civ. c. 57. Tradere & commendare aliquem alicui. Horat. l. 1. ep. 9. v. 9. rogat, ut tibi se laudare & tradere coner. Cic. Fam. 7. ep. 6. sub fin. Totum denique hominem tibi ita trado de manu, ut ajunt, in manum tuam istam, victoria & fide praestantem. Plaut. Mostell. 2. 1. 59. In tuam custodiam meque, & meas spes trado. Adde Horat. lib. 1. sat. 9. v. 47. ¶ Tradere memoriae, mandare, mettersi a mente. Cic. in somn. Scip. c. 1. extr. Ades animo, & omitte timorem, & quae dicam, trade memoriae. ¶ Tradere se, se adjicere, dedere, applicare, darsi. Luccej. ad Cicer. Fam. 5. ep. 14. Lacrymis ac tristitiae te tradidisti. Plin. l. 2. ep. 9. sub fin. se studiis aut otio. Cic. de Amic. c. 23. se totum voluptatibus. Id. 1. de Divin. c. 29. se quieti. porsi a dormire. & Phil. 2. c. 2. se in disciplinam alicujus. Id. 1. de Invent. c. 3. ad fin. Ex seditiosa & tumultuosa vita tradere se in studium aliquod quietum. ¶ Tradere pueros magistris, Ovid. l. 1. Amor. el. 13. v. 17. & Cic. 3. Tuscul. c. 1. scilicet erudiendos. ¶ Pro transmittere, relinquere, tramandare, far passare. Plaut. Trin. 3. 2. 16. Itane majores famam tradiderunt tibi tui, ut virtute eorum anteparta per flagitium perderes? Id. Men. 2. 3. 59. Qui in morte regnum Hieroni tradidit. Anton. ad Cicer. post epist. 13. l. 14. ad Attic. Tenero puero animo persuadere, non esse tradendas posteris inimicitias. Plin. l. 2. ep. 12. Plerumque morbi quoque per successiones quasdam, ut alia, traduntur. Sil. l. 4. v. 52. traduntque metus. fan passare, comunicano la paura l'uno all' altro. ¶ Hinc tradere dicuntur quicumque rerum gestarum memoriam scribendo pervenire ad posteros faciunt. Cic. l. 1. de Divin. c. 53. Signa ejus generis, qualia permulta historia tradidit. Id. l. 2. de Invent. c. 2. ad fin. Quorum nomina multi poetae memoriae tradiderunt. Id. 3. de Orat. c. 28. a med. Cujus ingenium immortalitati scriptis suis Plato tradidit. Liv. l. 3. c. 67. Hoc posteris memoriae traditum iri, Aequos & Volscos ad moenia urbis Romae impune armatos venisse. & Plin. l. 8. c. 10. Ejus pugnae memoriam posteri tradiderunt. Plin. alter l. 6. ep. 16. Petis, ut tibi avunculi mei exitum scribam, quo verius tradere posteris possis. Plin. alter l. 10. c. 24. Tradit Fabius Pictor in Annalibus suis, hirundinem, &c. Val. Flacc. l. 2. v. 166. Obvia quaeque eadem traditque, auditque: neque ulli Vana fides. ¶ Tradunt, narrant, ferunt. dicere: & traditur, fertur, dicitur, si dice, si racconta. Cic. 1. Tuscul. c. 3. Galbam, Africanum, Laelium doctos fuisse, traditum est. Liv. l. 9. c. 28. Sive a Poetelio dictatore, sive ab C. Junio consule (nam utrumque traditur) Nola est capta. Id. l. 1. c. 31. ad fin. Ipsum regem tradunt operatum his sacris se abdidisse. & l. 2. c. 8. ad fin. Non crediderit factum, an tantum animo roboris fuerit, nec traditur certum, nec interpretatio est facilis. Cic. pro Sext. c. 67. a med. Aristides unus omnium justissimus fuisse traditur. Plin. lib. 15. c. 1. Unguenta quis primus invenerit, non traditur. Frontin. de aquaeduct. artic. 7. Non esse aquam Marciam, sed Anionem (de hoc enim constantius traditur) in Capitolium perducendam. ¶ Tradere, docere, insegnare. Cic. 4. de Fin. c. 4. Quae dialectici nunc tradunt & docent, nonne ab illis inventa sunt? & mox. Vis & artificium aliquid tradere. Id. 4. Acad. cap. 28. sub fin. Tradere elementa loquendi. Id. 1. de Orat. c. 18. sub fin. Rhetores qui dicendi praecepta tradunt. Id. initio l. 2. de Divin. Optimarum artium vias tradere suis civibus. ¶ Praecipue dicitur de iis, qui sacra & religiones docent. Loca Scriptorum congessit Broukhus. ad illud Tibulli l. 2. eleg. 1. v. 2. Ritus ut a prisco traditus exstat avo. Sunt autem Cic. l. 1. de Divin. c. 41. & l. 2. de Legib. c. 11. Caes. l. 6. B. Gall. c. 14. & Ovid. 11. Met. v. 90. ¶ De rebus inanimis. Lucret. l. 4. v. 302. Fit quoque, de speculo in speculum ut tradatur imago. h. e. transferatur, transmittatur. (Mox vers. 308. e speculo in speculum traducit imago.) Id. lib. 6. v. 789. multa malorum semina rerum permixta gerit tellus, discretaque tradit. ¶ Tradita iri, pro traditum iri, V. in fine verbi Pro-ſto. ur.

TRADUCO, & Transduco, is, xi, ctum, a. 3. condur di là. far passare, trasferire, trasportare, διάγω, de loco in locum duco, transveho, trajicio, transfero, per locum aliquem duco: a trans & duco. quare & transduco scribitur, ut in Traditus dictum est. Caes. l. 1. B. Gall. c. 12. Caesar certior factus, tres copiarum partes Helvetios id flumen transduxisse. & l. 2. c. 5. & Liv. l. 22. c. 45. Flumen Aeonum exercitum transducere maturavit. Caes. ibid. c. 10. Omnem equitatum pontem transducit. Liv. l. 30. c. 25. ad fin. Exercitum ex Gallia traducere in Ligures. Caes. l. 1. B. Gall. c. 12. Helvetii per angustias & fines Sequanorum suas copias transduxerant. Virg. Ecl. 8. v. 99. Atque satas alio vidi traducere messes. (V. Excanto, & Pellicio.) Caes. l. 1. B. Gall. c. 35. Multitudinem hominum trans Rhenum in Galliam transducere. & c. 48 Transducere copias praeter castra. Plaut. Cas. 3. 3. 16. Jamne hanc traduxti huc ad nos vicinam tuam, quae te adjutaret? syncope pro traduxisti. Terent. Adelph. 5. 7. 12. Traduce & matrem & familiam omnem ad nos. Al. leg. traduc. Sueton. in Calig. c. 15. Carpento traduci in pompa. Cic. pro Cluent. cap. 48. Traducere equum. passar banda col cavallo, in transvectione. Liv. lib. 45. cap. 39. Victimas in triumpho traducere. condurre, portare. Ulpian. Dig. l. 6. tit. 2. leg. 11. Aquaeductum per domum alicujus transducere. ¶ Translate Cic. Attic. l. 1. ep. 18. a med. C. Herennius trib. pl. ad plebem P. Clodium traducit. h. e. ex patricio plebejum facit. Sueton. in Calig. c. 12. Augur destinatus, prius quam inauguraretur, ad Pontificatum traductus est. Cic. in Orat. c. 37. Orationem vult plenam esse gravitatis, ut eos qui audient, ad majorem admirationem possit traducere. ¶ Pro convertere. Cic. Fam. 1. ep. 2. a med. Ut mihi viderer animum hominis ab omni alia cogitatione ad tuam dignitatem tuendam traducere. Id. in Bruto, cap. 93. ad fin. Animos judicum a severitate paulisper ad hilaritatem risumque traducere. Justin. in fin. l. ult. Populum barbarum ac ferum legibus ad cultiorem usum traducere. Ovid. Met. 15. v. 483. de Numa. gentemque feroci Assuetam bello pacis traduxit ad artes. Varr. l. 8. de L. L. c. 5. ad fin. Traducere aliquem a mala consuetudine in meliorem. Cic. pro Cluent. c. 52. ad fin. Traduxit me ad suam sententiam. mi tirò nel suo parere. & l. 2. de Orat. cap. 48. ad fin. Tum omnem orationem traduxi & converti in increpandam Caepionis fugam. Virg. 3. Georg. v. 157. Post partum cura in vitulos traducitur omnis. Senec. l. 2. de Ira, c. 13. extr. Sine ira facilius scelera tollentur:

mali

mali ponientur, & traducantur in melius. *Plin. l. 37. c. 12. ad fin.* inventum est ex veris gemmis in alterius generis falsas traducere. ¶ Cum dativo *Tibull. l. 1. eleg. 1. v. 9.* Me mea paupertas vitæ traducat inerti. *h. e.* transferat me a vita contentionis & negotii plena ad otiosam & desidem. ¶ *Traducere aliquem*, ostentui habere, spectandum proponere, derisui exponere, diffamare: quasi ducere per ora hominum. *Petron. in Sat. c. 87.* Despectum se, & derisum traductumque inter discipulos. *& c. 132.* Hoc de te merui, ut traduceres annos primo florentes vigore? *Liv. l. 2. c. 38.* Vestras conjuges, vestros liberos traductos per ora hominum. *Senec. l. 4. de benef. c. 31. a med.* Hic corpore deformis est, adspectu fœdus, & ornamenta sua traducturus. *Juvenal. sat. 8. v. 16.* Si tenerum attritus Catinensi pumice lumbum Squalentes traducit avos. *svergogna*, dedecorat. *Martial. l. 6. epigr. 77.* Rideris, multoque magis traduceris, Afer, Quam nudus medio si spatiere foro. *fai mostrata a dito. & l. 3. epigr. 74.* Desine, si pudor est, miseram traducere calvam. *Senec. ep. 100. ad fin.* Luxuriam objurgare, libidinem traducere, impotentiam frangere. ¶ *Traducere calciuserem* dicitur a *Senec. l. 2. de benef. c. 17. a med.* malignus lusor, qui eum fallit, & ludibrio exponit, ita mittendo pilam, ut non possit recte excipere, & remittere. ¶ *Traducere se*, se ostendere, se spectandum præbere, *farsi vedere*. *Juvenal. sat. 11. v. 30.* nec enim loricam poscit Achillis Thersites: in qua se traducebat Ulysses Ancipitem. *h. e.* quamvis loricam Achillis judicio militari obtinuisset, tamen ea se indutum ancipem animi conspiciendum dabat, veritus ne sibi parum conveniret, & ludibrii causa esset. ¶ *Traducere aliquid*, palam facere, vulgare, diffamare. *Petron. in Satyr. c. 17. extr.* Peto & oro, ne traducere velitis tot annorum secreta. *Id. in fragm. Tragur. cap. 41. Burm.* Poemata domini sui acutissima voce traduxit. *h. e.* cantando ostentavit, & nota fecit. *Martial. l. 2. epigr. 34.* Quæ tua traducis manifesto carmina furto. ¶ *Traducere tempus*, *vitam*, agere, transigere, *passare*, *menare*. *Cic. 4. Fam. ep. 6. sub fin.* Ut commentemur inter nos, qua ratione nobis traducendum sit hoc tempus. *Id. 3. Tuscul. c. 11.* Vitam tranquille placideque traducere. *Sil. l. 9. v. 4.* consul traducere noctem exsomnis. *Petron. in Satyr. c. 24.* Ipsi qui Cynica traducunt tempora cœna. *Cic. de Senect. c. ult.* Otiosam ætatem & quietam, sine ullo labore & contentione traducere. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 97.* traducere leniter ævum. Adde *Tacit. 4. Hist. c. 67. & August.* apud *Gell. l. 15. c. 7. extr.* Huc pertinet illud *Cicer. l. 5. ad Attic. ep. 9.* Faciam denique, ut summa modestia & summa abstinentia munus hoc extraordinarium traducamus. *h. e.* hanc provinciæ administrationem. ¶ *Traducere verbum*, ab uno in alium sensum transferre, μεταφέρειν. *Gell. l. 17. c. 2. circa med.* Græci ἐράδιον a sumptu vini ad aliarum quoque rerum apparatus traducunt. ¶ Et ab una in aliam linguam. *Gell. l. 1. c. 18.* M. Varro L. Ælium errasse ostendit, quod vocabulum Græcum vetus traductum in linguam Romanam, proinde atque si primitus Latine fictum esset, resolverit in voces Latinas, ratione etymologica falsa. *h. e.* vocem *lepus* dici putarit, quasi *levipes*: cum sit vocabulum antiquum Græcum. ¶ Et ab una voce aliam declinatione deducere. *Gell. l. 2. 1. 6.* *Jactare* multo fusius largiusque est, quam *jacere*, unde id verbum traductum est. *Id. l. 17. 1. 2. circa med.* *Apprime* crebrius est, *cumprime* rarius: traductumque ex eo est, quod *comprimis* dicebant pro eo, quod est *in primis*.

TRADUCTIO, & Transductio, onis, *f.* *il far passare*, *traslazione*, *trasportamento*, [illegible], [illegible], actus traducendi, & ex uno in alium locum transferendi, transvectio. *Auson. in gratiar. act. c. 4.* Possem vocare Germanicum deditione gentilium; Alemannicum traductione captorum. *Cic. pro Sext. c. 7.* Traductio ad plebem furibundi hominis ac perditi. *h. e.* translatio Clodii ex patricio ordine ad plebem. ¶ Item circumductio ante ora hominum ostentationis, vel ludibrii causa. *Senec. l. 1. de Ira, 1. 6.* Per se legem damnatum, cum dedecore & traductione vita exigit. ¶ Methaphorice *Id. initio ep. 85.* Interrogationes ad traductionem nostram excogitatæ. *per isvergognarci e confonderci*. ¶ Præterea est translatio verbi ab uno sensu ad alium: quæ & Metonymia dicitur. *Cic. 3. de Orat. c. 42.* Ne illa quidem traductio atque immutatio in verbo quandam fabricationem habet, sed in oratione: Africa terribili tremit horrida terra tumultu. Pro Afris est sumpta Africa. ¶ Est etiam hoc nomine alia Figura rhetorica, qua idem verbum sæpius repetitur, & quasi per aures audientium traducitur. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 14.* Traductio est, quæ facit, ut cum idem verbum crebrius ponatur, non modo non offendat animum, sed etiam concinniorem orationem reddat, hoc pacto: Qui nihil habuit in vita jucundius vita, is cum virtute vitam non potest colere. Item: Eum tu hominem appellas, qui si fuisset homo, nunquam tam crudeliter vitam hominis petiisset. Item: Pleni sunt omnes libri, plenæ sapientum voces, plena exemplorum vetustas. ¶ Item alia, qua idem verbum sæpius repetitur, sed alio sensu: quæ & paronomasia dicitur. *Cic.* sic describit *in Orat. c. 39.* Cum continenter idem verbum non in eadem sententia ponitur. & *Auct. ad Herenn. loc. cit.* Cum idem verbum modo ponitur in hac, modo in altera re. *& c. 21.* Cum ad res dissimiles similia verba accommodantur. & *Quintil. lib. 9. c. 3. post med.* translationem ejusdem verbi ab uno intellectu ad alium, ut si dicas cum *Ovidio*, Cur ego non dicam, Furia, te furiam? Avis, avium dulcedo ad avium ducit. Aut, cur eam rem tam studiose curas, quæ multas tibi dabit curas? ¶ *Traductio temporis*, lapsus, cursus. *Cic. 1. de Divin. c. 56.* Est quasi rudentis explicatio, sic traductio temporis nihil novi efficientis, & primum quidque replicantis.

TRADUCTOR, oris, *m.* qui traducit, seu transfert. *Cic. Attic. l. 2. ep. 9.* Sciat hic noster Hierosolymarius traductor ad plebem. *h. e.* Pompejus Hierosolymorum expugnator, qui Clodium a Patricio ordine ad Plebejum transtulerat.

TRADUCTUS, & Transductus, a, um, *condotta di là*, *trasportato*, *fatto passare*, [illegible], de loco ad locum ductus, translatus, trajectus. *Varr. l. 1. R. R. c. 8.* Ex arboribus in arbores traductis vitibus, vinea fit. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 4.* Germani Rhenum antiquitus transducti. *Liv. l. 9. c. 39.* Exercitus traductus silvam Ciminiam. *Id. l. 42. c. 21. a med.* Liguribus traductis Padum ager est assignatus. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 39. ad fin.* Centuriones causa virtutis in superiores ordines hujus legionis traducti. *Justin. l. 36. c. 1.* Traductus per ora civitatium, populis in ludibrium favoris ostenditur. *Sueton. in Tito, c. 8. ad fin.* Delatores flagellis cæsi, ac traducti per amphitheatri arenam. *scil.* ludibrii causa. *Paul. Dig. l. 41. tit. 1. leg. 29.* Linea in directum per insulam transducta. *tirata*. ¶ Actus, transactus. *Cic. pro Planc. c. 12. ad fin.* O adolescentiam traductam eleganter! *menata*, *passata*, *condotta*.

TRADUCTUS, us, *m.* *transito*, locus, per quem aliquid traduci potest. *Ammian. l. 18. c. 8. (al. 19.)* Præsidium per eos traductus agentes. Al. leg. *tractus*.

TRADUX, ucis, *m.* *tralcio di vite tese e legate ad altr' albero*, palmes vitis, unus vel plures, non terra mersus, sed alte & longe productus, ac toto seu vinculo alteri arbori vel alterius vitis palmiti similiter extento connexus: quem nostrates rustici *tirella* dicunt: quidam *trasferite*. *Varr. l. 1. R. R. c. 8. circa med.* Quartum est pedamentum nativum ejus generis, ubi, ex arboribus in arbores traductis vitibus, vinea fit: quos traduces, quidam rumpos appellant. *Colum. lib. 5. cap. 7. ad fin.* Ut novi traduces omnibus annis inter se ex arboribus proximis connectantur, & veteres decidantur. Si tradux traducem non contingit, media virga inter eos deligetur. cum deinde fructus pondera urgebit, subjectis adminiculis sustineatur. *Id. l. 4. c. 29.* In insitione, quæ fit per terebrationem, primum de vicino fructuosissimam oportet considerare vitem, ex qua (velut traducem inhærentem matri) palmitem attrahas & per foramen transmittas. *Plin. l. 17. c. 23. a med.* Traduces Galliea cultura bini utrinque lateribus, si pars quadrageno distat spatio; quaterni, si viceno, inter se obvii miscentur, alligantur que una conciliati, virgultorum comitatu obiter rigorate, qua deficiant: aut si brevitas non patiatur ipsorum, adalligato protendantur in viduam arborem unco. Traducem bimum præcidere solebant, &c. *Tacit. 2. Hist. c. 25. a med.* In vineas nexa traducum impeditas refugere. ¶ Metaphorice. *Sever. in Ætna, v. 566.* visere sacra marmora reive vetustas Traduce materia. *h. e.* adeo firma, ut opera ex illa facta ad posteros usque traducum ope conservantur. *Prudent. in Apoth. v. 983.* Vitandus tamen error erit, ne traduce carnis Transfundi in sobolem credatur fons animarum. *h. e.* per carnem, quæ ab uno in alium quasi tradux propagatur. His locis *tradux* cum nomine feminini generis jungitur, ut *dux*, *advena*, *auctor*, &c.

TRACACANTHA, æ, *f.* [illegible], herba in Creta nascens, spinæ albæ radice, ex qua lacryma manat varios habens in medicina usus. *Plin. l. 13. c. 21. l. 26. c. 14. & l. 30. c. 9.* ¶ Apud *Cels. l. 4. c. 4. sect. 3. & l. 5. c. 13.* & *Scribon. Larg. compos. 75. & 108.* legitur *tragacanthum* neutr. gen.

TRAGANUS, porcellus est hircosus, hoc est hircum pilo & habitu corporis quodammodo referens: a τράγος, hircus. *Apic. l. 8. c. 7. sub fin.*

TRAGASÆUS, a, um, [illegible], ad Tragasam oppidum Troadis pertinens. *Plin. l. 31. c. 7. a med.* In igne nec crepitat, nec exsilit sal Tragasæus.

TRAGELAPHUS, i, *m.* τραγέλαφος, *irchcervo*, animal juxta Phasin amnem nascens, barba & armorum promisso villo hirco simile; cetera cervo: unde & nomen sortitum est, nam τράγος hircum, ἔλαφος cervum significat. *Plin. l. 8. c. 33.*

TRAGEMATA, tum, *n.* *cibi da pospasto*, *treggéa*, τραγήματα, τρωκτά, [illegible], cibi, qui crudi comedi solent, & secundis mensis apponi, bellaria: a τρώγω, rodo, comedo. Græce adhibentur a *Gell. l. 13. c. 11.* & ab ejus exscriptore *Macrob. l. 2. Saturn. c. 8.* Latine *Plin. l. 13. c. 4. ad fin.* Palmulas plebejas Syri, & Juba tragemata appellant. & *Plin. Valerian. l. 5. c. 7. ad fin.* Tragemata etiam fugienda sunt, qualia sunt nuces, dactyli.

TRAGICE, adverb. *tragicamente*, τραγικῶς, more tragico, ritu tragicorum. Translate graviter, sublimiter, stilo gravi, verbis grandibus, quibus tragici utuntur. *Cic. in Brute, c. 11.* Hunc enim mortem rhetorice & tragice ornare potuerunt. *Senec. epist. 100. ad fin.* Volo luxuriam objurgari, libidinem traduci, impotentiam frangi: sit aliquid oratorie acre, tragice grande, comice exile. *Cic. 3. de Orat. c. 8.* Res comicas tragice tractare.

TRAGICOCOMŒDIA, æ, *f.* genus fabulæ ex Tragœdia & Comœdia mixtæ, qualis est *Amphitruo Plauti*, eod. teste *ibid. in prol. v. 59. & 63.* ibi enim & dii, qui tragicæ personæ sunt, & servi, qui comicæ, inducuntur.

TRAGICUS, a, um, *tragico*, τραγικός, ad tragœdiam pertinens. *Cic. de opt. gen. Orat. c. 1.* Pacuvius tragicus poeta. *Vitruv. l. 5. c. 8.* Genera Scenarum tria Tragicum, Comicum, Satyricum. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 64.* tragici cothurni. *Id. l. 1. ep. 3. v. 14.* tragica arte. *Id. in art. poet. v. 220.* tragicum carmen. *& v. 275.* Camena tragica. *Juvenal. sat. 12. v. 120.* tragica cerva. *h. e.* quæ in tragœdia Iphigeniæ pro ea supposita dicitur. *Cic. in Pison. c. 20.* Tragico illo Oreste, aut Athamanta dementior. *h. e.* qui in Tragœdiis inducitur, ac describitur. ¶ Refertur sæpe ad rationem loquendi in tragœdiis usurpatam, grandia verba, sublimem & gravem stilum. *Horat. in art. poet. v. 236.* tragicus color.

lio. Gell. l. 2. c. 23. sub fin. Confarcinare verba tragici tumoris. Cic. in Brut. c. 55. a med. Fuit Sulpicius vel maxime omnium grandis, & ut ita dicam, tragicus orator. Id. 2. de Orat. c. 56. Sunt hæc tragica atque divina: faceta autem & urbana, &c. Martial. l. 8. epigr. 18. Cum posset tragico fortius ore loqui. Sueton. in Calig. cap. 25. Tragicum illud subinde jactabat: Oderint, dum metuant. ¶ Absolute Horat. lib. 2. epist. 1. vers. 166. Nam spirat tragicum satis, & feliciter audet. ¶ Tragicus, scriptor tragœdiarum, aut actor. Plaut. Pers. 4. 2. 4. Satin' ecastor meditati? Sag. Tragici, & Comici nunquam æque sunt meditati. Adde Petron. in Satyr. c. 132. a med. ¶ Interdum tragicus dicitur de re atroci, crudeli, impia, funesta, & ejusmodi, ut tragœdiæ argumentum esse possit. Liv. l. 1. cap. 46. Tulit enim & Romana regia sceleris tragici exemplum. Ovid. 2. Trist. v. 407. Tempore deficiar, tragicos si persequar ignes. h. e. amores, qui funestum exitum habuerunt, & Tragœdiis materiam præbent. Juvenal. sat. 2. v. 29. tragico pollutus adulter Concubitu. h. e. scelerato, nefando. Valer. Max. l. 5. c. 8. Pater tragicæ asperitatis. Propert. l. 2. eleg. 18. v. 29. Tum me vel tragicæ vexetis Erynnies. h. e. diræ, crudeles cujusmodi inducuntur in tragœdiis Orestis, Penthei, & similium.

TRAGION, ii, n. τράγιον, genus fruticis. Plin. l. 13. c. 21. Tragion fruticem sola Creta insula gignit, terebintho similem & semine, quod contra sagittarum ictus efficacissimum tradunt. Id. l. 27. c. ult. a med. Tragonis, sive tragion, nascitur in Creta tantum insulæ maritimis, junipero similis & semine, & folio, & ramis. Succus ejus lacteus in gummi spissatus, vel semen, impositione spicula a corpore ejicit.

TRAGŒDIA, æ, f. tragedia, τραγῳδία, poematis gravissimi genus, quo regum, principumve, aut eorum, qui in aulis regum versantur calamitates depinguntur, tristissimum fere habens exitum. Dicta est a τράγος, hircus, & ᾠδή, cantus, quia præmium ejus, qui tragœdia vicisset, olim hircus erat, quem ille Baccho sacrificabat. Unde Horat. in Art. Poet. v. 220. Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum. ¶ Differt a comœdia, quod in hac humiles, & privatæ personæ introducuntur. Ad hæc comœdia a turbulentioribus fere rebus initium sumens, tranquillum lætumque sortitur exitum: tragœdia autem totum quidem argumentum habet luctuosum, exitum autem tristissimum. Cic. de Senect. c. 7. Sophocles ad summam senectutem tragœdias fecit. h. e. scripsit, docuit. Id. Phil. 11. c. 6. Tragœdiam agere. Sueton. in Calig. c. 57. Pantomimus tragœdiam saltavit. Horat. l. 2. od. 1. v. 9. severæ Musa tragœdiæ. Ovid. 3. Amor. el. 1. v. 11. Venit & ingenti violenta Tragœdia passu: Fronte comæ torva, palla jacebat humi. Id. 2. Trist. v. 381. Omne genus scripti gravitate Tragœdia vincit. ¶ Translate sumitur pro magnificentia, magniloquentia, re ingenti. Cic. 1. de Orat. c. 51. Neque vero istis tragœdiis tuis, quibus uti Philosophi maxime solent, Crasse, perturbor. ¶ Tragœdias agere, movere, excitare, est gravi dicendi genere uti, amplificare, exaggerare: interdum etiam tumultum commovere, seditionem concitare. Cic. 2. de Orat. c. 51. Ne aut irrisione, aut odio digni putemur, si aut tragœdias agamus in nugis, &c. Id. pro Mil. c. 7. Quantas tragœdias excitat! Quintil. l. 6. c. 1. post med. Nam in parvis litibus has tragœdias movere tale est, quasi si personam Herculis & cothurnos aptare infantibus velis.

TRAGŒDUS, i, m. colui, che recita tragedie, τραγῳδός, actor tragœdiæ. Cic. 1. de Orat. c. 28. Vox tragœdorum, gestus pæne summorum actorum est requirendus. Horat. l. 2. ep. 2. v. 129. Qui se credebat miros audire tragœdos. ¶ Fuit hoc nomine Romæ vicus in regione Esquilina, apud Sex. Ruf. in quo quia Jovis statua ab Augusto dedicata fuit, ut est apud Sueton. in Aug. c. 57. is Jupiter Tragœdus appellatus est. Alii putant sic dictum Jovem, quod apud Plaut. in Amph. inducatur histrionicam faciens: nam ea fabula mixta est ex Tragœdia, & comœdia. Forsasse etiam sic dictus est, quia tragœdi habitu indutus erat.

TRAGŌNIS. V. Tragion.

TRAGŌPAN, is, f. avis aquila major, cornua curva in temporibus habens, colore ferrugineo, capite puniceo. Plin. l. 10. c. 49. qui tamen inter fabulosas recenset. Adde Solin. cap. 30. (al. 43.)

TRAGOPŌGON, onis, f. barba di becco, τραγοπώγων, herba hircinæ barbæ similis: a τράγος, hircus, & πώγων, barba. Plin. sub fin. lib. 27. Est & tragopogon, quam alii comen vocant, caule parvo, foliis croci, radice longa, dulci, super caulem calyce lato, nigro. nascitur in asperis, sine usu.

TRAGORIGANUM, i, n. τραγορίγανον, herba serpyllo silvestri similis. Plin. l. 20. c. 17. ubi & recenset ejus utilitates in medicina. Dicta est a τράγος, hircus, & origanum, quia hircis grata esse dicitur: & species origani est. Mascul. gen. tragoriganus est apud Cels. l. 5. c. 11.

TRAGOS, i, m. τράγος, genus vepris. Plin. l. 13. c. 21. Tragon & Asia fert, sive scorpionem, veprem sine foliis, racemis rubentibus ad medicinæ usum. Id. sub fin. lib. 27. Est & alia herba tragos, quam aliqui scorpion vocant, semipedem alta, fruticosa, sine foliis, pusillis racemis rubentibus, grano tritici, acuto cacumine, in maritimis nascens. ¶ Item genus pultis. V. Tragum. ¶ Item genus spongiarum spissum ac prædurum, & asperum. Plin. l. 9. c. 45. & l. 31. c. 11.

TRAGŪLA, æ, f. sorta d'arme da lanciare, ἀγκύλη, βολίς, τραγοῦλα, genus teli missilis, seu hastæ: a trajiciendo dictum, ut vult Varr. l. 4. de L. L. c. 24. vel a trahendo, ut Festus. Tragula, inquit, genus teli, dicta, quod scuto infixa trahatur. Lucil. apud Fest. in Spara. Tunc spara, tum rumices portantur, tragula porro. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 35. a med. T. Balventio utrumque femur tragula transjicitur. Liv. lib. 21. cap. 42. Scipionis femur tragula confixum erat. Cæs. loc. cit. c. 46. Tragulam mittere. & l. 1. c. 26. Inter carros rotasque mataras ac tragulas subjiciebant. Auct. de B. Hispan. c. 31. Tragulis jaculisque pugnare. Varr. apud Non. c. 18. n. 8. & 21. Gerrum sparo tragulave trajicere. Sallust. in fragm. ibid. Ictu tragulæ sauciari. Sil. l. 3. v. 318. cui tragula semper Fulmineam armabit, celebratum missile, dextram. Adde Gell. l. 10. c. 25. ¶ Metaphorice Plaut. Epid. 5. 2. 25. Tragulam in te injicere adornat: nescio, quam fabricam facit. h. e. molitur insidias, fallaciam struit, dolum machinatur. Sic Pseud. 1. 4. 14. Volui injicere tragulam in nostrum senem: verum is, nescio quo pacto, præsensit prius. Id. Cas. 2. 4. 18. Ego pol istam jam aliquovorsum tragulam decidero. h. e. istas amoris machinas dissolvam ac dejiciam. Ex hoc loco, & ex verbis Festi allatis quidam suspicantur, tragulam hamatum telum fuisse, quod infixum corpori non avelli oporteret, sed secari. ¶ Est præterea rete piscatorium suberes instructum, quod per aquam trahitur, sorta di rete da pescare, tramaglio, verriculum, ἀμφίβληστρον. Plin. l. 16. c. 8. ad fin. Usus suberis ancoralibus maxime navium, piscantiumque tragulis, & cadorum obturamentis. ¶ Pro traha. Varr. l. 4. de L. L. c. 31. ad fin. De his, quæ jumenta ducunt: tragula ab eo quod trahitur per terram: sirpea quæ virgis sirpatur, &c. Scalig. putat scribendum trahula, ut sit diminutivum a traha, vel trahea.

TRAGULARIUS, ii, m. qui tragulas jacit. Veget. lib. 2. de re milit. c. 15. ad fin. Erant tragularii, qui ad manubalistas, vel arcubalistas dirigebant sagittas.

TRAGUM, i, n. & Tragos, i, m. τράγος, genus pultis ex tritici semine, hoc est zea, factum. Plin. l. 18. c. 7. ad fin. Ex tritici semine tragum fit, in Campania duntaxat, & Ægypto. & c. 10. Adjiciuntur his (panum generibus) bromos, siligo excepta, & tragos, externa omnia ab Oriente invecta, oryzæ similia. Cels. l. 2. c. 20. Boni succi sunt siligo, alica, oryza, amylum, tragum, ptisana.

TRAGUS, & Tragos, i, m. τράγος, genus herbæ. V. Tragos. ¶ Item genus piscis in cœno maris degens. Ovid. in Halieut. v. 122. rapidique lupi, percæque, tragique. Adde Plin. l. 32. sub fin. A Festo dicitur genus conchæ mali saporis. ¶ Item fœtor alarum in homine, qui latinis hircus. nam τράγος græce idem sonat. Martial. l. 11. epigr. 23. Inde tragus, celeresque pili, mirandaque matri Barba.

TRAHA, æ, f. treggia, ἑλκυστήρ, τυκάνη, genus vehiculi sine rotis, quo rustici utuntur: a trahendo. non enim volvitur, sed trahitur. In Glossis exponitur τυκάνη τὰς βώλους ἀφανίζουσα, machina glebas dissolvens, & evanescere faciens. Colum. l. 2. cap. penult. circa med. Si in area teratur frumentum, equis melius quam bubus ea res conficitur: & si pauca juga sunt, adjicere tribulam & traham possis. ¶ Trahea per epenthesim, ut navita pro nauta. Virg. Georg. 1. v. 164. Tribulaque, traheæque, & iniquo pondere rastri.

TRAHARIUS, ii, m. qui traham ducit, vel traha vehit. Sidon. l. 8. ep. 6. trahatios recenset inter calones & lixas, qui sunt in impedimentis exercitus.

TRAHAX, acis, rapace, ἑλκυστικός, qui omnia ad se trahit, rapax, avidus. Plaut. Pers. 3. 3. 6. Procax, rapax, trahax: trecentis versibus tuas impuritias traloqui nemo potest.

TRAHEA. V. Traha.

TRAHO, is, xi, ctum, a. 3. tirare, strascinare, ἕλκω, σύρω, aliqua vi duco, rapio: a traveho pro transveho per syncop. Differt a duco. nam trahimus inviti, ducimus volentes. Senec. ep. 107. sub fin. Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. Cic. 1. de Divin. c. 39. a med. Magnes ferrum ad se allicit & trahit. Plin. l. 36. c. 30. a med. Hæmatites trahit in se argentum, æs, ferrum. Cæs. l. 1. B. Gall. c. penult. a med. Cum a custodibus in fuga trinis catenis vinctus traheretur. Sallust. in Jug. c. 80. Limum, arenamque & saxa ingentia fluctus trahunt. Id. in fragm. apud Serv. ad Æn. 3. v. 425. Charybdis naves ad litora trahit. Virg. ibid. Scylla naves in saxa trahens. Petron. in Sat. c. 89. Aliquem ad terram trahere. h. e. sternere. Senec. in Octav. v. 810. Cupido captum Jovem cælo trahit. ibid. gia. & Virg. 2. Æn. v. 403. trahebatur passis Priameia virgo Crinibus a templo adytisque Minervæ. Lucret. l. 3. v. 234. vapor trahit aera secum. si tira dietro. ¶ Ponitur & pro contrahere. Lucret. l. 6. v. 966. Ignis liquidum facit æs, aurumque resolvit: At coria & carnem trahit & conducit in unum. Ovid. 2. Amor. el. 2. v. 33. Cum bene vir traxit vultum, rugasque coegit. Lucret. l. 6. v. 1188. in manibus trahier nervi, & tremere artus. tirarsi, rattrarsi. ¶ Et pro raptare, id est ita ducere, ut tamen humo non sustollatur, tirar per terra, strascinare. Plaut. Cistell. 2. 1. 217. Amiculum hoc sustolle saltem. Sil. sine trahi cum egomet traho. Senec. in fin. ep. 44. Per insidiosum iter non tantum ferunt sarcinas, sed trahunt. Horat. in art. poet. v. 215. traxitque vagus per pulpita vestem. Id. l. 1. od. 4. v. 2. Trahuntque siccas machinæ carinas. Virg. 3. Georg. v. 535. montesque per altos Contenta cervice trahunt stridentia plaustra. Juvenal. sat. 10. v. 99. Hujus, qui trahitur, prætextam sumere mavis, an, &c.? h. e. unco impacto raptatur. Virg. 4. Georg. v. 94. latamque trahens inglorius alvum. Id. 5. Æn. v. 468. genua ægra trahentem. Id. 1. Æn. v. 481. & Varr. l. 4. de L. L. cap. 31. Trahere aliquid per terram. Cic. Fam. 7. ep. 32. aliquem pedibus. ¶ educere, haurire, cavare. Cic. 2. de nat. Deor. cap. 9. sub fin. Ex puteis jugibus aquam calidam trahi. Plin. lib. 25. c. 5. a med. Elleborum trahit alvum, & bilem

bilem pituitasque. *Virg.* 1. *Æn.* v. 316. opacumque labores Partibus æquabat justis, aut sorte trahebat. *cavava, tirava a sorte*. & *Veget.* l. 3. *de re Veterin.* c. 43. Sanguinem jumento de cervice trahere. *Cels.* l. 4. c. 7. Malagmata, quæ materiam trahunt. *h. e.* evocant, extrahunt. ¶ De bibentibus. *Horat. epod.* 14. v. 3. pocula arente fauce trahere. *Senec. in Agam.* v. 678. Merumque in auro trahunt. *Ovid.* 15. *Met.* v. 330. aquam moderato gutture. *Lucan.* l. 7. v. 621. Has traha, Cæsar, aquas: hoc, si potes, utere cælo. *Id.* l. 9. v. 934. ore venena trahens. *Id. lib.* 3. v. 351. trahere ubera. Sic *Phedr. lib.* 3. *fab.* 1. v. 4. Trahere odorem naribus. *Senec. lib.* 2. *de ira, cap.* 10. *ad fin.* Navigium aquam trahit. *fa acqua*, per rimas admittit. ¶ evellere, extrahere, *tirar fuori*. *Ovid.* 6. *Met.* v. 290. trahens hærentia viscere tela. *Id.* 5. *Fast.* v. 399 traxitque a corpore ferrum. *Martial.* l. 1. *ep.* 14. trahere gladium de visceribus. ¶ ducere. *Ovid.* 2. *Met. vers.* 230. trahere auras ore. *respirare, tirar il fiato*. Eod. sensu *Plin.* l. 11. c. 3. trahere animam, sic *Liv.* l. 3. *cap.* 6. Mortuus Æbutius erat Romanus consul, collega exigua in spe trahebat animam. *Ovid.* 2. *Met.* v. 752. Et tanto penitus traxit suspiria motu, ut, &c. *Virg.* 1. *Æn. vers.* 375. imoque trahens a pectore vocem. *Phedr.* l. 1. *fab.* 21. v. 4. Leo cum jaceret spiritum extremum trahens. *spirando gli ultimi fiati*. ¶ Trahere lanam, *filare, lavorare*, nere, tractare, facere. *Juvenal. sat.* 2. *vers.* 54. & *Varr.* apud *Non. cap.* 15. n. 1. Simul manibus trahere lanam, nec non simul oculis observare ollam pultis, ne aduratur. *Lucret. lib* 4. v. 376. quasi carmine lana trahatur. *Horat.* l. 2. *od.* 18. v. 7 Nec Laconicas mihi trahunt honestæ purpuras clientæ. *Ovid.* 14 *Met.* v. 265. trahere vellera digitis. *Id. Heroid. ep.* 3. v. 73. Nos humiles, famulæque tuæ data pensa trahemus. ¶ Trahere aliquem ad supplicium, *menare al patibolo, alla morte*. *Tacit. Ann.* 11. l. 35. *ad fin.* & trahere absolute, sensu persimili. *Liv. lib.* 2. c. 61. *a med.* Cum a lictoribus jam traheretur, provocavit. ¶ *Trahere, rapere*, simile est ac *agere & ferre*, ἄγειν ϗ φέρειν. *Sallust. in Jug* c. 45. Populus libertatem in lubidinem vertere: sibi quisque ducere, trahere, rapere. *Id. in Catil.* c. 11. Rapere omnes, trahere, domum alius, alius agros cupere. *Plaut. Trin.* 2. 2. 12. Cetera rape, trahe, fuge, late. *Sallust. Orat.* 2. *ad Cæs.* c. 3. Quod commodum est, trahunt, rapiunt. ¶ Translate *Sallust. in Catil.* c. 7. *extr.* Ea res non longe ab incepto traheret. *h. e.* abduceret. *Id. in Jug. cap.* 103. Trahere consilium ex re aliqua. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 6. *vers.* 62. laudem ab aliqua re. *Cic. pro Arch. cap.* 11. Trahimur omnes studio laudis, & optimus quisque maxime gloria ducitur. *Id.* 1. *Offic.* c. 6. Omnes trahimur & ducimur ad cognitionis & scientiæ cupiditatem. *Nep. in Milt.* c. *ult.* Trahi ad cupiditatem imperii. *Virg. Ecl.* 2. v. 65. trahit sua quemque voluptas. *Id.* 5. *Æn. vers.* 709. quo fata trahunt retrahuntque, sequamur. *Cic. pro leg. Manil.* c. 7. *a med.* Non possunt in una civitate multi fortunas amittere, ut non plures secum in eandem calamitatem trahant. *Ovid.* 13. *Met.* v. 64. tecum trahit ille timoris. *h. e.* secum trahit, de Hectore loquitur. ¶ pertrahere, adducere. *Plane. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 4. Quid est, quod me in aliam partem trahere possit? *tirarmi ad altro sentimento*. & *Ovid.* 2. *Amor. el.* 2 v. 8. Attacia ambiguos traxit in ora viros. *Tacit. Ann.* 4. c. 60. *a med.* Fratrem quoque Neronis Drusum traxit in partes. *tirò dalla sua*. & *Liv.* l. 23. c. 26. Trahere ad defectionem Lucanos. *Id.* l. 42. c. 44. Alios ad regem trahentibus civitatem, alios ad Romanos. *Id.* l. 5. c. 25. Partem tribunorum plebis patres in suam sententiam traxerant. ¶ diripere, vexare, distrahere, *saccheggiare*. *Sallust. in ep. Mithrid. ad Arsac. ad fin.* Quibus non humana ulla neque divina obstant, quin socios, amicos, procul, juxta sitos, inopes potentesque trahant, excidant. *Tacit.* 15. *Ann.* c. 6. Jam de Armenia concessum: proxima trahi. ¶ *Trahere pecuniam*, per luxum distrahere, indignis modis insumere, *spendere malamente*. *Sallust. in Catil.* c. 20. Cum tabulas, signa, toreumata emunt; nova diruunt, alia ædificant, postremo omnibus modis pecuniam trahunt, vexant. *divorare*, & *lacerare* eod. sensu dixerunt *Id.* & *Plaut.* ¶ *Trahere*, in se ducere, concipere, contrahere. *contrarre*. *Ovid. Met.* 11. v. 305. Videre hanc pariter, pariter traxere calorem. *&* l. 2. v. 306. nigrum colorem trahere. *Id.* l. 5. *Trist. el.* 13. v. 3. contagia. *Plin.* l. 12. c. 13. situm. *Id.* l. 32. c. 10. vitium. *Colum.* l. 12. c. 15. humorem. *&* 1. 50. *sub finem* saporem. *Juvenal. sat.* 14. v. 325. rugam. *Colum. lib.* 1. *cap.* 6. *a med.* Vina maturitatem trahunt. ¶ Illa similia sunt *Plin.* l. 15. c. 14. *a med.* Mala cetera e causis trahere nomen, germanitatis gemella, nunquam singula in fœtu; cognationis melapia; mustea a celeritate nascendi, &c. *Ovid.* 4. *Met.* v. 291. nomen quoque traxit ab illis. *Id. Fast.* 1. v. 396. Ille Numantina traxit ab urbe notam. *Cic.* 3. *Phil.* c. 6. *a med.* Cognomen ex contumelia traxit. ¶ Item illis *Plin.* l. 5. c. 24. *&* l. 6. c. 28. *a med.* Trahere originem ab aliquo. *Cic.* 4. *Fam. ep.* 3. molestiam ex pernicie reipublicæ. *Juvenal. sat.* 11. v. 23 a censu famam. *Cic. pro Balb. cap.* 23. *sub fin.* spolia de hostibus. *Liv.* l. 25. c. 14. *ad fin.* prædam ex agris hostium. ¶ Pertinet sæpe ad cogitationem, deliberationem, consilium: & significat agitare animo, reputare, considerare. *Sallust. in Jug.* c. 98. Marius anxius trahere cum animo suo, omitteretne inceptum, an fortunam opperiretur. *&* c. 111. Dubius belli atque pacis rationem trahere. *Terent. Andr.* 1. 5. 25. Tot curæ quæ meum animum divorsæ trahunt. *Liv.* l. 38. c. 56. Multa alia, in Scipionis extu maxime vitæ, in diversum trahunt, ut quibus scriptis adsentiar, non habeam. *Tacit.* 15. *Ann.* c. 1. Vologesus in diversas curas trahebatur. *Cæs.* l. 1. *B. Civ.* c. 21. *sub fin.* Tanta erat summæ rerum exspectatio, ut alius in aliam partem mente atque animo traheretur. *Sallust. in Jug. cap.* 88. *sub fin.* Sese quisque præda locupletem, victorem domum rediturum, alia hujuscemodi animis trahebant. ¶ Item ad tempus, & est in longum ducere, *tirar innanzi, portar in lungo*. *Sallust. in Jugurth.* c. 40. Jugurtha trahere omnia, & alias, deinde alias moræ causas facere. *&* c. 25. *ad fin.* & *Liv.* l. 5. c. 10. Unum bellum annum jam tertium trahi. *Sallust. in Jug.* c. 29. & *Cic. Attic. lib.* 10. *ep.* 8. Sæpe gratia, interdum jurgiis trahere tempus. *Val. Max.* l. 4. c. 4. *sub init.* Trahere aliquem sermone, quousque, &c. *trattenerle in discorsi, finchè*, &c. *Sueton in Tiber.* c. 31. *ad fin.* Tanta Consulum auctoritas (*erat*) ut Legati ex Africa adierint eos, querentes trahi se a Cæsare. *h. e.* protrahi, & negligi negotia sua. *Liv.* l. 25. c. 15. Romani, quanquam circumvenientes hostes urgebat, tamen aliquandiu pugnam traxere. *Petron. in Sat. cap.* 111. Femina quintum jam diem sine alimento trahebat. *Liv.* l. 32. c. 35. De industria rem in serum trahere. *Ovid.* 9. *Met.* v. 766. ficto languore moram trahit. *Senec. epist.* 101. præcipiti abreptus angina, vix compressum arctatis faucibus spiritum traxit in lucem. *Quintil.* l. 1. 1. 10. (*al.* 18.) *sub fin.* Trahere aliquid in longius. *Cels.* l. 2. c. 6. *post med.* Alvus varia potest paulo diutius trahere: in præcipiti vero jam esse denuntiat, quæ liquida, &c. *&* l. 4. 1. 16. Intestinorum lævitas interdum ægros trahit, interdum præcipitat. ¶ Absolute *Flor. lib.* 4. c. 2. *ante med.* Decem annos traxit ista dominatio. *Cels.* l. 2. c. 6. *a med.* Si quis etiam in eo morbo diutius traxit, ubi capilli fluunt, &c. ¶ *Trahere vitam*, agere, *menare, passare, trarre la vita*: & sæpe de his dicitur, qui misere vivunt, & quasi inviti. *Phedr.* l. 4 *fab.* 4. v. 37. Vitam lucu trahere. *Plin.* l. 28. c. 1. *sub fin.* Vitam non adeo expetendam censemus, ut quoquo modo trahenda sit. *Phedr.* l. 3. *fab.* 7. v. 12. In silvis asperam vitam trahere. *Virg.* 2. *Æn.* v. 92. Afflictus vitam in tenebris luctuque trahebam. *Claudian.* l. 3. *de rap. Pros.* v. 259. Sola domi luctu serum tractura relinquor. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 7. *in fin.* Sic animam tempusque traho: meque ipse reduco A contemplatu, submoveoque, mali. ¶ Huc & illa pertinent. *Stat.* 2. *Theb.* v. 145. at Inachio tenuis sub pectore regi Tracta quies, dum vana deos, inceptaque versat Hospitia. *dormì poco*. Sic *Propert.* l. 2. *el.* 14. v. 9. optatam mecum trahit illa quietem. *Ovid. sub fin.* l. 2. *Amor.* per nulla traham suspiria somnos. *Virg.* 3. *Georg.* v. 97. frustraque laborem ingratum trahit. *Id.* 1. *Æn.* v. 752. vario noctem sermone trahebat. *Martial.* l. 11. *ep.* 105 tractæ per pocula noctes. *Tacit.* 4. *Hist.* c. 70. Classicum segne plerumque otium trahens, velut parto imperio fruebatur. ¶ *Trahere verba*, difficulter loqui, singultu, aut fletu, aliave re impediente. *Sil.* l. 6. v. 79 Cui sic, verba trahens largis cum fletibus, Anna Incipit. ¶ *Trahere stipendia*, agere, mereri, & ex militiæ accipere, *tirar la paga*. *Justin.* l. 12. c. 4. *a med.* Siquorum patres occidissent, nihilominus pupilli stipendia patrum trahebant, quorum parvitis inter varias expeditiones militia erat. ¶ Pro vertere, in aliquam partem accipere, interpretari. *Sallust. in Jug.* c. 92. Omnia non bene consulta in virtutem trahebantur. *Liv.* l. 5. *cap.* 23. Jovis Solisque equis æquiparari dictatorem, in religionem etiam trahebant. *Tacit.* 4. *Ann. cap.* 64. Fortuita ad culpam trahentes. *&* l. 12. *cap.* 51. Idque ad clementiam Cæsar trahebat, quod stirpem hostilem iterum conservaret. *&* lib. 1. c. 62. Cuncta Germanici in deterius trahens. *Id.* 2. *Hist.* c. 20 Ornatum ducis coloniæ in superbiam trahebant. *Id. Ann.* 1. c. 76. *ad fin.* Cur abstinuerit spectaculo ipse, varie trahebant; alii tædio cœtus, quidam tristitia ingenii. ¶ Exprimere, eloqui, dicendo exsequi. *Pers. sat.* 5. *vers.* 26. Hic ego centenas ausim deposcere voces, Ut quantum mihi te sinuoso in pectore fixi, Voce traham pura, totumque hoc verba resignent, Quod latet arcana non enarrabile fibra.

TRAJANALIS, le, &

TRAJANENSIS, se, &

TRAJANUS, a, um, adjective sunt a Trajano ducta, qui fuit XIV. Romanorum Imp. tam bonis moribus, ut in acclamationibus subsequentium Imperatorum illud Romani precarentur: Augusto felicior, Trajano melior, ut est apud *Eutrop.* l. 8. c. 5. Exstat ejus laudatio, a Plinio juniore conscripta. *Vet. Inscript.* apud *Gruter. pag.* 19. n. 3. C. Petronius C. F. Stellatina Phœbus VI. Vir. Augustal. Sodal. Trajanal. & Hadrianal. V. *Sodalis*. Alia *ibid. pag.* 177. n. 3. Trajani thermæ. ¶ Trajana aqua est Anio novus instauratus ab Imp. Nerva Trajano, hujus Trajani decessore. *Frontin. de aquaduct. art.* 93. V. *Aniensis*. ¶ *Trajana via*, ab Imp. Trajano refecta & munita, luculente memoratur in vet. Lap. apud *Gruter. pag.* 199. n. 1. ¶ S. P. Q. Trajanensis, apud *Gruter. pag.* 322. n. 2. & Plebs Ordoque Trajanensis, *ibid. pag.* 429. n. 1. pertinent ad oppidum aliquod ex iis, quæ vel Trajanus condidit, vel a Trajano sunt nominata: de quib. V. Geographos.

TRAJECTIO, & Transjectio, onis, f. *il passare da un luogo all' altro, traghetto*, actus trajiciendi, transitio. *Vitruv.* l. 2. c. 9. *sub fin.* Tabulæ in subgrundiis si essent ex ea (*larice*) collocatæ, ab trajectionibus incendiorum ædificia periculo liberarentur. *Cic.* l. 1. *de Divin.* c. 1. *&* l. 2. *cap.* 6. Assyrii trajectiones motusque stellarum observaverunt. ¶ transitus maris, aut fluminis, transvectio, transfretatio, *tragitto*. *Cic.* l. 8. *ad Attic. ep.* 15. Cautior certe est mansio; honestior existimatur trajectio. *h. e.* mare trajicere, & Pompejum sequi. ¶ *Trajectio verborum* est transpositio de suo loco in alienum, ὑπερβατόν. *Auct. ad Herenn.* l. 4. c. 32. *ad fin.* Transgressio est, quæ verborum perturbat ordinem perversione, aut transjectione. Transjectione hoc modo: Instabilis in istum plurimum fortuna valuit. Item: Omnes invidiose eripuit tibi bene vivendi casus facultates. Hujusmodi transjectio, quæ rem non reddit obscuram multum proderit ad continuationes, &c. *Cic. in Orat. cap.* 69.

Uti trajectione arabnrum. Adde *Quintil. l. 8. cap. 2. circe med.* ¶ De ipsa contexta orationis. *Quintil. l. 8. c. 2.* Plus tamen est obscuritatis in contexto & continuatione sermonis, quaer nec sit tam longus, ut eum prosequi non possit intentio, nec trajectione tam tradus, ut in hyperbaton finis ejus differatur. ¶ De hyperbole, qua ultra id, quod verum est, verba trajicimus. *Cic. 3. de Orat. c. 33. & Quintil. sub init. cap. 2. l. 9.* Tum augendi minuendive causa, veritatis superlatio atque trajectio.

TRAJECTITIUS, *&* Trajecticius, a, um, qui alio trajicitur, translatitius. *Modestin. Dig. l. 22. tit. 2. leg. 1.* Trajectitia pecunia est, quæ trans mare vehitur. ceterum si eodem loco consumatur, non erit trajectitia. *Paul. sententiar. l. 2. tit. 14.* Trajectitia pecunia, propter periculum creditoris, quamdiu navigat navis, infinitas usuras recipere potest. Adde *Papinian. ibid. leg. 4. Ulpian. l. 13. tit. 2. leg. 1. ad fin. & African. l. 44. tit. 7. leg. 22.*

TRAJECTO, as, a. 1. frequentativum a *trajicio*. *Cels. l. 7. c. 14. circa med.* Sinus umbilici ad imum acu trajectatus duo lina ducente. *h. e.* transuitur.

TRAJECTOR, oris, m. *trapassatore*, qui trajicit. *Prudent. in Hamartig. v. 881.* ignis Trajector nebulæ, & vasti penetrator operai.

TRAJECTURA, æ, f. *sporto*, projectura. *Vitruv. l. 4. cap. 7. ante med.* Supra trabes, & supra parietes trajecturæ mutulorum, quarta parte altitudinis columnæ, projiciantur.

TRAJECTUS, *&* Transjectus, us, m. *passaggio, tragitto, διάβασις*, transitio, transvectio, præsertim maris, aut fluminis. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 21.* In Morinos proficiscitur, quod inde erat brevissimus in Britanniam trajectus. *& l. 5. c. 2.* Omnes ad portum Itium convenire jubet, quo ex portu commodissimum in Britanniam transjectum esse cognoverat. *Plin. l. 6. cap. 23. ante med.* Ex quo promontorio in adversa ora ad Macas trajectus distat L. M. pass. *Sueton. in Aug. c. 17.* Tempestate in trajectu bis conflictatus. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 30.* Ne itinere, aut trajectu intercluderetur. *Liv. l. 1. c. 3.* Tiberinus in trajectu Albulæ amnis submersus. ¶ locus unde trajiciendi facultas est. *Hirt. de B. Alex. c. 56.* Legiones quas in Africam ducturus erat, & auxilia mittit ad Trajectum.

TRAJECTUS, *&* Transjectus, a, um, *trapassato, passato da banda a banda, διαπεπαρμένος*, transverberatus, transfixus. *Cæs. l. 7. B Gall. c. 25.* Scorpione ab latere dextro transjectus, exanimatusque concidit. *& c. 82.* Transjecti pilis muralibus interibant. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 77.* Mortem cum risu trajecta præcordia attulerunt. *Ovid. 3. Fast. v. 709.* Pectora trajectus Lynceo Castor ab ense. ¶ item transvectus, *tragittato*. *Cic. post redit. ad Quir. cap. 8. a med.* Marius parva navicula trajectus in Africam. *Liv. l. 21. cap. 56.* Exercitus Pado trajectus Cremonam. ¶ Item transmissus, *fatto passare*. *Varr. l. 3. R. R. c. 9. ante med.* In caveis crebræ perticæ trajectæ sint, ut omnes sustinere possit gallinas. *Plin. l. 13. c. 5. a med.* Trajectus per autem surculus. *& l. 26. c. 7. a med.* Radia trajecti in amicula. ¶ Item traductus. *Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 29.* Per cujus domum trajectus erat aquæductus. *Ovid. 3. Amor. el. 6. v. 3. ad amnem.* Nec tibi sunt pontes, nec quæ sine remigis ictu Concava trajecto cymba rudente vehat. ¶ Trajectus amnis, *passato*. *Liv. l. 21. c. 30.* Rhodanus tantus amnis, domita fluminis vi, trajectus. ¶ Item qui transit. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 28.* emovit veterem novus (*morbus*) ut solet, in cor Trajecto lateris miseri capitisve dolore. ¶ Item translatus, *trasportato*. *Tacit. Ann. 12. cap. 39.* Ut quondam Sugambri excisi, & in Gallias trajecti forent. *Vet. lap.* apud *Gruter. pag. 323. n. 6.* C Attilius C. F. Pom. Crescens militavit in leg. IX. annis VIIII. trajectus in Prætorium Coh. V. Pr. militavit ann. III.

TRAJICIO, *&* Transjicio, is, jeci, jectum, a. 3. *gettar di là, lanciar oltre, διαβάλλω*, trans & ultra jacio, jaciendo supero. De ratione scribendi in *Traduco* dictum est. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 19* Neque ullum telum per pactiones colloquentium transjiciebatur. *Propert. l. 2. el. 9. v. 18.* alio trajice tela tua. *Liv. l. 23. c. 18 & l. 41. c. 4.* Arreptum vexillum trans vallum hostium trajicit. *Cic. 4. de Fin. c. 9. circa med.* Si Annibal ad portas venisset, murumque jaculo trajecisset. *Ovid. 4. Fast. v. 781.* Moxque per ardentes stipulæ crepitantis acervos Trajicias celeri strenua membra pede. *Propert. l. 4. el. 4. v. 73.* super vaste furni flammantis acervos Trajicit immundos ebria turba pedes. *& el. 2. v. 35.* Est etiam aurigæ species Vertumnus, & ejus, Trajicit alterno qui leve pondus equo. *h. e.* desultoris. *Lucret. l. 4. v. 425.* Et quocumque oculos trajecimus, omnia fatel. *gettiamo lo sguardo*. ¶ Item transfundo, *travasare*. *Varr. l. 1. R. R. c. 64.* Quod est levissimum ac summum, ut trajiciant in alia vasa. *Scribon. Larg. compos. 15.* Contusam terito in mortario, deinde in cacabum trajicere. ¶ Item transfodio, transfigo, *passare da parte a parte, trapassare, trafiggere, διαπείρω*. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 45.* Pilum in hostes mittit, atque unum ex multitudine procurrentium transjicit. *Hirt. B. Gall. l. 8. c. 48.* Comius lancea infesto medium femur ejus magnis viribus trajicit. *Virg. 9. Æn. v. 635.* sagitta Perque caput Remuli venit, & cava tempora ferro Trajicit. *Id. Æn. 10. v. 399* Tum Pallas, bijugis fugientem Rhœtea præter, Trajicit. *Liv. l. 41. c. 11. a med.* Rex trajecit ferro pectus, ne vivus caperetur. *Sueton. in Oth. c. 11. & Senec. l. 3. de Benef. c. 23. in fin.* Uno se trajecit ictu infra lævam papillam. *Ovid. Met. 6. v. 245.* tento concita cornu, Sicut erant juncti, trajecit utrumque sagitta. *Cels. l. 7. c. 8. & 9.* Acu trajicere aliquid. ¶ Item transveho, navibus trans flumen, aut mare duco, *trasportare, tragittare, διαπορθμεύω*. *Nep. in Attic. c. 2.* Athenas se contulit. eodem magnam partem fortunarum trajecit suarum. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 83. extr.* Cæsar equitum partem flumen transjicit. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 9 ad fin. & ep. 11.* Exercitum Rhodanum trajeci. *Liv. l. 22. c. 21. & l. 23. cap. 29.* Legiones in Siciliam trajicere. *Id. l. 2. c. 11. & l. 21. cap. 26.* Trajicere copias trans flumen. ¶ *Trajicere se*, flumen aut mare transire. *Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 13. ad fin.* Si quo etiam casu Isaram se trajecerint. *Liv. l. 28. c. 18. ad fin. & Valer. Max. l. 9. c. 8. n. 1.* Duabus navibus in Africam trajecisse sese in hostilem terram. ¶ De itinere terrestri. *Varr. l. 2. R. R. c. 4. circa med.* Sus usque adeo pinguitudine crescere solet, ut se ipsa stans sustinere non possit, neque progredi usquam. Itaque eas si quis quo trajicere vult, in plostrum imponit. *Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 9.* Si se Alpes Antonius trajecerit. ¶ Trajicere flumen, transire, *passare*. *Liv. l. 21. c. 56. ad fin.* Cum ratibus Trebiam trajicerent. *Claudian. de VI. consul. Honor. v. 486.* trajecit clypeo Tiberim. *Suet. in Cæs. c. 37.* Si flumina morarentur, nando trajiciens. ¶ Ipsi etiam qui transeunt, *trajicere* dicuntur. *Liv. l. 29. c. 22. in fin.* Senatus censuit, primo quoque tempore in Africam trajiciendum. *Justin. l. 2. c. 13. a med.* Cum solutum pontem offendisset, piscatoria scapha trepidus trajecit. *Liv. l. 37. cap. 13.* Ad Æthaliam insulam trajecit. *& mox.* Romanæ naves raro ab hostibus mari Samum trajecerunt. *Id. l. 30. c. 2.* Ne qua classis ex Africa trajiceret. *Id. l. 30. cap. 24. sub fin.* Ut classe quinquaginta navium Hasdrubal Ægimurum trajiceret. *Justin. l. 23. c. 1. extr.* A Sicilia in Italiam trajecit. *Liv. l. 7. c. 30.* Cum videremus, ubi conflagrassent Sidicini, ad nos trajecturum illud incendium esse. *Virg. 6. Æn. v. 536.* roseis Aurora quadrigis Jam medium æthereo cursu trajecerat axem. ¶ Adhibetur etiam pro transferre, universim, *trasferire*. *Justin. l. 8. c. 3.* Pecora pastores nunc in hibernos, nunc in æstivos saltus trajiciunt. *Liv. lib. 30. c. 10.* Malos antennasque de nave in navem trajicere. *Petron. in fragm. Tragur. c. 74. Burm.* Anulum trajecit in dexteram manum. *Papinian. Digest. lib. 26. tit. 7. leg. 38. circa med. & Paul. lib. 48. tit. 13. leg. 9.* Trajicere pecuniam in provinciam. V. *Trajectitius*. ¶ Translate *Cic. in Divin. Verr. c. 14.* Cum ex illius invidia deonerare aliquid, & in te trajicere coeperit. *Ovid. in fin. lib. 12. Met.* arbitrium litis trajecit in omnem. *Quintil. l. 9. cap. 2. sub init.* Removere a se (*culpam*) & in aliam trajicere. *Liv. lib. 2. c. 22. a med.* Ut de fœdere rem ad novos magistratus trajicerent. Plerique ad leg. rejicerent.

TRALATUS. V. *Translatus*.

TRALLES, ium, populi Thraciæ, *Τράλλεις*. *Liv. l. 37. cap. 39. & 40.* ¶ Item urbs Lydiæ, prope fines Cariæ. Unde

TRALLIANUS, a, um, *Τραλλιανός*, ad Tralles Lydiæ urbem pertinens. *Cic. in Orat. c. 70. extr.* Quasi vero Trallianus fuerit ipse Demosthenes. *Id. Phil. 3. cap. 6.* Aricina mater: Trallianam aut Ephesiam putes dicere.

TRALOQUOR, *&* Transloquor, eris, dep. 3. rem omnem enarro, a principio ad finem usque eloquor. *Plaut. Pers. 3. 3. 6.* Trecentis versibus tuas impuritias traloqui nemo potest.

TRALUCEO. V. *Transluceo*.

TRAMA, æ, f. *tessura, tessitura, ὕφασμα*, textura panni, aut telæ, quæ ex stamine & subtemine contextis fit: a *trameo*, quod inter stamen & subtemen trameat. *Senec. ep. 90. ante med.* Quemadmodum tela suspensis ponderibus rectum stamen extendat: quemadmodum subtemen insertum, quod duritiam utrinque comprimentis tramæ remolliat, spatha coire cogatur & jungi. *Plin. lib. 11. c. 24. de aranei tela.* Crebratæ pectine telæ, & quadam politura arte, ipsa per se tenax ratio tramæ. ¶ Translate *Plaut. Rud. 5. 2. 33. Grip.* Quid dare velis? *La.* nummos trecentos. *Grip.* tricas. *La.* quadringentos. *Grip.* tramas putridas. *La.* quingentos. *Grip.* cassum glandem sebulare. *h. e.* res nullius pretii. *Pers. sat. 6. v. 73.* mihi trama figuræ Sit reliqua: ast illi tremat omento popa venter? *h. e.* macer ego sim, ossa ac pellis, & veluti sola textura ossium ac nervorum: *io sia uno scheletro:* ille vero bene habitus, & ventre promisso ac pinguitudine. ¶ *Serv. ad Æn. 3. v. 483.* tramam ait idem esse, quod subtemen, quod intra stamen currit: quod nos quoque *trama* dicimus. Sed hoc cum verbis *Senecæ* congruere non potest. *Varro l. 4. de L. L. c. 23.* Trama, quod tranet frigus id genus vestimenti. *Scalig. in conjectan.* legit: quod trameat frugionis (*h. e.* phrygionis) vestimentum. *Casaubon. ad Pers. loc. cit.* Tria ad pannorum texturam desiderantur diversa, stamen, subtemen, & trama.

TRAMEO. V. *Transmeo*.

TRAMES, itis, m. *strada stretta e men battuta, sentiero, calle, scorciatoja, τρίβος*, callis, semita transversa, & minus frequens, & iter compendifaciens: e *trameo*. *Plaut. in fragm.* apud *Varron. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin.* Domum ire cœpi tramite recta via. *Varr. ibid.* Trames a transverso dictus. *Cic. Phil. 13. c. 9.* Egressus est non viis, sed tramitibus, paludatus. *Id. Phil. 12. c. 11.* Hæc ego in urbe prævideo: facilis est circumspectus, unde exeam. quo progrediar, quid ad dextram, quid ad sinistram sit: num idem in Apennini tramitibus facere potero. *Sallust. in Jug. c. 32.* Per tramites occultos exercitum Metelli antevenit. *Id. in Catil. c. 59. a med.* Uti per tramites occulte profugerat in Galliam. *Liv. l. 2. c. 39.* Inde in Latinam viam transversis tramitibus transgressus. *Justin. l. 38. c. 9.* Fugientem Phraates equitum celeritate, per compendiosos tramites occupatum retrahit. *Id. l. 44. c. 4.* Relatum domum, tramite angusto, per quem armenta commeare consueverant, projici jubet. *Sueton. in Aug. c. 16. a med.* per devios tramites refugiens. ¶ *Servius* ad illud *Virg. 1. Georg. v. 108.* supercilio clivosi tramitis undam elicit: Tramites, inquit, sunt convalles, quæ de lateribus utrimque perviis limitant montes: quæ solent etiam saltus nuncupari. Sed hic tramitem nunc pro valle aut saltu accipere debemus. *Virg. 11. Æn. v. 515.* Furta paro belli convexo in tramite silvæ,

silvæ, Ut bius armato obsidam milite fauces, Propert. l. 3. el. 21. v. 23. Cɫumnis a) Umbro tramite fluit. & eleg. 11. v. 44. Et si forte me tramite quæris avem. ¶ De quacumque via. Virg. 6. Æn. v. 676. Hoc superate jugum, & facili jam tramite sistam. Horat. l. 2. st. 3. v. 48. velut silvis, ubi passim Palantes error certo de tramite pellit, Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit. Ovid. 3. Fast. v. 13. molli declivis tramite ripa. Stat. 2. Theb. v. 48. de Taure. Hoc, ut fama, loco pallentes devius umbras Trames agit. Ovid. de via, qua exitur ab Inferis, Met. 10. v. 53. Carpitur acclivis per muta silentia trames, Arduus, obscurus, caligine densus opaca. Propert. l. 4. el. 1. v. 103. Adspicienda vis est cæli, verusque per astra trames. h. e. Zodiacus, quem Virg. 1. Georg. v. 238. viam, Ovid. 2. Met. v. 130. limitem appellat. Poeta æquali Gellii l. 19. c. 11. Dulcemque florem spiritus duco ex aperto tramite. h. e. ex ore. ¶ Videtur etiam sumi pro itione, qua ulto citroque transmeatur. Propert. lib. 3. el. 14. v. 25. Dii faciant mea ne terra locet ossa frequenti, Qua facit assiduo tramite vulgus iter. Virg. 5. Æn. v. 609. de Iride. Illa viam celerans per mille coloribus arcum, Nulli visa, cito decurrit tramite virgo ¶ Metaphorice est ratio, modus, via. Lucret. l. 6. v. 25. de Epicuro. Exposuitque bonum summum, quo tendimus omnes, Quid foret: atque viam monstravit tramite prono, Qua possemus ad id recto contendere cursu. ¶ Allegorice Varr. l. 4. de L. L. c. 1. ante med. Non mediocres tenebræ in silva, ubi hæc captanda: neque eo, quo pervenire volumus, semitæ tritæ: neque non in tramitibus quædam objecta, quæ euntem retinere possent. Gell. l. 13. c. 9. Videtis, hanc partem familiæ non solum generis ipsius tramitibus, sed temporum quoque spatio differre. h. e. propagationibus transversalibus, tanquam diverticulis a via militari deductis.

TRAMIGRO. V. Transmigro.

TRAMITTO. V. Transmitto.

TRANATO, & Transnato, as, a. 1. Idem quod trano, natando transeo. Cæs. lib. 1. B. Gall. c. penult. Perpauci viribus confisi transnatare contenderunt. Plin. l. 6. c. 27. Nec e Tigri pisces in lacum transnatant. Id. l. 8. c. 22. Reverti ad stagnum, & cum transnataverit effigiem recipere. Adde Tacit. l. 4. Hist. c. 66. & 5. c. 18. & 21. Præterea multa sunt Livii loca, in quibus transnatare, & tranatare, & tranare, & transnare promiscue legitur in MSS. & editis libris: quæ collegit Drakemborch. ad Liv. l. 21. c. 27.

TRANATUS, & Transnatus, a, um, passato notando, particip. a Trano. Frontin. strategem. l. 1. c. 7. & l. 3. c. 13. Transnato flumine.

TRANAVIGO. V. Transnavigo.

TRANO, & Transno, as, avi, atum, a. 1. passare notando, διανήχομαι, nando trajicio: a trans & no, nas. De ratione scribendi V. in Traditus. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 48. in fin. Quibus erat proclive transnare flumen. Hirt. de B. Alex. c. 29. a med. Equites demissioribus ripis flumen transnarunt. Liv. l. 1. c. 10. ad fin. In Tiberim desiluit, & incolumis ad suos transnavit. Tacit. Ann. 2. c. 17. ad fin. Tranare Visurgim conantes. Lucret. l. 1. v. 15. feræ pecudes rapidos tranant amnes. Stat. 1. Achill. v. 451. Pelasgas ut vidit transnare rates. Virg. 3. Georg. v. 270. superant montes, & flumina tranant. Id. in Cul. v. 214. Lethæas transnare per undas. ¶ Passive Ovid. 2. de art. am. v. 181. Obsequio tranantur aquæ. Virg. in Cul. v. 259. Elysiam tranandus agor delatus ad undam. ¶ Item quocumque modo transire, transmeare. passare, oltrepassare. Stat. 9. Theb. v. 311. sublimi tranantem fluminis curru. Virg. 4. Æn. v. 245. agit ventos & nubila tranat. Lucret. l. 4. v. 177. tranare auras. Sil. l. 3. v. 682. per auras in Libien niveis tranavit concolor alis. Id. l. 13. v. 185. sagitta tranat per auras. & vers. 238. tranavit hasta viri pectus. Id. l. 16. v. 335. ingentia tranat Exsultans spatia. Lucret. l. 4. v. 602. tranare foramina. Sil. l. 17. v. 366. pericula.

TRANQUILLATUS, a, um, particip. tranquillato, acquietato. Nep. in Attic. c. 4. sub fin. Tranquiliatis rebus Romanis remigravit Romam.

TRANQUILLE, adverb. tranquillamente, γαληνῶς, leniter, placide, citra motum & perturbationem. Cic. 3. Tuscul. c. 11. ad fin. Si volumus hoc, quod datum est, vitæ tranquille placideque traducere. Id. in Orat. c. 28 ad fin. Qui nihil potest tranquille, nihil leniter, nihil partite, definite, distincte, facete dicere. Senec. ep. 71. circa med. Animus tranquillius inter divina mansurus. Sueton. in Aug. c. 2. a med. Tranquillissime senuit. Plaut. Cistell. 1. 1. 112. Sed amabo, tranquille: ne quid, quod illi doleat, dixeris. dolcemente, colle buone.

TRANQUILLITAS, atis, f. tranquillità, calma, γαλήνη, γαληνότης, quies maris tempestatis expers, ut serenitas est status quietus cæli. Cic. 4. Acad. c. 31. a med. Proficisci probo navigio, bono gubernatore, ac tranquillitate. Id. Attic. l. 6. ep. 8. a med. Nos longis navibus tranquillitates aucupaturi eramus. Cæs. lib. 3. B. Gall. c. 15. Tanta subito malacia ac tranquillitas exstitit, ut se loco naves movere non possent. Liv. l. 26. c. 11. Ubi recepissent se in castra, mira serenitas cum tranquillitate oriebatur. scil. aeris. ¶ Per translationem accipitur pro quavis quiete, ut tranquillitas vitæ, & animi, hoc est securitas motuum omnium, & perturbationum expers. Cic. 4. Tuscul. c. 5. ad fin. In parte animi participe rationis ponunt tranquillitatem, id est placidam quietamque constantiam. Id. 1. de Orat. cap. 1. Nam qui locus quietis & tranquillitatis plenissimus fore videbatur, &c. Id. 1. Offic. cap. 20. ad fin. Ut tranquillitas animi, & securitas adsit. Id. pro Mur. c. 27. Qui remoti a studiis ambitionis, otium ac tranquillitatem vitæ secuti sunt. Tacit. in Agric. c. 40. Tranquillitatem & otium penitus auxit. Senec. de Tranquill. c. 2. Magnum & summum est, deoque vicinum, non concuti. Hanc stabilem animi sedem Græci εὐθυμίαν vocant: ego tranquillitatem voco. Petron. in Sat. c. 118. Forensibus ministeriis exercitati, frequenter ad carminis tranquillitatem, tanquam ad portum faciliorem confugerunt. ¶ De colore Plin. l. 37. c. 10. Cinadiæ præsagiunt habitum maris, nubilo colore, aut tranquillitate. ¶ Tranquillitas tua, recentiori ævo est compellatio magnorum Principum, vostra serenità. Habetur & apud Eutrop. in præfat. & l. 1. c. 12

TRANQUILLO, as, a. 1. tranquillare, rendere tranquillo, abbonacciare, far bonaccia, calmare, γαληνόω, tranquillum facio, tempestates sedo. Plin. l. 2. c. 103. sub fin. Mare tranquillatur oleo. ¶ Translate sumitur pro sedare, lenire, liberare a perturbationibus, cui opponitur perturbare. Cic. in Top. sub fin. Ut aut perturbentur animi, aut tranquillentur. Plaut. Capt. 2. 2. 21. Vultum alicujus tranquillare. h. e. exhilarare. Horat. l. 1. ep. 18. v. 102. Quid pure tranquillet, honos, an dulce lucellum. Nep. in Attic. c. 4. sub fin. Tranquillatis autem rebus Romanis, remigravit Romam.

TRANQUILLO, adverb. V. vocem sequent.

TRANQUILLUS, a, um, quieto, in calma, tranquillo, γαληνός, quietus, sedatus, placidus: & proprie de mari dicitur, quando nulla exagitatur tempestate, ut serenus de cælo. Cic. pro Cluenc. c. 49 in fin. Mare, quod sua natura tranquillum est, ventorum vi agitatur atque turbatur. Liv. l. 24. c. 8. circa med. Quilibet nautarum vectorumque tranquillo mari gubernare potest. Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 8. Tranquillas etiam naufragus horret aquas. Valer. Flacc. l. 2. v. 609. tranquilla æquora. Plin. l. 2. c. 79. Tranquillum cælum. h. e. sine vento. & c. 45. Tranquillus dies. Id. l. 9. c. 27. Tranquillæ noctes. Liv. l. 2. c. 61. Tranquilla serenitas. ¶ Absolute Plaut. Cas. prol. v. 26. Tranquillum est. alcedonia sunt circum forum. Plin. l. 9. c. 10. Testudines eminente dorso per tranquilla fluitantes. Senec. in Troadib. v. 200. immoti jacent tranquilla pelagi. Liv. l. 31. c. 23. Primis tenebris movit, & tranquillo pervectus Chalcidem, &c. scil. mari. Sic l. 24. c. 8. Non tranquillo navigamus, sed jam aliquot procellis submersi pæne sumus. Senec. ep. 85. ad fin. Tranquillo, ut ajunt, quilibet gubernator est. Plin. l. 9. c. 7. Sæpe adnotata piscium æstivo calore quædam anhelatio, & alia tranquillo velut oscitatio. Cic. 1. Offic. 24. In tranquillo tempestatem adversam optare, dementis est. ¶ Translate est pacatus, placidus, quietus, sedatus, expers perturbationum. Cic. 1. Offic. c. 29. Appetitus sint tranquilli, atque omni perturbatione animi careant. Plaut. Cistell. a. 3. in fin. Facere aliquem ex irato tranquillum. Id. Pœn. 5. 4. 66. Hanc canem faciam tibi oleo tranquilliorem. Terent. Andr. 3. 5. 14. Qui me hodie ex tranquillissima re conjecisti in nuptias. Cic. 2. de Fin. c. 21. Placata, tranquilla, quieta, beata vita. & c. 18. Nihil quieti videre, nihil tranquilli potest. Id. 1. de Orat. c. 8. Pacatæ tranquillæque civitates. Sallust. in Catil. c. 16. extr. Tutæ tranquillæque res omnes. Plin. l. 3. ep. 20. Omnia disposita, moderata, tranquilla, majestatem loci pudoremque retinebant. Cic. de Senect. c. 20. circa med. Tranquillo animo esse. Id. Attic. l. & ep. 7. Cetera videntur esse tranquilla: tranquillissimus autem animus meus, qui totum istuc æqui boni facit. & Liv. l. 2. c. 63. Consules, educta ex urbe juventute, tranquilliorem ceteram plebem fecerunt. Id. l. 38. c. 28. In ceteris provinciis tranquillæ res fuerunt. Cic. Attic. l. 14. ep. 3. Tranquillæ tuæ quidem litteræ: quod utinam diutius. h. e. tranquilla omnia nuntiantes. Id. 3. Tuscul. c. 15. Fronte tranquilla & serena. Id. in Pison. c. 15. Meum illud turbulentissimum tempus tuo tranquillissimo præstat. Horat. l. 2. sat. 1. v. 57. tranquilla senectus. Lucan. l. 1. v. 171. tranquilla pax. Id. l. 2. v. 266. tranquilla otia sine armis agere. Id. l. 1. v. 129. alter (Pompejus) vergentibus annis In senium longoque togæ tranquillior usu. di spiriti più pacifici. & Lucret. l. 3. v. 294. tranquillum pectus, & vultus serenus. Plaut. Epid. 3. 4. 8. tranquillus locus, h. e. ubi tranquille agitur. ¶ Refertur aliquando ad rationem dicendi. Cic. in Orat. c. 52. ad fin. Est enim Isocrates, ut in transferendis faciendisque verbis tranquillior, sic in ipsis numeris sedatior. ¶ Absolute Plaut. Amph. 1. 2. 16. Seditionem in tranquillum conferre. Lucil. apud Non. c. 4. n. 413. Quod te in tranquillum ex sævis transfert tempestatibus. Liv. l. 3. c. 40. a med. Bellis perfectis, republica in tranquillum redacta. Id. l. 4. c. 43. In urbe ex tranquillo nec opinata moles discordiarum exorta est. Terent. Phorm. 4. 4. 8. Qui te ad scopulum e tranquillo inferat. Id. Eun. 5. 9. 8. Meo fratri gaudeo amorem omnem in tranquillo esse. Lucret. l. 5. v. 11. Fluctibus e tantis vitam, tantisque tenebris In tam tranquillo, & tam clara luce locavit. Liv. l. 3. c. 14. sub fin. Cetera tribuni tranquillo peregere. ¶ Tranquilla adverbii modo. Valer. Flacc. l. 1. v. 33. tranquilla tuens, nec fronte timendus.

TRANS, di là, oltre, oltra, πέραν, ultra: præpositio accusativum regens. Cic. 12. Attic. ep. 19. Cogito interdum trans Tiberim hortos aliquos parare. Id. 2. Fam. ep. 15. in fin. Tuæ res gestæ ita notæ sunt, ut trans montem Taurum etiam de Matrinio sit auditum. Id. pro Quint. c. 2. Tollitur ab atriis Liciniis Nævius, & trans Alpes usque transfertur. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 1. & 5. Qui trans Rhenum incolunt. Plaut. Merc. 2. 3. 19. Trans mare hinc illam venum asportet. Virg. Ecl. 8. v. 101. trans caput jace cineres. Ovid. 9. Met. v. 114. curvos trans ripam miserat arcus. Horat. in fin. ep. 11. l. 1. qui trans mare currunt. ¶ Translate Quintil. decl. 6. c. 10. sub fin. Non nisi ab ultimo parricidio exigitur pœna trans hominem. h. e. ultra, & postquam morte homo esse desiit. ¶ In compositione si sequatur vocalis, integra manet: si consonans, modo ns amittit, modo retinet, ut transjicio & trajicio, tralatio &

tran-

translatio, tramitto, traduco & *transmitto transduco*, item *transcendo* & *transscendo*, *transcribo* & *transscribo*, &c. V. *Traditus*.

TRANSABEO, is, n. anom. *andare, e passar oltre*, διαπορεύω, ultra abeo. *Val. Flacc. l. 4. v. 510. de harpyis fugientib.* Turbine sic rapido populos atque æquora longe Transabeunt. *Stat. 6. Theb. v. 507.* at hunc putat prater tellure jacentem Tænarei currus, & Thessalus axis, & heros Lemnius, obliqua quantum vitare debatur, Transabiere fuga. ¶ Item trajicio, transfigo, *passare da parte a parte, trafiggere*. *Virg. 9. Æn. v. 431.* & *Stat. 2. Theb. v. 9.* viribus ensis adactus Transabiit costas, & candida pectora rupit. Al. apud *Virg.* leg. *transadiit*, ab *adeo*, *is*, eodem sensu: alii *transadigit*. *Stat. 9. Theb. v. 284.* Letoxam jacit ipsa trabem: colas illa sagittis Æqua fuga, mediumque, nihil cunctata, Politen Transabit & juncti clypeum curat improba Mopsi. *h. e.* transfigit Politen, & porro pergens perforat Mopsi clypeum. Adde *Sil. l. 12. v. 264.*

TRANSACTIO, onis, f. *consumazione, fine, riguaime*, actus transigendi, peractio. *Tertull. de anim. c. 35. a med.* Cum transactione mundi resecabuntur regna cælorum. ¶ Item pactio inter litigantes de re dubia, & lite incerta, neque finita, *aggiustamento, componimento*, συμβιβασμός. *Scævol. Ulpian.* & *Hermogenian. l. 2. Dig. tit. ult. qui de transactionibus inscribitur.* Transactionem facere. *Paul. l. ult. tit. penult. leg. 230.* Transactione composita. V. *Transigo*.

TRANSACTOR, oris, m. διαπράκτωρ, qui transigit, cujus ministerio ad rei alicujus transactionem utimur. *Cic. 4. Verr. c. 28* Qui est rerum hujusmodi omnium transactor, & administer.

TRANSACTUS, a, um, *finito, terminato, fatto*, διαπεπραγμένος, peractus, perfectus, absolutus. *Plaut. Cas. prol. sub fin.* Transacta fabula. *Terent. Adelph. 2. 4. in fin.* Transacta re, convertam me domum cum obsonio. *Plaut. Capt. 2. 2. 95.* Hic omnia transactum reddet, si illuc venerit. *Cic. 2. de Orat. c. 4.* Transactis jam meis partibus, ad Antonium audiendum veniatis. *Id. 4. Tuscul. c. 23* Cum jam rebus transactis & præteritis orationes scribimus, num irati scribimus? *Tacit. 2. Hist. c. 38. in fin.* Singulis velut ictibus transacta bella. ¶ Illud *Terentii Andr. 1. 5. 13.* Facta transacta omnia *Donat.* proverbiale esse ait in id negotii, de quo nihil superest ad agendum. Sic *Cic. Catil. 3. c. 6. ad fin.* Atque illud, quod faciendum primum fuit, factum atque transactum est. *Id. Fam. 14. ep. 4.* Si est spes nostri reditus, eam confirmes, & rem adjuves; sin, ut ego metuo, transactum est, quoquo modo potes, ad me fac venias. ¶ *Transactus*, transactione compositus. *Ulpian. Dig. l. 2. tit. 15. leg. 2.* & *Papinian. ibid. leg. ult.* Transactum negotium. *Ulpian. l. 38. tit. 17. leg. 1. in fin.* Quod ait senatus, Quæ judicata, transacta, finitave sunt: ita intelligendum, ut transacta debeamus accipere scilicet bona fide, ut valeat transactio. ¶ transfixus, trajectus, *trafitto*. *Lucan. l. 9. v. 824. & 818.* Basiliscus cuspide Murri transactus. ¶ *fatto passare da banda a banda*, transadactus. *Senec. in Oedip. v. 837.* Ferrum per ambos tenua transactum pedes. ¶ elapsus, actus, *passato, scorso*, de tempore. *Nep. in Themist. cap. 9. extr.* Annum mihi temporis det, quo transacto, &c. *Tacit. in Agric. c. 18.* Transacta ætas. *Sueton. in Calig. c. penult.* Nulla non sibi aliquo terrore transacta. *Id in Tib. c. 11. ad fin.* Transacto Tribunitiæ potestatis tempore.

TRANSADACTUS. V. *Transadigo*.

TRANSADEO, is, transabeo, transfigo. V. *Transabeo*.

TRANSADIGO, is, a. 3. *cacciare fuor fuora, da banda a banda*, ita adigere, seu impingere aliquid, ut ex altera parte exstet *Virg. 12. Æn. v. 507.* &, qua fata celerrima, crudum Transadigit costas & crates pectoris ensem. *Apul. l. 4. Metam.* Sumptum gladium suum per medium pectus ictu fortissimo transadigit. & *l. 8.* Ferro sub papillam dexteram transacto. ¶ Transadigere aliquem, transfigere trajicere, *passare da banda a banda*, διαπείρειν. *Virg. 12. Æn. v. 273.* Hunc unum ad medium, teritur qua sutilis alvo Balteus, egregium juvenem, & fulgentibus armis, Transadigit costas. *Stat. 5. Theb. v. 125.* Quatuor hos una, decus & solatia patris, Transadigam ferro. *Sil. l. 10. v. 140.* Hæc fatus jaculo Lucam, qui maximus ævi, Transadigit. *Apul. l. 9. Metam.* Injecta lancea, duorum alterum per pectus medium transadegit.

TRANSALPIBUS, adverbii situ, *di là dall' Alpi*, trans Alpes. *Gell. l. 15. c. 30. sub fin.* Petoritum enim est non ex Græca dimidiatum, sed totum transalpibus. *Gronov.* mallet in, cui *de transalpibus*. Alii ediderunt, *transalpibus factum*. Simile est illud *Flori l. 2. c. 3.* Sic de subalpibus, id est de sub ipsis Italiæ faucibus.

TRANSALPICUS. V. *Cisalpicus*.

TRANSALPINUS, a, um, *chi è di là dall' Alpi*, qui trans Alpes est. *Cic. pro Mur. c. 41.* Transalpina Gallia. *Id. 9 Fam. ep. 15.* Braccatæ, & Transalpinæ nationes. *Id. 2. Offic. c. 8.* Transalpina bella. *Sueton. in Cæs. c. 24.* Legio una ex Transalpinis conscripta. *Cic. post redit. in Sen. c. 7.* Cognatio materna Transalpini sanguinis.

TRANSAUSTRINUS, a, um, adject. *posto di là dall' Austro*. *Martian. Cap. l. 6 pag. 197. de zonis.* Altera regio transaustrini habitus desertione contrahitur.

TRANSBIBO, bis, a. 3. illud quod bibo, ut Dare aliquid transbibendum, apud *Cæl. Aurelian. l. 4. Tard. c. 7. sub fin.* & *c. 8. a med.*

TRANSCENDO, is, di, a. 3. *oltrepassare salendo, travalicare*, ascendendo transgredior; a *trans* & *scando*. *Lucan. l. 4. v. 175* audet transcendere vallum miles. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 70. a med.* Fossam transire, & maceriam transcendere conantur. *Cic. in somn. Scip. c. 6. sub fin.* Transcendere Caucasum, vel Gangem transnatare. *Liv. l. 36. c. 24.* Partim per ſemiruta, partim scalis integros muros transcendere. *Cæs. l. 3. B. Civ. cap. 46.* Transcendere fossas & *l. 2. c. 67. a med.* valla maxima ac difficillima. & *c. 38. ad fin.* in hostium naves. *Justin. l. 37. c. 3.* inde in Bithyniam transcendit. *passò*. & *Liv. l. 28. c. 42. circa med* Cum Hasdrubal in Italiam transcendit. *Id. l. 3. c. 8.* Nuntiantibus Hernicis, in fines suos transcendisse hostes. *Tacit. 4. Ann. cap. 44.* Exercitu flumen transcendit. *Propert. l. 2. el. 14. v. 19.* transcendere limen. *h. e.* domum ingredi. ¶ Translate *Liv. l. 40. c. 9.* & *8.* Transcendere ordinem ætatis, naturæ, moris Macedonum, juris gentium. *h. e.* non servare. *Lucret. l. 3. v. 59.* avaritiæ, & honorum cupido miseros homines cogunt transcendere juris fines. *Quintil. l. 7. c. 2. ante med.* Nemo tam demens fuerit, ut id quod firmissimum dixerit se habere, amittat, & ad leviora transcendat. *h. e.* discendo transeat. *Jul. Hygin. apud Gell. l. 16. c. 6. extr.* Ex minore ætate in majorem transcendisse. *Senec. in Troadib. v. 308.* transcendere aliquem ætate. *h. e.* diutius vivere. & *ibid.* ingenio. *h. e.* superare. *Id. in Thyest. v. 912.* Vota transcendi mea. *h. e.* plus quam optabam obtinui. *Tacit. 3. Ann. c. 34.* Prohibita impune transcendere. *h. e.* violare. *Sil. l. 3. v. 607.* transcendet facta avorum. *h. e.* superabis, transibis. ¶ Scribitur & *transscendo*, ut *transscribo*, servatis scilicet omnibus præpositionis litteris: sic *transsulto, transsumo, transsuo*.

TRANSCENSUS, us, m. actus transcendendi. *Ammian. l. 29. c. 5. (al. 9.) sub fin.* Occurrens multitudini transcensu scalarum jam propugnacula ipsa prensanti.

TRANSCENSUS, a, um, scandendo trajectus. *Sex. Ruf. in Breviar. c. 6.* Transcensis Alpibus, feliciter adversus eos pugnavit.

TRANSCINDO, is, scidi, scissum, a. 3. *lacerare*, διασχίζω, omnino scindo, conscindo, lacero. *Plaut. Pers. 4. 8. 1.* Transcidi loris omnes adveniens domi. ¶ Hoc præteritum potest etiam duci a *trans*, & *cædo*, quod multis Criticis magis placet.

TRANSCRIBO, is, ipsi, ptum, a. 3. *copiare, ricopiare, trascrivere*, ἀντιγράφω, ab alio describo, exscribo. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 30.* L. Alenus transcripsit tabulas publicas, cum chirographum Sex primorum imitatus est. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 4.* Si vestra manu fabulas aut orationes totas transcripsissetis. *Plin. l. 14. c. 2. ad fin.* Græcinus qui alioqui Cornelium Celsum transcripsit. *Id. in præfat. Hist. nat. a med.* Transcribere aliquid ad verbum. ¶ De pingentibus, *copiar dal naturale, far un ritratto*. nam γράφω & scribere, & pingere est. *Plin. l. 25. c. 2.* Pingere effigies herbarum, atque ita subscribere effectus. Verum & pictura fallax est, & coloribus tam numerosis, præsertim in æmulatione naturæ, multum degenerat transcribentium sors varia. ¶ Interdum significat scribere in coloniam. *h. e.* transferre ex urbe in aliam urbem. *Virg. 5. Æn. v. 750.* Transcribunt urbi matres. Ubi *Servius*: Romani moris verbum est. Transcripti enim in coloniam deducebantur. *Cic.* & *Liv.* verbo *adscribere* hoc sensu usi sunt, ille *Phil. 2. c. 40.* hic *l. 31. c. penult.* & *l. 33 c. 24.* ¶ Translate *Senec. ep. 4.* Cum puerilem animum deposueris, & te in viros philosophia transcripserit. *Senec. alter in Thyest. v. 13.* In quod malum transcribor! ¶ Interdum per scripturam, seu instrumentum rem nostram in alterius dominium transferre, *vendere, alienare*. *Pratalus Dig. l. 19. tit. 3. l. 12.* Ut eos fundos eodem pretio mulier viro transcriberet. *Scævola l. 32. leg. 39. a med.* Agri plagam Publio & Cajo transcribi volo, pretio facto viri boni arbitratu. Hinc metaphorice *Virg. 7. Æn. v. 422.* Turne, patiare, tua Dardaniis transcribi sceptra colonis? *h. e.* transferri, tradi. *Ovid. Met. 7. v. 172.* ergo ego cuiquam Posse tuæ videor spatium transcribere vitæ? *h. e.* annos tibi demere, & parenti tuo addere? ut supra *vers. 168.* dixerat. *Id. in Ibin, v. 190.* tuasque Æacus in pœnas ingeniosus erit: In te transcribet veterum tormenta virorum. Manibus antiquis causa quietis eris. *h. e.* in te transferet. *Sidon. carm. 2. v. 461.* Acquisitis meo servit tibi Creta Metello: Transcripsi Cilicas. *h. e.* cessi, in tuam ditionem transtuli. *Quintil. decl. 12. c. 18.* Spiritus nostros transcribis, salutem nostram exponis. *h. e.* ea, quæ ad vitam tuendam nobis opus sunt, aliis tradis. ¶ *Transcribere nomina*, mutare creditoris nomen, & in alium transferre jus exigendi: vel contra, mutare nomen debitoris, & in se suscipere obligationem solvendi. *Liv. l. 35. c. 7.* Cum multis fœnebribus legibus constricta avaritia esset, via fraudis inita erat, ut in socios, qui non tenerentur iis legibus, nomina transcriberent. *Cajus l. 16. tit. 1. leg. 13.* Si hereditatem emerit, & æs alienum hereditarium in se transcribat. ¶ *Transcribere milites*, ex uno in alium ordinem transferre. *Val. Max. lib. 2. c. 7. n. 9.* & *13.* Turmas equitum, ademptis equis, in funditorum alas transcripsit. ¶ Scribitur & *transscribo*, ut in *Transcendo* dictum est.

TRANSCRIPTIO, onis, f. *excusatio, prætextus*. *Quintil. decl. 13. c. 11.* Jam privati veneni transcriptio est. Alii aliter legere mallent, quia locus est valde obscurus, & suspectus.

TRANSCRIPTUS, a, um, *copiato, trascritto*, descriptus, exscriptus. *Cic. pro Cluent. c. 14.* Testamentum in alias tabulas transcriptum signis adulterinis obsignavit. *Plin. in præfat. a med.* Transcriptum ad verbum. *Gell. l. 2. c. 2. ad fin.* Posuimus verba Quadrigarii, ex annali ejus sexto transcripta. ¶ Item alienatus, venditus, alteri concessus, ut in *Transcribo* dictum est. *Impp. Arcad. & Honor. lib. 11. Cod. tit. 2. leg. ult.* Auctores transcripti prædii teneantur obnoxii.

TRANSCURRO, ris, transcurri, & transcucurri, rsum, a. 3. *passare correndo, trascorrere*, διατρέχω, ultra curro, cursu me aliquo confero. *Plaut. Mil. 2. 6. 23.* Cito transcurre curriculo ad nos: post, quando exierit Sceledrus, cito transcurrito ad vos rursum curriculo domum. *Terent. Eun. 4. 4. 13* Ego hinc transcurro ad forum. *Liv. l. 25. c. 39.* Captis propioribus castris in altera transcursum castra

cedra ab Romanis est. *Terent. Hec.* 5. 4. 17. Transcurso in arcem opus est tibi. *h. e.* transcurrendum est. *Virg.* 9. *Æn.* v. 111. ingens Visus ab Aurora cælum transcurrere nimbus. *Lucret. l.* 4. v. 192. transcurrere per spatium. *Sil. l.* 12. v. 414. per geminum transcurrit tempus arundo. *Sueton. in Calig. c.* 24. Cum noctu profugisset ab urbe, transcurrissetque Campaniam, Syracusas petiit. *Ovid. Met.* 14. v. 359. aprum præter oculos transcurrere regis jussit. *Plin. l.* 2. *c.* 26. *a med.* Fax præter ora populi meridiano transcurrit. *Petron. in Satyr. c.* 136. & *Claudian. de III. consul. Honor. sub fin.* Bicolor transcurrere metas. *oltrepassare*. & *Gell. l.* 5. *c.* 10. Tempus transcurrit. *passa*. *Colum. l.* 3. *c.* 10 Reliquas trunci partes humor omnis & alimentum transcurrit, dum ad ultimum perveniat. *oltrepassa e lascia da parte*. ¶ De navigantibus. *Valer. Flacc. l.* 4. v. 614. limite recto Puppis & æquali transcurrat carbasus aura. *Id. l.* 8. v. 176. cedentibus aura Getinus, & nota Minyis transcurrere terra. ¶ Translate *Cic. in Bruto, c.* 81. Dum Gyri, & Alexandri similis esse voluit, qui suum cursum transcurrerant. *h. e.* non per gradus, sed quasi saltibus cursum gloriæ confecerant. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. v. 80. Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam. *migliorarsi*. & *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 34. Transitionem dicunt pudentem esse oportere, ut cum ratione in consimilem rem transeat, ne sine delectu temere & cupide videatur in dissimilem transcurrisse. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich.* v. 51. in prolem transcurrit gratia patrum. *passa*. ¶ Breviter, *toccare brevemente*, cursim dicere. *Senec. l.* 6. *controv.* 2. *a med.* Cestius timuit se in narrationem demittere, sed illam transcucurrit. *Quintil. l.* 9. *c.* 3. *ad fin.* Hæc omnia copiosius sunt exsecuti, qui non ut partem operis transcurrerunt, sed proprie libros huic operi dedicaverunt. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Distinctis celeberrimorum (*statuariorum*) ætatibus, insignes raptim transcurram. Adde *Quintil. initio cap.* 2. *l.* 4.

TRANSCURSIO, onis, *f. trascorrimento*, decursus. *Imp. Justinian. lib.* 6. *Cod. tit.* 23. *leg.* 27. *sub. fin.* Testamenta mortuorum per decennii transcursionem evanescere, nullo patimur modo.

TRANSCURSUS, a, um, *oltrepassato, trascorso*, currendo transitus. *Ammian. l.* 21. *c.* 7. *extr.* (*al. c.* 14.) Euphrate navali ponte transcurso. *Apul. initio l.* 9. *Metam.* Raptim transcursa prima porticu. *Id. in Florid. n.* 1. Hæc ignorantibus transcursa. *h. e.* non animadversa.

TRANSCURSUS, us, m. *trascorrimento, scorsa, passo*, actus transcurrendi, transcursio. *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 7. Avibus maximis minimisque per aera transcursus est. *Sueton. in Aug. c.* 90. Consternatus per nocturnum iter transcursu fulguris. *Vellej. l.* 2. *c.* 55. Admonet promissæ brevitatis fides, quanto omnia transcursu dicenda sint. *quanto di passaggio: con quanta brevità*. & *cap.* 99. *a med.* Illud etiam in hoc transcursu dicendum est. *in questa compendiosa istoria*. & *cap.* 86. In hoc transcursu tam artati operis. ¶ In transcursu, *di passaggio*, obiter, breviter. *Plin. l.* 18. *c.* 23. In transcursu ea (*rapa*) attigere nostri: paulo diligentius Græci. *Id. l.* 3. *c.* 5. *sub init.* Breviter atque in transcursu.

TRANSDANUBIANUS, & Transdanuvianus, a, um, qui trans Danubium Germaniæ fluvium habitat. *Liv. l.* 40. *c.* 58. *sub fin.* Transdanubiana regio. Vetus marmor sub Vespasiano Imp. inscriptum, apud *Gruter. pag.* 453. Plura quam centum mill. ex numero Transdanuvianorum ad præstanda tributa transduxit.

TRANSDITUS. V. *Traditus*.

TRANSDO, is. V. *Trado*.

TRANSDUCO. V. *Traduco*.

TRANSENNA, æ, f. *ferrata, cassello, gelosia*, κιγκλὶς, opus reticulatum, sive cancellatum, atque, ut Græci vocant, δικτυωτόν, cancelli ferrei vel lignei, sive viminei, qui fenestris, aut etiam mercibus oppositi visui pervii sunt. Appellatio ex eo videtur esse, vel quia aspectus transeat, contra quam fit in corpore solido, vel quia pertusæ, unde transitus fit, se transeant mutuo, ut quæ ligna consuent transversis. Ita *Voss. in Etymol.* Sed *Nonius c.* 2. *n.* 859. interpretatur fenestram. *Per transennam aspicere* proverbialis locutio est, quæ significatur non propius, neque sigillatim, sed procul, obiter, & summatim inspicere; tractaque videtur a mercatoribus, qui mercibus, quas cnotendari nolunt, cancellos objiciunt, ut prætereuntibus procul modo contemplari liceat, nec explicant eas nisi licitatori idoneo. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 35. *a med.* Similiter nunc petis a Crasso, ut rem copiam ornamentorum suorum, quam constructam uno in loco, quasi per transennam prætereuntes strictim aspeximus, in lucem proferat, & suo quidque loco collocet. Sunt qui putant, locum hunc *Ciceronis* corruptum esse, itaque legi debere, ut verba illa *per transennam* delenda sint, tanquam a librariis per imperitiam intrusa: quorum sententiæ, seu potius conjecturæ, quia celeberrimæ quæque *Ciceronis* editiones, & *Non. cap.* 12. *n.* 23. repugnant, acquiescere non possumus. ¶ Ceterum hæc vox alias quoque habet notiones: nam significat etiam rete ex funiculis cancellatis factum ad struendas avibus insidias. *Plaut. Bacch.* 4. 6. 22. Nunc ab transenna hic turdus lumbricum petit: pendebit hodie pulcre; ita intendi tenus. *h. e.* per transennam hic turdus procedit ad capiendum lumbricum, sed irretitus pendebit. ¶ Translate vero ponitur pro insidiis, dolo, fallacia. *Plaut. Rud.* 4. 7. 10. In ætate hominum plurimæ fiunt transennæ, ubi decipiuntur dolis: atque edepol in eas plerumque esca imponitur, quam siquis avidus poscit escam avariter, decipitur in transenna avaritia sua. *Id. Pers.* 4. 3. 11. Hunc ego hominem hodie in transennam doctis ducam dolis. ¶ Præterea significat funem extensum, ducta fortasse similitudine a transenna, quæ rete significat, quæ funibus extensis tendebatur. *Sallust. in fragm. l.* 2. *Hist.* Transenna demissum Victoriæ simulacrum cum machinato strepitu, coronam capiti imponebat. *Nonius loc. cit.* hunc locum affert, ut suam probet interpretationem, qua dicit, transennam significare fenestram. Plenius hunc eund. loc. *Sallustii* recitat *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 9. Præterea cum sedenti in transenna demissum Victoriæ simulacrum, cum machinato strepitu tonitruum, coronam ei imponebat; tum venienti ture, quasi deo supplicabatur. *Nonius* omittit τὸ *in*, quod & *Servius* facit ad *Æn.* 5. v. 488. Hoc modo commoda funis extentus intelligitur, per quem signum illud demittaretur: præsertim cum de Metello sedente in ædibus eorum, qui eum ad cœnam invitaverant, *Sallustius* loquatur. Si legas *in transenna*, durum videtur de fune intelligere: neque tamen ausim *Nonii* fenestram probare.

TRANSEO, is, ivi, & ii, itum, anom. *passare, trapassare*, διαβαίνω, ultra eo, trajicio, transgredior: a *trans*, & *eo*, *is*. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 9. *extr.* Sequani ne itinere Helvetios prohibeant: Helvetii ut sine maleficio & injuria transeant. *Ovid. Met.* 4. v. 69. voces transeunt per rimas. *Virg.* 11. *Æn.* v. 718. pernicibus plantis transit equum cursu. *oltrepassa*. & *Nep. in Annib. c.* 3. Alpes cum exercitu transit. *Cic. sub fin. l.* 3. *de Fin.* Crassus mihi ignosset, nunquam Euphratem transire voluisset. *Id. in Orat. c.* 42. *sub fin.* Cum studiorum causa mare transissem. *Plin. l.* 27. *c.* 9. In pane decoctus, ne adurat, cum gulam transit. *passa per la gola*. *Cato R. R. c.* 76. Caseum per cribrum facito transeat. *Plin. l.* 12. *c.* 3. Odor folliorum transit in vestes, una conditus. *Id. l.* 8. *c. penult.* Transire viam. *attraversar la strada*. & *Cic.* 9. *Attic. ep.* 3. Domitii filius transit Formias VIII. Id. currens ad matrem Neapolim. *è passato per*. & *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 28. *a med.* Ne Germani e suis finibus in Helvetiorum fines transirent. & *lib.* 4. *B. Gall. c.* 10. Mosa insulam efficit, neque longius in Oceanum transit. *Sallust. in Jug. c.* 115. Per media castra palam transiere. ¶ Passive *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 18. Flumen pedibus ægre transiri potest. *Plin. l.* 19. *c.* 4. *a med.* Fiunt, non transiri ab eo nebitam. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 6. Rhodanus nonnullis locis vado transitur. ¶ *Transire ad aliquem*, ire, *andar a trovare*. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 7. Ipsum ad te transire jussi, ex quo omnia cognoscere posses. *Terent. Phorm.* 2. 5. 6. Transi ad uxorem meam. & 5. 7. 28. Transi sodes ad forum. *va in piazza*. Et omissa præposit. *Plaut. Stich.* 3. 1. 33. Ego per hortum amicam transibo meam. ¶ De transfugis, *disertare*. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 60. Transit etiam cohors Illurgavonensis ad eum. *Nep. in Datam. c.* 6. *a med.* Cogniti sunt cum eis pugnare, ad quos transierant. *Liv. l.* 1. *c.* 27. Nec manere, nec transire aperte ausus, sensim ad montes succedit. *Cic. Verr.* 3. *c.* 13. *a med.* relinquere, deserere, ad adversarios transire. Adde *Cæsar. l.* 3. *B. Civ. c.* 60. *extr.* ¶ Transire, transvehi, prætervehi, *passare in mostra*. *Liv. l.* 10. *c.* 46. Pedites equitesque insignes donis transiere ac transvecti sunt. ¶ *Transire* dicitur cibus, qui in stomacho concoquitur & egeritur. *Varr. R. R. l.* 2. *c.* 11. Caseì maximi cibi sunt bubuli, & qui difficillime transeunt sumpti: secundo ovilli: minimi cibi, & qui facillime dejiciuntur, caprini. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 79. Insatiabilia animalium, quibus a ventre protinus recto intestino transeunt cibi. *Id. l.* 23. *c.* 1. *circa med.* Vinum tenue & austerum celerius per urinam transit. ¶ Et morbus, qui ab uno in alium transfertur. *Plin. l.* 17. *c.* 10. *a med.* & *lib.* 30. *c.* 7. In dolore præcordiorum si catulus lactens admoveatur, transire in eum morbus dicitur. Adde *l.* 28 *c.* 10. & *prope fin. l.* 29. ¶ & quæ aliunde veniunt. *Plin. l.* 15. *c.* 18. Ficus ad nos ex aliis transiere gentibus, Chalcide, Chio. ¶ & quæ mutantur. *Ovid.* 11. *Met.* v. 623. ille in humum, saxumque, undamque, trabemque Transit. *Plin. l.* 9. *c.* 41. Et cum confecere conchylia, transire melius in Tyrium putant. *Id. l.* 25. *c.* 9. Initio gustu dulcis, mox in amaritudinem transit. *Id. l.* 22. *c.* 24. *circa med.* Aqua mulsa longa vetustate transit in vinum. *Id. l.* 8. *c.* 37. *sect.* 55. Oculi hyænæ in mille colores transeunt subinde. ¶ De tempore. *Cic.* 7. *Attic. ep.* 7. Cum lugis dies transierit. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 4. v. 23. transiit ætas quam cito! *Senec. in Thyest.* v. 398. Cum transierint mei nullo cum strepitu dies, plebejus moriar senex. *Africon. Dig. lib.* 7. *tit.* 1. *leg.* 37. Quinquennium transiit. *Senec. in Troadib.* v. 438. Partes fere nox alma transierat duas. *Id. in Thyest.* v. 509. Quidquid iterum fuit, transierit. ¶ Pro transfodere, *trapassare*, *passare da banda a banda*, *trafiggere*. *Sil. l.* 10. v. 231. Ilia cornipedis subrecta cuspide transit. ¶ Translate est dicendo gradum facere, *far passaggio*, *passare*. *Ovid. Met.* 8. v. 106. Consumptis precibus, violentam transit in iram. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 21. *extr.* Ac de narratione quidem satis dictum videtur. deinceps ad partitionem transeamus. *Plin. l.* 17. *c.* 10. *a med.* Seminarii curam ante convenit dici, quam transeatur ad alia genera. *Liv. l.* 25. *c.* 37. *sub fin.* Transeatur ad aliam concionem. ¶ Item in dicendo, aut legendo præterire, *lasciar fuori*, *omettere*. *Cal. ad Cicer. l.* 8. *Famil. ep.* 11. *ad fin.* Quam quisque sententiam dixerit, in commentario est rerum urbanarum: ex quo tu quæ digna sunt, selige. multa transi, in primis ludorum explosiones, & funerum. *Plin. l.* 5. *ep.* 3. *circa med.* Nasonem enim transeo. *Id. l.* 8. *ep.* 21. Alii transeunt quædam, imputantque quod transeant: ego nihil prætereo. *Stat. in præfat. l.* 5. *silvar.* Ingratus sum, si lacrymas tuas transeo. ¶ *Transire silentio*, præterire, *passar sotto silenzio*. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 19. *a med.* Equidem malueram, quod erat susceptum ab illis, silentio transiri. ¶ *Hoc me transit*, me præterit, fugit, latet, *mi sfugge*. *Stat.* 2. *Theb.* v. 335. nil transit amantes. Sentio: pervigiles acuunt suspiria questus. ¶ Interea deliberandum *transire* dicuntur, qui sententiam suam alio vertunt. *Liv. l.* 34. *c.* 34. Simulando, se transire in eorum sententiam, omnes in assensum consilii sui traduxit. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 53. Senatus frequens in alia omnia transiit.

fiit. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep.* 13. Transierant illuc, ut ratio ejus esset habenda, qui neque exercitum, neque provincias tradere vellet. V. *Omnis*, & in *Eo, is*, Ire in sententiam. ¶ Pro celeriter percurrere, *scorrere*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 32. *extr.* Sed in animo est leviter transire, ac tantummodo perstringere unamquamque rem. *Gell. l.* 9. *c.* 4. Eos libros omnes duabus proximis noctibus cursim transeo. ¶ exire, excedere. *Cic. Tuscul.* 4. *c.* 17. *ad fin.* Rutilius transisse videtur modum: quippe qui ob eam causam a vita recesserit. *Id.* 5. *Verr. c.* 95. Si semel in judicando finem æquitatis & legis transieritis. *Id. Fam.* 5. *ep.* 12. *ante med.* Qui semel verecundiæ fines transierit. Adde *lib.* 1. *Offic. c.* 29. ¶ non curare, aut superare. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 1. *sub fin.* Videor sperare debere, si te viderim, & ea quæ premant, & ea quæ impendeant, me facile transiturum. *sorpasserò*. & *Tacit.* 2. *Hist. c.* 39. Vitellius brevi auditu quamvis magna transibat, impar curis gravioribus. ¶ vincere, anteire. *Quintil. sub fin. l. ult.* Verum ut transeundi spes non sit, magna tamen est dignitas subsequendi. *Lucan. l.* 4. *v.* 497. quæcumque per ævum Exhibuit monimenta fides, servataque ferro Militiæ pietas, transisset nostra juventus. *Id. l.* 2. *v.* 564. Non privata cupit, Romana quisquis in urbe Pompejum transire parat. ¶ penetrare. *Cic.* 4. *Acad. c.* 37. Erit persuasum etiam, solem, lunam, stellas deos esse, quod quædam animalis intelligentia per omnia ea permeet & transeat. ¶ *Transire vitam, annos*, & hujusmodi est transigere, agere, ducere, *menare, passare*. *Sallust. in Catil. initio*. Ne vitam silentio transeant. Est qui leg. *transigant* contra consensum MSS. teste *Cortio*. *Tacit. in Agric. c.* 6. *ad fin.* Ipsum tribunatus annum quiete & otio transit. Sic *Senec. ep.* 90. Pluviis per devexa labentibus, hiemem transibant securi. ¶ Passiva (præter ea quæ allata sunt) *Manil. l.* 4. *v.* 398. Ut veniant gemmæ, totus transibitur orbis. *h. e.* transcurretur. ¶ Impersonaliter. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 24. *sub fin.* A dignitate transitum est ad honestatem dictorum atque factorum. ¶ Particip. *transeundus*. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 10. Ubi de expugnando oppido, & de flumine transeundo spem se fefellisse intellexerunt. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 27. Flumen erat ponte propter magnitudinem transeundum. *Id. de B. Alex. c.* 36. Cum locus angustus atque impeditus esset transeundus. *Plin. l.* 8. *ep.* 6. Levia hæc & transeunda. ¶ In transeundo, *in passando*. *Varr. l.* 9. *de L. L. c.* 1. *ad fin.* ¶ *Transiet* pro *transibit* multi leg. apud *Tibull. l.* 1. *el.* 4. *v.* 23. Sic *transeam* pro *transibo* dicit *Trebell. Poll. in Valerianis, in fin.* V. *Eo, is*, in fine.

TRANSERO, & Transsero, is, a. 3. trajicio, transire facio. *Cato R. R. c.* 133. Calicem pertusum sumito tibi, per eum ramulum transerito.

TRANSERTUS, & Transsertus, a, um, *innestato*, insitione transmissus. *Stat. l.* 2. *silv.* 1. *v.* 101. Vidi ego transertos alieno in robore ramos Altius ire suis.

TRANSEUNTER, *di passaggio, brevemente*, ὀνομαστί[?], in transitu, obiter, breviter. *Ammian. l.* 28. *c.* 1. *ante med.* (*al. c.* 4.) Quem, transeunter indiciorum fide discussa, supplicio letali damnavit. *Augustin. l.* 15. *de Civ. Dei, c.* 23. Quæstio transeunter commemorata.

TRANSFERO, & Trasfero, ers, tuli, latum, act. anom. *trasportare, trasferire*, μεταφέρω, ex uno in alium locum fero, transporto, traduco, trajicio. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Mustela catulos suos, ut auctor est Cicero, quotidie transfert, mutatque sedem. *Plaut. Stich.* 5. 1. 7. Cadum hinc a me huc cum vino transferam. *Catull. in carm. nupt.* 60. *v.* 166. Transfer omine cum bono Limen aureolos pedes. *Hirt. de B. Alex. c.* 60. *in fin.* Marcellus castra Bætim transfert. *di là dal fiume*. omissa præposit. quæ inest in verbo. *Liv. l.* 42. *cap.* 60. Ut trans Peneum transferret castra. *Cæs. lib.* 3. *B. Civ. cap.* 66. Cæsar paulo ultra eum locum castra transtulit. & *ib. c. cap.* 74. Se statim signa translaturos confirmant. & *cap.* 60. Signa ex statione transfert. & *cap.* 61. In Celtiberiam bellum transferre. *Nep. in Aristid. c.* 2. Ut summa imperii a Lacedæmoniis transferretur ad Athenienses. *Terent. Adelph.* 4. 7. 13. Illinc huc transferatur virgo. *Lucret. lib.* 4. *vers.* 314. de speculo in speculum transferitur imago. *Horat. lib.* 1. *od.* 30. *vers.* 4. transferre se in ædem alicujus. *Liv. lib.* 37. *cap.* 58. & *lib.* 39. *cap.* 22. & *l.* 45. *cap.* 43. Transferre in triumpho militaria signa, coronas, aurum, argentum. *h. e.* palam ferre in pompa triumphi. *Al. leg.* in triumpham. *Cic.* 3. *Phil. cap.* 12. Hortos compilavit, ad se ex his omnia ornamenta transtulit. *trasportò a casa sua*. & *Stat.* 1. *Achill. v.* 329. Ac sua dilectæ cervice monilia transfert. *h. e.* in cervicem dilectam filii. ¶ Transferre, *traspiantare*. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 39. Semina, quæ transferuntur e terra in terram, viviradices. & *cap.* 40. Et quæ de arbore transferas, ea deplantes potius, quam defringas. *Colum. de arborib. c.* 20. Ab sicciore & exiliore in humidiorem, pinguiorem agrum transferas. ¶ Inserere, *innestare*. *Varr. l.* 1. *R. R. cap.* 40. Videndum quo ex arbore in quam transferatur. Adde *c.* 41. ¶ Translate *Nep. in Epamin. cap.* 8. Quibus ille permisit, omnem ut causam in se transferrent, suaque opera factum contenderent, ut legi non obedietur. *gettasserò il negozio sopra di lui*. Sic *Cic. pro Font. c.* 4. culpam. & *pro Sext. c.* 38. crimen in alium. Et absoluta eod. sensu *Quintil. decl.* 1. *cap.* 13. Omnia tibi composita & simulata sunt, tanquam scelus transferretur ingenio. *si addossasse ad altri coll' ingegno*. Rursus *Id. lib.* 6. *c.* 2. *a med.* Animi vitium ad utilitatem transferre. *Cic. in Bruto, cap.* 12. *extr.* Orationes aliis desiit scribere, totumque se ad artes componendas transtulit. *h. e.* se convertit. *si diede*. & *pro Mur. c.* 22. *sub fin.* Cum te de curriculo petitionis deflexisses, animumque ad accusandum transtulisses. *Id. lib.* 2. *de Orat. c.* 29. *a med.* Sed, si placet, sermonem alio transferamus. *h. e.* convertamus. *Liv. in fin. c.* 68. *lib.* 3. Nisi a portis nostris mœnibusque ad illorum urbem hunc belli terrorem transtulero. ¶ Cum dativo. *Terent. Hecyr.* 1. 2. 91. Animus paulatim elapsus est Bacchidi, atque huic transtulit amorem. *h. e.* in hanc. *Al. leg.* huc. *Petron. in Satyr. c.* 89. *a med.* neuter auxilio sibi: Uterque fratri transtulit pias vices. ¶ Pro differre, rejicere, *differire, trasportare*. *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 9. Causa hæc integra in proximum annum transferetur. *Cic. pro Mil. c.* 9. Subito reliquit annum suum, seque in annum proximum transtulit. ¶ aptare, accommodare, *adattare, applicare*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 26. *a med.* Quod ab Ennio positum in una re, transferri in multas potest. *Id.* 4. *Acad. cap.* 14. Num illa definitio possit in aliam rem transferri quamlibet. *Id. Verr.* 4. *c.* 51. Hoc uno complector crimine omnia: neminem isto prætore senatorem fieri potuisse, nisi qui isti pecuniam dedisset. Hoc idem transfero in magistratus, curationes, sacerdotia. *lo stesso dico*, &c. ¶ transcribere, *copiare, trascrivere*. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 3. Qui tabulas conficiunt, menstruas pene rationes in tabulas transferunt. *Id.* 4. *Verr. c. penult. a med.* Literæ literæque omnes assimulatæ, expressæ, de tabulis in libros transferuntur. *Id. Fam.* 3. *ep.* 8. *ante med.* Ut de tuo edicto totidem verbis transferrem in meum. ¶ Ex una in aliam linguam vertere, *tradurre*. *Cic.* 6. *Attic. ep.* 2. *ante med.* Istum ego locum totidem verbis a Dicæarcho transtuli. *Plin. lib.* 18. *c.* 3. *sub fin.* Alicujus volumina transferre in linguam Latinam. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 10.) Analogia, quam proxime ex Græco transferentes, proportionem vocaverunt. *Id. l.* 7. *c.* 4. Κατ' ἀντίληψιν Latine ad verbum translatum non invenio. ¶ metaphora & translatione uti, cum nomen aut verbum, ut ait *Quintil. l.* 8. *c.* 6. transfertur ex eo loco, in quo proprium est, in eum, in quo aut proprium deest, aut translatum proprio melius est. *Cic. l.* 3. *de Orat. c.* 37. Utimur verbis, aut iis, quæ propria sunt, aut iis, quæ transferuntur, & quasi alieno in loco collocantur. *Id. in Orat. c.* 19. *in fin.* Intexant fabulas, verba apertius transferunt. & *c.* 25. Indecorum apparet, cum verbum aliquod altius transfertur, idque in oratione humili: quod idem in alia deceret. Adde *c.* 27. ¶ *Trasfero* quidam leg. apud *Lucret. l.* 5. *v.* 318. item apud *Cicer.* ut dictum est in fin. vocis *Traditus*.

TRANSFIGO, & Trafigo, is, ixi, ixum, a. 3. *passare da parte a parte, trafiggere*, διαπείρω, trajicio, transfigo. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 43. Transfigitur scutum Pulfioni, & verutum in balteo defigitur. *Nep. in Datam. in fin.* Aversum ferro transfixit. *Plaut. Mostell.* 2. 1. 12. qui hastis corpus transfigi solent. ἀκοντισμοί[?]. *Martial. l.* 3. *ep.* 51. Mereor petis stricto medium transfigere ferro. *Liv. l.* 2. *c.* 8. *sub fin.* Ferrum pedes tria longum, ut cum armis transfigere corpus posset. *Id. l.* 2. *c.* 26. Q. Fabium gladio per pectus transfigit. *Id. l.* 22. *c.* 6. Consulem lancea transfigit. *Plaut. Pers.* 1. 1. 25. Sagitta Cupido cor meum transfixit. & *v.* 28. Vide, ulmeæ catapultæ tuum ne transfigant latus. *h. e.* ne virgæ tuum latus lacerent. ¶ De *trafee* V. dicta in *Traditus*.

TRANSFIGURABILIS, le, qui transfigurari potest. *Tertull. de carne Chr. c.* 6. *a med.* Angeli in carnem humanam transfigurabiles.

TRANSFIGURATIO, onis, f. *trasfigurazione, trasformazione*, μεταμόρφωσις, actus transfigurandi, transformatio. *Plin. l.* 7. *c.* 55. Aliias immortalitatem animæ, alias transfigurationem, alias sensum inferis dando. *Tertull. advers. Prax. c.* 27. Transfiguratio interemptio est pristini. Omne enim quodcumque transfiguratur in aliud, desinit esse quod fuerat, & incipit esse quod non erat.

TRANSFIGURATOR, oris, m. qui transfigurat. *Tertull. l.* 5. *advers. Marcion. c.* 12. ex 2. *Cor.* 11. 13. Pseudoapostolos dicit operarios dolosos, transfiguratores sui, per hypocrisin scilicet. *Vulgata* habet: Pseudoapostoli sunt operarii subdoli, transfigurantes se in apostolos Christi.

TRANSFIGURATUS, a, um, *trasformato, sfigurato*, μεταμορφωθείς, transformatus. *Sueton. in Ner. c.* 46. Alterco posteriore corporis parte in simiæ speciem transfiguretus. *Ulpian. Dig. lib.* 7. *tit.* 4. *leg.* 10. *a med.* Proinde & ornamentum dissolutum, aut transfiguratum, extinguit usumfructum. *Sueton. in Calig. c.* 22. Æde Castoris & Pollucis in vestibulum transfigurata. *h. e.* conversa, mutata. ¶ Translate *Senec. ep.* 94. *a med.* Qui facienda ac vitanda percepit, nondum sapiens est, nisi in ea quæ didicit, animus ejus transfiguratus est.

TRANSFIGURO, as, avi, atum, a. 1. *trasformare, trasfigurare*, μεταμορφόω, figuram & formam muto, in aliam figuram verto, transformo. *Sueton. in Ner. cap.* 28. Puerum in muliebrem naturam transfigurare. *Plin. l.* 8. *c.* 22. Transfigurari in lupum. & *l.* 9. *c.* 31. Cancrorum corpus transfigurari in scorpiones. *Id. l.* 13. *cap. ult. a med.* Frutices transfigurentur in pumicem. *Stat. l.* 2. *silv.* 7. *v.* 78. Et qui corpora prima transfigurat. *h. e.* Ovidius, qui Metamorphoses cecinit. ¶ Pro mutare, simpliciter. *Plin. l.* 17. *c.* 22. *ad fin.* Amygdalæ ex dulcibus transfigurantur in amaras. ¶ Translate *Senec. ep.* 6. Intelligo, non emendari me tantum, sed transfigurari. *Quintil. l.* 6. *cap.* 2. Mutare judicum animos, & in eum, quem volumus, habitum, formare, & velut transfigurare.

TRANSFIXUS, a, um, *passato da banda a banda, trafitto*, διαπεπαρμένος, trajectus, transfossus, transfactus. *Cic.* 2. *de Fin. cap.* 30. Evelli jussit eam, qua erat transfixus, hastam. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 25. Scuta uno ictu pilorum transfixa. *Liv. l.* 2. *c.* 6. *ad fin.* Contrario ictu per parmam uterque transfixus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 48. transfixum pectus. *Lucan. l.* 7. *v.* 518. sonipes transfixus pectora ferro. *Plin. l.* 22. *c.* 23. Siccantur pendentes fungi suilli, junco transfixi. *infilzati*. ¶ *Transfixa hasta*, trajecta, *fatta passare da banda a banda*. *Virg.* 11. *Æn. v.* 644. latos huic hasta per armos Acta tremit, duplicatque virum transfixa dolore. *Lucan. lib.* 9. *v.* 138. Ora ducis, quæ transfixo sublimia pilo Vidimus.

TRANS

TRANSFLUO, is, uxi, uxum, n. 3. *passare, o uscire scorrendo*, *μεταρρέω*, fluendo transeo. *Plin. sub fin. c.* 38. *l.* 11. Sanguinem in metu effugere multisque non transfluere transfossis. *Id. in fin. c.* 33. *l.* 16. Si vas fiat e ligno ederæ, vina transfluere, ac remanere aquam, si qua fuerit mixta. ¶ Translate *Claudian. epist. c. v.* 9. Transfluxere dies.

TRANSFODIO, is, odi, ossum, *trafiggere, trapassare*, *διορύττω*, *διατρέω*, trajicio, transforo, transfigo. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 82. Galli in scrobes delapsi transfodiebantur. *h. e.* se ipsi acutissimis vallis induebant, ut *c.* 73. dixerat. *Liv. in fine c.* 42. *l.* 39. Deinde fugienti latus transfodisse. *Apul. in Florid. n.* 2. *extr.* (*al. l.* 2.) *de aquila*. Unde vostro transfodiat, unde anguibus innectet vel agnum, vel leporem. Adde *Justin. l.* 2. *c.* 9. *in fin.*

TRANSFORMATIO, onis, f. *trasformazione*, *μεταμόρφωσις*, mutatio formæ. *Augustin. l.* 15. *de Trin. c.* 8. *extr.* Tam optabilis transformationis donum.

TRANSFORMATUS, a, um, *trasformato*, *μεταμορφωθείς*. *Ovid. Met.* 14. *v.* 70. Scylla transformata in scopulum.

TRANSFORMIS, me, *chi si trasforma*, qui formam mutat. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 373. *de Proteo*. Ille suam faciem transformis adulterat arte. *Id. Met.* 8. *v.* 871. transformia corpora habere.

TRANSFORMO, as, avi, atum, a. 1. *mutar altrui la forma*, *trasformare*, *μεταμορφόω*, formam alicui muto, transfiguro, verto. *Virg.* 4. *Georg. v.* 441. *de Proteo*. Omnia transformat sese in miracula rerum. & 7. *Æn. v.* 416. Alecto in vultus sese transformat aniles. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 515. gemmisque novem transformat in ignes. *h. e.* in novem stellas. *Id. Met.* 13. *v.* 652. nam tactu natarum cuncta mearum In segetem laticemque meri, baccamque Minervæ Transformabantur. ¶ Metaphorice *Quintil. l.* 6. *c.* 2. (*al.* 3.) *sub fin.* Maxima pars eloquentiæ constat animo. hunc affici, hunc concipere imagines rerum, & transformari quodammodo ad naturam rerum, de quibus loquimur necesse est.

TRANSFORO, as, a. 1. *traforare*, *trafiggere*, *διατετραίνω*, perforo, transfigo, trajicio. *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 6. Gladius idem & stringit, & transforat, quam presso venerit articulo, refert.

TRANSFOSSUS, a, um, *passato da parte a parte, trafitto*, *διατετρημένος*, transfixus. *Plin. l.* 30. *c.* 4. *circa med.* Cochlea acu transfossa. *Tacit. Ann.* 3. *cap.* 20. *extr.* Quanquam transfosso oculo, adversum os in hostem intendit. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 222. cadit impiger una Inguina transfosso clari Taulantis alumnus. *Virg.* 9. *Æn. v.* 543. Confixique suis telis & pectora duro Transfossi ligno.

TRANSFRETANUS, a, um, *oltramarino*, transmarinus. *Tertull. in Apol. c.* 23. Peregrinos deos non patem patrium solum, in quo nati, adulti, sepultique sunt, transfretanis dedisse.

TRANSFRETATIO, onis, f. *passaggio di uno stretto di mare*. *Gell. l.* 10. *c.* 26. Negant, apud idoneum scriptorem reperiri posse pro transfretatione transgressum.

TRANSFRETO, as, avi, atum, a. 1. *passare uno stretto di mare*, *tragittare*, *διαπορθμεύω*, fretum transeo, transmitto, mare trajicio. *Sueton. in Cæs. c.* 34. Brundisium consules Pompejusque confugerant, quamprimum transfretaturi. *Gell. l.* 10. *c.* 26. Eos qui fretum transmiserunt, quos transfretasse dici solitum est, Sallustius transgressos dixit. *Ammian. l.* 22. *c.* 6. (*al.* 8.) Mandatum est navigiorum magistris, ne quis transfretare auderet Ægyptum. ¶ Metaphorice *Tertull. de Pænit. c.* 2. Universam vitæ conversationem sine gubernaculo rationis transfretantes. *i. e.* totam vitam agentes. *passando tutta la vita*. ¶ Passive *Ammian. l.* 31. *c.* 4. (*al.* 10. *ad fin.*) Transfretabantur in dies noctesque navibus ratibusque, & cavatis arborum alveis agminatim impositi. *h. e.* trans Danubium vehebantur.

TRANSFUGA, æ, m. *disertore*, *fuggitivo*, *αὐτόμολος*, *ἀνθιστάμενος*, qui in bello fugit, & ad hostes accedit. Quid a *perfuga* differt, ibi dictum est. V. etiam *Fugitivus*. *Paul. Dig. l.* 49. *tit.* 15. *leg.* 19. *a med.* Transfuga non is solum accipiendus est, qui aut ad hostes, aut in bello transfugit, sed & qui per induciarum tempus ad eos, cum quibus nulla amicitia est, fide suscepta transfugit. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 44. *in fin.* Non nimis illum transfugam nuntium esse senatui dicere. *Sallust. in Jug. c.* 38. Interim transfugas, & alios opportunos, Jugurtha ubi gentium, aut quid agitaret, exploratum misit. ¶ Transfugarum pœnas habes in his. *Epit. Liv. l.* 51. Scipio transfugas & fugitivos bestiis objecit. *Liv. l.* 30. *c.* 43. *extr.* De perfugis gravius, quam de fugitivis consultum: nominis latini qui erant, securi percussi; Romani in crucem sublati. *Tacit. de Germ. cap.* 12. Proditores, & transfugas arboribus suspendunt. *Paul. Dig. l.* 48. *tit.* 19. *leg.* 38. Transfugæ ad hostes, vel consiliorum nostrorum renuntiatores, aut vivi exuruntur, aut furca suspenduntur. *Marcian. ibid. tit.* 8. *leg.* 3. *extr.* Transfugas licet, ubicumque inventi fuerint, quasi hostes interficere. ¶ Transfertur ad alia. *Lucan. l.* 8. *v.* 333. transfuga mundi, Terrarum totos tractus, cælumque perosus. *Martial. l.* 14. *distich.* 131. Si Veneto, Prasinove faves, quid coccina sumis? Ne fias ista transfuga forte, vide. *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 22. nil cupientium Nudus castra peto, & transfuga divitum Partes linquere gestio. *Plin. l.* 29. *c.* 1. *a med.* Paucissimi Quiritium medicinam attigere, & ipsi statim ad Græcos transfugæ. *scil.* quia græce, non latine de ea scripsere. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 203. tumidæ sic transfuga Pisæ Amnis in externos longe flammatus amores, Flumina demersus trahit intemerata canali. *h. e.* Arethusa. *Plin. sub fin. epist.* 14. *l.* 8. Secuti sunt quasi transfugam, quem ducem sequebantur. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 13. Nilus nostri tentat jam transfuga mundi Se rubro miscere mari. *Tryphonin. Dig. l.* 49. *tit.* 15. *leg.* 12. *sub fin.* Transfuga metalli.

Tom. IV.

TRANSFUGIO, is, gi, n. 3. *disertare*, *διαφεύγω*, signa desero, & ad hostes transeo: de militibus proprie dicitur. *Auct. de B. Hispan. c.* 21. C. Fundanius ex castris adversariorum ad nos transfugit. *Liv. l.* 34. *c.* 23. *extr.* Multi proxima nocte, funibus per murum demissi, ad Romanos transfugerant. Adde *Nepot. in Datam. c.* 6. & *in Agesil. c.* 6. ¶ Translate *Cic. pro Quint. c.* 30. Ab afflicta amicitia transfugere, atque ad florentem devolare. *Plaut. Mil.* 2. 6. 106. Illius oculi, atque aures, atque opinio transfugere ad nos. *h. e.* inserviunt, favent, sunt pro nobis.

TRANSFUGIUM, ii, n. *il disertare*, *αὐτομολία*, *αὐτομολία*, defectio ad hostes, transitio. *Liv. l.* 22. *c.* 43 Simul, ut, quo longius ab hoste recessisset, transfugia impeditiora levibus ingeniis essent. *Tacit. l.* 2. *Hist. c.* 34. Nihil eorum Vitellianos fallebat, crebris, ut in civili bello, transfugiis. *Prudent. l.* 2. *advers. Symmach. v.* 303. & creditur istis Numinibus, qui transfugio meruere sacrari? *h. e.* qui alienigenæ cum essent, Romam transmigravere, ut ibi colerentur.

TRANSFULGEO, es, n. 2. *traspatire risplendendo*, translucendo appareo. *Plin. l.* 37. *c.* 7. *a med.* Commendatio summa sandaresi, quod velut in translucido ignis obtentus, celantesque se transfulgent aureæ guttæ.

TRANSFUMO, as, n. 1. *sfumare*, *svaporare*, fumi modo transeo, exeo. *Stat.* 6. *Theb. v.* 399. compressæ transfumat anhelitus iræ. *Sidon. carm.* 23. *v.* 331. Equi ad claustra fremunt, repagulisque Incumbunt simul, ac per obseratas Transfumant tabulas.

TRANSFUNCTORIUS, a, um, qui leviter, remisse, & perfunctorie fit. *Tertull. l.* 1. *advers. Marcion. c.* 27. Transfunctoria præcepta, secures delicta. *Id. advers. Valentinian. c.* 6. Transfunctoria expugnatio.

TRANSFUNDO, is, udi, usum, a. 3. *travasare*, *trasfondere*, *μεταχέω*, de vase in vas fundo, defundo, diffundo, trajicio, transmitto. *Colum. l.* 12. *c.* 12. Cum sæpius aquam in alia vasa transfuderint. *Plin. l.* 33. *c.* 6. *a med.* Linteo saccant, fæcemque abjiciunt, idque quod defluxit, transfundunt. *Scribon. Larg. compos.* 122. *a med.* Transfunditur cum his, quæ sunt in mortario, calyce novo. *Plin. l.* 36. *c.* 26. *ante med.* Arena liquata in alias fornaces transfunditur. *Cels. in præfat. ante med.* Sanguis in eas venas transfunditur. *Plin. l.* 33. *c.* 9. *a med.* Asteria inclusam lucem pupillæ modo quandam continet, ac transfundit cum inclinatione. ¶ Metaphorice est transferre, transdere. *Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 14. *circa med.* Libentius omnes meas laudes ad te transfuderim. *Al. leg.* transtulerim. *Id.* 2. *Phil. c.* 31. Omnem se amorem abjecisse illinc, atque in hunc transfudisse. *Petron. in Satyr. c.* 79. Et transfudimus hinc & hinc labellis errantes animas. *Lucan. l.* 8. *v.* 332. sed te Cornelia, Magne, Accipiet, nostraque manu transfundet in urnam. *h. e.* ex litore, in quo jaces, transferet, & condet in urnam sepulcri. *Stat.* 3. *Theb. v.* 633. hoc ne fessus onus illætabile matris Transfundam gremio? *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 31. cum Barbariem commota suas in nos transfunderet Arctos. *h. e.* Arctoos populos in nos immitteret. *Curt. l.* 8. *c.* 8. *circa med.* Eorum mores in Macedonas transfundo.

TRANSFUSIO, onis, f. *travasamento*, *μεταγγισμός*, actus transfundendi. *Cels. in præfat. a med.* Ut vera sit illa transfusio. *scil.* sanguinis in arterias. *Plin. l.* 34. *c. ult.* Lavatur in linteis crebra aqua cælesti, separaturque terrenum transfusione. ¶ Metaphorice *Ulpian. Dig. l.* 46. *tit.* 2. *leg.* 1. Novatio est prioris debiti in aliam obligationem transfusio atque translatio.

TRANSFUSUS, a, um, *travasato*, *μεταγγισθείς*, in aliud vas fusus. *Plin. lib.* 33. *c.* 6. Vas, in quo turbida transfusa sunt. *Cels. in præfat. a med.* Transfuso in arterias sanguine febrem fieri. ¶ Translate est translatus, traditus. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 38. Non in effigies mutas divinum spiritum transfusum. *Paul. Dig. l.* 33. *tit.* 2. *leg.* 2. *ante med.* Jam enim transfusum legatum esse, & deinde deberi.

TRANSGERO, is, a. 3. *trasportare*, transfero. *Plin. l.* 10. *c.* 33. *circa med.* Picæ ova transgerunt alio. Ita *Harduin.* ex MSS. alii *transferunt*.

TRANSGLUTIO, is, a. 4. *inghiottire*, devoro. *Marcell. Empir. c.* 26. *ante med.* Ita ut succus transglutiatur. & *mox*. Catapotia devoranda, idest transglutienda dato. *Veget. de re Veterin. l.* 3. *cap.* 78. Ut sanguinem suum transglutiat.

TRANSGREDIOR, eris, essus sum, dep. 3. *passar oltre, o di là*, *ὑπερβαίνω*, ultra gradior, transeo. *Cic.* 3. *Fam. ep.* 8. *ante med.* Prius quam ego Taurum transgressus sum. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 20. Prius ut Alpes transgrederer, quam, &c. *Liv. l.* 40. *c.* 33. Consul per inaccessos montes vallesque saltus cum exercitu transgressus. & *ibid. ad fin.* & *lib.* 39. *c.* 43. Galli Transalpini in Italiam transgressi. *Plin. lib.* 2. *cap.* 83. Partes, plerasque in contrarias sedes transgressæ. *Id. lib.* & *cap.* 18. Sol transgressus in Virginem. *Id. lib.* 7. *cap.* 16. Transgressus ad solis occasum. *h. e.* ad regiones occidentales. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 2. Ubi colonias transgrederentur, atrata plebs, &c. *passavano per le colonie*. ¶ Dicitur & de his, qui fluvium aut mare transeunt. quod quidam olim reprehendebant, sed defendit *Gell. l.* 10. *c.* 26. in illo *Sallust. ex fragm.* Transgressos omnes recipit mons, &c. cum transfretassent. *Cæs. lib.* 2. *B. Gall. cap.* 19. Equites nostri flumen transgressi. *Liv. l.* 42. *c.* 8. In Corsicam transgressus. *Tacit. in Agric. cap.* 18. Hunc Britanniæ statum, media jam æstate transgressus Agricola, invenit. *avendo passato il mare*. & *l.* 12. *Ann. c.* 27. Ut eam gentem Rheno transgressam Agrippa in fidem acciperet. *Flor. l.* 3. *c.* 10. & *Vellej. l.* 2. *c.* 120. Ultra Rhenum cum exercitu transgreditur. *Tacit.* 13. *Ann. cap.* 39. *extr.* Si amnem Araxem ponte transgrederentur. ¶ Translate *Tacit.* 3. *Ann. c.* 66.

v. 66. Paulatim ab indecoris ad infesta transgrediebantur. Id. 4. Hist. c. 64. Transgredior ad vos, seu me ducem, seu militem mavultis. & c. 39. & in Agric. c. 7. Transgredi in partes alicujus. Plin. l. 7. c. 49. Transgredi mensuram. h. e. excedere, oltrepassare. & Vellej. l. 2. c. 7. & Val. Max. l. 2. c. 6. n. 8. Necdum duodevicesimum annum transgressus. Vellej. l. 2. c. 75. Augustus transgressus ad deos. & c. 108. Nulla festinatio hujus viri mentionem transgredi debet. h. e. praeterire, omittere. Valer. Max. initio l. 2. l. 4. Transgrediamur ad egregium humani animi deflexum. passiamo. Sic l. 8. c. 1. de damnat. n. 5. Possumus & ad illos brevi diverticulo transgredi, quos, &c. Id. l. 4. c. 7. n. 2. extern. Constantis amicitiæ exempla sine ulla ejus mentione transgressus. avendo stersa. & Plin. lib. 7. c. 23. Cæsar dictator signis collatis quinquagies dimicavit, solus M. Marcellum transgressus, qui undequadragies dimicaverat. avendo superate. ¶ Participia transgressus & transgrediendus passiva significatione. Liv. lib. 10. c. 27. Consules transgressi Apennino in agrum Sentinatem pervenerunt. Hirt. de B. Afric. c. 30. Quæ erant transgrediendæ Cæsari, antequam ad eum collem perveniretur.

TRANSGRESSIO, onis, f. passaggio, διάβασις, transitio, transitus. Cic. in Pison. c. 33. Alpium vallum contra ascensum transgressionemque Gallorum. Mamertin. in Paneg. Maxim. c. 7. Quid majus evenire potuit illa tua in Germaniam transgressione? ¶ Est hoc nomine tropus, græca appellatione hyperbaton, qui verborum perturbat ordinem (ut ait Auct. ad Herenn. lib. 4. c. 32. ad fin.) perversione, aut transjectione, trasposizion di parole, ὑπέρβατον. Cic. 3. de Orat. c. 54. Verborum concinna transgressio. Quintil. l. 9. c. 4. Quædam vero transgressiones & longæ sunt nimis, & interim etiam compositione vitiosæ, quæ in hoc ipsum petuntur, ut exsultent atque lasciviant, quales illæ Mæcenatis: Sole & aurora rubent plurima. Inter sacra movit aqua fraxinos. Ne exsequias quidem unus inter miserrimos viderem meas. ¶ Progressio, quo non oportet, trasgressione. Augustin. de quæstionib. in Exod. n. 108. In peccatis transgressio est. Transgressio vero unde, nisi nomine significatur, quoniam transgreditur denarium, hoc est Legem.

TRANSGRESSIVA verba dicuntur a Diomed. l. 1. pag. 336. Putsch quæ formam propriæ declinationis non servant, ut audeo, es, ausus sum: & gaudeo, es, gavisus sum.

TRANSGRESSUS, us, m. passaggio, tragitto, διάβασις, transitus, transfretatio. Sallust. in fragm. apud Gell. l. 10. c. 26. Nactus obscuram noctem, æstu secundo, furtim, aut celeritate vitare prœlium in transgressu conatus est. Tacit. 12. Ann. c. 10. In transgressu amnis.

TRANSJACIO, is, a. 3. idem quod trajicio, aut transjicio, ultra jacio. Solin. c. 52. (al. 65.) a med. Indorum nemora in tam proceram sublimantur excelsitatem, ut transjaci ne sagittis quidem possint.

TRANSJECTIO. V. Trajectio.

TRANSJECTUS, V. Trajectus.

TRANSIGO, is, egi, actum, cacciare fuor fuora, transago, transadigo. Sil. l. 13. v. 379. Bellatorem alacer per pectora transfigit ensem. Senec. in Oedip. v. 857. Ferrum per ambos tenue transactum pedes Ligabat artus. ¶ Item passare da banda a banda, trafiggere, διαπείρω, trans ago telum, transfigo, trajicio. Phædr. l. 3. fab. 10. v. 27. Gladio pectus transigit. Tacit. 14. Ann. c. 37. extr. Se ipsum gladio transegit. Sil. l. 5. v. 376. tum liberat ab aure Intorquens jaculum, & versantem in vulnere sese Transigit. Valer. Flacc. l. 6. v. 246. Œbasus lævum per lumbos orbem transigitur. Lucan. lib. 4. v. 543. Viscera non unus jamdudum transigit ensis. Sil. l. 5. v. 473. Transegit juvenem cuspis Sidonia. ¶ Item agere, ducere, ut transigere vitam, annos, & hujusmodi, passare, menare. Sallust. in Catil. c. 2. Multi mortales dediti ventri atque somno, vitam sicut peregrinantes transegere. Sueton. in Tiber. c. 7. Adolescentiam omnem per hæc fere transegit. Tacit. de Germ. c. 15. Quoties bella non ineunt, non multum venatibus, plus per otium transigunt. Senec. ep. 90. ad fin. Placidas transigebant sine suspicione noctes. Claudian. epigr. 2. patriis ævum transegit in arvis. Tacit. in Agric. c. 28. Transigere tempus per ostentationem, aut officiorum ambitum. Sueton. in Claud. c. 12. Sponsalia filiæ, natalemque geniti nepotis silentio, ac tantum domestica religione transegit. ¶ Item distrahere, vendere, spacciare, vendere. Pallad. in Novembr. tit. 13. extr. Trimæ educare optime possunt: quod teneriores matres generant, transigendum est. Id. in Februar. tit. 26. Ubi facultas est transigendi, venditioni qui subinde nati sunt, &c. ¶ Item peragere, perficere, conficere, absolvere, spedire, finire, διαπεραίνω, διαπραγματεύομαι. Terent. in fin. Andriæ. Intus transigetur, si quid est, quod restet. Cic. Fam. 13. ep. 14. Peto a te, ut negotium conficiendum cures, ipse suscipias, transigas. Liv. l. 32. c. 28. & l. 38. c. 23. Pauca de prætoribus transacta res, quæ transigi sorte poterat. Sallust. in Jug. c. 31. ad fin. Reliqua cum Bestia & Scauro secreta transegit. Liv. l. 34. c. 18. sub fin. Nec cogitaret modo, imperaretque quæ in rem essent, sed pleraque ipse per se transigeret. Cic. pro Rosc. Amer. c. 31. Quæ domi gerenda sunt, ea per Cæciliam transiguntur. si fanno, si spediscono. & Sueton. in Aug. c. 13. Philippense bellum duplici prœlio transegit. Cic in Divin. Verr. c. 14. Quid, cum cœperit (Hortensius) unumquodque transigere, expedire, absolvere? Ubi Ascon. transigere quod manifestum est: expedire definiendum: absolvere dividendum. An transigere est, quod aut confiteri non timeat, aut negatione excludat: expedire, quod definitione solvatur: absolvere, quod per qualitatem licitum esse monstretur. Plaut. Pseud. 1. 5. 132. Transigere Fabulam. finire la Commedia. Adde Trucul. prol. v. 16. ¶ Transactum est. V. Transactus. ¶ Item controversiam mutuo consensu dirimere, convenire, decidere, pactionem facere, venire a composizione; o esser patti, aggiustarsi, accordarsi. Terent. Heaut. 3. 6. 61. Postremo inter se transigant ipsi, ut lubet. Cic. Verr. 4. c. 32. a med. Qui cum eo transigat, post eam accusatore decidat. & Verr. 3. c. 54. Quod erat vix HS quadraginta millium, transigunt HS ducentis millibus. Id. Attic. l. 4. ep. 16. ad fin. Cum privatis non poterat transigi minore pecunia. ¶ Inter transigere, & pacisci hoc interest, quod qui transigit, quasi de re dubia, & lite incerta, neque finita transigit: qui vero paciscitur, donationis causa rem certam & indubitatam liberalitate remittit. Ita Ulpian. Dig. l. 2. tit. ult. qui de transactionibus est, leg. 1. ¶ Metaphorice Tacit. in Agric. c. 34. in fin. Transigite cum expeditionibus, imponite quinquaginta annis magnum diem. h. e. expeditiones militares uno prœlio, & insigni victoria finite. Apul. l. 8. Metam. Inedia denique misera, & in curia squalida, tenebris imis abscondita, cum luce jam transegerat. h. e. cum vita jam convenerat, ut eam relinqueret.

TRANSJICIO. V. Trajicio.

TRANSILIO, & Transsilio, is, livi, & ii, & lui, n. 4. saltar oltre, passare saltando, ὑπεράλλομαι, προπηδάω, ultra salio, saltu transeo. Plin. l. 9. c. 8. ad fin. Mugilum velocitas retia transilit. Plaut. Trucul. 2. 1. 38. Illac per hostium transilivit ad nos. Liv. l. 30. c. 25. Neque poterant transilire armati ex humilioribus in altiorem navem. Id. l. 1. c. 7. Fama est, ludibrio fratris Remum novos transiluisse muros. Ovid. 4. Fast. v. 727. transilui positas ter in ordine flammas. Flor. l. 3. c. 3. ante med. Rex ipse quaternos senosque equos transilire solitus, vix unum, cum fugeret, ascendit. h. e. ex uno in alium equum desultoris modo transultare, ut ait Livius. ¶ Translate Ovid. l. 2. ex Pont. ep. 5. v. 75. Per tantum terræ, tot aquas vix credere possim, Indicium studii transiluisse mei. h. e. transisse, & penetrasse. Auct. de B. Hispan. c. 19. Materfamilias de muro se dejecit, & ad nos transiluit. h. e. transfugit. Plin. l. 29. c. 1. ante med. Eadem ætas Neronis principatu ad Thessalum transilivit. h. e. ejus ætatis homines, qui aliam Medicorum sectam probaverant, Thessalo medico favere: quasi transfugæ cœperunt. Id. l. 33. c. 2. Ad ornamenta ea (usum aureorum annulorum) etiam servitute liberati transiliunt. Horat. l. 1. od. 3. v. 23. si tamen impiæ Non tangenda rates transiliunt vada. h. e. prætervehuntur, permeant, navigant. & od. 18. v. 9. ne quis modici transiliat munera Liberi. h. e. transgrediatur, excedat nimis bibendo. Plin. l. 37. c. 6. ad fin. Onyx in gemmam transilit ex lapide Carmaniæ. h. e. nomen onychis marmoris transit ad gemmam quoque significandam. Cic. in Parad. 3. c. 1. Transilire lineas. V. Linea in fine. ¶ Pro omittere, præterire, negligere, silentio transire. Cic. 3. de Orat. c. 40. Ingenii specimen est quoddam, transilire ante pedes posita, & alia longe repetita sumere. sorpassare. Id. 2. Phil. c. 33. extr. Ne in multis rebus gestis M. Antonii unam pulcherrimam transiliat oratio, ad Lupercalia veniamus. Plin. in Paneg. c. 56. Quid est enim in principatu tuo, quod cujusquam prædicatio vel transilire, vel prætervehi debeat? Ovid. l. 2. ex Pont. ep. 2. v. 143. Nos quoque præteritos sine labe peregimus annos: Proxima pars vitæ transilienda meæ.

TRANSILIS, le, qui transit. Palmes transilis, qui ita productus est, ut in vicinam arborem transire, & tradux fieri possit. Plin. l. 17. c. 23. a med. Oneratis (traducibus) vetustate melius donare tempus, ut transilem faciant.

TRANSITANS, antis, chi passa, particip. frequentativum a transeo. Cic. Attic. l. 3 ep. ult. ante med. L. Tullius legatus ceteroqui abstinens, sed Julia lege transitans. Al. leg. transiens.

TRANSITIO, onis, f. passaggio, transito, διάβασις, actus transeundi, transitus, trajectus. Vitruv. l. 9. c. 4. circa med. Donicum idem Sol de eo trigono in aliud signum transitionem fecerit. Ovid. de remed. amor. v. 613. Dum spectant oculi læsos, læduntur & ipsi: Multaque corporibus transitione nocent. Cic. in Bruto, c. 16. Transitiones ad plebem. h. e. a patricio ordine ad plebejum. Id. 1. de nat. Deor. c. 18. & 37. sub fin. & c. 39. Transitio imaginum. h. e. fluxus, cum aliæ aliis transeuntibus succedunt. ¶ Sæpe est transfugium, defectio, il disertare, ribellione. Liv. l. 28. c. 13. ad fin. Sed transitio sociorum, fuga ut tutior mora videretur, effecit. & c. 16. Itaque transitiones ad hostem fiebant. Id. l. 27. c. 20. Exercitus cum transitionibus, tum adverso prœlio imminutus. Id. l. 23. c. 15. Vocare per colloquia ad transitionem. Justin. l. 1. c. 4. Medorum transitionem pollicitus. ¶ A Rhetoribus transitio vocatur, quæ ut ait Auct. ad Herenn. l. 4. c. 26. ostendit breviter, quid dictum sit, proponit item brevi, quid sequatur, hoc modo. In patriam cujusmodi fuerit, habetis: nunc in parentes qualis exstiterit, considerate. Id. l. 2. c. 9. Transitionibus nullis uti. ¶ Apud Grammaticos est inclinatio verbi, aut nominis per casus, aut personas. Varr. l. 8. de L. L. c. 39. Et in obliquis casibus transitio erit in aliquam formulam, qua assumpta, reliqua facilius possunt videri verba, unde sint declinata.

TRANSITIVUS, a, um, qui transit. Transitiva verba, aut nomina dicuntur a Grammaticis, quorum significatio & vis in aliam personam transit: & contra Intransitiva, quæ non transeunt. Priscian. l. 14. pag. 982. Putsch.

TRANSITOR, oris, m. passaggero, qui transit. Ammian. l. 15. c. 2. Ut subterraneus serpens foramen subsidens occultum, assultu subito transitores observans incessit.

TRANSITORIE, di passaggio, in transitu, obiter, perfunctorie. Hieronym. advers. Helvid. sect. 13. Dicis transitorie. Augustin. serm. 102. de Temp. (si modo Augustini ille sermo est) Non transitorie, vel negligenter considerandum est. Adde Hieronym. epist. 31. (al. 60.) ante med.

TRANS-

TRANSITORIUS, a, um, *che serve di passaggio*, transitioni inserviens, pervius. *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 28. Statuas Imperatoribus in foro divi Nervæ, quod transitorium dicitur, locavit. (*Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 12. *de Nerva*. Dedicato prius foro, quod appellatur Pervium.) *P. Vict. de regionib. Urb. Rom.* Transitorium forum ponit in regione quarta. Dictum est ex eo, quod per illud facilis erat transitus in alia loca. *Sueton. in Ner. c.* 31. Domum a Palatio Esquilias usque fecit: quam primo Transitoriam, mox incendio absumptam restitutamque, Auream nominavit. *Scil.* quia per eam transitus erat a Palatio in Esquilias.

TRANSITUS, us, m. *passaggio, transito, passo*, μετάβασις, locus qua transiri potest: & ipsa transitio. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 20. *a med.* Ejus fossæ transitum ponticulo ligneo conjunxit. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 20. Flumine impeditum transitum videbat. *& c.* 13. Prœlia, quæ ad vada transitusque fiebant paludis. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 6. Erat inter Labienum atque hostem difficili transitu flumen. *Plin. l.* 6. *c.* 28. *circa med.* Inde in montes octo dierum transitus. *Id. l.* 3. *c.* 11. Qua in Græciam brevissimus transitus, *tragitto*. *Liv. initio l.* 28. Cum transitu Hasdrubalis levatæ Hispaniæ viderentur. *Justin. l.* 2. *c.* 13. Occupare transitum maturata fuga jubet. *Liv. l.* 21. *c.* 20. Dare transitum Pœno per agros urbesque suas. *Justin. l.* 15. *c. ult.* Transitum inde in Indiam fecit. *& l.* 29. *c. ult.* Prohibere transitum. & *Tacit. Ann.* 15. *c.* 10. Transitum alicujus arcere. *Id.* 4. *Hist. c.* 19. *a med.* Arcere transitu aliquem. *Justin. l.* 1. *c.* 8. prohibere aliquem transitu. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 13. Capta in transitu urbs Ninos. *nel passare, di passaggio*. *& l.* 1. *Hist. c.* 70. Transitum Alpium parans. *& l.* 3. *c.* 59. Fœda hieme per transitum Apennini conflictatus exercitus. *Gell. l.* 15. *c.* 19. Transitus in alienam familiam. *scil.* per arrogationem. *Plin. l.* 23. *c.* 2. Acetum scillinum transitum auditus aperit. *Ovid.* 4. *Met. v.* 77. datus est verbis ad amicas transitus aures. *Plin. l.* 22. *c.* 24. *ante med.* Aqua mulsa lenit transitum spiritus. *h. e.* asperam arteriam, per quam meat spiritus. *Id. l.* 11. *c.* 36. Mutationes, & in alias figuras transitus. *trasformazioni*, μεταμορφώσεις. ¶ De transfugio & transitione ad hostes. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 76. Eadem formido provinciam Narbonensem ad Vitellium vertit, facili transitu ad proximos & validiores. ¶ In pictura *transitus* est, ubi unus color finitur, & alius incipit. *Ovidius de Iride, l.* 6. *Metam. v.* 65. In quo diversi niteant cum mille colores, Transitus ipse tamen spectantia lumina fallit: Usque adeo quod tangit, idem est. tamen ultima distant. *Plin. l.* 35. *c.* 5. Commissuras colorum & transitus appellaverunt harmogen. *Id. l.* 36. *c.* 2. *ante med.* Circumagentibus se maculis in purpuram candoremque, & tertium ex utroque ignescentem, velut per transitum coloris. V. *Harmoge*. ¶ In dicendo est transitio ab una re perorata ad aliam. *Justin. l.* 42. *c.* 2. Sed quoniam in Armeniam transitum facimus, origo ejus, paulo altius repetenda est. *Quintil. l.* 9. *cap.* 2. *a med.* Unde etiam venusti transitus fiunt: non quia transitus ipse sit schema, &c. *Id. l.* 7. *c.* 6. Hinc erit ad alia transitus, & divisio, num quisquis &c. ¶ Transitus verborum & nominum est eorum declinatio a prima persona in reliquas, a recto casu ad obliquos. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 62. Ut apparet in meo, neo, veho: ab his dissimilia fiunt transitu, meas, nes, vehis. *& c.* 52. Sic socer, macer, quod in transitu fiat ab altero trisyllabum soceri, ab altero bisyllabum macri. *Id. l.* 9. *c.* 3. *a med.* Similitudo, quæ est in transitibus de casu in casum. ¶ *In transitu*, cursim, obiter, breviter, *di passaggio, brevemente*. *Quintil. l.* 7. *c.* 3. *a med.* Quæ libro quinto leviter in transitu attigeram. *Id. l.* 7. *c.* 2. Affectuum non simplex natura, nec in transitu tractanda.

TRANSITUS, a, um, *passato*, particip. passivum a *transeo*. *Liv. l.* 21. *c.* 43. Alpes vix integris vobis ac vigentibus transitæ. *Justin. l.* 38. *c.* 4. *a med.* Pæne operosius transitis eorum finibus, quam possessis. *Manil. l.* 2. *v.* 367. Alterius ductus locus est per transita signa. V. *Transitans*.

TRANSJUGATUS, a, um, ultra jugum transitus. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 2. *sub fin.* Athos mons a Xerxe in Graios tendente perfossus transjugatusque est, factus freto navigabili pervius. Al. leg. *transnavigatus*.

TRANSJUNGO, is, xi, ctum, a. 3. μεταζεύγνυμι, est in quadriga locum veterinis mutare, ut mulam temonariam facere, quæ præcedere solita sit, vel dextram, quæ sinistra esse solebat. *Ulpian. Dig. l.* 21. *tit.* 1. *leg.* 38. *circa med.* Si mula talis sit, ut transjungi non possit.

TRANSLAPSUS, a, um, particip. a *trans*, & *labor*. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 376. rapit cæli per inania cursum Diva potens, unoque Padum translapsa volatu, &c. *h. e.* prætervolans.

TRANSLATIO, & Tralatio, onis, f. *trasporto, traslazione*, μεταφορά, actus transferendi, trajectio. *Plin. l.* 17. *c.* 11. Plantas ex seminario transferre in aliud, operose præcipi arbitror, licet translatione folia latiora fieri spondeant. *traspiantamento*. & *Colum. l.* 3. *c.* 10. Etiam feracissimi palmites translationem sæpe reformidant. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 41. In aliis translationibus videndum, ut quod transferatur in cacumen habeat gemmam. *h. e.* insitionibus. *Suet. in Ner. c.* 9. Translatio domicilii. *Cic.* 1. *Offic. c.* 14. Translatio pecuniarum a justis dominis ad alienos non debet liberalis videri. *Id. Verr.* 6. *c.* 42. Translatio criminis. *il dar la colpa, l'addossare altrui*. ¶ Apud Rhetores *translatio*, μετάληψις, est cum ad removendum crimen, & declinandum judicium reus aut causam aut factum in alium transfert, ut ait *Cic. l.* 1. *de Invent. c.* 11. De hac multa *Quintil. l.* 3. *c.* 6. Hodie vocant *exceptionem declinatoriam*. V. *Præscriptio*. ¶ Item cum verbum in quandam rem transfertur ex alia, quod propter similitudinem recte videtur posse transferri, ut ait *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 34. μεταφορά, *metafora*, ut prata rident, vites gemmant, telum manu fugit. *Cic.* de ea multa *l.* 3. *de Orat. c.* 38. *& sequentib.* item *Quintil. l.* 9. *c.* 3. V. *Metaphora*. *Cic. loc. cit. c.* 41. Verecunda debet esse translatio. *& c.* 38. *in fin.* Translationes audaciores. ¶ Pro interpretatione ex una in aliam linguam, *traduzione, versione*. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 6.) Quas conjunctione a plerisque dici scio: sed hæc (*convinctio*) ex συνδέσμῳ magis propria translatio videtur. Adde *Hieronym. ep.* 31. *al.* 99. ¶ Translatio dicitur a Grammaticis figura metathesis, qua litterarum ordo mutatur. *Diomed. l.* 2. *pag.* 437. *Putsch.* & *Donat. de Schematib. pag.* 1773. ¶ De *translatio* V. in *Traditus* in fin.

TRANSLATITIE, & Translaticie, *per modo di fare, superfizialmente, alla buona*, remisse, leviter, perfunctorie, negligenter: quasi ut vulgo & passim solet. *Ulpian. Dig. lib.* 37. *tit.* 4. *leg.* 1. Patronorum querelas adversus libertos præsides audire, & non translatitie exsequi debent. *Martian. l.* 48. *tit.* 16. *leg.* 1. *ante med.* Prævaricatorem esse eum ostendimus, qui colludit cum reo, & translatitie munere accusandi defungitur. *Papinian. l.* 36 *tit.* 1. *leg.* 55. *a med.* Sed nec illud translaticie omittendum est. Omnib. his loc. sunt qui leg. *translative*, sed minus recte.

TRANSLATITIUS, & Tralatitius, & ticius, a, um, qui crebro ex uno in alium locum transfertur: atque adeo non nuper inventus, aut novus, sed aliunde sumptus, ut ait *Asconius ad Verr.* 3. *c.* 44. *exer.* ubi *Cic.* In re tam usitata satis est ostendere, omnes antea jus ita dixisse, vetus edictum translatitiumque esse. *Id.* 5. *Attic. ep. ult. a med.* Cum ego in edicto tralaticio centesimas me observaturum haberem. *Gell. l.* 3. *c.* 18. *sub fin.* Edictum, quo nunc consules, servandæ consuetudinis causa, tralaticio utuntur. *Sueton. in Aug. cap.* 10. M. Antonius ne publicum quidem & translatitium jus ulla in re sine pactione gravissimæ mercedis impertiens. ¶ Hinc ponitur pro usitato, vulgari, recepto, solemni, passim occurrente, vulgo usurpato, consueto, *comune, ordinario, consueto*. *Petron. in Sat. cap.* 110. Intelligebam, me non tralatitiis deformitate esse insignitum. *Sueton. in Ner. c.* 33. *in fin.* Efferre aliquem raptim translatitio funere. *Phædr. l.* 5. *fab.* 7. *v.* 24. Di sunt locuti more translatitio. *secondo 'l solito*. & *Petron. in Satyr. c.* 113. Nec Giton me aut tralatitia propinatione dignum judicabat. *nè men d'un brindisi ordinario, e solito a farsi a tutti*. *& cap.* 114. Aut præteriens aliquis tralatitia humanitate lapidabit. *h. e.* tumulum lapidibus operiet. Al. leg. *tumulabit*. & *Sueton. in Ner. c.* 7. *sub fin.* Patronis non translatitias, ut assolet, & breves, sed maximas plurimasque postulationes certatim ingerentibus. *Plin. l.* 9. *ep.* 37. Translatitia, & quasi publica officia a familiaribus amicis contra ipsorum commodum exigere. *Est qui leg.* translativa. *Gell. l.* 9. *c.* 9. Verba hercle non translaticia, sed cujusdam nativæ dulcedinis. ¶ *Translatitium est*, minime novum, usitatum, consuetum. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 8. *ante med.* Hoc vero, ex quo suspicio nata est, me exquisisse aliquid, in quo te offenderem, translatitium est. *Plin. l.* 10. *cap.* 29. Animalium *quædam alicubi* non nasci, translatitium: invecta emori, mirum. *Id. l.* 7. *c.* 5. Tralatitium in Ægypto est, & octavo mense gigni. *Est qui leg.* translativum. ¶ De scriptione V. in *Traditus*.

TRANSLATIVE. V. *Translatitie*.

TRANSLATIVUS, & Tralativus, a, um, μεταβατικός, qui transfertur, vel transferri potest, aut solet. Constitutio translativa est illa, in qua causa pendet, quia actio non fit iis circumstantiis, quibus facienda est, ac proinde indiget translationis, & commutationis, *e. g.* Utrum Populus Romanus, an Centum viri de hac re judicare debeant, Utrum cum eo, qui vasa argentea publica de loco privato sustulerit, furti, an peculatus agi oporteat. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 8. At cum causa ex eo pendet, quod non aut is agere videtur, quem oportet, aut non cum eo, quicum oportet, aut non apud quos, quo tempore, qua lege, quo crimine, qua pœna oportet, translativa dicitur constitutio, quia actio translationis, & commutationis indigere videtur. *Id. l.* 2. *cap.* 19. Cum autem actio translationis, aut commutationis indigere videtur, quod non aut is agit, quem oportet, aut cum eo, quicum oportet, aut apud quos, qua lege, qua pœna, quo crimine, quo tempore oportet, constitutio translativa appellatur. ¶ *Translativa quæstio*, aut *causa* apud *Quintil. l.* 3. *c.* 6. eodem fere pertinent. ¶ *Translativus*, usitatus, communis, receptus. V. *Translatitius*.

TRANSLATOR, oris, m. qui transfert. *Cic. Verr.* 7. *c.* 58. *a med.* Verres ille, vetus proditor consulis, translator quæsturæ, aversor pecuniæ publicæ. *h. e.* qui cum esset quæstor gratia Marianarum partium, pecuniam publicam, Carbonis consulis & exercitus ejus nomine ex ærario sumptam, avertit, & ad Sullam transfugiens transtulit, ut est apud *Cicer.* & *Ascon.* 3. *Verr. c.* 4. *a med.* ¶ interpres. *Hieronym. in præfat. in Psalter. secundum* LXX. *in Daniel. c.* 4. *in præf. in Esdram & Nehem. & epist.* 101. *ad Pammach.* (*al.* 57.) *sect.* 5.

TRANSLATUS, & Tralatus, a, um, *trasferito, trasportato*, μετακομισθεὶς, in alium locum latus, transvectus. *Nep. in Aristid. sub fin.* Pecunia omnis Athenas translata. *Ovid.* 13. *Met. v.* 868. Cumque suis videor translatam viribus Ætnam Pectore ferre meo. *Plin. l.* 19. *c.* 12. Omnia translata meliora grandioraque fiunt, maxime porri. *traspiantato*. *& l.* 6. *c.* 26. Oppidum translatum ab Dario ad montes. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 8. *in fin.* Cum videat omne ad se bellum translatum. *Horat. epod.* 15. *in fin.* translatos alio mœrebis amores. *Ovid.* 15. *Met. v.* 419. Deserat ante dies, quam consequar omnia dictis In species translata novas. *trasformato*. & *Tacit. Ann.* 15. *c.* 26. Legiones in Syriam translatæ. *Id.* 1. *Hist.*

c. 13. Reipublicæ cura frustra a Nerone translata, si apud Othonem relinqueretur. *h. e.* Neroni erepta, & alii tradita. *Vet. Lap.* apud *Manut. in Orthogr.* & *Gruter. pag.* 661. n. 8. Iisdem corporibus tralatis. *h. e.* cadaveribus in aliud sepulcrum traductis. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *circa med.* Ad verbum translata sententia, *tradotta a parola per parola*: ex græco latine versa. *Id. l.* 30. *c.* 10. *a med.* Stellionis nomen in maledictum translatum. *passato in parola di maledizione.* & *Lucan. l.* 10. *v.* 140. Nondum translatos Romana in sæcula luxus. *Sueton. in Ner. cap.* 52. Versus translati. *h. e.* transcripti, *copiati.* ¶ *Translata verba*, quæ, ut ait *Cic. in Orat. c.* 27. per similitudinem ab alia re, aut suavitatis, aut inopiæ causa transferuntur, *parole metaforiche*, μεταφορικά. *Cic. ibid.* Illustrant orationem quasi stellæ quædam, translata verba, atque immutata. ¶ *Translatum exordium* est, quod aliud conficit, quam causæ genus postulat: ut si quis docilem faciat auditorem, cum benivolentiam causa desideret. aut si principio utatur, cum insinuationem res postulet. Hæc *Cic. l.* 1. *de Invent. cap.* 18. *a med.* De scriptione V. *Traditus* in fine.

TRANSLATUS, & Tralatus, us, *m.* translatio. De transvectione aut pompa, *Senec. de Tranquill. c.* 1. *ante med.* Perstringit animum apparatus alicujus pædagogii, diligentius, quam in tralatu, vestita & auro culta mancipia. Ita leg. *Gronov.* alii aliter. *Val. Max. l.* 2. *c.* 4. *n.* 6. Translatum antea Pœniceis indutum tunicis, M. Scaurus exquisito genere vestis cultum induxit. *h. e.* ludionum turbam, quæ in scena sæpius ante spectatorum oculos traducitur, velut in pompa fit.

TRANSLEGO, is, *a.* 3. *leggere scorrendo*, διαγινώσκω, cursim lego, legendo transcurro. *Plaut. Asin.* 4. 1. 3. Age quæso, mi syngraphum translege.

TRANSLUCEO, & Traluceo, es, *n. a.* lucem transfero, lucendo transeo. *Lucret. l.* 4. *v.* 308. Usque adeo e speculo in speculum translucet imago. Supra dixerat *vers.* 302. Fit quoque, de speculo in speculum ut tradatur imago. ¶ Item *traspatire*, *tralucere*, διαφαίνω, lucem transmitto, pelluceo. *Ovid.* 4. *Met. v.* 354. In liquidis translucet aquis, ut eburnea siquis Signa tegat claro, vel candida lilia vitro. *Plin. l.* 17. *c.* 14. *circa med.* Translucens fissura. *Colum. l.* 4. *c.* 29. *circa med.* Nisi cortex corrici sic applicetur, ut nullo loco translucear, nequit coalescere. *h. e.* rimam habeat, qua lux transeat. *Plin. l.* 6. *c.* 17. *ante med. de serico*. Tam longinquo orbe petitur, ut in publico matrona translucear. *Id. l.* 37. *c.* 10. *ad fin.* Selenitis ex candido translucet melleo fulgore. *Id. l.* 36. *c.* 26. *ad fin.* Vitris in candido translucentibus. *Id. l.* 37. *c.* 10. *a med.* Gemma nigerrimo colore translucens.

TRANSLUCIDUS, & Tralucidus, a, um, *trasparente*, *tralucente*, *diafano*, διαφανής, qui ita lucet, ut visum transmittat, pellucidus. *Plin. l.* 37. *c.* 9. *a med.* Translucida crystallus. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 55. *extr.* Membrana alias modo translucida. *Id. l.* 37. *c.* 5. *ante med.* Smaragdi densi, nec e liquido translucidi. & *c.* 4. Translucidus color. & *c.* 10. *ante med.* Gemma candore translucido. ¶ Metaphorice *Quintil. in proœm. l.* 8. *a med.* Cultus muliebris & inauratus non corpus exornat, sed detegit mentem. Similiter illa translucida & versicolor quorundam elocutio res ipsas effeminat, quæ illo verborum habitu vestiuntur.

TRANSMARINUS, a, um, *oltra mare*, *oltramarino*, ὑπερθαλάσσιος, qui trans mare est, vel petitur. *Plaut. Mostell.* 2. 1. 66. Ego transmarinus hospes sum Diapontius. *Cic.* 7. *Verr. c.* 18. Privatim autem nec proficisci quoquam potes, nec arcessere res transmarinas ex iis locis, in quibus tibi habere, mercari nihil licet. *Id.* 3. *de Orat. c.* 35. Quid enim M. Catoni præter hanc politissimam doctrinam transmarinam, atque adventitiam defuit? *h. e.* præter Jurisprudentiam. Nam Romani petivere leges trans mare per tres legatos a civitatibus Græciæ, ut patet ex historia legum XII Tabularum. *Quintil. l.* 7. *c.* 3. *ad fin.* Transmarina peregrinatio.

TRANSMEABILIS, le, *adject.* qui transmeari potest. *Auson. in grat. act. c.* 35. *extr.* Spatio non transmeabili.

TRANSMEATORIUS, a, um, ad transmeandum aptus. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 27. Christus delatus in Virginem transmeatorio potius, quam generatorio more.

TRANSMEATUS, a, um, *passato*, transitus, trajectus. *Ammian. l.* 27. *c.* 8. *a med.* (*al. c.* 18) Transmeato lentius freto. *Apul. l.* 6. *Met.* Transmeato limite.

TRANSMEO, & Trameo, as, avi, atum, *a.* 1. *passare*, *attraversare*, trans, aut ultra meo, transeo, pertranseo, permeo. *Lucret. l.* 4. *v.* 603. Qualis (*foramina*) sunt vitri, species quæ transmeat omnis. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 62. Transmeantibus terra marique ducibus, exercitibusque. *Plin. l.* 33. *c.* 5. Quidquid non transmeat (*in cribrando*) repetitur in pila. *Id. l.* 30. *c.* 11. Sole XII Signa transmeante. *Id. l.* 10. *c.* 29. Laelius lacus, ad quem ciconiæ non transmeant. ¶ De scriptione V. in *Traditus.* ¶ Sunt qui apud *Lucret. tum loc. cit.* tum *lib.* 6. *v.* 348. pro *trameat* leg. *traviat* eod. sensu.

TRANSMIGRATIO, onis, *f. cangiamento di paese.* *Prudent. in Hamartig. v.* 448. Hæc illa est Babylon, hæc transmigratio nostræ Gentis.

TRANSMIGRO, as, *n.* 1. *andar ad abitar altrove*, *mutar paese*, *provincia*, in alium locum migro, domicilii causa alio me transfero, habitationem commuto. *Liv. l.* 5. *c.* 30. Aliam urbem quærere, quo transmigremus. & *c.* 53. Transmigrare Vejos. *Sueton. in Tiber. c.* 15. E Carinis Esquilias in hortos Mæcenatianos transmigravit. *Plin. l.* 16. *c.* 32. *a med.* Arbores exarari, ut vivant, atque transmigrent.

TRANSMISSIO, onis, *f.* actus transmittendi. De trajectione maris, aut fluminis, *passaggio*, *tragitto*, διάπλους. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 17. O navigationem amandam! quam mehercule ego valde timebam; recordatus superioris tuæ transmissionis. *Id. Phil.* 1. *c.* 3. Ab urbe ex transmissio in Græciam laudabatur.

TRANSMISSUS, us, *m. tragitto*, *passaggio*, διάπλους, trajectio, transmissio mari aut flumine. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 13. Hibernia dimidio minor, quam Britannia: sed pari spatio transmissus, atque ex Gallia est in Britanniam. *Gell. l.* 10. *c.* 26. Maris transitus, transmissusque navibus factus. ¶ Item traditio. *Pacuv.* apud *Non. c.* 7. *n.* 112. Nunc regnum potitus transmissu patris.

TRANSMISSUS, & Tramissus, a, um, *mandato oltre*, *trasportato*, διαπεμφθείς, ultra missus, trajectus, transvectus: præsertim trans mare, aut flumen. *Liv. l.* 28. *c.* 41. *extr.* Magna classis in Siciliam transmissa. *Al. leg.* transmisse. *Tacit. in Agric. c.* 28. Cohors Usipiorum in Britanniam transmissa. *Virg.* 3. *Æn. v.* 403. ubi transmissæ steterint trans æquora classes. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 463. *de Lynceo.* possit qui rumpere terras, Et Styga transmisso tacitam deprendere visu. *penetrando colla vista.* ¶ Item *passato*, *oltrepassato*, trajectus. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 13. Transmisso amnis. *Val. Flacc. lib.* 2. *v.* 623. Effugerant Propontiacis vadis, transmissaque puppis Lampsacus, *h. e.* navis Lampsacum prætervecta est. ¶ Item transadactus, *cacciato fuor fuora.* *Sanct. in Hore. Orl. v.* 1465. Transmissus ensis per latus. ¶ Item transversim missus, injectus, *posto a traverso.* *Liv. l.* 1. *c.* 26. *sub fin.* Transmissum per viam tigillum. *Sueton. in Calig. c.* 22. *sub fin.* Super templum Augusti ponte transmisso, Palatium Capitoliumque conjunxit. ¶ transactus, præteritus, *passato.* *Lucan. l.* 7. *v.* 422. Attonitique omnes veluti venientia fata, Non transmissa, legent. *Plin. l.* 8. *ep.* 20. Incipit (*ager*) sensim, transmissumque discrimen convalescendo metiri. *Stat. l.* 1. *Silv.* 4. *v.* 122. nemo modum transmissi computet ævi. *Claudian. de Consul. Mall. Theod. v.* 141. Nec tibi sufficiat transmissæ gloria vitæ. ¶ prætermissus, *omesso*, *lasciato fuori*, *a da parte*. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 12. Junius mensis transmissus, quia duo Torquati ob scelera interfecti infaustum nomen Junium fecerant. Adde *l.* 4. *c.* 55.

TRANSMITTO, & Tramitto, is, isi, issum, *a.* 3. *mandar di là*, *mandar oltre*, *trasmettere*, διαπέμπω, de loco ad locum mitto, ultra mitto. *Plaut. Epid.* 1. 2. 51. & 3. 4. 27. Mihi ut illam tramittas: argentum accipias. *Paul. Dig. l.* 11. *tit.* 4. *leg.* 1. Ad officium proconsulis comprehensos fugitivos transmittere. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 55. Transmittere pecora & armenta in campum, *scil.* pascendi causa. *Flor. l.* 4. *c.* 2. *ad fin.* Primum de Gallia triumphum transmiserat Rhenus, Rhodanus, Oceanus. ¶ Item transferre. *Columell. l.* 7. *c.* 8. *a med. de caseo.* Cum transmiserint in formas coactam materiam. *Justin. l.* 36. *c.* 4. *extr.* Asia Romanorum facta, cum opibus suis vitia quoque Romam transmisit. *Liv. l.* 21. *c.* 20. Ne in Italiam transmittant Galli bellum. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 38. Urgere modestiam Senatus: tandem vim in me transmittam. ¶ Item tradere, *Sil. l.* 7. *v.* 383. Alloquitur juvenem, cui mox transmittere signa, Et belli summam, primasque jubebat habenas. *Plin. l.* 8. *ep.* 18. Hæc hereditas transmittenda erat filiæ fratris. ¶ Cum Infinito *Stat. l.* 3. *Silv.* 3. *v.* 78. & longo transmittit habere nepoti. Simile est illud *Virg.* 9. *Æn. v.* 362. dat habere nepoti. & *l.* 5. *v.* 263. donat habere viro. ¶ Item transvehere, trajicere, trans mare, aut flumen navibus, aut ponte transducere, *condurre di là*, *traspor.tare*. *Vell. ej. l.* 2. *c.* 51. Mare prædonum classium repleverat, quo minus Cæsar legiones posset transmittere. *Liv. l.* 28. *c.* 5. *sub fin.* Inde classem in Eubœam ad urbem Oreum transmittunt. ¶ mare, aut *flumen transmittere*, trajicere, *passare*, διαπλεῖν. *Liv. l.* 21. *c.* 20. *extr.* Satis constante fama, jam Iberum Pœnos transmisisse. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 7. & *Plin. l.* 8. *ep.* 8. Euphratem ponte transmittebat. *Cic.* 16. *Attic. ep.* 6. Duo sinus fuerunt, quos tramitti oportet: utrumque pari bus æquis transmisimus. *Id. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 49. Grues loca calidiora petentes, maria transmittunt. *Sil. l.* 14. *v.* 20. *de freto Siculo.* Sed spatium, quod dissociat consortia terræ, latratus fama est, & matutinos volucrum tramittere cantus. ¶ Sæpe hoc sensu absolute adhibetur. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 13. Si nactus hic esset Cæsarem nostrum, spe dubia pacis: sin ille ante tranmisisset, exitiosi belli metus. *Id. l.* 16. *ep.* 7. Cum a Leucopetra (inde enim tranmiseram) stadia CCC processissem, rejectus sum austro vehementi. *Liv. l.* 25. *c.* 31. *ad fin.* Otacilius cum quinqueremibus LXXX Uticam ab Lilybæo transmisit. *Id. l.* 42. *c.* 7. Ex Corsica subacta Cicereius in Sardiniam transmisit. *Id. l.* 21. *c.* 51. Hostes jam transmiserant ad vastandam Italiæ oram. *Id. l.* 30. *c.* 24. Centum onerariæ naves in Africam transmiserunt. ¶ *Transmittere ad aliquem*, transfugere. *Vellej. l.* 2. *c.* 48. Domitius maximo & præcipiti periculo transmisit ad Cæsarem. ¶ Est etiam ultra ire, transcurrere, *scorrere oltre*, *passare correndo*. *Lucret. l.* 2. *v.* 326. & *Virg.* 4. *Æn. v.* 154. cervi transmittunt cursu campos. *Stat. l.* 9. *Theb. v.* 239. & *Sil. l.* 4. *v.* 347. Euvium transmittere nando. *Id. l.* 8. *v.* 552. tramittere saltu muralia fossas. ¶ Metaphorice *transmittere discrimen* apud *Plin. l.* 8. *ep.* 11. est evadere. ¶ Item superjacio, jaciendo supero, aut transcurro. *Ovid.* 4. *Met. v.* 708. quantum Balearica torto Funda potest plumbo medii transmittere cæli. *Stat.* 6. *Theb. v.* 677. transmittere flumina disco. *Plin. l.* 28. *c.* 2. Cum quis tectum, in quo sit gravida, transmiserit lapide, vel missili. ¶ Item transitum dare. *Colum. l.* 12. *c.* 50. Cannas diligenter spisse tectas injicito, ita ut ne baccam transmittere queant. *Id. l.* 1. *c.* 6. *ad fin.* Piscinæ extructum pavitumque solum habeant, ne humorem transmittant. *Plin. l.* 16. *c.* 10. *a med.* Abies folio pinnato densa, ut imbres non transmittat. *Id. l.* 9. *c.* 22. Lacus Benacus Mincium amnem transmittens. *Id. l.* 13. *c.* 12. *circa med.* Charta transmittens litteras lituræ metum affert. *Id. l.* 18. *c.* 11. *sub fin.* Cribrum angustis-

gustissimum, & tantum arenas transmittens. Id. l. 21. c. 37. sect. 78. Intestini laxitas cibum in inferiora transmittit. Tacit. 13. Ann. c. 15. Primum venenum transmisit exsoluta alvo. Plin. l. 36. c. 15. ante med. Amplitudinem cavis eam fecisse proditur, ut vehem fœni large onustam transmitteret. Plin. a ter l. 8. ep. 8. Flumen navium patiens, quas obvias quoque, & contrario nisu in diversa tendentes, transmittit & perfert. & lib. 2. ep. 17. Cryptoporticus patentibus fenestris favonios accipit, transmittitque. Stat. 9. Theb. v. 802. sed ferri lumine diro Turbatus sonipes, sese dominumque retorsit In latus, atque avidam transmisit devius hastam. Senec. epist. 99. ante med. Acquiescamus his, quæ hausimus: si modo non perforato animo hauriebamus, & transmittente quidquid acceperat. h. e. obliviscente, non continente. Liv. l. 21. c. 24. extr. Galli capti donis, cum bona pace exercitum per fines suos, præter Ruscinonem oppidum transmiserunt. Val. Flacc. l. 3. v. 433. ipse recenti Stat tumulo, placida transmittens agmina lauro. h. e. ante se ire jubens, & transvehi. ¶ Item trajicere, transfigere, passare da banda a banda, trapassare. Sil. l. 3. v. 311. stetit ærea in ora Cuspis, & oppositas vetita est transmittere crates. & lib. 7. v. 658. transmittit cuspide pectus. ¶ Item transfodigere, cacciare fuor fuora. Plaut. Mil. 1. 1. 29. Si ammissus esses, per corium, per viscera, perque os elephanto brachium transmitteres. Senec. in Thyest. v. 1089. trisulcam flammeam trinfacem per pectus meum transmitte. ¶ Translate est mandare, committere. Cic. pro leg. Manil. c. 14. extr. Et quisquam dubitabit, quin huic tantum bellum hoc transmittendum sit? ¶ Item omittere, negligere, lasciar andare, lasciar correre. Tacit. 13. Ann. c. 32. Apud nos via imperii valet, inania transmittuntur. Id. 2. Hist. cap. 31. extr. Cum cetera jurisjurandi verba conciperent, Vespasiani nomen hæsitantes, aut levi murmure, & plerumque silentio transmittebant. Id. 13. Ann. c. 39. ad fin. Summa dissimulatione transmittere aliquid. Stat. 8. Theb. v. 595. leo imbelles vitulos, mollesque juvencos Transmittit: magno furor est in sanguine mergi. ¶ Item præterire, prætermittere, passar sotto silenzio. Sil. l. 7. v. 162. Haud fas, Bacche, tuos tacitum transmittere honores. Tacit. 4. Hist. c. 9. Eam sententiam modestissimus quisque silentio, deinde oblivio transmisit. & lib. 3. c. 13. Ex rumoribus nihil silentio transmittentium. ¶ Item agere, ducere, transigere, menare, passare, cum de tempore sermo est. Senec. ep. 19. Vitam per obscurum transmittere. Stat. l. 2. silv. 2. v. 12. steriles transmisimus annos: Hæc ævi mihi prima dies. Plin. l. 9. ep. 6. Omne hoc tempus inter pugillares & libellos jucundissima quiete transmisi. Plin. alter l. 8. c. 23. ad fin. Crocodilus quatuor menses hiemis jejunia transmittit in specu. Stat. 3. Theb. v. 278. vigiles operi transmittere noctes. h. e. in opere transigere. Huc & illa pertinent. Plin. l. 1. ep. 22. Incredibilem febrium ardorem immotus opertusque transmittit. & lib. 6. ep. 4. Ecquid denique secessus, voluptates, regionisque abundantiam inoffensa transmittat. es. te la passassi nel ritiro, divertimenti, &c. Cic. pro leg. Manil. c. 1. Omne meum tempus amicorum temporibus transmittendum putavi. ¶ Monent Critici, sæpissime in MSS. Livii, Silii, Statii, Ciceron. &c. tramitte scriptum esse, & pæne frequentius, quam transmitte. V. Traditus.

TRANSMONTANUS, a, um, oltramontano, ὑπερόριος, qui ultra montes habitat. Liv. l. 39. c. 2. a med. Subactis ais Apenninum omnibus, tum transmontanos adortus. Plin. l. 3. c. 3. a med. Asturæ divisi in Augustanos & Transmontanos.

TRANSMOTIO, onis, f. actus transmovendi. Martian. Capell. l. 3. pag. 178. Metathesis est transmotio quædam, hoc est cum rem a nobis alio transmovemus. Al. leg. transmutatio. Aquila R. vetus Rhetor pag. 16 Metastasin, transmotionem, quidam inter figuras nominant, cum rem a nobis alio transmovemus.

TRANSMOTUS, a, um, μετακινηθείς, particip. a transmoveor. Tacit. l. 13 Ann. c. 33. Quippe Syria transmotæ legiones. siricate dalla Siria.

TRANSMOVEO, es, vi, tum, a. 2. μετακινέω, de loco in alium locum moveo, transfero. Terent. Eun. 3. 1. 9. Labore alieno magnam partam gloriam Verbis sæpe in se transmovet. h. e. sibi attribuit.

TRANSMUTATIO, onis, fem. actus transmutandi. Quintil. l. 1. c. 5 (al. 9) Duos in uno nomine faciebat barbarismos Tinca Placentinus, preculam pro pergula dicens, & immutatione, cum c pro g uteretur, & transmutatione, cum r præponeret antecedenti.

TRANSMUTO, as, a. 1. trasmutare, μεταλλάττω, idem ac simplex muto, vel transfero. Horat. l. 3. od. 29. v. 51. de Fortuna. Transmutat incertos honores, Nunc mihi, nunc alii benigna. Lucret. l. 2. v. 487. transmutans dextera læris. Quidam Codices habent tramutans, quemadmodum etiam tramitte pro transmitte legitur. V. dicta in Traditus.

TRANSNATO V. Tranato.

TRANSNAVIGO, & Tranavigo, as, a. 1. passare navigando, valicare, διαπλέω, ultra navigo. Frontin. l. 1. stratagem. c. 4. ad fin. Angustias maris transnavigans. Sulpic. Sever. Dial. 1. c. 1. Tot maria transnavigavimus. V. Transjugatus.

TRANSNO. V. Trano.

TRANSNOMINATIO, onis, f. a quibusdam appellatur figura metonymia. nam μετωνυμία ad verbum transnominatio est. Beda de trop. S. Script. apud Pithœum pag. 348. Diomed. l. 2. pag. 438. Prisch. & Donat. de Trop. pag. 1776.

TRANSNOMINO, as, a. 1. mutar nome, μετονομάζω, nomen commuto. Suet. de clar. Grammat. c. 18. L. Crassitius, genere Tarentinus, ordinis libertini, cognomine Pasicles, mox Pansam se transnominavit. Id. in Domit. c. 13. in fin. Septembrem mensem & Octobrem ex appellationibus suis Germanicum Domitianumque transnominavit.

TRANSNUMERO, as, a. 1. ὑπεραριθμέω. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 50. Tu illo plures mittere oportet, si hodie vis transnumerari. h. e. numerari pecuniam, & numeratam transferri.

TRANSPADANUS, a, um, Τρανσπαδανός, trans Padum habitans. Cic. lib. 12. Fam. epist. 5. a med. Tum clientes Transpadanos etiam mirifice conjunctos cum causa habebamus. Plin. l. 3. c. 17. Transpadana regio. Catull. carm. 39. in Egnat. v. 13. Aut Transpadanum: ut meos quoque attingam.

TRANSPECTUS, us, m. veduta, διόρασις, actus transpiciendi, visus. Lucret. lib. 4. vers. 278. Janua cum per se transpectum præbet apertum.

TRANSPICIO, & Transspicio, is, exi, ectum, a. 3. guardare oltra, διαβλέπω, ultra aspicio, prospicio. Lucret. l. 4. v. 271. Quod genus illa foris, quæ fere transpiciuntur. Lactant. de opif. Dei c. 8. circa med. Per eas igitur membranas lensua rile, qui dicitur mens, ea, quæ sunt foris, transpicit.

TRANSPLANTATUS, a, um, traspiantato, μεταφυτευθείς, serendo translatus. Sedul. lib. 2. vers. 238. mollesque per hortos Numina ficta rigant: vanique hac arte videntur Transplantatorum cultores esse deorum.

TRANSPONO, is, sui, situm, a. 3. trasferire, trasportare, μετατίθημι, transfero, transporto. Gell. l. 4. c. 3. Illam statuam statuerunt in inferiorem locum transponere. Id. l. 6. c. 9 Locum istum totum huc ex Pisonis annali transposuimus. Pallad. in Septembr. tit. 13. Brassicam Novembri inchoante transponere. traspiantare, transferre. ¶ Trans flumen, vel mare vehere, trajicere, transmittere, tragittare. Justin. l. 23. c. 3. Victorem exercitum transponere in Italiam. Tacit. 2. Ann. c. 8. Classis lævo amne transposuit militem dextrat in terras itarum. sbarca. & Plin. l. 10. ep. 69. Erit facile per illam brevissimam fossam advecta illa onera transponere in flumen.

TRANSPORTATIO, onis, f. trasportamento, trasporto, διακομιδή, translatio, transvectio. Senec. de consol. ad Helv. c. 6. extr. Omnes istæ populorum transportationes quid aliud, quam publica exsilia sunt? h. e. migrationes.

TRANSPORTATUS, a, um, tragittato, trasportato, navi trans flumen aut mare trajectus. Liv. l. 27. c. 9. Transportati milites in Siciliam prope magni motus causa fuere. Martial. l. 13. ep. 72. Argivis primum sum transportata carina.

TRANSPORTO, as, avi, atum, a. 1. trasportare, tragittare, μετακομίζω, transfero, trajicio, transveho. Et de his dicitur, quæ navi trans mare, aut flumen transferuntur. Cæs. l. 2. B. Civ. cap. 23. Curio in Africam profectus, duas legiones transportabat. Id. cap. 1. l. 3. B. Gall. Naves paulo latiores ad onera, & ad multitudinem jumentorum transportandam. Id. l. 4. B. Gall. c. 16. a med. Exercitum Rhenum transportare. Id. l. 1. B. Civ. c. 54. Milites his navibus flumen transportat. Cic. 9. Attic. ep. 17. De pueris in Græciam transportandis cogitabam. Id. in Pison. c. 20. a med Macedonia, in quam tantum exercitum transportasses. Adde Liv. lib. 26. c. 17 & lib. 45. c. 41. Nepot. in Milt. c. 3. Virg. 6. Æn. v. 328. & Martial. lib. 13. epigr. 78. Sic Plin. in Paneg. cap. 12. ad fin. Danubius duratur gelu & ingentia tergo bella transportat. ¶ deportare exsilii causa. Suet. in Aug. c. 65. sub fin Agrippam nihilo tractabiliorem, imo in dies amentiorem, in insulam transportavit.

TRANSPOSITIVUS, a, um, qui transponit. Quintil. l. 3. c. 6. circa med. Μετάληψις, quam nos varie translativam, transumptivam, transpositivam vocamus.

TRANSPOSITUS, a, um, trasportato, translatus. Gell. l. 12. cap. 1. Arborem in locum alium transpositam.

TRANSRHENANUS, a, um, di là dal Reno, qui trans Rhenum incolit. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 2. extr. Germanosque Transrhenanos sollicitare dicebantur. Adde lib. 4. c. 16.

TRANSSERTUS V. Transertus.

TRANSTHEBAITANI milites, qui ultra Thebaidem tendebant præsidii causa. Trebell. Poll. in Gallien. c. 4. ubi alii aliter leg.

TRANSTIBERINUS, a, um, oltre il Tevere, Τρανστιβερῖνος, trans Tiberim incolens. Martial. l. 1. epigr. 42. Hoc, quod Transtiberinus ambulator.

TRANSTIGRITANUS, a, um, adject. di là dal Tigri, trans Tigrim Armenia fluvium situs. Sextus Rufus Itinerar. cap. 25. Transtigritanæ regiones. Ammian. lib. 18. c. 9. (al. 22.) Transtigritanæ gentes. Adde lib. 21. cap. 6. ad fin. (al. c. 18.) & lib. 22. c. 7 (al. 10.).

TRANSTILLUM, i, n. parvum transtrum, tigillum. Quidam tribuunt Vitruvio l. 5. c. ult. sed lectione admodum dubia.

TRANSTINEO, es, a. 2. Plaut. Mil. 2. 3. 38. Nimis beat, quod commeatus transtinet trans parietem. h. e. commeatus seu transitus trans parietem patet: paries nobis perfossus est.

TRANSTRUM, tri, n. sedile de' remiganti, banco, trasto, sedile remigum in navibus, ζυγὸς σκάφους, κωπήρης θρᾶνος. Fest. Transtra & tabulæ navium dicuntur & tigna, quæ ex pariete in parietem porriguntur. ¶ Est a transeo, per syncopen, quasi transitrum. Vel ita dicitur quasi transversim stratum. Virg. 3. Æn. vers. 663. furit immissis Vulcanus habenis Transtra per & remos, & pictas abiete puppes. Ovid. 14. Met. v. 532. Et incurvæ fumabant transtra carinæ. Virg. 4. Æn. v. 573. considite transtris, Solvite vela citi. Pers. sat. 3. v. 147. Tu mare transilias? tibi torta cannabe fulto Cœna sit in transtro? Epit. Liv. l. 89. In se mucrone verso, ad transtrum navis obnixus corporis pondere, incubuit. ¶ Transtra etiam in ædificiis sunt ligna transversa, quæ ex

ex pariete in parietem porriguntur, ut ex *Festo* dictum est. *Vitruv.* in tectis locat, *l.* 2. *c.* 1. & *lib.* 4. *c.* 2. & *lib.* 5. *c.* 1. *ad fin.* & significat tigna illa, quæ ad libellam in summitate parietum collocantur, eosque vinciunt & continent: his autem impositi canterii fastigium faciunt, & tectum sustinent, *piane*, *catene*. ¶ Item quæcumque tigna in plano transversim posita. *Vitruv. l.* 10. *c.* 21. *de testudine militari*. Ita supra transtrorum planitiem, quæ supra basim fuerat, postes erant erecti, &c. *Plin. l.* 34. *cap.* 12. *a med. de atram. sutor. faciendo*. Decoquitur, & in piscinas ligneas funditur. Immobilibus super has transtris dependent restes lapillis extentæ, &c.

TRANSVARICO, es, a, 1. divarico, pedes & crura distorqueo. *Veget. lib.* 3. *rei Veterin. cap.* 60. Jumentum cum ambulare cœperit, prioribus pedibus transvaricat. ¶ *Glossa*. Transvaricat, ὑπερβαίνει.

TRANSVECTIO, & Travectio, onis, f. *tragitto*, διακόμισις, actus transvehendi, transportatio. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 5. Dic, quæso, num te illa terrent, triceps apud inferos Cerberus, Cocyti fremitus, transvectio Acherontis, mento summam aquam attingens siti enectus Tantalus? *Plin. in Paneg. c.* 51. Immanium transvectione saxorum Urbis tecta quatiuntur. ¶ *Transvectio* item dicebatur recensio, seu recognitio, *mostra*, *rassegna*, cum equites solemniter recensebantur, & ante oculos Censorum, vel Principis equis prætervehebantur. Fiebat autem hoc maxime modo. Idibus Quinctil. ex instituto Q. Fabii, ut refert *Liv. lib.* 9. *in fin. Val. Max. l.* 2. *c.* 2. *sub fin. Plin. l.* 15. *c.* 4. & *Aurel. Vict. de vir. illustr. c.* 32. equites trabeati equis insidentes, corona oleaginea, ab Honoris, sive Martis templo in Capitolium transvehebantur. Si sine culpa essent, abibant; sin aliter, sistebant, & equum vendere jubebantur. *Sueton. in August. cap.* 38. Equitum turmas frequenter recognovit, post longam intercapedinem reducto more transvectionis. ¶ In MSS. Codicib. multis legitur *travectio*.

TRANSVECTUS. V. *Transveho*.

TRANSVEHO, & Traveho, is, exi, ectum, a. 3. *tragittare*, *trasportare*, διακομίζω, ultra veho, transfero, transduco, transmitto: præsertim cum de iis sermo est, qui mari aut flumine traosmittunt. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 29. *extr.* Nuntios ad eum mittit, quid militum transvexisset. *Liv. l.* 21. *c.* 47. *a med.* Ut jam Hispanos omnes inflati transvexerint utres. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1964. Non puppis umbras furva transvexit meas. *Sil. l.* 4. *v.* 488. Et medio abruptus fluitabat in amne solutis Pons vinclis, qui Dardanium transvexerat agmen. & *vers.* 494. Flumineam texit, quæ transvehat agmina, classem. *Sueton. in Cæs. c.* 58. Neque exercitum in Britanniam transvexit, nisi, &c. *Plin. l.* 4. *cap.* 4. Magnitudo navium plaustris transvehi prohibet. *Id. ibid. c.* 11. *a med.* Bosphorus Thracius, qua Darius copias ponte transvexit. *Plin. l.* 3. *c.* 18. *in fin.* Navem Argo humeris travectam Alpes, diligentiores tradunt. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 13. *leg.* 3. Qui corpus defuncti in itinere per vicos aut oppidum transvexerunt. ¶ De his, quæ in triumphi pompa transferuntur. *Flor. l.* 2. *c.* 12. Primus dies signa tabulasque, sequens arma pecuniasque transvexit. *Liv. l.* 39. *c.* 7. Arma spoliaque multa Gallica carpentis transvecta. ¶ Pro transire, tranare. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 7. Equi boni futuri signa sunt, si cum flumen travehundum est, gregis in primis progrediatur, &c. *Al. leg.* trajiciendum. *Senec. in Herc. Fur. v.* 889. Transvehi vada Tartari. ¶ transfigere, trajicere, *passare da parte a parte*. *Cels. l.* 7. *cap.* 7. *sect.* 8. Acus immittenda est, ut tertiam partem palpebræ transvehat. Al. rectius leg. *transsuat*. ¶ Hujus verbi usus frequentior est in passivo, prima, quam posuimus, significatione; & quidem fere in præterito. *Cic.* vertens *Homeri* locum *l.* 5. *de Fin. cap.* 18. Nam nemo hæc unquam est transvectus cærula cursu. *Sallust. in Jug. c.* 21. Medi, Persæ navibus in Africam transvecti, proximos nostro mari locos occupavere. & *cap.* 30. *in fin.* Legiones ex Sicilia in Africam transvectæ. *Liv. l.* 32. *c.* 16. Cum duabus quinqueremibus Corcyram transvectus. *Senec. in Herc. Fur. vers.* 889. Transvectus vada Tartari, pacatis redit Inferis. *Claudian. de laudib. Ser. v.* 22. surdoque carina Remige Sirenum cantus transvecta tenaces. *oltrepassa*. Translate *Tacit.* 2. *Hist. c.* 76. Abiit jam, & transvectum est tempus, quo, &c. ¶ De volante *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 272. Transvehitur Tuscos, Apenninus volatu stringitur. ¶ De his, qui equo feruntur. *Tacit. in Agric. c.* 37. Transvectæ præcepto ducis a fronte pugnantium alæ, aversam hostium aciem invasere. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 41. Et ludicro Circensium Britannicus in prætexta, Nero triumphalium veste transvecti sunt. ¶ *Transvehi* dicebantur Equites R. cum solemniter recensebantur, ut in *Transvectio* dictum est, *passar la rassegna*. *Suet. in Aug. c.* 38. Neque detrahi quemquam in transvehendo ab accusatore passus est. *Liv. in fin. l.* 9. Ab eodem institutum dicitur, ut Equites Idib. Quinctilib. transveherentur. Adde *Valer. Max. l.* 2. *c.* 2. *sub fin.*

TRANSVENA, æ, m. hospes, qui ex longinqua regione transiens ad nos pervenit. *Tertull. de Spectac. cap.* 5. Traditur, Lydos ex Asia transvenas in Etruria consedisse. *Id. in Sodom. c.* 2. Transvena Loth aderat, sapiens, justique colonus.

TRANSVENDO, is, a. 3. *alienare*, *vendere*, vendendo transfero. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 802. *num.* 5. Neque ulli licebit locationis eau's in annis centum quandoque transvendere.

TRANSVENIO, is, n. 3. ex aliquo loco transeundo advenio. *Tertull. de anim. cap.* 23. *ad fin.* Anima inde (*h. e.* a Deo) transvenit.

TRANSVERBERATUS, a, um, nom. particip. *passato da parte a parte*. *Liv. lib.* 38. *cap.* 22. *in fin.* Transverberatis scutis quidam inter se conserti hærebant. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 42. Transverberatus in utrumque latus.

TRANSVERBERO, as, a. 1. *trapassare*, *trafiggere*, διελαύνω, transfigo, trajicio. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 1. *circa med.* Aut præclara bestia venabulo transverberetur. *Virg.* 11. *Æn. v.* 667. cujus apertum Adversi longa transverberat abiete pectus. *Id. Æn.* 10. *v.* 336. hasta volans clypei transverberat æra. *Apul. de deo Socrat.* Aves aera volitando transverberant. *fendeno*.

TRANSVERSARIUS, a, um, *posto a traverso*, *trasversale*, ἐπικάρσιος, transverse positus. *Cæs. lib.* 2. *B. Civ. cap.* 15. Pilæ interponuntur, transversaria ligna injiciuntur, quæ firmamento esse possint. *Vitruv. lib.* 10. *cap.* 11. *ad fin.* Tigna collocantur, in capitibus utraque parte habentia transversaria confixa. Adde *lib.* 8. *c.* 6.

TRANSVERSE, &

TRANSVERSIM, *a traverso*, *traversalmente*, ἐγκαρσίως, in transversum, oblique. *Vitruv. lib.* 9. *cap. ult. circa med.* In columella horæ ex analemmatis transverse describantur. *Cels. lib.* 5. *cap.* 26. *sect.* 24. Fascia transverse comprehendere oras debet. *Tertull. de Baptism. c.* 8. Manibus ita transversim obliquatis, ut, &c.

TRANSVERSUS, & Traversus, a, um, *trasversale*, *posto a traverso*, *obliquo*, πλάγιος, ἐγκάρσιος, obliquus. *Linea transversa* est, quæ rectam decussat: ut si v. g. recta fit ab Ortu in Occasum, transversa dicetur, quæ a Septemtrione in Meridiem protensa eandem secabit. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 8. Ab utroque latere collis transversam fossam obduxit. *Cic.* 6. *Verr. c.* 53. Cetera urbis partes una via lata perpetua, multisque transversis divisæ. *Id.* 3. *de Orat. c.* 33. Transverso foro ambulare. *Liv. l.* 2. *c.* 39. & *lib.* 22. *c.* 12. Per agrum Sabinum Tibur venit, inde Prænestе, ac transversis limitibus in viam Latinam est egressus. *Horat. in art. poet. v.* 446. versibus incomptis allinet atrum Transverso calamo signum. *Colum. l.* 2. *c.* 4. *ad fin.* In arando maxime est observandum, semper ut transversus mons sulcetur. *Id. l.* 7. *c.* 10. Febricitantium signa sunt, cum obstipæ sues transversa capita ferunt. *Plin. l.* 9. *c.* 15. *extr.* Mugiles tam præcipuæ velocitatis, ut transversa navigia interim superjectent. *Id. l.* 17. *c.* 18. Taleæ ne plus quatuor digitos transversos emineant, *la grossezza di quattro dita*. & *lib.* 11. *c.* 37. *sect.* 54. Oculi contuitu multiformes, truces, torvi, graves, transversi, limi, &c. *stralunati*, *guercj*. ¶ Stricte si loquamur, differunt transversa & obliqua. illa sunt, quæ dum secant, angulos rectos faciunt, hæc obliquos. *Plin. l.* 33. *c.* 9. Plurimum refert, concava sint (*specula*) an elata, transversa an obliqua, supina an recta. ¶ *Ex transverso*, *de transverso*, *in transversum*, *per transversum* adverbii more pro *transverso* ponuntur, *a traverso*, *per traverso*, ἐξ ὑπεραμμένου. *Plautus Pseud.* 4. 1. *in fin.* Ex transverso cedit, quasi cancer solet. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 4. *sub fin.* Ecce autem de traverso L. Cæsar, ut veniam ad se, rogat. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *cap.* 10. Ecce ibi iste de transverso, heus, inquit, &c. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *post med.* Peninsula ad formam gladii in transversum porrecta. *Id. l.* 16. *cap.* 42. Pondus sustinere validæ abies, larix, etiam in transversum positæ. *Id. lib.* 18. *cap.* 20. Aratione per transversum iterata. *Id. lib.* 37. *cap.* 9. Gemma per transversum linea alba præcingitur. ¶ *Transversa*, neutr. plur. transverse. *Virg.* 5. *Æn. v.* 19. Mutati venti transversa fremunt. *Id. Ecl.* 3. *v.* 8. transversa tuentibus hircis. *h. e.* transversis oculis aspicientibus, & invidentibus. Adde *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 154. & *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 348. V. *Limus*, *a*, *um*. ¶ *Ex transverso*, ex inopinato, præter opinionem, casu. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 55. *Burm.* Quod non exspectes, ex transverso fit. *Scribon. Larg. compos.* 231. Hæc calamitas ex transverso accidit. ¶ *Transversus* metaphorice. *Cic. in Brute, c. ult.* Cujus in adolescentiam, per medias laudes quasi quadrigis vehentem, transversa incurrit misera fortuna reipublicæ. *h. e.* adverse, & quæ cursum laudis intersisteret. *Senec. epist.* 8. Ne resistere quidem licet, cum cœpit transversos agere felicitas. *h. e.* animum a recta via virtutis deflectere. *Plin. l.* 9. *cap.* 17. *sub fin.* Quæ reputatio aufert transversum animum ad contemplationem eorum, qui, &c. *h. e.* ab instituto de piscibus disputatione declinare facit. Sic *initio lib.* 28. Dictæ erant omnium rerum naturæ, inter cælum ac terram nascentium, restabantque quæ ex ipsa tellure fodiuntur, si non herbarum ac fruticum tractata remedia auferrent transversos. ¶ *Transversum digitum*, aut *unguem discedere*, proverbialis hyperbole, *h. e.* minimo spatio, *scostarsi un tantino*. *Plaut. Aulul.* 1. 1. 17. Si tu hercle ex istoc loco digitum transversum aut unguem latum excesseris. *Cic.* 4. *Acad. c.* 18. *circa med.* Ab regula mihi non licet transversum, ut ajunt, digitum discedere. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 20. In omni vita sua quemque a recta conscientia transversum unguem non oportet discedere. ¶ De scriptione diximus in *Traditus*.

TRANSVERTO, is, a. 3. transmuto, converto. *Apul. in Apolog.* Quis credat effici potuisse, ut quæ defensio fuerat, eadem, manentibus iisdem litteris, in accusationem transverteretur? *Jul. Firmic. l.* 6. *c.* 15. Mentis levitate instabilem faciet ista conjunctio, eorumque consilia hac atque illac varia cogitatione transvertet, ne animus eorum aliquando unius consilii ratione utatur. ¶ Item avertere *Arnob. l.* 7. *pag.* 219. Inhonestas famas adjungitis diis vestris, si eos aliter negatis præstare quæ bona sunt, atque inimice transvertere, nisi prius empti capellarum fuerint atque ovium sanguine. *Tertull. de præscript. c.* 37. Qua licentia, Valentine, fontes meos transvertis?

TRANSULTO, & Transsulto, as, n. 1. μεταπηδάω, ὑπεράλλομαι, transilio: ex *trans*, & *salto*. *Liv. lib.* 23. *cap.* 29. Sed quibus desul-

defultorum in modum binos trahentibus equos inter acerrimam sæpe pugnam in recentem equum ex fesso armatis transultare mos erat.

TRANSUMO, & Transsumo, is, umpsi, umptum, a. 3. *pigliar altronde*, μεταλαμβάνω, ex alio sumo. *Stat. Theb.* 3. *v.* 292. hastam læva transumit, & alto, Haud mora, desiluit curru. *Id. l.* 2. *v.* 242. mutatosque velint transumere cultus. ¶ De ratione scribendi V. *Transcendo* in fin.

TRANSUMPTIO, onis, f. figura Rhetorica, græce μετάληψις, quæ ex alio in aliud veluti viam præstat. *Quintil. lib.* 8. *c.* 6. V. *Metalepsis*.

TRANSUMPTIVUS, a, um, qui transumit. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. cujus verba V. in *Transpositivus*.

TRANSUO, & Transsuo, is, ui, utum, *trapassare cucendo*, διαρράπτω, suendo transeo, acu trajicio. *Cels. l.* 7. *cap.* 7. *sect.* 8. Acu transui juxta pilos anteriorem partem palpebræ oportere. *& sect.* 11. Ad ipsas radices per medium transuere acu duo lina ducente. *Colum. l.* 6. *c.* 4. Media pars subula transuitur. *Senec. in Phœniss. v.* 254. *de Oedipe* Calidoque teneros transuit ferro pedes, Et in alta nemora pabulum misit feris. ¶ De scriptione V. *Transcendo* in fine.

TRANSVOLITO, as, n. 1. idem quod transvolo. *Lucret. lib.* 1. *vers.* 355. Inter septa meant voces, & claustra domorum Transvolitant.

TRANSVOLO, & Travolo, as, avi, atum, n. 1. *volar oltre, passare volando, oltrepassar di volo*, διαπέτομαι, volando transeo, transcurro. *Plin. l.* 10. *c.* 29. Perdices non transvolant Bœotiæ fines in Atticam. *& c.* 23. Grues Pontem transvolaturæ. *Senec. in Hippol. v.* 1233. Vultur relicto transvolet Tityo ferus. *Plin. l.* 9. *cap.* 8. Delphini tanta vi exsiliunt, ut plerumque vela navium transvolent. ¶ Celeriter transcurro more volantis. *Asin. Poll. ad Cicer.* 10. *Fam. ep.* 31. *circa med.* Si cetera transissem, num etiam Alpes poteram transvolare, quæ præsidio illius tenentur? *Liv. l.* 5. *c.* 63. Eques se ad equos recipit: transvolat inde in partem alteram, suis victoriæ nuntius. *Plin. l.* 5. *c.* 9. Nilus insulas ita innumeras spargit, quasdamque tam vastæ magnitudinis, ut quamquam rapida celeritate, tamen dierum quinque cursu non brevioré transvolet. *Id. l.* 7. *c.* 12. Cogitatio animum subito transvolans. *h. e.* prætereuns. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 22. Alexandro si vita longior data esset, Oceanum manus Macedonum transvolasset. *h. e.* transcendisset. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 108. Transvolat in medio posita, & fugientia captat. *h. e.* præterit, negligit. *Plaut. Epid.* 1. 2. 33. Arma transvolaverunt ad hostes. *h. e.* transfugerunt, ut paulo ante *vers.* 28. dixit. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 25. Trua, quod travolat ea aqua. *h. e.* defluit. ¶ De scriptione V. in *Traditus*.

TRANSVOLVO, is, a. 3. evolvo, revolvo, decurro. Translate *Prudent. Cathemer.* 11. *v.* 29. Donec tot retro annalium transvolverentur millia.

TRANSVORO, as, a. 1. *divorare*, vehementer voro. *Arnob. lib.* 1. *sub fin. pag.* 40. Beluarum ritu commixtis cum ossibus transvorant. *Apul. in Apolog.* Suasi uxori meæ, cujus jam universas opes transvoraram.

TRANSUTUS, & Transsutus, a, um, *infilzato*, trajectus: a *transuo*. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 363. sacerdotes verubus transsuta salignis Exta parant.

TRAPETUM, ti, n. & Trapetus, ti, & *in plur.* Trapetes, tum, tibus, m. *macinatojo, infrantojo*, τραπητόν, & τραπητήρ, & τραπης, ητος, instrumentum terendis seu exprimendis oleis: a τραπέω, calco, quod a τρέπω, verto. Ejus structuram describere conatur *Turneb. l.* 20. *advers. c.* 9. *Auson. Popma de instrum. fundi, c.* 12. & *Matth. Gesner.* ita tamen, ut obscura multa adhuc, eis ipsis fatentibus, relinquantur. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31. *a med.* Trapetes molæ oleariæ vocantur: trapetes a terendo: nisi Græcum. *Id. l.* 1. *R. R. c.* 55. *a med.* Primo quisque acervus demittatur ad trapeta, in quæ eam (*olivam*) terant molæ oleariæ duro & aspero lapide. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Oleo conficiendo molæ utiliores sunt, quam trapetum: trapetum, quam canalis, & solea. Videtur *Colum.* hic prelum intelligere, in quo trabs pressa oleas comprimit. *Cato R. R. c.* 20. 21. & 22. (V. etiam 135.) multis verbis trapetum ejusque membra persequitur, & molam oleariam in eo collocat: ita ut hæc sit præcipua trapeti pars, trapetum vero tota machinæ constructio. *Id. ibid. c.* 62. Quoque sea, trapetos quinque. & *cap.* 22. Trapetus emptus in Suessano, & *mox*. Si orbes in veteres trapetos parabis. & *cap.* 18. Trapetibus locum dextra sinistra, &c. *Virg.* 2. *Georg. v.* 519. teritur Sicyonia bacca trapetis. *Plin. l.* 15. *c.* 6. *sub fin.* Inventum, ut lavarentur oleæ ferventi aqua, protinus prelo subjicerentur solidæ, ita enim amurca exprimitur, mox trapetis premerentur iterum. Hic *Plin.* trapetum & prelum pro eodem sumit. Contra *Ulpian.* distinguit *Dig. l.* 19. *tit.* 2. *leg.* 19. Dolia colono præstanda, & prelum, & trapeta instructa funibus. *Plin. l.* 7. *cap.* 56. *ante med.* Oleum & trapetas invenit Eumolpus Atheniensis.

TRAPEZITA, æ, m. *banchiere*, τραπεζίτης, mensarius, argentarius, nummularius, apud quem pecunia ponitur vel custodiæ, vel fœnoris causa, a τράπεζα, mensa. *Plaut. Capt.* 1. 2. in *fine*. Quantillum argenti mihi apud trapezitam siet. *Id. Curcul.* 2. 3. 66. Dedisti tu argentum? inquam, imo apud trapezitam situm est. *Id. Trin.* 2. 4. 25. Trapezitæ mille drachumarum, quas de ratione dabuisti, redditæ. *Id. Epid.* 1. 2. 40. Quadraginta minas unde auferam me vis? a quo trapezita peto? *Id. Capt.* 2. 3. 89. Sequere me, viaticum ut dem a trapezita tibi.

TRAPEZOPHORUM, i, n. *piedistallo, trespolo*, τραπεζοφόρον, fulcram mensam sustinens: a τράπεζα, mensa, & φέρω, fero: sive illud sit columella, sive signum aliquod ita conformatum, ut capiti ejus, & manibus elatis imponi mensa, & consistere possit. *Paul. Dig. l.* 33. *tit.* 10. *leg.* 3. Supellectile legata hæc continentur: mensæ, trapezophora, delphica, subsellia, &c. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 23. Quod tibi destinaras trapezophoron, si te delectat, habebis.

TRASIMENICUS, a, um, ad Trasimenum pertinens, ut Trasimenica strages, qua Romani ab Annibale affecti sunt. *Sidon. carm.* 9. *v.* 247. Postponat Trebiam, gravesque Cannas, Stragem nec Trasimenicam loquatur.

TRASIMENUS LACUS, & Trasimenus, absolute, *lago di Perugia*, Τρασιμένη λίμνη, lacus Hetruriæ inter Cortonam & Perusiam: celebris pugna & victoria Annibalis de Romanis: de qua *Liv. l.* 22. *c.* 4. *Flor. l.* 2. *c.* 6. & *Valer. Max. l.* 1. *c.* 6. *n.* 6. Tertium fulmen Annibalis fuisse dicit *Flor.* nam primum inter Ticinum & Padum, alterum Trebia, quartum Cannæ fuere. *Sil. lib.* 5. *v.* 8. Nunc volventes dia Trasimeni nomina servant. ¶ Varia est hujus vocis scriptura. nam & *Trasymenus* legitur (unde *Trasumenus* prisco more scere) & *Tarsemenus* corrupta voce, & *Thrasymenus*, & *Thrasumenus*. Quam posuimus, frequentior esse dicitur in MSS. *Livii*, *Flori*, & *Valer. Max.* ¶ Hujus montis accolas multos in Etruriam migrasse, habemus a *Silio lib.* 4. V. *Lydius*.

TRAVIO, as, n. 1. transeo. V. *Transmeo*.

TRAVEHO. V. *Transveho*.

TRAULIZI, τραυλίζει, leviter balbutit: vox græca a τραυλός, balbus, blæsus. *Lucret. l.* 4. *v.* 1157. Balba loqui non quit, traulizi: muta pudens est.

TRAVOLO. V. *Transvolo*.

TREBACITER, adverb. callide, astute. *Sidon. lib.* 9. *epist.* 11. *ante med.* Malui factum confiteri simpliciter, quam trebaciter diffiteri.

TREBATIUS, ii. C. Trebatius Testa jurisconsultus fuit tempore Ciceronis, quem hic Cæsari commendans in Gallia bellum gerenti, valde laudat *l.* 7. *Fam. ep.* 5. In sequentib. autem epistolis, quam sibi sit familiaris, quantumque eum diligat, luculenter ostendit. Eidem Topica sua inscripsit. Ipse autem Trebatius suo tempore magnæ fuit in respondendo jure auctoritatis: scripsitque de religionibus, ut citatur a *Gell. l.* 6. *c.* 12. & a *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16. & alibi: item de aliis ad Jus pertinentibus: citanturque ejus responsa ab *Ulpian. Paul. Venul. Javolen.* variis in locis *Digestor.*

TREBAX, cis, adject. in rebus gerendis exercitatus, rerum peritus, atque adeo callidus, astutus, *chi sa il viver del mondo*: videturque ductum a Græco τρίβαξ, quod idem significat. *Sidon. l.* 1. *ep. ult. a med.* Colligit se trebacissimus senex. *paulo ante dixerat*: homo litium, temporumque varietatibus exercitatus.

TREBELLIANUS, a, um, ad Trebellium pertinens, ut Trebellianum senatusconsultum (de quo est *Titulus* 1. *l.* 36. *Digestor.*) de fideicommissariis hereditatibus, factum sub Nerone, VIII. cal. Septembr. Annæo Seneca, Trebellio Maximo coss. Sic Trebelliana fideicommissa, *Paul. cit. l.* 36. *tit.* 5. *leg.* 15. V. JCtos.

TREBELLICUM VINUM, genus vini generosum in Campania, ad quartum a Neapoli lapidem. *Plin. l.* 14. *c.* 6. *a med.*

TREBELLIUS, lii, m. nomen Romanum, ut M. Trebellius. L. Trebellius, apud *Cicer. pro Quint. c.* 5. & *Phil.* 6. *c.* 4. ¶ Trebellius Pollio scriptor historicus temporibus Constantii Imperatoris, vel certe Constantini ejus filii, sub initium sæculi Christi IV. scripsit vitas quorundam Imperatorum, quæ adhuc exstant. *Vopisc. in Aurelian. c.* 2. & in *Firmo, Saturn. &c. c.* 1.

TREBIA. V. in *Trebiates*.

TREBIANUS, a, um, ad Trebiam pertinens; de qua V. in voce sequenti. *Arnob. in fin. lib.* 3. *pag.* 126. Trebiani dii. *h. e.* quos Piso novem esse in Sabinis tradit apud Trebiam, ut *Id. ibid. pag.* 122. tradit. Fortasse Trebiam illam intelligit, quæ est in Umbria. Hæc enim regio Sabinis contermina est.

TREBIATES, um, populi Umbriæ, quorum urbs Trebia, nunc *Trevi*. *Plin. l.* 3. *cap.* 14. *a med.* ¶ Trebia est etiam fluvius ex Apennino ortus, & in Padum influens prope Placentiam: celebris pugna & victoria Annibalis de Romanis. *Liv. lib.* 21. *a cap.* 52. *Flor. l.* 2. *c.* 6. *Lucan. l.* 2. *v.* 46. & *Sil. l.* 4. *a vers.* 495. Masculino gen. *Id. l.* 6. *v.* 717. Et nostrum Trebiam, &c. & *lib.* 4. *v.* 615. Trebia perfide. *fluvius*, aut *amnis* subaudiri potest. Adde *lib.* 9. *v.* 189.

TREBLA, æ, f. instrumentum rusticum, fortasse dictum pro tribula per syncop. a *Tribula*. *Cato R. R. c.* 135. Plostra, treblæ albæ, &c. Sed hæc lectio adeo varia est, aliis *trabes*, aliis *trabeia*, aut *tribula* legentibus, aliis *Trebulam* urbem intelligentibus, ut nihil certi statui possit.

TREBULANUS, a, um, ad Trebulam pertinens: quod est trium oppidorum nomen. Primum in Sabinis est, cujus populi Trebulani cognomine Mutuscæi memorantur a *Plin. l.* 3. *c.* 12. Secundum itidem in Sabinis, cujus populi Trebulani Suffenates *Plinio ibid.* Tertium in Campania, a quo fane Trebulani Balinienses. *Id. l.* 3. *c.* 5. *a med.* ¶ Ab horum aliquo est Trebulanum rus apud *Cicer.* 5. *Attic. ep.* 2. Trebulanus ager, *Agrar.* 2. *c.* 25. & *Fam.* 12. *ep.* 27. Trebulanum vinum, in Campania, apud *Plin. l.* 14. *c.* 6. *a med.* quod videri potest *il Trebbiano*: quamquam hoc in Etruria nasci dicitur, in agro Florentino, aut non longe inde. Trebulanus caseus, in lemmate *epigramm.* 33. *l.* 13. *Martial.* qui cum valde laudat.

TRECENARIUS, a, um, In vet. Lap. apud *Murator. pag.* 1073. *n.* 4. Q. Atrio C. F. Cor. Clementi militi .... Trecenario duca-

donatæ ab Imp. Hadriano, &c. In alio apud *Fabrett. pag.* 811. A. Numisieno Gallo trecenario donis donato, Primop. Leg. XIV. Gem. &c. *h. e.* trecentorum militum ductori: vel trecentum HS. stipendium habenti. Adde similem apud *Gruter. pag.* 365. *n.* 6. Alterutra ratione intelligendus est *Trecenarius* in alia Inscript. apud *Gruter. pag.* 487. *n.* 8. V. *Ducenarius*. *Varr. l.* 1. *R. R. cap.* 2. *ante med.* In agro Faventino trecenariæ appellantur vites, quod jugerum trecenas amphoras reddat. *h. e.* culeos quindecim, quot paulo supra proposuerat. hi autem amphoras faciunt trecentas. Al. leg. *tricenaria*. ¶ Dicitur & *Tricenarius*. *Inscrip.* apud *Reines. class.* 8. *num.* 39. M. Stabl. Vitl Centurioni. Coh. II. Pr. Tricenari.

TRECENI, æ, a, *trecento*, τριακόσιοι, a treceteni per syncop. nomen numerale distributivum. *Liv. l.* 8. *c.* 8. *a med.* & *lib.* 32. *c.* 29. & *lib.* 39. *c.* 33. *in fin.* Scribebantur quatuor legiones quinis millibus peditum, equitibus in singulas legiones trecenis. *trecento per una.* & *lib.* 22. *cap.* 52. In capita Romana trecenis nummis quadrigatis, in socios ducenis. *Horat. l.* 2. *od.* 14. *v.* 5. Non si trecenis, quotquot eunt dies, Amice, places illacrymabilem Plutona tauris. ¶ Extra distributionem, *trecento*. *Liv. l.* 42. *c.* 47. *extr.* P. Lentulo treceni milites Italici generis dati. Al. leg. *trecenti*. & *cap. penult.* Amissis trecenis peditibus. Al. leg. *trecentis*. *Plin. lib.* 8. *cap.* 10. Vivere ducenis annis, & quosdam trecenis. ¶ Dicitur & *terceni*. *Eumen. pro restaur. Scholar. c.* 11. Tercena illa sestertia, quæ sacræ memoriæ magister acceperam. Adde *Sex. Ruf. in Breviar. c.* 18. ubi al. leg. *tercenta*. ¶ Sæpe a librariis peccatum est in *treceni*, commutantibus in *triceni*, quod est triginta.

TRECENTENI, æ, a, *trecento*, τριακόσιοι. *Colum. l.* 5. *c.* 2. *in fin.* Sex latera sunt, quæ consummata efficiunt duo millia trecenteni & quadraginta *pedes*. ¶ Dicitur & *tercenteni*. *Martial. l.* 2. *epigr.* 1. Tercentena quidem poteras epigrammata ferre. ¶ Legitur & *tricenteni*.

TRECENTESIMUS, a, um, *trecentesimo*, τριακοσιοστός, qui trecenta continet. *Liv. lib.* 4. *c.* 7. Anno trecentesimo decimo, quam, &c. *Val. Max. sub fin. cap.* 13. *l.* 8. Trecentesimum annum cumulasse.

TRECENTI, æ, a, *trecento*, τριακόσιοι, trecenti. *Cic.* 3. *Phil. c.* 4. *ad fin.* Trecentos fortissimos viros trucidavit. *Virg.* 10. *Æn. v.* 172 Sexcentos illi dederat Populonia mater Expertos belli juvenes, ast Ilva trecentos. *Catull. carm.* 9 *ad Veran. vers.* 2. Antistans mihi millibus trecentis. & *carm.* 48 *ad Juvent. v.* 3. Usque ad millia basiem trecenta. *Martial. l.* 12. *epigr.* 71. postquam omnes venere trecenti. ¶ Dicitur & *tercenti*. *Martial. l.* 4. *epigr.* 37. Tercenta debet Titius, hoc bis Albinus. Al. leg. *trecenta*. nam & hoc admittit metri ratio. ¶ Apud *Colum. l.* 3. *cap.* 2. *ante med.* multi leg. Pedum quoquoversus tricentorum.

TRECENTIES, *trecento volte*, τριακοσιάκις, ter centies. *Catull. carm.* 29. *in Mamurr. v.* 13. Ducenties comesset, aut trecenties. ¶ Dicitur & *tercenties*, præsertim si divisim scribatur. ¶ Item *tricenties*. V. suo loco.

TRECHEDIPNA, orum, n. τρεχέδειπνα, a τρέχω, curro, & δεῖπνον, cœna, ita dicitur a *Juvenale* toga cursoria, qua induti ad cœnam, seu sportulam accipiendam cives Romani cursitabant. Notet autem hac voce civitatis mores ad græca vitia simul cum lingua ipsa degenerantes: *sat.* 3. *vers.* 67. Rusticus ille tuus sumit trechedipna, Quirine. ¶ Qui legunt *Rechedipna*, nulla ratione probant.

TREDECIES. V. *Terdecies*.

TREDECIM, *tredici*, τρισκαίδεκα, tres & decem. *Liv. l.* 38. *c. ale* Tredecim captis navibus, decem mersis. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 19. *ad fin.* Centum tredecim senatores. *Gell. l.* 3. *c.* 2. Equus emptus talentis tredecim. ¶ Divisum & inversum. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 7. *a med.* Fundos decem & tres reliquit. ¶ Apud *Frontin. de aquaduct. art.* 33. legitur *tresdecim*. Non plus, inquit, erogant, quam tresdecim. Sunt qui negant *tresdecim* recte dici: sed si *sexdecim* rectum est, cur non & *tresdecim*?

TREDECIMUS, a, um, *terzodecimo*, τρισκαιδέκατος, decimus tertius. *Plin. l.* 1. Libro tredecimo continetur de peregrinis arboribus, &c. Ita quidem *Lexicographi*. Sed Editiones vet. & *Harduini* habent vel notis numeralibus, vel *decimo tertio*. quare *tredecimus* suspectum esse debet, nec usurpandum.

TREGEMINI. V. *Trigemini*.

TREIS, *tre*, τρεῖς, idem quod *tres*, retentis græcis litteris ex prisco scribendi more. *Virg* 3 *Æn. v.* 419. Treis imbris torti radios, treis nubis aquosæ Addiderant, rutili treis ignis. Al. leg. ubique *tres*. ¶ Ex hoc factum est *tris* quod vel apud *Virg.* sæpe legitur: imo *tres* & *tris* uno eodemque loco, ut quidem *Gellii* tempore legebatur, ipso teste *l.* 13. *c.* 20. Locus est *Æn.* 10. *vers.* 350. Tres quoque Threicios Boreæ de gente suprema, Et tris quos Idas pater, & patria Ismara mittit. Ubi *Gell.* Tres illic, tris hic. Pensicula utrumque & modulare: reperies suo quodque in loco sonare aptissime. *Priscian. lib.* 7. *pag.* 775. *Putsch.* facit *treis* rectum casum, *treis* vel *tris* quartum. *Cornel.* quoque *Fronto de different. vocum, pag.* 2201. Treis, inquit, in accusativo casu, tres in nominativo & vocativo. Sed, opinor, incerta regula est. nam apud *Virg.* legimus *tris* etiam in recto in opt. libris, ut *Æn.* 5. *v.* 560. Tris equitum numero turmæ, ternique vagantur Ductores. Illud certius, quæ in *ium* in genitivo plur. desinunt, ea in recto & quarto & per *is*, aut *eis*, & per *es* scribi posse: sed *eis* ad græcam magis diphthongum accedere, *is* ad latinam consuetudinem: quæ tamen aliquando, *Quintiliano* teste, *lib.* 1. *cap.* 7. (*al.* 13.) *ante med.* supervacua videri cœpit, & deponi. Plura in hanc rem habes apud *Noris.* in *Cenotaph. Pis. dissert.* 4. *c.* 3.

TREMEBUNDUS, a, um, *tutto tremante*, *tremoloso*, περίτρομος, valde tremens. *Cic. pro Dom. c.* 52. *a med.* Si possem tremebunda manu tenuit. *Ovid.* 4. *Met. v.* 133. Dum dubitat, tremebunda videt pulsare cruentum Membra solum. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 440. Ipse leo dama cervoque fugacior ibat Sudanti tremebundus equo. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 14. Leniter tremebunda voce. *Sil. l.* 10. *v.* 119. cornus tremebunda. *h. e.* hasta tremens, ut ait *Ovid.* 6 *Met. v.* 235. Rursus *Sil. l.* 3. *vers.* 618. tremebunda tela. *Colum. l.* 10. *v.* 396. *de cucumere*. Candidus, effetæ tremebundior ubera porcæ. *h. e.* mobilior, aut mollior.

TREMEFACIO, acis, eci, actum, a. 3. *far tremare*, *atterrire*, *spaventare*, ἐκπλήττω, tremorem induco, concutio, percello. Vox poetica. *Cic. in carm. de suo consul. l.* 1. *de Divin. c.* 11. *sub fin.* Aut cum se gravido tremefecit corpore tellus. *h. e.* terræ motu contremuit. *Virg.* 10. *Æn. v.* 115. & *l.* 9. *v.* 106. Jupiter annuit, & totum nutu tremefecit Olympum. *Id.* 6. *Æn. vers.* 804. licet Alcides Lernam tremefecerit arcu. *Claudian. de B. Get. v.* 204. Involuto belli tremefecit murmure Thulen.

TREMEFACTUS, a, um, *fatto tremare*, *atterrito*, ἐκπλαγείς, timore concussus, perculsus. Vox est poetica. *Propert. l.* 2. *el.* 7 *v.* 72. Nec folia hiberno tam tremefacta Noto. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 81. Crederis infelix, fruticæ tremefactus habenis Ante pedes dominæ procubuisse tuæ. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 235. tremefactique nutat Insula cornipedum strepitu. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1574. Astra tuo vultu tremefacta. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 516. Barbarica chlamys ardet acu, tremefactaque vento Implet equum. *Al. leg.* tumefacta. *Virg.* 10. *Æn. v.* 101. Jove dicente deum domus alta silescit, Et tremefacta solo tellus. *Id.* 2. *Æn. v.* 228. Tum vero tremefacta novus per pectora cunctis Insinuat pavor. *Stat.* 1. *Achill. v.* 247. Cum pueri tremefacta quies, oculique patentes Infusum sensere diem. ¶ Sunt qui & *Ciceroni* tribuant, *l.* 2. *Offic. c.* 7. Quamvis tremefacta libertas. sed plerique omnes leg. *tum facta*.

TREMENDUS, a, um, *da far tremare*, *da temersi*, *terribile*, *tremendo*, φρικτός, φοβερός, tremorem & timorem incutiens, terribilis, metuendus. Vox fere poetica. *Horat. l.* 4. *od.* 2. *v.* 15. cecidit tremendæ flamma Chimæræ. *Virg.* 4. *Georg. v.* 469. Manesque adiit, regemque tremendum. *Horat. l.* 1. *od.* 16. *v.* 12. tremendo Jupiter ipse ruens tumultu. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 48. sceptra tremenda Jovis. *Id.* 3. *Met. v.* 577. Aspicit hunc oculis Pentheus, quos ira tremendos Fecerat. *Stat.* 10. *Theb. v.* 164. vultu visu audituque tremendus. *Horat. l.* 4. *od.* 14. *v.* 12. arces Alpibus impositas tremendis. & *od.* 6. *v.* 7. Achilles tremenda cuspide pugnax. *Virg.* 8. *Æn. v.* 335. tremenda monita matris Carmentis. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 209. tremendum nefas. *Senec. in Med. v.* 48. tremenda cœlo pariter ac terris mala. *Plin. l.* 8. *c.* 18 Tigris animal velocitatis tremendæ.

TREMENS, entis, *tremante*, τρέμων, contremiscens, tremulus. *Cic. in Pison. c.* 30. Timidus ac tremens. & *sub fin. orat.* Horrens, tremens. *Horat. epod.* 10 *v.* 7. Aquilo altis montibus frangit trementes ilices. *Senec. in Agam. v.* 366. Libantque manu vina trementi. *Cic.* 4 *Tuscul. cap.* 22. Hector toto pectore tremens. *Virg.* 2. *Æn. v.* 509. Arma diu senior desueta trementibus ævo Circumdat nequidquam humeris. *Senec. in Med. v.* 258 Senio trementes debili, atque ævo gravis. *Cic.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 2. Me tremenli voce exsulem appellavit. *Ovid. l.* 3. *Trist. el.* 11. *v.* 54. Exhibuit querulos ore tremente sonos. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 339. non stare paventes Viderat intentus ductor nece, seque trementum Spargere cæde manus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 894. Morbus tremens. *h. e.* qui tremorem inducit. *Virg.* 2. *Æn. v.* 216. Pars in frusta secant, verubusque trementia figunt. *palpitanti*.

TREMIDUS, a, um, tremens, tremulus. Legitur in quodam MS. apud *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 43. Cum patre in gnati tremidus cervice pependit. Sic *intremidus* apud *Stat.* 11. *Theb. v.* 315. ad lituos hilarem intremidumque tubarum Prospiciebat equum. Sed plerique omnes utroque loco leg. *trepidus*. Quare *tremidus* abstinenda donec aliquid certius suppetat. *Bronkhus.*

TREMIPES, edis, pedibus tremens. *Varr.* apud *Non. c.* 6. *n.* 63. Nec quassigipennae anatra, tremipedes, buxeis rostris prendes. Al. leg. *tremipedas*, ut sit a recto *tremipedus*. quod minus placet. Alii *remipedas* quod est longe rectius. V. *Remipes*.

TREMISCO, is, n. 3. *scuotersi*, *tremolare*, *tremare*, τρέμω, tremere incipio, aut tremo, contremisco. *Virg.* 5. *Æn. v.* 694. tonitruque tremiscunt Ardua terrarum. *Lucret. l.* 6. *v.* 547. plaustris concussa tremiscunt Tecta viam propter. *Virg.* 12 *Æn. v.* 916. Cunctaturque metu, telumque instare tremiscit. *Ovid.* 14. *Met. v.* 214. latitans omnemque tremiscens Ad strepitum. ¶ Cum accusativo est timere, *temere* a *tremare*. *Virg.* 12. *Æn. v.* 403. Myrmidonum proceres Phrygia arma tremiscunt. *Id.* 3. *Æn. v.* 648. sonitumque pedum, vocemque tremisco. (*Pier.* in plerisq. antiqu. libris *tremesco* invenit, tum hoc, tum superiore loco. Similiter *ingemescant* habent quidam MSS. *Livii l.* 21. *c.* 53. Improbant & rejiciunt *Voss.* & alii.) *Stat.* 9. *Theb. v.* 535. Quercum nutantem omnes, & mons ipse tremiscit, Qua tellus cadat, quas obruat ordine silvas.

TREMISSIS, is, m. nummus valens tertiam solidi aurei partem, ut *semissis* dimidiam. *Lamprid. in Alex. Sever. c* 39. Vectigalia publica contraxit: tuncque primum semisses aureorum formati sunt: tunc etiam cum ad tertiam partem auri vectigal decidisset, tremisses; dicente Alexandro, etiam quartarios futuros, quod minus non posset. *Impp. Arcad. & Honor. l.* 12. *Cod. tit.* 40. *leg.* 3. Militibus nostris per Illyricum non binos tremisses, pro singulis chlamydibus, sed singulos solidos dari præcipimus. ¶ Recte adnotat

Ce-

Casaub. ad Lampid. vocem esse inepte formatam, & sine analogia, a *tres* & *assis*; cum *semissis* analogiam servet, a *semi* & *assis*. De re ipsa multa ibid. disputat *Salmas.*

TREMO, is, ui, n. 3. *tremolare*, *tremare*, τρέμω, tremore concutior, commoveor, agitor: a voce græca allata. *Varr. l. 5. de L. L. c. 6. circa med.* Tremo dictum a similitudine vocis, quæ tunc, cum valde timetur, apparet. *Terent. Eun. 1. 2. 4.* Totus tremo, horreoque. *Cic. 4. Acad. 2. 15. ad fin.* Tremere, & exalbescere, objecta terribili re extrinsecus. *Nævius apud eund. 2 de Orat. c. 70. extr.* Sapiens, si algebis tremes. *Plaut. Asin. 2. 2. 23.* Pro monstro est, quando qui sudat, tremit. *Id. Cas. 5. 5. 1.* Cor meum mortuum est: membra miseræ tremunt. *Senec. ep. 11.* Quibusdam tremunt genua dicturis. *Virg. 7. Æn. vers. 722.* pulsuque pedum tremit excita tellus. *Lucret. l. 5. v. 490. & Virg. 3. Georg. v. 84.* micat auribus, & tremit artus. (*artus* est quartus casus græcæ syntaxis. Sic *Horat. l. 2. sat. 7. v. 57.* tremis ossa pavore. *Id. 3 Æn. v. 627.* & tepidi tremerent sub dentibus artus. *h. e.* palpitarent. Sic *Senec. in Thyest. v. 755.* Erepta vivis exta pectoribus tremunt. *Valer. Flacc. l. 1. v. 427.* Illic Tænario pariter tremit ignea fuco Purpura. *h. e.* vento agitatur. (Sic *Ovid 2. Met. v. 875.* tremulæ sinuantur flamine vestes.) *Virg. 11. Æn. v. 644.* Istoc huic hasta per armos Acta tremit. *h. e.* micat hastile, & concutitur, cum ferrum infixum corpori est. *Senec. in Oedip. v. 30.* Seges alta flava spica tremit. *tremola*. & *in Agam. v. 432.* unda via actu levi Tranquilli Zephyri mollis afflatu tremit. *increspa*. ¶ Tremere animo, *apud Cicer. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 1. a med.* valde timere. Sic *Senec. in Agam. v. 813.* horreo atque animo tremo. ¶ Metonymice timorem significat, & accusativum etiam regit. *Liv. l. 22. c. 27.* In ea civitate, in qua magistri equitum virgas ac secures dictatoris tremere atque horrere soliti sunt. *Virg. 8. Æn. v. 296.* Te Stygii tremuere lacus, te janitor Orci. *Senec. in Troad. v. 317.* cluinæ, atque hostem tremens. & *v. 462.* tarior ea sua tremere. *Ovid. 2. Met. v. 319.* offensam Junonem tremere. Adde *Sil. l. 2. v. 53.* Eodem modo usurpantur *horreo*, & *trepido*, & *tremisco*.

TREMODIA. V. *Trimodia*.

TREMOR, oris, m. *tremore*, *tremito*, τρόμος, σεισμός, corporis solidi motus, quo in suo loco stans movetur: cujus generis est motus terræ, cum ventis, seu ignibus inclusis concutitur, item motus in hominibus frigentibus, timentibus, febricitantibus. *Virg. 2. Georg. v. 479.* Unde tremor terris, qua vi maria alta tumescant. *Cic. 4. Tuscul. cap. 8. ad fin.* Ex quo fit, ut pudorem rubor, sic terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus consequatur. *Id. pro Flacc. c. 4. a med.* Tamen id, quod dixit, quanto cum pudore, quo tremore, & pallore dixit! *Virg. 3. Georg. vers. 250.* tota tremor pertentat equorum corpora. *Id. 2. Æn. v. 121.* gelidusque per ima cucurrit Ossa tremor. *Id. 7. Æn. v. 446.* juveni subitus tremor occupat artus. *Senec. in Herc. Fur. vers. 414.* Gelidus per artus vadit exsangues tremor. *Id. in Troad. v. 168.* artus horridus quassit tremor. *Id. in Herc. Oet. v. 606.* Vagus per artus errat excussos tremor. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 152.* imis vibrat tremor ossa medullis. *Plin. l. 24. c. 7. ante med.* Ad spasmos, tremores, opisthotonos, &c. pia liquida. *Lucret. l. 6. vers. 592.* tremorem incutere. *Id. l. 5. v. 587.* tremor ignis. *il tremolar del fuoco*. & *Martial. lib. 3. epigr. 79. sub fin.* Lascivi docile tremore lumbi. ¶ Absolute de terræ motu, *tremuoto*. *Lucret. l. 5 v. 286.* tremor terras graviter pertentat. *Ovid. 15. Met. v. 798.* motamque tremoribus urbem. *Lucan. l. 7. v. 414.* Mœniaque in præceps laturos plena tremores. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 27.* Bacchatus per operta tremor Chalcedona movit. Adde *Plin. lib. 36. c. 10. in fin.* & *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 21. a med.* ¶ Pro terrore, *spavento*, active. *Martial. l. 5. ep. 25.* Hermes turba sui, tremorque ludi. & *epigr. 66.* Cacus silvarum tremor.

TREMOLE, adverb. *tremolando*. *Apul. l. 5. Metam.* Extimæ plumulæ tremule resultantes inquiete lasciviunt.

TREMOLUS, a, um, *tremolante*, *tremulo*, *tremante*, τρεμώδης, τρομερός, tremens. *Plin. l. 14. c. ult. ante med.* Tremulæ manus effundentes plena vasa. *Propert. l. 1. el. 5. vers. 15.* tremulus horror. *Lucret. l. 2. v. 367.* teneri tremulis cum vocibus hædi. *Id. lib. 5 v. 696.* tremulum jubar ignis. *Virg. 8. Æn. v. 22.* aquæ tremulum labris ubi lumen ahenis Sole repercussum, &c. *Id. E l. 8 sub fin.* tremulæ flammæ. *Ovid. Heroid. ep. 11. v. 75.* Ut mare fit tremulum, tenui cum stringitur aura. *Id. Met. 6. v. 326.* tremula canna. *Petron. in Satyr. c. 131.* cupressus. *Valer. Flacc. l. 1. v. 610.* vela super tremulum vultantia malum. *Lucan. l. 2. v. 621.* tremulo contextæ fune carinæ. & *lib. 4. v. 444.* tremulum lolium. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 356.* tremulos vibrare colores. ¶ Sæpe dicitur de senibus. *Horat. l. 4. od. 13. v. 5.* Et pota cantu tremulo Cupidinem sollicitas. *Terent. Eun. 2. 3. 44.* incurvus, tremulus, labiis demissis. *Ovid. 10. Met. v. 414.* anus tremulasque manus annisque, metuque tendit. *Propert. l. 4. el. 1. v. 75.* tremuli anni. *Ovid. Met. 13. v. 212.* Inde senilis hiems tremulo venit horrida passu. *Petron. in Satyr. c. 137.* tremulo deduxit vertice canos. *Catull. carm. 60. nupt. v. 161.* tremulum movens cana tempora anilitas. *Claudian. de B. Get. v. 483.* Et tremulos rexit hasta gradus. ¶ *Tremulus*, cui ex morbo tremunt membra. *Plin. lib. 20. cap. 9. ante med.* Brassicam paralyticis, & tremulis dari jubet. & *c. 18.* Sicopenum sanat vertigines, tremulos, opisthotonicos. *Id. l. 25. c. 4. a med.* Oleum balsaminum utile tremulis, spasticis, ruptis. ¶ *Tremulus equus* est vividus, alacer, vigore plenus. *Nemesian. in Cyneg. vers. 236.* lumina vivida torquent, Hinnitusque cient tremuli, frenisque repugnant. *Virg.* quoque *3. Georg. vers. 84. & 130.* tremorem in equis laudat. ¶ Metonymice est tremorem incutiens. *Cic. in Arat. vers. 68.* Tum fixum tremulo quatietur frigore corpus. *Propert. lib. 1. eleg. 5. vers. 15.* tremulus horror. ¶ Fuit cognomen R. familiæ, ut Q. Marcius Tremulus, in Fast. Capitolin. apud *Gruter. pag. 297. col. 1.*

TREPIDANS, antis, *sollecito e tremante*, *frettoloso per paura*, *pien di paura*, *sbigottito*, θορυβούμενος, qui trepidat, & præ timore festinat. *Hirt. de B. Alex. c. 31.* Diverso clamore perterriti Alexandrini, trepidantes in omnes partes discurrere cœperunt. *Ovid. Met. 13. v. 75.* videoque trementem, Pallentemque metu, ac trepidantem morte futura. *Petron. in Satyr. c. 121.* Jam fragor armorum trepidantes personat aures. *Tacit. 3. Hist. c. 58. a med.* Largus promissis, &, quæ natura trepidantium est, immodicus. ¶ Item qui sine timore festinat, discursat, & satagit, *sollecito*. *Liv. l. 23. c. 7. sub fin.* In foro otiose inambulavit, trepidante tota civitate ad excipiendum Pœnum, visendumque. Adde *Virg. 4. Georg. v. 69.* V. *Trepido*. Sic *Cato apud Serv. ad Æn. 4. vers. 121.* Sedere non potest in equo trepidante. *bizzarro*, *inquieto*, *agile*. V. *Trepidiarii*. ¶ Tremulus, *tremolante*. *Petron. in Satyr. c. 131.* Et circumtonsæ trepidanti vertice pinus. *Senec. in Thyest. v. 768.* trepidantia loci. *Ovid. 15. Met. v. 376.* & *Lucan. l. 6. v. 357.* exta trepidantia. *palpitanti*.

TREPIDANTER, *con pressa e paura*, *timorosamente*, τρεπιδῶς, cum trepidatione, timide. *Suet. in Ner. c. 49. a med.* Quod ut sensit, trepidanter effatus, &c. *Cæs. lib. 1. B. Civ. cap. 19.* Cum omnia trepidantius timidiusque ageret, quam superioribus diebus consuesset.

TREPIDATIO, onis, f. *prescia con qualche confusione*, *confusione e paura insieme mista*, *sbigottimento*, θόρυβος, festinatio sollicita, turbatio, tumultus, timor. *Cic. pro Dejot. c. 7.* Vultus hominum te intuentium atque admirantium recordare. numquæ trepidatio? numqui tumultus? numquid nisi moderate, nisi quiete? *Vellej. l. 2. cap. 124.* Quæ senatus trepidatio, quæ populi confusio, quis orbis metus. *Liv. l. 37. c. 24.* Trepidatio & fuga hostium. *Petron. in Satyr. c. 82.* Cum vultu atque ipsa trepidatione mendacium prodidissem. *Hirt. de B. Alex. c. 75.* Cujus rei subita trepidatio magnum terrorem attulit nostris. *Justin. l. 2. c. 12. in fin.* Circumspicientes fugam pelluntur Persæ, & non prœlio victi in fugam vertuntur. In qua trepidatione multæ captæ naves, multæ mersæ. *Tacit. 12. Annal. c. 43.* Crebris terræ motibus prorutæ domus: ac dum latius metuitur trepidatione vulgi, invalidus quisque obtriti. & *l. 11. c. 38* Ferrum accepit: quod frustra jugulo aut pectori per trepidationem admovens, ictu tribuni transigitur. & *l. 15. cap. 26.* Deformis fugientium trepidatio. *Id. l. 1. Hist. c. 41.* Trepidatione ferentium Galba projectus e sella, ac provolutus est. *Liv. lib. 2. c. 55.* Consul castra confestim aggreditur, tantamque trepidationem injecit, ut, &c. *Id. l. 5. c. 3.* Necopinata res plus trepidationis fecit, quod &c. *Sueton. in Ner. c. 54.* Reliquum temporis cum magna trepidatione vigilavit, cœptorum opperiens exitum. ¶ Est *trepidatio* etiam ubi nullus timor, *h. e.* festinatio & actus satagendi. *Liv. l. 3. cap. 50.* Tandem ut jam ex trepidatione concurrentium turba constitit, ac silentium fuit, ordine cuncta exposuit. Adde *l. 4. c. 46.* ¶ tremor, *tremore*. *Senec. l. 3. de Ira, c. 10.* Qui comitiali vitio solent corripi, jam adventare valetudinem intelligunt, si calor summa deseruit, & incertum lumen, nervorum trepidatio est.

TREPIDE, *con prescia e confusione*, *timorosamente*, *sbigottitamente*, τρεπιδῶς, trepidanter. *Liv. l. 21. c. 31.* Ad mille hominum amissum: classis a litoribus hostium planis trepide soluta. *Id. l. 7. c. 12.* Relictis trepide castris. & *l. 10. c. 12.* Nam & stativa trepide deserta fuerant. *Sueton in Ner. c. 25.* Quam trepide anxieque certaverit, vix credi potest. *Phedr. l. 2. fab. 5.* Ardelionum natio trepide concursans, occupata in otio, Gratis anhelans, multa agendo nihil agens.

TREPIDIARII equi dicuntur, qui brevi, minuto, & festino gradu incedunt, crebrius salientibus pedibus ambulant: quasi *tripudiarii*, τριποδίζοντες, ter pede terram pulsantes, & quodam tripudio subsultantes. Vel dicti sunt a *trepidando*, quia pedibus trepidant ac tremunt: unde *trepidarii* ab aliis vocantur. De his videtur esse illud *Catonis* apud *Serv. ad Æn. 4. v. 121.* Sedere non potest in equo trepidante. Prior tamen notatio & appellatio verior videtur. *Veget. de re Veterin. l. 1. c. 56. ad fin.* Ipsos equos, quos vulgo trepidiarios, militari verbo tottonarios vocant, ita edomant ad levitatem & quædam blandimenta vecturæ, ut asturconibus similes videantur. V. plura apud *Salmas. ad Capitolin. in Maximin. c. 5.*

TREPIDO, as, avi, atum, n. 1. *affrettarsi*, *far presto con paura*, *e confusione*, ταράσσω, τρέω, πτοέω, σπεύδω, cum tremore festino, cum tumultu & confusione propero, discurro, huc illuc me verto. *Festus in Trepit.* Trepit, vertit. unde trepido, trepidatio: quia turbatione mens vertitur. *Terent. Adelph. 3. 2. 25.* Quid est? quid trepidas? quid festinas, mi Geta? Animam recipe. *Plaut. Cas. 2. 7. 9.* Ut ille trepidabat! ut festinabat miser! *Cæs. l. 3. B. Gall. cap. 55.* Tum demum Titurius, uti qui nihil ante providisset, trepidare, & concursare, cohortesque disponere. *Hirt. de B. Afric. c. 82.* Animadvertit, hostes circa vallum trepidare, atque ultro citroque pavidos concursare, & modo se intra portas recipere, modo inconstanter immoderateque prodire. *Sallust. in Catil. c. 31.* Repente omnes tristitia invasit: festinare, trepidare, neque loco, neque homini cuiquam satis credere. *Id. in Jug. c. 42.* Alii se abdere, pars territos confirmare, trepidare omnibus locis. ¶ Cum casibus motus ad locum. *Id. ibid. cap. 91.* Romani milites improviso metu incerti, ignarique quid potissimum facerent, trepidare ad arcem oppidi, ubi signa & scuta erant. *Liv.*

l. 23. *c.* 16. *a med.* Dum in sua quisque ministeria discurso trepidat ad prima signa. *Phædr. l.* 4. *fab.* 5. Cum victi mures mustelarum exercitu Fugerent, & arctus circum trepidarent cavos. *scil.* festinarent ingredi, *s'affollavano.* ¶ Passive impersonaliter. *Terent. Heaut.* 3. 1. 33. Tace, trepidari sentio, & cursari sursum prorsum. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 36. Totis trepidatur castris, atque alius ex alio causam tumultus quærit. *Sil. l.* 4. *v.* 26. Præcipitat timor, ac vastis trepidatur in agris. Adde *Juvenal. sat.* 3. *vers.* 200. ¶ Significat etiam tremere ac timere, simpliciter, *tremare, temere, essere sbigottito. Enn.* apud *Cicer.* 3. *de Orat.* 1. 42. At Romanus homo, tametsi res bene gesta est, Corde suo trepidat. *Plaut. Epid.* 1. 1. 58. Nescio edepol, quid tu timidus es, trepidas, Epidice; ita vultum tuum video, videre commeruisse. *Ovid.* 2. *Trist. el.* 5. *vers.* 37. trepidare metu. *&* 3. 10. 67. formidine. Adde *Terent. Eun.* 5. 6. 8. ¶ Cum accusativo. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1038. Nec damæ trepidant lupos. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 21. Et motæ ad lunam trepidabis arundinis umbram. *& sat.* 8. *vers.* 152. & occursum nunquam trepidabis amici. ¶ Cum infinito *Stat.* 2. *Theb. v.* 639. non tu pia degener arma Occulis, aut certæ trepidas occurrere morti. ¶ Cum conjunctivo, & *ne* particula. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 64. Ergo miser trepidas, ne stercore fœda canino Atria displiceant. Adde *Stat.* 1. *v.* 97. ¶ Item festinare, satagere, commoveri, discurrere, sine timore. *Virg.* 4. *Æn. v.* 121. Dum trepidant alæ, saltusque indagine cingunt. *Liv. l.* 27. *cap* 28. *a med.* Excitant vigiles, aperirique portam jubent: confestim adesse. Vigiles, velut ad vocem eorum excitati, tumultuari, trepidare, moliri portam. *Id. l.* 44. *c.* 38. *in fin.* Hostes stabant compositi suis quisque ordinibus: nobis tunc repente trepidandum in acie instruenda erat, & incompositis concurrendum. *Virg.* 12. *Æn v.* 737. Fama est, præcipitem, patrio mucrone relicto, Dum trepidat, ferrum aurigæ rapuisse Metisci. *Horat. l.* 1. *ep.* 10. *v.* 21 aqua per pronum trepidat cum murmure rivum. ¶ Cum infinito *Id. in fin. od.* 4. *l.* 2. Cujus octavum trepidavit ætas Claudere lustrum. *Virg.* 9. *Æn. v.* 114. Ne trepidate meas, Teucri, defendere naves. *Lucan. l.* 6. *v.* 416. propius jam fate moveri, Degeneres trepidant animi. ¶ Item tremulo motu concuti, agitari palpitare, subsilire. *Ovid.* 2 *de art. am. v.* 89. Tabuerant ceræ, nudos quatit ille lacertos, Et trepidat: nec quo sustineatur, habet. *si dibatte. & l.* 11. *Met. v.* 75. avis laqueo capta Plangitur, ac trepidans adstringit vincula motu. *dimenandosi. Horat. l.* 4. *od* 11. *v.* 11. Sordidum flammæ trepidant rotantes Vertice fumum. *Pers. sat.* 3. *v.* 88 Nescio quid trepidat mihi pectus. *Ovid.* 1. *Met. v* 554. Sentit adhuc trepidare novo sub cortice pectus. *palpitare. & l.* 14. *v.* 196. elisi trepidarent sub dentibus artus. *Pers. sat.* 1. *v.* 20 Ingentes trepidare Titos, cum carmina lumbum Intrant, & tremulo scalpuntur ubi intima versu. *h. e.* subsilire, exsultare commoveri, & plaudere. Sic *Arnob. l.* 7. *pag.* 213 Trepidare lætitia. ¶ *Servius* ad illud *Æn* 4. *v.* 121. Dum trepidant alæ, &c adscribit, putare quosdam, *trepidare* dictum esse ab equis crebro ictu terram pulsantibus, ut in *Trepidarii* dictum est.

TREPIDULUS, a, um; ὑπότρομος, dimin. a trepidus. *Gell. l.* 2. *c* 29. Atque ubi redit cassita, pulli trepiduli circumstrepere, orare que matrem, &c.

TREPIDUS, a, um, *pien di paura e di fretta, sollecito per timore tremante, affannoso, sbigottito, ansio, ἔντρομος, τρομερός,* tremore & timore properans, festinus ex metu, pavidus, anxius, sollicitus. *Sallust. in Jug. c.* 102. Qui omnes trepidi improviso metu, at tamen virtutis memores, aut arma capiebant, aut capientes alios ab hostibus defensabant. *Justin. l.* 2. *c.* 13. *a med.* Cum solutum pontem offendisset, piscatoria scapha trepidus trajecit. *Liv. l.* 2 *c.* 24 Curia mœsta ac trepida, ancipiti metu, & ab cive, & ab hoste. *Virg.* 3 *Æn. vers* 616. Hic me dum trepidi crudelia limina linquunt, Immemores socii deseruere. *& l.* 9. *v.* 169. trepidus formidine. *& l.* 4. *v.* 672. exanimis, trepidoque exterrita cursu. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 1. *v.* 54. & *Plin. l.* 2. *c.* 7. trepidus metus. *Lucret. l.* 5. *v.* 41. terror. *& l.* 3. *v.* 847. tumultus. *Horat. lib.* 1. *ep.* 19 *in fin.* trepidum certamen. *Nemesian. in Cyneg. vers.* 151. periculum. *h. e.* trepidos faciens. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 70. *in fin.* & *l.* 14. *c.* 59. incerta & trepida vita. *h. e.* plena timoris, sollicita, & circumspiciens undique, ne quid adversi incidat. *Curt. l.* 7. *c.* 1. *ad fin.* Trepidus alicui litteras mittere. *h. e.* de re trepida. Sic trepidum nuntium *Justin. l.* 31. *c.* 2. *extr.* ¶ *Trepidæ res,* dubiæ, ancipites, timoris, tumultus, discriminis plenæ, in quibus huc illuc cursitare solent homines, opem ac remedium quærentes. *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *v.* 81. Sæpe duces trepidis petiere oracula rebus. *Liv. l.* 4. *c.* 17. *a med. &* 56. Et senatus, ut in trepidis rebus, dictatorem dici jussit. *Sil. v.* 1. *l.* 7. trepidis Fabius spes unica rebus. *Sallust. in Jug. c.* 96. *a med.* Quæ postquam oppidani cognovere, res trepidæ, metus ingens, malum improvisum. Adde *Horat. l.* 3. *od.* 2. *v.* 5. ¶ In singulari. *Liv. l.* 1. *c.* 27 *a med* Tullus in re trepida duodecim vovit Salios, fanaque Pallori ac Pavori. *Id. l.* 26 *c.* 5. Romani, ut in re trepida, ita inter se copias partiti sunt. Adde *l.* 4. *c.* 46. ¶ Cum genitivo *Virg.* 12. *Æn. v.* 588. Vestigavit apes, fumoque implevit amaro. Illæ intus trepidæ rerum per cerea castra Discurrunt. *Liv. l.* 5. *c.* 11. *& l.* 36. *c.* 31. Messenii trepidi rerum suarum. *Sil lib.* 12. *v.* 13. trepidique salutis Exspectant ipsis metuentes mœnibus hostem. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 21. *a med.* Magis ac magis trepidus admirationis ac metus. ¶ Est etiam *trepidus* sine timore, nempe qui festinat & satagit, sollicitus de re quapiam, & moræ impatiens. *Virg.* 4. *Georg. v.* 73. *de apib.* Tum trepidæ inter se coeunt, pennisque coruscant, Spiculaque exacuunt rostris, aptantque lacertos. *Id.* 4. *Æn. v.* 642. At trepida & cœptis immanibus effera Dido, Ubi *Servius:* festina. nam moritura nihil timebat. *Lucan. l.* 7. *v.* 197. spe trepidus. *Stat.* 11. *Theb. v.* 323. ad litatos hilarem, trepidumque tubarum Prospiciebat equum. *h. e.* quod ait *Virg.* 3. *Georg. v.* 84. stare loco nescientem, audito tubarum sono, micantem auribus, & tremententem artus. Sic *Sil. l.* 13. *v.* 146. trepidum, ac lituum tinnitu stare neganti Imperitans violentus equum. Adde *Virg. Æn.* 9. *v.* 233. *& l.* 7. *v.* 638. ¶ Item tremulus, agitatus. *Ovid. Met.* 12. *v.* 278. ferrum igne rubens faber lacubus demittit: et illud Stridet & in trepida submersum sibilat unda. *Al. leg.* tepida. *Virg.* 1. *Georg. v.* 296. Et foliis undam trepidi despumat aheni. Ubi *Servius:* trepidum dicit, quia quod bullit, quasi tremere videtur. *Senec. in Herc. Oet. v.* 608. Cor attonitum salit, pavidumque trepidis palpitat venis jecur.

TREPIT, vertit (a τρέπω) unde trepido, trepidatio: quia turbatione mens vertitur. *Paul. ex Festo.*

TREPONDO, n. indeclin. *peso di tre libbre, τρίλιτρον,* trium librarum pondus. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) Nam dua, & tre, & pondo diversorum generum sunt barbarismi. At duapondo, & trepondo usque ad nostram ætatem ab omnibus dictum est, & recte dici Messala confirmat. *Scriben. Larg. compos.* 165. Ejusdem radicis trepondo, panacis pondo IIII. *& compos. ult.* Adipis porcinæ trepondo.

TRES, Treis, *&* Tris, tria, ium, ibus, *tre, τρεῖς, τρία,* nomen numerale cardinale. Prima positio latina est, altera græcam diphthongum retinet: tertia itidem Græcum sapit, eadem diphthongo vel servata, vel contracta. Poetæ modo hac, modo illa utuntur, aurium judicium secuti. V. *Treis. Virg. Æn.* 5. *v.* 560. Tres equitum turmæ numero, ternique vagantur Ductores. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 25. Millia tum pransi tria repimus. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 691. trium minimus. ¶ In vaticiniis hic numerus singularem vim habere creditus est. *Virg. Ecl.* 8 *vers.* 77. Necte tribus nodis ternos, Amarylli, colores. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 573. Et digitis tria tura tribus sub limine ponit. *& l.* 4. *v.* 551. Terque manu permulsit eum, tria carmina dicit. Adde 14. *Met. v.* 387. ¶ Interdum adhibetur ad pauca significanda. *Plaut. Mil.* 4. 2. 29. *& Trin.* 4. 2. 121. Heus, tu tribus verbis volo. *Catull. carm.* 1. *v.* 5. ausus es unus Italorum Omne ævum tribus explicare chartis. *& carm.* 78. *in Gell.* Si tria notorum suavia reppererit. *Terent. Phorm.* 4. 3. 33. Ut est ille bonus vir, tria non commutabitis verba hodie inter vos. *Martial. l.* 13. *epigr.* 124. Cæretana Nepos ponat, Setina putabis. Non ponit turbæ, cum tribus illa bibit. *Ovid.* 4. *ex Pont ep* 3 *v.* 26. Venisset verbis charta notata tribus.

TRESDECIM. V. *Tredecim.*

TRESSIS, tres asses. *Varr. l.* 4. *de L. L. cap.* 36. A tribus assibus tressis: & sic proportione usque ad nonussis. *& lib.* 8. *c.* 49. A tressibus virilis multitudinis hi tresses, & his tressibus: cum sit singulare hoc tressis. ¶ Translate *di poco prezzo,* vilis, minimi pretii. *Pers. sat.* 5. *v.* 76. hic Dama est, non tressis agaso.

TRESVIRI, orum, triumviri, præsertim capitales: quorum munus erat præesse carceri, damnatos punire, cognoscere de furtis & delictis servorum, & hujusmodi minorum criminum. *Plaut. Amph.* 1. 1. 3. Quid faciam nunc, si Tresviri me in carcerem compegerint? *Id Asin.* 1. 1 5 *& Aulul.* 3. 2. 2. Ibo ego ad Tresviros, vestraque ibi nomina faxo erunt: capitis te perdam ego, & filiam. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 19 *sub fin.* Propter sacrificiorum multitudinem Tresviros epulones esse voluerunt. *Liv. lib.* 32. *c.* 2. *sub fin.* Earum rerum causa Tresviros creare consul jussus. Adde *lib.* 39 *cap.* 44. *& lib.* 40. *cap.* 19. quib. omnib. locis in MSS modo *tresviri,* modo *trisviri,* modo *tres viri* legitur; alii etiam *triumviri* reposuerunt: idque eo factum videtur, quod olim *IIIviri* scriptum fuit: ex quo alii *tres,* alii *tris,* alii *trium* extulerunt.

TREVERENSIS, *&* Trevirensis, se, Trevericus. Vox est passim nunc usurpata, ad quam firmandam faciere putant veterem Inscript. apud *Murator. pag* 860 *n* 6. L. T tot .... alæ Eq. Tre .... &c. Legunt enim *alæ equestris Trevirensis.*

TREVERICUS, a, um, ad Treviros urbem pertinens, ut Trevericæ leges, *Plin. l.* 18. *c.* 20 *sub fin. & l.* 11. *c.* 49. Sic *Tacit.* 3. *Ann. c.* 42. *extr.* Trevericus tumultus. *Id.* 3. *Hist. c.* 17. Trevericum prœlium. *Auson. de Urbib. n.* 4. Trevericæque urbis solium, quæ proxima Rheno, &c.

TREVIR. V. in voce sequenti.

TREVIRI, *&* Treveri, orum, *Treviri,* urbs ampla in Gallia Belgica ad Mosellam fluvium. *Tacit.* 3. *Ann cap.* 42. Ala equitum conscripta Treveris, &c. Adde *Auson. in epist. præfixa Edyll.* 6. *& in gratiar. act. ad Gratian. cap.* 14. *extr.* & *Ammian. lib.* 15. *cap* 11. (*al* 27) ¶ Hæc sæpius *Augusta Trevirorum* dicitur, ut apud *Gruter. pag.* 211. *Inscript.* 9. *& pag.* 223 *Inscrip.* 4. ¶ Nomen habet a *Treviris,* seu *Trevitis* (Τρηβηροῖς) populis Galliæ Belgicæ, quorum sæpe mentio apud *Cæsar.* & *Tacit.* Adde *Plin. l.* 4. *cap.* 17. & *Epitom. Livii l.* 107. ¶ Ludit in ambiguo Trevirorum, & Tresvirorum *Cic. Fam lib.* 7. scribens ad Trebatium in Gallia militantem, *epist.* 13. *sub fin.* Treviros vites censeo. audio, capitales esse. mallem auro, ære, argento essent. ¶ In singulari num. *Tacit.* 3. *Hist. cap.* 35. Alpinus Montanus Trevir. *& lib.* 4. *cap.* 55 Julius Tutor Trevir. *Lucan. l.* 1. *vers.* 441. Tu quoque lætatus converti prœlia, Trevir. *Vet. Lapis* apud *Murator. pag.* 1088. *n.* 5. Æternæ memoriæ Justini Mercatoris civis Treveri, &c. Alius *ibid. num.* 6 Q. Secundi Quigonis civis Treveri, Seviri Augustal. &c. ¶ Primam corripit *Venant. Fortun. l.* 10. *carm.* 9. *v.* 21. Perducunt Treverum qua mœnia celsa patescunt. Non imitandus.

TRIACONTAS, adis, f. *trentina, τριακοντάς,* numerus tricenarius. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 49. *sub fin.*

TRI-

TRIAMBI. V. *Iambus*.

TRIANGULARIS, re, *triangolare*, τρίγωνος, tres habens angulos, triquetrus. Habetur in figuris geometricis subjectis *c. 2. libri 5 Colum.* Orthogonii triangularis agri forma. Sed *Colum.* in ipso textu *triangulus* adjectivo utitur. Si analogiam spectes, cum Latinum sit *angularis*, etiam *triangularis* dici potest.

TRIANGULUS, a, um, *triangolare*, τρίγωνος, tres habens angulos, triquetrus. *Cic. 2. de Divin. c. 42. a med.* Cum (*sidera errantia*) in eam partem orbis venerint, in qua sit ortus ejus, qui nascitur; aut in eam, quæ conjunctum aliquid habeat; ea triangula ibi, & quadrata nominant. *Quintil. l. 1. c. 10. post med.* (*al. c. 18.*) Quadrata amplius spatium complectuntur triangulis: triangula ipsa plus æquis lateribus, quam inæqualibus. *Cels. l. 7. c. 25. sect. 2.* Triangula forma cutis excidenda est, sic ut vertex ejus ad frenum, basis in tergo extremo sit. *Colum. l. 5. c. 2.* Esto ager triangulus pedum quoquoversus trecentorum. *Plin. lib. 13. c. 11. a med.* Papyrus brachiali radicis crassitudine, triangulis lateribus. *Id. l. 3. c. 8.* Sicilia Triquetra dicta a triangula specie. *Id. l. 15. c. 23.* Triangulæ castaneæ. *Id. l. 2. c. 16. ad fin.* Triangulus Solis radius. *Martian. Capell. sub init. l. 6.* triangulus ignis. ¶ *Triangulum*, vel *triangulus* absolute, triangula forma, *triangolo*, τρίγωνον. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 49. ad fin.* Grues trianguli formam efficiunt. *& mox.* Basis autem trianguli, tanquam a puppi, ventis adjuvatur. *Plin. l. 27. c. 8. a med.* Cauliculus duum cubitorum, triangulo similis. *Frontin. in exposit. formar.* apud *Goes.* masculino gen. usurpat. V. *pag.* 32. 33. 35. &c.

TRIARII, orum, m. milites veterani spectatæ virtutis, qui in tertio aciei loco collocabantur, pilis armati. Qui sint, & unde dicantur, docet hic locus *Varronis l. 4. de L. L. c. 16.* Hastati dicti, qui primi hastis pugnabant: Pilani, qui pilis: Principes, qui a principio gladiis: & post commutata re militari, minus illustres sumuntur. Pilani, Triarii quoque dicti, quod in acie tertio ordine extremis subsidio deponebantur. Quod hi subsidebant, ab eo subsidium dictum. A quo Plautus: Agite nunc, subsidite omnes quasi solent Triarii. Hæc *Varro*. *l. 22. c. 5.* Nova de integro pugna exorta est, non illa ordinata per principes, Hastatosque, ac Triarios, &c. Ex *Liv. l. 8. c. 8. & 10.* colligitur, etiam Triarios hastis pugnasse, mutato scilicet veteri instituto: quemadmodum apud *eund. l. 2. c. 30. & 46.* primæ aciei pila tribuuntur. ¶ Tertio loco prœlium inibant post profligatos Hastatos, qui primo loco, & Principes, qui secundo loco, pugnam capessebant. Hinc factus est locus proverbio, ut, cum in se aliqua laboratur, eoque res adducta est, ut extremo conatu, summisque viribus sit enitendum, rem ad Triarios rediisse dicamus, ut docet *Liv. l. 8. c. 8.* ubi omnem pugnandi apud Romanos ordinem luculenter describit.

TRIATRUS, tertius dies post Idus. *Paulus ex Festo.* Quinquatrus festivus dies dictus, quod post diem quintam Iduum celebraretur, ut triatrus, & sexatrus, & septimatrus, & decimatrus.

TRIBACCA MARGARITA, *h. e.* inauris ex tribus baccis seu margaritis contexta. *P. Syrus* apud *Petron. in fragm. Tragur. cap. 55. Burm.* Quo margarita cara tribacca, Indica? Sunt qui aliter leg.

TRIBAS, ădis, f. τριβὰς, *h. e.* fricans: a τρίβω. Dicitur de femina turpem libidinem cum pari exercente: quam *Plaut. Pers. 2. 2. 45.* subigitatricem vocat. *Phædr. l. 4. fab. 14.* & *Martial. l. 7. epigr. 66. & 69.*

TRIBLA. V. *Trebla*.

TRIBON, onis, m. τρίβων, ωνος, m. pallium tritum, aut lacerna. Vox græca, a τρίβω, tero. *Auson. epigr. 53.* Pera, polenta, tribon, baculus, scyphus; arcta supellex Ista fuit Cynici.

TRIBONIANUS, i, m. celebris Jurisconsultus, quæstor fuit Justiniani Imperatoris, eique operam suam præbuit in Jure civili concinnando. Ceterum multis vitiis insignis, assentatione, fraudulentia, avaritia, omnis religionis contemptor, præsertimque Christianæ. *Suidas*.

TRIBRACHYS, & Tribrachus, τρίβραχυς, nomen pedis metrici tres breves syllabas habentis, ut *Helena, dominus, agitur*: a τρεῖς, tres, & βραχὺς, brevis. *Quintil. l. 9. c. 4. circa med.* & *Diomed. l. 3. pag. 475. Putsch.* qui *tribrevem* latine vocat.

TRIBREVIS. V. in voce præced.

TRIBUARIUS, a, um, ad Tribum pertinens. *Cic. pro Planc. c. 19.* Itaque hæsitantem te in hoc sodalitiorum tribuario crimine ad communem ambitus causam contulisti. *h. e.* in crimine corrumpendarum tribuum in petitione alicujus honoris. *& c. 15.* Tribuaria res.

TRIBULA, æ, f. *trebbia*, idem ac tribulum. *Colum. l. 2. c. 21. circa med.* Et, si pauca juga sunt, adjicere tribulam, & traham possis, quæ res utraque culmos facillime comminuit. *Id. l. 1. c. 6. ad fin.* Optima est area silice constrata, quod celeriter frumenta deteruntur, non cedente solo pulsibus ungularum, tribularumque. Adde *l. 12. c. 50. ante med.*

TRIBULARIA, rium. V. in *Tabularis*.

TRIBULATIO, onis, f. *tribulazione*, θλῖψις, cura angens & pungens, ægritudo, ærumna, afflictatio: a tribulis, *h. e.* spinis. Vox est Ecclesiæ Scriptoribus familiaris. *Tertull. advers. Jud. c. 11. Augustin. in Psalm. 125. sect. 2. &* alibi sæpe: *Hieronym. ep. 27. (al. 108.) ad Eustoch. sect. 18. &* alibi.

TRIBULATUS, a, um, acuminatus in modum tribuli. *Pallad. l. 1. tit. ult.* Fasciculat brevissimas tribulatas, quibus filicem solemus abscindere.

TRIBULIS, le, συλέτης, φράτηρ, φράτωρ, qui ex eadem Tribu est. *Cic. l. 13. Fam. ep. 23.* L. Cossinio amico & tribuli tuo valde familiariter utor. *Liv. l. 2. c. 16.* Vetus Claudia Tribus additis postea novis tribulibus, qui ex eo venirent agro, appellata. *Cic. pro Planc. c. 19.* Tribulibus gratiosum esse. *& ibid.* Tribules decuriare. ¶ Interdum accipitur pro non divite, ut *Tribus* pro pauperibus. *Horat. l. 1. ep. 13. v. 15.* Ut cum pileolo soleas conviva tribulis. *Martial. l. 9. epigr. 50. de toga trita.* Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli. Adde *epigr. 58.*

TRIBULO, as, a. *r.* θλίβω, est tribula, aut alio quocunque instrumento comminuere. *Gloss. Cyr.* θλίβω, tribulo, presso, premo. θλῖψις, ἡ σφίγξις, pressura, tribulatio. *Cato R. R. c. 23.* Si indideris defrutum, aut marmor, aut resinam, dies viginti permisceto crebro, tribulatoque quotidie.

TRIBULOSUS, a, um, asper, spinosus, tribulis plenus. *Sidon. l. 3. ep. 2. ad fin.* Viarum voragines frigorum siccitate tribulosæ. ¶ Translate *Id. l. 1. epist. 7. ante med.* Tribulosissima dissimulatio.

TRIBULUM, li, n. *trebbia*, τρίβολον, rusticum instrumentum, quo frumenta in area teruntur. *Varr. lib. 4. de L. L. c. 3.* Hinc in messe tritura, quod tum frumentum teritur, & tribulum, quo teritur. *Id. l. 1. de R. R. c. 22.* Corbes, fiscinæ, tribula, mallei, rastelli. *& c. 52.* E spicis in aream excuti grana, quod fit apud alios jumentis junctis, ac tribulo. Id fit e tabula lapidibus, aut ferro asperata, quæ imposito auriga, aut pondere grandi trahitur jumentis junctis, ut discutiat e spica grana. *Plin. l. 18. c. 30.* Messis alibi tribulis in area, alibi equarum gressibus exteritur. *Virg. 1. Georg. v. 164.* Tribulaque, traheæque, & iniquo pondere rastri. Ubi *Servius*: Genus vehiculi omni parte dentatum, quo teruntur in area fruges: quo maxime in Africa utebantur.

TRIBULUS, li, m. *tribolo*, τρίβολος, genus spinæ, herba foliis ad portulacæ effigiem accedentibus, tenuioribus viticulis, in terra stratis, spinis secundum folia rigidis & præduris. *Virg. 1. Georg. v. 153.* Lappæque tribulique, interque nitentia culta Infelix lolium, & steriles dominantur avenæ. *Ovid. Met. 13. v. 803.* Asperior tribulis, feta truculentior ursa. *Plin. l. 21. c. 15.* Aliqua & secundum spinam habent folium, ut tribulus, & ononis. ¶ Est & alterum tribuli genus aquaticum, non nisi in amnibus nascens, coma dumtaxat aquis extante, folio ulmi effigie. *Plin. l. 21. c. 16.* Tribulus non nisi in palustribus nascitur; dira res alibi, juxta Nilum & Strymonem amnes excipitur in cibis, inclinatus in vadum, folio ad effigiem ulmi, pediculo longo, &c. ¶ Per metaphoram Græcis τρίβολοι, Latinis *tribuli* dicuntur stimuli illi ferrei, qui aliter vocantur murices, quos spargere moris erat in bello contra equitatum, aut quadrigas falcatas, aut oppidanorum eruptionem. Nempe ita dicti sunt a triquetra figura, & ob eminentes cuspides. *Veget. l. 3. de re milit. c. 24.* Toto campo Romani tribulos abjecerunt, in quos currentes quadrigæ cum incidissent, deletæ sunt. Tribulus autem est quatuor palis confixum propugnaculum, quod quomodo abjeceris, tribus radiis stat, & erecto quarto infestum est. Hæc *Veget.*

TRIBUNAL, alis, n. *tribunale*, δικαστήριον, βῆμα, locus excelsus arcuata figura, in quo residebat, qui jus civibus aut peregrinis reddebat: a *Tribunus*. Nam proprie est sedes Tribuni, hoc est locus sublimior, ubi is jus dicit: sed per synecdochen sumitur pro quovis loco, ubi jus redditur. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. cap. 8. in fin.* Nullius inopiam, ac solitudinem non modo illo populari accessu, ac tribunali, sed ne domo quidem & cubiculo esse exclusam. ¶ Apud Romanos fuit suggestus editior, unde conspici Magistratus ab omnibus poterat, multorum hominum capax, in quo sella curulis, Jurisdictionis insigne, locata erat, ubi sedens Prætor cognoscebat & pronunciabat. Fuisse locum multorum hominum capacem, indicat *Cicero in Bruto c. 84.* dum inquit: Volo hoc Oratori contingat, ut hoc cum auditum sit eum esse dicturum, locus in subselliis occupetur, compleatur tribunal, &c. *& l. 1. de Orat. c. 37.* Nobis in tribunali Q. Pompeji Prætoris Urbani sedentibus. & *Tacit. Ann. l. 1. c. 75.* Tiberius judiciis assidebat in cornu tribunalis, ne Prætorem curuli depelleret. ¶ Sellæ curulis meminit *Cic. Verr. 4. c. 38* Palam, inquit, de sella ac tribunali pronuntiat: si quis, &c. Adde *Martial. l. 11. epigr. 99.* & *Tacit. 15. Ann. c. 29.* ¶ Forma tribunalis fuit arcuata. *Vitruv. l. 5. c. 1.* de Basilica Julia, quam ipse architectatus fuerat, *a med.* Item tribunal est in ea æde hemicycli schematis minore curvatura formatum. Ejus autem hemicycli in fronte est intervallum pedum quadraginta sex, introrsus curvatura pedum quindecim: uti eos, qui apud Magistratus starent, negotiantes in Basilica ne impedirent. ¶ *Pro*, vel *de tribunali* idem est ac in tribunali, quemadmodum dicimus *pro rostris*. *Cic. 3. Fam. ep. 8.* Idque pro tribunali cum aliquid ageretur, intelligi potuisse. *Id. in Pison. c. 5.* Pro Aurelio tribunali delectus servorum habebatur. *Id. Verr. 7. c. 7.* Ad se vocari, & de tribunali citari jussit. ¶ De tribunali ii tantum Magistratus jus dixere, qui sellam curulem habebant, ut Consules, Prætores. Ædiles, Præsides in provinciis, & Proconsules: nam Tribuni, Quæstores, Triumviri, & alii pro subselliis sedebant, ut scribit *Asconius in Divin. Verr. c. 15.* ¶ In theatro erat suggestus editior, & ab aliis gradibus separatus, ex quo spectabat Prætor, & Imperator. *Sueton. in Aug. c. 44.* Virginibus Vestalibus locum in Theatro separatim, & contra Prætoris tribunal dedit. Adde *Vitruv. l. 5. c. 7.* ¶ In castris quoque erat tribunal, ex quo Imperator jus dicebat, aut milites alloquebatur, quod olim de cæspite exstruebatur. *Tacit. Hist. 3. c. 10.* Sensit ludibrium miles, disjectisque qui tribunal tuebantur, &c. *Id. ibid. l. 4. c. 25.* Conscendit tribunal Vocula, prehensumque militem duci jussit. ¶ Claros viros, & summo aliquo honore functos, præter honorem sepulcri, etiam tribunalis exstructione coli post vitam mos fuit. Exemplum habes apud *Tacit. l. 2. Ann.* ubi de funere Germanici.

Quo referri posse videtur *Vet. Inscript.* apud *Gruter. pag.* 751. *n.* 11. P. Ælius Venerianus hoc vas donum sibi & Felicitati suæ posuit, & tribunal ex permissu Pontif. perfecit. ¶ *Plinius* vocat tribunal tumulum vel suggestum editiorem instar tribunalis, quod sibi quidam populi Oceanum accolentes extruebant, contra æstus & effusiones ejus: *l.* 16. *c.* 1. Illic misera gens tumulos obtinet altos, aut tribunalia structa manibus, ad experimenta altissimi æstus, casis ita impositis. ¶ *Tribunale* in recto & quarto casu. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 10.) *ante med.* Inhærent quidam molestissima diligentiæ perversitate, ut *audaciter* potius dicant, quam *audacter*, licet omnes oratores aliud sequantur; & *emicavit*, non *emicuit*, & *conire*, non *coire*. His permittamus & *audivisse*, & *scivisse*, & *tribunale*, & *faciliter* dicere. Legitur etiam in *vet. Tab. ex.* apud *Murator. pag.* 582. *lin.* 34.

TRIBUNATUS, us, m. *Tribunato*, Χιλιαρχία, Δημαρχία, Magistratus, seu dignitas Tribunorum. Aliud fuit Tribunatus, aliud Tribunicia potestas. Nam Sylla Tribunatum non sustulit, sed Tribuniciam potestatem. Rursus Romani Imperatores Tribunatum non gessere, sed Tribuniciam potestatem sumpserunt. Nam cum Plebejis tantum liceret solis Tribunatum gerere, religio Imperatoribus fuit Tribunatum sibi vindicare, cum Patricii essent: cum vero Tribuni Pl. sacrosancti essent, Imperatores sibi potestatem Tribuniciam usurpavere, ut & ipsi sacrosancti essent, & inviolabiles. *Cic. de Amicit. c.* 12. De C. Gracchi autem Tribunatu quid exspectem, non libet augurari. *Id.* 2. *de Orat. c.* 7. Tribunatum plebis petere. *Id.* 11. *Attic. ep.* 9. Inire Tribunatum. ¶ De tribunatu militari *Cic.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 15. *ante med.* M. Curtio Tribunatum a Cæsare petivi. *Id. Fam.* 7. *ep.* 8. Sum admiratus, cur Tribunatus commoda, dempto præsertim labore militiæ, contempseris. Adde *ep.* 5 *a med.* & *Plin. l.* 7. *c.* 30.

TRIBUNICIUS, a, um, δημαρχικός, ad Tribunos plebis pertinens. *Sallust. in orat. Licin. Trib. Pleb. ante med.* Vis tribunicia, telum a majoribus libertati paratum. *Cic. l.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 15. *sub fin.* Tribunicii candidati compromiserunt. *Id.* 2. *de Orat. c.* 28. *a med.* Cum tribunicia potestas esset constituta. *Id.* 2. *Agrar. c.* 8 *a med.* Tribuniciæ leges. *h. e.* a Tribunis pleb. latæ. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 1. Comitia tribunicia. *h. e.* quibus Tribuni Pleb. creantur. *Id.* 3. *de Leg. c.* 9 *a med.* Mucronem tribunicium exacuere in aliquem. *Id. post redit. in Sen. c.* 5. Subsidia reipublicæ contra tribunicios furores. *Liv. l.* 2. *c.* 1. Si plebs agitari cœpta esset tribuniciis procellis. *Cic. Fam.* 2. *ep. penult. a med.* Incidere in terrores tribunicios. *Id. pro Cluent. c.* 39. Notatis eulmos ejus, ac spiritus tribunicios. *Hirt. de B. Alex. c.* 65. Tribuniciæ contentiones. *Sallust. in Jug. c.* 41. seditiones. *Plin. l.* 36. *c.* 15. *post med.* conciones. *Id. in præfat. Hist. nat. sub init.* Triumphalis, & Censorius tu, sexiesque consul, & Tribuniciæ potestatis particeps. *Cæs. l.* B. 1. *Civ. c.* 7. Tribunicia intercessio. ¶ De tribunicia potestate Imperatorum V in dictione præced. ¶ *Tribunicius*, qui Tribunus fuit, ut *Ædilicius*, qui Ædilis; *Quæstorius*, qui Quæstor, &c. *Cic. Phil.* 13. *c.* 14. *sub fin.* Clarissimi viri, ædilicii, tribunicii, quæstorii. Adde *Liv. l.* 3. *c.* 35. ¶ De Tribunatu militari *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 77. *extr.* Centuriones in ampliorem ordinem, equites R. in tribunicium restituit honorem. ¶ Scribitur & *tribunitius*.

TRIBUNUS, i, m. Δήμαρχος, magistratus apud Romanos, qui primo Tribubus præsuit: ut Curio, qui Curiis. Romulus populum in tres partes divisit, quæ *Tribus* dictæ: singulis suos attribuit ducem, qui Tribuni appellati, ut *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 5 docet. V. *Tribus*. *Pompon. Dig. l.* 2. *tit.* 2. *leg.* 2. *ante med.* Dicti tribuni, quod olim in tres partes populus divisus erat, & ex singulis singuli creabantur: vel quia Tribuum suffragio creabantur. ¶ Varia Tribunorum genera fuerunt, de quibus protinus ordine suo.

Tribuni Ærarii (quos Tribunos æris *Plin. l.* 33. *c.* 2. appellat) erant, qui acceptam pecuniam publicam e Quæstoribus urbanis in stipendium exercitus, ad Quæstores provinciarum deferebant, militibus erogandam, ut est apud *Ascon. in Verr.* 3 *de Præt. urb. c.* 13 *tribuni a tribuendo* dicti, ut *Fest.* docet in *Ærarii*: sed ab *re Varr. l.* 4. *de L. L. sub fin.* Quibus attributa erat pecunia, ut militi redderent, Tribuni ærarii dicti: id quod attributum erat, æs militare. *Cato apud Gell. l.* 7. *c.* 10. Æs militare, quod a Tribuno ærario miles accipere debebat. ¶ Non erant magistratus, sed ordo: & aliquando una cum senatorio & equestri ordine judicia exercuerunt, ut patet ex *Cicer.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 6. *ad fin.* qui eorum meminit & *Catil.* 4. *c.* 7. *a med.* V. *Aurelius*, a, um. Sed judicia eis ademit Augustus, ut in ejus vita *Sueton.* narrat *c.* 41.

Tribunus Celerum, *Capitano del corpo di Guardia*, Magistratus quidam in Monarchia, qui præerant trecentis illis Celeribus Equitibus, qui Regis corpus custodiebant, & rem militarem cum Regibus curabat. Fuit antiquissimus omnium Magistratuum. Nam ab ipso Romulo institutus est. *Pompon. de orig. Juris l.* 1. *Dig. tit.* 2. *leg.* 2. Iisdem temporibus & Tribunum Celerum fuisse constat. Is autem Equitibus præerat, & veluti secundum locum a Regibus obtinebat: quo in numero fuit Junius Brutus, qui auctor fuit Regis ejiciendi. ¶ Diversus erat a ceteris Tribunis. Nam ceteri, qui tres erant, Tribubus præerant, unus Ramnensibus, alter Tatiensibus, tertius Luceribus, sed hic tribus Centuriis Equitum, qui Celeres vocabantur, imperabat. Dictus est a similitudine aliorum Tribunorum. Ut enim duces Tribuum dicti Tribuni, quod præerant Tribubus, quæ tres erant, ita Tribunus Celerum ita appellatus, quod tribus Equitum Centuriis præerat. Hoc nomen retentum est usque ad institutionem Consulum. Nam postea Magistratus iste pro Tribuno dictus est Magister Equitum, & postremo Præfectus Prætorio. *Pompon. loc. cit.*

Tribuni Militares, *Colonelli*, duces legionum, qui peditibus legionum, non item equitibus, præerant. Dicti sunt Tribuni, auctore *Varrone l.* 4. *de L. L. c.* 14. quod ab initio terni essent, tum, cum legio ex tribus millibus conficiebatur ex ternis, quæ tum erant, Tribubus, Ramnium, Tatiensium & Lucerum sumpti. ¶ Initio tres fuerunt, qui singuli mille peditibus præerant. Postea ut numerus peditum in legione auctus est, sic etiam Tribunorum militarium: ita ut e tribus ad quatuor, atque ab his ad sex pervenerint. Progressu temporis duodecim legi cœperunt, terni in singulas legiones, quæ quatuor erant. Deinde quaterni in singulas legiones creati sunt, ut essent sexdecim. Interjectis inde temporibus, cum legio ex quinque millibus conscribi jam esset cœpta, & postremo cum ex sex millibus, Tribuni militum ad quatuor legiones viginti quatuor in singulas seni, lecti sunt. *Cic. pro Cluent. c.* 36. Qui M. Æmilio legati, & præfecti, & tribuni militares fuerunt. Adde *Plin. l.* 34. *c.* 3. ¶ Ut eorum numerus, sic electio varia fuit. Modo enim ab Imperatore, modo populi suffragio creati sunt: quæ varietas usque ad extrema reipubl. tempora perduravit. ¶ Officium eorum erat in castris milites continere, & ad exercitationem producere, vigilias circumire, rei frumentariæ præesse, querelas commilitonum audire, valetudinarios inspicere, denique & dare, & observare castrensia omnia. ¶ Dividebantur in *Rufulos*, sive *Rutulos*, & *Comitiatos*. V. in his vocibus.

Tribuni Militum consulari potestate, Magistratus Romæ, qui Consulare imperium obtinebant, & Consulum loco Rempublicam administrabant. Eorum hæc origo narratur. Crebris seditionibus Plebis, quibus Consules de suo quoque corpore creari petebat, externis etiam bellis ingruentibus, Plebeque ipsa delectum pati negante, coacti tandem Patres sunt, ut aut civibus, aut hostibus, de victoria concederent. Ab eorum sententiis, qui Tribunos Plebis cæde violandos putabant, primores Patrum abhorrebant. Per hæc consilia eo res deducta est, ut sex Tribuni militum, tres ex Patribus, & tres ex plebe, Consulari potestate præditi crearentur, de Consulibus nihil immutaretur. Igitur anno U. C. CCCX. tres Tribuni militares creati sunt, qui Consularem potestatem haberent, & quidem ex Patribus, consentiente Plebe. Progressu temporis modo tres, modo quatuor, modo sex, aliquando ex solis Patribus, aliquando ex Patribus & Plebe fuerunt. *Liv. l.* 4. *c.* 6. 7. &c.

Tribuni Plebis, Magistratus Romæ, ex genere minorum, & ordinariorum, non dissimilis iis, qui apud Lacedæmonios Ephori dicebantur, ut ait *Cic.* 3. *de Legib. c.* 7. cujus officium erat injuriam omnem intercessione sua prohibere, & commoda Plebis adversus Patres tueri. ¶ Hic Magistratus hanc habuit originem. Plebs ob feneratorum avaritiam ære alieno oppressa sæpe postulavit a Patribus, ut contractuum obligationibus liberaretur, & sæpenumero decepta, tandem A. U. CCLXI. conspiravit, ne amplius Patricios in bello, neque ulla alia in re adjuvaret: itaque secessit in Montem sacrum, neque reduci inde potuit, priusquam ea obtineret, quæ jamdiu concupierat: inter quæ illud præcipuum fuit, ut Magistratus quotannis crearetur, qui Plebis jura defenderet, ceteris Magistratibus intercederet, & ne ipse quidem supremo Consulari imperio parere teneretur. Qui in eum Magistratum lecti sunt, *Tribuni plebis* appellati. *Liv. l.* 2. *a c.* 32. ¶ Præcipua Tribunorum potestas fuit in intercessionibus. Intercedere autem nihil aliud erat, nisi prohibere, ne vis a ceteris Magistratibus Plebi fieret, vel ne aliqua lex ferretur plebi invisa. Quin organum, non Magistratum fuisse, facile arguuntur multis *Livii* locis *l.* 2. *c.* 33. & 58. *l.* 4. *c.* 2. *l.* 23. *c.* 23. *Sallustii in Jug. c.* 41. *Varronis* apud *Gell. l.* 13. *c.* 12. *Ciceronis l.* 1 *de Orat. c.* 7. & *Pompon. Dig. l.* 2. *tit.* 2. *leg.* 2. qui omnes tribunatum pleb. *Magistratum* vocant. ¶ Inibant Magistratum mense Decemb. fuitque eorum tanta auctoritas, ut quicquid Senatus decrevisset, ita demum ratum haberetur, si Tribuni approbassent. Stabant ergo positis subselliis in vestibulo Curiæ, ubi habebatur Senatus, quia templum ingredi non licebat, & quæcumque Senatores decrevissent, Tribunis animadvertenda perferebantur, ut si pro Republica fore viderentur, approbarent, cetera ad arbitrium rejicerent. Si Senatusconsultum approbassent, T litteram in tergo subscribebant, quæ nota significabatur, ita Tribunos quoque censuisse. *Val. Max. l.* 2. *c.* 2. *n.* 7. ¶ Illud etiam observatum est inter Tribunos, ut, si ceteri omnes unam rem probassent, unus vero prohibuisset, plus ceteris omnibus polleret, eosque impedire posset. ¶ Ne vero unquam eorum potestas minui, aut violari a quoquam posset, statutum est, ut sacrosancti haberentur, ita ut qui iis injuriam intulisset, sacer esset. V. *Sacrosanctus*. ¶ Nihilominus hanc potestatem L. Sylla Dictator debilitavit, iratus Plebi, quod contra se pro C. Mario bello civili stetisset. Tulit enim, ne Tribunis Pleb. legum ferendarum jus esset, neve iis, qui Tribuni Pl. fuissent, alios postea Magistratus capere liceret, ut scriptum est in *Appiani* historia. Tribunorum tamen jura post restituta sunt partim a Cotta, partim a Pompejo, & Crasso Coss. *Ascon. in Divin. Verr. cap.* 3. & *in proœm. Act. in Verrem, cap.* 15. & *Epit. Livii lib.* 97. ¶ Tempore Monarchiæ Imperatores Tribuniciam potestatem sibi sumpserunt. V. *Tribunatus*. *Sueton. in Aug. cap.* 27. *Tacit.* 3. *Ann. cap.* 56. ¶ *Tribunus plebejus*, quod quidam leg. apud *Liv lib.* 2. *cap.* 33. & *l.* 34. *c.* 56. non dicitur, cum MSS. omnes aut *plebis*, aut *plebei*, aut *plebi*, habeant, testibus Criticis viris, apud *Drakenborch.* ad utrumque loc. V. *Plebs*.

TRIBUO, is, ui, utum, a. 3. *dare, assegnare, attribuire*, δίδωμι, νέμω, do, præsto, impertior: a *Tribus*: quia proprie olim dicebatur de his, quæ a Tribubus in publicum conferebantur. Latius deinde usurpari cœpit, ut *do, das*. *Cic.* 2. *Offic. c.* 15. Ut ei plurimum

rimum tribuamur, a quo plurimum diligimur. & c. 5. In hominum societate tuenda, tribuendoque suum cuique. Sallust. in orat. Philippi contra Lepid. & Caes. l. 3. B. Civ. c. 4. Cujus sceleribus tanta praemia tribuistis. Id. l. 3. B. Civ. c. 13. Jurat, se eum non deserturum, eundemque casum subiturum, quemcumque ei fortuna tribuisset. Phaedr. l. 1. fab. 5. v. 7. Ego primam (partem praedae) tollo, nominor quia leo: Secundam, quia sum fortis, tribuetis mihi. & fab. 7. Quibus honorem & gloriam Fortuna tribuit. Nep. in Attic. c. 11. sub fin. Tribuere alicui beneficia. Tacit. 1. Ann. c. 75. Pretium aedium Aurelio tribuit. Ovid. 9. Met. v. 401. cum jurare pararet, Dona tributurum posthac se talia nulli. Propert. l. 3. el. 23. v. 3. Noster amor tales tribuit tibi, Cynthia, laudes. Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 23. Dii tibi dent, nostro quod non tribuere parenti, Molliter in patria vivere posse tua. Id. initio ep. 16. Heroid. Hanc tibi Priamides mitto, Ledaea, salutem, Quae tribui sola te mihi dante potest. Id. 14. Met. v. 620. Aventinus quo regnarat, eodem Monte jacet positus, tribuitque vocabula monti. Id. 3. Trist. el. 1. v. 44. tribuere pacem terris. Tacit. 12. Ann. c. 40. alicui veniam. Lucan. lib. 4. v. 358. vitam cuipiam. Cic. pro Mil. c. 34. misericordiam fortissimo viro. aver compassione. & pro Cael. c. 12. silentium orationi alicujus. prestar silenzio, dar udienza. & l. 4. de Fin. c. 5. extr. magnam inventoribus gratiam. saper grado, professarsi obbligato. ¶ distribuere, distribuire. Tacit. 4. Ann. c. 64. Ni Caesar obviam isset, tribuendo pecunias ex modo detrimenti. ¶ Tribuere alicui quippiam, affirmare de aliquo, quod quippiam in eo sit. Lucret. l. 5. v. 1171. His igitur sensum tribuebant, propterea quod Membra movere videbantur. ¶ Translate permittere, concedere, condonare. Cic. in fin. lib. 1. Tuscul. Sed nunc quidem valetudini tribuamus aliquid, cras agimus haec. Id. 1. Offic. c. 30. Sin sit quisquam, qui aliquid tribuat voluptati, diligenter ei tenendum esse ejus fruendae modum. Ovid. l. 1. de art. am. v. 689. nisi hoc matris precibus tribuisset Achilles. ¶ imputare, assignare. Nep. in Datam. c. 5. Eam esse consuetudinem regum, ut casus adversos hominibus tribuant, secundos fortunae suae. Id. in Alcib. c. 7. Ut omnia minus prospere gesta ejus culpae tribuerent. Cic. 2. Fam. ep. 16. a med. Quod illi tribuebatur ignaviae: de nobis id existimari posse, non arbitror. Nep. in Timol. c. 4. Neque hoc illi quisquam tribuebat superbiae, ascrivevа: putabat, illum hoc facere superbe. Id. in Attic. c. 6. extr. Ejus observantia omnibus erat carior, cum eam officio, non timori, neque spei tribui viderent. h. e. eam adhiberi officii caussa, non propter timorem aliquem, aut spem. ¶ deferre, aestimare. Colum. l. 2. c. 17. Prato veteres Romani primas in agricolatione tribuerunt. diedero il primo luogo. & Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 4. a med. Tibi istius generis in scribendo priores partes tribuo, quam mihi. ti cedo. & Fam. 4. ep. 1. in fin. Ego tantum tibi tribuo, quantum mihi fortasse arrogo. & l. 13. ep. 22. Gratissimum mihi feceris, si huic commendationi meae tantum tribueris, quantum cui tribuisti plurimum. Id. in Bruto, n. 51. Mihi, benevolentia, credo, ductus, tribuebat omnia. Tacit. Ann. 6. c. penult. Tribuere aliquid honori amici absentis. Caes. l. 1. B. Gall. c. 13. ad fin. Magnopere tribuere virtuti alicujus. Cic. Fam. 13. ep. 9. Universo ordini publicanorum semper libentissime tribui: idque magnis ejus ordinis erga me meritis facere debui. Tacit. Ann. 14. c. 14. ad fin. Quos ne nominatim tradam, majoribus eorum tribuendum puto. ¶ impendere. Caes. l. 3. B. Civ. c. 2. His rebus, & feriis Latinis, comitiisque perficiundis undecim dies tribuit. Nep. in Annib. c. ult. & in Attic. c. 4. Reliqua tempora tribuere litteris. ¶ dividere, partiri, dividere. Cic. de clar. Orat. c. 41. a med. & in Orat. cap. 4. Rem universam tribuere in partes. Hinc tributio distributio, tributus divisus.

TRIBUS, us, f. tribù, φυλή, una ex partibus majoribus populi R. Nam Romulus primum divisit universum populum in tres partes, quae Tribus dictae sunt, vel a numero, vel a tributo pendendo. Singulas Tribus in Centurias decem, quae Curiae appellatae. Ex singulis Tribubus singulas centurias equitum constituit, qui Ramnenses, Tatienses, Luceres nominati sunt. Postea crescente populo, hae centuriae ad trecentos crevere, ut omnes simul equites nongenti essent: inde sub Tarquinio ad sexcentos. Itaque tres illae Tribus & pedites & equites continebant: sed procedente tempore id nomen solis centuriis equestribus haesit. quae caussa est, cur a Varr. l. 4. de L. L. c. 9. Floro l. 1. c. 5. & Ascon. in Verr. 3. c. 5. non centuriae, sed Tribus dicantur. V. Gravium ad Flor. loc. cit. ¶ Crescente civium numero, multisque aliis populis in civitatem Romanam allectis, aliae subinde Tribus additae sunt. Tarquinius enim Priscus sex fecit: Servius Tullus decem & novem, omnesque divisit in Urbanas, & Rusticas, illas ita appellando, quod in urbe essent, has quod in agro Romano. Postea vero earum numerus usque ad triginta quinque auctus est, quarum nomina fuerunt, Aemilia, Aniensis, Arniensis, Claudia, Collina, Cornelia, Crustumina, Esquilina, Fabia, Falerina, Galeria, Lemonia, Maecia, Menenia, Ocriculana, Oufentina, Palatina, Papiria, Pollia, Pomptina, Popillia, Pupinia, Quirina, Romilia, Sabatina, Scaptia, Sergia, Stellatina, Suburana, Terentina, Tromentina, Vejentina, Velina, Veturia, Voltinia. Panvin. pro Ocriculana Horatiam substituit, dicens, Ocriculanam fuisse extra numerum. P. Manutius omittit, Ocriculanam, & Veturiam, adjungit Papiam, distinguit Publiliam a Popillia, pro Menenia ponit Mentinam, pro Vejentina Vejentanam. Idem Panvinius recenset alias Tribus extra numerum XXXV. & sunt, Aelia, Camilla, Cestia, Cluentia, Cluvia, Flavia, Julia, Minucia, Papia, Pinaria, Pumia, Sappinia, Tauria, Ulpia, Voturia, vel Veturia. Et addit, has decem, Aeliam, Camillam, Cestiam, Cluentiam, Cluviam, Minuciam, Papiam, Pumiam, Tauriam, Voturiam additas fuisse sociali bello. Sed Sigonius dicit, multas Tribus ex XXXV. duo habere nomina, & in lapidibus, ac veteribus libris appellari interdum nomine loci, interdum nomine gentis, vel familiae. De his omnibus nominibus singillatim mentio fit etiam suis locis. ¶ Postquam Tribus Censoribus permissae sunt, rusticae honestiores urbanis esse coeperunt: partim quia agrestium vita, quae laboriosa est, vitae urbanorum, quae est plena otii ac desidiae, anteferebatur, ut ait Varr. initio l. 2. R. R. partim quia Censores urbanas Tribus omni sordidissimorum hominum genere, idest non solum artificibus, & turba forensi, sed etiam libertinis inquinaverant. Igitur a nobilibus & ingenuis, non solum qui ruri vitam agebant, sed etiam qui urbem incolebant, in rusticas commigratum est. Eos enim pudebat numerari cum negotiatoribus, cum artificibus, cum turba forensi, cum libertinis. Hinc Censores, & cum novos homines in Tribus referrent, & cum aliquem ex veteribus civibus vellent honore afficere, in Tribus rusticas transferebant. Fuerunt autem urbanae Tribus quatuor tantummodo, Palatina, Esquilina, Collina, & Suburana: reliquae omnes rusticae. V. Plin. l. 18. c. 3. ante med. ¶ In Tribus referre jus Censorum fuit, postquam instituti sunt. hi enim poterant novas Tribus addere, & cives de una in aliam transferre. Atque huc pertinet Tribu movere, h. e. ex Tribu nobiliori in ignobiliorem transmittere ignominiae caussa. Cic. 2. de Orat. c. 67. Africanus Censor Tribu movebat eum centurionem, qui in Pauli pugna non affuerat. Adde Liv. l. 4. c. 24. ad fin. & l. 45. c. 15. ubi quid sit movere Tribu, clare explicat. ¶ Tribus explere quid sit, V. in Explere. ¶ Convocare populum in Tribus, Cic. 3. de Legib. c. 19. a med. h. e. per Tribus, & ad Tributa comitia. ¶ Quotiescumque ad nomen civis R. Tribus adscribitur, ejus nomen ponitur in ablativo sine praepositione, & fere cognomini praeponitur. Cic. Verr. 1. cap. 8. ad fin. Inventum tamen esse ex eadem familia Q. Verrem Romilia, qui id se perfecturum polliceretur. Id. Phil. 9. cap. ult. Ser. Sulpicius Q. F. Lemonia Rufus. Lucil. apud Non. c. 6. n. 82. Calvus Palatina vir nobilis, ac bonus bello. V. l. 8. Fam. ep. 8. ubi multa habebis hujusce constructionis exempla, quae passim occurrerunt etiam in veterib. Inscriptionib. ¶ Interdum Tribus dicitur de pauperioribus, ut tribulis. Cic. pro Planc. c. 18. Neque hoc liberis nostris interdicendum est, ne observent tribules suos, ne diligant, ne conficere necessariis suis suam tribum possint. Al. leg. conficere, quod alio trahit sententiam. Martial. lib. 8. epigr. 15. Dat populus, dat gratus eques, dat tura senatus: Et ditant Latias tertia dona Tribus. h. e. tertium congiarium. Al. aliter leg. aut interpretantur. Maxime omnium rem conficit illud Plin. l. 19. c. 4. ante med. In herbis aliqua sibi nasci Tribus negant, caule in tantum saginato, ut pauperis mensa non capiat. ¶ Unus aliquando duas Tribus habuit, alteram nativitate, alteram adoptione. Inscript. apud Gruter. pag. 226. n. 3. C. Julio C. F. Fab. Scapt. Caesari Aug. (Sueton. in Aug. c. 40. Fabianis, & Scaptiensibus tribulibus suis die comitiorum singula millia nummum a se dividebat). Alia ibid. pag. 435. n. 1. L. Manlio A. F. An. Gal. Bocchо trib. mil. leg. XV. Adde aliam apud Murator. pag. 723. n. 5. Sed respuit haec omnia Maffejus in Mus. Veronens. pag. 199. ¶ Translate Colum. lib. 3. cap. 2. Inerticula tamen nigra, quam quidam Graeci amethyston appellant, potest in secunda quasi tribu esse. h. e. gradu, ordine, pretio.

TRIBUTARIUS, a, um, tributario, ὑπόφορος, δασμοφόρος, solvendo tributo obnoxius. Justin. l. 1. c. 7. Sed civitates, quae Medorum tributariae fuerant. Plin. l. 12. c. 1. Et jam ad Morinos usque pervecta, ad tributarium etiam pertinens solum. Adde Sueton. in Aug. c. 40. & Flor. l. 3. c. 4. ¶ Tributaria necessitas, est necessitas tributi conferendi. Justin. l. 32. c. 2. Antiochus sub specie tributariae necessitatis nocte templum Elymaei Jovis aggreditur. ¶ Tributariae litterae, in quibus munera promittuntur, & tribuuntur. Cic. 6. Verr. c. penult. Ubi intellexi, multum apud illum tabulas non commendatitias, sed tributarias valuisse. V. Verr. 4. c. 26. unde huic loco lux. ¶ Tributaria caussa, in qua de tributo agitur. Hermogenian. Dig. lib. 49. tit. 14. leg. 46.

TRIBUTIM, per singulas tribus, κατὰ φυλάς. Cic. 4. Attic. ep. 17. Nummis ante comitia tributim uno loco divisis. Id. pro Flacc. c. 7. Tributim & centuriatim descriptis ordinibus. Id. pro Mur. c. 34. a med. Spectacula tributim data, & ad prandium vulgo vocati. Horat. l. 2. sat. 1. v. 69. Primores populi arripuit, populumque tributim. Liv. l. 3. c. 55. Legem centuriatis comitiis tulere, ut quod tributim plebes jussisset, populum teneret. h. e. comitiis tributis. Sic lib. 7. c. 16. ad fin. Legem, novo exemplo, ad Sutrium in castris tributim de vicesima eorum, qui manumitterentur, tulit.

TRIBUTIO, onis, f. distribuzione, distributio, divisio, partitio. Cic. 1. de nat. Deor. c. 19. Hanc ἰσονομίαν appellat Epicurus, hoc est aequabilem tributionem. Ulpian. Dig. lib. 14. tit. 4. leg. 5. in fin. Tributio fit pro rata ejus, quod cuique debetur. si fa la contribuzione. ¶ Item tribuendi actus, collatio tributi. Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 14. leg. 52. Si quas summas, propter tributiones praedii pignori nexi factas, creditor solvisset. Arcad. lib. 50. tit. 4. leg. 18. a med. Et eos, qui fenus exercent, tributiones ejusmodi agnoscere debere, rescriptum est. Al. leg. intributiones.

TRIBUTOR, oris, m. datore, qui tribuit. Apul. ad Asclep. pag. 92. Elmenhorst. Mundus praestitor est, & tributor omnium, quae mortalibus videntur bona.

TRIBUTORIUS, a, um, ad tribuendum pertinens. Tributoria actio apud JCtos est, quae datur creditoribus, si quis eorum queratur, quasi minus ei tributum sit, quam oportuerit (ut ait Justinian. l. 4.

Institut. tit. 7.) in eo casu, in quo servus in merce peculiari sciente domino negotiatus: & dicitur tributoria, quia ipsi domino distributionem earum, quæ in illa negotiatione recepta sunt, Prætor permittit. Est in Digestis titulus 4. lib. 14. qui de *tributoria actione* inscribitur. V. plura apud JCtos.

TRIBUTUS, a, um, *dato, concesso, particip. a tribuo*, datus, concessus. *Lucret. l.* 2. *v.* 799. demptis paucis, paucisque tributis. *Cic.* 3. *de Orat.* 2. 10. Cui primum mulieri hunc honorem in nostra civitate tributum puto. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 21. Tributa præmia. *Callistrat. Dig. l.* 27. *tit.* 1. *leg.* 17. Tributa immunitas. ¶ *Tributum* absolute, *gravezza, imposizione, tributo,* εἰσφορά, τέλος, pecunia, quæ a privatis reipublicæ penditur. Quid a vectigali differat, *ibi* dicetur. Triplex fuit apud Romanos, secundum capita, secundum censum, & extra ordinem, seu temerarium. *Festus:* Tributorum collatio cum sit alia in capita, alia ex censu, dicitur etiam quoddam temerarium, ut post urbem a Gallis captam conlatum est, quia proximis quindecim annis census actus non erat. item bello Punico secundo, M. Valerio Lævino, M. Claudio Marcello Coss. cum & senatus, & populus, quod habuit, detulit. Hæc *Festus*. Dicebatur *tributum in capita*, quod e singulis pendebatur, *capitazione*. Id solvebant patres matresque familias pro numero liberorum. *Tributum ex censo* imperabatur singulis familiis pro ratione fortunarum. *Temerarium* dictum, quod extra ordinem, in magno reipublicæ discrimine, & temere, *h. e.* non habita ordinis Tribuum, aut census ratione, conferebatur. Exempla apud *Liv. l.* 5. *c.* 23. *& l.* 26. *c.* 36. invenies. *Varr. l.* 4. *de L. L. prope fin.* Tributum dictum a Tribubus, quod ea pecunia, quæ populo imperata erat, tributim a singulis pro portione census exigebatur. *Ulpian. Dig. l. ult. tit. penult. leg.* 27. Stipendium a stipe appellatum est, quod per stipes, id est modica æra colligatur. Idem hoc etiam tributum appellari, Pomponius ait: & sane appellatur ab intributione tributum, vel ex eo, quod militibus tribuatur. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. cap.* 32. Tributum imponere in capita singula servorum & liberorum. *Liv. l.* 23. *c.* 31. Duplex tributum imperare. *Cic. Verr.* 4. *c.* 33. Omnes Siculi ex censu quotannis tributa conferunt. *& Verr.* 3. *cap.* 42. Imacharenses tributum ferre miseros ac perditos coegisti. *Al. leg.* facere. *Id. Fam.* 3. *ep.* 7. Intolerabilia tributa exigere a civitatibus. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 13. Tributum pendere. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 4. Multas civitates acerbissimis tributis liberavi. *Paul. Dig. l.* 50. *tit.* 13. *leg. ult.* Tributum capitis alicui remittere. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 47. *sub fin.* Urbes levari tributis in tempus. *Id.* 3. *Hist. c.* 55. His tributa dimittere. *& l.* 4. *c.* 71. facilius tributa tolerare. *Id. de Germ. c.* 43. pati. *Justin. l.* 16. *c.* 3. *a med.* Cum Athenienses Græciæ & Asiæ tributum in tutelam classis descripsissent. *Plin. l.* 21. *c.* 13. *a med.* Gens ea ceram in tributa Romanis præstat. *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 15. *leg.* 3. Tributo capitis obligari. *Liv. l.* 4. *c.* 60. Indicere tributum populo. *Stat. l.* 4. *silv.* 1. *v.* 4. urbem frenare tributis. *Martial. l.* 7. *epigr.* 61. gens damnata tributis. ¶ Dicitur etiam *tributum*, cum plures aliquid conferre tenentur ad sarciendam jacturam rei privatæ, *v. gr.* mercium jactum in mare ad levandam navim in tempestate: aut cum socius in negotiatione contribuit ceteris in re communi. *Paul. Dig. lib.* 14. *tit.* 2. *leg.* 2. *circa med.* Placuit, omnes conferre oportere, quia id tributum observatæ res deberent. *Callistrat. ibid. leg.* 4. Jactus in tributum, nave salva, venit. *è soggetto alla contribuzione*. & *Ulpian. ibid. tit.* 4. *leg.* 5. In tributum vocantur qui in potestate *merces* habent, a creditoribus mercis. ¶ Translate *Martial. l.* 10 *epigr.* 17. Saturnalicio Macrum fraudare tributo Frustra, Musa, cupis. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 188. præstare tributa clientes cogimur. *Stat. l.* 1. *silv.* 4. *v.* 86 gaudet Trasimenus, & Alpes, Cannensesque animæ; primusque insigne tributum Ipse palam lacera poscebat Regulus umbra. ¶ In masculino genere *Plaut. Epid.* 2. 2. 43. Tributus cum imperatus est, negant pendi potesse: Illis quibus tributus major penditur, pendi potest. *Cato apud Non. c.* 3. *n.* 232. Cum tributus exigitur. *Gell. l.* 13. *c.* 20. *a med. Hic peccatus* recte Latineque dicitur; sicut *hic incestus*, & *hic tributus*, quod *tributum* nos dicimus, a plerisque veteribus dicta sunt. ¶ *Tributus*, distributus, divisus, *diviso*. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 6. Omnem vim loquendi in duas tributam esse partes. ¶ *Tributus* a Tribu. *Comitia tributa* fuere, in quibus plebs R. non per centurias, & ex censu, sed per Tribus suffragium ferebat. Itaque in his locus erat infimo cuique, & pauperrimo, non erat patribus. *Lælius Felix* apud *Gell. l.* 15. *c.* 27. Cum ex generibus hominum suffragium fertur, curiata comitia esse: cum ex censu & ætate, centuriata: cum ex regionibus, & locis tributa. *Festus* in *Populi*. Populi commune est in legibus ferendis cum plebe suffragium. nam comitia centuriata ex patribus & plebe constant in centurias divisis: at cum plebes sine patribus tributis comitiis convenit, quod plebes scivit, plebiscitum id ea causa appellatur. *Liv. l.* 2. *c.* 60. *in fin.* Insignem annum maxime comitia tributa efficiunt, res major victoria suscepti certaminis, quam usu. plus enim dignitatis comitiis ipsis detractum est, patribus ex concilio submovendis, quam virium aut plebi additum, aut demptum patribus. *&* c. 56. Volero rogationem tulit ad populum, ut plebeji magistratus tributis comitiis fierent. Haud parva res sub titulo prima specie minime atroci ferebatur: sed quæ patritiis omnem potestatem, per clientium suffragia creandi quos vellent tribunos, auferret. Sunt qui his Livii locis *tribunicia* legunt, quod ea comitia per tribunos plebis haberentur: sed saniores Critici rejiciunt.

TRICÆ, arum, f. *baje, triche, cose da nulla*, λῆροι, res frivolæ, futiles nullius pretii, nugæ. *Plin. l.* 3. *c.* 11. *a med.* Diomedes ibi delevit urbes duas, quæ in proverbii ludicrum vertere, Apinam & Tricam. *Plaut. Rud.* 5. 2. 35. *Gri.* Quid dare velis, eloquere propera. *La.* nummos trecentos. *Gri.* tricas. *La.* quadringentos. *Gri.* tramas putridas. *Martial. l.* 14. *epigr.* 1. Sunt apinæ tricæque, & siquid vilius istis. ¶ Sic etiam dicuntur impedimenta, & implicationes, *intrighi, imbrogli, viluppi:* quia res frivolæ seria agentem impediunt. *Nonius c.* 1. *n.* 26. ait, tricas esse pilos aut fila, quæ pedes pullorum gallinaceorum irretiunt, & involvunt, & ingredientes impediunt. *Turpil. ibid.* Judicia, lites, turbas, tricas, concinnes maximas. *Varr. ibid.* Putas eos non citius tricas Atellanas, quam id extricaturos? *Plaut. Pers.* 5. 2. 18. Quomodo me hodie versavisti? ut me in tricas conjecisti? *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 8. *sub fin.* Tullia quomodo fert publicam cladem! quomodo domesticas tricas! *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 3. *a med.* Ut plus biennium in his tricis moretur. ¶ ambages verborum, præsertim quæ a lentis debitoribus, aut fraudare volentibus effutiuntur. *Plaut. Pers.* 4. 3. 62. Nihil mihi opus est litibus, neque tricis. *Id. Curc.* 5. 2. 15. Quod argentum, quas tu mihi tricas narras? *Id. Most.* 3. 1. 45. Quin tu istas mittis tricas?

TRICAMERATUS. V. *Bicameratus*.

TRICASTINI, m. populi Galliæ Narbonensis, quorum tractus dicitur *le Tricastin*, in provincia Delphinatus, versus Rhodanum fluvium. Eorum urbs est Augusta Tricastinorum, *Saint Paul*. *Plin. l.* 3. *c.* 4. Hinc adjective *Sil. l.* 3. *v.* 466. Jamque Tricastinis incedit finibus agmen.

TRICCÆUS, a, um, ad Triccam pertinens, oppidum Thessaliæ ad Peneum fluvium, ubi templum Æsculapii fuit. *Avien. in Arat. v.* 206. Triccæi fidus stat numinis.

TRICENARIUS, a, um, *di trenta*, qui triginta continet. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. Tricenariæ vites. V. *Trecenarius*. *Frontin. de aquæduct. artic.* 29. *&* 48. Tricenaria fistula. *h. e.* quæ digitos triginta habet in lumine in rotundum coacto, ut *Id. ibid.* explicat. Adde *Plin. l.* 31. *c.* 6. *Vitruv. l.* 8. *c. ult. ante med.* & *Pallad. in Aug. tit.* 12. ubi hæc ratione ponderis exponuntur. ¶ Tricenariæ cærimoniæ dicebantur, quibus sacra aditoris triginta continuis diebus certis quibusdam rebus carendum erat. *Paul. ex Festo in Diuariæ*. ¶ *Tricenarius homo*, triginta annorum, *di trent' anni*. *Senec. l.* 3. *excerpt. controvers. c.* 3. *ad fin.* Nec tricenario quidem filio adoptare licet. *Arnob. l.* 2. *pag.* 58. Quot vultis annos agens? vultis vicenarius? vultis tricenarius? ¶ *Tricenarius* in militia. V. *Trecenarius*.

TRICENI, æ, a, *trenta*, τριάκοντα, triginta, nomen numerale distributivum. Primam syllabam producit: at *treceni*, quod est trecenti, corripit. Sæpe tamen in libris commutantur, incuria aut ignoratione librariorum. *Plin. l.* 7. *c.* 16 *ante med.* Dentes triceni bini viris attribuuntur. *Colum. l.* 2. *cap.* 15. *ad fin.* Minores singulæ pecudes tricenis diebus singulas vehes stercoris efficiunt. *ogni trenta dì*. & *Martial. l.* 10. *epigr.* 27. Et tua tricenos largitur sportula nummos. *trenta per uno*. singulis sportulam accipientibus dantur nummi triginta. ¶ Pro cardinali *triginta*, extra distributionem. *Plin. lib.* 18. *cap.* 16. Medica ab uno sata tricenis annis durat. *Martial. lib.* 1. *epigr.* 44. Bis tibi triceni fuimus, Mancine, vocati: Et positum est nobis nil here præter aprum. Adde *l.* 4. *epigr.* 26. ¶ In genit. plurali est *tricenum*, ut cetera distributiva, ut Tricenum annorum, pedum, &c. *Plin. lib.* 7. *cap.* 49 *ad fin. & lib.* 21. *c.* 33. & *Frontin. de aquæduct. artic.* 49.

TRICENNALIA, lium, n. solemnitas tricesimo quoque anno celebrata. *Orosius l.* 7. *c.* 28. *extr.* Constantinus tricennalibus suis Dalmatium Cæsarem legit.

TRICENNIUM, ii, n. *spazio di trent' anni*. *Imp. Justinian. lib.* 7. *Cod. tit.* 38. *leg.* 2. *a med.* Possessio connumeretur in decennium, vel viginti annorum spatium, vel tricennium.

TRICENTENI. V. *Trecenteni*.

TRICENTI. V. *Trecenti* in fin.

TRICENTIES, adverb. idem ac trecenties. *Martial. l.* 3. *epigr.* 22. Dederas, Apici, bis tricenties ventri.

TRICEPS, ipitis, *di tre capi*, τρικέφαλος, qui habet tria capita: e *tricapitis*, per syncopen, ut *biceps* a *bicapitis*. *Cic. in Orat. c.* 48. Quid in verbis junctis? quam scite insipientem, non insapientem; iniquum, non inæquum; tricipitem, non tricapitem? *Id.* 1. *Tuscul. c.* 5. Dic, quæso, num te illa terrent, triceps apud inferos Cerberus? &c. *Ovid.* 7. *Met. vers.* 194. Tuque triceps Hecate. V. *Hecate*. ¶ Translate est triplex, *triplice*. *Varr. lib.* 4. *de L. L. c.* 32. De eo triceps historia. nam & Procilius non idem prodidit, quod Piso, nec quod is, C. Ælius Stilus secutus.

TRICESIMUS, & Trigesimus, a, um, *trentesimo*, τριακοστός, ultimus ex triginta: nomen numerale ordinale. *Cic.* 2. *Offic. c.* 8. Sexto tricesimo anno post. *Al. leg.* trigesimo. *Id. Fam.* 12. *ep.* 2. Idem tricesimo post die feci. *Id. de Senect. c.* 6. *a med.* Cujus a morte hic tertius & tricesimus est annus. *Al. leg.* trigesimus. *Justin. l.* 12. *c.* 13. Intra trigesimum annum. *Martial. l.* 1. *epigr.* 16. Jam bis pæne tibi consul trigesimus instat. *& lib.* 10. *epigr.* 103. trigesima æstas. *Claudian. de B. Get. v.* 488. tricesima bruma. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 69. tricesima sabbata. *h. e.* Pascha, solemnis Judæorum dies, tricesima hebdomade recurrens, inchoando annum mense Septembr. *Galba ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 3. Antonius legiones eduxit duas, secundam & quintamtrigesimam. *Al. leg.* trigesimamquintam. ¶ *Manut. Dausqu.* & *Cellar.* in *Orthogr.* probant, ac præferunt *tricesimus:* quia similis est *tricies, triceni*, &c. Idem sentiunt de *vicesimus*.

TRICESSIS, triginta asses, seu tres decusses. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 36.

TRICHALCUM, i, n. τρίχαλκον, quarta pars oboli apud Græcos. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. *a med.*

TRICHAPTUM, i, n. τριχαπτον, a θρὶξ, τριχὸς, capillus, & ἅπτω, necto, vestis tam tenuis & subtili textura, ut capillorum similis esse videatur. *Hieronym. in Zachar. l. 3. c. 14. & in Ezech. l. 4. c. 16.*

TRICHIAS, æ, m. τριχίας, genus piscis marini, quem quidam putant esse sardiniam, *sardella*: negat *Harduin.* quia sardiniæ non intrant amnes, quod trichiæ faciunt. *Plin. l. 9. c. 51.* Piscium lupus & trichias bis anno parit. *& c. 15. ad fin.* Intrantium Pontum soli non remeant trichiæ. Sed hi soli Istrum amnem subeunt, &c.

TRICHIASIS, is, f. τριχίασις, a θρὶξ, τριχὸς, pilus, capillus, morbus est oculorum, quo palpebrarum pili ad ipsum oculum conversi, irritant & pungunt. de quo verba facit *Cels. l. 7. c. 7. sect. 8.* Restituit hanc vocem *Morgagnius Vegetio de re Veterin. l. 2. c. 25.* ubi corrupte *tritiace*, aut *tyriace* legebatur.

TRICHILA, æ, f. *pergola*. Ita dicuntur pergulæ compluviatæ vitium, cucurbitarum, cucumerum, quas vulgo umbellas, & umbracula appellant, a *trichinus*, hoc est densus, sive spissus. Has describit *Sidon. l. 2. ep. 17.* cum ait, Sub umbra palmitis adulti, quam stipitibus altatis, cancellatimque pendentibus pampinus superducta texuerat. *Auct. Copa, vers. 8.* Et trichila umbriferis frigida arundinibus. *Colum. l. 10. v. 394.* At qui sub trichila manantem repit ad undam. *h. e.* cucumis, qui sub pergula repit. Alii hic intelligunt vas, de quo V. nomen sequens. ¶ Fortasse huc pertinet *Inscript.* apud *Fabrett. pag. 156. n. 254.* D. M. Ulpiæ Sabinæ conjugi optimæ & dulcissimæ & benemerenti P. Rufinus Ephestion locum concessum & donatum ab heredibus Flavi Libani. Quæ posita est infra hanc tricliam in long. P. VII. in lat. P. V. ut *triclia* corrupte scriptum sit pro *trichila*.

TRICHILUM, i, n. τρίχειλον, vas tria habens labra, unde aqua effundi potest. Penultimam habet natura longam, quæ tamen corripi etiam possit, si altera ex diphthongo ει vocalis abjiciatur, quod Poetis, Græcis præsertim, est familiare. *Colum. l. 10. v. 378.* Tum modo dependens trichili, modo more cylindri Intortus cucumis. Al. leg. *trichilis*, *h. e.* pergulis, ut est in voce præced. Utraque autem vox varie admodum exponitur, & uterque locus varie vexatur a Criticis, ut nihil certi neque de voce, neque de interpretatione statui possit.

TRICHINUS, a, um, τρίχινος, pilis densus, & quasi impeditus, a τρίχες, quomodo Græcis pili appellantur. Generatim notat densum, sive spissum, quod ex eo conjicere est, quia pergulis indidere nomen trichilarum, quia δασύφυλλοι, idest densæ foliis. *Voss. in Trichila. Varr.* apud *Non. c. 2. n. 861.* Quod tunc quæstus trichinus erat, nunc est uber. *Nonius* interpretatur tardum, & quasi impeditum, vel siccum, & sine succo, ut sunt capilli.

TRICHITIS, is, f. τριχῖτις, genus aluminis. *Plin. l. 35. c. 15. a med.* Concreti aluminis unum genus schiston appellant Græci, in capillamenta quædam canescentia dehiscens. Unde quidam trichitin potius appellavere. Hoc fit e lapide, ex quo & chalcitin vocant, ut sit sudor quidam ejus lapidis in spumam coagulatus.

TRICHOMANES, n. τριχομανὲς, herba capillamentis abundans, adianto similis, exilior modo, & nigrior, foliis lenticulæ amaris, & adversis inter se. *Plin. l. 27. c. 13.*

TRICHORDIS, de, adject. tres chordas habens. *Sidon. l. 5. ep. 5. a med.* Novus Amphion in citharis trichordibus temperandis.

TRICHORUM, i, n. *casa distinta in tre appartamenti*, τρίχωρον, domus tripertita. *Stat. l. 1. silv. 3. v. 57.* quid nunc ingentia mirer, Aut quid partitis distantia tecta trichoris? *Spartian. in Pescenn. Nigr. c. 12.* Domus ejus hodie Romæ visitur, quæ appellatur Pescenniana, in qua simulacrum ejus in trichoro consistit. *h. e.* in uno ex trichoris ejus domus, ut quidem explicat *Casaubon.* At *Salmas.* scribit, Trichora esse fastigia domorum acuminata, triangulari forma: veterum enim tecta omnia plana fuisse: deorum vero templa, itemque Imperatorum ædes, honoris causa fastigiata fuisse, & simulacris insuper impositis ornata. τρίχωρον autem idem esse, quod τρίγωνον, hoc est triangulari forma factum. ¶ Adjective *Paulin. Nolan. epist. 32. (al. 12.) sect. 10* Reliquiis Apostolorum & Martyrum intra absidem trichora sub altaris sacratis. *h. e.* in trichoro, seu in triplici abside posita. Al. leg. *trichoram*, ut ad ipsam absidem referatur, quæ ex tribus absidibus constaret.

TRICHRUS, τρίχρους, *h. e.* tres habens colores: a τρεῖς, & χρόα, color: nomen est lapidis. *Plin. l. 37. c. 10.* Trichrus ex Africa nigra est, sed tres succos reddit: a radice nitrum, medio sanguinem, summo ochram. Ita *Harduin.* ex MSS. *Al. leg.* a radice nigrum, medio sanguineum, summo candidum.

TRICIES, adverb. *trenta volte*, τριακοντάκις, trigesies, triginta vicibus. *Colum. l. 5. c. 2. sub fin.* Pedes tricies triceni fiunt nongenti. *Martial. l. 5. epigr. 30.* Supremas tibi tricies in anno Signanti tabulas, Charine, misi Hyblæis madidas thymis placentas. *Plin. l. 3. c. 6. ante med.* Liguribus ager tricies datus. *Id. l. 4. c. 16.* Insula patet tricies octies centena viginti quinque millia. P. *h. e.* 3825. milliaria. *Vitruv. l. 1. c. 6.* Semel & tricies mille & quingenties. *h. e.* 31500. ¶ Cum de pecunia sermo est, post tricies intelligitur *centena millia*, sic post *vicies*, *centies*, &c. *Martial. l. 4. epigr. 37.* Ex insulis fundisque tricies soldum reddit. *h. e.* tricies mille plenum & integrum. Sic *l. 2. epigr. 100.* dicit *vicies plenum*.

TRICINIUM, ii, n. *canto di tre voci*. *Symmach. lib. 1. epist. 41. (al. 47.)* Tricinium semivolucrum puellarum. *h. e.* trium Sirenum cantus.

TRICLIA, æ, f. V. in *Trichila*.

TRICLINIARCHES, & Tricliniarcha, æ, m. τρικλινιάρχης, servus convivio præpositus, & totius tricliniaris ministerii curator. *Petron. in Satyr. c. 22.* Jam tricliniarches experrectus lucernis occidentibus oleum infuderat. Adde *Inscript.* apud *Gruter. pag. 578. n. 1. & pag. 579. n. 7.* & apud *Murator. pag. 914. n. 1.*

TRICLINIARIS, re, &

TRICLINIARIUS, a, um, *da tavola*, ad triclinium, & ad cœnandum pertinens. *Varr.* apud *Non. c. 15. n. 14.* Dolia, & apothecas tricliniares. *Id. l. 7. de L. L. c. 16.* Tricliniaris gradus. *h. e.* quo tricliniaris lectus ascenditur. *& l. 8. c. 55.* Tricliniares mappæ. *Plin. l. 37. c. 2.* Tertio triumpho transtulit lectos tricliniares tres, &c. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 576. n. 6.* Sex Pompejo Valerio Sex. Pompeji serv. tricliniar. &c. *Alia* apud *Don. class. 7. n. 35.* Volusianus Cæsaris Aug. nost. ser. triclinia. *Labeo Digest. l. 33. tit. 5. leg. 20.* Vestimenta tricliniaria sumere. *vesti da camera*. cœnatoria, cubitoria. ¶ Absolute *tricliniaria* sunt stragula ornandis lectis in triclinio. *Plin. l. 8. c. 48. ad fin.* Metellus Scipio, tricliniaria Babylonica sestertium octingentis millibus venisse jam tunc, posuit in Catonis criminibus. *Id. l. 9. c. 39.* Qua purpura quis non jam, inquit, tricliniaria facit? ¶ Item ipse locus triclinii in ædibus. *Varr. l. 1. R. R. c. 13. sub fin.* Ut spectent sua æstiva tricliniaria ad frigus orientis, hiberna ad solem occidentem. *tinelli da state, e da inverno*. ¶ Legitur & *tricliniaris*, *tricliniarius*.

TRICLINIUM, ii, n. *letto da tre persone*, τρικλίνιον, lectus trium capax, in quo mensæ accumbebatur: a τρεῖς, tres, & κλίνη, lectus. Fuerunt quidem & minores, in quibus duo accumbebant, *biclinia* dicti; aut unus tantum, *stimpodia*; & latiores, in quibus quatuor, aut quinque (*Horat. l. 1. sat. 4. v. 86.* Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos.) sed fere tres simul hi lecti capiebant: qui qua ratione atque ordine discumberent, in *Accumbo* dictum est. *Juvenal. sat. 5. v. 17.* Tertia ne vacuo cessaret culcita lecto. ¶ *Triclinium sternere* est componere ad discumbendum, & stragula veste ornare: quæ in luxu a ditioribus Babylonica, aut e purpura dibapha adhibebatur. *Vitruv. l. 6. c. 30.* Œci quadrati tam ampla magnitudine uti faciliter in eis, tricliniis quatuor stratis, ministrationum ludorumque operis locus possit esse spatiosus. *Varr. l. 3. R. R. c. 13.* Erat locus celsus, ubi triclinio posito cœnabamus. *Cic. 4. Verr. c. 71 sub fin.* Non quæro, unde habueris quinquaginta tricliniorum lectos, unde tot candelabra. *letti da pransare*. *& Verr. 5. c. 25.* Cum Apronius e palæstra redisset, & in tricliniolo, quod in foro straverat, decubuisset. *Martial. l. 10. epigr. 13* Strataque non unus cingunt triclinia Bajas. *Plin. l. 33. c. 11.* Triclinia argentea, testudinea, lignea, &c. ¶ Postquam mensæ citreæ, quæ rotundæ erant, in honore magno apud omnes esse cœperunt, pro lectis usi stibadio sunt, seu sigmate. V. *Sigma*, *Stibadium*. ¶ Metonymice est cœnatio, *h. e.* locus, ubi sternuntur lecti ad cœnandum, *refettorio*, *tinello*. *Cic. Attic. l. 13. ep. ult.* Villa ita completa militibus est, ut vix triclinium, ubi cœnaturus ipse Cæsar esset, vacaret. *& mox.* Præterea tribus tricliniis accepti οἱ περὶ αὐτὸν valde copiose. *Id. 2. de Orat. c. 65. in fin.* Quomodo tandem, Galba, de triclinio tuo exibis? cum tu, inquit, de cubiculo alieno. *Quintil. l. 11. c. 2. ante med.* & *Phædr. l. 4. fab. 24. v. 29* Triclinium illud supra convivas corruit. *Manil. l. 5. v. 507.* triclinia templis Concertant: tectique auro jam vescimur auro. *Varr. l. 7. de L. L. c. 14.* Triclinia hiberna & æstiva. ¶ *Triclinium sternere* est etiam lectos tricliniares in triclinio ponere. *Varr. l. 8. de L. L. c. 4.* Qui triclinium constrarunt, si quem lectum de tribus unum imparem posuerunt, &c. *Cic. pro Mur. c. 36.* Rogatus, ut triclinium sterneret, stravit pelliculis hædinis lectulos Punicanos. ¶ In illo *Plin. l. 33. c. 11. ante med.* Lectos mulierum totos operiri argento, & triclinia quædam. *& l. 34. c. 3. ad fin.* Triclinia strata, abacosque, & monopodia, &c. *Harduin.* intelligit mensas in tricliniis: additque auctoritatem *Vitruvii l. 6. c. 10.* Quæ omnia tamen non videntur esse satis, ut rem conficiant.

TRICO, onis, m. *litigioso*, *contenzioso*, *imbroglione*, *barone*, *briccone*, ἐριστικός, contentiosus, litium amans, rixator: & præcipue qui, ne solvat æs alienum, tricas comminiscitur & impedimenta: & universim, nequam, nebulo, male feriatus. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n. 26.* Nec mihi amatore hoc opu', nec tricone vadato. *Id. ibid. n. 85.* Luciu' Cotta senex, Crassi pater huju' Panæti Magnus trico fuit nummariu', solvere nulli Lentus. (in voce *Panæti* videtur latere mendum.) *Capitolin. in Vero, c. 4.* Ut vagaretur nocte, commisceretur cum triconibus, committeret rixas.

TRICOCCUM, i, n. genus heliotropii, ubique nascentis, foliis minoribus, quam helioscopii & in terram vergentibus, semine scorpionis caudæ simili: unde & scorpiuron vocatus. *Plin. l. 22. c. 21 circa med.*

TRICOLUM, i, n. τρίκωλον, periodus, sententia tribus membris constans: a τρεῖς, & κῶλον, membrum. *Senec. l. 4. controvers. 25. sub fin.* In tricolis, & in omnibus hujus generis sententiis curamus, ut numerus constet, non curamus, ut sensus. *& l. 2. controv. 12. ad fin.* Dixit quasi tricolum tale, qualia sunt, quæ basilicam infestant. *h. e.* molesta sunt audientibus in basilica oratorem. ¶ Vox est adjectiva: unde Grammatici de Odis Horatianis: Ode monocolos, dicolos, tricolos, &c.

TRICONGIUS, ii, m. cognomen Novellii Torquati Mediolanensis, tribus congiis vini epotis, spectante Tiberio Principe. *Plin. l. 14. c. ult.*

TRICOR, aris, dep. 1. tricas loquor, involute & perplexe dico, nugor. *Cic. Attic. l. 12. ep. 19. a med.* Publilius tecum tricatus est. *& l. 15. ep. 13. a med.* Vectenum accusat: tricatur scilicet, ut homo talis. *h. e.* moras nectit, tergiversatur, futiles excusationes affert, ut soleat. V. *Trica*.

TRICORNIGER, a, um, tria cornua gerens. *Auson. in Technopægn.*

de

de litt. monosyll. in fin. Furca tricornigera specie pæne ultima sum Ψ.

TRICORNIS, e, *di tre corna*, τρίκερως, tria habens cornua. *Plin. l. 8. c. 21.* Indicos boves unicornes, tricornesque. Adde *Solin. c. 52. (al. 65.)*

TRICORPOR, oris, τρισώματος, tria habens corpora. *Virg. 6 Æn. v. 289.* & forma tricorporis umbræ. *idest* Geryonis. *Sil. l. 3. v. 422* Geryonis peteret cum longe tricorporis arva. *Id. l. 13. v. 201.* Monstrum Geryonæ immane tricorporis iræ.

TRICOSUS, a, um, fallax, tergiversator, qui tricatur. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 84.* Hic tricosu', bovinatorque, ore improbu' duro. *Al. leg. strigosu'.* V. *Strigosus in fin. Vet. Lap. apud Gruter. pag. 50. n. 1. de Hercule.* Alcmenes, Jovis & magni fortissima proles, Trico'os subito post meu fatu (*al. facta*) vocos

TRICUSPIS, idis, adject. m. & f. *di tre punte*, τριγλώχιν, tres habens cuspides, tridens. *Ovid. 2. Met. v. 310.* positoque tricuspide telo Mulcet aquas rector pelagi.

TRIDACNA, orum, n. pl. genus ostreorum: a τρὶς, ter, & δάκνω, mordeo. *Plin. l. 32. c. 6. a med.* Nec non inter nos nepotis cujusdam nomenclator tridacna appellavit; tantæ amplitudinis intelligi cupiens, ut ter mordenda essent.

TRIDENS, entis, adject. m. & f. *di tre denti, e punte*, τριόδους, ὁ καὶ ἡ, τριγλώχιν, tres habens dentes, seu cuspides, tricuspis, trifidus. *Val. Flacc. l. 2. v. 687.* volat immissis cava pinus habenis, Infinditque salum, & spumas vomit ære tridenti. Sic *Virg. 5. Æn. v. 143. & l. 8. v. 690.* Convolsum remis rostrisque tridentibus æquor. Al. retento, aut omisso *que* leg. *stridentibus*: de quo multa Grammatici, præcipue *Pierius*. V. *Strideo*. *Plin. l. 8. c. 50.* Ruminales hostias, donec tridentes fierent, puras negavit. *Al. leg.* bidentes. ¶ Absolute est ferrum piscatorium, hastæ præfixum, quo majores pisces transfiguntur, fuscina, *fiocina, forcone, forcina, tridente*, τρίαινα. *Plin. l. 9. c. 30.* Polypus ægre multis tridentibus confici potuit. *& c. 15. a med.* Thynni ne tridente quidem in eos sæpius jacto territi. *& c. 29.* Sæpius percussæ tridente. ¶ Fuit telum gladiatoris retiarii. *Juvenal. sat. 8. v. 203.* movet ecce tridentem, Postquam librata pendentia retia dextra Nequidquam effudit. ¶ Poetæ sic vocant sceptrum Neptuni. *Virg. 1. Georg. v. 12.* tuque o, cui prima frementem Fudit equum magno tellus percussa tridenti, Neptune. *Id. 2. Æn. v. 610.* Neptunus muros magnoque emota tridenti Fundamenta quatit. *& vers. 418.* sævitque tridenti Spumeus, atque imo Nereus ciet æquora fundo. *Propert. l. 2. eleg. 20. v. 48.* Leroe pulsu tridente pelus.

TRIDENTIFER, &

TRIDENTIGER, a, um, τριαινοφόρος, tridentem ferens: appositum Neptuni. *Ovid. 8. Met. v. 595.* o proxima cælo Regna vagæ, dixi, sortite, tridentifer, undæ. *& l. 11. v. 203.* Cumque tridentigero tumidi genitore profundi.

TRIDENTINUS, a, um, ad Tridentum pertinens, quæ est urbs Rhætiæ ad Athesim fluvium, celebris Concilio Œcumenico, quod ibi a. MDXLV. inchoatum sub Paulo III. absolutum est a. MDLXIII. sub Pio IV. *Plin. l. 3. c. 16.* Tridentinæ Alpes. & *c. 19.* Feltrini, & Tridentini, & Beruenses, Rhætica oppida. *Flor. l. 3. c. 3. circa med.* Tridentina juga.

TRIDENTIPOTENS, entis, tridente potens, epitheton Neptuni, ut *ignipotens* Vulcani, *bellipotens* Martis & Palladis, *arcipotens* Apollinis. *Sil. l. 15. v. 159.* Dive tridentipotens cujus maria ire per alta Ordimur. Et hl qui leg. *tridente potens*.

TRIDUANUS, a, um, *di tre giorni*, τριήμερος, trium dierum spatio durans. *Apul. l. 10. Met.* Munus gladiatorium triduani spectaculi pollicitus. *Hieronym. ep. 10. ad Fur. de virg. serv.* Venter usuaicos triduanis jejuniis. *Paulin. Nolan. carm. 21. v. 207.* Triduanum funus.

TRIDUUM, i, n. *spazio di tre dì, triduo*, τριημερία, trium dierum spatium, ut *biduum* duorum, *quatriduum* quatuor. *Plaut. Cist. 1. 1. 206.* Ut hanc hoc triduum solum sinas esse hic. *Id. Mil. 3. 1. 144.* Ubi triduum continuum fuerit, jam odiosus fiet. *Terent. Phorm. 3. 2. 4.* Nequeo te exorare, ut maneat triduum hoc? *Id. Andr. 2. 6. 9.* Bidui est, aut tridui hæc sollicitudo: deinde desinet. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 26. extr.* Ipse triduo intermisso, cum omnibus copiis eos sequi cœpit. *Cic. pro Mil. c. 9. in fin.* Clodius respondit, triduo illum, ad summum quatriduo periturum. *dentro tre, al più quattro dì.* & *l. 2. de Legib. c. 22. in fin.* Decrevit habendas triduum ferias. *per tre dì.* & *Martial. l. 2. epigr. 6.* Quid prodest mihi tam macer libellus, Si totus tibi triduo legatur? *Plin. l. 23. c. 8.* Folia commanducata per triduum tenere. *Id. l. 2. c. 97. ad fin.* Æstus idem triduo in mensis consistit, septima, octava, nonaque Luna. *tre giorni al mese.*

TRIENNIUM, ii, n. *triennio*, τριετία, trium annorum spatium. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 4.* Usipetes agris expulsi, & multis locis Germaniæ triennium vagati. *Nep. in Annib. c. 3.* Proximo triennio omnes gentes Hispaniæ bello subegit. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 2.* Præclarum est summo cum imperio fuisse in Asia triennium. *Id. Fam. 15. ep. 16. a med.* Biennium aut triennium est, cum virtuti nuntium remisisti.

TRIENS, entis, *quattr' oncie*, τεταρτημόριον, tertia pars assis, quæ sunt unciæ quatuor. *Varr. l. 4. de L. L. c. 36.* & *Horat. de art. poet. v. 327.* ¶ Item tertia pars numeri senarii, *h. e.* duo, apud Mathematicos. *Vitruv. l. 3. c. 1. circa med.* ¶ Item nummus æreus tertiam valens partem assis, obolo similis. *Plin. l. 33. c. 3.* Nota æris fuit ex altera parte Janus geminus, ex altera rostrum navis: in triente vero & quadrante ratis. *Epit. Liv. l. 60.* Frumentum semisse & triente plebi datum. (V. *Semissis.*) *Juvenal. sat. 3. v. 267.*

ore habet quem porrigat ore trientem. *Messala apud Plin. l. 34. c. 13. extr.* Servilionum familia habet trientem sacrum, cui summa cum cura magnificentiaque sacra quotannis faciunt: quem ferunt alias crevisse, alias decrevisse videri, & ex eo aut honorem, aut diminutionem familiæ significari. *Liv. l. 22. c. 10. a med.* Ludi magni voti æris trecentis triginta tribus millibus, trecentis triginta tribus, triente. ¶ Adjective *trientes pensiones* dixit *Lamprid.* cujus locus in *Trientarius* recitabitur. Sic *usura trientes* apud *Paul. Dig. l. 35. tit. 2. leg. 3. extr.* cum tertia pars centesimæ quotannis penditur. *quattro per cento.* ¶ Cum ex etiam universam hereditatem significet, *triens* est ejus pars quarta. *Sueton. in Aug. c. ult.* Heredes instituit Drusum ex triente, & ex partibus reliquis Germanicum, liberosque ejus. *Cic. Attic. l. 7. ep. 8.* Dolabellam video Liviæ testamento cum duobus coheredibus esse in triente. ¶ Item tertia pars pedis, in mensuris. *Vitruv. l. 10. c. 6.* Cum trientes a bubus ducerentur. *h. e.* scapi trientales, seu crassitudinem habentes quatuor pollicum, quæ est quarta pars pedis in duodecim divisi. ¶ Item tertia pars digiti, in iisdem mensuris. *Frontin. de aquæd. artic. 26. & 38.* Modulus habet diametri digitum unum, & trientem. ¶ Item tertia pars jugeri. Itaque cum jugerum habeat pedes quadratos 28800, triens ejus est pedum 9600, ut *Colum.* docet *l. 5. c. 1. a med.* Adde *c. 2.* ¶ Item alterius cujuscumque rei. *Cic. Attic. l. 7. ep. 8.* Cum sciemus, quantum quasi sit in trientis triente. *h. e.* in tertia parte ipsius trientis. *Colum. l. 12. c. 20 ad fin.* Si humida fuerit vindemia, trientem; si sicca, quadrantem medicaminis in binas amphoras miscere solitus sum. *Plin. l. 23. c. 7. a med.* Prunorum baccæ in vino si decoquuntur, ita ut triens ex hemina supersit. *Manil. l. 3. v. 561.* Bis quinos annos Aries, unumque triente Fraudatum dabit. *h. e.* annos undecim demptis quatuor mensibus, qui sunt triens, seu tertia pars anni. Adde *vers. 566. & 568.* ¶ Quatuor cyathi qui sunt tertia pars sextarii (nam sextarius duodecim cyathos continet) *trientis* nomine appellantur: & fuit poculum quatuor cyathorum capax, in conviviis, & compotationibus adhiberi solitum, *bellicone*. *Propert. l. 3. el. 8. sub fin.* Cum fuerit multis exacta trientibus hora. *Martial. l. 6. epigr. 86.* Setinum dominæque nives, densique trientes, Quando ego vos, medico non prohibente, bibam? *& l. 9. epigr. 89.* Septem post calices Opimiani Denso cum jaceam triente blæsus. *Id. l. 10. epigr. 49.* Cum potes amethystinos trientes, Et nigro madeas Opimiano. *h. e.* calices ex amethysto, quatuor cyathorum capaces. Adde *l. 1. epigr. 107. & l. 4. epigr. 83. & l. 9. epigr. 92. & l. 11. epigr. 7. & 40.* &c.

TRIENTAL, alis, n. poculum tertiam partem sextarii capiens, idest quatuor cyathorum. *Pers. sat. 3. v. 100.* Calidumque triental Excutit a manibus. Al. leg. *trientem*.

TRIENTALIS, le, τεταρτημοριαῖος, qui trientem continet, ut Herba trientalis, quæ altitudine æquat tertiam pedis partem, *h. e.* pollices quatuor. *Plin. l. 27. c. 5.* Asplenum sunt, qui hemionion vocant, foliis trientalibus multis, radice limosa, &c. *Vitruv. l. 10. c. 6.* De materia trientali scapos quatuor compegit.

TRIENTARIUS, a, um, qui trientem continet, ut Trientariæ usuræ, quibus quaterna annua (non duodecim) per centum penduntur, *pro di quattro per cento*. *Capitolin. in Pio, cap. 2.* Fœnus trientarium, hoc est minimis usuris exercuit, ut patrimonio suo plurimos adjuvaret. Adde *Lamprid. in Alex. Sever. c. 26.* qui *c. 26.* hoc fœnus trientarium vocat *pensiones trientes*. Usuras, inquit, feneratorum travit ad trientes pensiones, etiam pauperibus consulens.

TRIENTIUS, & Tabulius ager dictus est, qui pro tertia parte pecuniæ datus est a senatu iis, qui pecuniam mutuam reipublicæ dederant in Punicum bellum, ut narrat *Liv. l. 31. c. 13. extr.* ubi alii pro *Tabulius* leg. *Tributus*, aut *Tributius*, ut significetur ager triente tributus. Alii *Tabulius* retinent, & ad tabulas publicas referunt, in quibus illius æris alieni summa perscripta erat.

TRIERARCHUS, i, m. *capitano di nave*, τριήραρχος, Præfectus triremis: a τριήρης, triremis, & ἀρχὴ, principatus. *Cic. 3. Verr. c. 20.* Se se, cum esset Trierarchus, &c. *Tacit. 2. Hist. c. 16.* Trierarchum Liburnicarum navium interfici jubet.

TRIERIS, is, f. τριήρης, vox græca idem significans, quod latina *triremis*. Ajunt usurpari a *Nepote in Alcib. c. 4.* & *Liv. l. 30. c. 25.* sed utroque loco alii *triremem* leg. Habet tamen sine varietate lectionis *Isid. l. 19. Orig. c. 1.* Item vetus *Lapis* apud *Gruter. pag. 1030. n. 2.* L. Annio Severo mil. Classis Pr. Misenensis ex Capricorno triesi (*trierie* insculptum est inscitia lapicidæ.) *h. e.* militi Classis Prætoriæ Miseni constitutæ, in trieri, cui nomen Capricornus. Sunt alii inscripti Lapides apud *Reines. class. 8. n. 46.* *Fabrett. c. 5. n. 101. 113. 114.* &c. *Donium class. 6. n. 10. 12.* & *Murator. pag. 293. n. 6. & 2027. n. 4.* in quibus scriptum est III. Minervæ, III. Herculis, III. Salutis, III. Pietatis, &c. ubi legunt Eruditi *Trieris Minerva*, *Trieris Salutis*, *Pietatis*: &c. quæ sunt nomina navium, ducta a Tutela, vel παρασήμῳ, *h. e.* insigni in prora, aut puppi picto. Sæpe autem sermo est de militibus classis Ravennas, aut Misenensis, quas ad tutelam superi & inferi maris collocavit Augustus, ut est apud *Sueton. c. 49.* Alias Inscriptiones huc pertinentes habet *Fabrett. de columna Trajan. c. 4. pag. 213.* ¶ Est etiam *Trieris* oppidum Phœniciæ. *Plin. l. 5. c. 20.*

TRIETERICUS, a, um, *di tre anni*, *triennale*, τριετηρικός, qui tertio quoque anno fit: a τρὶς, ter, & ἔτος, annus, unde τριετηρὶς, triennium. *Trieterica sacra*, sive *Orgia*, fuere sacra Bacchi, quæ tertio quoque anno, sumptuosiore annuis ejus Orgiis, agitabantur. Instituta sunt, cum ex India victor Liber Pater rediisset, & appellata a triennio, quo peregrinatus est. *Virg. 4. Æn. v. 302.* qualis

com-

commotis tacita sacris Thyas, ubi audito stimulant trieterica Baccho Orgia, nocturnusque vocat clamore Cithæron. *Ovid. 6. Met. v. 587.* Tempus erat, quo sacra solent trieterica Bacchi Sithoniæ celebrare nurus. *Id. de remed. amor. v. 593.* Ibat, ut Edonis referens trieterica Baccho Ire solet fusis barbara turba comis. Adde *Stat. 1. Achill. v. 595. & Hygin. fab. 131.* ¶ Noctu celebrabantur, unde & *Nyctelia* dicta sunt. *Stat. 2. Theb. v. 661.* non hæc trieterica vobis Nox patrio de more venit.

TRIETERIS, idis, f. *spazio di tre anni, triennio*, τριετηρίς, trium annorum spatium, triennium: a τριετηρίν, triennium. *Stat. l. 2. silv. 6. v. 72.* Cum tribus Eleis unam trieterida lustris. *h. e.* annos octodecim. *Martial. l. 10. epigr. 53.* raptus trieteride nona. *h. e.* anno ætatis vigesimo septimo. *Id. l. 9. epigr. 86.* bis trieterida juncta. *h. e.* sex annis. *Auson. in Cæsarib. n. 3.* Julius, ut perhibent, divus trieteride regnat. ¶ Item sacrum, quod tertio quoque anno fit, ut Trieterica Bacchi, de quibus in voce præced. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 23.* Dionysum quintum Niso natus & Tyone, a quo trieterides constitutæ putantur. *Stat. 4. Theb. v. 722.* & atra sacrum recolit trieteris Opheltem. *& lib. 7. v. 93.* da, parce, tuum trieterida multa Instauras diem. Utroque loco *Stat.* Nemeæa certamina significat.

TRIFARIAM, adverb. *in tre parti*, τριχῆ, τριχῶς, tribus partibus, aut locis. *Liv. l. 3. c. 22.* Ita trifariam adortus castra circumvenit. *Id. l. 5. c. 26.* Trifariam Romani muniebant. *Sueton. in Vitell. c. 13.* Sed vel præcipue luxuriæ, sævitiæque deditus, epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat. ¶ Item tribus modis, *in tre maniere*. *Apul. de doctr. Plat. l. 3.* Distruitur utravis propositio universalis trifariam.

TRIFARIE, adverb. idem quod trifariam, usurpatur a *Diomed. Grammat. l. 1. pag. 279 Putsch.* & præterea legitur in quodam libello de *progenie Augusti*, quem quidem putant *Messalæ Corvini* esse.

TRIFARIUS, a, um, adject. *di tre sorte, e maniere*. *Solin. c. 27.* (*al. 40.*) Quorum trifarium genus scinditur. Ita codices quidam, sed alii *trifariam*. *Cassiod. l. 5. var. epist. 40. a med.* Instructus trifariis linguis. *h. e.* tribus.

TRIFATIDICUS, a, um, adject. *Auson. in Gryphe, seu Edyll. 11. v. 85.* Trifatidicæ Sybillæ. *Trifatidicas* appellat, quia Veteribus tres præcipuæ cognitæ fuerunt, Cumæa, Erythræa, & Cumana. Alii tamen leg. *tres fatidicæ*.

TRIFAUX, ucis, τριφαύξ, tres fauces habens. *Virg. 6. Æn. v. 417.* Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci Personat.

TRIFAX, acis, telum longitudinis trium cubitorum, quod catapulta mittitur. *Ennius:* aut permarceret paries percussu' trifaci. Hæc *Paulus ex Festo*. *Trifax* dictus a trina facie, *h. e.* triangulari. Sic *bifax* in Glossis est διπρόσωπος.

TRIFER, era, erum, *che dà frutti tre volte all' anno*, τριφόρος, qui ter in anno fructum fert, ut *bifer* qui bis. *Colum. lib. 5. c. 10. circa med.* Ficus biferæ, & triferæ. *Plin. lib. 16. c. 27.* Vites & triferæ sunt, quas ob id insanas vocant, quoniam in iis alia maturescunt, alia turgescunt, alia florent. *Id. l. 15. c. 18.* Ficus trifero proventu. ¶ De recto singulari masculino idem dic, quod de *bifer*. V.

TRIFIDUS, a, um, *che si divide in tre*, τρισχιδής, qui in tria dividitur, aut dividi potest, triplex: a *tris* & *findo*. *Ovid. 2. Met. v. 325.* Naides Hesperiæ trifida fumantia flamma Corpora dant tumulo. *h. e.* fulmine trisulco. Sic *Valer. Flacc. l. 6. v. 53.* Cuncti phalanx insigne Jovis, cælataque gestat Tegmina dispersos trifidis ardoribus ignes. *Id. l. 1. v. 641.* trifida Neptunus in hasta. *h. e.* tridenti. Sic *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 181.* trifida Neptunus cuspide montes impulit. *Stat. 1. Theb. v. 64.* trifiduque in Phocidos arcto Longævum implicui regem. *h. e.* trigemina qua se spargit in campos via (ut ait *Senec. in Oedip. v. 278.*) quod est trivium. *Id. Senec. ibid. v. 722.* Phocæa trifidas regio qua scindit vias. *Id. in Med. v. 687.* serpens trifidam linguam exsertat. *h. e.* linguis micat ore trisulcis, ut *Virg. 3. Georg. v. 439.* ait. Sic *Sil. l. 6. v. 222.* trifido vibrata per auras Lingua micat motu. *Claudian. de consul. Mall. Theodos. v. 203.* trifida Sicania. *h. e.* triquetra. *Auct. de laudib. Herc. v. 109. de apro Erymanthi*. Horrebant trifidis nigrantia corpora telis. *h. e.* tricuspidibus. Sic *Sil. lib. 6. v. 357. de rostro in prora navis*. micat æreus alta Fulgor aquis trifidi splendentis in æquore rostri.

TRIFILIS, e, tria fila habens. *Martial. l. 6. epigr. 74.* Medio recumbit imus ille qui in lecto, Calvam trifilem semitactus argento. *h. e.* calvam tria tantum fila, seu capillos, vel admodum paucos capillos habentem.

TRIFINIUM, ii, n. τριόριον, ubi trium agrorum terminus est. *Siculus Flac. de condit. agr. pag. 6. Goes.* Trifinium, id est locus, quem tres possessores attingunt.

TRIFISSILIS, le, qui tripliciter finditur, trifidus. *Auson. epigr. 128. v. 7.* Ψ dicit esse: nam trifissilis forma est.

TRIFOLINUS, a, um, ad Trifolium pertinens, qui est mons Campaniæ prope Neapolim, unde vino ibi provenienti nomen factum est. *Plin. l. 14. c. 6. ad fin.* Campania semper inter plebeja vina & Trifolinis gloriata. *Juvenal. sat. 9. v. 56.* Te Trifolinus ager fecundis vitibus implet. *Martial. l. 13. epigr. 114.* Non sum de primo, fateor, Trifolina Lyæo: Inter vina tamen septima vitis ero.

TRIFOLIUM, ii, n. *trifoglio*, τρίφυλλον, herbæ genus: ita dictum a tribus foliis, quibus constat. *Plin. lib. 21. c. 9. a med.* Folio coronat & trifolium. Tria ejus genera: minyanthes vocant Græci, alii asphaltion, majore folio, quo utuntur coronarii: alterum acutum, oxytriphyllon: tertium ex omnibus minutissimum, &c. Adde *c. 21.* ubi ejus vires recenset.

TRIFORMIS, e, *di tre forme, e nature*, τρίμορφος, tres formas, seu naturas habens. *Ovid. 15. Met. v. 859.* Jupiter arces Temperat ætherias, & mundi regna triformis. *h. e.* astra, maria, Inferorum, quæ Junoni, Neptuno, Plutoni, sed sub Jove, parent. *Senec. in Herc. Oet. v. 1202.* Triformis canis. *h. e.* Cerberus. *Id. in Agam. v. 841.* Geryones triformis. *h. e.* tricorpor. *Horat. l. 3. od. 22. v. 2. & Ovid. 7. Met. v. 94. & 177.* Diva triformis, *h. e.* Phœbi soror quæ in cælo est Luna, in terris Diana, apud Inferos Hecate. *Apul. l. 11. Metam.* Triformis facies. *Horat. in fin. od. 27. lib. 1.* triformis chimæra. *Auson. Edyll. 11. v. 40.* sphinx. *Senec. in Med. v. 7.* Hecate.

TRIFUR, uris, m. τρίφωρ, maximus fur, insignis fur, plus quam fur. Nam τρίς, hoc adverb. in compositione augendi vim habet, & accipitur pro *valde*. *Plaut. Aul. 4. 4. 6.* Non fur, sed trifur.

TRIFURCIFER, era, erum, maximus furcifer, insignis furcifer, plus quam furcifer. *Plaut. Rud. 3. 4. 29.* Tun', trifurcifer, mihi audes inclementer dicere? *Id. Aulul. 2. 4. in fin.* Fur trifurcifer.

TRIFURCIUM, ii, n. qui in modum trigeminæ furcæ erigitur. *Apul. de herb. c. 77.* Gramen, quod in se trifurcium habet.

TRIFURCUS, a, um, *triforcato*, τριγλώχιν, tres habens cuspides, seu acumina, ut *bifurcus* duo. *Colum. l. 5. c. 11.* Surculi sint bifurci, vel trifurci. *& c. 10. ante med.* Stirpem trifurcam maxime ponito. Adde *de arborib. c. 20.*

TRIGA, æ. f. *carro da tre cavalli*, τρίζυγες ἵπποι. tres equi sub currum juncti, seu currus tribus equis actus: ut *biga* duobus, *quadriga* quatuor. *Ulpian. Dig. l. 21. tit. 1. leg. 38. sub fin.* Si triga venierit, redhibenda erit tota: sed & si quadriga, redhibeatur. ¶ trium rerum numerus. *Arnob. l. 4. pag. 136.* Pinnatorum Cupidinum trigas, & quadrigas Apollinarium nominum.

TRIGAMUS, a, um, qui tres conjuges vel simul, vel successive duxit. Vox græca. *Hieronym. l. 1. advers. Jovinian. c. 21.*

TRIGARIUS, a, um, ad trigam pertinens. *Trigarius*, ii, trigæ agitator. *Plin. l. 28. c. 17. extr.* Ferunt, Neronem hac potione recreari solitum, cum sic quoque se trigario approbare vellet. *Id. l. 29. c. 1. ante med.* Nullius histrionum equorumque trigarii comitatior egressus in publico erat. ¶ *Trigarium*, locus, in quo trigæ, & universi equi ad cursum exercentur. *Plin. in fin. l. ult.* Ne equos quidem in trigario præferri ullos vernaculis (*Italicis*) animadverto. *Publ. Vict. de Urbe Roma* ponit in regione IX. trigaria septa.

TRIGEMINUS. V. *Tergeminus*.

TRIGEMMIS, me, τρίκλαδος, τριόφθαλμος, qui tres habet gemmas. *Colum. l. 3. c. 19.* Vallis, & uliginosi campi situs sarmentum etiam trigemmem (*malleolum*) quod est paulo minor dodrante, longitudine utique semipede. isque non ab eo trigemmis dictus est, quod omnino trium oculorum est; cum fere circa plagam, qua matri abscissus est, plenus sit gemmarum; sed quod bis acceptis, quibus est frequens in ipso capite, tres deinceps articulos, totidemque gemmas habet. *Plin. l. 17. c. 21. ante med.* Iidem (*malleoli*) cum decisi, nec intorti, trigemmes.

TRIGESIES, *trenta volte*, τριακοντάκις, tricies. *Vitruv. l. 1. c. 6.* Noningenties trigesies septies mille. *novecento trenta sette mille*. 937000.

TRIGESIMUS. V. *Tricesimus*.

TRIGINTA, *trenta*, τριάκοντα, ter decem: nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Cic. pro Cluent. c. 27.* Judices triginta & duo. *Virg. 1. Æn. v. 273.* Triginta magnos volvendis mensibus orbes. *Martial. l. 7. epigr. 80.* Triginta toto mala sunt epigrammata libro. ¶ Corripuit ultimam *Manil. l. 2. v. 322.* Ter triginta quadrum partes per sidera reddant. *& Juvenc. l. 4. in cap. 27. v. 636.* Argenti triginta minas posuere profani.

TRIGLITIS, is, f. τριγλῖτις, gemma nomen habens ab effigie, aut colore mulli piscis, qui τρίγλη Græcis est. *Plin. l. 37. c. 11.*

TRIGLYPHUS, i, m. τρίγλυφος, vox est Architectorum, qua significatur pars quædam Zophori in ordine Dorico, tribus canaliculis, seu cavitatibus in longum ductis ornata, *lavoro fatto a canaletti nel fregio*: a τρίς, ter & γλύφω, scalpo. *Vitruv. l. 1. c. 2. & l. 4. c. 2. & 3.*

TRIGON, onis, m. τρίγων, genus pilæ minime duræ, & firmo pilo fartæ, qua ludebatur in Thermis, seu balneis, exercitationis gratia, nomen inde ductum, quod a tribus ludentibus jactabatur, & ita dispositis, ut trigoni, seu trianguli figuram efficerent, vel quod locus huic ludo destinatus triangularis formæ fuit. *Martial. l. 4. epigr. 19.* Seu lentum ceroma teris, tepidumque trigona, Sive harpasta manu pulverulenta rapis. *Id. l. 12. epigr. 84.* Captabit tepidum dextra lævaque trigonem, Imputet exceptas ut tibi sæpe pilas. (*tepidum* dixit, quia ludentium manibus attrectatus tepebat: vel quia ludentes agitatione corporis calescebant: vel quia locus ipse tepidus erat. quod significare videtur *Stat. l. 1. silv. 5. v. 58.*) *Id. l. 7. epigr. 71.* Sic palmam tibi de trigone nudo Unctæ det favor arbiter coronæ: Nec laudet Polybi magis sinistras. *nudum* dixit, quia nudi, & uncti eo exercebantur. ¶ Plurimus erat in eo usus sinistræ manus. *Martial.* satis indicat loco modo allato, item *l. 14. distich. 46.* cujus lemma *Pila trigonalis*. Si me mobilibus scis expulsare sinistris, Sum tua: si nescis, rustice, redde pilam.

TRIGONALIS, e, adject. Trigonalis pila (quod legitur in titulo *epigr. 46. lib. 14.* apud *Martial.*) eadem est quæ Trigon.

TRIGONICUS, a, um, trigonus, triangularis, τριγωνικός. *Jul. Firmic. l. 2. c. penult. circa med.* Trigonica vel quadrata, vel diametra radiatio. Adde *l. 4. in præfat. sub fin. & c. 1. a med.* V. *Trigonus*.

TRIGONIUM, ii, n. trigonum, triangulum. *Innocent. de casis litter.* *pag.*

pag. 224. *Gesn.* Via arcuaris usque in trigonium constitutum. ¶ Apud Græcos est nomen duarum herbarum, ut est apud *Apul. de herb. c.* 3. *&* 65.

TRIGONUS, a, um, *triangolare, trigono*, τρίγωνος, triangularis, triangulus: vox græca a τρεῖς, & γωνία angulus. *Signa trigona* dicuntur ab Astronomis, quæ ita disposita sunt, ut triangulum in Zodiaco efficiant, *v. gr.* Aries, Leo, Arcitenens, quæ quatuor Signis invicem distant. V. *Triquetrus*. *Manil. l.* 2. *v.* 276. dicuntur Signa trigona, In tria partitus quod ter cadit angulus astra. *& vers.* 342. trigoni ductus; trigona para. ¶ *Trigonum*, i, n. absolute, triangulus, *triangolo*, τρίγωνον. *Manil. l.* 2. *v.* 525. Namque Aries, Leo, & Arcitenens sociata trigono, &c. *Colum. de arborib. c.* 22. *& l.* 5. *c.* 10. Ternas nuces in trigonum statuito. *Vitruv. l.* 10. *c.* 11. *sub fin.* Quemadmodum Pythagoricum trigonum orthogonium describitur. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 4. *& Gell. sub fin. c.* 21. *l.* 2. Ita sitæ stellæ, ut ternæ trigona faciant. ¶ Penultimam male corripuit *Auson. Edyll.* 11. (qui est *Griphus*) *v.* 50. Per trinas species trigonorum regula currit. *& in Eclogar. de rat. puerper. v.* 39. cunctantia matrum Vota levat, trigono vires sociante sequenti. ¶ Est etiam *trigonus* piscis. *Latin.* bavi, & *trigon*, ōnis, τρυγών, ὄνος, piscis marinus, alio nomine pastinaca: ita dictus a stridore, quem edit: a τρίζω strido. *Plaut. Capt.* 4. 2. 71. Horæum, scombrum, & trigonum, & cetum, & mollem caseum. *Auson. ep.* 4. *v.* 60. letalis trigon, mollesque platessæ. *letalem* dicit, quia aculeum seu radium in cauda habere dicitur, quo letalia vulnera infligit. Adde *Plin. lib.* 9. *cap.* 48. ¶ Scribitur & *trygon*.

TRIHORIUM, ii, n. *tempo di tre ore*. *Auson. in Mosel. v.* 87. Nec duraturus post bina trihoria mensis.

TRIJUGIS, ge, tribus equis junctis tractus. *Auson. epist.* 8. *v.* 6. Vel essin trijugi, si placet, insilias.

TRIJUGUS, a, um, trijugis, τρίζυξ: & metaphorice triplex. *Apul. de Cerbero, l.* 6. *Metam.* Canis prægrandis trijugo, & satis amplo capite præditus. *Paulin. Nolan. carm.* 20. *Nat.* 7. *S. Fel. v.* 128. Trijugum ferrum.

TRILATERUS, a, um, τρίπλευρος, tria habens latera: *quadrilaterus* quatuor, *plurilaterus* plura. Usurpantur a *Frontin. in exposit. format. pag.* 35. *Goes.*

TRILIBRIS, bre, *di tre libbre*, τρίλιτρος, pondo trium librarum. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 33. mullum laudas, insane, trilibrem. *Gallien. Imp. in epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. cap.* 17. Misi ad eum pateras gemmatas trilibres duas, scyphos aureos gemmatos trilibres duos.

TRILINGUIS, gue, *di tre lingue*, τρίγλωσσος, tres habens linguas. *Horat.* de Cerbero tricipiti *l.* 3. *od.* 11. *v.* 19. saniesque manet ore trilingui. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 184. cantuque trilingui ipsam (*Hecaten*) flammiferos cogens compescere fluros. ¶ Massilienses a Phocensibus oriundos *Varr.* apud *Isidor. l.* 15. *Orig. cap.* 1. *ad fin.* vocat *trilingues*, quia græce, latine, & gallice loquebantur: qua ratione *Apul. l.* 11. *Metam.* Siculi trilingues. ¶ *Trilinguus*, a, um. *Prudent. in Hamartig. v.* 588. *de vipera*. moritura obscena maritum Ore sitit patulo: caput inserit ille trilingue Conjugis in fauces.

TRILIX, icis, adject. τρίμιτος, tribus liciis constans, seu triplici textura. *Virg.* 3. *Æn. v.* 467. Loricam consertam hamis, auroque trilicem. *h. e.* trino nexu intextam, inquit *Servius*. *Martial. l. l.* 14. *epigr.* 143. Vellera cum sumant Patavinæ multa trilices, Et pingues tunicas serra secare potest.

TRILONGUS PES est Molossus tribus longis syllabis constans, ut *Æneas*. *Terentian. Maur. de Pedib. pag.* 2413. *Putsch.* ¶ Hunc alii græco nomine *trimacrum*, τρίμακρος, appellant.

TRILORIS. V. *Diloris*.

TRIMACRUS. V. *Trilongus*.

TRIMATUS, us, m. *età di tre anni*, τριετία, trium annorum ætas. *Plin. l.* 8. *c.* 45. Partus a trigesimo mense ocyssimus, sed a trimatu legitimus. *Colum. l.* 8. *c.* 3. *sub fin.* Summovebimus autem veteres (*gallinas*) idest quæ trimatum excesserunt. *Plin. l.* 10. *c.* 20. Pavo colores incipit fundere in trimatu. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1148. *n.* 13. Phosporus obiit in trimatu.

TRIMEMBRIS, e, adject. triplicia habens membra, tricorpor, *trimembre*. *Hygin. fab.* 30. *de Hercule.* Geryonem Chrysaoris filium trimembrem uno telo interfecit.

TRIMESTRIS, e, *di tre mesi*, τρίμηνος, qui est trium mensium. *Plin. l.* 37. *c.* 10. *a med.* Trimestre spatium. *Id. l.* 7. *c.* 48. Arcadum anni trimestres fuere. *Sueton. in Cæs. cap.* 80. Trimestris consul. *Auson. in Gripho, Edyll.* 11. *v.* 24. trimestres Annorum cælique vices. *Plin. l.* 10. *c.* 63. *a med.* Trimestris vitulus. *Id. l.* 18. *c.* 7. *a med.* Trimestre triticum, *h. e.* quod tertio a satu mense metitur. (V. *Aristastrum*.) *Id. l.* 10. *c.* 25. Trimestres aves, turdi & turtures. *h. e.* qui tres menses apud nos vivunt, deinde abeunt. *Colum. l.* 2. *c.* 4. *a med. & c.* 9. Trimestris satio, *h. e.* eorum, quæ tribus mensibus maturescunt: & fit initio veris. ¶ *Trimestria* absolute, semina quæ trimestri spatio maturescunt. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med. & l.* 2. *c.* 13. *ad fin. & Plin. l.* 18. *c.* 26. *circa med.*

TRIMETER, *&* Trimetrus, tra, trum, τρίμετρος, tres mensuras habens. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *circa med.* Trimetrum est, *Pro misere dicere liceat*. tres enim pedes tres percussiones habent. *Terentian. Maur.* de versu Iambico, *pag.* 2432. *Putsch.* Sed ter feritur: hinc trimetrus dicitur, scandendo binos quod pedes conjungimus. V. *Ictus*, us. ¶ Item tribus pedibus constans. *Diomed. l.* 3. *pag.* 508. *Putsch.* Versuum genera præcipua sunt quinque, aut enim dimetri sunt, aut trimetri, aut tetrametri, aut pentametri, aut hexametri. Trimetri exemplum ponit: Jam vaga tollere Phœbus Lumina destinat ortu. *Horat. de Jambo, in art. poet. v.* 252. Pes citus, unde etiam Trimetris accrescere jussit Nomen iambeis cum senos redderet ictus Primus ad extremum similis sibi. ¶ Varia sunt trimetrorum genera, heroum, Archilochium, &c. quæ V. *ibid. pag.* 513. & alibi.

TRIMETRIUS, a, um, adject. senariis constans. *Auson. epist.* 16. *v.* 78. Æsopiam trimetriam, quam vertit exili stilo. *h. e.* Æsopi fabulas trimetris versibus constantes. *Sidon. in carm. epist.* 15. *lib.* 9. quaterna tempora Spondeus addat, ut moram volucripes Habeat parumper insitam trimetria. V. vocem præced.

TRIMETRUS. V. *Trimeter*.

TRIMODIA, æ, f. vas trium modiorum capax. *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 14. Trimodiam amphoramque eandem temeti, ac farris modium. ¶ *Trimodia satoria* cujus usus præcipue in serendo. Ex eo enim semina in segetem jaciuntur. Inde est Italicum *tramoggia*. *Colum. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* Nonnulli pelle hyænæ satoriam trimodiam vestiunt, atque ita ex ea, cum paulum immorata sunt semina, jaciunt. *Id. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Multa ante vindemiam præparanda sunt, scalæ, corbulæ, decemmodiæ, trimodiæ satoriæ, quibus districta bacca suscipitur, &c. Adde *c.* 18. ¶ Apud *Varron.* leg. & *tremodia*.

TRIMODIUM, ii, n. τριμέδιμνον, τρίμοδον, mensura trium modiorum. *Plaut. Men. Prol. v.* 14. Nunc argumentum vobis demensum dabo, Non modio, neque trimodio, verum ipso horreo. *Plin. l.* 33. *c.* 1. *a med.* Neque enim aliter potuissent trimodia illa anulorum Carthaginem ab Annibale mitti.

TRIMULUS, a, um, *di tre anni*, dicitur de puero trimo. *Sueton. in Ner. c.* 6. Trimulus patrem amisit.

TRIMUS, a, um, *di tre anni*, τριετής, trium annorum. *Varr. l.* 2. *R. R. cap.* 3. *a med. de verris.* Non minores oportet inire bimæ, ut trimæ pariant. *& c.* 7. *a med.* Post annum & sex menses equulum domari posse, sed melius post trimum. *Plin. l.* 8. *c.* 50. Capræ ante trimas minus utiliter generant. *Horat. l.* 3. *od.* 11. *v.* 9. equa trima. *Plaut. Rud.* 3. 4. 59. Filia, trima quæ periit mihi. *Plin. l.* 17. *c.* 11. *a med.* Arborem nec minorem bima, nec majorem trima transferri. *Id. l.* 18. *c.* 24. Semen optimum anniculum, bimum deterius, trimum pessimum. *Id. l.* 36. *c.* 23. Calce ne recentiore trima utretur redemptor. *Pallad. in Mart. tit.* 11. *a med.* Vaccæ ætatis trimæ.

TRINACRIA, æ, f. *Sicilia*, Τρινακρία, nomen Siciliæ a tribus ejus promontoriis, Pachyno, Peloro, Lilybæo. ἄκρα enim summitas, & promontorium est. Describitur a *Claudiano l.* 1. *de rapt. Pros.* a *vers.* 140. Vox est adjectiva, & *insula* subintelligitur. *Virg.* 3. *Æn. v.* 440. Trinacria fines Italos mittere relicta. *& vers.* 582. intremere omnem murmure Trinacriam. Adde *Justin. l.* 4. *c.* 2. ¶ Etiam Rhodus olim sic dicta est. *Plin. l.* 5. *c.* 31.

TRINACRIS, idis, f. Τρινακρίς, quæ ad Trinacriam spectat, Sicula. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 419. Terra tribus scopulis vastum procurrit in æquor Trinacris: a positu nomen adepta loci. *Id. Met.* 5. *v.* 347. Trinacris insula. *Id.* 5. *Trist. el.* 13. *v.* 22. Et careat dulci Trinacris Hybla thymo. ¶ Absolute *Id.* 2. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 22. Trinacris est oculis, te duce, visa meis. *h. e.* Sicilia.

TRINACRIUS, a, um, *Siciliano*, Τρινάκριος, ad Trinacriam pertinens. *Virg.* 3. *Æn. v.* 429. Trinacrius Pachynus. *& l.* 4. *v.* 384. Trinacria unda. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 287. Trinacrium mare. *Virg.* 4. *Æn. v.* 554. Trinacria Ætna. (quæ est *Catull.* Trinacria rupes, *carm.* 67. *ad Manl. v.* 53.) *& l.* 3. *v.* 450. pubes. *& l.* 1. *v.* 200. Trinacrium litus. *& l.* 5. *v.* 530. Trinacrii viri. *& vers.* 573. equi.

TRINEPOS, otis, m. *figliuolo del mio quarto nipote*, τριτέγγονος, quintus nepos, filius adnepotis mei, vel adneptis meæ: & refertur ad tritavum. Nepotum enim hic est ordo: nepos, pronepos, abnepos, adnepos, trinepos. quibus si præmittas filium, sex erunt cognationis gradus a primo patre. Post trinepotem qui sunt, proprio carent vocabulo. & *posteriores* vocantur. *Cajus Dig. l.* 38. *tit.* 10. *leg.* 2. & *Paul. ibid. leg.* 10.

TRINEPTIS, tis, f. τριτεγγόνη, filia adnepotis, vel adneptis meæ. V. diction. præced. & loca ibi laudata.

TRINIGIUM CARMEN constat monometro acatalecto, ut est hoc: Gelidum jubar erit. *Servius in Centimetr. pag.* 1822. *Putsch.*

TRINITAS, atis, f. *numero ternario*, τριάς numerus tria continens. *Tertull. adverf. Valentin. c.* 17. Facta exinde trinitas generum est ex trinitate causarum. ¶ Antonomastice Trinitatis nomine significantur tres divinæ Personæ, de quibus *Tertull. adverf. Prax.* & alibi sæpe, *Augustin. Prudent.* multique præterea sacri Christianæ Scriptores.

TRINOCTIALIS, le, *di tre notti*, trium noctium. *Martial. l.* 12. *epigr.* 78. sed ipse divum Offensus genitor trinoctiali Affecit domicœnio clientem.

TRINOCTIUM, ii, n. *tre notti*, τρινύκτιον, trium noctium spatium. *Fabius Pictor* apud *Gell. l.* 10. *c.* 15. De eo lecto trinoctium continuum non decubat. *Ipse Gell. l.* 3. *c.* 2. *ad fin.* Non posse impleri trinoctium, quod, &c. *Auson. Edyll.* 11. qui est *Griphus*, *v.* 34. Trina Terentino celebrata trinoctia ludo.

TRINODIS, de, τρίοζος, tres habens nodos. Est appositum clavæ Herculis, apud *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 115. Ossa mei fratris clava perfracta trinodi. Adde *l.* 1. *Fast. v.* 575. ¶ Metaphorice *Auson. ep.* 21. *v.* 38. trinodem dactylum Vidi parutum cruciandi canterio: Spondeus illi lentipes ibat comes. *h. e.* trisyllabum.

TRINSO. V. *Trisso*.

TRINUMMUS, *vel* Trinummus, i, nomen est Plautinæ Comœdiæ, inde ductum, quia sycophanta quidam inducitur, operam suam tri-

Lue

bus nummis locans ad artes augurtorias, ut ibi legitur *a.* 4. *sc.* 2. *v.* 1.

TRINUNDINUM, i, n. *spazio di ventisette dì, o di tre fiere*, spatium dierum vigintiseptem, intra quos nundinæ Romæ ter habebantur, quia nono quoque die populus ad mercatum conveniebat, ut in *Nundinæ* dictum est. Est autem *trinundinum* syncopa ex *trinum nundinum*. Per id tempus leges proponebantur, ut antequam perferrentur, posset eas populus considerare: comitia creandis magistratibus indicebantur, ne repente suffragium ferrent pro eo, quem creasse mox pœniteret; & ut candidati spatium haberent prensandi. Accusationes quoque & judicia populi trinundino intermissu habebantur, ut & reo defensionis, & populo judicii recte ferendi spatium esset. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 12. *ante med.* Neque se jam velle, absente se rationem haberi sui, se præsentem trinundinum petiturum. *Liv. l.* 3. *cap.* 35. Comitia decemviris creandis in trinundinum indicta sunt. Al. hoc & superiore loco leg. *trinum nundinum*. Rursus *Cic. in fragm.* apud *Priscian. l.* 7. *pag.* 755. *Putsch.* Primo ea promulgatione trinundinum dies ad ferendum potestasque venisset. *Priscian.* putat *trinundinum* dici pro *trinundinarum*, ut *amphorum* pro *amphorarum*: aliis placet esse ellipsim, quæ præposit. *in* omittatur. *Sic Phil.* 5. *c.* 3. Ubi lex Cæcilia, & Didia? ubi promulgatio trinundinum? *& c.* 17. *ad fin.* Sit accusatio trinundinum, prodicta die, qua die judicium sit futurum. ¶ Hæc autem non ita accipienda sunt, ut ipsis tertiis nundinis aut lex ferretur, aut comitia haberentur, aut de reo judicium a populo fieret; sed ut priusquam hæc fierent, & postquam indicta essent, trinæ nundinæ intercederent. V. *Nundinæ.* ¶ Adjective *Macrob. l.* 1. *Saturn. cap.* 16. *a med.* Scita atque consulta trinundino die proposita, a singulis atque universis facile noscebantur.

TRINUS, a, um, *tre*, *trino*, *τρισσός*, adjectivum numerale distributivum, idem ac *ternus*, quare in libris sæpe unum pro altero ponitur. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 51. Ipse cum tribus legionibus circum Samarobrivam trinis hibernis hiemare constituit. *h. e.* singulis hibernis castris singulæ legioni positis. *Suet. in Ner. c. paulo p.* Ecumanum trinis in die sacrificiis colere perseveravit. ¶ Extra distributionem. *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 17. Tullia mea venit ad me, litterasque reddidit trinas. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 46. Milites celeriter ad munitionem perveniunt, eaque, transgressi trinis castris, potiuntur. *Liv. l.* 9. *c.* 43. Trinis castris intra paucos dies exsuti. *Id. l.* 10. *c.* 18. Litteras ad collegam arcessendum missas, in trinis annalibus invenio. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 480. trina corona. *& l.* 6. *v.* 216. numina. *Sueton. in Aug. c.* 43. *sub fin.* theatra. *Senec. in Herc. Fur. v.* 783. Stygius canis trina capita concutiens. *Plin. l.* 2. *c.* 31. Trinos soles antiqui sæpius videre. ¶ In singulari triplex. *Stat. l.* 4. *silv.* 9. *v.* 15. tua dicta, Quæ trino juvenis foro tonabas. V. *Forum*. *Auson. Edyll.* 11. *v.* 63. Interdictorum trinum genus. *& v.* 66. Trinum dicendi genus est. ¶ Negat *Varro l.* 9. *L. L. c.* 3. *a med.* recte dici *uncia tres*, aut *tres bigæ*, sed *trinæ*. Ex quo fuere qui crederent, *trinus* jungi cum iis tantum, quæ carent singulari numero. Sed contra sunt loca *Livii*, *Ovidii*, *Senecæ*, *Plinii* allata.

TRIOBOLUS, i, m. *τριώβολος*, nummus tres obolos valens, *h. e.* drachmæ dimidiam. Senos enim obolos drachma efficit. Triobolí nota ab altera parte effigiem Jovis, ab altera noctuam habebat. *Plaut. Bacch. a.* 3. 26 Negare, se se debere tibi triobolum. *Id. Rud.* 5. 2. 43. Postulo talentum magnum. non potest triobolum hinc abesse. ¶ *Homo trioboli*, nequam, & nullius pretii. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 168. Non ego homo trioboli sum, nisi illi mastigiæ exturbo oculos. ¶ De pondere dimidiæ drachmæ, *Cato R. R. c.* 127. Puero dato pro ætate triobolum, & vini heminam.

TRIODEIA SIGNA. Vetus ins apud *Gruter. pag.* 28. *n.* 6. Et veneranda movet Cybeles triodeia signa. *h. e.* simulacra in triviis constituta. e *τρίοδος*, trivium.

TRIONES, um, m. *buoi*, *βόες*, boves. *Varr. lib.* 6. *de L. L. c.* 4. Triones etiam nunc boves appellantur a bubulcis, maxime cum terram arant: a quibus valentiores dicti glebarii, quod facile glebas proscindunt. Sic omnes, qui terram arabant, a terra terriones. Unde triones, ut dicerentur a detritu. *& mox.* Possunt triones dici septem, quod ita sitæ stellæ, ut terna trigona faciant. Adde *Gell. l.* 2. *c.* 21. ¶ Triones item dicuntur duo Arcti, seu duæ Ursæ, major, & minor, quæ sunt duo signa cœlestia prope Aquilonem, & Circulum hiemalem sita, quia utriusque signi stellæ plaustrum, & boves junctos referunt. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 41. Altera dicitur esse Helice, cujus quidem clarissimas stellas totis noctibus cernimus, Quas nostri septem soliti vocitare triones. *Virgil.* 3. *Æn. v.* 516. Arcturum, pluviasque Hyadas, geminosque triones. *Ovid.* 2. *Met. v.* 171. gelidi. *Martial. lib.* 7. *epigr.* 79 Odrysii. *Id. l.* 9. *epigr.* 46. Hyperborei. *& l.* 6. *ep.* 58. Parrhasii. *Claudian. de III. consul. Honor. v.* 205. pigri. *& de IV. v.* 473 Scythici. *Id. in Gigantomach. v.* 11. inoccidui. ¶ In singulari num. quidam leg. apud *Ovid.* 10. *Met. vers.* 446. interque Trionem Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes. *& l.* 2. *v.* 64. Scythiam, Septemque trionem Horrifer invasit Boreas. Sed hoc loco *τμῆσις*, est vocis *Septentrio*, qua utitur etiam *Virg.* 3. *Georg. v.* 381. ¶ Fuit *Trio* cognomen Romanum in gente Lucretia, ut Cn. & L. Lucretius Trio in tribus nummis apud *Patin. de famil. Rom. pag.* 160. Est etiam Fulcinius Trio apud *Tacit.* 2. *Annal.* 28. *& alibi.*

TRIONYMUS, a, um, *τριώνυμος*, tria habens nomina. *Sulpic. Sever. l.* 2. *histor. sacr. c.* 41. *a med.*

TRIOPEIUS. V. *Dryopeius.*

TRIOPHTHALMUS, i, m. gemmæ genus in Sicyonis, quod trium oculorum effigiem per se fert. *Plin. lib.* 37. *c.* 11. Triophthalmus cum onyche nascitur, tres hominis oculos simul exprimens.

TRIORCHES, æ, m. *τριόρχης*, avis ex accipitrum genere, a *τρεῖς*, tres, & *ὄρχις*, testiculus, quia tres testiculos habet. *Plin. lib.* 10. *cap.* 8. Triorchem a numero testium, cui principatum in auguriis Phœmonoe dedit: buteonem hunc appellant Romani. ¶ *Triorchis*, is, *τριορχίς*, est tertium genus centaurii herbæ. *Plin. lib.* 25. *cap.* 6. Tertia est centauria, cognomine triorches. Quisquis eam secat, rarum est, ut non vulneret se se. Hæc succum sanguineum mittit. Theophrastus defendi eam, impugnarique colligentes tradidit a triorche accipitrum genere, a quo & nomen accepit.

TRIPALIS, le, qui tribus palis sustinetur. *Varro* apud *Non. c.* 3. *n.* 171. Quid tu? non vides, in vineis, quod tria pala habeant, tripales dici?

TRIPARCUS, a, um, *troppo parco*, nimis parcus, sordidus, tenax. *Plaut. Pers. a.* 5. 12 Triparcos homines, vetulos, avidos, aridos.

TRIPARTITO, *&* Tripertito, adverb. *in tre parti.* *τριμερῶς*. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 14. Bona tripartito dividere. *Liv. l.* 21. *c.* 7. Urbem tripartito aggredi.

TRIPARTITUS, *&* Tripertitus, a, um, *diviso in tre parti*, *τριμερής*. *Cic.* 3. *Officior. c.* 2. *ad fin.* Divisio tripartita. *Id.* 5. *Verr. c.* 5. *in fin.* Causa tripertita.

TRIPATINUM, ni, n. *convito di tre portate*, trium ferculorum epulæ. *Plin. l.* 35. *c.* 12. *a med.* Tripatinum, inquit Fenestella, appellabatur summa cœnarum lautitia: una erat murænarum, altera luporum, tertia myxonis piscis.

TRIPECTORUS, a, um, *τριστερνος*, *τρίστερνος*, tria habens pectora. *Lucret. l.* 5. *v.* 28. Quidve tripectora tergemini vis Geryonai?

TRIPEDALIS, le, *di tre piedi*, *τρίπους*, trium pedum mensuram habens. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 9. Fenestra lata tripedalis. *Liv. l.* 38. *c.* 21. *ad fin.* Parma tripedalis. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Altitudo tripedalis. *Id. l.* 18. *c.* 30 Paries tripedali crassitudine. *Id. l.* 27. *c.* 12. Herba caulem habens tripedalem.

TRIPEDANEUS, a, um, idem ac tripedalis. *Cato R. R. c.* 45. Taleæ oleagineæ, quas in scrobe saturus eris, tripedaneas decidito. *Colum. l.* 5. *c.* 2. Tripedaneæ clivæ. *Id. l.* 5. *c.* 5. Scrobem in longitudinem & altitudinem tripedaneam. *Plin. lib.* 34. *cap.* 6. Tripedaneæ statuæ.

TRIPERDITUS, a, um, plane perditus: ea ratione, qua *trifur*, *triparcus*, *triveneficus*, & alia. *Triperdita* inscribebatur Comœdia *Novii*, ex qua fragmentum recitat *Non. c.* 3. *n.* 162.

TRIPERTITUS. V. *Tripartitus.*

TRIPES, edis, *di tre piedi*, *τρίπους*, qui habet tres pedes. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 13 modo sit mihi mensa tripes. *Martial. l.* 12. *epigr.* 32. Ibat tripes grabatus, & bipes mensa. *Liv. l.* 40. *c.* 2. *&* 45. Quod tripedem mulum Reate natum, nuntiatum erat.

TRIPETIA, æ, f. *scanno di tre piedi*, ita vocabatur a Gallis rustica cathedra tribus pedibus fulta, teste *Sev. Sulpic. dial.* 2. *c.* 1. *de Vita B. Martini.*

TRIPHALLUS, i, m. *τρίφαλλος*, cognomen Priapi, & significat eum, qui magnum phallum habet. nam *tri* in compositione auget. *Auct. Priap. carm.* 82. *v.* 9 ubi tamen alii aliter leg. *Varro* unam ex suis satyris Menippeis inscripsit *Triphallus περὶ ἀρρενότητος*: ex qua fragmentum recitat *Non. c.* 2. *n.* 484. & *Charis. l.* 1. *pag.* 61. *Putsch.* Unam quoque a suis *Nævius* apud *Gell. l.* 2. *c.* 19. ubi al. leg. *Ithyphallo.*

TRIPICTUS, a, um, adject. *Prudent. in Apotheos. v.* 449. *de titulo Crucis Christi:* Pilatus jubet ignorans: it, scriba, tripictis Digerere versiculis, quæ sit suffixa potestas. *h. e.* tripliciter descripta.

TRIPLARIS, re, adject. Triplaris numerus est, cum de duobus numeris minor ter in majore numeratur, ut sunt tria ad unum, quindecim ad quinque, vigintiseptem ad novem. Hæc *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 6. *a med.* qui hac voce utitur. etiam *l.* 2. *c.* 6. *& alibi.*

TRIPLASIUS, a, um, triplaris. *Martian. Capell. lib.* 9. *pag.* 322. Atque est in triplasia ratione, ut 4. ad 12.

TRIPLEX, icis, *triplicato*, *triplice*, *τριπλοῦς*, tribus rebus constans. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 10. Plato triplicem finxit animam: cujus principatum, id est rationem, in capite posuit; iram in pectore, cupiditatem subter præcordia locavit. *Id.* 1. *Acad. c.* 5. Philosophandi ratio triplex: una de vita & moribus: altera de natura & rebus occultis: tertia de disserendo. *Ovid.* 9. *Met. v.* 184. nec me pastoris Iberi (*Geryone*) Forma triplex, nec forma triplex tua, Cerbere, movit. *Virg.* 10. *Æn. v.* 202. gens triplex. *h. e.* tres populi, vel unus populus in tres Tribus divisus, ut ait *Servius*. *Ovid.* 12. *Met. v.* 594. triplex cuspis. *h. e.* tridens Neptuni. *Id. Heroid. ep.* 12. *v.* 79. triplex Diana. *h. e.* quæ eadem in cælo est Luna, Diana in terris, Hecate apud inferos. *Id. Met.* 12. *v.* 40. triplex mundus. *h. e.* cælum, terra, mare. Sic *l.* 5. *v.* 368. *de Plutone*: Cui triplicis cessit fortuna novissima regni. *Id. l.* 5. *v.* 33. triplices stant ordine dentes. *Horat. l.* 1. *od.* 3. *v.* 9. & *Virg.* 10. *Æn. v.* 784. æs triplex. *h. e.* tribus laminis constans, vel crassissimum. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 801. & *Virg.* 6. *Æn. vers.* 549 triplex murus. ¶ *Triplices*, tres. *Ovid.* 8. *Met. v.* 453. *&* 481. triplices sorores, *&* triplices deæ. *h. e.* Parcæ. *Sic in Ibin*, *v.* 76. Quæque ratum triplici pollice netis opus. *Id.* 4. *Met*, *v.* 425. triplices Minyeides. *h. e.* tres sorores Minyæ filiæ. *Propert. l.* 3. *eleg.* 15. *v.* 24. triplices greges, *h. e.* tres cœtus bacchantum, quorum duces tres erant feminæ, ut est apud *Ovid.* 3. *Met. a v.* 712. ¶ *Triplices*, codicilli, pugillares trium tabellarum, ad scribendum, ut *duplices* duarum. *Martial. lib* 7. *epigr.* 71. *& lib.* 10. *epigr.* 87. Nec vani triplices breveique mappæ. *Id. l.* 14. *epigr.* 6. Tunc triplices nostros non vilia dona putabis, Cum se venturam scribet amica tibi.

tibi. *Cic. Attic. l. 13. ep. 8.* Nihil erat, quod ad te scriberem. modo enim discesseras, & paulo post triplices remiseras. ¶ *Triplex*, triplum. *Liv. l. 45. c. 40. & 43.* Pediti in singulos dati centeni, duplex centurioni, triplex equiti. *Scribon. Larg. compos. 218.* Emplastrum recipit singulorum pondo libram olei veteris triplex adjicitur. ¶ *Triplex*, magnus, multus. Hoc sensu *triplici fluctu* (τρικυμίᾳ) dixit *Sallust. in fragm.* apud *Serv.* ad illud *Æn. 1. vers. 120.* ast illam ter fluctus ibidem Torquet agens circum.

TRIPLICABILIS, is, adject. triplex. *Sedul. lib. 1. v. 282. de SS. Trinitate:* Quod simplex, triplicet, quodque est triplicabile, simplet.

TRIPLICATIO, onis, f. actus triplicandi. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 20. a med.* Secundum triplicationem cum septimæ partis adjectione. *moltiplicamento per tre.* V. Quadruplicatio. *Jul. Firmic. l. 2. c. 16. sub fin.* Nulla vel duplicatione, vel triplicatione. Adde *Martian. Capell. l. 7. pag. 246. & alibi.* ¶ Apud JCtos *triplicatio* est secunda actoris defensio contra rei duplicationem opposita, seu triplicatio est id, quod tertio loco post actionem refertur, atque in judicium objicitur. *Cajus Digest. l. 27. tit. 10. leg. 7. & § 1. Instit. de replicat. h. e. l. 4. tit. 14.*

TRIPLICATUS, a, um, *triplicato*, triplex effectus. *Plin. l. 7. cap. 48.* Cornici novem nostras tribuit ætates Hesiodus, quadruplum ejus cervis, id triplicatum corvis.

TRIPLICES. V. in *Triplex*.

TRIPLICO, as, a. 1. *multiplicare per tre, triplicare*, τριπλασιάζω, tribus vicibus multiplico. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 20. a med.* Triplicabis septem, & faciunt viginti unum. *Manil. l. 3. v. 573.* triplicabit Aquarius annos. *Gell. l. 1. c. 20.* Idem ipse numerus triplicitur.

TRIPLINTHIUS. V. *Diplinthius*.

TRIPLUS, a, um, idem ac triplex. *Cic. de Univ. c. 7. ante med.* Deinde tertium, quæ esset secundæ sesquialtera, primæ tripla.

TRIPODES. V. *Tripus*.

TRIPODIUS, nomen est pedis trisyllabi prima brevi, duabus reliquis longis, qui & Bacchius, & Patimbus dicitur. *Diomed. l. 3. pag. 475. Putsch.*

TRIPOLITANUS, a, um, *di Tripoli*, ad Tripolim pertinens. Plures sunt urbes Tripolis nomine, de quibus V. Geographos. Inter præcipuas est Tripolis Africæ, maritima cum portu, apud Syrtim minorem. *Eutrop. l. 8. c. 18.* Oriundus ex Africa Tripolitana provincia, oppido Lepti. Alia est in Phœnicia Syriæ provincia: item in Lydia, cujus incolas *Tripolitanos* memorat *Plin. l. 5. c. 29. ante med.*

TRIPOLITICUS, a, um, Tripolitanus, ut Tripoliticum vinum, *Plin. l. 14. c. 7.* circa Tripolim Syriæ nascens.

TRIPORTENTA, orum, n. magna portenta. *Pacuv.* apud *Varron. l. 6. de L. L. c. 3. a med.*

TRIPTOLEMICUS, a, um, ad Triptolemum pertinens, ut Triptolemicus deus, *h. e.* aratrum, vel sarculus. *Fulgent. l. 2. Mythol. p. m. 20.*

TRIPTOLEMUS, i, m. Τριπτόλεμος, filius Celei, regis Eleusinis, & Menalinæ, qui primus in Græcia agriculturæ rationem creditur invenisse. Alii dicunt fuisse Atheniensem. Cum ejus pater Cererem filiam quærentem liberalissime hospitio suscepisset, illa pro remuneratione ostendit ei omne genus agriculturæ, filium etiam ejus Triptolemum recens natum, per noctem igne fovit, per diem divino lacte nutrivit, & eum alatis serpentibus superpositum, per totum orbem misit ad usum frumentorum hominibus indicandum. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 6.* Si Triptolemus, cum omnibus semen largiretur, ipse ab aliis hominibus id mutuaretur. *Ovid. 3. Trist. el. 8. v. 1.* Nunc ego Triptolemi cuperem conscendere currus, Misit in ignotam qui rude semen humum. Adde *Stat. l. 4. silv. 2. v. 35.* ¶ Ipsam fabulam narrat *Ovid. 4. Fast. a v. 507.* ¶ *Triptolemo fruges dare*, proverb. apud *eund. l. 4. ex Pont. ep. 2. v. 10.* dare alicui id, quo maxime abundat, *portar acqua al mare*.

TRIPTOTA. V. *Diptota*.

TRIPUDIO, as, n. 1. *ballare, danzare*, χορεύω, salto, pedibus terram pavio. *Petron. in Satyr. c. 36.* Ad symphoniam tripudiantes procurrerunt. *Senec. de tranquill. c. ult. a med.* Scipio triumphale illud & militare corpus movit ad numeros, non molliter se infringens, sed ut illi antiqui viri solebant virilem in modum tripudiare. *Venant. Fortun. l. 8. carm. 4. v. 6.* Creditur & sacro tripudiare grado. *Mamertin. in Genethl. c. 10. in fin.* Cuncta gaudio calere, cuncta plausibus tripudiare. *& in gratiar. act. ad Julian. cap. 29.* Tripudiabat crebris saltibus multitudo. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c. 41.* Sed illum tot jam in funeribus reipublicæ exsultantem ac tripudiantem legum, si posset, laqueis constringeret.

TRIPUDIUM, ii, n. Auguralis vox, qua significatur auspicium ex pullorum pastu, cum pullis vescentibus aliqua offæ particula illis ex ore in terram cecidebat. *Cic. l. 2. de Divin. c. 34.* Sed quia cum pascuntur, necesse est aliquid ex ore cadere, & terram pavire, terripavium primo, post terripudium dictum est. Hoc quidem jam tripudium dicitur. Cum igitur offa jam cecidit ex ore pulli, tum auspicanti tripudium solistimum nuntiant. Ergo hoc auspicium divini quicquam habere potest, quod tam sit coactum & expressum? Quo antiquissimos Augures non esse usos, argumento est, quod decretum collegii vetus habemus, Omnem avem tripudium facere posse. Hæc *Cicero*. Hoc genus auspicii fuit proprium rerum gerendarum, idest Imperatoria in bello: eique Consules, Prætores, Dictatoresque paruerunt, qui foris rem gesserunt. Hujus hæc fuit consuetudo: singulis Magistratibus, qui imperium haberent, pullarii præsto erant: hi jussu eorum, antequam prœlium inciperetur, esurientes pullos e cavea emittebant, iisque offam objiciebant, & diligenter spectabant, an pascerentur, & quomodo pascerentur, atque rei eventum ex eorum pastu conjiciebant. Nam si offa objecta, aliquid e pullorum pascentium ore in terram cecidisset, auspicium prosperum habebatur, sin minus, infaustum. (*Fest. in Puls.*) Faustissimum vero erat, si integræ offæ ex pullis caderent, quo significabatur universum hostium exercitum prostratum iri; infaustum, si nihil caderet; infaustissimum, si pulli non pascerentur. *Liv. l. 10. c. 40.* Tertia vigilia noctis Papirius silentio surgit, & pullarium in auspicium mittit. Cum pulli non pascerentur, auspicium mentiri ausus, tripudium solistimum Consuli nuntiarit. Consul lætus auspicium egregium esse, ac deis auctoribus rem gesturos pronuntiat, signumque pugnæ proponit. Adde *Sueton. in Tiber. c. 2.* ¶ Hoc auspicium fuit proprium eorum Imperatorum, qui in Consulatu, Pretura, Dictatura provinciam lege Curiata obtinuissent: hi non nisi addicentibus pullis rem ullam aggrediebantur: at Proconsules, & Proprætores, qui ex privatis provincias, & bella plebiscito, & Comitiis Tributis obtinuerant, tripudium non observabant. *Cic. 2. de Divin. c. 36.* Quam multi anni sunt, cum bella a Proprætoribus, & Proconsulibus administrentur, qui auspicia non habent? itaque nec amnes transeunt auspicato, nec tripudio auspicantur. ¶ Est etiam saltatio, quæ pedibus terra pulsatur, & pavitur, *ballo, tripudio*, χορεία. *Liv. l. 25. c. 17.* Armatum exercitum decucurrisse cum tripudiis Hispanorum, motibusque armorum & corporum suæ cuique genti adsuetis. *Id. l. 1. c. 20.* Salios ancilia ferre, ac per urbem ire canentes carmina, cum tripudiis solemnique saltatu jussit. *Catull. carm. 61. de Aty, v. 26.* Quo nos decet citatis celerare tripudiis.

TRIPUS, odis, adject. *che ha tre piedi, o sostegni*, τρίπους, οδος, qui tres pedes habet, seu fulcra, quibus sustinetur, ut vas, sella, & hujusmodi. Vox græca, quæ præcipua dicitur de sella, seu mensa tripede in templo Apollinis Delphici, in qua Pythia, seu Phœbas mulier sacerdos sedebat, & responsa dabat. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 16. a med.* Ex Jove & Lisyto est is Hercules, quem concertavisse cum Apolline de tripode accepimus. *Virg. Æn. 3. v. 359.* interpres divum, qui numina Phœbi, Qui tripodas, Clarii laurus, qui sidera sentis. *Senec. in Med. v. 86.* qui tripodas movet. *h. e.* Apollo, qui oraculum editurus tripodem commovebat: unde *Lucan. l. 5. v. 151.* Immotos tripodas vastæque silentia rupis Appius sollicitat. & *Claudian. in præfat. l. 1. in Rufin. v. 12.* tripodas plenior aure rotat. *Ovid. l. 3. de art. am. v. 789.* Phœbei tripodes. *Id. 3. Fast. v. 855.* Mittitur ad tripodas, certa qui forte reportet, Quam sterili terræ Delphicus edat opem. ¶ De ipsis oraculis, cujuscumque sint. *Senec. in Med. v. 785.* sonuistis aræ, tripodas agnosco meos. *Val. Flacc. l. 1. vers. 544.* Inde meæ quercus, tripodesque, animæque parentum Hanc pelago misere manum. *Stat. 1. Theb. v. 509.* Salve prisca fides tripodum. ¶ Tripodes mensæ, aut sellæ erant apud Græcos dona victis fortibus dari solita, *treppiedi*. *Virg. 5. Æn. v. 110.* Munera principio ante oculos, circoque locantur In medio, sacri tripodes, viridesque coronæ, Et palmæ pretium victoribus, &c. Ubi *Servius:* sic pulcri, ut sacros putares: vel quales sacrari solent. nec enim sacrilegus erat, ut sacra donaret. & sic dictum est, ut (*Æn. 3. v. 466*) Dodonæosque lebetas. *h. e.* quales sunt in Dodona. *Horat. l. 4. od. 8. v. 3.* Donarem tripodas, præmia fortium Grajorum. ¶ Tripodes sellas, *scagni con tre piedi*, quæ pauperculorum esse solent, dixit *Sidon. l. 4. ep. 21. ante med.* pro *tripedes*.

TRIQUETRUS, a, um, *triangolare*, τρίγωνος, tres habens angulos, triangulus. *Lucret. l. 4. v. 654.* Esse triquetra aliis, aliis quadrata necesse est. *Cæs.* de Britannia, *l. 5. B. Gall. c. 13.* Insula natura triquetra, cujus unum latus est contra Galliam, &c. *Colum. l. 5. c. 2.* Ager quadratus, aut longus, aut cuneatus, aut triquetrus, aut rotundus. *Plin. l. 2. c. 15. a med.* Triquetra figura, vel quadrata. *Id. ibid. c. 17. a med.* Martis sidus nunquam stationem facere Jovis sidere triquetro. *h. e.* cum distat e Jove tertia cœli parte, *h. e.* gradibus centum viginti: qui trinus aspectus dicitur. Hinc *triquetrum* absolute. *Id. ibid. c. 15.* Errantes tres radiorum solis contactu teguntur, & in triquetro a partibus centum viginti stationes matutinas faciunt. *& c. 18.* Luna in quadrato solis dividua est, in triquetro seminani ambitur orbe. ¶ *Triquetra* dicta est Sicilia a tribus promontoriis, & triangula specie, ut *Plin.* ait *l. 3. c. 8.* V. Trinacria. *Quintil. l. 1. c. 6. (al. 10.) a med.* significat, quæri solere, an *triquetra* rectius dicatur, a tribus sedibus seu locis. ἕδρα enim sedes est. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 55.* quid? militibus promissa Triquetra Prædia Cæsar, an est Itala tellure daturus? *Sil. l. 5. v. 489* Huc Hennæ cohors, Triquetris quam miserat oris Rea, Arethusa, tuas. Adde *Lucret. l. 1. v. 717.*

TRIREMIS, e, adject. τριήρης, tres habens remorum ordines, ut navis triremis, *galera*. *Nep. in Dion. c. 9.* Navem triremem armatis ornat, fratrique suo tradit. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 6. a med.* Conspicatæ naves triremes duæ navem Bruti, &c. *Ascon. in Verr. 3. de Præt. urb. c. 20.* Trierarchus navi triremi præpositus. *Hirt. de B. Afric. c. 44.* Altera navis triremis ex classe errabunda. ¶ Fere *triremis* absoluta dicitur: eratque trina remorum serie instructa, alia super aliam disposita, quarum ima aquæ, superior foris propior erat: media inter utramque. Remiges imi θαλαμῖται dicti sunt: medii ζυγῖται, summi θρανῖται, ut *Gravius* adnotavit ad *Flor. l. 4. c. 11.* & alii ad illud *Virg. Æn. 5. v. 119.* triplici pube quam Dardana versu Impellunt: terno consurgunt ordine remi. V. dicta in *Decemremis*. *Ascon. loc. cit.* Triremis ternos remorum ordines habet: ita & biremis, & quadriremis, & deinceps dicuntur. *Plin. l. 7. c. 56. a med.* Triremem Thucydides *scribit primum fecisse* Ami-

nocles

noclem Corinthium. *Cic. 7. Verr. c. 17. a med.* Novem Cybeam maximam, triremis instar, pulcherrimam atque ornatissimam, &c. *Caes. l. 2. B. Civ. c. 23.* Appulsa ad litus trireme constrata.

TRIS, tres. V. *Treis*.

TRISÆCLISENEX, qui tria saecla vixit. Epithetum est Nestoris usurpatum a *Laevio* apud *Gell. l. 19. c. 7.*

TRISCHŒNUS, a, um. V. *Schoenum*.

TRISCURRIA, orum, n. *grandi buffonerie*, res admodum scurriles, & libero homine indignae, quales fuisse ait *Juvenalis* Patriciorum Romanorum exercitationes in arena, & in scenis gladiatorum, & mimorum vices subeuntium. particula *tri* hoc loco auget, quemadmodum in *trifurcifer*. Verba *Juvenal.* sunt *sat. 8. v. 190.* populi frons durior hujus, Qui sedet, & spectat triscurria patriciorum, Planipedes audit Fabios, ridere potest qui Mamercorum alapas. *Scaliger* legit *transcurria*, *h. e.* excursiones in arena. Alii *triscuria*, *h. e.* indignam patriciorum curam. Alii denique alia hujusmodi multa comminiscuntur.

TRISEMUS, a, um, τρίσημος, triplex. *Martian. Capell. l. 9. pag. 310.* V. *Disemus*.

TRISOMUS. V. *Bisomus*.

TRIPTES. V. *Thripes*.

TRISPASTOS, i, τρίσπαστος, ratio machinationis, quae per tres orbiculos circumvolvitur, ut ait *Vitruv. l. 10. c. 3.* a τρὶς, ter, & σπάω, traho.

TRISPITHAMI, orum, m. τρισπίθαμοι, populi ultra Indiae fines siti, qui tres spithamas longitudine non excedere dicuntur. *Plin. l. 7. c. 2.* Supra hos in extrema parte montium Trispithami, Pygmaeique narrantur, ternas spithamas longitudine, hoc est ternos dodrantes non excedentes. Ita legit *Harduin.* Alii *Spithamaei Pygmaei*.

TRISSO, as, n. 1. verbum fictum a voce hirundinis. *Auct. carm. de Philom. v. 26.* Trissat hirundo vaga. Al. leg. *trinsat*.

TRISTATÆ, arum, m. τριστάται, nomen est apud Graecos secundi gradus post regiam dignitatem (tres primi) quos nos magistratus utriusque militiae, & praelectos annonarii tituli nominamus. *Hieronym. in Ezech. c. 27. l. 7.*

TRISTE, adverb. *Propert. l. 2. eleg. 16. v. 8.* quid fles Anaia captiva tristius Andromacha? *Cic. de Senect. c. 19.* Facilius in morbos incidunt adolescentes, gravius aegrotant, tristius curantur. *h. e.* aegrius, molestius, difficilius. *Id. Fam. 2. ep. 13.* Quo facilius, quibus est iratior, respondere tristius possit. *h. e.* asperius.

TRISTEGA, orum, n. ex τρίστεγα, tertia aedium contignatio: a τρὶς, ter, & στέγος, contignatio. *Hieronym. in c. 41. Ezechiel.*

TRISTI. V. in *Tere*.

TRISTICULUS, a, um, *alquanto malinconico*, ὑπολυπούμενος, subtristis, aliquantum tristis. *Cic. 1. de Divin. c. 46.* Filiolam suam Tertiam, quae tum erat admodum parva, animadvertit tristiculam.

TRISTIFICUS, a, um, ἀλγύνων, qui tristitiam affert. *Cic. 2. de Divin. c. 7. ex Poeta:* Tristificas certant Neptuno reddere voces. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 10. a med.* Acetum acore tristificum. *Prudent. Cathemer. 4. v. 76.* tristificos tyrannos.

TRISTIMONIA, ae, f. tristitia. *Hirt. de B. Afric. c. 10.* Magno metu ac tristimonia sollicitabantur. Ita legit *Sipontin. in Martial. l. 12.* alii *tristitia*. Addunt quidam Lexicographi locum ex *Naevio in Colace* apud *Fest.* Tristimoniam deturbet ex animo.

TRISTIMONIUM, ii, n. tristitia. *Petron. in fragm. Tragur. cap. 63. Burm.* Cum nos in tristimonio essemus.

TRISTIS, ste, *mesto*, *malinconico*, *attristato*, *di mala voglia*, λυπηρὸς, σκυθρωπὸς, moerens, moestus, contracta fronte curam animi significans. *Plaut. Bacch. 4. 4. 18.* Quid vos moestos tam, tristesque assse conspicor? *Cic. Verr. 6. c. 10.* Se sane tristem & conturbatum domum revertisse. *Id. pro Mur. c. 22. sub fin.* Videsne tu illum tristem, demissum? jacet, diffidit, abjecit hastas. *Petron. in Satyr. c. 91.* Video Gitona tristem confusumque. *Plaut. Cas. 2. 3. 7* Amor hominem faciet ex tristi lepidum & lenem. *Horat. l. 1. epist. 18. v. 89.* Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi. *Plaut. Cistell. 2. 1. 55.* Nunquam ego te tristiorem vidi esse: quid, cedo, te obsecro, tam abhorret hilaritudo? *Terent. Hecyr. 3. 1. 20.* Quid tu igitur lacrymas? aut quid es tam tristis? *Caes. l. 1. B. Gall. c. 32.* Sequani tristes capite demisso terram intueri. ¶ De eo, qui tristem se simulat contrahendo vultum, licet tristis non sit. *Terent. Eun. 3. 5. 47.* Cape flabellum hoc, & ventulum huic facito. accipio tristis. *Donatus* exponit, invitus, quasi sit ironia: ut in illo *ibid. 4. 1. 8.* Invitat tristis. mansit. ¶ *Tristia* sunt quaecunque tristes faciunt, vel tristitiam indicant, aut portendunt. *Plaut. Mostell. 3. 2. 124.* Vultu tristi est senex. *Petron. in Sat. cap. 115.* Tristissimam exegimus noctem. *Senec. lib. 3. quaest. nat. cap. 27. ante med.* Sine ullis solibus triste nubilo caelum est. *Cic. ad Brut. epist. 1. ex recens.* Tristes de Bruto nostro litterae nuntiique afferebantur. *Id. 2. de Divin. c. 15. sub fin.* Tristissima sunt exta sine capite. *Id. in Pison. cap. 14. a med.* Ut tuum laetissimum diem cum tristissimo meo conferam. *Id. Fam. 15. ep. 7.* Defensus tristibus temporibus, ornatus secundis. *calamitosi*. & *Horat. in art. poet. v. 73.* tristia bella. *Virg. 4. Georg. v. 252.* tristi languebunt corpora morbo. *Id. 2. Æn. v. 115.* isque adytis haec tristia dicta reportat. & *lib. 5. v. 840.* somnia. *Ovid. 4. Trist. el. 10. v. 112.* fata. *Juvenal. sat. 2. v. 62.* & *Ovid. 15. Met. v. 43.* sententia tristis. *condanna*. & *Liv. lib. 5. cap. 31.* Tristissimi exsilii solatium. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 87.* cum misero tristes venere calendae. *Senec. in Herc. Furent. v. 815.* Vix ad manes tristis. & *vers. 1136.* Iter triste laboris. *Liv. l. 42. c. 40.* Cum medici salutis causa tristiora remedia adhibent. *h. e.* acerbiora, & acriorem doloris sensum inducentia. ¶ Et praesertim quae ad funus pertinent. *Senec. in Octav. v. 101.* Tristi morte finita mater. *Virg. 3. Æn. v. 301.* dapes, & tristia dona Libabat cineri Andromache. *Id. Georg. 4. v. 256.* tristia funera ducunt. *Martial. l. 2. epigr. 97.* tristes lacernae. *h. e.* fuscae, pullae, atrae. Sic *l. 14. epigr. 158.* tristia lana. *Ovid. 12. Metam. v. 4.* officium triste. *h. e.* exsequiarum. *Virg. 6. Æn. v. 223.* ingenti subiere feretro, Triste ministerium. ¶ Et quae ad Inferos. *Senec. in Herc. Oet. v. 2065.* tristes Erebi dii. *Virg. 1. Æn. v. 143.* tristia Tartara. *Horat. l. 2. od. 14. v. 10.* & *Virg. 6. Æn. v. 438.* tristique palus inamabilis unda. *Sil. lib. 13. v. 570.* tristis Acheron. *maestum* dixit *Senec. in Thyest. v. 17.* ¶ Pro minaci *Sil. lib. 2. v. 2.* Tristia magnanimi portabat jussa senatus. *Virg. 10. Æn. v. 612.* quid, o pulcherrime conjux, Sollicitas aegram, & tua tristia dicta timentem? *Tacit. 4. Ann. cap. 71. a med.* Tristibus dictis atrocia facta conjungeret. ¶ noxio, *nocivo*. *Ovid. Met. 6. v. 140.* tristi medicamine tactae Defluxere comae. *Lucret. l. 5. v. 347.* si tristior incubuisset Causa, darent late cladem magnasque ruinas. ¶ Interdum ad saporem amarum transfertur, quo vultum contrahere solemus, & conformare ad tristitiam. *Virg. 1. Georg. v. 75.* triste lupinum. & *l. 2. v. 126.* tristes succi. & *lib. 3. v. 448.* tristis amurca. *Sil. lib. 3. v. 281.* tristes epulae. *Ovid. 3. ex Pont. epist. 1. v. 23.* tristia absinthia. *Id. 4. Trist. el. 6. v. 12.* tristis sapor. *Plin. lib. 16. cap. 6.* glans cerro tristis. *Catull. carm. 97. ad Juvent.* Ut mi ex ambrosio mutatum jam foret illud Suaviolum tristi tristius helleboro. *Lucret. lib. 4. v. 635.* aliis quod triste & amarum est, Hoc tamen esse aliis possit praedulce videri. *Ovid. lib. de art. am. v. 421.* Nec male odorati sit tristis anhelitus oris. *cattivo fiato*. ¶ Quoniam vero tristitia in fronte hominis irae, saevitiae, minarum, gravitatis indicium est; *tristis* aliquando est iratus, *sdegnato*. *Plaut. Cas. 2. 3. 14.* Eja mea Juno: non decet te esse tam tristem tuo Jovi. *Tibull. l. 4. carm. 4. v. 19.* lacrymis erit aptius uti, Siquando fuerit tristior illa tibi. *Propert. lib. 1. el. 6. v. 10.* illa minantur, Quae solet ingrato tristis amica viro. Adde *Afran.* apud *Non. c. 4. n. 455.* ¶ Item saevus, immitis, severus, tetricus, in utramque partem, *crudele*, *inesorabile*, *severo*, *grave*, *serio*. *Virg. 6. Æn. v. 315.* Navita sed tristis (*Charon*) nunc hos, nunc accipit illos, Ast alios longe submotos arcet arena. *Id. 2. Æn. v. 337.* tristis Erinnys. *Tibull. l. 3. el. 3. v. 35.* tristes sorores. *h. e.* Parcae. *Horat. in fin. sat. 5. l. 2.* tristes dii. *Virg. 3. Æn. v. 365.* Celaeno tristes denuntiat iras. *Id. 2. Æn. v. 508.* tristis facta. *Plin. in Paneg. c. 41.* Qui fronte gravi, & tristi supercilio utilitatibus fisci contumaciter adessent. *con cipiglio*. ¶ In bonam partem *Auct. dial. de Orat. cap. 20.* Perferre in judiciis tristem & impexam antiquitatem. *Cic. 2. de Orat. cap. 71. a med.* Vultus quo severior est & tristior, hoc illa quae dicuntur, salsiora videri solent. *ha più di sostenutezza*, *è più serio*, a risu & amoenitate remotior est. *Terent. in Andr. 5. 2. 16.* Tristis severitas inest in vultu, atque in verbis fides. Ubi *Donatus:* Ad laudem interdum sumitur, non ad amaritudinem, tristis. *Cic. Verr. 3. c. 20.* P. Sulpicius judex tristis & integer. *Senec. in Hippol. v. 984.* Tristis virtus perversa tulit praemia recti. *Cic. in Bruto, c. 30.* Rutilius in quodam tristi & severo dicendi genere versatus est. *Id. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 455.* Gravitatis suae liquit illum tristem & plenum dignitatis sonum. *Id. 1. Offic. c. 30. circa med.* Erat in Crasso multus lepor, in Scauro singularis severitas, in Laelio multa hilaritas, in Scipione ambitio major, vita tristior. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 11.* Et sermone opus est modo tristi, saepe jocoso. ¶ Item infelix, infaustus, *infelice*. *Liv. l. 8. c. 24. extr.* Alexandri Epirensis tristis eventus. *Cic. pro Mur. c. 20.* Tua fuit tristis, atrox. *Valer. Max. sub fin. lib. 3.* Dolori succumbere, ipse clades, quae nuntiata erat, tristior duxit. ¶ Item aspectu horridus, *brutto a vedere*. *Plin. lib. 13. c. 22.* Arbor cortice non scabro quidem, sed qui circumspectatos videri possit. tam tristis aspectu est. *Stat. 2. Achill. v. 408.* tristes ursae. ¶ Elegans est illa metaphora ejusdem *Plin. l. 16. c. 25.* Non omnes arbores florent: & sunt tristes quaedam, quaeque non sentiant gaudia annorum. *Senec. epist. 12.* Apparet has platanos negligi. nullas habent frondes. quam nodosi sunt, & retorridi rami! quam tristes & squalidi trunci! ¶ *Triste*, pro tristis. *Virg. Ecl. 3. v. 80.* Triste lupus stabulis, maturis frugibus imbres, Arboribus venti. *h. e.* res noxia. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 41.* Umbrae cum Sagana resonarint triste & acutum. *Stat. 4. Theb. v. 19* triste salutantes. *Id. l. 3. silv. 1. v. 64* Nec frons triste rigena. ¶ *Tristia*, res tristes, aerumnae, calamitates, curae. *Ovidius* libros suos de exsilio & aerumnis ita inscripsit. *Id. 6. Fast. v. 463.* interdum miscentur tristia laetis. *Horat. l. 1. od. 16. v. 25.* Nunc ego mitibus mutare quaero tristia.

TRISTITAS, atis, f. *tristezza*, tristitia. *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n. 869.* Vultum alliget quae tristitas? Adde *Turpil. ibid.* Al. leg. *tristities* in sexto casu. *Pacuvii* verba ita legit *Scalig.* Quis istia voltus caligone? quae tristitas? *Voltus caligans* est tristitiam praeferens, σκυθρωπὸς πρόσωπον.

TRISTITIA, ae, f. *malinconia*, *mala voglia*, *mestizia*, *tristezza*, ἀθυμία, λύπη, moestitia, aegritudo, cura ex malo impendente, aut praesente. *Valer. Max. l. 2. c. 6. n. 10* Cum tristitia & moerore in vita remanent. *Sallust. in Catil. c. 31.* Ex summa laetitia atque lascivia repente omnes tristitia invasit. *Cic. 2. de Orat. c. 17. ad fin.* Judex tum ad tristitiam, tum ad laetitiam est contorquendus. *Lucej. ad Cicer. Fam. 5. ep. 14.* Lacrymis ac tristitiae se tradere. *Hirt. de B. Afric. c. 10.* Magno metu ac tristitia sollicitari. *Ovid. Met. 9. v. 396.* tristitiam compescere. *Horat. l. 1. od. 7. v. 17.* finire. *Tacit. de Germ. c. 27.* & *Ovid. l. 2. ex Pont. ep. 1. v. 10.* ponere. *Plin. l. 21. c. 21. a med.* abolere. *Id. l. 24. cap. 6.* animi resolvere. *Id. l. 23. c. 1. a med.* Vino tristitia & cura hebeta-

betetur. *Senec. de tranquill. sub fin.* Vinum tristitiæ medetur. *Petron. in Satyr. c. 24.* Tristitiam ad ultimam perductus. *Valer. Max. l. 1. cap. 6. n. 12.* Subita tristitia implevit militum animi. *Cic. Attic. lib. 12. ep. 40. a med.* Hilaritate tristitiam temporum condire. *h. e.* tristia tempora, *tempi calamitosi*. ¶ Translate *Plin. l. 21. c. 18. ad fin.* Apes morbos sentiunt: index eorum tristitia torpens. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 40.* Sole accedente, quasi tristitia quædam contrahit terram. *Plin. l. 18. c. 21.* Sarculatio induratam hiberno rigore soli tristitiam laxat temporibus vernis. *Id. l. 2. c. 6.* Sol cæli tristitiam discutit atque etiam humani nubila animi serenat. *Id. l. 9. c. 9.* Delphinorum similitudinem habent tursiones: distant & tristitia aspectus, abest enim illa lascivia. ¶ *Tristitia* rei, acerbitas, asperitas. *Cic. l. 1. Offic. c. 12.* qui proprio nomine perduellis esset, is hostis vocaretur, lenitate verbi tristitiam rei mitigante. ¶ Ut *tristis* iratum aliquando significat, sic *tristitia* iram, *sdegno*, *ira*. *Ovid. Heroid. ep. 3. Briseid. ad Achill. v. 89.* Propter me mota est, propter me desinat ira: Simque ego tristitiæ causa, modusque tuæ. *Propert. l. 1. el. 18. v. 9.* Quid tantum merui; quæ te mihi crimina mutant; An nova tristitiæ causa puella tuæ? ¶ Item gravitatem, severitatem: & fere de illa dicitur, quæ nimia est, & ab omni risu, joco, comitate abhorret, unde mores morosi, asperi, rigidi & duri: qualis dicitur fuisse in Stoicis, *asprezza*, *austerità*. *Sueton. in Ner. c. 23.* Taciturnitatem pudoremque quorundam pro tristitia ac malignitate arguens. *Plin. l. 1. ep. 10.* Nullus horror in cultu, (*al.* vultu) nulla tristitia, multum severitatis. *Id. l. 8. ep. 21.* Severitatem comitatemque miscere, ne illa in tristitiam, hæc in petulantiam excedat. *Cic. 2. de Orat. c. 58. a med.* Tristitiam ac severitatem mitigare ac relaxare. *Sil. l. 8. v. 611.* Læta viro gravitas, ac mentis amabile pondus, Et sine tristitia virtus. ¶ Interdum de vultu ad gravitatem composito, qui auctoritatem ac dignitatem conciliat. *Cic. de provin. consul. c. 5. sub fin.* Ille vos tristitia vultuque decepit. *Id. de Amic. c. 18. in fin.* Tristitia autem, & in omni re severitas, habet illa quidem gravitatem: sed comitas remissior esse debet. ¶ *Tristitias* in genitivo, ut *familias*, *monetas*, &c. *Enn.* apud *Calpurn. Pison.* MS. referente *Merula ad fragm. Enn. pag. 19. & 417.* Omnibus endo locis ingens apparet imago Tristitias.

TRISTITIAS. V. *Tristitas*.

TRISTITIES, ei, f. idem quod tristitia. *Apul. lib. 4. Metam.* Tristitie animi, languore corporis anxiatus. *& lib. 9.* Mira tristitie deformis. *& lib. 10.* Senili tristitie striata frons. *h. e.* rugis. nam in tristitia frons in rugas contrahitur. ¶ Apud eund. *lib. 6.* in fabula Psyches *Tristities* & *Sollicitudo* ancillæ Veneris sunt.

TRISTITUDO, inis, f. tristitia. *Apul. l. 3. Metam.* Omnem de tuo pectore tristitudinem mitte. *Id. in Apolog.* Nihil tam lætum dices, quin possit ad tristitudinem intelligi. *Sidon. in fin. epist. 11. l. 8.* Animæ tristitudine gravis.

TRISTIUS, adverb. V. *Triste*.

TRISTOR, aris, depon. *attristarsi*, mœrore afficior, tristis sum: λυπέω. *Senec. l. 2. de Ira, c. 7.* Concitari, tristarique ob scelera. *Id. de Provid. c. 2. ante med.* Nunquam flere, nunquam tristari.

TRISULCUS, a, um, τριγλώχις, *di tre punte*, tricuspis, tridens, trifidus, triplex. Vox fere poetica. *Trisulcum fulmen*, quod feriendo tres veluti sulcos facit: vel quia ob celeritatem triplex esse videtur: vel quia triplex est vis ejus, afflare, scindere, cremare. *Varr.* apud *Non. c. 6. n. 2.* Et pater divum trisulcum fulmen igni fervido actutum mittat. *Festus*: Trisulcum fulgur fuit ab antiquis dictum, quia aut incendit, aut afflat, aut terebrat. *Senec. in Thyest. v. 1089.* trisulco flammeam telo facem per pectus hoc transmitte. *Ovid. in Ibin, v. 471.* Aut Jovis infesti telo feriare trisulco. *Id. Met. 2. v. 848.* cui dextra trisulcis ignibus armata est. Adde *Senec. in Hippol. v. 189.* ¶ *Trisulca lingua* serpentis, quæ adeo celeriter vibratur, ut triplex videri possit: vel revera trifida, ut *Plin. l. 11. c. 37. sect. 65.* affirmare videtur. *Virg. Æn. 2. v. 475.* & linguis micat ore trisulcis. *Apul. l. 6. Metam.* Trisulca vibramina draconum. *Val. Flacc. l. 2. v. 500.* de monstro marino. atque ordine terna trisulco Fulmineus quatit ora fragor. *h. e.* instructa triplici ordine dentium, ut de serpente ait *Ovid. 3. Met. v. 34.* Sic *Stat. 5. Theb. v. 509.* ter lingua vibrat, terno agmine adunci dentis. *Id. l. 11. v. 531. de apro.* junctaque dentibus uncis Ora sonant. quod *fulmineum fragorem* illustrat. ¶ *Trisulca Sicilia*, triquetra, tribus promontoriis, quasi cuspidibus instructa. *Claudian. de rapt. Pros. l. 1. v. 125.* Nunc illam socia ruptam tellure trisulcam Opponit natura mari. ¶ *Trisulcæ fores*, valvis tribus obductæ: quæ fere binæ erant: sed pro januæ amplitudine aliquando plures, sic ut complicari & quasi convolvi possent: ceterum ab uno tantum latere cardinibus suspensæ. *Varr.* apud *Serv. ad Æn. 1. v. 255.* Trisulcæ fores pessulis liberatæ dehiscunt, gravesque januæ in cardinum tardos turbines. ¶ *Trisulcus ramus*, tribrachius, tres cacumina habens. *Pallad. in Mart. tit. 10. a med.* Si cacumen velis ponere, trisulcum ramum decidas, & sic obcæces, ut diversa cacumina velut tres surculos reddant. ¶ *Trisulcum sermonem* tribuit *Prudent. in Hamartig. v. 205.* Lucifero in anguem verso & Evam decipienti.

TRISYLLABUS, a, um, *di tre sillabe*, τρισύλλαβος, tribus constans syllabis. *Varr. l. 8. de L. L. c. 52.* A fœce fit trisyllabum fœcula.

TRIT, syllaba significans vocem murium. *Nævius* apud *Charis. l. 2. pag. 113. Putsch.*

TRITAVIA, æ, f. *quintavola*, mater atavi aut ataviæ. JCti locis citandis in voce sequenti.

TRITAVUS, i, m. *quintavolo*, τριτοπάππος, pater atavi & ataviæ, ut docent *Fest.* in *Stritavum*, & *Cajus Dig. l. 38. tit. 10. leg. 1.* & *Paul. ibid. leg. 10.* Addit *Paul. ibid.* Parentes usque ad tritavum apud Romanos proprio vocabulo nominantur: ulteriores qui non habent speciale nomen, majores appellantur. *Plaut. Pers. 1. 2. 5.* Pater, avus, proavus, abavus, atavus, tritavus, quasi mures semper edere alienum cibum. Adde *Varron. l. 3. R. R. c. 3.* cujus verba V. in *Leporarium*.

TRITE, es, f. τρίτη, *h. e.* tertia. Apud *Vitruv. l. 5. c. 4.* usurpatur ad significandam tertiam chordam, seu tonum in scala Musica.

TRITEMORIA. V. in *Tetartemorion*.

TRITHALES. V. *Erithales*.

TRITICARIUS, a, um, triticeus. In Calendar. rust. Farnes. (si modo ullius est auctoritatis) mense Aug. leg. messis frumentaria, item triticar. ¶ In lapide apud *Fabrett. cap. 5. pag. 201. n. 295.* Triticarius est nomen officii & muneris in domo Augusta, simile illi, qui dicebatur a frumento.

TRITICEIUS, vox ficta joci causa a servo apud *Plaut. Cas. 2. 8. 58.* ad eumdem senem, qui *lolliginculas hordeias* imperito dixerat.

TRITICEUS, a, um, σιτικός, σιτηρός, ad triticum pertinens. *Virg. 1. Georg. v. 219.* At si triticeam in messem, robustaque farra Exercebis humum, solisque instabis aristis. *Ovid. 1. Fast. v. 693.* Triticeos fetus, passuraque farra bis ignem, Hordeaque ingenti fenore reddat ager. *Cato R. R. c. 54.* Palea triticea, & hordeacea. *Martial. l. 13. distich. 12.* cujus lemma est *Frumentum triticeum*. Tercentum Libyci modios de messe coloni Sume, suburbanus ne moriatur ager. *Colum. l. 8. c. 5.* Labrusca cum farre triticeo minuto cocta objicitur (pullis gallinarum) esurientibus. *h. e.* farina ex tritico, quam *Pallad. in Octob. c. 20.* videtur farriculum appellare. *Far* pro farina Latini aliquando dixere.

TRITICIARIUS, a, um, adject. a tritico ductum. Apud JCtos condictio triticiaria dicitur actio personalis, per quam res omnis, excepta pecunia numerata, condicitur, hoc est denunciatur, & repetitur, sive mobilis sit, sive immobilis, sive pondere constet, sive mensura, ut docet *Ulpian. Dig. l. 13. tit. 3.* qui *de condictione triticiaria* inscribitur, *leg. 1.*

TRITICINUS, a, um, triticeus, ut triticinum amylum, *Plin. Valerian. l. 5. c. 30.*

TRITICUM, i, n. *formento*, *grano*, σῖτος, πυρός, nobilissimum frumenti genus, radice in fibras sparsa, foliis ternis, aut quaternis, aut quinis oblongis & angustis, sequo mutuo amplectentibus; culmo quatuor vel quinque nodis discreto, ex quibus singula folia oriuntur: spica in summo aristis munita, vel etiam sine iis, in qua grana sunt glumis involuta. Dictum putat *Varr. l. 4. de L. L. c. 22.* a *terendo*, quod e spicis teratur. *Plin. l. 18. c. 7. circa med.* Tritici genera plura, quæ fecere gentes. Italico nullum equidem comparaverim candore, ac pondere, quo maxime nostro comparatur Italiæ agris externum, &c. *Colum.* quoque *l. 2. c. 6.* plura tritici genera recenset, robum, siliginem, trimestre, &c. *Id. ibid. cap. 9. a med.* Omne triticum solo uliginoso post tertiam sationem vertitur in siliginem. *Cels. l. 2. c. 18. ante med.* Plus alimenti est in pane, quam in ullo alio. Firmius est triticum, quam milium, id ipsum, quam hordeum: & ex tritico firmissima siligo, deinde simila, deinde cui nihil ademptum est: infirmior est ex polline: infirmissimus cibarius panis.

TRITON, onis, m. deus marinus, filius Neptuni, & Salaciæ Nymphæ marinæ, quem Poetæ fingunt Neptuni tubicinem esse. *Ovid. 2. Met. v. 8.* Cæruleos habet unda deos, Tritona canorum, Proteaque ambiguum. *Id. Heroid. ep. 7. v. 50.* Cæruleis Triton per mare curret equis. *Id. 2. Amor. el. 11. v. 25.* concolor Tritona conspiret undis. *Id. l. 1. Met. v. 333.* Neptunus cæruleum Tritona vocat, conchæque sonaci Inspirare jubet. cava buccina sumitur illi Tortilis, in latum quæ turbine crescit ab imo. Buccina, quæ medio concepit, ubi aera ponto, Litora voce replet sub utroque jacentia Phœbo. *Lucan. l. 9 v. 348.* deus, quem toto litore pontus Audit ventosa perflantem murmura concha. *Hygin. Poet. Astron. l. 2. c. 23. in fin.* Triton quoque fertur, cum concham inventam excavasset, secum ad gigantes (qui diis bellum moverant) tulisse, & ibi sonitum quendam inauditum per concham misisse: hostes autem veritos, ne qua esset immanis fera ab adversariis adducta, fugæ se mandasse. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 28.* Qualis iste maritimus Triton pingitur, natantibus invehens belluis adjunctis humano corpori. *Plin. l. 9. c. 5.* Tiberio principi nuntiavit Olysiponentium legatio ob id missa, visum auditumque in quodam specu concha canentem Tritonem, qua noscitur forma. *Virg. 10. Æn. v. 209.* Hunc vehit immanis Triton, & cærula concha Exterrens freta: cui laterum tenus hispida nanti Frons hominem præfert, in pristin desinit alvus. ¶ Hoc loco est nomen navis, ut *Centaurus*, *Chimæra*, *Scylla*, *Pristis*, *l. 5.* à *vers. 116.* ¶ Est etiam nomen marini piscis grandioris, ex genere magno pelamidum, ex quo secæ cybia fiunt, inquit *Plin. l. 32. sub fin.* ¶ Festive *Cic. Attic. l. 2. ep. 9.* Ne de istis quidem piscinarum Tritonibus poterit se jactare. *h. e.* qui ita piscinis delectantur, ut quasi Tritones in aqua vivere videri possint. ¶ Fluvius est nomine Triton in Africa, Τρίτων, ωνος, in Tripolitana regione ad Syrtin minorem, qui secundum *Plin. lib. 5. cap. 4. a med.* non procul a continente excipitur vasta palude *Tritonia*, & *Tritonide* ab eo dicta. Ibi fabulantur genitam esse Palladem, ut *Pompon. Mela l. 1. c. 7.* & *Sil. lib. 1. v. 322. & lib. 9. v. 297.* vel primum visam, ut *Festus* tradit. Parentes enim ejus fuisse ajunt Neptunum & Tritonidem ejusdem paludis Nympham: unde &

ipsa

& ipsa Tritonia cognomen habet, & ea palude virgines dicuntur. Quare solebant ad ejus ripas virgines Libycæ, ludicris inter se decertationibus natalem Palladis celebrare, ut loc. cit. Mela scribit. Lucan. l. 9. v. 347. navis torpentem Tritonos adit illæsa paludem. Hanc & Pallas amat, patrio quæ vertice nata Terrarum primam Libyen (nam proxima cælo est, Ut probat ipse calor) tetigit, stagnique quieta Vultus vidit aqua, posuitque in margine plantas, Et se dilecta Tritonida dixit ab unda. Stat. l. 2. Theb. v. 722. seu te Libyco Tritone repexas Lota comas. Claudian. de IV. consul. Honor. v. 36. Virgineum Tritona bibit, sparsosque venenis Gorgoneis vidit thalamos. Sidon. carm. 15. v. 5. de Pallade. positis nam fulmine necdum Cinyphio Tritone truces hilaraverat artus. ¶ Alius est Triton in Bœotia, cui quidam tribuunt quæ de Palude modo diximus. Serv. ad Æn. 2. v. 171. ¶ Triton palus in Thracia, in qua qui se novies immerserit, in avem convertitur. Vibius Sequest. in Paludib. & Ovid. Met. 15. v. 358.

TRITONIACUS, a, um, ad Tritoniam pertinens. Ovid. 6. Met. v. 384. cantu satyri reminiscitur alter, Quem Tritoniaca Latona arundine victum Affecit pœna. h. e. tibia a Pallade inventa. ¶ Id. 15. Met. v. 357. Cum Tritoniacam novies subiere paludem. V. in fine vocis præced.

TRITONIS, idis, adject. f. Τριτωνίς, ad Tritonem paludem, aut fluvium pertinens: de qua V. in Triton. Sil. lib. 3. v. 322. qui stagna colunt Tritonidos alta paludis. Lucret. l. 6. v. 750. Palladis ad templum Tritonidos almæ. Ovid. 5. Met. v. 645. Atque levem currum Tritonida misit in arcem Triptolemo. h. e. Athenas urbem Palladi sacram. Id. Heroid. ep. 6. v. 47. Quid tibi cum Minyis, quid cum Tritonide pinu? h. e. cum navi Argo, quæ Pallade monstrante ædificata est, ut ait Val. Flacc. l. 1. v. 93. ¶ Tritonis absolute, palus Tritonia fluvii. Sil. l. 9. v. 297. Et Pallas Libycis Tritonidos edita lymphis. Adde lib. 4. v. 335. & Stat. 7. Theb. v. 185. ¶ Item ipsa Pallas. Virg. 2. Æn. v. 226. sævæque petunt Tritonidis arcem. Ovid. 3. Met. v. 127. Ut sua jecit humi monitu Tritonidis arma. V. Triton. ¶ Item oliva, quæ Palladi sacra. Stat. l. 2. silv. 7. v. 28. Quæ Tritonide fertiles Athenas unctis, Bætica, provocas trapetis. ¶ Apud Sil. l. 2. v. 65. & Hygin. fab. 14. est nomen Nymphæ.

TRITONIUS, a, um, Τριτώνιος, ad Tritonem fluvium, Tritoniam paludem, & ad Palladem pertinens. Fere est cognomen Palladis, ut in Triton dictum est. Virg. Æn. 11. v. 483. Armipotens præses belli, Tritonia virgo. Id. lib. 5. v. 704. Tritonia Pallas. ¶ Tritonia, absolute, Tritonia Pallas. Virg. Ovid. Lucan. Stat. Sil. Claudian.

TRITOR, oris, m. chi pesta, o macina, τρίπτης, τορευτής, qui terit. Plin. l. 33. c. 11. a med. Erigonus tritor colorum Nealcæ pictoris, in tantum profecit, ut, &c. Lapis apud Reines. class. 11. n. 97. P. Silius Victor tritor argentarius. fregatore, pulitore. Alii exponunt, cælator, scultore. Sic in Gloss. Philox. Tritor, τορευτής. h. e. qui torno polit. V. aliquid simile in Toro. ¶ Compedium & stimulorum tritor apud Plaut. Pers. 3. 3. 15. & 5. 2. 17. convicia sunt in malum servum, qui sæpe in compedibus sit, & stimulis fodiatur: cui simile est ulmitriba ibid. 2. 4. 7.

TRITURA, æ, f. trebbiatura, τριβή, ἀλοησις, actus terendi frumenti, & tempus ipsum, quo teruntur. Varr. l. 4. de L. L. c. 4. In messu tritura, quod tum frumentum teritur. Colum. l. 2. c. 20. Area ut sit ad trituram habilis, radatur, &c. Id. l. 1. c. 6 sub fin. Lapilli & glebulæ, quas per trituram fere terrena remittit area. Virg. 1. Georg. v. 190. Magnaque cum magno veniet tritura calore.

TRITURATIO, onis, f. tritura. Augustin. Tract. 27. in Joann. ad fin.

TRITURO, as, avi, atum, a. 1. trebbiare, ἀλοᾶν, frumenta spicis excutere. Metaphorice Sidon. l. 7. epist. 6. ante med. In hac area mundi variis passionum flagellis trituranti.

TRITURRITUS, a, um, tres habens turres. Triturrita locus est Etruriæ ad ostia Arni fluvii. Rutil. l. 1. v. 527. Inde Triturritam petimus, sic villa vocatur, Quæ latet expulsis insula pæne fretis.

TRITUS, us, m. τρῖψις, actus terendi. In freto casu singulari Cic. 2. de nat. Deor. c. 9 ad fin. Nam & lapidum conflictu atque tritu elici ignem videmus, & recenti fossione. Plin. l. 34. c. 12. Sory tritu pinguiter nigrescens. Id. l. 33. c. 4. Aurum tritu perpolitum. Lactant. l. 6. c. 4. Via aspera & sacis eestantibus impedita, cum summo labore ac pedum tritu sit cuique gradiendum.

TRITUS, a, um, pesto, o macinato, stritolato, fregato, τριπτός, tundendo comminutus, contritus. Ovid. 4. Fast. v. 151. Nec pigeat niveo tritum cum lacte papaver Sumere. Id. l. 8. Met. v. 369. dentes in querno stipite triti. Id. 4. Trist. el. 6. v. 19. Ut patria careo, bis frugibus area trita est. Plin. l. 24. c. 19. Trita inter duos lapides herba. Id. l. 35. c. 16. Terra trita ex aqua. h. e. comminuta & macerata. Id. l. 23. c. 14. a med. Radix in pulverem trita. Petron. in fragm. Tragur. c. 68. Burm. Pulvis tritus ex lapide speculari. Martial. l. 9. epigr. 14. gemma trita pollice. Id. lib. 3. epigr. 65. succina trita redolent. Id. lib. 2. epigr. 29. Et splendent vulso brachia trita pilo. h. e. levia facta. ¶ Item longo usu & attrectatione detritus, logorato. Horat. lib. 1. ep. 1. v. 95. si forte subucula pexæ Trita subest tunicæ. Ovid. 15. Met. v. 124. colla boum trita labore. Martial. lib. 11. epigr. 12. pocula trita labris. & epigr. 33. tritus cimice lectus. ¶ Via trita est frequens, & a pluribus calcata, battuta, pesta, frequentata. Cic. 1. Phil. cap. 3. Cum Brundisium, iterque illud, quod tritum in Græciam est, vitavissem. Senec. de vita beata, c. 1. Tritissima quæque via, & celeberrima maxime decipit. Tibull. l. 4. carm. 13. v. 9. secretis vivere silvis, Qua nulla humano sit via trita pede. Lucret. l. 2. v. 924. Avia Pieridum peragro loca, nullius ante Trita solo. Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 42. cultior Appia trita rotis. Id. 2. Met. v. 167. ruunt, tritumque relinquunt Quadrijugi spatium. Plin. l. 9. c. 30. Cancri os Ponti evincere non valent: quamobrem egressi circumeunt: apparetque tritum iter. Id. l. 8. c. 32. Semitæ humanis vestigiis tritæ. Propert. l. 4. el. 7. v. 16. Et mea nocturnis trita fenestra dolis. h. e. sæpius adita, & crebro itu redituque mea pæne detrita. ¶ Metaphorice est a multis usurpatus, translatitius, vulgatus, contritus, usitato, triviale. Cic. pro Flacc. c. 27. Quid in Græco sermone tam tritum atque celebratum est, quam, si quis despicatui ducitur, ut Mysorum ultimus esse dicatur? Id. lib. 1. Offic. c. 10. a med. Summum jus summa injuria, factum est jam tritum sermone proverbium. Id. in Brut. c. 81. a med. Ut eam studiis viam rectissimam esse duceret, quam majores ejus et tritam reliquissent. Id. 1. Acad. c. 7. circa med. Faciamus tractando usitatius hoc verbum, ac tritius. Plin. l. 33. c. 12. Tritior mor. modo più usato. Ita Harduin. Alii aliter leg. Vitruv. l. 2. c. 1. a med. Cum homines quotidie faciendo tritiores manus ad ædificandum perfecissent. h. e. exercitatiores, peritiores. Cic. Fam. 9. ep. 16. ante med. Frater tuus, quem litteratissimum fuisse judico, facile diceret, hic versus Plauti non est, hic est; quod tritas aures haberet notandis generibus poetarum, & consuetudine legendi. ¶ Turpem sensum habet apud Propert. l. 3. el. 9. v. 30. Martial. l. 2. epigr. 51. & Petron. in Satyr. c. 87.

TRIVENEFICUS, a, um, valde veneficus. Tri auget, ut in trifur, tripertentum. Plaut. Aulul. 1. 2. 8. Mirum, quin tua me causa faciat Jupiter Philippum regem, aut Darium, trivenefica.

TRIVIA, æ, f. Τριοδῖτις, Diana sic dicta, ut ait Varr. l. 6. de L. L. c. 2. a med. quod in trivio fere ponitur in oppidis græcis: vel quod Luna dicitur esse, quæ in cælo tribus viis movetur, in altitudinem, & latitudinem, & longitudinem: vel quod, ut alii dicunt, tres vias percurrit, cælestem, terrestrem, infernam. Fabulantur etiam fuisse filiam Jovis & Pheræ Æoli filiæ, a matre fuisse in trivio expositam, a pastoribus sublatam, & in triviis enutritam. Enn. apud Varron. loc. cit. Ut tibi Titania Trivia dederit stirpem liberum. Virg. 6. Æn. v. 35. Deiphobe Glauci, Phœbi Triviæque sacerdos. Tibull. l. 2. eleg. 5. v. 16. Vota novem Triviæ nocte silente dedi. Ovid. 1. Fast. v. 389. exta canum Triviæ libera. Adde Catull. Valer. Flacc. Senec. Trag. Martial. Claudian. & Tacit. 3. Ann. c. 62. ¶ Vox est adjectiva, ut Trivia dea apud Propert. l. 2. el. 23. v. 40. ¶ Triviæ lacus est in Latio, prope Ariciam cum nemore Dianæ sacro, nunc lago di Nemi. Meminit Virg. 7. Æn. v. 516. V. Nemorensis. De eo Stat. l. 3. silv. 1. v. 56. Fumat Aricinum Triviæ nemus, & face multa Conscius Hippolyti splendet lacus. conscius dicitur, quia ibi Hippolytus a Diana occultatus dicitur, ut in Hippolytus dictum est. Adde Ovid. 3. Fast. a vers. 261. ¶ Triviai virginis Lucret. dixit more suo, l. 1. v. 84.

TRIVIALIS, le, volgare, dozzinale, da piazza, triviale, ordinario, ἀγοραῖος, ἐντυχής, ad trivium pertinens: atque adeo vulgaris, plebejus, vilis, communis. Quintil. l. 1. c. 4. ad fin. (al. c. 8.) Litteratorii pæne ista sunt ludi, & trivialis scientiæ. h. e. Grammaticæ, quam doceri pueros in triviis, mos fuit Græcorum. V. locum Justini in Trivium. Sueton. de Rhetorib. c. ult. Declamabat modo splendide atque adornate, tum circumcise ac sordide, & tantum modo trivialibus verbis. Id. in Aug. c. 74. Triviales ex circo ludii. Juvenal. sat. 7. v. 55. Communi feriat carmen triviale moneta. Calpurn. el. 1. v. 28. non hoc triviali more viator, Sed deus ipse canit. Nemesian. ecl. 4. v. 2. calamis ac versu doctus uterque, Nec trivialis sonans.

TRIVIALITER, adverb. trivialmente, pessim, per trivia. Arnob. l. 7. pag. 242. Infantes parvuli trivialiter & populariter instituti.

TRIVIATIM, adverb. per trivia, ut triviatim dissultare, Martian. Capell. l. 1. pag. 2.

TRIVIUM, ii, n. luogo di tre strade, τρίοδος, locus, in quem tres viæ conveniunt, ut bivium, in quem duæ, quadrivium, in quem quatuor. Cic. 1. de Divin. c. 54. a med. Ut ventum est in trivium, eadem qua ceteri, fugere noluit. ¶ Sumitur tamen sæpe pro quocumque loco frequenti, quo homines convenire solent. Cic. 1. Agr. c. 3. Ut in atriis auctionariis potius, quam in triviis, aut in compitis auctionentur. Justin. l. 21. c. 5. de Dionysio tyr. Ludimagistrum professus pueros in trivio docebat. Virg. 4. Æn. vers. 609. Nocturnisque Hecate triviis ululata per urbes. ¶ Trivia, ut etiam quadrivia, erant compitorum sacris attributa. Nam ibi oves cædebant, & serta appendebant. Tibull. l. 1. el. 1. v. 13. Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris, Seu vetus in trivio florida serta lapis. ¶ Arripere maledictum ex trivio. h. e. verba contumeliosa ex fæce plebis in triviis commorantis. Cic. pro Mur. c. 6. ¶ Adjective dii trivii, qui triviis præsunt. V. Bivius.

TRIUMPHALIS, le, trionfale, θριαμβευτικός, ad triumphum pertinens. Plin. l. 22. c. 3. Triumphales coronæ. h. e. quibus triumphantes nectebantur. Quintil. l. 11. c. 2. Habitus triumphalis. ¶ Vir triumphalis, qui triumphavit, sicut Consularis, qui consul fuit. Sueton. de Aug. c. 25. Solos triumphales, quanquam & socios expeditionum, & participes victoriarum suarum, numquam donis impertiendos putavit. Vellej. l. 2. c. 6. Quintil. l. 11. c. 1. & Ovid. 6. Fast. v. 364. Consularis ac triumphalis vir. ¶ Triumphalis provincia, ex qua devicta Imperator triumphum reportavit. Cic. in Pison. c. 19. a med. Ex ea provincia, quæ fuerit ex omnibus una maxime triumphalis. ¶ Currus triumphalis, quo vehebantur triumphantes. Plin. l. 7. c. 26. Curru triumphali invectus est. ¶ Corona triumphalis, qua imperator in triumpho coronabatur.

Hæ

Hæ coronæ primum ex lauro fieri solebant, postea ex purissimo auro confectæ sunt, quod inde aurum coronarium appellabatur. *Plin. lib.* 22. *c.* 3. ¶ *Porta triumphalis*, porta urbis Romæ, per quam triumphi agebantur, hoc est imperatores triumphantes in Urbem deducebantur. Hæc alio nomine *Capena* porta dicebatur, & *Appia*, quod ad viam Appiam sita erat. *Cic. in Pison. c.* 23. *Suet. in Aug. c.* 100. ¶ *Vestes triumphales* luere, quibus Imperatores induti triumphabant, idest tunica purpurea palmata, & toga non solum purpurea, sed cocco etiam auroque distincta. *Plin. l.* 8. *c.* 4. *a med.* ¶ *Triumphales causæ* sunt, in quibus agitur de triumpho alicui decernendo. *Sueton. in Calig. c.* 3. Oravit & triumphales causas. ¶ *Aurum triumphale* est, quod vestibus triumphalibus inseritur. *Plin. l.* 9. *c.* 36. *de purpuræ succo, seu colore purpuræ*: Diis advocatur placandis, omnemque vestem illuminat; in triumphali miscetur auro. ¶ *Cœna triumphalis*, convivium, quod Imperator triumphans facto sacrificio in Capitolio celebrabat. *Plin. l.* 9. *c.* 55. Cœnis triumphalibus Cæsaris Dictatoris sex millia numero murænarum mutua appendit. ¶ *Triumphales imagines*, *h. e.* virorum triumphalium. *Horat. epod.* 8. *v.* 12. ¶ *Statua triumphalis*, quæ habitu triumphantis facta est. *Plin. l.* 2. *ep.* 7. Heri a Senatu Vestricio Spurinnæ, Principe auctore, triumphalis statua decreta est. ¶ *Triumphalia ornamenta*, erant insignia, quibus triumphantes olim uti solebant; quæ postea favore Principum concedebantur interdum iis quoque, qui non triumphassent. *Suet. in Aug. c.* 38. Super triginta ducibus justos triumphos, & aliquanto pluribus triumphalia ornamenta decernenda curavit. ¶ Hujusmodi ornamenta erant corona aurea, pateræ aureæ, equi albi, toga picta, tunica palmata, sella curulis, & scipio eburneus (*Liv. l.* 10. *c.* 7. *& l.* 30. *c.* 15.) quæ omnia interdum *triumphalia* absolute appellantur. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 4. Muciano triumphalia de bello civili data. *Vellej. l.* 2. *c.* 116. Triumphalia adipisci. *Sueton. in Claud. c.* 24. *& in Ner. c.* 15. Triumphalia ornamenta.

TRIUMPHATOR, oris, m. θριαμβευτής, qui triumphat. *Apul. in Apolog.* Illa vir de Sabinis, deque Samnitibus triumphator. ¶ Est unum ex appositis Jovis, ut Fulminator, Serenator, &c. *Id. de Mundo, sub fin.* Triumphator, Propugnator, Tropæophorus. ¶ Translate *Minuc. Fel. in Octav. c.* 11. Triumphator erroris.

TRIUMPHATORIUS, a, um, idem quod triumphalis. *Tertull. l.* 5. *adversus Marcion. c.* 10. *extr.* Verbum triumphatorium, & insultatorium.

TRIUMPHATUS, a, um, *vinto*, θριαμβευθείς, de quo triumphatum est. *Virg.* 3. *Georg. v.* 33. Bisque triumphatas utroque ab littore gentes. *Ovid. l.* 1. *Amor. el.* 15. *v.* 26. Roma triumphati dum caput orbis erit. *Plin. l.* 5. *c.* 5. Omnia armis Romanorum superata, & a Cornelio Balbo triumphata. *Virg.* 7. *Æn. v.* 837. Ille triumphata Capitolia ad alta Corintho Victor aget currum. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 732. Deque triumphato viscera tosta bove. *h. e.* bello & præda abacto. Sic *Id.* 2. *ex Ponto, ep.* 1. *vers.* 23. Deque triumphato, quod sol incenderit, auro Aurea Romani tecta fuisse fori.

TRIUMPHO, as, avi, atum, a. 1. *trionfare*, ἐκπομπεύω, θριαμβεύω, triumphum ago. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 7. *a med.* Triumphare appellatum, quod cum imperatore milites redeuntes clamitant per urbem in Capitolium euntis, Io triumphe, io. Idque a θρίαμβος græco liberi Patris cognomento potest dictum esse. *Cic. pro Mur. c.* 7. Cum Murænæ pater amplissime atque honestissime ex prætura triumphasset. *Liv. l.* 5. *c.* 28 Camillum triumphantem albi per urbem vexerant equi. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 52. Illa (*Majestas*) coronatis alta triumphat equis. *Cic. Phil.* 11. *c.* 8. Africanus, qui de Numantinis triumphaverat. *Id. in Pison. c.* 23. *extr.* Tu inventus es, qui consulari imperio præditus, ex Macedonia non triumpharès. *Ovid. l.* 2. *ex Ponto, ep.* 8. *v.* 39. Sic fera quemprimum pavido Germania vultu Ante triumphantes serva feratur equos *h. e.* triumphalem currum trahentes. *Vellej. l.* 2. *c.* 96 *extr.* Hujus victoriæ compos Nero, ovans triumphavit. *h. e.* ovationem, non triumphum egit. ¶ Cum accusativo *Gell. l.* 5. *c.* 6. *in fin.* Triumphavit cum imperatoribus suis triumphos duos. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c.* 61. Achæos bis prœlio fudit, triumphandos Mummio tradidit. *Lactant. l.* 6. *c.* 23. *sub fin.* Hic terram triumphabit, hic erit consimilis Deo. Adde *Aurel. Imp. in epist.* apud *Trebell. Poll. de XXX. Tyrann. c.* 30. ¶ Passive *Tacit. Ann.* 12. *c.* 19 *extr.* Pro Mithridate non potentiam, neque regnum precari, sed ne triumpharetur, neve pœnas capite expenderet. *h. e.* in triumpho duceretur. ¶ Impersonaliter. *Cic.* 2. *Offic. c.* 8. Portari in triumpho Massiliam vidimus & ex ea urbe triumphari, sine qua nunquam imperatores nostri ex Transalpinis bellis triumpharunt. *Liv. l.* 3 *c.* 63. *extr.* Tum primum sine auctoritate senatus, populi jussu triumphatum est. ¶ Translate *Propert. lib.* 2. *el.* 7. *v.* 28. Mirum, si de me jure triumphat amor. Adde *Ovid.* 2. *Amor. el.* 6 *vers.* 18. ¶ Sæpe est sibi placere, exsultare, gaudio efferri, velut si rem magnam adeptus sis. *Terent. Heaut.* 4. 2. 5. Triumpho si licet me latere tecto abscedere. *Cic.* 1. *Catil. c.* 2. In quo exsultat & triumphat oratio mea. *Id. pro Cluent. c.* 5. *ad fin.* Tum vero illa egregia mater palam exsultare lætitia, ac triumphare gaudio cœpit, victrix filiæ, non libidinis. *Id.* 7. *Verr. c.* 46. Lætaris tu in omnium gemitu, & triumphas. *Cæl. ad Cicer. post ep.* 16. *l.* 9 *ad Attic.* Meum factum probari a te triumpho & gaudeo. *Al. leg.* triumpho gaudio. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 48. Ut sit mulsum, qui triumphent milites.

TRIUMPHUS, i, m. *trionfo*, θρίαμβος, genus honoris, qui haberi solitus est iis, qui imperium a populo acceptum summa cum virtute ac felicitate administrassent, hostibusque devictis demum redeuntes magna cum celebritate & pompa in Urbem ingrederentur: dictum a voce græca allata. V. *Triumpho*. *Plin. l.* 7. *c.* 56. ejus auctorem facit Liberum Patrem. *Sallust. in Jug. c.* 31. Incedunt per ora vestra magnifici, sacerdotia, & consulatus, pars triumphos suos ostentantes. *Id. in epist. Mithrid. ad Arsac. ante med. & Cic.* 7. *Verr. c.* 26. *&* 30. Aliquem per triumphum ante currum suum ducere. *Plin. l.* 7. *c.* 43. Lucius Metellus primus elephantos duxit in triumpho. *Cic. Verr.* 7. *c.* 39. *a med.* Agere triumphum de aliquo. *& Fam.* 3. *ep.* 10. ex aliqua re. *Plin. l.* 7. *c.* 26. ducere *h. e.* agere. *Vatin. ad Cicer. Fam.* 5. *ep.* 10. *a med.* Agere res justissimi triumphi. *h. e.* ut ob eas triumphus debeatur. *Cic. pro Balb. c.* 4. Pompejus tot habet triumphos, quot oræ sunt partesque terrarum. *Id.* 1. *Offic. c.* 22. *sub fin.* & *Nep. in Catone, c.* 2. Mihi Pompejus hoc tribuit, ut diceret, frustra se triumphum tertium deportaturum fuisse, nisi meo in rempubl. beneficio, ubi triumpharet, esset habiturus. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 9. *a med.* Cum senatus triumphum Africano decerneret. ¶ Translate *Cic. Phil.* 14. *c.* 5. Is demum est justus triumphus ac verus, cum bene de republica meritis testimonium a consensu civitatis datur. *Id. in Vatin. c. penult.* Tribules tui te oderunt, ut repulsam tuam triumphum suum duxerint. *Justin. l.* 38. *c.* 4. *a med.* Triumphum de se ipso ducere. *h. e.* seipsum triumphandum alteri præbere. *Plin. l.* 37. *c.* 2. Triumphus luxuriæ. *h. e.* cum luxuria maxime viget. ¶ Triumphus honorum omnium amplissimus fuit, qui suffragio, aut studio civium deferretur. Ut autem imperium mandatum est Consulibus, Prætoribus, Dictatoribus, & privatis hominibus, iisque item omnibus prorogatum est, sic Consules, Dictatores, Prætores primum, deinde etiam reliqui triumpharunt. Igitur si qui de triumpho postulando cogitarent, aliquamdiu ad Urbem manebant, lictores, fascesque laureatos habebant; Senatu in ædem Bellonæ evocato, res a se gestas exponebant; denique triumphum petebant. Decreto inde a Senatu triumpho, quoniam sine imperio triumphare nemo poterat, qui sine Magistratu Urbem triumphi causa initauri erant, eis legem de imperio ferre necesse erat, id est ut eo die, quo Urbem inirent, cum imperio essent. ¶ Triumphi nullo bello gesto acti exemplum habes apud *Liv. l.* 40. *c.* 38. ¶ Pompa triumphi, quanquam alia aliis temporibus pro rerum ac victoriarum conditione fuit, tamen in hoc vero fuit semper eadem, ut Senatus, qui ad portam obviam prodierat, ante iret: tum spolia de hostibus capta, & præda omnis auri atque argenti, & oppidorum captorum simulacra, & captivorum hostium duces victi subsequerentur: tum Imperator auratis quadrigis, laurea coronatus, dextra lauri ramum tenens, os minio illitus, bulla ornatus, vestibus triumphalibus indutus, idest tunica palmata, & toga picta, veheretur: currum vero Legati, & Tribuni militum in equis & pedibus exercitus omnis victor laureatus cum cantu & clamore assectaretur. Erat etiam in curru ei a tergo, qui suggereret: Respice post te: hominem memento te, ut ait *Tertull. in Apolog. c.* 33. Hanc vero pompam Imperator per Urbem in Capitolium ducebat, ibique taurum immolabat, ac splendidum convivium apparabat. Ad vesperam positis imperii insignibus domum omnino privatus se referebat, tibiis & fistulis præcinentibus. *Cic. in Pison. cap.* 25. Disserit de triumpho. Quid tandem habet iste currus? quid vincti ante currum duces? quid simulacra oppidorum? quid aurum? quid argentum? quid Legati & Tribuni in equis? quid clamor militum? quid tota illa pompa? quid vehi per Urbem? *Liv. lib.* 34. *cap.* 52. Triduum triumphavit. Die primo arma, tela, signaque ærea & marmorea transtulit: secundo aurum argentumque factum, infectumque, & signatum: tertio die coronæ aureæ, dona civitatum translatæ CIV. & hostiæ ductæ, & ante currum multi nobiles captivi obsidesque, inter quos Demetrius Regis Philippi filius fuit. Ipse deinde Quinctius in Urbem est invectus, milites secuti currum frequentes, ut ex omni provincia exercitu deportato. His duceni quinquageni æris in pedites divisi, duplex centurioni, triplex equiti. V. *Ovid.* 2. *ex Ponto, ep.* 1. *& lib.* 4. *Trist. el.* 2. *Liv. lib.* 3. *cap.* 29. *& lib.* 45. *in supplemento post cap.* 39. *& cap.* 40. & *Vopisc. in Aurel. cap.* 34. ¶ Fuit & aliud triumphi genus, quod speciali nomine *Ovatio* appellabatur, de qua V. suo loco. ¶ Olim *triumpus* scriptum fuit, teste *Cicer. in Orat. cap.* 48. & *Quintil. lib.* 1. *cap.* 5. (*al.* 9.) *ante med.* & apparet in numo gentis Papiæ apud *Patin. de Famil. Rom. pag.* 196. Posteriori ævo etiam *triumfus*, quod improbandum.

TRIUMVIR, iri, m. unus ex magistratu trium virorum. *Sallust. in Jug. c.* 46. Cajum Gracchum triumvirum coloniis deducendis ferro necaverant. *Nepos in Attic. c.* 12. *Vellej. l.* 1. *c.* 88. & *Gell. lib.* 3. *c.* 9 M. Antonius, qui postea III Vir R. P. C. fuit. *Varr.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 12. Ego triumvir vocatus a P. Porcio tribuno plebis, non ivi. ¶ Romæ Triumviri multiplices fuere: Epulones, Capitales, Mensarii seu Monetales, Nocturni, Agrarii seu Coloniæ deducendæ, Reipubl. constituendæ. De his ordine deinceps. ¶ De genitivo plurali V. in *Triumviri Capitales*.

Triumviri Agrarii, seu Coloniæ deducendæ, dicti sunt, qui plebem Romanam in agros hostibus ereptos, cum eo Coloniam mitti placeret, deducebant. Sed modo Triumviri, modo Quinqueviri, modo Septemviri, modo Decemviri, modo Viginti viri agris dandis, vel Coloniæ deducendæ creati sunt. Pertinebat ad hujus Magistratus officium, ut & agros novis Colonis dividerent, & urbes designarent, & ædificare volentibus areas partirentur, & commodis regionibus urbem distinguerent, & legibus Magistratibusque civitatem sisterent, & ad speciem optimi gubernaculi Rempublicam effingerent. *Liv. lib.* 3.

lib. 3. *cap.* 1. Triumviros agro dando creant T. Quintium, A. Virginium, P. Furium. Adde *lib.* 4. *c.* 11. *lib.* 6. *c.* 21. *lib.* 8. *c.* 16. *&* alibi.

Triumviri Capitales, erant tres viri Magistratu ornati, qui carceris custodiam habebant, ut, cum animadverti oporteret, interventu eorum fieret. Creati sunt post Prætorem peregrinum, eo tempore, quo Centumviri litibus judicandis, Quatuorviri curandarum viarum, Triumviri monetales. *Pompon. lib.* 1. *Dig. tit.* 2. *leg.* 2. ¶ Sunt qui hunc Magistratum eundem esse censeant, atque Magistratum Duumvirorum capitalium, qui a Tullo Hostilio originem habuere. Sed differebant. Nam Duumviri semper binario numero creati sunt, deinde exercebant judicium de perduellione, denique rarissime creati sunt, idest in causa P. Horatii, in judicio M. Manlii, in judicio C. Rabirii, ac postremo vetustate evanuerunt, ut docet *Sigonius l.* 2. *de ant. jure C. R. cap.* 18. at vero Triumviri capitales tres semper fuere, nullum judicium exercuere, sed tantum carceri præerant: denique perpetui erant in Republica. *Cic. in Orat. cap.* 46. Planeque *Duorum virorum judicium*, aut *Triumvirorum capitalium*, aut *Decemvirorum litibus judicandis* dico nunquam. Sententia est, in genitivo plurali usitatius dici *Duumvirum*, *Triumvirum*, *Decemvirum*, per syncopen. *Val. Max. l.* 5. *c.* 4. *n.* 7. Sanguinis ingenui mulierem Prætor apud tribunal suum, capitali crimine damnatam, Triumviro in carcere necandam tradidit. *&* infra. Quæ tam admirabilis spectaculi novitas ab ipso ad Triumvirum, a Triumviro ad Prætorem, a Prætore ad concilium judicum perlata, remissionem pœnæ mulieri impetravit. V. *Tresviri*.

Triumviri Coloniarum, qui fere Duumviri, interdum Quatuorviri, erant Magistratus prope Consulatui aut Præturæ compar, qui Colonias regebant. Hi etiam Tresdmviri, aut Duumviri, aut Quatuorviri jure dicundo appellabantur. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 491. *n.* 4. III Vir in Col. Auxim. bis. *Alius* apud *Gud. pag.* 135. *n.* 7. Petronius Saturninus III Vir J. D. Add: *pag.* 121. *n.* 1.

Triumviri Epulones, qui postea Quinqueviri, ac ultimo Septemviri, fuere Sacerdotes, qui Jovi ceterisque diis epulas instruebant. V. *Epulones*. *Liv. l.* 33. *c.* 42. Romæ eo primum anno (idest DLVII.) Triumviri Epulones facti, C. Licinius Lucullus, T. Romuleius, qui legem de creandis his tulerat, & L. Porcius Leeca: His Triumviris item, ut Pontifici, lege datum togæ prætextæ habendæ jus.

Triumviri Mensarii, *seu* Monetales, fuere tres viri Magistratu præditi, æris, argenti, auri flatores, quorum erat diligentia nomismata ære, argento, auro fabricari. Instituti sunt eodem tempore, quo Triumviri Capitales. *Pompon. lib.* 1. *Dig. tit.* 2. *leg.* 2. Diversi erant a Magistratu Quinquevirorum Mensariorum. Nam Quinqueviri Mensarii quinque viri erant, hi tres: deinde Triumviri Monetales pecuniæ conflandæ, & percutiendæ præerant, Quinqueviri Mensarii creati sunt ad æs alienum Plebis Romanæ dissolvendum, quo illa prope obruta erat improbitate feneratorum: dictique sunt, eo quod ad mensas sederent, & pecuniam dispensarent. Alii scribant, Triumviros mensarios & nummularios, & monetæ omnia generis, ac formæ cusoribus præfuisse. Inscribebantur his notis, A. A. A. F. F. hoc est auro, argento, ære flando, feriundo. *Liv. l.* 23. *c.* 21. Et Romæ quoque propter penuriam argenti Triumviri Mensarii rogatione Minucii Tribuni plebis facti. V. *Mensarius*.

Triumviri Nocturni, fuere qui Urbis curam nocte gerebant. Non multo tempore post rogationem Duumvirorum classis restituendæ, quæ facta est eo anno, quo App. Claudius Cæcus Censuram gessit, M. Valerio & P. Decio Coss. creati sunt, ut ab iis difficili bellorum, & civilium seditionum tempore, muri custodiæque portarum per milites stationarios munirentur. Id etiam eorum curæ injunctum est, ut & nocturnas seditiones a civibus arcerent, & quies Urbi servaretur. Hujus Magistratus partes in officium Præfecti Vigilum demum traductæ sunt. *Paul. lib.* 1. *Dig. tit.* 15. *leg.* 1. *Liv. l.* 9. *c. ult.* & *Valer. Max. l.* 8. *c.* 1. *n.* 6. *damnat.*

Triumviri Reipublicæ constituendæ fuere C. Octavius, M. Antonius, & M. Lepidus, hoc enim nomine dominationis suæ consilia tegebant. *Flor. l.* 4. *c.* 6. *Sueton. in Aug. c.* 27. *Vellej. l.* 2. *c.* 88. & *Epit. Livii l.* 120. *cum supplemento Freinshemii*.

Alii memorantur Triumviri a *Livio* pro variis Reipublicæ necessitatibus instituti, ut *lib.* 25. *c.* 5. conquirendæ juventuti per agros ad supplendos exercitus, *lib. eod. c.* 7. sacris conquirendis, & reficiendis ædibus Fortunæ, &c. a *Sueton. in Aug. c.* 37. senatui legendo. In quodam nummo apud *Pitisc. in Lex.* valetudini tuendæ. *sopra la sanità*.

TRIUMVIRALIS, *le*, ad Triumviros pertinens. *Horat. epod.* 4. *v.* 11. Sectus flagellis triumviralibus. *h. e.* Triumvirum Capitalium. Sic *Tacit.* 5. *Ann. c.* 9. Triumvirale supplicium. *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 21. Triumviralis proscriptio. *h. e.* III. Virum R. P. C.

TRIUMVIRATUS, *us*, *m.* Ἀρχὴ τῶν τριῶν, Magistratus, quem tres collegæ administrant. *Cic. in Brut. c.* 31. Qui quidem in Triumviratu judicaverit contra P. Africani avunculi sui testimonium. *Liv. l.* 9. *cap. ult.* Tribunatu ante gesto, Triumviratibusque, nocturno altero, altero coloniæ deducendæ. *Plin. l.* 9. *cap.* 35. *ad fin.* Ne Triumviratu suo nimis superbiat Antonius. *h. e.* R. P. C.

TRIUNCIS, *e*, *adject.* trium onciarum, τριουγκιαῖος. *Gallien. Imp.* apud *Trebell. Poll. in Claudian. c.* 17. Pateram triuncem unam. V. *Teruncius*.

TRIXAGO, *inis*, *f.* herba eadem, ac græco nomine chamædris. *Plin. l.* 24. *c.* 15.

TROAS, *adis*, *adject. f.* Τρωάς, ad Trojam pertinens, & ejus circa agrum, & regionem, & Phrygiam. *Ovid. Heroid. epist.* 12. *v.* 94. Qui primus Danaum Troada tangat humum. *& epist.* 16. *v.* 181. Occurrent denso tibi Troades agmine matres. *Senec. in Troadib. v.* 94. agnosco Troada turbam. ¶ *Troas*, absolute mulier Trojana, aut ex Phrygia. *Virg.* 5. *Æn. v.* 613. in sola secretæ Troades acta Amissum Anchisen flebant. *Ovid. Met.* 13. *v.* 566. Troada telorum lapidumque incessere jactu Cœpit. *h. e.* Hecubam. *Id. Heroid. ep.* 13. *v.* 137. Troasin invideo. *h. e.* Troadibus. dativus pluralis græcæ positionis, ut *heroisin* apud *eund.* & *Dryasin* apud *Propert.* ¶ *Troas*, regio circa Trojam, quam *Plin. l.* 5. *c.* 30. describit. *Nep. in Pausan. c.* 3. Qui locus in agro Troade est. *h. e.* in agro, cui nomen Troas: duo casus continuati. ¶ Fabula. *Claudian.* 2. *in Eutrop. v.* 404. quoties crinitus ephebus Aut rigidam Nioben, aut flentem Troada fingit.

TROCHÆUS, *i*, *m.* τροχαῖος, pedis nomen in arte metrica, idem ac choreus duab. syllabis constans, quarum prima longa est, brevis altera: a τρέχω, curro, quia chori, ubi usitatus est, agilius moventur in morem currentium. Hoc nomine veteres appellarunt & tribrachyn, idest pedem ex tribus brevibus conflatum, ob eandem rationem. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. Iambo contrarium e longa, & brevi, hunc choreum nos, ut alii trochæum, nominemur. *& paulo post*. Tres breves, trochæum, quem tribrachyn dici volunt, qui choreo trochæi nomen imponunt. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 47. Nam cum sint numeri plures, iambum, & trochæum frequentem segregat ab Oratore Aristoteles.

TROCHAICUS, *a*, *um*, trochæis constans, ut Trochaicum metrum. *Diomed. Grammatic. l.* 3. *pag.* 504. *&* 508. *Putsch.*

TROCHILISCUS, *sci*, *m.* parvus trochilus. Hac voce usum putat *Casaubonus* Poetam eum, cujus jambicos dimetros in Apologia adducit *Apulejus*. Sed alii aliter legunt.

TROCHILUS, *i*, *m. reatino, scriciolo, ūn, forasiepe*, τρόχιλος, avicula quædam, quæ etiam rex avium, & regulus tum a Græcis, tum a Latinis appellatur, eoque nomine cum aquila pugnare dicitur. *Plin. l.* 10. *c. penult. de avib. inter se dissidentib.* Aquilæ & trochilus si credimus, quoniam rex appellatur avium. ¶ *Harduin.* alium ab hoc eum esse putat, de quo *Id. l.* 8. *c.* 25. *de crocodilo:* Hunc saturum cibo piscium, & semper esculento ore, in litore somno datum, parva avis, quæ trochilos ibi vocatur, rex avium in Italia, incitat ad hiandum pabuli sui gratia. ¶ In architectura est membrum, quod & *scotia* dicitur, *cavetto*. *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. *ante med.* ¶ Ab hujus similitudine quidam putant dictum esse *trochilum* de quodam genere cucumeris, *a Colum. lib.* 10. *v.* 392. Sed ibi alii omnino aliter.

TROCHISCUS, *sci*, *m.* τροχίσκος, parvus trochus, seu parva rota. *Trochisci* dicuntur compositiones quædam Medicorum in formam rotulæ, seu globuli, quas Latini *pastillos* vocant, *trochisci*. *Cels. l.* 5. *cap.* 17. græce usurpat, latine *Cæl. Aurelian. Tard. lib.* 2. *c.* 7. & *Veget. l.* 2. *rei Veterin. c.* 9. in fin.

TROCHLEA, *æ*, *f. taglia, carrucola*, τροχὸς, τροχίλια, machina tractoria ad sublevanda & demittenda onera, continens rotulam æneam, ligneamve (cui proprie nomen *trochlea* competit) axiculum per eam rotulam trajectum, & funem, qui circa rotulam currit. Exemplum ejus in puteis habemus. Ab aliquibus *rechamus* dicitur. *Vitruv. l.* 10. *c.* 2. Alligatur in summo trochlea, quam etiam nonnulli rechamum dicunt. In trochleam induntur orbiculi duo, per axiculos versationes habentes, per cujus orbiculum summum trajicitur ductarius funis, &c. *Cato R. R. c.* 3. *sub fin.* Trochleas Græcanicas binas, quæ funibus sparteis ducantur. *Lucret. l.* 4. *v.* 903. Multaque per trochleas, & tympana pondere magno Commovet, atque levi sustollit machina nisu. ¶ *Trochleis pituitam adducere*, translate dicitur pro difficulter exspuere. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *de pronuntiatione, ante med.* Jam tussire & exspuere crebro, & ab imo pulmone pituitam trochleis adducere, etsi non utique vocis sunt vitia, quia tamen propter vocem accidunt, potissimum huic loco subjiciantur.

TROCHLEATIM, *adverb.* per trochleam. *Sidon. l.* 5. *ep.* 17. *a med.* Trochleatim erecto fune.

TROCHUS, *i*, *m. ruotola, palèo, fattore*, τρόχος, circulus, seu rota ferrea, quæ ludi causa a pueris ferreo manubrio, quod clavis dicebatur, impulsa mittebatur; habebat autem circum infixos parvos anulos, qui, dum jacerentur, tinnitum & sonum reddebant. Differt a turbine, quia turbo erat ligneus, vel etiam fortasse ex alia materia, sed non circularis, et in modum metæ factus. Trochus Græcorum inventum fuit. hinc *Horat. l.* 3 *od.* 24. *v.* 57. Græcum appellat: videtur autem dictus esse a τρέχω, curro. *Propert. lib.* 3. *el.* 14. *v.* 6. Increpat & versi clavis aduncæ trochi. *Martial. l.* 14. *epigr.* 168. Inducenda rota est: das nobis utile munus: Iste trochus pueris, at mihi canthus erit. *& epigr. sequ.* Garrulus in laxo cur anulus orbe vagatur? Cedat ut argutis obvia turba trochis. Adde *lib.* 11. *epigr.* 22. *Hor. in art. poetic. v.* 380. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 383. *& lib.* 2. *Trist. vers.* 486. ¶ Trochi figuram exhibet *Hieronym. Mercurial. l.* 3. *de art. gymn. c.* 8.

TROES. V. *Tros*.

TRŒZENIUS, *a*, *um*, Τροιζήνιος, ad Trœzenem pertinens. *Plin. l.* 4. *c.* 12. Trœzenius ager. *Id. l.* 14. *c.* 18. Trœzenium vinum. *Id. l.* 37. *c.* 7. Trœzenii carbunculi. *Ovid.* 8. *Met. v.* 566. Trœzenius heros. *h. e.* Lelex filius Pitthei, qui Trœzene regnavit. ¶ *Trœzenii*, *orum*, ejus incolæ. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 3. *a med.* ¶ Est autem *Trœzen*, *enis*, Τροιζὴν, & *Trœzene*, *es*, & *Trœzena*, *æ*, *f.* trium oppidorum nomen: quorum primum est in Peloponneso ad sinum Argolicum, in quo regnavit Pittheus avus Thesei maternus: alterum ibid. in Messenia; tertium in Asia minore, circa Cariam. de quib. *Pompon. Mela loc. cit.* & *Plin. l.* 4. *c.* 5. *lib.* 5. *c.* 29. *& lib.* 31. *c.* 2. V. *Geographos*. Primum celebre est

nobi-

nobilius. *Stat. 4. Theb. v. 81.* Thesia Trœzen. *Ovid. 15 Met. 296* prope Pittheam Trœzena.

TROGLODYTÆ, arum, m. Τρωγλοδύται, pop. Africæ, in Æthiopia sub Ægypto: ita dicti a τρώγλη, foramen, caverna, & δύω, vel δύω, subeo, hoc est a specubus, in quibus habitabant. *Senec. ep. 90. ante med.* Non in defossis latent Syrticæ gentes? quibus propter nimios solis ardores nullum tegumentum satis repellendis caloribus solidum est, nisi ipsa arena humus. ¶ Serpentibus vivunt, venationibus dediti, velocissimi, ab uxore & colloquio alieni. Abundant margaritis, & myrrha. Eorum regio Troglodytica dicta fuit, in ora Occ. sinus Arabici. *Plin. l. 5. c. 8. l. 7. c. 2. l. 8. c. 8.*

TROGLODYTICUS, a, um, Τρωγλοδυτικός, ad Troglodytas pertinens. *Plin. l. 12. c. 16.* Troglodytica myrrha. *Id. ibid. c. 21.* Troglodytica balanus. ¶ *Troglodytica*, & *Troglodytice* (subaudi *regio*) Troglodytarum terra. *Plin. l. 2. c. 70. & 74.*

TROGLODYTIS, idis, f. Τρωγλοδῦτις, adject. Troglodytica, ut Troglodytis myrrha, *Plin. l. 6. c. 29. ante med. & Strabon. Larg. compos. 90.*

TROGON, onis, m. τρώγων, avis rostro insignis, arborum corticem pertundens & erodens. Memoratur a *Plin. l. 10. c. 16.*

TROGUS POMPEJUS, natione Gallus, Philosophus ac Historicus disertissimus floruit sub Augusto, scripsitque quatuor & quadraginta voluminibus universi Orbis, sed præcipue Græcorum historiam, quam *Justinus* in epitomen redegit. Trogi vero libri non exstant. *Justin. in præfat. & l. 38. c. 3. extr. initio & in fin. l. 43.*

TROJA, æ, f. Τροία, Τροΐα, & Τρωία, Ilium, urbs olim nobilissima Asiæ minoris in Phrygia, apud Idam montem, & Xanthum fluvium, tria mill. pass. ab ora littorali. Celebris est carminibus *Homeri*, & *Virgilii*, qui bellum Græcorum, a quibus diruta est, cecinere. Id bellum decem duravit annos: captaque est urbs vel dolo equi durati, vel proditione *Æneæ*, vel Thymœtis viri Trojani. Ejus fatum consistere creditum est in Palladio, cineribus Laomedontis, & in vita Hectoris, Troili, Paridis. *Virg. 3. Æn. v. 3.* omnis humo fumat Neptunia Troja. *Neptuniam* dicit, quia a Neptuno una cum Apolline ejus muri, rogatu Laomedontis, extructi fuisse dicuntur. ¶ Aliquando est trisyllabum. *Senec. in Troad. v. 814* Misit infestos Trojæ ruinis Non semel arcus. Adde *v. 853.* ¶ *Troja*, seu Trojanus ludus, erat equestris puerorum ludus apud Romanos, in Circo agi solitus. Nomen ex eo sortitus est, quod a Trojanis eum accepissent Romani, ut quem Æneas primus instituerit in Sicilia ad filii Ascanii, puerorumque ceterorum exercitationem. *Festus*: Troja & regio Priami, & lusus puerorum equestris dicitur. *Virg. 5. Æn. v. 596.* Hunc morem, hos cursus, atque hæc certamina primus Ascanius, longam muris cum cingeret Albam, Rettulit, & priscos docuit celebrare Latinos, Quo puer ipse modo, secum quo Troia pubes, Albani docuere suos: hinc maxima porro Accepit Roma, & patrium servavit honorem. Trojaque nunc, pueri Trojanum dicitur agmen. *Sueton. in Aug. c. 43.* Sed & Trojæ ludum edidit frequentissime, majorum minorumque puerorum delectu. *Id. in Cæs. cap. 39.* Trojam lusit turma duplex, majorum minorumque puerorum. *Id. in Calig. c. 18. ad fin.* Edidit & Circenses, interjectis Trojæ decursione. Adde *in Claud. c. 21.* ¶ *Troja* dictus est etiam locus in agro Laurente, quo primum in Italia Æneas cum suis constitit, inquit *Festus*, cui adde *Liv. l. 1. c. 1. ante med.* qui *paulo supra* tradit, etiam locum in Venetis, in quem primum Antenor egressus est, *Trojam* vocatum esse, & pagum *Trojanum*.

TROIADES, æ, m. s. Τρωϊάδης, Trojanus. *Vetus Poeta in catalect. Pithœi, p. m. 148.* Troiadesque puer, geminique sub æthere pisces. *h. e.* Signum Aquarii, Ganymedes. Al. leg. *Trojanusque.* ¶ *Troiades*, um, f. 3. num. plur. Τρωϊάδες, mulieres Trojanæ. *Pers. sat. 1. v. 4* Ne mihi Polydamas & Troiades Labeonem Prætulerint. Troiades per contemptum vocat Romanos proceres, qui se Trojugenas credi volebant, sed mollem & ignavam vitam vivebant. (Simile est illud *Virg. Æn. 9. v. 617.* O vere Phrygiæ, neque enim Phryges). Respicit autem ad duos *Homeri* versus, quos recitat *Cic. Attic. l. 2. epist. 5.*

TROJANUS, a, um, Τρωϊανός, ad Trojam pertinens. *Virg. 2. Æn. v. 4.* Trojanas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 1.* Trojani belli. *Id. l. 1. od. 28. v. 11.* Trojana tempora. *h. e.* belli Trojani. *Ovid. 4. Fast. v. 251.* Trojanus judex, *h. e.* Paris. *Id. 3. Amor. el. 9. v. 29* Trojani fama laboris. *h. e.* Trojani belli. *Lucan. l. 1. v. 598. & Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 318.* Minerva Trojana. *h. e.* Palladium Troja Romam advectum, & in templo Vestæ asservatum. *Sueton. in Tiber. cap. 6. extr.* Trojani ludi. *h. e.* ludus Trojæ, de quo V. in voce *Troja*. ¶ *Equus Trojanus*, proverbiali metaphora pro clandestinis insidiis accipitur, & latenti periculo: tracta a fabula equi lignei, cujus fraude Græci Trojæ potiti esse dicuntur. *Cic. pro Mur. c. 37.* Intus, intus, inquam, est equus Trojanus, a quo nunquam me Consule dormientes opprimemini. ¶ *Porcus Trojanus*, dicebatur aper, qui integer torrebatur, minutioribus animalculis veluti gravidus, quemadmodum & equus ille armatis hominibus gravidus fuit. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 9. ad fin.* Similem habes apud *Petron. in fragm. Tragur. cap. 40. Burm.* ¶ *Trojani*, *orum*, Trojæ & Phrygiæ incolæ. *Virg. 11. Æn. v. 421.* &c.

TROICUS, a, um, Τρωϊκός, Trojanus. *Cic. de claris Orat. cap. 10.* Neque enim jam Troicis temporibus tantum laudis in dicendo Ulyssi tribuisset Homerus. *Nep. in Datam. c. 2. & Vellej. l. 1. cap. 5.* Troicum bellum. *Ovid. 2. ex Ponte, ep. 10. vers. 14.* Ne careant summa Troica bella manu. *Id. in Ibin, v. 418.* Troica vela, *h. e.* classis Æneæ. *Id. 13. Met. v. 730.* Troica Vesta. V. *Vesta*. *Juvenal. sat. 8. vers. 221.* Troica scribere, *h. e.* bellum Trojanum. ¶ Troicus ephebus *Avieno in Arat. v. 549.* est Ganymedes. V. *Aquarius*. ¶ Troicum ignem appellat *Statius l. 1. Silv. 1. v. 35.* ignem perpetuum, qui Romæ servabatur in templo Vestæ, quia ejus deæ sacra ex Troja Æneas in Italiam advexerat.

TROILUS, li, m. Τρώϊλος, filius Priami & Hecubæ, mortuo Hectore fratre, ejus virtutis hæres multas de Græcis victorias reportavit: ter Achilli congressus, ab eo tandem interfectus est. Ejus vita inter Trojana fata numerabatur. *Virg. Æn. 1. v. 478.*

TROJUGENA, æ, com. gen. *Trojanus*, Τρωϊκός, Trojanus, quasi in Troja, seu Troade genitus, ea forma, qua Græcos vocamus *Graiugenas*, quasi genitos in Græcia. *Virg. 8. Æn. v. 117.* Trojugenas, & tela vides inimica Latinis. *Id. l. 3. v. 359.* Trojugena interpres divum, qui numina Phœbi, &c. *Lucret. l. 1. vers. 466.* Tyndariden raptam, belloque subactas Trojugenas gentes. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 355.* Trojugenum infesto prosternet corpora ferro. *Juvenal. sat. 1. v. 100.* jubet a præcone vocari Ipsos Trojugenas. *h. e.* patriciorum R. nobilissimos, qui se genus ducere jactabant a primis illis Trojanis Romæ conditoribus. Adde *sat. 11. v. 95.* ¶ Dicitur de Romanis. *Liv.* in veteri carmine *lib. 25. c. 12.* Amnem Trojugena Cannam Romane fuge.

TROIUS, a, um, Τρώϊος, trisyllab. Troicus, Trojanus. *Virg. 1. Æn. v. 600.* Troius Æneas Libycis ereptus ab undis. *& vers. 123.* Arma virum, tabulæque, & Troia gaza per undas. *& vers. 253.* Troia arma. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 28.* Troia fata canunt. *Tibull. l. 2. eleg. 5. v. 40.* Troia sacra.

TROMENTINA Tribus Romana, non ex Rusticis, appellata est ab agro Tromento in Hetruria, ubi constituta est A. U. CCCLXIX. una cum Stellatina, Sabatina, & Arnensi. *Festus*, & *Liv. l. 6. c. 5. extr. Inscript.* apud *Gruter. pag. 1109. n. 8.* T. Plotius T. F. Tromentina Rufinus. *Alia pag. 84. n. 6.* Q. Afinio Q. F. Tro. Agrippæ.

TROPÆATUS, a, um, tropæo ornatus. *Ammian. lib. 23. cap. 5. (al. 14.)* Trajanus, & Verus hinc sunt digressi victores, & tropæati.

TROPÆI, orum, m. τροπαῖοι, venti Altani, qui in terra geniti, cum mare perflarint, redeunt ad continentem: ita dicti ἀπὸ τῆς τροπῆς, *h. e.* a conversione. Iidem, cum in mare tendunt, *Apogæi* vocantur, quod a terra proficiscantur. *Plin. l. 2. c. 43.* Namque & a fluminibus, & a nivibus, & a mari videmus, etiam tranquillo, & alios, quos vocant Altanos e terra consurgere: qui cum a mari redeunt, Tropæi vocantur, si pergant, Apogæi. ¶ Tropæi item dicuntur in certo lusus genere, qui alios velitant insectantque, & ne, deprehendantur, convertunt se. *Sueton. in Claud. cap. 8.* Et quoties post cibum obdormisceret, quod ei fere accidebat, olearum ac palmularum ossibus incessebatur, interdum ferula flagrove velut per ludum excitabatur a tropæis. Alii leg. *copreis*.

TROPÆOPHORUS, i, m. τροπαιοφόρος, tropæum referens. *Apul. de Mundo, sub finem.* Jupiter triumphator, propagator, & tropæophorus.

TROPÆUM, i, n. *trofeo*, τρόπαιον, monumentum a victore erectum in honorem deorum, eo loci, ubi hostes in fugam vertit: a τροπή, conversio, fuga, a τρέπω verto. Prima tropæa ex arboribus confecta sunt, quas amputatis minoribus ramis hostium spoliis ornabant. Deinde cœpta sunt fieri ex lapide, & in montibus & locis altioribus locari. Et Romæ in arcubus marmoreis figebantur: in nummis etiam insculpebantur. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Æn. 11. v. 6.* Pompejus devictis Hispanis, tropæa in Pirenæis jugis constituit. *Tacit. 2. Ann. c. 22.* Cæsar congeriem armorum struxit, superbo cum titulo: Debellatis inter Rhenum Albimque nationibus, exercitum Tiberii Cæsaris ea monimenta Marti & Jovi & Augusto sacravisse. *& c. 18.* Miles struxit aggerem, & in modum tropæorum arma, subscriptis victarum gentium nominibus, imposuit. *Virg. loc. cit.* Ingentem quercum decisis undique ramis Constituit tumulo, fulgentiaque induit arma, Mezentj ducis exuvias, tibi magne tropæum Bellipotens, aptat rorantes sanguine cristas, Telaque trunca viri, clypeumque ex ære sinistræ Subligat, atque ensem collo suspendit eburnum. *& v. 83.* Indutosque jubet truncos hostilibus armis Ipsos ferre duces, inimicaque nomina figi. *h. e.* occisorum nomina inscribi. *Flor. in fin. c. 2. l. 3.* Ipsis, quibus dimicaverant, locis saxeas erexere turres, & desuper exornata armis hostilibus tropæa fixere: cum hic mos inusitatus fuerit nostris. nunquam enim populus R. hostibus domitis victoriam suam exprobravit. (*usque ad ea tempora.*) *Suet. in Cæs. c. 11.* Tropæa C. Marii de Jugurtha, deque Cimbris atque Teutonis, olim a Sylla disjecta, restituit. *Cic. in Pison. c. 38.* In Macedonia tropæa posuit, quæ bellicæ laudis victoriæque omnes gentes insignia & monumenta esse voluerunt. *Id. 2. de Invent. c. 23.* Tropæum statuere. *Tacit. Ann. 15. c. 18.* sistere. *Valer. Flacc. l. 4. vers. 739.* regia tecta Bebryciis præfixa tropæis. ¶ Metonymice est victoria, & spolia, quæ vincendo parantur. *Nep. in Themist. c. 5.* Hæc est altera victoria, quæ cum Marathonio possit comparari tropæo. *Horat. lib. 2. od. 9. v. 19.* nova Cantemus Augusti tropæa Cæsaris. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 103.* Se quoque nympha tuis ornavit Iardanis armis, Et tulit a capto nota tropæa viro. *& epist. 17. v. 241.* Cytheran vicit, habetque Parta per arbitrium bina tropæa tuum. *Id. de remed. Amor. v. 157.* Vince Cupidineas pariter Parthasque sagittas, Et refer ad patrios bina tropæa deos. ¶ Metaphorice *Cic. 4. Verr. c. 47.* Utrum hoc signum cupiditatis tuæ, an tropæum necessitudinis atque hospitii, an amoris indicium esse voluisti? *Ovid. Heroid. ep. alt. v. 113.* ut miserabile corpus, Ingenii

nii videas bina tropæa tui. *Propert. l. 3 el. 7. v. 34.* Mæcenatis erant vera tropæa fides. ¶ Multi scrib. *trophæum* addita aspiratione, quæ tamen in græca origine nulla est: quare a *Cellario* rejicitur, & a *Pierio ad 3. Georg. v. 32. & 11. Æn. v. 172.* scribitur, in meliorib. libris nullam esse. Defenditur tamen a *Dausquio*, qui & a Græcis aliquando ait τρόφαιον scribi, & alia inde affert exempla, quibus ea scriptio firmatur. Sane Latini *Riphæi*, *bosphorum*, & *triumphum* scribunt, licet in Ῥιπαῖοι, βόσπορος, & θρίαμβος nulla sit aspiratio. Rectius tamen *tropæum* retinueris.

TROPHONIANUS, a, um, adject. a Trophonio, ut Trophoniana Chæronis narratio, apud *Cicer. lib. 6. Attic. ep. 2. h. e.* de Trophonii antro.

TROPHONIUS, ii, m. Τροφώνιος, insignis architectus, qui subterraneum fanum in Lebadia Bœotiæ regione construxit, quod ab ipso Trophonii antrum cognominatum est. Ibi cum aliquandiu oracula reddidisset, atque tandem fame interiisset, ferunt Genium quendam antrum hoc subiisse, atque ex eo oracula reddidisse. Qui hinc oracula sciscitabantur, nudi in aditu specus sedere soliti sunt, atque inde flatu quodam sub terram abripiebantur. Gestabant autem secum placentas, quas Lemuribus, serpentibusque occurrentibus objicerent. Deinde accepto oraculo, rursus per alium hiatum in terram restituebantur. Creditum est, quotquot in hoc antrum descendissent, nunquam postea risisse. Hinc factus est locus græco proverbio, ut homines tristes, & tetrici in Trophonii antro vaticinari dicantur. V. *Adagia Erasmi*. Meminit hujus Trophonii *Cic. l. 1. de Divin. c. 34. l. 3. de nat. Deor. c. 19. & l. 1. Tuscul. c. 47.* itemque *Plin. l. 34. c. 8. ante med. & lib. 31. c. 2.* ¶ *Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 22.* & *Arnob. l. 4. pag. 135.* Mercurium secundum, Valentis & Phoronidis filium, sub terris habitantem Trophonii nomine appellari tradunt. ¶ Jovem Trophonium *Liv.* memorat *l. 45. c. 27.*

TROPICUS, a, um, quasi dicas conversivus, a τρέπω, verto. Signa tropica sunt quatuor, Libra, Capricornus, Aries, & Cancer, ita dicti, quod Sol cum ad ea in Zodiaco pervenerit, conversionem cursus sui, & anni mutationem facit; nam cum est in signo Cancri, quo tempore dies longissimi sunt, solstitium æstivum facit, paulatimque revertitur, descenditque usque ad Capricornum, ubi solstitium hyemale efficit, diesque brevissimos; similiter cum est in signo Arietis, noctes diebus æquales reddit, & Ver inducit; cum vero Libram ingressus est, tunc quoque dies æquat noctibus, & affert Autumnum. *Manil. lib. 3. v. 614.* Sed tamen in primis memori sunt mente notanda, Partibus adversis quæ surgunt condita signa, Divisumque tenent æquo discrimine cælum; Quæ Tropica appellant, quod in illis quatuor anni Tempora vertuntur signis, nodosque resolvunt, Totumque emittunt converso cardine mundum, Inducuntque novas operum, rerumque figuras. Sequitur inde *Manilius* quatuor horum signorum effectus explicare. *Auson. Edyll. 16. v. 7.* dies quam longus erit sub sidere Cancri, Quantaque nox tropico se porrigit in Capricorno. *Id. in Eclogar. de ratione dier. anni.* Nonaginta dies & quatuor ac medium sol Conficit, a tropico in tropicum dum permeat astrum. ¶ Apud Astronomos Tropici sunt duo circuli in sphæra, quorum alter Zodiacum in signo Cancri tangit, alter in signo Capricorni, quia nimirum Sol cum ea signa tetigit, revertitur, ut dictum est. *Hygin. l. 1. Astron. c. 5.* græce. Hos *Plinius l. 2. c. 70.* solstitialem, & brumalem vocat. ¶ *Tropica*, absolute, *h. e.* mutationes, conversiones. *Petron. in Satyr. c. 88.* Cœpi causam desidiæ præsentis excutere, cur pulcherrimæ artes periissent: tum ille, pecuniæ, inquit, cupiditas hæc tropica instituit. *queste mutazioni, o stravaganze.* ¶ *Tropicus* a tropis rhetoricis. *Gell. lib. 13. cap. 24. in fin.* Ut tropica quadam figura mutationem vocabuli fecerint. *Augustin. contra mendac. cap. 10.* Tropicæ locutiones. *parlar figurato.*

TROPIS, is, f. τρόπις, græce sentinam navis significat: translate sumitur pro fundo lagenæ, atque hinc pro vino vapido, quod in fundo lagenæ est. hujusmodi vino utebantur veteres in balneis vel ad lavandi corpora, vel ad vomitum provocandum. *Martial. l. 12. epigr. 84.* Fumosæ feret ipse tropin de fæce lagenæ.

TROPOLOGIA, æ, f. τροπολογία, figuratus sermo. *Hieronym. in Joel, c. 2.* Juxta tropologiam omnis anima terra est Domini.

TROPOLOGICE, adverb. τροπολογικῶς, figurate. *Hieronym. in Ezech. l. 1. c. 6.* Videntur mihi tropologice montes esse, qui ad perfectam scientiam pervenerunt: colles, qui paulo inferiores sunt. *Id. in Sophon. c. 1.* Tropologice aliquid exponere.

TROPOLOGICUS, a, um, *figurato*, τροπολογικός, per tropos expressus. *Sidon. l. 9. ep. 3. a med.* Tropologicum genus, & figuratum. *Hieronym. epist. 61. ad Pammach. c. 3.* Tropologica interpretatione aliquid subvertere.

TROPUS, pi, m. *figura*, τρόπος, ut plerique Grammatici definiunt, inquit *Quintil. l. 9. c. 1.* est dictio ab eo loco, in quo propria est, translata in eum, in quo propria non est. Ipse vero tum *ibid.* tum *l. 8. c. 6.* ita definit: Tropus est verbi vel sermonis a propria significatione in aliam cum virtute mutatio. *Cic. de clar. Orat. cap. 17. sub fin.* Latine vocat immutationem verbi. Dicit *Quintil.* *verbi vel sermonis*, quia sunt tropi, qui uno verbo fiunt, ut metaphora: & qui pluribus, ut allegoria. Tropis utimur vel quia necesse est, ut cum proprium deest; vel quia significantius; vel quia decentius. Ubi nihil horum fit, quod transferetur improprium erit, inquit *Quintil. loc. cit.* ¶ Differunt tropi a figuris, quæ fiunt in sententia etiam propriis verbis, & certo ordine collocatis: tropi vero etiam uno verbo, sed immutato. *Quintil. l. 9. c. 1.*

TROS, ois, m. Τρώς, rex Phrygiæ, filius Erichthonii, nepos Dardani, pater Assaraci, & Ganymedis, qui postea Jovis pincerna fuit. Ab eo Troja nomen habet. *Virg. 3. Georg. v. 36. Sil. l. 11. v. 297. Ovid. 4. Fast. v. 33.* & *Auson. Edyll. 12. de histor. v. 19.* ¶ Adjective est Trojanus. *Virg. Æn. 1. v. 578. & Æn. 10. v. 108.* Tros, Rutulusve fuat, nullo discrimine habebo. *Id. 6. Æn. v. 51.* cessas in vota precesque Tros, ait, Ænea? *Id. 1. Æn. v. 176.* Egressi optata potiuntur Troes arena. *& l. 5. v. 265.* Demoleus cursu palantes Troas agebat. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 13.* In te fingebam violentos Troas ituros. *Virg. 12. Æn. v. 137.* Laurentum, Troumque acies, urbemque Latini.

TROSSOLI, orum, m. Equites apud Romanos, qui sub Romulo *Celeres*, & postea *Flexumines* appellati fuerant: ita dicti, quod Trossulum opp. Hetruriæ sine peditibus expugnassent, ut ait *Fest.* Idem narrat *Plin. l. 33. c. 2. ad fin.* ¶ *Nonius c. 1. n. 240* scripsit Trossulos quasi torosulos dictos, hoc est bene habitos, & musculorum toris prævalidos. Eum induxit, ut ita scriberet, altera hujus vocis significatio, qua dici cœpit de iis, qui cultu, & vitæ delicatioris genere aliis antecellunt. *Varr.* apud *Non. loc. cit.* Nunc emunt Trossuli nardo nitidi vulgo Attico talento equum. *Pers. sat. 1. v. 82.* Unde istud dedecus, in quo Trossulus exsultat tibi per subsellia lævis. ¶ Quia autem Trossuli vox in malam partem accipi cœperat, hinc factum videtur, ut Equites nominis hujus puderet, eos præsertim, qui veram nominis causam ignorarent, ut scribit *Plin. loc. cit.* ex *Junio Gracchano*. ¶ De jactantibus nobilitatem & divitias, Trojugenis, Trojadibus, delicatam, mollem & ignavam vitam agentibus. *Senec. ep. 87. ante med.* Cato canterio vehebatur, & hippoperis quidem impositis, ut secum utilia portaret. O quam cuperem illi nunc occurrere aliquem ex his Trossulis in via divitibus, cursores & Numidas, & multum ante se pulveris agentem! *Id. sub init. epist. 76* Quid ergo? idem faciam, quod Trossuli, & juvenes?

TROUS, a, um, Τρωϊκός, Troicus, Trojanus. *Ovid. Met. 12. v. 73.* curru instabat Achilles, Troaque Peliaca sternebat cuspidis ictu Agmina. Al. leg. *totaque*.

TROXALIS, is, f. τρωξαλίς. *Plin. l. 30. cap. 6. circa med.* Esse animal locustæ simile sine pennis, quod troxalis Græce vocetur, Latinum nomen non habeat, aliqui arbitrantur, nec pauci auctores hoc esse, quod gryllus vocetur. Ita *Harduin.* al. *leg. tryxalis.*

TRUA, æ, f. *tazza, o mestola*, vasis genus, de quo ita *Varr. l. 4. de L. L. c. 25.* Trulla a similitudine truæ, quæ quod magna, & hæc pusilla, ut truula. Hinc Græci τρυβλίον, nos trullam. Truæ, quæ a culina in lavatrinam aquam fundunt. trua, quod travolat ex ea aqua. Ab eodem est appellatum trulleum. similiter enim figura, nisi quod latius concipit aquam, & quod manubrium cavum non est, nisi vinaria trulla accessit. Hæc *Varro*. ad quæ verba *Scaliger* adscribit, rectius Græce dici τορύνην, *h. e.* τὸ κινητήριον τῆς χύτρας, instrumentum, quo agitantur & miscentur in olla ea, quæ coquuntur. *Festus* in *Antroare*. Truant, movent. truam quoque vocant, quo permovent coquentes exta. *Non. c. 1. n. 68.* a *terendo* deducit. *Titin. ibid.* Cocus magnum ahenum quando fervit, paula confutat trua. *Pompon. ibid.* Mulier ubi aspexit tam mirifice tutulatam truam. *h. e.* in summo capuli quasi tutulo quadam ornatam. Al. leg. *titulatam*, pulcris litteris, vel notis inscriptam.

TRUCIDATIO, onis, f. *il tagliar a pezzi, trucidamento, strage*, σφαγιασμός, actus trucidandi, cædes crudelis. *Cels. in præfat. circa med.* Interiora (*hominis*) sub gravissimis vulneribus, & ipsa trucidatione mutari. *Cato* apud *Gell. lib. 13. cap. 24. circa med.* Succidias humanas facis. tantas trucidationes facis. decem funera facis. *h. e.* decem homines eodem tempore interficiendo. *Cic. Phil. 4 cap. 5.* Nullus ei ludus videtur esse jucundior, quam cruor, quam cædes, quam ante oculos trucidatio civium. *Liv. lib. 28. cap. 16.* Inde non jam pugna, sed trucidatio velut pecorum fieri. *Plin. lib. 17. cap. 27. a med.* Interlucatio arboribus prodest: sed omnium annorum trucidatio inutilissima.

TRUCIDATOR, oris, m. *trucidatore*, σφαγεύς, qui trucidat. *Augustin. l. 1. de civ. Dei, c. 1.* Huc usque cruentus sæviebat inimicus; ibi accipiebat limitem trucidatoris furor. Adde *epist. 105. a med.*

TRUCIDATUS, a, um, *tagliato a pezzi, trucidato*, κατακοπείς, crudeliter cæsus. *Tacit. 2. Ann. c. 45.* Trucidatæ legiones. *Justin. l. 4. c. 3.* Inter aras & patrios lares trucidati.

TRUCIDO, as, avi, atum, a, 1. *tagliar a pezzi, trucidare*, σφαγιάζω, ἐπισφάττω, crudeliter cædo, pluribus vulneribus concido. Videtur esse a *crux* & *cædo*. *Cic. pro leg. Manil. c. 3.* Cives R. necandos trucidandosque denotavit. *Liv. l. 29. c. 18. a med.* Tribunos militum verberatos, servilibusque omnibus suppliciis cruciatos trucidando occidit. *Sallust. in Catil. c. 61. in fin.* Ne capti sicut pecora trucidemini. *Hirt. de B. Afric. cap. 26. a med.* Villas exuri, pecus diripi trucidarique. *Horat. in art. Poet. v. 185.* Ne pueros coram populo Medea trucidet. *Cic. 2. Attic. c. 4.* Trucidare aliquem ferro. *Plin. l. 9. c. 6.* Orcæ balænas caveatas angustiis trucidant. *h. e.* lancinant morsu. *Id. l. 11. cap. 11.* Multæ (*apes*) singulos (*fucos*) aggressæ trucidant. *Horat. l. 1. epist. 12. v. 21.* seu pisces, seu porrum, & cæpe trucidas. *h. e.* dentibus concidis, mandis, vesceris. ¶ Translate *Cic. de Harusp. resp. c. 1. ad fin.* Haud potest gravioribus a me verbis vulnerari, quam est a gravissimo viro P. Servilio confectus ac trucidatus. *Liv. l. 6. c. 37.* Trucidare plebem fenore. *h. e.* opprimere, & ut ait *Plaut. Curcul. 4. 2. 22.* lacerare. Sic *Liv. ibid. cap. 26. sub fin.* Fenore circumventam plebem corpus in nervum ac supplicia dare. *Cic. pro Cœl. c. 18.* Juventus ne effundat patrimonium, ne fenore trucidetur. *Lu-*

cret. l. 6. v. 145. nubes molto si forte humore recepit Ignem, continuo magno clamore trucidat. *h. e. violentes extinguit.*

TRUCTA, *&* Tructus, piscis fluviatilis, qui apud nos *trotta*, & *trutta*. *Isidor. lib.* 12. *Orig. cap.* 6. & *Plin. Valerian. l.* 5. *c.* 43.

TRUCULENTE, *vel* Truculenter, *biecamente*, *bruscamente*, *superbamente*, ἀνηνῶς, vultu severitatem præferente terroris incutiendi gratia, atrociter, superbe, torviter. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 5. *a med.* Concio tandem exspectata P. Rulli, quod & princeps erat agrariæ legis, & truculentius se gerebat, quam cæteri. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. Aspicere aliquem truculentissime.

TRUCULENTIA, æ, f. *asperitas*, torvitas, superbia, severitas. *Plaut. Trucul.* 3. 2. 7. Tuam exspecto truculentiam. ¶ Translate *Tacit.* 2. *Ann. c.* 24. Truculentia cæli præstat Germania. *h. e.* sævitia, inclementia.

TRUCULENTUS, a, um, *truce*, *rigido*, *terribile*, *torvo*, ἀπηνής, qui vultu sævitiam præfert, trux, atrox, sævus, asper, terribilis: a *trux*, ut a *macer* *macilentus*, &c. *Terent. Adelph.* 5. 4. 10. Ille clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus: ego agrestis, sævus, tristis, parcus, truculentus, tenax. Ubi *Donatus*: sævus factis, tristis animo, truculentus vultu. & aliter dici potest, ut tristis sit, qui dolet; truculentus & sævus, qui terret. *Plaut. Asin.* 2. 3. 21. oculi truculenti. *brutta guardatura*. & *Tacit.* 4. *Hist. c.* 22. Quo truculentior visu foret. *Plin. l.* 8. *c.* 4. Tigris etiam feris ceteris truculenta. *Cic. pro Sext. cap.* 8. Quam teter incedebat! quam truculentus! quam terribilis aspectu! *Ovid.* 13. *Met. vers.* 558. spectat truculenta loquentem, Falsaque jurantem, tumidaque exæstuat ira. *Tacit.* 1. *Ann. cap.* 25. truculentis vocibus strepere. *h. e.* seditiosis, & minarum plenis. *Plaut. Bacch.* 4. 5. 3. Truculentus & sævus senex. ¶ agrestis, rusticus. *Senec. in Hippol. v.* 461. Truculentus & silvester, & vitæ inscius Tristem juventam, Venere deserta, colis. ¶ Sævus, ferus, crudelis, *crudele*, *fero*. *Ovid.* 2. *ex Ponto*, *ep.* 7. *v.* 31. Nulla Getis toto gens est truculentior orbe: Sed tamen hi nostris ingemuere malis. *Id.* 13. *Met. v.* 804. Asperior tribulis, feta truculentior ursa. (Adde *Heroid. ep.* 10. *v.* 9.) *Tacit.* 12. *Ann. c.* 30. Truculentior quam antea, tanquam adversus defectores, & in tempore rebellaturos. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 8. *circa med.* Truculentissimum ac nefarium facinus. ¶ Truculenta pelage, & truculentum æquor *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *vers.* 16. *&* *carm.* 63. *de nupt. Pel. vers.* 179. est mare procellosum, aspectu fœdum atque horrificum. ¶ *Truculentus* inscribitur ultima ex his quæ restant *Plauti* Comœdiis, quia inducitur quidam sævo ingenio, & voluptatum inimico.

TRUDIS, is, f. *pertica*, *pertícone*, contus, pertica, longurius præfixo ferro, quo naves impelluntur, ubi aqua brevis est, aut litus proximum: item alia: a *trudo*. *Isid. cap.* 18. *Orig. cap.* 7. Trudes amites sunt cum lunato ferro: ab eo quod trudunt, & detrudunt. *Virg.* 5. *Æn. vers.* 208. Ferratasque sudes, & acuta cuspide contos Expediunt. Ubi *Pierius*: In Mediceo, & antiquis aliquot aliis exemplaribus *trudes* legitur. Neque timendum syllabæ, cum tam multa reperiantur, quæ derivata a longis, brevia tamen ipsa sunt, ut *duces* a *duce*: ita *dicax*, *lucerna*, *sopor*, *fragilis*, *vena*, &c. Hanc lectionem etiam *Isidor. loc. cit.* agnoscit. *Tacit.* 3. *Ann. cap.* 46. Quidam trudibus, aut furcis inertem molem prosternere.

TRUDO, is, usi, usum, *cacciare*, *spingere*, *sospingere*, ὠθέω, ni impello, propello. De notatione V. Etymologos. *Lucret. l.* 6. *v.* 1031. Trudit & impellit, quasi navim velaque ventus. *Id. l.* 1. *v.* 292. venti Quamlibet in partem trudunt res ante, ruuntque Impetibus crebris. *Id. l.* 6. *v.* 433 pugno aliquid, aut brachii conjectu trudere. *Id. l.* 3. *v.* 1014. adverso nitentem trudere monte Saxum, quod tamen a summo jam vertice rursum Volvitur. *Martial. l.* 3. *epigr.* 81. *v.* 6. Cubitis trudit hinc & inde convivas. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 63. Cohortes fugientium agmine impulsæ trudebantur in paludem, ni, &c. *Id.* 3. *Ann. cap.* 11. Hostes undique effusi trudunt adversos, instant cedentibus. *danno la carica*, *sospingono*. & *Horat. epod.* 2. *v.* 30. Aut trudit acres hinc & hinc multa cane Apros in obstantes plagas. *Virg.* 1. *Georg. v.* 310. glaciem cum flumina trudunt. *Id.* 4. *Æn. v.* 405. formicæ grandia trudunt Obnixæ frumenta humeris. ¶ expellere, ejicere, *cacciar fuori*. *Plaut. Asin.* 3. 1. 30. Næ ille ecastor hinc trudetur largus lacrymarum foras. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 130 tandem trufuont acerbum, Infutatmque suis trusere penatibus umbram. Adde *l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 123. ¶ edere, emittere, *mandar fuori*, *mettere*, cum de plantis sermo est. *Virg.* 2. *Georg. vers.* 31. Truditur e sicco radix oleagina ligno. *&* *v.* 74. se medio trudunt de cortice gemmæ. *&* *v.* 335. pampinus trudit gemmas, & frondes explicat omnes. ¶ de aqua. *Claudian. de Apono*, *v.* 13. quacumque cavernas Perforat, offenso truditur igne latex. *spinta*. ¶ Translate *Cic. Attic. l.* 1. *epist.* 16. *a med.* Nunc est exspectatio comitiorum, in qua omnibus invitis trudit noster Magnus Auli filium. *Id. de Harusp. resp. c.* 28 Unus est infeior gradus, aut foteritus, aut servitutis, quo ne trudamur, dii immortales nos admonent. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 29. *extr.* Socrates cum pæne in manu mortiferum illud teneret poculum, locutus ita est, ut non ad mortem trudi, verum in cælum videretur ascendere. *Id. in fragm.* apud *August. l.* 3. *contr. Acad. c.* 7. Voluptatem Epicuri solis inter se pecoribus esse communem, in quorum societatem & hominem & sapientem trudi, nefas esse. *Senec. in fin. ep.* 41. In vitia alter alterum trudimus. *Cato* apud *Gell. l.* 7. *c.* 3. *ante med.* Secundæ res lætitia transvorsum trudere solent a recte consulendo atque intelligendo. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 25. Atrociore Civilis rabie semet in arma trusos. *h. e.* impulsos ad arma capienda. *Horat. l.* 2. *od.* 18. *v.* 15. Truditur dies die. *un giorno segue e caccia l'altro*. & *Petron. in Satyr. c.* 82. Quod hodie non est, cras erit. Sic vita truditur. & *Terent. Andr.* 4. 4. 40. Fallacia alia aliam trudit. Proverb. *l'un diavolo caccia l'altro*.

TRUELLA. V. *Trulla*.

TRUENTINUS, a, um, ad Truentum pertinens, quod est flumen Piceni dividens Marchiam Anconitanam ab Aprutio ulteriore, nunc *il Tronto*, cum oppido cognomine: quod *in epist.* 1. *Pompeii ad Domit. post epist.* 12. *l.* 8. *ad Attic.* Castrum Truentinum dicitur. *Sil. l.* 8. *v.* 435. Quique Truentinas servant cum flumine turres. ¶ *Truentini*, *orum*, ejus oppidi incolæ, & fluminis accolæ. *Plin. l.* 3. *c.* 13. Forum Truentinorum. *Bertiarra*.

TRULLA, æ, f. *cazzuola*, τρυβλίον, diminutivum a *trua*, quasi sincop. a *truula*, ut *Varr.* docet *l.* 4. *de L. L. c.* 25. Videtur idem esse ac rudicula, aut cochlear, aut concha manubriata. *Cato R. R. c.* 13. Labra olearia, conchas majores duas, & minores duas, trullas aheneas tres, amphoras olearias duas. *Colum. l.* 9. *c.* 12. Custos novum loculamentum guttis mellis respersum admoveat: tum manibus, aut etiam trulla congregatas apes recondat. *Liv. l.* 37. *c.* 11. *ad fin.* Contis binis a prora prominentibus, trullis ferreis multum conceptum ignem præ se portabant. *h. e.* ollis concavis in modum rudiculæ, aut cochlearii majoris. ¶ Item instrumentum, quo structores calcem inducunt parieti, *cazzuola*. *Pallad. l.* 1. *tit.* 15. Prima trullis frequentetur inductio, cum siccari cœperit, iterum inducatur. *&* *tit.* 13. *ad fin.* Impensa pumicea cannam induemus, & trulla æquabimus. Adde *Isidor. lib.* 19. *Orig. cap.* 18. ¶ Item vasis potorii genus, *tazza*, *boccale*, τρυβλίον. *Cic.* 6. *Verr. c.* 27. *a med.* Erat vas vinarium ex una gemma prægrandi, trulla excavata, manubrio aureo. (*trulla* hic est ipsius vasis pars cava.) *&* *in fin.* Misit etiam trullam gemmeam rogatum. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 143. Qui Vejentanum festis potare diebus Campana solitus trulla. *h. e.* fictili. Etiam ligneas trullas *Cato R. R. c.* 13. *in fin.* memorat. *Martial. l.* 9. *epigr.* 98. Clinicus Herodes trullam subduxerat ægro; Deprensus dixit, stulte, quid ergo bibis? *Scævola Dig. l.* 34. *tit.* 2. *leg.* 37. Trullæ, scyphi, modioli, phialæ. *Plin. l.* 37. *c.* 2. *ante med.* T. Petronius moriturus invidia Neronis principis, ut mensam ejus exheredaret, trullam murrhinam trecentis talentis emptam fregit. *In supposit. Amph. Plautini*, *scena qua incipit* Quis tam vasto, *v.* 20. In popinam devortendum est mihi: lances detergam omnes, omnesque trullas hauriam. ¶ Hæc satis probant, *trullam* esse potorium vas. Sunt qui lasanum, scaphium significare putent, *il pitale*, vel matellam, *l'orinale*, in illo *Juvenal. sat.* 3. *v.* 107. Si bene ructavit, si rectum minxit amicus, Si trulla inverso crepitum dedit aurea fundo. (Aurea ditioribus & delicatioribus aliquando fuisse scaphia, constat ex *Martial. l.* 1. *epigr.* 38.) & *Plin. l.* 34. *c.* 2. *a med.* Vasa Corinthia isti elegantiore modo in esculenta transferunt, modo in lucernas, aut trulleos (*alii* trullas) nullo munditiarum respectu. Huc pertinere ajunt & locum *Martial.* modo allatum. ¶ Apud *Ulpian. Dig. l.* 34. *tit.* 2. *leg.* 20. *circa med.* in edit. *Torrentini* habetur *trylla*: & apud *Scævol. ibid. leg.* 37. *truella*.

TRULLEUM, i, n. *bacino*, *conca*, vasis genus, quo manus perluuntur, χερνιβεῖον. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 25 Trua, quod travolat ea aqua. Ab eodem est appellatum trulleum. Simile enim figura, nisi quod latius concipit aquam, & quod manubrium cavum non est. *Id.* apud *Non. c.* 15. *n.* 38. Itaque ea ubi modo poneret, ac suspenderet, quæ utilitas postularet, trulleum, matellionem, pelvim, nasiternam. Adde *Caton. R. R. cap.* 10. ¶ *Trulleus*, *i*, *m.* idem quod *trulleum*, legitur ab *Harduino* apud *Plin. l.* 32 *c.* 2.

TRULLISSATIO, onis, f. *intonacatura*, *intonacatura*, κονίασις, tectorii inductio: item ipsum tectorium inductum. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. *ante med.* Parietes quam asperrime trullissentur, postea autem supra, trullissatione subarescente deformentur directiones arenati. *&* *cap.* 4. *circa med.* Calce ex aqua liquida dealbentur, uti trullissationem testaceam non respuant. *&* *mox*. Trullissationem inducere.

TRULLISSO, as, a. t. *incrostare*, *intonicare un muro*, *opture lisciarla con la cazzuola*, κονιάω, παραχρίω, trulla tectorium induco. *Vitruv. l.* 7. *cap.* 3. Coronis explicatis, parietes quam asperrime trullissentur. *Id. ibid.* Inferior pars testa cum calce trullissetur. Adde *c.* 4. *&* *l.* 5. *c.* 10.

TRUNCATUS, a, um, *tronco*, *troncato*, *mozzo*, ἀποκοπείς, amputatus, abscissus. *Justin. l.* 11. *c.* 14. *sub fin.* Qui pœnam captivitatis truncata corporis parte tulerant. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 17. Quod tricena aut quadragena stipendia, senes, & plerique truncato ex vulneribus corpore, tolerent. *Stat. Theb.* 4. *v.* 590. Truncatusque Pelops. V. *Pelops*. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 411. truncatos alii rapuere lacertos, Amputat ille pedes, humerum quatit ille solutis Nexibus. *Sil. l.* 4. *v.* 341. frons truncata. *h. e.* altero oculo spoliata. ¶ Translate *Claudian. de B. Get. v.* 88. desertus ab omni Gente sua, manibusque tradit truncatus, & armis. *h. e.* spoliatus militibus, & armis.

TRUNCO, as, avi, atum, a. t. *mozzare*, *scavezzare*, *troncare*, ἀποκόπτω, truncum reddo, obtrunco, amputo, mutilo, scindo. *Ovid.* 8. *Met. v.* 647. truncat olus foliis. *h. e.* inutilibus foliis spoliat. *Lucan. l.* 6. *v.* 566. truncare caput. *&* *v.* 584. cadavera. *tagliar a pezzi*. & *Tacit.* 3. *Hist. c.* 33. Dum pecuniam sibi quisque trahunt, majore aliorum vi truncabantur. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 567. jam non per curva salientem Stagna, nec in medio truncantem marmora cursus. *h. e.* in mare glacie concreto sagittis confodientem. *Claudian. in Gigantomach. v.* 70. truncare aquas. *tagliare il corso all' acque*. ¶ Metaphorice *Stat. lib.* 5. *silv.* 3. *vers.* 98. laticis re-

rea

res tenuare Thalia Dilee, vel heroos gressu truncare tenores. *h. e.* pedes diminuere, & pentametrum de hexametro facere, elegoe scribere.

TRUNCULUS, li, m. *tronconcello*, parvus truncus. *Trunculi suum* apud *Cels. lib.* 2. *cap.* 20. *&* 21. *& l.* 4. *cap.* 7. *extr.* sunt frusta extrema membrorum suillorum, & præsertim pedum, secta & parata in cibum, *ἀκρωτήρια*, petioli, *peducci*, *zampetti*.

TRUNCUS, ci, m. *fusto*, *tronco della pianta*, *στέλεχος*, pars arboris crassior & rectior a radice ad cacumen, ex qua rami exeunt: sive ramos habeat hærentes, sive amputatis truncata sit. *Lucret. l.* 1. *v.* 352. ubi se in totas (*arbores*) usque ab radicibus imis Per truncos, ac per ramos diffunditur. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 46. In arboribus non truncus, non rami, non folia sunt denique, nisi ad suam retinendam conservandamque naturam. *Virg.* 3. *Georg. v.* 233. arboris obnixus trunco, *& l.* 2. *v.* 78. trunci coder. *Horat. l.* 1. *sat.* 8. *v.* 1. truncus ficulnus. *Ovid.* 8. *Met. v.* 346. acernus. *Colum. de arborib. c.* 17. Melius truncis, quam plantis olivetum constituitur. (*plantæ* sunt viviradices.) *Virg.* 11. *Æn. v.* 83. Indutosque jubet truncos hostilibus armis Ipsos ferre duces, inimicaque nomina figi. *h. e.* tropæa. ¶ Per synecdochen ipsa arbor. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 461 cum Chaonio radiantia trunco Vellera vexit ovans. ¶ Sumitur & pro ramo, qui e trunco deciditur. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 187. Illi autem intorquent truncis frondentibus undam. *h. e.* ramis majoribus præ festinatione non spoliatis fronde, vice remorum. ¶ Metaphorice est corpus hominis, non consideratis brachiis, quæ sunt veluti rami. *Cic. in Orat. c.* 18. Status erectus & celsus: nulla mollitia cervicum: trunco magis toto se ipse moderans, & virili laterum flexione. *Id. pro Rosc. Com. c.* 10. Nemo illum ex trunco corporis spectabat, sed ex artificio comico æstimabat, *corporatura*, *statura*. Sic *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 93. Inque canes totidem trunco digestus ab uno Geryone. *Id.* 3. *amor. el.* 7. *v.* 15. Truncus iners jacui, species & inutile pondus. ¶ Item cadaver præciso capite. *Virg.* 2. *Æn. v.* 557. jacet ingens litore truncus. *Lucret. l.* 3. *v.* 655. Et caput abscissum, calido viventeque trunco. Adde *Claudian. de III. consul. Honor. vers* 76. ¶ Truncus columnæ est scapus, *fusto*. *Vitruv. l.* 4. *c.* 1. *circa med.* Trunco toto strias, uti stolarum rugas, matronali more demiserunt. Sic *Id. l.* 5. *c.* 3. truncos in stilobatis vocat medias eorum partes, seu media corpora exæquata, *il corpo del piedestallo*, *dado*. non consideratis spiris, coronis, &c. Simile est illud *Plin. l.* 16. *c.* 40. quæ obeliscum in Vaticano Circo statutum, quatuorque truncos lapidis ejusdem, ad sustinendum eum, adduxit. *quattro corpi di sassi*. ¶ In illo *Aucl. Moreti*, *v.* 56. Non illi suspensa focum carnaria juxta, Durati sale terga suis, truncique vocabant. *trunci* sunt tecnuli. V. *Trunculus*. ¶ Transfertur a trunco arboris, *Cic. sub fin.* 3. *Tuscul.* Stirpes sunt ægritudinis quam multæ, quæ ipso trunco everso, omnes elidendæ sunt. ¶ Est convicium in hominem stupidum, ut *stipes*, *caudex*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 50. *a med.* Qui potest esse in ejusmodi trunco sapientia? *Id. in Pison. c.* 9. Qui tanquam truncus atque stipes, si stetisset modo, posset sustinere tamen titulum consulatus.

TRUNCUS, a, um, *mozzo*, *troncato*, *tronco*, *κολοβός*, cui aliquid abscissum est, mutilatus, mutilus, truncatus: v. gr. arbor ramis spoliata, corpus abscisso capite, brachio, aliove membro. *Justin. l.* 2. *c.* 9 *sub fin.* Non duabus manibus amissis victus, truncus ad postremum, veluti rabida fera, dentibus dimicavit. *Virg.* 6. *Æn. v.* 496. populataque tempora raptis Auribus, & truncas inhonesto vulnere nares. *Martial. l.* 2. *epigr.* 83. Vultus truncos naribus auribusque. *Stat. l.* 3. *Silv.* 3. *v.* 52. Pelopa truncum. *h. e.* humero minor. *Virg.* 11. *Æn. v.* 9. tela trunca. *h. e.* fracta. *Stat.* 2. *Theb. v.* 711. trunci enses, & fractæ hastæ. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 300 truncæ alnus. *h. e.* navis sine clavo, & armamentis. *Id. l.* 6. *v.* 251. truncum lignum. *h. e.* hasta fracta, & sine cuspide. *Virg.* 3. *Æn. v.* 665. trunca pinus *Stat.* 4. *Theb. v.* 455. trunca nemora. *h. e.* arbores decacuminatæ. *Plin. l.* 7. *c.* 11. *in fin.* Varie ex integris truncos gignt, ex truncis integros. *h. e.* aliquo membro carentes aut debiles. *Liv. l.* 41. *c.* 9 Puer trunci corporis in agro Romano natus. *Ovid* 9. *Met. v.* 1. *de Acheloo in taurum verso*, & *Stat.* 4. *Theb. v.* 107. & *Sil. l.* 3. *v.* 42. trunca frons. *h. e.* cornu spoliata. *Senec. in Oedip. v.* 1021. truncum corpus. *h. e.* oculis carens. Eodem sensu *Sil. l.* 9 *v.* 399. trunca frons. *Gell. l.* 17. *c.* 9. Litteræ truncæ atque mutilæ. *dimezzate*, *imperfette*. ¶ Cum genitivo *Virg.* 4. *Georg. v.* 310. Animalia trunca pedum. *Sil. l.* 10. *v.* 511. truncus capitis. ¶ Interdum *trunca* dicitur ipsa res, quæ abscissa est. *Senec. lib.* 1. *contr51v.* 4. Ridebant adulteri truncas viri fortis manus. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 181. hinc trunca iacentis Brachia rapta viris. ¶ In pumilionibus membra adeo contracta sunt & brevia, ut *trunca* esse videantur. *Propert. l.* 4. *eleg.* 8. *v.* 41. Nanus & ipse suos breviter concretus in artus Jactabat truncas ad cava buxa manus. ¶ Translate *Liv. lib.* 31. *cap.* 29. *e med.* Capuæ, urbs trunca, sine senatu, sine plebe, sine magistratibus. *Quintil. lib.* 11. *cap.* 3. *ante med.* Manus vero, sine quibus trunca esset actio ac debilis, vix dici potest, quot motus habeant. *Cels. in præfat.* Rerum quoque naturæ sibi cognitionem vindicaverunt, tanquam sine ea trunca & debilis medicina esset. *Stat. l.* 12. *Theb. v.* 478. Graicæ non plures quesuntur Hospitibus tectis trunco sermone volucres. *con voci inarticolate*. *& l.* 5. *v.* 33. It truncum sine honore pecus. *h. e.* armentum, cui taurus vir gregis ademptus est. *Gell. l.* 2. *c.* 25. *ad fin.* Versus tunc hi Cæcilii trunca quædam ex Menandro dicentis. *h. e.* fragmenta, & mutilas sententias.

TRUO, onis, m. avis eadem, quæ onocrotalus. *Festus*. V. *Onocrotalus*. ¶ Jlocaliter *Cæcilius* (*ibid.*) irridens magnitudinem nasi: Pro dii immortales! unde prorepsit truo? Dicitur enim *truo* supra rostrum nares habere valde prominentes.

TRUO, as, a. 1. trua moveo, misceo. V. *Trua*.

TRUSATILIS, le, quæ truditur: a supino *trusum* verbi *trudo*. *Mola trusatilis* est, quæ manu hominis truditur & circumagitur: unde & *manualis* dicitur, *macina da mano*, *χειρομύλη*. *Cato R. R. c.* 10. *& c.* 11. Molas asinarias unas, & trusatiles unas. Hispanienses unas. *Gell. l.* 3. *c.* 3. *ad fin. de Plauto*. Cum ob quærendum victum, ad circumagendas molas, quæ trusatiles appellantur, operam pistori locasset.

TRUSITO, as, a. frequentat. a *truso*. *Phædr. lib.* 2. *fab.* 7. *v.* 7. Subito latrones ex insidiis advolant, Interque cædem ferro mulum trusitant. *h. e.* verberando & vulnerando impellunt. Al. aliter leg.

TRUSO, as, a. 1. frequentat. a *trudo*. *Catull. carm.* 56. *ad Valer. Caton. v.* 5. Deprendi modo pupulum puellæ trusantem.

TRUSUS, a, um, *cacciato*, *spinto*, particip. a Trudo, is. *Tacit. l.* 5. *Hist. c.* 25. Proceres in arma trusos. *Ammian. l.* 14. *c.* 10. (*al.* 51.) Rufinus ad discrimen trusus est ultimum.

TRUTINA, æ, f. *stadera*, *bilancia*, *τρυτάνη*, nomen est commune stateræ, & libræ, *h. e.* ejus quæ unam habet lancem cum manubrio notis distincto, & æquipondio; & ejus quæ duas: a voce græca allata. *Vet. Scholiast. Persii ad sat.* 1. *v.* 10. docet, esse staferæ foramen, in quo lingula vertitur. sed non probat. *Vitruv. l.* 10. *c.* 8. Id autem ex trutinis, quæ staterae dicuntur, licet considerare. Cum enim ansa propius caput, unde lancula pendet, &c. *Varr. in fin. l.* 4. *de L. L.* Per trutinam solvi solitum, vestigium etiam nunc manet in æde Saturni, quod ea etiam nunc, propter pensuram, trutinam habet positam. *Id.* apud *Non. c.* 2. *n.* 861. trutina argentaria. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 38 *a med.* Quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 435. committit vates et comparat, inde Maronem, Atque alia parte in trutina suspendit Homerum. *Pers. loc. cit.* examenve improbum in illa Castiget trutina. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 29. Si, quia Græcorum sunt antiquissima quæque Scripta vel optima, Romani pensantur eadem Scriptores trutina, non est quod multa loquamur. *h. e.* eodem modo ac ratione æstimantur. Adde *lib.* 1. *sat.* 3. *v.* 72.

TRUTINATUS, a, um, *pesato*, *esaminato*, examinatus. *Sidon. lib.* 7. *ep.* 9. *in concione*, *a med.* Statu satis superque trutinato.

TRUTINOR, aris, dep. 1. *pesare*, *esaminare*, pondero, examino, *ζυγοστατέω*. Translate *Pers. sat.* 5. *vers.* 82. Exporrecto trutinantur verba labello. ¶ *Trutino*, *as*, idem. *Hieronym. epist.* 125. (*al.* 56.) *ad Damas. a med.* Sint alii diserti, & inflatis buccis spumantia verba trutinent.

TRUX, trucis, *torvo*, *truce*, *terribile*, *ἀγριωπός*, *δεινός*, qui vultu sævitiam præfert, aspectu terribilis, torvus, truculentus. Volunt esse ab *atrox* per aphæresim. *Pacuv.* apud *Cic. l.* 2. *de Divin. c.* 64. *de testudine*. Capite brevi, cervice anguina, aspectu truci. *Cic. in Arat. l.* 1. *de Divin. c.* 42. *de dracone*. E trucibusque oculis duo fervida lumina flagrant. *Id.* 2. *Agrar. c.* 25 Hujuscemodi me aliquid ab hoc horrido ac truce tribuno plebis exspectasse. *Lucan. l.* 7. *v.* 291. faciesque truces, oculosque minaces. *Horat. epod.* 5. *v.* 3. Quid iste fert tumultus? & quid omnium Vultus in unum me truces? *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 229 Incolque vetusta Religione truces. *h. e.* facturi horrorem intuentibus. ¶ Item sævus, ferox, immitis, ferus. *fiero*, *crudele*, *feroce*. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 10. *v.* 76. Feræ truces. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 29. Arietes truces. *Lucan. l.* 7. *v.* 128. & *Stat.* 11. *Theb. v.* 574. truces animi. *Auct. argum. Trucul. Plaut. v.* 5. mores. *Senec. in Herc. Fur. v.* 936 sævi ac truces tyranni. *Id. ibid. v.* 735 Magna pars regni trucis est ipse dominus. *Id. in Oedip. v.* 479. truces puellæ. *h. e.* Amazones *Id in Troadib v.* 832. Chiron trucis pueri magister. *h. e.* Achillis. *Id. in Octav. v.* 400. truces fremitus tubæ. *Horat. Epod* 2. *v.* 5. Neque excitatur classico miles truci. *Sil. lib.* 1. *v.* 67. Expavere trucem per vasta silentia vocem. *Horat. in fin. ep.* 19. *l.* 1. Ira (*genuit*) truces inimicitias, & funebre bellum. *Plin. lib.* 22. *cap* 6 *sub fin.* Herbæ aspectu hispidæ, tactu truces. *pungenti*. & *Martial. l.* 14 *epigr.* 37. truces blattæ. *h. e.* crudeles & inimicæ librorum. *Plin. l.* 2. *c.* 56 Truces venti. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 15. *v.* 220. trux audere. *h. e.* ferus, & temerarius ausu, ut ait *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 83. ¶ agrestis, durus, asper, & inimicus voluptatum. *Ovid* 2. *de art. am. v.* 477. Blanda truces animos fertur mollisse voluptas. *Propert. l.* 2. *el.* 25. *v.* 50. Trux tamen a nobis ante domandus eris. *Martial. l.* 11. *epigr.* 87. Mella dari nucleosque jubet, dulcesque placentas, Et quidquid pueros non sinit esse truces. *h. e.* refractarios, asperos. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. *sub init.* Trux atque violentum dicendi genus adhibere. ¶ Comparativum *Ammian. lib.* 25. *c.* 1. *a med.* (*al. c.* 4.) Ut flagitabat major vis, & trucior. *Al. leg. atrocior*. Præterea *trucior*, & *trucissimus* agnoscuntur a *Rhemn. Palæm. in art. Grammat. pag.* 1369. *Putsch.* sed sine exemplis.

TRYBLIUM, ii, n. *τρύβλιον*, catinus, paropsis, patina. *Plaut. Stich* 5 4 8 Hoc convivium est pro opibus nostris satis commode instructum, fabulis, siculis, olea in tryblio, &c.

TRYCHNOS, i, *τρύχνος*, quæ & *strychnos*, herba duorum generum, quorum alterum Latine vesicaria dicitur, acinis coccineis, granosis folliculis, &c. V *Plin. l.* 21. *c.* 31.

TRYGA antiqui vinum appellabant, teste *Festo*, nempe a *τρύγη*, quod Autumnalem fructuum omnium vindemiam significat Hinc est *trigetus* apud *eund. ibid.* hoc est vindemiator, *τρυγητής*. Si autem

autem τρυγητος sit, vindemiam, seu collectionem fructuum autumnalium significat.

TRYGINON, I, n. τρύγινον, genus atramenti e vinaceis facti: a τρὺξ, υγὸς, vini fæces. Plin. l. 35. c. 6. a med. Est autem vox adjectiva, & atramentum subauditur.

TRYGON. V. Trigon. in fin.

TRYLLA. V. Trulla.

TRYXALIS. V. Trexalis.

T U

TU, tui, tibi, te, tu omn. gener. σὺ, σοῦ, σοὶ, σέ, pronomen primitivum secundam personam designans: a τυ dorice pro σύ. Terent. Andr. 2. 1. 10. Tu si hic sis, aliter sentias. Phædr. l. 3 fab. 8. extr. quotidie speculo vos uti volo: Tu, formam ne corrumpas nequitiæ malis: Tu, faciem ut istam moribus vincas bonis. Horat. l. 1. od. 9. v. 15. nec dulces amores Sperne puer, neque tu choreas. Catull. carm. 67. ad Manl. v. 21. Tu mea tu moriens fregisti commoda, frater. Plaut. Men. 5. 9. 20. Tun' meo patre es prognatus? h. 1. tu ne? Terent. Adelph. 3. 1. 55. Propera tu, mea Canthara, curre. Id. Eun. 4. 3. 22. Tam infandum facinus, mea tu, ne audivi quidem. Plaut. Cas. 5. 5. 18. Jam tibi istuc cerebrum dispercutiam, scelesta tu. vipera che tu sei. Sic Pers. 2. 4. 7. Nescio, inquam, ulmitriba tu. Terent. Eun. 4. 7. 52. Miseret tui me. Plaut. Bacch. 3. 1. 12. Neque mei, neque tui puditum est. Id. Pseud. 1. 1. 3 Duorum labori parsissem lubens: mei te rogandi, tui respondendi mihi. Ovid. Heroid. ep. 20. v. 74. Copia placandæ sit modo parva tui. Al. leg. placandi, quamvis de femina sermo sit, (ut, & in illa Plaut. Trucul. 2. 2. 19. Quando tui videndi est copia. Sciopp. in Min. Sanct. lib. 5 cap. 8. ad fin. improbat cum Heins. illud placandæ: at Perizon. probat.) Plaut. Merc. 2. 2. 71. Tibi arat, tibi occat, tibi serit, tibi eidem metit. Terent. Phorm. 4. 3. 34. Quis te istæc jussit loqui? Id. Heaut 5. 1. 48. te ne istuc loqui? Id. ibid. 1. 1. 32. Quid de te tantum metuisti? ¶ Interdum syllabicas adjectiones te & met admittit, quæ in designando majorem vim addunt. Terent. Phorm. 2. 2. 4. Tute hoc intristi: tibi omne est exedendum. h. e. tu ipse, non alius. Id. Eun. 5. 2. 54. & Virg. Ecl. 3. v. 55. tute ipse. Lucret. lib. 4. v. 915. (& Terent. Heaut. 2. 3. 155.) Tutemet in culpa cum sis, ne cernere possis. Priscian. l. 12. pag. 947. Putsch. Met jungitur obliquis tuimet, tibimet. Senec. in Hippol. v. 122. Tibimet ipse supplicia irroga. ¶ Tibi interdum, ut mihi, in oratione abundat quidem, sed eleganti ornatu. Cic. pro Rosc. Amer. cap. 46. Alter tibi descendit de palatio & ædibus suis: habet animi relaxandi causa rus amœnum. Sil. lib. 13. v. 854. Hic Marius veniet tibi origine parva In longum imperium consul. ¶ Ablativus te, si præpositio cum adjungatur, præponitur. Plaut. Capt. 5. 1. 10. Tecum servavi fidem. Nep. in Themist. cap. 9. extr. De quibus tecum loqui volo. ¶ Cum verbis orandi aliquando tecum pro te ponitur. Plaut. Bacch. 3. 3. 90 Mnesiloche, hoc tecum oro, ut illius animum regas. & 5. 6. 25. Tecum orarem, ut faceres, &c. Id. Rud. 5. 4. 68 Tecum oro, senex, ut illas serves. Enn. apud Fest. in Orare. Quod tecum precibus pater orat. Terent. Hecyr. 4. 4. 64. Egi atque oravi tecum, uxorem ut duceres. Titinn. apud Non. cap. 2. n. 530. Nunc tecum obsecro, ut mihi subvenias. Gell. l. 20. cap. 1. ante med. Quæso tecum, degrediare paulisper, &c. ¶ Pluralia sunt vos, vestrum aut vestri, vobis, ὑμεῖς, ὑμῶν, ὑμῖν, ὑμᾶς. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 34. a med. Quid vos hanc miseram & tenuem sectamini prædam. Horat. l. 2. sat. 5. v. 174. Extimui, ne vos ageret vesania discors. Id. lib. 3. od. 14. v. 10. vos o pueri, & puellæ. Cic. pro Mur. c. 1. Ut ea res nobis populoque R. pacem afferat. Terent. Andr. 4. 4. 24. Da. Cujum puerum hic apposuisti? My. vestri. Da. cujus, vestri? My. Pamphili. Cic. initio Verr. 3. Neminem vestrum ignorare arbitror, judices. Plaut. Rud. 4. 4. 100. O mei parentes, hoc opes, spesque vestrum cognoscendum condidi. ¶ His quoque syllabicæ adjectiones hærent. Plaut. Capt. 3. 5. 18. Ita vosmet ajebatis. Liv. l. 34. c. 17. a med. Nullum consilium libentius laquas, quam quod vosmet ipsi attuleritis. Id. lib. 3. c. 56 A cujus crudelitate vosmet ipsi armis vindicastis. ¶ Vos cum collectivis nominibus singularis numeri. Liv. lib. 7. cap. 40. a med. Vos, Romanus exercitus. Sil. lib. 3. v. 287. Vos, Gætulia fuerat, &c. Al. leg. Gætule fuere. Simile est illud Virg. 9. Æn. vers. 525. Vos, o Calliope, precor, aspirate canenti. nam Calliope omnes Musas involvit: q. d. tu Calliope, & sorores tuæ. Sic Silius l. 12. v. 390 Sed vos, Calliope, nostro donate labori. Cic. ad Q. Fr. lib. 3 ep. 1. cap. 5. a med. Tabellarii a vobis venerunt. h. e. a te, a Cæsare, & ab aliis, qui istic estis. Terent. Andr. 4. 4. 15. Unde est? dic clare. My. a vobis. h. e. a te, & hero tuo, a domo vestra. ¶ Præpositio cum additur vobis postpositos. Plaut. Mil. 2. 5. 35. Sum stulta multum, quæ vobiscum fabuler. ¶ Genitivi vestrum, & vestri hoc differunt, quod vestrum & vestri. V. sub fin. vocis Ego. ¶ Vestrorum pro vestrum est Plauti Mostell. 1. 3. 123. Maxima pars vestrorum intelligit. ¶ Olim pro tui dixerunt tis, ut mis pro mei, sis pro sui. Plaut. Mil. 4. 2. 42. Quia tis egeat, quia te careat. ¶ Et sibe pro tibi. V. Sibe.

TUATIM. V. Nostratim.

TUBA, æ, f. tromba, trombetta, tuba, σάλπιγξ, Instrumentum musicum ex ære (unde æneatores tubicines dicti) aliove metallo, flatu sonum edens: inventum Pisæi Tyrrheni filii Herculis, ut Plin. l. 7. c. 56. Sil. lib. 5. v. 12. & Hygin. fab. 274. tradunt. Hic enim primus concha pertusa bucinavit: cujus instar postea ænea tuba facta est. Unde Tyrrhenus clangor apud Virgil. & Stat. Docent Gell. lib. 5. c. 8. & ex eo Macrob. lib. 6. Saturn. cap. 8. curvam fuisse in modum litui. Unde Lucan. l. 1. v. 431. quum æris recurvo Stridentes acuere tubæ. Veri tamen valde simile est, & rectas tubas fuisse, ut hodieque. certe Vegetii tempore recta fuit, ut ipse tradit l. 3. de re milit. cap. 5. Quare differt a bucina, & cornu, quæ semper curva. A tibia vero tum magnitudine, quia tibia minor; tum materia, quia tibiæ fere ligneæ; tum forma, quia tibiæ rectæ, & multis foraminibus instructæ ad varietatem sonorum; tum denique sono ipso, qui in tibia suavis, in tuba asper & fractus: unde Enn. apud Priscian. l. 8. pag. 842. Putsch. At, tuba terribili sonitu taratantara dixit. & Virg. 4. Georg. v. 72. vox Auditur fractos sonitus imitata tubarum. Plin. l. 11. c. 51. circa med. Tubarum raucitas. Virg. 9. Æn. v. 503. At tuba terribilem sonitum procul ære canoro Increpuit. Hinc ei clangor tribuitur: quæ vox & ipsa asperitatem sonat. ¶ Usus tubæ præcipuus fuit in castris ad ciendum militem ad munia sua, ut ait Tacit. 2. Hist. cap. 29. & præsertim accendendis animis in pugnam: item ad alia, ut ex subjectis exemplis apparet. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 46. Tuba signum dari, atque in hostes impetum fieri jussit. Nep. in Chabr. cap. 1. Suos jam incurrentes tuba revocavit. Liv. l. 29. c. 27. Exta in mare porricit, tubaque signum dedit, proficiscendi. Flor. l. 2. c. 16. a med. Civitas direpta primum, deinde tuba præcinente deleta est. a suon di tromba. & Lucan. l. 2. v. 690. tuba præmonitos perducat ad æquora nautas. ¶ Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 20. extr. Concilio repente cantu tubarum convocato, &c. Suet. in Ner. c. 19. Isthmum perfodere aggressus, prætorianos ad inchoandum opus cohortatus est, tubaque signo dato, primus rastello humum effodit. Valer. Flacc. l. 5. v. 84. de Marte. ingentes animæ, clamorque, tubæque Sanguineæ juvere deum. Lucanus l. 4. v. 750. sonipes motus clangore tubarum. Id. l. 6. v. 130. cecinere tubæ. Id. lib. 1. v. 578. insonuere. Petron. in Sat. c. 124. intonuere. Al. leg. intonuere: alii infremuere. Tacit. 1. Ann. c. 68. Datur cohortibus signum cornuaque & tubæ concinuere. Senec. in Octav. v. 400. Non bella norat, non tubæ fremitus truces. Claudian. lib. 2. in Eutrop. v. 145. inflare minacis Tartareum, Bellona, tubam. ¶ Sunt qui docent, tubam habuisse locum initio proelii solummodo: aliis temporibus bucinam, lituos, cornua. Lucan. l. 7. v. 475. tunc stridulus aer Elisus lituis, conceptaque classica cornu, Tunc ausæ dare signa tubæ. h. e. lituis primum & cornibus vocatus miles in aciem: deinde tuba immissus in hostes. V. Isid. l. 18. Orig. c. 4. Sed hæc vera non sunt: illud verius, lituos, cornua, bucinam, tubam sæpe a Scriptoribus, præsertim Poetis, promiscue usurpari. ¶ Adhibebatur tuba & in funeribus atque exsequiis. Virg. 11. Æn. v. 191. Spargitur & tellus lacrymis, sparguntur & arma: It cælo clamorque virum, clangorque tubarum. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 140. Carmina funerea flebiliora tuba. Pers. sat. 3. v. 103. Hinc tuba, candelæ: tandemque beatulus alto Compositus lecto, &c. Adde Horat. l. 2. sat. 6. v. 45. Ovid. 2. Amor. eleg. & vers. 6. Docet autem Gell. lib. 20. c. 2. ex Atejo Capitone, siticines dictos, qui tuba canebant in exsequiis: eosque proprium genus tubæ habuisse ceteris distinctum. ¶ Item in ludis, & sacris, & pompis sacrorum. Varr. l. 5. de L. L. c. 3. Tubilustrium appellatur, quod eo die sacrorum tubæ lustrantur. Juvenal. sat. 6. v. 249. Floralia tuba. h. e. in ludis Floralibus adhibita. Virg. 5. Æn. v. 113. Et tuba commissos medio canit aggere ludos. Ovid. sub fin. l. 1. Fast. Canteturque fera nil, nisi pompa, tuba. Calpurn. ecl. 1. v. 67. jussique silentibus armis, Inter sacra tubas, non inter bella, sonare. Adde Juvenal. sat. 10. v. 212. & Stat. l. 3 Silv. 2. v. 139. ¶ Metaphorice Cic. Fam. 6. ep. 12. ante med. Quem illi appellant tubam belli civilis. h. e. auctorem, concitatorem. Juvenal. sat. 15. v. 52. sed jurgia prima sonare Incipiunt animis ardentibus. hæc tuba rixæ. Dein clamore pari concurritur. Claudian. in Gigantomach. v. 62. Jam tuba nimborum sonuit. h. e. sonitus tonitruum, procellæ, &c. ¶ Metonymice est belli signum, & ipsum bellum. Claudian. l. 2. de rapt. v. 64. neu fœdera fratrum Civili converte tuba. Id. l. 1. de laudib. Stilich. v. 246. Post domitas Arctos alio prorumpit ab axe Tempestas... Australis sonuit tuba. & vers. 192. Ante tubam nobis audax Germania servit. h. e. ante prælium; vel antequam bellum indicamus. Martial. de spectac. epigr. 28. Et freta navali sollicitare tuba. ¶ De carmine epico, gravi, altisono. Martial. l. 8. epigr. 3. in fin. Angusta cantare licet videaris avena, Dum tua multorum vincat avena tubas. & epigr. 56. Ingenium sacri miraris abesse Maronis, Nec quemquam tanta bella sonare tuba. Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 197. Talem nulla refert antiquis pagina libris, Nec Latiæ cecinere tubæ, nec Græca vetustas. Adde Martial. lib. 10. epigr. 64. & lib. 11. epigr. 4. ¶ De grandiloquentia universim usurparunt Prudent. lib. 2. contra Symmach. v. 68. & Sidon. lib. 4. epist. 3. ad fin. ¶ In machina, quæ in altum extollit aquam, tuba est fistula, apud Vitruv. l. 10. c. 12. ¶ A Fest. in Secespitam dicuntur tubæ foramina, in reticulo æneo, per quæ manibus sacra tangere licet in sacrariis templorum reposita, ut in templo Bonæ deæ.

TUBARIUS, ii, m. qui tubas facit, σαλπιγγοποιός. Arcad. Dig. l. 50. tit. 6. leg. ult. Tubarii, cornuarii, ærarii.

TUBER, eris, n. nascenza, tumore, tuberosità, gonfiatura, ὄγκος, tumor, callus prominens in corpore animalis sive natura, sive ex morbo. Volunt esse a tumeo. Plin. l. 8. c. 18. Cameli bina habent tubera in dorso, sub pectore alterum, cui incumbant. Id. l. 8. c. 45. Boves tubere super armos a cervicibus eminente. Id. l. 30. c. 12. Tubera, & quæcumque mollisi opus est, anserino adipe curantur. Id. l. 26. c. 14 Chironia cum melle tirta tubera aperit. Id. l. 22.

l. 11. *c.* 24. Mel tubera discutit. *Terent. Adelph.* 2. 2. 37. Colaphis tuber est totum caput. *h. e.* factum est tuber, adeo usquequaque tumet. ¶ Translate *Horat. lib.* 1. *sat.* 3. *v.* 73. Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum, Postulat, ignoscet verrucis illius. *h. e.* majoribus vitiis. ¶ *Ubi uber ibi tuber*, proverb. apud *Apul. in Florid. n.* 18. (*al. lib.* 4.) quo significatur, commodum absque incommodo non inveniri. *uber* enim bonum est, *tuber* molestum. Nos dicimus, *non si può aver il mele senza le mosche* & *non si può pigliar pesce senza immollarsi*. ¶ Etiam in arboribus nodi quidam & tumores duri e ligno eminentes, *tubera* sunt, *groppi*, *nocchj*. *Plin. l.* 16. *c.* 16. Bruscum, & mollusceum, tuber utrumque aceris. *&* *c.* 43. Dat & alnus tuber sectile, sicut citrum acerque. *Id. l.* 13. *c.* 8. *a med.* Aristolochia tuberibus radicis rotundis. ¶ *Tubera* item *tartufi*, ὕδνον, & ὕδνα, calli quidam terræ, de quibus hæc *Plin. l.* 19. *cap.* 2. *a med.* Maximum miraculum est, aliquid nasci aut vivere sine ulla radice. Tubera hæc vocantur, undique terra circumdata, nullisque fibris nixa, aut saltem capillamentis, nec utique extuberante loco, in quo gignuntur, aut rimas agente: neque ipsa terræ cohærent: cortice etiam includuntur; ut plane nec terram esse possimus dicere, nec aliud, quam terræ callum. Siccis hæc fere, & sabulosis locis, fruticosisque nascuntur. Excedunt sæpe magnitudinem mali cotonei. Duo eorum genera: arenosa dentibus inimica, & altera sincera. Laudatissima Africæ, &c. Ea ii sunt, quæ nascuntur, & seri non possunt. Hæc *Plin.* qui hæc addit *cap.* 3. Cum fuerint imbres autumnales, ac tonitrua crebra, tunc nasci, & maxime e tonitribus, nec ultra annum durare: tenerrima autem verno esse. ¶ Probata valde fuere in deliciis veterum. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 116. post hæc radentur tubera, si ver Tunc erit, & facient optata tonitrua cœnas Majores. tibi habe frumentum, Alledius inquit, O Libye: disjunge boves, dum tubera mittas. *Martial. l.* 13. *epigr.* 50. Rumpimus altricem tenero de vertice terram Tubera: boletis poma secunda sumus. ¶ *Tuber terræ*, herbæ genus, de qua V. *Cyclaminos*.

TUBER, eris, *m. sorta di mela*, fructus arboris cognominis. Inter malorum genera recensetur a *Plin. l.* 15. *c.* 14. ubi addit: Peregrina sunt zizypha, & tuberes, quæ & ipsa non pridem venere in Italiam, hæc ex Africa, illa ex Syria. *& mox.* Tuberum duo genera: candidum, & a colore syricum dictum. (*Harduin.* adscribit, *nucipersica* vulgo appellari, *pesches-noix*.) *Sueton. in Domit. c.* 16. Pridie quam periret, oblatos tuberes servari jussit in crastinum. *Martial. l.* 13. *epigr.* 42. Non tibi de Libycis tuberes, & apyrina ramis. De Nomentanis sed damus arboribus. *& epigr.* 43. Lecta suburbana mittuntur apyrina ramis, Et veræ tuberes. quid tibi cum Libycis? ¶ De ipsa arbore *Plin. l.* 16. *c.* 25. Ex his, quæ hieme, Aquilone exoriente, concipiunt, floret prima omnium amygdala: ab ea proxime Armeniaca, dein tuberes. *Columm. l.* 11. *c.* 2. *non longe ab init.* Surculi qui primi florem afferunt; inserendi sunt, ut cerasiorum, tuberum, amygdalarum. *Pallad. in Septembr. tit.* 14. Tuberes seremus sobole, vel nucleis: cujus tenera diligenter nutriri debet infantia.

TUBERANS, antis, particip. *protuberante*, tuber faciens. *Apul. l.* 2. *Metam.* Rosa soluta in sinu tuberante.

TUBERATUS, a, um, tuberibus asper, tuberosus. *Fest.* in *Ocrem*. Ocrem antiqui montem confragosum vocabant: unde fortasse etiam ocreæ dictæ, inæqualiter tuberatæ.

TUBERCULUM, li, *n. enfiatello*, *fignolo*, *bitorzolo*, *tumoretto*, *tuberetto*, φῦμάτιον, parvum tuber. *Cels. l.* 6. *c.* 13. Solent in gingivis tubercula quædam oriri dolentia: παρουλίδας Græci appellant. *Id. l.* 7. *c.* 6. In capite multa variaque tubercula oriuntur: γάγγλια, μελικηρίδας, & ἀθερώματα nominant. *Plin. l.* 11. *c.* 11. *post med.* Tuberculum fabæ. *Id. lib.* 11. *cap.* 11. *de apib.* Regias imperatoribus futuris extruunt amplas, separatas, tuberculo eminentes. *Colum.* hac eadem de re *l.* 9. *c.* 11. *a med.* Fere in ipso fine cerarum velut papilla uberis apparet eminentior, & laxioris fistulæ, quam sint reliqua foramina, quibus popularis notæ pulli detinentur. & *Pallad. in Jun. tit.* 7. *ad fin.* Est autem hoc futuri regis signum: inter cetera foramina, quæ pullos continent, unum majus ac longius velut uber apparet.

TUBERO, onis, agnomen R. in gente Ælia, ut L. Ælius Pætus Tubero, qui fuit historicus, Q. Ælius Pætus Tubero filius ejus, qui JCtus. &c. *Gell.* 6. *c.* 3. *&* 4. *&* alibi. *Cic. in Brute*, *&* alibi. Fortasse id agnomen a tuberibus in corpore ortum est.

TUBEROSUS, a, um, *pieno di bozze*, *bitorzoluto*, tuberibus plenus. *Petron. in Satyr. c.* 13. Nescio quis calvus, tuberosissimæ frontis. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 49. Falcibus consectanda quæ fœnisecæ præterierunt, ac quasi herba tuberosum reliquerunt campum.

TUBICEN, icinis, *m. trombettiere*, *trombetta*, σαλπιγκτής, qui tuba canit: sicut *tibicen*, qui tibia. In militia inter tubicines, cornicines, & buccinatores, qui tuba, cornu, buccina dabant signum militibus ad munia sua exsequenda: & præcipue ineundi prœlii. Canebant etiam ubicumque opus esset, in ludis, in sacris, &c. ut in *Tuba* dictum est. *Liv. l.* 2. *c.* 64. *ad fin.* Cornicines tubicinesque in equos impositos cruere ante vallum jubet. *Ovid.* 3 *Met. v.* 705. Ut fremit acer equus, cum bellicus ære canoro Signa dedit tubicen. *Senec. ep.* 78. *a med.* Evincamus omnia, quorum præmium non corona, nec palma est, nec tubicen prædicationi nominis nostri silentium faciens; sed virtus & firmitas animi. *h. e.* tuba signum dans, ut præco audiatur. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 64. *&* 69. *Burm.* Tubicines imitari. *h. e.* ore clauso, & inflatis buccis sonum tubæ similem edere. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 24. Tubicines sacrorum. ¶ Item in exsequiis. Hinc illud *Petron. in Sat. c.* 119 ad tubicines mittere. V. *Tibicen*. ¶ Tubicines etiam dicti sunt, docente *Festo*, qui sacerdotes publice sacra faciebant tubarum lustrandarum causa.

TUBILUSTRIUM, ii, *n.* festum, quo fiebat ejus in atrio sutorio lustratio tubarum, quæ in sacris adhibebantur. Bis in anno fiebat, X. cal. April. Minervæ, & X. cal. Junii Vulcano. De priore *Ovid.* 3. *Fast. v.* 849. Summa dies e quinque tubas lustrare canoras Admonet, & forti sacrificare deæ. De altero *Id. l.* 5. *v.* 725. Proxima Vulcani lux est: Tubilustria dicunt. Lustrantur puræ, quas facit ille, tubæ. Adde *Varron. l.* 5. *de L. L. c.* 3. & *Fest.* in *Tubilustria*.

TUBULATIO, onis, *f.* dispositio alicujus rei in modum tubuli, excavatio. *Apul. in Florid. n.* 9. (*al. l.* 2. *post init.*) Fistulæ tubulatione ligulæ.

TUBULATUS, a, um, cavatus ad effigiem tubuli. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Alterum purpura vocatur cuniculatim procurrente rostro, & cuniculi latere introrsus tubulato, qua proseritur lingua. *Plin. alter l.* 2. *ep.* 17. Adhæret dormitorium membrum, transitu interjacente, qui suspensus, & tubulatus conceptum vaporem huc illuc digerit & ministrat. *h. e.* tubulis instructus. Alii aliter leg.

TUBULUS, li, *m. cannelletto*, *doccione*, σωλήνιον, σωληνάριον, diminut. a *tubus*, sed idem fere significans, nempe canalem, fistulam, per quam aqua, aut fumus, aut calor ex igne permeat. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 8. *circa med.* Aliquot arundines colligatas libris dimittunt in tubulos fictiles cum fundo pertuso, qua humor transire possit. *Vitruv. l.* 8. *c.* 7. Ductus aquæ fiunt generibus tribus, rivis per canales structiles, aut fistulis plumbeis, seu tubulis fictilibus. *Plin. l.* 33. *c.* 12. *a med.* Doliis ad vina excogitatis, ad aquas tubulis, ad balineas mammatis. *Procul. Dig. l.* 8. *tit.* 2. *leg.* 13. Non licet tubulos habere admotos ad parietem communem, quia per eos flamma torretur paries. ¶ *Tubuli* etiam dicuntur massæ metalli igne fusi & excocti, quas hodie *panes* aut *offas* appellant: fortasse quia conformati in laminas, & convoluti, foramine remanente, tubos referunt. *Plin. l.* 33. *c.* 8. *a med.* Et plerumque omnes hi colores in iisdem tubulis inveniuntur. *& paulo post.* Spuma ut sit utilis, iterum coquitur, confractis tubulis ad magnitudinem anulorum. ¶ Apud *Lucil.* est nomen, aut cognomen hominis, L. Tubulus. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 23.

TUBURCINABUNDUS, a, um, avide comedens, vorax. Vox est *Catonis*, & tanquam nimis vetusta, rejicitur a *Quintil. l.* 1. *c.* 8. (*al.* 12.) *ad fin.* ubi al. scrib. *tuburchinabundus*.

TUBURCINATUS, a, um, esus, devoratus: particip. a tuburcinor. *Apul. l.* 8. *Metam.* Prandio raptim tuburcinato.

TUBURCINOR, aris, dep. 1. *mangiar in fretta*, *divorare*, λαφύσσω, raptim comedo, ut *Non.* 2. *n.* 851. interpretatur. *Titin. ibid.* Tuburcinari sine me vultis reliquias. *Plaut. Pers.* 1. 3. 41. Tuburcinari de suo siquid est domi. *Turpil. ibid.* Molitur intus cessat: credo hercle, helluo tuburcinatur.

TUBUS, i, *m. doccione*, *cannone*, *tubo*, *sifone*, αὐλὸς, σίφων, canalis teres & concavus, fistula major, per quem aqua, aliudve transmeat. *Senec. ep* 90 *a med.* Impressi parietibus tubi, per quos circumfunderetur calor, qui ima simul & summa foveret æqualiter. *Colum. l.* 1. *c.* 3 Aquam fictilibus tubis deducere. *Plin. l.* 16. *c.* 42. Alni ad aquarum ductus in tubos cavantur. *Id. l.* 5 *c.* 31. Tubo cortis facto aquam trahere. *Pallad. l.* 1. *tit.* 18 Ex lateribus tubi fictiles subjectis doliis manantia vina defundant. ¶ Translate *Martial. l.* 11. *epigr.* 80 per omnes viscerum tubos ibat. ¶ *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 24. & *Fest.* in *Tubilustrium* docent, tubos dictas esse in Festis & a Tubicinibus sacrorum ipsas tubas, quas in sacris adhibebant.

TUCETUM, i, *n.* genus farciminis ex bubula caro, vel carnibus minutatim concisis, & omento, vel reticulo vestitis, factum coctumque in sartagine ex oleo, vel butyro. *Vetus Persii Scholiastes*, tuceta, ait, esse carnes bubulas crassis condimentis conditas, quas toto anno servant Galli Cisalpini. *Vetus Glossa*: Tucetum, ζωμὸς παχύς. *Fulgent. de Prisc. serm. n.* 42. escas regias dici ait. Ex qua scriptorum varietate colligere possumus, varii generis tuceta esse pauperiorum quidem vulgaria, & ex vili conditura; ditiorum vero, & gulosiorum magis exquisita. *Pers. sat.* 2. *v.* 43. grandes patinæ, tucetaque crassa. *Apul. l.* 2. *Metam.* Tucetum perquam sapidissimum. *Callimorphus Piscis* (sic citat. *Fulgent. loc. cit.*) Ambrosio redolent tuceta sapore. *Arnob. l.* 2. *pag.* 73. Ut spirulas & botulos facerent, isicia, catillamenta, lucanica, seminatam cum his carnem, & glaciali conditione tuceta. ¶ Sunt qui scrib. *tuccetum*.

TUCHARCHUS. V. *Teicharchus*.

TUDER, ertis *n. Todi*, col. & urbs Umbriæ, in colle, apud Tiberim fl. media inter Perusiam, & Narniam. *Sil.* 6. *v.* 644. excelso summi qua vertice montis Devexum lateri pendet Tuder, atque ubi latis, &c. Adde *Plin. l.* 3. *c.* 14.

TUDERNIS, is, adject. feminin. quæ est Tudertis agri, ut Tudernis vitis, *Plin. l.* 14. *c.* 3.

TUDERS, tis, adject. qui est ex Tuderti oppido. *Sil. l.* 4. *v.* 222. Et Gradivicolam celso de colle Tudertem. *Id. l.* 8. *v.* 464. haud parci Martem coluisse Tudertes. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 19. *n.* 6. Pro salute Coloniæ, & ordinis Decurionum, & populi Tudertis.

TUDES, itis, *m. martello*, σφῦρα, malleus: ab antiquo *tudo* pro *tundo*, quomodo & *frago* pro *frango*, & *pago* pro *pango* dicebant veteres. *Festus*. Tudites malleos appellabant antiqui, a tundendo. Inde Atteius Capito existimat Tuditano cognomen inditum, quod caput malleoli simile habuerit. *Sever. in Ætna*, *v.* 559. Fabriles operæ tudibus contundere massas festinant.

TUDICULA, æ, *f.* machina lignea, qua tunduntur olivæ: a *tudo* pro

tun-

tundo. *Colum*. *l*. 12. *c*. 50. *ante med*. Est & organum erecta tribulæ simile, quod tudicula vocatur, (*al*. *leg*. *rudicula*) idque non incommode opus efficit, nisi quod frequenter vitiatur, & si baccæ plusculum ingesseris, impeditur. *In Gloss*. tudicula est *τορύνη*, *h*. *e*. trulla, qua quippiam in olla teritur, & agitatur. *Gesnero* videtur ei similis esse, quem nos dicimus *macinello da caffè*.

TUDICULO, as, a. 1. commoveo, misceo, agito: a tudicula. *Varr*. apud *Non*. *c*. 2. *n*. 844. Heccine nobis tibive tudiculasse? *Apic*. *l*. 5. *c*. 2. Cum bene ferbuerit, tudiculabis, & in mortario teres.

TUDITANS, antis. *Festus*: Tuditantes, tundentes negotium, significare ait Cincius, id est agentes. Ennius libro secundo: hæc inter se tota ci tuditantes. Et Lucretius item lib. 2. (*v*. 1141.) Nec tuditantia rem cessant extrinsecus ullam Corpora conficere. Hæc *Festus*. Rursus *Lucret*. *l*. 3. *v*. 395. Et quantis interallis tuditantia possint Concursare, &c. *h*. *e*. propellentia, pertundentia.

TUDITANUS. V. in *Tudes*.

TUDITES. V. *Tudes*.

TUEO, es, a. 2. idem quod tueor, defendo. *Inscrip*. non optima nota apud *Fabrett*. *pag*. 498. Rogo per superos, qui estis, ossa mea tueatis.

TUEOR, eris, tuitus sum, depon. 2. *guardare*, *mirare*, *vedere*, *ὁράω*, *βλέπω*, aspicio, intueor, video. *Varr*. *l*. 6. *de L*. *L*. *c*. 2. *ante med*. Tueri duo significat: unum ab aspectu: unde est illud; Tueor te senex, proh Jupiter! & (*Ennius*) Quis pater aut cognatu' volet nos contra tueri? Alterum a curando ac tutela, ut cum dicimus, bellum tueor, & tueri villam. Hæc *Varro*. *Pacuv*. apud *Non*. *c*. 4. *n*. 468. Quam te post multis tueor tempestatibus? *Cic*. 3. *Tuscul*. *c*. 1. Si tales nos natura genuisset, ut eam ipsam tueri & perspicere possemus. *Virg*. 4. *Æn*. *v*. 362. Talia dicentem jamdudum aversa tuetur. *Id*. *Ecl*. 3. *v*. 8. transversa tuentibus hircis. *Id*. 1. *Æn*. *v*. 713. Expleri mentem nequit, ardescitque tuendo. *&* *l*. 8. *v*. 265. nequeunt expleri corda tuendo Terribiles oculos, vultum, &c. *&* *l*. 9. *v*. 794. leo asper acerba tuens. ¶ Pro sentire *Lucret*. *l*. 6. *v*. 1161. Nec nimio cuiquam posses ardore tueri, Corporis in summo summam fervescere partem. ¶ considerare, inspicere. *Grat*. *in Cyneg*. *v*. 345. vulnera, morbos, Causasque, affectusque canum tua cura tueri est. ¶ Et quia quæ asservare volumus, ea jugiter aspicimus; hinc metonymice ponitur pro servare, custodire, tutari, *conservare*, *mantenere*, *διαφυλάττω*, *διατηρέω*. *Cic*. 3. *de Fin*. *c*. 23. Justitia societatem conjunctionis humanæ munifice & æque tuens. *Id*. 3. *de Legib*. *c*. 3. Censores urbis templa, vias, aquas, ærarium, vectigalia tuento. *Al*. *leg*. tuento. *Id*. *pro leg*. *Manil*. *cap*. 5. Videte, ne vobis turpissimum sit, illud quod accepistis, tueri & conservare non posse. *Id*. 1. *Tuscul*. *c*. 1. Mores & instituta vitæ, resque domesticas ac familiares & melius tuemur, & lautius. *Nep*. *in Attic*. *c*. *penult*. *a med*. Curam diligentiamque in valetudine tuenda adhibere. *Id*. *in Phoc*. *c*. 2. Tueri gloriam paternam. *Cic*. 2. *Tuscul*. *c*. 21. dignitatem. *Id*. *Fam*. 13. *ep*. 19. rem, gratiam, & auctoritatem suam. *Id*. 3. *Tuscul*. *c*. 3. *ad fin*. mediocritatem officiorum, & vitæ communem cultum atque usitatum. *Id*. *in Bruto*, *c*. 20. L. Paulus personam principis civis facile dicendo tuebatur. *Id*. *Attic*. *l*. 2. *ep*. 17. *ad fin*. Tueor, ut possum, illam a me conglutinatam concordiam. ¶ Item alere, *sostentare*, *mantenere a sue spese*. *Cic*. *pro Dejot*. *c*. 8. Antea majores copias alere poterat, nunc exiguas vix tueri potest. *Id*. *Parad*. 6. *c*. 1. *sub fin*. Nunquam eris dives ante, quam tibi ex tuis possessionibus tantum reficiatur, ut eo tueri sex legiones, & magna equitum ac peditum auxilia possis. *Colum*. *l*. 6. *c*. 3. Tueri armentum paleis. *Liv*. *l*. 3. *c*. 4. Agrum colere, unde domi militiæque se ac suos tueri posset. *Nep*. *in Epamin*. *c*. 3. *circa med*. Amicorum in se tuendo caruit facultatibus. *Colum*. *l*. 7. *c*. *penult*. Canem in primis mercari, tuerique debet agricola. ¶ Item tutari, defendere, *difendere*, *guardare*. *Phædr*. *l*. 3. *fab*. 7. *v*. 10. Tueri domum a furibus. *Cic*. *pro Dejot*. *c*. 8. Fines suos ab excursionibus hostium & latrociniis tueri. *Id*. 1. *de Orat*. *c*. 38. Armis prudentiæ causas tueri & defendere. *Plin*. *l*. 20. *c*. 14. *circa med*. Pulegium olfactu capita tueri contra frigorum injuriam, & ab siti traditur. *Id*. *l*. 24. *c*. *ult*. Ipsa herba tusa tuetur ab inflammationibus plagas. *Virgil*. *Æn*. 9. *v*. 173. legio Excubat, exercetque vices, quod cuique tuendum est. *Quintil*. *lib*. 5. *c*. 13. *a med*. Verres fortiter & industrie tuitus contra piratas Siciliam dicitur. Est qui leg. *tutatus*. Absolute *Cæs*. *l*. 3. *B*. *Civ*. *c*. *penult*. *extr*. Quod tam lata tueri tam parva manu non poterat. *presidiare*. ¶ Apud JCtos *tueri* ita aut prætor dicitur, cum alicui favet, & jus ejus defendit. *Ulpian*. *Dig*. *lib*. 48. *tit*. 5. *leg*. 19. *extr*. Si nupta esse desierit, accusari poterit: neque enim aliam lex tuetur, quam eam quæ nupta est. *Id*. *lib*. 37. *tit*. 8. *leg*. 1. *a med*. Ubi juste dubitari potest, an, &c. decreto tuenda est, ne præjudicium partui fiat. Adde *l*. 43. *tit*. 17. *leg*. 1. ¶ Item fovere, præstare, *proteggere*, *favorire*. *Cic*. *pro Rabir*. *Post*. *cap*. 15. Simulacrum pristinæ dignitatis, quod Cæsar solus tuetur & sustinet. *Id*. 2. *Attic*. *ep*. 10. Cæcilium quibus rebus possum, tueor diligenter. *Id*. 2. *Fam*. *ep*. 16. *extr*. Ut nos liberosque nostros ita tueare, ut amicitia nostra & fides tua postulabit. *Planc*. *ad Cicer*. *l*. 10. *Fam*. *ep*. 21. Tuum munus tuere, & me defende ac suscipe. ¶ Passiva *Varr*. *l*. 6. *de L*. *L*. *c*. 2. *a med*. Ibi sacra fiunt, ac tuentur. *Id*. *l*. 3. *R*. *R*. *c*. 1. Majores nostri in pace a rusticis Romanis alebantur, & in bello ab his tuebantur. *Vitruv*. *in præfat*. *lib*. 8. Res omnes non alia sine elementorum potestate, neque crescere, nec tueri. *Cajus Dig*. *l*. 27. *tit*. 10. *leg*. 7. Consilio & opera curatoris tueri debet non solum patrimonium, sed & corpus & salus furiosi. Adde *Papinian*. *l*. 28. *tit*. 3. *leg*. 17. ¶ *Tuor* etiam dixeruntpro *tueor*, ut *Festus* docet: unde *tuimur*. *Lucret*. *l*. 4. *v*. 450. Omnia, quæ tuimur, fieri tum bina tuendo. *Id*. *l*. 4. *vers*. 362. Fit, quasi tornata ut saxorum structa tuantur. *Stat*. 3. *Theb*. *v*. 151. hæc oscula, nati, Vestra tuor? Adde *Albinovan*. *ad Liv*. *el*. 1. *v*. 137. Hinc particip. *Tutus* V. suo loco.

TUFA, tanquam nomen signi militaris, legitur a nonnullis apud *Veget*. *l*. 3. *rei milit*. *c*. 9. sed profecto barbariem sapit, & est a Latio amandandum. V. *Stewech*.

TUGURIOLUM, i, n. *casuccia*, *tugurietto*, *καλύβιον*, parvum tugurium. *Apul*. *lib*. 4. *Metam*. Dormientis anus perfecto tugurio-lo. *Arnob*. *l*. 6. *pag*. 191. Tuguriola diis dare, conclavia & cellulas fabricari.

TUGURIUNCULUM, li, n. tuguriolum. *Hieronym*. *in vita Hilarion*. Tuguriunculum, quod junco & carice texerat.

TUGURIUM, ii, n. *capanna*, *tugurio*, *καλύβη*, casa rustica, ex leviore materia excitata, arundine, ulva, canica, silice, junco & hujusmodi, & paleis tecta, aut corticibus fagi, tiliæ, abietis, piceæ, ut *Plin*. *l*. 16. *c*. 9. tradit. *Festus*: Tuguria a tecto appellantur domicilia rusticorum sordida. Afranius in Virgine: Sordidum tugurium & turpe. Cæcilius in Hypobolimæo: Habitabit in tugurio hoc operculo. *Pompon*. *Dig*. *l*. *ult*. *tit*. *penult*. *leg*. 180. Tugurii appellatione omne ædificium, quod rusticæ rei magis custodiendæ convenit, quam quod urbanis ædibus significatur. Ofilius ait, a tecto, tanquam tegularium esse dictum, ut toga, quod ea tegimur. *Varr*. *l*. 3. *R*. *R*. *c*. 1. Principium, quo agri culti sunt cœpti, atque in casis & tuguriis habitabant, nec murus, nec porta quid esset, sciebant. *Colum*. *l*. 12. *c*. 15. Crates erigantur inter se acclives testudinato tecto, more tuguriorum. *Virg*. *Ecl*. 1. *v*. 69. Pauperis & tuguri congestum cæspite culmen. Adde *Cicer*. *pro Sext*. *c*. 43.

TUITIO, onis f. *difesa*, *conservazione*, *διατήρησις*, actus tuendi, custodia. *Cic*. *in Top*. *c*. 23. *ad fin*. Naturæ partes habet duas, tuitionem sui, & ulciscendi jus. *Macrob*. *l*. 2. *Saturn*. *c*. 2. *a med*. Si talia vis videri tuitionem pudoris. *Ulpian*. *Dig*. *l*. 37. *tit*. 11. *leg*. 2. Prætor filium tueri debebit: quæ tuitio ei, qui emancipatus est, necessaria est. *h*. *e*. decretum in favorem filii, quo jus ejus defenditur. *Id*. *l*. 7. *tit*. 4. *leg*. 1. *&* *tit*. *ult*. *leg*. 9. Parvi refert, utrum jure sit constitutus ususfructus, an vero tuitione prætoria. *Impp*. *Theodos*. *Valent*. *&* *Arcad*. *l*. 1. *Cod*. *tit*. 46. *leg*. 1. Nunquam in negotiis privatorum vel tuitio militaris, vel exsecutio tribuatur. *Inscrip*. apud *Gruter*. *pag*. 348. *n*. 1. Iulutia aræ Sevir. ob locum & tuitionem statuæ HS. n. IIII. *h*. *e*. custodiam & conservationem. Adde aliam apud *Fabrett*. *c*. 6. *pag*. 485. *num*. 160.

TUITOR, oris, m. qui tuetur, inspicit, custodit. *Paul*. *Dig*. *l*. 26 *tit*. *&* *leg*. 1. Appellantur tutores, quasi tuitores, atque defensores: sicuti æditui, qui ædes tuentur. *Paul*. ex *Festo* in *Æditumus* Æditumus facere ædis tuitor, idest curam agens. Al. leg. *tutor*.

TUITUS. V. in *Tueor*.

TULLIA. V. *Tullius*.

TULLIANE, adverb. more Tullii. *Diomed*. *l*. 1. *pag*. 398. *Putsch*. A nomine proprio ducuntur adverbia, ut a Tullio Tulliane. *Augustin*. *l*. 2. *contra Pelag*. *c*. *ult*. Tulliane jocari.

TULLIANUS, a, um, ad Tullium aliquem pertinens. *Cic*. *Attic*. *l*. 15. *ep*. 29. De Tulliano semisse M. Axianum adhibebis. *&* *ep*. 26. De illo Tulliano capite libere cum Cascellio loquare. *h*. *e*. sorte & summa pecuniæ. *Macrob*. *l*. 1. *in somn*. *Scip*. *c*. 1. Tullianus Scipio. *h*. *e*. qui a M. Tullio Cicerone loquens inducitur in somnio Scipionis. ¶ *Tullianum* pars inferior carceris Romæ, uti appellatur a *Livio* *l*. 34. *c*. 44. *extr*. ubi sontes necabantur. *Sallust*. *in Catil*. *c*. 58. Est locus in carcere, quod Tullianum appellatur, ubi paululum ascenderis ad lævam, circiter duodecim pedes humi depressus. Eum muniunt undique parietes, atque insuper camera lapideis fornicibus vincta: sed incultu, tenebris, odore fœda atque terribilis ejus facies est. In eum locum postquam demissus Lentulus, quibus præceptum erat, laqueo gulam fregere. *Varr*. *l*. 4. *de L*. *L*. *c*. 32. *circa med*. & *Fest*. Carcer a coercendo, quod exire prohibentur. In hoc pars, quæ sub terra, Tullianum, ideo quod additum a *Ser*. Tullio rege. Adde *Liv*. *l*. 29. *c*. 22. *ad fin*.

TULLIOLA, æ, diminutivum a *Tullia*. Sic sæpe *Cic*. appellat filiam suam, præsertim in epist. Famil.

TULLIUS, ii, nomen propr. R. hominis. *Ser*. *Tullius* fuit sextus rex Romanorum. *M*. *Tullius Cicero* princeps Romanæ eloquentiæ. V. *Cicero*. Fortasse ductum est a *tulliis*, quos, ut ait *Festus*, alii dixerant esse silanos, alii rivos, alii vehementes projectiones sanguinis arcuatim fluentis. Ennius in Ajace: misso sanguine tepido, tullii efflantes volant. *spilli di sangue che spicciano*. *θερμοῦ αἵματος ἀπὸ φυσῶσι μέλαν μένος*. ¶ Adjective *Tullia lex* lata a M. Tullio Cicerone in consulatu, duplex fuit: alia de ambitu, vetans biennio, quo quis petat, gladiatores dare, nisi ex testamento præstituta die: alia de legatione, ne sicut antea, infinitum tempus ejus esset, sed annuum. V. *Cic*. *pro Sext*. *c*. 64. *&* *in Vatin*. *c*. 15. item 3. *de legib*. *cap*. 8. ¶ *Tullia*, nomen propr. feminæ. Nobilis est illa *Ser*. Tullii, uxor Tarquinii Superbi, quæ per cadaver interfecti patris, in via jacentis, carpentum quo vehebatur, agi jussit, ut *Liv*. *l*. 1. *c*. 48. narrat. Fuit & filia Ciceronis hoc nomine.

TULO, is, tetuli, latum, *portare*, *φέρω*, antiquum & obsoletum verbum, a veteribus usurpatum, teste *Diom*. *l*. 1. *pag*. 369. *&* 376. *Putsch*. & *Priscian*. *l*. 8. *pag*. 817. *&* *lib*. 10. *pag*. 896. ¶ Præterito *tetuli* usi sunt *Plaut*. *Terent*. & alii. V. *Fero* in fin. Dempta vero reduplicatione transiit in supplementum verbi *Fero*.

TUM, *così*, *ma*, *sì*, *δὲ*, *μάλιστα δὲ*, conjunctio, quæ in oratione plerumque subsequitur conjunctionem *cum*; ejusdem fere significationis, nisi quod *tum* majus quiddam in se contineat, aut specialius. Nam si membra ambo ejusdem sint ponderis, magis utimur *tum* geminato. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 1.* Cum multæ res in Philosophia nequaquam satis adhuc explicatæ sunt, tum perdifficilis & perobscura quæstio est de natura deorum. *Id. 4. Tuscul. c. 1.* Cum multis locis nostrorum hominum ingenia virtutesque soleo mirari, tum maxime iis in studiis, quæ in hanc civitatem e Græcia transtulerunt. V. *Cum*. ¶ In rebus paribus, ut dixi, *tum* geminatur. *Cic. 4. Verr. c. 43. sub fin.* Tum semper, tum in his ipsis rebus. *Id. Attic. 9. ep. 4.* Dissero in utramque partem tum græce, tum latine. *sì in greco, come in latino.* ¶ Sæpe conjungitur cum *autem*, pro *tum etiam*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 39. ad fin.* Isque tum fusus, & extenuatus sublime fertur, tum autem concretus in nubes cogitur. *Id. 1. de legib. c. 5.* In ripa inambulantes: tum autem residentes. ¶ Item cum *vero*, etiam sine particula *cum* præcedente, pro *tum etiam*. *Cic. 1. de Orat. c. 43. ad fin.* Ex his enim & dignitatem maxime expetendam videmus, tum vero justus atque honestus labor honoribus, præmiis, atque splendore decoratur. ¶ Accipitur etiam pro *&*, præsertim si sæpius repetatur. *Cic. 2. de natur. Deor. c. 20.* Quia tum occultentur, tum cursus aperiuntur, tum abeunt, tum recedunt, tum antecedunt, tum subsequuntur, tum celerius moventur, tum tardius, tum omnino ne moventur quidem. ¶ Est etiam adverbium, & accipitur pro deinde, vel præterea, *in oltre, di poi, di più*. *Virg. 6. Æn. v. 249.* atri velleris agnam Æneas matri Eumenidum, magnæque sorori Ense ferit sterilemque tibi Proserpina vaccam: Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras. *Terent. Andr. 1. 5. 33.* Laborat e dolore, atque ex hoc misera sollicita est; tum autem hoc timet, ne deseras se. *Cels. l. 1. c. 3. a med.* Qui vomuit, ambulare debet, tum ungi, deinde cœnare. *Colum. l. 4. cap. 24.* Secundum plagam posita gemma pruinis & frigore, tum deinde æstu laborat. *Terent. Eun. 2. 3. 78.* Quid tum postea? *che sarà poi?* Sic, *tum præterea*, *in oltre*, *di più*. *Cic. 1. Verr. in fin.* ¶ Item pro *tunc*, *allora*. *Cic. Attic. l. 7. ep. 6.* Nisi forte hæc illi tum arma dedimus, ut nunc cum bene parato pugnaremus. ¶ In hac acceptione similiter conjungitur eleganter cum *vero*, vel *autem*. *Virg. 1. Æn. v. 489.* Tum vero ingentem gemitum dat pectore ab imo. ¶ Item cum *denique*, vel *demum*. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 10.* Tum denique fore beatas Respublicas putavit, si aut docti, aut sapientes homines eas regere cœpissent. *Liv. l. 2. c. 20. ad fin.* Tum demum impulsi Latini, perculsaque inclinavit acies. *allora finalmente, allora fu che*, &c.

TUMBA, æ, f. *sepolcro*, *tomba*, *τύμβος*, & *τύμβα*, (ut est in *Gloss.*) sepulcrum, tumulus. *Prudent. περὶ στεφ. 4. de S. Hippol. v. 9.* Sunt & muta tamen tacitas claudentia tumbas Marmora.

TUMEFACIO, is, feci, factum, a. 3. *enfiare*, *ἐξογκόω*, tumidum facio. *Ovid. 15. Met. v. 303.* vis fera ventorum Extentam tumefecit humum.

TUMEFACTUS, a, um, *gonfiato*, *ὀγκωμένος*, inflatus. Metaphorice *Propert. l. 3. el. 4. v. 3.* Non me lætitia tumefactum fallis inani. *& l. 4. eleg. 1. v. 63.* Ut nostris tumefacta superbiat Umbria libris. *Martial. l. 4. epigr. 12.* Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes.

TUMENS, entis, *gonfio*, *οἰδαίνων*. *Virg. 2. Æn. v. 273.* perque pedes trajectus lora tumentes. *& vers. 381.* anguem Attollentem iras, & cærula colla tumentem. *Colum. l. 11. c. 2.* Gemmæ vitis tumentes. ¶ Translate *Cic. 3. Tuscul. c. 9.* Sic igitur inflatus, ac tumens animus in vitio est. *h. e.* superbiens. *Tacit. 1. Hist. c. 16.* Nero longa Cæsarum serie tumens. ¶ *Anni tumentes*, prima adolescentia. *Stat. 1. Achill. v. 291.* Virginitas matura toris, annique tumentes. V. in *Tumidus* similem locum. *Phædr. l. 2. fab. 7. v. 3.* Sacci multo hordeo tumentes. *pieni*. V. alia huc pertinentia in voce sequenti.

TUMEO, es, ui, *esser gonfio*, *οἰδαίνω*, *ὀγκόω*, turgeo, inflatus, tumidus sum. *Plaut. Pers. 2. 5. 21.* Quid hoc in collo tibi tumet? *Sag.* vomica est. pressare parce. *Ovid. 3. Met. v. 72.* plenis tumuerunt guttura venis. *& vers. 33.* Igne micant oculi, corpus tumet omne veneno. *Plin. l. 2. c. 65.* In poculis repletis media maxime tument. *Martial. l. 11. epigr. 57.* Lingonicis agedum tumeat tibi culcita lanis. *Id. de spectac. epigr. 26.* Vela tument sinu. *Id. l. 13. epigr. 58.* Aspice, quam tumeat magno jecur ansere majus. *& epigr. 44.* lacte papilla tumet. *Juvenal. sat. 3. v. 293.* cujus aceto, cujus conche tumes? *h. e.* ventrem habes saturum & distentum. *Propert. lib. 4. eleg. 2. v. 14.* Et coma lactenti spicea fruge tumet. *Ovid. 3. Fast. v. 238.* Uvidaque e tenero palmite gemma tumet. *& l. 2. v. 776.* unda tumet a vento. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 194.* tument freta ventis. *Id. l. 1. eleg. 9. v. 72.* lumina tument fletu. *Plin. l. 15. c. 14. ad fin.* Pulmonea mala stolide tument. *Senec. in Herc. Oet. v. 552.* Jupiter fronte subita tumuit. *h. e.* cornua emisit in taurum versus. *Id. ibid. vers. 775.* Euboica tellus vertice immenso tumens. *h. e.* celso monte se attollens. Sic *Claudian. de Apono, v. 12.* Conspicuo clivus molliter orbe tumet. ¶ Absolute *Plin. l. 29. c. 2.* Rutam tritam imponunt contusis, tumentibusque. ¶ Metaphorice *Virg. 6. Æn. v. 48.* pectus anhelum Et rabie fera corda tument. *Horat. l. 1. epist. 1. v. 36.* laudis amore tumes. *h. e.* plenus es, laboras cupidine laudis. ¶ Sæpe dicitur de iratis, quia in ira bile tumet jecur, ut ait *Horat. l. 1. od. 13. v. 4.* *Cic. 3. Tuscul. c. 9.* Inflatus & tumens animus in vitio est: sapientis autem animus semper vacat vitio, nunquam turgescit, nunquam tumet. at iratus animus ejusmodi est. nunquam igitur sapiens irascitur. (Illa *nunquam tumet* absunt in MS. *Verburgii*; sed paulo ante *Cic. tumidum ac turgidum* dixerat) *Liv. l. 31. c. 8. extr.* & *Senec. in Phœniss. v. 352.* Tumet animus ira. *& in Troadib. v. 1096.* leo tollit minas, atque animis tumet. *Valer. Flacc. l. 6. v. 2.* Mars acri corde tumet. *Senec. in Thyest. v. 267.* Nescio quid animus majus & solito amplius, Supraque fines moris humani tumet. *h. e.* plenus iræ concipit, & parat. ¶ *Tumere* etiam dicuntur, qui seditionem bellumve irritati, aut præsentis status pertæsi moliuntur. *Plin. in Paneg. c. 28.* Congiarium quod ante principes ad odium sui leniendum tumentibus plebis animis objectabant. *Tacit. 3. Hist. c. 32.* Nec multum virium a tergo, quoniam Galliæ tumeant. *Claudian. de B. Get. v. 381.* hunc animo frustra tumuisstis inani. *Cic. 14. Attic. ep. 4.* Quotidie aliquid novi suspicor. tument negotia. *v' è un certo bolli bolli.* & *Ovid. Heroid. ep. 7. v. 121.* bella tument. ¶ Cum dativo *Stat. l. 2. silv. 1. v. 58.* Accensum quis bile feret, famulisque tumentem Leniet? *h. e.* irascentem servis. ¶ Cum infinito. *Valer. Flacc. l. 1. v. 198.* nec nunc mihi jungere montes Mens tumet, aut summo deposcere fulmen Olympo. ¶ Pro superbire, efferri, *insuperbirsi*, *andar tronfio*. *Phædr. l. 1. fab. 3. v. 4.* Tumens inani graculus superbia. *Virg. 11. Æn. v. 854.* Ut vidit fulgentem armis, ac vana tumentem. *Val. Flacc. l. 3. v. 677.* parta jam laude tumens. *Martial. l. 4. epigr. 46.* Saturnalia divitem Sabellum Fecerunt. merito tumet Sabellus. *Plin. l. 37. c. 1.* Tumere gloria. *Justin. l. 39. c. 2.* successu rerum. Adde *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 165.* & *Juvenal. sat. 8. v. 40.* ¶ Refertur & ad inflatum & turgens dicendi genus. *Auct. dial. de Oratorib. c. 18.* Nec Ciceroni obtrectatores defuisse, quibus inflatus & tumens, nec satis pressus videretur. *Martial. l. 4. epigr. 49.* A nostris procul est omnis vesica libellis: Musa nec insano syrmate nostra tumet. *h. e.* nihil Tragicum canit.

TUMESCO, scis, n. 3. *gonfiarsi*, *ὀγκόομαι*, tumens fio, turgesco, intumesco. *Tacit. 2. Hist. c. 77. ad fin.* Contecta & tumescentia vulnera. *Cic. in Prognost. l. 1. de Divin. c. 7.* & *Virg. 2. Georg. v. 479.* & *Ovid. 1. Met. v. 36.* Maria tumescunt. *Ovid. 6. Met. v. 377.* inflata colla tumescunt. *Lucan. l. 10. v. 224.* fluvius ingresso vere tumescit Tabe nivis. *Senec. in Herc. Fur. v. 936.* succo tumescit herba. ¶ Translate est superbire. *Quintil. lib. 1. c. 2. (al. 3.) a med.* Mens aut languescit, aut contra tumescit inani persuasione. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 176.* alteque tumescunt Serviles animi. *Id. de II. consul. Stilich. v. 61.* Lydia Pactoli fonte tumescit. ¶ Item clam moveri, gliscere. *Virg. Georg. 1. v. 464.* cæcos instare tumultus, fraudemque, & operta tumescere bella. V. *Tumeo*. ¶ Item irasci. *Ovid. Heroid. ep. 8. v. 57.* Rumpor, & ora mihi pariter cum mente tumescunt. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 242.* rabie succensa tumescit. ¶ *Id. in epithal. Pallad. & Celer. v. 125.* matura tumescit Virginitas. *h. e.* tument papillæ.

TUMICLA, æ, f. *cordicella*, syncope pro *tumicula*, *h. e.* restis, funiculus: diminutivum a *tomix*, quod V. *Apul. l. 8. Met.* Illico me tumicla spartea deligatum tradidit Philebo.

TUMIDE, adverb. inflate. *Plaut. Asin. 3. 3. 115.* Ut tumide is! Ita *Meursius*. Alii *ut tu incedis!* *Senec. Suasor. 1. in fin.* Ut sententiam adjectione supervacanea, atque tumide perderet. *Alii leg.* tumida. *Id. l. 4. controvers. 25. ad fin.* Tumidissime dixit Murthedius.

TUMIDITAS, atis, f. *gonfiezza*, *ὄγκος*, tumor. *Firmic. l. 8. c. 29. circa med.* Qui ventris tumiditate correpti hac ex causa moriantur. Adde *Hieronym. sub fin. epist. 103. ad Paulin.*

TUMIDŌSUS, a, um, tumidus, tumens, ut Tumidosi colles, *Ammian. l. 21. c. 10 (al. 17.)* Alii leg. *tumulosi*.

TUMIDULUS, a, um, adject. diminut. *tumidetto*, ut Tumidula gingivula. *Apul. in Apolog.*

TUMIDUS, a, um, *gonfio*, *enfiato*, *tumido*, *οἰδαλέος*, *ὀγκώδης*, inflatus, tumens, tumefactus. *Cic. 3. Tuscul. c. 9.* Membrum tumidum ac turgidum vitiose se habet. (*tumidum* medici dicunt præter naturam inflatum: *turgidum*, cum ex tumore quippiam erumpere paratum est. *Id. ibid. paulo post.* Sapientis animus nunquam turgescit, nunquam tumet.) *Horat. l. 3. od. 3. v. 48.* Qua tumidus rigat arva Nilus. *Id. l. 2. ep. 2. v. 201.* agimur tumidis velis aquilone secundo. *Virg. 3. Æn. v. 157.* *& lib. 8. v. 671.* tumidum mare. *Ovid. 1. Amor. eleg. 9. v. 13.* tumidi Euri. *& l. 2. eleg. 14. v. 15.* tumidus venter. *Id. 1. Met. v. 460.* tumidus anguis. *pien di veleno*. *& l. 15. v. 77.* tumidæ uvæ. *gravide di mosto*. *& l. 1. Amor. el. 16. extr.* tumidi montes. *alti*. & *Tacit. 2. Ann. c. 23.* Tumidæ terræ Germaniæ. *paesi montuosi*. & *Colum. l. 4. c. 1.* Tumidior terra. *sollevata*. & *Cels. l. 2. c. 6.* Tumidiores oculi. *Ovid. de remed. amor. v. 337.* tumidæ papillæ. *Stat. 2. Theb. v. 204.* tumida virginitas. *h. e.* papillis tumidis. V. similem locum in fine verbi *Tumesco*. ¶ Metaphorice est iratus, quia in ira bile tumet jecur, ut ait *Horat. l. 1. od. 13. v. 4.* *Id. in art. poet. v. 94.* Iratusque Chremes tumido delitigat ore. *Virg. 6. Æn. v. 407.* tumida ex ira tum corda residunt. *Stat. 1. Achill. v. 155.* Insidias & bella parant tumidique minantur. ¶ De iis qui facile ad tumultum & bella moventur. *Justin. l. 41. c. 3. a med. de Parthis.* Ingenia genti tumida, seditiosa, fraudulenta, procacia. *Flor. l. 4. c. ult.* Tumidæ gentium inflatæque cervices. V. similia in *Tumeo*. ¶ Item superbus, elatus, inflatus, *tronfio*, *superbo*. *Lucan. l. 5. v. 233.* Tumidis infesta numina. *Ovid. 8. Met. v. 495.* successu tumidus. *Propert. l. 2. el. 19. v. 15.* tumidus honor. *h. e.* superbos faciens. *Stat. 2. Theb. v. 162.* tumidi solio, & late dominantibus armis. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 98.* Crescentem tumidis infla sermonibus utrem. *con parole da far insuperbire*. & *Senec. 2. de benef. c. 16.* Alexander tumidissimum animal. *Sil. lib. 11. v. 25.* Eridani tumidissimus accola, Celtæ. ¶ De inflato dicendi genere *Liv. l. 45. c. 23. a med.* Non negaverim nostrorum (*Rhodiorum*) tumidiorem sermonem esse. *Plin. l. 7. ep. 12.* Ut tibi

tumidius videretur, quod est sonantius & elatius. *Et l. 9. ep. 26.* Visus es mihi in scriptis meis adnotasse quædam, ut tumida, quæ ego sublimia; ut improba, quæ ego audentia; ut nimia, quæ ego plena arbitrabar. *Quintil. l. 12. c. 10.* M. Tullium suorum homines temporum incessere audebant, ut tumidiorem. *Gell. l. 7. c. 14.* Plerumque sufflati atque tumidi fallunt pro uberibus; squalentes & jejuni pro gracilibus.

TUMOR, oris, m. *gonfiamento, enfiatura, tumore*, οἴδημα, ὄγκος, inflatio, abscessus. *Cic. 4. Tuscul. c. penult. extr.* Citius repentinus oculorum tumor sanetur, quam diuturna lippitudo depellitur. *Et l. 3. c. 9.* Nam necne affecta recte est, cum in tumore est? *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 27. sub fin.* Deformatum, tumore præditum, decoloratum fuisse constat. ergo veneno necatus est. *Propert. l. 2. el. 25. v. 86.* Turpia cum faceret Palladis ora tumor, *h. e.* inflatio buccarum in sonando tibia. *Martial. l. 8. epigr. 64.* tumor excitat papillas. *Claud. l. 1. in Rufin. v. 71.* tumor pelagi. *Frontin. de colon. pag. 116. & 127. Goes.* Tumores terræ, *alture, collinette*, tumuli, colliculi. Sic *Ovid. 15. Met. v. 305.* tumor ille loco permansit, & alti Collis habet speciem. *Claudian. lib. 2. de rapt. Proserp. v. 102.* cavata tumore Parvo planities, & mollibus edita clivis Creverat in collem. *Martial. l. 4. epigr. 64.* Et planus modico tumore vertex Cælo perfruitur sereniore. *Plin. l. 20. c. 23.* Folia hypomarathri illinuntur tumoribus ardentibus. *sull' enfiagioni infiammate. Et cap. 2.* Tumores subitos sanat. *Id. sub fin. l. 31.* discutere. *Id. lib. 20. c. 16.* sedare. *Id. l. 33. c. 6. in fin.* lenire. *Id. l. 24. c. ult. ante med.* maturare atque aperire. *Id. l. 24. c. 8. sub fin.* sistere. *Et l. 33. c. 17.* cohibere. *Et lib. 20. c. 22. circa med.* tollere. ¶ Metaphorice est motus hominum ex ira, aut rerum novarum cupiditate in seditionem aut bellum spectantium, *un bolli bolli, commozione di popolo, principio e minaccia di tumulto*: ductum a tumoribus, qui in pus erumpere minentur. *Cic. 14. Attic. ep. 5.* Ne deserere viderer hunc tumorem. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 217.* præsens tumor, & civilia nuper classica, &c. ¶ Item quævis animi perturbatio & ægritudo. *Cic. 3. Tuscul. c. 12.* Cum tumor animi resedisset. *Et c. 31. ad fin.* Nos omnia in Consolationem unam conjecimus. erat enim in tumore animus. *Et l. 4. c. 29 sub fin.* Vetat Chrysippus ad recentes quasi tumores animi remedium adhibere. ¶ Et præsertim ira, *collera, sdegno*: qua animus velut inflatur. *Senec. l. 1. de ira, c. 16. ante med.* Ira habet non solidum robur, sed vanum tumorem. *Et l. 3. c. 2. ad fin.* Ira violavit legationes rupto jure gentium, urbesque infanda civitatem tulit, nec datum tempus, quo resideret tumor publicus. *Virg. 8. Æn. v. 40.* tumor omnis & iræ Concessere deum. Est qui leg. *timor*, sed invitis libr. melioribus. *Pierio teste. Senec. in Thyest. v. 519* Ponatur omnis ira & ex animo tumor Erasus abeat. *Lactant. de ira dei, c. 18. circa med.* Ut residente per intervallum temporis animi tumore, haberet modum castigatio. *Arnob. l. 1. pag. 13.* Nullus tumor indignationis in diis est. ¶ Item superbia, elatio, arrogantia, *orgoglio, superbia*. *Senec. in Hippol. v. 236.* datur & vari insolens, Ad recte flecti regius non vult tumor. *Justin. l. 12. c. 11. sub fin.* Hinc illi aucta insolentia, mirusque animo increverit tumor. *Claudian. epist. 1. v. 6.* Me dolor incautum, me lubrica duxerit ætas, Me tumor impulerit, me devius egerit ardor. *Lucan. l. 10. v. 99.* multos tumores Mente gerit famulus Magni cervice revulsa. ¶ De tumido dicendi genere, & grandiloquentia. *Gell. l. 2. c. 23. sub fin.* Consarcinare verba tragici tumoris. *Quintil. l. 9. c. 4. ad fin.* Affectamus etiam tumorem, qui spondeis atque iambis maxime continetur. *Petron. in Satyr. cap. 1. de declamatorib.* Hæc ipsa tolerabilia essent, si ad eloquentiam ituris viam facerent: nunc & rerum tumore, & sententiarum vanissimo strepitu hoc tantum proficiunt, ut cum in forum venerint, putent se in alium terrarum orbem delatos. *Al. leg.* verborum tumore. *Senec. l. 2. de benef. c. 11. in fin.* quid opus est arrogantia vultus? quid tumore verborum? ipsa res te extollit.

TUMULAMEN, inis, n. *sepolcro*, tumulus. Vetus quoddam epitaphium apud *Fabrett. pag. 634.* Ipsa mels quod constitui tumulamine membris.

TUMULATUS, a, um, *sepolto*, ταφείς, tumulo conditus. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 6. v. 49* Inque Tomitana jaceam tumulatus arena. *Martial. l. 11. epigr. 91.* Æolidos Canace jacet hoc tumulata sepulcro.

TUMULO, as, a. 1. *seppellire, sotterrare*, θάπτω, sepelio, in tumulo condo. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 153.* nec injecta tumulabor mortua terra. *Ovid. 8. Met. v. 710.* Neu sim tumulandus ab illa. *Ovid. Met. 13. v. 716.* & quem tumulavit alumnus. *h. e.* Caieta.

TUMULOSUS, a, um, *pieno di colline e tumuli*. *Sallust. in Jug. c. 96.* Pervenit in locum tumulosum.

TUMULTUARIE, adverb. *in fretta, tumultuariamente*, ἐκ τοῦ παρατυχόντος, cum tumultu, festinanter. *Ammian. l. 24. c. 2. a med.* (*al. c. 8.*) Hic raptim ac tumultuarie acta. *Spartian. in Caracall. c. 6* Tumultuarie cum Parthorum Satrapis manum contulit.

TUMULTUARIUS, a, um, *fatto in fretta, tumultuario*, αὐτοσχέδιος, in tumultu factus, ut *tumultuarii milites*, qui in tumultu avocabantur, idest in bello Italico, & Gallico. Hi milites fiebant per conjurationem. Nam quia singulos interrogare non vacabat propter præsens periculum; qui fuerat ducturus exercitum, ibat ad Capitolium, & exinde proferens duo vexilla, unum roseum, quo pedites avocabat, alterum cæruleum, quo equites, dicebat, *Qui vult salvam Rempublicam, me sequatur*, & qui convenissent, simul jurabant. Unde dicebatur iste militia conjuratio. Hinc illud *Virg. 8. Æn. v. 4.* simul omne tumultu Conjurat trepido Latium. (Adde *Serv. ad Æn. 2. v. 157. & V. Sigon. de ant. jure C. R. c. 15.*) *Liv. l. 3. c. 37.* Quippe quibus valens tumultuario exercitu raptim ducto ægre ad undecimum lapidem occursum est. *Id. l. 35. c. 2. ad fin.* Mens ea Senatui fuit ut in Hispania tumultuarii milites legerentur. *Gell. l. 16. c. 10. a med.* Proletarii asperis Reipubl. temporibus, cum juventutis inopia esset, in militiam tumultuariam legebantur. Adde *Liv. l. 55. c. 23.* ¶ Translate sumitur pro omni eo, quod sine præmeditatione, & subito factum est, παρατυχόν, ut Tumultuarium opus, Tumultuaria oratio, &c. Nam in tumultu omnia præpropere administrari publice privatimque solita sunt, cum bellum urgens, & quasi moris immiuens solemnes actus non admitterat. *Quintil. l. 10. c. ult. ante med.* Sed nec tumultuarii, nec fortuiti sermonis contextum mirabor unquam. *Liv. l. 6. c. 29.* Locum, quem tumultuario opere communierant, capiunt. *Id. l. 29. c. 8.* Nihil tumultuariæ pugnæ simile erat, qualia in oppugnationibus urbium per occasionem partis alterius conseri solent. *Gell. l. 11. c. 7.* Homo celebratus in causis, sed repentina & quasi tumultuaria doctrina præditus. *Id. l. 6. c. 16.* Qui tumultuariis & inconditis linguæ exercitationibus ad famam se facundiæ permiserant.

TUMULTUATIM, adverb. *properantes*, temere. *Sidon. l. 4. ep. 11.* Non tumultuatim doctrinæ suæ opes erogaturus.

TUMULTUATIO, onis, f. θορύβησις, actus tumultuandi. *Liv. l. 38. c. 2.* Hæc tumultuatio regem cupientem, si sa sequerentur, raptim evadere angustias, revocare primos, & eadem, qua venerat, via referre coegit signa.

TUMULTUO. V. in voce sequenti.

TUMULTUOR, aris, atus sum, dep. 1. *far tumulto, andar a romore, tumultuare*, θορυβέομαι, tumultum cieo, turbas facio, inquietus sum. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 15.* In otio tumultuaris, in tumultu solus es otiosus. *Plaut. Pœn. 3. 1. 21.* In re populi placida, atque interfectis hostibus, non decet tumultuari. *Sueton. in Galb. c. 9* Tumultuari Gallias comperit. *Cic. Agrar. 2. cap. ult.* Ego ne consul, qui sæpe & sine causa tumultuer? *Id. pro Cœl. c. 15. a med.* Quid tumultuaris, soror? quid insanis? *Id. in fragm. apud August. l. 3. contra Acad. c. 7.* Clamat Zeno, & tota illa porticus tumultuatur, hominem natum ad nihil aliud, quam honestatem. *Quintil. declam. 2. c. 18.* Hominis, qui ferro occiditur, tumultuatur cruor, & similis est repugnanti. ¶ Positione activa *Plaut. 3. 2. 14. & 24* Quid fit, mihi expedi, quid tumultues. *Cic. 1. Offic. c. 23.* Fortis & constantis est, non perturbari in rebus asperis, nec tumultuantem de gradu dejici. *Justin. l. 12. c. 13.* Tumultuantes milites, insidiis perissa regem suspicantes. *Suet. in Calig. c. 53.* Equiti R. tumultuanti per centurionem denuntiavit, abiret sine mora. *h. e.* obstrepenti in ludis, *che faceo romore.* & *Plin. l. 8. c. 9.* Tumultuantem elephantum catenis coercere. ¶ Passive impersonaliter *Liv. l. 25. c. 21.* Cum tumultuatum in castris sciret. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 61.* Hostibus nuntiatur, in castris Romanorum præter consuetudinem tumultuari. ¶ Translate *Quintil. in proœm. l. 7.* Oratio carens ordine, tumultuetur necesse est, & sine rectore fluitet, nec cohæreat sibi.

TUMULTUOSE, *tumultuariamente, tumultuosamente*, θορυβωδῶς, cum tumultu. *Liv. l. 2. c. 28.* Rem consulere ordine non licuit, adeo tumultuose excepta est clamoribus undique, & indignatione patrum. *Et c. 29.* Senatus tumultuose vocatus, tumultuosius consulitur. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 43.* Equitibus imperat, ut paulo tumultuosius omnibus in locis pervagerentur. *Cic. Verr. 4. cap. 24. extr.* Ut hominem id ætatis, minime litigiosum, quam tumultuosissime adorlantur. *Sueton. in Calig. c. 45.* Jubet sibi post prandium quam tumultuosissime, adesse hostem nuntiari. Adde *Afran. apud Charis. l. 2. pag. 207. Putsch.*

TUMULTUOSUS, a, um, *pien di tumulto, tumultuario, tumultuoso*, θορυβώδης, tumultu plenus, tumultuarius. *Plaut. Trin. 5. 2. 50.* Quis homo tam tumultuoso sonitu me excivit subito foras? *Cic. 2. Fam. ep. 12.* Tumultuosæ conciones. *Id. l. 1. de Invent. c. 3. ad. fin.* Ex seditiosa & tumultuosa vita se in studium aliquod quietum tradere. *Liv. l. 2. c. 10.* Primam periculi procellam, & quod tumultuosissimum pugnæ erat, parumper sustinuit. *Et c. 24* Latini equites cum tumultuoso advolant nuntio, Volscos infesto exercitu ad urbem oppugnandam venire. *Sueton. in Ner. c. 20. ad fin.* Cunctæ tempore interpellatus tumultuosioribus litteris. *Vellej. l. 2. c. 74.* Cæsar Italiam longe, quam speraverat, tumultuosiorem reperit. *Horat. l. 3. od. 1. v. 26.* Tumultuosum mare. *tempestoso.* & *Cels. l. 1. c. 2. & l. 8. c. 4. a med.* Somnus gravius, tumultuosa somnia. ¶ De eo, qui tumultum excitat. *Liv. l. 4. c. 28.* In otio tumultuosi, in bello segnes. *turbolenti, sediziosi.* ¶ Metaphorice *Quintil. l. 3. c. 8. a med.* Sæpius subsidit in controversiis impetus dicendi, &c. verum id quoque æqualius erit, non tumultuosius, neque turbidius. ¶ In aliquib. MSS. apud *Sueton.* legitur *tumultosus*, ut *monstrosus*, *montosus*, &c.

TUMULTUS, tus, m. *sollevazione, scombuglio, confusione, scompiglio, tumulto, romore, strepito*, θόρυβος, turba, perturbatio, trepidatio, seditio, motus discursantium, trepidantium, strepentium, tumor sive in bello, sive in seditione, sive ob aliam quamlibet causam a *tumor*, aut *tumeo*. *Cic. Catil. 2. c. 12.* Ut sine ullo motu ac sine ullo tumultu satis esset præsidii. *Id. pro Dejot. c. 7.* Vultus hominum te intuentium recordare. numquæ trepidatio? numqui tumultus? numquid nisi moderate, nisi quiete? *Liv. l. 25. c. 15. a med.* Per tumultum ac trepidationem omnia agi. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 26.* Initium repentini tumultus ac defectionis ortum est ab Ambiorige. *Nep. in Attic. c. 2.* Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam. *Virg. 1. Georg. v. 465.* cæcos instare tumultus. *Id. 2. Æn. v. 122.* Hic Ithacus vatem magno Calchanta tumultu Protrahit

in medios. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 16.* Sæviat, atque novos moveat fortuna tumultus. *Ovid. 5. Met. v. 5.* Inque repentinos convivia versa tumultus. *Sallust. in Jug. c. 57.* Formidinem & tumultum facere. *Liv. l. 25. c. 26.* Tumultum præbere. *& c. 4. sub fin.* Turbæ ac tumultus concitatorem esse. *Cic. 3. Catil. c. 3.* Tumultum injicere civitati. *Liv. l. 36. c. 19.* edere. *Id. l. 25. c. 29. in fin.* sedare. *Tacit. 4. Hist. c. 16.* comprimere. *Lucan. l. 1. v. 297.* componere. *Liv. l. 25. c. 23. extr.* Sine strepitu ac tumultu aliquid facere. *& c. 25. a med.* Cum omnia terrore ac tumultu streperent. *Id. l. 28. c. 19 extr.* Ara etiam inter tumultum capta est. *Senec. in Herc. Fur. v. 714.* Acheron rapitur tumultu ingenti. *remore, e fracasso.* ¶ De aeris, aut maris tempestate, procella, fragoribus. *Horat. l. 1. od. 16. v. 11.* tremendo Jupiter ipse ruens tumultu. *& l. 3. od. 27. v. 17.* vides, quanto trepidet tumultu pronus Orion? *Lucan. l. 5. v. 592.* pelagi cælique tumultus. *Senec. in Herc. Fur. v. 1091.* tumultus maris. *Ovid. 3. Met. v. 308. de Semele.* corpus mortale tumultus Non tulit æthereos. *h. e.* Jovem accedentem cum tonitru ac fulminibus. ¶ *Tumultus* dicebatur a Romanis bellum aliquod subitum, quod ob periculi magnitudinem, hostiumque vicinitatem, magnum Urbi trepidationem incutiebat. Proprie autem tumultum dicebant bellum Gallicum, aut Italicum. *Cic. 8. Phil. c. 1.* Belli nomen ponendum in sententia quidam non putabant, tumultum appellare malebant, ignari non modo rerum, sed etiam verborum. Potest esse bellum sine tumultu, tumultus esse sine bello non potest. Quid est aliud tumultus, nisi perturbatio tanta, ut major timor (*al.* tumor) oriatur, unde etiam nomen ductum est tumultus? Itaque majores nostri tumultum Italicum, quod erat domesticus, tumultum Gallicum, quod erat Italiæ finitimus, præterea nullum tumultum nominabant. Gravius autem esse tumultum, quam bellum hinc intelligi licet, quod bello vacationes valent, tumultu non valent. Hæc *Cic.* qui *Phil. 5. c. 12.* Rem, inquit, administrandam arbitror sine ulla mora, & confestim gerendam censeo, tumultum decerni, justitium indici, saga sumi dico oportere, delectum haberi sublatis vacationibus in Urbe, & in Italia. Hisce verbis *Cicero* omnia tumultus signa expressit, quibus apparet, omnia in tumultu praepropera administrari publice, privatimque solita cum bellum urgens, & quasi mors imminens, solemnes actus non admitteret. *Liv. l. 7. c. 9.* Dictator, cum tumultus Gallici causa justitium edixisset, omnes juniores sacramento adegit. *Id. l. 34. c. 56.* Bojorum gentem ad defectionem spectare. Ob eas res tumultum esse decrevit Senatus. ¶ Etiam alibi subitum bellum, seditio repentina *tumultus* dicta. *Liv. l. 41. c. 6.* Sedato tandem Istrico tumultu. *& paulo post.* In Sardinia magnum tumultum esse, cognitum est. ¶ Translate de mistione & conflictu rerum diversarum & contrariarum. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 75.* simul assis Miscueris elixa, simul conchylia turdis, Dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum Lenta feret pituita. *contrasto, sconvolgimento.* *Senec. de Thyeste,* qui natos suos comederat, *in Thyest. v. 999* Quis hic tumultus viscera exagitat mea? quid tremuit intus? *Claudian. l. 2. de laud. Stilich. v. 162.* tam varius vocum generumque tumultus. ¶ De perturbatione animi & mentis ex cogitationibus in diversa trahentibus. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 208.* species veri scelerisque tumultu Permixtæ. *Petron. in Satyr. c. 123.* pulsata tumultu Pectora, perque deos dubios feruntur causas. *Senec. in Herc. Fur. v. 1219.* Nondum tumultu pectus attonito caret. *Id. in Oedip. v. 918* Quid fieri queam inter tumultus mentis attonitæ vagos? *Lucan. l. 7. v. 183.* gaudet monstris mentisque tumultu. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 20.* Abstulit hunc tandem Rufini pœna tumultum. ¶ *Tumultus sermonis,* cum verba confusa & fracta exprimuntur, non articulata & distincta, propter linguæ impedimentum. *Plin. l. 7. c. 12. a med.* Suræ proconsulis rictum in loquendo contractionemque linguæ, & sermonis tumultum piscator quidam in Sicilia reddidit. ¶ Tumultus criminum *Quintil. de clam. 3. 1. 4.* est confusa coacervatio criminationum. ¶ Apud *Horat. l. 1. ep. 19. v. 19.* O imitatores, servum pecus, ut mihi sæpe Bilem, sæpe jocum vestri movere tumultus! *h. e.* conatus & contentiones assequendi imitando aliorum scripta, simulque nimium ac servilem metum, ne longius aberret. ¶ Metonymia est in hoc. *Tibull. lib. 2. el. 6. v. 35.* ubique tumultu Portatur validis mille columna jugis. *h. e.* terrorem & tumultum injiciens, ut, vicis intrementibus, ædes ruant. (V. similem loc. in *Senec. epist. 90. ante med. & Juvenal. sat. 3. a vers. 254.*) *Stat. l. 1. silv. 2. v. 234.* Omnis plebejo teritur prætexta tumultu. *h. e.* concursu plebis. ubi autem concursus, ibi tumultus. ¶ In illo *Statii 6. Theb. v. 588.* variisque per artes Instimulant docto languentia membra tumultu: *tumultus* est creber motus & agitatio artuum a meditantibus cursum facta, instar eorum, qui in tumultu discursant. ¶ Genitivus *tumulti,* ut *Senati,* &c. antiquorum est. *Sallust. in Catil. c. 61.* Cohortes veteranæ, quas tumulti causa conscripserat. Ita legit *Non. c. 8. n. 50.* & probat *Cortius*: alii *tumultus.* *Terent. Andr. 2. 2. 28. & Hec. 3. 2. 21.* Nihil ornati, nihil tumulti. *Plaut. Cas. 3. 5. 22. & Pœn. 1. 1. 79.* Quid intus tumulti fuit? Adde *Enn. Turpil. Afran. Pompon. Acc.* apud *Non. c. 8. n. 7. & 50.*

TUMULUS, *i, m. monticello, collinetta, altura,* λόφος, colliculus e terra nonnihil eminens: a *tumeo.* *Festus*: Tumulum Stilo Ælius sic definit: Tumulus est tumulus arenæ editus, secundum mare in altum elevatus. unde similiter & manu factus, & naturalis proprie dici potest. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 43.* Planities erat magna, & in ea tumulus terreus satis grandis. *Cic. Attic. l. 14. ep. 13.* Quæris utrum magis tumulis prospectuque, an ambulatione ἁλιτενεῖ delecter. *Ovid. Met. 15. v. 397.* tumulus sine ullis Arduus arboribus. *Cic. 2. Catil. c. 11.* Tumuli silvestres. ¶ Sæpe ponitur pro sepulcro, quia ibi coacervata terra consurgit. *Virg. 3 Æn. v. 321.* Priameia virgo Hostilem ad tumulum Trojæ sub mœnibus altis Jussa mori. *Cic. pro Arch. c. 10.* Cum Alexander in Sigæo ad Achillis tumulum astitisset. *Ovid. 4. Met. v. 157.* componere tumulo. *& l. 14. v. 176.* condere. *& l. 8. v. 236.* ponere. *Albinov. ad Liv. v. 161.* tumulo ponemus in uno. *Tacit. 2. Ann. cap. 7.* Tumulum alicui struere. *Lucan. lib. 8. v. 715.* raptim parare alicui. *Ovid. 2. Met. v. 326.* tumulo dare corpora. *Virg. Ecl. 5. v. 42.* Et tumulum facite, & tumulo superaddite carmen. *Ovid. ep. 7. extr. & l. 3. Fast. v. 547. & l. 3. Trist. el. 3. v. 72.* Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit. ¶ *Tumulus honorarius,* est cenotaphium, hoc est vacuum sepulcrum, quod in mari submerso, eique, cujus corpus haberi non poterat, erigi solebat. *Suet. in Claud. c. 1.* Ceterum exercitus ei honorarium tumulum excitavit circa quem, &c. ¶ In neutro genere *Inscript.* apud *Reines.* (sed infimæ notæ) *class. 20. n. 197.* Sibi posterisque suis hoc tumulum fecit.

TUN', tune? V. in *Tu.*

TUNC, adverb. *allora, in quel tempo,* τότε, tum, eo tempore: cui respondet nunc. In MSS. facile *tunc* & *tum* commutantur. *Cic. Phil. 7. c. 5.* Sed erat tunc excusatio oppressis, misera illa quidem, sed tamen justa: nunc nulla est. *Nep. in Eumen. c. 3.* Macedones milites ea tunc erant fama qua nunc Romani feruntur. *Id. in Timoth. c. 3.* Philippus jam tunc valens multa moliebatur. *Plaut. Capt. 4. 2. 107.* Cujus erat tunc nationis, cum hinc abiit? *Id. Merc. 3. 2. 9.* Cum senex sis, tunc in otium te colloces, dum potestur. *Propert. l. 1. el. 1. v. 23.* Tunc ego crediderim vobis, & sidera, & amnes Posse Cytæinis ducere carminibus. *Colum. in fin. præfat. l. 1.* Quæ ordine suo tunc demum persequar, cum præfatus fuero, &c. *Id. l. 9. c. 15. paullo.* Si favi transversi inhærent, tunc scalpratο ferramento est opus. *Justin. l. 36 c. 4.* Hujus testamento heres populus R. tunc instituitur. *Plaut. Mostell. 3. 2. 34.* Tunc tibi chorda tenditur; inde in treviterium: postea in crucem recta. *Stat. 5. Theb. v. 81.* nam me tunc libera curis Virginitas, annique tegunt. pro *tegebant.* tempus pro tempore. ¶ Additur & genitivus *temporis.* *Justin. l. 1. c. 2.* De gente obscura tunc temporis Persarum Cambysi *filiam* in matrimonium tradit. *Apul. l. 11. Metam.* Quippe quod tunc temporis videre præsentes plurimi.

TUNDO, dis, tutudi, tunsum, & tusum, a. 3. *battere replicatamente, percuotere, ammaccare,* κόπτω, repetitis ictibus cædo, pulso, verbero, percutio: ab obsoleto *tudo:* unde præteritum *tutudi,* & *tutuditanus.* *Cic. Verr. 7. c. 54. ad fin.* Cædunt acerrime virgis: denique Sextius, converso bacillo, oculos misero tundere vehementissime cœpit. *& mox.* Cum jacentis latera tunderentur. *Plin. l. 34. c. 15.* Ferrum rubens non est habile tundendo. *h. e.* quod tundatur. *Id. l. 19. c. 1. a med.* Linum textum tunditur clavis semper injuria melius. *Colum. l. 2. c. 21.* Spicas fustibus tundere. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 464.* pingues nec grandine tundat olivas Scorpios. *Plaut. Asin. 2. 1. 14.* Quid hoc, quod picus ulmum tundit? *Propert. l. 3. el. 15. v. 35.* dea magna Cybebe Tundet ad Idæos cymbala rauca choros. *Horat. in art. poet. v. 430.* tundere pede terram. *Id. epod. 17. v. 55.* saxa Neptunus alto tundit hibernus salo. *Catull. carm. 11. ad Fur. & Aurel. v. 4.* litus tunditur unda. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 276.* carina, geminis quæ lassa procellis Tunditur. *Ovid. 1. Amor. el. 6 v. 54.* Borea huc ades, & surdas flamine tunde fores. *& l. 2. el. 9. v. 10.* Pectoraque infestis tundat aperta manu. *Virg. 6. Æn. v. 598* vultur rostro jecur tundens. *beccando.* *Tibull. l. 1. el. 3. v. 44.* Et miserum sancta tundere posse caput. *h. e.* caput posti illidere. *Lucret. l. 4. v. 932.* tundier, & crebro pulsarier aeris ictu. *Virg. 3. Georg. v. 382.* Gens effrena virum Riphæo tunditur Euro. *è sbattuta.* ¶ Est etiam pinsere, in pila comminuere, *pestare, pistare,* πτίσσω. *Plin. l. 33. c. 22. sub fin. & l. 20. c. 19.* Tundere aliquid in pila. *Id. l. 19. c. 5. ad fin.* Tundere aliquid in pollinem. *Id. l. 33. c. 7. a med.* in farinam. ¶ Translata est obtundere sæpius idem repetendo, & usque ad fastidium audientium: ductum, inquit *Donat.* a malleo fabrorum. *Terent. Heaut. 1. 2. 48.* Tundendo atque odio denique effecit senex. *Propert. l. 4. el. 5. v. 55.* Tundat Amycle, Natalem Majis Idibus esse tuum. *Virg. 4. Æn. v. 447.* assiduis hinc atque hinc vocibus heros Tunditur. *Plaut. Pœn. 1. 3. 25.* Pergin' aures tundere? *rompermi il capo colle tue chiacchiere?* ¶ *Eandem incudem tundere,* proverbialis dictio, in idem studium incumbere, in una eademque re assidue laborare. *Cic. 2. de Orat. c. 39.* Siquem plane rudem institui ad dicendum velim, his potius tradam assiduis, uno opere eandem incudem diem noctemque tundentibus. ¶ Dicitur interdum de eo, qui unico ictu percutit. *Ovid. 5. Met. v. 291.* seque jacit vecors e summi culmine tecti, Et cadit in vultus, discussisque ossibus oris Tundit humum moriens. *Lucret. l. 4. v. 265.* lapidem digito cum tundimus, ipsum Tangimus extremum saxi summumque colorem. ¶ Præteritum *tutudi* penultima correpta (quæ in *contudit* ab *Ennio* producitur, tanquam a *tudi* disyllabo; ab aliis passim corripitur. V. *Contundo.*) agnoscitur a *Varr. l. 8. de L. L. c. 56.* item a *Charis. l. 3. pag. 217.* *Putsch.* & *Priscian. lib. 10. pag. 891.* ¶ *Tunsi* pro *tutudi* agnoscitur a *Diomed. l. 1. p. 369.* ¶ Etiam *tusi* olim dixere; unde *tusus.* *Nevius* apud *P. Merulam in collect. fragment. Ennii pag. 42.* Qui terrai Latiai hemones tuserunt Vires, fraudesque Pœnicas, fabor. ¶ Participia *tunsus* & *tusus* V. suis locis.

TUNES, *etis, f. Tunisi di Barberia,* urbs Africæ, in ora maris Mediterr. ampla, cum arce, & portu amplo, caput regni Tu-

netani, piratica infamis. *Liv. lib.* 30. *cap.* 9. Occupat relictum fuga oppidum Tunata. *Id. ibid. c.* 36. Ut Tunatem vanirent.

TUNGRI, orum, m. *Tongres*, urbs Eburonum, in Belgio, media inter Trajectum ad Mosam in Or. & Fanum S. Trudonis in Occ. *Plin. l.* 4. *c.* 17. ¶ De fonte aquæ calidæ, apud Tungros, nunc *bagni di Spa*. *Id. l.* 31. *c.* 2. Tungri civitas Galliæ fontem habet insignem, plurimis bullis stellantem, ferruginei saporis. Purgat hic corpora, tertianas discutit, calculorumque vitia. ¶ In singulari num. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 334. M. Ulpius Felix natione Tungar. *Sil. l.* 7. *v.* 681. Terrificis Mutua pen-... compit Tunger in armis. Al. aliter leg.

TUNICA, æ, f. *sottabito, sottana, camiciuola, giubba, giustacore, tonaca*, χιτών, vestis interior, corpori adhærens, cui toga superinduitur, viris & mulieribus usurpata, olim sine manicis, deinde manicata, & cinctu constricta. De notatione V. *Vestium*. Romani tunica diu caruerunt, sola toga contenti, ut *Gell.* docet *l.* 7. *c.* 12. *Ascon. in fin. commentar. pro M. Scauro*: Cato prætor judicium, quia æstate agebatur, sine tunica exercuit, campestri sub toga cinctus. In forum quoque sic descendebat, jusque dicebat, idque repetierat ex vetere consuetudine, secundum quam & Romuli & Tatii statuæ in Capitolio, & in Rostris Camilli fuerunt, togatæ sine tunicis. Hæc *Ascon.* Non est tamen negandum antiquissimam fuisse Romæ tunicam, cum *Livius* scribat *l.* 1. *c.* 20. Numam Saliis tunicæ pictæ insigne dedisse. Sed hoc non probat, vulgarem omnium tunc ejus fuisse usum, sed Saliorum peculiarem. ¶ Postea substrictam & brevem citra humerum desinentem induere cœperunt, græce ἐξωμίδα dictam: manicas quoque addiderunt delicati homines ad manus usque operiendas; quod probro dedit P. Scipio Africanus P. Sulpicio Gallo apud *Gell. loc. cit. Virg.* quoque reprehendit *Æn.* 9. *v.* 616. & *Cic.* 2. *Catil. c.* 10. ¶ Plebecula, & turba forensis tunica sæpe utebatur sine toga: unde *tunicatum popellum* dicit *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 65. ¶ Qui tunicam simul gestabant ac togam, hanc deponebant in exercitationibus, quo expeditiores essent: unde illud *Juvenal. sat.* 2. *v.* 145. tunicati fuscina Gracchi. ¶ Mulierum tunicæ laxiores erant & prolixiores, quam virorum; horum vero, quam militum, ut est apud *Gell. loc. cit.* ad ulnas cruraque adversus oculos protegenda. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Cui lati clavi jus non erit, ita cingatur, ut tunicæ prioribus oris infra genua paulum, posterioribus ad medios poplites usque perveniant, nam infra mulierum est, supra centurionum. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 407. Illa super suras tunicam collecta ministrat. *Id. l.* 3. *de art. am. v.* 301. Hæc movet arte latus, tunicisque fluentibus auras Excipit. ¶ Duas etiam tunicas gestare, aut etiam plures mos fuit, frigori arcendo. *Sueton. in Aug. c.* 82. Hieme quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula thorace laneo muniebatur. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 318. Mihi puero modica una fuit tunica & toga, sine fasciis calciamenta, equus sine ephippio. *Calpurn. ecl.* 5. *v.* 30. ambas Diduxi tunicas, & pectora nuda cecidi. ¶ Cum plures erant, ea proprie *tunica* dicebatur, quæ sub toga statim: quæ interius, propria interdum nomina habuit, *subucula, indusium, interula*. *Varr.* apud *Non. c.* 14. *n.* 56. Posteaquam binas tunicas habere cœperunt, instituerunt vocare subuculam, & indusium. ¶ Sæpissime tamen communi nomine *tunica* dicta, quæ carni adhæret, & est Italis *camiscia*. *Masur. Sabin.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 15. *tunicam intimam* dixit: *tunicam* absolute *Ovid.* 2. *Fast. v.* 171. & *vers.* 347. & *lib.* 1. *Amor. el.* 5. *v.* 6. & 13. & *eleg.* 7. *v.* 47. & *l.* 2. *el.* 15. *v.* 12. & *l.* 3. *el.* 7. *v.* 40. & *el.* 14. *v.* 21. & *Propert. l.* 2. *el.* 2. *v.* 66. quibus locis *tunica* indusium est, eaque detracta, membra patent. ¶ Servis verberandis tunica detrahebatur. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 475. periit librarius, ponunt Cosmetæ tunicas. *Plaut. Pers.* 3. 1. 54. Ubi captum est flagrum, dum tunicas ponit, &c. Adde *Petron. in fragm. Tragur. c.* 49. *Burm.* ¶ Quæ sub toga erat tunica, in viris duplex fuit, recta, & clavata. *Recta* quid sit, diximus in *Rectus*, 4. De *clavata* V. in *Clavus*, & *Clavatus*. ¶ De tunica palmata V. *Palmatus*, molesta V. *Molestus*. ¶ De tunica Jovis V. in *Palmatus*. ¶ Tunica pallio propior, *più stringe la camiscia, che la gonnella: vel più vicino è il dente, che nessun parente*: proverbium, quo significatur, non omnes æque conjunctos nobis curæ esse, sed esse alios aliis cariores: similiter ex rebus nostris quasdam esse, quæ magis tangunt, aut pluris interest curare & servare quia tunica corpus tangit, pallium non item. *Plaut. Trin.* 5. 2. 30. Hunc propiorem æquum est me habere. Tunica propior pallio est. ¶ Translate est membrana, integumentum, velamentum, cutis cujuspiam rei, *buccia, membrana, tunica*. *Cels. l.* 7. *c.* 22. Colligandæ venæ, vinciendæque, ubi tunicis inhærebunt. & *c.* 2. Quidquid abscedit, velamento suo includitur. id antiqui tunicam nominabant. *Id. l.* 4. *c.* 1. Renes tunicis supercontteguntur. *Id. l.* 7. *c.* 7. *sect.* 14. & *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 54. *Hard.* tunicæ oculorum. *Id. l.* 22. *c.* 22. *sub fin.* boletorum. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 153. lupini. *h. e.* siliqua, theca. *Quintil. decl.* 15. *c.* 12. Cum se ruptis jam tunicis in petulum capita (*florum*) fuderunt. *Plin. l.* 24. *c.* 3. Cortex ligni, corticique tunica subjecta. *Id. lib.* 16. *c.* 14. *de tilia*. Inter corticem ac lignum tenues tunicæ multiplici membrana. & *c.* 36. *a med.* Arundines longis vestiri tunicis. *h. e.* foliis calamum amplectentibus. *Id. l.* 11. *c.* 35. Genus tinearum tunicas suas trahentium, quo cochleæ modo. *Lucret. l.* 4. *v.* 56. Cum veteres ponunt tunicas æstate cicadæ. *Virg.* 2. *Georg. v.* 74. se medio trudunt de cortice gemmæ, Et tenues rumpunt tunicas.

TUNICATUS, a, um, *in farsetto*, χιτωνοφόρος, qui sola indutus est tunica, hoc est, qui nullam tunicæ superinduit togam: cui opponitur *togatus*: quales fuere pauperiores apud Romanos præsertim turba forensis, denique etiam divites, cum se in exercebant. *Cic. pro Cæl. c.* 5. Ut exercitatione ludoque campestri tunicati uterentur. *Horat. lib.* 1. *ep.* 7. *v.* 65. Vilia vendentem tunicato scruta popello. ¶ Metaleptice sumitur pro indocto, imperito. Sic *Auct. dial. de Orat. c.* 7. vulgus imperitum appellat populum tunicatum. ¶ Translate *tunicatum cepe* dicit *Pers. sat.* 4. *v.* 3. *h. e.* multa involucra velut tunicas habens. ¶ *Tunicata quies* est quæ habetur ruri, ubi togis depositis, tunicati homines liberius vivunt. *Martial. l.* 10. *epigr.* 51. O soles! o tunicata quies!

TUNICO, as, a. 1. *vestire*, χιτωνίζω, tunica aliquem induo. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 837. Hæc lanigeras detondere docuit, tunicareque homulum.

TUNICOPALLIUM. V. in *Palla*.

TUNICULA, æ, f. *giubboncino, farsetto*, χιτώνιον, parva tunica. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 227. Ut venalem tuniculam poneret quotidie. *Turpil.* apud *eund. c.* 14. *n.* 6. Epistola excidit mihi, inter tuniculam ac strophium quam collocaveram. *Plaut. Rud.* 2. 6. 65. Redactus sum usque ad hanc unam tuniculam, & ad hoc misellum pallium. ¶ Parvum integumentum, folliculus, membranula, *buccia, invoglie, invoglinzzo, membrana, tunica*. *Fest.* in *Gluma*. Gluma hordei tunicula. *Plin. l.* 26. *c.* 12. & *l.* 29. *c.* 6. Tuniculæ oculorum. *Id. l.* 30. *c.* 10. Tunicula stellionis, quam eodem modo, ut anguis, exuit.

TUNSUS, a, um, *battuto, ammaccato*, κοπτός, repetitis ictibus cæsus, percussus, contusus: a *tundo*. *Virg. Georg.* 4. *v.* 302. Tunsa per integram solvuntur viscera pellem. & *lib.* 3. *v.* 133. tunsa gemit area frugibus. *Id. Æn.* 11. *v.* 37. Ingentem gemitum tunsis ad sidera tollunt Pectoribus. & *l.* 1. *v.* 485. Supplicites tristes, & tunsæ pectora palmis Iliades. *Apul. sub fin. l.* 7. *Metam.* Tunsis ac diverberatis vehementer uberibus. ¶ Item tundendo comminutus, pinsitus, *pestato, franto, pesto*, [illegible]. *Virg. Georg.* 4. *v.* 267. tunsum gallæ admiscere saporem. *Colum. lib.* 6. *c.* 6. Tunsum allium. & *l.* 9. *cap.* 13. *ante med.* Grana mali Punici tunsa. *Id. l.* 6. *c.* 7. Cupressi quindecim coni, totidemque gallæ, & utrumque ponderis vetustissimus caseus: quibus in unum tunsis admiscentur vini quatuor sextarii. *Apul. l.* 4. *Metam.* Hordeum tunsum minutatim.

TUOR, eris, dep. 3. V. *Tueor* in fine.

TUOR, oris, m. *vista*, visus. *Apul. de deo Socrat.* Fila tenuia usque adeo, ut radios omnes nostri tuoris raritate transmittant.

TURACULUM, quod legitur apud *Varron. l.* 4. *de L. L. cap.* 8. *ad fin.* monet *Scalig.* legendum esse *auguraculum*.

TURARIUS, & Thurarius, a, um, ad tus pertinens. *Turarius*, ii, qui tura tractat, & vendit. *Jul. Firmic. l.* 8. *c.* 25. *sub fin.* Turarios faciet, vel pigmentarios, seu pharmacopolas. *Tertull. de Idololatr. c.* 11. *a med.* Nisi si quis & de turario dissimulabit. *Inscript. vet.* apud *Murator. pag.* 952. *n.* 6. L. Fænio L. D. L. Favori Thurario. ¶ *Tibia turaria*, quæ & *Lydia*, quibus canebant in sacris, dum tus adolebatur, memorantur a *Solino cap.* 5. (*al.* 11.) *a med.* & fuisse putat *Salmas.* quas *Plin. l.* 16. *c.* 36. *sub fin.* appellat tibias sacrificas Tuscorum, e buxo factas; & quas designat *Virg.* 2. *Georg. v.* 193. inflavit cum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras. ¶ *Vicus Turarius* fuit Romæ in regione Urbis VIII. ut est apud *Sext. Rufum*, & *P. Victor. de regionib. Urb. R.* Meminit etiam *Cic.* 3. *Verr. c.* 59. ubi *Ascon.* tradit, in eo fuisse signum Vertumni. Quod autem hoc signum ponunt alii in vico Tusco, inde quidam putant, Tuscum & Turarium vicum eundem esse, vel saltem Vertumni signum fuisse in extremo Turario, eo loci, ubi Tuscum tangebat: quod ex eo etiam verisimile, quia *Ascon.* Vertumnum in extremo Turario locat. Sunt etiam, qui cum Jugario confundunt. ¶ De scriptione V. in *Tus*.

TURBA, æ, f. *turbamento, tumulto, confusione, romore*, τύρβη, tumultus, seditio, motus & trepidatio plurium, perturbatio multitudinis, ut rixa duorum: a græca voce allata, quæ attice pro τύρβη, tumultus. Alii volunt esse per syncop. a [illegible] idem significante. *Ulpian. Dig. l.* 47. *tit.* 8. *leg.* 4. Prætor ait: Cujus dolo malo in turba damnum factum esse dicetur, &c. Turbam ex quo numero admittimus? Si duo rixam commiserint, utique non accipiemus in turba id factum, quia duo turba non proprie dicuntur. Enimvero si plures fuerint, decem puta, aut quindecim homines, turba dicetur. quid ergo, si tres aut quatuor? turba utique non erit: & rectissime Labeo inter turbam & rixam multum interesse ait. nam turbam multitudinis hominum esse turbationem & cœtus, ut rixam duorum. Hactenus *Ulpianus*. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 6. *sub fin.* Quota in turba, quantaque in confusione rerum omnium viveremus. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 32. *a med.* Verum, ut fit, multa sæpe, imprudentibus imperatoribus, vis belli ac turba molitur. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 55. Fugientium multitudine ac turba portæ castrorum occupantur. *Sallust. in Catil. c.* 38. Semper in civitate quibus opes nullæ sunt, bonis invident, malos extollunt, turba atque seditionibus sine cura aluntur. *Quintil. lib.* 2. *c.* 16. Seditiones turbæque populares excitantur. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 1. *sub fin.* In turbas & discordias pessimo cuique plurima vis. *Cic. Verr.* 7. *c.* 10. *ad fin.* Maximas in illius castris effecisse turbas dicitur. *Sallust. in orat. Macri Licin. ad pleb. ante med.* Turbas concitare. ¶ Dicitur etiam de perturbatione, quæ e paucis fit. *Cic. Verr.* 6. *c. paulo.* Ecce autem nova turba atque rixa. *Terent. Eun.* 4. 3. 11. Eunuchum quem dedisti nobis, quas turbas dedit! & 4. 2. *in fin.* Jam tum inceperat turba inter eos. *Id. Heaut.* 5. 2. 17. Quantas turbas concivi insciens! *Id. Eun.* 4. 1. 2. Timeo, nequam ille hodie turbam faciat, aut vim Thaidi. *Id. Heaut.* 1. 2. 16. Propter eam hæc turba atque abitio evenit. *Plaut. Aulul.* 2. 9. *extr.* Fugiam intro, ne quid his turbæ fiat, *Acc.* apud *Non. cap.* 12. *n.* 16.

Non

Non vides, quantam turbam, quantosve fluctus concites! Adde *Cæcil. ibid.* ¶ De duobus tantum. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 713. Oscula quisque suæ matri properata tulerunt, Non intellecto credula turba deo. *h. e.* Titus & Aruns filii Tarquinii Superbi. ¶ Metonymice accipitur pro incondita multitudine hominum, *popolo*, *gente*, *moltitudine*, *turba*, ὄχλος. *Cic. Verr.* 2. *c.* 7. Videt ad ipsum Fornicem Fabianum in turba Verrem. *Nep. in Datam. c.* 6. Si in turbam exisset, ab homine tam necessario se relictum. *se si fosse divolgato. Justin. l.* 11. *c.* 13. *sub fin.* Dario majorem turbam hominum esse, sibi virorum. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 193. Ζωὴ καὶ ψυχή modo sub lodice relictis Uteris in turba. *Quintil. l.* 2. *c.* 2. (*al.* 3.) Turbam hominum fugere. *Cic. de Senect. c. ult. a med.* Cum ex hac turba & colluvione discedam. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 210. Ipse face in turba, qua venit illa, locum. *Manil. lib.* 2. *v.* 136. nec in turbam, nec turbæ carmina dicam. *h. e.* imperitæ multitudini. *Propert. l.* 3. *el.* 1. *v.* 12. Turba scriptorum. *& v.* 48. puellarum. *Senec. de vita beata, c.* 2. Argumentum pessimi turba est. *h. e.* quod vulgus & plures sequuntur. ¶ Item pro multitudine, copia confusa quarumcumque rerum. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 15. Chrysippus magnam turbam congregat ignotorum deorum. *Id. in Bruto, c. ult.* Ut te eripias ex turba patronorum. *& c.* 32. Qui illam turbam voluminum effecerit. *Lucret. lib.* 2. *v.* 919. pecudes vulgum turbamque animantum. *Sil. l.* 7. *v.* 139. turba luporum. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 77. *ad fin.* Et quæ excellunt, serventur ad perorandum: si quæ erunt mediocria, in mediam turbam atque in gregem conjiciantur. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 27. Cum tamen a turba rerum requieverit harum. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 33. Nec te missa super jaculorum turba moratur. *Id.* 6. *Met. v.* 219. ubi turba rotarum, Duraque mollierant subjectas ungula glebas. *& l.* 4. *v.* 722. aper quem turba canum circumsona terret. *& l.* 10. *v.* 144. volucrum. *& vers.* 106. arborum. *Quintil. l.* 8. *c.* 2. *a med.* inanium verborum. *Plin. l.* 9. *ep.* 23. castrensium negotiorum. *Nemesian. ecl.* 4. *v.* 28. squamea. *Lucan. l.* 9. *v.* 403. malorum. *& v.* 608. serpentum. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 61. Dentes multis piscium in lingua & toto ore, ut turba vulnerum molliant, quæ attritu subigere non queunt. *Quintil. declam.* 9. *c.* 12. *extr.* Ut reum, quem premere atrocitas criminum non potest, turba confundat. *Justin. l.* 32. *c.* 2. Turba querelarum confusus adolescens, repente obticuit. ¶ Apud *Liv. l.* 33. *c.* 44. est hoc nomine oppidum in Hispania citeriore.

TURBAMENTUM, ti, *n.* *turbazione*, ταραχή, idem ac turbatio. *Sallust. in orat. Lepidi ad Populum R. sub fin.* Maxima turbamenta reipubl. atque exitia probate. *Tacit. l.* 1. *Hist. c.* 23. Quæque alia turbamenta vulgi.

TURBASSO. V. in *Turbo*, *as*.

TURBATE, *con del disordine*, *confusamente*, τεταραγμένως, confuse, turbulente. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 3. Aguntur omnia raptim atque turbate.

TURBATIO, onis, *f.* *sconcerto*, *turbamento*, *confusione*, ταραχή, confusio, perturbatio. *Liv. l.* 24. *c.* 28. In hac turbatione rerum in concionem vocari placuit. *Flor. l.* 4. *c.* 6. Divitiarum spes ea turbatione reipublicæ. *Gell. l.* 19. *c.* 1. Turbatio coloris & vultus. *Apul. lib.* 9. *Met.* Raptim tunicam injectus, sed plane per turbationem pedibus intectis, procurrit cubiculo.

TURBATOR, oris, *m.* *perturbatore*, *sturbatore*, ταράκτης, qui turbat. *Liv. l.* 4. *c.* 2. Jam ad consulatum vulgi turbatores accingi. *& c.* 48. Turbatores vulgi tribuni plebis. *Senec. l.* 3. *controvers.* 17. *ad fin.* Turbator otii. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 35. Arminius turbator Germaniæ.

TURBATRIX, icis, *f.* *turbatrice*, perturbatrix. *Stat. Theb.* 4. *v.* 369. Accumulat crebros turbatrix fama pavores. *Prudent. in Psychom. v.* 868. Tempestas placidæ turbatrix invida pacis.

TURBATUS, a, um, *commosso*, *confuso*, *sconcertato*, *turbato*, ταραχθείς, ταρακτικός, perturbatus, commotus, confusus. *Petron. in Satyr. c.* 131. Turbatum sputo pulverem medio sustulit digito. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 80. limo turbatam haurit aquam. *Sueton. in Tiber. c.* 69. Turbatiore cælo nunquam non coronam lauream capite gestavit. *Virg.* 3. *Georg. v.* 259. abruptis turbata procellis freta. *Suet. in Calig. c.* 23. *a med.* Turbatius mare ingressus. *Ovid* 8. *Met. v.* 859. turbati capilli. *scarmigliati.* & *Sueton. in Cæs. c.* 40. Fastos turbatos correxit. *Liv. l.* 3. *c.* 70. Priusquam hostis turbatos ordines reficeret. *Sueton. in Ner. c.* 19. Turbatus religione simul ac periculo. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 12. Hostes turris ruina commoti, inopinato malo turbati. *Sil. l.* 2. *v.* 329. turbatus ira. *& vers.* 642. malis. *Sallust. in orat. Philippi contr. Lepid.* Omnia seditionibus turbata. *Liv. l.* 7. *c.* 26. Oculis simul ac mente turbatus. *Stat. l.* 9. *Theb. v.* 370. Tristibus interea somnum turbata figuris. *Petron. in Sat. c.* 106. Turbato vehementius vultu proclamat. *Cic. pro Planc. c.* 4. *extr.* Populi voluntates turbatas placere. *Justin. l.* 18. *c.* 2. *sub fin.* Turbata cum Romanis pax. *Plin. l.* 8. *ep.* 24. *ante med.* Omnia soluta, turbata, atque etiam in contrarium versa. *& l.* 9. *ep.* 3. *extr.* Quæ si confusa, turbata, permista sunt, &c. ¶ Cum genitivo *Sil. l.* 14. *v.* 677. *de Archimede.* meditantem in pulvere formas, Nec turbatum animi, tanta feriente ruina.

TURBELLÆ, arum, *f.* turbatio, turbæ, confusio. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 134. Tantas turbellas facio. *Id. Pseud.* 1. 1. 107. Scis tu, mea si commovi sacra, quo pacto, & quantas soleam turbellas dare. *Apul. de deo Socrat.* Quæ omnes turbellæ tempestatesque procul a deorum cælestium tranquillitate exsulant. ¶ Sunt qui unico *l* scribunt *turbela*, sed improbat *Voss. in Etym.* non enim, inquit, simile est illis *suadela*, aut *loquela*, sed his *popellus*, *tenellus*, *umbellus*, &c.

TURBEN, *in recto casu pro turbo*, *inis*, quidam leg. apud *Virgil.* 7. *Æn. v.* 378. & *Tibull. lib.* 1. *el.* 5. *v.* 3. secuti auctoritatem quorundam apud *Charis. l.* 1. *pag.* 118. *Putsch.* sed præterquam quod omnes fere libri *turbo* præferunt, ipse *Charis. ibid. pag.* 48. stulte facere ait, qui *turben* dicunt. Fallitur etiam *Servius* qui *ad loc. Virg. cit.* etiam *Catull.* dixisse *turben* affirmat. Ipse tamen *turbo* retinet: neque aliter sane dici debet.

TURBIDATUS, a, um, *turbidato*, *torbido*, turbidus. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 40. Aer ex calore supero, madoreque infero turbidatus.

TURBIDE, adverb. *torbidamente*, θολερῶς, confuse, turbulente. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 10. Intelligatur igitur, perturbationem, jactantibus se opinionibus inconstanter & turbide, in motu esse semper. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 12. Turbide & seditiose tractum exercitus. *Gell. in fin. cap.* 9. *l.* 3. Ota vinculo solutus, per omne inde vitæ tempus non turbide, neque adhæse locutus est. *Nazar. in Paneg. Constant. c.* 33. *a med.* Vota hominum metu interclusa, turbide aliquid egerunt, cum cumulata eruperunt.

TURBIDO, as, a. 1. *intorbidare*, *turbare*, turbare. *Solin. c.* 49. (*al.* 82.) *sub fin.* Cameli proculcatione limum excitent, ut (*aqua*) turbidetur. *Sidon. l.* 6. *ep.* 2. Animæ serenitatem sæcularium versutiarum flatibus turbidare.

TURBIDULUS, a, um. *torbidetto*, aliquantum turbidus. *Prudent. in Apotheosi*, *v.* 276. Turbiduli sensus, & litigiosa fragosis Argumenta modis.

TURBIDUS, a, um, *torbido*, *turbato*, θολερός, turbatus, impurus, sordidus. *Cic. Tuscul.* 3. *c.* 34. Cum aquam turbidam, & cadaveribus inquinatam bibisset. *Virg.* 2. *Georg. v.* 137. auro turbidus Hermus. *h. e.* arenas aureas trahens. *Id. Æn.* 6. *v.* 298. Acheron cœno turbidus. *& l.* 11. *v.* 876. Volvitur ad muros caligine turbidus atra Pulvis. *& l.* 4. *v.* 245. turbida nubila. *& l.* 12. *v.* 283. turbida tempestas. *& vers.* 685. turbidus imber. *Plin. l.* 8. *ep.* 17. Immite & turbidum cælum. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 3. *ad fin.* Ex turbida tempestate in portum se tradere. *Senec. in Hippol. v.* 790. lumen turbidum Lunæ. *offuscato. Lucret. l.* 3. *v.* 998. turbida ponti æquora. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 7. freta ventis turbida. *Horat. l.* 3. *od.* 3. *v.* 4. Auster dux inquieti turbidus Adriæ. *Plin. l.* 21. *c.* 20. *ad fin.* Turbidi dies. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 16. coma turbida a somno. *scarmigliata.* ¶ Translate est turbarum plenus, confusus, tumultuosus. *Nep. in Pelop. c.* 4. Hoc tam turbido tempore Epaminondas domi quietus fuit. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 17.) *a med.* Huc ei cura inter turbidissimas actiones vel terrenti optimates vel jam timenti fuit. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 14. *ad fin.* Fac animo magno fortique sis, &, si turbidissima sapienter ferebas, tranquilliora læte feras. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 33. Mens, quæ omni turbido motu semper vacet. *Ovid. Trist. l.* 1. *eleg. ult. v.* 34. Pectora sunt ipso turbidiora mari. ¶ Absolute *Liv. l.* 31. 40. In turbido minus perspicuum fore putant, quid agatur. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 21. Cui compositis rebus nulla spes, omne in turbido consilium. *Senec. ep.* 3. *in fin.* Quidam adeo in latebras refugerunt, ut putent in turbido esse, quidquid in luce est. ¶ Cum genitivo. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 48. C. Cæsar turbidus animi. ¶ Refertur & ad orationem. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. *a med.* Verum id quoque æqualius erit, non tumultuosius atque turbidius. ¶ Sæpe est commotus aliquo affectu, & præsertim ira, quæ maxime omnium perturbat. *Stat. l.* 3. *silv.* 4. *v.* 14. quem (*Ganymedem*) turbide semper Juno videt refugitque manum, nectarque recusat. (Similis est locus *Martial. l.* 9. *epigr.* 26.) *Virg.* 11. *Æn. v.* 742. & Venulo adversum se turbidus infert. *pieno di mal talento.* Sic *Æn.* 9. *v.* 57. huc turbidus atque huc Lustrat equo muros, aditumque per avia quærit. (eod. modo *Stat.* 7. *Theb. v.* 669. *& l.* 8. *v.* 339. locutus est.) *Stat. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 39. turbidus ira. *Sil. l.* 12. *v.* 417. turbidus iræ. *Id. l.* 13. *v.* 314. turbidus ausi. *h. e.* temerarius, inconsultus. *Ovid. l.* 3. *de art. am. v.* 243. Dictus eram cuidam subito venisse puellæ: Turbida perversas induit illa comas. *sorpresa*, *confusa*. & *Virg.* 10. *Æn. v.* 648. atque animo spem turbidus hausit inanem. *h. e.* arrogantia elatus, tumens. *Id.* 11. *Æn. v.* 814. ex oculis se turbidus abstulit Aruns. *h. e.* timore perculsus. ¶ Item qui turbas molitur, tumultuosus, seditiosus. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 37. Redualt in hiberna turbidos, & nihil ausos. *Id.* 3. *Hist. c.* 49. Eo suffragio turbidissimus quisque delecti. *Id.* 14. *Ann. c.* 39. Turbidum ingenium. *Id.* 4. *Hist. c.* 11. Civitas adhuc turbida, & novis sermonibus læta. *& c.* 39. *extr.* Sic egesto quidquid turbidum, redit urbi sua forma legesque, & munia magistratuum. ¶ Turbida acies, *occhi torbidi*, apud *Senec. in Herc. Fur. v.* 934. & turbida frons, *turbata*, *in Hippol. v.* 432. turbati animi indicia sunt. ¶ *Turbidum*, turbide, adverbii more. *Horat. l.* 2. *od.* 2. *v.* 5. recenti mens trepidat metu, Plenoque Bacchi pectore turbidum Lætatur.

TURBINATIO, onis, *f.* στρόβωσις, conformatio in turbinem. *Plin. l.* 13. *c.* 21. Aliis rotunditas mali, aliis turbinatio pyri, aliis ovata species.

TURBINATUS, a, um, *di figura conica*, στροβιλώδης, in figuram turbinis desinens. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 69. Cor homini infra lævam papillam turbinato mucrone in priora eminens. *Id. l.* 37. *c.* 4. Adamas laterum sexangulo lævore turbinatus in mucronem. *Id. l.* 13. *c.* 13. *ad fin.* Turbinatior pyri figura. *Inscript.* apud *Donium class.* 2. *n.* 80. Turbinato lapide viam sternere. *a schiena di cavallo.*

TURBINEUS, a, um, in modum turbinis. *Ovid.* 8. *Met. v.* 556. Corpora turbineo juvenilia vortice mersit. *h. e.* aquis in modum turbinis præcipiti cursu inundantibus, de torrente enim loquitur.

TURBO, inis, *m.* *aggiramento di venti*, *bufera*, *turbine*, λαίλαψ, στρόβιλος, ventus vorticosus & validissimus, qui obvia quæque prosternit.

sternit. *Senec. l. 5. quæstion. nat. c. 13.* Ventus circumactus, & eandem ambiens locum, & se ipsa vertigine concitans, turbo est. Qui si pugnacior est, ac diutius volutatur, inflammatur, & efficit, quem πρηστῆρα Græci vocant. Hic est igneus turbo. *& l. 7. c. 5.* Turbo circa terram concipitur ac fertur. Ideoque arbusta radicitus vellit, & quacumque incubuit, solum nudat: silvas interim & tecta corripiens, inferior fere nubibus, utique numquam altior. *& mox.* Turbo omni nube velocior rapitur, & in orbem vertitur. *Cic. Fam. 12. ep. 25.* Ut Minerva, quam turbo dejecerat, restitueretur. *Plaut. Curcul. 5. 2. 47.* Exoritur ventus turbo: spectacula ibi ruunt. *Virg. 2. Æn. v. 416.* Adversi rupto ceu quondam turbine venti Confligunt. *& l. 1. v. 87.* venti ruunt, & terras turbine perflant. *Senec. in Agam. v. 478.* turbo convolvit mare. *Lucan. l. 4. v. 767.* Quantus Bistonio torquetur turbine pulvis. *& Valer. Flacc. l. 4. v. 452.* niger intorto turbine nimbus. *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 63.* in nigro jactati turbine nautæ. *Lucret. l. 1. v. 273.* venti rapido percurrunt turbine campos. *& vers. 293.* venti interdum vortice torto (*res*) Corripiunt, rapidique rotanti turbine torquent. *Lucan. l. 5. v. 594.* Avulsit laceros, percussa puppe, rudentes Turbo rapax. *Virg. 10. Æn. v. 603.* torrentis aquæ, vel turbinis atri More furens. *Senec. in Troad. v. 230.* turbinis vasti modo. *Lucan. l. 5. v. 611.* violentus turbo. *Virg. Æn. l. 6. v. 592* At pater omnipotens densa inter nubila telum Contorsit, præcipitemque immani turbine adegit. *h. e.* vi & impetu fulminis ruentis instar turbinis. *Id. 3. Æn. v. 572.* Ætna atram prorumpit ad æthera nubem Turbine fumantem piceo, & candente favilla. ¶ Clemens turbo *Valerio Flacco l. 6. v. 747.* est placidus & sine impetu rapiens. ¶ Translate *Ovid. 2. Amor. el. 9. v. 28.* Nescio quo miseræ turbine mentis agor. *Cic. pro Dom. c. 53. a med.* Tu procella patriæ, turbo ac tempestas pacis atque otii. *Id. in Pison. c. 9. a med.* In maximis turbinibus ac fluctibus reipublicæ navem gubernare, salvamque in portu collocare. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 149.* ego te in medio versantem turbine leti Eripui. *Sil. l. 11. v. 101.* O confuse nimis Gradivi turbine Varro. *h. e.* Marte adverso, & pugna infelici, quæ velut turbo cuncta disjicit. *Ovid. 7. Met. v. 614.* Attonitus tanto miserarum turbine rerum. *h. e.* tanta turbatione rerum ex pestilentia. Sic *Senec. in Agam. v. 196.* Horum te mala vertunt movent, turbo quem rerum imminet. *Lucan. l. 4. v. 243.* Virtutis jam sola fides, quam turbine nullo Excutiet Fortuna tibi. ¶ Turbo vulgi *Claudian. in II. Consul. Stilich. v. 200.* est multitudo, *folla, calca.* ¶ Cujusque rei cursus in gyrum, revolutio, circumactio, *corso in giro.* *Lucret. l. 5. v. 625* cum cæli turbine ferri. *& vers. 632. de Luna.* flaccidiore turbine ferri inferior, quam sol. *Id. l. 6 v. 640.* per fauces montis ut Ætnæ Exspirent ignes interdum turbine tanto. *Senec. in Hippol. v. 1236.* incitatis membra turbinibus ferar Nusquam resistens orbe revoluto rotæ. (Adde *in Herc. Oet. v. 945. & 1069.*) *Virg. 12. Æn. v. 531.* Præcipitem scopulo atque ingentis turbine saxi Excutit. *Claudian. l. 3. de laudib. Stilich. v. 287.* Ægæus turbo. *h. e.* mare procellosum, & ventis circumactum. *Stat. 4. Theb. v. 813.* hos turbo rapax, hos lubrica fallunt Saxa. *h. e.* torrentes aquarum vortices. *Sil. l. 8. v. 191.* Ater letiferum stridebat turbine serpens. *h. e.* spiris se circumvolvens. *Senec. in Thyest. v. 622.* Res deus nostras celeri citatas turbine versat. *Pers. sat. 5 v. 78.* Verterit hunc dominus, momento turbinis exit Marcus Dama. V. *Circumago*, & *Vertigo*. *Ovid. 3. Amor. el. ult. v. 5* usque a proavis vetus ordinis heres, Non modo militiæ turbine factus eques. *h. e.* per varios militiæ gradus, & quadam veluti circuitione. *Id. 4. Trist. el. ult. v. 7.* hos duos vertur repetens habet *Fortunæ muneri*. ¶ Item vis, impetus. *Virg. 12. Æn. v. 284.* quantus in clypeum assurgat, quo turbine torqueat hastam. *Val. Flacc. l. 3. v. 78.* hasta volens immani turbine transilis insonuit. *Lucan. l. 5. v. 465.* lancea denso balistæ turbine rapta, Haud unum contenta latus transire. *Sil. l. 4. v. 560.* intorquens directo turbine robur. *Valer. Flacc. l. 8. v. 243.* Talia magnanimi diverso turbine fundunt Tela viri. *& l. 6. v. 279* magnoque doloris Turbine Gesandrum Mavors rapit. ¶ Item turba, confusio, seditio, tumultus, in illo *Valer. Flacc. l. 2. v. 260.* & insomnes lassatas turbine tandem Conticuisse domos. ¶ Est etiam *turbo* genus instrumenti lusorii, nempe lignum forma metæ inversæ, ima sui parte in acutum desinens, in summo latius, quod a pueris scutica circumagitur, *trottola, pallo, fattore*, βέμβιξ, στρόβιλος. Quid a *trocho* differat, ibi dictum est. *Virg. 7. Æn. v. 378.* Ceu quondam torto volitans sub verbere turbo, Quem pueri magno in gyro, vacua atria circum Intenti ludo exercent: Ille actus habena Curvatis fertur spatiis: stupet inscia supra Impubesque manus mirata volubile buxum. Dant animos plagæ. *Tibull. l. 1. el. 5. v. 3.* Namque agor, ut per plana citus sola verbere turbo, Quem celer assueta versat ab arte puer. ¶ Item quidquid instar lusorii turbinis factum est: ut cardinis ima pars, & similia. *Cic. de Fato, c. 18 sub fin.* Revertitur ad cylindrum, & ad turbinem suum, quæ moveri incipere, nisi pulsa, non possunt. *Plin. l. 37 c. 4.* Si duo turbines latissimis suis partibus jungantur. *Id. l. 11. c. 10* Figura umbræ similis metæ ac turbini inverso. *Id. l. 27. c. 4.* In turbinibus cadorum eam (*herbam*) ferunt, ut nicoom majus. *h. e.* in cadis turbinatis. *Varr. apud Serv. ad Æn. 1. v. 453.* Fores graves atque innixæ in cardinum tardos turbines. *Plin. l. 9. c. 36. sub fin.* Turbo conchæ, *h. e.* concha turbinata. Sic *Ovid. 3. Met. v. 535.* cava buccina sumitur illi Tortilis, in latum quæ turbine crescit ab imo. ¶ De re, quæ circumagitur. *Plin. l. 36 c. 13. a med.* Columnarum in officina turbines ita librati pependerunt, ut puero circumagente tornerentur. ¶ Instrumentum onde, *fuso aut arcolaio*, vertigo, rhombus, hæc enim vel idem sunt, vel valde similia: habebantque usum & in incantationibus. V. *Rhombus*. *Horat. epod. 17. v. 6.* Canidia parce vocibus tandem sacris, Citumque retro solve, solve turbinem. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 164.* Hanc lucem celeri turbine Parca neat. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 315.* tum prono in pollice torquens Libratum tereti versabat turbine fusum. ¶ *Turbo*, *onis* nomen est viri proprium apud *Horat. lib. 2. sat. 3 v. 310.* & *Spartian. in Adriano, c. 5. & 6.* Si credimus *Charis. l. 1. pag. 117. Putsch.* docuit *Cæsar. l. 2. de Analog.* etiam de tempestate *turbonem* dici debere. ¶ *Turbo* in secto singul. V. supra suo loco.

TURBO, as, avi, atum, a. 1. *confondere, sturbare, turbare*, ταράττω, τυρβάζω, misceo, confundo, perturbo: a *turba*. *Cic. de Harusp. resp. c. 12.* Miscere, ac turbare. *Id. pro Cluent. c. 49. extr.* Mare, quod sua natura tranquillum sit, ventorum vi agitari atque turbari. *Senec. in Hippol. v. 817.* Turbet decus capitis, *scompigliare, scarmigliare*. *& in Herc. Fur. v. 931.* tempestas fretum violenta turbat. *Liv. l. 30. c. 18.* Hastati elephantos peditum aciem turbantes invadunt. *Id. l. 3. c. 70.* Permissus equitatus turbare ordines. *Id. l. 32. c. 56.* Spem pacis turbare. *Plin. l. 23. c. 1.* Uvæ recentes alvum turbent. *Id. l. 24. c. 10.* Hedera mentem turbat. *Val. Flacc. l. 7. v. 132.* & tanto turbetur Græcia luctu. ¶ Proturbare, sternere, occidere, *atterrare*. *Stat. 9. Theb. v. 745.* Primo Tenagræum turbavit arundo Choræbum. ¶ Absolute, vel cum casu communi est turbas excitare, tumultuari, seditionem, discordiam moliri. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. ult.* Simul, nequid illa turbet, vide. *Plaut. Bacch. 5. 1. 5.* Magis quam id reputo, tam magis uror, quæ meus filius turbavit. *Id. Cas. 5. 2. 6* Ita ridicula auditu, iteratu ea sunt, quæ ego intus turbavi. *Terent. Hec. 4. 4. 12.* Dum ne reducam, turbent porro, quam velint. *Varr. 3. R. R. c. ult.* Cum mare turbaret. *Virg. 6. Æn. v. 801.* Et septemgemini turbant trepida ostia Nili. *h. e.* Africa turbatur. *Lucret. l. 2. v. 125.* Corpora, quæ in solis radiis turbare videntur. *Tacit. 3. Ann. c. 47.* Si una alterave civitas turbet. *& initio l. 4.* Nonus Tiberio annus erat compositæ reipublicæ, cum repente turbare Fortuna cœpit. *Id. 1. Hist. c. 85.* Milites nihil in commune turbantes. ¶ *Turbare turbas* hoc sensu dixit *Plaut. Bacch. 4. 10. 1.* ¶ Passive *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. ult.* Ad te ne hæc quidem scribo, quæ palam in republica turbantur. ¶ Impersonaliter. *Terent. Eun. 4. 3. 7.* Nescio quid profecto, absente nobis, turbatum est domi. *Cic. pro Sull. c. 20.* Quo facilius Romæ ea, quæ conabatur, efficeret, si in Hispania turbatum esset. *Virgil. Ecl. 1. v. 12.* totis usque adeo turbatur agris. ¶ *Turbare rationes*, & *turbare* absolute est rem familiarem ita exhaurire, ut sumptibus ferendis & æri alieno dissolvendo non sufficiat, decoquere, conturbare, *spiantarsi, fallire*. V. *Conturbo*. *Ulpian. Dig. l. 11. tit. 3. leg. 1. extr.* Rationem sibi commissam turbare. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 8.* M. Servilius postquam, ut cœperat, omnibus in rebus turbarat, nec quod non venderet, cuiquam reliquerat. *Petron. in Satyr. c. 119.* egregie servorum examen... strumque renidens, Quæ turbant censum. Adde *Juvenal. sat. 14. v. 94.* ¶ *Turbasso* antique pro *turbavero* ut, *levasso*, *imperasso*, *rogasso*, &c. *Cic. 3. de Leg. c. 4.* Qui turbassit in agendo, fructus actoris esto. Al. leg. *turbassitur*.

TURBOR, oris, m. turba, perturbatio. *Cæl. Aurel. Acut. l. 1. c. 15. sect. 149.* Novo turbore corpus afficiunt. *& lib. 2. c. 1. c. 1. a med.* Phreneticis alienationem cum turbore effici.

TURBULA, æ, f. *picciola turba*. *Apul. l. 10. Met. in fin.* Vitatis turbulis, & electo secreto litore. *& l. 11.* Turbulæ complent totas plateas.

TURBULENS, tis, adject. turbulentus. *Callistrat. l. 48. Dig. tit. 19. leg. 28.* In quibusdam civitatibus turbulentibus. Ita *Torrentin. & Gothofred.* at *Haloand.* turbulentis.

TURBULENTE, adverb. *confusamente*, ταραχωδῶς, confuse. *Cic. pro Dom. c. 26.* Omnia contra leges moremque majorum temere, turbulente, per vim, per furorem esse gesta. *Id. in Parad. c. 50.* Turbulentius agere. *Sidon. l. 7. ep. 13. circa med.* Turbulentissime regere.

TURBULENTER, adverb. idem ac turbulente. *Cic. l. 2. Fam. ep. 16. in fin.* Extremum illud erit: nos nihil turbulenter, nihil temere faciemus.

TURBULENTIA, æ, f. confusio, turba, perturbatio. *Tertullian. advers. Hermog. c. 41.*

TURBULENTO, as, a. 1. θορυβεῖν, perturbo. *Apul. l. 9. Met.* Mi strepitu turbulentant. *& l. 3.* Hospita totam civitatem turbulentat.

TURBULENTUS, a, um, *torbido, intorbidato, turbato*, θολερός, valde turbatus, turbidus. *Cic. Verr. 7. c. 10. a med.* Nullus dies tam magna turbulentaque tempestate fuit, quin aliquo tempore ejus diei solem homines viderent. *Phædr. l. 1. fab. 1. v. 3.* Cur turbulentam fecisti mihi Aquam bibenti? *Plaut. Mil. 2. 5. 3.* Loca Neptunia turbulenta. *Cic. 1. de Fin. c. 6. a med.* Turbulenta atomorum concursio hunc mundi ornatum efficere non poterit. ¶ Item turbarum plenus, valde turbatus, confusus, *confuso, imbrogliato, turbolento*, θορυβώδης. *Plaut. Epid. 1. 1. 58.* Heu edepol res turbulentas! *Id. Rud. 4. 4. 140.* Credebam edepol, turbulentam prædam eventuram mihi. *Varr. apud Gell. l. 13. c. 11.* Multos (*convivas*) esse non convenit, turba plerumque est turbulenta. *Cic. in Pison. c. 15.* Illud meum turbulentissimum tempus profectionis tuo tranquillissimo præstat. *Id. Fam. 10. ep. 10. ad fin.* Ille ex turbulenta republica, hic ex pace & victoria bellum excitavit. *Id. pro Cæcin. c. 11.* Facil quæ dicis omnia: & ea suor & turbulenta, & temeraria, & periculosa. *Id. 2. de nat. Deor. c. 28.* Falsæ opiniones, errores turbulenti, & superstitiones pæne aniles. *Liv. l. 3. c. 61.*

c. 61. Turbulentior inde annus excepit, L. Valerio, Ti. Æmilio consulibus. *Cic.* 4. *Tuscul.* c. 3. Mederi animis, nec eos turbulentos esse pati, *h. e.* ægritudinibus turbatos. ¶ Item turbarum auctores, seditiones & discordias excitans, *turbulento, sedizioso*, ὀχλώδης. *Cic. in Bruto*, c. 48. *a med.* Civis ut vita, sic oratione turbulentus. *Id.* 2. *de Orat.* c. 11. *ad fin.* Sex. Titius seditiosus civis, & turbulentus. & c. 51. *a med.* Turbulenti & mali cives. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 3. *a med.* Conciones turbulentæ Metelli, temerariæ Appii, furiosissimæ Publii. *Tacit.* 4. *Hist.* c. 38. Turbulenti tribuni. *Sueton. in Cæs.* c. 16. Turbulentissimæ leges. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 4. Antonii turbulenta consilia.

TURBYSTUM, i, n. *Plin. l.* 33. c. 5. Chrysocolla nisi rapuit colorem, adduntur scytatum, atque turbystum: ita vocant medicamenta sorbere cogentia.

TURCÆ, arum, m. populi Scythiæ, Caucasios montes inter Pontum Euxinum & Caspium mare incolentes: qui suis sedibus aliquando egressi, imperium longe lateque propagarunt. *Plin. l.* 6 c. 7 Dandari, Tussagetæ, Turcæ. *Pompon. Mela sub fin. lib.* 1. Thyssagetæ, Turcæque vasta silvas occupant, aluntque venando.

TURDA. V. *Turdus.*

TURDARIUM, ii, n. *tordaja*, locus, in quo inclusi turdi, merulæ, aliæque hujusmodi altiles aves saginantur, (qui locus a *Varr. l.* 3. *R. R.* c. 5 & *Colum. l.* 8. c. 10. describitur.) Et

TURDARIUS, ii, m. turdos alens & saginans. Alterutra harum vocum, vel utraque significari potest in illo *Varron. sub init. l.* 5. *de L. L.* Ut verba litteras alia assumant, alia amittant, alia commutent, ut fit in turdo, in turdario, in turdelice.

TURDELIX, icis, *i.* parvus turdus. V. vocem præced.

TURDETANI, orum, populi Hispaniæ ulterioris in Bætica, quorum regio Turdetania. *Liv. l.* 21. c. 5. & *l.* 34. c. 17. ¶ Joculariter *Plaut. Capt.* 1. 2. 60. cum dixisset, multis militibus opus esse, inter eos enumerat *panicees, placentinos, turdetanos, ficedulenses*, ludens nimirum in ambiguo. nam *Turdetani* & populi sunt, & significare possunt eos, qui turdos saginant, & vendant, & qui turdorum avidi sunt: qui jocus in aliis quoque nominibus, qui ibidem leguntur, latet.

TURDILLUS, i, m. parvus turdus. Legitur a quibusdam apud *Senec. ep.* 96. *in fin.* ubi alii aliter.

TURDULI, orum, m. populi Hispaniæ, quos alii eosdem faciunt cum Turdetanis, alii diversos. V. Geographos. *Varr. l.* 2. *R. R.* c. 10. scribit neque hos, neque Bastulos esse ad pecuariam rem idoneos: fortasse quia natio nimis mollis fuit, & fugitans laboris. ¶ Adjectiva *Liv. lib.* 34. *cap.* 20. Consul Turdulo bello occupatur.

TURDUS, i, m. *tordo*, κίχλη, genus avis præstanti sapore in cibis. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. v. 41. Nil melius turdo, nil vulva pulchrius ampla. *Martial. l.* 13. *epigr.* 92. Inter aves turdus, si quis me judice certet. Adde *epigr.* 51. ¶ *Turda*, æ, f. an latine dicatur, lis est. Negat *Varr. l.* 8. *de L. L.* c. 38. & *l.* 3. *R. R.* c. 5 Contra *Casaubon.* ex libr. MSS. & editis, & *Vet. Scholiast.* ita legit illud *Pers. sat.* 6. v. 24. Nec tenuem solers turdarum nosse salivam. ¶ De ratione alendorum turdorum multa *Varr. l.* 3. *R. R.* c. 5. & *Colum. l.* 8. c. 10. ¶ Est & piscis hoc nomine, quem & ipsum κίχλην vocant Græci, a colore turdi avis dictus, ut *Varr. lib.* 4. *de L. L.* c. 12. docet. *Quintil.* quoque *l.* 8. c. 2. Inter ea, quæ a similitudine nomen habent, *scaram* & *turdum* ponit. *Plin. l.* 32. c. *ult.* Turdus inter saxatiles nobilis. Adde *l.* 9. c. 13. *ad fin.* & *Colum. l.* 8. c. 16. *ad fin.* & c. 17. ¶ *Turdus* cognomen fuit in gente Papiria, ut C. Papirius Turdus, apud *Liv. l.* 41. c. 6. & *in numis Patini de Famil. Rom. pag.* 199.

TUREUS, & Thureus, a, um, *d'incenso*, λιβανώδης, λιβανωτός, ad tus pertinens. *Virg.* 2. *Georg. vers.* 117. solis est turea virga Sabæis. *Id.* 6. *Æn.* v. 225. congesta cremantur Turea dona focis. *Colum. l.* 3. c. 8. Turea planta. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 410. Detis & in veteres turea grana focos. *Stat.* 4. *Theb.* v. 412. turea altaria, *h. e.* in quibus tus adoletur. ¶ De scriptione V. in *Tus.*

TURGEO, es, rsi, n. 2. *esser gonfio*, οἰδέω, inflatus sum, tumeo. *Virg. Ecl.* 7. v. 48. Læto turgent in palmite gemmæ. *Id.* 1. *Georg.* v. 315. Frumenta in viridi stipula lactentia turgent. *Ovid.* 15 *Met.* v. 202. herba turgens. *Plin. l.* 12. c. 17. Caules prædulci liquore turgentes. *Martial. l.* 15. *ep.* 47 accepta spongia turget aqua. & *epigr.* 48 uva mero. & *l.* 14. *epigr.* 45. pila pluma. *Juvenal. sat.* 14. v. 156. pleno turget sacculus ore. *Propert. l.* 4. *el.* 4. v. 27. turgens rana. *Id. l.* 1. *el.* 21. v. 3 turgentia lumina fletu. *Cato R. R.* c. 157. Si lienes turgent, & si cor dolet. *Eun.* apud *Priscian. l.* 9. *pag.* 870. *Putsch.* Cyclopis venter velut olim turserat alti, Carnibus humanis distentus. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 357. turgentia ora. *h. e.* vultus tumens ex ictu. *Plin. l.* 20. c. 15. *ad fin.* Rutam decoctam imponunt mammis turgentibus. ¶ Metaphorice *Claudian. in Eutrop. l.* 1. v. 350. si talibus, inquit, Creditur, & nimiis turgens mendacia monstris. *h. e.* plena sunt. ¶ de oratione inflata. *Auct. ad Herenn. l.* 4. c. 10. *a med.* Ut corporis bonam habitudinem tumor imitatur sæpe; ita gravis oratio sæpe imperitis videtur ea, quæ turget & inflata est. *Horat. in art. poet.* v. 27. professus grandia turget: Serpit humi tutus nimium, timidusque procellæ. ¶ Dicitur etiam *tumere*. *Plaut. Cas.* 2. 3. 17. & *Menæchm.* 5. 2. 10. Uxor in fermento tota est: ita turget mihi. ¶ In Glossis & *turgis*, & *turge* legitur. Ex quo discimus, etiam in tertia conjugat. usurpari posse, ut *fervee, fulgeo*, & similia. ¶ Scribitur & *turgueo*.

TURGESCO, scis, n. 3. *gonfiarsi*, ὀγκόομαι, turgere incipio, tumesco. *Varr.* 3. *R. R.* c. 9. *a med.* Ne aqua in eorum corpore turgescat. *Colum. l.* 10. v. 383. valide turgescit lurida caule brassica. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 10. v. 11. turgescere semen in agris. *Pers. sat.* 3. v. 56. Hic stertor irriguo mavult turgescere somno. *h. e.* crassus & pinguis fieri. ¶ Metaphorice *Cic.* 3. *Tuscul.* c. 9. Sapientis animus semper vacat vitio, nunquam turgescit, nunquam tumet. *Id. ibid.* vertens carmina *Homeri*. Corque meum penitus turgescit tristibus iris. *Pers. sat.* 3. v. 8. turgescit vitrea bilis. *Id. sat.* 5. v. 18. Non equidem hoc studeo, bullatis ut mihi nugis Pagina turgescat. *h. e.* plena sit, crescat. *Quintil. l.* 12. *cap.* 10. *ad fin.* Genus dicendi, quod immodico tumore turgescit.

TURGIDULUS, a, um, diminut. a turgidus. *Catull. carm.* 3. *extr.* Flendo turgiduli rubent ocelli.

TURGIDUS, a, um, *gonfio*, ὀγκώδης, inflatus, tumens, tumidus: a *turgeo*. *Cic.* 3. *Tuscul.* c. 9. Membrum tumidum ac turgidum. *Plaut. Mil.* 4. 3. 15. Mulier lippa, atque oculis turgidis. *Martial. l.* 6. *epigr.* 39. puer sima nare, turgidis labris. *Plin. l.* 7. c. 45. Aqua subter cutem fusa turgidus. *Apul. l.* 6. *Metam.* Turgidus venter. *gravido.* & *Ovid.* 2. *de art. am.* v. 661 Dic habilem quæcumque brevis; quæ turgida, plenam. *Horat. l.* 3. *od.* 13. v. 4. Hædus, cui frons turgida cornibus. *Id. l.* 4. *od.* 12. *vers.* 4. fluvii hiberna nive turgidi. *Id. l.* 2. *od.* 10. v. 44. & *Ovid.* 2. *el.* 11. *Amor.* v. 42. turgida vela vento. *Horat. l.* 1. *od.* 3. *vers.* 19. mare turgidum. ¶ Metaphorice *Petron. in Sat.* c. 2. Grandis, & ut ita dicam, pudica oratio non est maculosa, nec turgida, sed naturali pulcritudine exsurgit. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. v. 36. Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, &c. *h. e.* inflato stilo scribens. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich.* v. 138. nec quos promoveris, alto Turgidus alloqueris fastu. *Apul. lib.* 9. *Metam.* Vultu turgido, subductisque superciliis incessit iratus. & *l.* 2. Feminæ vesania turgidæ.

TURGOR, oris, m. *gonfiamento*. *Martian. Capell. lib.* 2. *pag.* 33. Distentus magno sum turgore. Adde *sub fin. l.* 5.

TURIANA CASSIA memoratur a *Marciano Dig. l.* 39. *tit.* 4. *leg.* 16. *circa med.* inter species ad vectigal pertinentes: ubi al. leg. *thymiama.*

TURIBULUM, & Thuribulum, i, n. *profumiera, incensiere, toribile, turibulo, terribile*, θυμιατήριον, vas in quo tus adoletur. *Liv. l.* 29. c. 14. *ad fin.* Turibulis ante januas positis, atque accenso ture precantes. ut, &c. *Cic. Verr.* 6 c. 21 De L. Papirio turibulum emisti. ¶ Est sidus in cælo, quæ & Ara dicitur. *Germanic. in Arat.* v. 390. Scorpius erecta torquet qua spicula cauda, Turibulum vicinum Austro sacro igne videbis Ardentem contra. V. *Ara*. Adde *Vitruv. l.* 9 c. 7 De scriptione V. in *Tus.*

TURICREMUS, & Thuricremus, a, um, ut Turicremæ aræ, *Lucret. l.* 2. v. 353 & *Virg. Æn.* 4. v. 453 in quibus tus in honorem deorum crematur. Sic Turicremi foci, *Ovid. Heroid. ep.* 2. v. 18. & Turicremi ignes, *Lucan. l.* 9. v. 989. ¶ De scriptione V. in *Tus.*

TURIFER, & Thurifer, a, um, λιβανωτοφόρος, tus ferens. *Plin. l.* 6. c. 25. *a med.* Turifera regio. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 720 Et domitas gentes, turifer Inde, tuas. *Val. Flacc. l.* 6. v. 138. turiferos, felicia regna, Sabæos. *Claudian. de III. consul. Honor.* v. 71. turiferi Arabes. *Id.* 2. *de rapt. Pros. vers.* 81. Quidquid turiferis spirat Panchaia silvis. ¶ Apud *Prudent. in Apotheos*, est qui tus diis adolet, v. 359. Catholica non es de plebe, sed unus de grege turifero. *idolatra.*

TURIFICATOR, oris, qui tus diis offert. *Augustin. lib.* 2. *contra litter. Petil.* c. 105.

TURII, orum. V. in *Thurinus.*

TURILEGUS, & Thurilegus, a, um, qui tus colligit. *Ovid.* 4. *Fast. vers.* 569. Nam modo turilegos Arabas, modo despicit Indos.

TURIO, onis, m. *vettaccia*, tenuis omnis ramusculus, quales maxime in summis arboribus. *Colum. l.* 12. c. 48. *extr.* Lauri turiones in hoc usu mittito, ut olivas deprimant.

TURMA, æ, f. *compagnia di soldati a cavallo*, ἴλη, agmen triginta equitum, sive, cum tribus Decurionibus, triginta trium. Nam *Varro l.* 4. *de L. L. cap.* 16. diserte scribit, tum etiam tempore tres fuisse in turma Decuriones, *Festus* autem ita de Decurionibus: Decuriones appellantur, qui decem equitibus præsunt. Postea res mutata est. Nam turma facta est triginta duorum equitum, & unus toti turmæ est præpositus, qui quanquam triginta duobus equitibus præesset, tamen pristino retento nomine, & ipse Decurio vocabatur. Clare id ostendit *Vegetius l.* 4. *cap.* 14. *de re milit.* Quemadmodum, inquit, inter pedites centuria, vel manipulus appellatur, ita inter equites turma dicitur. Et habet una turma equites XXXII. Huic qui præest, Decurio nominatur. Ut enim centum, & decem pedites ab uno Centurione sub uno vexillo gubernantur, similiter XXXII. equites ab uno Decurione sub uno vexillo reguntur. ¶ De origine vocis ita *Varr. loc. cit.* Turma terna est, quod terdeni equites ex tribus Tribubus Tatiensium, Ramnium, & Lucerum fiebant. Itaque primi singularum decuriarum Decuriones dicti, qui ab eo in singulis turmis sunt etiam nunc terni. Hæc *Varro*. *Cic. pro Marcell.* c. 2. *ad fin.* Nihil sibi ex ista laude Centurio, nihil Præfectus, nihil cohors, nihil turma decerpit. ¶ Translate usurpatur pro quacunque multitudine. *Horat. l.* 3. *od.* 4. v. 44. ut impios Titanas immanemque turmam Fulmine sustulerit corusco. *Claudian. l.* 2. *in Rufin.* v. 313. Ipse salutatum sedaces post prælia turmas Ibat. *h. e.* exercitum omnem pedestrem & equestrem. *Id. de III. consul. Honor. vers.* 153. Floret cristatis exercitus undique turmis. *Plin. l.* 34. *cap.* 8. *ante med.* Turma Satyrorum. *Cic. Attic. lib.* 6. *ep.* 1. *a med.* Io turma statuarum equestrium.

TURMALIS, le, qui est ejusdem turmæ. *Liv. l.* 8. c. 7. T. Manlius

lius super castra hostium cum suis turmalibus evasit. *Id. l. 23. c. 18. a med.* Diu cunctantem Crispinum perpulere turmales, ne impune insultare Campanum pateretur. ¶ Item ad turmam pertinens. *Stat. l. 5. silv. 2. v. 17.* non sanguine certus Turmali, trabeaque Remi. *h. e.* equestri ordine. *Claud. de B. Gild. v. 447.* Excitat incensos turmalis buccina somnos. ¶ Jocus est in illo *Cicer. 2. de Orat. c. 65.* Scipio Corinthiis statuam pollicentibus eo loco, ubi aliorum essent imperatorum, turmales dixit displicere. *h. e.* equestres; sed intelligit etiam gregales, & in turba collocatas. ¶ *Turmale,* adverbii more, *Stat. 4. Theb. vers. 10.* Bellona mixta viris turmale fremit. *h. e.* instar turmæ.

TURMARIUS, a, um, turmalis. *Imp. Constantin. l. 6. Cod. Theodos. tit. 35. leg. 3.* Ne exactorum, vel turmariorum, quos capitularios vocant, curam habeant. *h. e.* qui turmas tironum exigebant.

TURMATIM, *a schiere,* ἰλαδὸν, per turmas. *Liv. l. 5. c. 39.* Vagantibus circa mœnia turmatim barbaris. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 93.* Equites hoc acrius instare, & se turmatim explicare cœperunt. ¶ Translate *Lucret. l. 2. v. 113.* cum solis lumina fundunt radios per opaca domorum, Corpora multa modis per inane videbis misceri, & prœlia pugnasque edere turmatim certantia. *Inscript. apud Gruter. pag. 329.* Viatores, cives optimi, vel advenæ, sive bini, sive singuli inceditis, sive turmatim.

TURONICUS, a, um, ad Turones pertinens, qui sunt populi Galliæ Lugdunensis cum urbe cognomine ad Ligerim fluvium. *Sulpic. Sever. de vita B. Mart. c. 9.* Episcopatus Turonicæ Ecclesiæ. *Lucan. l. 1. v. 437.* (si modo hic versus *Lucani* est) Instabiles Turonas circumsita castra coercent. *Sidon. carm. 5. v. 210.* cum bella timentes Defendit Turones, aberas. Al. leg. *Turonos.*

TURPATUS, a, um, *imbrattato,* fœdatus. *Stat. 4. Theb. v. 106.* Herculea turpatus gymnade vultus Amnis.

TURPICULUS, a, um, ὑπαισχρος, subturpis: diminut. a *turpis.* *Cic. 2. de Orat. c. 61.* Tantum interest, quod gravitas honestis in rebus severe, jocus in turpiculis, & quasi deformibus ponitur. *Catull. carm. 43. v. 3.* Ista turpiculo puella naso. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3. a med.* Pueris turpicula res in collo quædam suspenditur, ne quid obsit bonæ scævæ causa. *h. e.* fascinum, veretrum.

TURPIDO, inis, idem quod turpitudo. *Tertull. de cor. mil. c. 14.* Turpido & dedecoratio.

TURPIFICATUS, a, um, nom. particip. turpis factus, *reso deforme, laido, turpe.* *Cic. 3. Offic. cap. 29.* Quanta fœditas turpificati animi debet videri.

TURPILIUS, ii, m. vetus poeta comicus, cujus multa fragmenta afferunt *Nonius,* & *Priscianus.*

TURPILOQUIUM, ii, n. αἰσχρολογία, sermo de rebus turpibus. *Tertull. de Pudic. c. 17. sub fin.*

TURPILUCRICUPIDUS, i, m. *chi brama guadagno turpe, e disonesto,* αἰσχροκερδὴς. *Plaut. Trin. a. 1. 63.* Turpilucricupidum te vocant cives tui.

TURPIS, pe, *brutto, deforme, sconcio, indecente,* αἰσχρὸς, δυσειδὴς. deformis, fœdus, inhonestus: cui *pulcher* opponitur. *Cic. l. 1. Offic. c. 35.* Natura, quæ partes corporis aspectum essent deformem habituræ atque turpem, eas contexit atque abdidit. *Horat. lib. 1. sat. 2. v. 101.* crure malo, & pede turpi esse. *Plaut. Pœn. 1. 2. 125.* Qui lubet spectare turpes, pulcram spectandam dare? *Martial. l. 8. epigr. 79.* Omnes aut vetulas habes amicas, Aut turpes, vetulisque fœdiores. *Terent. Phorm. 1. 2. 56.* vestitu turpis. *Senec. in Oedip. v. 429.* & *Ovid. 3. de art. am. v. 290.* turpis ocellus. *Virg. 3. Georg. v. 299.* turpes podagræ. *h. e.* quæ artus turpes reddunt. & *vers. 441.* turpis scabies. & *v. 557.* turpi dilapsa cadavera tabo. *schifose.* Sic *Martial. lib. 14. epigr. 67.* turpes muscæ. & *l. 10. epigr. 37.* ranæ. *Id. l. 4. epigram. 36* Turpis ab inviso pendebat stiria naso. *Virg. l. 5. Æn. v. 357.* faciem ostentabat, & udo Turpia membra fimo. *lordate.* & *Horat. l. 1. ep. 5. vers. 23.* ne turpe toral, ne sordida mappa Corruget nares. *sudicio,* vel *lorde.* & *Martial. l. 12. epigr. 32. sub fin.* plena turpi olla resina, *fetida.* In illo *Virg. 3. Georg. v. 52.* optima torvæ Forma bovis, cui turpe caput, cui plurima cervix. *Non. cap. 4. n. 459.* & *Servius* exponunt, magnum. *h. e.* enorme, atque adeo deforme. Eodem sensu accipiendum ajunt illud *l. 4. v. 395.* turpes sub gurgite phocas. Sed non est necesse a communi significatione discedere. nam & *Ovid. 1. Met. v. 300.* phocas deformes dixit. Idem dic de illo *Martial. lib. 11. epigr. 22.* Turpe Ravennatis guttur onocrotali. & *lib. 1. epigr. 105.* Turpes esseda quod trahunt bisontes. ¶ Sæpissime est indecens, flagitiosus, indignus, infamis, *vergognoso, vituperoso, infame, indecente, turpe, indegno.* *Cic. Phil. 2. cap. 34* O præclaram illam eloquentiam tuam, cum es nudus concionatus! Quid hoc turpius? quid fœdius? *Id. 3. Tuscul. cap. 17.* Quid est autem nequius, aut turpius effeminato viro? *Id. pro Rosc. Amer. cap. 18.* Homo turpissimus atque inhonestissimus. *Id. Attic. lib. 9. ep. 9. circa med.* Iste omnium turpissimus & sordidissimus. *Id. 2. de Fin. cap. 30 circa med.* Cum esset proposita aut fuga turpis, aut gloriosa mors. *Virg. Æn. 2. vers. 400.* pars ingentem formidine turpi Scandunt rursus equum. & *lib. 6. vers. 276.* turpis egestas. *Horat. lib. 1. ep. 1. vers. 43.* repulsa. *Stat. 8. Theb. vers. 59.* turpes Eumenidum lacrymæ. *scil.* quia non decet eas misericordia flecti. *Crassus apud Cicer. 2. de Orat. cap. 55. sub fin.* Quidquid est vocis ac linguæ, omne in istum turpissimum calumniæ quæstum contulisti. *Cic. pro Quint. cap. 13. a med.* Mors honesta sæpe vitam quoque turpem exornat. *Plaut. Mostell. 1. 3. 153.* Turpes mores. *Juvenal. sat. 6. vers. 298.* turpi fregerunt sæcula luxu Divitiæ molles. *Auct. ad Herenn. lib. 1. cap. 6* Cum turpem causam habemus, hoc est cum ipsa res animum auditoris a nobis alienat. *Juvenal. sat. 8. vers. 181.* At vos, Trojugenæ, vobis ignoscitis, & quæ Turpia cerdoni, Volesos Brutosque decebunt. ¶ Speciatim est libidinosus, obscœnus, *osceno.* *Cic. lib. 1. Offic. cap. 34.* Luxuria cum omni ætati turpis, tum senectuti fœdissima est. *Id. Fam. 9. epist. 22.* Nihil esse obscœnum, nihil turpe dictu. *Id. pro Font. c. 11.* Homo turpi adolescentia, vita infami. *Propert. lib. 2. el. 13. vers. 36.* Turpis amor surdis auribus esse solet. *Horat. lib. 1. od. 33. vers. 9.* turpis adulter. *Id. lib. 1. sat. 4. vers. 112.* a turpi meretricis amore detereret aliquem. *Terent. Heaut. 5. 4. 19.* Pudet dicere hac præsente verbum turpe. *Quintil. l. 1. c. 2.* (al. 3.) Turpia facta. Adde *Juvenal. sat. 2. vers. 9.* & *sat. 7. vers. 239.* ¶ *Turpe,* res turpis, probrosa, indigna. *Quintil. lib. 1. c. 2* (al. 3.) *a med.* Turpe ducet cedere pari. *Ovid. 1. Amor. el. 10 v. 26.* Turpe erit, ingenium mitius esse feris. & *eleg. 9 v. 4.* Turpe senex miles, turpe senilis amor. *Cic. 2. Offic. c. 21.* Habere quæstui rempubl. non modo turpe est, sed sceleratum etiam & nefarium. *Cic. 2. Tuscul. c. 4. ad fin.* Hoc mihi videtur esse turpissimum. ¶ *Turpe,* adverb. turpiter. *Catull. carm. 42. in Mœch. vers. 7.* illa, quam videtis Turpe incedere, mimice, ac moleste. *Stat. 3. Theb. vers. 334.* & *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 446* vacua jacet hostis arena Turpe gemens.

TURPITER, *bruttamente, deformemente,* αἰσχρῶς, deformiter, fœde. *Horat. in art. poet. v. 3* ut turpiter atrum Desinat in piscem mulier formosa superne. *Ovid. l. 2. Amor. el. 17. v. 20.* Vulcanus turpiter obliquo pede claudicat. ¶ Item indecore, *indecentemente.* *Ovid. 1. Amor. el. 7. v. 47.* tunicam summa deducere turpiter ora ad mediam. ¶ Item obscene, nequiter. *Cic. 3. Tuscul. cap. 17.* Aderit temperantia, quæ ea turpiter & nequiter facere nihil patiatur. *Ovid. 4. Met. v. 187.* turpiter jacere. ¶ Item cum probro & infamia, *vergognosamente.* *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 20. circa med.* Dimicare non ausi, turpiter se in castra receperunt. & *c. 80. a med.* Neque recte, aut turpiter factum celari poterat. *Id. l. 3. B. Civ. cap. 24. ad fin.* Reliquas naves turpiter fugere coegerunt. *Justin. l. 12. c. 2.* Turpiter se dedere Seleuco maluit. *Phædr. l. 1. fab. 23. v. 2.* turpiter decipi. *Cic. Attic. lib. 6. ep. 3. ad fin.* Hortensius filius fuit Laodiceæ, gladiatoribus, flagitiose & turpiter. *Id. l. 1. de nat. Deor. cap. 12* Empedocles in deorum opinione turpissime labitur. *Ovid. 5. Trist. el. 6. v. 18.* Turpius ejicitur, quam non admittitur hospes.

TURPITUDO, inis, f. *deformità, bruttezza,* αἰσχρότης, deformitas. *Cic. 3. Offic. c. 29. circa med.* Turpitudo in deformitate corporis habet aliquid offensionis. *Apul. in Apolog.* Qui minus sa commendabilem forma putaret, virtute & laude turpitudinem tegeret. ¶ Translate est probrum, dedecus, infamia, labes, macula, vitium, *disonore, infamia, turpitudine.* *Cic. pro Font. c. 12. in fin.* Ecquis unquam reus sic accusatus est, ut nullum probrum, nullum facinus, nulla turpitudo, quæ a libidine aut a petulantia, aut ab audacia nata esset, ab accusatore objiceretur? *Id. Phil. 7. c. 5.* Quanta erit reipublicæ turpitudo, quantum dedecus, quanta labes, dicere in hoc ordine sententiam M. Antonium consulari loco? *Id. sub fin. 2. Tuscul.* Omnia fugiendæ turpitudinis, adipiscendæque honestatis causa facere. *Id. 2. Verr. c. 16* Conceptam huic ordini turpitudinem atque infamiam delere ac tollere. *Suet. in Aug. c. 41.* Populo non promissum congiarium flagitanti turpitudinem & impudentiam exprobravit edicto. *Auct. ad Herenn. lib. 1. c. 6.* Si causa turpitudinem habebit. *Cic. 2. de Orat. c. 58.* Locus & regio quasi ridiculi turpitudine & deformitate quadam continetur. *Id. 3. de Fin. c. 11. a med.* Homines nullo dedecore se abstinerent, nisi sua per se fœditate sua turpitudo ipsa deterreat. *Nep. in præfat. a med.* In scenam prodire, & populo esse spectaculo, nemini fuit turpitudini. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 27* Equites, ut turpitudinem fugæ virtute delerent, omnibus in locis pugnabant. *Sallust. in Catil. c. 13.* Quibus divitiæ honeste habere licebat, per turpitudinem abuti properabant. & *c. 61.* Cum summa turpitudine in exsilio ætatem agere. *Cic. in Pison. c. 26. sub fin.* Ut mihi illa omnia immortalem gloriam dederint, tibi sempiternam turpitudinem inflixerint. *Gell. l. 18. c. 3.* Homo turpitudine pristinæ vitæ defamatissimus. *Cic. 2. de Orat. c. 59. extr.* Verborum turpitudinem, & rerum obscœnitatem vitare. *Id. de Harusp. resp. c. 15* Sanctissima sacella suffossa, incensa, inædificata, oppressa, summa denique turpitudine fœdata. *Quintil. l. 3. c. 7. a med.* Turpitudo generis. *h. e.* natalium dedecus. *viltà di nascita.*

TURPO, as, avi, atum, *imbrattare, bruttare, macchiare,* αἰσχύνω, μιαίνω, turpem facio, inquino, fœdo. *Enn. apud Cicer. 1. Tuscul. cap. 35.* & *lib. 3. cap. 19.* Jovis aram sanguine turpari. *Virg. 10. Æn. vers. 832.* Sanguine turpantem comptos de more capillos. *Id. Æn. 12. vers. 611.* Canitiem immundo perfusam pulvere turpans. *Horat. lib. 4. od. 13 v. 12.* te rugæ turpant, & capitis nives. *Id. lib. 1. sat. 5. vers. 60.* at illi fœda cicatrix Setosam lævi frontem turpaverat oris. *Sil. lib. 7. vers. 632.* turpatque decora juventa Ora novus pallor. *Tacit. 3. Hist. c. 4.* Sua abstinentia, memoria cladis, quod ipsos scabies quondam turpaverat. ¶ Translate est probro, turpitudine, dedecore afficere. *Cic. in fragm. apud Hieronym. epist. 26. ad Pammach. c. 3.* Cæsar cum quosdam ornare voluit, non illos honestavit, sed ornamenta ipsa turpavit. *Stat. Theb. 8. v. 432.* Hic & mente Lacon, crudi torrentis alumnus, Nec turpavit avos. *h. e.* non degeneravit. & *l. 10. v. 236.* summumne hoc cladibus, inquit, Deerat, ut afflictos turparem ego perditor Argos?

TURRANIANUS, a, um, ad Turranium pertinens, quod est nomen propr. R. hominis. Turraniana pira *Plin. l. 15. c. 15.* *Colum. l. 5. c. 10. ad fin.* & *Macrob. l. 2. Saturn. c. 15. sub fin.* inter pirorum

gene-

genera enumerant. Ea fortasse dictæ sunt a Turnoio Nigro, quem laudat *Varr. in proœm. l. 2. R. R. ad fin.*

TURRHENUS. V. *Tyrrhenus.*

TURRICULA, æ, f. *torricella*, πυργίον, parva turris. *Vitruv. lib. 10. c. 19. a med.* Supra medium tecti fastigium turricula. ¶ Accipitur etiam pro vase illo in modum turris facto, per quod tali in alveolum mitti solent, & alio nomine *pyrgus* dicitur. *Martial. l. 14. epigr. 16.* cujus titulus est *Turricula*. Quærit compositos manus improba mittere talos: Si per me misit, nil nisi vota facit.

TURRIFER, a, um, turriger. *Ovid. 4. Fast. v. 219.* At cur turrifera caput est ornata corona? Al. leg. *turrita*.

TURRIGER, a, um, πυργοφόρος, turres gerens, turritus. *Plin. l. 11. c. 2.* Turrigeros elephantorum miramur humeros. Sic *Sil. l. 9. vers. 560.* turrigeræ feræ moles. *Virg. 10. Æn. v. 253.* Turrigeræ urbes. *& l. 7. v. 631.* turrigeræ Antemnæ. *Lucan. l. 3. v. 514. & l. 4. v. 226.* Turrigeras classis pelago sperfura carinas. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 229.* Ardua turrigeris surgunt in culmina ripæ. ¶ Est epitheton Matris deum, cujus caput turribus ornatum pingitur, quia terra urbes sustinet. *Ovid. 5. Fast. v. 224.* Attis Turrigeram casto vinxit amore deam. *& l. 6. v. 321.* Turrigera frontem Cybele redimita corona. *Id. 2. Trist. v. 24.* Turrigeræ Opis. ¶ Item effigiei urbium, ut ea *Virg. loc. cit.* cui adde *Lucan. l. 2. v. 188. & Rutil. l. 2. Itiner. v. 117.*

TURRIS, is, f. *torre*, πύργος, ædificium in magnam altitudinem protensum, celsa moles. Duplicem habet positionem in a, & in i, in quarto & sexto casu, sed frequentius in i, ut *puppim*, *sitim*, *securim*, & hujusmodi. *Virg. 2. Æn. v. 460.* Turrem in præcipiti stantem. Ita leg. *Charis. l. 1. pag. 25. Putsch.* At *Pier.* in omnib. MSS. *turrim.* vidit. & *Gell. l. 13. c. 20.* ita legendum monet. *Plaut. Bacch. 4. 4. 59.* Balista pervortam turrim & propugnacula. *Attius* apud *Priscian. l. 7. pag. 761.* Apud vetustam turrem. *Val. Flacc. l. 2. v. 14.* Spargentemque faces, & in omni turre furentem. *Ovid. 3. de art. am. v. 415.* Quis Danaen nosset, si semper clausa fuisset, Inque sua turri perlatuisset anus? *Cic. 5. Tuscul. c. 20. a med.* Concionari ex alta turri solebat. *Tibull. l. 1. eleg. 8. v. 19.* vocat *turres* præaltas Tyriorum domos. quem locum scite illustrat *Broukhusius.* ¶ Sunt & bellicæ machinæ, *turres* dictæ, nempe ædificia plerumque lignea, in magnam altitudinem erecta, subjectisque rotis huc illuc mobilia; in imo instructa ariete ad subruendum murum obsessæ urbis in medio aut summo pontem habentia immittendum in mœnia, cum propugnatoribus, qui hostem missilibus a mœnibus defendendis arceant. V. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 8.* His etiam vallum castrorum, & oppidorum mœnia muniri mos fuit. Naves etiam turribus instructas aliquando fuisse legimus. V. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 39. & l. 2. B. Civ. c. 8. Lucan. l. 3. vers. 514. & l. 4. v. 226 & Sil. l. 14. v. 500 &c. Cic. de provinc. consul. c. 2.* Macedonia, quæ erat antea munita plurimorum imperatorum non turribus, sed tropæis. *Id. 15. Fam. ep. 4. a med.* Oppidum vallo & fossa circumdedi, sex castellis castrisque maximis sepsi, aggere, vineis, turribus oppugnavi. ¶ Denique *turris* est genus aciei in quadrum disposita. *Cato apud Fest. & Gell. l. 10. c. 9.* V. *Serra.*

TURRITUS, a, um, *fortificato con torri*, *turrito*, πυργωτὸς, πυργωτός, turribus instructus & munitus. *Ovid. 3. Amor. el. 8. v. 48.* Quo tibi turritis incingere mœnibus urbes? *Id. l. 3. ex Pont. ep. 4. vers. 105.* turriti muri. *Lucan. l. 6. v. 40.* castella turrita. *Virg. 8. Æn. v. 693.* Tanta mole viri turritis puppibus instant. Ubi *Servius:* Agrippa primus hoc genus turrium invenit, ut de tabulatis subito erigerentur, simul ac ventum esset in prœlium, turres hostibus improvisæ; in navigando essent occultæ. ¶ Item turriger, πυργοφόρος. *Hirt. de B. Afric. c. 30 & 41.* Elephantis turritis triginta ante aciem instructis. *Plin. l. 8. c. 7. a med.* Viginti elephanti turriti cum sexagenis propugnatoribus. *Sil. l. 9. v. 239.* hos *turritas moles* appellat. *Id. l. 13. v. 366.* Tempora mutati cinctus turrita corona. *h. e.* ornata corona murali, quæ referebat muros urbis captæ cum pinnis & turribus, ut *Gell.* docet *l. 5. c. 6.* ¶ *Turrita* est Mater deum, & Urbium effigies, ut in *Turriger* dictum est. *Propert. lib. 4. el. ult. v. 52.* Vel tu, quæ tardam movisti fune Cybeben, Claudia, turritæ cara ministra deæ. *Virg. 6. Æn. v. 785.* Berecynthia mater Invehitur curru Phrygias turrita per urbes. *Sidon. carm. 3. v. 13.* Sederet exserto bellatrix pectore Roma, Cristatum turrita caput. ¶ *Turritus*, celsus, sublimis, eminens instar turris. *Virg. Æn. 3. v. 535.* gemino demittunt brachia muro Turriti scopuli. *Lucan. lib. 2. v. 358.* Turritaque premens frontem matrona corona. *h. e.* capillorum alte ædificato capite, ut ait *Juvenal. sat. 6 v. 502.* Sic *Hieronym. epist. 130. ad Demetriad. sect. 7.* Cerusa ora depingere, ornare crinem, & alienis capillis turritum verticem struere. *Prudent. in Psychomach. v. 183.* Turritum tortis caput accumularat in altum Crinibus.

TURSIO, onis, m. genus piscis. *Plin. l. 9. c. 9.* Delphinorum similitudinem habent, qui vocantur tursiones. Distant & tristitia quidem aspectus, abest enim illa lascivia: maxime tamen rostris canicularum maleficentiæ assimulati.

TURTUR, uris, m. *tortora*, *tortorella*, τρυγών, avis ex genere columbarum: ita dicta a sono, quem edit: ut & græce ἀπὸ τοῦ τρύζειν. Vivit octonis annis, inquit *Plin. l. 10. c. 35.* cum bibunt, colla non resupinant, *Id. ibid. cap. 54.* bis anno pariunt, *ibid. cap. 53.* ova plurimum terna, *ibid. c. 58.* occultantur hieme, & pennas amittunt, *ibid. c. 21.* amici sunt psittacis, & merulis, *ibid. c. 74.* Unde *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 38.* Et niger a viridi turtur amatur ave. (Adde *l. 2. Amor. el. 6. v. 12.*) *Virg. Ecl. 1. v. 59.* Nec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo. ¶ Est in deliciis ciborum. *Plaut. Mostell. 1. 1. 44.* Tibi istos habeas turtures, pisces, aves. *Juvenal. sat. 6. v. 38.* tollere dulcem Cogitat heredem, cariturus turture magno, Mulloramque jubis, &c. *h. e.* muneribus, quæ ab heredipetis mittebantur his, qui filios non habebant. Adde *Martial. l. 3. epigr. 60. & 82. & l. 13. epigr. 53.* ¶ De loco illo *Plauti Bacch. 1. 1. 55.* Ubi ego capiam pro machæra turturem, &c. multa *Gruter.* apud *Taubmann.* ¶ De turturibus in villa alendis agunt *Varr. l. 3. R. R. c. 8. & Colum. l. 8. c. 9. & Pallad. l. 1. tit. 25.* ¶ Cave tibi a *Servio*, qui *ad loc. Virg. cit.* feminino genere usurpari docet. neque enim *aeria* ad *turtur* refertur, sed ad *ulmo*.

TURTURILLA, æ, f. parvus turtur. Quia turtures molles sunt, & lascivi, præsertim feminæ; ideo *Senec. ep. 96. extr.* Hi, inquit, qui expeditiones periculosissimas obeunt, fortes viri sunt, primoresque castrorum: isti, quos publica quies, aliis laborantibus, molliter habet, turturillæ sunt, tuti contumeliæ causa. *h. e.* imbecilles homines, delicati, effeminati. *Isidorus*, eumque secutus *Lipsius*, turturillam ajunt dici locum, in quo corruptelæ fiebant, ducta itidem a turturibus denominatione. Alii in *Seneca* loco aliter leg.

TURUNDA, æ, f. *trunda*, μᾶζα, ψωμός, offa, vel quid simile, cujusmodi sunt, quibus farciuntur altilia ad saginam: a *terendo*, ut *merenda* a *merendo*, *prabenda* a *prabendo*. ita *Vossius*. *Cato c. 89.* Polline vel farina hordeacea conspersa turundas faciat. *Varr. l. 3. R. R. c. 9 ad fin.* Faciunt turundis hordeaceis, partim admixtis ex farina loliacea, aut semine lini ex aqua dulci. ¶ *Nonius c. 17. n. ult.* dicit, esse libum sacrum quoddam ex farre, genus panificii. *Varro in fragm. ibid.* Alii afferunt libum, ac turundam. ¶ Ponitur etiam pro linamento illo ex filis, quod in ulcus immitti a Medico solet, *tasta*. *Cato c. 157. ad fin.* Et, si fistula erit, turundam intro trudito: si turundam non recipiet, diluito, succum exprimito.

TUS, & Thus, turis, n. *incenso*, *olibano*, λίβανος, lacryma arboris in Arabia, quæ siccata adoletur in sacris. *Arnob. l. 7. pag. 233.* Tus viscum est ex corticibus profluens, ita ut ex amygdalo, ceraso, lacrymabili destillatione coalescens. *Id. ibid. pag. 232.* morem ejus incendendi in honorem deorum, non admodum antiquum esse ait, cum neque heroicis temporibus usurpatum sit, neque Etruria mater superstitionis noverit, neque Albani reges, aut Numa adhibuerit. *Plin. l. 12. c. 14.* de natura ejus, ac variis generibus multa disserit, & de loco, ubi nascitur, & de modo colligendi. *Cicero*, *Tibull. Horat. & Plin* junctus & *odores* conjungunt, ut in *Odor* observavimus. *Horat. l. 1. ep. 14. v. 23.* Angulus iste feret piper & tus ocius uva. *Virg. 1. Georg. v. 57.* India mittit ebur, molles sua tura Sabæi. *Id. 11. Æn. v. 481.* Succedunt matres, & templum ture vaporant. *Propert. l. 3 el. 8. v. 19.* coronatas ubi ture piaveris aras. *Tibull. l. 1. el. 8. v. 35. & l. 4. el. 6. v. 1.* dare turis honores. *Pers. sat. 3. v. 110.* nullo ture litabis. *Ovid. 8. Met. v. 589.* ferre tura altaribus. *& l. 11. v. 248.* in aras. *& l. 11. v. 577.* pro Superis. *Id. 3. ex Pont. ep. 1. v. 162.* ad deus. *& l. 4. ep. 8. v. 19.* flammis. *Id. l. 1. ep. 1. v. 52.* imponere focis. *Id. 4. Fast. v. 933.* dare focis. *Id. 1. Trist. el. 2. v. 104. & l. 2. v. 59* pro Cæsare. *Plin. initio l. 13. & l. 22. c. 24. extr.* Ture supplicare. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 34.* reddere menstrua tura Lari. *Horat. l. 3. od. 8. v. 2.* acerra turis plena. *Pers. sat. 1. v. 43* nec scombros metuentia carmina, nec tus. *h. e.* ne sint involutum scombros, tus, & quidquid chartis amicitur ineptis, ut ait *Horat in fin. ep. 1. l. 2.* Tria tura ponere sub limine, *Ovid. 2. Fast. v. 573. h. e.* trio turis grana. ¶ *Mascula tura* quid sint, V. in *Masculus*. ¶ *Tus terræ*, herba V. *Chamæpitys*. ¶ Qui *thus* scribunt, ducunt ἀπὸ τοῦ θύειν: habentque adstipulantes aliquot Lapides, quos refert *Dausqu.* Contra opponunt *Manut.* & *Cellar.* libros veteres, *Virgilii* præsertim, & auctoritatem *Charis. l. 1. pag. 58. Putsch.* & *Servii ad Georg. l. 1. v. 57.* qui a *tundendo* dictum putant. quia glebæ turis, antequam in ignem conjiciantur, tundi solent. Sed ut hæc notatio improbetur, & a θύειν sumatur origo, multa sunt græca vocabula, quæ longa consuetudine latina facta, latinis etiam litteris scribuntur, ut *silva* ab ὕλη, *fama* a φήμη, *frigo* a φρύγω, & alia non pauca. *Serv. ad Æneid. 6. v. 4.* Thus, & Orcinus veteres dicebant: quibus sequens ætas detraxit aspirationem.

TUSCANICUS, & Thuscanicus, a, um, *di maniera toscana*, *Toscano*, Toscanus: præsertim cum de architecturæ rationibus sermo est. *Varr. l. 4. de L. L. c. 33.* Tuscanicum dictum (*impluvium*) a Tuscis, postea quam illorum cavum ædium simulare cœperunt. *Vitruv. l. 3. c. 2.* Ornantque signis fictilibus earum fastigia Tuscanico more. *Id. l. 4. c. 7. ad fin.* De Tuscanicis generibus sumentes columnarum dispositiones. *Plin. l. 35. c. 12.* Ante hanc ædem Tuscanica omnia in ædibus fuisse, auctor est M. Varro. *Id. l. 36. c. 23. a med.* Quæ sextam partem altitudinis in crassitudine ima habent, Doricæ (*columnæ*) vocantur: quæ nonam, Ionicæ: quæ septimam, Tuscanicæ. *Id. l. 34. c. 7.* Signa Tuscanica per terras dispersa, quæ in Etruria factitata, non est dubium. *& ibid. a med.* Videmus Tuscanicum Apollinem in bibliotheca templi Augusti. *Quintil. l. 12. c. 10.* Tuscanicæ statuæ. ¶ De scriptione V. *Tusius*.

TUSCANIENSIS, se. Tuscanienses *Plinio l. 3. c. 5. ante med.* sunt populi Etruriæ, ubi nunc *Toscanella*.

TUSCANUS, & Thuscanus, a, um, *Toscano*, ad Tuscos pertinens, Etruscus. *Tuscana dispositiones* apud *Vitruv. in fin. c. 6. l. 4.* sunt opera architectonica ad rationem a Tuscis inventam effecta: quæ quidem ratio erat omnium simplicissima, ut videre est in figuris, quæ a *Philandro*, & aliis exhibentur. De ea agit *Vitruv. ibid. c. 7.*

TUSCE, & Thusce, *Toscanamente*, Tusco more, aut sermone, *Varr.* apud *Gell. l.* 2. *c.* 25. Cum dicamus ab Osco, Tusco, Græco, Osce, Tusce, Græce. *Gell. l.* 11. *c.* 7. Quasi nescio quid Tusce, aut Gallice dixisset.

TUSCI. V. *Tuscus*.

TUSCIA, & Thuscia, æ, *f. la Toscana*, Etruria, Tuscorum regio. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 4.

TUSCULANENSIS, se, ad Tusculanum pertinens: de quo in voce sequenti. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 6. Tusculanenses dies. *h. e.* in Tusculano acti.

TUSCULANUS, a, um, *di Frascati*, ad Tusculum pertinens, quod est oppidum Latii inter Romam & Labicum, conditum a Telegono Ulyssis & Circes filio, qui cum patrem imprudens necasset, in ea se loca recepit, ut est apud *Sil. l.* 7. *v.* 692. & *l.* 12. *v.* 535. Adde *Horat. l.* 3. *od.* 29. *v.* 8. & *Stat. lib.* 1. *silv.* 3. *v.* 83. Scribit *Fest.* in *Tuscos*, dictum esse vel a studio sacrificandi, ut *Tusci*: vel quod aditum difficilem habeat, quasi δύσκολον. Hinc Tusculanus ager, *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 2. *a med.* Tusculana sacra, *Id. l.* 5. *c.* 3. Tusculanus silex, *Plin. l.* 36. *c.* 18. Tusculana aqua, *Cic. pro Balb. c.* 20. Tusculani colles, *Liv. lib.* 3. *c.* 7. Tusculana ara, *ibid. c.* 25. Tusculanus populus, *Id. l.* 8. *cap.* 37. ¶ *Tusculani, orum*, Tusculi cives. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 5. *Cic.* 1. *Offic. c.* 10. & *Plin. lib.* 3. *c.* 5. ¶ *Tusculanum* subaudi *rus*, aut *prædium*, villa Ciceronis in Tusculano agro: a quo *Tusculanas disputationes* inscripsit, in ea habitas. *Id.* 2. *de Divin. c.* 2. & *Attic. l.* 2. *ep.* 6 & *l.* 15. *ep.* 2. *ad fin.* Fuerunt autem eo loci aliorum quoque villæ, Varronis, Hortensii, Syllæ, Pompeji, C. Julii Cæsaris, Balbi, L. Crassi, Metelli, &c. quod vicinæ essent urbi, & commeantibus percommodæ. Harum mentio fit a *Cicer. var. in loc.* & *Plin. l.* 22. *c.* 6. & *l.* 35. *c.* 11. Hinc Tusculani secessus *Martial. l.* 10. *epigr.* 30.

TUSCULUM, & Thusculum, i, n. exiguum tus. *Plaut. Aul.* 2. 8. 15. Nunc tusculum emi, & hasce coronas floreas: hæc imponentur in foco nostro Lari. ¶ De oppido V. in voce præced.

TUSCULUS, a, um, ad Tusculum pertinens, de quo V. in *Tusculanus*. *Sil. l.* 7. *v.* 692. Quod peperere decus Circæo Tuscula dorso Mœnia, Lærtæ quondam regnata nepoti. *Stat. l.* 4. *silv.* 4. *v.* 16. Tuscula umbra. *h. e.* nemus Tusculanum. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 57. & *Martial. l.* 9. *epigr.* 61. Tuscula tellus. *Martial. l.* 4. *epigr.* 64. Albanos quoque, Tusculosque colles. ¶ *Tusculi, orum*, ejus oppidi incolæ. *Id. l.* 7. *epigr.* 30. Aut Tusci tibi, Tusculive mittent.

TUSCUS, & Thuscus, a, um, *Toscano*, *Etrusco*, *Tosco*, *Tusciorie*, ad Tusciam, & Tuscos pertinens, Etruscus, Tyrrhenus. *Cic.* 3 *de Orat. c.* 19. & *Plin. l.* 3. *c.* 5. Tuscum mare inferum. *mar di Toscana*. & *Plin. l.* 2. *c.* 88. Tuscus sinus. *Ovid.* 3. *de art. am. vers.* 386. amnis. *h. e.* Tiberis, qui Tusciæ fluvius est. Sic *Horat. l.* 3. *od.* 7. *v.* 28. alveus. *Sil. l.* 7. *v.* 378. Tusci stagna profundi. *h. e.* Trasimenus lacus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 9. Tusca vocabula. *Colum. l.* 10. *v.* 521. sacra. *h. e.* quæ Tages Tuscus invenit. *Lucan. l.* 1. *v.* 584. Tuscus vates. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 884 dux. *h. e.* Mezentius. *Id. l.* 6. *v.* 201. Tuscum duellum. *h. e.* bellum Romanorum cum Etruscis. *Martial. l.* 8. *epigr.* 56. Tuscus eques. *h. e.* Mæcenas Tuscorum regum progenies. *Id. l.* 13. *epigr.* 118. Tusci cadi. *h. e.* vina Tusca, per synecdoch. *Id. lib.* 14. *epigr.* 98. & *Pers. sat.* 2. *v.* 60. Tusca fictilia. *h. e.* quæ in Tuscia, & præcipue Aretii fiebant. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 109. Ponebant igitur Tusco farrata catino. *Ovid. de medic. fac. v.* 65. Tuscum semen *h. e.* zea, quæ per antonomasiam *semen* dicitur, ut *Plin.* docet *l.* 18. *c.* 8. & 11. *a med.* & farinam candidissimam facit. Tuscum dicitur, quia optimum in Campania provenit (*Id. ibid.*) quæ est Tusciæ vicina. ¶ *Tusco modo dotem quærere*, *h. e.* meretriciis artibus victitare: quia Tuscorum quidam filias suas exponere solebant, ut corpore quæstum facerent. *Plaut. Cistell.* 2. 3. 20. Non enim hic, ubi ex Tusco modo tute tibi indigne dotem quæras corpore. Alii *Tusco modo* referunt ad modos musicos tibicinum, & fidicinum, ad quos lascivis numeris puellæ saltarent, ut viros illicerent. ¶ *Tusci, orum*, Etrusci, quorum ante Romanum imperium ut ait *Liv. l.* 5. *c.* 33. late terra marique opes patuere, mari supero inferoque. V. ibi reliqua. Ab his Romani haruspicinam, divinationem, religiones multas, ac ritus, & insignia magistratuum, ludosque sumpsere. V. *Etruscus*, & *Lydius*. ¶ *Tuscus vicus* fuit Romæ, ita dictus a Tusciis militibus quibusdam, qui contra Aricinos, Porsena rege, pugnantes, cum victi fuissent, fuga Romam inermes delati, ibique hospitio benigne excepti, sedes fixere, unde locus eis ad habitandum datus, Tuscus dictus. Ita *Liv. l.* 2. *c.* 14. *in fin.* Aliter *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 8. & *Tacit.* 4. *Ann. c.* 65. Cœlium Vibennem Tuscum auxilio venisse Romulo contra Sabinum regem: habitasse cum suis in monte, qui ab eo Cœlius est dictus: quod nimis munitum locum tenerent, venisse in suspicionem, & in plana deductos esse, eumque locum Tuscum vicum appellatum. Similia his habet *Festus*. ¶ In eo vico habitabat turba impia, ut ait *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *vers.* 228. & homines, qui ipsi sese venditant, ut ait *Plaut. Curcul.* 4. 1. 21. *h. e.* scorta & lenones. *Martial. l.* 11. *epigramm.* 28. significat ibi fuisse etiam sericearum vestium artifices. ¶ *Tuscos* ait *Festus* dictos esse, vel a Tusco rege filio Herculis, vel ab eo, quod unice studiosi sacrificandi, ἀπὸ τῦ θύειν, quasi θυόσκοοι: quod confirmant non solum *Servius ad Æn.* 2. *v.* 781. sed etiam *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ante med.* his verb. Lydi, a quorum rege Tyrrheni, mox a sacrifico ritu lingua Græcorum Tusci sunt cognominati. Hinc est, quod *Thuscus* a multis scribi placuit: quibus favet *vetus inscript.* apud *Gruter. pag.* 484. *n.* 3. sed contra sunt multo plures inscripti Lapides, libri MSS. & *Mœnt. Dausqu. Cellar.* Accedit ratio in fine vocis *Tus*.

TUSSEDO, inis, f. idem ac tussis. *Apul. l.* 9. *Metam* Male natæ languidæ assiduo pulsu tussedinis hiulci.

TUSSICULA, æ, *f. tossetta*, parva tussis. *Plin. l.* 5. *epist.* 19. *a med.* Veteris infirmitatis tussicula admonitus, cursus sanguinem reddidit. *Cels. l.* 3. *c.* 22. *a med.* Tussicula fere remediis finienda.

TUSSICULARIS, re, utilis ad tussim, ut Tussicularia medicamenta, *Cal. Aurelian. Tard. l.* 2. *c.* 13. *a med.*

TUSSICULOSUS, a, um, tussi laborans. *Cal. Aurelian. Acut.* 2. *c.* 15. *ad fin.* Tussiculosa & frigida senilis est ætas.

TUSSICUS, a, um, qui multum tussit. *Firmic. l.* 3. *c.* 16. Luna alios tussicos, alios splenicos efficiet. Adde *Marcell. Empir. cap.* 20.

TUSSIENS. V. *Tussio*.

TUSSILAGO, inis, f. *unghia cavallina*, βήχιον, herba, cujus duo sunt genera. Silvestris ubi nascitur, subesse aquas credunt: & hoc habent signum aquilegæ. Folia sunt majuscula, quam hederæ, quinque aut septem, subalbida a terra, superne pallida, sine caule, sine flore, sine semine, radice tenui. Altera a quibusdam appellatur, similis verbasco. Nomen habet a tussi sananda. *Plin. l.* 26. *c.* 6.

TUSSIO, is, n. 4. *tossire*, βήττω, tussim edo. *Plaut. Asin.* 4. 1. 49. Forte si tussire occœpit, ne sic tussiat, ut cuiquam linguam in tussiendo proserat. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *sub fin.* Siquis coheredum male tussiet. *Petron. in Satyr. c.* 127. Plurimum tussire. *Martial. l.* 1. *epigr.* 20. fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes: Expulit una duos tussis & una duos. Jam secura potes totis tussire diebus. *Id. l.* 2. *epigr.* 26. Quod querulum spirat, quod acerbum Nævia tussit. ¶ *Tussiens*, tussi laborans, *travagliato da tosse*. *Plin. l.* 21. *c.* 20. Item circumligari infantibus dentientibus, & tussientibus. *Id. l.* 23. *c.* 8. Nuces tussientibus inimicæ. *Id. l.* 29. *c.* 3. *circa med.* Ova cocta & trita cum melle dantur tussientibus.

TUSSIS, is, f. *tosse*, βήξ, est vehementissima quædam afflatio, qua plurimus simul, celerrimeque foras spiritus agitur, propelliturque una secum suo impetu ea, quæ vias suas obstruunt. *Terent. Heaut.* 2. 3. 132. Gemitus, screatus, tussis, risus abstine. *Virg.* 3. *Georg. v.* 496. & quatit ægros Tussis anhela sues. *Catull. carm.* 44. *ad fund. suum, v.* 7. Malamque pectore expui tussim, & *ibid. in fin.* frigus gravedinem & tussim fert. *Plin. l.* 23. *c.* 4. *sub fin.* & *c.* 8. Tussim exasperare. *Id. l.* 28. *c.* 6. concitare. *Martial. l.* 11. *epigr.* 87. Fauces aspera curat tussis. *Cels. lib.* 4. *c.* 6. Sicca tussis, quæ nihil emolitur. & *c.* 4. *sect.* 4. Tussis vehementissime urget. & *l.* 8. *c.* 9. infestat. *Id. l.* 4. *c.* 6. Tussim levare. *Plin. l.* 30. *c.* 6. lenire. *Colum. l.* 6. *c.* 10. sanare. *Plin. l.* 23. *c.* 8. *ad fin.* inhibere. *Colum. l.* 6. *c.* 10 & 31. veterem discutere. *Plin. lib. l.* 26. *c.* 6. sedare. & *ibid.* Radix tussi & faucibus prodest. *Id. l.* 23. *c.* 8. *a med.* Folia lauri liberant a tussi. & *l.* 32. *c.* 8. Tussi liberari. & *l.* 25. *c.* 5. *sub fin.* Tussi veteri mederi.

TUSUS, a, um, *pestato*, tunsus: a tundo. *Vitruv. l.* 2. *c.* 5. Testam tusam & succretam arenæ adjicere. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Ruderi novo tertiam partem testæ tusæ addere. *Pallad. l.* 1. *tit.* 9. *extr.* Supra marmor tusum urentur. *Veget. l.* 1. *de re veterin. cap.* 16. Hæc omnia tusa, & bene cribrata. *Apul. de herb. c.* 28. Herba tusa, & imposita.

TUTACULUM, i, n. idem quod tutamentum, munimentum. *Prudent. l.* 2. *adversf. Symmach. v.* 387. fida us tutacula nudis, Invalidisque paret.

TUTAMEN, inis, n. *difesa*, ἀσφάλισμα, ὀχύρωμα, munimentum, defensio, defensaculum. *Virg.* 5. *Æn. vers.* 262. Donat habere viro decus, tutamen in armis. *Arnob. l.* 2. *pag.* 71. Domorum, aut vestium tutamina sibi conquirere, & *l.* 3. *pag.* 85. A Deo deposcimus rebus fessis tutamina.

TUTAMENTUM, i, n. idem ac tutamen, unde factum est. *Liv. l.* 21. *c.* 61. *in fin.* Nisi sola, ignibus aliquoties confectis ab hoste, etiam tutamentum fuerit. *Apul. l.* 1. *Metam.* Circumspicere tutamenta sermonis. *h. e.* an tutum esset loqui.

TUTANUS, i, m. deus apud Romanos, idem, ut putant, atque Herculis, cui ara fuit extra portam Capenam: a *tutando*, quod adversus Annibalem tutatus esset populum R. Alius igitur fuit a Tutuno, vel Tetino, qui idem ac Priapus. *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 242. Nocte Annibalis cum fugavi exercitum, Tutanos hoc, Tutanu' Romæ nuncupor, Hac propter omnes, qui laborant, invocant. V. *Rediculus*.

TUTARCHUS. V. *Tetrarchus*.

TUTATIO, onis, f. *difesa*, *custodia*, tuitio, defensio. *Jul. Firmic. l.* 4. *c.* 7. Qui regiæ opes thesaurosque fidei tutatione custodiant.

TUTATOR, oris, m. *difensore*, tutor. *Apul. de deo Socrat.* Dubiis præmonitor, periculosis tutator, egenis opitulator. *Vetus Lapis in antiquitatib. Beneven. class.* 1. *num.* 3. Jovi tutatori. *Nummus Diocletiani* apud *Mediobarb. pag.* 425. Jovi tutatori Augustorum.

TUTATUS, a, um, particip. a tutor, depon. *chi ha difeso*. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 6. *v.* 15. Nil nisi me solum primo tutatus es. ¶ Passiva significatione *Symmach. l.* 9. *ep.* 31. Ut auxilio tuo tutata possessio a molestiis vindicetur.

TUTE, pronomen. V. *Tu*.

TUTE, adverb. *sicuramente*, ἀσφαλῶς, ἀκινδύνως, secure, sine periculo, tuto. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 3. *a med.* Eum tute vivere, qui honeste vivat. & *c.* 7. Tute cauteque agere aliquid. *Plaut. Trin.* 1. 2. 100. Crede huic tute. *Colum. in fin. c.* 10. *l.* 5. Sive transferre voles, sive inserere, satis tute utrumque facere poteris. *Cn. Pompon. ad Cicer. post ep.* 12. *l.* 8. *ad Attic.* Nam te hic tutissime fore puto.

TU-

TUTELA, æ, f. *difesa, riparo*, προβλημα, munimentum, tutamen: a tueor. *Varr. l. 1. R. R. c. 14.* Nunc de septis, quæ tutandi caussa fundi fiunt, dicam. Earum tutelarum genera quatuor, unum naturale, alterum agreste, tertium militare, quartum fabrile. Primum *Varro* docet esse sepem vivam, secundum sepem mortuam ex palis statutis, & longuriis, aut arborum truncis, tertium ex fossa aut aggere, quartum ex materia. *Plin. l. 29. cap. 2.* Lanæ tutelam præstant contra frigora. *Id. lib. 21. cap. 14. in fin.* Cera varios in colores pigmentis traditur ad innumeros mortalium usus, parietumque & armorum tutelam. *h. e.* ad tectoria picta parietum illinenda, & arma ab robigine defendenda. ¶ *Tutela animalium* est non solum cura, ut defendantur ab injuriis aut aeris, aut ferarum, sed etiam ut alantur, *mantenimento*. *Colum. in fin. c. 2. l. 6.* Quoniam quæ sequenda sunt in emendis domandisque bubus, tradidimus, tutelam eorum præcipiamus. *Id. initio l. 9.* Venio nunc ad tutelam pecudum silvestrium, & apium educationem. *Idem sub init. l. 7.* Asellus exiguæ tutelæ est. *è di poca spesa*. Sic *Justin. l. 26. c. 3.* Tributum in tutelam classis describere. *pel mantenimento dell' armata*. Et *Sueton. in Cæs. c. 68.* Cum tenuiorum tutelam locupletiores in se contulissent. *Senec. de consol. ad Helv. c. 9.* Est hæc terra vix ad tutelam incolentium fertilis. ¶ *Tutela ædificiorum* est cura, qua sarta tecta præstantur. *Plin. l. 18. c. 5. extr.* Ut villarum tutela non sit oneri. *Id. l. 35. c. 3.* M. Aufidius tutelæ Capitolii redemptor. *Cels. Dig. l. 31. leg. 30.* Legata pecunia in tutelam viæ. *Inscript. apud Gruter. pag. 471. n. 5. & pag. 175. n. 7.* Dare certam summam pecuniæ in tutelam sepulcri. ¶ *Tutela navis* est alicujus numinis signum in puppe constitutum, unde præsidium speratur. *Ovid. 1. Trist. el. 10. initio.* Est mihi, sitque precor, flavæ tutela Minervæ Navis: & a picta casside nomen habet. *h. e.* tutela est Minerva, nomen autem navis est *galea*, seu *cassis* in puppe. *Sil. l. 14. v. 542.* Scuta virum, cristæque, & inertia spicula ferro, Tutelæque deum fluitant. *Senec. ep. 76.* Navis bona dicitur, non quæ pretiosis coloribus picta est, nec cujus tutela ebore cælata est, &c. Adde *Petron. in Satyr. c. 105. & 108.* Docuerunt quidam, tutelam in prora fuisse, & ab ea nomen ipsi navi datum: quos contra pluribus agit *Heins. & Drackemborch. ad l. 14. Silii v. 523.* ¶ *Tutela proræ Ovid. Met. 3. v. 617.* est proreta. V. *Proreta*. ¶ Tutela loci, Genius loci præses, *Petron. in fragm. Tragur. c. 57. Burm. & Inscript. apud Gruter. pag. 104. & 105.* ubi & Genius custos hominis *tutela* dicitur. Tutela Lemni *Auctori Priapeor.* est Vulcanus, *carm. 36.* Tutela Lemni disparem movet gressus. ¶ Universim est defensio, præsidium, patrocinium, *protezione, patrocinio*, ἐπιτροπή. *Cic. 4. de Fin. c. 14.* Cum de hominis summo bono quærerent, nullam in eo neque animi, neque corporis partem vacuam tutela reliquerunt. *Id. pro Mur. c. 10.* Omnia hæc nostra studia latent in tutela ac præsidio bellicæ virtutis. *Id. de pro. inv. consul. c. 14.* Sit in ejus tutela Gallia, cujus virtuti, fidei, felicitati commendata est. *Id. 3. de nat. Deor. c. 22.* Apollo, cujus in tutela Athenas antiqui historici esse voluerunt. *Id. 1. de Orat. c. 53.* Duos filios suos parvos tutelæ populi commendavit. *Propert. l. 3. el. 11. v. 41.* Diique deæque omnes, quibus est tutela per agros. *h. e.* qui habent agros in tutela. *Plin. l. 34. c. 2. ad fin.* Sureuli eorum infantiæ alligati tutelam habere creduntur. *h. e.* vim amuleti, & arcendi veneficii. *Sueton. in Aug. c. 49.* Classem Miseni, & alteram Ravennæ, ad tutelam superi & inferi maris collocavit. *di presidio, in guardia, per difesa*. ¶ remedium, medicina. *Grat. in Cyneg. v. 478.* Aut incurvatæ siqua est tutela podagræ. ¶ Sæpe est vis ac potestas in capite libero constituta ad tuendum eum, qui per ætatem sua sponte se defendere nequit, jure civili data ac permissa, ut *Servius* apud *Paul. Dig. l. 26. tit. 1. leg. 1.* definit: daturque pupillo impuberi, sicut curatio puberi. *Pacuv.* apud *Cic. 2. de Orat. c. 46. ad fin.* gnati ejus parvi, qui tibi in tutelam est traditus. *Varr. 3. R. R. c. 2. a med.* M. Cato nuper Luculli accepit tutelam. *Justin. l. 4. c. 2.* Filiorum tutelam alicui committere. *Liv. l. 39. c. 9.* Tutela ita gesserat, ut rationem ejus reddere non posset. Dicimus *tutelam suscipere, administrare, gerere, dare, mandare, deponere*, & similia. V. *Digest.* toto fere *l. 26. & 27.* ubi hæc passim habentur. *Tutelam reddere, exigere, reposcere*, et tutelæ rationes reddere, exigere. *Papinian. l. 27. tit. 3. leg. 21. & Ulpian. ibid. leg. 13. & Marcell. l. 26. tit. 7. leg. 28.* ¶ Aliquando *tutela* est ipsum patrimonium pupilli. *Cicero Attic. l. 1. ep. 5. a med.* Mirabamur, te ignorare, de tutela legitima, in qua dicitur esse puella, nihil usucapi posse. *Id. pro Flacc. c. 34.* Nihil potest de tutela legitima sine omnium tutorum auctoritate deminui. *Ulpian. l. 26. tit. 7. leg. 4.* Si tam exiguam esse tutelam probabitur, ut ex nummo refecto prædium puero comparari non possit. ¶ *Venire in tutelam suam, pervenire in tutelam, tutela sua fieri*, dicitur pupillus, cum annos pubertatis ingressus sub tutore esse desinit. *Cic. 1. de Orat. c. 39. ad fin.* Nisi postumus, antequam in tutelam veniret, mortuus esset. *Id. pro Rosc. Com. c. 6.* Fraudare pupillam, qui in tutelam pervenit. *Senec. ep. 33. ad fin.* Illi, qui nunquam tutelæ suæ fiunt. *Sueton. in Claud. c. 2.* Diu, atque etiam post tutelam receptam, alieni arbitrii, & sub pædagogo fuit. ¶ Translate *Plaut. Trin. 4. 2. 18. & Truncul. 2. 1. in fin.* Ecquis huic tutelam januæ gerit? *Id. Trin. 4. 3. 51.* Meo tergo tutelam geram. His loc. notandus loquendi modus *gerere tutelam alicui*. ¶ Passive *Horat. l. 4. od. 6. v. 31.* Virginum primæ, puerique clari Patribus orti, Deliæ tutela deæ. *h. e.* qui in tutela Dianæ estis. *Massur.* apud *Gell. l. 5. c. 13. a med.* In officiis apud majores ita observatum est: primum tutelæ, deinde hospiti, deinde clienti, tum cognato, postea affini. *Propert. l. 4. el. 8. v. 3.* Lanuvium annosi vetus est tutela draconis.

Tom. IV.

TUTELARIS, re *di tutela*, ἐπιτροπικός, ad tutelam pupillorum pertinens. *Ulpian. Dig. l. 12. tit. 3. leg. 4.* Tutelaris causa. *Paul. l. 27. tit. 7. leg. ult.* Tutelaria indumenta *Sidon. l. 4. ep. penult. sub fin.* Frater & soror sub annis adhuc tutelaribus agunt. *Capitolin. de M. Anton. Philos. c. 19. ad fin.* Prætorem tutelarem primus fecit, cum antea tutores a consulibus poscerentur, ut diligentius de tutoribus tractaretur. Adde *Ulpian.* apud *Modestin. l. 27. tit. 1. leg. 6. a med.* ¶ *Dii tutelares* dicuntur, in quorum tutela urbes & loca sunt. Hi in oppugnatione urbium certo carminis genere evocari solebant, ne cum ipsis etiam diis bellum susceptum videretur, & ut urbes eorum ope destitutæ facilius caperentur, ut docet *Macrob. l. 3. Saturn. c. 9.* ubi & ejus evocationis carmen recitat. *Arnob. l. 3. pag. 114.* Tutelaribus diis supplicare.

TUTELARIUS, ii, m. qui cujuspiam rei tutelam, & munus sartæ tectæ præstandæ suscipit. *Plin. l. 34. c. 7. ante med.* Capite tutelarios cavere pro ea (*contra aere*) instituti publici fuit. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 363. n. 2.* Prætor tutelarius.

TUTELATOR, oris, m. qui tutelam gerit. *Martian. Capell. l. 2. pag. 36 de Genio.* Hic tutelator, fidissimusque germanus, animos omnium mentesque custodit.

TUTELATUS, a, um, in alicujus rei tutelam assignatus. *Aggen. de limitib. agror. pag. 58. Goes.* In tutelam rei urbanæ assignatæ sunt silvæ, de quibus ligna in separationem publicorum munium traherentur. Hoc genus agri tutelatum dicitur.

TUTELINA, & Tutilina, (ut habetur in veter. Lap. apud *Gruter. pag. 96. n. 6.*) æ, f. dea, quam frumentis collectis & reconditis, ut tuto servarentur, præposuerunt, ut ait *Augustin. l. 4. de Civ. Dei, c. 8.* Meminit & *Macrob. l. 1. Saturn. c. 16.* ¶ Adjective *Tertull. de spect. c. 8. de Circo.* Columnas Sessias a sementationibus, Messias a messibus, Tutelinas a tutela fructuum sustinent. *Plin. l. 28. c. 2.* verbis *Tertulliani* lucem affert, docens in Circo tria fuisse simulacra columnis imposita, Sejæ, Segestæ, & hujus, de qua loquimur: cujus nomine abstinet, quia Tutelinam sub tecto nominare, religio erat: quique id fecissent, ferias observabant, ut ait *Macrob. loc. cit.* ¶ Etiam *Varr. l. 4. de L. L. c. 34.* & apud *Non. c. 1. n. 223.* Tutelinæ meminit, sed videtur aliam intelligere, a tutela Urbis Romæ dictam, cujus ara fuit in Aventino, ut est apud *Panvin.* in descript. *Urbis Romæ*. Verba *Varron.* apud *Non.* sunt. Non Tutilinam, quam ego ipse invoco, quod meæ aures abs te obsidentur.

TUTINUS. V. *Mutinus*.

TUTO, as. V. in *Tutor*, aris.

TUTO, adverb. *sicuramente, senza pericolo*, ἀσφαλῶς, sine periculo, impune, tute. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 24.* Illi etsi propter multitudinem se tuto dimicaturos existimabant. *& l. 7. c. 36. extr.* Ut tuto ab repentino hostium incursu commeare possent. *Nep. in Con. c. 2.* Non quæsivit, ubi tuto viveret. *Id. in Themist. c. 8.* Tuto in aliquo loco versari. *Cic. Fam. 14. ep. 3.* Ut tuto sim, quod laborat, id mihi nunc facillimum est. *h. e.* in tuto loco sim. *Sallust. in Jug. c. 15. extr.* Ut ubivis tutius, quam in meo regno essem. *Cic. Attic. l. 8. ep. 1.* Non me quærere, ubi tutissimo essem. *Al. leg. tutissime*. Affert *Charis. lib. 2. pag. 173. Putsch.* alium ejusdem locum ex *l. 7. ad Attic.* Ubi tutissimo essem. Sed fortasse hunc eundem designat, qui est *l. 8.* ¶ sine metu, secure. *Senec. in Oedip. v. 613. de Niobe apud inferos.* Inferque natos Tantalis tendens suos Tuto superba fert caput fastu gravi.

TUTOR, aris, atus sum, dep. 1. *difendere, proteggere, guardare*, φυλάττω, tueor, defendo, conservo, protego. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 57.* Genæ ab inferiore parte tutantur (*oculos*) subjectæ leviterque eminentes. *Plaut.* de bono servo, *Men. 5. 6. 3.* cogitat, ut rem heri diligenter tutetur. *Plin. in præfat. l. 7.* Natura arbores cortice a frigoribus & calore tutata est. *Liv. l. 3. c. 22.* Volsci tutabantur se vallo. *& l. 5. c. 2.* Egregiis muris situque naturali urbem tutantes. *Phædr. l. 1. fab. ult.* Qui se committit homini tutandum improbo. *Sallust. in Jug. c. 77. extr.* Numidæ in omnibus prœliis magis pedes, quam arma tutata sunt, *al. leg.* tuta. *& c. 110.* Se ob regnum tutandum arma cepisse. *Virg. 2. Æn. v. 676.* Sin aliquam expertus sumptis spem ponis in armis, Hanc primum tutare domum. *Tacit. lib. 6. Ann. c. 41.* Locorum ingenio tutari se contra copias regis. *Id. l. 1. c. 30.* Hieme imbribus adeo sæva, ut non egredi tentoria, vix tutari signa possent, quæ turbine atque unda raptabantur. ¶ Translate *Sallust. in Jug. c. 87.* Mihi spes omnes in memet, quas necesse est & virtute & innocentia tutari. *Tacit. 1. Ann. c. 39.* Signa & aquilam amplexus, religione se tutabatur. *& l. 4. c. 52. extr.* Capessendis accusationibus, aut reos tutando, prosperiore eloquentiæ, quam morum fama fuit. *Virg. 5. Æn. vers. 343.* Tutatur favor Euryalum, lacrymæque decoræ. *Liv. l. 6. c. 16.* Tutari se ab ira alicujus. *mettersi al coperto contra*, &c. *Horat. l. 2. epist. 1. v. 170.* aspice, Plautus Quo pacto partes tutetur amantis ephebi, Ut patris attenti, lenonis ut insidiosi. *h. e.* scite agat & servet. ¶ Propulsare, arcere. *Sallust. in orat. Lepid. contra Sull.* Ne in tutandis periculis magis, quam in ulciscendo teneamini. ¶ *tutari inopiam* est quod dixerunt *Cic. Cæs. Plin.* sustentare egestatem, paupertatem, parsimoniam, famem. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 52. extr.* Ipse præsentem inopiam quibus poterat subsidiis tutabatur. ¶ Etiam *tuto*, *as*, activa positione dictum est. *Plaut. Merc. 5. 1. 25.* Invoco vos, Lares viales, ut me bene tutetis. *Pacuv.* apud *Non. c. 7. n. 70.* Tu mulier tege te, & tuta templa Liberi. *Nævius ibid.* Tuos qui celsos termines tutant. *Pompon. ibid.* Non erat quod corpus tremulum famula tutaret toga. ¶ Hinc passive *Plaut. Amph. 2. 2. 20.* Patria & prognati tutentur, servantur. V. *Tutatus*.

TUTOR, oris, m. *difensore, protettore, ἐπίτροπος*, qui tuetur, defensor. *Horat. epod.* 2. v. 22. & te, pater Silvane, tutor finium. *Cic. de Harusp. resp. c.* 6. *a med.* Cellius tutor religionum. *Sueton. in Tito, c.* 6. Neque ex eo destitit participem, atque etiam tutorem imperii agere. *Cic. Phil.* 6. *c.* 3. Quis unquam tantis opibus fuit, qui se populi R. tutorem dicere auderet? *Petron. in Satyr. c.* 133. tutor Bacchi. *h. e.* Priapus, qui una cum Sileno dicitur esse comes & custos Bacchi, quia vinum sequitur ebrietas, & turpis libido. ¶ Præcipue *tutor* est, qui pupilli pueritiæ usque ad pubertatem regendæ præpositus, ut in *Tutela* dictum est: & differt a curatore, qui post pubertatem, & furiosis quoque & mente captis datus, *curatore*. qua de re JCti toto *lib.* 26. Digestor. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 28. *a med.* Amo illum mortuum: tutor sum liberis: totam domum diligo. *Id. pro Cæcin. c.* 25. Quod mulier sine tutore auctore promiserit. *Plin. l.* 9 *ep.* 13. *a med.* Datum se a consulibus tutorem Helvidii filiæ, præsentibus matre ejus & vitrico. *Id. l.* 2. *ep.* 1. *a med.* Ille tutor mihi relictus affectum parentis exhibuit. *Id.* 1. *de Orat. c.* 53. Tutorem instituere filiorum orbitati. *Justin. l.* 13. *c.* 2 *extr.* constituere. *Id. l.* 7. *cap.* 3. *ad fin.* Agere tutorem pupilli. ¶ Latiore significatione pro curatore ponitur, præsertim cum de mulieribus sermo est. *Cic. pro Mur. cap.* 12. *a med.* Mulieres propter infirmitatem consilii majores in tutorum potestate esse voluerunt. *Liv. l.* 39. *c.* 9. *extr.* Tutore a tribunis & prætore petito, cum testamentum faceret, unum Æbutium instituit heredem. ¶ De femin. gen. *Nerat. Dig. l.* 26. *tit.* 1. *leg. ult.* Feminæ tutores dari non possunt, quia id munus est masculorum. V. *Auctor* sub fin. ¶ Translate *Cic. in Bruto, cap.* 96. *a med.* Post Hortensii mortem orbæ eloquentiæ quasi tutores relicti sumus. *Id. post redit. in Sen.* 1. 2. Cum respublica non solum parentibus perpetuis, verum etiam tutoribus annuis esset orbata. *Ovid.* 3. *Tristium el. ult.* n. 13. Hanc (*progeniem carminum meor.*) tibi commendo: quæ quo magis orba parente, Hoc tibi tutori sarcina major erit.

TUTORIUS, a, um, *di tutore*, ad tutorem pertinens. *Justin. l.* 30 *cap.* 3. Mittitur, qui tutorio nomine regnum pupilli administret.

TUTRIX, icis, f. *tutrice*, quæ pupilli tutelam gerit. *Justinian. Imp. lib.* 3. *Cod. tit.* 33. *leg. ult.* Et ita filiorum suorum vel filiarum suarum tutricem eam existere sancimus.

TUTULATUS, a, um, tutulum habens. *Varr. lib.* 6. *de L. L. c.* 3 *circa med.* Tutulati dicti hi, qui in sacris in capitibus habere solent ut metam. id tutulus appellatus. ab eo quod matresfamiliæ crines convolutos ad verticem capitis, quos habent uti velatos, dicunt tutulos: sive ab eo, quod tuendi causa capilli fiebant: sive ab eo, quod altissimum in urbe quod est, id est tutissime, tutulus vocantes. *Enn. ibid.* & apud *Fest.* in *tutulum*, de Numa. Mensas constituit, idemque ancilia primus, Libaque, fictores, Argeos, & Tutulatos. *h. e.* flamines lanato pileo, ut dicetur in voce sequenti. *Pompon.* apud *Non. c.* 2. *n.* 68. Mulier ubi aspexit tam mirifice tutulatam tuam. V. *Tema*.

TUTULUS, li, m. *ciuffo in cima del capo, cucuzzolo, sacionelle, πύργος πλοκάμων, κορυφή, κρώβυλος*, capillorum in conum congeries in vertice capitis nobilium feminarum: quem *Lucan. l.* 1 *v.* 358. vocat turritam frontis coronam, *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 114 suggestum comæ: & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 502. ait illo feminas altum ædificare caput. *Inscript.* apud *Gruter pag.* 579 *n.* 5. Aponiæ S. c. cessæ a tutul. ornatr. C. Babonius Epigonus Atriensis. ¶ Hujusmodi ornatum præcipue gestabant Flaminicæ, vitta purpurea innexa crinibus, & ue[illegible] in altitudinem, ut *Festus* docet. qui addit, sic vocari etiam pileum lanatum, forma metali figuratum, quo Flamines & pontifices utuntur. Idem habes etiam in verbis *Varron.* in voce præced. V. *Apex. Tertull. in fin. c.* 4. *de Pall.* Super omnes apices & tutulos sacra suggestus dederit oculos. ¶ Addit *Varr. loc. cit.* tutulum dici etiam altissimam urbis partem, quia tutissima est. Hoc si probas, primam syllabam, contra atque fecit *Ennius*, producere poteris: nempe a *tutus*, vel a *tutor*, *aris*.

TUTUNUS, i, deus idem qui Priapus, ut docent *Augustin. l.* 4 *de civ. Dei*, *c.* 11. & *Arnob. l.* 4. *pag.* 131. & 133. V. *Mutinus* ¶ Alius est *Tutanus*, de quo suo loco.

TUTUS, a, um, particip. a *tuor* pro *tueor*, tutatus sum, defendi, protegi. *Sallust. in Jug. c.* 56. Plerosque velocitas, & regio hostibus ignara tuta sunt. & *c.* 77. *extr.* Numidas in omnibus prœliis pedes magis, quam arma tuta sunt. & 1.90. Quæ ad hoc tempus Jugurtham tuta sunt, omnia removistis. Ita in plurimis MSS. exstare affirmat *Cortius*, probantque *Gruter.* & alii, additis etiam *Livii l.* 10. *c.* 37. *Plinii in proœm. l.* 7. & *Frontini de stratagem. lib.* 2. *c.* 12. locis. tametsi in *tutatus* ab aliis mutata sint. ¶ Hinc in nomen transit, & significat tectum, munitum, separatum, extra pericula positum, incolumem, *sicuro, munito, ἀκίνδυνος, ἀσφαλής*. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 28. Cum victoribus nihil impeditum, victis nihil tutum arbitrarentur. *Cic.* 7. *Verr. cap.* 15. *a med.* Nullius res tuta, nullius domus clausa, nullius vita septa, nullius pudicitia munita contra tuam cupiditatem & audaciam posset esse. *Id. pro Dom. c.* 42. Quæ majores nostri religionibus tuta nobis & sancta esse voluerunt, ea iste labefactavit. *Liv. l.* 32. *c.* 23. *ad fin.* Refractus carcer, emissique captivi, quos Philippus tanquam in tutissimam custodiam condiderat. *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 7. tutum iter & patens. *Phædr. lib.* 2. *fab.* 6. *extr.* Testudo tuta nostræ munere. *Id. l.* 4. *fab.* 16. *v.* 6. navis Ferri secundis tuta cœpit flatibus. *Id. l.* 1. *fab. ult. v.* 9. Qui vos ab omni tutas præstem injuria. *Asin. Poll. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 31. *ante med.* Tutum me ab insidiis inimici sciebam non futurum. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 44. Infans tecto tutus ab hoste fuit. & *ep.* 16. *v.* 344. Et tuta a bello Bistonis ora fuit. *Cels. l.* 3. *c.* 23. *sect.* 3. Mithridates dicitur adversus venenorum pericula tutum corpus suum reddidisse. *Liv. lib.* 36. *cap.* 32. *a med.* Testudinem, ubi collecta in suam tegumen est, tutam ad omnes ictus video esse. *Hirt. de B. Alex. cap.* 1. Incendio tuta est Alexandria, quod sine contignatione ac materia sunt ædificia. *Virg.* 10. *Æn. v.* 713. jaculis, tutisque procul clamoribus instant. *h. e.* ex tuto loco editis. ¶ Est etiam *tutus*, qui tutos præstat. *Cic. pro leg. Manil. cap.* 12. *a med.* Quis locus tam firmum habuit præsidium, ut tutus esset? *Cæs. l.* 1. *B. Civ. cap.* 46. Commodiorem ac tutiorem nostris receptum dat. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 83. tutam castris producere fossam. *Phædr. l.* 2. *fab.* 4. *v.* 17. Feles dolosa tuto condidit sese cavo. *Nep. in Themist. c.* 2. Prædones maritimos consectando, mare tutum reddidit. *Terent. Heaut.* 2. 3. 86. Consilium quod cepi, rectum esse & tutum scio. *Id. Adelph.* 4. 2. 13. Me jam in cellam aliquam concludam. id tutissimum est. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 24. Tutius esse arbitrabantur, sine ullo vulnere victoria potiri. ¶ *Tutus* & *securus* differunt: ille ab externo periculo procul est: hic etiam interna cura caret. *Senec. sub fin. ep.* 103. Tutum aliqua res in mala conscientia præstat, nulla securum. *Justin. l.* 39. *c.* 4. Periculoso regno securam ac tutam vitam anteponens. ¶ *Tutum* absolute, locus tutus. *Plaut. Mostell.* 3. 1. 7. Postquam ex obsidione in tutum eduxi manipulares meos. *Liv. l.* 2. *c.* 19. Concursu suorum receptus in tutum est. *Nep. in Chabr. in fin.* Nando in tutum pervenerunt. *Terent. Heaut.* 4. 3. 11. & *Cic. de Harusp. resp. c.* 23. Collocare aliquid in tuto. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 2. *sub fin.* & *Terent. ibid. v.* 38. Esse in tuto. ¶ *Tutus* interdum est cautus, prudens, *savio, cauto*. *Liv. l.* 9. *c.* 31. Celerius, quam tutiora consilia, magis placuere ducibus. *Id. l.* 21. *c.* 38. *in fin.* Tuta celeribus consiliis præponere. *Ovid. l.* 3. *Trist. el.* 12. *v.* 36. Non nisi vicinas tutus ararit aquas. *Horat. in art. poet. v.* 28. Serpit humi tutus nimium, timidusque procellæ. *Id. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 137. ex quo est, habitus male tutæ mentis Orestes. ¶ *Tutum est*, prudentis & cauti est. *Propert. in fin. eleg.* 13. *l.* 1. O nullis tutum credere blanditiis! ¶ Cum infinito. *Id. l.* 1. *eleg. penult. extr.* His, o Galle, tuos monitus servabis amores, Formosum Nymphis credere tutus Hylan. *h. e.* cavens credere, *ἀσφαλῶς*. Al. leg. *visus*, minus recte. ¶ Cum genitivo *Lucan. l.* 9. *v.* 343. Pars ratium major regimen clavumque secuta est Tuta fugæ. *Al. leg.* fugæ. ¶ *Tutum* adverb. tuto. *Festus*: Tutum frequenter dicitur maxime. Varro: Tutum sub sede fuissent.

TUUS, a, um, *tuo*, *σός*, qui ad te pertinet: pronomen possessivum a *tu*, vel a *τεός* dorice pro *σός*. *Terent. Andr.* 2. 2. 16. Tuus pater modo me prehendit: ait, tibi uxorem dare sese hodie. *Plaut. Pers.* 4. 4. 37. Indica, fac pretium. *Dor.* tua merx est, tua indicatio est. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 16. Qui in bello secum fuisset, & de tuis unus esset. *h. e.* de tuis fautoribus. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 13. Nunquam tu hos causa a tuis & hominibus & rebus abesse voluisses. *Terent. Andr. sc. ult. v.* 18. Age, me in tuis secundis respice. tuus est nunc Chremes: facturum quæ voles scio esse omnia. *h. e.* tibi addictus, obsequens, obnoxius. *Id. Hec.* 4. 3. 12. Id tua nihil refert, utrum, &c. *h. e.* tua causa. *Id. Heaut.* 4. 3. 33. Ita tu istæc tua misceto, ne me admisceas. *h. e.* tua commenta, dolosa consilia, fraudes. *Plaut. Trin* 2. 2. 47. *Lys.* Bene volo ego illi facere, si tu non nevis. *Phil.* nempe de tuo. *Lys.* de meo. nam quod tuum est, meum est: omne meum est autem tuum. *Stat.* 4 *Theb.* amnem alloquens, *vers.* 833. neque enim tibi cuna repostas Bruma nives, raptasque alio de fonte refundit Arcus aquas, &c. Sed tuus, & nulli ruis expugnabilis alteo. *h. e.* ipse tui dominus, sui juris, neque ulli debens aquas. ¶ accommodatus, opportunus, utilis. *Martia. lib.* 10. *epigr.* 19. Sed ne tempore non tuo disertam Pulses ebria januam, videto. & paulo post. Seras tutior ibis ad lucernas. Hæc hora est tua, dum furit Lyæus. ¶ *Tuum est*, tui officii est, tea interest, ad te spectat. *Terent. Andr.* 2. 1. 53. Tuum est, siquid præter spem evenit, mihi ignoscere. *Plaut. Stich.* 3. 4. 36. Haud tuum istuc est te vereri. *non è tuo costume, non sei solito*. ¶ Affigitur interdum syllabica adjectio. *Plaut. Capt.* 2. 3. 10. Tuopte ingenio. *Id. Trin.* 3. 2. 40. Tuapte sponte. *Apul. in Apolog. ad fin.* Tuismet litteris.

T Y

TYANEIUS, &

TYANÆUS, & Thyanæus, a, um, ad Tyanam seu Thyanam pertinens. utroque enim modo scriptum invenitur. Est autem Tyana oppidum Cappadociæ ad radices Tauri montis, patria Apollonii celebris magi. *Vopisc. in Aurel. c.* 23. Canem se relicturum apud Tyanæos negarat. & *c.* 22. Cum Tyanam venisset, &c. Quidam leg. *Tyana* Græcos secuti, quibus est Τύανα. *Ammian. l.* 23. *c.* 16. (*al.* 28.) Tyanæus Apollonius.

TYBRIS. V. *Tiberis*.

TYBUR. V. *Tibur*.

TYDEUS, i, m. Τυδεύς, dissyllab. filius Œnei regis Calydonis ex Peribœa, *al.* Eurybœa, vel, ut aliis placet, Althæa, frater Meleagri, & Dejaniræ, pater Diomedis. Cum fratrem suum Menalippum inscius occidisset, ad Adrastum regem Argivorum se contulit, cujus filiam Deiphilen in conjugem sumpsit. Postea a Polynice, qui & ipse ibi exsulabat, & alteram Adrasti filiam Argiam nomine in uxorem habebat, legatus ad Eteoclem regem Thebarum, fratrem ejusdem Polynicis, missus est, ut pacti memor fratri regnum redderet.

deret. Ad quem cum venisset, & legatione functus esset, Eteocles negavit, se regno cessurum esse. Quo responso Tydeus vehementer commotus est, ita ut non sit veritus & hostis, & solus Thebanos omnes, quotquot tum forte cum Eteocle essent in convivio, ad quodlibet certaminis genus provocare. Atque ut animose provocavit, ita omnes (sic illi Pallas propitia erat) strenue vicit. Quam ob rem Thebani dolore ac indignatione accensi, reversuro insidias tetenderunt, collocatis ad opportunum locum, qua Tydeus transiturus erat, quinquaginta juvenibus cum duobus ducibus, Meone filio Æmonis, & Lycophonte filio Autophoni. Sed eos omnes Tydeus ad ipsum locum occurrentes stravit, occiditque, fretus deorum auguriis, uni tantum Mæoni parcens, quem acceptæ cladis nuntium ad Eteoclem remisit. Reversus ad Adrastum censuit, bellum Eteocli inferendum esse. Collectis igitur undique copiis, cum Adrasto, & Polynice, reliquisque Græciæ Principibus, ad bellum Thebanum profectus est, in quo post multas res præclarissime gestas a Menalippo quodam Thebano lethaliter vulneratus occubuit. Filium reliquit Diomedem. *Serv. ad Æn.* 6. *v.* 479. *& Æn.* 11. *vers.* 239. *Hygin. fab.* 69. *&* 70. & *Stat. in Theb.* sua passim, qui *sub fin. l.* 8. tradit, lethaliter vulneratum a Menalippo, ipsum nihilominus telo occidisse, allatumque caput ejus dentibus lacerasse. quod etiam *Ovid. in Ibin*, *v.* 429. significat. *Virg. cit.* 6. *Æn.* Hic illi occursit Tydeus, hic inclytus armis Parthenopæus. *Stat. l.* 8. *Theb. v.* 664. Tydeos illa dies: illum fugiuntque tremuntque. *& l.* 1. *v.* 41. immodicum iræ Tydea.

TYDIDES, æ, m. Τυδείδης, filius Tydei, Diomedes. *Horat. l.* 1. *od.* 15. *v.* 28. atrox Tydides melior patre. *Ovid.* 2. *ex Pont. epist.* 2. *v.* 13. Nec, quod Tydidæ temeraria dextera fecit, Numina sunt telis ulla petita meis. *Virg.* 1. *Æn. v.* 100. O Danaum fortissime gentis Tydide. *Claudian. de* VI. *consul. Honor. v.* 470. Nunc mihi Tydiden attollant carmina vatum.

TYMPANIA, orum, n. margaritæ genus superne rotundæ, ab inferiore parte planæ. *Plin. l.* 9. *c.* 35. *ante med.*

TYMPANICUS. V. *Tympaniticus*.

TYMPANIŎLUM, li, n. parvum tympanum. *Arnob. l.* 6. *sub fin.* Tympaniola, tibiæ, psalteria.

TYMPANISTA, æ, m. *tamburino*, τυμπανιστής, qui tympana pulsat. *Apul. de deo Socrat.* Barbara numina gaudent strepitu tympanistarum, & choraularum.

TYMPANISTRIA, æ, f. τυμπανίστρια, quæ tympanum pulsat. *Sidon. l.* 1. *ep.* 2. *sub fin.* Tympanistria, psaltria canit. Inscriptus lapis apud *Donium class.* 8. *num.* 1. AEliæ Receptæ Tympanistriæ M. D. M. J.

TYMPANITES, æ, m. τυμπανίτης, species hydropis, in qua ventre vehementer intento, crebet intus, ex motu spiritus, sonus est, ut *Cels. l.* 3. *c.* 21. describit. *Veget. de re veterin. l.* 1. *c.* 43. *Plin. Valerian. l.* 3. *c.* 12. & *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 3. *c.* 8. Nam *Cels.* græce usurpat.

TYMPANITICUS, a, um, tympanite laborans. *Plin. lib.* 25. *c.* 5. *ad fin.* Medetur podagricis, hydropicis, incipientibusque tympaniticis. (Est qui leg. *tympanicis*.) Adde *Veget. de re veterin. l.* 3. *c.* 27.

TYMPANIZANS, antis, τυμπανίζων, tympanum pulsans. *Sueton. in Aug. c.* 68. *extr.* Versus in scena pronuntiatus de Gallo matris deum tympanizante.

TYMPANOTRIBA, æ, m. *tamburino*, τυμπανοτρίβης, qui tympanum terit, *h. e.* pulsat. *Plaut. Truc.* 2. 7. 48. Tum tantilli doni causa mœchum malacum, cincinnatum, umbraticolam, tympanotribam amas? *h. e.* mollem & effeminatum, quales erant Cybeles sacerdotes tympana pulsantes.

TYMPANUM, ni, n. *tamburo*, *timballo*, *taballo*, *timpano*, τύμπανον, instrumentum vocale, quod digitis palmaque pulsando sonum edit: a τύπτω, pulso. Fuit rotunda figura (ut indicat versiculus apud *Sueton. in Aug. c.* 68. de Gallo tympanizante: Videsne, ut cinædus orbem digito temperet?) superne quidem in orbem conformatum, at inferiori parte planum: unde margarita quædam tali figura *tympania* dicuntur, apud *Plin. l.* 9. *c.* 35. *ante med.* Tegebatur corio, præsertim bubulo, confecto, & extento. Unde *Ovid.* 4. *Fast. v.* 342. Et feriunt molles taurea terga manus. *Stat.* 2. *Theb. v.* 78. Æraque taurinos sonitu vincentia pulsus. *Id. l.* 8. *v.* 221. gemina æra sonant, Idæaque terga. *Claudian. de* II. *consul. Stilich. sub fin.* taurinoque pulsu Baccharum Bromios invitant tympana remos. *Phædr.* de asino mortuo. *l.* 3. *fab.* 20 *v.* 7. Detracta pelle sibi fecerunt tympana. ¶ Usus ejus plurimus in sacris matris deum Idææ. *Virg.* 9. *Æn. v.* 619. Tympana vos, buxusque vocant Berecynthia matris Idææ. *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *v.* 8. Niveis citata cepit manibus leve tympanum, Tympanum, tubam, Cybelles, tua, Mater, initia. *& vers.* 20. Cybelles Phrygia ad nemora deæ Ubi cymbalum sonat vox, ubi tympana reboant. *Lucret. lib.* 2. *v.* 618. Tympana tenta tonant palmis. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 261. Plangebant aliæ proceris tympana palmis. ¶ Narrat *Justin. l.* 41. *c.* 2. *a med.* Parthos signum in prœlio non tuba, sed tympano dare consuevisse. quod hodieque in acie usuvenit. ¶ Translate *Quintil. l.* 5. *c.* 12. *ad fin.* Nos qui oratorem studemus effingere, non arma, sed tympana eloquentiæ demus? *h. e.* genus dicendi molle, nervis carens, & ad solam voluptatem compositum. *Senec. de vita beata*, *c.* 13. *a med.* Nulli corpus tuum patientiæ vacat, sed in manu tympanum est. *h. e.* non es mollis, sed mollia & effeminatorum propria tractas. ¶ A similitudine *tympana* esse tecta vehiculorum scribit *Servius* ad illud *Virg.* 2. *Georg. v.* 444. Hinc radios trivere rotis, hinc tympana plaustris. Sed *Phylargyr. ibid.* ait, esse rotas ex solidis tabulis factas, quod magis placet. Hujusmodi sunt etiam rotæ quæ calcando ab hominibus, vel alio modo versatæ, fune se circumvolvente subvehunt pondera, vel demittunt: quales in portubus esse solent exonerandis navibus. *Lucret. l.* 4. *v.* 903. Multaque per trochleas & tympana pondere magno Commovet, atque levi sustollit machina nisu. Adde *Vitruv. l.* 10. *c.* 4. & *Ulpian. Dig. l.* 19. *tit.* 2. *leg.* 19. ubi tympanum & trochleas ponit ad elevandum prelum olearium. Apud *Plin.* quoque *l.* 18. *c.* 34. tympanum circinatum est tabula solida rotæ figura. Præterea rotæ interiores molendini solidæ, dentatæ, & ad perpendiculum in cultrum collocatæ *tympana* dicuntur a *Vitruv. l.* 10. *c.* 10. qui *c.* 9. tribuit etiam organo hydraulico, *& c.* 14. aliis machinis. ¶ Præter hæc est membrum in architectura, *h. e.* spatium triangulare planum, fastigii coronis circumclusum, habens summitatem in medio. Ita *Barbarus* ad *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. ¶ Denique in valvis januarum tympana sunt quadratæ tabulæ affixæ ad ornatum, *pianetti*, & *quadri* a nonnullis dictæ, *riquadrati* ab aliis. *Id. l.* 4. *c.* 6. *a med.* ¶ *Typanum* pro *tympanum*, priore correpta, a Græco τύπανον, quidam leg. apud *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *v.* 8. quem supra recitavimus.

TYNDAREUS, i, m. Τυνδάρεος, idem qui Tyndarus. *Accius* apud *Priscian. de versib. Com. pag.* 1325. *Putsch.* Quantam Tyndareo gnata, & Menelai domus Molem excitasit belli & pastor Ilius. *Pacuv.* apud *Non. c.* 9. *n.* 3. Tyndareo fieri contumeliam. *Ovid. Heroid. ep.* 8. *v.* 31. Me tibi Tyndareus, vita gravis auctor, & annis, Credidit. *Id. in Ibin*, *v.* 356. Tyndareique gener. *h. e.* Agamemnon maritus Clytemnestræ filiæ Tyndari. Adde *Heroid. epist.* 17. *v.* 250. *Cic. de Fato*, *c.* 15. & *Hygin. fab.* 77. *&* 78. ¶ Priore Ovidii loco al. leg. *Tyndareos* ut sit simile τῷ *Androgeos*. ¶ *Tyndareus*, adject. V. *Tyndarius*.

TYNDARIDES, æ, m. Τυνδαρίδης, filius Tyndari. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 247. miratus & ipse Tyndarides. *h. e.* Pollux. *Id. l.* 6. *v.* 212. Tyndariden petit, & superos sic voce precatus. *h. e.* Castorem. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 700. Tyndaridæ fratres, hic eques, ille pugil. *Id.* 8. *Met. v.* 301. Tyndaridæ gemini, spectatus cæstibus alter, Alter equo. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 2. *a med.* Iidem Tyndaridæ Persen victum nuntiaverunt. *Quintil. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* Mihi totum de Tyndaridis fabulosum videtur. *Horat. l.* 4. *od.* 8. *vers.* 31. Clarum Tyndaridæ, sidus ab infimis Quassas eripiunt æquoribus rates. *Id. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 100. at hunc liberta securi Divisit medium, fortissima Tyndaridarum. *h. e.* filiorum & natarum Tyndari. nam masculina appellatio etiam feminas complectitur. Unde *fratrum* nomine etiam sorores veniunt, ut in *Frater* dictum est. *Quintil. l.* 9 *c.* 4. *circa med.* Singulis verbis bini pedes continentur, ut in his: fortissima Tyndaridarum. Est qui leg. *Tyndariarum*: item qui *Tyndaris. horum*, &c. sed hæc ex conjectura.

TYNDARIS, idis, f. Τυνδαρίς, filia Tyndari. *Virg.* 2. *Æn. v.* 601. Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ. *h. e.* Helenæ. *& vers.* 668. tacitam secreta in sede latentem Tyndarida aspicio. *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 87. Tyndaris externo patriam mutavit amore. *Id. l.* 3. *el.* 6. *v.* 30. Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 746. Quodque tibi geminus, Tyndari, Castor erat. *Id.* 2. *Trist. v.* 396. Ægysthi crimen, Tyndaridosque legis. *h. e.* Clytemnestræ. ¶ Fuit etiam hoc nomine oppidum litorale Siciliæ, in ora occidentali prope Mylas, Romanorum colonia. *Cic.* 7. *Verr. c.* 49. & *Plin. l.* 3. *c.* 8. *a med. & l.* 2. *c.* 91. A *Livio l.* 36. *c.* 2. dicitur *Tyndarium*. Hinc

TYNDARITANUS, a, um, ad Tyndariden oppidum pertinens. *Tyndaritani*, ejus incolæ. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 2. *sub fin. & Verr.* 4. *c.* 61.

TYNDARIUS, a, um, Τυνδάριος, ad Tyndarum pertinens. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 570. In bifidum discessit iter, fratresque petivit Tyndarios. *h. e.* Castorem & Pollucem filios Tyndari. *& vers.* 167. Tyndariusque puer. Al. hic leg. *Tyndareos* genitivum pro *Tyndarei*. ¶ Lacon, Spartanus: quia Tyndarus Spartæ rex fuit. *Sil. lib.* 15. *v.* 320. Tunc & Tyndariis Latias Fortuna Tarenti Auxit opes. *h. e.* a Spartanis hominibus maxime aucti & amplificati. ¶ Sunt qui ubique leg. *Tyndareus*.

TYNDĂRUS, ri, m. Τύνδαρος, filius Œbali, rex Œbaliæ seu Laconiæ, ex Leda Thestii filia uxore, una cum Jove genuit Castorem, Pollucem, Helenam & Clytemnestram. *Hygin. fab.* 78. Item Tymandram, quæ Echemo Arcadi nupsit, & Euandrum genuit. *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 130. ¶ Dicitur & *Tyndareus*.

TYPHOEUS, i, m. trisyllab. Τυφωεύς, unus e Gigantibus, Titani & Terræ filius, quem illa Jovi irata ad perniciem Cælestium fertur edidisse: a τῦφος, fumus, fastus, arrogantia. Cum in ingentem corporis molem adolevisset, Jovem provocavit, de cæli possessione dejecturus: a fulmine ictus in Sicilia sub Ætna sepultus est, ubi adhuc spirare dicitur, atque ignem evomere; (*Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 22. summa peremptus, Ima parte viget, moriens, & parte superstes.) vel secundum alios, sub Inarime insula Campaniæ. *Virg.* 9. *Æn. v.* 716. Inarime Jovis imperiis imposta Typhoeo. *Lucan. l.* 5. *v.* 100. Campana fremens cen saxa vaporat Conditus Inarimes æterna mole Typhoeus. *Ovid.* 5. *Met. v.* 347. Trinacris & magnis subjectum molibus urget Ætherias ausum sperare Typhoea sedes. Nititur ille quidem, pugnatque resurgere sæpe: Dextra sed Ausonio manus est subjecta Peloro: Læva, Pachyne, tibi: Lilybæo crura premuntur: Degravat Ætna caput, sub qua resupinus arenas Ejectat, flammamque fero vomit ore Typhoeus. *Id.* 4. *Fast. v.* 491. Alta jacet vasti super ora Typhoeos Ætne. *Sil. l.* 14. *v.* 196. Tum Catane nimium ardenti vicina Typhoeo. ¶ Confunditur a Poetis cum Briareo. *Ovid.* 3. *Met. v.* 303. quo centimanum dejecerat igne Typhoea.

phora. Adde *Claudian. de B. Get. v.* 63. ¶ Adjective *Virg.* 1. *Æn. v.* 659. Nate, patris summi qui tela Typhoea temnis. *h. e.* quibus Typhoea stravit. Sunt qui leg. *Typhoia* teste *Servio*, Τυφώϊα. ¶ Scribitur *Typhæus* juncta diphthongo, quasi sit græce Τυφαῖος, sed minus recte.

TYPHÖIS, idis, f. Τυφωΐς, ad Typhoea pertinens. *Ovid. Heroid. epist.* 15. *v.* 11. Arva Phaon celebrat diversa Typhoidos Ætnæ. *h. e.* sub qua Typhoeus jacet.

TYPHOIUS, a, um, Τυφώϊος, ad Typhoea pertinens. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Proserp. vers.* 183. rupitne Typhoia cervix Inarimen?

TYPHON, onis, m. τυφῶν, *sfionata*, *remolino*, *turbine*, *tifone*, ventus vorticosus mira velocitate, sed sine igne e nube erumpens: a τύφω, fumigo. *Plin. l.* 2. *c.* 48. Sin vero depresso sinu arctius rotati effregerint (*nubem venti*) sine igne, hoc est sine fulmine, verticem faciunt, qui typhon vocatur, id est vibratus ecnephias. Defert hic secum aliquid abruptum e nube gelida; convolvens, versansque, & ruinam suam illo pondere aggravans, & locum ex loco mutans rapida vertigine: præcipua navigantium pestis, non antennas modo, verum ipsa navigia contorta frangens: tenui remedio aceti in advenientem effusi, cui frigidissima est natura. Idem illisu ipse repercussus, correpta secum in cælum refert, sorbetque in excelsum. Hæc *Plinius*. *Apul. de mundo*. Aeris inferioris qualitas turbine, flatibus, typhonisque conflictu fit procellosa. Adde *Gell. lib.* 19. *cap.* 1. ubi græce usurpat. ¶ Quod quidam leg. apud *Lucan. l.* 7. *v.* 156. Et trabibus mixtis avidos typhonas aquarum, Al. leg. *siphonas*, rectius. ¶ Poetæ etiam ignitum turbinem *typhona* vocant. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 130. Quantus ubi immenso prospexit ab æthere typhon, Igne simul ventisque rubens: quem Jupiter alte Crine tenet: trepidant diro sub lumine puppes. ¶ Est etiam nomen gigantis, idem qui Typhoeus. *Lucan. l.* 4. *v.* 595. Nec tam justa fuit terrarum gloria Typhon, aut Tityos, Briareusque ferox. & *l.* 6. *v.* 92. Antraque letiferi rabiem Typhonis anhelant. Adde *Claudian. l.* 2. *de de rapt. Pros. v.* 22. *Hygin. fab.* 152. & *Ovid.* 2. *Fast. v.* 461. item *Martian. Capell.* qui primam syllabam corripuit *l.* 2. *pag.* 43. Ditemque, ferumque Typhonem.

TYPHÖNIS, idis, f. Τυφωνίς, filia Typhonis. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 428. Insuper Harpyiæ Typhonides, ira Tonantis.

TYPHUS, i, m. τῦφος, græca vox proprie fumum significans, metaphorice fastum, superbiam, elationem, jactantiam. *Arnob. l.* 2. *pag.* 43. Si non mentis elatio, & typhus qui appellatur a Græcis, obstaret. & *pag.* 53. Typhum superciliumque deponere. & *pag.* 56. Typho & arrogantia sublevati. & *pag.* 63. Typhum & arrogantiam frangere. & *pag.* 88. Si arrogantia, si typhus, si elatio abesset a vobis. *Augustin. l.* 7. *Confession. c.* 9. Homo immanissimo typho turgidus. Adde *l.* 3. *c.* 3. *a med.*

TYPICUS, a um, adject. *figurative*, *che adombra*, *o significa*. Usurpant *Sedulius l.* 3. *v.* 208. *Christus* typicus Moyses, verusque propheta. & *Arator in Act. Apost. l.* 2. *v.* 74. typicæ documenta figuræ.

TYPUS, i, m. *forma*, *figura*, *tipo*, τύπος, proprie est nota, signum, forma percutiendo seu pulsando impressa: *v. gr.* vibex in corpore existens ex verbere, aut vestigium humi pede impressum. Vox græca a τύπτω, percutio. Sumitur & pro figura, imagine, forma, effigie cujuscumque rei: ex qua similia multa facile est efficere. *Plin. lib.* 35. *c.* 12. Umbram ex facie ejus ad lucernam in pariete lineis circumscripsit: quibus pater ejus impressa argilla, typum fecit. *il ritratto*. & *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 10. Præterea typos tibi mando, quos in tectoriolo atrioli possim includere. *figure di basso rilievo*. ¶ A Medicis *typus* dicitur forma, ordo, & modus febrium recurrentium, ut tertianæ, quartanæ, &c. ex quo ipsius morbi vis & ratio dignoscitur. *Cæl. Aurelian. Acuter. l.* 1. *c.* 14. Typum quotidianum majorum corpusculorum statione fieri; tertianum minorum, quartanum minutissimorum. *Apul. de herb. c.* 102. Ad frigora, & omnes febrium typos.

TYRANNA, æ, f. *tiranna*, mulier, quæ tyrannidem occupat. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c.* 31. *sub fin.* Nemo dicturus est, me feminas inter tyrannos cum risu & joco, tyrannas videlicet & tyrannides, ut ipsi de me solent jactare, posuisse.

TYRANNICE, adverb. *tirannicamente*, τυραννικῶς, tyrannorum more, crudeliter, violenter. *Cic.* 5 *Verr. c.* 48 *ad fin.* Ut hoc tempore ea, quæ regie, seu potius tyrannice statuit in aratores Apronius, prætermittam.

TYRANNICIDA, æ, m. & f. *uccisor del tiranno*, τυραννοκτόνος, qui tyrannum occidit. *Senec. l.* 2. *de Ira*, *c.* 23. Tyrannicida tortus, ut conscios indicaret, amicos tyranni nominavit. *Plin. l.* 7. *c.* 23. Quæ torta non indicavit tyrannicidas. *Sueton. in Tiber. c.* 4. De præmiis tyrannicidarum referre. Adde *Quintil. l.* 7. *c.* 2. & 7. ¶ *Cicero* circumlocutione utitur *pro Mil. cap.* 29. *a med.* Græci homines deorum honores tribuunt iis viris, qui tyrannos necaverunt. *Id. l.* 14. *Attic. ep.* 15. græcam vocem adhibere maluit: Verebar, ne periculosa nostris tyrannoctonis esset. & *l.* 16. *ep.* 15. *ante med.* Non modo non inimicum tyrannoctonis, verum etiam amicum fore.

TYRANNICIDIUM, ii, n. *uccision del tiranno*, τυραννοκτονία, occisio tyranni. *Senec. l.* 1. *controv.* 7. *ante med.* Ne fratrem occideret, tyrannicidium inquinaret. *Plin. lib.* 34. *cap.* 8. *circa med.* Consilia eorum de tyrannicidio non prodidit. Adde *Quintil. l.* 7. *c.* 3.

TYRANNICUS, a, um, *tirannesco*, *violento*, *tirannico*, τυραννικός, ad tyrannum pertinens, impotens, superbus, violentus. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 30. Facinus tetrum, crudele, nefarium, tyrannicum. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 15. Tyrannicis legibus delectari. *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 11. Tyrannicæ iræ eripere aliquem. *Justin. l.* 16. *c.* 4. *a med.* Nefandissima quæque tyrannicæ crudelitatis exercuit. & *mox*. Tyrannica dominatio. & *l.* 21. *c.* 5. *ad fin.* Tyrannica vitia.

TYRANNIS, idis, f. *tirannia*, *tirannide*, τυραννίς, imperium & impotentia tyranni, dominatio tyrannica. *Cic. Attic. lib.* 14. *ep.* 9. O dii boni! vivit tyrannis, tyrannus occidit. & *ep.* 14. Sublato tyranno tyrannida manere video. *Id.* 3. *Offic. cap.* 23. *circa med.* Tyrannidem occupare. *Id.* 2. *Tuscul. cap.* 22. delere. *Quintil. l.* 7. *cap.* 2. *ad fin.* affectare. *Nep. in Alcib. cap.* 7. concupiscere. *Id. in Dion. cap.* 3. *in fin.* Tyrannidis finem facere. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 223. Quid Nero tam sæva crudaque tyrannide fecit? *Ovid.* 15. *Met. v.* 60. fugerat una Et Samon & dominos, odioque tyrannidis exul Sponte erat. ¶ Videtur sumi etiam simpliciter pro regno, ut *tyrannus* pro rege. *Nep. in Regib. cap.* 2. Hic cum virtute tyrannidem sibi peperisset, magna retinuit felicitate. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 5. *extern. n.* 1. Cujus aut meritis tantum cives debuerunt, aut moribus crediderunt, ut suis in suffragiis tyrannidem deferrent. ¶ Est etiam femina tyrannidem exercens, vel uxor tyranni. V. locum *Trebell.* in *Tyranna*.

TYRANNOCTÖNUS, i, m. τυραννοκτόνος, idem ac tyrannicida: vox græca a τύραννος, tyrannus, & κτείνω, interficio. Usurpatur a *Cicer.* in sermone familiari *ad Attic. l.* 14. & 16. V. *Tyrannicida*.

TYRANNOPOLITA, æ, m. civis ejus urbis, in qua tyrannus imperat. *Sidon. l.* 5. *ep.* 8. Vitia nostrorum tyrannopolitarum.

TYRANNUS, i, m. *monarca*, *re*, *signore*, τύραννος, dominus, monarcha, rex, princeps, qui plenam perpetuamque in subjectos potestatem & imperium habet: vox græca. *Nep. in Milt. c. ult.* scribit, Miltiadem, qui Chersoneso potitus diu ibi dominationem obtinuerat, *tyrannum* dictum fuisse, qui non vi, sed incolentium voluntate eam obtinuerat, & bonitate retinuerat. omnes enim & haberi & dici tyrannos, qui potestate sunt perpetua in ea civitate, quæ libertate usa est. *Virg.* 4. *Æn. v.* 320. Te propter Libycæ gentes, Nomadumque tyranni Odere. & *lib.* 7. *v.* 266. Pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyranni. *h. e.* Æneæ. *Ovid.* 1. *Met. v.* 276. *de Neptuno*. Convocat hic amnes: qui postquam tecta tyranni Intravere sui, &c. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 388. & 548. Qui ferat Æeti sociis responsa tyranni. *Lucan. l.* 7. *v.* 226. sicci sed plurima campi Tetrarchæ, segesque tenent, magnique tyranni. Adde *Senec. in Herc. Oet. v.* 1685. ¶ Sæpius latine dicitur, qui per vim occupavit imperium, quique illud per insolentiam & libidinem, non jure & æquis legibus exercet, *tiranno*. *Senec. l.* 1. *de Clement. c.* 12. Tyrannus a rege distat factis, non nomine. nam & Dionysius major jure meritoque præferri multis regibus potest: & L. Sullam appellari tyrannum quid prohibet? cui occidendi finem fecit inopia hostium. *Cic. de Amic. c.* 15. Hæc est tyrannorum vita in qua nulla fides, nulla caritas, nulla stabilis benevolentiæ potest esse fiducia, omnia suspecta atque sollicita, nullus locus amicitiæ. *Id. in Vatin. c.* 9. Tyrannus intolerandus. & *Phil.* 13. *cap.* 8. teter & crudelis. *Val. Flacc. lib.* 7. *v.* 88. trux. & *vers.* 87. infandus. *Ovid. in Ibin*, *v.* 371. sævus. *Virg.* 4. *Georg. v.* 492. immitis. *Senec. in Herc. Fur. v.* 739. impotens. *Id. in Octav. v.* 959. ferus. *Cic.* 7. *Verr. c.* 40. importunus & amens. *Val. Flacc. lib.* 5. *v.* 660. jussa dira tyranni. *Cic. Phil.* 13. *c.* 8. esse tyrannum in aliquem. & *ibid.* Dominum & tyrannum comparare in liberos nostros. *Senec. in Herc. Fur. v.* 511. Qui morte cunctos luere supplicium jubet, Nescit tyrannus esse. diversa irroga: Miserum perire veta, felicem jube. ¶ *Tyrannum* pro *tyrannorum* est *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 867. Tyrannum novi temeritudinem. ¶ Græce τύραννος est ὁ & ἡ, latine non item.

TYRIANTHINUS, a, um, *color misto di porporino e violetto*, τυριάνθινος, qui est colore facto ex ianthino, hoc est violaceo, rursus Tyria purpura inebriato, ut vestes Tyrianthinæ, quæ colore hujusmodi sunt infectæ. *Martial. l.* 1. *epigr.* 54. Sic interpositus vitio contaminat uncto Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus. *Vopisc. in Carino*, *c.* 20. Pallium Tyrianthinum. ¶ De luxu miscendi colores in tingendis purpuris V. *Plin. l.* 9. *c.* 40. & 41.

TYRINS.) V. *Tiryns*.
TYRINTHIUS.)

TYRIUS, a, um, Τύριος, ad Tyrum pertinens, quæ est urbs maritima Phœniciæ, condita ab Agenore rege: ex qua variis temporibus pars civium migrantes, Carthaginem (quæ ideo & *Tyros* dicta est. *Virg.* 4. *Æn. v.* 36. & 43.) Gades, Uticam, Leptin in Africa condidere, Thebas in Græcis, ut est apud *Plin. l.* 5. *c.* 19. quamquam *Sallust. in Jug. c.* 80. Leptin a Sidoniis conditam tradit. *Virg.* 1. *Æn. v.* 350. sed regna Tyri germanus habebat Pygmalion. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 605. Tyria puella. *h. e.* Europa Agenoris filia, quæ a Junone dicitur apud *eund.* 3. *Met. v.* 258. Tyria pellex. *Martial. l.* 10. *epigr.* 51. Tyrius taurus. *h. e.* vector Europæ. *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 318. Cadmus Tyrius. ¶ *Tyrium mare*, inquit *Fest.* in proverbium deductum est: quod Tyro oriundi Pœni adeo potentes maris fuerunt, ut omnibus mortalibus navigatio esset periculosa. Hinc *maria Tyria concire*, rem periculosam aggredi. ¶ In mari circa Tyrum laudatissimæ purpuræ capiebantur, ex quibus optimus color *Tyrius* dictus. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 22. Et quæ sub Tyria concha superbit aqua. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 170. Nec quæ bis Tyrio murice lana rubes. *Id.* 6. *Met. v.* 222. Tyrioque rubentia suco Terga premunt. & *l.* 10. *v.* 211. Tyrioque nitentior ostro Flos oritur. & *l.* 6. *v.* 61. & *Stat. l.* 2. *silv.* 2. *vers.*

verf. 151. Tyrium quæ purpura sensit ahenum. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 63. Tyrius torus. *h. e.* stragulo Tyrio ornatur. *& el.* 10. *v.* 70. & Tyrio prodeat apta sinu. *h. e.* veste Tyria. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 79. radiis auri Tyriaque superbit Majestate torus. *h. e.* Tyriis straguli ornatu. *Id. de Phœnice, v.* 20. Tyrium venenum. *h. e.* color purpuræ. ¶ *Tyrium* absolute Tyria purpura. *Tertull. de Pœnis. c.* 11. Num in coccino & Tyrio pro delictis supplicare nos convenit? ¶ *Tyrii, orum*, Tyri incolæ, Phœnices. *Lucan. l.* 3. *v.* 108. ¶ Sæpe referetur ad Thebas, quia Cadmus Tyrius quondam pulsus ab oris, in Aonia constitit hasul humo, ut ait *Ovid.* 1. *Fast. v.* 489. & Thebas condidit. *Stat.* 1. *Theb. v.* 10. *& l.* 12. *v.* 693. Tyrii montes. *h. e.* qui circa Thebas sunt. Sic *l.* 9. *v.* 406. Tyrios melior vanit annus in agros. *Id. l.* 3. *v.* 406. Tyrius axsal. *h. e.* Polynices filius Œdipodis Thebanum regis. *Id. l.* 11. *v.* 205. Tyrios ductor. *h. e.* Etheocles rex Thebanum, frater Polynicis. *Id. l.* 5. *silv.* 1. *v.* 26. Tyrium plectrum. *h. e.* Amphionis Thebani, qui muros Thebarum lyra & cantu astruxit. Sic *Id.* 8. *Theb. v.* 232. canunt Tyrium reptantia saxa Ad chelyn, & duras animantem Amphiona cautes. Hinc *Tyrii, orum*, apud *eund. Theb.* 1. *v.* 10. *l.* 2. *v.* 73. *& l.* 9. *v.* 489. sunt Thebani. ¶ Item ad Carthaginem, quam, ut ait *Virg.* 1. *Æn. v.* 16. Tyrii tenuere coloni. *Virg. ibid. v.* 24. Tyriæ arces. *& verf.* 540. Tyriæ virgines. *& verf.* 392. Tyria urbe. *Sil. l.* 7. *v.* 268. Tyrii doli. *h. e.* Punicæ fraudes. *Id. l.* 2. *v.* 24. Tyrii patres. *h. e.* Pœnorum senatus. *Id. l.* 8. *v.* 13. Tyrius miles. *h. e.* Annibalis exercitus. *& l.* 10. *v.* 171. Tyrius ductor. *h. e.* Annibal. *Claudian. de II. consul. Stilich. in præfat. v.* 9. Tyriæ vires. *h. e.* opes Carthaginiensium. *Id. de B. Gild. sub fin.* Urbe Lybiam contra Tyrio fundata potenti, *h. e.* Caralis in Sardinia, condita a Carthaginiensibus. *Ovid. Trist. l.* 2. *v.* 533. felix Æneidos auctor Contulit in Tyrios arma virumque toros. *h. e.* in nuptias Didonis, quæ Carthaginem condidit, cum Ænea. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 139. tellus fera Tyrio obsessa colono. *h. e.* Africa. *Lucan. l.* 7. *v.* 187. *& l.* 10. *v.* 457. Tyria Gades. *h. e.* a Pœnis conditæ, ut *Vellej. l.* 1. *c.* 2. *sub fin.* tradit, & *Plin. l.* 4. *c. penult. in fin.* & *Sil. l.* 3. *v.* 4. significant. Hinc *Tyrii, orum*, Carthaginienses. *Virg.* 1. *Æn. v.* 578. *& l.* 4. *v.* 111. & *Sil. l.* 1. *v.* 81. &c.

TYRO, onis. V. *Tiro*.

TYROPATINA, æ, f. *h. e.* placenta in modum casei confecta ex lacte ovis, & melle: a *τυρὸς*, caseus. *Apic. l.* 7. *c.* 11. *ad fin.*

TYROS. V. *Tyrus*.

TYROTARICHUS, i, m. *τυροτάριχος*, genus obsonii vilioris, ex caseo & salsamentis confecti: a *τυρὸς*, caseus, & *τάριχος*, salsamentum. Quidam volunt esse jus ex caseo salito expressum, quo in condimentis usi sint Veteres. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 8. Multa me in epistola tua delectarunt: sed nihil magis, quam patina tyrotarichi. *Id.* 9. *Fam. ep.* 16. *a med.* Quam tu mihi narras tyrotarichi patinam? *& sub fin.* Tu vero (volo enim abstergere animi tui metum) ad tyrotarichum antiquum redi. Adde *l.* 14. *Attic. ep.* 16. ¶ Ejus confectio ita describitur ab *Apicio* auctore culinario (si modo quidquam ad *Ciceronis* tyrotarichum pertinet) *l.* 4. *c.* 2. *circa med.* Patella tyrotarichia ex quocumque pisce salso volueris. Coques ex oleo, enossabis, & cerebella cocta, pulpas piscium, jecuscula pullorum, ova dura, caseum mollem ezalda tum: hæc omnia calefacies in patella: teres piper, ligusticum, origanum, rutæ baccam, vinum, mulsum, oleum: patellam ad lentum ignem, ut coquatur, ovis crudis, obligabis, adordinabis: cuminum minutum asperges, & inferes.

TYRRHENI, orum, Etrusci, Tusci, *Toscani*, *Τυῤῥηνοί*, populi Italiæ, quorum regio Tyrrhenia, sive Etruria, sive Tuscia. Hos quidam indigenas Italiæ, alii advenas fuisse dicunt. Qui indigenas censent: hoc nomen ipsis inditum ajunt ab ædificiis munitis, quæ in urbium mœnibus erigi olent, quæ græce *τύρσεις*, latine turres appellantur: quod primi omnium in Italia turres exstruxerint, in iisque habitarint. Sunt, qui dicunt, eos alienigenas esse; alii ajunt, Lydos, sive sponte, sive ob agri sterilitatem, patria relicta, in Italiam navigasse, Tyrrhenum coloniæ ducem fuisse, gentique nomen a se impositum. Hunc vero Tyrrhenum alii dicunt filium fuisse Atyos ex Callithea, alii Herculis ex Omphale. V. *Lydius*. Alii dicunt a Mysis ortum trahere, & ita appellatos esse a Tyrrheno Telephi filio, qui post Trojæ incendium in Italiam venerit. Alii aliam eorum originem tradunt. *Virg.* 11. *Æn. v.* 733. Tyrrheni, quæ tanta animis ignavia venit?

TIRRHENIA, æ, f. Etruria, Tuscia, *la Toscana*, regio Italiæ. V. *Etruria*. *Ovid.* 14. *Met. v.* 452. Concussit Latio Tyrrhenia tota, diuque, &c.

TYRRHENICUS, a, um, Tyrrhenus. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 690. *n.* 3. Stagna sub Oceani Tigus, & Tyrrhenica Hiberus. *h. e.* Tagus in Oceanum influens, & Hiberus in mediterraneum, cujus pars est Tyrrhenum mare. *Auson. epist.* 24. *v.* 88. Tyrrhenica Tarraco. *h. e.* ad Tyrrhenum mare sita. V. vocem sequent.

TYRRHENUS, a, um, *Toscano*, *Τυῤῥηνός*, ad Tyrrhenos pertinens. Tuscus, Etruscus. *Virg.* 10. *Æn. v.* 691. Tyrrhenæ acies. *& l.* 8. *v.* 555. Tyrrheni ad limina regis. *Id. l.* 7. *v.* 663. Tyrrhenum flumen. *h. e.* Tiberis. *& lib.* 10. *v.* 787. Tyrrheni sanguis. *h. e.* Mezentii Tyrrhenorum regis. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 83. Tyrrhenus magister. *h. e.* gubernator Tyrrheno mari navigans. *Virg.* 8. *Æn. v.* 458. Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis. *h. e.* crepidas a Tuscis sumptas, quas primo habuere senatores Romani, postea equites, denique milites, inquit *Servius*. Alii intelligunt calceos senatorios, a Tuscis itidem sumptos. *Ovid. Met.* 4. *v.* 23. Tyrrhenaque mittis in æquor corpora. *h. e.* nautas Tyrrhenos, qui Bacchum fallere conabantur: quod ille in delphinas versos in mare mersit, ut *Ovid.* 3. *Met.* a *verf.* 605. narrat. Sic de delphinis *Id.* 3. *Fast. v.* 723. Ecce libet subitos pisces, Tyrrhenaque monstra Dicere. & *Senec. in Agam. v.* 451. & *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 130. Tyrrhenus piscis. *Stat.* 1. *Achill. v.* 56. Tyrrheni greges. *scil.* delphinorum. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 82. Tyrrhenæ volucres. *h. e.* Sirenes, quæ aliquando in scopulo Tyrrheni maris juxta Surrentum habitarunt. ¶ Quia tuba dicitur esse inventum Tuscorum, ut in ea voce dictum est, hinc *Virg.* 8. *Æn. v.* 526. *Stat. l.* 3. *Theb. v.* 650. & *Sil. l.* 1. *v.* 19. Tyrrhenusque tubæ mugire per æthera clangor. *Stat.* 6. *Theb. v.* 404. intonuit Tyrrhenum murmur. *Virg.* 2. *Georg. v.* 193. inflavit cum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras. *h. e.* Tyrrhenus tibicen: quia quæ ad sacra pertinent, Romani a Tuscis acceperunt pæne omnia. ¶ *Tyrrhenum mare*, infernum, *mar di Toscana*, *Τυῤῥηνὸν πέλαγος*, pars maris mediterranei, a Macre flumine usque ad fretum Siculum. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ad fin. Virg.* 1. *Æn. v.* 71. *Horat. l.* 3. *od.* 24. *v.* 4. & alii. *Tyrrhenus*, absolute, de Tyrrheno mari. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 715. tantas quamvis Tyrrhenus & Ægæo Volvat aquas. ¶ *Tyrrhenum* dicitur etiam mare mediterraneum, qua Hispaniam alluit. *Paulin. carm.* 10. *ad Auson. v.* 236. Qua Betis Oceanum, Tyrrhenumque auget Hiberus. ¶ *Tyrrhenus* pro Romano, seu Italo, *Sil. l.* 1. *v.* 110. *de Annib.* horreat ortus Jam pubes Tyrrhena tuos. ¶ *Tyrrhenum* pro *Tyrrhenorum* habet *Virg.* 11. *Æn. v.* 171. & 835.

TYRRHIDÆ, arum, m. filii cujusdam Tyrrhi pastoris regis Latini in agro Laurenti, apud *Virg.* 7. *Æn. v.* 484.

TYRUS, & Tyros, i, f. *Sur*, *Τύρος*, urbs Syriæ in Phœnicia, in ora maris mediterranei, ab Agenore condita. Olim fuit insula, præalto mari DCC. pass. a continenti distans: sed ab Alexandro M. dum eam obsideret, operibus terræ conjuncta, ut est apud *Plin. l.* 5. *c.* 19. Quam obsidionem fuse describit *Curt. n.* 2. *l.* 4. Olim fuit partu clara, urbibus genitis Lepti, Utica, Carthagine, Gadibus in Africa, & Thebis in Græcia. V. *Tyrius*. Græca positione fere utuntur Poetæ. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 20. Prima ratem ventis credere docta Tyros. *scil.* quia Tyrii mercaturæ dediti, primi docuere carinis, ut ait *Avien. in perieg. v.* 1065. Ferre cavis orbis commercia, sidera primi Servavere poli. *Sil. l.* 1. *v.* 74. Cum fugeret Dido famulam Tyron, impia dixi, &c. *famulam* dicit, quia tunc Pygmalionis tyrannide opprimebatur. V. *Virg.* 1. *Æn.* a *verf.* 350. Dicitur a *Lucan. lib.* 3. *v.* 217. Tyros instabilis. *Curt.* enim *in fin. c.* 4. *l.* 4. crebris terræ motibus vexari tradit. ¶ Nunc, inquit *Plin. loc. cit.* ejus nobilitas conchylio atque purpura constat. *Tibull. l.* 4. *carm.* 2. *v.* 16. Vellera det sucis bis madefacta Tyros. *Propert. l.* 3. *el.* 11. *v.* 7. Et Tyros ostrinos præbet Cadmea colores. ¶ Hinc metonymice ponitur pro ipsa purpura. *Martial. l.* 6. *epigr.* 29. Quæque Tyron toties epotavere lacernæ. *& l.* 6. *epigr.* 11. Te Cadmæa Tyros, me pinguis Gallia vestit.

TYSDRITANUS, a, um, ad Tysdrum pertinens, ut Tysdritana juventus, *Capitolin. in Gordian. c.* 11. Est autem Tysdrus urbs Africæ in regno Tunetano, ad Syrtim minorem. *Id. ibid. c.* 7. *&* 8. Apud *Plin. l.* 5. *c.* 4. *sub fin.* est Tusdritanum oppidum: Ptolemæo *Θύσδρος*.

DE LITTERA U.

U Ultima vocalium latinarum. (apud Græcos *υ*, & *ου*) sæpe consonantis vim habet, nempe quoties alteri vocali præposita eam comprimit, ut in *vaca*, *velox*, *vita*, *vox*, *vultus*. Poetæ autem sæpe dissolvunt, ut in *evoluisse*, quod *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 4. quinque syllabarum facit: & in *silua*, quod *Horat. epod.* 13. *v.* 2. trium. Sæpe mutatur in *o*. Olim enim dixere *Hecuba*, *notrix*, ut ait *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 6.) & passim apud *Plaut. Lucret. Sallust. Virgil.* hodieque legimus *dederont*, *volgus*, *volgus*, *voltus*, *voster*, *servos*, *publicus*, *pulcher*, &c. Quin multis Italiæ populis ignotam olim fuisse, scribit *Priscian. l.* 1. *pag.* 554. *Putsch.* Interdum pro *i* ponitur, ut in *lubens*, *carnufex*, *maxumus*: & pro *e*, ut *legundi*, *capiundus*. Aliquando nec vocalis, nec consonans est, ut *Diomed. l.* 2. *pag.* 416. & *Priscian. lib.* 1. *pag.* 555. tradunt. Hoc fit in *quis*, *quam*, *quoniam*, *sanguis*, *lingua*, & hujusmodi. Græca *υ* latina in hanc vocalem sæpe vertitur, ut *Sulla*, *murrhinus*, *ludius*, *mus*, *sus*, &c. ¶ In notis valet *vivus*, *vivens*, *vir*, *votum*, &c. In numeris V valet quinque.

V A

VACANS, antis, *vuoto*, *privo*, *vacante*, *σχολάζων*, vacuus, carens. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 10. Si mens constare potest vacans corpore. *Virg.* 3. *Georg. v.* 476. videat desertaque regna Pastorum, & longe saltus lateque vacantes. *h. e.* sine armentis. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 11. Vacantium forte balnearum fornacibus abditur. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Neque ignoro, in fine pro longa accipi brevem, quod videtur aliquid vacantis temporis ex eo, quod insequitur, accedere. *h. e.* vacui a verbis & pronuntiatione. *Ælius Gallus* apud *Gell. lib.* 16. *c.* 5. Janua procul a via est, area vacanti interjecta. *h. e.* in qua ædificati nihil est. *Justin. l.* 25. *c.* 2. Neque aliter universa cellis, quam quod deserta sunt. siquidem Galli ubi omnia vacantia, nec sine defensoribus modo, verum sine custodibus videant, &c. *Id. l.* 27. *c.* 3. Quasi vacantem Asiæ possessionem invasu-

surus. & l. 42. c. 4. Vacans regnum occupare. *Lucan. l. 2. v. 440.* fines hoste vacantes. *Tacit. 3. Ann. c. 28.* Velut parens omnium populus vacantia teneret. *h. e.* bona sine domino, & sine herede. Sic *Ulpian. Dig. l. 39. leg. 93.* & *Martian. ibid. leg. 11.* Lege Julia bona vacantia ad fiscum pertinent. Quæ appellat *Id. Ulpian. l. 38. tit. 9. leg. 1.* bona vacua. ¶ *Animus vacans*, sine curis, otiosus. *Ovid. 9. Met. v. 612.* nec petiit horamque, animumque vacantem. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 3.* Cum Romæ eras, hoc mihi certum ac jucundissimum vacanti negotium erat, tecum id otii tempus consumere. *Lucan. l. 5. v. 126.* vacans curis. ¶ Vacantes milites *Lamprid. in Alex. Sever. c. 15.* & *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. cap. 18.* appellant supernumerarios, ad commoda solum participanda inter milites relatos. *Sueton. in Claud. c. 15.* Instituit & imaginariæ militiæ genus, quod vocatur super numerum, quo absentes, & titulo tenus fungerentur. Hi & *adscriptitii* dicti sunt. *Lamprid.* & *Trebell. ibid.* ¶ *Vacantia*, res supervacuæ. *Gell. l. 6. c. 5. circa med.* Putare, Veteres dixerunt, vacantia ex quaque re, ac non necessaria auferre & excidere. ¶ *Mulier vacans*, virgo, vel vidua. *Quintil. decl. 15. c. 2.* Malignitas est persuasionis humanæ, formam vacantem vocare meretricem. & *declam. 262. a med.* Jam tum non eras maritus, cum animus tuus spectabat vacantes. *Martian. Dig. l. 48. tit. 6. leg. 5* Qui vacantem mulierem rapuit, vel nuptam, ultimo supplicio punitur. *Vacuam* dicit *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 149.* Elige de vacuis, quam non sibi vindicet alter. Si nescis, dominum res habet ista suum. ¶ *Vacantia vina*, quæ parata sunt quidem, sed in mensam nondum illata. *Sabin. ep. 2. Ulyss. ad Penelop. sub fin.* Forsitan ante dapes, interque vacantia vina Ultoris pharetris utile tempus erit. *h. e.* cum proci ad cœnam convenient, & intenti obsonia exspectabunt.

VACANTER, adverb. *in vano*, κενῶς, supervacue, inaniter, frustra. *Gell. l. 17. c. 10. ad fin.* Vacanter hoc etiam accumulavit, & inaniter.

VACAT, abat. V. in *Vaco*.

VACATIO, onis, f. *vacanza, esenzione*, σχολή, cessatio ab opere, immunitas. *Cic. Fam. 9. ep. 6. ad fin.* Quæ studia vacationem habent publici muneris. *Id. 1. de Leg. c. 4.* Nullam tibi a causis vacationem dari video. *Id. de clar. Orat. c. 31.* Vacationem augures, quo minus judiciis operam darent, non habere. *Id. 7. Verr. c. 22. sub fin.* Quæ colonia est in Italia tam bono jure, quod tam immune municipium, quod per hosce annos tam commoda vacatione sit usum rerum omnium, quam Mamertina civitas per triennium? *abbia avuto tante esenzioni in ogni genere.* & *l. 1. de nat. Deor. c. 20.* Nos beatam vitam in animi securitate, & in omnium vacatione munerum ponimus. *Senec. ep. 85.* Vacatio malorum. *h. e.* vacuitas, privatio. ¶ *Vacatio militiæ* dicitur, cum milites vel propter expletum stipendiorum tempus, vel propter ætatem, vel alia quapiam de causa militare non coguntur. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 13.* Druides militiæ vacationem, omniumque rerum habent immunitatem. *Nep. in Attic. 7.* Incidit bellum civile: cum haberet annos LX. usus est ætatis vacatione. *Cic. 5. Phil. cap. 12.* Tu multum decerni, delectum haberi, sublatis vacationibus. *Id. ibid. c. ult.* Militibus veteranis, liberisque eorum vacationem esse, Senatui placere. ¶ Hujusmodi militares vacationes interdum pretio emebantur: hinc vacatio ponitur etiam pro ipso pretio. *Tacit. 1. Hist. c. 46.* Otho promisit, ex fisco suo vacationes annuas exsoluturum. *h. e.* pecuniam, qua soluta, liceret annum a militia abesse.

VACCA, æ, f. *vacca*, βοῦς, bos femina. *Varr. lib. 2. de R. R. c. 5.* Discernuntur in prima vitulus & vitula, in secunda juvencus & juvenca, in tertia & quarta taurus & vacca. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 27. ad fin.* Cur non gestiret taurus equæ contrectatione, equus vaccæ? *Virg. 3. Georg. v. 177.* fetæ nivea implebunt mulctraria vaccæ. & *l. 2. v. 524.* ubera vaccæ Lactea demittunt. & *Eclog. 9 v. 31.* Sic cytiso pastæ distentent ubera vaccæ. *Ovid. 2. Met. vers. 604.* nitida vacca. *Virg. 4. Æn. v. 61.* candens. *Colum. l. 6. c. 21.* Vaccæ probantur altissimæ formæ, longæque, maximis uteris, frontibus latissimis, oculis nigris & patentibus, cornibus venustis, & levibus, & nigrantibus, pilosis auribus, compressis malis, palearibus & caudis amplissimis, ungulis modicis, & modicis cruribus. ¶ Est hoc nomine fluvius Hispaniæ in Lusitania. *Plin. l. 4. c. 21.* Item oppidum Africæ, *Sallust. in Jug. c. 51.* & *Hirt. de B. Afric. c. 74.* cujus cives *Vaccenses*, apud *Sallust. c. 70* & *72.*

VACCINIUM, ii, n. flos purpurei coloris, apud Romanos, idem qui hyacinthus, cujus herba cæpa agrestis dicitur, a quadam cæpe similitudine. Habet enim, *Dioscoride* teste, folia bulbi, & radicem bulbaceam, caulem vero dodrantalem, minimo digito tenuiorem, comam procumbentem incurvamque, purpureorum florum plenam. Itaque Vaccinium hyacinthum esse, *Dioscor. Ruell Matthiol. Dodonæus*, aliique censent. Favent his Glossæ Philox. in quibus est *Vaccinium*, ἀγχουσα ὑάκινθος. Similiterque Glossæ Cyr. Ὑάκινθος ἄνθος, vaccinium. Plerique volunt, hunc florem eundem esse atque violam, ut viola dicta sit quasi vitula, propterea, quod Poetæ fabulentur, florem hunc *Io* pabulum Ius puellæ jam in vitulam conversæ e terra fuisse effusum, quomodo & Græcis similiter a puellæ nomine ἴον appellatur: ita hac ipsa occasione eundem florem vaccinium appellari, ut a vacca sit vaccinium, quomodo a mucco est muccinium. Sane vaccinia violas esse scripsit *Serv.* ad illud *Virg. Eclog. 2. v. 18.* Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur. Ac similiter Glossæ Phil. ubi leges, ἴον λευκόν, ligustrum: ἴον μέλαν vaccinium; ἴον ἄνθος, viola, vaccinium. Verum falli hosce, indicat istud *Eclog. 10. v. 39. ejusd. Virg.* Quid tum; si fuscus Amyntas? Et nigræ violæ sunt, & vaccinia nigra. Ubi manifeste distinguit. Idem facit *Vitruv. l. 7. c. ult.* Tinctores, cum volunt sil Atticum imitari, violam aridam conjicientes in vas cum aqua confervescere faciunt ad ignem, &c. & *mox*. Eadem ratione vaccinium temperantes, & lac miscentes, purpuram faciunt elegantem. Quanquam non desunt, qui ut hanc tueantur sententiam, dicant, violarum esse plura genera, & inter ea esse vaccinium. Quidquid tamen sit, illud certum est, vaccinium esse florem colore cæruleo ad nigrum accedente, *d' azzurro carico, o violetto carico*. Hinc *Virg.* nigra vaccinia dixit eodem modo, quo violas nigras. Et tamen violæ nigræ non sunt, sed valde nigricantes. ¶ *Plin. l. 16. c. 18. sub fin.* scribit, vaccinia in Gallia esse purpurea, & ad servitiorum vestes tingendas apta (quod & *Vitruv.* ait in verbis citatis) in Italia vero mancupiis seri, hoc est, ut exponit *Turneb. l. 4. c. 16.* seri a mangonibus, & adhiberi ad fricanda & illinenda corpora mancipiorum venalium, quoniam iis pubertas tardetur; quod hujusmodi mercatoribus valde est utile. Addit hic *Harduinus*, duplex ex *Plinii* verbis colligi esse vaccinium, alterum gallicum purpureum, alterum italicum, quod idem sit ac hyacinthus, ut dictum est. ¶ Scribitur & *Vacinium* unico c.

VACCINUS, a, um, *di vacca, vaccino*, βοεικός, qui est ex vacca. *Plin. l. 28. c. 12.* Jus e vaccina carne. *Id. l. 25. c. 8. a med.* Vaccinum lac. *Id. l. 28. c. 14.* Vaccinus caseus.

VACCULA, æ, f. *vacchetta*, βοΐδιον, parva vacca, bucula. *Valer Cato in Diris, v. 132.* Vaccula non unquam secreta cubilia captans. *Catull. carm. 20. v. 14. de Priapo:* & est inter *Priapea, carm. 84.* Tenerque, matre mugiente, vaccula, &c. ¶ Fuit cognomen Romanum in gente Voconia, ut M. Voconius Vaccula *in vet. Lap.* apud *Gruter. pag. 489. n. 12.*

VACEFIO, is, n. anom. *vuotarsi*, vacuus fio. *Lucret. l. 6. v. 1003.* multusque vacefit In medio locus. Adde *vers. 1015.*

VACERRA, æ, f. *palo*, stipes, palus. *Festus:* Vacerram Verrius & alii complures vocari dicunt stipitem, ad quem equos solebant religare. Atejus vero Philologus, maledictum hoc nomine significari magnæ acerbitatis, ut sit vecors & vesanus, teste Livio (*Andron.*) qui dicat: vecors & malefice vacerra. Hæc *Fest.* ex lect. *Scalig.* Hinc *Augustus* in sermone quotidiano quædam frequentius & notabiliter usurpare solitus, ponebat assidue & pro stulto baceolum, & pro pullo pullejaceum, & pro cerrito vacerrosum, ut *Sueton.* in ejus vita *c. 87.* narrat. ¶ Habet vacerra & alios usus. *Colum.* de vivario ferarum pecudum, *lib. 9. c. 1.* Ratio postulat vacerris includi. sic enim appellatur genus clatrorum. idque fabricatur ex robore, quercu, vel subere. *h. e.* sæpe ex palis facta, *palizzata*. & *lib. 6.* de machina curandis jumentis & bubus, *cap. 19.* Stipites omnes transversis sex temonibus, quasi vacerræ, inter se ligantur.

VACERROSUS. V. in voce præced.

VACIA. V. *Vatia*.

VACILLANS, antis, *vacillante*, inconstans, nutans, titubans. *Cic. in Bruto, c. 60.* Cum ex eo in utramque partem toto corpore vacillante, quæsivit, quis loqueretur e lintre. *Id. 16. Fam. ep. 15.* Accepi tuam epistolam vacillantibus litterulis. nec mirum tam gravi morbo. *h. e.* tremente manu exaratis. ¶ Metaphorice *Cic. 3. Phil. c. 12. ad fin.* In Galliam mutilatum duxit exercitum: cum una legione, & ea vacillante, L. Fratrem exspectat. *h. e.* dubiæ fidei. *Lucret. l. 4. v. 1117.* ægrotat fama vacillans. *h. e.* dubitans, an bene de te loquatur. *Eumen. in gratiar. act. ad Constantin. c. 6.* Rusticani in ære alieno vacillantes. *in pericolo di fallire*.

VACILLATIO, onis, f. *vacillamento*, παραφορά, actus vacillandi. *Quintil. l. 11. c. ult. a med.* Est & illa indecora in dextrum, ac lævum latus vacillatio, alternis pedibus insistentium. *Suet. in Claud. c. 21. sub fin.* Per ambitum lacus non sine fœda vacillatione discurrens.

VACILLO, as, avi, atum, n. 1. *traballare, vacillare*, σαλεύω, modo huc, modo illuc inclinor, nuto, titubo, fluctuo. Sunt qui putant esse a *bacillum*, quo nituntur qui pedibus male fulti ingrediuntur. *Lucret. l. 6. v. 574.* Hac igitur ratione vacillant omnia tecta. & *l. 5. v. 1235.* sub pedibus tellus cum tota vacillat. & *vers. 1095.* arbos ventis pulsa vacillans. *Cic. in fragm.* apud *Quintil. l. 8. c. 3. a med.* & *l. 11. c. 3. ad fin.* Quosdam ex vino vacillantes, quosdam hesterna potatione oscitantes. ¶ Metaphorice est inconstantem esse, labare, dubitare. *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 38* Tota res vacillat & claudicat. *Id. Attic. lib. 12. ep. 1. a med.* Γεροντικώτερον est memoriola vacillare. *Id. l. 3. Offic. c. penult. sub fin.* Justitia vacillat, vel jacet potius. *Id. 1. de Fin. c. 20.* Videtur stabilitas amicitiæ vacillare. *Id. 2. Catil. c. 10.* Qui partim inertia, partim male gerendo negotia, partim etiam sumptibus, in vetere ære alieno vacillant. *Modestin. Dig. l. 22. tit. 5. leg. 2.* Testes, qui adversus fidem testationis suæ vacillant, audiendi non sunt. & *l. 48. tit. 10. leg. 27.* Qui diversa duobus testimonia præbuit, cujus ita anceps fides vacillat, crimine falsi tenetur. ¶ *Lucret.* primam producit, *lib. 3. vers. 505.* Tum quasi vacillans primum consurgit, & omnes, &c. Est qui leg. *calipedans*. Alii mallent duplici c scribere, ut habetur in quibusdam MSS. *Festi* in *Talipedare*.

VACIVE, adverb. per otium, cum vacat. *Phædr. in præfat. l. 5. v. 14.* Quartum libellum dum vacive perleges. *nell' ore oziose*.

VACIVITAS, atis, f. *vacuità*, vacuitas. *Plaut. Curcul. 2. 3. 40.* Ita cibi vacivitate venio laxis lactibus. *Brut. ad Cicer. l. 11. Fam. ep. 10,* Quantam cupiditatem hominibus injiciat vacivitas. *h. e.* cum respublica est sine Consulibus. Al. plerique leg. *vacuitas*.

VACI-

VACIVUS, a, um, *vuoto*, vacuus. *Plaut. Caf.* 3. 4. 6. Ut bene vacivas ædes fecisti mihi! *Id. Bacch.* 1. 2. 46. Valens afflictet me vacivum virium. *Id. Caf. prol.* v. 29. & *Pseud.* 1. 5. 54. Fac, sis, vacivas, Pseudole, ædes aurium, mea ut migrare dicta possint, quo volo. *Terent. Heaut.* 1. 1. 38. Sine me, vacivum tempus ne quod dem mihi laboris. Al. leg. *vacuum*.

VACO, as, avi, atum, n. 1. *esser vuoto*, *e privo*, *e senza*, *essere sgombro*, κενός εἰμι, σχολάζω, vacuus sum, expers, liber, careo, sum sine re aliqua. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 3. Maximam putant esse laudem, quam latissime a suis finibus vacare agros. *h. e.* esse sine incolis, & cultore. *Ovid. l.* 2. *Amor. el.* 11. v. 19. rescribat, multa jubeto: Oli, cum late splendida cera vacat. *quando per ampio spazio è carta bianca.* & *Senec. in Thyest.* v. 107. cernis, ut fontes liquor Introrsus actus linquat! ut ripæ vacent? *h. e.* vacuæ sint aquis. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 10. Tota domus superior vacet, ut scis. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 26. *sub fin.* Illa natura cælestis & terræ vacat, & humore. *Virg.* 5. *Æn.* v. 185. Haste vacans donec, sedetque adstare relicta. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 25. *in fin.* Hæc a custodiis classium loca maxime vacabant. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 41. Ea pars oppidi, quæ fluminis circuitu vacabat. *non era cinta dal fiume.* & *Ovid. Met.* 15. v. 478. Ora vacent epulis. *h. e.* abstineant. ¶ De rebus corpora carentibus. *Gell. l.* 19. *c.* 12. Carere & vacare ægritudinibus animi. *Ovid. in Ibin*, v. 115. vacare dolore. *Id.* 1. *Amor. el.* 6. v. 60. non pudore vacat, Liber Amorque metu. *Senec. l.* 6. *quæst. nat. c.* 1. & *Liv. l.* 7. *c.* 1. *a med.* a metu ac periculis. *Cic.* 4. *Acad. c.* 42. *a med.* molestia. *Celf. l.* 2. *c.* 14. *a med.* febri. *Id. l.* 5. *c.* 28. & *Javolen. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 55. morbis. *Hirt. de B. Alex. c.* 49. Neque ullum genus quæstus prætermittebatur, quo domus & tribunal imperatoris vacaret. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 3. Vacare culpa. *Id.* 1. *de Legib. c.* 5. cura & negotio. & *lib.* 3. *c.* 5. *sub fin.* vitio. *Id.* 1. *Offic. c.* 19. justitia. *Id.* 3. *de Orat. c.* 12. *ad fin.* Athenienses studiis vacant, peregrini fruuntur. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 26. *ad fin.* Amplitudinem animi contemnendis doloribus, unam esse omnium rem pulcherrimam, eo que pulcriorem, si vacet populo, neque plausum captans se tantum ipsa delectet. *h. e.* careat populo & testibus suæ virtutis. ¶ *Vacare* dicuntur honores & officia, quæ viro carent, qui impleat, *esser vacante*, σχολάζειν. *Brut. ad Attic. inter ep. ad Brut. n.* 17. *a med.* Quid nostra victum esse Antonium, si victus est, ut alii vacaret, quod ille obtinuit? *Plin. l.* 10. *ep.* 7. Rogo, ut Accium Suram prætura exornare digneris, cum locus vacet. & *epist.* 8. Rogo, dignitati vel auguratum, vel septemviratum, quia vacant, adjicere digneris. Sic *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 7. Tres trium disciplinarum principes convenietis. M. Piso si adesset, nullius philosophiæ vacaret locus. ¶ Item possessio, hereditas, & hujusmodi, quæ dominum non habent. *Ulpian. Dig. lib.* 38. *tit. sels. leg.* 2. *extr.* Agnati ceterique succedent: aut si nemo sit, bona vacabunt. *Paul. lib.* 41. *tit.* 3. *leg.* 37. Fundi possessionem nancisci, quæ ex negligentia domini vacet. ¶ Et pecunia, quæ non est occupata, sed otiosa ac sterilis in arca servatur. *Id. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 11. *extr.* Si tutor pecuniam pupillarem credere non potuit, pupillo vacabit. ¶ Et mulier sine viro, sive vidua sit, sive virgo. V. *Vacavi*. ¶ *Vacare*, immunem esse, *esser esente*. *Cic. de Senect. c.* 11. Vacat ætas nostra muneribus iis, quæ non possunt sine viribus sustineri. *Liv. l.* 2. *c.* 48. *ad fin.* Id nobis bellum privato sumptu gerere in animo est. respublica & milite illic, & pecunia vacet. *Cæs. l.* 5. *B. Civ. c.* 76. Milites ab opere, integris munitionibus, vacabant. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 1. *ad fin.* Utrum dii nihil agant, nihil moliantur, omni curatione & administratione rerum vacent. ¶ Quoniam vero qui negotiis carent, vitam otiosam agunt, *vacare* idem est interdum atque otiosum esse, cessare, nihil agere, *esser ozioso*. *non aver che fare*. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 38. Tu, quoniam necesse nihil est, sic scribes aliquid, si vacabis. *Id.* 12. *Fam. ep. ult.* Quamvis occupatus sis, otii tamen plus habes; aut si ne tu quidem vacas, noli, &c. *Id. in Bruto*, *c.* 78. *a med.* Nullum tempus illi unquam vacabat aut a forensi dictione, aut a commentatione domestica, aut a scribendo, aut a cogitando. *Horat. l.* 3. *od.* 18. v. 11. Festus in pratis vacat otioso Cum bove pagus. ¶ Impersonaliter, *vacat*, otium est, tempus vacuum est. *Virg.* 1. *Æn.* v. 376. si prima repetens ab origine pergam, Et vacet annales nostrorum audire laborum, &c. *Ovid.* 2. *Trist.* v. 216. Non vacat exiguis rebus adesse Jovi. *non ha tempo Giove di*, &c. & *lib.* 3. *ex Pont. ep.* 5. v. 1. Si vacat exiguum profugo dare tempus amico. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. *a med.* Vacat mihi esse diserto. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 1. *in fin.* teneri properentur amores, Dum vacat. *Plin. l.* 1. *ep.* 20. *sub fin.* Quo magis te, cui vacat, hortor, illi te expoliendam permittas. *Id. l.* 3. *ep.* 18. Valde raro vacat Romæ, aut commodum est audire recitantem. & *lib.* 9. *ep.* 16. Nobis venari nec vacat, nec libet. *Juvenal. sat.* 1. v. 21. Si vacat, & placidi rationem admittitis, edam. ¶ *Vacat*, licet, fas est. *Sil. l.* 17. v. 375. sad percipe, conjux, Quatenus indulsisse vacet. ¶ *Vacare alicui rei*, aut in aliquam rem non est operam dare, attendere, incumbere, sed vacuum esse, & tempus ac spatium habere ad aliquid faciendum: *aver tempo per attendere*. itaque ille dativus est commodi, non a verbo pendens. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 6. De quibus quid sentiam, si placet exponam, ita tamen si vacas animo. Ego vero, inquam, philosophiæ, Quinte, semper vaco. *Plin. l.* 5. *ep.* 5. *a med.* In itinere, quasi solutus ceteris curis, huic uni vacabat. & *lib.* 1. *ep.* 8. Ut vacet sermoni, quem apud municipes meos habui. *Vellej. l.* 2. *c.* 114. Tanquam distentissimus ille tantarum onerum mole, huic uni negotio vacaret animus. *Sueton. in Aug. c.* 45. Quod inter spectandum libellis legendis ac rescribendis vacaret. *Id. de Grammat. c.* 1. Vacare liberalibus disciplinis. *Tacit.* 16. *Ann. c.* 22. clientium negotiis. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop.* v. 584. Aula choris epulisque vacat. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 5. v. 35. dum canto tua regna, tuæque parentis, In nullum mea mens grande vacavit opus. ¶ Cum infinito *Stat.* 8. *Theb.* v. 185. *de Amphiarao*. Et cum te tellus, fatalisque hora vocaret, Tu Tyrias acies adversaque signa vacasti Sternere. ¶ *Vacui* pro *vacavi* quidam leg. apud *Tertull. de Pall. sub init. c.* 4. & *de Pudic. c.* 8. *extr.* *advers. Valentinian. c.* 9.

VACUATUS, a, um, *votato*, *vacuo*. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *a med.* Vacuata dolia. *Aurel. Vict. in Epitom. c.* 43. Sanguine vacuatus. *Sil. l.* 11. v. 571. liceat non exhaurire rapacis Impensis belli vacuatos sæpe penates. *Lucret. l.* 6. v. 1022. rarior aer Factus, inanitusque locus magis, ac vacuatus.

VACUE, adverb. *inanità*, *futiliter*. *Arnob. l.* 3. *pag.* 121. Inaniter, vacue, & sine ulla substantia constituta sunt omnia.

VACUEFACIO, is, feci, factum, a. 3. idem ac vacuo, *votare*, κενόω. *Nep. in Cimon.* 1. 2. *ad fin.* Scyrum, quam eo tempore Dolopes incolebant, vacuefecit. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 12. Venas inedia vacuefacere. ¶ Apud *Lactant. l.* 4. *c.* 17. vacuefacere circumcisionem, est tollere, abrogare. ¶ Apud *Valer. Max. l.* 4. *c.* 1. *n.* 1. falces securibus vacuefacere, est e fascibus secures eximere. ¶ Vacuefacere alicui locum in cœna, *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 2. *circa med.* locum in cœna vacuum præbere.

VACUEFACTUS, a, um, particip. *votato*, κενωθείς. *Cic. Catil. c.* 1. 7. Quid quod adventu tuo ista subsellia vacuefacta sunt? *Al. leg.* vacua facta. *Nep. in Timol. c.* 3. Novis civibus bello vacuefactas possessiones divisit. *h. e.* desertas, bello vastatas. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 7. *n.* 1. Turpi atque erubescenda sentina vacuefactus exercitus.

VACUITAS, atis, f. *voto*, *vacuità*, κενότης, inanitas. *Vitruv. l.* 2. *cap.* 7. Ignis interveniorum (*in lapidibus*) vacuitates occupans. ¶ tempus, quo magistratus non sunt, interregnum, *vacanza di sede*. *Brut. ad Cic. Fam.* 11. *ep.* 10. Quantam perturbationem rerum urbanarum afferat obitus consulum, quantamque cupiditatem hominibus injiciat vacuitas, non te fugit. ¶ Translate est privatio, cessatio, *privazione*. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 11. Cum privamur dolore, ipsa liberatione & vacuitate omnis molestiæ gaudemus. & *lib.* 2. *c.* 11. & 12. Vacuitas doloris. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 14. *a med.* ægritudinis. *Id. Offic. l.* 1. *c.* 21. *ad fin.* Magnitudo animi est adhibenda, & vacuitas ab angoribus.

VACUNA, æ, f. dea vacantium, sive otiosorum: a *vaco*. *Vetus Interpres Horatii in lib.* 1. *ep.* 10. *extr.* Vacuna apud Sabinos plurimum colitur: quidam Dianam, nonnulli & Cererem esse dixerunt, alii Venerem, alii Victoriam, deam vacationis, quod faciat vacare curis. Sed Varro primo rerum divinarum Minervam dicit, quod ea maxime hi gaudent, qui sapientiæ vacant. *Hæc ille*. Huic agricolæ, cum a laboribus rusis vacarent, ut post perceptos fructus requiescerent per hiemem, vota solvebant, & sacrificabant. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 307. Nam quoque cum fiunt antiquæ sacra Vacunæ, Ante Vacunales stantque, sedentque focos. ¶ Vacunæ fanum, *Varone*, pagus Sabinorum, ubi Vacuna Dea colebatur. *Horat. loc. cit.* hoc fanum putre vocat, quia vetustate collapsum erat.

VACUNALIS. V. In voce preced.

VACUO, as, a. 1. *votare*, κενόω, vacuum reddo, vacuefacio. *Martial. l.* 11. *epigr.* 6. Elysium liceat si vacuare nemus. *Stat.* 5. *Theb.* v. 642. Et Lachesin putri vacuantem sæcula penso. *Colum. l.* 3. *c.* 15. *post med.* Qui ripam erigi jubeet, sulcumque vacuari. *Sidon. carm.* 22. v. 197. vacuare colus. *h. e.* nere.

VACUUS, a, um, *voto*, *vacuo*, *privo*, κενός, inanis, exhaustus, nudus, cassus, expers: a *vaco*. *Phædr. l.* 5. *fab.* 5. v. 12. Paulo ante vacua, turbam deficiunt loca. *Virg.* 3. *Georg.* v. 109. aera per vacuum ferri. *Id.* 6. *Æn.* v. 269. domos Ditis vacuas, & inania regna. *Liv. l.* 39. *c.* 14. Aliquam partem ædium vacuam facere. *sgombrare*, *votare*. & *Cic.* 6. *Verr. c.* 2. Urbs esset atque nuda ab his rebus. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 45. Vacua castra hostium conspicatus. *Hirt. de B. Afric. c.* 9. Ne oppida post se vacua relinqueret. *h. e.* sine præsidiis. *Id. l.* 8. *B. Gall. c.* 46. *a med.* Neque pars Galliæ vacua ab exercitu esset. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 12. Oppidum vacuum ab defensoribus. *Liv. l.* 42. *c.* 63. *circa med.* Vacua defensoribus mœnia. *Id. l.* 5. *c.* 41. Vacuæ occursu hominum viæ. *Cic. de Univers. c.* 4. *a med.* Nihil igni vacuum videri potest. *Sallust. in Jug. c.* 95. Ager aridus, & frugum vacuus. *Mamert. in gratiar. act. ad Julian. c.* 14. Romana urbs annonæ vacua. *Senec. in Oedip.* v. 1012. Vacui vultus. *h. e.* sine oculis. *Cic. pro Marcell. c.* 17. Gladius vagina vacuus. γυμνός. vagina gladio vacua. Sic *Ovid.* 4. *Met.* v. 148. ensis ebur vacuum. *Stat.* 1. *Theb.* v. 595. vacuum velamine pectus. *h. e.* nudum. *Celf. l.* 7. *c.* 5. *sect.* 1. *sub fin.* Telum e spiculis vacuum educere. *h. e.* divulsum, separatum. *Virg.* 2. *Georg.* v. 225. vacuis Clanius non æquus Acerris. *disabitate*, *inhabitantibus*. ¶ *Vacuum* absolute, inane, locus vacuus. *Lucret. l.* 1. v. 567. vacui minus intus habere. *Liv. l.* 25. *c.* 5. *sub fin.* Publicani per vacuum irruperunt. *Virg.* 2. *Georg.* v. 287. in vacuum poterunt se extendere rami. *h. e.* in aere, in apertum. ¶ Aliquando *vacuus* est spatiosus, amplus, latus. *Virg.* 2. *Æn.* v. 761. Et jam porticibus vacuis, Junonis asylo, Custodes lecti Phœnix & dirus Ulysses Prædam asservabant. *Id.* 12. *Æn.* v. 710. ut vacuo patuerunt æquore campi. *Id.* 2. *Æn.* v. 528. Porticibus longis fugit & vacua atria lustrat. ¶ Translate est expers, liber, *vacante*, *libero*, *privo*, *senza*. *Cic. l.* 2. *de Divin. c.* 12. Animus per somnum sensibus & curis vacuus. *Id.* 4. *Fam. ep.* 4. Vacuus molestiis. *Id. l.* 2. *de Fin. c.* 10. cupiditate & timore. *Id. Attic. l.* 10. *ep.* 16. Consilium periculo vacuum. *Sallust. in*

Catil. c. 50. Ab odio, amicitia, ira, atque misericordia vacuum esse. & cap. 14. a culpa, Tacit. 6. Ann. c. 16 Culpa vacuus. Cic. de clar. Orat. c. 90. Dies nullus ab exercitationibus oratoriis vacuus. Id. Verr. 3. c. 12. sub fin. Hora nulla vacua a furto, scelere, crudelitate, flagitio reperietur. Id. 2. de Invent. c. 7. a med. Animus a talibus factis vacuus & integer. Terent. Heaut. 1. 1. 38 Tempus nullum vacuum laboris. Ovid. l. 1. de art. am. v. 642 vacuas cædis habete manus. Horat. l. 2. sat. 2. v. 119. vacuus operum. Stat. 3. Theb. v. 644. Vacuus animi. privo di coraggio. ¶ immunis. Tacit. Ann. 12. c. 34. Vacui a securibus & tributis. & cap. 61. Omni tributo vacui in posterum Coi. Cic. 6. Verr. c. 10. ad fin. Soli vacui, expertes, soluti ac liberi fuerunt ab omni sumptu, molestia, munere. ¶ Absolute est minime occupatus, otiosus, ozioso, disoccupato, sfaccendato. Cic. 1. de Legib. c. 4. circa med. In longam sermonem me vocas: quem tamen suscipiam, &, quoniam vacui sumus, dicam. Horat. l. 2. sat. 3. v. 9 vultus erat multa & præclara minantis, Si vacuum tepido cepisset villula tecto. Virg. 3. Georg. v. 3. Cetera quæ vacuas tenuissent carmine mentes. Terent. Andr. 4. 2. 22. Dies mihi hic ut satis sit vereor ad agendum, ne vacuum esse me nunc ad narrandum credas. Ovid. 3. ex Pont. ep. 1. v. 141. Nec cursus jubeo, dum sit vacuissima, quæras. Hirt. de B. Alex. c. 2. Veteranas cohortes vacuas in celeberrimis urbis locis habebant, ut quacumque regione pugnaretur, integris viribus ad auxilium ferendum opportunæ essent. Tacit. in Agric. c. 37. Qui adhuc pugnæ expertes summa collium insederant, & paucitatem nostrorum vacui spernebant. Cic. 12. Attic. ep 38 Animum vacuum ad res difficiles scribendas afferre. h. e. omnis ægritudinis expertem. Id. 2. Verr c. 9. Animo vacuo ac soluto cogitare aliquid. Horat. l. 1. od. 6 sub fin. prœlia virginum Cantamus vacui, sive quid urimur. h. e. amoris expertes. Sallust. in Jug. c. 56. ad fin. Postquam Rutilium consedisse jam, & animo vacuum accepit. h. e. securum, otiosum ab animo. ¶ Vacua pecunia, oziosa, h. e. quæ fœnori data non est, sed in arca sterilis manet. Scævola Dig. lib. 16. tit. 3. leg. 28. & African. lib. 19 tit. 3. leg. 25. ad fin. Hæc dicitur etiam vacans. ¶ Vacuum est, vacat. Sallust. in fragm apud Gell. l. 9 c. 12. Postquam, remoto metu Punico simultates exercere vacuum fuit. Tacit. 2. Hist. c. 38 Ubi subacto orbe, & æmulis urbibus regibusve excisis, securas opes concupiscere vacuum fuit. ¶ Vacua sunt, quæ domino carent, vacanti. Cæs. sub fin. l. 3. B. Civ. Vacuam possessionem regni sperans. Tacit. 6. Ann. c. 20. a med. Sacerdotia vacua contulit in alios. Id. l. 12. c. 50 Vacuam Armeniam Rhadamistus invasit. h. e. sine rege. Id. in Agric. c 40. Syriam provinciam Agricolæ destinari, vacuam morte Atilii Rufi consularis. & lib. 13 c. 44. Mulier vacua. h. e. sine marito, vedova, libera. Sic Quintil. declam 376 Vacuis indicere nuptias, non occupatis. h. e. innuptis, non uxorem habentibus. Liv. l. 27 c. 16 Vacuus equus h. e. sine sessore. Al. leg. vagus. ¶ Sæpe apud JCtos leguntur vacua bona, hereditas, possessio, quæ a nullo possidentur: & vacantia etiam dicuntur. V. Vaco. Cic. 3. de Orat. c. 31. Nostra est omnis ista prudentiæ doctrinæque possessio, in quam homines, quasi caducam atque vacuam, abundantes otio, nobis occupatis involaverunt. Ovid. Heroid. ep. 20. v. 149. Elige de vacuis quam non sibi vindicet alter. Si nescis, dominum res habet ista suum. Hor. l. 1. od. 5. v. 10. Qui semper vacuam, semper amabilem sperat. h. e. sibi uni vacantem, & a nullo alio amatore occupandam. ¶ In vacuum venire, heredem succedere bonorum vacantium, primo herede mortuo. Horat. l. 2. sat. 5. v. 47 leniter in spem Adrepe officiosus, & ut scribare secundus Heres, & siquis casus puerum egerit Orco, In vacuum venias. ¶ Pendere in vacuum dicitur, qui cum solvendo non sit, bona ejus venalia proscribuntur, tamquam si vacua sint, & dominum quærant. Suet. in Claud. c. 9 extr. V. Pendeo sub fin. ¶ Vacuus, inanis, futilis. Petron. in Satyr. c. 102. Sine causa spiritum, tamquam rem vacuam, impendere, ne vos quidem velle existimo. Tacit. 1. Hist. c. 30. Si respublica, & senatus, & populus vacua nomina sunt. Al. leg. vana. Gell. l. 11. c. 15. a med. Vacua & inanis productio verbi.

VADATUS, a, um, particip. qui vadimonio aliquem obstrinxit. Liv. l. 3. c. 13. a med. Tot vadibus accusator vadatus est reum. Horat. l. 1. sat. 9. v. 36. & casu tunc respondere vadato Debebat: quod ni fecisset, perdere litem. ¶ Passive est vadimonio promisso obstrictus. & translate devinctus, obligatus, obnoxius. Fulgent. Planc. de antiqu. serm. Vadatus obstrictus, vel sub fidejussione ambulans; sicut Fenestella ait: Apud quem vadatus amicitiæ vinculo tenebatur. Lucil. apud Non. c. 1. n. 16. Nec mihi amatore hoc opu', nec tricone vadato. Plaut. Bacch. 2. 2. 3. Ita me vadatum amore vinctumque attines. Apul. l. 11. Metam. Memineris, mihi reliqua vitæ tuæ curricula adusque terminos ultimi spiritus vadata. Pacat. in Paneg. Theodos. c. 17. Pythias & Damon, quorum alter in amici morte se vadem obtulit, alter ad diem vadatæ mortis occurrit. Adde aliquot loca Symmachi in epist. quæ congessit Bentlej. ad Horat. loc. cit. ubi mallet legi vadatus, quemadmodum citatus respondere latine sæpissime dicitur.

VADES V. Vas, vadis.

VADIMONIS LACUS Lago di Vadimone, Lago di Bassanello, lacus admodum parvus Hetruriæ, prope Bassanellum castr. a Tiberi fl. via 3. M. P. Opacam habet silvam sibi innatantem, quæ numquam die ac noctu eodem visitur loco. Plin. l. 2. c. 95. Senec. l. 3 quæst. nat. c. 25. & Plin. jun. ep. 20. l. 8. qui eam graphice describit.

VADIMONIUM, ii, n. promessa di comparire in giudizio, ἐγγύη, ἐγγύησις, ἐμφάνεια, sponsio sistendi se in judicio ad diem præstitutam, per se, vel per advocatos, quod deserere non licet: a vas, vadis, ut patrimonium a pater, matrimonium a mater. Itaque vadimonium alicui imponere, est necessitatem injicere comparendi in judicio. Nep. in Timol. c. ult. Et vadimonium obire, est ad diem constitutam se in judicio sistere. Cic. pro Quint. c. 16. extr. quo sensu idem ibid. dixit ad vadimonium venire. & Senec. ep. 8. a med. Non videor tibi plus prodesse, quam cum ad vadimonium advocatus descenderem? Vadimonium sistere, est idem ac obire, seu ad vadimonium venire. Nep. in Attic. c. 9. Fulviæ, cum litibus distineretur, tanta diligentia officium suum præstitit, ut nullum illa stiterit vadimonium sine Attico, hic sponsor omnium rerum fuerit. Adde Cicer. pro Quint. c. 8. & Caton. apud Gell. l. 2. c. 14. Similiter vadimonium facere eodem sensu dicitur. Plaut. Epid. 5. 2. 19 Vadimonium ultro hic mihi facit. h. e. ultro se mihi offert. Juvenal. sat. 3. v. 298. feriunt pariter, vadimonia deinde Irati faciunt. h. e. citant me in judicium, & vadimonium promittere cogunt. Lucret. l. 4. v. 1216. Labitur interea res, & vadimonia fiunt. h. e. ære alieno oppressi dare vades coguntur creditoribus, & judicium subire. Concipere vadimonium, est exprimere certam formulam sponsionis sistendi se, seu comparendi. Cic. ad Q. Fratr. l. 2. ep. 15 Negat enim, in tanta multitudine eorum, qui una essent, quemquam fuisse, qui vadimonium concipere posset. Vadimonium promittere, est promittere comparere in judicio ad diem præstitutam, per se, vel per advocatum. Cic. 7. Verr. c. 34. Hominem jubet Lilybæum vadimonium Venerio servo promittere. Vadimonium constituere, est diem statuere, quo quis in judicio comparere debeat. Cic. de Senect. c. 7. Omnia, quæ curant, meminerunt, vadimonia constituta, qui sibi, cui ipsi debeant. Differre vadimonium, est differre diem contentionis, quo reus in judicio comparere promiserat. Cic. Attic. l. 2. ep. 7. In hominem irruere cupiebam, non mehercule ut differrem cum eo vadimonium (tam mira sum alacritate ad litigandum) sed, &c. Id. pro Quint. c. 6. Quintius cum ceteris, quæ habebat, vadimonia differt. Vadimonium deserere, est non comparere in judicio ad diem præstitutam, cader in contumacia. Cic. pro Quint. c. 23. a med. Vadimonium mihi deseruit, me fraudavit. Plin. in præfat. a med. Inscriptiones, propter quas vadimonium deseri possit. h. e. inscriptiones librorum prominentes multa adeo festiva, & magna, ut propter eorum librorum lectionem vadimonium deseri posset. Vadimonium missum facere, est vadimonii obligationem remittere, condonareque. Cic. pro Quint. c. 14. Qui postea quoque vadimonium missum fecerit. Res esse in vadimonium dicitur, cum vadimonium conceptum & constitutum est, suo tempore obeundum. Id. ibid. c. 5. sub fin. Itaque ex eo tempore res esse in vadimonium cœpit. Vadimonium est mihi cum aliquo, vadimonio obstrictus sum alicui. Id. ibid. c. 18. Quid, si ista causa abs te tota per summam fraudem & malitiam facta est! si vadimonium omnino tibi cum P. Quintio nullum fuit? Martial. l. 14. epigr. 135. Nec fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota.

VADO, as, a. 1. guadare, passare a guado, vado trajicio. Affertur a Lexicographis quibusdam locus Pauli Dig. lib. 8. tit 3. leg. ult. Flumine interveniente via constitui potest, si aut vado transiri potest, aut pontem habeat: secus autem, si vadari nequeat, id pontonibus trajicitur. Sed Torrentia. Ha cond. Cechofred. & al. non habent illa secus autem si vadari nequeat. Addunt etiam hæc verba Selini, sed non indicato loco: Flumen, quod propter brevitatem facile vadari poterat. ¶ Certior est Vegetii locus de re milit. l. 2. c. ult. a med Flumina, quæ sine pontibus vadari nequeunt.

VADO, is, si, sum, n. 3. andare, camminare, βαδίζω, εἶμι, eo, ambulo: a prima græca voce allata. Cic. 4. Attic ep 10. Pompeius in Cumanum venit. Ad eum postridie mane vadebam. Ovid. 11. Met. v. 137. Vade, ait, ad magnis vicinum Sardibus amnem. Cic. Attic. l. 14. ep. 11. extr. Lentulus Spinther hodie apud me: cras mane vadit. seu va, proficiscitur. Virg. 11. Æn. v. 176. Vadite, & hæc memores regi mandata referte. Plin. l. 6. c. ult. Sequens circulus incipit ab India, vadit per medios Parthos, &c. passa. & l. 5. c. 26. Euphrates in Mesopotamiam vadit per ipsam Seleuciam. scorre. ¶ Sæpe dicitur de iis, qui alacres, magnis passibus, & cum impetu eunt. Virg. Æn. lib. 4. v. 223. Vade age, nate, voca Zephyros, & labere pennis. Liv. l. 2. c. 10. Vadit inde in primum aditum pontis. Virg. 2. Æn. v. 358. per tela, per hostes Vadimus haud dubiam in mortem. Liv. l. 7. c. 24. Inferenda sunt signa, & vadendum in hostem. Ovid. 1. de art. am. v. 381. Non ego per præceps & acuta cacumina vadam. Tacit. l. Hist. c. 41. Nec vadere per hostes tam parva manu poterat. Id. 14. Ann. c. 8. Alii quantum corpus sinebat, vadere in mare. Justin. l. 11. c. 12. Darius cum quadringentis millibus peditum obviam vadit Alexandro. Ovid 6. Fast. v. 603. Corpus et aspexit, lacrymis auriga profusis Restitit. hunc tali corripit illa sono: Vadis? an exspectas, &c. vai tu innanzi? & Virg 6. Æn. v. 263. Ille ducem haud timidis vadentem passibus æquat. Flor. l. 2. c. 7. a med Amnes omnia per abrupta vadens. ¶ Translate Plin. l. 2. c. 7. a med. Sedere cœpit sententia hæc: pariterque & eradi tum vulgus, & inde in eam cursu vadit. ¶ Præteritum vasi est in compositis evasi, pervasi: & præterea Tertull. de Pall. cap. 3. a med. Ea tempestate Ostidis, qua ad illum ex Libya Hammon vasit.

VADOR, aris, atus sum, dep. 1. citare in giudizio con sicurtà. κατεγγυάω, est alicui denunciare, ut in jus veniat, ejusque rei vades, seu sponsores ab eo postulare, ne fallat. Plaut. Pers. 2. 4. 18 Vadatur hic me. Pa. Utinam vades desint, in carcere ut sis. Cic. pro Quint. c. 19. Debere tibi dicis Quintium, procurator negat: vadari vis, promittit: in jus vocas, sequitur: judicium postulas, non recusat. Id ibid. c. 6. Se jam neque vadari amplius, neque vadimonium promittere: siquid agere secum velit Quintius, non

secu-

recusare. Hic, cum rem Gallicanam cuperet revisere, hominem in præsentia non vadatur. Ita sine vadimonio disceditur. *Liv. l.* 3. *c.* 13. *a med.* Tot vadibus accusator vadatus est reum. *Ovid. de remed. amor. v.* 665. Jamque vadaturus lectica prodeat, inquit, &c. ¶ Docet *Diomed. l.* 2. *pag.* 445. *Pass.* esse verbum commune, & passive quoque usurpari. V. *Vadatus.*

VADŌSUS, a, um, *di acqua bassa, pieno di guadi, guadoso, Stagnoso*, mare aut flumen vada frequentia habens, quæ vadi, ac transiri pedibus possunt. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 25. *a med.* Aggerem ab utraque parte litoris jaciebat, quod hic locis erat mare vadosum. *Sallust. in Jug. c.* 80. *de Syrtib.* Proxima terræ prærupta sunt: cetera, uti fors tulit, alta; alia in tempestate vadosa. *Liv. lib.* 37. *c.* 14. *in fin.* Ostium portus in fluminis modum longum, & angustum, & vadosum. *Virg.* 7. *Æn. v.* 728. Vadosus amnis. *Solin. c.* 52. (*al.* 65.) Ganges ubi vadosissimus est. *Val. Max. l.* 8. *c.* 7. *fest.* 1. *extern.* Vadosa litora. *Plin. l.* 6. *c.* 23. *circa med.* Vadosa navigatio palustri similis, per euripos tamen quosdam peragitur. *h. e.* periculosa, difficilis. ¶ Vadosæ aquæ *Lucano l.* 8. *v.* 698. sunt, agitatæ, fluctuantes, cujusmodi in vadis & fretis videmus.

VADUM, i, n. *&* Vadus, i, m. *acqua bassa, guado, guazzo, τέναγος, τὰ βράχεα*, locus in mari, aut flumine, ubi aqua brevis est, & pedibus vadi ac transiri potest. *Varr.* apud *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 113. Si ubi aquæ summa non alte est terra, dicitur vadus. *Sallust.* in *fragm.* apud *Non. c.* 3. *n.* 485. Postquam tantas asperitates, haud facilem pugnantibus vadum, cuncta hosti, quam sibi, opportuniora videt. *Cels. l.* 2. *c.* 18. *a med.* Levior est piscis, qui in alto, quam qui in vado vivit. *Liv. lib.* 26. *cap.* 45. *ad fin.* Acer ventus adeo nudaverat vada, ut alibi umbilico tenus aqua esset, alibi genua vix superaret. *Cæs. lib.* 1. *B. Gall. c.* 6. Rhodanus nonnullis locis vado transitur. *Id. l.* 3. *B. Civ. c.* 37. Prima die exercitum vado traduxit. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 11. Equitem vado transmittere. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 13. Carinæ planiores, quo facilius vada ac decessum æstus excipere possent. *Id. l.* 1. *B. Civ. c.* 61. Partem aliquam Sicoris avertere, vadumque in eo flumine facere. *&* *c.* 83. *sub fin.* Illi vadum fluminis tentare, si transire possent. *Plin. l.* 8. *c.* 5. Vadum fluminis experiri. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 33. Profluebat amnis vado incerto. *& l.* 2. *c.* 68. Vado flumen penetrare. *& c.* 23. Insulæ per occulta vada infestæ. *secche. & l.* 4. *Hist. c.* 27. Cum navis per vada hæsisset. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 300. Sedit limoso pressa carina vado. ¶ Interdum similiter pro fondo, *fondo*, *Plin. l.* 32. *c.* 6. Ostrea neque in luto capta, neque in arenosis, sed solido vado. *Id. in proœm. l.* 3. *ad fin. de freto Gaditano.* Frequentes tæniæ candicantis vadi carinas territant. ¶ De fundo putei. *Plin. l.* 31. *c.* 3. *ante med.* Ut illa vado exsiliat vena, non e lateribus. *Phædr. l.* 4. *fab.* 8. *extr.* Vulpecula evasit puteo, Hircumque clauso liquit hærentem vado. ¶ Poetæ usurpant de ipsa aqua maris aut fluminis. *Virg. Æn.* 5. *v.* 158. longa sulcant vada salsa carina. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 58. juvenis fugiens pellit vada remis. *Horat. l.* 1. *od.* 3. *v.* 24. Non tangenda rates transiliunt vada. *Senec. in Hippol. v.* 181. Sic cum gravatam navita adversa ratem Propellit unda, cedit in vanum labor, Et victa prono puppis aufertur vado. *h. e.* cursu fluminis. *Id. in Phœniss. v.* 116. torta rapidus ducit Ismenos vada. *& vers.* 604. trahens opulenta Pactolus vada, inundat auro rura. *Id. in Herc. Fur. v.* 680. Placido quieta labitur Lethe vado. *Id. in Med. v.* 761. Violenta Phasis vertit in fontem vada. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 9. *v.* 2. Mittit ab Euxinis hæc tibi Naso vadis. ¶ *Tentare vadum* translate. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 437. Cera vadum tentet rasis infusa tabellis. *h. e.* aditum exploret, negotium amatorium aggrediatur. ¶ *Res est in vado*, *h. e.* in tuto: quia ut in alto magni fluctus, sic ubi aqua brevis est, nullus tempestatis timor: *è in sicuro, è fuor di pericolo.* *Terent. Andr.* 5. 2. 4. Omnis res est jam in vado. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 73. Hoc propemodum jam esse in vado salutis res videtur. Adde *Rud.* 1. 2. 81. ¶ *Emergere e vado*, maximam rei difficultatem superare: quia navigantes, ubi brevis est aqua, non sine metu ac discrimine sunt, ne impingat navis, aut hæreat. *Cic. pro Cæl. c.* 21. Sed quoniam emersisse jam e vadis, & scopulos prætervecta videtur oratio mea, perfacilis mihi reliquus cursus ostenditur. ¶ *Vadus* adjective, vadosus. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 5. *a med.* Atax ex Pyrenæo monte degressus, qua sui fontis aquis venit, exiguus vadusque est. Al. leg. *vadosus.*

VADUS. V. vocem præced.

VÆ, *ahi, guai, vai*, interjectio dolentis & malum denuntiantis, aut timentis: a voce græca *οὐαί*. *Horat. initio od.* 13. *l.* 1. Cum tu, Lydia, Telephi Laedae brachia, væ! meum Fervens difficili bile tumet jecur. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 28. Mantua væ! miseræ nimium vicina Cremonæ. *Plaut. Mil.* 2. 3. 71. Væ verbero! edepol tu quidem cæcus. *Terent. Eun.* 4. 4. 41. Væ mihi! etiam nunc non credis, indignis nos esse irrisas modis? *Id. Heaut.* 2. 3. 9. (& *Plaut. Amph.* 2. 2. 94.) Væ misero mihi! quanta de spe decidi! *Plaut. Rud.* 2. 3. 41. Væ capiti atque ætati tuæ! *& Asin.* 2. 2. 7. Væ illi, qui tam indiligenter observavit januam! *Id. Capt.* 3. 4. 118. Væ illis virgis miseris, quæ hodie in tergo morientur meo! *Id. Men.* 2. 2. 3. Væ tergo meo! *Martial. l.* 5. *epigr.* 34. si sciero, væ tibi, causidice. ¶ *Væ victis*, proverb. *Liv. l.* 5. *c.* 48. Auditaque intoleranda Romanis vox, væ victis esse. *che i vinti non si debbono aspettare se non di peggio.* Adde *Plaut. Pseud.* 5. 2. 19. *Flor. l.* 1. *c.* 13. *a med.* & *Varron.* qui *Væ victis* unam inscripsit e Satyris suis. *Festus* post *Vaticanus*: Væ victis in proverbium venisse existimatur, cum Roma capta a Senonibus Gallis, aurum ex conventione & pacto appenderetur, ut recederent: quod iniquis ponderibus exigi a Barbaris querente Appio Claudio, Brennus rex Gallorum ad pondera adjecit gladium, & dixit, væ victis. Quem postea persecutus Furius Camillus, cum insidiis circumventum concidisset, & quereretur, contra fœdus fieri, eadem voce remunerasse dicitur. ¶ Cum accusativo *Plaut. Asin.* 2. 4. 75. Væ te! *Senec. in Apocol. ante med.* Væ me! puto, concacavi me. ¶ Apud *Fest.* scribitur ve sine diphthongo: & ita series ibi litterarum postulat. Sed obstat ipsa vocis origo, & usus.

VÆNEO. V. *Veneo.*

VAFELLUS, a, um, adject. *astutello, furbetto.* *Festus* in voce *Altellus.* Sicut fit diminutivo a macro macellus, a vafro vafellus, ita ab alterno altellus.

VAFER, fra, frum, *sottile, astuto, scaltrito, δόλιος, πανοῦργος*, subtilis, callidus, astutus. *Cic.* 3. *de Rep.* apud *Non. c.* 1. *n.* 70. Non sunt in disputatione vafri, non veteratores, non malitiosi. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 11. Illum aut nequities, aut vafri inscitia juris Postremum expellet. *Ovid. Heroid. ep.* 20. *v.* 29. Dictatis ab eo feci sponsalia verbis, Consultoque fui juris amore vafer. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 15. Jam vero Chrysippus, qui Stoicorum somniorum vaferrimus habetur interpres, &c. *Senec. ep.* 48. *ante med.* Interrogationes vaferrimas struere. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 23. captes astutus ubique Testamenta senum: neu, si vafer unus & alter Insidiatorem præroso fugerit hamo, Aut spem deponas, &c. *Martial. l.* 6. *epigr.* 64. *v.* 26. Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte. *h. e.* solerti. *Id. l.* 12. *epigr.* 67. vafra arte emptorem corrumpere. *Pompon.* apud *Non. loc. cit.* lingua vafra. *Valer. Max. l.* 7. *c.* 3. *n.* 8. *extern.* Annibalis vafri mores. *Gell. l.* 7. *c.* 3. *a med.* Vafra & fallaciosa argumenta. ¶ Comparativum *vafrior.* *Hieronym. epist.* 13. *ad Marcellam* (*al.* 38.) *in fin.* Cavillatur vafriora licet, & pingui aqualiculo fartos circumferant homines.

VAFRAMENTUM, i, n. *astuzia*, calliditas. *Valer. Max. l.* 7. *c.* 3. *n.* 2. *extr.* Quantum imperium quam parvo interceptum est vaframento! *& n.* 4. Lampsacenæ urbis salus unius vaframenti beneficio constitit. *& n.* 7. Hoc vaframento consimilis illa calliditas.

VAFRE, adverb. *sottilmente, astutamente, πανούργως*, subtiliter, astute, callide. *Cic.* 4. *Verr. c.* 53. Nihil sane vafre, nec malitiose facere conatus est. *Valer. Max. l.* 7. *c.* 3. *n.* 2. *extr.* Tam vafre tolleri impressum osculum.

VAFRICIA, *aut* Vafritia, æ, f. *sottigliezza, accortezza, accortezza*, calliditas, acumen. *Senec. epist.* 49. *circa med.* Non vacat mihi verba dubie cadentia consectari, & vafritiam in illis meam experiri.

VAGABUNDUS, a, um, *vagabondo, ἀλήτης, πλάνος*, qui sedem stabilem nullam habet, sed modo huc, modo illuc aberrat, vagus, erro, errabundus. *Solin. c.* 5. (*al.* 11.) *a med.* Flamma flexuosis excessibus vagabunda. *Augustin. l.* 5. *Confession. n.* 6. Per annos ferme novem, quibus eos vagabundus audivi. Adde *l.* 13. *c.* 5. nam quod quidam afferunt ex *Senec. de vita beata, c.* 12. *a med.* aliter omnino legitur.

VAGANS, antis, *vagante, περιφερόμενος*, qui vagatur. *Cic.* 2. *de Divin. n.* 38. Volucres huc, & illuc passim vagantes. *Horat. l.* 3. *od.* 14. *v.* 19. Spartacum siqua potuit vagantem Fallere testa. *Ovid.* 3. *Met. v.* 370. Narcissum per devia lustra vagantem vidit. *Lucan. l.* 5. *v.* 212. totoque vagantia cælo Lumina. *Senec. in Med. v.* 610. vagantes scopuli. *h. e.* Symplegades.

VAGATIO, onis, f. *il vagare qua, e là, πλάνη, περιφορά, ἄλη*, actus vagandi. *Liv. l.* 5. *c.* 8. Neglectum Anxuri præsidium vagationibus militum & Volscos mercatores vulgo receptando, proditis repente portarum custodibus oppressum est. Al. leg. *vacationibus* multo rectius. *Apul. de Deo Socrat.* Nullis bonis sedibus, incerta vagatione, ceu quodam exilio punitur.

VAGE, adverb. *qua e là, πλανωμένως*, sparsim. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 31. Quas ideirco non vage dispersimus, sed a superioribus separavimus. *Liv. l.* 26. *c.* 39. *ad fin.* Qui vage effusos per agros, palantesque adorti, &c. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 2. Res variæ & dispares in tot poematibus sparsæ & vage disjectæ.

VAGIENNI, *&* Vagenni, orum, m. pop. Liguriæ montanæ, prope fontes Padi fl. ad radices Alpium. Horum primaria urbs erat Augusta Vagiennorum, quæ a multis creditur *Saluzzo*, circa ortum Padi. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *&* 20. *Sil. l.* 8. *v.* 607. Tum pernix Ligus, & sparsi per saxa Vagenni.

VAGINA, æ, f. *fodero, guaina, astuccio, forriere, κολεός, ξιφοθήκη*, theca gladii. *Plin. l.* 16. *c.* 43. *circa med.* Terebras vaginas ex oleastro, buxo, ilice, ulmo, fraxino utilissimas fieri. *Cic. Catil.* 1. *c.* 2. Gladius in vagina reconditus. *Id. pro Marcell. c.* 6. Gladius vagina vacuus. *Id.* 2. *de Invent. c.* 4. *a med.* Gladium e vagina educere. *Virg. Æn.* 4. *v.* 579. *& l.* 6. *v.* 260. vagina eripere. *& l.* 10. *v.* 475. Vaginaque cava fulgentem deripit ensem. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 929. vagina ducere ferrum. *& l.* 2. *v.* 791. liberare. *Nep. in Datam. sub fin.* nudare. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 9. *fest.* 2. vaginæ reddere. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 40. vagina tectus ensis. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v.* 192. gladiusque tegat vagina minaces. ¶ Translate est quævis theca, ubi quippiam includitur, & exire potest. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 48. Spica in tritico tria habet continentia, granum, glumam, aristam, & etiam primitus spica cum oritur, vaginam. *guscio.* *& sub fin.* Aristæ primitus cum oriuntur, neque plane apparent, quæ sub lateant herba, ea vocatur vagina, uti qua latet conditum gladium. *& c.* 32. Frumentum dicunt quindecim diebus esse in vaginis, quindecim florere, quindecim exarescere. (Adde *Cicer. de Senect. c.* 15.) *Plin. l.* 19. *c.* 5. *ante med.* Cucurbita omni modo fastigatur vaginis maxime vitilibus, conjecta in eas postquam defloruit. *Id. l.* 8. *c.* 15. *extr.* Pardos, pantheras, leones & similia, condito in corporis vaginas no-

nudulum mucrone, ne refringatur hebeteturve, ingredi, *Id. lib.* 9. c. 8. Delphinus pinnæ aculeos velut vagina condens. *Id. l.* 11. c. 37. *sect.* 77. Omnia principalia viscera membranis propriis, ac velut vaginis inclusit provida natura. *Id. l.* 7. c. 50. Corpus velut vagina animæ. ¶ Turpicula allegoria est apud *Plaut. Pseud.* 4. 7. 85.

VAGINULA, æ, f. *κολεόριον*, parva vagina. *Plin. lib.* 18. *cap.* 7. *ante med.* Et far in vaginulis servant ad fatus. *nella buc-cia.*

VAGIO, is, ivi, itum, n. 4. *vagire*, *μινυρίζω*, *κνυζᾶμαι*, ploro: proprium infantium, cum fletum emittunt. Est vox a sono facta. *Varr.* apud *Gell.* l. 16. c. 17. Idcircoque vagire dicitur, exprimente verbo sonum vocis recentis. *Cic. de Senect. c. ult.* Quod si quis deus mihi largiatur, ut ex hac ætate repuerascam, & in cunis vagiam. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 407. Vagierant clamore pari: sentire putares. *Al. leg.* vagierant. *Id. l.* 6. v. 146. At puer infelix vagit, opemque petit. & *l.* 6. v. 207. resonat tinnitibus Ide, Tutus ut infanti vagiat ore puer. *Terent. Hecyr.* 4. 1. 2. Audire vocem pueri vagientis. *Stat. l.* 4. *silv.* 8. v. 35. cumque tibi vagiret tertius infans, &c. Sunt qui leg. *vagitet* ut sit frequentativum, ut *dormito* a *dormio*. ¶ *Varr.* docet *l.* 6. *de L. L.* c. 7. *ad fin.* ut mugire a vitulo, & bovare a bove, sic vagire ab hædo tractum esse. (V. *Ovid.* 15. *Met.* v. 466.) Subdit autem hunc versum *Ennii*: Clamor ad cælum volvendus per æthera vagit. Ubi videtur *Ennius* loqui de clamore edito a militibus in acie ante pugnam, ut adnotavit *Hieronym. Columna*. ¶ *Auct. carm. de Philom.* quicumque ille est, lepori tribuit, & primam corripit: v. 60. Glaucitat & catulus: at lepores vagiunt.

VAGITANUS. V. *Vaticanus*.

VAGITO. V. *Vagio*, *is*.

VAGITUS, us, m. *vagito*, *κλαυθμυρισμός*, fletus infantium. *Ovid. Heroid. ep.* 11. v. 87. Vagitus dedit ille miser (sensisse putares) Quaque suum poterat voce rogabat avum. *Plin. in præfat. l.* 7. Natura hominem nudum natali die abjicit ad vagitus statim & ploratum. *Quintil. l.* 1. *cap.* 1. *a med.* (*al.* 1. 2.) Vagitum edere. *Ovid.* 15. *Met.* v. 467. Aut qui vagitus similes puerilibus hædum Edentem jugulare potest. *Martial. l.* 9. *epigr.* 21. Felix, quæ tantis sonuit vagitibus, & quæ Vidit reptantem, sustinuitque manus. ¶ De ejulatu & gemitu quiritantis ex dolore. *Cels. in proœm. l.* 7. *a med.* Chirurgus perinde faciet omnia, ac si nullus ex vagitibus alterius affectus oriretur.

VAGO, as. V. in voce sequenti.

VAGOR, aris, atus sum, dep. 1. *andare qua e là*, *andar vagando*, *andar attorno*, *vagare*, *περιφέρομαι*, *πλανάομαι*, huc atque illuc feror, oberro, passim volito, erro. *Auct. ad Herenn. l.* 4. c. 39. Volitabit & vagabitur toto foro. *Cic. Phil.* 11. 2. *n. in fin.* Tota Asia vagatur, volitat ut rex. *Id.* 1. *de Divin. c.* 38. Aves huc illuc passim vagantes. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 59. Illi perterriti virtute equitum minus libere, minus audacter vagabantur. *Id. lib.* 4. *B. Gall. c.* 6. Germani latius vagabantur. & *c.* 4. Usipetes agris expulsi, & multis locis Germaniæ triennium vagati, ad Rhenum pervenerant. *Sallust. in Catil. c.* 6. Qui Ænea duce profugi sedibus incertis vagabantur. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. *ante med.* Tibicines feriati per urbem vagantur. *Liv. l.* 3. *c.* 5. *a med.* Qui populabundi in finibus Romanorum vagabantur. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 32. Liberam vagandi latrocinandique facultatem habere. *Id. de B. Afric. c.* 61. *a med.* Eorum remiges, passimque in litore vagantes. *Justin. l.* 25. *c.* 5. Non contentus in publico vagari, sed potare. *Virg.* 3. *Georg.* v. 740. Nunc interque canes, & circum tecta vagantur. *Sueton. in Ner. c.* 26. Circum vicos vagabatur ludibundus. ¶ Cum accusativo *Propert. l.* 2. *el.* 11. *v.* 21. Hoc etiam prima terras ætas vagata est. *terris* habent quidem libri: sed *Broukhus. terras* defendit. Est autem *vagata* pervagata. Similia sunt *maria ambulare*, *terras navigare* apud *Cicer.* & *fugere* & *refugere vias* apud *Virg.* 12. *Æn.* v. 773. ¶ Translate *Cic.* 2. *Offic. c.* 2. *a med.* Quorum vagetur animus errore, nec habeat unquam quid sequatur. *Id.* 4. *Acad. c.* 20. *ad fin.* Eo fit, ut errem, & vager latius. *Id. de Orat. c.* 48. Ne vagari & errare cogatur oratio. & *l.* 3. *c.* 44. *extr.* Ut verba neque alligata sint quasi certa aliqua lege versus, neque ita soluta, ut vagentur. *Id. pro Marcell. c.* 9. *a med.* Vagabitur modo nomen tuum longe atque late, sedem quidem stabilem, & domicilium certum non habebit. *Virg.* 2. *Æn.* v. 17. Votum pro reditu simulant: ea fama vagatur. *Ovid.* 12. *Met.* v. 74. Mixtaque cum veris passim commenta vagantur Millia rumorum. *Plin. l.* 5. *c.* 7. Vagantes Græciæ fabulæ, *h. e.* modo hoc, modo aliud narrantes. *Plin. alter in fin. ep.* 22. *l.* 4. Viennensium vitia intra ipsos residunt, nostra late vagantur. ¶ Olim & positum activa in usu fuit. *Varr.* apud *Non. c.* 7. *n.* 2. Quæ cum choro pari vagarunt. *Enn. ibid.* Arbores vento vagant. *Pacuv. ibid.* Recepta causa incerta vagat. *Plaut. Mil.* 2. 3. 14. Quæ circum vicinos vagas. Ita legit *Non. ibid.* alii *vagare*. Adde *Accium*, *Sisen. Turpil. Pompon.* apud *Non. ibid.* & *Prudent. Cathemer.* 6. v. 29. Quidam addunt *Livium*, & *Tacit.* sed in his incerta est lectio.

VAGOR, oris, m. vagitus, ejulatus, clamor. *Festus*: Vagorem pro vagitu Ennius libro sextodecimo: Qui clamor oppugnantes vagore volanti. Lucretius libro secundo (*vers.* 576.) Et superantur item: miscetur funere vagor, Quem pueri tollunt visentes luminis oras. Adde *Non. c.* 2. *n.* 889.

VAGULATIO, onis, f. in Lege XII. Tabularum significat quæstionem cum convicio. *Festus*. V. *Obvagulatum*.

VAGULUS, a, um, diminut. a *vagus*. *Spartian.* de Adriano Imp. c. 25. Moriens hos versus fecisse dicitur: Animula vagula, blandula, Hospes, comesque corporis. Sunt qui a *vagio* ducunt, ut sit querula ob vicinam discessionem a corpore.

VAGUS, a, um, *vagante*, *vagabondo*, *vago*, *πλανήτης*, vagans, oberrans, huc illuc discurrens. *Cic. pro Cluent. c.* 62. *a med.* Cum vagus & exsul erraret, atque undique exclusus Oppianicus. *Sallust. in Jug. c.* 21. & 22. Getuli vagi, palantes, quos nox coegerat, sedes habebant. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. v. 40. vagus navita. *Ovid.* 3. *de art. am.* v. 418. Sæpe vagos extra limina ferte pedes. *Horat. l.* 3. *od.* 4. v. 2. Aves vagæ. *Id. l.* 3. *od.* 19. v. 24. Vagi venti. *Id. l.* 1. *od.* 34. v. 9. vaga flumina. *Tibull. l.* 1. *el.* 6. v. 3. & 11. æquora. & *l.* 4. *carm.* 1. v. 11. vagus aer. *Ovid.* 2. *Met.* v. 596. vaga flumina. *Horat. l.* 1. *od.* 28. v. 23. vaga arena. *h. e.* quæ vento dispergitur. *Id. l.* 1. *sat.* 8. v. 21. vaga luna. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. v. 76. vagus sol. *Cic. de Univers. c.* 10. *circa med.* Sidera, quæ infixa cælo non moventur loco, & quæ vaga & mutabili ratione labuntur. *Id.* 5. *de Fin. c.* 20. *a med.* Motus soluti & vagi a natura bestiis tributi. *Propert. l.* 2. *el.* 18. v. 9. & *Ovid.* 1. *Met.* v. 673. vagi crines passim in frontibus errant. *h. e.* soluti & pendentes. *Ovid.* 1. *de art. am.* v. 516. Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet. V. *Follis*. *Senec. de Tranquill. c.* 2. *ad fin.* Peregrinationes vagas suscipere. *Martial. l.* 7. *epigr.* 38. Discursus varios, vagumque mane. *h. e.* matutina discursio obeundarum salutationum causa. *Plin. l.* 21. *c.* 37. *sect.* 76. Fel toto corpore vagum, colorem quoque oculis aufert. *h. e.* spargens se per totum corpus. ¶ Translate est inconstans, instabilis, incertus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 1. De diis immortalibus habere non errantem & vagam, sed stabilem certamque sententiam. *Id. pro Mil. c.* 26. Vide, quam sit varia vitæ commutabilisque ratio, quam vaga volubilisque fortuna. *Martial. l.* 2. *epigr.* 90. Quintiliane, vagæ moderator summe juventæ. *Propert. l.* 1. *el.* 7. v. 7. Non est illa vagis similis collata puellis. *h. e.* inconstantibus in amore, & modo huic, modo illi se dantibus. ¶ Item solutus, liber, nulla certa lege constrictus. *Cic. in Orat.* de numero oratorio, *cap.* 23. Solutum quiddam sit, nec vagum tamen, ut ingredi libere, non ut licenter videatur errare. *Id.* 2. *de Orat. c.* 16. Si illam quoque partem quæstionum oratori volumus adjungere vagam, & liberam, & late patentem, ut, &c. ¶ Item communis multis. *Plin. l.* 27. *c.* 4. *a med.* Ambrosia vagi nominis est, & circa alias herbas fluctuavit. ¶ De otioso: quia in otio homines vagantur, incerti quid agant. *Stat. l.* 4. *silv.* 6. *initio*. Forte remittentem curas, Phœboque levatum Pectora, cum patulis tererem vagus otia Septis, &c. ¶ De eo, qui libidinis causa varios undique amores captat. *Martial. l.* 6. *epigr.* 21. Sæpe ego (*Venus*) lascivum Martem furibunda cecidi, Legitimos esset cum vagus ante toros. *Colum. lib.* 12. *c.* 1. Curandum est, ut nec vagum villicum, & aversum contubernio suo habeamus. *Horat. in art. poet.* v. 398. Concubitu prohibere vago, dare jura maritis.

VAH, *ah*, *oh*, *ahi*, interjectio varios affectus significans: per apocopen ex *vaha*, ut *ah* ex *aha*, quod *Priscian. l.* 1. *pag.* 548. *Putsch.* & *lib.* 2. *pag.* 570. docet. *Valer. Prob. lib.* 1. *pag.* 1430. primam in *vaha* brevem esse dicit. ¶ Interdum est insultantis. *Hieronym. epist.* 10. *ad Damas. a med.* In lingua Latina habemus interjectiones quasdam, ut in insultando dicamus vah, & in admirando papæ, & in dolendo hei. *Terent. Heaut.* 4. 7. 17. Vah! gloriare evenisse ex sententia. *Id. Adelph.* 2. 1. 33. Vah! leno iniqua me non vult loqui. ¶ Interdum admirantis. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 99. Vah! quid illa pote pejus quicquam muliere memorarier? *Id. Curcu.* 2. 1. 33. Vah! solus hic homo est, qui sciat divinitus. ¶ Interdum dolentis. *Terentius Andr.* 4. 2. 5. Vah! perii! hoc malum integrascit. *Id. Heaut.* 4. 8. 17. Vah! frustra sum igitur gavisus miser. ¶ Et indignantis, stomachantis. *Terent. Adelph.* 4. 2. 40. Vah! censen', hominem me esse? erravi. *Plaut. Amph.* 2. 1. 32. Vah! apage te a me. pestis te tenet. *Terent. Adelph.* 3. 2. 17. Tum autem Syrum impulsorem, vah! quibus illum lacerarem modis! ¶ Et gaudentis atque exsultantis. *Terent. Adelph.* 3. 4. 7. Quis illic est, procul quem video? estne Hegio tribulis noster? si satis cerno, is herele est. Vah! homo amicus nobis jam inde a puero. & *mox*. Quam gaudeo, ubi etiam hujus generis reliquias restare video! vah! vivere etiam nunc lubet. Huc pertinet illud *Augustini Tract.* 51. *in Joann. sub init.* Cum dolentes dicimus, heu: vel cum detestamur, vah dicimus. ¶ Integrum *vaha* habemus apud *Plaut. Cas.* 4. 4. 17.

VAHA. V. in voce præced.

VALDE, *assai*, *grandemente*, *molto*, *ἄγαν*, multum, sane, vehementer, majorem in modum, perquam: a *valide* per syncop. ut *Priscian. l.* 15. *pag.* 1012. *Putsch.* docet. Jungitur adjectivis positivis. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 17. *a med.* De Hispaniis novi nihil, sed expectatio valde magna. *Id. de Harusp. resp. c.* 3. *extr.* Cui me præripere desistinatam laudem, valde est iniquum. *Catull. carm.* 68. *in Rufum*, v. 7. nam mala valde Est bestia. ¶ Et verbis. *Cæs.* apud *Cicer.* 14. *Attic. ep.* 1. Quidquid vult, valde vult. *Id. Fam.* 16. *ep.* 19. Litteras tuas valde exspecto. *Plin. l.* 9. *ep.* 35. Diligentiam tuam valde probo. ¶ Et adverbiis. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 17. *a med.* Illud valde graviter tulerunt, promulgatum fuisse, &c. *Id.* 1. *Fam. ep.* 8. *sub fin.* Rem te valde bene gessisse, rumor erat. *Id. Attic.* 14. *ep.* 1. *a med.* Valde vehementer visus est, & libere dicere. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep. ult. extr.* Sumus una tamen valde multum. *Plaut. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 430. Insanam valde uxorem ... deamat. ¶ Etiam *tam* & *quam*. *Nep. in Eumen. c.* 11. Quem tamdiu tamque valde timuissent. *Catull. carm.* 67. *ad Manl.* v. 77. Nil mihi tam valde placeat, Rhamnusia virgo. *Petron. in Satyr. cap.* 27. *a med.* De remedio non tam valde laboro. *Cic.* 2. *de Divin. cap.* 39. Quasi vero quidquam sit tam valde, quam ni-

nihil sapere, vulgare. *Cæs. ad Oppium, post epist. 8. l. 9. ad Attic.* Gaudeo, vos significare litteris, quam valde probetis ea, quæ, &c. *Plaut. Merc. prol. v.* 101. Vosmet videte, quam mihi valde placuerit. ¶ *Valde quam*, sane quam. *Brut. ad Cicer. ep.* 13. *circa med.* Nam suos valde quam paucos habet. Interdum vim habet affirmandi. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 110. Meam tu amicam vendidisti? *Ball.* valde, viginti minis. ¶ Gradus sunt *valdius*, *valdissime* pro *validius*, *validissime*. *Horat. in art. poet. v.* 321. Valdius oblectat populum, meliusque moratur. *Id.* l. 1. *ep.* 9. *v.* 6. videt ac novit me valdius ipso. *Senec. de brevit. vitæ c.* 8. *a med.* Dicere solent eis, quos valdissime diligunt. Ita *Muret.* alii *validissime*.

VALDIUS. V. in voce præced.

VALE, *sta sano*, *sta bene*, *addio*, ἔῤῥωσο, ὑγίαινε, χαῖρε, sanus, sive incolumis esto: secunda persona numeri sing. temporis præsentis modi imperativi verbi *valeo*. Hac voce utimur in discessu, vel cum remanentes respondemus abeunti. *Terent. Eun.* 1. 2. 110. In hoc biduum, Thais, vale. ¶ Item in fine epistolarum. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *c.* 6. *extr.* Mi frater vale. *Id. Attic. lib.* 5. *ep.* 20. *sub fin.* Etiam, atque etiam vale. *Id. l.* 14. *Fam. ep.* 2. Valete, mea desideria, valete. *Horat. in fin. sat.* 5. *l.* 2. vive, valeque. ¶ Differt a *salve*, quod *salve* majus quiddam significare videtur, vel quod *vale* ad corpus referatur, *salve* ad pericula & mala externa. *Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 4. Vale, mi Tiro, vale, & salve. Quidam hoc discrimen afferunt, quod *salve* dicerent in salutatione matutina, *vale* cum discederent. Alii ita distinguunt, ut *salve* usurparetur in accessu, vel in litterarum principio, *vale* in fine. V. *Salveo*. Fatentur tamen hæc discrimina non esse perpetua. ¶ *Vale facere*, est valere jubere, vale dicere. *Apul. l.* 4. *Metam.* Vale facto discessimus. ¶ *Vale*, & *salve* item fuere verba postrema, quibus olim mortuos affabantur. V. *Salveo*. Ad salutationem mortuorum pertinent illud *Martial. l.* 9. *epigr.* 8. non vis, Afer, avere, vale. *Serv.* ad illud *Æneid.* 2. *v.* 644. Sic o, sic positum affati discedite corpus: hoc est, affamini me, ut dici mortuis solet, vale, vale, vale. ¶ Etiam irate dimittentes, *vale* dicebant. *Ovid. in fin. el.* 8. *l.* 1. *Amor.* Qualiscumque vale, sentique abeuntis amator, Lente, nec admisso turpia amante: vale. Vos quoque crudeles rigido cum limine postes, Duraque conservæ ligna, valete, fores. V. *Valeo*. ¶ Secunda syllaba e Poetis aliquando corripitur, ut in *vero*. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 79. Et longum formose vale, vale, inquit, Iola. *Ovid.* 3. *Met. v.* 501. dictoque vale, vale inquit & Echo. V. vocem sequent.

VALEDICO, is, n. 3. *salutare*, *dire addio*. Duabus vocibus *vale*, & *dico* constat, quæ fere divisæ scribuntur; conjunxit tamen *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 8. *v.* 21. Idque quod ignoti faciunt, valedicere saltem. & *Sueton. in Aug. c.* 53. *a med.* Et discedens sedentibus singulis valedicebat. *Al. leg.* valere dicebat.

VALENS, entis, *sano*, *gagliardo*, *prosperoso*, ὑγιὴς, sanus, integer, incolumis. *Cic.* 16. *Fam. ep.* 9. Medicus plane confirmat, propediem te valentem fore. *Id.* 4. *Acad. c.* 7. Si sensus sani sunt, & valentes. *Propert. l.* 2. *el.* 17. *extr.* nos omni tempore tecum, Sive ægra, pariter, sive valente sumus. ¶ Item robustus, fortis, validus, *forte*, *vigoroso*, *valente*, *robusto*, ἰσχυρός. cui opponitur *imbecillus*. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 31. Robusti & valentes, & audaces satellites. *Gell. lib.* 3. *c.* 1. *ad fin.* Corpore esse vegeto & valenti. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 1. *a med.* Cum homo imbecillus a valentissima bestia laniatur. *Ovid.* 9. *Met. v.* 108. Nessus adit membrisque valens scitusque vadorum. *Virg.* 2. *Georg. v.* 426. Poma quoque ut primum truncos sensere valentes, Et vires habuere suas, &c. ¶ *Valens cibus* est, qui multum alimenti habent, & addit vires corpori. *sustanzioso*. *Cels. l.* 2. *c.* 18. Scire oportet, omnia legumina generis valentissimi esse. valentissimum voco, in quo plurimum alimenti est. *& paulo post.* Ex leguminibus valentior faba, quam pisum. *Sic sape toto capite*. ¶ *Valentes tunicæ* sunt denso & crasso filo textæ. *grossolane*. quibus opponuntur tenues & raræ. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 109. Si fuit Andromache tunicas induta valentes, Quid mirum? duri militis uxor erat. ¶ Translate est opibus & potentia valens. *Cic.* 5. *Fam. ep. ult.* Cum illa arma plus posse sensi, quam consensum bonorum, quavis conditione pacem accipere malui, quam viribus cum valentiore pugnare. *Id. Attic.* 7. *ep.* 3. Mallem, tantas ei (*Cæsari*) vires respublica non dedisset, quam nunc tam valenti resisteret. *Nep. in Annib. c.* 6. Cupivit in præsentiarum bellum componere, quo valentior postea congrederetur. ¶ Refertur & ad vires dicendi. *Cic. de clar. Orat. c.* 16. *sub fin.* Quamquam in Lysia sæpe sunt etiam lacerti, sic ut fieri nihil possit valentius. *Quintil. l.* 5. *c.* 13. *ante med.* Argumenta valentiora. *Cic. de Fato*, *c.* 6. Tibi cum Diodoro valente dialectico magna luctatio est. ¶ efficax, utilis, *efficace*, *giovevole*. *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 8. *v.* 29. Quid mihi convictu, cessisque valentibus astem, Temporis & longi vinctus amore tibi? *Cels. l.* 4. *c.* 16. *sub fin.* Valens est adversus cancerem intestinorum mitis gleba. *Plin. lib.* 20. *c.* 18. *ad fin.* Silvestri papaveri capita longa ac pusilla, & ad omnes effectus valentiora. *Cels. l.* 1. *c.* 3. *ante med.* Purgationes sunt perniciosæ, si nimis valentibus medicamentis fiunt. *Plin. l.* & *c.* 22. *a med.* Valentissimum adjumentum. ¶ vim habens nocendi. *Ovid. Met.* 5. *v.* 174. Non tamen ad letum causas satis illa valentes Plaga dedit. *Id. l.* 1. *ex Pont. ep. ult. v.* 33. Unda locusque nocent, & causa valentior illis Anxietas animi.

VALENTER, *con forza*, *robustamente*, ἰσχυρῶς, valide, fortiter, robuste. *Colum. l.* 1. *c.* 5. *ad fin.* Fundamenta ab imo præstructa, valenter resistent contra ea, quæ postmodum superposita incumbent. *Ovid. Met.* 11. *v.* 481. cœpit præceps spirare valentius Eurus. *Cels. l.* 5. *cap.* 26. *sect.* 21. Quidam acetum vulneri infundunt: sed metus subest, ne nimis valenter ibi retenta materia magnam inflammationem postea moveat. ¶ Transfertur ad vim dicendi. *Senec. l.* 3. *controv.* 22. *circa med.* Illos locos, quos occupaverat, non diu dicebat, sed valenter. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 7. *n.* 6. *extern.* Si verba numeres, breviter & abscise; si sensum æstimes, copiose & valenter.

VALENTIA, æ, f. *forza*, *gagliardia*, *valore*, δύναμις, ἰσχὺς, robur, vires, firmitas. *Titinn.* apud *Non. c.* 1. *n.* 68. & *c.* 2. *n.* 900. Sapientia gubernator torquet navem, non valentia. *Nævius ibid.* Omnes formidant hominis ejus valentiam. *Macrob. l.* 2. *in Somn. Scip. c.* 14. *a med.* Exercitus corporum valentiam luctatoribus præstat. ¶ Fuit hoc nomine oppidum Latii in monte Palatino, quod postea Roma appellatum est. nam ῥώμη valentiam, robur significat. *Solin. initio c.* 1. (*al.* 2.) Sunt qui videri velint, Romæ vocabulum ab Evandro primum datum cum oppidum ibi offendisset, quod exstructum antea Valentiam dixerat juventus Latina: servataque significatione impositi prius nominis, Romam græce Valentiam nominatam. ¶ Item in Hispania Tarraconensi, *Valenza*, ad Turiam fluvium. *Plin. lib.* 3. *c.* 3. Sunt aliæ urbes cognomines in eadem Hispania, Gallia, Sardinia; & in Bruttiis: de quib. V. Geographos.

VALENTINUS, a, um, ad Valentiam urbem pertinens. V. in voce præced. *Valentini*, *orum*, ejus cives. *Plin. l.* 3. *c.* 7. & *Cic.* 7. *Verr. c.* 16. ¶ *Valentinum* urbs Liguriæ prope Tanari & Padi confluentiam. *Id. ibid. c.* 5.

VALENTULUS, a, um, *gagliardetto*, diminut. a *valens*. *Plaut. Cas.* 4. 4. 26. Obsecro, ut valentula est! pæne exposivit cubito.

VALEO, es, lui, litum, n. 2. *esser sano*, ὑγιαίνω, ἔῤῥωμαι, sanus sum. *Terent. Andr.* 2. 1. 9. Facile omnes, cum valemus, recta consilia ægrotis damus. *Id. Heaut.* 2. 4. 26. & *Horat. l.* 1. *ep.* 3. *v.* 12. Ut valet? *stai tu bene*? & *Plin. l.* 3. *ep. penult. ad fin.* Quousque illa vulgaris? Eho quid agis? ecquid commode vales? *Plaut. Amph.* 2. 2. 34. Equidem valeo, & salvus sum recte. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 13 *ad fin.* Totos optime valere, & gravissime ægrotare nihil dicerent interesse. *Id. in Bruto*, *c.* 19. *in fin.* Valere corpore. *Nep. in Phoc. c. ult.* pedibus. *poter camminare*. & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 100. stomacho. *Plaut. Epid.* 1. 2. 26. Bene ne usque valuisti? *Strat.* a morbo valui, ab animo æger fui. *Gell. l.* 13. *cap. ult.* Cum valebo ab oculis, revise ad me. *Plaut. Mil.* 4. 8. 8. Matri oculi si valerent, mecum venisset. *Id. Epid.* 1. 1. 25. Perpetuon' valuisti? *Thespr.* varie. *h. e.* modo valui, modo æger fui. & *ibid. v.* 18. Quid herilis noster filius? valet? *Thespr.* pugilice atque athletice. *Id. Bacch.* 2. 3. 14. Bene ne usque valuit? *Chry.* pancratice atque athletice. *Dolabella ad Cicer. Fam.* 9 *ep.* 9. Recte valere. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 14. Vestorius me per litteras fecit certiorem, te Roma profectum esse tardius, quod minus valuisses. si jam melius vales, vehementer gaudeo. ¶ Joculariter *Plaut. Aulul.* 2. 2. 9. Ain' tu, te valere? *Eucl.* pol ego haud a pecunia perbene. *sto poco bene di danari*. ¶ Impersonaliter. *Plaut. Pers.* 2. 5. 8. Quid agitur, Sagaristio? ut valetur? ¶ *Si vales*, *bene est: ego valeo*. formula in initiis epistolarum ad familiares, apud *Cicer.* sæpissime. *Senec. ep.* 15. Mos antiquis fuit usque ad meam servatus ætatem, primis epistolæ verbis adjicere: Si vales, bene est. ¶ *Valere* usurpatur in salutationibus, cum discedimus, aut discedentem dimittimus, abeunti bene precantes: & in fine epistolarum. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 2. *a med.* Illum salutavi: postea jam jussi valere. *Horat. in fin. sat.* 5. *l.* 2. sed me imperiosa trahit Proserpina. vive, valeque. *Sueton. in Tiber. c.* 72. *extr.* Singulos valere dicentes appellaret. V. *Vale*. ¶ Interdum τῷ *valere* utimur, cum stomachantes, aut aspernantes abire jubemus aliquem, & nihili eum facere significamus. *Terent. Andr.* 5. 3. 18. & *Adelph.* 4. 4. 13. Valeat, habeat illam, quæ placet. *vattene: va, va*. & *Andr.* 4. 2. 13. Valeant, qui inter nos dissidium volunt. *Cic. in fin. l.* 1. *de nat. Deor.* Si talis est deus, ut nulla hominum charitate moveatur, valeat. *Tibull. l.* 2. *el.* 6. *v.* 9. Castra peto, valeatque Venus, valeantque puellæ. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 15. *post med.* Quare ista valeant. *me res familiaris movet*. *Petron. in Satyr. c.* 79. Valete curæ. ¶ Quia in bona valetudine vires suppetunt, *valere* est vires habere, posse, integris viribus esse, validum, robustum esse, *aver forza*, *potere*, *esser robusto*, *gagliardo*, ἰσχύειν. *Plaut. Truc.* 4. 3. 38. (*ancilla loquitur*) Plus potest, qui plus valet. vir erat: plus valebat: vicit: quod petebat, abstulit. *Cic.* 1. *Offic. c.* 30. Alios videmus velocitate ad cursum, alios viribus ad luctandum valere. *Phædr. l.* 1. *fab.* 5. *v.* 9. Tum quia plus valeo, me sequetur tertia. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 614. Et quantum dextra valeat pelta te secuti. *Horat. in art. poet. v.* 39. quid ferre recusent, Quid valeant humeri. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 56. Flet, sibi dementes tam valuisse manus. *aver potuto* *eseguire*. & *l.* 4. *carm.* 1. *v.* 35. Nec valuit Lotos cœptos avertere cursus. *non ebbe tanta forza di*, &c. Sic *Ovid.* 12. *Met. v.* 100. nec tertia cuspis apertum, Et se præbentem valuit destringere Cygnum. & *l.* 13. *v.* 393. nec valuere manus adactum telum. *Tibull. l.* 3. *eleg.* 6. *v.* 26. Quid valeat læsi sentiat ira dei. & *vers.* 17. Hæc amor, & majora valet. ¶ Translate est pollere, vim, auctoritatem, pondus habere, *potere*, *valere*, δύναμαι. *Cic. pro leg. Manil. c.* 16. Hæc auctoritas apud exteras nationes valitura est. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 40. Utrum apud eos pudor atque officium, an timor plus valeret. *Id. l.* 7. *c.* 63. Quantum gratia, auctoritate, pecunia valent, ad sollicitandas civitates nituntur. *Id. l.* 2. *c.* 17. Quidquid possunt, terrestribus valent copiis. & *c.* 4. Valere virtute, auctoritate, & hominum numero. & *l.* 3. *c.* 20. multum equitatu. *Sallust. in Jug. c.* 109. *extr.* bello. *Cic.* Fam.

Fam. 1. *ep.* 7. *ad fin.* opibus, armis, potentia. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 17. amicis. *Nep. in Dione, cap.* 3. eloquentia. *Caes. l.* 2. *B. Civ. c.* 44. gratia & misericordia. *Id. l.* 3. *B. Gall. c.* 32. Tantum apud homines barbaros valuit, esse repertos aliquos principes belli inferendi. *& l.* 6. *c.* 29. *extr.* Sic ad subeundum periculum, & ad vitandum, multum fortuna valuit. *& l.* 7. *c.* 84. Multum ad terrendos nostros valuit clamor. *Matius ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 28. *sub fin.* Non vereor ne meae vitae modestia parum valitura sit in posterum contra falsos rumores. *Cic. Verr.* 3. *cap.* 62. *ad fin.* Nihil putas valere in judiciis conjecturam, nihil suspicionem, nihil antea actae vitae existimationem, nihil civitatum auctoritates ac testimonia. *Id. in Bruto, c.* 12. *sub fin.* Dicitur C. Flaminius ad populum valuisse dicendo. *Id.* 1. *Catil. c.* 7. *ad fin.* Tu non solum ad negligendas leges, verum etiam ad evertendas valuisti. *Plin. l.* 33. *c.* 10. *a med.* In arte pingendi tantum valuit, ut, &c. *Cic.* 4. *Acad. c.* 27. Hoc videtur contra te valere. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 92. Sperandum nostras posse valere preces. *Id. in Ibin, v.* 93. valent vota. *Id. l.* 1. *Trist. el.* 3. *v.* 43. Multaque in aversos effudit verba Penates, Pro deplorato non valitura viro. *Cic. sub fin. Catil.* 3. Hoc mihi valet ad gloriam. *Id. Tuscul.* 2. *c.* 26. In vulgus insipientium opinio valet honestatis. *h. e.* apud vulgus. *Eumen. in Paneg. ad Constant. c.* 13. *ad fin.* Quantorlibet valebat exercitus Maximianus, *valeva per quanti eserciti si voglia.* ¶ De his, quae vim habent in medicina, *aver virtù. Plin. sub fin. l.* 32. Sandaracha valet purgare, sistere, excalfacere, perrodere. *Id. l.* 28. *c.* 8. *circa med.* Fimum potum valet ad dysentericos. *Id. l.* 29. *c.* 4. Cimices valent contra serpentium morsus. *Id. l.* 20. *c.* 13. *ante med.* Ruta per se pota antidoto valet. *Id. l.* 26. *c.* 23. Dictamnus valet potu, & illitu, & suffitu. *Cels. l.* 6. *c.* 6. *sect.* 21. Id quoque collyrium eodem valet. *ha la medesima virtù.* & *Cic. de Fato, c.* 4. *a med.* Affectio astrorum valeat, si vis, ad quasdam res: ad omnes certe non valebit. *Plin. l.* 27. *c.* 7. *in fin.* Hoc genus terrae semel injectum (*agris*) in quinquaginta annos valet & frugum, & pabuli ubertate. ¶ De his quae stant, & vim suam servant. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 4. *v.* 14. vetuit illc valere, Jurasset cupide quidquid ineptus amor. *Cic. post redit. in Sen. cap.* 5. Ut lex Aelia & Fufia ne valerent. *Id. pro Dom. c.* 30. Populus R. Sulla dictatore ferente, municipiis civitatem ademit: ademit iisdem agros. de agris ratum est: de civitate ne tamdiu quidem valuit, quamdiu illa Sullani temporis arma valuerunt. *Id.* 2. *de Divin. cap.* 16. *in fin.* Illa obnuntiatio nihil valuit: aut si valuit, id valuit, ut, &c. *Ovid. in Ibin, v.* 243. promissa valent. *Sallust. in Catil. c.* 14. *extr.* fama . *è fondata, sussiste.* & *cap.* 17. *extr.* Confisus, si conjuratio valuisset, facile apud illos principem se fore. *Cic. pro Caecin. cap.* 19. *a med.* In uno servulo familiae nomen non valet. *Id.* 1. *de leg. c.* 10. *a med.* Quaecumque est hominis definitio, una in omnes valet. ¶ Pro significare, vim & sententiam habere, *significare, aver forza, equivaler. Varr. l.* 1. *R. R. c.* 31. Ὠκέως valet cito. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 4. *circa med.* Quaerimus verbum Latinum par Graeco, & quod idem valeat. *Suet. in Vitell. in fin.* Becco valet gallinacei rostrum. *Nep. in Themist. cap.* 2. *ad fin.* Id responsum quo valeret, cum intelligeret nemo. *h. e.* quo spectaret, quid significaret. ¶ Refertur ad pretium, *valere, aestimari,* δύνασθαι. *Varr. l.* 4. *de L. L. c. ult. ante med.* Denarii, quod denos aeris valebant; quinarii, quod quinos. *Plin. l.* 33. *c.* 3. *ante med.* Ita ut scrupulum valeret sestertiis vicenis. *Paul. Dig. l.* 9. *tit.* 2. *leg.* 33. Si servum meum occidisti, non affectionem aestimandam puto, sed quanti omnibus valet. *Ulpian. l.* 19. *tit.* 1. *leg.* 13. Quasi minimo valeret hereditas. *Id. l.* 24. *tit.* 1. *leg.* 7. *ante med.* Si praedia valeant decem.

VALERIANUS, a, um, ad Valerium aliquem pertinens. *Sallust. in fragm.* apud *Non.* 2. 28. *n.* 7. Praedatores Valeriani. *Liv. l.* 6. *c.* 9. *sub fin.* Valeriani milites. *h. e.* P. Valerii trib. mil. ¶ *Valerianus*, qui citatur ab *Arnob. l.* 6. *pag.* 194. creditur esse Valerius Antias historicus.

VALERIENSIS, se, ad Valeriam pertinens, quae est urbs Hispaniae Tarraconensis, cujus incolae *Valerienses* dicuntur a *Plin. l.* 3. *c.* 3. *a med.*

VALERIUS, ii, m. nomen proprium R. hominis, ut P. Valerius Publicola, M. Valerius Messala. ¶ Valerius Antias aequalis Sisennae & Claudii Quadrigarii, *h. e.* circa tempora Sullae dictatoris, ut est apud *Vellej. l.* 2. *c.* 9. scripsit annalium grande opus. nam *Priscian. sub fin. l.* 9. citat ejus libros LXXIV. *Gellius* autem *l.* 7. *c.* 9. LXXV. qui tamen omnes perierunt. Ejus meminere etiam *Ascon. in Pisonian. c.* 22. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 13. *sub fin.* & *Censorin. de die nat. c.* 17. sed frequentissime omnium *Livius*, qui *l.* 33. *c.* 10. eum notat, ut omnium rerum numerum immodice augentem. ¶ C. Valerius Flaccus e Setia Campaniae urbe ortus, Poeta nobilis, & non fortasse Virgilio minor, scripsit heroico carmine libros octo Argonauticon (quamquam ultimus mutilus ad nos pervenit) Fl. Vespasiano nuncupatos, cujus tempore vixit. Paupere sorte usus est, & admodum juvenis decessit Patavii sub Domitiano. Eum quidam Patavinum fuisse putant, quia multo tempore in hac urbe domicilium habuit. Hinc *Martiali lib.* 1. *epigr.* 77. vocatur spes & alumnus Antenorei laris. Ejus mortem deflet *Quintil. l.* 10. *c.* 1. multumque laudat, ut & *Martial. l.* 1. *epigr.* 62. ¶ Valerius Maximus, civis R. historicus tempore Tiberii Imp. scripsit ad eundem libros novem dictorum factorumque memorabilium, opus varium, jucundum, atque utile: quod periisse putant viri docti: & quod nunc exstat, esse epitomen a quodam Januario Nepotiano Afro concinnatam. Sane quamquam omnia fere in eo verba Latina sunt, stilus tamen asperior est, & aetate, qua vixit, minus dignus.

VALERIUS, a, um, adject. ad Valerios pertinens, ut *Valeria gens*, olim *Valesia*, quae nobilissima, & Patricia fuit, & Plebeja. In utraque summi viri, & omnibus honoribus functi, & magnis rebus gestis praeclari exstiterunt. *Cic. pro Flacc. c.* 1. & 11. ¶ *Valeria tabula. h. e.* Valerii cujusdam argentarii, qui officinam in foro habebat, ad quam acta quaedam forensia fieri solebant. *Cic. in Vatin. c.* 9. & *Fam.* 14. *ep.* 2. V. *Sextius.* ¶ *Valeria lex* lata est tempore Sullae dictatoris a L. Valerio Flacco interrege, ut omnia quaecumque ille fecisset essent rata: invidiosa illa quidem, inquit *Cic.* 3. *Agrar. c.* 2. verumtamen habet excusationem. non enim videtur hominis lex esse, sed temporis. Adde *pro Rosc. Amer. c.* 43. ¶ Multo antiquior est quae primo a P. Valerio Publicola, deinde a M. Valerio consule de provocatione lata est, ut liceret cuilibet adversus magistratus impune ad populum provocare. *Liv. l.* 2. *c.* 8. & *l.* 10. *c.* 9. ¶ *Valeria aquila*, species aquilae omnium minima, sed viribus praecipua, μελανάετος graece, colore nigricante: quae sola fetus suos alit, cum ceterae fugent: sola sine clangore, sine murmuratione. Haec ex *Plin. l.* 10. *c.* 3. Dicta est *valeria*, quia viribus maxime valet. ¶ *Valeria via* Romae a porta Asinaria per Tibur ducebat in Valeriam regionem, quae in Marsis fuit juxta Fucinum lacum. *P. Vict. de regionib. Urb. R.*

VALESCO, is, n. 3. *rinforzarsi*, validus fieri incipio, corroborari. *Lucret. l.* 2. *v.* 940. Sed potius tali facto recreata valescat. *Tacit. l.* 2. *Hist. c.* 32. Scelera impetu, bona consilia mora valescunt. *Id. Ann.* 2. *c.* 39. Veritas visu & mora, falsa festinatione & incertis valescunt. & *l.* 11. *c.* 15. Superstitiones valescunt.

VALETUDINARIUM. V. in voce sequenti.

VALETUDINARIUS, a, um, *infermiccio, malsano*, ἀσθενικός, νοσώδης, qui frequenter aegrotat. *Varr.* 2. *R. R. c.* 1. *circa med.* Alius stipulandum e valetudinario, alias a sano pecore. *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 11. *in fin.* Ebrioso vina mittere, aut valetudinario medicamenta. ¶ *Valetudinarium*, subaudi *cubiculum*, locus ubi valetudinarii curantur, *infermeria*, ὑγιεινὸν, ἰατρεῖον. *Senec. ep.* 27. Non sum tam improbus, ut curationes aeger obeam: sed tamquam in eodem valetudinario jaceam, de communi malo tecum colloquor. *Id. in praefat. l.* 1. *quaest. nat. ante med.* Non video, quare sibi placeat, qui robustior est in valetudinario. *Colum. l.* 12. *c.* 2. *a med.* Languidiorem servum in valetudinarium confestim deducere. *Id. l.* 12. *c.* 3. *a med.* Valetudinaria, vel si vacent ab imbecillis, identidem aperire, & immunditiis liberare, ut cum res exegerit, bene ordinata, & ornata, & salubria languentibus praebeantur. Adde *Auctor. de caus. corr. eloq. c.* 21. ¶ *Valetudinarius*, qui in valetudinario ministrat, *infermiere*, νοσοκόμος. *Aurel. Arcad. Dig. l.* 50. *tit.* 6. *leg. ult.* Meniores, optio valetudinarii, medici, capsarii, &c. *sotto infermiere*. Sunt qui ita distinguunt; *optio, valetudinarii, medici*, &c.

VALETUDO, & Valitudo, inis, f. *complessione, temperamento*, διάθεσις, habitudo corporis in animalibus: a valeo. *Manil. l.* 3. *v.* 140. Quaque valetudo constat, nunc libera morbis, Nunc oppressa. *Cic. Attic. l.* 10. *ep. penult.* Valetudinem tuam jam confirmatam esse & a vetere morbo, & a novis tentationibus, gaudeo. *Id. de Senect. c.* 11. Quam fuit imbecillus P. Africani filius! quam tenui, aut nulla potius valetudine! ¶ Est vocabulum medium, & anceps, ut ait *Gell. l.* 12. *c.* 9. sicut *tempestas, facinus, venenum.* Dicitur enim tum de sanitate, tum de morbo. ¶ De sanitate, *sanità, gagliardezza*, ὑγίεια, ῥῶσις. *Cic.* 1. *Offic. c.* 12. *ad fin.* Sed valetudo sustentatur notitia sui corporis, & observatione, quae res aut prodesse soleant, aut obesse; & continentia in victu omni atque cultu, corporis tuendi causa, & praetermittendis voluptatibus; postremo arte eorum, quorum ad scientiam haec pertinent. *Id. Fam.* 9. *ep.* 18. Valetudinem, intermissis exercitationibus, amiseram. *Horat. l.* 1. *ep.* 4. *v.* 10. & cui Gratia, fama, valetudo contingat abunde. *Plaut. Curc.* 2. 2. 4. Valetudo decrescit, accrescit labor. ¶ De morbo, & aegra constitutione, *indisposizione, malattia, infermità*, ἀρρωστία, νόσος. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 59. An Serapis potest nobis praescribere curationem valetudinis? *Id.* 4. *Fam. ep.* 1. Trebatius ad me scripsit, molestē te ferre quod me propter valetudinem tuam, cum ad urbem accessissem, non vidisses. & *l.* 6. *epist.* 2. Gravitas valetudinis, qua tamen jam paulum videor levari. *Caes. l.* 3. *B. Civ. c.* 2. *extr.* Gravis autumnus exercitum valetudine tentaverat. *Cic. in Pison. c.* 6. Excusatione uti valetudinis. *Id. Fam.* 14. *ep.* 4. *sub fin.* Valetudine oculorum impediri. *Plin. lib.* 21. *cap.* 27. Valetudo calculorum. *mal di calcoli.* *Caes. l.* 1. *B. Civ. c.* 31. Valetudine affectus. *Senec. de tranquill. c.* 2. explicitus. *Justin. l.* 11. *c.* 2. Valetudinem contrahere. *Id. l.* 13. *cap.* 2. Propter valetudinem majorem, quam patiebatur. *h. e.* morbum comitialem, qui *morbus major* dicitur, *mal caduco*. His adde *Cicer. Attic. lib.* 11. *ep.* 23. Valetudine tentari. *Nep. in Annib. cap.* 4. premi. *Sueton. in Claud. cap.* 26. Sponsam ex valetudine amisit. ¶ Promiscue, apposito adjecto. *Cic. Attic. lib.* 3. *ep.* 8. Me incommoda valetudo, qua jam emerseram, tenebat duodecimum jam diem Brundisii. *Id. in Bruto, cap.* 48. *extr.* Semper infirma atque etiam aegra valetudine fuit. *Nep. in Attic. cap. penult.* Cum tanta prosperitate usus esset valetudinis, ut annos triginta medicina non indiguisset. *Hirt. de B. Alex. cap.* 44. Gravi valetudine affectus. *Caes. l.* 3. *B. Civ. c.* 62. *extr.* Valetudine minus commoda uti. & *c.* 49. *ad fin.* Optima valetudine uti. *Justin. in fin. lib.* 21. Adversa valetudine correptus. *Cic. Q. Fr. lib.* 1. *ep.* 1. *extrem.* Valetudini diligentissime servire. *Id.* 12. *Fam. ep.* 27. parum parcere. *Id. in fin. l.* 1. *de Orat.* dare operam. *Id.* 14. *Fam. ep.* 7. *sub fin.* & *epist.* 10. Valetudinem diligenter curare. ¶ In plur. num. *Vitruv. l.* 2. *c.* 4. Corpora non laborant valetudinibus. *Tacit.* 6. *Ann. c. penult.* Medicus regere valetudines prin-

principis solitus. *Suet. in Aug. c.* 81. Graves & periculosas valetudines expertus est. ¶ Translate *Cic.* 4. *Tuscul.* 2. *penult. a med.* Mala valetudo animi. *& l.* 1. *de Divin. c.* 37. *in fin.* Qui valetudinis vitio furunt, & melancholici dicuntur. *Suet. in Calig. c.* 50. Valetudo mentis *frenesia, pazzia.* ¶ De stilo, allegorice *Cic. in Brut. c.* 16. Habet Lysias certos sui studiosos, qui non tam habitus corporis opimos, quam gracilitates consectentur: quos, valetudo modo bona sit, tenuitas ipsa delectat. ¶ Multis placet scribi *valitudo*, tum quod a *valeo* fit *valiturus*, *valitudo*: tum quod ita legatur in plurimis opt. MSS. & editis libris omnium fere Scriptorum. In qua scriptione secunda syllaba corripitur, ut in *altitudo*, *lassitudo*, & similibus. Contra *Manutio*, *Cellar.* placet *valetudo*, tum quia secunda syllaba ab *Horat. l.* 1. *ep.* 4. *v.* 10. *& l.* 2. *sat.* 2. *v.* 88. *Manil. l.* 1. *v.* 394. *& l.* 3. *v.* 140. producitur: tum quia ita sculptum est in aliquot antiquis Lapidibus: tum quia quæ ex *rubeo*, *albeo*, *nigreo*, *torpeo* fiunt nomina, e retinent. Neutram improbaverim.

VALGITER, adverb. valgo modo. *Petron. in Satyr. c.* 26. Commovebat valgiter labra, & me tanquam furtivis subinde osculis verberabat. *Id. in fragm.* apud *Fulgent. de antiq. serm.* in *Exercitus:* Obtorto valgiter labello. *Valgiter labra commovere* est aperire & distorquere, *ὑπαναγειν τὸ στόμα.* V. *Valgus.*

VALGIUM, ii, n. instrumentum quoddam rusticum ad areas complanandas: a *valgus.* In Campania sane habetur genus id tali specie, quasi furcæ duæ in diversum collocatæ, quo ut cylindro supplanantur areæ. *Plin. l.* 17. *c.* 10. *ad fin.* Seritur mense Aprili, area æquata cylindris, aut valgio, ulmo deorsum. *Harduinus* tamen ex melioribus libris & MSS. legit *vulgiolis*, aut *valgiolis*, quod idem significat. ¶ *Valgia* a *Fulgent. de prisc. serm. n.* 47. exponuntur labellorum obtortiones. V. vocem præced.

VALGUS, a, um, *sbilenco*, *storto*, *βλαισός*, qui suras & crura habet extrorsum intortas, & in diversum actas: qui ut ait *Petron. in Satyr. c.* 102. *sub fin.* crura in orbem pandit: quique crura habet, sinuata quæ cornua Lunæ, ut est apud *Martial. l.* 2. *epigr.* 35. Huic contrarius est *varus*, *ῥαιβός*, *σαμψός*, qui introrsus pedes & crura obtorta habet, *Festus:* Valgos Opilius Aurelius aliique complures ajunt dici, qui diversas suras habeant. E contrario vari dicuntur incurva crura habentes. *Celsus l.* 8. *c.* 20. Si femur in interiorem partem prolapsum est, crus longius altero, & valgius est. extra enim pes ultimus spectat. Si in exteriorem, brevius varumque fit, & pes intus inclinatus. *Plaut. in fragment.* apud *Fest.* Sin ea mihi insignitos pueros pariat postea, aut varum, aut valgum, aut compernem, aut pætum, aut brocchum filium. *Nævius* apud *Non. c.* 2. *n.* 98. Valgus, veterosus, genibus magnis, talis turgidis. ¶ *Valga suavia* apud *Plaut. Mil.* 2. 1. 16. sunt labra valgiter conformata, & os prava distortum subsannandi causa.

VALIDE, adverb. *assai*, *fortemente*, *ἰσχυρῶς*, *πάνυ*, valde, vehementer, majorem in modum. *Plaut. Merc. prol. v.* 42. Amare valide cœpi hic meretricem. *Cœl. ad Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 2. Quin ego, cum pro amicitia validissime faverem ei, &c. *Quintil. l.* 10. *c.* 3. *ante med.* Nec promptum est dicere utros peccare validius putem. *Plin. l.* 9. *ep.* 33. Validissime aurere. *Plin. l.* 11. *c.* 17. *de apib.* Fessum tergem humeris sublevant: validius fatigatum ex toto portant. *Phædr. l.* 1. *fab.* 5. *extr.* Portæ sunt molesti validius. *& l.* 3. *fab.* 16. *v.* 6. validius clamitas. *Plaut. Amph.* 3. 1. 10. Ut valide tonuit! *Id. Pseud.* 1. 2. 12. Vestra latera loris faciam ut valide varia fiant. *Id. Rud.* 2. 1. 14. Valide fluctuat mare. *Plin. l.* 1. *ep.* 10. *ad fin.* Ille mihi validissime placet. *& l.* 3. *ep.* 13. Validissime diligere aliquem. *Tacit. in fin. l.* 14. *Annal.* Romanus secretis criminationibus incusaverat Senecam, sed validius a Seneca eodem crimine perculsus est. *Plin. l.* 28. *c.* 2. *circa med.* Validius abrogant fidem. ¶ In responsionibus. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 130 *Pseud.* Legirupa. *Ball.* valide. *Pseud.* pernicies adolescentum. *Ball.* acerrime. V. *integrum loc.*

VALIDITAS, atis, f. *validità*, *robustezza*, *forza.* *Apul. in Asclep. pag.* 97 *Helmenhorst.* Membra & validitate, & tenuitate diversa.

VALIDUS, a, um, *sano*, *gagliardo*, *vigoroso*, *ἄῤῥωστος*, valens, sanus, firmus: a *valeo.* *Terent. Hecyr.* 3. 3. 6. Benefactum, te advenisse salvum atque validum. *Cic. Fam.* 16 *ep.* 4. *a med.* Omnia viceris, si, ut spero, te validum videro. *Horat. l.* 1. *od.* 31. *v.* 17. Frui paratis & valido mihi, Latoe, dones. *Liv. lib.* 3. *c.* 13. Nondum ex morbo satis validus. *Plin. l.* 10. *c.* 3. *sub fin.* Ad colorem validum proficit hoc cibo. *color da sano.* ¶ Item pollens viribus, robustus, fortis, *forte*, *robusto*, *ἰσχυρός.* *Plaut. Amph.* 2. 1. 7. Ita quasi incudem, me miserum homines octo validi cædant. *Virg.* 2. *Æn. v.* 50. validis contorsit viribus hastam. *Ovid.* 9. *Met. v.* 223. validi lacerti. *Id. l.* 7. *v.* 338. tauri. *& l.* 3. *v.* 64. pectus. *Id.* 3. *Trist. el.* 12. *v.* 11. valido pectus robore fultum. ¶ Translate *Plaut. Men.* 3. 3. 1. Jamne isti abierunt, qui me cogunt, ut validus insaniam? *h. e.* mente sanus. *Horat. l.* 1. *ep.* 8. *v.* 7. mente validus. *Sallust. in Catil. c.* 6. Delecti, quibus corpus annis infirmum, ingenium sapientia validum erat. ¶ opibus, armis, potentia, altera re valens, *potente.* *Plaut. Pers.* 2. 3. 1. Jovi opulento, incluto, Ope gnato, supremo, valido, viripotenti. *Liv. l.* 2. *c.* 39. Ut facile appareret, ducibus validiorem, quam exercitu, rem Romanam esse. *Id. l.* 7. *c.* 39 Jam valida admodum numero manus erat. *Justin. l.* 13. *c.* 3. Exercitum cum valida manu fuerat ad Athenas delendas. *Plin. l.* 3. *ep.* 9 *ante med.* Vir gratia & facundia validus. *Tacit.* 1 *Hist. c.* 37. Corpore, opibus, ingenio validus. *Id.* 12. *Ann. c.* 18 Eunones recens conjuncta nobiscum amicitia validus. *Id. l.* 6 *c.* 8. Ut quisque Sejano intimus, ita ad Cæsaris amicitiam validus. *& l.* 3. *c.* 10. *& l.* 4. *c.* 37. Tiberius validus spernendis rumoribus & honoribus. *Id.* 6. *Ann. c.* 31. Validissimos auctos mittendi legatos. *h. e.* qui maxime persuasit, ut legati mitterentur. ¶ Cum genitivo *Tacit. Ann. l.* 4. *c.* 21. Cassius Severus sordidæ originis, sed orandi validus. *Id.* 2. *Hist. c.* 19. Colonia virium & opum valida. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 16. *sub fin.* Validus ævi. ¶ De rebus inanimis. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 13. *v.* 41. valido terras findere aratro. *Id.* 3. *de art. am. v.* 343. valido æstu peruri. *h. e.* magno amore. & eod. sensu *Met.* 7. *v.* 6. concipere validos ignes. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 3. puppis valida fundata carina. *Id. de remed. amor. v.* 83. teneras mora percoquit uvas, Et validas segetes, quod fuit herba, facit. *Plin. l.* 16. *c.* 24. Validos lunea palmæ foliis fieri. *Gell. l.* 16. *c.* 11. Validus ventus. *Lucan. l.* 3. *v.* 618. validi fluctus. *Propert. l.* 2. *el. ult. v.* 48. validi laquei. *Virg.* 2. *Georg. v.* 447. valida hastilia. *& l.* 4. *v.* 331. bipennis. *Tibull. l.* 3. *eleg.* 4. *v.* 63. Sævus Amor docuit validos tentare labores. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v.* 238. valido decernere cæstu. *Lucan. l.* 1. *v.* 136. quercus validis radicibus hærens. *Liv. l.* 2. *c.* 13. Urbs valida muris. *Id. l.* 36. *c.* 17. Munitiones validiores locis impositæ. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 13. Pons validus & fidus. *Plin. l.* 18. *c.* 17. *ad fin.* In solo valido fabam serere. *h. e.* pingui ac denso, & multi in colendo laboris. Sic *Cato R. R. c.* 3. Fabam in locis validis non calamitosis serito. *Quintil. lib.* 10. *c.* 1. *ante med. de Archilocho.* Summa in hoc vis elocutionis, cum validæ, tum breves, vibrantesque sententiæ. *Scribon. Larg. compos.* 41. Mala granata semper valida sunt. *garbe*, *acide.* acerba, acida. *Virg.* 3. *Georg. v.* 172. validum pondus. grave, cui movendo validæ vires opus sunt. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 6. versare valido bidente solum. ¶ Cum infinito *Plin. l.* 16. *c.* 42. Pondus sustinere validæ abies, larix etiam in transversum positæ. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 134. canis validus servare gregem, vigilique rapaces Latratu terrere lupos. ¶ De his, quæ vires habent in medicina. *Ovid.* 15. *Met. v.* 533 Apollineæ valido medicamine prolis Reddita vita foret. *& l.* 7. *v.* 316. validosque veneficus succos Mergit in ære cavo. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 13. *ad fin.* Venenum parum validum. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 677. convivæ valido titubantia vino Membra movent. *Plin. l.* 23. *c.* 2. Validissima ferunt contra cicatrices. ¶ De cibo, qui multum alimenti habet, *sustanzioso.* *Cels. l.* 2. *c.* 18. *sub fin.* Imbecillis hominibus rebus infirmissimis opus est, robustis apta materia validissima est. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *post med.* Ptisanæ usus validissimus, saluberrimoque.

VALLARIS, re, ad vallum spectans, ut *Vallaris corona*, qua donari solebat is, qui primus vallum hostium fuisset ingressus. *Liv. l.* 10. *c.* 46. Multæ civicæ coronæ, vallaresque, ac murales conspectæ. *Id. l.* 30. *c.* 28. *a med.* Qui Imperatores, qui Consules Romanos sua manu occidissent, muralibus vallaribusque insignes coronis. Adde *Sueton. in Aug. c.* 25. & *Plin. l.* 16. *c.* 4. *& l.* 22. *c.* 3.

VALLATUS, a, um, *fortificato di palizzate*, vallo munitus. *Plin. l.* 13. *c.* 28. *a med.* Castra Punica ad tertium lapidem vallata. *Sil. l.* 12. *v.* 490. vallatæ portæ. *h. e.* vallo clausæ. ¶ Translate sumitur pro munito, stipato, circundato quacunque ratione. *Cic. pro Mur. c.* 24. Catilinam interea alacrem, atque lætum, stipatum choro juventutis, vallatum indicibus, atque sicariis. *Id. de Harusp. resp. c.* 16. Sic enim sentio, jus legatorum cum hominum præsidio munitum sit, tum etiam divino jure esse vallatum. *Id. pro Arch. c.* 9. Pontus & regiis quondam opibus, & ipsa natura regionis vallatus. *Lucret. l.* 5. *v.* 27 Hydra venenatis vallata colubris. *Lucan. l.* 6 *v.* 183. vallatus bello. *h. e.* hostibus undique circumfusis, tanquam vallo circumseptus & obsessus. (Eod. modo locutus est *Senec. in Herc. Oet. v.* 1194.) *Id. lib.* 3. *v.* 374. mœnia densa juvenum vallata corona. *Flor. l.* 3. *c.* 1. *a med.* Urbs in media Africa sita, anguibus arenisque vallata. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 139. sol radiis frontem vallatus acutis. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 12. *sub fin.* Quis neget, indomitam apud illos, & ut ait Cæcilius, vallatam gulam fuisse, qui ex tam longinquo mari instrumenta luxuriæ compararent? *h. e.* quasi vallo munitam, & quæ vinci nunquam potuerit. *Valer. Max. l.* 9. *c.* 11. *sub fin.* Aræ, pulvinaria, templa præsenti numine vallata sunt.

VALLECOLA. V. in *Vallis.*

VALLEFACTUS, a, um, *crivellato*, vallo seu vanno excretus. *Festus* in *Valvoli;* Valvoli, folliculi fabæ appellati sunt, quasi valivoli, quia vallefacti excutiuntur. Ita leg. *Salmas.* alii *vallo fracti.* *h. e.* fusta comminuti.

VALLES, is. V. in *Vallis.*

VALLESCIT, perierit: a vallo militari, quod fit circa castra: quod qui eo ejiciuntur, pro perditis habentur. Hæc *Festus:* ubi alii pro *vallescit* leg. *vallesit*, & a vallo. *h. e.* vanno duci putant, ex quo quæ ejiciuntur, neglecta pereunt.

VALLICOLA, æ, f. *vallicella*, *ἀγκίον*, parva vallis. *Fest.* in *Convallis:* Vallis deminutivum facit vallicula.

VALLIS, & Valles, lis, f. *valle*, *ἄγκος*, planities a duobus lateribus inclusa. ut *Fest.* in *Convallis* definit. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 1. *extr.* Qui vicus positus in valle, non magna adjecta planitie, altissimis montibus undique continetur. *& c.* 2. *a med.* Cum ipsi ex montibus in vallem decurrerent, & tela conjicerent. *Ovid.* 3. *Met. v.* 155. Vallis erat piceis & acuta densa cupressu. *& l.* 8. *v.* 334. Concava vallis erat, quo se demittere rivi Assuerant pluvialis aquæ. *Virg.* 3. *Georg. v.* 331. Æstibus et mediis umbrosam exquirere vallem. *Horat. l.* 1. *od.* 17. *v.* 17. Hic in reducta valle caniculæ Vitabis æstus. *Id. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 5. Continui montes, ni dissocientur opaca Valle. *Virg.* 7. *Æn. v.* 801. amnis gelidus per imas Quærit iter valles. *Id. Ecl.* 5. *v.* 84 Saxosas inter decurrunt flumina valles. *Catull. carm.* 67 *ad Manl. v.* 59. rivus de prona præceps est valle volutus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 391. Complen-

plentur vallesque cavæ, saltusque profundi. *Id. 6. Ecl. v. 84.* Ille canit: pulsæ referunt ad sidera valles. *Id. 8. Æn. v. 748.* aversa valle recondere aliquem. *Id. Æn. 9. v. 244.* obscuræ valles. *Martial. l. 5 epigr. 72.* gelida. *Tibull. l. 1. el. 4. v. 23.* *&* *l. 2. el. 3. v. 19.* canerem dum valle sub alta. *Lucan. l. 7. v. 480.* Excepit resonis clamorem vallibus Hæmus. *Senec. in Oedip. v. 531.* vallis exigua. ¶ Metaphorice *Catull. carm. 68. in Ruf. v. 5.* tibi fertur Valle sub alarum trux habitare caper. *Auson. epigr. 128. v. 5.* de valle femorum. ¶ Allegoriae *Quintil. l. 5. c. ult. a med.* Feratur igitur, (*eloquentia*) non semitis, sed campis: non uti fontes angustis fistulis colliguntur, sed ut latissimi amnes, totis vallibus fluat, ac viam sibi, si quando non acceperit, faciat. ¶ Recta a recto singularis valles usurpari solet illo *Virg. Æn. 11. v. 522.* Est curvo anfractu valles accommoda fraudi. Quam lectionem in aliquot antiquis exemplaribus exstare *Pierius* testatur: & *Servius* confirmat tum quod metrum ita postulet, tum quod diminutivum sit *vallecula*, ut a *vulpes vulpecula*. Additque ea *Horatio*: movat vulpecula risum. Sed quod ad metrum attinet, potest & *vallis* legi, & produci ultima beneficio cæsuræ. V. *Sanguis* in fine. Diminutivum *Festus* ponit *vallicula*, ut dictum in dict. præced. Illud vero *Horatii* est μνημονικὸν ἁμάρτημα, cum ita habeat *l. 1. ep. 3. v. 18.* Ne si forte suas repetitum venerit olim Rex avium plumas, moveat cornicula risum Furtivis nudata coloribus. Etiam *Valer. Prob. in Catholic. pag. 1470. Putsch.* valles agnoscit: sed cum eo loco de his agat, quæ in *es* desinunt, ut *puppes*, *rupes*, *vulpes*, &c. non video quomodo *valles* inter ea locum habeat.

VALLO, as, avi, atum, a. 1. *cingere con trincea, e palafitta*, περιτειχίζω, vallis circumdo & munio. *Hirt. de B. Alex. c. 27. a med.* Quorum impetum Mithridates magna cum prudentia, consuetudine nostra castris vallatis sustinuit. *Tacit. 2. Hist. cap. 19.* Prælium non appetebat, castra vallari placuit. *&* *l. 4. cap. 26. a med.* Ibi struenda acie, muniendo vallandoque militum firmabant. *Id. de Germ. c. 30.* Nosse ordines, intelligere occasiones, disponere diem, vallare noctem. ¶ Translate est quacumque ratione munire. *Lucan. l. 4. v. 384.* nulli vallarent oppida muri. *Plin. l. 10. c. 33.* Perdices spina & frutice sic muniunt receptaculum, ut contra feras abunde vallentur. *Flor. l. 2. c. 8. sub fin.* Exphractis aciem utrimque vallaverat. *&* *c. 12.* Ita Macedoniam suam armis ferroque vallaverat, ut non attigisse aditum videretur. *Epit. Livii l. 57.* Cum gladio vallare te scieris, vallum ferre desinito. *Mamertin. in genethl. Maxim. c. 2. sub fin.* Alpibus Italiam natura vallavit. *Senec. in Herc. Oet. v. 1932.* Non Argolico capta leoni Fulva pellis contecta juba Lævos operit dura lacertos, Vallantque feri tempora dentes. *h. e.* spolium leonis ab Hercule occisi, ita ab eo gestatum, ut cute capitis ac dentibus caput ipse suum tegeret. *Quintil. decl. 2. c. 16* Fores vallavit cura servorum, *h. e.* pessulum obdendo munivit. ¶ Illa etiam translata sunt; *Cic. 1. de legib. c. 24.* Atque hæc omnia quasi sepimento aliquo vallabit disserendi ratione. *Sil. l. 7. v. 407.* sin castra relinquens (*Fab. Maxim.*) Vallaret muris. *Stat. 10. Theb. v. 563* jam tecta repleverant Templaque, & ingratæ vallantur plangoribus aræ. *h. e.* circumfunduntur.

VALLONIA, æ, f. dea vallium præses. *Augustin. l. 4. de Civ. Dei, c. 8.* Collibus deam Collatinam, vallibus Valloniam præfecerunt.

VALLUM, i, n. *argine con pali, trinciera, fortificazione, palificata, vallo*, ἔρυμα. χάραξ, χαράκωμα, munitio militaris, qua includuntur castra, aut oppida obsessa, ex cæspite, & aggesta terra, & crebris vallis seu palis infixis, fossa producta. V. vocem sequent. & *Liv. l. 33. c. 5.* ubi de hac re plura. *Cic. Attic. l. 9. ep. 12.* Populi R. exercitus Pompejum circumsidet, fossa & vallo septum tenet. *&* *l. 5. ep. 20. circa med.* Oppidum cinximus vallo & fossa. *Id. Fam. 15. ep. 4. circa med.* Oppidum vallo & fossa circumdedi. *Sallust. in Jug. c. 79.* Vallo fossaque mœnia circumvenit. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 5. extr.* Castra vallo fossaque munire. *&* *c. 30* Hostes vallo pedum duodecim in circuitu quindecim millium circummuniti, oppido se continebant. *&* *l. 3 c. 25* Defensores vallo munitionibusque depellere. *&* *l. 5 c. 42* Hostes facile vallum ascendere cœperunt. *&* *l. 3. c. 5.* Vallum scindere, & fossas complere. *Justin. l. 13. c. 5. a med.* rescindere. *Vellej. l. 2 c. 63.* proruere. *Flor. l. 4. c. 2. ante med.* rumpere. *&* *ibid.* Castra vallo obducere, *Liv. l. 7. c. 23.* & *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 85.* vallum ducere. *tirare una trincea.* & *Liv. l. 6. c. 2.* Tantum terroris intulerat, ut vallo se ipsi, vallum congestis arboribus sepirent. *Id. l. 22. c. 60. ad fin.* Pro vallo pugnare. *h. e.* ante vallum. ¶ Metaphorice *Plin. l. 12. c. 5.* Intra sepem eam æstivant pastores opacam pariter, & munitam vallo arboris. *&* *c. 23.* Galbanis armatum cabinato calyce vallum. *Cic. de Senect. c. 15.* Spica contra avium minorum morsus munitur vallo aristarum. *Id. 2. de nat. Deor. c. 57.* & *Plin. l. 11. c. 37.* Munitæ sunt palpebræ tanquam vallo pilorum. *Id. in Pison. c. 33.* Alpium vallum contra ascensum transgressionemque Gallorum objicere & opponere. *Quintil. declam. 13. c. 3.* Undique vallo divitiarum clusi sumus. *Gell. l. 13. c. 27.* Caput & os suum manibus oppositis quasi vallo præmoniunt. *Id. l. 1. c. 15.* & *Apul. l. 1. de doctr. Plat. ad fin.* Petulantiæ verborum coercendæ vallum est oppositum dentium. *Manil. l. 1. v. 149* Ignis in æthereas volucer se sustulit auras, Summaque complexus stellantis culmina cœli, Flammarum vallo naturæ mœnia fecit.

VALLUS, i, m. *palo, steccone*, ὁ χάραξ, palus, sudes, ramus ex arbore excisus: cujusmodi sunt pedamenta vitium. Videtur esse a *varus*. *Virg. 2. Georg. v. 264.* Excutiunt alii vallos, furcasque bicornes. *&* *l. 2. v. 25.* Quadrifidasque sudes, & acuto robore vallos. Ubi *Servius*: Bis idem dixit: nam valli & sudes idem sunt. ¶ Sæpius dicitur de palis, quibus instruitur & munitur agger circitatus ad sepimentum castrorum: quod inde *vallum* appellatum est. Hujusmodi palos humeris ferebant in expeditionibus Romani milites, præter arma & cibaria, ut ubicumque ponenda essent castra, muniendi materia præsto esset. quod significat *Virgil. 3. Georg. v. 346.* patriis acer Romanus in armis Injusto sub fasce viam cum carpit & hosti Ante exspectatum positis stat in agmine castris. *Cic. Tuscul. 2. cap. 16.* Qui labor & quantus agminis! ferre plus dimidiati mensis cibaria, ferre siquid ad usum velint, ferre vallum. nam scutum, gladium, galeam in onere nostri milites non plus numerant, quam humeros, lacertos, manus. *Epit. Livii lib. 57.* Scipio Africanus militem quotidie in opere habuit, & triginta dierum frumentum, ad septenos vallos ferre cogebat. *Liv. l. 25. c. 36.* Erat adeo nudus tumulus & asperi soli, ut nec virgulta vallo cædendo, nec terra cæspiti faciendo inveniri posset. ¶ Etiam ipsum vallum ex palis contextum *vallus* dicitur. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 63.* Erat eo loco fossa pedum quindecim, & vallus contra hostem in altitudinem pedum decem: tantundemque ejus valli agger in latitudinem patebat. *Hirt. de B. Alex. c. 2. a med.* Omnibus viis triplicem vallum obduxerant. *Tibull. l. 1. eleg. 11. v. 9.* Non arcera, non vallus erat. ¶ Rationem valli faciendi tum a Macedonibus & Græcis, tum ab Romanis usurpatam, luculenter describit *Liv. l. 33. c. 5.* ¶ Translate *Ovid. 1. Amor. el. 14. v. 15.* Non acus abrupit, non vallus pectinis illos. (*scil.* capillos.) *h. e.* densi pectinis dentes, instar valli subrecti. *Id. 8. Met. v. 286.* stantque velut vallum, velut alta hastilia, setæ. Al. utroque loco leg. *vallum*. ¶ Est etiam *vallus* idem quod *vannus*, vel ejus diminutivum, ut *villum* a *vinum*. *Varr. l. 1. R. R. c. 52.* E spicis exteruntur grana. Ita tritis, oportet e terra subjactari vallis, aut ventilabris. *&* *c. 23. a med.* Ut habeas vimina, unde viendo quid facias, ut sirpeas, vallos, crates. Adde *eund.* apud *Serv. ad 1. Georg. v. 166.*

VALOR, oris, m. *prezzo, valore*, τιμὴ, pretium: a *valeo*. *Plin.* Victoriati valore redimi potest. Ita referunt quidam Lexicographi; sed ea *Plinii* verba merito suspecta esse debent, cum adhuc inveniri non potuerint.

VALVÆ, arum, f. *imposte dell' uscio*, θύραι δικλίδες, ligneæ fores, ex duabus, aut tribus, aut pluribus etiam tabulis (cujusmodi nos dicimus *scuri fatti a libro.*) quibus janua, aut fenestra clauditur: quasi *volvæ*, quia in aperiendo volvuntur, & complicantur. *Varr.* apud *Serv. ad Æn. 1. v. 453.* Valvæ sunt, quæ revolvuntur, & se velant. *Isid. l. 15. Orig. c. 7.* Fores & valvæ clausura sunt: sed fores dicuntur, quæ foras; valvæ quæ intus revolvuntur, & duplices complicabilesque sunt. sed generaliter usus vocabula ista corrumpit. *Cic. l. 1. de Divin. c. 34.* In templo Herculis valvæ clausæ repagulis subito se ipsæ aperuerunt. *Id. Verr. 6. c. 56.* Valvas magnificentiores, ex auro atque ebore perfectiores nullas unquam ullo templo fuisse. *Juvenal. sat. 4. v. 63.* facili patuerunt cardine valvæ. *Propert. l. 4. el. 8. v. 51.* totas resupinat Cynthia valvas. *Cic. 6. Verr. c. 43. a med.* Convulsis repagulis, effractisque valvis, demoliri signum conantur. *Ovid. 2 Met. v. 4.* Argenti bifores radiabant lumine valvæ. *&* *l. 1. v. 172* Atria nobilium valvis celebrantur apertis. *&* *l. 4. v. 185* Lemnius extemplo valvas patefecit eburnas. *Nep. in Pausan. sub fin.* Hinc ne exire posset, statim Ephori valvas ejus ædis obstruxerunt. ¶ In singulari num. *Petron. in Satyr. c. 96.* Videbamus omnia per foramen valvæ, quod paulo ante ansa ostii disrupta laxaverat. Adde *Pompon.* apud *Non. c. 1. n. 69* ¶ Valvarum nomine significatur etiam ipsum χάσμα, cavitas, lumen januæ, aut fenestræ: fiebantque maxime in triclinio amplæ ac patentes, ut cœnantibus late prospectus esset in omnes partes. V. vocem sequent. Differunt a fenestris in eo, quod fenestræ alte e solo incipiunt & aditum solummodo præbent lumini; valvæ ab imo, & etiam ingredientibus. *Plin. l. 5. ep. 6. ad fin.* Cubiculum marmore splendet, valvis in viridia prominet & exit, alia viridia superioribus inferioribusque fenestris suspicit, despicitque. *Id. l. 2. ep. 17.* Triclinium undique valvas aut fenestras non minores valvis habet: atque ita a lateribus, a fronte quasi tria maria prospectat; a tergo cavædium, porticum, aream; porticum rursus, mox atrium, silvas, & longinquos respicit montes. *Id. lib. 5. ep. 6.* Triclinium valvis xystum desinentem, & protinus pratum, multumque ruris videt fenestris.

VALVATUS, a, um, valvis instructus. *Varr. l. 7. de L. L. c. 14.* Triclinia valvata & fenestrata. *Vitruv. l. 6. cap. 6* Triclinia habeant dextra ac sinistra lumina fenestrarum valvata, uti viridia de tectis per spatia fenestrarum prospiciantur. *Id. l. 4. cap. 6 ad fin.* Fores valvatæ. *&* *sub fin.* Ipsa forium ornamenta non fiunt cerostrota, neque bifora, sed valvata.

VALVOLUS, & Valvulus, i, m. *sgorza, guscio, baccello, buccia*, λοβὸς, folliculus leguminum, & præsertim fabæ. *Festus*: Valvoli folliculi fabæ appellati sunt, quasi vallivoli, quia vallo facti (*lege* fracti) excutiantur. *Col. l. 6. c. 10.* Lentes quoque valvolis exemptæ, & minute molitæ miscentur aquæ calidæ. *Id. l. 7. c. 4. de ovibus tectis*: Singula capita per hiemem recte pascuntur ad præsepia, tribus hordei, vel fresæ cum suis valvulis fabæ.

VANDALI, orum. *Tacit. de Germ. c. 2.* Vandalii, *Plin. l. 4. c. 14.* Vindili vel Valdili, ut in MSS. reperit *Harduin.* populi Germaniæ iis olim locis habitare crediti, ubi nunc Mekelburgenses & Pomerani, in varias deinde terras migrarunt, demumque in Galliam progressi, inde in Hispaniam Bæticam nomen ei provinciæ fecere, quæ hodieque *Andaluzia* dicitur: in Africam quoque trajicientes eam diu tenuerunt. V. plura apud Geographos.

VANDALICUS, a, um, ad Vandalos pertinens. *Prosper. Aquitan. in præf.*

prol. carm. de provid. divina, c. 33. heu cæde decenni Vandalicis gladiis sternimur, & Geticis.

VANE, adverb. *vanamente*, futiliter, frustra. *Tertull. in Apolog. c.* 49. Vulgus vane de nostra vexatione gaudet. *Id. de Pudic. c.* 1. *ad fin.* Præcavendo vanissime quibus pareunt, & parcendo ineptissime quibus præcavent. *Apul. in Apolog.* Multo vanius & nequius excogitatum.

VANESCO, is, n. 3. *svanire, sparire, dileguarsi, ἀφανίζομαι*, vanus fio, in vanum abeo, aut recido, evanesco. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 10. *a med.* Animi labes nec diuturnitate vanescere, nec amnibus ullis elui potest. *Al. leg.* evanescit. *Ovid. in fin. el.* 2. *l.* 1. *Trist.* gravidæ incipiunt vanescere nubes. *Senec. in Troadib. v.* 392. candidis fumus ab ignibus Vanescit spatium per breve. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 7. Vanescere in cinerem. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 7. *v.* 31. Carmine læsa Ceres sterilem vanescit in herbam. *Pers. sat.* 3. *v.* 13. Nigra quod infusa vanescat sepia lympha. *h. e.* atramentum diluatur, & nigrorem amittat. ¶ Translate *Ovid. l.* 2. *de art. am. v.* 358. Vanescitque absens, & novus intrat amor. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 199. Vos nolite pati nostrum vanescere luctum. *h. e.* in irritum cadere: *che vada senza effetto.* & *Tacit. l.* 2. *Ann. c.* 40. Inanis credulitas tempore ipso vanescit. *& l.* 5. *c.* 9. Vanescente plebis ira, ac plerisque per priora supplicia lenitis. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *vers.* 85. Spiritus ante meus tenues vanescat in auras. *Id.* 2. *Amor. eleg.* 14. *vers.* 41. Ista sed ætherias vanescant dicta per auras.

VANGA, æ, f. *marra, vanga*, sarculum, marra, ligo, bipalium. *Pallad. sub fin. l.* 1. Serrulas minores, vangas, runcones, quibus vepreta persequimur.

VANGIŎNES, um, m. populi Germaniæ ad Rhenum siti, fere ubi nunc Alsatia est. *Lucan. l.* 1. *v.* 430. Et qui te laxis imitantur, Sarmata, bracis Vangiones. Adde *Plin. l.* 4. *c.* 17. *in fin.*

VANIDICUS, a, um, *vano, bugiardo, ματαιολόγος*, qui vana dicit, vaniloquus, mendax. *Plaut. Trin.* 2. 1. *in fin.* Cum probis potius, quam cum improbis vivere vanidicis.

VANILOQUENTIA, æ, f. *parlar vano, jattanza, σπερμολογία*, vana & inanis blateratio. *Liv. l.* 34. *cap.* 24. Hic vaniloquentia primum Aristenum Prætorem Achæorum excitavit. *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 49. Id C. Lutorius in domo P. Petronii, socru ejus Vitellia coram, multisque illustribus feminis per vaniloquentiam legerat. *Plaut. Rud.* 4. 1. *in fin.* Uxor mea opplebit aures sua vaniloquentia. *colle sue chiacchiere, ciarlerie.*

VANILOQUIDŎRUS, i, m. vox hibrida ficta a *Plaut. Pers.* 4. 6. 20. & conflata ex latinis vocibus *vanus*, & *loquor*, & ex græca *δῶρον*, donum, significat eum qui vana verba donat, seu dat, qui vana venditat.

VANILŎQUUS, a, um, *bugiardo, σπερμολόγος*, qui vana loquitur, mendax. *Plaut. Amph.* 1. 1. 223. Ergo istoc magis, quia vaniloquus, vapulabis. ¶ Item vana jactans, *millantore*. *Liv. l.* 35. *c.* 48. Is, ut plerique, quos opes regiæ alunt, vaniloquus, maria terrasque inani sonitu verborum complevit. *Sil. l.* 14. *v.* 279. Ductores facilem impelli, lætamque tumultus Vaniloquo plebem furiabant insuper ore.

VANITAS, atis, f. *vanezza, anfania, menzogna, κενότης, ματαιότης*, inaniter, levitas, futilitas: atque adeo etiam mendacium: quia in mentientibus nihil subest præter inanem verborum sonum. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 21. *a med.* Nulla in cælo nec fortuna, nec temeritas, nec erratio, nec vanitas inest, contraque omnis ordo, veritas, ratio, constantia. *Id.* 1. *de legib. c.* 10. Si depravatio consuetudinum, si opinionum vanitas non imbecillitatem animorum torqueret. *Id. Tuscul.* 3. *c.* 1. *in fin.* Ita variis imbuimur erroribus, ut vanitati veritas, & opinioni confirmatæ natura ipsa cedat. *Id.* 3. *Offic. cap.* 14. Si vituperandi sunt, qui reticuerunt (*in vendendo*) quid de iis existimandum, qui orationis vanitatem adhibuerunt? Adde *l.* 1. *c.* 42. *ad fin.* ¶ In plur. num. *Plin. l.* 22. *c.* 8. Multæ circa hoc non Magorum solum vanitates, sed etiam Pythagoricorum. Adde *l.* 26. *c.* 4. *& l.* 27. *c.* 8. ¶ Item assentatio, quia assentator mentitur, ut placeat, *adulazione*. *Cic. de Amic. cap.* 26. *circa med.* Blanda ista vanitas apud eos valet, qui ipsi illam allectant & invitant. ¶ Item jactantia, elatio, *millanteria*: quia qui se jactat, vana & falsa dicit. *Tacit. in Agric. cap.* 18. Nec Agricola prosperitate rerum in vanitatem usus, &c. *Id.* 3. *Hist. cap.* 73. *a med.* Quintius Atticus consul, umbra honoris, & suamet vanitate monstratus. *Suet. de Vitellio, cap.* 10. *sub fin.* Plurimum meri propalam hausit, passimque divisit pari vanitate atque insolentia.

VANITIES, ei, f. vanitas. *Ammian. lib.* 21. *c.* 1. *sub fin.* (*al. c.* 3.) Vanities aliquando plebeja strepit hæc imperite mussando. *h. e.* prava & falsa opinio. *Id. lib.* 21. *c.* 1. *ante med.* (*al. c.* 3. *in fin.*) Ad extollendam ejus vanitiem, sidera quoque, si jussisset, exhiberi posse promittens. *vanità, jattanza.*

VANITŪDO, inis, f. idem ac vanitas. *Plaut. Capt.* 3. 4. 38. Pol ego, ut rem video, tu inventus vero, vanitudine qui convincas. *h. e.* vanis dictis, & mendaciis. *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 886. Tuspare vanitudine ætatem suam.

VANNO, is, a. 3. *vagliare, crivellare, λικμάω*, est vanno fruges, aut legumina movere ac ventilare, acus, vel paleas e frumento, vel legumine vannis expurgare. *Lucil.* apud *Non. cap.* 1. *n.* 69. Crissatura, ut si frumentum clunibu' vannat. *Id. ibid. ob scene sensu*: Hunc molere, illam autem ut frumentum vannere cunnis.

VANNUS, i, f. *vaglio, crivello, λικμός*, cribrum cereale, instrumentum latum ex vimine, aliave materia, quo acus paleæque post trituram a frumento, aut legumine ventilando, & in sublime ejaculando excernuntur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 166 & mystica vannus Iacchi. Ubi *Servius*: Mystica, quod Liberi Patris sacra ad purgationem animæ pertinebant: & sic homines ejus mysteriis purgabantur, sicut vannis frumenta purgantur. *Pierius* testatur, in optimo illo suo Romano codice legi, *& mystica vallus Iacchi.* *Colum. l.* 2. *c.* 21. *a med.* Ipsæ autem spicæ melius fustibus tunduntur, vannis expurgantur. *Apul. l.* 11. *Metam.* Vannos onustas aromatis, & hujuscemodi suppliciis certatim congerunt.

VANO, as, a. 1. vana & falsa dico, fallo, decipio. Particip. est *Accii* apud *Non. c.* 1. *n.* 54. *& cap.* 2. *n.* 885. Tanta ut frustrando, lactans, vanans protrahit. *Vossius* mallet: Tantum ut frustrando lactans, vanans protrahas.

VANUS, a, um, *vuoto, casso, vano, κενός, μάταιος*, qui frustra est, aut fit, inanis, vacuus, cassus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 225. sed illos Exspectata seges vanis elusit aristis. *Colum. lib.* 2. *c.* 9. *a med.* Granum extrinsecus albidum, si intus etiam conspicitur candidum, leve ac vanum intelligi debet. *Horat. l.* 1. *od.* 24. *v.* 15. *& l.* 3. *od.* 27. *v.* 39. Vana imago. *h. e.* umbra mortuorum sanguine cassa & corpore. *Liv. l.* 1. *c.* 8. *a med.* Deinde ne vana urbis magnitudo esset, adjiciendæ multitudinis causa asylum aperit. *Id. l.* 2. *c.* 47. Et vanior jam erat hostium acies, dum subtracta subsidia mittunt ad castra oppugnanda. *h. e.* rarior, laxioribus ordinibus. *Curt. l.* 4. *c.* 24. Contempserat paucitatem hostis, vanam aciem esse extentis cornibus ratus. *& infra.* Videtis ordines raros, cornua extenta, mediam aciem vanam & exhaustam. ¶ Item effectu carens, falsus, futilis, irritus, *vano*. *Cic. pro Planc. c. ult.* Cum tibi vana quædam miser atque inania, falsa spe inductus pollicebar. *Plin. l.* 30. *c.* 2. Quæ omnia Nero vana falsaque comperit. *Plin. alter l.* 7. *ep.* 27. Phantasmata inania & vana ex metu nostro imaginem accipere. *Ovid. Met.* 8. *v.* 345. Cuspis Echionio primum contorta lacerto Vana fuit. *Liv. lib.* 7. *c.* 23. *ad fin.* Ut pila omnia hastæque non vana caderent. *Id. l.* 30. *c.* 10. Vana pleraque tela in superiorem locum mittebant. *Id. l.* 30. *c.* 16. Tantus tribunos furor tenuit ut non bellum, sed vanam imaginem belli, ad avertendos ab legis cura plebis animos, Capitolium insedisse contenderent. *Plin. lib.* 2. *c.* 43. Bruta fulmina & vana. *Sueton. in Calig. c.* 38. Testamenta irrita & vana. *Id. in Aug. c.* 91. Somnia vana & irrita. *Senec. ep.* 84. *ad fin.* Relinque ambitum: tumida res est, vana, ventosa. *Ovid.* 2. *Met. v.* 597. vanum omen. *Id. lib.* 3. *v.* 349. Vana diu visa est vox auguris. exitus illam, Resque probat. *& l.* 9. *v.* 681. vanæ preces. *& l.* 14. *v.* 364. vanam spem sequi. *Id. Heroid. ep.* 16. *v.* 342. & *Horat. lib.* 1. *od.* 23. *v.* 3. vanus metus. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 188. vana gaudia. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 16. promissa. *Petron. in Satyr. c.* 1. Rerum tumor, & sententiarum vanissimus strepitus. *Virg.* 4. *Æn. v.* 12. Credo equidem (nec vana fides) genus esse deorum. ¶ Absolute *Horat. l. & ep.* 2. *v.* 25. Corruptus vanis rerum. *Tacit.* 4. *Ann. cap.* 59. Oblatum Cæsari anceps periculum auxit vana rumoris. *Liv. lib.* 26. *cap.* 37. *ad fin.* Ad vanum & irritum redacta victoria. *Id. l.* 33. *c.* 31. Non tota ex vano criminatio erat. *Senec. in Hippol. v.* 182. cedit in vanum labor. ¶ De eo qui re quapiam frustratus est, & spe excidit. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 22. *ad fin.* Cæcina fama & pudore cœptæ temere oppugnationis, ne irrisus ac vanus iisdem castris assideret, trajecto rursus Pado, &c. ¶ Et cum genitivo. *Virg.* 10. *Æn. v.* 631. aut ego veri Vana feror. *Sil. lib.* 12. *v.* 261. Nec forsan voti vanus foret, obvia ni vis, &c. ¶ Est etiam infidus, levis, inconstans, mendax, *vano, incostante, leggiero, mendace, falso*: levia & inania pro gravibus & veris callide componens, ut ait *Gell. lib.* 18. *c.* 4. *ad fin.* ubi disserit de illo *Sallust. in fragm.* Cn. Lentulus perincertum stolidior, an vanior. *Cic. pro Quint. cap.* 6. *a med.* Si veritate amicitia, fide societas, pietate propinquitas colitur; necesse est, iste, qui amicum, socium, affinem fama ac fortunis spoliare conatus est, vanum se, & perfidiosum, & impium esse fateatur. *Liv. l.* 1. *c.* 27. Invidia vulgi vanum ingenium dictatoris corrupit. *Tibull. l.* 3. *el. ult. v.* 59. si fugiat nostræ convivia mensæ Ignotum cupiens vana puella torum. *Virg.* 2. *Æn. vers.* 79. nec, si miserum Fortuna Sinonem Finxit, vanum etiam mendacemque improba finget. *Ovid.* 8. *Met. vers.* 721. Hæc mihi non vani (neque erat, cur fallere vellent) Narravere senes. *Cic. pro Rosc. Amer. cap.* 40. Vana oratio. *parlar menzognero*. *Liv. l.* 29. *c.* 32. *a med.* Inde vanus auctor absumpti Masinissæ ad regem rediit. *Vanus* hoc loco mendacem simul, & jactatorem gloriosumque significat, *millantatore*: quia qui se jactant, mentiri multa solent. Sic *Virg.* 11. *Æn. vers.* 715. Vane Ligus, frustraque animis elate superbis. *Val. Max. lib.* 7. *c.* 2. *n.* 8. *extern.* Laudare se, vani: vituperare, stulti est. *Virg.* 11. *Æn. v.* 854. Ut vidit fulgentem armis, ac vana tumentem. *h. e.* plenum falsæ gloriæ, inquit *Servius*. Et *vana* adverbii more positum est, ut *Æn.* 8. *v.* 489. infanda furentem. *Propert. l.* 1. *el.* 10. *vers.* 24. Neu tibi pro vano verba benigna cadant. ¶ *Vanum est*, falsum est, *è falso*. *Plin. l.* 30. *cap.* 3. *ad fin.* Vanum arbitror esse, circa Canis ortum angues candidos membranam eam exuere.

VAPIDE, adverb. *Vapide se habere*, pro *male se habere* dicebat Augustus, ut in ejus vita *Sueton. c.* 87. narrat.

VAPIDUS, a, um, *vaporoso, insipido, guasto, ἄχυλος, ἄχυμος*, qui vaporem emittit, & proprie dicitur de vino, quod insipidum nulliusque virtutis factum est. *Col. l.* 12. *cap.* 5. In vini vapidi, ut acre fiat, sextarios duodequinquaginta. *Pers. sat.* 5. *v.* 148. Vejentanumque rubellum Exhalet vapida læsum pice sessilis obba. *h. e.* pice quæ vinariis vasis illita vinum insipidum facit. ¶ Translate *Id. ibid. v.* 117. Astutam vapido servas sub pectore vulpem. *h. e.* vitiis corrupto.

VAPOR, oris, m. *esalazione, vapore*, ἀτμίς, humor extenuatus, & in altum sublatus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 10. a med.* Aquarum quidem vapor quidam aer habendus est. *& c. 46.* Stellæ terræ, marisque, aquarum vaporibus aluntur iis, qui e sole ex agris tepefactis, & ex aquis excitantur. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 12.* Terrenus vapor siccus est, & fumo similis qui ventos, tonitrua, & fulmina facit: aquarum halitus humidus est, & imbres & nives creat. *Stat. 6. Theb. vers. 471.* crassum rapit ejectatque vaporem Cornipedum flammata sitis. ¶ Item fumus, *fummo*: aut nubes, vel quiddam nubi simile. *Ovid. 3. Trist. el. 5. v. 39.* cum tu non flatur ab Arcto Terga vapor dederis, Ausoniamque petas. *h. e.* fumus turis in ara incensi. *Virg. 7. Æn. v. 466.* volat vapor ater ad auras. *Senec. in Herc. Fur. v. 909.* quidquid Indorum seges, Arabesque odoris quidquid arboribus legunt, Conferta in aras: pinguis exundet vapor. Adde *Stat. l. 10. Theb. vers. 110.* Hinc *vaporem fovere*, suffire, *profumare*. *Cels. lib. 7. c. 7. sect. 2. & 10. & c. 9 sub fin. & l. 8. c. 4. ante med. & c. 7. a med.* ¶ Item calor, *caldo, calore*. *Cic. de Senect. c. 15.* Terra semen tepefactum vapore & compressu suo diffundit. *Virg. 5. Æn. v. 683.* lentusque carinas Est vapor. *& vers. 698.* restinctus donec vapor omnis. *Horat. epod. 3. v. 15.* Nec tantus unquam siderum insedit vapor Siticulosæ Apuliæ. *Plin. l. 9. c. 19.* Solis vapore siccatus cortex. *Colum. l. 7. c. 3. ante med.* Pecus frigoris impatientissimum, nec minus æstivi vaporis. *Valer. Flacc. l. 2. v. 333.* coquiturque vaporibus aer. *Ovid. 10. Met. v. 126.* Solisque vapore Concava litorei fervebant brachia Cancri. *& l. 3. v. 153.* finditque vaporibus arva Phœbus. *Hercules Oetæus Senec. v. 1366* non ipse Oetenus meus frangit vaporem. *gli ardori. Colum. l. 7 c. 3 a med.* Vaporibus omni quadrupedi largius bibendi potestas danda. *ne' gran caldi per æstum.* ¶ De igne amoris. *Senec. in Hippol. v. 640.* Pectus insanum vapor, amorque torret. ¶ Olim dixere *vapos*, ut *arbor, labes, honor, colos*, &c. *Lucret. l. 6. v. 952.* permanat odos, frigusque, vapusque. Adde *Accium, Nov. Varron.* apud *Non. c. 8. n. 27.*

VAPORALIS, le, vaporeus, ut Vaporalis tenuitas, *Augustin. l. 2. de Genes. ad litter. c. 5.*

VAPORALITER, modo vaporis. *Augustin. lib. 2. de Genes. ad litter. c. 4. extr.* Si potest aqua ad tantam guttarum minutiam pervenire, ut super istum aerem vaporaliter feratur. Adde *l. 3. c. 10. sub fin.*

VAPORARIUM, ii, n. *cammino*, locus in balneo, per quem calor ignis ex hypocausto in cubicula transmeat. Alii ipsum hypocaustum intelligunt. *Cic. 3. ad Q. Fr. ep. 1. c. 1. ad fin.* In balneariis assa in alterum apodyterii angulum promovi, propterea quod ita erant posita, ut eorum vaporarium esset subjectum cubiculis.

VAPORATE, adverb. cum vapore, *h. e.* calore. *Ammian. lib. 24. c. 4. circa med. (al. c. 14.)* Effervescente vaporatius sole.

VAPORATIO, onis, f. *esalazione, svaporamento*, ἀτμισμός, ἀναθυμίασις, vaporis emissio, exhalatio. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 11.* Vaporatio inundantium aquarum. *Gell. l. 19. cap. 5.* Cum aqua frigore aeris duratur & coit, necesse est fieri vaporationem, & quandam quasi auram tenuissimam exprimi ex ea, & emanare. *Plin. l. 28. c. 6. a med.* Vaporatio urinæ impubium, decocta ad dimidias partes, menses feminarum ciet. *suffumigio, profumo*. ¶ Apud *eund. ibid. c. 4. sub fin.* vaporatio balinearum est fomentum & calefactio in balineo.

VAPORATUS, a, um, *caldo, riscaldato*, calidus, vel calido vapore plenus. *Colum. l. 1. c. 5. ante med.* Cum pleraque amnes æstate vaporatis, hieme frigidis nebulis caligent. *Id. l. 2. c. 16. extr.* Glebæ solibus æstivis vaporatæ. *h. e.* excalfactæ, & arefactæ. *Ammian. l. 28. c. 2. circa med. (al. c. 22.)* Vaporatum tempus. *stagione calda*. ¶ Item in modum vaporis emissus. *Apul. de Mundo.* Nebula est exhalatio vaporata. ¶ *Vaporatæ aræ*, vaporibus turis fumantes: quas turicremas *Virg. Æn. 4. v. 453.* vocat. *Stat. lib. 1. Theb. v. 435.* largoque electi Ture, vaporatis lucent altaribus ignes. *Calpurn. Ecl. 2. v. 61.* Sæpe vaporato mihi cæspite palpitat agna. *h. e.* in ara ex cæspitibus facta. ¶ Translate *Pers. sat. 1. v. 126.* Inde vaporata lector mihi ferveat aure. *h. e.* calefacta, & accensa ex lectione sanorum librorum.

VAPOREUS, a, um, vaporus. *Arnob. l. 6. pag. 203.* Velamen aureum in rigoribus algidum, laneum vaporeum. *h. e.* fovens & calefaciens. Pleriq. al. leg. *vaporum*. ¶ Translate quidem afferunt ex *Augustino*, sed non designato loco: Vaporea sanitas. *h. e.* brevis, & vaporis instar vanescens.

VAPORIFER, a, um, *che svapora, o riscalda*, ἀτμοφόρος, vaporem, & calorem emittens, vaporosus. *Stat. l. 3. silv. ult. vers. 96.* Sive vaporiferas, blandissima litora, Bajas. *Id. l. 1. silv. 3. v. 45.* Vaporiferæ fornaces.

VAPORO, as, avi, atum, a, t. *profumare o riscaldare*, θυμιάω, vaporem emitto, exhalo; vapore & fumo incensæ rei perfundo & afflo; adolendo suffumigo, suffio, vapore & calore foveo. *Plin. l. 28. c. 11. ante med.* Dum coquuntur carnes, oculos vaporari his præcipiunt. *Id. l. 31. c. ult. a med.* Spongiæ imponuntur & his morbis, quos vaporari oportet, ferventi aqua perfusæ. *Scribon. Larg. compos. 22.* Oculos spongiis expressis vaporare. *Pallad. l. 1. tit. 20.* Ita purus calor olei cellam sine fumi nidore vaporabit. *riscalderà*. Sic *Horat. l. 1. ep. 16. v. 6.* veniens dextrum latus aspiciat sol, Lævum decedens curru fugiente vaporet. *Lucan. l. 5. v. 100.* Campanæ fremens saxa vaporat Typhoeus. *Virg. 11. Æn. v. 481.* Succedunt matres, & templum ture vaporant. *Plin. l. 29. c. 4. sub fin.* Cantharides suspenduntur super acetum fervens, donec per linteolum vaporentur. *h. e.* enecentur. ¶ Neutrorum more est vaporem & calorem emittere, *svaporare, esalare*, ἀτμίζειν. *Plin. lib. 31. c. 2.* Aquæ vaporant & in mari ipso: mediosque inter fluctus exsistit aliquid valetudini salutare. *Solin. c. 21. (al. 34.)* Aquæ fontanæ vaporantes. ¶ *flagrare, incendi*. *Lucret. l. 5. vers. 1130.* Invidia quoniam, ceu fulmine, summa vaporant.

VAPOROSUS, a, um, vaporibus & calore abundans. *Apul. l. 5. Metam.* Balnearum vaporosi fontes. *& l. 9.* Fumosæ tenebræ vaporosæ caliginis.

VAPORUS, a, um, *vaporoso, e caldo*, ἀτμώδης, vaporem & calorem habens. *Nemesian. Ecl. 4. v. 63.* Ter vittis, ter fronde sacra, ter ture vaporo Lustravit. *Prudent.* περὶ στεφ. *m. de SS. Mart. Fruct. Augur. &c. v. 113.* Hos cum defugeret vaporus ardor, Orant, ut celer ignis advolaret.

VAPPA, æ, f. *vino svanito*, ὀξίνης, ἐκτροπίας, ἐξεστηκώς, ἔωλος, vinum insipidum, & nullius virtutis, postquam omnis odor, saporque optimus evaporavit. *Plin. l. 14. c. 20.* Vitiumque musto, quibusdam in locis, iterum sponte fervere: qua calamitate, cum deferbuit, deperit sapor, vappæque accipit nomen, probrosum etiam hominum, cum degeneravit animus. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 144.* Qui Vejentanum festis potare diebus Campana solitus trulla, vappamque profestis. ¶ Per metaphoram Latinis vappæ vocantur ἄχρηστοι, idest inutiles, ac nihili homines, ignavi, viles, nugatores, in quibus nihil est solertiæ, nihil prudentiæ ut jam patet ex loco *Plinii*. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 103.* Non ego avarum Cum veto te fieri, vappam jubeo, aut nebulonem. *Catull. carm. 28. in Pison. comit. vers. 4.* satisne cum isto Vappa frigoraque & famem tulistis? *Auct. Priap. carm. 13.* Nos vappæ sumus, & pusilla culti Ruris numina.

VAPPO, onis, m. animal est volans, quod vulgo *animas* vocant, lectum est apud Lucretium (lege *Lucilium*) hos vappones. Hæc *Probus in Cathol. pag. 1450. Putsch.*

VAPULARIS, re, μαστιγίας, qui vapulat, verbero. Jocose *Plaut. Pers. 1. 1. 22.* Fui præfiscini apud molas tribunus vapularis.

VAPULO, as, n. pass. *essere battuto*, τύπτομαι, μαστιγοῦμαι, verberor, cædor. *Terent. Adelph. 2. 1. 3.* Ego vapulando, ille verberando usque ambo defessi sumus. *Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 1. a med.* Susurratores veniunt, alius equitem perdidisse, alius septimam legionem vapulasse. *Plaut. Asin. 3. 3. 9.* Coctum, non vapulatum conductus fui. *Quintil. l. 9. c. 2.* Testis in reum rogatus, an ab reo fustibus vapulasset. *Senec. in Apocolocynth. in fin.* Producit testes, qui illum viderant ab illo flagris, ferulis, colaphis vapulantem. *Terent. Phorm. 2. 1. 19.* Molendum usque in pistrino, vapulandum, habendæ compedes. ¶ A Comicis usurpatur sæpe in contemptu: nam cum quis significare vult, aliquem se nihili facere, & spernere, jubet eum vapulare, *h. e.* perire, dolere, miserum esse. *Plaut. Pers. 2. 3. 16.* Quid faciet mihi? verberibus cædi jusserit, compedes imponi? vapulet; ne sibi me credat supplicem fore. *Id. Curcul. 4. 4. 21.* Vapulare ego te vehementer jubeo; ne me territes. *Id. Asin. 2. 4. 31.* Tun' libero homini male servus loquere? *Le.* vapula. Huc pertinet illud proverbium, *Vapula Papiria*, ortum a quadam ancilla, quæ libertate donata a Papiria hera sua, patronam mox contempsit, & cum eam salutare deberet, se ipsam salutabat, heræ autem augurabatur, ut instar servæ vapularet. *Festus* ex *Sinnio Capitone* docet, tunc hoc proverbium dici solitum, cum vellent minantibus significare, se eos negligere & non curare, fretos jure libertatis. Addit etiam locum *Plauti in fragm.* his verbis: Ideo dico, libertas salva, vapula Papiria. ubi *Ælius* ait, *vapula* positum esse pro *dole*; *Varro* autem pro *peri*, teste eodem *Festo*: quod quidem pro eorum sententia facit, qui *vapulo* ab ἀπόλλυμαι, pereo, deducunt; & contendunt non usurpari cum ablat. personæ agentis, & præposit. *a* vel *ab*: & si quando usurpetur, ea ratione usurpari, qua dicimus *perire ab aliquo*. ¶ Translate *Cic. Attic. l. 2. ep. 14.* Cum se omnium sermonibus sentiet vapulare. *h. e.* sibi obtrectari. *Plaut. Stich. 3. 3. 10.* Vapulat peculium. *h. e.* dissipatur. *Senec. in Agam. v. 93.* Nubibus ipsis inserta caput Turris pluvio vapulat Austro. *è sbattuta*. & alter *Senec. l. 6. quæst. nat. cap. 7. sub fin.* Multa, quæ procul a mari fuerant, subito ejus accessu vapulasse.

VARA, æ, f. *cavalletto*, machina lignea duobus, vel quatuor lignis erectariis constans, & superposito altero in modum jugi vel recto, vel curvo, ad aliquid sustinendum. Hujusmodi sunt, quas adhibent structores, iisque tabulata imponunt, quibus insistentes murum extruunt. *Vitruv. l. 10. c. 19.* De materia primum basim subjectis rotis fecit, superque compegit erectariis & jugis varas. ¶ Ex his verbis constat, *varam* significare integram istam machinam: sed usurpari potest etiam de aliqua ejus parte, scil. de solis erectariis, quæ ut firmius sustineant, divaricata statui solent. Hinc *Sequitur vara vibiam*, proverbium usurpatum ab *Auson. in proœm. Technopægn.* hoc est cadente vibia, varam etiam cadere necesse est. Usurpatur autem de iis, qui cum uni vitio indulserint, abjecto omni pudore ad alia præcipites feruntur: vel de iis qui aliquem errorem committunt, ex quo alii necessario errores sequuntur. ¶ In quibusdam *Glossis*, quas refert *Scalig. l. 1. lect. Auson. c. 18.* Legitur *Sequitur varam vibia*, quod eodem redit. Cum enim ligna illa se mutuo sustineant, alterutro cadente corruunt. Rectius tamen videtur, ut *vara* sit lignum erectum, *vibia* transversum, ut idem *Scalig.* exponit. Additur etiam in iisdem *Glossis*: Perticæ duæ sunt inter se colligatæ, quæ asserem sustinent: unde proverbium, Vibia varam sequitur. Sane apud *Lucan. lib. 4. v. 439.* varæ sunt furcillæ bicornes erectæ, quibus retia ad aucupium tenduntur. Verba *Lucani* sunt: Aut dum dispositis attollat retia varis Venator. ¶ Illud denique admoneo, tum apud *Vitruv.* tum apud *Auson.* non deesse codices, in quibus aliter legitur. nam apud *Vitruv.* quidem

pro

pro *& jugis varas* quidem habent *& jugis variis* : apud *Auson.* vero substituunt nonnulli *sequitur ver hiemem*. Sed hæc videntur corrupta.

VARATIO, onis, f. curvatura, curvatio: a *varus*, ut Varatio fluminis, *Var. Auct. de Limitib. pag.* 257. *&* 283. *Goes.*

VARIA, æ, f. πάρδαλις, panthera, ita dicta a maculorum varietate, quibus est spectabilis. Nam pantheræ diversicolorem, maculosamque pellem habent. *Plin. lib.* 8. *c.* 17. Panthera, & tigris macularum varietate prope solæ bestiarum spectantur, ceteris unus ac suus cujusque generis color est. *& mox.* Nunc varias, & pardos, qui mares sunt, appellant in eo omni genere. *& paulo post.* Primus autem Scaurus Ædilitate sua varias CL. universas misit. Allusit huc *Plaut. Epid.* 1. 1. 15. ubi, cum *Epidicus* dixisset, varie se caluisse, respondet *Thesprio*: Qui varie valent, Capreginum hominum non placet mihi, neque pantherinum genus. ¶ Etiam picarum genus quoddam longa cauda insigne, *varie* appellatur. *Plin. l.* 10. *c.* 29.

VARIABILIS, le, *variabile*, qui variatur, sive mutatur. *Apul. de Mundo*: Aer inferior natura variabilis.

VARIANS, antis, *variabile*, ποικίλων. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *a med.* Vis nulla magis tum denso uvarum partu impatiens variantis cæli. *h. e.* inconstantis, modo hac, modo illa ratione se habentis. *Col. l.* 4. *c.* 20. *a med.* Variantibus adhuc & acerbis uvis. *idest* nondum nigris, sed colore adhuc vario. *Plin. loc. cit.* Helvolæ insignes colore inter purpureas nigrasque medio, sæpius varianti: & ob id variana a quibusdam appellatæ. *Id. l.* 7. *c.* 41. Exempla Fortunæ varietatis innumera sunt. *Justin. l.* 9. *c.* 1. Varianta victoria. *Id. l.* 26. *c.* 1. Variante hominum partim dolore, partim gaudio.

VARIANTIA, æ, f. *varietà*, *differenza*, idem ac varietas. *Lucret. l.* 1. *v.* 653. nedum variantia rerum Tanta queat densis, rarisque ex ignibus esse. *& l.* 3. *vers.* 319. unde hac oritur variantia rerum.

VARIANUS, a, um, adjectivum a Quintilio Varo deductum, ut Variana clades, *Sueton. in Aug. c.* 25. V. *Vellej. l.* 2. *a c.* 117. ¶ *Varianæ* etiam dictæ uvæ, quæ alio nomine helvolæ, a colore varianta. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *a med.*

VARIATIM, adverb. *variamente*, variis modis, ποικιλομένως. *Gell. l.* 3. *c.* 18. *Ve* enim particula, quæ in aliis atque aliis vocabulis variatim per has duas litteras, cum *a* littera media immissa dicitur. Sunt qui legunt *varia*, *tum*.

VARIATIO, onis, f. *variazione*, ποικιλία, παραλλαγή, actus variandi, varietas, diversitas. *Liv. l.* 24. *cap.* 9. Ceteræ centuriæ sine variatione ulla Consules eosdem dixerunt.

VARIATUS, a, um, *diverso*, *vario*, ποικιλθείς, varians, varius, diversus. *Cic. pro Mil. c.* 3. *a med.* Eum, qui patris ulciscendi causa matrem necavisset, variatis hominum sententiis non solum divina, sed etiam sapientissimæ deæ sententia liberatum. *Liv. l.* 21. *c.* 38. Certa variata memoria actæ rei. *h. e.* varie tradita. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Figuræ laboranti etiam compositioni variatæ sæpe succurrunt. *h. e.* mutatæ, *variatæ*. *& Plin. l.* 34. *c.* 16. Calculi nigri paulum candore variati. *Id. lib.* 19. *c.* 5. *a med.* Inula cotoneis malis, vel sorbis aliquando pipere aut thymo variata. *h. e.* mista, ut saporem variat. *Apul. in Florid. n.* 17. (*al. l.* 5.) Vox hominis & tuba sudore torvior, & lyra concentu variatior. ¶ Distinctus, ornatus, pictus, variegatus. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 50. vestis priscis hominum variata figuris. *h. e.* distincta, ornata, picta. *Ovid. Met.* 12. *v.* 559. formas variatus in omnes. *h. e.* mutatus. *Martial. l.* 4. *epigr.* 46. *sub fin.* Et lato variata mappa clavo. *Lucan. lib.* 4. *v.* 79. imperfecto complectitur aera gyro Arcus, vix ulla variatus luce colorem. *Id. l.* 9. *v.* 713. *de angue.* Pluribus ille notis variatam pingitur alvum.

VARICATOR, oris, m. qui varicatur. *Ulpian. Dig. l.* 3. *tit.* 2. *leg.* 4. *ad fin.* Prævaricatus est, quasi varicator, qui diversam partem adjuvat, prodita causa sua.

VARICES. V. *Varix.*

VARICO, as, a. 1. *allargare e stender le gambe*, *βαδίζω*, crura & pedes ultra modum distendere, alterumque ab altero late diducere, divaricare. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Variare supra modum, & in stando deforme est, & accedente motu, prope obscenum. Est qui leg. *varicari*.

VARICOSE, adverb. *Festus in voce Muli Mariani*: Milites in furca varicosius onera sua portare consueverant. *h. e.* magis distendendo & divaricando crura, ut fit, cum grande aliquod onus sustinemus. Alii ad varices referunt, quia bajulantes onera solent varices contrahere.

VARICOSUS, a, um, *chi allarga di troppo le gambe*, qui stando aut ambulando crura distendit, & divaricat: quod rustici faciunt, & qui magna onera portant, & qui diu stare coguntur. *Pers. sat.* 5. *in fin.* Dixeris hæc inter varicosos centuriones. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 395. Hæc de comœdis te consulit, illa tragœdum Commendare volet. varicosus fiet haruspex. ¶ Quamvis obstet primæ syllabæ quantitas, quæ in varix longa est, & *a Juvenale & Persio* in *varicosus* corripitur: tamen *varicosum* alii ab his deducunt, eumque significare ajunt, qui crura habet varicibus tumentia: qualis fuit Cicero (ut in *Varix* dicetur) quem propterea *Sidon.* appellat *l.* 5. *epist.* 5. varicosum Arpinatem. *varicoso*, *κιρσώδης*. ¶ Prima interpretatio est *Heinsii ad Ovid.* 3. *de art. am. v.* 304 quam confirmat loco *Quintil.* in *Varico*, & *Ovidii* in *Varicus*. Altera est aliorum fere omnium: & videtur esse verior.

VARICOLA, æ, f. exigua varix. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 31. Si varicula intus est, ea quoque excidenda.

VARICUS, adverb. *allargando le gambe*, crura distendendo, & divaricando: quod faciunt feminæ dum mejunt. *Apul. l.* 1. *Metam.* – Varicus super faciem meam residentes, vesicam exonerant, quoad me urinæ spurcissimæ madore perluerent. Sunt qui leg. *varicas*, a *varus*.

VARICUS, a, um, *chi sta e cammina colle gambe larghe*, qui crura distendendo & varicando stat, aut ambulat. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 303. Illa, velut conjux Umbri rubicunda mariti, Ambulat, ingentes varica fertque gradus.

VARIE, adverb. *variamente*, *in varii modi*, ποικίλως, πολυτρόπως, variis modis. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 42. Eamque vim varie moveri ab iis sideribus, quæ vocantur errantia. *Id. Acad.* 1. *c.* 4. Quæ ab iis, qui illum audierunt, perscripta varie copioseque sunt. *Id. l.* 16. *Fam. ep.* 4. Varie sum affectus tuis litteris. *Plaut. Epid.* 2. 1. 14. Varie valui. *ora bene*, *ora male*. *& Hirt. de B. Alex. c.* 40. Signo dato concurritur: acriter varieque pugnatur. *con varia fortuna*. Sic *Liv. l.* 5. *c.* 28. In Æquis varie bellatum: adeo ut in incerto fuerit, vicissent, victine essent. *Sallust. in fin. Catilin.* Ita varie per omnem exercitum lætitia, mœror, luctus atque gaudia agitabantur. *Hirt. de B. Alex. c.* 57. *a med.* Namque id varie nuntiabatur. *in diverse maniere*. & *Plin. l.* 36. *c.* 13. Causam faciendi varie interpretantur. *Hirt. de B. Afric. c.* 60. *extr.* Sagittarios varie passimque, locis certis, maximeque in cornibus collocaverat. *Plin. l.* 15. *c.* 1. Iidem succi varie alibi ad quælibet prævalerent. *Id. l.* 6. *c.* 13. Oceanus varie per sinus & areolas in complura nomina dividitur. *Cic. pro Sext. c.* 45. Optimatum numerus late & varie diffusus est. *h. e.* per varia hominum genera. ¶ De coloribus proprie dicitur. V. *Varietas*. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Mithrax gemma multicolor, contra solem varie refulgens. *& c.* 5. Smaragdi Cyprii varie glauci.

VARIEGATUS, a, um, *vajato*, *vergolato*, *screziato*, *variato*, varie ornatus, distinctus. *Apul. l.* 11. *Metam.* Navis picturis miris circumsecus variegata. *Id. de Deo Socrat.* Monilia ex argento, & auro, & gemmis variegata. *Id. in Florid. n.* 9. (*al. l.* 2.) Balteus miris coloribus variegatus.

VARIEGO, as, a. 1. ποικίλλω, ornatus varietate distinguo. *Auson. in epist. præmissa Edyllio* 13. Figuras alius alio scientius variegant. ¶ *Apul. in Florid. n.* 3. (*al.* 1.) neutrorum more usurpat, cum inquit: Lyra auro fulgurat, ebore candicat, gemmis variegat.

VARIETAS, atis, f. *diversità*, *varietà di colori*, ποικιλμός, proprie est disparilitas, dissimilitudo & varietas colorum. *Cic. de Senect. c.* 15. *in fin.* Res rusticæ lætæ sunt apium examinibus, florum omnium varietate. *Plin. lib.* 8. *cap.* 30. Hyænæ oculis mille sunt varietates, colorumque mutationes. *Id. lib.* 9. *cap.* 17. *ad fin.* Mullum exspirantem versicolori quadam & numerosa varietate spectari. *Id. l.* 20. *cap.* 9 *sub fin.* Flos bulborum tritus cutium maculas varietatesque igne factas emendat. *Id. l.* 12. *c.* 1. *a med.* Marmorum nitor, picturæ varietas. ¶ Transfertur ad quamvumque dissimilitudinem, & differentiam. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 3. *ad fin.* Varietas Latinum verbum est, idque proprie quidem in disparibus coloribus dicitur: sed transfertur in multa disparia: varium poema, varia oratio, varii mores, varia fortuna: voluptas varia etiam dici solet. *Quintil. l.* 1. *c. ult.* Reficit animos ac reparat varietas ipsa. *Cic. l.* 1. *Offic. c.* 30. *ante med.* Ut in corporibus magnæ dissimilitudines sunt, sic in animis exsistunt etiam majores varietates. *Id. pro Font. c.* 2. Huic provinciæ, quæ ex hac gentium varietate constaret, Fonteius præfuit. *Id.* 2. *de Divin. c.* 3. *circa med.* Surdus varietates vocum aut modos noscere non potest. *& l.* 1. *v.* 56. Quæ omnia fiunt & ex cæli varietate, & ex dispari adspiratione terrarum. *Plin. l.* 2. *epist.* 17. *sub fin.* Litus ornant varietate gratissima nunc continua, nunc intermissa tecta villarum. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 14. Timæus longe eruditissimus, & rerum copia, & sententiarum varietate abundantissimus. *Id. pro Arch. c.* 9. Bellum magnum atque difficile, & in multa varietate terra marique versatum. *varietà di fortuna*. *& l.* 1. *de nat. Deor. cap.* 1. *a med.* Qui deos esse dixerunt, tanta sunt in varietate ac dissensione, ut eorum molestum sit dinumerare sententias. *varietà d'opinioni*. & *Tacit.* 2. *Ann. c.* 37. *a med.* Varietas temporum. *mutazione*, *vicende*. & *Plin. l.* 5. *epist.* 5. Vir natura acutus, usu exercitatus, varietate promptissimus. *h. e.* varia eruditione, πολυμαθίᾳ. ¶ De inconstantia & levitate. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *epist.* 18. Nullam rem aliam extimescens, quam varietatem atque infidelitatem exercitus. ¶ *Varietates*, ipsæ res variæ. *Liv. l.* 9. *c.* 17. Varietatibus distinguendo opere, legentibus diverticula amœna quærere.

VARIO, as, avi, atum, a. 1. *diversificare*, *variggiare*, *variare*, ποικίλλω, varium facio, distinguo, muto: & proprie de coloribus dicitur. *Lucret. l.* 2. *v.* 758. omnigenos gignunt variantque colores. *Virg.* 1. *Georg. v.* 441. Sol ubi nascentem maculis variaverit ortum. *Ovid.* 12. *Met. v.* 465. Vix juvenilis erat, variabant tempora cani. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 351. Putridaque infirmis variabunt pectora palmis. *h. e.* tundendo livida facient. Sic *Plaut. Pseu. prol. v.* 25. Domum abeant, vitent ancipiti infortunio, ne & hic varientur virgis & loris domi. *Ovid.* 4 *Met. v.* 577. Nigraque cæruleis variari corpora guttis. *Colum. de arborib. c.* 12. Simulatque uva variari cœperit. *Plin. l.* 17. *c.* 22. *a med.* Variante se uva. ¶ Sæpe sine casu adhibetur, neutrorum more. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Cum primum baccæ variare cœperint. *invajare*. Sic *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 13. Prima mihi variat liventibus uva racemis. *Plin. l.* 32. *c.* 6. Ostrea variant coloribus: rufa Hispaniæ, fusca Illyrico, nigra Circejis. *Colum. l.* 7. *c.* 5. Universitas (*arietum*) tergoris maculis variat. ¶ Translate est diversum facere, distinguere, mutare quacumque ratione. *Cic. in Orat. c.* 18. Ergo ille princeps vocem variabit & mutabit: omnes sonorum, tum intendens tum remittens, persequetur gradus. *Gell.*

l. 14. *c.* 1. *ante med.* Mutare & variare aliquid. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 9. Orationem variare & distinguere quasi quibusdam verborum sententiarumque insignibus. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep. ult. vers.* 48. Arbitrio variet multa poeta suo. *Virg.* 9. *Æn. vers.* 164. Discurrunt, variantque vices. *Plin. l.* 6 *ep.* 8. Laborem otio, otium labore variare. *Ovid. de medic. fac. v.* 19. positu variare capillos. *Martial. lib.* 8. *epigr.* 28. *sub fin.* Texta Semiramia quæ variantur acu, *si ricamano*. & *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 10. vestes picta Clyte varieverat auro. *Liv. lib.* 2. *c.* 57. Cum timor atque ira in vicem sententias variassent. *Id. l.* 27. *c.* 27. *ad fin.* Si, quæ de Marcelli morte variant auctores, omnia exsequi velint. *h. e.* varie tradunt. ¶ Absolute, dissimilem esse, mutari. *Lucret. l.* 4. *v.* 649. seminibus distant, variantque figuris. *Ovid. de remed. Amor. v.* 525. quoniam variant animi, variamus & artes. *Id.* 2. *Trist. v.* 153. Sic abeunt redeuntque mei, variantque timores. *Propert. lib.* 2. *el.* 4. *v.* 21. Non ita Carpathiæ variant Aquilonibus undæ. *h. e.* agitantur. *Cels. l.* 2. *c.* 1. Ea tempestatibus optimæ æquales; pessimæ quæ variant. *Liv. l.* 27. *c.* 27. *extr.* Ita fama variat, ut, &c. *Id. l.* 38. *cap.* 57. *extr.* Hæc de tanto viro, quamquam & opinionibus, & monumentis litteræ eum variarent, proponenda erant. *Id. l.* 3. *cap.* 45. Ita in lege firmum libertati fore præsidium, si nec causis, nec personis variet. ¶ Passive impersonaliter *Liv. l.* 22. *c. penult.* Senatus consuli cœptus. ibi cum sententiis variaretur, &c. *Vellej. l.* 2. *cap.* 51. *in fin.* Variatum deinde prœliis.

VARITUS. V. *Varitus* adverb.

VARIUS, a, um, *di diversi colori, vario,* ποικίλος, πολύχρους, proprie est diversi coloris, versicolor, maculosus, ut in *Varietas* dictum est. *Varr. l.* 2. *cap.* 2. *R. R.* Arietis lingua nigra, aut varia. *Cato R. R. cap.* 33. & 73. Ubi uvæ variæ cœperint fieri. *Senec. in Hippol. v.* 83. variæ tigres. *Virg.* 3. *Georg. vers.* 264. lynces. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 13. Vestra latera loris faciam ut valide varia sint. *h. e.* livida & cruenta. *Petron. in Satyr. cap.* 28. *extr.* Pica varia intrantes salutabat. *Horat. lib.* 2. *od.* 5. *v.* 11. Autumnus purpureo varius colore. *Id. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 83. varii lapides. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *vers.* 45. flores. ¶ Translate sumitur generatim pro dissimili, multiplici, dispari, diverso, *vario*. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 3. *ad fin.* Transfertur in multa disparia: ex rium poema, varia oratio, varii mores, varia fortuna: voluptas varia etiam dici solet, cum percipitur ex multis dissimilibus rebus. *Id. in Orat. c.* 3. *a med.* Curricula multiplicium variorumque sermonum. *Id. pro Flacc. c.* 3. Prætoris jurisdictio, res varia & multiplex ad suspiciones & simultates. *Id.* 1. *de Orat. cap.* 51. *ad fin.* Quarum rerum fateor magnam multiplicemque esse disciplinam, & multas, copiosas, variasque rationes. *Id.* 1. *Acad. c.* 4. *a med.* Plato varius, & multiplex, & copiosus fuit. *Id. pro leg. Manil. c.* 10. *sub fin.* Varia & diversa genera & bellorum & hostium. *Id. Verr.* 7. *c.* 19. *a med.* Varium jus & dispar conditio. *Sallust. in Jug. c.* 5. *Liv. l.* 2. *c.* 6. *ad fin.* & *Justin. l.* 6. *c.* 2. *sub fin.* Varia victoria. *h. e.* quæ modo apud hos est, modo apud illos. *Plin. l.* 1. *ep.* 16. Ingenium varium, flexibile, multiplex. *h. e.* aptum ad omnia, &, ut ait de Catone *Liv. l.* 39. *c.* 40. versatile ad omnia. ¶ Cum dativo *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 53. est genus unum Stultitiæ nihilum metuenda timentis, &c. Alterum & huic varium, & nihilo sapientius. *h. e.* contrarium. ¶ *Terra varia* dicitur a *Colum. lib.* 2. *c.* 4. *ante med.* cum post longam siccitatem exiguo imbre semimadida est. tunc enim in superficie humida apparet, inferius non item. Hinc rusticum præceptum apud *Caton. R. R. c.* 61. & *Plin. l.* 18 *c.* 19 Sulco vario ne ares. *h. e.* cum sulcus apparet varius, aratione oblineto. ¶ Refertur etiam ad animum, & est levis, inconstans. *Virg.* 4. *Æn. v.* 569. varium & mutabile semper Femina. *Sallust. in Jug. c.* 5. Animus audax, subdolus, varius. *Flor. lib.* 4. *c.* 3 Antonius ingenio varius. Huc pertinet *Ciceronis* jocus apud *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *ante med.* Miror, quid sit, quod pater tuus homo constantissimus te nobis varium reliquit. *varium* ab animi levitate, & a variis & lentigine, quibus ille habebat aspersum. ¶ *Varium est*, varia opinio est. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 5. Quales sint dii, varium est: esse nemo negat.

VARIX, icis, m. & f. *vena gonfia, varice,* [illegible], vena feculento sanguine tumescens: quales in temporibus, ventre & cruribus in primis oboriri solent ex nimio labore bajulandi, aut ambulandi, aut ex diuturna statione. *Non. c.* 1. *n.* 194. ducit a *varus*: quia venæ in cruribus tumentes inflexæ sunt, & obtortæ. *Varr. ibid.* & *c.* 2. *n.* 754. Nam si tuam rhedam non habuissem, haberem varices. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 15. Cum varices secabantur C. Mario, dolebat. *Senec. ep.* 78. *a med.* Ille, qui dum varices exsecandas præberet, legere librum perseveravit. *Cels. l.* 7. *c.* 8. *ante med.* Varix ortus, vel tormina insaniam tollunt. *Id. l.* 7. *c.* 17. *in fin.* In quorundam ventribus varices sunt, quarum curatio, &c. & *c.* 31. In cruribus orti varices non difficili ratione tolluntur. Huc autem & earum varicum, qui in ventre sunt, curationem distuli. ¶ Scitum est scomma Vatinii in Ciceronem, ut narrat *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 3. Cum enim hic humeris se reipublicæ ab exsilio reportatum gloriaretur, unde ergo, inquit Vatinius, tibi varices? Fuit autem Cicero varicibus crura tumens: unde *Sidon. l.* 5. *ep.* 5. varicosum Arpinatem dixit. & *Plin. Secundus* apud *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* tradit, in dicendo solitum fuisse togam usque ad calceos demittere, velandarum varicum gratia.

VARO, as, a. *c.* curvo, torqueo, flecto, varum facio: ut Varare Bamen, *Auct. var. de Limitib. pag.* 285. *Goes.*

VARRAMUS, i, m. fluvius, de quo V. in *Anassum*.

VARRO, *seu* Varo, onis, m. homo durus, & asper. Hæc vox & uno r, & duobus scripta invenitur, quomodo & *vari*, & *varri* legitur. *Lucil.* apud *Fest.* in *Squarrosos*: Varronum ac rupicum squarrosa incondita rostra. *Pers. sat.* 5. *v.* 138. Varo regustatum digito terebrare salinum Contentus perages. Alii leg. *Baro*, quod idem fere sonat. V. *Baro*. ¶ Varrones familia plebeja apud Romanos. Ita dicti sunt a *varo*, seu *varro*, quod notat hominem durum, asperumque. Sed de hoc aliter ipse *Terentius Varro* apud *Servium in* 11. *Æn. v.* 743. his verbis: Est & alia hujus rei historia. Varro enim, cum de suo cognomine disputaret, ait, eum, qui primus Varro sit appellatus, in Illyrico hostem Varronem nomine quod rapuerat, & ad suos portaverat, ex insigni facto meruisse nomen. ¶ M. Terentius Varro, *Marco Barrone*, civis R. Ciceronis ætate fuit Romanorum omnium eruditissimus, ut *Quintilianus l.* 10. *c.* 1. *a med.* asserit. & *Lactant. l.* 1. *c.* 6. M. Varro, quo nemo unquam doctior, ne apud Græcos quidem, nedum apud Latinos, &c. Plurimos, doctissimosque scripsit libros de Lingua Latina, de vita populi Romani, de re rustica, de liberis educandis, quem librum *Catonem* appellavit, item Satyras, aliaque quamplurima, quæ majorem partem perierunt. *Gell. l.* 3. *c.* 10. *in fin.* ipsum de se scripsisse ait, cum esset annorum LXXXIV. ad eum diem septuaginta hebdomadas librorum conscripsisse: ex quibus aliquam multos, cum proscriptus esset, direptis bibliothecis suis non comparuisse. Multis eum laudibus prosequuntur (præter *Quintilian.*) *Cic.* 1. *Acad. c.* 3. & *in Bruto, c.* 56. *Lactant. loc. cit. Arnob. l.* 5. *pag.* 161. *Augustin. l.* 6. *de civit. Dei, c.* 2. &c. ab eruditione, doctrina & multiplici scientia, non tamen ab eloquentia, quippe in libris de lingua Latina, dum verborum notationes minute persequitur, frigidus sæpissime, & ridiculus apparet. Obiit prope nonagenarius, cum anno ætatis LXXXVIII. adhuc scriberet, ut est apud *Plin. l.* 29. *c.* 4. *ante med.* ¶ De C. Terentio Varrone poeta V. in *Atacinus*.

VARRONIANUS, a, um, ad Varronem pertinens, ut Varroniani milites, apud *Liv. l.* 23 *c.* 38. *h. e.* qui sub C. Terentio Varrone Cos. militaverant secundo bello Punico. *Fulgent. l.* 1. *Mythol.* Varroniana ingenia. *h. e.* M. Terentii Varronis; de quo in voce præced. ¶ *Varroniana* dictæ sunt etiam viginti & una Comœdiæ Plautinæ, quæ exstant, quoniam a M. Terentio Varrone selectæ & probatæ sunt. *Gell. l.* 3. *c.* 3.

VARUS, i, m. est macula, sive tuberculum exiguum, & durum in facie, quod a Græcis [illegible] appellatur. *Plin. l.* 23. *c.* 4. Oleum amygdalinum purgat, mollit corpora, cutem erugat, nitorem commendat, varos cum melle tollit e facie. *Cels. l.* 6. *c.* 5. Pæne ineptiæ sunt curare varos, & lenticulas, & ephelidas: sed eripi tamen feminis cura cultus sui non potest. & *paulo post*. Vari commodissime tolluntur imposita resina, &c. *Plin. l.* 22. *c. ult. a med.* Varos emendare. *Id. l.* 23. *c.* 1. purgare. & *c.* 4. *a med.* repurgare.

VARUS, a, um, *sbilenco, strambo, storto,* [illegible], qui introrsum pedes & crura obtorta gerit, cui *valgus* opponitur, ut in ea voce dictum est. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 47. hunc varum, distortis cruribus; illum Balbutit scaurum, pravis fultum male talis. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 194. Compernem, aut varam fuisse Amphitruonis [illegible]. Adde *Plaut. Merc.* 3. 4. 54. Universim de aliis rebus dicitur obtortis & incurvis. *Colum. l.* 5. *c.* 9. Taleam varam facere. *h. e.* introrsum curvare. *Ovid.* 1. *Amor el.* 3. *v.* 24. simulato vecta juvenco Virginea tenuit cornua vara manu. *Varr.* 2. *R. R. c.* 9. *de canib.* Debent esse cruribus rectis, & potius varis, quam vatiis. *Ovid. Met.* 11. *v.* 83. porrectaque brachia varos Esse putes ramos. Al. leg. veros: al. alter. ¶ De luctantibus. *Id. l.* 9. *v.* 33. tenuique a pectore varas In statione manus, & pugnæ membra paravi. *Martial. l.* 7. *epigr.* 31. Vara nec injecto ceromate brachia tendis. *Stat.* 6. *Theb. vers.* 850. Collaque demersere humeris, & brachia late Vara tenent. ¶ curvus, pravus. *Pers. sat.* 4. *v.* 11. rectum discernis, ubi inter Curva subit, vel cum fallit pede regula varo. ¶ Translate *Id. sat.* 6. *v.* 18. geminos, Horoscope, varo Producis genio. *h. e.* vario, dissimili, dispari.

VAS, vadis, com. gen. *sicurtà, mallevadore,* ἐγγυητής, qui promittit, suo se periculo aliquem judicio sistendum. Propterque vas erat in re capitali, ut in *Præs* diximus. *Cic.* 3. *Offic. cap.* 10. *de Damone & Pythia*: Vas factus est alter ejus sistendi, ut si ille non revertisset, moriendum esset ipsi. *Id.* 2. *de Fin. c.* 24. *extr.* Vadem te ad mortem Tyranno dabis pro amico, ut Pythagoreus ille fecit Siculo Tyranno? *Liv. l.* 39. *c.* 41. *sub fin.* Qui aut citati non adfuerant, aut vades deseruerant. ¶ Videtur habuisse locum etiam in re civili. Si enim *vadari* in re civili dicimur, cur non & *vades*? *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 7. *ad fin.* Vas appellatur, qui pro altero vadimonium promittebat. & *mox*. Cavere lege cœptum est ab his, qui prædia venderent, vades ne darent. ab eo scribi cœptum in lege mancipiorum: vadem ne posceret, &c. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 11. Ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem est, Solos felices viventes clamat in urbe.

VAS, vasis, n. & *in plur.* Vasa, orum, *vaso,* [illegible], ἀγγεῖον, instrumentum idoneum ad aliquid recipiendum. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 54. Sincerum est nisi vas, quodcumque infundis, acescit. *Cic. Verr.* 6. *c.* 27. Plurima ac pulcherrima vasa argentea. & *paulo post*. Vas vinarium ex una gemma pergrandi, trulla excavata, manubrio aureo. *Id. pro Mur. c.* 36. Vasa Samia. *stovigli*. & *Lucret. l.* 3. *v.* 435. quassatis undique vasis Diffluere humorem. *Colum. l.* 12. *c.* 20. Defrutum infra tertiam partem vasis consedit. *Plin. l.* 37. *c.* 2. *ante med.* Marchina crassitudine, quanta dictum est vasi potorio. *Id. l.* 29. *c.* 5. Comburere aliquid in vase fictili. *Id. l.* 28. *c.* 9.

c. 9 ante med. Lec expassum crebro jactatu in longis vasis. *Id. l. 53. c. 11. ad fin.* Vasorum aureorum pondo MD. ¶ Dicitur etiam de his, quæ aliquid sustinent. *Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 20. circa med.* Si vasa sint legata, non solum ea continentur, quæ aliquid in se recipiunt edendi bibendique causa paratum, sed etiam quæ aliquid sustineant: & ideo scutellas, vel promulsidaria contineri. ¶ Quin & omnie generis supellex nonnunquam vasorum nomine venit, *mobili. Plaut. Aulul. 1. 2. 17.* Cultrum, securim, pistillum, mortarium, Quæ utenda vasa semper vicini rogant. *Senec. l. 1. de benef. c. 2.* Nomina facturi, diligenter in patrimonium & vasa debitoris inquirimus. *Ulpian. Dig. l. 33. tit. 7. leg. 8.* Vasa quæ utilia culturæ sunt, aratrum, ligones, sarcula, falces, bidentes. *Grat. in Cyneg. v. 219. vasa* dicit supellectilem venatoriam. ¶ In re militari sunt omnis generis impedimenta, *il bagaglio, σκεύη πολεμικά.* unde illa *conclamare vasa*, & *vasa colligere*, cum movenda sunt castra, & alio transferenda. *Cic. 6. Verr. c. 19.* Ille ex Sicilia jam castra moverat, & vasa collegerat. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 66.* Signum dari jubet, & vasa militari more conclamari. *& l. 3. c. 37.* Nocte, ne conclamatis quidem vasis, flumen transit. Adde *Liv. l. 27. c. 47. & lib. c. cap. 24.* ¶ Hinc allegorice *Senec. ep. 19.* Subduc te istis occupationibus: satis multum temporis sparsimus; incipiamus vasa colligere. ¶ Facete *Plaut. Pœn. 4. 2. 40.* Facio, quod manifesto mœchi haud ferme solent: refero vasa salva. *τὰ αἰδοῖα*. quo sensu *Auct. Priapeor carm. 69.* Hinc legimus, Circen, Atlantiademque Calypso Grandia Dulichii vasa tulisse viri. Al. leg. *jussa*. Adde in *S. Script. l. 1. Reg. 21. 3.* ¶ *Vasa*, alvearia apum, *alveari. Colum. l. 9. c. 6.* Ex ferulis commode vasa texuntur. ¶ Translate *Cic. 1. Tuscul. c. 22. ad fin.* Corpus quasi vas est, aut aliquod animi receptaculum. ¶ *Vasibus* pro *vasis* quidam leg. apud *Sever. in Ætna, v. 438.* sed ibi *vallibus* legendum est. ¶ Dixere etiam *vasum*, i. *Plaut. Truc. 1. 1. 33.* Aliquod vasum argenteum, aut vasum ahenum aliquod. *Cato* apud *Gell. l. 13. c. 23.* Neque mihi ædificatio, neque vasum, neque vestimentum ullum est manu pretiosum. Adde *Fab. Pictor.* apud *Non. c. 13. n. 12.* ¶ Item *vasus*. *Petron. in frag. Tragur. c. 57 Burmann. a med.* Vasus fictilia, imo iorus in aqua. *Glossæ: Σκεῦος*, vasus. Ne imitere.

VASARIUM, ii, *n. utensili, suellex*, supellex omnis, ac instrumenta cuncta, quibus Magistratus, cum in provinciam iret, instruebatur; ut vasa, equi, muli, viaticum: a *vas, vasis*. *Cic. in Pison. c. 35.* Nonne HS. centies & octogies, quod quasi vasarii nomine in venditione mei capitis adscripseras, ex ærario tibi attributum Romæ in quæstu reliquisti? *Vitruv. l. 5. cap. 10.* vasaria appellat vasa balnearum, caldarium, tepidarium, & frigidarium. ¶ Translate *Plin. l. 7. c. 49.* Nec sunt omnia vasaria excutienda: mediæ tantum partis inter Apenninum, Padumque ponemus exempla. ¶ Ab hac metaphora nomen factum est tabulariis & archivis, in quibus libri censuales servantur. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 13. Cod. Theodos. tit. ult. leg. 12.* Loca, quæ præstationem suam implere non possunt, præcipimus adæquari, ut quid præstare possint, mera fide, & integra veritate scribatur: id vero quod impossibile est, e vasariis publicis auferatur. *Cassiod. l. 7. ep. 45. sub fin.* Ita facietis de vasariis publicis diligenter abradi, &c. *libri delle Gravezze*. ¶ Apud *Caton. R. R. c. 145.* dicitur *vasarium* merces, quæ datur factoribus pro utendis vasis in conficiendo oleo.

VASATICUS, a, um, ad Vasates pertinens, ut Vasatica rheda, *Auson. ep. 7. v. 18* Sunt autem *Vasates, tum*, populi Aquitaniæ in Gallia, ad Garumnam fluvium. *Id. in Parentalib. n. 24.*

VASATUS, a, um, adject. *Bene vasati* apud *Lamprid. in Heliogab. c. 5. & 8. & 9.* sunt magno peculio instructi, *membruti*, λακκόπρωκτοι.

VASCELLUS, li, *m. picciol vaso*. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1108. n. 8.* Filius in vascello & massa repositos. Ubi *vascellus* videtur esse urnula, in qua cineres conduntur.

VASCONES, um, *m. pop. Hisp. Tarr.* ad Pyrenæorum montium rad. in conf. Aquitaniæ, inter Iberum fluvium, & Pyrenæos montes, uti inter Cantabros, Celtiberos, & Ilergetes, ubi hodie regnum Navarræ. Eorum caput fuit Pompelo. Hi a Metello Romanorum duce obsessi, in tantam famem compulsi sunt, ut humana carne vescerentur. *Juvenal. sat. 15. v. 93.* Vascones, ut fama est, alimentis talibus usi. ¶ Vascones quoque, *Guasconi*, pop. Galliæ Aquitanicæ, oriundi a Vasconibus Hispaniæ, qui aliquando montes Pyrenæos transgressi in Aquitania consederunt; quorum regio Vasconia. Ital. *la Guascogna*, inter dictos montes, Garumnam fluvium, & Oceanum Aquitanicum. ¶ Adjectiva *Paulin. Nolan. ad Auson. carm. 10. v. 212.* Vascone saltu. *h. e.* Pyrenæo.

VASCONIA, æ, *f.* Vasconum regio. *Paulin. Nolan. ad Auson. carm. 10. v. 203.* Vasconiæ saltus, & ninguida Pyrenæi Oppida hospitia.

VASCONICUS, a, um, ad Vascones pertinens. *Paulin. Nolan. ad Auson. carm. 10. v. 218.* Ac si Vasconicis mihi vita fuisset in oris.

VASCULARIUS, ii, *m. vasajo, orafo, σκευοποιός*, qui scyphos, aliaque ex auro, vel argento vascula facit. *Cic. 6. Verr. c. 24. a med.* In regiam maximam palam artifices omnes, cælatores, ac vascularios convocari jubet. *Ulpian. Dig. l. 19. tit. 3. leg. 21. ad fin.* Si cum emere argentum velles, vascularius ad te detulerit. ¶ Collegium vasculariorum, *la fraglia degli orefici*, legitur in vet. Lap. apud *Reines. class. 10. n. 10.* Argentarius vascularius, apud *Gruter. pag. 643. n. 3.* & apud *Murator. pag. 925. n. 5.* item apud *Scævol. Dig. l. 44. tit. 7. leg. ult.* ¶ In alio apud *Murator. pag. 814 n. 1.* habetur *vasclarius*.

VASCULUM, i, *n. vasello, vasetto, ἀγγείδιον*, vas exiguum. *Cato R. R. c. 111.* Vasculum facito de materia hederacea. *Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) a med.* Vascula oris angusti superfusam humoris copiam respuunt. *Juvenal. sat. 9. v. 141.* argenti vascula puri. ¶ De alveo apum. *Pallad. in Jun. tit. 7. a med.* Si nulla nascuntur examina, duorum vel trium vasculorum multitudinem in unum conferre possumus. ¶ Τὰ αἰδοῖα, peculium, ut Vasculum unde. *Petron. in Satyr. c. 24. sub fin.*

VASCUS, a, um, vacuus, inanis, levis, quemadmodum in *Glossis* exponitur. *Vitruv. l. 3. c. 2. in fin.* Venustatem persequitur visus, cujus si non blandimur voluptati proportione, & modulorum adjectionibus, uti id, in quo fallitur, temperatione augeatur, vascus, & invenustus conspicientibus remittetur aspectus. *vista troppo spaziosa, e sproporzionata*. ¶ Vasca tibia, ut *Salmasium* audimus in notis ad *Fl. Vopisc. in Carino, c. 19.* est ea, quæ *πλάγιος αὐλός* in *Glossis* dicitur, tibiæ quoddam genus curvum, & obliquum, soni levioris, & acutioris, qua præcipue tibicines inflandi artem ediscere, & meditari consueverant: a vasco sono, quem edebat. *Solin. c. 5. (al. 11.) a med.* Insula arundinem secat, quæ accommodatissimæ sunt in omnem sonum tibiarum, seu præcentorias facias, quarum locus est ad pulvinaria præcinendi; seu vascas, quæ foraminum numeris præcentorias antecedunt. ¶ Sunt qui tum apud *Vitruv.* tum apud *Solin.* legunt *vastus*, invitis plerisque Criticis. ¶ *Salmas.* etiam *Livio* tribuit *vascus, l. 24. c. 48.* & *Gell. l. 19. c. 9.* sed alii omnes *vastus*.

VASTABUNDUS, a, um, vastans. *Ammian. l. 31. cap. 8. circa med. (al. c. 23. sub fin.)* Vastabundi omnes per latitudines Thraciæ pandebantur impune.

VASTATIO, onis, *f. guasto, guastamento, disertagione, saccheggio*, actus vastandi, vastitas, depopulatio. *Sallust. orat. 2. ad Cæsar. c. 4.* Fuga mulierum & puerorum, vastatio domorum. *Plant. ad Cicer. Fam. 10. ep. 15. extr.* Italiam a vastatione defendere. *Cic. 2. Catil. c. 8. a med.* Ergo in vastatione omnium tuas possessiones sacrosanctas futuras putas? *Liv. l. 7. c. 25. ad fin. & l. 20. c. 4.* Vastatio agri. *Tacit. 15. Ann. c. 27.* Regnum vastationibus intactum. *Id. 4. Hist. c. 34.* Vastatione incendiisque flagrantes villæ.

VASTATOR, oris, *m. saccheggiatore, guastatore, πορθητής*, qui vastat. *Stat. 2. Achill. v. 317.* Te ne, inquit, magnæ vastator debita Trojæ? *Virg. 9. Æn. v. 771.* ferarum vastator Amycus. *Ovid. 9. Met. v. 192.* Arcadiæ vastator aper. *& l. 11. v. 395.* vastatoremque cruento Ore ferum.

VASTATORIUS, a, um, qui vastat. *Ammian. l. 18. c. 6. (al. 23.)* Hostium vastatorius manus. *Id. l. 19. c. 9. (al. 19.) a med.* Vastatorius globus.

VASTATRIX, icis, *f.* quæ vastat. *Senec. ep. 95. ante med.* Luxuria terrarum mariumque vastatrix.

VASTATUS, a, um, *devastato, guasto, saccheggiato*, ἐρημωθείς, πορθημένος, depopulatus, direptus. *Liv. l. 28. c. 7. a med.* Urbs vastata ac deserta Philippi bello. *Justin. sub fin. lib. 29.* Vastati Macedones ultionem flagitabant. *Vellej. l. 2. c. 110. sub fin.* Omnia igni ferroque vastata. *Tacit. 2. Hist. c. 16. a med.* Direpti vastatique classe, etiam quos cohortes alæque protegerent. *Horat. l. 4. od. 4. v. 47.* impio Vastata Pœnorum tumultu fana. *Cic. pro Sext. c. 24. a med.* Vastatum & relictum forum. Al. leg. *vastum*. Sic *Liv. l. 23. c. 30.* Urbs defensoribus vastata facile potiti sunt hostes. *h. e.* spoliata deserta. Al. leg. *a defensoribus*: alii *vasta*. Sic *Valer. Flacc. l. 1. v. 489.* vanatus vastata fustra fugit. *h. e.* satie spoliatus.

VASTE, *in larga spazio, largamente*, μεγάλως, late. *Pompon. Mela l. 1. c. 2.* Mare longe lateque diffusum abigit vaste cedentia litora. *Lucret. l. 1. v. 953.* vasta profundus. ¶ lata aperto ore & hianti in loquendo. *Cic 3. de Orat. c. 22* Loqui non vaste, non rustice, non hiulce, sed presse, & æquabiliter, & leniter. *& c. 43. extr.* Si verba extrema cum consequentibus ita jungetis, ut ne aspere concurrant, neve vastius diducantur. ¶ vehementer. *Ovid. Met. 11. v. 530.* Vastius insurgens decimæ ruit impetus undæ. *Scribon. Larg. compos. 107.* Vastius podagra correpti.

VASTESCO, is, *n. 3. distruggersi*, πορθοῦμαι, vastus fio, inhorresco, deleor. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 892.* Ne scelere tuo Thebani vastescant agri. Addit *Non.* & locum *Ciceronis (l. 2. de nat. Deor. c. 39)* Terram stirpium asperitate vastescere. Sed pleraque al. & ipse *Non. c. 4. n. 482.* leg. *vastari*.

VASTIFICUS, a, um, vastitatem inducens. *Cic.* vertens carm. *Sophocl. 2. Tuscul. c. 9. ad fin.* Hæc dextra Erimanthiam vastificam abjecit belluam.

VASTITAS, atis, *f. ampiezza, larghezza, spaziosità, grandezza, vastità, ὑπερμέγεθος*, nimia amplitudo, magnitudo modum excedens. *Colum. l. 3. c. 8.* India perhibetur molibus ferarum mirabilis: pari tamen in hac terra vastitate belluas progenerari quis negat? *Gell. l. 9. c. 13* Hostis formidendæ vastitatis. *corporatura terribile*. & *Plin. l. 2. c. 41. ad fin.* Vastitas cæli. *Id. ibid. cap. 23.* solis. *Id. in proœm. l. 3. de freto Gadit.* Tam modico ore tam immensa æquorum vastitas panditur. *Id. l. 16. c. 2.* Hercyniæ silvæ roborum vastitas. ¶ Huc pertinent illa *Colum. l. 1. c. 9* Bubulcum vastitas vocis & habitus metuendum pecudibus efficit. *Id. l. 4. c. 18.* Vastitas instantis laboris animos debilitat. *Id. initio l. 5.* vastitas scientiæ rei rusticæ. *Plin. l. 31. c. 6.* Vastitate odoris capita replentur. ¶ Quia loca infrequentia, spoliata, & desolata videntur esse ampliora, & latiora, ideo *vastitas* est vastatio, solitudo, ruina, *guasto, saccheggiamento, solitudine, πόρθησις*. *Senec. in Herc. Fur. v. 701.* Sterilis profundi vastitas squalet soli. *Cic. 6. Verr. c. 31. a med.* Audistis, quæ solitudo esset in agris, quæ vastitas, quæ fuga aratorum, quam deserta, quam inculta, quam relicta omnia. *Tacit. 13. Ann. cap. 55. a med.* Ne vastitatem & solitudinem mallent, quam amicos populos. *Cic. pro Flacc. c. 1.* Cum cædem a vobis, vastitatem a templis, urbe, Italia depellebam. *Id. Catil. 2. cap. 5. a med.* Templa deorum,

tecta

tecta urbis, vitam civium, Italiam totam ad exitium & vastitatem vocas. *Liv. l. 3. c. 26.* Tantam vastitatem in Sabino agro reddidit, ut, &c. *Cic. de Harusp. resp. c. 2. a med.* Excisionem, inflammationem, eversionem, depopulationem, vastitatem tecta, atque agris inferre. *Liv. l. 8. c. 9. ad fin.* Fugam & vastitatem late facere. *Tacit. 2. Hist. c. 70.* Infecta tabo humus, protritis arboribus ac frugibus dira vastitas. *Cic. in Pison. c. 35.* Cum milites uno genere morbi affligerentur, neque se recreare quisquam posset; dubitabat nemo, quin violati hospites, legati necati, socii bello lacessiti, fana vexata hanc tantam efficerent vastitatem. *si grande mortalità, e diminuzione.* Sic *Accius* apud *Non. c. 4. n. 480.* Propter te tot tantasque habemus vastitates funerum. ¶ Translate *Cic. in Bruto, cap. 8.* Deflere judiciorum vastitatem, & fori.

VASTITIES, ei, f. idem ac vastitas, hoc est destructio, separatio. *Plaut. Pseud. 1. 1. 88.* Harum voluptatum mihi omnium, atque itidem tibi distractio, discidium, vastities venit.

VASTITUDO, inis, f. idem ac vastitas. *Cato c. 141. R. R.* Uti tu morbos visos, invisosque, viduertatem, vastitudinemque, calamitates, intemperiasque prohibessis. Adde *Accium*, & *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n. 891.* ¶ Item magnitudo. *Gell. lib. 5. c. 14.* Leo corporis impetu, & vastitudine oculos omnium in se converteret.

VASTO, as, avi, atum, a. 1. *dare il guasto, desolare, saccheggiare, rovinare,* πορθῶ, vastum reddo, vastitatem & solitudinem infero, diripio, depopulor. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 19.* Cum equitatus vastandi prædandique causa se in agros effunderet. *Cic. Verr. 3. c. 50. extr.* Agros vastare atque exinanire. *Id. Catil. 4. c. 6. ad fin.* Italiam vastare & diripere. *Sallust. in Jug. c. 45. sub fin.* Sine modo modestiaque invadere, polluere, vastare omnia. *Calpurn. ecl. 5. sub fin.* vastare pecuaria morbo. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 25.* Omnia cædibus, incendiis, rapinis vastare. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 1.* Vastare provinciam incursionibus. *Sallust. in Jug. c. 39. a med.* Igni magis, quam præda ager vastabatur. *Id. in epist. Pomp. ad Senat.* Hispaniam ad internecionem vastavimus. *Phædr. l. 3. fab. 2. v. 13.* Panthera pecus trucidat, ipsos pastores necat, Et cuncta vastans sævit irato impetu. *Tibull. lib. 4. carm. 1. v. 133.* Atque duæ (*zonæ cœli*) gelido vastantur frigore semper. *h. e.* infestantur, & incultæ desertæque fiunt. ¶ Spoliare. *Hirt. l. 8. B. Gall. cap. 24 ad fin.* Fines hostium vastare civibus, ædificiis, pecore. *Virg. 8 Æn. v. 7.* undique cogunt Auxilia, & latos vastant cultoribus agros. Adde *Stat. 3. Theb. v. 376. & l. 4. v. 297.* ¶ Translate *Sallust. in Catil. c. 15.* Animus impurus, diis hominibusque infestus, neque vigiliis, neque quietibus sedari poterat: ita conscientia mentem excitam vastabat. *h. e.* turbabat, & usum rationis quodammodo dissipabat. Al. aliter leg. sed *Corte* multis τὸ *vastabat* tuetur.

VASTULUS, a, um, *alquanto grande*, vastior. *Apul. sub fin. l. 2 Metam.* Tres quidam vegetis & vastulis corporibus fores nostras irruentes.

VASTUS, a, um, *ampio, spazioso, vasto,* ἀχανής, supra modum latus, amplus, patens, immanis. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 12. extr.* Summa erat vasto atque aperto mari difficultas navigandi. *& c. 9. a med.* In vastissimo atque apertissimo Oceano. *Virg. 3. Æn. v. 421.* vasti fluctus. *& l. 1. v. 56.* vastum antrum. *& l. 3. v. 13.* vasti campi. *& l. 3. v. 800.* vastum æther. *& l. 6. v. 237.* Spelunca alta fuit, vastoque immanis hiatu. *Id. lib. 9. v. 530.* turris vasto suspectu. *Ovid. 14. Met. v. 438.* vastum iter. *h. e.* mari vasto, *lungo viaggio.* *& l. 12. v. 236.* vastus crater. *Pers. sat. 3 v. 141.* vasta trabes. *h. e.* ingens navis. ¶ Universim, permagnus, ingens, *stragrande,* ὑπερμεγέθης. *Cic. 1. de Orat. c. 25. in fin.* Vastus homo atque fœdus. *Phædr. lib. 1. fab. 5. v. 5.* Cervus vasti corporis. *Cic. lib. 1. de nat. Deor. cap. 33.* Elephanto beluarum nulla prudentior. at figura quæ vastior? *Id. 1. de Divin. c. 24.* Belua vasta & immanis. *Ovid. Fast. l. 2. v. 321. de Herculeo.* Tunicarum vincla relaxet, Ut possit vastas exseruisse manus. *& l. 4. v. 491.* Alta jacet vasti super ora Typhoeos Ætna. *Gell. l. 5 c. 17. extr.* Clades vastissima pugnæ Cannensis. *Virg. 5. Æn. v. 368.* vastis cum viribus effert Ora Dares. *Ovid. 10. Met. v. 551.* Impetus est fulvis & vasta leonibus ira. *Virg. 5. Æn. v. 198. & Val. Flacc. l. 2. v. 554.* vasti ictus. *Virg. 12. Æn. v. 553.* vasto certamina tendunt. *& l. 10. Æn. v. 768.* vasta arma. *& l. 8. v. 250.* vasti molares. *h. e.* ingentia saxa. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 2. v. 49.* templa vastis innixa columnis. *Id. Heroid. ep. 4. v. 81.* vastum valido torquere hastile lacerto. *Senec. in Herc. Oet. v. 1411.* vasta moles. *Colum. lib. 2. c. 6.* Antequam seges torreatur vaporibus æstivi sideris, qui sunt vastissimi per ortum Caniculæ. *Id. ibid. c. 22. ad fin.* Post nimiam ventorum segnitiem vasta tempestas. ¶ De gravi pondere. *Ovid. Heroid. epist. 9. v. 88. & Virg. Æn. 5. v. 447.* vastum pondus. ¶ De sono, qui late auditur. *Virg. 10. Æn. v. 718. & Ovid. Met. 12. v. 494.* vastus clamor. Sic *Æn. 6. v. 249. & Lucan. l. 2. v. 702.* vastum murmur. *& Senec. in Hippol. v. 1172.* vastus mugitus. *& in Herc. Fur. v. 784.* sonus. *& vers. 1103.* gemitus. *Colum. l. 7. c. 12.* latratus. *Valer. Flacc. l. 1. v. 816.* vastum tonitru. ¶ Hinc *vasta littera*, quæ magnum habet sonum. *Cic. in Orat. c. 45. a med.* Axilla, ala factus est fuga litteræ vastioris. ¶ *Vasta oratio*, quæ propter crebrum vocalium concursum, vasta, ut ita dicam, & hianti ore efferenda est. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 12.* Crebræ vocalium concursiones vastam atque hiantem orationem reddunt, ut est hoc: Baccæ æneæ amœnissimæ impendebant. ¶ Translata sunt & hæc. *Senec. in Herc. Oet. v. 1232.* vastum malum. *& vers. 767.* nefas admittere. *Ovid. 2. Met. v. 520.* vasta potentia. *Colum. in Præm. l. 1. a med.* Varia & vasta scientia. *Sallust. in Catil. c. 5.* Vastus animus immoderata, incredibilia semper cupiebat. *insaziabile.* ¶ Interdum ponitur pro agresti, insulso, incomposito, inconditto, invenusto. tales enim esse solent homines vasti corporis. *Gell. l. 19. c. 9.* Ne nos, tanquam vastos quosdam & insubidos, ἀναφροδισίας condemnarent. *Cic. 1. de Orat. c. 25.* Sunt quidam aut ita lingua hæsitantes, aut ita voce absoni, aut ita vultu motuque corporis vasti atque agrestes, ut, &c. *Gell. lib. 13. c. 20 a med.* Ciceronis mollius teretiusque visum in quinta in Verrem (*Verr. 7. c. 66.*) scribere *peranguste freto divisa.* Erat enim crassius vastiusque *peranguste freto* dicere. *Liv. l. 24. c. 48.* Omnia vasta ac temeraria esse. *h. e.* incondita. ¶ Denique pro inani, vacuo, vastato, deserto, ut cum pestilentia moriuntur homines, aut in bello spoliantur urbes incolis, agri frugibus, & arboribus, igni ædificia corrumpuntur, & armenta abiguntur, &c. nam quæ vacua sunt loca vasta & majora videntur: *disabitate, distrutte, guaste, desolate,* μονώδεις, ἔρημος. *Accius apud Fest.* Jam hanc urbem ferro vastam faciet Peleus. *Virg. 9. Æn. v. 323.* Hæc ego vasta dabo. *Cic. Agrar. 2. c. 26. ad fin.* Genus agrorum propter sterilitatem incultum, propter pestilentiam vastum atque desertum. *Liv. l. 28. c. 11. a med.* Infrequentes urbes, agrum vastum ac desertum habere. *Id. l. 3. c. 53.* Urbs vasta incendiis ruinisque. *Sallust. in Jug. c. 50 a med.* Mons vastus ab natura, & humano cultu. *Cic. in somn. Scip. c. 6.* Vastæ solitudines. *Enn. apud Serv. ad Æn. 6. v. 36.* Quæ nunc abs te video & vastæ virgines sunt. *h. e.* desolatæ. *Tacit. 3. Ann. c. 4.* Dies, quo reliquiæ tumulo Augusti inferebantur, modo per silentium vastus, modo ploratibus inquies. *muto, tacito, cheto.*

VASUM, & Vasus, i, V. in *Vas*, *fin.*

VATES, is, m. & f. *indovino, profeta,* μάντις, προφήτης, homo divinus, fatidicus, qui res futuras prædicit. *Nep. in Attic. c. 16. extr.* Etiam quæ nunc usu veniunt, cecinit ut vates. *Plaut. Mil. 3. 5. 37.* Bonas vates poteras esse: nam quæ sunt futura dicis. *Virg. 6. Æn. v. 65.* tuque o sanctissima vates, Præscia venturi. *Lucret. l. 1. v. 109.* minis obsistere vatum. *Cic. 2. de Legib. c. 8.* Interpretati fatidicorum & vatum effata incognita. *Id. 1. de nat. Deor. c. 20. ad fin.* Haruspices, augures, harioli, vates, & conjectores. *Id. de Harusp. resp. c. 13.* Hac vate suadente sacra illa majores nostri Romæ collocaverunt. *h. e.* Sibilla. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 5.* ad Tiresiam: vides, ut Nudus inopsque domum redeam, te vate. ¶ Sæpe dicitur de Poetis, qui se quoque jactant divino instinctu afflari. *Phædr. in fin. fab. 24. l. 4.* Numinum præsentia vati dedit vitam. *h. e.* Simonidi. *Colum. l. 10. in præfat. a med.* Vates maxime venerandus. *h. e.* Virgilius. *Ovid. 1. Trist. el. 6. v. 21.* Mæonius. *h. e.* Homerus. *& l. 3. el. 7. v. 20.* Lesbia. *h. e.* Sappho. *Pers. initio sat. 5.* Vatibus hic mos est, centum sibi poscere voces, Centum ora, & linguas optare in carmina centum. ¶ Translate sic dicitur, qui in aliqua arte maxime excellit, quasi a diis edoctus ejus artis secreta sit. *Plin. l. 11. c. 37. sub fin.* Arteriarum pulsus descriptus ad Herophilo medicinæ vate miranda arte. *Val. Max. l. 8. c. 12. n. 1.* Q. Scævola legum clarissimus & certissimus vates. ¶ Antiquos Poetas, inquit *Varr. l. 6 de L. L. c. 3. ante med.* vates appellabant a versibus viendis. Ubi *Scalig.* suspicatur legendum vagiendis.

VATIA, æ, com. gen. idem ac vatius. *Varr. l. 8. de L. L. c. 5.* Cum idem faciat, ac siquis puerorum per delicias pedes male ponere atque imitari vatias cœperit, hos corrigi oporteat, si concedant; contra siquis in consuetudine ambulandi jam factus sit vatia, aut compernis, si eum corrigi non concedant, &c. ¶ Numeratur & inter cognomina Romanorum, quod qui primus in Vetia familia id cognominis invenit est, pedibus fuerit vatius. *Plin. l. 11. c. 45. ad fin.* Namque & hinc cognomina inventa Planci, Plauti, Scauri, Pansæ; sicut a cruribus Vari, Vatiæ, Vatinii. ¶ Scribitur & *vacia.*

VATICANUS, i, m. deus, qui præesse credebatur primæ voci infantium: quasi *Vagitanus*, a vagiendo. *Gell. l. 16 c. 17.* Et agrum Vaticanum, & ejusdem agri deum præsidem appellatum acceperamus a vaticiniis, quæ vi atque instinctu ejus dei in eo agro fieri solita essent. Sed præter hanc causam M. Varro, in libris Rerum Divinarum, aliam esse tradit istius nominis rationem. Nam sicut Ajus, inquit, deus appellatus, araque ei statuta est, quæ est in infima nova via, quod eo in loco divinitus vox edita erat: ita Vaticanus deus nominatus, penes quem essent vocis humanæ initia, quoniam pueri, simul atque parti sunt, eam primam vocem edunt, quæ prima in Vaticano syllaba est: idcirco vagire dicitur, exprimente verbo sonum vocis recentis. Hæc *Gellius*. In quibusdam *Augustini* codicibus *l. 4. de Civ. Dei, c. 8. 11. & 20.* legitur *Vagitanus* propter rationem a *Varrone* allatam. Aliter *Festus*: Vaticanus collis appellatus est, quod eo potitus sit populus R. vatum responso ex pulsis Etruscis. ¶ Adjective *Vaticanus mons*, unus ex collibus urbis Romæ, Janiculo conterminus, ultra & prope Tiberim. Ibi multa fictilia fiebant. *Juvenal. sat. 6. v. 345.* Et Vaticano fragiles de monte patellas. *Cic. 2. Agrar. c. 33.* Vaticanus ager. *Tacit. Ann. l. 14. c. 14.* Vaticana vallis. *h. e.* quæ inter Vaticanum montem & Janiculum, ubi Circus Neronis fuit. *Plin. l. 16. c. 40.* Vaticanus Circus. V. *Circus.* Vaticana vina damnat *Martial. l. 6. epigr. 92. l. 10. epigr. 45. & l. 12. epigr. 48.* ¶ *Vaticanum* absolute, mons & ager Vaticanus. *Plin. l. 8. c. 14. l. 18. c. 44. & l. 18. c. 3. a med.*

VATICINANS, antis, *chi predice,* θεσπίζων, particip. a vaticinor. *Cic. 1. de Divin. c. 38.* Quod & somniantibus sæpe contingit, & nonnunquam vaticinantibus per furorem. *Liv. l. 2. c. 42.* Virginium Consulem in concionibus velut vaticinantem audiebat. *Ovid. 2. ex Pont. epist. 8. vers. 61.* Jam nunc hæc a me, juvenum,

venam belloque togaque Maxime, dicet tibi vaticinante nota.

VATICINATIO, onis, f. *indovinazione, predizione, μαντεία*, actus vaticinandi, divinatio, futurorum prædictio. *Cic. Attic. l. 8. ep. 12.* Quarum vaticinationem falsam esse cupio. *Id. 2. de nat. Deor. c. 3. extr.* Multa ex Sibyllinis vaticinationibus, multa ex haruspicum responsis commemorare possumus. *Plin. lib. 6. epist. 20. sub fin.* Plerique lymphati terrificis vaticinationibus, &c.

VATICINATOR, oris, m. *indovino, χρησμῳδὸς*, qui vaticinatur, vates. *Ovid. l. 1. ex Pont. epist. 1. v. 42.* Unde tamen vivat, vaticinator habet.

VATICINIUM, ii, n. *vaticinio, predizione, μαντεία*, oraculum, divinatio, prædictio futuri. *Plin. l. 7. c. 32. a med.* Plena est vita his vaticiniis, sed non conferenda, cum sæpe falsa sint. *Gell. l. 16. c. 17.* Agrum Vaticanum appellatum a vaticiniis.

VATICINOR, aris, atus sum, dep. 1. *predire, indovinare, profetizzare, μαντεύομαι, προφητεύω*, divino, prædico, futura præsentio. *Cic. l. 1. de Divin. c. 18.* Quod somniantibus sæpe contingit, & nonnunquam vaticinantibus per furorem. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 177.* fors et a cælesti fugitte Pigas, erat verax vaticinata soror. *Id. in Ibin, v. 271.* cui casus ante futuros Telemus Eurymides vaticinatus erat. *Id. 3. ex Pont. ep. 4. v. 93.* deus est in pectore nostro: Hæc duce prædico vaticinorque deo. ¶ Pro furere, insanire, more vaticinantium, aut nugari. *Cic. Fam. 2. ep. 16. ad fin.* Sed ego fortasse vaticinor: & hæc omnia meliores habebunt exitus. *Id. pro Sext. c. 10.* Eos, qui dicerent, dignitati esse serviendum, reipublicæ consulendum, &c. vaticinari atque insanire dicebat. ¶ Pro docte ac sapienter dicere, & tanquam divina oracula proferre. *Cic. de Amic. c. 7.* Agrigentinum quidem doctum quendam virum carminibus Græcis vaticinatum ferunt, quæ in rerum natura totoque mundo constarent, quæque moverentur, ea contrahere amicitiam, dissipare discordiam. *Plaut. Pseud. 1. 119.* Parricida, sacrilege, perjure. *Bi.* vetera vaticinamini.

VATICINUS, a, um, *μαντικὸς*, ad vaticinium pertinens. *Liv. l. 25. c. 1. ad fin.* Et edixit, ut quicunque libros vaticinos, precationesve, aut artem sacrificandi conscriptam haberet, &c. *Ovid. 2. Met. v. 640.* Hæc ubi vaticinos concepit mente furores.

VATIENUS V. in *Vatinius*.

VATILLUM V. *Batillum*.

VATINIANUS, a, um, ad Vatinium pertinens. *Catull. carm. 14.* Odissem te odio Vatiniano. V. *Vatinius*. *Id. carm. 53.* Vatiniana crimina.

VATINIUS, a, um, vitium in cruribus habens, vatiæ similis: unde cognomen factum Vatiniis familiæ Romanæ. *Plin. lib. 11. c. 45. ad fin.* Cognomina inventa a cruribus, Vari, Vatiæ, Vatinii. Al. leg. *Vatiaii*. P. Vatinius, civis Rom. contaminatissimæ vitæ. Pudoris adeo profligati fuit, ut non invenuste dixerit *Seneca de constant. Sap. c. 17. a med.* Vatinium assiduo convicio depudere didicisse. In hunc, cum adversus reum, quem Cicero in judicio defendebat, productus esset testis, tam acerbe Cicero invectus est, ut patefacta ejus flagitia in summum Romani populi odium pervenerit. Hinc factus est locus proverbio, ut *Vatinianum odium* pro capitali & implacabili odio acciperetur. ¶ Vatinius alter Beneventanus, sutor fuit distorti corporis, idemque faber calicum vitreorum, qui quatuor rostra instar nasorum protensa habebant. *Martial. l. 14. epigr. 96.* Vilia sutoris calicem monumenta Vatini Accipe. V. *Tacit. 15. Ann. c. 34.* ¶ Hinc ipsi calices Vatinii dicti sunt. *Martial. l. 10. epigr. 3.* Vatiniorum proxeneta fractorum.

VATIUS, um, *βλαισὸς*, idem ac valgus, idest qui crura introrsum obtorta habet. *Varr. l. 2. de R. R. c. 9. de canib.* Sint cruribus rectis, et potius varis, quam vatiis. *Ulpian. Dig. l. 21. tit. 1. leg. 10. in fin.* Quæsitum est, an balbus, & blæsus, & atypus, iique, qui tardius loquuntur, & varus, & vatius, sanus sit. ¶ Scribitur & *vacius*.

VATRAX, & Vatricosus dicitur, qui vitiosis est pedibus. Ita *Nonius c. 1. n. 99.* afferens illud *Lucilii*: Ut si progeniem antiquam, qua est Maximu' Quinctus, Qui vatricosus vatrax. Al. leg. *varicosus vatrax*: alii *verrucosus*, quia Q. Fabius Maximus, qui Annibali cunctando restitit, *Verrucosus* cognomen habuit. *Vatrax* autem esse videtur, qui tortis est pedibus instar ranæ, quæ græce *βάτραχος*.

U B

UBBA. V. *Obba*.

UBER, eris, adject. *abbondante, fertile, ubertoso, fruttifero, ἄφθονος, εὔφορος, εὐθαλὴς*, frugifer, fructuosus, fertilis, ferax, fecundus, abundans, copiosus: & proprie de frugibus, & agris dicitur. In ablativo casu in *i* desinet, ut memori. Substantivum vero in e. V. vocem sequent. *Cic. 5. de Fin. c. 30.* Seges spicis uberibus & crebris. *Id. 2. de nat. Deor. c. 62. ad fin.* Vitium, & olivetorum uberrimi lætissimique fructus. *Ovid. 4. Met. v. 89.* arbor niveis uberrima pomis. *Tacit. 5. Hist. cap. 6.* Rari imbres, uber solum. *Horat. l. 4. od. 15. v. 5.* Fruges & agris rettulit uberes. *Propert. in fin. l. 1.* Umbria me genuit terris fertilis uberibus. *Senec. in Herc. Fur. v. 333.* quidquid uberi cingit solo Phocis. *Liv. l. 29. c. 25. sub fin.* Et imbelles (quod pleromque in uberi agro evenit) barbari sunt. *Cato apud Priscian. l. 5 pag. 647. Putsch.* Itaque res uber fuit, antequam vastassent regiones. *Justin. l. ult. c. 5. circa med.* Regio cum æris ac plumbi uberrima, tum & minio. ¶ Absolute *Val. Flacc. l. 1. v. 510.* Non mediæ telluris opes, non improbe legi Divitis arva plagæ. teneant uberrima Teucer Et Libys, &c. ¶ Dicitur & de aquis. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2.* Villæ permultis locis aquam profluentem, & eam uberem. *Lucret. l. 1. v. 348.* In saxis & speluncis permanat aquarum Liquidus humor, & uberibus flent omnia guttis. *Id. lib 6. v. 259.* sequitur gravis imber, & uber. *Horat. l. 2. od. 19. v. 10.* vini fontem, lactis & uberes Cantare rivos. *Accius apud Non. cap. 9. n. 6.* Locrorum late viridia, & frugum uber. *Ovid. 4. Trist. el. ult. v. 3.* Sulmo mihi patria est gelidis uberrimus undis. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 116.* lacrymæ Erumpant gravidis uberibusque genis. *& vers. 215.* Uberibusque oculis lacrymarum flumina misit. *Senec. in Med. v. 388.* oculos uberi fletu rigat. ¶ De aliis rebus, *copioso, abbondante*. *Plaut. Rud. 4. 2. 6.* Neptunus piscato me uberi compotivit. *Id. Pseud. 1. 2. 64.* Carnaria tria grandia tergoribus oneri uberi. *h. e.* magno pondere. *Terent. Eun. 2. 2. 21.* Imperavi mihi omnia assentari. is quæstus nunc est multo uberrimus. *Justin. l. 38. c. 7. a med.* Bello dubium facili magis, an uberi. *h. e.* prædæ uberioris, ut *Id. sic l. 22. c. 5. ad fin. più lucroso*. *& l. 31. c. 5.* Neque sedem belli Græciam sibi placere, cum Italia uberior materia sit. *Id. l. 41. c. 5. extr.* Uberius præmium. *Suet. in Cæs. c. 27.* Uberrimo congiario prosequi aliquem. *Cic. in Pison. 1. penult.* Illa uberrima supplicationibus triumphisque provincia. *Plin in Paneg. c. 43.* Sitne seracina & uberius, non ad laudem modo, sed ad pecuniam Principi, &c. *Cic. 3. Offic. c. 2.* Cum tota philosophia frugifera & fructuosa, tum nullus feracior in ea locus est, nec uberior, quam de officiis. ¶ crassus, plenus. *Plaut. Merc. 5. 2. 21.* Si tenax scis, scio, te uberius posse nare. *Masur. Sabin. apud Gell. c. ult. l. 4.* Equum nimis strigosum & male habitum, sed equitem ejus uberrimum & habitissimum viderunt. ¶ Sæpe transfertur ad copiam rerum verborumque in dicendo. *Cic. in Orat. c. 4.* Periclem Anaxagoræ fuisse auditorem, a quo uberem & fecundum fuisse. *Id. l. 1. de Orat. c. 25.* Motus animi ad excogitandum acuti, & ad explicandum ornandumque sint uberes. *Id. in Brut. c. 31. ad fin.* Quis uberior in dicendo Platone? *Auct. dial. de Oratorib. c. 18.* Catoni seni comparatus C. Gracchus plenior & uberior est. *Tacit. 3. Ann. c. 31. ad fin.* Oratorum uberrimus. *Ovid. 2. Trist. v. 74.* tuaque Ingenio laudes uberiore canunt. ¶ Sunt qui scrib. *huber*, ab *ὕω* vel *humeo* ducentes: sed notatio videtur nimis longe petita.

UBER, eris, n. *mammella, poppa, μαζὸς, οὖθαρ*, mamma, tum in homine, tum sæpius in bestia. Sunt qui ita distinguant, ut mamma sit, quæ exterius apparet, *uber* interior amicinus lactis. *Lucret. lib. 5. v. 885.* puer Ubera mammarum in somnis lactantia quærit. *Gell. l. 12. c. 1.* An putas, naturam feminis mammarum ubera, quasi quosdam nævulos venustiores, &c? Alii *mammas* esse ajunt hominis tantum, *ubera* bestiarum. *Horat. epod. 8. v. 7.* & mammæ putres, equina quales ubera. ¶ Sed hæc discrimina Auctores non servant. *Plin. l. 28. c. 19.* Lac suis potum deficientia ubera puerperarum replet. *Id. l. 7. c. 36.* Puerpera carcere inclusam materm deprehensa est uberibus suis alere. *Virg. Ecl. 4. v. 42.* Bis die siccant ovis ubera. *& Ecl. 3. v. 30.* vitula binos alit ubere fetus. *& vers. 99.* pressare ubera palmis. *Horat. epod. 16. v. 50.* Refertque tenta grex amicus ubera. *Plin. l. 8. c. 42. ad fin.* Equa partum ad ubera non admittit. *Ovid. Met. 13. v. 826.* oves via sustinent distentum cruribus uber. *Id. 2. de art. am. v. 375.* Nec lea cum catulis lactentibus ubera præbet. *Virg. 4. Æn. v. 367.* Hyrcanæque admorunt ubera tigres. *Ovid. Met. l. 4. v. 323.* fortunata profecto, Siqua tibi soror est & quæ dedit ubera nutrix. *& l. 6. v. 342.* Uberaque ebiberant avidi lactentia nati. *Id. 2. Fast. v. 419.* ubera ducere. *Al. leg. sugere*. *Plin. l. 20. c. 11.* haurire. *Lucan. l. 5. v. 551.* trahere. *Ovid. 4. Fast. v. 459.* raptas ab ubere. *staccato, tenero*. ¶ Translate *Colum. l. 3. c. 21.* Alma tellus vitibus annua vice, velut æterno quodam puerperio læta, mortalibus distenta musto demittit ubera. *Id. l. 10. v. 89.* fracti dente ligonis Putria maturi solvantur ut ubera campi. ¶ De uva, quam faciunt apes, cum alio migrantes arbore pendent. *Pallad. in Jun. tit. 7. a med.* Cum agmine se in ramo suspenderint, si unius uberis eductione pendebunt, noris, unum ergam esse universis; si duo vel plura ubera suspendent ita populus imitatur, & discordes sunt, & tot reges esse, quot velut ubera videris, consitentur. ¶ Interdum est ubertas, fertilitas, fecunditas soli, aut arboris, *fertilità, fecondità, εὐθηνία*. *Virg. Æn. 7. v. 262.* Divitis uber agri. *Id. 2. Georg. v. 275.* Quique frequens herbis & fertilis ubere campus. *Id. Æn. 1. v. 535.* terra potens armis, atque ubere glebæ. *Claudian. de B. Get. v. 504.* palmitis uber Etrusci. *Colum. l. 4. c. 27. a med.* Relicus debet interdum partem aliquam fetus decutere, ut ubere suo gravatam vitem levet. *Virg. 2. Georg. v. 275.* in denso non segnior ubere Bacchus.

UBERATUS, a, um, abundans, copiosus, ubertus. *Pallad. in Februar. tit. 17. ante med.* Surculi, qui inserendi sunt, sint novelli, fertiles, nodosi, gemmis pluribus uberati.

UBERIUS, uberrime, *più copiosamente, πλουσίως*, copiosius, fusius. *Plaut. Trin. 1. 1. 9.* Mores mali, quasi herba irrigua, succreverunt uberrime. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 2. v. 12.* Uberius nulli provenit ista seges. ¶ Transfertur ad elocutionem. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 7. a med.* Hæc uberius disputantur & fusius. *Id. 5. Fam. ep. 12.* Planius loquebantur, & uberius. *Plin. in fin. ep. 17. l. 4.* Dicerer latius & uberius, quam epistolarum angustiæ sinunt. *Cic. 2. de Divin. c. 1. a med.* Magnus locus a tota Peripateticorum familia tractatus uberrime.

UBERO, as, a. 1. *far fertile o fecondo, πιαίνω*, uberem facio, fecundo, lætifico. *Plin. in Paneg. 1. 32.* Et cælo quidem nunquam benignitas tanta, ut simul omnes terras uberet, foveatque. *Pallad. in Octobr. tit. 8 in fin.* Hoc velut coitu steriles arbores uberantur. ¶ Absolute neutrorum more. *Colum. lib. 3. c. 9. a med.*

Olive-

Olivetum in duas partes dividere, quæ alternis annis fructu induantur. neque enim olea continuo biennio uberat.

UBERRIME. V. *Uberius*.

UBERTAS, atis, f. *fertilità, abbondanza, dovizia, ubertà, εὐπορία*, fertilitas, abundantia, copia. *Cic. pro leg. Manil. c. 6.* Asia tam opima est & fertilis, ut ubertate agrorum, & varietate fructuum facile omnibus terris antecellat. *Id. Verr. 5. c. ult.* Si ubertas in percipiendis fructibus fuit, consequitur vilitas in vendendis. *Vetus poeta apud eund. 1. Tuscul. c. 28.* Rami bacearum ubertate incurvescere. *Id. post redit. ad Quir. c. 8.* Frugum ubertas, copia, vilitas. *Sueton. in Domitian. c. 7.* Summa ubertas vini, frumenti vero inopia. *Plin. l. 23. c. 22. circa med.* Jusione mulieribus lactis ubertatem præstat. *Id. sub fin. l. ult.* Soli fertilitas, pabuli ubertas. *Id. l. 18. c. 17. a med.* Solum diutissime aquari gaudet, ut præpinguis & densa ubertas diluatur. *Id. l. 3. c. 5.* Amnium fontiumque ubertas. *Sil. l. 15. v. 212.* Nec pube æquandam, nec opum ubertate Saguntum. *Justin. l. 28. c. 3.* Ubertas piscium. *Id. l. 25. c. 1.* prædæ. ¶ Translate *Cic. 2. de nat. Deor. 1. penult. extr.* Sitie a Socrate dictum est de ubertatibus virtutis & copiis. *Id. 1. de Orat. c. 44.* Bibliothecas omnium philosophorum unus mihi videtur XII. Tabularum libellus & auctoritatis pondere, & utilitatis ubertate superare. *Id. pro Dom. c. 26. a med.* Ne quis oriretur in tanta ubertate improborum, qui, &c. ¶ de copia dicendi. *Cic. 1. de Orat. c. 12.* Qui discernes eorum, quos nominavi, ubertatem in dicendo & copiam, ab eorum exilitate, qui, &c. *Plin. l. 2. ep. 3.* Magna Isæum fama præcesserat, major inventus est. Summa est facultas, copia, ubertas. *Gell. l. 12. c. 1. extr.* Amœnitates & copiæ, ubertatesque verborum. *Quintil. l. 10. c. 1. post med. de Cicer.* Omnes ex se ipso virtutes extulit immortalis ingenii beatissima ubertate. *Id. ibid. post init.* Verborum ubertatem ac divitias dabit lectio. ¶ Sunt in *Museo Theupoli pag. 251. & 284.* duo nummi, & totidem apud *Mediobarb. pag. 354. & pag. 410.* itemque apud *Vaillant.* in Etruscilla, Hostiliano, Volusiano, Quintillo, & Tetrico juniore, in quibus *ubertas* insculptum est.

UBERTIM, *abbondevolmente, copiosamente, ἀφθόνως*, copiose, affluenter. *Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 17.* ubertim lacrymulas fundere. *Petron. in Sat. c. 134.* Lacrymis ubertim manantibus. *Sueton. in Tito, c. 10.* Populo coram ubertim fleverat. Adde in *Cæs. c. 81. Senec. l. 4. controvers. 25. Claudian. de laudib. Stilicon. v. 224. & Apul. l. 5. 5. 8. & 10.* ¶ Qui extra fletum & lacrymas adhiberet, inveni adhuc neminem.

UBERTO, as, a. 1. *fecondare*, ubertum facio, ubero. *Eumen. in gratiar. act. ad Constantin. c. 9. ad fin.* Agros diuturno ardore sitientes capetitus votis imber ubertet.

UBERTUS, a, um, *fertile, copioso, abbondante, εὔπορος*, fertilis, copiosus, affluens. *Gell. l. 7. c. 14.* Sed ea ipsa genera dicendi jam antiquitus tradita ab Homero sunt tria in tribus, magnificum in Ulysse, & ubertum, subtile in Menelao, & cohibitum, mistum, moderatumque in Nestore. Addunt *Solin. c. 21. (al. 34.)* Pannonia solo plano, ubertoque. Sed *Salmas. & al. uberique*.

UBI, adverb. *dove, in qual luogo, ὅπου, ἔνθα*, in quo loco: ab ὅπου. *Phædr. l. 3. fab. 6. v. 9.* Ubi strigendum est, & ubi currendum, scio. *Cæs. lib. 1. B. Gall. c. 13.* Ibi futuros Helvetios, ubi Cæsar constituisset. *& in fin.* Ut is locus, ubi constitissent, ex calamitate populi R. nomen caperet. *Cic. Fam. l. 1. ep. ult.* Velim, ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, quam istic, ubi solus sapere videare. *Id. Verr. 7. c. 12.* In ipso portu, ubi primum ex alto sinus ad urbem ab litore inflectitur. ¶ Interrogando, ποῦ; *Cic. 2. de Orat. c. 14.* Ubi sunt, qui Antonium græce negent scire? *Terent. Andr. 2. 2. 1. & 6.* Ubi inveniam Pamphilum? ubi quæram? *Tibull. l. 2. eleg. 3. v. 27.* Delos ubi nunc, Phœbe, tua est? ubi Delphica Pytho? ¶ Post se habet interdum genitivos *loci, terrarum, gentium*, ornatus gratia. *Cic. Attic. l. 5. ep. 10. a med.* Quid ageres, ubi terrarum esses, ne suspicabar quidem. *Id. Catil. 1. c. 4.* Ubinam gentium sumus? in qua urbe vivimus? *Plaut. Epid. 5. 2. 18.* Ubi illum quæram gentium? *Plin. lib. 7. cap. 24. extr.* Ut inanis mens quærat; ubi sit loci. *Plaut. Capt. 5. 2. 5.* Ubi loci fortunæ tuæ sint, facile intelligis. *h. e.* quo statu. ¶ *Ubi ubi* est ubicumque, *dovunque*, *Cic. 1. Tuscul. cap. 29.* Ubi ubi sit animus certe quidem in te est. *Plaut. Asin. 2. 4. 21.* Perii, nisi Libanum invenio, ubi ubi est gentium. *Terent. Eun. 5. p. 12.* Ubi ubi est, fac, quamprimum hæc audiat. Sunt qui scrib. *ubiubi* conjuncte. *Liv. l. 42. c. 57. extr.* Facile, ubiubi essent, se conversuros aciem. ¶ Sæpe *ubi* refertur ad tempus, & valet cum, quando, postquam, *quando, come, dopo che*, *Varr. l. 5. de L. L. c. 9.* Ubi lucet, magistratus unguentis unguntur. Ubi prætores venerunt, censores inter se sortiuntur. *Terent. Eun. 3. 3. 11.* Ubi friget, huc evasit. *Id. Andr. 5. 2. 7.* Ubi voles, accesse. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 7.* Ubi de ejus adventu Helvetii certiores facti sunt, legatos ad eum mittunt. *Sallust. in Catil. c. 2.* Ubi pro labore desidia, pro continentia lubido invasere, fortuna simul cum moribus immutatur. *Cic. in Pison. cap. 27. extr.* Ubi galli cantum audivit, avum suum revixisse putat. *Virg. 4. Æn. v. 143.* Qualis ubi hibernam Lyciam Xanthique fluenta Deserit, ac Delum maternam invisit Apollo. *Nep. in Epamin. c. 7. a med.* Animadvertebat, ubi id fecisset, totum exercitum periturum. *se mai*. & *Liv. l. 3. c. 61.* Hæc ubi inter signa peditum dicta dedit, avolat deinde ad equites. *Cic. pro Rabir. Post. cap. 15.* Ubi semel quis pejeraverit, ei credi postea non oportet. *Id. Verr. 4. cap. 20.* Ubi primum potuit, istum reliquit. *tosto che*. ¶ Sæpe etiam refert res, aut personas, pro relativo *qui, quæ, quod*. *Terent. Heaut. 4. 6. 8.* Hujusmodi res semper comminiscere, ubi me excarnifices. *Plaut. Mil. 2. c. 40.* Capiunt navem illam, ubi vectus fui. *Cic. 1. de Orat. c. 57.* Cum multa colligeres ex legibus, & ex senatusconsultis, ubi si verba sequeremur, confici nihil posset. *Id. 5. Tuscul. c. 8. a med.* Est, ubi id isto modo valeat. *Plaut. Trucul. 1. 2. 38.* Si rem servassem, fuit, ubi negotiosus essem. *Cic. pro Quint. c. 9. in fin.* Neque nobis adhuc præter te quisquam fuit, ubi nostrum jus contra illos obtineremus. *h. e.* apud quem. ¶ Cum verbis motus ad locum. *Vulcat. Gallican. in Avid. Cass. c. 9.* Liberam evagandi, ubi vellent, potestatem dedit. *Tacit. Ann. 2. c. 22.* Responde, Blæse, ubi cadaver abjeceris.

UBICUMQUE, adverb. *in qualunque luogo, dovunque, ὅπου ποτὲ, πανταχοῦ*, quocunque in loco: ab *ubi*, ea forma, qua a *que* est *quocumque*. *Cic. Attic. l. 5. ep. 25.* Ut tu ante Calendas Januarias, ubicumque erimus, sistas. *Id. 7. Verr. cap. 67.* Omnes hoc loco cives Romani, & qui adsunt, & ubicumque sunt, vestram severitatem desiderant. ¶ Cum genit. *gentium*, & *terrarum*. *Cic. 1. de nat. Deor. c. ult.* Ubicumque erit gentium, a nobis diligetur. *Id. 2. Phil. c. 44.* Qui ubicumque terrarum sunt, ibi est omne reipublicæ præsidium. ¶ Secunda syllaba anceps est. *Ovid. 7. Met. v. 736.* uni Servor, ubicumque est, uni mea gaudia servo. *Id. 3. Amor. el. 10. v. 5.* Te, dea, munificam gentes ubicumque loquuntur.

UBILIBET, *dovunque piace, ὁπουοῦν ἄν*, quocumque loco, ubivis. *Senec. de tranquill. c. 1. ante med.* Cibus parabilis facilisque, ubilibet non deturus.

UBINAM, adverb. *in quale luogo, ποῦ κόσμου, ποῦ γῆς*, in quonam loco. Interrogativum, vel infinitum est. conjungitur eleganter cum genit. *gentium*. *Cic. 1. Catil. c. 4.* O dii immortales! ubinam gentium sumus? *Id. 1. de nat. Deor. c. 20.* In qua non video, ubinam mens constans possit insistere. *Stat. l. 2. silv. 1. v. 41.* O ubi ingenui crines, mollisque decoræ Margo comæ; blandis ubinam ora arguta querelis?

UBIQUAQUE, adverb. idem quod ubicumque. *Apul. de Mundo*. Omnia, ubiqueque gerentur, auscultarum delatione discebat. *Alii leg.* omnia quæcumque ibi. *Liv. l. 22. c. 4. a med.* Signum omnibus dat invadendi: qui ubiquaque proximum fuit, decucurrere. *Al. leg.* ubi qua cuique. *Plaut. Bacch. 2. 3. 17.* Cor meum, & cerebrum finditur, istius hominis ubi fit quaque mentio. *Turneb.*

UBIQUE, *in ogni luogo, da per tutto, πανταχοῦ*, in omni loco, ubicumque, ubilibet. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 20. extr.* Et quod ubique habeat frumenti ostendit. *Virg. 2. Æn. v. 368.* crudelis ubique Luctus, ubique pavor & plurima mortis imago. *Cic. 6. Verr. cap. 4.* Verres quod ubique erit pulcherrimum, auferet? *Id. 2. Agrar. c. 21. in fin.* Ceteri agri omnes, qui ubique sunt, decemviris addicentur. *Id. 2. de Divin. c. 44. in fin.* Volunt, omnes eodem tempore ortos, qui ubique sint nati, eadem conditione nasci. *Omnes qui ubique sunt* formula est apud *Cicer.* frequens. ¶ Cum genit. *Apul. l. 1. Metam.* Nihil rerum istarum, quæ itineris ubique nos comitantur, indigemus. ¶ Pro ubicumque. *Javolen. Dig. l. 18. tit. 1. leg. 77.* In lege fundi vendundi lapidicinæ in eo fundo, ubique essent, exceptæ erant. *Haloand.* habet *ubicumque*. & *Liv. l. 45. c. 29.* Litteræ omnes, quæ ubique depositæ essent, & pecuniam regiam conferret. ¶ *Ubique* pro *& ubi*, ut *itaque* pro *& ita*. *Plaut. Rud. 2. 3. 58.* Leno ademit ei cistulam, quam habebat, ubique habebat, qui suos parentes noscere posset. *Liv. l. 36. c. 2.* Quisquis magistratus eos ludos, quando, ubique faxit, hi ludi recte facti sunto. *Catull. carm. 62. de Aty, v. 56.* Simul vidit, sine queis, ubique foret. Adde *Plaut. Bacch. 2. 1. 36. & Merc. 5. 1. 11.* ¶ *Ubique*, pro *& ubi*, dicitur etiam de tempore, *h. e.* & quando. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 84.* ubique Accedent anni, & tractari mollius ætas Imbecilla volet. *Bentlej.* mallet *ubivis*, *h. e.* vel quando.

UBIUBI. V. in *Ubi*.

UBIVIS, adverb. *in qual si voglia luogo, ὁπουοῦν, πανταχοῦ*, quolibet in loco, quasi *ubi tu vis*. *Cic. l. 6. Fam. ep. 1.* Nemo est, quin ubivis, quam ibi, ubi est, esse malit. *Id. Attic. lib. 14. in fin.* Qui mihi videntur ubivis tutius, quam in senatu fore. *Terent. Hecyr. 3. 1. 4.* Quanto fuerat præstabilius, ubivis gentium agere ætatem! *Horat. lib. 1. sat. 4. v. 74.* Non ubivis, coramve quibuslibet; in medio qui, &c.

U D

UDO, onis, m. *sorta di scarpe*, genus calceamenti ex pilis hircinis. *Martial. l. 14. epigr. 140.* cujus lemma *Udones Cilicii*. Non hos lana dedit, sed olentis barba mariti: Cinyphio poterit planta latere sinu. Adde *Ulpian. Dig. l. 34. tit. 2. leg. 26* ubi *Torrentius* habet *odones*.

UDO, as, a. 1. *bagnare, umettare, ὑγραίνω*, udum reddo, madefacio. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 12.* Quæ udanda sunt corporis, vino foventur; quæ siccanda sunt, melle detergentur. *Augustin. l. 2. de morib. Manich. c. 13. ad fin.* Si frusto pernæ labra unxerit, & vappa udaverit.

UDOR, oris, m. *umore, umidità, ὑγρότης*, humor, mador. *Varr. l. 4. de L. L. c. 5.* Udus, uvidus. hinc udor, quivis deorsum in terram imber. *Al. leg.* *sudor*.

UDUS, a, um, *umido, bagnato, molle, ὑγρός*, humidus, madefactus: ab uvidus per syncopen. Proprie est plusquam *humidus*. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 25.* Dicis, inquit, nubes attritas edere ignem, cum sint humidæ, imo udæ. *Ovid. 2. Fast. v. 597.* advocat omnes Tiberinides udæ. *Id. l. 6. v. 401.* udæ paludes. *Id. lib. 3. Trist. el. 10. v. 23.* uda vina. (*humida* dixit *Virg. 3. Georg. v. 364.* Loquitur autem uterque de vino glacie concreto. V. *Humidus*)

das.) *Plin. l.* 24. *c.* 13. *sub fin.* Udum linteolum. *Sedul. in Hort. Ort. v.* 373. udum flamen intorquere. *h. e.* saliva tinctum, dum netur. *Virg.* 3. *Georg. v.* 388. Udum palatum. *& vers.* 446. udisque aries in gurgite villis Mersatur. *& vers.* 429. Vave madant udo terræ. *Id.* 7. *Æn. v.* 334. udæ vocis iter. *h. e.* iter udum vocis, ὑγρὰ κέλευθα. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 55. udi oculi. *lacrimosi.* Sic *l.* 1. *Amor. el.* 8. *v.* 84. udæ genæ. & *Propert. lib.* 2. *el.* 6. *v.* 20. uda lumina. *Horat. l.* 1. *od.* 7. *v.* 13. uda mobilibus pomaria rivis. *h. e.* irrigua. *Martial. l.* 5. *epigr. ult.* udus aleator. *h. e.* vino madens. *Id. l.* 8. *epigr.* 44. Et mane sudor Urbis osculis udus. *Id. l.* 11. *epigr.* 78. udum gaudium. *h. e.* fletu mistum. *Rutil. in Itiner. l.* 1. *v.* 633. Hyades udæ. *piovose.* Udos ignes *Apul. l.* 11. *Metam.* vocat lucem Lunæ, quæ humorem nocte fulgens demittit. ¶ Absolute *Plin. l.* 35. *c.* 7. Udo colores illinere. *dipinger a fresco.* ¶ Turpi sensu *Martial. lib.* 11. *epigr.* 17. & *Juvenal. sat.* 10. *v.* 322.

V E

VE, *o vero*, ἤ, vel, aut, conjunctio disjunctiva, & enclitica, quæ dictionibus semper postponitur. *Cic. Phil.* 14. *c.* 6. *a med.* Duabus, tribusve horis. *& Phil.* 5. *sub fin.* Uti C. Pansa A. Hirtius Coss. alter, ambove, &c. *Id. pro Flacc. c.* 5. Ne quid plus minusve dicat. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *cap.* 1. Te rogo, ne demittas animum, neve te obrui sinas. *Propert. l.* 3. *el.* 1. *v.* 5. Dicite, quo pariter carmen tenuastis in antro, Quove pede ingressi, quamve bibistis aquam. *Cels. l.* 5. *cap.* 26. *sect.* 5. Pejus vulnus est, ex quo aliquid excisum est, ex quove caro alia parte abscissa, alia dependet. *Ulpian. Dig. l.* 43. *tit.* 6. *leg.* 1. Ait prætor: In loco sacro facere, inve eum immittere quid, veto. *Ovid.* 15. *Met. v.* 215. Corpora vertuntur: nec quod fuimusve, sumusve, Cras erimus. *Propert. l.* 2. *el.* 2. *vers.* 23. Regnave prima Remi, aut animosæ Carthaginis altæ. ¶ Pro *an*. *Cic.* 2. *Phil. c.* 16. Vide, quem te amarit is, qui albus, aterve fueris, ignorans, &c. *Nep. in Iphicr. sub fin.* Cum interrogaretur, utrum pluris patrem, matremve faceret. *Horat. lib.* 1. *sat.* 2. *v.* 63. quid inter Est, in matrona, ancilla, peccesve togata? Ubique al. leg. *ne*. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 14. Neque interesse, ipsosne interficiant, impedimentisve exuant. Vetus editio A. 1471. habet *impedimentisne*: aliæ *ve*. ¶ Interdum cum *ne* copulativa est. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 19. Civitates habent legibus sanctum, si quis quid de republica a finitimis rumore aut fama acceperit, uti ad magistratum deferat, neve cum quo alio communicet. *Id. l.* 1. *B. Civ. c. penult.* Ne quid eis noceretur, neve quis invitus sacramento dicere cogeretur, a Cæsare cavetur. Adde *l.* 6. *B. Gall. c.* 31. ¶ Est etiam particula, quæ tantum præposita & conjuncta verbis aliquid significat, ut in *vegrandis vecors, vesanus*: habetque vim modo augendi, modo minuendi, ut *Gell.* docet *l.* 5. *c.* 12. ubi addit, scribi etiam per diphthongum *æ*.

VECORDIA, æ, f. *mal animo, malvagità, cattivezza*, ἀγνωμοσύνη, *nequitia*, improbitas, malitia, perversitas. nam vecors est turbati & mali cordis, ut ait *Festus*. *Terenc. Andr.* 4. 1. 1. Hoccine est credibile, tanta vecordia innata cuiquam ut siet, ut malis gaudeant, atque ex incommodis alterius sua ut comparent commoda? *Sallust. de Catil. c.* 15. *in fin.* Color exsanguis, fœdi oculi, citus modo, modo tardus incessus: prorsus in facie vultuque vecordia inerat. *Gell. l.* 20. *c.* 1. *ante med.* Egregie homo improbus, atque immani vecordia. ¶ Item furor, vesania, dementia, *furore, pazzia*, παραφροσύνη. *Sallust. de Jug. c.* 75. *in fin.* Interdum somno excitus, arreptis armis tumultum facere: ita formidine, quasi vecordia, exagitari. (Adde *c.* 104.) *Ovid.* 12. *Met. v.* 227. Quæ te vecordia, Theseus, Euryte, pulsat, ait, qui, me vivente, lacessas Pirithoum, violesque duos ignarus in uno? Adde *Tacit.* 1. *Ann. c.* 32. & *Justin. l.* 24. *c.* 6. *sub fin.* ¶ Item stultitia, fatuitas, amentia, *stoltezza, sciocchezza*. *Sallust. in Jug. c.* 99. Hæc pro muro dies noctesque agitare, maledicere Romanis, ac Mario vecordiam objectare: militibus nostris Jugurthæ servitium minari. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 22. *in fin.* Uxor accusata, injecisse carminibus & veneficiis vecordiam marito. Adde *l.* 3. *c.* 50. *a med.*

VECORS, cordis, *pazzo, dicervellato, furioso, infuriato*, ἀγνώμων, παράφρων, ἄνους, excors, vesanus, perversus, demens: a *ve* particula, quæ hic minuendi & privandi vim habet, & *cor* quo animum significat, ut est apud *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 9. *a med.* *Festus*: Vecors est turbati & mali cordis. *Cic. de Harusp. resp. c.* 1. *a med.* Vecors repente sine suo vultu, sine colore, sine voce constitit. *Id. in Pison. c.* 20. Ego te non vecordem, non furiosum, non mente captum, non tragico illo Oreste dementiorem putem? *Id. pro Dom. c.* 55. *ad fin.* Itaque istius vecordissimi mentem cura metuque terrebant. *Liv. l.* 4. *c.* 50. Cum modum lex nullum faceret, ipse ad interpellantes pœnam vecors de tribunali decurrit. *& c.* 49. *a med.* Audita vox ejus in concione stolida, ac prope vecors. *Id. l.* 7. *c.* 15. Hic impetus prope vecors turbavit hostes. *Cic. pro Sext. c.* 55. Cum ille furibundus incitata illa sua vecordi mente venisset. *Justin. lib.* 2. *c.* 7. *sub fin.* Deformis habitu, more vecordium in publicum evolat. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 41. Mulieris amore vecors. *Id.* 2. *Hist. c.* 23. *ad fin.* Interfectores Galbæ, scelere & metu vecordes, miscere cuncta. *Valer. Max. l.* 9. *c.* 2. *sect.* 4. Divinis operibus vecordi pertinacia resistebat. *Justin. l.* 24. *c.* 8. Templorum antistites, & ipsæ vates, sparsis crinibus, cum insignibus atque infulis, pavidi vecordesque in primam aciem procurrunt. *Cic. de Harusp. resp. c.* 9. *a med.* Quis est tam vecors, qui aut cum cælum suspexerit, deos esse non sentiat; aut cum deos esse intellexerit, non intelligat, eorum numine hoc tantum imperium esse natum & auctum? *h. e.* hebes, tardus, stupidus. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 74. scribet mala carmina vecors? Laudato. *h. e.* indoctus & stultus. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 40. *a med.* Ipse debili ætate agrestibus ac Pannoniis parentibus vecordior. *h. e.* imperitior, stolidior. ¶ Est etiam mali cordis, *h. e.* improbus, malus, perversus. V. *Vecordia*.

VECTABILIS, le, *portabile*, ἀγώγιμος, qui vectari potest. *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 25. *a med.* Ipsius insulæ materia vectabilis, quæ non est corporis solidi, quamvis arbores alat.

VECTABULUM, i, n. *carro*, ὄχημα, vehiculum. *Gell. l.* 20. *c.* 1. *circa med.* Jumentum quoque non id solum significat, quod nunc dicitur, sed vectabulum etiam quod adjunctis pecoribus trahebatur.

VECTACULUM, i, n. id quo aliquid vehitur. *Tertull. de Baptism. c.* 3. *& de Anim. c.* 53.

VECTARIUS, a, um, ad vectandum aptus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 7. *sub fin. de equis.* Qui vectarios facere vult, ad ephippium, aut ad rhedam. *da soma.*

VECTATIO, onis, f. verbale a *vecto*: sed usurpatur passiva significatione. *Senec. de tranquill. c. ult. a med.* Vectatio, & iter reficiunt animum. *l' andar a cavallo, o in cocchio.* *Sueton. in Calig. c.* 3. Gracilitas crurum paulatim repleta assidua equi vectatione post cibum.

VECTATUS, a, um, particip. deponenti forma, & significatione activa. *Plaut. Merc. prol. v.* 74. Agrum se vendidisse, atque ea pecunia navim paravisse, atque ea ipsa merces vectatum undique. *h. e.* vectavisse.

VECTIARIUS, ii, m. qui premendo vectim machinam commovet. *Vitruv. l.* 6. *c.* 9. *ante med.* Ipsum autem torcular si non cochleis torquetur, sed vectibus & prelo premitur, ne minus longum pedes quadraginta constituatur: Ita enim erit vectiario spatium expeditum.

VECTICULARIUS, a, um, τοιχωρύχος. *Fest.* Vecticularia vita dicitur eorum, qui vectibus parietes alienos perfodiunt furandi gratia. Cato: Vecticulariam vitam vivere, repente largiter habere, repente nihil.

VECTIGAL, alis, n. *gabella, dogana, dazio*, φόρος, τέλος, pecunia, quæ solvitur ærario, aut fisco, earum rerum causa, quæ vehuntur, *h. e.* importantur & exportantur: a *veho*. Triplex est, portorium, decuma, & scriptura: quæ V. suis loc. Differt a *tributo*, quod secundum capita, aut ex censu penditur: & ex eo militibus stipendia conficiuntur. *vectigal* autem ex importatione & exportatione: & ex eo alia reipublicæ munera sustinentur. Quamquam interdum promiscue adhibent. Nam apud *Sueton. in Calig. c.* 40. Quod initio *vectigal* dixit, mox *tributum* appellat. Universim etiam *vectigalia* dicuntur quicumque publici reditus. *Cic. pro leg. Manil. c.* 6. In vectigalibus non solum adventus mali, sed etiam metus ipse affert calamitatem. nam cum hostium copiæ non longe absunt, etiamsi irruptio facta nulla sit, tamen pecora relinquuntur, agricultura deseritur, mercatorum navigatio conquiescit. Ita neque ex portu, neque ex decumis, neque ex scriptura vectigal conservari potest. *& ibid.* Vectigalia pensitare. *& ibid.* exercere atque exigere. *far il gabelliere*. *& Agrar.* 2. *c.* 21. locare. *& ibid.* agro imponere. *& Agrar.* 3. *c.* 2. *in fin.* Ego Tusculanis pro aqua Crabra vectigal pendam. *Claudian. lib.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 200. & patrium vectigal solvere gaudet. *& in* II. *Consul. ejusd. v.* 98. Rettulit ignotum gelidis vectigal ab oris. *Cic. in Brut. c.* 36. Levare agrum vectigali. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 9. Liberare Asiam vectigali iniquo & gravi. *Suet. in Aug. c.* 49. Ærarium militare cum vectigalibus novis instituit. *Plin. in Paneg. c.* 41. Vectigalia temperare. *& c.* 37. nova instituere. *C. Gracch.* apud *Gell. l.* 11. *c.* 10. augere. *Liv. l.* 29. *c.* 37. novum statuere. *& ibid.* comminisci. *Hirt. de B. Afric. c. penult.* Vectigalibus regiis abrogatis, ex regno provincia facta. *Sallust. in orat. Philippi contra Lepid. ante med.* Mithridates in latere vectigalium nostrorum, quibus sustentamur. *h. e.* agrorum, ex quibus vectigalia percipimus. *Sueton. in Aug. in fin. & in Calig. c.* 16. *a med.* Quantum pecuniæ in ærario, & fiscis, & vectigaliorum residuis esset. *Vectigaliorum* dixerunt etiam *Cic. ad Attic. & de leg. Agrar.* & *Varr. in fragm.* & *Asin. Pollio*, teste *Charis. l.* 1. *pag.* 46. *&* 119. *Putsch.* contra *vectigalium* habent *Messala, P. Rutil.* & *Statius l.* 3. teste eod. *ibid.* item *Tacit.* 13. *Ann. c.* 50. ¶ *Vectigalia* sunt etiam reditus privatorum. *entrata, rendite.* *Cic.* 2. *Offic. c. ult.* Vectigalia urbana rusticis anteponentur. *Id. Parad.* 6. *c.* 3. Ex meo tenui vectigali, detractis sumptibus cupiditatis, aliquid etiam redundabit. Adde *Colum. in præfat. post med.* & *Plin. l.* 9. *c.* 54. *& l.* 16. *c.* 3. ¶ Metaphorice *Claudian. in epist. ad Seren. v.* 17. Nulla avium pecudumque fuit, quæ ferre negaret Vectigal mensis connubiale tuis. ¶ Parsimonia est magnum vectigal. πρόσοδος. *Cic. Parad.* 6. *c.* 3.

VECTIGALIARIUS, ii, m. *gabelliere*, qui vectigalia exigit. *Jul. Firmic. l.* 3. *c.* 13. Publicani, aut vectigaliarii.

VECTIGALIS, le, *tributario, soggetto a pubbliche gravezze*, ὑποτελής, qui vectigal pendit: cui *immunis* opponitur. Sic provinciæ, civitates, agri, & homines, qui vectigalia persolvunt, *vectigales* dicuntur. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 3. *in fin.* Hos tamen vectigales sibi fecerunt. *Cic.* 5. *Verr. c.* 34. *a med.* Vectigalis civitas. *& c.* 43. *sub fin.* Agri vectigales. *Liv. l.* 21. *c.* 41. Annibal vectigalis, stipendiariusque, & servus populi R. a patre relictus. ¶ Sumitur etiam pro eo, quod ex vectigalibus colligitur. Sic *Pecunia vectigalis*, quæ ex vectigalibus, quæ Publicani exercebant, exigebatur. *Cic.* 3. *Verr. cap.* 35. Decem enim naves jussu L. Murenæ Populus Milesius ex pecunia vectigali Populi Rom. fecerat. *Justin. l.* 13. *c.* 1. Annuum tributum vectigale. ¶ Item pro eo, quod domino suo pecuniam meret, seu acquirit. *Cic.* 3. *Phil. c.* 35. Tum

existimavit se suo jure cum Hippia vivere, & eque vectigalem Sergio mimo tradere. h. e. ex quibus quæstum faceret, ait Manut. nam alii aliter explicant. Celum. in præfat. l. 1. Et mercenariis aliquem, jam recusantem quotidianum illud tributum, qui vectigalis esse non possit. Apul. in Apolog. Ita ei lecti sui contumelia vectigalis est. gli frutta, gli dà guadagno.

VECTIO, onis, f. ὄχησις, actus vehendi. Cic. 2. de nat. Deor. c. 60. Efficimus etiam domitu nostro quadrupedum vectiones: quorum celeritas atque vis nobis ipsis affert vim & celeritatem. h. e. usus jumentorum in portandis, vel trahendis oneribus.

VECTIS, is, m. leva, lieva, μοχλός, palus e ferro vel ligno, grandior, auslicia, fabris cæmentariis, & aliis necessarius ad onera promovenda, & alia multa facienda, cujusmodi sunt fulcra illi, qui navibus subjiciuntur, cum deducuntur ad pelagus, vel cum ad litora subducuntur. Cæs. lib. 2. B. Civ. c. 11. Saxa, quam maxima possunt, vectibus promovent, præcipitataque muro in musculum devolvunt. ¶ Dicitur quoque in torculari de baculis validis per mediam machinam trajectis, quibus manu ductis machina dum versatur, funem ductarium advolvit. Hinc vectiarii. Vitruv. l. 6. c. 9. ante med. Ipsum autem torcular, si non cochleis torquetur, sed vectibus, & prelo premitur. manovella. ¶ Rursus vectes sunt instrumenta accommodata ad aliquid subvertendum, evertendum, effringendum. Horat. l. 3. od. 26. v. 6. Hic hic ponite lucida Funalia, & vectes, & arcus Oppositis foribus minaces. Cic. Verr. 6. c. 43. a med. Demoliri signum, ac vectibus labefactare conantur. Terent. Eun. 4. 7. 4. In medium huc agmen cum vecti, Donax. Ovid. 12. Met. v. 452 Vecte Pelethronium Macareus in pectus adacto Stravit. ¶ Præterea est instrumentum ex ferro, aliave materia, quo ostium clausum adversus vim munitur, catenaccio, chiavistello. Virg. 7. Æn. v. 609. Centum ærei claudunt vectes, æternaque ferri Robora. Hujusmodi vectem invenit Cynira Agriopæ filius, teste Plin. l. 7. c. 56. ¶ Denique est etiam lignum, seu fustis teres, quo bajuli onera ferunt, stanga. Claudian. de IV. consul. Honor. v. 571. sic numina Memphis In vulgus proferre solet. penetralibus exit Effigies, brevis illa quidem, sed plurimus infra Liniger imposito suspirat vecte sacerdos, Testatus sudore deum. Loquitur Claudian. de more Ægyptiorum, qui deorum suorum effigies solemni pompa circumferebant.

VECTITATUS, a, um, frequentativum a vector. Arnob. l. 3. pag. 185. Emicuit Summanus a terris curru quadrijugo vectitatus.

VECTITO, as, a. 1. frequentativum a veho, & vecto. Agnoscitur a Gellio l. 9. c. 6. & a Flavio Capro de Orthogr. pag. 2246. Putsch.

VECTO, as, a. 1. portare, ὀχέω, frequentat. a veho. Virg. 6. Æn. v. 391. Corpora viva nefas Stygia vectare carina. Horat. epod. 4. v. 74. Vectabor humeris tunc ego inimicis eques. Gell. lib. 16. c. 19. Delphinum dorso super fluctus editum vectavisse Arionem. Ovid. 8. Met. v. 373. nive candidioribus ambo Vectabantur equis. Virg. 11. Æn. v. 138. plaustris vectare gementibus ornos.

VECTONES, seu Vettones, m. pop. Lusitaniæ, inter Durium & Tagum. Lucan. l. 4. v. 9. Vectonesque leves profugique a gente vetusta, &c. Adde Sil. l. 3. v. 388. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 38. Liv. l. 35. c. 22. in fin. & Plin. l. 3. c. 3. quib. loc. al. scrib. Vettones, & græce Οὐέττωνες, aut Οὐέττωνοι.

VECTOR, oris, m. chi porta, qui vehit. Senec. de Tranquill. c. 5. Debet semper plus esse virium in vectore, quam in onere. Ovid. 1. Fast. v. 433. Ecce rudens rauco Sileni vector asellus Intempestivos edidit ore sonos. Senec. in Herc. Oet. v. 1907. Atlas stelligeri vector Olympi. Id. ibid. v. 553. vector puellæ taurus. Lucil. apud Non. c. 1. n. 60. Ipse equus non formosus, gradarius, optimus vector. ¶ Frequenter passive accipitur pro eo, qui in aliena navi, vel equo, vel plaustro vehitur peditio, navigante, passeggiere, ἐπιβάτης. Cic. 7. Phil. c. alt. Et summi gubernatores in magnis tempestatibus a vectoribus admoneri solent. Ovid. Heroid. ep. 18. v. 148. Idem navigium, navita, vector ero. Virg. Ecl. 4. v. 38. Cedet & ipse mari vector. Petron. in Satyr. c. 107. Omnis vector nihil prius quærit, quam cujus se diligentiæ credat. Adde cap. 108. Lucan. l. 5. v. 580. & Ulpian. l. 4. Dig. tit. 9. leg. 2. extr. & leg. 5. ¶ Translate Cic. Attic. l. 2. ep. 9 sub fin. Malo vehi malo alio gubernante, quam tam ingratis vectoribus bene gubernare. ¶ De equite, cavaliere, ἱππεύς. Ovid. 3. de art. am. v. 555. Sed neque vector equum, qui nuper sensit habenas, Comparibus frenis, artificemque regit. (In MSS vector & rector facile commutantur.) Propert. l. 4. eleg. 7. v. 84. carmen breve, quod currens vector ab Urbe legat.

VECTORIUS, a, um, da trasporto, da carico, ut Vectoria navis, apud Cæs. l. 5. B. Gall. c. 8. & Sueton. in Cæs. c. 63.

VECTRIX, icis, f. quæ vehit. Paulin. Nolan. epist. 49. (al. 36.) sub 8 extr. Vectricem draconis Epidaurio navem vatientantur.

VECTURA, æ, f. vettura, ἀγωγή, φορά, vectio. Varr. l. 2. R. R. c. 7. ad fin. de equis: Quod alii sunt idonei ad rem militarem, alii ad vecturam, alii ad admissuram, &c. Cic. Attic. l. 1. ep. 3. Misimus, qui pro vectura solveret. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 32. Remiges, arma, tormenta, vecturæ imperabantur. & c. 42. Vecturæ frumenti finitimis civitatibus descripsit. ¶ Facere vecturam, est vehendo parare sibi lucrum. Quintil. declam. 12. c. 18. ad fin. Classis nostra vecturam facit, & vicinarum civitatum copias reconducit. Gell. l. 5. c. 3. Protagoram ajunt victus quærendi gratia vecturas onerum corpore suo factitavisse. quod genus Græci βασταζόντας vocant, Latine bajulos appellamus. Aver fatto il facchino. ¶ Sumitur etiam pro mercede, quæ pro vectura solvitur. Plaut. Mostell. 3. 2. 136. Tres minas pro istis præter vecturam dedi. Adde Senec. lib. 6. de benefic. cap. 15. ad fin.

VECTURARIUS, a, um, ad vecturam pertinens. Imp. Constant. l. 14. Cod. Theodos. tit. 6. leg. 1. Coctoribus calcis per ternas vehes singulæ amphoræ vini præbeantur: vecturariis vero amphora per bina millia & nongenta pondo calcis. h. e. iis qui agunt jumenta vehentia. vetturali. & paulo post. Vecturarios etiam ex quatuor regionibus trecentos boves præcipimus dari. h. e. trahendis carris: buoi da vettura, da condotta.

VECTUS, a, um, portato, condotto, ὀχούμενος, portatus, advectus præsertim navi, equo, aut curru. Nep. in Chabr. in fin. Maluit perire, quam navem relinquere, in qua fuerat vectus. Plaut. Stich. 4. 1. 23. Mare, quo estis vecti. Id. Rud. 1. 5. 11. Equo ligneo per vias cæruleas estis vectæ. Ovid. 2. Met. v. 319 rato piceo vectus. Virg. 1. Æn. v. 528. Troes miseri maria omnia vecti. Id. 7. Æn. v. 65. apes liquidum trans æthera vectæ. & vers. 228. ignota ad litora vectus. Ovid. 5. Met. v. 560. & Vellej. l. 2. c. 81. extr. curru vectus. Ovid. Fast. 6. v. 724. Vectus es in niveis, Postume, victor equis. Quintil. l. 10. c. 7. Navis lenibus ventis vecta.

VEDIUS, ii, m. Pluto, quasi nocens Dius. ut Vejovis nocens Jupiter. Martian. Capell. l. 2. pag. 40. extr. Vedius, idest Pluton, quem etiam Ditem, Vejovemque dixere. Adde ibid. pag. 36.

VEGEO, es, a. 2. excitare, muovere, excito, commoveo, impello. Enn. apud Non. c. 2. n. 876. Et æquora salsa vegeat ingentibus ventis. Id. apud Fest. in Metonymia: Cum magno strepitu Volcanum ventus vegebat. Sic leg. Scalig. alii aliter. Lucret. l. 5. v. 1297 Et moderarier hunc (equum) frenis, dextraque vigere. Pompon. apud Non. ibid. Animos Venus veget voluptatibus. Senec. de tranquill. prope fin. Vinum liberat servitio curarum animum, & asserit, vegetque, & audaciorem in omnes conatus facit. Al. aliter leg. ¶ Neutrorum more. Varr. apud Non. c. 2. n. 876. Nec natus est, nec moritur; viget, veget utpote plurimum. viget, vires habet: veget, excitatur, agilis, promptus, alacris est.

VEGETABILIS, le, vegetabile, ζωτικός, qui vegetare potest. Ammian. l. 22. c. 8. circa med. (al. c. 16.) Rha amnis, in cujus superciliis quædam vegetabilis ejusdem nominis gignitur radix, &c. Martian. Capell. l. 6. pag. 223. India salubria Favonii vegetabilibus flabris secunda æstate annis singulis vegetatur, bisque frugem metit.

VEGETAMEN, inis, n. vegetandi vis, vegetatio. Prudent. in Hamartig. v. 73. Sunt tria nempe simul lux, & calor, & vegetamen. & vers. 299. nostræ vegetamina vitæ.

VEGETATIO, onis, f. actus vegetandi. Apul. l. 1. Met. sub init. Ut etiam fatigationem sedentariam incessus vegetatione discuterem. h. e. agitatione & motu.

VEGETATOR, oris, m. qui vegetat. In orat. ad Deum, quæ habetur in Ephemerid. Ausonii, & a quibusdam Paulino Nolan. tribuitur, vers. 26. Irrequies, cuncta ipse movens vegetator inertum.

VEGETATUS, a, um, fatto crescere, vegetando auctus. Auson. in Eclogar. de rat. puerp. mat. v. 13. vegetatus infans. Prudent. Cathemer. 10. v. 7. Tibi dum vegetata cohærent, Spiritus simul & caro vivit.

VEGETIUS, ii, m. Flavius Renatus Vegetius scripsit de re militari libros quatuor, ex Catone, Celso, Paterno, Frontino, Varrone, & constitutionibus Augusti, Trajani, & Hadriani. Quare multa in his sunt Latine dicta, & veteri probatoque stilo explicata: sed multa itidem, quæ ætatem referunt, qua scripta sunt, nempe post exactum dimidium sæculum IV. Christi. Inscripsit enim hos libros ad Valentinianum II. Imp. qui Gratiani frater fuit. ¶ Alius ab hoc est Vegetius qui de re Veterinaria scripsit: alius inquam tum ætate, quia multo junior; tum stilo, quia longe corruptior, & vocibus scatens bene multis non cadentis modo, sed & jam lapsæ Latinitatis.

VEGETO, as, a. 1. far crescere, eccitare, rinforzare, αὐξάνω, crescere facio, excito, roboro. Gell. l. 17. c. 2. Cum librum veteris scriptoris legebamus, conabamur postea, memoriæ vegetandæ gratia, indipisci animo ac recensere, quæ in eo scripta essent. Apul. initio lib. 11. Metam. Non tantum pecuina & ferina, verum inanima etiam Lunæ numine vegetari. Id. de Mundo. Spiritus, qui animalia omnia vitali & feconda ope vegetat. Id. de deo Socrat. Si pugillari valde velis, brachia vegetanda sunt, quibus pugillatur. Eumen. pro restaur. schol. c. 9. Ut ingenia, quæ canendis eorum virtutibus excoluntur, non intra privatos parietes, sed in publica ostentatione vegetentur. Prudent. in Hamartig. v. 448. anima structum vegetaverat Adam. Auson. ep. ult. v. 64. Gaudia non illum vegetent. h. e. non excitent. Tertull. in Scorpiace, c. 1. Et bellicam machinam retracta tela vegetantem, de scorpio nominant. h. e. telorum cursum atque impetum adjuvantem, ut altius feriant, quam si manu jacerentur.

VEGETUS, a, um, vegeto, vigoroso, sano, gagliardo, ἀκμαῖος, ἐρρωμένος, [illegible], incolumis, vividus, agilis, & ad obeundas actiones idoneus: a vegeo. Proprie dicitur de corpore. Cic. Attic. l. 10. ep. 16 in fin. Tu, quoniam quartana cares, & non modo morbum removisti, sed etiam gravedinem, te vegetum nobis in Græcia siste, & litterarum aliquid interea. Liv. l. 22. c. 47. extr. Fessi cum recentibus ac vegetis pugnabant. Horat. l. 2. sat. 2. v. 80. ubi citius dicto functus sopori Membra dedit, vegetus præscripta ad munia surgit. Suet. in Cæs. c. 45. Nigris vegetisque oculis, valetudine prospera. occhi vivi. Colum. l. 6. c. 20. Torva facies tauro, vegetior aspectus. Plin. l. 18 c. 26. Hoc intervallum temporis vegetissimum agricolis, maximeque operosum est. h. e. quod veluti vegetos, & actuosos facit multitudine rerum agendarum. ¶ Translate etiam de animo usurpatur, pro vivo, acri, integro. Cic. 1. Tuscul. c. 17.

c. 17. in fin. Nec tam vegeta mens aut in corde cerebrove, aut in Empedoclea sanguine demersa jacet. Id. 1. de Divin. c. 29. in fin. Ut ille tertia pars rationis & mentis luceat, & se vegetam ad somniandum, acremque præbeat. Liv. l. 6. c. 22. a med. Sed vegetum ingenium in vivido pectore vigebat, virebatque integris sensibus. ¶ De coloribus Plin. l. 21. c. 8. Color conchyliorum vegetissimus. ¶ Vegetus gustus, *sapore o gusto piccante*, apud *Auson. in Ephemerid. de ordin. coqu.* v. 3. ¶ Vegeta libertas, *sciolta, non trattenuta, e perciò nel suo vigore*, apud *Senec. in Hippol.* v. 439. Ingenia melius recta se in laudes ferunt, Si nobilem animum vegeta libertas alit.

VEGRANDIS, e, *picciolo, gracile, esile*, δυσαύξητος, qui male crevit, parvus, minutus, gracilis: e ve particula minuente. Varr. l. 2. R. R. c. 2. a med. de ovibus. Quæ postea concipiunt, fiunt vegrandes & imbecillæ. Ovid. 3. Fast. v. 445. vegrandia farra coloni, Quæ male creverunt, vesceque parva vocant. Festus: Vegrande significari ajunt male grande, ut vecors, vesanus, male cordis, maleque sanus. Alii parvum, sive minutum intelligunt, ut cum dicimus vegrande frumentum. Plautus in Cistellaria: qui nisi iterre, (al. qui nisi sic bitasis) ni mium la vegrandi gradu. ¶ Gell. l. 5. c. 12. particulam ve etiam augendi vim habere docet: unde Non. c. 2. n. 834. valde grande interpretatur in illo Lucilii: Nun idcirco extollitur, nec vitæ vegrandi datus. Sed plerique al. leg. cum ipso Nonio melioribus fortasse codicibus uso cap. 4. n. 167. Non idcirco extollitur vel iræ, vel gaudii datus. Addunt alii illud Persii sat. 1. v. 97. Ut ramale vetus vegrandi subere coctum. Sed plerique al. prægrandi. ¶ Scribitur & vegrandis, ut in ve dictum est.

VEHA, æ, f. idem ac via, a vehendo. Varr. l. 1. R. R. c. 2. a med. Rustici etiam nunc quoque viam veham appellant, propter vecturas, & vellam, non villam, quo vehunt, & unde vehunt. Al. scrib. veam.

VEHATIO, onis, f. actus vehendi, vectura. Impp. Valentinian. & Valens l. 24. Cod. Theodos. tit. 6. leg. 3. Hujus vehationis ita fit ratio partita, ut mille quingenta uncta annua deputentur.

VEHELA, & per syncop. Vela, æ, f. vectabulum, vehiculum. Capitolin. in Maximin. c. 13. a med. Alios Scythicis vehelis exhiberet, alios in custodia detineret. Al. leg. *fictis vehiculis*: quæ quid sint, Salmas. docet. Fest. Vela apud Oscos dicebatur plaustrum: unde velarii, stipites in plaustro: & vectura, velatura. (Al. leg. *veja, vejarii, vehitura*: aut *vehia, vehiarii, vehitura*.) Varr. l. 1. R. R. c. 2. a med. Dicuntur qui vecturis vivunt, velaturam (al. velleturam) facere. (Adde lib. 4. de L. L. c. 7. extr.) Plutarch. in Rom. Τὴν δὲ πορθμίαν βελατοῦραν καλοῦσι.

VEHEMENS, entis, *impetuoso, veemente, grande, intenso*, δεινὸς, σφοδρὸς, magnus, gravis, acer: e ve intensiva particula, & mens, inserta aspiratione, ut sonus sit firmior & vegetior. Gell. l. 16. c. 5. Vetus & vehemens, alterum ab ætatis magnitudine compositum elisumque est: alterum a mentis vi atque impetu dicitur. Describit hæc more suo Macrob. l. 6. Saturn. c. 8. a med. quæ si vera sunt, vehemens proprie de personis dicetur, in quibus est mens; inde autem de rebus. De his Cato R. R. c. 157. Brassica, quæ lenis vocatur, tamen sucus vehementissima. *di gran virtù*. Sic Scribon. Larg. compos. 70. Medicamentum efficacius & vehementius. Lucret. l. 3. v. 483. vehemens violentia vini Conturbare animum consuevit. Id. l. 6. v. 516. vehemens imber. & vers. 310. ictus. Auct. de B. Hispan. c. 3. ventus. & c. 31. clamor. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 48. fuga. Plaut. Rud. prol. v. 70. Arcturus signum sum omnium acerrimum: vehemens sum exoriens; cum occido, vehementior. Plin. l. 18. c. 31. sub init. Arcturus exoritur pridie Id. Septembr. vehementissimo significatu per dies quinque. Liv. l. 9. c. 19. Pilum haud paulo, quam hasta, vehementius ictu missuque telum. Colum. l. 4. c. 16. Vitis vehementioribus statuminibus impedanda est. h. e. validioribus. Sueton. in Aug. c. 80. Assiduo & vehementi strigilis usu. Plin. l. 24. c. 9. ante med. Vehementior capitis dolor. Id. l. 20. c. 11. Vehementior somnus lethargicos premit. Id. l. 27. c. 24. post med. Vehementior frigorum, aut calorum vis. & l. 36. c. 23. Cisternas arenæ puræ quinque partibus, calcis quam vehementissimæ duabus construere. ¶ *Vehemens vitis* est quæ luxuriat, & multos ramos citat. Colum. l. 3. c. 1. Agricola pingui dabit agro gracilem vitem, macro feracem, terræ densæ vehementem, multaque materia frondantem. ¶ De personis. Terent. Heaut. 3. 1. 31. Vehemens in utramque partem es nimis, aut largitate nimia, aut parsimonia. Cic. in Bruto, c. 21. ad fin. Galbam non in agendo solum, sed etiam in meditando vehementem atque incensum fuisse. Id. 2. de Orat. c. 43. Inflammare animum judicis acri & vehementi incitatione. & c. 29. Tunc admiscere huic generi orationis vehementi atque atroci illud alterum lenitatis & mansuetudinis cœpi. & c. 78. Exordium dicendi vehemens & pugnax. ¶ acre, ferox, acerbus, severus, *aspro, severo, feroce*, δεινός. cui opponitur mitis, lenis. Cic. in Vatin. c. 2. Nimium es vehemens, feroxque natura. Id. Catil. 4. c. 6. Severum vehementemque se præbere in aliquem. Id. pro Sull. c. 31. Qui vehemens in alios, qui inexorabilis esse visus sum. Id. Verr. 7. cap. 40. Potero ne in eos esse vehemens, qui naves inanes habuerunt; in eum dissolutus, qui solus habuerit constratam navem, &c? Id. pro Cæcin. c. 10. Ita vehemens acerque venit, ut etiam mihi videretur irasci. ¶ De aliis rebus. Terent. Andr. 1. 1. 122. Ne hæc quidem satis vehemens causa ad objurgandum. *ne anche forse abbastanza*. & Adelph. prol. v. 17. vehemens maledictum. Horat. l. 1. ep. 13. v. 4. Ne studio nostri pecces, odiumque libellis Sedulus importes opera vehemente minister. ¶ iratus, furens ira, incensus, incitatus. Horat. l. 2. epist. 2. v. 28. vehemens

lupus, & sibi & hosti iratus pariter, jejunis dentibus acer. Phædr. lib. 2. fab. 3. v. 1. Laceratus quidam morsu vehementis canis. ¶ Poetæ synæresi contrahunt, aut he extenunt. Lucret. l. 3. v. 153. Verum ubi vementi magis est commota metu mens. Horat. l. 2. ep. 2. v. 120. Vemens, & liquidus, puroque simillimus amni. Simile est prehendo, prendo.

VEHEMENTER, *con veemenza, con forza, sommamente*, ἄγαν, σφόδρα, δεινῶς, acriter, valde, impense, multa vi. Cic. Phil. 8. c. 3. a med. Vehementer me agere fatetur, iracunde nego. Cæs. l. 7. B. Gall. cap. 84. in fin. Vehementius perturbare mentes hominum. Id. 2. B. Civ. c. 41. Vehementius incitare equos. & lib. 3. cap. 17. Instare de induciis, vehementissimeque contendere. Hirt. lib. 8. B. Gall. cap. 36. sub fin. Vehementissime præliari. Cic. 1. de Orat. cap. 33. a med. Vehementissime se exercere in aliqua re. Id. 4. Tuscul. c. 23. Nisi forte quæ vehementer, acriter, animose fiunt, iracunde fieri suspicamur. Id. ad Cupiens. post epist. 16. l. 11. ad Attic. Hoc te vehementer etiam atque etiam rogo. Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 8. Hæc res vehementer ad me pertinet. Sallust. in Catil. c. 28. Vehementer simulare aliquid. Id. in Jug. cap. 4. Vehementissime animum ad virtutem accendi. Licin. Calv. apud Charis. l. 2. pag. 198. Putsch. Vehementissima probare. h. e. fortissime, vose, inquit Charis. ¶ severe, acerbe, aspere. Cæs. lib. 1. B. Gall. c. 40. Vehementer incusare aliquem. Cic. 6. Verr. c. 66. ad fin. Vehementius minari alicui. Id. Attic. l. 10. ep. 7. a med. Quintum puerum accepi vehementer. *l'ho assalito con una buona bravata, e rammanzina, e rabbuffo*. & Petron. in Satyr. c. 83. Tam vehementer accendui, ut, &c.

VEHEMENTESCO, is, n. 3. *farsi veemente*, vehemens fio. Cæl. Aurel. Tard. 1. 1. 2. Vehementescit hæc passio hieme. & l. 4. c. 6. sub fin. Cum viderint, furorem vehementescere.

VEHEMENTIA, æ, f. *veemenza*, σφοδρότης, δεινότης, gravitas, acritudo. Plin. l. 13. c. 8. Flore candido cum vehementis odoris. Id. l. 19. c. 5. a med. Rhaphanis vehementiam saporis inesse. Id. l. 23. c. 1. circa & post med. vini. *forza*. & l. 23. in proœm. a med. omphacii mitigatur melle. Id. l. 28. c. 4. sub fin. linteorum strigilumque. h. e. vehemens usus. Id. lib. 23. post med. venarum. h. e. vehemens & incitatus pulsus. ¶ Translate Plin. l. 36. c. 5. a med. Pollio Asinius fuit acris vehementiæ. Gell. lib. 1. c. 11. post med. Vehementia Gracchi.

VEHENS, entis, *che porta*, βαστάζων, ὀχῶν, qui vehit. Plin. l. 32. c. 4. sub fin. Tardius ire navigia testudinis pedem dextrum vehentia. Gell. in fin. l. 16. Delphinus vehens, & homo insidens. Id. l. 20. c. 1. circa med. Jumentum tergo vehens. ¶ Vehens absolute, vehens se, vectus curru, navi, aut equo. Quadrigar. apud Gell. l. 2. c. 2. sub fin. Consuli proconsul obviam in equo vehens venit. Cic. in Bruto, c. ult. Quadrigis vehens.

VEHES, & Vehis, is, f. *veggia, carro, carrata*, ὄχημα, plaustrum, & certa rei mensura, quæ una vectura plaustro vehitur. Colum. l. 11. c. 2. a med. Satis erit in singula jugera vehes stercoris compascui decem & octo. vehes autem stercoris habet modios octoginta. Plin. l. 18. c. 23. Justum est, singulas vehes fimi denarios ire in singulos pecudes minores, in majores denas. Id. lib. 36. c. 13. ante med. de scaris. Amplitudinem cavis eam fecisse proditur, ut vehem fœni large onustam transmitteret. Id. l. 2. c. 38. Qui lapis etiam nunc ostenditur, magnitudine vehis. h. e. ea magnitudine, quæ plaustro onerando satis est. Impp. Valentinian. & Valens l. 11. Cod. Theodos. tit. 6. l. 3. Nongentorum vehum stercinam. ¶ A similitudine, ut vehes fimi, est quantum una vectura plaustro vehitur; ita vehes materiæ, est quantum una opera ab uno dolari potest. Colum. lib. 11. cap. 2. ante med. Materies si robusta est, ab uno fabro dolari ad unguem per quadrata debet pedum XX. hæc erit vehis una. Pinus autem XXV. pedum ab uno expeditur: quæ & ipsa vehis dicitur. nec minus ulmus & fraxinus pedum XXX. cupressus pedum XL. tum etiam LX. pedum. abies atque populus singulis operis ad unguem quadrantur. atque omnes hæ mensuræ similiter vehes appellantur. Hæc Colum.

VEHIA, Vehiarii, Vehiture. V. in Vehela.

VEHICULARIS, re, vehicularius. Arcad. Dig. l. 50. tit. 4. leg. 18. Cursus vehicularis sollicitudo personale munus est. V. vocem sequent.

VEHICULARIUS, a, um, adject. ad vehiculum pertinens. Capitolin. in Max. & Balb. c. 5. Vehicularius fabricator. h. e. qui vehicula facit. ¶ *Vehicularius cursus* institutus est ab Augusto, ut in ejus vita c. 49. testatur Suetonius. Is enim, quo celerius sciri posset, quid in quaque provincia gereretur, juvenes primo modicis intervallis per vias militares (*corrieri, postiglioni*) dehinc vehicula (*sedie da posta*) disposuit, quibus nuntii vecti, & subinde ea mutantes brevissimo tempore magna itinerum spatia conficiebant. Atque horum vehiculorum expensæ solvebantur fere a provincialibus pro rata parte. Aliquando tamen ex quorundam Principum liberalitate ii sumptus suppeditabantur ex fisco. Capitolin. in Anton. Pio, cap. 12. Vehicularium cursum summa diligentia sublevavit. Ammian. l. 24. c. 12. (al. 35.) Acceptis litteris, & copia rei vehiculariæ data. ¶ *Vehicularius* absolute, qui vehiculis præest. V. Vehiculum in fine.

VEHICULATIO, onis, f. cura, & munus vehicularii cursus, h. e. onus, quod habebant provinciæ alendi jumenta, & publici per vehicula cursus conservandi. Vet. nummus apud Spanhem. p. 890. & in Mus. Theupol. pag. 445. in Nerva. Vehiculatione Italiæ remissa. V. vocem præced.

VEHICULUM, i, n. *carro, carriaggio*, ἅρμα, ὄχημα, plaustrum,

vel currus ad vehendum aptus. Est autem nomen generale, sub quo continentur omnia instrumenta, quibus aliquid vehitur. *Cic. Verr.* 7. *c. ult.* Omnes dii, qui vehiculis thensarum solemnes cœtus ludorum initis. *Id. ibid. c.* 43. Illi tibi furtorum vehiculum comparaverunt. ubi *Cic.* navem intelligit, ad avehenda Romam ex Sicilia furta Verris, a Mamertinis paratam. ¶ Præcipue tamen sic appellatur currus ad iter faciendum aptus, *sedia, calesse. Sueton. in Calig. c.* 39. Comprehensis ad deportandum meritoriis quoque vehiculis. *sedie da nolo. Cic. in Pison. c.* 25. *ad fin.* Triumphalia vehicula. *h. e.* quibus triumphantes per Urbem vehebantur. *Id. Attic. l.* 10. *ep.* 10. *sub fin.* Ego vero vehiculo, si navis non erit, eripiam me ex istorum parricidio. Al. rectius leg. *vel linticulo.* nam Ciceroni non terra, sed mari eundum erat, si vellet evadere. *Liv. l.* 34. *c.* 1. Juncto vehiculo vehi. *h. e.* a jumentis tracto. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 28. Mihi nequam est dari vehiculum, qui vehar. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 47. *a med.* Contecto vehiculo abdere aliquem. *Id.* 2. *Hist. c.* 41. Mixta vehicula, & lixæ. *i carriaggi.* & *Plin. in Paneg. c.* 20. Nullus in exigendis vehiculis tumultus. *h. e.* quæ provinciæ præbere debebant Imperatori in expeditionem proficiscenti. ¶ *A vehiculis servus*, & *a commentariis vehiculorum*, in domo Augusta fuit cum genere vehiculorum, quæ familiæ Augustæ in sarcinis vehendis inserviebant. *Inscrip.* apud *Gruter. pag.* 592. *n.* 4. M. Ulpius Aug. lib. Crescens a vehiculis. & M. Ulpius Aug. lib. Saturninus filius a commentariis vehiculorum. & Cocceja Fortunata fecerunt fratri pientissimo. Apud *Murator. pag.* 912. *n.* 29. eod. sensu habetur P. Titilenus P. L. Charippus M. Antoni. Vehicularius. Adde apud *Donium class.* 7. *n.* 190.

VEHIS. V. *Vehes.*

VEHO, is, xi, ctum, a. 3. *portare, condurre, menare*, βαστάζειν, ἄγειν, fero, gesto, corpore, curru, navi, equo. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 94. Habeo homines clitellarios: magni sunt oneris: quidquid imponas, vehunt. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 48. Reticulum panis onusto humero vehere. *Senec.* 3. *de benef. c.* 37. Siculi juvenes vexerunt parentes suos. *portarono sulle spalle.* & *Terent. Phorm.* 4. 1. 9. Vanitas eas salvas, audivi ex nauta, qui illas vexerat. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 28. Ille taurus, qui vexit Europam. *Tibull. l.* 1. *el.* 11. *v.* 51. Rusticus e lucoque vehit, male sobrius ipse, Uxorem plaustro progeniemque domum. *Id. l.* 2. *el.* 3. *v.* 40. Troja qui profugis sacra vehis ratibus. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 385. Tantalides, agitante Cupidine currus, Pisæam Phrygiis vexit eburnus equis. *Id. l.* 1. *de art. am. v.* 94. *de formica.* Granifero solitum cum vehit ore cibum. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 34. Aura vehit. *h. e.* ventus secundus fert navem. ¶ Etiam flumina *vehere* dicuntur. *Tibull. lib.* 1. *el.* 4. *v.* 60. Dum cælum stellas, dum vehet amnis aquas. *Ovid.* 2. *Met. v.* 251. Tagus amne suo vehit aurum. Adde *Curt. l.* 5. *c.* 2. ¶ Frequenter passive usurpatur, atque hac notione inest in eo vis quædam alieni arbitrii, inquit *Macrob. l.* 6. *Saturn. cap.* 9. non enim sui potens est, qui vehitur. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 70. Visus est in somnis curru quadrigarum vehi. & *c.* 68. Equus, in quo ego vehebar, mecum una demersus. *Id.* 2. *Phil. c.* 24. Vehebatur in essedo tribunus plebis. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 37. *a med.* Vehi in navi. *Propert. l.* 3. *el.* 3. *v.* 36. Nudus ab inferna, stulte, vehere rate. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 209. per liquidum volucri vehar aera penna. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 32. *ad fin.* Vehi linteribus. *Ovid. Met.* 2. *v.* 13. Nympha vehitur pisce. *Id. Heroid. ep.* 16. *v.* 123. ipsa vehor puppe. *Id.* 15. *Met. v.* 129. nube vehi. *Nep. in Datam. c.* 4. *ad fin.* Equo concitato ad hostem vehitur. *Cic. in Pison. c.* 25. *a med.* Captare plausus, vehi per urbem, conspici velle. *h. e.* curru vehi. V. alia in *Vellus.* ¶ *Vehi*, ferri, progredi, procedere. *Cic. de Univers. c. penult.* Ut animal sex motibus veheretur, ante, & pone, ad lævam, ad dexteram, &c. ¶ *Vehens* pro *vectus* V. supra suo loco. ¶ *Vehere*, trahere, *tirare.* *Horat. l.* 3. *od.* 3. *v.* 13. te, Bacche, tuæ vexere tigres, indocili jugum collo trahentes. *Curt. l.* 3. *c.* 3. Currum Jovi sacratum albentes vehebant equi. Adde *lib.* 8. *c.* 9. & *Festus:* Vehere, portare, vel trahere. ¶ *Translate Horat. l.* 3. *od.* 29. *v.* 47. non tamen irritum efficiet, Quod fugiens semel hora vexit. *h. e.* attulit, adduxit. *Plin. l.* 4. *epist.* 27. Me ipsum laudibus vexit. *Al. leg.* evexit. *Claudian. de B. Get. v.* 11. audax Tiphyn Nevis ob innocuum meritum sic gloria vexit.

VEJA. V. *Vehela.*

VEJENS, entis, ad Vejos pertinens. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 16. An aliquem ex agro Vejente nominem. *Liv. l.* 5. *c.* 30. *a med.* Afflicta Vejenti bello respublica. *Id. l.* 4. *c.* 58. Vejens bellum motum ob superbum responsum Vejentis senatus. ¶ *Vejentes*, um. Vejorum cives, & Vejentis agri incolæ. *Liv. l.* 5. &c.

VEJENTANUS, a, um, ad Vejentes pertinens. *Liv. l.* 4. *c.* 19. Vejentanus rex. *Plin. l.* 37. *c.* 10. *sub fin.* Vejentana Italica gemma est, Vejis reperta, nigram materiam distinguente limite albo. ¶ Vejentana ora, & Vejentanum vinum memorant *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 143. *Pers. sat.* 5. *v.* 147. & *Martial. l.* 1. *epigr.* 104. *l.* 2. *epigr.* 53. & *l.* 3. *epigr.* 49. parvi pretii, & mali saporis.

VEJENTINA TRIBUS, in agro Vejenti fuit. *Inscrip.* apud *Gruter. pag.* 912. *n.* 15. Q. Gavius Q. F. Vejentina Aposius. & *pag.* 922. *n.* 1. T. Roncanius T. F. Vejen. Astucius. *Cic. pro Planc. c.* 16. Quid Plancio cum Lemonia? quid cum Vejentina? quid cum Crustumina?

VEJI, jorum, oppidum Etruriæ apud Tiberim Vejentis agri caput: cujus longam obsidionem & excidium *Liv. in fin. l.* 4. & *l.* 5. narrat. Post captam direptamque Romam ab Gallis, incesserat Romanæ plebi cupido Vejos migrandi. Dissuasit Camillus. V. *Liv. l.* 5. *c.* 50. & *sequentib.* Huc respexit Poeta ille, qui insanam Neronis domum notavit his versibus, apud *Sueton. in Ner. c.* 39. Roma domus fiet. Vejos migrate, Quirites: Si non & Vejos occupat illa domus.

VEJOVIS, is, m. Duplex est de hujus vocis significatione sententia. Alii intelligunt Jovem parvulum, seu infantem, quia *ve* particula minuendi vim habet. *Festus in Vescuhi:* Ve syllabam rei parvæ præponebant: unde Vejovem, parvum Jovem, & vegrandem fabam, minutam dicebant. *Ovid. Fast.* 3. *v.* 445. vegrandia farra coloni, Quæ male creverunt, vescaque parva vocant. Vis ea si verbi est, cur non ego Vejovis ædem Ædem non magni suspicer esse Jovis? Narrat *ibid. vers.* 430. & *Gell. l.* 5. *c.* 12. ejus templum fuisse inter arcem & Capitolium, ante duos lucos: signum vero juvenili vultu, manu inermi, addita capra, quam ei lac dedisse fabulati sunt. ¶ Alii censent, esse Jovem malum, *h. e.* qui non juvandi sed nocendi potestatem haberet, ut *vesanus* est male sanus, *vecors* excors. Quare ejus simulacrum fuisse sagittis armatum, quæ sunt videlicet paratæ ad nocendum. Vejovem itaque esse Plutona, aut Orcum, aut etiam Apollinem sagittipotentem, cui supplicare mos erat ne noceret, aut læderet. *Gell. l.* 5. *c.* 12. V. *Vedius.*

VEIUS, a, um, idem quod Vejens. *Propert. l.* 4. *el.* 10. *v.* 31. Forte super portæ dux Veius adstitit arcem. *h. e.* Tolumnius Vejentium rex.

VEL, s, *ovvero*, ἤ, ἤτοι, aut, sive, seu: conjunctio disjunctiva. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 6. Allobrogibus se vel persuasuros existimabant, vel vi coacturos, ut, &c. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 7. Cur me adiens vel spectator laudum tuarum, vel particeps, vel socius, vel minister consiliorum? & *lib.* 1. *ep.* 8. *ante med.* Ut vel ea defendam, quæ Pompejus velit, vel taceam, vel etiam ad nostra me studia referam litterarum. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 7. *ante med.* Sequitur, quasi terra solum sit fundi; a qua parte vel maxime bonus, aut non bonus appellatur. ¶ Differt a *sive* & *seu:* quia *vel* absolute disjungit, & sine ulla conditione, *sive* & *seu* conditionem & dubitationem aliquid continent. Interdum tamen *sive* pro *vel* ponitur. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 2. *a med.* Te rogo, ne demittas animum, contraque erigas ac resistas, sive etiam ultro occurras negotiis. V. *Seu.* ¶ *Vel* quoque interdum dubitationem continet, & ponitur pro *an.* *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *cap.* 4. *ad fin.* Hominem comprehendit, & in custodiam Ephesi tradidit: sed in publicam, vel in pistrinum, non satis ex litteris ejus intelligere potuimus. *Cic.* 3. *Offic. c.* 10. Pace vel Quirini, vel Romuli dixerim. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. *ante med.* Quærendum arbitrantur, justum ne sit, sacrilegium appellari quod objiciatur, vel furtum, vel amentiam. ¶ Vim quoque copulandi habet, pro *&*, seu *etiam.* *Virg.* 6. *Æn. v.* 769. Silvius Æneas, pariter pietate vel armis Egregius. *Liv. l.* 1. *c.* 42. *extr.* Hunc ordinem ex censu descripsit vel paci decorum, vel bello. *Claudian. de B. Get. v.* 131. Pectore Fabricii donis invicta, vel armis. ¶ *Pro etiam. Liv. l.* 9. *c.* 24. Hoc accensa vel tres armati quamlibet multitudinem arcuerint. *Cic.* 3. *de Legib. cap.* 10. Isto quidem modo vel consulatus vituperatio est. *Virg.* 11. *Æn. v.* 259. Vel Priamo miseranda manus. *Cic. Acad.* 4. *c.* 29. Per me vel stertas licet. Adde *pro Rosc. Amer. c.* 30 & *Lucil. Varron.* apud *Non. c.* 12. *n.* 34. ubi & alia duo loca ex *Cicer. fragmentis* affert. ¶ Pro *saltem. Terent. Phorm.* 2. 1. 71. Postremo, si nullo alio pacto, vel fœnore. Al. omitt. *vel.* Si *vel* retineas, possis hic quoque per *etiam* explicare: *se non in altro maniera, anche col prender ad usura.* ¶ Cum superlativo, cui quandam vim addit, pro *etiam*, aut *valde, præcipue, cum primis. Cic.* 2. *de Orat. c.* 27. Hæc sunt omnia ingenii vel mediocris, exercitationis autem maxima. *Liv. l.* 36. *c.* 41. Cujus eo tempore vel maxima apud regem auctoritas erat. *Cic. l.* 1. *de Fin. c.* 2. Cum Sophocles vel optime scripserit Electram. *Id. Verr.* 2. *c.* 16. Unum senatorem vel turpissimum esse damnatum. *Id. in Orat. c.* 26. *in fin.* Hoc in genere nervorum vel minimum, suavitatis autem est vel plurimum. ¶ Similis est τῷ *velut*, cum quiddam præcipuum subjicimus. Sed hoc etiam modo interpretari possumus, *ut abominitarum, ... de altri taccian, hoc unum satis est.* *Terent. Heaut.* 4. 6. 1. Nulla est tam facilis res, quin difficilis siet, quam invitus facias. vel me hæc deambulatio quam non laboriosa ad languorem dedit! *Id. Hec.* 1. 1. 1. Per pol quam paucos reperias meretricibus fideles evenire amatores. vel hic Pamphilus jurabat, &c. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 13. Raras tuas quidem, sed suaves accipio litteras. vel quas proxime acceperam, quam prudentes! *Horat. epod.* 12. *v.* 13. Vel mea cum sævis agitat fastidia verbis. *Virg. Æn.* 11. *v.* 406. Vel cum se pavidum contra mea jurgia fingit. ¶ Alii in his quoque vim τοῦ *etiam* agnoscunt. Sic *Cic. pro Flacc. c.* 33. *a med.* Ita scitote, judices, esse actorem vel quod sit Lucejus, L. Flaccum sibi dare cupisse sestertium vicies.

VELABRENSIS, se, ad Velabrum spectans. Velabrensis caseus dicebatur, qui Romæ in vico Velabri foco & fumo indurabatur, maximoque in pretio erat. *Martial. lib.* 11. *epigr.* 53. Et Velabrensi massa recocta foco. *Id. l.* 13. *epigr.* 32. Non quemcumque focum, nec fumum caseus omnem, Sed Velabrensem qui bibit ille sapit. Adde *Plin. l.* 11. *c.* 42.

VELABRUM, i, n. *S. Giorgio in Velabro*, Βήλαβρον, vicus Romæ olim celebris, juxta Aventinum montem. Aliud erat in foro boario, ubi olim templum Herculis, & Vestæ, seu Matutæ. Dictum est a *vehendo*, quod ratibus transvehi soleret. Hoc etymon attulit *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 7. *ad fin.* ubi Velabrum a vehendo dictum ait. Item *Plutarch. in Romulo*, in hanc sententiam: Vocatur autem nunc locus iste velabrum, eo quod crebro fluvio exundante, eo loco trajectus esset in forum: trajectum autem appellant Romani velaturam. Confirmatur loco illo *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 33. At qua Velabri regio patet, ire solebat Exiguus pulsa per vada linter aqua. & *Propert.*

pert. l. 4. *el.* 9. *v.* 5. Qua Velabra suo stagnabant flumina, quaque Nauta per urbanas velificabat aquas. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 403. Qua Velabra solent in Circum ducere pompas: Nil præter salices, cassaque canna fuit. Alii ita dictum volunt a *velis*, quod qui munus aliquod populo exhibebant, inde velis viam, quæ a Foro ad Circum maximum ferebat, adumbrarent: quod *ibid.* scribit *Plutarch.* Sed prior sane origo certior est. In hoc vico erant tabernæ oleariorum, qui solebant, quo carius venderent, de pretio olei inter se conspirare, ne alter altero vilius distraheret. Hinc *Plaut. Capt.* 3. 1. 29. Omnes compacto rem agunt, quasi in Velabro olearii. Adde *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 229.

VELAMEN, inis, n. *velo, coprimento, veste, κάλυμμα, σκέπασμα*, tegmen, operimentum, & præcipue vestis. *Virg.* 1. *Æn. v.* 653. Et circumtextum croceo velamen acantho. *Ovid.* 6 *Met. v.* 366. velamina Pingue Dolopis ea humeris auro fulgentis lato. *Tacit. de Germ. c.* 17. Eligunt feras, & detracta velamina spargunt maculis. *h. e.* pelles. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 579. Nunc pudet, & vultus velamine celat amatos. *Id. l.* 3. *de art. am. v.* 267. Quæ nimium gracilis, pleno velamina filo Sumat. *panni grossi.* & *Senec. de consol. ad Helv. c.* 10. Neque tectum ei deerit, neque velamen. *nè casa, nè vestire.* & *Juvenal. sat.* 3. *v.* 178. clari velamen honoris. *h. e.* vestis insigne magistratus.

VELAMENTUM, i, n. velamen, involucrum. Sic *Cels. l.* 7. *c.* 18. tunicas, quæ testiculos ambiunt, velamenta vocat. ¶ Translate *Senec. de vita beat. c.* 12. *ad fin.* Quærentes libidinibus suis patrocinium aliquod, seu velamentum. ¶ *Velamenta* dicebantur, quæ a Græcis *ἱκετήρια*, idest res illæ, quas supplices misericordiæ movendæ causa præferebant, cujusmodi erant rami olearum vittis obvoluti. *Ovid. Met.* 11. *v.* 279. Velamenta manu prætendens supplice, &c. *Liv. l.* 24. *c.* 30. *in fin.* Ramos oleæ, ac velamenta alia supplicum porrigentes orare, ut reciperent se se. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 66. Velamenta, & infulas præferentes.

VELARIS, re, ad vela pertinens. *Plin. l.* 13. *c.* 9. Lignum firmæ duritiæ, ex quo velares detornant antennas. *h. e.* quibus vela navium extenduntur.

VELARIUM, ii, n. *tenda*, *παραπέτασμα*, velum, quod in theatro superne extendebatur ad arcendam pluviam, & solis æstum. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 122. Sic pugnas Cilicis laudabat, & ictus, Et pegma, & pueros inde ad velaria raptos.

VELARIUS, ii, m. qui ad fores & velum cubiculi adsistit, & admissiones ad Principem disponit, ut in *Cancellarius* dictum est. *Lap. vet.* apud *Murator. pag.* 916. *n.* 4. Straton Augg. Lib. PP. Velariorum vivus fecit sibi, *h. e.* præpositus velariorum, *primo cameriere.* Adde tres alios apud *Gruter. pag.* 599 *n.* 7. 8. & 10.

VELATO, adverb. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 29. Velato Deum dilexere. *h. e.* obscure, & quasi prætento velo.

VELATURA, V. in *Vehela.*

VELATUS, a, um, *coperto, velato, ἀποκεκαλυμμένος*, opertus, tectus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 3 *sub fin.* Se diis immortalibus capite velato pro republ. devovere. *Senec. in Octav. v.* 708. Sponsa velata flammeo texit caput. *Ovid.* 12. *Met. v.* 598. Delius nebula velatus. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 29. Luna velatis cornibus. *Virg.* 3. *Æn. v.* 549. Corona velatarum obvertimus antennarum. *h. e.* velis involutarum. ¶ Vestitus, indutus, amictus, *vestito*. *Liv. l.* 3. *c.* 26. *ad fin.* Velatus toga. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 71. stola. *Id. l.* 1. *od.* 35. *v.* 21. Fides albo velata panno. *Ovid.* 2. *Met. v.* 23. purpurea velatus veste. *& lib.* 10. *v.* 1. croceo velatus amictu. & *l.* 3. *Fast. v.* 645. tunica velata recincta. *Tibull. l.* 1. *el.* 5. *v.* 15. velatus lino. *Ovid. Fast.* 6. *v.* 411. Et pede velato non adeunda palus. ¶ Hinc *Festus*: Velati appellabantur vestiti & inermes, qui exercitum sequebantur, quique in mortuorum militum loco substituebantur. Ipsi sunt & ferentarii, qui fundis ac lapidibus pugnabant. *Id.* in *Adscriptitii*: Adscriptitii velut quidam scripti dicebantur, qui supplendis legionibus adscribebantur. Hos & adcensos dicebant, quod ad legionum censum essent adscripti: quidam velatos, quod vestiti inermes sequerentur exercitum. V. dicta in *Accensus*, i. ¶ Præterea *velatus* est cinctus, ornatus. *Ovid.* 5. *Met. v.* 110. albenti velatus tempora vitta. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 14. *v.* 55. Tempora sacrata mea sunt velata corona. *Id.* 3. *Met. v.* 667. Pampineis agitat velatam frondibus hastam. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 298. cæstu velatus utroque. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 13. *v.* 11. ubi præsonuit solemni tibia cantu, It per velatas annua pompa vias. *parato a festa.* *Plaut. Amph.* 1. 1. 101. Velatis manibus orant, ignoscamus peccatum suum. *h. e.* præferentibus velamenta supplicum. V. *Velamentum*. Sic *Virg. Æn.* 11. *v.* 100. Jamque oratores aderant ex urbe Latina Velati ramis oleæ, veniamque rogantes. Ubi *Servius*: Non coronati (nec enim lugentes decebat, ut qui pro mortuis precabantur) sed instructi & ornati, idest in manibus olivæ ramos ferentes, sicut Homerus: Στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος. Adde *l.* 7. *v.* 154.

VELEDA, æ, f. virgo quædam apud Germanos tantæ auctoritatis, ut ab eorum plerisque loco numinis haberetur, ut ait *Tacit. de German. c.* 8. V. & *l.* 4. *Hist. c.* 61. & 65. Hinc *Stat. l.* 1. *Silv.* 4. *v.* 90. captivæque preces Velledæ. *h. e.* Germaniæ totius una cum suis numinibus devictæ. ¶ Apud *Tacit.* in multis Codicibus legitur *Velleda* duplici *ll.*

VELES. V. *Velites.*

VELIA. æ, f. Τέλη, Ἐλέα, urbs Lucaniæ, in ora litorali, ad sin. Pæstanum, condita a Phocensibus una cum Massilia, teste *A. Gell. l.* 10. *c.* 16. Dicta est ab ἕλος, palus, quia paludibus cingitur. *Serv. in* 6 *Æn. v.* 359. Velia dicta est e paludibus, quibus cingitur, quas Græci ἕλη vocant. Fuit ergo Helia, sed accepit digammon, & facta Velia, ut Enetus, Venetus. *Horat. lib.* 1. *ep.* 15. *v.* 1. Quæ sit hiems Veliæ, quod cælum, Valla, Salerni. ¶ *Velia* quoque, collis Romæ editior, ita dictus, quasi *vellia*, quod ibi pastores lanam vellere soliti fuerint. Nam veteres consonantes non geminabant. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 8. *extr.*

VELIENSIS, se, ad Veliam pertinens, ut Velienses Sacerdotes, *Cic. pro Balb. c.* 24. ¶ *Velienses, ium*, Veliæ populi. *Plin. l.* 3. *c.* 5. ¶ Veliensis Curia. V. *Velitiensis.*

VELIFER, ra, rum, *ἱστοφόρος*, velum ferens. *Ovid.* 15. *Met. v.* 719. & *Propert. l.* 3. *el.* 7. *v.* 33. Huc ubi veliferam nautæ advertere carinam. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 126. Pallada velifero quærentem brachia malo. *Senec. in Thyest. v.* 129. veliferi venti.

VELIFICATIO, onis, f. *veleggiamento*, *πλοῦς ἱστίοις*, actus velificandi. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 9. *post med.* Cum vero id possis mutata velificatione assequi, stultum est eum tenere cum periculo cursum.

VELIFICATUS, a, um, particip. a velificor. *Propert. l.* 2. *el. ult. v.* 39. Una ratis fati nostros portabit amores Cærula ad inferos velificata lacus. ¶ Sumitur etiam passive pro transnavigato, seu per quod naves suis velis navigarunt, *διαπλευσθείς*. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 174. Velificatus Athos, & quidquid Græcia mendax Audet in historia.

VELIFICIUM, ii, n. conficiendorum velorum ratio, seu ars. *Hygin. fab. ult.* Velificia primum invenit Isis.

VELIFICO, as, n. 1. *far vela, distendere le vele, navigare, veleggiare*, *ἱστιοδρομέω*, vela facio, vela do, navigo. *Plin. lib.* 9. *cap.* 33. Per summa æquora velificant. *Propert. lib.* 4. *el.* 9. *v.* 6. Nauta per urbanas velificabat aquas. *Flor. l.* 3. *c.* 7. Ac sic velificantes triumphantium in modum Cretes portibus suis adremigaverant.

VELIFICOR, aris, com. 1. idem ac velifico. Translate sumitur pro omni diligentia, & conatu rei alicui operam dare, quod remo dicitur velis, remisque agere. *Cic. Agrar. cap. ult.* Quod si quis vestrum spe ducitur, se posse turbulenta ratione honori velificari suo. *h. e.* ascendere ad honores, non virtute, & majorum gloria, sed violenta quadam ratione, ut solet fieri ab iis, qui quascunque fortunas experiuntur, velis in altum elatis. ¶ Item pro favere, studere, obsequi, assentari. *Cæl. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 10. *circa med.* Ne aut velificatus alicui dicaris, aut aliquid, quod referres scire, reticuisse. *Cic. in fin. Agrar.* 1. Si quis spe ducitur, se posse turbulenta ratione honori velificari suo. *Flor. l.* 2. *c.* 9. Brutus favitii civium etiam domus suæ clade velificatus est.

VELIFICUS, a, um, *ἱστιοδρομικός*, qui velis fit. *Plin. l.* 13. *c.* 22. Noctis dieique velifico navigii cursu.

VELINUS, a, um, ad Veliam spectans, ut Velinus portus, apud Veliam urbem Lucaniæ eversam. *Virg.* 6. *Æn. v.* 366. aut tu mihi terram Injice, namque potes, portusque require Velinos. ¶ Velina regio, una ex regionibus urbis Romæ, monti Palatino juncta, ita dicta a Velia loco ejusdem urbis. ¶ Velina Tribus, una ex XXXV. Tribubus populi Rom. in Sabinis, ita dicta a lacu Velino. Adjecta est una cum Quirina, ultima omnium anno DXII. a Censoribus C. Aurelio Cotta, & N. Fabio ButAone. *Cic.* 4. *Attic. ep.* 15. *ad fin. Epit. Livii. l.* 19. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 66. *n.* 7. L. Cælestius L. F. Velina Secundus. *Alia pag.* 129. *n.* 5. C. Rustius C. F. Quartus Vel. IIII. Vir. ¶ Velinus lacus, *Lago di Piè di Luco*, lacus Umbriæ, in confinio Sabinæ tractus, inter Reate urb. Sabinam, & Interamnam urb. Umbriæ, per quem Velinus fl. labitur. *Plin. l.* 3 *c.* 12.

VELITARIS, re, *γροσφομαχικός*, ad Velites pertinens, ut hastæ velitares, quas *Polybius* vocat *γρόσφους*, quia iis utebantur. *Liv. l.* 26. *c.* 4. Et septena jacula quaternos longa pedes data, præfixa ferro, quale hastis velitaribus inest. *Sallust. in Jug. c.* 103. Præterea lectos sagittarii, & cohors Peligna cum velitaribus armis, itineris properandi causa. Adde *Liv. l.* 38. *c.* 20.

VELITATIM. V. *Vellicatim.*

VELITATIO, onis, f. *scaramuccia*, *ἀκροβολισμός*, *ψιλομαχία*, actus velitandi, levis pugna. *Plaut. Rud.* 2. 6. 21. Equidem me ad velitationem exerceo. nam omnia corusca præ tremore fabulor. ¶ Translate sumitur pro mutua probrorum objectione, *λογομαχία*. *Festus*: Velitatio dicta est ultro citroque probrorum objectio, ab exemplo velitaris pugnæ. *Plaut. Asin.* 2. 2. 42. Verbis velitationem fieri compendi volo.

VELITERNINUS, a, um, Veliternus. *Plin. l.* 14. *c.* 6. *ante med.* Veliternina vina, Privernatiaque.

VELITERNUS, a, um, adject. ad Velitras pertinens, ut Veliternus populus. *Liv. lib.* 8. *c.* 12 hostis, *Id. l.* 6. *c.* 12. Veliterni coloni, *ibid. c.* 36. Veliternus ager, *Id. l.* 8. *c.* 31. Veliternum rus, *Plin. l.* 12. *c.* 1. ¶ *Veliterni, orum.* Velitrarum incolæ, *Liv. l.* 8. *c.* 14.

VELITES, tum, m. *soldati armati alla leggiera*, *γροσφομάχοι*, *ψιλομάχοι*, in militia sunt pedites leviter armati parma breviore, gladio, funda, hastis brevibus ac missilibus, non longis & stabilibus, quales erant hastatorum. V. *Liv. l.* 38. *c.* 21. *ad fin.* qui *l.* 26. *c.* 4. occasionem eorum instituendorum tradit in obsidione Capuæ: quam ab eo *Valer. Max. l.* 2. *c.* 3. *n.* 3. desumpsit. *Varr.* apud *Non. c.* 18 *n.* 1. & 4. Quem sequuntur cum rotundis velites levea parmis. ¶ Hi pugnæ initium dabant, cito procurrentes in hostem, & cito recedentes, si urgerentur: pugnabant etiam interdum, immisti equitibus, terga equorum insilientes, ut cum ad teli jactum ventum esset, desilirent subito, & feriverent. In acie certum locum non habebant, sed modo ante omnes, modo a tergo inter ipsos ordines locabantur, ut videre est apud *Liv. l.* 23. *c.* 29. *l.* 26. *c.* 4. *l.* 27. *c.* 18. *l.* 30. *c.* 33. &c. ex quibus locis apparet discri-

discrimen inter hos & antesignanos. Interdum etiam cum sagittariis & funditoribus confunduntur, interdum ab his separantur: quia si nominis vim spectes, sagittarii solis sagittis, funditores solis fundis pugnabant: velites vero & hastis minoribus, & cominus gladiis, ut dictum est. *Festus in Advelitatio.* Velites dicuntur expediti milites, quasi volites, idest volantes. *Ovid. in Ibin, v.* 47. Usque petit primo plenum flaventis arenæ Nondum calefacti velitis hasta solum; Sic ego te ferro nondum jaculabor acuto. *Liv. l.* 30. *c.* 33. Vias patentes inter manipulos antesignanorum velitibus (ea tunc levis armatura erat) complevit. *Titin.* apud *Non. loc. cit.* Ita Spurina animatus in prœlium: veles siquis accepit se, nec ferit quemquam hostem. Adde *Lucil.* apud *Fest.* in *Sub vitem.* ¶ Translate *Cic.* 9. *Fam. ep.* 20. Me autem a te, ut scurram velitem, malis oneratum esse, non moleste tuli. *h. e.* hominem dictis alios ultro lacessentem, ut veles hostem primus lacessit.

VELITOR, aris, dep. *I.* prœlium primo & decursoria pugna incipio. *Apul. l.* 7. *Metam.* Equus posteriorus velitetur calcibus. *& l.* 9. Impetu vesano lapidibus crebris in eum velitantur. ¶ Translata *Id. Ibid.* Tunc fuga illa primis adhuc armis disciplinæ suæ velitetur. ¶ jurgor, altercor, itaor, verbis contendo. nam a verbis sæpe ad manus veniri solet, sicut a velitibus ad graviter armaturæ milites. *Plaut. Men.* 5. 2. 27. Quid tu tristis es? quid ille autem abs te iratus destitit? nescio quid vos velitati estis inter vos duos. *avete garrite, quistionate, contese.* & *Gell. l.* 6. *c.* 11. Cum inquinatissimis hominibus non esse convicio decertandum, neque in maledictis adversus impudentes improbos velitandum. ¶ Velitari alicui periculum, *Apul. l.* 5. *Metam. h. e.* intentare, instar velitis hastam jaculantis. ¶ Etiam *velito, as,* usurpatum fuit, teste *Prisciano l.* 8. *pag.* 799. *Putsch.*

VELITRÆ, arum, *f. Veletri,* oppidum Volscorum in Latio, via Appia, in clivo situm, colonia Romanorum. *Liv. l.* 8. *c.* 3. Velitras coloni ab urbe missi, & colonia deducta. *Sil. lib.* 8. *v.* 379 quos Sitia & e celebri miserunt valle Velitræ. *celebrem* dicit, quia ibi origo fuit gentis Octaviæ, & natale solum Augusti. V. *Sueton. in Aug. c.* 1. 6. *&* 94. Al. leg. *incelebri, h. e.* infrequenti.

VELITRINUS, a, um, ad Velitras pertinens, Veliternus, ut Veliterni coloni, *Liv. l.* 6. *c.* 36. & absolute, Veliterni, *Sueton. in Aug. c.* 94. Utroque loco, & alibi apud *Liv.* al. leg. *Veliterni.*

VELIVOLANS, antis, &

VELIVOLUS, a, um, *che va a vele,* ἱστιοδρομῶν, epitheton navis, quæ ut aves alis volant, ita velis & ventis fertur. *Vetus Poeta* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 32. *extr.* & fera velivolantibus Navibu' complevit manu litora. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 5. *sub fin.* Et fecta velivolas non habitura rates. Adde *Lucret. l.* 5. *v.* 1441. & *Enn.* apud *Servium* ad *Virg.* 1. *Æn. v.* 228. & apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 5 ¶ Etiam mare dicitur *velivolum,* quia velis & navibus percurritur. *Liv. in Helena* apud *Macrob. ibid.* Tu qui permensus ponti maria alta velivola. *Virg. loc. cit.* Despiciens mare velivolum, terrasque jacentes. Adde *Ovid. ex Pont. l. & eleg. ult. v.* 21.

VELLA pro *villa* dictum est a rusticis, teste *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. V. *Veha.*

VELLATURA, *&* Velatura, vectura. Unde *vellaturam facere* apud *Varron. l.* 1. *R. R. c.* 2. *a med. h. e.* quæstus causa vecturam facere. V. *Veha,* & *Vehela.*

VELLEDA. V. *Veleda.*

VELLEJANUS, a, um, ad Vellejum aliquem pertinens. Senatusconsultum Vellejanum dictum est a C. Vellejo Tutore, qui cum M. Silano consul fuit. Ejus verba recitantur ab *Ulpiano Dig. l.* 16. *tit.* 1. *leg.* 2. qui Titulus *ad Senatusconsultum Vellejanum* inscribitur. Eorum autem Consulum nomina habentur apud *Gruter pag.* 470. *n.* 1. *&* 2.

VELLEJUS PATERCULUS eques R. prænomine Marcus, vel, ut alii volunt, Publius, aut Cajus, variis muneribus functus, denique a Tiberio Prætor factus, scripsit duobus libris historiam compendiariam de rebus Romanis usque ad excessum Liviæ conjugis Augusti, stylo plane Latino, & eleganti, sed adulationis pleno. Cum in Sejani amicitiam receptus esset, ab eodem Tiberio quinquagenarius occisus est ¶. Adjectiva *lex Junia Vellaja,* aut *Velleja* memoratur a *Scævola Dig. l.* 28. *tit.* 2. *leg.* 29. & *Ulpian. tit.* 3. *leg.* 3. & *Justin. l.* 2. *Institution. tit.* 13.

VELLEREUS, a, um, *di lana,* qui est ex vellere, laneus. *Ascon. in actione.* 1. *in Verr. c.* 8. Crumenæ velleræ, & scortex.

VELLICATIM, *carpendo qua e là,* σπαρακτῶς, hinc illinc vellicando, seu carpendo carptim. *Sisenn.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 758. *&* 911. Nos una æstate in Græcia & Asia gesta litteris idcirco continentia mandavimus, ne vellicatim ac saltuatim scribendo lectorum animos impediremus. *Gell.* quoque hunc locum recitat in *fin. l.* 12. ubi quidam leg. *velitatim, h. e.* quasi more velitis huc illuc discurrendo. sed non est a priori lectione recedendum.

VELLICATIO, onis, *f. il pizzicare, pizzicotto,* τιλμός, actus vellicandi. *Senec. de vita beata, c.* 5. *a med.* Tunc pura mens est, & soluta omnibus malis, cum non tantum lacerationes, sed etiam vellicationes effugerit. *Id. in fin. l.* 3. *de Ira.* Detrimenta injurias, convicia, vellicationes contemnamus. *i motti pungenti.*

VELLICO, as, avi, atum, a. *I. pizzicare, spelazzare,* παρατίλλω. frequentativum a *vello:* & proprie fit cum extremas corporis partes digitis carpimus, & premendo vellimus, aut cum avis rostro quippiam prævellunt. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *post med.* Puer, quid fleret, interrogatus, a pædagogo se vellicari respondit. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 146. Cornix adstat, ea vulturios duo vicissim vellicat. *Nemesian.* de Baccho puero & Sileno, *eclog.* 3. *v.* 31. Cui deus arridens horrentes pectore setas Vellicat, aut digitis aures adstringit acutas. *Paulin. Nolan. epist.* 36 (*al.* 49.) *sect.* 3. Vellicata blienda auricula subcitavit. ¶ Metaphorice est verbis mordere, dictis pungere, criminari, lacerare. *Cic. pro Balb. c.* 26. In conviviis rodunt, in circulis vellicant, maledico dente carpunt. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 79. Vellicet absentem Demetrius. Adde *Senec. l.* 2. *de benef. cap.* 28. *extr.* & *Propert. lib.* 2. *eleg.* 4. *v.* 8. ¶ carpere, & imminuere. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. Apis minime malefica. quod nullius opus vellicans facit deterius.

VELLIMEN, inis, *n.* idem quod vellus. *Varr. l.* 2. *R. R. c. ult.* Lanam demptam, ac conglobatam alii vellera, alii vellimina appellant. Alii leg. *velamina,* alii *vellumina* eodem sensu.

VELLO, lis, velli, *&* vulsi, vulsum, a. 3. *svellere, cavare, sterpare,* τίλλω, ἀποτίλλω, vel evello, pervello, extraho: a τίλλω. *Cic. Verr.* 6. *c.* 24. *sub fin.* Tum illa, ex patellis & turibulis quæ revellerat, ita scite in aureis poculis illigabat, ut, &c. *Colum. l.* 5. *c.* 11. *& de arborib. c.* 16. *ante med.* Cuneum vellito, statimque surculos demittito in ea foramina, &c. *Liv. l.* 9. *c.* 14. *a med.* Cum pars fossas explerent, pars vellerent vallum atque in fossas proruerent. *Virg.* 4. *Georg. v.* 108. *& Æn.* 11. *v.* 19. vellere signa, pubemque educere castris. *Id.* 2. *Æn. v.* 480 postesque a cardine vellit. *& l.* 12. *v.* 566. hastam de cæspite vellit. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *a med.* Vellere asparagum ab radice. *Id. l.* 18. *c.* 17. *ad fin.* Legumina, quæ velluntur e terra, non subsecantur. *Tibull. l.* 3. *el.* 5. *v.* 20. modo nata poma vellere. *Ovid.* 8. *Met. v.* 800. Famem lapidoso vidit in agro, Unguibus & raris vellentem dentibus herbas. *Lucan. l.* 4. *v.* 414. siccas de cæspite vulserat herbas. *& l.* 6. *v.* 218. Affixam vellens oculo pendente sagittam. *& vers.* 545. percussisque viscera nimbis Vulsit. *strappò.* ¶ Sæpe dicitur de lana & pilis, *pelare, strappare,* μαδίζω. *Varr. l.* 1. *R. R. c. ult. a med.* Vellere lanam. *Plin. l.* 8. *c.* 48. Oves non ubique tondentur: durat quibusdam in locis vellendi mos. *Martial. l.* 5. *epigr.* 38 Vellere comam. *Propert. sub fin. l.* 5. albos a stirpe capillos. *Plin. l.* 10. *c.* 22. & *Colum. l.* 8. *c.* 15. plumam anserum bis anno. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 45. pilos equinæ caudæ. *Id. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 133. barbam. *Lucan. l.* 6. *v.* 560. Illa genæ florem primævo corpore vulsit. *Suet. in Cæs. c.* 45. Circa corporis curam morosior, ut non solum tonderetur diligenter, ac raderetur, sed velleretur etiam, ut quidam exprobraverunt. *h. e.* pilos corporis radicitus sibi volsellis eruí curaret, ne rursus nascerentur: quod molles & effeminati factitare solebant. ¶ Est etiam perstringere, vellicare, torquere, *pizzicare.* *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 63 vellere cœpi, Et prensare manu lentissima brachia. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 606. Vellit latus digitis, & pede tange pedem. ¶ Hinc *vellere aurem,* admonendi gratia, *tirar gli orecchi.* *Virg. Ecl.* 6. *v.* 3. Cum canerem reges, & prœlia, Cynthius aurem Vellit, & admonuit, &c. *Calpurn. ecl.* 4. *v.* 155. vellit sæpius aurem Invida paupertas, & dixit ovilia cura. *Auct. Copa, in fin.* pereat. qui crastina curat: Mors aurem vellens, vivite, ait; venio. V. *Pervello.* ¶ Metaphorice *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 3. Sed mea secreto velluntur pectora morsu. *h. e.* punguntur, torquentur dolore. ¶ Pro divellere, terere, evertere. V. in *Vulsus.*

VELLUS, eris, *n. lana, vello,* μαλλός, πόκος, lana ex ove dempta, & englobata, ut *Varr. l.* 2. *R. R. c. ult.* definit: a *vello,* quia mos fuit aliquando oves lana spoliare non tondendo, sed vellendo, ut *Plin. l.* 8. *c.* 48. tradit. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 8. *extr. & c.* 29. Pastores Palatini ex ovibus, ante tonsuram inventam, vellere lanam sunt soliti: ex quo vellera dicuntur. *Plin. l.* 27. *c.* 7. *a med.* Absinthium in vellere appositum menses ciet. *Horat. epod.* 12. *v.* 21. Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ. *Id. l.* 1. *ep.* 10. *v.* 27. Aquinatem potantia vellera fucum. *Ovid. Met.* 14. *v.* 264. Nymphæ, quæ vellera motis Nulla trahunt digitis, nec fila sequentia ducunt. ¶ De lana nondum detonsa, sed hærente corpori. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 95. ipse aries etiam nunc vellera siccat. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 62. Molle gerit tergo lucida vellus ovis. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 143. Invideo Phryxo, quem per freta tristia tutum Aurea lanigero vellere vexit ovis. ¶ Item de ipsis lanatis ovium pellibus. *Virg. Æn.* 7. *v.* 93. Centum lanigeras mactabat rite bidentes, Atque harum effultus tergo stratisque jacebat Velleribus. *Colum. lib.* 7. *c.* 4. *circa med.* Pellex earum propter pulcritudinem lanæ majore pretio, quam alia vellera mercantibus readuntur. *Ovid. Fast.* 5. *v.* 101. Semicaper, coleris cinctutis, Faune, Lupercis, Cum lustrant celebres vellera secta vias. Adde *lib.* 4. *v.* 652. ¶ Item de corio & villo aliorum animalium. *Ovid. Fast.* 2. *v.* 339. *& lib.* 5. *v.* 393. fulvi setis hirsuta leonis vellera. *Id.* 6. *Met. v.* 592. *& l.* 3. *v.* 197. laterique cervina sinistro Vellera dependent. *& l.* 11. *v.* 5. Ecce nurus Ciconum tectæ lymphata ferinis Pectora velleribus. ¶ Parnassia vellera apud *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 8. sunt filamenta lanea, & vittæ, quibus coronantur Poetæ, aut laurea, hederaceave serta innectunt. ¶ Per metaphoram dicitur de rebus lanæ similibus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 397. Tenuia nec lanæ per cœlum vellera ferri. *h. e.* nubes vellerum instar. Sic *Lucan. l.* 4. *v.* 124. Phœbus densos in vellera nubes sparserat. *Martial. l.* 4. *epigr.* 3. Aspice, quam densum tacitarum vellus aquarum Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus. *h. e.* nix, sicut lana. *Petron. in Satyr. c.* 119. & *Virg.* 2. *Georg. v.* 121. Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres. *h. e.* lanuginem.

VELO, as, avi, atum, a. 1. *coprire, velare,* σκεπάζω, tego, operio a velum. *Virg.* 3. *Æn. v.* 545. Et capita ante aras Phrygio velamur amictu. *& l.* 5. *v.* 72. velat tempora myrto. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *post med.* Togam ad calceos usque demittere velandarum varicum gratia. *Plin. l.* 6. *ep.* 24. Ex diutino morbo circa velanda corporis ulceribus putrescebat. *Plin. alter l.* 29. *c.* 6. *a med.* Allium tenuissimis velatur membranis. ¶ Vestire, *vestire.* *Virg.* 3. *Georg. v.* 383.

v. 383. gens effrena pecudum fulvis velatur corpore setis. Id. 8. Æn. v. 33. Tibrein glauco velabat amictu carbasus. Ovid. 8. Met. v. 230. avem reddidit, & medio velavit in aera pennis. Plin. l. 34. c. 3. de statuis. Græca res est, nihil velare: at contra Romana & militaris, thoraca addere. ¶ Velare tempora vittis, Ovid. 3. ex Pont. ep. 2. v. 75. h. e. cingere, circumdare. Sic Pompon. apud Non. c. 4. n. 479. Nunc rogas, quid fiat; restis est vilis, velet gulam. h. e. obstringat. ¶ Ornare, adornare. Virg. 2. Æn. v. 249. delubra deum festa velamus fronde. Ovid. 4. Trist. el. 2. v. 3. Altaque velentur fortasse Palatia sertis. Id. 6. Fast. v. 311. Et velant scabras florida serta molas. Id. 1. Trist. el. 1. v. 3. Nec te (liber) purpureo velent vaccinia fuco. ¶ celare, abscondere, nascondere, coprire. Senec. in Hippol. v. 721. scelere velandum est scelus. Plin. in Paneg. c. 36. Non alia major gloria tua, quam quod agentibus tibi gratias nihil velandum est, nihil omittendum.

VELOCITAS, atis, f. prestezza, velocità, vistezza, ωκύτης, celeritas, pernicitas: & proprie de corpore dicitur. A pernicitate quid differat, in Pernix dictum est. Cic. 1. Offic. c. 30. ante med. Videmus alios velocitate ad cursum, alios viribus ad luctandum valere. Id. de Senect. c. 6. circa med. Non viribus, aut velocitatibus, aut celeritate corporum res magnæ geruntur, sed consilio, auctoritate, sententia. (velocitas corporis est hoc loco in cursibus: velocitas in agilitate & mobilitate.) Hirt. l. 8. B. Gall. c. 48. a med. Quod malum dare equi velocitate evitavit. Id. de B. Alex. c. 66 extr. Iter cœptum simili velocitate conficere. Justin. in fin. l. 38. Festinata velocitate contendere. Hirt. de B. Afric. c. 89. Numidæ mirabili velocitate præditi. Id. l. 8. B. Gall. c. 36. Germani pedites summæ velocitatis. Sallust. in Jug. cap. 56. Plerosque velocitas, & regio hostibus ignara tutata sunt. Vellej. l. 2. c. 34. Juvenes velocitate pernices. Justin. l. 2. c. 14. Velocitas Femæ. Plin. l. 15. c. 13. Velocitas pomorum cito mitescentium. Id. l. 19. c. 5. Cucurbitarum velocitas pendendi. scil. sepiandi, & crescendi. Tacit. 15. Ann. c. 38. Incendium anteiit remedia velocitate mali. Id. 1. Hist. c. 83. Velocitas occasionum. Senec. l. 2. de Ira, c. 33. Et demum velocitas placet, quæ ubi jussa est, vestigium sistit, nec ultra destinata procurrit, & quæ flecti, & e cursu ad gradum reduci potest. ¶ Transfertur ad animum. Cic. 4. Tuscul. c. 13. Velocitas corporis celeritas appellatur: quæ eadem ingenii etiam laus habetur propter animi multarum rerum brevi tempore percursionem. Plin. l. 7. c. 12. Velocitas cogitationum, animique celeritas, & ingenii varietas multiformes notas imprimit. Val. Max. l. 7. c. 3. n. 4. Velocitas sagacitatis.

VELOCITER, ratto, prestamente, velocemente, ωκέως, celeriter. Ovid. 11. Met. v. 336. Vise soporiferam Somni velociter aulam. Plin. l. 16. c. ult. ante med. Aquaticæ arbores senescunt velociter. Cic. in somn. Scip. sub fin. Animus velocius in hanc sedem suam pervolabit. Id. de Univers. c. 9 Velocissime moveri. Suet. in Tito, c. 3. Notis velocissime excipere aliquid.

VELOX, ocis, ratto, presto, veloce, ωκύς, celer, citus. Sallust. in Jug. c. 20. Genus hominum salubri corpore, velox, patiens laborum. Liv. l. 26. c. 4. Juvenes maxime vigore ac levitate corporum veloces. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 48. Pedites velocissimi ac fortissimi. Virg. 3. Georg. v. 403. veloces canes. Id. 5. Æn. v. 253. cervi. & vers. 116. velox navis. Id. 2 Georg. v. 530. jaculum. Lucan. l. 2. v. 405. amnis, Lucret. l. 6. v. 638. flamma. Plin. l. 17. c. 13. Veloces arbores. h. e. quæ celeriter crescunt. Id. l. 21. c. 31. circa med. Genus herbæ soporiferum atque etiam opio velocius ad mortem. h. e. celerius mortem afferens. Virg. l. 4. Æn. v. 174. Fama malum, quo non aliud velocius ullum. Plin. l. 8. c. 34. Thoes, luporum genus velox saltu. Id. l. 32. c. 2. a med. Ad cursum veloces pedes. Id. l. 8. c. 44. ad fin. Mulæ veloces in cursu. Id. l. 10. c. 24. Hirundini flexuosi volatus, velox celeritas. Lucan. l. 9. v. 819. velox currit per tela venenum, Invaditque manum. Quintil. l. 12. c. 2. a med. Velocissime navigatio. Ovid. 2. Met. v. 118. veloces horæ. Martial. l. 3. epigr. 3. anni. Id. de Spect. epigr. 2. Hic ubi miramur velocia munera thermas. h. e. celeriter exstructas. ¶ Cum infinito Stat. 6. Theb. v. 797. nec jam hic obsistere velox. ¶ agilis, levis, snello, agile, destro. Ovid. 2. Fast. v. 452. Et male veloci justa soluta Remo. ¶ Velox via, Senec. in Med. v. 190. h. e. quæ velociter conficitur. Sic Id. in Troad. v. 398. Mors velocis spatii meta novissima. h. e. quod cito decurritur. ¶ Metaphorice Cic. Tuscul. 1. c. 19. Nihil est animo velocius: nulla est celeritas, quæ possit cum animi celeritate contendere. Quintil. l. 6. c. 4. Ingenium velox ac mobile. Id. l. 10. c. 3. ante med. Decurrere per materiam stilo quam velocissimo. Phædr. l. & fab. 3. Usu peritus hariolo velocior. h. e. celerior & felicior in conjectando, & rerum causis assequendis.

VELUM, li, n. vela, cortina, linteum in malo navis, quod expansum ventos excipit, & navem impellit; a vexillum per syncop. ut ala ab axilla, palus a paxillus, mala a maxilla, talus a taxillus, fuga litteræ vastioris, ut Cic. in Orat. c. 45. a med. docet. Virg. 1. Æn. v. 106. stridens aquilone procella Velum adversa ferit. & vers. 404. Aut portum tenet, aut pleno subit ostia velo. Ovid. 11. Met. v. 483. antennis subnectere velum. h. e. contrahere, & circum antennas volvere, ammainare. & l. 7. v. 491. pluo concita velo Puppis adest. Id. Heroid. ep. 13. v. 101. remoque move, veloque carinam. ¶ Sæpissime in plurali numero usurpatur. Cic. 2. de Orat. c. 44. Ad id unde aliquis flatus ostenditur, vela dare. far vela. Liv. l. 31. c. 45. a med. Velis in altum datis locum pervenere. Cic. Tuscul. 4. c. 4. in fin. Vela facere. & c. 5. pandere. Ovid. 3. Met. v. 663. deducere V. Deduco. Virg. 3. Æn. v. 268. tendunt vela Noti. & vers. 683. ventis intendere vela secundis. & l. 4. v. 574. solvere. Quintil. in epist. ad Tryphon. permittere ventis. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 23. sub fin. dirigere ad aliquem locum. Cic. Attic. lib. 1. ep. 16. contrahere. & Virg. 1. Georg. v. 373. legere. Hirt. de B. Alex. c. 45 a med. subducere. ammainare. & c. 46. Velis profugere. Cic. 1. Tuscul. sub fin. Passis velis pervehi. Id. pro Dom. c. 10. Plenissimis velis navigare. a vele piene, a gonfie. & Virg. 7. Æn. v. 23. Neptunus ventis implevit vela secundis. ¶ Hypallage est in illo Virg. Æn. 3. v. 472. classem velis aptare, pro aptare vela classi. ¶ Sæpe servit allegoriæ. Cic. pro Dom. c. 10. Cum senatum e gubernaculis dejecisses, populum e navi exturbasses, ipse archipirata cum grege prædonum impurissimo plenissimis velis navigares. Horat. l. 1. od. 34. v. 2 Insanientis dum sapientiæ Consultus erro, nunc retrorsum Vela dare, atque iterare cursus Cogor relictos. Id. in fin. od. 10 l. 2. sapienter idem Contrahes vento nimium secundo Turgida vela. Id. l. 2. ep. 2. v. 201. Non agimur tumidis velis Aquilone secundo: Non tamen adversis ætatem ducimus Austris. Id. l. 4. od. 13. Phœbus volentem prœlia me loqui, Victas & urbes, increpuit lyra, Ne parva Tyrrhenum per æquor Vela darem. Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 8. in fin. moderatius opta, Et voti, quæso, contrahe vela tui. Id. 2. de art. am. v. 725. Sed neque tu dominam velis majoribus usus Desine, nec cursus anteat illa tuos. Cic. Tuscul. 4. c. 5. Utrum panderem vela orationis statim, an eam ante paululum dialecticorum remis propellerem. Martial. lib. 8. epigr. 70. dura vela Famæ. h. e. permittere in Famæ. ¶ Velis equisque, & remis velisque, est omni conatu, diligentia, studio, celeritate, a tutto potere, con ogni sforzo, colle mani e co' piedi. Cic. 3. Tuscul. c. 11. in fin. Res misera, detestabilis, omni contentione, velis, ut ita dicam, remisque fugienda. Id. 3. Offic. c. sequ. Cum his velis equisque, ut dicitur, decertandum est. V. Equus. Sic Plaut. Asin. 1. 3. 5. Remigio veloque, quantum poteris, festina & fuge. ¶ Extra eam nauticam velum est linteum, pannus, velamen, velarium, aulæum ad quippiam tegendum, velo, tenda, cortina. Cic. Verr. 7. c. 12. Tabernaculis carbaseis intenta velis. Id. Catil. 2. c. 10. circa med. Quos pexo capillo, nitidos videtis manicatis tunicis, velis amictos non togis. Plin. l. 4. ep. 19. Eadem, si quando recito, in proximo, discreta velo sedet. dietro la portiera. & Senec. epist. 80. Allevare velum. alzar la portiera. & Lamprid. in Alex. Sever. c. 4 Ut salutaretur patente velo admissionalibus remotis. a portiera alzata. & Plin. l. 19. c. 1. ad fin. Q. Catulus carbasina vela primus duxit in theatro. & mox. Marcellus velis inumbravit forum. Sueton. in Claud. c. 10. Inter prætenta foribus vela se abdidit. Juvenal. sat. 6. v. 226. Ornatas paulo ante fores, pendentia linquit Vela domus. gli arazzi. Adde sat. 9. v. 105. ¶ Translate Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 5. Multis simulationum involucris tegitur, & quasi velis quibusdam obtenditur uniuscujusque natura.

VELOMEN. V. Vellimen.

VELUT, & Veluti, come, siccome, ὥσπερ, οἷον, tanquam, quemadmodum, sicut: e vel, & ut, aut uti. Plaut. Pœn. 4. 2. 2. Studeo hunc lenonem perdere, velut meum herum miserum macerat. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 18. extr. Læti, velut explorata victoria, ad castra pergunt. Sallust. init. Catil. Vitam silentio transire, veluti pecora, quæ, &c. Nep. in Annib. cap. 1. Velut hereditate relictum odium paternum erga Romanos sic confirmavit, ut, &c. Cic. de Harusp. resp. c. 4. a med. Si in me impetum facere conabitur resistam, & ejus conatum refutabo: velut hesterno die, cum mihi minaretur, voce tantum attigi legum initium; consedit ille; conticuit. Id. 2. de Fin. c. 33. Elogia monumentorum id significant: velut hoc ad portam. come, per esempio. & l. 2. de natur. Deor. c. 43. Bestiæ aquatiles, quæ gignuntur in terra, veluti crocodili, &c. Virg. 2. Æn. v. 378. Obstupuit, retroque pedem cum voce repressit: Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem Pressit humi nitens, trepidusque repente refugit. Tibull. l. 1. el. 7. v. 25. Sæpe, velut gemmas ejus, signumque probarem, Per causam memini me tetigisse manum. Plin. l. 27. c. 3. a med. Coma hyperici trita velut cruentant. ciavai αἱμάσσουσι. tingono come di sangue. ¶ Pro quasi, pæne. Ovid. 2. Met. v. 116. at terras mundumque rubescere vidit, Cornuaque extremæ velut evanescere Lunæ. Plin. de gallo gallinac. l. 10. c. 21. Dimicatione pariter hoc quoque inter ipsos, velut ideo tela agnata cruribus suis intelligentes. ¶ Velut si, tanquam si, quasi. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 32. Absentis Ariovisti crudelitatem, velut si coram adesset, horrebant. Liv. l. 21. c. 16. Tantus Patres metus de summa rerum cepit, velut si jam ad portas hostis esset. ¶ Et sequente ita, sic. Id. l. 29. c. 23. a med. Itaque, velut si urbem aggressurus Scipio foret, ita ad arma est conclamatum. Cic. Tuscul. 1. c. 10. Velut in cantu & fidibus, sic ex corporis totius natura, &c. Colum. l. 3. cap. 18. a med. Velut per fistulam, ita per apertam vitis medullam humor trahitur. Liv. l. 31. c. 18. in fin. Cum veluti Sagunti excidium, sic Philippo Abydenorum clades ad bellum animos fecisset.

VENA, æ, f. vena, φλέψ, φλέβες, ἀγγεῖον, vas in corpore animalis, quo continetur sanguis ad cor confluens. Differt ab arteria multipliciter, ut in ea voce dictum est. Cic. 2. de nat. Deor. c. 55. extr. Venæ, & arteriæ a corde tractæ & profectæ, in corpus omne ducuntur. Lucret. l. 3. v. 443. sanguinem venis detrahere. Virg. 3. Georg. v. 460. ferire pedis salientem sanguine venam. salassare, sanguinem mittere ad morbi vim frangendam. Cels. l. 2. c. 10. Venam incidere. Sueton. in vita Lucani, in fine. secare. Tacit. Ann. 15. c. 35. interscindere. & c. 59. abrumpere. & c. 69. abscindere. Id. Ann. 16. c. 17. Venas exsolvere. & c. 19. aperire. Juvenal. sat. 6. v. 46. pertundere. Colum. l. 6. c. 14. solvere. ¶ Morti da-

damnatos incisis venis interficere sæpe mos fuit: ipsique morti addicti, hoc se modo vita privabant, metu supplicii gravioris. Exempla passim apud *Tacit.* & *Sueton.* occurrent locis modo cit. & alibi. *Cic. de Harusp. resp. c. 16. ad fin.* Eum in vincula conjecit, & medicum intromisit suum, qui legato, socio, amico, libero fœdissime & crudelissime venas incideret. Adde *in Pison. c. 34.* ¶ Metonymice est ipse sanguis. *Sidon. carm. 7. v. 83.* solitosque cruentum Lac potare Getas, & pocula tinguere venis. ¶ Quandoque *vena* arterias significant. *Cic. de Fato, c. 8.* Si cui venæ sic moveutur, is habet febrem. *Cels. l. 3. c. 6.* Venis enim credimus, fallacissimæ rei, quia sæpe istæ lentiores, celerioresve sunt & ætate, & sexu, & corporum natura. *Senec. ep. 22.* & *Pers. sat. 3. v. 107.* venas tangere. *tastare, toccare il polso.* Sic *Sueton. in Tiber. c. 72. sub fin.* tentare. *Cels. l. 3. c. 5. a med.* Si protinus venæ conciderunt. *manca il polso*, arteriarum pulsus, viribus deficientibus, languit. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 1. v. 69.* Ad medicum specto, venis fugientibus, æger. ¶ Vulgi persuasio est, vinum potum statim in venas influere. *Horat. lib. 1. ep. 15. v. 19.* vinum generosum & lene, quod cum spe divite manet In venas animumque meum. *Phadr. l. 4. fab. 14. v. 9.* irrigatus multo venas nectare. *Virg. Ecl. 6. v. 15.* Inflatum hesterno venas, ut semper, Iaccho. *Plin. l. 23. c. 1. sect. 20. Hard.* Venæ mero excitantur. *Lucret.* de cibo *lib. 4. v. 952.* cibus in venas cum ditditus omnes. ¶ Per metaphoram dicuntur de meatibus aquarum, & metallorum. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 43.* Cuniculis venæ fontis intercisæ sunt atque aversæ. *Martial. l. 10. epigr. 30.* Nec in Lucrina lota Salmacis vena. *h. e.* in aqua. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60. a med.* Nos æris, argenti, auri venas penitus abditas invenimus. *Juvenal. sat. 9. v. 31.* tenue argentum, venæque secundæ. *di lega inferiore.* ¶ Item de ductibus urinæ. *Cels. l. 4. c. 1. a med.* A renibus singulæ venæ coloris albæ ad vesicam feruntur: οὐρητῆρας Græci vocant. ¶ Item de meatibus, fibris, & lineis arborum, marmoris, lapidum. *Plin. l. 16. c. 38. circa med.* In quarundam arborum carnibus pulpæ, venæque sunt. Discrimen earum facile. venæ latiores candidioresque, pulpæ fissilibus insunt. & *lib. 13. c. 15. a med.* Mensis præcipua dos in venam crispis, vel in vortices parvos. *Id. l. 37. c. 6. sub fin.* Indicam onychen plures habere varietates, igneam, nigram, corneam, cingentibus candidis venis oculi modo, intervenientibus quarundam oculis obliquis venis. & *c. 10.* Mediam gemmam secans flammea vena. *Stat. lib. 1. silv. 3. v. 36.* An picturata lucentia marmora vena Mirer? ¶ *Plin. l. 17. c. 11.* *venas arearum* dicit areas ipsas seminarii longo tractu ductas. ¶ Vena de intima parte cujusque rei. *Virg. 6. Æn. v. 6.* quærit pars semina flammæ Abstrusa in venis silicis. *Id. 4. Æn. v. 2.* Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni. *Cic. 1. Catil. c. 13.* Periculum residebit, & erit inclusum in venis, atque in visceribus reipubl. *Id. 1. de Orat. c. 52.* Teneat orator oportet venas cujusque generis, ætatis, ordinis, & eorum apud quos aliquid aget, mentes sensusque degustet. *h. e.* intimam naturam, ingenium, indolem. *Sever. in epist.* apud *Spartian. in Pescenn. c. 3.* Hæc, si ulla vena paternæ disciplinæ in nobis viveret, fierent? Similia habet *Pers. sat. 1. v. 103.* ¶ Illa translata sunt a venis aquarum, aut metallorum. *Horat. l. 2. od. 18. v. 7.* Nec Laconicas mihi Trahunt honestæ purpuras clientæ: At fides, & ingeni benigna vena est. *Id. de art. poet. v. 409.* ego nec studium sine divite vena, Nec rude quid possit video ingenium. *Juvenal. sat. 7. v. 53.* Sed vatem egregium, cui non sit publica vena, Qui nihil expositum soleat deducere, &c. *Ovid. 3. Trist. el. 7. v. 15.* Hoc (*ingenium*) ego Pegasidas deduxi primus ad undas, Ne male fecundæ vena periret aquæ. ¶ Τὸ αἰδοῖον ἀρρενικόν. *Pers. sat. 6. v. 72.* *Martial. lib. 4. epigr. 65. lib. 6. epigr. 49.* & *lib. 11. epigr. 17.*

VENABULUM, li, n. *spiede da caccia*, προβόλιον, telum, quo venantes utuntur, aciei longissimæ. *Cic. l. 7. Fam. ep. 1.* Aut præclara bestia venabulo transverberatur. *Martial. lib. 14. epigr. 31.* longo venabula rostro. *Virg. 4. Æn. v. 131.* lato venabula ferro. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 83.* venabula cornea. *Id. 8. Met. v. 19.* Splendidaque adversos venabula condit in armos. ¶ Sagittarum venabula *Plin. l. 8. c. 18. in fin.* dicit sagittas grandiores in venatu elephantorum adhibitas.

VENAFRANUS, a, um, ad Venafrum spectans. *Horat. l. 3. od. 5. in fin.* Tendens Venafranos in agros. *Juvenal. sat. 5. v. 86.* Venafrano piscem perfundit; at hic, qui Pallidus affertur misero tibi caulis, olebit Laternam. *h. e.* optimo oleo.

VENAFRUM, i, n. *Venafro*, urbs Campaniæ, in confin. Samnii, in colle, a Vulturno fluvio nonnihil distans, olei ferax. *Horat. l. 2. od. 6. v. 15.* Viridique certat Bacca Venafro. *Martial. lib. 13. epigr. 98.* Hoc tibi Campani sudavit bacca Venafri.

VENALIS, le, *da vendere, venale*, ὤνιος, expositus emptoribus, vendibilis. *Cic. Offic. 3. cap. 14.* Venales hortos habere. *Id. 3. Agrar. c. ult.* Possessiones venales ac proscriptas hac lege video. *Id. pro Quint. c. 13.* Vocem venalem habere. *h. e.* præconem esse. *Plin. l. 19. c. 4.* Cibus uno asse venalis. *Sil. l. 15. v. 503.* Venales animæ. *soldati prezzolati.* ¶ Aliquando ponitur pro avaro, sordido, qui pecuniæ, aut obsonii gratia se ipsum venderet, nihilque facere recusaret. *Sallust. in Jug. c. 39. extr.* Urbem venalem, & mature perituram, si emptorem invenerit. *Martial. epigr. 60. lib. 3.* Cum vocor ad cœnam non jam venalis, ut ante *Cic. pro Dom. c. 19.* Denique ille novitius Ligur, venalis ascriptor & subscriptor tuus. *Id. Verr. 5. c. 62. a med.* Habere fidem, jusjurandum, veritatem, officium, religionem venalem. *Propert. lib. 2. el. 23. v. 21.* Nunquam venales essent ad munus amicæ. *Liv. lib. 35. cap. penult.* Trahentibus ad Antiochum quibusdam venalem pretio multitudinem. ¶ Interdum *venales*, si nihil addas, servi intelliguntur, qui ad vendendum sunt expositi, & proprie novitii. Servorum enim alii novitii sunt, alii veteratores. *Quintil. l. 8. c. 2.* Item quod commune est & aliis nomen, intellectu alicui rei peculiariter tribuitur, ut urbem, Romam accipimus, & venales, novitios, & Corinthia, æra: cum sint urbes aliæ quoque, & venalia multa, & tam aurum & argentum, quam æs Corinthium. *Plaut. Trin. 2. 2. 51.* Mercaturam ne, an venales habuit? *Senec. 4. de benef. cap. 13. extr.* Mercator urbibus prodest, medicus ægris, mango venalibus. *Id. ep. 80. a med.* Detrahis vestimenta venalibus, ne qua vitia corporis lateant. *Cic. Verr. 7. c. 56. ad fin.* Venales Asiatici. *Plin. l. 35. c. 17. sub fin.* Creta pedes venalium trans mare advectorum denotare. ¶ Sunt qui scrib. *venalis*. V. *Veneo*.

VENALITAS, atis, f. *venalità*, avaritia, sordes, cum quis pecuniæ & lucri causa ab officio recedit. *Imp. Zeno l. 4. Cod. tit. 59. in fin.* & *Sidon. l. 5. epist. 13. a med.*

VENALITER. V. *Vernaliter*.

VENALITIARIUS, & Venaliciarius, a, um, ad venalitios pertinens. *Ulpian. Dig. l. 32. leg. 73.* Venalitiariam exercere. *h. e.* negotiationem venalium. *African. lib. ult. tit. penult. leg. 207.* Mercis appellatione homines non contineri, Mela ait: & ob eam rem mangones non mercatores, sed venaliciarios appellari ait, & recte. Adde *Paul. Dig. l. 21. tit. 1. leg. 44.* & *Ulpian. lib. 14. tit. 4. leg. 1.* ubique autem intelliguntur ii, qui in venalibus servis negotiantur.

VENALITIUS, & Venalicius, a, um, *da vendere*, ὤνιος, venalis: & dicitur de servis novitiis, ut in *Venalis* dictum est. *Plin. l. 35. c. 18.* Hoc est insigne venalitiis gregibus. *Sueton. in Aug. c. 42. a med.* Venalitiæ familiæ. ¶ *Venalitius* absolute est negotiator venalium servorum. *Cic. in Orat. c. 70.* Neque me divitiæ movent, quibus omnes Africanos & Lælios multi venalitii mercatoresque superarunt. *Plin. l. 21. c. 26.* Hyacinthi radix est bulbacea, mangonicis venalitiis pulcre nota. ¶ *Venalitia, orum*, venales, ut *servitia* servi. *Ulpian. Dig. l. 28. tit. ult. leg. 5.* Qui possit etiam ea, quæ nimium sumptuosa sint (velut jumenta, aut venalitia.) vendere. ¶ In singulari num. *Venulej. Dig. l. 21. tit. 1. leg. ult.* Quicumque ex venalitio novitiorum emptus, alicui ministerio præpositus sit, *h. e.* ex turba, seu grege venalium. *Petron. in Satyr. c. 29.* Erat autem venalitium titulis pictum, & ipse Trimalchio capillatus caduceum tenebat, Minervaque ducente Romam intrabat. *h. e.* venales in tabula picti cum titulis, *h. e.* cum pretio singulorum adscripto. ¶ Est etiam vectigal rerum venalium, *dazio della mercatanzia*. *Impp. Arcad. & Honor. l. 12. Cod. tit. 19. leg. 4.* Qui in sacris scriniis nostris referuntur, superindictum non timeant, venalitium non petatur; solumque canonicæ indictionis præstent tributum. ¶ In duobus lapidib. apud *Gruter. pag. 411. n. 1.* & *pag. 637. n. 5.* *venalicius* per *c* scriptum est.

VENANTIUS FORTUNATUS poeta Christianus, Episcopus Pictaviensis, scripsit libros quatuor carminum de Vita S. Martini, & alia multa, de quibus V. *Voss. de hist. Lat. l. 2. c. 22.* & *de Poet. Lat. c. 5.* Floruit sub Justino juniore, sæculo Christi sexto. Stilus est eorum temporum.

VENATICUS, a, um, *da caccia*, θηρευτικός, κυνηγετικός, ad venationem spectans, ut *Canes venatici*, quibus feras persequimur. *Varr. l. 2. R. R. c. 9.* Canum duo genera, unum venaticum, & pertinet ad feras bestias, ac silvestres; alterum quod custodiæ causa paratur. *Cic. 6. Verr. c. 13.* Mirandum in modum canes venaticos diceres: ita odorabantur omnia, & pervestigabant. *Plaut. Mil. 2. 2. 113.* Ibo odorans, quasi canis venaticus, usque donec persecutus vulpem ero vestigiis. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 65.* venaticus ex quo Tempore cervinam pellem latravit in aula, Militat in silvis catulus. ¶ Canum venaticorum elegantissime excogitata nomina habes apud *Ovid. 3. Met. a vers. 206.* ¶ Translate *Plaut. Capt. 1. 1. 17.* Prolatis rebus parasiti venatici sumus. *h. e.* macri, & ad cœnam foris captandam expediti.

VENATIO, onis, f. *caccia*, θήρα, κυνηγία, κυνηγεσία, ferarum persecutio. *Cic. de Senect. c. 16. a med.* Conditiora facit hæc supervacanei operis aucupium atque venatio. ¶ Sumitur etiam pro spectaculo venatorio. Nam ad populi voluptatem servi & inter se pugnabant, qui dicebantur gladiatores, & cum bestiis, unde bestiarii appellati sunt. *Cic. l. 7. Fam. ep. 1.* Reliquæ sunt venationes, binæ per dies quinque, magnificæ, nemo negat. Sed quæ potest esse homini politico delectatio, cum aut homo imbecillus a valentissima bestia laniatur, aut præclara bestia venabulo transverberatur? *Sueton. in Claud. c. 21.* Circenses frequenter etiam in Vaticano commisit, nonnunquam interjecta per quinos missus venatione. *h. e.* quintuplici ferarum immissione edita. ¶ Item pro ipsa præda venatione parta, & quidem pro carne ferina, quia feras tantummodo bestias venari solemus, *salvaticini, salvaggina*. *Liv. l. 35. c. 49.* Cum miraremur, unde illi eo tempore anni tam multa & varia venatio; homo renidens, condimentis, ait, varietatem illam & speciem ferinæ carnis, ex mansueto sue factam. *Cels. l. 5. c. 26. sect. 30.* Et avis, & venatio, & suilla elixa dari potest. Adde *Cicer. 2. de Fin. c. 8.* & *Cels. l. 2. c. 20. 24.* & *26.* ¶ Hinc septum venationis, *parco da fiere*, apud *Varron. l. 3. R. R. c. 12.* & *Colum. in præfat. l. 9.*

VENATITIUS, & Venaticius, a, um, *da caccia*, venaticus, ut Venaticia præda, *Ammian. l. 29. c. 3. (al. 18.)* & *l. 30 cap. 1. (al. 3.)*

VENATOR, oris, m. *cacciatore*, θηρευτής, θηρατήρ, κυνηγέτης: qui venatur, qui feras persequitur. *Cic. 2. Tuscul. c. 17.* Pernoctant venatores in nive, in montibus uri se patiuntur. *Horat. l. 1. od. 1. v. 25.*

v. 15. manet sub Jove frigido Venator teneræ conjugis immemor. ¶ Est inter officia domus Augustæ, Vetus Lap. apud Donium class. 7 n. 214. Callisthenes Cæsar. Venat. In alio apud Murator. pag. 331. n. 8. habemus Collegium Venatorum. ¶ Translate Plaut. Mil. 3. 1. 14. Venator adest nostris consiliis cum auritis plagis. Cic. 2. de nat. Deor. c. 30. Speculator venatorque naturæ. ¶ Locum adjectivi Virg. 12. Æn. v. 751. Venator cursu canis & latratibus instat. Stat. 9. Theb. v. 635. venator equus. Sic pugnator juvencus, Virg. Æn. 11. v. 680. bellator equus, Id. ibid. v. 89. & Tacit. de Germ. c. 14. prædator equus, Stat. 4. Theb. v. 316. bellator taurus, Id. l. 3. v. 330. latratores molossi, Martial. l. 12. epigr. 15 taurus arator, Ovid. 1. Fast. v. 698. & Sueton. in Vespas. c. 5. Quæ collegit Bronkhus. ad Tibull. l. 1. el. 12. v. 46.

VENATORIUS, a, um, da caccia, θηρευτικός, ad venatorem spectans. Nepos in Datam. c. 3. Gerens in capite galeam venatoriam. Plin. l. 3. ep. 19. Venatorium instrumentum. Sueton. in Aug. c. 29. in fin. Venatorius culter.

VENATRIX, icis, f. cacciatrice, κυνηγέτρια, quæ venatur. Virg. 1. Æn. v. 322. Namque humeris de more habilem suspenderat arcum Venatrix. Ovid. 2. Met. v. 454. dea venatrix. h. e. Diana. Sic Juvenal. sat. 13. v. 80. Per calamos venatricis pharetramque puellæ. Martial. l. 12. epigr. 70. canis venatrix. Ovid. 2. Met. v. 492. ursa venatrix. ¶ De loco, ubi sæpe venatio fit. Virg. Æn. 9. v. 177. Ida venatrix.

VENATURA, æ, f. cacciagione, idem ac venatio. Translate Plaut. Mil. 4. 1. 43. Viden' tu illam oculis venaturam facere, atque aucupium auribus? h. e. sermonem nostrum, & facta clam indagare.

VENATUS, us, m. idem ac venatio. Cic. 3. Tuscul. c. 34. Labor in venatu, sudor, cursus ad Eurotam, fames, sitis. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 17. Quæ tibi monstrabat saltus venatibus aptos? Virg. 7. Æn. v. 746. assuetaque multo Venatu nemorum gens. & l. 9. v. 605. Venatu invigilant pueri. pro venatui. V. dicta in Aspergus. ¶ De piscatu. Plaut. Rud. 4. 3. 30. Dominus huic, nisi ego, nemo natus est, hunc qui cepi in venatu meo.

VENDAX, acis, φιλοπώλης, qui facile, seu libenter vendit. Cato R. R. c. 2. extr. Patrem familias vendacem, non emacem esse oportet.

VENDIBILIS, le, vendibile, εὐπώλητος, ὤνιος, qui facile vendi potest. Cic. 2. Agrar. c. 24. Adjungatur etiam illa via vendibilis Herculanea, multarum deliciarum, & magnæ pecuniæ. Horat. l. 1. ep. 17. v. 47. Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus. Varr. l. 1. R. R. c. 4. Arbusta atque oliveta vendibiliorem agrum faciunt. ¶ Translate Cic. de Amic. c. 25. Tamen illius vendibilem orationem religio deorum immortalium nobis defendentibus facile vincebat, h. e. popularem, probabilem & gratam vulgo: quia quæ grata sunt, facile emptorem inveniunt. Id. l. 1. de Fin. c. 3. ad fin. An, partus ancillæ sitne in fructu habendus, disseretur inter principes civitatis: nosque ea scripta legimus libenter; hæc quæ vitam continent omnem, negligentur? nam ut sint illa vendibiliora, hæc uberiora certe sunt. Id. in Bruto c. 47. Horum ætati prope conjunctus L. Gellius non tam vendibilis orator, quam ut nescires, quid ei deesset. Ovid. 3. Amor. el. 12. v. 9. quid enim formæ præconia feci? Vendibilis culpa facta puella mea est. h. e. quia illam laudavi, cœpit aliis innotescere, & placere, & flagitantibus se vendere.

VENDICO. V. Vindico.

VENDITARIUS, a, um, venale, πράσιμος, venalis: & dicitur de his, quæ vendere cupimus. Plaut. Stich. 1. 3. 102. Negato esse quod dem, nec mu, nec mutuum, neque aliud quidquam, nisi hoc quod habeo pallium; linguam quoque etiam venditariam.

VENDITATIO, onis, f. ostentazione, ἐπίδειξις, ἀλαζονεία, actus venditandi, ostentatio. Cic. 2. Tuscul. c. 26. sub fin. Quin etiam mihi quidem laudabiliora videntur omnia quæ sine venditatione, & sine populo teste fiunt. Id. de Amic. cap. 23. A multis virtus contemnitur, & venditatio quædam atque ostentatio esse dicitur. Plin. l. 29. cap. 1. ad fin. Ostentatio artis, & portentosa scientiæ venditatio.

VENDITATOR, oris, m. ostentatore, millantatore, qui aliquid ostentat & jactat. Tacit. 1. Hist. c. 49. Famæ nec incuriosus, nec venditator.

VENDITIO, onis, f. vendizione, vendita, πώλη, πρᾶσις, actus vendendi. Senec. l. 5. de benef. c. 10. Venditio alienatio est, & rei suæ, jurisque in ea sui in alium translatio. Cic. pro Rosc. Amer. c. 38. Ostendit, si sublata sit venditio bonorum, illum pecuniam grandem amissurum. Id. ibid. c. 44. Quam ad diem proscriptiones venditionesque fiant. Scævola Dig. l. 26. tit. 7. leg. 55. Venditionem animalium facere. Ulpian. l. 3. tit. 5. leg. 1. Venditionem pati, aut pignoris distractionem. Id. lib. 18. tit. 2. leg. 4. circa med. & l. 43. tit. 23. leg. 12. a med. Antequam venditio transferatur. h. e. ipsa res vendita. ¶ Olim venditiones dicebantur Censorum locationes, quod velut fructus publicorum locorum venibant. Festus.

VENDITO, as, a. 1. desiderare di vendere, φιλοπωλέω, vendere cupio, venale propono. Non enim frequentativum est, sed desiderativum. Cic. Attic. l. 1. ep. 14. sub fin. Tusculanum venditat, ut si possit, emat Pacilianam domum. Plin. l. 1. ep. ult. Tranquillus vult emere agellum, quem venditare amicus tuus dicitur. ¶ Interdum reperitur pro sæpe, frequenter, continue vendere. Plin. l. 22. c. 22. circa med. Hæc est, quam Aristophanes Euripidi Poetæ objicit joculariter, matrem ejus ne olus quidem legitimum vendidisse, sed scandicem. Colum. l. 8. c. penult. Cato tutor Luculli grandi ære piscinas venditabat. Plaut. Mil. 2. 3. 41. Non possum, quæ ipsa se se venditat, tutarier. h. e. se prostituit. ¶ Item pro passim vendere, Cic. 4. Verr. c. 54. a med. Illius omnia decreta, imperia, litteras peritissime & callidissime venditabat. ¶ Translate sumitur pro ostentare: tracta ab institoribus metaphora, qui merces suas ostentare præcupide solent. Auct. ad Herenn. l. 2. c. 30. Venditare ingenium, & ostentare memoriam. Cic. Attic. l. 8. ep. ult. & pro Sull. n. 22. & Liv. l. 3. c. 35. Venditare se alicui. h. e. se præbere, se offerre, se jactare. Liv. l. 44. c. 25 & Justin. l. 3. c. 3. Venditare alicui operam suam. Liv. l. 39. c. 40. a med. obsequium amatori. Claudian. de B. Get. v. 366. fœdera fallax Ludit, & alternæ perjuria venditat aulæ. h. e. jactat, prædicat, gloriatur se perjurum fuisse.

VENDITOR, oris, m. venditore, πωλητής, πράτης, qui vendit. Cic. 3. Offic. c. 12. Ut ne quid omnino, quod venditor norit, emptor ignoret. Id. post redit. in Sen. c. 4. a med. Mercatores provinciarum ii sunt, ac venditores nostræ dignitatis.

VENDITRIX, icis, f. venditrice, quæ vendit. Scævola Dig. lib. 18. tit. 1. leg. ult. Testatus est, defuisse venditricem.

VENDITUS, a, um, venduto, venundatus, καταπραθείς. Cic. 3. Verr. c. 37. Decumæ contra legem venditæ. Martial. epigr. ult. l. 12. conjux vendita sæpe vendentem nunquam deserit. Senec. 6. de benef. c. 38. Constat negotiatio ex empto & vendito.

VENDO, dis, didi, ditum, a. 3. vendere, πωλεῖν, venditionem facio, rem alteri pretio accepto trado, alieno, mancipo: contractum a venundo. Plaut. Pseud. 1. 3. 118. Jurasti, te illam nulli venditurum, nisi mihi. Id. Pers. 4. 4. 31. Aut hoc emptore vendes pulcre, aut alio non potes. Id. Asin. 1. 1. 74. Argentum accepi, dote imperium vendidi. Cic. 3. Verr. c. ult. Si ubertas in percipiendis fructibus fuit, consequitur vilitas in vendendis, ut aut male vendendum intelligas, si processit, aut male perceptos fructus, si recte liceat vendere. & ibid. Quam optime vendere. Id. 3. Offic. c. 12. a med. Vendo meum non pluris, quam ceteri, fortasse etiam minoris. Id. Verr. 3. c. 53. Dicit, quanti cujusque agri decumas vendiderit. & Data est opera a me, ut quam plurimo decumas venderem. & Cur non ita magno vendidisti? Plaut. Merc. 2. 3. 93. Viginti minis opinor posse me illam vendere. Cic. pro Sext. c. 26. Vendere aliquid pecunia grandi. ¶ Translate Pers. sat. 1. v. 122. Hoc ridere meum, tam nil nulla tibi vendo Iliade. non te lo do, &c. Juvenal. sat. 7. v. 135. purpura vendit Causidicum, vendunt amethystina. h. e. commendant, & in causa sunt, ut locet multis operam suam. Cic. Attic. l. 13. ep. 12. Ligarianam præclare vendidisti, posthac quidquid scripsero, tibi præconium deferam. h. e. præclare commendasti, ut sit ibid. ep. 19. & effecisti, ut probaretur a multis. Juvenal. sat. 8. v. 192. vendere sua funera. esporre per danari la vita. Pers. sat. 6. v. 75. animam lucro. & Martial. l. 5. epigr. 16. sollicitis vendere verba reis. h. e. mercede causas orare. ¶ Vendere dicuntur, qui lucri & pecuniæ causa quippiam alteri per nefas concedunt. Virg. 6. Æn. v. 621. Vendidit hic auro patriam, dominumque potentem Imposuit. tradì. Juvenal. sat. 10. v. 77. vendere suffragia. ¶ Vendere pro locare quidam putant usurpari a Cicer. Verr. 5. c. 54. ad fin. alii negant. V. Venditio.

VENEFICA. V. Veneficus.

VENEFICIUM, ii, n. incantesimo, stregheria, ammaliamento, attossicamento, φαρμακεία, γοητεία, crimen, quo quis veneno malis pharmacis, aut incantationibus aliquem necat, maleficium. Apud Romanos erat crimen publicum, & capitale: deque eo primum quæstio est instituta, cum multarum matronarum fraude non pauci primores civitatis veneno sublati sunt, ut Liv. l. 8. c. 18. & Val. Max. l. 2. c. 5. n. 3. narrant. Adde Marcian. Dig. l. 48. tit. 8. leg. 3. & V. orationem Cicer. pro Cluent. ubi hujus rei sæpe fit mentio. Tacit. Ann. 12. c. 66. Locusta nuper veneficii damnata. Plin. l. 7. ep. 6. circa med. Deferre aliquem falsi & veneficii reum. ¶ De incantationibus Cic. in Bruto, c. 60. Subito totam causam oblitus est: idque veneficiis & cantionibus Titiniæ factum esse dicebat. Plin. l. 18. c. 6. a med. C. Furius Cresinus in invidia magna erat, ceu fruges alienas pelliceret veneficiis. & mox. instrumentum rusticum omne in forum attulit, &c. postea dixit: veneficia mea, Quirites, hæc sunt. Id. lib. 25. c. 2. ante med. Solis Lunæque defectus veneficiis & herbis cogi, eamque unam feminarum scientiam prævalere. Ovid. Heroid. ep. 6. v. 130. Quosque veneficiis abstulit illa (Medea) suis. Petron. in Satyr. c. 128. Veneficio contactus sum. sono ammaliato.

VENEFICUS, a, um, malefico, venefico, φαρμακώδης, ad veneficium pertinens. Plin. l. 28. c. 3. Hominum monstrificæ naturæ, & venefici aspectus. Id. l. 30. c. 2. ad fin. Veneficæ artes. Solin. c. 25. (al. 36.) a med. Chamæleon vermis elephantis veneficus. velenoso. ¶ Veneficus, ci, m. ubbriaco, stregone, φαρμακός, & Venefica, æ, f. strega, maliarda, φαρμακίς, incantationibus, aut malis medicamentis utens. Cic. 2. Catil. c. 4. Quis tota Italia veneficus, quis gladiator, quis latro, quis sicarius, &c. Ovid. Heroid. ep. 6. v. 19. Barbara narratur venisse venefica tecum. ¶ Usurpantur in maledictis. Plaut. Pers. 2. 4. 7. Etiam ne dicis, ubi sit, venefice? Terent. Eun. 5. 1. 9. Quid ais, venefica?

VENENARIUS, rii, m. venditore di veleni, φαρμακοπώλης, qui parat, vel conficit, aut vendit venena. Sueton. in Ner. c. 33. Quod acceptum a quadam Locusta venenariorum indice, cum opinione tardius cederet, &c. Adde Petron. in fragm. Tragur. c. 39. Burmann. & Tertull. de Pudic. c. 5. a med. ¶ Adjective venenarius calix, h. e. veneno temperatus, legitur apud Tertull. de resurr. carn. c. 16.

VENENATUS, a, um, avvelenato, ἰώδης, veneno imbutus, infectus. Cic. pro Quint. c. 2. Venenatum telum. Id. 2. de nat. Deor. c. 30. Venenata caro. ¶ Item venenosus, velenoso, h. e. venenum naturaliter habens. Cic. de Harusp. resp. c. 24. Vipera venenata & pestifera. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 93. Aera venenatis pro semine

ne dentibus implet. *Plin. l.* 32. *c.* 2. *sub fin.* Nihil est ósquam venenatius, quam in maris patinae. *Tertull. de Baptism. c.* 1. Vipera venenatissima. ¶ Metaphorice est mordax, maledicus. *Ovid.* 2. *Trist. sub fin. seu vers.* 565. Candidus a salibus suffusis felle refugi: Nulla venenato littera mista joco est. ¶ Item magicus, veneficus, incantationibus idoneus. *Ovid.* 14. *Met. v.* 413. *de Circe.* illa paventum Ora venenata tetigit mirantia virga. ¶ Significat etiam tinctum, colore imbutum. Hinc venenatum dictum est pallium Flaminicae, quod flammeo colore tinctum erat. *Serv.* in illud *Virg.* 4. *Æn. v.* 137. Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo. Veteri, inquit, caeremoniarum jure praeceptum est, ut Flaminica venenato operta sit. Operta autem cum dicitur, pallium significatur. Venenatum autem, infectum, quod ipse ait in Bucolicis (2. *Georg. v.* 465.) Alba nec Assyrio fucatur lana veneno. *& mox.* Flaminicam habere praecipitur arculum, ricam, venenatum, fibulam. *Id.* ad illud *Æn.* 12. *v.* 602. Purpureos moritura manu discindit amictus: Rem, inquit, quae Flaminicae competit, transtulit ad reginam. Flaminica enim venenata operiri debet. Nam cum amictum dicit, opertam dicit, quae res ad pallium refertur. Haec *Servius*, cui adde *Massur. Sabin.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 15. ubi *venenatum* eod. sensu adhibetur.

VENENIFER, ra, rum, *velenoso*, φαρμακοφόρος, venefieus, venenosus, venenum afferens. *Ovid.* 3. *Met. v.* 85. Jamque venenifero sanguis manare palato Coeperat.

VENENO, as, a. *t. avvelenare*, φαρμακεύω, veneno inficio, corrumpo. *Lucret. l.* 6. *v.* 810. *de Averno.* Ut spatium caeli quadam de parte venenet. ¶ Usurpatur etiam pro colore tingere. *Cn. Martius* apud *Gellium l.* 20 *c.* 9. Jam tonsilee tapetes ebria fuco, Quos concha purpura imbuens venenavit. ¶ Translate *Horat. l.* 1. *ep.* 14. *v.* 37. Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam Limat, non odio obscuro morsuque venenat.

VENENOSUS, a, um, *velenoso*, ἰώδης, venenatus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 2. *a med.* Quaedam pecudes culturae sunt inimicae ac venenosae, ut istae, quas dixisti, caprae. *Al. pleriq. leg.* ac veneno. *Augustin. de Gen. ad litter. l.* 8. *c.* 13. Venenosa herba.

VENENUM, i. n. *sugo, liquore*, φάρμακον, ἰός, succus, liquor, pharmacum. Vox est media, & in utramque partem sumi potest, ut *valetudo, medicamentum, tempestas, facinus*, & alia. *Cajus Dig. l. ult. tit. pœnals. leg.* 236. Qui venenum dicit, adjicere debet, malum, an bonum sit. nam & medicamenta venena sunt, quia eo nomine omne continetur, quod adhibitum ejus naturam, cui adhibitum est, mutat: cum id, quod nos venenum appellamus, Graeci φάρμακον dicunt. (Adde *Martian. l.* 48. *tit.* 8. *leg.* 3.) *Vetus lex* apud *Cicer. pro Cluent. c.* 54. Qui venenum malum fecit, fecerit. *Prudent. Hamartig. v.* 231. Quid inquam herbarum fibras medicante veneno Tinctas letiferi suadisse pericula facci? *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 275. vulnus referens, quod carmine nulla Sustineat, nullisque levet Medea venenis. ¶ Fere tamen ponitur pro succo & medicamento noxio, *veleno, tossico. Cic. pro Cael. c.* 24. Ipsius autem veneni quae ratio fingitur? ubi quaesitum est? quomodo paratum? cui, quo loco traditum? Habuisse ajunt domi, vimque ejus expertum in servo, cujus perceleri interitu, &c. *Id. pro Cluent. c.* 61. Oppianicum veneno necatum esse, quod ei datum sit in pane. *& c.* 60. C. Vibium ab hoc veneno esse sublatum. *Id.* 3 *de nat. Deor. c.* 33. Drusum ferro, Metellum veneno sustulerat. *Id. Tuscul.* 1. *c.* 40. *a med.* Venenum alicui praebere. *Id. Phil.* 11. *c.* 6. alicui infundere. *Id. pro Cael. c.* 21. parare. *Id.* 2. *Catil.* 1. 10 *a med.* sicas vibrare, & venena spargere. *Nep. in Themistocl. sub fin.* Venenum sumere. ¶ Commode transfertur ad ea, per quae necatur animus. *Sallust. in Catil. c.* 11. Avaritia pecuniae studium habet. ea quasi venenis malis imbuta, corpus animamque virilem effeminat. *Ovid.* de invidia *Met.* 2. *v.* 777. Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno. *& vers.* 800. & medio spargit pulmone venenum. *Sil. l.* 12. *v.* 550. atra veneno Invidiae, nigroque undantia felle. *Id. l.* 3. *v.* 580. blandoque veneno Desidiae virtus paulatim evicta senescit. *Id. l.* 7. *v.* 453. *de Amore.* Si mea tela dedi blando medicata veneno. (Adde *Propert. l.* 2. *el.* 9. *v.* 19.) *Id. l.* 11. *v.* 309. Mens una inviolata mero, nullisque venenis Potando exarmata. *Id. l.* 7. *v.* 260. fraudisque veneno Aggreditur mentes. *Liv. l.* 2. *c.* 52. Tribuni plebem agitare suo veneno, agraria lege. *Id. l.* 3. *c.* 67. Discordia ordinum est venenum urbis hujus. *Afran.* apud *Non. c.* 2. *n.* 8. Ætas, & corpus tenerum, & morigeratio, Haec sunt venena formosarum mulierum. *h. e.* delinimenta, quibus viros capiunt & corrumpunt. *Martian. Dig. l.* 48. *tit.* 8. *leg.* 3. Id quod amatorium appellatur, venenum est. ¶ Lepide *Catull.* mala carmina venena vocat, *carm.* 14. *ad Calv. v.* 19. quia legentes quodammodo cruciant atque enecant. Sic *carm.* 44. *ad Fund. suum*, *v.* 12. oratio plena veneni & pestilentiae. *h. e.* insulsitatis, & ineptiarum. *Id. carm.* 76. *in Ruf. v.* 5. vitae crudele venenum. *h. e.* quod vitam miseram reddit: quod vivendi jucunditatem corrumpit. ¶ De maledictis & conviciis. *Stat.* 2. *Theb. v.* 371. humili veneno laedere famam. Sic *venenatos jocos* dixit *Ovid.* 2. *Trist. v.* 565. *Horat. lib.* 1. *sat.* 7. *v.* 1. Rupili pus atque venenum ulcisci. ¶ Est etiam medicamentum, quo color inducitur, praesertim purpurae. *Virg.* 2. *Georg. v.* 465. Alba nec Assyrio fucatur lana veneno. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 207. Tarentinum venenum. *Ovid. de remed. amor. v.* 351. cum positis sua collinet ora venenis. *belletti.* ¶ Item quo arcetur putredo. *Lucan. l.* 8. *v.* 690. putrisque effluxit ab alto Humor, & infuso facies solidata veneno est. *fu imbalsamata.* ¶ Spuma & virus maris, quod sole incoctum densatur in salem, *venenum* dicitur a *Manil. l.* 5. *v.* 690. tum quia amarissimum est; tum quia corruptioni est contrarium. ¶ Ponitur & pro incantatione magica, veneficio, *incantesimo.* *Plaut. Pseud.* 3. 2. 80. Ut Medea Peliam concoxit senem, quem medicamento & suis venenis dicitur fecisse sursum ex sene adolescentulum. *medicamento, h. e.* succo: *veneno, h. e.* verbis. *Lucan. l.* 6. *v.* 501. Phoebe diris verborum obsessa venenis Palluit. *Horat. epod.* 5. *v.* 87. Venena non valent convertere humanam vicem. *Cic. in Orat. c.* 37. *a med.* Cum coepisset Curio respondere, subito assedit, cum sibi venenis ereptam memoriam diceret. *Id.* 3. *Offic. cap.* 19. Qui quodam quasi veneno perficiat, ut veros heredes moveat, in eorum locum ipse succedat.

VENEO, is, ivi, *aut* ii, itum, *&* venum, passiv. anom. *esser venduto*, πωλέομαι, vendor, quasi *venum eo.* *Senec. de constant. sap. c.* 1. *extr.* Crea cupiditate correpti non intelligebant, se, dum vendunt, venire. *Plaut. Men.* 5. 9. 95. Auctio fiet: venibunt servi, supellex, fundi, aedes, omnia venibunt. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 20. Mancipia venibant Saturnalibus tertiis. *Id. Fam.* 7. *ep.* 2. Ei mandasti potissimum, cui expedires illud venire quam plurimo. *& mox.* Licitatorem potius apponam, quam illud minoris veneat. *Id. Verr.* 3. *c.* 39. Cogis eos plus lucri addere, quam quanti venierant, cum magno venissent. *Nep. in fragm.* apud *Plin. l.* 9. *c.* 39. Purpura violacea libra denariis centum venibat. *Plaut. Men.* 2. 2. 15. Quibus hic pretiis porci veneunt? *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 25. Corruptus vanis rerum, quia veneat auro Rara avis. *Claudian. l.* 2. in *Eutrop. v.* 210. Non pudet, heu Superi! populos venire sub hasta. *Quintil. l.* 12. *c.* 1. *ad fin.* Respondit, a cive se spoliari malle, quam ab hoste venire. *Senec. de constant. sap. c.* 3. Cum sapientem negestis servum esse, iidem non itis inficias, & venitarum, & imperata facturum. ¶ *Veniet* in futuro pro *venibit* est in veteri Inscript. apud *Murator. pag.* 1321. *n.* 1. V. similia in fine verbi *Eo.* ¶ De supino *venum* V. suo loco. ¶ Positione passiva *Plaut. in fragm.* apud *Diom. l.* 1. *pag.* 365. *Putsch.* Ego ne illi venear? *Titinius de Agricult. ibid.* Nam id melius emitur, quam veneator. ¶ Supinum *venitum* paenult. correpta ponitur a *Prisciano l.* 10. *pag.* 907. *Putsch.* secundum analogiam, quamvis in usu sit *venum.* Ab eo particip. passiv. *venitus*, & quidem paenult. prod. usurpavit *Sedul. hymn.* 1. *v.* 21. Reppulit illa famem venitus crimine fratrum. ¶ Sunt qui scrib. *vaeneo*, ut sit discrimen a *venio v. gr.* in infinito. Sed haec levis est ratio. Diphthongum rejiciunt *Manut. Dausqu. Cellar.* Vetus Lapis non melioris tamen notae, apud *Gruter. pag.* 762. *n.* 5. Hoc monumentum neque veniet, neque donabitur, neque, &c. *Manut.* hoc probat, nullam diphthongum esse: *Gruter.* exhibet *vaeniet.* Ipsum *veniet* pro *venibit* alibi non vidimus: quamvis non sit contra analogiam.

VENERABILIS, le, *venerabile*, σεβάσμιος, σεμνός, qui cultu & veneratione dignus est. *Virg.* 6. *Æn. v.* 408. ille admirans venerabile donum Fatalis virgae, longo post tempore visum. *Liv. l.* 1. *cap.* 7. *a med.* Venerabilis vir miraculo litterarum, rei novae inter rudes artium homines; venerabilior divinitate credita Carmentae matris. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 14. Ante larem gustet venerabilior lare dives. ¶ Active pro eo, qui alterum veneratur. *Val. Max. l.* 1. *c.* 1. *n.* 15. Senatus nostrae civitatis venerabilior in deum. *& l.* 2. *c.* 6. *n.* 4. Venerabilis erga deos verbo.

VENERABILITER, adverb. *venerabilmente*, cum veneratione. *Macrob. l.* 7. *Saturnal. c.* 10. *in fin.* Servius his dictis venerabiliter assensus, obticuit. *Val. Max. l.* 5. *c.* 1. *n.* 5. Victorem venerabiliter exceperunt.

VENERABUNDUS, a, um, *riverente, con riverenza*, σεβόμενος, cum veneratione aliquid faciens. *Liv. l.* 5. *c.* 41. Haud secus quam venerabundi, intuebantur in aedium vestibulis sedentes viros. *& c.* 22. Venerabundi templum iniere. Adde *Sueton. in Calig. c.* 5.

VENERANDUS, a, um, *venerando, venerabile, reverendo*, σεμνός, venerabilis. *Cic.* 2. *Agr. c.* 35. Non nos in deorum immortalium numero venerandos a nobis, & colendos putetis? *Virg.* 9. *Æn. v.* 275. Te vero, mea quem spatiis propioribus aetas Insequitur, venerande puer, jam pectore toto Accipio. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 447. Pleiade nata, mane, virga venerande potenti. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1029. perque venerandos piis canos. ¶ Cum genitivo. *Sil. l.* 16. *v.* 249. O sceptri venerande Syphax. Adde *l.* 6. *v.* 570. ¶ Superlativ. *venerandissimus* habetur in veteri *Tab. marmor.* apud *Gruter. pag.* 209 *n.* 2. DD. NN. Constantini Maximi, venerandissimorumque Caesarum. Adde *Paulin. Nolan. epist.* 38 (*al.* 29) *sect.* 3.

VENERANTER, adverb. *riverentemente, venerabilmente*, σεβαστῶς, cum veneratione. *Tertull. carm. de Judic. Dom. c.* 7. Submissique omnes genibus veneranter adorant. Adde *Sedul. sub fin. l.* 5.

VENERARIUS, a, um, Venereus, ut Venerarius res, *Petron. in fragm. Tragur. c.* 81. *Burm.*

VENERATIO, onis, f. *venerazione, riverenza*, σέβασμα, αἰδώς, actus venerandi, cultus, honor. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 17. Habet enim venerationem justam, quicquid excellit. *Plin. l.* 8. *c.* 1. Solis ac Lunae veneratio. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 65. *in fin.* Arcebantur aspectu, quo venerationis plus inesset. *Plin. in Paneg. cap.* 50. In venerationem tui theatra consurgent. ¶ Passive *Id. l.* 2. *ep.* 1. Annum tertium & octogesimum excessit in altissima tranquillitate, pari veneratione. *stima e rispetto.* *Sic l.* 1. *ep.* 10. Quae licet fortuita & inania putentur, illi tamen plurimum venerationis sequuntur. *Justin. l.* 13. *c.* 1. *a med.* Amici Alexandri ejus virtutis ac venerationis erant, ut singulos reges putares.

VENERATOR, oris, m. σεβαστής, qui veneratur, cultor. *Ovid. l.* 2. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 2. Ille domus vestrae primis venerator ab annis. *Arnob. l.* 7. *pag.* 237 O deorum sublimitas praepotens, cui legem venerator imponit!

VENERATUS, a, um, particip. *Propert. l.* 2. *el.* 26. *v.* 33. Nec tu supplicibus me sis venerata tabellis. *Tibull. l.* 2. *el.* 4. *v.* 47. venere

teres veneretur amores. *Caecin. ad Cicer. l. 6. Fam. ep. 7.* Multa deos venerati sunt. ¶ Passive *Horat. l. 2. sat. 2. v. 124.* venerata Ceres. *Virg. 3. Æn. v. 460.* cursusque dabit venerata secundos. Ita *Priscian. lib. 8. pag. 794. Putsch.* At *Servius* etiam active accipi posse putat, *venerata deos. Nonius cap. 8. n. 914.* exponit, venerando.

VENEREUS, *&* Venerius, a, um, *di Venere, venereo, ἀφροδίσιος*, ad Venerem pertinens. *Plaut. Rud. 2. 2. in fin.* Hanc sacerdotem Veneriam si videro. *&* 3. 2. 10. Qui Veneri, Venerisque antistitæ suum commiserunt caput. *Id. Mil. 5. 1. 51.* O lepidum senicem, plane eductum in nutricata Venerio. *h. e.* in deliciis, elegantiis, & amoribus. *Id. ibid. 2. 5. v. 20. & 28.* Venerena nepotulus per contemptum dicitur Pyrgopolynices, quia ipse *in ibid. 4. 6. 50.* Veneris nepotem esse jactaverat. ¶ *Venerei*, aut *Venerii*, servi erant ministri Veneris Erycinæ in Sicilia, quorum opera pro apparitoribus Prætores utebantur. *Cic. Verr. 4. c. 58. Verr. 3. c. 20. & 25. & pro Cluent. c. 15.* ¶ *Venereus jactus* in talorum ludo erat felicissimus, cum omnes tali dissimilem figuram exhibebant. *Cic. 1. de Divin. c. 13. & l. 2. cap. 21.* ¶ *Venerea res, voluptates,* &c. amatoriæ, obscenæ, turpes, *τὰ ἀφροδίσια, ἡδοναὶ, τὰ ἀφροδίσια.* *Cic. de Senect. c. 14. Tuscul. l. 4. c. 32. & l. 2. de Divin. c. 69.* Sin *Plin. l. 34. c. 17.* Venerea visa in quiete, sponte naturæ erumpentia cohibere. ¶ *Venerius*, qui amoribus, & rebus Venereis deditus est. *Gell. l. 7. c. 8.* Delfinos Venereos esse & amasios, historiæ declarent. ¶ *Veneria*, concharum genus, de quibus *Plin. l. 9. c. 33.* Navigant Veneriæ, præbentesque concavam sui partem, & auræ opponentes per summa æquorum velificant. Meminit & *l. 32. c. ult. ad fin.* V. *Harduin.* eam lectionem accurate asserentem. In Fabula est, Venerem mari ortam in Cyprum concha delatam fuisse. ¶ *Veneria pira* fortasse ita sunt a specie, quia colorata sunt. *Plin. l. 15. c. 15. Colum. l. 5. c. 10. a med. & lib. 12. c. 10.*

VENERIVAGUS, a, um, qui modo cum hoc, modo cum illo scorto venerem exercet. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 125.* Spatale evirayit omnes Venerivaga pueros.

VENERO *pro* Veneror V. in voce sequent. ¶ *Venerant*, Veneri operam dant, vox est *Hygino* relinquenda, qui dicit *fab. 75.* Tiresiam pastor dracones venerantes dicitur baculo percussisse.

VENEROR, aris, atus sum, dep. 1. *adorare, riverire, onorare, venerare, σέβομαι, αἰσχύνομαι*, colo, honoro, cultu & observantia prosequor: a *venia* & *ora*, ut vult *Festus*. Alii ducunt a *Venere*, ut proprie sit Venerem adorare, deinde ad alia transferatur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 21.* Deos auguste omnes sancteque veneramur. *& l. 1. c. 42.* Dii quos nos colere, precari, venerarique solemus. *& l. 2. c. 28.* Hos deos & venerari, & colere debemus. *Id. Verr. 6. c. 43.* Simulacrum in precibus & gratulationibus non solum venerari, verum etiam osculari solent. *Id. Tuscul. 5. cap. 22.* Eum venerantur ut deum. *Id. pro Planc. c. 40.* Lepidam venerari pro deo. *Tacit. 16. Ann. c. 4.* Fluxus genu accium illum manu veneratus. *Sueton. in Claud. c. 12.* voce manuque venerari. *voce*, verbis venerationem testantibus: *manu*, *h. e.* ori admota dextera, deinde demissa honoris causa. *Virg. 3. Æn. v. 744.* Lteam & canæ penetralia Vestæ Farre pio, & plena supplex veneratur acerra. *Id. 5. Æn. v. 84.* Templa dei saxo venerabar structa vetusto. *Horat. in fin. od. penult. l. 4.* Te (*Auguste*) cæde gaudentes Sygambri Compositis venerantur armis. *Ovid. 2. Trist. v. 79.* carmina te venerantia. *Id. 2. ex Pont. ep. 2. v. 31.* venerari amicos. *Id. 5. Trist. el. 2. v. 55.* veterum virorum scripta. *Tacit. in Agric. sub fin.* memoriam alicujus. ¶ Interdum est precari, rogare, orare, petere; quia precandi causa venerari solemus, *pregare, chiedere umilmente*. *Caecin. ad Cicer. 6. Fam. ep. 7.* Qui multa deos venerati sunt contra ejus salutem. *Plaut. Aulul. prol. v. 8.* Veneratus me, ut id servarem sibi. *Horat. lib. 2. sat. 6. v. 8.* Si veneror stultus nihil horum. *Propert. l. 2. el. 18. v. 33.* Nec te supplicibus me sic venerata libellis. ¶ Activa positione *Plaut. Bacch. 2. 1. 4.* Saluto te, Apollo, veneroque te, ne, &c. *Al. leg.* veneror. *Id. Trucul. 2. 3. 21.* Date mihi ignem in aram, ut venerem Lucinam meam. *Al. leg.* venerer.

VENETIA, æ, f. regio Italiæ ampla, quæ terminatur ab Occid. Addua fluvio, ab Or. Timavo, a Septentr. Alpibus Rhætiais & Juliis, a Merid. Pado. Plura V. apud Geographos præsertim *Cellar. l. 2. c. 9.* ¶ Primo & proprie hoc nomine appellatus est intimus Adriatici maris sinus cum ora litorali adjacente, & quamplurimis insulis, in quibus postea veluti membris coaluit corpus illud nimirum florentissimæ urbis, ob id potissimum *Venetiæ* plurali numero appellatæ, *Venezia, Vinegia*. (V. *Athenæ.*) Deinde communicatum est nomen cum aliis regionibus intra terminos modo dictos: quæ nunc sunt *parte della Lombardia, la Marca Trivigiana, la patria del Friuli, e il Dogado*. Latini Scriptores, qui *Venetiam* memorant, sunt: *Liv. l. 39. c. 22.* Galli Transalpini transgressi in Venetiam sine populatione, aut bello, haud procul inde, ubi nunc Aquileja est, locum oppido condendo ceperunt. *Id. l. 41. c. 27.* M. Æmilio senatus negotium dedit, ut Patavinorum in Venetia seditionem comprimeret. *Plin. l. 3. c. 18.* Sequitur decima regio Italiæ, cujus Venetia: fluvius Silis, oppidum Altinum, &c. *Flor. l. 3. c. 3. a med.* In Venetia, quo fere tractu Italia mollissima est. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 18.* Luaium satis constat Altini Venetiæ urbe consumptum. *Vellej. l. 2. c. 76.* Diu retenta in potestate Antonii Venetia. Adde *Inscript.* apud *Murator. pag. 264. n. 4. & Gruter. pag. 1086. n. 8.* ¶ Hæc autem regio dicitur etiam *Venetia, orum*. Vetus lapis, non tamen aureæ aut argenteæ ætatis, apud *Gruter. pag. 433. n. 4.* qui refertur etiam a *Murator. pag. 725. n. 3.* M. Mæcio Memmio Furio, &c. Correctori Venetiarum & Istriæ, Præfecto annonæ urbis sacræ, &c. ¶ Est etiam Venetia regio Galliæ ad Oceanum Aquitanicum in Britanniæ minoris parte meridionali. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 9. ad fin.*

VENETIANUS, a, um, Venetus. *Inscript.* apud *Reines. class. 5. n. 32.* Victoria Venetianorum semper feliciter. *Reines.* hæc adscribit: Nicol. Alem. vocat lapidem antiquum: Credo, si per Venetianos intelligendi sunt aurigatores factionis Venetæ: sin Senetus Pop. Q. Venetus, non potest referri inter antiqua monumenta. Est & in Schedis Langermannianis, sed ac legunt *Venetiarum*. Hæc *Reines.* Adde similem, & fortasse eandem apud *Gruter. pag. 1073. n. 9.* cui adscribit *Gruter.* scriptam esse littera inepta & barbara: nec hercle sapere antiquitatem. Ad factionem Venetam certe pertinent illud *Capitolini in Vero, c. 8.* Multas a Venetianis est passus injurias, quod turpissime contra eos faveret.

VENETICUS, a, um, ad Venetos pertinens. *Plin. l. 4. c. 19. extr.* Insulæ complures Venetorum, quæ & Veneticæ appellantur. *h. e.* ad Venetos Galliæ populos pertinentes. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 18. & l. 4. c. 21.* Veneticum bellum.

VENETUS, a, um, ad Venetos pertinens, Italiæ vel Galliæ populos: ab Ἐνετοὶ, spiritu in v converso. De Venetis Galliæ V. *Cæsar. l. 3. c. 7. & sequentib.* ubi bellum cum his a se gestum narrat. item *Plin. l. 4. c. 18. & Flor. l. 3. c. 10.* De Venetis Italiæ *Plin. l. 3. c. 19.* Venetos Trojana stirpe ortos auctor est Cato. *Id. l. 6. c. 2. de Paphlagonia.* Quo loco Henetos adjicit Nepos Cornelius, a quibus in Italia ortos cognomines eorum Venetos credi postulat. *Nep. in fragm.* apud *Solin. c. 44.* (*al. 56.*) Paphlagones in Italiam transvecti, mox Veneti sunt appellati. *Liv. l. 1. c. 1.* Antenorem cum multitudine Henetum, qui seditione ex Paphlagonia pulsi sedes & ducem quærebant, venisse in intimum maris Hadriatici sinum, Euganeisque pulsis, Henetos Trojanosque eas tenuisse terras: & in quem primum egressi sunt locum, Troja vocatur, gens universa Veneti appellati. *Pompon. Mel. l. 2. c. 4.* Carni & Veneti colunt Togatam Galliam. Adde *Lucan. l. 4. v. 134. Sil. l. 8. v. 607. Justin. l. 20. c. 1. Tacit. 11. Ann. c. 23 & Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 39.* Huc pertinet & illud *Martial. l. 13. epigr. 88.* cujus lemma *Gobius*. In Venetis sint lauta licet convivia terris, Principium cœnæ gobius esse solet. Significat *Martial.* mare & æstuaria Venetiæ valde piscosa esse. *Propert. l. 1. el. 12. v. 4.* Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano. *h. e.* qui est in Venetiæ finibus. *Macrob. l. 5. Saturn. c. 2.* Virgilium vocat *Venetum*, quia Mantua ejus patria cis Padum, & intra fines Venetiæ est. *Sidon. sub fin. carm. l. 9. ep. 15.* Venetam lacessat ut favore Mantuam. ¶ *Veneta factio* una ex quatuor aurigantium factionibus in Circo: ita dicta a colore Veneto, quo utebantur. *Sueton. in Vitell. c. 14.* Quosdam de plebe, quod Venetæ factioni maledixerant, interemit. V. *Factio*. *Martial. l. 6. epigr. 46.* Vapulat assiduo Veneti quadriga flagello, Nec currit. Adde *l. 10. epigr. 48. & l. 14. epigr. 131.* ¶ *Venetus color* est similis mari in placidi circa litus, *h. e.* subviridis, *verde marino, verdiccio*. Fortasse inde nomen habet, quod eo præcipue Veneti maritimæ navigantes uterentur. *Veget. l. 4. c. 37. de re milit.* Ne exploratoriæ naves candore prodantur, colore Veneto, qui est marinis fluctibus similis, vela tinguntur, & funes: nautæ quoque Venetam vestem induunt. *Lamprid. in Heliogab. c. 24.* Piscas semper quasi in marina aqua cum colore suo cocta condita Venetu comedit. *Juvenal. sat. 3. v. 170.* Contentus illic Veneto duroque cucullo. *Martial. l. 3. epigr. 74.* Venetam lutum. *h. e.* genus pigmenti coloris Veneti. ¶ Lacus Brigantinus fluminis Rheni in Suevia ad Constantiam urbem, *lacus Venetus* dicitur a *Pompon. Mela sub fin. c. 2. l. 3.* Fortasse ita appellatur a colore.

VENIA, æ, f. *licenza, permissione, facoltà, ἄδεια*, facultas, licentia, impunitas. *Dare veniam* est permittere, concedere, ut fiat aliquid, quod alioquin offensionem haberet. *Cic. pro Arch. c. 2.* Quæso a vobis, ut in hac causa mihi detis hanc veniam, ut me patiamini de studiis humanitatis loqui liberius. *Id. 1. de Orat. c. 6. in fin.* Dabis hanc veniam, mi frater, ut eorum auctoritatem Græcis anteponam. *Liv. in præfat.* Datur hæc venia antiquitati, ut, miscendo humana divinis, primordia urbium augustiora faciat. *Plin. l. 3. epist. 8. a med.* Non adducor, ut duo dissimilia confundam misceamque: ideoque interim veniam advocandi peto, *h. e.* licentiam vocandi in consilium amicos, & cum iis deliberandi. *Stat. 1. Theb. v. 203.* nec protinus ausi Cælicolæ, veniam donec pater ipse sedendi Tranquilla jubet esse manu. ¶ *Veniam dare* est etiam simpliciter concedere, annuere. *Cæs. lib. 7. B. Gall. c. 15.* Procumbunt Gallis omnibus ad pedes Bituriges, ne pulcherrimam urbem suis manibus succendere cogerentur. Datur petentibus venia. *Cic. 6. Attic. ep. 2. ante med.* Impetravi a Salaminiis, ut silerent: veniam illi quidem mihi dederunt. *Nepos in Eumen. c. 6.* Petivit ab Eumene, ut ferret opem liberis Alexandri. quam veniam si daret, quamprimum exercitus pararet. Adde *Cicer. ad Attic. l. 5. ep. ult. a med. Terent. Adelph. 3. 8. 19. Plaut. Bacch. 3. 6. 3. & Sueton. in Tiber. c. 10. ad fin.* ¶ *Bona venia*, formula qua utimur, cum quippiam, quod displicere possit, dicturi sumus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 21. sub fin.* Ut moleste ferrem, tantum ingenium (bona venia me audies) in tam leves, ne dicam in tam ineptas sententias incidisse. *Liv. l. 29. c. 1.* Exponerent quid sentirent: cum bona venia se audituros. *Cic. l. 1. de Orat. c. 57.* Nisi vero (bona venia hujus optimi viri dixerim) tu libellis aut præceptis soceri tui causam M.' Curii defendisti. *con buona grazia*. Adde *pro Rosc. Amer. cap. 9.* Simile est illud *Plin. in fin. epist. 8. l. 3.* Neminem ex his, quos adduxeram mecum (venia sit dicto) ibi amisi. (*Præfiscini* dicebant eod. sensu, scilicet ad deprecandum fascinum, & invidiam, &

Nemesim placandam, ne intumesceret glorianti.) *Plin. l.* 28. *c.* 4. Veniam quoque a deis spei alicujus audacioris petimus, in finem sperando, *Propert. l.* 2. *el.* 19. *v.* 39. Ista meis fiet notissima forma libellis: Calve, tua venia, pace, Catulle, tua. ¶ *Bona venia petere aliquid*, et non offendatur is, a quo petimus. *Terent. Phorm.* 2. 3. 31. Sic *Liv. l.* 7. *cap.* 41. Oravit etiam bona venia Quirites, ne quis eam sum joco serione cuiquam exprobraret. ¶ Sæpe venia est remissio, condonatio, *perdono*. *Senec. de clem. l.* 2. *c. ult.* Venia est pœnæ meritæ remissio. *Cic. pro Ligar. c.* 1. Cum a te non liberationem culpæ, sed errati veniam impetravissent. *Id. Phil.* 8. *sub fin.* Si errorem suum deposuerint, veniam & impunitatem dandam puto. *Liv. l.* 37. *c.* 45. Pacem veniamque impetrare a victoribus. *Id. l.* 3. *c.* 7. *extr.* Matres crinibus templa verrentes, veniam irarum cælestium exposcunt. *Cic. in Pison. sub fin.* Cui non apud senatum, non apud ullum ordinem maximorum scelerum venia ulla ad ignoscendum dari possit. *Id. in Partit. c.* 37. *sub fin.* Ad ejus facti deprecationem ignoscendi petenda venia est. *Id. Agrar.* 2. *c.* 2. *in fin.* Cui, errato nulla venia, recte facto exigua laus proponitur. *Liv. l.* 38. 49. Pro eo quod pluribus verbis vos, quam volui, fatigari, veniam a vobis petitam impetratamque velim. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 2. Ab Jove opt. max. ceterisque diis pacem ac veniam peto, precorque ab iis, ut, &c. *Suet. in Domit. c.* 9. *ad fin.* Aliquem venia donare in præteritum. ¶ Item gratia, beneficium, *favore, grazia, piacere*. *Terent. Hec.* 4. 2. 29. Mi gnate, da veniam hanc mihi; reduc illam. *Virg. Æn.* 4. *v.* 435. Extremam hanc oro veniam: miserere sororis. *Liv. l.* 7. *c.* 42. Petiit, ut finem belli facerent, darentque eam Epirotis veniam. *Id. l.* 26. *c.* 17. *ad fin.* Cum data esset venia ejus diei, extemplo Hasdrubal sine ullo tumultu in tutum evasit. *Id. l.* 30. *c.* 12. *a med.* Precor hanc veniam mihi des, ut ipse de captiva statuas, neque me in cujusquam Romani arbitrium venire sinas. *Ovid. Met.* 11. *v.* 400. Thetis hanc pro conjuge supplex Accepit veniam. ¶ *Cum venia legere*, non severe & rigide, sed connivendo, & aliquid excusando. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *circa med.* Habent alii quoque Comici, si cum venia legantur, quædam, quæ possis decerpere. ¶ In illo *Plin. l.* 25. *c.* 2. *circa med.* Nobile illud nepenthes, oblivionem tristitiæ, veniamque afferens, venia est bilis atque iræ vacuitas, ex qua sequitur facilitas ignoscendi. Respexit *Plin.* ad illud *Homeri Odyss.* 4. *v.* 221. Φάρμακον Νηπενθές τ', ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων.

VENIABILIS, le, venialis. *Sidon. l.* 7. *ep.* 6. Nescio qualiter fieri veniabile queat. *Prudent. Hamartig. v.* 943. Spem capio, fore quidquid ago, veniabile apud te.

VENIALIS, le, ad veniam pertinens, venia dignus. *Macrob. Saturn. l.* 6. *c. ult.* Si venialis erit ista translatio. *h. e.* si ferri poterit hæc metaphora. *Ammian. l.* 28. *cap.* 3. (*al.* 27.) Venialem pacem poscere. *h. e.* veniam & pacem. *Sidon. l.* 8. *ep.* 11. *post carmen*. Licet quibusdam venialibus erratis implicaretur.

VENICULA, æ, *f.* species uvæ inter optime defloriscentes enumerata a *Plin. l.* 14. *c.* 2. A *Colum.* dicitur *venucula*.

VENIENS, entis, ἐρχόμενος, particip. a venio. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 4. *a med.* Non enim sumus omnino sine cura venientis anni. *idest* consequentis. *Virg.* 5. *Æn. v.* 344. Gratior & pulchro veniens in corpore virtus. *Ovid.* 6 *Fast. v.* 639. Veniens ætas. *h. e.* posteritas. *Senec. in Thyest. v.* 613. Quem dies vidit veniens superbum, Hunc dies vidit fugiens jacentem.

VENILIA, æ, *f.* maris accessus & incrementum: a venio. V. *Salacia*. ¶ Est etiam hoc nomine Nympha Fauni uxor, soror Amatæ Latini regis conjugis, & Turni mater. *Virg.* 10. *Æn. v.* 75. Indignum est, patria Turnum consistere terra, Cui Pilumnus avus, cui diva Venilia mater.

VENIO, is, ni, ntum, n. 4. *venire, arrivare*, ἔρχομαι, ἥκω, advenio, pervenio, accedo. *Terent. Phorm.* 1. 2. 36. Ibi continuo Antipho: vultisne eamus visere? alius: censeo, eamus. Imus, venimus, videmus. *Phædr. l.* 5. *fab.* 1. *v.* 13. Veniebat gressu delicato & languido. *Liv. lib.* 21. *c.* 39. Cum Pisas navibus venisset. *Cic. Phil.* 2. *c.* 25. Venisse eum tibi tot dierum viam gratulatum. *Senec. in Herc. Fur. v.* 66. Nec in astra veniet lenta, ut Bacchus, via. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 13. Omnes qui istinc veniunt, ita commemorant, &c. *Id.* 9. *Fam. ep.* 5. *in fin.* Mihi si spatium fuerit in Tusculanum veniendi. *Id. l.* 16. *ep.* 10. Cupio, te ad me venire. & *ep.* 12. Ut veni ad urbem, non destiti omnia facere, quæ, &c. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 12. Sexto die Delum Athenis venimus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 742. tumulum antiquæ Cereris, sedemque sacratam Venimus. *pro* ad tumulum. *Phædr. l.* 3. *fab.* 1. *v.* 15. Quinam in conspectum Audet venire. *Nep. in Datam. c.* 10. *a med.* Neque in conspectum venire studuit. *Id. in Thrasyb. c.* 3. & *Liv. l.* 9. *c.* 43. Maturavit collega venire auxilio. *Plaut. Stich.* 3. 2. 30. Vin' ad te ad cœnam veniam? *Virg.* 3. *Æn. v.* 138. tabida membris venit lues. *Cic.* 1. *de legib. c.* 22. *ad fin.* Venire in vitam. *h. e.* nasci. ¶ cum supinis. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 12. Cum legati ad eum venissent oratum, ut, &c. *Terent. Eun.* 4. 6. 14. Ea est, quam miles a me vi nunc ereptum venit. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 46. Neque te derisum venio. *Cic.* 4. *Verr. cap.* 50. Ad istum venerunt emptum locum senatorium. ¶ Cum infinito *Plaut. Bacch.* 4. 3. 68. Parasitus modo venerat aurum petere. *Virg.* 1. *Æn. v.* 531. non nos Libycos populare penates Venimus. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 647. & *Stat.* 3. *Theb. v.* 21. ¶ Pro ire, *andare*. *Terent. Adelph.* 2. 2. 23. Nisi eo ad mercatum venio, damnum maximum est. *Cic. in fin. l.* 1. *Fam.* Nam illo si veneris, tanquam Ulysses, cognosces tuorum neminem. Adde *pro Mil. c.* 10. & *Virgil. Eclog.* 1. *v.* 66. ¶ redire, *ritornare*. *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 101. Cum venies, remoque move veloque carinam. *Propert. l.* 2. *el.* 18. *v.* 76. Infelix! hodie vir mihi rure venit. *Phædr. l.* 4. *fab.* 21. *v.* 7. Venire in patriam voluit aurso pelagio. *Liv. l.* 38. *c.* 42. Consul ad magistratus subrogandos Romam venit, nulla memorabili in provincia re gesta. Adde *Ovid. Heroid. ep.* 5. *v.* 57. 58. & 59. ¶ obvenire, evenire, incidere, *toccare, accadere*. *Liv. l.* 44. *c.* 17. *a med.* Designatos extemplo sortiri placuit provincias, et, utri Macedonia consuli, cuique prætori classis venisset, sciretur. *Justin. l.* 13. *c.* 4. Ptolemæo Ægyptus sorte venit. Addi possent alia loca ex *Sallust. Liv. Phædr. Colum.* &c. sed dubia lectione. facile enim *venire* & *evenire* invicem mutari possunt. ¶ provenire, *nascere*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 10. Namque aliæ (*arbores*) nullis hominum cogentibus, ipsæ Sponte sua veniunt. & *l.* 1. *v.* 54. Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ. ¶ afferri, deferri. *Cic. Fam.* 11. *ep.* 24. In Italia te moraturum, dum tibi litteræ meæ veniant. *Plin. lib.* 35. *c.* 6. Sinopidis, quæ ex Africa venit, pretium octoni asses. ¶ accedere, *pervenire*. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 14. Ad quem dolor veniat, ad eundem etiam interitum venire. *Id. pro Cæcin. c.* 26. Major hereditas venit unicuique vestrum in iisdem bonis a jure, & a legibus, quam ab iis, a quibus illa ipsa bona relicta sunt. *Id.* 2. *de Invent. c.* 45. *ad fin.* Neque emisti equum, neque hereditate venit, neque domi natus est. ¶ incidere, adduci, *cadere*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 6. Cum omnium dignitas & salus in discrimen veniret. *Id.* 2. *de Fin. c.* 24. *a med.* Venire in odium. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 17. & *l.* 3. *c.* 47. in contemptionem. *Cic. pro Quint. c.* 16. *sub fin.* in turpitudinem. *Id.* 2. *de Orat. c.* 87. *ad fin.* sub aspectum. *Brut. ad Cicer. ep.* 6. in suspicionem, *cader in sospetto*. Alio sensu *Nep. in Pausan. c.* 4. mihi venit in suspicionem, *m'è venuto sospetto*. ¶ aptum esse. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Horum pedum nullus non in orationem venit. ¶ *Venire in mentem*, succurrere, in memoriam redire. V. *Mens*. ¶ *in buccam*, proverb. occurrere, in mentem venire. V. *Bucca*. ¶ *in cognitionem*, cognosci, & judicari. V. *Cognitio*. ¶ *in dubium res dicitur*, de qua dubitatur. V. *Dubius*. ¶ *in opinionem*, opinari: item, opinionem esse de aliquo. *Cœl. ad Cic. Fam.* 8. *ep.* 10. V. *Opinio*. ¶ *in spem*, sperare. *Cæs. ad Oppium post ep.* 13. *l.* 9. *ad Attic.* & *Cic.* 2. *de Orat. c.* 54. Nonnullam in spem veneram, posse, me, &c. ¶ *in usum*, usitatum fieri. *Plin. l.* 24. *c.* 11. *ante med.* Nec rhus Latinum nomen habet, cum in usum pluribus modis veniat. ¶ *in confessum*, manifestum esse. V. *Confessus*. ¶ *in crimen*, accusari. V. *Crimen*. ¶ *in fidem alicujus*, sese dedere. *Liv. l.* 26. *c.* 40. *a med.* Voluntaria deditione in fidem venerant ad quadraginta oppida. ¶ *in proverbium*, transire. V. *Proverbium*. ¶ *in religionem*, metum deorum movere. V. *Religio*. ¶ *in certamen*, in *contentionem*, certare, contendere. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 27. & *in Divin. Verr. c.* 19. & res *in contentionem venire* dicitur, de qua contenditur. *Id. pro Quint. c.* 6. *ante med.* & *lib.* 2. *de Divin. c.* 63. ¶ *Venire ad nihilum*, redire, redigi. *Cic. Tuscul.* 2. *c.* 2. Oratorum laus senescit, brevique tempore ad nihilum ventura videtur. Adde *Fam.* 11. *ep.* 12. ¶ *ad manus, ad arma*, eo usque rem progredi, ut arma sumantur, pugna ineatur. *Cic. Verr.* 7. *c.* 11. *a med.* Nonnunquam etiam res ad manus, atque ad pugnam veniebat. *Id. Philipp.* 6. *c.* 4. Propter æs alienum venire ad arma. *Al. leg. ire*. ¶ *in sermonem alicujus*, interesse. *Cic. Attic. lib.* 14. *ep.* 1. Alio sensu *Id. Fam.* 3. *ep.* 5. *circa med.* Cum inquens, cum Phania, veni in eum sermonem, ut dicerem, &c. *venni a dire*, *entrai in tal sermone*. ¶ *Usus venit*. V. *Usus*. ¶ *Venire*, accedere, ingredi, insinuari. *Cic.* 4. *Verr. c.* 70. In eam jam venerat familiaritatem consuetudinemque, ut, &c. *Id. ad Dolabell. post ep.* 17. *l.* 14. *ad Attic. circa med.* Me in societatem tuarum laudum venire patiare. *Id. pro Dom. c.* 14. Venire in sacerdotium. *h. e.* cooptari. ¶ *Venire contra aliquem*, in forum & in judicium venire alicujus oppugnandi causa. *Cic. Phil.* 2. *c.* 2. Contra rem suam venisse me nescio quando, questus est. An ego non venirem contra alienum pro familiari & necessario? non venirem contra gratiam? non venirem contra injuriam, &c? *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 1. *ad fin.* Ne contra amici summam existimationem miserrimo ejus tempore venirem. Illud *Virg.* huc pertinet *Æn.* 7. *v.* 470. Se satis ambobus Teucrisque venire, Latinisque. ¶ Servit tentationibus. *Cic. initio Verr.* 6. Venio nunc ad istius morbum & insaniam. *Id.* 4. *Acad. c.* 4. *extr.* Ad Arcesilam Carneademque veniamus. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 16. Ecquid tandem tibi videtur (ut ad fabulas veniamus) senex ille Cæcilianus, &c? *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 19. *ad fin.* Venio ad recentiores litteras. ¶ Passive impersonaliter. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 125. Seu quod ad usque decem numero crescente venitur. *Cic.* 4. *Verr. c.* 29. Posteaquam ad causam dicendam ventum est. & *ibid.* Hac una spe ad judicium venitur. *Tacit. Ann.* 16. *cap.* 17. E longinquis provinciis haud veniri. *Adrian. Imp. in epist.* apud *Ulpian. Dig. l.* 48. *tit.* 18. *leg.* 1. Ad tormenta servorum ita demum veniri oportet, cum, &c. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 37. Facite esse, ut ventum gaudeam. *h. e.* ut gaudeam me advenisse. Sic *Gellius* 1. 2. 16. Ventum gaudeo exactor ad te. ¶ *Venibo* pro *veniam* in quarta conjugatione non est insolens. *Pompon.* apud *Non. cap.* 10. *n.* 32. Sero est, i, festa, si tibi placet, venibo.

VENITUS. V. in *Venus*.

VENOR, aris, atus sum, dep. 1. *andar a caccia, dar la caccia, cacciare*, θηράω, κυνηγέω, feras sector, feris insidior. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 11. De pantheris per eos, qui venari solent, agitur mandato meo diligenter. *Virg.* 3. *Georg. v.* 410. Et canibus leporem, canibus venabere damas. *Id.* 4. *Æn. v.* 118. In nemus ire parant venatum. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 163. Mille feras Phœbe silvis venata sedebat. ¶ Etiam bestiæ ipsæ venari dicuntur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 63. *a med.*

med. Canum alacritas in venando. *Plin. in fin. lib.* 32. Conchæ hiantes venantur cibum. *Id. l.* 11. *c.* 21. Vespæ muscas grandiores venantur. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 492. dum læva celsis Mater (*signis*) in vario catulis venatur Amano. ¶ Passive *Enn.* apud *Non. c.* 11. *n.* 878. Tanpor consepta, undique canum. *h. e.* undique concludor velut a venatoribus feræ indagine cinguntur. Etiam *Priscian. l.* 8. *pag.* 794. *Putsch.* passivam in hoc verbo significationem agnoscit. ¶ Proverb. est illud *Plauti Stich.* 1. 2. 82. Stultitia est venatum ducere invitas canes. ¶ Venari in medio mari. aliud proverb. apud *eund. Asin.* 1. 1. 87. *h. e.* operam ludere. *seminar nell' arena.* V. *Piscor.* ¶ Catachresi ponitur pro piscari, ut *venatus* pro piscatu. *Plin. l.* 16. *c.* 1. Fugientesque cum mari pisces circa tugurii venantur. ¶ Metaphorice est aucupari, captare. *Horat. lib.* 1. *ep.* 1. *v.* 78. sunt qui Frustis & pomis viduas venentur avaras, Excipiantque senes, quos in vivaria mittant. *& ep.* 19. *v.* 37. Non ego ventosæ plebis suffragia venor. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 3. Vereor, ne quæ in te laudem modestiæ venentur, in ea ipsa re sint impudentes. *Phædr. l.* 4. *fab.* 4. *v.* 4. filiam formosam, & oculis venantem viros. *Ovid. de medic. fac. v.* 27. venari amores. *Id.* 2. *de art. am. v.* 89. præcipue nervis venaæ thertria. Adde *Cicer.* 6. *Verr. cap.* 61. *a med.* ubi agit de canibus Cibyraticis C. Verris.

VENOSUS, a, um, *pien di vene*, *venoso*, crebris venis instructus. *Cels. l.* 4. *c.* 1. *ante med.* Renes venosi sunt, & tunicis superteguntur. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *ante med.* Faseolia folia venosa, fesamæ sanguinea. *Id. l.* 37. *c.* 5. *a med.* Smaragdi venosi squamosique. *Id. l.* 25. *c. ult. ante med.* Radices minus venosæ. *Id. l.* 20. *c.* 8. *a med.* Intybum sativum, quod est minus, & venosius.

VENOX, ocis, m. cognomentum fuit C. Plautii, qui cum esset censor una cum Appio Claudio Crasso (qui postea *Cæcus* amissis oculis dictus est) solus in Aquæ Claudiæ venis perquirendis fuit. *Frontin. de aquæduct. artic.* 5. & *Fasti consulares* apud *Gruter. pag.* 291.

VENTER, tris, m. *pancia*, *ventre*, *ventraja* κοιλία, γαστήρ, alvus, cavum illud in medio corpore animalis, in quo sunt ventriculus, & intestina: itemque intestina ipsa, & ipse ventriculus. Id *ἔτυμον* notationem huic voci præbent. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 82. Pectus, hoc est ossa præcordiis et vitalibus natura circumdedit: at ventri, quem necesse erat increscere, ademit. *Cels. l.* 7. *c.* 16. Nonnunquam venter ictu aliquo perforatur, sequiturque, ut intestina evolvantur. *Id. l.* 2. *c.* 19. Cibia uti ventrem contrahentibus. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *sub fin.* inani ventre diem durare. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 58. Faba ventrem inflatur. *Plin. l.* 20. *c.* 8. Beta ventrem mollit. *h. e.* solvit, *muove il corpo*. *& ibid.* Ventris fluxiones sistere. *Martial. l.* 13. *epigr.* 26. Sorba sumus, molles nimium durantia ventres. *Plin. l.* 27. *c.* 10. Ventris dolores sedare. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 79. Ii minus solertes, quibus obesissimus venter. *Varr. lib.* 2. *R. R. c.* 7. Equus decet esse clunibus ac ventribus latis. ¶ *Ventrem facere* apud *Veget. de re veterin. l.* 3. *c.* 37. est excrementa reddere. ¶ De intestinis seu visceribus, *budellame*, *viscere*, *ἔντερα*. *Colum. l.* 9. *c.* 14. & *Plin. l.* 21. *c.* 20. Apes posse progenerari ventribus bubulis. ¶ De ventriculo, *stomaco*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 78. *Hard.* Subest venter stomachum habentibus, ceteris simplex, ruminantibus geminus, sanguine carentibus nullus. *Id. l.* 33. *c.* 6. *ad fin.* Argyritin in ventre suillo in aqua coquunt, etemptamque nitro fricant, &c. Adde *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 4. *circa med.* ¶ Sæpe refertur ad famem, gulam, edacitatem. *Plaut. Capt.* 4. 2. 73. Tu tui quotidiani victi ventrem ad me afferas. *Id. Pseud.* 1. 2. 43. Ventri operam dare. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 32. Quidquid quæsierat, ventri donabat avaro. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 40. ære paterno, Ac rebus mersis in ventrem. *Pers. in prol. v.* 10. Magister artis, ingenique largitor venter. *Bisogno fa l'uomo industrioso.* *Juvenal. sat.* 3. *v.* 166. magno hospitium miserabile, magno Servorum ventres. *h. e.* alimenta, cibus. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 34. Vivite lurcones, comedones, vivite ventres. *h. e.* heluones, gulosi, edaces, & quasi toti ventres. ¶ De utero *Juvenal. sat.* 6. *v.* 595. homines in ventre necandos Conducit. Hinc *ventrem ferre*, gravidam esse, fetum in utero habere. *Liv. l.* 1. *c.* 34. Cum ignorans nurum ventrem ferre, immemor in testando nepotis decessisset. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. *a med.* Equa ventrem fert duodecim menses, vacca decem, ovis & capra quinos, sus quatuor. *Colum. l.* 6. *c.* 24. Vaccæ decem mensibus ventrem perferunt. *Ovid. Met.* 11. *v.* 311. Ut sua maturus complevit tempora venter, Nascitur Autolycus. ¶ Huc pertinent illa JCtorum, *ventrem inspicere*, *custodire*, *in possessionem mittere*, *ventris nomine mulierem in possessionem mittere*, &c. *Dig. l.* 25. *tit.* 4. 5. & 6. *l.* 37. *tit.* 8. 9. &c. Sic *Horat. Epod. ult. v.* 30. Tuusque venter Pactumeius. *h. e.* fetus, partus tui ventris. & *Paul. Dig. lib.* 5. *tit.* 4. *leg.* 3. Antiqui libero ventri ita prospexerunt, ut in tempus nascendi omnia ei jura integra conservarent. ¶ Metaphorice *venter* est quæcumque extantia, tumor, inflatio cujusque rei. *Vitruv. l.* 8. *c.* 7. ubi de aquæductib. agit, *ventrem* dicit, & græci κοιλίαν, ubi fistulæ dilatantur, & intumescunt. *Juvenal. sat.* 12. *v.* 60. venter lagenæ. *Alfen. Dig. l.* 8. *tit.* 3. *leg.* 17. Si paries ita ventrem faceret, ut semipedem procumberet. *Plin. l.* 12. *c.* 46. Talus ventre eminens concavo, in vertebra ligatus. *Virg.* 4. *Georg. v.* 121. tortusque per herbam Cresceret in ventrem cucumis. *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 43. tumidoque cucurbita ventre.

VENTIDIANUS, a, um, ad Ventidium pertinens, quod est nomen propr. R. civis. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 181. Nos Ventidianis rumoribus concalfecimus. V. *Gell. l.* 15. *c.* 4. ubi de P. Ventidio Basso Picente historiam tradit.

VENTIGENUS, a, um, adject. ventum gignens. *Ventigenos crateras* apud *Lucret. l.* 6. *v.* 701. sunt ora & fauces in cacumine Ætnæ montis, qui fumum, & nebulas, & concitatas auras copiose emittunt. Verba *Lucretii* sunt: In summo sunt ventigeni cratera, ut ipsi (*accolæ Ætnæ*) Nominitant, nos quas fauces perhibemus, & ora.

VENTILABRUM, bri, n. πτύον, λικμητήριον, instrumentum quo aliquid ventilatur, cujusmodi est illud, quod rustici frumentum, leguminave post trituram sursum ejaculantur, ut ventorum flatu a paleis repurgentur. *Colum. l.* 2. *c.* 10. *circa med.* Nam cum acervus paleis granisque mistus in unum fuerit congestus, paulatim ex eo ventilabris per longius spatium jactetur. *Prudent. in hymno præfixo Apotheosi, sub fin.* Det ventilabro lecta quæque ut horreis, Urat recrementum focis.

VENTILABUNDUS, a, um. Quidam leg. *in fragm. Varron.* apud *Non. c.* 4. *n.* 329. sed incerta admodum ea est.

VENTILATIO, onis, f. *sventolamento*, *ventilazione*, λίκμησις, ῥιπισμός, actus ventilandi. *Plin. l.* 23. *cap.* 1. Innocentiores uvæ sunt, quæ decerptæ diu pendere: quæ ventilatione etiam utiles fiunt stomacho, ægrisque.

VENTILATOR, oris, m. *sventolatore*, λικμητής, qui ventilat, ac præsertim qui post trituram frumenta, aut legumina ventilabro in sublime jaculatur, ut ventorum flatu grana secernantur a paleis. *Colum. l.* 2. *c.* 10. *circa med.* Faba, quæ longius emittetur, pura ad pervaniet, quo ventilator eam ejaculabitur. ¶ Translate sumitur pro præstigiatore. Nam ut ventilatores grana, quæ purgant, in ventum projiciunt, ita præstigiatores, rem, quam retinent manibus, ejicere videntur. *Quintil. l.* 10. *c. ult. ante med.* Quo usu constant mira illa in scenis pilariorum, ac ventilatorum, ut ea, quæ emiserint, ultro venire in manus credas, & qua jubentur, decurrere.

VENTILATUS, a, um, *sventolato*, *ventilato*, agitatus, impulsus. *Cic. pro Flacc. c.* 23. Cujus lingua, quasi flabello seditionis, illa tum est egentium concio ventilata.

VENTILO, as, a. 1. *ventilare*, *sventolare*, *far vento*, λικμάω, ῥιπίζω, ventum excito in aliquam rem. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 50. Hinc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem. *Sil. l.* 17. *v.* 506. rapidusque incendia flatus Ventilat. *Sueton. in Aug. c.* 82. Æstate apertis foribus, ac sæpe etiam aliquo ventilante, cubabat. *Martial. l.* 3. *epigr.* 82. *v.* 10. Stat exoletus, Et æstuanti tenue ventilat frigus. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 108. Et cum se rapido fessum projecerat æstu, Patrius roseis pavonum ventilat alis. *Stat. l.* 4. *silv.* 3. *v.* 105. Ceu fessis ubi remigum lacertis, Primæ carbasa ventilantis auræ. ¶ Item aeri & ventis exponere, *dar aria*, *esporre all'aria*, *sciorinare*. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 55. *ad fin.* Oleas in acervis jactando ventilare oportet. *Colum. l.* 12. *c.* 30. Quo major æstus erit, eo sæpius convenit vinum nutrire, refrigerarique, & ventilari. *Plin. l.* 18. *c.* 30. Frumenta in horreis multi ventilari vetant. *Colum. l.* 1. *cap.* 6. *a med.* Rasæ fruges in horreo ventilentur, & quasi refrigerentur. *Plin. l.* 21. *c.* 14. *ad fin.* Ventilatur sub divo supina cera fulva. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 7. *v.* 54. populeas ventilat aura comas. *dibatte, fa tremolare*: agitat, concutit. ¶ Translate *Senec. de Tranquill. c.* 2. *a med.* Versare se, & mutare nondum fessum latus, & alio atque alio positu ventilari. *h. e.* jactare se, versare, positum mutare. *dimenarsi*. & *Apul. in Apolog.* Qui tibi plurimas contumelias dixit: qui nomen tuum pro tribunalibus ventilavit. *h. e.* jactavit, ventis calumniarum objecit. *Imp. Constant. Cod. l.* 9. *tit.* 18. *leg.* 8. & in *Cod. Theodos. l.* 9. *tit.* 16 *leg.* 5. Magicis artibus vitæ insontium labefactare, & Manibus accitis ventilare. *h. e.* vexare, agitare, turbare. *Apul. l.* 2. *Metam.* In aureos refulgentes, quos identidem manu mea ventilabam, attonitus. *h. e.* versabam, numerabam. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 28 Ventilat æstivum digitis sudantibus aurum. *h e.* anulos leviores inter eundum agitat & jactat, refrigerii & simul ostentationis gratia. *Martial. l.* 12. *epigr.* 18. Dum per limina te potentiorum Sudatrix toga ventilat. *h. e.* agitet, huc illuc discurrentem. ¶ *Ventilare* dicuntur & gladiatores, aut milites, cum præludentes brachia & arma jactant, aeremque vane cædunt: quasique velitantur. *Senec. epist.* 117. *a med.* Quam stultum est, cum signum pugnæ acceperis, ventilare! remove ista lusoria arma: decretoriis opus est. *Id. in proœm. l.* 3. *excerpt. controv. a med.* Aliud est pugnare, aliud ventilare. *Martial. l.* 5. *epigr.* 30. Cornibus hic pandet summis; vagus ille per armos Currit, & in toto ventilat arma bove.

VENTIO, onis, f. *venuta*, ἔλευσις, actus veniendi, *Plaut. Truc.* 2. 7. 61. Quid tibi huc ventio est?

VENTITO, as, n. 1. *venire spesso*, φοιτάω, frequenter venio. *Catull. carm.* 8. *v.* 4. Cum ventitabas, quo puella ducebat. *Cic.* 12. *Fam. ep.* 27. *circa med.* Ut domum ventitares, horasque multas sermone consumeres. *Id.* 3. *de Legib. c.* 4. Cum ipse ad Scævolam ventitarem.

VENTO, as, n. 1. frequentat. a *venio*, apud veteres. *Fest.* Ventabant antiqui dicebant sine præpositione pro adventabant. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 386. Cum illo vento, video Gallorum frequentiam in templo.

VENTOSE, adverb. tumide, inflate. *Apul. l.* 10. *Metam.* Pulvilli ventose delicata pluma tumentes.

VENTOSITAS, atis, f. *ventosità*. *Apul. de herb. c.* 108. Petroselinum medetur ventositati stomachi atque coli. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 4. *c.* 5. Ventositas ventris. ¶ Translate pro jactantia ponit *Fulgent. l.* 2. *Mythol. c.* 17.

VENTOSUS, a, um, *pieno di vento*, *ventoso*, ἀνεμώδης, vento plenus, ventis objectus. *Virg. Æn.* 8. *v.* 449. alii ventosis follibus auras Accipiunt, redduntque. *Petron. in Satyr. c.* 137. *ad fin.* Inanes,

net, ac fine medullæ ventosas nocere in summo humore consistere, graves & plenas ad ima deferri. *Horat. l. 3. od. 4. v. 45.* ventosum mare. *Liv. l. 36. c. 43.* Ventosissima regio inter Cycladas, Delus. *Virg. Æn. 12. v. 848.* & *Propert. l. 2. el. 9. v. 5.* ventosæ alæ, *Virg. Ecl. 9. v. 58.* ventosi ceciderunt murmuris auræ. *Plin. l. 18. c. ult.* Ventosus autumnus, ventosa hiems. *Lucan. l. 9. v. 349. de Tritone.* ventosa perflantem murmura concha. *h. e.* tuba inspirata. *Ovid. 2. Amor. el. 16. v. 19.* ventosæ Alpes. *Val. Flacc. l. 2. v. 269.* Pampineamque quatit ventosis ictibus hastam. *con colpi tirati al vento. Theodor. Priscian. l. 2. par. 2. c. 16.* Ventosas cucurbitas imponere. *le ventose.* Quo sensu etiam *Juvenal.* dixisse videtur *sat. 14. v. 57.* vacuumque cerebro Jampridem caput hoc ventosa cucurbita quærit. ¶ Metaphorice est inflatus, tumidus, vanus, inanis, levis, mobilis, inconstans. *Virg. Æn. 11. v. 390.* an tibi Mavors Ventosa in lingua, pedibusque fugacibus istis Semper erit? *& vers. 708.* ventosa gloria. *κενοδοξία.* Sic *Horat. l. 2. ep. 1. v. 177.* Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru. *Stat. 10. Theb. v. 711.* Hæc pietas, hic verus honor: ibi gloria tantum, Ventosumque decus, titulique in morte latentes. *Plin. in Panegyr. c. 31.* Superbiebat ventosa & insolens natio, quod, &c. *gonfia, superba. Cic. Phil. 11. c. 7.* Extraordinarium imperium populare atque ventosum est, minime nostræ gravitatis, minime hujus ordinis. *Petron. in Satyr. c. 2.* Ventosa isthæc & enormis loquacitas Athenas ex Asia commigravit. *h. e.* turgidum & inflatum dicendi genus. *Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 9.* Lepidus, homo ventosissimus. *h. e.* levissimus, & maxime inconstans. *Liv. l. 42. c. 30.* Ventosum ingenium. *Horat. l. 1. ep. 19. v. 37.* ventosæ plebis suffragia venari. *Ovid. ad Cupidinem, 2. Amor. el. 9. v. 49.* Tu levis es, multoque tuis ventosior alis. ¶ *Ventosi equi*, leves ac veloces, quasi vento geniti, aut ventos cursu æquantes. *Ovid. 4. Fast. v. 391.* Primaque ventosis palma petetur equis. *h. e.* cursu quadrigarum in Circo.

VENTRALIS, le, *di ventre*, ad ventrem pertinens. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 8. circa med.* Species acres & calidæ, si in ventrem receptæ fiant, solvitur vis earum ventralis humoris alluvione. ¶ *Ventrale* absolute (subaudi *cingulum*, *vestimentum*, aut quippiam hujusmodi) est campestre, semicinctium, zona, crumena ventri præcincta: *περίζωμα, προγαστρίδιον. Plin. l. 8. c. 48.* Gausapa patris mei memoria cœpere, amphimalla nostra, sicut villosa etiam ventralia. *Id. l. 27. c. 7. ad fin.* Absinthium inguinum tumorem arcet in ventrali habitum. ¶ In his sudariola, aut nummos gestare solebant. *Callistrat. Dig. lib. 48. tit. 20. leg. 6.* Vestem, qua is fuerit indutus, aut nummulos in ventrali, quos victus sui causa in promptu habuerit. *Turrentin.* habet *in ventralem.*

VENTRICŎLA, æ, m. & f. ventrem colens, ventri & gulæ deditus. *Augustin. ep. 86. ad Casulan. ante med.* Qui ventricolas tanquam magnus jejunatos accusat.

VENTRICULATIO, onis, f. morbus & tormina ventris, apud *Cæl. Aurelian. l. 3. Acut. c. 17.*

VENTRICULŌSUS, a, um, ad ventrem pertinens. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 4. c. 5.* Ventriculosa passio.

VENTRICŬLUS, li, m. *ventricino*, *γαστρίδιον*, parvus venter. & ponitur aliquando pro ventre: ut in illo *Juvenal. sat. 3. v. 96.* plana omnia dicas Infra ventriculum. ¶ Sic appellantur & duæ cavitates in corde. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55. a med.* pars animæ redditur respirando, pars concipitur cordis parte quadam, quem ventriculum cordis appellant: cui similis alter adjunctus est, in quem sanguis e jecore per venam illam cavam influit. ¶ Præcipua sic dicitur receptaculum cibi in corpore animalis, in quo conficitur, confectaque in intestina transmittitur quidquid comesum est, *stomaco. Cels. l. 4. c. 1. & l. 5. c. 26. sect. 16. Plin. l. 11. c. 37. sect. 78. & sequent.* & alibi sæpe. *Cels. cit. l. 4.* Ventriculus, qui receptaculum cibi est, constat ex duobus tergoribus: isque inter lienem & jecur positus est, utroque ex his paulum super eum ingrediente.

VENTRIFLŬUS, a, um, qui ventrem solvit, ut Ventriflua medicamenta. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 1. c. 4. post med.*

VENTRILŎQUUS, a, um, *ἐγγαστρίμυθος.* Ventriloquos *Isidorus in Glossis* exponit præcantatores: sunt autem iidem, qui divini, seu arioli, qui dæmonem in ventre se habere dicunt, & ex ejus inflatu futura prædicere. *Tertull. l. 4. adversus Marcion. c. 25 & advers. Prax. c. 19. ex Isaia cap. 44.* Quis alius disjicit signa ventriloquorum, & divinationes ex corde? Verba *Vulgatæ Edition.* sunt *Isai. 44. 25.* Irrita faciens signa divinorum, & ariolos in furorem vertens.

VENTRIŌSUS, a, um, *panciuto*, *γαστρώδης*, qui magnum habet ventrem. *Plaut. Merc. 3. 4. 54.* Canum, varum, ventriosum. *Id. Asin. 2. 3. 20.* Macilentis malis, rufulus, aliquantum ventriosus.

VENTRŌSUS. V. in voce sequent.

VENTRUŌSUS, a, um, ventriosus. Ut a mons, tis, fit *montuosus*, sic a *venter, tris, ventruosus. Plin. l. 14. c. 21.* Dolia ventruosa ac patula minus utilia. Ita *Harduin. ex MSS. al. leg. ventrosus.*

VENTŬLUS, li, m. *venticello*, *ἀνεμίδιον*, levis ventus. *Terent. Eun. 3. 5. 47.* Cape hoc flabellum, & ventulum huic sic facito, dum lavamus. Adde *Plaut. Curcul. 2. 3. 37. & Cas. 3. 5. 14.*

VENTŪRUS, a, um, particip. futuri verbi venio, *venturo*, *futuro*. *Ovid. 2. de art. am. v. 59.* venturæ memores senectæ. *Virg. Æn. 8. v. 627.* Venturi inscius ævi. ¶ *Ventura*, absolute, *le cose future. Virg. Æn. 2. v. 125.* Ventura videre. Sic Præscia venturi vates, *Id. Æn. 6. v. 66.*

VENTUS, a, um, particip. V. in fine verbi *Venio*.

VENTUS, ti, m. *vento*, *ἄνεμος*, *πνεῦμα*, aeris concitati motus, fluxus aeris impetuosior. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 39. ad fin. de aere:* Tum effluens huc & illuc ventos efficit. *Vitruv. l. 1. c. 6.* Ventus est aeris fluens unda, cum incerta motus redundantia. Nascitur, cum fervor offendit humorem, & impetus fervoris exprimit vim spiritus flantis. *Cic. pro Cluent. c. 49. sub fin.* Ut mare, quod sua natura tranquillum sit, ventorum vi agitari atque turbari. *Id. 7. Fam. ep. 20. extr.* Ventus increbescit. *Senec. in Med. v. 627.* Venti silent. *Senec. de vita beata, c. 28.* Secundus & ferens ventus. *Nep. in Annib. c. 8.* Dare vela ventis. ¶ Jungitur nominibus peculiarium ventorum. *Cic. 9. Attic. ep. 6.* Septentriones venti. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 7.* Corus ventus. *Nep. in Milt. c. 1.* Ventus Aquilo. *& l. 2.* Ventus Boreas. Sic *Plaut. Curcul. 5. 2. 47.* Exoritur ventus turbo, spectacula ibi ruunt. Adde *Trinum. 4. 1. 16.* ¶ Secundum Veterum descriptionem venti duodecim sunt, *Boreas*, *Aquilo*, *Corus*, *Subsolanus*, *Vulturnus*, *Eurus*, *Auster*, *Notus*, *Africus*, *Favonius*, *Zephyrus*, *Circius*. Ex his principes sunt, qui etiam cardinales vocantur, quod flant a quatuor mundi cardinibus, Septentrione, Oriente, Meridie, Occidente. Deinde singuli duos alios ventos habent, unum ad dextram, alterum ad sinistram. A septentrione est *Boreas*, qui & ipse Septentrio dicitur. Huic ad Orientem *Aquilo* surgit, ad Occidentem *Corus*. Ab Oriente Æquinoctiali est *Subsolanus*, qui ad Septentrionem habet *Vulturnum*, ad Meridiem *Eurum*. A Meridie est *Auster*. Huic ad Orientem *Notus* est, *Africus* ad Occidentem. Ab Occidente Æquinoctiali est *Favonius*, cui *Zephyrus* est ad Meridiem, *Circius* ad Septentrionem. V. suis locis. Sed recentiores mathematici diligentius & minutius triginta duos ventos distinxerunt, quos, quia Veteribus ignoti fuerunt, non est hic locus enumerare. De quatuor præcipuis ita *Ovid. l. 1. Trist. el. 2. v. 27.* Nam modo purpureo vires capit *Eurus* ab ortu; Nunc *Zephyrus* sero vespere missus adest: Nunc gelidus sicca *Boreas* bacchatur ab Arcto: Nunc *Notus* adversa prœlia fronte gerit. *Virg. 4. Georg. v. 297.* Parietibusque premunt arctis, & quatuor addunt Quatuor a ventis obliqua luce fenestras. ¶ In fabulis est, Ventos filios fuisse Astræi, qui patrem Titanum habuit, & Auroræ, & fratres Astrææ; eos aliquando adversus Jovem prœliatos esse; a Jove debellatos in terræ speluncis in Æolide inclusos fuisse, iisque Æolum regem datum esse, qui eos coerceret. *Serv. ad Virg. 1. Æn. v. 136. & Hygin. in præfat.* Hinc pro diis habiti sunt, & templa illis dicata, ut Circio ab Augusto, teste *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 17. sub fin.* & victimæ cæsæ, ut apud *Virg. 3. Æn. v. 120.* & *Horat. epod. 10. in fin.* & vota facta, ut apud *Lucret. l. 5. 1228. Ovid. Heroid. ep. 18. v. 37. & Turpil. apud Cicer. 4. Tuscul. c. 34.* ¶ Translate *ventus* accipitur pro calamitate, adversa fortuna, perturbatione. *Cic. in Pison. c. 9. ad fin.* Alios ego vidi ventos, alias prospexi animo procellas. ¶ Item pro secunda, seu prospera fortuna. *Cic. Attic. l. 2. ep. 1. a med.* Quid si etiam Cæsarem, cujus nunc venti valde sunt secundi, reddo meliorem? ¶ Item pro favore, plausu. *Cic. pro Cluent. c. 47.* Verum omnes intelligimus in istis subscriptionibus ventum quendam popularem esse quæsitum. ¶ Item pro fama, rumore. *Cic. pro Cluent. c. 28.* Qui omnes rumorum & concionum ventos colligere consuesset. ¶ *Ventis tradere* est oblivioni tradere. *Horat. l. 1. od. 26. v. 1.* Tristitiam & metum Tradam protervis in mare Creticum Portare ventis. Huc pertinet & illud *Virg. Æn. 10. v. 652.* nec ferre videt sua gaudia ventos. *h. e.* irrita esse, in nihilum abire. ¶ *In vento & in aqua scribere* est operam perdere, *Catull. carm. 69. ad Amic.* Sic profundere verba ventis, *h. e.* frustra loqui, *Lucret. l. 4. v. 929.* Et, dare verba in ventos, *Ovid. 1. Amor. el. 6. v. 42.* Item quoque est *ventis loqui*, apud *Ammian. l. 15. c. 5 (al. 9.)* ¶ *Vento vivere* proverbiali locutione dicitur is, qui minimo sumptu victitat, *trattarsi meschinamente*, *viver d' aria. Imp. Alexandr. l. 5. Cod. tit. 50. leg. 2. in fin.* ¶ *Ventus textilis* est vestis tenuissima, quæ subtilitate videtur ventos æquare. *Pub. Labor. apud Petron. in Satyr. c. 55.* V. *Nebula.*

VENUCŬLUS, a, um, ad Venusiam oppidum Apuliæ pertinens, ut multi putant: ut *Venucula uva*, quæ in ejus oppidi agro provenit, & in ollis condi & servari solet, ob id etiam *ollaris* dicta. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 71.* Venucula convenit ollis: Rectius Albanam fumo duraveris uvam (Quidam scribunt *Venuncula* duplici *n*, ut commode prima syllaba producatur, quæ in *Venusia* brevis est.) *Colum. l. 12. c. 45. a med.* Uvæ Venuculæ, quas antiqui in vas condebant. *Plin. l. 14. c. 2. ad fin.* Venucula inter optima deflorescentes, & ollis aptissima. *Harduin.* legit *Venicula* eodem sensu: alii *venuncula*. ¶ Quidam *venuculam* non a Venusio oppido, sed a *venum* deducunt, ut sit idem, quod venalis: nam ideo in ollis servatur, ut vendi possit extra vindemiæ tempora. ¶ *Colum. l. 3. c. 2.* hanc etiam venuculum nominat, & inter sacris varia genera refert. Al. leg. *vermiculum*, *h. e.* sutilum.

VENŬLA, læ, f. *picciola vena*, *venuzza*, *φλέβιον. Cels. l. 2. c. 6.* Oculi illacrymant, atque in iisdem venulæ pallent. ¶ Translate *Quintil. l. 12. cap. 10.* Quid est cur in iis, qui tenui venula per calculos fluunt, Atticum saporem putent?

VENULEJUS. Q. Claudius Venulejus Saturninus Jurisconsultus, unus ex discipulis Papiniani, fuit etiam unus ex familiaribus & sociis Alexandri Severi Imp. ut in ejus vitæ fine tradit *Lamprid.* Extant multa ejus responsa in Pandectis.

VENUM, *da vendere*, *venale*, quod venale est. Quidam putant, esse supinum verbi veneo; sed potius *venus* est a *venum*, quasi *venum eo*. Aliquando per casus inflexa legitur: itaque potius nomen esse dicendum est, cujus in usu frequentissimo est *venum*: dicimus autem *venum ire*, *h. e.* vendi, *esser esposto alla vendita. Venum dare*, aut *tradere*, *h. e.* vendere, *dare ad esser venduto. Gell. l. 7. c. 4.* Pileatos servos venum ire solitos Sabinus scriptum reliquit. *Liv. l. 3. c. 55.*

c. 53. Ut ejus familia ad aedem Cereris venum iret. *Lucan. l.* 4. v. 206 seque, & sua tradita venum Castra videt. *Claudian. l.* 1. *in Rufin.* v. 178. Venum cuncta dare. *h. e.* omnia venalia esse. *Id. l.* 1. *in Eutrop.* v. 37. Omnes poenituit pretii: venumque redibat: Dum vendi poterit. ¶ Reperiuntur etiam quidam hujus nominis casus, ut dictum est, ut *venui* dativus, tanquam a *venus*, *o*: & *veno* in dat. & ablat. a *venum*, *i*. *Apul. l.* 8. *Metam.* Eum rogavit unus e nostris, haberetne venui lacte. *se avea latte da vendere.* & *infra*. Cantherium venui subjicere. *esporre alla vendita. Tacit. Ann.* 13. c. 51. Militibus immunitas servaretur, nisi in iis, quae veno exercebant, *in quelle cose, delle quali facessero mercatanzia.* & *Ann.* 14. c. 15. Posita veno irritamenta luxus. *esposti alla vendita.* ¶ Sunt qui scribunt *vaenum* cum diphthongo *a*, sed V. *Venee*.

VENUNDATUS, a, um, nom. particip. *venduto. Tacit. in Agric.* c. 28. Per commercia venundati. *Propert. l.* 3. *el.* 17. v. 32. Tuque o Minoa venundata Scylla figura.

VENUNDO, as, dedi, datum, a. 3. *vendere, e dare a vendere*, ἀπεμπολεῖν, ἀποδίδωμι, idem quod vendo, venum do. *Cic.* 3. *Offic.* c. 16. Cum in venundando rem eam scisset. *Al. leg.* vendendo. *Tacit. Ann.* 11. c. 22. *extr.* Quaestura gratuito concedebatur, donec sententia Dolabellae velut venundaretur. *Flor. l.* 4. c. *ult. a med.* Hos sub corona jure belli venundedit. ¶ Scribitur & *venumdo*.

VENUS, eris, f. *Venere*, Ἀφροδίτη, Κύπρις, Κυθήρεια, filia Caeli & Diei, dea amorum, pulcritudinis, gratiarum, deliciarum, voluptatum omnium. Poetae fabulantur, natam esse ex spuma maris, & caeli testibus a Saturno caesis, & in mare projectis. Sed hoc de Venere secunda *Cicero* scribit *l.* 3. *de nat. Deor.* c. 23. Quatuor enim ibi Veneres enumerat, ut mox dicetur. Dicta est a veniendo. *Id. ibid.* c. 24. Minerva, quia minuit, aut quia minatur: Venus, quia venit ad omnia. ¶ Graecis est Ἀφροδίτη, ab ἀφρὸς, spuma, e qua nata fingitur: quod praeter multos gentium Scriptores etiam *Arnobius* tradit *l.* 4. *pag.* 143. *Horat. l.* 2. *od.* 18. v. 6. Quis non te potius Bacche Pater, teque decens Venus? ¶ Nata dicitur in Cypro, ibique colebatur, & in Papho, in Gnido, in Cytheris, & plurimis aliis in locis. *Horat. l.* 1. *od.* 30. O Venus regina Gnidi, Paphique. Adde *od.* 3. &c. Ejus sedem in Cypro late & luculenter describit *Claudian. de nupt. Honor. & Mar.* a *vers.* 49. ¶ Ab ea Romulus mensem anni secundum Aprilem nominavisse dicitur. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 61. Sed Veneris mensem Grajo sermone notatum Auguror: a spumis est dea dicta maris. Adde 4. *Met.* v. 537. ¶ Fabulantur nupsisse Vulcano, & adulterio se se cum Marte miscuisse, unde Anteros natus sit. *Ovid.* 4. *Met.* 4. *Fast.* & alibi: sed haec de tertia Venere narrantur, quae filia fuit Jovis, & Diones. *Cic. loc. cit.* ¶ Dicitur etiam adulterium admisisse cum Mercurio, ex quo Cupidinem, sive Amorem peperit. Hoc de Venere secunda, & de Mercurio secundo *Cicero* scribit *ibid.* Nam Cupido primus Mercurio, & Diana prima natus dicitur. Sed quidam volunt Cupidinem ex sola Venere natum esse, ut est apud *Servium ad* 1. *Aen.* v. 668. ¶ Veneres plures fuere, ut jam significavimus. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* c. 23. Venus prima Caelo, & Die nata, cujus Elide delubrum vidimus: altera spuma procreata, ex qua & Mercurio Cupidinem secundum natum accepimus: tertia Jove nata, & Diona, quae nupsit Vulcano, sed ex ea & Marte natus Anteros dicitur: quarta Syria, Tyroque concepta, quae Astarte vocatur, quam Adonidi nupsisse traditum est. ¶ Poetae tamen has omnes Veneres confundunt, & uni tribuunt ea, quae fere propria sunt. ¶ De Venere armata V. *Armatus*. ¶ Cyprii signum Veneris habuerunt barbatum corpore, sed veste muliebri cum sceptro ac statura virili: & putant, eandem marem ac feminam esse. Sunt haec verba *Macrobii l.* 3. *Saturn.* c. 8. quorum similia habet *Serv. ad Aen.* 2. v. 632. ¶ Sacra Veneri fiebant Paphi solo ture, & floribus. *Serv. ad Aen.* 1. v. 339. ¶ Non solum pro dea amoris ponitur, sed etiam pro libidine, seu appetitu commixtionis cum altero corpore, & pro re ipsa Venerea, quam Graeci ἀφροδισιασμὸν dicunt. *Terent. Eun.* 4. 5. 6. Sine Cerere, & Libero friget Venus. *Virg. Georg.* 3. v. 97. Frigidus in Venerem senior. *Plin. l.* 26. c. 10. Illita quoque radix genitalibus inhibebit non solum Venerem, sed affluentiam genituræ. *Virg.* 3. *Georg.* v. 137. Sed rapiat sitiens Venerem, interiusque recondat. σπέρμα. ¶ Interdum ponitur pro gratia, qua apud alios pollemus. *Senec. l.* 2. *de benef.* c. 28. Ille non est per mihi virtutibus, nec officiis, sed habuit suam venerem. *Plin. de Apelle, l.* 35. c. 10. *ante med.* Quorum (*pictorum*) opera cum admiraretur, collaudatis omnibus, deesse iis unam Venerem dicebat, quam Graeci charita vocant. ¶ Interdum etiam pro venustate, ornatu, elegantia. *Plaut. Stich.* 2. 1. 5. Profecto amoenitates omnium Venerum & venustatum affero. *Quintil. l.* 6. c. 3. *ante med.* Quod cum gratia quadam & Venere dicitur. *Id. l.* 10. c. 1. Isocrates omnes dicendi Veneres sectatus est. ¶ Per blanditiam amatores amicas suas Veneres vocant. *Virg. Ecl.* 3. v. 68. parta meae Veneri sunt munera. ¶ Neque amorum solum, sed & hortorum praeses habita est, & *Hortensis* appellata, quia horti ad amoenitates & delicias pertinent, quae amorum comites sunt. Hinc *Naevius* apud *Festum* in voce *Coquus*. Coquus edit Neptunum, Venerem, Cererem. Ubi *Neptunum* pro piscibus ponitur, *Venus* pro oleribus. *Ceres* pro pane. *Varr. l.* 1. *R. R.* c. 1. Adveneror Minervam, & Venerem, quarum unius procuratio oliveti, alterius hortorum: quo nomine rustica Vinalia sunt instituta. ¶ Est item *Venus* una errantium stellarum, inter Solis & Mercurii sphaeram sita, quae mane, cum antegreditur Solem, Graece φωσφόρος, Latine *Lucifer* dicitur: vespere, cum Solem subsequitur, appellatur a Graecis ἕσπερος, a Latinis *Vesper*, & *Vesperugo*. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 20. Infima est quinque errantium, terraeque proxima stella Veneris, quae φωσφόρος Graece, Lucifer Latine dicitur, cum antegreditur Solem; cum subsequitur autem, Hesperos. Adde *in Somn. Scip. cap.* 4. & 5. ¶ *Venus* etiam dicebatur talorum jactus; nempe is qui talos omnes figura exhibebat diversa, hoc est Cum steterit nullus vultu tibi talus eodem, ut loquitur *Martial.* 14. *epigr.* 14. Causa nominis est, quod is jactus propitia Venere haberetur, unde & *Venereus* dicebatur: erat enim omnium jactuum felicissimus. *Propert. l.* 4. *el.* 8. v. 45. Me quoque per talos Venerem quaerente secundos, Semper damnosi subsiluere Canes. *Augustus* apud *Sueton.* c. 71. Quos tollebat universos, qui Venerem jecerat.

VENUSINUS, a, um ad Venusiam pertinens, quod est oppidum Apuliae Peucetiae, in confinio Lucaniae, ad radices Apennini: Horatii Flacci patria. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. v. 35. Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus. *Juvenal. sat.* 1. v. 51. Haec ego non credam Venusina digna lucerna? *h. e.* lucerna qua *Horatius* lucubrando, & satyras scribendo utebatur. ¶ *Venusini, orum*, Venusii incolae, *Liv. l.* 22. c. 54.

VENUSTAS, atis, f. *bellezza, grazia, venustà*, εὐμορφία, ἐπιχαρισματα (?), pulcritudo, formae elegantia, gratus aspectus: a *Venus*. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* 2. 27. *extr.* Quae autem dea ad res omnes veniret, Venerem nostri nominaverunt: atque ex ea potius venustas, quam Venus ex venustate. ¶ Proprie est mulierum, ut dignitas virorum. *Cic.* 1. *Offic.* c. 30. & 36. Cum autem pulcritudinis duo genera sint, quorum in altero venustas sit, in altero dignitas, venustatem muliebrem ducere debemus, dignitatem virilem. *Id. ibid.* c. 27. Venustas & pulcritudo corporis secerni non potest a valetudine. *Id. in Orat.* c. 28. *ad fin.* Vultus multum afferet tum dignitatem, tum venustatem. ¶ Dicitur etiam de inanimatis rebus. *Cic.* 6. *Verr.* c. 3. Erant aenea praeterea duo signa, non maxima, verum eximia venustate, virginali habitu atque vestitu. *Id.* 3. *de Orat.* c. 46. Capitolii fastigium illud non venustas, sed necessitas ipsa fabricata est. ¶ Translate accipitur pro quacunque gratia, ut pro amabili suavitate orationis, pro lepore sive gratia dicendi, & Venere, χαριεντισμός. *Cic.* 1. *de Orat.* c. 57. Dicendi vis egregia, summa festivitate & venustate conjuncta profuit. *Id. Verr.* 7. c. 54. *sub fin.* Affluens omni lepore & venustate. *Gell. l.* 17. c. 20. Verborum venustates. ¶ Interdum etiam pro felicitate. *Terent. Hecyr.* 5. 4. 8. Quis me fortunatior, venustatisque adeo plenior? *Plaut. Poen.* 1. 2. 44. Diem pulcrum, & celebrem, & venustatis plenum! *Id. Stich.* 2. 1. 5. Amoenitates omnium Venerum atque venustatum affero. *Id. Pseud.* 5. 1. 12. Est homini quamobrem vitam amet. hic omnes voluptates, in hoc omnes venustates sunt.

VENUSTE, adverb. *graziosamente, con garbo*, χαριέντως, cum venustate, lepide. *Cael. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 4. Quo in te mihi videtur illud per quam venuste cecidisse. *Quintil. l.* 8. c. 3. *ante med.* Omnia venustissime finxit. *Senec. l.* 1. *controvers.* 1. *ante med.* Hispanus hunc colorem venustiae. *supple* adhibuit. *Cael. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 11. *circa med.* Venustissime respondere. *Plin. l.* 6. *ep.* 21. Scripsit mimiambos tenuiter, argute, venuste, atque in hoc genere eloquentissima.

VENUSTO, as, a. 1. *ornare*, κοσμεῖν, orno. *Naevius* apud *Fulgent.* *Planciad. de prisc. serm.* n. 23. Myropola affatim mihi unguentum largitus est, quo me venustarem. Subdit *Fulgent.* Affatim dicitur abundanter: venustare vero, exhilerare.

VENUSTULUS, a, um, *graziosetto*, εὐχαριτος (?), aliquantum venustus. *Plaut. Asin.* 1. 3. 70. Compellando blanditur, osculando, oratione venusta, venustula.

VENUSTUS, a, um, *bello, vistoso, avvenente, vago*, εὐπρόσωπος, χαρίεις, pulcher, formosus, ut in *Venustas* dictum est: a *Venus*. *Terent. Andr.* 1. 1. 92. Adolescentula forma, & vultu adeo modesto, adeo venusto, ut nihil supra. *Suet. in Ner.* c. 51. Fuit vultu pulcro magis, quam venusto. *Plaut. Poen.* 5. 2. 153. Mulier specie venusta. & 5. 4. 4. Diva venustissima Venus. *Sueton. de Aug.* c. 79. Forma fuit eximia, & per omnes aetatis gradus venustissima. ¶ Translate usurpatur de quacumque re concinna, & aspectu grata, *di bella vista*. *Vitruv. l.* 3. c. 2. Sic enim habebit & figurationis aspectum venustum, & aditus usum sine impeditionibus. (Sic contra *ibid.* a *med.* Tumida & invenusta species. & *sub fin.* Vescus & invenustus conspicientibus remittetur aspectus.) *Catull. carm.* 31. *ad Sirmion.* v. 12. Salve o venusta Sirmio. *Phaedr. l.* 4. *fab.* 4. v. 34. venusti hortuli. *Cic. in Bruto*, c. 55. *ad fin.* Gestus & motus corporis ita venustus, ut tamen ad forum, non ad scenam institutus videretur. ¶ Item pro decente, elegante, ornato in oratione. In ea *venustus*, & *lepidus* differunt: quod venustum vocamus, quod cum gratia quadam & Venere dicitur, ut ait *Quintil. l.* 6. c. 3. lepidum, quod rotunditate quadam, & brevitate, atque acumine verborum delectat. *Cic. in Bruto*, c. 95. Unum sententiosum & argutum, sententiis non tam gravibus & severis, quam concinnis & venustis. *Catull. carm.* 3. Lugete, o Veneres, Cupidinesque, Et quantum est hominum venustiorum. *Plin. l.* 3. *ep.* 9. Plerumque dolor etiam venustos facit, *h. e.* facetos. ¶ *Venustus* quoque fortunatum signat, ut *invenustus* non solum deformem, sed & infortunatum. Graecia similiter εὐαφρόδιτος pro fortunato accipitur. V. *Invenustus*.

VEPALLIDUS, a, um, sunt qui volunt, valde pallidum significare in illo *Horat. sub fin. sat.* 2. *l.* 1. vepallida lecto Desiliat mulier, miseram se conscia clamet. Sed *Bentlej.* multis acriter contendit, ac *pallida* legendum esse.

VEPRNIS, is, m. parvum penem habens, hoc est pusio, puer. V. *Pisinnus*.

VEPRECULA, ae, f. ἀκανθίον, diminut. a *vepres*. *Cic. pro Sext.* c. 33.

33. Ut illa ex vepreculis extracta nitedula Rempubl. conaretur arrodere. ¶ Est & vetus adagium, apud *Pomponium*, Poetam antiquum, *Vipera est in Vepreculo*, de iis, qui subito possunt afferre malum. Refertur a *Non. c. 3. n. 164.*

VEPRES, *aut* Vepris, is, m. & f. *pruno*, *spina*, *sterpo*, ἄκανθα, βάτος, θάμνος, rubus, dumus, sentis, spina. Adhibetur fere in plur. num. Recte singularis in *es* agnoscitur a *Priscian. l. 5. pag. 613. Putsch.* & firmatur analogia. nam ut a *nubes* fit *nubecula*, a *dies* diecula, a *vulpes vulpecula*, sic a *vepres veprecula*. *Cic. 5. Tuscul. c. 23.* Sepulcrum septum undique & vestitum vepribus & dumetis. *Cato R. R. c. 2.* Viam muniri, vepres recidi, hortum fodiri. *Virg. 3. Georg. v. 444.* hirsuti secuerunt corpora (avium) vepres. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 9.* Cornа vepres, & pruna ferunt? *Lucret. l. 4. v. 60.* Illorum spoliis vepres volitantibus auctas. *Stat. l. 5. silv. 2. v. 43.* Metari Bolanus agros, aperire malignas Tot veprum nemorumque moras. *Sueton. in Ner. c. 48. a med.* Inter fruticeta ac vepres ægre, nec nisi strata sub pedibus veste evasit. *Colum. sub init. c. 3. l. 11.* Vepres efficiendi coositis spinis rationem talem reddiderunt. *h. e.* sepem ex vepribus. ¶ In singulari num. *Id. ibid. paulo post.* Hunc veprem manifestum est interimi non posse, nisi radicitus effodere velis. *Ovid. 15. Metam. v. 618.* Aut lepori, qui vepre latens hostilia cernit Ora canum. *h. e.* vepreto, *prunajo*, *cespuglio*, *macchia*.

VEPRETA, æ, f. idem ac vepretum. Usus est *Varro l. 1. de R. R. c. 29.* ut *Scaliger* putat. Similiter *myrteta* pro *myrtetum* dixit *Plautus* in *Vidularia*, ut *Priscian.* docet *l. 4. pag. 623. Putsch.* Verba autem *Varron.* sunt: Seminaria omne genus ut serantur, putari vepretas, circum vites ablaqueari. Veteres libri, inquit *Scalig.* habent *putari in pratis*: legendum *vipretas*. nam *vipres* pro *vepres* dicebant, ut ego sæpe in veteribus MSS. codicibus memini me legere.

VEPRETUM, ti, n. *luogo pieno di spine*, *fratta*, ἀκανθὼν, locus vepribus plenus, dumetum. *Colum. l. 2. c. penult.* fluminum ripis, & limitibus, ac vepretis commodius, quam mediis agris, deponitur. *Al. leg.* vepribus. *Pallad. l. 1. tit. ult.* Runcones, quibus vepreta persequimur.

VER, *eris*, n. *primavera*, ἔαρ, anni pars, quæ hiemem sequitur: ab Æolico βὴρ, pro ἦρ, quod ex ἔαρ. *Varr. l. 5. de L. L. c. 2. a med.* Tempus secundum ver, quod tum vivere incipiunt virgulta, ac vertere se tempus anni: nisi quod Iones dicunt ἦρ. *Cic. 7. Verr. c. 10.* Cum autem ver esse cœperat, cujus initium iste non a Favonio, neque ab aliquo astro notabat, sed cum rosam viderat, tum incipere ver arbitrabatur. ¶ Dividitur in tres partes, in ver novum sive primum, adultum, & præceps. Nam cum vernum tempus sit trimestre, primus mensis primo, sive novo veri assignatur, secundus adulto tribuitur, tertius præcipiti, sive cadenti. Ita docet *Servius* ad illud *Virg. 1. Georg. v. 43.* Vere novo, gelidus canis cum montibus humor Liquitur. *Plin. l. 10. c. 29. ad fin.* Lusciniæ pariunt vere primo, cum plurimum sena ova. *Tacit. Ann. 13. c. 36.* Donec ver adolesceret. ¶ Secundum Latinos veteres agricolas ver initium habuit VII. Id. Febr. ut *Varr. l. 1. R. R. c. 28.* docet: desinebat in a. d. VII. vel prid. Id. Maji, quo tempore æstatis initium ponebant, ut in *Æstas* dictum est. ¶ Metonymice sunt flores. *Martial. l. 9. epigr. 14.* Cum breve Cecropiæ ver populantur apes. ¶ *Ver sacrum* dicebantur res, quæ vere natæ, & diis consecratæ essent: & *Ver sacrum facere*, erat vovere diis, sive iis consecrare, quæcunque vere proximo nascerentur. *Paul. ex Fest.* Ver sacrum vovendi mos fuit Italis. Magnis enim periculis adducti vovebant, quæcunque proximo vere nata essent apud se animalia, immolaturos. Sed cum crudele videretur, pueros, ac puellas innocentes interficere, productos in adultam ætatem velabant, atque ita extra fines suos exigebant. Hactenus *Paulus*. quorum similia habet ipse *Fest.* in *Mamertini*. Hanc vero consuetudinem a Sabinis ortam tradunt. Nam Sabini cum adversus Umbros aliquoties infeliciter pugnassent, Marti votum fecerunt, si victoria potiri contingeret, se illi consecraturos, quicquid proximo vere apud ipsos nasceretur. Quare cum re bene gesta in patriam essent reversi, omnem pecoris proventum Marti immolarunt, liberos autem eo vere natos, quoniam crudele videbatur occidere, Martis ministerio consecrarunt, postea que adultos, velato capite, ad quærendas sibi novas terras, extra fines suos exegerunt. Hæc narrat *Strabo prope fin. l. 5. Sisenna* apud *Non. c. 12. n. 18.* Quondam Sabini feruntur vovisse, si res communis melioribus locis constitisset, se ver sacrum facturos. *Liv. l. 34. c. 44.* Ver sacrum factum erat priore anno. *& mox.* Ver sacrum videri pecus, quod natum esset inter Cal. Martias, & pridie Cal. Majas. *Id. lib. 22. c. 10.* docet veris sacri nomine contineri, quod ver attulerit ex suillo, ovillo, caprino, bovillo grege. *Justin. l. 24. c. 4.* Galli abundanti multitudine, cum eos non caperent terræ, quæ genuerant, trecenta millia hominum ad sedes novas quærendas, velut ver sacrum miserunt. ¶ Translate *ver ætatis* est adolescentia. *Cic. de Senect. c. 19. a med.* Ver enim tanquam adolescentiam significat, ostenditque fructus futuros. *Catull. carm. 67. ad Mall. v. 16.* Jucundum cum ætas florida ver ageret. *Ovid. Met. 10. v. 85.* Ætatis breve ver & primos carpere flores. Adde *l. 15. a vers. 200.* ¶ *Vere numerare flores*, proverb. apud *eund. 4. Trist. el. 1. v. 57.* de re, quæ fieri non potest.

VERACITER, *veramente*, *veracemente*, ἀληθῶς, vere. *Augustin. ad Hieronym. inter hujus epist. n. 55. (al. 86.) a med.* De sanctis libris sancte & veraciter æstimare. *Id. l. 5. de Civ. Dei, c. 8.* Optime & veracissime creditur. *Plaut.* quoque usurpasse dicitur a *Priscian. l. 15. pag. 1010. Putsch.*

VERACULUS, i, m. præstigiator, divinus, circulator, qui vanis prædictionibus plebem allicit, dum vera se dicere de futuris rebus jactat. *Sueton. in Vitell. c. 14.* Nullis tamen offensior, quam veraculis, & mathematicis. *Alii leg.* vernaculis: & locus est varie a Criticis exagitatus.

VERATRIX, icis, f. saga, a verbo *vero*, *as*, divino; quod a verus. ut a *victum* est victrix, ab *altum* altrix, sic a *veratum* veratrix. Exstat apud *Apul. 9. Metam.* Veratricem quandam feminam multis exorat precibus. *Alii leg.* veteratricem.

VERATRUM, tri, n. *elleboro*, Italica appellatio hellebori: a vero, as, quod eo purgetur una cum corpore mens, ut vere purius & rectius perspicias. *Plin. l. 25. c. 5.* Veratrum nigrum purgat per inferna, candidum vomitione, causasque morborum extrahit: quondam terribile, postea tam promiscuum, ut plerique studiorum gratia ad pervidenda acrius, quæ commentabantur, sæpius sumptitaverint: Carneadem responsurum Zenonis libris: Drusum quoque apud nos constat, hoc medicamento liberatum comitiali morbo. Hæc *Plinius*, quorum similia *Gell. l. 17. cap. 15.* scribit. *Lucret. l. 4. v. 643.* nobis veratrum est acre venenum: At capris adipes, & coturnicibus auget. *Pers. sat. 1. v. 50.* non hic est Ilias Acci Ebria veratro. *scil.* quia in ea scribenda multum veratri ab *Accio* sumptum est.

VERAX, acis, *veritiere*, *verace*, ἀληθινὸς, qui vere dicit, verus. *Plaut. Capt. 5. 2. 6. & 15.* Si eris verax, tua ex re facies. *Cic. 1. de Divin. c. 19. extr.* Multis sæculis verax fuit id oraculum. *& c. 29. extr.* Tum ei visa quietis occurrens tranquilla, atque veracis. *& l. 2. c. 56.* Herodotum cur veraciorem ducam Ennio? *Tiball. lib. 4. carm. 1. v. 118.* majora peracte Instant, compertum est veracibus ut mihi signis. *Augustin. ep. 6.* Veracissima promissio.

VERBALIS le, *di parole*, *verbale*, ῥηματικὸς, verbis constans. *Fulgent. l. 1. Mythol. pag. m. 18* Quidquid Helicon verbalibus horret anthematum postulat. *& pag. 23.* Licet mulierum verbalibus undis & causidici cedant. *h. e.* verbositati. ¶ *Verbalia nomina*, quæ a verbis descendunt, apud Grammaticos. *Charis. l. 1. pag. 128. Putsch.* & *Diomed. l. 1. pag. 310.* Sunt etiam quæ a Græcis ῥηματικὰ dicuntur, nos non absurde verbalia dicimus, ut a verbo lego lectio, & dico dictio, & oro oratio, &c. ¶ Apud *Diomed. loc. cit.* & *Cledon. in Arte, pag. 1892.* legitur *verbialia*.

VERBASCUM, i, n. *tassobarbasso*, φλόμος, genus herbæ. *Plin. l. 25. c. 10.* Verbascum Græci phlomon vocant: Genera habet prima duo: album, in quo mas intelligitur: alterum nigrum, in quo femina. Tertium genus non nisi in silvis invenitur. Sunt folia brassicæ latiora, pilosa, caulis erectus cubitali amplior, semen nigrum inutile, radix una crassitudine digiti. Nascuntur & in campestribus. Silvestri folia elelisphaci, alta, ramis lignosa. Hæc *Plin.*

VERBENA, æ, f. *verbena*, ἱερὰ βοτάνη, omnis herba ex puro loco decerpta, item ramus, virga, frons omnium arborum sacrarum, ut lauri, olivæ, myrti. *Serv.* ad illud *12. Æn. v. 120.* verbena tempora vincti: Verbena, inquit, proprie est herba sacra, ros marinus, ut multi volunt, idest λιβανωτὶς, sumpta de loco sacro Capitolii, qua coronabantur Feciales, & Pater Patratus fœdera facturi, vel bella indicturi. Abusive tamen verbenas jam vocamus omnes frondes sacratas, ut est laurus, oliva, vel myrtus. Terentius (*Andr. 4. 3. 11.*) Ex ara sume hinc verbenas. Nam myrtum fuisse *Menander* testatur, de quo *Terentius* transtulit. *Id.* ad illud *Ecl. 8. v. 65.* verbenasque adole pingues: Verbenæ, inquit, dicuntur virgulta, quæ semper virent, jucundi odoris. Alii verbenas virgulta religioni apta. Alii proprie olivarum ramos. Nam ideo & pingues ait, quamvis hoc & de palma, & de lauro dici possit. Alii rorem marinum dicunt. Omnia tamen hæc a viriditate verbenæ appellantur. Hactenus *Servius*. Ex posteriore hoc loco discimus, veteres ipsos Grammaticos maxime digladiatos esse super verbenæ voce. Id non alia de causa factum est, quam quod viderent, vocem eam ab antiquis variis rebus diversis. Sed re vera nullus inter eos est dissensus, quia late adeo vox hæc patet, ut ramos, virgas, frondesque omnes sacrarum arborum, ut lauri, olivæ, myrti, atque adeo herbas omnes ex puro loco decerptas complectatur. Quare etsi de myrti frondibus usurpet *Terentius*, non dubitat tamen *Plinius* dicere, id esse sacri graminis genus. Ita enim ille, *l. 22. c. 2.* Non aliunde sagmina in remediis publicis fuere & in sacris, legationibusque verbenæ. Certe utroque nomine idem significatur, hoc est gramen ex arce cum sua terra evulsum: ac semper e legatis, cum ad hostes, clarigatumque mitterentur, idest res raptas clare repetitum, unus utique verbenarius vocabatur. Hæc *Plin.* ¶ Ad etymon quod attinet, *verbena* dicta est, quasi *herbena*. *Donat. ad Terent. loc. cit.* Verbenæ quasi herbenæ, redimicula sunt ararum. *Acro ad Horat. l. 4. od. 11. v. 7.* Verbenæ sunt omnes herbæ, frondesque festæ ad aras coronandas, dictæ quasi herbenæ. Nempe spiritus asper mutatus in v consonum, quomodo pro *Hestia Vesta*, & ἀπὸ τοῦ ἑσπέρου vesperum dicimus. *Servius* verbenas a *viriditate* sic dici ait, ut supra vidimus. ¶ Verbenarum usus fuit in fœderibus percutiendis, & in legationibus, quibus res repetebantur: item coronandis aris, ut dictum est: deorum mensis verrendis, purgandis, lustrandisque domibus, & in sacris domi faciendis. Testes habemus horum *Liv. l. 1. c. 24. Plin. loc. cit. Horat. l. 4. od. 11. v. 7. Plin. l. 25. c. 29. & lib. 25. c. 9. Plaut. Truc. 2. 5. in fin.* Meminit & *Cic. 6 Verr. c. 3.* Ennam cum venissem, præsto mihi sacerdotes Cereris cum infulis ac verbenis fuerunt. ¶ In medicina inter ea, quæ reprimunt & refrigerant. *Cels. sub fin. c. ult. l. 2.* ponit verbenarum contusa cum teneris caulibus folia: cujus generis sunt, olea, cupressus, myrtus, lentiscus, tamarix, ligustrum, rosa, rubus, laurus, hedera, punicum malum, *& mox.* Aqua calida, in

qua

qua verbenæ dictæ sunt, quas supra proposui. *& l. 8. c. 10. sect. 7. a med.* Myrtus, hedera, aliæve similes verbenæ.

VERBENACA, æ, *f.* idem ac verbena: item herba peculiaris verbenæ usum habens, de qua *Plin. l. 25. c. 9.* V. *Hierabotane*.

VERBENARIUS, ii, m. qui verbenam fert. *Plin. l. 22. c. 2.* Legati cum ad hostes, clarigatumque mitterentur, idest res raptas clare repetitum, unus utique verbenarius vocabatur.

VERBENATUS, a, um, verbena coronatus. *Sueton. in Calig. c. 27.* Alterum, qui se periturum ea de causa voverat, cunctantem pueris tradidit verbenatum, infulatumque.

VERBER, eris, n. *bastone, verga, bacchetta, μάστιξ, ἄτυσμα*, instrumentum verberandi, qualis est virga, fustis, flagellum, ferula, & si quid est simile. *Quintil. decl. 19. c. 3. ante.* Ignem ac proximo raptos, verbera quæ casus obtulerat. *Ovid. Met. 14. v. 820.* ictu verberis increpuit. *Terent. Andr. 1. 2. 28.* Verberibus cæsum te in pistrinum, Dave, dedam usque ad necem. *Virg. 3. Georg. v. 206.* illi instant verbere torto. *Cic. 3. de Legib. c. 3.* Coercere aliquem verberibus. ¶ De habena, seu funiculo fundæ. *Sil. l. 1. v. 314. & Virg. 1. Georg. v. 309.* Stuppea torquentem Balearis verbera fundæ. ¶ De ictu & plaga ferientium, *colpo*. *Stat. 2. Theb. v. 243. & 172.* post verbera. *h. e.* post pugnam. *Senec. de Mort. Vat. v. 800.* Victrice magnum dextra robur gerens, Huc nunc & illuc verbera assiduo rotat. *Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 281.* Exiguo clavi flexu declinat aquarum Verbera. ¶ De ictu remorum *Lucan. l. 3. v. 535.* prætoria puppis Verberibus senis agitur. ¶ Translate *Lucret. l. 5. v. 955.* verbera ventorum. *h. e.* impetus. *Horat. l. 3. od. 12.* Aut exanimari metuentes patruæ verbera linguæ. *idest* objurgationes. *Priscianus in Periegesi, v. 1033.* Psittacus hic viridis decoratus torque rubenti Nascitur, humanæ simulat qui verbera linguæ. *h. e.* ictus linguæ palatum percutientes, dum verba exprimit. *Gell. l. 19. c. 27. in fin.* Verbera fortunæ. *h. e.* adversa fortuna. ¶ In singulari num. primus, tertius, & quartus casus carent exemplis.

VERBERABILIS, le, *degno di sferzate, μαστιγίας*, verberibus dignus. *Plaut. Aulul. 4. 4. 6.* Verberabilissime, etiam rogitas, non fur, sed trifur?

VERBERATIO, onis, *f. sferzata, μαστίγωσις, ῥαβδισμός*, actus verberandi. Translate *Q. Cic. Tironi, l. 16. Fam. ep. ult.* Mirificam mihi verberationem cessationis epistola dedisti. *h. e.* reprehensionem.

VERBERATOR, oris, m. qui verberat. *Prudent. in pass. Cassiani, περὶ στεφ. 12. v. 38.* Donetur ipsis verberator parvulis.

VERBERATUS, us, m. verberatio. In sexto casu singul. *Plin. l. 31. c. 3.* Ut aqua etiam tactu gelida fit, etiam arte contingit, si etiam expressa in altum, aut e sublimi dejecta, verberato corripiet aera.

VERBERATUS, a, um, *battuto, percosso, τυφθείς*, ictus, converberatus. *Martial. l. 7. epigr. 94.* Quid possis graviusque sæviusque Percussus facere atque verberatus? *Plin. l. 9. c. 18.* Piscis, qui nusquam percoqui potest, nisi ferula verberatus. *Horat. l. 3. od. 1. v. 29.* verberatæ grandine vineæ. *Ulpian. Dig. l. 47. tit. 10. l. 5.* Quod se pulsatum, verberatumve esse dicat. V. *Verbero, as.* ¶ Translate *Tacit. in Agric. c. 41. ad fin.* Quibus sermonibus satis constat Domitiani quoque aures verberatas. *Petron. in Satyr. c. 132.* Manifestis matronæ contumeliis verberata.

VERBEREUS, a, um, *degno di bastonate, μαστιγίας*, verberibus dignus, verberabilis. *Plaut. Capt. 3. 1. 31. & Pseud. 4. 1. 7.* Sed eccum video verbereum statuam. *Id. Pers. 2. 2. 2.* Ain' vero verbereum caput?

VERBERITO, as, a. 1. *μαστιγόω*, sæpe verbero. *Paul. ex Fest.* Verberitare Cato frequentative ab eo, quod est verbero, dixit.

VERBERO, onis, m. *uomo da bastone, μαστιγίας*, verbere dignus. *Plaut. Amph. 1. 1. 128.* Ain' vero verbero? deos esse tui similes putas? *Id. Pseud. 4. 7. 65.* Edepol hominem verberonem! Adde *Terent. Phorm. 4. 4. 3.*

VERBERO, as, a. 1. *battere, sferzare, μαστιγόω, τύπτω*, verbere cædo, pulso, percutio, ferio. Videtur esse discrimen aliquod (quanquam non perpetuum) inter *verbero*, & *pulso*. nam ut ait *Ofilius* apud *Ulpian. Dig. l. 47. tit. 10. leg. 5.* *verberare* est cum dolore cædere, *pulsare* sine dolore. Sed hoc falsum est. Alii ita distinguunt ut *verberare* proprium sit virgarum & flagrorum, *pulsare* autem generalius sit, & ad quodvis ictus genus significandum pertineat. *Cic. 7. Verr. cap. 54. a med.* Sex lictores valentissimi, & ad pulsandos verberandosque homines exercitatissimi. *Id. Verr. 3. c. 26. ad fin.* Videtis pendere alios ex arbore, pulsari autem alios, & verberari. *Id. 7. Verr. c. 43. a med.* Qua cum apud te diceret, virgis oculi verberabantur. *Ovid. 4. Metam. v. 726.* verberare aliquem ense. ¶ Accipitur etiam pro percutere quacumque ratione. *Cic. 8. Phil. c. 7.* Ante Consules, oculosque Legatorum tormentis Mutinam verberavit. *Virg. 3. Æn. v. 423.* Charybdis sidera verberat unda. *Id. 11. Æn. v. 756.* aquila æthera verberat alis. *Stat. 5. Theb. v. 390.* oiva verberat agros Jupiter. *Plin. l. 14. c. 21. ante.* Defruta exposita sub dio in cadis verberari sole, luna, imbre, ventis. *Colum. de arborib. c. 16. a med.* Sulcum cum feceris, patiere duobus mensibus cum tempestatibus verberari. *Cato R. R. c. 91.* Locum coæquato, & pavicilis verberato. *Lucan. l. 2. v. 407.* & Adriacas qui verberat Aufidus undas. *h. e.* impete vasto influens & propellens mare Adriaticum pulsanti similis. *Senec. in Troadib. v. 322.* Levi canoram verberans plectro chelym. *Valer. Flacc. l. 2. v. 639.* puppim verberat Eurus. ¶ Translate etiam de verbis dicitur pro objurgare, conviciari, lacessere. *Plaut. Truc. 2. 2. 17.* Me illis quidem hæc verberat verbis. *Cic. in Pison. c. 26. a med.* Os tuum ferreum Senatus convicio verberari noluisti. *Id. 3. de Orat. c. 20.* Orator in dicendo asperitate istos verberavit, neque se ab iis contemni sinet. *h. e.* dicendo obruet, longe vincet. ¶ Alio sensu *Plaut. Amph. 1. 1. 177.* Mihi vox aures verberat. *h. e.* aures meas percellit: *mi suona all' orecchie*. ¶ Idem *Plaut. Truc. 4. 3. 3.* participium *verberans* usurpavit pro vapulans. Rogitavi, *inquit*, ego vos verberantes & pendentes, simul. Sunt qui aliter leg. ¶ *Verberare lapidem* est operam perdere, & sibi nocere. *Id. Curcul. 1. 3. 41.* Noli, amabo, verberare lapidem, ne perdas manum.

VERBIFICATIO, onis, *f. discorso, parlare*, sermo de re aliqua. *Cæcilius apud Donat. in Terent. Eun. 4. 4. 4.* Quid tibi de meo amore verbificatio est patri?

VERBIGENA, æ, m. *Prudent. Cathemer. 3. v. 2.* hoc nomine vocat Christum, quia ex Virgine Maria sine virili semine, solaque divini Verbi potentia Verbum caro factum est.

VERBIGERO, as, n. 1. *cianciare, ciarlare, διαλέγω*, verba facio. *Apul. in Apolog.* Quamdiu, & quoties inter nos verbigeratum sit.

VERBILEVIS, e, *leggiero nel parlare*, qui levis & inconstans in loquendo est. Vix unus aut alter est, qui ita legat apud *Propert. l. 2. el. 4. v. 28.* Cynthia formipotens, Cynthia verbilevis. Nam *al. emen.* Cynthia forma potens, Cynthia verba levis.

VERBOSE, adverb. *con molte parole, πολυλόγως*, multis verbis. *Cic. pro Mur. c. 12.* Satis verbose: cedo quid postea? *Id. l. 7. Fam. ep. 3. a med.* Hæc ad te scripsi verbosius.

VERBOSITAS, atis, *f.* verborum affluentia, loquacitas, *πολυλογία*. *Prudent. in Rom. v. 551.* Verbositatis ipse rumpatur locus. *Symmach. l. 8. ep. 47. (al. 48.)* Trahit nos vitium senile, verbositas.

VERBOSUS, a, um, *pieno di parole, ciarlone, loquace, πολύλογος, πολυρρήμων*, qui verbis abundat, multiloquus, garrulus, loquutulejus. *Cic. pro Mur. c. 14.* Prodiis promulgatis tollitur e medio non solum ista vestra verbosa simulatio prudentiæ, sed etiam ipsa illa domina rerum sapientia. *Id. l. 7. Fam. ep. 3. in fin.* Habes epistolam verbosiorem fortasse, quam velles. *Quintil. l. 2. c. 4. a med.* Ut quidam sententiarum gratia verbosissimos locos arcessunt. *Catull. carm. 96. in Vettium.* In te, si in quemquam, dici pote, putide Vetti, Id quod verbosis dicitur & fatuis.

VERBUM, bi, n. *parola, λέξις*, dictio, vox, vocabulum. Quanquam enim a Grammaticis anguste fere accipitur, ut nomini opponatur, tamen natura sua latius patet, ut & nomen, & pronomen, & ceteras orationis partes complectatur. Imo de ipsa oratione usurpatur. Est vel ab *ἐρῶ*, dico, vel quod eo verberatur aer, ut est apud *Quintil. l. 1. c. 6. (al. 10.) a med.* qui tamen non probat. *Terent. Eun. 1. 2. 8.* De exclusione verbum nullum. *Cic. 2. de Orat. c. 30.* Neque enim quoties verbum aliquod est scribendum nobis, toties ejus verbi litteræ sunt cogitatione conquirendæ. *Id. in Partit. c. 15.* Verba ponenda sunt, quæ vim habeant illustrandi, nec ab usu sint abhorrentia, gravia, plena, sonantia, juncta, facta, &c. *Id. in Orat. c. 24.* Verba simplicia, propria, usitata, translata, prisca, nova, &c. *Id. de opt. gen. Orat. c. 3.* Verbum inquinatum, objectum, durum. *Id. in Bruto, c. 79.* insolens, humile. *Id. Acad. 2. c. 7. circa med.* usitatius & tritius. *Pers. sat. 3. v. 45. & Petron. in Satyr. c. 5.* Verba grandia. *Ovid. 13. Met. v. 341.* ingentia. *Terent. Eun. 4. 6. 3.* magnifica. *Id. Heaut. 5. 4. 19.* Pudet dicere hac præsente verbum turpe. *Cic. Parad. 6. sub init.* Quem enim intelligemus divitem? aut hoc verbum in quo homine ponimus? *Ovid. 9. Met. v. 83.* reddere verba. *h. e.* respondere. *Lucret. l. 4. v. 929.* profundere ventis. *Ovid. 6. Met. v. 152. & Heroid. ep. 16. v. 245.* uti verbis petulantibus. *Cic. in Orat. c. 69. ad fin.* infercire verba. *Petron. in Satyr. c. 117.* Jurare sacramentum in verba alicujus. *Id. c. 11.* Nec se solum intra verba continuit, sed lorum de pera solvit, & me cœpit verberare. ¶ *Publica verba* dicuntur, quæ in communi sunt consuetudine, & usu. *Cic. 1. Acad. c. 7.* Dialecticorum vero verba nulla sunt publica, suis utuntur. *Ovid. 3. de art. am. v. 479.* Munda, sed e medio, consuetaque verba, puellæ, Scribite: sermonis publica forma placet. ¶ Verba Prætoris, quibus vis jurisdictionis continebatur, tria erant, *Do, Dico, Addico*. *Ovid. 1. Fast. v. 47.* Ille nefastus erit, per quem tria verba silentur. *& infra, v. 52.* Verbaque honoratus libera Prætor habet. ¶ Aliquando speciatim ponitur pro una ex octo partibus orationis, in qua omnis vis orationis est, *verbo, ῥῆμα*. In hac acceptione *verbum* est pars orationis declinabilis, quæ modos, & tempora habet, ut *Amo, amabam, amarem*, &c. *Cic. 3. de Orat. c. 43. ad fin.* Consuetudo modo illa sit scribendi atque dicendi, ut sententiæ verbis finiantur, eorumque verborum junctio nascatur a proceris numeris, ac liberis. Adde *Varron. de L. L. var. in locis. Quintil. l. 1. cap. 5.* & veter. Grammaticos. ¶ Nec singulas tantum dictiones verbi nomine Latini appellant, verum etiam contextam & solidam orationem, ut diximus. *Terent. Hecyr. 3. 4. 8.* Verbis dici non potest tantum, quam re ipsa navigare incommodum est. *Id. Andr. 1. 5. 3.* Miseram me! quod verbum audio? ¶ Hinc usurpatum reperitur pro sententia, sive enuntiatione. *Terent. Eun. 1. 2. 95.* Utinam istuc verbum ex animo ac vere diceres. *Id. Adelph. 3. 3. 43.* Postremo non meum illud verbum facio, quod tu Micio bene & sapienter dixti. ¶ Item pro proverbio, sive aliquo vulgari dicto. *Terent. Adelph. 5. 3. 17.* Nam vetus verbum hoc quidem est, communia esse amicorum inter se omnia. Adde *Plaut. Trucul. 4. 4. 32. & alt. 5. v. 39.* ¶ Interdum accipitur, ut rei opponitur, idest pro vocabulo inani. *Cic. 1. de Orat. c. 12.* Quid est enim tam furiosum, quam verborum vel optimorum atque ornatissimorum sonitus inanis nulla subjecta sententia, nec scientia? *Id. in Pison. c. 27.* Dolor enim est malum, ut disputas; existimatio, dedecus, infamia verba sunt atque ineptiæ. ¶ Interdum ut

facto opponitur, sive pro inani promissione. Hinc *verba dare* est decipere, circumvenire. *Terent. Andr.* 1. 3. 6. Cui verba dare difficile est. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 16. Vel verba mihi dari facile patior in hoc, neque libenter praebeo credulum. *Nep. in Annib. c.* 5. Fabio callidissimo imperatori verba dedit. Simile est illud *Claudii Quadrigarii* apud *Gell. l.* 17. *c.* 2. *ad fin.* Cominius qua escenderat, descendit, atque Gallis verba dedit. Ubi *Gellius*: Verba Cominium dedisse Gallis dicit, qui nihil quidquam cuiquam dixerat: neque eum Galli, qui Capitolium obsidebant, ascendentem viderant: sed *verba dedit* haud secus posuit, quam si tu dicere, latuit atque obrepsit. ¶ Interdum et scripto opponitur, pro viva voce. *Planc. ad Coss.* &c. *Fam.* 10. *epist.* 8. *a med.* Plura illis mandata verbo, quam scriptura dedi. *più in voce, che in iscritto.* ¶ Interdum quoque ut rei & veritati opponitur. *Nep. in Phoc. c.* 3. Crassum apud Philippum regem verbo, re ipsa apud Polyperconten dicere jussus est. *in apparenza avanti a Filippo, in realtà,* &c. *Cic. Verr.* 5. *c.* 58. Cum hoc verbo & simulatione Apronio, severa tibi objectum esset. ¶ *Verbi causa, & verbi gratia* idem est ac exempli causa, *per cagion d' esempio, verbigrazia. Cic. de Fato, c.* 6. Si quis, verbi causa, oriente Canicula natus est, is in mari non morietur. *Id.* 5. *Fin. c.* 11. Ut propter aliam quampiam rem, verbi gratia, propter voluptatem, nos amemus. ¶ *Uno verbo* est paucis verbis, *in una parola, per dir breve. Cato R. R. c.* 157. *ante med.* Si cui dolet, si jecur aut pulmones; uno verbo omnia sana faciet, intro quae dolitabunt. Adde *Cic.* 2. *Phil. c.* 38. ¶ *Bona verba, quaeso*, formula est, qua aliquem iratum placare studemus. *Terent. Andr.* 1. 2. 33. Ubivis facilius passus sim, quam in hac re me deludier. *Da.* bona verba, quaeso. *di grazia non v' adirate: piano di grazia: zitto buono.* ¶ *Verbum*, & *verba facere*, est loqui, disserere, orationem habere. *Cic. in Bruto, c.* 78. Qui nunquam verbum in publico fecerunt. *Id. Verr.* 6. *cap.* 66. In senatu verba facere. *Id. ad Planc. Attic. l.* 16. *ep.* 16. Verba facere pro aliquo. ¶ *Verba facere mortuo*, est ei velle aliquid persuadere, qui aut non audiat, aut nolit audire, sive operam ludere. *Terent. Phorm.* 5. 8. 26. Verba fiunt mortuo. Adde *Plaut. Poen.* 4. 2. 18. ¶ *Verba habere*, idem ac verba facere. *Cic. in somn. Scip. c.* 1. Multis verbis ultro citroque habitis, ille nobis consumptus est dies. ¶ *Ad verbum*, totidem verbis, eisdem verbis, *a parola per parola. Cic.* 1. *de Fin. c.* 2. Fabellae Latinae ad verbum de Graecis expressae. *Id.* 1. *de Divin. c.* 44. Somnium mirifice ad verbum cum re convenit. *a un puntino.* & *Sueton. in Caes. c.* 30. *ad fin.* Haec cum ad verbum dixisse refert. *queste formali parole.* ¶ *Verbum de verbo exprimere*, est ad verbum transferre. *Terent. in prol. Adelph. v.* 11. Verbum de verbo expressum extulit. ¶ *Verbum verbo reddere*, seu *pro verbo reddere*, idem est ac verbum de verbo exprimere. *Horat. in art. poet. v.* 133. Nec verbum verbo curabis reddere fidus Interpres. *Cic. de opt. gen. Orat. c.* 5. In quibus non verbum pro verbo necesse habui reddere, sed genus omnium verborum, vimque servavi. ¶ *Totidem verbis transferre*, idem. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 2. *ante med.* Itaque istum ego locum totidem verbis e Dicaearcho transtuli. Eodem sensu dicimus *ad verbum ediscere. Id.* 1. *de Orat. c.* 34. ¶ *Meis verbis*, est meo nomine. *da mia parte. Plaut. Bacch.* 4. 4. 79 Scribe salutem tuo patri verbis tuis. *Cic. Attic. lib.* 16. *ep.* 11. *extr.* Atticae, quoniam hilarula est, meis verbis suavium des. *Id. Fam.* 15. *ep.* 8. Gratum mihi feceris, si uxori tuae meis verbis eris gratulatus. & *l.* 5. *epist.* 11. Cum Sura locutus sum ut ei meis verbis diceret, ut, &c. *Liv. l.* 9. *c.* 36. *in fin.* Denunciatum Fabio senatus verbis, ne, &c. *per parte del senato.* & *Plaut. Mil.* 3. 3. 38. Anulum, quem ego militi darem tuis verbis. ¶ *Verbum pro verborum. Plaut. Asin.* 1. 3. 1. Unum quodque istorum verbum. *Id. Trucul.* 2. 8. *in fin.* Verbum sat est.

VERCELLENSIS, se, ad Vercellas pertinens, oppidum Pedemontii, ut Vercellensis ager, *Plin. l.* 33. *c.* 4.

VERCOLUM, i, n. diminutiv. quasi parvum ver: adhibetur in blanditiis. *Plaut. Casin.* 4. 4. 14. Meum corculum, melliculum, vercolum. V. *Melliculum.*

VERE, adverb. *veramente, con verità,* ἀληθῶς, non falso. *Terent. Heaut.* 1. 1. 119. Hue ibi fit, ubi non vere vivitur. *Cic. Offic.* 3. 2. 3. Honestum, quod proprie vereque dicitur, id in sapientibus est solis. *Id. Attic. l.* 5. *ep. ult. ante med.* Non ὑπερβολικῶς, sed verissime loquor. *Id. pro Mil. c.* 29. Ne libentius haec in illum evomere videar, quam verius. *Liv. l.* 40. *c.* 27. Ligures latrones verius, quam justi hostes. *Id. l.* 22. *c.* 23. Laeto verius dixerim, quam prospero eventu pugnatum fuerat. ¶ Est etiam, bene, recte. *Nep. in Themist. c.* 1. *in fin.* De instantibus verissime judicabat, & de futuris callidissime conjiciebat. ¶ Item plane, juste, expresse, clare, *schiettamente, chiaro, aggiustatamente. Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 65. *Hard.* Metellum pontificem adeo inexplanatae lingua fuisse accepimus, ut multis mensibus tortus credatus, dum meditatus in dedicanda aede Opis vera dicere. Ita *Harduin.*

VERECUNDE, *con rossore, rispettosamente, modestamente, vergognosamente, timorosamente,* αἰδημόνως, pudenter. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 2. *in fin.* Tum ille timide, vel potius verecunde, facio, inquit, &c. *Id. in Bruto, c.* 22. Ille, quod ei viro succedendum esset, verecunde & dubitanter recepit causam. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 37. *sub fin.* Verecundius hac de re loquar, quod adest vis in dicendo summus, &c. *Liv. l.* 26. *c.* 49. *extr.* Tueri virgines verecunde ac modeste. Adde *Cels. l.* 6. *c.* 18.

VERECUNDIA, ae, f. *rossore, verecondia, vergogna, modestia,* αἰδώς, αἰσχύνη, pudor, modestia, ingenuitas, probitas: a vereor: cui opponitur petulantia, impudentia. Differunt *verecundia*, & *timor*. Nam ut ait *Donat. ad Terent. Andr.* 3. 2. 16. veretur liber, metuit servus. hoc est, verecundia ingenuitatis cujusdam est, & modestiae: unde in laude ponitur: timor est animi sibi male conscii ob culpam admissam, & meritam noxam. *Cic. in Partit. cap.* 23. Custos virtutum omnium, dedecus fugiens, laudemque maxime consequens, verecundia est. *Id.* 4. *de Fin. c.* 7. *sub fin.* Homo, solum animal natum pudoris ac verecundiae particeps. *Id.* 1. *Offic. c.* 35. *sub fin.* Scenicorum mos tantam habet veteri disciplina verecundiam, ut in scenam sine subligaculo prodeat nemo. *Id. in Orat. extr.* Verecundia negandi scribendi impudentiam suscepi. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 6. *extr.* Malo Timinii verecundiam in culpa esse, quam illiberalitatem Curii. *Id. l.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 1. *c.* 3. *a med.* Caesar meam in rogando verecundiam objurgavit. *Liv. l.* 26. *c.* 50. Juvenis juvenem appello, quo minor sit inter nos hujus sermonis verecundia. ¶ Verecundia alicujus rei, timor & fuga. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 26. Nec vero illa sibi remedia compararit ad tolerandum dolorem, firmitatem animi, turpitudinis verecundiam, exercitationem consuetudinemque patiendi. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 5. Meam stultam verecundiam, qui legari noluerim ante res prolatas, ne deserere viderer hunc tumorem. ¶ *Verecundia alicujus*, quae habetur propter alicujus dotes singulares, reverentia, respectus, *rispetto, riverenza, riguardo. Quintil. l.* 6. *c.* 3. *a med.* Ne auctorem ponam, verecundia ipsius facit. *Liv. l.* 4. *c.* 45. *sub fin.* Quando nec ordinis hujus ulla, nec reipublicae est verecundia. *Id. l.* 2. *c.* 36 Verecundia majestatis magistratuum timorem vicit. *Id. l.* 39. *c.* 11. Illum nec parentis, nec vitrici, nec deorum verecundiam habere. *Id. l.* 30. *c.* 13. Verecundia legum. *Id. l.* 1. *c.* 6. *sub fin.* aetatis. *Id. l.* 37. *c.* 54. Verecundia nostra adversus regem nobis obstat. Eadem ratione *Terent.* dixit *Andr.* 1. 5. 27. patris pudor. Sic *Liv. l.* 26. *c.* 50. *ante med.* Fuit sponsa tua apud me eadem, qua apud parentes suos, verecundia. ¶ De pudore, quo quis refugit proferre se, & bona ingenii studiique promere. *Quintil. l.* 12. *c.* 5. Invitus mehercule dico, ipsam verecundiam, vitium quidem, sed amabile, & quae virtutes facillime generet, esse interim adversam *oratoriam artem capessentibus.* & *mox.* Sciat, si quis haec leget, non probitatem a me reprehendi, sed verecundiam, quae est timor quidam reducens animum ab iis, quae facienda sunt: unde confusio, & coepti poenitentia, & subitum silentium. Quis porro dubitet vitiis adscribere affectum, propter quem facere honeste pudet? ¶ Per metonymiam ponitur pro rubore, quo verecundantes suffundimur. *Suet. in Domit. c.* 18. Commendari se verecundia oris adeo sentiebat, ut, &c. Supra dixeret, fuisse vultu modesto, ruborisque pleno.

VERECUNDITER, adverb. idem quod verecunde. *Pompon.* apud *Non. c.* 11. *num.* 59. Vidit senem in ludo verecunditer non docentem discipulum, sed in sculponeam natem. *h. e.* virgis caedentem.

VERECUNDOR, aris, *vergognarsi, arrossire,* δυσχύνομαι, verecundia teneri. *Plaut. Trin.* 2. 4. 77. Verecundari neminem apud mensam decet. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 7. *n.* 101. Hi nostri amici verecundantur, nempe splendore virtutis. *Id.* 2. *de Orat. c.* 61. Sp. Carvilio graviter claudicanti ex vulnere, & ob eam causam verecundanti in publicum prodire. *Id.* 3. *de Orat. c.* 9. *sub fin.* Alterum exsultantem verborum audacia reprimebat, alterum cunctantem, & quasi verecundantem incitabat.

VERECUNDUS, a, um, *vergognoso, rispettoso, verecondo,* αἰδήμων, qui verecundia tenetur, pudens: a vereor. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 88. *sub fin.* Habetis sermonem bene longum hominis utinam non impudentis, illud quidem certe non nimis verecundi. *Plaut. Asin.* 5. 1. 6. Decet verecundum esse adolescentem. *Ovid.* 14 *Met. vers.* 840 Illa verecundo vix tollens lumina vultu, &c. *Martial. l.* 8. *epigr.* 1. Disce verecundo sanctius ore loqui. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *post init.* Verba parum verecunda. *poco oneste, oscene,* turpia. ¶ Metonymice est parcus, moderatus, modestus, *modesto, moderato. Cic. in Orat. c.* 24. *a med.* Ille tenuis orator nec in faciendis verbis erit audax, & in transferendis verecundus, & parcus in priscis. *Id. Phil.* 12. *c.* 5. Verecundiorem esse in postulando. *Ovid.* 4. *Trist. eleg.* 4. *v.* 49. Nunc precor hinc alio jubeat discedere, si non Nostra verecundo vota pudore carent. *Id.* 2. *Trist. v.* 353. mores distant a carmine nostri: Vita verecunda est, Musa jocosa mihi. *Martial. l.* 8. *epigr.* 70. Cum siccare sacram largo Permessida posset Ore, verecundam maluit esse sitim. *Vellej. l.* 2. *c.* 33. *a med.* Pompejus in appetendis honoribus immodicus, in gerendis verecundissimus: ut qui eos ut libentissime iniret, ita finiret aequo animo. *Cic. Fam.* 7. *epist. ult.* Interiores litterae, quibus saepe verecundiorem me in loquendo facis. ¶ *Verecundus color*, rubor in vultu ex verecundia, *rossore*: vel ei similis. *Ovid.* 1. *Met. v.* 485. Illa verecundo suffunditur ora rubore. *Horat. epod. ult. v.* 21. Fugit juventas & verecundus color Reliquit ora. ¶ Hoc dicere est mihi verecundum, *Quintil. l.* 7. *c.* 1. *ad fin. h. e.* verecundiae est. ¶ Partes verecundiores *Arnob. l.* 4. *pag.* 133. verendae, obscenae. ¶ *Verecundus*, verendus, venerabilis. *Ammian. l.* 14. *c.* 6. (*al.* 14.) Patrum reverenda cum auctoritate canities, populique R. nomen circumspectum & verecundum. Adde *lib.* 21. *prope fin.* & *l.* 30. *c.* 8. (*al.* 27.)

VEREDARIUS, ii, m. *corriere, postiglione,* nuntius publicus, qui equis certo loco positis maxima quam celerrime itinera conficit. *Sidon. Apollin. l.* 6. *ep.* 7. *ante med.* Hi sunt, qui invident tunicatis otia, stipendia paludatis, viatica veredariis, mercatoribus nundinas. *Jul. Firmic. Mathes. l.* 3. *c.* 13. *sub fin.* Regum nuntios, veredariosque reddent. Hinc jocus *Paulini* *Nolani ep.* 9. (*al.* 28.)

ad

ad Sever. Victor epistolarum nostrarum veredarius pedes, aut bipes veredus.

VEREDUS, i, m. *cavallo da posta*, ἵππος ταχύδρομος, equus cursus publici. Olim vehicularis fuit: unde & *veredo* nomen. Nam conflatum est ex Latino *veho*, & Gallico *reda*, sive *rheda*: quomodo & *verhedus* cum spiritu scribitur in *Pand. Flor. l.* 50. *tit.* 4. *leg. ult. a med. Festus*: Veredos antiqui dixerunt, quod veherent rhedas, id est ducerent. Quæ *Festi* sententia etiam ex eo vera ostenditur, quod antiquis cursoribus cursus publicus erat vehicularis, ut constat ex *Sueton. in Augusto*, *c.* 49. V. *Vehicularius*. Hinc patet eorum error, qui putarunt, veredum fuisse equum sine vehiculo, eoque *veredum* non quasi *veheredum*, sed quasi *vehedum* dictum videri. Nempe in errorem eos duxit, quod posteriore ævo, etiam equis singulis ad publicum cursum uti solerent: quæ res fecit, ut his etiam veredorum nomen sit tributum. *Auson. epist.* 8. *v.* 7. Ut celerem mannum, vel ruptum terga veredum Conscendas, propere dummodo jam venias. *Id. epist.* 14. *vers.* 13. Sed cisium, aut pigrum cautus conscende veredum: Non tibi sit redæ, non amor acris equi. Adde *Imp. Julian. l.* 12. *Cod. tit.* 51. *leg.* 4. & *Impp. Valentin. Valentem*, & *Gratian. ibid. leg.* 7. ¶ Usurpatur de quocunque equo cursus velocissimi, qualibus antiqui utebantur in venatione. *Martial. l.* 12. *epigr.* 14. Parcius utaris, moneo, rapiente veredo, Prisce, nec in lepores tam violentus eas. Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri Decidit excussus, nec rediturus equo. *Id. lib.* 14. *epigr.* 86. Stragula succincti venator sume veredi. ¶ Fuit nomen Romanum, ut C. Veredus C. F. Messala, in vet. lap. apud *Murator. pag.* 88. *n.* 5.

VERENDUS, a, um, *venerabile, venerando*, αἰδέσιμος, ἀλλαβητός, particip. a *vereor*. *Ovid.* 4. *Met. v.* 539. majestatemque verendam Imposuit. *Id. l.* 3. *ex Ponto, ep.* 1. *vers.* 143. Curia cum Patribus fuerit stipata verendis. *Id.* 5. *Trist. el.* 6. *v.* 31. & quos prætexta verendos, Virgaque cum verbis imperiosa facit. *rispettabili*. & *Heroid. ep.* 3. *v.* 103. Per tamen ossa viri subito male tecta sepulcro, Semper judiciis ossa verenda meis. ¶ *Veronda*, *orum*, τὰ αἰδοῖα, obscenæ & pudendæ corporis partes: *Plin. lib.* 3. *ep.* 14. Alius os verberat, alius pectus & ventrem, atque etiam (fœdum dictu) verenda contundit. *Veget. l.* 1. *rei veterin. c.* 7. In lateribus (*equorum*) & in coxis, & in verendis partibus. ¶ timendus, terribilis. *Lucan. lib.* 10. *v.* 46. Alexander Partho verendus. *Id. l.* 5. *v.* 502. fluctus verendi classibus.

VERENS, entis, timens, particip. a *vereor*. *Cic. de Senect. c.* 22. Vos tamen deos verentes, qui hanc omnem pulcritudinem tuentur & regunt, memoriam nostri pie inviolateque servabitis. *Id. l.* 9. *Fam. ep.* 16. Qui te ad scribendum incitavit, verentem, ne Silius suo nuntio aliquid mihi sollicitudinis attulisset. *Sueton. in Claud. c.* 24. Verens reprehensionem. ¶ Cum genitivo. *Colum. l.* 6. *c.* 2. *ad fin.* Mores hujus pecudis, qui sunt verentes plagarum, & adclamationum. *Auson. in prol.* VII. *Sapient. vers.* 18. nec verentes sumptuum.

VERENTER, adverb. *con riverenza e rispetto*. *Sedul. l.* 1. *v.* 8. sanctoque verenter Stare choro.

VEREOR, eris, itus sum, dep. 2. *aver riverenza*, *rispettare*, *temere*, ἀλλαβέομαι, αἰδέομαι, est cum observantia quadam, & ingenuo pudore metuere. Differunt *vereri*, & *timere*. Est enim *vereri* proprie liberorum, qui honestatis gratia moventur, *timere* autem servorum, ut in *Verecundia* dictum est. *Cic. de Senect. c.* 11. Metuebant eum servi, verebantur liberi. *Id. Phil.* 12. *c. ult.* Quid? veteranos non veremur? nam timeri se ne ipsi quidem volunt. *Plaut. in prol. Amph. v.* 22. Quippe qui intellexerat vereri vos se, & metuere, ita ut æquum est, Jovem. *Vereri* ut patrem, *metuere* ut maximum & potentissimum. *Liv. l.* 39. *c.* 37. *a med.* Veremur quidem vos, Romani, &, si ita vultis, etiam timemus. Sed plus veremur, & timemus deos immortales. ¶ Tamen hæc differentia non ubique servatur, sed *vereor* frequentissime idem plane est, quod timeo, nec solum de hominibus, sed etiam de rebus usurpatur. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. Quem meus Cicero & amabat ut fratrem, & jam ut majorem fratrem verebatur. *Id. in Orat. c.* 1. Veretur reprehensionem doctorum atque prudentium. *Id. Attic.* 14. *ep.* 4. Vereor Gallica bella. *Id.* 4. *Acad. c.* 45. Vos autem mihi veremini, ne labar ad opinionem. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 9. Eo minus veritus navibus, quod in litore molli atque aperto deligatas ad anchoras relinquebat. *Terent. Andr.* 3. 4. 3. Ego dudum non nihil veritus sum, Dave, abs te, ne faceres idem, &c. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 19. Ergo & metus periculi hortabatur eum interimere, a quo supplicium verebatur. *Cic. de Senect. c.* 6. *a med. de Carthagine*. De qua non ante vereri desinam quam illam excisam esse cognovero. ¶ Cum genitivo. *Afran.* apud *Non. c.* 9. *n.* 3. Optandam uxorem, quæ non vereatur viri. *Terent. Phorm.* 5. 7. 78. Neque hujus sis veritus feminæ primariæ. *Attius* apud *Non. ibid.* Si tui veretur progenitoris. *Pacuv. ibid.* Nihilne te populi veretur, qui vociferare in via? *Cic. Attic. lib.* 8. *ep.* 4. Nec tui quidem testimonii veritus. Al. leg. *tuum testimonium*. ¶ Cum infinito *Terent. Andr.* 2. 1. 23. Hei mihi! vereor dicere. *Cic.* 1. *de Legib. cap.* 13. Vereor committere, ut non bene provisa & diligenter explorata principia ponantur. Adde *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 6. *sub fin.* ¶ Et passive impersonaliter. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 13. Cyrenaici, quos non est veritum in voluptate summum bonum ponere. ¶ Pro dolere, moleste ferre. *Ovid. Heroid. epist.* 16. *v.* 75. Vincere erant omnes dignæ; judexque verebar, Non omnes causam vincere posse suam. ¶ Cum conjunctivo sequente *ut*, aut *ut non*, in iis, quæ vellemus fieri. *Cic.* 14. *Fam. epist.* 14. Vereor, ut Dolabella ipse satis nobis prodesse possit. *Id.* 1. *de Orat. c.* 9. Illa duo, Crasse, vereor, ut tibi possim concedere. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 45. *a med.* Veritus, ut hostium impetus sustinere non posset. *Cic.* 14. *Fam. ep.* 5. Accepi tuas litteras, quibus intellexi, te vereri, ne superiores mihi redditæ non essent. ¶ Et sequente *ne*, in iis quæ nollemus. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 19. Nam, ne ejus supplicio Divitiaci animum offenderet, verebatur. *Cic. de Orat. l.* 1. *c.* 55. Veritus es, nisi istam artem oratione exaggerasses, ne operam perdidisses. *Id. pro Sull. c.* 23. *a med.* In ipsa rogatione ne quid per vim ageretur, quis nostrum Sullam aut Cæcilium verebatur? *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 42. Vereri se, ne per insidias ab eo circumveniretur. ¶ Et omisso *ne*. *Nep. in Pelop. c.* 1. Vereor, si res explicare incipiam, non vitam ejus enarrare, sed historiam videar scribere. ¶ *Vereor ne* pro *vereor ut*, seu in his quæ vellemus. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 6. *a med.* Si laudabimus, vereri nos dicemus, ne illius facta verbis consequi possimus. Est qui leg. *ut*. Adde *Cicer. Fam.* 6. *ep.* 1. & *pro Marcello*, *c.* 4. quæ loca in *Ne* adverb. attulimus. ¶ *Non vereor ne*, & *non vereor ne non* omnem timorem excludit, & significat certum esse, & securum non dubitare, quin. *Cic.* 2. *Fam. epist.* 1. Non enim vereor, ne non scribendo te expleam. & *epist.* 5. Non quo verear, ne tua virtus opinioni hominum non respondeat, sed &c. & *epist.* 6. Neque enim sum veritus, ne sustinere tua in me beneficia non possem. *Id. l.* 2. *ep.* 7. Non vereor, nequid timide, nequid stulte facias. & *l.* 5. *Fam. ep.* 12. *a med.* Non vereor, ne assentatiuncula quadam aucupari tuam gratiam videar. *Matius ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 28. *ad fin.* Non vereor, ne meæ vitæ modestia parum valitura sit contra falsos rumores. ¶ *Vereri* dubitationem sæpe significat cum aliquo timore conjunctam: habetque post se particulas dubitandi. *Sallust. in orat. Lepidi contr. Sull. a med.* Neque jam, quid existimetis de illo, sed quantum vos audeatis, vereor. *Terent. Andr.* 1. 4. 7. & *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 7. Pontinium quod scribis in urbem introisse, vereor quid sit. nam id, nisi gravi de causa, non fecisset. *Cæl. ad Cicer.* 8. *Fam. ep.* 10. Hoc quomodo acciperent homines, vereor etiam nunc. *Terent. Andr.* 1. 2. 4. Heri semper lenitas, verebar, quorsum evaderet. *Cajus Dig. l.* 20. *tit.* 4. *leg.* 11. Vereor, num hic aliud sit dicendum. ¶ *Vereri* absolute, verecundiam habere. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 50. Hic vereri perdidit. *il rossore*. ¶ Passiva significatione. *Afran.* apud *Gell. l.* 15. *c.* 13. Ubi malunt metui, quam vereri se ab suis.

VERETILLA, æ, f. parvum veretrum. Item genus piscis. *Apul. in Apolog.* Duo hæc marina, veretillam, & virginal, &c. Sermo est de piscibus idem nomen habentibus, quod in homine partes, quibus sexus discernitur. Al. leg. *veretillum*, ut sit neutrius generis.

VERETILLOPŌTA, æ, m. vox hybrida ex Latino *veretillum*, & Græco πόνω facta. V. *Drilopota*.

VERETRASINUS, i, m. cujus inguen est ut veretrum asinorum: a *veretrum* & *asinus*. Exstat apud *Capitolinum in M. Anton. Philos. c.* 12. si recta est correctio *Isaaci Casauboni*, ubi vulgo *vetrasinus*. Inde ὄνοι, & *aselli* impuri istiusmodi homines apud *Juvenalem*, & alios vocantur. V. *Casaub. ad Lamprid. in Commod. cap.* 10. *extr.*

VERĒTRUM, i, n. *membro virile*, πέος, αἰδοῖον, membrum virile, penis, mentula: a *vereor*, *h. e.* a supino *veritum*. Namque penem ea ratione *veretrum* dixere, qua & *verenda* nominamus. *Sueton. in Tiber. c.* 62. Excogitaverat autem inter genera cruciatus etiam, ut large meri potione per fallaciam oneratos, repente veretris deligatis, fidicularum simul, urinæque tormento distenderet. Adde *Phædr. l.* 4. *fab.* 13. ¶ In Glossis veretrum generaliter exponitur τὸ αἰδοῖον, pudendum. Hinc *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 5. *c.* 10. *ante med.* veretrum muliebre dixit.

VERGENS, entis, *che piega verso qualche cosa*, συννεύων, inclinatus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 45. Ut omnibus ejus partibus in medium vergentibus (id autem medium, infimum in sphæra est) nihil interrumpat. *Sueton. in Oth. c.* 7. Vergente jam die ingressus Senatum. *verso la sera*. *Lucan. l.* 2. *v.* 624. Illyris Ionias vergens Epidaurus in undas. *Id. l.* 1. *v.* 130. Anni vergentes in senium. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 19. Vergens annis femina. *d' età avanzata*. *Id. Ann.* 4. *c.* 41. Vergente jam senecta *età decrepita*. *Plin. l.* 32. *c.* 10. Ægri vergentes in lethargum. *Id. l.* 34. *cap.* 2. *ad fin.* Æs suo colore pretiosum ad jocineris imaginem vergens. *Id. l.* & *c.* 12. Nardus colore languido in candidum vergente.

VERGILIÆ, arum, f. septem stellæ ante genua Tauri, græce Πλειάδες. V. *Plejades*. A vere nomen habent. *Festus*: Vergiliæ dictæ, quia earum ortu ver finitur, & æstas incipit. *Isidor. l.* 3. *Orig. c. c.* 70. Has Latini Vergilias dicunt a temporis significatione, quod vere exoriuntur. *Cic. in Arat. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 44. Vergilias tenui cum luce videbis. ¶ Al. scrib. *Virgiliæ* quod virgulæ modo porrigantur, ut est apud *Voss. in Etymol.*

VERGO, is, sine præt. & sup. a. 3. *volgere*, *piegare*, ῥέπω, ῥέπομαι, συννεύω, propendeo, inclino, declino, specto. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 1. Vergit ad Septentriones. *Id. l.* 1. *B. Civ. c.* 45. *a med.* Ab oppido declivis locus tenui fastigio vergebat in longitudinem passuum circiter quadrigentorum. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 4. Id nunc honeste vergit in tectum inferioris porticus. *Id.* 11. *Phil. c.* 11. Nisi Bruti auxilium ad Italiam vergere, quam ad Asiam, maluissemus. *Liv. l.* 37. *c.* 31. *in fin.* Portus, qui in Meridiem vergit. ¶ Passive. *Lucan. l.* 1. *v.* 54. Et polus aversi calidus qua vergitur Austri. *Lucret. l.* 2. *v.* 212. In terras igitur solis quoque vergitur ardor. ¶ In sacris ponitur pro fundere, infundere, spargere. *Servius* ad illud *Virg.* 6. *Æn. v.* 244. frontique invergit vina sacerdos, Fundere, inquit, est supina manu libare; quod

quod fit in sacris supernis: vergere autem est conversa in sinistram partem manu ita fundere, ut patera convertatur, quod in infernis sacris fit. Hinc *Stat.* 6. *Theb.* v. 212. Spumantesque mero paterae verguntur. ¶ Extra sacra etiam *Lucretius* pro fundere, seu miscere posuit, *lib.* 5. v. 1008. Illi imprudentes ipsi sibi saepe venena Vergebant. ¶ Translate *Tacit. Ann.* 2. *cap.* 43. Nam suam aetatem vergere, Germanici quodam satis adolevisse. *avanzarsi, accostarsi alla vecchiaja.* *Curt. l.* 4. c. 7. *a med.* Nox vergit ad lucem. *s'avvicina al dì.* V. etiam *Vergens.* ¶ Praeteritum *versi* quidam probatum putant illo Ovidii carmine, *l.* 1. *ex Pont. ep.* 9. v. 51. In gelidos versit amoma sinus. Sed alii *fudit*, alii *vergit*, alii *vertit* reponunt. *Diomed. l.* 1. *pag.* 366. *Prisch.* tribuit verni, sed sine exemplis.

VERIANUS, a, um, ad Verum pertinens: quod est nomen Imperatoris R. L. Veri, qui cum M. Antonin. Philosopho regnavit. *Vet. Lapis* apud *Gruter. pag.* 437. n. 2. M. Pontio M. F. Pop. fodeli Antoniano, Veriano, &c.

VERICOLA, ae, qui, vel quae verum colit. *Tertull. in carm. ad senat. convers. c.* 2. cum vericola penetraveris ostia legis.

VERICULATUS, a, um, vericulo, *h. e.* parvo veru instructus. *Colum. l.* 2. c. 21. Multi falcibus vericulatis, atque iis vel rostratis, vel denticulatis, medium culmum secant. *Mathias Gesnerus* hoc de re sic habet: Vericulatas falces esse vericulo illo vel hastili munitas, quibus antiqui utuntur non foenisecae modo, sed avenae etiam, & brevioris cujuscumque culmi messores, qui in frumentorum messe praeterea rastellum quoddam, sive pectinem adjunctum habent falci, cujus ope ita sternunt ordinatim culmos, quasi manu comprehensos manipulos deposuissent. *Al. leg.* verticulatis, *al.* aliter.

VERICULUM. V. *Veruculum.* ¶ Item genus missilis, de quo V. in *Vericulum.*

VERIDICE, adverb. *veridicamente.* *Ammian. l.* 31. c. 1. Veridice praedicere.

VERIDICUS, a, um, *veridico, vero, ἀληθινός*, qui vera dicit, verus. *Lucret. l.* 6. v. 6. Omnia veridico qui quondam ex ore profudit. *Cic. pro Flacc. c.* 32. Veridicos adjunge causas inimicitiarum. *Martial. l.* 5. *epigr.* 1. Seu tua veridicae discunt responsa sorores. *Plin. l.* 18. c. 2. *extr.* Oraculis a maxime veridico nisi profecta. *h. e.* ab experientia, quae maxime verum docet. *Id. l.* 7. c. 16. Veridico exitu consecuto. *h. e.* qui vaticinium veridicum fuisse monstravit. *Vetus Lapis in Antiquitatib. Beneventanis class.* 1. n. 7. Junoni Veridicae.

VERILOQUIUM, ii, n. sumitur pro etymologia, seu origine vocis. *Cic. in Top. c.* 8. Quam ἐτυμολογίαν vocant, idest verbum ex verbo, veriloquium; nos autem novitatem verbi non satis apti fugientes, genus hoc notationem appellamus.

VERILOQUUS, a, um, *veridico*, veridicus. *Hieronym. l.* 2 *advers. Rufin. prope fin.* Quia veritatem non poteratis audire, & linguam veriloquam.

VERIMONIA, ae, f. idem ac veritas. *Plaut. Truc.* 2. 2. 65. Istuc ad amicam veram verimoniam referre. Ita quidem referunt nonnulli Lexicographi: sed sanior probatiorque lectio sic se habet: *istuac ad amicam meras querimonias referre.*

VERISIMILIS, le, *verisimile, εἰκώς, εἰκός*, qui veri similitudinem habet, probabilis. *Cic.* 2. *Acad. c.* 31 *in fin.* Volunt probabile aliquid esse, & quasi verisimile. *Id.* 2. *de Orat. c.* 19. Narrationem jubent verisimilem esse, & apertam, & brevem. *Id.* 2. *de Invent. c.* 3. Verisimillimum mihi videtur, quodam tempore, &c. *Plin. l.* 13. c. 22. Quod est verisimilius, quam quod, &c. ¶ Frequenter usurpatur substantive, & in genere neutro, ut multa adjectiva. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 20. *a med.* Etiam tum, cum verisimile erit, aliquem commisisse, in suspicione latratote. *Id. ibid. c.* 41. Non est verisimile, ut Chrysogonus horum litteras adamarit. *Id. in Brut. c.* 17. *extr.* Non verisimile est, quam sit in utroque genere & creber, & distinctus Cato. *non si può credere, quanto, &c.* *Terent. Andr.* 1. 3. 20. Mihi quidem non fit verisimile. *non posso credere.* ¶ Usurpatur etiam divisim. *Cic.* 1. *de nat. Deor. cap.* 34. Haec ego nunc Physicorum oracula fundo, vera, an falsa, nescio, sed veri tamen similiora, quam vestra. *Id.* 1. *de Invent. c.* 21. Narratio veri quidem similis in his rationibus esse poterit. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 4. *a med.* Ut in omni disputatione, quid esset simillimum veri, quaereremus.

VERISIMILITER, adverb. *verisimilmente, εἰκότως*, cum aliqua similitudine veritatis. *Apul. in Apolog.* Verisimiliter fingere. *Id. ibid.* Verisimilius confingere. *Tertull. in Apolog.* Alii verisimilius solem credunt deum nostrum.

VERISIMILITUDO, inis, f. *verisimilitudine, probabilità.* *Cic.* 4 *Acad. c.* 35. Sine assensione ipsam verisimilitudinem non impeditam sequi. *Senec.* 4. *de benef. c.* 33. Eo ire, quo ducit verisimilitudo. Adde *Plin. lib.* 34. c. 7. *ante med.* ¶ In quibusdam optimis Exemplaribus horum trium Scriptorum legitur divisim *veri similitudo.* quin Cicero ipse in *Partitionib. c.* 11. *sub fin.* & *de Univers. c.* 3. transpositis verbis *similitudinem veri* dicit: ex quo patet, rectius divisim usurpari. neque enim latina lingua, praesertim aureae aetatis istiusmodi duarum vocum συμπλοκὰς magnopere amat.

VERITAS, atis, f. *verità, ἀλήθεια*, vera ratio, res vera, verum. *Cic. pro Cael. c.* 26. *extr.* O magna vis veritatis, quae contra hominum ingenia, calliditatem, solertiam, facile se per se ipsam defendet! *Id.* 2. *de Orat. c.* 17. *a med.* Ne plus ei tribuas, quam res & veritas ipsa concedat. & *l.* 3. c. 57. In omni re vincit imitationem veritas. & *l.* 2. c. 53. *a med.* Ne ornatius quidem causam dici suam voluit, quam simplex ratio veritatis ferebat. *Id. de Amic. c.* 25. Ad voluptatem loqui omnia, nihil ad veritatem. *Id. pro Rosc. Com. c.* 10. *ad fin.* Vulgus ex veritate pauca, ex opinione multa aestimat. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. c. 3. Salus omnium nostrum non veritate solum, sed etiam fama nititur. *Id.* 1. *de Divin. c.* 13. Quidquam potest casu esse factum quod omnes habet in se numeros veritatis? *Id.* 1. *de Orat. c.* 34. *a med.* Proferre aliquid in lucem veritatis. *Phaedr. l.* 5. *fab.* 10. v. 5. Explorare veritatem. *Cic.* 3. *Offic. c.* 10. in disputatione limare. *Id. pro Sull. c.* 16. mendacio contaminare. *Quintil. l.* 4. c. 2. obscurare. ¶ In plur. num. *Gell. l.* 18. c. 7. *ante med.* Veritates fortiter dicere, sed respectum non habere μήτε καιροῦ, μήτε μέτρου. ¶ Item habitus vere dicendi, sinceritas, simplicitas, *veracità, schiettezza, semplicità.* *Cic l.* 2. *de Invent. c.* 53. *extr.* Veritas est, per quam immutata ea, quae sunt, aut ante fuerunt, aut futura sunt, dicuntur. *Plin. in Paneg. c.* 84. Soror tua ut se sororem esse meminit! ut in illa tua simplicitas, tua veritas, tuus candor agnoscitur! *Martial. lib.* 10. *epigr.* 72. Sicain rustica veritas capillis. *Terent. Andr.* 1. 1. 41. Obsequium amicos, veritas odium parit. *παρρησία.* ¶ Ut verus justus, aequus, ita veritas nonnunquam justitia, aequitas est. *Cic. pro Quint. c.* 2. *ad fin.* Tot tantisque difficultatibus affectus, atque afflictus, in tuam, C. Aquili, fidem, veritatem, misericordiam P. Quintius confugit. *Id. pro Dejot. c.* 2. Quae mihi ad spem obtinendae veritatis gratissima sunt.

VERITUS, a, um. V. *Vereor.*

VERIVERBIUM, ii, n. *vero parlare, ἀληθολογία*, verus sermo. *Plaut. Capt.* 3. 4. 36. Tu repertus, Philocratem qui superes veriverbio.

VERMICULATE, adverb. tessellatim, vermiculato opere. *Quintil. l.* 9. c. 4. *post med.* Tessellas struere, & vermiculate inter se lexes committere.

VERMICULATIO, onis, f. *invermimamente, σκωλήκωσις*, morbus plantarum & pomorum, cum vermiculis innascentibus infestantur. *Plin. l.* 17. c. 24. Arborum communis morbus vermiculatio, sideratio, &c. & *ibid. a med.* Vermiculationem & poma ipsa, per se quibusdam annis sentiunt, mala, pira, mespila, Punica. & *c.* 21. *sub fin.* Ficus si in scilla seratur, ocyssime ferre traditur pomum, neque vermiculatione obnoxium.

VERMICULATUS, a, um, *screziato, lavorato a musaico, σκωληκώδης, σκωληκοειδής*, quandam habens vermiculorum effigiem. Hinc *vermiculata* dicuntur opera tessellata, quia minutis tessellis, quasi vermiculis, sint variegata & distincta. *Lucil.* apud *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 43. Quam lepide lexeis compostae, ut tesserulae omnes Arte pavimento, atque emblemate vermiculato! *Plin. l.* 35. c. 1. Vermiculatis ad effigies rerum, & animalium crustis. *Id. l.* 13. c. 11. Gummi vermiculatum, colore glauco.

VERMICULOR, aris, dep. c. *far vermi, ταριδανίζομαι, σκωληκιῶμαι*, vermiculos gigno, vermiculis infestor: quod vitium non modo lignis, & arboribus, verum & aliis plantis, & pomis solet accidere. *Plin. l.* 17. c. 24. vermiculantur magis minutae quaedam arbores, omnes tamen fere, idque aves nota corticis sono deprehendunt.

VERMICULOSUS, a, um, *verminoso, σκωληκώδης*, vermibus plenus. *Pallad. l.* 12. *tit.* 7. *circa med. de pruno* Ne poma caduca, & vermiculosa nascantur.

VERMICULUS, i, m. *vermicello, σκωλήκιον*, exiguus vermis. *Lucret. l.* 2. v. 895. Et tamen haec cum sunt quasi putrefacta, per imbres Vermiculos pariunt. *Plin. l.* 10. c. 65. Jam obitutis muribus vermiculum in capite gigni tradunt. ¶ Est & morbus canum, quo aguntur in rabiem. *Grat. in Cyneg.* v. 386. & *Plin. l.* 29 *cap.* 5. *ante med.* ¶ Item opus vermiculatum in pavimentis, aut parietibus. *Inscript. sub Domitiano* apud *Murator. pag.* 314. n. 2. Atrium exfecerunt, & vermiculum stravarunt.

VERMIFLUUS, a, um, fluens & scatens vermibus. *Paulin. Nolan. carm.* 22. (*al.* 14.) v. 234. *de Herod.* Vulnere vermifluo foetidus interiit.

VERMINA, um, n. plur. *dolor di ventre, στρόφος*, tormina. *Fest.* Vermina dicuntur dolores corporis cum quodam minuto motu, quasi a vermibus scindatur. Hinc dolor graece στρόφος dicitur. *Lucret. l.* 5. v. 995. Donicum eos vita privarant vermina saeva. ¶ Videtur *Fest.* ducere a *vermibus*: sed cum graece στρόφος dicatur, a στρέφω, verto, & a nostris *volvulo*, latine quoque a *verto* ducunt alii: ut quo *vermen*, *verminum*: ut a *sterno stramen*, &c.

VERMINATIO, onis, f. *σκωληκίασις*, vitium in jumentis, cum a verme infestantur. *Plin. l.* 28. c. 11. Iisdem senari demissis in fauces jumentorum verminationes notum est. Adde *l.* 30. c. 15. *ad fin.* ¶ Sumitur etiam generatim pro cruciatu, tormento, vexatione. *Senec. ep.* 78. Sic podagra, & chiragra, & omnis vertebrarum dolor, nervorumque interquiescit, cum illa, quae torquebat, hebetavit: omnium istorum prima verminatio vexat, impetus mora exstinguitur, & finis dolendi est obtorpuisse. *Id. ep.* 95. *ante med.* Crebri aestuantis verminationes.

VERMINO, as, n. 1. *avere vermi, fare vermi, σκωληκιάω*, vermibus infestor. *Sen. lib.* 2. *nat. quaest. cap.* 31. *extr.* In venenatis corporibus vermes non nascitur. Fulmine icta intra paucos dies verminant. ¶ Interdum accipitur generatim pro torqueri, ac cruciari, ut in *Vermina* dictum est: στροφοῦσθαι, ventris torminibus vexari. *Pompon.* apud *Non. c.* 1. n. 119. Decumo demum targum verminatus, parturit. *Senec. de vita beata, c.* 17. Delinimenta podagrae meae compono, contentus, si rarius accedit, & si minus verminatur. *h. e.* prurit & vellicat, quasi morsu se inter articulos jactat verminum rodentium. Sic *Martial. l.* 11. *epigr.* 23. Si tibi morosa prurigine verminat auris. *pizzica.* ¶ Particip. *verminans*, verminibus putrescens, & torquens. *Arnob. l.* 1. *pag.* 30. Christus verbo compescuit verminantium membrorum cruces.

VER.

VERMINOSUS, a, um, *σκωληκώδης*, vermes habens. *Plin. l.* 20. *c.* 14. Succus auribus verminosis instillatur. *Id. lib.* 26. *c.* 14. *a med.* Verminosa ulcera. *Id. l.* 17. *c.* 28. Verminosæ fici.

VERMIS, is, m. *verme*, *σκώληξ*, genus insecti, quod in animalium corpore, & in stercore gignitur. *Lucret. l.* 2. *v.* 870. Quippe videre licet vivos existere vermes Stercore de tetro. *Plin. l.* 18. *c.* 17. Si vermes radicibus inhæserint, remedium est amurca pura. *Id. l.* 24. *c.* 5. *circa med.* Cedri succum vermibus aurium instillare. *Id. l.* 30. *c.* 13. Ulcera, quæ vermibus periclitantur.

VERNA, æ, com. g. *servo nativo di casa*, *οἰκότριψ*, *οἰκοτραφής*, servus domi nostræ, vel etiam in terra nostra natus. *Plaut. Mil.* 3. 1. 103. Quid, nutrici non missurus quicquam, quæ vernas alit? *Cæl. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 15. Billienus verna Demetrii, qui ibi cum præsidio erat, &c. ¶ Deterior autem vernæ conditio est, quam servi, quia verna nascitur servus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 23. Satius est me queri illo modo servitutem: hodie qui fuerim liber, eum nunc potivit pater Servitutis: hic, qui verna natus est, queritur. *Justin. l.* 38. *c.* 6. *ad fin.* Aut exsules Corinthiorum, aut servos, vernasque Tuscorum. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 4. *n.* 3. Vernam huic urbi natum regem dando. ¶ Vernarum nomen pro convicio habebatur, quod, ut quidam dicunt (inter quos *Non. c.* 1. *n.* 206.) eo nomine primum dicti fuerint ii, quo sacro vere nati essent. *Plaut. Amph.* 4. 2. 13. Cum cruciatu tuo isthæc hodie, verna, verba funditas. ¶ Servos vernas ad contumeliosas argutias erudiebant. *Senec. de Provid. c.* 1. *sub fin.* Cogita filiorum nos modestia delectari, vernularum licentia: illos tristiori disciplina contineri, horum ali audaciam. *Martial. l.* 1. *epigr.* 42. Urbanus tibi, Cæcili, videris: Non es, crede mihi? quid ergo? verna es. *h. e.* scurra impudens, & procax. V. *Vernilitas.* ¶ In femin. gen. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 654. *n.* 3. Antia Tibulla vernæ suæ dulciss. fecit. *Alia* apud *Donium class.* 10. *v.* 97. A Julio A. F. Pal. Zosimo.... & Onesimeni vernæ suæ, &c. ¶ Adjective ponitur pro vernaculo. *Martial. l.* 1. *epigr.* 50. *v.* 24. vernas apros, Leporemque forti callidum rumpes equo. *Id. l.* 13. *epigr.* 43. Lecta suburbania mittuntur apyrina ramis, Et vernæ tuberes: quid tibi cum Libycis? *Id. l.* 10. *epigr.* 30. *a med.* Piscina rhombos pascit, & lupos vernas. *Id. l.* 3. *epigr.* 1. Verna liber. *h. e.* Romæ scriptus. ¶ Jungi potest etiam nominibus neutr. gen. ut docet *Valer. Prob. in Catal. pag.* 1440. & 1445. *Putsch.* Sic *advena*, *mancipium*. V. *Advena*. ¶ De libero homine, Romæ nato. *Martial. l.* 10. *epigr.* 76. Sed de plebe Remi, Numæque verna, Jucundus, probus, innocens, amicus. *Festus*: Romanos vernas appellabant, id est ibidem natos.

VERNACŬLUS, a, um, *domestico*, *nativo*, *proprio del paese*, *οἰκογενής*, *ἐπιχώριος*, *αὐτόχθων*. domi nostræ, item in nostra urbe aut regione natus, nostræ regionis proprius. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 12. Aquatilium vocabula partim sunt vernacula, partim peregrina. *Id. l.* 3. *R. R. c.* 5. Vernaculæ volucres. *Plin. l.* 14. *c.* 2. Vites peculiares, atque vernaculæ Italiæ. *Id. in fin. l. ult.* Vernaculi equi. *Id. l.* 17. *c.* 23. *circa med.* Vernacula putatio. *h. e.* quæ in nostris regionibus fieri consuevit. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 15. *ante med.* Imaginem antiquæ, & vernaculæ festivitatis agnoscere. *Id.* 3. *Verr. c.* 61. *a med.* Crimen domesticum ac vernaculum. *h. e.* domi ab accusatore confictum. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 105. Illud inserviendum est consilium vernaculum. *h. e.* domi & a nobis excogitatum & initum. ¶ Vernacula multitudo apud *Tacit. Ann.* 1. *c.* 31. *a med.* est, quæ vernis libertinis, & simili plebe urbana constat. ¶ *Vernaculi*, vernæ. *Martial. l.* 10. *epigr.* 3. Vernaculorum dicta. *h. e.* dicta procacia, contumeliosa, scurrilia vernarum.

VERNALIS, le, ad vernam pertinens. V. *Vernilis*. ¶ Item ad ver pertinens, vernus. *Manil. l.* 3. *v.* 258. Tunc angusta dies vernales fertur in horas.

VERNALITER, adverb. *da servo*, vernæ more. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 108. necnon vernaliter ipsis Fungitur officiis. Al. leg. *verniliter*. ¶ Item urbane, non quidem urbanitate ingenua, sed affectata, & servo digna. *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 11. *a med.* Et hæc ipsa non vernaliter, nec ea figura, qua, &c. V. integrum *Senecæ* locum, ubi alii leg. *verniliter*, alii *vernaliter*. *Cæcil.* apud *Non. c.* 1. *num.* 203. Nimis tandem hoc fit vernaliter. *h. e.* adulatorie. Al. leg. *verniliter*.

VERNANS, tis, veris tempore germinans, pullulans. *Plin. l.* 22. *c.* 22. *extr.* Vernantes arbores. *Senec. in Herc. Oet. vers.* 380. vernantes silvæ. Rursus *Plin. l.* 7. *c.* 2. *a med.* Salubri cælo, semperque vernante. *h. e.* tam grata temperie aeris, & loci amœnitate, ac si semper ver esset. ¶ Translate *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 316. senioque iterum vernante resumpsit Gallia bis fractas Albino vulnere vires. V. *Verno*.

VERNATIO, onis, f. actus serpentis corium Vere novo (interdum & Autumno, ut *Aristoteles* testatur) exuentis. *Plin. l.* 29. *c.* 5. Membrana, sive senectus anguium vernatione exuta, cum cancro masculo trita. *Id. l.* 30. *c.* 3. *a med.* Anguinæ vernationis membrana cum oleo, tedæque resina calefacta. ¶ Sumitur etiam pro ipso corio serpentis, quod alias senectus, Græcie λεβηρὶς, & σύφαρ dicitur, *spoglia del serpente*. *Plin. l.* 29. *cap.* 6. Lendes tolluntur adipe canino, vel anguibus in cibum sumptis anguillarum modo aut vernatione quam exuunt, pota.

VERNICŎMUS, a, um. Vernicoma oliva a *Martian. Capell. initio l.* 6. dicitur vernans, seu vere frondes emittens.

VERNĬFER, a, um, vernus, vernalis. *Martian. Capell. initio l.* 1. Comere verniferis florentia limina sertis.

VERNILIS, le, *servile*, *οἰκετικός*, servilis: a *verna*. *Quintil. decl.* 9. *c.* 12. Adhibere quæstionem vernilibus corporibus. *Tacit. l.* 2. *Hist. c.* 59. Quamvis odium Vitellius vernilibus blanditiis velaret. *h. e.* servilibus, & adulatoriis, liberoque homine indignis. Est qui legit *vernalis*: sed *vernilis* usitatius est. ¶ Metaleptice sumitur pro scurrili, quia servos vernas ad contumeliosas argutias erudiebant. *Tacit. l.* 3. *Hist. cap.* 32. *in fin.* Vernile dictum omnem invidiam in eum vertit, tanquam signum incendendæ Cremonæ dedisset, quæ jam flagrabat. V. vocem sequent.

VERNILITAS, atis, f. urbanitas quædam affectata, & non ingenua, nec libero homine digna. *Senec. epist.* 95. Interdum obnixe petimus id, quod recusaremus, si quis offerret, hæc sive levitas, sive vernilitas, punienda est promittendi facilitate. ¶ Hoc nomine significatur etiam faceta procacitas, & dictorum impudentes sales, qui in vernis maxime placebant. nam hujusmodi præditi dicacitate quærebantur, qua si carerent, dabatur a dominis opera, ut docerentur, quo gratiores evaderent, dictisque etiam contumeliosis dominum oblectarent. *Senec. de constant. Sap. c.* 11. *ad fin.* Eadem causa est, cur nos mancipiorum nostrorum urbanitas in dominos contumeliosa delectet, quorum audacia ita demum sibi in convivas jus facit, si cœpit a domino. Pueros quidem in hoc mercantur procaces, & eorum impudentiam acuunt, & sub magistro habent, qui probra meditate effundant: nec eas contumelias vocamus, sed argutias. *Quintil. lib.* 1. *c.* 11. (*al.* 19.) Nec vitia ebrietatis effingat, nec servili vernilitate imbuatur. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *a med.* Puerum subdolæ ac fucatæ vernilitatis.

VERNILITER, adverb. *οἰκοτριβικῶς*, serviliter, scurriliter, adulatorie. *Cæcil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 203. Credo minus tandem hoc fit verniliter. Alii leg. *vernaliter*. V. *Vernaliter*.

VERNISERA, inquit *Paul. ex Fest.*, mensalia auguria. *Plin. l.* 28. *c.* 2. *a med.* varia recenset auguria mensarum: sed ex his quæ sint *vernisera*, aut quid omnino sit hæc vox non facile dixerim.

VERNO, as, n. 1. *pullulare*, *germogliare*, *ἐαρίζω*, *ἀναβλαστάνω*, verno tempore flores, frondesve emitto, pullulo, germino. *Ovid.* 7. *Met. v.* 284. Vernat humus, floresque, & mollia pabula surgunt. *Flor. lib.* 1. *c.* 16. Nihil mollius cælo: denique bis floribus vernat. *Martial. l.* 9. *epigr.* 55. arguto passere vernat ager. V. *Vernans*. ¶ *Vernare* etiam dicuntur angues, cum vere exuvias ponunt, & cutem renovant. *Plin. l.* 8. *c.* 27. Anguis hiberno situ, membrana corpori obducta, fœniculi succo impedimentum illud exuit, nitidusque vernat. Hinc *Vernatio*. ¶ Aves quoque, quæ primo vere canere incipiunt, itemque apes parientes novos fetus, & mellis opus tunc instituentes, *vernare* dicimus. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 12. *v.* 8. Indocilique loquax gutture vernat avis. *Colum. l.* 9. *c.* 9. Apes curam postulant diligentiorem cum vernant, & exundant novis fetibus. ¶ Translate *Martial. lib.* 2. *epigr.* 61. Cum tibi vernarent dubia lanugine malæ. *h. e.* pilos emittere inciperent, & tenera lanugine ætatis ver præ se ferrent. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 57. Dum vernat sanguis, dum rugis integer annus. ¶ *Vernat*, ver affert. *Plin. l.* 2. *c.* 50. In Italia mobilior aer mitiore hieme, & æstate nimbosa, semper quodammodo vernat, vel autumnat.

VERNŬLA, æ, com. g. diminut. a *verna*. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 117. Quem sequitur custos angustæ vernula capsæ. *Plin. lib.* 22. *c.* 17. Vernula carus Pericli Atheniensium principi. ¶ Adjective *Petron. in Satyr. c.* 24. O hominem acutum, & urbanitatis vernulæ fontem. *Al. leg.* vernaculæ. *Rutil. l.* 1. *v.* 112. Vernula qua vario carmine ludit avis. *h. e.* intra domus septum nata. *Sidon. lib.* 9. *ep. ult.* vernulas Mitylenæi oppidi vocat carmina Sapphica ad exemplum poetriæ Sapphus, quæ Lesbia fuit, in qua insula est Mitylene.

VERNUS, a, um, *di primavera*, *ἐαρινός*, ad ver pertinens. *Cic. de Senect. c.* 19. *a med.* Verni temporis suavitas. *Lucret. l.* 1. *v.* 10. Nam simul ac species patefacta est verna diei, &c. *Horat. l.* 2. *od.* 11. *v.* 9. Verni flores. *Colum. l.* 9. *c.* 14. Vernum æquinoctium. *Senec. in Troad. v.* 228. Vernæ aquæ. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 12. *v.* 27. nix verno sole soluta. *Id. Heroid. ep.* 6. *v.* 109. Mobilis Æsonide, vernaque incertior aura. *Plin. l.* 8. *c.* 47. Multi hibernos agnos præferunt vernis. & *c.* 26. Verna opera. *h. e.* quæ vere facienda sunt. *Petron. in Satyr. c.* 120. non verno persona cantu Mollia discordi strepitu virgulta loquuntur. *h. e.* quo vere ludunt aviculæ. ¶ *Verno* absolute ipso vere. *Plin. l.* 19. *c.* 5. *ad fin.* Imas radices crescere hieme, verno autem, cum apparuerit viola, minui & contrahi. & *cap.* 3. Tubera tenerrima verno esse. Adde *Caton. de R. R. c.* 52. & 54. *Colum. l.* 4. *c.* 10. & *Pallad. l.* 2. *tit.* 15. *l.* 4. *tit.* 10. & alibi sæpe.

VĒRO, as, n. 1. *dir il vero*, *ἀληθεύω*, vera dico. *Enn.* apud *Gell. l.* 18. *c.* 2. *in fin.* Satin' vates verant in ætate agunda?

VĔRO, onis, m. idem ac veru, *h. e.* telum. Apud *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 17. verones plumbei dicuntur, quibus utebantur gladiatores cum Commodo Imperatore pugna ludicra batuentes, ne eum ictu vulnerarent, qui contra acuto ferro congrediebatur, multosque etiam per summam feritatem conficiebat.

VĒRO, *certamente*, *per certo*, *in verità*, *μέντοι*, adverbium affirmandi, certe, sane, quidem. *Cic. pro Marcell. c.* 1. *sub fin.* Est vero fortunatus ille, cujus ex salute non minor pæne ad omnes, quam ad illum ventura sit, lætitia pervenerit. *Terent. Heaut.* 4. 5. 17. Vah, gloriare evenisse ex sententia? *Syr.* non hercle vero. *Id. Andr.* 5. 2. 13. Imo vero indignum facinus faxo ex me audias. & 5. 4. 23. Itane vero obturbat? *Cic. pro Cæl. c.* 30. Cui neque proprium quæstionis crimen objicitur, nec vero aliquid ejusmodi, quod, &c. *Id. de Senect. c.* 9. Non vero tam isti, quam tu ipse, nugator. *Id. pro Mur. c.* 22. Qui & per se, & per suos, & vero etiam per alienos defendatur. *Liv. lib.* 27. *cap.* 19. *ad fin.* Vocatum eum interrogat, velletne ad Masinissam verti? cum effusis gaudio lacrimis cupere vero, diceret tum, &c. ¶ Servit

& iro-

& ironiæ, *Virg. 4. Æn. v. 93.* Egregiam vero laudem, & spolia ampla refertis Tuque, puerque tuus. *Terent. Eun. 1. 2. 9.* Sane, quia vero hæ mihi patent semper fores. *Cic. Verr. 7. c. 47.* Multum vero hæc his jure profuerunt in istius imperio ac potestate. Adde *Phil. 13. c. 11.* ¶ In responsionibus, *si. Cic. Tuscul. c. c. 11.* Fecisti sæpe, credo, in scholis philosophorum. A. Vero, ac libenter quidem. *Id. in Bruto, c. 87. ad fin.* Sed tu orationes nobis veteres explicabis? vero, inquam, Brute. *& c. 48. l. 1. de Divin.* Puellam delassatam petiisse a matertera, ut sibi concederet paulisper, ut in ejus sella requiesceret: illam autem dixisse, vero mea puella, tibi concedo meas sedes. *Id. in Bruto, c. 85.* Nunc, inquit, dicam, opinor, quod sentio. Tu vero, inquam, Tite. *& l. 3. Offic. c. 8. ante med.* Nonne igitur sapiens, si fame ipse conficiatur, abstulerit cibum alteri homini ad nullam rem utili? minime vero. *ne certamente.* Adde *Terent. Eun. 3. 1. 12.* ¶ Est interdum instantis, & urgentis. *Plaut. Bacch. 1. 9. 236. Nic.* Cape hoc aurum. *Chry.* non equidem accipiam. *Nic.* Cape vero: odiose facis. *si, ti dico, prendi. & Epid. 1. 1. 3* Respice vero, Thesprio. *& 5. 2. 57. Per.* Cedo te, ut exsolvam, manus. *Epid.* ne attigas. *Per.* ostende vero. *Epid.* nolo. ¶ Pro vere, *veramente. Plaut. Mostell. 1. 3. 21.* Ehu, mavis vituperari falso, quam vero extolli? *Id. Capt. 3. 4. 35.* Eum fecit, qui non est, esse: & qui vere est, neget. Adde *Merc. 4. 1. 19. & Trucul. 2. c. 47.* ¶ Sæpe conjunctionis adversativæ vim habet, ut *autem, sed. Cic. pro Cæcin. c. 2. a med.* Quod reprehendendum fortasse minus, quærendum vero magis etiam atque etiam videtur. *Id. in Bruto, c. 77. a med.* Nec T. quidem Postumius contemnendus in dicendo: de republica vero non minus vehemens orator, quam bellator fuit. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 12.* Tres copiarum partes Helvetios id flumen traduxisse, quartam vero partem citra flumen reliquam esse. *Cels. l. 4. c. 8. ad fin.* Ubi æger paulum se remisit, alimenta pleniora dari possunt. Si in refectione vero manserit tussis, intermittere oportebit. *Nep. in Alcib. c. 4.* Postulabat, ut si quid de se agi vellent, potius de præsenti quæstio haberetur, quam absens invidiæ crimine accusaretur. Inimici vero ejus quiescendum in præsentia decreverunt. *Val. Flacc. l. 3. v. 381.* Adnuet ipse, reor: neque inexorabile certe Quod petimus: sin vero preces & dicta superbus Respuerit, jam nunc animos firmate repulsæ. *Stat. 1. Theb. vers. 187.* & quæ Tu potius, Thebane, queri, non vero volentes, Expositique animæ. ¶ Servit transitionibus. *Nep. in Epamin. c. 4. a med.* Neque vero id satis habuit, sed, &c. *Cic. pro leg. Manil. c. 14.* Age vero ceteris in rebus quali sit temperantia, considerate. *Id. 2. Phil. cap. 8. ad fin.* Nec vero tibi de versibus respondebo. *Id. pro Marcell. c. 4. a med.* At vero hæc tua justitia & lenitas animi florescet quotidie magis. ¶ *Jam vero, enimvero,* quæ huc pertinent. V. suis locis.

VERONA, æ, *f. Verona,* urbs ampla, munita, & nobilis Venetiæ ad Athesim fluvium, colonia Romanorum, & in Tribu Publilia. Patria fuit Catulli, Æmilii Macri, Plinii Secundi, & Vitruvii. *Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 7.* Mantua Virgilio gaudet, Verona Catullo. Adde *Martial. l. 14. distich. 195. l. 1. epigr. 8. & 62. & l. 10. epigr. 103. Plin. l. 3. cap. 19. & lib. 33. c. 4. Catull.* non semel, *Tacit. l. 2. & 3 Histor. & Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 201. & epigr. 2. v. 17.*

VERONENSIS, se, *Veronese,* ad Veronam pertinens. *Plin. l. 9. c. 22.* Veronensis ager. *Id. l. 38. c. 8* Catullus Veronensis. *Aurel. Vict. in Epit. c. 38.* Veronenses campi. *Id. de Cæsarib. c. 7.* Veronense prœlium. *Catull. carm. 98. ad Cal. & Quint.* Flos Veronensium depereunt juvenum. ¶ *Veronenses, ium,* ejus cives. *Tacit. 3. Hist. c. 8. & 9.*

VERPA, æ, f. veretrum, mentula. *Catull. carm. 28. ad Fabull. & Veranu. v. 12. & Martial. l. 11. epigr. 47.*

VERPUS, i, m. circumcisus verpam, & recutitus. *Juvenal. sat. 14. v. 104. & Martial. l. 7. epigr. 81. & l. 11 epigr 95.*

VERRES, is, m. *porco non castrato, verro,* χοῖρος, porcus non castratus. Nam postquam castratus est, majalis dicitur. *Varr. l. 2. de R. R. c. 4. ad fin.* Castrantur verres commodissime anniculi, utique ne minores, quam semestres: quo facto nomen mutant, atque e verribus dicuntur majales. *Horat. l. 3. od. 22. v. 7.* Quam per exactos ego lætus annos Verris obliquum meditantis ictum Sanguine donem. ¶ Translate etiam de homine masculo dicitur. *Plaut. Mil. 4. 2 87* Nisi huic verri affertur merces. ¶ In recto singulari *verris,* pro *verres* legitur a multis apud *Varron. l. 2. R. R. cap. 4. ante med.* ¶ Fuit hoc nomine C. Verres C. F. civis R. qui post præturam urbanam sortitus Siciliensem, avareque, crudeliter, & libidinose in ea versatus, postquam decessit inde, repetundarum a Siculis accusatus est, actore M. Tullio Cicerone, qui septem in eum actiones scripsit, quæ *Verrinæ* dicuntur. Cum videret se damnatum iri, sponte ante diem judicii solum vertit. *Ascon. in argum. Divin. & action. prima Verr.* ¶ *Valer. Prob in Cathol. pag. 1473. Putsch.* scribit, *Cicer.* dixisse *filiumque Verri,* pro *Verris,* eo modo, quo *Virg. 1. Æn. v. 34.* immitis Achilli. *& 3 Æn. v. 613.* infelicis Ulixi.

VERREUS, a, um, ad Verrem Siciliæ Prætorem pertinens, ut *Verrea lex, Cic. 3. Verr. c. 49.* ¶ *Verrea, orum,* n. festa ob eundem Verrem in Sicilia instituta. *Id. Verr. 4. c. 21. & 46.*

VERRICULATUS. V. *Vericulatus.*

VERRICULUM, i, n. *rete da pescare,* σαγήνη, γαγγάμη, genus retis piscatorii. *Serv.* ad illud 1. *Æn. v. 83* verrantque per auras. Verrere, inquit, est trahere, a rete, quod verriculum dicitur. *Val. Max. l. 4. c. 1. extern. n. 7.* A piscatoribus in Milesia regione verriculum trahentibus quidam jactum emerat. ¶ Item genus missilis ferro triangulo acuiarum quinque, hastili trium pedum semis, quod tunc verriculum, nunc verutum dicitur. *Ita Veget. l. 2. de re militar. c. 15.* ubi rectius scribitur unico *r,* cum sit diminutivum a *veru.*

VERRINUS, a, um, *di verro,* χοίρειος, ad verrem pertinens. *Plin. l. 28. c. 10.* Verrinum jecur. *& ibid. fel. & c. 9. a med.* Verrinus adeps. *& l. 8. c. 51. a med.* Sincipita verrina. ¶ *Verrinæ* dicuntur actiones *Ciceronis* in Verrem. *Priscian. lib. 8. 7. & 17.* &c. Ambigue *Cic. Verr. 3. c. 48. ad fin.* Negabant, mirandum esse, jus tam nequam esse verrinum.

VERRIUS FLACCUS nobilis Grammaticus, sub Augusto claruit, ejusque nepotibus præceptor electus est, uti narrat *Sueton. de Grammat. c. 17.* Tanta autem fuit famæ doctrinæ, ut Præneste statua ei in foro posita fuerit. Scripsit multa, inter quæ de verborum significatione libros XX. quos in epitomen redegit *Festus:* cetera perierunt.

VERRO, ere, 2. 3. *tirare, strascinare,* σύρω, proprie est trahere, raptare, ut cum aliis docet *Servius* ad illud *Virg. 1. Æn. v. 80. de ventis.* maria ac terras, cælumque profundum Quippe ferant rapidi secum, verrantque per auras. *Ovid. 13. Met. v. 961.* Cæsariemque meam, quam longa per æquora verro. *& vers. 492.* Canitiemque suam concreto in sanguine verrens. ¶ Item purgare, tergere, everrere: quod fit hami scopas trahendo, & ipsas sordes & purgamenta, *scopare, spazzare,* σαίρω. *Cic. 3. Parad. c. 2.* Qui tergunt, qui ungunt, qui verrunt, qui spargunt. *Juvenal. sat. 14. v. 60.* Verre pavimentum, nitidas ostende columnas. *Lucil.* apud *Non. cap. 4. n. 491. & Plaut. Merc. 2. 3. 83.* Lignum cædat, ædes verrat, ac vapulet. *Petron. in Satyr. c. 34.* Lecticarius argentum inter reliqua purgamenta cœpit verrere. ἀνακλίζειν, verrendo sublegere. *Horat. l. 1. od. 1. v. 10.* Quidquid de Libycis verritur areis. *Ovid. 2. Fast. vers. 313* Nec modo verrebant nigræ pro farre favillæ. ¶ Translate *Virg. Æn. 8. v. 674.* delphines Æquora verrebant caudis, æstumque secabant. *Ovid. 10. Met. v. 701.* summæ cauda verruntur arenæ. *Liv. l. 3. c. 7. extr. & lib. 26. c. 9.* Stratæ passim matres, crinibus templa verrentes. Adde *Sil. l. 8. v. 361. & Claudian. de laudib. Serena, v. 225.* ¶ volvere. *Lucret. l. 1. v. 278.* venti nubila cœli verrunt. *Lucan. l. 3. v. 578.* Cœrl verrent mare. *Id. l. 3. v. 542. & Virg. 3. Æn. v. 208.* nautæ Adnixi torquent spumas, & cærula verrunt. *& l. 8. v. 310.* remi vada livida verrunt. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 7.* Cærula verrentes abiegnis æquora palmis. *Claudian. lib. 2. de rapt. Proserp. v. 293.* Quidquid alit tellus, quidquid salis æquora verrent. *h. e.* continent, & volvunt. *Propert. lib. 4. el. 12. v. 44.* Nec nostra Actiacum verteret ossa mare. *h. e.* distraheret, agitaret. In his & similib. loc. *verro* in *verto* facili mutatione transiit. ¶ *Verrere mare* poetice est navigare. *Ovid. 2. Amor. el. 9. vers. 12.* Aptave verrendis sidera quærit aquis. *Stat. 5. Theb. v. 309.* non arva viri, non æquora verrunt. ¶ *Verrere æquor retibus,* piscari. *Sil. l. 14. v. 262.* Seu silvis sectæ feras, seu retibus æquor Verrere, seu cœlo libeat traxisse volucrem. *Sic Manil. lib. 4. v. 285* Et placidam inducto evertere retibus æquor. ¶ *Verrere* dicuntur, quæ longo tractu tegunt. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 228.* cujus vestigia verrit Cærulus. Oceanique æstum mentitur amictus. *Id. in nupt. Honor. & Maria, v. 123. de Tritone.* undosi verrebant brachia crines. *Stat. 1 Achill. v. 660.* Si decet aurata Bacchum vestigia palla Verrere. ¶ Pro auferre, asportare, expilare. *Plaut. Trucul. 2. 7. 7* Domi quidquid habes, verritur foras. *Martial. l. 2. epigr. 37.* Quidquid ponitur, hinc & inde verris. ¶ Præteritum *verri* ponunt *Charis. l. 3. pag. 218. Putsch. & Priscian. l. 10. pag. 900.* unde *Licin. Macer* dixit *averrerunt: Publius* autem *converri. & Hieronym. in Helvid.* non procul a fine. *verrerint.* At *Servius ad Æn. 1. v. 63.* tribuit *versi:* unde particip. *versus,* quod V. suo loco.

VERRUCA, æ, *f. porro,* ἀκροχορδών, tuberculum cutis, in manibus præcipue nascens, & fere sine dolore. *Plin l. 20. c. 12. in fin.* Ocimum verrucas mixto atramento sutorio tollit. ¶ Translate dicitur de tuberculis, quæ in lapillis conspiciuntur. *Plin. l. 37. c. 12.* Illud modo meminisse conveniet, increscentibus varie maculis ac verrucis, linearumque intervenientium multiplici ductu & colore, mutari sæpius nomina in eadem plerumque materia. ¶ Item de loco edito, & aspero in monte. *Cato in Orig.* apud *Gell. l. 3. c. 7. & Non. c. 2. n. 909.* Meorum censeo, si rem servare vis, faciundum, ut quadringentos aliquos milites ad verrucam illam ire jubeas, eamque uti occupent, imperes hortesque. *Quintilian* hanc metaphoram damnat. Sic enim habet *l. 8. c. 3. circa med.* Deformitati proximum est humilitatis vitium, ταπείνωσιν vocant, qua rei magnitudo vel dignitas minuitur, ut Saxea est verruca in summo montis vertice. Adde *c. 8. ante med.* ¶ De vitiis animi. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 73.* Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum, Postulat, ignoscet verrucis illius.

VERRUCARIA, æ, *f.* ἡλιοτρόπιον, genus herbæ ita dictum, quod succo ejus verrucæ tollantur. *Plin. l. 22. c. 21. circa med. de heliotropio.* Verrucas cum sale tollit succus e folio: unde nostri verrucariam herbam appellavere, aliis cognominari effectibus digniorem.

VERRUCOSUS, a, um, ἀκροχορδώδης, verrucis abundans. Verrucosus cognominatus est Q. Fabius Max. Cunctator, a verruca in labris sita, ut ait *Aurel. Vict. de Vir. illustrib. c. 43. Plutarch.* dicit in labro superiore. Meminere etiam *Seren. Sammonic. c. penult. v. 1100. & Cic. in Bruto, c. 14. extr.* Apud *Plutarch.* est Βερρουκώσος, unde & *Verrucossus* legitur in *Fast. Capitolin.* apud *Gruter. pag. 297 col. 2.* ¶ Translate dicitur de re dura, aspera, impolita, inculta: quia verrucæ talem reddunt cutem. *Pers. sat. 1. v. 77.* Sunt, quos Pacuviusque, & verrucosa moretur Antiope. *h. e.* tragœdia, quæ inscribitur Antiopa, a *Pacuvio* duro & inculto poeta scripta.

VERRUCULA, æ, f. exigua verruca. *Colum. l. 7. c. 6.* Capra, cui sub maxillis binæ verruculæ collo dependent, optima habetur. *Arnob. l. 2. pag. 77.* Quid si dicas, esse auream terram, quod in verruculis collis unius insint exiguæ micæ, quibus nascitur colliquefactis aurum.

VERRUNCO, as, a. 1. *volgere, rivolgere,* τρέπω, στρέφω, verto, ut Festus, & Nonius exponunt. *Accius apud Non. c. 2. n. 893.* Te sanctus, venerans precibus, invicte, invoco, Portenta ut populo patriæ verruncent bene. *Pacuv. ibid.* Precor, veniam petens, ut quæ egi, ago, axim, verruncent bene. *Cic. 2. de Divin. c. 22. ex antiquo Poeta:* Perpropinqua hæc bene verruncent populo. *Liv. l. 29. c. 27.* Uti ea mihi, populoque Rom. dii bene verruncent. ¶ Apud *Fest.* legitur *veruncent* unico r, ita litterarum ordine postulante. præcedit enim *Verticulas*, sequitur *Veruta*.

VERSABILIS, le, *girevole, mutabile, mobile,* τρεπτός, qui versari, mutari, transferri potest, versatilis. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 16. antr.* Nihil est tam versabile, & agitationis gaudens, quam aer. ¶ Translate *Id. de tranquill. c. 11. a med.* Scito, omnem conditionem versabilem esse, & quidquid in ullum incurrit, posse in te quoque incurrere. *Ammian. l. 16. c. 8. (al. 12.)* Versabilem feminam in fraudem illexit. *Curt. l. 3. c. 8. ad fin.* Quam versabilis fortuna sit, documentum ipse sum. V. *Versatilis*.

VERSABUNDUS, a, um, qui in gyrum vertitur. *Lucret. l. 6. v. 437.* Versabundus enim turbo descendit. *Vitruv. l. 9. cap. 7. circa med.* Circa meridianum cardinem, qui est propter inclinationem mundi subjectus terræ, sidera versabunda, latentiaque non habent egressus orientes supra terram.

VERSATILIS, le, *girevole, versatile,* στρεπτός, qui versari, circumagi, moveri facile potest. *Lucret. l. 5. v. 1435.* mundi magnum & versatile templum Sol & Luna suo lustrantes lumine circum. *Senec. ep. 90. ante med.* Versatilia cœnationum laquearia ita coagmentat, ut subinde alia facies atque alia succedat, & toties tecta, quoties fercula mutentur. *Sueton. in Ner. c. 31.* Cœnationes laqueatæ tabulis eburneis versatilibus. *Lamprid. in Heliogab. c. 21.* Oppressit in tricliniis versatilibus parasitos suos violis & floribus. *Plin. l. 36. c. 15. a med.* Theatra duo e ligno, cardinum singulorum versatili suspensa libramento. *& c. 18.* Molæ versatiles. *Curt. l. 4. c. 13. a med.* Adeoque aciem versatilem posuit, ut qui ultimi stabant, in frontem circumagi possent. ¶ Metaphorice *Liv. l. 39. c. 40. de Catone.* Huic versatile ingenium sic pariter ad omnia fuit, ut natum ad id unum diceres, quodcumque ageret. Al. leg. *versabile*.

VERSATIO, onis, f. *rivolgimento, giramento,* ἀνάστροφή, δίνησις, actus versandi & volvendi, rotatio, versio. Sæpe usurpatur a *Vitruv. l. 10.* ubi de machinis tractoriis agit, ut *cap. 2. 6. 8. 20. 24.* & *Senec. de tranquill. cap. 11. ad fin.* In tanta rerum sursum ac deorsum euntium versatione. *Plin. l. 8. c. 33.* Nec pupillæ motu, sed totius oculi versatione circumspicit. Al. leg. *versione*.

VERSATUS, a, um, *girato, voltato,* δινηθείς, in gyrum actus, circumactus, versus. *Ovid. 4. Met. v. 221.* Levia versato ducentem stamina fuso. *Id. l. 8. v. 667.* Ovaque non acri leviter versata favilla. *& l. 3. Fast. v. 373.* Ecce levi scutum versatum leniter aura Decidit. *Id. lib. 1. Amor. el. 2. v. 4.* Lassaque versati corporis ossa dolent. *Id. de remed. amor. v. 173.* Obrue versata Cerealia semina terra. h. e. arata & subacta. ¶ Est & particip. a *versor*, & significat eum, qui diu in aliquo loco aut re moratus est: peritus, doctus, *pratico, versato*. *Nep. in Catone c. 1.* Adolescentulus versatus est in Sabinis. *Id. in Milt. c. 8.* Multum in imperiis magistratibusque versatus. *Cic. pro Quint. c. 2.* Homo & in aliis causis exercitatus, & in hac multum & sæpe versatus. *Vellej. l. 2. c. 13. a med.* Semper inter arma, ac studia versatus. *Tacit. in Agric. c. 9.* Integer strenuusque versatus. *diportatosi.* & *Cic. pro Arch. c. 9.* Bellum magnum atque difficile, & in multa varietate terra marique versatum.

VERSICOLOR, oris, adject. *di color cangiante,* ἑτεροιόχροος, qui versando varios colores ostendit. *Cic. 3. de Fin. cap. 5. a med.* Cauda a natura data pavoni, plumæ versicolores columbis. *Tertull. de pall. c. 3.* Pavo multicolor, & discolor, & versicolor. ¶ Metaphorice *Quintil. in proœm. l. 8. a med.* Translucida & versicolor elocutio res ipsas effeminat, quæ illo verborum habitu vestiuntur. ¶ Est etiam varios colores habens, pictus, *di varj colori*. *Virg. Æn. 10. v. 181.* Aster equo fidens, & versicoloribus armis. *Ovid. 3. Fast. v. 336* Sic ubi hoc cultu versicolore decens. *Liv. l. 7. c. 10.* Versicolori veste, pictisque, & auro cælatis refulgens armis. *Colum. l. 3. c. ult.* Undique versicoloribus pomis gravidus autumnus. *Plin. l. 9. c. 17. a med.* Mullum exspirantem versicolori quadam & numerosa varietate spectari. Explicat hoc fusius *Senec. l. 3. quæst. natur. c. 17. & 18.* ¶ Item qui tinctu aut pictura nativum colorem vertit, & alium imbibit, *colorato, tinto*. *Liv.* legem Oppiam referens *l. 34. c. 1.* Ne qua mulier vestimento versicolori uteretur. h. e. purpureo, ut *ibid. c. 7.* dicitur. (*Valer.* tamen *Max. l. 9. c. 1. n. 3.* de eadem lege Oppia verba faciens, varii coloris vestem fuisse dicit. Mihi auctoritas *Livii* potior est.) *Ulpian. Dig. lib. 32. leg. 68. a med.* Arbitror, ea, quæ tincta non sunt, versicoloribus non adnumerari: & ideo nec album naturaliter, neque nigrum contineri, nec alterius coloris naturalis. Purpuram & coccum, quoniam nihil nativi coloris habent, contineri arbitror.

VERSICOLORIUS, &

VERSICOLORUS, a, um, versicolor. *Ulpian. Dig. l. 32. leg. 68. a med.* Constat, apud veteres hanc appellatione versicoloria non contineri. *Paul. l. 32. tit. 2. leg. 33. ad fin.* Ea putabat sibi legatam vestem tam coloriam, quam versicoloriam. *Prudent. l. 2. adverf. Symmach. v. 36.* Idque etiam paries tibi versicolorus adumbret. h. e. varie pictus.

VERSICULUS, li, m. *breve riga,* στιχίδιον, brevis scripturæ linea. *Cic. ad Brut. ep. 14.* Breves tuæ litteræ: breves dico? immo nullæ. Tribusne versiculis his temporibus Brutus ad me? *Id. Attic. l. 5. ep. 1.* Nunc venio ad transversum illum extremæ epistolæ tuæ versiculum. *Id. pro Dom. c. 27.* Hoc ferre civitas potest, ut singuli cives singulis versiculis e civitate tollantur? *Id. pro Mil. c. 26.* Cum senatus ei commiserit, ut videret, ne quid respubl. detrimenti caperet: quo uno versiculo satis armati semper consules fuerunt. ¶ De versibus Poeticis, *verso, versetto*. *Horat. sat. 10. v. 58.* num rerum dura negarit Versiculos natura magis factos, & euntes mollius. Adde *Plin. l. 3. ep. ult. Colum. l. 9. c. 2. Ovid. Heroid. ep. 20. sub fin. Catull. carm. 16. in Fur. & Aurel. v. 3. & 6. Martial. l. 3. epigr. 9. & 30.* &c.

VERSIFICATIO, onis, f. *il far versi,* στιχοποιΐα, versuum, seu carminum factio. *Colum. initio l. 11.* Tibi expetenti versificationis nostræ gustum, negare non sustinebam. *Quintil. l. 9. c. 4. a med.* Quem in poemate locum habet versificatio, eum in oratione compositio.

VERSIFICATOR, oris, m. *versificatore,* στιχοποιός, qui versus facit, is nempe qui quocumque modo verba metro ligat: at poeta poeticum insuper addit spiritum, & fingere fabulas novit. *Quintil. l. 10. c. 1. a med.* Cornelius Severus versificator, quam poeta, melior. ¶ Poeta. *Justin. c. ult. l. 6.* Frequentius scenam, quam castra, visentes, versificatoresque meliores, quam duces, laudantes.

VERSIFICATUS, a, um, nom. ex particip. *fatto in versi*, in carmina redactus. *Lucil. apud Non. c. 13. n. 2.* Multa homines portenta in Homero versificata, Monstra putant.

VERSIFICO, as, n. 1. *far versi,* στιχοποιέω, versus facio. *Quintil. l. 9. c. 4. ad fin.* Nam & versificandi genus est, omnibus sermonibus unam legem dare.

VERSIFICUS, a, um, ad versus spectans. *Solin. c. 11. (al. 16)* Cum Idæi Dactyli modulos crepitu ac tinnitu æris deprehensos in versificum ordinem transtulissent.

VERSIFORMIS, me, qui formam suam versat seu mutat. *Tertull. de pall. c. 2.* Nostri certe metatio (quod clausit vel in totum Homericis oculis liquat) totum versiforme est: dies & nox invicem vertunt, Sol stationibus annuis, Luna modulationibus menstruis variat, &c.

VERSILIS, le, facilis ad vertendum, ut Versilis profunditas, apud *Martian. Capell. l. 4. sub fin.* Sic *Serv. ad l. 3. Georg. v. 24.* Scena aut versilis erat, aut ductilis. Versilis erat, cum subito tota machinis quibusdam convertebatur, &c.

VERSIO. V. *Versatio*.

VERSIPELLIS, is, *che muta pelle, o faccia,* ἀλλοπρόσαλλος, qui facile vertit pellem, faciem, vultum, apparentiam. *Plaut. Amph. prol. v. 121.* Eccum Jupiter, in Amphitruonis vertit se imaginem. omnesque eum censent esse servi, qui vident; Ita versipellem se facit, quando lubet. *Id. Pers. 2. 2. 48.* Capillus versipellis. h. e. qui colorem mutat & canescit. ¶ Præcipue versipelles dicti, qui in lupos verti credebantur. *Plin. l. 8. c. 22.* Homines in lupos verti, rursumque restitui sibi, falsum esse existimare debemus. Unde tamen ista vulgo infixa sit fama, in tantum ut in maledictis versipelles habeat, indicabitur, &c. *Petron. in fragm. Tragur. c. 62. Burm. sub fin.* Intellexi, illum versipellem esse, nec postea cum illo panem gustare potui. ¶ Translate sumitur pro versuto, astuto, simulandi & dissimulandi artifice, qui modo unum, modo aliud ostendit. *Plaut. Bacch. 4. 4. 12.* Versipellem frugi convenit esse hominem, pectus cui sapit: bonus sit bonis, malus sit malis; utcunque res sit, ita animum habeat. *Lucil. apud Non. cap. 2. n. 173.* Quicum versipellis fio, & quicum commuto omnia. *Prudent. Cathemer. 9. 91.* Quid tibi, profane serpens, profuit rebus novis Plasma primum perculisse versipelli hortamine? *Porc. Latro in Catil. c. 9. in fin.* Nihil fuit isto monstro versipellius, aut mutabilius hominum memoria.

VERSO, as, avi, atum, a. 1. *voltare, rivoltare, girare,* στρέφω, ἀναστρέφω, sæpe verto, volvo, circumago: frequentativum a sup. *versum* verbi *verto*. Vetus poeta apud *Cic. 1. Tuscul. c. 5.* Sisyphus versat Saxum sudans nitendo, neque proficit hilum. *Ennius apud Macrob. l. 6. Saturn. c. 1.* Qui cælum versat stellis ardentibus aptum. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 3.* Namque agor, ut per plana citus sola verbere turbo, Quem celer assueta versat ab arte puer. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 72.* macros turdos dum versat in igne. *Id. l. 3. od. 6. v. 38.* ligonibus versare glebas. *Propert. l. 4. el. 2. v. 129.* tum cum multi versarent rura juvenci. *Cic. 4. Verr. c. 30.* versabat se in utramque partem non solum mente, verum etiam corpore. *& c. 76. ad fin.* Hærere homo, versari, rubere. *Id. 2. de nat. Deor. c. 20.* Mundum versari circum axem cæli admirabili celeritate. *Senec. lib. 3. de Ira, cap. 6.* Pars superior mundi non versatur in turbinem. *Tibull. l. 2. el. 6. v. 34.* Versatur celeri Fors levis orbe rotæ. ¶ agere, agitare huc illuc. *Virg. Æn. 12. v. 664.* tu currum deserto in gramine versas. *Id. Ecl. 10. v. 68.* Æthiopum versemus oves sub sidere Cancri. Ubi *Servius*: pascamus: quoniam qui pascit, huc & illuc agit pecus: quod est versare. ¶ Translate est mutare, vertere, flectere. *Cic. pro Cæl. c. 6.* Versare suam naturam, & regere ad tempus, atque huc & illuc torquere & flectere. *Id. pro Cluent. c. 26.* Ad omnem malitiam & fraudem versare mentem suam cœpit. ¶ Item tractare, *trattare, maneggiare*. *Cic. in Orat. c. 9. a med.* Non ut in judiciis versaret causam, sed ut in historiis bella narraret. *Quintil. l. 7. c. 3.* Finitio iisdem legibus, quibus conjectura, versatur. *Sueton. in Galb. c. 9.* Nummulario non ex fide versanti pecunias manus amputavit. ¶ Item exami-

examinare, perpendere. *Quintil. l. 5. c. 7. ante med.* Testes multum domi ante versandi, an variis percontationibus, quales haberi ab adversario possent, explorandi sunt. *Plaut. Trin. 2. 1. 1.* Multas res simitu in meo corde verso. *Propert. l. 2. el. 3. v. 8.* Quæ mea non decies somnia versat amor? ¶ cogitare, meditari. *Virg. Æn. 4. v. 563.* Illa dolos dirumque nefas in pectore versat, Certa mori. *Horat. in art. poet. v. 39.* versate diu, quid ferre recusent, Quid valeant humeri. *Liv. l. 3. c. 34.* Versarent in animis secum unamquamque rem, agitarent deinde sermonibus. ¶ agitare, exercere. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 45. in fin.* Sic Fortuna in contentione & certamine utrumque versavit, ut alter alteri inimicus auxilio salutique esset. *Liv. l. 1. c. 58.* Tum Tarquinius fateri amorem, orare, miscere precibus minas, versare in omnes partes muliebrem animum. *& c. 17.* Patrum animos certamen regni, ac cupido versabat. *Id. l. 2. c. 45.* Multitudinis nunc indignatio, nunc pudor pectora versare. *Propert. l. 3. eleg. 13. v. 22.* Spesque timorque animum versat utroque meum. ¶ vexare, male habere. *Plaut. Bacch. 4. 5. 6.* Versabo ego illum hodie, si vivo, probe. *Senec. ep. 90. ad fin.* Sollicitudo nos in nostra purpura versat. *Propert. l. 3. el. 6. v. 18.* Non est certa fides, quam non injuria versat. *& eleg. 9. v. 1.* Quid mirare meam si versat femina vitam? In his & similib. facile *versare* in *vexare* mutari potest. ¶ mutare, vertere, miscere. *Virg. Ecl. 9. v. 5.* Fors omnia versat. *Cic. 4. de Fin. c. 30.* Homo igitur acutus causam non obtinens, repugnante natura, verba versare cœpit. *Ovid. 2. Amor. el. 2. v. 29.* Ille (*servus conscius*) placet, versatque domum, nec verbera sentit. *h. e.* miscet, pro arbitrio imperat, & veluti regnat: *fa in casa alto e basso.* ¶ evertere. *Virg. 2. Æn. v. 61.* in utrumque paratus, Aut versare dolos, seu certæ occumbere morti. Ubi *Servius*: dolo evertere: & subaudis Trojanos. Al. leg. *versare dolos, h. e.* exercere, exsequi, perficere.

VERSOR, aris, atus sum, pass. *1. trovarsi spesso, trattenersi, usare in qualche luogo, praticare, bazzicare, stare, essere, διατρίβω, διάγω,* frequens sum alicubi, dego, moram traho, maneo, sum: passivum verbi præced. nam qui in aliquo loco, aut re immoratur, quodammodo in ea huc & illuc sese versat, & quasi volutatur aut corpore, aut mente. *Plaut. Amph. prol. v. 128.* Versari crebro hic cum viderent me domi. *Id. Cas. 2. 1. v. 52.* Tum te, furcifer, quasi mus, in medio pariete versabere. *h. e.* conclusus in fenestra. *Cic. pro Quint. c. 18. ad fin.* Non ad solarium, non in campo, non in conviviis versatus est. *Id. pro Mil. c. 20.* Quo in fundo, propter insanas illas substructiones, facile mille hominum versabatur valentium. *vi stava, vi capiva.* ¶ vivere, consuescere, conversari. *Cic. 1. Catil. c. 5.* Nobiscum versari jam diutius non potes. *Id. Attic. l. 10. ep. 8.* Nec versari inter eos sine dedecore potero. *Nep. in Con. c. 2. extr.* Apud præfectos regis versabatur. ¶ Item pro esse. *Terent. Andr. 4. 1. 23.* Nescia, quantis in malis verser miser. *Cic. 3. Offic. c. 13.* In clarissima luce versari. *Id. in Orat. c. 35.* Ipsæ res in perfacili cognitione versantur. *Id. Phil. 8. c. 2.* Ergo illi nunc in pace versantur. *Id. pro Planc. c. 30. a med.* Minturnenses æterna in laude versantur. ¶ Item pro exercere, agere. *Cic. 1. Offic. c. 42.* Opificesque omnes in sordida arte versantur. ¶ Item pro studere, operam dare. *Cic. l. 4. Fam. ep. 3. sub fin.* Servius quidem tuus in omnibus ingenuis artibus, in primisque in hac, in qua ego me scripsi acquiescere, ita versatur, ut excellat. ¶ Item pro se gerere. *Quintil. in proœm. l. 3.* Præclarissime in consiliis, ac administratione reipublicæ versari. ¶ Item pro occurrere, apparere. *Cic. 7. Verr. c. 55. sub fin.* Nunquam tibi populi Romani absentis dignitas, nunquam species ipsa hujusmodi multitudinis in oculis animoque versata est? *Id. l. 14. Fam. ep. 1. a med.* Nam mihi ante oculos dies noctesque versaris. *Id. pro Sext. c. 21.* Mors, exsilium mihi ob oculos versabantur. ¶ Item pro considerare, contemplari, occupatum esse. *Cic. 1. Offic. c. 6.* Quæ omnes artes in veri investigatione versantur. *Quintil. l. 2. c. 15. ante med.* Versatur circa res omnes Rhetorice. ¶ Item pro inhærere, adhærere. *Cic. pro Cæcin. c. 18.* In verborum errore versari, rem & causam, & utilitatem communem relinquere. ¶ Item dicendo in aliqua re immorari, agere, tractare. *Id. 1. Offic. cap. 5.* Huic quasi materia, quam tractet, & in qua versetur, subjecta est veritas. *Id. 3. de Legib. cap. 15.* Dicam, Tite, & versabor in re difficili, ac multum & sæpe quæsita. ¶ De his, quæ usurpantur, adhibentur. *Pompon. lib. 1. Dig. tit. 2. leg. 2.* Nec versantur omnino scripta eorum inter manus hominum.

VERSORIA, vel Vorsoria, æ, f. pro veli, hoc est funiculus, quo extremus veli angulus religatur. Vox est adjective, & subauditur *funis*. *Versoriam* dicunt, quia prora hæc manu tenetur, ita velum profertur, vertiturque. Alii *versoriam* dicunt simpliciter esse conversionem, τροπήν. Sed utcunque sit, de vera vocis origine, quæ non satis nota est, certum est translate dici *versoriam capere* pro reverti, sententiam mutare, ab aliqua re desistere. *Plaut. Merc. 5. 2. 36.* Hic ventus secundus est; cape modo vorsoriam. *Id. Trin. 4. 3. 19.* Quin tu quod periit, periisse ducis? cape vorsoriam, recipe te ad herum.

VERSUM, & Vorsum, *verso*, idem ac versus. *Plaut. Epid. 2. 2. 63.* Cœpi eorsum versum ilico paullatim accedere. ¶ Et additur alia præpositione. *Sallust. in Jug. cap. 62.* Fugam ad se versum fieri. *& c. 72.* Ubi animadvertere ad se vorsum exercitum pergere. *Plaut. Capt. 2. 3. 8.* Utroque vorsum rectum est ingenium meum.

VERSURA, æ, f. *rivoltamento, voltamento, στροφή*, conversio: a vertendo. *Varro l. 1. R. R. c. 46.* Quod ex quibusdam foliis propter earum versuram, quod sit anni tempus, dici possit, ut olea, & populus, & salix: horum enim folia cum convertunt se, solstitium dicitur fuisse. Adde *eund. l. 6. de L. L. c. 3 ad fin.* cujus verba V. in *Cerastibola*. ¶ Item locus, ad quem cum quis pervenerit, revertitur. Sic in agricultura *versura* vocatur, ubi sulcus unus definit alterque incipit, a boum conversione, *βουστροφή*. *Colum. l. 2. c. 2. sub fin.* Cum ventum erit ad versuram, in priorem partem jugum propellat, & boves inhibeat. ¶ In architectura est interior, aut exterior angulorum in parietibus flexus. Græci καμπὰς vocant. Usus *Vitruv. l. 3. c. 2. post med. & l. 5. c. 6. sub fin. & c. 12.* ¶ Item usurpatur in mercatura, estque mutatio creditoris, μεταλλαγὴ τοῦ δανειστοῦ. Unde *versuram facere*, μεταδανείζεσθαι, dicuntur, qui pecuniam fenori accipiunt, ut aliud æs alienum dissolvant. Ita dicta est a vertendo creditore, quod debitor creditorem commutet, ut docet *Donat. ad Terent. Phorm. 5. 2. in fine*. Nos *far voltura* dicimus. *Cic. pro Flacc. c. 20.* Negavit, se se omnino versuram ullam fecisse Romæ. *Id. 4. Verr. c. 76.* Quæ significabant, multis nominibus 200 homines versuram a Carpinatio fecisse, qui pecuniam Verri dedissent. *h. e.* multis de causis pecuniam feneratitiam sumpsisse. Addit *Donat. loc. cit.* eum quoque dici *versuram facere*, qui minore fenore acceptam pecuniam majore occupet. ¶ Translate *Senec. epist. 19. ad fin.* Ab Epicuro versura facienda est. *h. e.* sumendum est præceptum aliquod ab Epicuro, quod tibi communicem. *Id. 5. de benef. c. 8.* Domi (quod ajunt) versura fit, & velut lusorium nomen, statim transit. *scil.* dum aliquis a se accipit beneficium, quia dum accipit, reddit, ut *ibid.* dicitur. *Plin. l. 19. c. 4. a med.* Pars hortensiorum ad condimenta pertinens fatetur, domi versuram fieri solitam. *h. e.* prisci, ut gulæ satisfacerent, ab horto domestico condimenta sumebant. ¶ *Versuram solvere*, seu *versura solvere* dicimus eos, qui ita se præsentibus explicant incommodis, ut aliis gravioribus impediantur. *Terent. Phorm. 5. 2. 15.* In eodem luto hæsitas: Versuram solvis, Geta: præsens, quod fuerat malum, in diem abiit: plagæ crescunt, nisi prospicis. *h. e.* debitas tandem pœnas dabis etiam cum fenore: simili conditione, atque ii solent, qui ut syngrapham unam dissolvant, & una cautione se liberent, pecuniam mutuam majore fenore iterum accipiunt: sic illi enim deteriorem conditionem suam faciunt. Al. leg. *versura*. Sic *Cic. 5. Attic. ep. 15.* Vereor ne illud quod tecum permutavi, versura mihi solvendum sit. *Lactant. l. 2. c. 8. ante med.* Deus ipsa natura est. Cum igitur ortum rerum tribuis naturæ, ac detrahis Deo, in eodem luto hæsitans versuram solvis. A quo enim fieri mundum negas, ab eodem plane fieri, mutato nomine confiteris. ¶ *Versura* est etiam simpliciter pecunia mutua cum fenore reddenda, *danaro ad usura*. *Tacit. 6. Ann. c. 16.* Duodecim tabulis sanctum, ne quis unciario fenore amplius exerceret: dein rogatione tribunitia ad semuncias redacta: postremo vetita versura. *Cic. 5. Attic. ep. ult.* Salaminii cum Romæ versuram facere vellent, non poterant, quia lex Gabinia vetabat. *Id. pro Fonteio c. 1.* A quibus versuras tantarum pecuniarum factas esse dicunt. *Paul. ex Festo*: Versuram facere, mutuam pecuniam sumere, ex eo dictum est, quod initio qui mutuabantur ab aliis, non ut domum ferrent, sed ut aliis solverent, velut verterent creditorem. Quod ait *Tacit.* vetitam versuram, videtur respicere ad legem latam a L. Genucio trib. pleb. ne fenerare liceret, ut narrat *Liv. c. ult. l. 7.* ¶ *Versura* pro versione & mutatione. *Arnob. l. 5. pag. 187.* Si fabulas has vatis more allegorico scriptas, quid ceteris fiet, quas non videmus posse versuras in hujusmodi cogi?

VERSUS, us, m. *riga, verso, στίχος, ἔπος, μέτρον*, linea illa, quam in scribendo ducimus, & specialim carmen poeticum. Nam versus nomen natura sua non minus solutæ, quam ligatæ orationi convenit. Est a *vertendo*. Cujus ratio ex agricultura optime intelligitur. Quemadmodum enim agricolæ vomere vertunt terram, ac sulcum faciunt: ita in ceris quoque stilo sulcabant scribentes: ac ut ille in terra sulco uno absoluto, vertit aratrum, aliumque sulcum efficit; sic qui scribit, stilo sinistrorsum verso, prolatoque novum in cera sulcum ducit. Sed quia Poetæ versus suos certo absolvunt pedum numero, hinc factum, ut hi sibi *versus* nomen prope fecerint peculiare. Primum itaque versus generatim accipitur pro illo ductu vocum, qui fit a sinistra in dexteram, vel a dextra in sinistram, vel a summo ad imum, secundum diversam diversarum gentium scribendi rationem. *Cic. Attic. l. 2. ep. 16. a med.* Nam ita deplorat primis versibus mansionem suam, ut quamvis movere possit. *Plin. l. 4. ep. 11. extr.* Non paginas tantum epistolæ, sed etiam versus, syllabasque numerabo. Tangit hic *Plin.* antiquum morem, quo solebant versuum inire numerum, ut de libri magnitudine constaret. *Nep. in Epamin. c. 4. in fin.* Uno hoc volumine vitas excellentium virorum concludere statuimus, quorum separatim multis millibus versuum complures scriptores ante nos explicarunt. Adde *Quintil. l. 7. c. 1. a med.* ¶ Pro carmine. *Cic. pro Arch. c. 10.* Nam si quis minorem fructum gloriæ putat ex Græcis versibus percipi, quam ex Latinis, vehementer errat. *Id. 3. de Orat. c. 50.* In versum se mente ac voluntate conjicere. *porsi di proposito a far versi. & ibid.* Versus hexametros fundere ex tempore. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 32.* Versus facere. *Virg. Ecl. 5. v. 2.* Dicere versus. ¶ Interdum pro cantu. *Plin. lib. 10. c. 29. a med. de lusciniis.* Meditantur aliæ juniores, versusque quos imitentur, accipiunt. ¶ Notat etiam ductum in arando, sive sulcum; quæ notio principalis est, & magis propria, ut dictum est. *Colum. l. 2. c. 2. ad fin.* Bubulcum autem per proscissum ingredi oportet, alternisque versibus obliquum tenere aratrum. *Plin. l. 18. c. 19.* In arando versum peragi, nec strigare in actu spiritus. ¶ Item mensuram agri. *Varr. lib. 1. R. R. cap. 10.* In Hispania ulteriore metiuntur jugis, in Campania versibus, apud

nos

nos in agro Romano ac Latino *jugeris*. Jugum vocant, quod juncti boves uno die exarare possunt. Versum dicunt centum pedes quoquo versum quadratum. Jugerum, quod quadratos duos actus habet. ¶ Item significat ordinem, sectam seriem, seu tractum. *Virg. 4. Georg. v. 144.* Ille etiam seras in versum distulit ulmos. *Id. 5. Æn. v. 119.* triplici pube, quam Dardana versu Impellunt. *idest* triplici ordine remorum. Sic *Liv. l. 33. c. 30. ad fin.* Navis inhabilis prope magnitudinis, quam sexdecim versus remorum agebant. *Sil. l. 7. v. 657.* laxa monilia crebro versu. *h. e.* crebra serie catenularum, vel gemmarum, margaritarumve. *Plin. l. 15. c. 29.* Myrtus exotica senis foliorum versibus. *Solin. c. 2. (al. 8. post med.)* Rostro scrobes excavant, deinde surculis in versum superpositis imitantur texta cratium. ¶ Item speciem quandam motus, sive saltus. *Plaut. Stich. 5. 7. 2.* Si isthoc vorsu me viceris, alio me provocato. *vorsu* pro *versu* antiquo scribendi more. ¶ Olim & *versus*, *ûs*, dicere. *Lev. apud Priscian. l. 6. pag. 712. Putsch.* Omnes sunt denis syllabis versi. *Valerius ibid.* Quid hic cum tragicis versis & syrma facis? *Laber. ibid.* Versorum numerus.

VERSUS, a, um, *voltato, rivoltato, volto*, ἐστραμμένος, conversus, inversus, mutatus in aliam partem: a *verto*. *Horat. l. 3. od. 29. v. 6.* Non ante verso lene merum cado apud me est. *Lucan. l. 5. v. 649.* congesto pondere puppis versa. *rovesciata*. & *Virg. 2. Æn. v. 482.* & versa pulvis inscribitur hasta. (*Servius*, & *Diomed. l. 2. pag. 373. Putsch.* hoc docent a passivo *verror*, & exponunt tracta, quia *verrere* est trahere.) *Ovid. 12. Met. v. 781.* Nec strepitum verso Saturnia cardine fecit. *Id. 1. Met. v. 425.* versæ glebæ. *h. e.* aratæ, subactæ. *Id. 4. Trist. el. 9. v. 6.* Versaque amicitiæ terga dedere meæ. *Tacit. 2. Hist. c. 26.* Versi in fugam hostes. *Horat. l. 3. od. 4. v. 26.* Philippis versa acies retro. *Id. l. 1. od. 19. v. 12.* Parthus versis animosus equis. *Virg. 5. Æn. v. 141.* adductis spumant freta versa lacertis. *h. e.* remis inversa & agitata. *Sallust. in orat. Lep. contra Sull. a med.* Arma ab externis in nosmet versa. *Plaut. Cas. 2. 5. 36.* Necessum est versis gladiis depugnarier. *h. e.* mutatis. V. *Gladiator*. ¶ Item aversus. *Senec. in Agam. v. 190.* Et post tropæa Troica, ac versum Ilium. *Id. in Troadib. v. 911.* prostratum Ilium est, versi Penates. *Id. in Hippol. v. 382.* Versa ab imo regna. ¶ Item conversus & spectans in aliquam partem. *Liv. l. 2. c. 41.* Fenestræ in viam versæ. *Id. l. 36. cap. 15. a med.* Mali ad occidentem versis. *Ovid.* de Mæandro *l. 8. Met. v. 165.* Et nunc ad fontes, nunc in mare versus apertum, Incertas exercet aquas. *Plin. l. 28. c. 8. ad fin.* Squamarum series a cauda ad caput versa. ¶ Item mutatus, transformatus. *Lucret. l. 5. v. 279.* Omnia jam resoluta forent, & in aera versa. *Ovid. 10. Met. v. 242.* Propœtides in rigidum silicem versæ. *&* *l. 13. v. 905.* Nuper in Euboica versis Anthedone membris Glaucus adest. ¶ Translate est quocumque modo mutatus. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 38.* Videte nunc, quam versa & mutata in pejorem partem sint omnia. *Tacit. 1. Ann. c. 4.* Verso civitatis statu. *Id. l. 2. Hist. c. 32.* Cessi victores versa partium fortuna. *Justin. l. 12. c. 6.* Eodem furore in pœnitentiam, quo pridem in iram, versus, mori voluit. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 89.* versis ad prospera fatis. *Liv. l. 28. c. 31. extr.* Miles ira in rabiem versus. ¶ Cum genitivo *Tacit. 4. Hist. c. 82.* Qui versus animi modo numen pavescere, modo minis populi terreri, sæpe donis flectebatur. *h. e.* mobilis animo. Al. plerique leg. *diversus*. ¶ inclinatus, propensus, favens. *Liv. l. 40. c. 3. a med.* Philippus totus in Perses versus, cum eas cogitationes ejus rei dies ac noctes agitabat. ¶ *In rem versum* dicitur a Jurisconsultis, quidquid in rem seu facultates alicujus conversum est, & augendæ rei familiari adjectum. *Cajus, Paul. Ulpian.* & alii *l. 15. Dig. cum tit. 3.* qui *de in rem verso* inscribitur: ubi *actio de in rem verso*, & *de in rem verso teneri*, & *condemnari de in rem verso*, &c. ¶ *Versu* & Comicorum more *vorsu oratio*, metro ligata: cui respondet *prorsa*, soluta. *Apul. in Florid. n. 18. (al. l. 4.)* V. *Prorsus*, *a*, *um*. ¶ *Versus* a *verro*, ic. *Plaut. Pseud. 1. 2. 31.* Vorsa, prosterga, strata, lauta, structaque omnia ut sient. *Senec. in fragm. apud Diomed. lib. 1. pag. 375. Putsch.* Versa templa. *Propert. l. 3. eleg. 11. v. 42.* Dique, deæque.... Præbebant versis verba secunda focis. Al. aliter leg. sed *versis* a *Scalig. Broukhus. & Vulpio* defenditur.

VERSUS, *verso*, πρὸς, præp. accusativo inserviens, & suo casui semper postponitur. *Cic. Fam. l. 11. ep. 27.* Cum Brundusium versus ires ad Cæsarem. *Cato cap. 158. R. R.* Postea ubi deorsum versus ibit. *Cic. in Orat. c. 39. a med.* Cum gradatim sursum versus evaditur. *Id. in Partit. c. 7.* Et idem quasi sursum versus retroque dicatur. *Cæs. l. 7. Bell. Gall. c. 4.* Dimittit quoquoversus legationes. *Gell. l. 3. c. 12.* Ut quædam vocabula, quibus particula ista præponitur, ambigua sint, & utroque versus dicantur. *h. e.* in utramque partem. *Id. l. 12. c. 13. a med.* Cum vero omnes terras omnifariam, & undique versus circumfluat, nihil citra eum est. ¶ Habet etiam quandoque adjunctam aliam præpositionem. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 33.* Labienum ad Oceanum versus in eas partes, quæ Menapios attingunt, proficisci jubet. *Sulpic. ad Cicer. l. 4. Fam. ep. 12.* Ille in Italiam versus navigaturus erat. *Sallust. in Jug. c. 62.* Animadvortit, fugam ad se vorsum fieri. *Auct. de B. Hispan. c. 11.* Equites nostri ad Cordubam versus profecti sunt eos. *Sallust. in Catil. c. 59.* Ad urbem modo, modo in Galliam versus castra movere. *Fest. in Septimontio.* Ea pars Esquiliarum, quæ jacet ad vicum Patritium versus. Adde *Varr. l. 3. R. R. c. 3. ante med.* & *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 82. extr.* V. *Versum*.

VERSUTE, adverb. *astutamente*, πανούργως, astute, callide. *Cic. in Brut. c. 9.* Nihil, ut ita dicam, subdole, nihil versute, quod ille non viderit. *Id. in Orat. c. 7.* Vidimus fuisse quosdam, qui iidem ornate ac graviter, iidem versute & subtiliter dicerent. *Augustin. l. 13. de Trin. c. 10.* Acute respondit hæretico versutissime interroganti.

VERSUTIA, æ, f. *astuzia, malizia, furberia, sagacità*, πανουργία, calliditas, vafritia, astutia. *Apul. in Apolog.* Non est tua ista in accusando versutia. & *ibid.* Versutia, tam insidiosa, tam admirabili scelere conflata. *Juvenc. Presb. l. 1. v. 371.* nec desuit ægro (*dæmoni*) Tentandi interea Christum versutia falsa.

VERSUTILOQUUS, a, um, χερδαλεόφρων, qui versute loquitur. *Cic. 3. de Orat. c. 38.* Vel conjungendis verbis, ut hæc (*ex Ennio*) Tum pavor sapientiam mihi omnem ex animo expectorat: (*ex Pacuv. aut Acc. aut Enn.*) Num non vis hujus me versutiloquas malitiae? Videtis enim & versutiloquas, & expectorat ex conjunctione facta esse verba non nata. *Id. in Orat. c. 49.* Imo vero ista sequamur, asperitatemque fugiamus: *Habeo istam ego perterricrepam*. Idemque: *Versutiloquas malitias*.

VERSUTUS, a, um, *ingegnoso, sagace*, πανοῦργος, ingeniosus, sagax, promptus, qui facile mentem in quamlibet partem versat, recte peritus, multiplex. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 10.* Chrysippus sibi acute dicere videbatur, homo sine dubio versutus & callidus. Versutos eos appello, quorum celeriter mens versatur: callidos autem, quorum, tanquam manus opere, sic animus usu concalluit. *Id. in Brut. c. 87.* Habuit a natura genus quoddam acuminis, quod erat in reprehendendis verbis versutum & solers. *Id. 2. de Orat. c. 20.* Animus acer & præsens, & acutus idem, atque versutus invictos viros efficit. *Id. 1. Offic. cap. 30. ad fin.* Versutissimum & patientissimum Lacedæmonium Lysandrum accepimus. ¶ Sæpe in malam partem accipitur pro eo, qui facile mentem ad malitiam vertit, qui ingenio est doloso, & decipiendi artifex, vafer, malitiosus, subdolus, fallax, *furbo, mariuolo, malizioso*, ἐπίχλοπος. *Festus*: Versuti dicuntur: quorum mentes crebro ad malitiam vertantur: *Plaut. Asin. 2. 1. 103.* Non esse servus pejor hoc quisquam potest, nec magis versutus, nec quo ab caveas ægrius. *Cic. 2. Offic. cap. 3.* Hi sæpe versutos homines, & callidos admirantes, malitiam sapientiam judicant. & *lib. 3. c. 13. in fin.* Hoc est hominis non aperti, non simplicis, non ingenui, non justi, non viri boni, versuti potius, obscuri, astuti, fallacis, callidi, veteratoris, vafri. *Id. 2. de Fin. c. 18. a med.* Omnia callide referens ad utilitatem, acutus, versutus, veterator, facile ut excogitet, quomodo occulte fallat. & *c. 17.* Qui occultus, & tectus dicitur, tantum abest, ut se indicet, perficiet etiam, ut dolere alterius improbe facto videatur. quid est enim aliud esse versutum? *Ovid. 2. Amor. eleg. v. 9.* Viderat hoc in me vitium versuta Corinna: Quaque capi possem, callida novit opem. *Plaut. Epid. 3. 2. 35.* Versutior es, quam rota figularis. *Vellej. l. 2. c. 118.* Illi in summa feritate versutissimi, natumque mendacio genus. ¶ Cum genitivo *Plin. l. 7. c. 12. sub fin.* Respondit versutus ingenii mango, ob id ipsum se tanti vendidisse, Quoniam, &c.

VERTAGUS, gi, m. *cane levriero, veltro*, ὀξύπους, canis venaticus miræ velocitatis: cujusmodi sunt, qui planis & apertis campis non odore, sed cursu lepores captant. Vox est peregrina, & cujus notationem frustra quæras in latina lingua. Sunt tamen, qui a *verto* & *traho* derivant, alii, qui quasi *fertrahus* a feris trahendis, alii alia comminiscuntur. *Jul. Firmic. l. 3. c. 8. ante med.* Nutritores canum, Molossorum, vertagorum, & qui sunt ad venationes accommodati. *Martial. l. 14. distich. 200.* Non sibi, sed domino venatur vertagus acer, Illæsum leporem qui tibi dente feret. ¶ Est apud *Gratium in Cyneget.* huic similis vox *vertraha*, seu *vertrahus*, canis venatici nomen. *vers. 203.* Et pictam maculis vertraham delige falsis. Hanc ex Belgica lingua ducit *Ulitius*, & ab ea fictum *vertagum* putat.

VERTEBRÆ, arum, f. *vertebre, monature*, σπόνδυλοι, σφόνδυλοι, spinæ ossa in crassiores quosdam nodos conglobata, & in medio sui concava, ut spinali medullæ transitum præbeant, firmissimis autem vinculis colligata, quorum beneficio interiores nodi cohærescunt. Horum munus est, ut corpori flectendi se, incurvandique præbeant facultatem, quod sine illis prorsus rigidum esset, & inflexibile. Igitur dictæ sunt a *vertendo*, quia earum beneficio homo se vertere, flectereque potest. *Cels. l. 8. c. 1. ante med.* Spina constat ex vertebris quatuor & viginti. ¶ Translate per quandam similitudinem in insectis vertebræ appellantur eæ partes, quæ circa ipsam sitæ incisuram, corpori flexum præbent. *Plin. l. 11. c. 1.* Imbricatis flexili incisura vertebris. ¶ In singul. num. *Cels. loc. cit.* Jam vertebra tertia tubercula, quæ inferiori inserantur, exigit. *Plin. l. 11. c. 46.* Talus rectus est in articulo pedis ventre eminens concavo, in vertebra ligatus. *h. e.* in flexura. nam latiore significatione significat etiam quemcumque articulum, & nodum seu juncturam corporis. *Senec. epist. 78. ante med.* Podagra, & chiragra, & omnis vertebrarum dolor, nervorumque interquiescit, cum illa, quæ torquebat, hebetavit.

VERTEBRATUS, a, um, σπονδυλώδης, in modum vertebræ factus. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 67.* Quibus cervix e multis, vertebratisque orbiculatim ossibus, flexilis ad circumspectum, articulorum nodis jungitur. *Id. l. 34. c. 8. a med.* Vertebrato dente. *h. e.* mobili & flexili facto.

VERTENS, entis, ἐλίσσων, particip. a *verto*. *Virg. 8. Æn. v. 438.* Gorgona desecto vertentem lumina collo. ¶ *Annus vertens*, *Mensis vertens*, est totius anni, vel mensis vertentis, seu procedentis, & delabentis cursus, *il corso, e lo spazio d'un anno, e d'un mese*. *Cic. pro Quint. c. 12.* Si debuisset, Sexte, petisses statim; si non statim, paulo quidem post; si non paulo post, at aliquando: sex quidem illis mensibus profecto; anno vertente sine controversia. *Nep. in Agesil. c. 4.* Tanta usus est celeritate ut quod

Tom. IV.

Qqq Xer-

Xerxes anno vertente confecerat, hic transierit triginta diebus. *Plaut. Pers.* 4. 4. 76. Nunquam hercle hunc mensem vertentem scribit tibi. ¶ Alia ratione *vertens annus* dicitur a *Cicer. in Somn. Scip. c.* 7. Ibi enim annum illum intelligit, qui a *Macrob. l.* 2. *in Somn. Scip. c.* 11. vocatur *annus mundanus*, & a *Platone* dictus est *magnus*, *h. e.* spatium multorum annorum, quorum cursu expleto sidera stellæque omnes ad eam cæli positionem redeant, in qua initio Mundi fuerunt; quæ quidem positio post 15. millia annorum contingere putabatur, ut *loc. cit. Macrob.* docet: Et jure *annus vertens* dictus est, quia ut *Macrobii* verbis utar, conversione plenæ universitatis efficitur. Homines, inquit *Cic. loc. cit.*, populariter annum tantummodo solis, idest unius astri reditu metiuntur: cum autem ad idem, unde semel profecta sunt, astra redierint, eandemque totius cæli descriptionem longis intervallis retulerint, tum ille vere vertens annus appellari potest. V. plura apud *Macrob. loc. cit.*

VERTEX, ticis, m. id quod vertitur, itemque id, circa quod aliquid vertitur. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. Secundo modo dicitur proprium inter plura, quæ sunt ejusdem nominis, id, unde cetera ducta sunt: ut vertex est contorta in se aqua, vel quidquid aliud similiter vertitur: inde propter flexum capillorum, pars est summa capitis: & ex hoc, quod est in montibus eminentissimum. Recte inquam dixerim hæc omnia vertices: proprie tamen, unde initium est. Hæc *Quintil.* Itaque primo dicitur de aqua, quæ in se vertitur: item de vento in gyrum flante, qui & *turbo*, aut *typhon* dicitur. Hiberna in hac significatione passim exempla apud *Virgil. Horat. Ovid. Stat. &c.* sed quia *vertex* in libris plerumque legitur, in ea voce ponentur. ¶ *Vertices* sunt etiam in cælo cardines seu poli, circa quos cælum ipsum verti dicitur, *i poli*, πόλοι. *Cic.* vertens *Arati* carmina *l.* 2. *de nat. Deor. c.* 41. Extremusque adeo duplici de cardine vertex Dicitur esse polus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 242. Hic vertex (*Arcticus*) nobis semper sublimis, at illum (*Antarcticum*) Sub pedibus Styx atra videt, Manesque profundi. ¶ De capillis, qui in summo capite in circum volvuntur, deque ipso summo capite, *cima del capo*, κορυφή. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 48. Vertices bini hominum tantum aliquibus. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 7. Nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum ex fraude, fallaciis, mendaciis constare totus videtur? *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 12. Suppositaque gravem vertice portat aquam. ¶ Per synecdochen est ipsum caput, *capo*. *Ovid.* 5. *Met. v.* 84. Et resupinus humum moribundo vertice pulsat. *Petron. in Satyr. c.* 137. tremulo deduxit vertice canos, Consecuitque genas. *Ovid. Met.* 10. *v.* 415. aibtque toto Vertice canities rigidis stetit hirta capillis. *Stat.* 6. *Theb. v.* 607. Flavus ab intonso pendebat vertice crinis. *Virg.* 11. *Æn. v.* 642. nudo cui vertice fulva cæsaries. *Martial. l.* 12. *epigr.* 7. Toto vertice quot gerit capillos, Annos si tot habet Ligia, trima est. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 307. tonat omni vulnere vertex Ioclinis. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 309. Ambrosio niveæ residebant vertice vittæ. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *extr.* Sublimi feriam sidera vertice. *Id. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 4. talus a vertice pulcher ad imos. *da capo a piedi.* & *Virg.* 7. *Æn. v.* 783. Ipse inter primos præstanti corpore Turnus Vertitur arma tenens, & toto vertice supra est. ¶ Transfertur ad summitatem, cacumen, culmen cujuscumque rei, *sommità, cima*. *Cic.* 6 *Verr. c.* 48. Ignes, qui ex Ætnæ vertice erumpunt. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 15. æthereo contingens vertice nubes Taurus. *Petron. in Satyr. c.* 122. rupta tonabant, Verticibus lapsis, montis juga. & *cap.* 134. *extr.* his ego callens Artibus (*magicis*) Idæos frutices in gurgite sistam, Et rursus fluvios in summo vertice ponam. *Horat. l.* 2. *od.* 21. *v.* 17. Sordidum flammæ trepidant rotantes Vertice fumum. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 604. Ora sub excelso jamdudam vertice coni Sæva micant. *Id. l.* 3. *v.* 487. illum ubi Juno videt poli summo de vertice. & *l.* 2. *v.* 88. prærupti Vulcanum vertice cæli devolvit. & *l.* 2. *v.* 700 Inimicaque vertice ab alto Vela videt. *da un'eminenza.* & *Ovid.* 10. *Met. v.* 103 Et succincta comas, hirsutaque vertice pinus. *Virg.* 7. *Æn. v.* 679. celso vertice Actiæ quercus, aut coniferæ cyparissi. *Lucret. l.* 6 *v.* 749. Athenæis in mœnibus, arcis in ipso vertice. *Martial. l.* 10. *epigr.* 19. vertex theatri. & *l.* 8. *epigr.* 36. domus. ¶ Apud *Martial. l.* 13. *epigr.* 50. vertex terræ est ejus superficies. ¶ Absolute de monte, aut colle. *Senec. in Herc. Fur. v.* 80. Siculi verticis laxe specum. *Lucan. l.* 2. *v.* 397. nullo quæ vertice tellus Altius intumuit. & *l.* 9. *v.* 972. quo vertice Nais Luserit Œnone. ¶ *A vertice*, a parte superiore, ab alto, *dall' alto*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 310. si tempestas a vertice silvis incubuit. (Ubi *Servius*: ab Aquilone, ut (1. *Georg. v.* 242.) Hic vertex nobis semper sublimis.) *Id.* 1. *Æn. v.* 118. ingens a vertice pontus In puppim ferit. (Ubi *Serv.* aut a puppi, quæ vertex navis est: aut ab Aquilone, qui flat a mundi vertice. Quidam verticem hic procellam accipiunt.) *Id. Æn.* 5 *v.* 443. Ostendit dextram insurgens Entellus, & alte Extulit: ille ictum venientem a vertice velox Prævidit. ¶ Ut *caput*, sic *vertex* principem significat in aliquo ordine. *Modestin. Dig. l.* 27. *tit.* 1. *leg.* 13. *ante med.* Scævola, & Paulus, & Ulpianus vertices legum prudentum, *capi de' legisti*, *corifei*, κορυφαῖοι, proceres. Hæc tamen non sunt *Modestini*, sed interpretis, qui e græco translulit. *Ammian. l.* 13. *c.* 5. *ante med.* (*al. c.* 11.) Senum cum principiorum verticibus secretius collocutus. *I capi dell' esercito*, *caporioni*. *Cic.* vertens carmina *Sophocl. l.* 2. *Tuscul. c.* 9. Nunc, nunc dolorum anxiferi torquent vertices, Nunc serpit ardor. *h. e.* summi dolorum quasi apices.

VERTIBULUM, li, n. *giuntura*, *vertebra*, verticulus, junctura, nodus, vertebra. *Lactant. de opif. Dei*, *c.* 5. *circa med.* Crura non æqualiter porrecta finivit, sed summas eorum partes crassioribus nodis conglobavit, ut & substringi nervis facilius, & verti totius possent: unde sunt vertibula nominata.

VERTICILLATUS, a, um, adject. a *verticillo*. Adstruxere quidam ex *Cels. l.* 8. *c.* 1. *a med.* Verticillatis scapularum ossibus inseritur. *Sed legendum omnino* vertici lati scapularum ossis. V. *Morgagn. epist.* 2. & 3. *in Cels.*

VERTICILLUS, li, m. *fusajuolo*, σφονδύλιον, instrumentum, quod fuso adhibetur, ut facilius vertatur. *Plin. l.* 37. *c.* 2. *ad fin.* In Syria quoque feminas verticillos inde facere.

VERTICORDIA, æ, f. Veneris cognomen, de quo ita *Ovid. l.* 4. *Fast. v.* 157. Roma pudicitia proavorum tempore lapsa est. Cumæam, veteres, consuluistis anum. Templa jubet fieri Veneri: quibus ordine factis, Inde Venus verso nomina corde tenet. *Val. Max. l.* 8. *c.* 15. *n.* 12. Ut Veneris Verticordiæ simulacrum consecraretur, quo facilius virginum, mulierumque mentes a libidine ad pudicitiam converterentur. *Jul. Obsequ.* tempus assignat, quo Veneri Verticordiæ ædes facta est, *de prodig. c.* 97. M'. Acilio Balbo C. Porcio Catone Coss. circa. A. U. DCXXXVI.

VERTICOSUS, & Vorticosus, a, um, ἑλιγμώδης, contortus, complicatus. *Liv. l.* 21. *c.* 5. Quidam verticoso amni delati in hostes, ab elephantis obtriti sunt. Al. leg. *vorticoso*. V. *Vertex*.

VERTICULÆ, arum, *giunture*, articuli: e *verto*. *Fest.* Verticulas cum dixit Lucilius, articulos intelligi voluit. ¶ Non tamen soli ita articuli dicuntur, sed etiam spondyli spinæ, *h. e.* vertebræ. *Lucil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 103. Hæret verticulis adfixum in posteriore Parte, atque articulis, ut nobis talu', genusque. ¶ Item *verticula* in machinis dicuntur vincula quædam lignea, vel ferrea, vel ex quavis alia materia, quibus pars una machinæ alteri adjungitur, ita tamen ut flecti, & verti possit. *Vitruv. lib.* 10. *c.* 15. ¶ In masculino. *Solin. c.* 4. (*al.* 47.) *de belua marina.* Verticuli spinæ ipsius latitudine semipedem sunt supergressi. *h. e.* articuli. ¶ In neutro *Cæl. Aurelian. Acutor. lib.* 3. *c.* 17. Intestinorum verticula distentis cutibus apparent. *h. e.* flexus, curvaturæ. *Id. Tard. l.* 4. *c.* 3. Apponenda podici fistula dextera manu usque ad ejus verticulum, quem Græci σφιγκτῆρα vocant. *h. e.* partem latiorem, quæ quasi nodum facit, & verticillum fuso injectum refert.

VERTICULUM, & Verticulus. V. in voce præced.

VERTIGINO, as, n. *girarsi*, circumferor: a *vertigo*. *Tertull. de Pallio*, *c.* 3. *de chamæleonte*. Capitulum statim a dorso. nam deficit cervix. itaque durum reflecti, sed circumspectu emissitii oculi, imo luminis puncta vertiginant.

VERTIGINOSUS, a, um, *chi patisce vertigini*, σκοτωματικός. *Plin. l.* 23 *c.* 2. Acetum vertiginosis perquam utile.

VERTIGO, ginis, f. *girazione*, *giramento*, δίνησις, περιφορά, conversio in gyrum, versatio, rotatio: a *verto*. *Senec. l.* 5. *quæst. nat. c.* 13. *circa med.* Ventus circumactus, & se ipse vertigine concitans, turbo est. *Ovid.* 2 *Met. v.* 70. assidua rapitur vertigine cælum. & *lib.* 15. *v.* 548 Verum ubi sit nescit. tanta vertigine pontus Fervet. *Plin. l.* 8 *c.* 40. *ad fin.* Assidua vertigine rotare eliquam. *Prudent. in Psychom. v.* 414 vertigo rotarum. *Lucan. l.* 6. *v.* 460. torti magica vertigine fili. *h. e.* rhombo, turbine circumacto. *Solin. c.* 11. (*al.* 16.) Crete equestres turmas prima docuit lascivas vertigines implicare. *Pers. sat.* 5. *v.* 76. quibus una Quiritem Vertigo facit. *h. e.* e servo liberum. Mos enim fuit in manumittendo per vindictam, servum percutere, deinde dextra ejus apprehensa circumagere, ac suæ veluti potestati dimittendo relinquere. ¶ Translate *Lucan. lib.* 8. *v.* 16. Occursu stupuere ducis, vertigine rerum Attoniti. *per sì gran mutazione di cose.* ¶ Morbus est hoc nomine, *capogiro*, *vertigine*, σκότωμα, quo affectis videntur omnia circumagi, & stare perdifficile est. *Liv. l.* 44. *c.* 6. Rupes utrinque ita abscissæ sunt, ut despici vix sine vertigine quadam simul oculorum animique possit. *Plin. l.* 25. *c.* 9. *sub fin.* Capite & naribus infusco peruncto, ne vertiginem sentiatur. *Id. l.* 23. *c.* 1. *ante med.* vertigine laborare. *Id. l.* 20. *c.* 17. *sub fin.* vertigines discutere. *Id. l.* 36. *c.* 21. sedare. *Id. l.* 23. *c.* 1. *post med.* Prodest paralyticis, tremulis vertiginis, torminibus. *Id. l.* 20. *c.* 15. Cuminum datur ad vertiginem. *Juvenal. de ebriis, sat.* 6. *v.* 303 Cum bibitur concha, Cum jam vertigine tectum Ambulat, & geminis exsurgit mensa lucernis. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 9. Qui ita se vertunt, ut sæpe in orbem rotentur, & vertiginem capitis, & obscuritatem patiuntur oculorum.

VERTO, tis, ti, rsum, a. 3. *voltare*, *rivoltare*, *girare*, *volgere*, στρέφω, τρέπω, in aliam partem converto, torqueo. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 53. Vertite equum Danai. male vincitis. Ilia tellus Vivet. *Tibull. l.* 1. *el.* 7. *v.* 18. Cardine tacito vertere fores. *Propert. l.* 2. *el.* 19. *v.* 6. Ille tuus pennas tam cito vertit amor. *h. e.* avolavit. *Virg. Æn.* 2. *v.* 250. Vertitur interea cælum, & ruit Oceano nox. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 51. Pompejani impetum nostrorum non tulerunt; primique dejecti. reliqui se verterunt, & loco cesserunt. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 10. Verti me a Minturnis Arpinum versus. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 61. Verte huc te, puere. *Liv. l.* 28. *c.* 3. Vertere iter retro. *Horat. epod.* 2. *v.* 51. rhombus, aut scari, Siquos Eois intonata fluctibus Hiems ad hoc vertat mare. *Propert. l.* 1. *el.* 16. *v.* 43. Ante tuos quoties verti me, perfida postes! *Plaut. Merc.* 1. 2. 25. Animam nequeo vertere. *respirare*, spiritum ducere, & emittere. ¶ *Vertere terga*, terga dare, convertere se in fugam, *voltar le spalle*, *e darsi alla fuga*. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 21. Confecti vulneribus hostes terga vertere. *Id. lib.* 3. *B. Civ. c.* 63. *extr.* Nostros ex utraque munitione dejectos terga vertere coegerunt. Adde *Liv. lib.* 1. *c.* 10. ¶ *Vertere in fugam*, fugare, *cacciar in fuga*. *Liv. l.* 30. *cap.* 33. *in fin.* Ipsos Carthaginiensium equites in

fu-

fugam verterent. ¶ arare, subigere. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 28.* gravem duro terram vertere aratro. *Propert. l. 3. el. 9. v. 87.* patrio bove vertere agros. *Colum. l. 4. c. 5.* Vertere solum bidentibus. *Id. l. 3. c. 13. circa med.* Praeruptior collis in quatuor pedes vertendus. *Id. l. 11. c. 2. a med. sect. 81.* Lupinum nisi in sorem verteris, nihil agrum stercoraveris. *h. e.* inaraveris dum floret. ¶ evertere, rovesciare, atterrare, abbattere, rovinare. *Ovid. 12. Metam. v. 138.* quem supra impulsum resupino pectore Cycnum Vi multa vertit, terraque affligit Achilles. *Virg. 10. Æn. v. 88.* Eversa Phrygiae res vertere fundo. *Horat. l. 3. od. 3. v. 18.* Ilion Fatalis incestusque judex, Et mulier peregrina vertit. *& od. 23. v. 19.* Bacchae valentes Proceras manibus vertere fraxinos. *Cic. 1. Offic. c. 24. a med.* Callicratidas cum multa fecisset egregie, vertit ad extremum omnia. Adde *Manil. l. 4. v. 80.* ¶ Translate est mutare, mutare, trasmutare, trasformare. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 31. sub fin.* Terra in aquam se vertit. *Caes. lib. 3. B. Civ. c. 26. in fin.* Auster qui per biduum flaverat, in Africum se vertit. *Plaut. Truculent. 2. 1. 10.* Nos divitem eam meminimus, atque iste pauperes nos. verterunt se memoria. *Virg. 10. Æn. v. 891.* Verte omnes in te facies. *Plaut. Mostell. 1. 3. 62.* In anginam ego nunc me velim verti, ut veneficae illi fauces prehendam. *Propert. l. 2. eleg. 21. v. 34.* Et deus, & durus vertitur ipse dies. *& eleg. 7. v. 31.* Omnia vertuntur: certe vertuntur amores. *Virg. 1. Æn. v. 241.* quae te, genitor, sententia vertit? *& l. 10. v. 34.* cur nunc tua quisquam Vertere jussa potest. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 148.* saevus apertam In rabiem coepit verti jocus. *Tibull. lib. 3. el. 4. v. 93.* Hac deus in melius crudelia somnia vertat. ¶ Vertere solum, sedem ac locum mutare, migrare, andar a stare, a metter casa altrove: quod ab iis praesertim fit, qui vitare poenam volunt legibus in patria indictam. *Cic. pro Dom. c. 30.* Qui erant rerum capitalium condemnati, non prius hanc civitatem amittebant, quam erant in eam recepti, quo vertendi, hoc est mutandi soli causa venerant. *Juvenal. sat. 11. v. 49.* Qui vertere solum (meta creditorum) Bajas, & ad Ostia currunt: V. solum, i. ¶ transferre ex una in aliam linguam, translatare, tradurre. *Plaut. Trin. prol. v. 19.* Philemo scripsit, Plautus vertit barbare. *Cic. l. 1. de Fin. c. 3* Si sic verteram Platonem, ut verterunt nostri poetae fabulas. *Id. 2 Tuscul. c. 11. a med.* Verti enim multa de Graecis. *Liv. lib. 25. c. 39* Annales Acilianos ex Graeco in Latinum sermonem vertit. ¶ Ponitur & pro tribuere, ascrivere. *Cic. Fam. 7. ep. 6.* Ne sibi illae vitio verterent, quod abesset a patria. *Liv. l. 28. c. 11.* Cum omnium secundorum adversorumque causas in deos verterent. ¶ Item pro convertere, trahere. *Cic. in Divin. Verr. c. 17. in fin.* Ex illa pecunia magnam partem ad se vertit. *Liv. l. 3. c. 48.* Vertere iram in rem suam. *Plin. l. 15. c. 4.* Usum olei ad luxuriam vertere Graeci. *Terent. Hecyr. 1. 2. in fin.* Dii vertant bene quod agas. ¶ Vertere se aliquo, confugere, amplecti. *Terent. Hecyr. 4. 1. 1.* Perii: quid agam? quo me vertam? *Id. Heaut. 3. 2. 73.* Redigam, ut, quo se vertat, nesciat. non saprà a che appigliarsi. & *Cic. Phil. 2. cap. 29. ad fin.* Haerebat nebulo: quo se verteret, non habebat. *Id. 2. de Divin. c. ult.* Superstitio instat, & urget, & quo te cumque verteris, persequitur. ¶ Pro versare, *h. e.* considerare, volvere, agitare, disceptare. *Sallust. in fragm. apud Serv. ad Æn. 5. v. 408.* Exercitum more majorum vertere. Ita Servius. *Liv. l. 39. c. 48.* Vertebatur, utrum manerent in Achaico concilio Lacedaemonii, an secretum ejus anius in Peloponneso civitatis jus esset. *Plaut. Mostell. 3. 2. 10.* Ubi ego video rem verti in meo foro, &c. ¶ Verti, versari, esse. *Plaut. Merc. 2. 2. 12* Res in periculo vertitur. *Liv. l. 8. c. 36.* In majori discrimine domi res vertebantur. *Plaut. Mostell. 3. 1. 109.* Jam homo in mercatura vortitur. s'impiega, dat mercaturae operam. ¶ Verti in aliqua re, summam rei in ea esse, consistere. *Virg. 10. Æn. v. 528.* non hic victoria Teucrum Vertitur. *Liv. l. 37. c. 7.* Iter, quod insistis, ego quoque approbo: sed totum id vertitur in voluntate Philippi. consiste sta nel volere. *Cic. Verr. 2. c. 7. extr.* Quid judicere? non crimina, non testes, non existimationem populi R. sequentur? non. omnia in unius potestate ac moderatione vertentur. *Liv. l. 4. c. 31.* In dictatore verti spes civitatis. ¶ Saepe absolute usurpatur, ita tamen ut accusativus se facile subintelligatur. *Caes. l. 3. B. Civ. c. 73. in fin.* Detrimentum in bonum verteret. *Liv. l. 1d. c. 6. sub fin.* Ea ludificatio veri et ipsa in verum vertit. *Virg. 3 Georg. v. 363.* Et totae solidam in glaciem vertere lacunae. *Tacit. 12. Ann. c. 37.* Verteret pernicies in accusatorem. *Liv. l. 3. c. 49.* Jam verteret fortuna. *& l. 38. c. 1d.* Si legionum signa ostendisset, versuros extemplo in fugam omnes, arme. *Liv. l. 2. c. 3.* Libertatem aliorum in suam vertisse servitutem conquerebantur. ¶ Bene, aut male vertere (subaudi se) bene, aut male avenire, succedere. *Plaut. Pers. 4. 2. 3.* Si malus est, male res vertunt, quas agit: si autem frugi est, eveniunt frugaliter. *Liv. l. 1. c. 28.* Quod bene vertat, castra Albanos Romanis castris jungere jubet. *Virg. Ecl. 10. v. 8* Hos illi (quod nec bene vertat) mittimus haedos. *Terent. Adelph. 2. 1. 37* Minis viginti tu illam emisti: quae res tibi vertat male. ¶ Praeterit. versi pro verti (unde versurus & versus) sunt qui leg. apud *Ovid. 1. ex Pont. ep. paenult. sub fin.* & in gelidos versit amoma rogos. Sed pleriq. alii vertit, aut vergit. V. Verge in fin. ¶ Verte pro verse antiquorum est. & Comicorum: & ita in familiari sermone dixisse videntur Latini. V. Vertex.

VERTRAHA. V. Vertarus.

VERTUMNALIA, seu Vortumnalia, orum, vel ium, n. Vertumni festa, quae fiebant mense Octobri. *Varr. l. 5. de L. L. cap. 3. a med.*

VERTUMNUS, & Vortumnus, i, m. deus apud Romanos, qui in omnigenas se se formas vertebat, ut Proteus apud Graecos. Quidam tradunt, habitum esse deum, in cujus tutela arborum fructus essent, ceteraque, quae autumni tempore maturescunt: ita dictum, quod anni vertentis poma perciperet. Alii docent, praefuisse orbus contrahendis ac permutandis: dictum autem a verso, qua mercatorum verbum est. *Ascon. lib. 3. Varr. cap. 39.* Vertumnus, deus invertendarum rerum, id est mercaturae. Alii ajunt, fuisse deum humanarum cogitationum praesidem, ideoque multiformem fingi, & inconstantem, quemadmodum & illae variae sunt & mutabiles: hinc iniquo Vertumno natos esse dici, qui cogitationes suas regere non possint. *Acron.* in illud *Horat. lib. 2. sat. 7. v. 14.* Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis. Nec desunt, qui inde Vertumnum dictum putent, quod Tiberim 6. a foro Romano longe verterit. Alii scribunt, quod Curtium lacum in Tiberim averterit. Nam hic lacus fuit, ubi postea forum Romanum. Haec omnia habes apud *Propert. eleg. 2. l. 4.* & *Ovid. 6. Fast. v. 401. & Met. 14. a vers. 623.* ¶ Pomonam Nympham fertur adamasse, & ut sibi ejus saltem conspectu frui liceret, in nullas non formas se transmutasse. *Ovid. 14. Met. cit.* ¶ Simulacrum habuit in foro, in ultimo vico turario, sub basilicae angulo flectentibus se ad postremam dextram partem, teste *Ascon.* in illud *Cicer. in Verr. 3. c. 39.* Qui a signo Vertumni in circum maximum venit. *Horat. l. 1. ep. 20. v. 1.* Vertumnum Janumque, liber, spectare videris. *h. e.* forum, & homines, ut ab illis tracteris & legaris. ¶ Vertumni meminit etiam *Colum. lib. 10. v. 308.* & sic scriptum est etiam in veteri lapide apud *Gruter. pag. 98. n. 3.* ¶ Sunt qui scrib. Vertumnus a verto & amnus.

VERU, u, n. spiedo, schidione, ὀβελός, instrumentum ferreum aut ligneum oblongum cuspidatum, cui infiguntur carnes igni torrendae. *Varr. l. 4. de L. L. c. 27. extr.* a versando deducit. *Id. ibid. c. 29.* Exta in olla, non in veru coquuntur. *Senec. in Thyest. v. 1063.* gracili trajectas veru mugire fibras vidi. *Virg. 1. Æn. v. 212.* Pars in frusta secant, veribusque trementia figunt. *& l. 5. v. 103.* Subjiciunt veribus prunas, & viscera torrent. *Plin. l. 30. c. 10. a med.* Stellio in ligneis verubus inassatus. *Virg. 2. Georg. v. 396.* Pinguiaque in veribus torrebimus exta colurnis. *Ovid. 3. Fast. v. 363.* verubus transuta salignis exta. *Acc. apud Non. c. 3. n. 121.* Concoquit partem vapore flammae: tribuit verubus lacerta in foros. ¶ A similitudine sic dicitur brevis hasta, aut jaculum, aut gladius tenuis. *Virg. 7. Æn. v. 665.* Et tereti pugnant mucrone, veruque Sabello. Quidam apud *Serv.* hic volunt pilum significari: sed pilum est jaculum grave. *Tibull. l. 1. el. 7. v. 53.* Statque latus praefixa veru, stat saucia pectus. *Sidon. carm. 5. v. 413.* equo ruit solido fossus hic, veruque alius. ¶ De obelo, quo notantur loca dubia in libris. *Hieronym. ep. 135. (al. 106.) sect. 10.* Hoc nos sub veru additum reperimus, & in Hebraeo non esse, manifestum est. *Augustin. l. 18. de civ. Dei, c. 43. a med.* Quae non habent Hebraei, habent autem Septuaginta, ad capita versuum jacentibus virgulis, sicut scribuntur unciae, signaverunt. ¶ Veru in plur. dici negat *Charis. lib. 1. pag. 59. & 118. Putsch.* admittit *Priscian. l. 3. pag. 671.* at genitivum verum ait non esse in usu. Scribon. tamen *Larg. compos. 16. sub fin.* Praeterea habeat in brachio verua eborea. *h. e.* veracula ex ebore. *Fest.* in *Veruta*: Veruta pila dicuntur, quod veluti verua habent praefixa. ¶ Penultima in dativo plur. modo per i legitur, modo per u, ut posuimus. *Pier. ad cit. 1. & 5. Æn.* praefert i. Neque enim amphibologiam parit, ut in artubus, arcubus, partubus, quae ita efferuntur, quia artibus, arcibus, partibus, aliud significant. Plura habes apud *Voss. de Grammatic. l. 4. c. 18.* ¶ Verum in recto singulari dixit *Plaut. Rud. 5. 2. 15. & 17.*

VERVACTOR. V. Impercitor.

VERVACTUM, i, n. ristoppia, maggese, ager vere proscissus, deindeque quiescens usque ad sequentem autumnum, quo sementis fit: quasi vere actum: cui opponitur ager restibilis. *Plin. l. 18. c. 19.* Quidam utique ab aequinoctio verno proscindi volunt. Quod vere semel aratum est, a temporis argumento vervactum vocatur. Hoc in novali aeque necessarium est. *Varr. l. 1. de R. R. c. 44.* Illud quoque multum interest in rudi terra, an in ea seras, quae quotannis obsita sit, quae vocatur restibilis; an in vervacto, quae interdum requiescit. *Colum. l. 2. c. 10.* Recte phaselus terrae mandabitur vel in vervacto, vel melius pingui & restibili agro. *Id. l. 11. c. 2. ante med. seu sect. 32.* Quae mense Januario vervacta fecimus, nunc ultima parte Martii sunt iteranda. Ex his *Colum.* verbis sunt qui notationem *Plinii* improbant modo allatam: quia mensis Januarius ad ver non pertinet. Sed dici potest *Plinium* posuisse ver lata significatione pro initio anni, quo labores suos ordiuntur agricolae. Sunt etiam qui in plerisque *Columellae* locis veteretum legunt. Vervactum habet etiam *Cato R. R. c. 17.*

VERVAGERE, quasi vere agere, *h. e.* vere terram vertere, arare, subigere. *Colum. l. 11. c. 2. sect. 8.* Agri uliginosi, & mediocris habitus sub aestate vervagendi sunt: macerrimi vero, & aridi post aestatem primo autumno arandi.

VERUCULUM, i, n. ὀβελίσκος, exiguum veru. Speciatim sic dicitur instrumentum ferreum, quo metallorum expurgatores spumam eximunt a reliqua materie. *Plin. l. 33. c. 6.* Spuma e superiori catino defluens in inferiorem, & ex eo sublata veruculis ferreis, atque in ipsa flamma convoluta veruculo, ut sit modici ponderis. Al. leg. vericulum: ut a genu geniculum, ab artu articulus, a ventre ventriculus.

VERVECEUS, a, um, da castrone, κριόμορφος, factus ad similitudinem vervecis, ut Vervecens Jupiter, apud *Arnob. l. 3. pag. 171.* *h. e.* Jovis signum vervecis forma cultum sub Ammonis nomine,

VERVECINUS, a, um, *di castrone*, qui ex vervece est. *Lamprid. in Commod. c.* 1. Vervecina pellis. *Arnob. l.* 5. *pag.* 157. Capite vervecino, an suillo.

VERVEX, ecis, m. *castrone*, *castrato*, ὄρχις ἐκτετμημένος, mas inter oves, cui inversi, sive adempti sunt testiculi. Nam qui ad generandam sobolem integer tenetur, *aries* dicitur. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 22. Quod genus sacrificii lare vervecibus fiat. *Plaut. Capt.* 4. 2. 40. Qui petroni nomen indunt verveci sectario. Adde *Varron.* apud *Non. c.* 2. *n.* 927. ¶ Translate dicitur de homine stupido, stolido, ignavo. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 50. Vervecum in patria crassoque sub aere nasci. *Plaut. Merc.* 3. 5. 6. Itane vero, vervex, intro eas? *Senec. de constant. Sap. c.* 17. Chrysippus ait, quendam indignatum, quod illum aliquis vervecem marinum dixerit.

VERUINA, æ, f. idem ac verutum: a *veru*. Unde patet, vocem eam quatuor, non tribus syllabis enuntiari debere. *Fulg. Planciades de prisco serm. n.* 53. Veruina jaculi genus longum, quod aliqui vrutasam nominant. Galbius Bassus Satiris Veruina confodiende, non te nauci facio. Plautus Bacchid. (4. 3. 46.) Si tibi est machæra, & nobis veruina est domi. Qua quidem te faciam, si tu me irritaveris, Confossiorem soricina nænia.

VERUM, adverb. *sì*, *veramente*, *certo che sì*, μάλιστα, ἀληθῶς, vere, vero: & usurpatur in responsionibus affirmando. *Terent. Heaut.* 5. 5. 21. Facies? *Ch.* Verum. *Id. Adelph.* 4. 2. 4. Men' quærit? *Sy.* Verum. *Id. Eun.* 2. 3. 54. Comites secuti scilicet sunt virginem? *Ch.* verum; parasitus cum ancilla. ¶ Sæpius est conjunctio adversativa, & significat sed, *ma*, *anzi*, ἀλλά, καίτοι, δέ. *Cic. pro Mur. c.* 29. Ea sunt omnia, non a natura, verum a magistro. *Id.* 5. *Phil. c.* 12. Exspectabantur calendis Jan. fortasse non recte. Verum præterita omittamus. *Id. pro Cæl. c.* 19. Non modo agendo, verum etiam cogitando. *Justin. in fin. l.* 21. Non ingrato tantum, verum etiam invido & crudeli animo. ¶ *Verum enimvero* majorem habet adversandi vim, quam *verum* solum, *ma nondimeno*. *Liv. l.* 4. *c.* 4. Nemo invitum pactionem nuptialem quemquam facere coegisset. verum enim vero lege id prohiberi, id demum contumeliosum est. Adde *Cicer. Verr.* 3. 2. 84. & *Sallust. in Catil. c.* 21. ¶ *Verum enim* idem fere significat, quod *verum*. *Terent. Adelph.* 2. 1. 47. Verum enim, quando bene promeruit, fiat. *ma pure tuttavia*. & *Cic.* 3. *de Orat. c.* 24. *a med.* Verum enim oratori omnia quæsita, audita, lecta, tractata esse debent. *h. e.* sed enim: vel pro *enimvero* positum est. ¶ *Verum vero* idem est quod *verum enim*. *Cato* apud *Gell. l.* 13. *c.* 17. Verum vero inter ossam, atque herbam ibi vero longum intervallum est. *Plaut. Curcul.* 4. 3. *v.* 5. Verum hercle vero cum belle recogito, &c.

VERUM, i, n. *vero*. V. *Vera*.

VERUMTAMEN, & Veruntamen, *ma nondimeno*, ὅμως δέ, ἀλλ' ὅμως, sed tamen. *Cic.* 7. *Verr. c.* 59. Consilium capit primo stultum, veruntamen clemens. *Id.* 12. *Fam. ep. ult.* Non dubitabam equidem, veruntamen multo mihi notiorem amorem tuum effecit Chæsippus. *Id. Verr.* 4. 2. 41. *ad fin.* Mala & improba defensione, verum aliqua tamen uti videretur. ¶ Ad resumendam orationem post interclusionem. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 10. Cum essem in Tusculano (erit hoc tibi pro illo tuo, Cum essem in Ceramico) veruntamen cum ibi essem, &c. Etiam *sed* eodem hoc modo adhibetur. V.

VERUS, a, um, *vero*, *sincero*, ἀληθής, sincerus, solidus, germanus, certus, non fucatus, non simulatus, non adumbratus. *Terent. Andr.* 5. 4. 19. Quæ dico, vera, an falsa audieris, jam sciri potest. *Cic.* 6. *Verr. c.* 66. Verus & germanus Metellus. *Id.* 2. *Offic. c.* 5. *a med.* Perspicere, quid in quoque re verum sincerumque sit. *Id. Phil.* 5. *c.* 18. Vera, gravis, solida gloria. *Terent. Eun.* 2. 3. 26. Color verus, corpus solidum, & succi plenum. Ubi *Donat.* quia non de cura est, aut de fuco. *Id. Andr.* 5. 1. 29. Cum Davo vidi jurgantem ancillam vero vultu. *Horat. l.* 3. *od.* 5. *v.* 29. vera virtus. *Id. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 51. veri dolores. *Id. l.* 2. *od.* 57. *v.* 15. timores. *Id. in art. poet. v.* 425. noscere mendacem & verum amicum. *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 55. veris gaudebat Græcia natis. *h. e.* legitimis, non adulterinis. *Martial. l.* 6. *epigr.* 30. Vis dicam tibi verius veris? & *l.* 8. *epigr.* 76. Vero verius ergo quid sit, audi. *Cic.* 4. *Acad. c.* 4. Causa mihi videtur esse verissima. ¶ *Verum*, i. e. veritas, *il vero*, *verità*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 20. Qui enim possum non cupere verum invenire, cum gaudeam, si simile veri quid invenerim? & *cap.* 11. *ad fin.* A vero longissime abesse. *Id. ad Brut. ep.* 15. *ante med.* Si verum scire volumus. *Id.* 12. *Attic. ep.* 41. *ad fin.* Si verum scire vis. *Id. in fin. lib.* 2. *epist. ad Q. Fr.* Dic mihi verum: num aut rerum, aut χαρακτήρ non delectat? *Id. in Orat. c.* 34. *sub fin.* Res facit controversiam aut de vero, aut de recto, aut de nomine. *della verità del fatto*. & *Ovid.* 3. *Trist. el.* 6. *v.* 27. Nec procul a vero est, quod, &c. *Id.* 2. *Fast. v.* 859. Et vero positum permansit Equiria nomen. *Lactant. l.* 1. *c.* 11. Illud in vero est, quod, &c. *h. e.* illud verum est. *Pers. sat.* 1. *v.* 107. teneras aures mordaci radere vero. *h. e.* veritate libera, acri, pungenti. ¶ *Verum est*, justum, æquum est, *è giusto*, *è di dovere*. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 8. Neque verum est, qui suos fines tueri non potuerint, alienos occupare. *Cic. pro Dom. c.* 8. *extr.* Negas, esse verum, quemquam ulli reipublicæ extra ordinem præfici. *Id. pro Mur. c.* 35. *a med.* Negat verum esse, allici benevolentiam cibo. *Liv. l.* 2. *c.* 48. Verum est, agrum habere eos, quorum sanguine, ac sudore partum sit. *Id. l.* 35. *c.* 8. Verius esse Ti. Sempronio imperium habenti tradi exercitum, quam legato. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *extr.* Metiri se quemque suo modulo ac pede, verum est. *Virg.* 12. *Æn. v.* 694. Quæcumque est Fortuna, mea est: me verius unum Pro vobis fœdus luere, & decernere ferro. Plura addi possent testimonia Scriptorum, præsertim *Livii*, in quibus sicubi *æquum* legitur, sera interpretatio τῷ *verum* censeri debet. Veteres enim *verum* dicebant, quod rectum & bonum esset, ut *Serv. ad Virgil. loc. cit.* docet. *Sallust. in fragm. ibid.* Ea paucis, quibus peritia & verum ingenium est, abnuentibus. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 15. Cum aliquid verum & rectum esse dicitur, sed obtineri, idest obsisti posse populo negatur. & *l.* 2. *c.* 4. *extr.* Lex vera atque princeps, apta ad jubendum & ad vetandum, ratio est recta summi Jovis. & *c.* 5. Assentior frater, ut quod rectum, verum quoque sit. ¶ Aliquando *verus est*, qui vera dicit, veridicus, verax, candidus, *verace*, *veritiere*, *sincero*. *Terent. Andr.* 2. 5. 12. Sum verus? *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 121. Vera fuit vates dictos invenimus ignes. *Id.* 10. *Met. v.* 209. Talia dum vero memorantur Apollinis ore. *Plin. l.* 2. *ep.* 9. *a med.* Habet avunculum C. Septitium, quo nihil verius, nihil simplicius, nihil candidius, nihil fidelius novi. *Id. l.* 4. *ep.* 22. Quo viro nihil firmius, nihil verius. *Id. l.* 9. *ep.* 25. Post judicium tuum viri gravissimi, eruditissimi, ac super ista verissimi. *Hirt. in epist. præfixa l.* 8. *de B. Gall. ad fin.* Erat autem in Cæsare cum facultas atque elegantia summa scribendi, tum verissima suorum scientia consiliorum explicandorum.

VEROTUM, i, n. σαύνιον, ὀβελός, genus jaculi, id est hastile, quod veru præfixum habet, & etiam *veru* dicitur. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 18. *n.* 16. Axibus eminebant in modum erissi militaria veruta binum pedum. *Sil. l.* 3. *v.* 363. tenui pugnax instare veruto. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 43. Transfigitur scutum Pulfioni, & verutum in balteo defigitur. *Virg.* 2. *Georg. v.* 168. Assuetumque malo Ligurem, Volscosque veruto. Alii leg. *verutos*, *h. e.* veru armatos, ut sit adjectivum. Sic *Grat. in Cyneg. v.* 110. tum stricta verutis Dentibus, in geminas subiere hastilia furcas. *h. e.* mucronibus oblongis, & instar veru prominentibus. *Festus*: Veruta pila dicuntur quod veluti verua habent præfixa. *Enn. l.* 10. . . . cursus quingentos sæpe veruti. ¶ Verutum militare sui temporis ita definit *Veget. l.* 2. *de re milit. c.* 15. Missile minus ferro triangulo unciarum quinque, hastili trium pedum semis, quod tunc vericulum, nunc verutum dicitur.

VEROTUS, a, um. V. in voce preced.

VESANIA, æ, f. *pazzia*, παραφροσύνη, μανία, vecordia, amentia, stultitia. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 174. Extimui, ne vos ageret vesania discors. *Plin. l.* 35. *cap.* 11. Ulysses simulata vesania bovem cum equo jungens.

VESANIENS, entis, particip. *infuriato*, *impazzito*, insaniens, furens. *Catull. carm.* 25. *in Thallum*, *in fin.* velut minuta magno Deprensa navis in mari, vesaniente vento.

VESANUS, a, um, *pazzo*, *furioso*, παράφρων, male sanus, insanus, demens: a *ve* particula minuente, & *sanus*. *Cic. pro Dom. c.* 2. Illud a te, homine vesano ac furioso, requiro, quæ te tanta pœna scelerum tuorum vexet, ut, &c. & *c.* 21. Hac furiosa vis vesani tribuni pleb. facile superari frangique potuit. *Lucan. l.* 8. *v.* 401. epulis vesana, meroque Regis. *Liv. l.* 7. *c.* 33. *ad fin.* Oculos sibi Romanorum ardere visos ajebant, vesanosque vultus, & furentia ora. *h. e.* turbatos, torvos, terribiles, quales dementium esse solent. *Id. lib.* 9. *cap.* 13. Omnia ira militaris prope vesano impetu egit. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 7. *v.* 25. In mea vesanas habui dispendia vires. *Propert. lib.* 2. *el.* 7. *v.* 48. Candida vesana verberat ora manu. *Manil. lib.* 5. *v.* 545. vesanum mare. *h. e.* furentibus ventis agitatum. Sic *Propert. lib.* 1. *el.* 8. *v.* 5. vesani murmura ponti. & *Virgil. Ecl.* 9. *v.* 43. insani feriant sine litora fluctus. ¶ Metonymice *Virg.* 9. *Æn. v.* 340. vesana fames. *h. e.* malesuada, & vesanos faciens. *Catull. carm.* 98. *ad Cæl. & Quint. v.* 7. Cum vesana meas torreret flamma medullas.

VESBINUS. V. *Vesvius*.

VESBIUS. V. *Vesvius*.

VESCOR, vesceris, dep. 3. *cibarsi*, *mangiare*, σιτοῦμαι, cibo utor, comedo, pascor. *Sallust. in Catil. c.* 13. Vescendi causa terra marique omnia exquirere. *Id. in Jug. cap.* 94. *ad fin.* Numidæ plerumque lacte, & ferina carne vescuntur. *Cic.* 2 *de nat. Deor. c.* 23. Dii nec escis, nec potionibus vescuntur. *Plin. l.* 9. *c.* 8. *ante med.* Delphinus ex hominum manu vescens, præbensque se tractandum. ¶ Cum accus. *Acc.* apud *Non. c.* 4. *n.* 478. Aut eandem vescatur dapem. *Plin. l.* 8. *c.* 50. *a med.* Si caprinum jecur vescantur. *Tacit. in Agric. c.* 28. Ut infirmissimos suorum sorte ductos vescerentur. *Phædr. l.* 1. *fab.* 31. *v.* 11. cœpit vesci singulas. *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 63. sic usque sacras innoxia lauros Vescar. ¶ Particip. *vescendus* passive. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 64. Qua pecude, quia erat ad vescendum hominibus apta, nihil genuit natura fecundius. *Plin. l.* 20. *c.* 5. *ad fin.* Cæpas coctas dysentericis vescendas dedere. *Id. lib.* 21. *c.* 16. Radix ejus vescendo est decocta. *è buona da mangiare*. ¶ *Vescendi causa*, alimentorum causa. Phrasis est Jurisconsultorum, *Ulpiani Dig. lib.* 28. *tit. ult. leg.* 7. & *lib.* 37. *tit.* 10. *leg.* 5. & *Labeon. lib.* 36. *tit.* 4. *leg. penul.* ¶ Per catachresim est uti, frui. *Lucret. l.* 5. *v.* 855. vesci vitalibus auris. *Virg.* 1. *Æn. v.* 550. si vescitur aura Æthereia. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 20. *a med.* Si gerendis negotiis orbatus possit paratissimis vesci voluptatibus. *Pacuv.* apud *Non. loc. cit.* Qui viget, vescatur armis, ut percipiat præmium. *Id. ibid.* Fugimus, qui arce hac vescimur. *Acc. ibid.* Num pariter videor patris vesci præmiis? *Lucret. l.* 5. *v.* 75. Quove modo genus humanum variante loquela Cœperit inter se vesci per nomina rerum. *convivere*, *trescar insieme*. ¶ Per hausisse oculis, visu usurpare, videre. *Accius* apud *Non. loc. cit.* Priusquam insanus esses, facinus oculi vescuntur tui. Ita leg. *Lips.* & *Turneb.* V. *Infans* in fin. ¶ *Vesce* positione activa, *Tertullian.*

lian. de Jejun. c. 5. ex *Num.* 11. 4. Quis nos vescet carne? *Vulgata* habet: Quis dabit nobis ad vescendum carnes?

VESCULUS, *a*, um, *sottile*, *debole*, *macilente*, λεπτὸς, ἰσχνός, μονογράμμος, aliquantum gracilis, macilentus, male curatus, diminut. a *Vescus*. *Fest.* Vesculi, male curati, & graciles homines. Ve enim syllabam rei parvæ præponebant, unde Vejovem parvum Jovem, & vegrandem fabam, minutam dicebant. Hæc *Festus*.

VESCUS, a, um, adject. ex *ve* & *esca* conflatum, ambiguam habet significationem, ut ait *Gell. l.* 5. *cap.* 12. & *lib.* 16. *c.* 5. Aliter enim, inquit, Lucretius (*l.* 1. *v.* 326.) vescum salem dicit, ex edendi intentione; aliter Lucilius (apud *Non. c.* 2. *n.* 904.) vescum appellat cum edendi fastidio. Hæc *Gell.* Sic *Paul. ex Festo*: Vescus, fastidiosus. ve enim pro pusillo utebantur. Lucretius vescum dixit, edacem, cum ait, &c. Itaque modo significat edacem. *Lucret. loc. cit.* Nec mare quæ impendent vesco sale saxa peresa. ¶ modo edendi fastidio laborantem: atque adeo minutum, gracilem, parvum: quia qui cibum fastidit, junceus, macer, aridusque fit. *Gloss. vet.* Vescus, ἀλιγόσιτος. *Lucil. loc. cit.* Quam fastidiosum ac vescum cum fastidio edendi vivere. *Plin. l.* 7. *c.* 20. Corpore vesco, sed eximiis viribus Tritanus in gladiatorio ludo. *Afran.* apud *Non. ibid.* At puer est vescis imbecillus viribus. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 445. vegrandia farra coloni, Quæ male creverunt, vescaque, parva vocant. Huc trahit *Servius* illud *Virg.* 3. *Georg. v.* 175. Nec vescas salicum frondes, ulvamque palustrem. *h. e.* siccas & teneras, inquit *Servius*, ubi pro *vescas* quidam putant legendum *viscas*. Addit *Servius* & telas araneorum *vescas* vocari. At in illo ejusdem *l.* 4. *v.* 131. verbenasque premens, vescumque papaver. *vescum* interpretatur edule: quo sensu etiam *vescas frondes* intelligi posse videntur.

VESEVUS, i, m. Vesuvius apud Poetas. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 507. prærupti tonuit cum forte Vesevi Hesperia lethalis apex. *Stat. l.* 4. *Silv.* 8. *v.* 5. infani solatur damna Vesevi. ¶ Adjective *Virg.* 2. *Georg. v.* 224. Capua, & vicina Vesevo Ora jugo. Adde *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 184. ¶ Etiam *Suetonius* historicus *Vesevum* dixit, *in Tito c.* 8. & *in vita Plinii*. ¶ Dicitur *Silius* primam producere *lib.* 12. *v.* 152. Monstrantur Vesevo juga, atque in vertice summo Depasti flammis scopuli. Sed meliores Codici *Vesuina*, vel *Vesbina* leg. Produxit sine dubio *Paulin. Nolan. in Nat.* XI. *S. Fel. v.* 341. edit. *Muratorii*. ubi & *Besevus* legitur ex affinitate litterarum B, & V. ¶ *Servius ad loc. Virg. cit.* Vesevum diversum putat a Vesuvio: illum esse in Liguria, hunc in Campania. Sed fallitur. nam in Liguria est *Vesulus*, non *Vesevus*.

VESICA, æ, f. *vessica*, *vescica*, κύστις, κύστη, urinæ receptaculum in corpore animalis: folliculus in quo urina colligitur infra alvum a priore parte. *Cic.* 2. *Fin. cap.* 30. Tanti autem morbi aderant vesicæ, & viscerum. *Horat. l.* 1. *sat.* 8. *v.* 46. displosa sonat quantum vesica, pepedi. *Apul. l.* 1. *Metam.* Vesicam exonerare. *Plin. l.* 30. *c.* 8. Vesicæ difficultates. ¶ Ponitur & pro muliebri inguine. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 38. qui testamenta merentur Noctibus, in cælum quos evehit optima summi Nunc via processus, vetulæ vesica beatæ. Adde *sat.* 6. *v.* 64. ¶ Et pro pelle vesicæ tenui & pellucida. *Martial. l.* 14. *distich.* 62. cujus lemma *Laterna ex vesica*: Cornea si non sum, numquid sum fuscior? aut me Vesicam, contra qui venit, esse putat? *Id. l.* 8 *epigr.* 33. Fortior intortos servat vesica capillos. *Plin. l.* 33. *c.* 7. *in fin.* Qui minium poliunt, faciem laxis vesicis illigant, ne, in respirando perniciosum pulverem trahant. ¶ Et pro crumena ex vesica. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 17. Illæ autem piscinæ nobilium magis ad oculos pertinent, quam ad vesicam, & potius marsupium domini exinaniunt, quam implent. ¶ Et pro tumore instar vesicæ. *Plin. lib.* 20. *c.* 6. *circa med.* Allium illinitur atteritis corporum partibus, vel si in vesicas intumuerint. ¶ Metaphorice *Martial. l.* 4 *epigr.* 49. A nostris procul est omnis vesica libellis: Musa nec insano syrmate nostra tumet.

VESICARIA, æ, f. *alchechengi*, herba quæ vesicæ medetur. *Plin. l.* 21. *c.* 31. *de strychno*: Halicacabum vocant, & alii callion: nostri autem vesicariam, quoniam vesicæ, & calculis prosit.

VESICARIUS, a, um, ad vesicam pertinens, ut Vesicaria aqua, *Marcell. Empir. c.* 26. *h. e.* quæ vesicæ medetur.

VESICULA, æ, f. *vessichetta*, κυστίδιον, parva vesica. In herbis quibusdam vesiculæ dicuntur folliculi, quibus semen includitur. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 14. Et pulejum aridum florescere brumali ipso die, & inflatas rumpi vesiculas, & semina malorum, quæ in his mediis inclusa sint, in contrarias partes se se vertere.

VESICULOSUS, a, um, vesiculis, bullis, seu tuberculis plenus. *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 3. *c.* 17.

VESPA, æ, f. *vespa*, ἀνθρήνη, insectum volucre aculeatum, api simile. *Plin. l.* 11. *c.* 21. Vespæ in sublimi e luto nidos faciunt, & in his ceras: crabrones in cavernis, aut sub terra. Et horum omnium sexangulæ cellæ, &c. *Id. l.* 20. *c.* 13. *ante med.* Folia rutæ valent contra vesparum aculeos. *Phædr. l.* 3 *fab.* 13. *v.* 3. Lis (*apum & fucorum*) ad forum deducta est, vespa judice. ¶ *Paul. ex Festo*: Vespæ & vespillones dicuntur, qui funerandis corporibus officium gerunt: non a minutis illis volucribus, sed quia vespertino tempore eos efferunt, qui funebri pompa duci propter inopiam nequeunt.

VESPER, is, & Vesperus, i, m. ἕσπερος, una stellarum errantium, eadem quæ Venus, quæ etiam græco nomine Hesperus dicitur, medium inter Solis & Mercurii sphæras situm obtinens; a græco nomine dicta, converso spiritu aspero in *v* consonum. *Plin. l.* 2. *c.* 8. *a med.* Infra Solem ambit ingens sidus, appellatum Veneris, alterno meatu vagum, ipsisque cognominibus æmulum Solis ac Lunæ. Præveniens quippe, & ante matutinum exoriens, Luciferi nomen accipit, ut Sol alter, diem maturans: contra ab occasu refulgens nuncupatur Vesper, ut prorogans lucem, vicemque Lunæ reddens. *Virg.* 1. *Georg. v.* 251. illic sera rubens accendit lumina Vesper. *Horat. lib.* 2. *od.* 9. *v.* 10. Vespero surgente. ¶ Pro ipso vespertino tempore, *sera*. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 43. Magistris imperat navium, ut primo vespere omnes scaphas ad littus appulsas habeant. *Cic.* 2. *Phil. c.* 31. Atque ibi se occultans perpotavit usque ad vesperum. *Virg.* 3. *Georg. v.* 336. Solis ad occasum cum frigidus aera vesper Temperat, & saltus reficit jam roscida Luna. *Sallust. in Jug. cap.* 36. & 110. Et jam diei vesper erat. ¶ *Nescis quid vesper serus vehat*, titulus, quo a *Varrone* inscripta fuit una ex satyris Menippeis, ut auctor est *Gellius l.* 13. *c.* 11. & ex eo *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 7. Proverbialis est, sicut sunt & alii plerique, quo salubriter admonemur, ne præsentium successuum prosperitate sublati futuri curam abjiciamus, neque ulla de re securi simus, prius quam exitum viderimus. Nec dubium, quin eodem respexerit *Virg.* cum 1. *Georg. v.* 461. de Solis prognosticis tractans ait: Denique quid vesper serus vehat. & *l.* 45. *c.* 8. *ad fin.* qui scripsit, In secundis rebus nihil in quenquam superbe ac violenter consulere decet, nec præsenti credere fortunæ, cum quid vesper ferat incertum sit. ¶ *De vesperi suo vivere*, aliud proverb. apud *Plaut. Mil.* 4. 2. 5. *h. e.* de suo vivere, domi cœnam apud se uti, non sodignæ cœna foris parta. vesper enim cœnæ olim fuit tempus. Porro qui re familiari abundant, nec opus habent aliorum mensas captare, otiosiores esse solent iis, quos res angusta domi cogit apud alios quærere, unde saturi fiant. Simile est illud *ejusd. Rud.* 1. 2. *in fin.* Si tu de illarum cœnaturus vesperi es, illis curandum censeo, Sceparnio: si apud me esurus es, mihi dari operam volo. ¶ De ipsa cœna, quæ & *vesperna* dicitur. *Id. Mostell.* 1. 1. 63. Ego ire in Piræum volo, in vesperum parare piscatum mihi. *per la cena*. ¶ *Vesper*, pars cæli, qua sol occidit, *occidente*. *Ovid. Trist. l.* 1. *el.* 2. *v.* 27. modo purpureo vires capit Eurus ab ortu: Nunc Zephyrus sero vespere missus adest. ¶ Et qui terram occidentis incolunt. *Sil. l.* 3. *v.* 325. Necnon totus adest vesper, populique reposti. ¶ Duplex ablativi positio in *e*, & *i* in usu est: sed in *i* frequentior, cum tempus diei significatur. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 47. & *l.* 2. *de Orat. c.* 3. *a med.* Lepidus ad me heri vesperi litteras misit. *jersera*. *Id. initio l.* 1. *Acad.* Venisse eum Roma pridie vesperi. *Terent. Heaut.* 1. 1. 15. Nunquam tam mane egredior, neque tam vesperi domum revertor, quin, &c. *tanto tardi*. & *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 12. Mihi a te litteræ reddidit a. d. VIII. id. Mart. vespera.

VESPERA, æ, f. *sera*, ἑσπέρα, extrema diei pars: a græca voce allata. *Cic.* 2. *Catil. c.* 6. Si accelerare volent, ad vesperam consequentur. *Id.* 3. *Verr. c.* 2. *ante med.* Heri, inquam, ludis commissis ex Urbe profectus veni ad vesperam. *Tacit. l.* 3. *Hist. c.* 19. Inumbrante vespera universum Flaviani exercitus robur advenit. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 20. & *Justin. l.* 18 *c.* 5. *ad fin.* Milites prima vespera secessionem faciunt. *Id. l.* 1. *B. Gall. c.* 26. Cum ab hora septima ad vesperam pugnatum sit. *Plin. l.* 19. *cap.* 12. Hæ horæ rigandi matutina, atque vespere. Apud *Cæs.* al. leg. *vesperum*: ut & in loc. *Cicer.* allatis. Apud *Plin.* sunt qui adjective accipiunt. ¶ *Vespera* absolute, vesperi, *in sera*. *Plin. l.* 32. *c.* 4. *ante med.* Hæc singula & matutina & vespertina dentur, dein post aliquot dies, bina, vespera. *Id. l.* 23. *c.* 18. Tradunt, florem vesperi mergi usque ad mediam noctem. *Aurel. Cæsar.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 193. *Putsch.* Vespera fatigatus, luce dormitans. *Fronto ibid.* Ad eum vespera in triduum mittunt.

VESPERALIS, is, vespertinus, occidentalis. *Solin. c.* 9. (*al.* 14.) Macedoniam præcingit Thracius limes: meridiana Thessaliæ Epirotæ tenent: a vesperali plaga Dardani sunt, & Illyrii.

VESPERASCENS, entis, particip. a *vesperascit*. *Nep. in Pelopid. c.* 2. *ad fin.* Ut vesperascente cælo Thebas possent pervenire. *Tacit.* 16 *Ann. c.* 34. Vesperascente jam die.

VESPERASCIT, ebat, imp. 3. *si fa sera*, ἑσπερίζει, serum diei fit. *Terent. Heaut.* 2. 3. 7. Et vesperascit, & non noverunt viam.

VESPERAT, abat, imp. *e. farsi sera*, ἑσπερίζει, vespera fit. *Gell. l.* 17. *c.* 8. Taurus philosophus accipiebat nos Athenis cœna plerumque ad id diei, ubi jam vesperaverat.

VESPERATUS, a, um, ad vesperam productus. *Solin. c.* 11. *ante med.* (*al. c.* 16. *a med.*) Die jam vesperato.

VESPERE, &

VESPERI. V. in *Vesper*.

VESPERNA ab antiquis dicebatur, quæ postea cœna dicta est, quia vesperi eam sumere mos erat. *Fest.* in *Scensas*, & in *Cœna* (sic enim scribit) & *Paul. ex Festo* suo loco, ubi & *Plautum* usurpasse affirmat. Videtur esse contracte ex *vespertina cœna*.

VESPERTILIO, onis, m. *pipistrello*, *nottola*, νυκτερίς, animal volatile, incertæ naturæ. Est enim mediæ cujusdam inter avem & murem speciei, ut mus alatus dici possit. Volat enim pellitis alis, sed inter volucres non est habendus, quod quatuor pedibus graditur, pullosque parit, non ova, quos & lacte nutrit. Ita *Macrob. l.* & *c. ult. Saturnal.* Sic *Plin. l.* 10. *c.* 61. Volucrum animal parit vespertilio tantum: cui & membranaceæ pinnæ uni. Eadem sola volucrum lacte nutrit, ubera admovet. Parit geminos volitat amplexa infantes, &c. Hæc *Plin.* qui *l.* 11. *c.* 37 *soli* ex omni volucrum dentes esse affirmat. Quod si verum est, quod ait *Macrob.* quatuor eum pedes habere, aliud est antiquorum vespertilio a nostra *nottola*, quæ duos tantum habet. *Varro* apud *Non. c.* 1. *n.* 218. Factus sum vespertilio, neque in muribus plane, neque in volucribus sum. ¶ Nomen habet a vespere, quod vespere se ad volatum proferat. *Ovid. l.* 4. *Met. v.* 407. parvos membrana per artus Porrigitur, tenuique includit brachia penna. . . . nox illas

lis pluma levavit, Sustinuere tamen se perlucentibus alis: Conataeque loqui minimam pro corpore vocem Emittunt, peraguntque levi stridore querelas: Tectaque, non silvas celebrant, lucemque perosae Nocte volant, seroque tenent a vespere nomen. ¶ Translate vespertiliones Jurisconsultis vocantur, qui Senecae, & Apulejo lucifugae, hoc est qui noctu demum vespertilionum more prodeunt in publicum, ne forte in dominos, nomisve incidant. Hujusmodi sunt etiam, qui aere alieno obruti interdiu domi delitescunt, metu creditorum. *Ulpian. Dig. l.* 21. *tit.* 2. *leg.* 21. ubi alii pro *vespertiliones* legunt *vespillones*, alii *vecticulari*.

VESPERTINUS, a, um, *di sera*, [illegible], ad vesperam pertinens: & qui vespere fit. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 20. Stella Saturni tum vespertinis temporibus delitescens, tum matutinis cursum se aperiendo. *Id. Attic. lib.* 13. *ep.* 23. Antemeridianis tuis litteris rescripsi, nunc respondeo vespertinis. *Id. Phil.* 3. *c.* 10. Vespertina senatusconsulta. *Plin. l.* 30. *c.* 10. Qui a nocturnis diis agitentur, draconis felle perunctos matutinis vespertinisque liberari. *sabaudi* huria. *Id. l.* 8. *c.* 50. Si caprinum jecur vescatur, restitui vespertinam aciem his, quos nyctalopas vocant. *h. e.* quae vesperi minus videt. ¶ *Vespertinus*, qui vesperi aliquid facit. *Horat. epod.* 16. *v.* 51. Nec vespertinus circumgemit ursus ovila. *Id. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 17. Si vespertinus subito te oppresserit hospes. *Id. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 113. Fallacem Circum, vespertinumque pererro Saepe forum. *h. e.* homines vesperi in forum convenientes. *Prudent. in Psychom.* *v.* 374 Angelicum aibus prime in teotoria vestris Fluxit avis? quem nunc sero feliciter aevo Vespertinus adit populus de corpore Christi. *h. e.* qui tarde & post Hebraeos veri Dei religionem suscepit. ¶ Ad vesperum situs, *occidentale*. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 29. Hic mutat merces surgente a sole ad eum, quo Vespertina tepet regio.

VESPERUGO, inis, *f.* [illegible], stella eadem quae Vesper, Hesperus, Lucifer, Venus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Veneris stella, post occasum solis apparens in caelo, Vesperugo vocitatus, aliis autem temporibus eum antecurrens, & oriens ante lucem Lucifer appellatur. *Plaut. Amph.* 1. 1. 119 Nec Jugula, neque Vesperugo, neque Vergiliae occidunt. ¶ Usurpatur etiam pro vespertilione. *Tertullian. de anima, c.* 32 Item contraria lumini, quae caeca in totum, vel solis tenebris habent oculos, talpae, vesperugines, noctuae.

VESPERUS. V. *Vesper*.

VESPICES dicuntur frutecta densa a similitudine vestis, *Paul* apud *Fest.*

VESPILLO, onis, *m. beccamorti, becchino*, [illegible], qui pauperum cadavera effert: a *vespere*, ut in *Vespa* dictum est. *Martial. l.* 1. *epigr.* 48 Nuper erat medicus, nunc est vespillo Diaulus. Quod vespillo facit, fecerat & medicus. *Suet. in Domit. c.* 17. *ad fin.* Cadaver ejus populari sandapila per vespillones exportatum. ¶ Vespillo per jocum cognominatus est Lucretius Aedilis (ejusque posteri vespillones) quod Ti. Gracchi in turba occisi cadaver sua manu in Tiberim impulit, & sepultura privavit. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c.* 64

VESTA, ae, *f.* Ἑστία, filia Demogorgonis uxor Coeli, mater Saturni, quae aliis nominibus Ops, Terra, Cybele, Berecynthia, Rhea, Mater Magna, Mater deorum, Mater Idaea, Mater Phrygia appellatur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 27. Nam Vestae nomen a Graecis. Ea est enim, quae ab illis ἑστία dicitur. Nempa terra & ipsa immobilis est, & ceteris causa est στάσεως, ἢ μονῆς, id est status, mansionisque. *Ovid. l.* 6. *Fast. v.* 299. Stat vi terra sua, vi stando Vesta vocatur. ¶ Vesta altera, neptis Vestae superioris, filia Saturni ex Ope. Nam Opes duae nominantur, quarum prima mater fuit Saturni, eadem quae Terra, secunda uxor dicitur fuisse. Secundam hanc Vestam ajunt esse ignem. Sed Cicero, & Ovidius duas has Vestas confundunt. *Cic. loc. cit.* Nam Vestae nomen a Graecis. Ea est enim, quae ab illis ἑστία dicitur. Vis autem ejus ad aras & focos pertinet. Itaque in ea dea, quae est rerum custos intimarum, omnis & precatio & sacrificatio extrema est. Alii legunt *extrema*. *Ovid.* 6 *Fast. v.* 267. Vesta eadem est, quae terra: subest vigil ignis utrique: Significant sedem terra, focusque suam. *Dionysius Halic. Rom. ant. l.* 2. ult, Vestam terram esse, at autem ignem dicatum esse, quia terra ex se ignem aethereum gignit. ¶ Vesta fingitur virgo permansisse, quia Vesta ignis est, ignis autem nihil gignit. Et quoniam erat virgo, ei etiam serviebant virgines, quae *Vestales* vocabantur, quarum munus erat sempiternum ignis publici focum in urbe custodire, ut ex Ovidio *loc. cit.* perspicuum est, quod etiam apud *Dionysium* legas *loc. cit.* ¶ Hanc deam prius Trojani coluere, ut est apud *Virg.* 2 *Aen. v.* 296 *de Hectore*: Sic ait, & manibus vittas, Vestamque potentem, Aeternumque adytis effert penetralibus ignem. In Italiam Vestalem ignem Aeneas e Troja cum Penatibus tulisse dicitur, conditoque Lavinio Vestae aedem sacravisse. Postea Ascanius aedificata Albae Longae templum Vestae extruxit in montis Albani parte, cui subaret lucus, in quo Ilia mater Romuli, & Remi a Marte compressa fuit. Tandem Numa Pompilius Romae Vestae templum sacravit anno XL. ab Urbe condita, & virgines, quae ejus sacra facerent, lectas dicavit. *Ovid. in fine lib.* 4. *Fast.* & *loc. cit.* ¶ Hoc templum fuit in eo spatio, quod est medium inter Palatium, & Capitolium, in foro. *Cic.* 2. *de Divin. cap.* 43. Nam non multo ante urbem captam exaudita vox est a luco Vestae, qui a palatii radice in novam viam devexus est, &c. ¶ In eo templo servabatur perpetuus ignis, quia Vesta nihil aliud est, quam purus ignis. Sunt etiam, qui dicant, praeter illum ignem alia quaedam sacra in deae fano fuisse, solis Pontificibus, & Virginibus nota, vulgo incognita. ¶ Vestalia sacra die IX. Junii celebrabantur. Eo die Virgines Vestales Vestae sacrificabant, asini floribus coronati per urbem circumducebantur, molae etiam sertis & floribus ornabantur. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 311. ¶ Calendis Martii nova lauro Vesta ornabatur. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 141. ¶ Die XV. Junii stercus ex aede Vestae in Tiberim deferebatur. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 713. ¶ Ut Ceres pro pane, Bacchus pro vino, sic Vesta pro igne μετωνυμικῶς ponitur. *Virg.* 4. *Georg. v.* 384. Ter liquido ardentem perfudit nectare Vestam.

VESTALIS, le, ad Vestam pertinens. *Ovid. Fast.* 6. *v.* 295. Vestalia sacra. *Lucan. l.* 1. *v.* 549 Vestalis ara. & *vers.* 597. Vestalis chorus. & *vers.* 199. & *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *v.* 53. Vestales foci. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 311. Vestales oculi. *h. e.* virginum Vestalium. ¶ *Vestalis virgo*, & *Vestalis* absoluta, virgo Vestae dicata, ignis perpetui custos apud Trojanos, Albanos, & Romanos. *Cic.* 2. *de legib. cap.* 8. ¶ Romae initio sub Numa quatuor fuerunt, postea sub Tarquinio Prisco duae additae, ut ait *Fest.* in *Sex.* Eligebantur a Pontifice Max. nobilissimae quaeque, patrimae & matrimae, & nullo corporis vitio deformes, aut debiles: aetatis inter sextum & decimum annum: jubebanturque virginitatem servare integros triginta annos, quorum decem primis mysteria & sacra discebant; decem sequentibus sacra faciebant; reliquis alias docebant. Expleto illo tempore, licebat illis nubere, si libuisset. Magna illis privilegia & honores habiti sunt, liberatio a patria potestate, jus testamenti faciendi, decessio in via etiam a Magistratibus, summa auctoritas in deprecationibus. Graves etiam poenae inflictae, si eorum incuria ignis esset extinctus, aut, si virginitatem stupro polluissent. Prioris delicti rea flagris ad necem caedebatur: alterius viva sepeliebatur. In *Epit. Liv. l.* 63. apud *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. *n.* 6. & 7. *Liv. l.* 8. *c.* 15. & *l.* 22. *c.* 57. & *Plin. l.* 4. *epist.* 11, harum exempla habentur. V. *Gell. l.* 1. *c.* 12. ubi multa de ritu Vestalis capiendae. *Plin. l.* 28. *c.* 4. Fascinus, imperatorum quoque, non solum infantium custos: qui deus inter sacra Romana a Vestalibus colitur. ¶ *Vestalia, ium*, dies, ut Virgines Vestales Vestae sacrificarent. *Varr. l.* 5 *de L. L.* *c.* 3. *ante med.* ¶ In ablativo *Charis. l.* 1. *pag.* 119. *Putsch.* vult in e desinere, quia non personam, inquit, sed rem significat. *Nepos in fragm. ibid.* A Virgine Vestale. Sed & in i positionem habet *Gell. loc. cit.* Qui de Vestali virgine capienda scripserunt.

VESTER, stra, strum, *vostro*, ὑμέτερος, qui ad vos pertinet: vester: unde & voster dicitur, praesertim a Comicis. *Plaut. Stich* 3. 2. 13. Apud nos est convivium: ibi voster accubat. *h. e.* herus vester. *Id. Poen.* 3. 3. 18. Si bene dixeritis, vostra ripa vos sequar: si male dixeritis vostro gradiar limite. *Id. Amph. prol. v.* 38. Teneo, quid animi vostri super hac re siet. *Cic. pro leg. Manil. c.* 5. Majores vestri saepe bella gesserunt. ¶ In genitivo plur. est *vestrorum*, ὑμετέρων. nam *vestrum* est a recto *vos*, ὑμῶν. Illud est adjectivum, hoc pronomen. V. dicta in *Noster* sub fin. Reperitur tamen *vostrorum* pro *vestrum*. *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 142. Is vostrorum uter sit, cui signum datum est, arte. *Terent. Heaut.* 2. 4. 5. Cum mecum in animo vitam tuam considero, omniumque adeo vostrarum. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 123. Maxima pars vostrorum intelligit.

VESTARIUS, a, um, *da vesti*, ἱματικός, ad vestes pertinens. *Cato R. R. c.* 11. Mensas duas, abacum unum, arcam vestiariam unam. ¶ *Vestiarius negotiator*, & *vestiarius* absolute, qui vestes facit, aut vendit. *Ulpian. Dig. l.* 14. *tit.* 3. *leg.* 5. Etiam eos institores dicendos placuit, quibus vestiarii, vel lintearii dant vestem circumferendam & distrahendam. *Scaevola l.* 36. *tit.* 1. *leg.* 43 Libertus negotiationis vestiariae an eandem negotiationem exercere possit. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 950. *n.* 7. C. Nonius C. L. Hilario vestiarius. *Alia pag.* 944. *n.* 5. & 984 *n.* 9 Vestiarius tenuiarius & *pag.* 946 *n.* 2. Vestiarius molochinarius. ¶ *Vestiarium, ii*, vestitus, *vestiario*. *Senec. l.* 3. *de benef. c.* 21. Est aliquid, quod dominus praestare servo debeat, ut cibaria, & vestiarium. *Colum. l.* 1. *c.* 8. *ad fin.* Ne servi aut in vestiariis, aut in ceteris praebitis injuriose tractentur. Adde *Ulpian. Dig. l.* 33. *tit.* 3. *leg.* 3. & *Scaevol. l.* 34. *tit.* 15. 16. 17. &c. ¶ Item locus, in quo vestimenta servantur. *Plin. l.* 15. *c.* 8 Vestiarium contra teredines ac noxia animalia, amurca aspergi. *h. e.* arcam vestiariam. *Cato R. R. cap* 98 Vestimenta ne tineae tangant, amurca unguito fundum arcae, &c.

VESTIBULUM, i, *n. vestibolo, ingresso*, πρόθυρον, πρόθυρον, προπύλαιον, locus ante aedium januam, inter aedes ipsas & viam relictus, eum in usum, ut qui aedium dominum salutatum venissent, neque in via starent, neque in ipsis essent aedibus. *Gell. l.* 16. *c.* 5. Animadverti, quosdam haudquaquam indoctos viros opinari, vestibulum esse partem domus primorem, quem vulgus atrium vocat. C. Aelius (*al.* Caecilius) Gallus in lib. de significatione verborum, quae ad jus civile pertinent, secundo, vestibulum esse dicit, non in ipsis aedibus, neque partem aedium, sed locum ante januam domus vacuum, per quem a via aditus, accessusque ad aedes est, cum dextra; sinistraque inter januam tectaque, quae sunt viae juncta, spatium relinquitur, atque ipsa janua procul a via est, area vacanti intersita. Mox ex *Sulpic. Apollinari* docet, dictum esse a *ve* particula augente, & *stabulum*, quia grande spatium, & late stabulatio erat ante aedes relicta. Aliud etymon dat *Ovid.* non adtendendus. ¶ Diversum fuit ab atrio, ut clare satis patet ex loco *Gellii* adducto, & manifeste distinguit *Vitruv.* *l.* 6. *c.* 8. His, qui communi sunt fortuna, non necessaria magnifica vestibula, nec tablina, neque atria, quod hi aliis officia praestant ambiundo, quae ab aliis ambiuntur. ¶ Dictum est a *Vesta*, quod ignis, qui est in Vestae potestate, in vestibulo antiquitus accenderetur. *Ovid. lib.* 6. *Fast. v.* 301. At focus a flam-

flammis, & quod fuat omnia dicta: Qui tamen in primis ædibus ante fuit. Hinc quoque vestibulum dici reor, inde precando Dicimus, o Vesta, quæ loca prima tenes. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 130. Viden' vestibulum ante ædes hoc, & ambulacrum cujusmodi? *Cic.* 4. *Verr. c.* 66. Ante ipsum Serapim, in primo aditu vestibuloque templi. *Id. pro Cæl. cap.* 26. Si essent in vestibulo balnearum, non laterent. *Id. pro Cæcin. c.* 12. *a med.* Si te domum tuam redeuntem non modo limine tectoque ædium tuarum, sed primo aditu vestibuloque prohibuerunt. ¶ Pro atrio domus. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 125. hujus enim stat currus aheneus, alti Quadrijuges in vestibulis. ¶ Dicitur etiam de aditu aliorum locorum. *Gell. loc. cit. sub fin.* Vestibulum non semper e veteribus proprie, sed per quasdam translationes est dictum, sicut illud in sexto Virgilii (*vers.* 273) Vestibulum ante ipsum, primisque in faucibus Orci, &c. non enim vestibulum priorem partem domus infernæ esse dicit; sed loca duo demonstret extra Orci fores: ex quibus vestibulum appellet ante ipsam quasi domum, & ante ipsa Orci penetralia; fauces autem vocet iter angustum, per quod ad vestibulum adiretur. *Cic.* 2. *de legib. c.* 24. Forum, idest vestibulum sepulcri usucapi vetat. *Colum. l.* 8. *c.* 3. *circa med. de gallinario*, & *c.* 8. Parietibus cavatis, sive quaslibet vimineis præponenda erunt vestibula, per quæ matrices ad cubilia vel pariendi, vel incubandi causa perveniant. & *l.* 9. *c.* 12. Cum sic apis evadit vestibulum, ut nulla intro revolet. *Cic. Verr.* 7. *c.* 67. *extr.* In conspectu Italiæ vestibulo Siciliæ. *h. e.* in prima Sicilia, scilicet extra urbem Messanam, qua fretum Siculum spectat, ut paulo supra dicit. Itaque hoc loco *vestibulum* non locum extra Siciliam (ut in ædibus extra domum) sed in ipsis Siciliæ finibus significat. *Id. in Orat. c.* 15. *ad fin.* Vestibula nimirum honesta, aditusque ad causam faciet illustres.

VESTICEPS, ipis, *giovane*, qui ad pubertatem pervenit, hoc est qui major est XIV. annis, quod pube vestiri incipiat: cui opponitur *investis*. *Gell. l.* 5. *c.* 19. Sed arrogari non potest, nisi jam vesticeps. *Tertull. de Anim. c.* 56. Puta nunc puer investis, puta vesticeps. *Auson. Edyll.* 4. *vers.* 73. Idem vesticipes motu jam puberis ævi Ad mores artesque bonas producat. ¶ Metonymice significat corruptum. *Apul. in Apolog.* Investem a nobis accepisti, vesticipem illico reddidisti.

VESTICONTUBERNIUM, ii, *n.* concubitus eorum, qui sub eadem veste cubant. *Petron. in Satyr. c.* 11. Quid vesticontubernium facis?

VESTICULA, læ, *f.* ἱματίδιον, parva vestis. *Paul. Dig. l.* 33. *tit.* 7. *leg.* 18. *sub fin.* Cum in diem mortis suæ libros, & vitreamina, & vesticulam habuerit. Ita *Taurellin.* & *Gothofred.* at *Haloander* habet *vestispicam*.

VESTIFICA, æ, *f.* quæ vestes conficit. *Inscript.* apud *Reines. class.* 9. *n.* 70. & alia apud *Gruter. pag.* 578. *n.* 6.

VESTIFICINA, æ, *f.* vestium confectio, vel conficiendarum vestium ars. *Tertullian. de Pall. c.* 3. *sub fin.*

VESTIFICUS, ci, *m.* qui vestes conficit. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 578. *n.* 7. Vestificus Cæsaris a veste scenica.

VESTIFLUUS, a, um, qui fluentibus laxisque vestibus utitur. *Petron. in Satyr. c.* 133. Quem Lydus adorat vestifluus. *Auson. in Technopægn. cap. de histor. vers.* 24. Vellera depexit nemoralia vestifluus Ser.

VESTIGATIO, onis, *f.* investigatio, inquisitio. *Cic. Offic.* 1. *c.* 6. Quæ omnes artes in veri vestigatione versantur. Alii leg. *investigatione*, & quidem rectius. *Apul. initio l.* 6. *Metam.* Psyche dies noctesque mariti vestigationibus inquieta.

VESTIGATOR, oris, *m.* *cacciatore*, *investigatore*, qui vestigat & venatur. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 18. Vestigator a vestigiis ferarum, quas indagatur. *Colum. l.* 9. *c.* 8. *a med. de apib. capiend.* Nam statim sono territum (*examen*) vel in frutice, vel in altiore silice fronde consistit, & a vestigatore præparato vase reconditur. *Senec.* 3. *de benef. cap.* 26. *a med.* Quod factum simul & Maro ex notis illius temporis vestigatoribus notavit. *h. e.* delatoribus, qui vestigabant dicta & facta quæcumque, ut accusatos perderent.

VESTIGIUM, ii, *n.* *vestigio*, *pedata*, ἴχνος, στίβος, pedis impressio, idest signum, quod a pede relinquitur. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *circa med.* Currentium pes, etiamsi non moratur, tamen vestigium facit. *Stat.* 2. *Theb. v.* 153. quibus ipse per imbres Hermus usque domos vestigia fecit Apollo. *fece strada*. & *Cic. pro Rab. Post. in fin.* Ut mihi in hoc foro vestigium facere liceat. *mettere piede*. ¶ Videtur esse a *vestis*. Nam olim non feminæ modo, sed viri etiam longis utebantur vestibus, eæque non modo pedum, sed vestis etiam indicium relinquebantur ab incedentibus. Hæc causa, cur, etsi imprimis pedum relinqueretur signum, rei tamen a vestibus nomen daretur. *Plaut. Cist.* 4. 2. 29. Sed ita hæc res: hac socci video vestigium in pulvere. *Cic.* 3. *Phil. c.* 12. *ad fin.* Illa autem ex mirmillone dux, ex gladiatore imperator, quas fecit strages, ubicumque posuit vestigia! *Auct. ad Herenn. c.* 15. *l.* 3. Stare in vestigio. *non mutar sito col piede*. & *Liv. l.* 27. *c.* 2. Negans e republica esse vestigium abscedi ab Annibale. *scostarsi nè pur un passo*. & *Cic. pro Cæcin. c.* 14. Facere vestigium in possessionem. *h. e.* ingredi. *Id.* 1. *de Orat. c.* 23. Persequi alicujus vestigia. *seguire le sue pedate*: & translate *imitare*. *Id. de clar. Orat. c.* 90. Ipsius vestigiis persequi aliquem. *eod. sensu*. Sic, alicujus vestigiis ingredi, *h. e.* eo modo procedere, quo ipse, & translate imitari apud *Cicer. in Somn. Scip. c.* 8. Sic *Liv. l.* 9. *c.* 43. *ad fin.* vestigiis sequi hostem. & *l.* 27. *c.* 12. Instare vestigiis. & *Senec. l.* 3. *controvers.* 30. *initio*. alicujus vestigia calcare. *eod. sensu*. ¶ Metonymice ponitur pro ima parte pedis. *Virg.* 8. *Æn. v.* 566. vestigia primi Alba pedis frontemque ostentans arduus albam. *Cic.* 4. *Acad. c.* 39. Qui adversis vestigiis stent contra nostra vestigia, quos Antipodas vocatis. *Id.* 6. *Verr. c.* 24. Leviter presso vestigio aliquem persequi. *camminando in punta di piè*. ¶ Et pro ipsis pedibus. *Catull. carm.* 83. *de nupt. Pel. v.* 162. Candida permulcens liquidis vestigia lymphis. *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 28. Primaque patritia clausit vestigia luna. Adde *Senec. in Thyest. v.* 1039. & *in Oedip. v.* 812. ¶ Item pro terra pede impressa. *Plin. l.* 8. *c.* 4. Elephas vestigio hominis animadverso, intremiscere, erutum proximo tradere, &c. ¶ Et pro odore vestigii. *Id. ibid. c.* 32. Cervi latratu canum audito fugiunt secunda semper aura, ut vestigia cum ipsis abeant. ¶ Item pro solea ferrea equi. *Plin. lib.* 28. *c. ult.* Vestigium equi excussum ungulæ, ut solet plerumque, siquis collectum reponat singultus remedium esse, recordantibus, quonam loco id reposuerant. ¶ Per synecdochen usurpatur pro quacunque impressione corporis, vel partis corporis. *Cic.* 3. *Verr. c.* 34. *a med.* Præsertim cum in lectulo decumanæ mulieris vestigia viderent recentia. *Id.* 3. *de Orat. c.* 2. Post ejus interitum veniebamus in curiam, ut vestigium illud ipsum, in quo ille postremum institisset, contueremur. ¶ Et pro impressione, quæ ferro fit, dum cædimus. *Colum. l.* 4. *c.* 25. Ea plaga, quæ ductim efficitur, uno vestigio allegatur. ¶ Per metaphoram ponitur pro quocumque rei gestæ monumento, indicio, signo. *Cic. pro Font. c.* 1. Hæ tabulæ proferentur, in quibus vestigium sit aliquod, quod significet pecuniam Fontejo datam. *Id. pro Mur. c.* 9. Relinquere vestigium avaritiæ. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 22. *ad fin.* Exstant vestigia sceleris. ¶ Item pro momento, seu puncto temporis, translatione sumpta a vestigium facientis celeritate, quod scilicet nihil pæne citius fiat, quam vestigium. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 26. Eodemque tempore vis magna pulveris cernebatur, & vestigio temporis primum agmen erat in conspectu. *Cic. in Pison. c.* 9 *in fin.* Atque eodem in templo, eodem & loci vestigio & temporis, arbitria non mei solum, sed patriæ funeris abstulisti. ¶ Hinc *e vestigio*, est confestim, extemplo, maxima celeritate. *Cic in Divin. Verr. c.* 17. *sub fin.* Repente e vestigio ex homine, tamquam aliquo Circæo poculo, factus est verres. *Servius Cic. l.* 4. *Fam. ep.* 12. E vestigio eo sum profectus prima luce. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 25. *sub fin.* Pronuntiare jubet, se in hostium habiturum loco, qui non e vestigio ad castra Corneliana vela direxisset. ¶ *Nec velum, nec vestigium*, proverb. V. *Velum*.

VESTIGO, as, a. *v.* *investigare*, *cercare*, ἰχνεύω, est quasi per vestigia inquirere. *Virg.* 6. *Æn. v.* 145. Ergo alte vestiga oculis, & rite repertum Carpe manu. *Cic. post redit. in Sen. c.* 6. *ad fin.* Hi voluptates omnes vestigant atque odorantur. *Id.* 2. *de Orat. c.* 39. *in fin.* Nam & conjuncta quærimus, & causas rerum vestigabimus. *Enn.* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 20. Vestigare, & quærere aliquam. *Senec. in Thyest. v.* 497. Canis vestiget feras. *Plin. l.* 8. *cap.* 18. Tigris feta fertur præceps, odore vestigans. *seguendo la traccia dell' odore*. ¶ Metonymice est invenire, *trovare*. *Liv. l.* 32. *c.* 19. Perfugas & fugitivos, quos inquirendo vestigare potuerint, redderent.

VESTIMENTUM, ti, *n.* *vesti*, *abiti*, *vestimento*, ἐνδύματα, vestis, vestitus: nomen generale ad omne vestium genus significandum. *Ulpian. Dig. l.* 34. *tit.* 2. *leg.* 24. Vestis an vestimenta legentur. Vestimentorum sunt omnia lanea, linæaque, vel serica, vel bombycina, quæ induendi, præcingendi, amiciendi, insternendi, injiciendi, incubandive causa parata sunt. *Cic. pro Mil. c.* 10. Domum venit, calceos & vestimenta mutavit. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 31. cuicumque nocere volebat, Vestimenta dabat pretiosa. *Hirt. de B. Afric. c.* 47. *a med.* Tentoriola facta ex vestimentis. *Auct. de B. Hisp. c.* 33. Pyram sibi exstruit, cœnam afferri quam optimam imperavit, item optimis insternendam vestimentis. *h. e.* veste stragula. *Senec. sub init. epist.* 67. Major pars (*temporis*) in vestimentis degitur. Ago gratias senectuti, quod me lectulo affixit. *h. e.* sub veste stragula, *iodice*: *sotto le coperte del letto*. Sic *epist* 78. *a med.* Est virtuti etiam in lectulo locus: & in vestimentis vir fortis apparet. *Terent. Heaut.* 5. 1. 29. Est mihi in ultimis conclave ædibus: huc est intro latus lectus: vestimentis stratus est. ¶ Ex his patet, nihil decere *Paulum* ex *Festo*, cum ait: Vestis generaliter dicitur, ut stragula, forensis, muliebris: vestimentum pars aliqua, ut pallium, tunica, pænula. ¶ *Nudo vestimenta detrahere*, proverb. de re impossibili, apud *Plaut. Asin.* 1. 1. 79. Sententiam habet eandem *cavar dalla rapa sangue*.

VESTINUS, a, um, ad Vestinos pertinens: qui sunt populi Italiæ ad mare superum inter Picentes, Pelignos, Marrucinos, & Marsos: quorum regiuncula caput Aquila est: ipsaque regio laudatissimi casei ferax, *Plin. l.* 11. *c.* 42. teste. *Lucan. l.* 2. *v.* 425. Vestinæ aquæ. *Sil. l.* 8. *v.* 517. Vestina juventus. *Martial. l.* 13. *epigr.* 31. cui titulus *Caseus Vestinus*: Si sine carne voles jentacula sumere frugi, Hæc tibi Vestino de grege massa venit.

VESTIO, is, ivi, itum, a. 4. *vestire*, ἐνδύω, ἱματίζω, veste tego, induo, amicio. *Plaut. Capt.* 4. 2. 4. Vir te vestiat, tu virum despolies. *Martial. l.* 2. *epigr.* 46. unam vestire tribum tua vellera possunt. *Virg. Ecl.* 4. *vers.* 45. Sponte sua sandyx pascentes vestiet agnos. *Plin. l.* 12. *c.* 11. Indos suæ arbores vestiunt. *Id. lib.* 34. *c.* 7. Hercules in foro boario per triumphos vestitur habitu triumphali. *Juvenal. sat.* 11. *vers.* 115. Quales esse decet, quos ardens purpura vestit. *Cic.* 2. *Attic. ep.* 9. Vatinii strumam sacerdotii διβάφῳ vestiant. *Horat. lib.* 2. *od.* 16 *sub fin.* te bis Afro murice tinctæ vestiunt lanæ. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 515. & Phrygia vestitur bucca tiara. *Quintil. l.* 2. *c.* 16 *a med.* Pleraque animalia contra frigus ex suo corpore vestiuntur. *Id. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Fasciæ, quibus crura vestiuntur. *Cato* apud *Gell. l.* 13. *c.* 2. Vestiri in fo-

ro

ro honesto, mos erat; domi quod satis erat. ¶ Obducere, contegere, velare, *coprire, ornare*. *Plin. l. 9. c. 11.* Testudinum putamina secare in laminas, lectosque & repositoria his vestire. *Cic. 6. Verr. c. 55.* His tabulis interiores templi parietes vestiebantur. *Lucan. l. 10. v. 119.* ebur atria vestit. *Virg. 2. Georg. v. 219.* terra viridi se gramine vestit. *Id. 6. Æn. v. 640.* Largior hic campos æther, & lumine vestit Purpureo. *Valer. Flacc. l. 8. v. 665.* effluit imber Spumeus, & magno puppim procul æquore vestit. *Stat. 3. Theb. v. 51.* ingenti tellurem proximus umbra Vestit Athos. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 57.* Natura oculos membranis tenuissimis vestivit & sepsit. *Id. de Univers. c. 6 ad fin.* Deus animum circumdedit corpore, & vestivit extrinsecus. *Lucret. l. 5. v. 887.* juventas molli vestit lanugine malas. *Virg. 2. Georg. v. 38* Ismara Baccho Conserere, atque olea magnum vestire Taburnum. *coprire, empire d'olivi*. & *Colum. l. 5. c. 6. circa med.* Binæ vites, quæ celerius ulmum vestiant, pedem inter se distantes scrobibus deponendæ. *Id. lib. 4. c. 27.* Ubi se vites frondibus & uvis vestierint. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 23.* Trabes in solo collocantur: eæ revinciuntur introrsus, & multo aggere vestiuntur. *Stat. 6 Theb. v. 847.* Postquam oleo gavisa cutis, petit æquor uterque Procursu medium, atque hausta vestitur arena. *Lucan. l. 7. v. 338.* Hic numerus totos tibi vestiet ossibus agros. *h. e.* operiet, consternet, impleat. ¶ Translatus ad orationem. *Cic. de Orat. c. 31. a med.* Inventa vestire atque ornare oratione. *Id. in Bruto, c. 79.* Reconditas exquisitasque sententias mollis & pellucens vestiebat oratio. ¶ & ad alia. *Horat. l. 1. epist. 18. v. 22.* Gloria quem supra vires & vestit, & ungit. ¶ *Vestire*, veste uti. *Apul. in Apolog.* Tu mihi vitio dabis, quod parcius pasco, levius vestio, minus obsono? *Tertull. de Pall. c. 1.* Sic & in proximo toror civitas vestiebat. ¶ *Vestibam*, & *vestibo*, pro *vestiebam*, & *vestiam* in 4. conjugat. frequentia sunt. *Virg. 8. Æn. v. 160.* Tum mihi prima genas vestibat flore juventus. Adde *Juvenc. l. 3. v. 330.* in *Matth. c. 28.* ¶ *Vestirier* pro *vestiri*, paragoge. *Prudent. in Psychom. vers. 99.*

VESTIPLICA, æ, f. ancilla, quæ vestes plicat & servat. *Quintil. in lemmate declam. 363.* Vestiplicam dominæ habita misit. & *ibid. in serm.* Adulter cum uxore locutus per vestiplicam.

VESTIPLICUS, ci, m. famulus, qui vestes plicat & custodit. *Inscript. apud Reines. class. 9. n. 64.* Bathyllus In. Caii Cæsaris Germanici vestiplicus. Adde *class. 11. n. 90.*

VESTIS, is, f. *abito, veste, vesta, vestito, vestimento, drappo, panno*, ἐσθής, ἔνδυμα, ἱμάτιον, id quo corpus vestitur. Est generale nomen, quodvis significans vestimentum tam civile, quam militare, laneum, lineum, sericum, &c. item pannum, telam ex qua fit indumentum, aut stragulum, velum. Videtur esse a prima græca voce aliata. Quid proprie ab amictu differat, in ea voce dictum est. *Plaut. Curcul. 2. 3. 69.* Mulierem a lenone cum auro, & veste abducere. *Id. Mostell. 1. 3. 10.* Contempla, satin' hæc me vestis decet. *Terent. Adelph. 1. 2. 40.* Disscidit vestem? resarcietur. *Id. Heaut. 2. 3. 45.* Ipsam offendimus mediocriter vestitam veste lugubri. *Id. Eun. 5. 2. 13.* Ubi vestem illam esse eum indutum vidit. *Id. Eun. 3. 5. 24.* Vestem mutare cum aliquo. *Nep. in Thrasyb. c. 2. sub fin.* Jacentem veste spoliare. *Id. in Datam. cap. 3.* Optima veste contegere aliquem. *vestire con un buon abito*: optimo ornatu induere. *Cic. 2. Phil. c. 27.* Maximus vini numerus fuit, permagnum optimi pondus argenti, pretiosa vestis, multa & lauta supellex. *Id. l. 1. de Orat. c. 35.* Tanquam in aliquam locupletem ac refertam domum venerim, non explicata veste, neque proposito argento, &c. *in drapperia*. ¶ *Mutare vestem*, *h. e.* obsoletam togam induere, intonsa barba, & demisso capillo, mos erat in magna calamitate, & gravi periculo, cum aliquis v. gr. capitalis criminis reus agebatur. tunc enim non is modo, sed propinqui omnes, amicique illo habitu in publicum prodibant ad misericordiam movendam, & *sordidati* dicebantur. Exempla habes apud *Cicer. post redit. ad Quir. c. 3.* & *in Senat. c. 5. pro Planc. c. 12. pro Sext. c. 11.* & *14.* & *l. 2. ad Q. Fr. ep. 3.* & *Liv. lib. 6. c. 20.* ¶ *Vestis* de stragulis *Lucret. lib. 2. v. 36.* plebeja in veste cubandum. *Horat. l. 2. sat. 6. vers. 102.* rubro ubi cocco Tincta super lectos canderet vestis eburnos. *Ovid. Met. 8. v. 657.* Vestibus hunc (*lectum cœnatorium*) velant, quas non nisi tempore festo Sternere consuerant: sed & hæc vilisque vetusque Vestis erat, lecto non indignanda saligno. ¶ De panno, aut aulæo. *Id. l. 6. vers. 131.* Et rapit pictam, cœlestia crimina, vestem. *h. e.* telam ab Arachne contextam. *Ulpian. Dig. l. 34. tit. 2. leg. 23.* Si quis vestem legaverit, neque stamen, neque subtemen legato continebitur. *Cic. 7. Verr. c. 56. ad fin.* Ad deprecandum periculum proferebant alii purpuram Tyriam, tus alii, atque odores, vestemque lineam. *tele, telami*. & *Stat. 7. Theb. v. 244.* Antigone teneras defenditur atra Veste genas. *con un negro velo*. Apud *Lucret. l. 3. v. 387.* vieta vestis aranei. *tela di ragno*. & *vers. 614.* vestemque relinquere, ut anguis. ¶ *Servus a veste*, & *ad vestem* fuit inter officia domus Augustæ, idem qui vestispex, & vestispicus. *Inscript. apud Gruter. pag. 578 n. 4.* L. Trophimus Aug. Lib. a veste, item a Lacuna. Alia *ibid. n. 2.* T. Statilius Malchio ad vestem. & *n. 7.* Ti. Claudius Divi Claudii lib. Dipterus vestificus Cæsaris a veste scenica. & *pag. 577. n. 7.* a veste regia. & *n. 9.* a veste imperatoris. ¶ Translata est lanugo, pubes, *prima barba*. *Lucret. l. 5. v. 671.* dentes cadere certo tempore, & impubem molli pubescere veste. Hinc *investis*, impubes. Sic in illo *Virg. 8. Æn. vers. 659.* Aurea cæsaries ollis, atque aurea vestis: Virgatis lucent sagulis, *Servius*, & *Non. c. 1. n. 220.* *barbam* intelligunt, nec absurde.

VESTISPEX, icis, m. V. *Vestispicus*.

VESTISPICA, æ, f. ancilla vestis custodiæ addicta: quod vestem spicit, ut *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 41.* dicit. *Plaut. Trin. 2. 1. 31.* Ducitur familia tota: vestispica, unctor, auri custos, flabellifera, sandaligerulæ. *Non. leg. vestispici.* *Afran. ibid.* Novi non inspecturam ancillulam vesperi & vestispicam. V. *Vesticula*.

VESTISPICUS, ci, m. ἱματιοφύλαξ, qui vestem curat, cujus officium est vestem domini inspicere, & a tineis defendere. V. locum *Varron.* in voce præced. *Inscript.* apud *Reines. class. 11. n. 95.* Philodamus C. Sulpici. Vestispi. H. S. E. *Alia* apud *Murator. pag. 972. n. 1.* P. Pomposidio P. F. Januario Vestisp. Potest hic legi etiam *vestispici*, a recto *vestispex*. nam alia *Inscript.* apud *eund. pag. 949. n. 7.* D. M. Sanctæ Damioclea Vestispex.

VESTITOR, oris, m. *sarto*, qui facit vestes, sartor. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 41.* Dignitates acciperent fullones, & vestitores. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1121. n. 3.* D. Phædimo vestitori Aug. *Alia* apud *Murator.* inter Christianas *pag. 1842. n. 2.* Hic depositus est Benemeritus Vestitor Imperatorum. *Jul. Firmic. l. 3. c. 12. n. 9.* Prophetas, aut vestitores divinorum simulacrorum faciet. Adde *c. 14. n. 3.*

VESTITRAHUS, i, m. vestem trahens. *Laber.* apud *Tertull. de Pall. c. 1. de ariete.* Reciprocicornem, lanicutem, & vestitrahum. Ita legit *Scalig. sub init. conjectan.* ad *Varron.* addens pro græca interpretatione ἑλκεσίπεπλον. Sed legendum est *testitrahum*.

VESTITORA, æ, f. Vetus lapis apud *Gruter. pag. 98. n. 8.* quem retuli in *Carpisculus*, habet *vestituras basium*, *h. e.* anaglypta, & scalpturas ornandis basibus.

VESTITUS, us, m. *abito, vestito, vesta*, ἐσθής, ἱματισμός, vestimentum, vestis. *Plaut. Epid. 4. 2. 8.* Vestitum atque ornatum immutabilem habet hæc. *Liv. l. 29. c. 17.* In hoc legato vestro nec hominis quidquam est, præter figuram & speciem; neque Romani civis, præter habitum vestitumque, & sonum Latinæ linguæ. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 88.* Cæsaris adventu ex colore vestitus cognito. *Cic. Attic. l. 2. ep. 13.* Venisse eo muliebri vestitu virum. *Id. pro Rosc. Amer. c. 49. sub fin.* Vestitum, quo ipse tectus erat, tibi tradidit. *Id. pro Quint. c. 15. a med.* Cujus non modo amplissimæ fortunæ, sed etiam victus, vestitusque necessarius sub præcone subjectus est. *Id. 2. Agrar. c. 5.* Rullus vestitu obsoletiore, corpore inculto & horrido, capillatior quam ante, &c. *Nep. in Agesil. c. 8.* Agesilaus & comites vestitu humili atque obsoleto. *Cic. pro Sext. c. 14.* Vestitum mutare. (V. *Vestis*.) & *ibid.* Ad suum vestitum redire. *Terent. Adelph. 1. 1. 38.* Vestitu nimio indulgere (*pro vestitui*. V. *Aspectus*.) *h. e.* nimis sumptuosa veste filium ornare. *Plaut. Capt. 2. 2. 72.* Me saturum servire apud te sumptu & vestitu tuo. *h. e.* te præbente vestitum. ¶ Translata *Cic. in Bruto*, *c. 95.* Concinnitas illa, crebritasque sententiarum pristina manebat, sed ea vestitu illo orationis, quo consueverant, ornata non erat. *Id. 2. de nat. Deor. c. 39.* Liquores perlucidos amnium, riparum vestitus viridissimos. *h. e.* herbas. & *c. 64. sub fin.* Vestitus densissimos montium. *h. e.* silvas.

VESTITUS, a, um, *vestito, coperto*, ἐνδεδυμένος, veste tectus, indutus, amictus. *Nep. in Cim. sub fin.* Cum aliquem offensum fortuna videret minus bene vestitum, suum amiculum dedit. *Cic. in Pison. c. 25. a med.* Ipse cum hominibus quindecim male vestitis ad portam Cœlimontanam sitiens pervenerim. *Plin. l. 18. c. 6. a med.* Adduxit familiam validam, bene curatam ac vestitam. *Plaut. Rud. 2. 3. 7.* Puellæ mœstiter vestitæ. *Id. Cas. 4. 4. 10.* Villicus candide vestitus, laute exornatusque ambulat. *Apul. in Apolog.* Neque una pelle vestitior fuit, neque una baculo comitatior. ¶ tectus, opertus, ornatus, *coperto*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 47.* Animantes aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ. *Colum. l. 7. c. 3. ante med. de ovib.* Id pecus quamvis ex omnibus animalibus vestitissimum: frigoris tamen impatientissimum est. *Cic. 5. Tuscul. c. 23.* Sepulcrum septum undique & vestitum vepribus & dumetis. *Liv. l. 32. c. 13.* Montes vestiti frequentibus silvis sunt. *Cic.* absolute eod. sensu *l. 2. de nat. Deor. c. 53.* Montes vestiti atque silvestres. *boscosi*. & *ibid. c. 39.* Terra vestita floribus, herbis, arboribus, frugibus. *Ovid. 1. Fast. v. 402.* Gramine vestitis accubuere toris. *Petron. in Satyr. c. 135.* Vestita pomis arboribus grana. *Propert. l. 3. el. 11. v. 31.* Et portare suis vestitas frondibus uvas. *Senec. in Herc. Oet. v. 213.* Tener nondum teneras vestite genas. *h. e.* nondum barbate. *Plin. l. 19. c. 6. a med.* Allium in universum velatur membranis, mox pluribus coagmentatur nucleis, & his separatim vestitis. *Id. lib. 13. cap. 4. a med.* Lignum pluribus vestitum tunicis. & *cap. 15.* Mensis operimento lamina vestitis. *Ovid. 4. Fast. v. 707.* incendit vestitos messibus agros. *coperti e pieni*. Sic *Cic.* vertens carmina *Homeri*, *l. 2. de Divin. c. 30.* Argolicis primum ut vestita est classibus Aulis. Simile est illud *Lucani l. 7. v. 558.* Hic numerus totos tibi vestiet ossibus agros.

VESTRAS, atis, om. g. qui spectat ad vestram gentem, patriam, sectam, &c. ab antiquo *vestratis*: quod a *vos*, ut *cujas*, *nostras*, *Arpinas*, *Sarsinas* ex *cujatis*, *nostratis*, *Arpinatis*, *Sarsinatis*. Agnoscitur a *Charis. lib. 2. pag. 153.* *Putsch.* a *Diomed. l. 1. pag. 317.* & *Priscian. l. 17. pag. 1095.*

VESULUS, i, m. *Monviso*, Βέσουλος, mons Liguriæ, pars Alpium Cottiarum, inter Galliam & Italiam, unde Padus, & Druentia fl. manant. *Virg. 10. Æn. vers. 707.* Ac velut ille canum morsu de montibus altis Actus aper, multos Vesulus quem pinifer annos Defendit.

VESVIUS, & Vesbius, ii, m. Βέσβιος, idem quod Vesuvius, apud Poetas, per syncopen. *Val. Flacc. l. 3. v. 208.* Ut magis Inarime, magis ut mugitor anhelat Vesvius. *Stat. l. 4. Silv. 4. v. 79.* fractas ubi Vesvius egerit iras. *Al. leg.* Vesbius. *Sil. l. 8. v. 655.* Ætnæos con-

contorquens e cautibus ignes Vesbius intonuit. *Id. l. 17. vers.* 594. Evomuit pastos per sæcula Vesbius ignes. *Al. leg.* Vesvius. *Martial. l. 4. epigr.* 44. Hic est pampineis viridis modo Vesvius umbris. ¶ Adjective Vesuvinus. *Colum. l. 10. v.* 133. Fontibus & Stabiæ celebres, & Vesvia rura.

VESUVINUS, a, um, quadrisyllab. ad Vesuvium pertinens. *Stat. l. 3. silv. 3. v.* 72. Non adeo Vesuvinus apex, & flammea diri Montis hiems. *Id. l. 5. silv. 3. v.* 205. Jamque & flere pio Vesuvina incendia cantu Mens erat. *Al. leg. Vesvinus* trisyllab. aut *Vesbinus*. Adde *l. 2. silv. 6. v.* 62. & *Sil. l. 12. v.* 152.

VESUVIUS, ii, m. *monte di Somma*, Οὐεσούβιος, Οὐεσούϊος, Poetis etiam *Vesevus*, & *Vesvius*, mons Campaniæ prope Neapolim, ignivomus certisque temporibus immensam ignis, cinerum pumicum, & cineris vim eructans, quæ late circa diffusa, adjacentes agros maxime infestat: idem tamen qua vacat a tali calamitate, in subjectis collibus & agro nobilissimarum vitium, & optimi vini ferax. Lege *Plinii epist. 16. l. 6* in qua Plinii avunculi sui mortem narrat, cum studio prope visendi ad eum ignes vomentem nimis prope accessisset. *Plin. l. 14. c.* 2. In Vesuvio monte Surrentinisque collibus. *Colum. l. 3. c. 2. ante med.* Campaniæ celeberrimos Vesuvii colles. *Lucret. l. 6. v.* 747. Is locus est Cumas apud, & Vesuvj per montes. *Al. leg.* & Vesuvj prope montem. Al. aliter. Sunt etiam qui spurium esse putant. ¶ Qui primam produci posse putant, afferunt illud *Martial. l. 4. epigr.* 44. Hic est pampineis viridis Vesuvius umbris. V. *Vesuinus*.

VETER. V. in *Vetus*.

VETERAMENTARIUS sutor, *ciabattino*, *ciabattajo*, *ciabattiere*, παλαιορράφος, qui vetera calceos reficit. *Sueton. in Vitell. cap.* 2. Eundem & sutorem veteramentarium prodiderunt.

VETERANUS, a, um, *veterano*, *vecchio*, πρεσβύτης, vetus, vetustus, antiquus: a *vetus*. Veterani milites, παλαιστρατιῶται, sunt qui legitima stipendia vel omnia, vel certe plurima confecerunt. Iis opponuntur *tirones*. Nam tirones sunt, qui nuper militare cœperunt, veterani, qui multis annis stipendia fecerunt, & diuturno usu in re militari sunt exercitati. *Cæs. l. 2. B. Gall.* c. 24. Triplicem aciem instruxit legionum quatuor veteranarum. *Cic. 3. Phil. c.* 2. Comparare firmissimum exercitum ex invicto genere veteranorum militum. *Lucan. l. 1. v.* 343 Quæ sedes erit emeritis? quæ rura dabuntur, Quæ noster veteranus aret? ¶ Tribuitur etiam aliis rebus, ut Veterana vitis, *Colum. l. 3. c.* 15. Veteranum pecus, *Id. l. 6. c.* 2. Veterani boves, *Varr. l. 1. R. R. c.* 20. Veteranus hostis, *Liv. l. 21. c.* 26. Sic veterana mancipia dicuntur a *Marciano*, quæ anno continuo in urbe servierunt, sicut *novitia*, quæ annum servitutis nondum compleverunt. *Dig. l.* 39. *tit. 4. leg. ult.* veteranæ gallinæ *Colum. l. 8. c. 5. ante med.* quæ sæpius incubaverunt: ut *novella*, quæ semel. ¶ *Veteranum*, absolute, locus, ubi quid in vetustatem reponitur: *v. gr.* apothecæ, ubi vina vetera reponuntur, vel ut veterascant. *Senec. sub fin. epist.* 114. Aspice veterana nostra, & plena multorum sæculorum vindemiis horrea. Al. leg. *veteraria*.

VETERARIUM V. in fin. vocis præced.

VETERASCO, is, veteravi, n. 3. *invecchiarsi*, *invecchiare*, παλαιοῦμαι, vetus fio, vetustatem contraho. *Colum. l. 2. c.* 15. Aptior est tamen foraulis hominis urina, quam sex mensibus passus fueris veterascere. *Cels. l. 3. c.* 12. Cum febres veteraverunt, utilis fames non est. *Senec. de Consol. ad Marciam, c. 1. in fin.* Vulnera corrupta in malum ulcus veteraverunt, difficilius curantur. Al. aliter leg. *Cic. in fragm.* apud *Non. c. 5. n.* 63. In ea quem veterascentem videat ad gloriam. ¶ *Nigid. ibid.* discrimen ponit inter *veterascere* & *vetustescere*, seu *vetustiscere*, ut hoc de his dicatur, quæ vetustate deteriora fiunt; illud de his, quæ meliora. Sed in usu non servatur.

VETERATOR, oris, m. *astuto*, *accorto*, *sagace*, *pratico*, παλαιὸς ἀνήρ, πολύτροπος, τρίβακος, δεινός, qui in aliqua re callidus est: quasi veter in astutia, ut scribunt *Festus* & *Donatus* ad *Terent. Andr. 2. 6. in fin.* nempe a multarum rerum grandaevum vetustate; & usurpatur tam in bonam, quam in malam partem. *Terent. ibid.* Quid hic volt veterator sibi? *Cic. 2. Fin. c. 16. a med.* Acutum, versutum, veteratorem, facile ut excogitet, quomodo occulte sine teste, sine ullo conscio fallat. *Gell. l. 3. c.* 1. Videbatur esse in litteris veterator. *h. e.* multa lectione exercitus, cui pleraque omnia veterum literarum quæsita, meditata, evigilataque erant, ut ipse loquitur *lib. 1. cap.* 7. Rursus *Cic. de clar. Orat. c.* 48. Ejus æqualis P. Cethegus in causis publicis nihil, in privatis satis veterator videbatur. ¶ Specietim dicitur de servo, qui diuturna servitute, ac sæpius fortassis commutata, astutus ac vafer evasit. Itaque veteratores, & novitii opponuntur, ut ostendunt verba *Venuleji Dig. l. 21. tit. 1. leg. ult.* Servum tam veteratorem, quam novitium dici posse: novitium autem non tirocinio animi, sed conditione servitutis intelligi: ac veteratorem item non spatio serviendi, sed genere & causa æstimandum. Hoc genus servorum olim minoris erat in pretio, quam novitiorum. Unde ab Ædilibus præceptum erat, ne veterator pro novitio veniret. *Ulpian. ibid. leg.* 37. Præcipiunt Ædiles, ne veterator pro novitio veneat.

VETERATORIE, adverb. *astutamente*, πανούργως, astute, callide. *Cic. in Orat. c.* 28. Ille enim summissus, quod acute & veteratorie dicit, sapiens jam, &c.

VETERATORIUS, a, um, *astuto*, πανουργικός, subdolus, astutus, vafer. *Cic. 3. Verr. c. 54. a med.* Nihil ab isto tectum, nihil veteratorium exspectaveritis: omnia aperta, omnia perspicua reperientur. Ubi *Ascon.* astutum, callidum. *Id. in Bruto, c. 75. de Cæsare.* Splendidam quandam, minimeque veteratoriam rationem dicendi tenet, voce, motu, forma etiam magnifica, & generosa quodammodo.

VETERATRIX, icis, f. *astuta*, πανοῦργος, femina in astutiis & fraudibus exercitatissima. *Apul. l. 9. Metam.* Veteratrix quædam femina, quæ devotionibus & maleficiis quidvis efficere posse credebatur.

VETERATUS, a, um, *invecchiato*, *vecchio*, vetus factus. *Plin. l. 32. c.* 10. Medetur alopeciis, & ulceribus veteratis. *Scribon. Larg. compos.* 120. Veteratum caseum mollem edere.

VETERES. V. *Vetus*.

VETERETUM, ti, n. legitur aliquoties apud *Colum. v. gr. l. 2. c.* 10. in quibusdam probatæ antiquitatis libris: in aliis in *vervactum* mutatum est. Retinendum censet *Jul. Pontedera Antiquit. Latin. & Græcar. epist. 34. pag.* 277. adstipulante *Scalig. in not. ad Varron. l. 1. R. R. c.* 42. qui in MSS. *Columella* ita legi testatur. Itaque apud *Colum.* statuit *Pontedera* dici *veteretum*, non arvum vere aratum, quod est *vervactum*; neque anno præcedenti per autumnum aut sub hiemem satum, quod est *restibile*; sed terram, quæ a fructu diu cessavit, vel in pratum submissam, vel colentium socordia neglectam, & quodammodo senio confectam & incultu veteratam. Itaque quod ait *Varro lib. 1. R. R. c.* 44. Illud quoque multum interest, in rudi terra, an in ea seras, quæ quotannis obsita sit, quæ vocatur restibilis; an in vervacto, quæ interdum requierit: *rudi terra* dicendus est *veteretum* significasse. Hanc opinionem, quæ valde placet, validis rationibus firmat *Ponted.* quæ legisse erit pretium operæ.

VETERINARIUS, a, um, ad veterina animalia pertinens. *Colum. l. 7. c. 3. a med.* Veterinariæ medicinæ prudens esse debet pecoris magister. ¶ *Veterinarius* absolute, qui veterina curat, & medicinam veterinariam exercet, *maliscalco*, ἱππιατρός. Hæc etiam ad arte pertinet, ut ex *Colum. loc. cit.* colligitur. *Id. l. 6. c. 8. n.* 1. Solent fastidia cibo afferre vitiosa incrementa linguæ, quas ranas veterinarii vocant. *Id. l. 7. c. 5. a med.* Quem pulmonariam curant, inserta per auriculam, quem veterinarii consiliginem vocant. Adde *l. 11. c. 1. ante med.*

VETERINUS, a, um, *bestia da soma*, ὑποζύγιος, dicitur de jumentis ad portandum idoneis, ut equis, mulis, asinis. *Paul. ex Festo.* Veterinam bestiam Cato appellavit a vehendo. Opilius veterinam dici putat, quasi venterinam, vel uterinam, quod ad ventrem onus alligatum gerat. *Varr. l. 1. R. R. c.* 38. Fimum equinum in prata vel optimum, ut ceterarum veterinarum, quæ hordeo pascuntur. *Lucret. l. 5. vers.* 888. Ne forte ex homine, & veterino semine equorum Confieri credas Centauros posse, neque esse. *Plin. l. 11. c. 37. sect.* 64. Ætas veterinorum dentibus indicatur. *& c.* 50. Caudæ caulis asinis longior, quam equis, sed setosa ceterinis. *h. e.* equis mulisque.

VETERNOSITAS, atis, f. veterni vitium, seu morbus. *Fulgentius l. 3. Mythol. c. 4. extr.* Torpidæ veternositatis senio algere.

VETERNOSUS, a, um, *letargico*, ληθαργικός, qui veterno laborat, lethargicus. *Plin. l. 28 c.* 27. Jecur aprinum veternosis datur. *Id. l. 20. c.* 4. Veternosis (*prodest*) quam acerrimus (*raphanus*) mandere. ¶ Dicitur etiam de hydropico. *Glossa*: Veternosus, ὑδεριακός, ὑδρωπικός. *Paul. ex Festo.* Veternosus dicitur, qui gravi premitur somno. Cato veternosum, hydropicum intelligi voluit, cum ait: Veternosus quam plurimum bibit, tam maxime sitit. *Cato* apud *Gell. l. 1. cap.* 15. Nunquam tacet, quem morbus tenet loquendi, tanquam veternosum bibendi, atque dormiendi. *Terent. Eun. 4. 4.* 21. Hic est vetus, vietus, veternosus, senex, colore mustelino. Ubi *Donatus*: Morbo vetere confectus, idest veterno: quales sunt, qui hydropem patiuntur. Et recte. nam sæpe eunuchi in senecta veternosi fiunt, & cito hoc laborant morbo. *Varr.* apud *Non. c. 16. n.* 10 Ut arquatis & veternosis lutea quæ non sunt, æque & lutea videntur. ¶ Translate est languens, lentus, segnis, piger. *Senec. l. 1. de Ira, c. ult. post med.* Mihi videtur veternosi, & infelicis animi, imbecillitatis sibi conscii, sæpe indolescere. *Id. epist. 82. a med.* Non redigo ista ad legem Dialecticam, & ad illos veternosissimi artificii nodos. *h. e.* inanis, debilis, & nihil conficientis. *Sidon. l. 2. epist.* 1. Veternosum dicendi genus imitari. *Augustin. epist. 48. ad Vincent. post init.* Veternosa consuetudo.

VETERNUS, i, m. *letargo*, λήθαργος, [illegible], morbus ex iis, qui cerebrum infestant, qui memoriam simul & rationem tollit, inevitabilemque dormiendi necessitatem inducit: a *vetus*, juxta *Priscianum sub fin. l. 2.* & *Donat. in Terent. Eun. 4. 4.* 21. quia labes est inveterata. *Plaut. Men. 3. 2.* 3. Num eum veternus, aut aqua intercus tenet? ¶ Quandoque pro nimia dormitione accipitur. *Plin. lib. 8. cap.* 36. Primis diebus bis septenis tam gravi somno ursi premuntur, ut ne vulneribus quidem excitari queant. Tunc mirum in modum veterno pinguescunt. ¶ Et quia hic morbus pigros homines facit, & ad negotia inutiles, quemadmodum senectus, ideo quandoque pro pigritia, socordia, ignavia ponitur. *Virg. 1. Georg. v.* 124. Nec torpere gravi passus sua regna veterno. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 6. a med.* Nisi ego cum tabernariis & aquariis pugnarem, veternus civitatem occupasset. *Cic. 2. Fam. ep. 13. a med.* Erat in illa epistola veternus civitatis. *Catul. carm. 17. ad Colon. in fin.* stolidum excitare veternum. *Colum. lib. 9. cap.* 5. Pecudes mediocriter exercere, & quasi torpentes excitare, nec pati veterno consenescere atque extingui. ¶ De situ & sordibus diu collectis ac vetustatis. *Colum. l. 4. c. 24. ante med.* Muscus, qui more compedis crura vitium devincta comprimit, situque & veterno macerat, ferro destringendus est. ¶ Pro antiquitate, vetustate, *Stat. 6. Theb. v.* 93. *de silva.* stat sacra (*silva*) senectæ Numine, ora solos hominum

num transgresse veterno Fertur avus, Nymphæ etiam mutasse superstes. ¶ Adjectiva antiquæ, vetus. *Fulgent. l. 1. Mythol. in carmine.* Quidquid Avernus veterna supe pectus occiolt. *Prudent. Cathemer. 9. v. 68.* Lingua fatue, quam veterna vinxerant silentia. *Apul. lib. 9. Metam. de mulis senib.* Totum corium veterna atque scabiosa macie exasperati. *h. e.* vetusta.

VETERO, as, n. 1. V. in *Veterasco*.

VETITUS, a, um, *proibito, vietato*, κεκωλυμένος, negatus, prohibitus. *Terent. Phorm. 5. 6. 23.* Ait, esse vetitum intro ad herum accedere. *Horat. l. 3. od. 24. v. 38.* ludaso vetita legibus vice. *Virg. 6. Æn. v. 623.* Hic thalamum invasit natæ, vetitosque hymenæos. *Senec. in Herc. Oet. v. 1584.* Ante descendet glacialis Ursæ sidus, & ponto vetito fruatur. *Plin. l. 4. epist. 9. a med.* Factum vetitum quidem, non tamen inauditum. *Ovid. 4. Fast. v. 751.* nemus vetitum intrare. *Id. 2. Trist. el. 4. v. 21.* Desinat in vetitas, quæso, contendere terras. *Lucan. l. 7. v. 371.* vetitusque ætate senectus Arma sequi. *& vers. 316.* agmine vetita virtute moveri. *& l. 6. v. 470.* æquor vetitum fractis procellis. *Tacit. 2. Ann. c. 59.* Senatores vetiti ingredi Ægyptum. *Lucan. lib. 3. v. 664.* Roborum vetitis procurrent altius alnis. *h. e.* cum prohiberentur prensare alnis spondas navis. ¶ *Vetitum*, absolute, *proibizione, divieto*, interdictum. *Cic. 2. de legib. c. 4. circa med. & l. 3. c. 3. extr.* Jussa ac vetita populorum vim habere ad recte facta vocandi, & a peccatis avocandi. *Virg. 10. Æn. vers. 8.* Abnueram bello Italiam concurrere Teucris: Quæ contra vetitum discordia? ¶ Item res vetita. *Ovid. 5. Fast. vers. 282.* de vetito parare opes. *Id. 3. Amor. eleg. 4. v. 17.* Nitimur in vetitum semper, cupimusque negata. ¶ *Vetitus* etiam dictum est, ut *vostes* pro *vestes*. &c. *Plaut. Asin. 4. 1. 44.* Nolo habere illam causam, & vetitam dicere. *h. e.* vetitam movere. Alii hoc a *votum* deducunt, & voti religione prohibitam interpretantur: inter quos est *Non. cap. 1. n. 215.*

VETO, as, tui, (*vero tavi*,) titum, act. 1. *proibire, vietare, vetare*, impero ne fiat, prohibeo, abstineo. Proprie est dictio impedienda, ut *arcere, prohibere* facta. Sed hoc discrimen non semper servatur. Fere infinitum regit: raro conjunctivum. *Martial. l. 6. epigr. 91.* Sancta ducis summi prohibet censura, vetatque Mœchari. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 33. sub fin.* Cum leges duos ex una familia non solum magistratus creari vetarent, sed etiam in senatu esse prohiberent. *& l. 2. c. 20. extr.* Ab opere legatos Cæsar discedere vetuerat. *Id. l. 1. B. Civ. c. 41. a med.* Castra vallo muniri vetuit. *Nep. in Eumen. c. 12. ad fin.* Vetuit ad eum quemquam admitti. *Cic. 5. Fam. ep. 13. circa med.* Rationes a te collectæ vetabant, me reipublicæ penitus diffidere. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 31.* cum Græcos facerem versiculos, vetuit tali me voce Quirinus: In silvam non ligna feras. *Id. sub fin. od. 2. l. 3.* vetabo, qui Cereris sacrum Vulgarit arcanæ, sub isdem Sit trabibus. *Id. l. 2. sat. 3. v. 183.* Ne quis humasse velit Ajacem, Atrida, vetas cur? *Tibull. l. 2. el. ult. v. 18.* Illius ut verbis, sis mihi lenta, veto. ¶ *Vetor*, mihi interdicitur, *mi vien proibito*. *Nep. in Hamilc. c. 3.* Ut a præfecto morum Hasdrubal cum eo vetaretur esse. *Cic. de Amic. cap. 22. sub fin.* Acta agimus: quod vetamur vetere proverbio. *Virg. 1. Æn. v. 39.* Quippe vetor fatis. *Tacit. Ann. 3. c. 26.* Vetustissimi mortalium nihil per metum vetabantur. *Id. 1. Hist. c. 22.* Mathematici, genus hominum, quod in civitate nostra & vetabitur semper, & retinebitur. *Lucan. l. 4. v. 646.* Standum est tibi, dixit (*Alcides Antæo*) & ultra Non credere solo, sternique vetabere terra. ¶ Cum accusativo. *Ovid. 2. Fast. v. 541.* Nec majora veto: sed & his placabilis umbra est. *Virg. 2. Æn. v. 84.* quia bella vetabat, Demisere neci. *Senec. in Herc. Oet. vers. 1624.* Stat veste lata quercus, & Phœbum vetet. *h. e.* solis radios arcet. *& vers. 150.* Et solem vetuit Delia tardior. *h. e.* solem morata est, ne suo tempore oriretur. *Lucan. l. 9. v. 301.* iter media natura vetabat Syrtibus. *Stat. 12. Theb. vers. 358.* Quos vetat igne Creon. *h. e.* rogis & igne supremo interdixit. ¶ Fuit verbum proprium Prætoris. *Cic. pro Cæcin. c. 13.* Prætor, qui dies totos aut vim fieri vetat, aut restitui factam jubet, aut, &c. Adde *Cels. Dig. l. 42. tit. 1. leg. 14.* &c. Item Tribunorum pleb. *Liv. lib. 3. cap. 13. lib. 6. c. 35. Sueton. in Tiber. cap. 2. extr. Gell. lib. 13. c. 12. in fin.* V. *Intercedo*. ¶ prohibere, arcere, impedire, ne quippiam fiat. *Valer. Flacc. lib. 8. v. 303.* nec longius inter, Quam quod tela vetat, superest mora. *Tacit. Ann. 12. c. 30.* Fossam praeduxit, qua incerta Oceani vetarentur. *Stat. l. 3. silv. 1. v. 173.* Avertam luctus, & tristia damna vetabo. *Virg. Ecl. 10. v. 56.* non me ulla vetabunt Frigora Parthenios canibus circumdare saltus. *Propert. lib. 2. el. 22. v. 4.* hos vetuit me numerare timor. *Ovid. Heroid. ep. 13. v. 131.* Quo ruitis, Danai; ventos audite vetantes. *h. e.* adversos. Sic *ibid. v. 128.* pelago vetante. ¶ Passive *Senec. epist. 9. post init.* Sapientia, quæ artem vitæ professa est, nulla re, quo minus se exerceat, vetari potest. *h. e.* impediri. ¶ *Quid vetat?* formula, qua utimur in re concessa, aut facili. *Horat. lib. 1. sat. 10. v. 56.* Quid vetat & nosmet quærere, cur &c? *Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 33.* Quid vetat & nervos magicas torpere per artes? *Id. 1. Fast. v. 295.* Quid vetat & stellas, ut quæque oriturque caditque, Dicere? Sic *Pers. sat. 6. v. 49.* quis vetat? ¶ De altero præterito *vetavi* auctorem habet *Pers. sat. 5. v. 90.* Excepto si quid Masuri rubrica vetavit. *Planc. ad Cicer. 10. Famil. epist. 23. post med.* Legatos in conspectum venire vetaveram. Ita multæ edit. *Victorii* quoque: at antiqu. *Vindelini* 1469. & *Aldi* 1533. vetuam.

VETTONES. V. *Vettones*.

VETTONICA. V. *Betonica*.

VETULA. V. in *Vetulus*.

VETULONIENSIS, e, ad Vetulonium pertinens, quod fuit antiquum Hetruriæ oppidum prope Populonium. *Plin. l. 3. c. 5. ante med. & Sil. l. 8. v. 485.*

VETULONII, orum, Vetulonienses cives. *Plin. l. 2. c. 103.*

VETULUS, a, um, *vecchio*, antiquus, vetustus, senex: diminutiv. a *vetus*: quare proprie de eo dicitur, qui senium & vetustatem ingressus est: tametsi & pro vetere & sene passim accipitur: diciturque tam de personis, tum de rebus. *Catull. carm. 27. v. 1.* Minister vetuli puer Falerni. *Martial. l. 13. epigr. 112.* vetuli cadi, *& epigr. 55.* vetulus petaso. *Cic. de Amic. c. 19.* Equis vetulis teneros anteponere solemus. *Id. 5. de Fin. c. 14.* Arbor novella, & vetula. *Plaut. Merc. 2. 2. 43.* Vetulus, decrepitus senex. *Horat. l. 4. od. 13. v. 25.* vetula cornix. *Cic. pro Quint. c. 8.* Vetulus gladiator. *Id. Attic. l. 13. epist. 29.* Filia vetula sane, & multarum nuptiarum. ¶ *Vetulus* absolute, senex, *vecchio, vecchiarello*. *Plaut. Epid. 2. 2. 4.* Conspicor quales volo, vetulos duo. *Cic. Fam. 3. epist. 16.* Te tamen, mi vetule, non faro. ¶ *Vetula*, anus, anicula, *vecchietta, vecchia*. *Juvenal. sat. 6. vers. 240.* utile porro Filiolam turpi vetulæ producere turpem. *Martial. l. 8. epigr. 79.* Omnes aut vetulas habes amicas, Aut turpes, vetulisque fœdiores.

VETUS, eris, omn. gen. *antico, vecchio, vetusto*, παλαιός, qui est multi temporis, antiquus, priscus. *Terent. Heaut. prol. v. 22.* Vetus poeta. *Plaut. Merc. 2. 2. 20.* Acheruntiicus senex, vetus, decrepitus. *Id. ibid. 5. 4. 15.* Novos emptus, vetus pura. *Id. Truc. 1. 2. 30.* Vetus maceria. *Cic. 1. de Orat. c. 33.* Vetus, atque usitata exceptio. *Sallust. in Catil. c. 24.* Vetus consuetudo. *Id. in Jug. c. 83.* nobilitas. *Plaut. Pers. 1. 2. 1.* Veterem atque antiquum quæstum servo. *Id. Mostell. 2. 2. 45.* Scelus antiquum & vetus. ¶ Etiam *veter* dixere: unde obliqui casus & gradus. *Ennius* apud *Priscian. lib. 3. pag. 603. Putsch.* Cum veter occubuit Priamus sub Marte Pelasgo. *Accius ibid. l. 6. pag. 716.* Veter fatorum terminus sic justerat. *Cato ibid.* Antemna veterior est, quam Roma. *Plaut. Bacch 5. 1. 30.* Senem illum tibi dedo veteriorem, &c. Ita *Priscian. loc. cit.* alii leg. *alteriorem*. *& Trucul. 1. 2. 71.* Quam veterrimus homini optimus est amicus. *Cic. de Amic. c. 19.* Veterrima quæque (ut ea vina, quæ vetustatem ferunt) esse debent suavissima. *Phædr. l. 1. fab. 21. vers. 6.* vindicare veterem injuriam. *Cic. ad Planc. 1. post epist. 16. l. 16. ad Attic.* Paternæ magnæ, & veteres, & justæ necessitudines. *Id. de Univers. c. 11.* Credendum est veteribus & priscis, ut ajunt, viris. *Id. 5. Phil. c. 17. a med.* Majores nostri, veteres illi admodum antiqui, leges annales non habebant. *veteres* ad tempus refertur, *antiqui & prisci* ad mores simplices & integerrimos. *Plaut. Pseud. 1. 3. 129.* Vetera vaticinamini. *cose rancide*, sæpe jam dicta, vulgata, omnibus nota. *Id. Mil. 3. 1. 153.* Quin tu istanc orationem hinc veterem atque antiquam amoves? *antiquam* obsoletam, translatitiam, pervulgatam. Sic *Trin. 2. 2. 100.* Historiam veterem atque antiquam hæc mea senectus sustinet. *& Amph. prol. v. 118* Veterem atque antiquam rem, novam ad vos proferam. (V. *Antiquus*.) *Cic. Tuscul. 2. c. 16. a med.* Videmus ea aciе afferri sæpe saucios: & quidem rudem illum & inexercitatum, quamvis levi ictu, ploratus turpissimos edere. at vero ille exercitatus & vetus, ob eamque rem fortior, &c. ¶ Cum genitivo. *Tacit. 4. Hist. c. 20.* Illi veteres militiæ in cuneos congregantur, densi undique, &c. *pratici, esperti*. Sic *l. 1. Ann. cap. 20.* Vetus operis ac laboris. *pratico e assuefatto*. *& Sil. l. 4. v. 332.* gnaros belli, veteresque laborum. *Tacit. Ann. 6. c. 44.* regnandi. *& c. 12.* scientiæ & cærimoniarum. Adde *Sil. lib. 6. v. 616 & lib. 19. vers. 293.* ¶ Cum infinito *Sil. lib. 3. v. 365.* Hinc Fadum petit, & veterem bellare Labicum. ¶ In ablativo duplicem positionem habet. *Stat. 1. Theb. v. 360.* & veteri spumavit Lerna veneno. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 11.* veteri obruta morbo corpora. *Nep. in Attic. c. 3. extr.* Sic vetere instituto vitæ effugit nova pericula. ¶ *Veteres* sunt majores, & qui longo ante nos tempore vixerunt, sive senes fuerint, sive non, *i maggiori, gli antichi*. *Plin. l. 36. c. 7. a med.* Onychem in Arabiæ montibus, nec usquam alibi, nasci putavere nostri veteres. ¶ Item senes, qui diu vixerunt, *vecchi*. *Sallust. in fragm.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 9.* Quis rebus aliquantam partem gloriæ demoserat, maxime apud veteres & sanctos viros. *Liv. l. 22. c. 47.* Hæc magna pars senatus approbabat: veteres & moris antiqui memores negabant, se, &c. *Varr. l. 2. R. R. c. ult.* Lana melior est a valentibus (*pecudibus*) & ab iis, quæ nondum veteres sunt, quam si est contra. ¶ *Parsus in Lex. Plaut.* tres affert Lapides, in quibus *Arcobrigenses, Arunnicitani, & Turiasonenses*, populi Hispaniæ, *juvenes & veteres statuam* &c. *civi P.* Cave obstipes. ¶ *Vetera* ea quoque appellantur, quæ paulo ante fuerunt. *Nep. in Eumen. c. 11.* Veniebant ad Eumenem qui propter veterem amicitiam consolari cuperent. *Sueton. in Vespas. c. 8.* Consulatus octo veteri addidit. ¶ In Romano foro duplex fuit tabernarum genus, veteres & novæ: illarum situm *sub veteribus* designatur; harum *sub novis*. *Plaut. Curc. 4. 1. 19* Sub veteribus ibi sunt qui dant, quique accipiunt fenore. *Varro l. 5. de L. L. c. 3. ante med.* Sub novis dicta pars in foro ædificiorum: quod vocabulum ejus pervetustum, ut novæ viæ, quæ via jamdiu vetus. Adde *Liv. lib. 3. cap. 48. lib. 26. cap. 27 & l. 44. cap. 16. in fin. & Cic. 2. de Orat. c. 66.*

VETUSCULUS, a, um, *anticbetto*, ut Vetuscula dicitur apud *Sidon. lib. 8. ep. ult.*

VETUSTAS, atis, f. *antichità, vetustà*, ἀρχαιότης, παλαιότης, antiquitas, longum decursi temporis spatium. *Cic. Phil. 3. c. 6. circa med.*

Mu-

Municipium vetustate antiquissimum. *Id. 2. de Orat. c. 9.* Historia nuntia vetustatis. *Liv. l. 2. c. 21.* Ut nec qui consules, nec quid quoque anno actum sit, in tanta vetustate non rerum modo, sed etiam auctorum digerere possis. *Quintil. l. 12. c. 10.* Pictores, quorum opera vetustatis gratia visenda sunt. *Cic. 2. Agrar. c. 21. a med.* Qui agrum Recentoricum possidant, vetustate possessionis se, non jure defendunt. *Sil. l. 1. v. 26.* sic araudidit alta vetustas. *Caesar lib. 1. B. Civ. c. 6.* Lictores habent in Urbe privati contra omnia vetustatis exempla. *Ovid. 12. Met. v. 182.* Tum senior: quamvis obstet mihi tarda vetustas, Multaque me fugiant, &c. *la vecchiaja*, senectus. ¶ Item longinquitas temporis sive praeteriti, sive futuri, diuturnitas, *il lungo andar del tempo*. *Virg. 3. Aen. v. 415.* Tantum aevi longinqua valet mutare vetustas. *Ovid. 5. Trist. el. 2. v. 11.* exigua prodest annosa vetustas: Grandibus accedunt tempore damna malis. *Id. sub fin. Met.* opus, quod nec Jovis ira, nec ignes, Nec poterit ferrum, nec edax abolere vetustas. *Cic. de senect. c. 18 sub fin.* Ut non omne vinum, sic non omnis aetas vetustate coacescit. *Id. 2. de Divin. c. 33. a med.* Errabat multis in rebus antiquitas, quam vel usu jam vel doctrina, vel vetustate immutatam videmus. *Id. Attic. l. 14. ep. 9. a med.* Quae mihi videntur habitura etiam vetustatem. *h. e.* diu esse duratura. *Quintil. l. 10. c. 1. ante med.* Auctores qui vetustatem pertulerunt. *h. e.* aetatem tulerunt, ut de vinis dicitur. *Ovid. 5. Trist. el. 9. v. 8.* Scripta vetustatem si modo nostra ferent. *Colum. l. 3. c. 2. circa med.* Vinum vetustatem patitur. *h. e.* diu durat. *& l. 12. c. 44. sub fin.* Poma in vetustatem reponere. *Id. ibid. c. 18. & Cato R. R. c. 114.* Vinum in vetustatem servare. *Plin. l. 13. c. 6.* Terebinthi materies admodum lenta, ac fidelis ad vetustatem. ¶ De longa notitia & consuetudine amicorum inter se. *Cic. 13. Fam. epist. 32.* Velim existimes, hos mihi maxime esse conjunctos vetustate, officiis, benivolentia. *& l. 11. epist. 16.* L. Lamia utor non omnium plurimum. magna vetustas, magna consuetudo intercedit. Adde *in fin. ep. 10. l. 10. & Q. Cic. de petit. consul. c. 5.* ¶ *Vetustas ulcus occupare* dicitur a *Celso l. 5. c. 26. n. 31.* cum vulneri induci tur callus, & circum ora cellae liveant: post quae quidquid medicamentorum ingeritur, parum proficit. *Plin. l. 21. c. 19.* Lilii flos & folia illinuntur ulcerum vetustati.

VETUSTE, adverb. *anticamente, all' antica*, more vetusto. *Ascon. Pedian. in Verr. 4. de praetura Sicil. c. 23. ante med.* Quem commodum erat: Vetuste posuit pro eo, quem volebat. *& ad Verr. 3 de Praet. Urb. c. 47.* An vetuste bonos pro magnis, honestos pro divitibus posuit? ¶ Item ex longo tempore. *Plin. lib. 27. c. 7.* Vetustissime in usu est. *è gran tempo, che s' adopera.*

VETUSTESCO, is, n. 3. *invecchiarsi*, παλαιοῦμαι, inveterasco, vetustatem acquiro. *Colum. l. 1. c. 6. a med.* Quoniam vina celerius vetustescunt, quae fumi quodam tenore praecocem maturitatem trahunt.

VETUSTISCO, is, n. 3. idem quod vetustesco. *Nigid. apud Non. c. 5. n. 63. V. Veterasco.*

VETUSTUS, a, um, *vecchio, antico, vetusto*, ἀρχαῖος, παλαιός, vetus, antiquus. *Lucret. in fin. l. 2.* spatio aetatis defessa vetusto. *Juvenal. sat. 6. v. 161.* vetustae Pontificibus disponit aras. *Virg. 2. Aen. v. 713.* tumulus, templumque vetustum Desertae Cereris. *Horat. epod. 2. v. 43.* vetustis lignis focum exstruere. *di legna secche.* *& l. 3. od. 17. v. 1.* vetustum oppidum. *Ovid. Met. 11. v. 360* templa luco umbrosa vetusto. *Colum. l. 10. c. 23.* Pix quanto facta est vetustior, eo melior in usu est. *& cap. 38.* Vetustissimae vineae. *Id. l. 8. c. 5.* Aptissima ova ad excludendum recentissima quaeque: possent tamen etiam requieta supponi, dum ne vetustiora sint, quam dierum decem. *Plaut. Curc. 1. 2. 4.* Vetustis ... vini cupida sum. *Juvenal. sat. 8. vers. 34.* canes pigri, scabieque vetusta laevis. *rogna invecchiata.* & *Virgil. 9. Aen. v. 284.* genetrix Priami de gente vetusta Est mihi. *antica e nobile prosapia*, & *Ovid. 6. Fast. v. 309.* mos vetustus. *& l. 3. ex Pont. ep. 3. v. 11.* vetuste Paene puer puero juncta amicitia. *Cic. Fam. 13. ep. 36.* Cum Demetrio mihi vetustum hospitium est. *Tacit. 5. Ann. c. 10.* Vetustum commilitium. *Liv. l. 2. cap. 23. extr.* Vetustiores scriptores. *Plin. lib. 13. cap. 16.* Vetustior memoria. *Sueton. in Vesp. c. 8. extr.* Instrumentum imperii pulcherrimum, ac vetustissimum confecit. *h. e.* commentarium, in quo continebantur vetustissima quaeque imperii acta paene ab exordio Urbis. ¶ Refertur ad annos aetatis. *Tacit. Ann. 2. c. 2. & 43.* Venerunt legati, qui vetustissimum liberorum ejus exciperent. *il più vecchio.* & *Liv. l. 43. c. 24. sub fin.* Qui vetustissimus ex eis, qui viverent, censorius esset. ¶ Translate *Cic. in Bruto, c. 21.* Laelius vetustior, & horridior quam Scipio: & cum sint in dicendo variae voluntates, delectari mihi magis antiquitate videtur.

VEXABILIS, le, qui molestiam affert. *Cael. Aurelian. Acut. l. 2. c. 11. & l. 3. c. 9.*

VEXABILITER, adverb. molestiam afferendo. *Cael. Aurelian. 2. Acut. c. 9. ante med.*

VEXAMEN, inis, n. vexatio, molestia, concussio. *Lucret. l. 5. v. 341.* Aut cecidisse urbes magno vexamine mundi.

VEXATIO, onis, f. *agitazione, sbattimento*, ἐνόχλησις, concussio, quassatio, jactatio, quae fit v. gr. dum aliquid sine cura portatur. *Colum. l. 1. c. 3.* Vexationem viae non reformidare. *Liv. l. 44. c. 5. a med.* Minimum pedibus itineris confectum, plerumque provolventes se simul cum armis, aliisque oneribus, cum omni genere vexationis processerunt. *Plin. l. 28. c. 19. ante med.* Sterilitatem ob partus vexationem fieri, certum est. *Petron. in fragm. Tragur. c. 60. Burm.* Omnes placentae, omnia poma, etiam minima vexatione contacta, coeperunt effundere crocum. ¶ Item universim *molestia, travaglio, vessazione, insolenza*, ὀχληρία, malae & infesta agitatio, jactatio, molestia. *Plin. l. 17. c. 23. a med.* Putatae vites alligentur alio loco. namque orbitas vinculi sentiunt vexatione non dubia. *Id. l. 32. cap. 7. a med.* Dentes sine vexatione extrahere. *Id. l. 32. c. 6. ad fin.* Sine vexatione stomachi. *Sueton. in Tiber. c. 61. a med.* Partim se domi vulneraverunt, ad vexationem & ignominiam vitandam. *Cic. Tuscul. 4. c. 8. a med.* Afflictatio est aegritudo cum vexatione corporis. *Id. 4. Catil. c. 2. a med.* Ut virgines Vestales ex acerbissima vexatione eriperem. *& Catil. 1. c. 7. post med.* Vexatio direptioque sociorum. *Liv. l. 38. c. penult. sub fin.* Quod ne bonis redigi non possit, ex corpore & tergo per vexationem & contumelias L. Scipionis petituros inimicos. *Martial. l. 10. epigr. 82.* Si quid nostra tuis adicit vexatio rebus, Mane, vel a media nocte togatus ero. *la mia fatica, incomodo e disturbo.* & *Liv. lib. 7. c. 10. ad fin.* Jacentis corpus ab omni alia vexatione intactum uno torque spoliavit. *senza usargli altro strapazzo o insolenza.*

VEXATIVUS, a, um, κακωτικός, qui vexat & affligit. *Cael. Aurelian. Acut. 2. c. 29. & Tard. 3. c. 4. sect. 63.*

VEXATOR, oris, m. *chi molesta, infestatore, vessatore*, ἐνοχλητής, κακωτής, qui vexat, infestatur. *Cic. de Harusp. resp. c. 21. in fin.* Tam crudelis mei, tam sceleratus reipublicae vexator esse potuisset? *Id. pro Sext. c. 8.* Veteres vexatores aetatulae suae despiciens. *Id. Phil. 3. c. 12.* Custosne urbis, an direptor & vexator esset Antonius.

VEXATRIX, icis, f. quae vexat, & molestiam affert. *Lactant. l. 3. c. 29. circa med.* Fortuna generis hominum vexatrix perpetua. *Prudent. in Psychom. v. 58.* Libido vexatrix hominum.

VEXATUS, a, um, *sbattuto, agitato, maltrattato*, ἐνοχληθείς, κακωθείς, agitatus, jactatus, concussus. *Justin. l. 17. cap. 1.* Regiones terraemotu vexatae. *Vellej. l. 2. c. 79.* Classis vexata tempestate. *Lucret. l. 6. v. 429.* Navigia in summum veniunt vexata periclum. *Sueton. in Aug. c. 53. sub fin.* Nec prius dies cujusque solemnes frequentare desiit, quam grandior jam natu, & in turba quondam sponsaliorum die vexatus. *Id. in Calig. c. 50.* Puer comitiali morbo vexatus. *Ovid. l. 5. Trist. el. 2. v. 3.* valeo, corpusque, quod ante laborum Impatiens nobis invalidumque fuit, Sufficit, atque ipso vexatum induruit usu. *Id. 1. Amor. el. 14. v. 24.* Heu male vexatae quanta tulere comae! Quam se praebuerunt ferro patienter, & igni! Ut fieret torto flexilis orbe sinus. *Petron. in Satyr. c. 128.* Excutiit vexatam solo vestem. *malmenata per terra.* & *Martial. l. 11. epigr. 90.* Intactas quare mittis mihi, Polla, coronas? A te vexatas malo tenere rosas. *strapazzate dalle tue mani.* & *Juvenal. sat. 6. v. 288.* vellere Tusco Vexatae, duraeque manus. *h. e.* lana trahenda attritae. *Plin. l. 28. c. 11. ad fin.* Dentes percussu vexati. *smossi, labefatti.* *Id. l. 17. cap. 24.* Vexatis frigore vitibus cacumina prima marcescunt. *offese.* ¶ *Vexata* in corpore sunt, quae externa injuria laeduntur, ut contusa, collisa, sugillata, convulsa; aut interno vitioso humore infestantur, ut in abscessibus: sed sine vulnere. In his enim, ut ait *Cels. sub fin. praefat. l. 7.* vulnus facit medicus, non accipit. *Id. ibid. c. 1.* Vexata in quacumque parte corporis sint, quamprimum sic curari debent. *Plin. l. 8. c. 27.* Chelidoniam visui saluberrimam hirundines monstravere, vexatis pullorum oculis illa medentes. Adde *Scribon. Larg. compos. 101.* Universim est male habitus, exagitatus, afflictus, *maltrattato, molestato, travagliato, vessato*. *Cic. Verr. 3. c. 52. sub fin. & in Divin. Verr. c. 1.* Agros vectigales vexatos atque exinanitos a Verre, populatam, vexatamque provinciam. *Asconius:* populati avaritia, vexati libidine & crudelitate. *Id. pro Quint. sub fin.* Multis vexatus contumeliis, plurimis jactatus injuriis. *Id. 3. Phil. c. 9. a med.* Honestissimis contentionibus & saepe, & jure vexatus. *Valer. Max. l. 7. c. 3. n. 6.* Clamore infesto, & crebris totius concionis sibilis vexatus. *Nep. in Timol. c. 1.* Sicilia multos annos bello vexata. *Justin. l. 28. c. 3.* Populi intestina discordia vexati. *Id. l. 20. c. 14.* Variis criminationibus vexatus. *Propert. l. 2. el. 22. vers. 27.* Sed tibi vexatae per multa pericula vitae Extremo veniet mollior hora die. *Juvenal. sat. 1. vers. 2.* Vexatus toties rauci Theseide Codri. *h. e.* toties audiendo Codrum recitantem tragoediam Thesei, obtusus & fatigatus.

VEXILLARIUS, ii, m. *alfiere*, σημειοφόρος, signifer, qui vexillum fert. *Liv. l. 8. c. 8.* Ordo sexagenos milites & duos, centurionem, & vexillarium unum habebat. Adde *Tacit. 1. Hist. c. 41.* ¶ Praeterea vexillarii dicti sunt milites, qui sumpti, & lecti ex legionibus, & ab iis divisi militabant: quia separatim a legionum aquilis, & cohortium signis, sub proprio vexillo erant, atque ob eam causam vexilla a cohortibus, quae in legionibus erant, *Tacit. 1. Hist. cap. 70.* aperte distinguit. *Id. 3. Hist. c. 83.* Legio sexta, & tredecim vexillariorum millia ingenti agmine sequebantur. *Id. ibid. c. 18.* Tres praetoriae cohortes, & mille vexillarios veterano exercitui objicere. Adde *Vellej. l. 2. c. 120. ad fin.*

VEXILLATIO, onis, f. *gonfalonaria, squadra*, ala equitum. *Veget. l. 2. c. 1.* Equitum alae dicuntur ab eo, quod ad similitudinem alarum ab utraque parte protegunt acies: quae nunc vexillationes vocantur, a velo, quia velis, hoc est, flammulis utuntur. *Sueton. in Galba, c. 20.* Illud mirum admodum fuerit, neque praesentium quenquam opem imperatori ferre conatum, & omnes, qui arcesserentur, sprevisse nuntium, excepta Germanicorum vexillatione. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 441. n. 4.* L. Neratio C. F. Vel. Proculo misso ab Imp. Antonino Pio ad deducendas vexillationes in Syriam ob bellum Parthicum. *la cavalleria ausiliaria.* In aliis *pag. 407. n. 1. & 2.* habetur *dux*, & *praepositus vexillationum*. quae adnotavit *Reines. ad Inscript. 9. class. 8.*

VEXILLIFER, a, um, vexillum ferens. *Prudent. in Psychom. v. 419.*

419. Hinc vexilliferæ quoniam fors obtulit icti m. *de sobrietate loquitur.*

VEXILLUM, i, n. *bandiera, vessillo, insegna, σημεῖον*, signum militare: a *veho, vexi*. A *vexillo* autem factum est *velum*, ut *Cic. in Orat. c. 45. a med.* docet, contra id, quod tradunt *Festus, Servius ad Æn. 8. v. 1. & Priscian. l. 3. pag. 615.* Perfch qui volunt esse diminutivum a *velum*. Nos a *Cicer.* flamus. *Id. Phil. 2. c. 40.* Ut vexillum tolleres, & aratrum circumduceres. *Tacit. 1. Ann. c. 20.* Manipuli postquam turbatum in castris accepere, vexilla convellunt. *Flor. l. 3. c. 20.* Servis ad vexillum vocatis. *h. e.* ut nomina militiæ darent. *Cic. 3. Phil. c. 11. circa med.* Numquando perditis civibus vexillum, quo concurrant, defuturum putatis? *h. e.* auctor turbarum & seditionum in republica. Sic *Attic. l. 10. ep. 13.* Vexillo opus est: convolabunt. ¶ Submittere vexilla, *abbassar l'insegne*. Translate *Stat. l. 4 Silv. 2. v. 41.* Submittere vexilla fortunæ suæ. *h. e.* humiliare se gerere, de majestate sua aliquid demere civilitatis causa. ducta est translatio a militia, in qua victi vexilla sua ante victores demittere solent. ¶ Per antonomasiam *vexillum* dicitur velum illud, quod imperator proponi jubet, cum certaminis tempus imminet. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 20.* Cæsari omnia uno tempore erant agenda: vexillum proponendum, quod erat insigne, cum ad arma concurri oporteret; signum pugnæ dandum; ab opere revocandi milites, &c. *Auct. de B. Hisp. c. 28.* Renuntiatum est ab speculatoribus Pompejum in acie stetisse: hoc nuncio allato, vexillum proposuit. *Hirt. de B. Alex. c. 45.* Vexillo sublato, quo pugnandi dabat signum. ¶ Ponitur interdum pro manu militum sub uno vexillo, *squadra*. *Stat. l. 12. Theb. v. 782.* Accedunt utrinque pio vexilla tumultu, Permiscentque manus. ¶ Et speciatim pro manu vexillariorum. *Tacit. 2. Hist. c. 70.* Præmissis Gallorum, Lusitanorum, Britannorumque cohortibus & Germanorum vexillis. V. *Vexillarius*.

VEXO, as, avi, atum, a. 1. *agitare, sbattere, malmenare, strapazzare, ἐνοχλέω, κακόω*, agito, concutio, jacto, quatefacio. *Gell. l. 2. c. 6.* ad illud *Virg. Ecl. 6. v. 76.* Dulichias vexasse rates: *vexasse*, grave verbum est; factumque ab eo videtur, quod est *vehere*, in quo inest jam vis quædam alieni arbitrii. non enim sui potens est qui vehitur. Vexare autem, quod ex eo inclinatum est, vi atque motu procul dubio vastior est. nam qui fertur & raptatur, atque huc illuc distrahitur, is vexari proprie dicitur. Hæc eadem ex *Gell.* descripsit *Macrob. l. 6. Saturn. c. 7.* quibus similia a *Servio ad Virg. loc. cit.* habemus. *Lucret. l. 1. v. 274* vis venti montes supremos silvifragis vexat flabris. *& vers. 1022.* Sed quia multa modis multis mutata per omne Ex infinito vexantur percita plagis. *Ovid. 11. Met. v. 433.* venti vexant nubila cæli. V. *Vexatus*. Turpi sensu *Martial. l. 8. epigr. 46. & l. 12. epigr. 82. Auson. epigr. 108. v. 13. & Petron. in Satyr. c. 139.* ¶ Item lædere corpus, dolorem afferre. *Petron. in Satyr. c. 138.* Anser non dubitavit crus meum serrato vexare morsu. *Martial. l. 11. epigr. 87.* aspera tussis fauces vexat. *Plin. l. 20. c. 8. ad fin.* Humor vexat stomachum. ¶ Item universim graviter infestare, molestare, *travagliare, molestare, infestare*: præsertim cum de belli injuriis, & vastationibus sermo est. *Cato apud Gell. loc. cit.* Cum Annibal terram Italiam laceraret atque vexaret. *Cic. 2. Fam. ep. 10. a med.* Interea cum meis copiis omnibus vexavi Amanienses hostes sempiternos: multi occisi, capti, reliqui dissipati. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 15. extr.* Supplicia Gallorum veriti, quorum agros vexaverant. *& l. 6. c. penult.* Cæsar ad vexandos hostes profectus. Adde *Cicer. Catil. 1. c. 11. in fin. & Verr. 3. c. 54. Nepot. in Datam. c. 4. & in Eumen. c. 3. & Hirt. de B. Afric. c. 23. a med.* ¶ Et de aliis rebus. *Cic. Verr. 2. c. 6. ad fin.* Siciliam iste per triennium ita vexavit ac perdidit, ut, &c. Ubi *Asconius*: vexavit ingentis calamitatis usum significat. *Juvenal. fat. 1. v. 126.* noli vexare: quiescit. *non la disturbare, che dorme*. & *Nep. in Attic. c. 9.* Cum Fulvia litibus distineretur, magnisque terroribus vexaretur. *Cic. pro Dom. c. 23.* Quid vos uxor mea misera violarat? quam vexavistis, raptavistis, omni crudelitate laceravistis. *Id. pro Flacc. c. 20. ad fin.* Vexare aliquem probris omnibus & maledictis. *Id. pro Sext. c. 1.* Qui omnia divina & humana violarint, vexarint, perturbarint, everterint. *Id. pro Mil. c. 9.* Omni scelere vexare rempublicam. ¶ Translate *Id. 3. Tuscul. c. 9.* Vexatur Theophrastus & libris & scholis omnium philosophorum, quod, &c. *h. e.* incusatur, reprehenditur. *Id. pro Sext. cap. 28. circa med.* Cato illo Pisonem verbis vexavit, ut &c. *Petron. in Satyr. c. 132. circa med.* Hac fere oratione contumacem vexavi. *Plin. l. 4. ep. 2. ad fin.* Vexat ergo civitatem insaluberrimo tempore, & quod vexet, solatium putat. *incomoda, disturba, è grazioso*. V. integr. loc. *Cic. pro Dom. c. 2.* Illud a te homine vesano ac furioso requiro, quæ tanta pœna tuorum scelerum flagitiorumque vexet, ut arbitrere, &c. *h. e.* transversum agit, a recta mente declinare facit. *Juvenal. fat. 6. vers. 610.* philtris mentem vexare mariti. *h. e.* dementare. *Sallust. in Catil. c. 5. a med.* Civitatis mores luxuria atque avaritia vexabant. *Cic. 1. de Legib. c. 14.* Sollicitudo vexat impios. *h. e.* exagitat, male habet angore conscientiæ. *Sallust. in Catil. c. 15.* Ita conscientia mentem excitam vexabat. *& cap. 3. extr.* Me honoris cupido eadem, quæ ceteros, fama atque invidia vexabat.

U F

UFENTINA. V. *Oufentina*.

V I

VIA, æ, f. *via, strada, calle, sentiero, ὁδός*, locus, qua vehiculum ire potest: a vehendo, quasi *vehia*. *Varr. l. 1. R. R. c. 2. circa med.* Villicus agri colendi causa constitutus atque appellatus a villa: villa ab eo, quod in eam convehuntur fructus, & evehuntur, cum veneunt: a quo rustici etiam nunc quoque viam, veham appellant, propter vecturas. *Id. l. 4. de L. L. c. 4. a med.* Ut quo agebant, actus, sic qua vehebant, viæ dictæ. ¶ Differunt *iter, actus, via*; quod *iter* hominis est, *actus* hominis, & jumenti, *via* hominis, jumenti, & vehiculi. Unde consequitur, iter esse angustius actu, actum via. Nam angustiore spatio it homo, quam armentum, ac armentum angustius spatium requirit, quam vehiculum. Iter duorum pedum latitudine definitur, quantum requiritur, ut transire possint occurrentes: actus est iter quatuor pedes latum, ut *Festus* scribit in voce *Actus*: at viæ latitudo lege XII. Tab. in porrectum pedes habet octo, in anfractum, idest ubi flexum est, pedes duodecim, ut *Cajus Dig. l. 8. tit. 3. leg. 8.* docet. Hæc trium harumce vocum proprietas est, quando de servitute agrorum loquimur. Nam alias via accipitur pro quovis loco, per quem ire omnibus licet. Nativam vocum vim spectavit quoque *Pomponius*, cum *Dig. l. 8. tit. 1. leg. 13.* ait: Si tam angusti loci demonstratione facta, via concessa fuerit, ut neque vehiculum, neque jumentum ea inire possit, iter magis, quam via, aut actus acquisitus videbitur. Sed si jumentum ea duci poterit, non etiam vehiculum, actus videbitur acquisitus. Ad quem locum provocamus, siquis nobis opponere velit verba *Ulpiani*, qui *ibid. tit. 3. leg. 1.* ait, Actus est jus agendi vel jumentum, vel vehiculum. Qui si proprietatem vocis spectasset, scribere debuisset, Actus est jus agendi jumentum, non etiam vehiculum. Sed popularem loquendi consuetudinem, non nativam vocabuli vim, spectavit *Ulpianus*: uti & *Paulus*, cum *ibid. leg. 7.* ait. Qui actum habet, & plaustrum ducere, & jumenta agere potest: item *Modestinus leg. 12.* Actus est, ubi & armenta trajicere, & vehiculum ducere liceat. Qua ratione nihil inter viam actumque interesset, quia utrumque tum agendi pecoris, tum vehiculi ducendi jus contineret. ¶ Ceterum frequentissime *via* latiore significatione usurpatur pro quovis loco, per quem ire licet, ut dictum est. *Terent. Eun. 3. 2. 41.* Haud convenit una ire cum amica Imperatorem in via. *Cic. 12. Phil. c. 9.* Tres ergo viæ, a supero mari Flaminia, ab infero Aurelia, media Cassia. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 1.* Ibam forte via sacra, sicut meus est mos. (V. *Sacer.*) *Tacit. l. 3. Hist. c. 82. a med.* Per angusta & lubrica viarum flectunt. *Cicer. Attic. l. 9. ep. 9. circa med.* Cursare huc illuc via deterrima. *& l. 3. epist. 14.* Iter conficiebamus æstuosa & pulverulenta via. *Id. Fam. 14. ep. 12.* In viam se dare. *mettersi in viaggio*. *& l. 16. ep. 4.* Viæ se committere. *Id. 3. de Fin. c. 2. circa med.* Declinare de via ad dexteram. *andar giù di strada a man destra*. & *Cæsar l. 5. B. Gall. c. 19.* Ea via excedere. *Cic. 1. de Divin. c. 15.* Reverti ea itinere, cum jam progressus esset multorum dierum viam. *Id. pro Cæcin. c. 10.* Dare alicui viam per fundum suum. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 9.* Qua via, Sequanis invitis propter angustias ire non poterant. *Plaut. Rud. 4. 3. 83.* tu abi tuam viam. *va per la tua strada*. *Liv. l. 25. c. 9.* Milites monuit, via omnes irent, nec diverti quemquam paterentur. *h. e.* qua via esset. *Senec. l. 6. de Benef. c. 6.* Lex legi non miscetur: utraque sua via it. *va per la sua strada*. & *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 8. extr.* Perquirere aditus viasque in aliquam regionem. *Tacit. 1. Ann. c. 31.* Viam ferro patefacere. *& 4. Hist. c. 20.* invenire. *& 2. Ann. c. 21.* aperire. *& l. 1. c. 66.* claudere. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 93.* viam carpere. *Senec. in Herc. Fur. v. 318.* habere ad Superos. *Virg. 6. Æn. v. 128.* ire, redire. *Ovid. Met. 11. v. 313.* Rima patet (*in navi*) præbetque viam letalibus undis. ¶ *Viam facere*, est aperire, parare, *far strada*. *Ovid. 3. Met. v. 413.* icta viam tellus in Tartara fecit. ¶ Significat etiam iter facere, proficisci. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 21.* Signo dubiæ a litore feci Longa Phereclea per freta puppe vias. *Phædr. in prol. l. 3. v. 38.* Ego porro illius semita feci viam. ¶ Dicimus cum *Livio l. 41. c. 27.* sternere viam silice. *inseliciare, lastricare*. Et eod. sensu cum Vet. lapid. apud *Gruter pag. 130. n. 1. 2. 3.* viam integere. Et cum alio *ibid. n. 8.* ornare ac reficere. Et cum alio *ibid. pag. 152. n. 4.* corruptam munire, ac restituere. Et cum *al. pag. 153. n. 3. & 8.* reficere & restituere. Et cum *Ulpian. Dig. l. 43. tit. 10. leg. 1.* purgare. ¶ *Decedere de via* est aberrare, *fallar la strada*. *Sueton. in Cæs. c. 31.* Et cum luminibus extinctis decessisset via, diu errabundus, &c. Translate *Cic. pro Cæl. c. 16.* Se nulla cupiditate inductum de via decessisse. *h. e.* ab honestatis & virtutis tramite declinasse. ¶ Præterea *decedere de via* est alicui obviam venienti honoris causa locum dare, *dar la strada*. *Sueton. in Tiber. c. 31.* Cum palam esset, ipsum quoque eis assurgere, & decedere via. Hoc sensu *Senec. epist. 84. sub fin.* dixit *semita cedere*. ¶ *Tota errare via* est vehementer errare, *errare di gran lunga*. *Terent. Eun. 2. 2. 14.* ¶ Viarum aliæ privatæ sunt, aliæ publicæ, aliæ vicinales. Et privatæ quidem sunt, quæ per privatos agros ducuntur: publicæ vero, per quas omnibus, & in quemcumque publicum locum ire licet; quæ sunt in solo publico, publice muniuntur, & curatores habent: vicinales sunt, quæ per vicos, aut in vicos ferunt, quæ & ipsæ publicæ sunt, si non ex collatione privatorum sunt constitutæ; nam si ex privatorum collatione reficiantur, utique sunt privatæ, ut docet *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 8. leg. 2. ante med.* ¶ Publicæ viæ nunc *militares*, nunc *Consulares*, nunc *Prætoriæ* vocantur, *strade regie, strade maestre*; & a publica auctoritate, & usu nomen sortiuntur. *Ulpian. loc. cit.* Publicas vias dicimus,

cimus, quas Græci βασιλικάς, nostri Prætorias, alii Consulares vias appellant. *Id. ibid. tit. 7. leg.* 3. Viæ militares exitum ad mare, aut in urbes, aut ad flumina publica, aut ad aliam viam militarem habent: vicinalium autem viarum dissimilis est conditio; nam pars earum in militares vias exitum habet, pars sine ullo exitu intermoritur. Hæc *Ulpian.* Ceterum quod ad alias appellationes pertinet, viæ hæ publicæ dictæ sunt etiam *Consulares*, & *Prætoriæ* ad significandum publicum earum usum. nam Prætor erat summus Urbis magistratus, Consul Reipublicæ: legimus etiam multas publicas vias a Consulibus, nonnullas a Prætoribus aut deductas, aut stratas fuisse. ¶ Viæ publicæ a Romanis admirabili magnificentia non in Urbe solum, sed etiam tota Italia factæ & stratæ fuerunt: nulla enim gens fuit, quæ publicæ civium commoditatis & ornamenti tum urbis, tum agri studiosior extiterit. Eis faciendis, vel reficiendis primarii cives præpositi erant. & primo quidem Censores; deinde his aliis in rebus occupatis, creati sunt proprii Magistratus, qui *viarum Curandarum*, & *Curatores viarum* vocabantur. In viis constitutæ fuere columnæ lapideæ, quæ singulis intervallis positæ signum milliariorum præ se ferebant. V. *Lapis*. Nomina viarum a variis causis imposita sunt: aliæ enim ab auctoribus appellatæ sunt, ut *Flaminia* a C. Flaminio Cons. strata; aliæ ab urbibus, ad quas ferebant, ut *Collatina*; aliæ a provinciis, ut *Campana*; aliæ a diversis eventibus, ut *Triumphalis*, *Fornicata*, &c. ¶ In theatris viæ erant plana præcinctionum loca, item scalæ, per quas ab uno ad alium ordinem graduum, & ab uno ad alium cuneum per vomitoria transibatur. *Martial. l. 5. epigr.* 14. Et hinc miser dejectus in viam transit, Subselliique semifultus extremo, &c. Vide *Maffeji Veron. illustr. par. 4. l. 2. c.* 9. ¶ Metonymice *via* sumitur pro ipso actu eundi, *viaggio*. *Cic. 1. Phil. c.* 5. De via languere. *essere stanco dal viaggio*. *Id. 1. Div. c.* 15. Multorum dierum viam progressi. *far un viaggio di molte giornate*. ¶ *Inter vias*, idem est ac in via, eundo, *per istrada*. *Plaut. Pœn.* 5. 3. 23. Ne inter vias præterbitamus, metuo. *Ter. Eun.* 4. 2. 1. Cœpi mecum inter vias aliam rem ex alia cogitare. Adde *Turpil.* apud *Non. c. 14. n.* 8. ¶ *Viam perpetuam* veteres optabant inimicis suis, quos maximo habebant odio, cum aliquo illi profecturi essent: quibus verbis a diis petebant, ut nunquam in ea loca redirent, sed quanto magis iter facere pergerent, tanto magis a conspectu se eriperent. *Cic. in Pison. c. 14. sub fin.* An quod tibi proficiscenti evenit, ut omnes exsecrarentur, male precarentur, unam tibi illam viam, & perpetuam esse vellent? ¶ Translate sumitur pro transitu, canali, vehiculo. *Cic. 2. de nat. Deor. c.* 55. Succus is, quo alimur, permanat ad jecur per quasdam a medio intestino usque ad portas jecoris ductas & directas vias. ¶ Item pro ratione & modo aliquid faciendi. *Virg. 6 Æn. v.* 367 Si qua via est, si quam tibi diva creatrix Ostendit. *Cic. 2. Verr. c. 16. a med.* Habeo autem certam viam atque rationem, qua omnes illorum conatus investigare & consequi possim. *Id. 1. de Legib. c.* 6. Et qui aliter jus civile tradunt, non tam justitiæ, quam litigandi tradunt vias. *Sallust. in Jug. c.* 19. Reliquos legatos eadem via aggressus, plerosque capit: paucis carior fides, quam pecunia fuit. ¶ Item pro methodo, sive ordine scribendi, vel dicendi. *Cic. in Brutu. c.* 12. Nam antea neminem solitum via, nec arte, sed accurate tamen, & de scripto plerosque dicere. ¶ Item pro virga aurea, aut purpurea, qua virgatæ vestes ornantur, quia quasi semita quædam, aut fascia telas distinguit. *Tibull. l. 2. eleg. 6. v.* 35. Illa gerat vestes tenues, quas femina Coa Texuit, auratas disposuitque vias. ¶ *Ingredi viam* dicuntur, qui vere non falsa narrare incipiunt. *Plaut. Amph. 2. 1.* 273. Ingressus est viam. Sic *Id. Asin.* 2. 1. 39. Rectam instas viam: ea res est. *ita dici bene*. ¶ *Vias* pro *viæ* in patrio, ut *monetas*, *familias*, &c. antiquorum est. *Enn.* apud *Priscian. l. 6. pag.* 679. *Putsch.* dua ipse viae. ¶ *Viai* sæpe dixit *Lucret.* ut *l. 1. v.* 406. & 659. *l. 2. v.* 249. &c.

VIALIS, le, ad viam pertinens. *Lares viales*, qui & *præstites* dicti, erant ii, quorum imagines in viis & compitis statuebantur, ut iis præessent, & tutas euntibus præstarent. *Plaut. Merc.* 5. 2. 24. Invoco vos, Lares viales, ut me bene juvetis. V. *Animalis* in fin.

VIANS, antis, *viandante*, iter faciens, viator. *Solin. c. 29. (al. 42.) ad fin.* Submovere accessus viantium. *Prudent. Hamartig. v.* 209. Incautum spoliare viantem. *Id. Cathemer. 5. v.* 65. Præbent rupte locum stagna viantibus. *Apul. l. 6. Metam.* Quis viantium vectorem suum non libenter auferat secum? & *l.* 10. Vianti marito domus expugnationem nuntiare. *Id. initio Florid.* Ut ferme religiosis viantium moris est. *h. e.* religionis causa iter habentibus. Græca syntaxis ut ἐν ὁδῷ τῶν ὁδοιπόρων.

VIARIUS, a, um, ὁδικός, ad viam spectans. *Cœl. ad Cicer. l. 9. Fam. ep. 6. ad fin.* Levissime enim, quia de intercalando non obtinuerat, transfugit ad populum, & pro Cæsare loqui cœpit, legemque viariam non dissimilem agrariæ Rulli, & alimentariam, quæ jubet Ædiles metiri, jactavit. *h. e.* de viis muniendis, vel faciendis.

VIATICATUS, a, um, *provvisto per il viaggio*, ἐφοδιασμένος, ἐπισιτισάμενος, viatico instructus. *Plaut. Men.* 2. 1. 29. Cum inspiciam marsupium, viaticati hercle admodum æstive sumus. V. *Æstive*.

VIATICULUM, i, n. exiguum viaticum. *Ulpian. Dig. l. 5. tit. 1. leg. 18. in fine.* Et egestate Romæ laboret, viaticulo suo non recepto, quod ad sumptum pater ei destinavit. *Apul. l. 7. Metam.* Viaticulum mihi corrasi.

VIATICUS, a, um, *da viaggio*, ὁδοιπορικός, ad viam & iter pertinens, viatorius. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 61. Ego sorori meæ cœnam hodie dare volo viaticam. *h. e.* adventitiam peregre advenienti. ¶ *Viaticum* absolute, *provvisione da viaggio*, *viatico*, ἐφόδιον, quidquid iter agendi causa necessarium est, sive cibus, sive pecunia, sive vasa, vestis, &c. *Plaut. Capt.* 2. 3. 99. Sequere me, viaticum ut dem a trapezita tibi. *Id. Epid.* 5. 1. 9. Adornare aliquid ad fugam viaticum. *Plin. l. 7. ep. 12. in fin.* Vide, ut mihi viaticum reddas, quod impendi, data opera cursore dimisso. *la spesa del viaggio*. Eodem modo *l. 3. epist.* 17. locutus est *Plaut. Pœn. prol. v.* 71. Ipse abiit ad Acheruntem sine viatico. *Id. Pseud.* 2. 3. 1. Dii immortales! conservavit me illic homo adventu suo: suo viatico reduxit me usque ex errore in viam. *a sue spese*. & *Cic. de Senect. c. 18. extr.* Potest quidquam esse absurdius, quam quo minus viæ restat, eo plus viatici quærere? *Plin. l. 4. ep. 13. ante med.* Impendere quippiam in viatica. ¶ Translate *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l. 17. c.* 2. Simul forma, factis, eloquentia, dignitate, acrimonia, confidentia pariter præcellebat: ut facile intelligeretur, magnum viaticum ex se, atque in se ad rempublicam evertendam habere. *Gell. ibid.* Magnum viaticum pro magna facultate & paratu magno nove positum est: videturque Græcos secutus, qui ἐφόδιον a sumptu viæ ad aliarum quoque rerum apparatus traducunt: ac sæpe ἐφόδιασον pro eo dicunt, quod est, institue, & instrue. ¶ De pecunia militari, quam quis stipendiis faciens, & ex præda acquisivit. *Horat. l. 2. ep. 2. v.* 26. Luculli miles collecta viatica multis ærumnis ad assem perdiderat. *Sueton. in Cæs. c.* 68. Ingresso civile bellum centuriones cujusque legionis singulos equites e viatico suo obtulerunt. ¶ De eo, quod quis peculi a patre in alimenta sua utitur. *Ulpian. Dig. lib. 12. tit. 1. leg.* 17. Cum filius familias viaticum suum mutuum dederit, cum studiorum causa Romæ ageret.

VIATOR, oris, m. *viaggiatore*, *passaggiere*, *viandante*, *peregrino*, ὁδίτης, ὁδοιπόρος, qui iter facit. *Cic. de Fato, c. 15. a med.* Viator bene vestitus causa grassatori fuisse dicetur, cur ab eo spoliaretur. *Id. pro Mil. c.* 21. Non semper viator a latrone, nonnunquam etiam latro a viatore occiditur. *Virgil.* apud *Donat. in ejus vita.* Nocte, die tutum carpe viator iter. *Id. 2. Georg. v.* 96. seu pulvere ab alto Cum venit, & sicco terram spuit ore viator Aridus. *Martial. l. 2. epigr.* 6. Lassus tam cito deficis viator. & *l. 12. epigr.* 14. Quisquis Flaminiam teris viator. *Juvenal. sat. 10. v.* 22. Cantabit vacuus coram latrone viator. ¶ Præcipue dicitur de ministro seu apparitore publico magistratus, *fante*, *messaggiere*; qui itineri se committebat, quoties aliquis Romam ab eo vocaretur. *Cic. de Senect. c.* 16. A villa in senatum arcessebantur & Curius & ceteri senes: ex quo qui eos arcessebant, viatores nominati sunt. ¶ Differt a lictore, tum quia hic a *via*, ille a *ligando* est dictus; tum quia hujus officium erat viæ se dare arcessendi causa illius ligare cruce & mox, virgis aut securi cædere; tum quia viatoribus utebantur magistratus ii, qui potestatem, non imperium habebant, cujusmodi fuerunt Censores & Tribuni pleb. at viatoribus & lictoribus simul, qui imperium habebant, ut Consul, Dictator, Proconsul in provinciis. *Varr.* apud *Gell. l. 13. c.* 12. In magistratu habent alii vocationem, alii prehensionem, alii neutrum. vocationem, ut consules, & ceteri, qui habent imperium: prehensionem, ut tribuni pleb. & alii, qui habent viatorem: neque vocationem, neque prehensionem, ut quæstores & ceteri, qui neque lictorem habent, neque viatorem. *Liv. l. 2. c.* 56. Ardens ira tribunus viatorem mittit ad consulem, consul lictorem ad tribunum. *Id. l. 39. c. 44. de Catone Cens.* Ornamenta & vestem muliebrem, & vehicula, quæ pluris, quam quindecim millium æris essent, in censum referre viatorem jussit. ¶ Tribuni pleb. viatore utebantur ad prehendendum, non ad vocandum, aut ligandum. nam aliud est prehendere, aliud ligare: prehendimus manibus, aut veste; ligamus, fune, aliove quo vinculo. *T.* tamen *Valgius* apud *Gell. l. 12. c.* 3. viatorem cum lictore ejusdem ordinis esse ait. Fuisse nempe eo tempore viatorum unum, qui ligandi officium haberet, & ob id lictorem dictum. Hinc interdum *viator* pro lictore ponitur. *Liv. l. 3. c.* 56. Appius tribunos appellavit, & nullo morante, arreptus viatore, provoco, inquit. *Cic. in Vat. c.* 9. Quæro, miserisne viatorem, qui M. Bibulum domo vi extraheret. ¶ Viatoris consularis & prætoris mentio fit in vet. *inscript.* apud *Gruter. pag. 627. n. 1.* & 2 & *pag.* 1033. *n.* 5. quæstorii *pag. 627. n.* 4. 5. 6. & 7. (contra id quod scribit *Varr.* sed hi Lapides longe posteriores ætate sunt.) Tribun. pleb. *ibid. n.* 9. pullarii *ibid. n.* 5. Hic aderat consuli vel prætori auguria e pullis capturo: nisi malis eundem fuisse cum Viatore Augurum, qui habetur apud *Murator. pag. 71. 8. n.* 3. Mihi videtur viator pullarius esse pullarii minister, qui ejus nomine magistratui nuntiabat, quodnam augurium ex pullis præsentibus extitisset. Præterea Viator VII. Vir Epulonum legitur apud eund. *Murator. pag. 874. n.* 6. item Viator & Scriba Librar. apud *Don. class.* 3. *n.* 1. Apud *Gruter. pag. 630. n.* 12. & *Reines. class.* 10. *n.* 21. Decuria Lictorum Viatorum quæ est Narbone. ¶ Denique apud *Justinian. Institut. l. 4. tit. 6. p. m.* 279. viatores dicuntur *executores causarum*, *h. e.* nuncii, qui indicunt litigantibus, ut compareant, & sententiam judicis iisdem notam faciunt, & exsequi curant, *fanti*, *comandadori*. ¶ *Ulpian. Dig. l. 5. tit. 1. leg. ult.* Nonnunquam solent magistratus populi R. viatorem nominatim arbitrum dare. quod raro, & non nisi re urgente faciendum est.

VIATORIUS, a, um, *da viaggio*, ὁδοιπορικός, ad viam pertinens, ut Viatorium vas, quo iter agentes ferendi potus gratia utuntur. *Plin. l. 16. c. 40. sub fin. de taxo*: Vasa viatoria ex ea vinis in Gallia facta, mortifera fuisse compertum est. *Scævol. Dig. l. 34. tit. 2. leg. ult.* Argentum viatorium, *argenteria da viaggio*. & *Veget. de re veterin. l. 1. c.* 61. Viatorium medicamentum. *h. e.* quod in ipsa via haberi potest. *Vitruv. lib.* 9 *cap.* 9. horologia viatoria pen-

pensilia. ¶ Item ad viatorem pertinens. Vet. Lap. apud Gruter. pag. 631. n. 2. Decuriæ duæ, viatoria, & lictoria.

VIATRIX, icis, f. quæ iter facit. Martian. Capell. l. 6. pag. 190. Viatrix infatigata. Inscript. apud Gruter. pag. 743. n. 5. Aquilia Viatrix. Sed hic est nomen proprium.

VIBEX, icis, f. lividezza, lividura, μώλωψ, πελίωμα, signum verberis in corpore remanens. Paul. ex Festo: Vibices plagæ verberum in corpore humano, dictæ, quod vi fiunt. Al. ducunt ab ἴβυκες, quæ Hesychio sunt στιγμαί. Varr. l. 6. de L. L. c. 3. post med. In Fugitivis: Age, ergo, specta, vide vibices quantas! Vibices, alii excitatum verberibus corpus. Plin. l. 30. c. 13. a med. Verberum vulnera, atque vibices, pellibus ovium recentibus impositis, obliterantur. Pers. sat. 4. v. 48. Si puteal multa cautus vibice flagellas. Apul. l. 9. Metam. Homunculi vibicibus lividinis totam cutem depicti. Adde Caton. apud Non. c. 2. n. 900.

VIBIA, æ, f. V. Vara.

VIBILIA, æ, f. dea præses viarum. Arnob. l. 4. pag. 132. Ab erroribus viarum dea Vibilia liberat.

VIBONENSIS, se, ad Vibonem pertinens, ut Vibonensis sinus, in Brutiis, in ora occidentali, nomen habens a vicino oppido, quod est Vibo Valentia, olim Romanorum colonia. Plin. l. 3. c. 5. ad fin. & Cic. Attic. 16. ep. 6. Vibonensis ager, Liv. l. 21. c. 51.

VIBONES, um, m. flores herbæ Britannicæ, qui devorati ante tonitrua a fulminibus securos reddere existimantur teste Plin. l. 25. c. 3.

VIBRABILIS, le, qui vibrari potest. Auson. epist. 24. v. 108. Si tendi facilis quiquam fuit arcus Ulyxi, Aut præter dominum vibrabilis ornus Achilli. Martian. Capell. l. 1. pag. 12. extr. Cyllenius in sidus vibrabile astrumque convertitur. h. e. lucis vibrantis, στίλβων.

VIBRABUNDUS, a, um, adject. vibrans. Martian. Capell. l. 8. pag. 297. de stella Mercurii. Radiis solaribus liberatus vibrabundus apparet.

VIBRAMEN, inis, n. vibratio. Apul. l. 6. Metam. Trisulca vibramina draconum.

VIBRANS, antis, πάλλων, particip. a vibro, absolute sine casu (facile tamen subauditur se) ponitur pro celerrime agitato, vibrato. Virg. 2. Æn. v. 11. Sibila lambebant linguis vibrantibus ora. Ovid. 12. Met. v. 79. Concussitque suis vibrantia tela lacertis. Virg. 10. Æn. v. 484. Vibranti clypeum cuspis transverberat ictu. Valer. Flacc. l. 8. v. 249. vibrantibus hastis infesti terrigenæ. & vers. 56. Cum subito ingentem media inter nubila flammam Conspicit, & sæva vibrantes luce tenebras. Id. l. 3 v. 142. Cingula sublustri umbra vibrantia, brillanti, lucentia. Ovid. 2. Amor. el. 5. v. 13. vibrante supercilio multa loqui h. e. celeriter moto. ¶ Translate Cic. in Brut. c. 95. a med. Erat oratio cum incitata & vibrans, tum etiam accurata & polita. discorso veemente, e di grand' impressione. Quintil. l. 10. c. 1. de Archiloco, & l. 12. c. 9. Breves, vibrantesque sententiæ. acute e penetranti. Plin. l. 10. c. 29. circa med. Sonus luscinia vibrans. h. e. tremulus. canto con gorgia. ¶ Cum accusativo. Senec. in Oedip. v. 442. thyrsum levem vibrante manu. & in Herc. Oet. v. 1252. serpens squalidam crista caput vibrans. Lucan. l. 9. v. 513. Jupiter fulmina vibrans.

VIBRATIO, onis, f. vibrazione, actus vibrandi. Festus in voce Gradivus: Gradivus Mars appellatus est a vibratione hastæ; quod Græci dicunt κραδαίνειν. Jun. Calpurn. apud Vopisc. in Caro, c. 8. Tonitruum continuata vibratio.

VIBRATUS, us, m. vibratio. Martian. Capell. l. 1. pag. 27. Crebri vibratus ignium. Id. sub fin. l. 8. Proprii luminis vibratum amittunt.

VIBRATUS, a, um, vibrato, gettato, πεπαλμένος, particip. a vibror. Virg. 8. Æn. v. 524. Namque improviso vibratus ab æthere fulgor Cum sonitu venit. Ovid. 8. Met. v. 370. Vibrata per auras spicula. Valer. Flacc. l. 8. v. 306. Cum subitas videat rates, vibrataque flammis Æquora. h. e. coruscantia, splendentia luce tremula. V. Vibro. ¶ Capillus vibratus est tortus, crispatus, arricciato. Virg. 12. Æn. v. 99. & fœdare in pulvere crines Vibratos calido ferro, myrrhaque madentes. Plin. l. 2. c. 78. Barba & capillo vibrato. Auson. epist. 21. v. 3. iambus flammis corusci fulminis vibratior. ¶ Tacit. 4. Hist. c. 15. Impositus scuto more gentis, & sustinentium humeris vibratus, dux eligitur. h. e. in altum jactatus.

VIBRISSÆ, arum, f. peli delle narici, τρίχες ῥινός, ut exponunt Glossæ veteres, pili in naribus hominum. Festus: Vibrissæ pili in naribus hominum dicti, quod his evulsis caput vibratur.

VIBRISSARE, aut Vibrissare, est vocem in cantando crispare. Titinius: Si erit tibi cantandum, facito usque avibrisses. Hæc Paul. ex Festo.

VIBRO, as, avi, atum, a. 1. maneggiare crollando, scuotere, agitare, far tremolare, πάλλω, cum tremore tracto, agito, concutio. Cic. 2. de Orat. c. 80. Qui vibrant hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur. Id. 2. Catil. c. 10. a med. Hi non solum cantare & saltare, sed etiam sicas vibrare, & spargere venena didicerunt. Valer. Flacc. l. 1. v. 61. draco multifidas linguas vibrans. Ovid. Met. l. 1. v. 528. Obviaque adversas vibrabant flamina vestes. Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 152. imis vibrat tremor ossa medullis. Id. l. 2. in Eutrop. v. 23. infernas rabies arcana cavernas vibrat. Ovid. Heroid. ep. 11. v. 75. Ut mare fit tremulum, tenui cum stringitur aura; Ut quatitur tepido fraxina virga noto; Sic mea vibrari pallentia membra videres; Quassus ab imposito corpora lectus erat. tremare. & Claudian. l. 2. in Rufin. v. 336 Et tremulos humeris gaudent vibrare colores, Quos operit, formatque chalybs. Id. in Epithal. Pallad. & Celer. vers. 97. vibrare faces. ¶ Item jacio, projicio, lanciare, scagliare, vibrare. Ovid. Heroid. ep. 4. v. 43. Aut tremulum excusso jaculum vibrare lacerto. Plin. de angue jaculo, l. 8. c. 23. Jaculum ex arborum ramis vibrari. Claudian. in II. consul. Stilich. v. 167. fulmina vibrat Jupiter. Id. de IV. consul. Honor. v. 179. Inlaetosque palus radios Mæotis vibrat. ¶ Absolute (ita tamen ut facile casus subaudiatur) significat micare, coruscare, tremere, vibrari. Ovid. de angue l. 3. Met. v. 34. Tresque vibrant linguæ, triplici stant ordine dentes. Senec. in Phœniss. v. 439. ferrum vibrat in fratrum manu. Sil. l. 1. v. 339. Ultrix injusti vibravit lancea belli. Petron. in Satyr. c. 27. Alter numerabat pilas, non quidam eas, quæ inter manus lusu expellente vibrabant, sed eas, quæ in terram decidebant. Plin. l. 2. c. 80. Terræ mutat non simplici modo qualitas, sed tremit vibratque. Senec. de provid. c. 3. ante med. Inter multa magnifica Demetrii nostri & hæc vox est, a qua recens sum: sonat adhuc & vibrat in auribus meis. V. sic in Vibrans. ¶ De his, quæ tremulum splendorem emittunt, rutilant, micant, radiant, brillare. Cic. 2. Acad. c. 33. Mare quia a sole collucet, albescit, & vibrat. Claudian. lib. 2. de rapt. Proserp. v. 2. tremulis vibravit in undis ardor. Valer. Flacc. l. 2. v. 583. sacris ignibus Ida vibrat. Sil. l. 2. v. 664. in tremulo vibrant incendia ponto. Id. l. 12. v. 329. vibrabat ab ore ignis atrox. Id. l. 4. v. 155. manicæque rigebant Ex auro, & simili vibrabat crista metallo. Valer. Flacc. l. 2. v. 342. Tyrio vibrat torus igneus ostro. Id. ibid. v. 66. memorat, qui vultus Olympi, quo sidere vibret Ensis, & Actæus niteat qua luce Bootes. Sil. l. 2. v. 398. galea, vibrant cui vertice coni Albentis niveæ tremulo curvamine pennæ. Flor. l. 3. c. 11. a med. Signa auro, sericeisque vexillis vibrantia. Plin. lib. 37. c. 9. ante med. Sapphiri fundant colorem aspectu leniter blandum, neque in oculos, ut carbunculi, vibrant. ¶ Transfertur ad orationem. Cic. in Orat. c. penult. extr. Demosthenis non tam vibrarent fulmina illa, nisi numeris contorta ferrentur. Catull. carm. 36. in Volus. v. 3. Desissemque truces vibrare iambos. Valer. Max. l. 5. c. 3. n. 2. Priore adhuc querela vibrante, alia deinceps exsurgit. h. e. adhuc in auribus hominum sonante. Petron. in fragm. Tragur. c. 27. Burm. Ejusmodi fabulæ vibrabant, cum Trimalchio intravit. h. e. hinc inde jactatæ sonabant.

VIBURNUM, i, n. genus fruticis lentum imprimis, & flexibile: a vieo, quia ad viendum, hoc est ligandum idoneum est; vel ab ἴβω, cædo, verbero, quod aptum sit ad cædendum. Virg. 1. Ecl. v. 26. Verum hæc tantum alias inter caput extulit urbes, Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

VICA POTA, dea vincendi potens. Cic. 2. de Legib. c. 11. Quod si fingenda nomina Vicæ Potæ, idest potis vincendi, atque potiundi, &c. Senec. in Apocolocynth. a med. proximus rogatur sententiam Diespiter, Vicæ Potæ filius. Adde Liv. l. 2. c. 7. extr. ubi al. aliter leg.

VICANUS, a, um, ad vicum pertinens. Enn. apud Cic. l. 1. de Divin. c. ult. Non habeo denique nauci Marsum augurem, Non vicanos haruspices, non de circo astrologos. h. e. qui vicatim quasi per casas vagantur, prædictiones suas credulis venditant. Liv. l. 38. c. 30. sub fin. Vicani quoque ibi exsules habitabant, primo inopinata re territi sunt. h. e. vici incolæ. qua ratione sæpe in antiqu. Lapid. apud Gruter. & Murator. legitur. ¶ Dicitur & vicanens. Imp. Zeno l. 11. Cod. tit. 56. qui inscribitur Ut nullus ex vicaneis pro alienis vicaneorum debitis teneatur.

VICARIANUS, a, um, di vicario. Sidon. l. 1. ep. 3. Civium dudum vicariano apice transcendit. h. e. honore & dignitate Vicarii.

VICARIUS, a, um, che fa le altrui veci, ἀντικαθεστώς, qui vicem alicujus gerit. Cic. pro Rosc. Amer. c. 38. a med. Quibus in rebus ipsi interesse non possumus, in his operæ nostræ vicaria fides amicorum supponitur. Quintil. declam. 6. c. 21. sub fin. Qui vicarias pro patre manus obtulerit. Id. declam. 9. c. penult. Parentis vitam mariti vicaria morte sua redemit. & declam. 16. c. 7. Ut si tyrannus exegerit, vicarium corpus opponam. ¶ Vicarius absolute, sostituto, luogotenente, vicegerente, vicario, ἀντικαθεστώς, qui vicem alterius obtinet, cujusmodi sunt Præfectorum substituti, & locum tenentes, ut vulgo vocant. Cic. 5. Verr. c. 38. Hic Diognetus, qui ex publicis vectigalibus tanta lucra facit, vicarium nullum habet. Id. 6. Verr. c. 37. Succedam ego vicarius tuo muneri. Id. pro Mur. c. 37. in fin. Nolite mihi subtrahere vicarium diligentiæ meæ. Id. pro Syll. c. 9. An hoc regnum appellabitur, cujus vicarius qui velit esse, inveniri nemo potest? Id. l. 16. Fam. ep. 22. Itaque te do vicarium: tu eum observabis. Papinian. Dig. l. 16. tit. 7. leg. 38. ad fin. Vicarius damoli. h. e. qui pro alio damnum facere cogitur. ¶ Specialiter vocabatur vicarius, qui in familia alterius servo, idest majori serviret, ὁ τῷ ἐπιτροπεύοντι, ut interpretatur Theophilus. Apud Plaut. ita loquitur Leonida servus Asin. 3. 4. 28. Scio, mihi vicarium esse, neque eo esse servum in ædibus heri, qui sit pluris. Horat. l. 2. sat. 7. v. 79. Sive vicarius est, qui servo paret, uti mos Vester, ait, seu conservus. Martial. l. 2. epigr. 18. Esse tuus est servum, jam nolo vicarius esse. Paul. Dig. l. 9. tit. 4. leg. 19. Si servus tuus navem exercuerit, ejusque vicarius & idem nauta in eadem nave damnum dederit. ¶ Opponuntur autem vicarius & servus ordinarius, ac illa in hujus quasi domini peculio est. Ulpian. l. 15. tit. 1. leg. 17. Si servus meus ordinarius vicarios habeat, id, quod vicarii mihi debent, an deducam ex peculio servi ordinarii?

VI-

VICATIM, adverb. *a rioni, κωμηδὸν*, sparsim per vicos urbis. *Cic. pro Dom. c.* 50. Servorum omnium vicatim celebrabatur tota urbe descriptio. *Horat. epod.* 5. *v.* 97. Vos turba vicatim hinc & hinc saxis petens, Contundet obscenas anus. *Sueton. in Caes. c.* 41. *a med.* Recensum populi vicatim per dominos insularum egit. *& in Calig. c.* 35. *circa med.* Vicatim circumducere aliquem. *Tacit.* 2. *Hist. cap.* 95. Editis tota urbe vicatim gladiatoribus. *Ad. de Sisenn. apud Non. c.* 2. *n.* 916. ¶ Significat etiam per pagos. *Plin. l.* 6. *c.* 26. Mesopotamia tota Assyriorum fuit, vicatim dispersa, praeter Babylona, & Ninum. *Liv. l.* 9. *c.* 13. Samnites in montibus vicatim habitantes. *κωμηδὸν*.

VICEM. V. *Vicis*.

VICENARIUS, a, um, *di venti, εἰκοσαδικός*, qui in se continet viginti. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 69. Tum lex me perdit quina vicenaria; metuunt credere omnes. *idest* lex lata in minores viginti quinque annis. Macedoniano enim Senatusconsulto cautum fuit, ne quid minori 25. annis crederetur; si contra fieret, ejus rei nulla esset actio, nisi forte in rem minoris esset conversa. V. *Dig. lib.* 14. *tit.* 6. *qui de S. C. Macedoniano inscribitur*. ¶ Sunt qui scrib. *vicennarius*, ut sit a *viceni & annus*, quod minus placet. ¶ *Fistula vicenaria apud Vitruv. l.* 8. *c. ult. Frontin. de aquaeduct. artic.* 30. & *Pallad. in Aug. tit.* 12. est quae luminis in rotundum coacti digitos habet quadratos viginti. ¶ *Vicenarius*, viginti annos natus. *Arnob. l.* 2. *pag.* 58. Quot vultis annos agens? vultis vicenarius? vultis tricenarius?

VICENI, ae, a, *venti, εἴκοσι*, viginti: adjectiv. numerale distributivum. *Varr. l.* 9. *de L. L. c.* 1. Si duae res, quae conferuntur, vicenas habent partes. *venti parti per uno*. & *Caes. l.* 6. *B. Gall. c.* 13. Nonnulli annos vicenos in disciplina permanent. *Colum. l.* 3. *c.* 3. *circa med.* Amphoras vicenas percipiens ex singulis jugeribus. *Plin. l.* 18. *c.* 31. Annua vicena millia Neapolitanis numerari jussit. *Id. lib.* 6. *c.* 23. *ante med.* Hydri marini vicenum cubitorum adnatantes terruerant classem. *Id. l.* 7. *c.* 29. *ad fin.* Centenos vicenos annos. *Id. lib.* 8. *cap.* 51. Partus (*suum*) bis anno: numerus fecunditatis ad vicenos. *di venti per volta*. & *l.* 18. *cap.* 7. *a med.* Non excedunt in modium vicenas libras. *venti al moggio*. ¶ Extra distributionem *Plin. l.* 25. *c.* 8. *ante med.* Diebus vicenis interpositis idem fiat. *Martial. l.* 4. *epigr.* 26. Tricenos, puto, bis, vicenos ter, puto, nummos.

VICENIQUINI, ae, a, *venticinque*, viginti quinque, *εἴκοσι πέντε*. *Frontin. de aquaeduct. artic.* 29. & 47. Fistula, quae habet areae, idest luminis in rotundum coacti, digitos quadratos vigintiquinque, Vicenum quinum appellatur. *Colum. lib.* 12. *c.* 18. *in fin.* Sunt autem satis sesquiculleariibus doliis picis durae pondo vicenaquina. *Plin lib.* 7. *c.* 49. Annorum centenum vicenumquinum homines duo. ¶ Scribitur & divisim. *Liv. l.* 41. *c.* 7. Militibus denarios quinos vicenos diviserunt.

VICENNALIS, le, vicennos annos continens. *Lactant. de mortib. persecutor. c.* 17. Diocletianus perrexit Romam, ut illic vicennalium diem celebraret. *h. e.* ludos, qui vicesimo quoque anno celebrandi erant. In numo Constantini jun. apud *Du Fresne in famil. Aug. Byzantin. pag.* 17. *edit. Venet. Histor. Byzant.* Vota V cennalia.

VICENNIUM, ii, n. *spazio di vent' anni, εἰκοσαετία*, viginti annorum spatium. *Modestin. Dig. l.* 30. *tit.* & *l.* 13. 8. Calculatii erroris retractatio etiam post decennii, aut vicennii tempus admittetur.

VICENTIA. V. *Vicetia*.

VICEPRAEFECTUS, i, m. vice agens Praefecti. Vet. lapis apud *Maff.* in *Mus. Veron. pag.* 462. *n.* 2.

VICEQUAESTURA, ae, *f. carica del luogotenente del Camerlingo*, munus ejus qui vice Quaestoris fungitur: quem *proquaestore* appellat *Cic. Verr.* 3. *c.* 28. *Ascon. in argum. Verr.* 3. *de Praetur. urb. a med.* Capita sunt haec: primum in Quaesturam: deinde in Legationem, & Vicequaesturam: tertio in Praeturam urbanam, &c.

VICES. V. *Vicis*.

VICESIES. V. *Vicies*.

VICESIMA, ae, f. V. in *Vicesimus*.

VICESIMANI, orum, milites legionis vicesimae. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 51. & 64.

VICESIMARIUS, a, um, *εἰκοστικός*, ad vicesimam spectans. *Liv. l.* 27. *c.* 10. *ad fin.* Cetera expedientibus, quae ad bellum opus erant, Consulibus, aurum vicesimarium, quod in sanctiore aerario ad ultimos casus servabatur, promi placuit. *h. e.* aurum, quod ex vicesima collectum fuerat. ¶ *Vicesimarius*, ii, qui vicesimam exigit. *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 65. *Burm. ad fin.* Servum mortuum manumiserat: & puto eum vicesimariis magnam mittam habet. V. *Vicesimus*.

VICESIMATIO, onis, f. supplicium militare, quo vicesimus quisque puniebatur. *Capitolin. in Macrin. c.* 12. Quando eos centesimavit, qui digni essent decumatione, atque vicesimatione.

VICESIMUS, & Vigesimus, a, um, *ventesimo, vigesimo, εἰκοστός*, ultimus ex viginti. *Cic. pro leg. Manil. c.* 3. Annum jam tertium & vicesimum regnat. *Liv. cap. ult. l.* 10. Censores vicesimi sexti a primis censoribus: lustrum undevicesimum fuit. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 25. Litteras mihi Cornificius altero vicesimo die reddidit. *Id.* 2. *de Fin. c.* 31. *circa med.* Vicesimo die Lunae. *Plin. l.* 35. *c.* 1. Vicesima Luna sacrificant. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 9. *extr.* Ut vigesimus dies & primus sit par. *Sallust. in Catil. c.* 47. Ab incenso Capitolio illum esse vigesimum annum. *Auct. Paneg. ad Lucan. v.* 249. & nondum vicesima venerit aetas. *Manil. lib.* 2. *v.* 462. Septima post decimam luctum, & vigesima portat. ¶ Utraque scriptio proba est. Sunt tamen qui *vicesimus* praeferunt. V. *Tricesimus*.

¶ *Vicesima* absolute (*supple pars*) est vectigal, quo in venditionibus servorum pro singulis viginti assibus unus ab emptore solvebatur reipublicae, atque adeo quinque per centum: & similiter a domino, si manumitteretur, *un cinque per cento*. *Liv. l.* 7. *c.* 16. Consul legem novo exemplo in castris tributim de vicesima eorum, qui manumitterentur, tulit. Patres, qui ea lege haud parum inopi aerario additum esset, auctores fuerunt. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 16. Portoriis Italiae sublatis, agro Campano diviso, quod vectigal superest domesticum praeter vicesimam? In vet. lap. *Mus. Veron.* ubi habetur *pag.* 119. *n.* 5. Familiae XX. lib. reg. Transpad. *Maffejus* legit: Familiae vicesimae libertatum regionis Transpadanae. ¶ De portorio, quod eadem habita ratione solvebatur *Cic. Verr.* 4. *c.* 75. Ex exportationibus scribit HS LX. socios perdidisse ex vicesima portorii. ¶ *Vicesima hereditatum* instituta fuit ab Augusto, ut aerario militari prospiceret, ut ex quacumque hereditate solveretur vectigal, exceptis arcta sanguinis necessitudine conjunctis, & pauperibus, ut *Dio Cass.* narrat *l.* 55. cui aliquot postea remissiones adjectae sunt, V. *Plin. in Paneg. a c.* 37. ¶ *Vicesima frumenti*, vicesima pars frumenti, quod quisque in agris suis messuit. *Liv. l.* 43. *c.* 2. *in fin.*

VICESSIS, vigessis. V. *Bicessis*.

VICETIA, & Vicentia, ae, f. *Vicenza, Οὐικετία, & Οὐικεντία*, urbs Venetiae ad Beronis & Medoaci minoris confluentiam, inter Veronam & Patavium, ab illa distans 30. m. p. ab hac 18. condita a Gallis, & ad civitatem R. admissa Cn. Pompejo Strabone (patre Pompeji M.) L. Porcio Catone Coss. U. C. anno DCLXIV. ante Christum LXXXVI. Municipium dicitur a *Tacit.* 3. *Hist. c.* 8. fuitque in Tribu Menenia. Ejus incolae *Vicetini*. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 19. *Justin. l.* 2. *c. ult. Plin. l.* 3. *cap.* 19. in eorum optim. codicib. ut & in aliquot inscriptis Lapidib. apud *Manut.* & *Dausqu. in Orthograph. Gruter. pag.* 198. *n.* 6. *pag.* 316. *n.* 8. *pag.* 613. *n.* 1. & *pag.* 1093. *n.* 9. & *Reines. class.* 6. *n.* 42. *Vicetia* habetur & *Vicetinus*, vel *Vicetinus*. Graece quoque *Οὐικετία* est, ut apud *Strabon. l.* 5. Sed *Vicentia*, & *Vicentinus* legitur in quibusd. libr. apud *Tacit. loc. cit. Plin. l.* 3. *ep.* 4. & 14. & *Sueton. de illustr. Gramm. cap. penult.* itemque in vet. Lapid. apud *Murator. pag.* 1094. *n.* 5. Alium refert *Reines. class.* 2. *n.* 15. sed fictum putat. Prior itaque scribendi ratio antiquior, frequentior, & probatior est.

VICETINUS, & Vicentinus, a, um, *Vicentino*, ad Vicetiam pertinens. V. vocem praeced. *Brutus ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 19.

VICIA, ae, f. *veccia, βικίον, ὄροβος, κύαμος*, leguminis genus, jumentorum pabulo nobilissimum, cubitali altitudine, foliis fere petroselini, ampliioribus tamen, minutis, nigrantibusque in siliqua granis. *Plin. l.* 18. *c.* 15. Et vicia pinguescunt arva nec ipsa agricolis operosa: uno sulco sata, non saritur, non stercoratur, nec aliud quam deoccatur. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 31. *ad fin.* Vicia dicta a vinciendo, quod item capreolos habet, ut vitis, quibus cum sursum versum serpit ad scapum lupini, aliumve quem, ut haereat, id vinciat vitiae. *Colum. lib.* 2. *cap.* 13. Stercorari, & juvari agros lupino, faba, vicia, &c. *Virg.* 1. *Georg. v.* 75. Aut tenues fetus viciae tristisque lupini Sustuleris fragiles calamos. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 267. Flore semel laeso, pereunt viciaeque, fabaeque.

VICIARIUS, a, um, ad viciam pertinens. *Colum. lib.* 8. *c.* 5. *a med.* Cribro viciario, vel etiam loliario pulli superponantur.

VICIES, adverb. *venti volte, εἰκοσάκις*, viginti vices, vel vicibus. *Martial. l.* 12. *epigr.* 78. Et pedit deciesque, viciesque. *Caes. l.* 5. *B. Gall.* de Britannia, *cap.* 13. *extr.* Omnis insula est in circuitu vicies centum millia passuum. *dugento miglia*. & *Plin. lib.* 30. *c.* 1. Vicies centum millia versuum a Zoroastro condita. *due milioni di righe*. & *lib.* 7. *cap.* 28. Stipendiis duobus ter & vicies vulneratus. *ventitrè volte*. & *ibid.* Centies vicies proeliatus. *cento e venti volte*. & *Colum. lib.* 5. *cap.* 3. Quinquies & vicies duceni quadrageni singuli fiunt sex millia & viginti quinque. *dugento e quarant' une moltiplicati venticinque volte, fanno sei mila e venticinque*. Sic *ibid.* His summas inter se multiplicabis, vicies & semel, ducentos & unum: atque ita efficies quatuor millia ducentos & viginti unum. *moltiplicherai dugento e uno per ventuno e farai* 4221. *Cic. Attic. l.* 4. *epist.* 2. *a med.* Superficiem aedium aestimarunt HS. vicies. *subaudi* centena millia. Sic *l.* 11. *epist.* 1. Ego in cistophoro in Asia habeo ad HS. bis & vicies. (*Gravius* hic *leg. vicesies*.) & *Martial. l.* 1. *epigr.* 100. Nos plenum modo vicies habebas. *Plin. l.* 14. *c.* 4. *a med.* Maronenum vinum vicies tanto addito aquae miscendum.

VICINALIS, le, *del vicinato, vicinale, circonvicino*, ad viciniam pertinens. *Liv. l.* 21. *c.* 26. *ad fin.* Ingens vis navium & lintrium temere ad vicinalem usum paratarum. *Ulpian. Dig. l.* 43. *tit.* 8. *leg.* 2. *ante med.* Viae vicinales sunt, quae in vicis sunt, vel quae in vicos ducunt. & *tit.* 7. *leg.* 3. Viae vicinales, quae ex agris privatorum collatis factae sunt, quarum memoria non exstat, publicarum viarum numero sunt. *strade comunali*. & *ibid.* Vicinalium viarum pars in militares vias exitum habet, pars sine ullo exitu intermoritur. *Senec. l.* 5. *de benef. c.* 24. *extr.* Agellos, in quibus vicinalis via causa rixae ac litium fuerat, militi suo donavit. Adde *Frontin. de Aquaed. artic.* 126.

VICINIA, ae, f. *vicinanza, vicinato, γειτονία*, vicinitas: & fere dicitur de locis propinquis. *Cornel. Fronto de different. vocum, pag.* 2200. *Putsch.* Vicinia, vicorum conjunctio: vicinitas hominum conversatio est. *Terent. Andr.* 1. 1. 43. Mulier quaedam commigravit huc viciniae. *Id. Phorm.* 1. 2. 45. Modo quandam vidi virginem hic viciniae suam matrem lamentari mortuam. *Plaut. Mil.* 2. 3. 2. Certo scio, me vidisse hic proximae viciniae, Philocomasium sibi alium quaerere. *Id. Bacch.* 2. 2. 27. Proximae viciniae habitat.

bitat. Cic. Tuscul. 1. c. 16. Inde in vicinia nostra Averni lacus. Colum. l. 7. c. 3. In vicinia urbis. Plin. l. 5. c. 2. ante med. Mons elatus super nubila, atque in viciniam lunaris circuli. Virg. 4. Georg. v. 290. Quaque pharetratæ vicinia Persidis urget. Senec. apud Lactant. sub fin. cap. 17. l. 6. mortem in vicinia videre. in vicinanza. ¶ De hominibus, vicinato. Horat. l. 2. sat. 5. sub fin. funus Egregie factum laudet vicinia. Id. l. 1. epist. 16. v. 44. Sed videt hunc omnis domus & vicinia tota. Petron. in Satyr. c. 93. Viciniam totam concitare. ¶ De propinquitate cujusque rei. Petron. in Satyr. c. 115. Mirari quod illi vacaret in vicinia mortis poemata facere. ¶ Metaphorice est similitudo, cognatio. Plin. l. 37. c. 9. ante med. de amethyst. Quintum genus ad viciniam crystalli descendit. Id. lib. 31. cap. 3. ante med. Aqua ad viciniam lactis accedens. Quintil. l. 8. c. 6. ante med. Est huic tropo quædam cum synecdoche vicinia. Id. l. 2. c. 12. Est quædam virtutum vitiorumque vicinia.

VICINISSIME, assai vicino, in vicino, proxime, ἐγγύτατα. Augustin. l. 2. de doctr. Christ. c. 33. ad fin. Vicinissime frui.

VICINITAS, atis, f. vicinanza, vicinità, γειτνία, loci propinquitas, vicinia. Terent. Heaut. 1. 1. 4. Vel virtus tua me, vel vicinitas facit, Ut te audacter moneam, &c. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 7. a med. Comium discessisse ad auxilia Germanorum adducenda, quorum & vicinitas propinqua, & multitudo esset infinita. Cic. pro Rosc. Amer. c. 16. ad fin. In Umbria, atque in ea vicinitate. Id. Attic. l. 5. ep. 10. in fin. Propter vicinitatem totos dies simul eramus. ¶ Item homines, qui in vicinia habitant, vicinato. Sallust. in Catil. c. 37. Dum vicinitatem antea sollicitatam armis exornat. Nep. in Alcib. c. 10. Clam vicinitati, in qua tum Alcibiades erat, dant negotium, ut eum interficiant. Cic. 5. de Fin. c. 23. Caritas serpit foras cognationibus primum, tum affinitatibus, deinde amicitiis, post vicinitatibus, &c. Id. pro Rosc. Amer. c. 6. Sex. Roscius non modo sui municipii, verum etiam ejus vicinitatis facile primus. Id. post redit. ad Quirit. c. 1. a med. Amicitiæ, consuetudines, vicinitates, clientelæ quid haberent voluptatis, carendo magis intellexi, quam fruendo. ¶ Translate est similitudo. Quintil. l. 3. c. 7. ad fin. Est quædam virtutibus ac vitiis vicinitas. Plin. l. 21. c. 18. Multi cyperon non discernunt a cypiro vicinitate nominis.

VICINITUS adverb. da vicino, in vicino, prope. Imp. Constantin. l. 15. Cod. Theod. tit. 1. leg. 4. Omnia intra centum pedes vicinitus, quantum ad horrea pertinet arceantur.

VICINOR, aris, esser vicino, vicinus sum. Sidon. lib. 2. ep. 11. S. nobis pro situ, spatiisque regionum vicinaremur. Id. l. 6. ep. 9. Vicinabatur festinata correctio.

VICINUS, a, um, prossimo, vicino, confinante, ἐγγύς, πλησίος propinquus, proximus, vel loco, vel tempore: a vicus, quasi in eodem vico positus. Phædr. l. 4. fab. ult. v. 19. Cum mors vicina flagitabit debitum. Virg. 1. Georg. vers. 510. vicinæ ruptis inter se legibus urbes Arma ferunt. Cic. pro Sull. c. 10. a med. Cujus pater, cum ceteri deficerent finitimi ac vicini, singulari exstitit in rempubl. nostram officio & fide. Id. Verr. 3. c. 18. a med. Latonam gravidam, & jam ad pariendum vicinam confugisse Delum. Tibull. l. 2. carm. 1. v. 131. & cælo vicinum liquit Olympum. Cic. Off. 3. c. 29. Fidem in Capitolio vicinam Jovis O. M. majores nostri esse voluerunt. Ovid. 6. Fast. v. 339. Secedit amor vicini loci. & vers. 275. Ni convexa foret, parti vicinior esset, Nec medium terram mundus haberet onus. Id. 3. Trist. el. 4. v. 52. Heu quam vicina est ultima terra mihi! Hieronym. de Scriptor. Eccles. de S. Luca. Tertullianus vicinus eorum temporum. ¶ Absolute Plin. l. 16. c. 32. a med. In Syriæ vicina pervenire. Id. l. 6. c. 18. Amnis rigant vicina. & c. 26. Rex aliud oppidum in vicino condidit. Id. l. 23. c. 8. Vulpes, si ederint amygdalas, nec contingat a vicino aquam lambere, mori. Colum. lib. 7. cap. 2. a med. Cum in municipium Gaditanum ex vicino Africæ arietes deportarentur. Senec. de brevit. vitæ, c. 15. a med. In vicino versatur invidia: simplicius longe posita miramur. Plin. l. 2. c. 16. a med. Stellarum motum augeri, quamdiu in vicino sint terræ. in vicinanza. Cels. l. 2. c. 6. ad fin. In vicino sæpe quædam notæ positæ non bonos sed imperitos medicos decipiunt. ¶ Vicinus, i, qui prope nos habitat, vicino, della stessa contrada. Cic. pro Rosc. Amer. cap. 16. Multos nominatim proferre vel tribules, vel vicinos meos, qui, &c. Horat. l. 2. ep. 2. v. 132. bonus sane vicinus, amabilis hospes. Id. l. 1. sat. 1. v. 85. omnes Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellæ. Virg. Ecl. 3. v. 53. vicinus Palæmon. Phædr. l. 1. fab. 6. v. 1. Vicini furis celebres vidit nuptias Æsopus. ¶ Vicinus proximus, qui e vicinis propius me habitat. Ulpian. Dig. l. 50. tit. 15. leg. 4. Agri sic in censum referantur: nomen fundi cujusque, & in quo pago sit, & quos duos vicinos proximos habeat. Cic. Catil. 2. c. 10. Si stare non possunt, corruant, sed ita ut non modo civitas, sed ne vicini quidem proximi sentiant. V. Proximus. Sic interior vicinus apud eund. l. 2. ad Q. Fr. ep. 2. c. 2. sub fin. ¶ Translate vicinus est similis, prope accedens. Cic. in Orat. c. 32. Dialecticorum scientia vicina & finitima eloquentiæ. Plin. lib. 34. c. 14. ante med. Ferrum molle, plumboque vicinius. Id. lib. 21. cap. 9. a med. Saliunca Campanæ odor croco vicinus est. & c. 18. Cyperon Creticum eandem odoremque vicinum nardo. Id. l. 24. c. 10. a med. Græci vicino vocabulo cisthon appellant fruticem majorem thymo, foliis ocymi. h. e. hederam κισσὸν, hunc fruticem κίσθον dicunt. Id. l. 37. c. 9. ante med. Multum ab amethysto distat hyacinthos tamen a vicino descendens.

VICIS, ci, cem, ce, & in plur. ces, cibus, f. mutazione, vicenda, ἀμοιβὴ, ἐναλλαγὴ, vicissitudo, alternatio. Caret recto singulari, & patrio plurali, tametsi Charis. lib. 1. pag. 27. Putsch. agnoscit vicis. Ovid. 11. Met. v. 502. Sic agitur vicibus Trachinia puppis, Et modo sublimis, &c. nunc, &c. Id. 4. Trist. el. 4. v. 79. Cum vice sermonis fratrem cognovit. & 2. ex Pont. ep. 10. v. 35. Sæpe brevis nobis vicibus via visa loquendi. col parlare a vicenda. & l. 4. Fast. v. 353. & vicibus factis inire convivia. convitarsi vicendevolmente. & l. 15. Met. v. 238. Peragere vices. Horat. l. 4. od. 7. v. 1. Diffugere nives, redeunt jam gramina campis: Mutat terra vices. Justin. sub fin. cap. 5. l. 6. & Senec. in Herc. Oet. v. 470. Fatum illud Athenarum fuit, ut versa vice nunc haberent socios, quos tunc hostes habuerant. Plin. in Paneg. c. 5. in fin. Habet has vices conditio mortalium, ut adversa ex secundis, ex adversis secunda nascantur. & c. 12. sub fin. Non secus ac si mutatæ temporum vices essent. Petron. in fragm. pag. 682. Burm. Non uno contenta valet natura tenore, Sed permutatas gaudet habere vices. Plin. lib. 12. c. 14. Per vices annorum. h. e. alternis annis. Phædr. l. 2. fab. 8. v. 10. Spatium diei noctis cœperunt vices. ¶ Vicibus, & per vices, alternatim, alternis, a vicenda, l'un dopo l'altro, ἀνὰ μέρος. Plin. de elephantis l. 8. c. 7. extr. Fessos, vulneratosque in medium agmen recipiunt, ac veluti imperio ac ratione per vices subeunt. Ovid. 4. Fast. v. 483. Perque vices modo, Persephone, modo, filia, clamat. Tacit. de Germ. c. 26. Agri pro numero cultorum ab universis per vices occupantur. h. e. nunc ab his, postea ab illis, eo modo quo Cæs. l. 4. B. Gall. c. 1. & l. 6. c. 21. tradit. Justin. l. 2. c. 4. Duæ reginæ (Amazonum) vicibus gerebant bella. Stat. 12. Theb. v. 318. & cara vicibus cervice fruuntur. Colum. lib. 2. c. 2. Quæ qualitates inter se mixtæ vicibus, & alternatæ, plurimas efficiunt agrorum varietates. ora di loro a vicenda. & Manil. l. 3. v. 353. Et modo deest aliud, modo adest, vicibusque recedit. ¶ In vicem, vicissim, invicem. Ovid. Met. 9. v. 191. Inque vicem illam tectos qui læsit amores, Lædit amore pari. scambievolmente. & l. 12. v. 162. Inque vices adita atque exhausta pericula sæpe Commemorare juvat. a vicenda. ¶ In vicem, in vices. Ovid. Heroid. ep. 17. v. 180. Inque vicem mea te, me tua forma capit. Id. Met. 6. v. 631. Inque vicem spectans ambos, &c. or l'uno, or l'altro. & l. 8. v. 473. dubiis affectibus errat, Inque vicem ponit, positamque resuscitat iram. ¶ Pari, aut mutua vice, in vices, pariter, æque. Colum. l. 4. c. 20. ante med. Id maxime vitem infestat, ubi non omnis pars brachii pari vice laborat. del pari. & c. 26. Radice contingens vitem mutua vice sustinetur, & sustinet. ¶ Reddere, referre, exsolvere vicem, aut vices, par pari referre, rendere la pariglia, ricompensare. Tacit. 4. Hist. cap. 3. Tanto proclivius est injuriæ, quam beneficio vicem exsolvere. Ovid. 1. Amor. el. 6. v. 23. Redde vicem meritis. Id. Met. 10. v. 38. spernentem sperne, sequenti Redde vices. Id. l. 1. de art. am. v. 370. non poteris ipse referre vicem. Sic Plin. in Paneg. c. 85. Neque est ullus affectus tam liber, & dominationis impatiens (quam amor) nec qui magis vices exigat. esiga corrispondenza. ¶ Vice absoluta pro in vicem dixit Stat. l. 1. Theb. v. 417. ¶ Refertur ad tempus, quo quippiam fit. Horat. l. 4. od. 14. v. 12. & arces Alpibus impositas tremendis Dejecit acer plus vice simplici. più d'una volta. & Colum. l. 3. c. ult. Vites, quibus alma tellus annua vice velut æterno quodam puerperio læta, mortalibus distenta musto demittit ubera. ogni anno. & Pallad. l. 2. tit. 3. sub fin. Tribus per diem vicibus. tre volte al dì. & initio Septembr. Ager pinguis tertia vice arabitur. per la terza volta. & Colum. lib. 3. c. 2. a med. Alterna vice annorum. un anno sì, e un no. & Eumen. in Paneg. Constantii, c. 6. Portus, quem statis vicibus æstus alternat. Capitolin. in M. Anton. Philos. c. 7. Diversis vicibus. in diversi tempi. Sil. l. 7. v. 53. de CCC Fabiis. sæpe & per devia passim Dispersi subiere, vice maritique labore Æquato. Liv. l. 3. c. 36. Cum ita priores decemviri servassent, ut unus fasces haberet, & hoc insigne regium, suam cujusque vicem, per omnes iret. ogni uno la sua volta. & Gell. lib. 18. cap. 13. Tesseras in medium vice sua quisque jaciebamus. ¶ Vice quadam, quodam tempore, quondam, una volta. Sidon. lib. 7. epist. 1. circa med. Cum vice quadam civitas conflagrare cœpisset. ¶ Sæpe adhibetur pro locus, cum significamus substitutionem alius rei pro alia, luogo, vece. Cic. 2. de Legib. c. 19. a med. Heredum causa justissima est. nulla est enim persona, quæ ad vicem ejus, qui e vita emigraverit, propius accedat. Justin. lib. 1. cap. 2. Murum urbi coctili latere circumdedit, arenæ vice bitumine interstrato. Colum. l. 3. c. 14. extr. Potest tamen malleolus in vicem viviradicis conferi. Id. l. 4. c. 26. Pedamenta carinsa submovenda, eorumque in vicem idonea reponenda. & l. 5. c. 6. Primum quamque (arborem) senio affectam submoveat, & in vicem novellam sobolem substituat. Liv. l. 6. c. 34. Pœna in vicem fidei cesserat. Colum. l. 6. c. 2. ante med. Jugo ramus illigatur, & temonis vice trahitur. Plin. l. 31. c. 10. circa med. In pane salis vice utuntur nitro. Id. lib. 36. c. 22. In Belgica provincia candidum lapidem serra, qua lignum, secant ad tegularum, & imbricum vicem. Pallad. in Februar. tit. 28. Sublata medulla, ad ejus vicem theriacæ medicamen addatur. & in Mart. tit. 10. ad fin. Si, pluviis abundantibus, crates non possis expandere, sub tecto eas ita pones, ut semipede erigantur a terra, & eas ad vicem solis nimis calidus subjectus vaporet. Inscript. apud Gruter. pag. 193. n. 10. Vice sacra judicans. h. e. loco Principis. & pag. 206. n. 3. Vice sacra cognoscens. eod. sensu. Senec. in Herc. Oet. v. 105. mortis habet vices, Lente cum trahitur vita gementibus. h. e. est instar mortis: habet casus morti similes. ¶ Translate est ministerium, munus, officium, partes. Petron. in Satyr. c. 89. neuter auxilio sibi: Uterque fratri transtulit pias vices. Plin. in Paneg. c. 80. sub fin. Posquam (Jupiter) tu dedit, qui erga omne hominum genus vice sua fungere-

cis,

sia. *Liv. l.* 2. *c.* 10. Ne sacra regiæ vicis desererentur. *&* c. 41. *ad fin.* Per speciem alienæ fungendæ vicis opes suas firmavit. *Phædr. l.* 4. *fab. ult. v.* 34. Tum sunt partes, aliorum dolo: Similique gyro venient aliorum vices. *Quintil. decl.* 6. *c.* 6. *a med.* Commendavit amicis custodiam matris, substituit vici curæ suæ propinquos. *Phædr. l.* 3. *prol. v.* 14. vicem adsuetam præstare. *fare la sua incombenza, la sua parte.* & *Tacit.* 4. *Ann. c.* 8. *in fin.* Vestram meamque vicem explete. *Horat. in art. poet. v.* 304. fungar vice cotis. ¶ In hac & superiore acceptione *vicem* absolute dicimus. *Plaut. Rud.* 3. 5. 53 Si appellabit quempiam, vos respondetote istinc istarum vicem. *Liv. l.* 34. *c.* 32. *ante med.* Remittimus hoc tibi, ne nostram vicem irascaris. *h. e.* ne quod nos facere debemus, ut irascamur, tu ipse facias, & irascendi vicem pro nobis subeas. *Tiro Tull.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 1. Cum Pompejus ædem Victoriæ dedicaturus foret, cujus gradus vicem theatri essent. *Ipse Gell. l.* 18. *c.* 10. *a med.* Quoniam ea familiaris obsidis vicem esse apud rempublicam videbatur. ¶ *Vicem*, & *vice* interdum est instar, ritu, modo, more. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 9 *n.* 5. Cetera vicem pecorum obtruncabantur. *a guisa di.* Al. leg. *vice*: sed *Nonius* certe *vicem*, cum ibi agat de accusativo posito pro ablativo. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 8. *a med.* Sardanapali vicem in suo lectulo mori. *Al. leg.* vice. *Plin. l.* 9. *c.* 45. Jactari se passa fluctu algæ vice. *Suet. in Ner. cap.* 31. Diebus ac noctibus vice mundi circumagi. *Tacit. l.* 6. *Ann. c.* 21. *extr.* Quæque dixerat, oraculi vice accipiens, &c. *Quintil. l.* 6. *cap.* 2. *sub fin.* Qui illa cogitare debemus, ut moveri periclitantium vice possimus. *h. e.* tanquam simus periclitantes: vel nomine periclitantium. ¶ *Ad vicem*, ad instar. *Gell. l.* 2. *cap.* 13. Majores natu majoribus colebantur ad deum prope, & parentum vicem. ¶ *Vices*, discrimen, periculum. *Virg.* 2. *Æn. v.* 431. Testor in occasu vestro nec tela, nec ullas Vitavisse vices Danaum. ¶ Item sors, conditio, casus: & fere cum in pejus mutatio fit. *Phædr. l.* 5. *fab.* 5. *v.* 6. Tacite gementes tristem fortunæ vicem. *Cic. pro Dom. c.* 4. Mihi necesse erit & meam & aliorum vicem pertimescere. *Terent. Heaut.* 4. 5. 1. Menedemi vicem miseret me; tantum devenisse ad eum mali. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 23. Tuam vicem sæpe doleo, quod nullam partem, per ætatem, sanæ & salvæ reipublicæ gustare potuisti. *la tua sfortuna.* & *Liv. l.* 8. *c.* 33. Stupentes tribunos, & suam jam vicem magis anxios, quam ejus, cui auxilium parabatur, liberavit onere consensus populi R. *Id. l.* 2. *c.* 31. *sub fin.* Apparuit causa plebi, suam vicem indignantem magistratu (*dictatorem*) abisse. *Sueton. in Aug. cap.* 66. Vicem suam conquestus est, quod sibi soli non liceret amicis, quatenus vellet, irasci. *Senec. in Med. v.* 286. Regnorum status Fortuna varia dubia agitat vice. *Id. in Octav. v.* 28. Jactare aliquem terra marique per dubias Martis vices.

VICISSATIM, adverb. idem ac vicissim. *Plaut. Pœn. prol. v.* 46 Ad argumentum nunc vicissatim volo remigrare. *Id. Stich.* 4. 1. 27. Nosmet inter nos vicissatim voluptatibus. Adde *Nævium* apud *Non. c.* 2. *n.* 879.

VICISSIM, adverb. *a vicenda, vicendevolmente, scambievolmente, ἀμοιβαδὶς*, per vices, alternatim. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 1. *a med.* Quod si haberem aliquid, quod liqueret, tamen te audire vicissim vellem, cum ipse tam multa dixissem. *Id. ibid. cap.* 7. Terra uno tempore florere, deinde vicissim horrere potest. *Virg.* 12. *Æn. v.* 462. versique vicissim Pulverulenta fuga Rutuli dant terga per agros. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 3. *ante med.* Respecto, quid ille tecum, quid tu vicissim. *Id. de Senect. c.* 16. *ad fin.* Calescere vel apricatione, vel igni; aut vicissim umbris aquisve refrigerari. *Horat. de art. poet. v.* 11. hanc veniam petimusque, damusque vicissim. ¶ Quandoque significat secundo loco, sive similiter, sive ex altera parte. *Ter. Heaut.* 4. 3. 19. Sed nunc, Clinia, de te mihi vicissim, nam amici quoque res est videnda. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 6. Hoc ego meo facto delector; nihil enim potuit fieri amentius. Considera nunc vicissim tuum. *Virg.* 3. *Ecl. v.* 50. Nos tamen hæc quocunque modo tibi nostra vicissim Dicemus. *Id.* 11 *Æn. v.* 123. Drances infensus Turno sic ore vicissim Orsa refert.

VICISSITAS, atis, f. idem ac vicissitudo, apud Veteres. *Acc.* apud *Non. c.* 2. *n.* 893. Vicissitatemque imperandi tradidit.

VICISSITUDO, inis, f. *mutazione, vicenda, scambievolezza, ἀμοιβή, μεταβολή*, alternatio, mutatio ex alio in aliud, commutatio. *Terent. Eun.* 2. 2. 45. Omnium rerum vicissitudo est. *Cic.* 3 *Tuscul. c.* 24. *ad fin.* Quæ vita, quis interitus, quæque ex alio in aliud vicissitudo atque mutatio. *Id. l.* 5. *Fam. ep.* 12. Nihil est enim aptius ad delectationem lectoris, quam temporum varietates, fortunæque vicissitudines. *Id.* 2. *de Leg. c.* 7. Vicissitudines dierum, ac noctium. *Id.* 1. *Offic. c.* 37. *a med.* Cum in reliquis rebus, tum in sermone communi vicissitudinem non iniquam putet. *il parlare, e lasciar parlare.* ¶ Idem est aliquando ac remuneratio, *corrispondenza.* *Cic. de Amic. cap.* 14. Nihil est enim remuneratione benevolentiæ, nihil vicissitudine studiorum officiorumque jucundius.

VICOMAGISTER, tri, m. *capo di contrada*, præfectus alicui vico. V. *Vicus.* Legitur sæpe in tabulis *Sex. Ruf. de region. urb. Romæ*, & *P. Victoris.* V. *Magister.*

VICTA. V. *Penus.*

VICTIMA, æ, f. *vittima, sacrifizio, ἱερεῖον, θῦμα*, animal sacrificio destinatum. Dicta est a victis hostibus. *Ovid. Fast.* 1. *v.* 335. Victima, quæ cecidit dextra victrice, vocatur: Hostibus a domitis hostia nomen habet. *Fest.* triplicem etymologiam adducit. Victimam, inquit, Ælius Stilo ait esse vitulum ob ejus vigorem: alii autem, quæ vincta ducatur ad altare: aut quæ ob hostes victos immolaretur. ¶ Differunt *victima*, & *hostia* trifariam. Prima *hostia* a quovis sacerdote immolabatur, *victima* ejus tantum manu, qui hostem ipse vicisset, ut patet ex loco allato *Ovidii.* Atque hinc alterum quoque discrimen consequitur. Nam si victima victoris unius dextra mactabatur, non potuit victima cædi, nisi hostibus victis: at *hostia* quoque esse poterat, quæ, cum itur in hostes, cædebatur. *Serv. in* 1. *Æn. v.* 338. Hostiæ dicuntur sacrificia, quæ ab his fiunt, qui in hostem pergunt: victimæ vero sacrificia, quæ post victoriam fiunt. Sed hæc licenter confundit auctoritas. Hæc *Serv.* Tertium discrimen est, quod *victima* est major, ut vitulus; *hostia* minor, ut agnus. Itaque *Cornel. Fronto* his verbis differentiarum libellum claudit: Victima major est, hostia minor. Hinc *Plaut. Pseud.* 1. 3. 95. Nolo victimas, agniolis me extis placari volo. *Horat. l.* 3. *od.* 23 *v.* 12. Victima Pontificum secures Cervice tinget. ¶ Sæpe ponitur pro hostia, et hostia pro victima, neglectis illis discriminibus. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 13. Ego enim te arbitror, cæsis apud Amaltheam tuam victimis, statim esse ad Sicyonem oppugnandum profectum. ¶ Translate. *Cic. pro Flacc. c.* 38. Quam potestis P. Lentulo mactare victimam gratiorem, quam si L. Flacci sanguine illius nefarium in vos odium saturaveritis? *Senec. in Octav. v.* 143. Mactata soceri concidit thalamis gener victima. *&* in *Herc. Oet. v.* 348. Me nuptiali victimam feriat die.

VICTIMARIUS, ii, m. *ἱεροποιός*, sacrorum minister, qui victimam ligabat, & cultrum, aquam, & molam parabat, & reliqua quæ sacris erant necessaria. *Liv. l.* 40. *c.* 29. *extr.* Libri in comitio, igne a victimariis facto, in conspectu populi cremati sunt. Adde *Valer. Max. l.* 1. 1. 1. *n.* 12. ¶ Victimariorum collegium memoratur in veteri Inscript. apud *Fabrett. c.* 6. *n.* XIII. *pag.* 450. ¶ Adjective victimarius negotiator *Plinio lib.* 7. *c.* 12. est, qui victimas venales comparat. ¶ In duabus inscriptionib. apud *Fabrett. c.* 10. *n.* 34. *&* 35. scriptum est *victumarius*.

VICTIMO, as, n. 1. *sacrifico. Apul. l.* 7. *Metam.* Hircum Marti victimans. *Id. ibid.* Quin publicum istum maritum illis suis monstrosis nuptiis condignam victimamus hostiam?

VICTITO, as, n. 1. *alimentarsi, mantenersi, vivere, σιτίζομαι*, victo utor, alor, vescor. *Plaut. Rud.* 5. 4. 39 Nullum habemus igorum, ficis victitamus aridis. *Id. Truncul.* 2. 2. 60. Si hic homo hoaps victitet, non censeam, tam esse tristem posse. *Id. ibid.* 2. 3. 26. Victitare parce. *Terent. Eun. sc. ult. v.* 45. Tu cum illa & libenter vivis: etenim bene libenter victitas. *ti piacciono i buoni bocconi.* Rursus *Plaut. Capt.* 1. 1. 12. Cochleæ in occulto latent, suo sibi succo vivunt, si ros non cadit. item parasiti rebus prolatis latent in occulto; miseri victitant succo suo. Al. hic leg. *victitant.* ¶ Pro simplici *vivo*. *Plaut. Men.* 5. 2. 27. Mea quidem causa vidua victita, vel usque dum regnum obtinebit Jupiter. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. In hieme natura ad nascendum victitare non vult, & potius ver exspectet.

VICTO, as, V. vocem præced.

VICTOR, oris, m. *vincitore, νικητής*, qui in certamine superior evasit. *Cic. l.* 4. *Fam. ep.* 9. *a med.* Multa enim victori eorum arbitrio, per quos vicit, etiam invito facienda sunt. *Id. in Pison. c.* 7. *a med.* Neque assistente Cn. Pompejo omnium gentium victore, &c. *Plin. l.* 7. *c.* 28. L. Sicinius Dentatus centies vicies præliatus, octies ex provocatione victor. *Stat. l.* 9. *Theb. v.* 624. Victor belli. *h. e.* in bello. ¶ Adjective *Nep. in Agesil. c.* 4. Victor exercitus. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 2. *v.* 47. Victor currus. *h. e.* triumphalis, in quo victor sedet. Et cum nomine femin. *Plaut. Amph.* 1. 1. 33. victores legiones. ¶ Præterea *victor* significat etiam eum, qui opus aliquod ad optatum finem perduxit, & qui voti compos factus est. *Virg.* 2. *Æn. v.* 329. victorque Sinon incendia miscet. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 10. Victor propositi simul ac perveneris illuc. *Virg.* 10. *Æn. v.* 409. Ille (*pastor*) sedens victor flammas despectat ovantes. (Adde *Æn.* 10. *v.* 583) *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 87. ex æquo donis formaque probata, Victorem cælo retulit illa pedem. *h. e.* Venus habita pulcherrima dearum a Paride. *Lucan. l.* 2. *v.* 605. victor taurus. *Sallust. in Jug. c.* 67. Animus lubidinis & divitiarum victor, tantummodo gloriæ avidus. *Martial. l.* 8 *epigr.* 43. *victorem* dicit virum multis uxoribus sola superstitem. ¶ De rebus inanimis. *Lucan. l.* 9. *v.* 353 Abstulit has (*naves*) ventis contraria volvens Æstus, & obnoxium victor detrusit in Austrum. ¶ *Victor* est epithetum Jovis in multis *Lapidibus* apud *Gruter. pag.* 23. *n.* 8. *&* 9. & *Gud. pag.* 7. *n.* 7. 8 9. *&* 10. *&* *pag.* 8. *n.* 1. 2. 3. &c. & *Murator. pag.* 21. *n.* 1. ¶ *Victor* a *vincendo* V. in *Victor.*

VICTORIA, æ, f. *vittoria, νίκη*, hostium superatio: a *vincendo*. *Cic. pro M. Marcell. c.* 3. Victoria quæ natura insolens atque superba est. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 8. concurritur: horæ Momento cita mors venit, aut victoria læta. *Sallust. in Catil. c.* 61 *extr.* Victoria cruenta. *h. e.* in qua magna cædes etiam victorum fit. *Id. in Jug. c.* 84. Eripere alicui victoriam. *Liv. l.* 4. *c.* 39 *extr.* Victoria penes patres fuit. *Id. l.* 30. *c.* 30. Habere victoriam in manibus. *Cic. pro Cæl. c.* 7. *ad fin.* gloriosam consequi. *Id. pro leg. Manil. c.* 3. *ad fin.* reportare. *Auct. de B. Afric. c.* 31. *ad fin.* Tot tam claris partis victoriis. *Plin. l.* 23 *c.* 1. *sect.* 20 *Hard.* Victoriam facere. *h. e.* parere. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 21. *ad fin.* patrare. *Liv. l.* 4. *c.* 10. referre ex hoste. *Id. l.* 1. *&* *c.* 30. Annibal, cui tot de R. ducibus victorias dii dederunt. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 38. *extr.* Victoriam adipisci. *Nep. in Timol. c.* 2. Eam præclaram ducebat, in qua plus esset clementiæ, quam crudelitatis. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 36. *a med.* conclamare. *gridar vittoria.* *Plin. l.* 29. *c.* 3. *ad fin.* Victoriæ litium. ¶ Apud Romanos deæ nomen erat, cujus simulacrum effingebatur lauro coronatum, altera manu palmæ, altera oleæ ramum præferens. Pinnata etiam, & aligera pingebatur, ut e cælo devolans ad eos, quos suis ornare successibus vellet, pexo crine,

nudo pede suspensa, strophio revincta, sinu vestis fluitante. *Varr. lib.* 4. *de L. L. c.* 10. ¶ Poetæ fabulantur fuisse filiam Acherontis ex Styge, affuisse Jovi in bello adversus Gigantes, Jovem illi pro munere dedisse, ut dii per Stygem ejus matrem jurarent, siquis eorum juramento non stetisset, quoddam temporis spatium nectare abstineret. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 23. *a med.* Quid Opis? quid Salutis? quid Concordiæ? Libertatis? Victoriæ? quarum omnium rerum quia vis erat tanta, ut sine deo regi non posset, ipsa res deorum nomen obtinuit. *Hygin. in præfat.* & *Serv. ad Æn.* 6. *v.* 134.

VICTORIALIS, le, ad victoriam pertinens, ut Victorialis dies, quo victoria aliqua celebratur. *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 5. Populumque, quasi victorialibus diebus, ad festivitatem ac plausum vocavit.

VICTORIATUS, (*subaudi* nummus,) νικηφόρος, nummus argenteus Lege Clodia percussus, qui alteram denarii partem pondere, & pretio exæquabat, ut docet *Varr. l.* 9. *de L. L. c.* 5. Causa nominis est, quia signatus erat Victoria, ut docet *Plin. l.* 33. *c.* 3. Valebat autem quinque assibus; hinc & quinarius dictus est, ut *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 36. indicat. *Cic. pro Font. c.* 5. Itaque Titurium Tolosæ quaternos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exegisse, Croduni Porcium, & Numium ternos Victoriatos, Vulchalone Servæum HS. binos, & victoriatos mille. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Dicente quodam, victoriatum se uno in Sicilia quinque pedes longam murænam emisse. *Liv. l.* 41. *c.* 13. *ad fin.* Tulit in triumpho victoriatum octoginta quinque millia septingentos duos.

VICTORIOLA, æ, *f.* parvum Victoriæ deæ simulacrum. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 34. *a med.* Idem Victoriolas aureas, & pateras, coronasque, quæ simulacrorum porrectis manibus sustinebantur, sine dubitatione tollebat.

VICTORIOSUS, a, um, νικητικός, vincere assuetus, seu qui plures & varias victorias reportavit. Vox est *Catonis*, ut *Gell. l.* 4. *c.* 9. *a med.* testatur. *In nummo Probi*, apud *Spanhem.* & *Medio barb. pag.* 417. Victorioso semper. *Sidon. l.* 5. *ep.* 6. Victoriosissimo viro. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 170. *n.* 5. Salvis Dominis nostris Honorio & Theodosio victoriosissimis Principibus. Alius *ibid. pag.* 278. *n.* 1. 2. & 3. Victoriosissimo Principi juventutis M. Aurelio Carino nobilissimo Cæsari.

VICTRIX, icis, *f. vincitrice*, νικήτρια, quæ vicit, quæ certamini superior exstitit. *Cic. ad Brut. ep.* 10. Erat victrix Respublica, cæsis Antonii copiis, ipso expulso. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 48. *sub fin.* O osculum erat datum, si rex interfectus esset, victrices Athenas fore. *Id. pro Cluent. c.* 5 *sub fin.* Victrix filiæ, non libidinis. *Senec. in Thyest. v.* 46. Victrix libido. *Id. in Octav. v.* 433. luxuria. *Id. in Agam. v.* 936. frons. *h. e.* laurus, qua coronantur victores. *Lucan. l.* 1. *v.* 128. Victrix causa deis placuit, sed victa Catoni. *Ovid. Fast.* 1. *v.* 525 Urite victrices Neptunia Pergama flammæ. *Festus in October*: Equus bigarum victricum dexterior. *Plin. l.* 37. *c.* 4. Adamantis ignium victrix natura, & nunquam incalescens. ¶ *Victrices litteræ*, victoriam nuntiantes. *Cic. Attic. lib.* 5. *ep.* 21. Quo autem die Cassii litteræ victrices in Senatu recitatæ sunt. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 12. *v.* 25. victrices lauro redimire tabellas. ¶ Interdum sumitur pro voti compote. *Virg.* 7. *Æn. v.* 544. Junonem victrix affatur voce superba. ¶ Est etiam adject. quod cum neutris etiam conjungitur. *Claud. de VI. consul. Honor. v.* 24. & certius omina surgent Victrici concepta solo. *Virg. Æn.* 9. *v.* 54. Rex Agamemnonias, victricesque arma secutus. *Justin. l. ult. in fin.* Victricia ad sua arma transtulit. *Ovid.* 10. *Met. v.* 151. Sparsaque Phlegræis victricia fulmina campis. *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 150. victricia bella. *Lucan. l.* 1. *v.* 347. signa. *Minuc. Felix in Octav. c.* 29. *ad fin.* tropæa. *In numis Dioclet.* & *Maxim.* apud *Vaillant.* Fatis victricibus. *Serv. in loc. Virg. cit.* docet, nomina feminina in ix in plurali tantum numero neutra fieri, sed *Claudiani* verba etiam in singulari id fieri posse ostendunt. Nam quod ex *Lucano l.* 1. *v.* 5. affert *Voss. l.* 2. *de analog. c.* 12. & ex eo *Huetius* ad *Manil. l.* 5. *v.* 631. *victrici ferro*, pro *ferro* legitur ab omnibus *dextra*: & quod ex *Minuc. Fel. in Octav. c.* 29. *ad fin. victrix tropæum* ibi in plurali habetur, ut dictum est.

VICTUALIS, le, ad victum, nutritionem, alimentum, & vitam pertinens. *Apul. l.* 1. *de doctr. Plat.* Membra corporis inferiora reguntur optimatium præstantia, & ipsa ministerium suggerunt victuale.

VICTURUS, particip. a *vinco*, νικήσων. V. *Vinco*. ¶ Item a *vivo*, βιώσων. V. *Vivo*.

VICTUS, us, *m. vitto*, σιτίον, τροφή, omne id, quo vivimus: a *vivo*. *Ulpian. Dig. l. ult. tit. penult. leg.* 43. Verbo victus continentur quæ esui, potui, cultuique corporis, quæque ad vivendum homini necessaria sunt. Vestem quoque victus habere vicem, Labeo ait. Et cetera quoque, (subdit *Cajus ibid. leg.* 44.) quibus tuendi curandique corporis nostri gratia utimur, ea appellatione significantur. ¶ Præcipue tamen dicitur de cibo, quo utimur quotidie. *Cic. de Amic. c.* 23. Multi divitias despiciunt, quos parvo contentos tenuis victus cultusque delectat. *Id. pro Quint. c.* 15. Cujus victus vestitusque necessarius sub præcone subjectus est. *Id. Tuscul.* 5. *c.* 34. *a med.* Perfertur a Xenophonte victus Persarum, quos negat ad panem adhibere quidquam præter nasturtium. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 21. Major pars victus eorum lacte, & caseo, & carne consistit. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 54. *a med.* Victum quotidianum publice præbere alicui. *Id.* 1. *Offic. c.* 4. *ante med.* Parare ea, quæ suppeditent, & ad cultum, & ad victum. *Colum. in præfat. l.* 1. Lactis copia, farinaque, ac domesticarum pecudum carne victum tolerare. *Cels. sub fin. l.* 1. Ex reliqua victus consuetudine quam minimum mutare. *Phædr. l.* 3. *fab.* 16. *v.* 4. Victum quærere. & *l.* 2. *fab.* 21. *sub fin.* rogare. *andar mendicando*. *Plaut. Pseud.* 5. 1. 8. Victus uncturus. *Id. Pers.* 2. 1. 31. basilicus. *Id. Mostell.* 1. 1. 43. facetus. *Id. Capt.* 1. 2. 85. asper. *Quintil. l.* 5. *c.* 10. frugi. *Sil. l.* 5. *v.* 280. Sed mensis asper populus, victuque maligno. *Id. l.* 15. *v.* 815. Cum viros parco victu somnoque reducunt. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 7. *circa med.* Victus ferus & rudis ante fruges cognitas. ¶ In plur. numero *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 43. Tunc victus abiere feri: tunc insita pomus. *Ovid.* 15. *Met. v.* 104. Victibus invidit postquam non utilis auctor. *Plaut. Mil.* 3. 1. 141. Te meæ domi accipiam benigne, lepide, & lepidis victibus. *h. e.* cibis lautis, scitis, suaviter conditis. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 4. Persecutus est Aristoteles animantium omnium ortus, victus, figuras. *Non. in fin. c.* 3. Interpretatur vitam. ¶ Interdum significat aliquid amplius, nempe totam rationem vivendi tum in victu, tum in cetero cultu. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 31. *a med.* Neque enim conferendum esse Gallicum cum Germanorum agro, neque hanc consuetudinem victus cum illa comparandam. *Nep. in Dione, c.* 4. *in fin.* Appositi erant custodes, qui eum a pristino victu deducerent. *Cic. l.* 1. *de Invent. c.* 25. In victu considerare oportet, apud quos, & quo more, & cujus arbitratu sit educatus, quos habuerit artium liberalium magistros, quos vivendi præceptores, &c. ¶ *Victu* in dativo pro *victui*. *Virg.* 4. *Georg. v.* 158. *de apib.* Namque aliæ victu indulgent. *Lucil.* apud *Gell. l.* 4. *c.* 16. & *Non. c.* 9. *n.* 15. Quod sumptum atque epulas victu præponis honesto. V. *Aspectus*, us. ¶ Olim & *victi*, & *victuis* in patrio dicere. *Plaut. Capt.* 4. 2. 75. Tui quotidiani victi ventrem ad me afferas. Hæc verba etiam a *Non. c.* 8. *n.* 8. afferuntur. *Varr. in fragm. ibid. n.* 88. de victuis consuetudine primigenia.

VICTUS, a, um, *superato*, *soggiogato*, *vinto*, ἡσσηθείς, certamine superatus: a *vinco*. *Cic. pro Font. c.* 18. Ut volunt isti quiescere: id quod victi, & subacti solent. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 9. *extr.* Boji Helvetico prœlio victi. & *l.* 1. *c.* 45. *extr.* Gallia bello victa. *Horat. epod.* 9. *v.* 27. terra marique victus hostis. *Virg.* 2. *Æn. v.* 367. Quondam etiam victis redit in præcordia virtus. & *vers.* 354. Una salus victis nullam sperare salutem. ¶ De aliis rebus extra bellum. *Horat. l.* 3. *od.* 27. *v.* 56. victa furore. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 5. *v.* 12. victa rea. *rea convinta*. & *Horat. epod.* 17. *v.* 43. & *Liv. l.* 25. *c.* 8. Victus patris precibus lacrymisque. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 48. ira victa per preces. *Id.* 4. *Trist. el.* 8. *v.* 39. delictis victa est clementia nostris. *Id.* 6. *Fast. v.* 44. forma Idæo judice victa. *Id.* 9 *Met. v.* 164. victa malis patientia. *Id.* 3. *Amor. el.* 10. *v.* 29. victus amore pudor. *Id. Met.* 1. *v.* 544. Daphne victa labore fugæ. *h. e.* lassitudine confecta. *Id. Fast.* 3. *v.* 19. Blanda quies victis furtim subrepit ocellis. & *l.* 1. *v.* 422. corpora victa sopore. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 57. Filia Segestis neque victa in lacrymas, neque voce supplex. *h. e.* non eo usque demissa animo, ut lacrymas mitteret. *Id. Ann.* 4. *c.* 8. Effusum in lacrymas senatum, victo gemitu, simul oratione continua erexit. *compresso*. & *Ann.* 12. *c.* 1. Victo silentio. *rotto*. ¶ De rebus inanimis *Ovid.* 1. *Fast. v.* 676. glans quernea victa utiliore cibo. *Id. l.* 1. *Trist. el.* 4. *v.* 12. victa ratis. *scil.* vi maris & ventorum. *Id. l.* 2. *Fast. v.* 220. nix Zephyro victa fluit. & *l.* 1. *v.* 221. Æra dabant olim; melius nunc omen in auro est: Victaque concedit prisca moneta novæ. ¶ Cum infinito. *Sil. l.* 6. *v.* 141. Bagrada non ullo Libycis in finibus amne Victus limosas extendere latius undas. *Id. l.* 5. *v.* 352. vis nulli victus vel ponere castra, Vel junxisse ratem, duroque resolvere muros Ariete, & in turrim subitos immittere pontes. ¶ Cum genit. *Virg.* 4. *Georg. v.* 490. Eurydicemque suam jam luce sub ipsa Immemor, heu! victusque animi respexit. Ubi *Servius*: Sic hoc loco dixit, ut (*Æn.* 12. *v.* 19.) O præstans animi juvenis. ¶ De eo, qui voti impos, ἀτυχής: ut contra *victor*, qui voti compos. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 5. Nunc victi, tristes, &c. *Servius*. ¶ De eo, qui a proposito recedit. *Virg.* 2. *Æn. v.* 699. Hic vero victus genitor se tollit ad auras. *Servius*.

VICULUS, i, *m.* κωμίδιον, parvus vicus. *Liv. l.* 21. *c.* 33. *sub fin.* Castellum viculosque circumjectos capit.

VICUS, ci, *m. contrada*, *borgo*, κώμη, ῥύμη, multæ domus junctæ: ab Eolico ϝοῖκος, vel Βοῖκος, pro οἶκος. Differt a pago. Nam pagus de rure tantum dicitur, vicus & de rure, & de urbe. Deinde vicus est pars pagi. *Tacit. de morib. Germ. c.* 12. Eliguntur in iisdem comitiis & principes, qui jura per pagos, vicosque reddant. ¶ Vicus urbanus est pars minor urbis, quæ ex multiplicatis domibus constat, ut Romæ *vicus Cyprius*, *vicus Africus*, *vicus sceleratus*, &c. Vicus paganus, seu rusticus; sunt plures villæ, seu domus rusticanæ conjunctæ, in aliquo pago, aliquo spatio remotæ ab urbe, nullisque mœnibus cinctæ. Nam ædificia urbi contigua suburbia dicuntur; quæ mœnibus clauduntur, appellantur castella. *Cic. l.* 14. *Fam. ep.* 1. *de vico rust.* Quod ad me, mea Terentia, scribis, te vicum venditurum, quid, obsecro te (me miserum!) quid futurum est? *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *in fin. de vico urban.* Deferar in vicum vendentem thus, & odores. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 609. Certe fides facti, dictus sceleratus ab illa Vicus, & æterna res ea pressa nota. ¶ Singulis Romæ vicis quatuor præficiebantur viri, qui *Magistri vicorum*, & etiam *Vicomagistri* dicebantur. V. *Magister*.

VIDELICET, adverb. *certamente*, *veramente*, δηλαδή, δηλονότι, certe, quidem, vero, nimirum: adverbium confirmandi, teste *Donato* in *Adelph.* 5. 4. 8. conflatum ex *videre*, & *licet*, quomodo *scilicet* ex *scire* & *licet*. *Terent. ibid.* Videlicet de psaltria hac audivit. *Id. Heaut.* 2. 3. 21. Hic de nostris verbis hic errat videlicet, quæ hic sumus locuti. ¶ Interdum suæ originis etiam retinet. *Plaut. Stich.* 4. 1. 49. Videlicet, parcum illum fuisse senem. *si può ben vedere*, *che*, &c. perspicuum est. *Idem ibid. v.* 50. Videlicet, illum fuisse

fuisse nequam adolescentem. *Lucret. l. 1. v. 210.* Esse videlicet in terris primordia rerum. *Gell. l. 17. c. 5. ad fin.* Sed videlicet, eum vocabula rerum ignorasse. ¶ Eleganter usurpatur in ironia, sive irrisione. *Cic. 2. Phil. c. 6. extr.* Tuus videlicet salutaris consulatus, perniciosus meus. *Id. 2. Catil. c. 6.* Homo enim videlicet timidus, & permodestus vocem consulis ferre non potuit. ¶ Est etiam adverbium explanandi pro scilicet, nempe, *cioè*. *Cic. pro Sext. c. 12. a med.* Venisse tempus iis, qui in timore fuissent, conjuratos videlicet dicebat, ulciscendi. *Id. pro Cluent. c. 46.* Ut metus videlicet ad omnes, pœna ad paucos perveniret. *Id. 2. de Leg. c. 10.* Caste lex jubet adire ad deos, animo videlicet. ¶ Elegantem locum habet in responsionibus. *Id. pro Cæcin. cap. 15. ad fin.* Quid metuebant? vim videlicet. *Id. Verr. 4. c. 33.* Quid horum se negat fecisse? illud videlicet unum, quod necesse est, pecuniam accepisse. *Id. pro Cluent. c. 54.* Qui eorum? quorum? videlicet qui supra scripti sunt.

VIDEN'? pro *vides ne?* & admirationem continet, & interdum indignationem. *Terent. Eun. 2. 2. 10.* Viden' me ex eodem ortum loco? *Tibull. l. 2. el. 2. v. 17.* Vota cadunt, viden', ut trepidantibus advolet alis? *Virg. 6. Æn. v. 790.* viden', ut geminæ stant vertice cristæ? ubi *Servius*: Naturaliter *den* longa est: brevem tamen eam posuit, secutus Ennium: & adeo ejus est immutata natura, ut jam ubique brevis inveniatur. *Terent. Eun. 2. 2. 34.* Viden' otium & cibus quid faciat alienus? *Catull. carm. 60. nupt. v. 98.* viden'? faces Aureas quatiunt comas. *Plaut. Epid. 2. 2. 37.* viden' veneficam?

VIDENS, tis, particip. *chi vede, veggente. Virg. Ecl. 1. v. 70.* mea regna videns mirabor. *Id. Ecl. 6. v. 21.* jamque videnti Sanguineis frontem moris & tempora pingit. ¶ Eleganter jungitur cum *vivus*, & significat vigilantem, & optime cernentem ea, quæ fiunt. *Terent. Eun. 1. 1. 28.* Prudens & sciens, vivus vidensque pereo. *Cic. pro Quint. c. 15. sub fin.* Hoc acerbissimum vivo videntique funus ducitur. *Id. pro Sext. c. 27. ad fin.* Vivus, ut ajunt, est, & videns cum victu & vestitu suo publicatus. *V. Sciens. Lucret. l. 3. v. 1060.* Mortua cui vita est prope jam vivo atque videnti. Sic *Plaut. Mostell. 2. 1. 80.* Ludos ego hodie vivo præsenti hic seni faciam: quod credo mortuo nunquam fore.

VIDEO, des, di, sum, a. 2. *vedere*, βλέπω, ὁράω, oculorum sensu percipio, cerno, perspicio: ab εἴδω, quod sæpe idem significat. Quid a *cerno* differat, ibi dictum est. *Terent. Eun. 3. 1. 19. Thr.* Ubi is est? *Py.* hem ad sinistram. videsne? *Thr.* video. *Plaut. Mil. 2. 4. 25.* Tun' me vidisti? *Scel.* atque his quidem oculis. *Cic. pro Mur. c. 40. extr.* Videre & perspicere aliquid. *Id. 4. Acad. c. 25. a med.* Videre acriter, *esser di vista acuta*. & *Plaut. Mil. 3. 1. 36.* Clare oculis video. *Virg. 5. Æn. v. 107.* læto complerant litora cœtu Visuri Æneadas. *Sallust. in Jug. c. 99. ad fin.* Mulieres & pueri, qui visum processerant. ¶ *Vide*, aspice, intuere, *mira, guarda*. *Terent. Eun. 4. 4. 3.* Illud vide, os ut sibi distorsit carnufex! *Plaut. Amph. 2. 2. 155.* Vide sis, signi quid siet. *Id. Cas. 2. 6. 28.* Vide, ne qua illic insit alia sortis sub aqua. *guarda bene*. & *Mostell. 2. 3. 151.* Vide, tali ubi sint. *Terent. Eun. 5. 1. in fin.* Vide, amabo, si non, cum aspicias, os impudens videtur. ¶ *Me vide*, formula fidejubendi, & recipiendi in se eventum cujuspiam rei, *sta sulla mia fede*. *Terent. Andr. 2. 2. 13.* Istuc ipsum nihil pericli est: me vide. *Plaut. Merc. 5. 4. 53. Ly.* Certon' scis, non succensere mihi tuam matrem? *Eu.* scio: me vide. *Ly.* satis habeo. Adde *Trin. 3. 3. 79.* & *Terent. Phorm. 4. 4. in fin.* Sic Græci βλέπειν εἴς τινα, πρός τινα. ¶ Ponitur interdum pro visere, convenire, *visitare, andar a trovare*, colloquendi & agendi causa. *Cic. Attic. l. 12. ep. 37. extr.* Loco valde opus est. quare etiam Othonem vide. *Supra dixerat*: Othonem, Romæ est, convenias pervelim. *Id. l. 4. ep. 13.* Graviter se actuarum cum Aquilio confirmavit. videbis ergo hominem, si voles. & *l. 12. ep. 14.* Quemcumque appellaris, nemo negabit. Sed Sempronium vide, & Lunatem, & Statilium. tribus enim opus est. *Plin. l. 5. ep. 5. ante med.* Rogo, mane videas Plinium domi, & quoquo modo efficias, ne mihi irascatur. ¶ Per catachresim dicitur de sensu aurium. *Virg. 4. Æn. v. 490.* mugire videbis Sub pedibus terram, & descendere montibus ornos. *Propert. l. 2. el. 13. v. 49.* Vidistin' toto sonitus procurrere cælo? *Plaut.* ridicule *Mil. 4. 6. 24.* Naso pol jam hæc quidem videt plus, quam oculis. ¶ Huc pertinet illud *Augustini l. 10. Confession. c. 35.* Ad oculos proprie videre pertinet. Utimur autem hoc verbo etiam in ceteris sensibus, cum eos ad cognoscendum intendimus. Neque enim dicimus, audi quam rutilet; aut olfac quam niteat; aut gusta quam splendeat; aut palpa quam fulgeat. Videri enim dicuntur hæc omnia. Dicimus autem non solum, vide quid luceat, quod soli oculi sentire possunt, sed vide etiam quid sonet, vide quid oleat, vide quid sapiat, vide quam durum sit. ¶ De rebus inanimis. *Virg. 2. Georg. v. 68.* & casus abies visura marinos. *h. e.* experturus. (quo sensu *Terent. Adelph. 5. 4. 13.* Duxi uxorem. quam ibi miseriam vidi!) *Senec. in Agam. v. 885.* Sanguinem extremæ dapes domini videbunt. *Id. in Herc. Oet. v. 462.* Nox media solem vidit, & noctem dies. *Id. in Hippol. v. 685.* Quæque nascentem videt ora solem. *Id. in Med. v. 212.* Pontusque quidquid Scythicus a tergo videt. *Lucan.* de Apennino, *l. 2. v. 428.* Longior educto qua surgit in aera dorso, Gallica rura videt, devexasque aspicit Alpes. ¶ Metonymia est in his. *Senec. in Phæniss. v. 245.* Videram nondum diem. *h. e.* nondum natus eram. *Cic. 14. Fam. ep. 1. circa med.* Quem ego diem si videro, & si in vestrum conspectum venero. *Id. Fam. 7. ep. 30.* Qui suo toto consulatu somnum non viderit. ¶ Metaphorice refertur ad animum, & sumitur pro intelligere, cognoscere, scire. *intendere, conoscere, vedere*. *Cic. Fam. 6. ep. 3.* Quem exitum ego tam video animo, quam ea, quæ oculis cernimus. *Id. de Senect. c. ult.* Animus qui plus cernit & longius, videt, se ad meliora proficisci. *Id. 1. de Orat. c. 23. a med.* Acutius atque acrius vitia in dicente, quam recta videre. *Liv. l. 6. c. 12.* Dii vatesque eorum in futurum vident. *Cic. Fam. 9. ep. 6.* Quod ego cur nolim, nihil video. *Nep. in Alcib. c. 9. a med.* At patriam liberandam omni ferebatur cogitatione: sed videbat, id sine rege Persarum non posse fieri. *Id. in Annib. c. 9.* Vidit vir omnium callidissimus, magno se fore periculo, nisi quid prævidisset. ¶ *Plus videre*, plus sapere, melius consulere. *Cic. Phil. 2. c. 13. in fin.* Cum me vidisse plus faterentur, se speravisse meliora. *Id. pro leg. Manil. cap. 22.* Sin autem vos plus tum in republica vidistis, &c. Sic *Terent. Heaut. 3. 1. 97.* Ita comparatam esse hominum naturam, aliena ut melius videant & dijudicent. ¶ De somniantibus. *Cic. 4. Acad. c. 40. a med.* Si dormientes aliquid animo videre videamur. *Id. 1. de nat. Deor. cap. 29. sub fin.* Videre aliquid in somnis. *Justin. l. 1. c. 4.* per somnum. & *c. 9.* per quietem. *Cic. 1. de Divin. c. 61.* secundum quietem. *Tacit. 2. Ann. c. 14.* Nox lætam Germanico quietem tulit, viditque se operatum, &c. *Cic. 2. de Divin. c. 71. ad fin.* Videre somnia. ¶ Frequenter est animadvertere, considerare, perpendere, cogitare. *Pompej. ad Domit. 2. post epist. 12. lib. 8. ad Attic.* Diligentius nobis est videndum, ne distracti pares esse adversario non possimus. *Plaut. Bacch. 4. 9. 118.* Duæ conditiones sunt. utram tu accipias, vide. *Petron. in Satyr. c. 96.* Vide, quam non conveniat his moribus. & *c. 102.* Videte, numquid hoc placeat. *Cic. de Amic. cap. 11.* Id primum videamus, quatenus amor in amicitia progredi debeat. *Id. 4. Acad. cap. 13.* Nunc ea videamus, quæ contra ab his disputari solent. ¶ Item cavere. *Cic. 1. Offic. c. 14.* Videndum est, ne obsit benignitas. & *c. 20.* Quamobrem & hæc videnda, & pecuniæ fugienda cupiditas. Al. leg. *vitanda*, contra MSS. *Grævio* teste. ¶ Item curare, procurare, providere, parare. *Plaut. Amph. 2. 1. 82.* Vide, a navi efferantur quæ imperavi omnia. *Id. Asin. 4. 1. 10.* Scribas, vide, plane & probe. *Cic. Fam. 16. ep. 4. a med.* Et comites, & tempestates, & navem idoneam ut habeas, diligenter videbis. *Id. Attic. l. 5. ep. 1.* Antecesserat Statius, ut prandium nobis videret. *Id. 5. Tuscul. c. 19. ad fin.* Demus scutellam dulciculæ potionis, aliquid videamus & cibi. *Terent. Heaut. 3. 1. 50.* Asperum (vinum) hoc est: aliud lenius, sodes, vide. *Id. Andr. 2. 6. 25.* Ego isthuc recte ut fiant, videro. *Cic. Fam. 7. ep. 20. ad fin.* Sed valebis, meaque negotia videbis. *Id. Verr. 7. c. 40. extr.* Post aliquid videbimus, ne iste nobis obstare possit. *Id. 3. de Orat. c. 1.* Philippum dixisse constabat, videndum sibi aliud esse consilium: illo senatu se rempublicam gerere non posse. ¶ *Vide, quid agas*, cum eos monemus, qui magna aggrediuntur. *Terent. Phorm. 2. 2. in fin.* Senex adest: vide quid agas. (Ubi *Donat.* non terrentis est, sed excitantis.) *Cic. 7. Verr. c. 68.* Te moneo: videas etiam atque etiam & consideres, quid agas, quo progrediare, quem hominem, & qua ratione defendas. *guarda ben quel che fai*. Hic est deterrentis. Adde *Plaut. Epid. 1. 2. 38.* ¶ *Videre sibi*, sibi consulere, providere. *Terent. Phorm. 1. 4. 11.* Nam absque eo esset, recte ego mihi vidissem, & senis essem ultus iracundiam. ¶ *Viderit*, is, *ipse*, dicimus, cum aliis rei cujuspiam curam relinquimus. *Cic. pro Quint. c. 17.* Quid mihi, inquis, cum ista summa sanctimonia ac diligentia? viderint ista officia viri boni. *Id. Attic. 12. ep. 21.* Legi Bruti epistolam non prudenter rescriptam: sed ipse viderit. *Ovid. 2. de art. am. v. 371.* Viderit Atrides: Helenen ego crimine solvo. *Id. 5. Trist. el. 2. v. 43.* Viderit: ipse sacram, quamvis invisus, ad aram Confugiam. *Petron. in Satyr. c. 87.* Videris tamen, inquit; non ego tui similis. ¶ Et cum casu. *Stat. 3. Theb. v. 212.* Viderit hæc bello viridis manus. *Ovid. Heroid. ep. 12. extr.* Viderit ista deus, qui nunc mea pectora versat. ¶ Passive impersonaliter. V. in voce sequenti.

VIDEOR, eris, visus sum, pass. 2. *esser veduto*, ὁρῶμαι, cernor, conspicior. *Plaut. Mil. 2. 2. 32.* Siquidem centies hic visa sit, tamen infitias eat. *Varr. l. 1. R. R. cap. 2.* Ubi sol sex mensibus continuis non videtur. *Terent. Andr. 3. 5. 10.* Ohe. *Da.* visus sum. *Virg. Ecl. 4. v. 15.* divisque videbit Permixtos heroas, & ipse videbitur illis. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 9. v. 18.* Consulis ante pedes ire videre equos. *Senec. ep. 114.* Quam cupierit videri, quam vitia sua latere noluerit. ¶ Impersonaliter. *Plaut. Merc. 2. 2. 52.* Vide sis modo etiam. *Lys.* visum est. *Id. Asin. 3. 3. 94.* Da mihi istas viginti minas. videt me amantem egere. *Lib.* videbitur. *si vedrà, si penserà*. & *Cic. pro Rosc. Com. c. 7. a med.* Qui quemobrem Roscium similem sui in fraude & malitia existimarit, nihil videtur. *non si vede il perchè*. *Id. in fin. Phil. 13.* Hoc potest separatim perscribi, ut proprio senatusconsulto Pompejus collaudatus esse videatur. *affinchè si vegga, che, &c.* *Id. 3. de Orat. c. 55. a med.* Et quales ipsi quoque oratores, qui sint ætate, honore, auctoritate, debet videri. *bisogna vedere, si dee considerare*. ¶ Sæpissime est apparere, speciem habere, *parere, sembrare*: sive illa species vera sit, sive non. *Cic. 1. Offic. c. 24.* Nunquam periculi fuga committendum est, ut imbelles timidique videamur. *Id. Verr. 4. c. 17.* Multo rem turpiorem fore, & iniquiorem visum iri intelligebant. & *l. 3. de Orat. c. 11. a med.* Et illud quod loquitur, priscum visum iri putat, si plane fuerit rusticanum. *Id. l. 3. Offic. c. 7. ad fin.* Induerit eam, quæ videretur esse, non quæ esset, repugnantiam. & *c. 2. circa med.* Si id, quod speciem haberet honesti, pugnaret cum eo, quod utile videretur. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 60.* pulcra Laverna, Da mihi fallere, da justo sanctoque videri. ¶ *Videtur mihi, tibi, &c.* sequente casu recto, cum, vel sine infinito. *Plaut. Mostell. 3. 3. 3.*

Num nimia emptæ tibi videntur? *Id. Stich.* 2. 2. 7. Non homines habitare mecum mihi hic videntur, sed sues. *mi pare, abitar qui meco non nomini, ma porci.* & *Rud.* 4. 7. 4. Æquum videtur tibi ut ego alienum quod est, meum esse dicam? *Id. Pers.* 5. 2. 58. Nec satis libere sibi videtur, ni, &c. & 4. 4. 5. Ut munitum muro tibi visum est oppidum? *Cic. de Fin. l.* 2. *c.* 13. *ad fin.* Quæ Aristoni & Pyrrhoni omnino visa sunt pro nihilo. *Plaut. Epid.* 4. 2. 29. Quid si tavro aliter visum est? ¶ Sequente accusativo rara constructio est. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 5. Non mihi videtur, ad beate vivendum satis posse virtutem. (*Lambin. & Bentlej. leg. virtus.* Adde *Gell. l.* 2. *c.* 4.) ¶ *Ego mihi videor, tu tibi videris.* &c. *mi paro, the,* &c. sequente altero recto casu, vel infinitivo & opinationem, atque assensionem non firmam sæpe significat, *Cic. Attic. lib.* 9. *ep.* 10. Amens mihi fuisse videor a principio. & *epist.* 12. *a med.* Quibusdam sat sapiens videor, quod una non ierim, aut felix fuisse: mihi contra. & *l.* 2. *ep.* 17. *a med.* Objurgavi senatum, ut mihi visus sum, summa cum auctoritate. *Terent. Eun.* 3. 2. 2. Audire vocem visa sum modo militis. *Id. Andr.* 4. 4. 18. Adeon' videmur vobis esse idonei, in quibus sic illudatis? ¶ De somniantibus. *Plaut. Merc.* 2. 1. 5. Mercari visus mihi sum formosam capram. *Id. Curcul.* 2. 2. 10. Hac nocte in somnis visus sum viderier, procul sedere longe a me Æsculapium. ¶ Interdum significat firmum animi judicium, & ponitur pro censere, statuere, placere: qua ratione impersonaliter usurpatur cum infinito vel expresso, vel tacito. *Cic. de Senect. c.* 1. Nunc mihi visum est de senectute aliquid ad te conscribere. *Terent. Phorm.* 4. 3. 14. Visum est mihi, ut ejus tentarem sententiam. *mi è paruto bene.* suppla *visum est mihi facere, ut,* &c. *Cic.* 1. *Acad. c.* 9. *sub fin.* Eam quoque, si videtur, correctionem explicabo. *se ti par bene.* Sic *Fam* 14. *ep.* 7. *ad fin.* Tibi si videbitur, villis iis utare, quæ longissime aberunt a militibus. *Cic.* 1. *Offic. c.* 32. *ad fin.* Qui imitamur, quos cuique visum est. *supple* imitandos esse. Sic *Attic. l.* 16. *ep.* 28. *extr.* Velim Lentulum puerum visas, eique de mancipiis, quæ tibi videbitur, attribuas. *Liv. l.* 31. *c.* 3. Ut consul, quem videretur ei, cum imperio mitteret, qui, &c. *Id. l.* 29. *c.* 20. Sibi placere consules decem legatos, quos iis videretur, ex senatu legere, quos cum prætore mitterent. ¶ Hac ratione in decretis, & senatus consultis, & sententiis judicum adhibebatur: ut modeste suam sententiam ostenderent, & imperiosa jubendi invidiam vitarent. *Cic.* 4. *Acad. c.* 47. *sub fin.* Majores nostri voluerunt, quæ juranti judices cognovissent, ut ea non esse facta, sed ut videri, pronuntiarent. *Id. Verr.* 4. *c.* 38. Iste pronuntiet, Sthenium litteras publicas corrupisse videri. *Id.* 4. *Attic. ep.* 2. Cum pontifices decressent, videri, posse sine religione eam partem areæ mihi restitui. *Liv. l.* 30. *c.* 17. *a med.* Scipionem recte atque ordine videri fecisse, quod eum sagam appellaverit. *Id. l.* 38. *c.* 44. Consul adjecit senatusconsultum, Ambraciam non videri vi captam esse. *In decreto Censoris* apud *Sueton. de clar. Rhetorib. c.* 1. Et iis, qui eos ludos habent, & iis qui eo venire consueverunt, videtur faciendum ut ostendamus nostram sententiam, nobis non placere. Adde *Cicer. Verr.* 7. *c.* 6. *a med.* & *Verr.* 4. *c.* 41. *Phædr. l.* 1. *fab.* 10. *v.* 9. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. cap.* 2. quæ congessit *Brisson. de Formul. p. m.* 217. ¶ Frequens adeo est apud *Ciceronem* hujus verbi usus, ut nonnunquam ab eo per pleonasmum tantummodo adhibeatur, ita tamen ut non sine vi & elegantia. Exemplum sit illud *pro leg. Manil. c.* 10. Satis mihi multa verba fecisse videor, quare hoc bellum esset genere ipso necessarium, magnitudine periculosum: restat ut de imperatore ad id bellum deligendo dicendum videatur.

VIDUA, æ. *V. Viduus.*

VIDUALIS, le, *vedovile*, ad viduam pertinens. *In fragm. Lapid. inscripti*, apud *Murator. pag.* 75. *n.* 2. permansit bis denis in vidualibus annis Jam jam sancta parens.

VIDUATUS, a, um, *spogliato, privo, privata, μονωθείς, χῆρος*, privatus, spoliatus, carens. *Virg.* 4. *Georg. v.* 518. Arvaque Riphæis nunquam viduata pruinis. *Colum. de arborib. cap.* 2. *a med.* Vitis viduata pristino alimento deficiet. *Id. in præfat. lib.* 10. *a med.* Aggressi sumus tenuem admodum, & pæne viduatam corpore materiam. *Sil. l.* 3. *v.* 601. Nec Stygis illa lacus, viduataque lumina regna. *Id. l.* 11. *v.* 91 sedes viduata. *h. e.* sella curulis vacua, mortuo consule. *Martial. l.* 11. *epigr.* 21. Culcita viduata Leuconicon. *materasse votato di borra*. Rursus *Sil. l.* 12. *v.* 370. Serpentum tellus pura ac viduata venenis. Al. leg. *veneni*. nam & genitivum regit. *Lucret. l.* 5. *v.* 838 Orba pedum partim, manuum viduata vicissim. ¶ *Viduata*, viro orbata. *Sueton. in Galb. c.* 5. Agrippina viduata morte Domitii. *restata vedova.* & *Senec. in Med. v.* 581. conjux viduata tædis. *h. e.* deserta, repudiata. Adde *Martial. l.* 9. *epigr.* 31. & *Tacit. Ann.* 16. *c.* 30.

VIDUATUS, us, m. *stato vedovile. Tertull. de Virg. veland. c.* 9. Scio alicubi virginem in viduatu ab annis nondum viginti collocatam. *h. e.* in sacro viduarum ministerio.

VIDUERTAS, atis, f. *calamità, συμφορά*, calamitas, apud Veteres. *Paul. ex Fest.* Viduertas calamitas dicta, quod viduet bonis. *Cato de re rust. c.* 141. Uti tu morbos visos invisosque, viduertatem, vastitudinemque, calamitates, intemperiesque prohibessis.

VIDUITAS, atis, f. *vita vedovile. χηρεία, χηρόσυνη*, vita cælebs post nuptias. *Cic. pro Cæcin. c.* 5. Ebutius iste, qui jam diu Cæsenniæ viduitate ac solitudine aleretur. *Liv. l.* 40. *c.* 4. In viduitate relictæ filiis singulos parvos filios habentes. ¶ Sumitur etiam pro privatione, inopia. *Plaut. Rud.* 3. 3. 1. Nunc demum est, cum omnium copiarum, atque opum, auxilii, præsidii viduitas nos tenet.

VIDULARIA, æ, f. nomen unius ex amissis *Plauti* Comœdiis, cujus fragmenta aliquot afferunt *Nonius* & *Priscianus*. Dicta est a vidulo; sed cujus præcipue argumenti fuerit, ignoratur. Similis *Rudenti* fuisse creditur.

VIDULUS, i, m. *bolgia, valigia, φασκώλιον, πήρα*, sacculus ex corio, quo pecunia, vel aliud quidpiam itineris causa reponitur. *Plaut. Rud.* 4. 4. 86. Est ne hic vidulus, ubi cistellam tuam inesse aiebas? *Id. Men.* 5. 7. 47. Recte obsignatum in vidulo est marsupium. Adde *Rud.* 4. 3. 60. & 61. unde colligitur, ex corio fuisse.

VIDUO, as, a. 1. *privare, spogliare, χηρόω, ἀποστερέω*, orbo, privo. *Virg.* 8. *Æn. v.* 571. tam multis viduasset civibus urbem. *Horat. l.* 1. *od.* 29. *v.* 8. & foliis viduantur orni. *Senec. in Hippol. v.* 866. Ensis viduare dexteram. *Stat.* 3. *Theb. v.* 385. viduare Penates, finitimas adhibere manus. *Seren. Sammon. c.* 55. *v.* 989. febris pergit viduare sopore.

VIDUVIUM, ii, n. *stato vedovile. Sidon. l.* 6. *epist.* 2. & *vet. Lap.* Lequineis notæ apud *Donium class.* 10. *n.* 51. *lin.* 21.

VIDUUS, ua, uum, *privo, spogliato, private, vedovo. χῆρος*, privatus, orbatus, spoliatus, carens: ab *iduare*, quod Etrusce lingua dividere est: unde *vidua* (inquit *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 15. *a med.*) quasi valde divisa, aut e viro divisa. Aliam notationem non afferam. Vidua itaque proprie dici de conjuge orbata viro. *Cic. pro Cæcin. c.* 5. Mulierum assentator, cognitor viduarum. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 37. Dum tu te abstineas nupta, vidua, virgine. *Id. Stich.* 1. 1. 1. Credo miseram fuisse Penelopam, quæ tam diu vidua viro suo caruit. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 78. sunt qui Crustis & pomis viduas venentur avaras. *Plaut. Merc.* 4. 6. *in fin.* Etenim, plures viri sint vidui, quam nunc mulieres. ¶ Viduam, inquit *Javolen. l. ult. Dig. tit. de verb. signif. leg.* 242. non solum eam, quæ aliquando nupta fuisset, sed eam quoque mulierem, quæ virum non habuisset, appellari ait Labeo: quia viduus sic dicta est, quasi vecors, vesanus, qui sine corde aut sanitate esset; similiter viduam esse dictam, sine duitate. *Liv. l.* 1. *c.* 46. *ad fin.* Se rectius viduam, & illum cælibem futurum fuisse contendere, quam cum impari jungi. *Senec. in Herc. Fur. v.* 245. cælibis semper tori Regina gentis vidua Thermodontiæ. Adde *in Med. v.* 215. ¶ Universim quæcunque seu nupta, sive innupta sine viro cubat, *vidua* dicitur. item quæ virum quidem habet, sed absentem. *Senec. in Agam. v.* 156 Decem per annos vidua respiciam virum? *Plaut.* de meretrice, *Cistell.* 1. 1. 46. Nunquam ego hanc viduam cubare sivi. *Propert. l.* 2. *el.* 24. *v.* 27. Quid tibi, quid prodest viduas dormire puellas? Adde *Ovid.* 2. *Fast. v.* 557. Huc & illa pertinent: *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 54. Scyria nec viduo Deidamia toro. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 10. *v.* 17. Hostibus eveniat viduo dormire cubili. *Id. Heroid. ep.* 19. *v.* 39. Cur ego tot viduas exigo frigida noctes? & *ep.* 1. *v.* 9. Nec mihi, quærenti spatiosam fallere noctem Lassaret viduas pendula tela manus. *h. e.* manus ejus, quæ virum habet absentem. *Id. Heroid. ep.* 8. *v.* 21. vidua aula: in qua regina conjux abest. Sic *epist.* 9. *v.* 35. & *Fast.* 1. *v.* 36. vidua domus. *Martial.* viduam Cybelem dicit. *l.* 9. *epigr.* 72. propter Atyn puerum, quem deperibat, exsectum. *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 9. *a med.* Viduus cælibatus. ¶ Vir quoque *viduus* est sine conjuge. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 102. Cum juvit viduos rapta Sabina viros. Adde *Heroid. ep.* 3. *v. v.* 86. ¶ De bestiis. *Plin. l.* 10. *c.* 34. Columba nisi cælebs aut vidua, nidum non relinquit. ¶ Metaphorice *Horat. lib.* 4. *od.* 5. *v.* 30. Et vitem viduas ducit ad arbores. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 78. Stratus humi palmes viduas desiderat ulmos. *Catull. carm.* 31. *nupt. v.* 49. Ut vidua in nudo vitis quæ nascitur arvo. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. viduas platanus. *Colum. l.* 5. *c.* 6. *post med.* Viti novellæ pampinarium dimitti non oportet, nisi necessario loco natus est, ut viduum ramum mariet. ¶ De aliis quoque rebus dicitur spoliatis, carentibus. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 10. *v.* 18. nec viduum pectus amoris habet. *Virg. in Cul. v.* 371. Cogor adire lacus viduos a lumine Phœbi. *Stat.* 10. *Theb. v.* 13. Ceu mare per tumidam viduæ moderantibus alni. & *v.* 133. viduae clavus. *h. e.* sine gubernatore. *Colum. l.* 9. *c.* 2. Pabulationes pecudibus viduæ. *Id. l.* 2. *c.* 2. *ad fin.* Viduum arboribus solum. *Plin. l.* 3. *proœm.* Oppidorum nomina fama sua vidua. *Sil. l.* 2. *v.* 647. viduae teli, & frustrato prodita ictu. *Apul. l.* 4. *Metam.* Aræ viduæ frigido cinere fœdatæ. *Avien. in Perieg. v.* 939. Cæspes herbæ viduus. *Stat.* 6. *Theb. v.* 542. Hasta super laevos humeros vicini cruori Effugit, & viduo jugulum ferit irrita ligno. *h. e.* qua parte ferro caret. ¶ De deo Viduo hæc *Cyprian. de Idolor. vanit. ante med.* In tantum vero deorum vocabula apud Romanos finguntur, ut sit apud illos & Viduus deus, qui animam corpore viduet: qui quasi feralis & funebris intra muros non habetur, sed foris collocatur, & nihilominus, quia exterris factus, damnatus potius Romana religione, quam colitur. In multis optimis MSS. hæc verba desunt.

VIENNENSIS, se, ad Viennam pertinens, quæ est urbs Allobrogum in Gallia Narbonensi, ad Rhodanum fluvium, infra Lugdunum, Romanorum coloniam: ut Viennensis ager, *Plin. l.* 14. *c.* 1. *ad fin. Viennenses, ium,* ejus incolæ, *Tacit.* 1. *Hist. c.* 65. *Plin. jun. l.* 4. *ep.* 22. & *Plin. alter loc. cit. c.* 4. *sub fin.* & *Vellej. l.* 2. *c.* 121 Ipsius urbis meminit *Plin. l.* 2. *c.* 47. & *l.* 3. *c.* 4. *a med.* & *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 9. Vitiferam vocat *Martial. l.* 13. *distich.* 107. pulcram *l.* 7. *epigr.* 87. ¶ Alia est *Vienna* in Pannonia superiori, ad Danubium, illa nunc multo nobilior. V. Geograph.

VIRO, es, a, 2. *legare. λυγόω*, flexili vinculo ligo, vincio. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. Viere, vincire: a quo est in Asoto Ennii: Ibant malam viere Veneriam corollam. *Id. l.* 1. *R. R. c.* 23. *a med.* Sic alia & alio loco serunda, ut habeas vimina, unde viendo

quid

quid facias, ut sepes, vallos, crates. Adde *Fest.* & *Non.* c. 2. n. 915.

VIETOR, oris, m. *cerchiajo*, qui vasa vinaria curat, circulis ligneis & viminibus religendo, stipando, &c. a *vieo*. Agnoscitur a *Donato ad Terent. Eun.* ut dicetur in voce sequenti. *Ulpian. Dig. l.* 9. *tit.* 2. *leg.* 27. *in fin.* Si vietori locaveris lacum vini plenum curandum, & ille eum pertuderit. Ita *Haloander* edidit, & legi vult *Budaeus*: At *Torrentin.* habet *rectori*, quod defenditur a *Cujac. l.* 10. *Observat. c.* 9. tum quia in *Basilicis* est κοιστῇ, tum quia lacus non est hic vas ligneum, quod vieri debeat, sed cisterna vini (ut vocat *Ulpian. Dig. l.* 47. *tit.* 2. *leg.* 21. *circa med.*) seu receptaculum vini in terra depressum & tectorio incrustatum, cujusmodi ab Atheniensibus, & al. Graecie adhiberi mos fuisse, *Suidas* docet, ad vina servanda. Addit *Cujac.* Latinos non dixisse *vietorem* a *viendo*, sed *victorem*, allato illo *Gellii* loco *l.* 12. *c.* 3. *extr.* A ligando lictor, a legendo lector, a viendo victos, a tuendo tutor, a struendo structos, productis quae corripiebantur vocalibus, dicta sunt. Nam quia *vivendo victor* legunt, contra *Gellii* mentem faciunt. Quae cum vera esse videantur, legendum erit etiam apud *Arnob. l.* 2. *pag.* 70. Vannorum, scirpiarumque victores. *panierai*, *cestai*. quod e viminibus intextis & intortis et vasa compingunt. *Al.* leg. *vitores* eod. sensu. Sic in multis MSS. *Plauti Rud.* 4. 3. 51. Et vitorem, & piscatorem te esse, impure postulas. *h. e.* vasorum, quae religantur (qualis est vidulus) artificem. Al. leg. *vietorem*. Sic in veteri lap. apud *Gruter. pag.* 1178. T. Luccejus T. L. Auctus vitor sibi & suis, &c.

VIETUS, a, um, *molle*, *languido*, *di poche forze*, *mezzo*, *marcio*, μαλακός, mollis, languidus, flaccidus: a *vieo*, quod est intexere, vincire, ligare. *Donat.* ad illud *Eun.* 4. 4. 21. Hic est vetus, vietus, veternosus senex: Vietus, *inquit*, mollis, flaccidusque, & flexibilis corpore; unde & vimina, & vimenta, & vites, & vietores dicuntur; & viere, religare dicitur: quia vietis virgis magis religare possumus quidlibet. *Lucret. l.* 3. *v.* 386. *de tela aranei*: Nec supra caput ejusdem cecidisse vietam Vestem sentimus. *h. e.* putrem. *Cic.* 2. *de Divin. cap.* 16. Vel suspicari contractum aliquo morbo bovis exile, & exiguum, & vietum cor, & dissimile cordis fuisse. *Colum. l.* 12. *c.* 15. Ficus porro neque nimium vieta, neque immatura legi debet. ¶ Invenitur & penultima correpta, ut quidam censent. *Horat. epod.* 12. *v.* 7. Qui sudor vietis, & quam malus undique membris Crescat odor. (Dici tamen potest, duas hic syllabas per synaeresim in unam contrahi.)

VIGENI, ae, a, adject. *venti*, idem ac viceni. *Colum. lib.* 4. *c.* 30. Viminalium singula jugera sufficere possunt quinis & vigenis jugeribus ligandae vineae. Al. leg. *vicenis*.

VIGENS, entis, *forte*. *vigoroso*, ἀκμάζων, ἀκμαῖος, fortis, vegetus. *Cic.* 2. *Fin. c.* 14. Homines rationem habent a natura, mentemque datam & acrem, & vigentem. *Lucret. l.* 2. *v.* 361. Herbae rore vigentes. *Sueton. in Ner. c.* 20. Terpnum citharoedum vigentem tum praeter alios arcessiit. *h. e.* florentem, & praeter alios in sua arte peritum. ¶ *Nonius c.* 5. *n.* 24. hoc interesse ait inter *vegetum* & *vigentem*, quod vegetus sit incolumis, *vigens* fortis: *vegetum* corporis, *vigentem* animi etiam dici posse: quae quidem differentia non usquequaque vera est. *Liv. l.* 21. *c.* 43. A tergo Alpes urgent, via integris vobis ac vigentibus transitae. *Quintil. decl.* 3. *c.* 4. Vigentibus lacertis humum scindere. ¶ Translate *Plin. in Paneg. c.* 30. Datur intueri pulcherrimas aedes, deterso situ, auctas, & vigentes. *h. e.* non ruinosas, sed firmas.

VIGEO, es, gui, n. 2. *esser in vigore*, *in forze*, *esser robusto*, *gagliardo*, θάλλω, ἀκμάζω, vigorem habeo, valeo, polleo: a vi, vel quasi vi ago. *Paul. ex Festo*: Viget dictum a vi agendo, sed non in agendis hostilibus rebus, verum iis, quae concitato animo ad bonum tendunt. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 33. Quae a terra stirpibus continentur, arte naturae vivunt & vigent. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 27. Quidquid est illud, quod sentit, quod sapit, quod vult, quod viget, caeleste & divinum est. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 541. Pallor abit, subitaeque vigent in corpore vires. *Quintil. in praefat. l.* 7. Artus etiam leviter loco moti, perdunt, quo viguerunt, usum. *Senec. in Hippol. v.* 820. Tu, qui juventae flore primaevo viges. *Sallust. in Catil. c.* 20. Victoria in manu nobis est: viget aetas, animus valet. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. Omne corpus, ubi nimius ardor aut humor viget, aut interit, aut manet sterile. *Virg.* 4. *Aen. v.* 175. Fama Mobilitate viget, viresque acquirit eundo. *Horat. l.* 1. *od.* 12. *v.* 17. nil majus generatur ipso (*Jove*) Nec viget quidquam simile aut secundum. *Tibull. l.* 2. *carm.* 1. *v.* 88. Laudis & assiduo vigeat certamine miles. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 87. Vigere memoria. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 43. *in fin.* Humatio tota ad corpus pertinet, sive occiderit animus, sive vigeat. *Liv. l.* 6. *c.* 22. *a med.* Vegetum ingenium in vivido pectore vigebat. *Lucret. l.* 3. *v.* 151. Animus laetitia viget. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 3. *sub fin.* Nos animo dumtaxat vigemus, etiam magis, quam cum florebamus: re familiari comminuti sumus. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 55. Tu, cui jam natae que vigent, animique viriles. ¶ De his, quae prospere sunt, quae florent, quae magni aestimantur. *Virg. Aen.* 2. *v.* 88. Dum stabat regno incolumis, regumque vigebat Conciliis. *Ovid. Met.* 15. *v.* 428. Clara fuit Sparte: magnae viguere Mycenae. *Senec. in Hippol. v.* 435. prospero regnum in statu est, Domusque florens sorte felici viget. *Sallust. in Catil. c.* 5. *ad fin.* Pro pudore, pro abstinentia, pro virtute, audacia, largitio, avaritia vigebant. *Cic. pro Cael. c.* 5. *sub fin.* Vigebant studia rei militaris. *Naev. apud Gell. l.* 6. *c.* 8. *sub fin.* Qui res magnas manu saepe gessit gloriose, cujus facta viva nunc vigent. *Stat. l.* 5. *silv.* 5. *v.* 74. aetere stant, populisque vigent. *Cael. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 1. *extr.* Tui politici libri omnibus vigent. *Horat. in art. poet. v.* 61. verborum vetus interit aetas, Et juvenum ritu florent modo nata, vigentque. *Nep. in fragm. apud Plin. l.* 9. *c.* 39. Me juvene violacea purpura vigebat, cujus libra denariis centum venibat. *Colum. lib.* 3. *cap. ult. circa med.* Murenae, quarum pretia vigent. ¶ De hominibus florentibus opinione litterarum, doctrinae, probitatis, divitiarum, &c. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 11. Vigebat auditor Panaetii Mnesarchus. *& lib.* 3. *c.* 28. *a med.* Philonem in Academia maxime vigere audio. *Id.* 6. *Fam. ep. ult.* Nos nihil sumus, gregalibus illis, quibus, te plaudente, vigebamus, amissis. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 38. *in fin.* Multa saecula sic viguit Pythagoreorum nomen, ut nulli alii docti viderentur. *Nep. in Alcib. cap.* 5. *a med.* Tanta commutatio rerum facta est, ut Lacedaemonii, qui paulo ante victores viguerant, perterriti pacem peterent. *Lucret. l.* 4. *v.* 1149. Esse in deliciis summoque in honore vigere. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 20. Auctoritate & gratia vigere apud aliquem. *& l.* 14. *c.* 19. summis honoribus, & multa eloquentia. *& l.* 3. *c.* 30. opibus immensum viguit. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 1. *ante med.* Cujus viget vigebitque memoria, quamdiu fuerit in pretio Romana cognosci. ¶ Olim & *vigo* dictum fuit, teste *Charis. sub init. l.* 3. *pag.* 216. *Putsch.*

VIGESCO, is, n. 3. vigere incipio. *Catull. carm.* 46. *ad seips. v.* 8. Jam laeti studio pedes vigescunt. Adde *Lucret. l.* 1. *v.* 757. ubi al. leg. *virescet*.

VIGESIES, vicesies, vicies. *Apul. l.* 1. *de dogm. Plat.* Angulata vigesies sphaera. Al. leg. *vicies*.

VIGESIMUS. V. *Vicesimus*.

VIGESSIS, viginti assibus, ut *octussis*, octo assibus. *Martial. l.* 12. *epigr.* 77. Amphora vigessis, modius datur aere quaterno. *h. e.* viginti assibus venditur.

VIGIES, adverb. idem quod vicies. *Martian. Capell. l.* 8. *pag.* 194. Umbra vigies quater complicata.

VIGIL, is, com. g. *vigilante*, γρήγορος, ἄγρυπνος, vigilans, hoc est qui non est torpens, qualis sunt dormientes, sed in vigore & actu suo est: a *vigeo*. *Virg.* 4. *Aen. v.* 181. Monstrum horrendum, ingens, cui quot sunt corpore plumae: Tot vigiles oculi. *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 2. Canum vigilum excubiae. *Ovid.* 12. *Met. v.* 148. Dumque vigil Phrygios servat custodia muros. *& l.* 2. *v.* 112. ecce vigil rutilo patefecit ab ortu Purpureas Aurora fores. *Stat.* 1. *Achill. v.* 543. animos vigil. ¶ *Vigil* etiam dicitur, qui vigilare facit. *Ovid.* 3. *Met. v.* 396. Curae vigiles. *h. e.* quae nocturno quoque tempore mordent, & somnum impediunt. *Horat. l.* 3. *od.* 8. *v.* 14. Vigiles lucernas perfer in lucem. *h. e.* ad quas vigilatur. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 196. vigiles questus. *h. e.* qui per noctem vigilando emittuntur. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 48. Noctem vigilem capessere. *h. e.* vigilias agendo. ¶ Ignis vigil dicitur, qui nunquam exstinguitur. *Virg.* 4. *Aen. v.* 200. vigilemque sacraverat ignem, Excubias divum aeternas. ¶ Auris vigil, est attenta. *Stat. lib.* 1. *Achill. v.* 119. Aspicit intentum, vigilique haec aure bibentem. ¶ *Vigiles*, *lum*, absolute, sunt excubitores, nocturnique custodes, *guardie*, *sentinelle notturne*, φρουροί. *Plaut. Amph.* 1. 1. 195. Rex Creon vigiles nocturnos singulos semper locat. *Cicer.* 6. *Verr. c.* 43. Clamor a vigilibus, fanique custodibus tollitur. ¶ Translate *Lucret. l.* 5. *v.* 1435. Solem & Lunam mundi vigiles dixit. Similiter *Plin. l.* 10. *cap.* 21. gallos gallinaceos *vigiles nocturnos*. ¶ De praefecto vigilum V. in *Praefectus*.

VIGILABILIS, le, qui vigilat. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 239. & 888. O fistula nostri pectoris dormitio vigilabilis, quae me puellum impuberem cepisti!

VIGILANS, antis, *vegliante*, *vigilante*, ἀγρυπνῶν, particip. a vigilo. *Terent. Andr.* 5. 8. 8. Num ille somniat Ea, quae vigilans voluit? *Hic vigilans somniat*, proverbium est apud *Plaut. Capt.* 4. 2. 68. de iis, qui multa sibi bona & gaudia fingunt, & in votis suis sibi valde blandiuntur. ¶ *Vigilans dormire* proverbialiter dicitur ab eod. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 152. qui in re aliqua segnis, remissus, & securus est. Cui similis est illud *Lucret. l.* 3. *v.* 1061. Qui somno partem majorem conteris aevi, Et vigilans stertis, nec somnia cernere cessas. V. *Sterto*. ¶ Saepe nomen est, & significat diligentem, providum, intentum. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 48. Nostri isti nobiles, nisi vigilantes, & boni, & fortes, & misericordes erunt, &c. *Id.* 2. *Verr. c.* 11. Perficiam, ut nemo unquam post hominum memoriam paratior, vigilantior, compositior ad judicium venisse videatur. *Id. ad Pompej. post ep.* 11. *l.* 8. *ad Attic.* Homo vigilans & industrius. *Val. Max. l.* 9. *c.* 2. *n.* 1. *extern.* Annibal vigilantissimus dux. ¶ Lumina vigilantia *Ovid.* dixit *Heroid. ep.* 18. *v.* 31. accensam noctu facem in pharo ad monstrandum iter navigantibus.

VIGILANTER, adverb. *vigilantemente*, *attentamente*, *con diligenza*, ἐγρηγορότως, ἐπιμελῶς, cum vigilantia, & solicitudine. *Cic.* 5. *Verr. c.* 64. *ad fin.* Quod vigilanter provinciam administrasset: cujus omnes vigiliae in stupris constet, adulteriisque esse consumptae. *Id. pro Mur. c.* 15. Quem L. Murena pater hujusce vehementissime, vigilantissimeque vexatum, repressum magna ex parte, non oppressum reliquit. *Id. in somn. Scip. c.* 8. Enitar multo vigilantius. *Id. Fam.* 15. *ep.* 2. *circa med.* Vigilanter se tenuit. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 23. *a med.* Tu, mi Cicero, praesta, ut vigilantes nervosque nos, qui stamus in acie, subornes.

VIGILANTIA, ae, f. *vigilanza*, somni parcitas, ἀγρυπνία. *Plin. l.* 3. *ep.* 5. *de avunculo suo*: Erat incredibile studium, summa vigilantia: lucubrare a Vulcanalibus incipiebat, &c. ¶ Translate ponitur pro diligentia. *Terent. Adelph.* 3. 4. 34. Vigilantiam tuam tu mihi narras? *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 9. *extr.* Horribili vigilantia, celeritate, diligentia est.

VIGI-

VIGILARIUM, ii, n. *luogo della sentinella*, locus in quo nocturnæ excubiæ aguntur. *Senec. ep.* 57. *a med.* Quid interest, utrum super aliquem vigilarium ruat, an mons, aut turris? Alii leg. *vigiliarium* in masculino genere, & intelligunt militem nocturnas excubias agentem: integrum autem locum hoc sensu sic restituunt: Quid interest, utrum super aliquem vigiliarium ruat aut mons, aut turris?

VIGILATE, adverb. idem ac vigilanter. *Gell. l.* 3. *c.* 14. *a med.* Vigilate & attente verbum non probum mutavit.

VIGILATIO, onis, f. vigilia, insomnia. *Cæl. Aurel. Tard. l.* 1. *c.* 4. *sect.* ant.

VIGILATUS, a, um, vigilando transactus, ἀγρυπνηθείς, particip. a vigilor. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 167. Semustamque facem vigilata nocte viator Ponet. ¶ Sumitur etiam pro lucubrato seu nocte per vigiliam composito. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 109. Primus amans carmen vigilatum, nocte negata, Dicitur ad clausas concinuisse fores. *Id.* 2. *Trist. v.* 11. Hoc pretium curæ, vigilatorumque laborum Cepimus.

VIGILAX, acis, *vigilante*, ἀγρυπνητικός, sagaciter multumque vigilans. *Colum. l.* 7. *c.* 12. *ante med. de canib.* Maxime autem debent in custodia vigilaces conspici, nec erronei, sed assidui, & circumspecti magis, quam temerarii. *Ovid.* 2. *Met. v.* 779. Nec fruitur somno vigilacibus excita curis.

VIGILIA, æ, f. *veglia*, *vigilia*, ἀγρυπνία, actus vigilandi, insomnia, excubiæ nocturnæ. *Cels. l.* 2. *cap.* 6. Ut neque vigilia præcesserit, neque ventris resolutio, neque inedia. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 19. *a med.* Cui non sunt auditæ Demosthenis vigiliæ? *Id. in proœm. paradox.* Illud majorum vigiliarum munus in tuo nomine apparuit. *h. e.* longiorum lucubrationum. ¶ Speciatim dicitur de vigiliis militaribus. *Vigiliæ* autem & *excubiæ* differunt, quod *vigiliæ* sunt tantum nocturnæ, *excubiæ* & nocturnæ & diurnæ. *Cic.* 6. *Verr. c.* 45. Præcipitur & negotium datur Quæstoribus, & Ædilibus, ut noctu vigilias agerent ad ædes sacras. *Id. Catil.* 2. *c.* 12. Vestra tecta custodiis vigiliisque defendite. ¶ Vigiliæ militares quatuor erant, prima, secunda, tertia, quarta. Singulæ tribus horis constabant. Noctes enim in duodecim horas dividebantur, quæ æstivo tempore breviores erant, hiemali autem longiores. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 11. De tertia vigilia cum legionibus tribus ex castris profectus. ¶ Hæc militaris divisio noctis etiam in rebus urbanis observabatur. *Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 7. Cum puer tuus ad me secunda fere vigilia venisset. ¶ Metonymice dicuntur ipsi custodes, qui vigilant, *guardie*, *sentinella*, φρουροί. *Cic. pro Mil. c.* 25. Si Capitolina cohortes, si excubiæ, si vigiliæ, si delecta juventus, quæ tuum corpus domumque custodit, contra Milonis impetum armata est. *Sallust. in Catil. c.* 33. Et ab incendio intelligebat Urbem vigiliis munitam. *Id. in Jug. c.* 49. Vigilias crebras ponere. *& c.* 103. excubiæ. ¶ *Vigiliæ* quoque dicebantur nocturna sacra, quibus in æde Cereris mulieres pervigilabant, quæ & *mysteria*, & *initia* dicebantur. *Plaut. Aulul. prol. v.* 35. *&* 4. 10. 65. Qui illam stupravit noctu Cereris vigiliis. ¶ Per metaphoram *vigilia* sumitur pro diligentia, cura, officio. *Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 24. Cepio jam vigiliam meam, Brute, tibi tradere, sed ita, ut ne desim constantiæ meæ. *h. e.* mei muneris partes. Alludit autem ad vigilias militares. Nam qui in castris exploratorum, & excubitorum partes noctu obeunt, ubi sua vigilia perfuncti sunt, aliis vigiliam quasi per manus tradunt. *Id.* 7. *Phil. c.* 7. Idcirco in hac custodia tanquam in specula collocati sumus, ut vacuum populum R. metu nostra vigilia & providentia redderemus. *& Phil.* 1. *c.* 2. Manendum mihi statuebam quasi in vigilia quadam consulari & senatoria.

VIGILIARIUS. V. *Vigilarium*.

VIGILIUM, ii, n. idem ac vigilia. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n. penult.* Animum mitto speculatum tota urbe, uti quid facerent homines, cum experrecti fient, me faceret certiorem; si quis melius operam sumeret, ut ejus consilio potius vigilium adminicularem nostrum.

VIGILO, as, n. 1. *vigilare*, *vegghiare*, γρηγορεῖν, ἀγρυπνεῖν, abstineo a dormiendo, vigilias ago, excubo. *Cic. in somn. Scip. c.* 1. Me qui ad multam noctem vigilassem, arctior, quam solebat, somnus complexus est. *Id. Catil.* 3. *c.* 3. Tardissime autem Lentulus, credo, quod litteris dandis præter consuetudinem proxima nocte vigilarat. *Id. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 15. Properando etiam citius, quam si de multa nocte vigilassent. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 17. noctes vigilabat ad ipsum Mane, diem totum stertebat. *Terent. Eun.* 2. 2. 47. Vigilare usque ad lucem. ¶ Per metaphoram ponitur pro providere, studium & diligentiam adhibere. *Accius* apud *Cicer. pro Planc. c.* 24. Vigilandum est semper; multæ insidiæ sunt bonis. *Cic.* 6. *Phil. c. ult.* Quamobrem, Quirites, consilio quantum potero, labore plus pæne, quam potero, excubabo, vigilaboque pro vobis. *Id. de Fato, c.* 6. Vigila, Chrysippe, ne tuam causam deseras. ¶ *Mars vigila*, dicebant, indicto bello, Imperatores templum Martis ingressi, ejusque hastam commoventes. V. *Ancilia*. ¶ *Vigilare aliquid*, vigilanter providere, diligenter conficere, lucubrando persequi. *Virg.* 1. *Georg. v.* 312. Atque ubi jam breviorque dies, & mollior æstas, Quæ vigilanda viris? *Gell. in præfat. a med.* Qui in lectitando, scribendo, commentando nullas hoc genus vigilias vigilarunt. ¶ *Vigilare alicui rei*, vigilanter operam dare. *Propert. lib.* 3. *el.* 2. *v.* 9. si possem studiis vigilare severis. ¶ Impersonaliter. *Martial. l.* 12. *epigr.* 69. Si vigilatur & hic. ¶ Item passive. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 169. Non mihi grata dies; noctes vigilantur amaræ. ¶ Vigilare etiam dicuntur ignes, qui inextincti servantur, ut Romæ in templo Vestæ, de quo igne *Stat. l.* 2. *silv.* 1. *v.* 35. Ac tacita vigilet face Troicus ignis. & *Flor. l.* 1. *c.* 2. Ut ad similitudinem cœlestium ignium custos imperii flamma vigilaret.

VIGINTI, *venti*, εἴκοσι, nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Cic. pro Planc. c.* 37. Quæ, si viginti quiessem dies, in aliorum jugulum Consulum recidissent. *Id.* 3. *de Orat. c.* 20. Annos natus unum & viginti. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 86. Quattuor hinc rapimur viginti & millia rhedis. *Plin. sub fin. l.* 29. Blattæ diebus viginti non impositas panos sanare. *Id. l.* 30. *c.* 10. *in fin.* Viginti unam muscas rufas in potu dare.

VIGINTIANGULUS, a, um, *di venti angoli*, ut Pyramis octangula, & vigintiangula, apud *Apul. de dogmat. Plat. l.* 1.

VIGINTIVIRATUS, us, m. Magistratus viginti virorum, munus quoddam in republica gubernanda, cui viginti viri præerant. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 2. Repudiari se totum, magis etiam, quam olim in Vigintiviratu putabit. Adde *Quintil. l.* 12. *c.* 1. *ante med.* V. vocem sequent.

VIGINTIVIRI, orum, Magistratus viginti virorum apud Romanos. C. Julius Cæsar in consulatu legem tulerat, ut ager Campanus iis, qui ternos pluresve liberos haberent, divideretur, quod narrant *Vellej. l.* 2. *c.* 44. & *Sueton. in Cæs. c.* 20. *& in Aug. c.* 4. Hujus divisionis curatores viginti viros constituerat, quorum uno mortuo, in ejus locum Ciceronem invitaverat, quem honorem & munus, tanquam odiosum ac turpe, is repudiavit, ut apparet *ep.* 19. *l.* 2. *ad Attic.* non sine offensa Cæsaris, ut *Id.* innuit *ibid. ep.* 2. *l.* 9. & *Vellej. l.* 2. *c.* 45. Hanc ejus recusationem *Quintil. l.* 12. *c.* 1. laudat, & inter alia optimi civis argumenta recenset. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 6. Ubi nemo sit præter me, qui quemquam ex vigintiviris vivum & salvum velit. ¶ Fuerunt etiam *vigintiviri* Magistratus ante quæsturam geri soliti, veluti aditus ad eam & ceteros honores. Fuere primum vigintisex; deinde ab Augusto ad viginti redacti, quorum decem erant hastæ decemvirali præpositi, quatuor curatores viarum, tres monetales, totidem capitales. Duumviros curatores viarum extra urbem, & Quatuorviros, qui in præfecturas Campaniæ mittebantur, Augustus sustulit. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 29. Neronem jam ingressum juventam commendavit patribus, utque munere capessendi vigintiviratus solveretur, & quinquennio maturius, quam per leges quæsturam peteret, non sine irrisu audientium postulavit. *Spartian. in Did. Juliano, c.* 1. Inter viginti viros electus est suffragio matris Marci Imperatoris. Adde *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 381. *n.* 3. & *Frontin. de Colon. pag.* 137. *Goes.* ¶ In sing. num. *Plin. l.* 7. *c.* 30. Varro auctor est, XX viro se agros dividente Capuæ, &c. Ita *Harduin.* ex suis MSS. omnib. Sic *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 372. Aurelio Victori XV. Viro sacr. fac. V. *Quindecimviri*.

VIGOR, oris, m. *forza*, *gagliardia*, *vigore*, ἀκμή, vis illa, qua aliquis vivit vigetque, robur, firmitas, vires. *Virg.* 6. *Æn. v.* 730. Igneus est ollis vigor, & cœlestis origo Seminibus. *Id. Æn.* 9. *v.* 610. nec tarda senectus Debilitat vires animi, mutatque vigorem. *Phædr. lib.* 3. *fab.* 7. *v.* 14. tibicen, cujus flatibus Solebat excitari saltantis vigor. *Liv. l.* 21. *c.* 4. Eundem vigorem in vultu, vimque in oculis, habitum oris, lineamentaque intueri. (Adde *Albinovan. eleg.* 1. *v.* 260. & *Curt. l.* 10. *c. ult.*) *Hirt. de B. Afric. c.* 10 *sub fin.* Imperatoris vultus, vigor, mirabilisque hilaritas. *Justin. l.* 1. *c.* 4. *ad fin.* Tantus in illo vigor, & dulcis quidam blandientis infantiæ risus apparuit. *Id. l.* 5. *c.* 3. *in fin. Liv. l.* 9. *c.* 16. *a med.* & *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 51. Vigor animi. *Id. Met.* 8. *v.* 834. ingenit. *Horat. l.* 4. *od.* 4. *v.* 5. juventas & patrius vigor. ¶ In plur. num. *Vitruv. l.* 6. *c.* 1. *ad fin.* Temperatissimæ ad utramque partem & corporum membris, animorumque vigoribus pro fortitudine sunt in Italia gentes. *Sil. l.* 15. *v.* 355. Vincis, ait, nostros mirando ardore vigores. ¶ Metaphorice *Senec. ep.* 64. Lectus est liber Q. Sextii patris, magni viri. Quantum in illo, dii boni! vigoris est, quantum animi! ¶ De rebus inanimis. *Plin. lib.* 14 *cap.* 4. *a med.* Vigor vini indomitus. *Harduin.* in MSS. suis *viror* reperit. *Id. l.* 9. *c.* 35. Margaritæ flavescunt senecta, rugisque torpescunt; nec nisi juventa constat ille, qui quæritur, vigor. *Id. lib.* 37. *cap.* 7. *a med.* Gemma quodam vigore apposita tingens, *h. e.* colore splendido ac vivido.

VIGORANS, antis, *che rinvigorisce*, *rinforzante*, vigorem afferens. *Tertull. de pudic. c.* 2. Effeminantia magis, quam vigorantia disciplinam. ¶ vigorem sumens. *Id. de resurr. carn. c.* 16. *a med.* Vinum animæ vigorantis ex vite Christi.

VIGORATUS, a, um, *vigoroso*, *forte*, ut Vigoratus juvenis, *Apul. l.* 9. *Met.*

VILEO, es, vel Vilesco, is, n. *diventar vile*, φαυλίζομαι, ἀτιμάζομαι. *Avien. in Arat. v.* 318. At postquam argenti deformis viluit ætas.

VILIFICO. V. *Annihilare*.

VILIPENDO, is, a. 3. *vilipendere*, *sprezzare*, contemno, parvi facio. *Plaut. Truncul.* 2. 6. 58. Etiamnum me vilipendit. Al. leg. *nihili pendit*.

VILIS, le, *di buon mercato*, *di poco prezzo*, εὔωνος, qui parvo pretio emitur. *Plaut. Trin.* 1. 1. 10. Neque quidquam vile nunc est, nisi mores mali. *Id. Mil.* 3. 1. 157. Qui probi homines essent, esset his annona vilior. *Cic. Verr.* 5. *c.* 84. *in fin.* Frumentum quoniam vilius erat, ne emisses. *Id.* 2. *de Fin. c.* 28 Non minor voluptas percipitur ex vilissimis rebus, quam ex pretiosissimis. *Martial. l.* 1. *epigr.* 77. custrum pretium non vile meorum. *Terent. Phorm.* 5. 3. 6. Ex his prædiis talenta bina capiebat: ac rebus vilioribus multo. *cioè in tempo, che i viveri erano a molto minor prezzo*. *& Adelph.* 5. 9. 24. Si tuum officium facies, atque huic paululum præ manu dederis, unde utatur; reddet tibi cito. *Mi.* istoc vilius. Ubi

Donatus; quasi *nihil minus*. negatio enim est loco ostendentis, aut quid tale, cum ἐλλείπει, quia subauditur *quicquam*, & *non dabo*. Vult hoc *Donatus*: non dabo ne rem quidem istam, quam tango, viliorem. Simile est illud *Charis. l. 2. pag. 180.* *Persicb.* Rex, qui vocabat ad cœnam, si sibi ea res exhibenda indiceretur, quam exhibere non posset, respondit, ut Tranquillus refert: Illo vilius hominis erit cœna. *h. e.* minore pretio parabitur cœna alicui, quam constet quod mihi indicitur exhibendum. ¶ *Vili*, parvo pretio, *a buon mercato*. *Plaut. Epid.* 2. 2. 49. Istam quanti emit? *Thes.* vili. *Martial. lib.* 12. *epigr.* 67. Instructam vili vendis, Amœne, domum. *Ulpian. Dig. l.* 13. *tit.* 4. *leg.* 2. *sub fin.* Res stipulatoris vilissimo distracta est. ¶ Metonymice est abundans, frequens: ut in illo *Virg.* 1. *Georg. v.* 273. oleo tardi costas agitator aselli, Vilibus aut onerat pomis. Ita *Servius*, qui huc trahit & illud *ibid. v.* 227. viciamque seres, vilemque faselum. quia quæ abundant, vili emuntur. Huc addit *Non. c.* 12. *n.* 41. & locum *Varron. in fragm.* cujus lectio valde dubia est. ¶ Sæpe est vulgaris, contemptus, humilis, levis, minimi pretii, *vile*, *dispregevole*, ἄτιμος, εὐτελής. *Cic. pro Flacc. c. penult. a med.* Etiam si honor noster vobis vilior fuisset, salutem certe caram futuram. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 26. Nihil tam vile, neque tam vulgare est, cujus partem ullam reliquerint. *Id. Fam.* 7. *ep.* 20. Velia non est vilior, quam Lupercal. *Nep. in Datam. c.* 3. *ad fin.* Quod non vilis rex in potestatem inopinanti venerat. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 8. Et genus, & virtus, nisi cum re, vilior alga est. *Liv. l.* 40. *c.* 9. Nec adeo tibi vilis vita esset nostra, ut nec præterito periculo meo movereris, neque futuro. *Sallust. in Catil. c.* 16. Fidem, fortunas, pericula vilia habere. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 29. De reditum puero, senis est si gratia vilis. *Id. Heroid. ep.* 7. *v.* 48. Si, dum me careas, est tibi vile mori. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 8. *v.* 438. Stat fucare colos nec Sidone vilior Ancon, &c. ¶ Τρόπον est illud *Petron. in Satyr. c.* 93. Vile est, quod licet. Et illud *Claudian. de IV. Consul. Honor. v.* 220. Vile latens virtus. *h. e.* virtus, quæ latet, vilis res est, & digna contemni. ¶ *Vile* adverbii more, viliter. *Claudian. ibid. v.* 37. & vile virentes Hesperidum risit, quos ditat fabula, ramos. *h. e.* non aureos ut fabulæ jactant, sed vulgari viriditate.

VILITAS, atis, *f. buon mercato*, *poco prezzo*, εὐθηνία, εὐτέλεια, εὐωνία, exiguitas pretii, cui *caritas* opponitur. *Cic. pro leg. Manil. c.* 15. *a med.* Tanta repente vilitas annonæ ex summa inopia & caritate rei frumentariæ consecuta est, quantam vix ex summa ubertate agrorum diuturna pax efficere potuisset. *Id. Verr.* 3. *c. ult.* Si ubertas in percipiendis fructibus fuit, consequitur vilitas in vendendis. *Plin. l.* 33. *c.* 3. *circa med.* Vilitatem alicui rei facere. *Id. l.* 35. *c.* 6. *sub fin.* Solebant libræ ejus triceni nummi taxari. Inventa per Hispanias arena est similem notam recipiens; itaque ad denarios senos vilitas redit. *Id. l.* 14. *c.* 2. *sub fin.* Uva tantum vilitatis cibariæ. *h. e.* escæ tantum utilis, nullo pretio in vino. *Id. l.* 8. *c.* 3. *de dentib. eleph.* Cetero & in his quoque, qua corpus intexit, vilitas ossea. *h. e.* materiæ exigui pretii. ¶ Translate *Plin. l.* 36. *c.* 15. *post med.* Vilitas animarum. *h. e.* vitæ hominum. *Id. initio l.* 20. Vilitas nominum. *Petron. in Satyr. c.* 118. Effugiendum est ab omni verborum, ut ita dicam, vilitate, & sumendæ voces a plebe submotæ. ¶ *Vilitas sui*, idest cum quis se vilissimum putat, & contemni ac negligi dignum. *Senec. de clem. l.* 1. *c.* 4. *a med.* & *ep.* 121. *extr.* In nullo (*animali*) deprehendes vilitatem sui, ne negligentiam quidem. *Curt. l.* 5. *c.* 9. *circa med.* Sæpe tædio laboris ad vilitatem sui compelluntur ignavi.

VILITER, adverb. *a buon prezzo*, εὐτελῶς, cum vilitate, vili pretio. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *ad fin.* Quicquid per asellum fieri potest, vilissime constat. *Plaut. Curcul.* 2. 2. 28. Venire poterit intestinis vilius. *Apul. in Florid. n.* 7. (*al. l.* 1.) Viliter se ipsum colere, sui contemptor est. *Plin. l.* 10. *ep.* 46 Aliqua pars testaceo opere agenda erit. id enim & facilius & vilius. *con più facilità e meno spesa.*

VILITO, as, a. 1. *far vile*, *avvilire*, φαυλίζω, vile reddo. *Turpil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 896 Quin moneam, quin clamem, & quærar tua vitia, quæ te vilitent.

VILLA, æ, *f. casa di villa*, ἔπαυλις, ἀγρονομία, domus extra urbem, in agro, agri colendi, & fructuum colligendorum, aut etiam habitationis causa constituta: a *vehendo*, quasi *vehilla*, quod in eam fructus ex arvis convehuntur. Ita docet *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 4. *a med.* & *l.* 1. *R. R. c.* 2. *circa med.* *Cic. pro Rosc. Com. c.* 12. Qui ager neque villam habuit, neque ex ulla parte fuit cultus. & *mox*. Tum erat ager incultus, sine tecto, nunc est cultissimus cum optima villa. *Plin. l.* 18. *c.* 6. Modus hic probatur, ut neque fundus villam, neque villa fundum quærat. *Poll. ad Cicer.* 10. *Fam. ep.* 33. Frumenta aut in agris, aut in villis sunt. ¶ Tripertito a *Columella* distribuitur, in urbanam, rusticam, & fructuariam. *Villa rustica*, est ea pars villæ, quam villicus, colonus, vinitor, arborator habitandam sibi obtinet, & familiæ villaticæ, atque instrumento omni rustico condendo, aut continendo est accommodata. *Villa urbana*, ea pars est, quam dominus sibi, cum ruri est, habitandam recipit. Dicitur urbana, quia elegantius amœniusque ædificari solet, & instrui, quasi urbani nitoris & elegantiæ plus habens, quam rustica. *Fructuaria villa* dicitur, ubi fructus reconduntur. V. ipsum *Columell. l.* 1. *c.* 6. ¶ Villa publica erat ædes in Campo Martio publicis officiis assignata, quemadmodum describitur a *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 2. Villa publica ad rempubl. administrandam est utilis, ubi cohortes ad delectum consuli adductæ considant; ubi arma ostendant; ubi censores censu admittant populum. Hæc *Varro*. Dicta est autem *villa*, quia posita erat extra Urbem. Nam Martius campus situs erat inter Urbem & Tiberim, ut *Liv. l.* 2. *c.* 5. docet. *Flor. l.* 3. *c.* 21. scribit, L. Syllam quatuor millia deditorum inermium in villa hac publica interfecisse. Hoc idem narrans *Val. Max. l.* 9. *c.* 2. *n.* 1. quatuor legiones fuisse dicit. Octo millia sunt in *Epit. Livii l.* 88. novem millia apud *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c.* 75. Aliam summam habes etiam apud *Senec. l.* 1. *de clement. c.* 12. &c. Ex quibus intelligimus amplissimam & spatiosissimam fuisse. Facta est a censoribus C. Furio Pacilo, & M. Geganio Macerino circa A. U. CCCXIX. *Liv. l.* 4. *cap.* 22. ¶ Neque vero solum rusticæ ædes, sed etiam singulæ earum partes villæ nomine significantur. Hinc *Plin. l.* 9. *c.* 54. ostrearum vivaria, quæ sunt villæ rusticæ partes, villas vocat. Similiter apud *Varron. loc. cit.* villæ sumuntur pro cohortibus avium altilium. In illo etiam *Plinii* loco *l.* 5. *ep.* 19. *sub fin.* Rogo ergo, scribas tuis, ut illi villa, ut domus pateat: videtur villa poni pro parte villæ rustica, *domus* vero pro parte urbana. ¶ Pro rure, *Plin. l.* 7. *ep.* 25. Athenis vivere hominem non in villa putes.

VILLARIS, re, *di villa*, ἀγροικικός, idem quod villaticus, ut Villares gallinæ, quæ in villa aluntur. *Plin. l.* 10. *c.* 41.

VILLATICUS, a, um, *villesco*, *villeresco*, *di villa*, ἀγροικικός, ad villam pertinens, ut *Villaticus canis*, qui villæ servandæ gratia alitur. *Villaticæ alites*, quæ in ædibus seu casis rusticis nutriuntur, ut sunt gallinæ, anates, columbi, &c. *Villaticæ pastiones*, *h. e.* alimenta, quibus hujusmodi altiles alites nutriuntur. *Colum. l.* 7. *c.* 12. De villatico cane igitur, & pastorali dicendum est. nam venaticus nihil pertinet ad nostram professionem. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *sect.* 17. *Hard.* Ajunt, si quis villam ea tinxerit, fugere accipitres, tutasque fieri villaticas alites. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 2. Duo sunt pastionum genera, unum agreste, in quo pecuariæ sunt, alterum villaticum, in quo sunt gallinæ, ac columbæ, & apes, & cetera, quæ in villa solent pasci. & *c.* 9. Villaticæ gallinæ. *Colum. in fin. l.* 7. Villaticæ pastiones, quæ continent volucrum, pisciumque, & silvestrium quadrupedum curam. *Id. l.* 9. *c.* 4. *sub fin.* Villaticum mel. *Plin. l.* 8. *c.* 21. *in fin.* Villaticæ quadrupedes.

VILLICA, æ, *f. contadina*, οἰκονόμου γυνή, uxor villici. *Martial. l.* 2. *epigr.* 56. Pinguis inæquales onerat cui villica mensas. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 69. Asparagi, posito quos legit villica fuso. ¶ De officiis villicæ V. *Colum. lib.* 12. *c.* 1. & *Caton. R. R. c.* 143. ¶ Adjective *Auson. epist.* 4. *v.* 56. Et jacula, & fundas, & nomina villica lini. *h. e.* rustica, rusticana. ¶ Scribitur & *vilica* simplici *l*. V. *Villicus*.

VILLICATIO, onis, *f. fattoria di villa*, ἀγρονομία, villæ dispensatio, seu administratio, negotiatio rustica. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *ante med.* Qui susceperit officium villicationis, in primis convictum domesticum, multo etiam magis externum vitet. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 69. *Burm.* Servum in villicationem relegavit.

VILLICO, onis, *m.* idem ac villicus, idest præfectus villicationis. *Apul. in Apol.* Negat eam rationibus villiconum, & opilionum, & equisonum solertissime subscripsisse. Alii leg. villicorum.

VILLICO, as, a. 1. *fare il fattor di villa*, ἀγρονομέω, villicum ago, villæ negotia guberno. *Apul. l.* 8. *Metam.* Servus, cui familiæ tutelam dominus commiserat, quique possessionem maximam villicabat. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *circa med.* Quorum prædia colenda suscipiebat Respublica: exercitusque ducebant, senatu illis villicante. ¶ Usitatius est passiva, seu deponenti positione. *Pompon.* apud *Non. c.* 2. *n.* 897. Longe ab urbe villicarier, quo herus rarenter venit. *Id. ibid.* Non villicarier, sed dominari mea est sententia. *Afran. ibid.* In Arpinos jam, quantum pote, explodam hominem, ut villicetur. Significat etiam ruri vivere, rusticari. *star in villa*, *villeggiare*. *Turpil. ibid.* Ego nondum etiam hic villicabar, Phædria. *Id. ibid.* Hic villicor ante urbem: nunc ero,

VILLICOR. V. in voce præced.

VILLICUS, & Vilicus, ci, m. *fattor di villa*, *gastaldo*, ἀγρονόμος, οἰκονόμος, præfectus villæ, procurator rei rusticæ, cui tota rerum villaticarum cura ab hero commissa est. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *circa med.* Villicus agri colendi causa constitutus, atque appellatus a villa, quod ab eo in eam convehuntur fructus, & evehuntur, cum veneunt. *Colum. sub fin. proœm. l.* 12. Villici successerunt in locum dominorum, qui quondam prisca consuetudine non solum coluerant, sed habitaverant villas. *Cato* apud *Colum. l.* 11. *c.* 1. *post init.* Male agitur cum domino, quem villicus docet. *Cic. Verr.* 5. *c.* 50. Si quis villicus ex eo fundo excisis arboribus ac venditis, demptis tegulis, instrumento, pecore abalienato, &c. & *paulo post*. Putat, in bonum in aestimationibus fructibusque fuisse habuisse custodem ac villicum. ¶ Ejus officia describit *Cato R. R. c.* 5. & 142. Qualis esse debeat, docet *Colum. l.* 11. *c.* 1. *sub init.* & *sect.* 13. & *l.* 12. *c.* 1. idemque undecimum librum suum *villicum* inscripsit, ut habemus *l.* 12. *c.* 18. ¶ Videtur sumi etiam pro ipso agri cultore ab *Horat. lib.* 1. *epist.* 14. *v.* 1. V. *vers.* 4. 19. & 26. ¶ Item pro dispensatore & procuratore cujuscumque rei. *In Priapejis carm.* 81. (quod multi *Tibullo* tribuunt.) Villicus ærarj quondam, nunc cultor agelli. *Al. leg.* Ærarj quondam custos, &c. Sed prior lectio magis *Scalig.* probatur. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 610. *n.* 10. Eutychus villic. a plumbo. Alia *pag.* 1033. *n.* 9. Vil. ab alim. *h. e.* villicus ab alimentis. Alia *pag.* 600. *n.* 3. Felici Cæs. serv. villico hortorum Majanor. Alia *ibid. n.* 4. Villicus in hortis Salustianis. *Frontin. de aquæduct. artic.* 117. In ministeriis aquæductuum ponit & *villicos*, quorum officium erat calices & fistulas impetratas ab Imperatoribus ad privatos usus aptare, & collocare, ut habetur *ibid. artic.* 112. Inscript. apud *Spon. in Miscell. sect.* 6. *pag.* 235. Sporus Cæs. N. S. villic. aquæ Claudiæ. ¶ Metaphorice *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 15. Malum villicum esse imperatorem, qui ex visceribus provincialium homines non necessarios nec reipubl. utiles pasceret. Ita legit *Salmas.*

Salmas. alii aliter. *Jo. enol. sat.* 4. v. 77. Pegasus attonitæ positus modo villicus urbi. *h. e.* præfectus. ¶ Adjectiva est villaticus, rusalis. *Auson. epist.* 4. v. 36. Et jacula, & fundas, & villica nomina lini. ¶ Ad scriptionem quod attinet, quamvis ratio duo *ll* postulet, tamen adeo frequens est in antiquis monumentis unico scribi, ut pæne præferri debeat, certe improbari non possit. *In opt. cod. Varronis, & in Pandect. Florentinis* ita semper scribi, testatur *P. Victorius ad l.* 16. *Fam. ep.* 21. Sex vet. Lapides affert *Manut. in Orthograph.* quindecim *Fabrett. pag.* 2. unum *Donius class.* 1. n. 140 tria *class.* 7. n. 138. 192. & 205. simplici *l.* Putat *Dausq.* etiam *villam* sic scribi, quod fit ab ἴλη, manipulus. Ipse tamen, & *Manut.* retinent *villicus.*

VILLOSUS, a, um, *peloso*, τριχώδης, τριχωτός, villis plenus, hirsutus, hirtus. *Virg.* 8. *Æn.* v. 177. villosi pelle leonis. & *vers.* 266. *de Caco*: villosaque setis pectora semiferi. *Plin. l.* 16. *c.* 10. Arbor folio villosior. *Id. l.* 11. *c.* 39. Villosissimum animal. *Id. l.* 21. *c.* 12. Radix villosa. *h. e.* capillamentis, vel fibris instructa. *Ovid.* 10. *Met.* v. 22. *de Medusa.* villosa colubris guttura. *h. e.* densis cincta serpentibus.

VILLULA, æ, f. *piccola casa in villa, casino*, ἀγροικίδιον, parva villa. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 9. Ego Arpini volo esse pridie Calendas, deinde circum villulas nostras errare. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. v. 45. Proxima Campano ponti quæ villula tectum Præbuit.

VILLUM, li, n. *vinetto*, οἰνάριον, οἰνίσκος, diminutivum a *vinum.* *Terent. Adelph.* 3. 2. 11. Interea in angulum aliquo abeam, atque edormiscam hoc villi. *questo poco di vino c' ho bevuto.*

VILLUS, li, m. *fiocco, peli messi insieme*, θρίξ, λάχνη, τρίχωμα, non proprie pilus est, sed potius multorum pilorum collectio, & quidem quasi floccus, quales in jubis leonum, & luporum, & nonnullorum etiam canum separatos videmus propendere, quales item sunt in vestibus flocci illi prominentes, qui hodie etiam ornatus causa arte fullonum paucis inducuntur. Est a *vinnus*, idest cincinnus, molliter flexus, ut *Isidorus* exponit *l.* 3. *c.* 19. *Orig. sub fin.* Vel est a *vellendo*, qua ratione ab eodem *vellus* venit. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 47. Animantium aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirsutæ, &c. *Virg.* 3. *Georg.* v. 446. Udisque aries in gurgite villis Mersatur. *Martial. l.* 14. *epigr.* 136. Calfaciant villi pallia vestra mei.

VIMEN, inis, n. *vimine, vinco, vetrice, stroppa*, ἄγνος, ῥίψ, λύγος, omne virgultum lentum, seu molle, flexile, & aptum ad viendum, idest ligandum. *Varro l.* 1. *de R. R. c.* 23. *a med.* Ut habeas vimina, unde viendo quid facias. *Fest.* Viere, alligare, unde vimina, & vasa viminea. ¶ Fiunt autem vimina ex virgis populi, ulmi, sanguinei fruticis, betulæ, coryli, vitis, & salicis, quæ principatum obtinet. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. cap.* 54. Reliquum corpus navium viminibus contextum coriis integebatur. *Colum. l.* 4. *c.* 30. Nec refert, cujus generis vimen seras, dum sit lentissimum. *Ovid.* 6. *Met.* v. 344. fruticosa legebant Vimina cum juncis. *Tibull. l.* 2 *eleg.* 3. v. 15 Tum fiscella levi detexta est vimine junci. *Colum. lib.* 10. v. 304. cano jam vimine textum Sirpiculum ferrugineis cumulate hyacinthis. *Ovid. de remed. amor.* v. 186 Ut relevent dempti vimina torta favi. *h. e.* alvearia viminea. synecdoche. Sic *Martial. l.* 4. *epigr.* 89. Nec rugosarum vimen breve Picenarum. *h. e.* fiscella viminea olivarum plena. Sic *Ovid. Met.* 12. v. 436. concretum vimine querno Lac fluit. ¶ *Vimen*, virga, quæ manu gestatur. *Stat.* 2. *Theb.* v. 30. Ni deus (*Mercurius*) hærentem (*Cerberum*) Lethæo vimine mulcens Ferrea tergemino domuisset lumina somno.

VIMENTUM, i, n. idem quod vimen. *Tacit.* 12. *Ann. cap.* 16. Mœnia non saxo, sed cratibus & vimentis, ac media humo, adversus erumpentes invalida erant. Al. aliter leg.

VIMINALIS, le, οἰσυοφόρος, ad vimina pertinens. *Viminalis arbor* est, ex qua vimina fiunt. *Plin. l.* 17. *c.* 20. Salicis viminalis singula jugera sufficiunt viginti quinque vineæ jugeribus. *Colum. l.* 4. *c.* 30. Quare salices viminales, atque arundineta, vulgaresque silvæ, vel consulto consitæ e nascentes prius faciendæ sunt. ¶ *Viminalis* absolute sunt arbores, quæ vimina ferunt. *Plin. loc. cit.* Hæc est viminalium cultura. ¶ *Viminalis collis*, unus ex septem urbis Romæ collibus, in tertia urbis regione, ita dictus e viminum silva in eo enata, ubi ara erat Jovis, unde & Jupiter ipse *Viminius* cognominabatur: *Varro l.* 4. *de L. L. c.* 8. *a med.* & *Fest.* ¶ Viminalis porta, *porta di S. Agnese*, una ex portis urbis Romæ, inter Salariam & Esquilinam, ita dicta, quod in Viminalem collem duceret. *Festus.*

VIMINARIUS, ii, m. qui viminea opera facit, vel in viminibus negotiatur. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 641. n. 3. A. Turranius Niger viminarius, &c.

VIMINETUM, ti, n. *vincheto*, locus viminibus consitus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 8. Viminalis collis a Jove viminio, quod ibi aræ sunt ejus, aut quod ibi vimineta fuerunt.

VIMINEUS, a, um, *di vinchi*, λύγινος, ex viminibus factus. *Plaut. Epid.* 1. 1. 35. Unum a pectura tua abest, lictores duo, duo viminei fasces virgarum. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 63. *a med.* Viminea tegumenta galeis imposita. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 9. Pontium frontes viminea loricula muniuntur. *Virg.* 1. *Georg.* v. 95. Vimineæ crates. *Plin. lib.* 16. *cap.* 37. *a med.* viminea salix, *h. e.* ex qua vimina fiunt.

VIMINIUS Jupiter, apud *Varron. l.* 4. *de L. L. c.* 8. *a med.* V. *Viminalis.*

VIN' est vis ne? *Plaut. Pers.* 5. 2. 135. Vin' eam videre!

VINACEA, æ, f. *vinaccia*, γίγαρτον, acini, seu grana uvæ expressæ. *Colum. de arborib. c.* 9. *ad fin.* Præterea post hæc vinaceæ heminam uvæ albæ in nigra, uvæ nigræ in alba ponito. *Plin. l.* 17. *c.* 12. *sub fin.* Cœnam rapita addito stercore, paleis, vinaceis, aut aliquid bubulæ.

VINACEUM, & Vinaceus, i, n. & m. *vinacciuolo*, γίγαρτον, granulum illud lignosum, quod in uvæ acino nascitur. Fere usurpatur in numero plurali. *Colum. l.* 3. *c.* 2. Humida loco (*sc.* non recte mandari fructus teneri & amplioris acini, sed callosi & angusti, frequentisque vinacei. *Id. l.* 11. *c.* 2. *sub. fin.* Naturalis autem maturitas est, si, cum expresseris vinacea, quæ acinis celantur, jam infuscata, & nonnulla propemodum nigra fuerint. Adde *l.* 6. *c.* 3. ¶ Nonnunquam tamen vinacea, *vinacei*, dici invenimus pro totis uvæ expressæ reliquiis, hoc est non solum pro hisce granulis, verum etiam pro ipsis folliculis, qui græce στέμφυλα. *Colum. l.* 12. *c.* 36. Tortivum mustum dicimus, quod post primam pressuram vinaceorum, circumciso pede exprimitur. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 12. Pabulum his datur triticum, hordeum, vinacei, uvæ. *Plin. l.* 14. *c.* 1. Uvæ doliis inclusæ, stipatæ vinaceis circumsudantibus. Adde *Colum. l.* 12. *cap.* 43. *sub fin.* & *Caton. R. R. c.* 7. Adjective *Cic. de Senect. c.* 15. Omitto enim vim ipsam omnium, quæ generantur e terra, quæ ex fici tantulo grano, aut ex acino vinaceo, aut ex ceterarum frugum, aut stirpium minutissimis seminibus tantos truncos ramosque procreat. Alii rectius leg. *ex acini vinaceo.*

VINALIA, orum, vel ium, n. οἰνιστήρια, dies, quo vinum novum Jovi libabant. *Festus*: Vinalia diem festum habebant, quo die vinum novum degustabant, & Jovi libabant. Duplicia erant; prima celebrabantur 9. Cal. Maji, seu die 23. Aprilis, altera 13. Cal. Septembris, seu die 20. Augusti. *Plin. l.* 18. *c.* 29. Vinalia priora, quæ ante hos dies sunt 9. Cal. Maji degustandis vinis instituta, nihil ad fructus attinent. & *infra.* Extra has causas sunt Vinalia altera, quæ aguntur ad 13. Cal. Septembris. ¶ Vinalia posteriora dicuntur *rustica* a *Varrone lib.* 5. *de L. L. cap.* 3. *a med.* & a *Festo in Rustica.* Verba *Varronis* sunt: Vinalia rustica dicuntur a d. XII Cal. Septemb. quod tum Veneri dicata ædes, & horti ejus tutelæ assignantur, ac tum sunt feriati olitores. *Festi* autem: Rustica Vinalia appellantur mense Augusto XIIII. Cal. Septemb. Jovis dies festus, quia Latini bellum gerentes adversus Mezentium, omnis vini libationem ei deo dedicaverunt. Eodem die Veneri templa sunt consecrata, alterum ad Circum maximum, alterum in luco Libitinensi, quia in ipsius deæ tutela sunt horti. Quæ de posterioribus his Vinalibus tradunt *Varr. & Fest.* de prioribus narrat *Ovid.* 4. *Fast. a vers.* 863. De prioribus *Varr. loc. cit. ante med.* asserit sacra esse Jovi, non Veneri (quod confirmat *Masurius* apud *Macrob. l.* 1. *c.* 4. *Saturn.*) *Ovid. ibid.* utrique. Veri valde simile est priora mense Aprili Veneris fuisse; posteriora Jovis. Dissentiunt etiam *Varro*, & *Fest.* in assignando die posteriorum: *Plin. & Ovid.* cum *Festo* conveniunt. ¶ Genitivus *vinaliorum* habetur apud *Macrob. loc. cit.* V. *Saturnalia.*

VINALIS, le, ad vinum pertinens. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 7. *sub fin.* Si qua vinalis fortitudo in homine resedit. *spirito e forza del vino bevuto.*

VINARIUS, a, um, *di vino*, οἰνηρός ad vinum pertinens. *Cic. Verr.* 6. *c.* 27. *a med.* Erat etiam vas vinarium ex una gemma prægrandi. *Vitruv. l.* 1. *c.* 4. & *Plin. l.* 22. *c.* 13. Claves cellæ vinariæ. *Id. l.* 24. *c.* 1. Saccus vinarius. *h. e.* quo vina percolantur. *Id. l.* 28. *c.* 18. Hircinus uter vinarius. *otre, baga da portar vino.* & *Colum. l.* 12. *c.* 18. Tum lacus vinarii, & torcularii, omniaque vasa eluenda sunt. *Inscript.* apud *Donium class.* 8. n. 31. Collegium vinarium. ¶ Crimen vinarium *Cic. pro Font. c.* 5. appellat, quo accusabatur Fonteius, quod portorium vini in Gallia instituerat. ¶ *Vinarius palmes* in vite, apud *Caton. R. R. c.* 33. est idem, qui *fructuarius* dicitur a *Colum. l.* 5. *c.* 6. V. *Pampinarius.* ¶ *Vinaria*, *orum*, absolute vinaria vasa. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. v. 39 Invertunt Allifanis vinaria tota Vibidius, Balatroque. Adde *Petron. in fragm. Tragur. c.* 78. *Burm.* ¶ *Vinarius*, ii, m. *mercatante di vino, vinattiere, bottegliere*, οἰνοπώλης, qui vinum vendit. *Plaut. Asin.* 1. 4. 30 Vina, quæ heri vendidi vinario. *Sueton. in Claudio, cap.* 40. Cum de laniis, ac vinariis ageretur. *Sallust.* apud *Non. c.* 4. n. 88. Lenones, & vinarii, laniique. ¶ In veteri lapide apud *Gruter. pag* 1116. n. 7. habes *vinariarius*: sed videtur error lapicidæ. ¶ *Vinarius* est etiam vinosus, ebriosus, *bevitore, beone*, οἰνόφλυξ. *Ulpian. Dig. l.* 21. *tit.* 1. *leg.* 4. Aleatorem & vinarium non contineri edicto. Adde *leg.* 25.

VINCA PERVINCA, æ, f. *pervinca*, κληματίς, δαφνοειδὲς, χαμαιδάφνη, herba topiaria, perpetuo virens. huic folia geniculatim vestita, humi serpens, & in modum funiculi se se porrigens, tenuibus sarmentis obvia quæque vinciens, veteribus inopiam florum supplere solita, quæ etiam centunculus, clematis, & chamædaphne appellatur, ita dicta, quia semper vireat, aestisque injurias vincat, & pervincat. Dicitur chamædaphne, quasi humilis laurus, propter foliorum similitudinem. *Plin. l.* 21. *c.* 11. *ad fin.* & *c.* 27.

VINCEUS, a, um, ad vinciendum aptus. Jocose *Plaut. Stich.* 4. 2. 56 Nam mihi intus potione vincea operabo gulam. *h. e.* quo me vinciendo gulam frangam.

VINCIAM dicebant continentem. *Paul. ex Festo.* Al. ex MSS. leg. Viciam dicebant continentiam.

VINCIBILIS, le, *vincibile*, εὐνίκητος, qui vinci potest, superabilis. *Colum. l.* 3. *c.* 12. Gravem terram, vix ulla cultura vincibilem. *Terent. Phorm.* 1. 4. 48. Justam illam causam, facilem, vincibilem, optumam. *h. e.* quæ obtineri potest.

VINCIO, is, vinxi, vinctum, c. 4. *legare*, δέω, ligo, constringo. *Virg.* 1. *Æn.* v. 341. Purpureoque alte suras vincire cothurno. *Horat. l.* 4. *od.* 1. v. 32. Vincire novis tempora floribus. *Ovid. Heroid. ep.* 5. v. 47. appositis vincitur vitibus ulmus. *Id.* 15. *Met.* v. 601. Vel,

Vel, si dignus erit, gravibus vincito catenis. *Id.* 2. *Amor. el.* 15. *v.* 1. Annule, formosæ digitum vincture puellæ. *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 69. auro lacertos Vinciat, & Tyrio prodeat apta sinu. *h. e.* ornet armillis aureis. *Colum. l.* 2. *c. ult.* Fœnum secare, aut vincire, aut vehere. *Virgil.* 11. *Æn. v.* 81. Vinxerat & post terga manus. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) Ferrum, quo rotæ vinciuntur, dici solet canthus. ¶ Absolute. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 58. Ut me, & Arminium, & conscios vinciret, flagitaret. *h. e.* in vinculis haberet. Adde *Justin. l.* 2. *c. ult.* & *Tacit. Ann. l.* 1. *c.* 23. *l.* 1. *Hist. c.* 25. & *l.* 3. *c.* 56. Sic *Senec. in Agam. v.* 998. ultimo in regni angulo Vincite septam nocte tenebrosi specus. ¶ Translate *Cic. pro Marcell. c.* 8. Omnia quæ dilapsa jam fluxerunt, severis legibus vincienda sunt. *Id.* 3. *de Orat. c.* 49. *a med.* Membra orationis vincire numeris. *Propert. l.* 3. *el.* 3. *v.* 43. Vincire montem multo Lyæo. *h. e.* impedire, opprimere. *Id. ibid. el.* 19. *v.* 12. Vincire lectum certo fœdere. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 10. Vincire donis animum alicujus. *h. e.* devincire. Sic *Ann.* 6. *c.* 45. Pacto matrimonii vincire aliquem. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 18. Cæsarem ajunt acerrime delectum habere, loca occupare, vincire præsidiis. *h. e.* sepiri & muniri. *Al. leg. vincire*, ut referatur ad oppida. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 21. Si turpissime se illa pars animi geret, vinciatur & constringatur amicorum propinquorumque custodiis. ¶ Interdum est magicis artibus devincire, ligare, defigere, & in aliqua functione impedire. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 581. Hostiles linguas, inimicaque vinximus ora.

VINCO, is, vici, victum, a. 3. *superare, vincere, soggiogare*, νικάω, *ἐπικρατέω*, supero, in certamine superior sum, victoriam reporto. Et fere in prœliis & certamine locum habet. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 36. Jus esse belli, ut qui vicissent, iis quos vicissent, quemadmodum vellent, imperarent. *Liv. l.* 3. *c.* 61. Romanos sibimetipsis victuros, non ut decemvirorum victores præmium essent. *Cic. pro leg. Manil. c.* 18. Majores nostri omnibus navalibus pugnis Carthaginienses vicerunt. *Nep. in Agesil. c.* 4. *a med.* Quos omnes gravi prœlio vicit. *Terent. Adelph.* 4. 2. 27. Miseram mulierem, & me sceleratum, qui asserire non audebam, vicit. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 12. *v.* 30. *extr.* Validam urbem multos dies restantem pugnando vicit. *espugnò.* & *Lucan. l.* 9. *v.* 644. Amphitryoniades vidit, cum vinceret, Hydram. *Id. l.* 2. *v.* 145. & 366. vincere bello. *Justin. l.* 41. *c.* 1. *a med.* Vincere bella longinqua. *Senec. in Phœniss. v.* 491. Id bellum gerere cupitis, in quo est optimum vinci. *Liv. l.* 37. *c.* 53. Vincere aliquem in certamine. *Plin. l.* 10. *c.* 63. *ad fin.* & *Enn.* apud *Cicer. de Senect. c.* 5. Equus vicit Olympia. ¶ Item quocumque modo, cuicumque superiorem esse. *Cic. Catil.* 3. *c.* 12. Mihi vivendum est cum illis, quos vici ac subegi. *Id. Parad.* 2. *c.* 1. Sapientis animus, virtutibus omnibus septus, vincetur & expugnabitur? *Senec. in Octav. v.* 231. graves dolores vincere. *Plaut. Trin.* 2. 2. 19. Si animum vicisti, potius quam animus te, est quod gaudeas. *h. e.* cupiditates coercuisti. *Justin. l.* 9. *c. ult.* Iram dissimulare, plerumque etiam vincere. *Cic.* 6. *Verr. cap.* 30. *extr.* Qui indignitate servos, temeritate fugitivos, scelere barbaros, crudelitate hostes vicerit. *Id.* 1. *de Orat. c.* 14. *ad fin.* Vincere ceteros eloquentia. *Nep. in Alcib. c. ult.* omnes parsimonia. & *in Eumen.* omnes cura, vigilantia, patientia calliditate, & celeritate ingenii. *Cic. pro Dejot. c.* 4. *sub fin.* superiores gloria. *Id.* 1. *Offic. c.* 20. *circa med.* Non est consentaneum, qui invictum se a labore præstiterit, vinci a voluptate. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 41. Labore atque operibus locorum vincere difficultates. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 10. *v.* 5. cursu aliquem. *Propert. l.* 1. *el.* 9. *v.* 5. Non me Chaoniæ vincant in amore columbæ Dicere quos juvenes quæque puella domet. *h. e.* dicendo superent. ¶ De ludentibus *Vetus poeta* apud *Sueton. in Aug. c.* 70. *extr.* Aliquando ut vincat, ludit assidue aleam. *Augustus in epist.* apud *Sueton. c.* 71. Ego perdidi XX millia nummum: si quas manus remisi cuique, exegissem, vicissem vel L millia. ¶ Vincere sponsione, & sponsionem, *guadagnar la scommessa*, *Cic. pro Quint. c.* 27. Numquid est causæ, quin ego sponsione vicerim? *Id. pro Cæcin. c.* 31. *sub fin.* Ostendo eum vincere sponsionem, si, &c. *Al. leg.* sponsione. ¶ de litigantibus, qui in judicio causam obtinent. *Terent. Phorm.* 1. 2. 83. Cum tu horum nihil refelles, vincam scilicet. & *vers.* 83. Factum est: ventum est. vincimus. *Cic. pro Rosc. Com. c. ult.* Vincere judicio. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 75. Vincere erant omnes dignæ: judexque verebar, Non omnes causam vincere posse suam. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *extr.* Deprendi miserum est. Fabio vel judice vincam. ¶ de eo qui voti compos factus est. *Propert. l.* 1. *el.* 8. *v.* 28. rumpantur iniqui. Vicimus. assiduas non tulit illa preces. *Ovid. Met.* 6. *v.* 515. Vicimus, exclamat. mecum mea vota feruntur. Adde 3. *Trist. el.* 9. *v.* 25. & *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 20. *a med.* ¶ In senatu vincere dicitur sententia, in quam omnes, vel pars major eunt: item is, qui pro ea verba fecit. *Liv. l.* 2. *c.* 4. Cum in senatu vicisset sententia, quæ censebat reddenda bona. *Sallust. in Jug. c.* 19. Vicit tamen in senatu pars illa, qui vero pretium aut gratiam anteferebant. *Liv. l.* 2. *c.* 30. Sed factione respectuque privatorum, qui semper obfecere publicis consiliis Appius vicit. ¶ Item quicumque verbis quippiam probat, promovet, persuadet, evincit, *convincere, provare ad evidenza, far vedere. Cic. pro Cluent. c.* 44. *circa med.* Vince deinde, bonum virum fuisse Oppianicum, hominem integrum, &c. & *c.* 23. *sub. fin.* Si doceo, corruptum illud esse judicium non ab Avito, vinco ab Oppianico. *Matius ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 28. Proinde ex si jam vicerint, obitum ejus reipublicæ fuisse utilem. & *post med.* Id me capere, dicendo vincere non possum. *Plaut. Amph.* 1. 1. 277. Vincon' argumentis, te non esse Sosiam? *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 225. Vincet enim stultos ratio insanire nepotes. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 12. Profecto ita esse, ut prædico, vero vincam. ¶ Sequente *ut* & conjunctivo. *Plaut. Mil.* 2. 2. 31. Ut eum, qui hic se vidit, verum vincat, ut ne viderit. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 115. Nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet, idemque qui &c. *Id. Epod. ult. v.* 27. Ergo negatum vincor ut credam miser, Sabella pectus increpare carmina. *fon convinto a costretto a credere quel che negai, che*, &c. ¶ Vincere aliquid verbis est etiam æquare dicendo, explicare, exprimere. *Virg. Georg.* 3. *v.* 289. Nec sum animi dubius, verbis ea vincere magnum Quam sit, & angustis hunc addere rebus honorem. ¶ *Vincere opinionem, exspectationem* dicitur, qui plus præstat, quam putabatur, sperabatur. *Cic. Acad. l.* 4. *c.* 1. Opinionem vicit omnium, quæ de virtute ejus erat. *Id. Verr.* 7. *c.* 5. Exspectate facinus quam vultis improbum, vincam tamen exspectationem omnium. ¶ *Vince, viceris*, formulæ irati, & cum stomacho concedentis. *Terent. Andr.* 5. 3. 19. Quid, mi pater? quasi tu hujus indigeas patris. Domus, uxor, liberi inventi, invito patre; adducti qui illam civem hinc dicant. viceris. Ubi *Donat.* Verbum est ejus, qui vix sibi extorquet, ut abjiciat curam. & proprium patribus, ac familiaris iratis. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 30. Vincite, si ita vultis. *Sueton. in Cæs. c.* 1. *sub fin.* Vincerent, ac sibi haberent, dummodo scirent, &c. ¶ De his, quæ diu durant, & temporis injurias velut superant. *Virg.* 2. *Georg. v.* 297. *de æsculo.* immota manet, multosque nepotes Multa virum volvens durando sæcula vincit. *Id.* 11. *Æn. v.* 160. Contra ego vivendo vici mea fata, superstes Restarem ut genitor. ¶ Pro ascendere, superare, *sormontare*. *Martial. l.* 5. *epigr.* 23. Alta Suburrani vincenda est semita clivi. *Claudian. de III. consul. Honor. v.* 46. ascensu vincere montes. *Virg.* 2. *Georg. v.* 123. ubi aera vincere summum Arboris haud ullæ jactu potuere sagittæ. ¶ domare igni, mollire, coquere, aut concoquere, *cuocere e digerire. Virg.* 3. *Georg. v.* 559. nec viscera quisquam (*corrupta morbo*) Aut undis abolere potest, aut vincere flamma. *Plin. l.* 23. *c.* 53. *extr.* Pervigilio præcipue vincuntur cibi. ¶ De rebus inanimis. *Virg.* 2. *Æn. v.* 751. noctem flammis funalia vincunt. *Id.* 9. *Æn. v.* 91. ne naves turbine venti vincantur. *Ovid.* 4. *Met. v.* 178. non illud opus (*rete aereum a Vulcano factum*) tenuissima vincant Stamina, non summo quæ pendet aranea tigno. *Id.* 3. *Amor. el.* 6. *v.* 42. vincere gurgitibus flammam. *Sil. l.* 6. *v.* 390. campum turba vincente, propinqui Implentur colles. *h. e.* cum major turba esset, quam campi spatium. *Plin. l.* 19. *c.* 2. Hi casses lini vel ferri aciem vincunt. *Id. l.* 31. *c.* 6. *post med.* Si plus quam sextarius salis in quatuor aquæ sextarios mergatur, vinci aquam, salemque non liquari. ¶ *Vinciturus*, ἀρχαϊκῶς nec imitandum. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 25. *Burm. ad fin.* Scias, plenis velis vinciturum.

VINCTIO, onis, f. *ligamento*, δέσις, actus vinciendi, ligatio, vinctura. Dubiæ lectionis sunt quæ afferuntur ex *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. & *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 19. & *de Amic. c.* 7. aliis junctionem aut conjunctionem substituentibus. *Tertull. de carne Christi, c.* 4. Infans pannis dirigitur, vinctionibus formatur. *Arnob. l.* 2. *pag.* 87. Quando animæ corporibus alligatæ? quis auctor vinctionis istius? & *lib.* 6. *pag.* 203. Vinctionis vi colligati. & *ibid.* Vinctiones plumbeæ. *impiombature*. *Cœl. Aurel. Acut. l.* 3. *c.* 17. Vinctiones atque tormenta efficere.

VINCTOR, oris, m. *chi lega*. *Arnob. l.* 6. *pag.* 199. Phidias sciebat, aurum fuisse lapides atque ossa informia, seque horum omnium congregatorem, atque vinctorem.

VINCTURA, æ, f. *legatura, legaccio*, δέσις, δεσμός, ligamentum. *Cels. l.* 8. *c.* 10. *sect.* 1. *a med.* Ea vinctura talis esse debet, ut primo die nihil offenderit, non tamen laxa visa sit; secundo laxior; tertio jam pæne resoluta. *Plin. l.* 16. *c.* 37. Salices præbent virgas sequaces ad vincturas lentitiæ. ¶ *Celsus l.* 7. *c.* 20. de vinctura agit, qua succurritur intestino in scrotum lapso laborantibus. *braghiere*.

VINCTUS, us, m. *vinctura*. In sexto casu singulari habet *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 8. V. *Cestus*.

VINCTUS, a, um, *legato*, δετός, ligatus: a vincio. *Cic.* vertens carmina *Sophoclis, l.* 2. *Tuscul. c.* 10. Aspicite religatum asperis vinctumque saxis. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c. penult.* Cum trinis catenis vinctus traheretus. *Plaut. Truccul.* 4. 3. 65. Reus solutus causam dicis: testes vinctos attines. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 62. Pars agitur vinctis post tergum capta lacertis. *Id. Met.* 7. *v.* 229. boves vincti cornua vittis. *Terent. Eun.* 2. 3. 21. Haud similis virgo est virginum nostrarum, quas matres student demissis humeris esse, vincto pectore, ut graciles fiant. *stretto in busto*. & *Andr.* 5. 2. 24. & *Plaut. Bacch.* 4. 4. 95. & 98. Asservare aliquem vinctum domi. *h. e.* in vinculis retinere. *Sallust. in Catil. cap.* 58. Camera lapideis fornicibus vincta. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 96. undaque vincta gelu. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 52. sacerdos Punicea canas stamine vincta comas. ¶ De captivis, & servis, qui in vinculis haberi solent, ut fugient. *Plin. l.* 3. *ep.* 19. *a med.* Nec ipse usquam vinctos habeo, nec ibi quisquam. *h. e.* servos in compedibus ad colendos agros. ¶ Metaphorice *Cic. de Harusp. resp. c.* 11. Cum ille servorum & ludiorum multitudini senatum populumque R. vinctum ipsu consessu, & constrictum spectaculis, atque impeditum turba & angustiis tradidisset. *Id.* 6. *Verr. c.* 22. Ut cujus ad statuam Siculi, te prætore, alligabantur, ejus religioni te eundem vinctum adstrictumque dedamus. *Ovid.* 11. *Met. v.* 238. somno vincta jacebas. *Id. Heroid. ep.* 20. *v.* 212. Esse tuam vinctam numine tacte fidem. *Id.* 5. *Trist. el.* 9. *v.* 31. Sic mea lege data vincta atque inclusa Thalia, &c. *h. e.* mea Musa impedita, adstricta, coercita. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 55. Me retinent vinctum formosæ vincla puellæ. *Plaut. Trin.* 3. 2. 32. Vi Veneris vinctus, otio captus in fraudem incidi.

VINCULATUS, a, um, vinculis constrictus, vinctus. *Marcian.*

Capell. l. 1. pag. 21. Rosæ decussatim vinculatæ. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 4. c.* 8. Lumbrici mutuo amplexu vinculati.

VINCULUM, *& per syncop.* Vinclum, li, *n. legame, vincolo*, δεσμός, quidquid connectit, & adstringit, ligamen, nodus: a vincio. *Propert. l. 3. el. 3. v.* 24. Omnia detrito vincula fune cadunt. *Virg.* 2. *Æn. v.* 146. ipse manicas atque arcta levari Vincla jubet Priamus. *Id.* 3. *Æn. v.* 510. nodos & vincula rupit. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 33. *ad fin.* Etiam si corpora capta sint armis, aut constricta vinculis. *Virg. Æn.* 1. *v.* 172. hic fessas non vincula naves ulla tenent. *&* *l.* 2. *v.* 236. stuppea vincula collo (*equi*) intendunt. *Id. Ecl.* 6. *v.* 19. injicere vincula. *& vers.* 23. nectere. *Id.* 4. *Georg. v.* 399. tendere. *Propert. l.* 2. *el.* 21. *v.* 6. parare alicui. *Senec. in Med. v.* 463. vinculis onerata manus. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 293. adhibere vincula captis. *Id.* 8. *Met. v.* 332. adimere canibus. *& Tibull. l.* 4. *carm.* 3. *v.* 14. Et demum celeri ferrea vincla cani. *h. e.* collare, copulam. *Id. l.* 2. *el.* 1. *v.* 28. Chio solvite vincla cado. *Id. l.* 2. *el.* 7. *v.* 44. vincla pedum. *h. e.* compedes. Sic *Lucan. l.* 2. *v.* 72. vincula ferri Exedere senem, longusque in carcere pædor. *Ovid.* 10. *Met. v.* 381. aptare pallenti vincula collo. *un laccio. & l.* 2. *Fast. v.* 321. tunicarum vincla relaxat. *Id.* 9. *Met. v.* 77. summo digitorum vincula collo Injicit. angebar, ceu guttura forcipe pressus. *Colum. l.* 4. *c.* 29. *a med.* Vinculi genus ad insitionem non unum est, alii viminibus obstringunt, nonnulli circumdant libro fissuram: plurimi ligant junco. *Ovid. Met.* 8. *v.* 226. Mollit odoratas, pennarum vincula, ceras. *Id.* 4. *Trist. el.* 7. *v.* 7. chartæ vincula demere. *aprir una lettera.* Claudebatur enim epistola cera & lino. Sic *l.* 3. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 3. Nostra quid apportet jam nostræ epistola, quamvis Charta sit a vinclis non labefacta suis. *Nep. in Pausan. c.* 4. Vincula epistolæ laxare. ¶ De tegmine capitis, ut diademate, pileolo, calantica, corona, &c. his enim vinciuntur capilli. *Senec. in Thyest. v.* 344. Imposita capiti vincla venerando gere. *Id. in Med. v.* 70. Praecingens roseo tempora vinculo. *& vers.* 752. more gentis vinculo solvens comam. ¶ De calceo, socco, solea, &c. quibus constringuntur pedes. *Virg.* 8. *Æn. v.* 458 Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis. *Tibull. l.* 1. *el.* 6. *v.* 30 Vincloque de niveo detrahit ipse pede. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 432. Surgite: habent gemini vincula nulla pedes. Adde *l.* 1. *v.* 410. *l.* 2. *v.* 324. *& l.* 3. *v.* 823. *& l.* 3. *Amor. el.* 1. *v.* 24. *& l.* 3. *de art. am. v.* 272. *& l.* 3. *Met. v.* 168. ¶ Sæpe de his dicitur, quibus noxii constringuntur in carcere, & de ipso carcere, *ceppi, prigione*. *Cic. Verr.* 3. *c.* 24. Mitto vincla, mitto carcerem, mitto verbera, mitto secures. *Id. Catil.* 4. *c.* 3. *ad fin.* Æternis tenebris vinculisque mandare aliquem. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 27. Conjicere in vincula. *Cic.* 6. *Verr. c.* 10. *sub fin.* Quem obtorta gula de convivio in vincula atque in tenebras abripi jussit. *Liv. l.* 3. *c.* 9. Ducere in vincula. *Nep. in Pausan. c.* 2. Hos clam Xerxi remisit, simulans ex vinculis publicis effugisse. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 4. Ex vinculis causam dicere. *Cic.* 4. *Catil. c.* 4. *a med.* rumpere vincula. *Id.* 3. *de leg. c.* 3. Magistratus noxium civem multa, vinculis verberibusque coercento. *& mox.* Vincula fontium servanto. *Liv. l.* 6. *c.* 16. Hæc dextra, quæ Gallos fudit a delubris vestris, jam in vinculis & catenis erit? ¶ Metaphorice elegantes habet usus. *Cic. in somn. Scip. c.* 3. Qui ex corporum vinculis, tanquam e carcere evolaverunt. *Liv. in fin. c.* 23. *l.* 10 Plerisque dies dicta ab ædilibus, quia plus, quam quod lege finitum erat, agri possiderent: vinculumque ingens immodicæ cupiditatis injectum est. *Id. lib.* 8. *c.* 28. *ad fin.* Ingens vinculum fidei. *& l.* 10. *c.* 41. His vinculis fugæ obstricti stabant, civem magis, quam hostem timentes. *Cic. pro Cæcin. c.* 25. Qui jus civile contemnendum putat, is vincula revellit non modo judiciorum, sed etiam utilitatis, vitæque communis. *Id.* 3. *Offic. c.* 31. Nullum vinculum ad adstringendam fidem jurejurando majores arctius esse voluerunt. *Id.* 2. *de Fin. cap. ult.* Beneficium & gratia sunt vincula concordiæ. *Id. pro Planc. cap.* 11. Qui est cum illo maximis vinculis & propinquitatis & affinitatis conjunctus. *Virg. Æn.* 7. *v.* 203. Saturni gentem haud vinclo, nec legibus æquam. *Lucan. l.* 3. *v.* 288. nec fas nec vincula juris Hoc audere vetant. *Virg. Æn.* 4. *v.* 16. Ne cui me vinclo vellem sociare jugali. *Propert. l.* 3 *el.* 13 *v.* 9. ora femina post te Ulla dedit collo dulcia vincla meo. *Horat. l.* 1. *epist.* 7. *v.* 67. Excusare laborem & mercenaria vincla. *l'impegno mercenario.* ¶ Non soli Poetæ syncope utuntur. *Cato R. R. c.* 41. Medias vites vinclis in terram defigito. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 2. Dicerim, me, vel plurima vincla tecum summæ conjunctionis optare, etsi sunt amoris arctissima. Ita *Petr. Victor. Aldus, & Verburg.* edider. alii vincula. Adde *Verr.* 5. *c.* 24. & *Liv. l.* 2. *c.* 29. *l.* 4. *c.* 37. *& alibi in plurim.* MSS.

VINDELICI, orum, populi olim Illyrici, nunc Germaniæ, ubi Bavaria, & Austriæ pars. V. Geographos. Nomen habere dicuntur a Vinda & Lico fluviis. *Plin. l.* 3. *c.* 20. Noricis contermini Rhæti & Vindelici, omnes in multas civitates divisi. *Id. referens Inscription. e tropæo Alpium ibid. paulo post.* Vindelicorum gentes quatuor. Adde *Horat. l.* 4. *od.* 4. *v.* 18. *& od.* 14. *v.* 8. & *Flor. lib.* 4. *cap.* 12. ¶ Est ibi urbs nobilis *Augusta Vindelicorum*, nunc *Augspurg*, *Augusta*, ad Licum fluvium, quæ in vet. Inscript. apud *Gruter. pag.* 348. *n.* 6. & *in Sex. Ruf. Breviar.* dicitur *Aug. Vindelicum*. ¶ Adjective *Martial. lib.* 9. *epigr.* 86. Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris. *Claudian. de B. Get. v.* 363. Vindelici saltus. *& vers.* 413. Vindelica spolia.

VINDELICIA, æ, f. regio Vindelicorum. *Sex. Rufus cap.* 8. ut est apud *La Martiniere* in hac voce.

VINDEMIA, æ, f. *vendemmia*, τρυγητός, collectio uvarum: a vino demendo. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 4. *ad fin.* Vindemia, quod est vini demia, vel vitis demia. *Id. l.* 1. *R. R. c.* 54. In vinetis uva cum erit matura, vindemiam ita fieri oportet. *Plin. l.* 9. *ep.* 20. Ipse cum maxime vindemias graciles quidem, uberiores tamen quam exspectaveram, colligo. ¶ Nonnunquam accipitur pro ipsis uvis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 89. Non eadem arboribus pendet vindemia nostris. *Id. ibid. v.* 522. Mitis in apricis coquitur vindemia saxis. ¶ Transfertur & ad aliarum rerum collectionem, *raccolta*. *Plin. l.* 13. *c.* 1. Olearum vindemia. *Colum. l.* 9. *c.* 13. & *Plin. l.* 11. *c.* 14. Vindemia mellis. *Id. l.* 12. *c.* 14. *circa med.* turis.

VINDEMIALIS, is, ad vindemiam pertinens, ut Vindemiales fructus, *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 7. *a med.* Vindemiales escæ, *Vet. Inscript.* apud *Murator. pag.* 867. *n.* 8. V. *Rosalis*.

VINDEMIATOR, oris, m. *vendemmiatore*, τρυγητήρ, qui vindemiam peragit. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 18. Vindemiator, vel quod vinum legere dicitur, vel quod de vite id demit. *Horat. l.* 1. *sat.* 7. *v.* 30. durus Vindemiator, & invictus, cui sæpe viator Cessisset, &c. Ubi *ia* per συναίρεσιν in unam syllabam contrahuntur, quia secunda syllaba longa est. ¶ *Vindemiator* quoque est signum cæleste. Hic fuit Ampelus puer, filius Satyri & Nymphæ, natus in Ismaro monte Thraciæ, apud Hebrum fl. & Maroneam urbem, Baccho carissimus, cui Bacchus vitem tradidit. Cum uvas colligeret, ex ulmo decidit. Extinctum Bacchus in cælum transtulit. Ita narrat *Ovid.* 3. *Fast. a vers.* 407. Ἄμπελος græce vitis est. De ejus ortu alii alia dicunt. Secundum *Ovidium loc. cit.* oritur 3. Non. Martii, idest die quinta: secundum *Columellam l.* 11. *c.* 2. *sect.* 24. apparet 6. Nonas Mart. et *sect.* 38. dicitur oriri 7. vel 6. Cal. Septembris: secundum *Plinium l.* 18. *c.* 31. exit 11. Calend. Sept. sed Ægypto Nonis.

VINDEMIATORIUS, a, um τρυγητικός, ad vindemiam pertinens. *Varr. l.* 3. *de R. R. c.* 2. Nihilo magis torcula, vasa vindemiatoria, aut ferias olearias, aut tepeta.

VINDEMIO, as, a. 1. *vendemmiare*, τρυγάω, uvas colligo. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *a med.* Vindemiare uvas. *Colum. l.* 12. *c.* 31. Vindemiare vinum. *Id. l.* 18. *c.* 31. *sub fin.* Sed jam & calendis Januarii, defectu vasorum, vindemiantes vidi.

VINDEMIOLA, æ, f. τρυγητίδιον, parva vindemia; & translate dicitur de fructu studiorum. *Cic. Attic. lib.* 1. *ep.* 10. *a med.* Ego omnes meas vindemiolas eo reservo, ut illud subsidium senectuti parem.

VINDEMITOR, oris, m. idem ac vindemiator. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 406. Mergetur, visus effugietque tuos. At non effugiet Vindemitor. *Senec. in Apocol. post init.* jussoque senescere Baccho, Carpebat raras serus vindemitor uvas. *Plin. l.* 18. *c.* 31. Stella, quæ Vindemitor appellatur exoriri mane incipit, vindemiæ maturitatem promittens. V. *Vindemiator*.

VINDEX, icis, com. gen. *vendicatore*, ἀμύντωρ, ἔκδικος, ultor, vel alterius injuriæ: a vindico. *Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 6. Sed partim odio inducti me excludunt, & aperte vindicem conjurationis oderunt. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 18. *a med.* Furiæ deæ sunt, speculatrices, credo, & vindices facinorum & sceleris. *Stat.* 1. *Theb. vers.* 80. Tu saltem (*Tisiphone*) debita vindex Huc ades & totos in pœnam ordine pœnas. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 9. *extr.* Timebat, ne, si accepta lex esset, illum sibi collegam adscriberetis, custodem ac vindicem cupiditatum. *h. e.* punitorem avaritiæ. *Ovid. Met.* 1. *v.* 230. vindice flamma In domino dignos everti tecta Penates. *& l.* 3. *v.* 237. vindex ultorque parentis. *Albinovan. ad Liv. v.* 183. Jura silent, mutæque tacent sine vindice leges. *h. e.* sine eo, qui violantes puniat. ¶ Accipitur item pro assertore, seu defensore. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 1. *ad fin.* Nisi quod me illum ipsum vindicem æris alieni, ære non Corinthio, sed hoc circumforaneo obruerunt. *idest* defensorem, & servatorem creditorum adversus Catilinam, & alios conjuratos, qui æs alienum solvi nolebant. *Id.* 3. *de Leg. c.* 17. Habeat sane populus tabellam quasi vindicem libertatis. *Horat. in art. poet. v.* 191. Nec deus intersit (*in Fabula*) nisi dignus vindice nodus Inciderit. *h. e.* solutore, & quasi liberatore rei adeo involutæ, ut ope humana bonum exitum invenire non possit. ¶ Et pro custode. *Justin. l.* 27. *c.* 2. *in fin.* Pyrrhus, filia Ptolemæi in matrimonium accepta, vindicem eum regni reliquit, ne abducta in Italiam juventute, prædam hostibus regnum relinqueret. *Senec. in Hippol. v.* 261. Castitatis vindicem armemus manum. ¶ *Vindex* speciatim appellatus est, qui, cum cuipiam esset injecta manus, ut ad Prætorem, Judicemve duceretur, eum liberabat. *Fest.* Vindex ab eo, quod vindicat, quo minus is, qui prensus est, ab aliquo teneatur. *In leg. XII. Tab. apud Gell. l.* 16. *c.* 10. Assiduo vindex assiduus esto: proletario cui cui volet, vindex esto. *h. e.* homini assiduo, sive locupleti solum locupletem fieri posse vindicem, seu sponsorem; at proletario, ac nullius classis homini, quisquis velit; hoc est non locupletem tantum, utpote meliorem, sed etiam proletarium tanquam parem. Hæc interpretatio colligitur ex *Festo* in voce *Adsiduus*, & *Gell. loc. cit.* ¶ Hercules *Vindex terræ* dicitur ab *Ovid.* 9. *Met. v.* 241. quia illam purgavit a monstris. ¶ *Vindex honorum* dicitur a *Plauto* is, qui aliorum honores contaminat, violat, ac tollit. hæc autem locutio ducta est ab iis qui aliquid vindicant, & suum asserunt, proindeque alteri auferunt. *Trinum.* 3. 2. 16. Ita ne tandem majores famam tradiderunt tibi tui, Ut virtute eorum anteparta per flagitium perderes? atque honori posterorum tuorum vindex ut fieres? ¶ Adjective *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 13. Vindicibus pacatus viribus Orbis. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 190. facta mulctantes vindice pœna Eumenides. ¶ Fuit *Vindex* nom. propr. cujusdam servi Romani (*qui & Vindicius*) qui cum detexisset conjurationem quorundam nobilium adolescentum de recipiendis in Urbem Tarquiniis

niis jam a Bruto expulsis, libertatem in præmium civitatemque Romanam consequutus est. Ex eo ortum quidam putant, ut servi qui in libertatem a Prætore asserebantur, virga eorum capitibus a lictore imposita & circumacta, vindicta liberati dicerentur. V. *Vindicta*, & *Liv. l.* 2. *c.* 4. & 5. Huc certe allusit *Claudian. in IV. Consul. Honor. v.* 612. Te fastos ineunte quater solemnia ludit Omina libertas. deductum Vindice morem Lex celebrat, famulusque jugo laxatus herili Ducitur, & grato remeat securior ictu. Tristis conditio, pulsata fronte, recedit.

VINDICATIO, onis, f. *vendetta*, ἐκδίκησις, actus vindicandi. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 22. Vindicatio est, per quam vim & contumeliam, defendendo aut ulciscendo, propulsamus a nobis, & a nostris, qui nobis esse cari debent, & per quam peccata punimus. & *c.* 53. *sub fin.* Vindicatio est, per quam vis & injuria, & omnino omne, quod obfuturum est, defendendo, aut ulciscendo propulsatur. ¶ Est etiam apud JCtos assertio alicujus rei, & probatio, qua ostenditur, rem illam esse ejus, a quo asseritur, *pretesa su qualche cosa. Ulpian. Dig. l.* 44. *tit.* 7. *leg.* 24. Actionum duo sunt genera, in rem, quæ dicitur vindicatio; & in personam, quæ condictio appellatur. *Trajan. ad. Plin. l.* 10. *ep.* 88. Qui intestatorum civium suorum concessam vindicationem bonorum affirmant. *i. appropriarsi.* Huc pertinet titulus primus *l.* 6. *Dig.* qui *de rei vindicatione* inscribitur.

VINDICATUS, a, um, *vendicato*, *punito*, punitus. *Cic. Verr.* 3. *c.* 84. Improbum facinus nemini lege concessum, sed fortasse adhuc in nullo etiam vindicatum. *Id.* 3. *Offic. c.* 23. Dolus malus etiam legibus erat vindicatus. *Senec. in Hippol. v.* 1187. vindicatus torus. *scil.* punito adultero. ¶ Item assertus, liberatus, defensus. *Vellej. l.* 2. *c.* 120. *a med.* Vivi ab eo vindicati. & *c.* 73. *extr.* Vindicatum armis mare. & *c.* 126. *sub fin.* Vindicatæ ab injuriis magistratuum provinciæ. *Plin. l.* 4. *epist.* 9. Tandem absolutus vindicatusque est. *Curt. l.* 3. *c.* 12. *a med.* Libertatis in admonendo eo non alius jus habebat: quod tamen ita usurpabat, ut magis a rege permissum, quam vindicatum ab eo videretur. *h. e.* assumptum, adscitum, sibique attributum.

VINDICIÆ, arum, f. ἀνδιζέσεις, sunt sententiæ, sive assertiones, seu adjudicationes, quæ a Prætore fiunt de re aliqua, de qua controversia est. nam lis vindiciarum ea dicitur, qua controversæ rei possessionem petimus, non quidem justam & absolutam, sed fiduciariam & veluti depositariam rei, & fructibus reddendis obnoxiam, dum lis de ipsa, aut de possessione ejus disceptatur. Nam cum de re aliqua inter duos aut plures apud Prætorem controversia est, & incertum est, uter litigatorum pendente lite, rei controversæ possessor esse debeat, uterque a Prætore vindicias postulat, *h. e.* ejus rei possessionem. Dat autem judex, cui æquum esse videatur. ille cui dederit, satisdet adversario suo, se nihil in re, de qua lis est, deterius facturum: adversarius vero pollicetur certam pecuniam, aut æstimationem, quam amittat, nisi ea res, de qua contendit, sua sit. Ita *Ascon.* ad illud *Cicer.* 3. *Verr. c.* 45. Aut prædes litis vindiciarum cum satis accepisset, sponsionem faceret. *Alii leg.* pro præde. *Id. pro Mil. cap.* 27. *circa med.* Qui non calumniam litium, non injustis vindiciis, ac sacramentis alienos fundos, sed castris, exercitu, signis inferendis petebat. ¶ *Vindiciæ secundum libertatem* dicuntur, quæ sunt a servitute in libertatem: *vindiciæ secundum servitutem*, quæ sunt a libertate in servitutem. Unde Prætor dicitur decernere vindicias secundum libertatem, quando aliquem in libertatem asserit: idem dicitur dare vindicias secundum servitutem, quando pronuntiat eum servi loco habendum, donec dicta causa, de statu constiterit. Igitur utræque vindiciæ proprie dantur, pendente lite. *Liv. l.* 3. *c.* 44. Neque cederet secundum libertatem postulantibus vindicias. & *infra*. Lege ab ipso lata vindicias det secundum libertatem: & *infra c.* 47. Decresse vindicias secundum servitutem. *Id. ibid. c.* 57. Proinde ut ille iterum ac sæpius provocent, sic se iterum ac sæpius judicem illi ferre, ni (*Appius*) vindicias ab libertate in servitutem dederit. *h. e.* a libertate in servitutem duci decreverit. ¶ *Vindicias dicere*, est vindicias pronuntiare de re aliqua controversa. *Cato apud Fest.* Prætores secundum populum vindicias dicunt. *Liv. l. cit. c.* 56. *de eodem Appio*: Vox una vindex libertatis ex eo missa ore, quo vindiciæ nuper ab libertate dictæ erant. ¶ *Vindicias ferre*, est sententia decretoque obtinere rem. Dicebat enim vindicias judex, ferebat vindicias, qui eam obtinebat. *Lex* XII. *Tab.* apud *Festum*. Si vindiciam falsam tulit rei, sive litis. Ubi notandus singularis numeri usus, qui invenitur etiam apud *Gell. l. ult. c.* 10. & *Ser. Sulpitium* apud *Festum*. ¶ Olim ipsæ quoque res, quarum possessio per vindicias petitur, vindiciæ dicebantur, ut habet *Ser. Sulpic.* apud *Festum*. Hinc vindiciæ etiam appellabantur glebæ, quæ ex fundo sumptæ in jus afferebantur, ut in iis, velut in ipso fundo, vindicias Prætor daret. *Cincius ibid.* ¶ *Gell. loc. cit.* exponens illud *Ennii* non ex jure manum consertum, &c. hæc habet: Vindicia, id est correptio manus in re, atque in loco præsenti, apud Prætorem ex duodecim Tabulis fiebat: in quibus ita scriptum est: Si qui in jure manum conserunt, &c.

VINDICO, as, a. 1. *castigare*, *punire*, ἐκδικέω, *τιμωρέω*, est ulcisci, punire; item defendere, sibi assumere, &c. Geminam hanc notionem *Diomedes* affert *l.* 1. *pag.* 381. *Putsch.* Hoc verbum non pro defendo veteres dicebant, sed pro animadverto, & punio, ut Sallustius (*in Jug. c.* 38.) Nisi vindicatum fuerit in noxios. & in Catilina (*c.* 9.) Vindicatum in eos, qui contra imperium pugnaverant. ¶ Multi duo verba distinguunt, *vindico*, & *vendico*, & origine differre volunt. Nam, ut judicio *Varroni l.* 5. *de L. L. c.* 7. est a *jus* & *dico*, ita vindico esse a *vim*, & *dico*. sed vendico esse a *venum*, unde & *veneo*, ac *venundo*, eoque vendicare proprie dici de dominio, quod emptione nobis acquirimus. Nos semper *vindico* dicendum censemus, quomodo & ea vox scribitur in Pandectis Florentinis, & lapidibus antiquis, quos affert *Manut. in Orthograph.* Sumitur igitur primo pro punire. *Cic.* 5. *Verr. c.* 2. Omnia quæ vindicaris in altero, tibi ipsi vehementer fugienda sunt. & *Verr.* 7. *c.* 30. *extr.* Fateor, non modo in socios, sed etiam in cives persæpe esse severe ac vehementer vindicatum. *Id. l.* 1. *Fam. ep.* 9. Vindicare seditionem. & *pro Rosc. Amer. c.* 3. acerrime maleficia. & *pro Quint. c.* 7. *a med.* vehementer injuriam. *Justin. l.* 21. *c.* 4. scelus. *Tacit. Ann.* 3. *cap.* 12. facinus. *Cic. de Amic. c.* 12. *ad fin.* Improborum consensio omni supplicio vindicanda est. ¶ Deinde pro ulcisci, *vendicare*, *vendicarsi*. *Senec. l.* 6. *de benef. cap.* 3. *a med.* Cum idem homo beneficium mihi dedit, & postea fecit injuriam, utrum & beneficium illi reddere debeam, & me ab illo nihilominus vindicare. *Ovid.* 6. *Fast. vers.* 468. Quique necem Crassi vindicet, ultor erit. *Plin. l.* 10. *c.* 43. *a med.* Scipionis nemo vindicaverat mortem. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 8. *sub fin.* Vindicare ensis offensas suas. *Plin. l.* 4. *ep.* 11. *ad fin.* In Sicilia profitetur, seque de Fortuna præfationibus vindicat. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 71. *a med.* Flebunt Germanicum etiam ignoti, vindicabitis vos, si me potius, quam fortunam meam fovebatis. *Justin. l.* 3. *cap.* 1. *extr.* Vindicare cædem patris. *Martial. l.* 2. *epigr.* 83. Credis te satis esse vindicatum? ¶ Accipitur etiam pro sibi assumere, rei cujuspiam jus ac dominium ad se trahere, asserere, attribuere, *usurparsi*, *attribuirsi*, *far suo*, ἰδιοποιεῖσθαι, ἀντιλαμβάνειν. *Cic.* 1. *Offic. c.* 1. *a med.* Quod est oratoris proprium, si id mihi assumo, videor id meo jure quodammodo vindicare. & *c.* 7. Non nobis solum nati sumus, ortusque nostri partem patria vindicat. *Id. pro Arch. c.* 8. *sub fin.* Homerum Colophonii civem esse dicunt suum, Chii suum vindicant. *Tacit. in Agric. c.* 27. Iniquissima hæc bellorum conditio est: prospera omnes sibi vindicant, adversa uni imputantur. *Plin. l.* 10. *ep.* 3. Inter amicos sibi vel præcipuum locum vindicat Voconius. *Liv. l.* 9. *c.* 43. Decus belli ad se vindicare. *Id. l.* 44. *c.* 14. *a med.* Victoriæ majoris partem ad se vindicare. *Justin. l.* 3. *c.* 2. Vindicare sibi regnum. *Id. l.* 14. *c.* 5. Abutens valetudine viri, cujus officia sibi vindicabat. *Plin. l.* 13. *c.* 19. Africa Punicum malum sibi vindicat. *Id. l.* 24. *c.* 17. Hoc volumen Pythagoræ fama antiquitasque vindicant. ¶ Cum infinito. *Lucan. l.* 8. *v.* 675. Vindicat hoc Pharius dextra gestare satelles. ¶ Item pro defendere ab injuria, liberare, eripere, asserere, *mettere in libertà*, *sottrarre*, *liberare*, *esimere*, ἀπαλλάττειν. *Cic.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 1. *c.* 3. *a med.* Præstare nihil debeo, teque item ab eo vindico & libero. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 3. *a med.* An servos nostros horum suppliciorum metu dominorum benignitas una vindicta liberabit, nos a verberibus, ab unco, a crucis terrore neque res gestæ, neque acta ætas, neque nostri honores vindicabunt? *Id. in Bruto, c.* 96. Illum videtur felicitas ipsius ab his miseriis morte vindicasse. *Hirt. de B. Alex. c.* 26. *extr.* Navis, quæ cursus ab illo periculo vindicaret. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 2. Laudem summorum oratorum ab oblivione hominum, atque a silentio vindicare. & *l.* 1. *c.* 45. *a med.* Domum suam vindicare a solitudine. *Id. Q. Fr. l. c. ep. ult.* Te innocentia tua, & misericordia hominum vindicat a molestia. *Id. pro Sull. c.* 9. Neque ætatis excusatio vindicat a labore. *h. e.* immunem reddit. *Id.* 1. *de Fin. c.* 14. Sapientia sola nos a libidinum impetu & formidinum terrore vindicat. *Id. pro Rabir. Post. cap.* 9. Perpetienda illa fuerunt, ut se aliquando ad suos vindicaret. *h. e.* a damnis fortunarum suarum se liberaret, & ad suos indemnem se reciperet. *Gravius* mallet legi, & *suos vindicaret*. ¶ Huc & illa pertinent. *Plin. l.* 31. *c.* 9. Sal corpora a putrescendo vindicant. *preservano*. & *l.* 17. *c.* 19. *ad fin.* Hyeme cumulis (*terræ*) a gelu (*radices*) vindicant. & *l.* 13. *c.* 7. *in fin.* Vetus oleum ebori vindicando a carie utile est. *Id. l.* 28. *c.* 11. Vindicare capillum a canitie. ¶ *Vindicari* dicitur, qui vindicias fert alicujus rei, *h. e.* possessionem obtinet, quam aliquis eripere judicio volebat. *Liv. l.* 3. *c.* 46. Se a M. Claudio petiturum, ut decederat jure suo, vindicarique puellam in posterum diem pateretur. & *infra*. Ita vindicatur puella sponsoribus propinquis. ¶ *Vindicare in libertatem*, a servitute eximere, & in libertatem asserere. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 22. *ad fin.* Ut se, & populum R. paucorum factione oppressum in libertatem vindicaret. *Cic. lib.* 2. *Fam. ep.* 3. *extr.* Qui sit rempublicam afflictam & oppressam in veterem dignitatem ac libertatem vindicaturus. Adde *in Bruto, c.* 38. *a med.* Et illo *Asin. Poll. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 31. *a med.* Qui & me, & rempublicam in libertatem vindicare paratus sum. sunt qui leg. *in libertate*. ¶ *Vindicare libertatem* est oppressam asserere, amissam recipere. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 76. Tanta universæ Galliæ consensio fuit libertatis vindicandæ, ut, &c. ¶ In tertia conjugatione. *Lucret. l.* 3. *v.* 893. Ipse sui miseret. neque enim se vindicit hilum. *Al.* aliter leg. *In leg.* XII. *Tab.* apud *Gell. l.* 20. *c.* 1. *ad fin.* In jus ducito, ni judicatum facit, aut quis endo em jure vindicit. *h. e. eum endo jure*, eum in jure. Sed hic quoque alii aliter.

VINDICŎLA. V. *Vindicola*.

VINDICTA, æ, f. *vendetta*, *castigo*, ἐκδίκησις, *τιμωρία*, ultio vel animadversio pro delicto. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 180. At vindicta bonum vita jucundius ipsa. & *vers.* 191. vindicta nemo magis gaudet, quam femina. & *sat.* 16. *v.* 22. ut sit vindicta gravior, quam injuria. Adde *Plin. l.* 29. *c.* 1. *a med. Tacit.* 6. *Ann. c.* 32. *Petron. in Satyr. c.* 136. & *Phædr. l.* 1. *fab.* 29. *v.* 10. ¶ *Vindicta* etiam erat virgula quædam, quam lictor manumittandi servi capiti imponens, eundem servum in libertatem vindicabat, dicens

quædam verba solemnia. Nam libertatem donandi tres sunt species. Una, cum quis servus consentiente populo, vel jubente domino, nomen detulisset in censum: tunc enim civis Romanus fiebat, & servitutis vinculo solvebatur. Altera per virgam, quæ *vindicta* vocabatur, cum Prætoris Urbani jussu lictor manumittendi servi capiti virgam imponens, eundem in libertatem vindicabat, dicens quædam verba solemnia. Tertia, si quis suprema voluntate in testamenti serie servum liberum scripsisset. Vindictæ rationem intulisse fertur P. Valerius Poplicola, cum ad populum tulisset de præmiis Vindicii servi, qui patefecit nobilium adolescentum de reducendo Tarquinio conjurationem: qua lege Vindex & libertate, & civitate donatus est. *Liv. l. 2. c. 5. sub fin.* Secundum pœnam nocentium, ut in utramque partem arcendis sceleribus exemplum nobile esset, præmium indici pecunia ex ærario, libertas & civitas data. Ille primum dicitur vindicta liberatus. Quidam vindictæ quoque nomen tractum ab illo putant. Vindicio ipsi nomen fuisse. Post illum observatum, ut, qui ita liberati essent, in civitatem accepti viderentur. Hæc *Liv.* Quo loco pro *Vindicio* legendum *Vindici*, ut ex *Plutarcho in Problem. & Dionysio l. 5.* constat. Verba solemnia ex *Constantino Harmenopulo* hæc erant: *Profitemur hunc præsentem hominem esse liberum, & civem Romanum.* Φαμὲν τὸν παρόντα ἄνθρωπον εἶναι ἐλεύθερον, καὶ πολίτην Ῥωμαῖον. Hæc potestas primo Consulum fuit, post ab iis ad Prætorem Urbanum est translata. *Cic. in Top. c. 2. sub fin.* Si neque censu, neque vindicta, nec testamento liber factus est, non est liber. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 76.* quem ter vindicta quaterque Imposita haud unquam misera formidine privet. *Pers. sat. 5. v. 88.* Vindicta postquam meus a prætore recessi. *Plin. l. 7. ep. 16.* Vindicta liberare aliquem. Adde *Plaut. Curcul. 2. 3. 56.* ¶ Hinc sæpe sumitur pro assertione, defensione. *Vellej. l. 2. c. 64. ad fin.* Utrique vindicta libertatis morte stetit. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. vers. 33.* Cum tibi suscepta est legis vindicta severæ. ¶ *Varr. l. 3. R. R. c. 9. a med.* Gallinas (saginandas) includunt in locum tepidum, & angustum, & tenebricosum, quod motus earum, & lux pinguitudini vindicta. Al. leg. *pinguitudinis, h. e.* noxa, detrimentum. nam *vindicta* ultio & pœna est. Ita quidam exponunt: alii paulo aliter, *h. e.* lux est detractio & deminutio pinguitudinis. nam *vindicta* apud Veteres fuit ἀφαίρεσις, & ἐξαίρεσις, & vindicare ἀφελεῖν, ἐξελεῖν. quia qui sibi vindicat, alteri adimit. sed *vindicare* hoc sensu negant alii accipi. V. *Turneb. l. 19. c. 28. Scalig. ad Varron. & Gronov. observat. l. 2. c. 3.*

VINEA, æ. f. *vigna, vignale,* ἀμπελών, ἀμπελίς, locus vitibus consitus, vel multitudo vitium simul consitarum. *Cic. de Senect. c. 15. sub fin.* Nec vero segetibus solum, & pratis, & vineis, & arbustis, res rusticæ lætæ sunt. *Virg. 2. Georg. vers. 390.* Hinc omnis largo pubescit vinea fetu. ¶ Per synecdoch. dicitur de una vite. *Colum. l. 4. c. 30.* Ea levis & recta sine cicatrice vinea est, quæ se primi anni flagello supra jugum extulit. *& c. 21. circa med.* Tales vineas supra quartum pedem detruncant. (Adde *de Arborib. c. 14.*) *Phædr. l. 4. fab. 3.* Vulpis alta in vinea uvam appetebat, summis saliens viribus. ¶ Vinearum quinque sunt genera, unum spatiis palmitibus humi repens, alterum vite per se subrecta, tertium cum adminiculo sine jugo, quartum pedatæ simplici jugo, quintum compluviatæ quadruplici. Ita *Plin. lib. 17. c. 21. ad fin.* Sed *Colum. de arborib. c. 4.* tria facit, jugatam, humi projectam, & a terra subrectam, more arborum in se consistentem. ¶ Est etiam hoc nomine machina bellica, *galleria, cammin coperto,* ad similitudinem vitis compluviatæ, sub qua tecti milites oppugnatæ urbis muros subruunt. *Veget. de re militari* ita describit sui temporis vineas, *l. 4. c. 15.* Vineas dixerunt Veteres, quas nunc militari barbaricoque usu causias vocant. E lignis levioribus machina colligatur alta pedibus octo, lata septem, longa sexdecim. Hujus tectum munitione duplici, tabulatis, cratibusque contexitur. Latera quoque vimine sepiuntur, ne saxorum telorumque impetu penetrentur. Extrinsecus autem, ne immisso concremetur incendio, crudis ac recentibus coriis, vel centonibus operitur. Cum plures factæ fuerint, junguntur in ordine: sub quibus subsidentes tuti ad subruenda murorum penetrant fundamenta. Hæc *Vegetius*: quibus adde, quæ hunc eundem locum referens, illustrandæ rei gratia *Lipsius l. 1. Poliorcet. dial. 7* adscripsit. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 2.* Tanta erat multitudo tormentorum, ut eorum vim nullæ contextæ viminibus vineæ sustinere possent. *Id. l. 2. B. Gall. c. 12. ad fin. & l. 7. c. 17.* Vineas ad oppidum agere. *Cic. Fam. 15. ep. 4. a med.* Oppidum aggere, vineis, turribus oppugnare. *Id. 8. Phil. c. 6.* Res geritur; conductæ vineæ sunt; pugnatur acerrime. *Liv. lib. 37. c. 26.* Utrinque vineas & aggerem muro injunxit. *Lucan. l. 3. v. 506.* & mediis subrepit vinea muris. *Sil. l. 13. v. 110.* Hic gravida armato surgebat vinea dorso. ¶ *Festus in Sub:* Sub vineam jacere dicuntur milites, cum adstantibus centurionibus jacere coguntur sudes.

VINEALIS, le,

VINEARIUS, a, um, &

VINEATICUS, a, um, *di vigna,* ἀμπελικός, ad vineam pertinens. *Colum. l. 3. c. 12.* Vinealis terra. *h. e.* serendis vitibus idonea. *Id. l. 5. c. 6. sub fin.* Vinearios colles præcipitare. *Ulpian. Dig. l. ult. tit. penult. leg. 198.* Horti vinearii, vel olitorii. *Colum. lib. 7. c. 3. ante med.* Vineaticus fructus. *h. e.* vindemia. *Id. l. 4. c. 3.* Vineatica semina. *& in fin. libri.* Vineatici cultus. *Cato R. R. c. 21. sub fin.* Falculæ vineaticæ.

VINEOLA, æ, f. *picciola vigna. Vet. Inscript. apud Fabrett. pag. 283.* Adde aliam apud *Murator. pag. 1366. n. 9.* Utrobique autem *viniola* scriptum est.

VINETUM, ti, n. *vigna, vignale,* ἀμπελόφυτον, locus, ubi multitudo vitium consita est, locus vineis abundans. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 86. sub fin.* Si segetibus, aut vinetis cujuspiam tempestas nocuerit, &c. *Virg. 2. Georg. v. 319.* Optima vinetis satio est cum vere rubenti. *Colum. l. 3. c. 4.* Cui vineta sancire cordi est, faciat vitiarium, ex quo possit agrum vineis vestire. ¶ *Vineta sua cædere,* sibi ipsi malum creare, sibi ipsi damno esse, proverb. apud *Horat. l. 2. epist. 1. v. 219.* Multa quidem nobis facimus mala sæpe poetæ (Ut vineta egomet cædam mea) cum tibi librum Sollicito damus, aut fesso. ¶ Differre videtur *vinetum* a *vinea*, ut totum a parte. Est enim *vinetum* plures vineas continens, *v. gr.* collis undique vitibus consitus, in quo plures vineæ propriis limitibus & septis distinctæ.

VINEUS, a, um, *di vino,* οἴνινος, ut Vineus latex, *Solin. 1. 5. (al. 11.) circa med.*

VINIBUÆ. V. in *Bua.*

VINIFER, a, um, *abbondante di vino,* vini ferax, ut Vinifera vitis, *Apul. de herb. c. 66.* Adde *Sil. l. 7. vers. 207.* ut quidam leg.

VINIOLA. V. *Vineola.*

VINIPOTOR, oris, m. *bevitore,* οἰνοπότης, potor vini, vinolentus. *Plin. l. 10. c. 54. extr.* Scitum de quodam vinipotore reperitur Syracusis tamdiu potare solitum, donec, &c. Ita editiones veteres A. 1470. & 1472. Antiquior hac A. 1469. omittit alteram vocem *vini*: utramque *Harduin.* ex MSS. Si retineas, rectius divisim scribes.

VINITOR, oris, m. *vignajuolo,* ἀμπελουργός, rusticus vinearum cultor. *Cic. 5. de Fin. c. 14. circa med.* An ea, quæ per vinitorem antea consequebatur, etiam per seipsum curabit? *Virgil. 10. Ecl. v. 36.* vestrique fuissem Aut custos gregis, aut maturæ vinitor uvæ.

VINITORIUS, a, um, ἀμπελουργικός, ad vinitorem pertinens, ut Vinitoria falx, *Colum. l. 4. c. 25.* ubi eam accurate describit.

VINNULUS, a, um, significat sonum instar vinni, hoc est cincinni: metaphorice autem dicitur de oratione suaviter inflexa, & molli, qualis est in minutionibus cantus, sive in chromatica Musica, ut *Boethius* appellat. *Plaut. Asin. 1. 3. 70.* Compellando blanditur, osculando, oratione vinnula, venustula. Ita legit *Jan. Douza*, & ita interpretatur. Sed alii aliter. *Paulus apud Fest.* interpretatur mollem, his verbis: Vinnulus dicitur molliter se gerens, & minime quid viriliter faciens. Plautus: Oratione vinnula, ac venustula. Eadem habet *Non. cap. 1. n. 898.* Sunt qui legunt *vinulus* unico n, & vocem derivant a *vinum*, accipiuntque pro blando, venusto, illecebroso, & id sensus permanante, ut vinum in venas. Additur etiam a quibusdam locus *Cic. Attic. l. 2. ep. 16. ante med.* Profecto rem aves vinnulam. Sed alii *tinnulam*, alii plerique *nullam* reponunt. ¶ Facit ad confirmanda, quæ priore loco diximus, locus *Isid. l. 3. Orig. c. 19. sub fin.* Vinnulata vox est levis & mollis, atque flexibilis: dicta a vinno, hoc est cincinno molliter flexo.

VINNUS. V. in voce præced.

VINOLENTIA, æ, f. *ubbriachezza,* μέθη, οἰνοφλυγία, ebrietas, vitium ebrietatis. *Cic. in Top. c. 20.* Cujus etiam generis illa sunt, ex quibus verum nonnunquam invenitur, pueritia, somnus, imprudentia, vinolentia, insania. *Id. 2. Phil. c. 39. a med.* Quid furiosam vinolentiam tuam proferam?

VINOLENTUS, a, um, *ubbriacone,* ἔξοινος, πάροινος, οἰνόφλυξ, ebriosus, vino se ingurgitans. *Cic. 1. Agrar. c. 1.* Hæc per deos immortales utrum esse vobis consilia siccorum, an vinolentorum somnia; & utrum cogitata sapientum, an optata furiosorum videntur? *Id. l. 12. Fam. ep 25 circa med.* Omnemque suum vinolentum furorem in me unum effunderet. ¶ Medicamenta vinolenta sunt, in quibus potior pars vinum est. *Cic. in Pison. c. 6. a med.* Meministi ne, cum isto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalasses, excusatione te uti valetudinis, quod diceres, vinolentis te quibusdam medicamentis solere curari?

VINOSITAS, atis, f. succus vinosus. *Tertull. de jejun. c. 9. ad fin.* Siccantes cibum ab omni jurulentia, ne quid vinositatis vel edamus, vel potemus.

VINOSUS, a, um, *che sa di vino,* οἰνώδης, οἰνηρός, vini saporem habens. *Plin. l. 13. c. 19* Punicorum quinque species, dulcia, acria, mixta, acida, vinosa. *Id. l. 15. c. 24.* Moris succus in carne vinosus. *Id. l. 12. c. 13.* Nardi semen saporis calidi ac vinosi. *Id. l. 21. c. 18. ad fin.* Juncus vinosæ mordacitatis ad linguam. *Id. l. 27. c. 4* Semen ambrosiæ odore vinoso. ¶ Item vini cupidus, *bevitore, beone. Horat. l. 1. epist. 19 v. 6.* Laudibus arguitur vini vinosus Homerus. *Ovid. 3. Fast. vers. 765* Cur anus hoc faciat, quæris? vinosior ætas Hæc est, & gravidæ munera vitis amans. *Plaut. Curcul. 1. 2. 77.* Lena multibiba atque merobiba ... quid opu'st verbis, vinosissima est. *Ovid. 3. Amor. el. 3. v. 17.* Nequitiam vinosa tuam convivia narrant. *Scipio Afric. apud Gell. l. 7. c. 12.* Qui non modo vinosus, sed virosus quoque sit. ¶ Item ebrius, *ubbriaco. Liv. l. 41. c. 4.* Istrorum pauci, qui modice vinosi erant, memores fuerunt fugæ.

VINULUS. V. *Vinnulus.*

VINUM, i, n. *vino,* οἶνος, liquor ex uvis expressus, a voce græca allata. Celebriora apud Veteres vina *Plin. l. 14. c. 6. & 7.* recensuit. *Cic. de Senect. cap. 18 sub fin.* Ut non omne vinum, sic non omnis ætas vetustate coacescit. *Id. 3. Offic. c. 23.* Qui vinum fugiens vendat sciens *h. e.* parum durans. cui *firmum* opponitur. *Id. de clar. Orat. c. 83.* Si quis Falerno vino delectetur, nec ita novo, ut, &c. nec ita vetere, ut, &c. *Pallad. in Octobr. tit. 14. circa med.* Vinum album candidum, fuscum, nigrum, limpidum. *Cato R. R. c. 136. a med.* atrum, durum. *Plin. lib. 14. cap. 9.* Album, fulvum, sanguineum, nigrum. *Ovid. 3. Fast. v. 311.* rubens. *Senec.*

nar. ep. 36. Vinum fieri bonum, quod recens durum & asperum visum est: non pati ætatem, quod in dolio placuit. *Cels. l.* 3. *c.* 19. austerum, tenue, meraculum: nullarum virium, aut ingentium. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 295. merum. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 5. lene. *Terent. Heaut.* 3. 1. 49. asperum, lene. *Colum. l.* 12. *c.* 27. dulce, suave, firmum, corpori salubre. *Pallad. in Octobr. tit.* 14. *ante med.* Fugee vinum de duro facere. *& a med.* ex molli forte. *Plin. l.* 14. *c.* 22. imbecillum, validum. *& c.* 9. excellens. *Martial. l.* 13. *epigr.* 115. generosum. *Ovid.* 7. *Met. v.* 394. purum, *Plin. l.* 17. *c.* 28. *ad fin.* torvum. *Id. l.* 24. *c.* 2. *extr.* Vina in vetustate subacescentia. *Id. l.* 20. *c.* 9. *ad fin.* Vinum ex aqua temperatum. *Cels. l.* 2. *c.* 3. *ad fin.* dilutum. *Colum. l.* 12. *cap.* 5. vapidum. *Martial. l.* 8. *epigr.* 6. mucidum *Plin. l.* 14. *c.* 20. *ante med.* Instaurare vina. *h. e.* acescentia, vapida facta, aut fugientia reficere. *Id. ibid.* condere. *h. e.* in cella vinaria reponere servandi gratia. *Id. l.* 16. *c.* 10. condire. *h. e.* medicari. *Id. l.* 14. *c.* 14. diffundere. V. *Defundo.* ¶ Refertur ad compotationes & ebrietatem. *Cic. post redit. in Sen. c.* 6. Vini, somni, stupri plenus. *Id.* 2. *Phil. c.* 3. *sub fin.* Vino, lustrisque confectus. *& Phil.* 13. *c.* 11. In lustris, popinis, alea, vino tempus ætatis omne consumere. *Id. in fragm.* apud *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *a med.* Vacillare ex vino. *Liv. l.* 8. *c.* 16. vino & epulis sopiti. *Cic. Verr.* 5. *c.* 25. *a med.* In vino & luxu jacere. *Terent. Heaut.* 3. 3. 7. Vel heri in vino quam immodestus fuisti! *Titius* apud *Macrob.* 2. *Saturn. c.* 12. Vix pra vino sustinet palpebras. *Cic.* 4. *Acad. c.* 16. *ad fin.* *Liv. l.* 40. *c.* 7. *extr.* & *Plaut. Aulul.* 4. 10. 63. per vinum. *h. e.* in ebrietate. *Cic. pro Cæl. c.* 28. *a med.* In conviviis faceti, dicaces, nonnunquam etiam ad vinum diserti sint. *h. e.* inter pocula. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 673. Non erat & vinis oculique, animique natabant. *Id.* 12. *Met. v.* 220. vino ardet pectus. *& vers.* 317. Sopitus vinis, & inexperrectus Aphidas. *Id.* 1. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 43. Nec juvat in lucem nimio marcescere vino. *Id.* 2. *Fast. v.* 333. comites somno vinoque soluti. *Virg.* 2. *Æn. v.* 265. sepulti. *Liv. l.* 41. *c.* 3. *extr. med.* *Id. l.* 1. *c.* 57. incalescere vino. *Plaut. Truculo.* 4. 4. 2. madere. *Cic.* 3. *Verr. c.* 12. *ad fin.* Vino vigiliisque languidus. *Liv. l.* 45. *c.* 23. *a med.* In vinum proniorem esse. *Plaut. Aulul.* 3. 6. 38. Vino aliquem deponere. *h. e.* ebrium facere. ¶ *Vinum*, uva, vindemia. *Plaut. Trin.* 2. 4. 123. Tum vinum, priusquam coactum est, pendet putidum. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 17. Vindemiator, vel quod vinum legere dicitur, vel quod de vita id demit. *Cato R. R. c.* 147 Hac lege vinum pendens venire oportet. ¶ De aliis liquoribus vini similibus. Memorat *Plin. lib.* 23. *c.* 1. *post med.* vinum e napis, & palmeum: *lib.* 13. *c.* 4. *a med.* ex caryotis: *l.* 14. *c.* 16 ex milii semine, ex loto, ex fico, e Punicis, & cornis, mespilis, sorbis, moris, nucleis pineis, &c. *Pallad. in Mart. tit.* 10. ex piris, &c. Alia factitii vini genera enumerat *Plin. cit. cap.* 16. *l.* 14.

VIO, as, n. a. *camminare*, *βαίνω*, viam ire, ambulare, iter facere. *Prudent. l.* 2. *adverf. Symmach. v.* 772. affirmans iter esse viandi Multifidum, variumque. Deus cum quæritur unus. *Ammian. l.* 20. *c.* 9. (*al.* 23.) Legati intenti ad viandum. *Plaut. Truculo.* 2. 2. 7. Quot illis iracundiæ sunt! quot pericula vianda! *h. e.* adeunda. Al. aliter leg. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *ante med.* reponit inter verba infeliciter ficta. Ex quo apparet, ejus quoque ætate in usu fuisse, sed non omnibus probatum.

VIOCURUS, i, m. *chi ha cura delle strade*, viarum curator. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 1. *circa med.* Quis non videt, unde ærifodinæ, & viocurus? Alii aliter leg. Adde *c.* 30. *sub fin.* ex *Turnebo*, & *Scalig.* nam alii aliter.

VIÓLA, æ, f. *viola*, *violetta*, *ἴον*, flos primus fere verni temporis: a voce græca allata. *Plin. l.* 21. *c.* 6. Violis honos proximus (*post lilia*) earumque plura genera: purpureæ, luteæ, albæ. Ex iis, quæ sponte apricis & macris locis proveniunt, purpureæ latiore folio, statim ab radice carnoso, exeunt: solæque Græco nomine a ceteris discernuntur, appellatæ ia, & ab his ianthina vestis. E sativis maxima auctoritas luteis. Genera iis Tusculana, & quæ marina appellatur, folio aliquanto latiore, sed minus odorato. In totum vero sine odore, minutoque folio calathiana, munus autumni: ceteræ veris. *Id. ibid. c.* 11. *ante med.* Florum prima ver nuntiantium viola alba. Tepidioribus vero locis etiam hyeme emicat. Postea quæ ion appellatur, & purpurea. Proxime flammea, quæ & phlox vocatur. *Virg. Ecl.* 2. *v.* 47. pallentes violæ. *& Eclog.* 10. *v.* 39. nigræ. *h. e.* purpureæ. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Prof. v.* 92. vaccinia nigro Induit, & dulci violas ferrugine pingit. *Colum. l.* 10 *vers.* 101. Tum quæ pallet humi, quæ frondens purpureat auro, Ponatur viola. *Id. l.* 9. *c.* 4. Violæ luteolæ, & Sarrana. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 26. Etiamne in cruciatu atque tormentis *sapientes beati sunt?* M. An tu me in viola putabas, aut in rosa dicere? ¶ De colore violæ. *Horat. l.* 3. *od.* 10. *v.* 14. tinctus viola, pallor amantium. *Id. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 207. Lana Tarentino violas imitata veneno. *Plin. l.* 37. *c.* 9. Amethysti color in violam desinit. *Id. l.* 34. *c.* 12. *ad fin.* Candidus color violam sentiens.

VIOLABILIS, le, *violabile*, *βιαστέος*, qui aptus est, ut violetur. *Virg.* 2. *Æn. v.* 155. Vos æterni ignes, & non violabile vestrum Testor numen, ait. *Stat.* 3. *Theb. v.* 238. nullis violabilia armis Turba, senes. *h. e.* quæ violari non debet. *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 79. Molle meum, levibusque cor est violabile telis. *h. e.* quod violari potest.

VIOLACEUS, a, um, *violato*, *violetto*, *paonazzo*, *ἰώδης*, *ἰάνθινος*, violæ colorem habens. *Nep. in fragm.* apud *Plin. l.* 9 *c.* 39 Me juvene violacea purpura vigebat. *Plin. l.* 21. *c.* 28. Herba, cui flos violaceus. *Id. l.* 37. *cap.* 10. Ion (*gemma*) apud Indos violaceus est.

VIOLACIUM, ii, n. *succus violarum*, vel vinum violarum succo conditum. *Apic. l.* 1. *c.* 3. *&* 4.

VIOLARIUM, ii, n. *violaio*, *ἰωνιά*, locus, ubi nascuntur violæ. *Virg.* 4. *Georg. v.* 32. irriguumque bibant violaria fontem. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 437. Illic legit calthas, huic sunt violaria curæ.

VIOLARIUS, rii, m. *tintore di paonazzo*, *ἰοβάφος*, violacei coloris infector. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 36. Flammearii, violarii, carinarii. *Inscript.* apud *Donium class.* 8. *n.* 78. Sex. Antonius Sex. L. Stenaleus violarius.

VIOLATIO, onis, f. *violazione*, *βιασμός*, *ὕβρισμα*, actus violandi, violentiæ illatio, profanatio, corruptio. *Liv. l.* 29. *c.* 8. *in fin.* Tum quoque alio genere cladis eadem illa pecunia omnibus contactis ex violatione templi furorem injecit. *Senec. ep.* 104. *post med.* Violatio religionum. *Vellej. lib.* 2. *cap.* 1. *extr.* Violatio fidei.

VIOLATOR, oris, m. *violatore*, *βιαστής*, qui violat, violentiæ illator, ruptor, corruptor. *Ovid. l.* 2. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 27. Confugit interdum templi violator ad aram. *Liv. l.* 4. *c.* 19. Hiccine est, inquit, ruptor fœderis humani, violatorque gentium juris? *Tacit.* 2. *Ann. c.* 58. Violator fœderis. *Macrob. lib.* 2. *Saturn. c.* 3. *a med.* Cassius dictatoris violator. *h. e.* C. Cæsaris interfector. ¶ Cum femin. gen. *Lucan. l.* 9. *v.* 720. Et natrix violator aquæ. *h. e.* veneno inficiens.

VIOLATUS, a, um, *violato*, *offeso*, *profanato*, *rotto*, *βεβιασμένος*, vi illata læsus, corruptus, pollutus, temeratus, ruptus. *Cic. post redit. in Sen. c.* 3. *ad fin.* Optimi viri corpus non solum tactum ac violatum manu, sed vulneratum ferro confectumque vidistis. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 43. Getico peream violatus ab arcu. *Id. Fast.* 4. *v.* 649. Silva vetus, nullaque diu violata securi. *Cic.* 7. *Verr. c. ult.* Violata religio. *& ibid.* Sacra polluta & violata. *Id. de Harusp. resp. c.* 11. *sub fin.* Ludi violati, polluti. *Id.* 2. *de Legib. c.* 9. *sub fin.* Pœna violati juris esto. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 6. violata fides. *Lucan. l.* 3. *v.* 123. violata potestas. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 13. Induciæ per scelus violatæ. *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 97. violatus pudor. *Id. l.* 1. *de art. am. v.* 679. puella subita Veneris violata rapina. *Stat.* 9. *Theb. v.* 712. mitis subit alta Dianæ Corda dolor, fletuque genas violata, quod inquit, &c. ¶ Est etiam a *viola* ductus. *Pallad. in Februar. tit.* 32. Conditum vel absinthiatum, vel rosatum, vel violatum. *h. e.* vinum conditum violarum succo.

VIÓLENS, entis, *violento*, *βίαιος*, idem ac violentus. *Horat. l.* 3. *od. ult. v.* 10. Dicar, qua violens obstrepit Aufidus. Adde *l.* 1. *epist.* 10. *v.* 37. & *Pers. sat.* 3. *vers.* 171. ubi pro feroci, & forti ponitur. ¶ *Violens* agnomen habuit L. Volumnius Flamma, qui fuit consul cum P. Decio Mure anno U. C. CCCCXLVI. ut est in *Fast. Capitolin.* apud *Gruter. pag.* 291. *extr.*

VIOLENTE. V. in fin. vocis sequent.

VIOLENTER, *con violenza*, *violentemente*, *βιαίως*, per vim, injuriose, vehementius quam par est. *Liv. l.* 3. *c.* 2. Quia solemnia ludorum, quos intermitti nefas est, violenter dimisisset. *Sallust. in Jug. c.* 44. *ad fin.* Quæstio exercita aspere violenterque ex rumore & libidine plebis. *Plin. l.* 3. *ep.* 9. Proconsulatum non minus violenter, quam sordide gesserat. *Sueton. in Tito, c.* 6. Præfecturam egit aliquanto incivilius & violentius. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 51. Violenter aliquem ad supplicium deposcere. *Id.* 6. *Ann. c.* 3. Violenter increpare aliquem. *Suet. in Aug. c.* 31. *sub fin.* Violentius conqueri. *Justin. l.* 11. *c.* 7. *sub fin.* Violentius oraculo usus, gladio loramenta cædit. *Colum. lib.* 7. *c.* 3. Aries rivalem violentissime persequitur. ¶ iniquo animo, graviter, ægre. *Terent. Phorm.* 5. 1. 4. Patrem adolescentis facta hæc tolerare audio violenter. Ubi *Donatus*: quod Græci dicunt *βιαίως*. ¶ Est etiam magna vi, & impetu, *con grand' impeto, e forza.* *Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 13. Vidimus flavum Tiberim retortis Litore Etrusco violenter undis, Ire dejectum monumenta Regis. *Colum. l.* 7. *c. penult. circa med.* Advenientem latratu conterrent, vel constantius appropinquantem violenter invadunt. *Justin. l.* 23. *c. ult.* Inter confertissimos violentissime dimicans. ¶ Qui *violente* pro *violenter* adstruunt ex *Ovid.* 9. *Met. v.* 121. & *Senec. in Med. v.* 603 frustra sunt.

VIOLENTIA, æ, f. *violenza*, *forza*, *βία*, vis major, impetus. *Cic.* 12. *Phil. c.* 12. Novi hominis furorem, novi effrenatam violentiam. *Plin. l.* 2. *c.* 38. *sub fin.* Quoniam & tonitruum, & fulminum jactus horum (*ventorum*) violentiæ plerique assignant. *Lucret. l.* 3. *v.* 483. vehemens violentia vini Conturbare animam consuevit. *Colum. l.* 1. *c.* 2. Hiemis assidua violentia. *Plin. lib.* 2. *c.* 16 *ad fin.* Radii solis violentia. *Ovid. Met.* 1. *vers.* 237. Fit lupus & veteris servat vestigia formæ: Canities eadem est: eadem violentia vultu. *h. e.* ferocia Sic *Tacit. Ann.* 2. *c.* 63. Violentia gentium. *Sallust. in Jug. c.* 37. Fortunæ violentiam tolerare. *h. e.* adversa casuum.

VIOLENTUS, a, um, *impetuoso*, *violento*, *βίαιος*, qui vim nimiam affert. *Cic. Phil.* 1. *c.* 12. Opes violentas, & populo minime ferendam potentiam concupisse. *Senec. in Troad. v.* 1172. Mors infantibus violenta, virginibus fera venia. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 38. seu quod Lucania bellum Incuteret violenta. *Virg.* 1 *Georg. v.* 107. ubi vertigine violentior incidit Eurus. *& l.* 4. *v.* 373. In mare purpureum violentior effluit amnis. *Ovid.* 8. *Met. v.* 338. aper excitus medios violentus in hostes fertur. *& l.* 12. *v.* 24. Nereus violentus in undis. *Cic. pro Cluent. c.* 49. *extr.* Violentissimæ tempestates. *Colum. l.* 3. *c.* 5. *ad fin.* Violentissimus cæli status. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 15. violenta lues. *h. e.* vis pestilentiæ. *Plin. l.* 26. *c.* 13. Cupressus folio amara, odore violenta. *h. e.* graveolens. *Id. l.* 37. *c.* 4. Duæ res violentissimæ, ferrum, & ignis. ¶ Item impotens, injuriosus: & refertur ad animum. *Cic.* 2. *Phil. c.* 18.

Quam-

Quamvis sis violentus & furens. *Id. de Harusp. resp. c.* 12. *a med.* Alicujus furenter et violenti impetus. *Id.* 3. *Phil. c.* 7. Homo vehemens & violentus. *Liv. l.* 1. *c.* 46. Violentum ingenium. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 43. Piso ingenio violentus, *h. e.* ferox. (quo sensu *Ann.* 15. *c.* 68. Vestinus violentus & infensus. V. integr. loc.) *Liv. l.* 34. *c.* 32. Tyrannus sævissimus & violentissimus in suos. *Senec. in Phœniss. v.* 347. Violentus impetus doloris. *Ovid.* 8. *Met. v.* 106. violenta ira. *Id.* 3. *Trist. el.* 5. *v.* 43. Non aliquid dixi, violentaque lingua locuta est: Lapsaque sunt nimio verba profana mero. *Id.* 3. *Met. v.* 771. verba violenta loqui. *Id.* 2. *Amor. el.* 17. *v.* 7. Dat facies animos: facie violenta Corinna est. *h. e.* animosa, superba, & dura. *Senec. in Troadib. v.* 238. Violenta imperia nemo continuit diu; moderata durant. *Id. in Thyest. v.* 691. Ipsa est sacerdos: ipsa funesta prece Letale carmen ore violento canit. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 86. sed quid violentius aure tyranni? *h. e.* iracundius, & offendi facilius. *Liv. l.* 9. *c.* 34. Tenuit Æmilia lex violentos illos Censores, C. Furium & M. Geganium, qui, &c. *h. e.* impotentes, & severos. ¶ Dicitur & simpliciter de eo, qui multa vi & omni conatu quippiam facit: & videtur etiam in bonam partem sumi posse. *Martial. l.* 12. *epigr.* 124. Parcius utere, moneo, rapiente vereda, Prisce, nec in lepores tam violentus eas. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 6. *v.* 53. Cum tibi suscepta est legis vindicta severæ, Verba velut tinctam singula virus habent. Hostibus eveniat, quam sis violentus in armis, Sentire, & linguæ tela subire tuæ. ¶ *Violentum est*, contra rationem est. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 24. *ad fin.* Atque hoc ut vere dicitur, parva esse ad beate vivendum momenta ista corporis commodorum, sic nimis violentum est, nulla esse dicere.

VIŎLO, as, avi, atum, a. 2. *offendere, guastare, corrompere, profanare, violare*, βιάζομαι, vi illata quæ integra sunt corrumpo, imminuo, lædo, offendo, temero, polluo: a *vis*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 38. Nullum esse officium, nullum jus tam sanctum atque integrum, quod non ejus scelus atque perfidia violarit, & imminuerit. *Id. de Harusp. resp. c.* 5. Bonæ deæ sacra non solum aspectu virili, sed flagitio stuproque violare. *Lucan. l.* 9. *v.* 852. violabis vomere manes. *Cic. pro Rabir. perduell. cap.* 2. *ad fin.* Violare loca religiosa & lucos. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *vers.* 57. numina verbo. *Sil. l.* 17. *v.* 15. aras cœlicolum. *Salluft. in orat. Philippi contra Lepid. ad fin.* Te neque hominum, neque deorum pudet, quos perfidia, aut perjurio violasti. *Cic. in fragm. contra C. Anton.* apud *Ascon.* leges, quæstiones, judicia. *Liv. l.* 28. *c.* 44. & *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 2. fœdera. *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 57. & *Plin. l.* 10. *c.* 54. fidem. *Cic. Phil.* 2. *c.* 1. *in fin.* amicitiam. *Nep. in Alcib. cap.* 10. clementiam. *h. e.* crudelem esse. *Cic. pro Quint. c.* 23. existimationem absentis. *Liv. l.* 2. *c.* 7. *a med.* virtutem alicujus suspicione. *Cic. Verr.* 3. *c.* 52. *sub fin.* Cum tu apud exteras nationes imperii nominisque nostri famam tuis probris flagitiisque violaris. *Id. Fam.* 1. *ep.* 6. dignitatem alicujus in aliqua re. *Virg. Æn.* 4. *v.* 27. pudorem. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 8. *circa med.* Violavit virginem, pro vitiavit, dicebant. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 25. *a med.* virginitatem alicujus. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 7. *v.* 57. puellam. *Catull. carm.* 66. *ad Jan. v.* 23. cubile alicujus. Adde *Lactant. l.* 1. *c.* 10. ¶ Violare aliquem, *maltrattare*, damno, contumelia, verberibus, vulnere afficere. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 23. *in fin.* Hospites violare fas non putant: qui quaque de causa ad eos venerint, ab injuria prohibent. *Nep. in Dione, c.* 2. Cum Plato a Dionysio tyranno crudeliter violatus esset, quippe quem venumdari jussisset. *Justin. l.* 34. *c.* 1. *in fin.* Universum peregrinum populum trucidant: legatos quoque ipsos Romanorum violassent, nisi, &c. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 9. *sub fin.* Prodere patriam, violare parentes, fana depeculari. *Id. Parad.* 3. *ad fin.* vitam patris. *h. e.* patrem necare. *Id. post redit. in Sen. c.* 5. *ad fin.* Optimi viri corpus non solum tactum ac violatum manu, sed vulneratum ferro confectumque vidistis. *Virg.* 11. *Æn. v.* 591. sacrum violarit vulnere corpus. *Cic. de Harusp. resp. c.* 12. Clarum hominem impurissimi voce hominis violari. ¶ Absolute pro vulnerare habent *Cels. l.* 7. *c.* 26. *sect.* 4. *Ovid.* 3. *Met. v.* 712. *Sil. l.* 10. *v.* 261. & *l.* 5. *v.* 601. ¶ Violare aliquid, *guastare*, sua nativa integritate spoliare, corrumpere. *Cels. lib.* 7. *c.* 4. *sect.* 2. Solent fistulæ, ubi costas transierunt, septum transversum violare. *Juvenal. sat.* 15. *v.* 9. Porrum & cæpe nefas violare, & frangere morsu. *Virg. Æn.* 7. *v.* 114. Et violare manu, malisque audacibus orbem Fatalis crusti. *Id.* 11. *Æn. vers.* 255. Iliacos ferro violavimus agros. *abbiam dato il guasto*. & *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 32. Fines eorum se violaturum negavit. *Liv. l.* 28. *c.* 31. Violare urbem. *h. e.* vi & armis capere, & diripere. *Justin. l.* 44. *c.* 3. *a med.* In hujus gentis finibus mons est, quem ferro violari nefas habetur. *h. e.* fodi, aut proscindi. *Ovid.* 8. *Met. vers.* 741. Cereale nemus violare securi. *h. e.* adhuc intactum cædere. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 65. de *Alecto*. (& *Lucan. l.* 9. *v.* 461.) & flatu violare diem. *infoscare*. & *lib.* 1. *de rapt. Pros. v.* 190. præsaga mali violavit obortu Rore genas. *h. e.* lacrymis corrupit ocellos, ut *Ovid.* 3. *Amor. el.* 6. *v.* 57. dixit. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 18. quanto præstantius esset Numen aquæ, viridi si margine clauderet undas Herba, nec ingenuum violarent marmora tophum. & *sat.* 11. *v.* 116. Fictilis, & nullo violatus Jupiter auro. *Stat.* 1. *Theb. v.* 149. nec cura mero committere gemmas, Atque aurum violare cibis. *macchiare*. ¶ nativum colorem corrumpere. *Virg.* 12. *Æn. v.* 67. Indum sanguineo veluti violaverit ostro Si quis ebur. Ubi *Servius*: Homeri comparatio: unde & *violaverit* transtulit. Ille enim ait: Ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ. Sic *Stat.* 1. *Achill. v.* 307. Lactea Massagetæ veluti cum pocula fucant Sanguine puniceo, vel ebur corrumpitur ostro. ¶ *Violare oculos, aures*, et aliquo turpi, aut dicto lædere. *Ovid. Heroid. ep.* 17. *v.* 1. Nunc oculos tua cum violarit epistola nostros. *Petron. in Satyr. c.* 85. Violari aures meas obsceno sermone nolui.

VIPĔRA, æ, f. *vipera*, ἔχις, ἔχιδνα, serpentis venenati genus. Dicta creditur quasi *vivipara*, quia sola e serpentium genere dicitur parere vivum animal. *Plin. l.* 10. *c.* 62. Terrestrium sola vipera intra se parit ova unius coloris, & mollia, ut pisces. Tertio die intra uterum catulos excludit, deinde singulos singulis diebus parit viginti fere numero. Itaque ceteræ tarditatis impatientes perrumpunt latera, occisa parente. *Virg.* 3. *Georg. v.* 416. sub præsepibus mala tactu vipera delituit. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 376. Nec brevis ignaro vipera læsa pede. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 100. latens ima vipera serpit humo. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 17. atræ viperæ. *Id. epod.* 16. *v.* 52. intumescit alta viperis humus. *Propert. l.* 4. *el.* 7. *v.* 55. si fallo, vipera nostris Sibilet in tumulis, & super ossa cubet. *Martial. l.* 3. *epigr.* 19. vipera scelerata. *Ovid. de remed. Amor. v.* 421. Parva necat morsu spatiosum vipera taurum. ¶ Proverb. est apud *Petron. in fragm. Tragur. c.* 77. *Burm.* Tu viperam sub ala nutricas. *h. e.* tuum tibi ipse malum foves. *Cic. de Harusp. resp. c.* 24. Etiamne in sinu atque in deliciis quidam optimi viri viperam illam venenatam atque pestiferam habere potuerunt? ¶ Est convicium molestæ loquacis, iracundi, crudelis. Ad illud *Terentii Eun.* 5. *c.* 1. Quid ais, venefica? *Donatus*: aptum convicium, & comicum in ancillas, venefica, lupa, vipera, & sacrilega. *Flor. l.* 4. *c. ult. circa med.* Recisa prius lingua, quam in manu tenens barbarus, tandem, inquit, vipera sibilare desiste. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 640. Tu ne duos (*filios veneno sustulisti*) una sævissima vipera cœna? ¶ *Vipera est in vepreculo* aliud proverb. de quo V. *Vepreculo*.

VIPERALIS herba dicitur ab *Apul. de herb. c.* 89. ruta hortensis, quod adversus viperarum morsus valet.

VIPERĔUS, a, um, idem ac viperinus. *Lucan. l.* 9. *v.* 635. Vipereum cerebrum. *Ovid.* 2. *Met. v.* 768. videt intus edentem Vipereas carnes, vitiorum alimenta suorum, Invidiam. *Id. l.* 4. *v.* 572. Viperei dentes. & *l.* 7. *v.* 203. vipereas fauces carmine rumpere. & *l.* 4. *v.* 614. vipereum monstrum. *h. e.* caput Medusæ viperas habens pro crinibus. *Sil. l.* 6. *v.* 662. Viperei sorores. *h. e.* Furiæ anguibus caput cinctæ. *Id. l.* 7. *v.* 391. viperea pennæ. *h. e.* pennati serpentes, quibus per aera Medea ferebatur. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 36. vipereo tela cruore madent. *h. e.* veneno. *Senec. in Oedip. v.* 587. Vipereum genus fratrum. *h. e.* qui nati fuerant ex dentibus serpentinis a Cadmo satis. *Id. in Herc. Oet. v.* 169. *de Briareo*. Supra Thessalicos cum stetit aggeres, Ut cœlo insereret vipereas manus. *h. e.* viperas in digitis, aut pro digitis habens, ut olim finxere. *Virg.* 7. *Æn. v.* 351. vipeream inspirans animam. *h. e.* halitu venenato afflans.

VIPERINUS, a, um, *di vipera*, ἐχιδναῖος, ad viperam pertinens, vipereus. *Attius* apud *Cicer.* 2. *de Fin. c.* 29. & 2. *Tusful. c.* 7. Viperino morsu venæ viscerum Veneno imbutæ tetros cruciatus cient. *Horat. l.* 2. *od.* 19. *v.* 19. Bistonidum crines nodo viperino coercere. *Id. Epod.* 3. *v.* 6. viperinus cruor. *Plin. l.* 11. *cap. penult.* Viperina sanie tingere sagittas. *Id. l.* 7. *c.* 2. *a med.* Viperina carne ali. ¶ *Viperina* dicitur ab *Apul. de herb. c.* 5. herba, quæ aliis serpentaria, tortuosa radice, ἐχίδνιον Græcis, efficax contra serpentes.

VIPIO, onis, m. *grue minore*, γεράνιον, minor grus. *Plin. lib.* 10. *c.* 49. Ibi (*in Balearibus insulis*) & buteo accipitrum generis in honore mensarum est: item vipiones. Sic enim vocant minorem gruem.

VIPSANUS, a, um, ad M. Vipsanium Agrippam Augusti generum pertinens, ut Vipsanæ columnæ, *Martial. l.* 4. *epigr.* 18. *h. e.* quæ fuerunt in portico Agrippæ. Et Vipsanæ laurus, *Id. l.* 1. *epigr.* 109. *h. e.* quæ ornabant ædes & porticum ejusdem ob consulatus & victorias. ¶ De nomine *Vipsanius* V. in fine *controvers.* 12. *l.* 2. *M. Senec.*

VĬR, viri, m. *uomo*, ἀνήρ, masculus in genere hominum, cui respondet *mulier, femina*: a *vis*, vel a voce græca allata. *Terent. Phorm.* 3. 3. 9. Virum me natam vellem; ego ostenderem. *Ovid.* 3. *Met. v.* 516. Deque viro factus (mirabile!) femina. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 2. *vers.* 2. lingua vir mulierque fave. *Justin. l.* 23. *c.* 4. Majore mulierum, quam virorum virtute exceptus. *Claudian. lib.* 1. *in Rufin. v.* 170. sequimur quocumque vocaris, Seu tu vir, seu numen, ait. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 106. Quod tu non esses jure, vir illa fuit. *Plaut. Aulul.* 1. 2. 30. Dividere argenti nummos in viros. *h. e.* viritim. ¶ Sæpe maritum significat, *marito*. *Terent. Hec.* 2. 1. 1. Quid viro meo respondebo, misera? *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 13. *v.* 3. *de Livia Aug.* Ambiguum nato dignior, anne viro. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 127. nec vereor, ne vir rure recurrat. *Petron. in Satyr. c.* 112. Matrona cum virum extulisset, &c. ¶ De bestiis, *il maschio*. unde & maritus, & uxor de his dicuntur. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 7. Vir gregis ipse caper deerraverat. *Martial. l.* 3. *epigr.* 93. Et illud oleas, quod viri caprarum. *Solin. c.* 25. (*al.* 36.) Equæ aspirante Favonio vento concipiunt, & sitientes viros aurarum spiritu maritantur. *Theocrit. Edyll.* 8. *v.* 49. Ὦ τράγε, τᾶν λευκᾶν αἰγῶν ἄνερ. ¶ Sæpe non tam sexum significat, quam constantiam animi, fortitudinem, virtutem: quibus feminæ fere carent: aut certe inferiores longe sunt. *Cic.* 2. *Tusful. c.* 22. *a med.* Marius rusticanus vir, sed plane vir, cum secaretur, vetuit se alligari. & *mox*. Idem Marius ostendit. crus enim alterum non præbuit. Ita & tulit dolorem, ut vir: & ut homo, majorem ferre sine causa necessaria noluit. *Id. Fam.* 5. *ep.* 17. Ut te rogarem, ut & hominem te, & virum esse meminisses: id est ut & communem incertumque casum sapienter ferres, & dolori fortiter ac fortunæ resisteres. Ubi *Manut.* Ab homine

mina sapientiam, a viro fortitudinem postulat, & epist. 28. Te oro, te colliges, virumque præbeas. Senec. de consol. ad Polyb. c. 36. ante med. Non sentire mala sua, non est hominis: & non ferre, non est viri. Justin. l. 11. c. 13. sub fin. Et quemadmodum Dario majorem turbam hominum esse, sic virorum sibi. Terent. Eun. 2. 2. 74. Hunc nostrum ludo, tandem perdoluit: vir es. Cic. Attic. l. 10. ep. 7. a med. Si vir esse volet, præclara συνουσία; sin autem, erimus nos qui solemus. Ovid. Fast. 6. v. 595. Si vir es, i, dictas exige dotis opes. Martial. l. 2. epigr. 69. Grandia verba ubi sunt? si vir es, ecce nega. Horat. epod. 15. v. 12. Nam si quid in Flacco viri est, non feret, &c. Quintil. declam. 3. c. 6. Hoc ipsum, quod palmas ante signa procurrit, quod veteranos suo præcedit, quod redit pulvere & cruore concretus, istud, istud, quod tam vir est. ¶ Hinc fere jungitur cum epithetis laudis. Cic. pro Cæl. c. 5. ad fin. Catilina utebatur hominibus improbis multis: & quidem optimis se viris deditum esse simulabat. Id. 3. de Fin. c. 6. a med. Quem stabili, & firmo, & magno animo, quem fortem virum dicimus? & paulo post. Vir altus & excellens. Id. 4. Tuscul. c. 25. sub fin. constans ac sapiens. Id. de Senect. c. 25. præstans. & c. 7. clarus & honoratus. Id. in Bruto, c. 65. summus & singularis. Id. 3. de Fin. c. 19. a med. bonus & sapiens, & legibus parens, & civilis officii non ignarus. ¶ Etiam cum adjunctis vituperationis. Sallust. in Jug. c. 90. Viri turpissimi. Virg. 4. Æn. v. 297. vir nefandus. Ovid. 2. Fast. v. 686. injustus. Lucan. l. 2. v. 67. ferus. Senec. in Hippol. v. 273. immitis. Id. in Thyest. v. 211. humilis. ¶ Vir bonus, justus, probus, liberalis, dabbene, qui prodest, quibus potest, nocet nemini, ut ait Cic. 3. Offic. c. 15. sub fin. noi diciamo galantuomo. Id. 1. Fam. ep. 9. ante med. Ut eum, quem bonum civem semper habuisset, bonum virum esse pateretur. Apud Senec. var. in loc. cit. est idem qui sapiens Stoicorum, optimis moribus præditus, virtutibus ornatus, sanctus. ¶ Mos erat candidatos sic appellare. Senec. epist. 3. Sic illum amicum vocasti, quomodo omnes candidatos bonos viros dicimus: quomodo obvios, si nomen non succurrit, dominos salutamus. ¶ Item feneratores. Cic. Attic. lib. 9. ep. 12. Stat verba illa? Prætores jus dicunt, Ædiles ludos parant, viri boni usuras perscribunt? Id. in fin. l. 2. Offic. Sed toto hoc de genere, de quærenda, de collocanda pecunia, etiam de utenda, commodius a quibusdam optimis viris ad medium Janum sedentibus, quam a philosophis disputatur. ¶ Bonus vir ὑποκριτικῶς dicitur dolosus, malus, aut insipiens, buon uomo. Terent. Eun. 4. 5. 18. Ille autem bonus vir nusquam apparet. h. e. qui se eunuchum simulaverat. Id. Adelph. 3. 5. 50. Ille bonus vir nobis psaltriam, si dis placet, paravit, quicum vivat. Id. Andr. 3. 5. 10. Ehodum bone vir, quid ais? viden', me tuis consiliis miserum impeditum esse? Adde 5. 2. 5. Eun. 5. 2. 11. &c. ¶ Bonus vir est aliquando vir bonus. Terent. Phorm. 4. 3. 33. Ut est ille bonus vir, tria non commutabitis verba hodie inter vos. Quidam MSS. habent vir bonus. ¶ Interdum vir ab eo dicitur, qui turpia refugit, flagitiis aversatur. Licinium Mucianum notæ impudicitiæ retaerens Vespasianus dicere solebat, ut est apud Sueton. c. 13. Ego tamen vir sum. Ovid. 1. de art. am. vers. 524. Et si quis male vir quærit habere virum. ¶ Refertur aliquando ad ætatem virilem, uomo fatto. Ovid. Met. 3. v. 597. Littera communis mediis pueroque viroque Inscripta est foliis. ¶ Et ad generandi vim, unde virilia. Catull. carm. 62. de Aty, v. 6. ut relicta sensit sibi membra sine viro. Lucan. lib. 10. vers. 133. ferro mollita juventus, Atque exsecta virum. ¶ Viris, equisque, omni conatu, proverbialis locutio. V. Equus. ¶ In re militari viri nonnunquam sunt pedites, fanti. Liv. l. 21. c. 27. Omnibus comparatis ad trajiciendum, terrebant ex adverso hostes, omnem ripam equites virique obtinentes. Petron. in Satyr. c. 123. passim turmæque virique, Armaque congesta strue deplorata jacebant. Sil. l. 9. v. 559. Magna vi ac trahens equitemque, virosque. Sic Cæs. l. 2. B. Civ. c. 39. a med. Multa spolia præferebantur; capti homines equitesque producebantur. ¶ Similiter in militia vir virum legere dicebatur, cum in acie instruenda duces potestatem faciebant militibus, ut sibi quisque socium nominaret sibi, & spectatæ virtutis adjungeret, a quo latus sibi tegeretur, vicissimque is ejus tegeret, accenderenturque ambo proprio exemplo ad acrius pugnandum: quod fieri maxime solebat, cum periculum aliquod majus instabat, & cum fortissimo hoste erat congrediendum. Liv. lib. 9. cap. 39. Etrusci contracto exercitu, cum vir virum legisset quantis nunquam antea simul copiis, simul animis dimicarunt. Huc allusit Cic. pro Mil. cap. 21. ubi de comitatu Clodii loquens: Ille, inquit, qui semper secum scorta, semper exoletos, semper lupas duceret, tum neminem, nisi ut virum a viro lectum esse dicares. Apud Virgil. quoque hic mos innuitur lib. 11. Æn. v. 632. ubi tamen videtur significari, non tam socium sibi a milite, comitemque in pugna lectum fuisse, quam delectum destinatumque oculis, & ictibus hostem, in quem irrueret. Verba Virgilii sunt: Tertia sed postquam congressi in prœlia totas Implicuere inter se acies, legitque virum vir. ¶ In Senatu etiam legendo hic mos est aliquando usurpatus, ut senator Senatorem eligeret. Sueton. in Aug. c. 35. Senatorum affluentem numerum ad modum pristinum redegit duabus lectionibus; prima ipsorum arbitratu, quo vir virum legit. ¶ Ut homo, sic & vir loco pronominis ponitur. Cic. 9. Attic. c. paenult. Vidisti igitur virum, ut scripserat? Virg. 4. Æn. vers. 3. Multa viri virtus animo, multusque recursat Gentis honos. Terent. Andr. 2. 6. 5. Præter spem evenit: sentio, hoc male habet virum. Adde Valer. Flacc. l. 1. v. 30. ¶ Virum pro virorum apud Poetas frequens est.

VIRA, æ, f. femina. V. Querquetulanus.

VIRAGO, inis, f. donna d'animo virile e maschio, ἀρρενωπὸς, ἀνδρόμορφος, femina, quæ animo & robore virum refert, mulier fortis, quæ viro similis fit, & virilia opera faciat. Plaut. Merc. 2. 3. 79. Ego emero matri tuæ ancillam viraginem aliquam, non malam, forma mala. h. e. robustam, laboris patientem instar viri. Lactant. l. 1. c. 9. Hercules viraginem vicit. h. e. Amazonem. Senec. in Hippol. v. 54. Adest en comitis diva virago. h. e. Diana. Virg. 12. Æn. v. 468. Juturna virago. Ovid. 2. Met. v. 765. Hanc ubi pervenit belli metuenda virago. h. e. Pallas, quæ sæpe a Poetis hoc nomine indigitatur, ut ab eodem Ovid. Met. 6. v. 130. a Stat. l. 4. silv. 5. v. 23. & 11. Theb. v. 412. &c.

VIRATUS, a, um, virile, maschile, virili animo præditus. Varr. apud Non. c. 2. n. 907. Si non melit vir viratam uxorem Atalantam. Al. leg. viriatam eodem sensu.

VIRATUS, us, m. virtus, constantia virilis: officium, quod a bono viro præstari solet. Sidon. in concione post epist. 9. l. 7. a med. Bono viratu æmulis suis magis prodesse cupiens, quam placere.

VIRBIALIS, le, ad Virbium pertinens (de quo V. in Hippolytus.) ut Flamen Virbialis, in duob. vet. Lapidib. apud Corradin. de vet. Latio Tom. 1. l. 1. c. 27. pag. 353. Adde apud Vulp. in eodem opere Tom. 7. pag. 111. & 112.

VIRBIUS, ii, m. idem qui Hippolytus, filius Thesei. V. Hippolytus.

VIRECTUM. V. Viretum.

VIRENS, entis, verdeggiante, χλοάζων, particip. a vireo. Virg. 4. Georg. v. 18. At liquidi fontes, & stagna virentia musco. Horat. in art. poet. v. 117. Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli. Id. l. 1. od. 23. v. 17. hedera virens. Virg. 3. Georg. vers. 146. noon ilicibus virens. Martial. l. 9. epigr. 77. quod (marmor) virente fronte lavit Eurotas. h. e. aqua viride marmor faciente. ¶ Virentia absolute, viridia, arbores atque herbæ. Colum. l. 1. cap. 5. ad fin. Hæc perniciem afferunt hominibus, armentis, & virentibus. Id. l. 3. c. 8. Natura parem legem fecunditatis dixit virentibus, atque hominibus, ceterisque animalibus. ¶ Translate ponitur pro florenti ac vegeto. Sil. lib. 1. v. 60. ævi flore virens. Justin. l. 43. cap. 5. Virium gloria virente florens. Horat. epod. 17. v. 33. Virens in Ætna flamma. h. e. nunquam intermoriens, sed perpetuis vigens ignibus. Al. leg. urens, al. vibrans, al. furens. Hoc postremum probat Bentlej. Stat. 3. Theb. v. 433. Jam senior, sed mente virens. Justin. sub fin. l. 30. Virens recentibus experimentis virtutis fos. h. e. virtus bellica vigens. Horat. l. 1. od. 9. v. 17. Donec virenti canities abest. h. e. juveni. Sic lib. 4. od. 13. v. 6. virens puella. Ovid. 2. Met. v. 795. arbem ingeniis, opibusque, & festa pace virentem. h. e. florentem.

VIREO, es, ui, sine supino, esser verde, verdeggiare, θάλλω, χλοάζω, viridis sum: a vi, seu vigore. Nam virent plantæ, quæ nondum arescunt, sed in suo sunt vigore. Cic. 5. Tuscul. c. 13. Itaque & arbores, & vites, & ea quæ sunt humiliora, neque se tollere a terra altius possunt, alia semper virent, alia hyeme nudata, verno tempore tepefacta frondescunt. Virg. 6. Æn. v. 206. fronde virere nova. Ovid. Fast. 5. v. 381. Summa (montis) virent pinu. Propert. l. 2. el. ult. v. 77. Ascræi præcepta poetæ, Qua seges in campo, qua viret uva jugo. Martial. l. 6. epigr. 42. Illic Taygeti virent metalla. h. e. marmor Lacedæmonium viride. Ovid. 2. Met. vers. 777. Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno. ¶ Translate est vigere, pollere, in vigore esse. Horat. Epod. 13. v. 4. Dum virent genua. Flor. l. 1. c. 22. Hæc est secunda ætas populi Romani, & quasi adolescentia, qua maxime viruit, & quodam flore virtutis exarsit. Liv. l. 6. c. 22. Exactæ jam ætatis Camillus erat, sed vegetum ingenium in vivido pectore vigebat, virebatque integris sensibus. Ovid. 9. Met. v. 266. Utque novus serpens, posita cum pelle senecta, Luxuriare solet, squamaque virere recenti. h. e. nitere. Id. 5. Fast. v. 275. cum juvenilibus annis Luxuriant animi, corporaque ipsa virent. Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 13. Per fasces numerantur avi, semperque renata Nobilitate virent.

VIREO, onis, m. genus avis, quem ipso solstitii die apparere, scribit Plin. l. 18. c. 29. a med.

VIRES, rium, ibus, f. plur. forze, forza, possa, vigore, ἰσχὺς, ἀλκὴ, vis, robur, nervi, latera, facultas: a vis. In singulari num. est vis, vi, vim. Plaut. Asin. 2. 2. 30. Jubeo te valere voce summa, quoad vires valent. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 20. Alere vires, confirmare nervos. & l. 7. c. 50. ad fin. Me jam sanguis viresque deficiunt. & l. 3. B. Civ. cap. 99. extr. Cum vires eum lassitudine defecissent. Nep. in Eumen. c. 11. extr. Esse viribus ad laborem ferendum firmis. Cic. de Senect. c. 6. circa med. Non viribus aut velocitatibus, aut celeritate corporum res magnæ geruntur, sed consilio, auctoritate, sententia. & c. 9. Nec nunc vires desidero adolescentis, non plus quam adolescens tauri aut elephanti desiderabam. Nep. in Trasyb. c. 1. In prœlii concursu abit res a consilio ad vires (corporis) vimque (animi) pugnantium. Al. aliter leg. Cæs. l. 1. B. Gall. c. paenult. Perpauci viribus confisi tranatare contenderunt. Id. l. 1. B. Civ. c. 52. Militum vires inopia frumenti diminuerat. Cic. Fam. 4. ep. 7. Lacertis & viribus pugnam. Id. 3. Tuscul. c. 3. Omnibus opibus, viribus elaborandum est. & c. 11. ad fin. Omnibus viribus atque opibus repugnandum est. Id. 1. de Orat. c. 33. Exercere vires in aliqua re. Ovid. 1. ex Pont. ep. ult. v. 33. adimere. & l. 2. ep. 2. v. 70. alicui facere. Id. 4. Met. v. 150. & l. 1. Fast. v. 17. Dare cuipiam vires in rem aliquam. Cels. l. 4. c. ult. recipere. Senec. in Herc. Oet. v. 1418. reparare. Ovid. l. 1. Trist. el. 2. v. 27. cupere. Virg. 3. Georg. v. 209. firmare. Propert. l. 1. el. 14. v. 17. infringere. Ovid. 1. Met. v. 278.

&

& l. 12. v. 107. effundere. Id. 1. ex Pont. ep. 7. v. 51. inhibere. & l. 3. ep. 6. v. 24. temperare. & l. 1. ep. 4. v. 3. quassa languent in corpore vires. Caes. l. 3. B. Gall. c. 9. & 19. Milites integris viribus. freschi. & Ovid. lib. 10. Met. v. 658. totis viribus uti. Virg. 2. Æn. v. 50. validis viribus hastam contorquere. Id. l. 5. v. 228. summis adnixus viribus urget. & l. 9. v. 431. sed viribus ensis adactus Transadigit costas. & l. 10. v. 811. audere majora viribus. Horat. l. 1. ep. 18. v. 22. supra vires. più di quello che uom puote. & Cic. de Senect. c. 9. Quidquid agas, decet agere pro viribus. come portano le forze. ¶ Sequente infinito. Ovid. Heroid. ep. 1. v. 109. Nec mihi sunt vires inimicos pellere tectis. ¶ Exempla aliquot hominum prodigiosis viribus habes apud Plin. l. 7. c. 20. ¶ Uti viribus suis, pro summo jure & potentia facere, vim omnem adhibere. Senec. l. 3. de Ira, c. 40. ad fin. Fuit Caesari sic castigandus amicus: bene usus est viribus suis. Petron. in Sat. c. 108. Usurum me viribus meis, libera voce clamavi, ni abstineret a Gitone injuriam. ¶ Translate vires reipublicae, regni, regum, sunt milites, pecuniae, opes, potentia. Horat. epod. 16. v. 2. Suis & ipsa Roma viribus ruit. Caes. l. 3. B. Civ. c. 57. Praeesse exercitui, ut praeter auctoritatem, vires quoque ad coercendum haberet. Justin. l. 21. c. 4. Hanno opes suas, quibus vires reipublicae superabat, ad occupandam dominationem intendit. Id. l. 3. c. 1. Ptolemaeus legationibus missis, quoad vires pararet, morari Antiochum. h. e. exercitum. Id. l. 5. c. 1. ad fin. Cum ad opprimendam unam urbem totius Orientis vires concurrerent. ¶ De rebus inanimis. Horat. lib. 1. epist. 18. v. 85. Et neglecta solent incendia sumere vires. Ovid. 1. Trist. el. 4. v. 24. Increpuit quantis viribus unda latus! Senec. in Thyest. v. 588 suas ventis cecidere vires. Virg. 2. Georg. v. 360. aptare ridicas & furcas, Viribus eniti quarum, & contemnere ventos Edisceant vites. h. e. firmitate: saldezza. & l. 1. v. 86. occultas vires & pabula terrae Pinguia concipiunt. h. e. vim gignendi. Cato R. R. c. 61. In radices vires oleae abibunt. Ovid. Met. 13. v. 942. has vires habet herba. questa virtù. Sic Juvenal. sat. 12. v. 41. egregius fons occultis viribus. Plin. l. 36. c. 16. a med. Magnes sine viribus. Senec. l. 7. quaest. nat. c. 4. Plurimum virium habet stella Saturni. Ovid. l. 4. Trist. el. 1. v. 69. Quem miserum, porta vitam, muroque tueri, Vixque sui tutum viribus esse loci! fortezza. & l. 4. ex Pont. ep. 15. v. 12. Nil opus est legum viribus. ¶ Virm, οἱ ὄρχεις, quia in his fiet gignendi vis, & quia animalis robur servant. Io vet. Lapidib. apud Gruter. pag. 30 num. 3. & 5. & apud Murator. pag. 333. in Tab. ubi de Taurobolio sermo est, hoc sensu intelligitur illud vires conservavit, & vires excepit, nempe testes tauri mactati. Quod confirmat Murator. ex Actis S. Symphoriani qui necisus est A. C. CLXXX apud Ruinart. p. m. 72. Excisas corporum vires castrati adolescentes infausto imagini usitantes illudent. Adde illud Arnob. l. 5. pag. 163. Ut mero madidaretur multo, & viribus spoliaretur abscissis. Al. plerique leg. virilibus. Alii tamen in Taurobolio vires accipiunt pro tauri cornibus, ut Salmas. ad Lamprid. in Heliogab. c. 7. alii pro sanguine. Simile est illud Plin. l. 11. c. 18. Apes aculeo adacto fucos postea esse, nec mella facere, veluti castratis viribus. Vires tanquam deas cultas fuisse, praecipue a venatoribus, observavit Gudius ad Phaedr. l. 1. fab. 21. p. m. 283. Hinc vet. Lap. apud Gruter. pag. 89. n. 9. Viribus sacrum. & pag. 1011 n. 1. Virtuti & Viribus sacrum, &c. ¶ Denique vires saepe referuntur ad animum, ingenium, eloquentiam. Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) a med. Pueris ordinem dicendi secundum vires ingenii dare. Cic. 1. de Orat. cap. 57. Amentatas hastas oratoris lacertis viribusque torquere. Martial. l. 8. epigr. 73. Si dare vis nostrae vires animosque Thaliae. Plin. in fin. cap. 13. l. 33. Exarescendo juventus nostrae corporis vires animorum perdidit.

VIRESCO, is, n. 3. verdeggiare, θαλέθω, θάλλω, viridis fio. Virg. 1. Georg. v. 55. Arborei fetus alibi, atque injussa virescunt Gramina. Senec. in Thyest. v. 54 Lauro fores laetae virescant. Adde Ovid. 4. Met. v. 391. & Plin. l. 15. c. 24. extr. ¶ Translate Lucret. l. 1. v. 674. De nihiloque renata virescat copia rerum. Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 63. prima cum parte virescerent aevi. ¶ Est etiam robur & vires acquirere, prima producta. Furius vetus poeta, apud Gell. l. 18. c. 11. & Non. c. 2. n. 912. increscunt animi, virescit volnere virtus.

VIRETUM, ti, n. luogo di verdura, χλοερὸς τόπος, locus herbarum, arborumve viriditate amoenus. Virg. 6. Æn. v. 638. Devenere locos laetos, & amoena vireta Fortunatorum nemorum. ¶ Legitur & virectum. Prudent. Cathemer. 3. v. 101. Tunc per amoena virecta jubet Frondicomis habitare locis.

VIRGA, ae, f. ramoscello, bacchetta, verga, ῥάβδος, oblongus ac tenuis ramulus, flagellum, vimen, aut surculus, sive arbori adhaerens, sive recisus: a virm, quasi viriga, ut Voss. putat. Cato R. R. c. 101. Virgas murteas si voles cum baccis servare, &c. Varr. sub fin. c. 59. l. 1. R. R. Punica mala, etiam immatura, cum haerent in sua virga, si demiseris in ollam, &c. Ovid. Heroid. ep. 11. v. 76. Ut quatitur tepido fraxina virga Noto. Id. 3. Met. v. 29. Est specus in medio virgis ac vimine densus. Id. l. 11. v. 109. alta fronde virentem Ilice detraxit virgam. Plin. l. 24. c. 19. Herba caulem habet virgae ficulneae modo geniculatum. Id. l. 27. c. 18 extr. Genistam in siccis semine, salicem in humidis virga seri. Id. l. 19. c. 10. extr. & l. 24 c. 10. virgam sanguineam memorat, quae idem est ac sanguineus frutex; de quo V. Sanguineus. Ovid. Met. 15. v. 470. volucrem viscata fallere virga. Virg. 1. Georg. vers. 266. Nunc facilis rubea texatur fiscina virga. Apud eund. 2. Georg. v. 117. turea virga est ramusculus ex arbore turis resectus. nam commerciis non solum turis lacryma, sed etiam virgae Romam portabantur, ut Plin. narrat l. 12. c. 14. ¶ De surculo, aut malleolo in insitionibus. Ovid. 14. Met. v. 630. fissa modo cortice virgam Inserit, & succos alieno praebet alumno. ¶ Virga selecta & polita pro bacillo est, & pro verbere. Juvenal. sat. 7. v. 210. metuens virgae jam grandis Achilles Cantabat patriis in montibus. Id. sat. 3. v. 316. Sed jumenta vocant, & sol inclinat. eundum est. Nam mihi commota jamdudum mulio virga Innuit. vincastro. Martial. l. 9. epigr. 23. & Lucan. l. 4. v. 683. virga gubernat equum. Ovid. 2. de art. am. v. 131. Ille levi virga (virgam nam forte tenebat) Quod rogat, in spisso littore pingit opus. Liv. l. 45. c. 12. Popilius legatus, virga quam in manu gerebat, circumscripsit regem, &c. (Hanc eandem rem narrant Vell. Pat. l. 1. c. 10. & Cic. Phil. 8. c. 8. & Plin. l. 34. c. 6. sed hic nomen mutat, & Cn. Octavium appellat.) Ovid. 2. Fast. v. 706. Tarquinius virga lilia summa metit. ¶ Virgae humum verrere, h. e. scopa ex virgis colligatis. Ovid. Fast. 4. v. 736. ¶ Est praecipuum Mercurii gestamen. Virg. 4. Æn. v. 242. Tum virgam capit. hac animas ille evocat Orco Pallentes: alias sub tristia Tartara mittit: Dat somnos, adimitque, & lumina morte resignat: Illa fretus agit ventos, & turbida tranat Nubila. Adde Horat. l. 1. od. 10. in fin. & od. 24. v. 16. & Ovid. l. 1. Met. v. 671. & l. 2. v. 735. V. Caduceus. ¶ De bacillo magorum. Virg. 7. Æn. v. 189. Picus equum domitor, quem capta cupidine conjux Aurea percussum virga, versumque venenis Fecit avem Circe. Adde Ovid. 14. Met. v. 278. 295. & 300. Virga, inquit Servius ad Æn. 4. v. 242. insignis potestatis est. nam ideo ea magistratus utuntur; dicta quod vi regat. Hac & vates plerumque utuntur. Et hodieque tam athletarum, quam gladiatorum certamina virga dirimentur: & praefecti gentium, cum lecti, virgam accipiunt, & gestant. ¶ In fascibus Romani lictoris virgae erant ex betulla arbore (ut Plin. l. 16. c. 18. tradit) quibus caedebantur noxii. Cic. Phil. 3. c. 29. ad fin. Virgis aliquem ad necem caedere. Plin. l. 7. c. 43. Habere jus virgarum in aliquem. Cic. Verr. 7. c. 61. Hominem nudari, ac deligari, & virgas expediri jubet. ¶ Pulsabantur virga a lictore januae, si quo magistratus accederet. Liv. l. 6. c. 34. Forte incidit, ut lictor Sulpicii, cum is de foro se domum reciperet, forem, ut mos est, virga percuteret. Martial. l. 8. epigr. 66. nobilique virga Vatis Castalium domum sonare. ¶ Virga pro fascibus, & honore magistratus: singulari numero poetice. Ovid. 5. Trist. el. 6. v. 31. & quos praeterea rarendos, Virgaque cum verbis imperiosa facit. Stat. l. 1. silv. 2. v. 47. dum fervent agmine postes, Atriaque, & multa pulsantur limina virga. h. e. a multis magistratibus aditur domus. Juvenal. sat. 8. v. 7. multa ducentem virga Fumosos equitum cum dictatore magistros. ¶ Praecipue in servos virgis saeviebatur a dominis. Plaut. Asin. 3. 2. 18. Ubi saepe ad languorem tua duritie dederis octo validos lictores ulmeis affectos lautis virgis. Id. Capt. 3. 4. 117. Vae illis virgis miseris, quae hodie in tergo morientur meo. Id. Cas. 5 c. 14. pendentem virgis verberare. Id. Epid. 1. 1. 85. dorsum depolire. Id. Bacch. 4 6. 20. lacerare latera. Id. Men. 5. 5. 20. sub furca caedere. Id. Poen. prol. v. 26. variare. Id. Rud. 3. 4. 27. circumvincire. & vers. 53. sauciare. Id. in fragm. apud Serv. ad Æn. 3. v. 482. Ulmeis corpus inscribere. ¶ Damnatae spongia virgae, Martial. l. 12. epigr. 48 h. e. ligni praefixam spongiam habentis, qua in latrinis obscena mundabant. de qua & Senec. verba facit ep. 70. a med. ¶ In caelo virga est imperfectus arcus facie quidem picta, sed minime curva. in rectum enim jacet. Fit autem juxta solem fere ex nube humida, & jam se spargente. Itaque idem est in illa, qui in arcu color, tantum figura mutatur. Arcus non fiunt nisi contra solem: virgae non nisi in vicinia solis. Haec Senec. l. 1. quaest. natur. c. 9 & 10. ¶ De fuco, quo tinguntur a barbaris corpora. Ovid. 3. de art. am. vers. 269. Pallida purpureis tingat sua corpora virgis. V. Virgatus.

VIRGATOR, oris, m. ῥαβδιστής, qui virgis caedit. Plaut. Asin. 3. 2. 19 Ubi saepe causam dixeris pendens adversus octo audaces viros, valentes virgatores.

VIRGATUS, a, um, listato, divisato, addogato, vergolato, vergato, ῥαβδωτός, lineis quasi virgis in longum extensis distinctus, variegatus. Catull. carm. 61. de nupt. Pel. & Thet. v. 319. Vellera virgati custodibant calathisci. h. e. texti e virgis varii coloris. Virg. 8. Æn. v. 660. virgatis lucent sagulis. h. e. maculis & plagulis in modum striae, & cancellorum distinctis, fraccati. alia nomine scaccatis. Sic Sil. lib. 4. v. 155. Auro virgatae vestes. Id. l. 5. v. 148. stat sonipes Caucasiam instratus virgato corpore tigrim. h. e. pelle maculosa. (virgatam tigrim dicunt etiam Senec. in Hippol. v. 344. & in Herc. Oet. v. 146. & Claudian. l. 1. de laud. Stilich. v. 68. variam Senec. in Hippol. v. 63.) Valer. Flacc. l. 9. v. 159 ostensique toros virgata tenebit, Et plaustra depressa nurus. h. e. corpore picto fucata. Quo pertinet illud Ovid. 3. de art. am. v. 269. Pallida purpureis tingat sua corpora virgis.

VIRGETUM, ti, n. ῥαβδών, locus virgis consitus ad alligendas vites. Cic. 2. de Leg. c. 8. ad fin. Sacerdotes vineta, virgetaque, & salutem populi inauguranto.

VIRGEUS, a, um, di verga, ῥαβδινός, ex virgis factus. Virg. 1. Georg. v. 165. Virgea supellex. idest vasa ex vimine facta. Id. 7. Æn. v. 461. flamma virgea. h. e. ex virgis accensis facta. Colum. lib. 1. cap. 6 Superpositis virgeis cratibus tegunt. Id. l. 11. c. 3. Virgea sepes. Plin. l. 15. cap. 29. ad fin. Virgei anuli ex myrto.

VIRGIDEMIA, vox jocularitter efficta a Plauto, quasi virgarum vindemia, apparatus & collectio virgarum ad caedendos servos. Rud. 3. 2. 2. Te per crura, & talos, tergumque obtestor tuum, si tibi ulmeam uberem esse speras virgidemiam, & tibi esse eventuram hoc

sono

anno uberem messem mali. *Varr.* apud *Non.* c. 2. n. 906. Ideoque scapulæ metuunt virgidemiam. Al. scrib. *virgindemia*.

VIRGILIÆ. V. *Vergiliæ*.

VIRGILIANUS, a, um, Οὐιργιλιανός, ad Virgilium spectans, *Plin. in præfat. a med.* Non illa Virgiliana virtute ut certarent. *Quintil. l. 1. c. 3. (al. 4.) a med.* Habendumque in animo semper illud Virgilianum. supple carmen, vel dictum. ¶ *Virgilianæ sortes*, ῥαψῳδομαντεία, Virgilii versus in schedulis descripti, in sitellam conjecti, & inde sorte educti. Tanta enim fuit Virgilii carminum auctoritas, ut divinam voluntatem, & futurorum arcana continere crederentur, & pro sortibus haberentur. Exempla hujus sortilegii habes apud *Spartian. in Adrian. c. 2. Lamprid. in Alex. Sever. c. 14. & Trebell. Poll. in Claud. c. 10.*

VIRGILIOCENTONES. V. *Homerocentones*.

VIRGILIUS, ii, m. *Virgilio*, Οὐιργίλιος, Βιργίλιος. P. Virgilius Maro Poeta Mantuanus, filius Maronis, & Majæ. De nominis scriptura diversi diversa sentiunt, aliis primam ejus syllabam secunda vocali, aliis tertia scribentibus. Quorum utrique suis quibusdam nituntur rationibus. *Donatus* putat scribendum per i, cum in ejus vita tradit, e *virga* nomen accepisse, quam mater ejus ea nocte, quæ partum antecessit, in somnio sibi visa est parere, tanta altitudine assurgentem, ut cælum contingeret. In eadem sententia est *Pierius* ad illud *Georg. 4. sub fin.* Illo Virgilium me tempore dulcis alebat Parthenope: item *Manut. & Cellar. in Orthogr.* & qui omnium rationes fuse collegit *Onufrius*. Hos libenter sequimur, quos & usus secutus est. Hisce suffragatur & *Calvi* illud: Id Vates, cui Virga dedit memorabile nomen Laurea. In græcis quoque codicibus βιργίλιος scriptum legimus. Alii, & in primis *Politianus*, a *Vergiliarum* sidere nomen hoc deducunt, ideoque per e scribere malunt. Quam sententiam veterum aliquot marmorum testimoniis confirmant, quibus illud accedit, quod apud *Eustathium* quoque in navium Catalogo, & apud *Suidam*, βεργίλιος legatur. Sed ad Vergilias stellas quod attinet, dubium est, quomodo hoc ipsum nomen scribendum sit. V. *Vergiliæ*. ¶ Primum apud Latinos inter Poetas locum obtinet sublimitate, puritate, nitore; ornatuque miris & dignis laudibus ab omnium ætatum scriptoribus. *Auct. dial. de Oratorib. c. 13.* Virgilius neque apud Augustum gratia caruit, neque apud populum R. notitia. Testes Augusti epistolæ: testis ipse populus, qui auditis in theatro versibus Virgilii, surrexit universus, & forte præsentem spectantemque veneratus est, sic quasi Augustum. ¶ Natus est Ande, vico agri Mantuani, Anno U. C. DCLXXXIV. Id. Octobr. obiit DCCXXXV. ante Christum XIX. A. N. LI. Ejus vitam scripsere *Donat. Ruæus, Juncker. & Heynius*. Scripsit heroico carmine Bucolica, Georgica, Æneiden, & præterea opuscula quædam, Cirin, Culicem, aliaque Catalectorum nomine a Grammaticis inscripta. V. *Maro*.

VIRGINAL, lis, n. pudendum muliebre. *Apul. in Apol. Solin. c. 1. (al. 4.) a med. & Prudent. in passione Agnet. vers. 8. supi cap. 8.*

VIRGINALIS, le, *verginale*, *di vergine*, παρθενικός, ad virginem pertinens, virgineus. *Cic. 6. Verr. c. 3.* Erant ænea præterea duo signa, non maxima, verum eximia venustate, virginali habitu atque vestitu. *Gell. l. 14. c. 4.* Imago justitiæ forma atque filo virginali, aspectu vehementi, &c. *Cic. pro Quint. c. 11. sub fin.* Homo virginali verecundia. *Vetus Poeta* apud *eund. 1. de Divin. c. 31.* Virginalis modestia. *Cic.* vertens carm. *Sophocl. l. 2. Tuscul. c. 8. a med.* Virginalem ploratum edere. *h. e.* femineum, mollem, languidum, ut puellæ solent. *Plaut. Rud. 3. 4. 23.* Feles virginalis. *h. e.* virginum raptor. ¶ Fortuna virginalis apud *Arnob. l. 2. pag. 91.* est Venus puellarum virginum præses, quemadmodum *Fortuna muliebris* matronarum, quæ est Juno. Verba *Arnobii*: Perlatum togulas Fortunam deferre ad virginalem. *Varr.* apud *Non. cap. 2. n. 916.* Et a quibusdam dicitur esse virginis Fortunæ simulacrum, ab eo quod duabus undulatis togis est opertum, proinde ut olim reges nostri undulatas, & prætextas togas soliti sunt habere. *Augustin. de Civit. Dei l. 4. & 6.* videtur hanc eandem significare, cum *deam virginiensem* memorat. Itaque puellæ nupturæ virginalem ornatum Fortunæ virginali suspendebant, ad muliebrem statum transeuntes. Simile quidpiam de Pallade habes apud *Stat. Theb. l. 2. a vers. 251.* & de Venere apud *Pers. sat. 2. v. 70.* ¶ Apud *Phædr. l. 4. fab. 14. v. 12.* est virginale (subaudi *membrum*) idem ac *virginal*.

VIRGINARIUS, a, um, ad virginem pertinens. *Plaut. Pers. 4. 9. 14.* Sequere hac, scelesta feles virginaria. *h. e.* virginum raptor.

VIRGINDEMIA. V. *Virgidemia*.

VIRGINENSIS, & Virginiensis, is, f. dea, quæ in Gentilium connubiis præerat zonæ prima nocte novæ nuptæ a marito solvendæ. *Augustin. l. 4. de Civ. Dei, cap. 11. & l. 6. c. 9.* V. *Virginalis*.

VIRGINEUS, a, um, *di vergine*, *verginale*, παρθένιος, παρθενικός, ad virginem pertinens, virginalis. *Tibull. l. 3. el. 4. v. 89.* Scyllaque virgineam canibus succincta figuram. *Senec. in Med. v. 73.* Virgineus decor. *Propert. l. 3. el. 12. v. 2.* Virgineum gymnasium. *h. e.* in quo exercebantur virgines apud Spartanos. *& eleg. 11. v. 30.* Virginei colossi. *Id. l. 4. el. 4. v. 42.* Virgineus focus. *h. e.* ignis Vestæ. Sic *Ovid. 4. Fast. v. 731.* Virginea ara. *h. e.* ara Vestæ. *Martial. l. 1. epigr. 71.* Virginea domus. *h. e.* ædes Vestalium. *Ovid. Met. 13. v. 697.* Virginei favilla. *h. e.* rogi, in quo virginis cadaver crematum est. *Propert. l. 2. el. 1. v. 69.* Virgineæ urnæ. *h. e.* Danaidum. *Tibull. l. 1. el. 4. v. 74. & Virg. Georg. 4. v. 430.* Virgineus pudor. *Valer. Flacc. l. 5. v. 134.* Virgineum bellum. *h. e.* Amazonum. *Horat. l. 3. od. 4. v. 72.* tentator Orion Dianæ Virginea domitus sagitta. *Petron. in Satyr. c. 134. ad fin.* Virginea facta. *h. e.* quæ fiunt a virgine. *Ovid. 9. Met. v. 4.* Virgineæ volucres. *h. e.* Harpyiæ, quibus, ut ait *Virg. 3. Æn. v. 216.* virginei vultus, fœdissima ventris Proluvies, uncæque manus, &c. ¶ Virgineum aurum *Martial.* vocat *l. 9. epigr. 24.* auream coronam, quæ dabatur victori in ludis Minervæ: Virgineum Tritona *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 36.* Tritonidem paludem, in qua Minerva nata est. ¶ De aqua Virgine. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 8. v. 38.* Stagnaque & Euripi, Virgineusque liquor. *Id. 1. Fast. v. 464.* Hic ubi Virginea Campus obitur aqua. ¶ Prosæ scriptorem, qui hac voce usus sit, vix invenies. Nam quod affertur ex *Plin. l. 28. c. 7. a med.* Si purgatio illa post virginitatem prima sit, aut in virginea ætate spontanea: *Harduin.* ex MSS. legit: *aut in virginis ætatis sponte*.

VIRGINIA, æ, f. Virginiam appellabat maritus uxorem suam, quam virginem duxerat, monente *Muratorio* ad veterem Inscription. *pag. 1411. n. 10.* (& alibi.) Tuc. Ingenuæ conjugi Cl. Valerius Virginiæ suæ, cum qua vixit ann. I. m. 8. T. F. O. Eadem ratione virginium uxor maritum suum dicebat.

VIRGINISVENDONIDES, ana ficta a *Plauto Pers. 4. 6. 20.* qua significatur aliquis virgines vendens.

VIRGINITAS, atis, f. *virginità*, παρθενία, κορεία, castitas & integritas virginis, cui nullum fuit cum viro commercium. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 23. ad fin.* Quo patrem dicitur interemisse virginitatem suam violare conantem. *Virg. 12. Æn. v. 140.* hanc illi rex ætheris altus honorem Jupiter erepta pro virginitate sacravit. *Plin. l. 23. c. ult. ante med.* Anaxilaus auctor est, mammas a virginitate illitas semper staturas. *Valer. Flacc. l. 6. v. 249.* Medea opibus magicis, & virginitate tremenda. *h. e.* terribilis ob virginitatem, qua dilecta erat Hecatæ magicæ artis deæ. *Ovid. de Diana, Met. 3. v. 254.* laudant, dignamque severa Virginitate vocant. *scil.* quia Actæonem, qui se nudam vidisset, in cervum mutaverat, & canibus discerpendum objecerat. *Flor. lib. 2. c. 6. a med.* Ne quid de virginitatis integritate delibasse saltem oculis videretur. *Stat. 1. Achill. v. 292.* Virginitas matura toris.

VIRGINOR, aris, virginem me esse profiteor, virginem me præbeo. *Tertull. de virg. velan. cap. 12. extr.* Virginari volunt sola capitis nuditate, uno habitu negantes, quod toto suggestu profitentur.

VIRGO, ginis, f. *donzella*, *vergine*, *pulcella*, παρθένος, κόρη, femina integra, & virum non experta: cui *mulier* opponitur, quæ scil. virum passa. Alii a *vireo* deducunt, vel per syncop. a *viraga*: alii ab ætate viridi. *Quintil. l. 6. c. 3. a med.* Cicero objurgantibus, quod sexagenarius virginem duxisset, cras mulier erit, inquit. *Cic. in Orat. c. 19.* Casta, verecunda, incorrupta virgo. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 4.* Omnium seniorum, matrumfamiliæ, virginum precibus & fletu excitati. *Sallust. in Catil. c. 50. ante med.* Quæ victis acciderent, enumeravere: rapi virgines, pueros, &c. *Colum. l. 12. c. 4. a med.* His necessarium esse pueri, vel virginis ministerium, per quos promantur. *Nep. in Epamin. c. 3. a med.* Virginem nubilem collocare. *Martial. l. 3. epigr. 38. v. 40.* grandes virgines. *Horat. l. 2. od. 21. v. 1.* teneræ. *Id. l. 3. od. 2. v. 8.* adulta virgo. *Sil. l. 7. v. 459.* Bellica virgo. *h. e.* Pallas. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 117.* Virginis æquor. *h. e.* Helles pontus. *Id. Fast. 6. vers. 383* Saturnia virgo. *h. e.* Vesta. *Id. Met. 12. v. 28. & Martial. l. 10. epigr. 92.* Dea virgo. *h. e.* Diana. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 2. v. 80.* Tempora Phœbea virgine nexa tulit. *h. e.* lauro, in quam versa est Daphne virgo a Phœbo dilecta. ¶ Per antonomasiam virgines sunt Vestales. *Cic. 3. Catil. c. 4. ad fin.* Qui esset decimus annus post virginum absolutionem. Adde *Horat. l. 1. od. 2. v. 27.* ¶ De Fortuna virgine V. in *Virginalis*. ¶ De bestiis feminis, quibus nondum mares admissi. *Plin. l. 28. c. 9. a med.* Sanguis equarum virginum. *Stat. 12. Theb. v. 337.* virginis ira lex. *Martial. l. 13. epigr. 56.* vulva de virgine porca. *Plin. l. 28 c. 4. ante med.* Virginis carnes edere. *Arnob. l. 7. pag. 224.* Virgines buculæ. *Adde Pallad. l. 1. tit. 33. in fin.* ¶ Tribuitur & rebus inanimis, intactis & integris. *Plin. l. 33. c. 3. circa med.* Qui terram virginem nactus, plurimum argenti, aurique eruisse dicitur. *h. e.* quæ fodientem non est passa. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1139. n. 12.* Emit & comparavit locum virginem, a solo fecit sibi, & libertis, &c. *Martial. l. 1. epigr. 67.* Secreta quære carmina, & rudes curas, Quas novit unus virginis pater chartæ. *h. e.* libelli nondum editi, lective auctor. *Tertull. de Jejun. c. 6.* Virgo saliva. *h. e.* jejuni hominis. *Id. adverf. Valentin. c. 3.* Senecta virgo. *h. e.* cœlebs. *Vet. Lap.* apud *Fabrett. c. 1. n. 308.* Hæc monumentum virginem comparaverunt. *& n. 307.* Ollæ virgines. ¶ Interdum virgo dicitur de ea, quæ virum passa est, & quæ peperit. Notat enim non tam integritatem, quam viridem ætatem, & sanum, ut in illo *Virg. Æn. 2. v. 497.* audetque viris concurrere virgo. *Id. Ecl. 6. v. 47. & 52.* Virginem dicit Pasiphaen trium filiorum matrem: *Silius l. 3. v. 431.* eam quæ ab Hercule vitiata fuerat, *Justin.* quoque *l. 1. c. 3. & Curt. l. 5. c. 1.* de corruptis usurpasse videntur. ¶ Ecclesiastici Scriptores tribuunt etiam viris conjugii & Veneris expertibus. *Tertull. de Virgin. veland. c. 8. Hieronym. adverf. Jovinian. l. 1. ep. 22. ad Eustoch. & Paulin. Nolan. carm. 22. (al. 14.) v. 2.* quibus adde veterem Inscription. apud *Spon. de reb. Lugdun. cap. 3.* *Aqua virgo*, una ex iis, quæ per aquæductum urbem Romam influebant, nomen ex eo habuit, quod quærentibus aquam militibus puella virguncula venas quasdam monstravit, quas secuti qui foderant, ingentem aquæ modum invenerunt. Ædicula fonti apposita hanc originem pictura ostendit. Ita *Frontin. de Aquæduct. artic. 10.* cui potius credam, quam *Plinio* obiter scribenti *l. 31. c. 3. a med.* ideo sic appellari, quia juxta sit Herculaneus

rivus, quem refugiat: vel aliis affirmantibus ita dici, quod sit purissima omnium; vel aliis, quod gelidissima. *Martial. l. 6 epigr.* 42. Cruda Virgine, Martiaqua margi. *Id. l. 7. epigr.* 31. Sed curais nivees tantum prope virginir undas. *Ovid. 3. de art. am. v.* 385. Nec vos Campus habet, nec vos gelidissima Virgo. Adde *Senec. epist.* 83. *Stat. lib. 1. silv. 5. v. 26.* & *Martial. l. 7 epigr. 31. l. 11. epigr. 48.* & *l. 14. epigr* 163. ¶ Est hoc nomine unus ex duodecim Signis cælestibus in Zodiaco, inter Leonem & Libram, constans XVIII. stellis: quæ dicitur fuisse Erigone Icarii filia, de qua V. suo loco. Alii dicunt Jovis & Themidis filiam esse, alii Astræi & Auroræ, & eandem cum Astræa seu Justitia faciunt: quæ aurea mundi ætate cum hominibus versata sit, invectis postea omne genus sceleribus, in cælum aufugerit. Alii tradunt esse Fortunam, alii Cereeem: alii denique filiam Apollinis ex Chrysothemi, & infantem Parthenon appellatam: quæ quod parva interierit, a patre in cælum translata sit. Quæ omnia docentur ab *Hygino l. 2. Poet. Astron. c.* 25. & *l. 3. c.* 24. Pingitur virginis habitu spicas aliquot dextea tenens, sinistra caduceum. Quam in dextera manu stellam habet, majorem & clarioeem reliquis, spicam vocant. *Cic. in Arat. l. 2. de nat. Deor. c. 42. extr.* Spicum illustre tenens splendenti corpore Virgo. ¶ De Astræa est illud *Virg. Ecl. 4. v.* 6. Jam redit & Virgo, redeunt Saturnia regna.

VIRGŌSUS, a, um, virgis abundans. *Pallad. lib. 1. tit.* 34. Frutex virgosus. Plerique putant hæc duo verba *Palladii* non esse.

VIRGŬLA, æ, f. *verghetta*, *ῥαβδίον*, parva virga. *Cic. 8. Phil. c.* 8. Cum tempus illa differret, virgula stantem circumscripsit. *Colum. l. 3. c. 13. a med.* In cujus latere virgula prominens ad eam altitudinem. *Nep. in Thrasyb. c. ult.* Corona facta duabus virgulis oleaginis. *Senec. l. 1. quæst. nat. c.* 7. Virgula vitrea stricta, vel pluribus angulis in modum clavæ torosa. *Manil. l. 2. v.* 289 normalis virgula. *h. e.* linea. ¶ *Virgula divina*, proverbii speciem habet, quo utimur, quoties aliquid non humana ope, sed numinis alicujus favore contigisse, volumus significare. Antiquitas enim existimavit, quemadmodum in anulis, ita & in virgis secandis aliquam fatalem, seu magicam inesse virtutem. Adagium autem natum videri potest potissimum ab illa virga, quam *Homerus* Palladi tribuit, adeo celebri, ut de ea Antisthenes Cynicæ sectæ conditor librum conscripserit, eam cum suo baculo conferens. *Cic. 1. Offic. c. 44. ad fin.* Quod si omnia nobis, quæ ad victum cultumque pertinent, quasi virgula divina, ut ajunt, suppeditarentur. ¶ Citatur aliquoties *Varro in virgula divina* apud *Nonium Marcellum*, ut appareat, hunc fuisse titulum alicujus ex *Menippeis*. ¶ *Virgula censoria*, brevis linea, qua appingitur vocis alicujus ex scriptura delendæ gratia: *v. gr.* Grammatici in recensendis Auctorum scriptis virgulam seu obelum adscribebant iis locis, qui minus placerent: similiter Censores, si quem ex albo senatorio radi volebant, ejus nomen in senatorum catalogo virgula signabant. *Quintil. l. 1. c. 4.* (*al.* 5.) judicium, quo ita severa sunt usi veteres Grammatici, ut non versus modo censoria quadam virgula notare, & libros qui falso viderentur inscripti, submovere, &c.

VIRGULĀTUS, a, um, virgulis distinctus, virgatus. *Plin. lib. 9. c. 33. de concharum generibus*: Jam distinctione virgulata, crinita, crispa, &c.

VIRGULTUM, i, n. *virgulto*, *βλάστημα*, *φρύγανον*, multitudo virgarum pullulantium: a *virgula*, quasi virguletum, simili syncopa, ut a *carice* dicitur carectum, a *salice* salictum. *Colum. l. 11. c. 2. ad fin.* Si regio virgultorum ferax est, fieri debent corbes ex vimine. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 18. extr.* Sarmentis virgultisque collectis, quibus fossas Romanorum compleant, ad castra pergunt. *Virg. 2. Georg. v.* 346 quæcumque premes virgulta per agros, Sparge fimo pingui. *Id. Ecl. 10. v.* 7. Dum tenera attondent simæ virgulta capellæ. *Liv. l. 2. c.* 14. Partem militum locis circa densa obsita virgulta obscuris subsidere in insidiis jussit. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3 a med.* Argei fiunt a scirpeis virgultis: simulacra sunt hominum triginta. ¶ Translate *Cic. pro Cæl. c.* 18. Ergo hæc deserta via, & inculta, atque interclusa jam frondibus & virgultis relinquatur. ¶ Adjective *virgulta vallis*, virgultis obsita. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Æn. 3. v.* 516. Consedit in valle virgulta nemorosaque. *Sil. l. 12. v.* 354. Virgulta tegitur valle, ac frondentibus umbris. Al. leg. *occulta*.

VIRGUNCŬLA, æ, f. *verginella*, *παρθενισκάριον*, parva virgo. *Juvenal. sat. 13. v.* 40. tunc cum virguncula Juno. *Senec. l. 1. quæst. nat. sub fin.* Libertinorum virgunculæ. Adde *Petron. in Satyr. cap.* 28. & 20.

VIRIA, æ, f. *braccialetto*, *ψέλιον*, *περιχείριον*, ornamentum brachii, armilla ex ebore, auro, & gemmis, vel alia quapiam pretiosa materia, proprium virorum gestamen, quamquam & feminis tributum legitur. *Tertull. de Pall. c. 4. ante med.* Sicuti vestigia cæstuum viria occupavit, ita & endromidis solocem aliqua multitia synthesi extruxit. *Al. leg.* viriola. *Plin. lib. 33. c.* 3. Viriolæ Celticæ dicuntur, viriæ Celtibericæ.

VIRIATĪNUS, a, um, a Viriato, ut Viriatinum bellum, *Sueton. in Galb. c.* 3. Fuit enim Viriatus vir Lusitanus, calliditatis acerrimæ. Ex venatore latro, ex latrone subito dux atque imperator factus, universam Lusitaniam occupavit. V. *Flor. lib. 2. c. 17 ad fin. Vellej. l. 2. c. 1.* & *90. Epitom. Liv. l. 52.* & *54. Valer. Max. l. 9 c. 6. n 4.* & *Justin. l. 44. c. 2.* ¶ Scribitur etiam *Viriathus*, *Viriathinus*.

VIRIĀTUS, a, um *potente*, *di gran forza*, *κρατερὸς*, *ἄλκιμος*, validus, homo magnarum virium. *Lucil.* apud *Non cap. 2. n.* 903. Contra flagitium, nescire bello vinci a barbaro viriato Annibale. Adde alium locum *Varronis* apud *Non. ibid. n.* 907. ubi al. leg. *viratus*, & *viratius* eod. sensu. ¶ De Viriato Lusitano V. in voce præced.

VIRICA, æ, f. genus teli. *Massurius Sabinus* apud *Gell. l. 10. c.* 15. Virica surculum de arbore felici habet. Loquitur de Flaminica Diali, atque eam in telo, quod gestet, habere surculum, seu ramulum de arbore felici. Ita interpretari videntur, qui ita legunt. nam alii *in rica*.

VIRICŬLÆ, arum, f. *forzette*, *picciole forze*, vires infirmæ, & extenuatæ: dimin. a *vires*. *Apul. lib. 11. Metam.* Nam & viriculas patrimonii peregrinationes attriverant. *h. e.* tenues facultates.

VIRICŬLUM, li, n. *bulino*, videtur esse genus scalpelli, aut alterius ferramenti ad insculpendum, aut excavandum apti. *Plin. l. 35. c. 11. sub fin.* Encausto pingendi duo fuisse antiquitus genera constat, cera, & in ebore cestro, idest viriculo, donec classes pingi cœpere.

VIRIDANS, antis, *verdeggiante*, *χλωρίζων*, idem ac virens, seu viridis. *Virg. 5. Æn. v.* 539. Sic fatus cingit viridanti tempora lauro. *Id. ibid. v.* 388. Proximus ut viridante toro consederat herbæ. *Plin. l. 37. c. 8. circa med.* Viridantium (*gemmarum*) plura sunt genera. *Id. l. 8. c. 32. a med.* Viridans hedera. *Claudian. de VI. consul. Honor. v.* 561. Membraque gemmato trabeæ viridantia cinctu. *h. e.* fulgentia, fortasse ob smaragdos insertos. *Senec. in Hippol. v.* 1036. Cærulea taurus colla sublimis gerens, Erexit altam fronte viridanti jubam. *viridantem* dicit, quia viridis color marinis rebus tribuitur. V. *Viridis*. ¶ Active viridem faciens. *Valer. Flacc. l. 6. v.* 136. Thyrsageten nexas viridantem floribus hastas.

VIRIDARIUM, ii, n. *orto*, *giardino*, *verziere*, *παράδεισος*, *ἄλσος*, locus virentibus arboribus herbisque amœnus. *Petron. in Satyr. c. 9. extr.* Cujus eadem ratione in viridario frater fui, qua nunc in diversorio puer est. *Sueton. in Tib. c.* 60. Militem Prætorianum, ob surreptum e viridario pavonem, capite punivit. *Plin. l. 18. c. 2.* Contemptis hujus spatii viridariis, piscinas juvat habere majores. *Ulpian. Dig. l. 7. tit. 1. leg. 13. circa med.* Prædium viridaria, vel gestationes, vel deambulationes arboribus infructuosis opacas atque amœnas habens. Adde *Cicer. l. 2. ad Attic. ep.* 3. sed dubia lectione. ¶ Differunt *viridaria*, & *viridia*: illa sunt loca virentibus plantis consita, ut dictum est: hæc ipsæ quæ ibi sunt arbores, atque herbæ virentes. Quare quod ait *Cels. l. 1. c. 2. a med.* Ambulatio in umbra, quam parietes, aut viridaria efficiunt: *Morgagnus* monet, *viridia* in duob. codicib. MSS. haberi. Videntur tamen interdum etiam *viridaria* plantas significare. *Javolen. Dig. l. 33. tit. 7. leg.* 27. Dolia fictilia, item plumbea, quibus terra aggesta est, & in his viridaria posita. Adde locum *Celsi* allatum, si *viridaria* retineas, quod in multis editionib. legitur. ¶ Scribitur & *virdiarium*: atque ita habent *Haloand.* & *Torrentin.* in Pandectis. Etiam *viridarium* legitur in MSS. apud *Lamprid. in Heliogab. c.* 23. & *virdiarium* apud *Torrentin. Dig. l. 7. tit. 1. leg. 13. circa med.* cave usurpes.

VIRIDARIUS, *aut* Viridiarius, ii, m. *giardiniere*, servus curæ viridarii præpositus. *Inscripr.* apud *Gruter. pag. 602. n.* 1. L. Cornelii L. L. Salæ Magnii viridiarii. Eadem refertur *pag. 621. n.* 2. apud *Donium class. 5. n.* 153. Sic: L. Cornelii L. L. Salæ Magnici, viridarii.

VIRIDE, adverbii ritu, *di color verde*, viridi colore. *Plin. l. 37. c. 5. de smaragdis*. Nihil omnino viridius comparatum illis viret. & *c.* 8. Callais viride pallens. *Harduin.* leg. *e viridi pallens*.

VIRIDIA, um, n. *verzura*, *ἄλση*, arbores & gramina virentia. *Senec. ep.* 86. Cisterna ædificiis ac viridibus subdita. *Vitruv. l. 5. c. 9. circa med.* Media spatia, quæ erunt sub divo inter porticus, adornanda viridibus videntur. *Plin. l. 5. ep. 6. ante med.* Ambulatio pressis, varieque tonsis viridibus inclusa. V. *Viridarium*. ¶ De herbis viridibus universim. *Colum. l. 8. c. 15. ante med.* Media terrena pars colocasiis conseratur, aliisque familiaribus aquæ viridibus. *Id. l. 12. c. ult.* Cum viridia, quæ supra dicta sunt, contriveris. *h. e.* satureiam, mentam, rutam, &c. quæ supra enumeraverat. ¶ Item locus ipse viridibus plantis consitus, viridarium, *giardino*. *Phædr. l. 2. fab. 5. v.* 14. Perambulante læta domino viridia, Alveolo cœpit ligneo conspergere Humum æstuantem. ¶ De genitivo plur. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 4. ante med.* *Viridia* cum *ἀντὶ ἐπιθέτου* accipiuntur, genitivum in *ium* faciunt, ut *viridia prata*, *viridium pratorum* cum vero ipsam loci viriditatem significare volumus, *viridiorum* dicimus: ut cum dicitur, *formosa facies viridiorum*.

VIRIDIANUS, i, m. deus Narniensium, cujus opem ad herbarum proventum & viriditatem aspectabant, quia illa regio sæpe siccitatibus infestabatur. *Tertull. in Apolog. c.* 24. Crustuminentium deus Delventinus, Narniensium Viridianus, Asculanorum Ancaria, &c.

VIRIDIARIUM. V. *Viridarium*.

VIRIDICANS, tis, idem quod viridans. *Tertull. de Pudic. c.* 20. Viridicantes, & rubescentes cavositates.

VIRIDICATUS, a, um, idem quod viridis. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c.* 2. Equidem hoc, quod melius intelligo, affirmo mirifica suavitate villam habiturum, piscina, & salientibus additis, palæstra, & silva viridicata. Al. aliter leg.

VIRIDIS, de, *verde*, *χλωρός*, qui est herbacei coloris: a *vireo*. *Cic. 1. de Legib. c.* 5. In viridi, opacaque ripa inambulantes. *Virg. 2. Georg. v.* 219. Quæque suo viridi semper se gramine vestit. *Cic. Verr. 5. c. 18. a med.* Quos ego campos antea collesque nitidissimos viridissimosque vidissem; hos ita vastatos nunc ac desertos videbam, ut, &c. *h. e.* gramine vestitos, & arboribus consitos. *Virg. 4. Georg. v.* 291.

v. 291. Viridis Ægyptus. *h. e.* ferax plantarum & frugum. *Cic. Verr.* 3. c. 17. Ignem ex lignis viridibus atque humidis facere. *Horat. l.* 2. *od.* 6. *v.* 15. viridique certat bacca Venafro. *h. e.* oleis Venafri. *Stat.* 9 *Theb.* v. 769. Virides Amyclæ. *h. e.* oleo abundantes. Ovid. *Heroid. ep.* 15. *v.* 38. Viridis avis. *h. e.* psittacus. *Petron. in Satyr. c.* 133. Viridis Thraso. *h. e.* viridis & maculosi marmoris ferax. *Plin.* l. 6. *c.* 29. *ad fin.* Viridiores herbæ. *Virg.* 3. *Georg.* v. 144. viridissima gramine ripa. *Id. Ecl.* 2. *v.* 9. virides occultant spineta lacertos. *Horat. l.* 1. *od.* 17. v. 8. virides colubræ. *& od.* 21. *v.* 8. viridis mons. *h. e.* gramine & arboribus vestitus. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 17. *v.* 39. virides Britanni. *h. e.* qui vitro (herbæ genus est) se inficiunt, quod cæruleum efficit colorem, inquit *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 14. ¶ Ut Græci ὠχρὸς & χλωρὸς promiscue usurpant, sic Latini aliquando *viridem & pallidum*, quia color viridis dilutus est pallori similis. *Virg. in Ciri*, *v.* 223. viridis per viscera pallor Ægrotas tenui suffudit sanguine venas. ¶ *Viride cœlum* dicitur a *Plin. lib.* 17. *c.* 10. *sub fin.* cum sudum serenumque est, quia tunc maxime ad viridem colorem accedit. ¶ Est epithetum tigridis & pardi, propter maculas tergoris: vel propter colorem viridem oculorum. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 303. fulminei properent ad vulnera pardi, Semine permixto geniti, cum forte leænæ Nobiliorem uterum viridis corrupit adulter. *Id. in II. consul. Stilich. v.* 345. Tam virides pardos, & cetera colligit Austri Prodigia. Sic *lib.* 3. *de rapt. Pros. v.* 266. tigridis virentes maculas tribuit. ¶ Item rerum marinarum, & fluviorum, tum propter algas, tum propter aquæ colorem, qui sæpe viridis apparet ad nigrum accedens. *Horat. lib.* 3. *od.* 28. *v.* 10. Virides Nereidum comæ. *Claudian. de III. consul. Honor. v.* 197. Vobis Ionia virides Neptunus in alga Nutrit equos. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 98. Clauserunt virides ora loquacia aquæ. *Id. l.* 1. *Trist. el.* 2. *v.* 39. viridesque dei, quibus æquora curæ. *& Met.* 5. *v.* 574. *de Arethusa.* dea sustulit alto Fonte caput, viridesque manu siccata capillos, &c. *& l.* 9. *v.* 32. *de Acheloo.* rejeci viridem de corpore vestem. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 12. Hic virides tenera prætexit arundine ripas Mincius. Adde *Stat.* 9. *Theb. v.* 354. ¶ Metaphorice refertur ad juventam, vigorem, robur. *Colum. in præfat. ante med.* Defectissimum annis & viribus in agrum relegat, cum illud opus viridem ætatem cum robore corporis ad labores sufferendos desideret. *Stat.* 11. *Theb. v.* 471. qualis leo rupe sub alta, Quem viridem quondam silvæ, montesque tremebant, Jam piget & longo jacet exarmatus ab ævo. *Ovid.* 4. *Trist. el. ult. v.* 17. Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo. *Virg. Æn.* 5. *v.* 295. Euryalus forma insignis, viridique juventa. *Id.* 6. *Æn. v.* 304. *de Charonte.* Jam senior, sed cruda deo viridisque senectus. *Plin. l.* 7. *ep.* 24. Octogesimo ætatis anno decessit, usque ad novissimam valetudinem viridis. *h. e.* vigens, & succi plena, ut plantæ virentes. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 76. tu sola animos mentemque peruris Gloria: te viridem videt, immunemque senectæ Phasidis in ripa stantem, juvenesque vocantem. *Stat. l.* 3. *Theb. v.* 212. bello viridis manus. *h. e.* ætate florentes, & bello idonei. *Sil. l.* 1. *v.* 187. Hinc virides euse anni, fervorque decorus. Al. leg. *animi*, sed minus recte. Loquitur enim de Annibale juvene. Aptius esset, si de sene loqueretur, ut *Senec. initio epist.* 66. [illegible] senex, sed mehercule viridis animo ac vigens. *Sil. l.* 5. *v.* 369. In arma Ille quidem cruda mente, & viridissimus iræ Ibat: sed vani frigentem in Marte senectam Prodebant ictus. *h. e.* plenus iræ atque impetus. *& l.* 3. *v.* 255. Consilio viridis, sed belli serus Ilartes. ¶ *Viridis*, recens. *Pers. sat.* 3. *v.* 22. maligne Respondet viridi non cocta fidelia limo. *Colum. l.* 7. *c.* 8. Caseus si tenui liquore conficitur, quam celerrime vendendus est, dum adhuc viridis succum retinet. *Id. l.* 12. *c.* 47. *a med.* Hac maxime nota etiam post annum repræsentat viridem saporem olivarum. *Quintil. l.* 12. *c.* 6. Fructum studiorum viridem, & adhuc dulcem promi decet, dum & venia, & spes est, & audere non dedecet. ¶ De colore vivido, & vegeto. *Quintil. declam.* 10. *c.* 5. Non ille pallens, nec acerbo languore consumptus, sed viridis, & sane pulcher habitu. ¶ De sono. *Gell. l.* 2. *c.* 3. H litteram inserebant Veteres plerisque vocibus verborum firmandis roborandisque, ut sonus earum esset viridior, vegetiorque. *Id. lib.* 13. *c.* 20. *a med.* Fremior ei, credo, & viridior sonus esse vocis visus est *rectos* dicere *cupressus*, quam *rectas*. ¶ *Viridum* pro *viridium* in genit. plur. *Stat.* 2. *Theb. v.* 279. viridumque draconum Lucentes a fronte jubes.

VIRIDITAS, atis, *f. verdura, color verde*, χλωρότης, color viridis. *Cic. de Senect. c.* 15. Terra semen tepefactum vapore, & complexu suo diffundit, & elicit herbescentem ex eo viriditatem. *Id. ibid. c.* 16. *a med.* Pratorum viriditas. *Plin. l.* 37. *c.* 5. Viriditas maris. ¶ Per translationem accipitur pro fortitudine, & flore illo ætatis, quem ἀκμὴν vocant Græci. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 31. Sed quamdiu in illo opinato malo vis quædam insit, & vigeat, & habeat quandam viriditatem, tamdiu appelletur recens. *Id. de Amic. c.* 3. *a med.* Senectus aufert eam viriditatem, in qua etiam tunc erat Scipio.

VIRIDO, as, *a.* 1. viridem facio. *Ovid. in Halieut. v.* 90. Num vada subnatis imo viridentur ab herbis. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 136. rnere viridantem floribus hastas.

VIRILIS, le, *da uomo, virile*, ἀνδρῶος, ad virum pertinens: ut *muliebris, femineus* ad feminam. *Sallust. in fragm.* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 9. Magna gloria concurrentium undique virile & muliebre secus. *Liv. l.* 1. *c.* 3. *in fin.* Amulius stirpem fratris virilem interimit. *Nep. in Agesil. c.* 8. Si in virilem sexum non reliquisset. *Ovid.* 4. *Met. v.* 382. vox virilis. *& l.* 1. *v.* 418. facies *Id. l.* 1. *de art. am.* 2. 282. flamma. *h. e.* amor viri in mulierem *Id.* 3. *Met. v.* 403. Viriles cœtus. *& l.* 8. *v.* 392. Discite, feminei quid tela virilia præstent. *Cato* apud *Gell. l.* 10. *c.* 3. In balneis virilibus lavari. *h. e.* ubi soli lavantur viri. Sic *Vitruv. l.* 6. *c.* 10. *ante med.* Virilia convivia. *h. e.* in quibus feminæ non intersunt. *Cic. Phil.* 2. *c.* 18. Sumpsisti virilem togam, quam statim muliebrem stolam reddidisti. *Virilis toga*, erat toga pura, vestis communis civium Rom. quam, prætexta deposita, induebant viri anno ætatis decimo sexto vel inchoato, vel expleto, ut tamquam viri inter viros versari inciperent: cum ante id tempus domi contineri, & sub pædagogis esse solerent. ¶ *Fortuna virilis*, Τύχη ἀνδρεία, Romæ ædem habuit in ripa Tiberis (ut *Dionys. Halicarn.* docet *l.* 4. *c.* 27.) positam a Ser. Tullio. Eo conveniebant mulieres calend. April. positoque velamine tus adolebant. Ea in re ut tegerentur & celarentur, ne viri eas viderent Fortuna virilis præstare credebatur. *Ovid.* 4. *Fast.* a *v.* 145. ¶ *Virile genus* apud Grammaticos, *genere mascolino*. *Gell. l.* 1. *c.* 7. *& l.* 4. *c.* 1. *& l.* 11. *c.* 1. &c. ¶ *Virilis pars*, τὸ αἰδοῖον. *Lucret. l.* 6. *v.* 1207. ¶ *Virilia* absolute τὰ αἰδοῖα ἀρρενικὰ quæ & *virilitas* dicitur. *Petron. in Satyr. c.* 108. & *Plin. l.* 20. *c.* 16. *&* 22. &c. Quo pertinet illud *Lamprid. in Heliogab. c.* 8. *sub fin.* Ut ex tota urbe mannbelos quærerent, sic eos appellabant, qui viriliores videbantur. *h. e.* majori peculio instructi. ¶ Translate est fortis, strenuus, virum decens, minime effeminatus, aut mollis. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 14. *extr.* Veretur quidquam aut facere, aut loqui, quod parum virile videatur. *Id.* 3. *de Orat. c.* 39. Lacertum inflexio fortis ac virilis, non ab scena & histrionibus. *& l.* 1. *c.* 34 Illam orationem disertam sibi & oratoriam videri, fortem & virilem non videri. *Id. Tuscul.* 3. *c.* 10. Stoicorum sententiis utendum, qui maxime forti, &, ut ita dicam, virili utantur ratione atque sententia. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 21. Acta illa res est, animo virili, consilio puerili. *Sallust. in Catil. c.* 21. Quis mortalium, cui virile ingenium est, tolerare potest illis divitias superare, nobis rem familiarem deesse? *Senec. in Med. v.* 267. Cui feminea nequitia, ad audendum omnia virile robur est. Vetus Inscript. optimæ notæ apud *Gud. pag.* 148. *n.* 3. Aliniæ Sabinæ matri virilissimæ piiss. *Justin. l.* 2. *cap.* 12. *ad fin.* Ut in viro muliebrem timorem, ita in muliere virilem audaciam cerneres. *Ovid.* 2. *Fast. vers.* 847. animi matrona virilis. *Tacit.* 1. *Hist. cap.* 72. Virilia scelera exercere. ¶ *Virilia*, res viro digna. *Sallust. in orat. Macri Licin. ad pleb. circa med.* Ne vos ad virilia illa vocem, quæ majores vestri paravere. ¶ *Pars virilis*, virile officium. *Horat. de art. poet. v.* 176. ne forte seniles Mandentur juveni partes, pueroque viriles. *Cic. Verr.* 6. *c.* 37. *ad fin.* Est aliqua mea pars virilis, quod ejus civitatis sum, quam illa amplam clarumque reddidit. *tocca anche a me in qualche parte.* *& Verr.* 3. *c.* 3. *extr.* Qui plus etiam, quam pars virilis postulat, pro voluntate populi R. oneris ac muneris suscipere debeam. *più di quel che a me s' aspetta*: *più del mio obbligo.* & *Liv. l.* 6. *c.* 11. Cum illius gloriæ pars virilis apud omnes milites sit, qui simul vicerint: suæ victoriæ neminem omnium mortalium socium esse. *la sua parte a tutti i soldati*, &c. Hinc *pro virili parte*, pro eo quod officii mei est; pro eo quod mea vires valent, *per quel che a me s'aspetta.* *Cic. Phil.* 13. *c.* 4. Me ejus beneficio plus quam pro virili parte obligatum puto. *più di quello, che a me privatamente s' aspetta.* *h. e.* non solum pro me privato homine, sed etiam pro ipsa republica, cum non solum privato mihi, sed etiam reipublicæ profuerit. *Id. pro Sext. c.* 66. Hæc qui pro virili parte defendunt, optimates sunt. *per quanto possono, e per quanto è di loro dovere.* & *Liv. l.* 3. *c. penult. in fin.* Quem agrum miles pro parte virili manu cepisset, eum senex quoque voce, qua una posset, vindicaret. (Adde *lib.* 10. *c.* 8.) *Ovid.* 5. *Trist. el.* 11. *v.* 23. Jure igitur laudes, Cæsar, pro parte virili Carmina nostra tuas qualiacunque canunt. ¶ *Pro virili portione*, idem. *Tacit. in Agric. c.* 43. *a med.* Tanquam pro virili portione innocentiam principi donarent. *Quintil. decl.* 3 *c.* 12. Miles, cui pro virili portione salutem suam patria commisit. Adde *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c.* 17. ¶ Dici solet etiam *pro virili*, absolute. Exempla ego nondum vidi. ¶ *Virilis portio*, aut *pars* dicitur a JCtis pars hereditatis, quæ viritim heredibus distribuitur, quibus bonorum possessio contra tabulas data est, præter legata & fideicommissa. *Ulpian. Dig. l.* 37. *tit.* 5. *leg.* 8. Virilis portio quomodo accipienda sit, videamus. Pone, duos esse, qui contra tabulas bonorum possessionem accipiant, unum esse ex liberis parentibusque: virilis tertia erit portio: sed si tres sint, quarta erit virilis. *Paul. sentent. l.* 3. *tit.* 2. Si unius patroni duo sint liberti, & alterius quatuor, singuli viriles, id est æquales portiones habebunt. *Ulpian. Dig. l.* 37. *tit.* 5. *leg.* 8. *ad fin.* Cum dotis nomine legatum est, non puto ad virilem autem numerumve redigendam. *Papinian. l.* 31. *leg.* 79. Viriles autem inter eos fieri, qui eo tempore vixerint, cum de aliis eligendi potestas non fuerit. ¶ Differunt *pars virilis*, & *hereditaria*. *Pompon. l.* 30. *leg.* 34. *in fin.* Si pars heredum nominata sit in legando, viriles partes heredes debent: si vero omnes, hereditarias. *Cajus ibid. leg.* 66 Heredes non pro hereditaria portione, sed pro virili id legatum habere possunt. Adde *Martian. ibid. leg.* 112. *sub fin.* & *Nerat. leg.* 121. & *Julian. l.* 18. *tit.* 6. *leg.* 30. ¶ Interdum *virilis* appellatione etiam totam hereditatem contineri, ait *Ulpian. l. ult. tit. penult. leg.* 145.

VIRILITAS, atis, *f. robustezza*, ἀνδρεία, vires & robur viri proprium. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 4. *n.* 2. Senatusconsulto cautum est, ne quis in Urbe, propiusve passus mille subsellia posuisse, sedensve ludos spectare vellet, ut scilicet remissioni animorum juncta standi virilitas, propria Romanæ gentis, nota esset. *Plin. l.* 33. *c.* 12. Jam vero pædagogia ad transitum virilitatis custodiuntur argento. *h. e.* pubertatis, qua puer fit generationi idoneus. ¶ Translate *Quintil. l.* 1. *c.* 8. (*al.* 14.) *ante med.* Sanctitas certe,

& ut sic dicam, virilitas a veteribus Latinis petenda, quando nos in omnis deliciarum genera vitiaque, dicendi quoque ratione, defluximus. ¶ *Virilitas* dicuntur etiam *τὰ αἰδοῖα ἀῤῥενικά*, virilia. *Hirt. de B. Alex. c. 70. a med.* Neque interfectis amissam vitam, neque eiectis virilitatem restituere posse. Adde *Plin. l. 7. c. 4. Martial l. 9. epigr. 7. Tacit. 6. Ann. c. 31. Quintil. l. 5 c. 12. a med.* & *Ulpian Dig. l. 48. tit. 8. leg. 4. ad fin.* ¶ De bestiis. *Celum. l. 6. c. 26* Juvencus non in totum effeminatus adempta omni virilitate. *Plin. l. 23. 1. 1. a med.* Utiliter fovetur vino madido virilitas jumentis.

VIRILITER, adverb. *virilmente*, *fortemente*, *ἀνδρικῶς*, fortiter, & magno animo. *Cic. 2. Tuscul. c. 21.* Itaque barbari quidam, & immanes ferro decertare acerrime possunt, ægrotare viriliter non queunt. *Id. 1. Offic. c. 27. circa med.* Quod enim viriliter, animoque magno fit, id dignum viro, & decorum videtur. *Senec. de brevit. vitæ, c. 6. a med.* Omnes illi (*avari, iracundi, &c.*) virilius peccant; in ventrem ac libidinem projectorum inhonesta labes est. *Horat. l. 1. ep. 17. v. 38.* viriliter facere. *Plin. l. 34. c. 8.* Polycletus fecit & Doryphorum, viriliter puerum. *Ovid. Fast. 6. vers. 479.* Fortuna viriliter, inquit, Ista ferenda tibi est. *Auct. ad Herenn l. 4. c. 12.* Genus dicendi, quod sine nervis & articulis fluctuat huc & illuc, nec potest confirmate, neque viriliter sese expedire. *Senec. l. 5. controverf. 33. ad fin.* Hanc sententiam Latro Porcius virilius dixit.

VIRIOLA, æ, *f.* exigua viria, idest parva armilla. *Ulpian. Dig. l. 18. tit. 3. leg. 64.* Ut puta cohæredes, viriolam, quæ aurea dicebatur, pretio exquisito uni heredi vendidissent, eaque in venta esset magna ex parte ærea. *Scævola l. 32. tit. 2. leg. ult.* Fenestræ me arbitrio viri mei volo, & inferri mihi quæcunque sepulturæ meæ causa feram et ornamentis, lineas duas ex margaritis, & viriolas ex smaragdis. V. *Viria*.

VIRIOSE, adverb. a viribus deductum, significat fortiter, valide. *Tertull. de anim. c. 19. ante med.* Vitis si quid attigerit, ultro ambit, & quidem viriosius de suo ingenio, quam de tuo arbitrio.

VIRIOSUS, a, um, *forte*, *robusto*, viribus validus, *δυνατικός*. *Tertull. adv. ers. Valent. c. 26. a med.* Vitis usu viriosa. ¶ Item venenatus, letalis: a *virus*. *Apul. l. 7. Metam.* Spinæ punctu venenato viriosæ. Alii leg. *virosa*. ¶ Item libidinosus, virum appetens: prima brevi: a *vir*. *Apul. l. 9. Metam.* Femina sæva, ebriosa, viriosa, pervicax.

VIRIPLACA, æ, f. dea apud Romanos, quæ præerat jurgiis & litibus sedandis inter virum & uxorem. *Valer. Max. l. 2. c. 1. n. 6.* Quoties inter virum & uxorem aliquid jurgii intercesserat, in sacellum deæ Viriplacæ, quod est in Palatio, veniebant; & ibi invicem locuti, quæ voluerant, contentione animorum deposita concordes revertebantur. Dea nomen hoc a placandis viris fertur affecuta.

VIRIPOTENS, entis, *da marito*, *ὡραία γάμου*, nubilis, viro matura, *Labeo Digest. l. 24. tit. 1. leg. 65.* Quod vir ei, quæ nondum viripotens nupserit, donaverit, ratum futurum existimo. *Papinian. l. 33. tit. 1. leg. 99.* Nondum viripotens pupilla diem suum obiit. Adde *Scævol. l. 26. tit. 7. leg. 38.* ¶ Item viribus potens, prima producta. *Plaut. Perf. 2. 3. 2.* Jovi opulento, incluto, supremo, valido, viripotenti.

VIRITANUS ager dicitur, qui viritim populo distribuitur. *Paul. ex Fest.*

VIRITIM, *ad uno per uno*, *per testa*, *κατ' ἄνδρα*, *καθ' ἕνα*, *ἕκαστον*, per singula capita, in viros, singillatim. *Paul. ex Festo:* Viritim dicitur dari, quod datur per singulos viros. Cato: Præda, quæ capta est, viritim divisa. *Sueton. in Tib. in fin.* Dedit & legata militibus universis, plebique R. viritim, atque etiam separatim vicorum magistris. *Cic. in Bruto, c. 14. sub fin.* Qui legem de agro Gallico viritim dividendo tulerit. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 71. ad fin.* Pecus viritim distribuit. *Hirt. de B. Alex. c. 65. ad fin.* Præmia benemeritis & viritim, & publice tribuit. *Tacit. 2. Ann. c. 8* Cohortibus civium R. trecenos nummos viritim dedit. *Plaut. Pseud. 1. 5. 26.* Dispertire aliquid populo viritim. *Tacit. Ann. 11. c. 24.* Ut non modo singuli viritim, sed terræ gentesque in nomen nostrum coalescerent. *Nep. in Pausan. c. 2.* Cum ducentis millibus peditum, quos viritim legerat. *Plin. l. 6 cap. 7. sub fin.* Populi viritim deleti. *h. e.* ad unum omnes. *Sil. l. 17. v. 478.* præsens adstare viritim Creditur intento procul his Jupiter igni. *h. e.* singulis. ¶ Separatim, seorsum. *Senec. l. 5. quæstion. natur. c. 7.* In universum de ventis diximus: nunc viritim incipiemus illos discutere. *Curt. l. 7. 2. 4. ad fin.* Si quis viritim dimicare vellet, provocavit ad pugnam. *Plin. l. 4. c. 12.* Domus lis nemore, & deorum cultus viritim, gregatimque. *Sallust. in Jug. c. 33. circa med.* Ad hoc viritim, uti quemque ob militare facinus pecunia aut honore extulerat, commonefacere beneficii sui. *Tacit. 3. Ann. c. 43.* Ut nondum aperta consensione, ita viritim promptis studiis. *h. e.* nondum publice & universim conspiraverant, sed multi pro se quisque privato studio. *Horat. l. 2. epist. 1. v. 91.* quid haberet, Quod legeret, tereretque viritim publicus usus. Adde *Senec. l. 7. de benef. c. 6. & 7.*

VIROR, oris, *m. verdura*, *color verde*, viriditas: color viridis, *χλωρότης*. *Pallad. in Jun. tit. 12.* Hordeum seminatum, cui adhuc superest aliquid de virore, per manipulos ligabis. *Vopisc. in Prob. c. 19.* Circa ad silex conditus speciem gratia novi viroris effronduit. *Apul. in Florid. n. 10. (al. l. c.)* Pratorum virores.

VIROSUS, a, um, *φίλανδρος*, viri appetens, sicut *mulierosus*, mulieris appetens. *Scipio African.* apud *Gell. l. 7. c. 12.* Qui non modo vinosus, sed virosus quoque sit. *Lucil.* apud *Non. cap. 2. p. 80.* vetulam atque virosam Uxorem cædam potius, quam castrem egomet me. *Afran. ibid.* Virosa non sum, &, si sim, non desunt mihi, Qui ultro dent, ætas integra est, forma satis. ¶ Item (prima producta) *fetido*, *puzzolente*, *δυσώδης*, fœtidus, graveolens, qui est mali odoris, vel mali saporis: a *virus*, quod modo venenum, modo ingratum odorem significat. *Cato c. 157. a med.* Et, si mulier eo lotio locos fovebit, nunquam virosi fient. *Scribon. Larg. composit. 103.* Virosissimum adversus stomachum medicamentum. *Id. composit. 163* Virosi odoris fordra. *Cels. l. 2. c. 21.* Virosi pisces. *Grat. in Cyneg. v. 335.* Virosa eluvies. *h. e.* urina. *Virg. 1. Georg. v. 58.* At Chalybes nudi ferrum, virosaque Pontus Castorea. Constat enim castoreum fœdi & execrandi odoris esse, adeo ut prægnantes ejus olfactu ejiciant fœtum. *Servius* tamen ibi interpretatus aut fortia, aut venenata. Alii exponunt medicamentosa, *medicinali*, qua ratione etiam *Nemesian.* videtur usurpasse in *Cyneget. v. 203.* Disce igitur potus medicos, curamque salubrem: Tunc virosa tibi sumes, multumque domabis Castorea, attritu silicis lentescere cogens. Quemquam nihil vetat, hoc quoque loco pro fœtido accipere. ¶ Translata *Sidon. l. 3. ep. 7. sub fin.* Aures virosa susurronum fæce completæ.

VIRTUOSE adverb. *virtuosamente*, cum virtute. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 807. n. 3.* Quæ multis cum sudoribus matura ætate vixit virtuose. (Eruditi spuriam existimant.)

VIRTUS, utis, f. *virtù*, *ἀρετή*, cujusque rei vigor, bonave dispositio, quæ eam, cui inest, in genere bonam perfectamve, ejusque operationem excellentem reddit. *Cic. lib. 2. de Invent. c. 53.* Virtus est animi habitus naturæ modo rationi consentaneus. *Id. l. 1. de Leg. c. 8. a med.* Est autem virtus nihil aliud quam in se perfecta, & ad summum perducta natura. & *l. 1. Acad. c. 5. a med.* Quod autem absolutum, id est virtus, quasi perfectio naturæ. ¶ De ejus origine ita *Cic. 2. Tuscul. c. 18 ad fin.* Atqui vide, ne, cum omnes rectæ animi affectiones virtutes appellentur, non sit hoc proprium nomen omnium, sed ab ea una, quæ ceteris excelleret omnes nominatæ sint. Appellata est enim a viro virtus: viri autem propria maxime est fortitudo, cujus munera duo maxime sunt, mortis, dolorisque contemptio. ¶ Differt autem plurimum a probitate. Unde *Ovidius* probitatem in uxore agnoscit: at requirit virtutem, quia non auderet pro marito apud Augustum, aut Liviam intercedere. Ita enim scribit *l. 3. ex Pont. ep. 1. v. 93.* Nota tua est probitas, testataque tempus in omne: Sit virtus etiam non probitate minor. *Cic. Fam. 13. ep. 28.* Est in eo virtus & probitas, & summum officium summaque observantia. *Sallust. in Catil. c. 51.* Virtus atque sapientia major in illis fuit. ¶ Sæpe etiam accipitur pro fortitudine militari, & latius pro animi constantia in periculis, & rebus adversis. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 2.* Perfacile esse, cum virtute omnibus præstarent, totius Galliæ imperio potiri. *Nep. in Reg. c. 2.* Siculus Dionysius cum virtute tyrannidem sibi peperisset, &c. *Virg. 2. Æn. v. 390.* dolus an virtus quis in hoste requirat? *Ovid. 3 Trist. el. 11. v. 23.* Subruta est arces, & stantis mœnia virtus. ¶ In malam partem ferocia, feritas, *fortezza*. *Stat. 9. Theb. v. 4.* quin te, divum implacidissime (quamquam Præcipuum tunc cædis opus, Gradive, furebas) Offensum virtute ferunt. *Id. initio l. 11.* Postquam magnanimus furias virtutis iniquæ Consumpsit Capaneus. ¶ Per synecdochen usurpatur de quacunque hominis perfectione, tam corporis, quam animi, sed præcipue animi. *Cic. 5. Fin. c. 13. ad fin.* Ita fiet, ut animi virtus corporis virtuti anteponatur. *Id. 4. Phil. c. 3. ad fin.* Omnia alia falsa, incerta sunt, caduca, mobilia: virtus est una altissimis defixa radicibus, quæ nunquam ulla vi labefactari potest, nunquam demoveri loco. ¶ In hac acceptione virtutes animi sive mentis variis dividuntur: sed de his V. Philosophos. *Cic. 2. Offic. c. 15.* Ut quisque maxime his virtutibus lenioribus erit ornatus, modestia, temperantia, justitia. *Id. pro Mur. c. 10. ad fin.* Aliis ego te virtutibus continentiæ, gravitatis, justitiæ, fidei, ceteris omnibus, consulatu dignissimum judicavi. *Id. pro Fontej. c. 13.* Qui tanta virtute atque integritate fuit, ut solus Frugi nominaretur. *Id. post redit. in Sen. c. 3.* Singularis & præstantissima virtus. *Id. pro Dom. c. 25.* Vir singulari virtute, constantia, gravitate præditus. ¶ Per catachresim dicitur etiam de bestiis, de plantis, de lapidibus, & aliis rebus pro ea vi, qua res, cujus est virtus, perfecta redditur: pro vi, facultate, proprietate rei unicuique insita. *Cic. 2. de Legib. c. 16.* Nam nec arboris, nec equi virtus (in quo abutimur nomine) in opinione sita est, sed in natura. *Quintil. l. 4. c. 2. ante med.* Sunt quidem hæ, quas supra retuli, virtutes aliarum quoque partium orationis. *Plaut. Mil. 3. 1. 130.* Sicuti merci pretium statui, pro virtute ut veneat. *Cic. in Bruto, c. 17.* In Catonis orationibus omnes oratoriæ virtutes reperientur. *Id. 2. de Orat. cap. 27. extr.* In quo oratoria vis illa divina, virtusque cernitur. *Cato R. R. c. 1.* Prædium solo bono, sua virtute valeat. *Ovid. 14. Met. v. 356.* si non evanuit omnis herbarum virtus. *Liv. l. 37. c. 24.* Momento temporis & navium virtus, & usus rei maritimæ terrorem omnem Rhodiis dempsit. *Justin. in fin. cap. 14. lib. 11.* Cum victoriæ non armorum decore, sed ferri virtute quæratur. *Propert. l. 3. el. 13. v. 20.* Virtus Bacchi. *la forza e virtù del vino.* & *Curt. lib. 9. cap. 7.* Pugil nobilis, & ob eximiam virtutem virium percognitus. *h. e.* præstantiam. ¶ Aliquando etiam accipitur pro ope, auxilio. *Plaut. Mil. 3. 1. 81.* Deum virtute eundem hospitio accipiam. ¶ Nonnunquam pro merito, seu præstantia. *Plaut. Most. 1. 3. 17.* Virtute formæ id evenit, te ut deceat, quicquid habeas. ¶ De miraculo (quod frequens est in sacris Bibliis) *Sulpic. Sever. l. 1. sacr. hist. c. 43. a med.* Ut si cujus hostiam missus cælo ignis absumeret, ea esset religio, quæ virtutem edidisset. ¶ Ab antiquis dea putata est, cui tem-

plum

plam dedicavere. *Virtutis* autem templum cum æde Honoris conjunctum fuit; ita ut in hanc non nisi per illud pateret aditus. Quo significare voluerunt, veram unicamque parandi honoris viam esse virtutem. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 23.* Vides Virtutis templum, vides Honoris a M. Marcello renovatum, quod multis ante annis erat bello Ligustico a Q. Maximo dedicatum. *& c. 31.* Ob eamque causam majorum institutis Mens, Fides, Virtus, Concordia consecratæ, & publice dedicatæ sunt. Adde *Juvenal. sat. 1. v. 115. & Liv. l. 27. c. 25. l. 29. c. 11. sub fin.* ¶ *Virtutium* pro *virtutum*, ut *civitatium*, *parentium*, & alia. *Paulin. Nolan. carm. 10. v. 51.* Magister hic virtutium.

VIRULENTIA, æ, f. idem ac virus, hoc est nativus cujusque rei, vitalisque succus, aut humor. *Tertull. in Apolog. c. 8.* Panis quo sanguinis virulentiam colliges. Alii leg. *jurulentiam.* ¶ Item fœtor, graveolentia. *Sidon. l. 8. ep. 14. circa med.* Hircorum vos obaudisse virulentiam Christus sibi computet.

VIRULENTUS, a, um, *velenoso, iolδης*, qui est plenus veneno. *Gell. l. 16. c. 11.* Ut serpentium virulentorum domitores sint.

VIRUS, i, n. (ut *Vulgus*, gi.) *sugo, umore, liquore, χυμός*, succus nativus & vitalis cujusque rei. Vox est mediæ significationis, ut docet *Serv. ad Virgil. l. 1. Georg. v. 129.* & tam de salubri, quam de noxio succo dicitur, ut *veneuum, veleno*, &c. Fere autem usurpatur de crassis, lentis, ac viscidis humoribus & plurali numero omnino caret. *Colum. l. 2. c. 14.* Obesse solum virus ciceris, & lini: alterum, quia sit salsæ; alterum quia sit fervidæ naturæ. *Plin. l. 19. c. 5.* Pastinacæ virus intractabile. *Id. l. 30. c. 6.* Virus cochlearum. *Stat. l. 2. silv. 4. v. 103.* Jungam ipse manus, atque omne benigne Virus, odoriferis Arabum quod doctus in arvis, Aut Amphrysiaco pastor de gramine carpsi. ¶ De semine animalis. *Plin. l. 9. c. 50. de piscib.* Nec satis est generationi per se coitus, nisi editis ovis interversando mares, vitale asperserint virus. *Id. l. 28. c. 11. a med.* Virus verrinum e scrofa acceptum. Adde *Virg. Georg. 3. v. 281.* ¶ Sæpissime dicitur de succo noxio & venenato, *veleno, tossico*. *Virg. ibid. v. 419.* Cole tabes Pestis acerba boum, pecorique aspergere virus. *& l. 1. v. 129.* Ille malum virus serpentibus addidit atris. *Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 64.* Nam volucri ferro tinctile virus inest. *Cic. in Arat. v. 436.* Mortiferum in venas figens per vulnera virus. *Martial. l. 7. epigr. 12.* Viperæum virus. *Plin. lib. 34. c. 17.* Stannum illitum æneis vasis compescit æruginis virus. *Id. l. 8. c. 42. a med.* Amatorium virus. *h. e.* amorem inducens. ¶ Metaphorice *Cic. de Amic. c. 23.* Is pati non possit, ut non anquirat aliquem, apud quem evomat virus acerbitatis suæ. *h. e.* odium, invidiam, rabiem. *Sil. l. 9. v. 476.* nam virus & æstus Flammiferæ novi mentis. *& l. 11. v. 560.* virus futile linguæ. *Martial. l. 13. epigr. 2.* qui se mirantur, in illos Virus habe. *h. e.* illos carpe: morde, dictis lacera. ¶ Est etiam malus odor, graveolentia, *cattivo odore, puzza*. *Lucret. l. 2. v. 851.* mistos in corpore odores, Concoctosque suo contactos perdere viro. *Martial. l. 2. epigr. 88* olet gravius mistum diapasmate virus. *Colum. l. 1. c. 5. circa med.* Nec paludem vicinam esse oportet ædificiis, quod caloribus noxium virus eructet. *Plin. l. 21. c. 53.* Animæ leonis virus grave. *Id. l. 27. c. 12.* Radix avulsa virus hirci redolet. *Id. l. 33. c. 15. a med.* Virus alarum. *Id. l. 28. c. 3. & 7. a med.* Virus odoris. *h. e.* gravitas. ¶ Item gravis, asper, & injucundus sapor, *sapore ingrato*: *v. gr.* aquæ marinæ. *Lucret. l. 2. v. 475.* Linquit enim supra tetri primordia viri Aspera. *Manil. l. 5. v. 685.* Et pontum coquere, & ponti secernere virus. *h. e.* sal. Mox *vers. 690.* venenum vocat. ¶ De sapore acri, *piccante*. *Plin. l. 14. c. 20.* Crapula compesci feritatem (*vini*) nimiam frangique virus; aut ubi pigra lenitas torpeat, virus addi.

VIS, vis, vi, vim, f. *forza, possanza, vigore, lena, possa, virtù*, δύναμις, ἰσχύς, potentia, vires, nervi, facultas, efficacia, virtus: *ab Is, ivòs*, quod tum fibram, tum vires significat. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 36. extr.* Vis omnis deorum & potestas. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17.* Contra vim atque impetum fluminis. *Id. l. 2. B. Civ. c. 14.* Vis tempestatis. *Id. l. 6. c. 27. de uris.* Magna vis est eorum, & magna velocitas. *Id. l. 4. c. 3. & 4.* Vim hostium sustinere non posse. *Cic. pro Rabir. Post. c. 15. ad fin.* Vim frigorum hyememque sustinere. *Nep. in Alcib. c. 10. a med.* Vestimentis in ignem ejectis flammæ vim transiit. *Id. in Attic. c. penult.* Vis morbi. *Id. in Thrasyb. c. 1.* In prælii concursu abit res a consilio ad vires vimque pugnantium. *h. e.* impetum & contentionem. *vires* enim a corpore sunt, impetus & contentio ab animo. *Id. in Milt. c. 5.* Summa vi prœlium committere. *Cic. 2. de Divin. c. 70.* Celeritas & vis equorum. *Id. pro Cæl. c. 24.* Vim veneni experiri in aliquo. *Id. 2. de Orat. c. 27.* Vis illa divina, & virtus oratoris. *& l. 2. c. 31. a med.* Oratoris vis ac facultas. *Id. 3. Phil. c. 18.* Summa vis ingenii. *Id. pro Mil. c. 23.* Magna vis est conscientiæ in utramque partem. *Id. 2. Offic. c. 6.* Magna vis est in fortuna in utramque partem, vel secundas ad res, vel adversas. *Id. 1. de Orat. c. 44.* Patriæ tanta est vis, ac tanta natura, ut Ithacam sapientissimus vir immortalitati anteponeret. ¶ Sæpe eam vim significat, quæ injuria fit, & ab hominibus infertur, *violenza, prepotenza, βία*. *In S. C. apud Cicer. l. 2. ad Q. Fr. ep. 3.* Ut qui non discessissent, ea pœna, quæ est de vi, tenerentur. *Cic. pro Sext. c. 17.* Vim vi repellere. *Id. pro Mil. c. 4.* Cum vi vis illata defenditur. *Vellej. l. 2. c. 45. ad fin.* Vitæ suæ vim intulit. *si diede la morte.* *Terent. Eun. 4. 7. 57. & 5. 5. 21.* Edico tibi ne vim facias ullam in illam. *Cic. pro Cæcin. c. 14. a med.* Hoc interdicto Æbutius non tenetur, quod vis Cæcinæ facta non est. (*h. e.* interdicto, quod JCti appellant *Unde vi*. Ait enim Prætor apud *Ulpian. Dig. l. 43. tit. 16. leg. 1.* Unde tu illum vi dejecisti, aut familia tua dejecit, de eo, &c.) *Venulej. Dig. l. 43. tit. 18. leg. 4.* Vim facere, quo minus aliquid fiat. *Cic. pro Cæcin. cap. 21. extr. & Verr. 3. c. 24. & Verr. 6. c. penult. a med.* Vim alicui afferre. (quod interdum est idem ac occidere, ut apud *Nepot. in Dione c. ult.*) *Id. 3. Offic. cap. 30. & Catil. 1. cap. 8.* adhibere. *& ibid. a med.* Vim & manus inferre cupiam. ¶ *Vi*, & *per vim*, vi adhibita, *a forza, per forza, βίᾳ, βιαίως, κατὰ κράτος*. *Cic. Attic. l. 7. ep. 9. ad fin.* Tenuisti provinciam per decem annos, non tibi a senatu, sed a te ipso per vim & factionem datos. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 14.* Quod eo invito iter per provinciam per vim tentassent. *Terent. Eun. 4. 6. 14* Hæc ea est, quam miles a me vi nunc ereptum venit. *Id. ibid. 2. 3. 27.* Hanc tu mihi vel vi, vel clam, vel precario fac tradas. (*Vi, clam, precario*, formula est, qua comprehenduntur inhonesti tituli possidendi aliquid. *Donat. ad loc. cit.* Hæc tria sunt, quibus non rite res agitur, & mala fide aliquid possidetur. Adde *Cicer. pro Cæcin. c. 22. & Ulpian. Dig. l. 41. tit. 2. leg. 22.* Justum titulum admiscet *Horat. l. 2. epist. 2. v. 173.* Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc morte suprema Permutet dominos.) *Sallust. in Catil. c. 10.* Populi ingenti vi subacti. ¶ In re obscena *vim afferre, parare, pati* sæpe apud *Ovid.* V. etiam *l. 1. de art. am. v. 673 & 679.* &c. ¶ Quæ est ab homine vis, duplex est, privata, & publica: hæc est, quæ armatis hominibus coactis committitur, illa, quæ sine armis. Cautum enim fuit lege Julia, ne quis privatus armis uteretur excepto itineris, vel venationis causa, qui contra faceret, & in vi adhibenda armis usus esset, non pro privato, sed pro publico homine se gessisse censebatur, eaque vis publica dicebatur. *Marcian. Dig. l. 48. tit. 6.* qui est de vi publica, *leg. 1. Ulpian. ibid. leg. 2. & tit. 7.* qui est de vi privata, *leg. 5. & Justinian. l. 4. Institution. tit. 15. ad fin.* ¶ *Ista vis est*, formula querentis cogi se, & invitum agi. *C. Cæsar apud Sueton. c. 82.* Deinde clamantem, Ista quidem vis est, alter Cassius adversum vulnerat. *Plaut. Capt. 3. 5. 90* Vis hæc quidem hercle est, & trahi, & trudi simul. Adde *Terent. Adelph. 5. 8. 20.* ¶ *Vis* metonymice ictus, *colpo, percossa, urto*, quo vis affertur. *Virg. 3. Æn. v. 242.* Sed neque vim plumis ullam, nec vulnera tergo Accipiunt. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 15.* Naves totæ factæ ex robore, ad quamvis vim & contumeliam perferendam. ¶ Præterea vis dicitur violentia & calamitas, quæ de cælo venit. Ea quoque duplex est, major, & minor. De his ita *Plin. l. 18. c. 28. sub fin.* Ante omnia autem duo genera esse cælestis injuriæ, meminisse debemus. Unum quod tempestates vocamus: in quibus grandines, procellæ, ceteraque similia intelliguntur: quæ cum acciderint, vis major appellatur. Hæc ab horridis sideribus exeunt, veluti Arcturo, Orione, Hædis. Alia sunt illa, quæ silente cælo, serenisque noctibus fiunt, nullo sentiente, nisi cum facta sunt. Publica hæc, & magnæ differentiæ a prioribus, aliis rubiginem, aliis uredinem, aliis carbunculum appellantibus, omnibus vero sterilitatem. Hæc *Plin.* qui de satis, & cultu agrorum tantum eo loco verba facit. Sed latius patet, & ad alia quoque vis hæc cælestis refertur, incendia nempe, terræ motus, aut labes ingentes, vim aquarum, morborum, pestilentiæ: & dicitur etiam a JCtis *vis magna, divina, naturalis*, & *cui resisti non potest*, Θεῦ βία. *Cic. pro Planc. c. ult.* Si vitam mihi fors ademisset, aut aliqua vis major reditum peremisset. Adde *Senec. l. 4. de benef. c. penult. extr. & Colum. l. 1. c. 7.* ¶ Sæpe *vim* dicimus naturam, substantiam, formam, rationem intimam cujusque rei, *natura, sostanza, essenza*. *Cic. de Amic. c. 4. a med.* Id, in quo est omnis vis amicitiæ, voluntatum, studiorum, sententiarum summa consensio. *Id. in Orat. c. 31. ad fin.* Eloquentiæ vim & naturam explicemus. *Id. 1. Offic. c. 6.* Et quatuor locis, in quos honesti naturam vimque divisimus. *Id. 1. de Fin. c. 16.* Justitia semper aliquid vi sua atque natura, quod tranquillet animos. *Varr. 3. R. R. c. 2. extr.* Villaticæ pastionis vim formamque exponere. *Cic. 9. Fam. ep. 16. circa med.* Philosophi mihi soli videntur eam virtutis tenere. *Horat. l. 4. od. 4. v. 33.* Doctrina vim promovet insitam. ¶ Vis & natura verborum apud *Cic. in Orat. c. 34. ad fin.* est sententia, sensus, significatio, *senso, significato*. Sic *Fam. 6. ep. 2. a med.* Quæ vis insit in his paucis verbis, si attendes, intelliges. *Id. pro Balb. c. 8. ad fin.* Hæc vis est istius & juris, & verbi, ut, &c. *Id. pro Dom. c. 20. ad fin.* Quæ est quasi alia vis, quæ sententia Cæciliæ legis, nisi, &c.? *Id. in Top. c. 8. ante med.* Cum ex vi nominis argumentum elicitur. ¶ In aliis quoque rebus efficaciam, potestatem, vires significat. *Cic. 5. Fam. ep. 8. post med.* Has litteras velim existimes fœderis habituras esse vim, non epistulæ. *Id. 1. de Divin. c. 33. extr.* Quod ostentum habuit hanc vim, ut Dionysius paucis post diebus regnare cœperit. *& l. 1. c. 10. extr.* Herbarum causas ignorare, vim & effectum videre. *Julian. Dig. l. 43. tit. 25. leg. 12.* Nulla vis est hujus conventionis ut rem alienam domino invito possidere liceat. *Ulpian. l. 10. tit. 4. leg. 1.* Hæc actio perquam necessaria est, & vis ejus in usu quotidiano est. ¶ *Vis*, genitale virus, semen animalis, σπέρμα. *Tacit. Ann. 6. c. 28. a med.* Phœnicem struere nidum, eique vim genitalem affundere, ex qua fetum oriri. *Arnob. l. 5. pag. 164.* Cum vis illa telluris cooperta est gremio. V. *Lucilius* in fin. ¶ Denique pro multitudine, numero, *abbondanza, copia*. *Cic. Fam. 7. ep. 18. ad fin.* Vis maxima ranunculorum. *Id. de Harusp. resp. c. 31.* Vis innumerabilis servorum. *Id. 5. Tuscul. c. 32.* In pompa cum magna vis auri argentique ferretur. ¶ Et absolute *Cic. de prov. inc. consul. c. 2. sub fin.* Gentes eæ, quæ, ut pace uterentur, vim argenti dederant præclaro nostro imperatori. *Id. in somn. Scip. c. 3.* Quem ut vidi, equidem vim lacrymarum profudi. ¶ In genit. & dat. singulari. *Auct. dial. de Oratorib. c. 26. circa med.* in magna pre-

to

te librorum fonorum plus vis habet, quam sanguinis, *Ulpian. Dig. l. 4. tit. 2. leg. 1.* Detracta est vis mentis. *Paul. l. 5. sentent. tit. 30.* Vis publica reus. *Hirt. de B. Afr. c. 69.* Equitibus suis hostium vi oppositis. ¶ In plur. num. *Massala apud Macrob. l. 1. Saturn. c. 9.* Duas vis dispares colligavit. *Sallust. in fragm. apud Priscian. l. 6. pag. 707. Putsch.* Male jam assuetum ad omnes vis controversiarum. *Lucret. l. 3. v. 386.* multas vis possidet in se. Adde *l. 3. v. 466* ¶ Quidam putant *vires* hinc descendere: alii negant. ¶ Ut *Virtus*, sic & *Vis* dea est, eademque ac Juno. *Auson. in Technopaegn. Edyll. 12. de deis, v. 4.* Et soror, & conjux fratris regina deum Vis. *Servius* ad illud *Virg. Æn. 7. v. 432.* Cælestum vis magna jubet: Aut per definitionem, inquit, ipsa Juno est vis deorum; aut per augmentum suasit. Apud *Hygin. in præfat.* ast Pallantis gigantis & Stygis filia, Scyllæ, Invidiæ, Potestatis, &c. soror. Adde *Hesiod. in Theogon. v. 383.*

VISCATUS, a, um, *invischiato*. visco oblitus. *Varr. l. 3. R. R. c. 7. circa med.* Quos columbarii interficere solent, duabus virgis viscatis defixis in terram, inter se curvatis. *Ovid. l. 1. de art. am. v. 391.* Non avis utiliter viscatis effugit alis. ¶ Translata *Plin. ep. 30. l. 9.* Hos ego viscatis hamatisque muneribus non sua promere puto, sed aliena corripere. *h. e.* quibus majora captantur, quam quæ dantur. *Senec. epist. 8.* Viscata beneficia devitare. *Lucil. apud Non. c. 4. n. 170. & 408.* Omnia viscatis manibus leget, omnia sumet: Crede mihi, auferet omnia.

VISCERA V. *Viscus, eris.*

VISCELLATUS, a, um, ex visceribus avium pisciumque conditus aut confectus. *Plin. Valerian. lib. 1. c. 24.* Pisce viscellati. *& l. 3. c. 17.* Viscellatus pullus. Alii utroque loco corruptam lectionem putant.

VISCERATIM, adverb. κατὰ σπλάγχνα, per singula viscera. *Enn. apud Non. c. 2. n. 880.* Dissipat visceratim membra.

VISCERATIO, onis, *f.* ἀπαρχή, epulum, quod fiebat ex visceribus, sive carnibus immolatis, quæ distribuebantur inter eos, qui solemni alicui sacrificio adessent, excepto in Latinis feriis, vel in funere alicujus excellentis viri. Nam olim quoties victimam mactabant, vel convivium celebrare moris erat, vel e victimæ partem ad amicos mittere. Dicta est a visceribus, quo nomine non solum intestina, sed etiam totam carnem sub corio Veteres intelligebant. *Serv. in 1. Æn. v. 213.* Viscera non tantum intestina dicimus, sed quicquid sub corio: unde Latinis visceratio dabatur, idest caro. Hujusmodi epulum describit *Maro l. 8. Æn. v. 180* Tunc lecti juvenes certatim, araque Sacerdos Viscera tosta ferunt taurorum. & *Cic. 2. Offic. c. 16.* Prodigi, qui epulis, & viscerationibus, & gladiatorum muneribus ludorum, venationumque apparatu, pecunias profundunt. *Senec. ep. 19. ad fin.* Sine amico visceratio, leonis ac lupi vita est. *Liv. lib. 8. c. 22.* Et populo visceratio data a M. Flavio in funere matris.

VISCEREUS, a, um, viscera habens. *Prudent. in Apotheos. v. 1009.* Cum vas componeret arvo Nondum viscereo. Loquitur de primi hominis e limo compositione, & *nondum viscereum arvum* intelligere videtur terram nondum vitalibus præditam visceribus, nec animatam.

VISCIDUS, a, um, idem ac viscosus. *Theodor. Priscian. l. 2. c. 1.* Viscidum acetum. *Id. de dieta. c. 18.* Viscidiores cibi.

VISCOSUS, a, um, *viscoso, tenace*, ἰξώδης, tenax, glutinosus. *Pallad. l. 1. tit. 4.* Si quod asciæ adhæret, fuerit molle atque viscosum, constat albariis operibus convenire. *Prudent. in Hamartigen. v. 804.* aves multas viscosus inescat pastus.

VISCUM, i, n. *rare* Viscus, i, m. *vischio, visco*, ἰξὸς, ἰξία, genus fruticis ex turdorum maxime, & palumborum merdis super arborem quarundam, præsertim roboris, ramos delapsis, & a sole cum humore aliquo fervefactis nascens, & ad cubitalem altitudinem excrescens, & virens etiam per hyemem. Fert acinos croceos, seu aurei, aut fulvi coloris, qui colliguntur messium tempore immaturi: siccantur deinde, & aridi tunduntur, ac conditi in aqua putrescunt: inde in profluente rursus malleo tusi, amissis corticibus, interiore carne lentescunt. Hoc est viscum pennis avium tactu ligendis, oleo subactum, cum libeat insidias moliri. Hæc ex *Plin. c. ult. l. 16.* ubi & alia in hanc rem. Addit etiam, Druidas Gallorum nihil habere visco & robore, in quo gignatur, si modo sit robur, sacratius. *Id. l. 24. cap. 4.* persequitur ejus utilitates in medicina. *Virg. 6. Æn. v. 205.* Quale solet silvis brumali frigore viscum Fronde virere nova, quod non sua seminat arbos, Et croceo fetu teretes circumdare truncos. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 57. a med.* Provisum etiam, ut siqua minima bestiola conaretur irrumpere, in sordibus auium, tanquam in visco, inhæresceret. *Val. Flacc. l. 6. v. 263.* Illa (*avis*) dolis, viscoque super correpta sequaci Implorat ramos, atque irrita concitat alas. ¶ Habebat usum etiam in faciis inficiendis corporis. *Juvenal. sat. 9. v. 13.* nullus tota nitor in cute, qualem Præstabat calidi circumlita fascia visci. *Plin. l. 24. c. 4.* tradit, viscum cum resina & cera mitigare panos omnis generis. *Seren. Samon. c. 4. v. 54.* contra canitiem docet uti Resina ac fictili casa viscoque coacta. Potest tamen apud *Juvenal.* intelligi quicumque fucus viscosus & tenax. ¶ Metaphorice *Plaut. Bacch. 1. 1. 16.* Viscus merus vestra est blanditia. *Id. ibid. 3. 2. 19* Tactus sum vehementer visco. *h. e.* amore irretitus sum. ¶ Sic *Nonio cap. 6. n. 60.* credimus, ponitur etiam pro reta. *Varro ibid. & cap. 1. n. 113.* Leporesi timentes hoc quadrangulum Dedunt se in rete nexile, aut Viscum, sagenam, lineamque compedem. *Virg.* hoc trahi posse videtur *l. 1. Georg. v. 139.* Tum laqueis captare feras, & fallere visco. Sed locus *Varron.* aliter ab aliis legitur. *Virg.* autem tum venationem, tum aucupium complexus est. Certe *Martial.* proprio sensu *viscum* posuit *de Spect. epigr. 12.* Præceps sanguineo dum se rotat ursus arena, Implicitam visco perdidit ille fugam. Male *Nonius c. 2. n. 882.* fallere visco. *h. e.* inquit, tractu visceris i. e. nempe carnis, cujus odore trahuntur feræ in laqueos.

VISCUS, ceris, n. *interiora, viscere*, σπλάγχνον, intestinum quodcumque in corpore animalis. *Cels. in præfat. a med.* Itaque demum mortui præcordia, & viscera omne in conspectum introcinantis medici dari. *Quintil. declam. 1. cap. 14. in fin.* Assiduus visceris pulsus. *h. e.* cordis. *Lucret. l. 3. v. 720.* Unde cadavera rancenti jam viscere vermes Exspirant? *Tibull. l. 1. el. 3. v. 73.* Tityos Assiduas atro viscere pascit aves. *h. e.* jecore. (Adde *Valer. Flacc. l. 7. v. 359.*) *Senec. in Hippol. v. 818.* tela tepido viscere condita. *Id. in Herc. Oet. v. 1219.* Quæcumque pestis viscere in nostro latet. *Ovid. 6. Met. v. 290.* trahens hærentia viscere tela. *& l. 15. v. 364.* de putri viscere passim Florilegæ nascuntur apes. *Lucan. l. 3. v. 657.* eliso ventre, per ora Ejectat saniem permixtus viscere sanguis. ¶ Distinguitur ab intestino. *viscus* enim de superioribus dicitur, quæ sunt cor, pulmones, jecur, lien, & renes, (quibus addunt alii ventriculum: quia carnosa sunt. *viscus* autem etiam de carne dicitur, ut mox ostendam), *intestinum* de inferioribus. *Cels. in præfat. ante med.* Neque enim, cum dolor intus incidit, scire quid doleat, eum, qui qua parte quodque viscus, intestinumve sit, non cognoverit. *Id. l. 4. c. 11.* A visceribus ad intestina veniendum est. *Id. l. 7. c. 2. sect. 2.* septum transversum a superioribus visceribus intestina discernit. ¶ Sed hoc discrimen persæpe negligitur: & *viscera* universim sunt quæcumque in ventre & pectore latent. *Ovid. 12. Met. v. 389.* mediam ferit ense sub alvum. Prosiluit, terraque ferox sua viscera traxit, Tractaque calcavit, calcataque rupit, & illis Crura quoque impediit, & inani concidit alvo. *& l. 15. v. 312.* Flumen habent Cicones, quod potum saxea reddit Viscera. *& l. 7. v. 601.* tristes penetrant ad viscera morbi. *Senec. in Oedip. v. 191.* Intima crebro viscera quassat gemitus. ¶ De utero. *Id. in Med. v. 1012.* In matre si quod pignus etiamnum latet, Scrutabor ense viscera, & ferro extraham. *Ovid. 3. Fast. v. 23.* jacet illa gravis, jam scilicet inter Viscera Romanæ conditor Urbis erat. *Id. Heroid. ep. 11. v. 42. & 2. Fast. v. 604.* Visceribus crescens excutiebat onus. *Ulpian. Dig. l. 48. tit. & leg. 8.* Si mulierem visceribus suis vim intulisse, quo partum abigeret, constiterit. ¶ Hinc & de ipso partu, & de liberis. *Quintil. in proœm. l. 6.* Infaustum opus super immaturum funus consumpturis mea viscera flammis injicere. *Ovid. Heroid. ep. 11. v. 118.* Dissipiunt avidæ viscera nostra feræ. *Id. 6. Met. v. 651.* Tereus inque suam sua viscera congerit alvum. Adde *l. 10. v. 465.* ¶ De ventre. *Id. lib. 8. v. 846.* tandem demisso in viscera censu, Filia restabat. *h. e.* devorato patrimonio. Adde *lib. 15. v. 88. & 4. Fast. v. 203.* ¶ De intestinis siccatis in usum funiculorum. *Claudian. de hystrice, v. 37.* cornua subjectis lentescere cogunt Ignibus: intendunt taurino viscere nervos. ¶ De ubere lactente. *Nemesian. in Cyneg. v. 138.* catulos videbis pugnantes diu, quisnam prior ubera lambat, Distrahere invalidam lassato viscere matrem. ¶ De testibus. *Petron. in Satyr. c. 119.* Subripuere viros, exsectaque viscera ferro, &c. *Plin. l. 20. c. 13. ad fin.* Imponunt rutam testium epiphoris, adeo peculiari in visceribus his affectu, ut, &c. ¶ De carnibus. *Virg. 6. Æn. v. 253.* Et solida imponunt taurorum viscera flammis. Ubi *Servius*: non exta dicit, sed carnes. nam viscera sunt quidquid inter ossa & cutem est. unde etiam visceratio dicitur convivium de carnibus factum, ut diximus supra (*ad Æn. 1. v. 215.*) Ergo *solida viscera* holocaustum significat, quod detractis extis ara superimponebatur. Hæc *Servius*. Confirmant hoc loca *Cicer. 2. Tuscul. c. 8.* Cum Herculi Dejanira sanguine centauri tinctam tunicam induisset, inhæsissetque ea visceribus. *& c. 14. ad fin.* Spartæ pueri sic verberibus accipiuntur, ut multus e visceribus sanguis exeat. *Virg. Æn. 8. v. 180.* Viscera tosta ferunt taurorum, onerantque canistris Dona laboratæ Cereris, Bacchumque ministrant. Vescitur Æneas, simul & Trojana juventus Perpetui tergo bovis, & lustralibus extis. *Ovid. Met. 15. v. 88.* Heu quantum scelus est, in viscera viscera condi. *h. e.* carnes animalium in ventrem demitti: quod & *Cic.* dicit *l. 2. de nat. Deor. c. 63. extr.* ¶ Translate dicitur de partibus interioribus, & penitioribus cujuscumque rei. *Virg. 3. Æn. v. 575. de Ætna*, scopulos, avulsaque viscera montis Erigit eructans. *Ovid. 1. Met. v. 138.* itum est in viscera terræ, Quasque recondiderat, effodiuntur opes. *Quintil. declam. 172. ad fin.* Totus subito in visceribus ipsius urbis hostis apparuisset exercitus. *Cic. Catil. 1. c. 13.* Periculum residebit, & erit inclusum penitus in venis atque visceribus reipublicæ. *Id. Tuscul. 4. c. 11.* Permanat in venas, & inhæret in visceribus id malum. *Id. Phil. 1. 1. 13.* Adesant, & in medullis populi R. ac visceribus hærebant. *Id. 6. Attic. ep. 1. ante med.* Noli me putare ἐγκαταλείμματα illa sua abjecisse, quæ mihi in visceribus hærent. *Id. 2. de Orat. cap. 78. a med.* Hæc in dicendo non extrinsecus alicunde quærenda, sed ex ipsis visceribus causæ sumenda sunt. *Juvenal. sat. 3. v. 72.* Viscera magnarum domuum, dominique futuri. *confidenti e intrinsechi della gran case*. ¶ *Viscera patriæ*, ipsi ejus cives. *Virg. 6. Æn. v. 834.* Neu patriæ validas in viscera vertite vires. *h. e.* ne suscipiatis bella civilia. Sic *Justin. lib. 3. cap. 2. & lib. 13. c. 6. ad fin.* Græcia omnis in duas divisa partes, ab externis bellis velut in viscera sua, arma convertit. ¶ *Viscera ærarii*, pecunia in ærario recondita. *Cic. pro Dom. cap. 47. in fin.* Cum ille gurges heluatus tecum simul reipublicæ sanguinem ad exsu-

lum

lum tamen exstruxit villam in Tusculano visceribus ærarii? Simile est illud *ejusd. Q. Fratr. ep. 3. lib. 1. a med.* Sentio, quid sceleris admiserim, cum de visceribus tuis, & filii tui satis fecerim, quibus debeo. *h. e.* de tuis facultatibus.

VISENDUS, a, um, *degno d'esser veduto*, θεατός, dignus videri, spectabilis, admirandus. *Cic. in Vatin. c.* 13. Epulum omni apparatu ornatuque visendum. *Plin. l.* 16. *c.* 44. Vicina luco est ilex, & ipsa nobilis, XXXIV. pedum ambitu caudicis, decem arbores mittens, singulas magnitudinis visendæ. *Plin. alter in Paneg. c.* 51. Digna populo victore gentium sedes (*Circus*) nec minus ipsa visenda, quam quæ ex illa spectabuntur: visenda autem cum cetera specie, tum quod æquatus plebis ac principis locus.

VISIBILIS, le, *visibile*, ὁρατός, qui videri potest, sub aspectum cadens. *Apul. de Mundo.* Exhalationes tenues, vixque visibiles. *Id. de deo Socrat.* Dæmonum corpora nulli hominum temere visibilia. *Prudent. in Apotheos. v.* 146. Visibilis de fonte Deus, non ipse Deus fons Visibilis. ¶ Item videndi facultatem habens, *visivo*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 54. Animo videmus, animo cernimus: oculi, ceu vasa quædam, visibilem ejus partem accipiunt atque transmittunt.

VISIBILITAS, atis, *f.* ratio, qua aliquid visibile est. *Tertull. de carne Christi, c.* 12. *extr.* Quid invisibile ejus fuit, quod visibilitatem per carnem desideraret?

VISIO, onis, *f. vista*, ὄψις, actus videndi, visus. *Apul. de Mundo.* Ignes pernicitate sui dicto citius nostræ visioni occurrunt. *Et l.* 8. *Met.* Civitas cuncta vacuatur studio visionis. *Et l.* 2. Attonitus repentinæ visionis stupore. ¶ Quidam Lexicographi addunt hæc *Cicer.* verba ex *l.* 2. *de nat. Deor.* Neque visionem, neque auditum, neque sonum sine aere fieri posse. Ego *ibid. c.* 33. horum quidem verborum sententiam reperio, verba ipsa non reperio. ¶ Metonymice dicitur de rebus ipsis, quæ videntur: ac præsertim de earum imaginibus, seu speciebus, quæ a Græcis φαντασίαι, & φαντάσματα appellantur, *visione*, *immagine in sogno*. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 3. Omnium quæ videre sibi dormientes videntur, quinque sunt principales & diversitates, & nomina. aut enim est ὄνειρος Secundum Græcos, quod Latini somnium vocant; aut est ὅραμα, quod visio recte appellatur; aut est χρηματισμὸς, quod oraculum nuncupatur; aut est ἐνύπνιον, quod insomnium dicitur; aut est φάντασμα, quod Cicero, quoties opus hoc nomine fuit, visum vocavit. *Et infra.* Visio est, cum id quis videt, quod eodem modo, quo apparuerat, eveniet. Amicum peregre commorantem, quem non cogitabat, visus est sibi reversum videre, &c. Distinguit *Macrob.* inter *visionem*, & *visum*, ut illa de veris sit, hoc de falsis: sed hoc discrimen alii negligunt. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 58. Utrum igitur censemus, dormientium animos per se ipsos in somniando moveri, an externa & adventitia visione pulsari? ¶ Item notio, quæ extra somnium in animo habetur de aliqua re, *idea*, *concetto*, *nozione*: oriturque ex locuta animi agitatione, & cogitatione. *Quintil. l.* 6. *c.* 2. *a med.* Quas φαντασίας Græci vocant, nos sane visiones appellemus, per quas imagines rerum absentium ita repræsentantur animo, ut eas cernere oculis, ac præsentes habere videamur. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 18. Falsa doloris visione & specie moveri homines dico vehementius. *Id.* 4. *Acad. c.* 11. Non potest is, cui est visio veri falsique communis, ullum habere judicium, aut ullam omnino veritatis notam. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. *ante med.* Cura Protogenes, facilitate Antiphilus, concipiendis visionibus Theon Samius, ingenio & gratia Apelles est præstantissimus. *idee di capriccio, e d' invenzione.* ¶ Apud JCtos *visiones* sunt θεωρία, & θεωρήματα, quæstiones, inspectiones, considerationes, species, casus. *Paul. Dig. l.* 21. *tit.* 3. *leg.* 23. *ad fin.* In omnibus visionibus, quas proposuimus, licentia concedenda est ei, cui, &c. *Ulpian. l.* 3. *tit.* 3. *leg.* 23. *a med.* Sed in proposita quæstione tribus visionibus relatis, &c. Adde *l.* 16. *tit.* 1. *leg.* 8. *& l.* 17. *tit.* 1. *leg.* 29. *a med.* (Ita enim ubique habet *Torrentin.* agnoscuntque *Gothofred.* & *Cujac.* nam *Haloander* ubique mutavit.) Sic *Tertullian. de Anim. cap.* 9. Prout Scripturæ leguntur, aut Psalmi canuntur, aut adlocutiones proferuntur, ita inde materiæ visionibus subministrantur.

VISIO, is, *n.* 4. peditum ventris sine crepitu emitto. *Lucil.* apud *Non. c.* 11. *n.* 46. visire minutim Per commissuras rimarum noctis, algore. Al. aliter leg.

VISITATIO, onis, *f. apparizione, il farsi vedere*, apparitio, actus quo quis se visibilem facit. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. *ad fin.* Luna quoniam cum sole est, nova vocatur, postero autem die, quo numeratur secunda, prætereiens a sole, visitationem facit tenuem extremæ rotundationis. ¶ Item actus visitandi aliquem, *visita*. *Tertull. adverf. Jud. c.* 13. *ad fin.* Nec intellexissent Christum in tempora suæ visitationis inveniendum.

VISITATUS, a, um, nom. particip. *veduto*, conspectus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. Omnia visitata, & invisitata temporum necessitudine sunt constituta. *Apul. l.* 4. *Metam.* Immani forma tantæ bestiæ, noctu præsertim, visitatæ. *Id. de Deo Socrat.* Formam dæmonis Socrati visitatam.

VISITO, as, a. 1. *vedere spesso*, ἐπισκέπτομαι, frequent. a *viso*. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 64. Ibi me interrogat, Ecquem in Epidauro Lyconem trapezitam noverim? dico me novisse: quid lenonem Cappadocem? annuo visitasse. *Id. Epid.* 4. 1. 22. *&* 26. Di boni! visitavi antehac. certe ea est. Adde *Perf.* 1. 1. 32. ¶ Item visum ire, invisere, *visitare*. *Cic.* 3. *de Fin. c. penult. sub fin.* Cum arderet podagræ doloribus, visitassetque eum Carneades. *Suet. in Claud. c.* 33. Neque ægrum quemquam visitavit, nisi explorato prius cubiculo. *Arator l.* 2. *in act. Apost. v.* 40. Antiochi dictam de nomine visitat urbem.

VISO, is, si, sum, a. 3. *andar, e venir a vedere, visitare*, ἐπισκέπτομαι, eo, aut venio ad videndum, inviso: a *visum* sup. verbi *video*. *Plaut. Capt.* 4. 2. 113. Si parva jusjurando est fides, vise ad portum. *Id. Mil.* 2. 6. *v.* 40. Vise ad me intro. jam scies. *Varr. l.* 3. *de L. L. c.* 9. Accensus dicit: Omnes Quirites inlicium visite huc ad judices. *Plaut. Stich.* 1. 2. 4. Ego, quid me velles, visebam. *Terent. Eun.* 3. 4. 7. *& Heaut.* 1. 2. 118. Ibo ad eum, visam, si domi est. *Id. Phorm.* 2. 4. 3. Abi tu, vise, redierit ne jam, an nondum domum. *Plaut. Bacch.* 4. 8. 39. Illa in arcem abivit ædem visere Minervæ. *Id. Rud.* 3. 1. 6. Nunc alteram illam visam huc in Veneris fanum. *Id. Mil.* 3. 1. 123. Apud me edunt, me curant, visunt, quid agam, & quid velim. ¶ Passive *Cic. Verr.* 6. *c.* 2. *sub fin.* Cupidinem fecit illum, qui est Thespiis, propter quem Thespiæ visuntur. *Id.* 1. *Offic.* 1. 39. Cn. Octavii domus cum vulgo viseretur. ¶ Sæpe de his dicitur, qui ad ægrotum veniunt officii causa. *Terent. Hec.* 3. 2. 6. Non visam uxorem Pamphili, cum in proximo hic sit ægra? *Par.* Non visas, ne mittas quidem visendi causa quemquam. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 23. Constitui ad te venire, ut & viderem te, & viserem, & cœnarem etiam. *Terent. Hec.* 1. 2. 113. Ægram esse simulant mulierem. nostra illico it visere ad eam. Ubi *Donatus*: Visere officii est; videre quærentis aliquam. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 2. *v.* 21. Ibit ad affectam, quæ non languebit, amicam Visere. *Lucret. lib.* 6. *v.* 1236. suos fugitabant visere ad ægros. *L. Piso* apud *Gell. l.* 6. *c.* 9. *sub fin.* Cn. Flavius dicitur ad collegam venisse visere ægrotum. Adde *Tacit.* 13. *Ann. c.* 60. & *Petron. in Satyr. c.* 101. *a med.* ¶ Sæpe etiam ponitur pro simplici video, specto, inspicio, *vedere*. *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 3. *ad fin.* Qui nec plausum nec lucrum quærerent, sed visendi causa venirent, studioseque perspicerent. *Virg.* 2. *Æn. v.* 63. Undique visendi studio Trojana juventus Circumfusa ruit. *Sallust. in fin. Catil.* Qui e castris visundi, aut spoliandi gratia processerant. *Plaut. Capt.* 5. 1. 2. Commodo animus ludos visere. *Liv. l.* 1. *c.* 30. Missi ad id visendum prodigium. *Id. l.* 3. *c.* 68. Ex muris visite agros vestros ferro ignique vastatos. *Id. l.* 45. *c.* 33. Præda Macedonica omnis, ut viseretur, exposita. *Plin. l.* 3. *c.* 1. *a med.* Neque insomnia visunt, qualia reliqui mortales. Adde *Senec. l.* 1. *quæst. natur. c.* 7. *a med. & de otio Sap. c.* 31. *Nepot. in Alcib. c.* 6. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 2. *sub fin.* &c.

VISOR, oris, *m. inspettore*, ὀπτήρ, inspector, explorator. *Tacit. l.* 16. *Ann. c.* 2. Nec missis visoribus, per quos nosceret, an vera afferrentur.

VISTULA, & Vissula, æ, *f. Vistula*, fluvius Germaniæ orientalis, eam a Sarmatis discriminans, nunc Poloniæ, in mare Balticum influens. *Plin.* meminit *l.* 4. *c.* 12. 13. *&* 14.

VISUALITAS, atis, *f. vista*. *Tertull. de anima, c.* 19. Contrarietates visualitatis, & cæcitatis.

VISULA, æ, f. genus vitis. Forma vocis videtur diminutiva, & Scriptores vulgati ei tribuunt vires. Quæ fortasse contractum est ex *viticula*, *t* in *s* abeunte, ut sæpe. *Colum. l.* 3. *c.* 2. Visula deinde ab his, & minor Argitis terræ mediocritate lætatur. Nam in pingui nimiis viribus luxuriant, in macra tenues & vacuæ fructu veniunt. *& paucis interjectis*: Visula brevem materiam, & latum folium exigit, cujus amplitudine fructus suos optime adversus grandinem tuetur; qui tamen nisi primo quoque tempore mature legantur, ad terram decidunt, hominibus etiam priusquam defluant, putrescunt. Adde *Plin. l.* 14. *cap.* 2. ¶ Est etiam idem flumen quod Vistula. *Pompon. Mela l.* 3. *c.* 4.

VISUM, i, *n. visione, fantasma, sogno*, ὅραμα, φάσμα, species illa alicujus rei, quæ oculis nostris, diurno tempore dum vigilamus, vel phantasiæ in somniis objicitur. *Cic.* 1. *Acad. c.* 11. De sensibus ipsis quædam dixit nova, quos junctos esse censuit e quadam quasi impulsione oblata extrinsecus, quam ille φαντασίαν, nos visum appellemus. *Et l.* 4. *c.* 6. *a med.* Cum enim ita negaret, quicquam esse, quod comprehendi posset, si illud esset, sicut Zeno definiret, tale visum (jam enim hoc pro φαντασίᾳ verbum satis hesterno sermone trivimus) visum igitur impressum, effictumque ex eo, unde esset, quale non posset, ex eo, unde non esset; id nos a Zenone definitum rectissime dicimus. *Et c.* 24. *a med.* Quale igitur visum? tum illum ita definivisse, ex eo, quod esset, sicut esset, impressum, & signatum, & effictum. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 41. Qui non nunquam etiam sine visis somniorum placatissimam quietem affert. *Virg.* 4. *Æn. v.* 456. Hoc visum nulli, non ipsi effata sorori est. *Propert. l.* 2. *el.* 20. *v.* 20. Cum mihi discussit talia visa metus. *& el.* 22. *v.* 29. Talia visa mihi somno dimissa recenti. *Tibull. l.* 3. *el.* 4. *v.* 3. Di vanum falsumque avertite visum. *Ovid.* 3. *Amor. l.* 3. *v.* 31. Dic, age, nocturne quicumque es imaginis augur (Si quid habent veri) visa quid ista ferant. ¶ Quid a visione differat, *V. Visio.* ¶ *Ex viso*, & *ex visu* quippiam facere ii dicuntur, qui in somnis se a diis admonitos credunt. *Inscript.* votiva apud *Gruter. pag.* 2. *n.* 4. D. D. O. Sac. M. Ulpius Servatus, & Pecci. Primitiae ex visu pro se, & suis omnibus posuerant. *Alia* apud *Murator. pag.* 76. *n.* 4. Ex imperio Genii Alotiani Euaristus servitor deorum ex visu ipsi. an. *Alia* apud *Gruter. pag.* 63. *n.* 1. Silvano Salutari L. Manlius Saturnius ex viso posuit. Adde *pag.* 66. *n.* 9. *pag.* 67. 2. 9. *pag.* 83. 2. 8. &c. quæ loquutio aliis verbis effertur in al. Lapidib. *ex jussu*, *monitu*, *præcepto*, &c. ut videre est in Indice *cap.* 15. ¶ Accipitur etiam pro re quavis, quæ spectanda proponitur. *Propert. l.* 2. *el.* 5. *v.* 19. Quæ manus obscœnas depinxit prima tabellas, Et posuit casta turpia visa domo. *oggetti.*

VISURGIS, is, *m. Veser*, fluvius ingens Germaniæ, qui in Oceanum Germanicum influit. V. Geographos. *Plin. l.* 4. *c.* 14. & *Pompon. Mela l.* 3. *c.* 33. *a med.*

VI-

VISUS, a, um, *veduto*, *ὀφθείς*, oculis perceptus, spectatus. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 22. sub fin.* Considium timore perterritum, quod non vidisset, pro viso sibi renuntiasse. *Horat. l. 1. od. 15. v. 30.* Visum lupum fugens. *Liv. l. 4. c. 40.* Equites procul visi tantam lætitiam fecere, ut, &c.

VISUS, us, m. *sguardo*, *ὄψις*, facultas, sensus, & actus videndi. *Cic. apud Plin. l. 7. c. 2.* Feminas omnes visu nocere, quæ duplices pupillas habent. *Plin. ibid.* Esse homines, qui visu effascinent, interimantque quos diutius intueantur. *Quintil. l. 1. cap. 2. (al. 3.) ante med.* Visus oculorum obtutu continuo fatigatur. *Ovid. Fast. 3. v. 406.* Boores Mergetur, visus effugietque tuos. *Valer. Flacc. l. 7. v. 121.* frui visu alicujus rei. *Quintil. l. 10. c. 1. ante med.* Qualis est ferri fulgor, quo mens simul, visusque perstringuntur. *Plin. l. 9. c. 30.* Tanta celeritate, ut visum fallant. *Id. l. 8. c. 22.* Luporum visus nocivus esse creditur. *Lucret. lib. 5. v. 100.* Nec tamen hanc possis oculorum subdere visu. (*visu* pro *visui*. V. *Aspectus*.) *Stat. 6. Theb. v. 277.* Spectat inoccidüis stellatum visibus Argum. *h. e.* oculis semper apertis. *Sil. l. 3. v. 157.* Consumpsit visus pontus, tellusque recessit. *tolse la vista*. ¶ Interdum pro eo, quod videtur, sive per diem, sive in somniis, *visione*. *Virg. 3. Æn. v. 36.* Rite secundarent visus, omenque levarent. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 34.* immundo somnia visu. *Ovid. 4. Met. v. 232.* inopino territa visu. *Liv. l. 8. c. 9. a med.* Conspecti ab utraque acie aliquanto augustior humano visu. *h. e.* humana specie. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 5. sub fin.* Ex quo sit & illud, multa esse probabilia, quæ quanquam non perciperentur, tamen quia visum quendam haberent insignem & illustrem, his sapientis vita regeretur. *Tacit. Ann. 12. c. 13. in fin.* Deus, qua silvas pererravisse, nocturno visu demonstrat. *in visione, in sogno.* Sic *Liv. l. 8. c. 6. a med.* Hic ubi nocturnos visus inter se consules contulerunt, &c. Adde *Sil. l. 3. v. 64.* ¶ Et *visu* quid sit, V. in *Visum*.

VITA, æ, f. *vita*, *βίος*, *ζωή*, actus vivendi, animæ & corporis conjunctio: quemadmodum contra eorundem dissolutio mors est. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 53. in fin.* Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potu, spiritu. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 18.* Vitæ necisque potestatem habere in aliquem. *Cic. 2. Phil. c. 3.* Quod est aliud beneficium latronum, quam ut commemorare possint, his se vitam dedisse, quibus non ademerint? *Id. Attic. l. 5. ep. 20. a med.* Ego in vita mea nulla unquam voluptate tanta sum affectus. *in tutta la mia vita.* & *pro Rabir. perduell. c. 10. extr.* Vitæ curriculum. *Id. Phil. 9. c. ult.* Agere vitam honestissime. *Id. pro Sull. c. 27.* Degere vitam miserrimam. *Id. Phil. 14. cap. 11.* Vitam pro aliquo profundere. *Id. 2. Fam. ep. 2.* Discedere e vita. *Id. lib. 3. Fam. ep. 15.* Manere in vita. *Id. Q. Fr. lib. 3. ep. 3. circa med.* Diutius in vita esse. *Id. pro Rosc. Amer. cap. 11.* Per summum dedecus vitam amittere. *Id. 4. Catil. cap. 4.* Vita frui. *Id. de Senect. 17.* Perducere vitam ad annum centesimum. *Id. 2. de Fin. sup. 4.* Si vita suppetet. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 24.* Si mihi vita contigerit. *Cic. pro Mur. cap. 16.* Vita aliquem expellere. *ammazzare*, *Id. de Senect. cap. 19. sub fin.* Vitam alicui auferre. *Id. 3. de Orat. cap. 3.* Vita se privare. ¶ *Bona vita*, quæ laute, in deliciis, & cum voluptate ducitur: contra *mala*, quæ parce ac duriter. *Senec. ep. 123. a med.* Virtus & philosophia & justitia, verborum inanium crepitus est. una felicitas est bona vita, *il darsi bel tempo*. & *paulo post*. Nec dubitaverit bonam vitam, quam opinionem bonam malle. *Plaut. Cas. 4. 4. 17.* Venus multipotens, bonam vitam mihi dedisti. *Id. Pers. 4. 8. 3.* Ne ego hodie tibi bonam vitam feci. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 7. v. 31.* Hæc mihi verba malæ minuerunt tædia vitæ. ¶ *Vivere vitam*, seu *vita*, est idem ac vivere. *Cic. 4. Verr. c. 47. ad fin.* Vivere vitam tutam. *Plaut. Pers. 4. 3. 14.* Faciam, ut mei memineris, dum vita vivas. *Id. Mil. 3. 1. 34.* Tam ne tibi diu videor vita vivere. Utroque tamen loco, itemque aliis, qui afferuntur a *Pareo in Lex. Crit.* alii reponunt *vitam*. ¶ Ponitur etiam pro ipsa vi, qua res vivunt, idest pro anima. *Virg. 6. Æn. v. 292.* tenues sine corpore vitæ. ¶ Item pro alimento, seu victu. *Plaut. Stich. 3. 2. 9.* Reperire sibi vitam. Adde *Trinum. 2. 4. 76.* ¶ Item pro instituto & ratione vivendi. *Cic. de Amic. c. 23.* Serpit enim, nescio quo modo, per omnium vitas amicitia. *Id. pro Rosc. Amer. c. 17.* Vita rustica honestissima, atque suavissima. *Plin. l. 18. c. 7. a med.* Panem ex hordeo antiquis usitatum vita damnavit; quadrupedumque fere cibus est. ¶ Item pro moribus, actis, & rebus gestis. *Terent. Adelph. 3. 3. 61.* Denique inspicere, tanquam in speculum, in vitas omnium jubeo. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 3.* Deinde vita hominis ex antefactis spectabitur. *Virg. 6. Æn. v. 433.* Minos concilium vocat, vitasque & crimina discit. ¶ De re valde cara, & in qua deliciæ, & gaudia nostra sunt. *Terent. Adelph. 3. 2. 32.* Nostrumne Æschinum, nostrarum vitam omnium, in quo nostræ spes opesque omnes sitæ erant? *Plaut. Asin. 3. 3. 24.* Certe enim tu vita es mihi. ¶ *Vita*, & *mea vita* blanda est & amatoria compellatio. *Propert. lib. 1. eleg. 2. v. 1.* Quid juvat ornato procedere, vita, capillo? & *l. 2. el. 16. v. 17.* Me tibi ad extremas mansurum, vita, favillas. *Plaut. Stich. 4. 2. 6.* O mea vita, o mea voluptas! salve. *Cic. Fam. 14. ep. 2. & 4.* Ego te quamprimum, mea vita, cupio videre. ¶ *Vita*, ipsi homines viventes. *Cic. 1. de Divin. c. 39. ad fin.* Neque ante philosophiam patefactam hac de re communis vita dubitavit. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 37.* Rura cano, rurisque deos. his vita magistris Desuevit querna pellere glande famem. *Martial. l. 8. epigr. 3. sub fin.* Agnoscat mores vita, legatque suos. *Plin. l. 8. c. 16. ante med.* Serpentes extrahi cantu, cogique in pœnam, verum, falsumne sit, vita non decrevit. Adde *in fin. l. 13. l. 13.* ¶ historia vitæ alicujus. *Nep. in fin. præfat.* In hoc exponemus libro vitas excellentium Imperatorum. & *in Epamin. c. 4. in fin.* Uno hoc volumine vitas excellentium virorum concludere constituimus. Utroque loco in MSS. legitur *vitam*, testib. *Buchnero*, & *Bosio*. Confirmat hoc *Servius ad Æn. 1. v. 372.* Hujus rei, inquit, testis est Cornelius Nepos in eo libro, qui Vita illustrium inscribitur. *vita* dixit non *vitæ*. *Gell.* tamen *l. 1. c. 3.* & *l. 13. c. 2.* Qui vitas, resque gestas clarorum hominum memoriæ mandaverunt. ¶ *Vitai* pro *vitæ* frequens est apud *Lucret.*

VITABILIS, le, *da schifarsi*, vitandus. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 14. v. 31.* Esset perpetuo sua quam vitabilis Ascra, Ausa est agricolæ Musa docere senis. Al. aliter leg. *Arnob. l. 5. pag. 165.* Illum fœtor vitabilem reddidit fugiendumque caprinus.

VITABUNDUS, a, um, *chi schiva a più non posso*, summo studio devitans. *Sallust. in fragm. apud Diomed. l. 1. pag. 397. Putsch.* & *in Jug. c. 42.* Vitabundus per saltuosa loca incedebat. *Id. in Jug. c. 107.* Solus inter tela hostium vitabundus erumpit. *Tacit. 3. Hist. c. 37.* Vespasiani nomen suspensi & vitabundi circumibant. ¶ Cum accusativo. *Sallust. in fragm. apud Non. c. 2. n. 899.* Inter molem atque insulam, vitabundus classem hostium, ad oppidum pervenit. *Liv. l. 25. c. 13.* Hanno vitabundus castra hostium, consulesque, &c.

VITALIS, le, *che fa vivere*, *vitale*, *βιώσιμος*, qui vitam dat, aut in quo vita consistit. *Plaut. Pœn. 3. 4. 14.* Jupiter, per quem colimus vitalem ævum. *Virg. 1. Æn. v. 391.* vitales auras carpere. *Lucret. l. 3. v. 561.* vitales edere motus. & *vers. 1127.* vitales venæ. & *l. 2. v. 948.* Vitales animæ nodos e corpore solvit. *Lucan. l. 9. v. 435.* Temperies cæli vitalis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 9. a med.* Caloris natura vim habet in se vitalem. & *c. 45. sub fin.* Aer vitalem & salutarem spiritum præbet animantibus. *Ovid. Met. 14. v. 175.* lumen vitale relinquere. *h. e.* mori. & *l. 2. v. 828.* vitales viæ. *h. e.* meatus spiritus. ¶ *Vitalia*, um, partes corporis, in quibus præcipue vita consistit, ut viscera, cor, cerebrum, & hujusmodi. *Senec. lib. 2. de Ira, c. 1.* In corpore nostro ossa, nervique, & articuli, firmamenta totius, & vitalia minime speciosa visu, prius ordinantur. *Lucan. lib. 7. v. 620.* fusa solo vitalia calcet. & *l. 9. v. 743.* Ebibit humorem circum vitalia fusum Pestis. *Plin. l. 8. cap. 7. circa med.* Pilum sub oculo adactum in vitalia capitis venerat. *Id. l. 17. c. 27.* Vitalia arborum. *Lucret. l. 1. v. 575.* Nunc hic, nunc illic superant vitalia rerum. *h. e.* principia vitæ. ¶ Est etiam *vitalis*, qui vitam habet. *Cic. de Amic. c. 6. circa med.* Cui potest esse vita vitalis, ut ait Ennius, qui non in amici mutua benevolentia conquiescat? *h. e.* quæ vere vita sit, & non in vivente homine mortis genus. *Hieron. Columna* ad hoc *Ennii* dictum ita adscribit: *βιωτὸς βίος*. Philemon. Ἡμῖν δ' οὐ βιωτὸς ζῶσιν ἀθλίοις βίος. *Lucret. l. 1. v. 202.* Multaque vivendo vitalia vincere sæcla. *h. e.* multa sæcula vitæ. ¶ Item qui diu vivere potest. *Plaut. Bacch. 4. 9. 74.* Ducentos Philippos, quæso, Chrysalo da, si esse salvum me vis, aut vitalem tibi. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 60.* o puer, ut sis vitalis, metuo. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 419.* Vix etiam fueras paucas vitalis in horas. *Senec. l. 1. controvers. 1. ad fin.* Ajebat, tam immaturæ magnum ingenium non esse vitale. ¶ Apud *Petron. in fragm. Tragur. c. 42. Burm.* Vitalis lectus. *h. e.* quo quis vivens usus est. & *c. 77. in fin.* Stiche, profer vitalia, in quibus volo me efferri. *h. e.* stragula & vestes, quibus ornatus sepeliri volo. & *vitalia* dixit pro *mortualia*, melioris ominis gratia, nam *mortem*, & *mortualia* dicere fere abstinebant.

VITALITAS, atis, f. *vita*, *τὸ βιωτικόν*, *ζωτικόν*, vis & potentia vitalis. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 69.* Cæteris corruptis vitalitas in corde durat. *Id. ibid. c. 45. de genib.* Hæc ut aras adorant, fortassis quia inest iis vitalitas. Adde *cap. 38.*

VITALITER, adverb. *ζωτικῶς*, cum vita. *Lucret. lib. 3. v. 146.* Quandoquidem nequeunt vitaliter esse animata.

VITATIO, onis, f. *schifamento*, *ἀλυσμός*, *ἀποφυγή*, actus vitandi, declinatio. *Cic. 5. Fin. c. 7. sub fin.* Vitatio doloris. *Id. Phil. 3. c. 10.* Quæ vitatio oculorum, lucis, urbis, fori! *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 2.* Vitatio periculi.

VITATUS, a, um, *schivato*, *sfuggito*, *Ovid. 13. Met. v. 38.* timidi commenta retexit Naupliades animi, vitataque traxit in arma.

VITELLIANUS, a, um, adject. a *Vitellio*, ut Vitellianæ partes, *Tacit. 1. Histor. c. 84.* Vitelliani milites, *Id. ibid. c. 85.* ¶ Vitelliani, orum, absolute dicti sunt pugillares lutei, vitello illiti, in quibus res lascivæ & amatoriæ scribebantur. Quidam ita dictos putant, quod a Vitellio Imp. inventi sint. *Martial. lib. 2. epigr. 6.* Hæc sunt quæ relegente me solebas Rapta scribere, sed Vitellianis. *Id. l. 14. epigr. 8.* Nondum legerit hos licet puella, Novit, quid cupiant Vitelliani.

VITELLINUS, a, um, adject. a *vitellus*, qui parvum vitulum significat, ut Vitellina caro, *Plaut. in fragm. apud Varron. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin.* Caro ferebola, vitellina est; cœnabis. Ita *Scalig. in Conjectan.* nam alii omnino aliter. *Apic. l. 8. c. 5.* In vitellina fricta. & *ibid.* In vitellinam, sive bubulam. Non *vitulinam* dicit: quæ latina & certa vox est.

VITELLIUS, m. *Vitellio*, unus Romanorum Imperator, ventri gulæque addictissimus, qui superato ad Bebriacum Othone, imperium arripuit, quod non multo post, deficientibus ad Vespasianum militibus, una cum vita amisit. V. *Suet.* ¶ Adjective *Vitellia* via (de qua *Sueton. in Vitell. c. 1.*) ita dicta est, quæ a Vitelliorum gente vel deducta, vel strata fuit, tendebatque ab Janiculo usque ad mare.

VITELLUM, i, n. idem quod vitellus, *h. e.* ovi pars intera. *Apic. l. 4. c. 2.* Mel, acetum, liquamen, ovorum vitella.

VI-

VITELLUS, i, m. *vitello*, dimin. a *vitulus*, ut *agellus* ab *agnus*. *Plaut. Asin.* 3. 3. 77. Agnellum, hædillum me tuum dic esse, vel vitellum. ¶ Item *tuorlo*, *rosso di uovo*, λέκιθος, τὸ ὠχρὸν τοῦ ᾠοῦ, ovi pars lutea. *Cels. l.* 6. *c.* 6. *sect.* 8. *a med.* Ovi & album & vitellus in vas defundendum est. *Petron. in Satyr. c.* 33. *extr.* Pinguissima ficedula piperato vitello circumdata. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 65. Tum ille, Nihil ne, inquit, de vitello? Id enim ei ex ovo videbatur aurum declarasse, reliquum argentum. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 12. Longa quibus facies ovis erit, illa memento, Ut succi melioris, & ut magis alba rotundis, Ponere: namque marem cohibent callosa vitellum. *Plin. l.* 10. *c.* 53. Omnibus ovis medio vitelli parva inest velut sanguinea gutta, quod esse cor avium existimant.

VITEUS, a, um, *di vite*, ἀμπελικός, qui est ex vite. *Virg.* 3. *Georg. v.* 380. & pocula læti Fermento, atque acidis imitantur vitea sorbis. Ubi *pocula vitea* per periphrasim pro vino posuit. *Varr. lib.* 1. *R. R. c.* 31. Coliculus viteus intortus. *Solin. cap.* 5. (*al.* 11.) *ad fin.* Vitea ligna super aras struere. *Prudent. in Hamartig. v.* 228. vitea rura, *h. e.* vitibus consita.

VITEX, icis, *f. vetrice*, *agnocasto*, ἄγνος, λύγος, genus fruticis: a *viendo*, & *vieo*, quia lenta & flexibilis est, & ad viendum idonea. *Plin. l.* 24. *c.* 9. Non multum a salice vitilium usu distat vitex, foliorum quoque aspectu, nisi odore gratior esset. Græci lygon vocant, alii hagnon, quoniam matronæ Thesmophoriis Atheniensium castitatem custodientes, his foliis cubitum sibi sternunt. Duo genera ejus: major in arborem salicis modo assurgit: minor ramosa, foliis candidioribus, lanuginosis. Prima album florem mittit cum purpureo, quæ candida vocatur: nigra, quæ tantum purpureum. Nascuntur in palustribus campis. Hæc *Plin.* qui deinceps usus ejus varios in medicina persequitur.

VITIABILIS, le, qui vitiari potest. *Prudent. in Apoth. v.* 1013. Tellurem nostro vitiatam primitus usu, Esse suam voluit, ne jam vitiabilis esset. Adde *in Hamartig. v.* 216.

VITIARIUM, ii, ἀμπελών, ἀμπελόφυτον, seminarium vitium, seu locus vitium alio transferendarum plantis consitus. *Varro l.* 1. *de R. R. c.* 31. Ideo in vitiario, primitus cum exit vitis, tota ausecari solet, ut firmiore sarmento e terra exeat. *Col. l.* 3. *c.* 4. Qui vineta facere cordi est, genus surculi probatissimum domi conserat, faciatque vitiarium, ex quo possit agrum vineis vestire. Adde *c.* 5.

VITIATIO, onis, *f. corruzione*, *violazione*, φθορά, διαφθορά, actio vitiandi. *Senec. controv.* 23. *l.* 3. *ante med.* Antea legem vitiationis evertere conatus est, nunc transferre vult.

VITIATOR, oris, *m. corruttore*, *violatore*, φθορεύς, qui vitiat. *Senec. l.* 5. *Controv.* 23. Occide jam non vitiatorem, sed virum.

VITIATUS, a, um, *corrotto*, *violato*, *guastato*, particip. a vitio. *Cic. pro Sext. c.* 34. Comitiorum, & concionum significationes interdum veræ sunt, nonnunquam vitiatæ & corruptæ. *Ovid.* 3. *Met. v.* 76. quique halitus exit Ore niger Stygio, vitiatas inficit auras. *Cels. lib.* 8. *c.* 2. Vitiata ossa. *Terent. Eun.* 4. 4. 36. Vitiata virgo. *sverginata*. & *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 37. vitiati pondera ventris. *Martial. l.* 8. *epigr.* 75. Expulit offenso vitiatum pollice talum. *slogato*. & *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 69. Estur ut occulta vitiata teredine navis. & *epist.* 10. *v.* 3. aurit vitiatum corpus amaris. & *l.* 4. *epist.* 2. *v.* 17. ut limus venas excæcat in undis; Pectora sic mea sunt limo vitiata malorum. *Liv. in fin. l.* 8. Vitiatam memoriam funebribus laudibus reor, falsisque imaginum titulis.

VITICARPIFERÆ forcipes sunt, quæ ad vites carpendas, seu putandas aptæ sunt. *Varr.* apud *Priscian. l.* 9. *pag.* 868. Detondeat forcipibus viticarpiferis.

VITICELLA, æ, f. genus herbæ. *Isid. l.* 17. *c.* 9. *ad fin.* Viticella herba appellata, quod, sicut vitis, quicquid proximum fuerit, apprehendat corymbis, quos anulos appellamus.

VITICŎLA, æ, m. & f. qui vitem colit. *Sil. l.* 7. *v.* 196. Viticolæ nomen pervulgatura Falerni.

VITICŎMUS, a, um, qui comas pampinis intextas habet; estque epitheton Bacchi. *Avien. in Arat. v.* 70. Et cum viticomo crinem tondens Lyæo. ¶ Dicitur etiam de ulmo, quæ vitem sustinet. *Sidon. carm.* 9. *v.* 328. Viticomam retinens baculi vice flectit ad ulmum.

VITICŬLA, æ, f. *viticella*, ἀμπελίς, exigua vitis. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 35. *ad fin.* At enim minora dii negligunt, neque agellos singulorum, nec viticulas persequuntur. *Val. Cato in Diris, v.* 115. Dulci namque tumet nondum viticula Baccho. ¶ Per metaphoram viticulæ, ἀμπελώματα, in herbis dicuntur flagella quædam, quæ vitium palmites imitantia longe lateque proserpunt, & obvia quæque prehendunt, iisque quasi pedaminibus abutuntur: cujusmodi videre est in cucurbitis, cucumeribus, aliisque nonnullis id genus. *Plin. l.* 24. *c.* 8. *a med.* Frutex est folio hederæ, molliore tamen, & minus longis viticulis. *Pallad. in Martio c.* 9. *circa med.* Aliqui florem cucumeris cum viticulæ suo capite cannæ inserunt.

VITIFER, ra, rum, *vitifero*, ἀμπελοφόρος, qui fert vites, seu in quo vites proveniunt. *Martial. l.* 13. *epigr.* 107. Hæc de vitifera venisse picata Vienna, Ne dubites. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *circa med.* Colles vitiferi. *Sil. l.* 4. *v.* 349. Vitiferi sacro generatus vertice montis Massicus. *Pallad. in Februar. tit.* 13. Ita formandi sunt rami vitiferarum arborum. *h. e.* quæ vitibus adseruntur sustinendi gratia, ut fraxinus, ulmus, populus.

VITIGINEUS, a, um, *di vite*, ἀμπέλινος, viteus. *Cato R. R. c.* 41. Vitiginei surculi. *Colum. l.* 12. *c.* 16. Alii foliis vitigineis, nonnulli plataninis semiarides uvas contegunt. *Plin. lib.* 30. *c.* 6. *a med.* Pulmo vulturinus vitigineis lignis combustus. *Id. l.* 14. *c.* 1. Vitigineæ columnæ.

VITIGENUS, a, um, idem ac vitigineus, ut Vitigenus liquor, *h. e.* vinum apud *Lucret. l.* 5. *v.* 15. Vitigeni latices, *Id. l.* 6. *v.* 1070.

VITILENA, æ, f. vitiosa & pessima lena: a vitium & lena. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 56. Illa hanc corrumpit mulierem malesuada vitilena.

VITILIGO, inis, *f. morfea*, *vitiligine*, ἀλφός, μέλας, λεύκη, diversi coloris maculæ per omnia membra dispersæ, fœdus cutis color ex malo corporis habitu proveniens, qui nutrimentum recte peragere non potest. *Festus:* Vitiligo in corpore hominis, macula alba, quam Græci ἀλφόν vocant, a quo nos album; sive a vitio dicta, etiamsi non lædit; sive a vitulo, propter ejus membranæ canditatem, qua nascitur involutus. Lucilius: Hæc odiosa mihi vitiligo est, non dolet, inquit. Hæc *Festus*. *Cels. l.* 5. *in fin.* Vitiligo, quamvis per se nullum periculum affert, tamen fœda est, & ex malo corporis habitu fit. Ejus tres species sunt. Alphos vocatur, ubi color albus est fere subasper, & non continuus, ut quædam quasi guttæ dispersæ esse videantur. Μέλας colore ab hoc differt, quia niger est, & umbræ similis: cetera eadem sunt. Λεύκη habet quiddam simile alpho, sed magis albida est, & altius descendit, in eaque albi pili sunt, & lanugini similes. Omnia hæc serpunt, sed in aliis celerius, in aliis tardius. Hæc *Celsus*. *Plin. lib.* 20. *cap.* 15. *a med.* Vitiligines tollere. *Id. lib.* 20. *cap.* 19. *circa med.* emaculare. & *l.* 22. *cap. ult. a med.* emendare. *Id. l.* 30. *c.* 4. extenuare. & *l.* 27. *c.* 12. *ante med.* concorporare. *Id. lib.* 30. *cap.* 13. *ad fin.* ad colorem reducere. ¶ *Arnob. l.* 1. *pag.* 26. 28. & 30. vitiligines vocat ipsas lepras.

VITILIS, le, *fatto di vinchi*, *e vimini*, πλεκτός, ex viminibus factus, seu ex quocumque ligno flexili, & ad ligandum apto: a vieo, a quo est etiam vimen, & vitex. *Cato R. R. c.* 11. Cola vitilia. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *ante med.* Vitiles (*alvos apum*) fimo bubulo oblinunt. *Plin. lib.* 19. *c.* 5. *ante med.* Cucurbita omni modo fastigatur, vaginis maxime vitilibus. *Id. l.* 13. *c.* 17. Vitiles cistæ. *Id. l.* 7. *c.* 56. *ad fin.* Vitiles naves corio circumsutæ. & *l.* 13. *c.* 4. Vitilis circulus. ¶ *Vitilia* absolute, vimina, & quidquid ex vimine factum est. *Plin. l.* 24. *c.* 9. Non multum a salice vitilium usu distat vitex. *Id. l.* 13. *c.* 4. *a med.* Palmæ folio latiore ac molli ad vitilia utilissimo. *Id. l.* 21. *c.* 18. Junci ad nassas marinas, vitilium elegantia.

VITILITIGATOR, oris, *m. litigioso*, *critico*, *beccalite*, συκοφάντης, qui sua pravitate contentionem quærit, cui studium est lites e litibus serere, eoque aliena omnia anxie observat, indeque calumniandi ansam captat, vitiosus litigator, calumniator, obtrectator. *Plin. in præfat. Histor. natur. sub fin.* Ego fecui etiam contra vitilitigatores, quos Cato eleganter ex vitiis, & litigatoribus composuit (quid enim illi aliud, quam litigant, aut litem quærunt?) exsequemur reliqua propositi.

VITILITIGO, as, a. 1. *litigare*, *accusare*, *riprendere*, συκοφαντέω, est vitio litigare: & per metaphoram calumniari, carpere, criminari, damnare, reprehendere: a *vitium*, & *litigo*. *Cato* apud *Plin. in præfat. Histor. natur. sub fin.* Scio ego, quæ scripta sunt hæc si palam proferentur, multos fore, qui vitilitigent: sed ii potissimum, qui veræ laudis expertes sunt. Eorum ego orationes sino præterfluere.

VITINEUS, a, um, *di vite*, ἀμπέλινος, vitigineus. *Flor. l.* 3. *c.* 20. Per fauces cavi montis vitineis delapsi vinculis. Al. leg. *vitigineis*, al. aliter.

VITIO, as, avi, atum, a. 1. *guastare*, *infettare*, *corrompere*, φθείρω, vitium infero, deterius reddo, corrumpo, fœdo. *Ovid.* 15. *Met. v.* 626. Dira lues quondam Latias vitiaverat auras. *Id.* 6. *Fast. v.* 136. Et grave vitiant corpora. & *l.* 1. *v.* 691. Et careant loliis oculos vitiantibus agri. *Id.* 7. *Met. v.* 366. oculi vitiantia omnia visu. & *l.* 15. *v.* 286. amnis, Qui fuerat dulcis, salibus vitiatur amaris. *Id. l.* 3. *Trist. el.* 7. *v.* 5. Ista decens facies longis vitiabitur annis. *Colum. l.* 8. *c.* 11. *ante med.* Viadum concepta in alvo vitiat ova. *Martial. l.* 11. *epigr.* 75. vitrei calices nimium calidis non vitiantur aquis. *Pallad. in Mart. tit.* 12. Boves aliqua offensa vitiantur. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *a med.* Sæpius inspiciat ferramenta, si quod in opere vitiatum fuerit. *Liv. l.* 3. *c.* 55. Senatusconsulta arbitrio consulum supprimebantur, vitiabanturque. *Ulpian. Dig. l.* & *tit. ult. leg.* 94. Non solent, quæ abundant, vitiare scripturas. *Messala* apud *Gell. l.* 13. *c.* 15. Vitiare auspicia. *Lucan. l.* 9. *v.* 424. Libye In nullas vitiatur opes: non ære, nec auro Excoquitur. ¶ stupro polluere, violare, vitium afferre. *Cato* apud *Gell. l.* 17. *c.* 13. Neque satis habuit, quod eam in occulto vitiaverat, quin ejus famam prostitueret. *Terent. Adelph.* 4. 5. 52. Virginem vitiasti, quam te jus non fuerat tangere. *Cic. Attic. l.* 1. *ep. penult.* Luculli uxorem Memmius suis sacris vitiavit. Al. leg. *initiavit*, eadem nihilominus manente sententia.

VITIO, is, a. 4. vites serere & colere. *Cic.* 2. *Offic. c. ult.* Quid tertium? vitire. quid quartum? arare. Ita quidem leg. sed frustra, cum reponendum sit *male pascere*, ut est apud *Colum. in præfat. l.* 6.

VITIOSE, adverb. *viziosamente*, κακῶς, cum vitio, male. *Cic.* 4. *Acad. c.* 30. *ad fin.* Si recte conclusit, teneo: sin vitiose, minam Diogenes reddet. *Id. de Senect. c.* 8. Illud vero idem Cæcilius vitiosius. *suppl.* dixit. *Colum. l.* 4. *c.* 24. *a med.* Quod etiam usurpari vitiosissime, animadverto. ¶ Vitiose se habere aliquod membrum dicitur, quod vitio aliquo affectum est. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 9. Membrum tumidum, ac turgidum non vitiose se habet? ¶ Vitiose ferre leges, *Cic.* 5. *Phil. c.* 4. *h. e.* vitio aliquo auspiciorum, alteriusve rei interveniente. V. *Vitiosus*.

VITIOSITAS, atis, f. *viziosità*, *vizio*, κακία, vitium, pravitas. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 13. Vitiositas autem est habitus, aut affectio

in tota vita inconstans, & a se ipsa dissentiens. *Id. infra c.* 15. Hujus igitur virtutis contraria est vitiositas. Sic enim malo, quam malitiam appellare eam, quam Græci κακίαν appellant. Nam malitia certi cujusdam vitii nomen est, vitiositas omnium. ¶ Sumitur etiam generatim pro quacunque corruptione. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 10. *a med.* Ille humor, qui aut de ætatis frigore nascitur, aut cujuslibet vitiositatis occasione contrahitur, ut superfluus, ita & noxius est.

VITIOSUS, a, um, *vizioso, cattivo, κακός, φαῦλος*, vitii plenus, corruptus, depravatus. Dicitur non solum de animo & moribus, sed etiam de quibuscumque rebus, quæ incolumes, integræ, sinceræ non sunt. *Plaut. Mil.* 2. 3. 43. Non ego amem nunc vitam tuam vitiosa nuce. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 15. *extr.* Vitiosum suffragium. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 29. Vitiosum exemplum. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 25. Vitiosissimus orator. *h. e.* vitio aliquo corporis laborans. ¶ Sæpe de morbo affectis dicitur. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. *a med.* Morbosum pecus, & vitiosum, & quando non valet, sæpe magna gregem afficit calamitate. *Colum. l.* 7. *c.* 5. *ante med.* Vitiosum locum pecudes aut morsu scalpunt, aut cornu, vel ungula tundunt. ¶ Differunt tamen *morbosus*, & *vitiosus*. V. *Vitium.* ¶ *Vitiosi Magistratus* dicebantur, qui vitio creati erant, cum ex legitimis auspiciis, ceterisve solemnitatibus aliquid esset omissum, aut cum in campo aliquid vitii intervenisset, quo ex Augurum disciplina solebant dirimi comitia: ut si quis interim comitiali morbo fuisset correptus, aut si fulmen esset visum, aut tonitru auditum, vel aliud quippiam esset obnuntiatum, quod infausta futura illa comitia portenderet. Tunc enim *vitiosa comitia* dicebantur, & *Magistratus vitiosi*, vel vitio creati: cogebanturque, qui designati essent, se Magistratu abdicare. *Cic. Phil.* 2. *c.* 35. *ad fin.* Quamdiu tu voles, vitiosus consul Dolabella: rursus cum voles, salvis auspiciis creatus. ¶ Transfertur ad animum, & depravatum, vitiis contaminatum, deditum, significat, πονηρός, μοχθηρός. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 28. *extr.* Vitiosa & flagitiosa vita. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 31. *a med.* Si qui audierunt philosophos, vitiosi essent discessuri. *Cato apud Gell. l.* 11. *c.* 2. Avaritiam omnia vitia habere putabant: sumptuosus, cupidus, elegans, vitiosus, irritus qui habebatur, is laudabatur. *Vellej. l.* 2. *c.* 97. Homo in omnia pecuniæ quam recte faciendi, cupidine, & inter summam vitiorum dissimulationem vitiosissimus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 93. Mentitur, qui te vitiosum, Zoile, dixit: Non vitiosus homo es, Zoile, sed vitium. *Horat. l.* 3. *od.* 6. *in fin.* Ætas parentum pejor avis tulit Nos nequiores, mox daturos Progeniem vitiosiorem. Adde *Plaut. Curcul.* 4. 1. 8. & *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 30. ¶ De his, qui peccant in studiis litterarum. *Sueton. de Aug. c.* 86. Cacozelos, & antiquarios, ut diverso genere vitiosos, pari fastidio sprevit.

VITIS, is, f. *vite, ἄμπελος*, arbor nota, vinum ferens, & Baccho sacra. Est a *vieo*, alligo, vincio, quia ut stet, pedamento indiget, cui adalligetur: vel quia lenta est, & facile flectitur, ut ea quibus utimur ad vinciendum. *Colum. l.* 3. *c.* 1. Ex surculo vel arbor procedit, ut olea; vel frutex, ut palma campestris; vel tertium quiddam, quod nec arborem, nec fruticem proprie dixerim, ut est vitis. *Plin. l.* 14. *c.* 1. Vites jure apud priscos magnitudine quoque inter arbores numerabantur. *Ulpian. Dig. l.* 47. *tit.* 7. *leg.* 3. Vitem arboris appellatione contineri, plerique veterum existimaverunt. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 61. Populus Alcidæ gratissima, vitis Iaccho. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 47. *& de Senect. c.* 15. Vitis, quæ natura caduca est & nisi fulta sit, ad terram fertur, ut se erigat, claviculis suis, quasi manibus, quidquid est nacta, comprehendit: quam serpentem multiplici lapsu, & erratico, ferro amputans coercet ars agricolarum. *& infra.* Vitis non utilitas me solum, sed etiam cultura delectat: adminiculorum ordines, capitum jugatio, religatio & propagatio vitium, sarmentorumque aliorum amputatio, aliorum immissio. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 42. lentæ texunt umbracula vites. *&* 1. *v.* 74. Insere nunc, Melibœe, piros, pone ordine vites. *&* 5. *v.* 32. Vitis ut arboribus decori est, ut vitibus uvæ. *Id.* 1. *Georg. v.* 2. ulmis adjungere vites. *& l.* 2. *v.* 190. vites prævalidæ, multoque fluentes Baccho. *& vers.* 233. vites almæ. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 7. & *Martial. l.* 4. *epigr.* 25. teneræ. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 766. gravidæ munera vitis. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 38. fecundæ vites. *Ovid.* 3. *de Pont. ep.* 8. *v.* 15. pampineis amicitur vitibus ulmus. *Id. Met.* 8. *v.* 676. de purpureis collectæ vitibus uvæ. *Id.* 2. *Amor. el.* 10. *v.* 53. Carpite de plenis pendentes vitibus uvas. *Catull. in epithal. carm.* 61. *v.* 49. vitis vidua. *h. e.* sine fulcimento ulmi. Contra *ibid. v.* 34. ulmo conjuncta marito. ¶ Vitis membra singula vel minutiora picta tabulis accurate describit *Jul. Pontedera ad l.* 3. *Colum.* ubi præcipue (item l. 4. *&* 5.) colendæ vitis rationem *Colum.* tradit: cui adde *Varron. Plin. Pallad.* apud quos sunt locutiones *serere vites, putare, propagare, reparare, ablaqueare, pampinare, pastinare, fodere, pedare, palare, alligare, jugare, pulverare, inserere, transferre*, &c. Nomina vitium plura Romanis cognita, earumque qualitates enarrat *Id. Colum. l.* 3. *c.* 2. ¶ Metonymice est uva, aut vinum. *Martial. l.* 8. *epigr.* 51. *v.* 22. Ipse tua pasci vite, Lyæe, velis. ¶ Ut virga lictorum, sic vitis, seu viteus bacillus gestamen fuit centurionum in peditatu R. eoque milites peccantes cædere solebant. Fuit inventum Bacchi, qui Indiam armis subegisse dicitur, primusque triumphasse. *Plin. l.* 14. *c.* 1. *in fin.* Quid quod insertæ (vites) castris summam rerum, imperiumque continent? Centurionum in manu vitis, & opimo præmio tardos ordines ad lentas perducit aquilas, atque etiam in delictis pœnam ipsam honorat. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 527. Dat bonus huic centum committit vite regendos, Huic equites. *Lucan. l.* 6. *v.* 146. Latiam longo gerit ordine vitem. *In Epit. Livii l.* 57. Quem militem extra ordinem deprehendit, si Romanus esset, vitibus; si extraneus, fustibus cecidit. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 247. Nodosam post hæc frangebat vertice vitem, Si lentus pigra muniret castra dolabra. (Adde *sat.* 14. *v.* 193.) Narrat *Tacit.* 1. *Ann. c.* 23. de quodam Lucilio centurione, cui militaribus facetiis vocabulum *Cedo alteram* indiderant, quia fracta vite in tergo militis, alteram clara voce, ac rursus aliam poscebat. ¶ Hinc metonymice ponitur pro ipso Centurionatu. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 193. aut vitem posce libello. *Sil. l.* 6. *v.* 45. Lævinus vitis Latiæ perinsignis honore. *& l.* 12. *v.* 465. vitis honore prælustris Latiæ. (Adde *vers.* 393.) *Spartian. in Hadrian. c.* 10. *a med.* Nulli vitem, nisi robusto & bonæ famæ, dedit. Adde *Quintil. decl.* 3. 1. 9. *a med.* & *Tacit.* 1. *Ann. c.* 23. ¶ Quæ machina militaris vinea dicebatur, eadem & *vitis* dicta est. *Fest. in Sub.* Sub vitem hastas jacere dicitur veles cum eas sub manu sursum mittit. Lucilius: Ut veles bonus, sub vitem qui subjicit hastas. *Id. ibid.* Sub vitem prœliari dicuntur milites, cum sub vinea militari pugnant. Lucilius: neque prodire in altum: prœliari procul sub vite. ¶ *Vitis alba*, & *nigra* apud *Colum. l.* 4. *c.* 29 *sub fin.* est quæ albas, & nigras uvas producit. ¶ Præterea *vitis alba*, ἄμπελος λευκή, nomen est herbæ, cujus sarmenta longis & exilibus internodiis geniculata scandunt: folia pampinosa ad magnitudinem hederæ, dividuntur ut vitium: radix alba, grandis, raphano similis initio, ex qua caules asparagi similitudine exeunt: semen in uva rara acinis dependet succo rubente, postea croci. Norunt id qui coria perficiunt, illo enim utuntur. Hæc *Plin. l.* 23. *c.* 1. *ante med.* Qui pergit inde percensere ejus in medicina utilitates recensere. Meminit & *Colum. l.* 10. *v.* 347: ubi significat, vim habere contra fulmina. item *l.* 12. *c.* 7. ubi reponit inter eas herbas, quæ conditanea aceti & muriæ in usum ciborum diu servantur. *Pallad. l.* 1. *tit.* 35. monet contra grandinem omne horti spatium alba vite præcingere. *Servius ad* 1. *Georg. v.* 165. docet, ex ejus sarmentis vasa fieri non secus ac ex junco, & genistis. Sequax certe valde est, & flexibilis: unde *Ovid. Met.* 13. *v.* 800. Lentior & salicis virgis, & vitibus albis. ¶ *Vitis nigra* itidem herba est apud *Plin. loc. cit.* quæ & bryonia dicitur, radice foris nigra, intus buxeo colore. ¶ *Vitis cana* eadem est, quæ saxifraga. *Apul. de herb. c.* 97. ¶ *Vitem*, & *viticulam* appellat *Pallad. in Mart. tit.* 9. *circa med.* ramulos cucumeris, *& tit.* 10. *ante med.* cucurbitæ.

VITISATOR, oris, m. ἀμπελοφύτης, qui vites serit. *Virg.* 7. *Æn. v.* 177. Quin etiam veterum effigies ex ordine avorum Antiqua e cedro: Italusque, paterque Sabinus Vitisator, curvam servans sub imagine falcem, Saturnusque senex, &c. ¶ Tribuitur & Saturno. *Arnob. l.* 3. *pag.* 117. Iste, quem cælo esse editum patre, magnorum & esse procreatorem deorum, vitisatorem falciferum, vetustas edidit prisca. ¶ Et Baccho. *Accius apud Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 5. O Dionyse, pater optime, vitisator, Semela genitus.

VITIUM, ii, n. *difetto, magagna, male, vizio, βλάβη, κακότης, κακία*, pravitas, seu corruptio cujuscunque rei: quod in quaque re malum est. De etymo ita *Cic.* 3. *de Fin. c.* 12. Quod vituperabile est per seipsum, id eo ipso vitium nominatum puto: vel etiam a vitio dictum vituperari. *Virg.* 1. *Georg. v.* 87. illis omne per ignem Excoquitur vitium, atque exsudat inutilis humor. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 13. *extr.* Si enim nihil est in parietibus, aut in tecto vitii, cetera mihi probabuntur. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 57. vitio moriens sitit aeris herba. ¶ *Vitium facere* dicuntur ædificia, dum aliqua sui parte labefactantur, dum rimas agunt, & ruinam minantur, *far peli*. *Cic. in Top. c.* 3. *a med.* Si ædes eæ corruerunt, vitiumve fecerunt. ¶ Specialim dicitur de corpore, pro perpetuo impedimento. In eo enim *morbus*, & *vitium* differunt. Nam *morbus* est totius corporis, ut febris, *vitium* est partis, ut cæcitas, claudicatio, &c. deinde *morbus* est temporalis, sive ut ait *Gell. l.* 4. *c.* 2. est cum accessu decessuque, *vitium* vero est perpetuum corporis impedimentum. Potest tamen, qui morbosus est, etiam vitiosus dici, sed non e contrario. Equus mordax & calcitrosus, vitiosus non morbosus est; claudus vero & morbosus, & vitiosus dici potest. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 13. Quomodo autem est in corpore morbus, ægrotatio, & vitium, sic in animo. Morbum appellant totius corporis corruptionem: ægrotationem morbum cum imbecillitate: vitium, cum partes corporis inter se dissident, ex quo pravitas membrorum, distortio, deformitas. Itaque illa duo morbus, & ægrotatio ex totius valetudinis corporis conquassatione, & perturbatione gignuntur: vitium autem, integra valetudine, ipsum ex se cernitur. Adde *Ulpian. Dig. l.* 21. *tit.* 1. *leg.* 1. *circa med.* Sed *Sabinus* apud *Gell. loc. cit.* posuit morbum & in toto corpore, & in parte: distinxit autem morbum a vitio, quod morbus pravitas major sit, & cum corruptione; vitium imperfectio quædam levior & sine læsione organi, seu instrumenti. *Ulpian. loc. cit.* Si intelligatur vitium, morbusque mancipii, ut plerumque signis quibusdam demonstrari solent vitia, potest dici edictum cessare. Hoc enim tantum intuendum est, ne emptor decipiatur. Sed sciendum est, morbum apud Sabinum sic definitum esse, habitum cujusque corporis contra naturam, qui usum ejus ad id faciat deteriorem, cujus causa natura nobis ejus corporis sanitatem dedit, id autem alias in toto corpore, alias in parte accidere. Namque totius corporis morbum esse, puta φθίσιν, febrem: partis veluti cæcitatem, licet homo ita quoque natus sit. Vitiumque a morbo multum differe, ut puta, si quis balbus sit, nam hunc vitiosum esse magis, quam morbosum. *Id. ibid. leg.* 38. Ædiles ajunt, Qui jumenta vendunt, palam recte dicunto, quid in unoquoque eorum morbi, vitiive sit. ¶ Per excellentiam dicitur de pravitate animi: cui *virtus* opponitur, *Cic. pro Cluent. cap.* 48. Nullam quidem

ob

ob turpitudinem, nullam ob totius vitæ non dicam vitium, sed erratum. *Id. pro Cæl. c. 19.* Vitium ventris & gutturis non modo non minuit ætas hominibus, sed etiam auget. *Id. 1. de Orat. c. 38.* Legibus & præmia proposita sunt virtutibus, & supplicia vitiis. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 41.* Virtus est vitium fugere. ¶ Usurpatur præterea de injuria, quæ virgini infertur, ei virginitatem adimendo. Hinc offerre vel afferre vitium virgini, est eam stuprare. *Terent. Adelph. 3. 1. 9.* Cui misera indigne per vim vitium obtulerat. *Plaut. Epid. 1. 2. 7.* Pudicitiæ ejus nunquam nec vim, nec vitium attuli. *Id. Amph. 2. 2. 179.* vitium alicui addere. *ead. sensu.* ¶ Universim dicitur de quavis depravatione animi, ut de loquacitate senum, de deformitate gestus in oratore, de erroribus in dicendo, de culpa in disputando, &c. *Cic. de Senect. c. 16.* Et senectus est natura loquacior, ne ab omnibus eam vitiis videar vindicare. *Id. 1. de Orat. c. 25. a med.* Adest enim fere nemo, quin acutius atque acrius vitia in dicente, quam recta videat. *Id. 1. Offic. c. 7. ad fin.* In vitio esse. *Id. c. 18. l. 4. Acad.* Hæc si pervenerit, meum vitium fuerit. *avrà fallat' io.* ¶ Vitio alicui dare, vertere, *ascrivere a colpa, imputare.* *Cic. Fam. 7. ep. 6.* Ne sibi vitio verterent, quod abesset a patria. *Id. pro Rosc. Amer. c. 16. extr.* Summam laudem Sex. Roscio vitio & culpæ dedisti. *Matius ad Cicer. Fam. 11. ep. 28.* Vitio mihi dant, quod mortem hominis necessarii graviter fero. ¶ Usurpatur etiam in auguriis, & auspiciis, pro impedimento, malo auspicio. *Cic. 2. Phil. c. 33.* Id igitur obvenit vitium, quod tu jam Cal. Jan. futurum esse prævideras, & tanto ante prædixeras. *Id. 2. de Divin. c. 16.* P. Clodius, ejusque collega classes maximas perdiderunt, cum vitio navigassent. *h. e.* neglecta auspiciorum religione. *Id. 2. de nat. Deor. c. 4.* Recordatum esse, vitio sibi tabernaculum captum fuisse. *h. e.* quod auspicari esset oblitus, ut *ibid.* addit. *Id. ibid.* Vitio creatos consules esse. *Cato apud Fest. in Prohibere.* Si cui servo, aut ancillæ dormienti evenit, quod comitia prohibere solet, ne is quidem mihi vitatu vitium facit. ¶ Pro culpa, *colpa, mancanza.* *Cic. Phil. 2. c. 18.* Quamvis quis fortunæ vitio, non suo decoxisset. *Id. 1. de Divin. c. 52.* Mala conjecta falsa sunt, non rerum vitio, sed interpretum inscientia. Adde *de Harusp. resp. c. 26. a med.* ¶ *Vitium* pro *vitiorum.* *Titin. apud Non. c. 9. n. 1.* Omnium vitium repertem, consilii plenum. ¶ Qui *vicium* scribunt, minus recte id faciunt, teste *Dausqu.*

VITO, as, avi, atum, a. 1. *schivare, schifare, sfuggire, guardarsi da qualche cosa,* ἐκκλίνω, φεύγω, effugio, declino, devito. Videtur esse a *vis.* *Horat. l. 1. sat. 4. v. 115.* sapiens, vitatu, quidque petitu Sit melius, causas reddet tibi. *Id. l. 2. ep. 2. v. 135.* Posset qui rupem & puteum vitare patentem. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 25.* Prœlio excedere, ac tela vitare. *Id. l. 1. B. Civ. c. 24. in fin.* Longe lateque is locus restagnat; quem si quis vitare voluerit, sex millium circuitu in oppidum perveniet. *& l. 2. c. 30.* Vitare periculum. *Id. l. 6. B. Gall. c. 20.* fuga mortem. *& l. 1. c. 20. sub fin.* & *Nep. in Attic. c. 6.* suspiciones. *h. e.* cavere, ne male de nobis homines suspicentur. *Sallust. in Jug. c. 79.* proditionem celeritate. *Phædr. l. 1. fab. 19. v. 2.* insidias. *Id. l. 5. fab. 4. v. 8.* lucrum periculosum. *Sueton. in Calig. c. 23. sub fin.* impatientiam nauseæ, & molestiam navigandi. *Cic. in Partit. c. 17. sub fin.* Erit in enumeratione vitandum, ne ostentatio memoriæ suscepta videatur esse puerilis. ¶ Cum dativo *Plaut. Curcul. 2. 3. 19. & Pœn. prol. v. 25.* Domum abeant, vitent ancipiti infortunio. *Id. Cas. 2. 2. 35.* Semper tu huic verbo vitato abs tuo viro. *h. e.* cave, ne aliquando abs tuo viro hoc verbum tibi dicatur. Sic *Petron. in Satyr. c. 82.* Ponere jussit arma, & malo cavere. ¶ Vitare se est non sibi constare, sibi ipsi displicere. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 112.* Non horam tecum esse potes, non otia recte Ponere, teque ipsum vitas fugitivus & erro. ¶ Inter cavere, & vitare discrimen est. *Cic. 3. Verr. c. 15. circa med.* Eum qui palam est adversarius, facile cavendo vitare possis. V. *Caveo.*

VITOR. V. *Vietor.*

VITRARIUS, ii, m. *vetrajo,* ὑελουργός, vitri conficiendi artifex. *Senec. ep. 90. a med.* Cuperem Posidonio aliquem vitrarium ostendere, qui spiritu vitrum in habitus plurimos format, qui via diligentia manuum effingeretur. Al. leg. *vitriarius,* al. *vitrearius.*

VITREAMINA, um, n. *vasi di vetro.* *Paul. l. 53. Dig. tit. 7. leg. 18. in fin.* Cum in diem mortis ibi libros, & vitreamina, vesticulam habuerit.

VITREARIUS, V. *Vitrarius.*

VITREATUS. V. *Vitreus.*

VITREOLUS, a, um, diminutiv. a *Vitreus,* ut *lacteolus, ligneolus,* a *lacteus, ligneus.* *Paulin. Nolan. in Nat. XI S. Fel. edit. Murator. v. 413.* Pendebant per ahena cavi retinacula lychni, (*lumiere*) Qui specie arborea lentis quasi vitea virgis Brachia jactantes summoque cacumine rami Vitreolos gestant, tanquam sua poma, caliclos.

VITREUS, a, um, *di vetro,* ὑάλινος, qui ex vitro est. *Ovid. 2. de art. am. v. 207.* & *Martial. l. 7. epigr. 71.* Sive latrocinii sub imagine calculus ibit, Fac, pereat vitreo miles ab hoste tuus. *Colum. l. 12. c. 4. a med.* Vasa autem fictilia, vel vitrea plura potius, quam ampla. *Juvenal. sat. 2. v. 95.* vitreus Priapus. *h. e.* calix Priapum referens. ¶ *Vitrea, orum* absolute, *vasi di vetro,* vasa vitrea. *Martial. l. 1. epigr. 42.* Qui pallentia sulphurata, fractis permutat vitreis. *Stat. l. 1. silv. 6. v. 73.* plebs comminutis permutat vitreis gregale sulphur. *Petron. in Satyr. c. 10.* An videlicet audirem sententias, idest vitrea fracta, & somniorum interpretamenta? *h. e.* nugas, res frivolas, & nullius pretii. ¶ *Vitreus,* vitri colorem referens, clarus, pellucidus, ὑαλοειδής. Sæpe tribuitur aquis. *Virg. 7. Æn. v. 759.* Te nemus Angitiæ, vitrea te Fucinus unda, Te liquidi flevere lacus. *Ovid. 2. Amor. el. 6. v. 55.* vitreo madentia rore Tempora noctis erunt. *Id. Heroid. epist. 10. v. 7.* vitrea pruina. *Id. 5. Met. v. 48.* vitrea antra. *scil.* Nympharum sub fluminibus. Sic *Virg. 4. Georg. v. 350.* vitrea sedilia. *Plin. l. 9. cap. 31.* Nec omnibus idem vitreus color. *Petron. in Satyr. c. 3.* turgescit vitrea bilis, *h. e.* splendida, ut ait *Horat.* ¶ Metaleptice sumitur pro pertenui, & pellucido. *Varro apud Non. c. 6. n. 4. & c. 14. n. 1.* Quorum vitreæ togæ ostentant tunicæ clavos. ¶ Item pro fragili, inconstante, instabili. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 222.* Et furiosus erit quem cepit vitrea fama. idest fragilis, ut *Acron* exponit. *Porphyrio* splendidam interpretatur. *Publ. Syrus in Mim.* Fortuna vitrea est, dum splendet, frangitur. Eodem modo quidam putant dictam ab *Horat. l. 1. od. 17. v. 20.* vitream Circen, *h. e.* cujus in Ulyssem amor quasi fragilis fuit, & parum durans. Alii aptius exponunt, splendidam, formosam.

VITRIARIA, æ, f. herba eadem quæ parietaria. *Apul. de herb. c. 81.*

VITRIARIUS. V. *Vitrarius.*

VITRICUS, ci, m. *padrigno,* πατρυιός, matris meæ maritus: cui respondet *privignus:* ita dictus quasi *patricus,* seu πατρικός, quia in patris locum succedit, ac privignum, ut pater filium, amare debet. *Cic. Attic. lib. 13. ep. 12.* Vitricus quidem nihil censebat, quem Asturæ vidimus. *Ovid. 1. Amor. el. 2. v. 24. ad Cupidinem:* Necte comam myrto, maternas junge columbas: Qui deceant, currus vitricus ipse dabit. *h. e.* Vulcanus alter maritus Veneris, postquam ex Jove Cupidinem pepererat.

VITRIX, icis, f. quæ ligat: quasi *victrix,* a viendo. *Plin. l. 35. c. 11.* Amavit Glyceram vitricem coronarum. Ita quidem legit *Salmas. in exercitat. Plin.* sed improbat merito *Harduin.* & reponit *inventricem.*

VITRUM, tri, n. *vetro,* ὕαλος, materia translucida, quæ ex arena splendenti, vel ex calculis pellucidis admisto nitro percoctis, & in liquorem fusis conficitur. Lege *Tacit. 5. Histor. c. 7.* & *Plin. l. 36. c. 26.* ubi pluribus vitri originem, & ejus conficiendi rationem describit. *Cic. pro Rabir. Post. c. 14.* Navea Posthumi Puteolis sunt auditæ, visæque merces: fallaces quidem & fucosæ, chartis, & linteis, & vitro delatæ. *Horat. l. 3. od. 13. v. 1.* O fons Blandusiæ splendidior vitro. *Plin. l. 36. c. 15.* Ima pars scenæ (*in theatro Scauri*) e marmore fuit: media e vitro, inaudito etiam postea genere luxuriæ. *Propert. l. 4. el. 8. v. 37.* vitreique æstiva supellex. *h. e.* vitrea pocula. ¶ Vitrum Obsidianum, est vitrum nigri coloris, ita dictum ab Obsidio cive Romano. *Plin. loc. cit.* In genere vitri & Obsidiana numerantur, ad similitudinem lapidis, quem in Æthiopia invenit Obsidius, nigerrimi coloris, aliquando & translucidi, crassiore visu, atque in speculis parietum pro imagine umbras reddente. ¶ *Vitrum* etiam genus herbæ est, sic dictæ, quia tingit colore vitri, hoc est hyalino, seu viridi. Græci vocant ἰσάτιν, teste *Vitruv. l. 7. c. 14.* Sed vitri vox hac significatione crebro est corrupta, dum nunc *ultra* pro ea, nunc aliud substituunt, ut *Turneb. l. 6. c. 17.* docet. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 14.* Omnes vero se Britanni vitro inficiunt, quod cæruleum efficit colorem. *Pompon. Mela l. 3. c. 6. circa med.* Britanni, incertum ob decorem, an quid aliud, vitro corpora infecti. *Vitruv. loc. cit.* Item propter inopiam coloris Indici cretam Selinusiam, aut anulariam vitro inficiantes, imitatione faciunt colorem Indici. Al. aliter leg.

M. VITRUVIUS POLLIO peritissimus architectonicæ artis, de ea scripsit libros decem ad Augustum Imp. cum ætate jam provectus esset, floruitque sub Jul. Cæsar. Ejus stilus plebejus subinde est, & illa Latinæ linguæ ætate fere indignus, nec tamen propter antiquitatem contemnendus: habet præterea loca quamplurima intellectu maxime difficilia, circa quæ plurimi celebres viri cum magnopere desudarint, non modo aliqui veram eorum sententiam hactenus non potuerunt sed spem quidem vix ullam reliquisse videntur fore aliquando, ut intelligi penitus a quoquam possint: quod tamen non scriptoris vitio vertendum est, sed dolendum, neminem ex antiquis, qui de architectura scripsere, præter unum *Vitruvium,* ad nos pervenisse, cujus adjumento illustrari ille multo facilius potuisset.

VITTA, æ, f. *benda,* ταινία, ligamentum capitis, hoc est fascia, qua antiqui vel crines, vel serta, aut flores, aut quidvis aliud religabant. *Virg. 2. Æn. v. 133.* Et salsæ fruges, & circum tempora vittæ. Ubi *Servius:* Vittæ quibus victimæ coronabantur. *Juvenal. sat. 12. v. 117.* pueris, vel frontibus ancillarum imponet vittas. *h. e.* aræ destinabit. *Ovid. 2. Met. v. 413.* Vitta coercuerat neglectos alba capillos. *Lucan. l. 5. v. 142.* Tum torta priores Stringit vitta comas. ¶ Vittæ aliæ fuerunt virginales, aliæ matronales, quod alio virgines cultu capitis & ornatu, quam nuptæ matronæ utebantur. *Varr. Flecc. l. 8. v. 6. de Medea:* Ultima virgineis tum flens dedit oscula vittis (Erat enim mos nuptura.) *Propert. l. 4. eleg. 11. v. 33.* ubi jam facibus cessit prætexta maritis, Vinxit & apersos altera vitta comas. ¶ Hinc vitta est pudicarum & castarum, quales esse debent virgines, & matronæ. *Ovid. l. 1. de art. am. v. 31.* Este procul vittæ tenues, insigne pudoris. *& de remed. amor. v. 386.* Nil mihi cum vitta: Thais in arte mea est. Adde *l. 2. Trist. v. 252. & l. 3. de art. am. v. 483.* ¶ Etiam aras vittis ornabant. *Virg. Ecl. 8. v. 64.* molli cinge hæc altaria vitta. *h. e.* lanea. *Id. 3. Æn. v. 63.* Stant Manibus aræ Cæruleis mœstæ vittis atraque cupresso. ¶ Vittis utebantur in supplicando. *Virg. 7. Æn. v. 237.* Prætulimus manibus vittas, & verba precantia. *Horat. l. 3. od. 14. v. 7.* & decoræ supplice vitta virginum matres. *Virg. Æn. 8. v. 128.* cui me Fortuna precari, Et vitta comptos voluit prætendere ramos.

VITTATUS, a, um, *bendato*, *ταινιωθείς*, vitta redimitus. *Ovid. l. 2. Amor. el. 7. v. 17.* vittatis Cassandra capillis Procubuit templo, casta Minerva, tuo. *Id. 12. Met. v. 151.* Pallade vittatæ placabat sanguine vaccæ. *Lucan. l. 1. v. 597.* Vestalemque chorum ducit vittata sacerdos. *Plin. l. 7. c. 30.* Vittatam navem Dionysius tyrannus Platoni misit obviam. V. *Thalamegus*. *Stat. l. 3. silv. ult. v. 18.* nec solitæ mihi vertice laurus, Nec fronti vittatus honor.

VITULA, æ, f. *vitella*, *μόσχος*, *δαμάλη*, vacca, quæ annum primum ætatis nondum explevit. Nam post primum annum juvenca dici incipit. V. *Vitulus*. *Virg. Ecl. 3. v. 77.* Cum faciam vitula pro frugibus, ipse venito. ¶ Aliquando tamen pro juvenca, vel vacca novella, seu viridioris ætatis accipitur. *Virg. ibid. v. 29.* ego hanc vitulam (ne forte recuses: Bis venit ad mulctram, binos alit ubere fetus) Depono. ¶ De Vitula dea V. in *Vitulor*.

VITULARIUS, a, um. Vitularia via fuit in agro Arpinati, & sunt loci propria. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 1.* Ex eo loco recta Vitularia via profecti sumus in Fufidianum fundum.

VITULATIO, onis, f. V. *Vitulor*.

VITULINUS, a, um, *di vitello*, *μοσχινίαιος*, *μόσχειος*, qui ex vitulo est. *Cic. 2. de Divin. c. 24.* An tu, inquit, carunculæ vitulinæ mavis, quam imperatori veteri credere? *Cels. l. 5. c. 19. sect. 9. & 13.* Sevum vitulinum. *Plaut. Aulul. 2. 8. 3.* Rogito pisces: indicant caros, agninam caram, caram bubulam, vitulinam, cetum, porcinam. *la carne di vitello*, & *Nepos in Agesil. 8. ult.* Ille præter vitulinam, & hujusmodi generis obsonii, nihil accepit. ¶ Quam *Macrobius* vocat *Vitulam*, deam lætitiæ, ut dicetur in voce sequenti, alii leg. *Vitulinam*.

VITULOR, aris, dep. 1. *rallegrarsi*, *vivere in allegrezza*, *παιανίζω*, lætor. *Macrob. l. 3. Saturn. c. 2.* Primo pontificii juris libro apud Pictorem verbum hoc positum est, *vitulari*. De cujus verbi significatu Titius ita retulit: Vitulari est voce lætari. Varro etiam in libro quintodecimo rerum divinarum ita refert, quod Pontifex in sacris quibusdam vitulari soleat, quod Græci *παιανίζειν*, vocant. Has tot interpretationis ambages quam paucis verbis docta eloquentia Maronis expressit (6. *Æn. v. 657.*) Lætumque choro pæana canentes. Nam si *vitulari* est voce lætari, quod est *παιανίζειν*, nonne in cantu læti *παιᾶνος* enarratio verbi perfecta servata est? Et ut huic vocabulo diutius immoremur. Hyllus libro quem de diis composuit, ait, Vitulam vocari deam, quæ lætitiæ præest. Piso ait, Vitulam victoriam nominari. Cujus rei hoc argumentum profert, quod postridie Nonas Julias re bene gesta, cum pridie Populus a Thuscis in fugam versus sit, unde *Populifugia* vocantur, post victoriam certis sacrificiis fiat vitulatio. Quidam nomen ejus animadversum putant, quod potens sit vitæ tolerandæ. Ideo huic deæ pro frugibus fieri sacra dicuntur, quia frugibus vita humana toleratur. Unde hoc esse animadvertimus, quod ait Virgilius (*Ecl. 3. v. 77.*) Cum faciam vitula pro frugibus, ipse venito. Hactenus *Macrobius*. ¶ De verbi etymo alii aliter. *Festus* enim, & *Varro lib. 6 de L. L. c. 6.* deducunt a *vitulus*. At *Nonius c. 1. n. 47.* a *Vita*. Ceterum *vitulari* generatim sumitur pro lætum lubentemque esse, gaudio efferri, lubentia diffluere, *esser pieno di contentezza*. *Non. ibid.* Vitulantes Veteres gaudentes dixerunt a bono vitæ commodo; sicuti qui nunc est in summa lætitia, vivere eum dicimus. Nævius: Ut in venatu vitulantes ex avibus locis nos mittant pennis decoratos feris. *Festus*: Vitulans lætans gaudio, ut in pratis vitulus. Ennius: Habet is coronam vitulans victoriæ. *Plaut. Pers. 2. 3. 1.* Jovi opulento, inclyto, opes, spes, bonas copias commodanti lubens meritoque vitulor. *h. e.* summa cum voluptate & gaudio gratias ago. ¶ Monet *Vossius* in allato *Ennii* versiculo primam syllabam produci. quod si verum est, tum *Vitulor*, tum *Vitula* dea ducentur a *Vita*, ut volt *Nonius*, non a *Vitulo*.

VITULUS, i, m. *vitello*, *μόσχος*, fetus masculinus in bubulo genere, qui primum ætatis annum nondum explevit. Nam deinde *juvencus* vocari incipit. Dictus videtur ab *ἰταλός*, bos. V. *Italia*. *Varr. de R. R. l. 2. c. 5.* Primum in bubulo genere ætatis gradus dicuntur quatuor: prima vitulorum; secunda juvencorum; tertia boum novellorum; quarta vetulorum. Discernuntur in prima vitulus & vitula, in secunda juvencus & juvenca, in tertia & quarta taurus & vacca. *Ovid. 10 Met. v. 227.* lactentes vituli. *Martial. lib. 3 epigr. 58. v. 11.* Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam. ¶ Non semper tamen discrimen id observatur, ut argumento est, quod etiam post partum juvenca appellatur *vitula*. *Virg. Ecl. 3. v. 29.* Ego hanc vitulam (ne forte recuses: Bis venit ad mulctram, binos alit ubere fetus) Depono. *Id. 4. Georg. v. 299* Tum vitulus bima curvans jam cornua fronte. ¶ Transfertur ad fetus equorum, elephantorum, aliorumque quadrupedum, imo etiam balænarum. *Virg. 3 Georg. v. 164. de equis*: Jam vitulos hortare, viamque insiste domandi. *Plin. l. 8. cap. 1. de elephantis*: Atque ita salutato sidere, in silvas revertuntur, vitulorum fatigatos præ se ferentes. *Id. l. 9. c. 6. de balænis*: Irrumpunt orcæ in secreta, & vitulos earum, ac fetas, vel etiam gravidas lancinant morsu. ¶ Speciatim vero in mari hoc nomine vocatur belua quædam corio & pilis tecta, ex genere amphibiorum, idest tam in terra, quam in mari vitam agentium, quæ & phoca dicitur, *vecchio marino*. *Plin. lib. 9. c. 13.* Quæ pilo vestiuntur, animal pariunt, ut pristis, balænæ, vituli. Hic parit in terra pecudum more; secundas partu reddit. In coitu canum modo cohæret; parit nonnunquam geminis plures. Educat mammis fetum. Non ante duodecimum diem deducit in mare, ut ex subinde assuefaciens. Interficiuntur difficulter, nisi capite eliso. Ipsis in somno mugitus, unde nomen vituli. Accipiunt tamen disciplinam, voceque pariter, & visu populum salutant, incondito fremitu; nomine vocati respondent. Nullum animal graviore somno premitur, &c. Hæc *Plin.* ¶ Fuit cognomen Romanum in gente Voconia, ut Q. Voconius Vitulus in nummo apud *Patin. de famil. Rom. pag. 131.* & Inscript. apud *Gruter. pag. 58. n. 3.*

VITUMNUS, & Vitunus, i, m. deus apud veteres, qui credebatur vitam largiri, ut Sentinus sensum. *Augustin. l. 7. de Civ. Dei, c. 2. ad fin.*

VITUPERABILIS, le, *vituperevole*, *ἐπίψογος*, vituperatione dignus. *Cic. 3. de Fin. c. 12.* Quod vituperabile est per se ipsum, id eo ipso vitium nominatum puto.

VITUPERABILITER, adverb. ut Vituperabiliter tractare aliquid, *Cassiod. l. 6. ep. 21.*

VITUPERATIO, onis, f. *biasimo*, *μέμψις*, *ψόγος*, vituperandi actus, reprehensio, cui opponitur laus, sive laudatio, *Cic. ult. Verr. c. 18.* Nunc non modo te hoc crimine non arguo, sed ne illa quidem communi vituperatione reprehendo. *Quintil. in proœm. l. 8. ante med.* His adjiciebamus, demonstrativum laude & vituperatione constare. ¶ Sumitur etiam passive, præsertim si jungitur cum verbis *venio*, *cado*, *subeo*, *vito*, *effugio*, *adduco*, & similibus. *Cic. 6. Verr. c. 7.* Ut propter eum in sermonem hominum, atque in tantam vituperationem veniret. *Id. l. 13 Fam. epist. 73. sub fin.* Sed mihi ita persuadeo, eam rem laudi tibi potius, quam vituperationi fore. & *Verr. 7. c. 38. sub fin.* Hæc autem vituperatio atque infamia confirmabatur eorum sermone, qui, &c. *Id. Verr. 5. c. 61.* Adductus erat in sermonem, invidiam, vituperationem. *Id. de provinc. consul. c. 18. sub fin.* Vituperationem vitare. *Id. Attic. l. 14. ep. 13. circa med.* In vituperationem cadere. & *ep. 21. circa med.* Vituperationem subire. *Id. l. 16. ep. 7. a med.* Maximas vituperationes effugere. *Id. de Harusp. resp. c. 23. ad fin.* Liberare aliquem vituperationis timiditate. *Sueton. in Tito, c. 8.* Ne odio quidem, nedum vituperatione publica caruit.

VITUPERATOR, oris, m. *biasimatore*, *riprensore*, *ψέκτης*, qui vituperat, qui proclivis est ad vituperandum, reprehensor. *Cic. 1. de Fin. c. 1.* Quanquam Philosophiæ quidem vituperatoribus satis responsum est eo libro, quo a nobis Philosophia defensa & collaudata est, cum esset accusata & vituperata ab Hortensio. *Id. l. 1. de nat. Deor. c. 3.* Benevolos objurgatores placare, & invidos vituperatores confutare. Adde *Fam. 7. ep. 3. ad fin.*

VITUPERATUS, a, um, *biasimato*, improbatus, reprehensus. *Plin. l. 26. c. 13.* Herba in pratis vituperata nobis.

VITUPERIUM, ii, n. *vituperio*, *ψόγος*, vituperatio, dedecus, infamia. *Cic. 3. Fin. c. 12.* Quod enim vituperabile est per se ipsum, id eo ipso vitium nominatum puto, vel etiam a vitio dictum vituperium. Emendatiores cod. habent *vituperari*. *Id. 3. de Leg. cap. 10.* Isto quidem modo vel consulatus vituperium est. Al. plerique leg. *vituperabilis*. Monent Critici *Goeliu. Scalig. Cellar.* a *vituperio* abstinendum, si vituperationem doctorum hominum effugere velimus. Unius aut alterius testimonium, qui in allatis Cicer. loc. hanc vocem defendunt, tum denique vim aliquam habiturum, cum ostenderint, Scriptorem aliquem mediæ aut infimæ Latinitatis usurpasse.

VITUPERO, as, avi, atum, a. 1. *biasimare*, *disapprovare*, *riprendere*, *ψέγω*, vitio do, reprehendo, improbo, de dignitate alicujus, vel auctoritate detraho: quasi vitium paro. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 27. a med.* Vitiosum est artem, aut scientiam, aut studium quodpiam vituperare propter eorum vitia, qui in eo studio sunt, veluti qui Rhetoricam vituperant propter alicujus Oratoris vituperandam vitam. *Cic. pro Mur. c. 29.* Ego tuum consilium, Cato, propter singulare animi mei de tua virtute judicium, vituperare non audeo. *Plaut. Mostell. 1. 3. 31.* Mavis vituperari falso, quam vero extolli. *Id. Mil. 3. 1. 138.* Qui deorum consilia culpet, stultus inscitusque sit, quique eos vituperet. *Terent. Phorm. 3. 1. 1.* Enimvero multis modis cum istoc animo es vituperandus. *Sueton. de Rhetorib. c. 1. a med.* Illustres viros laudare, vel vituperare. ¶ Cum dativo *Plaut. Cas. 2. 6. 38.* Cur omnes mihi vituperant malo? Alii aliter leg. ¶ *Vituperare cælum* proverbialiter illi dicuntur, qui ut soli sapere videantur, ea etiam damnant, quæ ab omnibus probantur. *Phædr. l. 4. fab. 6. in fin.* Hoc illis dictum est, si qui stulti nauseant, Et ut putentur sapere, cælum vituperant.

VITUPERO, onis, m. *biasimatore*, *ψέκτης*, vituperator, momus, in reprehensionem proclivis: a *vituperando*, ut *epulo* ab epulando, *mandura* a manducando. *Gell. l. 19. c. 7. in fin.* Lævius vituperones suos, subducti supercilii carptores appellavit. Adde *Sidon. l. 4. ep. 28. & l. 8. ep. 1.*

VIVACITAS, atis, f. *vivacità*, *μακροβιότης*, *ἀζωία*, naturalis vigor, ac robur, vitæ diuturnitas. *Colum. l. 11. c. 3. a med. de lepidio.* Multis etiam locis vivacitatem suam usque in annos decem prorogat. *Quintil. in proœm l. 6.* Hanc impiam vivacitatem novis insuper curis fatigare. *Plin. l. 8. c. 27. a med.* Protheta vivacitatis adeo lentæ, ut ejecta interaneis diu pugnet. *Val. Max. l. 8. c. 13. n. 4. extern.* Nervosa vivacitas. *Tertull. de anim. c. 23.* Respondete, pungnantes, an aliquam in fetu sentiatis vivacitatem alienam de vestro. ¶ Translate *Arnob. l. 5. pag. 179.* rationes miro atque altæ, nec quas facile quivis possit ingenii vivacitate pernoscere. *h. e.* ingenii experrecti & minime stupidi vi & acumine. & *l. 2. pag. 45.* Unde, quæso, est vobis tantum sapientiæ traditum? unde acuminis & vivacitatis tantum? & *l. 3. pag. 137.* Vivacitas mentis. *accortezza*.

VIVACITER, adverb. *con vigore*, *franchezza*, *e spirito*. *Fulgent. l. 1. Mytholog. pag. 82.* Res mysticas vivaciter pertractare. *Prudent. l. 2. advers. Symmach. v. 332.* vivacius abdita solers Quærere, & æternæ tandem invigilare saluti.

VIVA-

VIVARIUM, ii, n. *parco, serraglio, vivajo, serbatojo, ζωγρεῖον, ζωοτροφεῖον*, locus in quo vivа animalia inclusa servantur, id est quadrupedes, aves, pisces, cochleæ, glires, sive ad quæstum, sive ad voluptatem. *Senec. de clement. lib.* 1. *c.* 18. Eos qui se aliquid offenderent, in vivarium (quid aliud quam serpentium?) abjici jubebat. *Plin. l.* 8. *c.* 52. Vivaria aprorum, ceterorumque silvestrium primus invenit Fulvius Lupinus, qui in Tarquiniensi feras pascere instituit. *Id. l.* 9. *c.* 54. Ostrearum vivaria primus omnium Sergius Orata invenit in Bajano. *Id. l.* 8. *c.* 32. *circa med.* Et in vivariis cervi cornua mutant omnibus annis. *Id. l.* 9. *c.* 53. Vivaria muræнarum. *peschiere. & c.* 56. cochlearum. *& l.* 8. *c.* 57. *sub fin.* glirium in doliis. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 30. Non dubitaturi fugitivum dicere piscem, Depastumque diu vivaria Cæsaris. ¶ A similitudine *Senec. l.* 3. *natur. quæst. c.* 18. *a med.* Da mihi in manus vas vitreum, in quo mullus exsultet, in quo trepidet. Ubi multum diuque laudatus est, ex illo perlucido vivario extrahitur, &c. *Juvenal. sat.* 3. *vers.* 308. Sic inde huc omnes tanquam ad vivaria currunt. *h. e.* Romam conveniunt, ubi facilior & paratior victus, velut piscibus in vivario. *Horat. l.* 1. *epist.* 1. *v.* 78. sunt qui Crustis & pomis viduas venentur avaras, Excipiantque senes, quos in vivaria mittant. *h. e.* munusculis captent, ut heredes scribantur & ditescant, quemadmodum in vivaria mittuntur pisces quæstus gratia. ¶ Tempore *Gellii*, ut ipse tradit *lib.* 2. *cap.* 20. vulgus *vivaria* dicebat, quos παραδείσους Græci appellant: qua voce tum horti conclusi, tum septa ferarum significantur. Porro *vivarium* quo sensu posuimus, *leporarium a Varrone*, & *roborarium a Scipione Afric.* dictum est: quæ V. suis locis.

VIVARIUS, a, um. Vivariæ naves, *copani da pesce*, horiæ, aut scaphæ multis foraminibus pertusæ, quibus includuntur capti pisces, & vivi, alio transferendi. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 12. *circa med.* Præfectus classis scaros scarum Italicis litoribus ignotum, incredibilem scarorum multitudinem vivariis navibus huc advectam, inter Ostiam & Campaniæ litus in mare sparsit. Eandem rem aliis verbis narrat *Plin. l.* 9. *c.* 17.

VIVATUS, a, um, *vivace, vegeto*, vigens, vegetus, vividus. *Festus*: Vivatus, & vividus a poetis dicuntur, a vi magna. Al. rectius ducunt a *vivus*. *Lucret. l.* 3. *v.* 359 Denique corporis atque animi vivata potestas Inter se conjuncta valent, vitaque fruuntur. *& vers.* 680. si jam perfecto corpore nobis Inferri solita est animi vivata potestas. Item *vers.* 409. Ut lacerato oculo circum, si pupula mansit incolumis, stat cernendi vivata potestas. Al. hoc loco leg. *vitreata*, *h. e.* pellucida.

VIVAX, acis, *di lunga vita, vivace, μακρόβιος*, diu victurus, diuturnus, longævus. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *vers.* 33. Sævo vivacem crede nepoti matrem. *& sat.* 2. *v.* 132. expellet certe vivacior heres. *Ovid. Met.* 13. *v.* 518. quid dii crudeles vivacem differtis annum? *Id.* 2. *Fast. v.* 815. Cui pater est vivax: qui matris digerit annos. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1027. vivax fronctus, *Virg. Ecl.* 7. *v.* 30. cervus, *Ovid.* 2. *Amor. el.* 6. *v.* 54. phœnix. *Horat. l.* 1. *od.* 36. *v.* 16. vivax apium, & breve lilium. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 397. carpebant vivaci cæspite gramen. *Virg.* 2. *Georg. v.* 181. silva vivacis olivæ. *Colum. l.* 4. *c. penult.* Arundo cum sit vivacissima, nec recuset ullum locum. *Ovid.* 5. *Met. v.* 374. Admotam rapiunt vivacia sulphura flammam. *h. e.* quæ accensa difficile extinguuntur. *Senec. in Med. v.* 826. vivax flamma. *Lucan. l.* 3. *v.* 681. pinguibus ignis Affusus tædis, & tecto sulphure vivax. ¶ *Vivax infans* dicitur ab *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 43. qui in utero positus resistit medicaminibus abortum facientibus. ¶ Translate est diu durans, diuturnus, *durevole*. *Horat. in art. poet. v.* 68 mortalia cuncta peribunt, Nedum sermonum stet honos, & gratia vivax. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 47. Carmina fit vivax virtus, expersque sepulcri. *Pacat. in Paneg. Theodos. c.* 3. Cum per se vivax sit recordatio calamitatum. ¶ Item vividus, vegetus, vigens, validus: quasi vivere faciens. *Ovid.* 1. *Met. v.* 419. semina rerum Vivaci nutrita solo. *Gell. l.* 9. *c.* 4. *a med. & l.* 15. *c.* 20. Homines saltuatim currentes, vivacissimæ pernicitatis. *Id. l.* 5. *c.* 2. *de bucephalo.* Moribundus tamen, ac prope exsanguis, e mediis hostibus regem vivacissimo cursu retulit.

VIVE, adverb. vivide, valide. *Plaut. Epid.* 2. 2. 98. Vive sapis! & placet. Al. leg. *hui sapis!* al. aliter.

VIVENS, entis, *βιῶν*, particip. a vivo. *Horat. l.* 1. *ep.* 14. *v.* 10. Rure ego viventem, tu dicis in urbe, beatum. *Petron. in Satyr. cap.* 125. *extr.* Quam male est extra legem viventibus! ¶ Translate *Stat.* 9. *Theb. v.* 373. Fluvius vivens. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 553. Vivens favilla. V. *Vivus.*

VIVERRA, æ, f. *furetto, γαλῆ κατοικίδιος*, animal exiguum domesticum, paulo majus mustela, colore etiam candidiore. Dicitur mel acerrimi odoris, ut si gustet, pæne intereat. *Albert. M.* vocat furonem & furunculum. *Plin. l.* 11. *c.* 49. Osse genitalia sunt lupis, vulpibus, mustelis, viverris. *Id. l.* 30. *c.* 6. Jocinoris doloribus medetur mustela silvestris in cibo sumpta: item viverra porcelli modo inassata. ¶ Inimica est cuniculis, eosque in antris suis persequitur, & ejicit, & necat. *Id. l.* 8. *cap.* 33. *de cuniculis.* Magna propter venatum eum viverris gratia est. Injiciunt eas in specus, qui sunt multifores in terra, atque ita ejectos superne capiunt.

VIVESCO, is, n. 3. *farsi vivo, ἔμψυχος γίνομαι*, vivus fio, vitam acquiro. *Plin. l.* 9. *c.* 51. Anguillæ atterunt se scopulis: ea strigmenta vivescunt. *Id. l.* 16. *c.* 25. Favonio maritantur vivescentia e terra. *& l.* 17. *c.* 10. Semen decidens, exceptumque terra vivescit. ¶ Translate est vires acquirere, vigescere, invalescere. *Lucret. l.* 4. *v.* 1131. verbum, quod cupido vivescit, et ignis. & *Pers. v.* 1061. Ulcus enim vivescit, & inveterascit alendo. ¶ Ubique est qui leg. *viviſco*. Sic apud *Prudent. in Apoth. v.* 970 eadem fecit viviscere limum.

VIVICOMBURIUM, ii. supplicium, quo homines vivi comburuntur. *Tertull. de anim. c.* 1. *ad fin.* Sed de patibulo, & vivicomburio per omne ingenium crudelitatis exhaurist. Adde *c.* 33.

VIVIDE, adverb. vive, valide, *vigorosamente, con ispirito*. *Gell. l.* 7. *c.* 3. *ad fin.* Omnia distinctius, numerosiusque, ac comptius fortasse dici potuerunt; fortius, atque vividius potuisse dici non videntur. *Ammian. l.* 30. *c.* 1. (*al.* 2.) Milites perterrefacti, vividius, quam venerant, remearunt ad motos. *h. e.* majore vi ac celeritate.

VIVIDULUS. V. *Uvidulus.*

VIVIDUS, a, um, *vegeto, vivace, vigoroso, ζωτικός*, vita & vi præditus, vigens, validus. *Lucret. l.* 1. *v.* 178. vivida tellus Tuto res teneras effert in luminis oras. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 238. Viviaque a teneso palmite gemma tumet. Al. leg. *uvida*, sed contra *Heins.* qui multa affert; quibus eam lectionem confirmet. inter quæ illud *Colum.* quod geminum est loci modo ex *Lucret.* allati, *l.* 5. *c.* 8. *sub fin.* Sed & densior terra, si vivida & læta sit, commode recipit hanc arborem. Adde *sub fin. c.* 11. *l.* 3. Quamquam utroque loco alii *uvida*, vel *humida* legunt. *Id. l.* 9. *c.* 13. Apes vivido halitu caloris animatæ, resumpto spiritu, &c. *Lucret. l.* 1. *v.* 73. vivida vis animi pervicit, & extra Processit longe flammantia mœnia mundi. *Plin. l.* 3. *epist.* 1. *ad fin.* Illi post septimum & septuagesimum annum aurium oculorumque vigor integer; inde agile & vividum corpus, solaque ex senectute prudentia. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 27. Vivida senectus. *Virg.* 12. *Æn. v.* 753. at vividus Umber (*canis*) Hæret hians, jam jamque tenet. *& l.* 10. *v.* 609. vivida bello Dextra viris, animusque ferox. *h. e.* valens, fortis. ¶ *Vivida imago* est ad vivum expressa, *ritratto al vivo*. *Propert. l.* 2. *eleg.* 23. *v.* 8. Quatuor artifices, vivida signa, boves. *Martial. l.* 7. *epigr.* 23. Cujus adhuc vultum vivida cera tenet. Sic *Virg.* 6. *Æn. v.* 848. spirantia ære, & vivos de marmore vultus. *Claudian. de B. Get. v.* 468. vivida Martis imago. *vera e viva.* ¶ Translate *Tacit. Ann.* 13. *c.* 42. Vividam & incorruptam eloquentiam tuendis civibus exercere. *forte, vigorosa*. & *Liv. l.* 2. *c.* 48. Nimis gloria luxuriare & evanescere vividum quondam illud Kæsonis ingenium. *vivace*. Sic *Plin. in Paneg. c.* 44. *a med.* Rectos & vividos animos non, ut alii, contundis ac deprimis, sed foves & attollis. *spiritoso, alacres*. *Virg.* 5. *Æn. v.* 734. Exigui numero, sed bello vivida virtus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 43. Vivida cum poscas epigrammata, mortua ponis Lemmata. quid faciam, Cæciliane, potest? *spiritosi. & l.* 12. *epig.* 63. breve, vividumque carmen facere in aliquem. *h. e.* acre, *che tocca sul vivo*. & *Tacit.* 15. *Ann. c.* 49. vivida odia. ¶ Comparativum *vividior*. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 2. *n.* 1. *extern.* Dextra, quæ maximi exercitus complexum, humanitate quam spiritu, vividiore suffecit. *Martial. l.* 8. *epigr.* 6. misceri jussit amicis Largius Æacides, vividiusque merum. *h. e.* meracius. *Al. leg. & bibit ipse, aut usque merum.* ¶ Superlativ. *vividissimus*. *Paulus ex Festo*, Vividissimus, superlative a vivido. In libr. editis est *vivissimus*.

VIVIFICATIO, onis, f. actus vivificandi. *Tertull. de resurr. carn. c.* 28. *extr. & l.* 3. *advers. Marcion. c.* 9.

VIVIFICATOR, oris, m. qui vivificat. *Tertull. de resurr. carn. cap.* 37 *a med. & l.* 2. *advers. Marcion. c.* 9.

VIVIFICATUS, a, um, vivus factus. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 14. *extr.*

VIVIFICO, as, a. 1. *vivificare, dar vita*, vivum facio, vitam vigoremque do, ζωοποιῶ. *Avitus, in Anat. v.* 300. *de Aganippe fonte.* Accresc donec vaga gurgite valles Vivificet. *Prudent. in Apotheos. v.* 234. Deum mortalia vivificantem. Adde *Paulin. Nolan. in Natal.* XI. *S. Fel.* edition. *Murator. v.* 207. & *Tertull. l.* 5. *advers. Marcion. c.* 9.

VIVIFICUS, a, um, *vivifico*, vivum faciens. *Ammian. l.* 21. *c.* 1. (*al.* 2.) Vivificus vigor. *Apul. in Asclep.* Quod lucidum versus lector vivificum.

VIVIPARUS, a, um, qui vivos fetus parit: cui oppositus is, qui ovum educit. *Apul. in Apolog.* Discrevit natura viviparos, & oviparos.

VIVIRADIX, icis, f. μοσχεῦμα, planta, quæ cum radice seritur, vivam radicem habens, ad differentiam malleoli, & talearum. *Plin. l.* 17. *c.* 12. In arido solo viviradix quoque frustra seritur. *Colum. l.* 3. *c.* 14. Sationis autem duo sunt genera malleoli, vel viviradicis, quod utrumque ab agricolis usurpatur, & in provinciis magis malleoli. Neque enim seminariis student, nec usum habent faciendæ viviradicis. Adde *Cicer. de Senect. c.* 15 & *Varron. l.* 1. *R. R. c.* 35.

VIVISCO. V. *Vivesco.*

VIVO, is, ixi, ictum, n. 3. *vivere, ζάω, βιόω*, vita fruor, in vita sum, vitam ago: a βιῶ: & dicitur de omnibus iis, quæ vitam habere dicuntur, ut animalia, & plantæ. *Plaut. Trin.* 1. 2. 17. Tua uxor quid agit? *Me.* immortalis est: vivit, victuraque est. *Cic. pro Sext. c.* 50. *in fin.* Quis non indignissimum facinus putavit, illum non dicam loqui, sed vivere ac spirare? *Sallust. in Catil. c.* 2. Ille mihi vivere & frui anima videtur, qui, &c. *Terent. Heaut.* 3. 1. 20. Numquidnam de gnato meo audisti? *Chre.* valet atque vivit. *Id. Eun.* 4. 6. 19 Egon' formidolosus? nemo est hominum, qui vivat, minus. *fra quanti vivono.* & *Cic. in Brut. c.* 48. *a med.* Aufidius vixit ad summam senectutem. *Id. de Senect. c.* 6. *a med.* Si ad centesimum annum vixisset. *Id. pro Flacc. c.* 26. Lacedæmonii septingentos jam annos unis moribus, & nunquam mutatis legibus vivunt. *Ovid. Met.* 12. *v.* 187. vixi Annos bis

ecn-

centum; nunc tertiæ vivitur ætas. *Cic. de Senect. cap. 7. ad fin.* Nemo est tam senex, qui se annum non putet posse vivere. *Sen. epist.* 93. Octingenta annis vixit. *Cic. 3. Offic. c. 2.* Triginta annis vixisse Procrium. (*Ita omnes fere opt. edit.*) *Plin. l. 7. cap.* 48. Arcadum reges CCC annis vixisse. *& infra.* Vixit annos XCVIII. *Id. l. 30. c. 16.* In culicum genere multo non amplius quem uno die vivere. *Cic. Verr. 4. c. 47. ad fin.* Qui tutiorem vitam sese meo præsidio victuros esse arbitrarentur. *Plaut. Pers.* 3. 1. 18. Modice & modeste vitam vivere. *Cic. pro Cluent. cap.* 61. *circa med.* Adeone stultus erat, ut illam, quam tum ille vivebat, vitam esse arbitraretur? *Al. leg.* qua. *Plaut. Mil.* 3. 1. 54. Tamne tibi diu videor vita vivere? *Terent. Adelph.* 5. 4. 5. Ego vitam duram, quam vixi usque adhuc, mitto. ¶ De plantis. *Cic. l. 5. de Fin. c. 14.* Vivere vitam, & mori dicimus. *Colum. de arborib. c. 16.* In eandem scrobem ulmum & opulum, vel fraxinum deponunt, ut si ulmus defecerit, opulus vel fraxinus locum obtineant; si autem utraque vixerit, altera animatur. *Plin. l. 17. c. 10. a med.* Avulsi arboribus vivere stolones. *Ovid. 3. Fast. v.* 427. bona vivitis igne (*Vesta*) Vivite inexstincti flammaque, duxque precor. *Id. de remed. Amor. v.* 732. prope extinctum cinerem si sulphure tanges, Vivet. ¶ *Vivere*, alere, vitam tolerare, *sostentarsi*. *Cæs. l. 3. B. Civ. c.* 49. Prius se cortice ex arboribus victuros, quam Pompejum dimissuros. *Id. l. 4. B. Gall. c. 10. in fin.* Piscibus atque ovis avium vivere existimantur. *Plaut. Aulul. c.* 4. 36. Esse parcum, & misere vivere. *h. e.* miseris modis victitare, ut *Mostell.* 1. 1. 51. *Idem* ait. *Id. Trucul. a.* 5. *v.* 61. Noster esto; sed de vestro vivito. *mantienti del tuo*. & *Horat. l. 2. epist. 1. v.* 123. vivit siliquis & pane secundo. *Virg. Æn. 7. v.* 749. convectare prædas, & vivere rapto. *Cajus Dig. l. ult. tit. pannit. leg.* 234. Verbum vivere quidam putant ad cibum pertinere: sed Ofilius ad Atticum ait, his verbis & vestimenta & stramenta contineri. sine his enim neminem vivere posse. ¶ Passive impersonaliter. *Horat. l. 2. od. 16. v.* 13. Vivitur parvo bene. *Ovid. 1. Met. v.* 144 Vivitur ex rapto. Adde *lib.* 3*c. v.* 187. ¶ Sæpe notat modum actæ vitæ. *Terent. Heaut.* 3. 3. 21. Vixit, dum vixit, bene. (Ubi *Donatus*: Plane unum vixit aliud significat, & alterum aliud.) *h. e.* dum vita fuit, fruitus est bonis, ætatem egit sibi indulgendo. *Cic. Fam. 13. ep.* 28. Studia illa nostra, quibus antea delectabamur, etiam nunc vivimus. *passiamo la vita*. *& l. 9. epist. ult.* Vivas, inquis, in litteris. An quidquam me aliud agere censes? aut possim vivere, nisi in litteris viverem? *Id. l. 3. de Fin. a.* 20. Vivere e natura. *h. e.* convenienter naturæ. *Id. 3. Offic. c. 1.* Qui in maxima celebritate, & in oculis civium quondam viximus. *Id. 1. de Fin. a.* 18 Non posse jucunde vivi, nisi sapienter, honeste, justeque vivatur: nec sapienter, honeste, juste, nisi jucunde. *Nep. in Alcib. in fin.* Luxuriose vivere. *Id. in Attic. c.* 14. Tanta usus est moderatione, ut neque in HS vicies, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit, neque in HS centies affluentius vixit, quam instituerat. *si trattò con più lusso*. ¶ *Vivere in diem*. V. *Dies*. ¶ *Vivere sibi*, sui tantum ipsius curam habere, publicis, aut alienis negotiis abstinere, *vivere a se stesso*. *Cic. pro Marcell. c.* 8. Tum id audirem, si tibi soli viveres, aut si tibi etiam soli natus esses. ¶ *Secum vivere*, simile est. *Cic. de Senect. c. 14. a med.* At illa quanti sunt! animum, tanquam emeritis stipendiis libidinis, ambitionis, contentionis, inimicitiarum, cupiditatum omnium, secum esse, secumque, ut dicitur, vivere. *Pers. in fin. sat.* 4. Tecum habita, & noris, quam sit tibi curta supellex. ¶ *Vivere alicui*, in obsequium & commodum alterius vitam agere. *Terent. Eun.* 3. 1. 57. Atque hæc qui misit, non sibi soli postulat te vivere. ¶ Pro degere, habitare. *Nep. in Timol. c. 3. ad fin.* Privatus Syracusis, quod reliquum vitæ fuit, vixit. *Id. in Chabr. c. 3. sub fin.* Conon plurimum Cypri vixit, Iphicrates in Thracia, Timotheus Lesbi. ¶ *Vivere cum aliquo*, versari, consuetudinem habere, amicum, familiarem esse. *Nep. in Attic. c.* 10. Cum eo, quam puerum in ludo cognoverat, adeo conjuncte vixit, ut ad extremam ætatem amicitia eorum creverit. *Cic. in Orat. c. 3. ad fin.* Quibuscum privatus conjunctissime vixerat, hos in tribunatu spoliare instituit omni dignitate. *Id. Attic. l. 6. ep.* 6 Dixeram an eo valde familiariter vivere. *& l. 14. ep. 20. a med.* Hirtius optime loquitur: sed vivit habitatque cum Balbo, qui item bene loquitur. *Nep. in Alcib. c. 10. ad fin.* Mulier, quæ cum eo vivere consueverat, muliebri sua veste contectum ædificii incendio mortuum cremavit. ¶ De consuetudine brevi temporis. *Cic. Attic. l. 14. ep. 20. a med.* Cum Pansa vixi in Pompejano. is mihi probabat se bene sentire, & cupere pacem. ¶ Interdum *vivere* absolute est in otio & tranquillitate vitam agere, lætitiæ & gaudio indulgere, *darsi bel tempo*, *εὐθυμεῖν*. *Cic. Q. Fr. lib. 3. ep. 1 c.* 4. Quod me adhortaris ad ambitionem & laborem, faciam equidem. sed quando vivemus? *quando averem noi un' ora di bene?* *Catull. carm.* 5. Vivamus, mea Lesbia, atque amemus. *Varr.* apud *Non. cap. 2. n.* 674 Properate vivere pueræ; quas sinit ætatula ludere, esse, amare. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n.* 34. Vivite lurcones, comedones, vivite ventres. *Martial. l. 1. epigr.* 104. Aut vive, aut decies, Scævola, redde decem. *& epigr. 16. extr.* Non est, crede mihi, sapientis dicere, vivam. Sera nimis vita est crastina: vive hodie. *Vetus Lapis* apud *Gruter. pag. 609. n.* 3. Amici, dum vivimus, vivamus. ¶ Huc trahi potest formula illa dimittentium, *vive valeque*, qua claudit *Horat. sat. 5. lib. 2. & epist. 6. lib. 1.* & *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag. 799. num.* 8. Vive hospes, dum licet, atque vale. ¶ Loco verbi *sum*. *Catull. carm. 10. extr.* Sed tu insulsa male, & molesta vivis. *Terent. Hec.* 5. 4. 20. Morem antiquum atque ingenium obtines, ut unus hominum homo te vivat nusquam quisquam blandior. *Id. Eun.* 5. 9. 1. Ecquis me vivit hodie fortunatior? *Cic. Attic. l. 3. ep.* 5. Ego vivo miserrimus, & maximo dolore conficior. *Plaut. Amph. prol. v.* 75. Virtute dixit vos victores vivere, non ambitione, neque perfidia. Adde *Horat. lib. 1. epist. 2. v.* 157. ¶ Pro durare, manere, *durare*. *Cic.* vertens carm. *Homeri* apud *Gell. l. 15. c.* 6. Fabitur hoc aliquis: mea semper gloria vivet. *Iliad. 7. v.* 90. ὣς δ' ἐμὸν κλέος οὔποτ' ὀλεῖται. *Virg. 4. Æn. v.* 67. tacitum vivit sub pectore vulnus. *Id. 3. Georg. v.* 454. alitur vitium, vivitque tegendo. *Petron. in Satyr. c.* 137. & languidus Auster Non patitur glaciem resoluta vivere terra. *Stat. 6. Theb. vers.* 362. unde animi fluvii, quæ pabula ventis, Qui fonte immensum vivat mare. *Plin. lib. 19. c.* 5. Cucumeres vivunt hausti in posterum diem, nec perfici queunt in alvis. *Ovid. 3. Amor. el. 1. v.* 65. Altera das nostro victurum nomen amori. *Stat. 12. Theb. v.* 441. vivunt odia improba. *Ovid. 1. Trist. el. 7. v.* 25. vivunt scripta. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v.* 265. Vivent facta ducis, operosaque gloria rerum. *& el. 3. v.* 17. vivent sermonibus hominum. ¶ *Vixit*, mortuus est: ominis causa: ut dicebant *fuit*, *abiit ad plures*, *siquid humanitus acciderit*, &c. *Plaut. Bacch.* 1. c. 23. Vixisse nimio satius est jam, quam vivere. *Id. Mostell.* 4. 3. 9. Unum vidi mortuum efferri foras. modo eum vixisse ajebant. ¶ *Ita vivam*, affirmantis est. *Cic. Fam. 16. epist.* 20. Solicitat, ita vivam, me tua, mi Tiro, valitudo. *così Dio mi dia vita*. Adde *Attic. l. 5. ep. 15. & l. 2. Fam. ep. 13. a med.* & *Senec. epist. 80. ante med.* ¶ *Ne vivam*, imprecantis sibi mortem, si fallat, *possa morire*, dispeream, ne sim salvus. *Cic. Attic. l. 4. epist. 16. circa med.* Quid poteris, inquis, pro iis dicere? ne vivam, si scio. ¶ *Si vivo*, minitantis, *se Dio mi dà vita*. *Plaut. Cas.* 2. 1. 27. Væ tibi quot te modis, si vivo, habebo in nuptiis miseram meis! *Id. Pseud.* 5. 1. 26. Erit ubi te ulciscar, si vivo. *Terent. Andr.* 5. 1. 25. Jam ego pol hodie, si vivo, tibi ostendam, herum quid sit pericli fallere. *Id. Eun.* 5. 6. 19. Ego te, furcifer, si vivo, ulciscar. ¶ *Vivat*, *vivite* dicimus his, quibus renuntiamus. *Catull. carm. 11. ad Fur. & Aurel. v.* 18. Cum suis vivat, valeatque mœchis. *Virg. Ecl. 8. v.* 58 vivite silvæ. *addio selve*, valete. *Terent. Andr.* 5. 3. 18. Imo habeat, valeat, vivat cum illa. ¶ *Vixet*, vixisset, syncope. *Virg. 11. Æn. v.* 118. Vixet, cui vitam deus, aut sua dextra dedisset. ¶ Signa, & tabulæ *vivere dicuntur*, quæ vivam referunt. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 589. pictuarumque metallis Vivit opus. ¶ *Fest. l. 5. de Gramm. c. 35. a med.* scribit *Navium* dixisse *vivebo* pro *vivam*.

VIVUS, a, um, *vivente*, *vivo*, *ζωός*, *ἔμψυχος*, vita præditus, vivens. *Cic. pro Mil. cap. 33. a med.* Quid cum tantum ausus sit ultor pro mortuo, quid signifer pro vivo non esset ausus? In curiam potissimum abjecit et eam mortuus incenderet, quam vivus everterat. *Sallust. in Jug. c. 65. sub fin.* Si Jugurtham vivum, aut necatum sibi traderet. *Phædr. l. 1. fab.* 3. Detrudere aliquem vivum. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c.* 2. Rogare Fabium, ut & patrem, & filium vivos combureret. *& c.* 5. Adeo ut Cato vix vivus effugerit. *Virg. Ecl. 9. v.* 2. O Lycida, vivi pervenimus; advena nostri . . . . ut possessor agelli Diceret: hæc mea sunt. *h. e.* vivendo ad hæc venimus. *Plin. l. 22. c. ult. a med.* Ulcera atra lupini crudi decorticatique triti, supposito linteolo, ad vivum corpus redigunt. ¶ *Me*, *te vivo*, me, te vivente. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 33 ad fin.* Cum leges duos ex una familia, vivo utroque, magistratus creari vetarent. *Nep. in Annib. c.* 12. Qui Annibale vivo, nunquam se sine insidiis futuros existimabant. *Hirt. B. Gall. l. 8. c. 21. extr.* Nunquam senatum tantum in civitate, illo vivo potuisse. *vivente lui*. ¶ Sæpe est formula graviter affirmantis, aut subeunti. *Cic. Attic. l. 4. ep. 16. a med.* Cato affirmat, se vivo illum non triumphare. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 15. Neque illum me vivo corrumpi sinam. *&* 3. 4. 17. Nunquam edepol, vivo me, irridebit. *Id. Mostell.* 1. 3. 73. Siquidem vendundum est, patrem vænibit multo potius, quam te, me vivo, unquam sinam egere. ¶ *Vivus amor*, vivi hominis & præsentis. *Virg. 1. Æn. v.* 724. paulatim abolere Sichæum (*jam mortuum*) & vivo tentat prævertere amore Ænea. de Didone loquitur. ¶ *Vivus videnſque*, *ζῶν καὶ ὁρῶν*, qui plane sentit ac videt quod patitur. *Cic. pro Quint. cap.* 15. V. *Videns*. Sic *Plin. l. 7. c.* 47. Consecratus est vivus sentiensque oraculi jussu Euthymus pycta, semper Olympiæ victor. ¶ De plantis. *Colum. l. 11. sub init. c.* 3. Vivam sepem prætulerunt. *h. e.* quæ constat ex virgultis & spinis radice viventibus. *Ovid. 13. Met. vers.* 80. 891. Vivaque per rimas, proceraque surgit arundo. *& l. 4. vers.* 300. stagni ultima vivo Cespite cinguntur. *Plin. l. 20. c. 9. a med.* Scillæ bulbo aridis tunicis direptis, quod reliquum e vivo est, consectum suspenditur. *Colum. l. 4. c. 24. ante med.* Vitem falce eradere e vivo tenus. *sin sul vivo*. ¶ De aliis rebus. *Horat. l. 3. od. 21. in fin.* Viva lucerna. *ardens*. & *Plin. l. 19. c. 1. a med. de lino* Inventum est etiam quod ignibus non absumeretur, vivum id vocant. *Id. l. 29. c. 3. a med.* Viva calx. *h. e.* quæ postquam cocta fuit, aqua non est extincta. *Id. l. 36. c. 19.* Vivi lapides. *h. e.* qui ferro percussi scintillas edunt. *Id. l. 35. c. 15.* Vivum sulphur, quod Græci apyron vocant, nascitur solidum hoc est gleba: quo solum ex omnibus generibus medici utuntur. Solum (cetera enim liquore constant, & conficiuntur oleo incocta) vivum effoditur, translucetque, & viret. *Cels. l. 5. c. 18. sect.* 23. Sulphur ignem non expertum, quod ἄπυρον vocatur. *Ovid. 3. Amor. el. 6. v.* 59. Ille habet & silices, & vivum in pectore ferrum. *Al. leg.* durum. *& 2. Fast. v.* 315. Antra laqueata tophis & pumice vivo. *h. e.* nativo, non factitio. Sic *Virg. 1. Æn. v.* 171. vivoque sedilia saxo. *Id. 2. Æn. v.* 719. & *Liv. l. 1. c. 45. sub fin.* flumen vi-

vivum. *acqua corrente*. & *Varr. l. 4. de L. L. c.* 26. Fons, unde funditur a terra aquæ viva. *Ovid. 2. Fast. v.* 250. vivi fontis. *& l. 4. v.* 778. vivo prolue rore manus. *Virg. 2. Georg. v.* 469. speluncæ vivique lacus. *Ovid. 4. Metam. v.* 148. vivus color. *h. e.* qui est in vivo corpore. *Martial. l.* 12. *epigr.* 64. Greges ovium tincti colore vivo. *h. e.* nativo, non fucato. *Id. l.* 6. *epigr.* 49. viva cupressus. *h. e.* virens, & quæ tempore non corrumpitur. *Id. l.* 10. *epigr.* 30. Nec languet æquor, viva sed quies ponti Pictam phaselon adjuvante fert aura. *h. e.* mare leniter agitatum aura. *Id. l.* 13. *epigr.* 79. Spirat in advecto, sed jam piger, æquore, mullus Languescit: vivum da mare, fortis erit. vivum opponit *advecto*. ¶ *Ad vivum resecare*, altius, & usque ad vivam carnem, *sin sul vivo*. *Colum. l.* 6. *c.* 12. Si sanguis in inferiore parte ungulæ est, extreme pars ipsius ungulæ ad vivum resecatur. Sic *Plin. l.* 28. *c.* 10. Vulnera circumcidere ad vivas usque partes. ¶ Metaphorice *Cic. de Amic. c.* 5. Hoc primum sentio, nisi in bonis amicitiam esse non posse: neque id ad vivum reseco, ut illi, qui hæc subtilius disserunt. *h. e.* altius & accuratius expendo seu exigo. ¶ *De vivo aliquid detrahere*, de ipso rei corpore. *Cic. pro Flacc. c.* 37. Dat de lucro: nihil detrahit de vivo. *h. e.* de sorte, & capite. *dal capitale*. *& Verr.* 5. *c.* 50. De vivo igitur erat aliquid resecandum, ut esset unde Apronio ad illos fructus arationum hoc corollarium nummorum adderetur. ¶ *Viva vox* est, quam auribus nostris ab ipso, qui loquitur, percipimus: & opponitur scriptis, lectioni, & narrationi aliorum, *viva voce*, ἔμψυχος λόγος. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 2. *circa med.* Meis comitiis non tabellam vindicem libertatis, sed vivam vocem pro vobis, indicem vestrarum erga me voluntatum ac studiorum, tulistis. *Quintil. l.* 2. *c.* 2. Licet enim satis exemplorum ad imitandum ex lectione suppeditet, tamen viva illa, ut dicitur, vox alit plenius præcipueque ejus præceptoris, quem discipuli & amant, & verentur. *Senec. epist.* 6. *a med.* & *epist.* 33. *ad fin.* Plus tamen tibi & viva vox, & convictus, quam oratio proderit. *Plin. l.* 2. *ep.* 3. *ad fin.* Multo magis ut vulgo dicitur, viva vox afficit. Adde *Senec. in præfat. l.* 2. *controvers. ante med.* ¶ In signis & tabulis *vivum* dicitur, quod eum plene refert, cujus est simile, *ritratto al vivo*. *Virg.* 6. *Æn. v.* 848. Excudent alii spirantia mollius æra, Credo equidem, vivos ducent de marmore vultus. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 47. Vidi artes veterumque manus, variisque metalla Viva modis. ¶ *Viva facta*, res gestæ, quorum durat memoria. *Nævius apud Gell. lib.* 6. *c.* 8. Qui res magnas manu sæpe gessit gloriose, cujus facta viva nunc vigent. ¶ Vivi pectoris homo *Arnobio l.* 3. *pag.* 103 est minime stupidus aut fatuus, sed præstantis ingenii, acuti, vividi & perspicaciæ. Sic *Plin. in fin. ep.* 6. *l.* 8. Scio, quam sit tibi vivus & ingenuus animus. Al. leg. *verus*.

VIX, *appena*, *a stento*, μόγις, μόλις, σχολῇ, ægre, difficulter. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 8. *sub fin.* Quid est, sine his cur vivere velimus? mihi vero cum his ipsis vix; his autem detractis, ne vix quidem. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 7. *sub fin.* Profluens amnis aut vix, aut nullo modo; conclusa autem aqua facile corrumpitur. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 23. Scio, Clodium sanxisse, ut vix aut omnino non posset, nec per senatum, nec per populum infirmari sua lex. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 6. Iter angustum & difficile, quo vix singuli carri ducerentur. *& l.* 2. *c.* 28. Ex hominum millibus sexaginta vix ad quingentos sese redactos esse dixerunt. *& l.* 3. *c.* 4. Brevi spatio interjecto, vix ut his rebus administrandis tempus daretur. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 8. Vix in ipsis tectis frigus vitatur: nedum in mari & via sit facile abesse ab injuria temporis. *Liv. l.* 24. *c.* 4. Puer vix dum libertatem, nedum dominationem, modice laturus. *Cic.* 16. *Fam. ep.* 24. Ego vix teneor, quin accurram. *Terent. Eun.* 5. 2. 20. Vix me contineo, quin involem in capillum. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 26. Vix comprimor, quin involem illi in oculos. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 2. *circa med. & in Pison. c.* 12. Ego teneo ab accusando vix me hercule: sed tamen teneo. *Cajus Dig. l.* 41. *tit.* 1. *leg.* 7. *ante med.* Sed vix est, ut id obtineat. *appena si dà il caso*, *che*, &c. Eodem modo locuti sunt *Martian. l.* 30. *leg.* 111. & *African. l.* 26. *tit.* 1. *leg.* 19. ¶ Pleonasmus est in illo *Plauti Pæn.* 2. 1. 27. Vix, ægreque amatorculos invenimus. *Al. leg.* vix ægre. *Quintil. l.* 6. *c. penult. a med.* Illud vix saltem præcipiendum videtur, ne turbidus & clamosus, tantum sit altercator. ¶ Repetitum significationem auget. *Albinovan. ad Liv. eleg.* 1. *v.* 167. Quin etiam corpus matri vix vixque remissum Exsequiis caruit, Livia, pæne tuis. ¶ Refertur ad tempus. *Terent. Andr.* 3. 1. 12. Ah, vix tandem sensi stolidus! *Cic.* 3. *Fam. epist.* 9. Vix tandem legi litteras dignas Appio. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 7. Vix agmen novissimum extra munitiones processerat, cum, &c. *Cic.* 6. *Verr. c.* 40. Vix erat hoc plane etiam imperatum, cum illum spoliatum stipatumque lictoribus videres. *Id.* 12. *Fam. epist.* 4. *a med.* Dolabella valde vituperabatur, quod tibi tam cito succederet, cum vix dum triginta dies in Syria fuisses. *Terent. Phorm.* 4. 2. 2. Vix dum dimidium dixeram; intellexerat. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 2. *ad fin.* Vix dum epistolam legeram, cum, &c. ¶ Sequente *&* pro *cum*. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 508. *de Vesuvio*. vix dum ignea montem Torsit hiems, jamque Eoas cineris induit urbes. *Virg. Æn.* 5. *v.* 857. Vix primos inopina quies laxaverat artus, Et super incumbens, &c. *Stat.* 5. *Theb. v.* 163. vix primus ab ira Pallor, & impulsis surgunt ad prœlia mensis. ¶ Pro *statim*, si *Nonio* creditur *c.* 4. *n. ult.* *Varr. ibid.* Vix vulgus confluit, non furiarum, sed puerorum atque ancillarum. Si *Donato ad Terent. Eun.* 3. 2. 19. *ad Adelph.* 3. 2. 12. *& ad Phorm.* 2. 3. 26. est pro *non* in illo *Lucil.* carcer vix carcere dignus.

VIXET, syncope pro *vixisset*, dixit *Virg. Æn.* 11. *v.* 118.

U L

ULCERARIA, herba eadem quæ marrubium. *Apul. de herb. cap.* 45.

ULCERATIO, onis, f. *l'impiagare*, ἕλκωμα, ἕλκωσις, actus ulcerandi. Item ipsum ulcus, *piaga*. *Senec. de constant. Sap. c.* 6. Dolores, damna, ulcerationes, vulnera. *Plin. l.* 34. *cap.* 11. *sub fin.* Oris, gingivarumque ulcerationem emendare.

ULCERATUS, a, um, *impiagato*, ἡλκωμένος. *Cic. de Fato c.* 16. Nondum enim ulcerato serpentis morsu Philoctete.

ULCERO, as, a. a. *impiagare*, ἑλκόω, ulcerosum facio. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 106. nunc mihi curto Ire licet mulo.... Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.

ULCERŌSUS, a, um, adject. *pieno di piaghe*, *ulceroso*, ἑλκώδης, ulceribus plenus. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 57. Ulcerosa facies, ac plerumque medicaminibus interstincta. ¶ De arboribus. *Plin. l.* 17. *c.* 14. Ante omnia gemmantes nitere conveniet, nihil usquam ulcerosum esse, aut ertorridum. ¶ Translate *Horat. l.* 1. *od.* 25. *v.* 13. Cum tibi flagrans amor, & libido, Quæ solet matres furiare equorum, Sæviet circa jecur ulcerosum Non sine questu. *h. e.* libidine, turpi prurigine, tanquam ulcere ardens.

ULCISCO. V. in sequenti dictione.

ULCISCOR, sceris, ultus sum, dep. 3. *castigare*, *punire*, *vendicarsi per ingiuria ricevuta*, τίω, τιμωρέω, punio aliquem ob illatam injuriam, pœnas repeto, injuriam persequor. *Cic. ad Brut. ep.* 3. *a med.* Eos cives, qui contra patriam arma ceperunt, omnibus sententiis ulciscor & persequor. *Id. pro Mil. c.* 33. Aliter perire pestis illa non potuit: nunquam illum respublica suo jure esset ulta. *Sallust. in Jug. cap.* 46. *sub fin.* Dum alteri alteros vincere quærunt modo, & victor acerbius ulcisci volunt. *Cic. in Divin. Verr. c.* 6. Quos intelligis, non, ut per te alium, sed ut per aliquem te ipsum ulciscerentur, laborare. Ubi *Ascon.* Ulciscor & punio significat, & vindico, nunc ergo *puniant* intelligemus. *Id.* 9. *Attic. epist.* 12. Odi hominem, & odero: utinam ulcisci possem! sed ulciscentur illum mores sui. *Id.* 2. *Catil. c.* 8. Quos ego, si ullo modo fieri posset, non tam ulcisci studeo, quam sanare. *Terent. Eun.* 5. 4. *in fin.* Ego pol te pro istis dictis & factis, scelus, Ulciscar, ut ne impune nos illuseris. *Propert. l.* 1. *el. & vers.* 15. Alphesibœa suos ulta est pro conjuge fratres. *Cæs. lib.* 1. *B. Gall. c.* 14. Consuesse deos, quos pro scelere eorum ulcisci velint, his secundiores interdum res concedere. ¶ *Ulcisci injuriam*, *scelus*, vindicare, persequi, puniendo eos, qui admiserunt. *Cic.* 3. *Verr. c.* 28. *ad fin.* Non oportet esse cuiquam, ne in ulciscenda quidem injuria, hominis occidendi potestatem. *Id.* 12. *Fam. ep.* 23. Neque enim hæc a te non ulciscenda sunt, etiamsi non sunt dolenda. *Id. Verr.* 4. *c.* 3. *sub fin.* Statuerunt istius injurias per vos ulcisci & persequi. *& Verr.* 3. *c.* 27. Si istius nefarium scelus ulti vi manuque essent. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 5. Similis vis si ut ulcisceris patrui mortem, atque ille persequeretur fratris sui. *Terent. Phorm.* 2. 4. 12. Absque eo esset, recte ego mihi vidissem, & senis essem ultus iracundiam. *Ovid.* 7. *Met. v.* 458. Androgeique necem justis ulciscitur armis. *Id.* 2. *Trist. v.* 134. Ultor es offensas, ut decet, ipse tuas. *Horat. l.* 4. *od.* 12. *v.* 7. quod male barbaras Regum est ulta libidines. *Phædr. l.* 5. *fab.* 3. *v.* 3. punctum volucris parvulæ Voluisti morte ulcisci. *Justin. l.* 2. *c. ult. a med.* Spartani, ut illatum a Persis Græciæ bellum ulciscerentur, ultro fines eorum depopulantur. ¶ *Ultum ire*, procedere ad ulciscendum. *Sallust. in Jug. c.* 71. Cum maxime cura injuriæ ultum ira festinat. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 73. *ad fin.* Recipiunt cohortes alæsque fessas valoribus: neque dux Romanus ultum iit. ¶ *Ulcisci se*, *patrem*, &c. punire aliquem ob injuriam sibi, patri, &c. illatam. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 24. Qui patris ulciscendi causa supplicium de matre sumpserunt. *Id.* 2. *de Orat. c.* 8. Tenere arma, quibus possis te ulcisci lacessitus. *Ovid.* 3. *Fast. vers.* 709. hæc pietas Cæsaris, ulcisci justa per arma patrem. *Id.* 12. *Met. v.* 603. Vertere in Æaciden, casosque ulciscere fratres. *Id.* 5. *Fast. v.* 574. ulcisci numen utrumque paro. *Virg.* 2. *Æn. v.* 575. subit ira cadentem Ulcisci patriam, & sceleratas sumere pœnas. *Plin. lib.* 32. *cap.* 14. *a med.* A ferro sanguis humanus se ulciscitur. Contactum namque eo celerius subinde rubiginem trahit. *si vendica del ferro*. ¶ Activa positione *ulcisco*. *Enn. apud Non. c.* 2. *n.* 155. Nisi patrem materno sanguine exanclando ulciscerem. Hinc passive *Sallust. in Jug. c.* 34. Quidquid sine sanguine civium ulcisci nequitur, jure factum sit.

ULCUS, ceris, n. *piaga*, *ulcera*, ἕλκος, solutio ex pure collecto in corpore animalis cum tumore cutis, aut ruptione: a voce græca allata: quæ quia cum adspiratione est, *hulcus* multis scribi placet. Sed multis item placet latino more scribi. *Harduin.* in *Plinio* semper *h* retinuit. Aliorum Auctorum MSS. pro utraque scriptione sunt. Differt a vulnere, quod *ulcus* sponte nascitur, *vulnus* ictu infligitur. *Nonius c.* 5. *n.* 49. ulcus ait esse tectam & clausam malignitatem, vulnus patentem. Qua ratione *Pers. sat.* 3. *v.* 113. tenero latet ulcus in ore Putre. *Virg. Georg.* 3. *vers.* 453. ferro rescindere summum Ulceris os. alitur vitium, vivitque tegendo, Dum medicas adhibere manus ad vulnera pastor Abnegat. *vulnera* hic dicit ipsa *ulcera*: Metaphorice *Martial. l.* 11. *epigr.* 61. Pulcrior est Chione, sed Phlogis ulcus habet. *h. e.* latentem pruriginem, urticam, obscœnum Veneris sensum. *pizzicore*, *prurito*. ¶ *Ulcus tangere*, rei, quæ dolorem fecit, mentionem facere, & vulnus refricare, *toccar un tasto*, *che spiace*. *Terent. Phorm.* 2. 4. 10. Quid minus utibile fuit, quam hoc ulcus tangere, aut nominare uxorem? *Ovid. l.* 3. *Trist. el.* 11. *v.* 63. rescindere vulnera noli, Deque

que gravi duras ulcere tolle manus. Cic. alio sensu lib. 1. de nat. Deor. c. 37. ad fin. Horum quidquid attigeris, ulcus est, ita male instituta ratio exitum reperire non potest. h. e. absonum, absurdum, a veritate alienum, & quasi mendacio laborans. ¶ Translata sunt & illa Cic. pro Dom. cap. 5. Quid, si utrumque fuit, ut & fames stimularet homines, & tu in hoc ulcere tanquam unguis exsisteres? h. e. in hoc malo esses id, quod est molestius & gravius: esses huic rei caput, ut ait Terent. Andr. 2. 6. in fin. & Lucret. l. 4. v. 1061. de amore. Ulcus enim vivescit, & inveterascit alendo. Plin. l. 36. c. 15. extr. Marmora in lapidicinis crescere, auctor est Papirius Fabianus: exemptores quoque affirmant, compleri sponte illa montium ulcera. ¶ Dicitur de quocumque abscessu, sive lateat sub cute, sive apertum sit. Lucret. lib. 6. v. 1164. ulceribus quasi inustis omne rubere corpus. Cels. l. 5. c. 9. Crustas ulceribus inducere. & c. 14. Carnem alere & ulcus implere. & c. 26 sect. 31. Interdum vetustas ulcus occupat, induciturque ei callus: & circum oræ crassæ livent. (Sæpe toto illo cap. ulcus & vulnus promiscue usurpat.) & c. 28. sect. 6. Fiunt ex frigore ulcera, maxime in pueris, & præcipue in pedibus. Plin. l. 6. cp. 24. Ulceribus putrescere ex diutino morbo. Plin. alter l. 23. c. 6. sub fin. Ulcera quacumque in parte manantia. & sub fin. c. ult. tetra ulcera purgare. Id. l. 22. c. 23. a med. Ulceribus non maturescentibus laser prodest. Id. l. 10. c. 74. Avis ulcera asini rostro excavat. ¶ De arboribus Plin. l. 17. c. 24. a med. Difficilius tolerant frigora, aut æstus, quoniam in ulcus penetrat omnis a foris injuria.

ULCUSCULUM, li, n. piaguccia, ulceretta, ἑλκύδιον, ulcus exiguum. Senec. epist. 72. circa med. In corpore interdum robusto solidoque eruptiones quædam pustularum, & ulcuscula. Cels. l. 5. c. 28. sect. 15. Ex pustulis nonnunquam ulcuscula fiunt. Plin. l. 28. c. penult. ad fin. Ulcuscula oris sanare.

ULEX, icis, m. frutex rosmarino similis, sed asperior, qui retinendi auri gratia sterni solet in fossis, canalibusque ad id fieri solitis, ut ait Plin. l. 33. c. 4. qui ibid. subdit: Ulex siccatus uritur, & cinis ejus lavatur substrato cæspite herboso, ut sidat aurum. Vicena millia pondo ad hunc modum annis singulis Asturiam, atque Gallæciam, & Lusitaniam præstare, quidam tradiderunt, ita ut plurimum Asturia gignat. Neque in alia parte terrarum tot sæculis hæc fertilitas. Hæc Plinius.

ULIGINOSUS, a, um, acquoso, uliginoso, umido, ἰκμαδώδης, uligine plenus, humidus. Servius ad 2. Georg. vers. 184. scribit, agrum uliginosum dici eum qui semper humidus est; humidum autem, qui siccari aliquando possit. Varr. l. 1. R. R. c. 6. in fin. Campester locus, qui est ad libellam æquus, cum aquæ non habent delapsum, fieri solet uliginosus. Plin. l. 17. c. 5. Uliginosa terra. Colum. l. 2. c. 4. Uliginosos campos proscindere. Arnob. l. 1. pag. 30. Uliginosa & turgentia viscera, h. e. aqua intercute laborantia.

ULIGO, inis, f. uligine, umore, ἰκμάς, terræ humor naturalis, ex ea nunquam recedens, ut ait Serv. in 2. Georg. v. 184. Varr. l. 1. R. R. c. 2. ante med. Solum (stabuli) oportet esse eruderatum, & proclivum, ut everri facile possit, ac fieri purum. Non enim solum ea uligo lanam corrumpit ovium, sed etiam ungulas scabras fieri cogit. Virg. loc. cit. At quæ pinguis humus, dulcique uligine læta. Sil. l. 8. vers. 381. Et quos pestifera Pomptini uligine campi, &c.

ULIXES, is, m. idem ac Ulysses, ut est in quamplurimis MSS & veterib. libris: quomodo ab Αἴγυπτος dixere etiam Ægyptus a στύφω stipo, a φρύγω frigo. Voss. in Etymol. in voce Stipes, & alii: atque ita a Latinis aliquando scriptitatum esse, ostendunt illa verba Plutarchi in Marcello: Τὰ μὲν ἔχων Μηριόνου, τὰ δὲ Οὐλίξου, τουτέστιν Ὀδυσσέως ἐπιγραφάς.

ULLO, ultus fuero, perdidero, futurum subjunctivi ab obsoleto ulluo, vel ulluca per syncopen. Accius apud Non. c. 2. n. 894. Qui nisi genitorem ullo, nullum meis dat finem miseriis. Al. leg. ulto, quod majorem sane habet analogiam ad particip. ultus fuero. Al. ulso.

ULLUS, a, um, alcuno, τὶς, idem quod aliquis, sed usu ab eo differens: non enim eo utimur affirmative, neque dicimus, Sunt ulli, qui studia amplectantur, sicut Sunt aliqui, sed vel negative, ut Non est ullus, qui publica commoda privatis rationibus præferat: vel interrogative ut, Est ne ullus, qui legum metu solutus ab injuria temperet? vel infinite, ut Nescio, an ullus sit, qui non majorem opibus, quam virtuti honorem deferat; vel subjunctive, seu conditionate, ut Si ullus me vocabit, statim veniam. Cic. 2. Phil. c. 38. Omnino ullius rei nemo fuit emptor, cui defuerit hic venditor. Id. 6. Verr. c. 3. in fin. Nullum, inquam, horum reliquit, neque aliud ullum tamen, præter unum pervetus ligneum. Id. Verr. 4. cap. 24. Debebat ullum nummum nemini. Id. Verr. 7. cap. 3. Sine ulla facultate navium. Terent. Heyt. 4. 4. 102. Si ullo modo est, ut possit. ¶ Aliquando tamen usurpatur affirmative, eodem modo, quo aliquis. Cic. in Divin. Verr. c. 18. sub fin. Non potes eum sine ulla vituperatione accusare. Virg. 3. Georg. v. 428. de angue Calabro, Qui, dum amnes ulli rumpuntur fontibus, & dum Vere madent udo terræ, ac pluvialibus Austris, Stagna colit, ripisque habitat, &c. Quintil. decl. 5. c. 13. Objicit mihi, quod ullum de liberis meis putuerim facere discrimen. ¶ Ponitur interdum pro alteruter. Cic. Verr. 7. c. 3. sub fin. Durum hoc fortasse videatur; neque ego ullam in partem disputo. ¶ Ullius in genitivo penultimam apud Poetas habet communem. Virg. 11. Æn. vers. 354. nec te ullius violentia vincat. Horat. l. 1. epist. 18. v. 37. Arcanum neque tu scrutaberis ullius unquam. ¶ Ulli pro ullius Plaut. Truc. 2. 2. 38. Quasi vero cor pori reliqueris tuo potestatem coloris ulli capiendi. Adde Sever. in Ætna, v. 207. ubi al. aliter leg. Sic ullæ in dativo pro ulli. Lucret. l. 2. v. 687. neque sunt igni simulata, neque ullæ Præterea reii, quæ, &c.

ULMARIUM, ii, n. πτελεών, ulmorum seminarium, locus ulmis consitus. Plin. l. 17. c. 11. Deferendæ ex arearum venis post annum in ulmaria intervallo pedali in quamque partem.

ULMEUS, a, um, di olmo, πτελεινός, qui ex ulmo est. Colum. l. 6. c. 3. ad fin. Probaturque maxime ulmea frons. Juvenal. sat. 11. v. 141. ulmea cœna. h. e. ciborum simulacra ex ulmo Plaut. Epid. 5. 1. 20. Quem Apelles Zeuxisque duo pingent pigmentis ulmeis. h. e. virgis ex ulmo cædent. Id. Asin. 2. 2. 96. Interminatus est, nos futuros ulmeos, nisi, &c. Id. Rud. 3. 2. 22. Si tibi ulmeam uberem esse speras virgidemiam. Id. in fragm. apud Serv. ad 1. Æn. v. 482. Corpus tuum virgis ulmeis inscribam.

ULMITRIBA, æ, com. gen. πτελεοτρίβης, μαστιγίας, qui assidue ulmeis virgis cæditur, quasi ulmi tritor. Plaut. in Pers. 2. 4. 7. Nescio, inquam, ulmitriba tu.

ULMUS, mi, f. olmo, πτελέα, arbor propter raritatem foliorum maritandis vitibus maxime idonea. Virg. 1. Georg. v. 2. ulmisque adjungere vites. Juvenal. sat. 8. v. 78. Stratus humi palmes viduas desiderat ulmos. h. e. vite carentes, quas fulciat. Quintil. l. 8. c. 3. Ulmus marita. h. e. vitem adjunctam habens. Virg. 2. Georg. v. 446. fecundæ frondibus ulmi. & vers. 83. fortes. Ovid. 10. Met. v. 100. amictæ vitibus ulmi. Pers. sat. 3. v. 6. patula pecus omne sub ulmo est. Juvenal. sat. 6. v. 149. ulmi Falernæ. h. e. Falernæ vites ulmis fultæ. ¶ Ex ulmo fere erant virgæ, quibus servi cædebantur. Plaut. Amph. 4. 2. 9. Verbero, etiam quis ego sim, me rogitas? ulmorum Acheruns! h. e. in cujus tergo ulmeæ virgæ quasi moriuntur; vel cujus tergum ulmeas virgas vorat ut Acheron animas. His adde & illa ejusdem Plauti passim, ulmitriba, ulmei styli, ulmea pigmenta, virgidemia ulmea, quæ omnia ostendunt, ulmeis bacillis servos cædi, morem fuisse. ¶ De ratione serendi & colendi ulmos multa Colum. l. 5. c. 6. Plin. l. 17. c. 11. qui eorum genera enumerat l. 16. c. 17.

ULNA, æ, f. braccio, ὠλένη, ἀγκάλη, cubitus, h. e. os illud brachii, quod inferius est, longiusque quam radius: item ipsum brachium, ex duobus ossibus ulna & radio constans: a voce græca allata, per syncopen. Plin. lib. 11. c. 43. Terrestrium uni homini juguli, humeri: ceteris armi: uni ulnæ. Catull. carm. 17. ad Colon. v. 13. pueri instar Bimuli, tremula patris dormientis in ulna. Ovid. Met. 7. v. 847. ulnis attollere aliquem. recarselo in braccio. & l. 9. v. 651. Nymphæ teneris Lelegeides ulnis Tollere conantur. Propert. l. 2. el. 14. v. 11. fovere aliquem ulnis. Lucan. l. 3. v. 664. ulnis prensare aliquid. Silius l. 3. v. 457. validis gurges frangitur ulnis. h. e. jactando brachia natatu. Sic l. 10. v. 497. de Clœlia. Interrita Tibrim Tranavit, frangens undam puerilibus ulnis. Stat. l. 5. silv. 3. v. 266. circumdare aliquem ulnis. abbracciare. & Ovid. 11. Met. v. 63. cupidis ulnis amplecti. Stat. l. 1. Achill. v. 172. avidis ulnis circumligare. Claudian. de laudib. Serenæ, v. 219. excipere in ulnas. Id. l. 2. in Eutrop. v. 287. niveis reducem complectitur ulnis. Nemesian. ecl. 3. v. 27. Silenus parvum veneratus alumnum, Aut gremio fovet, aut resupinis sustinet ulnis. Calpurn. ecl. 1. v. 45. maternis qui causam lusit in ulnis. h. e. pæne puer, & in gremio matris causas egit, & eloquentiæ specimen dedit. ¶ Est etiam mensuræ genus. Plin. l. 16. c. 40. Arboris crassitudo quatuor hominum ulnas complectentium implebat. quanto potevano abbracciare quattr' uomini. Sic ibid. paulo post. Arbor crassitudinis ad trium hominum complexum. Ὀργυιὰ Græce dicitur hoc spatium a Polluce, & Hesych. scilicet quantum extenditur utrumque brachium una cum latitudine pectoris. ¶ Est etiam alterum mensuræ genus, nempe ab initio cubiti ad extremum medium digitum extensum, cubito, πῆχυς. Horat. epod. 4. vers. 7. Sacram metiente te viam Cum bis trium ulnarum toga. Virg. Ecl. 3. v. 105. Dic quibus in terris, ... Tres pateat cæli spatium, non amplius, ulnas. Id. 3. Georg. v. 355. septemque assurgit in ulnas Semper hiems. ¶ In illo Avieni in descript. Orb. v. 346. Nilus & immensos ulnam dispergit in agros: aut ulnas legendum videtur, quia velut brachia effundit aquas suas super utramque ripam: aut ulvam, quæ herba fluminea est.

ULOPHONON, i, n. οὐλόφονον, herba est, species chamæleonis nigri, cujus succus juvencos necat anginæ modo. Plin. l. 22. c. 13. sub fin.

ULPIANUS, i, m. Domitius Ulpianus jurisconsultus nobilis, patria Tyrius, floruit Romæ sub Caracalla, & proximis Imperatoribus, Alexandro Severo carus in primis. V. Lamprid. in hujus vita, c. 15. 26. 31. & 51. & in Heliogab. c. 16. Meminit & Spartian. in Pescenn. c. 7. Fuit præfectus prætorio, & cum Gallias administraret, seditione orta, interfectus est circa A. Ch. CCXXVIII. Plurima scripsit ad Jus pertinentia, quæ passim in Pandectas inserta sunt.

ULPICUM, i, n. upiglio, ἀφροσκόροδον, genus allii grandius, præcipue in Africa, inter pulmentaria rustici: unde & Punicum allium a quibusdam appellatur. Plaut. Pœn. 5. 5. 35. Plenior allii ulpicique, quam Romani remiges. Colum. l. 11. c. 3. ante med. Ulpicum, quod quidam allium Punicum vocant, Græci autem ἀφροσκόροδον appellant, longe majoris est incrementi, quam allium. Id. l. 10. v. 113. Alliaque infractis spicis, & olentia late Ulpica. Cato R. R. c. 71. Caput ulpici conterito.

ULPIUS, a, um, ad Trajanum Imp. R. pertinens, qui Ulpius cognomen habuit: ut Ulpium forum. Capitolin. in Anton. Philos. c. 22. h. e. a Trajano exstructum, vel exornatum. ¶ Ulpia Tribus,

cujus mentio fit in *Inscript.* apud *Joann. de Vita in Antiquitatib. Benevent. class.* 6. *n.* 6. (quidam putant legi etiam in alia apud *Gruter. pag.* 531. *n.* 9.) vel instituta fuit in honorem Trajani, vel una ex XXXV. ob eandem causam sic appellata fuit.

ULS, *oltre*, πέραν, idem ac ultra, apud Veteres. Prius fuit *ultis*, unde *ultra*, ut *cis* a *citis*, unde *citra*. *Fest.* Uls Cato pro ultra posuit. *Pompon. lib.* 1. *Dig. tit.* 2. *leg.* 2. *circa med.* Quinqueviri constituti sunt cis Tiberim, & uls Tiberim, qui possent pro Magistratibus fungi. Alii leg. *ultis*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 15. Ideo sacra & uls, & cis Tiberim non mediocri ritu fiant. *Gell. l.* 12. *c.* 13. Tres istæ voces *intra*, *citra*, *ultra*, quibus certi locorum fines demonstrantur, singularibus apud Veteres syllabis appellabantur, *in*, *cis*, *uls*. Hæ deinde particulæ, quoniam parvo exiguoque sonitu obscurius promebantur, addita est tribus omnibus eadem syllaba: & quod dicebatur *cis Tiberim*, & *uls Tiberim*, dici cœptum est *citra*, & *ultra Tiberim*. Hæc *Gellius*.

ULTER, a, um, qui est ultra aliquem locum. *Salmas. in exercit. Plin. pag.* 721. conatur hanc vocem intrudere in *Plin.* & *Apulej.* sed utroque loco alii aliter. ¶ In usu tamen est ejus comparativum.

ULTERIOR, us, *ulteriore*, *chi è di là*, περαιτέρος, ὁ πέραν, comparativum ab antiquo *ulter*, vel *ulterus*, quod ab *ultra*. *Terent. Phorm.* 4. 2. 10. Sed eccum ipsum. quis est ulterior? *Cic. de Provinc. Consul. c.* 15. Quorum alter ulteriorem Galliam decernit cum Syria, alter citeriorem. *h. e.* Transalpinam. V. *Gallia*. *Ovid. Met.* 2. *v.* 417. Ulterius medio spatium sol altus habebat. *Vellej. l.* 2. *c.* 107. & *Virg.* 6. *Æn. v.* 314. ulterior ripa. *Tacit.* 4. *Histor. c.* 77. Mosellæ pons, qui ulteriora coloniæ annectit. *la parte di là.* & *de Germ. c.* 17. Proximi ripæ negligenter, ulteriores exquisitius. *quei che abitano più in là.* ¶ Translate *Id.* 4. *Hist. c.* 8. Ulteriora mirari, præsentia sequi. *le cose passate.* *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 769. & 5. *Fast. v.* 532. ulteriora pudet docuisse. *h. e.* quæ fieri solent post ea, quæ hactenus dicta sunt. *Id.* 2. *Amor. el.* 9. *v.* 10. Semper & inventis ulteriora petit. *h. e.* plura. *Sabin. epist.* 2. *vers.* 97. Sed tamen, ah! potius sic perstet, quam mihi de te Ulterior tingat pectora, Phylli, dolor. *h. e.* novus, aut major, vel longior. *Quintil. l.* 10. *c.* 7. *ante med.* Opus est naturali quadam mobilitate animi, ut dum proxima dicimus, struere ulteriora possimus.

ULTERIUS, adverb. *più in là*, *più innanzi*, *più oltre*, περαιτέρω, comparativum ab *ultra*, longius. *Ovid.* 2. *Met. v.* 871. Falsa pedum primis vestigia ponit in undis, Inde abit ulterius. *Id.* 3. *Trist. el.* 4. *v.* 51. Ulterius nihil est, nisi non habitabile frigus. *Propert. l.* 1. *el.* 6. *v.* 3. Cum quo Riphæos possim conscendere montes, Ulteriusque domus vadere Memnonias. *Petron. in Satyr. c.* 120. Ecquid Romano sentis te pondere victam, Nec posse ulterius perituram extollere molem. *più alto.* ¶ Translate *Senec. ep.* 102. Epistola tua revocavit me cogitationi aptæ traditum, & iturum, si licuisset, ulterius. *Virg. Æn.* 12. *v.* 938. Ulterius ne tende odiis. *Ovid. Met.* 12. *v.* 343. Occupat Ægides, cubitique ingentia frangit Ossa, nec ulterius dare corpus inutile leto Aut vacat, aut curat. *h. e.* amplius feriendo. *Id. Heroid. ep.* 17. *v.* 28. ulterius nil habet ille mei. *nulla di più.* & 6. *Met. v.* 470. rogare quidquam ulterius justo. *Propert. l.* 2. *el.* 12. *v.* 19. si me ulterius provexerit ira. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. *n.* 15. Cœlestibus injectus est rubor ulterius adversus eam sæviendi gentem. *Pacat. in Paneg. Theodos. c.* 30. *a med.* Ulterius se negare supplicio non poterat. *h. e.* diutius, *più a lungo.* & *Ovid.* 3. *Met. v.* 487. Non tulit ulterius. & *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 114. Jam non ulterius Phrygia tellure morabor. *h. e.* non amplius.

ULTIME, adverb. *estremamente*. *Apul. l.* 1. *Metam.* Tandem evado, & utpote ultime affectus, ad quandam cauponam devorto. *ridotto all' estrema miseria.* *Id. l.* 10. Nudam flagris ultime verberat. *h. e.* ad extremum pæne supplicium. ἐσχάτως μαστιγοῖ.

ULTIMO, adverb. *ultimamente*, ἐσχάτως, postremo, ad extremum, denique. *Sueton. in Ner. c.* 32. *in fin.* Ultimo templis compluribus dona detraxit, simulacraque ex auro, vel argento fabricata conflavit. *Petron. in Satyr. c.* 20. *in fin.* Ac ne Giton quidem ultimo risum tenuit. & *c.* 139. Cum diu mecum esset locuta, ultimo cœpit dicere, te, &c.

ULTIMO, as, n. 1. in ultima parte sum, ad extremum perveni. *Tertull. de Pallad. c.* 1. *sub fin.* Cum ultimarent tempora patriæ.

ULTIMUM, adverb. *l' ultima volta*, τὸ ἔσχατον, postremum. *Liv. l.* 1. *c.* 29. Nunc errabundi domos suas, ultimum illas visuri, pervagantur. *per l' ultima volta.* Al. aliter leg. *Curt. l.* 5. *c.* 12. Darius Artabazum ultimum illum visurus amplectitur. *Apul. l.* 2. *Metam.* Ecce jam ultimum defletus atque conclamatus processerat mortuus.

ULTIMUS, a, um, *sezzajo*, *finale*, *ultimo*, ἔσχατος, superlativum ab *ultra*, postremus, extremus, summus, novissimus: quasi ultra omnes, sive retro, sive ante respicias: & refertur ad ordinem, locum, tempus. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 42. *a med.* Se sub ipso vallo constipaverant recessumque primis ultimi non dabant. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 43. *sub fin.* Cœlum ipsum, quod extremum atque ultimum mundi est. *Horat. in fin. epist.* 16. *l.* 1. mors ultima linea rerum est. *Cic. in somn. Scip. c.* 3. *sub fin.* Luna quæ ultima a cœlo, citima terris luce lucebat aliena. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 84. *extr.* Ultimum supplicium. *h. e.* mortis. Sic *Liv. l.* 3. *c.* 58. *sub fin.* & *Plin. l.* 2. *ep.* 11. Remittere alicui ultimam pœnam. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 61. *extr.* Denuntiare alicui necessitatem ultimam. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 856. Ultima plorato subdita flamma rogo. *Propert. l.* 2. *el.* 17. *v.* 20. Ultimus lapis. *h. e.* sepulcri. *Martial. l.* 4. *epigr.* 70 Ultimæ ceræ. *h. e.* testamentum. *Terent. Phorm.* 1. 4. 38. Quis hic est senex, quem video in ultima platea? *h. e.* in ultima parte plateæ. Sic *Heaut.* 5. 1. 29. Est mihi in ultimis conclave ædibus quoddam retro. *h. e.* in intima ædium parte. & *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 16. *ad fin.* In ultimam provinciam se recepit. *Plin. l.* 9. *c.* 5. Ultima cauda. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *a med.* ultimo mense Junio. *h. e.* in fine Junii, extremo Junio. Sic *Pallad. in Mart. tit.* 10. Mense Martio ultimo. & *ibid. a med.* Ultimo Aprili. *Phædr. l.* 4. *fab.* 19. *v.* 3. Pervenit ad draconis speluncam ultimam. *h. e.* profundissimam, & a terræ superficie maxime recedentem. *Curt. l.* 4. *c.* 10. In ultimas terras trahi. *a' confini del mondo.* & *Liv. l.* 21. *cap.* 10. *sub fin.* Devehendum in ultimas maris terrarumque oras. *Ovid.* 4. *Met. v.* 300. stagni ultima vivo Cæspite cinguntur. *l' estremità*, *l' orlo*. ¶ Si retro respicias, *ultimum* dicitur quod est primum. *Cic. de provinc. Consul. c.* 18. *a med.* Nonne vobis videor & ultimi temporis recordatione, & proximi memoria, medium illud tristissimum tempus debere ex animo excidere? *Id.* 2. *de Invent. cap.* 2. *circa med.* Ab ultimo principio. *Id.* 1. *de Fin. c.* 20. Tam multis ab ultima antiquitate repetitis. *Id. pro Arch. c.* 1. Pueritiæ memoriam recordari ultimam. *Nep. in Attic. c.* 1. Ab origine ultima stirpis Romanæ. *Virg.* 7. *Æn. v.* 49. tu sanguinis ultimus auctor. *Justin. l.* 11. *c. ult.* Ab ultima sæculorum memoria. *Id. l.* 2. *c.* 1. *sub fin.* Hominum vetustas ultima. *Ovid. Heroid. ep.* 14. *v.* 108. Ultima quid referam? *h. e.* antiqua. Sic *Sever. in Ætna*, *v.* 17. ultima certamina. ¶ *Ultimus*, infimus. *Liv. l.* 30. *c.* 30. Tibi quoque inter multa egregia non in ultimis laudum hoc fuerit. *Albinovan. ad Liv. el.* 1. *v.* 44. Ultima sit laudes inter ut illa tuas. *Liv. l.* 34. *c.* 18. Consul parsimonia, & vigiliis, & labore cum ultimis militum certare. *Vellej. lib.* 1. *c.* 11. Qui se Philippum, regiæque stirpis ferebat, cum esset ultimæ. *Plin. l.* 17. *c.* 12. *circa med.* Non fastidienda hæc quoque scientia, atque non in ultimis ponenda. ¶ summus, in malam partem. *Brut. ad Attic. ep.* 17. *circa med.* Nimium timemus mortem & exsilium, & paupertatem. hæc videntur Ciceroni ultima esse in malis. *Quintil. l.* 2. *c.* 2. *sub fin.* Ut absit ab ultimis vitiis ipse præceptor, ac schola, ne præcipiendum quidem credo. *Curt. l.* 5. *c.* 12. *ad fin.* Omnis præda per ultimum scelus parta. *Plin. l.* 17. *c.* 24. *extr.* Nitrum, & alumen, & marina aqua calida, ultima venena (*vitibus*) sunt. *Justin. l.* 24. *c.* 2. *a med.* Inauditis ultimisque execrationibus adjurat. *Liv. l.* 37. *c.* 53. Discrimen ultimum vitæ & regni. *estremo rischio di perder*, &c. *Quintil. declam.* 12. *c.* 24. *in fin.* Ultimum omnis memoriæ scelum una vox innocentem facit? *h. e.* pessimum, deterrimum. Sic *Apul. l.* 9. *Metam.* Ultima pistoris illa uxor. *Petron. in fin. Satyr.* Saguntini oppressi ab Annibale humanas edere carnes: Petelini idem fecerunt in ultima fame. *estrema.* & *c.* 24. Ad ultimam perductus tristitiam. ¶ *Ultimum* substantivi more. *Liv. l.* 2. *c.* 28. *sub fin.* Priusquam ultima experirentur. *Id. l.* 37. *c.* 34. Omnia ultima pati, quam se regi tradere maluissent. *Cic.* 7. *Fam. ep.* 17. *ad fin.* Perfer ito, & ultima exspectato, quæ ego tibi & jucunda, & honesta præstabo. *Liv. l.* 45. *c.* 19 *extr.* Fidem ad ultimum fratri præstitit. *sino all' ultimo di sua vita.* & *l.* 28. *c.* 28. Consilium sceleratum, sed non ad ultimum demens. *all' eccesso*, *estremamente*. & *Plin. l.* 19. *c.* 1. Ultimi hominum existimati Morini. *Id. lib.* 11. *cap.* 29. *in fin.* Ultimo caudæ reflexo. *Vellej. lib.* 2. *cap.* 125. Pæne in ultimum gladiorum erupit impunitas. *Aurel. Vict. de orig. gent. R. cap.* 10. Matrem ultimo ætatis affectam. *dall' estrema vecchiaja.* & *de Cæsarib. cap.* 40. Constantium patrem ultima vitæ agebant. *h. e.* extremus morbus urgebat. *Calpurn. ecl.* 3. *v.* 91. Lycidas habet ultima rerum. *h. e.* mortuus est. ¶ *Ultima pati*, mala gravissima, quibus pejora nulla sint. *Ovid. Met.* 14. *v.* 483. Ultima jam passi comites belloque fretoque Deficiunt. Adde *Trist. l.* 2. *el.* 1. *v.* 11. & *Curt. l.* 3. *c.* 1. Sic *Id. l.* 9. *c.* 9. *a med.* Famem & ultima sibimet ominabantur. ¶ *Ad ultimum*, postremo, ad extremum, *finalmente*. *Liv. l.* 1. *c.* 53. *sub fin.* Vetant mirari, si, qualis in cives, qualis in socios, talis ad ultimum in liberos esset. *Id. l.* 5. *c.* 10. *a med.* Ne ulla unquam quies miseræ plebi sit, quæ nunc etiam vectigalis ad ultimum facta sit. *Id. l.* 26. *c.* 27. *a med.* Si qua misericordia tandem flecti possent, ne se ad ultimum perditum irent.

ULTIO, onis, f. *vendetta*, τιμωρία, ἐκδίκησις, injuriæ aut sceleris punitio, vindicta. *Petron. in Satyr. c.* 131. Matrona contumeliis verberata, tandem ad ultionem decurrit. & *c.* 106. *in fin.* Negat se interpellare supplicium, imo accedere etiam justissimæ ultioni. *Senec. l.* 2. *de Ira*, *c.* 32. Inhumanum verbum est, & quidem pro justo receptum, ultio. & *l.* 3. *c.* 5. *sub fin.* Ultio doloris confessio est. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 2. prima est hæc ultio, quod se judice nemo nocens absolvitur. & *vers.* 190. Semper & infirmi est animi, exiguique voluptas, Ultio. continuo sic collige, quod vindicta Nemo magis gaudet, quam femina. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 13. Perfidos & raptores pacis ultioni & gloriæ mactandos. *Justin. l.* 1. *c.* 4. Exigere ab aliquo ultionem necati infantis. & *c.* 5. *a med.* In ultionem servati nepotis filium ejus interfecit. *Id. l.* 2. *c.* 4 Ultionem cæsorum conjugum excidio finitimorum consequuntur. *Id. l.* 12. *c.* 9. Ultionem alicui dare. *h. e.* ulcisci aliquem, puniendo qui eum læserant. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 7. Petere ultionem ex aliquo. *h. e.* eum punire. *Id. Ann.* 13. *c.* 21. *extr.* Obtinere ultionem in delatores. & *l.* 4. *c.* 25. *sub fin.* Explere se ultione, & sanguine. & *l.* 12. *c.* 38. Acrius ad ultionem exarsere. *Flor. l.* 2. *c.* 18. In ultionem excanduit. *Id. l.* 1. *c.* 9. Mandare alicui ultionem sui. *Sueton. in Tiber. c.* 25. Non contemnendam manum in ultionem domini comparaverat. ¶ *Tacit. Ann.* 3. *c.* 18. Cum Cæcina Severus aram Ultioni censuisset, Tiberius prohibuit.

ULTIS. V. *Uls*.

ULTO. V. *Ulto*.

ULTOR, oris, m. *vendicatore*, τιμωρός, ἐκδίκος, qui injuriam illatam ulciscitur. *Cic. pro Sull. c. 30. ad fin.* Ego ille conjurationis investigator atque ultor, certe non defenderem Sullam, si conjurasse arbitrarer. *Virg. 4. Æn. v. 625.* Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. *Silius l. 2. v. 493.* Statque dire ausis olim tam tristibus ultor. ¶ Est appositum Martis, qui ædem Romæ hoc nomine habuit, in Foro ab Augusto constructam. *Sueton. in Aug. c. 21. & 29. & in Calig. cap. 24. extr.* item *Ovid. 3. Fast. a vers. 567.* & *veter. Inscript.* apud *Gruter. pag. 022. lin. 9. pag. 232. a med. & pag. 317. num. 8.*

ULTORIUS, a, um, ad ulciscendum pertinens. *Tertull. l. 2. advers. Marcion. cap. 24.* Deus immittit mala non peccatoria, sed ultoria.

ULTRA, *di là*, *oltre*, *oltra*, πέραν, πέρα, trans, præter, ulterius; præposit. accusativum regens: cui opponitur *cis*, & *citra*: ab *uls*, ut *citra* a *cis*. V. *Uls. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 66.* Cæsar paulo ultra eum locum castra transtulit. *Cic. Attic. l. 12. ep. 27.* Ultra Silianam villam est villula sordida, & valde pusilla. *Liv. l. 3. c. 33.* Cum audirent, sæpe ab iis cis Padum, ultraque, legiones Etruscorum fusas. *Tacit. Ann. 13. c. 37. sub fin.* Diruta, quæ Euphratem ultra communierat Corbulo. *Horat. l. 1. od. 22. v. 10.* ultra terminum vagari. *Propert. l. 4. eleg. 7. v. 19.* Si piguit portas ultra procedere. ¶ Translate *Cic. 4. Tuscul. c. 17. a med.* Sed adhibent modum quendam, quem ultra progredi non oporteat. *Id. 1. Phil. c. 5. in fin.* Quis unquam tanto damno senatorem coegit? aut quid est ultra pignus, aut multam? *Horat. l. 3. od. 29. v. 32.* trepidare ultra fas. *più del dovere*. & *Sallust. in orat. Licin. ad pleb. a med.* Animi ignavi, non ultra concionis locum memores libertatis. *Id. in fragm.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 9.* Cum eum ad cœnam invitaverant, ultra Romanorum & mortalium etiam morem curabant, exornatis ædibus, &c. *h. e.* præter, aut supra. *Virg. Ecl. 7. v. 27.* si ultra placitum laudarit. *h. e.* plus, quam placet. *Id. 6. Æn. v. 114.* ultra vires, sortemque senectæ. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 106.* sunt certi denique fines, Quos ultra citraque nequit consistere rectum. *Flor. l. 1. c. 7.* Cum ille ultra jus victoriæ, in templa, aras, & sepulcra ipsa sæviret. *più di quel che la vittoria permette*. & *paulo post*. Vulnera ultra mortem patebant. *più di quello che bastava per dar morte*. & *Vellej. l. 2. c. 118.* Juvenis ultra barbarum promptus ingenio. *h. e.* supra barbarorum indolem. & *c. 88.* Mæcenas otio ac mollitiis pæne ultra feminam fluens. Al. leg. *ultra famam*. *h. e.* plusquam fama prædicaret, aut homines crederent. ¶ De numero. *Hirt. de B. Alex. c. 21. a med.* Hoc prœlio desiderati sunt circiter CCCC. & paulo ultra eum numerum classiarii & remiges. ¶ De mensura. *Cels. l. 4. c. 2. sect. 4. ad fin.* Si res coegerit, non ultra heminam aquæ assumere. ¶ Sæpe sine casu ponitur, & significat amplius, præterea, insuper, *oltre a ciò*, *di più*, *di vantaggio*. *Cic. de Univers. cap. 3.* Si probabilia dicentur, nil ultra requiratis. *Id. Verr. 7. c. 43. a med.* Est ne aliquid ultra, quo progredi crudelitas possit? *Id. Attic. l. 13. ep. 1. a med.* Oratio scripta elegantissime sententiis, verbis, ut nihil possit ultra. *Liv. l. 2. c. 19.* Nec ultra bellum Latinum dilatum est. *più a lungo*. & *Quintil. l. 3. c. 1.* Gorgiæ & illorum fuit æmulus, & ultra, Socratem usque duravit. *Sallust. in Jug. c. 30.* Mortem cuncta mortalium mala dissolvere; ultra neque curæ neque gaudio locum esse. *h. e.* post mortem. *Id. in orat. Lepidi contra Sull. ante med.* Hac tempestate serviundum, aut imperitandum, nam quid ultra? *Virg. 3. Æn. v. 480.* quid ultra Provehor, & fando surgentes demoror Austros? & *l. 9. v. 781.* Quos alios muros, quæ jam ultra mœnia habetis. ¶ Sequente *quam*. *Cic. 1. Tuscul. c. 9.* Ultra enim quo progrediar, quam ut veri videam similia, non habeo. *Id. 1. de Invent. c. 18. a med. & c. 49.* Exordium longum est, quod pluribus verbis aut sententiis, ultra quam satis est, producitur. *Cels. l. 3. c. 6. ad fin.* Potio esse debet magis liberalis, & ultra quam sitis coget. *Liv. l. 40. c. 30* Per dies aliquot nihil ultra motum, quam ut hæ duæ turmæ ostenderentur. *Tacit. 6. Ann. c. 44.* Nec ultra moratus, quam dum Scytharum auxilia conciret. ¶ Sunt qui putant, ultimam corripi posse cum *Seren. Sammon. c. 63. v. 1087.* Curaque nil prodest, nec ducitur ultra cicatrix. Sed meliores libri hab. *ulla*.

ULTRAMUNDANUS, a, um, qui ultra mundum est. *Apul. l. 1. de dogm. Plat.* Deus ille summus, ultramundanus. Adde *Martian. Capell. l. 2. pag. 43.*

ULTRIX, icis, f. *vendicatrice*, ἀμύντρια, τιμωρός, quæ ulciscitur. *Cic. pro Dom. c. 43.* Hæc ultrix afflictæ civitatis, reipublicæ spoliis ornabitur? *Virg. 4. Æn. v. 473.* ultricesque sedent in limine Diræ. *h. e.* Furiæ, quas vocat *Senec. in Med. v. 967.* ultrices deas. & *Claudian. epist. 1. v. 10.* ultrices Furias. *Virg. 6. Æn. v. 274.* ultrices posuere cubilia Curæ. *Claudian. de III. consul. Honor. vers. 104.* ultrices in se converteret iras. *Id. epigr. 19.* Ultrices pharetræ Cupidinis. *Id. l. 1. de laudib. Stilich. v. 98.* tractusque rotis ultricibus Hector. *Senec. in Herc. Fur. v. 893.* ultrice dextra fusus Lycus. ¶ *Ultricia* in neutro plur. ut *victricia*. *Sil. l. 2. v. 423.* Mandabat Tyriis ultricia bella futuris. *Stat. 10. Theb. v. 911.* & tela ultricia poscit.

ULTRO, adverb. *spontaneamente*, ἑκοντί, ἐκ προαιρέσεως, sponte, nemine rogante, aut cogente. *Virg. 5. Æn. v. 446.* Entellus vires in ventum effudit & ultro Ipse gravis, graviterque ad terram pondere vasto Concidit. *idest* nullo impellente, ut *Donatus* interpretatur. *Cic. l. 4. Fam. ep. 13.* Nec mihi quicquam tali tempore in mentem venit optare, quod non ultro mihi Cæsar detulerit. ¶ Interdum significat prius. *Terent. Adelph. 4. 3. 3.* Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero, qui ita putant, Sibi fieri injuriam ultro, si, quam fecere ipsi, expostules. Et ultro accusant, *h. e.* ipsi priores accusant, non exspectata querela eorum, qui injuria sunt affecti. Aliqui explicant, perverse, vice versa. *Id. Phorm. 2. 3. 13.* O audaciam! etiam me ultro accusatum advenit. Adde *Liv. l. 40. c. 12.* ¶ Interdum imo, vel e contrario. *Cic. pro Quint. c. 23.* Sextus Nævius, qui, cum ipse ultro deberet, cupidissime contenderet, &c. *Plaut. Aulul. 3. 5. 33.* Ubi disputata est ratio cum argentario, etiam plus ipsus ultro debet argentario. ¶ Interdum procul. *Plaut. Amph. 1. 1. 264.* Ultro istunc, qui exossat homines. *Id. Capt. 3. 4. 19.* Ultro istum a me. ¶ Interdum insuper, ultra, præterea. *Virg. 2. Æn. v. 145.* His lacrymis vitam damus, & miserescimus ultro. Ita *Serv.* exponit. *Ter. Eun. 3. 1. 21.* Etiam ultro derisum advenit. *Cic. pro Flacc. c. 19. ad fin.* Cum pro frumento pecuniam accepisset, celavit cives suos, ultroque iis sumptum intulit. ¶ Ultro citroque, *di qua e di là*, *d'ogni parte*, πρόσω καὶ ὀπίσω, ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν, ultra & citra, huc & illuc, sursum & deorsum. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 42.* Cum sæpe ultro citroque legati inter eos mitterentur. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 22.* Postea homines cursare ultro & citro non destiterunt. *Id. 2. de nat. Deor. c. 33. circa med.* Sic naturis his ex quibus omnia constant, sursum deorsum, ultro citroque commeantibus, mundi partium conjunctio continetur. *Liv. l. 40. c. 40.* Bis ultro citroque cum magna strage hostium transcurrerunt. *Sueton. in Calig. c. 19.* Per hunc pontem ultro citro commeavit. Al. leg. *citroque*. ¶ Translate ponitur pro vicissim, hinc inde, ab utraque parte. *Cic. in Somn. Scip. c. 1.* Multisque verbis ultro citroque habitis, ille nobis consumptus est dies. *Id. 1. Offic. c. 17.* Magna etiam illa communitas est, quæ conficitur ex beneficiis ultro citro datis acceptis. *Id. de Amic. c. 22. in fin.* Nam implicati ultro & citro vel usu diuturno, vel etiam officiis, repente in medio cursu amicitiæ, exorta aliqua offensione, disrumpimus. *idest* hinc inde, modo hæc, modo illa re.

ULTRONEUS, a, um, *spontaneo*, ἐθελοντής, ἑκών, spontaneus, voluntarius. *Senec. l. 2. natur. quæst. c. ult. a med.* Quid interest ad mortem utrum jussi eamus, an ultronei? *Apul. l. 1. Metam.* Ultroneum exsilium amplectar.

ULTRORSUM, *oltre*, ultra. *Sulpic. Sever. l. 2. sacra Hist. c. 26. a med.* Ultrorsum pergere, & vicina quæque R. imperio adjungere cupiens.

ULTRO TRIBUTUM, & duabus conjunctis vocibus Ultrotributum, n. sumptus est operum publicorum, ἐργολαβία: ita autem appellatur, quia qui opera publica facienda, vel reficienda redimebant, de pecunia sua impensas omnes faciebant, ut re confecta, id ipsis ex ærario solveretur, in quod locatione convenerant. Differt a vectigali, quia qui vectigal conducebat, pecuniam prius colligebat, deinde vero ærario inferebat: qui vero ultrotributa, prius pecuniam ultro erogabat, deinde ex ærario, quod sibi debebatur, recipiebat. Vel quia ultro ex ærario pecunia erogabatur redimentibus: cum in vectigalibus, qui conducebant, pecuniam in ærarium inferrent. *Liv. l. 39. c. 44. a med.* Censores vectigalia summis pretiis, ultro tributa infimis locaverunt. *Id. l. 43. c. 16.* Publica vectigalia, aut ultro tributa conducere. & *ibid. paulo post* locare. *h. e.* ipsa opera publica, in quæ impensa facienda erat, locare, & conducere. ¶ Translata *Senec. l. 4. de benef. c. 1.* Virtus sæpius in ultrotributis est. *h. e.* cum duo sint actus virtutis, *v. gr.* liberalitatis, impendere & accipere, sæpius est in impendendo, quam in accipiendo, ideoque similior est ultrotributis, quam vectigalibus.

ULTUS, a, um, particip. ab ulciscor, *chi s'è vendicato*. *Sallust. in Catil. c. 51. extr.* Ulti sanguinem nostrum. *Virg. 6. Æn. v. 841.* Ultus avos Trojæ, templa & temerata Minervæ. ¶ Passive *vendicato*, *punito*. *Liv. l. 2. c. 17. extr.* Ob iras graviter ultas.

ULVA, æ, f. *alga*, *aliga*, θρύον, herba palustris, quæ in fluviis ac paludibus nascitur, ut alga, quæ in mari. *Virg. 2. Æn. v. 135.* Limosoque lacu per noctem obscurus in ulva Delitui. *Id. l. 6. v. 415.* Tandem trans fluvium incolumes vatemque, virumque Informi limo, glaucaque exponit in ulva. *Ovid. 5. Fast. v. 319.* Ulva fluminea. *Id. Met. 12. v. 356* lupus ulvis palustribus exit. & *l. 8. v. 655.* in medio torus est de mollibus ulvis Impositus lecto. *Id. 4. Trist. el. 2. v. 41.* Rhenus viridi male tectus ab ulva. *Id. Met. 4. v. 299.* steriles ulvæ. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 42.* Laurens aper ulvis, & arundine pinguis.

ULUBRÆ, arum, f. opp. cac. seu pagus desertus Latii apud Velitras urb. *Horat. l. 1. ep. 11. extr.* Est Ulubris, animus si te non deficit æquus. *Juvenal. sat. 10. v. 102.* vasa minora Frangere pannosus vacuis Ædilis Ulubris.

ULUBRANUS, a, um, ad Ulubras pertinens, ut Ulubranus populus *Cic. Fam. 7. ep. 12.*

ULUBRENSIS, se, adject. ab Ulubris. Apud *Plin. l. 3. c. 5.* Ulubrenses sunt Ulubrarum incolæ.

ULUCUS. V. *Alucus*.

ULULA, æ, f. *alocco*, ἐλελεύς, αἰγωλιός, avis nocturna ex genere nocturnarum: ab *ululando*, uti græce ei nomen est ab ἐλελίζειν. *Virg. 8. Ecl. v. 55.* Certent & cygnis ululæ, sit Tityrus Orpheus. *Plin. l. 10. c. 12. a med.* Uncos ungues & nocturnæ aves habent, ut noctua, bubo, ulula. ¶ Proverb. est illud *Varron.* apud *Non. c. 2. n. 226.* Homines eum pejus formidant, quam fullo ululam. *fullo* genus quoddam scarabæi hoc loco significat. Eo ulula libentissime vescitur.

ULULABILIS, le, *ululante*, ululatu plenus, ut Ululabilia plangor, apud *Apul. lib. 4. Met.* Ululabilis vox, *Id. ibid. lib. 5.* Ululabilis clamor, *Id. lib. 10.* & *Ammian. lib. 24. cap. 2.* (*al. 2.*)

ULU.

ULULAMEN, inis, n. idem quod ululatus. *Prudent. in hymn. exsequiar. Cathemer.* 10. v. 122. Turba clangens ululamina miscet.

ULULANS, antis, *urlante*, ὀλολύζων, particip. ab ululo. *Cicer. in Orat. c.* 6. Cum vero inclinata ululantique voce, more Asiatico, canere cœpisset, quis eum ferret! *Virg.* 1. *Georg. vers.* 486. ululantes lupi. *Sil. l.* 6. *v.* 583. ululante dolore.

ULULATIO, onis, f. ululamen, ululatus. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 705. *n.* 11. & 12. Parentes infelicissimi amissione ejus perpetuis tenebris, & quotidiana miserabili ululatione damnati.

ULULATUS, a, um, particip. ululatibus conclamatus. *Stat. l.* 9. *Theb. v.* 724. Tu dulces lituos, ululataque prœlia gaudes. Al. leg. *ululanda*. *h. e.* luctuosa. *Virg.* 4. *Æn. v.* 609. Nocturnisque Hecate triviis ululata per urbes. *h. e.* ululatibus invocata. Sic *Stat.* 3. *Theb. v.* 158. Queis flebiles thalamis, nulloque ululata dolore Respexit Lucina domum. ¶ Ululatibus completus. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 608. ululataque tellus intremit. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 85. juga Circes Dulichiis ululata lupis. *Id.* 1. *Theb. v.* 328. Ogygiis ululata furoribus antra. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 130. ululata verendis Aula puerperiis.

ULULATUS, us, m. *urlato*, *urlo*, ὀλολυγμός, ὀλολυγή, actus ululandi, clamor clarus, sed inconditus. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 36. *a med.* Tum vero suo more victoriam conclamant, atque ululatum tollunt. & *l.* 7. *c.* 80. Clamore & ululatu suorum animos confirmabant. *Virgil.* 4. *Æn. v.* 667. Lamentis, gemituque & femineo ululatu Tecta fremunt. *Ovid. Met.* 3. *v.* 528. Liber adest, festisque fremunt ululatibus agri. *Stat.* 9. *Theb. v.* 177. jam gaudia magnæ Testantur voces, victorque ululatus aderrat Auribus. *Catull. carm.* 62. *de Aty, vers.* 24. Mænades sacra acutis ululatibus agitant.

ULULO, as, avi, atum, n. 1. *urlare*, ὀλολύζω, flebilem mœstumque sonum edo, gannio: proprium canum & luporum a voce græca allata, quæ & ipsa per onomatopœjam ficta est. *Enn.* apud *Fest.* in *Nictare*. Canis ululat acute. *Virg. Æn.* 6. *v.* 257. visæque canes ululare per umbram. & *l.* 7. *v.* 18. formæ magnorum ululare luporum. *Ovid.* 4. *Met. v.* 404. Falsaque sævarum simulacra ululare ferarum. ¶ Transfertur ad quamvis vociferationem & clamorem ululatui similem. *Virg.* 4. *Æn. v.* 168. summoque ulularunt vertice Nymphæ. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 553. Perque vias urbis, Latiosque ululasse per agros Deformes animas, vulgus inane, ferunt. *Id. Heroid. ep.* 2. *v.* 117. Pronuba Tisiphone thalamis ululavit in illis. *Catull. carm.* 62. *de Aty, v.* 28. Thiasus repente linguis trepidantibus ululat. *Lucan. lib.* 6. *v.* 261. lætis ululare triumphis. *Id. l.* 1. *v.* 567. Sanguinei populis ulularunt tristia Galli. *h. e.* ululantes prædixerunt. *Martial. l.* 5. *epigr.* 4. Et concubino mollior Celænæo, Quem sectus ululat matris Entheæ Gallus. *h. e.* ululando inclamat: nam & in sacris *ululare* dicebant, & Græca consuetudine, ut ait *Servius* ad *Æn.* 4. *v.* 168. V. *Ululatus*, *a*, *um*. *Prudent. in Hamartig. v.* 452. Orbatam propellis ululavit civibus urbem. *h. e.* ululando questus est. ¶ *Ululare*, ululatibus resonare. *Virg.* 2. *Æn. v.* 487. penitusque cavæ plangoribus ædes Femineis ululant: ferit aurea sidera clamor. *Sil. l.* 6. *v.* 285. & lucus, & antrum, Et resonæ silvis ululabant flebile ripæ. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 269. Seu tu sanguineis ululantis Dindyma Gallis Incolis.

ULYSSES, & Ulyxes, is, m. Ὀδυσσεύς, filius Laertæ ex Anticlea, pronepos Jovis Saturni filii, rex Ithacæ & Dulichii insularum maris Ionii. Alii patrem fuisse dicunt Sisyphum Æoli filium latronem solertissimum, qui cum Anticlea concubuerit, antequam Laertæ nuberet. V. *Sisyphides*. Fuit facundissimus, & callidissimus omnium, qui ad Trojam oppugnandam profecti sunt. Ejus res gestas, errores laboresque præter *Homer.* in *Odyss.* recensent *Propert. l.* 3. *el.* 10. a *vers.* 23. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. a *vers.* 52. *Hygin. fab.* 125. & *Sidon. carm.* 9. a *vers.* 143. ipse quoque prædicat in oratione contra Ajacem apud *Ovid.* 13. *Metam.* a *vers.* 128. V. etiam ipsam Ajacis orationem *ibid.* a *vers.* 1. & *Heroid. epist.* 1. ¶ In genitivo non solum *Ulyssis* dicimus, sed etiam *Ulyssei* a recto *Ulysseus*, & *Ulyssi* contractione *ei* in *i*. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 84. conjux semper Ulyssis ero. *Horat. l.* 1. *od.* 6. *v.* 7. Nec cursus duplicis per mare Ulyssei. *Id. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 40. Haud male Telemachus, proles patientis Ulyssi. *Virg. Æn.* 3. *v.* 273. Et terram altricem sævi exsecramur Ulyxi. *Al. leg.* Ulyssis: *Pierius* in Medicea Codice Ulyxi. De hac declinandi ratione diximus in *Achilles*, & *Ogyges*. ¶ In dativo *Ulyssi* habet, in accusativo *Ulyssem*, & græca positione *Ulyssea* in vocativo, & ablat. *Ulysse*. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 18. *v.* 21. Aut quod Penelopes verbis reddatur Ulyssi. *Propert. l.* 2. *el.* 20. *v.* 37. Quicumque & venti miserum vexastis Ulyxen. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 1. Hanc tua Penelope lento tibi mittit, Ulysse. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 14. *v.* 35. Quis patriam solerte magis dilexit Ulysse? ¶ Frequentissime in libris repetitur *x* pro duobus *ss*: frequenter etiam *i* pro *y*. V. *Ulixes* suo loco.

ULYSSIPONENSIS. V. *Olisiponensis*.

U M

UMBELLA, læ, f. *parasole*, *ombrello*, σκιάδιον, proprie est parva umbra: metonymice est umbraculum, *h. e.* instrumentum, quod supra caput expanditur, soli & pluviæ arcendæ. *Martial. l.* 14. *distich.* 28. cujus lemma *Umbella*: Accipe quæ nimios vincant umbracula soles: Sit licet & ventus, te tua vela tegent. *Id. l.* 11. *epigr.* 74. Umbellam luteæ, Lygde, feras dominæ. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 50. En, cui tu viridem umbellam, cui succina mittas.

UMBER, bra, brum, Ὄμβριος, qui est ex Umbria. *Catull.* in *Egnatium*, *carm.* 39. *v.* 11. Aut porcus Umber, aut obesus Etruscus. *Stat. l.* 4. *silv.* 6. *v.* 10. cur Tuscus aper generosior Umbro. *Id. l.* 2. *silv.* 4. *v.* 8. Umber aper curvet lances. *Martial. l.* 7. *epigr.* 30. Villicus Umber. *Ovid. l.* 3. *de art. am. v.* 303. conjux Umbri rubicunda mariti. ¶ Umbræ canis laus est in venando. *Virg.* 12. *Æn. v.* 753. cervus Mille fugit refugitque vias: at vividus Umber Hæret hians, jamjamque tenet. *Senec. in Thyest. v.* 497. cum feras vestigat, & longo sagax Loro tenetur Umber, ac presso vias Scrutatur ore, &c. *Valer. Flacc. lib.* 6. *v.* 420. pavidos cervos Umbro venator adegit. *Sil. lib.* 3. *v.* 295. exigit Umber Nare sagax e calle feras. *Sidon. carm.* 7. *v.* 191. suum latratibus improbus Umber Terruit. Adde *Nemesian. in Cyneg.* a *vers.* 231. ubi Tuscos canes (Umbri olim & in Tuscia fuere, teste *Plin. l.* 3. *cap.* 5. *sect.* 8. & Umbriam partem esse Tusciæ, tradit *Serv. ad Virgil. loc. cit.*) laudat a sagacitate, villosos tamen esse dicit ac deformes. *Grat.* quoque *in Cyneg. v.* 171. Umbros canes commendat quidem a fide & solertia, sed animis & virtute destituti, & fugere adversam feram, postquam indagaverint. ¶ Umbri, orum, Ὀμβρικοί, Ὄμβροι, populi Umbriæ. *Plin. l.* 3. *c.* 14. Umbrorum gens antiquissima Italiæ existimatur, ut quos Ombrios a Græcis putent dictos, quod inundatione terrarum imbribus superfuissent. *Solin. c.* 2. (*al.* 8.) Bocchus absolvit, Gallorum veterem propaginem Umbros esse: M. Antonius (*al.* Antoninus) refert eosdem, quod tempore aquosæ cladis imbribus superfuerint, Umbrios Græce nominatos. Similia habet *Serv. loc. cit.* ¶ Musmones (animal caprinum vellere) ex capra & ove natos, prisci *umbros* vocarunt, teste *Plin. l.* 8. *c.* 49. nempe a Græco ὄμβριμος, hybrida, spurius. Huc spectat, quod habetur in *Gloss. Gr. Lat.* imbrum, ἀμνέτον, προβάτιον. *h. e.* mulum, ovem.

UMBILICARIS, re, ad umbilicum pertinens, ut Umbilicaris nervus, apud *Tertull. de carn. Christi*, *c.* 20. *a med.* Si non adhæsit utero, quomodo avulsus est? si adhæsit, qui avulsus est, quomodo adhæsisset, nisi dum ex utero per illum nervum umbilicarem, quasi folliculi sui traducem, adnectitur origini vulvæ?

UMBILICATUS, a, um, ὀμφαλωτός, ad umbilici similitudinem factus. *Plin. l.* 13. *c.* 4. *ante med. de feminis palma*. Et in alvo mediis plerisque umbilicatum.

UMBILICUS, ci, m. *bellico*, *ombellico*, ὀμφαλός, regio media alvi & abdominis, cavitate quadam prædita, ubi in feminis fetus utero adhæret. *Plin. in fin. cap.* 37. *l.* 11. Venerem in umbilico nodus ac coitus. *Cels. l.* 7. *c.* 14. Sunt etiam circa umbilicum plura vitia. &c. & *l.* 6. *c.* 17. Ad umbilicos prominentes, ne manu ferroque curandum sit, &c. *Liv. l.* 26. *c.* 45. *sub fin.* Ventus adeo nudaverat vada, ut alibi umbilico tenus aqua esset, alibi genua vix superaret. *Hirt. de B. Afric. c.* 85. Per mare umbilici fine ingressi, terram petebant. ¶ *Cels. l.* 7. *c.* 49. *sub fin.* eodem nomine appellat nervum umbilicarem. Medicus, inquit, manu leniter trahere umbilicum debet istu, ne abrumpat. ¶ Metaphorice est media pars cujusque rei. *Cic. Verr.* 6. *c.* 48. Qui locus, quod in media est insula situs, umbilicus Siciliæ nominatur. *Plaut. Men.* 1. 2. 45. Dies quidem jam ad umbilicum est dimidiatus mortuus. *Liv. l.* 35. *c.* 18. Ætoli, qui umbilicum Græciæ incolunt. Adde *Plin. l.* 3. *c.* 12. *sub fin.* & *Attium* apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 2. & apud *Cicer. l.* 2. *de Divinat. c.* 56. ubi Delphi *umbilicus terrarum* dicuntur, & ab *Auct. Priap. carm.* 76. *umbilicus orbis*. ¶ In libris *umbilicus* erat bacillum teres, e cedro, vel buxo, vel ebore, vel osse, aliave materia, circa quem volvebantur chartæ, & volumen fiebat; ita dictus, quod volumine complicato, medium locum teneret. Vel (quod pæne eodem recidit) *umbilici* dictæ sunt ejus bacilli partes extremæ, quæ hinc inde extabant, convoluto volumine: quibus ad ornatum præfigi solebant, quæ dicebantur cornua, modo picta, modo ex ære, aut ebore, &c. *Martial. l.* 3. *epigr.* 2. *ad libr. suum*: Cedro nunc licet ambules perunctus, Et frontis gemino nitens honore Pictis luxurieris umbilicis. & *l.* 3. *epigr.* 6. *a med.* Quæ cedro decorata, purpuraque Nigris pagina crevit umbilicis. *Id. l.* 8. *epigr.* 61. liber umbilicis decorus, & cedro. Adde *l.* 1. *epigr.* 67. & *Catull. carm.* 22. *ad Varum de Suffeno*, *v.* 7. Et quia hic ornatus non affigitur libris, nisi cum absoluti sunt, hinc *umbilicus* interdum pro fine ponitur. *Martial. l.* 4. *epigr. ult.* Ohe, jam satis est, ohe libelle: Jam pervenimus usque ad umbilicos. *Horat. epod.* 14. *v.* 6. deus me vetat Inceptos, olim promissum carmen, iambos Ad umbilicum adducere. ¶ In eadem medii loci significatione sunt illa *Plin. l.* 15. *c.* 22. Ponticis nucibus umbilicus intus in ventre medio. *Id. l.* 18. *c.* 15. *in fin.* solo humido vermiculi umbilicum lupini in sterilitatem castrant. *Id. l.* 10. *c.* 52. *extr.* Umbilicus ovis a cacumine inest, ceu gutta eminens in putamine. *Id. l.* 16. *cap.* 7. *de robore*. Gignunt & alæ ramorum ejus pilulas, corpore, non pediculo adhærentes, candicantes umbilicis. ¶ De parvo circulo. *Id. l.* 37. *c.* 5. *sub fin.* Non oportere perforari beryllos, quorum sit absoluta bonitas, umbilicis tantum ex auro capita comprehendentibus. *Id. l.* 18. *c.* 33. Duci sarculo sulcum, vel cinere lineam pedum viginti conveniet: mediamque mensuram, hoc est in decimo pede, circumscribi circulo parvo, qui vocetur umbilicus. ¶ De gnomone. *Plin. l.* 6. *c.* 34. In hoc cæli circumflexu, æquinoctii die medio, umbilicus, quem gnomonem vocant, septem pedes longus, umbram non amplius quatuor pedes longam reddit. Adde *sub fin. ejusd. libri*, & *l.* 2. *c.* 71. ¶ Præterea *umbilici* dicuntur marinæ cochleæ, quarum testa rotunda, & contorta similitudinem quandam habet cum umbilico hominis. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 6. *de Scipione Æmiliano*. & *C. Lælio*. Solet narrare Scævola, conchas eos, & umbilicos ad Cajetam, & Laurentum legere consuesse. *Val. Max. l.* 8. *c.* 8. *num.* 1. Constat namque eos Cajetæ, & Laurenti vagos litoribus conchulas, & umbilicos lectitasse. Al. leg. *calculos*; & *umbilicos* parvos rotun-

tundosque lapillos interpretantur. Sed *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 3. cum narrasset, jussas a Caligula legiones, conchas, & umbilicos in ora maris legere; subdit deinde: hujusmodi pisces Græce *Nympharum lumina*, seu *ocellos* appellari, ex quo intelligimus, pisces esse, aut certe marinas conchulas, aut cochleas, quæ a maris fluctibus subinde ejectantur. ¶ Umbilicus Veneris, *κοτυληδών*, herba est in officinis nomen retinens, folio in acetabuli formam tornato, brevi in medio cauliculo, in quo semen inest, radice olivæ modo rotunda. Est & alterum ejusdem generis, aymbalion aliqui vocant, pinguibus foliis, latioribus, ligularum modo densis, circa radicem medium oculi ambitum describentibus, ut in majore sempervivo, astringentis gustus, cauliculo tenui, in quo flores, & semina hyperici, radice majuscula. *Apul. de herb. capite* 43.

UMBO, onis, m. *ἄμβων*, *ὀμφαλός*, quidquid in plano rotundi, aut coni figura exstat ac prominet: a voce græca ullata. Specialim sic dicitur media pars clypei eminentior. *Virg. 2. Æn. v.* 544. telum imbelle sine ictu Conjecit, rauco quod protinus ære repulsum, Et summo clypei nequidquam umbone pependit. ¶ Per synecdochen est ipse clypeus, *scudo*. *Virg. 7. Æn. v.* 632. Tegmina tuta cavant capitum, flectuntque salignas Umbonum crates. *&* *l.* 9. *v.* 810. nec sufficit umbo Ictibus. *&* *l.* 10. *vers.* 884. sed sustinet aureus umbo. *Liv. l.* 2. *c.* 19. Adsurgentem regem umbone resupinat. *Id. l.* 30. *c.* 34. Hostium aciem Romani ala, & umbonibus pulsantes, &c. *Justin. l.* 33. *c.* 2. Umbone se protegens. *Sil. l.* 2. *v.* 354. teritur junctis umbonibus umbo, Pesque pedem premit. Adde *Lucan. l.* 6. *v.* 192. *Petron. in Satyr. c.* 124. *Stat.* 1. *Theb. v.* 377. *& l.* 9. *v.* 147. & *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 387. *& l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 214. Simile est illud *Prudentii in Psychom. v.* 253. Hostem humilem cupiens impulsu umbonis equini Sternere. *con l'arte del cavallo*. In illo *Juvenal. sat.* 2. *v.* 46. illos defendit numerus, junctæque umbone phalanges: eadem est sententia, quæ apud *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 96. sic contextis umbonibus urgent. Respicitur enim mos militaris, cum arctis ordinibus milites densatus junctisque scutis alter alterum protegit. ¶ De cubito, quia ibi clypeus tenetur. *Martial. l.* 3. *epigr.* 46. In turbam incideris, cunctos umbone repellet. *Stat.* 2. *Theb. v.* 670. manus callos defertur in ictus, Turbatique gradus, clypeum nec sustinet umbo. ¶ *Umbo togæ* est sinus & rugæ collectæ ad sinistrum brachium, præsertim in vestitu ditiorum, quibus toga magis laxa & fluxa erat, quam pauperibus. *Tertull. de Pall. c.* 5. *sub init.* De palla elusa *Apul. l.* 11. *Met.* *Persius vero sat.* 5. *v.* 33. *candidum umbonem* per synecdochen dicit ipsam togam virilem. ¶ Præterea quidquid prominet, & protenditur, ut diximus, *umbo* est: idem enim & *ἄμβων*, & *ἄμβη* significat. *Stat.* 1. *Achill. v.* 408. undisonæ quos circuit umbo Maleæ. *h. e.* promontorium. *Id.* 7. *Theb. v.* 15. Isthmius umbo. *h. e.* ipse Isthmus. *Id. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 11. solidus contra riget umbo maligni montis. *& l.* 6. *v.* 237. Stant juga, & objectus geminis umbonibus agger Campum aure vetat. *& l.* 4. *silv.* 3. *v.* 47. Tunc umbonibus hinc & hinc coactis, Et crebris iter alligare gomphis. *h. e.* extremitatibus aggeris, quo via sternitur. *Id.* 6. *Theb. v.* 352 fuscus umbo Arbiter agricolis. *h. e.* lapis terminalis in modum clypei rotundatus, & exstans. ¶ In gemmis quoque *umbo* est earum pars prominentior. *Plin. l.* 37. *c.* 6. *a med.* Arabicæ sardonyches excellunt candore circuli præluido, atque non gracili, neque in recessu gemmæ, aut in dejectu renidente, sed in ipsis umbonibus nitente.

UMBRA, æ, f. *σκιά*, *rezza*, *ombra*, *σκιά*. aer sole carens ex objectu alicujus corporis, ut parietis, arboris, nubium, montium. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 7. *ad fin.* Platani umbram sequi. *Id.* 2. *de Divin. c.* 6. *ad fin.* Quando luna incurrit in umbram terræ, quæ est meta noctis. *Virg. in fin. Ecl.* 3. Majoresque cadunt altis de montibus umbræ. *Id. Ecl.* 3. *v.* 70. Ante focum si frigus erit; si messis in umbra. *all' ombra*. *&* 6 *Æn. v.* 237. vixeque caoca oluiase per umbram. *fra l' ombre*, *nel buio*. & *Horat. l.* 1. *od.* 17. *v.* 22. sub umbra ducere pocula. *Id. lib* 2. *ep.* 2. *v.* 183. ad umbram lucis ab ortu. *fino alla notte*. & *Cels. l.* 1. *c.* 2. *circa med.* Melius est ambulatio in umbra, quam parietes aut viridaria efficiunt, quam quæ tecto subest. *Petron. in Satyr. c.* 131. Nobilis æstivas platanus diffuderat umbras. *Plin. l.* 6. *c.* 29. *ante med.* Regio, in qua XLV diebus ante solstitium, totidemque postea, hora sexta consumuntur umbræ, & in meridiem reliquis horis cadunt. *Id. l.* 2. *c.* 73. Mons, juxta quem umbræ æstate in Austrum jaciuntur. *Id. l.* 4. *c.* 12. In cujus forum solstitio Athos ejaculatur umbram. *Virg. l.* 2. *Georg. v.* 58. arbor umbram facit. *Ovid.* 3. *Met. v.* 55. Peresset exiguas jam sol altissimus umbras. *Virg.* 3. *Æn. v.* 589. Humentemque aurora polo dimoverat umbram. *h. e.* noctem. Sic *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 606. prius humentem non solverit umbram. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 9. nox inducit umbras terris. *Virg.* 2. *Æn. v.* 251. Involvens umbra magna terramque, polumque. *Id.* 6 *Æn. v.* 452. agnovitque per umbram obscuram. *Horat. l.* 1. *od.* 7. *v.* 21. densa Tiburis umbra. *Virg.* 2. *Æn. v.* 621. spissis noctis se condidit umbris. *& l.* 9. *v.* 373. sublustri noctis in umbra. *Lucret. lib.* 4. *v.* 341. nigras discutit umbras. *Senec. in Oedip. v.* 713. nemus umbram præbet. *Plin. l.* 37. *c.* 5. *ante med.* Quibusdam smaragdis intervenit umbra, sordidusque fit color. ¶ In pictura *umbra* est color obscurior, quo qui clarior est, magis eminet. *Cic.* 4. *Acad. cap.* 7. *ante med.* Quam multa vident pictores in umbris, & in eminentia, quæ nos non videmus! *Plin. l.* 35. *c.* 3. Tandem se ars ipsa distinxit, & invenit lumen atque umbras, differentia colorum alterna vice sese excitante. *Id. sub fin. l.* 33. Ratio in picturis ad incisuras, hoc est umbras dividendas ab lumine. *Id. lib.* 35. *cap.* 11. *ante med.* Nicias lumen & umbras custodivit, atque ut eminerent e tabulis picturæ, maxime curavit. ¶ Metonymice *umbra* est quidquid umbram facit, *v. gr.* arbores frondosæ, tentoria, ædificia. *Virg.* 2. *Georg. v.* 156. rarus opaci umbram falce premere. *Ovid.* 10. *Met. v.* 512. nudus arboris Othrys erat, nec habebat Pelion umbras. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 20. viridi fontes induceret umbra. *h. e.* circumsitis viridibus umbraculis sepiret. *& Ecl.* 5. *v.* 5. sub incertas, Zephyris motantibus, umbras. *h. e.* frondes. Sic *Calpurn. ecl.* 3. *v.* 101. tremulas non excutit Africus umbras. *Sil. l.* 14. *v.* 301. turris tabulata decem cui crescere Grajus Fecerat, & multas nemorum consumpserat umbras. *h. e.* arbores. *Id. l.* 4. *v.* 681. Ignis Nutritur silvam populatus, & avidus umbris. *h. e.* arbores in ripa fluminis sitas. *Id. l.* 12. *vers.* 352. Virgulta tegitur valle, ac frondentibus umbris. *h. e.* frondibus umbrosis. *Val. Flacc. l.* 7. *vers.* 33. cæsa descendet Caucasus umbra. *Stat. l.* 3. *silv.* 4. *v.* 29. sed non erat illi Arcus, & ex humeris nullo fulgentibus umbræ. *h. e.* pharetra. *Id.* 4. *Theb. v.* 316. dum roseis venit umbra genis. *h. e.* lanugo, barba. *Claudian. in nupt. Pallad. & Celer. v.* 22. dubiam lanuginis umbram Cæsaries intonsa tegit. *Petron. in Satyr. c.* 109. Nunc umbra nudata sua jam tempora mærent. *h. e.* capilli. *Stat. Theb. l.* 6. *v.* 226. summa cassidis umbra. *h. e.* crista. ¶ De tentoriis, & ædificiis. *Paul. ex Festo:* Umbræ vocabantur Neptunalibus casæ frondeæ pro tabernaculis. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 50. vacua tonsoris in umbra. *h. e.* taberna. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 67. *& lib.* 3. *v.* 387. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 75. & *Martial. l.* 11. *epigr.* 48. Pompeja lentus spatiare sub umbra. *h. e.* porticu Pompeji. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 173. Ad pugnam qui rhetorica descendit ab umbra. *h. e.* a declamationibus, quæ habentur in scholis, ad veras causas in foro agendas. *Tacit. in Ann. c.* 53. Studiis in umbra educata. *h. e.* in privata domo. ¶ Metaphorice *facere umbram alicui*, ejus decora obscurare, & gloriam minuere, *far ombra*. *Sil. l.* 12. *v.* 282. *de Syracusis.* Et Salaminiacis quantum, Eoisque tropæis Ingenio pectus urbs invia fecerit umbram. ¶ Dicitur *umbra*, qui invocatus venit ad cœnam cum eo, qui vocatus fuit: quia illum sequitur, tanquam umbra corpus. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 22. cum Servilio Balatrone Vibidius, quos Mæcenas adduxerat umbras. *& l.* 1. *epist.* 5. *v.* 28. locus est & pluribus umbris. ¶ Item tenuis species, signum, vestigium alicujus rei, *apparenza*, *ombra*. *Cic.* 3. *Offic. c.* 17. Veri juris, germanæque justitiæ solidam & expressam effigiem nullam tenemus, umbra & imaginibus utimur. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 11. O hominem amentem, & miserum, qui ne umbram quidem unquam *τοῦ καλοῦ* viderit! *Id. pro Mur. c.* 6. *a med.* In quo ipsam luxuriam reperire non potes, in eo te umbram luxuriæ reperturum putas? *Id. in Pison. c.* 24. Ignorem quamquam camorem, & omnes umbras falsæ gloriæ consectari. *Plaut. Mil.* 3. 1. 31. Nihil amas: umbra es amantium magis, quam amator. *Silv. l.* 15. *v.* 316. Belli per Grajas umbram circumtulit oras. *Lucan. l.* 3. *v.* 146. umbram libertatis servare. *Ovid. Met.* 9. *v.* 459. mendax umbra pietatis. *Plin. l.* 30. *c.* 2. *a med.* Habere quasdam veritatis umbras. ¶ Hinc *timere umbras*, nimis meticulosum esse, ex vana causa timere, proverb. *Cic. Attic.* 15. *ep.* 20. *sub fin.* Videtur mihi iste, qui umbras timet, ad cædem spectare. *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 10. Ipse meas solus, quod nil est, æmulor umbras, Stultus, quod stulto sæpe timore tremo. *& Cic. de petit. consul. cap.* 2. *ad fin.* Quanobrem, quod inanius, umbram suam timet. ¶ Ponitur & pro colore, prætextu, causa. *Liv. l.* 3. *c.* 2. Si sub umbra fœderis æqui servitutem pati possumus. *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 172. scelerique profano Fallax legitimam regni prætenderat umbram. ¶ Et pro tutela ac præsidio. *Liv. lib.* 7. *c.* 30. *a med.* Umbra auxilii vestri tegi possumus. *Id. l.* 32. *c.* 21. *a med.* Sub umbra auxilii vestri latere volunt. *& lib.* 34. *cap.* 9. *a med.* Sub umbra Romanæ amicitiæ latebant. *Justin. l.* 5. *c.* 2. *circa med.* Morum vitia sub umbra eloquentiæ primo latebant. *sotto la coperta.* ¶ Et pro otio & pace. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 18 *v.* 3 Nos, Macer, ignava Veneris cessamus in umbra. *Albinovan. el.* 2. *v.* 93. victor amet: victos potiatur in umbra. *Cic. pro Mur. c.* 14. *ante med.* Cedat forum castris, otium militiæ, stilus gladio, umbra soli. ¶ Sæpissime *umbræ* dicuntur de manibus defunctorum, *ombra*, *spettro*, *fantasimo*, simulacra, imagines. Fingunt enim ethnici Poetæ, defuncto corpore ejus imaginem aut simulacrum expers corporis, & aeri simile ad Inferos descendere, & si quando revisat ad superos, obscuri aeris pallente colore videri. (V. *Lucret. lib.* 1. *a vers.* 120. & *Serv. ad Æn.* 4. *v.* 654. cujus verba in *Simulacrum* recitavimus.) quod si contrectes, par levibus ventis, volucrique somno simillimum experiare. Vel ipsum animum aere vestiri tenentaque defuncti corporis figura, oculis quidem percipi posse, tactu non posse. *Horat. l.* 4. *od.* 7. *v.* 14. Nos ubi decidimus, quo Tullus, dives & Ancus, Pulvis & umbra sumus. *pulvis ex resoluto corpore*, *umbra* effigie & simulacro. *Tibull. l.* 3 *el.* 2. *v.* 9. cum tenuem fuero mutatus in umbram, Candidaque ossa super nigra favilla teget. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1477. emensus freta, terrasque, & umbras. *h. e.* mare, terras, Inferos. *Virg.* 5. *Æn. v.* 734. non me Tartara habent, tristes umbræ. *Ovid.* 7. *Met. v.* 249. Umbrarum rex. *h. e.* Pluto, qui a *Petron.* dicitur *in Satyr. c.* 121. pater umbrarum. *Id. ibid.* Umbrarum facies diro stridore minantur. *Plin. l.* 30. *c.* 2. *in fin.* Se avocasse umbras ad percontandum Homerum. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 67. et inferno Plutonis subditus regno Magna deum proles levibus discurreret umbris. *Ovid.* 9 *Met. v.* 410. Vultibus Eumenidum, matrisque agitabitur umbris. *Suet. in Calig. c. paulo p.* Hortorum custodes umbris inquietati. *Sil. l.* 12. *v.* 548. Et Paulli stare ingentem miraberis umbram. *Senec. in Troadib. v.* 181. Emicuit ingens umbra Thessalici ducis. *h. e.* Achillis. ¶ Denique *umbra* est piscis genus sic a colore nigre-

nigrescente appellatam, ut auctor est *Varro l. 4. de L. L. c. 12.* his verbis: Vocabula piscium pleraque translata a terrestribus ex aliqua parte similibus rebus, ut anguilla, lingulaca, sudis: alii a coloribus, ut hæc asellus, umbra, turdus: alia a vi quadam ut hæc lupus, canicula, torpedo. Hæc *Varro.* Umbra quoque hic piscis appellatus videri potest ob lineas quasdam obliquas a dorso descendentes, aureas, & obscuras, quæ aliarum videntur umbræ. Una enim manifesta est, sequens obscura & sic deinceps a capite ad caudam usque quemadmodum tradit *Rondeletius l. 5. de piscibus, c. 9.* ubi plura hoc de pisce legere potes. Græcis similiter piscis hic *σκίαινα* appellatur a *σκιά*. *Ovid. in Halieut. v. 111.* & auri Chrysophrys imitata decus, tum corporis umbræ Liventis, rapidique lupi. Adde *Colum. l. 8. c. 16.* & *Auson. in Mosell. v. 90* Italis est *ombrina*.

UMBRACŬLUM, li, *n. ombracolo, σκηνή, σκίασμα,* locus, in quo est umbra, locus compositus & tectus frondibus, aut alia re quacumque ad umbram præbendam, tabernaculum velumve umbræ causa erectum. *Varr. l. 1. de R. R. c. 51* Ubi ea re tecta, & loca calida prope aream faciunt, ac umbracula, quo succedant homines in æstu, tempore meridiano. *Cic. in fragm.* apud *Macrob. l. 6. Saturn. c. 4.* Visne, ea quæ restant, in illis alnorum umbraculis prosequamur? *Virg. 9 Ecl. v. 42.* & lentæ texunt umbracula vites. ¶ Pro umbella, qua tegitur frons ad solis calores arcendos, *ombrella*. *Ovid. 2. Fast. v. 311.* Aurea pellebant tepidos umbracula soles. *Id. 2. de art. am. v. 209.* Ipse tene distenta suis umbracula virgis. *Martial. l. 14. epigr. 28.* Accipe quæ nimios vincant umbracula soles. *Tibull. lib. 2. el. 5. v. 97.* Aut e veste sua tendent umbracula sertis Vincta. ¶ Sumitur quoque pro schola, ducta appellatione a Philosophorum veterum ambulationibus, quæ arborum umbraculis erant opacæ, ut Academia, & Lyceum. *Cic. in Bruto, c. 9. a med.* Processerat enim in solem & pulverem: non ut e militari tabernaculo, sed ut e Theophrasti doctissimi hominis umbraculis. *Id. 3. de Legib. c. 6.* Post a Theophrasto Phalereus ille Demetrius mirabiliter doctrinam ex umbraculis eruditorum, otioque, non modo in solem atque pulverem, sed in ipsum discrimen aciemque produxit.

UMBRALITER, per umbram & imaginem *Augustin. ep. 57. ad fin.* Deus in templo manufacto non corporaliter, sed umbraliter habitavit.

UMBRANS, antis, *che fa ombra, ombroso,* umbram inducens, opacans. *Senec. in Herc. Fur. v. 717.* Ingens domus umbrante luco tegitur. *Claudian. de B. Get. v. 575.* Alpheas umbrantia Mænala ripas. *Senec. in Hippol. v. 836.* Polus vasto carcere umbrans manes, *h. e.* tenebris coercens. *Sil. l. 1. v. 403* frontem intonsam umbrante capillo Septus, & horrentes effingunt crine galeros. *Al. leg. vibrante*.

UMBRATICŎLA, æ, m. & f. qui umbra delectatur, homo delicatus, & mollis, ignavus, qui solem pulveremque ferre non potest. *Plaut. Trucul. 2. 7. 49.* Mœchum malacum, cincinnatum, umbraticolam, tympanotribam amas. Eodem sensu etiam *umbraticus* dicitur. *Id. Curcul. 4. 3. in fin.* Quid refert, me fecisse regibus, ut mihi obedirent, si hic me hodie umbraticus deriserit? *Senec. lib. 4. de benef. cap. 2.* Epicureorum delicata & umbratica turba.

UMBRATICUS, a, um, *chi sta all' ombra,* qui in umbra degit. *Umbraticus homo* est ignavus, mollis. V. *Umbraticola*. ¶ *Umbraticæ litteræ* dicuntur, quæ domi exercitii causa, aut in scholis exarantur. *Plin. l. 9. ep. 2.* Nisi forte volumus scholasticas tibi atque ut ita dicam, umbraticas litteras mittere. *Petron. in Satyr. c. 2* Umbraticus doctor. *h. e.* ludi magister, qui domi & in otio pueros docet. ¶ *Umbraticum negotium* est, quod domi agitur, & sine multo labore. *Gell. l. 3. c. 1. a med.* Negotiis se plerumque umbraticis, & sellulariis quæstibus intentos habent.

UMBRATĬLIS, le, *da ombra, σκιατρόφος,* ad umbram pertinens, ut *Vita umbratilis*, quæ umbra atque otio marcescit, *σκιατροφία*. *Cic. 2. Tuscul. c. 11.* Sic ad malam domesticam disciplinam, vitamque umbratilem & delicatam cum accesserunt etiam poetæ, nervos omnes virtutis elidunt. *Colum. l. 2. c. 2.* Nec sit mora segnis, & umbratilis. ¶ *Exercitatio umbratilis*, quæ in loco operto, atque adeo in otio fit. *Cic. 1. de Orat. c. 34.* Educenda deinde dictio est ex hac domestica exercitatione, & umbratili medium in agmen, in pulverem, in clamorem, in castra atque aciem forensem. ¶ *Oratio umbratilis*, est oratio Philosophorum, ita dict. ad differentiam orationis Oratorum, quia Philosophi in umbraculis versabantur, Oratores in foro sub sole. *Cic. in Orat. c. 19* Mollis est oratio Philosophorum, & umbratilis, nec sententiis, nec verbis instructa popularibus.

UMBRATILITER, adverb. leviter, rudi descriptione, & quasi per umbras. *Sidon. l. 2. ep. 10.* Quæ imaginarie tantum, & quodammodo umbratiliter effingimus.

UMBRATUS, a, um, *inombrato,* umbra tectus. *Virg. 6. Æn. v. 772.* Atque umbrata gerunt civili tempora quercu. *h. e.* circumdata quercu, quodammodo umbram faciente. *Stat. 6. Theb. v. 554.* Olympiacis umbratus tempora ramis. *Id. l. 3. silv. 4. v. 79.* Umbratur genas, *h. e.* barbatus. *Val. Flacc. l. 4. v. 137.* tempora umbrata galero, *h. e.* intecta. *Claudian. de B. Gild. v. 444.* Umbratus dux ipse rosis, & marcidus ibit Unguentis.

UMBRI, orum. V. *Umber*.

UMBRIA, æ, f. *l'Umbria, Ὀμβρία,* regio Italiæ inter Apenninum & mare superum, Picenum, & Narem fluvium, cujus incolæ *Umbri*. V. *Umber*. Fuit patrium solum *Plauti*, *Propertii*, & *Joviani Pontani*. Olim pars fuit Etruriæ. *Propert. in fin. l. 1. & l. 4. el. 1. v. 63.* Ut nostris tumefacta superbiat Umbria libris: Umbria Romani patria Callimachi, *h. e.* Propertii. *Martial. l. 4. epigr. 10.* Montanæ decus Umbriæ Sabinus. Adde *Plin. l. 3. c. 5.* ¶ Adjective *Gell. l. 3. c. 2.* Umbria testa. V. *Arabia*.

UMBRICUS, a, um, ad Umbriam pertinens, ut Creta Umbrica, quæ non nisi poliendis vestibus assumitur, inquit *Plin. l. 35. c. 17.*

UMBRIFER, ra, rum, *ombroso, σκιώδης,* ferens umbram, umbrosus. *Varro l. 2. de R. R. c. 2. circa med.* Circiter meridianos æstus, dum defervescunt, sub umbriferas rupes, & arbores patulas subjiciunt. *Virg. 6. Æn. v. 473.* in nemus umbriferum. *Cic.* vertens *Homeri* carmina *l. 2. de Divin. c. 30.* umbrifera platanus. ¶ Item ferens umbras defunctorum. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 427.* Supprime jam lacrymas. non est revocabilis ille, Quem semel umbrifera navita lintre tulit. *Stat. l. 8. Theb. v. 18.* Umbriferæque fremit sulcator pallidus undæ. *& l. 1. v. 57.* tuque umbrifero Styx livida fundo.

UMBRO, as, avi, atum, a. 1. *inombrare, aduggiare, σκιάζω,* umbra tego, umbram induco, adumbro, inumbro, obumbro, opaco. *Colum. l. 5. c. 7.* Omnes pæne virgæ, ne umbrent, abraduntur. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v. 149. de Tritone.* Umbratura deam retro sinuatur in arcum Bellua. *Plin. lib. 37. cap. 7.* Carchedonios umbrante tecto purpureos videri. *h. e.* sub tecto, & in umbra. *Sil. l. 5. v. 488.* quercus umbrabat coma summi fastigia montis. *Stat. l. 4. silv. 2. v. 36* vitifero sub palmite nudos Umbravit colles, & sobria rura Lyæus. *h. e.* consevit & umbrosa reddidit. Sic *Sil. l. 14. v. 24* montes umbrare olea. *h. e.* conserere. *Varro* apud *Non. c. 2. n. 790.* Umbrantur somno pupulæ *h. e.* clauduntur, lucem non admittunt. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 121. de Xerse.* Narratur rapuisse vagos exercitus amnes, Et telis umbrasse diem. *h. e.* obscurasse. *Id. de VI. consul. Honor. v. 163.* cui caput umbravere virentes Heliadum. *h. e.* corona populea caput cinxit.

UMBRŌSUS, a, um, *opaco, ombroso, σκιώδης,* umbram habens, opacus. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 2. c. 1.* Ego locum æstate umbrosiorem vidi nunquam. *Senec. l. 3 quæst. nat. c. 11. circa med.* Fere aquosissima sunt quæcumque umbrosissima. *Virg. 3. Georg. v. 331.* Æstibus at mediis umbrosam exquirere vallem. *Id. 8. Æn. v. 242.* umbrosæ cavernæ. *Tibull. l. 1. el. 4. v. 8.* umbrosa tecta. *Horat. l. 3. od. 1. v. 23.* umbrosa ripa. ¶ Item umbram inducens. *Plin. l. 16. c. 26. sub fin.* Fico folium maximum umbrosissimumque. *Virg. Ecl. 2. v. 3.* inter densas, umbrosa cacumina, fagos. *Id. Æn. 8. v. 34.* crines umbrosa tegebat arundo. *Propert. l. 1. el. 20. v. 7.* umbrosa silva. *Ovid. 3. Fast. v. 17.* umbrosæ salices.

U N

UNA, adverb. *insieme, in compagnia, ἅμα, ὁμοῦ, ὁμῶ,* simul, pariter. *Cic. Attic. l. 7. ep. 10.* Si in Italia Pompejus consistit, erimus una. *Id. 2. de Fin. c. 24. extr.* Quo minus ambo una necaremini non precarere? *Id. in Bruto, c. 21.* Tenuit cum hoc locum quendam etiam Ser. Fulvius, & una Fabius Pictor. *Tacit. 2. Histor. cap. 28* Cohortes turbidas, ac, si una forent, prævalidas, dispergere. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 77.* corpus onustum Hesternis vitiis animum quoque prægravat una. *Cic. de Amic. c. 10* Quod summi puerorum amores sæpe una cum prætexta ponerentur. *Terent. Adelph. 4. 3. 7.* Quæso, ut una mecum ad matrem virginis eas. *Plaut. Mil. 2. 1. 61.* Qui amantes una inter se facerem convenas. *Cic. initio Divin. Verr.* Si mei consilii causam cognoverit, una & id quod facio, probabit, & in hac causa neminem præponendum mihi actorem putabit. *Plaut. Mostell. 2. 3. 43.* I mecum, obsecro, una simul. V. *Simul*. ¶ Cum dativo *Virg. Æn. 8. v. 104.* Pallas huic filius una, Una omnes juvenum primi pauperque senatus Tura dabant.

UNAETVICESIMANUS miles dicitur, qui est ex legione vicesima prima. *Tacit. l. 2. Hist. c. 43.* Statim Unaetvicesimanorum principiis, aquilam abstulere. *Id. 1. Ann. c. 51.* Sinistrum latus Unaetvicesimani, dextrum Quintani clausere. ¶ Legitur etiam *unet·icesimanus*.

UNAETVICESIMUS, a, um, vicesimus primus, ut Unaetvicesima legio, apud *Tacit. 1. Ann. c. 45. & 2. Hist. c. 43.* ¶ Legitur & *unetvicesimus*.

UNANIMANS, antis, idem quod unanimis. *Plaut. Truc. 2. 4. 80* Non amantis mulieris, sed sociæ unanimantis, fidentis fuit.

UNANIMIS, me, *concorde, dell' istesso animo, ὁμόψυχος,* qui unius animi est, & unius sententiæ cum altero. *Virg. 4. Æn. v. 8.* Cum sic unanimem alloquitur male sana sororem. *Claudian. in Consul. Probi & Olybr. v. 231.* Unanimes fratres. *Id. epigr. 37.* Pectoribusque lupatis Unanimes frenantur equi. V. *Unanimus*.

UNANIMITAS, atis, f. *concordia, ὁμοψυχία, ὁμόνοια,* concordia, consensus. *Liv. l. 40. c. 8. a med.* Mihi, Antiocho, & cuilibet regum hujus ætatis nulla re magis, quam fraterna unanimitate regnum æquasse. *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n. 256. & 571.* Per nostram egregiam unanimitatem.

UNANIMITER, *concordemente, ὁμοψύχως,* uno animo, concorditer. *Vopisc. in Tacit. c. 4. in fin.* Me unanimiter delegistis. *Tertull. de Patient. c. 1. sub fin.* Philosophi cum inter se variis sectarum libidinibus discordent, patientiæ unanimiter studeant.

UNANIMUS, a, um, idem quod unanimis, & eo etiam usitatius. *Liv. l. 7. c. 21.* Quæ distinere unanimos videbatur. *Val. Flacc. l. 4. v. 161.* nomenque sequutus Oceos unanimi. *Catull. carm. 30. ad Alphen.* Alphene immemor, atque unanimis false sodalibus. *Stat. 8. Theb. v. 669.* unanimi fratres. *Alii leg.* unanimes. *Plaut. Stich. 5. 4. 49.* Ego tu sum, tu es ego: unanimi sumus. Plures vet. *Cod.* habent *unianimi*. *Claudian. sub fin. l. 2. de rapt. Pros.* unanimi consortia discite somni. *Val. Flacc. l. 1. v. 614.* venti Induxere hiemem,

mem, eaueaque ad litora traste Unanimi freta cuerva fecent. unanimi proprie, quia ἄνεμοι, & animus est flatus, vocatus.

UNCATIO, onis, f. curvatura. *Cæl. Aurel. Acuter. l. 2. c. 31. circa med.* Unguium uncatio, quam γρύπωσιν vocant.

UNCATUS, a, um, curvatus, inflexus, uncus. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 5. c. 5. a med.* Adeo at quidem uncati permaneant. *Sidon. l. 4. ep. 20. a med.* Uncatæ lanceæ. *Id. l. 9. ep. 9. ad fin.* Uncatis syllogismis aliquem inhumare.

UNCIA, æ, f. *oncia*, (οὐγκία Siculorum lingua) duodecima pars assis, seu libræ. *Rhemn. Fann. de ponderib. & mensur. v. 21.* Unciaque in libra pars est, quæ mensis in anno. *Plin. l. 20. c. 13. sub fin.* Fasciculum rutæ in rosaceo decoctum, addita uncia aloes. *Martial. l. 2. epigr. 107.* Diluti bibis unciam Falerni. *Plaut. Men. 3. 3. 3.* Huic ut addas auri pondo unciam. ¶ Unciæ partes sunt *semuncia, drachma, sextula, duella, siliqua*; quæ V. suis loc. *Drachma* est octava pars unciæ: *sextula* sexta: *duella* tertia: *siliqua* quarta. ¶ Apud *Cels. l. 5. c. 17.* in uncia est pondus septem denariorum: denarii autem pondus in sex partes dividitur, id est sextantes, qui Græcorum obolis respondent. ¶ Sæpe dicitur de duodecima parte totius alicujus, sive ponderis, sive mensuræ continuationis: quemadmodum *as* totum aliquod significat. *Colum. l. 5. c. 1. a med.* Pars duodecima jugeri pedes efficit duo millia & quadringentos: hoc est uncia. *Senec. l. 4. controverf. 28. post med.* Ex uncia heres erat patris sui Gallia. *Frontin. de aquæd. artic. 22.* Digitus est sextadecima pars pedis; uncia duodecima. *Plin. l. 6. c. ult. ante med.* Gnomonis centum unciæ umbram septuaginta septem unciarum faciunt. *Martial. l. 9. epigr. 3.* non erit uncia tota, Decidat tecum qua pater ipse deum. *h. e.* duodecima pars æris alieni, quod Jupiter tibi debet. ¶ De minima quantitate cujusque rei *Id. ibid. epigr. 29.* D. quadrante tuo quid speres, Gallice? nulla De nostro nobis uncia venit apro. *Plaut. Rud. 4. 2. 8.* Neque piscium ullam unciam hodie pondo cepi. *Juvenal. sat. 11. v. 131.* adeo nulla uncia nobis Est eboris, nec tessellæ, nec calculus ex hac Materia. ¶ *Usura uncia*, quæ sæpius *unciaria* dicitur, est pars duodecima usuræ centesimæ: Centesima autem erat, cum centesima pars sortis singulis mensibus solvebatur, *h. e.* duodecim pro centum in annos singulos. Dicitur etiam *unciaria*, quia sicut uncia est assis pars duodecima, ita hæc usura est pars duodecima centesimæ, quæ est velut as, & maxima usurarum, *dodici per cento*, ut in *Centesimus* dictum est. *Semunciaria* autem *sei per cento*. Itaque usura, quæ duodecim solvit pro centum assibus, duo habet nomina: cum *centesima* dicitur, refertur ad sortem, quæ est *centum*, cum *uncia* & *unciaria*, ad *as*, quatenus ipsam sortem significat. Hoc vero in aliis minoribus usuris locum non habet, quæ una appellatione efferuntur, *triens*, *quadrans*, *semis*, &c. quæ solum ab *as* descendunt. Sunt tamen qui doceant, unciariam usuram esse omnium levissimam, & centesimæ oppositam, quæ scilicet unum pro centum non singulis mensibus, sed singulis annis solveretur, *uno per cento*. Quæ si aliquando in usu fuisset, non erat cur in XII Tab. caveretur, ne quis unciario fenore plus exerceret; quod refert *Tacit. Annal. 6. c. 16.* V. *Gronov. in Ἀντεξηγήσει de Usur.* ubi hac de re multa. *Scævola Dig. l. 26. tit. 7. l. 26. circa med.* Quæro, uncias usuras, an vero eas, quas stipulati sunt, præstare debeant.

UNCIALIS, le, *di oncia*, unciam ponderis, aut mensuræ habens, unciarius. *Plin. l. 33. c. 3.* Asses unciales. *h. e.* unciæ pondo. Sic *Id. l. 14. c. 3. a med.* Uncialis uva. *Id. l. 18. c. 16. ad fin.* Uncialis altitudo.

UNCIARIUS, a, um, *di oncia*, unciam continens. *Plin. l. 32. c. 3. a med.* Unciaria stipe collata. *h. e.* nummulis, qui dimidium assis valebant, eo tempore, quo asses sextantales facti sunt, *h. e.* duarum unciarum pondere. *Ulpian. Dig. lib. 50. leg. 34. ad fin.* Unciarius heres. *h. e.* ex uncia, seu duodecima parte hereditatis. *Liv. l. 7. c. 16.* Unciarium fenus. *h. e.* usura uncia, de qua V. in Uncia. Hujus dimidium erat semunciarium. *Liv. ibid. c. 27.* Semunciarium ex unciario fenus factum. Hinc *unciaria lex* de fenore unciario lata a L. Sulla & Q. Pompejo Rufo, ut *Fest.* docet. *Tacit. Ann. 6. c. 16.* Duodecim tabulis sanctum, ne quis unciario fenore amplius exerceret: dein rogatione tribunitia ad semuncias redacta. ¶ *Unciaria uva* dictæ sunt a magnitudine & pondere acinorum, quas *Plin.* vocat unciales. *Colum. l. 3. c. 2. & Isidor. l. 17. Orig. c. 5. circa med.*

UNCIATIM, *a oncia, a oncia*, κατ' οὐγκίας, per singulas uncias. *Plin. l. 28. c. 9. a med.* Datur & phthisicis unciatim cum vini veteris hemina decocta, donec tota unciæ toto residant. *Terent. Phorm. 1. 1. 9.* Quod ille unciatim vix de demenso suo, suum defraudans genium comparsit miser. *h. e.* paulatim, *a poco a poco*, *a spizzico*, *a stento*.

UNCINATUS, a, um, *rampiconato*, *uncinato*, ἀγκιστρωτός, ἀγκιστρώδης, uncinis hamatus. *Cic. 4. Acad. c. 38. ad fin.* Qui asperis, & lævibus, & hamatis, uncinatisque corpusculis concreta hæc esse dicat, interjecto inani.

UNCINUS, ni, m. *uncino*, *uncino*, *rampino*, ὄγκινος, uncus, hamus: a græca voce allata. Græci enim dicunt & ὄγκη, & ὄγκινος, in ea acceptione, qua Latini uncum, vel hamum. *Apul. l. 8. Metam.* Pessulis injectis, & uncino firmiter immisso. *Pallad. in Mart. tit. 10. a med. de ficu.* Uncinis æreis tollere vermes. ¶ Adjective *Paulin. Nolan. carm. 30. seu Natali 7. S. Felic. v. 270.* Staminis uncino, quasi piscis, inhæseret hamo.

UNCIOLA, æ, f. *oncietta*, οὐγκίδιον, parva uncia. *Juvenal. sat. 1. v. 40.* Unciolam Proculejus habet, sed Gillo deuncem.

UNCIPES, edis, uncos pedes habens. *Tertull. de Pall. c. 5.* Quam enim non expediat in algore & ardore rigere nudipedem, quam in calceo uncipedem!

UNCTIO, onis, f. *unzione*, ἄλειψις, ἄλειμμα, χρῖσις, unguendi actus. *Plaut. Stich. 2. 1. 72.* Vel unctiones Græcas sudatorias. *Colum. l. 12. c. 51. extr.* Oleum secundarium quotidianam unctionem præbere poterit dolore nervorum laborantibus. *Cic. 2. de Orat. cap. 5. ad fin.* Philosophum omnes unctionis causa relinquerunt. *idest* causa palæstricæ exercitationis. ¶ Ellipsis, quod unctione illinitur. *Plin. l. 28. cap. 11. circa med.* Ita ut unctio inarescat.

UNCTITO, as, n. 1. ἀλείφω, sæpe ungo. *Plaut. Mostell. 1. 3. 117.* Nam istæ veteres, quæ se unguentis unctitant, &c.

UNCTIUSCULUS, a, um, ὑπολιπαρώτερος, aliquantum unctus. *Plaut. Pseud. 1. 2. 81.* Nam ipse ego pulmentum utor magis unctiusculo; *h. e.* magis condito.

UNCTOR, oris, m. *chi unge*, ἀλείπτης, χρίστης, qui ungit, & speciatim qui in balneis lavantium membra ungit, quem *Juvenal. sat. 3. v. 76. & sat. 6. v. 421.* græco vocabulo *aliptam* vocat. *Martial. l. 12. epigr. 71.* Atque olei stillam daret Opelicus unctor. Adde *l. 7. epigr. 31.* De athletarum unctoribus *Quintil. l. 11. c. 3.* Affecta gymnasiis & oleo corpora, quamlibet sint in certaminibus robusta, si militare iter imperes, deficiant, & quærant unctores suos, nudumque sudorem. ¶ *Plautus Trin. 2. c. 22.* unctorem enumerat inter servitia domus luxu affluentis: & in *Inscriptionib.* apud *Gruter. pag. 578. n. 5. & pag. 581. n. 12.* apud *Reines. class. 9. n. 80.* & apud *Murator. pag. 912. n. 25. & pag. 917. n. 10. & 13.* unctor est in officiis domus Augustæ, lavantibus in balneo Cæsaribus minister.

UNCTORIUS, a, um, ad ungendum pertinens. *Unctorium* subaudi *cubiculum*, ἀλειπτήριον, locus in balneis in quo ungebantur. *Plin. l. 2. ep. 17. ante med.* Adjacet unctorium, hypocaustum, adjacet propnigeon balinei. Al. leg. *unctuarium* eod. sensu.

UNCTRIX, icis, f. quæ ungit, v. gr. lavantem in balneo. *Vet. Lap.* apud *Murator. pag. 891. n. 5.* Celene Liviæ unctrix. *Aliæ* apud *Gruter. pag. 581. n. 12.* Athenais Augusti unct.

UNCTUARIUM. V. in *Unctorius*.

UNCTULUS, a, um, aliquantum unctus. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 847.* Alii sunt circumtonsi, & tersi, atque unctuli, ut mangones esse videantur servi. ¶ Substantive *Apul. l. 8. Met.* Impertiri nobis unctulum indidem. *h. e.* parum unguenti.

UNCTURA, æ, f. idem quod unctio, ea præsertim, quæ mortuorum cadaveribus adhibetur. *Cic. 2. de Legib. c. 24.* Servilis unctura tollitur, omnisque circumpotatio.

UNCTUS, us, m. idem quod unctura. *Apul. l. 8. Met. sub fin.* Oleum unctui profer. *Plin. l. 30. c. 10.* Cochlearum cinis cum melle, unctu sanat.

UNCTUS, a, um, *unto*, *pieno d'unguento*, μεμυρισμένος, χριστός, tinctus, delibutus, oblitus. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 78.* Puer unctis Tractavit calicem manibus. *Id. l. 2. od. 1. v. 5.* Arma uncta cruoribus. *h. e.* tincta. *Id. l. 2. sat. 6. v. 64.* Uncta satis pingui ponentur oluscula lardo. *h. e.* condita. *Plaut. Truc. 2. 2. 34.* Foras nostras unguentis uncta aula ea accedere. *Virg. 4. Æn. v. 398* natat uncta carina. *h. e.* pice delibuta. *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 11.* uncta palæstra. *h. e.* in qua oleo uncti exercebantur. *Pers. sat. 6. v. 16* Cœnare sine uncto. *h. e.* sine cibis delicatis, & ullo condimento paratis. *Cic. Phil. 3. c. 5.* Nudus, unctus, ebrius concionatus est. *h. e.* unguentis delibutus. ¶ Translate ponitur pro opiparo, lauto, quia ditiores cibis exquisite unctis, *h. e.* conditis utuntur. *Martial. l. 5. epigr. 45.* Captus es unctiore cœna. *Horat. l. 1. ep. 15. sub fin.* ubi quid melius contingit, & unctius, &c. *Sidon. l. 2. ep. 9. ad fin.* Unctissimæ cœnæ. Rursus *Horat. l. 1. ep. 17. v. 12.* Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum Te tractare voles, accedes siccus ad unctum. *h. e.* tu pauper accedes ad divitem & lautum hominem. *Catull. carm. 10. ad Varum, v. 9.* Respondi id quod erat, nihil neque ipsis, Nec prætoribus esse, nec cohorti, Cur quisquam caput unctius referret. *h. e.* inde ditius rediret. *Id. carm. 29. in Mamurr. v. 23.* Uncta patrimonia. *Juvenal. sat. 8. v. 113.* Unctæ Corinthus. & *Sidon. carm. 5. v. 450.* Uncta Tarentus. *h. e.* in luxu & otio vivens. *Senec. epist. 66. ante med.* Magis diligo ex duobus æque bonis viris nitidum & unctum, quam pulverulentum & horrentem. *Cic. 4. Verr. c. 22. a med.* Ita palæstritas defendebat, ut ab illis ipse unctior discederet. ¶ Absolute *Horat. in art. poet. v. 422.* Si vero est, unctum qui recte ponere possit, &c. *h. e.* lautam cœnam. ¶ Alia translatione sumitur etiam pro nitido, culto, ornato tuam quæ uncta sunt, nitent. *Cic. de clar. Orat. c. 20.* Jam enim erat unctior quædam, splendidiorque consuetudo loquendi.

UNCUS, ci, m. *uncino*, *rampino*, ἄγκιστρον, baculus, vel instrumentum incurvum, ac in sese retortum. *Liv. l. 30. c. 10. ad fin.* Postremo asseres ferreo unco præfixi (harpagones vocant milites) ex Punicis navibus injici in Romanas cœpti. *Colum. lib. 3. c. 18.* Et velut uncus infigas solo, antequam extrahatur, præerumpitur. ¶ Unco Romani usi sunt adversus reos, qui damnati essent. Iis enim uncos in fauces, aut mentum infigebant, sicque trahebant vel ad scalas Gemonias, vel in Tiberim, vel in ignem. *Cic. pro Rab. perd. reo, c. 5. a med.* Nos a verberibus, ab unco, a crucis denique terrore neque res gestæ, neque acta ætas, neque nostri honores vindicabunt? *Id. 1. Phil. c. 2.* Uncus impactus est fugitivo illi, qui in C. Marii nomen invaserat. *Juvenal. sat. 10. v. 66.* Sejanus ducitur unco. *Ovid. in Ibin, v. 167.* Carnificisque manu populo plaudente, traheris, Infixusque tuis ossibus uncus erit. Al. leg. *fauce/bus*. ¶ Allegorice *Propert. l. 4. eleg. 1. v. 141.* Et bene cum fixum mento decusseris uncum, Nil erit hoc; rostro te premet an-

sa

sa suo. *h. e.* cum uno te laqueo extricaveris, alio detinebere. ¶ Pro ancora. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 428. Hic inter lacrymas legitur piger uncus arenis. ¶ Est etiam instrumentum chirurgorum ad extrahendum fetum mortuum. *Cels. l.* 7. *c.* 29. *circa med.* si caput proximum est, demitti debet uncus, &c. V. *Tertullian. de Anim. c.* 25.

UNCUS, a, um, *adunco, curvo, torto,* ἀγκύλος, curvus, incurvus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 10. uncique puer monstrator aratri. *Id. l.* 2. *v.* 423. tellus dente recluditur unco. *h. e.* vomere. *Cel. l.* 7. *c.* 21. Atque uncis digitis alterum quoque testiculum educito. *h. e.* recurvatis. Sic *Virg.* 2. *Georg. v.* 365. uncis carpendæ manibus frondes. *& l.* 6. *Æn. v.* 360. Prensantem uncis manibus capita aspera montis. *& l.* 3. *v.* 233. *de harpyiis.* prædam pedibus circumvolat uncis. *& l.* 2. *v.* 173. unco non alligat anchora morsu. *Propert. l.* 4. *el.* 10. *v.* 44. Torquis unca. *h. e.* ex auro curvato & obtorto facta. *Id. l.* 2. *el.* 4. *v.* 19. taurus ferit uncis cornibus hostem. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 10. unci æris. *h. e.* hami. *Lucret. l.* 4 *v.* 589. Pan unco labro calamos percurrit hiantes. *h. e.* curvato, & in rotundum conformato. *Stat.* 3. *Theb. v.* 307. avis unca Minervæ. *h. e.* noctua uncis pedibus, & rostro. *Id. l.* 12. *v.* 212. uncæ alites.

UNDA, æ, *f. onda, flutto,* κῦμα, globus aquæ in unam collectus, qualis in mari ventis agitato excitantur. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 717. Quid mare? nonne cæruleum? at ejus unda, cum est pulsa remis, purpurascit. *Horat. l.* 1. *od.* 12. *v.* 30. Concidunt venti, & minax ponto unda recumbit. *Id. l.* 2. *od.* 6. *v.* 3. Syrtes, ubi Maura semper æstuat unda. *Id. lib.* 2. *epist.* 2. *v.* 176. velut unda supervenit undam. *Id. l.* 4. *od. penult. v.* 20. indomitas undas exercet Auster. *Ovid.* 4. *Met. v.* 529. percussa recanduit unda. *Id.* 1. *Trist. el.* 4. *v.* 15. dare vela, quo rapit impetus undæ. *Id.* 2. *Amor. el.* 11. *v.* 27. concussas Triton exasperat undas. *Id.* 1. *Met. v.* 570. amnis spumosis volvitur undis. *Id.* 1. *Trist. el.* 2. *v.* 47. tabulæ laterum (*navis*) feriuntur ab undis. *Id. in Ibin, v.* 228. Unda cava. *Martial. l.* 9. *epigr.* 92. curva. *Ovid.* 14. *Met. v.* 48. ferventes æstibus undæ. *& lib.* 13. *v.* 892. assultantes. *Id. Heroid. epist.* 19 *v.* 161. tumida. *Id.* 9. *Met. v.* 105. rapidæ. *& l.* 13. *v.* 899. placida. *Id. Heroid. ep.* 19 *v.* 199 ventosæ. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1090. Vexata Noto servat longos unda tumultus, & jam vento cessante tumet. *Id. in Agam. v.* 66. turget ab imis commota vadis unda. ¶ Metaphorice *Cic. pro Planc. c.* 6. *circa med.* Si campus atque illæ undæ comitiorum, ut mare profundum & immensum, sic effervescunt quodam quasi æstu, ut ad alios accedant, ab aliis autem recedant, &c. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 16. Nunc agilis fio, & mersor civilibus undis. *& ep.* 2. *v.* 22. adversis rerum immersabilis undis. *h. e.* calamitatibus. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 507. hunc tertia bellorum sidus in undis Sperant. *h. e.* fluctibus & turbis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 461. ingentem foribus domus alta superbis Mane salutantum totis vomit ædibus undam. *una gran folla di gente.* Sic *Sil. l.* 4. *v.* 158. spissæque ruunt confusa per arma Undæ Bojorum. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 62. magnis curarum fluctuat undis. *Lucret.* aeriæ undas dicit *l.* 2. *v.* 151. ipsum aerem, qui instar maris commovetur, & agitur. *Martial. l.* 8. *epigr.* 55. Aurea lunatæ cum stetit unda jubæ. *h. e.* juba leonis undans in collo instar aquæ agitatæ. *Sever. in Ætna, v.* 602. quando ruptis excanduit Ætna cavernis, Et velut, eversis penitus fornacibus, ignis Evecta in longum rapidis fervoribus unda est. *h. e.* materia illa liquida & ignita, quæ more undæ fluit. ¶ Per synecdochen ponitur pro aqua. *Cic. Phil.* 10. *c.* 4. Spectaculum non modo hominibus, sed undis ipsis & litoribus luctuosum. ¶ Præcipue vero ita passim usurpatur a Poetis. *Ovid.* 8. *Met. v.* 737. undis contrarius ignis. & *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 245. ignem Pollux, undamque jugalem Prætulit. *jugalem dicit*, quia mos fuit in nuptiis aquam & ignem præferre. Quo pertinet illud *Ovid. l.* 2. *de art. am. v.* 598. facinnt justos ignis & unda viros. *Id.* 4. *Met. v.* 98. Depositura sitim vicini fontis in unda. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 28. unda Sicula. *h. e.* Siculum mare. *Martial. l.* 14. *epigr.* 118. niveles undæ. *h. e.* aqua ex nive soluta. ¶ Et pro alio liquore quocumque. *Plin. l.* 15. *c.* 1. *ad fin. de oleo.* Prima unda preli laudatissima, ac deinde per diminutiones. *Sil. l.* 10. *v.* 245. manans naribus unda sanguinis. *Martial. l.* 13. *epigr.* 40. Candida si croceos circumfluit unda vitellos. *& l.* 8. *epigr.* 33. Pallida rubri unda croci. ¶ In architectura unda est latina, quæ græce κυμάτιον, unde a nostris *cimase* dicitur. *Vitruv. l.* 5. *c.* 7. Pluteum insuper cum unda & corona inferioris plutei dimidia parte. V. *Cymatium.* Sunt tamen qui dubitant, an verba illa *Vitruvii* sint.

UNDABUNDUS, a, um, *ondoso,* κυματώδης, idem quod undosus. *Gell. l.* 2. *c.* 30. Sed mare est etiam atque etiam undabundum. *Ammian. l.* 17. *c.* 7. *a med.* (*al. c.* 18.) Impulsu crebrioris aquæ undabundæ.

UNDAMEN. V. *Manamen.*

UNDANS, antis, *ondeggiante, ondoso,* κυματίας, κυματῶν, fluens, undabundus, undosus, fluctuans, undas volvens. *Accius* apud *Cicer.* 2. *de nat. Deor. c.* 35. Triton fuscina evertens specus subter radices penitus undanti in freto, &c. *Enn.* apud *Non. c.* 3. *n.* 199. Undans salum. *Virg.* 6. *Æn. v.* 218. calidos latices, & ahena undantia flammis Expediunt. *h. e.* præ calore exundantia. *Id. in fin. l.* 10. Undantique animam diffundit in arma cruore. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 184. undans fluxius. *Stat.* 2. *Theb. v.* 124. & *Sil. l.* 10. *v.* 440. undans vulnus. *h. e.* magnam sanguinis copiam emittens. Sic *Stat. l.* 1. *v.* 449. undantes sanguine vultus. ¶ Transfertur ad alia, quæ more undæ moventur & fluunt. *Virg.* 1. *Georg. v.* 472. Vidimus undantem ruptis fornacibus Ætnam Flammarumque globos, liquefactaque volvere saxa. *Senec. in Troadib. v.* 19. Diripitur ardens Troja, nec cælum patet, undante fumo. *Sil. l.* 9. *v.* 445. summaque in cassida largos Undantes volvit flammas ad sidera vertex. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 395. undantem flammarum obstruxit hiatum. *Virg.* 2. *Georg. v.* 437. Et juvat undantem buxo spectare Cytorum. *h. e.* buxo multo consitum, quod leni vento impulsum fluctuat instar maris. Simile est illud *ejusd.* 3. *Georg. v.* 198. tum segetes altæ, campique natantes Lenibus horrescunt flabris. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 76. undantes spumis furialibus iræ. *h. e.* spumam in os agentes instar laticum in aheno ex calore exundantium. ¶ De Iride. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 94. qui nubila contra Balteus undantem variat mortalibus arcum. *h. e.* variis coloribus instar undarum dispositis. ¶ De vestibus laxis, & undarum instar fluentibus. *Plaut. Epid.* 3. 3. *in fin.* Hic quis est, quem huc advenientem conspicor, suam qui undantem chlamydem quassando facit? *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 176. lateque videres Surgere purpureis undantes anguibus hastas. *h. e.* vexillis e purpura angues depictos habentibus. *bandiere svenolanti.* Eadem ratione *Virg.* 5. *Æn. v.* 146. immissis aurigæ undantia lora Concussere jugis. *h. e.* habenas laxas, quæ dum concutiuntur, undas maris imitantur. *& l.* 12. *v.* 471. manibusque undantia flectit habenas. ¶ Refertur ad animum. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 303. Præcipue Æsoniden varios incerta per æstus Mens rapit undantem curis, ac multa moventem. *ondeggiante fra mille pensieri.* Sic *Virg.* 8. *Æn. v.* 19. magno curarum fluctuat æstu.

UNDANTER, &

UNDATIM, *a onde,* κυματωδῶς, ad undarum similitudinem. *Plin. l.* 13. *c.* 15. *a med.* Mensæ undatim crispæ. *Id. l.* 36. *c.* 7. Marmor undatim crispum. *Apul. l.* 2. *Metam.* Capillus undanter fluens. *Al. leg.* fluenter undans. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 35. Dum talia virgo undanter evomeret.

UNDATUS, a, um, *fatto a onde*, undulatus, undarum in morem factus. *Plin. l.* 9. *c.* 33. Concharum genera imbricatim undata, cancellatim reticulata.

UNDE, *onde, donde,* ὅθεν, πόθεν, ex quo, & a quo loco: cui respondet *inde*, & *en.* *Cic. pro Cæcin. cap.* 30. *circa med.* Unde vi. Hoc verbum, unde, utrumque declarat: & ex quo loco, & a quo loco. Unde dejectus est Cinna? ex urbe. unde dejecisti? ab urbe. Unde dejecti Galli? a Capitolio. unde qui cum Graccho fuerunt? ex Capitolio. *& mox.* Si Galli a majoribus nostris postularent, ut eo restituerentur, unde dejecti essent. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 39. Nec enim inde venit, unde mallem. *Id.* 1. *de Invent. c.* 20. Narratio brevis erit, si unde necesse est, inde initium sumetur. *Terent. Eun.* 2. 3. 13. Unde is? *Cho.* nescio hercle, neque unde eam, neque quorsum eam. *Cic. Verr.* 4. *c. penult.* Ego instare, ut mihi responderet, quis esset, ubi esset, unde esset. *Virg.* 8. *Æn. v.* 113 quo tenditis? inquit: Qui genus? unde domo? *di che patria?* & *Propert. l.* 2. *el. ult. v.* 1. Qualis, & unde genus, qui sint mihi, Tulle, penates, Quæris. *di che famiglia.* & *Plaut. Epid.* 3. 4. 47. Unde hæc igitur gentium est? *& Asin.* 1. 1. 77. Face, id ut paratum sit. *Lib.* unde gentium? *da chi?* ¶ Interdum geminatur. *Plaut. Pseud.* 1. 104. Spero, alicunde hodie me tibi inventurum esse auxilium argentarium. atque id futurum unde unde dicam, nescio. *Al.* aliter distinguunt. *Catull. carm.* 66. *ad Januam, v.* 27. Quærendum unde unde foret nervosius illud. *h. e.* undecumque. *Al.* rectius *leg.* nec unde. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 87. Qui nisi, cum tristes misero venere calendæ, Mercedem aut nummos unde unde extricat, &c. *h. e.* undecumque, alicunde. *Tertull. advers. Hermog. c.* 10. Qui malum & si ipse non fecit, tamen a quocumque, & unde unde passus est fieri. *Apul. sub fin. l.* 5. *Metam.* Nec tamen vindictæ solatium unde unde spernandum est. ¶ Sæpe ponitur loco relativi *qui, quæ, quod*, & refertur ad locum. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 28. Helvetios in fines suos, unde erant profecti, reverti jussit. *& mox.* Noluit, eum locum, unde erant profecti, vacare. *Nep. in Themist. cap. ult.* Hanc urbem ei rex donarat quæ panem præberet: Lampsacum, unde vinum sumeret: Myuntem, ex qua obsonium haberet. *Virg.* 2. *Æn. v.* 458. Evado ad summi fastigia culminis, unde Tela manu miseri jactabant irrita Teucri. ¶ Item ad rem. *Terent. Adelph.* 1. 2. 40. Fores effregit? restituentur. discidit vestem? resarcietur. est, dis gratia, unde hæc fiant. *Nep. in Cimone, in fin.* Complures pauperes mortuos, qui, unde efferrentur, non reliquissent, suo sumptu extulit. *Cic. in Brut. c.* 98. *ad fin.* Nunc ut ingenium & eloquentiam meam perspicias, unde longe absum. *Id.* 2. *de Fin. c.* 17. Tanuit permagnam Sextilius hereditatem, unde, si secutus esset eorum sententiam, ne nummum quidem unum attigisset. ¶ *Colum. in præfat. l.* 6. Nec tamen ulla regio est, in qua modo frumenta gignantur, quæ non ut hominum, ita armentorum adjumento juvetur: unde etiam jumenta nomen a re traxere, quod nostrum laborem juvarent. *unde refertur ad* τὸ *juvetur*, & simile est τῷ *quare*, *quocirca.* Simile est illud *Justini l.* 2. *c.* 14. Castra referta regalis opulentiæ capta. Unde primum Græcos, diviso inter se auro Persico divitiarum luxuria cepit. *h. e.* qua ex causa, ex quo. ¶ Pro qua ex causa? cur? quare? *Flor. l.* 3. *cap.* 18. *a med.* Unde enim populus R. agros & cibaria flagitarat, nisi per famem, quam luxu fecerat? *& mox.* Unde regnum judiciarile legibus divulsum a senatu equestre, nisi ex avaritia? ¶ Item ad personam. *Terent. Eun.* 1. 2. 34. Mercator hoc addebat: a prædonibus, unde emerat, se audisse, abreptam e Sunio. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 15. *a med.* Ut quamcumque rem a quoque cognorit, de ea multo dicat ornatius, quam ille ipse, unde cognorit. *& l.* 2 *c.* 87. Ita audire vel eum, unde dicas, vel eum, cui respondendum sit, ut, &c. *h. e.* pro quo dicas: vel a quo causam accepisti. *Justin. l.* 3. *c.* 4 *a med.* Ut

unda

unde ſtetiſſet, eo ſe victoria transferret. *h. e.* a cujus partibus. Adde *l.* 14. *c.* 1. ¶ In re forenſi, *unde petitur*, eſt reus, a quo aliquid petitur. *Cato* apud *Gell. l.* 14. *c.* 2. *in fin.* Si quis quid alter ab altero peterent, ſi ambo pares eſſent, ille unde petitur, potius credendum eſſe. *Terent. Eun. prol. v.* 11. Cauſam dicere priua unde petitur aurum, quare ſit ſuum, quam ille qui petit, unde is ſit theſaurus ſibi. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 11. Ego omnibus, unde petitur, hoc conſilii dederim. *Id.* 1. *de Orat. c.* 37. Ut illi, unde peterentur, vetus atque uſitata exceptio daretur. ¶ *Unde* pro *unde unde*, undecumque. *Tertull. de Anim. c.* 51. *extr.* Certe unde ſunt iſta, ſignis potius, & oſtentis deputanda. *Id. adverſ. Hermog. c.* 22. *circa med.* Quamquam poſſimus unde illas prolatas aſtimare, dum ex ea nihilo. *Scioppius* utrobique legit *unde unde*.

UNDECENI, æ, a, *novantanove*, undecentum: numerus diſtributivus, qui & pro cardinali ponitur. *Plin. l.* 36. *c.* 8. *extr.* Obeliſcum poſuit longitudine undecenis pedibus, per latera cubitis quatuor.

UNDECENTESIMUS, a, um, idem quod nonageſimus nonus. *Val. Max. l.* 8. *c.* 7. *extern. n.* 11. Ad undecenteſimum annum.

UNDECENTUM, *novantanove*, *ἐννενηκονταεννέα*, nonaginta novem, centum minus uno. *Plin. l.* 7. *ſub fin.* Parerunt tamen ii annis undecentum.

UNDECIES, adverb. *undici volte*, *ἑνδεκάκις*, undecim vicibus. *Cic.* 4. *Verr. c.* 7. Seſtertium undecies numeratum eſſe. *Colum. l.* 5. *c.* 2. Hanc ſummam undecies multiplicato, fiunt, &c. *Martial. l.* 5. *epigr.* 80. Undecies una ſurrexti, Zoile, cœna.

UNDECIM, *undeci*, *undici*, *ἕνδεκα*, unus ſupra decem, nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Vitruv. l.* 5. *c.* 1. *circa med.* & *Martial. l.* 2. *epigr.* 44. Phœbo quatuor, undecim Phileto.

UNDECIMUS, a, um, *undecimo*, *ἑνδέκατος*, ultimus ex undecim. *Virg.* 8. *Ecl. v.* 39. Alter ab undecimo tum me jam ceperat annus.

UNDECIREMIS, is, *f.* *ἑνδεκήρης*, navis quæ habet undecim remorum ordines. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Maxima ea in Cypro traditur ad undeciremem Demetrii ſucciſa, centum triginta pedum longitudinis, craſſitudinis vero ad trium hominum complexum. V. *Decemremis*.

UNDECUMQUE, *da qualunque luogo*, *a parte*, *ὁπόθεν οὖν*, ex quocumque loco, undique. *Senec. de vita beata*, *c. penult. circa med.* Rupes in vadoſo mari deſtituta, quam fluctus non deſinunt, undecumque moti ſunt, verberare. *Plin. l.* 27. *c.* 4. *a med.* Sanguinem vulnerum & undecumque fluentem ſiſtit. *Plin. alter l.* 9. *epiſt.* 4. Undecumque inceperis, ubicumque deſieris. *Quintil. l.* 7. *c.* 3. *ad fin.* Nec undecumque cauſa fluxit, ibi culpa eſt. *Vopiſc. in Firmo Procul. &c. c.* 14. Siquando legati Barbarorum undecumque gentium veniſſent. Tmeſis eſt in illo *Lucret. l.* 6. *v.* 1015 cunctas in partes unde vacefit Cumque locus. ¶ Pro ubicumque. *dovunque*. *Plin. l.* 2. *c.* 103. Ignes tranſiliunt protinus in naphtham undecumque viſam.

UNDELIBET, adverb. *d' onde piace*, *da qualunque luogo*, *ὅθεν βούλει*, ex quocumque libet loco. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 30. *ad fin.* At iſtud quidem facile fuit undelibet invenire. *Celſ. l.* 8. *c.* 10. Faſcia undelibet ſuper fracturam incipere debet.

UNDENARIUS, a, um, *di undici*, undecim continens, ut Undenarius numerus, *Auguſtin. de quæſtionib. in Exod. quæſt.* 108. & *Serm.* 51. *ad fin.* & 83. *a med.*

UNDENI, æ, a, *undeci*, *ἕνδεκα*, nomen numerale diſtributivum, quod etiam ſæpe pro undecim uſurpatur. *Ovid. l.* 1. *Amor. el.* 1. *extr.* Muſa per undenos emodulanda pedes. *h. e.* exametro & pentametro verſu. *Plin. l.* 11. *c.* 25. *extr.* Pariuntur autem undeni. *undici alla volta*. *Horat. l.* 1. *epiſt. ult. extr.* Me quater undenos ſciat impleviſſe decembres. ¶ In ſingul. num. *Manil. l.* 4. *v.* 451 Biſque undena nocens, & bis duodena nocens eſt.

UNDENONAGINTA, *ottantanove*, nonaginta uno dempto. *Liv. l.* 37. *c.* 30 Claſſis undenonaginta navium.

UNDEOCTOGINTA, *ſettantanove*, *ὀγδοηκονταεννέα*, ſeptuaginta novem, octoginta minus uno. *Horat. lib.* 2. *ſat.* 3. *v.* 117. ſi ſtramentis incubet unde-Octoginta annos natus, cui ſtragula veſtis Blattarum, ac tinearum epulæ putreſcat in arca.

UNDEQUADRAGESIMUS, a, um, adject. *trigeſimo nono*, quadrageſimus uno minus. *Val. Max. l.* 8. *c.* 7. *extern. n.* 10. Undequadrageſimum volumen.

UNDEQUADRAGIES, *trentanove volte*, *ἐννεάκις καὶ τριακοντάκις*, novies & tricies. *Plin. l.* 7. *c.* 25. Solus M. Marcellum tranſgreſſus, qui undequadragies dimicaverat.

UNDEQUADRAGINTA, *trentanove*, *ἐννέα καὶ τριάκοντα*, triginta novem. *Liv. l.* 25. *c.* 37. Ad mille quadringentos Carthaginienſium cæſi, undequadraginta vivi capti. Al. leg. *undeſexaginta*.

UNDEQUINQUAGESIMUS, a, um, *τεσσαρακοστὸς ἔνατος*, quadrageſimus nonus. *Cic. pro leg. Man. cap.* 12. *ad fin.* Undequinquageſimo die totum ad imperium pop. Rom. Ciliciam adjunxit.

UNDEQUINQUAGINTA, *quarantanove*, *ἐννέα καὶ τεσσαράκοντα*, quadraginta novem, quinquaginta minus uno. *Liv. l.* 37. *c.* 58 In eo triumpho undequinquaginta coronæ aureæ tranſlatæ ſunt. Adde *Plin. l.* 13. *c.* 4.

UNDESEXAGESIMUS, a, um, *cinquanteſimo nono*. *Cenſorin. de die nat. c.* 19 Undeſexageſima pars.

UNDESEXAGINTA, *cinquantanove*, *ἐννέα καὶ πεντήκοντα*, quinquaginta novem. *Liv. l.* 23. *c. ult.* Ceperunt amplius tria millia hominum, paullo minus mille equorum, undeſexaginta militaria ſigna. Adde *Plin. l.* 36. *c.* 15.

UNDETRICENI, æ, a, undetriceſimi. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 15 Menſem undetricenum tricenumque numero alternaverunt.

UNDETRICESIMUS, a, um, idem quod undetrigeſimus. *Gell. l.* 10. *c.* 5. Nigidius in commentariorum undetriceſimo.

UNDETRIGESIMUS, a, um, *venteſimo nono*, *εἰκοστὸς ἔνατος*, viceſimus nonus. *Liv. l.* 25. *c.* 36. *ad fin.* Undetrigeſimo die poſt fratris mortem interfectus eſt.

UNDETRIGINTA, *ventinove*, triginta uno minus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Menſibus undetriginta, & amplius. Adde *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 15.

UNDEVICENI, æ, a, *diciannove*, numerus diſtributivus, qui & pro cardinali decem & novem ponitur. *Quintil. lib.* 2. *cap.* 10. (*al. c.* 18) *ſub fin.* Porrecti utrinque undeviceni pedes.

UNDEVICESIMANUS miles qui eſt ex legione undeviceſima. *Hirt. de B. Alex. c.* 57. Cum quinque cohortibus undeviceſimanorum egreditur.

UNDEVICESIMUS, a, um, *decimo nono*, *ἐννεακαιδέκατος*, decimus nonus. *Cic. de Senect. c.* 5. Anno undeviceſimo poſt ejus mortem. Var. ſæpe apud *Muratør. pag.* 775. Eripuit nobis undeviceſimus annus Ingreſſum juvenem munera militiæ.

UNDEVIGESIMANUS, a, um, undeviceſimanus. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 37. & 51. ubi al. leg. *unetviceſimanus*.

UNDEVIGESIMUS, a, um, idem quod undeviceſimus. *Colum. l.* 8. *c.* 5. *circa med.* Die undevigeſimo animadvertat, an pulli roſtellis ova percuderint. *Vetus epigr.* apud *Pithæum p. m.* 87. Senſerat ire Aquilas legio undevigeſima, cujus, &c. Secunda & tertia ſyllaba male hic corripiuntur.

UNDEVIGINTI, *diciannove*, *δέκα ἐννέα*, *εἴκοσι ἑνὸς δέοντος*, novemdecim viginti minus uno. *Cic. de clar. Orat. c.* 64. Undeviginti annos natus erat eo tempore. Adde *Liv. l.* 23. *c.* 46.

UNDEUNDE. V. *Unde*.

UNDICOLA, æ, m. & f. undas colens, in undis habitans. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 50. Ut Naides undicolæ. *Avien. in Arat. v.* 808 Undicola piſtrix.

UNDIFRAGUS, a, um, undas frangens, ut Undifragi fluctus, *Venant. Fortun. l.* 3. *carm. in epiſt. ad Felic. Epiſcop. Namnetic.*

UNDIQUE, *da per tutto*, *da ogni banda*, *in ogni parte*, *πανταχόθεν*, *πάντοθεν*, ex omni parte, ex omni genere, paſſim. *Cæſ. l.* 3. *B. Gall. c.* 1. *extr.* Vicus altiſſimis montibus undique continetur. & *c.* 6. Undique circumventos interficiunt. *Cic. pro leg. Manil. c.* 11. Sicilia undique cincta periculis. *Id.* 3. *de Orat. c.* 24. Res exquiſitæ undique, & collectæ, arceſſitæ, comportatæ. & *l.* 1. *c.* 42. *extr.* Paſſim excerpta, & collegere undique. *Id. Verr.* 4. *c.* 53. *circa med.* Concurritur undique ad iſtum Syracuſas. *Id. Tuſcul.* 1. *c.* 43. *ad fin.* Undique ad inferos tantundem viæ eſt. *h. e.* ab omni terrarum parte. *Cæſ. l.* 1. *B. Gall. c.* 22. Ut undique uno tempore in hoſtes impetus fieret. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 24. Honeſtas undique perfecta & abſoluta. *Id. Tuſcul.* 5. *c.* 31. Vita undique referta bonis. *Id.* 2. *Phil. c.* 45. Aut undique religionem tolle, aut uſquequaque conſerva. *Horat. l.* 2. *ſat.* 3. *v.* 107. delirus & amens Undique dicatur merito. *Aurelian. Imp. in edicto* apud *Vopiſc. in Firmo*, *&c. c.* 5. Pacato undique gentium toto, qua patet orbe terrarum. ¶ Pro undecumque uſurpari videtur in illo *Tertull. adverſus Valentian. c.* 5. Nec undique dicemur ipſi nobis finxiſſe materias.

UNDIQUE SECUS, *da ogni parte*, undique. *Solin. c.* 27. (*al.* 40.) *a med.* Non ſine miraculo lucus viret, undique ſecus ageſt arentibus. ¶ Scribitur & conjunctim *undiqueſecus*.

UNDIQUE VERSUM, & verſus, & Undique vorſum, *da ogni verſo*, *da ogni banda*, idem quod undique, quaqua verſus. *Juſtin. in fin. c.* 1. *l.* 44. Marinæ auræ undique verius aſſidui flatus. *Gell. l.* 12. *c.* 13. *a med.* Oceanus terras omnifariam, & undique verſum circumfluit. *Id. l.* 7. *c.* 16. Has undique vorſum indagines cupediarum majore deteſtatione dignas cenſebimus. *Solin. c.* 46. (*al.* 55.) *poſt med.* Undique verſum, quod uſquam gentium ſit, ad regiam Memnonis convenit. *Apul. in Apolog.* Cum undique verſum tabulis flagitaretur. ¶ Scribitur & conjunctim *undiqueverſum*.

UNDISONUS, a, um, undis ſtrepens, fluctibus murmur edens. Dicitur de inſulis & ſcopulis, ad quos undæ maris alliſæ ſonum edunt. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 364. Qui tenet undiſonam Pſamathen. & *l.* 4. *v.* 44. undiſoni crepidine ſaxi. *Stat.* 2. *Achill. v.* 198. undiſonæ rupes. *Propert. l.* 3. *el.* 20. *v.* 18. undiſonos nunc ce adſlat deos. *h. e.* maris præſidia.

UNDO, as, avi, atum, *a.* 1. *ondeggiare*, *inondare*, *κυμαίνω*, undas facio, undis agitor, fluctuo. *Senec. l.* 3. *quæſt. nat. c.* 28. *a med.* Solet æſtus æquinoctialis omnibus aliis major undare. *Petron. in Satyr. c.* 123. flumina montibus altis undabant modo nata. *Virg.* 12. *Æn. v.* 673. flammis inter tabulata volutus Ad cælum undabat vortex. V. *Undans*. ¶ Item inundo. *Stat.* 1. *Achill. v.* 86. Cum tuus Æacides tepido modo ſanguine Teucros Undabit campos. *Claudian. lib.* 2. *in Rufin. v.* 67. puerique cruore Mæotidos undare ſinus. ¶ Pro abundare metaphorice. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 539. regio undat equis, floretque viris. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Proſ. v.* 25. Undaret ne ſilva ſeris. *Id. in conſul. Prob. & Olybr. v.* 46. populis undare penates, Aſſiduos intrare inopes. *Id. de VI. conſul. Honor. v.* 525. undare videres Ima viris, altas effulgere matribus ædes. *Id. in conſul. Mall. Theod. v.* 21. Mox undare foro victrix opulentia linguæ, Tutarique reos. ¶ V. alia in *Undans*.

UNDOSE, undas excitando. *Ammian. l.* 27. *c.* 4. *ante med.* (*alc c.* 6. *ad fin*) Freto undoſius ab Euxino Ponto labenti.

UNDOSUS, a, um, *fluttuoſo*, *ondoſo*, *κυματώδης*, undis & fluctibus abundans, undis agitatus, undans. *Virg.* 4. *Æn. v.* 313. Undoſum æquor. & *l.* 3. *v.* 693. Plemmyrium undoſum. *Sil. l.* 3. *v.* 21. undoſa regna. *Solin. c.* 12. (*al.* 22.) *ad fin.* Fluctus undoſior. *Auguſtin. l.* 22. *de civit. Dei*, *c.* 21. *a med.* Torrentes violentiſſimi, atque undoſiſſimi.

UNDULATUS, a, um, *κυματώδης*, *ποικιλόχροος*, undas repræſentans,

tur ut vestis undulata, κυματώδης ἐσθής, per quam imago undarum discurrit: quæ ratione vestis fenestrata appellatur a fenestellis, quas in araneorum telis cernimus. In genere undulatarum vestium sunt, quæ ex hircorum & caprarum pilis (varii quidem, sed nativi coloris) vestes, quam lenis conficiuntur. Nam hæ nodis quibusdam depictæ sunt. *Varr. apud Non. c. 2. n. 966.* A quibusdam dicitur esse Fortunæ virginis simulacrum, ab eo, quod duabus undulatis togis est opertum, perinde ut reges nostri undulatas, & prætextas togas soliti sunt habere. Ubi *Nonius* scribit, *undulatum* nove positum pro *puro*, fortasse quia hujusmodi vestes nulla tincturæ infectæ, puram nativumque colorem habent. Adde *Plin. l. 8. c. 48. circa med.* ubi eadem fere cum *Varrone* habentur.

UNEDO, onis, *m. corbezzolo*, fructus arbuti, terrestribus fragis non dissimilis: ab *unus*, & *edo*, quod plures edi non possint. Nempe cibus iste, si unico plus sumas, noxius est. Unde & unguosumus, corripere penultimam. *Plin. l. 15. c. 24.* Aliud corpus est terrestri bus fragis, aliud congeneri eorum unedoni, quod solum pomum simile frutici, terræque gignitur. Arbor ipsa fruticosa. Fructus anno maturescit: pariterque floret subnascens, & prior coquitur. Mas sit, an femina sterilis, inter auctores non constat. Pomum inhonorum, ut cui nomen ex argumento sit unum tantum edendi. Hæc *Plin.* ¶ Ipsa etiam arbutus eodem nomine significatur, *corbezzolo*. *Plin. l. 23. c. 8. a med.* Arbutus, sive unedo fructum fert difficilem concoctioni, & stomacho inutilem. Adde *l. 16. c. 31.*

UNETVICESIMUS. V. *Unetvicesimus*.

UNGELLÆ, arum, *f.* parvi ungues. *Apic. l. 7. c. 1.* sic vocat ungulas & pedes suum. Adde *Marcell. Empir. c. 30. ante med.*

UNGITO. V. *Inungito*.

UNGO, & Unguo, is, unxi, unctum, *a. 3. ungere*, ἀλείφω, χρίω, oleo, aliove pingui oblino. *Cato R. R. c. 79.* Globos melle unguito. *Varr. l. 1. R. R. c. 2. ad fin.* Ranam luridam conjicere in aquam, usque quod ad tertiam partem decoxeris: eoque ungere corpus. *Cic. 5. Verr. c. 33.* Matronas, cum Diana asportaretur ex oppido, unxisse unguentis, complesse coronis & floribus. *Pers. sat. 6. v. 68.* impensius unge, Unge puer, caules. *h. e.* condi. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 125.* Ungere si caules oleo meliore, caputque Cœperis impexa fœdum porrigine. *Martial. l. 2. epigr. 77.* Utilis ungendis auribus esse potes. *Lucret. l. 4. v. 1170* exclusus amator limina sæpe Floribus, & sertis operit, postesque superbos Unguit amaracino, & foribus miser oscula figit. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 22.* Gloria quem supra vires & vestit, & ungit. *h. e.* qui ostentationis & vanæ gloriæ causa supra vires rei familiaris sumptus facit in cultu corporis, unguentis & deliciis. *Cels. l. 3. c. 28 fere extr.* Prius ungi ac defricari postulat debent. ¶ Mos ungendi frequens in balneis post lotionem. *Cic. Attic. l. 13. ep. 52.* Post horam octavam in balneum: tum audivit de Mamurra, vultum non mutavit; unctus est, accubuit. *Augustus in epist.* apud *Sueton.* in ejus vita, *c. 76.* In balneo demum duas buccas manducavi, priusquam ungi inciperem. ¶ & mortuorum cadavera. *Ovid. l. 1. ex Pont. epist. 9. v. 47.* Funeris nec potui comitare, nec ungere corpus. *Id. 4. Fast. v. 853.* Arsurosque artus unxit. Adde *Heroid. epist. 10. v. 122.* *Martial. l. 3. epigr. 12.* *Pers. sat. 3. v. 104.* *Valer. Max. l. 4. c. 6. n. 3.* & *Enn.* apud *Serv. ad Æn. 6. v. 219.* ¶ Pro ungere, madefacere, *bagnare*. *Plin. l. 19. c. 6. ad fin.* Cepas aquæ iaisse tepida ungere. *Virg. 9 Æn. v. 773.* Ungere tela manu, ferrumque armare veneno. *Sil. l. 9. v. 8.* ante omnes invadere bella Minerious gaudens, hastilique ungere primus Tela cruore. ¶ Utrum sit rectius, unguo, an ungo, non facile dixerim. *Cellar. & Dausqu.* præferunt *ungo*. Ex *unguo* quidam Grammatici apud *Priscian. l. 10. pag. 881.* *Perfect.* præteritum *ungui* faciunt. Ex eodem sunt *unguedo*, *unguen*, *unguentum*. Quamquam *Servius ad Virg. loc. cit.* vult dici *ungentum*: quem nemo sequitur. Nec *Veget.* quidem imitari nolim, qui *l. 3. de re veterin. c. 67.* *unguere* dixit (ut quidam leg.) ab *ungueo*: & *c. 94. perungueabis*. Tametsi & *Fest.* in *Persillum* eadem ratione usurpare videtur.

UNGUEDO, inis, *f.* idem quod unguen, seu unguentum. *Apul. l. 3. Metam.* Pyxides plusculas depromit, atque indidem egesta unguedine, &c.

UNGUEN, inis, *n. unguento*, *grassa*, μύρον, idem ac unguentum, vel succus liquidus & crassus unguento similis. *Cato R. R. c. 79.* & *80.* In aheneum caldum unguen indito. *Virg. 3. Georg. v. 450.* & pingues unguine ceras. *Pers. sat. 6. v. 40.* Fœnisecæ crasso viciarunt unguine pultes. *Pallad. l. 1. tit. 17.* Sumas tantundem unguinis, quod vocamus axungiam, vel sevum. *Val. Flacc. l. 8. v. 308.* armant alii picis unguina flammas. *Id. lib. 6. v. 360.* pingui fluit unguine tellus.

UNGUENTARIUS, a, um, *di unguento*, μυροπωλικός, ad unguentum pertinens. *Plin. l. 38. c. 8.* Unguentaria vasa. *Senec. ep. 108.* *Varr. l. 7. de L. L. c. 30.* & *Suet. in Aug. c. 4. a med.* Unguentariam tabernam exercere. ¶ *Unguentarius* absolute, *profumiere*, ἀλείπτης, μυροπώλης, qui unguenta conficit, & vendit. *Cic. 1. Offic. c. 42.* Minime artes hæ probandæ, quæ ministræ sunt voluptatum: cetarii, lanii, coqui, adde huc unguentarios, saltatores totumque ludum talarium. Adde *Horat. l. 2. sat. 3. v. 228.* *Plin. l. 31. c. 7. sub fin.* & *Inscript.* apud *Gruter. pag. 636. n. 9.* ¶ Quod scribit *Senec. sub fin. l. 4. quæst. nat.* Unguentarios Lacedæmonii urbe expulerunt, & propere cedere finibus suis jusserunt, quia oleum disperderent: *Lips.* adscribit, aliptas & jatralipta significari. ¶ *Unguentaria*, quæ unguenta conficit, & vendit, μυροπῶλις. *Plin. l. 8. c. 5. ad fin.* Unguentaria quædam dilecta Jubæ *Inscript.* apud *Donium class. 8. n. 88.* Liviniæ Primigeniæ unguentariæ, &c. ¶ Item ars ipsa unguentorum conficiendorum. *Plaut. Pœn. 3. 3. 90.* Faciam, ubi tu laveris, ibi ut balneator faciat unguentariam. ¶ *Unguentarium*, pecunia, quæ alicui datur ad unguenta. *Plin. l. 2. ep. 11. sub fin.* Accepisse sestertium decem millia fœdissimo titulo nomine unguentarii.

UNGUENTATUS, a, um, *profumato*, *imbalsamato*, μεμυρισμένος, unguento oblitus. *Catull. in Epithal. Juliæ, ep. 56.* Diceris male a tuis Unguentate glabris marite Abstinere. *Plaut. Cas. 2. 3. 23.* Senecta ætate unguentatus per vias, ignave, incedis. *Id. Truculent. 2. 2. 32.* Cincinni compositi, crispi, unguentati. *Catull. carm. 60. Epithal. v. 142.* unguentatus maritus. *P. Scipio Afric.* apud *Gell. l. 7. c. 12.* Qui quotidie unguentatus adversus speculum ornatur. *Senec. in fragm.* apud *Gell. l. 12. c. 2. ad fin.* Quidam sunt tam magni sensus Q. Ennii, ut licet scripti sint inter hircosos, possint tamen inter unguentatos placere. *h. e.* bene olentes ex unguentis, atque adeo delicatos & molles.

UNGUENTUM, i, *n. unguento*, μύρον, μύρωμα, χρῖσμα, omnis succus pinguis, quo ungimur deliciarum & luxus causa. *Plaut. Mostell. 1. 3. 41.* Non possunt omnes nisi unguenta exotica. *Cic. Verr. 5. c. 25.* Cum interea Apronius caput, atque os suum unguento perfricaret. *Id. Catil. c. 5. 3.* Nitere unguentis, fulgere purpura. *Horat. l. 2. od. 3. v. 13.* Huc vina, & unguenta, & nimium breves Flores amœnæ ferre jube rosæ. & *od. 7. v. 22.* funde capacibus Unguenta de conchis. *Id. l. 3. od. 14. v. 17.* I, pete unguentum, puer, & coronas, Et cadum Marsi memorem duelli. *Ovid. Heroid. ep. ult. v. 681.* Sæpe coronatis stillant unguenta capillis. *Petron. in Satyr. c. 123.* Mero, & unguentis perfusi. *Claudian. de B. Gild. v. 444.* Umbratus dux ipse rosis, & marcidus ibit Unguentis, crudusque cibo, titubansque Lyæo. & *vers. 483.* mixtis sudabunt unguenta coronis. *Phædr. l. 3. fab. 1. v. 18.* Unguento delibutus, vestibus affluens. *Cic. pro Sext. c. 8.* Unguentis affluens, calamistrata coma. *Id. post redit. in Sen. c. 3. sub fin.* oblitus. *Id. 3. de Orat. c. 25. a med.* Unguentis minus diu nos delectari summa & acerrima suavitate conditis. ¶ De unguentis multa *Plin. initio l. 13. & sequentib. capitib.* ¶ Odoris præcipue gratia adhibebantur ex variis floribus, foliis, succis, lacrymis, ut ex croco, nardo, ture, amomo, iri, lilio, rosa, &c. & varia mixtura ex his: quo liquidiora, eo gratiora: eratque plurimus eorum usus in balneis, in conviviis, in funeribus, ut in *Ungo* dictum est: & præter assignata ibi Scriptorum loca, V. de balneis *Petron. in Satyr. c. 28.* de conviviis *Cic. Tuscul. 3. c. 18.* & *Horat. in art. poet. v. 373.* de funeribus *Propert. l. 3. el. 14. v. 23.* *Ovid. 3. Fast. v. 561.* & *l. 1. ex Pont. ep. 9. sub fin.* *Martial. l. 11. epigr. 33.* *Pers. sat. 3. v. 104.* & *Stat. l. 2. silv. 1. 4 vers. 157.* ¶ Perfundebant iis non solum caput & comam, nares, pectus, & pedes, sed etiam vestes. *Petron. in fragm. Tragur. c. 70.* *Burm.* *Propert. l. 3. el. 8. v. 21.* *Tibull. l. 1. el. 8. v. 31.* *Plin. l. 13. c. 3.* & *Martial. l. 8. epigr. 37.* *l. 8. epigr. 3.* & *l. 14. distich. 146.* ¶ *Unguentum* pro *unguentorum*. *Plaut. Curcul. 1. 2. 3.* Nam omnium unguentum odor præ tuo nautea est. Adde *Pœn. 3. 3. 88.*

UNGUICULUS, i, *m. unghietta*, ὀνύχιον, parvus unguis. *Plaut. Epid. 3. 1. 17.* Contempla, Epidice: usque ab unguiculo ad capillum summum est festivissima. *Cic. 3. Fin. c. 27.* Valetudinem, vires, staturam, formam, integritatem unguiculorum omnium. *Plaut. Stich. 3. 3. in fin.* Ut perpruriscamus usque ex unguiculis. ¶ *A teneris unguiculis*, proverbialiter, ab infantia, ab incunabulis, *da fanciullo*, *da la fanciullezza*, ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων. *Cic. l. 1. Fam. ep. 6.* Sed præsta te eum, qui mihi a teneris, ut Græci dicunt, unguiculis es cognitus.

UNGUILLA, æ, *f.* vas, ex quo inungebant. *Solin. c. 27.* (*al. c. 40.*) *sub fin. de simiis.* Nam dum avide venantium gestus affectant, relicto contuitu visci unguilla, quod mendacio factum eident, oculos suos oblinunt. ¶ Alii unguillam interpretantur unguen, unguedinem.

UNGUINOSUS, a, um, λιπαρώδης, pinguis, unguine seu unguento abundans. *Plin. l. 13. c. 1. in fin. de unguentis*: Susino unguinosum, Mendesium nigrum, rhodino candidum, myrrha pallidum. *Id. l. 15. c. 22. ante med.* Sunt autem recentes (*nuces juglandes*) jucundiores, siccæ unguinosiores, & stomacho inutiles. Adde *Cels. l. 3. c. 16. n. 20.*

UNGUIS, is, *m. unghia*, *ugna*, *artiglio*, ὄνυξ, corneum illud, quod in extremis digitis enascitur, non solum in manibus, verum etiam in pedibus, neque in iis solum hominis, sed ceterorum etiam animalium, quæ pedum digitos habent separatos, ut sunt simiæ, & aves. In ablativo *ungue* & *ungui* facit. *Cic. pro Rosc. Com. c. 7.* Nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum ex fraude & fallaciis constare totus videtur? *Plin. l. 11. c. 45.* Ungues clausulæ nervorum summæ existimantur. Omnibus hi, quibus & digiti. Sed simiis imbricati, hominibus lati, rapacibus unci, ceteris recti, ut canibus, præter eum, qui a crure plerisque dependet. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 51.* cultello purgare ungues. *Id. in art. poet. v. 297.* ponere ungues. *h. e.* recidere. *Petron. in Satyr. c. 104.* deponere. *Id. l. 28. c. 2. ad fin.* resecare. *Id. l. 10. c. 33.* recidere. *Ovid. 6. Fast. v. 230.* subsecare ferro. *Propert. l. 4. el. 8. v. 37.* iratos conjicere alicui in vultum. *Id. l. 1. el. 10. v. 39.* ungui florem decerpere. *Ovid. 3. de art. am. v. 708.* ungue scindere genas. *Id. l. 2. Amor. el. 5. v. 4.* rigido notare genas. & *l. 1. el. 7. v. 64.* unguibus ire in vultus alicujus. *Martial. l. 8. epigr. 33.* ungue quippiam deradere. ¶ *Unguis* & *ungula* differunt in eo, quod *unguis* est in iis animalibus, quæ digitos habent, *ungula* vero in illis, quæ solidos, vel bisulcos habent pedes. Illud Græci ὄνυχα, hoc ὁπλήν appellant. *Ovid. 1. Met. de transformatione Ius e bovis* effigie in primam formam redeuntis, *vers. 742.* & *l. 2. v. 670.* Ungulaque in quinos delapsa absumitur ungues. *Plin. l. 11. c. 45. de elephanto*: Huic informes numero quidem quinque, sed indivisi, ac leviter discreti, ungulisque, haud unguibus similes. ¶ Interdum tamen *ungues* de ungulis bifidis dicuntur. *Colum. l. 6. c. 12.* Si sanguis in ungulis est, inter duos ungues cultello leviter aperies. & *mox.* Si sanguis in inferiore parte ungulæ est, extrema pars ipsius unguis ad vivum resecatur. ¶ Et de ungulis

solidis. *Martial. l. 14. distich.* 199. Hic brevis, ad numerum rapidos qui colligit ungues, Venit ab auriferis gentibus Astur equus. ¶ *Unguis transversus*, & *unguis latus*, proverbialiter usurpantur pro quam minimo spatio. *Plaut. Aul.* 1. 1. 18. Si hercle tu ex istoc loco digitum transversum, aut unguem latum excesseris. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 20. A recta conscientia transversum unguem non oportet discedere. *Id. Fam.* 7. *ep.* 25. Urge igitur, nec transversum unguem, quod ajunt, a stilo. *subaudi* recede. ¶ *Medium unguem ostendere*, proverbialiter est summe contemnere: inde sumptum, quod medius digitus pro impudico habebatur. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 52. cum fortunæ ipse minaci Mandaret laqueum, mediumque ostenderet unguem. ¶ *Ungues arrodere*, proverbiali metaphora dicuntur, qui cogitabundi sunt, qui rem aliquam secum agitant, & in ea hærent, aut deliberant, utrum eam amplecti, an mutare debeant. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 70. in versu faciendo Sæpe caput scaberet, vivos & roderet ungues. *Pers. sat.* 1. *v.* 106. Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit ungues. ¶ *De tenero ungui*, idem ac a *teneris unguiculis*, idest a pueritia. *Horat. lib.* 3. *od.* 6. *v.* 21. Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo: & fingitur artubus Jam nunc, & incestos amores De tenero meditatur ungui. ¶ *In unguem*, vel *ad unguem*, est ad perfectionem, perfecte, absolute: translatione a lapicidis, qui ungue marmoris levitatem experiuntur. *Cels. l.* 8. *c.* 1. Suturæ capitis in unguem committuntur. *Colum. l.* 11. *c.* 2 *sect* 13 Materiem dolare ad unguem. *& mox.* Quadrare abietem ad unguem. *Virg.* 2. *Georg. v.* 277. Nec secius omnis in unguem Arboribus positis secto via limite quadret. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 32. Capitoque simul Fontejus, ad unguem Factus homo. *idest* omni ex parte urbanus, politus, &c. *Id. de art. poet. v.* 294 castigavit carmen ad unguem perfectum. Huc pertinet & illud *Pers. sat.* 1. *v.* 64 carmina molli Nunc demum numero fluere, ut per leve severos Effundat junctura ungues. *h. e.* carminum compositionem ita æquabilem, & expolitam, nihil ut sit, quod aures offendat, quemadmodum durorum marmorum junctura apte commissa ungues nulla asperitate remoratur. ¶ *Mordere ungues*, gestus irati, aut pœnitentis. *Propert. l.* 3. *el. ult.* 24. Ungue meme morso sæpe querere fidem. *& l.* 2 *el.* 3. *v.* 3. Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues. ¶ Translate dicitur etiam de plantis. *Plin. l.* 12. *c.* 9. *de bdellio* Bactrianum nitore siccum, multique candidi ungues. *h. e.* lucentes ac leves, instar unguium, maculæ. *Id. l.* 21. *cap.* 18. *sub fin. de rosa.* Capita foliorum, pleraque candidæ, ungues vocantur. ¶ In vitea unguis extremus pars est hornotinæ materiæ supra gemmam, sicut unguis est extrema pars digiti. *Colum. l.* 4. *c.* 24. *ante med.* Ungues ex industria annotinus resecato. Adde *Pallad. in Februar. tit.* 12. *a med.* ¶ *Ungues ferrei*, instrumenta ferrea, quibus vindemiatores ungulum vice utebantur ad colligendas uvas. *Colum. l.* 12. *c.* 18. Et ungues ferrei quam plurimi parandi, & exacuendi sunt, ne vindemiator manu distringat uvas, & non minimo fructus partim, dispersis acinis in terram dilabatur. ¶ *Unguis* etiam est vitium oculi, idest nervosa quædam adnata membranæ excrescentia, e majori oculi angulo ut plurimum adnascens, ad oculi coronam ita procedens, ut quandoque pupillam operiat, *unghia*, *ugnola*. *Cels. l.* 7. *c.* 7. *sect.* 4. Unguis vero, quod πτερύγιον Græci vocant, est membranula nervosa oriens ab angulo, quæ nonnunquam ad pupillam quoque pervenit, eique officit. ¶ Proverbii genus est illud *Petron. in fragm. Tragur. c.* 37. *Burm. sub fin.* Homo cujus pluris erat unguis, quam tu totus es. *valeva più la sua unghia, che tu intero.* ¶ Denique *unguis* est genus conchylii binis testis velut canaliculis clausum, & earum unguis colorem referens, *cappa lunga*. Meminit *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 12. *V. Solen.*

UNGŬLA, æ, f. *unghia*, ὁπλή, calceus corneus, pedes muniens eorum animalium, quæ digitos non habent, sive etiam ea pars pedis, quæ corneo tegitur. *V. Unguis. Virg.* 8 *Æn. v.* 596. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 5. Ergo illud in silice, quod hodie apparet apud Regillum, tanquam vestigium ungulæ Castoris equi credis esse? *Plin. l.* 11. *c.* 46. Ungulæ veterino tantum generi renascuntur. ¶ Per synecdochen dicitur de equo. *Horat. epod.* 16. *v.* 12. eques urbem Sonante verberabit ungula, *coi cavalli.* Sic *l.* 1. *sat.* 1. *v.* 114. Ut cum carceribus missos rapit ungula currus. *& Martial. l.* 9. *epigr.* 6. Et ungularum pulsibus calens Hister. Adde *l.* 12. *epigr.* 50. ¶ Dicitur etiam de unguibus. *Plaut. Aulul.* 3. 4. 8. Gallus gallinaceus occœpit ibi scalpturire ungulis. *Id. Pseud.* 3. 2. 63. An invenire postulas quemquam coquum, nisi miluinis, aut aquilinis ungulis? ¶ *Omnibus ungulis*, proverbii speciem habet pro eo, quod est omnibus viribus, & conatu totius corporis niti, ut etiam ungues, qui sunt in extremitate collocati, intendantur. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 24. Toto corpore atque omnibus ungulis, ut dicitur, contentioni vocis asserviunt. ¶ *Injicere ungulas*, est rapere, vel furari. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 48. Nunc scio febrim tibi esse, quia non licet huc injicere ungulas. ¶ *Ungulas* quoque dixere supplicii genus ungulas ferarum referens, quo latera reorum effodiebant, ut sulcabant ad veritatem extorquendam. *Prudent.* περὶ στεφ. *cap.* 1. *v.* 44. Illa virgas, & secures, & bisulcas ungulas ultro fortis expetebat. *Imp. Constantin. & Julian. lib* 9 *Cod. tit.* 18. *leg.* 7. *extr.* Ungulis sulcantibus latera. ¶ In Vulgata *Eccli.* 24. 21. ungula est onyx unguento plena. *V. Onyx.*

UNGULĀTUS, a, um, ungulas habens. *Tertull. in Apolog. c.* 16. *sub fin.* Auribus asininis, altero pede ungulatus. Adde *Martian. Capell. l.* 4. *pag.* 113. ¶ Item magnos habens ungues, *anghiato.* *Festus*: Ungulatos, qui haberent ungues magnos, atque asperos, Cato appellavit.

UNGŬLUM, Oscorum lingua significat anulum. *Paul. ex Festo.* Sic *Plin. l.* 33. *c.* 1. Miror Tarquinii statuam sine anulo esse. Quamquam & de nomine ipso ambigi video. Græci a digitis appellavere: apud nos prisci ungulum vocabant: postea & Græci, & nostri symbolum. ¶ Est autem *ungulus* mascul. gen. *Vetus Scriptor apud Fest.* Ungulus, quem ei detraxit. *Pacuv. ibid.* Repugnanti ego porro hunc vi detraxi ungulum. *Id. ibid.* Sulpasum in læva brachio ostendo ungulum.

UNGUO. *V. Ungo.*

UNGUSTUS, fustis uncus. *Paul. ex Feste.*

UNIANIMUS. *V. Unanimus.*

UNICALĂMUS, a, um, unum habens calamum. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *a med. de frumento*: Unicalamum præterea, nec usquam capax, seriturque non nisi tenui terra.

UNICAULIS, le, *d'un sol gambo*, μονόκαυλος, unum habens caulem. *Plin. l.* 20. *c. penult. sub fin.* Cerdunarum silvestrium genera duo: unum fructuosa a terra statim, alterum unicaule exsiliens. *Id. l.* 18. *c.* 7. *ante med.* Leguminum unicaulis faba sola.

UNICE, *singolarmente*, *unicamente*, μόνως, singulariter, valde, admodum. *Horat. l.* 1. *od.* 26. *v.* 5. Quid Tiridaten terreat, unice securus. *h. e.* ego singulariter, & e multis unus sum, qui nihil curo, quid Tiridaten terreat. *Cic. in Orat. c.* 1. Negare ei, quem unice diligebam, durum admodum mihi videbatur. *Plin. l.* 7. *ep.* 32. Quod scribis plurimos manumissos unica lætos. *Id. l.* 9 *ep.* 9. Unice probo quod &c. *Gell. l.* 11. *c.* 13. Hoc nimis & unice delectabat. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *ante med.* Eoque nemo acerrimi judicii P. Virgilius unice est usus. *Plin. l.* 32. *c.* 4. *circa med.* Fel testudinum unice purulentis auribus prodest. *Id. l.* 26. *c.* 15. Mammarum exitiis aizoum unice medetur. ¶ *Plaut.* fere jungit cum *unus*: ut *Asin.* 1. 3. 56. Me unice unum ex omnibus te atque illam amare, ajebas mihi. *Id. Bacch.* 2. 2. 28. Quid meminit Mnesilochi? *Pist.* rogas? imo unice unum plurimi pendit. *Id. Stich.* 1. 1. 12. Unice qui unus civibus ex omnibus probus perhibetur. Adde *Trucul.* 1. 2. 90.

UNICŎLOR, oris, *d'un solo colore*, μονοχρώματος, qui unius coloris est. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. Sues unicolores potius, quam varias. *Ovid.* de lecto Somni, *Met.* 11. *v.* 610. In medio torus est hebeno sublimis in atra, Plumeus, unicolor, pullo velamine tectus. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 34. *Hard.* Oculus unicolor nullis: cum candore omnibus medius color differens.

UNICOLŌRUS, a, um, unicolor. *Prudent. Hamartig. v.* 811. Sic animas cæli de fontibus unicoloras Infundit natura solo.

UNICORNIS, ne, *d'un sol corno*, *unicornuto*, μονόκερως, unicum habens cornu. *Plin. l.* 8. *c.* 21. Indici boves unicornes, tricornesque. *Id. lib.* 11. *cap.* 46. Unicorne (*animal*) asinus tantum Indicus.

UNICORPOREUS, a, um, integrum corpus habens. *Firmic. l.* 2. *c.* 12. *ante med.* Taurus est signum in cælo femininum, septentrionale, unicorporeum.

UNICULTOR, oris, m. qui unum Deum colit. *Prudent. in passione Cypriani*, περὶ στεφ. 3. *v.* 30. Unicultor, inquit, servo talia, servi mysteria consecrata Christi.

UNICUS, a, um, *solo*, *unico*, *singolare*, μόνος, unus, singularis. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 14. *ad fin.* Quærimus quæ tanta vitia fuerint in unico filio, quare is patri displiceret. *Id. post redit. in Senat. c.* 4. *a med.* Si Metellus illo tempore consul fuisset unicus. *Senec. l.* 2. *de Ira*, *c.* 21. *a med.* Unicis quo plus indulgetur, corruptior animus est. *Horat. l.* 3. *od.* 14. *v.* 5. Unico gaudens mulier marito. *Ovid.* 1 *Trist el.* 5. *v.* 2. Unica fortunis ara reperta meis. *Senec. in Troadib. v.* 703. Unicum afflictæ mihi solamen hoc est. *Id. in Phœniss. v.* 89. Unica Œdipodæ est salus non esse salvum. ¶ Pleonasmus est in illo *Lucret. l.* 6. *v.* 541. quamlubet esto Unica res quædam nativo corpore sola, Cui similis toto terrarum non sit in orbe. *& vers.* 1073. ut in summa res nulla sit una, Unica quæ gignatur, & unica solaque crescat. ¶ Quia quæ bona unica sunt, maxime amantur, *v. gr.* unicus filius; *unicus* interdum est summe dilectus, ἀγαπητός. *Plaut. Capt.* 1. 2. 49 Tibi ille unicus est, mihi etiam unico magis unicus. *Id. Bacch.* 3 3. Quæ tum perdidit tibi filium uni unicum. *Catull. carm.* 73. *in ingrat. v.* 6. qui me unum atque unicum amicum habuit. *Virg. in Ciri*, *v.* 333. Quod si non alia poteris ratione parentem Flectere: sed poteris, quid enim non unica possis? ¶ Interdum est maxime aptus, & idoneus. *Plaut. Asin.* 2. 1. 3. Nam tu poeta ea profert ad eam rem unicus. ¶ Item eximius, singularis, præcipuus, excellens, præclarus, insignis, egregius. *Turpil.* apud *Non.* c. 8. n. 60. Homo unica est natura & singularis. *Afran.* apud *Fest.* in *Sagaces*. Quis tam sagaci corde, atque ingenio unico? *Liv. l.* 6. *c.* 6. *ad fin.* Unicus imperator. *Id. l.* 7. *c.* 12. *a med.* Eximius imperator, unicus dux. *Id. l.* 24. *c.* 34 Archimedes unicus spectator cæli & siderum. *Id. l.* 33. *c.* 21. Unicam fidem socœ præstitit. *Id. l.* 9 *c.* 15. *a med.* Ultor unicus Romanæ ignominiæ. *Cic. pro Quint. c.* 12. *sub fin.* Unica liberalitas. *Fest.* in *Talassio*. Virgo unicæ pulcritudinis. *Cic. de Senect. c.* 17. *a med.* Elogium unicum. *Lucan. l.* 1. *v.* 509. qua plus habeat mors unica famæ. Talem postero *Vellej. l.* 2. *c.* 7. Huic atrocitati adjectum scelus unicum. *Paul. ex Festo*, *in Sardanapal.* Sardanapalus rex Assyriorum fuit unicæ luxuriæ. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *cap.* 6. *a med.* Unice est, ab omnibus unicam malitiam atque nequitiam cognosci.

UNIFORMIS, me, *uniforme*, μονοειδής, unam habens formam, similis, simplex. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 5. *ante med.* Ut horrore uniformis alimoniæ edendi desiderium languesceret. *Apul. l.* 11. *Met.* Deorum deaumque facies uniformis. *Auct. Dialog. de Oratorib. c.* 32. Simplex quiddam, & uniforme doceri. *Mamertin. in Genethl. Maxim. c.* 9. Hiems sævissima cum agros glaciet, glacies amnes mercent,

merent, cælo pariter ac terris uniformibus. *h. e.* unicoloribus. *Aurel. Vict. in Epit. c. 9. a med.* Institutum uniforme omni imperio tenuit.

UNIFORMITAS, atis, f. *uniformità*, unitas in forma, similitudo, simplicitas. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 5. a med.* Cur illis procedere varietatem laboras, isti squalorem uniformitatis adjicis? Adde *Arnob. l. 7 pag. 212. & Tertull. de anim. c. 17. ante med.*

UNIFORMITER, adv. *uniformemente*, similiter, simpliciter. *Apul. in Trismegist.* Omnis humana immortalis est anima, sed non uniformiter cuncta. *Arnob. l. 2. pag. 88.* Christus sublimibus, infimis uniformiter potestatem veniendi ad se facit.

UNIGENA, æ, com. gen. *unico, unigenito*, μονογενής, unus, unicus, unigenitus. *Cic. de Univ. c. 4. a med.* Itcirco singularem deus hunc mundum, atque unigenam procreavit. ¶ Uno parente genitus, ut *Pallas unigena*, quia ex Jovis cerebro nata est absque matre. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 300.* ubi alii intelligunt Dianam uno partu cum Apolline ab Latona editam. Sic unigena Memnonis Æthiopis apud *eund. carm. 65. de coma Beren. 53.* est Zephyrus ex eadem matre genitus cum Memnone, nempe ex Aurora. ¶ Christiani Poetæ *unigenam* intelligunt Filium Dei unigenitum. *Paulin. Nolan. carm. 5. v. 59. & carm. 9. v. 91.*

UNIGENITUS, i, m. *unigenito*, unicus ex suis parentibus natus. *Tertull. Advers. Gnost. c. 7. a med.* Filius primogenitus, & unigenitus. *Augustin. de Civ. Dei, l. 11. c. 24.* Pater genuit Verbum, unigenitum Filium.

UNIJUGUS, a, um, μονόζυγος, unum jugum habens, ut *Unijugæ vites*, quæ simplici nituntur jugo. *Plin. l. 17. c. 22. circa med.* Si unijuga erit vinea. V. *Canteriatus.* ¶ Translate qui semel tantum matrimonium iniit. *Tertull. de Monogam. c. 6. sub fin.* Joseph unijugus.

UNIMAMMIA, vel Unomammia, æ, vox ficta a *Plaut. Curcul. a 3. v. 75* ad significandum fortasse regionem Amazonum, quæ alteram secabant mammam, quo expeditiores essent ad tela jacienda. Verba *Plauti* sunt: Centauromachiam, & Classiam Unomammiam. *Al. leg.* classem Unimammiam. *h. e.* ab Amazonibus constantem.

UNIMANUS, a, um, *di una mano*, μονόχειρος, unam tantum manum habens. *Liv. l. 35. c. 21.* Nuntiatum est, Arretii puerum natum unimanum. Adde *l. 41. c. 21. ad fin. & Flor. l. 2. c. 17 sub fin.* ubi cognomen est Romani civis.

UNIMODUS, a, um; unius modi, seu formæ. *Prudent. in Psychom. v. 768.* Unimodis compagibus unus. *Apul. lib. 2. de dogm. Plat.* Unimodam esse virtutem.

UNIO, onis, f. *unità*, ἑνότης, unitas. *Isidor. l. 19. Orig. c. 65.* Junctæ quisque apud laniones ceteros a numero vocabatur, ut unio, binio, trinio, &c. *Al. leg. & Hieronym. in Amos, c. 5.* Decas decima unionem complet. *Tertull. de monogam. c. 4.* Perseveravit unio conjugii in auctoribus generis ad finem usque. *h. e.* monogamia. *Id. de resurr. carn. c. 2. ad fin.* Et hic latere unio divinitatis defenditur. *h. e.* unicus Deus. ¶ Item duarum, aut plurium rerum copulatio, *unione.* *Hieronym. epist. 142. ad fin.* Hic forcipe, quæ unionis retinetur virtute. *Id. epist. 22. cap. 8.* Mariæ Dei unione fecunda. ¶ Apud veteres *unio* est margarita, *perla*, μαργαρίτης, & mascul. gen. *Plin. l. 9. c. 35. ante med.* Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, pondere, haud promptis rebus: in tantum ut nulli duo reperiantur indiscreti: unde nomen unionum Romanæ scilicet imposuere deliciæ. *Solin. c. 53. (al. 66.) ad fin. & Isidor. l. 16. Orig. c. 10.* scribunt, ideo *uniones* dictos, quia nunquam duo simul reperiuntur. Sed a *Plinio* standum est. *Martial. l. 8 epigr. 81.* Non per mystica sacra Dindymenes Jurat Gellia, sed per uniones. Hos amplectitur, & vocat sorores: Hos natis amat acrius duobus. *Senec. l. 7. de benef. c. 9. a med.* Video uniones non singulos singulis auribus comparatos, jam enim exercitatæ aures oneri ferendo sunt. junguntur inter se, & insuper alii bini superponuntur. ¶ In femin. gen. *Trebell. Poll. in XXX Tyrann. c. 32. ad fin.* Hæc uniones Cleopatrianas habuisse perhibetur. ¶ Eidem genus cæpe, unicaulis *unio* dicitur a rusticis. *Columell. l. 12. c. 10.* Pompejanam cæpam, vel etiam Marsicam simplicem, quam vocant unionem rustici, eligito. ea est autem, quæ non fruticavit, nec habuit soboles adhærentes.

UNIO, is, a. 4. *unire, congiungere*, ἑνόω, in unum redigo, conjungo, copulo. *Tertull. de anim. c. 27. ante med.* Sic & cælum mari unitur, ubi visio absumitur. *Sulpic. Sever. l. 2. Hist. sacr. c. 43.* Legatos concilii compellit Imperator uniri hæreticorum communioni.

UNIOCULUS. V. *Unoculus.*

UNIOLA, æ, f. herba, quæ & gramen dicitur. *Apul. de herb. c. 77.*

UNIONITÆ, arum, m. Hæretici fuerunt, Trinitatem negantes, Deum unum sine Filio affirmantes, quos contra scripsit *Prudent. in Apotheos. a vers. 246.* & pro titulo hanc ipsam vocem posuit. quæ sine exemplo Latinitatis est.

UNIPETIUS, a, um, uno tantum pede, seu caule præditus. *Marcell. Empir. c. 15 circa med.* Manipulus urticæ unipetiæ.

UNISTIRPIS, pe, *d'una stirpe*, μονοστέλεχος, a radice caudicem unicum habens assurgentem. *Plin. l. 16. c. 30. sub fin.* In longitudinem excrescunt abies, larix, palma, cupressus, ulmus, & siqua unistirpis.

UNITAS, atis, f. *unità*, ἑνότης, unio, *h. e.* unus numerus. *Tertull. adversus Valentinian. c. 37.* Monotes, & Henotes, idest solitas, & unitas. *Plin. l. 5. c. 9.* Mensura Nili ab unitate alvei, unde se primum findit in latera, ad Canopicum ostium CXLVI. M. P. *Justin. l. 2. c. 1. circa med.* Si mundi quæ nunc partes sunt, aliquando unitas fuit. *h. e.* una re tantum constiterit, *v. gr.* igne, aut aqua, ut veteres Physici docuere. *Gell. l. 19. c. 8. a med.* Singularis numeri unitas. V. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 6.* ubi unitatis laudes prosequitur. ¶ Item conjunctio & copulatio duorum aut plurium, quæ in unum coalescunt, *unione, composto di più cose.* *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 2.* Aliquid est continuum, aliquid commissum. Continuatio est partium inter se non intermissa conjunctio. Unitas est sine commissura continuatio, & duorum inter se junctorum corporum tactus. *Frontin. de aquæd. artic. 123.* Ut ex humore commode structura coalescat, & in unitate corroboretur. *Colum. l. 12. c. 22.* Spathæ ligneæ premiscito, usque eo dum ea, quæ addideris, in pice colliquescant, & unitas fiat. *Cap. 24. sub fin.* Ubi toti duo sextarii cum pice coierint, & quasi unitatem fecerint. *Cels. l. 4. c. 19. a med.* Coquendum id, donec omnia, quæ indita sunt, liquata in unitatem quandam coeant. *Plin. l. 17. c. 16. de insitione.* Exempta scutula corticis, imprimatur ea alia eodem pari, ne compage deficiat, ut cicatrici locus non sit, & statim fiat unitas nec humorem nec afflatum recipiens. *Cels. l. 7. c. 4. sect. 4.* Linum duplex, implicare, ne tortum, ut unitas in eo facta sit. Adde *l. 6. c. 6. sect. 1. ad fin.* ¶ Item congruentia, indiscreta species, similitudo. *Varr. l. 7. de L. L. c. 2.* Si alterum horum diceretur Priamus, alterum Hecuba, nullam unitatem adsignificaret, quæ apparet in lego, & legi, & in Priamus Priami. *Plin. l. 7. c. 12. ad fin.* Eximios forma pueros, alterum in Asia genitum, alterum trans Alpes, ut geminos vendidit: tanta unitas erat. *Id. l. 16. c. 23.* Foliorum unitas in suo cuique genere permanet, præterquam populo, ederæ, &c. *h. e.* unus & idem color, & forma. *Id. l. 35. c. 1.* Maculas, quæ non essent (in marmore) crustis inserendo, unitatem variare. *h. e.* unum colorem multis distinguere. *Id. l. 33. c. 2.* In unitatem cœpit equester ordo. *h. e.* una appellatione equites vocari cœpit, cum antea variis nominibus distingueretur. ¶ Translate est concordia, *unione, concordia.* *Senec. de vita beata, c. 8. extr.* Virtutes ibi esse debebunt, ubi consensus atque unitas erit: dissident vitia.

UNITER, adverb. *unitamente, di concordia*, in unum, conjuncte, connexe. *Lucret. l. 3. v. 850.* cum corporis atque animai Dissidium fuerit, quibus e sumus uniter apti. Adde *l. 5. v. 538. & v. 556.*

UNITUS, a, um, nom. particip. *unito*, conjunctus. *Senec. lib. 2. quæst. nat. c. 2. ad fin.* Expedire me poteram, si philosophorum lingua uti voluissem, ut dicerem unita corpora. *Gell. in fin. c. 7. l. 17.* Unita pariendi declinatione. *Apul. in Apolog.* Radii nostri luminis externo mixti, atque ita uniti. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 24.* Inter mentis sedibus alligatus animus, & vitæ inimicatus & unitus. *Arnob. sub init. l. 3.* Si linguæ omnes ad fidem vel ad abrogandam consensionis unitæ animositate conspirent.

UNIVERSALIS, le, *universale*, καθολικός, ad universos pertinens. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 24.* Nam in hujusmodi rationibus non universali atque absoluta, sed extenuata ratione expositio confirmatur. *Plerique al. leg.* universe. *Quintil. l. 2. c. 13 ad fin.* Præcepta, quæ καθολικὰ vocant, id est (ut dicamus quomodo possumus) universalia, vel perpetualia. *Plin. l. 10 ep. 71.* Auditis constitutionibus Principum, nihil inveniebam aut proprium, aut universale, quod ad Bithynos ferretur.

UNIVERSALITER, adv. *universalmente*, idem ac universe. *Cajus Dig. l. 18. tit. 1. leg. 35. ad fin.* Si grex universaliter veniret. id est totus una venditione.

UNIVERSATIM, adverb. *universalmente.* *Sidon. l. 8. ep. 2.* Universatim tenentibus vota eliquem conserere.

UNIVERSE, adverb. *universalmente, generalmente*, κατὰ ὅλου, ὅλως, generaliter, generatim: cui *singillatim* opponitur. *Cic. 5 Verr. c. 55.* Quid ego de cetera Civium R. suppliciis singillatim potius, quam generatim atque universe loquar? *Id. Attic. l. 8. ep. 11. a med.* Nec tam sectio pertimescenda est, quam universe interitus. *Id. l. 5. ep. 2.* Venit ad me noster Hortensius, cui &, poscenti mea mandata, cetera universe mandavi: illud proprie, ne pateretur prorogari nobis provincias.

UNIVERSIM, adv. idem ac universe. *Gell. l. 2. c. 3. a med.* Sed generibus rerum summatim universimque utitur.

UNIVERSITAS, atis, f. *università*, τὸ πᾶν, rerum tota multitudo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 65. in fin.* Licet enim contrahere universitatem generis humani, eamque gradatim ad pauciores, postremo deducere ad singulos. *Colum. in præfat. l. 1. in fin.* De rusticationis universitate nihil attinet nunc plura dicere. *dell' agricoltura in generale.* ¶ Sæpe ponitur pro mundo. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 43.* Tum enim censet imaginem divinitate præditam inesse universitati rerum. *Id. de Univ. c. 5.* Quod si universitatis corpus planum, & æquabile explicaretur. *Id. ibid. c. 12.* Singulos adjunxit ad singula, atque ita quasi in currum universitatis imposuit. *Plin. l. 2. c. 5. in fin.* Terram solam immobilem, circa eam volubili universitate. ¶ Universitas alicujus rei est tota ipsa res. *Plin. l. 2. ep. 5. circa med.* Ac sicut veremur, ne quibusdam pars aliqua (orationis) secundum suam cujusque naturam, non probetur; ita videmur posse confidere, ut universitatem omnibus varietas ipsa commendet. *& l. 3. ep. 15. extr.* Non temere jam nunc de universitate pronuntio: de partibus experior legendo. *Plin. alter l. 2. c. 22.* Ita septem tonos effici, quam diapason harmoniam vocant, hoc est universitatem concentus. *Id. l. 27. c. 13* Radix prodest & contra phalangia, in vino pota, sed particulatim, quoniam universitate vomitionem moveat. ¶ Hoc sensu sæpe adhibetur a JCtis. *Ulpian. Dig. l. 43. tit. 2. leg. 1.* Hoc interdictum ad universitatem bonorum, non ad singulas res pertinet. *Paul. lib. 28. tit. 20 leg. ult.* Ut qui ad universitatem venturi erant jure successionis, ex ea portiones concessas haberent. *h. e.* qui heredes ex asse esse debebant. *Cajus l. 41. tit. 1. leg. 7. ad fin.* Universitas ædificii. *Javolen. ibid. tit. 3. leg. 23.* ædium. ¶ *Universitates* etiam dicuntur collegia, corpora, curiæ: quibus permissum est, ad exemplum reipublicæ, arcam habere communem, & actorem, sive syndicum. Hujusmodi

jusmodi sunt societates pistorum, navicularioram, publicanorum, &c. de quibus est *titulus* 4. qui inscribitur *Quod cujuscumque u niversitatis nomine, vel contra eam agatur*, *l.* 3. *Pandectarum*, & alibi. Item civitates ipsæ, & respublica. *Martian. lib.* 1. *tit.* 8. *leg.* 6. Universitatis sunt, non singulorum, quæ in civitatibus sunt theatra, stadia, & si quæ alia sunt communia civitatum. Adde *l.* 38. *tit.* 3. cujus lemma est, *De libertis universitatum*.

UNIVERSUS, a, um, *tutto*, σύμπας, totus, omnis, integer. *Cic.* 4. *Acad. c.* 23. Democritus ita ausus est ordiri: Hæc loquor de universis. Nihil excipit, de quo non profiteatur. quid enim esse potest extra universa? *Nep. in Themist. c.* 2. Bellum universæ Europæ inferre. *Terent. Eun.* 2. 1. 18. Universum triduum. *tre di intieri*. & *Cic. pro Cæcin. c.* 20. *ad fin.* Tam restituas, si unus servulus, quam si familia dejecerit universa. *Id.* 1. *de nat. Deor. c. paulo.* Universum mundum complecti. *Id.* 2. *de Fin. c.* 54. *ante med.* Omne cælum, totamque cum universo mari terram mente complecti. *Id. Verr.* 4. *c.* 69 *a med.* Ab universa provincia, generatimque a singulis ejus partibus diligitur. *Id. pro Rosc. Com. c.* 15. Est tuæ contumaciæ, arrogantiæ, vitæque universæ vox. *Id. in Pison. c.* 27. Fac hujus odii tanti, ac tam universi periculum, si audes. *universale*. & *pro Sext. c.* 2. *ad fin.* Confusa atque universa defensio. *generale*, & *Martial. l.* 5. *epigr.* 25. Hermes gloria Martis universi. *h. e.* in omni genere gladiatoriæ pugnæ. *Liv. l.* 7. *c.* 11. Tanti ea ad universi belli eventum momenti dimicatio fuit, ut, &c. *Id. l.* 27. *c.* 12. *circa med.* Casum universæ pugnæ non necessarium censebat. *d' una battaglia generale*. Sic *l.* 22. *c.* 31. In casum universæ dimicationis non veniebant. & *l.* 4. *c.* 27. Spem universæ victoriæ præcipere. *totale*. & *l.* 10. *c.* 5. *circa med.* Ut prope serum auxilium jam pæne circumventis, ita universa requies data est. *riposo a tutti*. & *Colum. l.* 11. *c.* 2. *a med* Universo jugero satisfacere modios stercoris MCCCCXI. ¶ Pleonasmus est in illo *Plauti Trin.* 1. 2. 134. Lupus gregem totum voluit universum avertere. ¶ In plur. num. omnes. *Phædr. in fin. fab.* 7. *l.* 5. Ab universis capite est protrusus foras. *Petron. in Satyr. c.* 25. Plaudentibus universis, & postulantibus, nuptias fecerunt. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 43. In illam universi tela conjiciunt. ¶ Sæpe significat omnes conjunctim, *tutti insieme*: & opponitur singulis, aut in partes divisis. *Nep. in Themist. c.* 4. Universos esse pares aiebat, dispersos testabatur perituros. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 17 Non minus operis videtur de universis generibus rerum quam de singulorum causis dicere. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 5 *ad fin.* Ex iis rebus universis eloquentia constat, quibus in singulis elaborare permagnum est. *Id.* 2 *de nat. Deor. c. paulo.* Dii earum urbium separatim ab universis singulos diligunt. *Id.* 3. *Offic. c.* 6. Ut eadem sit utilitas uniuscujusque & universorum. *Id. pro Dom. c.* 52 Se a me bis salutem accepisse, separatim semel, iterum cum universis. *Plin. l.* 8. *cap.* 17. *sub fin.* Scaurus ædilitate sua varias centum quinquaginta (*pantheras*) universas misit. *centinquanta in tutte*. ¶ Universi omnes, pleonasmus satis commodus ad significandum omnes & singulos, omnino omnes, & neminem excipi, *tutti affatto*. *Plaut. Trin.* 4. 3. 40 Id genus hominum omnibus universis est adversum, atque omni populo male facit. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 13. *ante med* Communis rerum natura, universa atque omnia continens. *Apul. l.* 7. *Metam.* Tribus dictis universi omnes assensere. ¶ *Universum* absolute, res omnes, universitas rerum, mundus, *l' universo*, τὸ πᾶν. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c. paulo.* Censet, imagines divinitate præditas inesse universitati rerum: tum principia mentesque, quæ sunt in eodem universo, deos esse dicit. *Colum. l.* 3. *c.* 10. *circa med* Quod hominibus ignotum voluit esse genitor universi. ¶ *In universum*, universe, generatim, *generalmente*, *universalmente*, καθόλου, ὅλως. *Liv. l.* 9. *c.* 26. Non nominatim, qui Capuæ, sed in universum, qui usquam conjurassent adversus rempublicam. *Tacit. de Germ. c.* 3. Terra etsi aliquando specie differt, in universum tamen aut silvis horrida, aut paludibus fœda. & *c.* 6 In universum æstimanti, plus penes peditem roboris. *Plin. l.* 6. *c.* 17. Ultra sunt Scytharum populi. Persæ illos Sacas in universum appellavere. ¶ Ut locum haberet in heroico versu, sæpe extritum est in illo *Lucret. l.* 4. *v.* 260. non privam quamque solemus Particulam venti sentire, & frigoris ejus, Sed magis unvorsum. Al. tamen retinent, ut sit pes creticus pro dactylo.

UNIVIRA, æ, f. mulier, quæ unum tantum virum habuit. *Tertull. in exhortat. ad castit. c. ult.* Ut & virginibus legitime nubentibus univira pronuba adhibeatur. *Id. advers. Psych. c.* 8. Univira viduitas. ¶ Legitur etiam *univiria*. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c.* 32. Quam majores nostri univiriam sacerdotem inter sacratissimas feminas adnumerant. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 307. *n.* 3. Voluſiæ Justæ omnium feminarum sanctiori univiriæ. Adde *pag.* 718. *n.* 4. & *pag.* 1141. *n.* 1. ubi habetur *univire*.

UNIVIRATUS, us, m. status monogamiæ, *h. e.* ejus, quæ semel tantum nupsit. *Tertull. in fin. l.* 1. *ad uxor.* & *l.* 2. *c.* 1.

UNIVIRIA. V. *Univira*.

UNIVOCUS, a, um. Vox univoca dicitur, quæ multis diversis rebus tribuitur. *Martian. Capell. sub init. l.* 4. Univocis æquivoca connectere.

UNIUSMODI, *simile*, ὁμοειδὴς, uniformis, non varius. Sunt duæ voces inter se distinctæ, sed vulgo conjunctim pronuntiantur instar adverbii. *Terent. Heaut.* 1. 2. 31. Nam parentum injuriæ uniusmodi sunt ferme. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 7. *a med.* Noli enim putare tolerabiles horum insanias, nec uniusmodi fore. *Id. de Univ. c.* 7. Materia uniusmodi, & sui similis.

UNO, as, a. 1. unio, unum facio. *Tertull. advers. Prax. c.* 27. Incipiunt illos dividere potius, quam unire. *unire, assurpare*

UNOCULUS, a, um, μονόφθαλμος, unicum habens oculum, quales Poetæ fingunt fuisse Cyclopes. *Plaut. Curcul. a.* 3. *v.* 22. Unocule salve. Quidam legunt *unicocule*. *Attius* apud *Gell. l.* 3. *c.* 11. *de Cyclope*: Itidem, inquit, vel maxime, quod unoculus fuit, rem tam insignem non prætermisisset. *Solin. c.* 15. (*al.* 23.) *a med.* Arimaspi unocula gens.

UNOMAMMIA. V. *Unimammia*.

UNOSE, adverb. una, simul. *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 881. Occidisti, ut multa paucis verba unose obnuntiem.

UNQUAM, adverb. *alcuna volta*, *giammai*, ποτὲ, aliquo tempore, ullo tempore. *Plaut. Aulul.* 3. 3. 2. Neque id in tantis periclis unquam committam, ut siet. *Cic. de Harusp. resp. c.* 17. *ad fin.* Quod quidem sacrificium nemo ante P. Clodium omni memoria violarit, nemo unquam adiit. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 36. Non unquam gravis ære domum mihi dextra redibat. *h. e.* nunquam. Sic *Propert. l.* 1. *el.* 6. *v.* 2. Nam tua non ætas unquam cessavit amori. *Cic. Attic. l.* 3. *epist.* 12. Cum ita sim afflictus, ut nemo unquam. *h. e.* ut nemo unquam magis: vel quam qui maxime. Sic *Liv. l.* 34. *c.* 32. Tyrannus, quam qui unquam, sævissimus & violentissimus in suos. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 6. *vers.* 25. Excute: sic unquam longa relevere catena; Nec tibi perpetuo serva bibatur aqua. *quando che sia*, *una volta*, aliquando. *Pacuv.* vel *Enn.* apud *Cicer.* 4. *Tuscul. c* 36. Quis homo te exsuperavit unquam gentium impudentia? *Al. leg.* usquam. *Cic. Attic. l.* 4. *epist.* 2. Si unquam in dicendo fuimus aliquid, aut etiam si unquam alias fuimus, tum profecto, &c. *se mai*. & *Liv. lib.* 10. *cap.* 14. *circa med.* Si quando unquam equestri ope adjutam rempublicam meminerint, illo die adniterentur, ut, &c. *Terent. Heaut.* 3. 4. 8. Et cave posthac, si me amas, unquam istuc verbum ex te audiam. *Id. Phorm.* 3. 2. 15. En unquam injuriarum audisti mihi scriptam dicam? *hai tu mai sentito a dire?* ¶ *Semel unquam* una tantum vice in omni tempore. *Plin. l.* 2. *c.* 35. Scintillam e stella cadere, & augeri terræ appropinquantem, &c. semel unquam proditur, Cn. Octavio, C. Scribonio Coss.

UNUS, a, um, *uno*, *un solo*, εἷς, μία, ἕν, nomen numerale cardinale. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 6. Quia omnia hæc, quæ supra & subter, unum esse, & una vi, atque una consensione naturæ constricta esse dixerunt. *Cæs. init. l.* 1. *B. Gall.* Gallia est omnis divisa in partes tres: quarum unam incolunt Belgæ, aliam Aquitani, tertiam Celtæ. & *c.* 2. Helvetii continentur una ex parte flumine Rheno, altera ex parte monte Jura. *Cic.* 2. *Offic. c.* 12. Ad unum aliquem confugiebant virtute præstantem. *Terent. Andr.* 1. 3. *in fin.* Verbum unum cave de nuptiis. *guarda di dir nè pur una parola*. & 1. 1. 18 Quin tu uno verbo dic, quid est quod me velis. *in una parola*, *in poche parole*. & *Plaut. Truc.* 2. 4. 30. Cum inter nos sortiremur uni & alteri. *l' une all' altre*. & *Cic. de Senect. c.* 5. Qui uno & nonagesimo anno scribens mortuus est. *Censorin.* 1. 3 *c.* 3. Has summas inter se multiplicabis, viciens & semel ducentos & unum: atque ita efficies quatuor millia ducentos & viginti unum. *Plin. sub fin. l.* 29 Blattæ impositæ diebus viginti uno. *Solin. c.* 52. (*al.* 65.) Ab hoc ad Alexandrum M. numerantur annorum sex millia quadringenti quinquaginta unus. ¶ Sequente genitivo aut ablativo cum *de*, aut *ex*. *Tacit.* 12 *Ann. c.* 5. Unum se civium, & consensui imparem respondit. *Al. codices leg.* Unum se, & e viam consensui imparem. *Colum. l.* 11. *c.* 1. Unum ex multis, *di molti uno*. & *Senec. epist.* 39. Concupiscere & ipse unus illis unus esse. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 23. Sedissem forsitan unus De centum judex in tua verba viris. *Cic. pro Mil. c.* 24. Se gladio percussum esse ab uno de illis, ne indicaret. *Justin. l.* 22 *c.* 3. *ad fin.* Unus de numero ducum Jasonis. ¶ *Unus multorum*, & *de multis* dicitur, qui non est eximius, nec singularis, qui nulla re a vulgo distinguitur, qui unus est de vulgo, εἷς τῶν πολλῶν. *Cic. in Bruto*, *c.* 79. Qui non fuit orator unus e multis: potius inter multos prope singularis fuit. *Ovid. de remed. amor. v.* 681. Jam facito e multis una sit illa tibi. *Senec. ep.* 10. *a med* Iste homo non est unus e populo: ad salutem spectat. *Cic.* 2. *de Fin c.* 20. Tenuis L. Virginius, unusque de multis. *persona ordinaria*. & *Plin. l.* 1. *ep.* 5. Si te possidant, felix beatusque es: sin minus, unus ex multis. *come la maggior parte degli uomini*. & *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 71. sum paulo infirmior: unus multorum. ¶ Interdum unus subticetur. *Quintil. l.* 9. *c.* 1. *sub init.* Nec desunt, qui tropis figuræ nomen imponant: quorum est C. Artorius Proculus. ¶ *Unus*, solus, unus tantum, *un solo*, μόνος. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. cap.* 7. Erat omnino in Gallia ulteriore legio una. *Terent. Andr.* 1. 5. 46. Unum hoc scio, hanc meritam esse, ut memor esses sui. *Cic. Attic. l.* 6. *epist.* 1. Pompejus plus potest unus, quam ceteri omnes. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 13. In tuis summis laudibus excipiunt unam iracundiam. & *in fin. ejusd. ep.* Cur semper uni magis, quam universis placere voluisti. *Id. Phil.* 12. *c.* 9. *a med.* Quis mihi præstat, Lentonem uno capite esse contentum? *Id. in Orat c.* 29. *sub fin.* Demosthenes unus eminet inter omnes in omni genere dicendi. *Id.* 1. *de Orat. c.* 22. Cum te unum ex omnibus ad dicendum maxime natum cognossem. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 4. Unus omnium loquacissimus, & minime aptus ad docendum. *Id pro Rabir. Post. cap.* 9. Vir unus totius Græciæ facile doctissimus Plato. *Virg.* 1. *Æn. v.* 19. Quam Juno fertur terris magis omnibus unam Posthabita coluisse Samo. Additur & *solus*, aut *totum* ad majorem vim. *Cic. in Pison. cap. paulo.* Te unum, solum suum depeculatorem, vexatorem, prædonem, hostem venisse senserunt. *Id. de Harusp. resp. c.* 7. *a med.* Senatus, uno illo solo antistite sacrorum dissentiente, frequentissimus judicavit. *Id. Verr.* 4. *c.* 5. Unam solam scitote esse civitatem Mamertinam, quæ legatos miserit. &

Infe

cap. 75. Ex uno oppido solo. *& pro Sext. c.* 62. Unus est solus inventus, qui, &c. *Horat. initio ep. 6. l.* 1. Nil admirari, prope res est una, Numici, Solaque, quæ possit facere & servare beatum. *Cic. pro Cluent. c. 7. ad fin.* Ut sibi restituerent eum filium, quem tantum unum ex multis fortuna reliquum esse voluisset. ¶ Unus pro *idem*. *Plaut. Capt. prol. v.* 19. Postquam hunc emit, dedit eum huic gnato suo peculiarem, quia quasi una ætas erat. *Id. Mil.* 3. 1. 119 Ne uno exemplo omnes vitam viverent. *Cic. pro Cluent. c. 9. a med.* Illa cum uno tempore audisset, sibi non solum filium, sed etiam exsequiarum munus ereptum, &c. *Cæs. l. 3. B. Civ. c.* 15. Atque uno etiam tempore accidit, ut, &c. *Justin. l. 6. c. 2. ante med.* Quippe ætas, virtus, consilium, sapientia utrique prope una, gloria quoque rerum gestarum eadem. ¶ Item unicus. *Catull. carm. 67. ad Manl. v.* 119 Nam neque tam carum confecto ætate parenti Una caput seri nata nepotis alit. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v.* [illegible]. Unum qui dicat jam tibi, mater, habes. ¶ Jungitur & cum *idem* ad majorem explicationem. *Cic. Catil.* 4. 1. 7. In qua causa omnes sentiunt unum atque idem. *Id. 2. de Divin. c.* 47. Exitus quidem omnium unus & idem fuit. *Id. in Orat.* 1. 40. Sic dicet ille, ut verset sæpe multis modis eandem & unam rem. ¶ Unus pro *aliquis*, *quidam*, & sæpe in contemptum. *Cic. 2. Phil. cap. 3. in fin.* Tanquam mihi cum M. Crasso contentio esset, non cum uno gladiatore nequissimo. *Id. 1. de Orat. cap.* 39 Sicut unus paterfamilias hic de rebus loquor. *Id. 9. Attic. ep.* 10 Me una hæc res torquet quod non Pompejum tanquam unus manipularis secutus sum. *h. e.* tanquam miles gregarius. *Plaut. Truc.* 2. 1. 39. Est huic unus servus violentissimus, qui, &c. *Catull. carm. 22. in Suffen. v.* 9. tum bellus ille & urbanus Suffenus, unus caprimulgus aut fossor rursus videtur. Huc pertinet, cum unus substantivis additur ea ratione, qua Itali usant *uno*, *un certo*. *Terent. Andr.* 1. 1. 90. Inter mulieres, quæ ibi aderant, forte unam adspicio adolescentulam forma & vultu adeo modesto, &c. Ubi *Donatus*: Ex consuetudine dicit *unam*, ut dicimus, *unus est adolescens*. tolle *unam*, & ita fiet, ut sensus nihil deficiat sed consuetudo mirantis non erit expressa. *Unam* ergo τῷ ἰδιωτισμῷ dixit, vel unam pro *quandam*. *Sueton. in Cæs. c.* 32. Rapta ab uno tuba prosilit ad flumen. *Cic. pro Rosc. Com. c. 5. ad fin.* Advocatio ea est, quam propter eximium splendorem, ut judicem unum, vereri debeamus. *Plaut. Mostell.* 5. 1. 146 Ipsum jam ad unum saxum me fluctus ferunt. *Id. Pseud.* 4. 1. 38 Ibi una aderit mulier lepida, quæ, &c. *Id. Mostell.* 4. 3. 9 Unum vidi mortuum efferri foras. *In argum. 2. Mercatoris, v.* 2. In pergit noctu sed in ancillam hospitis. *Quadrigar. apud Gell. l. 15. c.* 1. Ut Archelai turrim unam, quam ille interposuit, ligneam incenderet. *Plin. l. 35. c. 10. sect. 36. num. 11. Harduini.* Aberat ipse: sed tabulam in machina aptatam picturæ unus anus custodiebat. *Ovid. 6 Met. v.* 5[illegible] perfectaque (*flammas*) tradidit uni, Utque ferat domino, gratus rogat. ¶ Jungitur cum *ille*, *quisquam*, *aliquis*, *quivis*, *quilibet*, *alius*, *quidam*, *nemo*, *nihil*. *Cic. Agrar.* 2. 1. 15 *extr.* Ratum fit, quod sortitor uni illi, a quo missus erit, renuntiaverit. *Al. leg.* uni alii. *Liv. l. 32. c. 20. extr.* Hæc adhortatio prætoris non modo quemquam unum elicuit ad fundendum, sed ne fremitum quidem concionis tantæ movit. *Cic. in Div. in Verr. c.* 9. Cognosce ex me, quam multa esse oporteat in eo qui alterum accuset: ex quibus si unum aliquod in te cognoveris, &c. *Id. 2. Offic. c.* 12 Cum premeretur inops multitudo ab iis, qui majores opes habebant, ad unum aliquem confugiebant virtute præstantem, qui, &c. *Id. 3. de Fin. c. 19. a med.* Vir bonus & sapiens utilitati omnium, plus quam unius alicujus, aut suæ consulit. *Id. in Bruto, c. 95. & pro Cæcin. c.* 22. Quorum non quivis unus ex populo, sed existimator doctus & intelligens posset cognoscere. *Liv. l. 9. c. 17 a med.* Id vero erat periculum, ne solertius, quam quilibet unus ex iis, quos nominavi, castris locum caperet. *Id. l. 6. c.* 40. Si non sum ex patricio sanguine ortus, sed unus Quiritium quilibet. *Id. l. & c.* 42. Quæro unus quilibet militis mei injuriam. *Cic. in Bruto, c. 59 in fin.* Nulla re una magis oratorem commendari, quam verborum splendore & copia. *Id. de provinc. consul. c.* 4. Unum signum Byzantii ex maximo numero nullum haberent. *Id. 3. de Orat. c. 14. ad fin.* Est enim eloquentia una quædam de summis virtutibus. *& l. 2. c.* 10 Nam hesterno sermone unius cujusdam operis remigem aliquem, aut bajulum nobis oratorem descripseras. *Id. Phil. 10. c. 1. ad fin.* Cur nunquam tam frequens senatus fuit, ut unus aliquis tuam sententiam secutus sit? *Id. Tuscul. 5. c. 36. a med.* Nemo de nobis unus excellat. *Liv. l. 2. c.* 6. Nemo unus satis dignus regno visus est. *Id. l. 41. c. 20. (al. 25)* Rhodiis ut nihil unum insigne, ita omnis generis, ut quæque usus eorum postulaverunt, dona dedit. ¶ *Unus alter*, *unus & alter*, dum significat, quæ unum post aliud sequantur, *uno*, *due*. *Cic. 7. Verr. c. 29. sub fin.* Unum alterum mensem, prope annum denique, domi tuæ piratæ fuerunt. *& Verr. 6. c.* 29. Res primo nihil metuere, nihil suspicari: dies unus, alter, plures: non referri. *Id. pro Cluent. c.* 64. Unum, alterum, tertium annum Sassia quiescebat. *& c.* 28 Unus & alter dies intercesserat, cum, &c. *Liv. l. 6. c. 10. a med.* Uno alteroque subinde ictu ventrem hausit. *Auct. dial. de Oratorib. cap.* 39. Unus inter hæc dicenti, aut alter assistit. *Cic. pro Mur. c.* 21. Neque in uno aut altero animadversum est, sed jam in pluribus. ¶ Aliquando ponitur non ad duo significanda, sed aliquot paucos. *Terent. Andr.* 1. 1. 47. Primum hæc pudice vitam agebat: postquam amans accessit, pretium pollicens, unus & item alter, accepit conditionem. *uno e poi un altro*. & *Ovid. 1. Trist. el. 3. v.* 15. Alloquor extremum mœstos abiturus amicos, Qui modo de multis unus & alter erant. *alcuni pochi*. ¶ *Unus post unum*, unus post alium, *uno dopo l'altro*. *Aurel. Vict. in epitom. c.* 26. Duo Gordiani, pater & filius, unus post unum interiere. ¶ Cum iis nominibus quæ plurali numero efferri solent, etiam unus pluraliter effertur, sive careant ea nomina singulari, sive non. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 51. Unæ quinque remortuæ minæ. *Id. Bacch.* 4. 7. 34. Si quæ me tres unos passos. *tre soli passi*. & *Sallust. in Catil. c.* 6. Postquam in una mœnia convenere. *Cæs. l. 4 B. Gall. c.* 16. Ubii, qui uni ex Transrhenanis ad Cæsarem legatos miserant. *h. e. soli*. Sic *Catull. carm. 67. ad Manl. v.* 147. Quare illud satis est, si nobis is datur unis. *Virg. Æn. 2. v.* 642 Satis una superque Vidimus excidia. *Terent. Eun.* 2. 3. 75. Aderit una in unis ædibus. *Id. Andr.* 4. 1. 51. Ex unis geminas mihi conficies nuptias. *Cic. Verr. 5. c. ult.* Cum unæ decumæ lege & conditione traherentur, alteræ novis Institutis imperarentur. *Id. Attic. l. 14. ep.* 18. Adductus sum tuis unis & alteris literis. *Id. pro Flacc. c.* 16 Unis moribus, & nunquam mutatis legibus vivunt. *h. e.* iisdem. *Cato R. R. c. 10. a med.* Molas asinarias unas, & trusatiles unas, Hispanienses unas. *& c.* 13. Molas unas, cribrum unum, &c. *Molas* dixit in plurali, quia mola e duobus lapidibus constat, ut in *Mola* dictum est. *Varr. l. 2 R. R. c. 10 circa med.* Unæ quadrigæ. ¶ *In unum*, in eundem locum, simul. *Sallust. in Jug. c.* 55. Metellus paulatim milites in unum conducit. *Cic. 2 de legib. c.* 3. Fluvius divisus in duas partes latera hæc alluit, rapideque dilapsus cito in unum confluit. *Liv. l. 30. c.* 11. Omnibus qui bello apti erant, in unum coactis. *Virg. Ecl. 7. vers.* 2. Compulerantque greges Corydon, & Thyrsis in unum. ¶ *Ad unum omnes*, omnino omnes usque ad unum, *h. e.* ne uno quidem excepto. *Lentul. ad Cicer. Fam. 12. epist.* 14. Onerariæ omnes ad unam a nobis sunt exceptæ. *Cic. de Amic. c.* 23. De amicitia omnes ad unum idem sentiunt. Adde *Liv. lib. 2. cap. 50. sub fin.* Et omisso τῷ omnes. *Virg. Æn. 5. v.* 687. si nondum exosus ad unum Trojanos. *Epit. Livii l. 2. ad fin.* Qui ad Cremeram ad unum ab hostibus cæsi sunt. ¶ Genitivus *unius* penultimam habet longam, apud Poetas ancipitem. *Virg. Æn. 1. v.* 45. Unius ob noxam, & furias Ajacis Oilei. *& vers.* 255. Navibus (infandum!) amissis unius ob iram. ¶ Reperitur & *uni*, pro *unius*. *Titinn. apud Priscian. l. 6. pag. 694. & 717. Putsch* Namque uni collegii sumus. *Catull. carm. 17. ad Colon. v.* 17 Ludere hæc finit, ut lubet, nec pili facit uni. *Plaut. Stich.* 5. 4. 49. Ego tu sum, tu es ego: uni animi sumus. Al. scrib. conjunctim *unianimi*, vel *unanimi*. ¶ In dativo *uno*, & *unæ* pro *uni*. *Varr. l. 1. R. R. cap. 18 a med* Singula jugera quaternis operis uno operario ad conficiendum satis esse. *Cato R. R. c.* 19 Unæ fibulæ locum facito. ¶ *Une* in vocativo. *Plaut. in fragm. apud Priscian. l. 5. pag. 673. Putsch* O amice ex multis mihi une, Cephalio. *Catull. carm. 37 ad contubernal. v.* 17. Tu præter omnes une de capillatis. *August. l. 1 Confession. cap. 7. a med.* Nisi tu une (*Deus*) a quo omnia sunt, &c.

UNUSQUILIBET, quilibet unus. Ita conjunctim interdum scri-[illegible]. V. in voce præced.

UNUSQUISQUE, unaquæque, unumquodque, & unumquidque, *ciascheduno*, [illegible], singuli. *Cic. pro Font. c.* 6. Mihi enim semper unaquæque de re testis non solum semel, verum etiam breviter interrogatus. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 30. Leviter unamquamque tangam. *Id. Verr. 6. c.* 59. Qui hospites ad ea, quæ visenda sunt, ducere solent, & unumquidque ostendere. *Id. Parad. 1. c.* 3. Ponite ante oculos unumquemque regum. ¶ *Unumquisquid*, pro unumquidque, *Lucret. l. 5. v.* 1387. Sic unumquidquid paulatim protrahit ætas. *Plaut. Trin.* 4. 2. 59. Sin unumquidquid singillatim, & placide percontabere.

UNUSQUIVIS, quivis unus. V. in *Unus*.

UNXIA, æ, f. dea, quæ unctionibus præerat. *Arnob. l. 3. pag.* 115. Unctionum superest Unxia, cingulorum Cinctia replicationi. *Id. l. 7. pag.* 127. Bos sterilis Unxiæ mactatur. Adde *Martian. Capell. l. 2. pag. 37. extr.* ubi Junonem significari tradit, quæ nuptiis præerat, & cum sponsa viri domum ingressa postes de more ungeret, faustum omen affigere credebatur. *Cinxia* quoque, vel *Cinctia* Junonis appellatio erat in nuptiis.

V O

VOCABILIS, is, idem quod vocalis. *Gell. l. 13. c. 20. a med.* Sonus vocabilior est visus, & amœnior. Alii leg. *vocalior*.

VOCABULUM, i, n. *vocabolo*, *voce*, *nome*, λέξις, dictio, qua res singulæ vocantur, aut voce efferuntur. *Cic. 3. de Orat. c.* 40. Si res suum nomen & proprium vocabulum non habet, ut pes in navi, &c. *Plin. l. 2. ep. 14. sub fin.* Neque enim alio vocabulo potest exprimi. *Horat. l. 2 sat. 3. v.* 280. Vocabula rebus imponeas. ¶ Differunt nomina, & vocabula, ut docet *Varr. l. 9. de L. L. c. 1. a med.* quia nomina finita sunt, & significant res proprias, ut *Romulus*, *Helena*; vocabula autem infinita, & res communes designat, ut *mulier*, *scutum*. *Varr. ibid.* Non enim idem oppidum, & Roma, cum oppidum sit vocabulum, Roma nomen. Adde *l. 7. c.* 23. ¶ Nonnunquam tamen vocabulum pro nomine ponitur. *Tacit. 12. Ann. c.* 66. Deligitur artifex talium, vocabulo Locusta. *Id. Ann. 15. c.* 12. Liberta cui vocabulum Acte fuit. *Ovid. 3. Fast. v.* 511. Tu mihi juncta toro, mihi juncta vocabula sume. ¶ Hinc sumitur universim pro nomine, ut accipitur a Grammaticis, & a verbo distinguitur. *Varr. l. 7 de L. L. c.* 4. Aristoteles duas partes orationis esse dicit, vocabula, & verba, ut homo & equus; & legit & currit. *Senec. epist.* 58. Cogor verbum pro vocabulo ponere: sed si id necesse est, ponam. ¶ Fuerunt, qui vocabulum ab appellatione diducerent, ut esset vocabulum corpus visu tactuque manifestum; ut domus, lectus: appella-

pellatio, qui vel alterum desit, vel utrumque, ut ventus, cælum, deus, virtus. *Quintil. lib. 1. cap. 4. a med.* (*al. cap. 6 sub fin.*)

VOCALIS, le, *risonante, sonoro*, φωνήεις, ἔφωνος, qui est magnæ vocis, sonorus. *Ovid. 11. Met. v. 317.* Carmine vocalis clarus, citharaque Philammon. *Tibull. l. 2. el. 5. v. 5.* vocales impellere pollice chordas. *Senec. lib. 2. quæst. nat. c. 29.* Vocaliora sunt vacua, quam plena. *Quintil. l. 8. c. 3. ante med.* Ut syllabæ e litteris melius sonantibus clariores sunt, ita verba e syllabis magis vocalia. *Plin. l. 3. c. penult.* Rane vocales, & mutæ. *Id. lib. 9. c. 19.* Pisces vocales. *Id. l. 11. c. 28.* Scarabei nocturno stridore vocales. *Id. l. 10. c. 1.* Aves canto aliquae, aut humano sermone vocales. *Horat. l. 1. od. 12. v. 7.* vocalem temere insecutæ Orphea silvæ. *h. e.* fidibus præstantem. *Plin. l. 4. ep. 7.* Eligere vocalissimum aliquem, qui legeret. ¶ Ponitur etiam simpliciter pro eo, qui vocem habet, qui est in numero loquentium. *Cic. in Brut. c. 69.* Addamus huc etiam, ne quem vocalem præteriisse videamur, C. Cosconium. *Valer. Max. l. 1. c. 8. de miraculis, in externis, n. 4.* Ægles Samius athleta mutus, cum ei victoriæ, quam adeptus erat, titulus & præmium eriperetur, indignatione accensus vocalis evasit. *Stat. 1. Theb. v. 493.* mox stusque datos vocalibus antris, *h. e.* in quibus oracula & responsa dantur. ¶ Item pro eo, qui humana voce loquitur. *Tibull. l. 2. eleg. 5. vers. 78.* Fataque vocales præmonuisse boves. *Propert. l. 2. el. 25. v. 57.* vocalis equus. Adde *Ovid. Met. 15. v. 716.* ¶ Litteræ vocales, apud Grammaticos, γράμματα φωνήεντα, sunt illæ, quæ per se vocem faciunt, id est quæ per se sine consonantibus pronuntiari possunt, ut a, e, i, o, u, & in græcis dictionibus etiam y. *Cic. in Orat. c. 23. a med.* Habet enim ille tanquam hiatus concursu vocalium molle quiddam. ¶ Tria sunt instrumenti villatici genera: vocale, semivocale, & mutum: vocale in quo sunt servi: semivocale, in quo sunt boves: mutum, in quo sunt plaustra. *Varr. l. 1. R. R. c. 17.* ¶ Similiter tria sunt in exercitu signorum militarium genera. Vocale dicitur signum, quod voce humana & verbis pronuntiatur: semivocale, quod voce sine verbis, tuba scilicet, buccina, cornu: mutum aquilæ, dracones, vexilla, pinnæ, &c. *Veget. de re milit. l. 3. c. 5.* ¶ Aliquando vocales dicti sunt, qui voci & cantui operam dabant, musici. *Lamprid. in Alex. Sever. cap. 32. & Sidon. lib. 1. epist. 2. ad fin.* ¶ Vocalee quidam Castaliæ Statius dicit *lib. 2. silv. 2. v. 6. & lib. 5. silv. 5. vers. 2.* quia vocem & carmina iis, qui biberint, dare dicuntur.

VOCALITAS, atis, f. *consonanza*, εὐφωνία, consonantia. *Quintil. l. 1. cap. 5.* (*al. 9.*) Sola est quæ notari possit, velut vocalitas, quæ εὐφωνία dicitur: cujus in eo delectus est, ut inter duo, quæ idem significant, ac tantundem valent, quod melius sonat, malis.

VOCALITER, adverb. per vocem, seu vocabulum. *Tertull. adv. Prax. c. 3.* Μοναρχίαν, inquiunt, tenemus, & ita sonum ipsum vocaliter exprimunt etiam Latini. ¶ Item magna voce. *Apul. l. 3. Metam.* Januam similiter oppessulatam pulsare vocaliter incipio. *h. e.* pulsare simul clamando, & vocando.

VOCAMEN, inis, n. *nome, vocabolo*, ὄνομα, nomen, appellatio. *Lucret. l. 2. v. 656.* & Bacchi nomine abuti Mavolt, quam laticis proprium proferre vocamen. *Solin. c. 5.* (*al. 12.*) *a med.* Tibiæ puellatoriæ, quibus a sono clariora vocamen datur. Adde *Arnob. l. 4. pag. 128. & l. 7. pag. 231.*

VOCATIO, onis, f. *invito*, κλῆσις, invitatio ad cœnam. *Catull. carm. 47. ad Porcium.* Vos convivia lauta sumptuose De die facitis: mei sodales Quærunt in trivio vocationes, idest eo miseriæ sunt redacti, ut quærant, a quibus vocentur ad cœnam. Sunt qui leg. *vocationis.* *Justin. l. 39. c. 4.* Non in convivio, sed in campo; non in vocationibus, sed in exercitationibus. Alii *vocationibus.* ¶ Item actio vocandi in jus, *citazione*, πρόσκλησις. *Varr. apud Gell. l. 13. c. 12.* In magistratu habent alii vocationem, alii prensionem, alii neutrum. Adde *Ateium Capiton. ibid.* & rursus *Varron. ibid. cap. 13.* Unde *Gell.* Non putat existimabant, jus vocationis in eum prætori non esse.

VOCATIVE, adverb. vocando; item casu vocativo. *Gell. l. 13. c. 21.* Varro, Nerienes, vocative dicit in his versibus.

VOCATIVUS, a, um, κλητικός, ad vocandum spectans, ut *Vocativus casus*, κλητικὴ πτῶσις, per quem aliquem vocamus. *Gell. lib. 14. cap. 5.* In casu vocativo *vir egregi* dicendam contendebat.

VOCATOR, oris, m. κλήτωρ, κλητήρ, qui vocat. *Prudent. in S. Laurent. vers. cap. 3. v. 461.* Paulus vocator gentium. ¶ Speciatim *vocatores* dicti sunt, quibus datum erat invitandi negotium, sive qui ipsi vocabant ad cœnas. *Senec. l. 3. de Ira, c. 37. a med.* Minus honorato loco positus irasci cœpisti convivatori, vocatori, ipsi qui tibi præferebatur. *Plin. l. 35. c. 10. ante med.* Invitatus ad regis cœnam venit. Indignantique Ptolemæo, & vocatores suos ostendenti, ut diceret, a quo eorum invitatus esset, &c. *Sueton. in Calig. c. 39. a med.* Ducenta HS. numerasse vocatoribus, ut sese fallaciam convivio interponeretur.

VOCATORIUS, a, um, ad vocandum pertinens. *Tertull. de anim. c. 47.* Si qua honesta, sancta, revelatoria, ædificatoria, vocatoria.

VOCATUS, us, m. κλῆσις, vocatio, appellatio. *Virg. 12. Æn. v. 95.* o nunquam frustrata vocatus Hasta meos. *h. e.* invocationes, & preces. *Cic. 3. de Orat. 1. 2.* Mane Idib. Septemb. & ille, & Senatus frequens vocatu Drusi in Curiam venit. *Sueton. in Calig. c. 39. extr.* Misit qui diceret, vocatu apud Cæsarem tu esse ipsius.

VOCATUS, a, um, *chiamato*, κεκλημένος, particip. a vocor. *Ovid. 1. Met. v. 167.* Conciliumque vocat, tenuit mora nulla vocatos. *Plaut. Capt. 2. 2. 69.* Numquam foras vocatus ad cœnam? *in itura. & Men. prol. vers. 42.* Ipsus eodem avus est vocatus nomine. *Horat. epod. 5. vers. 5.* si vocata partubus Lucina veris affuit. invocata.

VOCIFERATIO, onis, f. *grido*, κραυγή, βοή, actus vociferandi, clamor. *Cic. 9. Verr. cap. 60.* An te L. Flavii, ceterorumque de L. Herennio vociferatio commovebat? *Id. pro Cluent. c. 10. sub fin.* Nam in ipso sermone hoc & vociferatione mortua est. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 12. ad fin.* Acuta exclamatio habet quiddam illiberale, & ad muliebrem potius vociferationem, quam ad virilem dignitatem in dicendo accommodatum. *Sueton. in Claud. cap. 36.* Lacrymis & vociferatione miseratus est conditionem suam. *Petron. in Satyr. cap. 14. a med.* Magna vociferatione clamare.

VOCIFERATOR, oris, m. qui vociferatur. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 33.* Joannes vociferator in solitudine.

VOCIFERATUS, us, m. idem quod vociferatio, clamor. *Plin. l. 10. c. 60.* Cum vociferatu sanguinem profundere.

VOCIFERO, as, n. 1. idem ac vociferor. *Varr. l. 3. de R. R. c. 9. de gallis gallinaceis.* Item qui alacri sunt, ac vociferant sæpe, in certamine pertinaces. Tribuitur etiam *Livio l. 7. c. 12. in fin. l. 8. c. 38. ad fin. & alibi*, ex MSS. & *Ciceroni Verr. 4. c. 21. & Verr. 6. c. 18.* sed plerique alii his loc. *vociferari.*

VOCIFEROR, aris, dep. 1. *gridare forte*, κραυγάζω, βοάω, ἀλαλάζω, vehementer clamo, majorem vocem emitto: quod fit in dolore, & indignatione, vel etiam aliam omnem affectum, seu animi perturbationem. *Cic. 6. Verr. c. 13. ad fin.* Minitari absenti Diodoro, vociferari palam, lacrymas interdum vix tenere. *Id. pro Rabir. Post. c. 8.* Quid vociferabare, decem millia talentum Gabinio esse promissa? *Liv. l. 10. c. 29.* Pontifex Livius vociferari, vicisse Romanos. *& c. 28. a med.* Vociferari Decius, quo fugerent; quamve in fuga spem haberent? *Lucret. l. 2. v. 1049.* ea ipsaque per se vociferatur. *h. e.* loquitur, testatur, ostendit. *Sil. l. 1. v. 752.* Carmina quæ etiam divini pectoris ejus Vociferantur, & exponunt præclara reperta. *Id. l. 2. v. 450.* Æraque, quæ clausis sestantia vociferantur. *h. e.* sonitum edunt, sonant.

VOCIFICO, as, n. 1. idem quod vociferor, voce declaro. *Varr. l. 3. R. R. c. 16. de apib.* A se ejiciunt fucos, quos vocificantes persequuntur. Alii leg. *vociferantes.* *Gell. l. 9. c. 3.* Demosthenis orationes, concionesque vocificant. Alii *vociferant.*

VOCITATUS, a, um, *chiamato, nominato.* *Liv. l. 4. in fin.* Servius Romanus vocitatus. *Plin. l. 3. c. 9.* Lipara antea Melogonis vocitata.

VOCITO, as, a. 1. *chiamare, nominare*, appello, frequenter voco. *Cic. pro Rabir. Post. c. 9.* Demetrius, qui Phalereus vocitatus est. *Id. in Arat. l. 2. de nat. Deor. c. 43.* Has Græci stellas Hyadas vocitare suerunt. *Lucret. l. 6. v. 297.* quod patrio vocitamus nomine fulmen. *Tacit. 2. Hist. in fin.* Incertus undique clamor accurrentium, vocitantium. *& l. 5. c. 2.* Accolas Idæos, aucto in Barbarum cognomento, Judæos vocitari. *Nep. in Dione, sub fin.* Qui vivum eum tyrannum vocitarant, eundem liberatorem patriæ prædicabant.

VOCO, as, avi, atum, a. 1. *chiamare*, καλέω, φωνέω, voce accesso, advoco. *Plaut. Curcul. 2. 3. 24.* Heus Curculio! te volo. *Curc.* quis vocat? quis nominat me? *Id. Capt. 2. 2. in fin.* Vin' vocem patrem huc ad te? *Tyn.* voca. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 42. sub fin.* Nostros vocibusque hostes, si introire vellent, vocare cœperunt. *Id. l. 3. B. Civ. c. 105.* Ejus rei causa senatores omnes ex provincia vocasse, ut iis testibus uteretur. *Id. l. 1. B. Gall. c. 20. ad fin.* Dumnorigem ad se vocat. *& l. 2. B. Civ. c. 1.* Ad ea perficienda opera magnam jumentorum atque hominum multitudinem ex omni provincia vocat. *Liv. l. 5. c. 47. a med.* Vocare classico ad concilium milites ad tribunos. *Id. l. 36. c. 10.* Vocare Senatum. *Al. leg.* in Senatum. *Cic. 4. Acad. cap. 47.* in concionem. *Justin. l. 14. c. 1. a med.* ad concionem. *Tacit. 1. Ann. c. 29.* Vocare concionem. *Virg. 10. Æn. v. 2.* conciliumque vocat divum pater. *Tacit. 4. Hist. c. 12.* Vocare juventutem ad delectum. *Virg. 12. Æn. v. 730.* variis instigat vocibus alas, Nomine quemque vocans. ¶ Pro nominare, *appellare.* *Virg. 4. Æn. v. 171.* Nec jam furtivum Dido meditatur amorem: Conjugium vocat: hoc prætexit nomine culpam. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 21.* Oppidum Britanni vocant, cum silvas impeditas vallo atque fossa munierunt. *Sallust. in Catil. c. 57.* Alii alios increpantes, timidos vocant. *& in Jug. c. 21. circa med.* Ædificia Numidarum agrestium, quæ mapalia illi vocant. *Cic. in fragm. apud Augustin. l. 2. contra Acad. c. 11.* Quæ si tu alio nomine vis vocare, nihil repugno. *Justin. l. 15. c. 4.* Urbem ex Antiochi patris nomine Antiochiam vocarit. *Liv. l. 45. c. 33. sub fin.* Ad Spelæum, quod vocant, biduum moratus. *Tacit. Ann. 12. c. 54.* Vocabatque nomina majorum, qui dictatorem Cæsarem perpulissent. *h. e.* memorabat, recitabat. ¶ Et *vocari*, nomen habere, appellari, nominari. *Plaut. Aulul. 2. 10. 29.* Meus fuit pater Antimachus: ego vocor Lyconides. *Terent. Adelph. 5. 8. 3.* O qui vocare? *Ge.* Geta. *Id. ibid. 7. 15.* Euge, jam lepidus vocor. *Id. Eun. 2. 2. 33.* Parasiti ut Gnathonici vocentur. *Id. Phorm. prol. v. 25.* Epidicazomenon quam vocant Comœdiam Græci, Latini Phormionem nominant. Adde *Horat. in carm. sæcul. v. 15.* ¶ Solemne verbum est invitandi ad cœnam, *invitare.* *Cic. Attic. l. 6. epist. 3. sub fin.* Hunc ego patria causa vocarei ad cœnam, quo die venit. *Terent. in fin. Phorm.* Nos ad cœnam voca. *Naus.* pol vero voco. *Plaut. Stich. 4. 4. 29.* Solus cœnabo domi? *Gel.* non enim solus: me vocato. *Id. ibid. 5. 3. 28.* Nulli negare soleo, si quis

alum

eum me vocet. Adde *Terent. Andr.* 2 6. 23. ¶ Et absolute *Plaut. Capt.* 1. 1. 8. Nos parasiti, quos nunquam quisquam neque vocet, neque invocat. *Terent. Phorm.* 4. 4. 11. Spatium apparandis nuptiis, vocandi, sacrificandi, dabitur paululum. *Plaut. Asin.* 4. 1. 23. Vocet convivam neminem illa: tu voca. *Sueton. in Tib. c.* 33. Quondam inter cœnam porrecta sibi poma gustare non solum, etiam vocare desiit. Adde *Nepot. in Attic. c.* 14 ¶ Hinc vocatus, & vocator. ¶ *Vocata est opera*, dicit apud *Plaut. Stich.* 3. 2. 17. qui vocatus ad cœnam recusat, quod alteri promisit. Similis est locus *Curcul.* c. 4. 7. ¶ *Vocare deos*, implorare, invocare, quæsere, *invocare*. *Virg.* 6. *Æn.* v. 247. Voce vocans Hecaten cælo que, Ereboque potentem. (*voce vocare* dixit *Id.* etiam *Æn.* 4. v. 680. & *l.* 10. v. 638. item *Tibull. l.* c. *el.* 1. v. 83. & *Justin.* l. 38. c. 7. *a med.* ubique autem est invocare, in auxilium vocare) & *l.* 5. v. 686. Auxilioque vocare deos, & tendere palmas. *Horat. l.* 1. *od.* 14. v. 10. Non tibi sunt dii, quos iterum pressa voces malo. *Virg.* 3. *Æn. vers.* 234. vocare deos in vota. ¶ Cum infinito *Horat. in fin. od.* 18. *l.* 2. hic levare functum pauperem laboribus vocatus, atque non vocatus audit. ¶ Citare ad magistratum, in jus, *citare, chiamare in giudizio*, προσκαλεῖν. *Cic. pro Quint. c.* 19. *ad fin.* Vadari vis: promittit. in jus vocas: sequitur. *Varr.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 12. *a med.* Tribuni aliam consulem in rostra vocari jusserunt. ego triumvir vocatus a Porcio trib. pleb. non ivi auctoribus principibus; & vetus jus tenui. Item tribunus cum essem, vocari neminem jussi, neque vocatum a collega parere invitum. ¶ *Vocare in crimen*, reum facere, insimulare, accusare. *Nep. in Timol. c.* 3. *ad fin.* & *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 8. *extr.* & *Verr.* 7. *c.* 30. *ad fin.* Sic *Ovid. ex Pont. l.* 4. *ep.* 14. v. 41. At malus interpres populi mihi concitat iram, Inque novum crimen carmina nostra vocat. ¶ Simile est *vocare in invidiam*, *odium*, adducere, invidiam conflare. *Cic. Phil.* 2. c. 24. *a med.* Ne me apud milites in invidiam vocet. *Id.* 1. *Offic. c.* 23. Falsis criminibus in odium aut invidiam quemquam vocare. Adde *pro Sext. c.* 43. Sic *vocare in judicium*, adducere, ut de eo a judicibus sententia feratur. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 37. *Verr.* 3. *c.* 10. *ad fin.* & *pro Balb. sub fin.* Sic *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 3. v. 20. Et sub judicium singula verba vocem. ¶ Similia sunt etiam illa *Cicer. l.* 2. *de Orat. c.* 72 Rem in disceptationem, aut contentionem vocare. & *pro leg. Manil. c.* 3. Salus sociorum summum in periculum ac discrimen vocatur. & *Verr.* 7. *c.* 4. *sub fin.* Leonidæ familia in suspicionem vocata est conjurationis. ¶ *Vocare aliquid ad judicem*, quod dixit *Quintil. l.* c. *c.* 4. *ad fin.* est referre ad judicem, ut de eo sententiam ferat. Hinc *Cic.* 4. *Acad. c.* 18. Me ad Democritum vocas, cui non assentior. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 6. *extr.* Ne Tiberius vim principatus resolveret, cuncta ad senatum vocando. ¶ Protrahere, pertrahere. *Cic. Catil.* 1. *c.* 5. *a med.* Templa deorum immortalium, tecta urbis, vitam omnium civium, Italiam denique totam ad exitium & vastitatem vocas. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 7. Ne & meum mœrorem exagitem, & te in eundem luctum vocem. ¶ Invitare, allicere. *Cic. ibid.* Quod me ad vitam vocas, unum efficis, ut a me manus abstineam. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *epist.* 7. *sub fin.* Quantum autem spe ad laudem me vocasti. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 13. *a med.* Hæc nisi vides expediri, quam in spem me vocas? ¶ Apud *Tacit.* vocare offensas *l.* 4. *Hist. c.* 80. *a med.* est provocare. Similem sensum habere videtur in ludo talorum. *Ovid.* 3. *de art. am.* v. 333. modo cogitat apte, Quam subeat partem callida, quamque vocet. *Marzonius* ita exponit, ut *subire partem* sit eligere punctum aliquod, ut vincatis, *le caccie*; *vocare*, ut vincas. ¶ appellare, *h. e.* alloqui. *Petron. in Satyr. c.* 113. *a med.* Nec Gitona me aut tralatitia propinatione dignum judicabat, aut, quod minimum est, sermone communi vocabat. ¶ revocare, evocare. *Cic. pro Dejot. c.* 12. Dejotarus vester familiam abjectam & obscuram e tenebris in lucem vocavit. *Al. leg.* evocavit: *al.* revocavit. *Id. Attic. l.* 12. *ep* 37 *sub fin.* Quod me a mœstitia vocas, multum levaris, si, &c. Pierio. *al. leg. avocas*. ¶ *Vocare aliquem in partem*, invitare, ut particeps sit cujuspiam rei. *Cic. pro Cæcin. c.* 4 *extr.* Itaque in partem (*hæreditatis*) mulieres vocatæ sunt. *Virg.* 3. *Æn. vers.* 223 ipsumque vocamus In prædam partemque Jovem. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 21. Vocare aliquem in partem curarum. *Justin. l.* 3. *c.* 2. *a med.* in portionem muneris. ¶ *Vocare ad calculos*, adigere ad ineundas rationes, *chiamare a conti*. *Cic. de Amic. c.* 16 *ante med.* Hoc quidem est nimis exigue & exiliter ad calculos vocare amicitiam, ut par sit ratio acceptorum & datorum. (Adde *Liv. l.* 3. *c.* 4. *circa med.*) *Plin. in Paneg. c.* 38. Nemo recentem & attonitam orbitatem ad computationem vocet, cogatque patrem quid sibi quærit filius, scire. ¶ *Vocare in dubium*, dubiam rem facere. *Cic.* 2. *de Invent. cap.* 28 *ante med.* Injuria ita perspicua, ut ea ab ipso quidem, qui fecisset, in dubium vocaretur. ¶ Tribuitur & rebus inanimis, quæ ad aliquid invitare videntur. *Liv. l.* 28. *c.* 15. *a med.* Carthaginienses fessos nox imberque ad necessariam quietem vocabat. *Id. l.* 24. *c.* 36. *sub fin.* Ut quocunque vocasset defectionis ab Romanis spes, admoveret exercitum. *Auctor B. Hisp. c.* 24. Hæc res necessario vocabat, ut ad dimicandum descenderet. *Virg.* 3 *Æn. v.* 70. lenis crepitans vocat Auster in altum. *Ovid. de remed. Amor. vers.* 331. Quoque vocant fluctus, hac tibi remus eat. *Phædr. in prol. l.* 3. v. 3. Aliquæ veniet feriæ, Quæ me soluto pectore ad studium vocent. ¶ Cum infinito *Lucret. l.* 3. *vers.* 943. sedare sitim fontes fluviique vocabant. ¶ Poetice præsagire est in illo *Virg.* 1. *Georg.* v. 388. Tum cornix rauca pluviam vocat improba voce. Ubi *Servius*: vocat, poetica vis, non enim vocat, sed denuntiat pluviam Et notandum, cornicem & rauca voce, & solam, pluviam prædicere. ¶ *Casus vocandi*, qui & *vocativus*, est quintus inter casus nominum: ita dictus quia illo utimur, cum vocamus. *Nigid.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 25. Ipse *Gell. l.* 14. *c.* 5. *Charis. Diomed. Priscian.* &c.

VOCONIUS, a, um, ad Voconios pertinens. Fuere Voconii gens Romana ex municipio Aricino, ut colligitur ex *Cic. Phil.* 3. *c.* 6. ¶ Voconia lex de coercendis mulierum hæreditatibus, lata fuit a Q. Voconio Saxa Trib. pleb. sciscitumque in ea, ne qui census esset, virginem, neve mulierem supra quadrantem suorum bonorum heredem institueret, plusve cuiquam legaret, quam ad heredes perveniret: item ne feminæ cuiquam ab intestato succederent. Meminit ejus legis *Cic. lat. cit.* & *de senect. cap.* 5. *l.* 2. *de Fin. c.* 17. & *Verr.* 3. *c.* 41. Voconia pyra fort(?) dicta sunt a quodam Voconio, qui ea primum severit; quamquam *Plin. l.* 13. *c.* 15. inter ea refert. quorum nomina ratio ignoratur. In MSS. *Harduini* est *vocima*. Dicuntur autem esse viridia, & oblonga.

VOCŬLA, æ, f. *voce piccola, vocina*, φωνίδιον, parva vox. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 25. Quanto molliores sunt, & delicatiores in cantu flexiones, ac falsæ voculæ, quam certæ & severæ? *Propert. lib.* 1. *el.* 16. v. 27. O utinam trajecta cava mea vocula rima Percussas dominæ vertat in auriculas. *Cic.* c. *Attic. epist.* 23 Cum recreandæ voculæ causa nec sic esset mihi ambulare. *per mancanza di voce*. ¶ Ponitur & pro parva, seu brevi dictione, *paroletta*. *Gell. l.* 10. *c.* 24 de verbo *saltem*. Significatio hujus voculæ *Cic. Fam.* 2. *ep.* 16 Malevolorum voculæ *h. e.* detractiones.

VOCULATIO, onis, f. *accentazione*, vocis quantitas, accentus, pronunciatio dicta omis cujusque vocis accentum. *Nigid.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 25 Voculatio qui poterit servari, si non sciemus in nominibus, ut Valeri, utrum interrogandi, an vocandi (*casus*) sint? nam interrogandi secunda syllaba superiore tono est, quam prima, &c. *Gell. ibid.* Quem accentum nos dicimus, voculationem appellat. *Id. l.* 13 *cap.* 6. Quas Græci προσῳδίας dicunt, eas antea docti tum notas vocum, tum accentiunculas, tum voculationes appellabant.

VOLA, æ, f. *palma della mano, e cavità di sotto del piede*, Simp. cava pars manus, & pedis *Fest.* Vola, vestigium medii pedis concavum: Sed & palma manus vola dicitur. *Serv. in* 1. *Georg. v.* 88 Vola, medietas palmæ, & pedis. *Plin. l.* 11. *cap.* 45 *ad fin.* Vola homini tantum, exceptis quibusdam, namque & hinc cognomina inventa, Planci, Plauti, Scauri. *h. e.* qui plano pedibus essent, & vola carentibus. *Prudent. in Apotheos. v.* 925. numquid manus articulatim Est digesta Dei? numquid vola? numquid & ungues? ¶ *Nec vola, nec vestigium*, proverb. quo significamus, alicujus rei nullum indicium, nullum monumentum extare, omnemque memoriam abolitam esse. *Varr.* apud *Non. c.* 4 *num.* 480. Hæc Numa Pompilius fieri si viderit, sciet, suorum institutorum nec volam, nec vestigium apparere. & *ibid.* Quoniam in sepulcris nec vola, nec vestigium restat. ¶ *Vola* a terra V. *Volatica* in fin.

VOLABILE videtur positum adverbii more pro volando, hoc est velociter, celerrime, volantis modo, in illis *Varronis* verbis quæ refert *Non. cap.* 18 *n.* 8. & c1. Aut ille cervum quæ volabile curreno, spato fervatus traguloque trajicit. Alii tamen leg. *volabilem*, ut intelligat *volantem cervum*, alii *volatilem*.

VOLANS, antis, *volante*, πετόμενος, volitans, particip. a *volo*, *as*: item celer, citus. *Virg.* 1. *Georg.* v. 361. culmumque levem, stipulasque volantes. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. v. 33. Hostis equo pollens, longeque volante sagitta. *Lucan. lib.* 7. v. 489. Sed quota pars cladis jaculis ferroque volanti Exacta est? *h. e.* sagittis: ἐκ διὰ βέλους. *Horat. l.* 2. *od.* 16 v. 11. curas laqueata circum Tecta volantes. & *l.* 1. *od.* 37 v. 16. ab Italia volantem remis adurgens. *h. e.* propere fugientem. *Virg.* 3. *Georg.* v. 181. currus agitare volantes. & *l.* 2. *vers.* 41. pelagoque volans da vela patenti. ¶ *Volantes* absolute, volucres, alites. *Virg.* 6. *Æn.* v. 728. Inde hominum, pecudumque genus, vitæque volantum. & *vers.* 239. *de Averno*. Quam super haud ullæ poterant impune volantes Tendere iter pennis *Lucret. l.* 2. v. 1081. Squamigerum pecudes, & corpora cuncta volantum.

VOLATERRANUS, a, um, ad Volaterras pertinens, antiquum Hetruriæ oppidum, Romanorum coloniis, inter Cecinnam, & Arnum fluvios, non longe a mari, ubi vada Volaterrana sunt; quorum mentio est apud *Cic. pro Quint. c.* 6. & *Plin. l.* 3. *c.* 3. *Rutil. in Itin. l.* 1. *vers.* 453. In Volaterranum, vero Vada nomine, tractum Ingressus, dubii tramitis alta lego. ¶ *Volaterrani, orum*, ejus incolæ. *Cic. pro Dom. c.* 30. *Liv. l.* 28. *c. paulo.* & *Plin. loc. cit.*

VOLATICA, æ, f. lamia, venefica, strix: a *volando*, quia veteres putarunt, veneficas se in striges aves convertere. *Fest.* in *Strigas*: Striges, aves nocturnas, ut ait Verrius, Græci στρίγγας appellant: a quo maleficis mulieribus nomen inditum est, quas volaticas etiam vocant. ¶ Extat præterea apud *Tertull. de Pall. c. ult.* Et grammaticus, *inquit*, & rhetor, & sophista, & medicus, & poeta, & qui musicam pulsat, & qui stellarem conjectat, & qui volaticam spectat. Alii eum *qui volaticam spectat*, intelligunt haruspicem, qui ex volatu avium conjectat, alii geomantiam sic appellatum volunt a *vola manus*, quæ eru dimeti..ur; vel a *vole*, quæ significat *terram* in Etrusca disciplina, ducta origine a lingua Phœnicia.

VOLATICUS, a, um, *volatico, volante, volubile*, πτερόεις, qui volat & cito transit, velox: & translate inconstans, levis, instabilis. *Plaut. Pæn.* 2. 1. v. 29. An obsecro, usquam sunt homines volatici? *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 25. *ad fin.* O Academiam volati-

laticam, & sui similem, modo huc, modo illuc, &c. *Id. de Harusp. resp.* c. 22. Illius furentes ac volaticos impetus in se ipsos posse converti. *Alii hic leg.* violentos. *Senec. epist.* 42. *ante med.* Volaticum esse, ac levem.

VOLATILIS, le, *volatile, volante*, πτηνὸς, πτερόεις, qui volat. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 60. Præterea vescimur bestiis & terrenis, & aquatilibus, & volatilibus, partim capiendo, partim alendo. *Ovid. l.* 2. *Amor. eleg.* 7. *in fin.* pueri volatilis arcus. *h. e.* Cupidinis. ¶ Sæpe translate sumitur pro celeri, veloci, ut *ferrum volatile* est sagitta ferrea cuspide præmunita, quæ ex arcu emissa celeriter fugit, velocitatem adjacentibus pennis. *Virg.* 4. *Æn.* v. 70. *de cerva*: Quam procul incautam nemora inter Cressia fixit Pastor agens telis, liquitque volatile ferrum Nescius. *Lucret. l.* 1. v. 968. & *Ovid. l.* 2. *de art. am.* v. 169. volatile telum. ¶ Accipitur & pro fluxo, caduco, quod facile præterit, transit, elabitur. *Ovid.* 10. *Met.* v. 519. Labitur occulte, fallitque volatilis ætas, Et nihil est annis velocius. *Senec. epist.* 123. *sub fin.* Gloria vanum & volatile quiddam est, auraque mobilius.

VOLATURA, æ, f. idem quod volatus. *Varr. l. l.* 3. *R. R. c.* 5. *ante med.* Ibi in prima volatura cum veniunt, morantur dies paucos requiescendi causa. *Colum. l.* 8. c. 9. Turtur a volatura, ita ut capitur, farturæ destinatur. & c. 10. *a med. de turdis*. Ab ejusmodi volucribus hoc appetuntur: quæ in aviariis quoque desiderantium detergent fastidia, faciuntque evidiorem volaturam. quod maxime expedit. nam largiore cibo celerius pinguescit. *h. e.* ipsos turdos, qui advolarunt, & capti sunt.

VOLATUS, us, m. *volo, volamento*, πτῆσις, πτύγμα, volatio, actus volandi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. *in fin.* Aer & volatus alitum sustinet, spiritu ductus alit & sustentat animantes. *Id.* 1. *de Divin.* c. 1. *ad fin.* Volatibus avium, cantibusque declarari res futuras putant. *Catull. carm.* 55. *ad Camer. vers.* 24. Non si Pegaseo ferar volatu. *Claudian. de consul. Mall. Theod.* v. 270 Nuntia votorum celeri jam fama volatu Moverat, &c. & *l.* 2. *in Eutrop.* v. 168. illa (*hasta*) per auras Tot freta tot montes uno ardenta volatu, Transilit. *Id. in Gigantomach.* v. 47. lucem insolitam mirantur equi, trepidoque volatu Spissas exuberant tenebras e naribus efflant. *h. e.* celeri cursu. *Martial. lib.* 11 *epigr.* 91. Si tam præcipiti fuerant ventura volatu, Debuerant alia fata venire via. *h. e.* si mors tam cito ventura erat.

VOLCATIUS, & Vulcatius, ii, nomen propr. Romani civis. Volcatius Gallicanus, qui sub Diocletiano vixit, scripsisse dicitur aliquot R. Imperatorum vitas, ex quibus illa Avidii Cassii adhuc extat. V. *Capitolinus*.

VOLEMA, orum, n. plur. pira prægrandia. Secundum *Servium in* 3. *Æn.* v. 233. dicta sunt a *vola*, eo quod volam impleant. *Id. in* 2. *Georg.* v. 88. pira volema interpretatur magna, atque idem etymon adducit. Sed addit *volema pira* lingua Gallica bona, & grandia dici. Quod si est, non a Latio vox est accersenda, sed e Gallica lingua, quæ eadem olim ac Germanica. *Virg.* 2 *Georg. vers.* 88. nec surculus idem Crustumiis, Syriisque piris, gravibusque volemis. *Cato R. R. c.* 7. Pira volema, Aniciana, & sementiva. Adde *Colum. l.* 5. c. 10. *a med.* & *l.* 12. c. 10. ¶ In singulari num. *Cleatius apud Macrob. l.* 2. *Saturn.* c. 15. *in fin.* Pirum Tarentinum, pæcoa, volemum, &c.

VOLENS, tis, particip. a volo, *via, chi vuole, e fa qualche cosa spontaneamente, e volentieri*, ἑκὼν, sponte, & non invitus aliquid faciens, libenter faciens. *Vellej. l.* 2. c. 62. Pecunias etiam a volentibus acceperant. *Virg.* 10. *Æn.* v. 676. vos o potius miserescite venti: In rupes & saxa (volens vos Turnus adoro) Ferte ratem. *Macrob. lib.* 1. *Saturnal. cap.* 7. *ante med.* Facite, si volentibus vobis erit, diem communibus & fabulis, & epulis eximamus. *Ovid. de equis Solis l.* 2. *Met.* v. 128. Sponte sua properant: labor est inhibere volentes. *vogliosi di correre*. & *Virg.* 3. *Georg. vers.* 129. Ipsa autem macie tenuant armenta volentes. *a bella posta*. & *Senec. epist.* 107. *sub fin.* Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. *Liv. l.* 7. c. 26. Si divus, si diva esset, qui sibi præpetem misisset, volens, propitius adesset. *h. e.* benevolus, favens. Sic *Sallust. in Jug. c.* 17. Virtute, ac diis volentibus magni estis, & opulenti. & c. 111. Munificus nemo putabatur, nisi pariter volens. *h. e.* benevolus, amicus, & qui vellet omnia ejus causa, cui munificus esset. Largitio enim ipsius causa facta, qui largitur, ignota erat. ¶ *Volentia alicui* dicuntur, quæ grata, accepta, jucundaque sunt. *Tacit.* 3. *Hist. cap.* 52. Muciano volentia rescripsere. *Sallust. in Jugurth. cap.* 76 Litteræ, quæ de Metello ac Mario missæ erant, cognitis volentia de ambobus acceperant. *Alii leg.* volenti animo de ambobus acceperant. *Id.* 4. *Hist.* apud *Non. cap.* 4. *num.* 900. Volentia plebi facere.

VOLENTER, adverb. volontarie, libenter. *Apul. l.* 6. *Metam.* Peremit Psyche volenter.

VOLENTIA, æ, f. *volontà, intenzione*, βούλησις, idem quod voluntas, favor. *Apul. l.* 11. *Metam.* Mea volentia fretus. *Solin. c.* 36. (*al.* 49.) Volentia resistendi prompta.

VOLGIOLUS, i, m. rusticum instrumentum. V. *Valgium*.

VOLITO, as, n. 1. *volare, ἀναπέτομαι*, frequenter volo. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 6. *de avib.* Easdem autem, cum aliquid effecerint, levandi laboris sui causa passim ac libere solutas opere volitare. *Id.* 1. *de nat. Deor.* c. 20. In hac igitur immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum infinita vis innumerabilium volitat atomorum. ¶ Metaphorice ponitur pro discurrere, huc atque illuc currere, vagari. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 38 Volitare in foro. *Id.* 2. *Agrar. c.* 22. Volitat enim ante oculos istorum Jubæ regis filius, adolescens non minus bene nummatus, quam bene capillatus. *Id. Phil.* 11. c. 2. *in fin.* Et nunc tota Asia vagatur, volitat ut rex. *Id. pro Domo c.* 29. Cum tu florens ac potens per medium forum popularis volitares. ¶ Item pro libere agere, exsultare. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 6. Sic nostri animi forensibus negotiis, atque urbano opere defessi gestiunt, ac volitare cupiunt vacui cura, atque labore. ¶ Item pro animos altos gerere, efferri, magna aggredi. *Cic. in Pison.* c. 26. Valebis apud hominem volitantem gloriæ cupiditate vir moderatus, & constans. *Martial. l.* 1. *epigr.* 4. Æthereas, lascive, cupis volitare per auras: I, fuge, sed poteras tutior esse domi. ¶ Item pro celebrari, laudari, nominari. *Enn.* apud *Cicer.* 1 *Tuscul.* c. 15. Nemo me lacrumis decoret, nec funera fletu Faxit: Quur? volito vivu' per ora virum. ¶ Item pro molestum esse, jactare se se, efferri. *Cic. pro Planc. cap.* 16. Nunc vero non insultabo vehementius, nec volitabo in hoc insolentius.

VOLO, as, avi, atum, *volare*, πέτομαι, per aerem feror: proprium alas habentium. *Propert. l.* 2. *el.* 23. v. 20. Denique ut ad Trojæ tecta volarit avis. *Cic. Phil.* 10. c. 5. Ne C. quidam Antonii celeritas contemnenda est, quem nisi in via caducæ hereditates retardassent, volasse eum, non iter fecisse diceres. *Plaut. Pœn.* a. 2. 49. Sine pennis volare haud facile est. *proverb.* & *Pseud.* 3. 2. 52. & *Lucret. l.* 1. v. 1062. Volare in cælum. *Virg.* 1. *Æn.* v. 304. volat ille per aera magnum Remigio alarum. *Id.* 1. *Georg.* v. 364. altam supra volat ardea nubem. *Id.* 4. *Æn.* v. 184. Nocte volat cæli medio, terræque. & *vers.* 254. avis volat circum litora. *Ovid.* 1. *de art. am.* v. 96. apes per flores, & thyma summa volant. *Juvenal. sat.* 8. *vers.* 251. corvi ad Cimbros, stragemque volabant. ¶ Variam in avibus volandi rationem accurate persequitur *Plin. l.* 10. c. 38. De aliis rebus, quæ per aera sine alis feruntur. *Lucret. l.* 2. v. 213. Transversosque volare per imbres fulmina cernis. *Virg.* 7. *Æn.* v. 466. volat vapor ater ad auras. *Sallust. in Jug. c.* 64. Strepitus armorum ad cælum ferri: tela utrinque volare. *Liv. l.* 26. c. 44. *a med.* Ingens vis telorum e muro volabat. *Virg.* 9. *Æn.* v. 699. volat hasta per aera tenerum. (V. *Tener.*) & *l.* 12. v. 596. ignes ad tecta volare. *Id.* 3. *Georg.* v. 201. ventus volat. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 3. *vers.* 61. morte carens vacuam volat altus in auram Spiritus. ¶ Est etiam celeriter ire instar volantis. *Plaut. Pers.* a. 2. 17. I sane, vola curriculo. *Ovid.* 10. *Met.* v. 587. passo volat alite virgo. *Virg.* 3. *Georg.* v. 107. volat vi fervidus axis. *Id.* 5. *Æn.* v. 819. per summa levis volat æquora curru. & *l.* 7. v. 808. Illa vel intactæ segetis per summa volaret Gramine, nec teneras cursu læsisset aristas. & *l.* 12. v. 650. medios volat ecce per hostes Vectus equo spumante Saces. *Val. Flacc. l.* 6. v. 611. Ille volat campis, immensaque funera misset. *Ovid. Heroid. ep.* 6. v. 65. Ultimus e sociis sacram conscendis in Argo: Illa volat. *Valer. Flacc. l.* 1. v. 781. volat ille mari. *h. e.* celeriter navigat. *Catull. carm.* 4. v. 4. Phaselus palmulis, sive linteo volat. *Horat. epod.* 16. v. 40. Etrusca præter & volate litora. ¶ Cum infinito *Val. Flacc. lib.* 2. v. 267. Ad Erebi virgo deum volat æthere Memphim Præcipere, & Pharia venientem pellere terra. ¶ Illa quoque commode translata sunt. *Cic.* 2. *Attic. ep.* 19. *a med.* Litteræ Capuam ad Pompeium volare dicebantur. *h. e.* crebro & cito perferri. *Petron. in Satyr. c.* 137. *extr.* Volabant inter hæc potiones meracæ. *h. e.* crebra circumferebantur pocula. *Cic. Tuscul.* 1. c. 31. *circa med.* Veniet tempus, & quidem celeriter. volat enim ætas. *Senec. in Hippol.* v. 1141. Volat ambiguis mobilis alis hora. *Virg.* 3. *Æn.* v. 121. Fama volat, pulsum regnis cessisse paternis Idomenea ducem. *Horat. l.* 1. *epist.* 18. *vers.* 71. Et semel emissum volat irrevocabile verbum.

VOLO, vis, vult, volui, a. anom. *volere, aver voglia, bramare*, βούλομαι, θέλω, voluntas mihi est, opto, studeo. *Cic.* 3. *ad Q. Fr. ep* 8. *a med.* Velit, nolit, scire difficile est. *se voglia, o no.* & *Plin. in Paneg. c.* 20. Præterea futuri Principes, velint, nolint, sciant, &c. *vogliano, o non vogliano*. & *Cic. pro Cluent. c.* 66. *circa med.* Nihil est enim mali, quod illa non ab initio filio voluerit, optaverit, cogitaverit, effecerit. *Tibull. l.* 4. *carm.* 13. v. 21. Jam faciam quodcumque voles: tuus usque manebo. *Juvenal. sat.* 6. v. 222. Hoc volo, sic jubeo: sit pro ratione voluntas. *Plaut. Asin.* a. 2. *in fin.* Hic ante ostium meo modo loquar, quæ volam. *Cic. pro Ligar. c.* 6. *a med.* Qui cum a te nemini ignosci vellent, impedirent clementiam tuam. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 7. Volo mense Quintili in Græciam. *subaudi* proficisci. *Id. in Bruto*, c. 56. Idem Stoicus esse voluit: orator nec studuit unquam, nec fuit. & *in fragm.* apud *Macrob. l.* 6 *Saturn.* 1. *c.* Visne ea, quæ restant, in illis alnorum umbraculis persequamur? *Id. in Bruto*, *cap.* 84. Volo, hoc oratori contingat, ut, &c. *Virg. Ecl.* 3. v. 28. Vis ergo, inter nos, quid possit uterque, vicissim Experiamur? *Terent. Eun.* 5. 9. 18 Quid vis faciam? *Cic. in Vatin. cap.* 7. Volo, uti mihi respondeas, num, &c. ¶ *Te volo* interdum est, volo te convenire, tecum colloqui. *Plaut. Capt.* 5. 2 *in fin.* Philocrates, per tuum te ingenium obsecro, exi: te volo. *Terent. Andr.* 1. 1. 2. Sosia adesdum: paucis te volo. & 5. 3. 1. Quis me vult? *Cicero* integre locutus est *Attic. l.* 10. *ep.* 16. *a med.* Centuriones trium cohortium me velle postridie convenire. Al. tamen plerique *me convenire* omittunt. ¶ *Si quid me vis*, si quid me vis facere, si aliquid a me vis. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 32. Redeo ad te, Megadore, si quid me vis. *Id. Asin.* 1. 1. 75. Nunc verba in pauca conferam, quid te velim. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 21. Si quid ille se velit, illum ad se venire oportere. *Terent. Andr.* 1. 1. 18. Quin tu uno verbo dic, quid est, quod me velis. ¶ *Velim* frequenter pro *vellem*, aut *volo* ponitur. *Cic. in fin. ep.* 3. *l.* 15. *Fam.* Tu velim, ut consuesti, nos absentes diligas, & defendas. *Plaut. Truculent.* 2. 5. *in fin.* Nunc acsitos, ut veniret miles velim. ¶ *Volo*, bene cupio, opto, *desiaaro*,

pex-

præsertim cum *tua*, aut *ejus causa* additur. *Cic. pro leg. Manil. cap.* 16. *ad fin.* Quod ut illi proprium ac perpetuum sit, cum communis salutis, tum ipsius hominis causa velle & optare debetis. *Id. Fam.* 12. *ep.* 19 Eum ego tibi volo bene, & feliciter evenire. *&* *l.* 13. *ep.* 22. Varro magnopere ejus causa vult omnia. *&* *l.* 16. *ep.* 27. *extr.* Cuspio quod operam dedisti, valde gratum est. Valde enim ejus causa volo. *&* *l.* 13. *ep.* 71. Etsi omnium causa, quos commendo, velle debeo, tamen cum omnibus non eadem mihi causa est. *Senec. c.* 6. *de benef. c.* 11. *sub fin.* Et volam illi aliquid præstare, nam & ille voluit mihi. ¶ *Bene aut male alicui velle*, bona aut mala cupere, amare, aut odisse, *voler bene, o male*. *Terent. Heaut.* 5. 2. 6. Tibi bene ex animo volo. *Plaut. Trin.* 2. 4. 36. Quid agit filius? *Phil.* bene vult tibi. *Stas.* Nequam illud verbum est, bene vult, nisi qui bene facit. *Id. Asin.* 5. 1. 13. Utinam male qui mihi volunt, sic rideant. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 38 *Burm. circa med.* Est tamen sub alapa, & non sibi male vult. *non si tratta male*: genio indulget. ¶ *Factum volo*, cupio feliciter evenire. *Terent. Adelph.* 3. 7. 19. Dii tibi bene faciant, cum te video nostræ familiæ tam ex animo factum velle. *Gell. l.* 7. *c.* 3. *ante med.* Cum & utiles essent, & vellent regi esse factum. *Plaut. Asin.* 3. 3. 94. Da mihi istas viginti minas. *Lib.* videbitur. factum volo. ¶ *Vellem*, & *velim* quæ *vellem*, formula qua significamus ægre esse nobis, quod alteri male sit, & optare, ut feliciter ei succedat. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 53 Velim, ut velles, Tranio. *Senec. ep.* 67. *sub fin.* Aspice M. Catonem sacro illi pectori purissimas manus admoventem, & vulnera parum demissa laxantem: utrum illi dicturus es, Vellem quæ velles, & Moleste fero; an Feliciter quod agis? ¶ *Quam vellem! ut velim!* magnopere optantis. *Terent. Adelph.* 4. 1. 16 Vah, quam vellem etiam noctu amicis operam mos esset dari! Ubi *Donatus*: Proprie dicimus in his, quæ non videmus fieri. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 13. *extr.* Quam velim Bruto persuadeas, ut Asturæ sit! *Id.* 3. *de Fin. c.* 3. Quam vellem, te ad Stoicos inclinavisses! ¶ *Ut volo*, ex mea animi sententia, ex voto, *a mio modo*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 20. *extr.* Libertatis proprium est, sic vivere, ut velis. *Pers. sat.* 5. *v.* 84. licet, ut volo, vivere, non sim liberior Bruto? *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 7. Cognosco rem, ut volumus, esse. *Terent. Andr.* 4. 5. 10. Ut quimus, quando, ut volumus, non licet. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 47. Nos profecto probe, ut volumus, vivimus. ¶ Ad *velle* pro cupere pertinent etiam illa, quibus impetus quidam volendi, & ardenter optandi significatur. *Virg.* 7. *Æn. v.* 340. Arma velit, poscatque simul, rapiatque juventus. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 67. nunc aerii plantaria vellet Persei. *Stat.* 3. *Theb. v.* 664 Ne mihi tunc, moneo, lituos atque arma volenti Obvius ire parres. *Sil. l.* 13. *v.* 318. Ne flammam tædasque velint. ¶ *Velle alicui aliquid*, cupere, aut parare. *Stat. Theb.* 11. *v.* 309. Hasta subit velox equitis femur inter equique Ilia, letum utrique volens. Adde *Cic. pro Cluent.* supra allatum. ¶ *Velle*, *optare*, *cupere*, idem fere sunt: *cupere* tamen aliquid plus valet, complectens præter voluntatem conatum etiam & operam. *Ovid.* 3. *ex Ponto, ep.* 1. *v.* 34. Invenies, vere si reperire voles. Velle parum est: cupias, ut re potiaris, oportet: Et faciat somnos hæc tibi cura levas. Velle reor multos, quis enim mihi tam sit iniquus, Optet ut exsilium pace carere meum? ¶ *Quid sibi vult*, quid significat, *che vuol dire*. *Cic.* 3. *de legib. c.* 14. *extr.* Nec satis intelligunt, quid sibi lex, aut quid verba ista velint. *Id. Verr.* 4. *c.* 61. Quid ergo illæ sibi statuæ equestres inauratæ volunt? ¶ Alio sensu *Terent. Andr.* 2. 3. 1. Quid sibi volt pater? cur simulat? *h. e.* quid parat, molitur, quærit? ¶ Interdum *velle* redundat, cum quadam elegantia. *Tibull. l.* 1. *el.* 5. *v.* 30. Et manibus canas fingere velle comas. *Id. l.* 3. *el.* 4. *v.* 4. Desinite in vobis quærere velle fidem. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 262. & audes Fatidicum verbis fallere velle deum. *&* 1. *Amor. el.* 4. *v.* 38. Oscula præcipue nulla dedisse velis. *Phædr. l.* 1. *fab.* 19. *v.* 6. & quærit, cur sic mentiri velit. *Cato R. R. c.* 5. Villicus ne quid emisse velit insciente domino, neu quid dominum celavisse velit. *Petron. in Satyr. c.* 98. Si Gitonem tuum amas, incipe velle servare. ¶ *Velim* pro *volim* proferebant antiqui. Cicero in II. de natura deorum: Quo facilius id, quod docere volimus, intelligi possit. Hæc *Priscian. l.* 9 *pag.* 848 *Putsch.* Locus autem *Cicer.* est *c.* 32. ubi nunc plerique omnes leg. *volumus*, quidam *volimus*. ¶ Etiam *volt*, & *voltis* pro *vult*, & *vultis* dicere: & legitur apud *Plaut.* & al. sæpe. Ejusdem generis sunt *volgus*, *voltur*, *Volcanus*, *volsus*, *volvus*, &c. in quibus a duabus *u* illa, quæ est vocalis in *o* mutatur: itaque legitur in MSS. etiam *Horatii*, *Virgilii*, &c. & in quibusd. Lapidib. *Quintil. l.* 1. *c.* 7. (*al.* 13.) *a med.* Nostri præceptores *servom*, *cervomque*, *u* & *o* litteris scripserunt, &c. nunc *u* gemina scribuntur.

VOLONES, um, *m.* servi Romanorum, qui post Cannensem cladem voluntarie militiam susceperunt: *e* *volendo*. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 11. *a med.* Bello Punico, cum deessent qui scriberentur, servi pro dominis pugnaturos se polliciti, in civitatem recepti sunt, & Volones, quia sponte hoc voluerunt, appellati. *Fest.* Volones dicti sunt milites, qui post Cannensium cladem, usque ad octo millia, cum essent servi, voluntarie se ad militiam obtulerunt. *Liv. l.* 23. *c.* 35. Ut tirones (ea maxima pars Volonum erat) discernerent signa sequi. *V. l.* 22. *c.* 57. *sub fin.* & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 11. *a med.* ubi & aliarum nationum exempla refert, quæ volonum opera in bello usæ sunt. Quin apud Romanos iterum volones fuerunt sub Antonino Philosopho, ut in ejus vita *Capitolin.* narrat *c.* 21.

VOLPES. V. Vulpes.

VOLSCE, adverb. Volscorum more. *Titin.* apud *Fest.* in *Oscum*: Osce, & Volsce fabulantur. nam Latine nesciunt.

VOLSCI, orum, *m.* pop. Latii, ubi hodie pars Orientalis Campaniæ Romanæ. Ab Occ. habebant Rutulos, & Latinos; ab Or. Samnites & Campanos; a Sept. Æquos, Hernicos, & Marsos; a Mer. mare Tyrrhenum. Eorum caput fuit Anxur, sive Terracina. *Virg.* 2. *Georg. v.* 168. Assuetumque malo Ligurem, Volscosque verutos. ¶ Adject. *Id. Æn.* 7. *v.* 803. Volsca de gente Camilla. *Liv. l.* 10. *c.* 1. Volscus ager.

VOLSELLA, *&* Vulsella, æ, *f.* *mollette*, *tanaglia da cerusico*, τριχολαβίς, instrumentum pilis a corpore radicitus evellendis idoneum: item ad varios chirurgorum usus: a supino *volsum* aut *vulsum* verbi *vello*. *Martial. l.* 9. *epigr.* 28. Purgentque sævæ cana labra volsellæ. Adde *Plaut. Curcul.* 4. 4. 21. De chirurgis *Cels. l.* 7. *c.* 12. *sect.* 1. Specillo conquirenda est testa, quæ recessit, & vulsella protrahenda est. *&* *l.* 6 *c.* 18. *sect.* 3. Omentum vulsella prehendendæ, tum quidquid corruptum est, excidendum. ¶ Metaphorice *Varro l.* 8. *de L. L. c.* 23. Pugnare volsellis, non gladio. *h. e.* leviter, & parum damni inferendo.

VOLSGRAM avem, quæ se vellit: augures hanc eandem felicitam appellant. *Festus.*

VOLSINIENSIS, *&* Vulsiniensis, se, ad Volsinios, aut Vulsinios pertinens, quod est oppidum Etruriæ, nunc *Bolsena*, ad radices collis, in via, quæ Romam per Etruriam ducit: ubi primum inventas esse molas versatiles *Plin.* scribit *l.* 36. *c.* 18. Hinc Volsiniensis ager, *Liv. l.* 3. *c.* 31. Vulsiniensis provincia, *ibid.* Et Vulsiniensis lacus, qui ad illud oppidum est, *lago di Bolsena*, figura fere rotunda, circuitu M. pass. circiter XXII. in quo & duæ insulæ sunt, Martana, & Bisentina. *Plin. lib.* 36. *c.* 22. *a med.* & *Colum. l.* 8. *c.* 16. ¶ Oppidi mentio fit ab *eod. Plin. l.* 2. *c.* 52. *&* 53. *Liv. l.* 10. *c.* 37. *&* *l.* 27. *c.* 23. & *Juvenal. sat.* 3. *v.* 191. ¶ *Volsinienses*, *ium*, ejus oppidi cives. *Liv. loc. cit.* *&* *l.* 7. *c.* 3. & *Plin l.* 3. *c.* 5.

VOLSUS. V. *Vulsus*.

VOLTINIA, *seu* Volsinia, tribus Romana, una ex rusticis, quo loco constituta fuerit, & a quo dicta, ignoratur ab eruditis. Qui *Volsinia* legunt, putant appellatam a Volsiniis oppido. Ejus meminit *Cic. pro Planc. c.* 16. *&* 17. Vetus Lapis apud *Gruter. pag.* 418. *n.* 3. L. Helvio L. Filio Voltin. Frugi, &c. Alius *pag.* 28 *n.* 11. P. Apulejus, P. F. Vol. Paternus, &c.

VOLTINIENSES, cives tribus Voltiniæ. *Cic. pro Planc. c.* 17.

VOLTUM. V. in *Vultus*.

VOLTUMNÆ, *aut* Voltumnæ Fanum, locus Etruriæ apud Ciminum M. ubi nunc Viterbium. Sunt, qui Massam esse velint urbem in Senensi ditione, inter Senas & Populonium. *Liv. lib.* 4. *c.* 23 *&* 25. *&* *alibi*.

VOLTURNUS. V. *Vulturnus*.

VOLVA, æ, *f.* χορίον, involucrum fetus in utero, seu vulva: a *volvendo*. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. *a med.* Dicuntur agni chordi, qui post tempus nascuntur, ac remanserunt in volvis intimis. vocant χορίον: a quo chordi appellati. ¶ Item involucrum fungorum, quale est album illud, quo boleti integuntur. *Plin. l.* 22. *c.* 22. *sub fin.* Volvam terra prius gignit, ipsum (*boletum*) postea in volva, ceu in ovo est luteum. ¶ & quorundam pomorum. *Scribon. Larg. compos.* 104. *ad fin.* Peloridas, volva pomorum, sorba, mala orbiculata, &c. *Rhodius in Lex.* adscribit, a quibusdam putari esse pomi medium, ubi semina continentur: ab aliis pro *volva pomorum* legi *volema*.

VOLUBILIS, le, *girevole*, *scorrevole*, *volubile*, εὔστροφος, εὐτρόχαλος, qui facile volvitur, fluit, & circumagitur. *Virg.* 7. *Æn. v.* 382. Impubesque manus mirata volubile buxum. *h. e.* trochum. *Cic. de Univers. c.* 6. *ad fin.* & *Lucan. l.* 6 *v.* 447. Volubile cælum. *Prudent. in Præfat. Cathemer. v.* 3. Sol volubilis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 17. *a med.* Volubilis & rotundus deus. *Ovid. Met.* 3. *v.* 41. *de angue.* Ille volubilibus squamosos nexibus orbes Torquet, & immensos saltu sinuatur in arcus. *Plin. l.* 11. *c.* 23. *de bombycib.* Lanuginem foliorum ab his cogi: postea apprehensam corpori involvi orbe volubili. *h. e.* ovalis figuræ & facilis volvendo. *Lucret. l.* 3. *v.* 190. movetur aqua & tantillo momine flutat, Quippe volubilibus, parvisque creata figuris. *&* *lib.* 2. *v.* 434. Et procursus item in proclive volubilis exstat. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 43. amnis Labitur, & labetur in omne volubilis ævum. *Ovid. Heroid. ep.* 20. *v.* 209. *&* *Met.* 10. *v.* 667. aurum volubile. *h. e.* malum aureum. *Plin. l.* 37. *c.* 3. *de electro.* In litora expellitur, ita volubile, ut pendere videatur. *Apul. l.* 2. *Metam.* Pila volubilis. *Arnob. l.* 5. *pag.* 169. Volubiles rotulæ. ¶ Metaphorice *Cic. pro Mil. c.* 26. Vide, quam sit varia commutabilisque ratio, quam vaga volubilisque fortuna. *Plin. l.* 4. *ep.* 24. Quod potest esse documento, nihil desperare, nulli rei fidere: cum videamus tot varietates tam volubili orbe circumagi. ¶ *Oratio volubilis* est copiosa, fusa, concitata, & simul facile fluens. *Cic. in Brut.*, *c.* 28. Appii Claudii volubilis, sed paulo fervidior erat oratio. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 14. Cum contendere oportebit, vocem quoque adaugere, & celeritas cum clamore verbi conserere, ut vim volubilem orationis vociferatio consequi possit. *Gell. l.* 11. *c.* 13. Cursus hic, & sonus rotundæ volubilisque sententiæ eximie nos & unice delectabat. ¶ *Volubilis* is quoque dicitur, qui tali oratione utitur. *Cic. in Bruto*, *c.* 27. Canorum oratorem & volubilem, & satis acrem, atque eundem & vehementem, & valde dulcem, & perfacetum esse dicebat. *Id. pro Planc. c.* 20. *ad fin.* Cum se homo volubilis quadam præcipiti celeritate dicendi illa oratione jactaret. *Id. in fragm.* apud *Priscian. l.* 3 *pag.* 617. Etenim est ad Lucii Crassi eloquentiam gravis, & vehemens, & volubilis.

VOLUBILITAS, atis, *f.* *volubilità*, εὐτροχία, τὸ εὔστροφον, aptitudo ad volvendum, facilitas, qua aliquid movetur. *Cic.* 2. *de nat.*

unde stetisset, eo se victoria transferret. *h. e.* a cujus partibus. Adde *l.* 14. *c.* 1. ¶ In re forensi, *unde petitur*, est reus, a quo aliquid petitur. *Cato apud Gell. l.* 14. *c.* 2. *in fin.* Si quis quid alter ab altero peterent, si ambo pares essent, illi unde petitur, potius credendum esse. *Terent. Eun. prol. v.* 11. Causam dicere prius unde petitur aurum, quare sit suum, quam ille qui petit, unde is sit thesaurus sibi. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 11. Ego omnibus, unde petitur, hoc consilii dederim. *Id.* 1. *de Orat. c.* 37. Ut illi, unde peteretur, vetus atque usitata exceptio daretur. ¶ *Unde* pro *unde unde*, undecumque. *Tertull. de Anim. c.* 51. *extr.* Certe unde sunt ista, signis potius, & ostentis deputanda. *Id. advers. Hermog. c.* 11. *circa med.* Quemquam possimus unde illas prolatas æstimare, dum ne ex nihilo. *Scioppius* utrobique legit *unde unde*.

UNDECENI, æ, a, *novantanove*, undecentum: numerus distributivus, qui & pro cardinali ponitur. *Plin. l.* 36. *c.* 8. *extr.* Obeliscum posuit longitudine undecenis pedibus, per latera cubitis quatuor.

UNDECENTESIMUS, a, um, idem quod nonagesimus nonus. *Val. Max. l.* 8. *c.* 7. *extern. n.* 11. Ad undecentesimum annum.

UNDECENTUM, *novantanove*, *ἐνενηκονταεννέα*, nonaginta novem, centum minus uno. *Plin. l.* 7. *sub fin.* Pervenerunt tamen eis annis undecentum.

UNDECIES, adverb. *undici volte*, *ἑνδεκάκις*, undecim vicibus. *Cic.* 4. *Verr. c.* 7. Sestertium undecies numeratum esse. *Colum. l.* 5. *c.* 2. Hanc summam undecies multiplicato, fiunt, &c. *Martial. l.* 5. *epigr.* 80. Undecies una surrexti, Zoile, cœna.

UNDECIM, *undeci*, *undici*, *ἕνδεκα*, unus supra decem, nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. *circa med.* & *Martial. l.* 2. *epigr.* 44. Phœbo quatuor, undecim Phileto.

UNDECIMUS, a, um, *undecimo*, *ἑνδέκατος*, ultimus ex undecim. *Virg.* 8. *Ecl. v.* 39. Alter ab undecimo tum me jam ceperat annus.

UNDECIREMIS, is, f. *ἑνδεκήρης*, navis quæ habet undecim remorum ordines. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Maxima ea in Cypro traditur ad undeciremem Demetrii succisa, centum triginta pedum longitudinis, crassitudinis vero ad trium hominum complexum. V. *Deceremis*.

UNDECUMQUE, *da qualunque luogo*, *o parte*, *ὁπόθεν ἄν*, ex quocumque loco, undique. *Senec. de vita beata, c. penult. circa med.* Rupes in vadoso mari destituta, quam fluctus non desinunt, undecumque moti sunt, verberare. *Plin. l.* 27. *c.* 4. *a med.* Sanguinem vulnerum & undecumque fluentem sistit. *Plin. alter l.* 9. *epist.* 4. Undecumque inceperis, ubicumque desieris. *Quintil. l.* 7. *c.* 3. *ad fin.* Nec undecumque causa fluxit, ibi culpa est. *Vopisc. in Firmo Procul. &c. c.* 14. Siquando legati Barbarorum undecumque gentium venissent. Τμῆσις est in illo *Lucret. l.* 2. *v.* 1115 cunctas in partes unde vacefit Cumque locus. ¶ Pro ubicumque, *dovunque*. *Plin. l.* 2. *c.* 105. Ignes transiliunt protinus in naphtham undecumque visam.

UNDELIBET, adverb. *d' onde piace*, *da qualunque luogo*, *ὅθεν βούλει*, ex quocumque libet loco. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 50. *ad fin.* At istud quidem facile fuit undelibet invenire. *Cels. l.* 8. *c.* 10. Fascia undelibet super fracturam incipere debet.

UNDENARIUS, a, um, *di undici*, undecim continens, ut Undenarius numerus, *Augustin. de quæstionib. in Exod. quæst.* 118. & *Serm.* 51. *ad fin.* & 83. *a med.*

UNDENI, æ, a, *undeci*, *ἕνδεκα*, nomen numerale distributivum, quod etiam sæpe pro undecim usurpatur. *Ovid. l.* 1. *Amor. el.* 1. *extr.* Musa per undenos emodulanda pedes. *h. e.* exametro & pentametro versu. *Plin. l.* 12. *c.* 25. *extr.* Pariuntur autem undeni. *undeci alla volta*. *Horat. l.* 1. *epist. ult. extr.* Me quater undenos sciat implevisse decembres. ¶ In singul. num. *Manil. l.* 4. *v.* 451 Bisque undena nocens, & bis duodena nocens est.

UNDENONAGINTA, *ottantanove*, nonaginta uno dempto. *Liv. l.* 37. *c.* 30 Classis undenonaginta navium.

UNDEOCTOGINTA, *settantanove*, *ὀγδοηκονταεννέα*, septuaginta novem, octoginta minus uno. *Horat. lib.* 2. *sat.* 3. *v.* 117. Si stramentis incubet unde-Octoginta annos natus, cui stragula vestis Blattarum, ac tinearum epulæ putrescat in arca.

UNDEQUADRAGESIMUS, a, um, adject. *trigesimo nono*, quadragesimus uno minus. *Val. Max. l.* 8. *c.* 7. *extern. n.* 11. Undequadragesimum volumen.

UNDEQUADRAGIES, *trentanove volte*, *ἐννεάκις καὶ τριακοντάκις*, novies & tricies. *Plin. l.* 7. *c.* 25. Solus M. Marcellum transgressus, qui undequadragies dimicaverat.

UNDEQUADRAGINTA, *trentanove*, *ἐννέα καὶ τριάκοντα*, triginta novem. *Liv. l.* 23. *c.* 37. Ad mille quadringenti Carthaginiensium cæsi, undequadraginta vivi capti. Al. leg. *undesexaginta*.

UNDEQUINQUAGESIMUS, a, um, *quarantesimo nono*, quadragesimus nonus. *Cic. pro leg. Man. cap.* 12. *ad fin.* Undequinquagesimo die totam ad Imperium pop. Rom. Ciliciam adjunxit.

UNDEQUINQUAGINTA, *quarantanove*, *ἐννέα καὶ τεσσαράκοντα*, quadraginta novem, quinquaginta minus uno. *Liv. l.* 37. *c.* 58 In eo triumpho undequinquaginta coronæ aureæ translatæ sunt. Adde *Plin. l.* 18. *c.* 4.

UNDESEXAGESIMUS, a, um, *cinquantesimo nono*. *Censorin. de die nat. c.* 19 Undesexagesima pars.

UNDESEXAGINTA, *cinquantanove*, *ἐννέα καὶ πεντήκοντα*, quinquaginta novem. *Liv. l.* 33. *c. ult.* Ceperint amplius tria millia hominum, paullo minus mille equitum, undesexaginta militaria signa. Adde *Plin. l.* 36. *c.* 15.

UNDETRICENI, æ, a, undetricesimi. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 13 Mensem undetricenum tricenumque numero alternaverunt.

UNDETRICESIMUS, a, um, idem quod undetrigesimus. *Gell. l.* 10. *c.* 5. Nigidius in commentariorum undetricesimo.

UNDETRIGESIMUS, a, um, *ventesimo nono*, *εἰκοστὸς ἔνατος*, vicesimus nonus. *Liv. l.* 25. *c.* 36. *ad fin.* Undetrigesimo die post fratris mortem interfectus est.

UNDETRIGINTA, *ventinove*, triginta uno minus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Mensibus undetriginta, & amplius. Adde *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 15.

UNDEVICENI, æ, a, *diciannove*, numerus distributivus, qui & pro cardinali decem & novem ponitur. *Quintil. lib.* 1. *cap.* 10. (*al. c.* 18) *sub fin.* Porrecti utrinque undeviceni pedes.

UNDEVICESIMANUS miles qui est ex legione undevicesima. *Hirt. de B. Alex. c.* 57. Cum quinque cohortibus undevicesimanorum egreditur.

UNDEVICESIMUS, a, um, *decimo nono*, *ἔνατος καὶ δέκατος*, decimus nonus. *Cic. de Senect. c.* 5. Anno undevicesimo post ejus mortem. Vet. lapis apud *Murator. pag.* 773. Eripuit nobis undevicesimus annus Ingressum juvenem munera militiæ.

UNDEVIGESIMANUS, a, um, undevicesimanus. *Tacit. l.* 1. *Ann. c.* 37. & 51. ubi al. leg. *unaetvicesimanus*.

UNDEVIGESIMUS, a, um, idem quod undevicesimus. *Colum. l.* 8. *c.* 5. *circa med.* Die undevigesimo animadvertat, an pulli rostellis ova percuderint. *Vetus epigr. apud Pithœum p. m.* 87. Senserat ista Aquilas legio undevigesima, cujus, &c. Secunda & tertia syllaba male hic corripiuntur.

UNDEVIGINTI, *diciannove*, *δέκα ἐννέα*, *εἴκοσι ἑνὸς δέοντος*, novemdecim viginti minus uno. *Cic. de clar. Orat. c.* 84. Undeviginti annos natus erat eo tempore. Adde *Liv. l.* 23. *c.* 48.

UNDEUNDE. V. *Unde*.

UNDICOLA, æ, m. & f. undas colens, in undis habitans. *Varr. apud Non. c.* 4. *n.* 311. Ut Naides undicolæ. *Avien. in Arat. v.* 808 Undicola pistris.

UNDIFRAGUS, a, um, undas frangens, ut Undifragi fluctus, *Venant. Fortun. l.* 3. *carm. in epist. ad Felic. Episcop. Namnetis.*

UNDIQUE, *da per tutto*, *da ogni banda*, *in ogni parte*, *πανταχόθεν*, *πάντοθεν*, ex omni parte, ex omni genere, passim. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 1. *extr.* Vicus altissimis montibus ubique continetur. & *c.* 6. Undique circumventos interficiunt. *Cic. pro leg. Manil. c.* 11. Sicilia undique cincta periculis. *Id.* 3. *de Orat. c.* 24. Res exquisitæ undique, & collectæ, arcessitæ, comportatæ. & *l.* 1. *c.* 48. *extr.* Passim carpere, & colligere undique. *Id. Verr.* 4. *c.* 53. *circa med.* Concurritur undique ad istum Syracusas. *Id. Tuscul.* 1. *c.* 43. *ad fin.* Undique ad inferos tantundem viæ est. *h. e.* ab omni terrarum parte. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 22. Ut undique uno tempore in hostes impetus fieret. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 24. Honestas undique perfecta & absoluta. *Id. Tuscul.* 5. *c.* 31. Vita undique referta bonis. *Id.* 2. *Phil. c.* 43. Aut undique religionem tolle, aut usquequaque conserva. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 107. delirus & amens Undique dicatur merito. *Aurelian. Imp. in edicto apud Vopisc. in Firmo, &c. c.* 5. Pacato undique gentium toto, qua patet orbe terrarum. ¶ Pro undecumque usurpari videtur in illo *Tertull. adversus Valentian. c.* 5. Nec undique dicemur ipsi nobis confinxisse materiam.

UNDIQUE SECUS, *da ogni parte*, undique. *Solin. c.* 27. (*al.* 40.) *a med.* Non sine miraculo locus viret, undique secus ægris arentibus. ¶ Scribitur & conjunctim *undiquesecus*.

UNDIQUE VERSUM, & versus, & Undique vorsum, *da ogni verso*, *da ogni banda*, idem quod undique, quaqua versus. *Justin. in fin. c.* 1. *l.* 44. Marinæ auræ undique versus assidui flatus. *Gell. l.* 12. *c.* 13. *a med.* Oceanus terras omnifariam, & undique versum circumfluit. *Id. l.* 7. *c.* 18. Has undique vorsum indagines cupediarum majore detestatione dignas censebimus. *Solin. c.* 48. (*al.* 53.) *post med.* Undique versum, quod usquam gentium fit, ad regiam Memnonis convenire. *Apul. in Apolog.* Cum undique versum tabulas flagitaretur. ¶ Scribitur & conjunctim *undiqueversum*.

UNDISONUS, a, um, undis strepens, fluctibus murmur edens. Dicitur de insulis & scopulis, ad quos undæ maris allisæ sonum edunt. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 364. Qui tenet undisonam Psamathen. & *l.* 4. *v.* 44. undisoni crepidine saxi. *Stat.* 1. *Achill. v.* 198. undisonæ rupes. *Propert. l.* 3. *el.* 20. *v.* 18. undisonos precor ad deos. *h. e.* maris præsides.

UNDO, as, avi, atum, *n.* 1. *ondeggiare*, *inondare*, *κυμαίνω*, undas facio, undis agitor, fluctuo. *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 28. *a med.* Solet æstus æquinoctialis omnibus aliis major undare. *Petron. in Satyr. c.* 123 flumina montibus altis undabant modo nata. *Virg.* 12. *Æn. v.* 672. flammis inter tabulata volutus Ad cælum undabat vortex. V. *Undans*. ¶ Item inundo. *Stat.* 1. *Achill. v.* 86. Cum tuus Æacides tepido modo sanguine Teucrum Undabit campos. *Claudian. lib.* 2. *in Rufin. v.* 87. pueris que cruore Maternos undare sinus. ¶ Pro abundare metaphorice. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 519. regio undat equis, floretque viris. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 25. Undaret ne silva feris. *Id. in consul. Prob. & Olybr. v.* 48. populis undare penates, Assiduos intrare inopes. *Id. de VI. consul. Honor. v.* 525. undare videres Ima viris, altas effulgere matribus ædes. *Id. in consul. Mall. Theod. v.* 21. Mox undare foro victrix opulentia linguæ, Tutatique reos. ¶ V. alia in *Undans*.

UNDOSE, undas excitando. *Ammian. l.* 27. *c.* 4. *ante med.* (*al. c.* 6. *ad fin.*) Fretu undosius ab Euxino Ponto labenti.

UNDOSUS, a, um, *fluttuoso*, *ondoso*, *κυματώδης*, undis & fluctibus abundans, undis agitatus, undans. *Virg.* 4. *Æn. v.* 313. Undosum æquor. & *l.* 3. *v.* 693. Plemmyrium undosum. *Sil. l.* 5. *v.* 21. undosa regna. *Solin. c.* 12. (*al.* 22.) *ad fin.* Fluctus undosiur. *Augustin. l.* 22. *de civit. Dei, c.* 22. *a med.* Torrentes violentissimi, atque undosissimi.

UNDULATUS, a, um, *κυματώδης*, *πολυφλοίσβοι*, undas repræsentans,

tam ut vestis undulata, κυματώδης ἐσθὴς, per quam imago undarum discurrit: qua ratione *vestis scutulata* appellatur a scutulis, quales in aranearum telis cernimus. In genere undulatarum vestium sunt, quæ ex hircorum & caprarum pilis (varii quidem, sed nativi coloris) variae, quam laniis conficiuntur. Nam hæ undis quibusdam depictæ sunt. *Varr. apud Non. c. 2. n. 916.* A quibusdam dicitur esse Fortunæ virginis simulacrum, ab eo, quod duabus undulatis togis sit opertum, perinde ut reges nostri undulatas, & prætextatas togas soliti sunt habere. Ubi *Nonius* scribit, *undulatum* nove positum pro *puro*, fortasse quia hujusmodi vestes nulla tinctura infectæ, purum nativumque colorem habent. Adde *Plin. l. 8. c. 48. circa med.* ubi eadem fere cum *Varrone* habentur.

UNEDO, onis, m. *corbezzolo*, fructus arbuti, terrestribus fragis non dissimilis: ab *unus*, & *edo*, quod plures edi non possint. Nempe cibus ista, si unico plus sumas, noxius est. Unde & cognoscimus, corripere penultimam. *Plin. l. 15. c. 24.* Aliud corpus est terrestribus fragis, aliud congeneri eorum unedoni, quod solum pomum simile frutici, terræque gignitur. Arbor ipsa fruticosa. Fructus anno maturescit: pariterque floret subnascens, & prior coquitur. Mas sit, an femina sterilis, inter auctores non constat. Pomum inhonorum, ut cui nomen ex argumento sit unum tantum edendi. Hæc *Plin.* ¶ Ipsa etiam arbutus eodem nomine significatur, *corbezzolo*. *Plin. l. 23. c. 8. a med.* Arbutus, sive unedo fructum fert difficilem concoctioni, & stomacho inutilem. Adde *l. 16. c. 31.*

UNETVICESIMUS. V. *Unetvicesimus*.

UNGELLÆ, arum, f. parvi ungues. *Apic. l. 7. c. 1.* sic vocat ungulas & pedes suum. Adde *Marcell. Empir. c. 20. ante med.*

UNGITO. V. *Inungito*.

UNGO, & Unguo, is, nxi, nctum, a. 3. *ungere*, ἀλείφω, χρίω, oleo, aliove pingui oblino. *Cato R. R. c. 79.* Globos melle unguito. *Varr. l. 1. R. R. c. 2. ad fin.* Renam luridam conjicere in aquam, usque quod ad tertiam partem decoxeris: eoque unguere corpus. *Cic. 5. Verr. c. 35.* Meteonas, cum Diana asportaretur ex oppido, unxisse unguentis, complesse coronis & floribus. *Pers. sat. 6. v. 68.* impensius unge, Unge puer, caules. *h. e.* condi. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 125.* Ungere si caules oleo meliore, caputque Cœperis impexa fœdum porrigine. *Martial. l. 2. epigr. 77.* Utilis ungendis axibus ista potes. *Lucret. l. 4. v. 1170.* exclusus amator limina sæpe Floribus, & sertis operit, postesque superbos Unguit amaracino, & foribus miser oscula figit. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 22.* Gloria quem supra vires & vestit, & ungit, *h. e.* qui ostentationis & vanæ gloriæ causa supra vires rei familiaris sumptus facit in cultu corporis, unguentis & deliciis. *Cels. l. 3. c. 18. sect. 13 extr.* Prius ungi ea ceratæ pustulæ debent. ¶ Mos ungendi frequens in balneis post lotionem. *Cic. Attic. l. 13. ep. 52.* Post horam octavam in balneum: tum audivit de Mamurra, vultum non mutavit; unctus est, accubuit. *Augustus in epist. apud Sueton. in ejus vita, c. 76.* In balneo demum duas buccas manducavi, priusquam ungi inciperem. ¶ & mortuorum cadavera. *Ovid. 1. ex Pont. epist. 9. v. 47.* Funera nec potui comitare, nec ungere corpus. *Id. 4. Fast. v. 853.* Arsurosque artus unxit. Adde *Heroid. epist. 10. v. 122.* *Martial. l. 3. epigr. 12.* *Pers. sat. 3. v. 104.* *Valer. Max. l. 4. c. 6. n. 3.* & *Enn. apud Serv. ad Æn. 6. v. 219.* ¶ Pro tingere, madefacere, *bagnare*. *Plin. l. 19. c. 6. ad fin.* Cepas aquæ salsa tepida ungere. *Virg. 9. Æn. v. 773.* Ungere tela manu, ferrumque armare veneno. *Sil. l. 9. v. 8.* uncta omnes invadere bella Mœcious gaudens, hostilique ungueta primus Tela cruore. ¶ Utrum sit rectius, *ungue*, an *unge*, non facile dixerim. *Cellar. & Dausqu.* præferunt *unge*. Ex *unguo* quidam Grammatici apud *Priscian. l. 10. pag. 881. Putsch.* præteritum *ungui* faciunt. Ex eodem sunt *unguedo*, *unguen*, *unguentum*. Quamquam *Servius ad Virg. loc. cit.* vult dici *ungentum*: quem nemo sequitur. Nec *Veget.* quidem imitari ausim, qui *l. 3. de re veterin. c. 47.* *unguisi* dixit (ut quidam leg.) ab *unguere*: & *c. 54.* *perunguebis*. Tametsi & *Fest.* in *Persillum* eadem ratione usurpare videtur.

UNGUEDO, inis, f. idem quod unguen, seu unguentum. *Apul. l. 3. Metam.* Pyxides plusculas depromit, atque indidem egesta unguedine, &c.

UNGUEN, inis, n. *unguento*, *grasso*, μύρον, idem ac unguentum, vel succus liquidus & crassus unguento similis. *Cato R. R. c. 79. & 80.* In ahenum caldum unguen indito. *Virg. 3. Georg. v. 450.* & pingues unguine ceras. *Pers. sat. 6. v. 40.* Fœnisecæ crasso vitiarunt unguine pultes. *Pallad. l. 1. tit. 17.* Sumas tantundem unguinis, quod vocamus axungiam, vel sevum. *Val. Flacc. l. 3. v. 308.* armant alii picis unguine flammas. *Id. lib. 6. v. 360.* pingui fluit unguine tellus.

UNGUENTARIUS, a, um, di *unguento*, μυροπωλικός, ad unguentum pertinens. *Plin. l. 36. c. 8.* Unguentaria vasa. *Senec. ep. 108.* *Varr. l. 7. de L. L. c. 30.* & *Suet. in Aug. c. 4. a med.* Unguentariam tabernam exercere. ¶ *Unguentarius* absolute, *profumiere*, ἀλείπτης, μυροπώλης, qui unguenta conficit, & vendit. *Cic. 1. Offic. c. 42.* Minime artes hæ probandæ, quæ ministræ sunt voluptatum: cetarii, lanii, coqui, adde huc unguentarios, saltatores totumque ludum talarium. Adde *Horat. l. 2. sat. 3. v. 228.* *Plin. l. 31. c. 7. sub fin.* & *Inscript. apud Gruter. pag. 636. n. 9.* ¶ Quod scribit *Senec. sub fin. l. 4. quæst. nat.* Unguentarios Lacedæmonii urbe expulerunt, & propere cedere finibus suis jusserunt, quia oleum disperderent: *Lips.* adscribit, aliptas & jatraliptas significari. ¶ *Unguentaria*, quæ unguenta conficit, & vendit, μυροπῶλις. *Plin. l. 8. c. 5. ad fin.* Unguentaria quædam dilecta Jubæ. *Inscript. apud Donium class. 8. n. 88.* Liciniæ Primigeniæ unguentariæ, &c. ¶ Item ars ipsa unguentorum conficiendorum. *Plaut. Pœn. 3. 3. 90.* Faciam, ubi tu laveris, ibi ut balneator faciat unguentariam. ¶ *Unguentarium*, pecunia, quæ alicui datur ad unguenta. *Plin. l. 2. ep. 12. sub fin.* Accepisse sestertium decem millia fœdissimo titulo nomine unguentarii.

UNGUENTATUS, a, um, *profumato*, *imbalsamato*, μεμυρωμένος, unguento oblitus. *Catull. in Epithal. Juliæ, ep. 56.* Diceris male a tuis Unguentate glabris marite Abstinere. *Plaut. Cas. 2. 3. 23.* Senecta ætate unguentatus per vias, ignave, incedis. *Id. Truculent. 2. 2. 32.* Cincinnis compositi, crispi, unguentati. *Catull. carm. 60. Epithal. v. 142.* unguentate marite. *P. Scipio Afric. apud Gell. l. 7. c. 12.* Qui quotidie unguentatus adversus speculum ornatur. *Senec. in fragm. apud Gell. l. 12. c. 2. ad fin.* Quædam sunt tam magni sensus Q. Ennii, ut licet scripta sint inter hircosos, possint tamen inter unguentatos placere. *h. e.* bene olentes ex unguentis, atque adeo delicatos & molles.

UNGUENTUM, i, n. *unguento*, μύρον, μύρωμα, χρῖσμα, omnis succus pinguis, quo ungimur deliciarum & lucus causa. *Plaut. Mostell. 1. 3. 41.* Non possunt omnes olere unguenta exotica. *Cic. Verr. 5. c. 23.* Cum interea Apronius caput, atque os suum unguento perfricuerat. *Id. Catil. 2. c. 5.* Nitere unguentis, fulgere purpura. *Horat. l. 2. od. 3. v. 13.* Huc vina, & unguenta, & nimium breves Flores amœnæ ferre jube rosæ. & *od. 7. v. 22.* funde capacibus Unguenta de conchis. *Id. l. 3. od. 14. v. 17.* I, pete unguentum, puer, & coronas, Et cadum Marsi memorem duelli. *Ovid. Heroid. epist. v. 161.* Sæpe coronatis stillant unguenta capillis. *Petron. in Satyr. c. 103.* Mero, & unguentis perfusi. *Claudian. de B. Gild. v. 444.* Umbratur dux ipsa rosis, & marcidus ibit Unguentis, crudusque cibo, titubansque Lyæo. & *vers. 183.* mixtis redolent unguenta coronis. *Phædr. l. 3. fab. 1. v. 22.* Unguento delibutus, vestibus affluens. *Cic. pro Sext. c. 8.* Unguentis affluens, calamistrata coma. *Id. post redit. in Sen. c. 5. sub fin.* oblitus. *Id. 3. de Orat. c. 25. a med.* Unguentis minus diu nos delectari summa & acerrima suavitate conditis. ¶ De unguentis multa *Plin. initio l. 13. & sequentib. capitib.* ¶ Odoris præcipue gratia adhibebantur ex variis floribus, foliis, succis, lacrymis, ut ex croco, nardo, ture, amomo, iri, lilio, rosa, &c. & variis mixtura ex his: quo liquidiora, eo gratiora: eratque plurimus eorum usus in balneis, in conviviis, in funeribus, ut in *Ungo* dictum est: & præter assignata ibi Scriptorum loca, V. de balneis *Petron. in Satyr. c. 28.* de conviviis *Cic. Tuscul. 5. c. 21.* & *Horat. in art. poet. v. 375.* de funeribus *Propert. l. 3. el. 14. v. 23.* *Ovid. 3. Fast. v. 561.* & *l. 1. ex Pont. ep. 9. sub fin.* *Martial. l. 11. epigr. 55.* *Pers. sat. 3. v. 104.* & *Stat. l. 2. silv. 1. a vers. 157.* ¶ Perfundebant iis non solum caput & comam, nares, pectus, & pedes, sed etiam vestes. *Petron. in fragm. Tragur. c. 70.* *Burm. Propert. l. 3. el. 8. v. 21.* *Tibull. l. 1. el. 8. v. 51.* *Plin. l. 13. c. 3.* & *Martial. l. 6. epigr. 57.* *l. 8. epigr. 3.* & *l. 14. distich. 146.* ¶ *Unguentum* pro *unguentatorum*. *Plaut. Curcul. 1. 2. 5.* Nam omnium unguentum odor præ tuo nautea est. Adde *Pœn. 3. 3. 88.*

UNGUICULUS, i, m. *unghietta*, ὀνύχιον, parvus unguis. *Plaut. Epid. 5. 1. 17.* Contempla, Epidice: usque ab unguiculo ad capillum summum est festivissima. *Cic. 5. Fin. c. 17.* Valetudinem, vires, statuam, formam, integritatem unguiculorum omnium. *Plaut. Stich. 3. 5. in fin.* Ut perpruriscamus usque ex unguiculis. ¶ *A teneris unguiculis*, proverbialiter, ab infantia, ab incunabulis, *da fanciullo*, *da la fanciullezza*, ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων. *Cic. l. 1. Fam. ep. 6.* Sed præsto tu sum, qui mihi a teneris, ut Græci dicunt, unguiculis es cognitus.

UNGUILLA, æ, f. vas, ex quo iungebant. *Solin. c. 27.* (*al. c. 40.*) *sub fin. de simiis.* Nam dum æmulæ venantium gestus affectant, relicta contuitu visci unguilla, quod mendacio factum vident, oculos suos oblinunt. ¶ Alii unguillam interpretantur unguen, unguedinem.

UNGUINOSUS, a, um, ἀλειφατώδης, pinguis, unguine seu unguento abundans. *Plin. l. 13. c. 1. in fin. de unguento:* Sufinum unguinosum, Mendesio nigrum, rhodino candidum, myrrha pallidum. *Id. l. 23. c. 8. ante med.* Sunt autem recentes (*nuces juglandes*) jucundiores, siunt unguinosiores, & stomacho inutiles. Adde *Cels. l. 3. c. 26. n. 20.*

UNGUIS, is, m. *unghia*, *ugna*, *artiglio*, ὄνυξ, corneum illud, quod in extremis digitis enascitur, non solum in manibus, verum etiam in pedibus, neque in iis solum humanis, sed ceterorum etiam animalium, quæ pedum digitos habent separatos, ut sunt simiæ, & aves. In ablativo *ungue* & *ungui* facit. *Cic. pro Rosc. Com. c. 7.* Nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum ex fraude & fallaciis constare totus videtur? *Plin. l. 11. c. 45.* Ungues clausulæ nervorum summæ æstimantur. Omnibus hi, quibus & digiti. Sed simiis imbricati, hominibus lati, rapacibus unci, ceteris recti, ut canibus, præter eum, qui a crure plerisque dependet. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 51.* cultello purgare ungues. *Id. in art. poet. v. 297.* ponere ungues. *h. e.* recidere. *Petron. in Satyr. c. 104.* deponere. *Id. l. 28. c. 2. ad fin.* resecare. *Id. l. 10. c. 35.* recidere. *Ovid. 6. Fast. v. 230.* subsecare ferro. *Propert. l. 4. el. 8. v. 37.* iratos conjicere ulicui in cultum. *Id. l. 1. el. 20. v. 39.* ungui florem decerpere. *Ovid. 3. de art. am. v. 703.* ungue lacerare genas. *Id. l. 2. Amor. el. 6. v. 4.* rigido notare genas. & *l. 1. el. 7. v. 64.* unguibus ire in vultus alicujus. *Martial. l. 8. epigr. 33.* ungue quippiam deradere. ¶ *Unguis* & *ungula* differunt in eo, quod *unguis* est in iis animalibus, quæ digitos habent, *ungula* vero in iis, quæ solidos, vel bisulcos habent pedes. Illud Græci ὄνυχα, hoc ὁπλὴν appellant. *Ovid. 1. Met.* de transformatione Ius e bovis effigie in primam formam redeuntis, *vers. 742.* & *l. 2. v. 670.* Ungulaque in quinos dilapsa absumitur ungues. *Plin. l. 11. c. 45. de elephante:* Huic informes numero quidem quinque, sed indivisi, ac leviter discreti, ungulisque, haud unguibus similes. ¶ Interdum tamen *ungues* de ungulis bifidis dicuntur. *Colum. l. 6. c. 12.* Si sanguis in ungulis est, inter duos ungues cultello leviter aperies. & *max.* Si sanguis in inferiore parte ungulæ est, extrema pars ipsius unguis ad vivum resecatur. ¶ Et de ungulis soli-

solidia, *Martial. l. 14. distich.* 199. Hic brevis, ad numerum rapidos qui colligit ungues, Venit ab auriferis gentibus Afsar equus. ¶ *Unguis transversum*, & *unguis latus*, proverbialiter usurpantur pro quam minimo spatio. *Plaut. Aul.* 2. 2. 18. Si hercle tu ex istoc loco digitum transversum, aut unguem latum excesseris. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 20. A recta conscientia transversum unguem non oportet discedere. *Id. Fam.* 7. *ep.* 25. Urge igitur, nec transversum unguem, quod ajunt, a stilo. *subaudi* recedo. ¶ *Medium unguem ostendere*, proverbialiter est summo cum contemtu; inde sumptum, quod medius digitus pro impudico habebatur. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 52. cum fortunæ ipse minaci Mandaret laqueum, mediumque ostenderet unguem. ¶ *Ungues arrodere*, proverbiali metaphora dicuntur, qui cogitabundi sunt, qui rem aliquam secum agitant, & in ea hærent, aut deliberant, utrum eam amplecti, an mutare debeant. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 70. in versu faciendo Sæpe caput scaberet, vivos & roderet ungues. *Pers. sat.* 1. *v.* 106. Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit ungues. ¶ *De tenero ungui*, idem ac *a teneris unguiculis*, idest a pueritia. *Horat. lib.* 3. *od.* 6. *v.* 21. Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo: & fingitur artubus Jam nunc, & incestos amores De tenero meditatur ungui. ¶ *In unguem*, vel *ad unguem*, est ad perfectionem, perfecte, absolute; translatione a lapicidis, qui ungue marmoris levitatem experiuntur. *Cels. l.* 8. *c.* 1. Suturæ capitis in unguem committuntur. *Colum. l.* 11. *c.* 2 *sect.* 13 Materiem dolare ad unguem. *& mox.* Quadrare abietem ad unguem. *Virg.* 2. *Georg. v.* 277. Nec secius omnis in unguem Arboribus positis secto via limite quadret. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 32. Capitoque simul Fonteius, ad unguem Factus homo, *idest* omni ex parte urbanus, politus, &c. *Id. de art. poet. v.* 294 castigare carmen ad unguem perfectum. Huc pertinet & illud *Pers. sat.* 1. *v.* 64 carmina molli Nunc demum numero fluere, ut per leve severos Effundat junctura ungues. *h. e.* carminum compositionem ita æquabilem, & expolitam, nihil ut sit, quod aures offendat, quemadmodum duorum marmorum junctura apte commissa ungues nulla asperitate remoratur. ¶ *Mordere ungues*, gestus irati, aut pœnitentis. *Propert. l.* 3. *el. ult. v.* 26. Ungue meam morso sæpe querere fidem. *& l.* 2 *el.* 3. *v.* 3. Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues. ¶ Translate dicitur etiam de plantis. *Plin. l.* 12. *c.* 9. *de bdellio* Bactriano nitor siccus, multique candidi ungues. *h. e.* lucentes ac leves, instar unguium, maculæ. *Id. l.* 21. *cap.* 18. *sub fin. de rosa*. Capita foliorum, partesque candidæ, ungues vocantur. ¶ In vite unguis extrema pars est hornotinæ materiæ supra gemmam, sicut unguis est extrema pars digiti. *Colum. l.* 4. *c.* 24. *ante med.* Ungues custodem annotinos resecato. Adde *Pallad. in Februar. tit.* 12. *n. med.* ¶ *Ungues ferrei*, instrumenta ferrea, quibus vindemiatores unguium vice utebantur ad colligendas uvas. *Colum. l.* 12. *c.* 18. Et ungues ferrei quam plurimi parandi, & exacuendi sunt, ne vindemiator manu distringat uvas, & non minima fructus portio, dispersis acinis in terram dilabatur. ¶ *Unguis* etiam est vitium oculi, idest nervosa quædam adnatæ membranæ excrescentia, a majori oculi angulo ut plurimum adnascens, ad oculi coronam ita procedens, ut quandoque pupillam operiat, *unghia*, *ungula*. *Cels. l.* 7. *c.* 7. *sect.* 4. Unguis vero, quod πτερύγιον Græci vocant, est membranula nervosa oriens ab angulo, quæ nonnunquam ad pupillam quoque pervenit, eique officit. ¶ Proverbii genus est illud *Petron. in fragm. Tragur. c.* 57. *Burm. sub fin.* Homo cujus pluris erat unguis, quam tu totus es. *unvera piu in un' unghia*, *che tu intero.* ¶ Denique *unguis* est genus conchylii binis testis velut canaliculis clausum, & carne unguis colorem referens, *cappa lunga*. Meminit *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 12. V. *Solen*.

UNGULA, æ, f. *unghia*, ὁπλή, calceus corneus, pedes muniens eorum animalium, quæ digitos non habent, sive etiam ea pars pedis, quæ cornu tegitur. V. *Unguis*. *Virg.* 8 *Æn. v.* 596. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* 2. 5. Ergo illud in silice, quod hodie apparet apud Regillum, tanquam vestigium ungulæ Castoris equi credis esse? *Plin. l.* 11. *c.* 46. Ungulæ veterino tantum generi renascuntur. ¶ Per synecdochen dicitur de equo. *Horat. epod.* 16. *v.* 12. eques urbem sonante verberabit ungula, *coi cavalli*. Sic *l.* 1. *sat.* 1. *v.* 114. Ut cum carceribus missos rapit ungula currus. & *Martial. l.* 7. *epigr.* 6. Et ungularum pulsibus calens Ister. Adde *l.* 12. *epigr.* 50 ¶ Dicitur etiam de unguibus. *Plaut. Aulul.* 3. 4. 8. Gallus gallinaceus occœpit ibi scalpurire ungulis. *Id. Pseud.* 3. 2. 63. An invenire postulas quemquam coquum, nisi milvinis, aut aquilinis ungulis? ¶ *Omnibus ungulis*, proverbii speciem habet pro eo, quod est omnibus viribus, & conatu totius corporis niti, ut etiam ungues, qui sunt in extremitate collocati, intendantur. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 24. Toto corpore atque omnibus ungulis, ut dicitur, contentioni vocis asserviunt. ¶ *Injicere ungulas*, est rapere, vel furari. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 48. Nunc scio febrim tibi esse, quia non licet hoc injicere ungulas. ¶ *Ungulas* quoque dixere supplicii genus ungulas ferarum referens, quæ latera reorum effodiebant, ac sulcabant ad veritatem extorquendam. *Prudent.* περὶ στεφ. 1. *v.* 44. Illa virgæ, & secures, & bisulcas ungulas ultro fortis expetebat. *Impp. Constantin. & Julian. lib* 9 *Cod. tit.* 18. *leg.* 7. *extr.* Ungulis sulcantibus latera. ¶ In Vulgata *Eccli.* 24. 21. ungula est onyx unguento plenus. V. *Onyx*.

UNGULATUS, a, um, ungulas habens. *Tertull. in Apolog. c.* 16. *sub fin.* Auribus asininis, altero pede ungulatus. Adde *Martian. Capell. l.* 4. *pag.* 115. ¶ Item magnos habens ungues, *unghiuto*. *Festus*: Ungulatos, qui haberent ungues magnos, atque asperos, Cato appellavit.

UNGULUM, Oscorum lingua significat anulum. *Paul. ex Festo*. Sic *Plin. l.* 33. *c.* 1. Miror Tarquinii statuam sine anulo esse. Quamquam & de nomine ipso ambigi video. Græci a digitis appellavere: apud nos prisci ungulum vocabant: postea & Græci, & nostri symbolum. ¶ Est autem *ungulus* mascul. gen. *Pacuv. Scriptor* apud *Fest.* Ungulus, quem ei detraxit. *Pacuv. ibid.* Repugnanti ego porro hunc vi detraxi ungulum. *Id. ibid.* Suspensum in lævo brachio ostendo ungulum.

UNGUO. V. *Ungo*.

UNCUSTUS, fustis uncus. *Paul. ex Festo*.

UNIANIMUS. V. *Unanimus*.

UNICALAMUS, a, um, unum habens calamum. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *a med. de frumento*: Unicalamum præterea, nec usquam capax, seriturque non nisi tenui terra.

UNICAULIS, le, *d'un sol gambo*, μονόκαυλος, unum habens caulem. *Plin. l.* 20 *c. penult. sub fin.* Cardiorum silvestrium genera duo: unum fruticosius a terra statim, alterum unicaule crassius. *Id. l.* 18. *c.* 7. *ante med.* Leguminum unicaulis faba sola.

UNICE, *singolarmente*, *unicamente*, μόνως, singulariter, valde, admodum. *Horat. l.* 1. *od.* 26. *v.* 5. Quid Tiridaten terreat, unice securus. *h. e.* ego singulariter, & a multis unus sum, qui nihil curo, quid Tiridaten terreat. *Cic. in Orat.* 1. 1. Negare ei, quem unice diligebam, durum admodum mihi videbatur. *Plin. l.* 7. *ep.* 32. Quod scribis plurimos manumissos unice lætor. *Id. l.* 9 *ep.* 9. Unice probo quod &c. *Gell. l.* 11. *c.* 13. Hoc carmen nos & unice delectabat. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *ante med.* Eoque ornamento acerrimi judicii P. Virgilius unice est usus. *Plin. l.* 32. *c.* 4. *circa med.* Fel testudinum unice purulentis auribus prodest. *Id. l.* 26. *c.* 15. Mammarum vitiis aizoum unice medetur. ¶ *Plaut.* fere jungit cum unus: ut *Asin.* 1. 3. 56. Me unice unum ex omnibus te atque illam amare, ajebas mihi. *Id. Bacch.* 2. 2. 28. Quidnam meminit Mnesilochi? *Pist.* rogas? imo unice unum plurimi pendit. *Id. Stich.* 2. 1. 12. Unice qui unus civibus ex omnibus probus perhibetur. Adde *Trucul.* 2. 2. 90.

UNICOLOR, oris, *d'un solo colore*, μονόχρωμος, qui unius coloris est. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. Sues unicolores potius, quam varias. *Ovid.* de lecto Somni, *Met.* 11. *v.* 610. In medio torus est hebeno sublimis in atra, Plumeus, unicolor, pullo velamine tectus. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 54. *Hard.* Oculus unicolor nullis: cum candore omnibus medius color differens.

UNICOLORUS, a, um, unicolor. *Prudent. Hamartig. v.* 822. Sic animas cæli de fontibus unicoloras Infundit natura solo.

UNICORNIS, ne, *d'un sol corno*, *unicorno*, μονόκερως, unicum habens cornu. *Plin. l.* 8. *c.* 21. Indici boves unicornes, tricornesque. *Id. lib.* 11. *cap.* 26. Unicorne (*animal*) asinus tantum indicus.

UNICORPOREUS, a, um, integrum corpus habens. *Firmic. l.* 2. *c.* 12. *ante med.* Taurus est signum in cælo femininum, septentrionale, unicorporeum.

UNICULTOR, oris, m. qui unum Deum colit. *Prudent. in passione Cypriani*, περὶ στεφ. 5. *v.* 50. Unicultor, inquit, servo salutiferi mysteria consecrata Christi.

UNICUS, a, um, *solo*, *unico*, *singolare*, μόνος, unus, singularis. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 14. *ad fin.* Quæramus quæ tanta vitia fuerint in unico filio, quare is patri displiceret. *Id. post redit. in Senat. c.* 4. *a med.* Si Metellus illo tempore consul fuisset unicus. *Senec. l.* 2. *de Ira, c.* 21. *a med.* Unicis quo plus indulgetur, corruptior animus est. *Horat. l.* 3. *od.* 14. *v.* 5. Unico gaudens mulier marito. *Ovid.* 4. *Trist el.* 5. *v.* 2. Unica fortunis ara reperta meis. *Senec. in Troadib. v.* 703. Unicum afflictæ mihi solamen hoc est. *Id. in Phœniss. v.* 89. Unica Œdipodæ est salus non esse salvum. ¶ Pleonasmus est in illo *Lucret. l.* 2. *v.* 541. quamlubet esto Unica res quædam nativo corpore sola, Cui similis toto terrarum non sit in orbe. *& vers.* 1075. ut in summa res nulla sit una, Unica quæ gignatur, & unica solaque crescat. ¶ Quia quæ bona unica sunt, maxime amantur, *v. gr.* unicus filius; *unicus* interdum est summe dilectus, ἀγαπητός. *Plaut. Capt.* 1. 2 29. Tibi ille unicus est, mihi etiam unico magis unicus. *Id. Bacch.* 3 3 3. Quæ tum perdidit tibi filium unicum unicum. *Catull. carm.* 72. in *ingrat. v.* 6. qui me unum atque unicum amicum habuit. *Virg. in Ciri*, *v.* 335. Quod si non alia poteras ratione parentem Flectere: sed poteras. quid enim non unica posses? ¶ Interdum est maxime aptus, & idoneus. *Plaut. Asin.* 4. 1. 5. Nam tu poeta es prorsus ad eam rem unicus. ¶ Item eximius, singularis, præcipuus, excellens, præclarus, insignis, egregius. *Turpil.* apud *Non. c.* 8. *n.* 60. Homo unica est natura & singularia. *Afran.* apud *Fest.* In *Sagaris*. Quia tam sagaci corde, atque ingenio unico? *Liv. l.* 6. *c.* 6. *ad fin.* Unicus imperator. *Id. l.* 7. *c.* 12. *a med.* Eximius imperator, unicus dux. *Id. l.* 24. *c.* 34 Archimedes unicus spectator cæli & siderum. *Id. l.* 33. *c.* 21. Unicam fidem socii præstitit. *Id. l.* 9 *c.* 15. *a med.* Ultor unicus Romanæ ignominiæ. *Cic. pro Quint. c.* 12. *sub fin.* Unica liberalitas. *Fest.* in *Tulassio*. Virgo unicæ pulcritudinis. *Cic. de Senect. c.* 17. *a med.* Elogium unicum. *Lucan. l.* 4. *v.* 509. quo plus habeat mors unica famæ ¶ In malam partem *Vellej. l.* 2. *c.* 7. Huic atrocitati adjectum scelus unicum. *Paul. ex Festo*, in *Sardanapal.* Sardanapalus rex Assyriorum fuit unicæ luxuriæ. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *cap.* 6. *a med.* Utile est, ab omnibus unicam malitiam atque nequitiam cognosci.

UNIFORMIS, me, *uniforme*, μονοειδής, unam habens formam, similis, simplex. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 5. *ante med.* Ut horrore uniformis alimonia edendi desiderium languesceret. *Apul. l.* 11. *Met.* Deorum dearumque facies uniformis. *Auct. Dialog. de Oratorib. c.* 32. Simplex quiddam, & uniforme docere. *Mamertin. in Genethl. Maxim. c.* 9. Hieme sævissima cum agros glacies, glacies amnem premerent,

mirent, cæln pariter ac terris uniformibus. *h. e.* unicoloribus. *Aurel. Vict. in Epit. c. 9. a med.* Institutum uniforme omni imperio tenuit.

UNIFORMITAS, atis, *f. uniformità*, unitas in forma, similitudo, simplicitas. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 5. a med.* Cur illic præcedere varietatem liborum, isti squalorem uniformitatis adjicis? Adde *Arnob. l. 7. pag. 232.* & *Tertull. de anim. c. 17. ante med.*

UNIFORMITER, adv. *uniformemente*, similiter, simpliciter. *Apul. in Trismegist.* Omnis humana immortalis est anima, sed non uniformiter cunctæ. *Arnob. l. 2. pag. 88.* Christus sublimibus, infimis uniformiter potestatem veniendi ad se fecit.

UNIGENA, æ, com. gen. *unico*, *unigenito*, μονογενής, unus, unicus, unigenitus. *Cic. de Univ. c. 4. a med.* Hunc singularem deum hunc mundum, atque unigenam procreavit. ¶ Unico parente genitus, ut *Pallas unigena*, quia ex Jovis cerebro nata est absque matre. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 300.* ubi alii intelligunt Dianam uno partu cum Apolline ex Latona editam. Sic unigena Memnonis Æthiopia apud *eund. carm. 65. de coma Beren. 53.* est Zephyrus ex eadem matre genitus cum Memnone, nempe ex Aurora. ¶ Christiani Poetæ *unigenam* intelligunt Filium Dei unigenitum. *Paulin. Nolan. carm. 5. v. 47. & carm. 9. v. 91.*

UNIGENITUS, i, m. *unigenito*, unicus ex suis parentibus natus. *Tertull. Adverf. Gnost. c. 7. a med.* Filius primogenitus, & unigenitus. *Augustin. de Civ. Dei, l. 11. c. 24.* Pater genuit Verbum, unigenitum Filium.

UNIJUGUS, a, um, μονόζυγος, unum jugum habens, ut Unijugæ vineæ, quæ simplici nituntur jugo. *Plin. l. 17. c. 22. circa med.* Si unijuga erit vinea. V. *Cantheriatus.* ¶ Translate qui semel tantum matrimonium iniit. *Tertull. de Monogam. c. 6. sub fin.* Joseph unijugus.

UNIMAMMIA, vel Unomammia, æ, vox ficta a *Plaut. Curcul. a. 3. v. 75* ad significandam fortasse regionem Amazonum, quæ alterum ircabant mammam, quo expeditiores essent ad tela jacienda. Verba *Plauti* sunt: Centauromachiam, & Classem Unomammiam. *Al. leg.* classem Unimammiam. *h. e.* ab Amazonibus constitam.

UNIMANUS, a, um, *di una mano*, μονόχειρος, unam tantum manum habens. *Liv. l. 35. c. 21.* Nuntiatum est, Arretii puerum natum unimanum. Adde *l. 41. c. 21. ad fin.* & *Flor. l. 2. c. 17 sub fin.* ubi cognomen est Romani civis.

UNIMODUS, a, um; unius modi, seu formæ. *Prudent. in Psychom. v. 768* Unimodis compagibus unus. *Apul. lib. 2. de doctr. Plat.* Unimodam esse virtutem.

UNIO, unio, *f. unità*, ἑνότης, unitas. *Isidor. l. 19. Orig. c. 65.* Junio quisque apud Infosos veteres a numero vocabatur, ut unio, binio, trinio, &c asse. & *Hieronym. in Amos, c. 5.* Decas decima unione completur. *Tertull. de monogam. c. 4.* Perseveravit unio conjugii in auctoribus generis ad finem usque. *h. e.* monogamia. *Id. de resurr. carn. c. 2. ad fin.* Et hac latera unio divinitatis defenderetur. *h. e.* unicus Deus. ¶ Item duarum, aut plurium rerum copulatio, *unione*. *Hieronym. epist. 140. ad fin.* Hac forcipe, quæ unionis retinetur virtute. *Id. epist. 22. cap. 8.* Maria Dei unione fecunda. ¶ Apud veteres *unio* est margarita, *perla*, μαργαρίτης, & mascul. gen. *Plin. l. 9. c. 35. ante med.* Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, pondere, haud promptis rebus: in tantum ut nulli duo reperiantur indiscreti: unde nomen unionum Romanæ scilicet imposuere deliciæ. *Solin. c. 53.* (*al. 66.*) *ad fin.* & *Isidor. l. 16. Orig. c. 10.* scribunt, ideo *uniones* dictos, quia nunquam duo simul reperiantur. Sed a *Plinio* standum est. *Martial. l. 8. epigr. 81.* Non per mystica sacra Dindymenes Jurat Gellia, sed per uniones. Hos fratres vocat, & vocat sorores: Hos natis amat artius duobus. *Senec. l. 7. de benef. c. 9. a med.* Video uniones non singulos singulis auribus comparatos, jam enim exercitatæ aures oneri ferendo sunt. junguntur inter se, & insuper alii binis superponuntur. ¶ In femin. gen. *Trebell. Poll. in XXX Tyrann. c. 32. ad fin.* Has uniones Cleopatranæ habuisse perhibetur. ¶ Etiam genus cæpæ, unicaulis *unio* dicitur a rusticis. *Colum. l. 12. c. 10.* Pompejanam cæpam, vel etiam Marsicam simplicem, quam rustici unionem vocant, eligito. ea est autem, quæ non fruticavit, nec habuit soboles adhærentes.

UNIO, is, *a.* 4. *unire*, *congiungere*, ἑνόω, in unum redigo, conjungo, copulo. *Tertull. de anim. c. 17. ante med.* Sic & cælum mari unitur, ubi visus absumitur. *Sulpic. Sever. l. 2. Hist. sacr. c. 43.* Legatos concilii compellit Imperator unire hæreticorum communioni.

UNIOCULUS. V. *Unoculus.*

UNIOLA, æ, f. herba, quæ & gramen dicitur. *Apul. de herb. c. 77.*

UNIONITÆ, arum, m. Hæretici fuerunt, Trinitatem negantes, Deum unum sine Filio affirmantes, quos contra scripsit *Prudent. in Apotheosi a vers. 246.* & pro titulo hanc ipsam vocem posuit. quæ sane ordentis Latinitatis est.

UNIPETIUS, a, um, uno tantum pede, seu caule præditus. *Marcell. Empir. c. 25 circa med.* Manipulus urticæ unipetiæ.

UNISTIRPIS, pe, *d'una stirpe*, μονοστέλεχος, e radice eundem unicum habens assurgentem. *Plin. l. 16. c. 30. sub fin.* In longitudinem excrescunt abies, larix, palma, cupressus, ulmus, & siqua unistirpia.

UNITAS, atis, f. *unità*, ἑνότης, unio, *h. e.* unus numerus. *Tertull. adverf. Valentinian. c. 37.* Monotes, & Henotes, idest solitas, & unitas. *Plin. l. 5. c. 9.* Mensura Nili sub unitate alvei, unde se primum findit in latera, ad Canopicum ostium CXLVI. M. P. *Ju Solin. l. 2. c. 1. circa med.* Simundi quæ nunc partes sunt, aliquando unites fuit. *h. e.* una re tantum constitit, *v. gr.* igne, aut aqua, ut veteres Physici docuere. *Gell. l. 19. c. 8. a med.* Singularis numeri unitas. V. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 6.* ubi unitatis laudes persequitur. ¶ Item conjunctio & copulatio duorum aut plurium, quæ in unum coalescunt, *unione*, *composto di più cose*. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 2.* Aliquid est continuum, aliquid commissum. Continuatio est partium inter se non intermissa conjunctio. Unitas est sine commissura continuatio, & duorum inter se conjunctionem corporum tactus. *Frontin. de aquæd. urbis c. 125* Ut re humore commode structura comnubet, & in unitate corroboretur. *Colum. l. 12. c. 22.* Spatha lignea permiscato, atque eo dum ea, quæ addideris, in pice colliquescant, & unitas fiat. *Id. c. 24. sub fin.* Ubi toti duo sextarii cum pice coierint, & quasi unitatem fecerint. *Cels. l. 4. c. 19. a med.* Coquendum id, donec omnia, quæ indita sunt, liquata in unitatem quandam coeant. *Plin. l. 17. c. 16. de insitione.* Excepta fentula cortici, imprimatur ea aliis cortex pat, ut compage densata, ut elastici locus non sit, & interim fiat unitas nec humorem nec afflatum recipiant. *Cels. l. 7. c. 4. sect. 4.* Linum duplex, triplexve, in torrem, ut unitas in eo facta sit. Adde *l. 6. c. 6. sect. 1. ad fin.* ¶ Item congruentia, indiscreta species, similitudo. *Varr. l. 7. de L. L. c. 2.* Si alterum hominem diceretur Priamus, alterum Hecuba, nullam unitatem adsignificaret, quæ apparet in lego, & leg., & in Priamus Priami. *Plin. l. 7. c. 12. ad fin.* Eximios forma pueros, alterum in Asia genitum, alterum trans Alpes, ut geminos vendidit: tanta unitas erat. *Id. l. 16. c. 23* Foliorum unitas in suo cuique genere permanet, præterquam populo, ederæ, &c *h. e.* unus & idem color, & forma. *Id. l. 35. c. 8.* Maculas, quæ non essent (*in marmore*) crustis inserendo, unitatem variare, *h. e.* unum colorem meitis distinguere. *Id. l. 33. c. 2.* In unitatem venit equester ordo, *h. e.* una appellatione equites vocari cœpit, cum antea varia nominibus distinguerentur. ¶ Translate est concordia, unione, *concordia*. *Senec. de vita beata, c. 8. extr.* Virtutes ibi esse debebant, ubi consensus atque unitas erit: dissident vitia.

UNITER, adverb. *unitamente*, *di concordia*, in unum, conjuncte, concorditer. *Lucret. l. 3. v. 851.* cum corporis atque animi Dissidium fecit, quibus e sumus uniter apti. Adde *l. 5. v. 538 & v. 556.*

UNITUS, a, um, nom. particip. *unito*, conjunctus. *Senec. lib. 2. quæst. nat. c. 2. ad fin.* Expedire me poteram, si philosophorum lingua uti voluissem, ut dicerem unita corpora. *Gell. in fin. c. 7. l. 17.* Unita patiendi destinatione. *Apul. in Apolog.* Radii nostri luminis aeri mixti, atque ei uniti. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 24.* Imis mentis sedibus alligatus animus, & vitæ immixtus & unitus. *Arnob. sub init. l. 3.* Si linguæ omnes ad fidem rei abrogandam consentionis unitæ animositate conspirent.

UNIVERSALIS, le, *universale*, καθολικός, ad universos pertinens. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 24.* Nam in hujusmodi rationibus non universali atque absoluta, sed extenuata ratione expositio confirmatur. *Plerique al. leg.* universa. *Quintil. l. 2. c. 13. ad fin.* Præcepta, quæ καθολικά vocant, id est (ut dicamus quomodo possumus) universalia, vel perpetualia. *Plin. l. 10. ep. 71.* Aeditia constitutionibus Principum, nihil inveniebam aut proprium, aut universale, quod ad Bithynos ferretur.

UNIVERSALITER, adv. *universalmente*, idem ac universe. *Cajus Dig. l. 18. tit. 1. leg. 35. ad fin.* Si grex universaliter venierit. *id est* totus una venditione.

UNIVERSATIM, adverb. *universalmente*. *Sidon. l. 8. ep. 2.* Universatim favent bus votis aliquem consecrare.

UNIVERSE, adverb. *universalmente*, *generalmente*, καθόλου, ὅλως, generaliter, generatim: cui *sigillatim* opponitur. *Cic. 7 Verr. c. 33.* Quid ego de ceteris Civium R. suppliciis singillatim potius, quam generatim atque universe loquar? *Id. Attic. l. 8. ep. 11. a med.* Nec tam sectio pertimescenda est, quam universe interitus. *Id. l. 5. ep. 2.* Venit ad me noster Hortensius, cui deposcenti mea mandata, cetera universe mandavi: illud proprie, ne patiaretur prorogari nobis provincias.

UNIVERSIM, adv. idem ac universe. *Gell. l. 1. c. 3. a med.* Sed generibus rerum summatim universimque utitur.

UNIVERSITAS, atis, f. *università*, τὸ πᾶν, rerum tota multitudo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 65. in fin.* Licet enim contrahere universitatem generis humani, eamque gradatim ad pauciores, postremo deducere ad singulos. *Colum. in præfat. l. 1. in fin.* De rusticationis universitate nihil attinet nunc plura dicere. *dell' agricoltura in generale.* ¶ Sæpe ponitur pro mundo. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 43.* Tum enim censet imagines divinitate præditas inesse universitati rerum. *Id. de Univ. c. 5.* Quod si universitatis corpus planum, & æquabile explicaretur. *Id. ibid. c. 10.* Singulos adjunxit ad singula, atque ita quasi in currum universitatis imposuit. *Plin. l. 2. c. 5. in fin.* Terram solem immobilem, circa eam volubili universitate. ¶ Universitas alicujus rei est tota ipsa res. *Plin. l. 2. ep. 5. circa med.* Ac sicut veremur, ne quibusdam pars aliqua (*orationis*) secundum suam cujusque naturam, non probetur; ita videmur posse confidere, ut universitatem omnibus varietas ipsa commendet. *& l. 5. ep. 15. extr.* Non temere jam nunc de universitate pronuntio: de partibus experiar legendo. *Plin. alter l. 2. c. 22.* Ita septem tonos effici, quam diapason harmoniam vocant, hoc est universitatem concentus. *Id. l. 27. c. 13* Radix prodest contra phalangia, in vino pota, sed particulatim, quoniam universitate vomitionem movet. ¶ Hoc sensu sæpe adhibetur a JCtis. *Ulpian. Dig. l. 43. tit. 2. leg. 1* Hoc interdictum ad universitatem bonorum, non ad singulas res pertinet. *Paul. lib. 48. tit. 10. leg. ult.* Ut qui ad universitatem venturi erant jure successionis, ex portione concessos haberent. *h. e.* qui heredes ex asse esse debebant. *Cajus l. 41. tit. 1. leg. 7. ad fin.* Universitas ædificii. *Julian. ibid. tit. 3. leg. 23.* ædium. ¶ *Universitates* etiam dicuntur collegia, corpora, quibus permissum est, ad exemplum reipublicæ, arcam habere communem, & actorem, sive syndicum. Hujusmodi

jusmodi sunt societates pistorum, navicularorum, publicanorum, &c. de quibus est *titulus* 4. qui inscribitur *Quod cujuscumque universitatis nomine, vel contra eam agetur*, l. 3. *Pandectarum*, & alibi. Item civitates ipsæ, & respublica. *Martian. lib.* 1. *tit.* 8. *leg.* 6. Universitatis sunt, non singulorum, quæ in civitatibus sunt theatra, stadia, & si qua alia sunt communia civitatum. Adde l. 18. *tit.* 3. cujus lemma est, *De libertis universitatum*.

UNIVERSUS, a, um, *tutto*, *ὅλος*, totus, omnis, integer. *Cic.* 4. *Acad. c.* 23. Democritus ita ausus est dicere: Hæc loquor de universis. Nihil excipit, de quo non profiteatur. quid enim esse potest extra universa? *Nep. in Themist. c.* 2. Bellum universæ Europæ inferre. *Terent. Eun.* 2. 1. 18. Universum triduum. *tre di intieri*. & *Cic. pro Cæcin. c.* 20. *ad fin.* Tam testitur, si unus servulus, quem si familia dejecerit universa. *Id.* 1. *de nat. Deor. c. paulo*. Universum mundum complecti. *Id.* 2. *de Fin. c.* 34. *ante med.* Omne cælum, totamque cum universo mari terram mente complecti. *Id. Verr.* 4. *c.* 6p *a med.* Ab universa provincia, generatimque a singulis ejus partibus diligitur. *Id. pro Rosc. Com. c.* 15. Est tuæ contumaciæ, arrogantiæ, vitæque universæ vox. *Id. in Pison. c.* 17. Fac hujus odii tanti, ac tam universi periculum, si audes. *universale*. & *pro Sext. c.* 2. *ad fin.* Confusa atque universa defensio. *generale*. & *Martial. l.* 3. *epigr.* 25. Hermes gloria Martis universi. *h. e.* in omni genere gladiatoriæ pugnæ. *Liv. l.* 7. *c.* 11. Tanti ea ad universi belli eventum momenti dimicatio fuit, ut, &c. *Id. l.* 27. *c.* 12. *circa med.* Casum universæ pugnæ non necessarium censebat. *d' una battaglia generale*. Sic *l.* 28. *c.* 30. In casum universæ dimicationis non veniebant. & *l.* 4. *c.* 27. Spem universæ victoriæ præcipere. *totale*. & *l.* 10. *c.* 3. *circa med.* Ut prope jam aciem suorum jam pæne circumventis, ita universa requies data est. *riposo a tutti*. & *Colum. l.* 11. *c.* 2. *a med.* Universo jugero satisfacere modios frumentis MCCCCXI. ¶ Pleonasmus est in illo *Plauti Trin.* 1. 2. 134. Lupus gregem totum voluit universum avertere. ¶ In plur. *num.* omnes. *Phædr. in fin. fab.* 7. *l.* 5. Ab universis capite est protrusus foras. *Petron. in Satyr. c.* 23. Plaudentibus universis, & postulantibus, nuptias fecerant. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 43. In illum universi tela conjiciunt. ¶ Sæpe significat omnes conjunctim, *tutti insieme*: & opponitur singulis, aut in partes divisis. *Nep. in Themist. c.* 4. Universos esse pares aiebat, dispersos testabatur perituros. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 17 Non minus speciis videtur de universis generibus rerum quam de singulorum causis dicere. *Id. l.* 2. *de Orat. c.* 5. *ad fin.* Ex iis rebus universis eloquentia constat, quibus in singulis elaborare permagnum est. *Id.* 2. *de nat. Deor. c. paulo*. Dii natum urbium separatim ab universis singulos diligunt. *Id.* 3. *Offic. c.* 6. Ut eadem sit utilitas uniuscujusque & universorum. *Id. pro Dom. c.* 5e Se a me bis salutem accepisse, separatim semel, iterum cum universis. *Plin. l.* 8. *cap.* 17. *sub fin.* Scaurus ædilitate sua varias centum quinquaginta (*pantheras*) universas misit. *cencinquanta in tutte*. ¶ Universi omnes, pleonasmus latie commodus ad significandum omnes & singulos, omnino omnes, & nemine excepi, *tutti affatto*. *Plaut. Trin. c.* 3. 60 Id genus hominum omnibus universis est adversum, atque omni populo male facit. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 15. *ante med.* Communia rerum natura, universa atque omnia continens. *Apul. l.* 7. *Metam.* Talibus dictis universi omnes assensere. ¶ *Universum* absolute, res omnes, universitas rerum, mundus, *l' universo*, *τὸ πᾶν*. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c. paulo*. Censet, imagines divinitate præditas inesse universitati rerum: tum principia mentesque, quæ sunt in eodem universo, deos esse dicit. *Colum. l.* 3. *c.* 10. *circa med.* Quod hominibus ignotum voluit esse genitor universi. ¶ *In universum*, universe, generatim, *generalmente*, *universalmente*, *καθόλου*, *ἁπλῶς*. *Liv. l.* 9. *c.* 26. Non nominatim, qui Capuæ, sed in universum, qui usquam conjurassent adversus rempublicam. *Tacit. de Germ. c.* 3. Terra etsi aliquando specie differt, in universum tamen aut silvis horrida, aut paludibus fœda. & *c.* 6 In universum æstimanti, plus penes peditem roboris. *Plin. l.* 6. *c.* 17. Ultra sunt Scytharum populi. Persæ illos Sacas in universum appellavere. ¶ Ut locum habeat in heroico versu, *s* extritum est in illo *Lucret.* l. 4. *v.* 260. non privam quamque solemus Particulam venti sentire, & frigoris ejus, Sed magis universum. Al. tamen retinent, ut sit per synizesim pro dactylo.

UNIVIRA, æ, f. mulier, quæ unum tantum virum habuit. *Tertull. in exhortat. ad castit. c. ult.* Ut & virginibus legitime nubentibus univiræ pronubæ adhibeantur. *Id. advers. Psych. c.* 6. Univira viduitas. ¶ Legitur etiam *univiria*. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c.* 32. Quam majores nostri univiriam sacerdotem inter sacratissimas feminas adorarunt. *Inscript.* apud *Grater. pag.* 307. n. 3. Volusiæ Justæ omnium feminarum sanctiori univiriæ. Adde *pag.* 748. *n.* 4. & *pag.* 1141. *n.* 1. ubi habetur *univira*.

UNIVIRATUS, us, *m.* status monogamiæ, *h. e.* ejus, quæ semel tantum nupsit. *Tertull. in fin. l.* 1. *ad uxor.* & *l.* 2. *c.* 1.

UNIVIRIA. V. *Univira*.

UNIVŎCUS, a, um. Vox univoca dicitur, quæ multis diversis rebus tribuitur. *Martian. Capell. sub init. l.* 4. Univocis æquivoca connectere.

UNIUSMŎDI, *simile*, *ὁμοειδής*, uniformis, non varius. Sunt duæ voces inter se distinctæ, sed vulgo conjunctim pronuntiantur instar adverbii. *Terent. Heaut.* 1. 2. 31. Nam parentum injuriæ uniusmodi sunt ferme. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 7. *a med.* Nulli enim putant tolerabilem horum insaniam, nec uniusmodi fore. *Id. de Univ. c.* 7. Materia uniusmodi, & sui similis.

UNO, as, a. *t.* unio, unum facio. *Tertull. advers. Prax. c.* 27. Incipiunt illos dividere potius, quam unare. *cave usurpes*.

UNOCŬLUS, a, um, *μονόφθαλμος*, unicum habens oculum, quales Poetæ fingunt fuisse Cyclopes. *Plaut. Curcul. a.* 3. *v.* 22. Unocule salve. Quidam legunt *unioculo*. *Accius* apud *Gell. l.* 9. *c.* 11. *de Cyclope*: Itidem, inquit, vel maxime, quod unoculus fuit, rem tam insignem non prætermisisset. *Solin. c.* 13. (*al.* 25.) *a med.* Arimaspi unoculi gens.

UNOMAMMIA. V. *Unimammia*.

UNŌSE, adverb. una, simul. *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 881. Occidisti, ut multa paucis verba unose obnuntiem.

UNQUAM, adverb. *alcuna volta*, *giammai*, *ποτε*, aliquo tempore, ullo tempore. *Plaut. Aulul.* 3. 3. 2. Neque id in tantis periclis unquam committam, ut fiat. *Cic. de Harusp. resp. c.* 17. *ad fin.* Quod quidem sacrificium nemo ante P. Clodium omni memoria violavit, nemo unquam adiit. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 36. Non unquam gravis ære domum mihi dextra redibat. *h. e.* nunquam. Sic *Propert. l.* 1. *el.* 6. *v.* 2. Nam tua non ætas unquam cessavit amori. *Cic. Attic. l.* 3. *epist.* 12. Cum ita sim afflictus, ut nemo unquam. *h. e.* ut nemo unquam magis; vel quam qui maxime. Sic *Liv. l.* 34. *c.* 32. Tyrannus, quam qui unquam, sævissimus & violentissimus in suos. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 6. *vers.* 25. Excute: sic unquam longa relaxere catena; Nec tibi perpetuo serva bibatur aqua. *quando che sia*, *una volta*, aliquando. *Pacuv.* vel *Enn.* apud *Cicer.* 4. *Tuscul. c.* 36. Quis homo te exsuperavit unquam gentium impudentia? *Al. leg.* usquam. *Cic. Attic. l.* 2. *epist.* 2. Si unquam in dicendo fuimus aliquid, aut etiam si unquam alias fuimus, tam profecto, &c. *se mai*. & *Liv. lib.* 10. *cap.* 14. *circa med.* Si quando unquam equestri ope adjutam rempublicam meminerint, illo die adnitentur, ut, &c. *Terent. Heaut.* 3. 2. 8. Et cave posthac, si me amas, unquam istuc verbum ex te audiam. *Id. Phorm.* 3. 2. 15. En unquam injuriarum audisti mihi scriptam dicam? *hai tu mai sentito a dire?* ¶ *Semel unquam* una tantum vice in omni tempore. *Plin. l.* 2. *c.* 35. Scintillam a stella cadere, & augeri terræ appropinquantem, &c. semel unquam proditur, Cn. Octavio, C. Scribonio Coss.

UNUS, a, um, *uno*, *un solo*, *εἷς*, *μία*, *ἕν*, nomen numerale cardinale. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 6. Quia omnia hæc, quæ supra & subter, unum esse, & una vi, atque una consensione naturæ constricta esse dixerunt. *Cæs. init. l.* 1. *B. Gall.* Gallia est omnis divisa in partes tres: quarum unam incolunt Belgæ, aliam Aquitani, tertiam Celtæ. & *c.* 2. Helvetii continentur una ex parte flumine Rheno, altera ex parte monte Jura. *Cic.* 2. *Offic. c.* 12. Ad unum aliquem confugiebant virtute præstantem. *Terent. Andr.* 1. 5. *in fin.* Verbum unum cave de nuptiis. *guarda di dir nè pur una parola*. & 1. 2. 18 Quin tu uno verbo dic, quid est quod me velis. *in una parola*, *in poche parole*. & *Plaut. Trucul.* 2. 2. 30. Cum inter nos sorderemus unus alteri. *l'uno all' altro*. & *Cic. de Senect. c.* 5. Qui uno & octogesimo anno scribens mortuus est. *Colum. l.* 5 *c.* 3. Hæ summæ inter se multiplicabis, vicies & semel ducentos & unum: atque ita efficies quatuor millia ducentos & viginti unum. *Plin. sub fin. l.* 2. Brettiæ impositæ diebus viginti uno. *Solin. c.* 32. (*al.* 65.) Ab hoc ad Alexandrum M. numerantur annorum sex millia quadringenti quinquaginta unus. ¶ Sequente genitivo aut ablativo cum *de*, aut *ex*. *Tacit.* 12 *Ann. c.* 5. Unum se civium, & consensui imparem respondit. *Al. rectius leg.* Unum se, & civium consensui imparem. *Colum. l.* 11. 2. *c.* Unus ex multis, *di molti uno*. & *Senec. epist.* 39. Concupisces & ipse ex illis unus esse. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 23. Judicum forsitan unus De centum judex in tua verba venit. *Cic. pro Mil. c.* 24. Se gladio percussum esse ab uno de illis, ne indicaret. *Justin.* 1. *ex c.* 3 *ad fin.* Unus de numero ducum Jalnois. ¶ *Unus multorum*, & *de multis* dicitur, qui non est eximius, nec singularis, qui nulla re a vulgo distinguitur, qui unus est de vulgo, *εἷς τῶν πολλῶν*. *Cic. in Bruto*, *c.* 79. Qui non fuit orator unus e multis; potius inter multos prope singularis fuit. *Ovid. de remed. amor. v* 680. Jam facito a multis una sit illa tibi. *Senec. ep.* 10. *a med.* Iste homo non est unus a populo: ad salutem spectat. *Cic.* 2. *de Fin c.* 20. Tenuis L. Virginius, unusque de multis. *persona ordinaria*. & *Plin. l.* 1. *ep.* 3. Si te possident, felix beatusque es: sin minus, unus ex multis. *come la maggior parte degli uomini*. & *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 71. Sum paulo infirmior: unus multorum. ¶ Interdum unus subticetur. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. *sub init.* Nec desunt, qui tropis figurarum nomen imponant: quorum est C. Artorius Proculus. ¶ Unus, solus, unus tantum, *un solo*, *μόνος*. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. cap.* 7. Erat omnino in Gallia ulteriore legio una. *Terent. Andr.* 2. 5. 16. Unum hoc scio, hanc meritam esse, ut memor esses sui. *Cic. Attic. l.* 6. *epist.* 1. Pompejus plus potest unus, quam ceteri omnes. *Id. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. *c.* 13. In tuis summis laudibus accipiunt unam iracundiam. & *in fin. ejusd. ep.* Cui semper uni magis, quam universis placere voluisti. *Id. Phil.* 12. *c.* 9. *a med.* Quis mihi præstet, Antonium uno capite esse contentum? *Id. in Orat c.* 29. *sub fin.* Demosthenes unus eminet inter omnes in omni genere dicendi. *Id.* 1. *de Orat. c.* 22. Cum te unum ex omnibus ad dicendum maxime natum cognoscerem. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 4. Unus omnium loquacissimus, & minime aptus ad docendum. *Id. pro Rabir. Post. cap.* 9. Vir unus totius Græciæ facile doctissimus Plato. *Virg.* 1. *Æn. v.* 19. Quam Juno fertur terris magis omnibus unam Posthabita coluisse Samo. Additur & *solus*, aut *tantum* ad majorem vim. *Cic. in Pison. cap. paulo*. Te unum, solum suum depeculatorem, vexatorem, prædonem, hostem venisse senserant. *Id. de Harusp. resp. c.* 7. *a med.* Senatus, uno illo solo antistite sacrorum dissentiente, frequentissimus judicavit. *Id. Verr.* 4. *c.* 5. Unam solam fuisse civitatem Mamertinam, quæ legatos miserit. &

cap.

cap. 75. Ex uno oppido solo. *& pro Sext. c.* 62. Unus est solus inventus, qui, &c. *Horat. initio ep. 6. l.* 1. Nil admirari, prope res est una, Numici, Solaque, quæ possit facere & servare beatum. *Cic. pro Cluent. c. 7. ad fin.* Ut sibi restituerent eum filium, quem tantum unum ex multis fortuna reliquum esse voluisset. ¶ Unus pro *idem*. *Plaut. Capt. prol. v.* 19. Postquam hunc emit, dedit eum huic gnato suo peculiarem, quia quasi una ætas erat. *Id. Mil.* 3. 1. 129 Ne uno exemplo omnes vitam viverent. *Cic. pro Cluent. c. 9. a med.* Illa cum uno tempore audisset, sibi non solum filium, sed etiam exsequiarum munus ereptum, &c. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 15. Atque uno etiam tempore accidit, ut, &c. *Justin. l. 6. c. 2. ante med.* Quippe ætas, virtus, consilium, sapientia utrique prope una, gloria quoque rerum gestarum eadem. ¶ Item unicus. *Catull. carm 67. ad Manl. v.* 119 Nam neque tam carum confecto ætate parenti Una caput seri nata nepotis alit. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v.* 5. Unum qui dicat jam tibi, mater, habes. ¶ Jungitur & cum *idem* ad majorem explicationem. *Cic. Cæcil.* 4. *c.* 7. In quo etsi omnes sentiunt unum atque idem. *Id.* 2. *de Divin. c.* 47. Exitus quidem omnium unus & idem fuit. *Id. in Orat. c.* 40. Sic dicet ille, ut verset sæpe multis modis eandem & unam rem. ¶ Unus pro *aliquis*, *quidam*, & sæpe in contemptum. *Cic.* 2. *Phil. cap.* 3. *in fin.* Tanquam mihi cum M. Crasso contentio esset, non cum uno gladiatore nequissimo. *Id.* 1. *de Orat. cap.* 29 Sicut unus paterfamilias his de rebus loquor. *Id.* 9. *Attic. ep.* 10 Me una hæc res torquet quod non Pompejum tanquam unus manipularis secutus sum. *h. e.* tanquam miles gregarius. *Plaut. Truc.* 2. 1. 39. Est huic unus servus violentissimus, qui, &c. *Catull. carm.* 22. *in Suffen. v.* 9. tum bellus ille & urbanus Suffenus, unus caprimulgus aut fossor rursus videtur. Huc pertinet, cum unus substantivis additur ea ratione, qua Italice *uno*, *un certo*. *Terent. Andr.* 1. 1. 90. Inter mulieres, quæ ibi aderant, forte unam adspicio adolescentulam forma & vultu adeo modesto, &c. Ubi *Donatus*: Ex consuetudine dicit *unam*, ut dicimus, *unus est adolescens*. Tolle *unam*, & ita fiet, ut sensus nihil debeat sed consuetudo mirantis non erit expressa. *Unam* ergo τῷ ἰδιωτισμῷ dicit, vel *unam* pro *quadam*. *Sueton. in Cæs. c.* 30 Rapta ab uno tuba prosiluit ad flumen. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 5. *ad fin.* Adolescens ea est, quam propter eximium splendorem, ut judicem unum, vereri debeamus. *Plaut. Mostell.* 3 1. 146 Iterum jam ad unum saxum me fluctus ferunt. *Id. Pseud.* 4. 1. 33. Ibi una aderit mulier lepida, quæ, &c. *Id. Mostell.* 4. 3. 9 Unum vidi mortuum efferri foras. *In argum.* 2. *Mercatoris*, *v.* 2. Is peregre unius sed mirè ancillæ hospitis. *Quadrigar.* apud *Gell. l.* 15. *c.* 1. Ut Archelai turrim unam, quam ille interposuit, ligneam incenderet. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *sect.* 36. *num.* 12. *Harduini*. Aberat ipse: sed tabulam in machina aptatam picturæ anus una custodiebat. *Ovid.* 6 *Met. v.* 5?3 persectaque (*stamina*) tradidit uni, Utque ferat dominæ, gestu rogat. ¶ Jungitur cum *ille*, *quisquam*, *aliquis*, *quivis*, *quilibet*, *alius*, *quidam*, *nemo*, *nihil*. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 13 *extr.* Ratum sit, quod finitor uni illi, a quo missus erit, renuntiaverit. *Al. leg.* uni ulli. *Liv. l.* 32. *c.* 20. *extr.* Hæc adhortatio prætoris non modo quemquam unum elicuit ad suadendum, sed ne fremitum quidem concionis tantæ movit. *Cic. in Divin. Verr. c.* 9. Cognosce ex me, quam multa esse oporteat in eo qui alterum accuset: ex quibus si unum aliquod in te cognoveris, &c. *Id.* 2. *Offic. c.* 12 Cum premeretur inops multitudo ab iis, qui majores opes habebant, ad unum aliquem confugiebant virtute præstantem, qui, &c. *Id.* 3. *de Fin. c.* 19. *a med.* Vir bonus & sapiens utilitati omnium, plus quam unius alicujus, aut suæ consulit. *Id. in Brut. c.* 93. *& pro Cæcin. c.* 22. Quantum non quivis unus ex populo, sed æstimator doctus & intelligens posset cognoscere. *Liv. l.* 9. *c.* 27. *a med.* Id vero erat periculum, ne solertius, quam quilibet unus ex iis, quos nominavi, castris locum caperet. *Id. l.* 6. *c.* 40. Si non sum ex patricio sanguine natus, sed unus Quiritium quilibet. *Id. l. & c.* 41. Queratur unus quilibet militis mei injuriam. *Cic. in Bruto*, *c.* 59. *in fin.* Nulla re una magis oratorem commendari, quam verborum splendore & copia. *Id. de provinc. consul. c.* 4. Unum signum Byzantii ex maximo numero nullum haberent. *Id.* 3. *de Orat. c.* 14. *ad fin.* Est enim eloquentia una quædam de summis virtutibus. *& l.* 2. *c.* 10 Nam hesterno sermone unius cujusdam operis remigem aliquem, aut bajulum nobis oratorem descripseras. *Id. Phil.* 10. *c.* 1. *ad fin.* Cur nunquam tam frequens senatus fuit, ut unus aliquis tuam sententiam secutus sit? *Id. Tuscul.* 5. *c.* 36. *a med.* Nemo de nobis unus excellat. *Liv. l.* 2. *c.* 6. Nemo unus satis dignus regno visus est. *Id. l.* 41. *c.* 20. (*al.* 25) Rhodiis ut nihil unum insigne, ita omnis generis, ut quæque usus eorum postulaverunt, dona dedit. ¶ Unus alter, *unus & alter*, duo significat, quæ unum post aliud sequuntur, *uno*, *due*. *Cic.* 7. *Verr. c.* 29. *sub fin.* Unum alterum mensem, prope annum denique, domi tuæ piratæ fuerunt. *& Verr.* 6. *c.* 29. Rex primo nihil metuere, nihil suspicari: dies unus, alter, plures: non referri. *Id. pro Cluent. c.* 64. Unum, alterum, tertium annum Sassia quiescebat. *& c.* 28 Unus & alter dies intercesserat, cum, &c. *Liv. l.* 6. *c.* 10. *a med.* Uno alteroque subinde ictu ventrem hausit. *Auct. dial. de Oratorib. cap.* 39. Unus inter hæc dicenti, ac alter assistit. *Cic. pro Mur. c.* 21. Neque in uno aut altero animadversum est, sed jam in pluribus. ¶ Aliquando ponitur non ad duo significando, sed aliquot paucos. *Terent. Andr.* 1. 1. 47. Primum hæc pudice vitam agebat: postquam amans accessit, pretium pollicens, unus & item alter, accepit conditionem. *uno e poi un altro*. & *Ovid.* 1. *Trist. el.* 3. *v.* 15. Alloquor extremum mœstos abiturus amicos, Qui modo de multis unus & alter erant. *alcuni pochi*. ¶ *Unus post unum*, unus post alium, *un dopo l'altro*. *Aur. Vict. in epitom. c.* 26. Duo Gordiani, pater & filius, unus post unum interiere. ¶ Cum iis nominibus quæ plurali numero efferri solent, etiam unus pluraliter effertur, sive careant ea nomina singulari, sive non. *Plaut. Pseud* 1. 1. 50. Unæ quinque remorantur minæ. *Id. Bacch.* 4. 7. 34. Si quæres me tres unos passus. *tre soli passi*. & *Sallust. in Catil. c.* 6. Postquam in una mœnia convenere. *Cæs. l.* 4 *B. Gall. c.* 16. Ubii, qui uni ex Transrhenanis ad Cæsarem legatos miserant. *h. e. soli*. Sic *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 147. Quare illud satis est, si nobis is datur unis. *Virg. Æn.* 2. *v.* 642 Satis una, superque Vidimus excidia. *Terent. Eun.* 2. 3. 75. Aderit una in unis ædibus. *Id. Andr.* 4. 1. 41. Et unis geminas mihi conficere nuptias. *Cic. Verr.* 5. *c.* 21. Cum unæ decumæ lege & conditione teneantur, alteræ novis institutis imperentur. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 18. Adductus sum tuis unis & alteris literis. *Id. pro Flacc. c.* 26 Unis moribus, & nunquam mutatis legibus vivunt. *h. e. iisdem*. *Cato R. R. c.* 10. *a med.* Molas asinarias unas, & trusatiles unas, Hispanienses unas. *& c.* 15. Molas unas, cribrum unum, &c. *Molas* dixit in plurali, quia mola e duobus lapidis constat, ut in *Mola* dictum est. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. *circa med.* Unæ quadrigæ. ¶ *In unum*, in eundem locum, simul. *Sallust. in Jug. c.* 55. Metellus paulatim milites in unum conducit. *Cic.* 2 *de legib. c.* 3 Fluvius divisus in duas partes latera hæc alluit, rapideque dilapsus cito in unum confluit. *Liv. l.* 30. *c.* 11. Omnibus qui bello apti erant, in unum coactis. *Virg. Ecl.* 7. *vers.* 2. Compulerantque greges Corydon, & Thyrsis in unum. ¶ *Ad unum omnes*, omnino omnes usque ad unum, *h. e.* ne uno quidem excepto. *Lentul. ad Cicer. Fam.* 12. *epist.* 14. Onerariæ omnes ad unam a nobis sunt exceptæ. *Cic. de Amic. c.* 23. De amicitia omnes ad unum idem sentiunt. Adde *Liv. lib.* 2. *cap.* 30. *sub fin.* Et omisso τῷ omnes. *Virg. Æn.* 5. *v.* 687. si non exosus ad unum Trojanos. *Epit. Livii l.* 2. *ad fin.* Qui ad Cremeram ad unum ab hostibus cæsi sunt. ¶ Genitivus *unius* penultimam habet longam, apud Poetas ancipitem. *Virg. Æn.* 1. *v.* 45. Unius ob noxam, & furias Ajacis Oilei. *& vers.* 255. Navibus (infandum!) amissis unius ob iram. ¶ Reperitur & *uni*, pro *unius*. *Titian.* apud *Priscian. l.* 6. *pag* 694. & 717. *Putsch.* Namque uni collegii sumus. *Catull carm.* 17. *ad Colon. v.* 17. Ludere hoc sinit, ut lubet, nec pili facit uni. *Plaut. Stich.* 5. 4. 49. Ego tu sum, tu es ego: uni animi sumus. Al. scrib. conjunctim *unianimi*, vel *unanimi*. ¶ In dativo *uno*, & *unæ* pro *uni*. *Varr. l.* 1. *R. R. cap.* 18. *a med.* Singula jugera quaternis operis uno operario ad conficiendum satis esse. *Cato R. R. c.* 19 Unæ fibulæ locum facito. ¶ Une in vocativo. *Plaut. in fragm.* apud *Priscian. l.* 5. *pag* 673. *Putsch* O amice ex multis mihi une, Cephalio. *Catull. carm.* 37 *ad contubernal. v.* 17. Tu præter omnes une de capillatis. *August. l.* 1 *Confession. cap.* 7. *a med.* Nisi tu une (*Deus*) a quo omnis modulatio, &c.

UNUSQUILIBET, quilibet unus. Ita conjunctim interdum scribi... V. in voce præced.

UNUSQUISQUE, unaquæque, unum quodque, & unumquidque, *ciascheduno*. τὶς ἕκαστος, πᾶς τις, πάντες ὅσοι, singuli. *Cic. pro Font. c.* 6. Mihi enim semper unaquæque de re testis non solum semel, verum etiam breviter interrogatus. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 30. Leviter unumquodque tangam. *Id. Verr.* 6. *c.* 59. Q... hospiter ad ea, quæ visenda sunt, ducere solent, & unumquodque ostendere. *Id. Parad.* 1. *c.* 5. Ponite ante oculos unumquemque regum. ¶ *Unumquisquid*, pro unumquidque, *Lucret. l.* 5. *v.* 1387. Sic unumquidquid paulatim protrahit ætas. *Plaut. Trin.* 4. 2. 35. Sin unumquidquid singillatim, & placide percontabere.

UNUSQUIVIS, quivis unus. V. in *Unus*.

UNXIA, æ, f. dea, quæ unctionibus præerat. *Arnob. l.* 3. *pag.* 115. Unctionum superest Unxia, cingulorum Cinctia replicationi. *Id. l.* 7. *pag.* 227. Bos sterilis Unxiæ mactatur. Adde *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 37. *extr.* ubi Junonem significari tradit, quæ nuptiis præerat, & cum sponsa eius domum ingressa postes de more ungeret, faustum omen affigere credebatur. *Cinxia* quoque, vel *Cinctia* Junonis appellatio erat in nuptiis.

V O

VOCABILIS, le, idem quod vocalis. *Gell. l.* 13. *c.* 20. *a med.* Sonus vocabilior est visus, & amœnior. Alii leg. *vocalior*.

VOCABULUM, i, n. *vocabolo*, *voce*, *nome*, λέξις, dictio, qua res singulæ vocantur, aut voce efferuntur. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 40. Si res suum nomen & proprium vocabulum non habet, ut pes in navi, &c. *Plin. l.* 8. *ep.* 14. *sub fin.* Neque enim alio vocabulo poterit exprimi. *Horat. l.* 2 *sat.* 3. *v.* 280. Vocabula rebus imponere. ¶ Differunt nomina, & vocabula, ut docet *Varr. l.* 9. *de L. L. c.* 1. *a med.* quia nomina finita sunt, & significant res propias, ut *Romulus*, *Helena*; vocabula autem infinita, & res communes designat, ut *mulier*, *scutum*. *Varr. ibid.* Non enim idem oppidum, & Roma, cum oppidum sit vocabulum, Roma nomen. Adde *l.* 7. *c.* 83. ¶ Nonnunquam tamen vocabulum pro nomine ponitur. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 66. Deligitur artifex talium, vocabulo Locusta. *Id. Ann.* 13. *c.* 12. Liberta cui vocabulum Acte fuit. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 511. Tu mihi juncta toro, mihi juncta vocabula sume. ¶ Hinc sumitur universim pro nomine, ut accipitur a Grammaticis, & a verbo distinguitur. *Varr. l.* 7 *de L. L. c.* 4. Aristoteles duas partes orationis esse dicit, vocabula, & verba, ut homo & equus, & legit & currit. *Senec. epist.* 58. Cogor verbum pro vocabulo ponere: sed si id necesse est, ponam. ¶ Fuerunt, qui vocabulum ab appellatione diducerent, ut esset vocabulum corpus visu tactuque manifestum; ut domus, lectus: appella-

pellatio, cui vel alterum deest, vel utrumque, ut ventus, cursum, deus, virtus. *Quintil. lib. 1. cap. 4. a med.* (*al. cap.* 5 *sub fin.*)

VOCALIS, le, *risonante, sonoro*, φωνήεις, ἔμφωνος, qui est magnæ vocis, sonorus. *Ovid. 11. Met. v.* 317. Carmine vocali clarus, citharaque Philammon. *Tibull. l. 2. el.* 5. *v.* 3. vocales impellere pollice chordas. *Senec. lib. 2. quæst. nat. c.* 29. Vocaliora sunt vacua, quam plena. *Quintil. l. 8. c. 3. ante med.* Ut syllabæ e litteris melius sonantibus clariores sunt, ita verba e syllabis magis vocalia. *Plin. l. 5 c. penult.* Ranæ vocales, & mutæ. *Id. lib.* 9 *c.* 19. Pisces vocales. *Id. l.* 11. *c.* 28. Scarabæi nocturno stridore vocales. *Id. l.* 10. *c.* 1. Aves cantu aliquo, aut humano sermone vocales. *Horat. l. 1. od.* 12. *v.* 7. vocalem temere insecutæ Orphea silvæ, *h. e.* fidibus præstantem. *Plin. l. 4. ep.* 7. Eligere vocalissimum aliquem, qui legeret. ¶ Ponitur etiam simpliciter pro eo, qui vocem habet, qui est in numero loquentium. *Cic. in Bruto, c.* 59. Addamus huc etiam, ne quem vocalem præteriisse videamur, C. Gosconium. *Valer. Max. l. 1. c. 8. de miraculis, in externis, n.* 4. Ægles Samius athleta mutus, cum ei victoriæ, quam adeptus erat, titulus & præmium eriperetur, indignatione accensus vocalis evasit. *Stat. 1. Theb. v.* 492. mox fatusque deos vocalibus antris, *h. e.* in quibus oracula & responsa dantur. ¶ Item pro eo, qui humana voce loquitur. *Tibull. l. 2. eleg. 5. vers.* 78 Fataque vocales præmonuisse boves. *Propert. l. 2. el.* 25. *v.* 37 vocalis equus. Adde *Ovid. Met.* 13 *v.* 716. ¶ Litteræ vocales, apud Grammaticos, γράμματα φωνήεντα, sunt illæ, quæ per se vocem faciunt, id est quæ per se sine consonantibus pronuntiari possunt, ut a, e, i, o, u, & in græcis dictionibus etiam y. *Cic. in Orat. c.* 23. *a med.* Habet enim ille tanquam hiatus concursu vocalium molle quiddam. ¶ Tria sunt instrumenti villatici genera: vocale, semivocale, & mutum: vocale in quo sunt servi: semivocale, in quo sunt boves: mutum, in quo sunt plaustra. *Varr. l. 1. R. R. c.* 17. ¶ Similiter tria sunt in exercitu signorum militarium genera. Vocale dicitur signum, quod voce humana & verbis pronuntiatur: semivocale, quod voce sine verbis, tuba scilicet, buccina, cornu: mutum aquilæ, dracones, vexilla, pinnæ, &c. *Veget. de re milit. l. 3 c.* 5. ¶ Aliquando vocales dicti sunt, qui voci & cantui operam dabant, *musici*. *Lamprid. in Alex. Sever. cap.* 34. & *Sidon. lib. 1. epist. 2. ad fin.* ¶ Vocales quidam Cilaliæ *Statius* dixit *lib. 1. silv. 2. v. 6. & lib. 5. silv. 5. vers.* 2. quia vocem & carmina iis, qui biberint, dare dicuntur.

VOCALITAS, atis, f. *consonanza*, εὐφωνία, consonantia. *Quintil. l. 1. cap* 3 (*al.* 9.) Sola est quæ notari possit, velut vocalitas, quæ εὐφωνία dicitur: cujus in eo delectus est, ut inter duo, quæ idem significant, ac tantumdem valent, quod melius sonat, malit.

VOCALITER, adverb. per vocem, sive vocabulum. *Tertull. ad vers. Prax. c.* 3 Μοναρχίαν, inquiunt, tenemus, & ita sonum ipsum vocaliter exprimunt etiam Latini. ¶ Item magna voce. *Apul. l. 3. Metam.* Januam firmiter oppessulatam pulsare vocaliter incipio. *h. e.* pulsare simul clamando, & vocando.

VOCAMEN, inis, n. *nome, vocabolo*, ὄνομα, nomen, appellatio. *Lucret. l. 2. v.* 556. & Barbari nomine abuti Mavult, quam læticis proprium proferre vocamen. *Solin. c. 5.* (*al.* 12.) *a med.* Tibiæ puellatoriæ, quibus a sono clariora vocamen datur. Adde *Arnob. l. 4 pag.* 135 & *l. 7. pag.* 251.

VOCATIO, onis, f. *invito*, κλῆσις, invitatio ad cœnam. *Catull. carm. 47. ad Porcium* Vos convivia lauta sumptuose De die facitis: mei sodales Quærunt in trivio vocationes, *idest* eo miseriæ sunt redacti, ut quærant, a quibus vocentur ad cœnam. Sunt qui leg. *vocatiunes*. *Justin. l. 37. c.* 4. Non in convivio, sed in campo; non in vocationibus, sed in exercitationibus. Alii *vacationibus*. ¶ Item actio vocandi in jus, *citazione*, πρόσκλησις. *Varr. apud Gell. l. 13. c.* 12. In magistratu habent alii vocationem, alii prensionem, alii neutrum. Adde *Atejum Capiton. ibid.* & rursus *Varron. ibid. cap.* 13. Unde *Gell.* Non pauci existimabant, jus vocationis in eum prætori non esse.

VOCATIVE, adverb. vocando; item casu vocativo. *Gell. l.* 13 *c.* 22 Varro, Nerienes, vocative dicit in his versibus.

VOCATIVUS, a, um, κλητικός, ad vocandum spectans, ut *Vocativus casus*, κλητικὴ πτῶσις, per quem aliquem vocamus. *Gell. lib. 14. cap.* 3. In casu vocativo vir egregi dicendum contenderet.

VOCATOR, oris, m. κλήτωρ, κλητήρ, qui vocat. *Prudent. in pass. Laurent. hymni cap. 3. v.* 451. Penius vocator gentium. ¶ Speciatim *vocatores* dicti sunt, quibus datum erat invitandi negotium, sive qui ipsi vocabant ad cœnam. *Senec. l. 3 de Ira, c.* 37. *a med.* Minus honorato loco positus irasci cœpisti convivatori, vocatori, ipsi qui tibi præferebatur. *Plin. l. 35 c. 10 ante med.* Invitatus ad regiam cœnam venit. Indignantique Ptolemæo, & vocatores suos ostendenti, ut diceret, a quo eorum invitatus esset, &c. *Sueton. in Calig. c. 39. a med.* Ducenta HS. numerasse vocatoribus, ut per fallaciam convivio interponeretur.

VOCATORIUS, a, um, ad vocandum pertinens. *Tertull. de anim. c.* 47. Si quæ honesta, sancta, revelatoria, ædificatoria, vocatoria.

VOCATUS, us, m. κλῆσις, vocatio, appellatio. *Virg. 12. Æn. v.* 95. nunquam frustrata vocatus Hasta meos, *h. e.* invocationes, & preces. *Cic. 3 de Orat. c.* 1. Mane Idib. Septembr. & ille, & Senatus frequens vocatu Drusi in Curiam venit. *Sueton. in Calig. c. 39 extr.* Misit qui diceret, cœnaturum apud Cæsarem vocatu ipsius.

VOCATUS, a, um, *chiamato*, κεκλημένος, particip. a voco. *Ovid. 8. Met. v.* 159. Conciliumque vocat, tenuit mora nulla vocatos. *Plaut. Capt. 1. 2. 69.* Numquo foras vocatus ad cœnam? *in itato.* & *Men. prol. vers.* 44. Ipsus eodem avus est vocatus nomine. *Horat. epod. 5. vers.* 5. si vocata partubus Lucina veris affuit. *invocata*.

VOCIFERATIO, onis, f. *grida*, κραυγή, βοή, actus vociferandi, clamor. *Cic. 7. Verr. cap.* 60. An te L. Flavii, ceterorumque L. Herennio vociferatio commovebat? *Id. pro Cluent. c. 10. sub fin.* Nam in ipso sermone hoc & vociferatione mortua est. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 12 ad fin.* Acuta exclamatio habet quiddam illiberale, & ad muliebrem potius vociferationem, quam ad virilem dignitatem in dicendo accommodatum. *Sueton. in Claud. cap.* 34. Lacrymis & vociferatione miseratus est conditionem lurma. *Petron. in Satyr. cap. 14. a med.* Magna vociferatione clamare.

VOCIFERATOR, oris, m. qui vociferatur. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c.* 11. Joannes vociferator in solitudine.

VOCIFERATUS, us, m. idem quod vociferatio, clamor. *Plin. l. 10. c.* 60. Cum vociferatu sanguinem profundere.

VOCIFERO, as, n. 1. idem ac vociferor. *Varr. l. 3. de R. R. c. 9. de gallis gallinaceis.* Item qui elati sunt, ac vociferant sæpe in certamine pertinaces. Tribuitur etiam *Livio l. 7. c. 12. in fin. l. 5 c. 38. ad fin.* & alibi, ex MSS. & *Ciceroni Verr. 4. c.* 21. & *Verr. 6. c.* 28. sed plerique alii hic leg. *vociferari*.

VOCIFEROR, aris, dep. 1. *gridare forte*, κράζω, βοάω, ἀλαλάζω, vehementer exclamo, majorem vocem emitto: quod fit in dolore, & indignatione, vel etiam aliter omnem affectum, seu animi perturbationem. *Cic. 6 Verr. c. 28. ad fin.* Minitari absenti Diodoro, vociferari palam, lacrymas interdum vix tenere. *Id. pro Rabir. Post. c.* 5. Quid vociferabare, decem millia talentum Gabinio esse promissa? *Liv. l. 10. c.* 29. Pontifex Livius vociferari, vivisse Romanos. & *c. 28. a med.* Vociferari Decius, quo fugerent; quamve in fuga spem haberent? *Lucret. l. 2. v.* 1049. res ipsaque per se vociferatur, *h. e.* loquitur, testatur, ostendit. Sic *l. 2. v.* 732. Carmina quin etiam divini pectoris ejus Vociferantur, & exponunt præclara reperta. *Id. l. 2. v.* 450. Æraque, quæ claustris restantia vociferantur. *h. e.* sonitum edunt, stridunt.

VOCIFICO, as, n. 1. idem quod vociferor, voce declaro. *Varr. l. 3. R. R. c. 16. de apib.* A se ejiciunt fucos, quos vocificantes persequuntur. Alii leg. *vociferantes*. *Gell. l. 9. c.* 3 Demosthenis orationes, concionesque vocificant. Alii *vociferant*.

VOCITATUS, a, um, *chiamato, nominato*. *Liv. l. 4. in fin.* Servius Romanus vocitatus. *Plin. l. 3. c.* 9. Lipara antea Meligunis vocitata.

VOCITO, as, a. 1. *chiamare, nominare*, appello, frequenter voco. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 9 Demetrius, qui Phalereus vocitatus est. *Id. in Arat. l. 2. de nat. Deor. c.* 43. Has Graii stellas Hyadas vocitare suerunt. *Lucret. l. 6. v.* 297. quod patrio vocitamus nomine fulmen. *Tacit. 2. Hist. in fin.* Incertus undique clamor accurrentium, vocitantium. & *l. 5 c.* 2. Accolas Idæos, aucto in Barbarum cognomento, Judæos vocitari. *Nep. in Dione, sub fin.* Qui civem eum tyrannum vocitarant, eundem liberatorem patriæ prædicabant.

VOCO, as, avi, atum, a. 1. *chiamare*, καλέω, φωνέω, voce arcesso, advoco. *Plaut. Curcul. 2. 3.* 24. Heus Curculio! te volo. *Curc.* quis vocat? quis nominat me? *Id. Capt. 2. 2. in fin.* Vin' vocem patrem huc ad te? *Tyn.* voca. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 42. sub fin.* Nuto vocibusque hostes, si introire vellent, vocare cœperunt. *Id. l. 3. B. Civ. c.* 105 Ejus rei causa senatores omnes ex provincia vocasse, ut iis testibus uteretur. *Id. l. 1. B. Gall. c. 20. ad fin.* Dumnorigem ad se vocat. & *l. 1. B. Civ. c.* 2. Ad perficienda opera magnam jumentorum atque hominum multitudinem ex omni provincia vocat. *Liv. l. 5. c. 47. a med.* Vocare classico ad concilium milites ac tribunos. *Id. l. 36. c.* 20. Vocare Senatum. *Al. leg.* in Senatum. *Cic. 4. Acad. cap.* 47. In concionem. *Justin. l. 14. c. 1. a med.* ad concionem. *Tacit. 1. Ann. c.* 29. Vocare concionem. *Virg. 10. Æn. v.* 2. conciliumque vocat divum pater. *Tacit. 4. Hist. c.* 14. Vocare juventutem ad delectum. *Virg. 11. Æn. v.* 730. variis instigat vocibus alas, Nomine quemque vocans. ¶ Pro nominare, *appellare*. *Virg. 4. Æn. v.* 171. Nec jam furtivum Dido meditatur amorem: Conjugium vocat: hoc prætexit nomine culpam. *Cæs. l. 5. B. Gall. c.* 21. Oppidum Britanni vocant, cum silvas impeditas vallo atque fossa munierunt. *Sallust. in Catil. c.* 52. Alii alios increpantes, timidos vocant. & *in Jug. c. 21. circa med.* Ædificia Numidarum agrestium, quæ mapalia illi vocant. *Cic. in fragm.* apud *Augustin. l. 2. contra Acad. c.* 11. Quæ si tu alio nomine vis vocare, nihil repugno. *Justin. l. 15. c.* 4. Urbem ex Antiochi patris nomine Antiochiam vocarit. *Liv. l. 45. c. 33. sub fin.* Ad Spalæum, quod vocant, biduum moratus. *Tacit. Ann. 12. c.* 34. Vocabatque nomina majorum, qui dictatorem Cæsarem pepulissent. *h. e.* memorabat, recitabat. ¶ Et *vocari*, nomen habere, appellari, nominari. *Plaut. Aulul. 4. 10. 49.* Meus fuit pater Antimachus: ego vocor Lyconides. *Terent. Adelph.* 5. 5 3. O qui vocare? *Ge.* Geta. *Id. ibid.* 7. 13. Ego, jam lepidus vocor. *Id. Eun. 2. 2.* 33. Parasiti ex Gnathonici vocentur. *Id. Phorm. prol. v.* 25. Epidicazomenon quam vocant Comœdiam Græci, Latini Phormionem nominant. Adde *Horat. in carm. sæcul. v.* 15. ¶ Solemne verbum est invitandi ad cœnam, *invitare*. *Cic. Attic. l. 5. epist. 3. sub fin.* Hunc ego patris causa vocavi ad cœnam, quo die venit. *Terent. in fin. Phorm.* Me ad cœnam voca. *Nausf.* pol vero voco. *Plaut. Stich.* 4. 4. 29. Solus cœnabo domi? *Gel.* non enim solus, me vocato. *Id. ibid.* 2. 3. 28. Nulli negare soleo, si quis

asum

esum me vocat. Addo *Terent. Andr.* 2. 6. 22. ¶ Et absolute *Plaut. Capt.* 1. 1. 8. Nos parasiti, quos nunquam quisquam neque vocat, neque invocat. *Terent. Phorm.* 4. 4. 21. Spatium apparandis nuptiis, vocandi, sacrificandi, dabitur paululum. *Plaut. Asin.* 4. 1. 23. Vocet convivam neminem illa: tu voces. *Sueton. in Tib. c.* 53. Quondam inter cœnam porrecta a se poma gustare non ausam, etiam vocare desiit. Adde *Nepot. in Attic. c.* 14. ¶ Hinc *vocatis*, & *vocator*. ¶ *Vocata est opera*, dicit apud *Plaut. Stich.* 3. 2. 17. qui vocatus ad cœnam recusat, quod alteri promisit. Similis est locus *Curcul.* 4. 4. 7. ¶ *Vocare deos*, implorare, invocare, quærere, *invocare*. *Virg.* 6. *Æn. v.* 247. Voce vocans Hecaten cæloque, Ereboque potentem. (Voce *vocare* dixit *Id.* etiam *Æn.* 4. *v.* 680. & *l.* 12. *v.* 638. item *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 83. & *Justin. l.* 38. *c.* 7. *a med.* ubique autem est invocare, in auxilium vocare.) & *l.* 5. *v.* 686. Auxilioque vocare deos, & tendere palmas. *Horat. l.* 1. *od.* 14. *v.* 10. Non tibi sunt dii, quos iterum pressa voces malo. *Virg.* 5. *Æn. vers.* 234. vocare deos in vota. ¶ Cum infinito *Horat. in fin. od.* 18. *l.* 2. hic levare functum pauperem laboribus vocatus, atque non vocatus audit. ¶ Citare ad magistratum, in jus, *citare*, *chiamare in giudizio*, *προσκαλεῖν*. *Cic. pro Quint. c.* 29. *ad fin.* Vadari vis: promittit. in jus vocas: sequitur. *Varr.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 12. *a med.* Tribuni etiam consulem in rostra vocari jusserunt. ego triumvir vocatus a Porcio trib. pleb. non ivi auctoribus principibus; & vetus jus tenui. Item tribunus cum essem, vocari neminem jussi, neque vocatum a collega parere invitum. ¶ *Vocare in crimen*, reum facere, insimulare, accusare. *Nep. in Timol. c.* 3. *ad fin.* & *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 8. *extr.* & *Verr.* 7. *c.* 50. *ad fin.* Sic *Ovid. ex Pont. l.* 4. *ep.* 14. *v.* 41. At malus interpres populi mihi concitat iram, Inque novum crimen carmina nostra vocat. ¶ Simile est *vocare in invidiam*, *odium*, adducere, invidiam conflare. *Cic. Phil.* 2. *c.* 24. *a med.* Ne me apud milites in invidiam voces. *Id.* 1. *Offic. c.* 25. Falsis criminibus in odium aut invidiam quemquam vocare. Adde *pro Sext. c.* 43. Sic *vocare in judicium*, adducere, ut de eo a judicibus sententia feratur. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 57. *Verr.* 3. *c.* 12. *ad fin.* & *pro Balb. sub fin.* Sic *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 20. Et sub judicium singula verba vocem. ¶ Similia sunt etiam illa *Cicer. l.* 2. *de Orat. c.* 72. Rem in disceptationem, aut controversiam vocare. & *pro leg. Manil. c.* 5. Salus sociorum summum in periculum ac discrimen vocatur. & *Verr.* 7. *c.* 4. *sub. fin.* Leonidæ familia in suspicionem vocata est conjurationis. ¶ *Vocare aliquid ad judicium*, quod dixit *Quintil. l.* 2. *c.* 4. *ad fin.* est referre ad judicem, ut de eo sententiam ferat. Hinc *Cic.* 4. *Acad. c.* 18. Me ad Democritum vocas, cui non assentior. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 6. *extr.* Ne Tiberius vim principatus resolveret, cuncta ad senatum vocando. ¶ Pro trahere, pertrahere. *Cic. Catil.* 1. *c.* 5. *a med.* Templa deorum immortalium, tecta urbis, vitam omnium civium, Italiam denique totam ad exitium & vastitatem vocas. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 7. Ne & meum mœrorem exagitem, & te in eundem luctum vocem. ¶ Invitare, allicere. *Cic. ibid.* Quod me ad vitam vocas, unum efficis, ut a me manus abstineam. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *epist.* 7. *sub fin.* Quarum rerum spe ad laudem me vocasti. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 15. *a med.* Hæc nisi vides expediri, quam in spem me vocas? ¶ Apud *Tacit.* vocare offensas *l.* 4. *Hist. c.* 80. *a med.* est provocare. Similem sensum habere videtur in ludo talorum. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 355. modo cogitet apte, Quam subeat partem callida, quamque vocet. *Mazzonius* ita exponit, ut *subire partem* sit eligere punctum aliquod, ut vincaris, si casetit; *vocare*, ut vincas. ¶ appellare, *h. e.* alloqui. *Petron. in Satyr. c.* 113. *a med.* Nec Giton me aut tralatitia propinatione dignum judicabat, aut, quod minimum est, sermone communi vocabat. ¶ revocare, avocare. *Cic. pro Dejot. c.* 11. Dejotarus vestram familiam abjectam & obscuram e tenebris in lucem vocavit. *Al. leg.* evocavit: *al.* revocavit. *Id. Attic. l.* 12. *ep.* 37 *sub fin.* Quod me a mœstitia voces, multum levaris, si, &c. Pieriq. al. leg. *avocas*. ¶ *Vocare aliquem in partem*, invitare, ut particeps sit cujuspiam rei. *Cic. pro Cæcin. c.* 4. *extr.* Itaque in partem (*hereditatis*) mulieres vocatæ sunt. *Virg.* 3. *Æn. vers.* 223. ipsumque vocamus In prædam partemque Jovem. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 11. Vocare aliquem in partem curarum. *Justin. l.* 5. *c.* 2. *a med.* in portionem muneris. ¶ *Vocare ad calculos*, adigere ad incundas rationes, *chiamare a conti*. *Cic. de Amic. c.* 16. *ante med.* Hoc quidem est nimis exigue & exiliter ad calculos vocare amicitiam, ut par sit ratio acceptorum & datorum. (Adde *Liv. l.* 5. *c.* 4. *circa med.*) *Plin. in Paneg. c.* 38. Nemo recentem & attonitam orbitatem ad computationem vocet, cogatque patrem quid reliquerit filius, scire. ¶ *Vocare in dubium*, dubiam rem facere. *Cic.* 2. *de Invent. cap.* 28. *ante med.* Injuria ita perspicua, ut ne ab ipso quidem, qui fecisset, in dubium vocaretur. ¶ Tribuitur & rebus inanimis, quæ ad aliquid invitare videntur. *Liv. l.* 28. *c.* 15. *a med.* Carthaginienses fessos nox imberque ad necessariam quietem vocabat. *Id. l.* 24. *c.* 36. *sub fin.* Ut quocunque vocasset defectionis ab Romanis spes, admoveret exercitum. *Auctor B. Hisp. c.* 24. Hæc res necessario vocabat, ut ad dimicandum descenderet. *Virg.* 3. *Æn. v.* 70. lenis crepitans vocat Auster in altum. *Ovid. de remed. Amor. vers.* 532. Quoque vocant fluctus, hac tibi remus eat. *Phædr. in prol. l.* 3. *v.* 8. Aliquæ veniet feriæ, Quæ me soluto pectore ad studium vocent. ¶ Cum infinito *Lucret. l.* 5. *vers.* 943. sedare sitim fontes fluviique vocabant. ¶ Poetice præsagire est in illo *Virg.* 1. *Georg. v.* 388. Tum cornix rauca pluviam vocat improba voce. Ubi *Servius*: vocat, poetice ait. non enim vocat, sed denuntiat pluviam. Et notandum, cornicem & rauca voce, & solam, pluviam prædicere. ¶ *Casus vocandi*, qui & *vocativus*, est quintus inter casus nominum: ita dictus quia illo utimur, cum vocamus. *Nigid.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 25. ipse *Gell. l.* 14. *c.* 5. *Charis. Diomed. Priscian.* &c.

VOCONIUS, a, um, ad Voconios pertinens. Fuere Voconii gens Romana ex municipio Aricinio, ut colligitur ex *Cicer. Phil.* 3. *c.* 6. ¶ Voconia lex de coercendis mulierum hereditatibus, lata fuit a Q. Voconio Saxa Trib. pleb. sancitumque in ea, ne qui census esset, virginem, neve mulierem supra quadrantem suorum bonorum heredem institueret, plusve cuiquam legaret, quam ad heredes perveniret: item ne feminæ cuiquam ab intestato succederent. Meminit ejus legis *Cic. loc. cit.* & *de Senect. cap.* 5. *l.* 2. *de Fin. c.* 17. & *Verr.* 3. *c.* 41. Voconia pyra fortasse dicta sunt a quodam Voconio, qui ea primum severit; quamquam *Plin. l.* 15. *c.* 15. inter ea refert, quorum nominis ratio ignoratur. In MSS. *Harduini* est *tesima*. Dicuntur autem esse vitidia, & oblonga.

VOCŬLA, æ, f. *voce piccola*, *vocina*, *φωνίδιον*, parva vox. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 25. Quanto molliores sunt, & delicatiores in cantu flexiones, ac falsæ voculæ, quam certæ & severæ? *Propert. lib.* 1. *el.* 16. *v.* 27. O utinam trajecta cava mea vocula rima Percussas dominæ vertat in auriculas. *Cic.* 2. *Attic. epist.* 23. Cum recreandæ voculæ causa nec sic esset mihi ambulare. *per ricuperar la voce*. ¶ Ponitur & pro parva, seu brevi dictione, *parolètta*. *Gell. l.* 12. *c.* 14. de verbo *saltem*. Significatio hujus voculæ *Cic. Fam.* 2. *ep.* 16. Malevolorum voculæ, *h. e.* detractiones.

VOCULATIO, onis, f. *accentazione*, vocis quantitas, accentus, pronunciatio dictionis alicujus juxta accentum. *Nigid.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 25. Voculatio qui poterit servari, si non sciemus in nominibus, ut Valeri, utrum interrogandi, an vocandi (*casus*) sint? nam interrogandi secunda syllaba superiore tono est, quam prima, &c. *Gell. ibid.* Quem accentum nos dicimus, voculationem appellat. *Id. l.* 13. *cap.* 6. Quas Græci *προσῳδίας* dicunt, eas veteres docti tum notas vocum, tum accentiunculas, tum voculationes appellabant.

VOLA, æ, f. *palma della mano*, e *cavità di sotto del piede*, *θέναρ*, cava pars manus, & pedis. *Fest.* Vola, vestigium medii pedis concavum: Sed & palma manus vola dicitur. *Serv. in* 1. *Georg. v.* 88. Vola, medietas palmæ, & pedis. *Plin. l.* 11. *cap.* 45. *ad fin.* Vola homini tantum, exceptis quibusdam, namque & hinc cognomina inventa, Planci, Plauti, Scauri, *h. e.* qui planis pedibus essent, & vola carentibus. *Prudent. in Apotheos. v.* 925. numquid manus articulatim Est digesta Dei? numquid vola? numquid & ungues? ¶ *Nec vola, nec vestigium*, proverb. quo significamus, alicujus rei nullum indicium, nullum monumentum exstare, omnemque memoriam abolitam esse. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *num.* 480. Hac Numa Pompilius fieri si videsit, sciet, suorum institutorum nec volam, nec vestigium apparere. & *ibid.* Quoniam in sepulcris nec vola, nec vestigium exstat. ¶ *Vola*, terra. V. *Volatica* in fin.

VOLABILE videtur positum adverbii more pro volando, hoc est velociter, celerrime, volantis modo, in illis *Varronis* verbis quæ refert *Non. cap.* 18 *n.* 8. & 21. Aut ille cervum qui volabile currens, sparo secutus tragulaque trajicit. Alii tamen leg. *volabilem*, ut intelligat *volantem cervum*, alii *volatilem*.

VOLANS, antis, *volante*, *πετόμενος*, volitans, particip. a *volo*, *as*: item celer, citus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 321. culmumque levem, stipulasque volantes. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 55. Hostis equo pollens, longeque volante sagitta. *Lucan lib.* 7. *v.* 489. Sed quota pars cladis jaculis ferroque volanti Exacta est? *h. e.* sagittis: *ἐν διὰ δύο*. *Horat. l.* 2. *od.* 16. *v.* 11. curas laqueata circum Tecta volantes. & *l.* 1. *od.* 37 *v.* 16. ab Italia volantem remis adurgens. *h. e.* propere fugientem. *Virg.* 3. *Georg. v.* 181. currus agitare volantes. & *l.* 2. *vers.* 41. pelagoque volans da vela patenti. ¶ *Volantes* absolute, volucres, alites. *Virg.* 6. *Æn. v.* 728. Inde hominum, pecudumque genus, vitæque volantum. & *vers.* 239. *de Averno*. Quam super haud ullæ poterant impune volantes Tendere iter pennis. *Lucret. l.* 2. *v.* 1081. Squamigerum pecudes, & corpora cuncta volantum.

VOLATERRANUS, a, um, ad Volaterras pertinens, antiquum Hetruriæ oppidum, Romanorum colonia, inter Cecinnam, & Arnum fluvios, non longe a mari, ubi vada Volaterrana sunt, quorum mentio est apud *Cic. pro Quint. c.* 6. & *Plin. l.* 3. *c.* 5. *Rutil. in Itin. l.* 1. *vers.* 453. In Volaterranum, vero Vada nomine, tractum Ingressus, dubii tramitis alta lego. ¶ *Volaterrani*, *orum*, ejus incolæ. *Cic. pro Dom. c.* 10. *Liv. l.* 28. *c. penult.* & *Plin. loc. cit.*

VOLATICA, æ, f. lamia, venefica, strix: a *volando*, quia veteres putarunt, veneficas se in striges aves convertere. *Fest.* in *Strigas*: Striges, aves nocturnas, ut ait Verrius, Græci *στρίγγας* appellant: a quo maleficis mulieribus nomen inditum est, quas volaticas etiam vocant. ¶ Exstat præterea apud *Tertull. de Pall. c. ult.* Et grammaticus, *inquit*, & rhetor, & sophista, & medicus, & poeta, & qui musicam pulsat, & qui stellarem conjectat, & qui volaticam spectat. Alii eum *qui volaticam spectat*, intelligunt haruspicem, qui ex volatu avium conjectat, alii geometram sic appellatum volunt a *vola* manus, qua ea dimetitur: vel a *vola*, quæ significat *terram* in Etrusca disciplina, ducta origine a lingua Phœnicia.

VOLATICUS, a, um, *volatico*, *volante*, *volubile*, *πτερόεις*, qui volat & cito transit, velox: & translate inconstans, levis, instabilis. *Plaut. Pœn. a.* 2. *v.* 29. An obsecro, usquam sunt homines volatici? *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 25. *ad fin.* O Academiam volati-

letiam, & sui similem, modo huc, modo illuc, &c. *Id. de Harusp. resp. c.* 22. Illius furentes ac volaticos impetus in se ipsos posse converti. *Alii hic leg.* violentos. *Senec. epist.* 42. *ante med.* Volaticum esse, ac levem.

VOLATILIS, le, *volatile, volante*, πτηνός, πτερόεις, qui volat. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 60. Praeterea vescimur bestiis & terrenis, & aquatilibus, & volatilibus, partim capiendo, partim alendo. *Ovid. l.* 2. *Amor. eleg.* 7. *in fin.* pueri volatilis arcus. *h. e.* Cupidinis. ¶ Saepe translate sumitur pro celeri, veloci, ut *ferrum volatile* est sagitta ferrea cuspide praemunita, quae ex arcu emissa celeriter fugit, velocitatem adjuvantibus pennis. *Virg.* 4. *Æn. v.* 70. *de cerva*: Quam procul incautam nemora inter Cressia fixit Pastor agens telis, liquitque volatile ferrum Nescius. *Lucret. l.* 1. *v.* 968. & *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 169. volatile telum. ¶ Accipitur & pro fluxo, caduco, quod facile praeterit, transit, elabitur. *Ovid.* 10. *Met. v.* 519. Labitur occulte, fallitque volatilis aetas, Et nihil est annis velocius. *Senec. epist.* 123. *sub fin.* Gloria vanum & volatile quiddam est, auraque mobilius.

VOLATURA, ae, f. idem quod volatus. *Varr. l. l.* 3. *R. R. c.* 5. *ante med.* Ibi in prima volatura cum veniunt, morantur dies paucos requiescendi causa. *Colum. l.* 8. *c.* 9. Turtur a volatura, ita ut capitur, farturae destinatus. *& c.* 10. *a med. de turdis*. Ab ejusmodi volucribus haec appetuntur: quae in aviariis quoque desidentium detergent fastidia, faciuntque avidiorem volaturam, quod maxime expedit, nam largiore cibo celerius pinguescit. *h. e.* ipsos turdos, qui advolarunt, & capti sunt.

VOLATUS, us, m. *volo, volamento*, πτῆσις, πτῶμα, volatio, actus volandi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. *in fin.* Aer & volatus alitum sustinet, spiritu ductus alit & sustentat animantes. *Id.* 1. *de Divin. c.* 1. *ad fin.* Volatibus avium, cantibusque declarari futura putant. *Catull. carm.* 55. *ad Camer. vers.* 24. Non si Pegaseo ferar volatu. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 270 Nuntia votorum celeri jam fama volatu Moverat, &c. *& l.* 2. *in Eutrop. v.* 168. illa (*hasta*) per auras Tot freta tot montes uno contenta volatu, Transilit. *Id. in Gigantomach. v.* 47. luceem Insolitam mirantur equi, trepidoque volatu Spissas caeruleis tenebras e naribus efflant. *h. e.* celeri cursu. *Martial. lib.* 11 *epigr.* 91. Si tam praecipiti fuerant ventura volatu, Debuerant alia fata venire via. *h. e.* si mors tam cito ventura erat.

VOLCATIUS, *&* Vulcatius, ii, nomen propr. Romani civis. Volcatius Gallicanus, qui sub Diocletiano vixit, scripsisse dicitur aliquot R. Imperatorum vitas, ex quibus illa Avidii Cassii adhuc extat. V. *Capitolinus*.

VOLEMA, orum, n. plur. pira praegrandia. Secundum *Servium in* 3. *Æn. v.* 233. dicta sunt a *vola*, eo quod volam impleant. *Id. in* 2. *Georg. v.* 88. pira volema interpretatur magna, atque idem etymon adducit. Sed addit *volema pira* lingua Gallica bona, & grandia dici. Quod si est, non e Latio vox est arcessenda, sed e Gallica lingua, quae eadem olim ac Germanica. *Virg.* 2. *Georg. vers.* 88. nec surculus idem Crustumiis, Syriisque piris, gravibusque volemis. *Cato R. R. c.* 7. Pira volema, Aniciana, & sementiva. Adde *Colum. l.* 5. *c.* 10. *a med. & l.* 12. *c.* 10. ¶ In singulari num. *Cloatius apud Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 15. *in fin.* Pirum Turranianum, praecox, volemum, &c.

VOLENS, tis, particip. a volo, vis, *chi vuole, e fa qualche cosa spontaneamente, e volentieri*, ἑκών, sponte, & non invitus aliquid faciens, libenter faciens. *Vellej. l.* 2. *c.* 62. Provincias etiam a volentibus acceperant. *Virg.* 10. *Æn. v.* 676. vos o potius miserescite venti: In rupes & saxa (volens vos Turnus adoro) Ferte ratem. *Macrob. lib.* 1. *Saturnal. cap.* 7. *ante med.* Faciter, si volentibus vobis erit, diem communibus & fabulis, & epulis exigemus. *Ovid. de equis Solis l.* 2. *Met. v.* 128. Sponte sua properant: labor est inhibere volentes. *voglioso di correre*. & *Virg.* 3. *Georg. vers.* 129. Ipsa autem macie tenuant armenta volentes. *a bella posta*. & *Senec. epist.* 107. *sub fin.* Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. *Liv. l.* 7. *c.* 26. Si divus, si diva esset, qui sibi praepetem misisset, volens, propitius adesset. *h. e.* benevolus, favens. Sic *Sallust. in Jug. c.* 17. Virtute, ac diis volentibus magni estis, & opulenti. *& c.* 111. Munificus nemo putabatur, nisi pariter volens. *h. e.* benevolus, amicus, & qui vellet omnia ejus causa, cui munificus esset. Largitio enim ipsius causa facta, qui largiretur, ignota erat. ¶ *Volentia alicui* dicuntur, quae grata, accepta, jucundaque sunt. *Tacit.* 3. *Hist. cap.* 52. Muciano volentia rescripsere. *Sallust. in Jugurth. cap.* 76. Litteris, quae de Metello ac Mario missae erant, cognitis volentia de ambobus acceperant. *Alii leg.* volenti animo de ambobus acceperant. *Id.* 4. *Hist.* apud *Non. cap.* 2. *num.* 900. Volentia plebi facere.

VOLENTER, adverb. voluntarie, libenter. *Apul. l.* 6. *Metam.* Perrexit Psyche volenter.

VOLENTIA, ae, f. *volontà, intenzione*, βούλησις, idem quod voluntas, favor. *Apul. l.* 11. *Metam.* Mea volentia fretus. *Solin. c.* 36. (*al.* 29) Volentia resistendi prompta.

VOLGIOLUS, i, m. rusticum instrumentum. V. *Vulgium*.

VOLITO, as, n. 1. *volare*, ἀναπέτομαι, frequentat. volo. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 6 *de avib.* Easdem autem, cum aliquid effecerint, levandi laboris sui causa passim ac libere solutas opere volitare. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 20. In hac igitur immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum infinita vis innumerabilium volitat atomorum. ¶ Metaphorice ponitur pro discurrere, huc atque illuc currere, vagari. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 38. Volitare in foro. *Id.* 2. *Agrar. c.* 22. Volitat enim ante oculos istorum Juba regis filius, adolescens non minus bene nummatus, quam bene capillatus. *Id. Phil.* 11. *c.* 2. *in fin.* Et nunc tota Asia vagatur, volitat ut rex. *Id. pro Dom. c.* 19. Cum tu florens ac potens per medium forum popularis volitares. ¶ Item pro libere agere, *esultari*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 6. Sic nostri animi forensibus negotiis, atque urbano opere defessi gestiunt, ac volitare cupiunt vacui cura, atque labore. ¶ Item pro animos altos gerere, efferri, magna aggredi. *Cic. in Pison. c.* 16. Valebis apud hominem volitantem gloriae cupiditate vir moderatus, & constans. *Martial. l.* 1. *epigr.* 4. Æthereas, lascive, cupis volitare per auras; I, fuge, sed poteras tutior esse domi. ¶ Item pro celebrari, laudari, nominari. *Enn. apud Cicer.* 1. *Tuscul. c.* 15. Nemo me lacrumis decoret, nec funera fletu Faxit: Quur? volito vivu' per ora virum. ¶ Item pro molestum esse, jactare se se, efferri. *Cic. pro Flacc. cap.* 16. Nunc vero non insultabo vehementius, nec volitabo in hoc insolentius.

VOLO, as, avi, atum, *volare*, πέτομαι, per aerem ferri: proprium alas habentium. *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 20. Denique ut ad Trojae tecta volarit avis. *Cic. Phil.* 10. *c.* 5. Ne C. quidem Antonii celeritas contemnenda est, quem nisi in via caducae hereditates retardassent, volasse eum, non iter fecisse diceres. *Plaut. Poen.* 4. 2. 49. Sine pennis volare haud facile est. *proverb.* & *Pseud.* 3. 2. 50. & *Lucret. l.* 2. *v.* 1060. Volare in caelum. *Virg.* 1. *Æn. v.* 304. volat ille per aera magnum Remigio alarum. *Id.* 1. *Georg. v.* 364. altam supra volat ardea nubem. *Id.* 4. *Æn. v.* 184 Nocte volat caeli medio, terraeque. *& vers.* 254. avis volat circum litora. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 96. apes per flores, & thyma summa volant. *Juvenal. sat.* 8. *vers.* 251. corvi ad Cimbros, stragemque volabant. ¶ Varietatem avibus volandi rationes accurate persequitur *Plin. l.* 10. *c.* 38. De aliis rebus, quae per aera sine alis feruntur. *Lucret. l.* 2. *v.* 213. Transversaque volare per imbres fulmina cernis. *Virg.* 7. *Æn. v.* 466. volat vapor ater ad auras. *Sallust. in Jug. c.* 64. Strepitus armorum ad caelum ferri: tela utrinque volare. *Liv. l.* 26. *c.* 44. *a med.* Ingens vis telorum e muris volabat. *Virg.* 9. *Æn. v.* 699. volat hasta per aera tenerum. (V. *Tener.*) *& l.* 12. *v.* 596. ignis ad tecta volare. *Id.* 3. *Georg. v.* 201. ventus volat. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 3. *vers.* 61. morte carens vacuam volat altus in auram Spiritus. ¶ Est etiam celeriter ire instar volantis. *Plaut. Pers.* 2. 2. 17. I sane, vola curriculo. *Ovid.* 10. *Met. v.* 587. passu volat alite virgo. *Virg.* 3. *Georg. v.* 107. volat vi fervidus axis. *Id.* 5. *Æn. v.* 219. per summa levis volat aequora cursu. *& l.* 7. *v.* 808. Ille vel intactae segetis per summa volaret Gramina, nec teneras cursu laesisset aristas. *& l.* 12. *v.* 650. medios volat ecce per hostes Vectus equo spumante Saces. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 631. Illa volat campis, immensaque funera miscet. *Ovid. Heroid. ep.* 6. *v.* 65. Ultimus e sociis sacram conscendis in Argo: Illa volat. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 741. volat ille mari. *h. e.* celeriter navigat. *Catull. carm.* 4 *v.* 4. Phaselus palmulis, sive linteo volat. *Horat. epod.* 16. *v.* 40. Hetrusca praeter & volate litora. ¶ Cum infinito *Val. Flacc. lib.* 4. *v.* 407. At Erebi virgo ditem volat aethera Memphim Praecipere, & Pharia venientem pellere terra. ¶ Illa quoque commode translata sunt. *Cic.* 2. *Attic. ep.* 19. *a med.* Litterae Capuam ad Pompejum volare dicebantur. *h. e.* crebro & cito perferri. *Petron. in Satyr. c.* 137. Volabant inter haec potiones meracae. *h. e.* crebra circumferebantur pocula. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 31. *circa med.* Veniet tempus, & quidem celeriter. volat enim aetas. *Senec. in Hippol. v.* 1141. Volat ambiguis mobilis alis hora. *Virg.* 3. *Æn. v.* 121. Fama volat, pulsum regnis cessisse paternis Idomenea ducem. *Horat. l.* 1. *epist.* 18. *vers.* 71. Et semel emissum volat irrevocabile verbum.

VOLO, vis, vult, volui, a. anom. *volere, aver voglia, bramare*, βούλομαι, θέλω, voluntas mihi est, opto, studeo. *Cic.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 8. *a med.* Velit, nolit, scire difficile est. *se voglia, o no*. & *Plin. in Paneg. c.* 20. Praeterea futuri Principes, velint, nolint, sciant, &c. *vogliano, non vogliano*. & *Cic. pro Cluent. c.* 66. *circa med.* Nihil est enim mali, quod ille non ob istius filio voluerit, optaverit, cogitaverit, effecerit. *Tibull. l.* 4. *carm.* 13. *v.* 21. Jam faciam quodcumque voles: tuus usque manebo. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 222. Hoc volo, sic jubeo; sit pro ratione voluntas. *Plaut. Asin.* 1. 2. *in fin.* Hic ante ostium meo modo loquar, quae volam. *Cic. pro Ligar. c.* 4. *a med.* Qui cum a te veniam ignosci vellent, impedirent clementiam tuam. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 7. Volo meos Quintil in Graeciam. *subaudi* proficisci. *Id. in Bruto c.* 56. Idem Stoicus esse voluit; orator nec studuit unquam, nec fuit. *& in fragm.* apud *Macrob. l.* 6 *Saturn. c.* 4. Visne ea, quae restant, in illis alnorum umbraculis prosequamur? *Id. in Bruto cap.* 84. Volo, hoc oratori contingat, ut, &c. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 28. Vis ergo, inter nos, quid possit uterque, vicissim Experiamur? *Terent. Eun.* 5. 9. 24. Quid vis faciam? *Cic. in Verin. cap.* 7. Volo, uti mihi respondeas, num, &c. ¶ *Te volo* interdum est, volo te convenire, tecum colloqui. *Plaut. Capt.* 5. 2 *in fin.* Philocrates, per tuum te ingenium obsecro, exi: te volo. *Terent. Andr.* 1. 1. 2. Sosia adesdum: paucis te volo. *&* 5. 1. 1. Quis me vult? *Cicero* integre locutus est *Attic. l.* 10 *ep.* 16. *a med.* Centuriones trium cohortium me velle postridie convenire. Al. tamen plerique *convenire* omittunt. ¶ *Si quid me vis*, si quid me vis facere, si aliquid a me vis. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 31. Redeo ad te, Megadore, si quid me vis. *Id. Asin.* 4. 1. 75. Nunc verba in pauca conferam, quid te velim. *Cass. l.* 1. *B. Gall. c.* 34. Si quid ille se velit, illum ad se venire oportere. *Terent. Andr.* 1. 2. 18 Quin tu uno verbo dic, quid est, quod me velis. ¶ *Velim* frequenter pro *vellem*, aut *volo* ponitur. *Cic. in fin. ep.* 3. *l.* 15. *Fam.* Tu velim, ut consuesti, nos absentes diligas, & defendas. *Plaut. Truc.* 2. 5. *in fin.* Nunc excessos, ut veniret miles velim. ¶ *Volo*, bene cupio, opto, *desidero*,

prae-

præsertim cum *tua*, aut *ejus causa* additur. *Cic. pro leg. Manil. cap. 16. ad fin.* Quod ut illi proprium ac perpetuum sit, cum communis salutis, tum ipsius hominis causa velle & optare debetis. *Id. Fam. 12. ep. 19* Eam rem tibi volo bene, & feliciter evenire. *& l. 13. ep. 28.* Varro magnopere ejus causa vult omnia. *& l. 13. ep. 17. extr.* Cuspio quod operam dedisti, valde gratum est. Valde enim ejus causa volo. *& l. 13. ep. 72.* Etsi omnium causa, quos commendo, velle debeo, tamen cum omnibus non eadem mihi causa est. *Senec. l. 6. de benef. c. 11. sub fin.* Et volam illi aliquid præstare, nam & ille voluit mihi. ¶ *Bene* aut *male alicui velle*, bona aut mala cupere, amare, aut odisse, *voler bene, o male*. *Terent. Heaut. 5. 2. 6.* Tibi bene ex animo volo. *Plaut. Trin. 2. 4. 36.* Quid agis filius? *Phil.* bene vult tibi. *Stas.* Nequam illud verbum est, bene vult, nisi qui bene facit. *Id. Asin. 5. 2. 13.* Utinam male qui mihi volunt, sic rideant. *Petron. in fragm. Tragur. c. 38 Burm. circa med.* Est tamen sub alapa, & non sibi male vult. *non si vuole male*: genio indulget. ¶ *Factum velle*, cupio feliciter evenire. *Terent. Adelph. 3. 7. 19.* Dii tibi bene faciant, cum te video nostræ familiæ tam ex animo factum velle. *Gell. l. 7. c. 3. ante med.* Cum & utiles essent, & vellent æqui esse factum. *Plaut. Asin. 3. 3. 94.* Da mihi istas viginti minas. *Lib.* videbitur. factum volo. ¶ *Vellem*, & *velim quæ vellet*, formula qua significamus ægre esse nobis, quod alteri male sit, & optare, ut feliciter ei succedat. *Plaut. Mostell. 3. 2. 53.* Velim, ut velles, Tranio. *Senec. ep. 87. sub fin.* Aspice M. Catonem sacro illi pectori purissimas manus admoventem, & vulnera parum demissa laxantem: utrum illi dicturus es, Vellem quæ velles, & Moleste fero; an Feliciter quod egis? ¶ *Quam vellem!* aut *velim!* magnopere optantis. *Terent. Adelph. 4. 1. 18.* Vah, quam vellem etiam noctu amicis operam mos esset dari! Ubi *Donatus:* Proprie dicimus in his, quæ non videmus fieri. *Cic. Attic. l. 14. ep. 13. extr.* Quam velim Bruto persuadeas, ut Asturæ sit! *Id. 3. de Fin. c. 3.* Quam vellem, te ad Stoicos inclinavisses! ¶ *Ut volo*, ex mei animi sententia, ex voto, *a mio modo*. *Cic. 2. Offic. c. 20. extr.* Libertatis proprium est, sic vivere, ut velis. *Pers. sat. 5. v. 84.* licet, ut volo, vivere, non sim liberior Bruto? *Cic. Attic. l. 6. ep. 7.* Confido rem, ut volumus, esse. *Terent. Andr. 4. 5. 10.* Ut quimus, quando, ut volumus, non licet. *Plaut. Mostell. 3. 2. 47.* Nos profecto probe, ut volumus, vivimus. ¶ Ad *velle* pro cupere pertinent etiam illa, quibus impetus quidam volendi, & ardenter optandi significatur. *Virg. 7. Æn. v. 340.* Arma velit, poscatque simul, rapiatque juventus. *Val. Flacc. l. 1. v. 67.* nunc aerii plantaria vellet Persei. *Stat. 3. Theb. v. 664* Ne mihi tunc, moneo, lituos atque arma volenti Obvius ire paret. *Sil. l. 13. v. 318.* Ne flammam tædasque velint. ¶ *Velle alicui aliquid*, cupere, aut parare. *Stat. Theb. 11. v. 309.* Hasta subit velox equitis femur inter equique Ilia, letum utrique volens. Adde *Cic. pro Cluent.* supra allatum. ¶ *Velle, optare, cupere*, idem fere sunt: *cupere* tamen aliquid plus valet, nempe præter voluntatem conatum etiam & operam. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 1. v. 34.* Invenies, vere si reperire voles. Velle parum est: cupias, ut re potiare, oportet: Et faciat somnos hæc tibi cura breves. Velle reor multos, quis enim mihi tam sit iniquus, Optet ut exsilium pace carere meum? ¶ *Quid sibi vult*, quid significat, *che vuol dire*. *Cic. 3. de legib. c. 16. extr.* Nec satis intellexi, quid sibi lex, aut quid verba ista vellent. *Id. Verr. 4. c. 61.* Quid ergo illæ sibi statuæ equestres inauratæ volunt? ¶ Alio sensu *Terent. Andr. 2. 3. 1.* Quid sibi vult pater? cur simulat? *h. e.* quid parat, molitur, quærit? ¶ Interdum *velle* redundat, cum quadam elegantia. *Tibull. l. 1. el. 5. v. 30.* Et manibus canas fingere velle comas. *Id. l. 3. el. 4. v. 6.* Desinite in votis quærere velle fidem. *Ovid. 2. Fast. v. 482.* & audet Fatidicum verbis fallere velle deum. *& 2. Amor. el. 4. v. 38.* Oscula præcipue nulla dedisse velis. *Phædr. l. 1. fab. 29. v. 6.* & quærit, cur sic mentiri velit. *Cato R. R. c. 5.* Villicus ne quid emisse velit insciente domino, neu quid dominum celavisse velit. *Petron. in Satyr. c. 98.* Si Gitonem tuum amas, incipe velle servare. ¶ *Volim* pro *velim* proferebant antiqui. Cicero in II. de natura deorum: Quo facilius id, quod docere volimus, intelligi possit. Hæc *Priscian. l. 9 pag. 868 Putsch.* Locus autem Cicer. est c. 32. ubi nunc plerique omnes leg. *velimus*, quidam *volimus*. ¶ Etiam *volt*, & *voltis* pro *vult*, & *vultis* dicere: & legitur apud *Plaut.* & al. sæpe. Ejusdem generis sunt *volgus*, *vorsus*, *Volcanus*, *volsus*, *voltus*, &c. in quibus e duabus *u* illa, quæ est vocalis in *o* mutatur: itaque legitur in MSS. etiam *Horatii*, *Virgilii*, &c. & in quibusd. Lapidib. *Quintil. l. 1. c. 7. (al. 13.) a med.* Nostri præceptores *cervom servomque*, *u* & *o* litteris scripserunt, &c. nunc *u* gemina scribuntur.

VOLONES, um, m. servi Romanorum, qui post Cannensem cladem voluntarie militiam susceperunt: a *volendo*. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 11. a med.* Bello Punico, cum deessent qui scriberentur, servi pro dominis pugnaturos se polliciti, in civitatem recepti sunt, & Volones, quia sponte hoc voluerunt, appellati. *Fest.* Volones dicti sunt milites, qui post Cannensem cladem, usque ad octo millia, cum essent servi, voluntarie se ad militiam obtulerunt. *Liv. l. 23. c. 35.* Ut tirones (ea maxima pars Volonum erat) discernerent signa sequi. *V. l. 22. c. 57. sub fin.* & *Macrob. l. 1. Saturn. c. 11. a med.* ubi & aliarum nationum exempla affert, quæ volonum opera in bello usæ sunt. Quin apud Romanos iterum volones fuerunt sub Antonino Philosopho, ut in ejus vita *Capitolin.* narrat *c. 21.*

VOLPES. V. Vulpes.

VOLSCE, adverb. Volscorum more. *Titinn.* apud *Fest.* in *Oscum*: Osce, & Volsce fabulantur, nam Latine nesciunt.

VOLSCI, orum, m. pop. Latii, ubi hodie pars Orientalis Campaniæ Romanæ. Ab Occ. habebant Rutulos, & Latinos; ab Or. Samnites & Campanos; a Sept. Æquos, Hernicos, & Marsos; a Mer. mare Tyrrhenum. Eorum caput fuit Anxur, sive Terracina. *Virg. 2. Georg. v. 168.* Assuetumque malo Ligurem, Volscosque verutos. ¶ Adject. *Id. Æn. 7. v. 803.* Volsca de gente Camilla. *Liv. l. 10. c. 1.* Volscus ager.

VOLSELLA, & Vulsella, æ, f. *moiette, tanaglia da cerusico*, τριχολαβίς, instrumentum pilis e corpore radicitus evellendis idoneum: item ad varios chirurgorum usus: a supino *volsum* aut *vulsum* verbi *vello*. *Martial. l. 9. epigr. 28.* Purgentque levæ cana labra volsellæ. Adde *Plaut. Curcul. 4. 4. 21.* De chirurgis *Cels. l. 7. c. 12. sect. 1.* Specillo conquirenda est testa, quæ crassior, & vulsella protrahenda est. *& l. 6 c. 18. sect. 3.* Oræ cutis vulsella prehendendæ, tum quidquid corruptum est, excidendum. ¶ Metaphorice *Varro l. 8. de L. L. c. 23.* Pugnare volsellis, non gladio. *h. e.* leviter, & parum damni inferendo.

VOLSGRAM arem, quæ se vellit: augures hanc eandem felicitem appellant. *Festus.*

VOLSINIENSIS, & Vulsiniensis, se, ad Volsinios, aut Vulsinios pertinens, quod est oppidum Etruriæ, nunc *Bolsena*, ad radices collis, in via, quæ Romam per Etruriam ducit: ubi primum inventas esse molas versatiles *Plin.* scribit *l. 36. c. 18.* Hinc Volsiniensis ager, *Liv. l. 5. c. 32.* Volsiniensis provincia, *ibid.* Et Vulsiniensis lacus, qui ad illud oppidum est, *lago di Bolsena*, figura fere rotunda, circuitu M. pass. circiter XXII. In quo & duæ insulæ sunt, Martana, & Bisentina. *Plin. lib. 38. c. 22. a med.* & *Colum. l. 8. c. 16.* ¶ Oppidi mentio fit ab eod. *Plin. l. 2. c. 52. & 53. Liv. l. 10. c. 37. & l. 27. c. 23.* & *Juvenal. sat. 3. v. 191.* ¶ *Volsinienses*, ium, ejus oppidi cives. *Liv. loc. cit. & l. 7. c. 3.* & *Plin. l. 3. c. 5.*

VOLSUS. V. *Vulsus*.

VOLTINIA, *seu* Volsinia, tribus Romana, una ex rusticis, quo loco constituta fuerit, & a quo dicta, ignoratur ab eruditis. Qui *Volsinia* legunt, putant appellatam a Volsinio oppido. Ejus meminit *Cic. pro Planc. c. 16. & 17.* Vetus Lapis apud *Gruter. pag. 418. n. 3.* L. Helvio L. Filio Voltin. Frugi, &c. Alius *pag. 68 n. 11.* P. Apulejus, P. F. Vol. Paternus, &c.

VOLTINIENSES, cives tribus Voltiniæ. *Cic. pro Planc. c. 17.*

VOLTUM. V. in *Vultus*.

VOLTUMNÆ, *seu* Vulturnæ Fanum, locus Etruriæ apud Ciminum M. ubi nunc Viterbium. Sunt, qui Massam esse velint urbem in Senensi ditione, inter Senas & Populonium. *Liv. lib. 4. c. 23 & 25. & alibi.*

VOLTURNUS. V. *Vulturnus*.

VOLVA, æ, f. χορίον, involucrum fetus in utero, *seu vulva*: a *volvendo*. *Varr. l. 2. R. R. c. 1. a med.* Dicuntur agni chordi, qui post tempus nascuntur, ac remanserunt in volvis intimis. vocant χορίον: a quo chordi appellati. ¶ Item involucrum fungorum, quale est album illud, quo boleti teguntur. *Plin. l. 22. c. 22. sub fin.* Volvam terra prius gignit, ipsum (*boletum*) postea in volva, ceu in ovo est luteum. ¶ & quorundam pomorum. *Scribon. Larg. compos. 104. ad fin.* Pelorides, volva pomorum, sorba, mala orbiculata, &c. *Rhodius in Lex.* adscribit, a quibusdam putari esse pomi medium, ubi semina continentur: ab aliis pro *volva pomorum* legi *vulnera*.

VOLUBILIS, le, *girevole, sdrucciolevole, volubile*, εὔστροφος, ἐπίτροχος, εὐκίνητος, qui facile volvitur, fluit, & circumagitur. *Virg. 7. Æn. v. 382.* Impubesque manus mirata volubile buxum. *h. e.* trochum. *Cic. de Univers. c. 8. ad fin.* & *Lucan. l. 6 v. 467.* Volubilis axium. *Prudent. in Præfat. Cathemer. v. 3.* Sol volubilis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 17. a med.* Volubilis & rotundus deus. *Ovid. Met. 3. v. 42. de angue.* illa volubilibus squamosos nexibus orbes Torquet, & immensos saltu sinuatur in arcus. *Plin. l. 11. c. 23. de bombycib.* Lanuginem foliorum ab his cogit postea apprehensam corpori involvi nido volubili. *h. e.* ovalis figuræ & facilis volvendo. *Lucret. l. 3. v. 190.* movetur aqua & tantillo momine flutat, Quippe volubilibus, parvisque creata figuris. *& lib. 2. v. 434.* Et procursus item in proclive volubilis exstat. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 43.* amnis Labitur, & labetur in omne volubilis ævum. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 209. & Met. 10. v. 667.* aurum volubile. *h. e.* malum aureum. *Plin. l. 37. c. 3. de electro.* In litora expellitur, ita volubile, ut pendere videatur. *Apul. l. 2. Metam.* Pila volubilis. *Arnob. l. 5. pag. 169.* Volubiles rotulæ. ¶ Metaphorice *Cic. pro Mil. c. 26.* Vide, quam sit varia commutabilisque ratio, quam vaga volubilisque fortuna. *Plin. l. 4. ep. 24.* Quod potest esse documento, nihil desperare, nulli rei fidere: cum videamus tot varietates tam volubili orbe circumagi. ¶ *Oratio volubilis* est rapida, fusa, concitata, & simul facile fluens. *Cic. in Brut. c. 28.* Appii Claudii volubilis, sed paulo fervidior erat oratio. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 14.* Cum contendere oportebit, vocem quoque adaugere, & celeriter cum clamore verba conferre, ut vim volubilem orationis pronuntiatio consequi possit. *Gell. l. 11. c. 13.* Cursus hic, & sonus rotundæ volubilisque sententiæ eximie nos & unice delectabat. ¶ *Volubilis* is quoque dicitur, qui tali oratione utitur. *Cic. in Bruto, c. 27.* Canorum oratorem & volubilem, & satis acrem, atque eundem & vehementem, & valde dulcem, & perfacetum esse dicebat. *Id. pro Flacc. c. 20. ad fin.* Cum se homo volubilis quadam præcipiti celeritate dicendi illa oratione jactaret. *Id. in fragm.* apud *Priscian. l. 3 pag. 617.* Etenim est ad Lucii Crassi eloquentiam gravis, & vehemens, & volubilis.

VOLUBILITAS, atis, f. *volubilità*, εὐτροχία, τὸ εὔστροφον, aptitudo ad volvendum, facilitas, qua aliquid movetur. *Cic. 2. de nat.*

nat. Deor. c. 19. Mundi volubilitas, quæ nisi in globosa forma esse non posset. ¶ Item rotunda, aut ovalis figura, qua aliquid volubile est. Ovid. 6. Fast. v. 269. Terra pilæ similis, nullo fulcimine nixa, Aere subjecto tam grave pendet onus. Ipsa volubilitas libratum sustinet orbem. Id. Met. 12. v. 433. Phonolenidem a summo vertice fregit: Fracta volubilitas capitis latissima. Cic. de Fato, c. 19. Qui protrusit cylindrum, dedit ei principium motionis, volubilitatem autem non dedit. ¶ Translate sumitur pro inconstantia. Cic. 2. de Divinat. c. 6. Quomodo ergo id, quod temere fit, cæco casu, & volubilitate fortunæ, præsentiri & prædici potest! ¶ Item pro promptitudine dicendi cum verborum copia conjuncta. Cic. pro Planc. c. 25. a med. Virtus, probitas, integritas in candidato, non linguæ volubilitas, non ars, non scientia requiri solet. Id. 3. de Orat. c. 5. Verborum volubilitas. h. e. copia, apta connexio, & facilitas. Plin. l. 3. ep. 20. Mos est plerisque Græcorum, ut illis sit pro copia (verborum) volubilitas: tam longas, tamque frigidas periodos uno spiritu, tanquam torrente, contorquent. Quintil. l. 10. c. 1. Nobis copia (verborum) cum judicio paranda est, vim orandi, non circulatoriam volubilitatem spectantibus. verbosità.

VOLUBILITER, adverb. volubilmente, εὐτρόχως, cum volubilitate, varie, copiose, & facile. Cic. in Orat. c. 62. Sæpe etiam in amplificanda re, concessu omnium, funditur numerose & volubiliter oratio.

VOLUCER, cris, cre, volante, πτηνός, πτερόεις, volans, volatilis: & proprie de alatis dicitur a volo, as. Cic. 2. de nat. Deor. c. 36. a med. Volucres angues ex vastitate Libyæ vento Africo invectas. Id. Tuscul. 5. c. 13. Alias bestias nantes aquarum incolas natura esse voluit: alias volucres cælo frui libero. Ovid. 7. Met. v. 770. volucri non segnius alite ludit. Tibull. l. 2. carm. 5. v. 209. Sic ego per liquidum volucri vehar aera penna. Stat. 3. Theb. v. 55. Volucer deus. h. e. Mercurius, de quo Ovid. 5. Fast. v. 88. Ætherium volucri qui pede carpit iter. Ovid. 5. Met. v. 301. volucris turba. h. e. aves. Propert. l. 1. el. 20. v. 30. Volucres insidiæ. h. e. quas tendebant Hylæ Zethes & Calais Boreæ filii alati. ¶ De his quæ alata non sunt, & per aera feruntur. Virg. 2. Georg. v. 217. tenuem exhalat nebulam, fumosque volucres. Id. 5. Æn. v. 242. Noto citius, volucrique sagitta. & vers. 502. volucris arundo. h. e. sagitta: quæ ab Ovid. dicitur lib. 5. Trist. el. 10. v. 64. & a Plin. l. 32. c. 14. volucre ferrum. Virg. 12. Æn. v. 795. volucres auræ. Ovid. 1. Amor. el. 12. v. 33. procellæ. ¶ Universim velox, citus, veloce, presto. Virg. 1. Æn. v. 321. volucremque fuga prævertitur Hebrum. Martial. de Spectac. epigr. 15. Et volucrem longo porrexit vulnere pardum. Ovid. 2. Met. v. 152. volucres equi. & l. 7. v. 260. volucri festa esse peregerat. Virg. 2. Æn. 794. Par levibus ventis, volucrique simillima somno. Horat. l. 1. od. 34. v. 7. per purum tonantes Egit equos, volucremque currum. Id. l. 3. od. 28. v. 6. volucris dies. Cic. de suo Consul. l. 1. de Divin. c. 12. Astrorum volucres motus. Id. pro Quint. c. 25. sub fin. O nuntium volucrem! Administri Sex. Nævii Roma trans Alpes biduo veniunt. Id. pro Planc. c. 23. ad fin. Nihil est tam volucre, quam maledictum; nihil facilius emittitur, nihil citius excipitur, nihil latius dissipatur. Id. pro Syll. cap. ult. O fallacem spem! o volucrem fortunam! Ovid. Heroid. ep. 17. v. 207. Non ita contemno volucris præconia Famæ. Auct. dial. de Oratorib. c. 9. a med. Volucre gaudium. ¶ Volucer in femin. gen. Petron. in Satyr. c. 123. ante med. Interea volucer motis conterrita pennis Fama volat. V. Acer. ¶ Volucris in recto masculino. Sil. l. 10. v. 471. cum rapta volucris Transigeret cursu sonipes certamina campi. Est qui leg. volucri. ¶ Volucris, absolute, avis, uccello, volatile, ὄρνις. Cic. 2. de Orat. c. 6. Volucres videmus procreationis atque utilitatis suæ causa construere nidos. Ovid. 13. Met. v. 607. Et primo similis volucri, mox vera volucris. Id. 15. Met. v. 385. & de medicam. fac. v. 33. Junonia. h. e. pavo. Sueton. in Aug. c. 15. Supplicitex sepulturam precanti respondisse dicitur, jam istam in volucrum fore potestatem. h. e. vulturum. Sic Propert. l. 2. el. 16. v. 31. Tityi volucres. & vers. 3. Attica funesta. h. e. Philomela, vel Progne. Martial. l. 13. epigr. 45. Libyca. h. e. gallina Africana, seu Numidica: quam Petron. dicit in Satyr. c. 93. Afram volucrem. Stat. lib. 5. Silv. 3. v. 82. Tyrrhenæ volucres. h. e. Sirenes. Sil. l. 14. v. 22. matutini cantus volucrum. h. e. gallorum. Sic Coripp. l. 1. v. 199. Exactam primi noctem sensere volucres, Et lætum cecinere diem. Lucan. l. 6. v. 129. Tot simul e campis Latiæ fulsere volucres. h. e. aquilæ, signa legionum. ¶ Quid differant volucris, ales, avis, V. in Ales, & Avis. ¶ Volucris in masculino gen. Cic. vertens Homeri locum, l. 2. de Divin. c. 30. Hunc ubi tam teneros volucres, matremque peremit, &c. ¶ In genitivo plur. etiam volucrium dici potest. Dixit enim Cic. de Finib. item Fabian. natural. causar. l. 2. & 3. teste Charis. l. 1. pag. 119. Putsch.

VOLUCRA, æ. f. genus animalis, quod aliis nominibus volvox, convolvulus, involvulus vocatur: a volvendo. Colum. de arborib. c. 15. Genus est animalis, volucra appellatur: Id fere prærodit teneros adhuc pampinos & uvas, quod ne fiat, falces, quibus vineam putaveris, peracta putatione sanguine ursino linito: vel si pellem fibri habueris in ipsa putatione, quoties falcem acueris, in pelle aciem detergito. ¶ nostri appellant tortoreli.

VOLUCRIPES, edis, qui, vel quæ volucri pede est, veloce, celer. Auson. ep. 21. v. 14. Fer hunc salutem præpes, & volucripes Paulini ad usque mœnia. Adde Sidon. lib. 9. ep. 13. in carmine.

VOLUCRIS. V. Volucer.

VOLUCRITER, adverb. velocemente. Ammian. l. 17. c. 6. ad fin. (al. c. 3.) Volucriter congregati. Id. l. 29. c. 1. ante med. (al. c. 5.) Nocentes innocentesque maligna insectatione volucriter perurgebat.

VOLVENDUS, a, um, δινούμενος, particip. vel gerund. a volvor. Virg. 1. Æn. v. 273. Triginta magnos volvendis mensibus orbes Imperio explebit. h. e. volubilibus, & qui perpetuo cursu se volvunt, & unus post alium succedunt. Id. 9. Æn. v. 6. quod optanti divum promittere nemo Auderet, volvenda dies en attulit ultro.

VOLVENS, entis, c. g. δινῶν, partic. a volvo. Virg. 1. Æn. v. 238. Certe hinc Romanos olim volventibus annis, &c. h. e. vertentibus, se volventibus, & perpetuo cursu sese sequentibus succedentibus. Id. 2. Georg. v. 295. de æsculo: multosque per annos Multa virum volvens durando sæcula vincit. h. e. temporis cursu se velut circumagens, & veluti cum eo se volvens. Id. 1. Georg. v. 163. Tardaque Eleusinæ matris volventia plaustra. h. e. se volventia. Eodem sensu dixit 10. Æn. v. 362. saxa rotantia late Impulerat torrens. h. e. quæ rotantur.

VOLUMEN, inis, n. giro, aggiramento, ἕλιξ, στροφή, quidquid in gyrum volvitur, flectitur, & simul procedit. Virg. 2. Æn. v. 208. de anguib. sinuantque immensa volumine terga. & Æn. 5. v. 84. adytis cum lubricus anguis ab imis Septem ingens gyros, septena volumina traxit. & Æn. 11. v. 753. Saucius at serpens sinuosa volumina versat. Id. 3. Georg. v. 191. de equo. Carpere mox gyrum incipiat, gradibusque sonare Compositis, sinuetque alterna volumina crurum. Id. 3. Æn. v. 207. de cæstib. & pondus, & ipsa Huc illuc vinclorum immensa volumina versat. Ovid. 13. Met. v. 601. & Lucan. l. 3. v. 505. nigrique volumina fumi Infecere diem. Id. l. 5. v. 365. longo per multa volumina tractu Æstuat unda minax. ¶ De circumactu sphærarum cælestium. Ovid. 2. Met. v. 71. assidua rapitur vertigine cælum, Sideraque alta trahit, celerique volumine versat. ¶ Translate Plin. l. 7. c. 45. In divo quoque Augusto magna fortis humanæ reperiuntur volumina. h. e. varii casus, & volubilitas fortunæ, peripezie. ¶ Sæpe volumen est opus scriptum, syntagma, liber, libro, volume, βιβλίον. quia antiqui libros, idest cortices arborum, membranas, & hujusmodi, in quarum altera tantum parte fere scribebant, quo commodius ferrent, convolvere solebant ad cylindri similitudinem, & umbilicis ornare. V. Umbilicus, & Tibull. l. 3. el. 1. a vers. 9. Hinc dicimus libros evolvere, h. e. convolutos explicare lectitandi gratia. Cic. Attic. lib. 9. ep. 10. Evolvi volumen epistolarum tuarum, quod ego sub signo habeo, servoque diligentissime. Erat igitur in ea, quam X. cal. Februar. dederas, hoc modo, &c. Volumen dicit, non quia singulæ epistolæ involutæ clauderentur (hæ enim plicabantur) sed quia multæ cum essent, unum quasi corpus & librum simul compactæ convolutæque conficerent. Plin. l. 13. c. 11. Publica monumenta plumbeis voluminibus, mox & privata linteis confici cœpta, aut ceris. h. e. laminis plumbeis inscriptis, & convolutis. Plin. jun. l. 3. ep. 18. volumen appellat Panegyricum suum ad Trajanum. Adde Horat. l. 1. ep. 1. v. 26. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 54. Propert. l. 2. el. 1. v. 6. Martial. l. 5. epigr. 79. Hinc illa apud Plin. l. 12. c. 21. Edere volumen de aliquo re. un libro, un trattato. & l. 25. c. 1. componere. & l. 6. c. 17. condere. & l. 18. c. 7. dicere laudibus ptisanæ. & l. 22. c. 14. scribere ad aliquem. ¶ Quos dicimus libros, h. e. partes, in quas opus aliquod dividitur, sæpius volumina appellantur, quam libri. Plin. l. 3. epist. 9. Libri studiosi tres in sex volumina propter amplitudinem divisi. Ovid. 3. Trist. el. ult. v. 19. Sunt quoque mutatæ ter quinque volumina formæ. Rutil. initio l. 2. Nondum longus erat, nec multa volumina passus, Jure suo poterat longior esse liber. Justin. in fin. l. 1. Post hæc Darius bellum Scythis infert, quod sequenti volumine referetur. Colum. in fin. l. 3. Superest ut præcipiamus cultus vinearum: de quibus sequenti volumine pluribus disseremus. Plin. l. 6. c. 29. Hæc est regio secundo volumine a nobis significata. h. e. l. 2. c. 73. Sic Vitruv. in l. 1. & in fine præfat. l. 7. Sexto volumine privatorum ædificiorum rationes perscripsi. Quintil. sub fin. l. 9. Finem imponere egressa destinatum modum volumini festino. Adde Cels. in fin. præfat. l. 7. ¶ Interdum volumen est totum ipsum opus, quod in libros dividitur, un corpo di libri. Ulpian. Dig. l. 32. leg. 50. Si cui centum libri sint legati, centum volumina ei dabimus, non centum, quæ quis ingenio suo metitus est: ut puta cum haberet Homerum totum in uno volumine, non quadraginta octo libros computamus, sed universum Homeri volumen pro libro accipiendum est. Nepos in præfat. in fin. Plura persequi magnitudo voluminis prohibet, quare in hoc exponemus libro vitas excellentium Imperatorum. Plin. l. 3. c. 5. ante med. sect. 9. Hard. Theophrastus in eo volumine, quod scripsit, &c. h. e. in Opere de histor. plantar. quod in decem libros distribuitur. Sueton. de Gramm. c. 2. Nævii Punicum bellum, quod unico volumine, & continenti scriptura expositum divisit in septem libros.

VOLUMINOSUS, a, um, pieno di piegature, e giri. Sidon. carm. 9. v. 78. Angues corporibus voluminosis.

VOLUMNIANUS, a, um, ad Volumnium pertinens, nomen propr. R. civis, ut Volumnianus exercitus, apud Liv. l. 10. c. 20. h. e. a L. Volumnio consule ductus.

VOLUMNUS, & Volumnius deus, & Volumna dea, numina Tuscorum & Romanorum fuerunt, quibus commendabant nascentes, ut bona vellent, inquit Augustin. l. 4. de civit. Dei. c. 21. Meminit & Varro apud Non. c. 4. n. 535. ubi Volumnius legitur: male vero apud Augustin. a quibusdam Voltumnus.

VOLUNTARIE, adverb. volontariamente, ἑκουσί, ἑκουσίως, sponte, & nime

nimo libenti, non coacto. *Arnob. l. 4. pag. 74.* Ut nihil fateretur, voluntarie venerint, an illius obtemperaverint jussioni. *Hygin. fab. 41.* Voluntarie se ad Minotaurum pollicitus est ire.

VOLUNTARIUS, a, um, *volontario*, ἑκὼν, ἑκούσιος, αὐθαίρετος, qui sponte agit, ut *Milites voluntarii*, qui sponte nomina dant, *Auxilia voluntaria*, quæ sponte dantur, *Mors voluntaria*, quæ sponte eligitur. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 56.* Neque sic voluntariorum copias defore, si ex finibus suis progredi cœpisset. *Cic. l. 7. Fam. ep. 3. circa med.* Aut capiendos tanquam extilio locus, aut consciscenda mors voluntaria. *Id. l. 15. Fam. ep. 4.* Et populorum liberorum, regumque sociorum auxilia voluntaria comparavissem. *Liv. l. 1. c. 1. paulo.* Ferocissimus quisque juvenum cum armis voluntarius adest. *Cic. pro Sext. c. 1.* Eos, qui omnia divina & humana violarint, non solum alacres lætosque volitare, sed etiam voluntarios optimis civibus periculum moliri. *h. e.* ipsos ultro. *& Phil. 13. c. 13.* Est Asinius quidam, senator voluntarius, lectus ipse a se. *& in Bruto, c. 4. extr.* Voluntarius procurator. *h. e.* qui ultro se præbet. *Petron. in Satyr. c. 107.* Voluntaria lex. *h. e.* quam sibi aliquis sponte imposuit. *Justin. l. 5. c. 7.* Atheniensium civitates voluntariis recepit. *h. e.* ut eis *Tacit. l. 2. Hist. c. 45.* voluntaria deditione. *Id. Justin. l. 2. c. 8.* Voluntariis verberibus domi affectus. *Tacit. de Germ. c. 24.* Voluntariam servitutem adire. *Val. Max. l. 1. c. 8. fest. 3.* Nec minus voluntarius Junonis in urbem nostram transitus. *Auct. Dial. de Oratorib. c. prope.* Voluntariæ accusationes. *Martian. Dig. l. 1. tit. 16. leg. 2.* Jurisdictio voluntaria. *h. e.* quæ in volentes exercetur, & *contentiosa* opponitur. ¶ Per catachresim ponitur pro naturali, ut *Herba voluntaria*, quæ sua sponte nascitur, cui opponitur sativa. *Plin. l. 20. c. 22. circa med. de serpyllo:* Sativum non serpit, sed ad palmi altitudinem increscit. Pinguius voluntarium, & candidioribus foliis.

VOLUNTAS, atis, *f. volontà, voglia, volere, intenzione*, βουλή, θέλημα, facultas, seu potentia, qua animus hominis bonum eligit atque amplectitur. *Cic. 4. Tuscul. c. 6.* Natura enim omnes ea, quæ bona videntur, sequuntur, fugiuntque contraria. Quamobrem simul objecta species cujuspiam est, quod bonum videatur, ad id adipiscendum impellit ipsa natura. Id cum constanter prudenterque fit, ejusmodi appetitionem Stoici βούλησιν appellant, nos appellamus voluntatem: eam illi putant in solo esse sapiente, quam sic definiunt: Voluntas est, quæ quid cum ratione desideret. Quæ autem adversus rationem incitata est vehementius, ea libido est, vel cupiditas effrenata, quæ in omnibus stultis invenitur. Hactenus *Cicero. Id. l. 1. Fam. ep. 8.* Verumtamen ipse me conformo ad ejus voluntatem, a quo honeste dissentire non possum. ¶ Aliquando ponitur pro intentione, proposito, sententia. *Cic. Catil. 3. c. 9. a med.* Diis ego immortalibus ducibus hanc mentem, Quirites, voluntatemque suscepi. *Id. pro Lig. c. 2.* Profecto voluntatem habuit non turpem. *Id. pro leg. Manil. c. 16. a med.* Ut ejus semper voluntatibus non modo cives assenserint, socii obtemperarint, sed etiam venti, tempestatesque obsecundarint. ¶ Item pro amore, benevolentia, propensione in aliquem. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 6.* Quod de sua erga Cæsarem voluntate humanissime diligentissimeque locutus esset. *Id. l. 3. Fam. ep. 2.* Timuissent, ne qua mihi pars abs te voluntatis mutuæ tribueretur. *Id. pro Ligar. c. 2. ad fin.* Nullum habes signum alienæ a te voluntatis. *Nepos in Datam. c. 5. extr.* Qui voluntate essent in rege, celens. ¶ Item pro favore, studio. *Terent. in Prol. Phorm. v. 29.* Voluntas vestra si ad poetam accesserit. *Cic. pro Rabir. perd. c. 3.* Cum tanto studio C. Rabirius totius Apuliæ, singulari voluntate Campaniæ vicinitatis ornetur. ¶ *Voluntate*, ablativus pulcre ponitur pro eo, quod est, bona cum gratia, sponte, voluntarie. *Cic. 1. Verr. c. 9.* Ego jam tibi ipso istud, quod expetis, mea voluntate concedam. *Id. l. 13. Fam. ep. 3.* Reditus tamen in patriam voluntate omnium concedi videretur. *Terent. Adelph. 3. 5. 44.* Fidem vestram imploret, quod vos jus cogit, id voluntate ut impetret. *Liv. l. 29. c. 38.* Aliæ civitates voluntate in ditionem venerunt. *Plaut. Mil. 2. 5. 40.* Nisi voluntate ibis, rapiam te domum. ¶ *Ex, & de voluntate*, est secundum voluntatem. *Cic. in Pison. c. 20.* Illud accidit præter optatum meum, sed valde ex voluntate. *Id. l. 13. Fam. ep. 29. ad fin.* Siquid fecerim hoc ipso in bello minus ex Cæsaris voluntate. *Id. 4. Attic. ep. 2. a med.* Vis tamen si de mea voluntate concessum est. ¶ *Ad voluntatem loqui*, est assentari. *Cic. pro Quint. c. 30. circa med.* Se non lucri dicere, non ad voluntatem loqui posse. Est qui leg. *voluptatem*, eod. sensu. Adde *Parad. 3. c. 2. in fin.* Sic *Q. Cic. de petit. consul. c. 11.* Vultum, & sermonem ad eorum sensum & voluntatem commutare. ¶ Dicitur etiam de testamento, & absolute, & cum adjecto *ultima*. *Plin. l. 3. ep. 7.* Mihi defuncti voluntas antiquior jure est. *Id. l. 4. ep. 10.* Religiosissime custodire defunctorum voluntatem. *Ammian. l. 28. c. 1. (al. 8.) a med.* Fuerit, maritum in voluntate, quam condiderat nuper, argenti tria millia pondo eidem reliquisse. *& c. 4. a med. (al. cap. 23.)* Subsident alii copiosos homines, ad voluntates condendas allicientes eos præstigiis miris. *Pompon. Dig. l. 35. tit. 1. leg. 6.* Qui ex ultima voluntate aliquid lucretur. ¶ *Voluntas nominis* est ejus significatio, *il significato*. *Quintil. l. 7. c. 11.* In finitione quæ sit voluntas nominis, quæritur.

VOLVO, is, volvi, lutum, a. 3. *volgere in giro, girare, volgere, voltare*, κυλίω, τυλίσσω, verto, in orbem torqueo, in gyrum ago, convolvo, provolvo. *Liv. l. 2. c. 28. & l. 22. c. 29.* Qui terga dederant, conversi in hostem, volventesque orbem, nunc sensim referre pedem, nunc conglobati restare. *Cic. de Fato, c. 18 extr.* Cylindrum volvi, & versari turbinem putant. *Ovid. 3. Trist. el. 12. v. 20.* Nunc pila, nunc celeri volvitur orbe trochus. *Virg. 4. Æn. v. 363.* huc illuc volvens oculos. *& Æn. 8. v. 618.* oculos per singula volvit. *Id. Æn. 7. v. 349. de angue.* Ille inter vestes, & levia pectora lapsus Volvitur. *Varr. l. 4. de L. L. c. 23.* Volvere filum. *Plin. l. 25. c. 9. ad fin.* Herba circa arbores se volvens. *Id. l. 30. c. 11. circa med.* Scarabæus, qui pilas volvit. *h. e.* lutum pedibus in pilas cogit, easque versat. *Id. l. 9. c. 3.* Procellæ ab imo vertunt maria, pulsatasque ex profundo belluas cum fluctibus volvunt. *Cic. in Somn. Scip. c. 4.* Illi, qui volvuntur, stellarum cursus sempiterni. *Sil. l. 17. v. 122.* turbidus amnis per devia præceps volvitur. *h. e.* volvendo se decurrit. Sic *Virg. 4. Æn. v. 449.* lacrymæ volvuntur inanes. *h. e.* ex oculis defluunt. *Horat. l. 2. od. 9. v. 22.* Flumen volvit vortices. *Id. l. 3. od. 29. v. 37.* Flumen nunc lapides adesos, Stirpesque raptas, & pecus, & domos in mare volvens. *Ovid. in Ibin. 177.* Sisyphus est illic saxum volvensque, petensque. *h. e.* de monte dejiciens: quod decurrendo se volvit. Et metaphorice. *Terent. Eun. 5. 9. 55.* Satis diu saxum hoc volvo. V. *Saxum. Virg. 11. v. 529.* Sive rollaes jugis, & grandia volvere saxa. *h. e.* devolvere, *gettar giù, far rotolare. & l. 1. Æn. v. 129.* excutitur, pronusque magister Volvitur in caput. *cade rol capo in giù.* (Similiter dixit *Tassus Hierus. 12. 81.* *E cada in giù come palla rotando.*) *& Æn. 12. v. 888.* Pars in præcipites fossas, urgente ruina, Volvitur. *Lucan. l. 7. v. 379.* & *Propert. l. 3. el. 6. v. 12.* Et Veneris magnæ volvitur ante pedes. *se prostra.* Contra *Virg. 2. Æn. v. 758.* ignis edax summa ad fastigia vento Volvitur. *h. e.* volvendo se scandit. *Id. 3. Georg. v. 85. de equo:* Collectumque premens volvit sub naribus ignem. *h. e.* exspirat, efflat. Sic *Tibull. l. 3. el. 4. v. 86.* flammam volvens ore Chimæra fero. & *Virg. 1. Georg. v. 472.* Vidimus undantem ruptis fornacibus Ætnam Flammarumque globos, liquefactaque volvere saxa. *h. e.* eructare, evomere, & provolvere. ¶ *Volvere*, sternere, prosternere, *rovesciare, atterrare*. *Virg. 12. Æn. v. 329.* Semineces volvit multos, aut agmina curru Proterit. ¶ Et *volvi*, sterni, concidere, & stratum versari se humi, *cadere, e rivoltolarsi*. *Virg. Æn. 10. v. 590.* Excussus curru moribundus volvitur arvis. *& l. 11. v. 640.* Volvitur ille excussus humi. *h. e.* excussus equo procumbit humi. *& vers. 634* permisti cæde virorum Semianimes volvuntur equi. *Id. 9. Æn. v. 433.* Volvitur Euryalus leto. ¶ Item versari, agitari. *Virg. 5. Æn. v. 629.* Italiam sequimur fugientem, & volvimur undis. ¶ *Volvere libros*, evolvere, versare, *leggere*. *Cic. in Bruto, c. 87.* Volvendi sunt libri cum aliorum, tum in primis Catonis. ¶ Translate *Virg. 1. Æn. v. 26.* populum Venturum excidio Libyæ: sic volvere Parcas. *h. e.* disponere. Et respicit ad Parcarum officium quæ dicuntur vitæ hominum fila nere, & fusos volvere. *& l. 3. v. 375.* sic fata deum rex Sortitur, volvitque vices. *h. e.* disponit, ut una post aliam succedant instar amnis undas suas unam post aliam volventis. V. *Volvens*. Sic *Senec. in Troadib. v. 387.* Quo cursu properat volvere sæcula astrorum dominus. *Horat. l. 4. od. 6. v. 40.* Luna celerem pronos volvere menses. *Virg. 6. Æn. v. 748.* Has (*animas*) omnes, ubi mille rotam volvere per annos, &c. *h. e.* mille annorum cursum egerunt. *Id. 1. Æn. v. 12.* Musa, mihi causas memora, quo numine læso, Quidve dolens regina deum, tot volvere casus Insignem pietate virum, tot adire labores Impulerit. *h. e.* unum post alium subire & reperiri. *Servius* vult esse Hypallagen, pro *casibus volvi*. Sic *Senec. in Octav. v. 916.* Per casus volvit varios semper nobis metuenda dies. ¶ Sæpe est cogitare, versare animo, multa secum mente agitare, reputare, *rivolger nell'animo, pensare e ripensare, fantasticare*. *Sallust. in Jug. c. 6. a med.* Vehementer eo negotio permotus, multa cum animo suo volvebat. *Id. in Catil. c. 33.* Multa secum ipse volvens. *Id. orat. 2. in Cæs. de republ. ordin. c. 7.* Æstuas, multaque in pectore volvis. *Id. in Catilin. c. 41.* Hæc illis volventibus, tandem vicit fortuna reipublicæ. *Liv. l. 2. c. 49.* Nihil medium, nec spem, nec curam, sed immensa omnia volventes animo. *Id. l. 40. c. 5.* Perseus jam bellum vivo patre cogitatum in animo volvens. *Id. l. 34. c. 18. ad fin.* Ingentes jamdiu iras in pectore volvens. *Virg. 7. Æn. v. 254.* Et veteris Fauni volvit sub pectore sortem. *Liv. l. 26. c. 7.* Multa secum, quonam inde ire pergeret volventi, subiit animum impetus, caput ipsum belli Romam petendi. *Tacit. 3. Ann. c. 38.* Qua tempestate bellum adversus nos volverat. ¶ Refertur & ad orationem. *Volvere verba*, proferre, profundere, non intermisso cursu, æquabiliter & copiose. *Cic. de clar. Orat. c. 70.* M. Pontidius celeriter sane verba volvens, nec hebes in causis. *& c. 81.* Facile soluteque verbis volvere sententias. *Id. 3. de Orat. c. 47.* Longissima est complexio verborum, quæ volvi uno spiritu potest. *Senec. in Oedip. v. 561.* Carmenque magicum volvit, & rabido minax Decantat ore quidquid, &c. *Lucan. lib. 9. v. 917.* Plurima tunc volvit spumanti carmina lingua Murmure continuo.

VOLVOX, ocis, m. *f. l.*, ἴνδος, vermis teneros vitium pampinos, & pubescentes uvas erodens, qui alias dicitur volvoca, convolvulus, involvulus. *Plin. l. 17. c. ult.* Alii volvocem appellant animal præroderis pubescentes uvas quod ne accidat, falces cum sint exacutæ, fibrina pelle detergunt, atque ita putant. Ita multi leg. sed invito *Harduino*, qui *volvere* invenit in omnib. suis MSS. *Colum.* quoque *de arborib. c. 15.* habet *volvera*.

VOLUP, per apocopen pro *volupe*, ut *capital*, *facul*, significat gratum, jocundum, delectabile, voluptatem afferens. *Plaut. Asin. Grex, v. 1.* Hic senex si quid animo suo fecit volup. Ita leg. *Non. c. 2. v. 905.* & cum eo alii multi; sed in MSS. multis, teste *Gruterο*, est *voluptatis*. Rursus *Plaut. Men. 4. 3. 3.* Scio, ut tibi ex me sit volup. *Al. leg.* voluptas. *Enn.* apud *Gell. l. 12. c. 4.* Quocum multa volup, ac gaudia clamque, palamque. *Lips. ex libr. Vatican. leg.* *Quocum multa volutat gaudia*, &c. sed vulgatam lectionem

rem non respuit. Addunt alii ex *Plaut. Mil.* 3. 1. 127. Sula amicis est volup. *Al. leg.* volupe. *Id. ibid.* 4. 2. 2. Volup est quod agas, si id procedit lepide, & ex sententia. *Al. leg.* volupae. Addunt & alia ex *eod. Plaut.* in quib. al. *volupe*. V. & locum *Terent.* in voce sequenti.

VOLUPE, adject. neutrum ab obsoleto masculino *volupis* significat delectabile, jucundum, gratum, *cosa grata*, *piacere*. *Plaut. Amph.* 3. 3. 8. Quia vos tranquillos video, gaudeo, & volupe est mihi. *Terent. Phorm.* 4. 5. 3. Venire salvum volup' est. *Donatus* legendum putat sine ulla apostrophes nota, & dici *volup*, quemadmodum *facul*. *Plaut. Cas.* 4. 3. 5. Facite vostro animo volupe. *Id. Mil.* 3. 1. 129. Si illis ægre est, mihi quod volupe est. & *Pan.* 5. 4. 20. Bene factum! gaudeo, & volupe est mihi. *Id. Rud.* 4. 4. 138. Volupe est, cum istuc ex pietate vostra vobis contigit. *Id. Stich.* 4. 1. 2. Ut mihi volupe est, quia vos in patriam domum rediisse video! ¶ Videtur esse adverb. in illo *ejusd. Mostell.* 1. 3. 94. Cursu, armis, equo victitabam volupe.

VOLUPIA, æ, f. voluptatis dea, quæ sacellum habebat Romæ circa navalia, non procul a porta Romanula. *Varr. l.* 4. *de L. L. cap.* 8. & *Augustin. l.* 4. *de civit. Dei*, *cap.* 8. Meminit etiam *Macrob. l.* 1. *Saturn.* c. 10.

VOLUPTABILIS, is, *ἡδύς*, voluptuosus, gratus. *Plaut. Epid.* 1. 2. 19. Voluptabilem mihi nuntium tuo adventu attulisti.

VOLUPTARIE, adverb. cum voluptate. *Apul. l.* 3. *Metam.* Transactis voluptarie paucis noctibus.

VOLUPTARIUS, a, um, *dilettevole*, *τερπνός*, voluptatem afferens. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 10. *in fin.* Quamque Stoici communi nomine corporis & animi *ἡδονὴν* appellant, ego malo lætitiam appellare, quasi gestientis animi elationem voluptariam. *Id. Attic.* 12. *ep.* 25. Voluptariæ possessiones. *luoghi di delizia*, *da piacere*. ¶ Sumitur etiam passive pro eo, qui accipit seu percipit voluptatem. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 25. *a med.* Gustatus, qui est sensus ex omnibus maxime voluptarius. ¶ Item pro eo, qui voluptatibus deditus est. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 7. Ego a te non postulo, ut dolorem iisdem verbis afficias, quibus Epicurus voluptatem, homo, ut scis, voluptarius. ¶ Item pro molli, delicato, effeminato. *Cic. de Fin. l.* 1. *c.* 12. Voluptaria, delicata, mollis disciplina.

VOLUPTAS, atis, f. *piacere*, *gusto*, *diletto*, *voluttà*, *ἡδονή*, lætitia præter modum elata ex opinione præsentis alicujus boni; omne id, quo gaudemus. Dicitur tam de animo, quam de corpore; tum de bona voluptate, tum de mala. *Cic. Fin. lib.* 2. *cap.* 21. Omne autem id quo gaudemus, voluptas est, ut omne, quo offendimus, dolor. *Id. ibid. l.* 2. *c.* 4. Voluptatis verbo omnes qui Latine sciunt, duas res subjiciunt, lætitiam in animo, commotionem suavem jucunditatis in corpore. *Id. de Senect. cap.* 13. Divinus Plato escam malorum voluptatem appellat, quod ea videlicet homines capiuntur, ut hamo pisces. *Id. ibid. c.* 12. Nulla capitalior pestis, quam voluptas corporis. *Id. de clar. Oratorib. c.* 50. Voluptate perfundi. *Id.* 1. *de Fin. c.* 22. Esse in voluptate. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 30. Voluptatibus frui. *Id.* 1. *Fam. ep.* 7. *sub fin.* Voluptati esse alicui. *Id.* 5. *de Fin. c.* 19. Fabulas cum voluptate legere. *Id.* 2. *de Fin. c.* 28. Voluptatibus deditum esse. *Id.* 1. *de Legib. c.* 11. Capi voluptate. *Id.* 5. *Fam. ep.* 7. Capere voluptatem ex aliqua re. *Plin. in proœm. l.* 16. Afferre voluptatem. *Quintil. l.* 2. *c.* 12. Permulcere aures alicujus pravis voluptatibus. *Terent. Heaut.* 1. 2. 10. Voluptatem magnam nuntiae. *h. e.* rem ex qua magnam capio voluptatem. *Plaut. Amph. prol. v.* 114. Voluptatem cum aliqua capere. *συνουσιάζειν*. ¶ Interdum voluptatis nomine intelliguntur spectacula, & ludi scenici. *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 9. Quæ voluptates parate sunt? & qualis erit cras scena! *Vopisc. in Aurelian. c.* 34. & *in Probo*, *c.* 19. Sequentibus diebus datæ sunt populo voluptates ludorum scenicorum. Hinc aliquando, qui ludis præessent *Tribuni voluptatum* dicti sunt, ut est apud *Cassiodor. l.* 6. *ep.* 19. & *l.* 7. *ep.* 10. Videtur etiam *Cic. pro Mur. c.* 35. de ludis & spectaculis *voluptates* usurpasse. ¶ Inter officia domus Augustæ fuit etiam *servus a rationibus voluptatum*, cujus mentio est in Vet. Lap. apud *Donium class.* 7. *n.* 26. & 154. & apud *Murator. pag.* 921. *n.* 10. Sic *procurator voluptatum* apud *Donium ibid. n.* 20. Ejus munus erat perscribere pecunias, quæ impendebantur a Principe in rebus voluptariis quibuscumque. V. *Sueton. in Vespas. c.* 22. ¶ Denique *voluptas* est libido, hoc est voluntas percipiendi ex aliqua re voluptatem. *Liv. l.* 30. *c.* 14. *a med.* Qui voluptates sua temperantia frenavit ac domuit, multo majus decus sibi peperit, quam, &c. *Terent. Hec.* 1. 1. 12. Voluptatem suam explere. ¶ Secundum fabulas *Voluptas* in deorum numero habita est. narrant autem fuisse filiam Cupidinis primi ex Psyche filia Apollinis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 23. Cupidinis, & Voluptatis, & Lubentinæ Veneris nomina consecrata sunt. ¶ *Mea voluptas* blanda, & amatoria compellatio est. *Virg.* 8. *Æn. v.* 581. mea sera, & sola voluptas. *Plaut. Truc.* 2. 4. 2. Quo introiis me', ere, mea voluptas?

VOLUPTIFICUS, a, um, voluptatem afferens. *Apul. in Florid. n.* 10. (*al. l.* 2.) Jovis stella benefica, Veneris voluptifica.

VOLUPTOR, aris, dep. a. voluptatibus indulgeo. *Quintil.* 3. *Declam. c.* 13. *in fin.* Tribunus inter scorta voluptabitur. Alii leg. *volutabitur*. Adducunt & *Apul. l.* 9. *Metam. Petron. in Satyr. c.* 79. *a med. Justin. l.* 12. *c. ult.* & *Sueton. in Calig. cap.* 42. quib. loc. quidam *voluptaor*, plerique *volutor* reponunt, quod multo rectius est.

VOLUPTUARIUS, a, um, idem quod voluptarius. *Capitolin. in Vero*, *c.* 2. Fuit voluptuarius, & nimis lætus. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 37. Voluptuariæ Veneris filius.

VOLUPTUOSE, adverb. *con piacere*, voluptarie, *μεθ' ἡδονῆς*. *Sidon. l.* 3. *ep.* 20. Ad patriæ solum voluptuose venire. *Id. l.* 4. *ep.* 9. Voluptuosius religendis versibus immorabere.

VOLUPTUOSUS, a, um, *pieno di piacere*, *dilettevole*, *grato*, voluptate plenus. *Plin. l.* 8. *ep.* 19. Voluptuosum est posse easque eadem opera invisere. *Quintil. declam.* 260. *ante med.* Voluptuosum est alere & pascere. *Sidon. l.* 2. *epist.* 9. Voluptuosissimum tempus aegi.

VOLUTA, æ, f. *ἕλιξ*, capreolus in columnarum capitulis, ex herbæ foliis exorescens, &, ubi abacum jam propemodum contigit, in orbem circumvolutus, unde tam apud Græcos, quam apud Latinos nomen invenit. Quidam apud Italos vocant *cartoccio*. *Vitruv. l.* 4. *c.* 1. Quæ ex cauliculorum foliis natæ procurrunt ad extremos angulos volutæ, minoresque helices floribus subjectæ, sculpuntur. *Id. l.* 5 *c.* 3. De volutarum autem descriptionibus, ut ad circinum sint recte involutæ, quemadmodum distribuantur, in extremo libro forma, & ratio earum est descripta. *Id. l.* 7. *c.* 5. Pro columnis enim statuuntur calami, pro fastigiis harpagiunculi striati, cum crispis foliis, & volutis. V. *Baldum in Lex. Vitruv.*

VOLUTABRUM, i, n. *voltolatoio*, *κυλίστρα*, *κύλιστρον*, locus, in quo sues volvuntur. *Virg.* 3. *Georg. v.* 411. Sæpe volutabris pulsos silvestribus apros Latratu turbabis agens.

VOLUTABUNDUS, a, um, qui se multum volutat. *Cic. l.* 2. *de Repub.* apud *Non. c.* 2. *n.* 64. Libidinosus & volutabundus in voluptatibus.

VOLUTATIM, adverb. *κυλινδόν*, *ἀνακυλισμένως*, *διὰ κυλισμοῦ*, iterum atque iterum volvendo. *Plaut. Mil.* 2. 8. 40. Volutatim domum te rapiam. *Alii sic leg.* Nisi voluciste ibis, rapiam te domum.

VOLUTATIO, onis, f. *volgimento*, *rivolgimento*, *κύλισμα*, actus volutandi. *Cic. in Pison. c.* 34. An vero tu parum putas investigatas esse a nobis labes imperii tui, stragesque provinciæ quam quidem nos non vestigiis odorantes ingressus tuos, sed totis volutationibus corporis, & cubilibus persecuti sumus! *Plin. l.* 8. *c.* 51. Volutatio in luto. *Senec. de Provid. c.* 2. *a med.* Certa aliqua volutatione modo contexit undas, modo erumpere. *Pallad. in Jun. tit.* 2. Aream rotundi lapidis volutatione solidare. ¶ *Σωματικὴ φορά*. *Petron. in Satyr. c.* 95. ¶ Jactatio, *agitazione*, *inquietudine*. *Senec. de Tranquill. c.* 2. *a med.* Tædium & displicentia sui, & nusquam residentis animi volutatio. *Id. epist.* 99. *ante med.* In tanta volutatione rerum humanarum nil cuiquam, nisi mors, certum.

VOLUTATUS, us, m. idem quod volutatio. *Plin. lib.* 10. *c.* 4. Multum pulverem volutatu collectum insidens cornibus excutit in oculos. *Apul. l.* 4. *Metam.* Lassitudinem, vice lavacri, pulveris volutatibus digerebam.

VOLUTATUS, a, um, *rivoltolato*, *κατακυλισμένος*, sæpe multumque volutus. *Cic. de Harusp. resp. c.* 27. *post med.* Quis unquam nepos tam libere est cum scortis, quam hic cum sororibus volutatus? *Id. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 13. *a med.* Itaque ad Callisthenem, & Philistum redeo, in quibus te video volutatum. *h. e.* cum labore versatum. *Plin. l.* 8. *c.* 37. Volutati super jacentia poma. *Sidon. l.* 9 *ep.* 7. Ne lingua per cameram palati volutata balbutiat.

VOLUTIM, adverb. volubiliter. *Non. c.* 2. *n.* 12. Tolutim quasi volutim, vel volubiliter.

VOLUTINA, dea rusticorum, quæ præesse credebatur involucris & folliculis spicarum. *Augustin. l.* 4. *de Civ. Dei*, *c.* 8. *a med.*

VOLUTO, as, avi, atum, a. 1. *voltolare*, *volgere e rivoltare*, *avvogliere*, *ravvogliere*, *κυλινδέω*, sæpe & multum volvo: a sup. volutum. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 9. *ante med.* Ut gallinæ possint in pulvere volutari. *Colum. l.* 7. *c.* 10. *a med.* Sus gaudet cœnoso lacu volutari. *Plin. l.* 30. *c.* 16. Pulvis, in quo se mula volutaverit. *Sueton. de Calig. c.* 42. Super immensos aureorum acervos & nudis pedibus spatiatus, & toto corpore aliquamdiu volutatus est. *Colum. l.* 12. *c.* 48. *a med.* Amphoras per terram volutare. *Pallad. l.* 1. *tit.* 30. *in fin.* Tunsas acinas, & aqua maceratas, ita ossa volutabis exigua. *Plin. l.* 11. *c.* 28. Scarabæi, qui e fimo ingentes pilas aversi pedibus volutant, parvosque in iis contra rigorem hiemis vermiculos fetus sui nidulantur. *Lucan. lib.* 2. *v.* 412. Vertere volutat pelagus. ¶ Volutari ad pedes alicujus. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 24. *h. e.* procumbere, advolvi, *prostrarsi a' piedi*. & *Virg.* 3. *Æn. v.* 607. & genua amplexus, genibusque volutans Hærebat. *subaudi* se. Pro edere, volvendo emittere: ex ratione, qua dicimus *volvere verba*, ignem, &c. *Virg. Æn.* 1. *v.* 719. Fit strepitus tectis vocemque per ampla volutant Atria. & *l.* 5. *v.* 149. Consonat omne nemus, vocemque inclusa volutant Litora. & *l.* 10. *v.* 97. ceu flamina prima Cum deprensa fremunt silvis, & cæca volutant murmura. ¶ Volutari cum aliqua, *συνουσιάζειν*. *Justin. l.* 12. *c.* 16. *Plin. lib.* 35. *c.* 11. *a med.* V. & locum *Cicer.* in *Volutatus*. ¶ Translate *Cic. Fam.* 9. *epist.* 3. Cum omnes in omni genere & scelerum, & flagitiorum volutentur. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 13. In omni dedecore volutatus es. *Senec. de vita beata*, *c.* 24. *a med.* Inter mala plurima volutari. *h. e.* versari. *Senec. alter in Herc. Fur. v.* 1081. Pulsus humi sæva feroci corde volutat Somnia. *h. e.* dormiens somniis agitatur. ¶ *Volutare*, mente volvere, cogitare, *pensare e ripensare*. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 37. tacitus mecum ipse voluto, Si valeam meminisse. & *Æn.* 4. *vers.* 533. secumque ita corde volutat: En, quid ago! &c. & *l.* 6. *v.* 185. Atque hæc ipse suo tristi cum corde volutat. *Plaut. Capt.* 4. 2. 1. Quanto in pectore hanc rem meo magis voluto. *Lucret. l.* 3. *v.* 241. Volutare aliquid mente. *Liv. l.* 28. *c.* 18. *sub fin.* Hoc cum jampridem volutare in animo. *Id. l.* 40. *c.* 5. Multa secum animo volutans. *Id. l.* 9. *cap.* 17. Mentio tanti regis sæpe tacitis cogitationibus volutavit animum.

mum. *h. e.* versavit, distraxit. ¶ *Volutare quippiam cum aliis*, de re quapiam cum aliis agere. *Liv. l. 34. c. 56.* Has conditiones quamquam ipse in secreto volutaverat cum amicis, tamen, &c.

VOLUTUS, a, um, κεκυλισμένος, particip. a volvor. *Virg. 3. Georg. v. 522.* per saxa volutus Purior electro campum petit amnis. *Id. 10. Æn. v. 780.* Lacrymæ per ora volutæ. *Id. ibid. v. 493.* Volutus curru. *rovesciata, caduta. & Æn. 12. v. 906.* lapis vacuum per inane volutus. *h. e.* missus, jactus. *& vers. 672.* flamma inter tabulata volutus Ad cælum undabat vortex. *Sisenn.* apud *Non. cap. 2, n. 283.* Romanis præcipitatis, ipsis supra volutis in caput.

VOLUTUS, us, m. actus se volvendi. *Apul. in Florid. n. 10.* (*al. l. 2.*) Dedit volatus avibus, volutus serpentibus.

VOMAX, ācis, adject. qui libenter vomit. *Sidon. l. 8. ep. 3.* Annus, quibus nihil litigiosius, bibacius, vomacius.

VOMER, eris, m. *vomere, vomero, Soc, & Cross,* ferramentum aratri, quo sulci fiunt: ita dictum, quod terram eruendam utrinque vomat, ut scribit *Varro l. 4. de L. L. c. 31. Virg. 1. Georg. v. 45.* Depresso incipiat jam tum mihi taurus aratro Ingemere, & sulco attritus splendescere vomer. *Cic. Phil. 2. c. 40.* Ut aratrum circumduceres, cujus quidem vomere portam Capuæ pæne perstrinxisti. *Ovid. 4. Fast. vers. 927.* Sarcula nunc, durusque bidens, & vomer aduncus, Ruris opes niteant. *Plin. l. 18. c. 18.* Vomerum plura genera: Culter vocatur, prædensam, priusquam proscindatur, terram secans, futurisque sulcis vestigia præscribens incisuris; quas resupinus in arando mordeat vomer. Alterum genus est vulgare rostrati vectis. Tertium in solo facili, nec toto porrectum dentali, sed exigua cuspide in rostro. Latior hæc quarto generi, & acutior, in mucronem fastigata, eodemque gladio scindens solum, & acie laterum radices herbarum secans. Hæc *Plin. Id. l. 17. c. 2. ad fin.* Vomerem imprimere. *Colum. l. 2. c. 2. a med.* Exiguis vomeribus & dentalibus terram subigere. *Ovid. 1. de art. am. v. 725.* vomere versare humum. *& l. 2. v. 671.* findere terras. *Id. Heroid. ep. 12. v. 40.* premere vomere colla boum. *Catull. Carm. 63. de nupt. Pel. v. 4.* glebam prono convellit vomere taurus. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 5.* Luce sacra requiescat humus, requiescat arator, Et grave suspenso vomere cesset opus. ¶ Translate in αἰδοῖον ἀρρενικόν. *Lucret. l. 4. v. 1266. V. Sulcus* in fin. ¶ *Vomis* in recto casu. *Cato R. R. c. 135.* Vomis indutilis optimus erit. *Virg. 1. Georg. v. 162.* Vomis & inflexi primum grave robur aratri. *Colum. sub fin. c. 2. l. 2.* In radicem vomis impacta. In loco *Caton.* allato legitur in MSS. non unis *vomeris indutilis*, in recto casu.

VOMICA, æ, f. *postema, tumore con marcia, enfiagione,* ἀπόστημα, tumor in aliqua parte corporis, abscessus maturus, & pure manans, vel ad suppurationem spectans: a *vomo*, quia pus vomit, & emittit. *Plaut. Pers. 2. 5. 11.* Quid hoc hic in collo tibi tumet? *Sag.* vomica est: pressare parce. (Per jocum intelligit crumenam argenti plenam e collo pendentem.) *Juvenal. sat. 13. v. 95.* Et phthisis, & vomicæ putres, & dimidium crus. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 28.* Nec profecto voluit Pheræo Jasoni, is qui gladio vomicam ejus aperuit, quam sanare medici non potuerant. *Cels. sub fin. c. 8. l. 3.* Si jecur vomica laborat. *Id. l. 2. c. 8. ante med.* Vomica erumpit: quæ quo cruentior, eo melior est. *Scribon. Larg. compos. 264.* Vomicas discutere, aut aperire. *Plin. l. 24. c. 9. ante med.* Viticis semen vomicas panosque difficile concoquentes mollit. *Id. l. 20. c. 22. circa med.* Vomicas rumpere, purgare, persanare. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 902.* affectus vomica & vulnere. Non facile intelligas, quid sibi velit *Nonius*, qui his verbis significari ait concava loca, vetustate cava. ¶ Primam producit, non imitandus, *Seren. Sammon. c. 40. v. 743.* Sunt alii, quos dira vomit natura, tumores Vomicæ qualis erit, vel adhuc primina quædam. ¶ Metaphorice *Plin. l. 33. c. 6.* Est & lapis in his venis (*argenti*) cujus vomica liquoris æterni argentum vivum appellatur, venenum rerum omnium. *h. e.* tumor liquore semper fluido manans. *Id. l. 37. c. 2. circa med.* Crystalla infestantur plurimis vitiis, scabro ferrumine, maculosa nube, occulta aliqua vomica. *h. e.* tumore guttam aquæ non concretam continente. ¶ Dicitur & de quocumque malo, calamitate, detrimento. *In vat. carm.* apud *Liv. l. 25. c. 12. & Macrob. l. 1. Saturn. c. 17.* Hostem, Romani, si expellere vultis, vomicamque, quæ gentium venit longe, Apollini vovendos censeo ludos. *Quintil. l. 8 c. 6. ante med.* improbat ut sordidam, metaphoram illam veteris cujusdam oratoris, Persecuisti reipublicæ vomicas. *Augustus* apud *Sueton. c. 65.* Agrippam nepotem, & Julias, filiam & neptem, omnibus probris contaminatas, appellare solebat tres vomicas, aut tria carcinomata sua.

VOMICOSUS, a, um, ἐμπυϊκός, vomicis laborans. *Cæl. Aurelian. Acut. l. 2. c. 17.* Empyici, idest vomicosi.

VOMICUS, a, um, nocens, pestilens, gravis a vomica. *Senec. controv. 12. l. 2. ad fin.* Maximus primus foro Romano hunc vomicum morbum, quo nunc laborat, intulit.

VOMIFICUS, a, um, *vomitorio*, vomitum provocans, ἐμετικός, ut Vomificum medicamentum. *Cæl. Aurelian. Acut. lib. 3. c. 2. & 17. ante med.* Succus vomificus. *Apul. de herb. c. 103.*

VOMIFLUUS, a, um, adject. ut Vomiflua passio, apud *Cæl. Aur. Tard. l. 2. c. 12. h. e.* morbus, quo vomica, & pus manat. Est qui leg. *vomicosus*.

VOMIS. V. *Vomer* in fine.

VOMITIO, onis, f. *vomito*, ἐξέραμα, ἔμεσις, actus vomendi. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 50.* Quæ medicorum ingeniis reperta sunt, vomitione, & dejectione purgare, ut eo quod vomitione canes, alvo se ibes Ægyptiæ curant. *Plin. l. 20. c. 53. sub fin.* Vomitiones homini ad hæc in remedium excogitatæ, frigidiora corpora faciunt, inimicæ oculis, maxime autem dentibus. *Id. l. 32. c. 3. a med.* Vomitione cibos reddere. *Id. l. 26. c. 8. a med.* Vomitione biles extrahere. *Id. l. 25. c. 5. a med.* Dare ea, quæ vomitiones concitent. *& l. 22. c. 20.* Ista vomitiones ciet. *& l. 22. c. ult. post med.* Ervum vomitiones movet. *& c. praced. ante med.* Aqua mulsa calefacta vomitiones invitat. *Id. l. 34. c. 10. sub fin.* Ex ipsum vomitiones facit, e mulsa sumptum. *Id. l. 26. c. 7. a med.* Faciles præstat vomitiones radix vettonicæ. *Id. l. 20. c. 17. a med.* Vomitiones cohibere. *& l. 26. c. ult. ante med.* inhibere. *& l. 26. c. 7. ad fin.* Vomitionem sistere. *Id. l. 23. c. 1. a med.* Quorum stomachus in vomitiones effunditur. ¶ Illud ipsum, quod vomitione redditur. *Plin. l. 25. c. 5. a med.* Varii colores vomitionum.

VOMITIUM, ii, n. idem ac vomitio. *Martian. Capell. l. 2. pag. 35.* Nausea & vomitio laborare.

VOMITO, as, a. *c. vomitare*, ἐξεμέω, πολλάκις ἐμεῖν, sæpe vomo. *Colum. l. 7. c. 10. circa med.* Quam cum pecudes biberunt, nausea correptæ vomitant, atque expurgantur. *Senec. ep. 18.* Ebrio, & vomitante populo. Adde *Sueton. in Vitell. c. 13.*

VOMITOR, oris, m. *rigettatore*, ἐμετής, qui vomit. *Senec. epist. 88. ante med.* Quid enim, oro, liberale habent jejuni vomitores, quorum corpora in sagina, animi in macie ac veterno sunt?

VOMITORIUS, a, um, *che fa vomitare, vomitoulo, vomitoria*, ἐμετικός, qui habet vim vomitum faciendi. *Plin. l. 20. c. 9.* Bulbus, quem vomitorium vocant ab effectu, folia habet nigra, ceteris longiora. *Id. l. 22. c. 19.* Hunc stomacho inutilem, & ideo vomitorium. ¶ *Vomitoria* absolute in theatris, & amphitheatris erant ostia, seu aditus, per quos populus ab interioris porticibus & scalis exibat in gradus & sedilia. *Macrob. l. 6. Saturn. c. 4.* in illud *Virg. l. 2. Georg. v. 462.* Mane salutantum totis vomit ædibus undam. Pulcre, inquit, *vomit*, & antique. nam Ennius ait: & Tiberis flumen vomit in mare salsum. Unde & nunc vomitoria in spectaculis dicimus, unde homines glomeratim ingredientes, in sedilia se fundunt. V. *Scipion. Maffej. de Amphith. l. 2. c. 3.*

VOMITUS, us, m. *il rigettare, nausea, vomito*, ἔμετος, vomitio. *Plaut. Rud. 2. 6. 26.* Animo male fit. contine quæso caput. *Charm.* Pulmoneum edepol nimis velim vomitum vomas. *Id. Merc. 3. 3. 14.* Plenus ætatis, animaque fœtida senex hircosus, tu osculere mulierem; ut ne adveniens vomitum excutias mulieri? *Plin. l. 20. c. 6* Vomitu aliquid reddere. *Curt. l. 7. c. 5.* egerere. *Senec. epist. 68.* levare stomachum. *Plin. l. 13. c. 23.* Capparis vomitus facit, stomachum & alvum movet. *Id. l. 9. c. 43.* Vomitum dissolutionemque stomachi protinus creat. V. *Vomitio.* ¶ Id ipsum quod vomitur. *Id. l. 29. c. 4. a med.* Vomitus araneorum anocitasa. *Id. l. 23. c. 8. in fin.* Folium lauri pituitas extrahit, & vomitus. ¶ Vomitus voluntarii consuetudo fuit apud Romanos. ut enim cœnæ multiplici, & largis poculis gulæ studiosi sufficere possent, ante cœnandum, petito lecrato, vomitum provocabant, digito, aut pinnula in gulam immissa, & novas rursus epulas repetebant. *Senec. de consol. ad Helv. c. 9. ad fin.* Vomunt, ut edant: edunt, ut vomant: & epulas, quas toto orbe conquirunt, nec concoquere dignantur. *Cels. l. 1. c. 3. a med.* Qui mane vomiturus est, ante bibere mulsum debet. V. *Sueton. in Claud. c. 33. & in Vitell. c. 13. Plin. l. 14. c. 28. & Juvenal. sat. 6. a vers. 425.* Agit hac de re *Cels. loc. cit.* ¶ De homine impuro, & molesto, *Plaut. Mostell. 3. 2. 119.* Absolve hunc, quæso, vomitum, ne hic nos enecet. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n. 8.* In quorum numero nunc primus Trebellius multa Obmarcescebat, febris, senium, vomitus, pus.

VOMO, is, mui, mitum, a. 3. *recere, rigettare, vomitare*, ἐμέω, est ejicere & proprie de cibo, & potu dicitur, qui per os e stomacho egeritur. *Cic. pro Dejot. c. 7. a med.* Cum post cœnam vomere te velle dixisses, in balneum te ducere cœperunt. *Id. 2. Phil. c. 41.* Ab hora tertia bibebatur, ludebatur, vomebatur. *& c. 25.* Is vomens frustis esculentis vinum redolentibus gremium suum & totum tribunal implevit. *Id. 2. de Fin. c. 8.* Asoti, qui in mensam vomant, & qui de conviviis auferantur. *Plin. l. 26. c. 11. a med.* Vettonicæ succus vomentibus sanguinem datur. *Petron. in fragm. Tragur. c. 66. Burm.* De quo cum imprudens Scintilla gustasset, pæne intestina sua vomuit. ¶ Metaphorice est large ejicere, effundere, ejectare, emittere, *mandar fuori*. *Plin. l. 3. c. 16 de Pado.* Qua largius vomit *aquas in mare*. & *Virg. 5. Æn. v. 682.* stuppa vomens tardum fumum. *& l. 8. v. 680.* geminas cui tempora flammas Læta vomunt. *scil.* Augustus, qui valde claros ac nitidos oculos habuit, ut *Sueton. in ejus vita c. 79.* refert. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 161.* Nunc vomit indigenas nimbos, piceaque gravatum Fœdat nube diem. *Petron. in fragm. Tragur. c. 56.* Apes mel vomunt. *Ovid.* de Charybdi, *Heroid. ep. 12. v. 125.* vomit fluctus totidem, totidemque resorbet. *Pers. sat. 5. v. 181.* pinguem nebulam vomuere lucernæ. *Virg. 2. Georg. v. 462.* Mane salutantum totis vomit ædibus undam. *Stat. 10. Theb. v. 556.* Armataque vomunt flexidentia tela fenestræ. *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 52.* Danubii totæ vomerent cum pellia ripæ. *Id. in consul. Probi & Olybr. v. 69.* aurea dona vomunt. *h. e.* munifice largiuntur. *Lucret. l. 6. v. 318.* vomere vitam. *h. e.* efflare animam. *Virg. 9. Æn. v. 349.* Purpuream vomit ille animam. *h. e.* vitam cum sanguine. *Martial. l. 11. epigr. 91.* Attonitusque legit terrai frugiferai, Accius & quidquid, Pacuviusque vomunt. *h. e.* rancidum effutiunt.

VOPISCUS, a, um, qui ex duobus conceptis, uno per abortum ejecto, ad partum legitimum ducitur. *Plin. l. 7. c. 10.* Vopiscos appellabant e geminis, qui retenti utero nascerentur, altero interempto abortu. *Solin. cap. 1. circa med.* (*al. c. 4. a med.*) E geminis si remanente altero alter abortivo fluxu exciderit, alter, qui legitimu

gitimu

gitima natus est, vopiscus nominatur. ¶ Fuit hoc nomine Flavius Vopiscus, historicus, qui quorundam Romanorum Imperatorum vitas conscripsit: de quo V. in *Capitolinus.*

VOPTE pro, vos ipsi, Cato posuit. *Paul. ex Festo.* V. *Suapte.*

VORACITAS, atis, *f. voracità*, πολυφαγία, edacitas, inexplebilis edendi aviditas. *Plin. l. 2. c. 107. de igne:* Quæ est illa natura, quæ voracitatem in toto mundo avidissimam sine damno sui pascit? *Apul. l. 7. Metam.* Asinus incumbens præsepio voracitati suæ deservit.

VORACITER. adverb. *voracemente*. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 5. post med.* Insanus sit ille, cui merus sal cibus, si hoc ipsum voraciter invaserit.

VORAGINOSUS, a, um, *voraginoso*, βαραθρώδης, plenus voraginibus. *Auct. de B. Hisp. c. 29.* Nam palustri & voraginoso solo currebat ad dexteram partem. *Apul. l. 9. Metam.* Voraginosa via. *Ammian. l. 24. c. 6. ante med. (al. c. 28. a med.)* Voraginosus amnis.

VORAGO, inis, *f. voragine, baratro*, διαχώρημα, βάραθρον, χάσμα, locus immensæ profunditatis: a *vorando*, quia in eam cadentia non emergunt, sed absorbentur. *Cic. l. 1. de Divin. c. 33.* Cum equum demisisset in flumen, submersus equus voraginibus non exstitit. *Catull. carm. 17. ad Colon. in fin.* Et supinum animum in gravi derelinquere cœno, Ferream ut soleam tenaci in voragine mula. *Curt. l. 8. c. 14.* Imber violentius, quam alias, fusus campos lubricos & inequitabiles fecerat, gravesque, & propemodum immobiles currus illuvie & voraginibus hærebant. ¶ Translate *Cic. in Pison. c. 18.* Vos geminæ voragines, scopulique reipublicæ. ¶ Speciatim transfertur ad hominem insigniter prodigum, cujus gula, vel amplissimis patrimoniis in ventrem, tanquam in barathrum quoddam, conjectis, expleri non potest. *Cic. pro Sext. c. 52.* Tu meo periculo gurges & vorago patrimonii helluabere? O*vid. Met. 8. v. 843.* Jamque fame patrias, altique voragine ventris Attenuarat opes. *Valer. Max. initio c. 4. l. 9.* Avaritia, manifestæ prædæ avidissima vorago.

VORATIO, onis, *f.* καταπόσις, actus vorandi. V. *Voratio.*

VORATOR, oris, *m. divoratore*, qui vorat. *Tertull. de monogam. c. 8. in fin. & de jejun. c. 2 ad fin.*

VORATRINA, æ, f. quasi vorandi officina, popina. *Tertull. in Apolog. c. 39. de Ecclesia censu:* inde non epulis, non potaculis nec ingratis voratrinis dispensantur, sed egenis alendis humandisque. ¶ Item idem ac vorago. *Ammian. lib. 17. c. 7. sub in. (al. 17.) de terra motib.* Patefactis subito voratrinis terrarum partes absorbens.

VORATUS, a, um, nom. particip. *mangiato, divorato*. *Martial. l. 5. epigr. 18.* Vorata muræna. *Arnob. l. 7. pag. 249* Mensa & vorata viscera. *Aurel. Vict. in Epitom. c. 40. ante med.* Voratumque limo pondere thoracis, corpus vix repertum. *afferre.*

VORAX, acis, *vorace*, πολυφάγος, qui vorat, multa absumens, inexplebilis edacitatis, gurges, helluo. *Cic. 2. Phil. c. 27.* Quæ Charybdis tam vorax tot res tam cito absorbere potuisset? O*vid. Met. 8. v. 838.* quo copia major Est data, plura cupit, turbaque voracior ipsa est. *Lucan. l. 1. v. 181.* Hinc usura vorax, avidumque in tempora fœnus. *Val. Max. in fin. c. 1. l. 7.* Exercitus, & arma, & equitatus voracibus impensis onerosus. *Lucan. l. 2. vers. 883.* omnia pontus Haurit saxa vorax. *Sil. l. 4. v. 687* Flamma vorax.

VORO, as, avi, atum, *ingojare, trangugiare, divorare, mangiare con avidità e in prescia*, βρογχίζω, δάπτω, cibum integrum, & non confectum dentibus in ventrem dejicio, ut multa animalia faciunt, v. gr. pisces, & aves carnivoræ, &c. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 47. ad fin.* Animalium alia sugunt, alia lambunt, sorbent, mandunt. *Plin. l. 10. c. 71.* Alia sugunt, alia lambunt, sorbent, mandunt, vorant. *Plaut. Rud. 2. 3. 61.* Quænam balæna meum voravit vidulum? ¶ Metaphorice, & proverbii modo. *Plaut. Truc. 2. 1. 19.* Amator si id, quod oravit, dedit, adductus noctes: interim ille hamum vorat. Sic. *Carcul. a. 3. v. 61.* Meus hic est: hamum vorat. ¶ Sumere aliquid medicinæ causa; quia ejusmodi mandi non solent. *Plaut. Merc. 1. 2. 88.* Resinam ex melle Ægyptiam vorato: salvum feceris. *Martial. l. 1. epigr. 88.* Pastillos Cosmi luxuriosa voras. *Cæl. Aurelian. Acutor. l. 2. c. 24.* Si nausea occurrerit, apium vorare jubet ægrotantes. ¶ Ponitur universim pro avide & propere comedere. *Plaut. Trin. 2. 4. 73.* At pol ego, etiamsi vetet, edim, atque ambabus malis expletis vorem. *Plin. l. 11. c. 29.* Apes mella avide vorantes. *Martial. l. 6. epigr. 11.* Tu Lucrina voras: me pascit aquosa Peloris. *Juvenal. sat. 2. v. 135.* Optima siluarum interea, pelagique vorabit Rex horum. ¶ Translate *Cels. l. 5 c. 28. sect. 3.* Ulcus, quod φαγέδαιναν Græci vocant, quia celeriter serpendo corpus vorat. *Senec. in Hippol. v. 281. & 341.* Amor intimas vorat penitus medullas. *Albinov. ad Liv. el. 1. v. 234.* Et vorat hos ipsos flamma rogusque sinus. O*vid. Met. 13. vers. 731.* Charybdis vorat raptas, revomitque carinas. *Claudian. de B. Get. v. 337.* Thracem quinque vadis Istrum vorat Amphitrite. *h. e.* recipit in se, & absorbet. Absorbendi vim habet & in illo *Virg. 1. Æn. 4. 120.* navem ter fluctus ibidem Torquet agens circum, & rapidus vorat æquore vortex. *Plin. l. 4. c. 4. de Peloponnese.* In eo loco (in *Isthmo*) erumpentia e diverso maria ejus omnem ibi latitudinem vorant. *h. e.* exedunt, absumunt. *Id. l. 37. c. 2. ante med.* Idem in reliquis generis ejus (*murrhinorum vasorum*) quantum voraverit, licet existimare, &c. *h. e.* quantum pecuniæ absumpserit. *Sil. l. 4. v. 230.* qua medius pugnæ vorat agmina vortex. *h. e.* ubi pugna sævit, & milites absumit. *Cic. 4. Attic. ep. 11.* Nos hic voramus litteras cum homine mirifico Dionysio. *h. e.* avide perdiscimus. *Catull. carm. 35. ad*

Papyr. vers. 7. Quare si sapiet, viam vorabit. *h. e.* celeriter conficiet. ¶ Obsceno sensu. *Catull. carm. 79. in Gell.* & *Martial. l. 2. epigr. 51. & l. 7. epigr. 66.*

VORSUS. V. *Versus, a, um.*

VORTEX, icis, m. idem ac vertex: Ita veteres loquebantur. Estque a *vorto*, quod prisci illi Latini pro *verto* dicere. Quare vertex, & vortex nec significatione, nec origine differre possunt: quidquid dicat *Charisius*, qui *l. 1. pag. 88. Putsch. Verticem a vertendo* dici, *vorticem a vorando* autumat: additque, *Plinii* opinionem esse, verticem immanem vim impetus habere, ut (*1. Æn. v. 118*) *Ingens a vertice pontus:* vorticem vero circumactionem undæ esse, ut (*ibid. v. 121.*) *Et rapidus vorat æquore vortex*. Sed ea promiscue usurpari, omnium argumentorum illud fortissimum, quod *Quintil. l. 1. c. 7. (al. 13.) a med.* scribit, Scipionem Africanum primum in *vertices*, & *versus* O litteram vertisse in E. Illud tamen animadvertendum est, quod non quidem ratio, sed usus quidam obtinuit, ut Latini libri sæpe scribant *vertex* per e, cum volunt notare summitatem alicujus rei; *vortex* vero per o, cum aeris, aut aquæ in gyrum vertentia impetum turbinemque significant. *Horat. l. 2. od. 9 sub fin.* flumen minores volvere vortices. *Al. hab.* vertices. *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 13.* Ut aquæ circumlatæ in se sorbentur, & vortices efficiant. *Virg. Æn. l. 7. v. 587.* fragosus, & torto vortice torrens. *Al.* vertice. *Ovid. Met. 8. v. 553.* torrens nivibus de monte solutis Corpora turbineo juvenalia vortice mersit. *Id. 6. Fast. v. 502* vorticibus densus Tibris. *Liv. l. 23. c. 19.* Amnis transverso vortice dolia impulit ad ripam. *Al. leg.* vertice. *& l. 28. c. 30.* Navis retro vortice intorta. *& mox.* Pluribus remorum ordinibus scindentibus vortices. *Al. leg.* vertices. *Lucret. lib. 6. v. 296* igneus Vortex, quod patrio vocitamus nomine fulmen. *& v. 445.* involvit venti in nubibus ipse vortex. ¶ Apud *Sil. l. 4. v. 230.* vortex medius pugnæ est, ubi maxime fervet pugna, & cædes fiunt, & periculum est mortis sicut vortex fluminis, ubi maxime fervent undæ, mersionis periculum majus habet. Al. tamen leg. *vertex:* ac testantur Critici promiscue in MSS. & per i, & per e inveniri in Latinis Scriptoribus. ¶ Metaphora est etiam in illo *Senec. epist. 82.* Non satius est sic jacere (*in otio*) quam istis officiorum verticibus volutari?

VORTICOSUS, a, um, *vorticibus abundans*, verticosus. *Sallust. in fragm. apud Serv. ad Æn. 1. v. 121.* Charybdis mare verticosum. *Senec. l. 7. quæst. nat. c. 8.* Turbinum motus vagus & disjectus, & ut Sallustii utar verbis, vorticosus. V. *Verticosus.*

VORTO. V. *Verto.*

VORTUMNUS. V. *Vertumnus.*

VOS, vostrum, &c. V. in *Tu.*

VOSTER, stra, strum, idem ac vester, apud Veteres. *Plaut. Amphitr. prol. v. 1.* in vostris mercimoniis. V. *Vester.*

VOTIFER, a, um, votum ferens, vel votivus. *Stat. l. 4. silv. 4. v. 92.* Votiferaque meas suspendit ab arbore vittas. Alii leg. *tempifera*, inepte.

VOTITUS. V. *Vetitus.*

VOTIVITAS, atis, f. obligatio, qua voto suscepto tenemur. Habetur in veteri Lapide insignæ nota, qui inscriptus est post consul. Gratiani Aug. apud *Gruter. pag. 1018. n. 8.*

VOTIVUS, a, um, *votivo, di voto*, εὐκτικός, ad votum spectans, ut *Votiva preces*, quibus aliquid cum voto poscimus: *Votiva verba*, quibus in faciendis votis utimur: *Votiva tabella*, quæ ad votum deorum aris, vel simulacris suspenditur in testimonium accepti beneficii: *Tura votiva*, quæ voti causa incenduntur: *Animal votivum*, quod ex voto diis promittitur. *Ludi votivi*, qui ex voto celebrabantur. *Horat. l. 1. od. 5. extr.* Me tabula sacer Votiva paries indicat, uvida Suspendisse potenti Vestimenta maris deo. *Id. l. 1. ep. 3. extr.* Pascitur in vestrum reditum votiva juvenca. *Ovid. l. 3. Amor. el. 13. v. 9.* Accipit ara preces, votivaque tura piorum. *Plin. l. 7. c. 48 & Cic. 2. Verr. c. 10.* Ludi votivi. *Tacit. de Germ. c. 31.* Crinem barbamque summittere, nec nisi hoste cæso, exuere, votivum obligatumque virtuti oris habitum. O*vid. Heroid. ep. 20. v. 236. & epist. 21. v. 93.* votivus sanguis. *h. e.* victimæ votivæ. *Id. l. 1. de art. am. v. 203.* Auguror en: vinces: votivaque carmina reddam. *h. e.* promissa. *Val. Flacc. l. 2. v. 487.* cui candentes votivo in gramine pascit Cornipedes genitor. *Hypallage:* votivos equos in gramine pascit. sed & gramen ipsum votivum est, utpote addictum equis votivis. ¶ De Legatione votiva V. in *Legatio.* ¶ *Votiva noctes*, quibus ex voto, & sacrorum causa secubabant. *Propert. in fin. el. 21. l. 2.* ¶ *Votivus* interdum sumitur pro eo, quod ex voto succedit, quod gratum & jucundum est. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 3.* Constabat, votivum illi fuisse, quod imminentem cervicibus suis gravitatem patris non haberet. *h. e.* votivum fuisse non habere. *Apul. l. 7. Metam.* Tota civitas ad votivum conspectum effunditur. *& l. 5.* Votivæ nuptiæ. *Prudent. in Roman. v. 330.* Votiva mors est martyri. *Amœna.* ¶ *Aures votivæ*, quæ aliquid cupiunt audire. *Plaut. Cas. prol. v. 29.* Aures votivæ si sunt, animum advortite. Alii tamen leg. *vacivæ*, & sane rectius.

VOTUM, ti, n. *promessa fatta a Dio, voto*, εὐχή, εὐχωλή, ἀρά, preces cum sponsione alicujus rei, quam Deo obligamus, si quippiam obtinuerimus: a supino verbi *Voveo*. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 14.* Zeno æthera deum dicit esse: si intelligi potest nihil sentiens deus, qui nunquam nobis occurrit, neque in precibus, neque in optatis, neque in votis. *Hirt. de B. Alex. c. 15. extr.* Precibus & votis victoriam suis ab diis immortalibus exposcere. *Cic. pro Cluent. c. 88. ad fin.* Quin etiam nocturna sacrificia, sceleratasque ejus preces, & ne-

& onerariis vota cognovimus. *Id. 3. de nat. Deor. c. 37.* Nonne animadvertis ex tot tabulis pictis, quam multi votis vim tempestatis effugerint? *Id. Attic. l. 12. epist. 43. sub fin.* Voti religione obstrictum esse. *& ep. 18.* Sed jam quasi voto quodam & promisso me teneri puto. *Id. 7. Fam. ep. 2. in fin.* Quotidiana vota facimus, ne intercaletur. *Id. pro Mil. c. 35. extr.* Cum vos vota faceretis, ut Miloni uti sua virtute liceret. *Id. 2. Catil. c. 8. extr.* Vota facere contra rempublicam. *Id. Attic. l. 8. ep. ult.* Vota facere de aliquo aegroto. *Plin. l. 14. c. 13.* L. Papirius dimicaturus votum fecit, si vicisset, Jovi pocillum vini. *Caelius ad Cicer. 8. Fam. ep. 7.* Nemo nostrum est, quin vota victoriae suae fecerit. *Cic. Verr. 7. cap. 13. sub fin.* Nuncupare vota pro imperio populi R. *Id. 3. de nat. Deor. c. penult. a med.* suscipere. *Ovid. 7. Met. v. 594.* concipere. *Tacit. 15. Ann. c. 23.* persolvere. *Cic. 3. Phil. c. 4. ad fin.* solvere. *Id. 2. de legib. c. 9. sub fin.* reddere. *Plin. l. 10. ep. 101.* persolvere. *& epist. 44.* signare. *Virg. 5. Æn. v. 53.* exsequi. *Petron. in Satyr. c. 85. extr.* Voto se absolvere. *Justin. l. 21. c. 3.* Voto fungi. *h. e.* votum exsequi. *Cic. 6. Verr. c. 53. a med.* Vota diis debere. *Liv. l. 7. c. 28. & l. 27. c. 45. a med.* Voti damnari. *Virg. 5. Æn. v. 237.* reum. *Liv. l. 7. c. 40.* compotem facere. *Id. l. 5. c. 28.* Voti liberari. *Horat. l. 2. od. 8. v. 5.* Obligare votis caput. *Virg. 5. Æn. v. 234.* divos in vota vocare. *Tacit. 2. Ann. c. 81.* In questus, lacrymas, vota effundi. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 10. v. 40.* vota ferre ad deos. *Inscript. apud Gruter. pag. 18. n. 6.* Jovi opt. max. P. Ælius Chrestus ex voto suscepto aram consecravit. *Alia ibid. pag. 34. n. 10.* S. J. M. Terentius & Senecio ex voto posuerunt (Adde *Horat. l. 1. sat. 5. v. 66.*) *Alia pag. 1072. n. 8.* Fortunae sanct. sacr. voto suscepto merito libens Terentia Tallusa fecit. ¶ Ipsa res quae voto promittitur. *Petron. in Satyr. c. 89.* Simul ac cessere Equi recessus Danai, & in voto jacent. *Virg. Æn. 3. v. 279.* Lustramurque Jovi, votisque incendimus aras. *h. e.* thure & victimis. *Servius* interpretatur, vota facientes. ¶ Id ipsum, quod voto petitur, & optatur. *Ovid. 1. de art. am. v. 671.* Quantum defuerit pleno post oscula voto? *& l. 1. v. 737.* Ut voto potiare tuo, miserabilis esto. *Petron. in Satyr. c. 21.* Fiunt votis. *Claudian. de B. Gild. v. 6.* Haeret adhuc animus, manifestaque gaudia differt, Dum stupet, & tanto cunctatur credere voto. *Apul. initio Florid.* Religiosis viantium moris est, cum aliquis locus sanctus in via oblatus est, votum postulare, donum apponere. *h. e.* quippiam a diis, voto facto, petere. ¶ Dies, quo vota publica nuncupantur. *Capitolin. in Pertin. c. 6.* Deinque tertium Nonarum diem, Votis ipsis, milites Triarium Maternum ducere in castra voluerunt. *Vopisc. in Tacit. c. 9.* Divorum templum fieri jussit, in quo essent statuae Principum bonorum: ita ut iisdem Natalibus suis, & Parilibus, & cal. Januariis, & Votis libamina ponerentur. *Cajus Dig. l. ult. tit. penult. leg. 233.* docet hunc diem fuisse tertium post cal. Januar. quo die vota pro salute Principis susciperentur. ¶ Aliquando *vota* sunt solae preces, sine ulla promissione, *preghiera*. *Ovid. 1. Trist. el. 2. v. 1.* Dii maris & caeli (quid enim nisi vota supersunt?) Solvere quassatae parcite membra ratis. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 90.* Agnosco vota tua, mi Secunde carissime, quibus precaris, ut, &c. *V. epist. Plinii praeced.* ¶ Saepe *votum* est voluntas, optatum, desiderium, *desiderio*. *Cic. 7. Verr. c. 54. extr.* Sic etiam fortunis hominum abutebatur ad nocturna vota cupiditatum suarum. *Petron. in Satyr. c. 115.* Haec sunt consilia mortalium, haec vota magnarum cogitationum. *Ovid. l. 1. de art. am. v. 90.* Haec loca sunt voto fertiliora tuo. *Plin. l. 6. ep. 26.* Spondeo habiturum te generum, quo melior fingi ne voto quidem potest. *Plin. alter l. 37. c. 9.* Indicae amethysti absolutum feliciis purpurae colorem habent, ad hunc tingentium officinae dirigunt vota. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 1.* Hoc erat in votis: modus agri non ita magnus, &c. *Pers. sat. 3. v. 48.* quid dextrae senio ferret, Scire erat in voto. *Horat. l. 2. ep. 11. v. 5.* An venit in votum Attalicis ex urbibus una? *Sueton. in Aug. c. 51.* Neque votum sibi, neque animum defuisse confodiendi eum. *Ovid. 2. Met. v. 89.* Nate, cave, dum resque sinit, tua corrige vota. *Curt. l. 8. c. 13. a med.* Darius votum meum implevit. *h. e.* quod optabam, plane praestitit. *Sallust. apud Serv. ad 2. Æn. v. 169.* *Justin. l. 13. c. 3. & Tacit. 3. Hist. c. 46.* Rebus supra vota fluentibus. *Quintil. decl. 3. c. 12. in fin.* Ad omne votum fluente fortuna, lascivit otium. *Cels. l. 6. c. 6. sect. 1. ante med.* Sub his oculus plerumque rumpitur: votumque est, ut tantum exulceretur. *à desiderabile.* Et sequente infinito, *Prudent. in Psychom. v. 393.* vobis vinci & succumbere votum est. *Vetus Lapis apud Gruter. pag. 696. n. 10.* Filio dulcissimo memoriam posuerunt, contra votum. *h. e.* a quo sibi faciendum optaverant, ut est in alio *pag. 536. n. 1.* Sic in alio *pag. 697. n. 7.* Quod decuit natam patri praestare sepulto, Hoc contra natu praestitit ipse pater. Similem sententiam habes *pag. 699. n. 6. & pag. 707. n. 8. & 536. n. 1. & 695. n. 5. & 683. n. 5. &* alibi: item apud *Cicer. de Senect. c. ult.* ¶ De arboribus *Plin. l. 17. c. 2.* Vota arborum, frugumque communia sunt, nives diutinas sedere. ¶ *Vota* pro nuptiis & matrimonio: quia ea voto, *h. e.* desiderio utriusque conjugis plerumque fiunt. *Impp. Honor. & Theodos. l. 5. Cod. tit. 9. leg. 8.* Nec prosit liberis ex priore susceptis matrimonio, quod mulier ad secunda minime vota migraverit. *Imp. Justinian. ibid. tit. 3. leg. 24. sub fin.* Ex quo vota nuptiarum re ipsa processerint. *Impp. Constantin. & Constans, ibid. tit. 1. leg. 2.* Nihil fraudis ei fit, quae nuptias maturando, vota sua diutius aludi non passa est. *Apul. in Florid. n. 4. (al. l. 1.)* Togam parari & voto, & funeri. *Id. l. 4. Metam.* Votis nuptialibus pectus jugali pridem destinatae. *In Indicta testamento M. Grunnii Corocottae* (de quo V. in *Bubulcinus*.) Sorori meae Quirinae, in cujus votum interesse non potui, do, lego, &c.

VOTUS, a, um, *promissus in vota*, εὐκτός, particip. a *voveo*. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 17.* At earum templa sunt publice vota, & dedicata. *Liv. l. 4. c. 12.* Ludi ob Decemviris per secessionem plebis a Patribus ex S. C. voti, eo anno facti sunt. *Ovid. 2. Amor. el. 11. v. 46.* pro reditu victima vota cadet. *Id. Fast. 4. v. 893.* Hostibus Tyrrheno vota est vindemia regi. *h. e.* promissa Mezentio.

VOVEO, es, vovi, votum, a. 2. *far voto*, *promittere*, *votare*, εὔχομαι, ἐπεύχομαι. Deo aliquid sancte promitto. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 36.* Neque Herculi quisquam decumam vovit unquam, si sapiens factus esset. *Id. 1. de Divin. cap. 17.* Cum sues puer pasceret, una ex his amissa, vovisse dicitur, si recuperasset, uvam se deo daturum, quae maxima esset in vinea. *Ovid. 9. Met. v. 793.* Vota puer solvit, quae femina voverat Iphis. *Liv. l. 1. c. 27.* Tullus in re trepida decem vovit Salios, fanaque Pallori ac Pavori. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 179.* Moesta domus plangore sonat, cui figere laeta Parta sua dominus voverat arma manu. *Plaut. Curc. 1. 1. 72.* Me inferre Veneri vovi jam jentaculum. *In fragm. Tabula Fratr. Arval. apud Fabrett. c. 6 n. 51.* J. O. M. bovem auratum vovimus esse futuram. (Haec formula ibi septies repetitur. Adde apud *Gruter. pag. 119. & Tertull. de cor. milit. c. 12.*) *Cic. 5. de Fin. c. 22. ad fin.* Nostri imperatores pro salute patriae sua capita voverunt. *Al. leg.* devoverunt. *Sallust. in orat. Cottae ad pop. ad fin.* Voveo, dedoque me pro republica. *Justin. l. 21. c. 3.* Locrenses voverant, si victores forent, ut virgines suas prostituerent. *Liv. l. 31. c. 9. sub fin.* Vovit in eadem verba consul, praeeunte maximo pontifice, quibus antea, &c. Inscriptio laminae aeneae apud *Liv. l. 23. cap. 19. in fin.* Marcium pro militibus, qui Casilini in praesidio fuerint, votum vovisse. *Plaut. Amph. 3. 2. 66.* Ut quae apud legionem vota vovi persolvam. ¶ Sumitur etiam pro optare, desiderare, cupere. *Horat. l. 1. ep. 4. v. 8.* Quid voveat dulci nutricula majus alumno? *Ovid. Met. 12. v. 200.* Sint tua vota licet, dixit, secura repulsae: Elige, quid voveas. *& l. 14. v. 35.* Ut tua sim, voveo.

VOX, vocis, f. *suono*, *voce*, φωνή, βοή, sonus animalium ore aut alia collisione corporum exceptus: a *vocando* ducta, ut *dux* a *ducendo*: vel a βοῶ, clamo: vel a βῶξ (quod potius a βοῶ) piscis marini vocalis genus. *Vitruv. l. 5. c. 3. a med.* Vox est spiritus fluens, & aeris ictu sensibilis auditui. Ea movetur circulorum rotundationibus infinitis, uti si in stantem aquam lapide immisso, nascantur innumerabiles undarum circuli crescentes a centro, &c. *Senec. l. 2. nat. quaest. c. 29.* Vox nihil aliud est, quam ictus aer. *& c. 6.* Quid est vox nisi intensio aeris, ut audiatur, linguae formata percussu? *Phaedr. l. 2. fab. 12. v. 7.* Cervus venantum vocibus conterritus. *Id. l. 5. fab. v. 17.* porcelli vocem imitari. *Catull. carm. 62. de Aty, v. 21.* cymbalum sonat vox. *Virg. 6. Æn. v. 646.* Obloquitur numeris septem discrimina vocum; Jamque eadem digitis, jam pectine pulsat eburno. *Ovid. l. 3. Trist. el. 10. v. 86.* Mugiet, & veri vox erit illa bovis. *Id. 2. Amor. el. 6. v. 18. de psittaco.* vox mutandis ingeniosa sonis. *Id. 1. Met. v. 337. de buccina Tritonis.* quae medio concepit ubi aera ponto, Litora voce replet. Sic *Virg. 7. Æn. v. 519.* ad vocem celerem, qua buccina signum Dira dedit, raptis concurrunt undique telis. *Id. 3. Æn. v. 555.* Et gemitum ingentem pelagi, pulsataque saxa Audimus longe, fractasque ad litora voces. *Id. ibid. v. 669.* ad sonitum vocis vestigia torsit. *h. e.* remorum aquas pulsantium. Adjuncta *vocis* plurima sunt. *Cic. 3. de Orat. c. 57.* Omnes voces hominis ut nervi in fidibus, ita sonant, ut a motu animi quoque sunt pulsae. Nam voces, ut chordae, sunt intentae, quae ad quemque tactum respondeant, acuta, gravis, cita, tarda, magna, parva: quas tamen inter omnes est suo quaeque in genere mediocris. Atque etiam illa sunt ab his delapsa plura genera, leve, asperum; contractum, diffusum; continenti spiritu, intermisso; fractum, scissum; flexo sono, attenuatum, inflatum. *& c. 12.* Loqui sono vocis recto, & simplici, non aspero, non vasto, non rustice, non hiulce, sed presse, & aequabiliter, & leniter. *Id. in Orat. c. 18. ad fin.* Contenta voce atrociter dicere; & summissa leniter; & inclinata videri gravis, & inflexa miserabilis. Mira est enim quaedam natura vocis; cujus quidem e tribus omnino sonis (*h. e. accentibus*) inflexo, acuto, gravi, tanta sit, & tam suavis varietas perfecta in cantibus. *& c. 18.* Æschinem voce dulci, & clara fuisse. *Quintil. l. 11. c. 3.* Natura vocis spectatur quantitate, & qualitate. Quantitas simplicior est. in summa enim grandis, aut exigua est. Qualitas magis varia est. nam est & candida, & fusca; & plena, & exilis; & lenis, & aspera; & contracta, & fusa; & dura, & flexibilis; & clara, & obtusa. (Adde *Cicer. 2. de nat. Deor. c. 58. ad fin.*) *& post multa*: Ornata est pronuntiatio, cui suffragatur vox facilis, magna, beata, flexibilis, firma, dulcis, durabilis, clara, pura, secans aera, auribus sedens. *& infra.* Vox laeta in rebus plena, simplex, & ipsa quodammodo hilaris fluit: at in certamine erecta totis viribus, & velut omnibus nervis intenditur: atrox in ira, & aspera, & densa, & respiratione crebra: paululum in invidia facienda lentior: at in blandiendo, fatendo, satisfaciendo, rogando lenis & summissa: suadentium, & monentium, & pollicentium, & consolentium gravis: in metu, & verecundia contracta; adhortationibus fortis; disputationibus teres; miseratione flexa, & flebilis, & consulto quasi obscurior: at in egressionibus fusa, & securae claritatis; in expositione, & sermonibus recta, & inter acutum, & gravem sonum media. *Cic. 3. de Orat. c. 27. circa med.* Quanto molliores sunt, & delicatiores in cantu flexiones & falsae voculae, quam certae & severae. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 12.* Vox sedata, & depressa. *& c. 12.* remissa. *& c. 14.* tremebunda. Apud *Ovid. variis in loc.* resona, sonans, ingens, tremens, fessa loquendo, infragilis, summa, ficta, rauca, fera, insana, virilis, tristis. Apud

Stat.

Stat. Tragic. variis in loc. alta, horrenda, blandiloqua, infanda, justifica, gravior & attonita. Apud *Valer. Flacc.* mœsta, sæva. Apud *Sil. l. 1. v. 67.* trux. Apud *Quintil.* præpinguis, durior, rigida, secta, erecta, concitata. Apud *Cicer.* rustica, agrestis, absona, absurda, subrauca, mollis, suavis, canora, splendida. Apud *Catull.* tinnula. Apud *Senec. in Apocolocynt. ante med.* qualis esse marinis belluis solet, rauca & implicata. Apud *Pers. sat. 1. v. 19.* serena. Apud *Lucret. & Virgil.* liquida. Apud *Plin.* modulata, robusta, truculenta. ¶ Multi etiam loquendi modi. *Cic. 1. de Orat. c. penult. ad fin.* Contentio vocis, & remissio. *& l. 2. c. 46.* Vox inflexa ad miserabilem sonum. *Id. de Senect. 1. 5. a med.* Legem Voconiam magna voce, & bonis lateribus suasi. *Sallust. in Catil. c. 32.* Demisso vultu, voce supplici postulare. *Petron. in Satyr. c. 108.* clara liberaque clamare, *& c. 96.* rabiosa, barbaraque proferre in ebrios & fugitivos. *& in fragm. Tragur. c. 70. Burm.* Voce tremula teterrimaque cantare. *Senec. de brevit. vitæ, c. 12.* Vocem inflexæ modulationis torquere. *Ovid. 2. Amor. el. 4. v. 25.* dulce canit, flectitque facillima vocem. *Id. 9. Met. v. 583.* lingua icto aera dat voces. *& l. 15. v. 657.* vocem emittere. *Plaut. Pœn. prol. v. 31.* Matronæ tacite hic voce sua tinnire temperent. *Id. Mostell. 3. 1. 49.* Scio, te bona esse voce; ne clama nimis. *Virg. 8. Æn. v. 70.* effundere vocem ad sidera. *& Eclog. 5. v. 62.* jactare ad sidera. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 390.* vocem anhelam comprimere. *Plaut. Pseud. 1. 4. 16.* comprimere. *Ovid. 1. Met. v. 713.* supprimere. *Quintil. l. 1. c. 8. (al. 14.)* attollere, vel submittere. *Phædr. l. 2. fab. 12. v. 12.* edere. *& fab. 1. v. 16.* præcludit metus. *Catull. carm. 61. de nupt. Pel. v. 125.* imo e pectore fundere, *& vers. 202.* mœsto pectore profundere. *Virg. 1. Æn. v. 375.* imo a pectore trahere. *& l. 4. v. 463.* longas in fletum ducere voces. *& l. 10. v. 919.* vocem lata nemora alta remittunt. *& vers. 638.* vana voce aliquem. *Quintil. l. 12. c. 3.* Facera tumentes strangulant vocem, obtusæ obscurant, rasæ exasperant. *& ibid.* Vocem urgere ultra vires. *Plaut. Pœn. prol. v. 13.* Præco exerce vocem, per quam vivis. *Id. Rud. 1. 4. 3.* voce quærere aliquem, *h. e.* identidem vocando. *Id. Bacch. 3. 3. 21.* Humana nos voce appellant uxor. *Id. Asin. 2. 2. 30.* Jubeo te salvere voce summa, quoad vires valeant. *Id. Amph. 3. 2. 11.* maxima voce exclamare. *Terent. Phorm. 3. 7. 92.* Enimvero voce est opus: Nausistrata, exi. ¶ Ad eorum servandæ vocis pertinent hæc. *Cels. l. 3. c. 24. sect. 13.* Vocem adjuvat tunc P. 1. in duobus cyathis vini datum. *Plin. l. 24. c. 18.* Eriphia (*herba*) ad vocem nihil præstantius esse tradunt. *Id. l. 20. c. 6. ad fin.* Allium voci confert. *& l. 22. c. 25. circa med.* Faba voci prodest. *& l. 20. c. 14.* Voci mora succus utilis. *& c. 6.* Porrum voci splendorem affert. *Suet. in Ner. c. 20.* Vocem reficere. *& c. 25.* conservare. ¶ Sæpe vox est verbum, sermo, oratio, dictum, sententia, *parola, detto, sentenza.* *Lucret. lib. 1. v. 910.* Cum ligna, atque ignes distincta voce notemus. *Cic. 2. de Fin. c. 2. in fin.* Dico, Epicurum non intelligere, quid sonet hæc vox voluptatis, id est quæ res huic voci subjiciatur. *Ovid. 5. Fast. v. 484.* Is verbi sensus, vis ea vocis erat. *Senec. in Thyest. v. 1072.* Vocibus nostris vaca. *Virg. 1. Æn. v. 68.* Ad quem tum Juno supplex his vocibus usa est: Æole, &c. *Justin. l. 11. c. ult.* Applicito captivo, cum civem ex voce cognovisset, &c. *dalla lingua.* Sic *Ovid. 3. Trist. el. 12. v. 39.* Graja, sive Latina voce loqui. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 32.* Cum ab iis sæpius quæreret, neque ullam omnino vocem exprimere posset. *cavar ne pur una parola.* & *Cic. Verr. 7. 1. 65.* Constitue, nihil esse opus in hac voce, Civis R. sum. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 92.* longe mea discrepat istis Et vox, & ratio. *& sat. 3. v. 103.* Donec verba, quibus Voces sensusque notarent, Nominaque invenere. *Id. l. 1. ep. 1. v. 34.* Sunt verba, & voces, quibus hunc lenire dolorem Possis. *Id. l. 1. od. 10. v. 2.* Mercuri, qui feros cultus hominum recentum Voce formasti. *Cic. pro Sext. c. 19.* Cum viderem, vocem pro me ac pro republica neminem mittere. *dir una parola, aprir bocca a favor mio.* & *pro Cluent. c. 32. a med.* Hodierno die primum veritas vocem contra invidiam misit. *Id. pro Flacco, c. 3.* Fuit quæstor in Hispania: vox de quæstura nulla missa est. *& paulo post.* Quæ est unquam jacta, non suspicio, sed iracundiæ vox aut doloris? *Plin. l. 18. c. 6.* Temerarium videatur unam vocem Antiquorum posuisse: Nihil minus expedire, quam agrum optime colere. *Tacit. 2. Ann. c. 29.* Libo veste mutata vocem adversos periculo poscere, *h. e.* defensionem. ¶ *Viva vox.* V. *Vivus.* ¶ *Una vox*, communis opinio & consensus. *Cic. 9. Fam. ep. 14.* Atque hæc una vox omnium est. *Id. de Orat. c. 11.* A quibus omnibus una pæne repelli voce oratorem a gubernaculis civitatum videbam, *h. e.* uno ore, consensu omnium. *Martial. l. 7. epigr. 5.* Certus auctor abest: sed vox hoc nuntiat omnis. *tutti ne parlano.* ¶ *Tollere vocem* apud *Horat.* est gravi stilo, & grandioribus verbis uti, *in art. poet. v. 93.* Interdum tamen & vocem Comœdia tollit, Iratusque Chremes tumido delitigat ore. ¶ Interdum *voces* sunt litteræ, vocales præsertim, quæ solæ sonum habent. *Cic. in Orat. c. 44.* Verba fiunt quam suavissimis vocibus. *& in fin.* In ea oratione est crebra ista vocum concursio, quam magna ex parte, ut vitiosam, fugit Demosthenes. ¶ Item accentus, *accento*, *προσῳδία*. *Cic. in Orat. cap. 18.* Ipsa natura, quasi modularetur hominum orationem, in omni verbo posuit acutam vocem, nec una plus, nec a postrema syllaba citra tertiam.

U P

UPILIO. V. *Opilio.*

UPUPA, æ, f. *upupa*, ἔποψ, avis cristis a capite surgentibus galeata, in fimo semper commorans. Vulgo nomen ex eo accepisse putatur, quod Tereus Thracum rex in avem eam commutatus, etiam nunc requirens filium Ityn, quem Progne marito comedendum apposuerat, inclamet ποῦ, ποῦ, ubi, ubi. Sed sane possumus cum *Varrone l. 4. de L. L. c. 12.* deducere a voce ejus *pu pu*, ne ad fabulas recurramus. *Plin. l. 10. c. 29.* Mutat & upupa (*formam, & colorem*) ut tradit Æschylus poeta, obscœna alias pastu avis, crista visenda plicatili, contrahens eam, subrigensque per longitudinem capitis. ¶ *Upupa* etiam ob similitudinem dicebatur instrumentum ferreum, quo in lapicidinis utebantur ad eruendos, & excavandos lapides: quod Græci ἀπὸ τοῦ ὀρύττειν, fodere, ἔποπα dixere. *Plaut. Capt. 5. 4. 7.* Itidem hæc mihi advenienti upupa, qui me delectem, data est. Ubi Tyndarus servus captivus ait, sibi, simul atque in lapicidinas detrusus esset, datam esse upupam in manum, ut scilicet hoc esset illi misero, quod patriciis pueris monedula, aut coturnix. V. integrum *Plauti* locum.

U R

URA' SCORPIU, herba nomen græcum οὐρὰ σκορπίου, *h. e.* cauda scorpionis, quæ & heliotropium dicitur. *Apul. de herb. c. 49.*

URÆA CYBIA, οὐραῖα κύβια, pulpamenta ex carne tritonis magni, qui piscis est ex genere pelamidum: dicuntur autem uræa, οὐραῖα, *h. e.* caudata, quia ad ea conficienda eligitur maxime ea pars, quæ est prope caudam. *Plin. l. 32. c. ult. ad fin.*

URAGUS, & Urgus. V. *Orcus.*

URANIA, æ, & *græca positione* Uranie, es, f. Οὐρανία, Οὐρανίη, Jovis & Mnemosynes filia, una Musarum, cui Astrologiæ inventio tribuitur: ab οὐρανός, cælum. Præest enim rebus cælestibus & divinis. Aliqui dictam putant quasi τὴν ἄνω ὁρῶσαν, hoc est quæ sursum sunt speculantem. *Ovid. 3. Fast. v. 35.* Excipit Uranie: fecere silentia cunctæ. *Auson. Edyll. 20. v. 8.* Uranie cæli motus scrutatur & astra. *Cic. 1. de Divin. c. 11.* Versus, quos in secundo consulatu Urania musa pronuntiat, *h. e.* in lib. 2. carminis, quod de suo consulatu *Cicero* composuit, & in tres libros divisit.

URANOSCŎPUS, i, m. οὐρανοσκόπος, piscis idem qui callionymus, fel habens prægrande, quo cicatrices, & increscentes in oculo carunculæ persanantur; ita dictus ab oculo, quem in capite habet ita situm, ut eo cælum intueri videatur. *Plin. l. 32. c. 7. & 11.* V. *Callionymus.*

URANUS, i, m. Οὐρανός, pater Saturni, qui Latinis Cælum, vel potius Cælus, sive Cælius appellatur, cui Saturnus filius amputavit virilia, & in mare abjecit, ex quibus & ex maris spuma nata est Venus, quæ græco nomine vocata est Aphrodite. V. *Lactant. l. 1. c. 11. & 12.*

URBANATIM, adverb. urbane, hoc est urbanorum more, sicut rusticatim rustice, sive rusticorum more. *Pompon.* apud *Non. c. 1. n. 8. & c. 2. n. 747.* At ego rusticatim tangam, urbanatim nescio.

URBANE, adverb. *facetamente*, ἀστείως, more eorum, qui urbes inhabitant, eleganter, lepide, venuste. *Cic. 1. Fin. c. 11.* Ut a patre audiebam facete & urbane Stoicos irridente. *Quintil. l. 2. c. 11.* Nec satis potuit urbanius ea confessione inscitiæ suæ elabi. *Gell. l. 13. c. 3.* Urbanissime respondere. *Quintil. l. 6. c. 1. a med.* Discutere lacrymas, epilogi est proprium cum oratione continua, tum etiam quibusdam urbane dictis: quale est, Date puero panem, ne ploret. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 1. ad fin.* Clodius furebat, a Racilio se contumaciter urbaneque vexatum. *h. e.* salse & amare. *Manut. & alii* malunt *inurbane.* ¶ *Urbane loqui* non semper est facete, & cum sale loqui. Nam etiam sermo *latine urbanitas* est ex sententia *Domitii Marsi* apud *Quintil. l. 6. c. 3. ad fin.* & ex his, quæ in ea voce dicemus. Sed est etiam more eorum, qui in urbe vivunt, cultioribus verbis uti, & a vulgari & plebeja consuetudine aliquantum remotis, *parlar civilmente*: & medium est inter sermonem proprium & translatum. Hoc sensu in hoc opere usi sumus, cum *urbane & translate* verborum usum exposuimus. V. *Urbanitas.* ¶ *Urbane*, benigne, comiter, *cortesemente.* *Trebell. Poll. in Gallien. c. 14.* Fuit ejusdem socius in appetendo imperio quidam Geronius, qui eos & urbanissime & prudentissime adjuvit. *Cic. pro Cæl. c. 14.* Ex ipsa quæram, utrum me secum severe & graviter, & prisce agere malit, an remisse ac leniter, & urbane. *& cap. 15.* Sin autem urbanius me agere mavis, &c.

URBANICIANUS, a, um, &

URBANICUS, a, um, adject. Urbaniciani, & Urbanici milites dicuntur, qui in præsidio urbis Romæ collocati sunt. *Paulus Dig. l. 4. tit. 6. leg. 35.* Sed & in urbanicis militibus idem divus Pius constituit. *Spartian. in Caracall. c. 4.* Nudis pedibus ab urbanicianis raptus est. *Al. leg.* urbanicis. *Spartian. in Geta, c. 6.* Ventum est usque ad seditionem urbanicianorum militum.

URBANITAS, atis, f. ἀστειότης, ἀστεϊσμός, res urbanæ, vita urbana. *Cic. 7. Fam. ep. 6.* Tu modo ineptias istas, & desideria urbis, & urbanitatis depone: & quo consilio profectus es, id assiduitate & virtute consequere. *& ep. 17.* Mihi interdum (pace tua dixerim) levis in urbis, urbanitatisque desiderio, interdum piger, interdum timidus videbare. ¶ Refertur ad mores & significat facilitatem & suavitatem morum, lenitatem, comitatem, humanitatem: quæ in his, qui in urbe vivunt, reperiri solent, nam qui rusi, agrestes esse videntur, duri, asperi, ut qui cum hominibus minus vivere consueverunt. *Cic. Fam. 3. ep. 7. a med.* Etiamne tu has ineptias? homo, mea sententia, summa prudentia, multa etiam doctrina, plurimo rerum usu: addo urbanitate, quæ est virtus, ut Stoici rectissime putant. *Vopisc. in Probo, c. 16.* Barbarorum, vel per terrorem, vel per urbanitatem, loca ingressus est. Ita in quodam

dem MS. apud *Salmaf.* h. s. cum bona eorum gratia. Al. leg. velutatem. ¶ Item ad sermonem & orationem, & significat leporem, elegentiem, cultum, munditiam, nitorem, venustatem, tum in verbis ipsis, tum in voce & pronuntiatione. Eorum enim, qui in urbe agunt, sonus & sermo multo cultior est & amœnior, quam eorum, qui in agro sunt. *Cic. in Brute, c.* 46. Tum Brutus, quid tu, inquit, tribuis istis externis quasi oratoribus? Quid censes, inquam, nisi idem quod urbanis, præter unum, quod non est eorum urbanitate quadam quasi colorata oratio? Et Brutus, qui est, inquit, iste tandem urbanitatis color? Nescio, inquam: tantum esse quendam scio. Id tu, Brute, jam intelliges, cum in Galliam veneris: audies tu quidem etiam verba quædam non trita Romæ: sed hæc mutari dediscique possunt. Illud est majus, quod in vocibus nostrorum oratorum recinit quiddam, & resonat urbanius. nec hoc in oratoribus modo apparet, sed etiam in ceteris. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *non longe ab init.* Urbanitate significari video sermonem præ se ferentem in verbis, & sono, & usu proprium quendam gustum urbis, & sumptam ex conversatione doctorum tacitam eruditionem: denique cui contraria sit rusticitas. *Id. ibid. sub fin.* Meo quidem judicio illa est urbanitas, in qua nihil absonum, nihil agreste, nihil inconditum, nihil peregrinum neque sensu, neque verbis, neque ore gestuve possit deprehendi, ut non tam sit in singulis dictis, quam in toto colore dicendi, qualis apud Græcos Atticismus ille reddolens Athenarum proprium saporem. ¶ Præcipue dicitur de salibus, jocis, festivitate, & facetiis. *Cic. pro Cœl. c.* 3. Contumelia si petulantius jactatur, convicium; si facetius, urbanitas nominatur. *Id.* 2. *de Fin. c.* 31. *sub fin.* In hominum facetorum urbanitatem incurrere. *Id. Fam.* 7. *ep.* 31. *sub fin.* Video, te amisisse jam veterem urbanitatem. & *Q. Fr. l.* 2. *ep.* 10. *a med.* Ut aliquando subtilitatem veteris urbanitatis, & humanissimi sermonis attingerem. Adde *Senec. de tranquill. Sap. c.* 11. *sub fin. Plin. l.* 8. *ep.* 6. & *Quintil. l.* 6. *c.* 3 *post init.* ¶ Item de ludo, quo quis per jocum decipitur, aut aliqua re fraudatur, *burla, inganno, furberia.* his enim solertiores esse solent urbani homines, quam rustici. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 88 Incuriosos milites vernacula urbanitate quidam spoliavere.

URBANUS, a, um, *di città, ἀστικός, ἀστεῖος*, ad urbem pertinens, urbicus: cui *rusticus* opponitur. *Terent. Adelph.* 5. 4. 17. Ego hanc clementem vitam urbanam atque otium secutus sum: ille suam agere vitam, semper parce ac duriter se habere. *Plaut. Truc.* 2. 2. 165. Urbani assidui cives, quos scurras vocant. *Id. Mos.* 4. 3. 85. Urbani fiunt rustici. *Liv. l.* 5. *c.* 20. Non aequum in direptionem manus otiosorum urbanorum præripturas fortium bellatorum præmia esse. *Plaut. Cas. a.* 1. *v.* 11. Quin ruri es in præfectura tua, atque urbanis rebus te abstines? *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 13. Mihi casus urbanam in magistratibus administrationem reipublicæ, tibi provincialem dedit. *Id.* 1. *de Orat. c.* 9. *ad fin.* Urbanæ tribus. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 20. Prætor urbanus. *Salust. in Catil. c.* 38. Urbana plebs. & *c.* 26. Urbana servitia. *Liv. l.* 27. *c.* 3. *in fin.* Urbanus exercitus. *h. e.* ex civibus in urbe degentibus. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 44. Urbano luxu lasciviens. *Paul. Dig. l.* 2. *tit.* 14. *leg.* 4. Urbanas habitationes locare. *Id. l.* 30. *leg.* 41. *circa med.* Ædes urbanæ atque rusticæ. *Papinian. l.* 31. *leg.* 67. Familia urbana, aut rustica. *h. e.* quæ in urbe, aut ruri servit. *Tacit.* 1. *Aen. c.* 17. *extr.* Excubiæ urbanæ. *Plin. l.* 2. *epist.* 17. *in fin.* Justitia de causis cum tibi videor incolere, inhabitare, diligere secessum? quem tu nimis urbanus es, nisi concupiscis. *h. e.* nimius amator urbis, & vitæ urbanæ. ¶ Jurisconsulti *urbana prædia* omnia ædificia accipiunt non solum ea, quæ sunt in oppidis, sed & si forte stabula sunt, vel alia meritoria in villis, & in vicis, vel si prætoria voluptati tantum deservientia: quia urbanum prædium non locus facit, sed materia. Proinde hortos quoque, si qui sunt in ædificiis constituti, dicunt, in urbanorum appellatione contineri. Quod si horti in reditu sint, vinearii forte, vel etiam olitorii, in urbanis non habentur. Hæc ex *Ulpian. Dig. l. ult. tit. penult. leg.* 198. Adde *l.* 8 *tit. c.* 2. & 3. qui *de urbanorum & rusticor. prædior. servitutib.* inscribuntur. Huc pertinere videntur illa *Caton. R. R. c.* 8. *in fin.* Fundum urbanum ita paret, itaque conserat, uti quam solertissimum habeat. & *Justin. l.* 31. *c.* 2. Rus urbanum, quod propter litus maris habebat, contendit. ¶ Transfertur ad animum, & significat comem, facilem, & in cujus factis aut dictis nihil odiosum, acerbumve deprehenditur, ut in *Urbanitas* dictum est. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 8. *ante med.* Te hominem non solum sapientem, verum etiam, ut nunc loquimur, urbanum non arbitrabar genere isto legationum delectari. Quod *Cic.* ait, *ut nunc loquimur*, significat, hoc sensu accepisse suo tempore adhiberi. Nam alias, & alio sensu ipse quoque sine illa interjectione usurpat. ¶ Item oris duri, perfrictæ frontis, cujusmodi sunt urbani præ rusticis. *Horat. l.* 1. *ep.* 9. *v.* 11. Frontis ab urbanæ descendi præmia. ¶ Item jocantem, ridiculum, scurram, mordacem, irrisorem, *schirzevole, buffone, motteggiatore*: quod urbanorum, præsertim otiosorum proprium est. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 27. Mænius ut rebus maternis atque paternis Fortiter absumptis urbanus cœpit haberi. *h. e.* scurram agere, ut ditiorum cœnas captaret. *Plin. l.* 8. *ep.* 8. Urbanos, qui illis censuerunt, putem? an miseros? Dicerem urbanos, si senatum deceret urbanitas. *Id. l.* 4. *ep.* 25. Quid in tanta re, tam serio tempore, tam scurriliter ludet? qui denique omnino in senatu dicax, & urbanus, & bellus est. Adde *Horat. l.* 1. *ep.* 14. *v.* 8. ¶ Item festivus, lepidus, amœnus. *Cic. pro Dom. c.* 34. Et homo facetus inducis etiam sermonem urbanum ac venustum, me dicere solere, esse me Jovem, eundemque dictitare, Minervam esse sororem meam. *Id. pro Cœl. c.* 15. Qui est in isto genere urbanissimus. *Colum. l.* 8. *c.* 18. Circumferunt Marcii Philippi velut urbanissimum, quod erat luxuriosissimum, factum, atque dictum. Adde *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 90. & descriptionem urbani hominis, quam *Domitius Marsus* dabat his verbis (apud *Quintil. sub fin. c.* 3. *l.* 6.) Urbanus homo erit, cujus multa bene dicta, responsaque erunt: & qui in sermonibus, circulis, conviviis, item in concionibus, omni denique loco ridicule commodeque dicet. *gioviale, piacevole, giocondo, festevole.* ¶ Item gratus, venustus, jucundus. *Quintil. l.* 11. *cap.* 3. Pronuntiatio vitio carebit, si fuerit os facile, explanatum, jucundum, urbanum; id est in quo nulla neque rusticitas, neque peregrinitas resonet. ¶ *Sermo*, aut *oratio urbana* est, quæ selectis & cultis verbis, & amœnis, ut ita dicam, venustisque constat, ipsoque sono & usu præsefert proprium quendam urbis colorem ac gustum. His enim carere solent, qui ruri agunt. V. *Urbanitas*, & *Urbane*, *Auct. dial. de Oratorib. cap.* 18. Catoni seni comparatus C. Gracchus, plenior & uberior; Graccho politior & ornatior Cœlius; utroque distinctior, & urbanior, & altior Cicero. *Cic. in Brut. c.* 46. In vocibus nostrorum oratorum recinit quiddam & resonat urbanius: nec hoc in oratoribus modo apparet, sed etiam in ceteris. ¶ Ab his transfertur ad arbores. *Plin. l.* 16. *c.* 19. Sunt arborum quædam omnino silvestres, quædam urbaniores, quas his placet nominibus distinguere. Ha mites, quæ fructu atque aliqua dote, umbrarumve officio humanius juvant, non improbe dicantur urbanæ. *Id. l.* 22. *c.* 22. Acanthos est topiaria, & urbana herba.

URBICAPUS, i, m. qui urbes capit, *πτολιπόρθος*. *Plaut. Mil.* 4. 2. 64. Urbicape, occisor regum.

URBICARIUS, a, um, urbicus, *urbanus*. *Urbicariæ regiones* dictæ sunt urbi Romæ circumjacentes, ut Tusciæ, & Piceni, pars Romæ propior: quæ & *suburbicariæ* appellantur. *Impp. Honor. & Theodos. l.* 11. *Cod. Theodos. tit.* 28. *leg.* 14. Quod de annonariis functionibus per urbicarias regiones clementia nostra concessit. Adi *Salmas. ad Trebell. Pollion. in XXX. Tyrann. c.* 24. ubi hac de re multa.

URBICREMUS, a, um, urbes cremans. *Prudent. Hamartig. v.* 729. *de Sodoma incendio.* Nubibus urbicremis se subducere.

URBICUS, a, um, *cittadinesco, di Roma, ἀστικός*, ad urbem pertinens, sicut *rusticus* ad rus. *Suet. in Cæs. c.* 49. Negotiatores urbici. *Gell. l.* 13. *c.* 1. Verum hercle dedissem res rusticas, & urbicas emisissem. *Sueton. in Aug. c.* 18. Annonæ urbicæ. & *c.* 45. Urbici magistratus. *Id. in Ner. c.* 23. Urbicæ res. *Martial. l.* 2. *epigr.* 34 Urbica Tyrianthina. *Lamprid. in Heliogab. c.* 20 Præfectus urbicus. *Pallad. in Januar. tit.* 18. In vini sextariis urbicis decem. *h. e.* mensura urbis Romæ. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 8 *leg.* 2. *ante med.* Viæ urbicæ. ¶ In illo *Juvenal. sat.* 6. *v.* 71. Urbicus exodio risum movet Atellanæ: *Urbicus* est nomen poetæ proprium, ut & apud *Martial. l.* 1. *epigr.* 42. & alibi. Sunt qui aliter putant.

URBINAS, atis, omn. gen. qui est ex Urbino oppido, ut Petissius Urbinas, *Cic.* 12. *Phil. c.* 8. ¶ *Urbinates, um*, ejus cives. *Plin. lib.* 3. *cap.* 14. qui in veteri Lap. apud *Gruter. pag.* 263. *n.* 4. sunt *Urvinates*, ex commutatione *b*, & *v*: & oppidum *Urvinum*, *ibid. pag.* 483. *n.* 8. quod est in Umbria, ad fontes Ilauri fluminis.

URBINIANUS, a, um, ad Urbinium, vel Urbiniam pertinens, quæ sunt nomina propria R. *Quint. l.* 7. *c.* 2. *circa med.* In lite Urbiniana.

URBO. V. *Urvo.*

URBS, urbis, f. *città, πόλις*, oppidum muro cinctum. Quid a civitate differat in ea voce dictum est. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 3. *n.* 27. Quam cum locis manuque sepsissent, ejusmodi conjunctionem tectorum oppidum, vel urbem appellarunt, delubris distinctam, spatiisque communibus. Adde *pro Sext. c.* 42. *a med.* ¶ *Urbe*, in urbe, ablativus absolutus. *Auct. argum. Trucul. Plautini.* Rure unus, urbe unus, peregre tertius. ¶ De notatione nominis hæc *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 32. Oppida condebant in Latio Etrusco ritu multi, idest junctis bobus tauro & vacca, interiore aratro circum agebant sulcum. Hoc faciebant religionis causa die auspicato, ut fossa & muro essent muniti. Terram unde exsculpserant, fossam vocabant; & introrsum jactam murum: postea quod fiebat orbis, urbs. Hæc *Varr. Serv. ad Æn.* 1. *v.* 16. Urbs dicitur ab orbe, quod antiquæ civitates in orbem fiebant; vel ab urvo, parte aratri, quo muri designabantur. *Pompon. Dig. l. ult. tit. penult. leg.* 239. Urbs ab urbo appellata est: urbare est aratro definire. & Varus ait, urbum appellari curvaturam aratri, quod in urbe condenda adhiberi solet. Ita in edit. *Torrentini*: al. hab. *urvare*, & *urvum*, quod idem est, quia *b* & *v* sæpe commutantur. *Virg.* 5. *Æn. v.* 755. Interea Æneas urbem designat aratro, Sortiturque domos, &c. Ubi *Servius*: Quem Cato in Originibus dicit morem fuisse. Conditores enim taurum in dextram, vaccam intrinsecus jungebant: & incincti cinctu Gabino, id est togæ parte caput velati, parte succincti, tenebant stivam incurvam, ut glebæ omnes intrinsecus caderent: & ita sulco ducto loca murorum designabant, aratrum suspendentes circa loca portarum. Hæc *Servius*. Adde *Isidor. lib.* 15. *Orig. c.* 2. ¶ Ut condendis, ita & evertendis urbibus aratrum adhibebant ut eodem ritu subverterentur, quo conditæ fuerant, ut docet *Serv.* ad illud *Æn.* 4. *v.* 212. cui litus arandum. *Horat. l.* 1. *od.* 16. *v.* 21. imprimeretque muris hostile aratrum exercitus insolens. *Modestin. Dig. l.* 7. *tit.* 4. *leg.* 21. Si ususfructus civitati legetur, & aratrum in ea inducatur, ut passa est Carthago, civitas esse desinit. ¶ Per antonomasiam *urbs* dicitur de Roma, ut apud Græcos *ἄστυ* de Athenis. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *ad fin.* Urbis appellationem, etiamsi nomen proprium non adjiceretur, Romam tamen accipi, est receptum. *Id. l.* 8. *cap.* 2. *ante med.*

Urbem, Romam accipimus; & venales, novitios; & Corinthia, æra. (Adde *cap.* 5.) *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 7. Maturat ab urbe proficisci. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 20. De urbe augenda quid sit promulgatum, non intellexi. *Horat. Epod.* 9. *v.* 9. Minatus urbi vincula. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 27. conditor urbis. *h. e.* Romulus. Adde *Livium* passim. ¶ *Ad urbem esse* dicebantur, qui post administrationem provinciæ, & res bene gestas, prope Romam cum lictoribus & fascibus laureatis stabant triumphum petentes, vel Senatum exspectantes, ad quem de rebus a se gestis referrent: item qui post acceptum imperium nondum in provincias profecti essent. Neque enim licebat cuiquam in urbe esse cum imperio & insignibus præter consules, prætores, ædiles; & alios, quorum magistratus in urbe exercebantur, nisi id populus jussisset. Si urbem ingressus esset, statim & spem triumphi amittebat, & imperium deponebat. *Sallust. in Catil. c.* 31. Hi utrique ad urbem imperatores erant impediti, ne triumpharent calumnia paucorum. *Cic. Verr.* 2. *c.* 13. *a med.* Pompejus cum primum concionem ad urbem consul designatus habuit. Ubi *Ascon.* ad urbem non in urbe. Et sic dici solet de iis, qui cum potestate provinciali, aut nuper de provincia revertissent, aut nondum in provinciam profecti essent. *Cic. Verr.* 4. *cap.* 6. *a med.* Simulatque ei sorte provincia Sicilia obvenit, statim Romæ, & ad urbem, ante quam proficisceretur, quæsita ipse secum, &c. Ubi *Ascon.* Omnis magistratus, qui intramuranus non est, nec urbanus, etiamsi administrator ejus Romæ est, ad urbem dicitur. Adde *Cæsar. l.* 6. *B. Gall. c.* 1. ¶ Dicitur etiam de aliis. *Cic. pro Cluent. c.* 62. *ad fin.* Oppianicus cum huc ad urbem profectus esset (solebat enim extra portam aliquid habere conducti) cecidisse ex equo dicitur. *& mox.* Posteaquam ad urbem cum febri venerit. ¶ Falsum est, solam Romam latine *urbem* dici, ceteras *oppida*, hoc enim quidam ex *Quintil.* (cujus verba nondum vidimus) affirmarunt. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 16. Mitylenæ, urbs & natura, & situ in primis nobilis. *& cap.* 28. Capua urbs amplissima atque ornatissima. *Id. Phil.* 1. *cap.* 3. Syracusæ, urbs mihi conjunctissima. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. cap.* 32. Non solum urbibus, sed pæne vicis castellisque singulis. *Sallust. in Catil. cap.* 2. Athenienses in Asia cepere urbes, atque nationes subegere. Adde *Liv. Justin. Horat. Ovid. Plin.* &c. ¶ Aliquando *urbs* est metropolis. *Ulpian. Dig. lib.* 39. *tit.* 2. *leg.* 4. *sub fin.* Si jam vicinum urbi municipium sit, ut, &c. *Impp. Valentinian. Theodos. & Arcad. lib.* 14. *Cod. Theodos. tit.* 1. *leg.* 3. Decuriales quos binos esse ex singulis quibusque urbibus omnium provinciarum, veterandum decrevit Antiquitas. ¶ Metaphorice *Cic.* 2. *de Divin. cap.* 16. Urbem philosophiæ, mihi crede, proditis, dum castella defenditis.

URBUS. V. *Urvus.*

URCEATIM, adverb. plenis urceis. *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 44. *Burm.* Jovem aquam exorabant. itaque statim urceatim pluebat.

URCEOLARIS herba, quæ & parietaria, & perdicium, & parthenium, nomen habet ex eo, quod urceolis vitreis detergendis aptissima est: ital. est *vetriuola*, & *parietaria*. *Plin. l.* 22. *c.* 17. perdicium, sive parthenium a nostris herba urceolaris vocatur, ab aliis astericum, folio similis ocimo, nigrior tantum, nascens in tegulis, parietinisque. Adde *Scribon. Larg. compos.* 39. & *Jo. Rhodii* in eum loc. adnotata.

URCEOLUS, i, m. *orciolo*, *urciolo*, κεράμιον, parvus urceus. *Columm. l.* 12. *c.* 16 *a med.* Eodem tempore sorbu manu lecta curiose in urceolos pictos adjicito. *Juvenal. sat.* 3 *v.* 203. Lectus erat Codro Procula minor, urceoli sex, Ornamentum abaci, necnon & parvulus infra Cantharus, &c. *In lemmate distichi* 105. *l.* 14 *Martial.* Urceoli ministratorii. *h. e.* caldæ miscendæ. Distichon est: Frigida non desit, non deerit calda petenti: Sed tu morosa ludere parce siti.

URCEUS, i, m. *secchiello*, *boccale*, *orcio*, οἰνοχόη, κρωσσὸς, vas ansatum plerumque fictile, ad varios usus, & præcipue ad ministrandam aquam. *Paul. Digest. l.* 33. *tit.* 7. *leg.* 18. Si aheneum (quod supra focum pendet, & aqua ad potandum calefit) instrumento continetur, urcei quoque, quibus aqua in aheneum funditur, in idem genus rediguntur. *Plin. l.* 22. *c.* 5 *ante med.* Nuper cucurbitæ in balinearum usum venere urceorum vice. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Urcei, quibus progeritur oleum. *Martial. l.* 14. *distich.* 106. cujus lemma *Urceus fictilis*. Hic tibi donatus panda rubet urceus ansa. Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam. *Id. l.* 11. *epigr.* 57 fracta urceus ansa. *Cn. Matius* apud *Gell. in fin. c.* 24. *l.* 10. Aquarium urceum unicum domi linqui. *Martial. l.* 12. *epigr.* 32 Fuisse gerres, aut inutiles mænas, Odor impudicus urcei fatebatur. *Plin. l.* 18. *c.* 30 *sub fin.* Sunt qui urceis ernere subliniti, & illitis, acetum habentibus leguminum acervos superingerant: ita non nasci maleficia credentes. *Id. l.* 19. *c.* 8. Thyrsos, vel folia lactucarum pertegare urceis conditor. ¶ Neutro genere. *Cato R. R. c.* 13. Urceum aheneum unum, quod capiat quadrantalia quinque. Suspectus *Gesnero* est hic locus, præsertim ob magnitudinem. ¶ Proverbii genus est illud *Horat. in art. poet. v.* 21. amphora cœpit Institui, currente rota cur urceus exit?

UREDO, inis, f. καῦσις, morbus herbarum, fruticum, arborumque, qui in vitibus etiam carbunculus dicitur, & in ceteris rubigo, urta, plantas, arboresque adurens. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 35. *sub fin.* Nec, si uredo, aut grando quippiam nocuit, id Jovi animadvertendum fuit. *Plin. l.* 18. *c.* 28. *ad fin.* Plerique dixere, rorem inustum sole acri frugibus rubiginis causam esse, & carbunculi vitibus. Quod ex parte falsum arbitror, omnemque uredinem frigore tantum constare, sole innoxio. Adde *Colum. l.* 3. *c.* 20. ¶ Est & uredo, *ardore*, *bruciore*, *pizzicore*, κνισμός, cruciatio cum pruritu, qualis ab urtica tum herba, tum pisce excitatur. *Plin. l.* 9. *c.* 45. Dum admoveri sibi manum senserit, colorem mutat, & contrahitur: tacta uredinem mittit. ¶ Translate est pruritus turpis, κνησμός. *Apul. l.* 8. *Metam.* Exsecrandis uredinibus aliquem flagitare.

URGENS, tis, nom. ex particip. *urgente*, *pressante*, *imminente*, qui urget, instat, impendet, premit. *Cic. Tuscul.* 3. *c.* 25. *ad fin.* Præsens atque urgens malum. *Id. de Senect. c.* 1. Aut jam urgens, aut certe adventans senectus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 146. Urgens egestas. *Tertull. de resurr. carn. c.* 2. *circa med.* Urgentior causa. *Impp. Dioclet. & Maximian. l.* 3. *Cod. tit.* 11. *leg.* 1. Urgentissima ratio.

URGEO, & Urgueo, es, ursi, n. 2. *spingere*, *premere*, *pressare*, *esser addosso*, ὠθεῖν, ἐπείγω, impello, propello, premo. Videtur esse ab ἔργον, opus, ut proprie sit impellere ad agendum. Alii ducunt ab ἐργάω, vehementer appeto. *Virg.* 10. *Æn. v.* 433. hinc Pallas instat & urguet, Hinc contra Lausus. *& l.* 1. *v.* 113. Eurus naves in brevia & Syrtes urget. *Ovid. Met.* 15. *v.* 181. unda impellitur unda, Urgeturque prior veniente, urguetque priorem. *Id. Heroid. ep.* 6. *v.* 91. simulacraque cerea figit: Et miserum tenue in jecur urget acus. *Hirt. de B. Afric. c.* 6. Accidit res incredibilis, ut equites minus triginta equitum duo millia loco pellerent, urgerentque in oppidum. *Al. leg.* fugarent. *Stat.* 3. *Theb. v.* 222. Mars ætherias currus urgebat ad arces. *Sallust. in Jug. cap.* 60. *in fin.* Milites Jugurthini, postquam majore vi hostes urgent, paucis amissis, profugi discedunt. *Val. Flacc. lib.* 1. *v.* 490. Venator cum lustra fugit, dominumque timentem Urget equum. *& l.* 4. *v.* 325. et manus omnis Hiatum densis certatim amplexibus urguent victorem. & *Virg. Æn.* 12. *v.* 748. trepidique pedem pede fervidus urguet. *Id.* de pugna taurorum. 3. *Georg. v.* 221. Versaque in obnixos urguentur cornua vasto Cum gemitu. *Gell. l.* 3. *c.* 6. Gravites urgeas & oneraveris aliquid, ut magnitudo oneris sustineri non queat. *Ovid.* 4. *Met. v.* 35. famulasque laboribus urguent. *Plaut. Pers.* 2. 2. 35. At unus urget. *Mil.* at te appone. *Tibull. l.* 1. *el.* 4. *v.* 34. At tibi... infelix urgeat ossa lapis. *Virg. Georg.* 2. *v.* 351. saxo super, atque ingentis pondere testæ urguere. *h. e.* tegere. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 135. Urguenti turba circum te stante. *Quintil. l.* 11. *c.* 3 *ante med.* Urgere vocem ultra vires. *Propert. l.* 2. *el.* 20. *v.* 35. sævus licet urgeat Eurus. *Senec. in Hippol. v.* 23. qua curvati litora ponti Sunion urget. *Id. in Oedip. v.* 542. Medio stat ingens arbor, atque umbra gravi silvas minores urget. ¶ *Urgere* dicuntur, quæ gravia sunt, & opprimunt. *Horat. in art. poet. v.* 453. Ut mala quem scabies, aut morbus regius urget, Aut fanaticus error, & iracunda Diana. *Cels. l.* 7. *c.* 26. *sub fin.* Magnæ febres urgent. *Petron. in Satyr. c.* 104. prostrata sopor Urget membra quies. *Virg.* 12. *Æn. v.* 309. Olli dura quies oculos, & ferreus urguet Somnus. *Id.* 3. *Georg. v.* 523. oculos stupor urguet inertes. *Stat. in Octav. v.* 257. Gravi deorum nostra jampridem domus urgetur ira. *Sallust. in Jug. c.* 39. Jugurtham ob scelera invidia cum metu urget. *& c.* 26. Ferro ac fame urgeri. *& c.* 45. Populus militia, atque inopia urgebatur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 561. Urgeri pœnis. *& l.* 11. *v.* 587. fatis acerbis. *Propert. l.* 3. *el.* 23. *v.* 31. Urget gravis ætas. ¶ Item quæ vicina sunt, aut imminentia. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 5. *sub fin.* Ne in Janiculo coloniam constituatis, ne urbem hanc urbe alia premere atque urgere possitis. *Virg.* 7. *Æn. v.* 566. *& l.* 11. *v.* 523. vallis, quam densis frondibus atrum Urguet utrimque latus. *Id.* 4. *Georg. v.* 290. Quaque pharetratæ vicinia Persidis urguet. ¶ *Urgere opus*, instare, totis viribus in opus incumbere. *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 8. Et durum terræ rusticus urget opus. *Horat. l.* 1. *ep.* 14. *v.* 27. Urgeris jampridem non tacta ligonibus arva. *Virg.* 9. *Æn. v.* 488. vestem tibi noctes festina diesque Urgebam. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 332. innumeras nudatis montibus Urguent Certatim, decorantque pyras. ¶ *Urgere iter*, instare ambulando, accelerare, festinare. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 320. Audit, & ad vocem concitus urguet iter. *Sil. l.* 12. *v.* 419 terrefugis anhelum Pectus, & ad manes urguet vestigia nati. ¶ Cum infinito *Horat. l.* 2. *od.* 18. *v.* 20. Marisque Bajis obstrepentis urgues Submovere litora. ¶ *Urgere*, impellere, cogere. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 12. Mala quoque exempla cum aliqua vis urget, inviti sequimur. *Plaut. Men.* 2. 2. 47. Quod te urget scelus qui huic sis molestus? ¶ *instare*, valde hortari, acriter insistere. *Asin. Poll. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 32 *a med.* Lepidus urgit me & suis, & Antonii litteris, ut legionem trigesimam mitterem sibi. *Cic. pro Planc. c.* 19. *ad fin.* Etiam atque etiam insto atque urgeo, insector, posco, atque adeo flagito crimen. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 32. Quamobrem, ut facis, urge, insta, perfice. *Virg. Æn.* 9. *v.* 73. Tum vero incumbunt: urguet præsentia Turni. *Id. Æn.* 7. *v.* 241. jussisque ingentibus urguet Apollo. *Id. Georg.* 4. *v.* 177. Cecropias innatus apes amor urget habendi. *Ulpian. Dig. l.* 23. *tit.* 3. *l.* 33. *ad fin.* Urgere aliquem ad solutionem. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 27. *ad fin.* Plane illuc te ire, nisi tuo magno commodo, nolo. nihil enim urget. *non c'è premura.* & *Plin. lib.* 17. *c.* 14. *ad fin.* Verno intercursus tempus urget, incitantibus se gemmis. *dà prescia*, *festinare cogit.* ¶ acriter disputare, ac defendere aliquid, dicendo invehi, accusare. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 40. Agerent tecum lege Pythagorei, & urgerent philosophorum greges, &c. instaret Academia, &c. Stoici disputationum suarum atque interrogationum laqueis te irretitum tenerent. *Id. in Orat. c.* 40. Urgere interrogando. *Id.* 4. *de Fin. c.* 28. Urgent tamen, & nihil remittunt. quoniam, inquiunt, &c. *& l.* 5. *c.* 27. Non pugnem cum homine, cur, &c. illud urgeam, non intelligere eum, quid sibi dicendum sit. *Id. Q. Fr. lib.* 3. *ep.* 9. Feci summa cum lenitate, quæ feci: illum neque ursi, neque levavi: testis vehe-

vehemens fui, præterea quievi. *Id. 2. de Divin. c. 20.* Sed urget me meis cessibus. *Id 3. Offic. c. 9. ad fin.* Urgent rustice sane. negant enim posse, & in eo perstant. *Id. pro Ligar. c. 3. extr.* Quid cupiebas? quid optabas? Nimis urgeo. commoveri videtur adolescens. ¶ *Urgere aliquid*, alicui rei acriter incumbere, perstare in re quapiam agenda. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 35.* An quidquam tam puerile dici potest (ut eundem locum diutius urgeam) quam si, &c? *Id. Fam. 7. ep. 8.* Quin tu urges istam occasionem, & facultatem, qua melior nunquam reperietur? *Id. 3. Offic. c. 16.* Quantam Crassus, Gratidianum defendebat Antonius: jus Crassus urgebat, æquitatem Antonius. *inculcava, si tenea forte sul gini. & Cœl. ad Cicer. Fam. l. 8. ep. 5. sub fin.* Marcellus idem illud de provinciis urget. *Cic. Fam. 9. ep. 15. a med.* Romæ cum sum, & urgeo forum, senatusconsulta scribuntur, &c. *h. e.* in foro sum frequens. *Horat. lib. 2. sat. 7. v. 6.* Pars hominum vitiis gaudet constanter, & urget Propositum. *h. e.* in proposito persistit. ¶ *Urgeo & urgueo* promiscue leguntur in MSS. (ut *tinge & tinguo, unga & unguo*,) Et posterius etiam frequentius. *Vel.* quidem *Longus in Orthogr. pag. 2223. Putsch.* illud *u* insertum, ut vitiosum damnat: quem sequuntur *Papirian. Cassiodor. Beda, Dausquius.* At recentiores Critici, *Pier. ad Æn. 5. v. 201. Barthius, Heins. Cortius, Drakenborch. ad Sil. & Liv., Oudendorp. ad Lucan.* & alii improbare non audent: quia si multitudinem MSS. spectemus, in quibus *urgueo* est, præferendum putant. Tu, si me audies, neutram scripturam damnaveris.

URICA, æ, f. eadem quæ eruca, omnium satorum hostis, etiam ciceris, cum salsilaginem ejus abluendo imber dulcius id facit. *Plin. l. 18 c. 17. ante med.* Adde *l. 11. c. 32.* ubi in editis plerisq. est *eruca*, in al. *urica* teste *Harduino.*

URIGO, inis, f. κνῆσις, uredo, pruritus, ardor. *Plin. l. 20. c. 22.* Aa in magna duritia sine ligno impositum, vel si vehementior urigo timeatur, per duplices pannos. *Harduin. leg. ustio.* ¶ De turpi uredine *Apul. lib. 8. Metam.* Spurcissima illa propudia ad illicitæ libidinis extrema flagitia infandis urigin ibus efferantur. *& lib. 1.* Mulier uriginis percita. Adde *Arnob. sub fin. lib. 5. pag. 187.*

URINA, æ, f. *pissia, pissin, orina*, οὖρον, secretus corporis humor, ut ait *Lucret. l. 4. v. 1022.* lotium, humor a sanguine separatus in renibus, & in vesicam delapsus. *Cic. de Fato, c. 3* In urina, in unguibus naturæ contagio valet. *Catull. carm. 37 ad contubernal. in fin.* Et dens Hibera defricatus urina. (*nempe* quia Celtiberi in Celtiberia terra, Quod quisque minxit, hoc solet sibi mane dentem, atque russam defricare gingivam, ut *Id.* ait *carm. 39. sub fin.*) *Sueton. in Aug. c. 80. in fin.* Calculis per urinam ejectis. *Id. in Vespas. c. 23. a med.* Etiam urinæ vectigal commentus est. *Id. in Ner. c. 56.* Deam Syriam ita sprevit, ut urina contaminaret. *Apul. l. 1. Metam.* Urinæ spurcissimæ madore aliquem perluere. *Colum. l. 6. c. 3.* Cum jumenta suo tempore urinam non fecerint. *& paulo post.* Si urina genitalia densaverit. *Cels. l. 2. c. 7.* Difficulter urina redditur, paulatimque destillat. *& c. 19.* Aliæ res citant urinam, aliæ sardant. *Plin. l. 24. c. 6.* celerrime pellere. *& c. 13.* trahere. *& c. 12. ante med.* ciere. *Id. l. 29. c. 5. a med.* egerere. *Id. l. 20. c. 20. in fin.* movere. *& c. 4.* inhibere. *Id. l. 21. c. 26.* impellere. *& l. 24. c. 19* fundere. *Id. l. 32. c. 9. a med.* Urinæ incontinentia. *& l. 28. c. 6. ante med.* profluvia cohibere. *Gell. l. 19. c. 4.* Libido urinæ lacessit. *Ulpian. Dig. l. 21. tit. 1. leg. 14.* Si in lecto, somno, vinoque pressus, aut etiam pigritia surgendi, urinam faciat. ¶ Metaphorice *Plin. l. 8. c. 43.* Asinæ incontinens utraque urinam genitalem reddit. *i. e.* σπέρμα. Adde *Juvenal. sat. 11. v. 168.* ¶ Urinam *facere* interdum est urinæ incontinentia laborare. *Ulpian. l. 21. tit. 1. leg. 14.* De eo qui urinam facit, quæritur: & Pedianus ait, non ob eam rem sanum non esse, &c.

URINALIS, le, ad urinam pertinens, ut Urinalia medicamenta, *Cœl. Aurelian. Tard. l. 1. c. 4. & l. 5. c. 1.* Urinales viæ, *Id. ibid. l. 5. c. 3.* Urinales virtutes, *Id. l. 2. c. 13.* Urinalis fistula, *Veget. l. 3. de re veterin. c. 15. ante med.*

URINATOR, oris, m. κυβιστητήρ, κυβιστήρ, κυριστής, κολυμβητής, ἀρνευτήρ, qui in aquam mergitur, & sub ea natat. Hos *Manil.* describit *l. 5. a vers. 418.* Hujusmodi hominum usus est in mercibus a mari extrahendis, quæ navigii gratia jactatæ fuerint. *Liv. l. 44. c. 10.* Sed in rem emendabilem visus lapsus esse, quod per urinatores omne ferme extractum est: tantusque pudor fuit regi ejus pavoris, ut urinatores clam interfici jusserit. *Callistrat. Dig. l. 14. tit. 2. leg. 4.* Et aliquorum mercatorum merces per urinatores extractæ sunt, data mercede. *Vet. Lapis apud Gud. pag. 209.* M. Alfenius M. L. Onochryssus urinator Ostiens. *Alius ibid. pag. 204. n. 1.* M. Ulpius Aug. L. Thumous piscator & urinator Portuens.

URINO, as, & frequentius.

URINOR, aris, dep. 1. *urinare sotto acqua*, κυβιστάω, κολυμβάω, est, in aquam mergi, & natando emergere. *Varro l. 4. de L. L. c. 27. ut Jos. Scalig. restituit:* Urnæ dictæ, quod urinant in aqua haurienda, ut urinator. Urinare est mergi in aquam in urbum, fictum ab urbo, quod ita flexum, ut redeat sursum versus: ut in aratro, quod est urbum. *Cic. in fragm. apud Non. c. 7. n. 57.* Siquando nos demersimus, ut qui urinantur, aut nihil superum, aut obscure admodum cernimus. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 72.* Eadem est causa, quia sub aqua diu ranæ & phocæ urinantur. *Id. l. 9. c. 30.* Polypi in naufragos, urinantesve impetum capiunt. ¶ Notationem vocis, quam *Varr.* ab *urbe* trahere videtur, ducunt alii vel ab ἀρνεύω, agni more in caput salio, trajectis litteris: vel ab αἰρύω, haurio. Itali nautæ urinantes vocant *marangoni*, quia aliquib. loc. sic appellantur mergi, aves, quæ in aquam mergere se gaudent, & inde emergere.

URINUS, a, um, οὔριος, ventosus: ab οὖρος, ventus. Ovum urinum, ὠὸν οὔριον, ὑπηνέμιον, ζεφύριον, ovum irritum & inefficax, quod citra coitum maris editur. *Plin. l. 10. c. 58.* Palumbes & turtures plurimum terna, nec plus quam bis fere pariunt, atque ita si prior fetus corruptus est: Et quamvis tria pepererint, nunquam plus duobus educant: Tertium, quod irritum est urinum vocant.

URION, V. *Orion.*

URION, vel Urium, ii, n. genus terræ inutile in metallis: ab Ionico οὖρος pro ὄρος, mons. *Plin. l. 33. c. 4.* Id genus terræ urion vocant. Ergo per silices calculosve ducuntur, & urium evitant.

URIOS Jupiter dictus est, qui prosperum navigantibus ventum immitteret: ab οὖρος, ventus secundus. Alii ita dictum putant, quia finium præses esset: ab οὖρος pro ὅρος, terminus. Hoc nomine templum habuit ad Bosphorum Thracium, itemque signum nobile in Sicilia a Verre asportatum, de quo *Cic. Verr. 6. c. 57. ad fin* Quid? ex æde Jovis religiosissimum simulacrum Jovis imperatoris, quem Græci Urion nominant, nonne abstulisti?

URITO, as, a. 1. αἰθάλω, sæpe uro. *Plaut. Mostell. 3. 1. 82.* Calidum hoc est: etsi procul abest, uritat male. Alii leg. *urit.*

URNA, æ, f. *urna, secchio*, κάλπη, καλπίς, vas, quo aqua e puteis fluminibusve hauriatur: ita dictum, quod subter aquam demersum, atque inde rursus emergens urinantis speciem præbere videatur. V. *Varronis* verba in *Urinor. Plaut. Pseud. 1. 2. 24.* Tu, qui urnam habes, aquam ingere. face plenum urnum sit cito. *Juvenal. sat. 1. v. 164.* Aut multum quæsitus Hylas, urnamque secutus. *Senec. in Herc. Fur. v. 757.* Urnasque frustra Danaides plenas gerunt. *Horat. l. 3. od. 11. v. 22.* stetit urna paulum Sicca, dum grato Danai puellas Carmine mulces. *Ovid. 3. Fast. v. 14. & Propert. l. 4. el. 4. v. 16.* Urgebat medium fictilis urna caput. *scilicet* capite gestari solebant urnæ: vel etiam humero, ut *Id. ibid. el. 12. v. 27.* pœna sororum, Infelix humeros urgeat urna meos. *& Val. Flacc. l. 1. v. 219. de Hyla.* unde urna humeris? ¶ De Signo Aquarii. *Ovid. 2. Fast. v. 457* Jam levis obliqua subsidit Aquarius urna. *Senec. in Thyest. v. 864.* Cadet Ægoceros, frangetque tuam, quisquis es, urnam. ¶ Tribuitur fluminibus. *Virg. 7. Æn. v. 792.* Cælataque amnem fundens pater Inachus urna. *Sil. l. 1. v. 407* Flumineaque urna cælatus Bagrada pugnam. ¶ Habet etiam alios usus. Quam enim dicit *Cic.* ollam denariorum, *Plaut.* aulam, *Pers.* seriam argenti, urna est *Horatio l. 2 sat. 6. v. 10.* O si urnam argenti fors quæ mihi monstret! ¶ Est etiam sepulcralis, qua conduntur mortuorum ossa & cineres. *Ovid. Heroid. epist. 21. v. 122.* sociosque impone sepulcro: Urnaque nos habeat quamlibet arcta duos. *Id. 3. Trist. el. 3. v. 65.* Ossa tamen facito parva referantur in urna. *Suet. in Calig. c. 15.* Cineres in urnam condere. *Senec. in Troadib. v. 375.* Et tristis cineres urna coercet. *Ovid. Met. 14. v. 441.* urnaque Æneia nutrix Condita marmorea. *Val. Flacc. l. 5. v. 38.* Ossaque nec tumulo, nec saltem contegat urna. *Lucan. l. 7. v. 819.* cælo tegitur qui non habet urnam. Adde *Pers. sat. 6. v. 35. & Stat. 8. Theb. v. 6.* ¶ Item judicialis, in quam judices tabellam absolutionis, aut damnationis, audita causa conjiciunt. *Cic. Q. Fratr. lib. 2. ep. 6. a med.* Senatorum urna copiose absolvit, equitum adæquavit: tribuni ærarii condemnarunt. *Sil. l. 9. v. 27.* Eripere aliquem legibus, atque urnæ. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 47.* Cervius iratus leges minitatur, & urnam. *Ovid. 15. Met. v. 44.* Calculus immitem demittitur ater in urnam. *Propert. l. 4. eleg. 12. v. 49* Quælibet austeras de me ferat urna tabellas. Adde *Juvenal. sat. 13. v. 4. & Justin. l. 22. c. 3.* ¶ Item sortilega, in quam immittuntur sortes extrahendæ. *Cic. Verr. 4. c. 17. a med.* Ait, se judicet e lege velle sortiri: educit ex urna tres. *Virg. 6. Æn. v. 20.* pendere pœnas Cecropidæ jussi (miserum!) septena quotannis Corpora natorum: stat ductis sortibus urna. *Valer. Flacc. l. 2. v. 484.* crudelis scopulis me destinat urna. *Sueton. in Ner. c. 21.* Sorticula in urnam cum ceteris (*citharœdis*) demissa, intravit ordine suo. *Senec. in Troadib. v. 974.* Versata dominos urna captivis dedit. ¶ Apud Inferos dicuntur tres illi judices nomina mortalium in urnam conjicere, ut sortiantur, qui primus morti addicendus sit, & quæ cuique pœna infligenda. *Horat. l. 2. od. 3. sub fin.* omnium Versatur urna serius, ocius Sors exitura. *& l. 3. od. 1. v. 14.* æqua lege necessitas Sortitur insignes, & imos: Omne capax movet urna nomen. *Virg. 6. Æn. v. 432.* Quæsitor Minos urnam movet. *Senec. in Agam. v. 24.* Quæsitor urna Gnossius versat reos. *Id. in Herc. Fur. v. 191.* Recipit populos urna citatos. *Stat. l. 2 silv. 1. v. 218* ibimus omnes, Ibimus: immensis urnam quatit Æacus umbris. ¶ Item fatidica. Vel enim jactis sortibus futura prædicebantur, vel Oracula reddebant responsa per urnam & sortes. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 29.* instat fatum mihi triste, Sabella Quod puero cecinit mota divina anus urna. ¶ Ad hæc est *urna* mensura liquidorum, continens dimidium amphoræ, hoc est congios quatuor, qui sunt sextarii XXIV. seu heminæ XLVIII. *Colum. l. 12. c. 41.* Conjicito in urnam musti mellis optimi pondo decem. *Cato R. R. cap. 148.* Vini in culeos singulos quadragenæ & singulæ urnæ dabuntur. (XL. urnas culeus continet. *Cato* unam adjici, eam venditor vinum, jubet.) *Plin. l. 17. c. 28.* Ad majorum arborum radices amphoram, ad minorum urnam amurcæ affundere. *Pers. sat. 5. v. 144.* calido sub pectore mascula bilis Intumuit, quam non extinxerit urna cicutæ. ¶ Quo modo amphoram sparteam *Cato* posuit inter instrumenta vineæ. *R. R. c. 11.* ita & urnas sparteas, *ibid. h. 2,* ex sparto quam arctissime ac densissime intexto, & fortasse etiam pice illito confectas. V. *Amphora*. Urnam quinquagenariam *Id. Cato, cap. præced. & 13.* ponit inter instrumenta olearia:

h. e. quæ quinquaginta sextarios capit: quæ mensura longe excedit ordinariam urnam, quæ XXIV. tantum continet, ut dictum est. ¶ Pro quacumque vinaria mensura, aut vase accipi videtur a Juvenal. sat. 15. v. 25. de Corcyræa temetum duxerat urna.

URNALIS, le, ad urnam pertinens. Urcei & urnæ vasa aquaria sunt, sed urceus minor. Cato sub fin. c. 13. ponit inter instrumenta torcularia urceos fictiles duos, urnales duos: & fictiles intelligit ordinariæ magnitudinis, urnales capaciores, & urnam continentia. Plin. l. 9. c. 30. a med. Polypus acetabulis sive caliculis urnalibus. ¶ Absolute Proculus Dig. l. 33. tit. 6. leg. 16. Qui vinum Surrentinum in urnalibus habebat diffusum, is tibi vinum legaverat in amphoris: Omne illud quoque vinum, quod in urnalibus fuisset, legatum esse, Labeo & Trebatius responderunt.

URNAMENTARIUS, qui legitur in veteri lapide apud Spon. in Miscell. an. in fin. sect. 6 pag. 238. Ipsi Sponio videtur esse urnarum figulus. Alii putant primam litteram U pro O insculptam esse ab indocto lapicida, quia in Gloss. G. L. habetur Κοσμητής, ornamentarius.

URNARIUM, ii, n. secchiaro, locus, aut mensa, super quam urnæ, idest vasa aquaria in culina, aut in balnea reponebantur; quam apud nos plurimi marmoream faciunt, foramine, per quod aqua effluat, relicto. Varr. apud Non. c. 15. n. 10. Sed quæ necessitas te juvet aquam effundere domi tuæ, si vase habes pertusa, plumbeum non habent? ad quam rem nobis est consilium? ad quam rem urnarium?

URNATOR, oris, m. urna aquam hauriens. Jul. Firmic. l. 3. Astronom. c. 11. sect. 5. Faciet urnatores aquæ ex altis puteis levantes, hortulanos, &c. Sed al. leg. urinatores, & contexte adlectis, levantibus aquæ dilingeent: quod multo verius est.

URNIGER, a, um, urnam ferens. In epigrammate de Signis zodiaci quod vulgo Virgilio tribuitur, v. 12. Et qui portat aquam post urniger. h. e. Aquarius.

URNULA, æ, f. secchiello, σταμνίσκιον, parva urna. Varr. apud Non. cap. 15. n. 8. Item ex ære, ut urnulæ aquales, matellæ sic ceteræ. Cic. Parad. 1. c. 3. Minusne gratæ diis capedines ac fictiles urnulæ fuisse quam felicatas aliorum pateras arbitramur? ¶ De sepulcrali Spartian. in Severo, c. ult. Urnulam auream fuisse Severi reliquias continentem, eandemque Antoninorum sepulcro illatam.

URO, is, ussi, ustum, a. 3. abbruciare, scottare, αἴθω, calore consumo, incendo, aduro, comburo, torreo, cremo. Etymologi ab Hebræo usque ejus notationem trahunt. Lex XII. Tabul. apud Cicer. 2. de legib. c. 23. Hominem mortuum in urbe ne sepelito, neve urito. Cic. Phil. 8. c. 5. In corpore si quid ejusmodi est, quod reliquo corpori noceat, uri, secarique patimur. Id. 1. Tuscul. c. 28 Partes incultæ (terrarum) quod aut frigore rigeant, aut urantur calore. Plaut. Mostell. 3. 2. 81. Caldum hoc est: etsi procul abest, male urit. Liv. lib. 26. c. 21. ad fin. Numidæ sociorum populi R. agros urebant. Tacit. Ann. 4. c. 48. Vastare, urere, trahere prædas. & 2. Hist. c. 12. Urere, vastare, rapere. Horat. epod. 7. v. 5. superbas invidæ Carthaginis Romanus arces ureret. Tacit. 15 Ann. c. 44. a med. & Virg. 7. Æn. v. 15. Urere aliquid in usum nocturni luminis. Ovid. Met. 4. v. 194. ad Solem. tuis omnes qui terram ignibus uris. Id. 4. Fast. v. 697. Sicca diu tellus fuerat: sitis usserat herbas. Id. 1. ex Ponto, ep. ult. v. 5. Nec dolor ullus adest, nec febribus uror anhelis. Horat. l. 1. sat. 2. v. 114. Sitis urit fauces. ¶ Hyperbole est in his. Valer. Flacc. l. 7. v. 645 qualis Getico de pulvere Mavors Intrat equis, uritque gravem ... Hebrum. Juvenal. sat. 6. v. 259 quarum Delicias & panniculus bombycinus urit. ¶ Tabulam coloribus urere Ovidio est encaustice pingere, l. 3. Fast. v. 831. ¶ Ponitur pro exsiccare, humorem instar ignis, aut solis absumere. Virg. 1. Georg. v. 77. Urit enim lini campum seges, urit avenæ, Urunt Lethæo perfusa papavera somno. Plin. l. 18. c. 12. ad fin. Cicercula natura est gigni cum salsilagine; ideo solum urit. Id. lib. 17. c. penult. ad fin. Fimum suillum urit vineas. ¶ Item calefaciendo abradere. Horat. l. 1. ep. 10. v. 44. calceus, Si pede major erit, subvertet; si minor, uret. Colum. de arborib. c. 8. a med. Antiqua terebra scobem facit: propterea hoc urit eam partem, quam perforat: gallica excavat, nec urit, quod non scobem, sed ramenta facit. Ovid. de remed. amor. v. 235. prensos urunt juga prima juvencos: Et nova velocem cingula lædit equum. Propert. l. 4. el. 3. v. 23. teneros urit lorica lacertos. Plin. l. 36. c. 24. Gelu urit, discutit, extrahit. Senec. in Oedip. v. 858. vulneri innatus tumor puerile fœda corpus urebat lue. ¶ Sæpe usurpatur de frigore, cujus in membris corporis, & in satis similes ignis effectus sunt. Cic. Tuscul. 2. c. 17. circa med. Pernoctant venatores in nive, in montibus uri se patiuntur. Justin. l. 2. c. 2. Scythæ continuis frigoribus uruntur. Lucan. l. 4. v. 52. Urebant montana nives, camposque jacentes Non duraturæ, conspecto sole, pruinæ. Avien. in Arat. v. 1810. Nix herbas lædit teneras, nix urit aridas. Plin. l. 22. c. 25. Iis, quæ frigus usserit, remedio sunt. Val. Flacc. l. 2. v. 287. ratem cana urebat luna pruinis. Calpurn. ecl. 5. sub. fin. rigor penetrabilis corpus urit. Etiam adustus, exuro, peruro, & obustus, praeustus frigori tribuuntur. ¶ Urere etiam dicuntur, quæ acrem dolorem faciunt, & ustioni similem. Horat. l. 1. epist. 16. v. 47. uri loris. Plin. l. 28. c. 9. ante med. Dysenteria si afferit. Id. l. 29. c. 3. Ova epiphoras urentes refrigerant. Id. l. 26. c. 8. ante med. Tithymalum fauces leniter urit. ¶ Et quæ instar incendii absumunt. Liv. in fin. lib. 10. Pestilentia urens simul urbem atque agros. ¶ Transfertur ad animum pro pungere, stimulare, angere, cruciare, coquere, molestum esse. Flor. l. 2. c. 6. Urebat nobilem populum ablatum mare, captæ insulæ, dare tributa, quæ jubere consueverat. Plaut. Pœn. 3. 5. 23 Id nunc his cerebrum uritur, me esse hos trecentos Philippos facturum lucri. Stat. 11. Theb. v. 396. namque uritur alto Corde, quod innumeri comites, quod regia cassis, Instratusque ostro sonipes. Senec. in Herc. Oet. v. 620. Urit miserum gloria pectus. Val. Flacc. l. 1. v. 476. Magnorumque virum qui laudibus urat avorum. Terent. Eun. 2. 2. 43. Gna. Quid videtur hoc tibi mancipium? Par. non malum hercle. Gna. Uro hominem. ¶ Universim quidquid grave est, premit, fatigat, urere dicitur. Liv. l. 36. c. 23. Ætolos propter paucitatem eosdem dies noctesque assiduo labore urente. Vellej. l. 2. c. 77. Populum gravis urebat infesto mari annona. Quintil. declam. 12. c. 9. Fames urit. Liv. l. 10. c. 17. Hæc eos molientes bellum domi urebat. Id. l. 27. c. 39. a med. Bellum, quo duodecimum annum Italia urebatur. Ovid. Amor. l. 1. el. 8. v. 69. Parcius exigito pretium dum retia tendis, Ne fugiant, captos legibus ure tuis. h. e. tuo arbitrio. Liv. sub fin. lib. 10. Pestilentia urens urbem simul atque agros. h. e. vastans incendii instar. ¶ Frequenter ad amorem refertur, qui a Poetis persæpe ignis dicitur. Horat. l. 1. od. 19. v. 5. Urit me Glyceræ nitor Splendentis Pario marmore purius. Virg. 4. Æn. v. 68. Uritur infelix Dido, totaque vagatur Urbe furens. Ovid. 7. Met. v. 21. quid in hospite regia virgo Ureris? Virg. Ecl. 8. v. 83. Daphnis me malus urit. & Ecl. 2. v. 68. Me tamen urit amor. Id. 3. Georg. v. 215. Carpit enim vires paulatim, uritque videndo Femina.

UROPYGIUM, ii, n. groppone, ὀρροπύγιον, pars ultima spinæ, ubi vertebræ desinunt, os totius spinæ extremum, ossi sacro subtus adhærens, podicique superne imminens; a πυγή, nates, & ὄρος, pro ὅρος, extremitas, terminus. Martial. l. 3. epigr. 93. Et anatis habeat uropygium macræ.

URPEX. V. Irpex.

URRUNCUM, ci, n. infima pars spicæ. Varr. l. 1. R. R. c. 48. in fin. Illud autem in summa spica jam matura, quod est minus quam granum, socertus fit; quod in infima spica ad culmum stramenti summum, item minus quam granum est, appellatur urruncum. Gesnerus de hac lectione non sine aliqua ratione dubitat.

URSA, æ, f. orsa, ἄρκτος, femina in genere ursorum. Ovid. 2. Fast. v. 181. Ursa per incultos errabat squalida montes. Id. l. 12. Met. v. 319. Fusus in Ossææ villosis pellibus ursæ. Virg. 5. Æn. v. 37. Horridus in jaculis, & pelle Libystidis ursæ. (Hoc & superiore loco ursa ponitur nulla habita ratione generis, nam pelles illæ etiam ursi esse poterant. Eadem ratione & canis usurpatur.) Ovid. 13. Met. v. 836. Villosæ ursæ catuli. & vers. 803. feta truculentior ursa. Martial. l. 6. epigr. 25. horrida. ¶ Est hoc nomine duplex Signum in cælo, Ursa major, & minor, de quibus in Arctos dictum est. Ovid. Heroid. ep. 18. v. 152. Quæque micat, gelido Parrhasis Ursa polo. Id. 3. Trist. el. 11. v. 7. Barbara me tellus, & inhospita litora Ponti, Cumque suo Borea Mænalis ursa videt. Id. 1. Trist. el. 4. v. 1. custos Erymanthidos Ursæ. & l. 5. el. 5. v. 7. suppositus stellis Cynosuridos Ursæ. Valer. Flacc. l. 4. v. 724. immotos Ursæ rigor insanit amnes. h. e. frigus extimum regionum, quæ sub Ursa sunt.

URSINUS, a, um, di orso, orsino, ἄρκτειος, ad ursum pertinens. Colum. de arborib. c. 15. Ursinus sanguis. Plin. l. 28. c. 17. a med. adeps. & c. 16. Ursinum fel. Id. l. 8. c. 36. ad fin. Ursina sabera. ¶ Ursinum allium, species allii silvestris, odore molli, capite prætenui, foliis grandibus. Plin. in fin. c. 6. l. 19.

URSULA, æ, f. orsetta, parva ursa. In sex Inscriptionib. apud Gruter. pag. 378. n. 6. pag. 561. n. 4 pag. 697. n. 5. pag. 825. n. 6. pag. 780. n. 13. pag. 888. n. 2 est nomen, vel cognomen mulieris.

URSULUS, i, m. orsatto, parvus ursus. In quatuor inscriptis lapidib. apud Gruter. pag. 9. n. 2. pag. 873. n. 7. pag. 893. n. 11. pag. 896. n. 2. & in tribus apud Murator. pag. 1009 n. 2. pag. 1512. n. 16 & pag. 1568. n. 5. est nomen viri.

URSUS, i, m. orso, ἄρκτος, genus animalis feri multo villo, sævis fortissimisque unguibus, viribus, rabieque horrenda. Virg. 3. Georg. v. 247. nec funera vulgo Tam multa informes ursi, stragemque dedere. Juvenal. sat. 15. v. 163. Indica tigris agit rabida cum tigride pacem Perpetuam, sævis inter se convenit ursis. Ovid. 10. Met. v. 540. Raptoresque lupos, armatosque unguibus ursos. Id. 3. Trist. el. 5. v. 35 ursi turpe est. & eleg. 11. v. 11. avidis ursus deprensus ab ursis. Horat. l. 1. epist. 15. v. 31. patinas cœnabat omasi, Vilis & agninæ tribus ursis quod satis esset. Val. Flacc. l. 2. v. 73. ursi truces. Claudian. l. 2. in Rufin. v. 483. truculenti. Id. de consul. Mall. Theod. v. 298. magna mole rudentes. Horat. l. 2. ep. 1. v. 185. media inter carmina poscunt Aut ursum, aut pugiles. h. e. pugnam bestiarum in Circo. Multa de ursis Plin. l. 8. c. 36 ubi in fin. hæc addit: Annalibus notatum est, Domitium Ahenobarbum Ædilem curulem ursos Numidicos centum, & totidem venatores Æthiopas in Circo dedisse. Miror adjectum Numidicos fuisse, cum in Africa ursum non gigni constet. Hæc Plin. quare ursi Numidici sunt leones, ut Lips. & Voss. & al. censent. Sic enim eos appellasse videntur rudes Romani, cum primum ab ipsis visi sunt, quemadmodum elephantos Lucas boves dixere, & pantheras mures Africanos. Quare quod Virg. 5. & 8. Æn. Libystidem ursam memorat, possumus cum Servio quamlibet Africanam feram intelligere: nisi malis cum Harduino Lygistidem legere, h. e. Ligusticam. quod sane minus placet. Ceterum Plin. etiam extr. cap. penult. ejusd. lib. negat, ursos in Africa nasci. ¶ Fumantem nasum vivi ursi tentare, proverb. est apud Martial. lib. 6. epigr. 64. v. 28. h. e. provocare eum, qui nocere potest.

UR-

URTICA, æ, f. *ortica*, κνίδη, ἀκαλήφη, herba vel cæcis nota, quia solo tactu se prodit, pustulis excitatis ulioni similes, & pruritum atque ardorem: quare ab *ure* dictam volunt. *Plin. l.* 21. *c.* 15. *ad fin.* Et omnibus (*spinosarum herbarum*) generibus urtica maxime noscitur, acetabulis in flore purpuream lanuginem fundentibus: sæpe altior binis cubitis. Plures ejus differentiæ: silvestris, quam & feminam vocant, mitiorque. Et in silvestri quæ dicitur canina, acrior, caule quoque mordaci, fimbriatis foliis. Quæ vero etiam odorem fundit, Herculanea vocatur. Semen omnibus copiosum, nigrum. Mirum, sine ullis spinarum aculeis lanuginem ipsam esse noxiam, & tactu tantum leni pruritum, pustulasque confestim adusto similes caussare. Sed mordacitas non protinus cum ipsa herba gignitur, nec nisi solibus roborata. Morsu careos lamium vocatur. Hæc *Plin.* Habet autem usum etiam in cibo pauperiorum: & remedium est etiam ad multa. *Plin. ibid.* & *l.* 22. *c.* 13. *Catull. carm.* 41. *ad Fund. suum*, *v.* 15. *Horat. l.* 1. *ep.* 12. *v.* 8. & *Pers. sat.* 6. *v.* 70. ¶ Translate est pruritus & libido turpis. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 128. unde Hæc tetigit, Gradive, tuos urtica nepotes? Adde *sat.* 11. *v.* 166. ¶ Est etiam marina urtica, ex genere τῶν ζωοφύτων, *h. e.* eorum, quæ mediam naturam habent inter fruticem & animal, ut spongeæ. *Plin. l.* 9. *c.* 45. Urticæ nocte vagantur, noctuque mutant (*sedem.*) Carnosæ frondis his natura, & carne vescuntur. Vis pruritu mordax, eademque quæ terrestris urticæ. Contrahit ergo se quam maxime rigens, ac prænatante pisciculo frondem suam spargit, complectensque devorat. Aliæ marcenti similis, & jactari se passa fluctu algæ vice, contactos pisces, attrituque petræ scalpentes pruritum invadit, &c. Hæc *Plin.* Meminit & *Plaut. Rud.* 2. 1. 9. ¶ Fuit cognomen Romanum, ut C. Herennius Urtica. In vet. lap. apud *Maffej. in Mus. Veron. pag.* 155. *n.* 3.

URTICULA, æ, f. *orticherta*, parva urtica. In vet. lap. apud *Gruter. pag.* 10 2. est nom. propr. mulieris.

URVO, & **Urbo**, as, a. 1. est in urbe condenda aratro circumdare, seu definire. *Fest.* Urvat, Ennius in Andromacha significat circumdat, ab eo sulco, qui fit in urbe condenda urvo aratri, quæ sit forma simillima uncini, curvatione buris, & dentis, cui præfigitur vomer. V. *Urvum*.

URUS, i, m. ἄγρ., bos agrestis, in Pyrenæis montibus nascens, animantibus ceteris, elephanto excepto, major. *Cæs. l.* 6. *B. Gall.* loquens de feris, quæ in Hercynia silva nascuntur, *c.* 27. Tertium est genus eorum, qui uri appellantur: ii sunt magnitudine paulo infra elephantos, specie, & colore, & figura tauri. Magna vis est eorum, & magna velocitas: neque homini, neque feræ, quam conspexerint, parcunt. Hos studiose foveis captos interficiunt. Hoc se labore durant adolescentes, atque hoc genere venationis exercent: & qui plurimos ex his interfecerunt, relatis in publicum cornibus, quæ sint testimonio, magnam ferunt laudem. Sed assuescere ad homines, & mansuefieri ne parvuli quidem excepti possunt. Amplitudo cornuum, & figura, & species multum a nostrorum boum cornibus differt. Hæc studiose conquisita, ab labris argento circumcludunt, atque in amplissimis epulis pro poculis utuntur. *Plin. lib.* 8. *cap.* 15. Paucissima Scythia gignit inopia fruticum: pauca contermina illi Germania: insignia tamen boum ferorum genera, jubatos bisontes, excellentique & vi & velocitate uros, quibus imperitum vulgus bubalorum nomen imponit, cum id gignat Africa, vituli potius, cervique quadam similitudine. *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 4. *sub fin.* Punica, Oscaque verbis usi sunt veteres: quorum imitatione Virgilius peregrina verba non respuit, ut in illo (2. *Georg. v.* 374) Sylvestres uri assidue. Uri enim Gallica vox est, qua feri boves significantur. *Servius ibid.* ait, uros dici ἀπὸ τῶν ὀρέων, idest a montibus, ac nasci in montibus Pyrenæis, qui inter Gallias, Hispaniasque. *Virg. Georg. lib.* 3. *v.* 532. Quæsitas ad sacra boves Junonis, & uris Imparibus ductos alta ad donaria currus.

URVUM, sive **Urbum**, i, n. *bure*, hoc est aratri curvatura. Quod Romani aratri curvaturam urvum vocarunt, ideo factum, quia urvum generatim dicerent τὸ ἀνάσιμον, hoc est quod ita est sinuatum, ut redeat sursum versus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 27. *Pompon. Dig. l. ult. tit. penult. leg.* 239. Urbs ab urvo appellata est: urvare est aratro definire: & Varus ait, urvum appellari curvaturam aratri, quod in urbe condenda adhiberi solet. In edit. *Torrentini* habetur *urbo*, & *urbum*.

U S

USIO, onis, f. *uso*, idem quod usus. *Cato c.* 149. Oleis, asparagis, lignis, aqua, itinere, actu, domini usioni recipitur. *Ulpian. Dig. l.* 34. *tit.* 2. *leg.* 28. Si factum aurum legatum est, omne ad eum pertinet, cui legatum est, ex quo auro aliquid est effectum, sive ad suæ, sive alterius usionis caussa paratum esset. *Scævola* apud *Gell. l.* 4. *cap.* 1. Longæ usionis gratia contrahuntur, & reconduntur. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 262. Diogenem litteras scisse, dum usioni quod satis esset. *Arnob. lib.* 7. *pag.* 238. Colunt dii vineas, & ad suas usiones contractis exprimunt vindemiatoribus vinum. *African. Dig. l.* 32. *leg.* 58. *circa med.* Usioni habere aliquid. *Al. leg.* usui. *Cato R. R. cap.* 38. *in fin.* Virgas & sarmenta, quæ tibi usioni supererunt, in segete comburito. Est qui leg. *usui*. Sed *usioni* defendit *Harduin.* apud *Plin. lib.* 18. *c.* 25. *in fin.* locum ipsum Catonis referentem.

USITATE, *secondo l'usanza*, εἰθισμένως, secundum consuetudinem. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 26. Cur igitur, cum de re conveniat, non malimus usitate loqui? *Gell. l.* 13. *c.* 20. *ad fin.* Dicere usitatius numero posset. *Id. lib.* 19. *cap.* 7. Obesum nos accepimus propeie magis, quam usitate dictum pro exili atque gracilento.

USITATUS, a, um, *usato*, *consueto*, *solito*, *usitato*, εἰθισμένος, usu receptus, consuetus, pervulgatus, solitus, translatitius. *Cic. Phil.* 14. *c.* 4. *extr.* Honos usitatus & pervulgatus. *Id. pro Cæcin.* *c.* 26. Hoc jam vetus est, & majorum exemplo multis in rebus usitatum. *Brut. ad Cicer. ep.* 16. Non solum usitatum, sed etiam quotidianum est aliquid audire de te, quod, &c. *Cic.* 3. *de Fin.* *c.* 2. Nisi vocabulis uteremur nobis incognitis, usitatis tibi. *Id. Acad.* 1. *c.* 7. *a med.* Faciamus tractando usitatius hoc verbum, & tritius. *Id. Verr.* 4. *c.* 3. *a med.* Hunc pertulissent, si humano modo, si usitato more, si denique uno aliquo in genere peccasset. & *Verr.* 7. *c.* 44. *sub fin.* Metum virgarum navarchus pretio redemit: humanum. Alius, ne condemnaretur, pecuniam dedit: usitatum est. *Senec. in Herc. Oet. v.* 362. Hoc usitatum est Herculi: captas amat. *Cic. in Orat. c.* 25. *a med.* Uti verbis quam usitatissimis. *Horat. l.* 2. *od. ult.* Non usitata, nec tenui ferar Penna biformis per liquidum æthera. *Plaut. Pseud.* 2. 4. 37. Homo qui non hic usitatus sæpe sit. *h. e.* qui frequens in his locis non fuerit. Al. leg. *visitatus*.

USITOR, aris, dep. 1. *usare spesse*, χράομαι, frequenter utor. *Gell. l.* 17. *c.* 2. *a med.* Tametsi aliquoties verbo ipso alio quoque modo usitati sunt.

USPIAM, adverb. *in qualche luogo*, πού, ἐπιαχοῦ, idem ac usquam, idest in aliquo loco. Est ab ὦς, quod valet ἕως, idest usque. *Piam* est vocis productio, haud secus ac in *quispiam*. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 25. Sive est illa lex scripta uspiam, sive nusquam. *Plaut. Aulul.* 4. 2. 13. Perscrutabor fanum, si inveniam uspiam aurum. *Terent. Adelph.* 1. 1. 12. Ne aut ille alserit, aut uspiam ceciderit. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 17. Quin te ille aut Dyrrhachii, aut in istis locis uspiam visurus esset. *Augustin. ep.* 164. (*al.* 99) *sect.* 7. Nec ipsos inferos uspiam Scripturarum in bono appellatos potui reperire. ¶ Translate ponitur pro in aliqua re, aut aliquo negotio. *Plaut. Cas.* 4. 3. 14. Numne capitur uspiam?

USQUAM, *in alcun luogo*, adverb. πού, ἐπιαχῆ, ullo in loco, alicubi, uspiam. *Plaut. Merc.* 5. 2. 21. Neque quiescam usquam noctu, neque interdiu, priusquam, &c. *Cic. pro Flacc. c.* 21. Iste, cui nullus est usquam consistendi locus, Romam se retulit. *Id.* 2. *de Leg. c.* 1. Miror, te, cum Roma abis, usquam potius esse. *Terent. Eun. in fin.* Nunquam etiam fui usquam, quin me omnes amarent plurimum. *Id. Andr.* 5. 3. 7. Num ejus color pudoris signum usquam indicat? *Virg. Æn.* 1. *v.* 608. si quid usquam justitiæ est. & *l.* 7. *v.* 311. dubitem haud equidem implorare quod usquam est. *Justin. l.* 3. *c.* 3. *a med.* Nec sane usquam terrarum locum honoratiorem senectus habet. *Terent. Hec.* 3. 1. 13. An quisquam usquam gentium est æque miser? *Nep. in Datam. c.* 6. *extr.* Quo neque accuratius cogitatum usquam legimus, *h. e.* in ulla historia. ¶ Cum verbis motus. *Plaut. Mil.* 3. 1. 50. Si ea quidem deducta est usquam gentium. *Cic. Phil.* 1. *c.* 1. Nec vero usquam discedebam, nec a republ. dejiciebam oculos. *Nep. in Agesil. c.* 3. Agesilaus Phrygiam prius depopulatus est, quam Tissaphernes usquam se moveret. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. *ante med.* Sus usque adeo pinguitudine crescere solet, ut se ipsa stans sustinere non possit, neque progredi usquam. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 37. formica non usquam prorepit. & *l.* 2. *sat.* 1. *v.* 31. neque usquam decurrens alio. & *sat.* 7. *v.* 30. velut usquam vinctus eas. ¶ In aliqua re, aut negotio. *Terent. Andr.* 2. 5. 9. Neque istic, neque alibi tibi usquam erit in me mora. *Cic.* 2. *Offic. c.* 1. Cum dominatu unius omnia tenerentur, neque esset usquam consilio, aut auctoritati locus. *Sallust. in Jug. c.* 13. Neque advorsus iram ejus usquam, nisi in avaritia nobilitatis, & pecunia sua spem habere.

USQUE, *fino*, *infino*, ἄχρι, μέχρι, ἕως, ἕως ἄν, propositio extra, quæ vel accusativo, vel ablativo inserviunt, juxta significationis varietatem. Significat continuationem, & finem loci, temporis, ætat, & hujusmodi. Refertur sæpe ad motum ad locum, & sive postulat post se aliam præpositionem. Pro arbitrio autem vel anteponitur, vel postponitur. *Cic. pro leg. Man. cap.* 12. *sub fin.* Cum ad eum usque in Pamphiliam legatos misissent. *Id. pro Quint. c.* 3. *a med.* In Galliam Nævius, & trans Alpes usque transfertur. ¶ Quando adjungitur nominibus propriis urbium, castellorum, & pagorum, item appellativis *domus*, & *rus*, alteram præpositionem respuit. *Terent. Adelph.* 4. 5. 21. Miletum usque? obsecro. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. *cap.* 24. *sub fin.* Theatrum ita resonans, ut usque Romam significationes, vocesque referantur. ¶ Et personis. *Stat.* 11. *Theb. v.* 88. horrendus ab astris Descendit vos usque fragor. ¶ Et aliis. *Justin. l.* 1. *c.* 1. Terminos usque Libyæ. *Id. l.* 7. *c.* 1. Imperium usque extremos Orientis terminos prolatum. *Cels. l.* 7. *cap.* 7. *sect.* 15. Vitium mansurum usque mortis diem. ¶ Interdum tamen etiam cum nominibus propriis urbium, &c. reperitur cum præposit. *ad*. *Cic. pro Dejot. c.* 7. Usque ad Numantiam misit. ¶ Refertur quoque ad motum de loco, vel ad originem, & recipit ablat. cum præposit. *a*, vel *ab*, vel *e*, aut *ex*, etiam cum nominibus propriis urbium, &c. *Cic. pro Cluent. c.* 68. Atque illa usque a mari supero Romam proficisci. *Id.* 3. *Verr. c.* 34. *a med.* Usque a Dianio, quod in Hispania est, ad Sinopen, quæ in Ponto est, navigaverunt. *Id.* 7. *Verr. c.* 60. *sub fin.* Ut qui usque ex ultima Syria atque Ægypto navigarent. *Virg.* 7. *Æn. v.* 289. Sæculo prospexit ab usque Pachyno. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 37. Volucres & feras diversis e terris, & animalia maris oceanoque ab usque petiverat. ¶ In

ntro-

utroque motu vice casuum admittit etiam adverbia *ut*, *illo*, *illinc*, *istinc*, & hujusmodi. *Cic. Attic. l. 2. ep. 14. a med.* Quod tot usque illinc exauditor putem. *Plin. l. 6. c. 23. ante med.* Achemenides usque illo tenuisse. *Ovid. in Ibin, v.* 240. Admorunt oculis usque sub ora faces. ¶ Sæpe etiam tempus notat, vel periodum spectata ratione temporis. Si dicetur de tempore futuro, vel consequenti, exigit accus. cum præposit. *ad*. *Plaut. Men.* 1. *2.* 62. Inde usque ad diurnam stellam crastinam potabimus. *hoc est* quoad Lucifer, vel Sol a nobis videbitur. *Cic. de Amic. c.* 10. Amicitiam usque ad extremum vitæ diem permanere. *Virg.* 1. *Georg. v.* 211. serite hordea campis Usque sub extremum brumæ intractabilis imbrem. *Terent. Adelph.* 4. 4. 21. Cessatum usque adhuc est. ¶ In hac acceptione frequenter *usque* omittitur. *Cic. de Senect. c.* 19. Quanquam quis est tam stultus, quamvis sit adolescens, cui sit exploratum, se ad vesperam esse victurum? ¶ Si vero dicatur de tempore præterito regit ablat. cum præposit. *a*, vel *ab*. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 1. Vetus opinio est, jam usque ab Heroicis ducta temporibus. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 33. Usque a Thale Milesio enumerasti sententias philosophorum. *Id. pro Cal. c.* 24. *sub fin.* Bona paterna, & avita, & usque a nobis repetita. ¶ Jungitur & cum *inde*. *Cic. pro Arch. c.* 1. Inde usque repetens. ¶ Significat etiam finem, vel terminum cujuscumque rei, ut domini, actionis, &c. *Terent. Andr.* 1. 2. 28. Verberibus cæsum te in pistrinum, Dave, dedam usque ad necem. *Cic.* 2. *Verr. c.* 6. *circa med.* Usque ad eum finem, dum judices rejecti sunt. *Gell. l.* 15. *c.* 2. Vini libidine ad usque ludibria ebriosus. ¶ Item connotat exceptionem. *Plin. a med. ep.* 11. *l.* 2. Assenserunt Consules designati, omnes etiam Consulares usque ad Pompejum. *idest* excepto Pompejo. ¶ Migrat etiam in adverbium, & significat diu, multum, valde. *Terent. Adelph.* 2. 2. 5. Ego vapulando, ille verberando usque ambo defessi sumus. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 65. præbe dedit usque superque, Quam satis est. ¶ Vel assidue, jugiter, perseveranter. *Virg.* 9. *Ecl. sub fin.* Cantantes, licet, usque (minus via lædet) eamus. *Martial. l.* 5. *epigr.* 61. Allatres licet usque nos & usque, Et gannitibus improbis lacesses. *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 20. an usque in nostrum jacies verba superba caput? ¶ Vel pæne, prope. *Terent. Adelph.* 4. 2. 19. Rogitas? Ctesiphonem pugnis miserum, & istam psaltriam Usque occidit.

USQUE ADEO, *a tal segno, in modo, in tal maniera*, ἄχρι, ἕως, in tantum. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 11. Non equidem invideo: miror magis. undique totis Usque adeo turbatur agris. ¶ Pro tamdiu, sequentibus particulis *donec*, *quoad*, *dum*. *Plaut. Cistell.* 2. 3. 40. Non destiti instare usque adeo, donec se adjurat anus jam mihi monstrare. *Cato R. R. c.* 67. Amurcam commutet usque adeo, donec in lacum postremum pervenerit. *Cic. pro Sext. cap.* 38. Usque adeo hominem in periculo fuisse, quoad scitum sit Sestium vivere. *Terent. Eun.* 4. 6. 3. Usque adeo illius ferre possum ineptias & magnifica verba, verba dum sient. *C. Gracch.* apud *Gell. lib.* 10. *cap.* 3. Usque adeo verberari jussit, dum animam efflavit. *Plaut. Amph.* 1. 2. 10. Adeo usque, satietatem dum capiet pater. ¶ *Usque eo ut*, adeo ut, *a tal segno che*, *talmente che*. *Cic. pro Flacc. c.* 23. Usque adeo orba fuit ab optimatibus illa concio, ut princeps principum esset Mæandrius.

USQUE ADHUC, *sin qui*, μέχρι τοῦ νῦν χρόνου, hactenus, huc usque. *Plaut. Aulul.* 2. 3. 10 Quod celatum est atque occultatum usque adhuc, nunc non potest. *Sueton. in Domitian. c.* 18. Usque adhuc certe animum meum probastis, & vultum.

USQUE ADMODUM, tandiu apud Veteres. *Cat. c.* 156. *R. R.* Postea ubi iterum occipiet fervere, paulisper demittito usque admodum, dum quinquies quinque numeres.

USQUE AFFATIM, usque ad satietatem. *Plaut. Pæn.* 3. *c.* 31. Edia de alieno, quantum velis, usque affatim.

USQUE ANTEHAC, *sino avanti che*, μέχρι πρὸ τούτου, usque ad id tempus, antequam. *Terent. Andr.* 2. 1. 3. Ut animus in spe atque in timore usque antehac attentus fuit. *idest* usque ad id tempus, antequam tua verba audirem.

USQUE DONEC, *sino che*, usque dum. *Plaut. Mil.* 2. 2. 113. Ibo odorans usque donec persecutus vulpem ero vestigiis.

USQUE DUM, *sino che*, ἄχρις οὗ, idem ac usquequo, vel quoad, vel quamdiu. *Plaut. Men.* 3. 1. 28. Usque dum regnum obtinebit Jupiter. *Cic.* 3. *Verr. c.* 5. Duces prædonum vivos domi suæ usque dum per me tibi licuerit, tenuisse. ¶ Interdum divisim usurpatur aliis dictionibus interjectis. *Ter. Heaut.* 5. 2. 30. Imo & ibi nunc sum, & usque id dudum egi, dum loquitur pater. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 19. *sub fin.* Mihi usque curæ erit, quid agas, dum, quid egeris, sciero.

USQUE EO, *in tanto*, *a tal segno*, παρὰ τοσοῦτον, ἕως, in tantum adeo. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 31. Plato cum hæc exprimenda verbis arbitraretur, novam quandam finxit in libris civitatem: usque eo illa, quæ dicenda de justitia putabat, a vitæ consuetudine, & a civium moribus abhorrebant. *Id. Verr.* 6. *c.* 40. Virgis iste cæderet sine causa socium populi Romani? non usque eo improbus. ¶ Sæpe post se exigit particulam *ut*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 9. Quod Amerinis, usque eo visum est indignum, ut fletus gemitusque tota urbe fierent. ¶ Vel *ne*. *Cic. pro Quint. c.* 28. *in fin.* Inferiorem esse petitur duntaxat usque eo, ne cum bonis, fama, fortunisque omnibus Sex. Nævii cupiditati crudelitatique dedatur. ¶ Vel *dum*. *Cic. in Acad.* 4. *cap.* 7. Multa facimus usque eo, dum aspectus ipse fidem faciat sui judicii. ¶ Vel *quoad*. *Cic.* 3. *Verr. cap.* 33. *a med.* Liciti sunt usque eo, quoad se efficere posse arbitrabantur. ¶ Vel *donec*, & significat tandiu. *Cic.* 3. *Verr. cap.* 6. *in fin.* Usque eo timui, ne quis de mea fide dubitaret, donec ad rejiciendos judices venimus. ¶ *Usque eo quoad* pro tandiu. *Cic. pro Dejot. c.* 4. Tamen usque eo se tenuit, quoad a Cn. Pompejo ad eum legati venerunt. ¶ *Usque eo antequam* idem est ac *usque antehac*, quod V. supra. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 22. Usque eo animadverti, judices, eum jocari, antequam Chrysogonum nominavi; quem simul atque attigi, statim homo se erexit. *h. e.* usque ad id tempus, quo Chrysogonum nominavi.

USQUEQUAQUE, adverb. *in ogni luogo*, *d' ogni intorno*, πάντῃ, πανταχοῦ, in unoquoque loco, ubique, passim. *Plaut. Pæn. prol. v.* 103. Mari terraque illas usquequaque quæritat. *Cic.* 2. *Phil. c.* 43. Aut undique religionem tolle, aut usquequaque conserva. ¶ Ponitur etiam pro quocunque tempore, semper, assidue. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 16. *ex Vet. Poeta.* Usquequaque sapere oportet. id erit telum acerrimum. *Plin. l.* 7. *ep.* 8. Siqua posteris cura nostri, usquequaque narrabitur, qua concordia, fide vixerimus. *Catull. carm.* 39. *in Egnat.* Egnatius quod candidos habet dentes, Renidet usquequaque. ¶ Item in omni re. *Cic.* 7 *Verr. c.* 5. Nolite usquequaque eadem quærere: in metu belli, furandi qui locus potest esse? ¶ Item pro omnino, universim, generatim. *Cic.* 5. *Fin. c.* 30. *circa med.* An hoc usquequaque aliter in vita, & non ex maxima parte de tota judicabis?

USQUEQUO, & Usque quo, *sin dove*, ἕως οὗ, quousque, usque ad quem locum. *Plin. l.* 17. *c.* 23. *circa med.* Palmites ad superiora scandant, relicto duramento, & emissario uno, qui subeat, usquequo placuerit. *Id. l.* 6. *c.* 4. *a med.* Oppidum ab amne influente ibi cognominatum, usquequo magnarum navium capacem esse diximus. ¶ Item usque ad quod tempus, *sino a quando*, usque donec. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *ad fin.* Ranam luridam conjicere in aquam usquequo ad tertiam partem decoxeris. *Pallad. initio l.* 4. Martio mense putatio celebratur, usque quo incipit gemma esse suspecta. ¶ Item quatenus, usque ad quem finem, *sino a qual termine*. *Ulpian. Dig. lib.* 5. *tit.* 2. *leg.* 29. *a med.* Et ideo datæ libertates usque quo Falcidia permittit, suam habent potestatem. ¶ Dividitur etiam & invertitur. *Martial. l.* 2. *epigr.* 62. Eja age, rumpe moras. quo te spectabimus usque?

USQUE QUOAD, *finchè*, quousque, usque donec, usque eo quoad. *Cic. in Brut. c.* 22. *a med.* Usque illum, quoad ei nuntiatum esset, consules descendisse, commentatum in quadam testudine cum servis litteratis fuisse. *Varr. lib.* 2. *R. R. c.* 7. *a med.* Anniculis factis dandum hordeum & furfures, usque quoad erunt lactentes.

USTA, æ, f. genus coloris rubei, sed ad flavum accedentis, & colori auri similis. *Vitruv. l.* 7. *cap.* 11. *in fin.* Usta vero, quæ satis habet utilitatis in operibus, tectoriis sic temperatur: Gleba silis boni coquitur, ut sit in igne candens, ea autem aceto extinguitur, & efficitur purpureo colore. *Plin. l.* 35. *c.* 6. *ante med.* Usta casu reperta incendio Piræei cerussa in orcis cremata. Optima Asiatica, quæ & purpurea appellatur. Fit & Romæ, cremato sile marmoroso, & restincto aceto. Sine usta non fiunt umbræ.

USTILAGO, inis, f. herba eadem, quæ carduus silvaticus. *Apul. de herb. c.* 109.

USTIO, onis, f. *abbruciamento*, *scottatura*, καῦσις actus urendi. *Plin. l.* 34. *c.* 15. Quædam ustione sanantur, privatim vero canis rabidi morbus. *Cels. lib.* 8. *c.* 2. *sub fin.* Si costa cariosa est, inutilis ustio, sed excidendi necessitas est. *Plin. l.* 20. *c.* 22. In magna duritia sine fico imponendum: vel si vehementior ustio timeatur, per duplices pannos. *Id. l.* 36. *c.* 21. *ad fin. de pumicibus.* Quidam tertia ustione refrigeratos potius, quam restinctos a terræ malunt ex vino.

USTOR, oris, m. καυτήρ, ὀπτευτής, qui urit, cremator. Specialim ita dicebatur, qui corpora in bustuariis cremabat, νεκροκαύστης. *Martial. lib.* 3. *epigr.* 93. *in fin.* Ustorque tædas præferat novæ nuptæ. *Catull. carm.* 39. *v.* 2. *in Rufam:* Cum devolutum ex igne prosequens panem A semiraso tunderetur ustore. Adde *Lucan. l.* 8. *v.* 738.

USTRICULA, læ, f. mulier, quæ capillum candenti ferro crispat deliciarum causa. Legitur secundum nonnullos apud *Tertull. de Pall. c.* 4. ubi alii omnino aliter.

USTRINA, æ, f. locus, in quo cadaver cremabatur: ab *ustum* sup. verbi *uro*, καῦστρα νεκρῶν. Differt a sepulcro, quia locus ille, in quo cadaver cremabatur, si cadaver in eo etiam sepeliebatur, dicebatur sepulcrum, si cadaver alio transferebatur, ustrina, ut *Fest.* docet in *Bustum*. Inscript. apud *Murator. pag.* 343. *n.* 12. ¶ Item χωνευτήριον, locus, in quo metalla candescunt, ut elaborentur. *Plin. l.* 36. *c.* 21. *ad fin.* In ustrina ter siccantur, ita ut torreantur carbone puro, ac toties vino restinguantur albo. ¶ Sumitur etiam pro quovis ardore, aut ustione. *Apul. l.* 7 *Metam.* Ustrina talis moram non sustinere.

USTRINUM, ni, n. ustrina, locus, in quo cadaver crematur, alibi sepeliendum. Erant ustrina muro cincta, & fere prope sepulcrum. *Vet. Lap.* apud *Gud. pag.* 174. *n.* 1. M. Lollius M. F. Papir. Præfectus, &c. fecit sibi monumentum latum Ped. XX. & XXV. extr. ustrinum Ped. XX. &c. *Alius* apud *Spon. in Miscell. pag.* 291. In Fr. cum ustrino P. LIIII. in agro P. XXIIII. *Sponius ibid.* Ustrini figuram exhibet. *Alius* apud *Gruter. pag.* 656. *n.* 3. & 735. *n.* 2. Huic monimento ustrinum applicari non licet. Adde *pag.* 1022. *n.* 7 & 8. ubi eadem verba leguntur.

USTULATUS, a, um, *abbrustolito*, præustus, ὑπόκαυστος. *Vitruv. l.* 1. *c.* 5. Taleæ oleagineæ ustulatæ quam creberrime instruantur. *Id. sub fin. l.* 5 Locus palis ustulatis configatur.

USTULO, as, avi, atum, a. *a. abbruciare*, *abbrustolire*, *scottare*, ὑποκαίω, circum uro, aduro, cremo. *Catull. carm.* 36. *in annal. Volus.*

Voluſ. v. 6. Vovit, peſſimi poetæ Scripta tardipedi deo daturam Infelicibus uſtulanda lignis. *Auct. Priap. carm.* 61. gemmas modo germine exeuntes Seri frigoris uſtulavit aura. *& carm.* 45. Ferventi caput uſtulare ferro.

USTUS, a, um, *abbruciato*, κεκαυμένος. *Ovid.* 1. *Met. v.* 119. Tum primum ſiccis aer fervoribus uſtus Canduit. *Plin. l.* 10. *c.* 70. Conveniunt ex alto etiam piſces ad quoſdam odores, ut ſepiam uſtam. *Horat. epod.* 10. *v.* 13. Cum Pallas uſto vertit iram ab Ilio in impiam Ajacis ratem. *Ovid.* 1. *Faſt. v.* 680. Nec nova per gelidas uſta ſit herba nives. *Id.* 3. *Triſt. el.* 2. *v.* 8. uſtus ab aſſiduo frigore Pontus. *Id.* 4. *Faſt. v.* 275. puppis picta coloribus uſtis. *h. e.* encauſtice inuſtis. *Plin. l.* 28. *c.* 6. *a med.* Urina ſole uſta. *riſcaldata. & l.* 32. *c.* 4. *a med.* Ferro uſtæ plagæ. *ſcottate.* ¶ *Uſti* dicuntur, qui igne læſi ſunt, πυρίκαυστοι. *Plin. l.* 22. *cap.* 22. *ante med.* Acanthi radices uſtis, luxatiſque mire proſunt. Sic *lib.* 23. *cap.* 4. Oleum amygdalinum medetur a ſole uſtis cum cera.

USUALIS, le, *uſuale*, χρηστός, uſui noſtro ſerviens. *Martian. Dig. lib.* 39. *tit.* 4. *leg.* 16. Quoties quis mancipia invecta profeſſus non fuerit, ſive venalia, ſive uſualia, in pœna commiſſi eſt. ¶ Sermo uſualis, *h. e.* rudis, inornatus, qualis in uſu quotidiano & familiari eſt. *Sidon. l.* 4. *ep.* 10.

USUARIUS, a, um, idem ac uſualis. *Gell. l.* 4. *c.* 1. *extr.* Ex iis autem, quæ promercalia, & uſuaria in locis iiſdem eſſent, ea ſola eſſe penoris putat, quæ ſint uſui annuo. *Ulpian. Dig. l.* 7. *tit.* 8. *leg.* 14. Per ſervum uſuarium ſi ſtipulet, &c. *h. e.* cujus non proprietatem, nec fructum, ſed uſum tantummodo quis habet. *Modeſtin. ibid. leg.* 21. Uſus aquæ perſonalis eſt: & ideo ad heredem uſuarii traſmitti non poteſt. *h. e.* ejus, qui uſum tantummodo aquæ habet.

USUCAPIO, onis, f. acquiſitio per uſum legitimi temporis jure civili conſtituta. *Ulpian. in fragm. tit.* 19. Uſucapio eſt adeptio dominii per continuationem poſſeſſionis anni, vel biennii, rerum mobilium anni, immobilium biennii. *Modeſtin. Dig. lib.* 41. *tit.* 3. *leg.* 3. Uſucapio eſt adjectio dominii per continuationem poſſeſſionis temporis lege definiti. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 21. In qua quoniam uſucapionem duodecim Tabulæ intra quinque pedes eſſe noluerunt, depaſci veterem poſſeſſionem Academiæ ab hoc acuto homine non ſinemus. ¶ A Juriſconſultis appellatur etiam *capio, onis.* ¶ Uſurpatur & diviſim interjecta aliqua dictione. *Ulpian* V. *Capio, Dig. l.* 41. *tit.* 10. *leg.* 1. Si ſponſa ſponſo ea mente tradiderit res, ut non ante ejus fieri vellet, quam nuptiæ ſecutæ ſint, uſu quoque capio ceſſabit.

USUCAPIO, is, cepi, captum, a. 3. *acquiſtare, fare ſuo*, χρήσει ἰδιοποιοῦμαι, rem aliquam continuatione uſus, vel poſſeſſionis mihi attribuo, vindico, in meum uſum converto: pro quo JCti etiam dicunt *capere uſu, capere utilitatis cauſa, uſu ſuum facere, longo tempore capere, diutine poſſidendo capere, longa poſſeſſione capere.* V. *Capio, is. Cic. de Haruſp. reſp. c.* 14. *extr.* Nihil mortales a diis immortalibus uſucapere poſſunt. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 5. *a med.* De Tadiana re mecum Tadius locutus eſt, te ita ſcripſiſſe, nihil eſſe jam, quod laboretur, quoniam hereditas uſucapta eſſet. *Plin. lib.* 5. *ep.* 1. Jam biennium tranſiſſe, omniaque me uſucepiſſe. *Liv. l.* 22. *c.* 44. *ſub fin.* Nullam penes ſe culpam eſſe, quod Hannibal velut uſuceperit Italiam. *aveſſe fatta ſua propria: ſi foſſe fatto padrone.* ¶ Uſurpatur etiam diviſim, ſive citra compoſitionem. *Pompon. Dig. l.* 41. *tit.* 3. *leg.* 29. Propius eſt, ut uſu eam capere non poſſis. ¶ Et inverſo ordine. *Paul. ibid. tit.* 7. *leg.* 1. Filius pro donato non capiet uſu.

USUCAPTUS, a, um, longa poſſeſſione vindicatus, & meus factus, ἰδιοποιηθείς. *Sueton. in Domit. cap.* 9. *ſub fin.* Subſeciva, quæ carptim ſuperfuerunt, veteribus poſſeſſoribus ut uſucapta conceſſit.

USUFACIO, is, a. 3. Uſufacere aliquid ſuum, eſt ſibi diu utendo vindicare, uſu capere. *Plaut. Amph.* 1. 1. 219. Cujus nunc es? *So.* tuus. nam pugnis uſufeciſti tuum.

USUFRUCTUARIUS, ii, m. *uſufruttuario*, cujus eſt uſusfructus in aliqua re, non etiam proprietas. *Ulpian. Dig. l.* 7. *tit.* 1. *leg.* 7. Uſufructu legato, quicumque rei reditus eſt, ad uſufructuarium pertinet.

USURA, æ, f. *uſo*, χρῆσις, idem quod uſus, *h. e.* actus utendi, itemque facultas utendi re quapiam. *Plaut. Trin.* 1. 2. 144. Neque adeo haſce (*ædes*) emi mihi, nec uſuræ meæ. *Id. Amph. prol. v.* 108. Uſuram ejus corporis cepit ſibi, & gravidam fecit. *Acc.* apud *Non. c.* 3. *n.* 262. Atque hanc poſtremam Solis uſuram cape. *Cic. Catil.* 2. *c.* 12. Si hoc optimum factu judicarem, unius uſuram horæ gladiatori iſti ad vivendum non dediſſem. *Id. Tuſcul.* 1. *c.* 39. Natura dedit uſuram vitæ, tanquam pecuniæ, nulla præſtituta die. *Id. pro Rabir. Poſt. in fin.* Ut huic optimo viro uſuram hujus lucis, & veſtrum conſpectum ne eripiatis. *Id. Agrar.* 3. *c.* 1. A vobis, quos leviter immutatos eſſe ſentio, exigui temporis uſuram bonæ de me opinionis poſtulo. *Id. Fam.* 3. *ep.* 1. Perficiam profecto, ut longi temporis uſuram, qua caruimus, intermiſſa noſtra conſuetudine, & gratia, & crebritate, & magnitudine officiorum meorum ſarciam. *Vellej. l.* 2 *c.* 34. Temperare animum ab uſura gloriæ. ¶ Metonymice eſt commodum & fructus, qui ex uſu cujuſpiam rei percipitur: & præcipue ex uſu pecuniæ, quæ alicui utenda conceditur. *Cic. Verr.* 5. *c.* 72. Quis hoc fecit unquam, ut cum ſenatus publicanos uſura ſæpe juviſſet, magiſtratus a publicanis pecuniam pro uſuris auderet auferre? Al. leg. *verſura.* ¶ Item pro uſuræ mercede, & pretio. *h. e.* pro pecunia, quæ ſolvitur ultra ſortem ei, qui pecuniam utendam dedit, *uſura, cenſo*, τόκος. quæ vox græca metaphorice partum ſignificat, a τίκτω, pario. Eſt enim uſura quidam veluti partus pecuniæ, ſed infelix ac ſpurius: cum pecunia ſuapte natura ſterilis ſit, & parere non debeat. *Lucan. l.* 1. *v.* 181. Hinc uſura vorax, avidumque in tempore fenus. *voracem* dicit, quia donec reddatur ſors, ſemper pullulat; & ſi non ſolvatur, ſortem ipſam abſorbet. *Plin. l.* 6. *ep.* 8. *circa med.* Rogo, cures ut Attilio meo ſalva ſit non ſors modo, ſed etiam uſura plurium annorum. *non ſolo il capitale, ma ancora i pro jeorſi. & l.* 10. *ep.* 62. Minuere uſuram, ac per hoc idoneos debitores invitare. *calare i pro.* & *Cic. Attic. l.* 13. *epiſt.* 22. Uſuram pendere. *Id. ibid. l.* 9. *epiſt.* 12. Uſuras perſcribere. *dar denari a cenſo*: ſub uſuris pecunias locare, & apud trapezitam ſyngrapham earum conficere. *Suet. in Aug. c.* 39. Pecunias levioribus uſuris mutuari. *Martial. l.* 5. *epigr.* 43. Debitor uſuram pariter, ſortemque negabit. *i pro, e'l capitale.* & *Caſ. l.* 3. *B. Civ. c.* 20. *extr.* Sine uſuris pecunias ſolvere. *Nep. in Attic. cap.* 2. *ad fin.* Æs alienum multiplicandis uſuris creſcit. *h. e.* uſuræ non ſolutæ tranſeunt in ſortem: quæ major facta majores uſuras parit. Sic *Plin. in præfat. Hiſt. nat. a med.* Sors fit ex uſura. *i pro paſſano in capitale.* & *Ulpian. Dig. l.* 14. *tit.* 6. *leg.* 7. *circa med.* Pecuniam ſub uſuris mutuam dare. *dar denari a cenſo.* & *Cic. Catil.* 2. *c.* 8. *ad fin.* Certare cum uſuris fructibus prædiorum. *h. e.* tot uſuris onerare ſe, quot ſunt fructus prædiorum: quod eſt italice, *mangiar il ſuo in erba.* Debentur enim hoc modo fructus, antequam percipiantur. ¶ Metaphorice *Cic. de Senect. c.* 15. Terra nunquam recuſat imperium, nec unquam ſine uſura reddit, quod accepit, ſed alias minore, plerumque majore cum fenore. *Plin. l.* 9. *ep.* 28. *ſub fin.* Alias litteras an acceperim quæris: non accepi. Proinde prima quaque occaſione mitte, appoſitis quidem uſuris, quas ego (num parcius poſſum?) centeſimas computabo. *h. e.* adjectis aliis litteris, quas tanquam mercedem ſolvas pro iis, quas jam debebas. ¶ Varii ſunt uſurarum gradus. *Uſuræ centeſimæ* ſunt, cum ſingulis menſibus penditur unum pro centum, ut in *Centeſimus* dictum eſt: *dodici per cento.* A partibus aſſis dicta eſt *uſura uncia*, duodecima pars ſortis, *un per cento.* V. *Uncia. Uſura beſſis*, octava pars. *Imp. Juſtinian. l.* 4. *Cod. tit.* 33. *leg.* 26. V. *Bes.* Sic pro portione *quadrans, triens, quincunx, ſemis*, &c. Hæ deſcendunt a centeſima, quæ velut *as uſurarum* eſt, & ſuis locis explicantur. ¶ *Uſuræ uſurarum* ſunt, cum uſuræ non ſolutæ adduntur ſorti, quæ cum ſic creſcat, etiam uſuræ creſcunt. Has vetuit *Imp. Juſtinianus l.* 4. *Cod. tit.* 33. *leg.* 28. & ante eum alii Principes, ut conſtat ex *Modeſtin. Dig. l.* 42. *tit.* 1. *leg.* 27. ¶ Apud Romanos uſuræ non ſemel quotannis, ſed duodecies, *h. e.* ſingulis menſibus ſolvebantur. Et calendæ quidem erat fere dies perſcribendæ uſuræ. idus exigendæ. V. *Calendarium*, & *Idus.*

USURARIUS, a, um, *di uſo*, dicitur de re cujus uſum habemus, uſuarius. *Plaut. Amph.* 1. 2. *in fin.* Amphitruo ſubditivus exit foras cum Alcumena uxore uſuraria. *Id. Curcul. a.* 3. *v.* 12. Cupio aliquem emere puerum, qui uſurarius nunc mihi quæratur. uſura eſt pecunia. ¶ Item ad uſuram pecuniæ pertinens, fenebris. *Ulpian. Dig. l.* 16. *tit.* 2. *leg.* 11. Cum alter alteri pecuniam ſine uſuris, alter uſurariam debet. *Id. l.* 3. *tit.* 5. *leg.* 5. *extr.* & *Triphonin. ibid. leg.* 37. *extr.* Uſurarium debitum. *Papinian. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 7. Debitor uſurarius. *Plaut. Truculent.* 1. 1. 53. Tabulæ ubi æra perſcribuntur uſuraria.

USURPABILIS, le, cujus uſus aliquis eſſe poteſt. *Tertull. l.* 2. *adverſ. Marcion. c.* 6. *a med.*

USURPATIO, onis, f. *l'uſare, uſo*, ἰδιοποίησις, actus uſurpandi, frequens uſus, tractatio, commemoratio. *Cic. in Bruto, c.* 71. *a med.* Conſolari ſe cum conſcientia optimæ mentis, tum etiam uſurpatione & renovatione doctrinæ. *Id.* 7. *Verr. c.* 64. *extr.* Ne moram quidem mortis mentione atque uſurpatione civitatis aſſequi potuit. *Id.* 2. *Agrar. c.* 12. Decemviri neque veris comitiis, neque illis ad ſpeciem, atque ad uſurpationem vetuſtatis per XXX. lictores auſpiciorum cauſa adumbratis, conſtituti. *Liv. l.* 27. *c.* 19. Abſtinere uſurpatione vocis alicujus. *aſtenerſi dall' uſar qualche parola.* & *Plin. l.* 33. *c.* 2. Diviſus hic quoque ordo (*judicum*) ſuperba uſurpatione nominum, cum alius ſe Nongentum, alius Selectum, alius Tribunum appellaret. *Liv. l.* 41. *c.* 23. Hæc uſurpatio itineris inſoliti quo ſpectare videtur? *queſto imprendimento di viaggio.* ¶ Apud JCtos *uſurpatio* eſt uſucapionis interruptio, ut ait *Paul. Dig. l.* 41. *tit.* 3. *leg.* 2. quia ad uſucapionem requiritur continuatio temporis, quæ ſi, alio interim aliquandiu uſurpante, ſeu utente, interrumpatur, uſucapio ceſſat. ¶ Eſt etiam malus uſus cujuſpiam rei. *Impp. Valent, Valent. & Gratian. l.* 1. *Cod. tit.* 6. *leg.* 1. Qui ſanctitatem baptiſmatis illicita uſurpatione geminaverit. *Impp. Arcad. & Honor. ibid. tit.* 4. *leg.* 6. Per vim & uſurpationem vindicare ac tenere aliquid. ¶ Pro poſſeſſione. *Val. Max. lib.* 4. *cap.* 4. *n.* 1. Dominium rerum collabi ſolet: bonæ mentis uſurpatio nullum triſtioris *fortunæ* recipit incurſum.

USURPATIVE, uſurpando. *Servius* ad illud *l.* 1. *Georg. v.* 210. ſerite hordea campis: *Hordea* uſurpative ait: & ſciendum tamen in his tres tantum caſus uſurpari, hæc hordea, vina, mella. Adde *ad Æn.* 7. *v.* 289.

USURPATIVUS, a, um. *Macrob. de different. & ſociet. Græc. & Latin. verb. a med. pag. m.* 691. Verborum forma, vel ſpecies, meditativa, inchoativa, frequentativa, & uſurpativa. *& poſt multa.* Hanc quidam gerundi modi, vel participalem vocant, quia verba ejus pæne omnia ſimilia participiis ſunt, & ſola ſignificatione diſtantia. nam *vado ſalutatum*, hoc eſt dicere *vado ſalutare*, aut ut *ſalutem*, &c. *Diomed. l.* 1. *pag.* 389. *Priſcb.* Uſurpativa ſpecies eſt hujuſmodi, cum dicimus *legendo proficit*, id eſt *dum legit: legendi*

cauſa

causa venit, id est ut legas, &c. Dicta est, quod usu exerceri, quodque hoc pacto eloqui demonstrat. Hec Diomed.

USURPATOR, oris, m. qui usurpat, & utitur. In malam partem de eo accipitur, qui nullo jure aliqua re utitur. Ammian. l. 26. c. 7. a med. (al. c. 20. extr.) Usurpator indebitæ potestatis.

USURPATORIUS, a, um, ad usurpatorem, & contra jus utentem pertinens. Impp. Constant. Aug. & Julian. Cæsar. l. 10. Cod. tit. 47. leg. 8. a med. Si quis usurpatoria temeritate amplius aliquid fuerit conatus attingere.

USURPATUS, a, um, adoperato, praticato, usato, frequenti usu adhibitus, factitatus, memoratus. Cic. Parad. 5. c. 1. Praeclare est hoc usurpatum a doctissimis, nisi sapientem, liberum esse neminem. Id. Fam. 3. ep. 16. Consolationes a sapientissimis viris usurpatæ. Id. Catil. 4. c. 4. Genus pœnæ sæpe in improbos cives usurpatum. Id. Verr. 7. c. 20. sub fin. Jus imperii quotannis usurpatum, ac semper retentum. & c. 47. a med. Illa Segestanorum non solum litteris tradita, neque commemorata verbis, sed multis officiis illorum usurpata & comprobata cognatio. Sueton. in Tiber. c. 10. Loco & quasi possessione usurpati a se secundi gradus sponte cessit. tenuto. & Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 116. Longa consuetudo usurpata contra legem. costume praticato. & Plin. in Paneg. c. 30. a med. de Nilo. Vagus ille & expanditur amnis intra usurpata semper collium substiterat, atque hæserat. h. e. loca inter colles jam antea occupata & quasi possessa. ¶ Usurpata uxor dicebatur, quæ cum annum integrum cum viro, licet sine legibus fuisset matrimonii causa, in manum mariti venisse, & e tutorum potestate exiisse tanquam usucapta, censebatur: atque hoc matrimonium usu initum dicebatur. Gell. l. 3. cap. 2. a med. Q. Mutium dicere solitum legi, non esse usurpatam mulierem, quæ cal. Januar. apud virum causa matrimonii esse cœpisset, & a. d. IV. cal. Januar. sequentes usurpatum isset. Adde Macrob. l. 1. Saturn. c. 3. circa med. ubi more suo Gellii verba exscribit: & Serv. ad Georg. 1. v. 31. Porro usurpatum ire passive accipiendum est pro ire ut usurpetur, h. e. ut a marito agnoscatur ut vera uxor. Etiam in priorib. Gell. verbis pro non esse usurpatam al. leg. non isse usurpatum. Est etiam Cicer. locus satis obscurus l. 9. Fam. ep. 22 qui huc pertinere potest. ¶ Male adhibitus. Impp. Theodos. Arcad. & Honor. l. 10. Cod. tit. 31. leg. 42. Siquis temerario ausu nullum ex principalibus viris usurpata attrectaverit injuria. ¶ Usurpatum est, factitatum est, in usu est, è in uso, si suol fare. Ulpian. Dig. l. 50. tit. 13. leg. 1. ante med. Ludi quoque litterarii magistris, licet non sint professores, tamen usurpatum est, ut his quoque jus dicatur.

USURPO, as, avi, atum, usare spesso, adoperare, praticare, χρᾶσθαι. frequenter utor, adhibeo, factito, commemoro, in frequenti usu habeo, sive loquendo, sive agendo. Loquendo. Cic. de Amic. c. 8. ad fin. & post redit. in Sen. c. ult. Usurpare memoriam alicujus rei. Id. pro Marcell. c. 2. Soleo sæpe ante oculos ponere, idque libenter crebris usurpare sermonibus, &c. Id. in Orat. c. 22. Quod semper usurpamus in omnibus dictis & factis minimis & maximis; cum hoc, inquam, decere dicimus, illud non decere. Id. Phil. 2. c. 28. a med. At quam crebro usurpat, & consul, & Antonius! Id Parad. 2. ante med. Nomen tantum virtutis usurpas; quid ipsa valeat, ignoras. Varr. l. 5. de L. L. c. 7. Sed de hoc erit usurpandum, cum de poetis dicemus. dovrà parlarsi. ¶ Pro appellare, nominare. Cic. de Univers. c. 11. Jovem atque Junonem, reliquos: quos fratres inter se agnatosque usurpare atque appellare videmus. Colum. l. 5. c. 6. ante med. Tabulata instituenda sunt. hoc enim nomine usurpant agricolæ ramos truncosque prominentes. Cic. 2. Offic. c. 21. ad fin. C. Lelius is, qui sapiens usurpatur. ¶ Agendo. Cic. de Amic. c. 2. a med. Nec enim ab isto officio, quod semper usurpavi, cum valerem, abduci debui. Colum. l. 2. c. 2. a med. Quod in quibusdam provinciis usurpatur, ut cornibus illigetur jugum. Liv. l. 27. c. 8. ante med. Nec patrum, nec avorum memoria Dialem quenquam id jus usurpasse. h. e. ut in senatum introiret. Tacit. 14. Ann. c. 53. Avus meus Agrippæ & Mæcenati usurpare otium post labores concessit. Id. 4. Hist. c. 49. sub fin. Ne solita quidem munia usurpabat, clausus intra domum, ne, &c. Sueton. in Tiber. c. 11. Mutua cum Græculis officia usurpans. Paul. Dig. l. 39 tit. 4. leg. 9. in fin. Usurpare immunitatem solvendi publici vectigalis. Tacit. 13. Ann. c. 19. extr. Usurpare hereditates. h. e. adire, & frui. & l. 14. c. 26. possessionem provinciæ. & l. 2. c. 59. Multa in vulgus grata usurpavit, sine milite incedere, pedibus intectis, & pari cum Græcis amictu, &c. Id. 1. Hist. c. 4. Usurpare libertatem. Id. 11. Ann. c. 17. Modo comitatem & temperantiam, sæpius vinolentiam ac libidines. Sueton. in Calig. c. 38. Jure usurpare civitatem Romanam. h. e. gerere se pro cive. Id. in Claud. c. 25. Peregrinæ conditionis homines vetuit usurpare Romana nomina. h. e. habere. Sic Tacit. 6. Ann. c. 28. Nonnulli falsum hunc phœnicem credidere, neque usurpasse ex his, quæ vetus memoria firmavit. Plaut. Bacch. 1. 2. 41. O barathrum! ubi nunc es? ut ego te usurpem libens! h. e. te uterer, me injiciendo & demergendo. Cels. Dig. l. 8. tit. 6. leg. 6. Usurpare sibi servitutem alicujus agri. h. e. uti servitute, quam habet ager, ut per illum viam habeam ad meum fundum. ¶ Usurpare sensu, percipere, sentire. Lucret. l. 4. v. 972. Cum jam destiterunt ea sensibus usurpare. Id. l. 1. v. 300. Nec calidos æstus tuimur, nec frigora quimus Usurpare oculis. Plaut. Trin. 4. 2. 3. Advenio ex Seleucia, Macedonia, atque Arabia, quas ego neque oculis, neque pedibus unquam usurpavi meis. h. e. neque vidi, neque adii. Id. Cas. 3. 3. 9. Unde mex usurpant aures sonitum! ¶ Usurpare aliquid, adhibere, uti. Plin. l. 33. c. 7. extr. Minium in voluminibus quoque scripturæ adhibetur, clarioresque litteras facit. Id. l. 11. c. 23. Nec pudait has vestes (bombycinas) usurpare etiam viros, levitatem propter æstivam. Id. in proœm. l. 7. a med. Cetera animalia sentire naturam suam, alia pernicitatem usurpare, alia præpetes volatus, &c. Id. l. 35. c. 11. ante med. Hic primus videtur usurpasse symmetriam. Id. l. 31. c. 9. Ibi maxime usurpanda observatione, quæ totis corporibus nihil utilius sale, & sole dixit. ¶ Pro acquirere, vindicare, occupare, suum facere, ἰδιοποιεῖσθαι. Cic. 3. de Orat. c. 28. a med. Ex jure civili, surculo defringendo, possessionem usurpare. Justin. l. 34. c. 2. extr. Receptus hac lege, paulatim imperium usurpat. Plin. l. 35. c. 10. ante med. Et aliam gloriam usurpavit. ¶ Usurpare uxorem quid sit, V. in Usurpatus. ¶ Vindicare contra jus, usurpare. Suet. in Claud. c. 25. Civitatem Romanam usurpantes securi percussit. Ulpian. Dig. l. 47. tit. 22. leg. 2. Quisquis illicitum collegium usurpaverit, ea pœna tenetur, quæ, &c. Impp. Dioclet. & Maxim. l. 8. Cod. tit. 10. leg. 5. Totius loci dominium usurpare.

USUS, a, um, particip. V. Utor.

USUS, us, m. uso, adoperamento, pratica, χρῆσις, utendi actus, exercitatio, tractatio. Cic. 1. de Orat. c. 4. Ut ad eam doctrinam, quam suo quisque studio consecutus esset, adjungeretur usus frequens, qui omnium magistrorum præcepta superaret. Id. pro Corn. Balb. c. 20. Assiduus usus uni rei deditus & ingenium, & artem sæpe vincit. Ovid. 1. de art. am. v. 473. Ferreus assiduo consumitur annulus usu, & lib. 3. v. 91. silices tenuantur ab usu. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 13. Pelles pro velis propter lini inopiam, atque ejus usus inscientiam. Id. l. 1. B Civ. c. 58. a med. Naves factæ subito ex humida materia non eundem usum celeritatis habebant. Vitruv. l. 2. c. 9. ante med. Populus, salix, tilia egregiam habere videntur in usu rigiditatem. in opera. & Horat. l. 1. od. 27. v. 1. Scyphi nati in usum lætitiæ. Id. l. 3. od. 3. v. 51. Aurum cogere humanos in usus. Virg. 3. Georg. v. 163. Formare boves ad usum agrestem. allevarli per lavorar la campagna. & Plin. l. 25. c. 13. ante med. Radix cicutæ nullius usus. non è buona da nulla. Contra Id. l. 20. c. 13. in fin. Ruta in maximo usu est. Liv. l. 36. c. 10. Plures, quam quod satis in usum esset, ignes cum accendisset. più del bisogno. & Cæs. l. 4. B Gall. c. 33. Tantum usu quotidiano & exercitatione efficiunt, ut, &c. & l. 3. c. 8. Veneti scientia atque usu nauticarum rerum ceteros antecedunt. & l. 1. cap. 39. a med. Qui magnum in castris usum habebant. h. e. diu militaverant. & l. 4. c. 20. in fin. Habere usum belli. h. e. scire & exercere bellum. Ovid. 6. Met. v. 29. Sera venit usus ab annis. la perizia, la pratica. Sic Cic. pro Cluent. c. 31. Vir prudentia, usu, atque exercitatione præditus. & Liv. l. 42. c. 52. Usu belli, & ingenio impavida gens. Id. l. 7. c. 38. ad fin. Et ætate, & usu doctus: quippe qui jam quartum consul esset, dictatorque & censor fuisset. Nep. in Timoth. c. 3. Duo viri usu & sapientia præstantes. Plin. l. 1. ep. 10. & l. 3. epist. 14. Habere aliquid in usu. praticare. Cic. Phil. 10. c. 21. sub fin. Usum in republica magnum jam habere debeo & possum. Plin. l. 1. ep. 20. circa med. Quod me docuit usus magister egregius. Id. l. 2. ep. 17. Est hoc mihi in usu. ho per costume. ¶ Est etiam utilitas & fructus, quem utendo re quapiam percipimus, utilità, vantaggio, giovamento. Cic. 2. de nat. Deor. c. 60. a med. Arborum confectio magnos usus affert ad navigia facienda. Cels. l. 3. c. 20. Itaque eos (lethargicos) qui subinde excitant, sine usu male habere. senza frutto, o giovamento. & Ulpian. Dig. l. 50 tit. 16. leg. 203. In lege censoria portus Siciliæ ita scriptum erat: Servos, quos domum quis duceret suo usu, pro his portorium ne dato. per suo uso. & Sallust. in fragm. apud Non. c. 4. n. 62. Vinarii laniique, quorum præterea vulgus in dies usum habet. si serve. & de B. Catil. c. 50. Neque quisquam omnium libidini simul, & usui paruit. al capriccio, o all'interesse. ¶ Hinc usui, & ex usu esse, utile esse, prodesse, adjumento esse, expedire. Cic. Attic. lib. 1. ep. 1. a med. Satrius fuit & mihi, & Quinto fratri magno usui in nostris petitionibus. Cæs. lib. 3. B. Gall. cap. 14. Una erat magno usui, res præparata a nostris. Liv. lib. 3. cap. 31. Peritos legum peregrinarum ad condenda nova jura usui fore credebant. Terent. Eun. 5. 9. 47. Ad omnia hæc magis opportunus, nec magis ex usu tuo nemo est. Cic. 4. Tuscul. c. 7. Bonum quod sit ex usu jam præsens esse atque adesse. torna bene. & Plaut. Curcul. 4. 2. 14. Uti muscæ, culicesque, odio, & malo, & molestiæ; bono usui estis nulli. Plin. in fin. l. 23. Folia myrti & lentisci simul terere, & mandere matutinum, ex usu est. ¶ Usus est, opus est, fa bisogno, fa d'uopo. Cic. 4. Tuscul. c. 2. extr. Sed de ceteris studiis alio loco dicemus, si usus fuerit. Plaut. Rud. 2. 3. 67. Jam istoc magis usus facto est, ut eam intro. Id. Trin. 2. 4. 102. Ubi usus nihil erat dicto, Spondeo, dicebat. Id. Pseud. 1. 3. 131. Ad eam rem usus est hominem astutum, doctum, & callidum, qui imperata effecta reddat. Id. Asin. 1. 1. 76. Viginti jam usus est filio argenti minis. Virg. Æn. 8. v. 441. nunc viribus usus, Nunc manibus rapidis, omni nunc arte magistra. Adde Cicer. 1. Offic. c. 26. ad fin. Liv. l. 30. c. 41. sub fin. & Terent. Heaut. 1. 1. 28. & 29. ¶ Usus venit, contingit, accidit, ut opus sit, accade, occorre, viene il bisogno. Cic. Fam. 3. ep. 8. a med. Cum præsertim mihi usu venturum non arbitrarer, ut ego quoque absens a te defenderer essem. Terent. Heaut. 3. 2. 41. Non usus veniet, spero. & vers. 46. De istoc, cum usus venerit, videbimus, quid opus sit. Plaut. Cistell. 1. 0. in fin. Si quid usus venerit, meminisse ego hanc rem vos volo. Apud Cicer. al. leg. usu venturum. V. Usuvenit. ¶ Est etiam usus consuetudo, mos, costume, uso. Cic. 1. de Orat. c. 3. sub fin. Dicendi omnis ratio in medio posita, communi quodam in usu,

usu, atque in hominum more & sermone versatur. *Justin. l. 43. c. 4.* Ab hic Galli usum vitæ cultioris, deposita & mansuefacta barbaria, didicerunt. ¶ Item consuetudo victus, familiaritas, amicitia, *pratica di confidenza, familiarità, amicizia*: quo usu crebro & libenter utimur. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 6.* Cum Metellis erat ei non modo hospitium, verum etiam domesticus usus & consuetudo. *Id. pro Planc. c. 2.* Si tantummodo mihi necesse esset contra Laterensem dicere, tamen id ipsum esset in tanto usu nostro, tantaque amicitia molestum. *Id. Fam. 13. ep. 52.* Est hospes meus, & præterea conjunctus magno usu familiaritatis. *& epist. 29.* Inter nosmetipsos vetus usus intercedit. *Ovid. 3. Trist. el. 5. v. 9* longo cognitus usu.

USUSFRUCTUS, us, m. *usufrutto*, ἐπικαρπία, ἐκκάρπωσις, rei usus fructusque, cum scilicet res aliqua nostra est, sed prorsus ex ea fructum atque utilitatem capimus, ac si nostra esset. *Paul. Dig. l. 7. tit. 1. leg. 1.* Ususfructus est jus alienis rebus utendi, fruendi, salva rerum substantia. *Cic. pro Cæcin. c. 4. a med.* Usumfructum omnium bonorum suorum Cæsenniæ legavit, ut frueretur una cum filio. *Id. in Top. c. 4.* Si paterfamilias uxori ancillarum usum fructum legavit a filio, neque a secundo herede legavit, mortuo filio, mulier usumfructum non amittet. ¶ Separate etiam usurpatur. *Cic. pro Cæcin. c. 7. circa med.* Usus enim ejus, & fructus fundi, testamento viri, fuerat Cæsenniæ. *Senec. epist. 71. a med.* Sibi horum usus fructusque contingat.

USUVENIT, ebat, enit, impers. 4. *avvenire, intervenire, accadere*, ἐκβαίνει, evenit, accidit, contingit. *Cic. pro Quint. c. 13.* Nam quid homini potest turpius, quid vero miserius aut acerbius usuvenire? *Id. de Senect. c. 3.* Nam si id culpa senectutis accideret, eadem mihi usuvenirent omnia, & reliquis majoribus natu. *Al. leg.* usu evenirent. *Id. 7. Verr. c. 39.* Causam sibi dicendam statuerit jam ante, quam hoc usuveniret. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 5 ad fin.* Dicet eum præmeditatum fuisse, quid sibi esset usuventurum. ¶ Revera duæ voces sunt *usu venit*: itaque præter quam quod in allatis & aliis similibus exemplis separatæ inveniuntur in optimis codicibus, interseritur etiam his interdum alia vox. *Cic. Attic. l. 7. ep. 26.* Non venit idem usu mihi, quod tu tibi scribis. *Id. 1. de Orat. c. 40.* Quid quod usu memoria patrum venit, ut, &c. *Gell. l. 19. c. 12.* Quod cuipiam Thraco vanisse usu, fabula est.

U T

UT, adverb. *siccome, come*, ὥσπερ, ὡσπερεί, sicut, velut, adverbium similitudinis. *Plaut. Rud. 4. 4. 53.* Ut rute es, item censes omnes esse? *Cic. 2. Phil. c. 45.* Ut quidam morbo aliquo, & sensus stupore suavitatem cibi non sentiunt, sic libidinosi, avari, facinorosi veræ laudis gustum non habent. ¶ Cum sumitur pro veluti, sub eodem verbo casus similes antecedentibus poscit. *Cic. 2. Acad. c. 24.* Et in sole præcipere dicunt quæ tactu intimo sentiant, ut dolorem, ut voluptatem. ¶ Usurpatur quoque extra similitudinem, pro quemadmodum, qua ratione. *Cic. Attic. l. 1. ep. 16. circa med.* Credo te audisse, ut me circumsteterint, ut aperte jugula sua pro meo capite P. Clodio ostentarint. *Id. Verr. 3. c. 45.* Videte, ut hoc iste correxerit. *Virg. 2. Æn. v. 3.* Infandum, regina, jubes renovare dolorem, Trojanas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. ¶ Item pro quomodo, cum quadam admiratione, & indicativum poscit. *Plaut. Capt. 1. 2. 61.* Ut sæpe summa ingenia in occulto latent! *Cic. pro Mil. c. 24.* Ut contempsit! ut pro nihilo putavit! ¶ Item pro quomodo cum interrogatione. *Plaut. Pers. 2. c. 17.* Ut vales? R. Ut queo. *Horat. l. 2. ep. 3. v. 21.* Ut valet? ut meminit nostri? ¶ Item pro prout, & hoc fere per parenthesin. *Terent. Phorm. 1. 2. 3.* Ut nunc sunt mores. *h. e.* secundum mores, quibus hodie utimur. *Cic. de Senect. c. 4. sub fin.* Multæ etiam ut in homine Romano litteræ. *Id. in Bruto, c. 7.* Pisistratoque Clisthenem multum, ut temporibus illis, valuisse dicendo. *h. e.* secundum illorum temporum eloquentiam. ¶ Item pro quippe. *Plaut. Curcul. 2. 2. 2.* Quando Æsculapii ita sentio sententiam, ut qui me nihili faciat, nec salvum velit. ¶ Est etiam adverb. quantitatis, & ponitur pro *quam* admirativo. *Cic. Attic. l. 2. ep. 21. circa med.* Ut ille tum humilis, ut demissus erat! ut ipse etiam sibi, non iis solum, qui aderant, displicebat! ¶ Item pro *quam* sine admiratione, cum superlativis. *Cic. pro Cluent. c. 26 a med.* Tum appellat hilari vultu hominem Balbus, ut blandissime potest. *Id. 2. de Orat. c. 66.* Ut quisque optime Græce sciret, ita esse nequissimum. ¶ Item pro quantum. *Plaut. Asin. 3. 3. 39.* Ut vestræ fortunæ meis præcedunt, Libane, longe! *Plin. in præfat. Hist. nat.* Nisi ut prodesse tantumdem posset, ut vellet. *Suet. in Tito, c. 7.* Abstinuit alieno, ut si quis unquam. *quanto altri mai.* ¶ Item adverb. est temporis, pro postquam, ex quo, & indicativum petit. *Cic. 3. Verr. c. 25.* Ut hæc audivit, sic exarsit, &c. *Id. in somn. Scip. c. 3.* Ut primum fletu represso loqui posse cœpi. *Stat. in Thebaid. v. 76.* Decumas secuit messor aristas, Ut nulla dies mœrore caret. ¶ Item pro cum, quando. *Terent. Adelph. 3. 2. 22.* Nam ut numerabatur forte argentum, intervenit homo de improviso. ¶ Item est adverb. optandi, pro utinam. *Terent. Heaut. 4. 6. 6.* Ut te omnes dii deæque perduint. ¶ Invenitur etiam positum pro *quod*, vel pro usu verbi infiniti. *Nep. in Annib. c. 1.* Si verum est ut populus R. omnes gentes virtute superarit. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 41. sub fin.* Non est verisimile, ut Chrysogonus horum litteras adamarit, aut humanitatem. ¶ Pro *ubi* est *Catulli carm. 11. v. 3. & carm. 17. ad Colon. v. 10.* V. ¶ Est etiam conjunctio, *acciocchè, cosicchè, che*, & conjunctivum postulat. *Cic. de Harusp. resp. c. 8.* Negotium magistratibus est datum, ut curarent, ut sine vi mihi ædificare liceret. *Id. Fam. 16. ep. 1. extr.* Cura ut valeas. *Id. Verr. 7. c. 69.* Ut vero dicam. *per dir vero.* *Nep. in Milt. c. 4.* Custodem miserunt, ut nuntiaret. *Plaut. Pæn. 1. 2. 33.* Olent, salsa sunt, tangere ut non velis. ¶ Usum frequentissimum habet post has voces *talis, tantus, tot, tam, adeo, sic, ita, hujusmodi*, (quæ V. suo loc.) & similes loco particulæ *quod*. Sed has voces interdum subaudimus. *Cic. 1. Tuscul. c. 6.* Non sum ita hebes, ut istuc dicam. *Id. in Bruto, c. 47.* Gellius non tam vendibilis orator, quam ut nescires, quid ei deesset, *h. e.* talis, ut nescires. *Id. 2. de Leg. c. 3.* Nec enim ullum hoc frigidius flumen attigi, cum ad multa accesserim, ut vix pede tentare id possim. *h. e.* adeo ut. *Id. in Orat. c. 29. ad fin.* In quo tantum abest, ut nostra miremur, ut usque eo difficiles ac morosi simus, ut nobis non satisfaciat ipse Demosthenes. ¶ Item cum verbis timendi, pro *ne non*, & dubitationem signat. *Terent. Andr. 4. 2. 22.* Dic mihi ut sit satis, vereor, ad ugnodum. ¶ Est etiam conjunctio conditionalis, pro dummodo. *Cic. 5. Verr. c. 47.* In jugera Leontini agri medimnum fere tritici seritur, perpetua atque æquabili satione. ager efficit cum octavo, bene ut agatur; verum, ut omnes dii adjuvent, cum decimo. ¶ Item adversativa pro quamvis, licet. *Ovid. l. 3. ex Pont. ep. 4. v. 79.* Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas. *Id. l. 4. ep. 5. v. 7.* Luce minus decima dominam venietis in Urbem, Ut festinatum non faciatis iter. ¶ Item pro esto, *posto che*. *Cic. ad Brutum ep. 9. sub fin.* Nos te, tuumque exercitum exspectamus, sine quo, ut cetera ex sententia succedant, vix satis liberi videmur fore. ¶ Interdum usurpatur cum indignatione. *Terent. Phorm. 2. 3. 64.* Nil do: impurate me ille ut etiam irrideat? ¶ Interdum elegantiæ causa ponitur. *Cic. de Senect. c. 12. ad fin.* Invitus feci, ut L. Flaminium de Senatu ejicerem. Nihil enim significat, nisi *invitus ejeci*. ¶ Cum indicativo. *Liv. l. 27. c. 49. sub fin.* Adeo victores cædis ceperat satietas, ut cum esset nuntiatum consuli, &c. supersunt, inquit, aliqui nuntii, &c. *Cic. 2. de Orat. c. 6.* Sic enim res se habet, ut, quemadmodum volucres videmus construere nidos, &c. sic animi nostri gestiunt ac volitare cupiunt, &c. ¶ Sequente infinito. *Liv. l. 5. c. 13. ad fin.* Sic libris fatalibus traditum esse, ut quando aqua Albana abundasset, tum si eam Romanus emisisset, victoriam de Vejentibus dari. *Ulpian. Dig. l. 35. tit. 2. leg. 62.* Hoc servandum Julianus ait, ut si duo rei stipulandi fuerint, in ea ra dividi inter eos debere obligationem, &c. quod si, &c. in pendenti esse, &c. Ita *Torrentiu.* & *Gothofred.* Visum est *Haloandro* corrigendum esse prima positum, & edidit *debent obligatio*. Horum ἀνακολουθίας causa esse videtur longitudo periodi, qua fit, ut scriptor in fine non meminerit particulæ, quam initio posuerat. ¶ Conjungitur sæpe cum adverb. *non* pro quin. *Cic. 1. de Fin. c. 8.* Fieri nullo pacto potest, ut non dicas, quid non probes ejus, a quo dissentias. *Quintil. l. 8. c. 3.* Vereor, ut non jam ferat quisquam. *Plin. l. 18. c. 29. ad fin.* Ut carbunculi non noceant. ¶ Item cum *ne*, pro ut non, & valet ipsum *ne* aut *non*. *Cic. 2. de Fin. c. 8.* Ex quo efficitur, non ut voluptas ne sit voluptas, sed ut voluptas ne sit summum bonum. *Id. Q. Fr. l. 3. ep. 2. ad fin.* Opera datur, ut judicia ne fiant. *Terent. Phorm. 3. 7. 8.* Illam iste tibi incensam dabo, ut ne restinguas, lacrymis si extillaveris. ¶ Item cum *si*, & significat perinde ac si, *come se*. *Cic. l. 2. Fam. ep. 14.* Ejus negotium sic velim suscipias, ut si esset res mea. *Nep. in Datam. c. 3.* Vinctum ante se Thyum agebat, ut si feram bestiam captam duceret. *Id. in Agesil. cap. 6.* Atque, ut si bono animo fecissent, laudavit consilium eorum. ¶ Item cum *plurimum*, & valet quam plurimum, seu valde frequenter, plerumque, *per lo più*. *Cic. 2. de Leg. c. 14.* In quo & suscipiendo, & gerendo, & deponendo jus ut plurimum valet, & fides. ¶ Item cum *puta* pro exempli gratia. *Ulpian. Dig. l. 19. tit. 1. leg. 13. extr.* Ædibus distractis, vel legatis, ea esse ædium solemus dicere, quæ quasi pars ædium, vel propter ædes habentur, ut puta putei. V. *Puta*. ¶ Item cum *quid*, cum interrogatione, pro quamobrem. *Cic. Attic. l. 7. ep. 7. ad fin.* Depugna, inquis, potius, quam servias. Ut quid? si victus eris, proscribare; si viceris, tamen servias. Item cum alio *ut*, pro quoquomodo, utcunque. *Terent. Phorm. 3. 1. 4.* Nam ut ut essent alia, illi certe, quæ nunc domi tuæ est, consuleres. *Plaut. Bacch. 5. 2. 73.* Id ut ut est, etsi est dedecorum, patiar. *Id. Cistell. 1. 1. 111.* Ut ut erga me est meritus, mihi cordi est tamen. *Id. Mostell. 3. 1. 14.* Verum ut ut res hæc sese habet, pergam turbare porro. *Id. Truculent. 4. 5. vers. 2.* Ut ut illud acceptum sit, hoc addam insuper.

UTCUMQUE, adverb. *comunque, in qualunque modo, sia come si voglia*, ὅπως δὴ, ὡς ἔτυχεν, quocunque modo, quomodocunque. *Plaut. Epid. 1. 1. 27.* Utcumque in alto ventus est, Epidice, exin velum vortitur. *Cic. in Orat. c. 17.* Utcumque se affectum videri, & animum audientis moveri volet, ita certum vocis admovebit sonum. *Liv. in præfat. operis.* Utcumque erit, juvabit tamen, &c. *Tacit. 1. Ann. c. 3.* Utcumque se ea res habuit, vixdum ingressus Illyricum Tiberius properis matris litteris accitur. *& l. 6. c. 8.* Utcumque casura res est, fatebor, fuisse me Sejano amicum. *Id. in Agric. c. 39. a med.* Cetera utcumque facilius dissimulari, ducis boni imperatoriam virtutem esse. *Virg. 6. Æn. v. 823.* Infelix! utcumque ferent ea facta minores. *Plaut. Bacch. 4. 4. 13.* Bonus sit bonis, malus sit malis: utcumque res sit, ita animum habeat. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 14. v. 3.* In quibus (litteris) excepto, quod adhuc utcumque valemus, Nil, te præterea quod juvet invenies. ¶ Pro quandocumque, *ogni volta che*. *Horat. l. 3. od. 4. v. 29.* Utcumque mecum vos eritis, libens Insanien-

tem nevita Bosphorum Tentabo. *Id. l. 4. od. 4. v. 33.* Utcumque defecere mores, Dedecorant bene nata culpæ. Adde *l. 2. od. 17. v. 10.*

UTENDUS, a, um, particip. significationis passivæ, *da servirsene*, χρηστέος. *Terent. Heaut. 2. 1. 81.* Ætas ad hæc utenda magis idonea. *Cic. 4. Verr. c. 58. sub fin.* Omnia utenda ac possidenda tradiderat. *Id. 3. Tuscul. c. 17.* Quod utendum acceperis, reddere. *Plaut. Men. 4. 2. 94.* Ego illam non condonavi, sed sic utendam dedi. *Id. Aulul. 1. 2. 17.* Cultrum, securim, pistillum, mortarium, quæ utenda vasa semper vicini rogant. *& 2. 9. 4.* Ego hic artoptam ex proximo utendam peto. *Id. Pers. 1. 3. 36.* Ut nummos sexcentos mihi dares utendos mutuos. *Id. Mil. c. 3. 76.* Ego quidem meos oculos habeo, nec rogo utendos foris. *Ovid. l. 2. de art. am. v. 433.* Multi rogant utenda dari, data reddere nolunt. Adde *Curan. R. R. c. 5.* ¶ *Utendum dare* est commodare, aut mutuum dare: *utendum rogare* mutuum petere, *dare, e dimandare ad imprestito*. Alio sensu *Enn.* apud *Nonium cap. 10. n. 12.* Aures tibi contra utendas dabo. *h. e.* præbebo, auscultabo.

UTENS, tis, nom. particip. abutor, *chi si serve*. *Ovid. 12. Metam. v. 353.* Haud tulit utentem pugnæ successibus ultra. *Cic. in Top. c. 18.* Rationes utentia anteponantur rationis expertibus. *Id. 2. Offic. c. 20. ad fin.* Magnitudo divitiarum illum fortasse adjuvet, qui habet: ne id quidem semper, sed fac juvare; utentior sane sit; honestior quomodo? *h. e.* utilior. Alii leg. *opulentior*, alii *potentior*.

UTENSILIA, ium, n. *utensili*, τὰ χρειώδη, quæcumque usui nostro sunt necessaria: ab utendo. *Liv. l. 3. c. 49.* Extemplo omnibus utensilibus miles Tusculum sa, fide misericordiaque victuum hospitum, consulebat. *Id. l. 26. c. 33.* Quæque uni secum dedidarunt, agrum, urbemque, divina, humanaque utensilia, sive quid aliud dediderunt, de iis rebus quid fieri velitis, vos rogo, Quirites. *Colum. l. 12. in præfat.* Utensilia, quibus aut alitur hominum genus, aut etiam excolitur. *Plin. l. 13. c. 11. ad fin.* Papyri radicibus incolæ pro ligno utuntur: nec ignis tantum gratia, sed ad alia quoque utensilia vasorum. *Colum. l. 9. c. 5.* Ut apes collectis utensilibus, cum onere per proclivia non ægre devolent. *h. e.* iis rebus, quibus utuntur ad favos & mel conficiendum.

UTENSILIS, le, adject. *utile*, *fruttuoso*, χρειώδης, utilis. *Varr. l. 1. R. R. c. 2.* Quid in Italia utensile non modo nascitur, sed etiam non egregium fit? Quod far conferam Campano? quod triticum Apulo?

UTENSILITAS, atis, idem ac utilitas, usus. *Tertull. de habit. mul. c. 5.* Ferri, & æris utensilitas.

UTER, uteri, m. V. *Uterus* in fine.

UTER, utris, m. *otre*, ἀσκός, θύλακος, pellis, qua vinum, aut oleum aut alia quæpiam liquida res deferri solet. *Virg. 2. Georg. v. 384.* Mollibus in pratis unctos saliere per utres. *Ovid. 3. Amor. el. 12. v. 29.* Æolios Ithacus inclusimus utribus Euros. *h. e.* scripsimus de Ulysse, qui ab Æolo, apud quem diverterat, donatus fuit utribus ventorum plenis, quibus in navigatione uteretur. *Plin. l. 24. c. 7. in fin.* Lycion optimum medicinæ, quod est spumosum: Indi in utribus camelorum, aut rhinocerotum id mittunt. *Id. l. 28. c. 18.* Hircini utris veteris cinis. *Scribon. Larg. compos. 84.* Utrem si quis medium laqueo constrinxerit. ¶ Latini dixere etiam *hoc utre* in plurali, ut *Arnobius* est *l. 2. pag. 36.* & usurpavit *Liv. Andron.* apud *Non. c. 3. n. 267.*

UTER, tra, trum, *chi di due*, πότερος, ὁπότερος, quis ex duobus, cum vel sine interrogatione. Differt a *quis*, quod de pluribus dicitur. *Quintil. l. 7. c. 4. ante med.* De præmiis quæritur, ex duobus uter dignior; ex pluribus quis dignissimus. *Enn.* apud *Cicer. l. 1. de Divin. c. 48.* Omnibus cura viris, uter esset induperator. *Cic. 2. de Invent. c. 49. a med.* Utra lex de genere omni, utra de parte quadam: utra communiter in plures, utra in aliquem certam rem scripta videatur. *Id. pro Rabir. Perduell. c. 4.* Uter nostrum popularis est? tu ne, an ego? *Senec. in Phœniss. v. 364.* eris sit e vobis uter quærite. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 13. ad fin.* Utros ejus habueris libros (duo sunt enim corpora) an utrosque nescio. *Id. 2. de Orat. c. ult.* Dubitare visus est, utrius oratio propius ad veritatem videretur accedere. *Id. in Divin. Verr. c. 14.* Ut eligas, utrum velis: utrum dixeris, id contra te futurum. *Id. 2. de Divin. c. 68.* Potest hoc esse falsum, potest verum: sed utrum sit, non est mirabile. *Id. pro Mil. c. 9.* Ut nihil jam aliud quærere debeatis, nisi uter utri insidias fecerit. *Cæs. l. 5. B. Gall. cap. 43.* Hi perpetuas controversias inter se habebant, uter alteri anteferretur. *& l. 1. c. 12.* Arar in Rhodanum influit incredibili lenitate, ita ut oculis, in utram partem fluat, judicari non possit. *Liv. l. 21. c. 18. sub fin.* Utrum placet, sumite. *Id. lib. 2. cap. 17.* Consulum quoque alterum (sed utrum, nomen auctorem non adjicimus) prope interfecerunt. In veteri formula juramenti militaris apud *Gell. l. 16. cap. 4.* Uti tu ad C. Lælium, L. vel Cornelium Cos. sive quem ad utrum eorum jus erit, profiteberis. *Cic. pro Sext. c. 42. a med.* Horum utro uti nolimus, altero est utendum. *Ovid. 9. Met. v. 346.* Tu servare potes, tu perdere solus amantem: Elige, utrum facias. ¶ Cum superlativo. *Cic. 2. de Invent. c. 38.* Quamquam præstet honestas incolumitati, tamen, utri potissimum consulendum sit, deliberatur. ¶ Cum particula *ne* interrogando. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 107.* uterne Ad casus dubios fidet sibi certius? hic qui Pluribus assuerit mentem, &c. An qui contentus parvo, &c? Al. leg. *utrumnam*. ¶ De pluribus, quam duobus. *Vitruv. in præfat. l. 7.* Alii eum scripserunt esse in crucem actum: nonnulli, in eum lapides esse conjectos: alii, vivum in pyram conjectum. Quorum utrum ei acciderit, merenti digne constitit pœna. ¶ Cum verbis pluralis numeri. *Plaut. Men. 5. 2. 29.* Loquere uter meruistis culpam, paucis. *& ibid. 5. 9. 60.* Uter eratis, tun', an ille major? ¶ Pro alteruter, *l'uno, o l'altro*. *Cic. 3. Verr. c. 14.* Omnium controversiarum, quæ essent inter aratorem & decumanum, si uter velit, edicit se recuperatores daturum. *& paulo post.* Utrum ita scripseris, si uter volet; an, si decumanus volet; nihil interest. arator enim tuos istos recuperatores nunquam volet. ¶ *Utrius* penultimam habet communem. A Poetis ea sæpius corripitur. V. *Lucret. l. 4. v. 503. & 1203. Catull. carm. 67. ad Manl. v. 39. Horat. lib. 1. ep. 17. v. 13. & lib. 3. od. 8. v. 5. Martial. de spect. epigr. 13 & l. 3. epigr. 27.* qui omnes corripuerunt. ¶ Veteres in genitivo & dativo feminino dixere *utræ*, teste *Charis. lib. 2. pag. 138 Putsch.*

UTERCULUS, li, m. *ventricello*, γαστρίδιον, parvus uterus, seu venter. *Plin. l. 11. c. 16.* Præterea a fronde, ac pabulis postea in utercules congestus apum; ore enim eum vomunt, &c. In MSS. *Harduini est utriculo*. ¶ Est etiam diminutivum ab *Uter*, tris, *picciolo otre*. *Apul. l. 2. Metam.* Sanguinis eruptionem utriculo admoto excipit diligenter. Al. leg. *vasculo*.

UTERCUMQUE, utracumque, utrumcumque, *qual di due tu vuoi*, ὁπότερος δήποτε, idem quod utervis, sive uterlibet. *Cic. l. 6. Fam. ep. 4.* Magnæ utrimque copiæ ita paratæ ad pugnandum esse dicuntur ut utercumque vicerit, non sit mirum futurum. *Id. ad Brut. ep. 15. a med.* In quo bello utracumque pars vicisset, tamen aliqua forma esset futura reipublicæ. *Quintil. in proœm. l. 6. a med.* In utracumque lingua ueperissi proprietas omnium litterarum. *Id. in proœm. l. 5.* Utrumcumque est (nec enim hoc loco meam interpono sententiam) hic erit liber, &c. *Gell. l. 5. c. 10. sub fin.* Ne sententia sua, utramcumque in partem dicta esset, ipsa se se rescinderet.

UTERINUS, a, um, *uterino*, *fratello da parte di madre*, ὁμογάστριος, qui ex eodem utero prodiit, hoc est qui matrem eandem, non tamen eundem habuit patrem. *Uterinis fratribus* opponuntur *consanguinei*, qui de uno patre nati. V. *Frater*.

UTERLIBET, utralibet, utrumlibet, *uno di due*, ὁπότερος δή, alter ex duobus, quem tibi capere libet. *Cic. pro Quint. c. 26.* Utrumlibet elige, alterum incredibile est, alterum nefarium, & ante hoc tempus utrumque inauditum. *Plin. l. 24. c. 2.* Sanguinem fluentem ex utralibet parte sistit. *Cels. lib. 6. c. 7. sect. 7.* Aliquo vel irino, vel laureo oleo, sic ut utrilibet paulum aceti misceatur. *& c. & sect. pannis.* Ubi utrolibet modo cum... est.

UTERNAM. V. in *Uter*, *tra*.

UTERQUE, utraque, utrumque, *l'uno e l'altro*, *tutti due*, ἑκάτερος, ἀμφότερος, utervis, ambo. Quid ab *ambo* differat, in ea voce diximus. *Terent. Phorm. 3. 3. 27.* Uterque utrique est cordi. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 35.* Cum uterque utrique esset exercitus in conspectu. *Cic. Attic. l. 8. ep. 12.* Fabius amantissimus utriusque nostrum. *Balb. & Opp. ad Cicer. 1. post ep. 8. l. 9. ad Attic. a med.* Non videri eam tuam esse dignitatem, ut contra alterutrum, cum utrique sis maxime necessarius, arma feras. *Nep. in Attic. c. 14.* Pari fastigio stetit in utraque fortuna. *h. e.* in parvo, & amplo patrimonio. *Cic. 2. Offic. c. 6.* Magna vis est in fortuna in utramque partem, vel secundas ad res, vel adversas. *& c. 10. sub fin.* Vita, mors; divitiæ, paupertas: quæ qui in utramque partem excelso animo magnoque despiciunt, &c. *Ovid. 2. Met. v. 338.* Uterque Phœbus. *h. e.* oriens, & occidens. Sic *Stat. 1. Theb. v. 157.* Limes uterque poli. & *Ovid. 1. Fast. v. 489.* uterque polus. *h. e.* Arcticus & Antarcticus. *Id. Heroid. ep. 9. v. 16. de Hercule.* Implevit meritis Solis utramque domum. *Id. Met. 15. v. 829.* uterque Oceanus. *h. e.* orientalis & occidentalis. *Catull. carm. 31. ad Sirmion. v. 3.* uterque Neptunus. *h. e.* maris pratis, & fluminum ac fontium. *Ovid. 13. Met. v. 147.* uterque parens. *h. e.* pater & mater. ¶ Cum verbis & nominibus pluralis num. *Plaut. Curcul. 1. 3. 38.* uterque insaniunt. *Ovid. Met. 6. v. 59.* utraque festinant. *Tacit. 2. Hist. c. 97.* Hadroniue anaiea proppria bello, Vectique nunquam satis quieta Britannia: & uterque ambigui. ¶ Adhibetur & in plurali num. cum de duobus rerum generibus sermo est. *Terent. Heaut. 2. 4. 14.* Hoc beneficio utrique ab utrisque vero devincimini. *h. e.* vos puellæ, & amatores vestri. *Cic. 1. Offic. c. 1.* Quoniam utrique & Socratici, & Platonici esse volumus. *h. e.* Peripatetici, & Academici. *Id. 3. de Orat. c. 26.* A quibus utrisque submittitur aliquid, &c. *h. e.* a poetis, & ab iis, qui modos fecerunt. *Tacit. de Germ. c. 34.* Utræque nationes Rheno prætexuntur. *Sallust. in Catil. c. 39. extr.* Utrique victoriam crudeliter exercebant. *h. e.* plebis fautores, & Senatus. Adde in *Jug. c. 79. & 93.* ¶ Etiam cum de duobus simpliciter loquimur. *Sallust. in Catil. c. 31.* Hi utrique ad urbem imperatores erant, &c. *h. e.* Q. Marcius, Q. Metellus. *Nep. in Timol. c. 20.* Utrorumque Dionysiorum opibus. *Cic. Verr. 6. c. 14.* Binos habebam scyphos: jubeo promi utrosque. *Virg. 6. Æn. v. 685.* palmas utrasque tetendit. *Senec. in Herc. Fur. v. 1063.* obitus pariter Tecum Alcides vidit, & ortus, Novitque tuas utrasque domus. *Tacit. Ann. 16. c. 11.* Illa utrosque intuens. *h. e.* patrem, & aviam. ¶ In genit. *utriusque* secunda syllaba fere corripitur. *Lucret. l. 4. v. 503. & 1205. Catull. carm. 67. ad Manl. v. 39. Horat. l. 3. od. 8. v. 5. & l. 1. ep. 17. v. 15. Ovid. 3. Fast. v. 371. Martial. de Spect. epigr. 13. & l. 3. epigr. 87.* Qui produceret, inveni adhuc neminem: nec tamen damnarim, si quis faciat.

UTERVIS, utravis, utrumvis, *quale di due tu vuoi*, ὁπότερος δή, uter quem vis, uterlibet. Hæc differunt *utervis*, & *uterlibet* a *quivis*, & *quilibet*, quod illa unum ex duobus significant, hæc unum ex pluribus. *Cic. de Senect. c. 10. circa med.* At minus habeo virium quam vestrum utervis. *Id. pro Rosc. Amer. c. 1. sub fin.* Utrumvis salvo officio se facere posse arbitrantur.

UTR-

UTERUS, *ri*, m. *raro* Uterum, *ri*, n. *matrice*, *utero*, μήτρα, ὑστέρα, loci muliebres, in quibus fetus concipitur. Proprie dicitur de homine, nam in bestiis est *vulva*. V. *Vulva*. *Cic. in fragm.* apud *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 139. Quæ te belluam ex utero, non hominem fudit. *Plaut. Truc.* 1. 2. 96. Uterum illi numquam extumere sensi. *Horat. l.* 3. *od.* 22. *v.* 2. laborantes utero puellæ. *h. e.* parturientes. *Ovid.* 9. *Met. v.* 313. Diva potens uteri. *h. e.* Lucinæ partubus præses. *Id.* 10. *Met. v.* 293. gravis uterus. *h. e.* gravidus. & *l.* 9. *v.* 280. uterum implere generoso germine, & *l.* 8. *v.* 133. utero fetum ferre. *Id.* 2. *Fast. v.* 431. Parce, precor, gravidis facilis Lucina puellis, Maturumque utero molliter effer onus. *Id. Heroid. ep.* 4. *v.* 38. enixi onus utero. *h. e.* parere. *Id.* 1. *Fast. v.* 31. utero matris prodit infans. *Propert. l.* 4. *eleg.* 1. *v.* 96. uteri pondus. *h. e.* fetus. *Cels. l.* 2. *c.* 10. Feminæ uterum gerentes. *h. e.* ventrem ferentes, gravidæ, *che portano*. & *Ulpian. Dig. l.* 34. *tit.* 5. *leg.* 11. *a med.* Si ancilla uno utero marem & feminam peperisset. *h. e.* uno partu. *a un portato*. & *Val. ej. in fin. c.* 93. *l.* 2. Femina neque sibi, neque reipublicæ felicis uteri. *h. e.* fecunditatis. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 59. Arminium rapta uxor, subjectus servitio uxoris uterus vecordem agebant. *h. e.* partus. ¶ De bellua. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 2. *a med. de ovib.* Eadem aqua uti oportet, quod commutatio & lanam facit variam, & corrumpit uterum. *Plin. l.* 8. *c.* 40. *ad fin.* Canes gerunt uterum sexagenis diebus. & *ibid. c.* 10. Elephantos decem annis gestare in utero, vulgus existimat. & *c.* 32. *de cervis.* Ante partum purgantur herba quadam, faciliore ita utentes utero. *Id. l.* 9. *c.* 31. *sub fin.* Belone unus piscium dehiscente utero parit. *Id. l.* 8. *c.* 16. *de leæna.* Semel edi partum, lacerato unguium acie utero in enixu. ¶ De ventre, *aut alvo*, *ventre*. *Cels. l.* 4. *c.* 1. *ante med.* Transversum septum a præcordiis uterum diducit. *Plaut. in fragm.* apud *Gell. l.* 3. *c.* 3. Me puero uterus erat solarium: ubi ille monebat esse, &c. *Lucan. l.* 9. *v.* 773. Dissiluit stringens uterum membrana, fluuntque Viscera. (*Adde l.* 6. *v.* 113) *Juvenal. sat.* 10. *v.* 308. prætextatum loripedem, vel Strumosum, atque utero pariter, gibboque tumentem. ¶ Translate *Lactant. l.* 2. *c.* 11. Terram novam semen genitale retinentem, folliculos ex se quosdam in uterorum similitudinem protulisse: de quibus Lucretius (*l.* 5. *v.* 806.) Crescebant uteri terræ radicibus apti: eosque cum maturassent, natura cogente ruptos animalia tenera profudisse. *Calum. l.* 12. *c.* 4. *in fin.* In utero dolii. *h. e.* parte media latiore. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 6. Naves lato utero. ¶ Neutro gen. *Plaut. Aul.* 4. 7. 10. Perii, mea nutrix! obsecro te, uterum dolet. Ita leg. cum plerisque *Non. c.* 3. *n.* 258. Al. leg. *doleo*: al. *uterus*. Si *doleo* legas, *uterum* est accusativus partis. *Turpil.* apud *Non. ibid.* Uterum cruciatur mihi. *Afran. ibid.* Sedit uterum, ut non omnino tumeat. ¶ Uter in recto singulari. *Cæcil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 913. Nunc uter crescit, non potest celari.

UTI, *come*, ὡς, ὥσπερ, idem ac *ut* (quod hinc factum videtur per apocopen) idest quomodo, quemadmodum. *Plaut. Amph.* 2. 1. 9. Tamen quin loquar, hæc uti facta sunt, numquam ullo modo me potes deterrere. ¶ Ponitur aliquando pro *tamquam*. *Cicer.* 9. *Phil. in fin.* Quod sepulcrum ipsius, liberorum posterorumque ejus sit, uti quod optimo jure sepulcrum publice datum est. *Id. Phil.* 11. *c.* 12. *circa med.* S natui placere, C. Cassium provinciam Syriam obtinere, uti qui optimo jure provinciam obtinuerit. ¶ Denotat aliquando causam finalem, quemadmodum & *ut*, *acciocchè*. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 1. Is ad me dedit litteras, uti placarem te tibi. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 101. ducendus & unus, Et comes alter, uti ne solus rusve, peregreve Exirem. *Terent. Heaut.* 1. 1. 9. Utin' eximium neminem habeam? *h. e.* an ut. *Id. Phorm.* 3. 6. 34. Utin' hæc ignoraret suum patrem?

UTIBILIS, le, *utile*, χρήσιμος, idem quod utilis, seu quo uti possumus. *Plaut. Merc.* 3. 4. 43. Eamus intro: non utibilis hic locus factis tuis. *Id. Mil.* 3. 1. 19. Magis ad rem non potest esse utibilis. *Terent. Phorm* 4. 4. 20. Quid minus utibile fuit, quam hoc ulcus tangere? *Plaut. Mostell.* 4. 1. 1. Servi, qui cum culpa carent, tamen malum metuunt, hi solent esse heris utibiles.

UTICENSIS, se, ad Uticam pertinens. *Liv. l.* 27. *c.* 5. Uticensis ager. *Hist. de B. Afric. c.* 68. *in fin.* Uticensis conventus. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *a med.* Prisanæ bonitas præcipua Uticensi. ¶ Uticenses, ium, Uticæ cives. *Cic. Cæs. Hirt. Liv.* Est autem Utica urbs litoralis Africæ, cum portu, ad Bagradam fluvium, vel ob id nobilis, quod in ea M. Cato, pronepos magni Catonis Censorii, bello civili, sibi mortem conscivit, ne in C. Cæsaris manus veniret: unde *Uticensis* cognominatus est. *Plin. l.* 7. *c.* 30. *Flor. l.* 4. *c.* 2. *a med.* & *Epitom. Livii l.* 114.

UTILIS, le, *giovevole*, *profittevole*, *buono*, *utile*, χρηστὸς, χρήσιμος, quo uti possumus, qui usui est, accommodatus. profuturus: per syncop. ex *utibilis*. *Plaut. Trin.* 1. 1. 2. Hoc in ætate est utile & conducibile. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 13. Res utiles & salutares. *Id. Agrar.* 2. *c.* 6. Si eam legem vobis accommodatam atque utilem esse intelligerem. *Id. ad Brut. ep.* 3. Si arbitrarer, utile, eque republica esse. *Id.* 3. *Offic. c.* 19. *ante med.* Non faciat quod utile sit, quod expediat? & *c.* 6. *ante med.* Homo ad nullam rem utilis. *Cæs. lib.* 4. *B. Gall. cap.* 7. *a med.* Romanis utiles esse amicos. *Terent. Andr.* 1. 1. 34. Id arbitror apprime in vita esse utile, ut ne quid nimis. *Sallust. in Jug. c.* 102. Oppidum Capsam, aliosque locos munitos, & sibi utiles amiserat. *Dolabell. ad Cicer. Fam.* 9. *ep.* 9. *circa med.* Quod tibi utilissimum erit, consilii capies? *Ovid.* 1. *Fast. v.* 676. Quæcumque glans victa est utilior cibo. *Id. Heroid. ep.* 5. *v.* 147. Quæcumque herba potens ad opem, radixque medenti Utilis. Al. leg. *medendi*, ut genitivum regat. *Martial. l.* 11. *epigr.* 53. ventri lu-

xanda movendo Utilia. *Plin. l.* 19. *c.* 12. Lapathum silvestre ad multa medicamina utile est. *Id. l.* 13. *c.* 4. *sub fin.* Palmæ non utiles stomacho. *Id. l.* 22. *c.* 9. Glycyrrhizæ succus utilissimus voci. *Id. l.* 20. *c. penult. ad fin.* Medulla e viridi ferula vulvis utilis, & ad omnia ea vitia. *Virg.* 2. *Georg. v.* 150 his pomis utilis arbos. *h. e.* ferax. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 31. Si tibi forte comas vexaverit utilis ira. *h. e.* ira amatoris, quæ lucro tibi futura est, quia coget ille non parva mercede a te pacem emere. *Id. ibid. el.* 1. *v.* 138. Et Veneris pueris utilis hostis eris. *scil.* quia te victo prædam capient, & gloriam. ¶ Aptus, idoneus, bonus, *buono*. *Plin. l.* 16. *c.* 36. *circa med.* Calamus totus concavus utilissimus fistulis. *Id. l.* 21. *c.* 18. Utilissimus ad vitilia holoschœnos, quia mollis & carnosus est. *Ovid. Met.* 10. *v.* 93. & fraxinus utilis hastis. Sic *Virg.* 2. *Georg. v.* 447. At myrtus validis hastilibus, & bona bello Cornus. & *vers.* 442. dant utile lignum Navigiis pinos. *Ovid.* 3. *Met. v.* 212. *de canib. venat.* Et pedibus Pterelas, & naribus utilis Agre. *Propert. l.* 3. *el.* 7. *v.* 19. Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis. ¶ Cum infinito. *Horat. in art. poet. v.* 204. tibia Adspirare, & adesse choris erat utilis. ¶ Utilis membrum quo uti possumus: cui contrarium est *debile*. *Plin. l.* 7. *c.* 28. *a med.* Ter & vicies vulneratus est: ob id neutra manu, neutro pede satis utilis. *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 129. minus & minus utilis adsto: Linquor, & ancillis excipienda cado. *h. e.* minus me sustinere possum & movere. Sic *ep.* 4. *v.* 7. Ter tecum conata loqui, ter inutilis hæsit Lingua. ¶ *Utilis actio* dicitur a JCtis, quæ deficientibus legum, vel edictorum verbis, æquitate suggerente, & utilitatis gratia ad speciem propositam accommodatur. Opponitur *directa*, & *legitima*, quæ recta ex verbis legis descendit. V. *Dig. l.* 13. *tit.* 3. *leg.* 5. *ad fin.* & *l.* 39. *tit.* 3. *leg.* 22. &c. ¶ Absoluta *Cic.* 3. *Offic. c.* 13. *extr.* Numquam est utile peccare, quia semper est turpe. *Sallust. in Jug. c.* 119. *in fin.* Quæ utilia visa, constituunt. *Horat. in art. poet. v.* 343. Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. *Id. l.* 4. *od.* 9. *v.* 40. bonus atque fidus judex honestum prætulit utili. *Senec. ep.* 87. *ante med.* Canterio vehebatur hippoperis quidem impositis, ut secum utilia portaret. *h. e.* utensilia. *Horat. in art. poet. v.* 162. Utilium tardus provisor.

UTILITAS, atis, f. *utile*, *entrata*, *vantaggio*, *utilità*, ὠφέλεια, χρεία, commodum, fructus. *Cic.* 1. *de Fin. cap.* 20. *ad fin.* Ut etiamsi nulla sit utilitas ex amicitia, tamen ipsi propter se ipsos amentur. *Id.* 3. *Offic. cap.* 10. Nec tamen nostræ nobis utilitates omittendæ sunt. & *l.* 1. *c.* 23. Afferre utilitatem alicui. *Id. de Amic. c.* 9. *ad fin.* Utilitatem capere ex aliqua re. *Id.* 2. *de Orat. c.* 16. Quærere utilitatem in re aliqua. *Id.* 2. *de Orat. c.* 51. Referre omnia ad utilitatem suam. *Quintil. l.* 3. 1. 8. Utilitate specie duci. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 10. Nihil de utilitatibus, nihil de commodis suis cogitare. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 3. Tiro mirabiles utilitates mihi præbet, cum valet, in omni genere vel negotiorum, vel studiorum meorum. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 8. Servire commodis & utilitati alicujus. *Id.* 1. *Offic. c.* 23. Utilitatem afferre. *Id.* 1. *de Orat. c.* 48. parare alicui. *Id. pro Mur. c.* 10. *extr.* habere, *h. e.* utilem esse. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 3. *v.* 88. Vixque dedit victas utilitate manus. ¶ *Utilitas alicujus*, *h. e.* quæ ex aliquo capitur. *Terent. Eun.* 2. 3. 17. In ea re utilitatem ego faciam ut cognoscas meam. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 3. Utilitatibus tuis possum carere, *posso star senza il tuo servigio*. ¶ *Utilitas belli* significat res illas, quæ ad bellum utiles sunt, in illo *Cicer. pro leg. Manil. c.* 6. Itaque hæc vobis provincia, Quirites, si & belli utilitatem, & pacis dignitatem retinere vultis, non modo a calamitate, sed etiam a metu calamitatis defendenda est. Supra *c.* 2. *in fin.* dixerat: & prope ornamenta, & subsidia belli requiretis. Alii leg. *ad belli utilitatem*, quod eandem sententiam habet. ¶ Utilitatem oculis obtinere, apud *Plaut. Epid.* 5. 1. 28. est oculorum usum habere, recte cernere.

UTILITER, adverb. *utilmente*, χρηστῶς, συμφερόντως, ex usu, commode. *Cic.* 4. *Acad.* 1. 44. Atque illi quidem etiam a natura utiliter dicebant permotiones istas animis nostris datas. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 67. Utilius starent etiam nunc mœnia Phœbi. *Plin. l.* 17. *c.* 14. *a med.* Cuneo adactum utilissime adstringitur. ¶ Secundum juris ac legum ordinem: atque adeo cum effectu ad finem rei, de qua agitur. *Modestin. Dig. l.* 16 *tit.* 3. *leg.* 23. Actione depositi conventus, servo constituto, cibariorum nomine apud eundem judicem utiliter experietur. *Cels. l.* 45. *tit.* 1. *leg.* 97 & *Ulpian. ibid. leg.* 45 & *Paul. ibid. leg.* 46. Utiliter stipulari. *African. l.* 19. *tit.* 1. *leg.* 30. *ad fin.* Utiliter agere ex empto. *Papinian. l.* 36 *tit.* 3. *leg.* 3. Utiliter probatum est, virum bonum ab utraque parte eligendum, &c.

UTINAM, *Dio voglia*, *dirò*, εἴθε, adverb. optandi: ab *uti*, cum optandi est, & particula *nam*. *Cic. pro leg. Manil. c.* 10. Utinam, Quirites, virorum fortium, atque innocentium copiam tantam haberetis. *Id. l.* 14. *Fam. ep.* 4. Quod utinam minus vitæ cupidi fuissemus. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 48. Quod utinam, iterum utinam, tuo tamen commodo. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 5. O utinam tunc, cum Lacedæmona classe petebat, Obrutus insanis esset adulter aquis! ¶ *Utinam ne* pro *utinam non*. *Terent. Phorm.* 1. 3. 3. Quod utinam ne Phormioni id suadere in mentem incidisset. *Enn.* apud *Cicer. in Top. c.* 16 Utinam ne in nemore Pelio securibus Cæsa cecidisset abiegna ad terram trabes. *Phædr. l.* 4. *fab.* 6. *v.* 6. Utinam nec umquam Pelii nemoris jugo Pinus bipenni concidisset Thessala.

UTIQUE, adverb. *certamente*, *in ogni modo*, *senza fallo*, ἄρα, certe: adverb. affirmandi. *Cic. Attic. lib.* 5. *ep.* 9. Id unis diligentius litteris datis, quas ad me utique perferantur, consequere.

Id. ibid. l. 13. *ep.* 48. Velim, Varronis & Lollii mittas laudationem, Lollii utique. *Quintil. l.* 5. *c.* 10 *ante med.* Quod non est arbor, utique platanus non est. *Senec. ep.* 85. Sapienti propositum est in vita agenda, non utique, quod tentat, efficere, sed omnia recte facere: gubernatori propositum est, utique navem in portum perducere. *Cels. l.* 6. *c.* 7. *sub fin.* Specillum lana involutum in aurem injiciendum, ibique vertendum est. utique enim comprehendet, & eximet. *Liv. l.* 9. *c.* 16. *ad fin.* Remitto, ne utique dorsum demulceatis, cum ex equis descenderitis. *h. e.* omnino, ullo modo. ¶ Quidam ajunt significare *dumtaxat, tantummodo* in his, quæ subjicio. *Ulpian. Dig. l.* 26. *tit.* 10. *leg.* 3. *ad fin.* Sed sciendum est, non omnes hac severitate tractari debere, sed utique humiliores. *Id. l.* 21. *tit.* 1. *leg.* 31. *a med.* Culpam autem omnem accipiemus, non utique latam. *Cajus l. u. c. tit. penult. leg.* 41. Armorum appellatio non utique scuta & gladios, & galeas significat, sed & fustes, & lapides. *Al. leg. non tantum utique.* Adde *Symmach. lib.* 9 *ep.* 31. (*al.* 34.) ¶ Pro & *uti, utque*, quemadmodum *itaque* pro & *ita*, &c. *Cic. Phil.* 9. *cap. ult.* Utique consules, alter ambove, quæstores imperent, &c. & *mox.* Utique locum sepulcro assignet. *Sallust. in Jug. c.* 20. *sub fin.* Uti ex libris Punicis interpretatum nobis est, utique rem sese habere, cultores ejus terræ putant. Adde *Liv. l.* 1. *cap.* 24. ¶ In responsionibus pro *vero, maxime* qui usurpaverit, inveni adhuc neminem.

UTOR, eris, usus sum, dep. 3. *adoperare, usare, servirsi*, χρῶμαι, adhibeo, usurpo: & de omnibus rebus dicitur, quarum usum aliquem habemus. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 37. Utatur suis bonis oportet, & fruatur, qui beatus futurus est. & *l.* 2. *c.* 60. *sub fin.* Plurimis maritimis rebus fruimur atque utimur. (V. *Fruor.*) *Id. pro Dejot. c.* 10. Bene armis, optime equis uti. *Colum. l.* 4. *c.* 25 Cum vinitor in adversum pressa manu delecare quid debet, cultro (*falcis*) utitur: cum autem retrahere, sinu: cum allevare, scalpro: cum incavare, rostro. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. Cisternæ faciundæ sub tectis, & lacus sub dio: ex altero loco ut homines, ex altero ut pecus uti possit. *Phædr. l.* 3. *fab.* 8. *v.* 14. Quotidie speculo vos uti volo. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 31. Quæ gravissime afflictæ erant naves, earum materia atque ære ad reliquas reficiendas utebatur. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 550. Ipsa sua Dido concidit usa manu. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 12. Utuntur taleis ferreis, ad certum pondus examinatis, pro nummo. & *l.* 6. *c.* 15. Administris ad ea sacrificia Druidibus utuntur. & *c.* 20. *extr.* Pellibus, aut parvis renonum tegumentis utuntur. *vestono.* & *Ovid.* 4. *Fast. v.* 369. Lacte & herbis uti. *vivere di*, &c. & *Cels. l.* 8. *c.* 11. *sub fin.* Cibis uti bonis, uti vino modice. *mangiare e bere.* & *Plaut. Epid. c.* 1. 4. Certe oculis uteris. *tu hai l'uso degli occhi.* & *Mil.* 4. 7. 25. & *Nep. in Annib. c.* 4. Isthoc ego oculo utor minus. *ci vedo poco.* & *Cic. in Divin. Verr. c.* 5 *ad fin.* Si provincia loqui posset, hac voce uteretur. *parlerebbe così.* & *Ovid.* 6. *Fast. v.* 120. mollibus verbis uti ad aliquem. *Cic. Phil.* 13. *c.* 1. Uti oratione. *h. e.* sermonem, orationem habere. *Id. pro Marcell. c.* 1. Uti silentio. *Id. Fam.* 2. *epist.* 16. *ad fin.* Senis ego fortasse nunc imitor, & utor ætatis vitio. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 24. *extr.* non omnes eadem alacritate ac studio, quo in pedestribus uti prœliis consueverant, utebantur. & *ibid. c.* 11. Ea conditione, quæ a Cæsare ferretur, se usuros ostendebant. *Plaut. Trin.* 2. 1. 26. Apage, te. Amor: non places, nihil te utor. *nulla voglio da te.* ¶ *Uti aliquo*, consuetudinem habere, familiarem esse. *Nep. in Attic. c.* 5. Utebatur intime Q. Hortensio. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 3. Trebonio multos annos utor valde familiariter. *Id Attic.* 16. *ep.* 5. Licceius, qui multum utitur Bruto. Adde *pro Cluent. c.* 16. Sic *Horat. l.* 1. *ep.* 17. Quamvis, Scæva, satis per te tibi consulis, & scis, Quo tandem pacto deceat majoribus uti. *trattare.* & *vers.* 14. si sciret regibus uti. *Trebell. Poll. in XXX Tyrann. c.* 16. Denique ingenio ejus usus Odenatus, quidquid divitiarum gemmarumque cepit, eidem tradidit. *secondando il di lui naturale.* ¶ *Uti aliquo*, eum tractare, accipere. *Nep. in Eumen. c.* 11. *a med.* Non convenire Antigoni prudentiæ, ut sic se uteretur victo: quin aut interfici, aut missum fieri juberet. ¶ Temporibus sapienter uti. *Nep. in Epamin. c.* 3 *cogliere l'occasioni, servirsi bene.* ¶ Sæpe ponitur loco verbi *habeo*, vel *experior*. *Terent. Heaut.* 2. 1. 5. Mihi si unquam filius erit, næ ille facili me utetur patre. *Cic. Verr.* 7. *c.* 59. Hic vide, quam me sis usurus æquo. *Nep. in Attic. c.* 1. Patre usus est diligente, indulgente, & diti. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 49. Uti valetudine non bona. *Cic. Fam.* 14. *ep.* 5. Cum sane adversis ventis usi essemus. *Id.* 1. *de Fin. c.* 1. *a med.* Ut propemodum justioribus utamur illis, qui omnino avocent a philosophia, quam iis, qui, &c. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 8. Et invidia nos minore utamur, quam utimur. ¶ *Honore usus* dicitur, qui magistratum gessit. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 54. Homines clari, nobiles, & honore usi. *Plin. l.* 7. *c.* 43. Primus externorum, usus illo honore. *h. e.* consulatu. Adde *Cicer. Phil.* 8 *c. ult.* & *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 353. *n.* 6. *pag.* 387. *n* 8. & apud *Fabrett. pag.* 170. Alias *honore usus* est, qui honoris publicam memoriam, *v. gr.* statuam, aut quid simile accepit. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 383. *n.* 7. M. Calpurnius Seneca honore usus impensam remisit. Sic *pag.* 483. *n.* 3. Quorum honore contentus sua pecunia posuit. ¶ *Titulo usus.* V. in *Titulus.* ¶ *Uti se*, genio indulgere, animo obsequi. *Plaut. Mil.* 3. 1. 82. Es, bibe, animo obsequere mecum, atque onera te hilaritudine. liberæ sunt ædes: liber sum autem ego: me uti volo libere. *Id. Capt.* 4. 4. 82. Dicam, ut sibi penum aliud ornet, siquidem sese uti volet. ¶ Reperitur etiam cum accusativo, non solum communi, ut *Cato* apud *Gell. l.* 13. *c.* 23. Si quid est, quod utar, utor: si non est, egeo. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 22. *sub fin.* Ne Silius quidem quidquam utitur. *Lucret. lib.* 6. *v.* 1134. aut aliquid, quod non consuevimus uti. ¶ Sed etiam proprio, apud antiquiores. *Titinn.* apud *Non. c.* 7. *n.* 112. Item uti eum oportet libertatem. *Novius ibid.* Atque facilitatem, video, uteris vulgariam. *Lucil. ibid.* Quem metuas sæpe, interdum quem utare libenter. *Turpil.* apud *Non. c.* 9 *n* 4 Amicos utor primores viros. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *a med.* Quam rem etiam nomine eodem medici utuntur. *Cato R. R. c.* 143 Villica vicinas, aliasque mulieres quam minimum utatur. ¶ Passiva significatione. *Novius* apud *Gell. l.* 15. *c.* 13. Quia supellex multa, quæ non utitur, emitur tamen. *Varr.* apud *Priscian. l.* 8 *pag.* 792. *Putsch.* Utile utamur potius, quam ab lege abutamur. *Priscian.* ipse *ibid. pag.* 799. Etiam *uto, is*, olim dictum fuisse affirmat. *Cato R. R. c.* 96. Eodem in omnes quadrupedes utito. & *c.* 107. *extr.* Et utito in labra doliorum. Adde *c.* 123. & 126. ¶ Utier paragoge pro *uti* est *Plauti Cas.* 2. 3. 4. ¶ Particip. *utens, utendus* V. suis loc.

UTPOTE, *come, perchè*, ἅτε, quippe, scilicet. *Plaut. Rud.* 2. 5. 5. Satis nequam sum, utpote qui hodie inceperim amare. *Id Mil.* 2. 6. 48. Similiorem mulierem magisque eandem, utpote quæ non sit eadem, non reor. *Id. Bacch.* 3. 4. 13. Amo hercle, opinor, utpote quod pro certo sciam. *Nep. in Annib. c.* 2. Pater meus, puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam proficiscens, &c. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v* 94. Inde Rubos fessi pervenimus, utpote longum Carpentes iter, & factum corruptius imbri. *Asin. Poll. ad Cicer.* 10. *Fam. ep.* 32. *a med.* Nec retinuissem (*legiones*) si uno in loco habuissem, utpote cum singulæ cohortes seditionem fecerint. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 24. *post med.* Ea nos, utpote qui nihil contemnere solemus, non pertimescebamus. *h. e.* quippe qui ii sumus, qui ceteroquin nihil contemnere solemus.

UT PUTA, **UT QUID** V. *Ut.*

UTRALIBET, *da o per qualunque delle due parti tu vuoi*, utra parte vis. *Plin. l.* 2. *c.* 18. Tingit appropinquantes (*stellas*) utralibet alieni meatus circulus.

UTRAQUE, utrinque. *Cass. Hemina* apud *Non. cap.* 2. *n.* 882. In Hispania pugnatum bis: utraque nostri loco moti. Ita *Nonius.*

UTRARIUS, ii, m. *acquajuolo*, lisa, qui exercitum sequens aquam utribus ministrat. *Liv. l.* 44. *c.* 33. Postremo sequi se utrarios ad mare jussit, & in litore alios alibi modicis intervallis fodere.

UTRIBI, V. *Utrubi.*

UTRICIDA, æ, utrem seu follem cædens. *Apul. lib.* 3. *Metam.* Non homicidam, sed utricidam amplecteres.

UTRICLARIUS. V. in voce sequenti,

UTRICULARIUS, ii, m. *chi suona di cornamusa*, ἀσκαύλης, qui canit tibiis parvo utri infixis, eum subinde inflando, ascaules. *Sueton. in Ner. c.* 54. Voverat, proditurum se ludis hydraulam, & choraulam, & utricularium. ¶ Qui cymbis in modum utriculi factis navigat in fluminibus, *barcajuolo.* sicut *lenuncularius*, & *lintrarius*: qui a figura cymbæ, qua utebantur, nomen habent. *Vet. Lap.* apud *Murator. pag.* 531. *n.* 4. Templum ex suo fecerunt collegio Utriculariorum. ¶ Per syncop. est *utriclarius*. *Alius Lapis ibid. n.* 5. Junio Messiano Utriclar. corp. Arelat. &c. *Alius ibid. pag.* 531. C. Cati. Driburonis Corporis Utriclariorum Lugduni consistentium, &c. Adde alios apud *Gruter pag.* 428. *n.* 10. & *pag.* 413. *n.* 4. &c & *Spon. in Miscellan. pag.* 61. In alio apud *Donium class.* 5. *n.* 184. & *Murator. pag.* 1110. *n.* 1. videtur esse hujusmodi navium faber.

UTRICULUS, li, m. *picciol otro, otricello, otrello*, ἀσκίδιον, parvus uteris. *Cels. l.* 2. *c.* 17. Calido oleo replentur utriculi. ¶ Item a similitudine, parvus uterus. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 84. *Hard.* Vesicæ junctus utriculus: unde dictus uterus. *Id. l.* 30. *c.* 14. Utriculus muliebris. ¶ Item involucrum seminis in frugibus, folliculus, *buccia, scorza*: & floris nondum expansi, calyculus, *bottoncino*, ἔλυτρον. *Plin l.* 18. *c.* 11. *sub fin.* Zeam pisunt cum arena: & sic quoque difficulter deterunt utriculos. *Id. l.* 16. *c.* 25. Pariunt vero, cum florent, flosque ille ruptis constat utriculis.

UTRINDE, *dall'una e l'altra parte*, ex utroque loco, ant re. *Cato* apud *Charis. lib.* 2. *pag.* 198. *Putsch.* De frumento utrobi bona, utrobi mala gratia capiatur, utrinde iram, utrinde factiones tibi pares.

UTRINQUE, & Utrimque, *dall'una e l'altra parte*, ἑκατέρωθεν, ab utraque parte. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 17. *a med.* Binis utrimque fibulis ab extrema parte distinebantur. *Cic.* 6. *Fam. ep.* 4. Magnæ utrinque copiæ, & paratæ ad depugnandum. *Cæs. B. Gall. l.* 1. *c.* 50 Acriter utrinque usque ad vesperum pugnatum est. & *lib.* 7. *c.* 42. *extr* Multis utrinque interfectis. *Sallust. in Catil. c. penult.* Deinde utrimque ex lateribus ceteros aggreditur. *Id. in Jug. c.* 57. *sub fin.* Ni utrimque permissi equites rem exploravissent. *Plin. l.* 29. *c. ult. ante med.* Vipera utrinque præcisa. *h. e.* capite & cauda. *Id. l.* 27. *c. ult. circa med.* Thlaspi bilem & pituitam utrimque extrahit. *per bocca, e per secesso.* ¶ Translate *Tacit. Histor. l.* 1. *c.* 14. *sub fin.* Piso M. Crasso & Scribonia genitus, nobilis utrinque. *h. e.* paterno & materno sanguine. *Plin. l.* 8. *c.* 48. *a med. de equis.* Coitus verno æquinoctio, bimo utrinque vulgaris. *h. e.* mare & femina. & *c.* 48. Generatio pecoribus bimis utrinque ad novenos annos. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 9 Virtus est medium vitiorum, & utrimque reductum.

UTRINQUESECUS, idem quod utrinque. *Lucret. l.* 4. *v.* 937. Quare utrinquesecus cum corpus vapulet. *h. e.* exterius & interius ab aere pulsetur. *Cato R. R c.* 21. Dextra sinistra foramina utrinquesecus laminas pertuso. *Apul. l.* 2. *Metam.* Canes utrinquesecus dextra latera muniunt. & *l.* 10. Utrinquesecus allegationibus examinatis, civiliter

villtes sententic promeretur. *Solin. c.* 27. (*al.* 40.) *circa med.* Amphisbænc consurgit in ceput geminum: quæ cause effitit, ut capite utrinquesecus nitibundo serpat. ¶ Sunt qui divisim scribunt; sed contra *Voss. in Etymol.* quod ea forma sit, qua *intrinsecus, extrinsecus*, &c.

UTRINSECUS, utrinque, utrinquesecus. *Sever. in Ætna*, v. 503. Incolumi fervore cadunt utrinsecus ignes. *Voss. in Etymol.* tribuit etiam *Solino c.* 18. & *Apulejo l.* 9. *Metam.*

UTRO, adverb. *verso quale delle due parti*, ὁποτέρωσε, versus quam duarum partium. *Plin. l.* 18. *c.* 19. *sub fin.* Id demum recte subactum erit, ubi non intelligitur utro vomer ierit. *Ovid.* 5. *Met.* v. 166 Nescit utro potius ruat, & ruere ardet utroque.

UTROBI. V. *Utrubi*.

UTROBIDEM, *dall' una e l'altra parte*. *Plaut. Trucul.* 2. 2. 50. Utrosque peregnovi utrobidem. Al. aliter leg.

UTROBIQUE, adverb. *nell' una e l'altra parte*, ἑκατέρωθι, in utraque parte, utrique. *Asin. Poll. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 31. *ante med.* Cum non liceret mihi nullius partis esse, quia utrobique magnos inimicos habebam. *Liv. l.* 36. *c.* 18. Depopulatus Hypatensem primo, deinde Heracleensem agrum, inutili utrobique auxilio Ætolorum. *Nep. in Annib. c.* 10. Utrobique Eumenes plus valebat. *h. e.* terrestribus, & navalibus copiis. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 31. Sequitur, ut eadem sit ratio, eadem veritas utrobique sit, eademque lex. *h. e.* in diis, & in hominibus. *Horat. l.* 1. *ep.* 6. v. 10. pavor est. utrobique molestus. *h. e.* in timendo, & in cupiendo.

UTROLIBET, adverb. *verso qual de' due luoghi tu vuoi*, utroque versum. *Quintil. l.* 1. *c.* 12. (*al.* 19.) *ante med.* Observandum ut recta sit facies dicentis, ne inclinata utrolibet cervix.

UTROQUE, adverb. *all' uno ed all' altro luogo*, ἑκατέρωσε, ad utrumque locum. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 12. A. d. VIII id. ad Geo venimus, inde Gyarum, hinc Scyrum, inde Delum, utroque citius, quam vellemus, cursum confecimus. *Liv. l.* 8. *c.* 29. Provincia ex Bruto, Samnium Camillo sorte evenit: exercitus utroque ducti. *Ovid. Heroid. ep.* 10. v. 19. Nunc huc, nunc illuc, & utroque sine ordine curro. Adde *Met.* 5. v. 166.

UTROQUEVERSUM, versus utrumque locum, in utramque partem. *Plaut. Capt.* 2. 3. 8 Utroqueversum rectum est ingenium meum. Ad te, atque illum pro rota me uti licet. *Gell. l.* 5. *c.* 12. Vocabula ambigua, & quæ utroqueversum dicuntur. *h. e.* augendi, & minuendi significatione.

UTROBI, Utrobi, Uterbi, *in qual de' due luoghi*, utro in loco. *Plaut. Stich.* 5 5 9. *Steph.* Utrubi accumbo? *Sag.* utrubi tu vis. *Steph.* Cum ambobus volo; nam ambos amo. & 5 4. 16. Amica uter utrubi accumbimus? *Stich.* abi tu sane superior. *Nev. apud Charis. l.* 2. *pag.* 198. *Pusfrb.* Utrubi cœnaturi estis? hiccine, an in triclinio? *Cato ibid.* De frumento utrobi bono, utrobi mala gratia capiatur, &c. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 6. Hæc nosse te volui, ut scires, hospitium tibi ubi pararet, vel potius utrobi. *h. e.* in Alfiensi, an Ostiæ. Ita *Manut.* & tuetur iisdem locis modo allatis. nam alii aliter. ¶ Est titulus trigesimus *l.* 43 *Dig.* qui inscribitur *Utrubi*. Prætor ait: Utrubi hic homo, de quo agitur, majore parte hujusce anni fuerit, quo minus is eum ducat, vim fieri veto. Subdit *Ulpianus*: Hoc interdictum de possessione rerum mobilium locum habet. sed obtinuit, vim ejus exæquatam fuisse Uti possidetis interdicto, quod de rebus soli competit. *Auson. Edyll.* 11. qui est *Griphus tern. num.* v. 63. Interdictorum trinum genus, unde repulsus Vi fuero, aut Utrobi fuerit, Quorumve bonorum. *h. e.* de possessione agi potest tripliciter: de recuperanda, interdictum Unde vi; de retinenda, Utrubi, & Uti possidetis: de acquirenda, Quorum bonorum. V. *Dig. l.* 43. *tit. c.* 15. & 30. ¶ Ex tribus scribendi modis, quos proposuimus, qui primus est, idem esse videtur usitatior: tametsi *Dausqu.* secundum probet.

UTRUM, adverb. *se, se forse*, ἆρ' οὖν, εἰ ἄν, πότερον, num, an. Usurpatur in dubitatione, & fere semper habet particulam *an* sequentem, aut *ne*, aut *nec ne*. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 7. *a med.* Multum interest, utrum laus imminuatur, an salus deseratur. *Id. Attic. l.* 12. *ep.* 51. Id utrum illi sentiant, an vero simulent, tu intelliges. *Id. Verr.* 8. *c.* 33. *in fin.* Utrum esset Siculis utilius, suisne servire, an populo Romano obtemperare. *Id. in Orat. c.* 61. Quærendum, utrum una species sit earum, anne plures. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 50. *in fin.* Utrum prœlium committi ex usu esset, nec ne. ¶ Item in interrogatione. *Cic.* 4 *Acad. c.* 29. *ad fin.* Utrum ea vestra, an nostra culpa est? *Nepos in Iphicr. sub fin.* Cum interrogaretur, utrum pluris patrem, matrem ne faceret? matrem inquit. ¶ Interdum nulla particula subsequitur, sed subintelligitur. *Cic.* 4. *Verr. c.* 69. An hoc dicere audebis, utrum de te aratores, utrum denique Siculi universi bene existiment, ad rem id non pertinere? ¶ Interdum additur *nam*, aut *ne* ad majorem vim. *Liv. l.* 37. *c.* 17. *sub fin.* Percontatus est, utrumnam universa classis in portu stare posset. *Colum. lib.* 11. *cap.* 1. Utrumne mercari villicum consueverit, an, &c. *Cic. pro Quint. c.* 5. Utrumne possit se defendere, an, &c. *Plaut. Capt.* 2. 2. 18. Utrum strictimne attonsurum dicam esse, an per pectinem, nescio. *Plin. l.* 27. *cap.* 1. Utrumne igitur ego sum exemplo grœcis, an tu, qui, &c?

UTUT, adverb. *come si voglia*, ὅπως δήποτε, utcunque, quocunque modo. V. *Ut* in fine.

U V

UVA, æ, f. *uva*, σταφυλή, fructus vitis. Sic dictus ab uvore, ut scribit *Varro l.* 4. *de L. L. c.* 21. *extr.* & *Serv. ad Ecl.* 10. v. 20. nempe ob humorem intrinsecum. *Cic. de Senect. c.* 15. Gemma, a qua oriens uva se ostendit, quæ & succo terræ & calore solis augescens primo est peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit. *Virg.* 1. *Georg.* v. 54. Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ. *Id. Ecl.* 9. v. 49. Duceret apricis in collibus uva colorem. *Propert. l.* 4. *el.* 2. v. 13. Prima mihi variat liventibus uva racemis. & *l.* 3. *el.* 15 v. 18. Et nova pressantes inquinet uva pedes. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. v. 45. Aurea tunc pressos pedibus dedit uva liquores. & *eleg.* 5. v. 85. Oblitus & musto feriet pede rustieus uvas. *Juvenal. sat.* 2. v. 81. Uvaque conspecta livorem ducit ab uva. *Ovid.* 3. *Met.* v. 668. Ipse (*Bacchus*) racemiferis frontem circumdatus uvis. *Horat. epod.* 2. v. 20. Certantem & uvam purpuræ. *Catull. carm.* 19. *ad Priap.* v. 14. Uvæ rubens. & *carm.* 20. v. 8. dulcis. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 15. v. 11. dum mustis uva tumebit. *Id.* 2. *de art. am.* v. 316. Plenaque purpureo subrubet uva mero. *Id.* 3. *Fast.* v. 413. uvæ pictæ. ¶ Varia uvarum genera, ac nomina enumerantur a *Colum. l.* 3. *c.* 2. & 2. *Plin. l.* 14. *c.* 2. & 2. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 25. *Macrob. sub fin. lib.* 2. *Saturnal.* & *Virg.* 2. *Georg.* a *vers.* 91. quæ collegit *Matth. Gesner.* in *Lexic.* *Auctor.* *R.* *R.* *verb.* Vitis. ¶ Translate ponitur pro vino. *Horat. l.* 1. *od.* 20. v. 90. prelo domitam Caleno tu bibes uvam. *Juvenal. sat.* 5. v. 31. Calcatamque tenet bellis socialibus uvam. ¶ Et pro vite. *Virg.* 2. *Georg.* v. 60. Et turpes avibus prædam fert uva racemos. ¶ Dicitur & de aliis fructibus, qui in morem racemi constant ex pluribus acinis conglobatis. *Plin. l.* 12. *c.* 13. Amomi uva etiam in usu est. ¶ Item de apibus, cum collectæ sunt, & in modum botri dependent. *Virg.* 4. *Georg.* v. 557. jamque arbore summa Confluere, & lentis uvam demittere ramis. *Juvenal. sat.* 13. v. 68. Examenque apium longe consederit uva. Adde *Plin. l.* 11. *c.* 17. ¶ Est etiam hoc nomine caruncula in fine palati, dependens ante fauces, quæ in homine hiante conspicitur, *ugola*, *uvola*, κίων: & præcipua sic dicitur, cum præter naturam descendit, intumescit, & inflammatur. *Cels. l.* 7. *c.* 12. *sect.* 3. Uva, si cum inflammatione descendit, dolorique est, & subrubicundi coloris, præcidi sine periculo non potest. Si vero inflammatio nulla est, nihilominus ea ultra justum modum a pituita diducta est, & tenuis, acuta, alba est, præcidi debet: itemque si ima, livida, & crassa, &c. *Martial. l.* 10. *epigr.* 56. Non secat, & tollit stillantem Fannius uvam. *Cels. lib.* 6. *cap.* 14. *ad fin.* Uvam tumentem reprimere. *Plin. l.* 23. *c.* 8. *a med.* Uvæ jacentis remedium. & *c.* 7. *circa med.* Uvam sanciam sedare. & *l.* 30. *c.* 4. *circa med.* mitigare. *Id. l.* 20. *c.* 18. levare. *Id. l.* 25. *c.* 8. *ad fin.* cohibere. *Id. l.* 34. *c.* 12. compescere. ¶ Item piscis marinus, cujus meminit *Plin. lib.* 9. *c.* 2. *in fin.* & *l.* 32. *c.* 10. *ad fin.* & *c.* 11.

UVENS, tis, *umido*, humidus, uvidus, uvorem habens. *Sil. l.* 7. v. 851. Uventi iterum admovit tepefacta palato. *Petron. in Sat. c.* 115. Uventes oculi. Rursus *Sil. l.* 2. v. 469. Uventis rores noctis. & *l.* 8 v. 227. uventia ora. & *vers.* 460. uventes nebulæ. *Stat. l.* 3. *silv.* 1. v. 144. Ipsæ pumiceis virides Nereides antris Exsiliunt ultro, & scopulis uventibus hærent. Ubique autem in *humentes* facili mutatione transiit.

UVESCO, is, n. 3. *ammollarsi*, βρέχομαι, humidus fio, humorem contraho. *Lucret. l.* 1. v. 305. Denique fluctifrago suspensæ in litore vestes Uvescunt, eædem dispansæ in sole serescunt. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. v. 69 seu capit ceria (*conviva*) fortis Pocula, seu modicis uvescit lætius. *h. e.* pitissando rorantibus & minutis poculis se perfundit.

UVIDULUS, a, um, humidulus. *Catull. carm.* 65. *de coma Beren.* v. 63. Uvidulum a fluctu sidus. Sunt qui leg. *viridulum*, facili mutatione, sed non probanda.

UVIDUS, a, um, *umido*, *acquidoso*, *molle*, *bagnato*, *rorido*, uvens, madens, udus, humidus. Quidam ita distinguunt ab *humido*, ut *uvidus* sit, qui humorem intrinsecum habet, *humidus*, qui externus madet. Sed hoc discrimen non servatur. *Plaut. Rud.* 4 5. 5. Non vides, referre me uvidum rete sine squamoso pecu? *Id. ibid.* 2. 7. 15. & *Horat. l.* 1. *od.* 5. *in fin.* Uvida vestimenta. *scil.* ex naufragio. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 627. locus aspergine multa Uvidus ex alto desilientis aquæ. & *l.* 3. v. 238. Uvidaque e tenero palmite gemma tumet. *Tibull. l.* 1. *el.* 9. v. 57. pugnantibus uvida linguis Oscula. *Colum. lib.* 7. *c.* 3. Cæli status uvidus, ventosusque. *Virg.* 1. *Georg.* v. 418 Juppiter uvidus austris. *Id. Ecl.* 10. v. 20. Uvidus hiberna venit de glande Menalcas. *h. e.* pinguis, inquit *Serv.* quia pingues humidi sunt. *Horat. l.* 2. *od.* 19. v. 18. uvidus Bacchus, *h. e.* vino madens. Sic *l.* 4. *od.* 5. *in fin.* dicimus integro Sicci mane die, dicimus uvidi. ¶ Irriguus. *Id. l.* 4. *od.* 2. v. 30. circa nemus uvidique Tiburis rivos. *Colum. l.* 5. *c.* 2. *ante med.* Perpinguis, & uvida terra. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 688. rura parva, sed assiduis uvida semper aquis. ¶ Uliginosus ager, inquit *Serv. ad* 2. *Georg.* v. 184. est semper humidus: uvidus dicitur, qui eliquando siccatur. ¶ Comparativ. *Tertull. de Jejun. c.* 1. *ad fin.* Uvidiora poma. *frutti più sugosi*.

UVIFER, ra, rum, σταφυλοφόρος, qui uvas producit. *Stat. lib.* 6. *silv.* 3. v. 64. Atque Echo simul hinc, & inde fractum Gauro Massicus uvifer remittit. *Sil. l.* 7. v. 263. Massicus uviferis addebat nomina glebis. Adde *vers.* 207.

VULCANAL, & Volcanal, lis, n. locus Romæ supra Comitium, cujus meminit *Festus* in *Statua*.

VULCANALIS, & Volcanalis, le, Ἡφαίστιος, ad Vulcanum pertinens, ut Vulcanalis Flamen, *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 15. ¶ *Vulcanalia*, um, festum in honorem Vulcani, quod Augusto mense a. d. X. cal. Septembr. celebrabatur. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. *a med.* Volcanalia a Volcano, quod ei tum feriæ, & quod eo die populus pro se in ignem animalia mittit. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *sect.* 18. & 67. Augusto circa Vulcanalia tertia satio est. *Plin. l.* 17. *cap.*

cap. 27. *sub fin.* Fieri, cum Vulcanalibus tonuit, cadunt. *Plin. ad* res l. 3. *ep.* 5. *ante med.* Lucubrare a Vulcanalibus incipiebat, non auspicandi gratia, sed studendi. *Sallust. in fragm* apud *Non.* c. 8. n. 49 Cum Vulcanaliorum die ibidem moratur. V. *Saturnalia.* ¶ Aliud fuit Vulcani testum, de quo V. in *Tubilustrium.*

VULCANIUS, & *Volcanius*, a, um, Ἡφαίστειος, ad Vulcanum pertinens. *Lucil.* apud *Non.* c. 12. n. 15. Solus jam vim de classe prohibuit Vulcaniam. *h. e.* ignem. *Sic Virg.* 10. *Æn.* v. 407. extenditur una Horrida per latos acies Vulcania campos. *h. e.* incendium: quod est *Silio lib.* 14. v. 423. Vulcania pestis. *Cic.* 2 *Tuscul.* c. 14. *a med.* Pungit dolor, vel fodiat sane. si nudus es, da jugulum: sin tectus Vulcaniis armis, id est fortitudine, resiste. *Ovid. Met.* 15. v. 315. Vulcania Lemnos. *h. e.* Vulcano sacra; unde altera ex ejus urbibus Hephæstia. V. *Lemnos.* ¶ Vulcaniæ insulæ, Ἡφαιστιάδες νῆσοι, quæ & Æoliæ, septem sunt in mari infero citra Siciliam: quarum una est Lipare: omnium autem terra sulphurea est, & ignem per intervalla evomens, unde fabulati sunt, ibi esse Vulcani officinam. *Plin. lib.* 3. c. 9. Sed *Cic.* 3. *de nat. Deor. cap.* 22. dictas esse ait a Vulcano Menalii filio, qui ibi regnarit.

VULCANUS, & Volcanus, i, m. *Volcano*, Ἥφαιστος, filius Jovis & Junonis, qui a parentibus ob deformitatem (licet alii alias causas afferant) cælo præcipitatus est, dejectusque in Lemnum insulam, ubi ab Eurynome Oceani & Tethyos filia nutritus est, vel ut alii volunt, a simiis. Ea autem ruina, qua decidit de cælo, claudus factus est: unde ab *Homero, Iliad A*, v. 6. 7. & alibi dicitur ἀμφιγυήεις, *h. e.* utroque pede claudus. Deus ignis & fabrorum præses putatus est. Fingitur etiam faber deorum, quia Jovi fulmina, & diis arma adversus Gigantes fabricavisse creditur. Ab eo factum etiam volunt, quicquid artificiose fabricatum est, ut monile Hermiones, coronam Ariadnæ, currum Solis, arma Achillis, & Æneæ, & hujusmodi. Officinam autem habere fertur in Lemno, una cum Cyclopibus ministris. Etsi de diis optime meritus est bello illo cum Gigantibus, non tamen ad eorum mensam admissus est. Quin etiam, cum Minervæ nuptias appetiisset, repulsam passus est. Quare aliam sibi uxorem quærens, Venerem duxit: quam cum postea una cum Marte in adulterio deprehendisset, ambos reti, & insensibilibus catenis ita colligavit, ut neuter abire posset, donec ab omnibus diis & deabus visi & derisi sunt. Hinc fabulam Chimici de conjunctione ferri, & æris, seu cupri interpretantur. ¶ Multi hoc nomine fuerunt. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 22. Vulcani item complures: primus cælo natus, ex quo Minerva Apollinem eum (*peperit*) cujus in tutela Athenas antiqui Historici esse voluerunt: secundus in Nilo natus, Opas, ut Ægyptii appellant, quem custodem esse Ægypti volunt: tertius ex tertio Jove & Junone, qui Lemni fabricæ traditur præfuisse: quartus Menalio natus, qui tenuit insulas propter Siciliam, quæ Vulcaniæ nominabantur. ¶ Metonymice ponitur pro igne, ut Bacchus pro vino, Ceres pro frugibus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 185. Quo ambulas tu, qui Vulcanum in cornu conclusum geris? *Idest* ignem geris in laterna cornea. *Virg.* 7. *Æn.* v. 77. totis Vulcanum spargere tectis. ¶ *Volcanus* est in lib. veterib. MSS. & in aliquot Lapidib. (apud *Gruter pag.* 61. n. 1. 4. & 5. & *pag.* 1069. n. 4. & 5. &c. ubi *Volkanus* scriptum est.) ut *Manut. Dausqu. Cellar.* testantur, qui ob id eam scriptionem probant. At duo posteriores etiam *Vulcanus* admittunt, pro quo & Lapides sunt, & consuetudo. ¶ *Vossius* putat hoc nomen esse corruptum ex *Tubalcain*, qui ut habetur *Genes.* 4. 22. fuit malleator, & faber in cuncta opera æris, & ferri. V. *Catamitus.*

VULGA. V. *Bulga.*

VULGARE, &

VULGARIE, adverb. V. in *Vulgariter.*

VULGARIS, & Volgaris, re, *del volgo, che si usa con tutti, ordinario, comunale, vile, volgare*, δημώδης, ad vulgus pertinens, pervulgatus, communis, protritus, vilis. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 2. *ad fin.* In omni arte, cujus usus vulgaris communisque non sit. *Id.* 1. *de Orat. c.* 38. *a med.* In communi vita, & vulgari hominum consuetudine. & c. 25. *a med.* Genera forensis dictionis ad vulgarem popularemque sensum accommodata. *Id.* 1. *Offic. c.* 16. *extr.* Vulgaris liberalitas. *h. e.* quæ in vulgus, seu in omnes exercetur. *Id. pro Planc. c.* 19 Vulgari & pervagata declamatione contendere. *Id. in Orat. c.* 57. *ad fin.* Ut pervagatum & vulgare videatur. *Id. pro Quint. c.* 18. Hæc vulgaria & obsoleta sunt: res autem nova & inaudita. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 26. Nihil tam vile, neque tam vulgare est, cujus partem ullam reliquerint. *Plin. l.* 3. *ep.* 20. *ad fin.* Quousque illa vulgaria? Eho quid agis? Ecquid commode vales? *quei complimenti comuni a fatti.* & *Cic.* 2. *de Orat. c.* 25. *sub fin.* Vulgaris opinio. *Horat. l.* 2. *sat* 2. v. 38. Jejunus stomachus raro vulgaria temnit. *h. e.* viliores cibos, & vulgo parabiles. *Id. l.* 3. *od.* 2. v. 23. Virtus cœtus vulgares, & udam Spernit humum fugiente penna. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 3. *extr.* Ut intelligat meam commendationem non vulgarem fuisse. *h. e.* translatitiam, & levem. *Quintil. in præfat. l.* 8. Ne vulgarem viam ingressus alienis vestigiis insisterem. *h. e.* usitatam, confectam, tritam. *Id. l.* 10 c. 1. Humilia & vulgaria verba. *Suet. in Vitell. c.* 2. & *Ovid.* 4. *Fast.* v. 865. vulgares puellæ. *h. e.* quæ prostant. *Plin. l.* 10. c. 41. *de picis.* Nec vulgaris illis forma, quamvis non spectandi. *h. e.* quotidiana, & qualis vulgo videri solet. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 46. *circa med.* Artis vulgares, coquos, pistores, lecticarios. & *Tacit.* 16. *Ann. c.* 22. Vulgaria patrum consulta. *decreti ordinarj.* & *Lucan. l.* 5. v. 219. Denique a luce sacra, qua vidit fata, refertur Ad vulgare jubar, &c. *h. e.* ad lumen solis, quod vulgo patet, & vulgo omnia. ¶ *Vulgare est*, vulgo fit, passim usurpatur, usitatum, translatitium est, *si usa comunemente.* *Plin. l.* 16. c. 31. *in fin.* Prostratas arbores restitui plerumque, & quadam terræ cicatrice vivescere, vulgare est. *Id. l.* 14. c. 19. *a med.* Resina condire musta, vulgare est Italiæ, provinciisque finitimis.

VULGARITAS, atis, f. idem ac vulgus. *Arnob. l.* 3. *adverf. Gent. pag.* 123. Palem, sed non feminam illam, quam vulgaritas accipit, sed masculini nescio quem generis ministrum Jovis.

VULGARITER, adverb. *volgarmente*, κοινῶς, vulgo, e vulgo. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 69. Ut intelligeres, me non vulgariter, nec ambitiose, sed ut pro homine intimo ac mihi pernecessario scribere. Alii leg. *vulgaris*, alii *vulgare*, quæ item sint adverbia pro *vulgariter*. *Plin. l.* 8. c. 5. Ne quis vulgariter electam putet. *scelta dal volgo.* *Id. l.* 28. c. 24. Vituli quoque jus vulgariter datum inter auxilia ecchacorum tradunt. *comunemente.*

VULGARIUS, a, um, idem ac vulgaris. *Turpil.* apud *Non.* c. 6. n. 41. Non est mediocris res, neque vulgaria fallacia hæc. *Gell. l.* 8. c. 16. *a med.* Verbum vulgariæ significationis. *Id. l.* 12. c. 10. In libris vulgariis scriptum est. Adde *Nævium*, & *Afran.* apud *Non. ibid.* & *Gell. l.* 2. c. 28. & *l.* 16. c. 9.

VULGATE, adverb. per vulgus, vulgando. *Ammian. l.* 15. c. 3. (*al.* 4.) Hæc augente vulgatius fama. Adde *l.* 31. c. 5. (*al.* 8.)

VULGATOR, oris, m. *divolgatore*, διαφημιστής. qui vulgat, idest aliquid in vulgus disseminat, enuntiator. *Ovid. l.* 3. *Amor. el.* 7. v. 51. Sic aret mediis taciti vulgator in undis, Pomaque, quæ nullo tempore tangat, habet. *h. e.* Tantalus, qui deorum mensæ adhibitus, illorum arcana enuntiavit.

VULGATUS, a, um, *divolgato, fatto pubblico*, δημοσιευθείς. *Cic. de Harusp. resp. c.* 7. *a med.* Quæ navis unquam in flumine publico tam vulgata omnibus, quam istius ætas fuit? *Liv. l.* 1. c. 7. Vulgatior fama est, ludibrio fratris Remum novos transiluisse muros. *Id. l.* 5 c. 47. Vulgati valuit in pecua morbi. *Horat. l.* 4. *od.* 9. v. 5. Artes non ante vulgatæ. *Virg.* 2. *Æn.* v. 461. Bellaque jam fama totum vulgata per orbem. *Liv. l.* 1. c. 4. Femina vulgato corpore. *h. e.* prostituto. *Ovid.* 4. *Met.* v. 276. vulgatis amores. *Lucan. l.* 9. v. 22. vulgata per orbem fabula. *Id. l.* 8. v. 312. vulgatus mundus. *conosciuto.* & *Quintil. l.* 10 c. 1. *ad fin.* Vulgata falso opinio de aliquo. *Id l.* 2. c. 4. *a med.* Nam quid hi possint in causis proprium invenire, qui etiam in his, quæ sunt communia, & in plurimis causis tractantur, vulgatissimus innixa verba, nisi tanto ante præparatis, persequi nequeant?

VULGATUS, us, m. vulgandi actus. *Sidon. l.* 8 *ep.* 1. Sufficere suspicabamur, si quid superiora vulgatu protulissemus.

VULGIVAGUS, & Volgivagus, a, um, πανδημόσιος, vulgaris, & vagus. *Lucret. l.* 4. v. 1064 vulgivagaque vagus Venere. *idest* secutor plebejæ populariisque Veneris, non certæ mulieris amore captus. *Id. l.* 5. v. 930. Vulgivago vitam tractabant more ferarum.

VULGO, & Volgo, as, avi, atum, a. 1. *divolgare, spargere*, δημοσιεύω, est aliquam rem vulgo communem facere, in vulgus spargere, ut *vulgare morbos*, idest morborum contagia in vulgus propagare. *Liv. l.* 5. c. 6. Ministeriaque invicem, ac contagio ipsa vulgabant morbos. *Curt. l.* 9 *c.* 10. Contagium morbi etiam in alios vulgatum est. ¶ Interdum est prostituere, permiscere. *Liv. l.* 4. c. 2. Quam enim aliam vim connubia promiscua habere, nisi ut ferarum prope ritu vulgentur concubitus plebis Patrumque? *Id. l.* 3 *cap.* 35. Vulgari cum privatis. *frammischiersi, e trattare.* ¶ Interdum in vulgus enuntiare, rem occultam in lucem proferre, patefacere, *divolgare, pubblicare, manifestare, palesare*, δημοσιεύειν. *Virg.* 10. *Æn.* v. 64. quid me alta silentia cogis Rumpere, & obductum verbis vulgare dolorem? *Liv.* 3. c. 34. Vulgatur deinde rumor, duas deesse tabulas. *Id. l.* 28. c. 27. Non quod ego vulgari facinus per omnes velim. *Quintil. in proœm. l.* 1. Vulgare librum. *Varr.* apud *Non.* c. 3. n. 261. Vulgare aliquid in vulgus. *Plaut. Mil.* 4. 2. 44 Vulgare aliquem vulgo. ¶ Significat etiam communem omnibus facere. *Liv. l.* 2. c. 29. P. Virginius rem non vulgabat: de iis tantum, qui Volsco bello militassent, agendum censebat. ¶ *Vulgare corpus* dicuntur meretrices, quæ parata sunt omnibus dare. *Id. l.* 1. c. 4. Sunt qui Laurentiam vulgato corpore lupam inter pastores vocatam putant. *Aurel. Vict. de orig. gentis Rom.* c. 21. Pistio vulgare corpus. ¶ *Vulgare locum aliquem*, notum facere. *Valer. Flacc. l.* 4. v. 419. Bosporon hinc veteres errantis nomine divæ Vulgavere. ¶ De scriptione V. in *Vulgus.*

VULGO, & Volgo, *comunemente, da tutti*, κοινῇ, πανδημεί, apud vulgus, ab omnibus, passim: adverb. seu ablativus casus adverbii more positus. *Cic. pro Mur. cap.* 35. Ad prandium invitare vulgo, passim. quid est vulgo? universos. *Nep. in Alcib. cap.* 6. Illum unum omnes prosequebantur: coronis aureis æneisque vulgo donabatur. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 10. Vulgo loquebantur, Antonium mansurum esse Casilini. *Cels. lib.* 4. c. 4. *sect.* 2. *sub fin.* Vulgo audio, si quis pullum hirundinum ederit, angina toto anno non periclitari. *Phædr. lib.* 5 *fab.* 3. v. 1. Uno peritos hariolo velocius vulgo esse fertur. *Terent. Andr.* 2. 5. 15. Verum illud verbum est, vulgo quod dici solet: omnes sibi malle melius esse quam alteri. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 29 Ejusmodi tempus erat, ut homines vulgo impune occiderentur. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 39. *a med.* Vulgo totis castris testamenta obsignabantur. & *l.* 5. c. 33. *ad fin.* Accidit, quod fieri necesse erat, ut vulgo milites ab signis discederent. *a frotte.* *Plin. l.* 16. c. 18. *a med.* Arbor Alpina, nec vulgo nota. *Cic. ad Dolabell. post epist.* 17. *l.* 14. *ad Attic.* Vulgo hominum opinio totum me adscribit tuis laudibus. *Id. Verr.* 6. c. 28. Vulgo ostendere se proferre aliquid. *a tutti.* & *l.* 1. *de Invent. c.* 28. *ad fin.* Quæritur, natura ejus evenire vulgo soleat, an insolenter, ac

caro

rare. h. e. persæpe, fere. Id. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 6. ad fin. Hisce litteris, quas vulgo ad te mitto, nihil fere scribo, quod, si in alicujus manus inciderit, moleste ferendum sit. h. e. palam, publice, in vulgus. Liv. l. 26. c. 27. ante med. Juvenes nobiles Campanos id incendium fecisse: vulgoque facturos alia, ni comprehendantur. h. e. multis aliis in locis. Virg. Ecl. 4. v. 25. Assyrium vulgo nascetur amomum. da per tutto. Et l. 3. Georg. v. 494 Hinc lætis vituli vulgo moriuntur in herbis. h. e. catervatim, universim. Id. 3 Æn. v. 643. Centum alii curva hæc habitant ad litora vulgo Infandi Cyclopes. h. e. passim per hæc litora. Terent. Heaut. 3. 1. 37. Et coacta ingratiis postilla cœpit victum vulgo quærere. Modestin. Dig. l. 1. tit. 5. leg. 23. Vulgo concepti dicuntur, qui patrem demonstrare non possunt: vel qui possunt quidem, sed eum habent, quem habere non licet. ¶ De scriptione V in voce sequenti.

VULGUS, & Volgus, i, neutr. sæpius, quam masc. popolo, volgo, moltitudine, τὸ πλῆθος, οἱ πολλοὶ, ὄχλος, populus, plebs, turba: & fere ita accipitur, ut a sapientibus, & nobilibus distinguatur. Cic. in Bruto, c. 53. extr. Sapientis judicium a judicio vulgi discrepat. Id. 2. de Divin. c. 41. sub fin. Fani pulcritudo, & vetustas Prænestinarum etiam nunc retinet sortium nomen: atque id in vulgus. quis enim magistratus, aut quis vir illustrior utitur sortibus? Sallust. in Catil. c. 20. a med. Postquam respublica in paucorum potentium jus atque ditionem concessit, semper illis reges vectigales esse, populi, nationes stipendia pendere: ceteri omnes, strenui, boni, nobiles, atque ignobiles, vulgus fuimus sine gratia, sine auctoritate, his obnoxii. Justin. l. 41. c. 1. Veluti vulgus sine nomine, præda victorum fuere. Cic. pro Planc. cap. 4. Non est enim consilium in vulgo, non ratio, non discrimen, non diligentia: semperque sapientes ea, quæ populus fecisset, ferenda, non semper laudanda duxerunt. Virg. 2. Æn. v. 39. Scinditur incertum studia in contraria vulgus. Horat. l. 2. od. 16 extr. malignum spernere vulgus. Id. l. 1. ep. 33. v. 25. infidum. Stat. l. 2 Silv. 1. v. 123. mobile. Sallust. in Jug. c. 70. Vulgus, uti plerumque solet, ingenio mobili, seditiosum, atque discordiosum, erat cupidum rerum novarum, quieti & otio adversum. Lucan. l. 9 v. 159 Spargere aliquid per vulgus. Phædr. l. 4. fab. 14 v. 3 Prometheus auctor vulgi fictilis. h. e. hominum e luto factorum. ¶ In vulgus, apud vulgus, vulgo. Cic. in proœm. Parad. Cato ea sentit, quæ non sane probantur in vulgus. Id. Attic. l. 2. ep. 21. circa med. Quod in vulgus gratum esse sentimus. Et l. 9. ep. 5. Alter religiosus etiam nunc dicer, alter in vulgus ignotus. Id. 2. Tuscul. c. 26. In vulgus insipientium opinio valet honestatis. Liv. in fin. c. 3 l. 22. Miles in vulgus lætus ferocia ducis. Tacit. 1. Hist. c. 71. in fin. Celebrata in vulgus Celsi salus. Et l. 2 c 93. Crebræ in vulgus mortes. Et c. 26. extr. Apud paucos ea ducis ratio probata: in vulgus adverso rumore fuit. Lucan. l. 1. v. 131. famæque petitor Multa dare in vulgus. ¶ In vulgo, idem Plin. l. 20. c. 11. Apii gratia in vulgo est. ¶ Vulgus, multitudo quælibet. Cic. de clar. Orator. c. ult. Numerari in vulgo patronorum. Horat. l. 2. od. 13 v. 32. Pugnas, & exactos tyrannos Densum humeris bibit aure volgus. umbrarum. & Terent. Andr. 3. 4. 4. Quod volgus servorum solet. Lucan. l. 7. v. 38. laceratset crine soluto Pectora femineum, ceu Bruti funere, vulgus. Senec. in Hippol. v. 597 vulgus æquoreum cit. h. e. marina monstra. Virg. 3. Georg. v. 468. culpam ferro compesce, priusquam Dira per incautum serpant contagia volgus. h. e. totum gregem ovium. ¶ Masculino gen. Virg. 2. Æn. v. 98. & spargere voces In volgum ambiguas. Varr. apud Non. c. 3. n. 261. Quem si vulgus secutus esset, dispereram, si, &c. Adde Phædr. loc. cit. & Sisenn. & Acc. apud Non. ibid. ¶ Vulgus qui amant, sequi videntur usitatiorem consuetudinem, quam tamen & antiqui libri non uni fulciunt: qui volgus, antiquitati magis adhærent. Utraque scriptio proba.

VULNERABILIS, le. Active de eo, qui vulnerat. Cæl. Aurelian. Acutor. l. 3. c. 17. ad fin. Intestina plurima materia, & acerrima, & vulnerabili onerata. h. e. rodente, lancinante.

VULNERARIUS, a, um, da ferite, τραυματικός, ad vulnera pertinens, ut Vulnerarium medicamentum, quod vulnerum sanandorum vim habet, Vulnerarium emplastrum, quod vulneribus imponitur. Plin. l. 23. c. 4. Vulnerariis emplastris utile. Id. l. 35. c. 11. sub fin. Cruda autem ærugo vulnerariis emplastris miscetur. ¶ Id. l. 29. c. 1. ante med. scribit, vulnerarium vocatum fuisse Romæ Archagathum Lysaniæ filium medicum, quia secare & urere sæpe consueverat; mox a sævitia id sæpius factitandi carnificem dictum.

VULNERATIO, onis, f. ferita, τρῶμα, τρῶσις, actus vulnerandi. Cic. pro Cæcin. c. 16 in fin. Sin autem vim sine cæde, sine vulneratione, sine sanguine nullam intelligetis. ¶ Sumitur etiam translate pro læsione. Cic. in Pison. c. 20. ad fin. Major hæc est vitæ, famæ, salutis suæ vulneratio.

VULNERATUS, a, um, ferito, impiagato, sauciatus, τρωθείς. Cic. post redit. in Sen. c. 3. Sanctissimum corpus vulneratum ferro, confectumque vidistis. Plin. l. 28. c. 17. sub fin. Quadrigis agendis tractos, rotave vulneratos. Id. l. 11. c. 39. Cutis ubicumque sine carne est, vulnerata non coit. Id. l. 7. c. 28. circa med. Vulneratus humerum, ac femur. Liv. l. 37. c. 24. a med. Ipsius Eudami multis ictibus vulnerata navis erat. maltrattata. ¶ Metaphorice Quintil. l. 7. c. 2. circa med. Læsum & vulneratum reum speravere hac invidia opprimi posse.

VULNERO, as, avi, atum, a. 1. ferire, impiagare, τιτρώσκω, ὠτειλόω, vulnus infligo, saucio, ferio. Cic. pro Sext. cap. 10. a med. Acie ipsa, & ferri viribus vulnerari. Nep. in Eumen. c. 4. Ab hoc aliquot plagis Eumenes vulneratur. Sallust. in Jug. c. 61. sub fin. Plerosque jacula tormentis, aut manu emissa vulnerabant. Cæs. sub fin. l. 5. B. Gall. Ne quis quemquam prius vulneraret, quam illum interfectum videret. Justin. l. 15. c. 3 ad fin. Lysimachum hastæ cuspide ita in fronte vulneravit, ut, &c. Ovid. 11. Met. v. 372. aper Vulnerat armentum, sternitque hinc inde omne. Id. l. 1. de art. am. v. 21. Amor mea vulnerat arcu Pectora. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 311. Et quid cornipedes in pocula vulnerat audax Massagetes. scil. quia lac concretum cum sanguine potat equino, ut ait de Gelonis Virg. 3. Georg. v. 463 ¶ Cædere, frangere. Plin. l. 37. c. 5. de smaragd. Scythicorum tanta duritia est, ut nequeant vulnerari. ¶ Metaphorice Cic. de Haruspic. resp. c. 1. ad fin. Haud potest gravioribus a me verbis vulnerari, quam est a gravissimo viro confectus ac trucidatus. Id. Catil. 1. c. 4. Quos ferro trucidari oportebat, eos nondum voce vulnero. Liv. l. 34. c. 7. a med. Virorum hoc animos vulnerare posset: quid muliercularum censetis, quas etiam parva movent? Ovid. Heroid. ep. 19. v. 105. Ah potius peream quam crimine vulnerer isto! Et ep. 21. v. 38. Nunc laudata gemo, ... & proprio vulneror ipsa bono. Id. 2. ex Pont. ep. 7. v. 41. continuo Fortunæ vulneror ictu. Virg. 8. Æn. v. 583 gravior ne nuntius aures Vulneret. Lactant. l. 7 c. 1. a med. Qui libidinum stimulis incitari, &c. vulnerant aurea eorum præcepta continentiæ.

VULNIFER, a, um, vulnus ferens, vulnificus. Prudent. in Psychom. v. 178. Illa globos legionum, & concurrentia sumpit Agmina, vulniferos gradiens intacta per imbres. Cornel. Gall. (quicumque is est) eleg. 5. v. 98. cristatum vulniferumque caput.

VULNIFICUS, a, um, che può ferire, τραυματοποιός, qui vulnus infligere potest. Virg. 8. Æn. v. 446. Vulnificusque chalybs vasta fornace liquescit. Val. Flacc. l. 1. v. 420. de castib. Taurea vulnifico portat celataque plumbo Terga Lacon. Ovid. Met. 8. v. 359. In juvenes vasto sic impete vulnificus sus Fertur.

VULNUS, & Volnus, eris, n. ferita, piaga, τραῦμα, πληγή, hians & patens apertura in corpore ex ictu, aut morsu. Quid ab ulcere & plaga differat, in iis vocib. dictum est. Plaut. Truculent. 4. 5. v. 50. Mihi homo cave faxis volnus, tibi jam cui sunt dentes ferrei. Cic. pro Mil. c. 24. a med. Mirabar, vulnus in latere, quod acu punctum videretur, pro ictu gladiatoris probari. Phædr. l. 2. fab. 3. v. 3. remedium vulneris. h. e. morsus canis. Ovid. Met. 12. v. 491. capuloque tenus demisit in armos Ensem fatiferum, exegitque in viscera motu, Versavitque manum, vulnusque in vulnere fecit. Cic. pro Sext. c. 10. Excipere vulnera. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 45. ad fin. sustinere. Et l. 2. c. 6 a med. inferre. Ovid. 1. Amor. el. 2. v. 44 & Senec. in Troadib. v. 676. Et in Thyest. vers. 1057 ferro dare. Val. Flacc. l. 6. v. 193. spargere funda. Cic. de Haruspic. resp. c. 19 Ut tamquam fortis in pugna vir, acceptis a forti adversario vulneribus adversis, cadere videatur. Liv. l. 24. c. 26. ad fin. Confecta vulneribus. Et c. 7. Vulneribus confodi. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 25. defessi pedem referre cœperunt. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 33 a med. Mori ex vulneribus. Cic. 2. de Orat. c. 61. Claudicare ex vulnere ob rempublicam accepto. Id. Tuscul. 2. c. 17. Et l. 3. de nat. Deor. c. 22. Obligare vulnus. Cels. l. 5. c. 26 sect. 24. deligare. Terent. Eun. 4. 7 9. abstergere. Cels. l. 7. c. 26. ad fin. fovere aqua calida. Id. lib. 5. cap. 26. sect. 23. glutinare. Et ibid. Et sect. 29. purgare. Et sect. 30. implere. Plin. lib. 23. cap. 7. ad fin. ad cicatricem perducere. ¶ De ictu & cæsura arboris, lapidis, & hujusmodi. Virg. 2. Æn. v. 630. ornus vulneribus paulatim evicta supremum Congemuit, traxitque jugis avulsa ruinam. colpi. & Juvenal. sat. 6 v. 246. quis non vidit vulnera pali? Ovid. Met. 9. v. 383. ab acutæ vulnere falcis, A pecoris morsu frondes defendite nostras. Id. 4. ex Pont. ep. 7. v. 38. Parsque fere scuti vulnere nulla vacet. Plin. l. 19. c. 8 ante med. Pruinæ, nisi obliquo vulnere defendatur medulla, plurimum nocent. taglio. ¶ Scissura. Juvenal. sat. 3. v. 49. si rupta calceus alter Pelle patet: vel si consuto vulnere crassum, Atque recens linum ostendit non una cicatrix. Ovid. 1. Fast. v. 665. Rusticus emeritum palo suspendat aratrum: Omne reformidat frigida vulnus humus. ¶ Metonymice est ipsum telum, quo vulnus fit. Virg. 10. Æn. v. 140. Vulnera dirigere, & calamos armare veneno. Sil. l. 5. v. 251. Ac simul infesto Laterenum vulnere truncæ Arboris urgebat. Et lib. 1. v. 397. Hunc miseratus adest infesto vulnere Ladmus. ¶ Et ipse ictus, quo vulnus infligitur. Ovid. Met. 12. v. 103. de tauro. Cum sua terribili petit irritamina cornu, Puniceas vestes elusaque vulnera sentit. Senec. in Herc. Oet. v. 160. vulnera dirigit Parthus Gnossiacis certior ictibus. Sil. l. 2. v. 92. Dirigit aligero lethalia vulnera ferro. Valer. Flacc. l. 6 v. 653. Æsoniæ vulnus fatale sed hastæ Per clypeum, per pectus abit. Lucan. l. 3. v. 567. Jam non excussis torquentur tela lacertis, Nec longinqua cadunt jaculato vulnera ferro. Propert. l. 2. el. 1. v. 13. Hyali percussus vulnere rami. ¶ Metaphorice est calamitas, casus adversus, pernicies, damnum. Cic. 1. Acad. c. 3. ad fin. & Lucan. l. 8. v. 72. Fortunæ gravissimo percussus vulnere. Id. 4. Fam. ep. 6. a med. Hoc tam gravi vulnere etiam illa, quæ consanuisse videbantur, recrudescunt. Id. 4. de Fin. c. 24. Et Attic. l. 5. ep. 17. ad fin. Quæ hic reipublicæ vulnera imponebat, eadem ille sanabat. Id. pro Sext. c. 7. sub fin. Scelera & vulnera infesta reipublicæ. Id. post redit. in Sen. c. 4. Consulari vulnere concidere. Quintil. in proœm. lib. 6. Num, in quo spem senectutis meæ reponebam, repetito vulnere orbitatis amisi. ¶ Item dolor animi, angor, mœstitia. Virg. 12. Æn. v. 160. Incertam, & tristi turbatam vulnere mentis. Lucret. l. 2. v. 638. Æternumque daret matri sub pectore volnus. Ovid. 5. Met. v. 428. inconsolabile vulnus Mente gerit tacita. ¶ De amore Lucret. l. 1. v. 34.

æterno

æterno devinctus vulnere amoris. *Virg. initio l.* 4. *Æn.* At regina gravi jamdudum saucia cura Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni. Adde *Propert. l.* 2. *el.* 20. *v.* 31. *&* *el.* 23. *v.* 18. & *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 237. ¶ De scriptione recantunt eadem, quæ de *Vulgus* dicta sunt.

VULNUSCULUM, *i*, n. exiguum vulnus, *piaghetta*. *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 1. *a med.* Proinde levis febricula, aut vetus quartana, vel vulnusculum modicum nullum habent in se delictum. Adde *Hieronym. epist.* 89. *ad Augustin. c.* 4.

VULPECULA, *æ*, f. *volpetta, volpicella*, ἀλωπέκιον, parva vulpes. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 31. In qua lepusculos, vulpeculasque sæpe vidisses. *Auct. carm. de Philom. vers.* 39. fallax vulpecula gannit.

VULPES, *&* Volpes, is, f. *volpe*, ἀλώπηξ, animal ferum, singulari astutia. Videtur esse ab ἀλώπηξ, pro quo Æoles [illegible], unde *vulepes* & postea *vulpes*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 20. *extr.* a celeritate nomen adeptam putes, ut ita per syncopen dicatur, quasi *volipes*. ita enim Ælium Stilonem putare. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*a* 10.) *a med.* hanc notationem neque probat, neque rejicit. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 73. Olim quod vulpes ægroto cauta leoni Respondit, referam. ¶ Translate *Pers. sat.* 5. *v.* 117. Astutam vapido servas sub pectore vulpem. *Horat. de art. poet. v.* 437. Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes. ¶ *Jungere vulpes*, proverb. est apud *Virg. Ecl.* 3. *v.* 91. de re valde absurda, neque enim vulpes aptæ unquam jugo esse possunt. ¶ *Vulpes pilum mutat, non mores*, aliud proverb. apud *Sueton. in Vespas. c.* 16. dicitur que de iis, qui vitia alta infixa animo habent, quæ non facile tollunt temporum ætatisve mutatione. ¶ Quam facile vulpes pirum comest, aliud proverbium de iis rebus, quæ facillime fieri possunt, nam vulpes dentatissimæ cum sint, nullo negotio pirum comminuunt. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 32. Tam facile vinces, quam pirum vulpes comest. ¶ Vulpes marina piscis est vulpis similitudine, ejusdemque cum terrestri velocitatis & astutiæ. *Plin. l.* 9. *c.* 43. ¶ In plerisque *Plauti*, & alior. codicib. legitur *volpes* antiquo efferendi more. V. in fin. τῷ *Vulgus*. ¶ In recto singulari *vulpis* sæpe apud *Phædr.* legitur in multis libr. *n. gr. l.* 4. *fab.* 2. *v.* 1. Fame coacta vulpis alta in vinea Uvam appetebat. *Avien.* seu *Avian. fab.* 40. *v.* 7. Hanc augusta nove gaudentem vulpis amictu. Al. leg. *vulpes dum gaudet amictu*. Multa sunt nomina duplicis hujus positionis, *torques* & *torquis*; *apes* & *apis*; *ædes* & *ædis*; *canes* & *canis*, &c.

VULPINARIS, *re*, ad vulpem pertinens, & translate fraudulentus, fallax, ut Vulpinaris amasio, apud *Apul. l.* 3. *Metam.*

VULPINOR, aris, dep. 1. *volpinare, operare in modo di volpe*, ἀλωπεκίζω, mendaciis ac fraudibus vera pervertere, sive effugio: tractum ab ingenio vulpinæ astutiæ, ut placet *Nonio*. *Varr.* apud *eund. c.* 1. *n.* 226. Vulpinare modo, & concursa: qualibet erras.

VULPINUS, a, um, *volpino di volpe*, ἀλωπέκειος, pertinens ad vulpem. *Plin. l.* 28. *c.* 11. *circa med.* Vulpinam linguam habentes in armillis lippituros negant. *Id. l.* 30. *c.* 5. Vulpinus sanguis. *Id. l.* 28. *c.* 13. Vulpinum jecur.

VULPIO, onis, m. callidus, astutus, fallax, mendax. *Apul. in Apolog.* Jam tum vulpionem & impium fuisse.

VULSELLA. V. *Volsella*.

VULSINIUM. V. *Volsiniensis*.

VULSURA, æ, f. ἄλμος, τίλμα, vellendi actus: a *vulsum* sup. verbi *vello*. *Varr. l.* 2. *R. R. c. ult. a med.* Lanam tonsam & non globatam alii vellera, alii vellumina appellant: ex quorum vocabulo animadverti licet, prius lanæ vulsuram, quam tonsuram inventam.

VULSUS, *&* Volsus, a, um, *svelto, sterpato, pelato*, [illegible]. particip. a *vellor*. *Lucan. l.* 6. *v.* 230. vulsa pectore tela. *Plin. l.* 27. *c.* 11. *a med.* Vulsam eam herbam, non hærentem vidi. *Id. l.* 35. *c.* 15. Alumen vulsis pilis illitum. *Sil. l.* 5. *v.* 89. tum signa sequuntur Nulla vulsa manu. ¶ *Vulsi* dicuntur convulsi ex morbo, σπαστικοί. *Plin. l.* 21. *c.* 19. Lilii radices lieni, & ruptis, & vulsis prosunt. Adde *l.* 23. *c.* 1. *ante med.* ¶ *Corpora vulsa*, quibus pili sunt evulsi. *Quintil. in Proœm. l.* 8. Corpora siquis vulsa atque fucata muliebriter comat. *Propert. lib.* 4. *el.* 8. *v.* 23. vulsus nepos. *h. e.* luxui deditus, mollis. pilos autem vellere antiquis in probro fuit. *Senec. in præfat. l.* 1. *controvers. ante med.* Ita nunc, & in istis vulsis atque expolitis quærite oratorem. *Plaut. Aulul.* 2. 9. 5. Tu istum gallum glabriorem reddes mihi, quam vulsus ludius est. *Quintil. l.* 2. *c.* 3. *circa med.* Qui specie capiuntur, vulsis, levatisque, & inustas comas acu comentibus, & non suo colore nitidis plus esse formæ putant, quam possit tribuere incorrupta natura. Adde *l.* 5. *c.* 9. *ad fin.* & *Martial. l.* 8. *epigr.* 47. ¶ Hinc *mens vulsa*, mollis & effeminatus animus. *Id. l.* 2. *epigr.* 36. ¶ Nunc tibi crura pilis, & sunt tibi pectora setis Horrida: sed mens est, Pannice, vulsa tibi. ¶ Item divulsus, eversus. *Liv. l.* 26. *c.* 13. Deum delubra, sepulcra majorum vulsa, temerata, atque violata. Al. omittunt *vulsa*. ¶ In gente Manlia Vulso cognomen fuit, ut L. Manlius Vulso, A. Manlius Vulso, apud *Liv. l.* 22. *c.* 35. & *l.* 40. *c.* 59. Fortasse qui primus ita cognominatus est, ab evulsis pilis aut expolitiore corporis cultu est dictus.

VULTICULUS, i, m. *visetto*, parvus vultus. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 20. *sub fin.* Epicuri mentionem facis, & audes dicere, μὴ πολιτεύεσθαι. non te Bruti nostri vulticulus ab ista oratione deterret? *h. e.* gravis & severus vultus. nam *l.* 15. *ep.* 12. μάλα στυφνός dicitur. Usus est autem diminutivo, quia non plenus, sed macilentus.

VULTUM, i, n. V. in *Vultus*.

VULTUOSUS, a, um, *cipiglioso*, προσωπεῖος, qui nimius est in ostentando aliquo affectu contractione, aut remissione vultus: at si quis in tristitia plus, quam decet, vultum contrahet, quod quidam afficere solent, ut tristiores videantur; aut in lætitia frontem nimis exporrigat. *Cic. in Orat. c.* 18. *sub fin.* In quo cum effeceris, ne quid ineptum, aut vultuosum sit, tum oculorum est quædam magna moderatio. *Apul. l.* 3. *Metam.* Non læta facie, sed vultuosa fronte rugis insurgentibus asseverabat. *id est* tetrica, & ad severitatem nimis composita. *Quintil. sub fin. l.* 11. Quare non immerito reprehenditur pronuntiatio vultuosa, & gesticulationibus molesta, & vocis mutationibus resultans. *Prudent. in Roman. v.* 371. Nec terret ista, quæ tumes insania, Quod vultuosus, quod supinus, quod rigens Tormenta leti comminaris asperi.

VULTUR, *&* Voltur, uris, m. *avoltojo*, γὺψ, avis rapax, & carnivora, quæ etiam vulturius: a *volando*, quasi *volitur*, quomodo a *volendo* est *voltus*, seu *vultus*. Sic autem dicitur ob crebrum volatum. Mirum in modum corporibus jam putrefactis delectatur. Unde non inveniuste ex Græcia nonnulli eos ἔμψυχος [illegible] appellarunt, hoc est sepulcra animata. Eximia autem est huic avi odorandi facultas, adeo ut cadaverum putorem ultra maria percipiat: quod *Isidorus* scribit *l.* 12. *c.* 7. Hæc res occasionem præbuit fabulæ, qua quatuor ei narium spiracula tribuere, adeo ut & idcirco *τετραμύκτηρ* appelletur. Æque fabulosum, quod biduo, triduove, aut etiam septenis diebus circumvolare dicuntur loca, ubi cadavera sunt futura: quod *Plinius* scribit *l.* 10. *c.* 6. ex Umbricii haruspicis sententia. *Virg.* 6. *Æn. v.* 597. rostroque immanis vultur obunco Immortale jecur tundens. ¶ A rapaci hujus avis natura *vultures* quoque, ac *vulturii* dicti sunt homines rapaces. *Cic. pro Sext. c.* 33. Erierunt malis ominibus, atque exsecrationibus duo vultures paludati. Al. leg. *vulturii*. Intelligit Gabinium, & Pisonem Consules inimicos suos, provinciarum (ut sæpe eos nominat) voragines. ¶ Item heredipetæ. *Senec. ep.* 95. *a med.* Amicum ægrum aliquis assidet: probamus. at hoc si hereditatis causa facit, vultur est, cadaver exspectat. *Martial. l.* 6. *epigr.* 62. Cujus vulturis hoc erit cadaver? ¶ *Vulturis* in recto singulari. *Enn.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 110. & *Priscian. l.* 6. *pag.* 683. *Putsch.* & *Serv. ad Æn.* 6. *v.* 595. Vulturis in silvis miserum mandebat hominem. Sunt qui leg. *vulturus*. ¶ *Vultur prosert cornua*, proverb. de his, quæ fieri non possunt. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 352. Jam testudo volat, profert jam cornua vultur. Prona petunt retro fluvii juga. ¶ Apud *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 5. & *Lucan. l.* 9. *v.* 185. Vultur nomen est montis in Apulia.

VULTURINUS, a, um, *di avoltojo*, γυπικός, qui est vulturis. *Plin. l.* 10. *c.* 3. Quarti generis est percnopterus, vulturinæ speciei, alis minimis, &c. *Id. l.* 29. *c.* 6. *ante med.* Eadem vis & in vulturino felle est. *Id. l.* 30. *c.* 4. Vulturinus sanguis. *Martial. l.* 9. *epigr.* 28. Vulturinum collum.

VULTURIUS, *&* Volturius, ii, m. idem ac vultur. *Lucret. l.* 4. *v.* 680. Mellis apes quamvis longe ducuntur odore, Vulturiique cadaveribus. *Plaut. Trucul.* 2. 3. 16. Ii quasi vulturii triduo prius prædivinant, quo die esuriturus siet. ¶ Dicitur etiam de homine insatiabilis rapacitatis. *Cic. in Pison. c.* 16. *in fin.* Appellatus est hic vulturius illius provinciæ (si diis placet) Imperator. ¶ Item captator hereditatum. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 124. Suscitat a cano vulturium capiti. ¶ In talis *vulturius* dictus jactus is, qui alio nomine vocabatur *canis*: quia vulturis instar hominem spoliaret. erat enim damnosus. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 77. Provocat me in aleam, ut ego ludam. Pono pallium, Ille suum annulum opposivit; invocat Planesium: Jacit vulturios quatuor. Talos arripio, invoco almam meam nutricem Herem; jacto basilicum.

VULTURNALIS, *&* Volturnalis, le, ad Vulturnum deum pertinens, ut Volturnalis Flamen, qui ejus sacris est addictus, apud *Varron. lib.* 6. *de L. L. cap.* 3. *a med.* ¶ *Volturnalia sacra* Volturno deo faciebant: cujus sacerdotem Volturnalem vocabant. *Festus*.

VULTURNUS, *i*, m. fluvius Campaniæ, qui oritur in Samnio, & aliis amnibus acceptis inter Casilinum & Capuam decurrens mare Tyrrhenum intrat, ibique oppido dat nomen, quod nunc dicitur *Castel del Volturno*. *Plin. lib.* 3. *c.* 5. *Liv. lib.* 8. *c.* 11. & *Virg.* 7. *Æn. v.* 729. ¶ Olim Capua ipsa Vulturnum dicta fuit, teste *Liv. l.* 4. *c.* 37. ¶ Adjective *Sil. lib.* 11. *v.* 521. Vulturna cinxata Tyrrhenae mittunt aluo veda. *Plin. l.* 36. *c.* 26. *ante med.* In Vulturno mari Italiæ arena alba nascens. *h. e.* in eo mari, qui circa Vulturni ostia est. ¶ Item *Vulturnus*, & *Volturnus* nomen dei apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *a med.* fortasse in cujus tutela erat Vulturnus amnis. ¶ Item ventus spirans ab Ortu brumali, *Scirocco Levante*. A Græcis plerisque Εὐρόνοτος, *Euronotus*, vocatur, quia inter Eurum Notumque sit intermedius, ut docet *Favorinus* apud *Gellium*, *l.* 2. *c.* 22. & *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. ¶ Neque tamen inter veteres Scriptores de hac re omnino convenit. Nam *Plin. l.* 2. *c.* 47. scribit Vulturnum eundem esse, qui Eurus, *Scirocco*; idem docent *Senec. l.* 5. *nat. quæst. c.* 16. & *Columel. l.* 5. *c.* 5. *a med.* & *l.* 11. *c.* 2. *a med.* qui tamen omnes cum eundem illi locum, unde flat, assignent, nempe ortum brumalem, qui Euronoto tribuitur, dicere possumus, ea quidem illos convenire, nomina tantum discrepare, præsertim cum Veteres non tam scrupulosi fuerint in ventorum regionibus & appellationibus distinguendis.

VULTUS, us. m. *faccia, viso, volto*, πρόσωπον, habitus sive status faciei, qui pro animi affectibus alius atque alius ostenditur: indicatio illa in homine, quæ pro motu animi in facie ostenditur. Differt a facie, quæ est oris species; nam eadem semper manet; at vultus pro motu animi mutatur. Aliud discrimen V. in *Facies*. Volunt esse per syncopen a *volitum* verbi *volo*: quia voluntatis & animi significatio est. Unde & *voltus* sæpe legitur. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 9.

c. 9. Nam & oculi nimis argati, quemadmodum animo affecti simus, loquuntur; & is qui appellatur vultus, qui nullo in animante esse præter hominem potest, indicat mores: cujus vim Græci norunt, nomen omnino non habent. *Id. in Pison. c.* 1. Oculi, supercilia, frons, vultus denique totus, qui sermo quidam tacitus mentis est, hic in fraudem homines impulit. *Id. 3. de Orat. c.* 59. Imago animi vultus est, indices oculi. *Plin. l. 7. c.* 19. Socratem eodem semper visum vultu, nec aut hilaro magis, aut turbato. *Sueton. in Ner. c.* 37. Tristior & pædagogi vultus. *Id. in Aug. c.* 79. Vultus tranquillus & serenus. *Id. in Tiber. c.* 68. Vultus adductus. *h. e.* in rugas contractus. *Tacit. 2. Hist. c.* 46. Flectere, aut indurare vultum. *Ovid. 8. Metam. v.* 677. super omnia vultus Accessere boni. *Cic. pro Cluent. c. 26. ad fin.* Recordamini faciem, atque illos fictos simulatosque vultus. *Id. pro Planc. c. 18. a med.* Non modo severitatem illorum, sed ne vultus quidem ferre possumus. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 9.* vultus multa & præclara minantis. *Senec. in Herc. Fur. v.* 724. vultus est illi Jovis, sed fulminantis. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 2. v.* 3. trahere. *& Martial. l. 2. epigr.* 41. ducere vultus. *h. e.* contrahere, & fastidii aut molestiæ signa dare. ¶ Absolute aliquando vultum iratum significat, *ciera brusca*, *ri piglio*. *Horat. l. od. & vers.* 3. Vultus instantis tyranni. *Id. l. 2. sat. 7. v.* 44. aufer me vultu terrere. *Tacit. 1. Annal. c.* 12. Vultu offensionem conjectaverat. Sic *Psal.* 20. 10. Pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui. Adde *Psal. 33. v. 17. & Esther 7. 6. & Jerem. 3. 27. &c.* ¶ *Vultu alicujus regi*, est ad nutum ejus se componere. *Senec. l. 6 de benef. c.* 7. Tunc vultus, aut regendum ma tradidi, colligit rugas & attrahit frontem, quasi longius urceam. ¶ *Vultu sæpe læditur pietas*, dictum celebre, quo significatur, pietatem in parentes adeo facile violari posse, ut non factis modo, aut verbo, sed & contumaciori vultus habitu lædatur. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 13. ¶ Interdum vultus accipitur pro facie. *Cæl. Cic. lib. 8 Fam. ep. 12. circa med.* Malui collegæ ejus, homini alienissimo mihi, & propter amicitiam tuam non æquissimo, me obligare, quam illius simiæ vultum subire. *Martial. l. 2. epigr.* 32 Dum nulla teneri sordent lanugine vultus. *Plin. l. 26. c.* 1. Mentagra occupavit in multis totos utique vultus. Adde *Petron. in Satyr. c. 111. & 113.* ¶ Hinc & pro imagine, aut signo vultum alicujus refferente ponitur. *Vopisc. in Probo, c. ult.* Dignitatem Probi imperatores nostri prudentes & consecrandam vultibus, & ornandam templis, & celebrandam ludis Circensibus judicarunt. *ex vicinatti.* & *Plin. l. 35. c.* 2. Vultus Epicuri per cubicula gestant, ac circumferunt secum. *Id. l. 37 c.* 2. E margaritis fieri tuos vultus? sic te pretiosum videri? ¶ Translate sumitur pro cateris cujusque rei specie, ut *facies*. *Ovid. 1. Met. v.* 6. Unus erat toto naturæ vultus in orbe. *Virg. Æn. 5. v.* 848. Me ne salis placidi vultum, fluctusque quietos Ignorare putas? ¶ Antique *voltus* dixere: immo & *voltum* neutr. gen. *Enn.* apud *Non. c. 3. n.* 460 Aversabantur semper nos, nostraque volta. *Lucret. l. 4. v.* 1206. juxtim miscentes vultus parentum.

VULVA, æ, f. *matrice*, *μήτρα*, *ὑστέρα*, locus in feminis, in quo fetus concipitur. Proprie dicitur de cæteris animalibus. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 84. Hard.* Feminis eadem omnia, præterque vesicæ junctus utriculus, unde uterus appellatur, quod alio nomine locos appellant: hoc in reliquis animalibus vulvam. ¶ Vulvam suillam Romani in deliciis ciborum habuere, præsertim ejectitiam. nam quæ affetis a partu æstimabatur tanquam livida & macra, nullo in pretio fuit. *Plin. ibid.* Vulva ejecto partu melior quam edito. Ejectitia vocatur illa, hæc porcaria: primiparæ suis optima: contra effetis. A partu, præterquam eodem die suis occisæ, livida ac macra. Nec novellarum suum, præter primiparas, probatur: potiusque veterum, dum ne effetarum, nec biduo ante partum, aut post partum, aut quo ejecerint die. Proxima ejectitiæ est, occisæ uno die post partum. Hæc *Plin. Martial. l. 13. epigr.* 56. Te fortasse magis capiet de virgine porca: Me materna gravi de sue vulva capit. Adde *Horat. l. 1. ep. 15. v.* 41. ¶ *Bulba* pro *vulva* legitur in illo *Nævii* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c.* 14. Quis heri apud te? Prænestini, & Lanuvini hospites. Suopte utrosque decuit acceptos cibo: Alteris inanem bulbam madidam dari, Alteris nuces in proclivi profundere. ¶ Ut *uterus* de bestiis, ita sæpe de mulieribus *vulva* dicitur. *Cels. lib. 4. c. 2. & 20. & l. 3. c. 21. & 25. & l. 7. c. 29. &c. Plin.* plurimis in loc. *Juvenal. sat. 6. v.* 128. *Martial. l. 11. epigr.* 62. ¶ Scribitur & *volva*. V. *Volva*.

VULVULA, æ, f. parva vulva. *Apic. l. 2. c.* 3. Vulvulæ isiciata sic fiunt.

UVOR, oris, m. humor. *Varr. l. 4. de L. L. c. 21. extr.* Uvæ ab uvore.

U X

UXOR, oris, f. *moglie*, *sposa*, *consorte*, *congiunta*, *γυνή*, *ἄκοιτις*, mulier, quæ viro tradita est. Quorundam opinio est, dici quasi *unxor*, hoc est unctrix, quod sponsa mariti domum ingressura postes inungeret. Eademque ab re Juno dicta Unxia. *Don. ad Ter. a. 1. sc. 2. v.* 60. Uxor dicitur vel ab ungendis postibus, & figenda lana, hoc est quod, cum puellæ nuberent, maritorum postes ungebant, ibique lanam figebant, vel quod ipsos maritos ipsæ ungebant, cujus rei testis est Ennius: Exin Tarquinium bona femina lavit, & unxit. *Servius* ad illud 4. *Æn. v.* 459. Velleribus niveis, & festa fronde revinctum: Moris, *inquit*, fuerat, ut nubentes puellæ simul venissent ad limen mariti, postes, antequam ingrederentur, propter auspicium castitatis ornarent laneis vittis: unde ait, velleribus niveis: & oleo ungerent; unde uxores dictæ sunt, quasi unxores. *Cic. pro Sext. c.* 3. Duxit uxorem patre vivo, viri optimi, & calamitosissimi filiam, C. Scipionis. *Id. 3. de Fin. cap. 20. a med.* Uxorem sibi adjungere. *Id. 2. de Orat. c. 64. ad fin.* Ridicula etiam illud Porcius Nasica censori Catoni, cum ille: Ex tui animi sententia tu uxorem habes? Non hercule, inquit, ex mei animi sententia. ¶ Uxorum duo genera fuere: unum earum, quæ propria uxores, vel matronæ dicebantur; alterum aliarum, quæ matresfamilias appellabantur. *Cic. in Top. c.* 3. Si ita Fabiæ pecunia legata est a viro, si ei uxor materfamilias esset, si ea in manum viri non convenerat, nihil debetur. Genus est enim uxor, ejus duæ formæ, una matrumfamilias: hæ sunt, quæ in manum convenerunt: altera earum, quæ tantummodo uxores habentur. V. *Materfamilias*. ¶ Tribus autem modis uxor in manum, seu potestatem mariti veniebat, usu, farre, coemptione. Ex his illa solum materfamilias vocabatur, quæ per coemptionem in manum mariti venerat. *Usu* fieri matrimonium dicebatur, cum auctoribus auctoribus mulier in matrimonium conveniebat, & cum viro ita consuescebat, ut cum justo marito: & ideo, si vice illa intra annum non interrumperetur, pro uxore jam haberetur. V. *Usurpatur*, *Confarreatio*, *Coemptio*. ¶ De bestiis per catachresim. *Horat. l. 1. od. 17. v.* 7. Olentis uxores mariti. *h. e.* capellæ. ¶ Catachresis est etiam in illo *Martial. l. 4. epigr.* 53. Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati. *h. e.* abolla, quacum dormit pauper, tanquam cum uxore, pro lodice.

UXORCULA, æ, f. *γυναικίδιον*, parva uxor. *Apul. lib. 9. Metam.* Erat ei uxorcula etiam satis quidem tenuis. ¶ Usurpatur in blanditiis. *Plaut. Cas. 4. 4.* 19 Mea uxorcula. *Id. ibid. 5. 2.* 38. Amabo mea uxorcula, cur virum tuum sic me spernis?

UXORCULO, as, a. 1. diligo. *Plaut. in fragment.* apud *Varron. l. 6 de L. L. c. 3. ad fin.* Mulierem uxorculavit; ego novi, scio actio ax. Alii exponunt, uxorem fecit.

UXORIUS, a, um. *della moglie*, *γυναικεῖος*, ad uxorem pertinens. *Cic. 3. Offic. c.* 15. In arbitrio rei uxoriæ, melius, æquius. *Ovid. 2. de art. am. vers.* 155. Hoc decet uxores: dos est uxoria lites. ¶ *Uxoria forma*, pulcritudo mediocris. *Gell. l. 5. c. 11. ad fin.* Inter pulcherrimam feminam, & deformissimam media quædam forma est, quæ a nimiæ pulcritudinis periculo, & a summo deformitatis odio vacat, qualis a Q. Ennio in Menalippa perquam eleganti vocabulo *stata* dicitur, quia neque κοινὴ futura sit, neque ποινὴ quam formam modicam, & modestam Phavorinus non mehercle inscite appellabat uxoriam. ¶ Aliquando uxorius, *γυναικὶ ἥττων*, *φιλόγυνος* dicitur, qui uxori nimis inservit. *Virg. 4. Æn. v.* 266 tu nunc Carthaginis altæ Fundamenta locas, pulcramque uxorius urbem Exstruis? *Horat. l. 1. od. 2. v.* 18. Vagus & sinistra labitur ripa, Jove non probante, uxorius amnis. *Inscript.* apud *Fabrett. c. 4. n.* 272. L. Fundanio L. F. Obsentiva Prncio.... Fundanie Junia uxori S. tellam. F. cur. *leg* uxorio suo, *h. e.* marito sibi amantissimo. ¶ *Uxorius imber* dicuntur a *Statio* lacrymæ, quibus deflet quispiam mortem uxoris, *l. 5. silv. 1. v.* 31. ¶ *Uxoria bibera* apud *Quintil. declam.* 15. *c. 9.* ast bibere medicamenta, quæ uxoris amorem concilient. ¶ *Uxorium pendere* dicitur ille, qui, quod uxorem non habuerit, æs populo dedit. *Fest.*

DE LITTERA X.

X Littera, ξ, semivocalis est ex earum numero, quæ duplices appellantur. Vim enim duarum consonantium habet idest *cs*, vel *gs*. Sane veteres pro *x* modo *cs*, modo *gs* utebantur, & *apics*, *gregs*, pro quibus nunc *apex*, & *grex* dicimus. *Quintil. l. 1. c.* 4. Et nostrarum ultima X, qua tamen carere potuimus, si non quæsissemus. ¶ Latini hoc elementum, quod asperioris soni videretur, quibusdam dictionibus exemerunt, unde pro vexillo *velum*, pro axilla *alam*, pro paxillo *palum* dicere maluerunt. Quod & ipse testatur *Cic. in Orat. c.* 45. Quomodo enim, inquit, noster Axilla, Ala factus est, nisi fuga vastioris litteræ, quam litteram etiam e maxillis, & taxillis, & vexillo, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis evellit? *Pier. ad Æn. 7. v.* 648. contendit, non semper esse duplicem: tum ex Veterum monumentis, in quib. *vixsi*, *Alexsander*, *auxsilium*, *Cappadoxs*, & in numo Galbæ *paxs* legitur; tum auctoritate *Probi in Arte* idem docentis. Disserit de hac re etiam *Voss. l. 1. de Grammat. c.* 21. ¶ In compositione quotiescumque præcedit dictionem incipientem a vocali, vel *c*, *p*, *t*, utraque compositionis pars remanet integra, ut *exaro*, *exeo*, *exigo*, *exoro*, *exuro*, *excutio*, *expeto*, *explodo*, *extraho*, *extundo*. Sed si præcedat *s* litteram, *s* vel abjicitur, vel retinetur: scribitur enim *exsurgo*, & *exurgo*, *exsequor*, & *exequor*, &c. ¶ Nota est numeri denarii, sicuti & V, quæ dimidiata pars est ejus, nota est numeri quinarii. Hinc factum est, ut in vetustis codicibus hæc nota aliquando inveniatur pro denario Romano, quod quatuor valebat nummis sestertiis. *Plin. l. & c.* 12 Quod minore folio est, mesosphærum appellatur, emitur X. LX. Laudatissimum microsphærum e minimis foliis; pretium ejus X. LXXV.

X A

XANTHENES, is, m. gemmæ genus. a ξανθὸς, flavus, quia est electri coloris. *Plin. l. 37. c. 10. sub fin.* Xanthenem in Media nasci Democritus tradit electri colore, &, si quis terat in vino palmeo, & croco, ceræ modo lentescere, odore magnæ suavitatis. Al. leg. *xanthenem*.

XANTHOS, i, m. ξανθὸς, gemmæ genus. *Plin. l. 37. c. 10. sub littera H.* Est & alia ejusdem generis quæ vocatur Memni ab Indie, Xanthos appellata Græcis, a fulvo candicans.

XANTHUS, i, m. *Santo*, Ξάνθος, fl. Phrygiæ, seu Troadis qui ex Ida monte oritur, atque in portum Achæorum, & in Hellespon-

tum apud Dardanum urbem influit. Diversus est a Scamandro, & Simoente. *Plin. l. 5. c. 30.* Sed alii eundem esse ac Scamandrum tradunt. Verumquia hi tres amnes confluunt apud eam, propterea iidem ab aliquibus censentur. Dictus creditur e ξανθὸς, flavus, quod ovium vellera suo inficiat colore. *Plin. l. 2. c. 103. a med.* & *Vitruv. l. 8. c. 3. a med.* ¶ Secundum fabulas fuit filius Jovis. De hoc oraculum Apollinis fuit Græcos Ilii non esse potituros, nisi equos Rhesi abduxissent, antequam herbam Troadis gustassent, & de Xanthi aqua bibissent, quod a Diomede & Ulysse factum est, necato Rheso noctu, & per insidias. *Virg. 1. Æn. v. 478.* Ardentesque avertit equos in castra priusquam Pabula gustassent Trojæ, Xanthumque bibissent. ¶ Xanthus alter fl. Lyciæ qui ex Cadmo monte ortus duobus fontibus, Xanthum urbem interluit, & non procul ab ea in Lycium mare se exonerat. *Virg. 4. Æn. v. 143.* Qualis ubi hybernam Lyciam, Xanthique fluenta Deserit, ac Delum maternam invisit Apollo. *Id. in Cul.* 14. Alma Chimæræo Xanthi perfusa liquore. *subaudi* urbs. Alii leg. *Xanthus*, & urbem item intelligunt. ¶ Apud *Stat. sub fin. l. 4. Theb.* Xanthus, utraque est Phrygius, & Lycius. ¶ Denique est hoc nomine fluviolus Epiri, qui arescit. *Virg. 3. Æn. v. 350* Pergama & arentem Xanthi cognomine rivum Agnosco.

X E

XENIÆ BALNEÆ, locus in Latio. Quidam Bajas esse suspicantur. Dictæ sunt a ξένιος, hospitalis, quod a ξένος, hospes, nempe ab hospitibus, qui ibidem recipiebantur. *Cic. pro Cœl. c. 25.* A Jam constitutum factum esse cum servis, ut venirent ad balneas Xenias, &c. Al. leg. *Senias*.

XENIOLUM, i, parvum xenium. *Apul. l. 2. Milam.* Commodum meridies accesserat, & mittit mihi xeniola, porcum opimum, & quinque gallinulas, & vini cadum in ætate pretiosi. *Ulpian. Dig. l. 1. tit. 16. leg. 6. in fin.* Ad xeniola non pertinet. Al. leg. *ad xenia jam non pertinet*.

XENIUM, ii, n. *regalo che si fa agli ospiti*, ξένιον, munus hospitibus dari solitum: a ξένος, hospes. Unde ab *Apul.* vocatur munus hospitale. Latini, *Festo teste*, vocant *Lautia*: quam vocem exponens *Plutarchus* non simpliciter ξένια dicit, sed τὰ παρεχόμενα τοῖς πρέσβεσι ξένια. *Martial.* librum 13. *Xenia* inscripsit, quod in eo ejusmodi res distichis describit, cujusmodi hospitibus mitti solent, & quod versus ipsi pro xeniis mitti possint. In ejus epigr. 3. hæc sunt: Omnis in hoc gracili xeniorum turba libello Constabit nummis quatuor empta tibi. *& infra*: Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas, Si tibi tam rarus, quam mihi nummus erit. ¶ Dona etiam quæ dabantur convivis post cœnam, *xenia* dicta sunt. *Plin. l. 6. ep. 31. a med.* Adhibebamur quotidie cœnæ. erat modica, si principem cogitares: interdum ἀκροάματα audiebamus; interdum jucundissimis sermonibus nox ducebatur. Summo die abeuntibus nobis, (tam diligens in Cæsare humanitas) xenia sunt missa. Adde *Vitruv. l. 6. c. 10. a med.* ¶ Item quæcunque munera amicis domi suæ degentibus mittebantur, *regali*, *presenti*, de quibus etiam intelligenda sunt *Martialis* xenia. ¶ Item munera, quæ a provincialibus dabantur proconsulibus, & aliis provinciarum rectoribus; quorum mentio est apud *Ulpian. Dig. l. 1. tit. 18 leg. 18.* ¶ Item quæ ultro largiri solebant rei causidicis, & advocatis pro causarum actionibus. *Plin. l. 5. ep. 14.* Quem me juvat, quod in causis agendis non modo pactione, dono, munere, verum etiam xeniis semper abstinui.

XENODOCHIUM, vel Xenodochæum, i, n. *spedale*, ξενοδοχεῖον, hospitale, locus publicus, quo hospites, id est peregrini, recipiuntur: a ξένος, hospes, & δέχομαι, suscipio. Hoc genus hospitii Hierosolymis primum ab Hircano extructum fuisse, auctores sunt *Josephus*, & *Egesippus*. *Impp. Leo, & Anthem. l. 1. Cod. tit 2. leg. 17. & tit. 3 leg. 33. & 35.*

XENODŎCHUS, i, m. *spedalingo*, ξενοδόχος, qui advenas inopes hospitio recipit. *Impp. Leo, & Anthem. l. 1. Cod. tit. 3. leg. 33. ad fin.*

XENON, onis, m. ξενών, ῶνος, idem quod Xenodochium. *Imp. Justinian. l. 1. Cod. tit. 3. leg. 49*

XENOPARŎCHI, m. ξενοπάροχοι, iidem qui Parochi, qui legatis publice missis, cæterisque alicujus dignitatis hospitibus salem & ligna præbebant: unde & nomen acceperant, παρὰ τὸ τοῖς ξένοις τὰ ἐπιτήδεια παρέχειν, quod hospitibus necessaria suppeditarent. *Arcad. Dig. l. 5. tit. 4. leg. 18.* Tabularii, vel Xenoparochi, ut in quibusdam civitatibus, &c.

XENOPHONTEUS, &

XENOPHONTIUS, a, um, Ξενοφώντειος, & Ξενοφώντιος, ad Xenophontem pertinens. Fuit autem Xenophon insignis philosophus, & imperator Atheniensis, discipulus Socratis, cujus sermones scripsit, item de Œconomia, Cyri Pædiam, Symposium, historiam belli Peloponnesiaci, de re equestri, de venatione, Socratis apologiam, & alia, stilo leni & suavi. *Cic. in Bruto, c. 35.* Liber conscriptus molli, & Xenophonteo genere sermonis. *Id. Fam. l. 5. ep. 12. ante med.* Herculis Xenophontius, h. e. qui a Xenophonte in suis scriptis inductus.

XERAMPELINUS, a, um, ξηραμπέλινος, qui vitem siccam imitatur, ut Xerampelinus color, *colore di rosa secca*, ξηραμπέλινον χρῶμα, quem videre est in arefactis vitium foliis: e ξηρὸς, aridus, & ἀμπέλινος, viteus, quod ab ἄμπελος, vitis. Quanquam quæri possit, num xerampelino colori a vitis foliis id nomen impositum sit, quæ adulto jam autumno velut cruentata rubent, an a vitibus ipsis, quarum color pullus est. Sane quidam censent, xerampelinum colorem potius esse pullum, sive atrum, idque adducti verbis *Suidæ*, qui χλαμύδας ξηραμπελίνας etiam ἀτραβατικὰς dictas ait: at hic idem a colore atro dictas arbitratur, quemadmodum apud eum in Ἀτραβατικαὶ videre potes. Hinc xerampelinæ vestes, quæ colore xerampelino tinctæ sunt. *Juvenal. sat. 6. v. 518.* Et xerampelinas veteres donaverit ipsi.

XERANTICUS, a, um, *disseccativo*, *essiccativo*, ξηραντικὸς, a ξηραίνω, exsicco, ut Xerantica decoctio. *Macer l. 1. cap. 38. &* *Theodor. Prisc. l. 2. c. 3.*

XEROCOLLYRIUM, ii, n. ξηροκολλύριον, collyrium ex aridis constans: a ξηρὸς, aridus. *Marcell. Empir. c. 8.*

XEROLIBYA, æ, f. Ξηρολιβύη, Libya sicca, pars interior Libyæ arida & deserta, propter aquarum inopiam, inter Tripolim & Pentapolim. *Servius in Æn. 4. v. 42. & 196.*

XEROLŎPHUS, i, m. ξηρόλοφος, tumulus aridus & siccus, ex congestis nempe lapidibus: a ξηρὸς, aridus, & λόφος, tumulus. Hujusmodi locus fuit Byzantii, ubi cochleæ saxeæ erant, & Dianæ columna structilis, & tripodes, quibus multa epigrammata erant inscripta, cujus adhuc non obscura vestigia superesse dicuntur. *Priscian. l. 1. pag. 574 Putsch.* Et epigrammata, quæ egomet legi in tripode vetustissimo Apollinis, qui stat in Xerolopho Byzantii. Adde *l. 8. pag. 709.*

XEROMYRRHA, æ, f. myrrha non recens, sed arida: a ξηρὸς, aridus. *Sedul. hymn. 2. v. 81.* ubi al. aliter leg.

XEROPHAGIA, æ, f. ξηροφαγία, usus ciborum aridorum, post quos non opus esset lavare manus: a ξηρὸς, siccus, & φάγω, comedo: quo vivendi genere utebantur tum athletæ apud Gentiles ad robur corporis, tum Christiani ad vivendi parsimoniam & sobrietatem. *Tertull. ad vers. Psych. c. 1. ad fin.* Arguunt nos, quod jejunia proprie custodiamus, quod stationes plerumque in vesperam producamus, quod etiam xerophagias observemus, siccantes cibum ab omni carne, & omni jurulentia, & uvidioribus quibusque pomis, ne quid vinositatis vel edamus, vel potemus.

XEROPHTALMIA, æ, f. ξηροφθαλμία, lippitudo arida, qua neque tument, neque fluunt oculi, sed rubent tantum, & cum dolore quodam gravescunt, & noctu prægravi pituita inhærescunt: a ξηρὸς, siccus, & ὀφθαλμία, lippitudo. *Cels. l. 6. c. 6. n. 29.* Græcis litteris scribit: Latinis *Marcell. Empir. c. 8.*

X I

XIPHIAS, æ, m. ξιφίας, piscis genus, rostrum habens mucrone armatum: unde & Latini Græcos imitati, gladium appellant: a ξίφος, ensis. *Plin. l. 32. c. 2.* Xiphiam idest gladium, rostro mucronato esse, ab hoc naves perfossas mergi in Oceano ad locum Mauritaniæ, qui Cotta vocatur, non procul Lixo flumine. *Ovid. in Halieut. v. 97.* Et durus xiphias ictu non mitior ensis. ¶ Xiphiæ item stellæ sunt ex genere cometarum, figura gladii. *Plin. l. 2. c. 25.* Easdem breviores, & in mucronem fastigiatas alii xiphias vocavere, quæ sunt omnium pallidissimæ, & quodam gladii nitore, ac sine ullis radiis.

XIPHION, ii, n. ξιφίον, herba folio mucronato, iridi non dissimilis, quam Romani gladiolum, vulgus herbariorum *spatulam foetidam* appellat. *Plin. l. 25. cap. 11.* Xiphion, & phasganion in humidis (*nascitur*) cum primum exit, gladii præbet speciem, caule duum cubitorum, radice ad nucis avellanæ figuram fimbriatæ, quam effodi ante messes oportet, siccari in umbra.

X Y

XYLINUM, i, (*subaudi linum*: est enim adjectivum a *xylon*) *bambagia*, *cotone*, ξύλινον, genus lini candidissimi, & mollissimi, nascens in frutice, cui nomen xylon, pomis quibusdam inclusum barbatæ nuci non dissimilibus, quæ maturitate hiscentia globum lini ostendunt. *Plin. l. 19. c. 1.* Superior pars Ægypti in Arabiam vergens gignit fruticem, quem aliqui gossipion vocant, plures xylon, & ideo lina inde facta, xylina. Parvus est, similemque barbatæ nucis defert fructum, cujus ex interiore bombyce lanugo netur. Nec ulla sunt eis candore mollitiave præferenda. Vestes inde sacerdotibus Ægypti gratissimæ. Hæc *Plinius*. Ubi per *bombycem* minime intelligere oportet fila bombycum, sed lanuginem fructu xyli contentam, quam sic vocat, quia & mollitie similis est bombycum operi. & similiter ex ea telas nent, vestesque texunt.

XYLOBALSAMUM, i, n. *xilobalsamo*, ξυλοβάλσαμον, balsami arbusculæ lignum, cujus succus *opobalsamum* est: a ξύλον, lignum. *Plin. l. 12. c. 25.* Et sarmenta quoque in merce sunt. DCCC HS. amputatio ipsa, surculusque veniit, intra quintum devictæ (*Judææ*) annum. xylobalsamum vocatur, & coquitur in unguentis. Pro succo ipsum substituere officinæ.

XYLOCASSIA, æ, f. ξυλοκασσία, lignum cassiæ, seu casiæ, ut xylobalsamum, lignum balsami. Enumeratur a *Marciano* inter species vectigales, *Dig. l. 39. tit. 4. leg. ult.*

XYLOCINNAMŎMUM, i, n. ξυλοκιννάμωμον, cinnami lignum. *Plin. l. 12. c. 19. circa med.* Ipsum vero lignum in fastidio est propter origani acrimoniam; xylocinnamomum vocant.

XYLON, i, n. a ξύλον, *legno*, *che produce la bambagia*. Græce lignum significat, sed præcipue hoc nomine dictus est frutex ille, de quo in *Xylinum* dictum est.

XYLOPHYTON, i, n. herba, quæ & consolida dicitur. *Apul. de herb. c. 59.*

XYNIASI, ταῖς Ξυνιάσι, dativus pluralis græcus (ut *Hamadryasin*, *Thyniasin* apud *Propert.*) h. e. *Xyniadibus*, quæ sunt Nymphæ paludis Bœbiados, seu Bœbeidos in Thessalia, prope Xyniam oppidum. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 287.*

XYRIS, is, f. ξυρὶς, nomen iridis silvestris, *Plin. l. 21. c. 20. circa med.*

XYSTAR-

XYSTARCHUS, i, & Xystarches, æ, m. qui xysto, & athletarum exercitiis & certaminibus præerat. *Tertullian. ad Martyr. c. 3. & Ammian. l. 21. c. 1.*

XYSTICUS, a, um, ξυστικός, ad xystum pertinens, vel ad ludos & certamina, quæ in xysto fiunt. *Tertull. de Pudic. c. 7. a med.* Spectaculum quadrigarii furoris, & gladiatorii cruoris, & scenicæ fœditatis, & xystico vanitatis. ¶ Xystici sunt athletæ, qui se in xysto exercebant. *Sueton. in Aug. c. 45. a med.* Nec tamen eo minus xysticorum concertationes, aut gladiatorum pugnas frequentissime semper exegit. (Adde *in Galb. c. 15.*) *Vet. Lapis apud Grater. pag. 332. n. 6.* Athenodorus Xysticus Paridi Thymelico bene merenti fecit. *Ulpian. Dig. l. 3. tit. 2. leg. 4.* Neque thymelici, neque xystici, nec agitatores ignominiosi habentur.

XYSTUM, i, n. V. in voce sequenti.

XYSTUS, i, m. *portico, loggia*, ξυστός, porticus ampla & lata, in qua athletæ per hiemem exercebantur: dicta videtur a ξυστός, rasus, politus, æquatus, quia sternebatur terra, seu arena sola æquataque, in qua facile consistere athletæ possent. Erant autem xysti ea latitudine, ut præter locum vacuum in medio pro athletis, præberent etiam commodum a lateribus spatium pro spectatoribus. *Tertull. in Apolog. c. 38.* Nihil nobis est cum insania circi, cum impudicitia theatri, cum atrocitate arenæ, cum xysti vanitate. ¶ Hujusmodi porticus aptæ etiam erant ambulationibus, & collocutionibus hominum: solebantque circa villas exstrui etiam ornatus gratia, consitis ordine arboribus ad umbram, floribus ad odorem, & sedilibus ad quietem, *viali, strada da passeggio. Plin. l. 2. ep. 17. a med.* Ante cryptoporticum xystus violis odoratus. *Cic. 4. Acad. c. 3. extr.* Cum igitur pauca in xysto locuti essemus, tum eodem in spatio consedimus. *Id. in Brut. cap. 3.* Cum ambularem in xysto, & essem otiosus domi. Adde *Sueton. in Aug. c. 72. ad fin.* ¶ Apud *Vitruvium* quoque mentio fit xystorum. videtur autem ita distinguere inter *xystus* m. & *xystum*, n. ut ille porticum tectam ad exercitationes athletarum, hoc autem subdialem ambulationem significet: verum hoc discrimen alii in verbis *Vitruvii* (quæ sunt *l. 5. c. 11.*) non agnoscunt.

DE LITTERA Y.

Y Græcorum vocalis est, qua in illorum dictionibus scribendis tantum utimur. Hujus loco antiqui, qui peregrinam litteram nullam recipiebant, quintam Latinorum vocalem substituebant. *Cic. in Orat. c. 48.* Burrum semper Ennius, nunquam Pyrrhum: Vi patefecerunt Bruges, non Phryges, ipsius antiqui declarant libri. Nec enim græcam litteram adhibebant. Nunc autem etiam duas. Et cum Phrygum, & Phrygibus dicendum esset, absurdum erat aut tantum barbaris casibus græcam litteram adhibere, aut recto casu solum græce loqui: tamen & Phryges, & Pyrrhum aurium causa dicimus. *Martian. Capell. l. 3. pag. 58.* Y appressis labris spiritaque procedit. h. e. eo sono efferetur, quo Galli & Bergomates suum u. ¶ *Auson. Edyll. 12. Technopaegn. de litter. monosyllab. v. 9* Pythagoræ bivium ramis pateo ambiguis Y. Dicitur *littera Pythagoræ* non quod ab eo inventa fuerit (est enim inventum Palamedis ex volatu gruum) sed quia ejus figura utebatur ad significandum bivium vitæ humanæ per virtutes, aut per vitia. *Lactant. l. 6. c. 3.* Dicunt, humanæ vitæ cursum Y litteræ esse similem, quod unusquisque hominum, cum primum adolescentiæ limen attigerit, & in eum locum venerit, partes ubi se via findit in ambas (*Virg. Æn. 6. v. 540*) hæreat nutabundus, &c. ¶ Proprium est hujus litteræ, ut initio dictionum permutum aspiretur. Quare quæ ab ea incipiunt voces, in littera H quærendæ sunt.

DE LITTERA Z.

Z Littera græca est, qua in latinis dictionibus non utimur. Est semivocalis (ut ait *Diomed. l. 2. pag. 415. Putsch.*) ex genere litterarum duplicium. Valet enim *sd*. Ejus loco nos substituimus interdum geminum *ss*, ut *patrisso* pro πατρίζω, *pitisso* pro πιτίζω, interdum *sd*, ut *Esdras* pro Ἔζρας. Antiqui loco ejus unicum aliquando *s* scribebant, ut *Sacynthus* pro Ζάκυνθος, *Setus* pro Ζῆθος. Nonnunquam etiam *d* litteram loco ejus usurpabant, ut *Medentius* pro *Mezentius*. Sed hoc tantum apud antiquissimos, qui peregrinas nullas litteras recipiebant. ¶ Pluribus contendit *Pierius ad Æn. 7. v. 648.* hanc litteram non semper esse duplicem. V. & *Voss. l. 1. Grammat. c. 81.*

Z A

ZABOLUS, li, m. Ζάβολος, idem qui Diabolus: a ζα particul. intensiva: vel Æolice pro διά. *Lactant. de mortib. persecutor. c. 16*

ZACYNTHIUS, a, um, Ζακύνθιος ad Zacynthum pertinens, quæ est insula in Ionio mari prope Peloponnesum, nunc Zante. *Nep. in Dione, c. 9* Zacynthios adolescentes quosdam elegit. *Plaut. Merc. 5. 2. 104.* Cœnæ ista quidem Zacynthia est. *Plin. l. 35. c. 15* Zacynthium bitumen. ¶ De ipsa insula. *Virg. Æn. 3. v. 270* Jam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthus. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 87.* alta Zacynthos. ¶ Apud *Sil. l. 1. v. 275.* est nomen viri proprium qui Saguntum in Hispania condidisse fertur.

ZAMIA, æ, f. *danno, perdita*, detrimentum, jactura: a græco ζημία, & dorice ζαμία. *Plaut. Aulul. 2. 2. 19* Nemini credo,

qui large blandu' st dives pauperi. ubi manum injicit benigne, ibi onerat aliquam zamiam. Ubi hypallage est, h. e. aliqua zamia pauperem onerat. ¶ Apud *Plin. l. 16. c. 26.* zamiæ dicuntur nuces pini arboris, quæ maturescentes se dehiscunt: & appellationis ratio est, quia nisi decerpantur, ceteras lædunt. *Harduin. leg. azaniæ ex MSS.*

ZANCHA, æ, f. *sorta di scarpa*, ζάγχα, genus calceamenti ex pelle Parthica, quæ a Parthis mollissima & delicatissima conficiebatur. *Gallien. Imp. in epist. apud Trebell. Poll. in Claud. c. 17. & Impp. Arcad. & Honor. l. 14. Cod. Theodos. tit. 10. leg. 2. & 3.* ¶ Scribitur & *zanga*, & *tzanga*. V. *Salmas. ad loc. Trebellii.*

ZANCLÆUS, & Zancleius, a, um, ad Zanclen pertinens. *Ovid. 13. Met. v. 729.* Sub noctem potitur Zanclæa classis arena. h. e. Sicula. *Id. 4. Fast. v. 499.* & te Zanclæa Charybdi. *Id. Met. 14. v. 47* Oppositamque petit ra contra Zanclæa saxa Rhegino ingreditur. *Sil. l. 14. v. 48* Zanclæa mœnia. h. e. Messanæ.

ZANCLE, es, f. Ζάγκλη, Sicilia, a ζάγκλη, idest a Saturni falce, quam Poetæ fabulantur in Siciliam decidisse. Quam fabulam inde ortam putat *Macrobius l. 1. Saturn. c. 3. extr.* quod Sicilia in primis frugum fertilis sit. Saturnus autem primus putatur in Italia frugum usum invenisse. *Ovid. 15. Met. v. 290* Zancle quoque juncta fuisse Italiæ legitur, donec confinia pontus Abstulit, & media tellurem reppulit unda. ¶ Eodem nomine appellata est etiam Messana ejusdem Siciliæ urbs ad fretum, de qua *Sil. l. 14. v. 43.* Nec Zanclæa gerunt obscuram mœnia famam, Dratera quam tribuit posito Saturnia telo. *Ovid. 14. Met. v. 5.* Liquerat & Zanclen, adversaque mœnia Rhegi. Adde *Sil. l. 1. v. 662.*

ZANCLEIUS, V. in *Zanclæus.*

ZAPLUTUS, i, ζάπλουτος, valde dives: a ζα particula intensiva, & πλοῦτος divitiæ. *Petron. in fragm. Tragur. c. 37. Burman.* Ipsa nescit, quid habeat: adeo zaplutus est.

Z E

ZEA, æ, f. *spelta*, genus frumenti simile farri, græce est ζέα, pro quo & ζειά dicitur. Per sic vocari scribit *Hieronym. in Isaia c. 28. & in Ezech. c. 4.* Manifeste distinguit *Plin. l. 18. c. 8.* Duo ejus genera tradit *Dioscorides lib. 2. c. 30.* alterum simplex, & unius tantum grani, alterum, quod dicoccon, hoc est gemini, duplicis grani appellant, duobus utriculis conjunctum semen habens ex quo fit sorbitio, vel puls, quæ vocatur alica. *Plin. loc. cit.* Ægypto, ac Syriæ, Ciliciæque, & Asiæ, ac Græciæ peculiares zea, olyra, tiphe. Qui zea utuntur, non habent far. Est & hæc Italiæ, in Campania maxime, semenque appellatur. ¶ Est etiam zea rorismarini species. *Apul. de herb. c. 79.*

ZELIVIRA mulier dicitur, quæ cum alieno viro cubans, justæ amoris amorem suo præferri timet. *Tertull. in exhortat. ad castit. c. 9* Omnis mulier zelivira est, quamdiu aliena.

ZELO, as, a. 1. *aver zelo*, ζηλόω, æmulor, cupide aliquid imitor, tam vehementer amo, ut neminem in partem amoris admitti patiar. *Tertull. carm. contr. Marcion. l. 4. c. 2. ad fin.* Qui zelat populum summo pietatis amore. *Augustin. l. 1. Confession. c. 7.* Vidi ego zelantem puerulum: nondum loquebatur, & intuebatur pallidus amaro aspectu collactaneum suum.

ZELOTES, æ, m. *geloso, zelante*, ζηλωτής, accipitur pro amatore, qui nullum in amore fert rivalem. In hac significatione frequenter occurrit in sacris Litteris, præcipueque apud Prophetas, qui Deum zelotem esse prædicant, hoc est zelotypum, & ferre non posse, ut amor ille, cultusque sibi soli debitus, ad idola dæmoniave transferatur. Adde *Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 29. & l. 4. c. 25.*

ZELOTYPA, æ, f. *gelosa*, mulier zelotypiam habens. *Petron. in fragment. Tragur. c. 69. Burm.* Noli zelotypa esse. *Juvenal. sat. 6. v. 277* Si tibi zelotypæ retegantur scrinia mœchæ.

ZELOTYPIA, æ, f. *gelosia*, ζηλοτυπία, ægritudo animi, cum, ne quis possideat, timemus, quod possidere soli cupimus. *Cic. 4. Tuscul. c. 8.* Obtrectatio autem est ea, quam intelligi zelotypiam volo, ægritudo ex eo, quod alter quoque potiatur eo, quod ipse concupiverit. *Antonius ad Cicer. post epist. 3. l. 10 ad Attic.* Judicabam duriores partes mihi impositas esse ab offensione nostra, quæ magis a ζηλοτυπίᾳ mea, quam ab injuria tua nata est. *Plin. l. 25. c. 7. circa med.* Nymphe zelotypia erga Herculem mortua.

ZELOTYPUS, i, m. *geloso*, ζηλότυπος, idem ac zelotes, idest æmulator, impatientior in amore: a ζῆλος, & τύπος, quia in zelotypia non amor verus sit, sed ejus solum typus ac imago quædam: vel quasi ζήλῳ τυπεὶς, zelo percussus, quia qui hoc affectu est, rivalem in amore metuit, nec pati potest. *Juvenal. sat. 5. v. 45.* zelotypo juveni prælatus Iarbæ. *Quintil. l. 4. c. 2.* Quid exponet, qui zelotypum malæ tractationis accusat? *Petron. in fragm. Tragur. c. 45. Burman.* Videbis populi rixam inter zelotypos, & amasiunculos. Adde *Martial. l. 1. epigr. 93.*

ZELUS, i, m. *zelo, emulazione*, ζῆλος, fervor ille animi, qui in æmulatione cernitur, qui interdum vitiosus est, interdum cum virtute quatenus scilicet vel ad honesta studiosius capessenda incitat, vel invidiam de alterius bonis, odiumque interdum parit. *Prudent. in Hamartig. v. 138.* Adsit enim scintilla odii de fomite zeli. *Vitruv. in præfat. l. 7.* Ptolemæus infinito zelo, cupiditatisque incitatus studio ad eundem modum contenderat bibliothecam Alexandriæ comparare. *Auson. epigr. 77.* Quin etiam cupio, junctus quia zelus amori, Ut videatur aliis tæda, decora mihi.

ZEMA, æ, f. ζέμα, vas culinarium, olla, cacabus, in quo coquuntur cibaria: a ζέω, ferveo, bullio. *Apic. l. 8. c. 1. in fin.* Mittitur in zemam, elixatur in aqua marina, &c. (Adde *c. 6.*) *Valerian. Imp. apud Trebell. Poll. in Claud. c. 14.* Caucos, & scy-

 phos,

phos, & zemas pondo undecim. Plerique al. hic leg. zuma neutr. plur. eod. sensu. Sunt etiam qui zyma, ζύμη, h. e. fermentum, quod hic locum habere non videtur.

ZENO, & Zenon, onis, Ζήνων, nomen duorum celebrium philosophorum. V. *Zenonicus*. Prima positio recti casus sæpe legitur apud *Cicer.* in libris philosoph. De altero *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 649.* Ubi dicatur primus Zenon novam hæresim novo pallio suspendisse. (Adde *Lactant. var. in loc.*) V. *Rubigo*. *Juvenal. sat. 13. v. 106.* melius nos Zenonis præcepta monent. *Martial. l. 9. epigr. 48.* Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas, Quidquid & hirsutis pallet imaginibus, Sic quasi Pythagoræ loquitur successor, & heres.

ZENONIANUS, a, um, ad Zenonem pertinens, ut Zenoniana lex, h. e. a Zenone Imp. lata. *Justinian. Institut. l. 3. tit. 2. § 3.*

ZENONICUS, a, um, ad Zenonem pertinens, qui fuit Philosophus Pythagoricus Eleates, Dialecticæ inventor. Alter Cittieus, auctor fuit & princeps Stoicorum; de quo multa *Cic.* in libris philosophicis. Hinc *Zenonici*, qui alterutrius discipuli, eorumve sectæ addicti fuerunt. *Augustin. l. 2. contr. Pelag. c. 10.*

ZEPHYRITIS, is, f. patronym. *Catull. carm. 63. de coma Beren. v. 57.* Ipsa suum Zephyritis eo famulum legeret, h. e. Chloris uxor Zephyri: vel sic dicta a Zephyrio Ægypti, seu vicinæ Cyrenaicæ regionis promontorio.

ZEPHYRIUS, a, um, Ζεφύριος, ad Zephyrum spectans. *Ova Zephyria*, ὠὰ Ζεφύρια, eadem ac hypenemia, ὑπηνέμια, idest ventosa, sterilia; a *Zephyrus*, quod vento putentur generari, seu potius quod inania sint instar venti. *Plin. l. 10. c. 60.* Irrita ova, quæ hypenemia diximus, quidam & vento putant generari; qua de causa etiam Zephyria appellantur.

ZEPHYRUS, i, m. *Zefiro*, *Ponente*, Ζέφυρος, unus ex quatuor ventis cardinalibus, qui flat ab Occasu æquinoctiali, adversus Subsolanum, testibus *Gellio l. 2. c. 22.* & *Plin. l. 18. c. 34.* sic dictus videtur quasi ζωηφόρος, sive τὴν ζωὴν φέρων, idest ferens vitam, seu vivens, quia nempe τῷ θέρει τούτου αὐτῷ αἱ καρποὶ αὐξονται, calore ipsius flantis fructus augentur: unde & genitalis mundi spiritus *Plinio* appellatur. Idem existimatur, qui Favonius. Sed *Vegetius* Zephyrum & Favonium diversos ventos esse vult. V. *Favonius*. ¶ Hic ventus cum flat, ver inchoat, ut *Plin. loc. cit.* testatur. Hinc *Horat. l. 1. ep. 7. v. 13.* te dulcis amice, reviset Cum Zephyris, si concedas, & hirundine prima. & *Virg. Georg. l. 1. v. 43.* Vere novo, gelidus canis cum montibus humor Liquitur, & Zephyro putris se gleba resolvit. ¶ Secundum fabulas fuit filius Astræi & Auroræ, fertarque Chlorio Nympham adamasse, eique concessisse, ut floribus præesset, quæ deinceps Flora dicta est. Narrat etiam *Servius in Ecl. 5. v. 48.* unam ex Horis Zephyro tributam uxorem fuisse, ex qua susceperit filium Carpon nomine, longe pulcherrimi corporis, qui post ab Jove in eorum omnium fructus conversus sit. Hæc autem fabula designatur effectus hujus venti, omnes fructus genitali aura fecundantis, & ad maturitatem perducentis, ut dictum est. ¶ Hujus officium est portare nuntios deorum, quos celeriter aliquo pervenire opus sit. *Virg. 4. Æn. v. 221.* Tum sic Mercurium alloquitur, & talia mandat: Vade age, nate, voca Zephyros, & labere pennis. ¶ Pro quolibet vento. *Virg. 4. Æn. v. 562.* nec Zephyros audis spirare secundos?

ZEROS, m. genus gemmæ, similis iridi. *Plin. l. 37. c. 9. in fin.* Similis est aspectu, sed non ejusdem effectus, quæ vocatur zeros, albis nigrisque maculis in transversum distinguente crystallum.

ZERYNTHIUS, a, um, ad Zerynthum opp. Samothraciæ spectans. *Ovid. l. 1. Trist. el. 9. v. 19.* Inde levi vento Zerynthia litora nacta Threiciam tetigit fessa carina Samon. *Liv. l. 38. cap. 41.* Apollo Zerynthius.

ZETA, æ, f. *appartamento*, idem omnino est ac diæta. *Lamprid. in Heliogab. c. 31.* Odores Indicos sine carbonibus ad vaporandas zetas jubebat incendi. *profumare le stanze*. Adde etiam ex exemplis, quæ in Diæta attulimus, in quibus fere omnibus, ut ab Eruditis observatum est, quædam editiones habent zeta, quædam diæta: nam zeta, ex ratione a diæta facta est, qua a *diabolus* zabulus, & ζαβολος a διάβολος, &c. ut docet *Voss.* in *Etymologico*. ¶ Zeta, nomen hujus litteræ, ζῆτα, *Auson. in Technopægn. Edyll. 12. c. de litter. monosyll. v. 11.* Zeta jacens si surgat erit nota, quæ legitur N.

ZETARIUS, ii, m. *cameriere*, idem qui diætarius. Sic *Paul. l. 3. sentent. tit. 6. a med.* zetarios vocat, quos *Ulpian. l. 33. Dig. tit. 7. leg. 12. post med.* diætarios.

ZETECULA. V. *Zothecula*.

ZETES, *seu* Zethes, æ, & Zethus, i, m. Ζήτης, Ζήθης, filius Boreæ regis Thraciæ, & Orithyiæ, frater Calais. V. *Calais*.

ZETHUS, i, m. Ζῆθος, Jovis ex Antiopa filius, & frater Amphionis, cui adjutor fuit in condendis Thebis. Genuit ex Aedone uxore Itylum & Thium. *Cic. 2. de Orat. c. 37.* Moror, cur philosophiæ, sicut Zethus ille Pacuvianus, prope bellum indixeris. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 41.* Gratia sic fratrum geminorum Amphionis, atque Zethi dissiluit. ¶ Fuit etiam Zethus mathematicus quidam insignis, de quo *Sidon. lib. 4. ep. 3.* Investigare cum Atlante sidera, cum Zetho pondera, cum Chrysippo numeros. ¶ Scribitur & *Zetus* sine aspiratione.

ZEUGITES, æ, m. ζευγίτης genus calami, seu arundinis in Orchomenio lacu: nomen habens ex eo, quod capiendis avibus usum habet. *Hesychio* enim ζεῦγοι sunt βρόχοι ὀρνίθων, laquei avium. *Plin. l. 16. c. 36. a med.* Cum igitur anno permanserit inundatio, proficiunt in aucupatorium quoque amplitudinem: vocabantur zeugitæ.

ZEUGMA, atis, n. ζεῦγμα, græca vox, a ζεύγνυμι, jungo, idem est quod Adjunctio, hoc est figura verborum per detractionem, quæ plures sententiæ uno connectuntur verbo, seu per quam ponitur aliquod verbum vel in principio, vel in medio, vel in fine periodi, quod alia etiam membra ejusdem periodi regere debeat, sine ulla mutatione generis, vel numeri, vel alterius accidentis. *Cic. pro Rosc. Amer. cap. 8.* Cum eodem tempore & ea quæ præterita sunt, & ea quæ videntur instare, præperet. ¶ Triplex est, *Protozeugma*, *Mesozeugma*, *Hypozeugma*, secundum tres illos modos, quibus fit. *Protozeugma*, vel primus modus est, cum illud vocabulum, unde membra orationis pendent, ponitur in principio. *Cic. pro Cluent. c. 6.* Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia. *Mesozeugma* est secundus modus, cum vocabulum in medio ponitur. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 27. ad fin.* Formæ dignitas aut morbo deflorescit, aut vetustate. *Hypozeugma*, vel tertius modus est, cum principale illud vox in fine ponitur. *Cic. 1. Catil. c. 9.* Neque enim is es, Catilina, ut te aut pudor unquam a turpitudine, aut metus a periculo, aut ratio a furore revocaverit. *Ascon. in Verr. 2. seu Act. 1. in Verr. c. 18.* Pigues Zeugma. ad singula enim subaudiendum est, *pute esse oportere*. ¶ Est etiam hoc nomine urbs Syriæ ad Euphratem cum ponte, quo Bacchus transiit Indiam petens, & Alexander Macedo Parthiam, qui & urbem condidisse dicitur, unde *Pellaeum Zeugma* dicitur a *Lucan. l. 8. v. 237.* Adde *Stat. l. 3. silv. 2. v. 137.* & *Plin. l. 5. c. 12. & 24. & l. 34. c. 15.* Nomen inde est, quod pontem habet, quo fluminum ripæ junguntur. Ζεῦγμα enim conjunctio est, a ζεύγνυμι, jungo, ut dictum est.

ZEUS, i, m. piscis præstantissimi genus in Oceano Atlantico, & circa Gades, inter omnes, qui in eo mari capiuntur, bonitatis palmam obtinens. Gaditani alio nomine fabrum appellant, a colore, opinor, fuligineo, quo fabri plerumque nigricant. *Plin. l. 9. c. 18.* Est & hæc natura, ut alii alibi pisces principatum obtineant: coracinus in Ægypto, zeus; idem faber appellatus, Gadibus, circa Ebusum salpa, &c. *Colum. l. 8. c. 16. sub fin.* Ut Atlantico faber, qui & in nostro Gadium municipio generosissimis piscibus adnumeratur, eumque prisca consuetudine zeum appellamus.

ZEUXIS, is, & idis, m. Ζεῦξις pictor Heracleotes, Parrhasii æqualis tempore, arte major, de quo multa *Plin. l. 35. c. 9. & 10. Id. ibid.* Artem, ipsis ablatam Zeuxin ferre secum. & Zeuxidis manu Romæ Helena est.

Z I

ZIMPIBERI, &

ZINGIBERI, n. indecl. *zenzero*, *gingivro*, ζιγγίβερις, genus aromatis, parvas habens radices, albescentes, odoratas, sapore piperis. *Plin. lib. 12. c. 7. de pipere.* Non est hujus arboris radix, ut aliqui existimavere, quod vocant zimpiberi, alii vero zingiberi, quanquam sapore simile. Id enim in Arabia, atque Troglodytica in villis nascitur, parvæ herbæ radice candida.

ZINZILULO, as, n. 1. verbum barbarum exprimens cantum quorundam avium submissiore voce, & crebris flexionibus canentium. *Auct. carm. de Philom. v. 43.* Regulus, atque Merops, & rubro pectore Progne Consimili modulo zinzilulare sciunt.

ZIRBUS, i, m. idem quod omentum. *Apic. l. 8. c. 6. ad fin.* Hædum in zirbo componere.

ZIZANIUM, ii, n. *zizzania*, *loglio*, ζιζάνιον, vitium tritici hordeique nimia loci uligine corrupti, jugibusve pluviis diluti, quod Latine *lolium* appellatur. Effigiem habet hordeo haud dissimilem, sed folium angustius, pinguius, & hispidius, semen exilius in cortice aculeato, florem autem subpurpureum. Legitur in vulgata S. Scripturæ versione, apud *Hieronym. Augustin.* & alios Ecclesiasticos Scriptores, & fere in plur. numero.

ZIZYPHUM, i, n. *giuggiola*, ζίζυφον, fructus zyzyphi arboris. *Plin. l. 15. c. 14.* Æque peregrina sunt zizypha, & tuberes, quæ & ipsa non pridem venere in Italiam. Adde *Colum. lib. 9. c. 4.* ¶ Scribitur & *ziziphum*.

ZIZYPHUS, i, f. *giuggiolo*, ζίζυφος, genus arboris novissimis Augusti temporibus ex Africa in Italiam translatum, fructum ferens, quem neutro genere *ziziphum* appellamus, parvum, oblongum, colore rubeo, & baccis similiorem, quam malis. Ejus serendæ rationem docet *Pallad. in April. tit. 4.* Scribitur & *ziziphus*.

ZMARAGDUS, V. *Smaragdus*.

ZMILACES, is, m. ζμιλάκης, gemmæ genus. *Plin. l. 37. cap. 10. in fin.* Zmilaces in Euphrate nascitur, Proconnesio marmori similis, medio colore glauco. *Harduin.* leg. *zmilampis* ex MSS. fide omnibus. *Solino c. 37. (al. 50.)* est *Smilanris*.

ZMYRNA. V. *Smyrna*.

Z O

ZOE, es, Ζωή, vita: unum ex nominibus Valentinianis. *Tertullian. advers. Valentinian. c. 12.*

ZODIACTEUS, a, um, adject. ad Zodiacum pertinens. *Martian. Capell. l. 1. p. 3.* Annua peragratio zodiactea.

ZODIACUS, i, m. *Zodiaco*, Ζωδιακός, Ζωΐδιος, Ζωοφόρος, circulus in cælo ex numero maximorum, vel potius zona, aut armilla quædam, quæ duodecim illa signa continet, quæ Sol, Luna, & alii Planetæ motu proprio percurrunt. Dixi vel potius zona, aut armilla: nam cum omnes circuli sine latitudine, & profunditate esse intelligantur, hic habet latitudinem duodecim graduum, & secundum nonnullos quatuordecim, secundum alios sexdecim, & ex una parte Tropicum Cancri, ex altera Capricorni attingit. Dictus est ab illis signis, quæ complectitur, quæ ζώδια, seu ζωΐδια dicuntur, idest parva animalia. Idem a duodecim signis a Cicerone in *Arati* translatione, *vers. 317.* & ab aliis *signifer orbis* appellatur,

pellatur, a *Manilio* dicitur *balteus stellarum*, ab aliis .... signa autem hujus circuli sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, capricornus, Aquarius, Pisces. *Cic. 2. de Divin. c.* 42. Vim quandam esse ajunt signifero in orbe, qui Græce Ζωδιακὸς dicitur, talem, ut ejus orbis unaquæque pars alia alio modo moveat, immutetque cælum. *Gell. l.* 13. *c.* 9. Stellæ istæ ita circulo, qui Zodiacus dicitur, situ, locataque sunt, ut, &c. ¶ Adjective *Sidon. l.* 8. *ep.* 11. *a med.* Zodiacum diastema.

ZOILUS, i, m. Ζωΐλος, Sophista Amphipolites, Ptolemæi temporibus hoc uno facinore nobilitatus, quod Homerum poetarum omnium principem libris adversus eum scriptis ausus sit reprehendere: unde & Ὁμηρομάστιγος, cognomen accepit. Mors ejus, inquit *Vitruv. in præfat. l.* 7. ut parricidii damnati, varia memoratur. Alii eum scripserunt a Philadelpho esse in crucem fixum: nonnulli in eum lapides esse conjectos: alii Smyrnæ vivum in pyram conjectum. Quorum utrum ei acciderit, merenti digne constitit pœna. Hæc *Vitruv.* ¶ Ab hujus moribus sumptum est, ut homines lividi, & ex alieni ingenii obtrectatione laudem aucupantes Zoili dicerentur. *Ovid. de remed. amor. v.* 365. Ingenium magni livor detrectat Homeri: Quisquis es ex illo Zoile nomen habes.

ZOMOTEGANITE, f. adject. ζωμοτηγανίτη, a ζωμός, jus, & τήγανον, sartago. Patina piscium zomoteganite apud *Apic. l.* 4. *c.* 2. est patina piscium in suo jure coctorum. Ita quidem restituit *Humelbergius*. nam alii aliter legunt.

ZONA, æ, f. *cinta, cintura*, ζώνη vinculum, quo cingimur, cinctus, balteus: a ζώννυμι, cingo. *Ovid.* 2 *Fast. v.* 320 Dat teretem zonam, qua modo cincta fuit. *Horat. l.* 1. *od.* 30. *v.* 5. Et solutis Gratiæ zonis, properentque Nymphæ. ¶ Veteres in zonis pecuniam deferebant. *C. Gracchus* apud *Gell. l.* 15. *c.* 12. Zonas, quas plenas argenti extuli, eas ex provincia inanes retuli. ¶ Hinc *zonam perdidit*, proverbialiter dicitur in eum, qui omni pecunia destitutus est. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 40. Ibit eo, quo vis, qui zonam perdidit. ¶ *Zonam solvere* dicuntur novæ nuptæ quæ viro traduntur, & primum cum eo concumbunt. Virgines enim non nisi cinctæ procedebant; sed novæ nuptæ in cubiculum mariti deductæ a pronuba cingulum, quod ex ovilla lana contextum, & nodo etiam (quem Herculaneum vocabant) nexum gerebat, solvebatur, & Dianæ dicabatur. *Catull. carm.* 2 Tam gratum mihi, quam ferunt puellæ Pernici aureolum fuisse malum, Quod zonam soluit diu ligatam. V. *Atalanta*. ¶ Per translationem zonæ dicuntur circuli quidam lati, cælum terramque veluti cingula quædam ambientes. Sunt autem numero quinque, ex quibus media, quæ inter Tropicos est nimio calore, parumque apte habitationi olim credita fuit, quæ vero extremæ sub Arctico, & Antarctico circulo sitæ, nimio frigore horrent: unde & ipsæ inhabitabiles habitæ sunt; reliquæ autem, ut quæ medium inter torridam & gelidam situm obtinent, temperatæ sunt, humanæ vitæ accommodatissimæ. *Virg.* 1. *Georg. v.* 233. Quinque tenent cælum zonæ, quarum una corusco Semper Sole rubens & torrida semper ab igni: Quam circum extremæ dextra lævaque trahuntur Cærulea glacie concretæ atque imbribus atris. Has inter mediamque duæ mortalibus ægris munere concessæ divum, & via secta per ambas, Obliquus qua se signorum verteret ordo. *Ovid.* 1. *Met. v.* 45. Utque duæ dextra cælum totidemque sinistra Parte secant zonæ, quinta est ardentior illis: Sic onus inclusum numero distinxit eodem Cura dei, totidemque plagæ tellure premuntur; Quarum quæ media est, non est habitabilis æstu; Nix tegit alta duas; totidem inter utramque locavit, Temperiemque dedit mista cum frigore flamma. Adde *Cicer. in somn. Scip. c.* 6 ubi eadem dicit, *zonæ* vocabulo abstinens: item *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. a *vers.* 152. & *Plin. l.* 2. *c.* 68 ¶ Translate *zona* appellatur herpetis genus, quod etiam *zoster* dicitur, *erpete*: quia medium cingit hominem. *Scribon. Larg. compos.* 63. Facit hoc medicamentum ad carbunculos, & ad ignem sacrum, & ad zonam, quam Græci ἕρπητα dicunt.

ZONALIS, le, ad zonam cæli pertinens. *Macrob. lib.* 2. *in somn. Scip. cap.* 5. *a med.* Eadem est in ejusdem zonalis ambitus continuatione temperies.

ZONARIUS, a, um, ad zonam pertinens, ut Sector zonarius, *tagliaborse*, βαλαντιοτόμος qui zonam, seu crumenam incidit, crumenisecа. *Plaut. Trin.* 4 *s.* 20. Mira sunt, ni illic homo est aut dormitator, aut sector zonarius. ¶ *Zonarius* absolute, qui zonas facit, ζωνοπλόκος. *Cic. pro Flacc. c.* 7 *sub fin.* Quod Mithridates, qui multitudinem illam non auctoritate, sed sagina tenebat, se velle dixit, id sutores & zonarii conclamarunt.

ZONATIM, adverb. per gyrum. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n. ult.* Zonatim circum impluvium cinerarior cludebat.

ZONULA, æ, f. *cinturetta*, ζωνάριον, parva zona. *Catull. carm.* 60 *epithal. Jul. & Mall. v.* 53. Tibi virgines zonula solvunt sinus. Adde *Seren.* apud *Non. c.* 12 *n.* 15. V. *Zona*.

ZOOPHORUS, & *contracte* Zophorus, m. Ζωοφόρος, & Ζωφόρος, græce est idem ac Zodiacus: a ζῶον animal, & φέρω, fero. ¶ Sic etiam dicitur in architectura pars e lamnæ inter epistylium, & coronidem, idque quia animalium, aliarumque rerum signis sæpe ornatur. Utitur *Vitruv. l.* 3 *c.* 3. *a med.* Vulgo *fregio* appellant, nomine a Phrygionibus, ut *Philander* ostendit.

ZOOPHTHALMOS, i, m. ζωόφθαλμος, herbæ genus, in tectis, & subgrundiis nascentis, quæ folium habet carnosum, & subrotundum, oculi animalis similitudinem referens unde & nomen accepit: a ζῶον animal, & ὀφθαλμὸς, oculus. Notiore nomine aizoum, seu sempervivum majus vocatur. *Plin. l.* 25. *c. ult.* Aizoi duo genera. Majus in fictilibus serunt, quod aliqui buphthalmon vocant, alii zoophthalmon, alii stergethron, quod amatoriis conveniat, alii hypogeson, quoniam in subgrundiis fere nascitur. Sunt qui ambrosiam potius vocant, & qui amerimnon: Itali *sedum magnum*, aut *oculum*, aut *digitellum*.

ZOPISSA, f. ζώπισσα, pix navibus abrasa, quæ admista ceræ, & marino sale macerata multo est ad omnia efficacior, quam alia pices. *Plin. l.* 16. *cap.* 12. Non omittendum, apud eosdem (*Subalpinos Italiæ*) zopissam vocari derasam navibus maritimis picem cum cera, nihil non experiente vitio, multo efficaciorem ad omnia, quibus pices, resinæque prosunt, videlicet adjecto salis callo. *Id. l.* 24. *c.* 7. *a med.* Zopissam eradi navibus diximus, ceram, marino sale maceratam.

ZOROASTREUS, a, um, ad Zoroastrum pertinens, qui fuit Bactrianorum rex, & primus artem magicam dicitur invenisse, & mundi principia siderumque motus diligentissime spectasse, ut ait *Justin. l.* 1. *c.* 1. *Prudent. in Apotheosi, v.* 562 Qui Zoroastreos turbasset fronte susurros. *h. e.* magica carmina.

ZORONYSIUS, ii, m. ζορονύσιος, genus gemmæ. *Plin. l.* 37. *c.* 10. *in fin.* Zoronysios in Indo flumine nascitur. Magorum gemma esse narratur, neque aliud amplius de ea. *Harduin. leg.* Zoranisceos ex MSS.

ZOSTER, eris, m. *erpete*, ζωστήρ, zona, genus ignis sacri, medium hominem ambientis, & enecantis, si cinxerit, a ζώννυμι, cingo. *Plin. l.* 26. *c.* 11. Ignis sacri plura sunt genera, inter quæ medium hominem ambiens, qui zoster appellatur, & enecat, si cinxerit.

ZOTHECA, æ, f. *camerino, arcova, gabinetto*, locus in cubiculo secretior, parvum conclave cubiculo adjunctum, in quo studii, vel quietis causa degere solemus: a ζάω, vivo, & θήκη, repositorium. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. *a med.* Contra parietem medium zotheca perquam eleganter recedit, quæ specularibus & velis obductis reductisve modo adjicitur cubiculo, modo aufertur. Sunt qui legunt *diæta*: verum ea lectio jamdiu ab Eruditis rejecta est; neque cum hac Plinii descriptione convenire potest. ¶ De cella sacris. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 690. *n.* 2. Ti. Claudio Aug. L. Phœbi ex consensu Decuriæ universæ honoris causa zothecam publice dederunt: Atimetus L. sua pecunia adornavit. Alia apud *Gruter. pag.* 49. *n.* 3. Herculi Saxano sacrum Ser. Sulpitius Trophimus ædem, zothecam, culinam pecunia sua a solo restituit.

ZOTHECULA, æ, f. *piccola arcova*. *Plin. lib.* 5. *ep.* 6 *a med.* Mox zothecula refugit quasi in cubiculum idem. Quidam leg. *zætecula*, sed minus recte. *Sidon. l.* 8. *ep. ult.* Per armariola, & zothecula nostras non remanserunt digna prolatu. *ne nostri armarioli de studiis*. Adde *l.* 9. *ep.* 11.

Z U

ZUMA. V. *Zyme*.

ZURA, æ, f. semen paliuri, lingua Afrorum. *Plin. l.* 24. *c.* 13. Paliurus quoque spinæ genus est: semen ejus Afri zuram vocant, contra scorpiones efficacissimum, item calculosis, & tussi.

Z Y

ZYGIA, æ, f. ζυγία genus arboris: a ζυγὸς, jugum, quod ex ea fiunt juga jumentis. *Plin. l.* 16. *c.* 15. Tertium genus zygiam, rubentem fissili ligno cortice livido & scabro. Hoc alii generis proprii esse malunt, & Latine carpinum appellant. ¶ Zygia tibia, est tibia nuptialis: a ζυγὸς, jugum, & translate nuptiæ. *Apul. l.* 4. *Metam.* Sonus tibiæ zygiæ mutatur in querulum Lydium modum, cantusque lætus Hymenæi lugubri finitur ululatu. ¶ Zygia etiam dicta est Juno, quia nuptiis præerat. *Id.* 6. *Metam.* Quam cunctus Oriens Zygiam veneratur, & omnis Occidens Lucinam appellat.

ZYGIS, is, f. ζυγὶς, serpillum silvestre, non serpens humi, quemadmodum hortense, sed in altitudinem increscens, ramulos edens tenues, surculosos, foliis refertos longioribus quam rutæ, & angustioribus, & angustioribus, flore jucunde olentes, & gustu acres. *Apul. de herb. c.* 99.

ZYGOSTASIUM, ii, n. munus zygostatæ. *Impp. Honor. & Theodos. l.* 15. *Cod. Theodos. tit.* 26. *leg.* 1. Quidquid de ortthologia, & zygostasii munere eminentia tua disposuit, roboramus.

ZYGOSTATES, æ, m. *pesatore*, libripens, qui præest examini ponderum, ne qua fraus in iis committatur, ζυγοστάτης: a ζυγὸς: quod etiam libram significat, & ἵστημι, appendo. *Imp. Julian. lib.* 10. *Cod. tit.* 71. *leg.* 2. *& l.* 12. *Cod. Theodos. tit.* 7 *leg.* 2. Ideo placet, quem sermo græcus appellat, per singulas civitates constitui zygostatan, qui pro sua fide atque industria neque fallat, neque fallatur, ut ad ejus arbitrium, atque ad ejus fidem, si qua inter vendentem emptoremque in solidis exorta fuerit contentio, dirimatur.

ZYMA. V. *Zima*.

ZYTHUM, i, n. *birra*, ζῦθος; potus ex hordeo aqua resoluto confectus, acris gustu, & vini in morem inebrians. *Suidas* interpretatur οἶνος ἀπὸ κριθῆς γινόμενος, idest vinum ex hordeo factum. *Plin. l.* 22. *in fine*. Et frugum quidem hæc sunt in usu medico. Ex iisdem fiunt & potus, zythum in Ægypto, celia, & cæria in Hispania, cerevisia, & plura genera in Gallia, aliisque provinciis, quorum omnium spuma cutem fœminarum in facie nutrit. *Columell. l.* 10. *v.* 116. Ut Pelusiaci proritet pocula zythi. *Ulpian. Dig. l.* 33. *tit.* 6 *leg.* 9. Zythum, quod in quibusdam provinciis ex tritico, vel hordeo, vel pane (*Cujac. leg. panica*) conficitur, vini appellatione non continebitur.

VER-

V E R B A

Partim græca latine scripta, partim barbara, partim nullo, aut minus idoneo Auctore, sparsa in Lexicis

CALEPINI, PASSERATII, BASILII FABRI, JUNCKERI,

Et aliorum, a nobis improbata, & expulsa.

Satis visum est, si ea, sicut erant, describeremus, & utcumque interpretaremur, nullo praterea adhibito examine. Supervacanea fuisset opera in his, quibus abstinendum censemus latine scribenti.

A

Abaces, ἄβακης, carens voce. ¶ In plur. num. ἄβακες, vasorum repositoria.
Abacion, ἀβάκιον, abaculus. Item parvum repositorium, aut tabella calculorum.
Abalienator, alienator.
Abambaccustos, lenocinio nullo fucatur.
Abanec, Abenet, seu Abnet, zona sacerdotalis.
Abannatio, exsilium annuum.
Abaphus, ἄβαφος, non tinctus.
Abaptistus, ἀβάπτιστος, qui non mergitur;
Abar, ἄβαρ, placentæ genus.
Abaris, incola continentis.
Abartenum, inhonestum. *Gloss. Isidor.*
Abasa, infirma domus, q. d. basi & fundamento carens.
Abasanistus, ἀβασάνιστος, inexpertus, novitius.
Abascanos, ἀβάσκανος, invidia vacuus.
Abascantum, ἀβάσκαντον, fascini amuletum. Abascantos, ἀβασκάντως, sine invidia, aut fascino.
Abasileutus. ἀβασιλεύτως, sine rege, sine domino.
Abason, infirma domus, q. d. sine base.
Abathmata, ἀβάθματα, bellariorum genus.
Abatos, ἄβατος, invius, inaccessus.
Abba, pater, ἀββᾶ.
Abbatia, ἀββατεία, abbatis dignitas.
Abbatialis, ad abbatem pertinens.
Abbatiola, parva abbatia.
Abbatissa, femina abbatis dignitate prædita;
Abblandior, blandior.
Abcæcatio, cæcitas.
Abdicator, qui) abdicat.
Abdicatrix, quæ)
Abdicatorium, locus remotus & abditus.
Abductor, ablator, abigens.
Abebelum, consecratum, & quod tangi nefas est, ἀβέβηλον.
Aberta, averta.
Abestiarius, vestiarii præfectus.
Abgrego, segrego, separo. *Gloss. Isidor.*
Abhorrenter, abhorrendo.
Abhorride, horride, aspere. *Charis. l. 1.*
Abhortor, dehortor.
Abjecto, projicio, abjicio.
Abiecula, parva abies.
Abietarius, faber lignarius.
Abjuges hostiæ, jugum non expertæ.
Ablactatio, a lacte depulsio.
Ablacto, as, a lacte removeo.
Ablaros, cochleare. *Isidor.*
Ablego, is, separo.
Abligurritor, heluo. *Ambros.*
Ablucinatio, lucis alienatio.
Ablutes,) loca cœnosa. *Isidor.*
Ablutium,)
Abluvio, onis, purgatio sordium.
Abnurus, uxor nepotis.
Aboculus, oculis captus.
Abomasum, genus intestini circa reticulum.
Abominator, qui abominatur.
Aborris, scandalosus. *Gloss. Isidor.*
Abortitium,) abortivum.
Abortitiosum,)
Abrasio, abradendi actus.
Abrepto, abripio.
Abrigenm, splendor auri. *Gloss. Isidor.*
Abrogans, humilis, *h. e.* modestus. *Gloss. Isidor.*
Abrotum, ἄβρωτον, non edule.
Absumus agnus, a suma, *h. e.* mamma depulsus.
Abscio, nescio. Item descisco.
Absconsio, occultatio. Item laterna.
Absecta, disjuncta, resecta.
Absectos, gemma nigra & ponderosa, distincta venis rubentibus.
Absentaneus, absens.
Absentio, dissentio.
Absideo, seorsum sedeo.
Absoleo, ab usu recedo.
Absolutor, qui absolvit.
Absonantia, dissonantia
Absono, as, dissono, discordo.
Abspes, exspes.
Absterno, abjicio, sepelio.
Absterforium, peniculus, muscarium in sacris adhibitum,
Abstino, contrarium τῷ destino.
Abstipulo, dimitto, relinquo.
Abstleta, genus navis piraticæ.
Absterqueo, extorqueo.
Abstractum, forma sine subjecto apud Dialecticos.
Abstringo, solvo, laxo.
Abstula, res quæ facile accenditur.
Absus, vel Apsus, ager incultus.
Abterminatur, exterminatus.
Abterranei venti, ab terra flantes.
Abvacuatio, evacuatio.
Abulæ aquæ, thermæ, balnea.
Abydocomæ, ἀβυδοκόμαι, calumniatores, sycophantæ.
Abyrtace, ἀβυρτάκη, genus eduli apud Medos ex porro, cardamo, allio, grana mali Punici, &c. confecti.
Abyrtacopœus, ἀβυρτακοποιὸς, qui abyrtacen conficit.
Acacia, ἀκακία, innocentia, simplicitas.
Acacus, ἄκακος, simplex, innocens.
Acæna, ἄκαινα, virga decem pedum ad mensuram agrorum. Item stimulus boum.
Acamasia, ἀκαμασία, negligentia.
Acantha, ἄκανθα, spina. Item spina dorsi.
Acaptare, captare.
Acarpia, ἀκαρπία, sterilitas.
Acarpus, ἄκαρπος, sterilis.
Acarus, vermiculus in cera nascens, ἄκαρος.
Acatalepsia, ἀκαταληψία, incomprehensibilitas.
Acatalepton, ἀκατάληπτον, incomprehensibile.
Acatalis, ἀκατάλις, parva juniperus: vel bacca juniperi.
Acatapalastus, ἀκαταπάλαιστος, in lucta insuperabilis.
Acataphractarii, milites hastati non cataphracti.
Acalvaster, in anteriore parte calvus.
Accapito, & Accapto, agnoscere aliquem ut caput & dominum suum
Accapitum, agnitio alicujus in caput, & dominum suum.
Accaro, instrumentum rusticum.
Accelerantia, celeritas.
Accensa, census, seu datio ad censum.
Accensator, qui dat ad censum.
Accensibilis, qui facile accendi potest.
Accensio, actus accendendi. item accensendi. *Gloss.*
Accensiuncula, parva accensio, inflammatio.
Accenthuraria, acerra, turibulum.
Accento, as, accino.
Accepta, navis genus. *Gloss. Isidor.*
Acceptabulum, acetabulum.
Accersio, & arcessio, vocatio.
Accessa, fluxus maris accedentis.
Accessivus, qui accedit & adjungitur.
Accessorius, qui accedit.
Accia, genus avis.
Acciatus, gladius magnus & acutus.
Accidia, pigritia.
Accidiari, pigritia corripi.
Accipitrarius, accipitre venator, auceps.
Accisa, tributi genus.
Accismus, ἀκκισμός, stultitia, ineptiæ.
Acciso, as, ἀκκίζω, ineptus sum, nugas ago.
Accilbanum, obliquum.

Accli-

Acclinatorium, locus in quo acclinari & requiescere possumus.
Acclinus, acclinis.
Accludo, claudo.
Accognito, cognitum facio, promulgo.
Accolanus, accola.
Accredito, as, fidem facio.
Accubatus, us, morbus comitialis.
Accubia, acus.
Accubitor cubiculi, caput puerorum qui sunt in cubiculo.
Accubitrix, quæ accubat.
Accucula, & Accuculia, solers, acutus. *Gloss. Isidor.*
Accurso, as, sæpe accurro.
Accusa, accusatio.
Acedia, pigritia, ignavia, ἀκηδία.
Acedio, & Acedior, pigritia corripior. Item indignor.
Acenceno, computo, rationem ineo.
Accentacer, in Sphæra barbarica est Venus.
Acero, as, paleis misceo.
Acerosus panis, hordaceus, & aceribus plenus.
Acestides, ἀκεστίδες, ferrariæ fornaces, in quibus fit cadmia.
Acetabularius, qui acetabulis ludit. Ψηφοπαίκτης.
Acetosa,) species herbæ.
Acetosella,)
Acetosus, acidus.
Acetrum, urna ænea.
Achane. mensura aridorum apud Persas, capiens medimnos Atticos XLV.
Achanum, genus morbi in bubus.
Achris, ἄχαρις, &
Acharistus, ἀχάριστος, injucundus, illepidus, ingratus, molestus.
Acheso, occasio.
Achilleas, *vel* Achilleis, genus hordei.
Achinus, horti villatici cultor.
Achiropictos (vox hybrida ex ἀχειρος, & pictus) imago B. Mariæ Virg. divinitus picta.
Archiropœetus, ἀχειροποίητος, non manu factus.
Achirosis, mixtio luti cum paleis in nidis hirundinum.
Achne, minutissima palea ex spicis inter triturandum evolans. Item minutia quælibet.
Achrestus, ἄχρηστος, inutilis.
Achriogelos, ἀχρειόγελως, temere & stulte ridens.
Achronologia, ἀχρονολογία, error in chronologia.
Achrous, ἄχροος, sine colore.
Aciale, *vel* Aciare, flos & acies ferri.
Aciarium, acuum theca.
Acide, cum acore.
Acidonicus, acidus.
Aciecula, parva acies.
Acinaceus, ex acinis confectus.
Acinesia, ἀκινησία, quies media inter systolen pulsus & diastolen.
Acinos, aris, tricor, in parvis moror.
Acifcularius, lapicida. *Gloss.*
Acitabulum, crepitaculum.
Acitura, flagellum.
Acla, modus agri.
Aclea, quercetum.
Acleros, ἄκληρος, exheres, exfors.
Acleti, ἄκλητοι, invocati, non vocati.
Acmatica febris, ἀκματικὸς πυρετὸς, quæ continuo crescit: vel quæ æquali tenore perdurat.
Acme, ἀκμή. tempus, quo morbus in maximo vigore est. Item ætas XXV. annorum, in qua est finis crescendi in homine.
Acœmeti, & Acœmetæ, ἀκοίμητοι, insomnes, pervigiles: Monachi quidam diu noctuque sacris operantes, & in tres ordines divisi, ut defatigatis integri succederent.
Acolastus, ἀκόλαστος, intemperans.
Acolos, mur.
Acoluthia, ἀκολουθία, consequentia.
Acoluthus, ἀκόλουθος, consequens.
Acolytus, ἀκώλυτος, qui nullis minis a proposito deterretur.
Acone, ἀκόνη, cos.
Aconitarius, qui aconita, seu quævis venena miscet, aut vendit.
Acontias, æ, ἀκοντίας, serpens, qui jaculi more in hominem prosilit.
Acquieto, as, quietum reddo.
Acra, certa terræ portio mensurata, variæ tamen quantitatis.
Acræpala, ἀκραίπαλα, medicamenta ad excutiendam crapulam.
Acratisma, & Acratismus, ἀκράτισμα, & ἀκρατισμός, jentaculum ex pane mero macerato.
Acrementum, augmentum. Item omphacium.
Acribodicæum, ἀκριβοδίκαιον, summum jus.
Acrimoniosus, acer, fortis, constans.
Acrimonium, acrimonia.
Acriviose, ἀκριβῶς, accurate, diligenter.
Acroaterium, ἀκροατήριον, locus quo conveniunt auditores.
Acrobalistæ, ἀκροβαλισταί, equites velitares eminus jaculantes.
Acrochirismus, ἀκροχειρισμός, saltatio festiva, & colluctatio summis tantum manibus facta, in qua nulla pars corporis præter extremos digitos tangebatur.
Acrochiristæ, ἀκροχειρισταί, athletæ summis inter se manibus depugnantes, nullo complexu hærentes, ut palæstritæ.
Acrocolia, æ, ἀκροκωλία, extremitas membrorum, extremæ partes mactatæ hostiæ, ut aures, rostra, summa pedum, quibus in antecœnio vescebantur.
Acrodrya, ἀκρόδρυα, arborum fructus ligneo cortice.
Acromallos, ἀκρόμαλλος, lanam habens brevis villi.
Acrophysium, ἀκροφύσιον, follis spiramentum, seu rostrum, quod fornacis ori inseritur.
Acropolis, ἀκρόπολις, arx summa urbis, locus editus in urbe.
Acrostolia, ἀκροστόλια, ornamenta proræ.
Acroteleus, ἀκρότητος, non respondens ad numerum saltationis. Item ineptus, intempestivus.
Acrothinia, ἀκροθίνια, primitiæ frugum, quæ de acervo tolli solent.
Acrothorax, ἀκροθώραξ, leviter ebrius. Alii exponunt, valde ebrius, quasi in summo ebrius.
Acumen, acrimonia.
Actile, genus armaturæ apud Gallos.
Actinosus, ἀκτινωτός, radiatus, illustris, splendidus. *Ambrosius.*
Actionare, in jus vocare.
Actionaricum, munus publicum.
Actionarii, qui res nostras agunt, procuratores.
Actinnator, actor, procurator.
Activitas, vis.
Actius, melius, amplius.
Actubernalis, *seu* Adtubernalis, vicinus habitatione.
Aculus, ministerialis domus regiæ.
Acupedium, *seu* Æquipedium, velocitas pedum.
Acupictile, Phrygium opus.
Acupictor, qui acu pingit, Phrygio.
Acupictura, Phrygium opus.
Acustici, ἀκουστικοί, auditores, discipuli.
Acutiare, acutum facere, acuere.
Acutiator, qui acuit.
Adagonista, certator.
Adaligni, ingenui, nobiles.
Adamabilis, amabilis.
Adamatrix, quæ valde amat.
Adaquatus, aqua mixtus.
Adasus, tunica ab humeris non consuta.
Adaugma, augmentum.
Adcognito, notum facio.
Adcopiosus, valde copiosus.
Addamno, noceo.
Addephagia, ἀδδηφαγία, comestio usque ad satietatem.
Addextero, dexterum latus tego.
Addicto, as, postulo in judicio.
Additionalis, addititius.
Addrетiare, stare juri.
Adechastus, ἀδέχαστος, qui munera non recipit.
Adelingus, nobilis.
Ademptamentum, Ademptivum, Ademprum, certa pecuniæ præstatio apud Germanos, & Gallos.
Ademo, emo.
Adenes, ἀδένες, strumæ.
Adescatio, cibatus.
Adfesial, aqua quæ ad sepulcra fertur.
Adfiliatio, adoptatio.
Adhabeo, habeo.
Adhabito, prope habito.
Adhærentia. adhæsio.
Adhoa, & Adhoamentum, *vel* Adhogamentum, certum militare servitium.
Adhortatorius, hortatorius.
Adjacentia, vicinitas.
Adiaphoria, ἀδιαφορία, indifferentia.
Adibilis, aditu facilis.
Adincresco, cresco.
Adinventor, inventor.
Adinvicem, invicem.
Adjocor, jocor.
Adipiculus, parvus adeps.
Adiposus, pinguis.
Adipsa, ἄδιψα, medicamenta, quæ sitim sedant.
Adites, servi excubantes feminis.
Adjuramentum, adjuratio.
Adjurgium, jurgium.
Adjurgo, objurgo.
Adiurno, diem alicui dico.
Adjustitio, as, adæquo, coæquo.
Adlatero, as, ad latus alicujus gradior.
Adlegiare, lege seu juramento se purgare a culpa.
Adlicula, genus vestis. *Gloss. Isid.*
Adlitare, ad litus accedere.
Admembratim, per membra.
Adminiculatorius, auxiliarius.
Administratorius, ad administrandum aptus.
Admodiare, accommodare. Item fundum dare alicui sub certa præstatione.
Admodiator, qui accommodat.
Admonefacio. commonefacio.
Admonitorius, citatorius.
Adnigrati, prostrati, abjecti.
Adnumiastæ, qui catalogum militum faciebant.
Adnumium, catalogus militum.
Adnuntiatio, edictum quo provinciis renuntiabatur, quid in synodis actum & decretum esset.
Adolefactus, qui adolevit, grandior factus.

Ado-

Adoleschia, ἀδολεσχία, garrulitas.
Adoleschas, ἀδολέσχης, garrulus.
Adoptatias, adoptati filius. *Gloss. Isid.*
Adorcola, parva adorea.
Adoriosus, gloriosus.
Adoxia, ἀδοξία, infamia.
Adoxus, ἄδοξος, ingloriosus, obscurus, infamis.
Adprotervitas, procacitas, petulantia. *Gloss. Isid.*
Adpario, adæquo. *Isid. Gloss.*
Adprecatio, precatio.
Adpunctare, constituere, condicere.
Adripagium, vectigal pro appulsu ad ripam.
Adripare, navem ad ripam appellere.
Adsalio, adorior, aggredior.
Adsalitura, & Adsaltura, aggressio.
Adscititius, adscitus.
Adsessoria, libri de iis, quæ agi viderunt Jurisconsulti, cum essent adsessores.
Adstantia, præsentia.
Adstatim, statim.
Adstetrix, adsessrix.
Adsustula, agaso.
Adtaminare, inquinare.
Adteger, diminutus.
Adtegrare, vinum in sacrificiis augere. Item in statum pristinum redigere.
Adtestata fulgura, quæ iterato fiebant, & significationem priorem attestabantur.
Adventatio, adventus. *Vet. Interpr. Iren.*
Adventito, advento.
Adviso, as, nuntio.
Advisor, nuntius.
Adulatorculus, blandulus adulator.
Adulatus, us, adulatio.
Adumbrator, qui adumbrat.
Aduncus, incurvo.
Adundatorium, alepsydra hortulanorum.
Adustivus, adurens.
Ægidius, hædus.
Ægirinon, αἰγείρινον, unguentum populeum.
Ægiros, αἴγειρος, populus nigra.
Ægonomus, αἰγονόμος, caprarius.
Ægula, species sulphuris.
Aelii, αἴλιοι, qui duas sorores duxerunt.
Ælurus, αἴλουρος, feles.
Aenautæ, quasi ἀεὶ ναῦται, semper nautæ: erant Magistratus apud Milesios.
Ænigmaticus αἰνιγματώδης, obscurus, a communi intellectu semotus.
Ænigmatizo, αἰνιγματίζω, ænigmata profero.
Ænitologium, genus carminis.
Aenulum, parvum ahenum.
Æphi, mensura trium modiorum in aridis.
Æquanimis, æquanimus.
Æquator, nomen circuli in cælo, quem sol tangens dies æquat noctibus.
Æquiaula, mensuræ genus.
Æquidies, &
Æquidium, æquinoctium.
Æquilabia, commensurata.
Æquilancium, æquatio, æquipondium.
Æquilatium, æquatio.
Æquinominus, qui idem nomen habet.
Æquipollentia, æqualis potestas, apud Dialect.
Æquipolleo, æque polleo, apud Dialect.
Æquivocatio, ambiguitas.
Æquivoce, ambigue.
Æquivocus, ambiguus. Item idem nomen habens.
Æquorabiliter, navigando.
Æquoro, as, navigo.
Aeradi, spiritus corporei in aere degentes.
Æramina, ærea utensilia.
Æreolus, parvus nummus æreus.
Ærisca, faber ærarius.
Aerium, genus vectigalis.
Aeromantia, ἀερομαντεία, divinatio per aera.
Ærugino, as, æruginem contraho. *Salvian.*
Ærumno, as, ærumnosum facio.
Æschyna, αἰσχύνη, verecundia.
Æsculator, æruscator.
Æsculor, aris, æruscare.
Æstivalia, genus calceamenti æstatis tempore.
Æstivatio, tractatio æstatis.
Æternaliter, æternum.
Æthaliones, αἰθαλίωνες, cicadæ.
Ævintegri, integro ævo florentes.
Ævosus, senex, longævus.
Afa, pulsis.
Affabulatio, breve documentum fabulis subjectum.
Affectate, affectato.
Affibulo, as, fibula necto.
Affidati, in alicujus fidem & clientelam recepti.
Affigulo, as, per figuli artem efformo, affingo.
Affirmative, affirmando.

A Ferativus, aërius.
Afflatur, afflatus.
Affortiare, fortiorem & spissiorem reddere.
Afficiatus, additus. *Gloss. Isid.*
Aforus, piscis, qui hamo capi nequit.
Afrarum, spuma: ab ἀφροῖς, spuma. *Isid.*
Afratobulum, vasculum.
Agabo, qui negotia præcedit. *Gloss. Isid.*
Agagula, & Agagola, lenocinator, pantomimus. *Gloss. Isid.*
Agalacta, prata, ἀγαλακτα, quæ gignendo in pecoribus lacti non sunt idonea.
Agalma, ἄγαλμα, signum, statua, imago.
Agalmatium, ἀγαλμάτιον, imagunculа.
Agapeta, ἀγαπητή, ancilla Dei. Item dilecta.
Agapetus, ἀγαπητός, dilectus, amabilis.
Agaron, minister, officialis. *Isid. Gloss.*
Agasyllis, ἀγασυλλίς, frutex ex quo liquor destillat, quem ammoniacum vocant.
Agasyrtus, ἀγάσυρτος, squalidus, fœdidus.
Agathis, idis, ἀγαθίς, fili glomus. Item species gemmæ.
Agea, orum, victimæ pro rebus agendis. Item via in navi, qua hortator ad remiges accedit. Item dolabra. Item loca religiosa.
Agelada, juvenca: ab ἀγέλη, pecus.
Agelæus panis, ἀγελαῖοι ἄρτοι, cibarius.
Agelarius, dux gregis, pastor.
Agenda, vespertina & matutina lectio. Item liber, in quo continetur ratio Officii Divini.
Ageretus, lapis quo antiqui usi sunt ad coria expolienda.
Agerculus, agellus.
Agetes, pars gutturis.
Aggravia, congeries.
Aggestim, aggeratim, acervatim.
Agginantes, explicantes. *Gloss. Isid.*
Agglomeratio, glomeratio.
Agglutinatio, glutinatio.
Aggregatio, congregatio.
Aggustum, & Aggustus, placentæ genus.
Agiades, milites Asiatici.
Agibilia. Res agibiles, res gerendæ.
Agiæ, glandulæ.
Agigartoo, uva sine acinis.
Agilus, bos qui inter gregem agit.
Aginor, negotior in rebus parvi pretii.
Agiopoliticon, topiarium quoddam.
Agiotrala, fera quædam.
Agita, auxilium.
Agitarium, cunabulum quod agitatur ad sopiendos infantes.
Agitatorius, ad agendum seu ducendum aptus.
Aglidia, fragmenta in capitibus allii.
Aglotta, ἄγλωττος, lingua carens, infans.
Agnascentia, in vicinum nasci.
Agneon, ἀγνεῖον, lupanar.
Agnile, agnorum stabulum.
Agninum, agnina caro.
Agnitor, qui agnoscit.
Agnotæ, ἀγνῶται, ignari, indocti.
Agnomones, ἀγνώμονες, equi quibus carent dentes ætatis indices.
Agnotus, agnitus.
Agnythes, lapides, quos stamini inter texendum appendunt textores, ἀγνύθες.
Agonia, ἀγωνία, certamen, trepidatio, exanimatio.
Agonisma, ἀγώνισμα, certamen.
Agonista, & Agonistes, æ, ἀγωνιστής, certandi peritus.
Agonizo, ἀγωνίζω, certo, contendo.
Agorada, emptio. *Gloss.*
Agoræus, ἀγοραῖος, forensis.
Agresta, omphacium.
Agrestinus, agrestis. *Commodian.*
Agricultio, agricultura.
Agrimensorius, ad agrimensorem pertinens.
Agrippus, olea sterilis.
Agyrtæ, ἀγύρται, præstigiatores, circulatores.
Ahenotympanum, ahenum corio tecto personans.
Ahorta, & Aorta, ἀορτή, arteria princeps, quæ sanguinem e cordis sinistro sinu exeuntem accipit.
Al, articulus Arabicus, ut apud Italos *il*, *la*, *lo*.
Alaba, scriptura, vel atramentum.
Alabrum, instrumentum, quo fila vertuntur. *Isidor. l. 19. Originum*, c. 29. vocat alibrum.
Alacatia, ἀλακάτια, machinamenta, vel currus, qui utrinque vertuntur.
Alacrimonia, alacritas.
Alagabal, sol.
Alala, ἀλαλά, acclamatio militaris ante pugnam. Item vociferatio militum. Item infantia, cum quis loqui nescit.
Alalagma, ἀλάλαγμα, clamor lætus militum. Item victorialis hymnus.
Alalus, ἄλαλος, qui fari nescit, infans.
Alapare, & Alapari, alapas infligere. *Gloss.*
Alapator, qui alapas infligit.
Alapae, parasitus, qui propter cibum alapas fert.
Alapor, aris, alapas infligo. *Gloss.*
Alazonia, ἀλαζονεία, jactantia, arrogantia.

Alba,

Alba, vestis alba.
Albanæ, nuces pristinæ. *Gloss. Isid.*
Albavetæ, gemmæ candidissimæ inclusæ bullis, seu ornamentis orbiculatis.
Albenga, diversorium, hospitium.
Albergaria, census, qui debentur pro comestionibus.
Albicera, olivæ genus.
Alcæ, ἀλκαία, cauda leonis.
Alcamea, ligustrum.
Alcarmes, punica lingua est coccum, ex quo fit color, qui dicitur *chermisi*.
Alchimista, qui alchimiam exercet.
Aldius, servus liber factus, sed cum impositione operarum.
Aleatorium, locus ubi alea luditur.
Alebria, bona quibus alimur. *Gloss. Isid.*
Alembicum, foramen, per quod aquæ a balneo effluunt: vel fistula, per quam aqua influit in balneum.
Aleola, parva alea.
Alethina, ἀληθινά, germana, vera. Alethina vestis, vera purpurea.
Aleuritas panis, ἀλευρίτης ἄρτος, panis ex farina frumenti.
Aleuron, ἄλευρον, farina frumenti.
Alexicacon, ἀλεξίκακον, amuletum.
Alexiterion, ἀλεξιτήριον, alexipharmacum.
Algebra, ars supputandi per litteras.
Algorismus, numerandi scientia.
Algorista, supputator peritus.
Algoristicæ notæ, figuræ numerorum.
Algorithmus, arithmetica supputatio.
Alicalon, bonum nuntium.
Alibantes, mortui: τὰ ἀ τὸ μὴ ἔχειν λιβάδα, humido naturali carere.
Alibrum. V. *Alabrum.*
Alices facere, idest extensiones omnium membrorum, ut qui e somno expergefiunt.
Alicinda, alimenta cruda.
Aliformis, instar alæ.
Aligero, as, alas gero.
Alima, ἄλιμα, medicamenta famem sedantia, aut prohibentia.
Alipæus, emplastra ex medicamentis non pinguibus.
Alipanta, ἀλίπαντα, alipæna.
Alipasma, pulvis oleo mixtus ad cohibendos sudores.
Alipilarius, alipilus.
Aliptærium, ἀλειπτήριον, locus in balneis, in quo loti ungebantur.
Aliqualis, aliquis, cujuscunque generis.
Aliqualiter, aliquo modo.
Aliquorsum, aliquoversum.
Aliquousque, usque ad aliquem locum.
Allage, ἀλλαγή, mutatio.
Allagion, cursus publicus.
Allantopæus, ἀλλαντοπώλης, botellorum, & farciminum artifex.
Allaudialis, *&* Allodialis, liber & nemini obnoxius.
Allaudium, *&* Allodium, res libera, & a tributo immunis. *Gloss.*
Allasimarium, vestiarium Imperatoris.
Allegamen, allegatio. *Guil. Brito.*
Allelengum, *seu* Allelengyum, genus tributi.
Allelujah, laudate Deum. Vox Hebræa.
Alleoæ, corrigiæ frenorum.
Allevatitius, allevatus, sublevatus. *Interpr. Iren.*
Allex, pollex in pede. *Gloss. Isid.*
Alligamen, &
Alligamentum, alligatura. *Gloss.*
Alliger, ad Ligerim habitans.
Alligurio, ligurio.
Allo, cos.
Allocare, rem admittere ut veram & probatam.
Alloces, pedum digiti.
Allodium. V. *Allaudium.*
Alloeotheta, ἀλλοιόθετα, varie posita, aliter posita.
Allubescentia, obedientia, obsequium.
Allucitæ, culices.
Alluces, &
Allutia, &
Allutium, locus cœnosus. *Gloss. Isid.*
Alluvium, auctio riparum ex aqua.
Alma, Hebræis est virgo abscondita & secreta.
Almitas, nutrimentum. *Gloss.* Item sanctitas.
Almutium, amictus, quo Canonici olim caput humerosque tegebant.
Alnetum, locus alnis consitus. *Guil. Brito.*
Aloeticus, ex aloe factus.
Alogista, ἀλόγιστος, a rationibus reddendis immunis.
Alogistia, ἀλογιστία, immunitas a reddendis rationibus.
Alogium, actio in eum, qui rationes non reddit.
Alogostabulus, equila.
Alogus, ἄλογος, equus.
A longa, e longinquo.
Alopagium, jus pascendi pecora in Alpibus: & pensitatio tributi pro hoc jure.
Alopecodes, vafer, versutus, ἀλωπεκώδης.
Alopeces, caruncula lumbis circumpositæ.
Alopecides, canes ex vulpe & cane progeniti, ἀλωπεκίδες.
Alopecus, alopecia laborans, ἀλώπεκος.
Alopus, qui mercede alapas patitur. *Gloss. Isid.* Alii leg. alapus.
Alosanthus, ἁλόσανθος, flos salis.
Alpaticum, alopagium.

Alpestris, alpinus.
Alphabetarius, abecedarius, tiro.
Alphabeticus, ad alphabetum pertinens.
Altararius, sacerdos.
Altarinlum, arula.
Alterabilis, qui mutari potest.
Altaretus, alter.
Altercia, pharmaca composita.
Altercitas, vicissitudo.
Alternitas, alternatio.
Altiliarius, qui altilia curat. *Gloss.*
Altiloquus, qui alta loquitur. *Cathol.*
Altimeter, instrumentum quo alta metimur.
Altipetas, alta petens. *Strabo Gall.*
Alusia, ἀλουσία, abstinentia a balneo.
Alutamen, &
Alutamentum, opus ex concinnatis pellibus factum.
Alveolus, parva alveus. *Cathol.*
Ama, avis nocturna, quæ & stria dicitur. Amæ urceoli, qui in sacrificio altaris adhibentur. Item donaria ad ornatus templorum.
Amalgama, mistura quædam metalli cum hydrargyro, ut illi incorporatum instar butyri possit extendi.
Amalgamatio, solutio metalli in minimas partes per argentum vivum: & potest fieri in omnibus metallis, excepto ferro.
Amalupus, ferreus harpago ad extrahendum si quid in puteum deciderit. *Isid.*
Amanera, seorsum manere.
Amaroticus, amarus. *Theodor. Priscian.*
Amarulentus, amara, acerbe.
Amarulentia, amaror.
Amasia, amica, domina.
Amatricula, parva amatrix. *Cathol.*
Amaurosis, ἀμαύρωσις, oculorum caligo, suffusio.
Amaxa, ἄμαξα, currus, plaustrum.
Amaxeus, auriga.
Ambarum, genus odoramenti, succinum.
Ambasciator, *&* Ambasiator, legatus, nuntius.
Ambidexter, æquimanus.
Ambiformis, biformis, duplex.
Ambegenea, loca flexuosa.
Ambigenus, qui est duorum generum. *Eugen. Toletan.*
Ambiguosus, ambagibus plenus, ambiguus.
Ambiloquus, bilinguis.
Ambimanus, æquimanus.
Amblotrica, medicamenta abortum facientia, ἀμβλωτικά.
Amblygonius, ἀμβλυγώνιος, obtusos angulos habens.
Amblyopia, ἀμβλυωπία, obtusitas visus.
Ambo, onis, pulpitum, ex quo verba fiunt.
Ambra, succinum, glessum.
Ambradices, genus calceamentorum muliebrium.
Ambronina labia, ut gulosum.
Ambulatorium, ambulatio, ambulacrum.
Ambulo, qui ambulat, cursor.
America, quarta pars Orbis terræ. Hinc Americanus.
Amfestum, per ambarum partes. *Gloss. Isid.*
Ami, vigiliæ, assiduæ.
Amicabiliter, amice.
Amicalia, celebritas amicorum convivantium.
Amiliarium, lapis, qui millia passuum in viis indicat.
Amma, ἅμμα, vinculum, fabligar. Item stria nocturna. *Isid.* Item mater spiritualis.
Ammodes, ἀμμώδης, arenosus.
Amnium, ἄμνιον, membrana fetum involvens.
Amorginæ vestes, pretiosæ, & splendidæ. Amorginus color, purpureus.
Amorgis, idis, species lini tenuissima.
Amortizare, *&* Amortisare, prædium aliquod transferre in mortuum, ut immune fiat ab oneribus publicis. Hinc
Amortizatio, *&* Amortisatio.
Ampechonium, genus vestis viris ac feminis commune.
Ampelinus color, ἀμπέλινος, medius est inter coccum & muricem.
Amphemerinos, ἀμφημερινός, quartana febris.
Amphi, ἀμφί, circa, circum.
Amphibius, ἀμφίβιος, qui in terra & in aqua vivit.
Amphiblestroides, ἀμφιβληστροειδής, tunica retiformis vitreum & crystallinum oculi humorem ambiens.
Amphibranchia, ἀμφιβράγχια, loca circa tonsillas.
Amphicarpa, ἀμφίκαρπα, quæ ex utraque parte fructum ferunt.
Amphicaustis, hordeum montanum.
Amphicephalus, ἀμφικέφαλος, lectus utrinque habens pulvinos.
Amphicypellum, poculum utrinque ansatum.
Amphideæ, ornamenta juncturarum manuum.
Amphidoxæ sententiæ, quarum pars honesta est, pars inhonesta.
Amphidromia, festa in quibus nomina imponebantur infantibus, qui cursim circa focum gestabantur, & munera a propinquis & amicis mittebantur.
Amphimallæ tunicæ, ἀμφίμαλλοι, utrinque villosæ.
Amphimaschalis tunica, ἀμφιμασχαλὶς χιτών, tunica ingenuorum utrinque manicas habens.
Amphiphontes, ἀμφιφῶντες, placentæ sacræ, Dianæ offerri solitæ, accensis circumstipatæ facibus. *Poll. Athen. Suid.*
Amphippi, ἀμφιπποι, desultores, qui ex equo in equum facile desiliunt.

Amphiproræ, naves utrinque proram habentes.
Amphiscii, ἀμφίσκιοι, populi sub circulo æquinoctiali, utrinque umbram habentes.
Amphisepire, circum sepire.
Amphismila, instrumentum anatomicum ad secanda corpora.
Amphilphyra, genus calceamenti muliebris. *Pell.*
Amphithator phiala, ἀμφίθετος φιάλη, vas potorium utrinque stans : vel sine basi, aut fundo, cui insistat.
Amphorarius, bajulus amphorarum.
Amphorites, certamen in Ægina fieri solitum, in quo Bacchi laudes canebantur.
Amphoteroplouo, ἀμφοτερόπλουν, fenus nauticum, cum nauta fenerator & commeatum & remeatus mercium periculum suscipit.
Amphotides, ἀμφωτίδες, munimenta aurium, vel inaures.
Amplant, amplificant.
Ampl duna, ample flaune. *Strabo Gall.*
Ampron, funis qui per juga jumentorum trahitur : aut quo trahi servive solent a jumentis onera, ἄμπρα.
Ampulliger, qui ampullam fert.
Ampullosus, tumidus.
Amula, vel Amola, vas aquarium lustrale, quo aqua spargitur peligonis, & amul odorum malorum gratia. *Sipontin.*
Amusologia, ἀμουσολογία, incondita narratio.
Amuriteros, ἀμουσότερος, indoctior, incultior, inelegans.
Amussatus, ad amussim exactus.
Ananœus, non rasus. apitheton Jovis.
Anyclades, ἀμυκλαῖδες, calcei laaii & muniti ad itinera fragosa.
Amyntaria, ἀμυντήρια ὅπλα, arma ad propulsandum.
Amyris, arbor, quam quidam myrrham esse putantes, unguentum interpretati sunt.
Amystica, uno ductu poculum haurire, & hianti ore.
Ana, vox Medicorum, cum pluribus enumeratis speciebus, singularem quantitatem accipiendam esse significant. Hinc anaticus, æqualis.
Anabaptista, ἀναβαπτιστής, qui iterum baptizat.
Anabasis, ἀνάβασις, figura Gradatio apud Rhetores. Apud Astronomos est ortus astronomicus.
Anaboladium, & Anabolagium, ἀναβολάγιον, amictus lineus, quo feminæ humeros tegunt. *Isid.*
Anabole, ἀναβολή, amictus, pallium.
Anaboleus, ἀναβολεύς, servus, qui domino equum scandenti præsto est.
Anabrosis, ἀνάβρωσις, erosio ab acri humore facta in aliqua parte corporis.
Anacacabea, ἀνακακαβέα, arbuscula, quæ & lotos dicitur.
Anacalypteria, ἀνακαλυπτήρια, dona quæ dabantur sponsæ, quo die primum revelabatur, & in conspectum virorum prodibat.
Anacara, tympana rotunda inferiora parte.
Anacardinus, qui est ex anacardio.
Anacardium, ἀνακάρδιον, fructus cujusdam arboris, cordis figuram habens.
Anacatharsis, ἀνακάθαρσις, medicamentum purgans per superiora, ut vomitorium, salivatio, &c.
Anacrisis, ἀνάκρισις, quæstio quæ de reo habetur.
Anacrusis ἀνάκρουσις, præludium certaminis.
Anactes, ἄνακτες, reges.
Anadesmus, ἀνάδεσμος, colligatio.
Anadipna, ἀνάδειπνα, cibi vespertini post cœnam & piscea appositi.
Anadosis, ἀνάδοσις, transitus nutrimenti per venas ad hepar.
Anadrome, ἀναδρομή, recursus doloris ex inferioribus partibus ad superiora.
Anagnosticum, ἀναγνωστικόν, id omne quod legitur, aut recitatur, scriptum, epistola, &c.
Anagoge, ἀναγωγή, subductio. Item Scripturarum interpretatio, qua res ad sublimia & cælestia transferuntur.
Anagogicus, ἀναγωγικός, subductus. V. vocem præced.
Anagraphe, ἀναγραφή, inventarium.
Anæsthesia, ἀναισθησία, defectus sensationis in paralyticis.
Analeptica, ἀναληπτικά, restauratio virium post morbum.
Analosia, ἀναλγησία, morbus capitis, qui sensu privat.
Analogismus, ἀναλογισμός, firmum argumenti genus, quod a causa propinqua ducitur.
Analogista, ἀναλογισταί, tutores a reddendis tutelæ rationibus immunes.
Analogium, ἀναλογεῖον, sacrum ædificium, ita dictum, quod sermo Dei ibi legatur, inquit *Isidor. l. 15. Orig. c. 4.* Alii putant esse pluteum, cui liber legendus imponitur. Alii pulpitum, in quo legitur.
Analogus, ἀνάλογος, proportione respondens.
Analphabetus, ἀναλφάβητος, qui ne elementarias quidem litteras novit.
Analysis, ἀνάλυσις, resolutio.
Analyticus, ἀναλυτικός, resolutorius.
Anamnesis, ἀνάμνησις, commemoratio, recordatio.
Anamnesticus, ἀναμνηστικός, in memoriam reducens.
Ananceum. ἀναγκαῖον, necessarium.
Ananca, ἀνάγκη, necessitas.
Anaphalis, ἀναφαλίς, herba ab aliis centunculus dicta.
Anaphoricus, ἀναφορικός, relativus.
Anaphorum, ἀνάφορον, lignum utrinque cavum, quo onera gestantur.
Anaplasis, ἀνάπλασις, fracti membri restitutio, ita ut fracturæ extremæ sese mutuo contingant.
Anaplerosis, ἀναπλήρωσις, repletio, qua ope chirurgica alta vulnera carne replentur.
Anapologetus, ἀναπολόγητος, inexcusabilis.
Anapselaphesis, ἀναψηλάφησις, supplicatio Principi oblata a sententia Præfecti Prætorio.
Anarchia, ἀναρχία, status sine rectore, aut Principe.
Anarchus, ἄναρχος, carens principio. Item carens imperio aut Principe.
Anarythmon, ἀνάρυθμον, cum oratorius numerus non servatur.
Anasarca, ἀνασάρκα, hydrops toto corpore diffusa.
Anasceva, ἀνασκευή, rei propositæ refutatio. *Isid.*
Anastasimon, ἀναστάσιμον, canticum diei dominicæ proprium.
Anastomosis, ἀναστόμωσις, sanguinis ejectio ex ore aliquo venarum apertum.
Anastomoticus, ἀναστομωτικός, aperiendi vim habens. Item appetentiam concilians.
Anaticus. V. *Ana.*
Anatole, ἀνατολή, oriens.
Anatome, ἀνατομή, &
Anatomia, incisio.
Anagant, rominant. *Gloss.*
Anaxyrides, femoralia. Item calcei quidam.
Anagyris, ἀνάγυρις, herba, quæ latine samus.
Anchilops, ἀγχίλωψ, tumor abscessus, qui in angulo oculi suppurat.
Anchites, lapis qui metum depellit.
Anchonides, funis ad orchena anteorum malo.
Anchyle, ἀγκύλη, passio tendinum circa collum, vel articulos.
Ancillarius, servilis, sordidus. *Gloss.*
Ancla, instrumentum quo aqua hauritur e puteis.
Ancistor, servus, minister. *Gloss.*
Anclena, instrumentum ferreum forte. *Gloss. Isid.*
Anco, ἀγκών, flexus cubiti.
Anconeus musculus est, qui brachii cubitum extendit.
Anconisci, ἀγκωνίσκοι, instrumenta ad torquandum. Item ad sublevanda onera.
Ancoragium, tributum pro figenda ancora.
Ancræ, intervalla arborum: item convalles. *Gloss. Isid.*
Anctera, ἀγκτῆρες, vincula, quibus vulnerum labra constringuntur.
Anctuo, as, frequentativum ab ango.
Ancuba incuba, vel subintroducta. *Gloss. Isid.*
Ancyle, ἀγκύλη, poplitum contractio.
Ancyloblepharum, ἀγκυλοβλέφαρον, vitium oculi, cum palpebræ intra se, vel cum albo oculi adhærescunt.
Ancyloglossum, ἀγκυλόγλωσσον, impedimentum linguæ. Item vinculum sub lingua.
Ancyloglossus, ἀγκυλόγλωσσος, balbus.
Ancylosis, ἀγκύλωσις, ancyloblepharum.
Ancylotomum, ἀγκυλοτόμον, instrumentum chirurgicum ad linguæ vinculum incidendum.
Ancyroides, ἀγκυροειδής, processus ossis scapularis.
Ancyromachus, ἀγκυρομάχος, navigium ad ancoras, & hujusmodi navalia instrumenta vehenda.
Andena, instrumentum ferreum in foco, cui imponuntur ligna.
Andigara, abdicare res proprias se vivo.
Andrago, virago, femina virilis animi.
Andrapodista, ἀνδραποδιστής, plagiarius.
Andrapodum, ἀνδράποδον, mancipium.
Androlepsia, ἀνδροληψία, hominis pigneratio.
Androlepsium, ἀνδρολήψιον, manuum injectio.
Androsphinx, ἀνδρόσφιγξ, homo versipellis, & fraudulentus.
Anemius, ἀνέμιος, libero aeri expositus.
Anemopolemus, ἀνεμοπόλεμος, velitatio.
Anethinus, qui est ex anetho.
Aneurisma, & Aneurismus, ἀνεύρυσμα, & ἀνευρυσμός, tumor ex apertione interioris tunicæ arteriarum, & dilatatione arteriosa.
Anfragosus, multis anfractibus impeditus. *Gloss.*
Angelica, ardia nota.
Anger, genus serpentis.
Angibata, vas pellucidum, in quo imagunculæ quædam conspiciuntur, sursum inde se in aliam figuram mutantes. Rectius esset engibaton, ἐγγίβατον.
Angistrum, instrumentum quoddam chirurgicum.
Angones, tela mediæ magnitudinis.
Angræ. V. *Ancræ.*
Anguo, & Anqueo, coerceo.
Anguria, genus cucumeris.
Angustiare, angustare.
Aniculosus, anilis. *Cathol.*
Animæquus, patiens animo. *Gloss. Isid.*
Animalculum, parvum animal.
Animalitas, animalis substantia, seu essentia.
Animatorius, animam seu flatum continens, ut Animatoria olla. *Gloss.*
Animesco, irascor. *Gloss.*
Aniscalptor, &
Anitas, anilitas. *Gloss.*
Anitergium, instrumentum, ad tergendum obscœna.
Anitersor, nomen musculi cujusdam humeralis.
Annata, proventus agrorum annuus.
Annihilatio, in nihilum conversio.
Annihilator, qui in nihilum redigit.
Annositas, antiquitas. *Cathol.*
Annuatim, quotannis.
Annona, annuus agri reditus.
Annuntium, nuntius.
Anomœusia, ἀνομοιουσία, dissimilis substantia.
Anoos, ἄνοος, amens.
Anophytus, ἀνώφυτος, super natus.

Anorexia,

Anorexia, ἀνορεξία, cibi fastidium.
Ansatam, tributum promercalium rerum.
Ansaticus, fœderatus.
Anta, ἀντα, propter, contra.
Antallagma, ἀντάλλαγμα, permutatio: item res ipsa, quæ in permutatione alteri traditur.
Anteambulatrix, ancilla quæ dominam in via præcedit.
Antebellare, bello proludere. *Gloss.*
Antecapio, onis, occupatio.
Antegalema, ἀντεγκλημα, figura responsionis, ut Occidi hominem, sed latronem: Excæcatus est, sed raptor.
Antegredetio, progressio, antecessio. *Ibid.*
Antelena anterior sellæ equinæ crepido.
Antella, quasi antesella, antelena. *Ibid.*
Anteloquor, prius loquor.
Antelucο, & Antelucor, ante lucem lucubro.
Antelunares dicti Arcades, quasi ante lunam nati.
Antemeticus, ἀντεμετικός, vomitum sistens.
Antemurale, munimentum ante murum.
Antepredicamenta, quæ a Logicis ante prædicamenta traduntur.
Anteriores, aristæ.
Antericeum, bulbosi genus tenui & capillacea coma.
Antericus, caulis asphodeli.
Antestario, actus antestandi, & testem vocandi.
Antetibiala, munimentum tibiæ. *Juncker.*
Anteviare, præcedere. *Venant. Fortun. l. 4. carm. 26.*
Anthelix, icis, ἀνθέλιξ, circulus interior auris externæ.
Anthesteria, ἀνθεστήρια, festa Floralia.
Anthologia, ἀνθολογία, florilegium.
Anthos, ἄνθος, rosmarini flos.
Anthracea, ἀνθρακία, pruna.
Anthracosis, ἀνθράκωσις, carbunculus oculi.
Anthropolatra, ἀνθρωπολάτρης, qui hominem tanquam Deum colit, vel Deum tanquam hominem.
Anthropophagia, ἀνθρωποφαγία, consuetudo vescendi humanis carnibus.
Anthypatus, ἀνθύπατος, proconsul.
Anthypnotica, ἀνθυπνωτικά, medicamenta somnum abigentia.
Antiades, ἀντιάδες, tonsillæ induratæ.
Antiasona, contra usum posita.
Antibiblium, pignus librorum, codex pro codice.
Anticardium, cavum sub pectore hominis.
Antichresis, ἀντίχρησις, usus rei pignori acceptæ.
Antichthon, ἀντίχθων, oppositam pedibus nostris terram incolens.
Antidorum, ἀντίδωρον, remuneratio.
Antidosis, ἀντίδοσις, retributio.
Antidotarium, doctrina de antidotis.
Antidoto, as, antidotum do.
Antifatem, sacrum dotale.
Antiferna, ἀντίφερνα, quæ a viro contra dotem dantur.
Antigena, ante genitus.
Antigraphariae, antigrapheus.
Antigraphe, ἀντιγραφή, rescriptio, contraria accusatio.
Antigrapheus, ἀντιγραφεύς, receptor, custos, qui servat antigrapha pecuniarum Principi ex tributis obvenientium. Item qui dictandis epistolis operam dat.
Antigraphum, ἀντίγραφον, exemplar descriptum, vel depictum.
Antigraphus, ἀντίγραφος, nota critica, semicirculus cum puncto: & significat in translationibus diversum sensum. *Isidor.*
Antilena, lorum cingens equi pectus.
Antilepsis, ἀντίληψις, intercessio, interjectio.
Antilogia, ἀντιλογία, contradictio.
Antimensia, aræ quadræ marmoreæ, quæ serviant loco sacrarum mensarum.
Antimeria, ἀντιμερία, figura Grammaticalis, qua pars orationis pro parte ponitur.
Antimetathesis, ἀντιμετάθεσις, figura quæ commutatio latine dicitur.
Antimonium, stibium.
Antinomia, ἀντινομία, legum inter se repugnantia.
Antinomus, ἀντίνομος, qui stat contra leges.
Antiparastasis, ἀντιπαράστασις, confessio cum majori inficiatione conjuncta.
Antipariet, paries alteri oppositus.
Antipascha, septimana secunda post Pascha Pentecostes.
Antipedes, obsequia amicorum, circumpedes servorum. *Agretius.*
Antipegmata, valvarum ornamenta extus affixa.
Antipelargesia, ἀντιπελαργησία, mutua beneficiorum compensatio.
Antipelargesis, ἀντιπελάργησις, idem.
Antiperistasis, ἀντιπερίστασις, circumobsistentia, compressio undique circumfusa.
Antiphasis, ἀντίφασις, contradictio.
Antiphona, ἀντιφωνα, carmen reciprocum alternatim psallentium.
Antiphonarium, liber antiphonarum.
Antipodium, anterior sellæ pars, cui equitantes manu innituntur.
Antipraxia, contrarietas temperamentorum in visceribus, ἀντιπραξία.
Antisagittarius, dux sagittariorum.
Antiscopus, prave episcopus.
Antispasmus, ἀντισπασμός, mutatio morbi in contrarium.
Antistasis, ἀντίστασις, contrarietas. Item figura, qua aliquid repetitur contrario sensu.
Antithalamus, ἀντιθάλαμος, cubiculum minus thalamo proximum, ubi famulitium dormit.
Antithanaton, ἀντιθάνατον, contra mortem.

Antithora, antidotus contra napellum: quæ herba etiam thora appellatur.
Antitragus, ἀντίτραγος, pars auris extrema.
Antitypum, ἀντίτυπον, exemplar similis formæ: vel contrarium.
Antitypus, ἀντίτυπος, qui per typos significatur.
Antizones, in contrariis zonis habitantes.
Antœci, ἄντοικοι, populi trans circulum æquinoctialem, tot gradibus ab eo distantes, quot nos cis eundem circulum.
Antrorsus, & Antiorsum, versus anteriorem partem.
Anubias herba cinnamomi.
Aoyparxia, ἀνυπαρξία facultatum absentia, opum defectus.
Aorta, ἀορτή, arteria maxima.
Apagmata, abductiones.
Apagoreusis, ἀπαγόρευσις, prohibitio, vetitum.
Apalestri, ἀπάλαιστροι, palestræ ignari. Item qui decorem in statu, motu, dexque corporis non servant.
Apalareus, argentea patina.
Apenagium, annuus victus minoribus natu filiis, propter jus primogeniti, constitutus: & præcipue ea bonorum pars, quæ regia Galliæ liberis natu minoribus assignari solet.
Apanare, panem præbere.
Apanarium, superior molæ pars.
Apannos, insipes, incolumis.
Apathe, ἀπάθη, genus intybi.
Apathes, ἀπαθής, carens affectibus, rigidus, durus, inflexibilis, qualem Stoici fingebant sapientem.
Apatheticus syllogismus, fallax, captiosus.
Apedeme, ἀπόδημα, iter.
Apelaticium, omne teli genus.
Apenarius, auriga.
Apeniautismus, ἀπενιαυτισμός, exilium annuum.
Apennis, relatum, relatio.
Apepsia, ἀπεψία, cruditas stomachi.
Apecula, parvus apes. *Cathol.*
Aperimetros, ἀπερίμετρος, non circumscriptus, immensus.
Apertorium, apertura. Item officina aperta, in qua opifices palam opus faciunt.
Apertulariae, janitor. Item equus habens fracturam, attritum, contusionem. Item effractor. *Isidor.*
Apethamenos, mortuus.
Aphanetæ, stellæ absconditæ, sub solem euntium.
Aphraristæ, ἀφαιρέται, planetæ motum tardiorem habentes, quando retrogradi sunt.
Apharene, pinnula sub ventre thynni feminæ.
Apheletra, equorum monumenta.
Apheta Astrologis est genituræ nomen.
Aphesteria, ἀφετήρια, carceres, unde equi dimittuntur ad cursum. Item machinarum genus ad urbes expugnandas.
Aphetes, ἀφέτης, signum dans in circo emittendis quadrigis. Item annorum distributor, apud Astrologos.
Aphetica loca, ab Astrologis dicuntur in cælesti templo, unde vitalem auspicamur decursum.
Aphoplistæ, ἀφοπλισταί, qui privatis hominibus arma habere non concedunt, ne cædes fiant.
Aphorismus, ἀφορισμός, brevis definitio. Item regula, axioma.
Aphractum, genus calcei muliebris.
Aphratum, genus eduli spumosi. *Isidor.* 20. 2.
Aphrogala, ἀφρόγαλα, flos lactis.
Apia, ἄπια, pyrus.
Apicere, vincire, ligare.
Apile, apiarium.
Apinæ, nuces adeo molli putamine, ut simul mandatur.
Apinari, nugari, tricari.
Apiria, ἀπειρία, inexperientia. Item infinitio.
Aplane, orbis stellarum fixarum.
Aplectum, ἄπλεκτον, sulcetum.
Aplomistos, impiumie.
Apnœa, ἄπνοια, privatio respirationis.
Apo, is, ligo, vincio.
Apobaterium, ἀποβατήριον, carmen quo discedentes utuntur.
Apobates, ἀποβάτης, ludus quidam equestris apud Athenienses.
Apocaligus, miles caligatus.
Apocalypticus, ἀποκαλυπτικός, revelatorius.
Apocinna, genus saltationis satis impudicæ.
Apochyma, ἀπόχυμα, zopissa.
Apocrisis, ἀπόκρισις, responsio.
Apocrusticus, ἀποκρουστικός, repellendi vim habens.
Apodectæ, ἀποδέκται, qui vectigalia & ceteras pecunias publicas recipiunt, & in tabulas referunt.
Apodemica, ἀποδημική, prudentia bene peregrinandi.
Apodesmus, ἀπόδεσμος, genus ornatus muliebris.
Apodidrascinda, ἀποδιδρασκίνδα, ludus puerilis, in quo unus occulte velatis ceteros latentes quæritat.
Apodos, ἄπῳδος, cantus galli intempestivus. Item vox quævis dissona.
Apographa, ἀπογραφή, inventarium.
Apographum, ἀπόγραφον, descriptum, exscriptum.
Apolis, ἄπολις, civitate carens, exsul.
Apologema, ἀπολόγημα, &
Apologismus, ἀπολογισμός, defensio, excusatio.
Apologiste, ἀπολογιστής, qui celerrime computos facit.
Apologistica, ἀπολογιστικά, arithmetica.
Apolysis, ἀπόλυσις, liberatio, solutio. Item extremus dies festi: quasi tunc illud solvatur.

Apolyticæ epistolæ, ἀπολυτικαὶ, dimissoriæ.
Apolyticum, ἀπολυτικὸν, formula dimittendi populum per liturgiam.
Apomagdalia, mappa.
Apomeli, ἀπόμελι, potio medium inter mulsum & nymeli locum obtinens.
Apopemptici hymni sunt, qui peregrinationem alicujus complectuntur, ἀποπεμπτικοί.
Apophansis, ἀπόφανσις, enuntiatio, aut ostensio.
Apophatice, ἀποφατικὰ, negantia.
Apophora, ἀποφορά, pecunia a servis persoluta dominis.
Apophyades, ἀποφυάδες, appendices, additamenta adolescentiæ.
Apophysis, ἀπόφυσις, processus ossis extuberans.
Aporia, ἀπορία, paupertas. Item dubitatio, hæsitantia.
Aporiari, pendere animi, dubium esse, ambigere: item in angustias redigi, ἀπορεῖσθαι. 2. Cor. 4. 8.
Aporon, ἄπορον, dubium, ambiguum, inexplicabile.
Aporrhoges, ἀποῤῥῶγες, Græci vocant defluxus quosdam aerios, similes stellarum cadentium.
Apospasma, ἀπόσπασμα, avulsio.
Apospalmatia, ἀποσπαράγματα, particulæ, fragmenta.
Apostasia, ἀποστασία, veræ Religionis desertio.
Apostasium, ἀποστάσιον, repudii libellus.
Apostaticus, ἀποστατικὸς, ad apostasiam pertinens.
Apostato, as, ἀποστατέω, veram Religionem desero. Cyprian.
Apostatrix, quæ a Fide deficit.
Aposto, as, violare. Item postponere.
Apostola, mulier Christum prædicans.
Apostrophi oculi, ἀπόστροφοι, retro versi.
Apusymata, ἀπο.υμματα, desquamationes.
Apotaphi, ἀπόταφοι, sepulcro majorum suorum privati.
Apotelesmaticus, ἀποτελεσματικὸς. Astrologia apotelesmatica, h. e. divinatrix: & Apotelesmatici, divinatores ex astris.
Apothecarius, pharmacopola.
Apothetos, ἀπόθετος, lex tibiæ, quæ remitteret.
Apotome, ἀποτομὴ, &
Apotomia, major pars semitonii, quæ dissectio dici potest.
Apotropæa, ἀποτρόπαια, carmina ad avertendam deorum iram.
Apotropæi, ἀποτρόπαιοι, dii averrunci.
Appanagium. V. Apanagium.
Appar, exemplum epistolæ ad plures scriptæ.
Apparanter, in speciem.
Apparesco, appareo. Ennod.
Appendicium, appendix.
Appendiculum, æquipondium stateræ.
Appendium, pondus, vel pretium.
Applumbatura, ferruminatura.
Apprecatio, preces.
Appretiare, pretium indicare.
Appropiare, prope accedere.
Appropriare, proprium facere.
Apsida, æ, apsis.
Apsychon, ἄψυχον, inanime.
Aptabilis, quæ aptari potest.
Aptabilitas, convenientia.
Aptabiliter, convenienter.
Aptatio, actus aptandi. Gloss. Cyrilli.
Aptator, qui aptat. Gloss. Cyrilli.
Aptatus, us, aptatio. Theodulf. Aurelianens.
Aptifico, aptum facio.
Aptitudo, convenientia.
Apyretus, ἀπύρετος, febre carens.
Apyrexia, ἀπυρεξία, intermissio febris. Item deflagratio.
Aquaculare, lenocinari.
Aquariolæ, latrinæ, in quas lotura projicitur.
Aquariolum, idem.
Aquatia, jus piscandi tribus in anno diebus.
Aquatura, aquatio.
Aqueus, qui est ex aqua: ut Aqueus color.
Aquilegium, aquæ collectio.
Aquilina, & Aquilegia, notissimus flos.
Arachnoides, ἀραχνοειδὴς, tunica oculi instar araneæ tenuissima, humorem crystallinum continens.
Aræosyncritus, ἀραιοσύγκριτος, qui corpus raræ texturæ habet, & transpirabile.
Aratura, aratio.
Arbitramentum, arbitrium. Sipontin.
Arbitrarie, arbitrario. Sipontin.
Arbusculosus, arbusculis abundans. Gloss.
Arcessitio, & Accersitio, vocatus, us.
Arceuthinus, ἀρκεύθινος, qui est ex ἀρκεύθῳ, h. e. junipero. 2. Paralip. 2. 8.
Archeion, archivum.
Archarius, præfectus, moderator.
Archegetes, ἀρχηγέτης, primarius magistratus.
Archialites, primarius.
Archicancellarius, primus cancellarius.
Archicerarius, primicerius.
Archiclavus, clavibus domus præpositus, thesaurarius, œconomus.
Archidiaconatus, archidiaconi dignitas.
Archidiaconus, diaconorum primus.
Archidux, ducum primus.
Archiepiscopalis, ad Archiepiscopum pertinens.
Archiepiscopatus, Archiepiscopi dignitas.
Archigrammateus, ἀρχιγραμματεὺς, archicancellarius.
Archigrammaticus, primus inter grammaticos.
Archinium, ἀρχίνιον, morbus oleæ.
Archiotæ, qui publico archivo præerant.
Archipherecita, qui titulos talmudicos explicat.
Archippocomus, ἀρχιπποκόμος, præfectus equisonum.
Archischolus, magister scholarum.
Archithesaurius, Ecclesiæ thesaurarius.
Archilmaton, saltatio.
Archisterium, stella primæ magnitudinis. Item monasterium.
Archistrategus, ἀρχιστράτηγος, imperator.
Archithalassicus, ad archithalassum pertinens.
Archithalassus, navalis imperator.
Architriclinus, ἀρχιτρίκλινος, magister convivii.
Arcibum, archivum.
Arcicula, parva arx.
Arconicum, arsenicum.
Arctomys, ἀρκτόμυς, animal simile ursi, & muris.
Arculus, parvus arcus.
Ardanium, vas ante januam positum, unde potant bruta.
Ardeola, parva ardea avis.
Arduo, is, addo, addux.
Arenda, curatio, administratio.
Ares, ἄρης, Mars, ferrum, bellum, vulnus.
Areston, placitum, ἀρεστὸν ab ἀρέσκω, placeo. Item sententia Præfecti prætorio, quæ rescindi appellatione non potest. In aresto aliquem detinere, h. e. sub placito & sententia.
Argabia, vasa aquaria militum ab ephippiis pendentia.
Argentangina, angina argenti, cum quis se pecunia corrumpi passus est.
Argyritæ, ἀργυρῖται, agones, quorum præmium est argentum, sive pecunia.
Argyrocopus, ἀργυροκόπος, qui argentea opera facit.
Argyrognomon, ἀργυρογνώμων, pecuniæ spectator, explorator camplor.
Argyrologus, ἀργυρολόγος, quæstor, exactor pecuniæ.
Argyropractes, ἀργυροπράκτης, pecuniæ negotiator.
Argyrotheca, ἀργυροθήκη, repositorium argenti.
Argyrotoxus, ἀργυρότοξος, argenteum arcum habens, h. e. Apollo.
Aria, arbor durissima.
Aricto, minas alicui intendo ob perfidiam, vel scelus aliud.
Aristella, parva arista.
Aristes, genus placentæ.
Aristeri, ἀριστεροὶ, sinistri ita dicti Sabbatiani, quod sinistram abhorrerent.
Aristocraticus, aristocratiæ studiosus, ἀριστοκρατικὸς.
Aristophorum, ἀριστοφόρον, vas, in quo prandium affertur.
Arithmeticus, qui numeros discit, vel docet, ἀριθμητικὸς.
Armadon, vehiculum.
Armamentariolum, parvum armamentarium.
Armarius, custos bibliothecæ.
Armasia, conjugium.
Armator, qui arma præbet.
Armatorium, locus ubi arma traduntur.
Armatrix, quæ arma tradit.
Armicola, miles.
Armifactor, armorum faber.
Armigatus, ad armum, seu humerum ligatus.
Armilausa, scapulare monachorum.
Armillatus, armillis seu circulis constans.
Armillarius, armillarum faber.
Armiludium, exercitatio militaris.
Armistatio, armorum statio, aut obsidio.
Armistitium, induciæ.
Armites, armati.
Armitia, fortasse est armus pecoris oblatus. nam in vet. Gloss. exponitur θυσία.
Armostation, onis, obsidio.
Armosus, qui est vastis & validis armis seu humeris.
Aromatizo, ἀρωματίζω, aromata oleo. Item aromatis condio.
Aromatopola, ἀρωματοπώλης, aromatum venditor.
Aromatopolium, ἀρωματοπωλεῖον, taberna aromatopolæ.
Arreptitius, a dæmone correptus, larvatus.
Arr stare, in vincula conjicere.
Arrhenogona, medicamenta ad mares concipiendos.
Arrheturgia, ἀῤῥητουργία, infandum facinus.
Arrhostema, ἀῤῥώστημα, imbecillitas, ægrotatio.
Arsenale, navale.
Arsenocœta, ἀρσενοκοίτης. D. Paul. 1. Cor. 6. 9.
Arsenothelys, ἀρσενόθηλυς, dii utriusque sexus.
Arsibilis, qui facile ardet.
Artaba, mensura LXXII. sextariorum apud Ægyptios.
Artaonum, rostrum.
Arteres, ἀρτῆρες, pondera, seu massæ lapideæ vel plumbeæ, ansulis instructæ, ut possint ab athletis in altum jaci.
Articula, parva ara.
Articulator, membra concidens.
Artidocus, qui docet artes.
Artificina, locus in quo artes exercentur. Gloss. Isid.
Artigraphi, de artibus liberalibus scribentes.
Artista, liberalibus artibus operam dans.
Artocaseus, panis decoctus cum caseo & ovis.
Artotyra, panis cum caseo.

Artuo,

Artuo, as, per artus divido.
Arveho, adveho.
Arvica, genus frumenti.
Arvinula, parva arvina.
Arvipendium, funis quo agros metimur. *Gloss.*
Arundinare, arundinibus sepire, fulcire, tegere.
Ascarides, ἀσκαρίδες, vermiculi, tineæ, lumbrici.
Ascaulus, ἀσκαύλης.
Ascella, axilla.
Ascensa, æ, ascensus.
Ascetæ, ἀσκηταί, monachi.
Asceterium, ἀσκητήριον, locus exercitationum.
Asceticus, ἀσκητικός, ad exercitationes pertinens.
Ascetriæ, ἀσκήτριαι, monachæ.
Ascetrix, femina Deo sacra, & funera curans.
Asciculus, &
Asciola, parva ascia. *Gloss. Isidor.*
Ascodabla, *vel* Ascodabra, vas vinarium, utris, flasco.
Ascogefrus, pons ex utribus inflatis, ἀσκογέφυρα.
Ascoliasmus, ἀσκωλιασμός, saltatio per utres.
Ascopa, vas aquaticum, utrispensile.
Ascura, quasi utris cauda, ab ἀσκός, utris, & οὐρά, cauda.
Ascus, parva scapha.
Asecreta, a secretis.
Asiniga, asinum agens.
Asitia, ἀσιτία, fastidium alimenti.
Asizia, sessiones judicum in municipiis.
Asmatographus, ἀσματογράφος, qui ad musicum instrumentum conscribit carmina.
Asmodæus, ἀσμοδαῖος, malus dæmon conjugibus infestus.
Asolœcus, ἀσόλοικος, solœcismis carens.
Asomatos, ἀσώματος, incorporeus.
Asotodidascalus, ἀσωτοδιδάσκαλος, luxuriosorum magister.
Asotos, ἀσώτως, prodigaliter, incontinenter.
Asperatura, pretium nummulario datum pro permutatione pecuniæ veteris cum nova & aspera.
Aspere, sine spe.
Aspergillum, instrumentum aquæ lustrali aspergendæ.
Asperior, qui aspergit.
Aspersorium, aspergillum.
Asphaltos, ἄσφαλτος, bitumen.
Asphyxia ἀσφυξία, pulsus privatio.
Aspicialis, visibilis.
Aspicuus, conspicuus.
Aspidiscus, ἀσπιδίσκος, parvum scutum. Item ornamentum in modum scuti orbiculatum, bulla.
Aspratura, asperatura.
Asprodonta, dentes albos habentes.
Asserium, parvus asser, trabecula.
Assarius, nummus, & genus ponderis.
Assassinium, homicidium pretio accepto factum.
Assassinus, homicida mercenarius.
Assator, qui assat.
Asseda, adseda, & adsella, sella quadrijugia. *Gloss. Isid.*
Assentaneus, consentiens.
Assentatorius, adulatorius. *Cic.* dixit assentatoria.
Assequibilis, comparabilis.
Asseum, *vel* Assum, calefactorium cubiculum.
Assiculus, asserculus.
Assiduo, as, assidue, vel continuo aliquid facio.
Assidui, beneficiarii, qui assidue inserviunt Ecclesiæ.
Assistentia, studium, favor, custodia.
Assistrix, quæ assidet.
Assodes, febris continua cum siti, jactatione, & delirio.
Assuefactio, assuetudo, mos.
Assuesio, usu doceor, assuetus fio.
Assumentum, pannus assutus.
Assumptum, assumptio dialectica.
Assurrectio, actus assurgendi.
Astalium, fraus, deceptio, dolus.
Astandæ, ἀστάνδαι, cursores publici, vel tabellarii apud Persas.
Astantia, præsentia.
Astelæ, *vel* Astillæ, corbulæ ex juncis.
Asthma, ἆσθμα, difficultas spiritus.
Astites, præsentes, præsides alicui rei.
Astrabarium, stapeda.
Astrobistes, instrumentum geometricum ad mensurandas altitudines ac profunditates.
Astragalismus, ἀστραγαλισμός, ludus talorum.
Astratura, strator.
Astrifugus, astra fugiens.
Astrobolismus, ἀστροβολισμός, vitium arborum, cum caniculæ æstu marescunt: item animalium, cum membrum aliquod aruit, & emoritur.
Astrolabium, ἀστρολάβιον, instrumentum, quo astrorum motus colliguntur.
Astrologicus, ἀστρολογικός, ad astrologiam pertinens.
Astromantis, ἀστρομάντις, qui ex astris divinat.
Astromyus, ἀστρόμυος, stellæ nomen apud Ægyptios.
Astropelecus, fulmen, ἀστροπέλεκυς.
Astrosus, lunaticus, malo sidere natus. *Isidor.*
Astrothema, ἀστρόθεμα, positio stellarum, constellatio.
Astrothesia, ἀστροθεσία, idem.
Asturio, piscis nobilis.
Astynomus, ἀστυνόμος, urbis præfectus.
Asylia, ἀσυλία, immunitas.
Asymmetria, ἀσυμμετρία, incommensurabilitas.
Asymmetrus, ἀσύμμετρος, incommensurabilis.
Asymphonia, ἀσυμφωνία, inconsonantia.
Asystatos, ἀσύστατος, inconsistens, non sibi constans.
Ataxia, ἀταξία, perversitas, inordinatio.
Ate, ἄτη, damnum. Item dea, quæ malis homines implicat.
Atechnus, ἄτεχνος, arte carens.
Ateramna, ἀτέραμνα, legumina, quæ concoqui non possunt.
Athacus, volucris genus.
Athanasia, ἀθανασία, immortalitas.
Athanatus, ἀθάνατος, immortalis.
Athanor, fornax chymicus, ab igne immortali dictus.
Athara, ἀθάρα polentæ genus, ab ἀθήρ, arista.
Atheismus ἀθεϊσμός, deorum & religionis contemptus.
Athena, Ἀθήνη, Minerva.
Atheoretus, ἀθεώρητος, a contemplatione alienus.
Ather, ἀθήρ, summitas spicæ in hordeo.
Athera, ἀθήρα, sorbitiuncula ex zeæ tenuissimo polline.
Atheroma, ἀθήρωμα, & ἀθέρωμα, abscessus pulticulæ similis, tenui folliculo inclusus.
Athisca, θυΐσκη, patera, cujus usus in sacris: vel turibulum.
Athlotheta, ἀθλοθέτης, curator gymnicorum certaminum, & athletis præmia proponens.
Atmosphæra, ἀτμόσφαιρα, spatium illud aeris, quousque terræ exhalationes ascendunt.
Atonia, ἀτονία, nervis languide a præficis cantata.
Atramentale, atramentarium.
Atramentariolum, parvum atramentarium.
Atramentorium, vas atramenti. *Gloss.*
Atreta, ἄτρητος, imperviæ naturæ mulier.
Atricapill us, a, um, nigrum capillum habens. *Gloss.*
Atrici, janitores.
Atrisex, juncus semine nigro.
Atritudo, atritas. *Gloss.*
Attacus, ἀττακός, genus locustæ sine pennis.
Atteger, dum natus: cui contrarium est integer.
Attemperies, temperamentum.
Attestatum, testimonium.
Attitulo, titulum impono. *Rufin.*
Attogatio, cum toga superinduitur tunicæ. *Gloss.*
Attractio, attrahendi actus.
Attropare, tropice loqui.
Attulo, affero.
Atturare, tus in sacrificio accendere.
Atturatio, turis incensio.
Auca, anser. Item quævis avicula.
Auctoratitius, auctoritatem habens.
Auctoritabiliter, ex auctoritate.
Aversator, qui aversatur.
Auga, αὐγή, splendor.
Auger, augur.
Augia, campus pascuus amni adjacens.
Augmentabilis, qui augeri potest.
Augmentarius, augens. *Gloss.*
Augmentetio, augmentum.
Augmentator, qui auget.
Augmentatrix, quæ auget.
Augurrius. *Gruter.* 645. 2.
Augurator, augurans.
Augustaticum, donativum Augusti, congiarium.
Aviaticus, nepos ex filio.
Avigerulus, aves gerens, aut vendens.
Aulæatus, aulæis ornatus.
Aulamarum, tributum, ex quo solvebatur stipendium militibus aulam Principis servantibus.
Aularius, minister aulæ.
Auletris, tibicina, αὐλητρίς.
Aulio, tibicen. *Gloss.*
Auramentum, auri inductio. *Gloss.*
Aurantium, pomum aureo colore.
Aurator, inaurator.
Aureola, præmium in cælo, apud Theologos.
Auricoctor, aurum purgans. *Gloss.*
Auricularius, confessarius.
Auriculosus, auritus. *Gloss.*
Aurifaber, aurifex.
Aurifodium, auri collectio: & locus ubi aurum colligitur.
Aurificina, aurificis officina.
Aurificium, opus ex auro.
Aurigo, vitium segetum.
Aurivittis, avis quædam quasi auream vittam habens.
Aurorans, flaminans. *Gloss. Isid.*
Auroreus, a, um, ad auroram pertinens. *Bapt. Mantuan.*
Aurugia, auri sculptura.
Aruginosus, ictericus. *Gloss.*
Austriacus, ab Austria.
Authenta, αὐθέντης, homo sui juris.
Autochir, αὐτόχειρ, qui sua manu cædem facit.
Autochiria, αὐτοχειρία, homicidium propria manu factum.
Autochthones, αὐτόχθονες, terrigenæ, indigenæ.

Autodidactos,

Autodidactos, αὐτοδίδακτος, per se doctus sine magistro.
Autolecythus, αὐτολήκυθος, parasitus.
Automatia, αὐτοματία, fortuna.
Automoli, αὐτόμολοι, profugi.
Autonomia, αὐτονομία, potestas vivendi suis legibus.
Autonomus, αὐτόνομος, nulli subjectus.
Autophorum, αὐτόφωρον furtum manifestum.
Autophorus, αὐτόφωρος, fur manifestus.
Autophyes, αὐτοφυής sua sponte natus, nativus.
Autopodia, αὐτοποδία, genus calceamenti.
Autopsia, αὐτοψία, oculata fides, experientia ex inspectione.
Autoschediasma, αὐτοσχεδίασμα, opus ex tempore & tumultuarie factum.
Autourgia, αὐτουργία, operatio ejus, qui per se facit.
Auturgicon, rusticorum turba.
Auturgus, αὐτουργός, qui per se facit. Item rusticus. Item rusticum prædium.
Auxaria, secreta nemoris, quæ aves frequentant.
Auxesis, αὔξησις, incrementum, amplificatio.
Ausinium, Romanum, Latinum.
Axapides, pedites Turcici.
Axillatio, obtruncatio extremitatum per ignominiam, & earum suspensio axillis obtruncantium.
Axioma, ἀξίωμα, sententia, effatum, pronuntiatum. Item dignitas, amplitudo, auctoritas.
Axiomatici, qui publicas functiones, & dignitate in Ecclesia utuntur.
Azaria, tesseræ, taxilli.
Azazel, caper emissarius.
Azealum, acies ferri, chalybs.

B

BAbare, βαβάζειν, garrire, clamare.
Babiger, stultus. Gloss. Isid.
Bebit, superbit. Gloss.
Baburrus, ineptus, stultus. Isid.
Bacaoter, æ, otiosus, vacans.
Bacario, urceoli genus. Item qui meretricibus aquam ministrat. Gloss.
Baccalaureus, qui primum gradum honoris in Academicis studiis est consecutus.
Baccanum, semen, vel nucleus, vel mucro raphani.
Bacchia, vasis aquarii genus. Isid.
Bacchium, βακχεῖον, genus vasis vinarii. Item Bacchi ædes.
Bactriasmus, βακτριασμός, genus lascivæ saltationis.
Baculo, as, verbero.
Baen, torquis genus ex auro & gemmis, a familiaribus regum gestari solitum. Gloss. Isid.
Beta, vestimenti genus.
Baetylus, βαίτυλος, saxum fasciis involutum, quod pro Jove recens nato Rhea Saturno devorandum dedit.
Bagia, nutrix.
Bagitzes, pueri honorarii.
Baja, dona, quæ Imperator Palatinis suis, & Patriarcha Clericis suis ante diem Palmarum distribuebat. a Βαΐα, palma.
Bajon, compositio medica, cui æterna resina admiscetur.
Bajonula, lectulus portatilis. Isid.
Bajulatio, actus bajulandi, gestatio.
Bajulator, bajulus.
Bajus color, badius.
Balanitæ, βαλανῖται, ovæ dictæ a magnitudine.
Balantium, marsupium. Item genus ponderis.
Balare, saltare.
Balatio, saltatio.
Balator, saltator.
Balbucinor, balbe loquor.
Balbuties, hæsitantia linguæ.
Baleatiæ cochleæ, quæ in speluncis nascuntur.
Ballisma, βάλλισμα, saltatio, chorea.
Ballistica, ars sagittandi.
Ballivus, prætor, potestas.
Ballo, as, saltare.
Balneaticum, pretium lavandi. Gloss.
Baloro, es, in balneo lavo. Scriban.
Baltheo, as, cingo. Gloss. Isid.
Bambacinus, bombycinus.
Bambacium, gossipium.
Bamma, & Bammum, βάμμα, tinctura, condimentum.
Banauson, βάναυσον, genus machinæ tractoriæ.
Banausus, βάναυσος, artifex, qui ad ignem operatur. Item servus mercede conductus. Item quilibet vilis servus.
Banca, mensa argentariorum.
Bancus, tribunal.
Bandophori, vexilliferi.
Bandum, vexillum.
Bannire, in exsilium pellere.
Bannitus, in exsilium pulsus. Item excommunicatus.
Bannum, & Bannus, exsilium.
Banus apud Turcas & Hungaros est præfectus & gubernator provinciæ.
Bapheus, βαφεύς, tinctor, infector.
Baphicus, βαφικός, tinctorius.
Baptismalis, ad baptismum pertinens.
Baptizatio, actus baptizandi.
Barbamentum, barba.

Barbarizo, βαρβαρίζω, barbaris faveo. Item barbare loquor.
Barbatorium, tonstrina.
Barbesco, barbam emitto. Gloss. Cyrilli.
Barbitonsium, tonsio barbæ.
Barbitie, idem. Theod. Priscian.
Barbatonsor, tonsor.
Barbulus, diminut. a Barbus. Gloss.
Bardeniotæ, milites stationarii, qui Constantinopoli Imperatoris aulam custodiebant, & eo equitante populum virgis submovebant.
Bardocucullatus, bardocucullo indutus.
Barducium, hastile, jaculum, securicula levis.
Bargenna, aut Barg nna, vespillo. Gloss.
Barosus, stultus, baro. Gloss.
Basilicarius, &
Basilicarius, vel Basilicarius, qui in Basilica ministrat. Item forensis. Gloss.
Basilinda, βασιλίνδα, ludus puerilis, in quo unus sortito rex factus ceteris, ut subditis, imperat.
Bastagium, βαστάγιον, theca, in qua milites arma condita portant.
Basto, onis, baculus.
Bastonicerum, arctissima custodia.
Bastum, clitellæ.
Bastus, baculus.
Batalare, percutere. Unde batalia, prœlium.
Batalarius, baccalaureus. Vives dial. 13.
Bater, βάκτρον, pedum.
Batos, βάτος, frutex spinosus.
Batrix, vas longioris manubrii, trulla.
Battisecula, cynnus.
Battuta, arsis & thesis in musica.
Batualia, loca ubi sudibus pugnatur. Item exercitationes ipsæ velitares. Gloss.
Batuarium, pistillum. Gloss.
Batuator, sudibus pugnans.
Batus, βάτος, genus mensuræ apud Hebræos.
Baubare, baubari. Gloss.
Baucs, parvus. Gloss.
Baucale, & Baucalium, vas potorium.
Baxina, sacculus.
Bazeli, pelvis.
Bacarius, vicanus, rusticus.
Beccaselenæ, βεκκεσέληνοι, nugæ rancidæ, gerræ.
Bechica medicamenta, βηχικὰ φάρμακα, contra tussim.
Bedellus, minister scholarium.
Behemoth, dæmonum princeps.
Belbus, hyæna.
Belial, absque jugo, absque domino, apostata.
Belion, herbæ genus.
Bellarius, bello aptus, bellicus.
Belluilis, belluinus. Gloss.
Belos, βέλος, sagitta, missile.
Belum, telum. Item virilis pars.
Bendidia, βενδίδεια, sacra apud Thraces.
Benedicenta, bona verba.
Benedicte, bene dicendo.
Benedicus, qui bene dicit, & laudat.
Benelinguatus, loquax, verbosus, eloquens. Isid. Gloss.
Beneplacitum, voluntas.
Benesuasor, qui bona suadet.
Benignor, aris, benigne ago.
Bennarius, bennarum artifex, aut ductor.
Berbex, & Berberion, concha, ex qua margaritæ evelluntur.
Berberis, spina parvam & rotundam uvam ferens.
Bergenæ, & Bargenæ, vespillones.
Bergia, βέργια, virgæ, quibus milites exercitationis causa pugnabant.
Bero, sacculus: a pero dictus.
Berruarii, lictores, satellites.
Beryllinus, ad beryllum pertinens.
Beryllistica, ars utendi beryllis et crystallo.
Bestialitas, ferina & crudelis natura.
Betus, vetus, priscus.
Beirides, consiliarii Imperatoris Turcici.
Bibacitas, bibendi aviditas.
Bibibilis, qui bibi potest. Gloss.
Biblia, n. plur. βιβλία, libri.
Bibliographus, βιβλιογράφος, scriptor librorum.
Bibliopegus, βιβλιοπηγός, qui libros compingit.
Bibliopolium, βιβλιοπωλεῖον, officina libraria.
Bibliothecarius, bibliothecæ custos.
Bibliotaphi, βιβλιοτάφοι, qui libros nacti insignes nemini eorum copiam faciunt, ut soli sapere videantur.
Bibosius, bibax. Gloss.
Bicires vestes, utrinque villosæ.
Bicore, duplex habens cor. Commodian.
Bicoxum, δίμηρον: a bis, & coxa.
Bidellus, Gymnasii custos.
Bidentatio, occatio.
Biduanus, duum dierum. Raban. Maur.
Bifaciatus, duas habens facies, bifarius.
Bifax, idem. Gloss. Isid.
Bifido, as, bifariam findo. Zeno Veronens.
Bifur, bis fur, bis in furto deprehensus.
Bigamia, διγαμία, repetitum matrimonium.

Bigamus,

Bigamus, δίγαμος, qui bis matrimonium contraxit.
Biglaticum, æs quod vigiles accipiebant.
Biglator, vigilator.
Bigradus, duos habens gradus. Gloss.
Biheroli, qui herniam in scroto utrinque habent.
Bihorium, spatium duarum horarum.
Bilegium, genus medicamenti.
Bilbinus, videtur esse vas, in quo humor bilbit, bombylius.
Bilibralis, bilibris.
Bimanubriatus, duo habens manubria.
Bimenstruus, bimestris. Gloss.
Binio, binarius numerus. Item monetæ genus. Isid.
Biochresta, βιόχρηστα, res vitæ utiles.
Biparus, a, um, bis pariens.
Biplex, duplex.
Biretum, pileolus.
Bisapor, duos habens sapores.
Bismutum, corpus minerale albicans, durum, & fragile, quod & marcassita dicitur.
Bispelliones, & Bispelliones, vespillones.
Bissa, vas quoddam. Item corrigia.
Bissextilis, bissextialis.
Bistimiæ, saullæ.
Bisulsus, animus dubius, anceps.
Bitalia, victualia.
Bitaxides, milites Turcici.
Bitux, mulieres duplici pupilla.
Bitumino, as, bitumine illino.
Bivalvis, biforis.
Biventer, musculus inferioris maxillæ.
Biumbres, populi sub æquatore habitantes, amphiscii.
Bivocalis, diphthongus.
Biziera, bucula, armatura vultus.
Bladum, frumentum.
Blæsitas, balbuties.
Blanchion, herba inter filices.
Blandidule, blandicule.
Blandulus, blandulus.
Blandifico, blandum facio. Sipontin.
Blasphemé, βλασφήμως, maledice.
Blatto, onis, blatero. Item cubicularius, hospitalarius. Gloss. Isid.
Blatero, as, blaterare. Gloss.
Blattearius, bractearius. Gloss.
Blautæ, genus calceorum domesticorum. Pell.
Blax, βλάξ, stupidus, hebes, socors.
Blemnites, lapis metallicus coloris cinerei.
Blæsi, quibus extrorsum crura curvata sunt.
Bletes, genus calceamenti sic dicti, quia pedem lædit.
Bletra, βλητρά, lædentia præsertim pedes.
Bletrum, βλητρόν, clavus ferreus.
Boalia, ludi diis inferis sacri, in quibus boves mactabantur.
Boaria, lappa.
Bocale, vas vinarium.
Bolbophage, edulii genus. Casaubon.
Bole, βολή jactus.
Bolias, machina bellica jaciendo apta.
Bolis, funis cum pondere ad explorandam maris altitudinem.
Bolona, taberna cetaria. Item redemptor tabernæ hujusmodi. Gloss. Item institor.
Bombarda, machina bellica: a bombus, & ardeo, quia cum sonitu & flamma igneos globos jacit.
Bombinare, conviciari.
Bombio, is, bombum edo.
Bombulus, crepitus.
Bombycinare, bombycinam facere.
Bombycinator, qui bombycinam facit.
Bombylius, βομβύλιος, vas angusti colli, quod inter bibendum bombum edit. Item genus apis obstreperæ.
Bomolochus, βωμολόχος, scurra, fanaticus, fur.
Bomugi, sonus auditi in paludibus instar mugitus boum.
Bonarii, qui naturali jure domini sunt.
Bonifacies, bona facies. Gloss.
Bonifatus, a, um, bono fato præditus. Gloss.
Bonimoris, qui bonis est moribus.
Bonissimus, optimus. Vet. Lapis.
Borax, chrysocolla; gluten.
Bordacas, sana.
Bosmorus, frumentum indicum tritico minus.
Bostar, stabulum boum.
Botanice, βοτανική, ars herbaria.
Botanicum, βοτανικόν liber de herbis. Isid.
Botanicus, βοτανικός herbarum peritus.
Botrus, βότρυς, uva racemus.
Bova, vas vinarium longum, turgidum, & amplum.
Brachionarium, ornamentum brachii, armilla. Gloss.
Brachionister, idem.
Brachybios, βραχύβιος, qui vitæ est brevis.
Brachylogia, βραχυλογία, breviloquentia.
Branchus, βράγχος, raucedo.
Brabium, βραβεῖον, victoriæ præmium.
Bregma, βρέγμα, sinciput.
Brephotropheum, βρεφοτροφεῖον, locus alendis infantibus.
Breviatio, compendium.
Brevigerulus, qui breve gerit. Gloss. Isid.
Breviloquium, breviloquentia.
Breviloquus, breviloquens.
Bria, vasis genus.
Bris, jucundum: unde Briseis, quæ jucunda Achilli. Cornutus.
Brisare, exprimere, uvas calcare.
Briza, secale.
Broilus, nemus, aut saltus regum Galliæ.
Bromosus, βρομώδης, graveolens, immundus.
Bronchocele, βρογχοκήλη, tumor gutturis.
Bronchus, βρόγχος, pars inferior asperæ arteriæ.
Bronteum, βροντεῖον, machina in scena ad imitanda tonitrua.
Brontæus Jupiter, hoc est tonans, Βρονταῖος.
Bruma, militare munimentum, thorax.
Brumalia, festa Romanorum in honorem Bacchi, vel Saturni.
Brumosus, hiemalis.
Brupro, stupeo.
Brytia, uvarum partes solidæ, quæ musto expresso supersunt.
Bryton, vinum ex hordeo.
Bubona, dea boum.
Bubones, inguina, & eorum inflammationes.
Bubonocele, βουβωνοκήλη, ramex inguinum.
Bubulcarius, bubulcus. Gloss.
Buccacraton, buccea panis vino intincta.
Bucale, videtur esse vas lavandis manibus.
Bucamison, indusium.
Buccelsmus, jentaculum.
Buccularius, qui bucculas facit.
Bucera, folliculus grani fabæ interior.
Bucentaurus, Centaurus magnus: item genus navis.
Bucentes, & Bucentrum, βούκεντρον, œstrum, tabanus.
Bucentovergium, boum stimulus.
Bucerda, stercus bubulum.
Budottare, stercore puerili inquinare.
Bulbitum, stercus, lætamen, fimus.
Buleolacca, vel Burculacca, aut Buthrolacca græce est cadaver excommunicati.
Buleuticum, βουλευτικόν, locus in theatro pro senioribus.
Bullatorium, forma bullarum, sigillum, parva bulla.
Bullum, pastoris baculum, pedum.
Bunevron, βούνευρον, flagellum e nervis bubulis.
Buo, impleo. Isid. Gloss.
Bupædes, βούπαιδες, magni pueri.
Buphonum, βούφονον, herba quæ comesa bubus anginam creat.
Buphorus, terra facilis aratu.
Bupodes, βούποδες, magni pedes.
Burda, amictus ex junco texto factus.
Burdatio, pensio, quam debent rustici solvere.
Burdo, asinus, mulus. Item baculum oblongum.
Buricus, vilis caballus, vel asellus. Paulin. Nolan. epist. 29. sect. 12.
Burnus, qui libidini præest.
Bursa, crumena ex corio.
Bustar, bustum.
Bustare, sepelire. Gloss. Isid.
Bustuarium, bustum.
Butaurus, magnus taurus. Item genus avis.
Buthilia, vacca.
Butina, lagena.
Butomum, frutex, vel juncus.
Butta, vas vinarium majus.
Butyraceus, qui est ex butyro.
Buza, sacculus.
Buzyges, qui jugo boves jungit.
Bysastria, nutrix.
Byrza, culex.
Byzomachæron, ensis genus.
Byzon, mamma.

C

Cabæsus qui expleri nequit.
Cabala & Cabbala, doctrina ore tenus tradita non litteris consignata. Item ars divinandi per litteras.
Cabalista & Cabbalista, cabalæ peritus.
Caballarius, eques, equitans. Gloss. Isid.
Caballeton, fulcrum lecti.
Caballicare, equitare.
Cabastion, propugnaculum.
Cabbades, καββάδης, vestis, seu chlamys militaris.
Cabidarius, lapicida.
Cabus, mensura frumentaria apud Hebræos.
Cacabaceus panis, cacabi odorem referens.
Cacabulum, locus stercoris.
Cacia, κακία, malitia.
Cacochyma, n. plur. κακόχυμα, quæ malum succum habent.
Cacochymia, κακοχυμία, vitium humorum in corpore.
Cacocustumus, male moratus.
Cacodæmon, κακοδαίμων, malus Genius.
Cacogenius, idem.
Cacopathia, infirmitas, mala valetudo, κακοπάθεια.
Cacostomachus, κακοστόμαχος, stomacho laborans.
Cacuo, quasi coacuo, hortor, acuo, instigo. Gloss.
Cada, arvina.

Cadamitas,

Cadmites, calamitas.
Cidara, negotiatio pingularis.
Cadea, mulier innupta.
Cadiscus, καδίσκος, vasculum suffragiis colligendis.
Caducarius qui nationem conscribit eorum, quæ per mortem militum ad legionem cadunt.
Cadula, orum, guttæ cadentes ex pingui carne, cum assatur, vel ex cera.
Caduda, labra pudendi muliebris: vel sponda lecti. Gloss. Isid.
Cæcus, & Cæcuma, noctua quæ lucem fugit. Lex. Philol.
Cæculs, cæcilia. Isidor.
Cædecula, parva cædes.
Cœliloquus, de cælo loquens. Commodian. Instruct. 60.
Cæltes, celtis.
Cærica, καιρικα, hora temporalis seu vulgaris, non astronomica; quæ major, vel minor est pro temporum varietate. nam dies toto anno apud veteres ex XII. horis constabat.
Cæspitator, dubitans.
Cæspito, as, offendo, incurro.
Cajeta, æ, coercitio, coarctatio.
Cam, cohibeo, coerceo, compesco. unde cai in vet. Gloss. sunt cancelli.
Caladrius, & Caladrion, avis albi coloris.
Calama, spica frumenti.
Calamarium, calamorum theca.
Calamistratura, capilli calamistrati: vel ipsa capillos calamistrandi actio.
Calamito, as, calamitosum reddo.
Calalactei, pueri canoram vocem habentes.
Calazion, tuberculum in palpebris, χαλάζιον
Calba, vel Calbæ, ornamenta. V. Thes. Fabr. in Cajo.
Calcatio, proculcatio.
Calceamentarius, &
Calcearius, sutor caligarius.
Calcinatio, combustio usque ad cinerem.
Calculositas, morbus calculorum. Gloss.
Caldarius, qui aquam calidam præbet. Gloss.
Caldicum, locus ad ambulandum. Gloss. Isid.
Calefactivus, calefaciendi vim habens.
Calefactor, qui calefacit.
Calefactorium, locus in quo Monachi calefiunt.
Calena, poculi genus. Quidam Varroni tribuunt.
Calendalia, tributa quasi strenæ loco solvi solita Cal. Januar.
Calendariographus, qui calendarium conscribit.
Calendarius, a, um, ut Calendarius liber, calendarium.
Calendula, herbæ genus.
Calestra, genus mitræ, tegumen capitis.
Caletra, locus, ubi vespæ nutriuntur.
Calicellus, caliculus. Octav. Horatian.
Caliclarium, caliculus potorius. Item locus calicibus reponendis.
Caliditas, calor.
Caligino, as, caliginem induco.
Calio, decipio.
Calitas, cinis, quia calet.
Callæi, gallinaceorum barbæ.
Calla, fabrorum foramina. Gloss. Isid.
Callibium, tugurium.
Callicula, ornamentum rotundum assutum vestibus ex purpura, auro, argento, gemmis, & hujusmodi.
Calligraphia, καλλιγραφία, ars scite scribendi, vel pingendi.
Calligraphus, καλλιγράφος, qui scite scribit, aut pingit.
Callilogia, καλλιλογία, elegantia dictionis.
Callipæs, καλλίπαις, pulcros liberos habens.
Calliscopus, καλλίσκοπος. industrius.
Callos, κάλλος, pulcritudo, honestas.
Callobalsamum, ξυλοβάλσαμον lignum balsami.
Calobatarius, qui ligneis pedibus, seu grallis ambulat.
Calobates, καλοβάτης, idem.
Caloipparati, equites bonis equis instructi.
Calopulitus, condibilis.
Calopus, καλόπους, qui pulcris est pedibus. Item animal Syriacum juxta Euphratem habitans.
Calorices, gemma herbacei coloris.
Calorifico, as, calefacio.
Calpare, καλπᾶν, tolutim equitare.
Calpes, galeæ militum. Gloss. Isid.
Calthudia, festum.
Caltas, caliga.
Calvaster, aliquantum calvus.
Calvillo, as, leviter decipio.
Calvinarius porcus, qui cibo permixto ex colluvie hieme nutritur.
Calvitas, deceptio, dolus.
Calvo, as, calvum facio.
Calus, cas viminearum musto colando.
Cama, lectus brevis, & circa terram.
Camax, pertica.
Cambellanus, præfectus regii cubiculi.
Cambestrium, machinæ bellicæ genus.
Cambialis, e, ad permutandum pertinens.
Cambitas, permutatio. Gloss.
Cambium, idem.
Camela, tegumentum capitis.
Camelaticum, tributum pro camelis.
Camelaucium, Camelaucus, & Camelaugum, cassis, qua Macedones caput velabant.
Camelus, κάμηλος, funis crassus nauticus.
Camerarius, præfectus cameræ, seu cubiculi. Item thesaurarius, seu quæstor.
Camilabo, panni utrinque dependens e pileo Patriarchæ.
Camilus, καμιλος, funis crassus, camelus.
Caminobligatores, accubitores.
Caminobligon, excubiæ in itinere dispositæ ad speculandum.
Camisati, qui sacros lebetes calefaciebant, et inde aquam ferventem sacris poculis infunderant.
Camisia, tunica, interula, indusium.
Campana, tintinnabulum majus. Nolæ primum in Campania adhibitum a Paulino Episcopo: unde & Nola dicitur ab urbe, Campana a provincia.
Campanarius, qui campanas facit, aut pulsat.
Campaneus, & Campaneus, campestris.
Campanile, turris, in qua pendent campanæ.
Campanisticum, tributum solvendum in publicum.
Campanula, tintinnabulum.
Camparius, qui campum custodit.
Camphora, species bituminis.
Campicellum, parvus campus. Innocent. apud Gorf.
Campio, onis, certator pro alio datus in campo ad duellum.
Campsor, trapezita, nummularius.
Canabus, lignum, cui figuli argillam circumponunt.
Canaptura, lucernarum accensio sub tempus cœnæ.
Canaster, aliquantum canus.
Canaea, cœnaculum. Gloss. Isid.
Canavaria, quæ cinariæ cellæ parast.
Cancellaria, æ, locus ubi manet cancellarius.
Cancellariatus, dignitas & munus cancellarii.
Cancellus, parvus cancer.
Canceratus, cancri morbo fœdatus.
Cancerosus, cancri morbo laborans.
Cancrinus, retrogradus, recurrens, ut Cancrini versus.
Cancris, semen libanotidis. Item pilula ustoria apud Medicos.
Cancroma, cancri ulcus. Salvian.
Cancrosus, cancri morbo laborans.
Candaulus, κάνδαυλος, edulium ex carne elixa, pane, & caseo phrygio, cum anetho, & pingui jure.
Candelaptes, qui candelas accendit.
Candes, vasa fictilia. Item vestimentum Persicum. κάνδυς.
Candion, sacchari genus.
Cando, is, accendo, uro.
Candylus, edulium ex oleo, lacte, caseo, & melle.
Canella, casia, cinnamomum.
Caniceceus, furfuraceus.
Canicida, qui canes cædit.
Caniculum, atramentarium.
Caniculus, catellus.
Canile, stabulum canum.
Canistellum, parvum canistrum.
Cannabaceus, cannabinus.
Canonicatus, dignitas Canonici.
Canonizatio, apotheosis.
Canonizo, in deos refero.
Canopismus, κανωπισμός, petulantia, luxus.
Cantabilis, qui cantari potest.
Cantabra, hasta.
Cantacium, terrorem.
Canter, fistula organorum musicorum.
Cantherion, genus vasis.
Canthus, κανθὸς, oculi angulus.
Canties, catenulæ in margaritis.
Cantulla, ornamentum aureum vel argenteum, quod in Basilicis dicabantur.
Canuter, canus.
Cans, vestis stragulæ genus.
Capabilis, capax.
Capaculus, aliquantum capax.
Capanna, casa rustica. Isidor.
Capapellis, capa cum pelle.
Capella, ædicula, sacellum, fanum.
Capellanus, capellæ custos.
Caphura, καφουρα, arbor indica. Item gummi ex ea.
Caphuraelæum, camphoræ oleum.
Capicianus, custos carceris.
Capitaneus, qui caput & præses est in aliquo ordine. Adjective Capitaneæ litteræ, terminus in limitibus. Auct. de limitib. apud Gorf.
Capitejossum, capite deorsum.
Capitilavium, dies, in quo infantium capita lavant. Isid.
Capitosus, qui magno est capite. Item obstinatus.
Capitilarium, liber, in quo tributa continentur.
Capitulatio, ordinatio alicujus rei in certa capita.
Capitulo, as, capitulum appono. Item per capita distinguo.
Capnomantia, καπνομαντεία, divinatio ex fumo.
Capnomantis, divinator ex fumo super aris, καπνομάντις.
Capnus, καπνὸς, fumus.
Cappa, cucullus, pallium.
Cappatus, cappa indutus.
Captorius, captivus.

Capillus,

Caprillus, idem.
Caprisso, capras imitor.
Caprodon, καπρόδων, capri dens.
Captentula, captio. *Gloss. Isid.*
Captivatio, captivitas.
Carcerarius, carceris custos. *Gloss.*
Carcero, as, in carcerem trudo.
Cardax, saltatio quædam obscena.
Cardia, καρδία, cor. Item superius os ventriculi.
Cardialgia, καρδιαλγία, dolor cordis, aut stomachi. Item tristitia.
Cardopos, κάρδοπος, arca panaria vel mactra.
Cardulum, membrum feminæ.
Carentia, privatio.
Caresco, carere incipio. *Gloss. Cyrilli.*
Careceus, ex calce factus.
Carico, as, onero.
Caricula, parva carica.
Carinatim, in modum carinæ.
Carissare, Caream imitari.
Carminarius, qui lanam carminat.
Carminativus, a, um, ut Carminativa medicamenta.
Carminatrix, quæ lanam carminat.
Carminice, per carmina.
Carminicus, metricus.
Carnificium, carnificina, tormentum. *Sarisberiens.*
Carnisprivium, & Carniprivium, tempus quo carnium esus interdictus est.
Carnositas, &
Carnulentia, pinguedo.
Caropera, & Manopera, duplex servitutis genus.
Caros, κάρος, somnus justo profundior. Item crapularis redundantia. Item semen exiguum.
Carota, beta rubra.
Caroticus, καρωτικὸς, soporandi vim habens.
Carotides, καρωτίδες, venæ jugulares.
Carpæa, genus armatæ saltationis.
Carpasia, vestis stragula. *Gloss.*
Carpeo, enarro. *Gloss.*
Carpesium, καρπήσιον, festuca tenuis, surculis cinnamomo similis, odore aromatico.
Carphelium, panis cibarius.
Carpio, piscis Benaco peculiaris.
Carpismi, καρπισμοὶ, manuum porrectiones.
Carpistres, traductor.
Carpophorus, καρποφόρος, fructifer.
Carracutium, vehiculum rotis altissimis. *Isid.*
Carresa, cursus.
Carrico, as, onero.
Carrotium, currus cum vexillo publico.
Cartamatius, ejectus, eunuchus.
Cartallus, κάρταλλος, cophinus, corbis.
Caryca, languiculus, botellus.
Caryophyllatus, caryophyllo conditus. Caryophyllata, genus herbæ.
Casamatum, casa subterranea.
Casellula, exigua casa. *Ennod. l. 9. ep. 29.*
Casiora, acus, qua mulier caput scalpit. *Gloss. Isid.*
Cassidile, & Cassidilis, pera reticulata, marsupium: a cassis rete. *Bud.*
Cassitias, visci genus.
Casso, adverb. frustra.
Cassura, herba, quæ & podagra lini dicitur.
Castaldia, villicatio, administratio.
Castaldus, villicus, administrator.
Castaneus color, castaneam referens.
Castaninum oleum, ex castaneis expressum.
Castellanus, custos castelli.
Castellaritium, præfectura castelli.
Castifer, qui flagella portat, ut castiget. Al. leg. *cistifer.*
Castimonium, castimonia. *Gloss.*
Castitia, turres, vel castella.
Castrametatio, metatio loci pro castris ponendis.
Castrametator, qui locum castrorum metatur.
Castrisius, curator penuarii & vestiarii Patriarchæ.
Catabasis, κατάβασις, descensus.
Catabolum, & Catabulum, stabulum jumentorum.
Catacelevsmus, κατακελευσμὸς, certamen quoddam.
Cataclaston, κατάκλαστον, frustum panis benedicti.
Cataclysmata, κατακλύσματα, medicamenta alvum abluentia.
Catacombæ, & Catacumbæ, cœmeteria publica.
Catacrisis, κατάκρισις, sanctio. Item condemnatio.
Catactus, κατακτὸς, poculi convivialis genus.
Catagmaticum medicamentum, καταγματικὸν, fractis ossibus solidandis utile.
Catagogia, καταγωγὶς, genus vestis muliebris.
Catagraphe, καταγραφὴ, futuræ picturæ delineatio.
Catalepsis, κατάληψις, perceptio, comprehensio. Item subita correptio sensuum, qua homines rigent.
Catalysis, κατάλυσις, dissolutio.
Catamonteum, cæli aspectum. *Gloss. Isid.*
Catanæus, Καταναῖος, Catinensis.
Catanotium, p.l um.
Catapetasma, καταπέτασμα, velum quo mulieres utuntur ad arcendum aspectum. Item tapete.
Catasplectatio, rixa, qua quidam se mutuo plectunt.
Catarrhizo, catarrho laboro, καταῤῥοΐζομαι.
Catarrhosus, catarrho laborans.
Catarrhus, κατάῤῥους, defluxio humoris e capite.
Catasarca, species hydropis. Item instratum aliquod sacræ mensæ.
Catasceve, κατασκευὴ, confirmatio propositæ rei. *Isid.*
Catastagmus, καταστάγμος, destillatio.
Catastasis, κατάστασις, ordinatio, constitutio. Item stipendium equitibus datum.
Catastictos, κατάστικτος, tunica figuris animalium, aut florum intexta.
Catastole, καταστολὴ, amictus, vestitus. Item repressio, cohibitio.
Catastroma, κατάστρωμα, superius tabulatum navis. Item pavimentum.
Catastrum, liber, in quo describuntur bona civium.
Catasyllogismus, κατασυλλογισμὸς, contraria, & captiosa ratiocinatio.
Catathema, excommunicationi affinis pœna.
Catatyposis, κατατύπωσις, hypotyposis.
Catecheticus, κατηχητικὸς, ad instruendum pertinens.
Categorema, κατηγόρημα, categoria.
Categorematicus, κατηγορηματικὸς, ad categoremata, seu categorias pertinens.
Categorice, κατηγορικῶς, per categoriam.
Catharma, κάθαρμα, piaculum. Item purgamentum.
Catharsium, καθάρσιον, porcellus minutus, quo conciones, & theatra explabantur.
Catharus, καθαρὸς, purus, mundus.
Cathegeta, καθηγητὴς, ductor, præceptor.
Cathema, κάθημα, ornamentum demissum ad pectus.
Catheterismus, καθετηρισμὸς, curatio per catheterem.
Cathisma, κάθισμα, sessio.
Catoche, κατοχὴ, veterni species.
Catochus, κάτοχος, detentio spiritus, species lethargi.
Catogeum, κατώγειον, domicilium subterraneum.
Catomare, verberare.
Catomum, *vel* Catomus, virga lignea, vel ferrea, qua sontes cæduntur. Quidam exponunt cervicem, ex Græco κατ' ὤμων.
Catoptrica, species Opticæ agens de reflexionibus cælestium corporum.
Catoptrica, ars, qua per instrumenta mathematica, oculorum adhibita acie, quippiam indagamus.
Catoptromantia, κατοπτρομαντεία, ars divinandi per specula.
Catoptron, κάτοπτρον, speculum.
Catorogare, verberare.
Catoterica, medicamenta, quæ purgant per inferiora.
Catta, æ, *gatta*, feles.
Catonæ, tentoria.
Catonopium, tentoriorum locus.
Cauca, καύκα, patera. *Gloss.*
Caucularius, &
Cauculator, qui cauculis ludit, præstigiator.
Cauculus, parvus caucus, acetabulum, vasculum.
Caudalus, suavis, mansuetus.
Caudatus, cauda instructus.
Caveola, parva cavea. *Gloss.*
Cavillatorius, ad cavillandum pertinens.
Cavitas, cavum.
Caulesco, caulem emitto.
Cauma, καῦμα, æstus, calor, ustio.
Cavosus, cavus.
Caupilus, navicula brevis, vel cyathus.
Cauponaria, ars cauponandi.
Cauponarius, caupo.
Causator,)
Causatrix,) efficiens.
Causidicatus, us, causidici munus.
Causidicor, causas ago. *Gloss.*
Causon, *vel* Causus, ardor febrilis, æstus, calor, καῦσος.
Cauta, afflatio. *Theodor. Priscian.*
Cautelitas, cautela. *Ennod.*
Cauteriatus, cauterio notatus.
Cauterio, as, cauterio inustus, notis compunctus.
Cecteria, *seu* Cectoria, fovea rotunda, lacuna.
Cecua, noctua. *Isid.*
Cedromela, mala cedrina.
Celebriter, cum celebritate.
Celeriusculus, aliquanto celerior.
Celeustes, κελευστὴς, hortator remigum, portisculus.
Celliota, minister conclavis Principum. Item monachus.
Cellularius, cellarius.
Cenarius, purgator auri & argenti.
Cenchramides, κεγχραμίδες, ficuum grana instar milii.
Cenchrias, κεγχρίας, genus herpetis.
Cenchritæ, κεγχρῖται, anseres, quæ milio pascuntur.
Cenchrus, κέγχρος, milium.
Cenodoxia, κενοδοξία, inanis gloriæ cupido.
Cenoma, κένωμα, vacuum.
Centennis, qui est centum annorum.
Centesies, centies.
Centricus, centralis.
Centrones, fures manifestarii.
Centrotypi, κεντροτύποι, aurigæ.
Centuplico, as, duplico ad centum.
Centuplus, centuplex.
Cephalades, Cephalodes, capitanei.
Cephale, κεφαλὴ, caput.

Cephalalgia, κεφαλαλγία, dolor capitis.
Cephaline, κεφαλίνη, linguæ pars interior.
Cephalocrastes, κεφαλοκρούστης, vermis in foliis prasici.
Cephalodesmus, κεφαλόδεσμος, frontale.
Cephalus, κέφαλος, mugil, capito.
Cepphicus, κεπφιακὸς, levis, incertus: vel fatuus, stolidus.
Cepos, κῆπος, hortus.
Ceramium, κεράμιον, vas fictile.
Cerarius, qui ceram facit, aut vendit.
Ceras Amaltheæ, κέρας Ἀμαλθείας, Cornu copiæ.
Cerasbole, κερασβόλα, semina, quæ si boum cornua attigerint, putabant neque coqui posse, neque igne absumi.
Cerasphoros, κερασφόρος, cornua ferens, cornutus.
Ceraules, κεραύλης, cornicen.
Ceratarium, uncia, quæ in Sueum aut maer incurrens, vim flatuum frangit.
Cerates, pondus semioboli. *Isid.*
Ceratium, κεράτιον, siliqua Græca. Item pondus semioboli.
Ceratoides, κερατοειδὴς, cornu similis.
Cereostata, candela.
Cerrosus, insanus. *Gloss.*
Cerilarium, officina cerarii.
Cerimen, sordes aurium.
Cerinarius, qui cereos tingit.
Ceria, conchyliorum genus.
Cermatista, κερματιστὴς, numularius.
Ceratus, κηρωτὸς, inceratus.
Cerobulon, cerea bulla.
Cerofcrarium, candelabrum.
Ceroferarius, & Ceriphorus, qui cereum portat.
Cestamitides, terræ genus.
Certificatio, certa notitia.
Certifico, certum facio.
Certitudo, certa notitia.
Cervicatus,) obstinatus, pervicax.
Cerviciosus,)
Ceryceium, κηρύκειον, caduceus.
Cesale, latrina.
Cessionarius, is cui fit cessio.
Cessiosus, qui sæpe cedit. *Gloss. Isid.*
Cessor, qui cedit.
Cestifer, vel Cæstifer, cestum, *h. e.* flagellum loreum ferens. *Gloss.*
Cestreus, piscis genus, mugil, cephalus.
Cevetes, molles, obsceni. *Scholiast. Juvenal.*
Chære, χαῖρε, salve.
Chœrogryllus, animal quoddam incognitæ adhuc naturæ. Γρύλλος apud *Hesych.* est porcus.
Chalasis, χάλασις, laxatio articulorum. Item relaxatio, remissio.
Chalasmus, χαλασμὸς, chalasis.
Chalasticamen, relaxatio. *Theodor. Priscian.*
Chalaza, χάλαζα, grando. Item tuberculum sub cute.
Chalcanthinus, qui est ex chalcantho.
Chalceutica, χαλκευτικὴ, officina ærarla.
Chalcidissare, χαλκιδίζειν, pecuniæ avidius inhiare.
Chalcinus, æreus.
Chalcographia, χαλκογραφία, typographia.
Chalcographicus, χαλκογραφικὸς, typographicus.
Chalcographus, χαλκογράφος, typographus.
Chalcolibanon, χαλκολίβανον, species electri auro pretiosior: vel genus æris fulgentissimi.
Chalepos, χαλεπὸς, difficilis, asper, durus prolatu.
Chalipher, dignitas doctorum apud Turcas.
Chamus, χαμὸς, frenum.
Characterizo, χαρακτηρίζω, charactere insignio.
Charadrius, χαραδριὸς, avis, quæ in salebris & in alveis fluminum degit.
Charagma, χάραγμα, nota impressa, character.
Charaxion, tributi genus.
Charax, χάραξ, vallum, pedamentum.
Charaxatus, inscriptus, charactere insignitus.
Charientologia, χαριεντολογία, sermo seriis joca admiscens.
Charis, χάρις, festivitas, gratia, beneficium.
Charisius, species panis, seu placentæ.
Charisma, χάρισμα, gratia, munus.
Charisticatus, præbendarius.
Charistice, præbenda.
Charisticon, χαριστικὸν, remuneratio.
Charmone, & Charmonis, lætitia, gandium, χαρμονή.
Charopus, χαροπὸς, amabilis, blandus, gratiosus.
Chartarius, qui chartam conficit, aut vendit.
Chartophylacium, χαρτοφυλάκιον, tabularium, archivum.
Chasmatarius, ærarii præfectus.
Chaviare, salsamentum.
Chelandia, navigii genus.
Cheleuma, χέλευμα, filum cannabinum setis præpilatum, quo calcer construuntur.
Chelidon, χελιδὼν, hirundo.
Chelonium, χελώνιον, testudinis tegumentum.
Chelysma, lignum crassius, quod imæ carinæ affigitur, ne, si in saxa incurrerit, atteratur. *Poll.*
Cheme, mensura quintæ partis cyathi, χήμη.
Chenotrophion, χηνοτροφεῖον, anserum alendorum locus.
Cheopina, mensura lesterii.
Chernibs, vas abluendis manibus. Item ipsa aqua, qua manus abluuntur.
Cherotrophium, χηροτροφεῖον, hospitale viduarum.
Cherubus, alate imago similis juveni.
Chia, latibulum, caverna, *v. gr.* serpentis.
Chiasmus, χιασμὸς, decussatio. Item figura, nam, quatuor propositis, tertiam secunda respondet, & quartum primo.
Chiliæ, χιλιὰς, numerus millenarius.
Chiloteres, genus freni equini. Item capistrum cum sacculo, quod a capite equi suspenditur, & in eo cibus ei præbetur, χιλωτὴρ.
Chimastrum, χείμαστρον, vestis hiemalis rusticorum.
Chimerinus, χειμερινὸς, hibernus.
Chimethlon, χείμεθλον, morbus, seu ulcus ex frigore.
China, & Cina, radix fungosa, levis, colore ad rufum accedente.
Chiræ, rupturæ in pedibus.
Chiridota, χειριδωτὸς, vestis manuleata.
Chiromactrum, χειρόμακτρον, mantile.
Chiromantes, χειρομάντης, divinator ex lineis manuum.
Chiromantia, χειρομαντεία, divinatio ex lineis manus.
Chirotheca, χειροθήκη, manica.
Chirothecarius, qui chirothecas facit, aut vendit.
Chirothecatus, manicatus.
Chirurgica, χειρουργικὴ, ars chirurgi.
Chisydra, terræ ruina, vel fissura ex aqua pluvia, torrente, vel terræ motu.
Chiton, χιτὼν, tunica.
Chitoniscus, χιτωνίσκος, indusium, camisia.
Chitonium, χιτώνιον, tunica.
Chitra, genus medicamenti.
Chlæna, χλαῖνα, læna.
Chlidones, χλιδῶνες, brachialia.
Chœnicium, χοινίκιον, instrumentum chirurgicum, modiolus. Item modiolus rotæ, cui axis immittitur.
Chœrades, χοιράδες, strumæ.
Chœrogryllus, χοιρογρύλλος, herinaceus, cuniculus.
Choicus, χοϊκὸς, terreus.
Cholades, χολάδες, intestina, quia in ea derivatur χολή.
Chologoga, χολαγωγὰ, medicamenta bilem educentia.
Cholodochus, χοληδόχος, vesicula fellis.
Chonculæ, sentotaria duo in abside.
Chondros, χόνδρος, cartilago. Item granum, grumus concretus, ut salis, turis.
Choraphobrysia, fossa curalis.
Chordapsus, χορδαψὸς, morbus intestinorum.
Chorepiscopus, χωρεπίσκοπος, qui in pagis & oppidis vice Episcopi fungitur.
Choreuma, χόρευμα, saltatio. Item carmen, quod saltatur.
Choreutes, χορευτὴς, saltator. Item quilibet ex choro.
Chorizo, χορίζω, choros duco.
Chorium, χόριον, vel χωρίον, membrana fetum involvens.
Chorodidascalus, χοροδιδάσκαλος, magister chori.
Chorographus, χωρογράφος, qui regionem aliquam describit.
Chorostates, χοροστάτης, magister chori.
Chortos, χόρτος, herba, fœnum.
Chreocopia, χρεωκοπία, liberatio debiti.
Chresis, χρῆσις, usus.
Chrisis, χρίσις, unctio.
Chronia, χρόνια, Saturni festa.
Chronicus, χρονικὸς, seu Achronicus ortus dicitur ab Astrologis, cum stella oritur sole cadente. Chronicus occasus, cum sol & stella eodem tempore occidunt.
Chronisso, χρονίζω, moror, cunctor, insisto.
Chronodistichon, χρονοδίστιχον, duo versus, quorum litteris numerum significantibus, notatur tempus, sive annus.
Chronographus, χρονογράφος, qui de temporibus scribit.
Chronologia, χρονολογία, descriptio temporum.
Chronologus, χρονολόγος, qui tempora describit.
Chronos, χρόνος, tempus. Item Saturnus.
Chronostichon, χρονόστιχον, versus cujus litteræ tempus & annum significant.
Chrysaetus, χρυσάετος, genus aquilæ.
Chrysalis, χρυσαλὶς, vermis quidam.
Chrysargyrum, χρυσάργυρον, tributi genus ex brutorum & hominum stercore.
Chrysites, χρυσίτης, terra aurea.
Chrysobulon, aurea bulla.
Chrysoclavum, aureis clavis ornatum.
Chrysocomus, χρυσοκόμης, auream comam habens.
Chrysoma, χρύσωμα, aurum factum.
Chrysomallos, χρυσόμαλλος, aries aureo vellere.
Chrysopastus, χρυσόπαστος, auro respersus.
Chrysopis, χρυσῶπις, aureum aspectum habens, vel aureos oculos.
Chrysoplysium, χρυσοπλύσιον, officina, in qua lavatur aurum.
Chrysoplytes, χρυσοπλύτης, qui aurum lavat.
Chrysopœia, χρυσοποιΐα, ars conficiendi aurum.
Chrysulca, aqua fortis, quæ solvendi auri vim habet.
Chylificatio, conversio cibi in chylum.
Chylus, succus: & præsertim succus ventriculi, χυλός.
Chymia, χυμεία, ars solvendi metalla.
Chymiater, qui) chymica arte medetur.
Chymiatria, quæ)
Chymicus, ad solvenda metalla pertinens. Item chymiater.
Chymista, qui chymia utitur.

Chymus,

Chymus, χυμὸς, ſuccus: & præſertim qui ſanguineus in hepate coquitur.
Chytrinda, χυτρίνδα, genus ludi puerilis.
Chytropus, χυτρόπους, tripes ferreus, cui olla imponitur. Item ipſa olla.
Cibdela, numiſmata olæſa. & adulterata.
Ciborium, vas ſacrum.
Cicadula, parva cicada.
Cicela, orum, τὰ κίκελα, ſtrena.
Cicerbita, ſonchus.
Cichila, turdus apud Siculos.
Cicinnia, dea obſcenitatis. *Gloſſ.*
Cifra, ſignum numerale.
Cilega, paſſerculus pullatus.
Ciliatus, magna ſupercilia habens.
Cillibantes, lignei tripodes, quibus milites prœlio feſſi ſcuta imponebant.
Cillium, aſininus color.
Cimbaricon, tunica pellucida.
Cimelium, κειμήλιον, ſupellex pretioſa, quæ reponitur extra uſum quotidianum.
Cimentarius, qui fundamenta diſponit.
Cimentum, fundamentum.
Cimicare, cimices quærere, & occidere.
Cimico, blandior.
Cinclus, avis, quæ & motacilla dicitur.
Cinctor, qui cingit.
Cindaliſmus, ludus paxillorum.
Cinefacio, in cinerem redigo.
Cinefactio, in cinerem redactio.
Cingiliones, cingula parva.
Cingillum, & Cingillus, parvum cingulum.
Cingriæ, tibiæ breviores.
Cingularius, qui cingula facit, aut vendit.
Cinus, nutus, motus.
Circada, nomen exactionis, aut vectigalis.
Circelli, monilia.
Circen, inis, circulus, circes.
Circinarius, qui circinos facit, aut vendit.
Circito, as, circumeo. *Gloſſ.*
Circitura, &
Circitus, circuitus. *Gloſſ.*
Circuitor, qui circuit.
Circulariter, circulatim.
Circumcellio, onis, qui circum cellas vagatur. *Iſid.*
Circumcolumnium, periſtylium.
Circumfoſſio, circumfoſſura.
Circumhabitator, circumcola.
Circumſcriptivus, ad circumſcribendum pertinens.
Circumſpicuus, undique conſpicuus.
Circumvallatio, circuitus vallo factus.
Circumventorius, fraudulentus,
Cirrhus, color fulvus pallescens.
Cirriger, cirratus.
Cirſi, tumores pedum & imi ventris, varices.
Cirſocele, hernia ex venis tumeſcentibus, ramex.
Ciſſacus, genus balſami.
Cis, vermiculus lignum & frumentum rodens.
Ciſmarinus, qui cis mare eſt. *Sariſberienſis.*
Ciſtartium, teſtartium, panarium.
Ciſticus ductus, ad veſicam felleam pertinens.
Citatio, in jus vocatio.
Citaxus, ceu taxus, taxo ſimilis.
Citracum, potionis medicæ genus.
Citratus, citra poſitus: ut Ultratus, qui ultra.
Citta, genus avis picæ ſimilis, & terram mandentis. Item morbus cibi faſtidium inducens.
Cittoſis, vitium uvarum, cum acini dilapſi pereunt.
Civicare, civem facere.
Civilæ, naves longæ.
Cladecula, parva clades.
Clama, &
Clamaton, dolor, lamentatio.
Clamatus, us, clamor.
Clamnum, clariſſimum. *Gloſſ. Iſid.*
Claneulare, occultare. *Gloſſ. Iſid.*
Clanidlo, claudico.
Claredines, claritudines. *Gloſſ. Iſid.*
Claretum, vinum aromatis conditum, & ſaccharo dulcoratum.
Clarotæ, ſervi agrarii in Cypro.
Claſſicarii, claſſicines.
Clavarius, qui calceos clavis figit. *Gloſſ.*
Clavata, veſtigium.
Clavatus, crucifixus.
Claudaſter, aliquantum claudus. *Gloſſ. vet.*
Claudire, claudicare. *Gloſſ. Iſid.*
Clavicarius, clavium artifex.
Claviculatus, curvus, intortus.
Clauſon, febris exæſtuans.
Clauſtralis, in clauſtris monaſticam vitam agens.
Clauſtrum, ædes monachorum.
Clauſura, finis ſermonis.
Clavularius curſus, *h. e.* tardus, qui caligatis militibus concedebatur.
Clavulum, vehiculi genus.
Clenodium, quævis res pretioſa.
Clepſammidium, horologium arenarium.
Cleromantia, κληρομαντεία, divinatio per ſortes.
Cleropeplum, ſingulare ornamentum Clericorum, quod corruptiſſime nunc Liropipium dicitur.
Clibanitæ, panes in clibano aſſati.
Clibanitius panis, in clibano coctus.
Clibio, maſculus.
Clientelaris, ad clientelam pertinens.
Climacteria, naturæ rei incerta perfugia, vel auxilia.
Climatera, veſtis arbuſtiva.
Cline, κλίνη, lectus.
Clinidion, κλινίδιον, lectulus.
Clinopodes, κλινόποδες, lecti pedes.
Clipeocentrum, inſigne ſcuti in clipei centro.
Clivios, nobilior. *Iſid. Gloſſ.*
Cloacarius, ad cloacas pertinens.
Cloca, vel Clocca, tintinnabulum, campana.
Cloes, pluvia, vel navigium.
Cloppus, claudus.
Clolmus, κλωσμὸς, ſonus, qui editur preſſa lingua palato: quo equi excitantur ad curſum.
Cloſtrata, quæ unica conſtant fore.
Cluboo, ſigillum.
Clunicus, clunibus languidus & morboſus.
Cluo, is, defendo. Item reſpondeo.
Cluſæ, clauſuræ, regionum clauſtra.
Coidii moduli, verſiculi amatorii.
Cnipologus, κνιπολόγος, avicula cinerei coloris, culices venans & vorans.
Coactitius, coactus.
Coadjuto, ſimul adjuto.
Coagmentarius, qui coagmentat. *Gloſſ.*
Coarcuatio, concameratio. *Gloſſ. Iſid.*
Coarmius, ii, *vel* Coarmio, onis, qui iiſdem armis inſtructus eſt, commilito, contubernalis, σύναιχμος *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 434. *n.* 4.
Coccodaphnon, lauri bacca.
Cochlidion, cochlis, cochlea, genus ſcalarum.
Cociator, cocio.
Cocina, culina.
Cocionatura, ars cocionandi.
Cociſtro, prægustator cocinæ, *h. e.* culinæ.
Coctiliarius, coctorum lignorum negotiator.
Cocturarius, qui coquit.
Coculus, parvus cocus.
Codatremola, motacilla.
Codicium, parvus codex, ſeu liber.
Codiculus, idem.
Codones, κώδωνες, tintinnabula,
Codonophori, tintinnabula geſtantes, κωδωνοφόροι.
Cœloſtomia, vitium pronuntiationis cum vox ex receſſu oris velut e cavo quodam auditur, κοιλοστομία.
Cœnator, qui cœnat, vel cœnas amat.
Cœnipeta, qui alienas cœnas petit, paraſitus.
Cœniſcia, quæ pertinent ad eſum, vel ad cœnam.
Cœnobiarcha, cœnobii præſes.
Cœnobita, in cœnobio vivens.
Cœnobium, κοινόβιον, vitæ ſocietas. Item ædes multorum ſimul viventium.
Cœnonicon, κοινωνικὸν, quod canit chorus poſt ſacram communionem.
Coeſſe, ſimul eſſe.
Coexemplum, ſimile exemplum.
Cogitamen, &
Cogitamentum, cogitatio.
Cogitatiuncula, parva cogitatio.
Cognoſcentia, cognitio, notitia.
Cognoſcibilis, qui cognoſci poteſt.
Cognoſcibiliter, ita, ut cognoſci poſſit.
Cohabitantia, cohabitatio.
Cohabito, ſimul habito.
Cohibentia, continentia.
Cohibuli, concordes, conjuncti. *Gloſſ. Iſid.*
Cohircinatio, hircina laſcivia.
Cohivum, folliculus roſæ clauſus.
Cohobare, iterum deſtillare.
Cohobatio, iterata deſtillatio.
Cohortatiuncula, brevis cohortatio.
Coilia, κοιλία, venter.
Coinfantiatus, ab infantia alicui ſociatus.
Coincidentia, congruitas.
Coincido, ſimul evenio, incido, congruo.
Coix, genus ſtirpis folio junci & palmæ. Item vas farinarium.
Colacritæ, κωλακρέται, quæſtores pecuniæ ad res divinas erogatæ.
Colamentum, colatura.
Colaphizo, κολαφίζω, colaphis cædo.
Colaſis, κόλασις, punitio, pœna.
Coliſarius, bos operarius. *Gloſſ. Iſid.*
Colitor, dominus fundi. *Gloſſ. Iſid.*
Colium, domus, habitatio.
Colla, κόλλα, gluten. Item ſacrificium.

Collabi, claviculi citharæ, quibus nervi intenduntur. Item paxilli similes claviculorum. Item loca, quibus cæduntur servi.
Collaboratio, labor una cum alio susceptus.
Collaborator, qui collaborat.
Collabus, κόλλαβος. V. *Collabi.*
Collaterales, in jure sunt transversim affines.
Collato, dilato.
Collaudator, qui collaudat.
Collectaculum, locus ubi aliquid recipitur.
Collecto, as, sæpe colligo.
Collector, qui colligit.
Collegiatus, collegiarius.
Colleticæ, medicamenta glutinantia, κολλητικά.
Colliant, publicani: vel impii. *Gloss. Isid.*
Collibentia, libido, consensior.
Collibo, as, simul libo.
Collimbus, locus, ubi mundantur vestimenta,
Colliquamentum, &
Colliquatio, liquatio, liquamen.
Colliquativus, liquidum ac languentem reddens.
Colliquo, as, liquo.
Collo, as, confero.
Collubescentia, consensus.
Collulum, parvum collum.
Collustratio, illustratio.
Collybisticus, ad collybistam pertinens, κολλυβιστικός.
Colobom, κολόβωμα, mutilatio. Item defectus.
Colon, κῶλον, membrum.
Coloneæ, erant Athenis operarii, qui conductorem quærebant.
Colorions, colorens.
Coluberculus, parvus coluber.
Coluria, medicamenta rotunda & oblonga.
Colurus, κόλουρος, mutilatus, mutilus.
Coma, morbus soporem inducens, veternus, κῶμα.
Comar, cervi hinnulus.
Comaticus, qui veterno laborat, κωματικός.
Comba, lectica Sabinorum lingua.
Combinæ, litteræ quæ dabantur a Principe ad combinanda seu jungenda animalia publica ad cursum, & iter.
Combinatio, duorum conjunctio. *Gloss.*
Combito, is, simul eo.
Combustilis, qui comburi potest.
Comesalia, symbolæ.
Comestio, comestura,
Comestor, comesor.
Comesopullus, Comitis filius.
Comitatio, comitatus.
Comitatulus, parvus comitatus,
Comitatus, Comitis ditio.
Comitia, tempora honorum. Item loca ubi milites sunt. *Gloss. Isid.*
Comitini, Comitum officiales.
Comitissa, quæ Comitis dignitatem habet.
Comixius, verbosus, loquax. *Gloss. Isid.*
Commaliorare, in æs incidere.
Commater, quæ simul mater sit.
Commemoratorium, res quæ commemorat. *Ambros.*
Commenda, custodia certorum bonorum, quæ uni ex ordine equestri commendatur.
Commensalis, qui eadem mensa utitur, conviva.
Commensuro, metior.
Commercator, qui simul mercatur.
Commerciarius, idem.
Commictibilis, commixtus, compositus.
Commisceulor, & Misculor, arrogare sibi proprium.
Commisculus, & Commisceus, commixtus, mistus.
Commissarius, cui aliquid committitur.
Commissor, oris, qui committit, et Commissor pugnæ. *Gloss.*
Commistim, permixte.
Commodatarius, cui aliquid commodatur.
Commodia, hostiaria. *Gloss. Isid.*
Commoditer, commode. *Inscript.* apud *Gruter.* spuria.
Commoto, is, molo, is. *Is.* 3. 16.
Commotica, κομμωτικά, fuci medicamenta.
Communicabilis, qui communicari potest.
Communicativus, qui communicatur.
Communicatorius, idem.
Commutativus, qui commutatur.
Comœdialis, ad comœdiam pertinens.
Comopolis, κωμόπολις, locus major quam vicus, & minor quam urbs.
Comorion, calamistrum.
Compactor, qui compingit.
Compaginatio, compages. *Gloss.*
Comparatrix, quæ comparat, & acquirit. *Zeno Veron.*
Comparticeps, particeps, socius.
Compassivus, qui compatitur.
Compassum, circinus.
Compastricæ, deliciæ arrogantes, superbæ.
Compater, simul pater.
Compaternitas, paternitatis communio.
Compatriota, patriæ ejusdem qui est, popularis.
Compelluceo, pellucidus sum.
Compendialiter, per compendium, compendiarie.
Compensa, compensatio. *Ruricius æqualis Sidonii.*
Compensativus, } qui compenset.
Compensatorius }
Compictio, compactio. *Claud. Mamer.*
Compilator, improbus spoliator. *Gloss. & Isid.*
Complantatio, consitio.
Complantatus, consitus.
Complanto, consero.
Complata, &
Completorium, extrema pars Horarum Canonicarum.
Complicabilis, qui complicari potest. *Isid.*
Compotentia, potentiæ communio.
Compoto, simul poto.
Comprandeo, simul prandeo.
Comprivigni, simul privigni. *JCti.*
Compulsoriales, litteræ compellentes & cogentes.
Conarium, particula cerebri coni figura.
Concanonicus, in Canonicatu socius. *Sarisberiens.*
Concentor, qui concenti accinit.
Concerno, pertineo, afferor.
Concessor, qui concedit.
Conchas, conchæ turbinata. Item cavitas oculorum. Item margarita. Item genus mazæ.
Conchyliarius, conchyta.
Conciliabundus, conciliaus, conciliator.
Concinnatrix, quæ concinnat.
Concinnatura, concinnatio. *Gloss.*
Concionabulum, locus ubi concio habetur. Item ipsa concio,
Concipiones, stellæ conceptibus faventes.
Concisim, stricte, breviter, concise.
Concitarium, donum Imperatoris ad concitandos militum animos.
Concludo, concludo.
Conclavo, una clave claudo. *Gloss.*
Concomitanter, una, simul.
Concomitantia, societas.
Concomitor, comitor.
Concordantia, &
Concordatio, concordia, consensus.
Concurreo, simul ruo. *Sarisber.*
Concretilia, ea quorum humiditas calore exsiccatur, vel frigore extenditur.
Concubinula, parva concubina. *Cathol.*
Concus, utis, radius textorius. *Gloss.*
Condecurio, as, primæ decuriæ secundam ita apponere, ut lateri primi versus decurionis decurio secundi versus respondeat, & lateri subtilitis primæ decuriæ subsitea primus secundæ.
Condensantia, &
Condensatio, densatio.
Condentalis, simul cum dente natus, vel denti adhærens.
Condescensio, descensio. *Justinian. lib. 6. Cod. de sum. Trinit.*
Condissium, ærarium.
Conditorius, ad conditorem pertinens. *Scribon.*
Condolentia, &
Condolescentia, compassio. *Scribon.*
Condominus, socius in dominio.
Condones, gladiatores. *Gloss. Isid.*
Condulco, as, dulcem facio.
Conduma, locus lavationi corporis assignatus.
Condurs, genus navigii.
Condylomaticus, pustulosus. *Cathol.*
Conestabili, Comites stabuli.
Confarrare, farra miscere.
Confectorium, locus ubi sues occiduntur, & conduntur. *Glo*
Conferentia, collatio. *Isidor.*
Confertatus, sociatus. *Id.*
Conferveo, confervesco.
Conferui, cognovi, comperi. *Gloss. Isid.*
Confessarius, &
Confessionarius, qui confessiones recipit.
Confessivus, confitens, *Caper.*
Confibulatio, fibulatio. *Novatian.*
Confibulo, as, fibulare.
Conficina, macellum. *Pap.*
Confida, æ, qui confidit. *Gloss. Isidor.*
Configuratus, figuli arte formatus. *Paulin. Aquilejens.*
Confinalis, & Confinialis, loco vel genere affinis.
Confiscatio, publicatio bonorum. *Gloss.*
Confiscator, qui bona in fiscum redigit. *Gloss.*
Conflatim, copulatim. *Gloss. Isidor.*
Conflator, qui conflat.
Conflatorium, fornax, aut vas, in quo quippiam conflatur. *Gloss.*
Conflictator, conflictans.
Confluans, confluentia.
Confœderatio, fœdus.
Conforaneus, qui est ejusdem fori.
Conformitas, congruentia, similitudo.
Confragmentum, simul fragosum, ut mons. *Gloss. Isid.*
Confrater, frater. *Gruter. pag.* 1157. *n.* 9.
Confuraneus, conterraneus. *Gloss.*
Confuro, simul furo. *Sarisber.*
Confutaneus, &
Confutator, qui confutat.
Congarriens, simul garriens, *Sarisberiens.*

Congelabilis,

Congelabilis, qui congelari potest.
Congigno, simul gigno.
Congio, per augmentum cresco.
Congressus, qui congreditur. *Ambros.*
Congylis, κογγύλις, rapum rotundum.
Congyro, in gyrum ago.
Coniasis, κονίασις, tectorii inductio.
Conjectorius, conjectatorius. *Sarisberiens.*
Conifice V. *Conisitia.*
Conion, κώνειον, cicuta.
Conisalos, vel Conissalos, Κονίσαλος, & Κονίσαλος, Priapus.
Conistica, & Conisicæ, aves, quæ se pulveri solent immergere. *Cæl. Rhodig.*
Conistice ea, κονιστική, arena, locus lectæ.
Conistra, κονίστρα, conisterium. *Poll.*
Conjubatus, conjugatus.
Conjucundor, simul jucundor, congaudeo.
Connatio, natatus simul cum aliis.
Connato, simul nato.
Connivum, folliculus rosæ clausus.
Conno, as, simul no,
Connodare, in nodum constringere.
Connotare, notare, adnotare, significare.
Connotativus, qui aliud quippiam significat.
Connuere, adnuere.
Connotare, simul negare, *Mantuan.*
Conoides, κωνοειδής, coni figuram referens.
Conops, κώνωψ, culex vinerius.
Conos, placenta ex uvis passis & amygdalis.
Conostaulus, Comes stabuli Imperatoris.
Conquaternatio, unio per quaternos.
Conquaterno, as, quaternos jungo. *Gloss.*
Consuete, ut solet, ut fit. *Gloss. Isid.*
Consalanea, ejusdem salis particeps.
Conlersum, acute sectum, plumatum. *Pap.*
Conscientiovius, consciferius.
Conscientiolus, scrupulis irretitus.
Conscissio, discissio.
Consecotinus, qui simul est in tenebris.
Consectator, qui consectetur.
Consecutor, qui consequitur.
Consepelio, simul sepelio.
Consideo, consido.
Consistentia, status.
Consisterium, rupes alta.
Consistoriales, consistorienses.
Consistoriani, qui in consistorio conveniunt, ut qui ordinis senatorii ad Principale consilium electi erant.
Consociabilis, sociabilis. *Ambros.*
Consodalis, sodalis.
Consolabundus, consolatoris officio fungens.
Consolatrix, quæ consolatur.
Consolida, herba consolidandi & conglutinandi vim habens.
Consolior, consulo.
Consonatio, consonantia.
Conspicillo, onis, explorator.
Conspicue, perspicue, aperte.
Conspondeo, simul spondeo.
Consputatio, sputorum conjectio.
Constabulensus, &
Constabulus, Comes stabuli.
Constafolarius, vel Constafolarius, assessor judicis, decurio. *Isid.*
Constello, as, stellis orno.
Consternium, locus prope thermas, ubi lavaturi vestes deponebant.
Constimulatrix, quæ stimulat.
Constipes, particeps.
Consueo, consuesco, soleo.
Consumptrix, quæ consumit. *Strabo Gallus.*
Contabulia, sarissa, hasta longior.
Contecium, liber, volumen, codex.
Contectalis, qui sub eodem tecto est, conjux.
Contemplatorius, contemplativus.
Contempte, contemptim. *Gloss. Cyrill.*
Contenebresco, tenebrosus fio.
Contentivus, qui continet. *Constantin. Afer.*
Contento, as, tento.
Conternane, tertium annum complens.
Contheroleta, socius in venatione. *Fulgent.* 3. 2.
Conticeo, taceo, conticesco.
Contifex, qui contos facit. *Voss. Etym.*
Contomonobolon, κοντομονόβολον, lusus, quo jacta perticæ se exercebant.
Contophori, κοντοφόροι, milites contis armati.
Contosta, pars inferior panis.
Contostablus, Comes stabuli.
Contotæ, naves, quæ contis propelluntur.
Contractorium, musculus astringens. *Gloss.*
Contradictorius, ut propositio contradictoria, apud Logicos.
Contrantiscii, paralleli declinationis secundarii, quos imperantes, & obedientes vocitamus: suntque duæ partes Signorum æqualiter hinc inde ab æquatore distantes.
Contrapunctus, melodia composita.
Contraratiocinatio, fallacia plurium interrogationum.

Contrario, as, adversor.
Contrayerva, radix bezoartica in Peruana provincia.
Contribulo, as, tero, premo, stimulo.
Contribuni, consanguinei, parentes. *Gloss. Isid.*
Controversi, in controversia esse.
Contumelior, contumelia afficio. *Gloss.*
Contumeo, tumeo.
Contus, navigii genus.
Convalesco, convalesco.
Convalido, as, validum facio. *Gloss.*
Converna, servus simul cum alio domi natus. *Gloss.*
Conversator, contubernalis. *Gloss.*
Conversiuncula, parva conversio. *Salvian.*
Convertibilitas, conversio. *Oros.*
Convescor, simul vescor. *Novatian.* & *Gloss.*
Convexus, us, convexitas. *Gloss.*
Convincio, simul vincire, colligere.
Convisceratio, viscerationis distributio in sacris. *Sarisberiens.*
Convivifico, as, simul vitam affero. *Fulgent.*
Convivio, onis, qui simul vivit.
Cooperor, simul operor.
Cope, κοπή, sectio.
Copela, puella, ancilla.
Copelus, filius spurius.
Cophineria, ars faciendi cophinos.
Cophinarius, qui cophinos facit, aut vendit.
Cophti, Christiani homines in Ægypto.
Copistare, κοπίζειν, convivium celebrare, quando nutrices deferebant pueros in Dianæ templum.
Coprianus, scurrilis.
Coprophoros, κοπροφόρος, qui latrinas purgat.
Copterium, securis, cuneus. *Gloss.*
Copularius, vinculum in collo canis.
Copulatim, copulate. *Gloss.*
Copulator, qui nectit.
Coquimella, arboris genus. *Isid.*
Coquulus, parvus coquus.
Coraula, joculator. *Isid. Gloss.*
Corban, donum in corbona repositum. Item gazophylacium.
Corbitu in legib. Langobard. est stuprum.
Corcula, joculatrix.
Cordacicus, cordax, cordacismus.
Cordacismus, κορδακισμός, genus saltationis comicæ.
Cordacistes, κορδακιστής, qui cordacem saltat.
Cordela, funiculus.
Cordialis, benevolus, benignus.
Cordialiter, ex corde.
Cordula, palustris lana.
Coriaceus, qui est ex corio.
Corimbata, navis. *Gloss. Isid.*
Corrothiari, luxuriose vivere.
Coritza, puella, virgo.
Coritzola, corrigia.
Cornigenus, qui est ex genere cornua habentium.
Cornupeta, qui cornu ferit. *Gloss.*
Coronatio, coronæ inductio.
Coronator, qui coronat.
Coronisma, κορώνισμα, genus honestum mendicandi apud Rhodios, cum aliquis cornicem avem gestans ei stipem petebat.
Coronista, κορωνιστής, mendicans.
Corona, corona in architectura.
Corpomatia, vulnus.
Corporicida, macellarius. *Gloss.*
Corporosus, corpulentus. *Gloss.*
Corpus, ictus. *Gloss.*
Correcte, emendate.
Correctorius, corrigens, emendans.
Correpto, correpo.
Correptorius, increpans, corrigens.
Correspondentia, congruentia.
Correspondeo, respondeo.
Corsiceum, vel Coriceum, locus ludi & exercitationis puellaris.
Corrogatio, congregatio.
Corruspor, simul ruspor, investigo, quærito.
Corsus, qui primum barbam posuit.
Cortinarii, qui cortinas aut vela extendunt. Item qui ante tentorium Imperatoris excubant. Item qui tabernaculo Imperatoris ministrant.
Cortion, gramen, χόρτιον. Item raphani semen.
Corus, mensura capiens XLI. medimnos Atticos.
Corybantie, locus, ubi Corybantium sacra fiebant.
Corybantismus, lustratio facta per Corybantes. Item morbus superstitiosus e Corybantibus immitti creditus, κορυβαντισμός.
Corycium, κωρύκιον, pera, qua equites viaticum ferunt.
Coryphæa, habena summum caput equi cingens, κορυφαία.
Coscinomantia, κοσκινομαντεία, divinatio per cribrum.
Cosmarcha, κοσμάρχης, mundi princeps.
Cosmarius, mundi dominus.
Cosmiaticum, tributum pro mundo muliebri.
Cosmicus ortus Astrologis est, cum stella oriens una cum sole emergit. Cosmicus occasus, cum stella occidit sole oriente, κοσμικός.
Cosmographia, κοσμογραφία, descriptio mundi

Cosmographus,

Cosmographus, κοσμογράφος, mundi descriptor.
Cosmon, jumentum.
Cossis, fœnisecium.
Cossilliria, ignavus, qui per vias otiosus incedit. met phora ducta ab aratoribus, quod in arando oportet pedes ambos in lulis, & potcam in medio habere, ut necesse sit cossim, h. e. varicitus incedere, quod dicebant, cossim lirare.
Cotiarius, qui cote acuit ferramenta. Gloss.
Cotopitæ, a raumcellionee, hæretici. Isid.
Coton, gossypium.
Cotylasium, piscatus purpuræ.
Cotyledones, κοτυληδόνες, in humeris & coxendicibus sunt cavitates, in quas ossium capita infernotur.
Cotymba, navigii barbarici genus.
Covali, Dæmones lusum assimulantes, & decipientes.
Counio, is, unio, jungo. Cathol.
Coutor, simul utor.
Covum, vel Cohum, culum.
Craigara, alaudiaare.
Craus, claudus sitin cnaæ.
Crama, κρᾶμα, mistum, mixtio.
Crambus, κράμβος, vitium fructuum, & præcipue uvarum, cum omnio sole acini inarescunt.
Cranium, κρανίον, ossa capitis. Item poculum cranii figura.
Cranteres, dentes, qui circa pubertatem nasci solent, κραντῆρες.
Crapulos, helluos.
Crasculus, diminut. a crassus.
Crasis, κρᾶσις, temperamentum, mistura varii generis ara conciliaor. Item duarum syllabarum contractio in unam, ut caude coda.
Crassula, genus herbæ.
Crastinatio, dilatio in crastinum.
Crastino, as, in crastinum differo.
Craterium, smoile.
Cratente, &
Crateutrum, lapis cui inter essandum vero inoititur.
Crea, stercus. Isid.
Creacentium, κρεακέντρον, baculus, quo lanii & coqui carnium frusta configunt.
Creagra, κρεάγρα, fuscinula, qua carnes e vase attrahuntur.
Cremabilis, qui facile cremari potest.
Crembalum, κρέμβαλον, crepitaculum, quod pulsatur ad saltandum.
Cremo, ramus grandis, aut virgultum.
Crematium, holocaustum. Gloss. Isid.
Crena, κρήνη, fons. Item incisura calami scriptorii. Item in sagittæ extremæ partis scissio, in quam nervus inseritur. Item in ipso arcu crenæ sunt, in quibus collocatur sedetque nervus.
Crepalocomus, hymnus vinolentorum, κραιπαλόκωμος.
Crepulus, matutinus. Gloss.
Cretizare, Κρητίζειν, Cretas imitari.
Cribello, cribro, cerno.
Cribrarius, qui cribra facit, aut vendit.
Cribratim, per cribrum.
Cribratio, actus cribrandi.
Cribrosus, in modum cribri perforatus.
Criculi, anelli, orbiculi.
Cricellus, circellus, parvus circulus.
Criceetus, animal parvum ursi facie, in cavernis agrorum habitans.
Criminatrix, quæ criminatur.
Crinelco, crinem emitto.
Criniculus, parvus crinis. Adelhelm.
Crinomenon, κρινόμενον, judicatio, qua de re agitur.
Crinosus, crinitus.
Criodoche, κριοδόχη, trabs arietaria, vel machina arietem militarem sustinens.
Crisis, κρίσις, judicium. Item morbi, & naturæ conflictus.
Crispicapillus, capillus crispus. Gloss.
Critades, &
Critæ, κριταὶ, judices.
Criterium, κριτήριον, judicium.
Crithe, κριθὴ, hordeum. Item tuberculum in oculo.
Crithmum, κρίθμον, genus herbæ.
Crithologi, κριθολόγοι, præfecti colligandis sacrificiorum primitiis, in quibus maxima pars hordeum erat.
Critici dies sunt, in quibus de morbi ratione judicari potest, ut tertius, quintus, septimus, &c. κρισιμοί.
Crius, κριὸς, aries.
Croceatus, croco tinctus. Adelhelm.
Crocopeplos κροκόπεπλος, aurora, dicta a veste crocei coloris.
Crommyon, κρόμμυον, cæpa.
Cronos, Κρόνος, Saturnus.
Crossia, fimbria. Lex Cyrill.
Crotalisso, & Crotalizo, κροταλίζω, crotalum pulso.
Crotalus, κρόταλος, qui est voce sonanti, & lingua expeditiore, & loquacitate obtundit.
Crotaphitæ, κροταφῖται, musculi temporales.
Cruciabundus, qui cruciat. Cyprian.
Crucibulum, lucerna, mortarium. Catholic.
Cruderium, linteum ex crudo lino. Gloss.
Crudesco, amorem fundo. Damasus.
Crumenisecium, latrocinium.
Crumenisex, latro, qui crumenas secat.
Crumenula, parva crumena.
Crumionae, ventrem caunesata. Fruent. Fortun.
Crupes, & Gruppe, funis densus.
Crusunculus, tumor crurum.
Crusculus, qui parva habet crura.
Crustibia, cruciatus. Gloss.
Crymodes, κρυμώδης, febris algens.
Crypsorchis, κρυψόρχις, testiculi recessio.
Crypsis, κρύψις, occultatio.
Crystedes, fabri lignarii.
Crystallisatio, crystallinæ formæ reductio.
Crystallisso, κρυσταλλίζω, in crystallum cogo.
Crystalloides, κρυσταλλοειδὴς, humor ovi albo similis in oculo.
Ctema, κτῆμα, mancipium.
Ctenes, κτένες, quatuor dentes medii in homine.
Ctenisteos, κτηνιατρος, medicus jumentorum & pecorum.
Ctesis, κτῆσις, dominium.
Cubator, qui cubat.
Cubatorium, locus cubandi.
Cuberta, stragulum.
Cubin, masculus.
Cubistica, genus saltationis, qua variis modis manus & pedes contorquentes, in caput saltabant.
Cubizon, stramentum, ubi cubatur.
Cuater, Ponticus sacerdos. Gloss. Isid.
Cucubæos, glaucus, noctuinus.
Cuculla, vestis extima & ampla Monachorum. Paulin.
Cucumeerium, locus cucumere consitus.
Cucumion, parvus cucumis.
Cucurbitare dicitur a Feudistis vassallus, qui domini uxorem de stupro compellat.
Cucurbiterium, locus ubi feruntur cucurbitæ.
Cucurbitarius, amator cucurbitarum.
Cucurbito, cucurbitas cuti impono.
Cucatopullon, porcellus.
Culbicio, onis, morbus stranguriæ similis. Gloss.
Culbo, substillo.
Culeolus, parvus culeus.
Culiciarius, Apollo, a propulsandis ex agro culicibus.
Culiculus, parvus culex. Gloss.
Culit, perculit, a cello. Isidor.
Culo, is, tego: unde Oculus.
Cumioisector, avarus, sordidus.
Cumulium, cumulus.
Cunctipater, omnium pater. Theodulph.
Cuniculinus, ad cuniculum pertinens.
Cupedipeta, qui cupedias sectatur.
Cupella, vas, in quo aurum argentumque purgatur.
Cuphia, galericulum.
Cupidicennus, & Cupidicinus, cenipeta. Isid.
Cupientia, cupiditas. Gloss.
Curagulus, curiosus. Isid. Gloss.
Curatoriani equi, fortasse quibus utebantur publici Curatores, & Curagendarii. Cod. Theodos.
Curatorius, ad curatorem pertinens.
Curates, thorax, lorica.
Curba, κύρβα, meretrix.
Curelia, oppilago Gloss. Isid.
Curcuba, &
Curculia, funis nauticus in tempestate adhibendus.
Curdela, ligula.
Curopalates, Comes aulicorum, custos Palatii, temporibus Justiniani ita vocari cœptus.
Curopalatissa, uxor Curopalatæ.
Curpator, levis armaturæ miles.
Curricolus, aliquantum currax. Cathol.
Currodrepanus, currus falcatus.
Currucare, adulterari.
Cursilis, ad currendum facilis.
Cursilitas, discursio. Fulgent. l. 3. Mythol. c. 8.
Curtesos, burgensis.
Curvesco, curvus fio, inclinor.
Curvipes, curvos pedes habens. Gloss.
Curvum, buris, vel temo inter boves.
Cuscuta, vitium in herbis, illis se circumvolvens, & strangulans.
Custodiarii, qui a custodiis erant.
Custoditivus, custodiens. Sarisber.
Cuteucum, machinæ genus.
Cutzor, claudus, mutilus.
Cybisteme, saltationis genus, cum quis se in caput dejicit, κυβίστημα.
Cybisteres, κυβιστῆρες, saltatores, qui se in caput dejiciunt.
Cyclopædia, κυκλοπαιδεία, omnium scientiarum circulus.
Cyalus, κύαθος, scutula.
Cylix, κύλιξ, calix.
Cyna, κυνῆ, pileus Lacedæmoniorum.
Cynacanthe, κυνακάνθη, arbor quæ acinos instar uvæ producit.
Cynocauma, κυνόκαυμα, calor Sirii ascio.
Cynodontes, κυνόδοντες, dentes canini anteriores in homine.
Cynomyia, κυνόμυια, musca canina.
Cynosarges, κυνόσαργες, gymnasium nothorum Athenis.
Cyphi, κῦφι, genus thymiamatis ab Ægyptiis sacerdotibus usurpatum.
Cyprogenia, in Cypro genita.
Cyragra, χειράγρα, chiragra.

Cyris, Manibus.
Cyrographus, chirographus.
Cytheroniades, κυθηρωνιάδες, Musæ.
Cythonymus, κυθώνυμος, nomen habens infandum, & obliviscendum.
Cystalles, fur, apud Iones.

D

DAbir, & Davir, oraculum Dei.
Dacrie, infuariæ, vilis.
Dactylidion, δακτυλίδιον, annulus sine gemma aut sigillo.
Dactyliotes, δακτυλιώτης, digitus annularis.
Dactylion, δακτύλιον, annulus.
Dactyliotheca, & Dactylotheca, δακτυλιοθήκη, capsula annulorum.
Dactylotum, δακτυλωτὸν, genus vasis vinarii.
Dadouchus, δᾳδοῦχος, tedem ferens.
Dæmogorgon, δαιμογόργων, deus terræ.
Dæmoniarcha, δαιμονιάρχης, dæmonum princeps.
Dæmonolatria, δαιμονολατρία, dæmonum cultus.
Dalerus, & Taalerus, monetæ argenteæ genus.
Damnifico, damnum infero. *Sarisberiens.*
Damnulum, parvum damnum.
Danace, δανάκη, nummus, qui in ore mortuorum ponebatur ut Charonti pro transvectione solverent.
Danicus, Danus.
Danisma, δάνεισμα, fœnus, mutuum, usura.
Dapes, loquax, tumidus ex cibo. *Cathol.*
Dapeo, epulum præbeo. *Gloss.* Item epulor, vescor. *Gloss.*
Daphninus, laurinus, δάφνινος.
Daphnucus, qui primus in convivio canebat.
Dapifer, qui fert dapem in mensam.
Daricus, nummus apud Persas.
Dasia, δασεῖα, densi spiritus nota apud Grammaticos.
Datismus, δατισμὸς, barbarismus: a Dati quodam Persa barbare loquente.
Deabbreviatio, breviatio.
Deabbreviatus, breviatus.
Debrio, inebrio.
Deca, δέκα, decem.
Decachordum, δεκάχορδον, instrumentum musicum decem chordarum.
Decadarchia, δεκαδαρχία, decemviratus.
Decadeltos, lex XII. Tabularum, δεκάδελτος.
Decadorus, δεκάδωρος, decem palmos longus.
Decaduchi, δεκαδοῦχοι, decemviri apud Athenienses.
Decaennea, δεκαεννέα, decem & novem.
Decalacrimo, canere cum gaudio.
Decalco, calcem induco. *Gloss.*
Decalefacio, calefacio. *Gloss.*
Decalesco, calesco. *Gloss.*
Decanatus, Decani dignitas.
Decaphorus, lectica a decem portata, δεκάφορος.
Decapito, caput præcido.
Decarchia, δεκαρχία, decemvirorum imperium.
Decarchus, δέκαρχος, decem militibus præfectus.
Decempes, edis, mensuram habens decem pedum.
Decendium, decem dierum spatium.
Deceptiolus, fallax. *Lanrd.*
Deceptio, sæpe decipio. *Sarisber.*
Decerminatio, purgatio a decerminibus.
Decidentia, defectus ejus, quod ad morbum inclinat.
Deciduus, deciduus, caducus. Item decisivus.
Declamatorie, declamatorio more.
Declarative, declarando.
Declinabilis, qui inflecti potest.
Decollatio, colli sectio. *Gloss.*
Decrepare, ultimum crepitum edere.
Decubiæ, excubiæ. *Cathol.*
Decubitus, actus decumbendi. Item cœli constitutio inspecta tempore ingravescentis morbi.
Decursorium, locus, in quo decurritur.
Dedecoramentum, dedecus.
Dedomatus, probe domitus. *Commodian.*
Deesis, δέησις, indigentia. Item deprecatio.
Defalco, ас, quasi falce amputo, aufero. *Sipontin.*
Defensaculum, clypeus. *Adalbert.*
Defeim, veneficium.
Defolio, folia detraho. *Gloss. Cyrilli.*
Defomo, dedolo. *Gloss.* Hinc defomitatus.
Defrens, endia, seges demessa, vel fracta. *Gloss.*
Defrigo, patrimonium consumo.
Defrumentum, detrimentum. *Plin. Valerian.*
Defunctio, mors.
Defustere, fuste cædere. *Gloss.*
Degenerare, gratiæ forma fraudare. *Cassiodor.* Est qui tribuit etiam *Capitolino in Macrino cap. 7. ad fin.*
Degradatio, de gradu honoris & dignitatis dejectio.
Degradiare, debitam constitutionem frangere. *Cathol.*
Degumo, vel Degumio, gulæ indulgeo, devoro. *Gloss. Philox.*
Dehabeo, non habeo, vel minus habeo.
Deicola, Deum colens.
Deinitus, intus. *Cassiodor.*

Dejurus, qui valde, vel sancte jurat.
Delactatus, ablectatus. *Gloss.*
Delephat, phosphorus. Ita dicitur a Chaldæis.
Deleteria, δηλητήρια, medicamenta noxia.
Deliberium, consilium, deliberatio. *Gloss.*
Delicatulus, diminut. a Delicatus.
Deliciari, delicias sequi. *Rusic.*
Delictum, delictum; e delinquo. *Gloss.*
Delictor, peccator. *Cyprian.*
Delimator, qui delimat. *Gloss.*
Delimino, limen exsero. *Cathol.*
Delependo, clarum reddo.
Deliramentosus, deliramentis plenus. *Vet. Interpret. Irenæi.*
Delitteo, deleteo.
Delphax, acis, δέλφαξ, porculus lactens.
Delphinis, idis, mensa poculorum.
Delphiniscus, parvus delphinus.
Delticus, litteratus, doctor.
Demarceo, debilitare conficior.
Demargino, marginem tollo.
Demejo, mejo. *Gloss.*
Demetior, immetior.
Demiculus, minutus scyphus.
Demingo, mingo. *Gloss.*
Deminoratio, diminutio.
Democratia, δημοκρατία, imperium populi.
Democraticus, δημοκρατικὸς, ad imperium populi pertinens.
Demosiarius, municeps.
Demulso, mulso. *Gloss.*
Denarius, denariorum pretium.
Densifico, densum facio.
Dentarius, ad dentes pertinens.
Dentatim, &
Denticulatim, denticulato opere.
Denticulo, dentes alicui rei induco.
Denticulum, ferre ad similitudinem dentium facta.
Dentifregium, avulsio, & fractio dentium.
Denudatio, nudatio. *Gloss.*
Denudator, qui denudat. *Gloss.*
Denumeratio, enumeratio.
Depatio, pacis confœderatio. *Gloss.*
Depellicula, decipio. *Cathol.*
Dependentia, consecutio.
Depesco, in pascua deduco.
Depetiginosus, depetigine laborans. *Gloss.*
Depexo, frequentat. a Depecto.
Depilator, qui) pilos vellit.
Depilatrix, quæ)
Deplaco, valde placo. *Zeno Veronens.*
Deplorabilis, deplorandus.
Deplumo, plumas detraho.
Depotior, fruor, potior.
Deprecabilis, exorabilis.
Deprecatiuncula, brevis deprecatio. *Salvian.*
Deprecatorius, ad deprecandum pertinens.
Depretiatus, sine pretio, vilis.
Depulsito, frequentat. a Depello. *Gloss.*
Depulstrix, quæ depellit, expultrix.
Depugnatrix, quæ depugnat.
Deradiotes. δεραδιώτης, Apollinis cognomen.
Derea, δέραια, ornamenta colli.
Derambus, corium quo canum colla armantur adversus dentes ferarum.
Desaret, torpet, frigidum est. *Gloss. Isid.*
Derbie, impetigo, apud Medicos.
Derbiosus, impetigine laborans. *Octav. Horatian.*
Derivatorium, castellum, ex quo aquæ in diversas urbis partes derivantur.
Dermo, δέρμα, cutis, pellis. *Onomast.*
Desecus, secus, aliter.
Deservitio, actus deserviendi.
Desiccatio, actus desiccandi.
Desiccativus, desiccans.
Desideranter, cupide. *Cassiodor.*
Desiduus, assiduus, diuturnus. Item ignavus. *Isid.*
Desipes, tardipes. *Gloss.*
Desitesco, contemno. *Gloss.*
Desmophylax, δεσμοφύλαξ, captivorum custos.
Desmoterion, δεσμωτήριον, carcer.
Desmotrichon, δεσμοτρίχιον, ornatus in capite mulieris ad crines colligendos.
Desolatio, devastatio, solitudo.
Desolatorius, desolans. *Onomast.*
Desperabilis, desperandus.
Desperator, qui desperat.
Desplendesco, splendorem amitto. *Paulin. Nolan.*
Despœna, δέσποινα, domina. Dicitur de Proserpina domina Ditis.
Desponsator, promissor nuptiarum.
Despotas, & Despotes, δεσπότης, dominus.
Desposati, chirurgi, medici exercitus.
Despotia, δεσποτεία, dominatus.
Desterno, is, sterno.
Desto, valde sto. *Gloss.*

Destricte,

Dessaievare, consumere. *Gloss. Isid.*
Destarbo, desero, longe sto. *Gloss.*
Desueo, desuesco.
Desurrectio, exonerandi ventris causa surrectio. *Marcell. Empir.*
Deterioro, deteriorem facio. *Claud. Mamert.*
Detitulo, titulum detraho.
Detrimentabilis, detrimentosus. *Gloss.*
Detrimiasis, morbus oculi, cum pupilla major naturali apparet, *Lex. Med.*
Detrullare, ex una in aliam trullam diffundere.
Devaricare, pervehere, dissimilem facere.
Devastator, vastator.
Devastor, vasto.
Devectio, deportatio.
Devibiæ, vigiliæ, vulgo paleæ mulieris. *Gloss. Isid.*
Devirginator, stuprator virginis. *Gloss.*
Devixit, mortuus est.
Devotorius, ut Devotorium carmen, quo quis se devovet.
Deuteragonista, δευτεραγωνιστὴς, qui secundas in certamine partes agit.
Deuterarius, Monasterii præfectus.
Deuterologi, δευτερολόγοι, causidici secundo loco causas agentes, subscriptores.
Deuteropathia, δευτεροπάθεια, morbus ex alio morbo nascens.
Deuteroprotos, δευτερόπρωτος, sabbatum secundo primum.
Deuterosis, δευτέρωσις, novitas. *Cassiod.*
Deuteruga, δευτερουγη, genus vestis apud Athenienses.
Deuterurgon, δευτερουργὸν, genus lanæ secundarium.
Dexiolabus, δεξιολάβος, lictor, satelles, custos carceris.
Dextantarius, dextantem continens.
Dextralis, dextræ habilis. *Isid.*
Dextarii, dicuntur equi, maxime bigarii.
Dextrariolum, dextrale.
Dextro, as, equos bigarios jungo. Item equum a dextris duco. Item dextrorsum eo, vel verto.
Diabateria, διαβατήρια, sacrificia pro transitu difficili facta.
Diabaticum, διαβατικὸν, tributum pro transitu mercium.
Diabetes, διαβήτης, morbus cum siti, cum potus indigestus celerrime emittitur.
Diabola, διαβολὴ, calumnia.
Diabolicus, διαβολικὸς, ad diabolum pertinens.
Diacameron, medicamentum revocans hominem de morte ad vitam.
Diacarthamum, electuarium contra bilem.
Diacaryon, διακαρύων, medicamentum ex nucibus.
Diacassia, genus medicamenti.
Diacasticum, sportula.
Diacatharsis, purgatio.
Diacatholicum, διακαθολικὸν, medicamentum omnes humores evacuans.
Diacatocha, διακατοχὴ, &
Diacatochia, διακατοχία, possessio bonorum, detentio.
Diacenosimon, septimana post resurrectionem.
Diachoresis, διαχώρησις, excretio alvi.
Diachysis, διάχυσις, diffusio animi sese relaxantis.
Diacitron, διακίτριον, citri cortex melle conditus.
Diaclysma, διάκλυσμα, collutio.
Diaconatus, Diaconi officium.
Diacona, διακόνη, diaconissa.
Diaconiæ, loca, in quibus per Diaconos regionarios pauperes alebantur.
Diaconicus, ad Diaconum pertinens, διακονικὸς.
Diaconium, conclave Diaconorum. Item locus, ubi vasa sacra asservantur, διακονικὸν.
Diacorum, electuarium stomachicum.
Diacosmus, instructio, catalogus.
Diacrommyon, διακρόμμυον, medicamentum ex cæpis.
Diactor, διάκτωρ, nuntius: Mercurii nomen.
Diacydonites, διακυδωνίτης, medicamentum ex cydoniis malis.
Diacydonium, διακυδώνιον, electuarium ex pulpa cydoniorum.
Diademalis ad diadema pertinens. *Dracont. & Theodulf.*
Diadosis, διάδοσις, digestio seu distributio alimenti.
Diadysis, διάδυσις, detrectatio legitimi certaminis.
Diætarchus, διαιτάρχης, Diætarius.
Diætare, modum in victu tenere.
Diaglyphice, διαγλυφικὴ, ars statuaria sculptura depressa: cui opponitur anaglyphice sculptura exstante.
Diagnosis, διάγνωσις, cognitio morbi, & ejus causæ.
Diagnosticas, διαγνωστικὰς, morbum & ejus causas declarans.
Diagogica, διαγωγικὰ, tributa pro trajiciendo flumine.
Diagrammismus, διαγραμμισμὸς, genus ludi tesserarii, in quo LX. calculi albi & nigri adhibebantur.
Diagrapharius, qui publica repetit.
Diagrapheus, διαγραφεὺς, qui censui conscribendo præfectus est.
Dialythos, διάλυθος, recensetur inter ornamenta muliebria.
Diamastigosis, διαμαστίγωσις, flagellatio.
Diameron, διήμερον, biduum.
Diamone, διαμονὴ, permansio, perseverantia.
Diamoron, διαμόρων, medicamentum ex mororum succo.
Dianasia, herbæ genus.
Diangelus, διάγγελος, nuntius.
Dianœa, διάνοια, mens, intellectus, ratiocinatio.
Diapanton, διαπάντων, per omnes, per omnia, in omnibus. Inscript. duæ Latinæ, apud *Murator. pag.* 659. *n.* 1. & 2.
Diapapaver, confectio ex papavere.

Diaparthenia, διαπαρθένια, munera, quæ sponsæ pro immientione dantur.
Diapenidium, medicamentum pro asthmaticis, arthriticis, phthisicis.
Diaphanus, διαφανὴς, pellucidus.
Diaphonia, διαφωνία, dissensio, discordia.
Diaphoron, διάφορον, differens. Item differentia.
Diaphragma, διάφραγμα, cartilago inter costas. Item septum transversum.
Diaphractontes, διαφράττοντες, membranæ in homine: quæ recta ad jugulum usque perferuntur.
Diapnoe, διαπνοὴ, aëris attractio, respiratio.
Diaponi, διάπονοι, cretici canes multi laboris in venando.
Diarius, unius diei.
Diarrhœa, διάῤῥοια, ventris fluxus.
Diarrhoicus, διαῤῥοϊκὸς, ventris fluxu laborans.
Diarchytus, διάῤῥυτος, irriguus, aquosus.
Diarthrosis, διάρθρωσις, artuum commissura, articulatio.
Diasatyrion, διασατύριον, medicamentum cum satyrii radice.
Diasia, Διάσια, sacra Jovis Mylichii Athenis cum quadam tristitia celebrata.
Diarostis, qui præest alteri in via.
Diaspendone, διασφενδόνη, supplicium, quo duarum arborum incurvatis cacuminibus alligatum hominis corpus discerpitur.
Diatoli, διάτολοι, rationum correctores.
Diastrophi oculi, διάστροφοι, strabones.
Diathesis, διάθεσις, apta rerum dispositio.
Diatichisma, διατείχισμα, murus interseptiens.
Diatim, quotidie.
Diatritarii, medici quidam sic dicti deridiculi causa, quoniam cibi abstinentiam initio morbi in diem tertium prorogabant.
Diaulium, διαύλιον, dicebatur, cum in scena tacentibus cæteris, solus intus tibicen canebat.
Diaulodromi, διαυλοδρόμοι, qui cursum Circensem peragunt. *h. e.* duo stadia: qui cum ad metam pervenerint, rursus eo recurrunt, unde inceperant.
Diaulonion, διαυλώνιον, locus angustus, in quo coturnices, aliæque aves illaqueantur.
Diaulos, δίαυλος, spatium duum stadiorum.
Diaxylon, διάξυλον, aspalathus.
Diazoma, διάζωμα, baltheus.
Dibolia, διβολία, jacula duplicis cuspidis.
Dicæbolia, dicteria. *Capell.*
Dicæodotes, δικαιοδότης, juris dator, justitiam exhibens.
Dicæologia, δικαιολογία, justificatio, cum æquitatem causæ quam brevissime complectimur, scil. jure nostro freti.
Dicæopragma, δικαιοπράγημα, juris actio.
Dicasterium, δικαστήριον, locus judicii.
Dicastes, δικαστὴς, judex.
Dicasticum, δικαστικὸν, merces, quæ datur judicibus.
Dicella, ex sit utrinque cadens.
Dicantarius, rhetor, causidicus.
Dices, δίκες, vermes in viscuribus lignis.
Dichasteres, διχαστῆρες, dentes quatuor anteriores.
Dichophobyia, dicitur pilorum, quando bifurcantur.
Dichoria, διχορία, dimidium chori.
Dichotomia, διχοτομία, sectio in duas partes.
Dichotomus, διχότομος, dimidiatus, sectus medius.
Dicibilis, quod dici potest.
Dicographus, δικογράφος, causarum scriptor.
Dictamen rationis, ipsa ratio.
Dictamnites, vinum ex pulegio.
Dictionarium, liber dictionum, seu verborum omnium.
Dictiuncula, vocula.
Dictyota opera. dictyota structura, δικτυωτὴ, reticulata.
Didactrum, δίδακτρον, merces, quæ datur magistro.
Didascalia, διδασκαλία, doctrina, eruditio.
Didascalicium, doctoris munus.
Didascalus, διδάσκαλος, magister, doctor.
Didymus, δίδυμος, geminus.
Dieicit, dies fit.
Dieta, iter unius diei.
Dieteris, idis, διετηρὶς, biennium.
Dietim, in dies singulos.
Diexodus, διέξοδος, digressio. Hinc Diexodius.
Dificax, difficilis.
Dificacia, &
Dificacitas, difficultas.
Difficulto, difficilem reddo. *Gloss.*
Diffidatio, provocatio ad certamen.
Diffido, as, bellum indico. *In Jur. Feud.*
Difformitas, discrimen, differentia.
Diffusor, qui diffundit.
Diffusorius, ut Diffusoriæ cloacæ, quæ immissas aquas in fluentum vel lacum devehunt.
Difrar, biceps. *Gloss.*
Digamia, διγαμία, secundæ nuptiæ.
Digestilis, docens, aut discens Digesta.
Digestivus, digerendi & discutiendi vim habens.
Digitiæ, virgulæ aureæ vel argenteæ digitis similes.
Digitii, dii seminales, quia quasi digito viam monstrant.
Digito, as, digito monstro.
Dignantissimus, valde dignans. *Salvian.*
Dilucidatio, declaratio.

Dilucula scit,

Diluculascit, dilucescere incipit.
Diminuatio, diminutio.
Dimpressor, dispensator.
Dimulgatio, divulgatio. *Gloss.*
Dimyxos, διμύξος, lucerna duorum ellychniorum.
Dingua, lingua.
Dinidor, malus nidor.
Dinodis, donaria omnia & ere facta.
Dinos, poculi genus.
Diobolus, διόβολος, a Jove missus. Item numus Atticus duorum obolorum.
Dioclis, doctor. *Pap.*
Diœcesanus, qui habet domicilium in Diœcesi.
Diomedia, διομηδεία, sententia Jovis.
Dionysisi, διονυσιακὰ, ossea eminentiæ propter tempora.
Diopsis, œconomus: item speculator, διοπτήρ.
Dioptica, διοπτικὴ, ars investigandi distantias rerum per instrumenta.
Diorthosis, διόρθωσις, correctio.
Diorthotæ, διορθωταὶ, emendatores, correctores.
Dioscuri, Διόσκουροι, Jovis filii, v. gr. Castor & Pollux.
Dios encephalos, Διὸς ἐγκέφαλος, h. e. Jovis cerebrum, nomen est eduli cujusdam lautissimi.
Dioster, chirurgicum instrumentum, quo telum e vulnere extrahitur.
Diosteres, vectes, quibus per annulos immissis Arca portabatur.
Diphoros, διφόρος, bis anno fructum ferens.
Diphthera, διφθέρα, pellis capræ Amaltheæ, in qua res humanas scribere dicitur Jupiter. Item vestis pastoralia.
Diphtheria, διφθερία, ex re pelle facta.
Diplasiasmus, διπλασιασμὸς, duplicatio.
Diple, διπλῆ, nota, quæ apponitur in libris Ecclesiasticorum ad separanda & indicanda loca S. Scripturæ. *Isid.*
Diplethrum, δίπλεθρον, spatium quoquoversus pedes CCXL. efficiens.
Diploidion, διπλοΐδιον, vestis muliebris genus.
Diplomatarius, duplicator. *Isid. Gloss.*
Diplomatica officina, in qua diplomata conficiuntur.
Diplomaticus, ad diploma pertinens.
Diplosa, divisa, separata. *Pap.*
Dipnitia, δειπνῖτα, vestis cœnatoria.
Dipnologia, δειπνολογία, sermo de cœna.
Dipnosophistæ, δειπνοσοφισταὶ, qui de cœna, vel inter cœnandum philosophantur.
Dipodium, διπόδιον, genus calceamenti. Item duorum pedum mensura.
Dipsones, δίψωνες, sitientes.
Diptychon, δίπτυχον, duplicatum. Diptycha, diplomata.
Dirarestus, rarus & tenuis factus. *Cal. Aurelian.*
Direro, as, tenuem ac rarum facio.
Disbullo, a bulla signum tollo.
Discapulatus, cui toga diffluit.
Discernenter, discernendo.
Disciplinabiliter, per disciplinam.
Discissura, scissura. *Ambros.*
Discobino, derado, saucio.
Discocalymma, δισκοκάλυμμα, lancis operculum.
Discooperio, aperio, detego.
Disgora, genitura, in quam conveniunt Saturnus, Jupiter, & Venus.
Discordantia, dissensio, discordia.
Discorditer, discordibus animis.
Discredo, non credo. *Commodian.*
Discretor, qui discernit & separat.
Disdiapason, δισδιαπασῶν, symphonia ex duobus constans diapason.
Disdonat, diversa donat. *Gloss. Isid.*
Disgargalis, equus difficilis, intractabilis.
Disgredior, recedo, discedo.
Disgruens, disconveniens. *Cathol.*
Disjectio, dissipatio.
Disligo, solvo. *Gloss.*
Dispersco, is, disperse fero. *Claud. Mamert.*
Dispareo, es, evanesco.
Disparitas, dissimilitudo, inæqualitas.
Dispassilio, distribuo. *Gloss.*
Dispensative, dispensando, indulgendo. *Hieronym.*
Dispensatorius, ad indulgendum pertinens. *Augustin.*
Disper, qui acuto est visu ad dispiciendum. *Gloss.*
Disphemia, δυσφημία, mala fama.
Dispicientia, consideratio.
Displacidus, morosus. *Gloss. Isid.*
Displuvium, locus in ædibus, ubi pluvia aqua huc & illuc dividitur.
Dispoliatio, spoliatio. *Paulin. Nolan.*
Dispoliatrix, spoliatrix.
Dispositive, disposite.
Dispulveratio, pulveris excussio. *Beda.*
Disputatorius, ad disputandum pertinens.
Dissensor, qui dissentit. *Gloss. Isid.*
Dissertitudo, dissertatio. *Fab. Victorin.*
Dissimilaris, ex partibus dissimilibus constans.
Dissimulabilis, qui dissimulari potest.
Dissologia, δισσολογία, duplex locutio.
Distagmos, δισταγμὸς, dubium, dubietas.
Distegus, δίστεγος, duas contignationes habens.
Distima, distisma, seu spatium temporis, quantum in sonis facit pyrrhichius, aut hemitonium majus.
Distratum, bivium.
Distria, clavæ ferreæ.
Distributiver, distribuens.

Districhiasis, διστριχίασις, duplex in palpebris pilorum series.
Districtus, us, territorium.
Distriges, consummare. *Gloss. Isid.*
Divellio, bellum. *Gloss.*
Diversimode, alio atque alio modo.
Diversoriarius, caupo, hospes.
Dividiosus, discors. *Gloss.*
Divigena, a deo genitus. *Gloss.*
Divinalis, ad divinandum pertinens.
Diviniloquus, qui divine loquitur.
Diuresis, διούρησις, urinæ secretio.
Diurnalis, diurnus.
Doana, locus mercium venalium.
Doarium, ususfructus certorum mariti bonorum uxori concessus.
Docimasia, δοκιμασία, experientia.
Doctiloqua, doctiloquus.
Doctitare, sæpe docere. *Gloss. Isid.*
Documentatio, admonitio, documentum. *Gloss.*
Docus, δοκὸς, trabs.
Dodecadactylum, δωδεκαδάκτυλον, intestinum duodenum.
Dodecades, δωδεκάδες, duodenaria sacrificia, quæ ex duodecim animalibus fiebant.
Dodecaedrum, δωδεκάεδρον, duodecim sedes habens, seu facies planas.
Dodecaeteris, δωδεκαετηρὶς, a Chronologis dicitur systema duodecim annorum in orbem recurrens.
Dodecatemorion, δωδεκατημόριον, duodecima pars.
Dodecatheі, δώδεκα θεοὶ, duodecim dii, qui majorum gentium dicuntur.
Dolarius, qui dolia facit. *Gloss.*
Dolator, levigator.
Dolatorium, instrumentum ad dolandum. Item locus, in quo dolatur.
Dolesco, doleo. *Gloss.*
Dolichodromi, δολιχοδρόμοι, qui septies dis stadium currunt.
Dolichurus, δολίχουρος, longam habens caudam. Item versus hypermeter.
Dolichus, δόλιχος, phaseolus, legumen.
Dolidus, dolens, dolorem afferens. *Cal. Aurelian.*
Dolorificus, dolorem faciens.
Dolositas, fraus.
Dolumen, dolabrum. *Gloss. Isid.*
Domesio, domus.
Domicellus, nobilior famulus.
Dominædius, dominus ædium. *Paulin. Nolan. carm.* 20. v. 109.
Dominalis, invincibilis. *Gloss.*
Domitatio, domitura.
Domnus, & Domna, dominus & domina apud Eccles. Script. & Post.
Domus, δόμος, certum ponderis genus.
Dormiturio, dormito.
Dorophagia, δωροφαγία, avaritia, sordes.
Dorophagus, δωροφάγος, pecunia corruptus.
Dorotheca, δωροθήκη, historum repositorium.
Dorpia, δορπία, & δορπεία, primus dies celebritatis, quæ Apaturias Athenis vocabatur.
Dosis, δόσις, largitio, datio.
Doxa, δόξα, opinio, dignitas, gloria.
Drachmalis, ad drachmam pertinens.
Drama, δρᾶμα, fabula, quæ aguntur ab actoribus. *Diomed.*
Dramaticus, δραματικὸς, ad dramata pertinens.
Drapetinda, δραπετίνδα, lusus quidam puerilis.
Drimyphagia, δριμυφαγία, acrium & salsorum ciborum usus. *Cal. Aurelian.*
Dromos, δρόμος, cursus. Item locus, ubi curritur.
Dropacismus, δρωπακισμὸς, unctio dropacis.
Dropacista, δρωπακιστὴς, qui depilat. *Gloss.*
Dropaco, as, dropace inungo. *Octav. Horatian.*
Drumus, nemus densum.
Drungarius, præfectus & ductor drungorum.
Drypetæ, δρυπέται, drupæ.
Ducalis, ad ducem pertinens.
Duciani, officiales & milites ducum. *Cod.*
Ducissa, uxor Ducis.
Ductrix, dux femina.
Duella, duæ sextulæ. h. e. tertia pars unciæ.
Duello, as, bellare, pugnare.
Dulamus, vestis interior.
Dulcamarus, dulcis amaro mixtus.
Dulceo, dulcesco.
Dulcifluus, dulce fluens. *Dracont.*
Dulcisonus, dulcisonus.
Dulcoro, dulcem facio.
Dulia, δουλεία, servitus.
Dulocratia, servorum dominatus.
Dunum, collis, aut eminentia, Gallorum lingua. Hinc Augustodunum, Uxellodunum, &c. urbes in edito sitæ.
Duodevicies, duodeviginti vicibus.
Dupla, olla. *Gloss.*
Durata, δουράτα, ligna.
Dureo, duresco.
Duricors, qui est duri cordis.
Duricus, ligneus.
Duriuscule, aspere, duriter.
Dynastia, δυναστεία, regio sub ditione dynastæ.
Dynos, vasis vinarii genus.
Dysæsthesia, δυσαισθησία, vitium sensuum.

Eysbulia, δυσβουλία, prava consultatio.
Eyscherta, δυσχέρεια, molestia, difficultas.
Eyschrestia, δυσχρηστία, offensio in usu atque tractatione. Item versuræ faciendæ difficultas.
Eyscœlius, δυσκοίλιος, qui alvo laborat.
Eyscolus, δύσκολος, difficilis, pravus.
Eyscrasia, δυσκρασία, mala temperies.
Eysis, δύσις. Occidens.
Eysopia, δυσωπία, immodica verecundia, vitiosus pudor.
Eysorexia, δυσορεξία, appetitus edendi diminutus.
Eysosmos, δύσοσμος, male olens.
Eysparacolutheton, δυσπαρακολούθητον, obscurum quod non consequitur.
Eyspathia, δυσπάθεια, doloris impatientia.
Eyspepsia, δυσπεψία, difficilis concoctio, cruditas.
Eysphemia, δυσφημία, malum nomen, infamia, maledicentia.
Eysphilus, δύσφιλος, amicus parum sincerus.
Eysphonia, δυσφωνία, vocis difficultas.
Eysphoria, δυσφορία, tolerandi difficultas.
Eysphysis, δύσφυσις, pravum ingenium, prava natura.
Eysrigi, δύσριγοι, qui frigus ægre tolerant.
Eystocia, δυστοκία, difficultas pariendi.
Eystrapeli, δυστράπελοι, qui in ira, vel affectione alia immobiles perseverant.
Eysuriacus, δυσουριακός, ad dysuriam pertinens.

E

EAnon, vestimenti genus, fortasse idem cum peplo.
Eantis, una ex Atheniensium tribubus.
Ear, ἔαρ ver.
Eaites, ἐαρίτης, lapis idem qui hæmatites.
Ebeninus, qui est ex ebeno.
Ebeo, as, beatitudine privo.
Ebuccino, as, divulgo.
Ebullitio, fervor.
Ecanto, cantare desino.
Ecbolades, ἐκβολάδες, &
Ecbolia, orum, ἐκβόλια, &
Ecbolicæ, arum, medicamenta ad expellendos fetus mortuos ex utero.
Ecclesiarcha, ἐκκλησιάρχης, ecclesiæ præfectus.
Ecclesiasterion, ἐκκλησιαστήριον, locus ubi populus convenit colloquendi, aut spectandi causa.
Ecclesiastes, ἐκκλησιαστής, concionator.
Eccope, ἐκκοπή, divisio calvæ, qua os offensum refractum est.
Eccritus, ἔκκριτος, selectus, eximius.
Eccubi, & ubi. Item nuaecubi.
Eccum, machina lignea in theatro.
Eccyclema, ἐκκύκλημα, pegma in summo cotis subjectis, quo circumacto ostendebantur spectatoribus quæ intus acta fuerant.
Echemythia, ἐχεμυθία, tacendi audiendique disciplina apud Pythagoricos.
Echemythus, ἐχέμυθος, homo sermonis parcissimi.
Eclogus, ἔκλογος, narratio, recitatio.
Ecpetala, pocula latiora.
Ecphractica, ἐκφρακτικά, medicamenta, quæ lentos & glutinosos humores eluunt.
Ecphrasis, ἔκφρασις, mera purâque rei gestæ narratio.
Ecphysdes, ἐκφυάδες, intestinorum appendices.
Ecpiesma, ἐκπίεσμα, calvæ in multas partes distractio, ita ut ossis partes ... sedeant.
Ecplexis, ἔκπληξις, consternatio mentis repentina.
Ecptosis, ἔκπτωσις, delapsus.
Ecpyetica, ἐκπυητικά, medicamenta suppurationem promoventia.
Ecrysis, ἔκρυσις, effluvio.
Ecstaticus, ἐκστατικός, qui ecstasim pati solet.
Ectacti, ἔκτακτοι, milites extra ordinem.
Ecthymata, ἐκθύματα, papulæ per cutem erumpentes.
Ectrapelus, ἐκτράπελος, puer crescens præter modum.
Ectromaticus, ἐκτρωματικός, abortum faciens.
Ectropia, & Ectropium, ἐκτροπία, & ἐκτρόπιον, vitium oculorum, cum palpebra inferior pendet & hiat.
Ectyloticum, medicamentum, quo calli exteruntur, ἐκτυλωτικόν.
Eda, basterna. *Glosf. Isid.*
Edentarius, qui dentes eximit.
Edibilis, esculentus. *Glosf.*
Effabilitas, fandi facilitas.
Effæco, a fæcibus purgo.
Effatio, effandi actus. *Serv. ad Æn. 3. v. 463.*
Effatui, vaniloqui. *Glosf.*
Effectivus, efficiens.
Efficabilis, in omnibus expeditus. *Glosf. Isid.*
Effigientia, effigiei formatio. *Mart. Capella l. 9.*
Efflatio, flatus. *Sarisber.*
Efflueo, effloresco.
Effluvio, effluvium.
Effluxus, effluentia.
Efformo, formo, effingo.
Effugus, fugitivus. *Cathol.*
Effulgesco, effulgeo.
Effulguro, effulgeo. *Ennod.*
Effusibilis, fluidus.
Effusor, qui effundit & dissipat.

Effusorium, instrumentum ad effundendum. *Glosf.*
Effutilia verba, futilia, inania.
Egeator, vel Ægextor, hortator navis: a mari Ægeo. *Glosf. Isid.*
Egesco, egere incipio.
Egesta, machina bellica telorum propulsatrix.
Egestatitius, qui frequenter ægrotat. *Glosf.*
Egestivus, egerendi & ejiciendi vim habens. *Macer.*
Egestum, fimus, excrementum pecoris.
Egranatus, granis spoliatus. *Plin. Valer.*
Elæosaccharum, oleum ex saccharo.
Elæothesium, ἐλαιοθέσιον, locus ubi ab alipta ungi corpora lotorum solebant.
Elangueo, elanguesco.
Elanguidus, languidus.
Elaphus, ἔλαφος, cervus.
Elasmata, ἐλάσματα, laminæ ductiles.
Elatinus, abiegnus, ἐλάτινος.
Elatorius, hyperbolicus, vel amplificatus.
Elcosis, ἕλκωσις, stomachi exulceratio.
Electilius, electus.
Electivus, qui eligitur.
Electoratus, dignitas, munus, & ditio Electoris.
Electuarium, medicamentum, quod molle sorbetur.
Eleemosynaria, quæ) stipem largitur pauperibus.
Eleemosynarius, qui)
Elefrona, mons. *Cathol.*
Elegantulus, politulus.
Elegiographus, ἐλεγειογράφος, elegiarum scriptor.
Elelisphacites, ἐλελισφακίτης, vinum ex salvia.
Elenchticus, ἐλεγκτικός, ad coarguendum pertinens.
Eleo, as, mutilare.
Eleoselinum, ἐλαιοσέλινον, apium.
Eleosis, lege Elnous.
Elephi, poculi species.
Elephantismus, elephantiasis, ἐλεφαντισμός.
Elephantistes, rector elephanti, ἐλεφαντιστής.
Elephantozographi, ἐλεφαντοζωγράφοι, qui in ebore pingunt.
Elesmot, liber dictus Exodus. *Cathol.*
Eleutherium, ἐλευθέριον, monile signum libertatis.
Eleutherius, ἐλευθέριος, liberalis, ingenuus. Item servator.
Elibero, as, libero.
Elicator, aquarius. *Glosf.*
Elimus, qui est extra limites, externus.
Elimutium, exsilium, peregrinatio.
Elimos, tibiæ buxeæ genus.
Elinguatio, linguæ extractio.
Elisio, exclusio.
Elixir, & Elixirium, liquor spirituosus, facultate præcellens.
Ellobia, ἐλλόβια, inaures. Item legumina siliquas habentia.
Elmius, ἕλμινς, vermis quidam.
Elmus, tibiæ genus.
Elocutor, qui eloquitur. *Ennod.*
Elogiatus, notatur, inscriptur, attribuitur. *Cæl. Aurelian.*
Elogio, as, notare, inscribere. *Id.*
Elucidarium, id quod aliud explicat.
Elucido, as, lucidum reddo, declaro.
Elucidus, perspicuus.
Elucubratio, lucubratio.
Eluibilis, qui eiui potest.
Eluscatio, alterius oculi privatio. *Glosf. Cyrilli.*
Elusio, deceptio, aut evitatio. *Glosf.*
Elvus, niger candidusque color. *Glosf.*
Elyma, pars aratri, cui inhæret jugum: vel ea, quæ vyx insigitur.
Elytron, crista pennas superveniens, ut in scarabæis. Hinc anelytra, quæ detectas habent pennas.
Emaculatorius, emaculandi vim habens.
Emaculus, aliquantum ...
Emanuel, vel Emmanuel, Deus nobiscum.
Embades, ἐμβάδες, socci, calceamenta Comica.
Embadium, ἐμβάδιον, area.
Embaleuticum, emphyteuticum.
Embas, adis, ἐμβάς, cothurnus.
Embata, ἐμβάται, cothurni, calceamenta Tragica.
Embateria, ἐμβατήρια, cantus ad tibiam.
Embathmi, ἐμβαθμοί, ordinarii & publici judices.
Embatitium, honorarium, quod Patriarchæ & Sacerdotes honorem ineuntes solvebant.
Embatus, ἐμβατός, quem ingredi possumus.
Embola, ἐμβολή, transvectio annonæ. Item incursio, irruptio. Item neutr. plur. dicteria in media Fabula interposita.
Embolaria, dicteria in Fabulis.
Embolarius, theatricus.
Emboli, ἔμβολοι, porticus hinc inde platearum. *Isid.*
Embolima, ἐμβόλιμα, carmina spuria, imperfecta.
Embolimus, ἐμβόλιμος, insititius, intercalaris.
Embolismalis, intercalaris.
Embolismus, ἐμβολισμός, intercalatio.
Embregma, ἔμβρεγμα, instillatio liquoris ad fovendam partes affectas.
Embroche, ἐμβροχή, idem.
Embryo, & Embryon, ἔμβρυον, fetus in utero informis.
Embryorectes, ἐμβρυορρήκτης, &
Embryothlastes, ἐμβρυοθλάστης, instrumentum ad extrahendos fetus mortuos in utero.

Embryotomia,

Embryotomia, ἐμβρυοτομία, incisio fetus in utero.
Emedium, vehiculum. *Gloss. Isid.*
Ememor, immemor. *Cathol.*
Ementum, excogitatio, commentum. *Isid.*
Emeticus, ἐμετικός, vomitum ciens.
Emigreneus, vermis capitis. *Cathol.*
Eminisci, in memoriam reducere. *Gloss. Isid.*
Emissibilis, qui emitti potest.
Emmelia, ἐμμέλεια, saltationis species.
Emmena, ἔμμηνα, menstrua mulierum. Item sacra quædam Græcorum.
Emmenagoga, ἐμμηναγωγά medicamenta menses cientia.
Emmota, quæ immittuntur per concepta linamenta, ut ulcera cava.
Emola, vas coquinarium, quasi nova olla.
Emollitio, actus emolliendi.
Emologare, confirmare, laudare.
Emologatio, confirmatio.
Empæctæ, desertores deorum & religionis, ἐμπαῖκται.
Emphanistica, quæ Clerici in Clerum adlecti magnæ Ecclesiæ solvebant.
Emphatice, ἐμφατικῶς, per emphasim.
Emphaticus, ἐμφατικός, emphasim habens.
Emphorem, intervallum, distantia.
Emphracta, ἔμφρακτα, navigia tecta, naves constratæ.
Emphractica medicamenta, ἐμφρακτικά, obstruentia.
Emphractus, ἔμφρακτος, tectus, munitus.
Emphylismus, ἐμφυλισμός, insitio inter lignum & corticem.
Emphysema, ἐμφύσημα, tumor.
Empiria, ἐμπειρία, experientia, peritia.
Emplagium, genus retis minoris.
Emplastica, ἐμπλαστικά, medicamenta opplentia, obstruentia.
Emplocia, ἐμπλόκια, festum Athenis, in quo mulieres plexis capillis procedebant.
Empola, ἐμπολή, captura, quæstus.
Empolaria, mulier fœnica, quæstuaria.
Empoleus, ἐμπολαῖος, dictus est Mercurius auctionibus præsidens.
Emponema, ἐμπόνημα, melioratio, quæ fit ab emphyteuta in fundo.
Empos, impos. *Cathol.*
Emprostoaurbion, anterior ephippii aerpido.
Emprosthotonia, ἐμπροσθοτονία, morbus, quo corpus & cervix in anteriorem partem flectitur. *Cæl. Aurelian.*
Emprosthotonus, ἐμπροσθότονος, qui eo morbo laborat.
Empusa, ἔμπουσα, spectrum, larva, illusio.
Empyema, ἐμπύημα, suppuratio, collectio puris in thorace.
Empyreum, undecimum cælum, ἐμπύριον.
Empyrius, ignitus, incensus, ἐμπύριος. *Martian. Capella.*
Emulgatio, promulgatio.
Emunctorium, instrumentum ad emungendum.
Emurelamii, signiferi Turcici.
Enacratum, vinum merum. Forte legendum enocratum.
Enæma, ἔναιμα, emplastra, quæ sanguinem sistunt.
Enæorema, ἐναιώρημα, quod in urina circa mediam matulæ partem innatat.
Enargia, ἐνάργεια, evidentia, illustratio.
Encanthis, ἐγκανθίς, morbus oculi, cum in majori ejus angulo caruncula excrescit.
Encathismata, balnea. *Cæl. Aurelian.* ἐγκαθίσματα.
Encauma, ἔγκαυμα, inustio.
Encaustes, ἐγκαυστής, qui igne pingit.
Encaustice, ἐγκαυστική, ars pingendi encausto.
Encentris, idis, ἐγκεντρίς, stimulus in calcaneo calcar.
Enchiros, animal Orientis, magnitudine, figura, voce tauri, sine dentibus superioribus, longis ciliis.
Enchorda, ἔγχορδα, instrumenta, quæ chordis intenduntur.
Enchorius, ὁ ἐν τῇ χώρᾳ, indigena.
Enchrides, panes intriti caseo, oleo, melle, sesama.
Encheista, ἐγχριστά, medicamenta, quæ inunguntur.
Enchytas, ἐγχύτας, infusor. Item nomen placentæ.
Enclastrida, genus ornamenti muliebris.
Enclisis, ἔγκλισις, inclinatio.
Encliste, dies sepulti Serratini a.
Enanisme, ἐγκνισμα, genus sacrificii pro mortuis, in quo ignis primo extinguebatur, deinde accendebatur ad coquendas carnes.
Encolpismus, ἐγκολπισμός, clyster uterinus. *Theodor. Priscian.*
Encolpium, ἐγκόλπιον, quod e collo gestatur in pectore.
Encolpizare, ἐγκολπίζειν, uterum clystere eluere.
Encomiastes, ἐγκωμιαστής, laudator.
Encomiastice, ἐγκωμιαστική, carmen heroum laudes continens.
Encomiologicus, ἐγκωμιολογικός, laudativus.
Encomium, ἐγκώμιον, laudatio.
Encotyle, genus ludi, quo victi victorem genua manuum cavitate excipientes gestabant.
Encrasicholi, ἐγκρασίχολοι, squarum genus, pisces minutae.
Encratera, æ, liquamen ex quorundam piscium intestinis liquatis.
Encratitæ, ἐγκρατῖται, hæretici a carnibus abstinentes.
Encrinomenos, ἐγκρινόμενος, in athletarum numerum receptus.
Encyclicus, ἐγκύκλιος, circularis: ut Litteræ encyclicæ.
Encyclon, ἔγκυκλον, genus muliebris vestis circularis.
Encyclopædia, ἐγκυκλοπαιδεία, orbis, & series, & conjunctio, commercium que inter se omnium scientiarum, cognitio omnium ingenuarum artium.
Endemi, ἔνδημοι, morbi qui in certis grassantur regionibus.
Endemius, ἐνδήμιος, popularis.

Endivia, cichorium domesticum.
Endofesto, infesto. *Gloss.*
Endomatica, quæ Imperatorum permissione, præter publica vectigalia, sibi privatim publicani exigebant.
Endoperisco, injicio, immitto. *Gloss.*
Endosignus, insignus.
Endoxon, ἔνδοξον, argumentum probabile.
Endyte, superum sacræ mensæ instratum, ἐνδυτή.
Enelata, ἐνήλατα, ligna recta, in quæ defiguntur gradus scalarum, vel ipsi gradus. Item paxilli qui infiguntur ad retinendas rotas.
Enelysia, ἐνηλύσια, loca a fulmine tacta.
Enema, ἔνεμα, clyster.
Energasia, ἐνεργασία, evidentia orationis, qua rem magis ostendere videmur, quam dicere.
Energia, ἐνέργεια, efficacia, vis.
Energitacus, efficax.
Energumenus, ἐνεργούμενος, a dæmone possessus. *Sulpic. Sever. dial.* 1. c. 20.
Enneacrunos, ἐννεάκρουνος, fons novem fistularum.
Enneadecaeteris, ἐννεαδεκαετηρίς, cursus annorum undeviginti.
Enneagonus, ἐννεάγωνος, novem habens angulos.
Ennas, ἐννάς, numerus novenarius.
Enneaterides, ἐννεατηρίδες, celebritates tres apud Delphos.
Enneaticus, annus sexagesimus tertius.
Ennodia, Hecate, quod in via, ἐν ὁδῷ, inventa sit ab Inacho.
Ennœa, ἔννοια, cogitatio.
Ennomios, ἐννόμιος, hereditatem sortitus.
Enomotarcha, ἐνωμοτάρχης, præfectus quartæ partis decuriæ.
Enomotia, quarta decuriæ pars: vel ipsa decuria.
Enodabilis, explicabilis.
Enoplia, ἐνόπλια, saltatio ab armatis facta.
Enormete, juxta normam: cui addi minus nihil potest. *Gloss. Isid.*
Enormatus, congruens normæ.
Enosis, ἕνωσις, unio: ab ἕν.
Enostena, lapis qui ossis speciem habet.
Enoticum, edictum de unione Ecclesiarum, ἑνωτικόν.
Enotocœtæ, ἐνωτοκοῖται, homines tam longis auribus, ut usque ad talos perveniant; & in illis hi, cum decumbunt, dormiant.
Ensiformis, ensis habens formam.
Entasis, ἔντασις, intentio, productio.
Entaticus, ἐντατικός, intendens, tentiginem ciens.
Entecata, ex intecata.
Enteron, ἔντερον, intestinum.
Entheatus, repositus, reconditus. *Fulgent.* l. c. *Mythol.*
Enthemata, ἐνθέματα, quæ recenti vulneri imponuntur sistendo sanguini. Item surculi qui in insitione trunco infiguntur.
Entheo, as, numine afflo, ἐνθέω.
Entheton, ἔνθετον, medicamentum excellens.
Enthusiasmus, ἐνθουσιασμός, instinctus sacer, inspiratio divina.
Enthusiasta, ἐνθουσιαστής, entheus.
Enthusiasticus, ἐνθουσιαστικός, divino instinctu afflatus.
Enthymematicus, ἐνθυμηματικός, ad enthymema pertinens.
Enthymematium, ἐνθυμημάτιον, breve enthymema, brevis sententia.
Entolina, ἐντολικά, perscripta, quæ dantur legatis, quibus legationis agendæ continentur.
Entoma, ἔντομα, insecta.
Entrapha, ἔντροφα, innutrita. Referuntur a *Polluce* inter ornamenta muliebria.
Entropides, genus calceamenti, ἐντροπίδες.
Enuntiativa, enuntiando.
Eolus, vel Æolus, αἰόλος, varius, variegatus, *Gloss.*
Epacta, ἐπακτή, spatium undecim dierum, quibus annus solaris lunarem superat.
Epactris, ἐπακτρίς, piscatoria navigia.
Epactres, ἐπακτρεῖς, piscatores.
Epagogia, ἐπαγωγία, præputia.
Epagon, ἐπάγων, trochleæ genus.
Epaicla, vel Epæcla, ἐπαίκλεια, belleria, quæ post cœnam inferuntur.
Epalonete, es, piscis in sequacea ulcin sequens.
Epanconismus, ἐπαγκωνισμός, inaubitatio.
Epangelia, ἐπαγγελία, cum quis accusatur, quod præter leges concionetur, aut rempubl. capessat.
Eparchia, ἐπαρχία, præfectura provinciæ.
Eparchiotes, ἐπαρχιώτης, provincialis.
Eparchus, ἔπαρχος, præfectus provinciæ.
Eparmata, ἐπάρματα, tumores secundum aures.
Epaulia, ἐπαύλια, dona postridie nuptiarum a sponsæ patre sponso oblata.
Epecla, ἐπίκλεια, tragemata, belleria.
Epectasis, ἐπέκτασις, porrectio, epenthesis.
Epensere, expensum ferre.
Epetecticalis, terminus, qui alios terminos agrorum commonstrat. *Var. Auct. de Limitib.*
Epha, mensura quædam.
Ephaptis, genus vestis muliebris, ἐφαπτίς.
Ephermosis, ἐφέρμοσις, adaptatio: species computationis.
Ephectici, Philosophi de rebus omnibus dubitantes, ἐφεκτικοί.
Ephebdos, ἑβδομάς, numerus septenarius.
Ephegesis, ἐφήγησις, causa & judicium in eum, qui fines relegationis transilierit.
Ephelis, ἐφηλίς, tuberculum, asperitas cutis in facie.
Ephemera, ἐφήμερος, febris unius diei.
Ephemerus, ἐφήμερος, unum diem durans.
Ephestii, ἐφέστιοι, Penates, Lares.

Ephesteis, ἐφεστρὶς, vestis, quæ armis superinduitur.
Ephialos, ἐφίαλος, febris ex vitreo & acido phlegmate.
Ephialtes, ἐφιάλτης, incubus, qui per somnum insilire & premere dormientes creditur.
Ephippiarii, equi ephippiis instructi.
Ephod, superhumerale Pontificis Hebræorum.
Ephulæ, vel Epholia, epulum. Item quidquid annuum usum præstat. Cod. Theodos.
Ephoria, ἐφορία, inspectio: officium Ephororum.
Ephphetha, ἐφφαθά, adaperire, imperat. passiv.
Ephthopola, ἑφθοπώλης, qui cibos coctos vendit.
Ephthopolium, ἑφθοπωλεῖον, locus ubi cibi cocti venduntur.
Epibaterium, ἐπιβατήριον, carmen quod reversi a navigatione canitur.
Epibaterius, ἐπιβατήριος, Apollo navigantium præses.
Epibathra, ἐπίβαθρα, scalæ nauticæ, quibus navis conscenditur. Item machina quævis scansoria.
Epiblema, ἐπίβλημα, vestis exterior, amiculum, paludamentum.
Epicamison, tunica.
Epicataphora, ἐπικαταφορά, superna porta in cœlo, apud Astrologos.
Epicauma, ἐπίκαυμα, ulcus oculi sordidum, crustosum, humore fœdo fluens.
Epicephalion, ἐπικεφάλιον, tributi impositio in capita.
Epichærecacos, ἐπιχαιρέκακος, qui gaudet alienis malis.
Epichimazin, ἐπιχειμάζειν, dicitur, cum tardius solito hiberna tempestas venit: unde prochimazin, προχειμάζειν, cum ocius.
Epicichlides, ἐπικιχλίδες, genus carminum, quod cum Homerus pueris præcineret, turdis donabatur.
Epichrise, ἐπίχρισις, circumlitiones. In pictura sunt ultimæ manus lambenti penicillo datæ.
Epiclinium, ἐπικλίνιον, lectus super lectum: vel ornamentum super lectum.
Epicombia, ἐπικόμβια, donaria præbita ab Impp. die coronationis.
Epicomion, ἐπικώμιον, laudatio, quæ in comissationibus post victoriam concinebatur.
Epicopanon, ἐπικόπανον, mensa coquinaria.
Epicopi, ἐπίκοποι, remis appositi & gubernaculis nautæ.
Epicrasis, ἐπίκρασις, temperatio humorum.
Epicrisis, ἐπίκρισις, dijudicatio, causum.
Epicyema, ἐπικύημα, secundus fœtus conceptus, primo nondum edito.
Epidemia, ἐπιδημία, accessus & adventus in urbem. Item morbus contagione se dilatans per populum.
Epidemicus, & Epidemius, ἐπιδημικὸς, & ἐπιδήμιος, popularis. Morbus epidemicus, contagiosus.
Epidermis, ἐπιδερμίς, cuticula supra cutem.
Epidicon, ἐπίδικον, quod adhuc est sub judice.
Epididymides, ἐπιδιδυμίδες, corpora glandulosa, albicantia, duriuscula, communique cum spermaticis tunica obvoluta.
Epidromus, ἐπίδρομος, velum in puppi navis.
Epies, maximus deorum interpres apud Ægyptios: cui attribuebant accipitris caput, aliaque multa superstitiosa.
Epigæum, quod est supra terram, ἐπίγαιον.
Epigastrium, ἐπιγάστριον, pars abdominis, quæ stomacho primisque intestinis prætenditur.
Epigius, ἐπίγειος, humi repens: dicitur de planeta terræ proximo.
Epigonatium, genuale, scabellum, in quo genuflectitur, ἐπιγονάτιον.
Epigrammatographus, ἐπιγραμματογράφος, epigrammatum scriptor.
Epigraphe, ἐπιγραφή, inscriptio.
Epigrypus, ἐπίγρυπος, nasum habens aduncum.
Epiicia, ἐπιείκεια, æquitas, summi juris moderatio.
Epilema, emplastrum, quod supra voraginem vulneris apponitur.
Epilepticus, ἐπιληπτικὸς, epilepsia laborans.
Epilogismus, ἐπιλογισμὸς, ratio, quæ id quod ab intelligentia divertit, in firmam certamque notitiam adducit.
Epimanicium, ornatus maniæ Sacerdotis in dextro brachio, in quo intexta erat imago Salvatoris.
Epimedium, genus herbæ.
Epimelis, ἐπιμηλὶς, species malorum.
Epimeletes, ἐπιμελητὴς, curator.
Epimelia, ἐπιμέλεια, cura, vigilia.
Epimenideus, Ἐπιμενίδειος, ad Epimenidem pertinens.
Epimetatica, inscriptiones foribus apponi solitæ, ut innotesceret, cuinam destinata foret domus, seu militi, seu hospiti.
Epimetrum, ἐπίμετρον, supra mensuram adjectum, vel supra conventum.
Epimythium, ἐπιμύθιον, moralis Fabulæ sententia.
Epiodium, ἐπῴδιον, canticum cadavere nondum sepulto.
Epipedon, ἐπίπεδον, superficies.
Epiphania, ἐπιφάνεια, apparitio, manifestatio.
Epiphoremata, ἐπιφορήματα, omnia secundis mensis inferri solita præter portionem unicuique convivarum statim appositam.
Epiphyllis, ἐπιφυλλὶς, ultimus in summo palmite racemus, qui plerumque parvis acinis sero maturescit: ideoque inutilis, & in vindemia fere negligitur.
Epiphysis, ἐπίφυσις, adnata appendix.
Epiploce, ἐπιπλοκή, implicatio, implexus.
Epiplocele, ἐπιπλοκήλη, descensus omenti in scrotum.
Epiploomphalon, ἐπιπλοόμφαλον, omenti in umbilicum descensus.
Epipolasis, ἐπιπόλασις, Chymicis est, cum sublimatum ad superficiem tantum ascendit, eique insidet.
Epipteron, ἐπίπτερον, leus palustris.
Epiradium, radius super radium.
Epischides, ἐπισχίδες, cunei.
Episcirosis, ἐπισκίρωσις, sacrificii quoddam genus.
Episcopium, ἐπισκοπεῖον, Episcopi ædes.
Episcopor, Episcopum ago.
Episiti, ἐπίσιτοι, parasiti.
Episodium, ἐπεισόδιον, quidquid dramati inseritur præter Fabulæ argumentum, excitandi risus gratia.
Epispastica medicamenta, ἐπισπαστικά, quæ vim habent attrahendi & purgandi vulnera.
Epistalma, ἐπίσταλμα, commissio Principis per mandati subscriptionem.
Epistathmi, ἐπισταθμοί, qui præsunt in comitatu Principis, aut domo exercitus, præfecti hospitiorum.
Epistathmia, ἐπισταθμία, hospitii procuratio.
Epistemonarches, ἐπιστημονάρχης, doctrinæ Ecclesiasticæ præsul.
Epistolarium, liber epistolarum.
Epistolarius, tabellarius. Salvian.
Epistoleus, ἐπιστολεὺς, epistolarum scriptor & magister.
Epistomizo, ἐπιστομίζω, contineo, refreno.
Epistropheus, ἐπιστροφεὺς, prima colli vertebra.
Epitharape, ἐπιθεωρία, dispositio, prævisio.
Epithesis, ἐπίθεσις, impositio. Item inscriptio, attributum, cognomen contumeliosum alicui appositum.
Epithymia, ἐπιθυμία, concupiscentia, desiderium.
Epitimia, ἐπιτιμία, æstimatio, pretium. Item status civis integer, existimatio ac fama alicujus salva & illæsa.
Epitithides, ἐπιτιθίδες, simæ, quæ super coronas ponuntur, in architectura.
Epitomator, qui in epitomen redigit.
Epitrachelium, ἐπιτραχήλιον, collarium Patriarchæ, & Archidiaconi.
Epitragi, ἐπίτραγοι, vermes infesti vitibus.
Epitragias, ἐπιτραγίας, piscis quidam fœdi odoris.
Epitrapezia, ἐπιτραπέζια, quæ mensis apta sunt, ut vasa potoria, & escaria.
Epobelia, sexta pars mulctæ, quam accusator dabat reo non convicto, ἐπωβελία.
Epocha, ἐποχή, initium certum aliquod, unde anni numerantur.
Epomis, idis, ἐπωμὶς, amictus brevior, qui humeris injicitur.
Epopa, ἔποψ, upupa.
Epostracismus, ἐποστρακισμὸς, lusus puerilis, quo planos lapillos super undas subsilientes jactant. Describitur a Minuc. Felic. in Octav. cap. 3.
Epotica, primaria quæstio. Pap.
Epulatitius, qui epulis dat operam.
Epuleticus, edulis, epulis aptus.
Epulis, idis, ἐπουλὶς, caro juxta dentes excrescens.
Epulonius, ad Epulonem pertinens, de quo in Evangelio. Scriban.
Epulotica, ἐπουλωτικὰ, medicamenta cicatricem inducentia.
Equæ, puellæ deformes.
Equicervus, sive, animal partim cervo, partim equo simile.
Equisessor, qui equo vehitur.
Equitatura, equi, quibus in itinere utimur.
Equoro, as, navigo. Gloss.
Equotus, privatus vita. Gloss. Isid.
Era, terra. Cerd.
Eraphiotes, ἐραφιώτης, cognomen Bacchi ab inducenda vite & contectione.
Eremia, ἐρημία, desertus locus, solitudo.
Eremicola, eremum colens. Pap.
Eremipeta, eremum petens.
Eremitianus, ad Eremitam pertinens.
Eremodicium, ἐρημοδίκιον, desertio vadimonii.
Ereter, æ, ἐρέτης, remex.
Ergastes, ἐργάστης, operarius, opifex.
Ergasteriacum, ἐργαστηριακὸν, tributum pro officinis.
Ergasteriarcha, ἐργαστηριάρχης, qui officinæ præest.
Ergates, ἐργάτης, operarius, opifex.
Ergaticus, ἐργατικὸς, operarius, adject.
Ericetum, locus ericis abundans.
Eriopolium, ἐριοπώλιον, forum ubi lana venditur.
Eris, Ἔρις, dea contentionis, quæ inter accumbentes deas projecit pomum inscriptum, detur pulchriori.
Eristicus, ἐριστικὸς, contentiosus.
Eriunius, Mercurius cognominatus est, quod valde prosit hominibus, ἐριούνιος.
Ernenm, genus vasis vinarii, bicnus.
Erodius, genus avis, aliis ciconia, aliis fulica, aliis ardeola.
Erogeneton, ἐρωγενὲς, herba sic dicta, quod amatoriis conveniat.
Eros, otis, ἔρως, amor. Item nomen servi, & comœdi.
Erotema, ἐρώτημα, interrogatio.
Erotion, & Erotium, ἐρώτιον, imaguncula Cupidinis. Item nomen puellæ.
Erratitius, &
Errativus, qui errare solet. Fronto.
Errhinum, ἔῤῥινον, medicamentum, quod in nares injicitur.
Erubeo, erubesco.
Erudibilis, qui erudiri potest.
Erudimentum, eruditio, institutio. Fulgent.
Erythroides, ἐρυθροειδὴς, membrana carnosa scroti.
Erythropus, ἐρυθρόπους, avis quædam rubeis pedibus.
Erythrotaones, ἐρυθροταῶνες genus anserum, quorum in superciliis cocci rubor: quasi rubei pavones.
Esculentia, pinguedo. Gloss. Isid.
Esdra, compositio adversus ægritudinem cerebri.

Espsainus,

Exsperinus, ἑσπερινὸς, hymnus in Ecclesia cani solitus hora decima.
Essentialis, ad essentiam pertinens.
Exætiarches, ἐξαιτιάρχης, capitaneus militum externorum.
Ethecea (rectius Exthecea, ἐκθήκη, solarium, vel mœnianum.
Etheloontes, ἐθελοντες, volentes; nomen histrionum apud Thebanos.
Ethmoides, ἠθμοειδές, narium meatus.
Ethnarcha, ἐθνάρχης, Princeps minor rege, majus tetrarcha, scil. in unam gentem imperium habens.
Ethnicismus, cultus deorum turpium.
Ethopœia, ἠθοποιία, histrionia.
Ethos, ἔθος, mos, habitus animi.
Etymologus, ἐτυμολόγος, qui de notationibus verborum disserit.
Evagino, as, gladium a vagina educo.
Evaleo, evalesco.
Evanco, evanesco.
Evangelisterium, liber Evangeliorum.
Evangelismus, εὐαγγελισμός, bonus nuntius.
Evangelizo, εὐαγγελίζω, bona & fausta nuntio.
Evaris, εὔαρις, calcecabilis.
Evasio, actus evadendi, fuga.
Eubo, oleo. Gloss. Isid.
Eubolus, εὔβολος, jactus talorum felicissimus.
Eubulia, εὐβουλία, bona consultatio.
Eucæria, εὐκαιρία, opportunitas.
Eucharis, εὔχαρις, gratiosus.
Eucharisto, εὐχαριστῶ, gratulor. Cathol.
Euchetæ, εὐχέται, precatores.
Euchyla, εὔχυλα, &
Euchyma, εὔχυμα, quæ sunt boni succi.
Eucnemon, εὐκνήμων, qui pulcris est cruribus.
Eucrasia, εὐκρασία, temperamentum.
Eucteria, εὐκτήρια, loca in quibus preces fiunt.
Euctica, εὐκτικὰ, hymni, preces & vota continentes.
Eudæmonia, εὐδαιμονία, beatitudo.
Eudoxia, εὐδοξία, bona fama.
Euectica, εὐεκτικὴ, Medicinæ pars, quæ perfecte valentem in eo statu conservat.
Evecto, as, frequentativ. ab Eveho. Gloss.
Evergentes trabes, quæ nonnihil evergunt, ut ex parte aliqua perforatis tigna immittentur.
Everge, indicule.
Everriculo, as, compilo, everro.
Eulabes, εὐλαβὲς, negotiorum susceptor.
Eulogia, εὐλογία, benedictio, beneficentia.
Evocatorie, evocando: ut Evocatorie curare. Theod. Priscian.
Euphemia, εὐφημία, fausta acclamatio.
Euporistus, εὐπόριστος, facile parabilis.
Euretron, εὕρετρον, præmium inventionis rei furto ablatæ, vel ob indicium furis.
Euroaquilo, Cæcias ventus.
Euroclydon, εὐροκλύδων, ventus procellosus, Eurus mare turbans.
Euthanasia, εὐθανασία, mors tranquilla, & beata.
Euthymia, εὐθυμία, animi tranquillitas.
Euthyoria, εὐθυωρία, rectæ lineæ porrectio, mensura in directum acta.
Euthytonus, εὐθύτονος, in rectum protensus.
Eutrapelia, εὐτραπελία, urbanitas, lepos, festivitas, facetiæ.
Eutrapelus, εὐτράπελος, urbanus, festivus, facetus.
Exabundo, abundo.
Exacerbatio, irritatio. Salvian.
Exacerbatria, quæ irritat.
Exagitatio, agitatio.
Exagogicus, ad exagogam pertinens, ἐξαγωγικός. Vectigalia exagogica, quæ ex mercibus exportatis exiguntur.
Exagoniæ, quæ ad rem non pertinent: quasi extra agonem, ἐξαγώνιος.
Exangelus, ἐξάγγελος, qui extrinsecus quidpiam nuntiat.
Exanthemata, ἐξανθήματα, pustulæ.
Exapsalmon, ἐξάψαλμον, numerus senarius psalmorum.
Exarchatus, munus & dignitas, & ditio Exarchi.
Exarchi, qui provincias aliquot Italiæ Græciæ Imperatorib. subjectas administrabant.
Exarchus, ἔξαρχος, gubernator, præfectus.
Exardeo, exardesco.
Exareo, exaresco.
Exargentare in pecuniam redigere.
Exartum, novale.
Exasperatria, quæ exasperat.
Exedria, loces aeri expositus.
Exauctoratio, dimissio, solutio.
Exbromare, expurgare.
Exbuo, exinanio, exhaurio.
Excalceus, excalceatus. Paulin. Nolan. carm. 21. v. 330.
Excalo, loco dimoveo, elicio cantionibus, evoco.
Excastratio, castratio. Gloss.
Exceptorium, vas ad aliquid excipiendum. Gloss.
Excerebro, cerebrum excutio.
Exchalcio, as, ære spolio, numos aufero.
Excieo, excio, excito, evoco.
Excisor, qui excidit. Gloss.
Excitabilis, qui excitari potest.
Excoctorius, ad excoquendum pertinens.
Excogeto, cogere. incertum apud Goef.
Excolidus, non cultus, squalidus.
Excommunicatio, extra Ecclesiam ejectio.
Exconsularis, ex consule.
Excortor, aris, excors fio. Commodian.
Excoriatio, corii detractio.
Excoriator, corii detractor.
Excorio, as, pellem detraho.
Excubialis, ad excubias pertinens. Sarisber.
Excubus, excubitor. Id.
Exculens, importunus. Gloss.
Excurema, solers inventum.
Excusatiuncula, brevis excusatio. Salvian.
Excusatorius, ad excusandum pertinens.
Excussio, diligens inquisitio.
Excussor, qui excutit.
Exegematicus, ἐξηγηματικός, narrativus, expositorius. Exegematicum poema, in quo Poeta solus loquitur; contrarium dramatico.
Exegesis, ἐξήγησις, interpretatio, narratio.
Exegeta, & Exegetes, ἐξηγητὴς, interpres.
Exegeticus, ἐξηγητικός, declarativus.
Exegcus, ἐξηγὸς, qui pubertatem transiit, scil. anno XVI.
Exemplare, describere. Ruricius.
Exephebus, idem qui exegeus.
Exercibilis, qui exerceri potest. Cæl. Aurelian.
Exerciper, qui ad cursuram se exercet. Gloss.
Exercitualis, ad exercitum pertinens. Cassiod.
Exermis, vel Exermus, inermis. Cathol.
Exfestuco, as, abdico, honorem alteri abrogo: e festuca, vindicta, seu virga.
Exfornicatus, qui extra suam gentem fornicatus est.
Exheredito, as. Salvian.
Exholcismus, ἐξολκισμός, ossis translatio a superficie in profundum.
Exhorreo, exhorresco.
Exhæmoro, as, humorem, educo. Cæl. Aurelian.
Exhydatosis, ἐξυδάτωσις, corruptio sanguinis in substantiam aqueam.
Exigentia, postulatio, exactio.
Exiliatus, in exilium missus.
Eximenoi, proeneta. Gloss. Isid.
Exinceps, deinceps.
Existentia, ipsum existere.
Exiteria, ἐξιτήρια, dies, quo quis Athenis magistratum deponebat.
Extriabiliter, &
Exitiose, perniciose.
Exmatea, anvechi.
Exobigle, externæ excubiæ, & remotius posita.
Exoneriacœli, secretorum Ecclesiasticorum præfecti.
Exoccupo, occupo, capio. Sarisber.
Exochas, ἐξοχὰς, tuberculum.
Exoche, ἐξοχὴ, excellentia.
Exodiolus, invisus. Gloss.
Exomantium, exterius mantellum, pallium. Gloss.
Exomeresis, actus poscendi obsides.
Exomidium, superhumerale, ἐξωμίδιον.
Exomonines, presbyter forensis.
Exomphalum, ἐξόμφαλον, umbilici vitium, cum plus æquo exstat.
Exoperor, operor. Gloss.
Exophthalmos, ἐξόφθαλμος, qui oculis est prominentibus.
Exoplestus, qui pellos non alit.
Exoporton, porta exterior.
Exoprasia, tributum pro iis, quæ exportantur.
Exornativus, ad exornandum pertinens.
Exostæ, ἐξῶσται, mœniana, podia projecta in ædibus.
Exostracismus, ἐξοστρακισμός, ostracismus.
Exotice, ἐξωτικῶς, peregrino more.
Expavescentia, pavor.
Experimentatus, experimento probatus. Theod. Priscian.
Experimento, as, experimentum capio.
Expiamentum, expiatio.
Expiscatio, investigatio.
Expletivus, qui explet.
Explicita, explicite.
Expopulor, depopulor.
Expostulator, qui expostulat.
Expræfectus, qui præfecturam gessit.
Exprobrabilis, qui exprobrari potest.
Expromare, expromere. Aple.
Expromptare, idem. Fulgent.
Expropitio, as, propitium reddo.
Expuncta, fibras pectoris. Gloss. Isid.
Exputabilis, qui computari potest.
Exscaturio, scaturio. Gloss.
Exsolute, solute, libere.
Exsomnio, as, vigilo, expergiscor. Item exsuscito. Gloss.
Exspectator, qui exspectat.
Exspicio, video.
Exspoliator, spoliator. Salvian.
Exstercorator, stercorator.
Exstercoro, stercoro.
Exsumptuavit, pauperavit. Gloss. Isid.
Extalæ, nates. I. Reg. 5. 9
Extar, olla. in qua exta coquuntur. Gloss. Item æs theatricum, quod spectandi causa datur.
Extalo, as, libertate dono. Gloss.

Extemporaneus,

Extemporaneus, extemporalis.
Extenebro, a tenebris eruo.
Extensio, productio.
Extensor, productor.
Extenuatorius, qui extenuat. *Theodos. Priscian.*
Extenuatrix, quæ extenuat. *Macer.*
Exterminabilis, exterminandus. *Cassiod.*
Exterminatorius, exterminans.
Exterminatrix, quæ exterminat. *Sarisber.*
Extestinus, extraneus, externus. *Pap.*
Extispicina, extispicium.
Extogatus, non amplius togatus.
Extollentia, elevatio, sublatio.
Extrabundus, externus, extraneus.
Extracola, foris habitans. *Gloss.*
Extractio, actus extrahendi.
Extraordinarie, extra ordinem.
Extravagantes, principum constitutiones extra corpus Juris positæ.
Extrens, abortivus. *Pap.*
Extricabilis, qui extricari potest.
Extrinsecus, extrinsecus.
Extromis, extremus. *Gloss. Isid.*
Extrorsum, versus exteriorem partem.
Extruncis, arbor truncata. *Gloss. Isid.*
Exvicarius, vicariatu perfunctus.
Exvito, avito, declino, depello. *Gloss. Isid.*
Exulabundus, exulans.
Exvolatilior, caul. *Gloss.*
Exunguare, ad unguem examinare. Exunguare vinum, ejus vires per colum frangere.
Exungito, exhaurio. *Isid.*
Exuthenismus, ἐξουθενισμὸς, figura, qua rem extenuamus, & contemptibilem facimus.
Exuvium, convix.
Exypnistæ, ἐξυπνισταὶ, qui fratres dormientes in Ecclesia excitabant.

F

FAbana, stipulæ ex fabis.
Fabarius, cantor, qui fabis vescitur molliorem vocem facientibus.
Fabatum, puls ex fabis.
Fabellatio, sermo de fabellis. *Gloss.*
Fabellator, fabulator, auctor fabellarum.
Fabetum, locus fabis consitus.
Fabricabilis, quem fabricari possumus. *Gloss.*
Fabricarius, qui fabricatur. *Gloss.*
Fabricatoria, ornatus, aut locus fabrorum.
Fabricatura, fabrica.
Fabricium, fabrica.
Fabrio, fabricor. *Venant. Fortun.*
Fabulamentum, fabularum series.
Faccio, adulando impedio.
Facialis, linteum, quo faciei terguntur. *Gloss.*
Faciecula, parva facies.
Facillo, strangulo: quasi faucillo. *Gloss.*
Facitergium, facialis.
Factibilis, qui fieri potest.
Factionarius, factiosus. *Gloss.*
Factitiolus, multa faciens, dædalus. *Gloss.*
Factutio, facere cupio.
Facularius, qui faculam gestat,
Faculentus, lucidus, clarus.
Faderfium, dos.
Fagea, pabuli genus instar glandis faginæ.
Fagopyrum, frumenti genus, quod vocant saracenicum.
Fais, glans.
Faida, injuria, hostilis actio.
Fal, crudelis, immisericors, apud Belgas.
Falcotum, axlum, apud Etruscos.
Falcastrum, falx ferrea, curva ad resecandam veprium densitatem. *Isid. Orig. l. 20. c. 14.*
Falcitat, putat, secat, æstimat.
Falcunculus, parvus falco.
Falda, bellum.
Falisia, locus in stabulo, ubi fœnum & pabulum ponitur. Forte legendum Falisca.
Falicater, fallendo. *Novatian.*
Fallibilis, qui fallit. *Gloss.*
Falsifico, as, corrumpo, falsum facio.
Falsitestis, testis falsus. *Gloss.*
Falsito, as, falsifico.
Falsones, deceptores. *Gloss.*
Faltosus, qui decipit. *Gloss. Isid.*
Falvus, fulvus.
Famen, allocutio, *Guil. Brito.*
Fameo, esurio.
Famesco, fame laboro. *Alcim. Avit.*
Famigerare, divulgare, fama celebrare.
Familiatica dicuntur ea, quæ militibus dantur ad familiam alendam.
Familiarium, quod servo competit, ut sagum, gladius. *Corn. Fronto.*
Famulosus, serviens, servilis. *Isid.*
Faria, verba multa. *Gloss. Isid.*

Farinaceus, farinarius.
Farinarium, locus reponendæ farinæ. *Onomast.*
Fasticula, parva fascimina.
Fascialis, ad fasciam pertinens.
Fascinator, fascinans. *Gloss.*
Fastuosus, fastosus.
Fatæ, mulieres divinatrices.
Fatigis, labor.
Fatim, abunde, copiose, affatim.
Faunalia, festa Fauni.
Favonialis, ad Favonium pertinens.
Faustitudo, faustitas.
Fautorius, qui fovet.
Favulus, parvus favus.
Febrifibilis, febrem inducens. *Cal. Aurelian.*
Febrico, febricito.
Febrifugus, febrem fugans.
Feida, vel Faida, aperta inimicitia. *Leg. Longobard.*
Feliatum, curvatum. *Gloss. Isid.*
Felicito, &
Felico, felicem facio. *Cathol.*
Felonia, delictum vassalli in dominum.
Feltrum, pannus ex lana coacta, seu stipata.
Feminora, effeminata.
Feminatio, feminea conditio. *Constantin. Afer.*
Feo, Arabice est doctrina.
Fenestricula, parva fenestra.
Fenus, articulus, particula.
Feo, es, abundo, fecundus sum. Vox Hispanica.
Feraculus, aliquantum ferax.
Feratrina, vivarium ferarum. *Nin. c. 380.*
Feria, quælibet hebdomadæ dies: quia olim annus a diebus Paschæ feriatis incipiebat, inquit *Scaliger.*
Ferio, as, ferior, otior.
Fermentarius panis, fermentatus. *Isid.*
Fermentatio, fermentum.
Fervide, ferventer.
Festinantia, festinatio.
Festo, as, festum diem ago.
Feudum, genus clientelæ. Hinc Feudale jus.
Fiatola, piscis quidam marinus.
Fibebella lumina, solis ortus, vel lunæ. *Pap.*
Fibella, parva fibra.
Fibularius, fibulatorius.
Fictiliarius, figulus. *Gloss.*
Fictus, us, fictio. *Sarisber.*
Fidepromissor, fidejussor. *Gloss.*
Fidicinarius, fidicen. *Gloss.*
Fiducialis, ad fiduciam pertinens.
Figularius, figulus. *Gloss.*
Filamentum, filorum congeries, apud Medicos.
Filor, aris, fili instar distillor. *Venant. Fortun. de V. Mart. 3. 112.*
Filiatio, agnitio filii. Item status & conditio filii.
Filo, as, neo.
Filtratio, percolatio.
Filtro, as, colare.
Filtrum, colum chymicum.
Fimbri, bombyces. *Gloss.*
Fio, fis, odorem aut fumum amitto: a θύω. Hinc Suffio.
Fiscellum, fiscella olei. *Isid.*
Fistulesco, fistulam ago, cavernulas habeo. *Fulgent. 1. Mythol.*
Fistulor, aris, sibilo. *Gloss.*
Fitialis, facetus, eloquens. *Gloss.*
Fixio, actus figendi. *Gloss.*
Fixorium, id quo aliquid figitur, ut clavus.
Fixura, fixio.
Flagellatitius, flagellis dignus. *Gloss.*
Flagellativus, idem.
Flagellator, qui flagellat.
Flagitamentum, exagitatio, vexatio. *Fulgent. l. 1. Mythol.*
Flammigena, a flamma genitus. *Sipontin.*
Flasca, &
Flascium, &
Flasco, vas vinarium. *Isid.*
Flatularius, qui flando aliquid facit.
Flatulentus, &
Flatuosus, flatu in corpore laborans.
Florenus, nummus aureus a Florentinis primo cusus.
Floretum, &
Floriarium, locus ubi flores abundant.
Fluento, as, fluo. *Venant. Fortun.*
Flumicellus, fluviolus. *Innocent. de Casis litter.*
Fluminia, idem.
Fluminosus, fluminibus abundans.
Fluviolus, parvus fluvius.
Fluxibilis, fluens.
Focolare, focus.
Fodrum, pabulum equorum. Item annona militaris.
Fœmellarius, mulierosus. *Gloss.*
Fœtesco, fœteo. *Isid.*
Folis, & Follis, minuta pecunia, quadrans. Aliis est didrachmum. *Gruter. pag. 810. n. 10.*
Follaotia, vanitas.

Folleralis.

Follicalis, nummi genus.
Follesco, flatus fio.
Follea, camini uter.
Follisie, vacitas. Gloss. Isid.
Fomahant, stella Aquarii. Vox arabica.
Fontana, fons.
Foraculum, id quo aliquid foratur, terebra.
Forastica, tributum, quod & transitorium, & tractorium dicitur.
Forbannum, proscriptio. Vox germanica.
Forefacio, & Forisfacio, pecco. Gloss. Isid. Item offendo. Hinc foris factum, peccatum.
Forestarius, custos nemoris. Item solitarius, agrestis.
Forestum, silva. Vox longobardica.
Forjudico, foris judico.
Formaceum, murus terrenus. Gloss.
Formalitas, differentia, quæ ex forma petitur.
Formaliter, per formam.
Formaster, formam, aut decorem ostentans.
Formastrum, opus pistorium.
Formicoleon, animal formicæ infestum.
Formiter, cum forma.
Fornicatrix, meretrix, vel prostibulum.
Fornicarius, scortator.
Fornicor, scortor.
Fortalitium, propugnaculum, castellum.
Fortassis, fortasse.
Fortes, infima pars turæ albida.
Fortificatio, munitio, munimentum militare.
Fortitas, fortitudo. Gloss.
Fosserius, vespillo.
Fractillum, instrumentum ad frangendum piper. Gloss. Isid.
Fraenarii, frænorum artifices.
Fragenus, erum, plagiarii, qui ingenuorum liberos, aut servos alienos vendunt, aut supprimunt.
Fragiliter, inconstanter, debiliter.
Fragium, fractura: ut Crurifragium.
Frama, judex.
Franchire, liberum facere.
Franchisia, manumissio, immunitas.
Francomastix, Francorum obtrectator.
Francus, liber. Vox germanica.
Frangibulum, id quo quid frangitur.
Fratellus, fraterculus. Terent. Scaur.
Fratrimonium, bona fraterna.
Fratrissa, uxor fratris. Isid.
Fraudeo, fraudulenter ago.
Fraxinetum, locus fraxinis consitus.
Frea, æ, filia virgo, a parente suo relicta. Item potestas, dominium. Vox germanica.
Fredum, compositio cum fisco. Item exilium.
Fremium, herbæ genus.
Frenarius, frenorum artifex.
Frenatio, freni injectio.
Frenusculi, ulcera circa rictum oris.
Friabilitas, fragilitas.
Fricium, id quo quippiam fricatur. Plin. Valerian.
Frictorium, lignum aridum. Gloss. Item sartago, in qua frigantur carnes.
Fridaria, certus annorum numerus, in quo Planeta gubernans vitam nati, bonum vel malum ei dat. Vox arabica.
Frigefacio, frigefacto.
Frigefactio, refrigeratio.
Frigefactus, refrigeratus.
Frigefio, frigidus fio.
Frigero, refrigero.
Frigiditas, frigus.
Frigidiuscule, aliquantum frigide.
Frigidule, idem.
Frigium, mitra.
Frigoro, as, refrigero. Cal. Aurel.
Frilingi, ingenui.
Fringillago, giola, passerum genus.
Frisinga, aut Friskinga, fetus porci, aut ovis.
Fritilla, olla, in qua far torretur.
Fritillum, stillicidium stercoris in sterquilinium.
Frivolarii, qui scruta vendunt.
Frivolarium forum, ubi scruta venduntur.
Frondo, as, frondesco.
Frontaria, frons & limes provinciæ.
Frontispicium, frons, facies.
Fructificus, fructuosus.
Frugiferatio, frugum productio.
Frugo, frugem carpo.
Frustellæ. Marcell. Empir. c. 2. fortasse frustillæ.
Frustrabundus, frustrabilis.
Fugacitas, facilitas fugiendi.
Fugillatores, umbræ dæmonum, qui ignem ferunt. Item qui a lapide ignem eliciunt.
Fugillo, ignem e lapide elicio.
Fugillum, ferrum quo ignis e lapide elicitur.
Fulbora, filius legitimus. Vox longobardica.
Fulcraria, lecti fulcra.
Fulcrarius, fulcrorum lecti artifex. Item qui turbines & crepitacula puerilia facit, & hujusmodi opera tornatilia.
Fulgero, fulgeo, splendeo.
Fulina, coquina.
Fulinare, coquere.
Fulinarius, coquus.
Fulmen, fulcimentum.
Fulminosus, fulmineus. Sarisber.
Fultor, oris, fulcimen, fultura.
Fultrum, vel Fulctrum, fulcrum.
Fulvedo, fulvus color.
Fumigabundus, fumidus.
Fumigatio, suffitus.
Functa, cadavera, homines vita functi. Gloss.
Fundamentalis, ad fundamenta pertinens.
Fundamentatus, fundamento nixus.
Fundibolum, balista, machina jaciendo apta. Isid.
Fundibula, funda.
Fundibularius, funditor.
Funeralis, funebris.
Funerator, funeris curator. Gloss.
Fungibilis, qui alterius vicem fungi potest.
Fungidus, fungosus.
Fungositas, fungi natura.
Furabula, tenebræ. Gloss. Isid.
Furcalis bidens, furca versando fœno: tridens, fimo.
Furcosus, &
Furculosus, furcillatus. Apulej. de herb.
Furculus, furunculus.
Furfuratio, &
Furfurisca, porrigo, vitium capitis.
Furialitas, &
Furiositas, furor.
Furnicum, furni instar habens, laqueatum, cameratum.
Furo, mustela.
Furtulum, parvum furtum.
Fuscinula, parva fuscina. Sipontin.
Fusim, fuse, sparsim.
Fusionalisium, &
Fusionaticum, a fusione dictum: est genus tributi.
Fusorius, ad fusorum pertinens, fusilis.
Fustigare, fustis cædere.
Fustigatio, fustuarium.
Futis, vas aquarium, futum.

G A

GAjacum, & Guajacum, lignum Indicum utile adversus luem Gallicam.
Gajum, silva densissima.
Galactophagi. γαλακτοφάγοι, qui lacte vivunt.
Galactopola, γαλακτοπώλης, qui lac vendit.
Galactopotes, γαλακτοπότης, lactis potor.
Galanga, radix aromatica nota.
Galaxia, γαλαξίας, via lactea in cælo.
Galbeus, galeola avis.
Galbus, subviridis, luteus. Gloss.
Gale, es, γαλῆ, mustela.
Galiga, sive caparia.
Gallicano, Gallos Cybeles imitor.
Gallinago, perdix rustica.
Gallium, herba vim habens coaguli.
Gallulo, as, gallulasco, pubesco: crassiorem vocem facio.
Gamalis, ex legitimo matrimonio natus.
Gamelius, γαμήλιος, nuptialis. Gamelii dii, nuptiarum præsides.
Gammadium, e gemma.
Gammoides, γαμμοειδές, ferrum chirurgicum ad pus extrahendum, figura litteræ Γ.
Gamos, γάμος, nuptiæ.
Gangites, gemma ad Gangem fluv. nascens.
Ganglium, γάγγλιον, genus tuberculi in capite.
Gannator, irrisor, illusor. Gloss.
Gannatura, irrisio. Aldhelm. item turpe locrum.
Ganno, as, irrideo, illudo. Gloss.
Ganta, avis vulpanser dicta.
Gardingus, dignitatis nomen.
Garum, tribunal subterium Imperatori erectum.
Gargareon, onis, uvula.
Gargarismus. γαργαρισμός, gargarismatium.
Garopola, γαροπώλης, qui garum vendit.
Garusmus, gari odor.
Garrulus, nomen avis.
Garsonistulum, locus Constantinopoli in media aula, ubi pueri stabant.
Gasachius, adversarius. In legib. Salic.
Gastaldia, custodia.
Gastaldius, comes. Item custos.
Gastra, vasa vinaria.
Gastrimargia, γαστριμαργία, ingluvies, intemperantia.
Gastrimargus, γαστρίμαργος, gulosus.
Gastrochiræ, γαστρόχειρες, qui manuum artificio victum quærunt.
Gastromantia, γαστρομαντεία, divinatio per ventrem, vel cum divinant spiritus in ventre obsessorum.
Gastrum, vas æneum angusto fundo.
Gaveta, vas aliquod.
Gaudanter, læte. Sarisber.

Gaudifico,

Gaudifico, gaudio afficio.
Gaudiloquus, qui cum gaudio loquitur.
Gaudiolum, parvum gaudium.
Gaudiosus, plenus gaudio.
Gaviso, gaudeo.
Gazophylacium, γαζοφυλάκιον, locus ubi reponuntur res pretiosæ.
Gehennalis, ad gehennam pertinens.
Gelabilis, qui gelari potest.
Gelifactus, gelidus factus.
Geminarium, lavacrum. *Gloss. Isid.*
Geminatim, geminando.
Gemmadea, mulieres. *Isid. Gloss.*
Gemmarius, gemmarum venditor.
Genea, γενεά, generatio. Item ala mille equitum. Item spatium XXX annorum.
Genealogicus, γενεαλογικός, ad genealogiam pertinens.
Genearcha, γενεάρχης, princeps generis.
Genearchicus, γενεαρχικός, ad genearcham pertinens.
Generabilitas, &
Generalitas, universitas.
Generamen, generatio. *Strabo Gall.*
Generatorius, ad facultatem generandi pertinens.
Genericus, ad genus pertinens, universalis.
Genesia, γενέσια, festa quibus amici natalem celebrant defuncti, cujus memoriam conservare student.
Genethle, γενέθλη, Venus.
Genethlia, orum, γενέθλια, celebritas in die natali.
Genethlius, γενέθλιος, natalis, natalitius.
Gengibiæ, gingivæ.
Geniacus, ad genium pertinens, luxuriosus.
Geniatus, genialis, gratus. *Isidor.*
Geniculare, genu flectere. *Gloss.*
Genimen, germen, progenies.
Genistella, genista.
Gentianella, herba, alio nomine Suiga & ambula.
Gentilismus, Gentilium superstitio.
Genuarius, qui ad genua alicujus accidit.
Genula, parva genu.
Geodes, γεώδης, lapis in concavitate sua terram habens.
Geodæsia, γεωδαισία, scientia earum, quæ in sensibilibus sunt corporibus, magnitudinum & figurarum, quæ sub divisionem & compositionem cadunt.
Geodætes, γεωδαίτης, terræ divisor.
Geomantes, γεωμάντης, qui ex terra vaticinatur.
Geomantia, γεωμαντεία, divinatio ex terra.
Germinasco, germino.
Geron, γέρων, senex.
Gerontopogon, γεροντοπώγων, herba alio nomine barba sacerdotum.
Gesticularia, gesticulatrix.
Gestiuncula, res minuta. *Gloss. Isid.*
Gibbosus, gibbus.
Gigenteus, giganteus. *D. Bernard.*
Gigoerus, delirus. *Gloss.*
Gilla, vitriolum vomitivum.
Gillo, vasa fictilis genus: vel ampulla vitrea. Item vasculum, inceptus. *Cathol.*
Ginglymus, γίγγλυμος, portæ cardo, qui cum ipsa porta vertitur. Item articulatio cubiti.
Gingritus, vox anserum.
Girgillus, instrumentum, quo fila revolvuntur.
Girnum, labrum, terminus. *Gloss.*
Glabella, spatium inter supercilia.
Gladiarius, gladiorum faber.
Gladiatorius, in gladii modum sectus. *Marcell. Empir.*
Glandatio, glandium collectio: & pastio suum per glandes. *Sipontin.*
Glaucidus, dicitur equus, qui falineus est oculis.
Glaucomaticus, glaucomate laborans, γλαυκωματικός.
Glaucopis, γλαυκῶπις, glaucos seu cæsios oculos habens.
Glesco, glisco.
Glisius, somnolentus.
Glis, idis, mucor panis & vini.
Glis, issis, lappa seu cardous.
Gliscosus, lapposus.
Gloriabilis, qui gloriatur.
Glossalgia, γλωσσαλγία, dolor linguæ.
Glossocomum, γλωσσόκομον, arcula reponendis tibiarum lingulis.
Glossographus, γλωσσογράφος, qui glossas scribit.
Glutinatorium, res quæ glutinat.
Glycea, narium ulcera.
Glycypicros, γλυκύπικρος, dulcis simul & amarus.
Gnaba, vel Gnabat, natus, generatus, filius.
Gnaphalon, γνάφαλον, tomentum ex lana concisa, quæ vestibus detrahitur a fullone in poliendo.
Gnaphos, γνάφος, frutex spinosus, carduus, quo panno recens texto lana deducitur.
Gnare, &
Gnariter, docte, perite.
Gnaruro, cognosco. *Gloss.*
Gnaturio, liberis operam do.
Gnesius, γνήσιος, legitimus, verus, sincerus.
Gnome, γνώμη, sententia.
Gnomologia, γνωμολογία, liber sententiarum.
Gnomologus, γνωμολόγος, qui sententias colligit.

Gnomones, γνώμονες, dentes in jumentis, quibus ætas eorum dignoscitur.
Goetia, γοητεία, incantatio.
Golora, testudo. *Gloss.*
Gomphosis, γόμφωσις, coagmentatio, cum os ossi infigitur.
Gorgophorus, Γοργοφόρος, pro Gorgonophorus, epithet. Palladis caput Medusæ in scuto ferentis. *Anth. declam. antiqu. ires in exil.*
Grab, fistula oculi.
Grabatarius, qui grabatos facit. *Gloss.*
Grabium, γράβιον, tæda quercus.
Graduale, quod gradatim, seu per gradus canitur.
Græcalia lapis, litteris græcis inscriptus. *Frontin. de Col'on.*
Græcatio, Græcorum imitatio.
Græcismus, græca vox, aut locutio.
Gramma, γράμμα, littera.
Grammatitica, Grammatica ars.
Grammismus, γραμμισμός, ludus tesserarum, in quo tabula lusoria lineis, γραμμαῖς, distincta est.
Granatus, vestis Imperatoris Constantinopolitani.
Grandebalæ, pili subalares.
Grandedo, granditas.
Grandiloquentia, stilus dicendi sublimis.
Grandinatus, grandine verberatus. *Gloss.*
Granditudo, granditas.
Granellum, parvum granum.
Grani, orum, capilli sparsi & discriminati, qui in fine crispati granorum uvæ figuram exhibent. *Isid.* ut Germani cirros, ita Gothi granos attribuit.
Graniparus, granifer.
Grano, onis, pilus felis circa os, quo abscisso ferociam amittit.
Granomastix, genus arboris, vel gummi ex ea. *Isid.*
Granulatim, discriminatim per grana capillorum.
Granulatio, in grana comminutio.
Granulo, as, in grana comminuo.
Granulum, parvum granum.
Graphe, γραφή, scriptura.
Graphio, onis, præses, judex fiscalis.
Graphiscus, γραφίσκος, ferramentum chirurgicum ad tela extrahenda.
Grassinus, latro vias obsidens, grassator.
Grassus, pinguis. *Gloss.*
Gratifico, gratum facio.
Gratificus, qui gratificatur. *Isid. & Paulin. Petrocor.*
Gravamentum, molestia. *Gloss.*
Gravicors, qui est gravis cordis.
Graviloquentia, gravitas & sublimitas loquendi.
Graviloquus, qui graviter loquitur.
Gravius, judex, præses. Hinc Langravius, &c.
Gremo, as, in gremium recipio.
Grielum, γρίελον, genus apii.
Gringes, tibiæ lugubres, Phœnicum lingua.
Griphus, superbus, cervicosus. *Gloss.*
Griseus, a, um, color ex albo & nigro mixtus.
Gritmannus, prætor rusticus, præfectus pagorum.
Gromare, vel Gromatre, metiri.
Grossesco, is, crassus fio.
Grossitas, &
Grossities, &
Grossitudo, crassities.
Grossus, crassus. *Sulpic. Sever. dial.* 1. c. 21. vestem grossiorem.
Grunda, tecti prominentia ad arcendam pluviam.
Grundatorium, idem.
Grundo, grundem facio.
Grundula, grunda.
Gry, γρῦ, sordes sub unguibus.
Grysia, ambra, succinum.
Guadia, pignus.
Guajacum, lignum sanctum.
Guarantigium, instrumentum confessionatum, quod habet paratam executionem, sicut sententia.
Guardia, custodia.
Guardianus, custos.
Guardio, idem.
Guarentare, defendere.
Gastaldus, præfectus curiæ, vel prætoris, gubernator domus.
Gubernamen, gubernatio. *Ambros.*
Gubriolo, gubernator. *Isid.*
Guerra, bellum.
Gufa, vestis genus. *Gloss.*
Gulator, gulosus. *Gloss.*
Guna, vestis pellicea.
Gurgito, as, devoro, me impleo, satio. *Gloss.*
Gustabilis, qui gustari potest.
Gustamen, gustatio.
Gustarium, cibus ante prandium, vel inter cœnam & prandium.
Guttamen, guttarum casus. *Cathol.*
Gutterna, inflatio gutturis.
Guttia, cucurbita.
Guttim, guttatim.
Gutto, as, guttis stillo. *Gloss.*
Guttonarius equus, trepidarius, hoc est in gressu trepidans.
Guttosus, plenus guttis.
Guttulus, parvus guttur.
Guvia, vel Guina, vas vitreum, cucurbita ventosa.

Gymnasiarcha,

Gymnasiarcha, γυμνασιάρχης, exercitii præfectus.
Gymnastes, γυμναστὴς, præceptor exercitiorum, qui pueros exercet.
Gyna, γυνὴ, femina.
Gynæcocratia, γυναικοκρατεία, femineum dominium.
Gynæcomastum, muliebris mamma pinguedo præter naturam.
Gynæconomi, γυναικονόμοι, &
Gynæcosmi, γυναικόσμοι, qui feminarum cultum curarent.
Gynglimus, ginglymus.
Gypsatio, gypsi inductio.
Gypsator, qui gypsum inducit.
Gyratilis, qui gyrari potest.
Gyratio, in gyrum versio.
Gyrativus, gyratilis.
Gyrator, qui in gyrum vertit.
Gyrgathus, lectus, in quo mente amoti vincti asservantur. Item vas, in quod pistor coctos reponit panes.
Gyrgillo, as, gyrgillum ago.
Gyrgillus, lignum in transversa pertica mobile, ex quo funis cum situla in puteum demittitur. *Isid.*
Gyro, as, in gyrum ago.
Gyrovagus, vanus, instabilis.
Gyrgythium, γυργύθιον, locus in quo mente capti inclusi, vinctive asservantur.

H

HAba, olim pro faba.
Habenarius, qui habenas facit, aut vendit, aut regit.
Habenatus, habena ornatus.
Habituari, consuescere, *Cæl. Aurelian.*
Habus, teneris, splendidus.
Haceldama, ager sanguinis. Vox hebræa.
Hædiculus, hædillus.
Hæma, αἷμα, sanguis.
Hæmagogus, αἱμαγωγὸς, sanguinem ducens.
Hæmodia, αἱμωδία, dentium stupor.
Hæmophobus, αἱμοφόβος, sanguinem timens.
Hæmoptyicus, αἱμοπτυικὸς, qui sanguinem exspuit.
Hæmorrhœa, αἱμόρροια, fluxus sanguinis.
Hæmorrhoidalis, ad hæmorrhoidas pertinens.
Hæmorrhousa, αἱμορροοῦσα, femina fluxu sanguinis laborans.
Hæredito, as, hæreditatem consequor.
Hæresiotes, hæreticus, αἱρεσιώτης.
Hæsitatiuncula, levis hæsitatio.
Hagiographa, ἁγιόγραφα, sacra scripta.
Halæ, arum, oppida, quæ sale coquendo rem faciunt.
Halo, oscito. Item anheleo. *Gloss. Isid.*
Halias, adis, genus scaphæ piscatoriæ, ἁλιάς.
Halicarnassensis, Halicarnasseus.
Haliphlœus, ἁλίφλοιος, arbor glandifera, glandem ferens amarissimam.
Halitus, sole adustus. *Gloss.*
Halma, ἅλμα, saltus, saltatio.
Halmades, ἁλμάδες, olivæ muria conditæ.
Halmyrodes, ἁλμυρώδης, salsuginosus.
Halosachne, ἁλοσάχνη, lanugo, seu spuma arida maris.
Hamallus, qui mallatus, *h. e.* vocatus est in judicium.
Hamator, piscator. *Gloss. Isid.*
Hamaxa, ἅμαξα, currus.
Hamaxarius, qui plaustra conficit.
Hamaxæus, plaustralis, ἁμαξαῖος.
Hamaxicus, ἁμαξικὸς, plaustrarius, carpentarius.
Hamaxipodes, &
Hamaxopodes, ἁμαξόποδες, arbusculæ, in quibus rotæ versantur.
Harengus, genus piscis marini.
Harmation, lex quædam tibiæ, ἁρμάτιον.
Harmoge, ἁρμογὴ, junctura, commissura, compago.
Harmonice, adverb. cum harmonia, ἁρμονικῶς.
Harmosta, æ, m. ἁρμοστὴς, aptator, concinnator.
Harpagium, vas aquale foraminosum herbis floribusque irrigandis, ἁρπάγιον.
Harpator, qui harpa musico instrumento canit.
Harpedone, ἁρπεδόνη, laqueus, quo aliquid arripitur.
Harpichordus, instrumentum musicum chordis instructum.
Hasla, arma arida.
Hastiludium, ludus, qui hastis fit.
Hastula, parva hasta.
Hauritor, qui haurit, haustor. *Petr. Chrysol.*
Haustorium, instrumentum ad hauriendum.
Hausto, as, sæpe haurio.
Hebdomadarius, coquus monasterii. Item qui per hebdomadam curam gerit vel monasterii, vel chori.
Hebdomadatim, per hebdomadas.
Hebdomarius, ἑβδομάριος, qui per hebdomadam cubiculum imperatoris custodit.
Hebris, lorica. *Gloss.*
Hecatebeletes, ἑκατηβελέτης, longe jaculans.
Hecatomphonia, ἑκατομφονία, sacrum a Messeniis institutum, cum quis centum hostes occidisset.
Hecatompedum, ἑκατόμπεδον, centum pedum spatium.
Hecatonarchus, ἑκατόνταρχος, centurio.
Hecatontarchus, ἑκατοντάρχης, centurio.

Hectapharmacum, ἑκταφάρμακον, medicamentum sex rebus constans ad pus extrahendum, & inducendam carnem.
Hectica, ἑκτικὴ, febris consuetudinaria.
Hedone, ἡδονὴ, voluptas.
Hedybia, placentarum jucundarum genus.
Hedysmata, ἡδύσματα, condimenta.
Hegemosyna, ἡγεμόσυνα, sacrificia pro felici itinere.
Hegeteria, ἡγητήρια, fici fructus.
Hegira, epocha Mahometis.
Hegumenus, ἡγούμενος, præfectus Monasteriorum.
Heliacus, ἡλιακὸς, solaris. Heliacus ortus est, cum stella solis radiis obtecta, ex occidente apparet. Heliacus occasus, cum sole accedente stella, quæ apparebat, occulitur.
Helice, inauris. Item capreolus, clavicula, pampinus. Item cincinnus capillorum. Item septentrio, ἑλίκη.
Helicteres, ἑλικτῆρες, inaures.
Hellanodices, ἑλλανοδίκης, judex certaminis.
Helleborandus, helleboro purgandus. *Cæl. Aurel.*
Hellenista, ἑλληνιστὴς, græca lingua utens.
Hellenotamiæ, ἑλληνοταμίαι, Græcorum quæstores.
Hemera, ἡμέρα, dies.
Hemerocœtus, ἡμεροκοίτης, fur nocturnus interdiu dormiens.
Hemerologium, ἡμερολόγιον, calendarium.
Hemicadium, vas dimidii cadi, ἡμικάδιον.
Hemicrania, ἡμικρανία, dolor dimidiæ partis capitis.
Hemicranici, qui hemicrania laborant, ἡμικρανικοί.
Hemicyclus, ἡμίκυκλος, semicirculus.
Hemimeris, ἡμιμερὴς, semipes in versu.
Hemiolium, ἡμιόλιον, navigium quod a puppi ad malum binis, ab eo ad proram unis remis agitur.
Hæmiopæ, tibiæ pueriles, minores perfectis.
Hemiplexia, ἡμιπληξία, morbus, quo dimidia corporis pars resolvitur: Apoplexia, ἀποπληξία, quo totum corpus percellitur.
Hemisextus, sextariolus.
Hemistichium, ἡμιστίχιον, dimidius versus.
Henotes, ἑνότης, unitas.
Henoticum, ἑνωτικὸν, edictum de unione Ecclesiarum.
Hepar, ἧπαρ, jecur.
Hepatitis, ἡπατίτις, vena ampla ex hepate emergens.
Hephæstus, Ἥφαιστος, Vulcanus.
Hepiolus, ἠπίολος, papilio lucernas circumvolitans.
Hepta, ἑπτὰ, septem.
Heptachordus, ἑπτάχορδος, septem habens chordas.
Heptachronus, ἑπτάχρονος, septem habens tempora.
Heptagonus, ἑπτάγωνος, septem habens angulos.
Heptapechys, ἑπταπῆχυς, septem habens cubita.
Heptapharmacum, ἑπταφάρμακον, medicamentum septem rebus constans.
Heptaporus, ἑπτάπορος, septem habens vada, per quæ transiri potest.
Heptastomus, ἑπτάστομος, septem habens ostia.
Heptateuchus, ἑπτάτευχος, septem habens volumina.
Heptatonus, ἑπτάτονος, septem fidibus constans.
Heptazonus, ἑπτάζωνος, septem habens zonas.
Heraldus, legatus.
Herbitium, locus, in quo herbæ nascuntur.
Heredito, hereditatem adeo.
Heribannum, pœna non obtemperantis edicto eundi in hostem.
Herbergium, hospitium paratum.
Heristallum, locus castrorum.
Heritudo, dominatus. *Gloss.*
Hermæa, festa Cretensium, in quibus servi mensæ accumbebant, dominis ministrantibus, Ἑρμαῖα.
Hermenia, ἑρμηνεία, interpretatio, expositio.
Hermeticus, a, um, ut Hermetica medicina.
Hermoglyphus, ἑρμογλύφος, statuarius.
Hermopolium, ἑρμοπωλεῖον, locus, in quo venduntur Hermæ.
Herodio, onis, &
Herodius, ii, ἐρωδιὸς, ardea, ardeola.
Herthemon, præcordia.
Hesychia, ἡσυχία, quies.
Hetæriarcha, ἑταιριάρχης, sodalitatis præses.
Hetæriarchia, ἑταιριαρχία, munus hetæriarchæ.
Heterognathus, ἑτερόγναθος, vorax.
Heteromaschala, ἑτερομάσχαλος, altera tantum parte manuleata.
Heteronymus, ἑτερώνυμος, diversum nomen habens.
Heteroscii, ἑτερόσκιοι, ab una tantum parte umbram habentes.
Hex, ἓξ, sex.
Hexaedrum, ἑξάεδρον, sexangulum.
Hexaemeron, ἑξαήμερον, spatium sex dierum.
Hexagium, sextula, ἑξάγιον.
Hexamilium, ἑξαμίλιον, murus in Isthmo corinthiaco sex passuum millia longus.
Hexaplus, ἑξαπλοῦς, sextuplex.
Hexapsalmus, ἑξάψαλμος, senio psalmorum.
Hexaptotus, ἑξάπτωτος, sex casus habens.
Hexasemos, ἑξάσημος, sex habens tempora. Grammatici.
Hexasteron, Pleiades, quæ sex sunt, ἑξάστερον.
Hiatio, hiatus.
Hierarcha, ἱεράρχης, sacer princeps.
Hierarchia, ἱεραρχία, sacer principatus.
Hierarchicus, ἱεραρχικὸς, ad hierarchiam pertinens.
Hierocomium, ἱεροκομεῖον, locus, in quo leprosi aluntur.
Hieroglyphus, ἱερογλύφος, qui sacra vel arcana sculpit.

Hieromonachi, ἱερομόναχοι, ſacerdotes monachi.
Hieroſolymita, &
Hieroſolymitanus, Hieroſolymarius.
Hierotheca, ἱεροθήκη, theca, vas, repoſitorium rei ſacræ.
Himerinus, ἡμερινός, circulus æquinoctialis.
Hin, menſura duum ſextariorum apud Hebræos.
Hinnito, frequenter hinnio. Gloſſ.
Hippagium, equorum ductio.
Hipparchia, ἱππαρχία, præfectura equorum.
Hipparchus, ἵππαρχος, magiſter equitum.
Hippaſia, ἱππασία, equitatio, equitatus.
Hippitare, oſcitare. Gloſſ. Iſid.
Hippomachia, ἱππομαχία, prælium equeſtre.
Hippophorbus, ἱπποφορβός, equorum paſtor.
Hippos, ἵππος, equus.
Hippotyphia, ἱπποτυφία, equinus faſtus, ferox ſuperbia.
Hircocervus, tragelaphus.
Hircomulgus, mulgens hircos.
Hiſtriculus, aliquantum hiſtrio. Gloſſ.
Hiſtorialiter, per hiſtoriam.
Hiſtoriola, &
Hiſtoriuncula, brevis hiſtoria.
Hitta, membrana in inguine muliebri.
Hittire, edere vocem canum feræ veſtigia indagantium: quæ hitta dicitur. Gloſſ.
Hodegeta, ὁδηγητής, dux viæ.
Hodienum, hodie etiam num.
Hodœporicon, ὁδοιπορικόν, itinerarium.
Hodos, ὁδός, via, iter.
Holcas, ὁλκάς, navis oneraria.
Holoberea, & Holovera, veſtis tota ſerica, aut purpureo colore tota tincta.
Holocauſtoſis, ὁλοκαύτωσις, holocauſtum.
Holoporphyrus, ὁλοπόρφυρος, totus purpureus. Iſidor.
Holos, ὅλος, totus.
Holoſiderus, ὁλοσίδηρος, totus ferreus.
Holovitreus, totus vitreus.
Homagium, ſubjectio, ſubjectionis ſignum.
Homer, genus menſuræ apud Hebræos.
Homerda, ſtercus hominis.
Homileta, ὁμιλητής, concionator.
Homileticus, ὁμιλητικός, concionatorius.
Homilia, ὁμιλία, concio.
Hominium, clientela, ſacramentum.
Homocentricus, qui eſt ejuſdem centri.
Homœologia, ὁμοιολογία, oratio tota unius coloris.
Homœoſis, ὁμοίωσις, ſimilitudo.
Homœuſios, ὁμοιούσιος, qui eſt ſimilis naturæ.
Homogalactes, ὁμογάλακτες, collactanei.
Homogeneus, congener, ὁμογενής.
Homogenia, cognatio.
Homologare, ὁμολογεῖν, confiteri.
Homologus, ὁμόλογος, conſentaneus, conveniens.
Homonymia, ὁμωνυμία, communio nominis.
Homonymicus, ὁμωνυμικός, commune habens nomen.
Homonymon, ὁμώνυμον, quod eſt ejuſdem nominis.
Homonœa, ὁμόνοια, concordia.
Homophaſis, ὁμόφασις, petitio principii.
Homotonus, ὁμότονος, febris continua.
Homoypni, ὁμόυπνοι, domeſtici, contubernales.
Honoroſus, valde honoratus.
Hoplochriſma, ὁπλόχρισμα, unguentum armarium.
Horalis, horarius. Venant. Fortun.
Horoſcopalis, &
Horoſcopicus, ad horoſcopum pertinens. Fulgent.
Horomaſdes, bonus dæmon, apud Chaldæos.
Horos, ὅρος, finis, terminus.
Horrende, horrendum in modum.
Horripilatio, horror capillorum.
Horripilo, præ horrore mihi capilli arriguntur. Gloſſ.
Hortatiuncula, brevis cohortatio.
Hortellus, hortulus.
Hortilio, hortulanus. Gloſſ. Iſid.
Horula, parva hora.
Hoſanna, ὡσαννά, ſalutem affer, vel præſta.
Hoſpiticida, qui hoſpitem occidit. Gloſſ.
Hubiola, lupulus ſalictarius.
Huma, aquilæ genus optimi ominis, apud Perſas.
Humanatio, incarnatio.
Humano, as, hominem facio.
Humerulus, parvus humerus.
Humicuba, humi cubans, ſcortum.
Humicubatio, humi dormitio.
Humiditas, humor.
Humipes, ſponſa dicta, quod rheda non veheretur.
Humipeta, humum petens.
Huſo, piſcis in Danubio ſpinis carens.
Hyalotheca, ὑαλοθήκη, officina vitraria.
Hyalurgica, ὑαλουργική, ars vitraria.
Hyalurgicum, ὑαλουργικόν, officina vitraria.
Hyalurgus, ὑαλουργός, vitrarius artifex.
Hycca, ὕκκη, piſcis genus.
Hydericus, ὑδερικός, hydropicus.
Hyderus, ὕδερος, hidrops.
Hydor, ὕδωρ, aqua.
Hydragogus, ὑδραγωγός, aquam extrahens.
Hydrelæum, ὑδρέλαιον, oleum aquæ miſtum.
Hydrocephalea, ὑδροκεφάλαια, capitis dolor ex aqua intercute.
Hydrocephalus, ὑδροκέφαλος, tumor cutis in capite ex humore collecto.
Hydrographia, ὑδρογραφία, aquarum deſcriptio.
Hydrologium, ὑδρολόγιον, horologium ex aqua.
Hydromphalos, ὑδρόμφαλος, torpidi humoris collectio in umbilico.
Hydromyſtes, ὑδρομύστης, qui aquæ luſtrali præfectus templum introeuntes aſpergebat.
Hydrophanta, ὑδροφάντης, aquilegus.
Hydrophantica ars, ars inveſtigandi aquarum ſcaturigines.
Hydrophorus, ὑδροφόρος, aquam portans.
Hydrophylax, ὑδροφύλαξ, aquæ & aquæductuum cuſtos.
Hydropiſmus, ὑδρωπισμός, hydrops.
Hydropota, ὑδροπότης, aquæ potor.
Hydrenterocele, ὑδρεντεροκήλη, hydrocele.
Hygiene, ὑγιεινή, methodus ſanitatem conſervandi.
Hygromyra, ὑγρόμυρα, unguenta liquida.
Hygrotes, ὑγρότης, humiditas, ſuccus.
Hyle, ὕλη, ſilva, materia.
Hymnidicus, hymnos canens, laudator. Alcim.
Hymnifico, hymnos cano, laudo. Commodian.
Hypagogeus, ὑπαγωγεύς, inſtrumentum, quo lapides expoliuntur.
Hyparchus, ὕπαρχος, præfectus, qui aliam ſuper ſe poteſtatem agnoſcit.
Hypatia, ὑπατεία, conſulatus.
Hypatus, ὕπατος, ſubſtant. conſul. Adject. ſummus, principalis.
Hypecauma, ὑπέκκαυμα, fomentum.
Hyper, ὑπέρ, ſuper.
Hyperaſpiſtes, ὑπερασπιστής, ſatelles, cuſtos corporis qui clypeo protegit.
Hyperberetæa, ὑπερβερεταῖα, ſerotina, quæ vix extremo autumno maturescunt.
Hyperberetæus, October apud Macedones.
Hyperbibaſmus, ὑπερβιβασμός, eſt, cum accentus in aliam a ſua ſyllabam transfertur.
Hyperbolice, ὑπερβολικῶς, per hyperbolem.
Hyperbolicus, ὑπερβολικός, ſuperjaciens.
Hyperbolus, ὑπέρβολος, lapis, qui collo noxiorum alligabatur cum aquis mergebantur, apud Athenienſes.
Hyperpaſſilium, locus, per quem neceſſario tranſitur.
Hyperpyron, ὑπέρπυρον, nummi genus.
Hyperthesis, ὑπέρθεσις, dilatio, procraſtinatio, fruſtratio.
Hypertimon, ὑπέρτιμον, tributi genus.
Hypertimus, ὑπέρτιμος, titulus Metropolitani.
Hypnoticus, ὑπνωτικός, ſomnum inducens.
Hypobolicus, ὑποβολικός, adjectitius.
Hypobolum, ὑπόβολον, dotis incrementum, adjectio ſuper dotem.
Hypochondriacus morbus, quo laborant hypochondria.
Hypochondrion, ὑποχόνδριον, pars humani ventris ſub coſtis ſpuriis.
Hypocleſion, ὑποκλέσιον, qui Imperatoris partes in Eccleſia obibat.
Hypoclunes, carnes ſub clunibus.
Hypocriſis, ὑπόκρισις, ſimulatio.
Hypocrita, ὑποκριτής, ſimulator.
Hypocriticus, ὑποκριτικός, ſimulatorius.
Hypodema, ὑπόδημα, &
Hypodeſis, ὑπόδεσις, calceus.
Hypodiaconus, ὑποδιάκονος, ſubdiaconus.
Hypodiaſtole, ὑποδιαστολή, ſubdiſtinctio, interpunctio.
Hypogaſtrium, ὑπογάστριον, aqualiculus, imus venter.
Hypoglottis, ὑπογλωττίς, caruncula, quæ in oris fundo linguæ adhæret.
Hypogonatium, ὑπογονάτιον, pulvillus ſub genibus orantium.
Hypomnematicus, ὑπομνηματικός, ad memoriæ ſubſidium pertinens.
Hypomnematiſmus, ὑπομνηματισμός, res memoriæ cauſa litteris mandata.
Hypophora, ὑποφορά, objectio.
Hypopion, ὑπώπιον, ſugillatio ſub oculis.
Hypopodium, ὑποπόδιον, ſcabellum, quod pedibus ſupponitur.
Hypopompi, ὑποπομποί, productores, comites.
Hyposphagma, ὑπόσφαγμα, ſanguinis ſubter cutem diffuſio ex ruptura venæ, vel fuſtis ictu.
Hypothema, ὑπόθημα, baſis, fultura. Gloſſ.
Hypothetice, ὑποθετικῶς, conditionaliter.
Hypotheticus, ὑποθετικός, conditionalis. Prologus hypotheticus, qui totius rei argumentum continet.
Hyſtera, ὑστέρα, matrix. Item ſecundinæ.
Hyſterologus, ὑστερολόγος, qui prius dicit, quod poſterius eſt. Item qui poſteriore loco verba facit.
Hyſteros, ὕστερος, ultimus.

I A

IAbora, mandragora.
Jactatorium, machina bellica ad jaciendum, baliſta.
Jactualis, jacturam efficiens. Gloſſ.
Jacturarius, qui frequenter jacturam facit.
Jaculamen, jaculatio.
Jameum, bitumen e Babylone invectitium.
Janualis, ad Janum pertinens.
Iatronices, ἰατρονίκης, medicorum victor. Suid.

Iatrus,

Iatrus, ἰατρὸς, medicus.
Ibalia, metas habentia.
Ibce, animal ex duobus diversæ speciei genitus.
Iberæ, nenia, cantilenæ nutricum ad placandos infantes.
Icanoti, milites optimates dignitate, qui cohortem habuere.
Ichia, instrumentum demortuo fetui extrahendo.
Ichor, ἰχὼρ, saniei species.
Ichthyographus, ἰχθυογράφος, qui de piscibus scribit.
Ichthyopola, ἰχθυοπώλης, piscium venditor.
Ichthyopolium, ἰχθυοπώλιον, forum piscatorium.
Ichthyotrophium, ἰχθυοτροφεῖον, vivarium piscatorium.
Icium, quasi caltus, nullo remanente.
Icona, & Iconia, εἰκὼν, imago.
Iconium, figneculum, typus, quo forma nummi exprimitur, Item locus ubi moneta formatur.
Iconoclasta, εἰκονοκλάστης, qui imagines frangit.
Iconolatra, εἰκονολάτρης, qui imagines superstitiose colit.
Iconomachus, εἰκονομάχος, qui imagines oppugnat.
Iconomus, οἰκονόμος, œconomus.
Icosiedrum, εἰκοσάεδρον, angulos solidos viginti habens.
Ictericia, morbus regius.
Identicum, idem.
Identificor, idem fio.
Identitas, eadem natura. *Sarisber.*
Idiocaballus, proprius equus. *Gloss.*
Idiocratoria, proprium imperium.
Idioma, ἰδίωμα, proprietas. Item lingua, dialectus.
Idiomelum, ἰδιόμελον, canticum alicui festo proprium.
Idiotice, indocte, imperite.
Idololatricus, ad idololatriam pertinens.
Idolomania, εἰδωλομανία, furor circa idola.
Idolopœia, εἰδωλοποιΐα, cum mortuos loquentes inducimus.
Idolothysia, εἰδωλοθυσία, immolatio, quæ fit idolis.
Idoneitas, habilitas.
Idoneo, as, idoneum reddo.
Jecoralis, ad jecur pertinens.
Jecorificus, jecoris vitio laborans.
Jehova, nomen proprium Dei, apud Hebræos.
Igia, ὑγεία, salus, bona valetudo; item dea bonæ valetudinis.
Ignare, cum ignorantia.
Igneo, as, ignitus fio.
Ignibolum, turibulum. *Cathol.*
Ignominis, ignobilis.
Ignos, ignotus.
Ileum, εἰλεὸς intestinorum omnium longissimum, a jejuno incipiens.
Iliacus, εἰλεακὸς, ad ileon intestinum pertinens.
Iliades, εἰλάδες, contorta lora.
Illatoli, seu vocantes convivas.
Illatores, qui monstrum introducebant judicia.
Illecebro, as, allicio, illicio.
Illigamentum, alligatio. *Salvian.*
Illis fas, illicet. *Gloss. Isid.*
Illuminabilis, qui illuminari potest. *Claud. Mamert.*
Illusorium, ludibrium. *Gloss.*
Illusorius, illudens.
Illustratrix, quæ illustrat. *Sarisber.*
Illusus, us, illusio.
Imedus, carmen sæculare.
Imæum, carmen aquilegum, & molæ versatorum.
Imaginabilis, quod imaginari possumus.
Imarmene, εἱμαρμένη, fatum, sors.
Imaretium, templum grandius.
Imatium, ἱμάτιον, peculiare genus vestis secularium.
Imbracteo, bracteæ includo. *Gloss.*
Imbreviator, qui in breves, seu pittacia refert.
Imbreviatura, protocollum. *Scribun.*
Imbrevio, in breves, *h. e.* commentariolos refero, rerum summas continentes.
Imbrialis, imbricus. *Cæl. Aurel.*
Imbricamentum, opus imbricatum.
Imbriciosus, imbrifer.
Imbroumati, qui cibum fastidiunt.
Imbulus, locus spatiosus ad ambulandum. *Isid.*
Immadido, as, madido. *Ambros.*
Immagistratus, in honore positus.
Immassare, in massam redigere, subigere, macerare.
Immateriatus, &
Immaterialis, qui materia caret.
Immediate, sine medio.
Immediatio, privatio medii.
Immediatus, sine medio, contiguus.
Immemoratio, oblivio.
Immense, infinite.
Immensurabilis, quem metiri non licet. *Salvian.*
Immensuratim, sine mensura. *Id.*
Immensuratus, non mensuratus.
Immobiliter, sine motu, firme.
Immolatitius, qui immolatur.
Immolatrix, quæ immolat.
Immulior, inædifico.
Immorantur, sine mora. *Gloss.*
Immoratio, mora.
Immorigerus, non obediens.

Immorosus, jejunus. *Gloss.*
Imparate, temere.
Imparatio, temeritas. *Marcell. Empir.*
Imparitas, imparilitas.
Impare, capere. *Gloss. Isid.*
Impausabilis, non cessans. *Fulgent.*
Impausabiliter, non cessando, continue. *Cæl. Aurel.*
Impedimentosus, impedimentis plenus. *Cassiod.*
Imperforatus, ἄτρητος.
Imperirabilis, imperviùs.
Imperitabundus, frequenter & arroganter imperitans.
Imperspicabilis, imperspicuus.
Impesa, impensa.
Impetejus, impetuosus.
Impetiginus, impetiginosus.
Impetix, igis, impetigo.
Impigrens, quem non piget. *Cæl. Aurel. Acut. 3. 11.*
Impigrabilis, impiger. *Gloss.*
Impiissime, admodum impie.
Impilare, cædere, impugnare. *Pap.*
Implagium, aere minus. *Isid.*
Implanator, impostor, seductor.
Implano, seduco, fallo, decipio.
Implebilis, qui impleri potest. *Cæl. Aurel.*
Implementum, impletio.
Implicate, implicite, perplexe.
Implicatrix, quæ implicat. *Gloss.*
Impluatus, pluvia madefactus.
Impœnitentia, pertinacia in male facto.
Impopularis, inusitatus. *Pap.*
Imporcare, porcas in agris facere. *Gloss.*
Importatio, invectio.
Impræstatio, non præstatio.
Impremia, delineatio. *Gloss.*
Impressibilis, in quo imprimi aliquid potest.
Impressor, qui imprimit.
Impridie, pridie.
Improportionatus, Inconveniens.
Improspicuus, improspectus. *Gloss.*
Impudorata, impudenter.
Impudoratus, impudens.
Impulsrix, quæ impellit. *Non. 2. 631.*
Impurate, impure.
Impurimus, impurissimus. *Gloss.*
Impuro, as, impurum reddo.
Inabbreviare, in breve redigere.
Inaccusabilis, qui accusari non potest.
Inadæquate, inæqualiter.
Inadæquatus, inæqualis, non plene respondens.
Inadvertentia, inconsiderantia.
Inanesco, inanis fio.
Inanimo, as, animos addo.
Inanitio, actus exhauriendi.
Inantea, antea.
Inateres, ἀνάτερες, quæ duobus aut pluribus nupserunt fratribus.
Inauguralis, ad inaugurandum pertinens.
Incan gania, primigenia. *Pap.*
Incantatrix, maga, saga.
Incapito, as, incepto. *Gloss.*
Incarceratio, in vincula conjectio.
Incarceratus, in vincula conjectus.
Incarcero, in carcerem conjicio.
Incardium, medulla, corculum. *Theod. Priscian.*
Incarnatio, ἐνσάρκωσις.
Incaseatus, instar casei coagulatus. *August. l. 9. Confess. c. 3. ex Psalm. 67. v. 16* ubi: Mons coagulatus, mons pinguis.
Incastratura, commissura, compactio.
Incastus, non castus, impurus. *Gloss.*
Incensior, Incensissimus, gradus τῷ Incensor.
Incensivus, incendendi vim habens. *Mater.*
Incensorium, acerra.
Incertitudo, incertum.
Incibare, cibum porrigere. *Vet. Scholiast. Juvenal.*
Incinctus, non cinctus. Prægnans dicitur incincta, quia tumescentem uterum cingere non potest.
Incinefactus in cinerem redactus.
Incineratio, actus incinerandi.
Incinero, as, in cinerem redigo.
Incippat, illudit. *Gloss. Isid.*
Incippo, as, in cippo inscribere.
Incitabilis, qui incitari potest.
Incitamen, incitamentum.
Inclusia, genus tunicæ interioris.
Incognoscibilis, qui cognosci non potest.
Incoinquinatus, non inquinatus.
Incolor, decolor. *Gloss.*
Incoloratus, sine colore.
Incommotus, stabilis, firmus.
Incommunicabilis, non communicabilis.
Incompactus, disjunctus.
Incompatibilis, qui simul stare nequit.
Incomperendino, dilato, differo. *Gloss.*
Incompetens, inconveniens.

Incomple-

Incomplebilis, incompletus.
Incomplexus, simplex.
Incompos, impotens.
Inconcessum temen, nuptiæ illicitæ. Gloss.
Inconditus, non conditus: a condio.
Inconfusibilis, qui non confunditur.
Inconscientia, insciientia, conditio ejus, qui non est conscius.
Inconsonanter, incongruenter.
Inconsutilis, non consutus.
Incontaminabiliter, incorrupte.
Inconvulsus, non convulsus. Boeth.
Incoprio, as, stercore fœdo: & translate conviciis infesto.
Incrassentia medicamenta, quæ humores crassiores reddunt.
Incrassatus, saginatus.
Incrementor, cresco.
Increpator, objurgator. Gloss.
Incrocaei, croco aspergi.
Incubina, concubina.
Incudo, is, cudendo imprimo.
Inculpabiliter, inculpatim. Sarisber.
Inculpo, as, accuso.
Incunctans, non cunctans. Paulin. Petrocor.
Incurabilis, insanabilis. Fulgent.
Incuriositas, incuria. Cassiod.
Incussor, qui verbera incutit. Paulin. Petrocor.
Indeflebilis, indefletus. Gloss.
Indepisco, acquirere, invadere.
Indefinens, non definens, continuus.
Indicibilis, ineffabilis. Sarisber.
Indiculus, epistola sine sigillo.
Indigeries, indigestio.
Indigestibilitas, idem. Petr. Chrysol.
Indirecte, oblique.
Indisciplinatus, &
Indisciplinosus, disciplina carens.
Indissociabiliter, indissolubiliter.
Individue, indivisibiliter.
Indocibilis, indocilis.
Indoamis, insomnis. Gloss.
Indubiæ, indumenta. Gloss. Isid.
Inductitius, qui inducitur. Gloss.
Inductor, qui inducit. Gloss.
Indusiatus, scoatus.
Indulcoro, as, indulco.
Indumina, indumenta. Pap.
Induratio, indurandi actio.
Indurator, qui indurat. Gloss.
Induero, induresco.
Industriare, docere. Gloss. Isid.
Indystria, industria.
Inedax, non edens: vel non edax. Gloss.
Inefficientia, inefficacia.
Ineffrenatus, non effrenatus.
Ineloquax, inenarrabilis. Novatian.
Inemendatus, non emendatus.
Ineruditio, eruditionis carentia.
Inescatorium, esca, illecebra. Sarisber.
Inexercitabilis, qui non exercetur. Vet. Interpr. Irenæi.
Inexpiabiliter, sine expiatione.
Inexpiatus, non expiatus.
Inexterminabilis, qui exterminari non potest.
Infallibilis, verus, certus.
Infatigabiliter, sine fatigatione.
Infatuatus, Faunorum ludibriis agitatur, vulgo dæmoniacus.
Infectorium, officina tinctoris.
Infenditor, defensor. Gloss. Philox.
Infernia, inferna loca. Gloss.
Infertilitas, sterilitas. Gloss.
Infertor, qui infercit. Gloss.
Infestus, illatus. Isid.
Infellumino, mare latrocinio infesto.
Infibulatio, fibulæ connexio.
Inficio, inficior.
Infidibulum, vas oris angustioris.
Infiduciare, oppignerare. Gloss. Isid.
Infiscor, fisco regio applicor.
Inflator, qui inflat. Gloss.
Informaceus, panis, qui duab. tabulis circumdatus, infercitur.
Infortiatum, titulus tomi secundi Digestorum.
Infortuno, as, infortunatum reddo. Gloss.
Infrascapularis, infra scapulas situs.
Infrendes, pueri sine dentibus.
Infrontate, impudentes. Fulgent. Planc.
Infrugifer, infructuosus. Vet. Scholiast. Horat.
Infrunitus, &
Infulinnicatus, impollutus. Gloss.
Infuso, as, fuso involvo.
Infusorium, vas, quo oleum lucernis infunditur.
Ingeniarius, machinarius.
Ingeniculatio, actus ingeniculandi.
Inglutinatus, non glutinatus. Gloss.
Inglutio, deglutio. Constantin. Afer.
Ingranare, granum in horreo condere.
Ingratius, Ingratissime, gradus mi Ingrate.
Ingravidu, gravido.
Ingrusia, ficus venenatus.
Inharundolatio, collectio harundinum.
Inheredare, heredem facere.
Inhereditare, hereditatem capere.
Inhibæ arte, insertæ, advertæ.
Inhibitor, exactor, quasi inhibens lites. Cathol.
Inhonorabilis, inhonorus.
Inhonores, honores.
Inintelligibilis, non intelligibilis. Ambros.
Inisiæ, ligulæ, quæ connectuntur ante pectus.
Initiatrix, quæ initiat. Salvian.
Innatabilis, innabilis.
Innatatio, natatio.
Innaturalis, non naturalis.
Innervis, enervis.
Innocia, innocentia.
Innominatus, non nominatus. Sarisber.
Innotescentia, notitia. Sarisber.
Innovator, renovator. Gloss.
Innox, ocis, innocens. Gloss.
Inobediens, non obediens.
Inobedientia, detrectatio, contumacia.
Inobedio, non obedio.
Inofficiose, contra officium.
Inofficiositas, declinatio ab officio.
Inquassatus, non quassatus. Gloss.
Inquietitas, inquietudo.
Insadiat, denigrat. Gloss.
Insalubritas, pestilentia.
Insanabiliter. Marcell. & Faust. in libello precum ad Impp.
Insanctus, non sanctus. Gloss.
Insapiens, insipiens. Gloss.
Inscensor, miles classiarius, qui navem inscendit.
Inscindo, scindo. Petr. Chrysol.
Inscriptilis, qui litteris comprehendi & scribi non potest.
Insecus, prope. Gloss.
Insedabilis, qui sedari non potest.
Insedulus, non sedulus. Gloss.
Insemitatio, locus invius. Gloss.
Insenescibilis, senectutis expers.
Insensatus, stupidus.
Insensibilitas, stupor.
Insensitivus, sensu carens.
Insepelibilis, qui sepeliri non potest, aut non debet.
Insertitius, insititius.
Insertorium, lorum, quo scutum apprehenditur.
Insiciale, jus ex insiciis. Gloss.
Insico, inseco, cædo.
Insignitas, nobilitas.
Insignium, insigne.
Insipide, insipienter.
Insobria, Insubria.
Insomnietas, insomnia, Plin. Valer. & Theod. Priscian.
Inspisso, as, spisso, denso.
Insplendesco, splendeo. Gloss.
Institrix, ancilla, quæ pro domina negotiatur.
Instramentum, stratum.
Instricatus, vulneratus. Gloss.
Instrumentalis, ad instrumentum pertinens.
Insuasus, non suasus. Gloss.
Insubulare, perforare. Isid.
Insubulatus, perforatus. Cathol.
Insulo, as, in insulam converto.
Insultus, us, assultus, molestia.
Insummo, as, perficio. Onomast.
Intartizare, pervertere. Pap.
Intectamentum, tegumentum. Gloss.
Integriter, integre.
Intellectivus, intelligendi vim habens.
Intellunes, folles lucernarum. Isid. Gloss.
Intensive, intente.
Intensans, intendens, augens.
Intentatilis, qui tentari nequit. Gloss.
Intentator, qui non tentet. Item qui tentat.
Intentionalis, qui in voluntate habetur.
Interamnia chora, regio inter amnes. Gloss. Isid.
Interatus, intus positus, & in visceribus.
Interciere, sequestrem esse. Item apud sequestrum deponere.
Intercilium, spatium inter cilia. Gloss.
Interclumen, intercisio. Gloss.
Intercostalis, qui est inter costas.
Intercutaneus, intercus.
Interdiarius, qui interdiu fit. Gloss.
Interdictorius, interdicens. Salvian.
Interfines, ium, interjecti fines.
Interfinium, intersepimentum narium.
Intergeries, intergivus paries. Gloss.
Interlocutores, qui inter se loquuntur in dialogis.
Interlocutoria sententia, quæ non definit controversiam, sed aliquid obiter ad causam pertinens decernit.
Interlucesco, interlucere incipio.

Intermetium, spatium inter duas metas. *Gloss.*
Intermisse, sine intermissione.
Intermuraneus, intermuralis.
Internecido, qui falsum testamentum fecit, & ob id hominem occidit. *Isid.*
Internecidium, hominis occisio. *Isid.*
Internecies, internecio.
Interoctatio, pervigilium, excubiæ, pernoctatio.
Interosseus, inter ossa situs.
Interpassare, interfuere.
Interpedo, as, eo, ambulo.
Interpendium, compendium. *Gloss.* Item lancium æquilibrium.
Interpola, æ, m. qui interpolat.
Interpolamentum, interpolatio. *Claud. Mamert.*
Interpolio, interpolo.
Interpermium, interpretium.
Interpretatiuncula, brevis Interpretatio.
Interpretium, quod ultra pretium accipitur.
Interpungo, punctis distinguo.
Interrasor, qui interradit. *Gloss.*
Interrogamentum, interrogatio. *Gloss.*
Interruptor, qui interrumpit. *Gloss.*
Intersepia, intersepimentum. *Onomast.*
Intresepimentum, &
Intersæptum, quod intersepit.
Intersignium, locus inter duo signa.
Interstero, le, in medio tran.
Intertius, sequester tertius, quem duo sequuntur.
Interturria, loca inter turres.
Inthronizatus, in throno collocatus. *Sarisber.*
Intimidus, non timidus. Item valde timidus. *Saxo Grammat.*
Intimorate, cum timore, trepide. Item intrepide. *Interpr. Iren.*
Intitulo, titulo orno.
Intolerabilitas, intolerantia. *Gloss.*
Intomata, jumentorum tubera. *Onomast.*
Intortitium, funale.
Intosico, as, veneno inficio.
Intrarius, internus, intimus.
Intrinsecus, intrinsecus.
Intrinsecus, a, um, internus.
Intripola vestis, interpolis. *Isid.*
Introductorius, qui introducit. *Cassiod.*
Introitorius, ad introitum pertinens.
Intumeo, intumesco.
Invaliditas, invalentia.
Invariabilis, immutabilis.
Invariatus, non variatus.
Invectrix, quæ invehit. *Ambros.*
Investitura, introductio in possessionem.
Invide, invidiose.
Invidiola, parva invidia.
Invilito, vilem reddo.
Inviolabiliter, inviolate.
Inviscatio, visci conglutinatio.
Invisco, visco inficio.
Involator, fur. *Gloss.*
Inanimeo, &
Involumentum, involutio, involucrum.
Jocalia, monilia, gemmæ, anuli, aliaque ejusmodi pretiosa.
Jocator. *Vet. Lap.*
Jocista, qui jocatur. *Gloss. Isid.*
Jocularis, jocosus, jocularis. *Gloss.*
Joguvium, captivitas, servitus.
Ionthus, ἴονθος, tuberculum in facie. *Theod. Priscian.*
Jorsum, deorsum.
Josaccharum, saccharum aqua rosacea conditum.
Josum, deorsum.
Iper, vermiculi in vitibus nascentes, convolvuli, *ἶπες*.
Ipnocaustes, ἰπνοκαύστης, furnarius. *Gloss.*
Irene, εἰρήνη, pax.
Irenicus, εἰρηνικός, pacificus. Irenica, preces pro pace.
Iresione, ramus lana velatus, & habens omnigenos terræ fructus dependentes, ante januas ædium suspensus in honorem Apollinis, ad famem arcendam, εἰρεσιώνη.
Irina, meteorum instar iridis, sed non adeo magnum, & curvum.
Irmus, εἱρμός, hymnus, qui ante troparium concinebatur: ita dictus quia reliquorum, quæ canerentur, consequentia ab eo dependebat: ab εἴρω, necto.
Ireneum, placentæ genus, ab irenea dictum.
Ironicus, εἰρωνικός, ad ironiam pertinens, simulatus.
Irreconciliabilis, implacabilis.
Irrefragabilis, cui refragari non potest.
Irregularis, qui est extra regulam.
Irregularitas, enormitas.
Irregulariter, &
Irregulatim, sine regula.
Irreparabilitas, jactura irreparabilis.
Irreprehensibilitas, innocentia.
Irreprehensibiliter, sine reprehensione.
Irrepto, as, sæpe irrepo.
Irrisibilis, non risibilis.
Irritatrix, quæ irritat.
Irrugio, valde rugio.
Irrumpibilis, qui rumpi non potest.
Isagogicon, εἰσαγωγικόν, introductio.
Isangelia, ἰσαγγελία, nuntium annforme. Item judicium & accusatio proditorum, quorum crimina legibus non continentur.
Isangelus, ἰσάγγελος, Angelis par.
Isca, medulla nucis, quæ in ligno ipso continetur.
Ischæmata, ἰσχαίμων, sanguinem attenuantia, aut supprimentia.
Ischæmus, ἴσχαιμος, vim habens sistendi sanguinem.
Ischas, ἰσχάς, ficus arida.
Ischion, ἰσχίον, coxendix.
Ischnophonia, ἰσχνοφωνία, vocis exilitas.
Ischnotes, ἰσχνότης, gracilitas.
Ischola, schola.
Ischophnerus, saltatio in honorem Bacchi.
Ischuria, ἰσχουρία, urinæ suppressio ex morbo.
Ischyros, ἰσχυρός, fortis.
Isclaba, ἐσβασία, ingressus.
Isemerinos, ἰσημερινός, æquidialis, æquinoctialis.
Isis, emplastrum conferens in atra bili.
Isocee, pistris, ex quo primum fucia facta.
Isolos, ἀσόλος, insenitus.
Isonomia, ἰσονομία, æquabilis tributio.
Isopolitia, ἰσοπολιτεία, communis reipublicæ gerendæ cura.
Isosceles, ἰσοσκελής, æqualia habens crura.
Isostates, ἰσοστάτης, æqualitatis recognitor.
Isna, pisc a genus.
Iltre, lecte (*al.* recte.) *Gloss. Isid.*
Italiota, peregrinus in Italia habitans.
Itinero, as, iter facio. *Salvian.*
Iterativus, qui iteratur.
Ithymbus, ἴθυμβος, saltatio in honorem Bacchi.
Jubilatus, us, clamor rusticorum.
Jububa, genus herbæ.
Jucundatus, jucunditate affectus.
Jucundo, as, jucunditate afficio.
Judaizare, Judæorum mores sequi.
Judicatorium, locus, ubi judicatur. *Gloss.*
Judicatorius, judicialis.
Jugalitas, conjunctio, conjugium.
Jugulator, qui jugulat. *Salvian.* & *Gloss.*
Juncus, zaypha.
Julea, fidilia. *Gloss. Isid.*
Julebus, potio dulcis.
Jumentarium, stabulum jumentorum.
Juncata, lac concretum, & junco involutum.
Junctor, qui mulos jungit ad rhedam.
Junculus, parvus juncus. Item cibus ex opere dulciario ad similitudinem juncorum figuratus: vel lac coagulatum instar metæ formatum.
Jungula, Jangla, Jugla, habenæ jugales.
Junix, juvenca.
Junus, animal quoddam quadrupes.
Juristicus, scholasticus, legis peritus.
Juscella, jusculum.
Juscellarius, qui juscula facit.
Jussio, as, severe jubeo.
Jussor, qui jubet.
Justidium, tempus XXX. dierum, quod assignatur rebus repetendis.
Justificatio, actus justificandi.
Justificator, qui justificat.
Justinianeus, ad Justinianum pertinens.
Jusum, deorsum, giù.
Juxto, as, appropinquo.
Ixiæ, varices in cruribus, ἰξίαι.
Ixion, avis ex vulturum genere, colore albo.
Ixus, viscus, quo aves capiuntur, ἰξός.
Iyata, juxta.
Izane, vestis satyrica, ἰζάνη.

K V

KAji, crepidines molium, quibus flumina obserantur. Item cancelli.
Kopti, Ægyptii Christiani.
Kyrie eleison, Κύριε ἐλέησον, domine miserere.

L A

LAberna, ferramentum latronum, & furum. Item latro, aut qui filios alienos seducit. Item gladiator. *Gloss. Isid.*
Labilitas, facilitas labendi. *Sarisber.*
Labiolum, labellum.
Laboratorium, locus destinatus operi chymico.
Laboriositas, labor.
Labratum, osculum. *Gloss.*
Labronium, poculi genus.
Labsilis, labilis.
Labyzus, gummi genus myrrhæ simile, sed odoratius ac pretiosius.
Lacatismus, laqueus, decipula. *Gloss. Isid.*
Lacca, est quædam rubea seonibus lignorum fdiculis ioharror, sapore non ingrato.

Laccarius,

Laccarius, qui puteos & fossas effodit. *Gloss.*
Laccus, puteus, cisterna, lacus.
Lacebra, illecebra. *Adelhelm.*
Laceratrix, quæ lacerat.
Lacessitor, provocator. *Isid.*
Lachanopola, λαχανοπώλης, olerum venditor.
Lachanopolium, λαχανοπωλεῖον, forum olitorium.
Laciniata vestis, vestis sinuosa.
Laconice, λακωνικῶς, breviter, more Laconum.
Lactago, chamædaphne, herbæ genus.
Lactatum, potio ex lacte. *Isid.*
Lactena, malbum. *Gloss. Isid.*
Lacticinia, ovum, cibi ex lacte.
Lacticularius, &
Lacticulosus, parens, aut nihil lactis habens. *Gloss.*
Lactidiaci, qui circa umbilicum calce percussi sunt.
Lactiphagus, qui lacte vescitur.
Lactosus, lacteus, vel lacte plenus.
Lactumen, pustulæ in capite infantium nascentes.
Lacturius, porcellus nondum ablactatus.
Laculata vestis, quæ lacus quosdam quadratos habet intextos, aut pictos. *Isid.*
Lacunctula, parva lacuna.
Læmargia, λαιμαργία, gulositas, voracitas.
Læmargus, λαίμαργος, gulosus, vorax.
Læmuschiton, λαιμοσχάτων, præmium gladiatoris ob adversarium jugulatum.
Lagarus, larus, sabinensis.
Laicalis, ad laicos pertinens.
Laicalitas, laici conditio.
Laisus, sinus, gremium.
Laluge, λαλαγή, clamor, vociferatio.
Lalangia, &
Lalangula, crustula. *Gloss.*
Lambdoides, λαμβδοειδής, sutura in capite Λ figura.
Lamentator, qui } lamentatur.
Lamentatrix, quæ }
Lampadedromium, λαμπαδηδρόμιον, certamen currentium juvenum cum facibus, victore illo, qui primus lampada inextinctam pertulisset usque ad metam.
Lampadephoria, λαμπαδηφορία, lampadis gestatio, Item lusus, de quo in voce præced.
Lampado, onis, bulbus. *Theodor. Priscian.*
Lampetes, & Lampreta, genus piscis a lambendis petris.
Lampium, pulpitum analogium. *Gloss. Isid.*
Lamprotera, λαμπροτέρα, saltationis genus.
Landgravii, regionum, aut limitum Comites.
Landula, alauda.
Languitudo, &
Languitas, languor.
Laniator, lanius. *Gloss.*
Laniatorium, laniena.
Lanicus, laneus.
Lanilutor, fullo.
Lanipendens, lanæ mercator.
Lanium, laniena.
Lano, as, lanam produco.
Laoplanus, λαοπλάνος, dæmon popularis, impostor.
Lapotzas, vestis principum Constantinopolitanorum.
Lapicidinarius, &
Lapidicæsor, lapicida. *Gloss.*
Lappetum, locus lappis abundans.
Lapposus, lappis abundans.
Laqueo, as, illaqueo.
Larcus, vas vimineum, in quo feruntur carbones.
Lardarium, locus, ubi servatur lardum.
Largica, cosa.
Largimentum, largitio. *Fulgent.*
Laricinus, qui est ex larice.
Larigena, domi natus, domesticus.
Larignus, qui est ex larice.
Larus, λάρος, avis marina rapax.
Laryngotomia, λαρυγγοτομία, sectio laryngis.
Larynx, λάρυγξ, caput asperæ arteriæ. Item gula, guttur.
Lasanophorus, λασανοφόρος, lasanum portans.
Lascia, tractus lanæ. *Gregor. Turon.*
Laserculi, placentulæ.
Lasseo, lassus sum.
Lassia, mappa villosa.
Lassicius, mus.
Latebro, as, abscondo.
Lateraliter, a latere.
Laterani, satellites, qui Principis latus custodiunt.
Laterarius, qui lateres facit. *Gloss.*
Lateratim, ex utroque latere.
Latifico, as, latum facio.
Latiloquens, qui magna loquitur.
Latinius, Latinissime, gradus τοῦ Latine.
Lato, as, dilato, latum facio.
Latomus, λατόμος, lapicida.
Latria, λατρεία, cultus, obsequium, servitus religiosa.
Latriensis, qui latriam impendit.
Latura, vectura, & vecturæ merces.

Lavator, qui lavat. *Acron in Horat.*
Lavatorium, locus ad lavandum. *Gloss.*
Lavatorius, ad lavandum pertinens. *Scribon.*
Lavatura, lotura. *Constantin. Afer.*
Laudamentum, arbitrium, judicium, consilium. *Cujac.*
Laudemium, vel Laudimium, merces, quæ ab emphyteuta datur domino ob concessionem, aut renovationem emphyteuseos.
Laudidignus, laudabilis. *Gloss.*
Laudifico, laudo. *Gloss.*
Laudum, sententia, arbitrium. Item transactio.
Laudunæ, Ecclesiastica vasa. *Pap.*
Lavendula, herbæ genus.
Laureo, as, corono. *Barisber. & Petr. Chrysol.*
Laureolum, instrumentum chirurgicum, quo glandes, spicula, & hujusmodi extrahuntur.
Laurivorus, δαφνοφάγοι, laurum comedens: quod faciebant vaticinaturi, & chresmi.
Laurocerasus, arbor folio lauri, fructu ceraso simili.
Lauso, as, laudo.
Lausus, vel Losus, lessus.
Lautitas, lautitia. *Gloss.*
Lautule, aliquantum laute.
Lautulus, aliquantum lautus.
Lautumarius, sceleratus, & qui sæpe in carcere fuit.
Lauzanum, animal quoddam quadrupes.
Lazaroma, vestis mortualis.
Lazarus, homo recens mortuus.
Lazulus, lapis opacus, sapphiri coloris, aureis punctis distinctus.
Lazurium, color cæruleus.
Leberis, serpentis exuvium.
Lebias, λεβίας, piscis.
Lecanomantia, λεκανομαντεία, divinatio per pelvim.
Lecanomanticus, λεκανομαντικός, divinatorius per pelvim.
Lecanomantis, λεκανομάντις, divinator per pelvim.
Leccator, gulosus. Item mercator. *Gloss. Isid.*
Lecithopola, λεκιθοπώλης, ovorum, vel pisorum venditor.
Lecithopolis, λεκιθόπωλις, ovorum vel pisorum venditrix.
Lecithus, λέκιθος, vitellus, vel ovum. Item pisum.
Lectarius, qui lectos facit.
Lecticalis, qui lecticas facit. *Gloss. Isid.*
Lectionarium, liber sacrarum lectionum.
Lectisternium, stratio lecti. *Gloss. Isid.*
Lectrum, pulpitum, in quo legitur.
Lectuarius, ad lectum pertinens.
Lecythus, λήκυθος, ampulla.
Ledarium, ledinum, ledus, tunicula vilis æstiva, vetus.
Ledo, onis, maris æstuatio.
Legium, pulpitum, in quo legitur.
Leguminarius, qui legumina vendit. *Gloss.*
Leithund, canis ductor. Vox germanica.
Lema, lacrymarum fluxus, lippitudo, λήμη.
Lemosus, lippus.
Lenæon, ληναιών, Januarius.
Lenobates, ληνοβάτης, qui uvas in torculari calcat.
Lenticularia, cella ubi lenticulæ reconduntur.
Lention, linteum. Item cingulum sacerdotale.
Lentitas, lentitudo.
Lepadnum, lorum latum, quo equi collum ad jugum religatur, λέπαδνον.
Lepidites, lepor.
Leptocarya, λεπτοκάρυα, avellanæ.
Leptoludiæ, novæ pilæ.
Leptomericus, λεπτομερικός, tenuis. *Priscian.*
Leptynticus, λεπτυντικός, attenuandi vim habens. *Id.*
Lessa, machinæ bellicæ genus.
Lethargici, canes tacite mordentes, λήθαργοι.
Leuce, λεύκη, populus alba.
Leuciscus, piscis e mugilum fluvialium genere.
Leucochalcos, λευκόχαλκος, aurichalcum.
Leucoma, λεύκωμα, album oculi & ovi. Item quod Latini absolute album vocant.
Leucomænides, λευκομαινίδες, exigui pisciculi.
Leucon, λευκόν, album.
Leuconotus, λευκόνοτος, Libonotus, quasi albus Notus.
Leucoparyphos, λευκοπάρυφος, candidis vestibus indutus.
Leucophlegmatia, λευκοφλεγματίας ὕδρωψ, hydropis genus, albis maculis cute aspersa.
Leucopygi, λευκόπυγοι, molles, effeminati.
Leudis, is, vassallus, subditus.
Leviathan, balæna, magnus draco. Item dæmon.
Levifacio, leve facio. *Gloss.*
Leviga, instrumentum ad lævigandum, runcina.
Levio, as, leve facio. *Cathol.*
Levisticatum, potionis genus.
Levitonarium, dalmatica, qua Levitæ utuntur.
Leunculus, parvus leo.
Lexiarchicon, album, in quo nomina puerorum descripta erant, qui jam tutelæ suæ facti essent.
Lexicographus, λεξικογράφος, qui lexica scribit.
Lexicon, λεξικόν, liber vocum & dictionum.
Liæ, foramina, quæ in summo mali recipiunt funes.
Libatorium, crater, quo funditur libamen in sacris.
Libellarius, qui libellos defert.

Libel

Libellatici, qui idolis non quidem sacrificarunt, sed nomina per libellos dederunt.
Liberum, vasculum, quo oleum in sacris affundebatur.
Libitudo, libido, libitum, voluntas.
Libricola, librorum studiosus.
Librion, insigne.
Licentiatus, in studiis emeritus.
Lichanos meson, λιχανὸς μέσων, index mediarum, F fa ut. Lichanos hypaton, ὑπάτων, index præcipuarum, D la sol re.
Lichas, λιχὰς, palmus, h. e. spatium inter pollicem, & indicem extensos.
Liciatorium, lignum ubi licia involvuntur.
Licini, candelæ.
Licinus, a, um, qui cornua sursum habet crispata. Gloss.
Licius, negotiator: a licior, eris.
Licta, lites.
Liduna, recessus maris.
Liga, fœdus, societas.
Ligius, vassallus, subditus.
Lignarium, lignaria cella.
Lignesco, is, in ligni duritiem concresco,
Lignile, locus lignis reponendis.
Ligularis, qui ligulas facit.
Ligurius, gulosus, catillo, nepos. Gloss.
Liliasia, iridis quædam species, a similitudine lilii.
Liliastrum, planta lilii similis.
Limator, qui lima polit. Gloss. Cyrill.
Limatura, scobs. Gloss.
Limbellus, parvus limbus.
Limbulus, idem.
Limen, enis, λιμὴν, portus.
Limenophylax, λιμενοφύλαξ, custos portus.
Limentum, limus, item.
Liminium, servitium mortiferum, captivitas.
Limne, λίμνη, lacus, stagnum.
Limniscus, nota critica in recensendis auctoribus. Item virgula inter geminos punctos jacens. Isid.
Limositas, limus. Constantin. Afer.
Limpidare, limpidum facere. Marc.
Limpidatus, limpidus factus. Zeno Veronens.
Limpiditas, puritas. Octav. Horatian.
Linaria, officina lini.
Linctor, qui lingit. Gloss.
Lineator, qui lineas ducit.
Linificus, lini artifex.
Linimen, linimentum. Theod. Priscian.
Linocalamus, &
Linomyrus, &
Linospermon, sunt herbarum nomina.
Linostema, λινόστημα, vestis e lana & lino. Isid.
Linostolia, λινοστολία, idem.
Linosus, lino abundans.
Lintreator, linteo, lintearius.
Lipopsychia, λειποψυχία, animi deliquium.
Lippidus, lippus. Gloss.
Lipsana, orum, ex λείψανα, reliquiæ.
Liquaminarius, qui liquamina conficit. Gloss.
Liquasco, liquesco.
Liquatum, liquamen.
Liquefactio, liquatio, solutio.
Liquiritia, glycyrrhiza.
Liræ, arum, venæ grandes circa guttur, & jugulum.
Lista, linea, ora, limbus.
Lithanthrax, λιθάνθραξ, carbo lapideus.
Lithas, λιθὰς, lapillus, calculus.
Lithiasis, λιθίασις, calculi generatio in vesica. Item tuberculum candicans in palpebris.
Lithocolla, λιθόκολλα, glutinum lapidum.
Lythoglyphus, λιθογλύφος, lapidum sculptor.
Lithontripticus, a, nephriticus.
Lithos, λίθος, lapis.
Lithostracus, λιθόστρακος, lapis crustosus.
Lithotomia, λιθοτομία, lapidicina.
Lithotomus, λιθοτόμος, lapicida. Item chirurgus calculos extrahens a vesica.
Lithoxyla, λιθόξυλα, ligna lapidea anglica.
Lithurgus, λιθουργὸς, lapicida.
Litigatrix, quæ litigat.
Litigor, aris, litigo.
Litor, aris, lito, as.
Literatius, ad litteras pertinens.
Liturgia, λειτουργία, ministerium publicum.
Liturgicus, λειτουργικὸς, ad liturgiam pertinens.
Liturgus, λειτουργὸς, sacer minister publicus.
Livia, columba agrestis colore livido.
Livum, tectorium.
Lixa, æ, f. ancilla militum. Gloss.
Lixio, onis, aquarum portitor. Gloss. Isid.
Lixus, elixus.
Lobus, λοβὸς, infima auriculæ pars. Item partes extremæ hepatis. Item lupus apud Hispan.
Locabilis, qui locari potest.
Localitas, locus. Claud. Mamert.

Locatarius, conductor.
Lochia, λοχεῖα, purgamenta post partum.
Lœmodes, λοιμώδης, pestilens.
Logariastæ, qui publicos redditus tractabant.
Logarithmica, certa pars Arithmetices.
Logarithmus, certus numerus.
Logemporus, λογέμπορος, qui præter verba nihil affert.
Logisterium, λογιστήριον, locus ubi recensetur exercitus, & militi datur stipendium.
Logistice, λογιστικὴ, ars supputandi.
Logium, λόγιον, oraculum præsertim soluta oratione editum. Item locus judicii. Item collectio.
Logodædalus, λογοδαίδαλος, orator versutus, qui inania verborum ornamenta iactitat.
Logodipnum, λογοδείπνον, cœna verbis condita.
Logomachia, λογομαχία, pugna de verbis.
Logopœus, λογοποιὸς, qui falsa comminiscitur, mythologus.
Logotheta, λογοθέτης, qui rationem ponit.
Loliesco, in lolium degenero.
Lolietum, locus lolio abundans. Gulielm. Brito.
Loma, λῶμα, parvula fimbria, aut limbus.
Lomentarius, qui lomentum conficit.
Lonche, λόγχη, hasta. Item cultri genus in sacris adhibitum.
Longanimis, & Longanimus, patiens.
Longanimitas, patientia. Fulgent.
Longanimiter, patienter. Id.
Longifluus, longe fluens. Eugen. Toletan.
Longiloquus, diu loquens.
Longimetria, ratio quascumque metiendi lineas rectas.
Longiturnitas, diuturnitas.
Longiturnus, longinquus, diuturnus.
Loquacito, as, multum loquor.
Lordosis, λόρδωσις, incurvatio in anteriora.
Loricarius, qui loricas facit. Gloss.
Lorifer, loricam ferens, loricatus. Gloss.
Lotax, mendicus.
Lotiulentus, lotio inquinatus.
Lotrix, quæ lavat.
Lubricitas, lubricum.
Lucernarius, qui lucernam fert, vel facit.
Lucidulus, lucidior.
Lucido, as, lucidum facio. Chrysol.
Lucifico, illustro.
Lucigena, luce genitus.
Lucinium, myxus lucernæ.
Luco, as, silvam cædo.
Luctitor, sæpe luctor.
Lucubrum, quidquid ex arida materia est ad concipiendum ignem.
Lucuri, lucorum custodes.
Ludarius, ad ludum pertinens.
Ludices, meretrices. Isid. Gloss.
Ludotrophus, lanista: quasi ludum alens gladiatorium.
Lueculs, parva lues.
Lugium, luctus. Commodian.
Lumbarda, bombarda.
Lumbare, tegumentum lumborum.
Lunaticæ, arum, quæ fiunt plenilunio.
Lunista, Lunæ peritus.
Lunus, crocus, quem publice habent servi.
Lupanarius, lupanaris dominus.
Luparius, luporum venator.
Lurcinor, aris, lurcor.
Luride, obscure.
Luscitus, myops.
Lusculus, aliquantum luscus.
Lusitanicus, Lusitanus.
Lusorium, amphitheatrum, ubi gladiatores pugnant. Item sedes ludentium.
Lustrabilis, spectabilis. Gloss.
Lustrica, aspergillum.
Lutbus, fratres mariti. Gloss.
Lutatio, oblinitio luto facta in operationibus chymicis.
Luter, vas ad lavandum, pelvis, λουτὴρ, ἦρος.
Lutium, lotium.
Lutracus, balnearii.
Luxatio, luxatura. Gloss.
Luxor, aris, luxaturam patior.
Lycanthropia, λυκανθρωπία, rabies lupina, genus melancholiæ.
Lycanthropus, λυκάνθρωπος, qui lycanthropia laborat.
Lyce, λύκη, lux prima solem præcedens.
Lychnæus, λυχναῖος, lapis pellucidus.
Lychnaptes, λυχνάπτης, qui accendit lucernam.
Lychnia, λυχνία, dioptra ad lychni modum suspensa.
Lychnicum, λυχνικὸν, vespertinum tempus, quo lucernæ accenduntur.
Lychnidium, λυχνίδιον, lucernula.
Lychnium, λυχνεῖον, candelabrum.
Lycoctonon, λυκοκτόνον, genus aconiti lupos occidentis.
Lycopantheros, λυκοπάνθηρος, animal lupum & pantheram referens.
Lycophili, λυκόφιλοι, suspecti amici.
Lycophilia, λυκοφιλία, lupina amicitia.
Lycopodes, λυκόποδες, tyrannorum satellites.

Lyc-

Lympheones (*melius* Nymphæones) νυμφαιῶνες, antra Nympharum: item officinæ & fabrica artium.
Lypofologus, aliis maledicendo molestus.
Lyræ, λύραι, nugæ.
Lysidicus, λυσίδικος, qui omnia jura dissolvit.
Lysigamus, λυσίγαμος, nuptias solvens.
Lysipoois, λυσιπονία, laboris & lassitudinis solutio.
Lysis, λύσις, solutio.
Lyssa, λύσσα, rabies canum sub Caniculam.
Lyta, λύτης, solutor. Lytæ apud JCtos sunt, qui juris nodos, & legum ænigmata solvunt.
Lyteria, λυτήρια, solutoria signa, morbi magni solutionem præcedentia.
Lytiersis, cantilena messorum.
Lytrosis, λύτρωσις, redemptio.

M A

MAcaria, μακαρία, locus beatæ vitæ. Item beatitudo.
Macarius, μακάριος, beatus, felix.
Macariotes, μακαριότης, beatitudo.
Macarismus, μακαρισμός, idem.
Macella, genus teli non macrons: sicut Digella, quæ utrinque sædit. Item sepeum, clausura.
Macellulum, parvum macellum.
Maceratura, maceratio. *Novell.* 15. *Theodos.* & *Valent.*
Machæron, viridis compositio medicamentosi contra morbos articulares.
Machæropœus, μαχαιροποιός, faber machærarum.
Machæropola, μαχαιροπώλης, machærarum venditor.
Machæropolium, μαχαιροπωλεῖον, locus, ubi machæræ venduntur.
Machemor, December lingua byzantina.
Mache, μάχη, pugna, prœlium.
Machi, impii, perditi.
Machil, tunica talaris hyacinthina, habens tintinnabula multa.
Machir, cibus.
Macholus, horreum sine tecto.
Macro, macer fio.
Macro, as, macrum reddo.
Macrochir, μακρόχειρ, longimanus.
Macrocensa, longinquus recessus.
Macrocosmicus, ad macrocosmum pertinens.
Macrocosmus, μακρόκοσμος, magnus mundus.
Macrocoronæ, longæ coronæ.
Macropnœa, μακροπνοια, magna respiratio.
Macroscopion, μακροσκόπιον, instrumentum, quo longe prospicimus.
Mactrismus, saltationis genus.
Madarosis, μαδάρωσις, glabrities, morbus quo defluunt capilli.
Malefactio, actus malefaciendi. *Octav. Horatian.*
Mæmacterium, μαιμακτηριών, September.
Mæotrum, μαίωτρον, præmium, quod datur obstetrici.
Mæsonice, dicteria petulantius jactata: a quodam Mæsone histrione Megarensi.
Mafortes, operimentum capitis mulierum. *Gloss. Isid.*
Mafortium, & Mafurtium, idem.
Magadium, instrumentum musicum, tabula quadrata leviter convexa, in qua tenduntur fides. Item ea pars citharæ, ubi fit percussio chordarum manu dextera.
Magador, aris, dicitur de bilinguibus, qui eodem ore laudant & vituperant, blandiuntur & objurgant.
Magas, adis, μαγάς, magadium.
Magdalia, æ, quasi furfur & purgamentum manuum.
Mageirema, μαγείρημα, ferculum ciborum.
Magemæ, insidiæ magicæ.
Magirus, μάγειρος, coquus.
Magistellus, villa magistri.
Magisteria, æ, dignitas magistri.
Magistrantia, herbæ genus.
Magmatarius, qui magmata facit.
Magnævus, longævus. *Gloss.*
Magnanimiter, magno animo.
Magnificium, res magnifica. *Gloss.*
Magniloquax, magniloquus. *Gloss.*
Magodus, μαγῳδός, qui cantu magum refert.
Magyrisse, lebes. *Gloss.*
Maholum, mahalus.
Maja, amita, avia, matertera, nutrix. Item genus cancrorum marinum.
Majestaticus, ad majestatem pertinens.
Majorennis, qui adultus factus tutore non indiget. JCti.
Majulium, edulii genus, quod mense Majo potissimum fiebat.
Malabathrinus, ex malabathro factus.
Malacostracos, μαλακόστρακος, mollem habens testam.
Malaginum, genus emplastri.
Malandria, vulnera circa cervices equorum.
Malasium, pomarium. *Isid.*
Malce, resolutio membrorum ex frigore, aut nimio labore, μάλκη.
Malebarbis, & Malibarbis, malam, seu rarem admodum habens barbam.
Maledis, maledicus. *Vet. lap.* apud *Gruter. pag.* 410. *n.* 5.
Maleformis, deformis. *Gloss.*
Maleforus, Septembre apud Byzantinos.
Malicordis, qui malo corde est. *Gloss.*

Malignor, aris, maligne ago.
Malignosus, malignus. *Gloss.*
Malina, accessus maris: sicut Lidana recessus. *Augustin. de mirabilib. S. Scripturæ*, & *Marcell. Empir. c.* 36. *a med.*
Mallenus, lanatus.
Malleo, as, malleo operor.
Mallus, longa lana vellus.
Mamburgium, curatio.
Mamburgus, curator.
Mamiacer, genus monilis, quod collo suspenditur.
Mamillarium, parva fascia.
Mamluchus, mancipium ære emptum.
Mammeus, mammosus. Item mammæ similitudinem habens.
Mammo, as, mammam præbeo, lacto.
Mammona, deus divitiarum. Item ipsæ divitiæ. Vox Syra.
Mamzer, de scorto natus.
Mana, mater. Manita, parva mater. *Gloss.*
Manas, tributa.
Mandelia, frusta minutatim concisa: a mandendo. *Plin. Valerian.*
Mandaterius, cui mandatur.
Mandibularius, ad mandibulam pertinens.
Mandiburgus, curator, advocatus.
Mandra, deceptio, fraus. *Gloss. Isid.*
Mandrita, μανδρίτης, monachus.
Mandror, aris, cavillor.
Mandualis, cancellus super tumulum.
Manduius, census clausuræ horti. *Pap.*
Mandya, vestis militaris genus.
Maneria, conditio, sors, ratio.
Manganarius, qui facit mangana, quæ sunt instrumenta bellica.
Manganula, præstigiæ.
Mangonum, ballista.
Mania, μανία, furor.
Maniaces, μανιάκης, monile, torques.
Maniacus, μανιακός, furiosus.
Manielavium, aqua manualis. Item flagellum.
Manifestatus, manisatus.
Manico, as, mane eo, mane surgo, festino. *Patr. Chrysol.* & *Luc.* 21. 38. ὀρθρίζω. Item per manum teneo. Item manico.
Manuductor, &
Manuductus, qui in medio choro stans manuum plausu signum dat.
Manifex, manum dans. *Gloss. Isidor.*
Manit, ædificat. *Gloss. Isid.*
Mannus, moneta.
Manolta, munitio.
Mannor, monilis genus.
Manopere, manus opera.
Manseres, de scorto nati, vel de matre nobili, patre ignobili.
Mansionarius, ad mansionem pertinens. *Fulgent. l.* 3. *Mythol.*
Mansionatici, hospitum susceptores.
Mansionaticum, hospitii expensa.
Manstrosium, locus aptus ad manendum, diversorium.
Mansueto, as, mansuefacio.
Mantes. V. *Mantis.*
Mantia, μαντεία, vaticinatio, divinatio.
Mantice, μαντική, ars divinandi.
Mantisculatio, furtum, fraus, crumenisecium.
Manticus, μαντικός, ad vatem pertinens.
Mantis, & Mantes, μάντις, vates, divinus.
Mantaur, Mantuanus. *Bapt. Mant.*
Manturlis, chlamys.
Manua, drachma, manipulus. *Gloss.*
Manuale, liber manualis. *Isid.* Item orarium, seu sudarium. *Id.*
Manualium, candelabrum.
Manubia, iteratio doctrinæ. *Isid.*
Manubro, as, vigilo, pernocto.
Manuduco, per manus duco.
Manuductio, actus ducendi per manus.
Manuinspex, chiromantes.
Manulea, manica.
Manupletius, manum implens.
Manutergium, mappa.
Manutius, &
Manutus, magnas manus habens. *Gloss. Isid.*
Manzer, e scorto natus.
Mapparius, qui mappam in Circo mittebat.
Maranus, apostata.
Marasmus, μαρασμός, tabes.
Maratha, templum majus.
Marcescibilis, corruptibilis.
Marcha, terminus, finis.
Marchio, præfectus limitaneus.
Marcido, as, marcidum reddo. *Gloss.*
Marco, ludi genus.
Mareschalcus, qui equos curat.
Margella, corallium. *Gloss.*
Marginalis, in margine positus.
Marginens, ad marginem pertinens.
Marila, ignis tanuis. Item pulvisculus.
Maris, idis, mensura trium cotylarum.
Martellus, marculus.
Marteus, malleus.
Martinalia, festum S. Martini Episcopi.

Mar-

Martyrizo, μαρτυρίζω, torqueo.
Maruda, mensura seu heminarum.
Masacia, supellex.
Masca, venefica.
Mascauda, vas vinarium, vel potorium.
Maschala, machina, qua sarcinæ deponuntur in navim, μασχάλη.
Mascule, masculine.
Masculinitas, masculinum genus. *Constantin. Afer.*
Masculiniter, masculine. *Vet. Interpr. Iren.*
Masculo, as, masculum facio.
Masculofemina, virago. *Vet. Interpr. Iren.*
Masora, doctrina critica Hebræorum.
Masorethæ, Hebræorum critici.
Massaricia, supellex domestica.
Mastax, acis, genus locustæ sata rodentis.
Masticatorium, medicamentum dentibus mandendum & in ore detinendum.
Mastichelæon, μαστιχέλαιον, oleum e masticha.
Masticinus, mastiches colorem habens. *Isid.*
Mastico, as, mando, is. *Macer de virib. herb.*
Mastigeus, μαστιγίας, mastigia.
Mastigo, as, μαστιγόω, verbero, punio.
Mastix, μάστιξ, flagellum, lautica.
Mastromilea, magister militum.
Matæologia, ματαιολογία, de re vana sermo.
Matæotechnia, ματαιοτεχνία, ars vana & futilis.
Materiosus, multam materiam habens. *Gloss.*
Mathema, μάθημα, disciplina, mathesis.
Matratus, us, dignitas matris. *Vet. lapis.*
Matricarii, qui ad incendia currunt, & spongias cum ferramentis portant, & alia, per quæ possint de pariete in parietem transilire, & incendium extinguere.
Matricularius, Ecclesiæ œconomus.
Matrina, quæ de sacro fonte levat: item noverca.
Matrisso, ματρίζω, matrem imitor.
Mattumanus, graciles habens manus.
Mattus, tristis, obtusus. *Gloss.*
Matylla, edulium sitim concitans, quo in media potione utebantur.
Mavortia, vestis quædam mulierum, & monachorum.
Maurella, herba eadem quæ strychnos. *Macer.*
Mauricus, Maurus.
Mauron, nigrum, μαυρόν.
Maxima, æ, f. regula principalis & illustris.
Maximates, optimates.
Meaculum, meatus.
Meaphroditum, μηαφρόδιτον, frutex quidam.
Mechanemata, μηχανήματα, ingeniosa manuum artificia.
Mechanice, es, μηχανική, ars mechanematum.
Mechanopœus, μηχανοποιός, &
Mechanurgus, μηχανουργός, qui mechanemata facit.
Mechoacanna, rhabarbarum Indicum.
Mecon, μήκων, papaver.
Meconium, μηκώνιον, succus papaveris.
Medalia, numisma.
Mediete, medio interjecto.
Medietim, medii interpositio.
Medicifici, & Medifices, medici.
Medicosus, medicatus, medicus. *Cæl. Aurel. Acut. 2. 29. Tard. 2. 2. sub fin.* φαρμακώδης.
Meditabunda, cogitando.
Meditatiuncula, brevis meditatio.
Meditatorium, locus ad meditandum aptus.
Meditatus, us, meditatio. *Theodulf.*
Medus, potio ex melle. *Isidor.*
Mega, μέγα, magnum.
Megadomesticus, magnus vel valde domesticus.
Megalartus, Cereris nomen.
Megalopsychia, μεγαλοψυχία, magnanimitas.
Megaloschemus, μεγαλόσχημος, monachus.
Melamboreas, ventus vehemens, quasi niger Boreas, Circius.
Melampyron, μελάμπυρον, triticum axilius.
Melancholice, μελαγχολικῶς, per melancholiam.
Melanion, μελάνιον, viola nigra.
Melanteria, atramentum metallicum, μελαντηρία.
Melarium, locus malis recondendis aptus.
Mela, & Mela, instrumentum chirurgicum, quo aliquid infunditur vulneri.
Meletema, μελέτημα, meditatio, cogitatio.
Melia, μελία, fraxinus.
Melicratum, &
Melicraton, μελίκρατον, aqua mulsa.
Melioratio, in meliorem statum collocatio.
Melipecta, cibaria mellita, μελίπηκτα.
Melitoma, μελίτωμα, placentula mellita.
Melitrophium, μελιτροφεῖον, alvearium.
Melittones, μελιττῶνες, loca alvearium.
Melizomum, sapa, defrutum.
Mellax, adultus, adolescens.
Melliloquus, suaviter loquens.
Mellisones, & Melittones, μελιττῶνες, mellarii. Item alvearia.
Melolontha, genus scarabæi.
Melonomus, μηλονόμος, ovium pastor.
Melota, & Melote, μηλωτή, pellis ovina cum sua lana.

Melotæus, ovillus.
Melotis, auricularium specillum.
Membranarius, qui membranas facit.
Membranum, claustrum virginale.
Membrulum, parvum membrum.
Memoraliter, mente memori. *Venant. Fortun. l. 4. carm.*
Memorarius, qui memorias scribit, actuarius. *Gloss.*
Memoriale, liber memorialis.
Mempsimœria, μεμψιμοιρία, crebra querela de sua sorte.
Mempsis, μέμψις, querimonia.
Mempticus, μεμπτικός, accusatorius.
Menagyrta, μηναγύρτης, qui singulis mensibus aliquid colligit.
Menaulum, jaculi species.
Mendaciloquium, mendax narratio.
Mendiciter, mendice.
Mene, μήνη, luna: item lunæ defectus.
Menaticum, tributum menstruum.
Meningophylax, μηνιγγοφύλαξ, membranæ custos: lamina ærea, qua chirurgi capitis vulnera curant.
Menix, μῆνιγξ, membrana circa cerebrum.
Menior, melior.
Meniscus, μηνίσκος, lunula.
Menistarium, mensa, in qua ponuntur convivii pocula.
Menologium, μηνολόγιον, liber de mensium ratione.
Mensatim, per mensas.
Mentalis, qui in mente fit, aut est. Improbatur vel ab *Augustino l. 12. de Gen. ad litt. c. 7.*
Mentana, October mensis Jovis. *Isid.*
Mentilla, minima.
Mentonalis, ad mentem usque hominis pertingens.
Mentor, mente verso, cogito.
Menytrum, μήνυτρον, præmium, quod exploratori, & indici datur.
Meralia, ad merum pertinens. *Marcell. Empir.*
Merarcha, μεράρχης, qui justæ parti militum præest.
Merarchia, μεραρχία, agmen militum MMXLVIII.
Mercedarius, qui mercedem dat.
Meratus, mercatus.
Merendare, merendam sumere. *Isidor.*
Meretriga, manifesta turpitudines.
Mergulus, funiculus, qui in lucerna flammam nutrit. Item avis rapax aquatica.
Mergus, oris, vas, quo e puteis aqua extrahitur.
Merioga, pellis in aures, ubi fit auditus.
Meris, jaculi genus apud Helvetios.
Merismus, μερισμός, distributio, partitio.
Merops, μέροψ, qui habet vocem divisam & articulatam.
Merulus, merit bulus.
Merfinium, funis.
Mersio, onis, immersio.
Meruleotus, mero plenus, temulentus. *Fulgent.*
Mesarchon, μεσάρχον, mesenterium.
Mesaræum, idem.
Mesarnum, tributum dimidiatæ ovis, μέσαρνον.
Mesatium, locum ab equo ad alium equum tendens.
Mesator, magistratus, ad quem lites deferebant arbitrium.
Mesaulium, μεσαύλιον, janua in medio posita: vel locus in mediis ædibus.
Mesenterium, μεσεντέριον, crassa & adiposa membrana medium locum in intestinis occupans.
Mesiticum, μεσιτικόν, æs, quod pro loco occupando in foro vendendis mercibus solvebatur.
Mesobonum, & Mesobum, lignum medium inter junctos boves.
Mesocranium, μεσοκράνιον, vertex capitis.
Mesonestimus, quarta septimana Quadragesimæ.
Mesonyction, μεσονύκτιον, media nox.
Mesopentecoste, septimana quarta post Pentecosten.
Mesophryum, μεσόφρυον, spatium inter supercilia.
Mesopleurium, μεσοπλεύριον, locus medius inter costas.
Mesoria, intervalla, & parvæ horreum canonicarum.
Messias, Μεσσίας, unctus, Jesus Christus.
Messicula, parva messis.
Meta, μετά, cum, post, trans. Item præmium, quod sponsæ datur a marito, cum eam domum ducit.
Metabulum, fausta navigatio. *Isid.*
Metacarpium, μετακάρπιον, pars manus a junctura usque ad digitos.
Metaleptice, μεταληπτικῶς.
Metalepticus, μεταληπτικός, participativus.
Metallifodina, metallum.
Metallurgia, μεταλλουργία, opus metallicum.
Metaphorice, μεταφορικῶς, translate.
Metaphoricus, μεταφορικός, translatus.
Metaphrasis, μετάφρασις, interpretatio.
Metaphrenum, μετάφρενον, pars corporis præcordiis a tergo objecta.
Metaphysica, μεταφυσικά, supernaturalia.
Metaphysice, μεταφυσικῶς.
Metaphysicus, μεταφυσικός, supernaturalis.
Metaplasticus, μεταπλαστικός, transformativus.
Metassæ, bidentes a partu recentes, & sacrificio idoneæ.
Metasyncrisis, μετασύγκρισις, exiguorum meatuum in naturalem statum mutatio.
Metaxaticum, tributum, quod a metaxariis penditur.
Metaxatum, μέταξα, sericum crudum.

Metasyllogia, μεταξυλογία, cum in medio orationis aliquid interponitur.
Meteora, μετέωρα, mixta imperfecta, quæ in sublimi aeris parte generantur, ut nubes.
Meteorolesches, μετεωρολέσχης, qui de rebus sublimibus nugatur.
Meteorologia, μετεωρολογία, doctrina de meteoris.
Meteorologice, μετεωρολογική, scientia de meteoris.
Meteorologus, μετεωρολόγος, qui de meteoris loquitur.
Meteoroscopus, μετεωροσκόπος, qui sublimia inspicit. Item stolidus, ineptus.
Methlum, sponsalitia, vel nuptialis donatio.
Methodium, μεθόδιον, methodus. Item transitus.
Meticulus, parvus metus.
Metonymice, μετωνυμικῶς, per metonymiam.
Metonymicus, μετωνυμικός, ad metonymiam pertinens.
Metoposcopia, μετωποσκοπία, divinatio ex fronte.
Metorchium, interstitium inter plantarum ordines, μετόρχιον.
Metragyrta, μητραγύρτης, mendicator stipem Matri deum cogens.
Metrenchytes, μητρεγχύτης, instrumentum chirurgorum ad injicienda in uterum medicamenta.
Metriasmus, μετριασμός, mediocritas, modus.
Metrice, μετρικῶς, metrico modo.
Metroacum, μητρωακόν, carmen in honorem matris deum.
Metropator, μητροπάτωρ, mater & pater.
Metrophamelias, materfamilias.
Metropolita, μητροπολίτης, metropolim incolens.
Metzinium, templum minus.
Micatio, actus micandi, seu digitis colludendi.
Micatus panis, in micas redactus. *Plin. Valerian.*
Micidus, tenuis, parvus.
Microcosmus, μικρόκοσμος, parvus mundus.
Micrologus, μικρολόγος, nimis diligens in rebus parvi momenti.
Micropsychia, μικροψυχία, pusillanimitas.
Microscopium, μικροσκοπεῖον, vitrum, quo res minutissimæ majores apparent.
Microtrogus, μικροτρώγος, qui parum comedit.
Migma, μίγμα, mistura, farrago.
Migrator, qui migrat. *Gloss.*
Milago, piscis super aquas volitans. *Isid.*
Millegrana, æ, herbæ genus.
Millemorbia, herba aliis scrofularia major.
Millenarius, qui mille continet.
Millesies, millies.
Milvus, nnis, genus accipitris.
Mimarius, morio, stultus.
Minabiliter, minanter.
Minera, vena terræ metallica.
Mineralia, ium, metalla.
Mineralis, metallicus.
Mineralogia, sermo de metallis.
Minervalsius, pertinens ad minerval.
Miniographus, μινιογράφος, qui minio scribit.
Ministerialis, ad ministrum pertinens. Item vassallus militaris.
Ministeriani, qui præsunt castris Principum.
Ministeriarches, princeps ministerii.
Ministrix, icis, ministra.
Minoratio, deminutio, status minus. *Fulgent.*
Minorennis, minor vigintiquinque annis.
Minsabilis, qui facile mingitur.
Minsatorium, matella.
Minso, as, frequenter mingo.
Minthos, μίνθος, stercus humanum. Item flos in sterquilinio nascens.
Minutarius, negotiator, qui minuta vendit.
Minutum, nummi species.
Mirystica, μυστική, ex alto causas detegentia.
Mirach, abdomen. Vox arabica.
Miraculosus, miraculis plenus.
Mirificentia, res mira, opus admirabile.
Mirmilloolum, genus armaturæ gallicæ. *Vet. Scholiast. Juvenal.*
Misanthropia, μισανθρωπία, odium hominum.
Misculus. V. *Commisculor.*
Miseratrix, quæ miseratur. *Prosper Aquitan.*
Misertus, miserator. *Venant. Fortun. l. 2. de vita S. Martini.*
Misfactum, scelus.
Misocali, μισόκαλοι, ab omni elegantia & cultu abhorrentes.
Misogynia, μισογυνία, odium in mulieres.
Missorium, concha modica, in quam aliquid liquoris immittitur.
Misy, μίσυ, vitellolum.
Mites, affectio, vel vulnus nasi.
Mitigator, qui mitigat.
Mitolinum, filum e lino.
Mittendarius, miles Palatinus, qui sæpe in provincias mittebatur. Item exactor tributorum.
Miva, succus cotoneorum.
Miurus, μείουρος, cauda mutilus.
Mixis, μίξις, mixtio.
Mixobarbari, μιξοβάρβαροι, qui altero parente græco, altero barbaro progeniti sunt.
Mixolydius, μιξολύδιος, toni musici nomen ex lydio mixti.
Mnemosynon, Mnemosium, μνημόσυνον, monumentum.
Modernus, hodiernus, recentior, junior. *Cassiod. Priscian.*
Modiatio, mensura tritici, modius frumenti.

Modismus, certus modiorum numerus.
Mœchagria, orum, αἱ μοιχάγρια, pœnæ deprehensorum in mœchia.
Mœchator, mœchus.
Mœsileum, sepulcrum, monumentum: quasi mausoleum.
Mœsto, as, mœstum facio.
Molacio, molitio.
Molarium, certa portio farinæ, quam molitor mercedis loco sumit.
Molinarius, molendinarius. *Gloss.*
Molitrix, quæ molit.
Mollefacio, mollio.
Molleo, mollesco.
Mollifico, mollio. *Macer.*
Mollificus, molliens. *Cæl. Aurel.*
Mollitivus, molliens. *Constantin. Afer.*
Momentalis, momentaneus.
Momentaliter, per momenta. *Fulgent.*
Momiseus, molarium pars, quæ carni, id est gingivæ proxima est.
Momordica, herba, quæ & balsamina cucumerina dicitur.
Momus, μῶμος, dedecus, ignominia, reprehensio.
Monachatus, status & conditio Monachi.
Monachicus, ad Monachos pertinens, μοναχικός.
Monachism, Monachatus.
Monacho, as, Monachum facio. *Sarisber.*
Monapus, bestia, quæ & bonasus.
Monarcha, μονάρχης, qui solus regnat.
Monarchicus, μοναρχικός, ad monarcham pertinens.
Monarchomachus, μοναρχομάχος, qui monarchiam oppugnat.
Monasterialis, ad monasterium pertinens.
Monasterium, μοναστήριον, locus monachorum.
Monasticus, μοναστικός, monachicus.
Monazo, μονάζω, solitariam vitam.
Monetarium, locus ubi moneta cuditur.
Monialis, monacha.
Monobembylum, simplex conclave Palatii secretum, in quo conveniebat Clerus Patriarcham electurus.
Monobiblos, μονόβιβλος, liber singularis: vel qui uno libro continetur, aut constat.
Monocherium, μονοχείριον, armilla unius brachii.
Monochordum, μονόχορδον, instrumentum musicum unius chordæ; vel cujus plures chordæ unius soni sunt, qui ponticuli nexu distinguuntur.
Monoclonos, μονόκλωνος, species artemisiæ uno ramulo.
Monocolonus, μονόκωλος, tibiæ cantus simplex.
Monocosmum, μονοκόσμον, vehiculum, quod ab uno jumento trahitur. *Gloss. Isid.*
Monodia, μονῳδία, nænia, cantus lugubris.
Monodus, μονῳδός, qui solus canit.
Monogamium, μονογάμιον, unæ nuptiæ.
Monogamus, μονόγαμος, qui semel uxorem duxit, & qui unicam uxorem habet.
Monologium, μονολόγιον, sermo per omnia sibi similis.
Monomachia, μονομαχία, pugna singularis.
Monomachus, μονομάχος, qui singulari certamine pugnat.
Monomerita, univira. *Vet. lapis.*
Monomerus, μονόμηρος, unum habens femur.
Monometer, μονόμετρος, unam mensuram habens.
Monomœria, μονομοιρία, minutiæ partium.
Monophagia, μονοφαγία, vita sine socio.
Monophagus, μονοφάγος, qui seorsum solus cibum capit.
Monopola, μονοπώλης, qui solus vendit.
Monophthalmus, μονόφθαλμος, monoculus.
Monopticus, μονοπτικός, monoculus.
Monoptoton, μονόπτωτον, nomen unius casus.
Monosceles, μονοσκελής, unum crus habens.
Monostrophus, μονόστροφος, unius strophæ. Oda monostrophos est quæ unam tantum metri diversitatem habet.
Monostylus, μονόστυλος, unius columnæ.
Monotesseron, μονοτέσσαρον, unum ex quatuor.
Monotonia, μονοτονία, unius modi tenor, unus spiritus & vocis intentio.
Monotonus, μονότονος, uno tantum tenore progrediens.
Monstrigra, monstrifera.
Montaniosus, montanus.
Monticellus, &
Monticulus, parvus mons.
Montigena, in monte genitus.
Morbificus, morbum afferens.
Morbilli, & Morbuli, pustulæ in summa cute, pueris maxime infestæ.
Morbus Herculanus, apoplexia, morbus comitialis.
Morcassus, superciliosus, severus.
Mordicativus, mordicans. *Cæl. Aurelian.*
Mordusus, mordax. *Gloss.*
Moria, μωρία, stultitia.
Moricetum, locus moris consitus.
Mormolyceum, μορμολυκεῖον, terriculamentum.
Morochtus, lapis ægyptius ad vestes dealbandas.
Morosis, μώρωσις, amentia, stultitia.
Morotton, textum e corticibus, quo se in Cerealibus verberabant.
Morpha, μορφή, forma. Item mutatio.
Morphæa, μορφαία, morbus, quo color mutatur.
Morsura, morsus. *Constantin. Afer.*
Mortariolum, parvum mortarium. *Macer.*

Moe-

Mortifico, mortem infero.
Moscharium, μοσχάριον, parvus moschus.
Moschatula pyra, quæ odorem moschi referunt.
Moschus, vel Moschum, muschio, sanguis cujusdam animalis suavi odore.
Moschus, μόσχος, vitulus. Item tenellus pullus.
Mostellum, parvum monstrum.
Mostrum, monstrum. Gloss.
Motabilis, qui sæpe movetur.
Motacismus, μυτακισμὸς, frequens litteræ m repetitio. Isidor.
Motamen, actus sæpe movendi. Paulin. Petrocor.
Moton, linamentum ad implenda vulnera, μοτὸν.
Movita, malitia.
Moz ca, genus parvi repositorii, quasi modica. Isidor.
Mucido, as, mucidum reddo. Cathol.
Muco, onis, piscis ex mugilum genere.
Mufa, mucor, mucus.
Mulcebris, illecebrosus. Satisberiens.
Mulieurius, qui mulos curat. Gloss.
Mullotes, mutus. Gloss.
Mulocisiarius, qui currum regit a mulis tractum.
Multannus, qui multos habet annos.
Multicola, qui multos colit. Fulgent.
Multiplicitas, multitudo. Satisber.
Multissimus, plurimus.
Muna, munera militibus data.
Mundatorius, ad mundandum pertinens.
Mundificativus, mundans. Constantin. Afri.
Mundificatus, mundatus. Idem.
Mundifico, mundo. Marc.
Mundium, patrocinium. Item dominium.
Mundius, qui sui juris est.
Mundualdus, tutor.
Mungo, is, emungo.
Munifer, qui fert munera.
Munitorium, succinctorium, vel præcinctorium. Gloss. Isid.
Munychion, μουνυχιὼν, decimus mensis apud Athenienses.
Muræcula, & Muræna, ornamentum colli, torques.
Murarius, qui muros struit.
Murceus, ignavus.
Muscinarius, mutilus. Gloss.
Musciolus, languidulus.
Murilegus, murilegulus. Item catus.
Murmuriosus, murmurans.
Muro, as, muro claudo.
Murrio, vel Murro, as, clamor proprium murium.
Musaceus, murinus.
Muscellarium, cavea, muscipulum.
Muscetum, & Musculetum, locus muscis abundans.
Muscinus, muscarius.
Muscio, onis, animal muscas captans.
Muscipulator, deceptor. Gloss. Isid.
Muscipulor, aris, decipio.
Musco, onis, musca magna.
Muscor, aris, musco tegor.
Musæ, arum, nidi murium. Gloss. Isid.
Musio, onis, feles murium hostis.
Mussio, onis, animal in vino nascens.
Mussitabundus, qui mussitat. Onomast. vetus.
Mussitator, idem. Vet. Gloss.
Mustiones, culices qui in vino nascuntur.
Muta, æ, cavea, aviarium.
Muteo, mutus sum.
Mutitas, carentia loquelæ.
Mya, μυῖα, musca. Item ludus, cum quis clausis oculis ceteros captat.
Myagra, μυάγρα, muscipula.
Mydriasis, μυδρίασις, morbus oculorum, cum pupilla ita dilatatur, ut visum auferat.
Mygale, μυγαλῆ, mus araneus.
Myia, μυῖα, & μυῖα, musca.
Myioda, μυιῶδα, ludus idem, qui mya.
Mylæcris, μυλακρὶς, blattæ genus circa molas nascens.
Mymphar, lignum rotundum, quod lino circumvolutum fabri lignarii adhibent in operibus tornandis.
Myrias, adis, μυριὰς, numerus decem millium.
Myristica nux, nux moschata.
Myrmecoleon, μυρμηκολέων, bestiola formicis infesta.
Myron, μύρον, unguentum fluidum.
Myrophoræ, μυροφόροι, mulieres unguenta portantes.
Mystagogia, μυσταγωγία, initiantis actus.
Mysterialis, mysticus.
Mysterialiter, mystice.
Mystici, μυστικοὶ, arcanorum Principis consilii.
Mythologia, μυθολογία, sermo de fabulis.
Mythologus, μυθολόγος, fabularum scriptor.

N A

NAbilis, ad nandum habilis. Vet. Dictionar.
Nabita, navita.
Nablum, instrumentum musicum utri simile.

Nadir, punctum sub pedibus nostris cui opponitur alterum supra caput, quod dicitur zenith.
Nævosus, nævis abundans.
Nagaeba, fasciculus spicarum in conum erectus.
Nago, as, vacillo, fluctuo. Gloss. Isid.
Nama, vox creditur syriaca, aut persica, pan, salus, aut quippiam simile significans. Murator. in Thes. Inscriptium. pag. 138. n. 8.
Nanus, νάνος, genus placentæ ex caseo & oleo.
Naophylax, ναοφύλαξ, custos templi.
Napellus, herba venenata, radice napum referente.
Napocaulis, olus napo simile, in caulem crescens.
Napunculus, parvus napus.
Narce, νάρκη, torpor. Item torpedo piscis.
Narcotica medicamenta, ναρκωτικὰ, torporem ac soporem inducentia.
Nardificat, fragrat. Gloss.
Nardites, ναρδίτης, vinum nardo conditum.
Narditis, ναρδῖτις, nardus montana.
Nario, is, nares frico, h. e. irrideo.
Nario, onis, subsannator. Gloss. Isid.
Narrativus, &
Narratorius, ad narrandum pertinens.
Narrito, as, sæpe narro. Cathol.
Narte, νάρτη, placenta odorata, ex qua fiunt unguenta.
Narthecophori, ναρθηκοφόροι, Bacchi ministri thyrsum gerentes.
Narus, gnarus, peritus.
Nasale, ornamentum equorum.
Nascale, pessus ad medendum vulvis.
Nasile, ossi tegumentum.
Nasosus, nasutus.
Nastale, cingulum stringens pallium circa collum.
Nastus, placenta ex melle, uvis passis, &c. ναστὸς.
Natatura, natatio. Gloss. Cyrilli.
Natea, icis, cochlea parva marina.
Nathinæus, deditius. Vox hebræa.
Naticidium, & Gnaticidium, occisio gnati.
Natito, as, sæpe nato.
Natta, storea.
Navaculum, navale.
Navarchis, idis, navis Prætoria, ναυαρχίς.
Naucrates, ναυκράτης, echeneis.
Naufrago, as, naufragium facio.
Navitica, industria. Gloss.
Naula, psalterium.
Navregus, & Naurigus, navis princeps.
Nausificus, nauseam efficiens.
Nautepibatæ, ναυτεπιβάται, qui navem conscendunt, & nauli loco nautarum officio funguntur.
Nautica, ars navigandi.
Nebrias, piscis quidam, νεβρίας.
Nebularium, locus ubi vina fumum bibere instituuntur. Item locus ad subjiciendam messem per nubilum tempus.
Nebulor, aris, nebulonem ago, inutilis fio. Gloss.
Necessito, as, adigere, cogere.
Necesso, as, idem. Venant. Fortun. l. 2. Mart.
Necolatum, stultum, & elanguentem. Gloss. Isid.
Necopinantes, inopinate. Gloss.
Necromantes, νεκρομάντις, qui ex cadavere, vel umbris evocatis divinat.
Necromanticus, νεκρομαντικὸς, idem.
Necula, parva nex.
Nefrenditium, annuale tributum, quod rustici dominis, vel doctoribus discipuli afferunt, scil. carnem aliquid, puta porcellum.
Nefrendus, porcus domesticus castratus.
Nehallema, dea navigantium.
Nejusa, injuria.
Nemausiacus, Nemausensis.
Nemesis, νέμεσις, distributio.
Neniola, parva nenia. Sannaz.
Neogamus, νεόγαμος, qui recens uxorem duxit.
Neophylax, acis, νεοφύλαξ, custos templi. Vet. lap.
Neophytus, νεόφυτος, recens plantatus. Item qui nuper ad Fidem accessit.
Nephalia, νηφάλια, sobriorum festa apud Athenienses, in quibus aqua mulsa libabatur Soli, Lunæ, Memoriæ, Nymphis, Auroræ, Veneri.
Nephele, νεφέλη, nubes.
Nephriticus, νεφριτικὸς, renum dolore laborans.
Nephritis, idis, νεφρῖτις, renum dolor.
Nepta, æ, neptis. Inscript. apud Reines. 22. 112.
Nepticula, vestis brevissima.
Nerveus, &
Nervicus, ex nervo factus.
Nescientia, ignorantia. Claud. Mamert.
Nessus, νῆσος, insula.
Netum, filatum.
Neuma, νεῦμα, jubilus.
Neumaticus, νευματικὸς, modulator dulcis.
Neunquam, nullo modo.
Neuris, νευρὶς, herba, quam alii solanum, alii vesicariam appellant.
Neurospastes, νευροσπάστης, circulator, in ligneolis hominum figuris ludens.
Neutralia, vestimenta in utraque parte villosa.

Neutralitas, neutrius partis studium.
Neutra, neutro, nec in unam, nec in aliam partem.
Nibatismus, genus saltationis barbaricæ.
Nibatus, splendidus, quasi nivatus.
Nibata, aqua ex nubibus, aut nivibus,
Nicocitris, subsistentiæ. *Gloss.*
Nicolai panes, placentæ ab Augusto sic dictæ, quod iis donatus sit a Nicolao Damasci.
Nicolaum, stultum. *Gloss. Isid.*
Nicosiana, herba, quæ & hyoscyamus dicitur.
Nideo, es, splendeo. *Acron in Horat. 2. sat. 7.*
Nigella, frutex passillus, alio nomine melanthium.
Nigrefacio, nigrum facio. *Onomast. vet.*
Nigresco, niger fio, nigresco. *Octav. Horatian.*
Nihilo, homo nihili. *Gloss.*
Ninna, vox nutricum blandientium.
Nisan, septimus mensis Judæorum,
Nitrosus, nitrosus.
Nivifer, nivosus. *Salvian.*
Nivita, aqua ex nivibus. *Gloss. Isid.*
Nivito, as, nive conspergo. *Gloss. Cyrilli.*
Nixæ, parturientium dolores.
Nixe, adverb. muniti. *Gloss. Isid.*
Nobiria, loca, quæ in metandis castris omnino vitabantur, ut montes, silvæ, valles.
Nocibilis, noxius, nocens.
Noctambulo, onis, &
Noctambulus, noctivagus.
Noctuavus, noctis custos, vigil. *Gloss.*
Nocticula, brevis nox. Item luna.
Noctifuga, noctem fugiens.
Nocumen, & Nocumentum, noxa.
Nocuus, nocens. *Eugen. Toletan.*
Nomaoandria, vocatio in præfectura, ignavia, inertia.
Nomarchia, νομαρχία, præfectura.
Nomata, um, ulcera.
Nomenclare, appellare, nominare.
Nomia dea, h. e. Pales, dea pastorum: a νέμω, pasco.
Nominosus, famosus, celeber.
Nomodidactes, νομοδιδάκτης, qui leges docet.
Nomodidascalus, νομοδιδάσκαλος, legis doctor.
Nomodoter, νομοδότης, primicerius doctorum, juris peritus.
Nomophylax, νομοφύλαξ, legum custos.
Nomos, νόμος, lex.
Nomotheta, &
Nomothetes, νομοθέτης, legislator.
Nomothesia, νομοθεσία, legis latio.
Nonagecuplex, &
Nonagecuplus, nonaginta modis factus: vel qui in nonaginta partes dividi potest.
Nonolæ, papillæ ex faucibus caprarum pendentes.
Nongenteni, &
Noningenteni, distributivum a noningenti.
Nonna, virgo monacha.
Nonnulla, rete ad capiendas aves. *Gloss. Isid.*
Nonnus, vir senex. Item major in monasterio.
Nonuncium, quod est novem unciarum,
Norav, peccator, criminosus.
Normatio, compositio ad normam.
Normatum, idem.
Normula, parva norma.
Noro, as, novi, scio.
Nosodochium, νοσοδοχεῖον, nosocomium.
Nosonarius, sponsus.
Notaria, scriptorum compendium. *Fulgent.*
Noteo, es, notesco.
Notha, peregrina.
Nothia, νοθεία, pars bonorum, quæ nothis obveniunt.
Notiæus, medulla dorsi.
Notificatio, manifestatio.
Notorie, manifesto.
Novambrolis, novembris.
Novendium, novem dierum spatium.
Novercaliter, more novercarum.
Noxax, acis, criminosus.
Noxilis, nocens. *Gloss. Isid.*
Nubeculosus, obscurus.
Nubigolus, nubilus.
Nugalitas, nugæ.
Nugidicus, nugas canens.
Nugicus, nugator. *Sarisberiens.*
Nugiloquus, nugax. *Idem.*
Nugiparus, qui nugas parit. *Gloss. Isid.*
Nullatio, mutatio.
Nullimode, &
Nullimodis, nullo modo.
Nullitas, nihil, vanitas,
Nullo, as, nullum facio, muto.
Numerarchæ, tribuni millenarii.
Numida, qui vendit herbas: vel qui alit pecora ad vendendum.
Nuncupativum testamentum, quod testator viva voce fecit.
Nundivium, nundinarum tempus.
Nunsio, vel Nausio, titubo, dubito.
Nuntiolum, parvum nuntium.
Nuntiolus, parvus nuntius.
Nuo, νεύω, annuo.
Nus, νοῦς, mens.
Nutrinare, corpus, ingenium, genitura.
Nyctalopia, νυκταλωπία, nyctalopum morbus. *Isid.*
Nyctegersia, νυκτεγερσία, q. d. noctisurgium, excitatio nocturna.
Nycticorax, νυκτικόραξ, corvus nocturnus. Quidam putant esse noctuam. *Isid. l. 12. Orig. c. 8.*
Nyctophylax, νυκτοφύλαξ, qui noctu aliquid custodit.
Nympha, membrana in muliebri pudendo. Item summa pars vomeris. Item calix rosarum paulum se aperiens.
Nymphagogus, νυμφαγωγὸς, qui sponsam e paterna domo ducit ad sponsum.
Nympheum, νυμφεῖον, thalamus sponsorum.
Nympheutria, pronuba, quæ sponsam e domo patris ad sponsum deducit, νυμφεύτρια.
Nymphides, νυμφίδες, genus calceamentorum muliebrium.
Nympholeptus, νυμφόληπτος, a nymphis correptus, cerritus,
Nymphotomia, νυμφοτομία, excisio nymphæ in matrice,
Nysa, saltationis genus.
Nyssa, νύσσα, repagulum, unde cursores moventur.
Nystagmus, νυσταγμὸς, dormitatio.
Nyxa, pruna minora, damascena.

O B

OAtaricha, ὠοτάριχα, mugilum ova salita.
Obæro, pretio seu mercede conduco,
Obdulcesco, dulcis fio.
Obdulco, dulcem facio.
Obduresco, durus fio.
Obdurus, durus.
Obeditio, obedientia. *Ambros.*
Obedo, circum edo.
Obeliæ, arum, panes Baccho sacri, ὀβελίαι
Obelo, ὀβελίζω, obelo signo.
Obfibulo, concludo, circumdo. *Isid.*
Obficus, turpis ludus, impudicus. *Pap.*
Obicula, parva obex.
Objectamen, objectamentum. *Gloss.*
Objectum, scopus.
Oblementia, vitis nigra. *Dioscor.*
Oblata, oblatio.
Oblatero, blatero
Oblego, contra lego, contra dico.
Obligatores, mercatores. Item venefici.
Obligatura, ligamen. *Gloss.*
Obliquangulum, ubi sunt obliqui anguli.
Oblogat, increpat. *Gloss. Isid.*
Obluminamentum, caligo, error.
Obmallo, in mallum, seu locum judicii deduco.
Obmordeo, commordeo. *Isid.*
Obnoriatio, oppigneratio.
Obnoxio, as, obnoxium, reddo. *Claud. Mamert. 2. 9.*
Obolostates, ὀβολοστάτης, minutulus fenerator.
Obpopa, instrumentum rusticum eruendis lapidibus, referens caput upupæ avis.
Obscurio, carceris custos. *In Legib. Longobard.*
Obsecundor, aris, obsecundo, obsequor.
Obsoletatus, obsolefactus, inquinatus. *Zeno Veronens.*
Obsolito, as, obtero, loquino. *Gloss.*
Obsonus, malum sonum habens.
Obsophagus, ὀψοφάγος, gulosus.
Obsopœus, ὀψοποιὸς, qui obsonia parat.
Obsopola, ὀψοπώλης, qui obsonia vendit.
Obsorbo, is, obsorbeo.
Obstetrico, & Obstetricor, obstetricem ago, adjuvo.
Obstupeo, obstupesco.
Obtendiculum, operculum.
Obtenebresco, tenebrosus fio.
Obtrector, aris, obtrecto.
Obultroneus, voluntarius, promptus.
Occa, instrumentum ad occandum. *Onomast.*
Occamen, contusio glebarum. *Gloss. Isid.*
Occasivus, occidentalis. *Saxo Grammatic.*
Occi, arbores fici similes, ex quibus mel defluit.
Occillator, occator. *Gloss.*
Occistrio, taberiarius. *Gloss.*
Occubitus solis, occasus.
Oceanior, Oceani filia.
Ochlogogium, ὀχλαγώγιον, confluxus turbæ in unum locum.
Ochros, ὦχρος, legumen simile cicerculæ.
Ochthos, ὄχθος, limbus vestis muliebris.
Ociminum, oleum, ex ocimo factum. *Dioscor.*
Ocna, foramen dolii.
Ocnia, ὀκνία, pigritia.
Octaedrum, ὀκτάεδρον, octo habens sedes.
Octaeteria, ὀκταετηρὶς, octo annorum spatium.
Octagonos, ὀκτάγωνος, octo habens angulos.
Octapodion, flammeum Imperatoris cum octo ligulis, habens multas imagines Hierarcharum.
Octennium, spatium octo annorum.

Octenus,

Octenus, octonus.
Octiduanus, octo dierum.
Octiduum, spatium octo dierum.
Ocymastrum, herba ocymo similis.
Ocyminus, ὠκύμινος, ocymo similis.
Ocys, ὠκύς, citus.
Odaxysmus, ὀδαξυσμός, pruritus in infantibus ante dentitionem.
Odonaria, &
Odonia, udones.
Odontagra, ὀδοντάγρα, forceps dentibus avellendis.
Odontalgia, ὀδονταλγία, dentium dolor.
Odontoxestes, ὀδοντοξέστης, instrumentum ad radendos dentes.
Odontitis, ὀδοντῖτις, herba quædam palustris.
Odontotrimma, ὀδοντότριμμα, dentifricium.
Odorabilis, qui odorari potest.
Odorator, qui odorat.
Œcumene, οἰκουμένη, orbis terrarum habitabilis.
Œcumenicus, οἰκουμενικός, ad universam terram habitabilem pertinens.
Œlasticus, ὁλκαστικός, peritus staterum & ponderum.
Œdema, οἴδημα, tumor præternaturalis.
Œnaria, οἰναρία, vitis domestica.
Œnas, οἰνάς, avis, quæ & vinago dicitur.
Œnisteria, οἰνιστήρια, Vinalia.
Œnophorus, οἰνοφόρος, minister, qui vinum præbet.
Œnopola, οἰνοπώλης, vini venditor.
Œnoptæ, οἰνόπται, qui curam habent, ut in conviviis ex æquo bibatur.
Œnutta, οἰνοῦττα, placenta ex vino & melle.
Œphi, mensura trium modiorum.
Œsophagus, οἰσοφάγος, gulæ transitus cibis & potui.
Œspœum, οἰσπώτιον, genus calceamenti muliebris.
Œtosyros, οἰτόσκυρος, Apollo, lingua scythica.
Offarii, coqui offatim cibos concoquentes.
Offarius, qui offas conficit.
Offensum, offensio.
Offercio, is, impleo, infercio.
Offerenda, antiphona, quæ in oblatione canitur.
Offertor, qui offert. *Commodianus*.
Offertorium, locus ubi sacrificia offeruntur. *Isid.*
Offex, qui officit, & impedit. *Gloss. Isid.*
Officinalis, ad officinam pertinens.
Offimentum, lutum, cœnum. *Gloss.*
Offusio, actus offundendi. *Petr. Chrysol.*
Ogdoas, ὀγδοάς, numerus octonarius.
Oggrassor, incedo, ingredior.
Olacitas, teter odor.
Olaciter, malo odore.
Olrago, unguentum crassum olei simile. *Gloss.*
Oleastrinum, oleum ex oleastro.
Olerarium, locus olerum. *Gloss.*
Olreator, blitos.
Olfactoriolum, parvum olfactorium; vasculum muliebre odoramenta continens. *Isid.*
Olfatum, & Olfatus, olfactus.
Olliditas, odor. *Saxo Grammat.*
Oligarchia, ὀλιγαρχία, paucorum dominatus.
Oligarchicus, ὀλιγαρχικός, ad oligarchiam pertinens.
Oligophorum vinum, ὀλιγοφόρος οἶνος, quod parum aquæ ferre potest.
Ollipula, parva olla.
Ololygon, ὀλολυγών, avis genus. Item ululatus.
Olophyrmus, ὀλοφυρμός, genus lugubris cantilenæ.
Omagium, homagium, obsequium.
Omelysis, ὠμήλυσις, farina hordeacea cruda.
Ominalis, ominosus. *Sarisber.*
Omnicognoscentia, notitia omnium rerum.
Omnifarius, omnigenus.
Omnimorbia, herba sanans omnes morbos. *Isidor. l. 17. c. 9.*
Omnipræsens, ubique præsens.
Omnipræsentia, præsentia in omnibus.
Omniscientia, cunctorum scientia.
Omniscius, omnium sciens.
Omnivalens, omnia potens.
Omnividentia, omnium aspectus.
Omophagi, ὠμοφάγοι, qui cruda carne vescuntur.
Omophorium, ὠμοφόριον, vestis patriarchalis, humerale.
Omoplatæ, ὠμοπλάται, scapulæ.
Omotarichus, ὠμοτάριχος, salsamentum crudum.
Omphaces, ὄμφακες, uvæ, & alii fructus immaturi.
Omphacinus, ὀμφάκινος, ex omphacio confectus, acidus.
Omphacizo, ὀμφακίζω, omphaces colligo: dicitur de iis, qui immatura, aut vilia furantur.
Omphacomeli, ὀμφακόμελι, mixtura ex omphacio & melle.
Omphicium, officium.
Onca, Minervæ nomen apud Thebanos.
Onesimus, ὀνήσιμος, utilis.
Oneirocrites, ὀνειροκρίτης, conjector somniorum. *Fulgent.*
Onocentaurus, ὀνοκένταυρος, animal inferiore parte asinum referens, superiore hominem.
Onoma, ὄνομα, nomen.
Onosceli, ὀνοσκελεῖς, dæmones asininis cruribus apparentes.
Onustatus, onustus.
Onychea, affectio unguium; ab ὄνυξ, ungula.

Onychomantia, ὀνυχομαντεία, divinatio ex maculis unguium.
Oogala, ὠόγαλα, pulis ex ovis & lacte.
Oocyphium, ὠοκύφιον, poculum in ovi formam oblongum.
Ophiaca, ὀφιακά, libri de serpentibus conscripti.
Ophiomachus, ὀφιομάχος, genus locustæ grandioris serpentium inimicæ.
Ophis, ὄφις, serpens, anguis.
Ophthalmia, ὀφθαλμία, morbus oculorum.
Ophthalmus, ὀφθαλμός, oculus.
Opiferæ, funes, quæ cornibus antennæ dextra sinistraque tenduntur retroversum. *Isid.*
Opinanter, opinato.
Opinax, manifestus. *Gloss. Isid.*
Opinnia, ingentia ærumina.
Opiniosus, opinione plenus, tenax. *Gloss. Isid.*
Opismus, ὀπισμός, lactei succi, inciso caule, collectio.
Opisthelinc, pustilena.
Opisthosphendone, ὀπισθοσφενδόνη, ornamentum capitis muliebre, articulum, majori parte pone rejectum.
Oporophylacium, ὀπωροφυλάκιον, casa custodis fructuum autumnalium.
Opsigamium, ὀψιγάμιον, seræ nuptiæ.
Opsimathes, ὀψιμαθής, qui sero didicit, vel discere cœpit.
Opsimathia, ὀψιμαθία, sera eruditio.
Opsophagos, ὀψοφάγος, delicati obsonii avidus, gulosus. Fuit cognomentum Apicii.
Opsopœia, ὀψοποιΐα, obsoniorum apparatus.
Opsopœus, ὀψοποιός, coquus.
Opsopola, ὀψοπώλης, obsoniorum venditor.
Opteria, ὀπτήρια, dona, quæ sponsus sponsæ dabat, cum primam eam viderat.
Optici, nervi, ὀπτικοί, per quos videndi facultas ad oculos defertur.
Orasius, animal quoddam ferum.
Orale, velum oretium.
Orama, ὅραμα, aspectus.
Orasis, ὅρασις, visio.
Orbefacio, orbum liberis facio.
Orbiculo, as, in orbis figuram conformo. *Gloss.*
Orbitosus, orbita frequens.
Orbitus, annualis.
Orbis, columbus, piscis marinus.
Orearius, rufus.
Orciolus, urceolus.
Orcocome, luctus funebris.
Ordeolus, collectio purulenta in pilis palpebrarum.
Ordinabiliter, per ordinem.
Ordinamentum, ordinatio.
Ordio, is, texo.
Oreae, ὀρεινή, regio montana: ab ὄρος, mons.
Orge, occide. *Gloss. Isid.*
Orgyia, ὀργυιά, mensura, quæ inter manus expansas continetur.
Oridurius, qui duri est oris.
Oripia, amens turba hominum. *Gloss. Isid.*
Oriputidus, cui os fœtet.
Ornamentarius, qui ornat.
Ornes, urna.
Ornis, ὄρνις, avis.
Oropygium, ὀρροπύγιον, extrema spina dorsi in os sacrum desinens.
Orphanotrophus, ὀρφανοτρόφος, orphanis alendis præpositus.
Orrhos, ὄρρος, extremum ossis sacri.
Orthius, ὄρθιος, rectus, erectus.
Orthocolon, ὀρθόκωλον, morbus, quo tumentes nervi flecti non possunt.
Orthodoron, ὀρθόδωρον, palma manus erecta & explicata.
Orthodoxia, ὀρθοδοξία, recta de Fide opinio.
Orthogonius, ὀρθογώνιος, rectus angulus.
Orthographicus, ὀρθογραφικός, ad orthographiam pertinens.
Orthographus, ὀρθογράφος, orthographiæ peritus.
Orthostadiæ, tunicæ consistentes, quæ rectæ manent, nec præcinguntur.
Osanna, ὡσαννά, salvum fac, obsecro. Vox hebr.
Oscheum, ὄσχεον, scrotum.
Oscitantia, oscitatio.
Ossilegium, ossium collectio post rogum.
Ossilegus, qui ossa legit.
Ostacus, idem quod astacus piscis.
Ostentabilis, qui ostendi potest. *Gloss.*
Ostrotifer, ostreatum ferens. *Gloss.*
Ostentosus, portentosus.
Osteocollum, herba muralis.
Ostiaria, mulier custos ostii.
Ostracina, ὀστράκινα, Atheniensium suffragia.
Ostracinda, ὀστρακίνδα, ludus puerilis, testulis commutatis, & projectis, cum qua divinabat jactum.
Ostracum, ὄστρακον, testa. Item pavimentum testaceum.
Ostrigillator, reprehensor.
Otalgia, ὠταλγία, aurium dolor.
Otenchytes, ὠτεγχύτης, clyster auricularius.
Othonæ, vestes ex lino.
Oticus, ὠτικός, auricularius.
Ovarium, ovorum locus.
Ovicare, ovi albumine subigere. *Plin. Valerian.*

Ovifer,

Ovifer, ovipatus.
Ovillinus, ovillus. *Theodof. Prifcian.*
Ovifpex, qui ovium vifcera infpicit.
Ocinisli, dignitas turcica, *Vifiri.*
Oxobapta, rubro tincta.
Oxos, ὄξος, acetum.
Oxy, ὀξὺ, acutum, aut acidum.
Oxyacantha, ὀξυάκανθα, fpina parvis foliis aculeatis, baccas ferens rotundas.
Oxibaphum, ὀξύβαφον, vas aceti. Item menfura quartæ partis cyathi.
Oxycraton, ὀξύκρατον, acetum aqua miftum.
Oxyglyces, & Oxyglyxy, ὀξυγλυκὲς, & ὀξύγλυκα, medicamentum ex fabis aceto maceratis.
Oxylipes, panis ex aceto, ὀξυλιπὲς.
Oxyliparon, moretum acidum, ὀξυλίπαρον.
Oxyngium, ὀξύγγιον, fex aceti.
Oxynitrum, ὀξύνιτρον, emplaftrum quoddam ruptorium.
Oxyporium, ὀξυπόριον, medicamentum facile procurans.
Oxyporopola, ὀξυποροπώλης, oxypori venditor.
Oxyrrhodinum, ὀξυῤῥόδινον, medicamentum ex aceto & aqua rofacea.
Oxyrrhodon, ὀξυῤῥόδον, acetum rofaceum. *Octav. Horatian.*
Oxyrrhynchus, ὀξύῤῥυγχος, mugil fluviatilis. Item pifcis ab Ægyptiis olim pro deo habitus. Item urbs Ægypti ad Nilum, ubi his pifcis præcipue colebatur.
Oxys, ydis, ὀξυς, vas aceti.
Oxyfaccharum, ὀξυσάκχαρον, potio ex faccharo & aceto.
Oxytonus, ὀξύτονος, in acutum tenfus.
Oya, ὄυα, forba.
Oze, ὄζη, fœtor oris.
Ozymum, genus edulii redolentis, ex inteftinis confecti.

P

PAbo, vehiculum unius rotæ. *Glofs. Ifid.*
Pacajar, rana.
Pachydesmus, παχύδεσμος, fatuus, ftolidus.
Pacifero, as, pacem induco. *Glofs.*
Pacifice, pacate.
Pactis, idis, inftrumentum muficum duarum chordarum
Pecton, navis ex virgis compacta, πηκτὸν.
Pactura, pactum.
Paculum, facculum, pafceolus. *Glofs. Ifid.*
Pædagogia, παιδαγωγία, inftructio puerorum.
Pædagogo, as, παιδαγωγέω, pædagogum ago. *Fulgent.*
Pædontifmus, munus pædagogi.
Pædenes, puellæ virgines.
Pæderaftes, παιδεραστὴς, puerorum amator.
Pæderaftia, παιδεραστία, amor puerorum.
Pædia, παιδία, inftitutio in bonis artibus.
Pædicus, παιδικὸς, lafcivus.
Pædinectron, παιδίνεκτρον, abortus.
Pædifca, παιδίσκη, ancilla. Item meretrix.
Pædifcium, παιδίσκειον, proftibulum. Item attributum effictum,
Pædomathes, παιδομαθὴς, qui a puero ftatim difcit.
Pædomathia, παιδομαθία, inftitutio puerilis.
Pædonomus, παιδονόμος, ingenuorum puerorum magifter.
Pædopullon, puer.
Pædotriba, παιδοτρίβης, præceptor, pædagogus.
Pædotribia, παιδοτριβία, ars exercendi puerorum corpora.
Pægnium, παίγνιον, ludus, res ludicra.
Pæfa, παῖσα, apud Coos placentulæ fant.
Pagalia, perfolutio.
Paganismus, Paganorum religio.
Paganitius, vir occultus.
Pagarchus, πάγαρχος, pagi præpofitus.
Pagenfis, qui eft ejufdem pagi.
Paginalis, epiftolaris. *Ennod.*
Pago, as, exfolvere pecuniam,
Palæftrans, in palæftra fe exercens. *Fulgent.*
Palaphrion, fervus ad frenum.
Palafca, *vel* Palafea, bovis cauda.
Palatha, παλάθη, maffa ficorum.
Pale, πάλη, lucta.
Palilogia, παλιλογία, iterata locutio: verbi repetitio.
Palimblaftus, rerfibilis ages, παλίμβλαστος.
Palimpega, vateramenta, παλίμπηγα.
Palindroia, παλινδρόμια, fructa coriacea.
Palinganefia, παλιγγενεσία, regeneratio,
Pallio, onis, qui pallas parat,
Palmapinus, arbor quædam peregrina.
Palmor, aris, palpo, adulor.
Palmularius, agitator in ludis circenfibus.
Palumbula, parva palumba.
Pambafilia, παμβασιλεία, dominium abfolutum.
Pamæum, veftis paftoralis. *Glofs. Ifid.*
Pamphagus, παμφάγος, qualibet re vefcens.
Pamphylodromon, παμφυλόδρομον, navis Imperatoria.
Panada, aqua cum pane. *Gloff.*
Panagrum, πάναγρον, genus retis, quod omnia capit.
Panaria, largitio panis ab Imperatoribus facta.
Panarius, qui panem vendit. *Gloff.*
Pancerea, thorax fquameus.
Panchra, rapina. *Gloff. Ifid.*
Pancratiasius, pancratiaftes. *Gloff.*
Pancreas, πάγκρεας, corpus glandulofum in medio mefenterio.
Pandæfia, πανδαισία, epulum.
Pandecton, πάνδεκτον, linteamen.
Pandex, qui tempore pandit os ad potandum.
Pandocheum, *vel* Pandochium, πανδοχεῖον, diverforium, in quo hofpites omne genus recipiuntur.
Pandocheus, πανδοχεὺς, caupo, ftabularius.
Pandura, muficum inftrumentum nablæ non abfimile, πανδοῦρα.
Pandurifta, πανδουριστὴς, &
Pandurus, qui pandura canit.
Pangito, as, fæpe pango. *Glofs. Ifid.*
Panharmonium, παναρμόνιον, omni harmonia conftans.
Panicelius, parvus panis. *Plin. Valerian.*
Panicoctaria, quæ panem coquit. *Petr. Chryfol.*
Panilea, &
Panificus, piftor. *Onomaft. vet.*
Pannarius, pannorum venditor.
Panneus, qui eft ex panno. *Onomaft. vet.* & *Paulin. Nolan. carm.* 24. v. 327.
Pannifex, &
Pannificus, qui pannos facit.
Panoplia, πανοπλία, univerfitas armorum: vel armatura ad omnes ufus.
Panopta, πανόπτης, omnia videns.
Panselenus, πανσέληνος, plenilunium.
Panthirion, πανθήριον, parvus panther.
Pantolabus, παντολάβος, fcurra quidquid offertur accipiens.
Pantophagus, παντοφάγος, gulofus, vorax.
Pantopola, παντοπώλης, qui omnes res venales habet.
Panurgia, πανουργία, aftutia, verfutia.
Panurgus, πανοῦργος, verfutus, aftutus.
Papadia, mulier facerdos.
Papalethra, tonfura papalis.
Papatus, dignitas Papæ.
Papinianifta, Papiniani ftudiofus,
Paploma, teges.
Paponius, ebriofus.
Papotenfia, ebriofitas.
Papias, pater.
Papiffo, παππίζω, infantium more blandior.
Pappous, avitus.
Papyleon, tentorium.
Papyrio, onis, papyrus, charta.
Papyropola, παπυροπώλης, qui chartas facit, & vendit;
Para, παρὰ, ad, apud, penes.
Parabata, m. tranfgreffor, violator legis, παραβάτης.
Parabafis, παράβασις, tranfgreffio, prævaricatio.
Parabis, potus quidam factitius.
Parabolus, παράβολος, qui audacter fe periculis objicit. Item beftiarius.
Parabyftus, occultus, latens: vel fe ipfum includens, παράβυστος.
Paracampatifmata, injuftæ ponderationes.
Paracatabole, παρακαταβολὴ, depofitum, fidejuffio,
Paracellarius, minifter cellæ perfectus.
Paracnemides, παρακνημῖδες, officula in cruribus.
Paracharacta, m. παραχαράκτης, monetæ adulterator.
Paracharagmata, παραχαράγματα, nummi adulterini.
Paraclefis, παράκλησις, exhortatio.
Paralytus, παράκλυτος, male audiens, infamis.
Paracmafticus, παρακμαστικὸς, jam vigere definens.
Paracnemion, παρακνήμιον, os minus in cruribus.
Paracolleticus, παρακολλητικὸς, glutinandi vim habens.
Paracope, παρακοπὴ, delirium.
Paradactades, miferi.
Paradiaftolis, παραδιαστολὴ, perverfa disjunctio.
Paradichion, hortus.
Paradigmaticus, παραδειγματικὸς, exempla continens.
Paradifeus, a, um, ad paradifum pertinens.
Paradifigenus, in Paradifo natus. *Theodulf.*
Paradifinus, a, um, paradifeus.
Paradogum, feudum nobile.
Paradoxus, παράδοξος, Olympionices, & quicumque fupra fidem, & præter exfpectationem plura certamina vicit. Item mimus, hiftrio. *Vet. Scholiaft. Juvenal. ad fat.* 8. *v.* 185.
Paradromis, παραδρομὶς, locus prope xyftum fub dio ad ambulandum, & exercendum.
Parænetieus, παραινετικὸς, præceptivus, hortatorius, admonitorius.
Parafredus, equus clitellarius.
Paragium, æquatio hereditatum.
Paragorieus, παρηγορικὸς, mitigabilis. *Octav. Horatian.*
Paragramma, παράγραμμα, fcripturæ depravatio.
Paragrammatifmus, παραγραμματισμὸς, cum littera pro littera ponitur.
Paragraphe, παραγραφὴ, exceptio, præfcriptio, effugium, litis compofitio, adnotatio in margine, fcholium.
Paragraphon, & Paragraphus. παράγραφος, linea in longum protenfa. Item fcripturæ feparata, fcripturæ divifio, pars capitis, tituli, quæftionis.
Paraclaufum, ædicula Monafterio adjuncta.
Paralepfis, παράληψις, affumptio.
Paralipomenos, παραλειπόμενος, prætermiffus, omiffus.

Paralipfis,

Paralipsis, παράλειψις, præteritio.
Parallaxis, παράλλαξις, mutatio. Item differentia loci veri, & apparentis apud Mathematicos.
Parallelismus, παραλληλισμὸς, convenientia quædam in lineis & figuris apud Geometras.
Parallelonema, Parallelogrammus. *Auct. de limitib.* apud *Goes.*
Paralogia, παραλογία, deceptio.
Paralogismus, παραλογισμὸς, fallax conclusio.
Paralogizo, παραλογίζω, captiosa argumentatione utor.
Paralogus, παράλογος, absurdus, rationi dissentaneus, inopinabilis.
Paralos, πάραλος, genus navis Atheniensium.
Paralurges, παραλουργὴς, genus vestis purpuream intextam habentis.
Parameria, παραμηρία, internæ femoris partes.
Paramesus, παράμεσος, digitus annularis medio proximus.
Paramythia, παραμυθία, alloquium solatorium.
Paranegesis, παραναγνώσις, apposita ex adverso narratio.
Paranympha, παράνυμφος, pronuba. *Isid.* 9 8.
Parapechion, παραπήχιον, os minus brachii.
Parapetasma, παραπέτασμα, tegumentum, aulæum.
Parapherna, παράφερνα, bona, quæ præter dotem nubenti dantur.
Paraphernalis, &
Paraphernicus, ad parapherna pertinens.
Paraphora, παραφορὰ, insania, delirium.
Paraphrastes, παραφραστὴς, interpres, qui non verbum e verbo, sed sensum e sensu transfert.
Paraphrasticus, παραφραστικὸς, ad paraphrasim pertinens.
Paraphrenitis, παραφρενῖτις, delirium.
Paraphrosyne, παραφροσύνη, error mentis, delirium.
Paraphyades, παραφυάδες, surculi propagines.
Paraplegia, παραπληγία, membrorum resolutio.
Paraplexia, παραπληξία, dementia mentis, vesania.
Parapompica, παραπομπικὰ, quæ transmittuntur.
Parapsis, παροψὶς, acetabulum, paropsis.
Paraptoma, παράπτωμα, lapsus, casus.
Parathersis, παράθρησις, luxatio.
Parascenia, παρασκήνια, spatia in scena ab utroque latere.
Parascevastica, παρασκευαστικὰ, conceptacula seminis.
Paraselene, παρασελήνη, lunæ replicatio in nube cava se ostendentis.
Parasemon, παράσημον, signum navis.
Parasphagis, παρασφαγὶς, pars juguli.
Parastasis, παράστασις, assistentia.
Parastata, παραστάτη, conceptaculum feminis.
Parasynagoga, παρασυναγωγὴ, falsa synagoge.
Parasynanche, παρασυνάγχη, nervorum ad fauces inflammatio.
Parasynexis, παρασύναξις, coitio seditiosa.
Paratella, herba radem, quæ lapathum.
Parathesis, παράθεσις, appositio, cum quasi deponimus aliquid apud memoriam judicum, repetituros nos dicentes, cum opportunum fuerit. *Isidor.* 2 25.
Paratilmos, παρατιλμὸς, evulsio pilorum.
Paratitla, παράτιτλα, appendices titulorum juris, hoc est indices legum, quæ ex aliis titulis ad eum, quem interpretari volumus, revocari, & pertinere possunt: dicta παράτιτλα, quasi præter titulum, ut παράφερνα, præter dotem.
Paratrimma, παράτριμμα, intertrimentum, cum femora mutuo attritu exoriuntur.
Paratypus, παράτυπος, male cusus.
Paraugelma, oppositio, comparatio.
Parauxesis, παραύξησις, exaggeratio, amplificatio.
Pardalus, πάρδαλος, avis ex iis, quæ gregatim volant.
Paracelasion, lacrimum.
Parechesis, παρήχησις, cum plures litteræ vel syllabæ eundem sonum reddunt.
Parectasis, παρέκτασις, extensio, productio vocis inserta syllaba.
Paredrus, πάρεδρος, adsessor, consiliarius.
Paregmenon, παρηγμένον, cum voces ejusdem originis conjunguntur.
Parembole, παρεμβολὴ, interjectio, interpositio.
Parencephalis, παρεγκεφαλὶς, pars cerebri posterior.
Parenchiresis, παρεγχείρησις, molitio in aliquo opere.
Parenchyma, παρέγχυμα, propria cujusque visceris substantia.
Parentheticus, παρενθετικὸς, quasi per parenthesim positus: ut Parenthetice ballare apud *Sarisberiens.* 8 7.
Parepigraphe, παρεπιγραφὴ, figura, cum quæ præcedere debuerunt, tacentur, ita tamen, ut ex consequentibus intelligantur.
Paresis, πάρεσις, remissio, negligentia, languor.
Pareschariter, παρεσχαρίτης, foci custos in navi.
Pariambis, παριαμβὶς, tibiæ genus quoddam.
Parifico, as, exæquo, parem facio. *Sarisberiens.*
Parippiarius, equiso, parafrenarius.
Parocha, παροχὴ, parochi munus.
Parochialis, &
Parochianus, ad parochiam pertinens.
Paroculi, dicuntur a paribus oculis.
Parodia, παρῳδία, canticum ad aliorum similitudinem modulatum: item adjectio ad carmen alterius.
Parodontis, παροδοντὶς, tuberculum circa dentes.
Parœcus, πάροικος, ejusdem fani incola & consors, curialis. Item accola.
Parœmia, παροιμία, adagium, dictum celebre.
Parœmiacus, παροιμιακὸς, ad adagium pertinens.
Parœmiographus, παροιμιογράφος, adagiorum scriptor.
Parœnia, παροίνια, carmina, quæ ad vinum canuntur.
Paronyma, παρώνυμα, denominativa.
Parovalli, pardorum curatores.
Paroxysmus, παροξυσμὸς, concitatio, exacerbatio. Item accessus febris, qui certis horis fieri solet.
Parrhesia, παῤῥησία, libertas loquendi, oratio libera nihil reticens.
Parsio, actus parcendi. *Gloss.*
Parthenias, παρθενίας, natus ex ea, quæ virgo putabatur.
Parthenoptes, παρθενοπτης, qui virgines avide inspectat.
Partialis, qui partem continet.
Participator, qui) participat.
Participatrix, quæ)
Particus, negotiator, qui per partes vendit.
Parulis, παρουλὶς, inflammatio in gingivis.
Parvulitas, pueritia parvuli. *Commodian.*
Parygron, πάρυγρον, medicamentum quoddam liquidum initio, postea coctione.
Parypha, παρυφὴ, prætexta, aliquid vesti adtextum. *Gloss.*
Paryphes, παρυφὴς, idem.
Parzuncerium, vasis genus instar acini.
Paschalicus, &
Paschicus, ad Pascha pertinens.
Paschillus, statua Romæ veteris cujusdam ridiculi.
Pascualis, cum diligentia nutritus.
Pascuarium, census pro pascuis.
Pasia, *Bassà* Turcarum.
Paspale, minutissimus farinæ pulvisculus.
Pasquillus, libellus famosus.
Passagerius, qui passagiis præest.
Passagium, expeditio in Terram sanctam.
Passivus, pathicus.
Passionarium, liber de Passionibus Sanctorum.
Pasta, farina aqua subacta, massa, Pasta regia, *marzapane. Marcell. Empir.* c. 2.
Pastas, adis, παστὰς, thalamus.
Pastilles, panes dulciarii.
Pastisk, ultimus anni dies.
Pataeci, πάταικοι, simulacra deorum in puppibus.
Patemen, patens aditus, & egressus a patre. *Cod. Theodos.*
Pateriza, sceptrum patriarchæ.
Paternaliter, &
Paterna, more patris.
Pathema, πάθημα, passio, affectio.
Pathiasma, παθίασμα, passio, morbus.
Pathio, animal quoddam quadrupes.
Pathopœja, παθοποιΐα, affectuum commotio.
Pathos, πάθος, perturbatio animi, affectio.
Patricus, paternus.
Patrinus, qui levat aliquem de sacro fonte, sponsor.
Patriota, qui est ejusdem patriæ.
Patrioticus, ad patriotas pertinens.
Patripassiani, hæretici, qui ajebant Patrem passum esse.
Pauciloquus, qui pauca loquitur.
Pavefacio, conterreo. *Gloss.*
Paveratus, pressus, spissatus.
Pavicliare, pavicula solidare.
Pavículo, as, pavicula adæquo.
Pavidensia vestis, calcata & densata, cui opponitur levidensis. *Isid.* 19. 22.
Pavido, as, paviculo.
Pavimentitius, pavimento constans.
Pavitensia, pavidensis.
Pausanæ, induciæ.
Pausicape, machina, quæ collo molentium servorum inserebatur, ne polentam comederent, neve ori manus admovere possent.
Pausilypus, παυσίλυπος, poculi genus Jovi sacrum in conviviis.
Paxamas, παξαμᾶς, paximas, genus panis.
Paximatum, panis subcinericius. *Gloss. Isid.*
Peccaminosus, pravus.
Pechys, πῆχυς, spatium inter manum, & cubiti gibbum.
Pecia, & petia, frustum pellis.
Pecoreus, &
Pecorosus, pecuarius.
Pectinarium, theca pectinum.
Pectinarius, qui pectines facit.
Pectinator, qui pectit. *Gloss. Cyrill.*
Pectiniformis, formam pectinis habens.
Pecudiarius, qui pecudis instar præceps fertur. *Gloss. Philox.*
Pecudinus, &
Pecudius, pecuarius.
Pecuniola, parva pecunia.
Pedagium, vectigal pro transitu.
Pedana, pedalis novus, qui caligæ assuitur. *Gloss. Isid.*
Pedalius, parvus pes.
Pedicularius, ii, qui inter symphoniacos modum dat tono: quod fiebat pedibus pulsando scabellum. *Gloss. Philox.*
Pediculata poma, quæ pediculos habent, unde suspendi possint.
Pediculatio, morbus pedicularis.
Pediculo, as, pediculos venor. *Gloss.*
Pedilon, πέδιλον, calceamentum.
Pedio, is, pede pulso, *Sipontin.*
Pedito, as, pedibus iter facio. *Gloss.*
Pedo, onis, qui pedes latos habet. *Gloss. Philox.*

Pegade, πηγάδιν, ciſterna, puteus.
Pegelo, onis, πήγαζος, homo jocularis. *Gloſſ. Iſid.*
Pegma, πῆγμα, barba.
Pejeratio, perjurium. *Salvian.*
Pelanus, placentæ genus Jovi ſacrum, πέλανος.
Pelargici nomi, πελαργικοὶ νόμοι, leges de alimentis, quæ a parentibus filiis debentur.
Pelargicus, πελαργικος, ad ciconiam pertinens.
Pelargus, πελαργὸς, ciconia.
Pelarpacis, dignitatis nomen, nunc *Beglierbei.*
Pelecanus, πελεκὰν, inſtrumentum ad dentes evellendos.
Pelica, poculi genus, πελικάν.
Pelioma, πελίωμα, pars livida, livor.
Pellerina, *berlina.*
Pelleſuina, locus, ubi pelles ſuuntur, aut venduntur.
Pellicare, æmulari, ut rivales ſolent. *Gloſſ.*
Pellicatio, pellicatus. *Gloſſ.* Item æmulatio.
Pellicor, aris, pellicem ago.
Pello, as, loquor, unde appello, compello.
Peltaſticus, πελταστικὸς, ad peltaſtas pertinens.
Pemphinx, ingis, πέμφιγξ, flatus, gutta, nebula, pulſus crebrior.
Pempte, πέμπτη, dies Jovis.
Pencina, lacinia, vel ſtola. *Gloſſ. Iſid.*
Pendiculus, peniculus detergendis ſordibus.
Penia, πενία, paupertas, & paupertatis dea.
Penicellus, piſcis marinus inſectilis.
Pennalis, novellus diſcipulus.
Pennaria theca, &
Pennarium, repoſitorium calami ſcriptorii.
Penneſco, is, pennas emitto. *Caſſiodor.* v. 38.
Pennicomus, ut Pennicomæ galeæ. *Mantuan.*
Penniculum, pinnaculum.
Penſiculator, qui penſitat.
Penſiliter, leviter.
Penſionarius, qui penſionem alicui ſolvit.
Penſor, qui examinat & expendit.
Penta, πέντε, quinque.
Pentacoſiomedimni, πεντακοσιομέδιμνοι, qui quingentis medimnis cenſi ſunt.
Pentadactylus, πενταδάκτυλοι, quinque digitis conſtans.
Pentaedrum, πεντάεδρον, priſma ex quinque hedris compoſitum.
Pentaeteris, πενταετηρίς, ſpatium quinque annorum.
Pentaglottus, πεντάγλωττος, qui eſt quinque linguarum.
Pentamœrus, & Pentamirus, πεντάμοιρος, quinque habens partes.
Pentapharmacum, πεντεφάρμακον, quinque pharmacis conſtans. Item convivium, in quo quinque condimentorum genera ſunt.
Pentaplum, poculum, in quo permixta erant quinque ſpecies, mel, caſeus, vinum, farina, oleum.
Pentaproti, πεντάπρωτοι, quinque primi.
Pentaprotia, πενταπρωτία, quinque primorum munus.
Pentaptotus, πεντάπτωτος, quinque caſus habens.
Pentarchus, πένταρχος, qui viris quinque præeſt.
Pentaſtichus, πεντάστιχος, quinque verſibus conſtans.
Pente, πέντε, quinque.
Pentecontarchus, πεντηκόνταρχος, qui quinquaginta militibus præeſt. cujus munus eſt pentecontarchia.
Pentecoſtalis, ad Pentecoſten pertinens.
Pentheterius, capillus reſectus in luctus, πενθητήριος.
Peolæ, &
Peplæ, qui ex intemperato Veneris uſu pereunt.
Peragrator, qui peragrat.
Perareſacio, valde areſacio. *Theod. Priſcian.*
Peraſtutus, valde aſtutus.
Perbellus, valde bellus.
Percapabilis, valde capax.
Percatapirat, valde tentat. *Gloſſ. Iſid.*
Percatapſere, valde dividere.
Perceptibilis, qui percipi poteſt.
Perceſion, tributum, quod Imperatori Turcarum perſolvunt Patriarchæ Conſtantinopolitani.
Perculſio, percuſſio.
Percunctativus, &
Percunctatus, per cuncta vadens, univerſalis. *Cæl. Aurelian.*
Percupide, valde cupide.
Percuſſa, æ, percuſſio. *Cæl. Aurelian.*
Percuſſibilis, qui percuti poteſt.
Percuſſionalis, qui percutitur. *Caſſiod.*
Perdicepraſtes, perdicum venator. Al. leg. Perdicipraſtes, περδικιπράτης, perdicum venditor.
Perdiceus, ad perdicem pertinens.
Perdifficulter, valde difficulter.
Perfectionalis, perfectus.
Perfectionaliter, perfecte.
Perferentarius, perferens, patiens.
Perfingo, fingo. Tetraſtich. null. auctorit. apud *Fabrett.* c. 4. *pag.* 331. *n.* 493. varios avium perfingere cantus.
Perfoſſio, &
Perfoſſura, foſſio.
Perfunctorium, quod leviter & remiſſe fit.
Perfuſor, qui perfundit. *Gloſſ.*
Perhorreo, perhorreſco.
Peri, περὶ, de, ultra, circum.
Peribaris, περίβαρις, calceamentum quoddam muliebre.
Periblema, περίβλημα, amiculum, pallium.
Peribole, περιβολὴ, ambitus ſermonis, periodus.
Peribolus, περίβολος, ſeptum, vallum. Item corona, ſeu lorica muri.
Pericardium, περικάρδιον, membrana circa cor.
Pericarpium, περικάρπιον, involucrum, ſeu theca ſeminis plantarum. Item monile cingens carpum manus.
Pericephalea, περικεφαλαία, galea. Item ſpira capillorum mulierum. Item pars navis.
Pericharacter, περιχαρακτὴρ, ferramentum, quo caro gingivarum a dentibus ſeparatur.
Pericranium, περικράνιον, membrana circa cranium.
Perigyalinm, ora maritima.
Peri hermenias, περὶ ἑρμηνείας, de interpretatione.
Perinæum, περίναιον, pars hominis pudenda.
Periodeuta, περιοδεύτης, luſtrator circa Eccleſias Diœceſis. Item circulator.
Periœci, περίοικοι, qui habitant ſub eodem circulo parallelo.
Perior, iris, conor, tento, experior.
Perioſteon, περιόστεον, membrana circa oſſa.
Peripatus, περίπατος, deambulatio. Item locus deambulationis. Item ſecta Philoſophorum.
Peripecio, inciſio ſcripturarum, capitulum, ſententia.
Peripetia, περιπέτεια, fortunæ caſus & temeritas.
Peripezia, & Peripezides, περιπέζια, pedum ornamenta.
Peripheria, περιφέρεια, circumferentia.
Periphoretus, περιφόρητος, qui circumfertur.
Periphragma, περίφραγμα, conſeptum.
Peripneumaticus, περιπνευματικὸς, peripneumonicus.
Periſcius, περίσκιος, qui circa ſe ſolis umbram habet.
Periſtaſis, περίστασις, ſtatus, conditio.
Periſtereon, περιστερεὼν, locus, in quo columbæ aluntur.
Periſteropullon, columbæ pullus.
Periſterotrophion, περιστεροτροφεῖον, periſtereon.
Periſtethion, περιστήθιον, ornamentum pectorale.
Periſtia, τὰ περίστια, luſtrationes.
Perithalaſſa, περιθάλασσα, litus.
Peritonæum, περιτόναιον, membrana involvens inteſtina.
Peritrachelion, περιτραχήλιον, ornamentum colli, torques, monile.
Perjuratio, perjurium.
Perizoma, περίζωμα, campeſtre, velamen inguinum.
Perizonium, περιζώνιον, palliolum præcinctum, quo virgines amiciuntur.
Perlatrix, quæ perfert.
Perlætus, valde lætus.
Perlectio, pellectio.
Permagnificus, valde magnificus. *Vulgat. Interpr.*
Permerdo, as, conſpurco.
Permorior, morior. *Commodian.*
Permotatus, permotus. *Idem.*
Pernarro, totum narro. *Gloſſ.*
Pernimius, valde nimius. *Paulin. Petrocor.*
Peropto, valde opto.
Peroſis, impedimentum naturalis functionis, læſio, privatio, πήρωσις.
Perpendiculariter, ad perpendiculum.
Perpeto, is, ſine intermiſſione peto. *Sipontin.*
Perroro, rore perfundo.
Perſenilis, valde ſenilis.
Perſonalis, perſonales actiones.
Perſonalitas, ſubſiſtentia.
Perſonanter, ſonore. *Salvian.*
Perſono, as, pæn. prod. perſonam do.
Perſpicaciſſime, valde perſpicaciter.
Perſpicaciſſimus, valde perſpicax.
Perſpicillum, vitrum adjuvandis oculis. Item ſpecula.
Perſuaſor, ſuaſor.
Perſuo, in totum ſuo.
Perterrifico, perterreo. *Alcuin.*
Pertimeo, pertimeſco.
Pertimidus, valde timidus.
Pertranſibilis, qui pertranſiri poteſt.
Pertremiſco, valde contremiſco.
Pertumultuoſus, magnum tumultum excitans.
Pertuſſis, tuſſis continua, apud Medicos.
Pervaſio, invaſio.
Pervaſor, qui pervadit.
Pervicacitas, pervicacia. *Gloſſ.*
Perviteo, ſemper vireo.
Peſeeſion, tributum, quod Patriarcha Conſtantinopolitanus Imperatori Turcarum perſolvit.
Peſſellus, parvus peſſulus.
Peſſulatus, peſſulo clauſus.
Peſtifuga, herba, quæ & coryza dicitur.
Peſtiliter, demiſſe, diviſe. *Gloſſ. Iſid.* Al. leg. *partiliter.*
Peſtimus, peſtilens.
Peſtinuncius, qui peſtem nunciat. *Gloſſ. Iſid.*
Petaliſmus, πεταλισμὸς, genus exſilii apud Syracuſanos, ut oſtraciſmus apud Athenienſes.
Petallum, ornamentum capitis.
Petalurgus, πεταλουργὸς, bractearius.
Petalus, πέταλος, folium, lamina, bractea, frons arboris. *Iſid.*
Peteredium, a petendis hereditatibus. *Caſſiodor.*

Petitinn-

Petitiuncula, brevis & parva petitio. *Gloss.*
Petitius, qui frequenter petit.
Petrafindula, saxifragia.
Petraria, machina bellica.
Petrelæum, πετρέλαιον, liquamen pingue e petris stillans.
Petrificatio, conversio in petram.
Petrolaum, petreleum.
Petropium, petroselinum.
Petrophyes, πετροφυὲς, herba in petris nascens, sempervivum minus.
Pexu, pecto.
Pezinum, πέζιον, pellis.
Phacula, uber, sumen, petaso.
Phæcasiarius, qui phæcasia conficit.
Phæus, φαιὸς, fuscus, subniger.
Phagoloedorus, φαγολοίδορος, convicia devorans.
Phalacræ, loca nullis herbis aut plantis vestita, φαλάκραι.
Phalacrus, φαλακρὸς, calvus.
Phalangarcha, φαλαγγάρχης, qui phalangi præest.
Phalero, as, fucum facere, ornare. *Ambros.*
Phallophorus, φαλλοφόρος, qui phallum fert.
Phallus, φαλλὸς, penis.
Phalus, φάλος, conus galeæ.
Phanetæ, φάνης, sol.
Phantasmaticus, φαντασματικὸς, ad phantasma pertinens. *Sarisber.*
Phantasticus, φανταστικὸς, imaginativus.
Pharmaceutice, φαρμακευτικὴ, medendi ars pharmacis curans.
Pharmacodes, φαρμακώδης, qui alit odore pharmaci.
Pharmacopæus, φαρμακοποιὸς, qui pharmaca facit.
Pharmacopolium, φαρμακοπωλεῖον, locus ubi pharmaca venduntur.
Pharmacotheum, φαρμακόθεον, pharmacum divinum.
Phaschoinum, φασχώνιον, pallium pontificale.
Phase, transitus.
Phasis, φάσις, apparitio.
Phelonion, φελόνιον, penula, tunica, infula.
Pherna, φερνὴ, dos.
Philanthropus, φιλάνθρωπος, humanus, amicus.
Philargyria, φιλαργυρία, amor & aviditas pecuniæ.
Philautia, φιλαυτία, sui ipsius amor.
Philautus, φίλαυτος, sui amans.
Philocalus, φιλόκαλος, pulcritudinis vel honestatis studiosus.
Philocompus, φιλόκομπος, amatus jactantiæ.
Philodespotes, φιλοδέσποτος, amatus domini.
Philodicus, φιλόδικος, amans litium.
Philogynia, φιλογυνία, amor mulierum.
Philoistor, φιλοΐστωρ, cupidus doctrinæ.
Philoloedorus, φιλολοίδορος, amans convicii.
Philomathes, φιλομαθὴς, discendi cupidus.
Philomyri, φιλόμυροι, unguentorum studiosi.
Philoponus, φιλόπονος, amator laboris.
Philosophaster, prava philosophus.
Philosophema, φιλοσόφημα, quæstio philosophica.
Philostorgia, φιλοστοργία, amor vehemens erga liberos.
Philotheorus, φιλοθέωρος, amans contemplandi.
Philotesiæ, φιλοτησίαι, craters qui in conviviis conciliantur amicitiæ.
Philotimia, φιλοτιμία, amor honoris.
Philotimus, φιλότιμος, amans honoris.
Philoxenus, φιλόξενος, hospitalis.
Phimosis, φίμωσις, morbus glandis pudendæ.
Phæcasidæ, calceamentum muliebre. *Pollux.*
Phlegma, φλέγμα, pituita, humor aquosus.
Phlegmagoga, φλεγμαγωγὰ, medicamenta phlegma deducentia.
Phlegmasia, φλεγμασία, inflammatio cum febre.
Phlegmaticus, φλεγματικὸς, phlegmate abundans.
Phlogosis, φλόγωσις, ardor, inflammatio.
Phlyctænæ, φλυκταίνη, pustula in cute ex acri humore.
Phoba, φόβη, juba leonis.
Phocæna, φώκαινα, parvus delphinus.
Phœbadius, Phœbæus.
Phœnicis, idis, φοινικὶς, vestis phœnicei coloris.
Phœnicopterygium, φοινικοπτερύγιον, parvus phœnicopterus.
Phœnix, φοίνιξ, palma arbor.
Pholis, φολὶς, obolus.
Phraseologia, φρασεολογία, doctrina de modis loquendi.
Phratria, φρατρία, contubernium.
Phronesis, φρόνησις, prudentia.
Phrontisterium, φροντιστήριον, schola.
Phrurarches, φρουράρχης, qui præest corporis custodibus.
Phryginda, φρυγίνδα, ludus puerilis in quo frictis fabis utebantur.
Phthoe, φθόη, phthisis.
Phthongarium, φθογγάριον, genus tibiarum quo phonasci modos vocis ergebant.
Phthora, φθορὰ, corruptio.
Phuca, potionis genus.
Phylarchus, φύλαρχος, nomen dignitatis in militia equestri.
Physiognomia, φυσιογνωμία, naturæ inquirendæ ratio ex habitu corporis, lineamentis vultus &c.
Physiologus, φυσιολόγος, qui de rerum natura disserit.
Physis, φύσις, natura.
Phytologia, φυτολογία, disciplina vegetabilium.
Pica, morbus mulierum gravidarum, cum varia appetunt in cibis, varia fastidiunt, κίσσα, & κίττα.
Picatio, dropax.
Tom. IV.

Picifer, convicium in hominem infimum, & despicatissimum, qui picos & venator capite bajulaset.
Picra hiera, πικρὰ ἱερὰ, medicamentum ex aloe.
Picrocholus, πικρόχολος, bile amara abundans.
Picticus, Pictus.
Pigrammis, piger.
Pigredo, &
Pigritas, pigritia.
Pigritor, aris, pigreo.
Pigritudo, pigritia.
Pilaris, rotundus instar pilæ.
Pilas, murilegulus, catus.
Pilaica, vas ex corio. *Gloss. Isid.*
Pilatic.m, monile de collo Imperatoris.
Pilaticum, sceptrum Imperatoris instar pilæ.
Pilearius, &
Pileo, onis, qui pileos facit.
Pilonea, vestis pillnosa.
Pilotansia, lupus cervinus.
Pilumen, quidquid in pila tunditur. *Gloss. Isid.*
Pinacopola, πινακοπώλης, qui tabulas vendit.
Pinda, pinna. *Gloss. Isid.*
Pinguamen, pinguitudo. *Gloss.*
Pingueo, pinguesco.
Pinta, mensura vinaria.
Piperatus, &
Piperinus, a, um, ad piper pertinens.
Piphallis, πιφάλλις, alauda.
Pipiunculus, vel Pipunculus, accipiter.
Piraterium, πειρατήριον, piratarum receptaculum.
Pirolus, animal majus mustela, sed ejusdem speciei.
Pirula, extrema pars nasi. *Isid. Gloss.*
Piscatilis, piscosus.
Piscifluus, piscibus abundans. *Theodulf.*
Piscivorus, pisces vorans.
Pisum, quiddam venenum, quod clam inest nardo.
Pissa, πίσσα, pix.
Pissago, pix liquida.
Pisticus, πιστικὸς, ad fidem faciendam aptus. Item purus, sincerus, non adulteratus.
Pistis, πίστις, fides, persuasio. Item genus aromatis.
Pithecus πίθηκος, simia.
Pitho, Πειθὼ, Suada, dea eloquentiæ. Item Diana, & una ex Gratiis, vel Atlantidibus.
Pithœgia, πιθοιγία, festa Athenis, in quibus dolia relinebantur.
Pithogastrus, πιθόγαστρος, cui doliaris est venter.
Pitigmeta, ænula. *Gloss. Isid.*
Pitillus, parvulus.
Pitisma, ludi genus, quo mirabili arte quis volvitur. Item levis & crebra vini degustatio.
Pittaciolum, vel Pittaciolum, exigua tabula, schedula.
Pitylus, πίτυλος, sonus, qui editur, cum mare remis verberatur.
Pityrias, πιτυρίας, panis furfuraceus.
Pityriasis, πιτυρίασις, furfures capitis.
Pityrides, πιτυρίδες, furfuraceæ olivæ.
Pityron, πίτυρον, furfur.
Placa, crusta, massa auri in laminam redacta.
Placator, qui } placat.
Placatrix, quæ }
Placentarius, qui placentas facit.
Placeres, placeos. *Gloss.*
Placor, oris, placendi studium. Item tranquillitas.
Plagio, as, plagium committo.
Plagula, levis plaga.
Planesco, planus fio. *Paulin. Nolan.*
Plangonium, unguentum quoddam.
Plantanimal, & Planteanimans, animal imperfectum, quod partim animans, partim planta est, ut spongia.
Planimetria, ratio mensurandi plana.
Planisphærium, instrumentum mathematicum circulos & lineas in plano exhibens.
Plantula, parva planta.
Planula, runcina lignis levigandis & complanandis. Item lamina ferrea, qua fores parietibus ope cardinum conjunguntur.
Planuria, planities. *Vitalis de limitib.*
Platanetum, locus platanis consitus.
Platanistinos, pomi genus aquosum.
Plathanum, instrumentum, in quo panes informabantur, πλάθανον.
Platyceros, πλατύκερως, qui latis est cornibus.
Platycoria, πλατυκορία, pupillæ dilatatio.
Plaustria, quæ plaudit. *Non.* c. 531.
Plaustro, is, in modum plaustri perstrepo.
Plebanus, plebejus. Item curio plebis.
Plecta, πλεκτὴ, nexus a virgultis. Item calia duarum ansarum.
Plectronias, cantantium majus.
Plectropœus, πληκτροποιὸς, qui plectra facit.
Plegma, πλέγμα, cincinnus, crines intorti.
Plemmyra, πλημμύρα, æstus marinus.
Plenaria, plene, omnino.
Plenarius, plenus.
Pleo, impleo.
Pleonexia, πλεονεξία, aviditas plus habendi, avaritia.
Plethora, πληθώρα, humorum vel sanguinis redundantia.

Plethoricus, πληθωρικός, qui sanguine redundat.
Plethrum, πλέθρον, sexta pars stadii. Quidam pro jugero accipiunt.
Pleura, πλευρά, latus.
Pleximon, catena, torques.
Plexus, punitus.
Plica, plicatura, ruga, sinus.
Plichas, πλιχάς, pars corporis inter inguina & femur.
Plirisarcoticum, πληρισαρκωτικόν, principalis medicina, electuarium.
Plistobolinda, πλειστοβολίνδα, ludus per tesseras & astragalos.
Ploce, πλοκή, frequens repetitio vocis.
Plocion, πλόκιον, ornamentum colli. Item stuppa.
Ploiaria, calceorum muliebrium species.
Plotei, proprii. *Gloss. Isid.*
Ploum, cursus birotus.
Plumacium, cervical, vel culcita. *Ambros.*
Plumella, culcita, pulvinum fartum.
Plustrum, maris tranquillitas, flustrum. *Adelhelm.*
Pluviale, & Pluvium, vestis contra pluviam.
Plynteria, πλυντήρια, festa Atheniensium Cereri sacra.
Pneuma, πνεῦμα, spiritus, flatus.
Pneumon, πνεύμων, pulmo.
Pneumonia, πνευμονία, pulmonis inflammatio.
Pneumonicus, πνευμονικός, pulmonis morbo laborans.
Poastria, ποαστρία, mulier, quæ mercede conducta opus ruri facit.
Pocœnium, comissatio post cœnam.
Podargus, ποδαργός, canis, sic dictus a pedum celeritate.
Podia, funis in navi, quo velum tenditur, πόδιος.
Podiarius, qui est inter mimos. *Gloss. Isid.*
Podinum, pedule, calceus. *Gloss. Isid.*
Podiolum, parvum podium.
Podismo, as, ποδίζω, pedibus dimetior.
Podonicum, vestis lectorum.
Podoniptrum, ποδόνιπτρον, vas lavandis pedibus.
Podostrophia, ποδοστροφία, sepedatio.
Pœmenium, ποιμένιον, vestis pastoralis. *Gloss. Isid.*
Pœnitentialis, ad pœnitentiam pertinens.
Pola, pila ex aluta, molli tomento farta.
Polaris, ad polos cæli pertinens.
Polemarchia, πολεμαρχία, munus Polemarchi.
Polemarchus, πολέμαρχος, belli dux, tribunus militum.
Polemicus, πολεμικός, contentiosus, litterarium certamen continens.
Poliorceticus, πολιορκητικός, ad urbium obsidionem pertinens.
Polis, πόλις, urbs, oppidum.
Politice, πολιτική, cum peritia civitatis regendæ.
Politier, munditier.
Politule, polite.
Poliuchi, πολιοῦχοι, dii tutelares.
Pollinaceus, &
Pollinaris, pollinarius.
Pollincio, farinam in pistrino lucrifactam divido. *Paroit.*
Pollinctoria, pulvinaria mortuorum. *Gloss. Isid.*
Pollinctum, locus ubi cadavera curantur. *Gloss. Isid.*
Pollinctus, unctio cadaveris, pollinctura.
Polliones, vespillones.
Pollucibilitas, sumptuositas.
Polluctor, qui pollucet.
Polula, pola.
Polumen, locus sacrorum.
Poly, πολύ, multum, valde.
Polyandria, πολυανδρία, multitudo civium.
Polyenodynos, πολυανώδυνος, cicuta.
Polybutes, πολυβούτης, multorum boum dominus.
Polycandelum, πολυκάνδηλον, candelabrum cum multis candelis.
Polychrestus, πολύχρηστος, valde utilis: & cujus est frequens usus.
Polygamia, πολυγαμία, nuptiarum multiplicatio.
Polygamus, πολύγαμος, qui multas uxores duxit.
Polygrammatus, πολυγράμματος, multis litteris constans.
Polygrammus, πολύγραμμος, multas lineas habens.
Polygraphus, πολυγράφος, qui multa scribit.
Polyloquium, multiloquium.
Polyloquus, multum loquens.
Polymathia, πολυμαθία, multiplex eruditio.
Polymelus, πολύμηλος, ovibus abundans.
Polymitarius, polymitæ vestis textor. Quidam tribuunt *Hieronymo.*
Polymorphus, πολύμορφος, multiformis.
Polyphagus, πολύφαγος, multivorus.
Polypharmacus, πολυφάρμακος, pharmacis abundans.
Polypleurus, πολύπλευρος, multa habens latera.
Polypragmon, πολυπράγμων, multis se negotiis implicans, curiosus.
Polypticha, πολύπτυχα, publicæ rationes.
Polyptoton, πολύπτωτον, nomen multorum casuum.
Polyptychum, πολύπτυχον, multis plicaturis constans.
Polyschematistus, πολυσχημάτιστος, multis figuris constans.
Polysemus, πολύσημος, multa significans. *Serv. ad Æn.* 1. v. 5. & 86.
Pomaria, dea pomorum.
Pomarium, mollis & liquidus cibus ex pomis.
Pomifero, poma fero. *Gloss.*
Pompator, qui superbe agit.
Pompula, parva pompa.
Pompulentus, pompa plenus.

Pomulum, parvum pomum.
Ponderator, qui ponderat. *Gloss.*
Ponderatura, ponderatio. *Gloss.*
Ponderosus, hernia laborans.
Pontaticum, vectigal pro transitu pontis.
Pontonium, genus navigii fluviatilis tardum & grave, quod non nisi remigio progredi potest. *Isid.* 19. 1.
Popinatio, heluatio.
Populago, tussilago, frutex.
Popularis, miles, quia populatur. *Gloss.*
Popus, parvus equus. *Gloss.*
Porcinarium, locus ubi porci aluntur.
Poriaticum, πορματικόν, vectigal pro mercium trajectione.
Porisma, πόρισμα, consectarium, corollarium, additamentum ex demonstratis resultans.
Pornæ, πόρναι, ludi, in quibus meretrices in scenam producuntur. Item ipsæ meretrices.
Porocele, πωροκήλη, herniæ species, cum in scrotum descendens materia induruit.
Porosus, poris abundans, spongiosus.
Porphyra, πορφύρα, purpura.
Porphyris, πορφυρίς, vestis purpurea.
Porphyrogeneta, & Porphyrogenetus, πορφυρογεννήτης, in purpura, *h. e.* patre Imperatore natus.
Porphyrus, πόρφυρος, serpens capite candido, cetera purpureus.
Portarium, vectigal portæ.
Portarius, janitor.
Portatilis, qui portari potest.
Portator, qui portat.
Portella, portula.
Portemia, navicula lata, & sine carina.
Portentiloquium, sermo portentosus.
Porthmos, πορθμός, fretum.
Porticulum, baculus lixarum. *Gloss. Isid.*
Portitorium, locus ubi sedent portitores. Item publicani officium.
Portiuncula, parva portio. *Orosius.*
Portugallia, Lusitania.
Portonarius, qui portorium exigit.
Porus, πόρος, callus. Item meatus cutis.
Poculum, pusca. *Onomast. vet.*
Posideon, ποσειδεών, mensis Decembris.
Possinacium, genus disci, in quo projiciendo se exercebant.
Postæ (quasi *positæ*) stationes equorum cursualium.
Potax, bibax. *Gloss.*
Potentialis, potens.
Poteriotheca, ποτηριοθήκη, poculorum armarium.
Pothen, πόθεν, unde.
Practicus, πρακτικός, ad actionem pertinens, in actione positus.
Præaccidens, ante accidens. *Theod. Priscian.*
Præaccipio, ante accipio.
Præbenda, orum, sea necessaria, quæ magistratibus in provincias euntibus publice præbebantur. Item jus Sacerdotum percipiendi fructus in Ecclesiis in suam sustentationem.
Præcantator, qui incantamentis mala amoliri studet.
Præcautus, valde cautus. *Petr. Chrysol.*
Præcisor, qui præcidit, ut Dentes præcisores. *Isid.*
Præclamito, sæpe præclamo.
Præclaritas, illustris fama.
Præcognoscentia, prænotio. *Mar. Victorin.*
Præcognosco, ante cognosco.
Præcompono, ante compono.
Præconiatio, publicatio, aut locus præconii.
Præconio, as, &
Præconior, aris, præconium facio.
Prædicamentum, elementum.
Prædicatorius, laudativus. *Salvian.*
Prædicatum, appositum, adjectivum, proprietas.
Præductal, & Præductale, stilus, quo præducuntur lineæ in membrana ad scriptionem dirigendam.
Præemptor, qui ante emit. *Gloss.*
Præfascinius, omnino fascinator.
Præfestine, valde festine.
Præfidentia, confidentia.
Præfluvium, &
Præfluxus, fluor alicujus rei ante alia.
Præfomento, ante fomento. *Theodos. Priscian.*
Prægeneratus, ante generatus. *Prosp. Aquitanic.*
Prægnas, &
Prægnus, prægnans. *Fulgent.*
Præjudex, qui ante judicat.
Præjuro, ante juro.
Prælassatus, valde lassatus. *Frontin. de Strateg.*
Prælatura, dignitas, seu honor sacer.
Præliminariter, sub initium, in antecessum.
Prælubium, pelagus. *Gloss. Isid.*
Prælu0, prius abluo.
Præmadeo, &
Præmadesco, ante madeo. *Orient.*
Præmetior, ante metior.
Præmetium, &
Præmetivum, quod libationis gratia ante messem præmetiri mos erat.
Præmeto, ante meto.

Præmundo, ante mundo. *Octav. Horatian.*
Prænascor, ante nascor. *Commodian.*
Prænoscentia, prænotio. *Sarisber.*
Præoccupatio, occupatio.
Præordino, ante ordino.
Præpalpo, ante, aut valde palpo. *Paulin. Nolan.*
Præponderatio, momentum. *Gloss.*
Præpcimis, præ ceteris.
Præpropera, valde propere.
Præpropero, valde propero. *Gloss.*
Præsentanee, in præsentia, statim, brevi tempore. *Octav. Horatian.*
Præsentatio, propositio.
Præsentialiter, in præsentia. *Sarisber.*
Præsepiolum, cavitas ossis, in qua dens firmatur.
Præsero, præ aliis sero, aut emitto.
Præservo, ante vel in futurum servo.
Præsideratio, cum ante tempus tempestates hibernæ moventur.
Præsidior, præsidio sum.
Præstimonium, Beneficium Ecclesiasticum pro studiosis alendis.
Præstolus, & Præstulus, præsens.
Præstus, qui præsto est.
Præsulatus, dignitas præsulis.
Præsuppono, ante suppono.
Prætensio, actus prætendendi, postulatio, petitio.
Præternaturalis, qui est præter naturam.
Prætoriolum, parvum prætorium.
Prævaporatus, ante vaporatus. *Octav. Horatian.*
Prævidentia, facultas prævidendi.
Pragma, πρᾶγμα, negotium, res.
Prandicularis dies, post jejunium, cum largius prandetur. *Gloss.*
Prandiolum, prandiculum.
Pransorium, locus, ubi prandetur.
Prasia, πρασιά, locus, ubi porrum caseitur. Item area horti. Item ordo discumbentium in convivio.
Prasinianus, prasinæ factionis fautor.
Prasocuris, πρασοκουρίς, bestiola porro infesta.
Prasocurum, πρασόκουρον, falx, qua porrum tondent.
Prason, πράσον, porrum.
Prassa, charta. *Gloss.*
Praxapostolus, liber Actuum Apostolorum.
Praxidica, πραξιδίκη, dea, cujus non statuam integram, sed tantum caput in templis dedicabant.
Praxis, πρᾶξις, actio, negotium.
Precabilis, quem precari possumus. *Gloss.*
Precatiuncula, brevis precatio. *Gloss.*
Precicula, vel Premicula, catena lineæ. *Gloss.*
Presbyterium, πρεσβυτέριον, officium & dignitas presbyterorum.
Pretiare, pretium indicare, æstimare. *Gloss.*
Primitiva, æ, jus primogeniti.
Primivirgius, caballarius primus militum virgatorum, & lictorum. Item qui primam virgam fert ante regem. *Cassiod.*
Primula veris, viola.
Prinus, πρῖνος, ilex.
Privatim, privatim.
Privatitius, privativus.
Privative, privativo modo.
Privatus, us, proprietas, proprium.
Privilegiatus, privilegiarius.
Privilegio, as, privilegio dono.
Proæresis, προαίρεσις, præelectio.
Proæreticus, προαιρετικός, facultatem habens ante alios eligendi.
Proagon, προαγών, præludium certaminis.
Proagonisticum, προαγωνιστικόν, prælusorium.
Proagoreusis, προαγόρευσις, prænuntiatio ruis cædis facta, qua interdicebantur sacris, donec sententia lata esset.
Proasma, πρόασμα, cantilenæ procemium.
Proastia, orum, suburbanæ villæ.
Proaulia, προαύλια, dies, qui anteit nuptias. Epaulia, ἐπαύλια, qui sequitur.
Probaticus, προβατικός, ovinus.
Probatomandra, προβατομάνδρα, ovile.
Probaton, πρόβατον, ovis.
Probatoriæ litteræ, quæ probabant justam abeundi licentiam.
Problematicus, προβληματικός, de quo in utramque partem disputari potest.
Probro, as, probro afficio.
Probrositas, probrum.
Probulus, πρόβουλος, qui pro alio consultat.
Procatalepsis, προκατάληψις, occupatio, prolepsis.
Prochemasis, & Prochimasia, προχείμασις, signum tempestatis futuræ.
Prochirus, πρόχειρος, scriba expeditus.
Procinctualis, ad procinctum pertinens. *Cassiod.*
Procingo, paro, appero.
Proco, as, voco, provoco. Item rumpo, initium facio.
Procomion, προκόμιον, capilli anteriores.
Procotta, προκόττα, tonsura, qua quis anteriore parte comatus est.
Procrastinus, matutinus.
Procymæa, προκυμαία, moles opposita fluctibus. Item vehementia, qua quis prodit & explicat vires suas.
Prodantia, malitia, iniquitas, inertia.
Prodigalis, prodigus.
Prodigaliter, prodigendo.

Prodiorthosis, προδιόρθωσις, moderatio, correctio.
Productilis, qui produci potest. *Gloss.*
Productor, qui producit. *Gloss.*
Produx, productor.
Proecthesis, προέκθεσις, propositio orationis.
Proedri, πρόεδροι, præsides, viri primi subsellii.
Proelasimæus, προελασιμαῖος, officialis judici proficiscenti adsidens.
Proeleusis, προέλευσις, progressio, processus.
Proemineo, præemineo.
Proepiplexis, προεπίπληξις, occupatio, cum quis sematipsum verbo arguens, alienam accusationem prævertit & declinat.
Profector, qui proficit. Item qui proficiscitur.
Proficue, utiliter.
Proficuitas, utilitas.
Proficuus, utilis.
Profligatio, destructio.
Profluentum, aqua profluens. *In supplem. Lycosthenis in Jul. Obsequ.* c. 6.
Progastor, προγάστωρ, qui ventre est prominenti. *Gloss.*
Progeniculo, as, in genua procumbo. *Gloss.*
Proglossus, πρόγλωσσος, qui est volubilis linguæ. *Gloss.*
Prognosis, πρόγνωσις, prognosticum. *Isid.* 12. 7.
Prognosis, πρόγνωσις, præsagitio.
Prognostes, προγνώστης, qui præsagit.
Prognosticus, προγνωστικός, prænoscendi vi præditus. *Gloss.*
Progymnasma, προγύμνασμα, præcedens exercitatio, justi certaminis prævia meditatio.
Projectibilis, projectus, abjectus.
Prolativus, qui profertur.
Prolector, qui prolectat.
Prolegomenon, προλεγόμενον, præfatio.
Proleptinus, προληπτικός, ad anticipationem pertinens.
Proliquare, eliquare.
Prolobus, πρόλοβος, sinus prominens in gutture avium.
Promachus, πρόμαχος, qui ante aciem pugnat.
Promano, as, permano, emano.
Promnestria, προμνήστρια, nuptiarum conciliatrix.
Promotor, qui promovet.
Promptitudo, alacritas.
Promulgator, vulgator.
Promulgatrix, quæ prodit.
Promurale, antemurale.
Promutuor, ante mutuor. *Gloss.*
Promylæa, προμυλαία, dea, quæ ante molas statuebatur.
Pronefas, plus quam nefas.
Pronexium, funis, quo navis alligatur ad palum.
Pronostra, ante nostra. *Gloss. Isid.*
Propædeumata, προπαιδεύματα, documenta, quæ scire nos oportet, antequam ad majora accedamus.
Propædia, προπαιδεία, prævia institutio.
Propagino, as, propago. *Gloss. Isid.*
Propecto, in longum pecto.
Prophasis, πρόφασις, excusatio, prætextus.
Prophetia, προφητεία, prædictio, vaticinium.
Prophetis, idis, προφῆτις, quæ prædicit, vates.
Prophetizo, προφητίζω, vaticinor.
Propitiatorium, locus, in quo Deus placari solet. Item tabula super Arcam testamenti.
Propitiatus, us, placatio, exoratio, propitiatio.
Propitior, aris, placare, exorare.
Proportionaliter, pro portione.
Propos, valde potans. *Gloss. Isid.*
Proposco, posco. *Gloss. Isid.*
Propotisma, προπότισμα, quod ante bibendum datur.
Prorex, vicarius regis.
Prorogator, qui erogat. *Cassiodor.* Item qui profert diem.
Prosapodosis, προσαπόδοσις, figura, cum duabus aut pluribus propositis sententiis, sua cuique ratio subjicitur.
Prosaris ara, quæ tunicas pexas curat.
Proseuchticus, προσευχτικός, precatorius.
Prosodiacus, προσῳδιακός, ad prosodiam pertinens.
Prosodium, προσόδιον, carmen, quod diis canitur.
Prosonomasia, προσονομασία, agnominatio, paronomasia.
Prosopia, &
Prosopium, προσωπίς, larva muliebris.
Prosphærarium, fiscella, sportula.
Prospheromenon, προσφερόμενον, auxilians, juvans, conferens.
Prostasia, προστασία, præfectura.
Prostatæ, προστάται, binæ glandulæ ad penis radicem.
Prostatis, προστάτις, præses, patrona.
Prostaticus, προστατικός, ad prostatem pertinens.
Prosupero, as, superabundo.
Prosyllogismus, προσυλλογισμός, id quo aliqua propositionum syllogismi demonstratur.
Protestatio, animi nostri declaratio.
Prothyma, πρόθυμα, atis, sacrificii præludium.
Protimesis, προτίμησις, prælatio, vel prærogativa.
Protoapostolarius, primus inter eos, qui populo Apostolorum scripta exponunt.
Protoasecretis, primus a secretis.
Protocancellarius, primus cancellarius.
Protocarabus, πρωτοκάραβος, primus gubernator.
Protocentarchus, primus centurio.

Protocollum, liber, in quo acta primum a notariis perſcribuntur. Item brevis adnotatio declarans, quo Comite largitionum, quo tempore, & a quo præparatæ ſint chartæ, in quibus tabelliones ſua acta perſcribunt. *Gothofred. in Juſtiniani Novell.* 44. Convenit hoc ſenſu cum voce ſequenti.
Protocolum, πρωτόκολλον, prima ſcheda, in qua character eſt chartæ.
Protocurios, primus curios.
Protogenes, πρωτογενής, primus generis.
Protognomon, πρωτογνώμων, qui primus dicit ſententiam.
Protogonus, πρωτόγονος, primogenitus.
Protologia, πρωτολογία, primus ſermo.
Protomartyr, πρωτομάρτυρ, primus martyr.
Protome, προτομή, effigies hominis umbilico tenus.
Protomysta, πρωτομύστης, primus inter ſacerdotes.
Protonotarius, primus notariorum.
Protopapa, dignitas Eccleſiaſtica ſecundas tenens poſt Patriarcham.
Protopathia, πρωτοπάθεια, affectus, quo aliquid primum efficitur, non per conſenſum alterius.
Protoplaſtes, πρωτοπλάστης, qui primo fingit & format. *Pap.*
Protopſaltes, πρωτοψάλτης, primus cantorum.
Protos, πρῶτος, primus.
Protoſcriniarius, primiſcrinius.
Protoſebaſtes, πρωτοσέβαστος, primus auguſtus, venerabilis.
Protoſpatharius, primus ſatellitum.
Protoſtates, πρωτοστάτης, antesignanus.
Protoſtrator, πρωτοστράτωρ, primus militiæ. Item qui Principem in equum tullit.
Protoſyncellus, primus inter ſyncellos, qui erant vicarii Patriarcharum.
Prototocos, πρωτότοκος, primipara.
Prototypus, πρωτότυπος, qui ad alterius exemplar factus non eſt, archetypus, primitivus.
Protoveſtiarius, præfectus veſtiarii.
Protracte, producte, diu. *Sarisber.* 2. 16.
Provectibilis, qui provehi poteſt. *Fulgent. in contin. Virgil.*
Proxeneſtria, conciliatrix, προξενήτρια.
Prunetum, locus prunis conſitus.
Prurisco, prurire incipio.
Prymneſium, πρυμνήσιον, palus, ad quem navis alligatur. Item funis, quo ligatur.
Pſalis, ψαλίς, forceps.
Pſallito, ſæpe pſallo.
Pſallium, ſertum: item armilla, circulus.
Pſalmicanus, qui Pſalmos canit.
Pſalmodia, ψαλμῳδία, cantus ad organa muſica.
Pſalmodus, ψαλμῳδός, qui fidibus ſimul, & voce canit.
Pſellion, ψέλλιον, armilla.
Pſelliophorus, ψελλιοφόρος, armillis ornatus.
Pſen, ψήν, vermiculus in caprificis.
Pſephos, ψῆφος, calculus, gemma, ſuffragium.
Pſeudoacorum, ψευδάκορον, genus herbæ.
Pſeudoadamas, ψευδαδάμας, falſus adamas.
Pſeudoapios, ψευδάπιος, genus herbæ.
Pſeudocorallium, ψευδοκοράλλιον, falſum corallium.
Pſeudocoſtus, ψευδόκοστος, falſum coſtum.
Pſeudocrama, genus herbæ, ψευδόκραμα.
Pſeudelleborus, ψευδελλέβορος, falſus elleborus, herba.
Pſeudepiſcopus, ψευδεπίσκοπος, falſus Epiſcopus. *Cyprian.*
Pſeudographe, ψευδογράφως, falſe in ſcribendo.
Pſeudographema, ψευδογράφημα, ſyllogiſmus ſophiſticus.
Pſeudographia, ψευδογραφία, falſa, vel ficta ſcriptura, aut ſuppoſitio.
Pſeudographus, ψευδέγγραφος, falſo inſcriptus. *Sarisber.*
Pſeudogratia, falſa gratia.
Pſeudohermodactylus, ψευδερμοδάκτυλος, dens caninus, herba.
Pſeudolinum, ψευδόλινον, herba linaria.
Pſeudologus, ψευδολόγος, qui falſa loquitur.
Pſeudolotus, ψευδόλωτος, genus arboris.
Pſeudomartyr, ψευδομάρτυρ, falſus teſtis, aut martyr.
Pſeudomelanthium, ψευδομελάνθιον, herba inter ſegetem naſcens melanthio ſimilis.
Pſeudonymus, ψευδώνυμος, falſum nomen gerens, nomen aliquod mentiens.
Pſeudopalus, ψευδόπαλος, opali ſpecies.
Pſeudopanax, ψευδοπάναξ, ſine ſolis, Chironium.
Pſeudophiloſophia, ψευδοφιλοσοφία, falſa philoſophia.
Pſeudoprinceps, falſus princeps.
Pſeudorchis, ψευδορχίς, bifolium herba.
Pſeudos, ψεῦδος, falſum, fictus.
Pſeudoſtachys, ψευδοστάχυς, genus herbæ.
Pſeudoſtruthion, ψευδοστρούθιον, herba thericteria.
Pſeudoſycomorus, ψευδοσυκόμορος, genus arboris.
Pſiadion, ψιάδιον, alchymilla, herba.
Pſole, ψωλή, penis.
Pſoriaſis, ψωρίασις, ſcabies, tinea, ſordes.
Pſorophthalmia, ψωροφθαλμία, ſcabies oculorum.
Pſychroluſia, ψυχρολουσία, frigidum lavacrum.
Pterna, πτέρνα, pars inferior navalis mali.
Ptochodochium, πτωχοδοχεῖον, ptochotrophium.
Ptyſis, πτύσις, exſcreatio.
Puberale, pubes. *Gloſſ.*
Pubeſcio, pubeſco.

Pudefacio, pudere facio.
Pudibunde, verecunde.
Pudimentum, ora pudenda. *Gloſſ.*
Pudoratus, verecundus. *Sarisber.*
Pudoroſus, modeſtus, pudens.
Puerarius, puerorum amator. *Gloſſ.*
Puereſtes, puer pubertati proximus. *Gloſſ.*
Pueriger, puerum gerens, ut Puerigerum ſeſtum. *Fulgent.*
Pueroſus, puerarius. *Gloſſ.*
Pugnabundus, pugnax, contentioſus.
Pugnantia, æ, contrarietas.
Pugnicula, parva pugna.
Pulcricomus, pulcras habens comas.
Pulicaris, &
Pulicaria, herba, pſyllium.
Pulicinus, ad pulicem pertinens.
Pulico, as, pulices gigno. *Gloſſ.*
Pulliaſter, pullus grandior. *Onomaſt.*
Pulligera ova, pullos ferentia. *Fulgent.*
Pulmonicus, ad pulmones pertinens.
Pulpido, panis loſtae pulpæ carnis. *Gloſſ. Iſid.*
Pulſatiles venæ, quæ pulſum habent.
Pulvicinare, leviter & ſæpe pluere. *Gloſſ. Iſid.*
Pumicator, qui pumice levigat. *Gloſſ.*
Puncto, as, punctis facio. Item ſæpe pungo.
Punctor, qui pungit.
Punctorium, inſtrumentum ad pungendum.
Punctorius, ad pungendum pertinens.
Pupillarius, pupillaris.
Pupior, junior.
Purpurilla, locus extra portam, ubi purpurea veſte utebantur. *Gloſſ. Iſid.*
Purpuriſſare, purpuriſſo tingere.
Puſillanimitas.
Puſillanimiter, puſillo animo.
Puſillanimus, puſillanimis.
Puſillulus, valde puſillus.
Puſulus, puſillus.
Puta, præputium. Item muliebre pudendum.
Putana, meretrix.
Putorius, animal ex genere muſtelarum.
Putramen, putredo.
Putribilis, corruptibilis. *Paulin. Nolan.*
Putrifluus, putredine fluens.
Putus, puer, adoleſcentulus.
Pycnoticus, πυκνωτικός, denſandi vim habens.
Pyalos, πύαλος, emplum vas ad lavandum.
Pygiſta, πυγιστής, pædico.
Pylorus, πυλωρός, os inferius ventriculi.
Pyr, πῦρ, ignis.
Pyramidalis, pyramidis forma.
Pyriaſter, pyrus agreſtis.
Pyriaterium, πυριατήριον, æſtuarium, caldarium.
Pyroboli, πυρόβολοι, ſagittæ igneæ.
Pyromantia, πυρομαντία, divinatio per ignem.
Pythionices, πυθιονίκης, qui pythio certamine vicit.
Pythomantis, πυθόμαντις, vates pythicus.
Pythoniſſa, mulier fatidica, a Pythone ſeu Apolline correpta.
Pyttacium, calceamentum penetiquem.
Pyulcus, πυουλκός, inſtrumentum chirurgicum pus extrahendo aptum.

Q U

QUactum, coactum, coagulatum. *Iſid.*
Quadrangularis, quadrangulus.
Quadrangulum, figura quatuor angulorum. *Gloſſ.*
Quadratarius, lapicida, marmorarius.
Quadricornis, quatuor habens cornua.
Quadriformis, quatuor formarum. *Orient.*
Quadrilaterus, quatuor laterum.
Quadrilinguis, quatuor linguarum.
Quadrimembris, quatuor membrorum vel partium. *Onomaſt.*
Quadrimenſtruus, quadrimeſtris. *Gloſſ.*
Quadrinoctium, ſpatium quatuor noctium.
Quadripertito, in quatuor partes.
Quadripertior, partior in quatuor partes.
Quadriplicatus, &
Quadruplicatus, quater multiplicatus.
Quadruſſis, quatuor aſſes.
Quæſtionaliter, quærendo, quæſtionem proponendo. *Fulgent.*
Quæſtionare, quæſtionem habere, per tormenta quærere.
Quæſtionatus, a, um, in quæſtione tortus.
Qualitativus, qualitatem habens.
Quartallum, canistrum, vel cophinus, in quo mortui efferuntur.
Quarto, as, quartum quemque lego. *Gloſſ.*
Quatembris, quatuor anni tempora in Eccleſia.
Quaternio, compoſitio quatuor rerum, ut militum, chartarum, &c.
Quatrio, numerus quaternarius in ludo teſſerarum. *Iſid.* 18. 65.
Quentiam pro p tentiam (a quo) veteres aliquando ſcripſere. *Sipontin.*
Quercelans, quercens. *Serv. in Eclog.* 1.

Quæſitor,

Queritor, &
Querulor, sæpe queror.
Querulosus, querulus.
Quietorium, sepulcrum. *Gruter.* 10. 2. & 1131.
Quietudo, quies. *Gloss.*
Quimus, quinque annorum.
Quinqueplex, quintuplex. *Gloss.*
Quisquilliatus, coccineus.
Quotannis, a, &
Quotennis, a, quot annorum.
Quotuplex, &
Quotuplus, quotus, quot generum.

R A

RAbbi, ῥαββί. magister. Vox hebr.
Rabbinus, magister hebræus.
Rabboni, ῥαββουνί, magister mi. Vox hebr.
Racha, ῥακά, vanus, fatuus, levis. Vox hebr.
Radicalis, qui est a radice.
Radicare, & Radicari, radices agere.
Radificare, idem.
Ragazium, puer, adolescentulus.
Ramphos, eos, ῥάμφος, rostrum avium.
Ran, ira, vel locus irae. Hinc rancor, rabies. *Cathol.*
Rancidor, aris, rancidus fio. *Fulgent.*
Randellæ, circuli, orbiculi.
Randum, arbitrandum: a reor. *Gloss. Isid.*
Rapismus, ῥάπισμα, alapa.
Rapunculus, radix, quæ comeditur in acetariis.
Raro, as, rarum facio.
Rase, vestis genus.
Rasamen, rasura eboris.
Raso, as, rado.
Rasorius, ad radendum aptus.
Ratificatio, firmatio.
Ratifico, ratum habeo, firmo.
Rato, as, ratam facio.
Rator, oris, judex, qui ratus, censet.
Rancedo, raucie. *Isid.*
Rauce, adverb. *Serv. ad Æn.* 9. 124.
Rauceo, raucus fio. *Gloss.*
Raucor, aris, raucus sum, aut fio. *Gloss.*
Reactio, actio reciproca.
Reago, vicissim ago.
Realis, qui re ipsa est: cui opponitur verbalis.
Realitas, qualitas rei.
Realiter, re ipsa.
Rebellator, qui rebellat.
Rebilis, opinabilis: a reor.
Reburrus, capite hispidus. *Gloss. Isid.* Item recalvaster.
Recala, aleis, recalcitrans. *Commodian.*
Recapitulatio, anacephalæosis. *Cassiod.*
Recauto, apochæ species. *Novell.* 130.
Recentaris, quæ recens aliquid facit.
Recise, breviter.
Recitabulum, locus ubi recitatur. *Isid.*
Reclinatorium, pulvinus.
Recommendabilis, commendabilis.
Recommendatio, commendatio.
Recommendo, commendo.
Reconventio, contrariam actionem intento.
Recriminor, invicem criminor.
Rectangulus, rectos habens angulos.
Rectifico, blando calore denuo destillo.
Rectilineus, rectis lineis constans.
Recuperabilis, qui recuperari potest.
Recussabilis, qui retro quati potest. *Cæl. Aurelian.*
Recusso, repercutio.
Redargutio, confutatio. *Boeth.*
Redargutor, confutator.
Redditor, qui reddit.
Redemptionalis charta, quæ datur, cum quis semet e servitute sua pecunia redimit.
Redhibitor, qui redhibet.
Redhostimentum, gratiæ & beneficii retributio.
Redimiculo, redimiculum solvo. *Gloss.*
Redulus, strues lignorum ardentium.
Refarcio, refercio.
Refectorium, triclinium.
Referendarius, qui refert. & defert. *Cassiod.*
Reflatilis, reflans. *Zeno Veronens.*
Reflexe, oblique.
Reflo, retro vel contra spiro.
Refloreo, refloresco.
Refluamen, quod refluit. *Venant. Fortun.*
Refluxus, refluus motus, regressus.
Reformabilis, qui reformari potest.
Refragium, contrarium suffragio.
Refrigeo, refrigesco.
Refrigerator, qui refrigerat.

Refrigerium, refectio, levamen.
Refrigo, rursus frigo.
Refrutico, rursus frutico.
Refugisco, refugio. *Commodian.*
Refulgesco, refulgeo.
Regendarii, notarii, qui libellos supplices in codicem referunt.
Regeneratio, nova generatio.
Registrum, regestum.
Regularitas, ratio regulæ.
Regulaticus, per regulam diligens.
Regulus, basiliscus. Item parvus rex. Item parva quædam avis.
Rehisco, iterum hisco. *Gloss.*
Rejectitius, rejiculus. *Scriban.*
Reinvito, rursus, aut vicissim invito.
Rejuvenasco, iterum juvenis fio.
Relata, orum, quæ referuntur ad alterum.
Relevium, honorarium, quod novus vassallus patrono introitus causa largitur.
Reluminatio, mutua illuminatio. *Gloss.*
Remeculus, genus navigii, quo Lemnii utebantur.
Rememoratio, recordatio. *Sarisber.*
Remissor, qui remittit. *Ambros.* & *Petr. Chrysol.*
Remoratio, retardatio.
Remorator, qui } retardat.
Remoratrix, quæ }
Remulculo, as, remulco traho.
Remulus, costarum pars latior apud Anatomicos.
Remunerabilis, qui alio munere æquari potest.
Renale, zona circa renes. *Cathol.*
Renascibilis, qui renasci potest.
Renascibilitas, facultas renascendi.
Renego, iterum nego, denego.
Renisiosus, renosus.
Renones, velamina humerorum & pectoris usque ad umbilicum, intortis villis hispida, ad imbres arcendos. *Isidor.*
Renosus, laborans ex renibus.
Renunculi, parvi renes.
Renus, animal quadrupes, hirci valde simile. Alii agnum interpretantur.
Repagino, rursus compagino. *Petr. Chrysol.*
Repagularii judices, qui ad fores Curiæ jus dicunt. Hinc repagularia acta, &c. *Scriban.* & *Budæus.*
Reparamen, reparatio. *Sipontin.*
Repariasso, fœdus frango, pactis non sto, more Pariorum.
Repelto, lapis rarefisus. *Gloss.*
Repensatio, compensatio. *Salvian.*
Repetititius civis, qui non origine, sed jure civis est, quasi repertus & adscitus. *Auct. declam. in Cicer.*
Reprehensibilis, reprehendi dignus. *Salvian.*
Repressalia, alienæ rei occupatio, clarigatio. *Novell. constitut.*
Reprobabilis, improbatus, damnatus.
Reprobatitius, reprobandus. *Gloss.*
Repumico, rursus pumice expolio.
Repystira, ludus latrunculorum.
Requesta, libellus supplex.
Resecatio, resectio. *Salvian.*
Reservatio, actus reservandi.
Resignator, qui resignat. *Gloss.*
Resionifer, resionam ferens.
Resopio, iterum sopio. *Fulgent.*
Resortior, iterum sortior.
Resortus, territorium, jurisdictio.
Respective, respectu habito.
Respirium, spiratio. *Gloss.*
Resplendentia, splendor.
Responsalis, procurator.
Responsorius, respondens. *Isid.*
Restiarius, qui restes facit. *Gloss.*
Resticularius, restiarius. *Gloss.*
Retempero, tempero. *Theod. Priscian.*
Retentator, qui rursus tentat. Item qui res alienas retinet. *Cassiod.*
Reticella, parvum rete.
Reticesco, reticeo.
Retifex, qui retia facit.
Retina, pellicula quædam in oculis.
Retorsio, actus retorquendi.
Revadiare, debitorem se agnoscere.
Revelamen, revelatio. *Zeno Veronens.*
Reviresco, rursus viridem facio.
Revolutio, conversio.
Reungo, rursus ungo.
Rha barbarum, centaurium majus, herba similis rha Pontici.
Rhabdomantia, ῥαβδομαντεία, divinatio per baculum.
Rhabduchi, ῥαβδοῦχοι, lictores.
Rhabenna, magister.
Rhadamantheus, ῥαδαμάνθειος, ad Rhadamanthum pertinens.
Rhæbus, ῥαιβός, incurvus.
Rhagoides, ῥαγοειδής, tunicula oculi circa uveam.
Rhagologus, ῥαγολόγος, racinos colligens. Est epitheton echini.
Rhagopodes, ῥαγόποδες, fissuras in pedibus habentes.
Rhapsodi, ῥαψῳδοί, recitatores. Item interpretes versuum Homeri.
Rhapsodia, ῥαψῳδία, contextura, & quasi consarcinatio carminum, præsertim heroicorum.

Rhegmo-

Rhegmochasmus, ῥηγμοχασμός, hians ruptura.
Rhembus, ῥέμβος, vagabundus, erro.
Rhetinites, ῥητινίτης οἶνος, vinum resina conditum.
Rheumatizare, rheumatismo laborare.
Rhinea, fici nigri.
Rhinenchytes, ῥινεγχύτης, instrumentum, quo aliquid in nares injicitur.
Rhiza, ῥίζα, radix.
Rhizologus, ῥιζολόγος, qui radices colligit.
Rhizophagus, ῥιζοφάγος, qui radicibus vescitur.
Rhizotomicus, ῥιζοτομικός, ad radicum excisionem faciens.
Rhizotomus, ῥιζοτόμος, qui radices secat.
Rhodonia, ῥοδωνία, rosetum.
Rhoiacus, ῥοϊκός, fluxione laborans.
Rhoiscus, ῥοΐσκος, corymbus aureus.
Rhomboides, ῥομβοειδής, rhombi figuram habens.
Rhopalicus, ῥοπαλικός, versus, qui a monosyllaba voce incipiens, gradatim crescit, & ῥόπαλον, h. e. clavam Herculis imitatur, ut Spes Deus æternæ stationis conciliator.
Rhopographia, ῥωπογραφία, virgultorum stirpiumque descriptio.
Rhoptron, ῥόπτρον, annulus in valvis januarum, quo pulsatur.
Renosus, laborans ex renibus.
Rigefacio, rigere facio, frigore afficio.
Rigorose, severe, stricte.
Ringo, is, ringor, eris.
Ripariola, hirundo in ripis fluminum nidificans. *Marcell. Empir.*
Risibilis, qui ridere, aut rideri potest. *Boeth.*
Risorius, ridiculus. *Fulgent.*
Rito, as, ritum habere facio.
Rivarius, rivalis. *Gloss.*
Rivora, um, parvi rivi. *Auct. rei agrar. apud Boeth.*
Roboretum, locus roboribus consitus.
Robusta, nervosa, fortitas.
Rocca, colus.
Rogamen, rogatio. *Gloss.*
Rogarius, qui rogum parat.
Rogatarius, petitor. *Gloss. Isid.*
Rogatura, petitio. *Gloss.*
Romandiola, provincia Æmiliæ.
Romanzola, passu um.
Romania, regio Thraciæ.
Rorigenæ, rore geniti.
Rosarius, rosarum venditor. *Gloss.*
Rosor, qui rodit. *Ambros.*
Rotaticum, quod de vectura super rotas solvitur.
Rotulus, volumen actorum.
Rubecula, avis collo, pectore ac ventre rubens.
Rubetra, avis minima circa rubos vivens.
Rubicilla, idem.
Rubinus, gemma diaphana, rutilans, & rubens.
Rubrator, rubens, ruber. *Alcim. Avit.* 5. 515.
Ructator, qui ructat.
Ructito, sæpe ructo.
Ruer, ruina. *Gloss. Cyrilli.*
Rufeo, es, rufus sum.
Rulla, rusticus. *Gloss.*
Rumigero, divulgo. *Gloss.*
Runa, ex utraque parte acutus. *Gloss. Isid.*
Ruptura, ruptio. Item ager proscissus.
Ruraliter, more ruris, rustice. *Cassiod.*
Ruricolaris, ruricola. *Venant. Fortun.*
Ruspino, manibus tero. *Gloss.*
Rutela, animal quoddam venenatum, stellio.

S A

SAbe, mensis Februarius Syrorum lingua.
Saccello, as, sacellos calidos ad fovendum impono.
Saccophorus, σακκοφόρος, sacco vestitus: vel saccum ferens.
Sacire, proprium facere, occupare.
Sacitas, depopulatio.
Sacramentalis, ad Sacramenta pertinens.
Sacramentarius, qui jurat. *Gloss.*
Sacrifex, sacerdos.
Sacrimonium, conditio, seu relatio rei sacræ. *Gloss.*
Sacrista, æditnus.
Sacrivus, votivus.
Sæpe sæpius, persæpe.
Sæpis, e, & Sæpus, a, um, copiosus, abundans.
Sagana, vas, in quo aliquid teritur.
Sagaris, σάγαρις, securis Amazonum.
Sagatio, ludus, quo sago multorum manibus distento impositum aliquem in altum jactabant.
Sagenula, parva sagena. Item navis parva instar sagenæ expansæ. *Pap.*
Sagibaro, sapiens vir. Item senator.
Sagimen, adeps.
Saginator, qui saginat.
Sagittalia, sagittarius.
Sagittator, idem.
Sagmatus, sagmate instratus. *Gloss.*
Sagminarius, sagatus, qui sagmina fert.
Sala, atrium domus.
Salacoma, σαλάκωμα, &
Salaconia, σαλακωνεία, jactantia.
Saliaetum, salictum.
Salisator, qui ex membrorum palpitatione divinat. *Isid. Sarisber.*
Saliso, palpito. *Gloss.*
Salivaris, ad salivam pertinens.
Salivum, saliva.
Salpinx, σάλπιγξ, tuba.
Salsedo, salsus humor.
Salsicium, botellus, farcimen.
Saltim, saliendo.
Salvatio, salus. *Beda.*
Salvatrix, servatrix.
Salvatus, servatus.
Salutatorium, locus, ubi salutaturi conveniunt.
Sama, creta gallica. *Isid.*
Samardacus, homo ridiculus. *Gloss.* Item terminus bifurcus.
Sambucetum, locus sambucis consitus.
Sambuciarius, qui sambuca canit.
Samiare, acuere. *Gloss.*
Samiator, samiarius.
Samia, pulvis. *Gloss. Isid.*
Samœna, genus navigii prora demissa, apud Samios.
Samphoræ, σαμφόραι, equi, quibus impressum erat Σ.
Sanativus, salubris.
Sanctificatrix, quæ sanctos facit.
Sandalotheca, σανδαλοθήκη, sandaliorum repositorium.
Sandapilo, onis, vespillo. *Gloss. Philox.*
Sandicinus, sandicis colorem habens.
Sanguifluus, sanguine fluens.
Sannator, irrisor. *Gloss.*
Sanno, as, irrideo.
Sapharium, atrium templi.
Saphena, σαφηνή, vena, quæ supra genu tripartito finditur.
Saponarius, saponem faciens. *Plin. Valerian.*
Saponatum, sapo aqua macerata. *Theod. Priscian.*
Saporo, as, sapidum reddo, condio. *Petr. Chrysol. & Dracont.*
Saporosus, sapidus, saporus. *Constantin. Afer.*
Sappa, ligo, marra.
Sappula, parvus ligo.
Sapros, σαπρός, putris.
Sarabus, σάραβος, muliebre pudendum.
Saraph, serpens ignitus & venenatus.
Sarcinare, sarcinas componere, consarcinare, consuere.
Sarcitector, qui ex multis tabulis unum tecti facit corpus, tignarius. *Isid.* 19. 19.
Sarcitrix, sarcinatrix.
Sarcocele, σαρκοκήλη, hernia carnosa.
Sarpa, ἅρπη, falx vinitoria.
Satiabilis, qui satiari potest.
Sationarius ager, sationi aptus.
Satum, mensura sextariorum vigintiquatuor. *Matth* 13. 33.
Saturabilis, qui saturari potest.
Saturanter, &
Saturatim, affatim. *Gloss.*
Saturatio, satietas. *Gloss.*
Satyriasis, σατυρίασις, morbus in cute, præsertim faciei, eam corrumpens.
Satyriasmus, σατυριασμός, morbus quo glandulæ circa aures inflammantur.
Satyrice, σατυρικῶς, satyrorum more.
Satyrista, σατυριστής, pantomimus.
Sauciatas, sauciatio. *Cœl. Aurelian.*
Saussarismus, σαυσαρισμός, linguæ hæsitatio.
Saxesco, saxum fio. *Scribon.*
Scabinus, senator, judex, adsessor.
Scachus, calculus, cubile latrunculorum.
Scalenus, σκαληνός, latera tria inæqualia habens.
Scalprum, calamus.
Scalticus, impetigine laborans. *Theod. Priscian.*
Scaltus, tis, impetigo.
Scambosus, scambus.
Scammaris, latro, obsessor viarum.
Scandalum, σκάνδαλον, offendiculum.
Scandicopola, σκανδικοπώλης, qui scandicem vendit.
Scansor, qui equum sternit, ut inscendatur. *Gloss.* Item qui equum scandit.
Scapane, σκαπάνη, ligo, sarculus.
Scapilium, scapulæ, dorsum, humeri.
Scapularis vestis, quæ scapulas tegit.
Scara, combustio ignis. *Pap.*
Scaramangia, genus vestis.
Scartanea, forum.
Sceffila, mensuræ genus apud Germanos.
Scenifactor, & Scenofactor, qui scenas, umbracula, & velaria facit.
Scenofactoria ars, quæ umbracula, & tabernacula facit.
Scenopegia, σκηνοπηγία, festum tabernaculorum apud Hebræos.
Schediasmata, σχεδιάσματα, scripta tumultuaria, & ex tempore.
Schedicus, σχέδιος, extemporarius, subitarius.
Schinus, σχῖνος, genus arboris masticem mittentis.
Schismaticus, σχισματικός, dissentiens, discors, divisus.

Sciama-

Sciamachia, σκιαμαχία, pugna umbratilis, armorum meditatio.
Sciatica, & Sciaticus morbus, quo coxarum juncturæ laborant: ab ἰσχίον, coxa, unde ἰσχιαδικός.
Scindapius, genus plantæ ſimile hederæ.
Sciomantia, σκιομαντεία, divinatio per umbras mortuorum.
Sciſſibilis, ſciſſilis. *Octav. Horatian.*
Sclevus, ſervus captivus.
Scolax, acis, funis, funale. *Iſid.*
Scolopax, acis, σκολόπαξ, genus piſcis, item avis, quæ in arbore nunquam ſedet.
Scolopomachærion, σκολοπομαχαίριον, cultellus chirurgicus palo ſimilis.
Scolus, σκῶλος, pagus incultus ſub Cithærone in Bœotia. Item vermis.
Scommatice, σκωμματικῶς, cum irriſione. *Sariſber.*
Scopelismus, σκοπελισμός, lapidum poſitio in agro alieno: de quo V. *Ulpian. Digeſtor. lib. 47. tit. 11. leg. 7.*
Scopo, as, ſcopis purgo. *Iſai. 14. 23.*
Scopo, is, idem. *Pſalm. 76. 7.*
Scordiſcarius, qui ephippia facit.
Scordiſcus, ephippium. Item corium crudum.
Scorpio, σκορπίος, virga nodoſa, vel aculeata ad cædendum. *Iſidor.*
Scorpionatæ, qui ſcorpionibus ſagittas, vel ſaxa jaciunt.
Scortatio, ſcortorum affectatio.
Scortulum, ſcortillum.
Scotoma, σκότωμα, vertigo capitis, & oculorum tenebræ. *Iſid.*
Scotomare, vertigines capitis inducere. *Theodor. Priſcian.*
Scotomaticus, σκοτωματικός, qui ſcotomate laborat.
Screabilis, qui exſcreari poteſt.
Screatio, exſcreatio.
Scribillo, as, ſcribo.
Scriniolum, parvum ſcrinium, arcula.
Scriptiuncula, brevis ſcriptura. *Salvian.*
Scrobatio, ſcrobium affoſſio.
Scrofulæ, ſtrumæ.
Scrutanter, ſcrutando. *Ambroſ.*
Scrutarium, locus, ubi ſcruta venduntur. *Gloſs.*
Scrutilles, ventriculus fartus.
Scrutinare, ſcrutari.
Sculca, excubiæ.
Sculcator, excubitor.
Scutica, flagellum e corio.
Scuticula, parva ſcutica.
Scybalon, σκύβαλον, quiſquiliæ, ſordes, ſtercus. *Vindician. ad Valentinian. Imp.*
Scylax, σκύλαξ, canis.
Scyphion, σκυφίον, parvus ſcyphus.
Scythiſſare, σκυθίζειν, largiter bibere Scytharum more.
Secretarius, miniſter ab arcanis.
Sectantia, actus ſectandi. *Vigilius* apud *Barth.* 14. 3.
Sectatus, us, ſectatio.
Secundina, folliculus, in quo fœtus involvitur.
Securicularius, qui ſecuras facit. *Gloſs.*
Securo, as, ſecurum reddo.
Sedapium, ſedes apium, alveare. *Caper.*
Sedetum, foſſa, ubi ſedent milites: aut foſſa, ubi ſunt muri.
Seditionarius, ſeditioſus. *Gloſs.*
Seditionor, ſeditionem moveo. *Gloſs.*
Seducibilis, ſeductilis.
Segmentarii, qui opera ex ſegmentis faciunt.
Sejuge, quadriga ſex equorum. *Iſid.*
Sejuncte, & Sejunctim, ſeparatim.
Selectus, us, ſelectio.
Selaucides, calceamentum quoddam muliebre.
Sellisso, σελλίζω, jacto, oſtento.
Selliſternium, multarum ſedium apparatus. *Gloſs.*
Semicaput, dimidium capitis.
Semicingo, dimidia parte cingo. *Æthic. in Coſmograph.*
Semicipium, dimidium caput. *Gloſs.*
Semicupium, vas ad modum lyntris, in quo homo poteſt reſupinus jacere.
Semidiapaſon, &
Semidiapente, &
Semiditonus, voces ſunt hybridæ Muſicorum.
Semidrachma, dimidium drachmæ.
Semijejunus, dimidio jejunus.
Semilaterium, ſemilatus.
Semilunium, dimidia luna.
Semimembranoſus, dimidio membranoſus.
Semiminime, nota parva muſica.
Semimodius, ſemodius.
Seminatrix, quæ ſeminat.
Seminervoſus, dimidio nervoſus.
Semiotica, æ, σημειωτική. Medicinæ pars, quæ per præſentia ſymptomata ad morbi cauſam procedit.
Semiplagium, parvum rete.
Semiquinarius, a, um. Semiquinaria diviſio eſt, cum in ſcandendis verſibus quinque pedes per dimidium dividuntur, ita ut poſt duos pedes cæſura ſupersit, ut Arma vi-rumque ca-no. Græce eſt πενθημιμερής, penthemimeris.
Semiremex, igis, dimidiatus remex.
Semiſeptenarius, a, um. Semiſeptenaria diviſio eſt cum in dimenſione verſuum poſt tres pedes ſyllaba remanet, ut Arma virumque ca-no Tro-jæ. Græce eſt ἑφθημιμερής, hepthemimeris.
Semiſpathium, dimidia ſpatha.
Semitogatus, dimidio togatus.
Semitogium, dimidiata toga.
Semiviridis, dimidio viridis. *Gloſs. Cyrilli.*
Semivocabilis, ſemivocalis.
Semneum, σεμνεῖον, locus venerabilis.
Seneſcalcus, ſenioris cuſtos. Item menſæ præpoſitus.
Senſatio, ſenſus.
Senſitivus, ſenſum habens.
Senſualiter, ſecundum ſenſum. *Sariſber.*
Sentificare, ſentes facere. *Claudian. Mamert.*
Seorſim, ſeorſum.
Separatius, ſeparatus. *Gloſs.*
Sepedon, ulcus putridum, σηπεδών.
Sephora, gallina. *Pap.*
Septangulus, ſeptem habens angulos.
Septuntus, obſcænus.
Septuplex, &
Septuplus, ſepties duplus.
Sepulto, as, ſæpe ſepelio. *Venant. Fortun.*
Sepultorium, locus ſepulturæ. *Gloſs.*
Sequeſtratim, ſeparatim. *Caſſiodor.*
Serarius, qui ſeras facit.
Sermocinator, orator, diſputator, dialogiſta.
Seroia, ſcabies petiginoſa.
Serioſus, petiginoſus. *Theod. Priſcian.*
Sero, as, ſera claudo.
Serpedo, rubor cutis cum membrorum exſtantia.
Serpentiformis, tortuoſus inſtar ſerpentis. *Vet. Interp. Iren.*
Serphus, σέρφος, genus inſecti ſimile formicæ, vel culici.
Serrarius, qui ſerra lapides ſecat. *Gloſs.*
Serratrina, locus, ubi ſerra ſecantur lapides. *Non. c. 1. n. 320.*
Sertum, us, corona. *Gloſs.*
Servatorium, ad ſervandum aptum. *Gloſs.*
Serula, parva ſera.
Seſamis, σησαμίς, placenta ex ſeſamo & melle crudo.
Seſquatus, ſeſqui unctus.
Seſquicubitalis, cubitum habens & dimidium.
Seſquicubitus, cubitus cum dimidio.
Seſſura, æ, pars corporis, qua ſedetur.
Setacrum, vannus ex ſetis.
Setaceus, e ſetis factus.
Setarium, vannus ſetaceus.
Setarius, qui a ſetis peniculos facit.
Setatium, vannus e ſetis.
Seto, as, ſetis purgo.
Sevectus, ſeorſum vectus.
Sevocator, qui ſevocat. *Gloſs.*
Sextanus, ſextus.
Sibilator, qui ſibilat.
Sicinnis, σίκιννις, ſicinnium.
Sicilicula, velum quo feminæ ſacrificantes utebantur.
Sicyopepon, σικυοπέπων, genus cucumeris.
Siderosus, ſidere percuſſus. *Gloſs.*
Sifilare, ſibilis explodere, convicio inceſſere.
Sibilatio, convicium. *Non. 1. 12. n. 49.*
Sigillarius, ſtatuarius. *Gloſs.*
Significatum, indicatio. *Gloſs.*
Signio, is, ſigno.
Sigymum, σίγυμον, jaculi genus.
Silicatus, ſilice ſtratus.
Siliquaticum, vectigal, quod in nundinis ob vendendum penditur.
Simatus, ſimus. *Sulp. Luperc. in eleg. de Cupidit.*
Simplagium, quoddam parvum rete. *Gloſs.*
Simpo, vaſculum cum tenui fiſtula ad pitiſſandum vinum.
Simpularia, æ, res minuta, & nullius pretii.
Simpulator, amicus ſponſi, qui cum eo eſt aſſiduus in convivio. *Iſid. & Fulgent. Plant.*
Simulatilis, fictus, ſimulatus. *Venant. Fortun.*
Simultum, vermis in cornu arietis. *Gloſs. Iſid.*
Sinapinus, σινάπινος, qui eſt e ſinapi.
Sinuatio, curvatio. *Fulgent. l. 2. Mythol.*
Siphra, nota.
Siren, veſtis tenuis & pellucida.
Sirium, pallium lavitas contextum.
Sirones, pediculi inter cutem & carnem enaſcentes.
Sitellum, ſitella. *Gloſs. Cyrilli.*
Sitibundus, valde ſitiens. *Onomaſt. vet.*
Siticula, parva ſitis. *Gloſs.*
Sitocomi, σιτοκόμοι, curatores annonæ.
Sitocomia, σιτοκομία, cura frumenti & annonæ.
Sitonæ, σιτῶναι, ſitocomi.
Sittybu, σιττύβαι, membrana, qua teguntur libri.
Situatio, ſitus, locus, poſitio, loci natura.
Smaurides, σμαυρίδες, mulieres furioſæ.
Smegmatopola, σμηγματοπώλης, qui ſmegma vendit.
Smiris, vel Smyris, idis, & itis, σμῖρις, lapis, cujus pulvere poliuntur gemmæ, marmora, chalybs.
Sobracomes, gubernator.
Sobrioſus, ſobrius. *Cyprian.*
Sociator, qui ſocios facit & jungit.

Sodo-

Sodomitanus, Sodomiticus. *Ambros.*
Solamentum, solamen. *Paulin. Nolan.*
Solidamen, solidamentum. *Venant. Fortun.*
Solidium, stipendium.
Soliloquus, qui secum loquitur.
Solitarie, &
Solitario, sine socio, secreto.
Solœcophanes, σολοικοφανὲς, error solœcismi speciem habens, ut Præneste sub ipsa *Virg. 8. Æn. v. 561.* In Eunuchum suam. *Terent. Eun. prol. v. 32.*
Somatophylax, σωματοφύλαξ, custos corporis.
Somatopœia, σωματοποιία, figura, qua rei corporis raperti vocem corpusque damus.
Somnialis, ad somnium pertinens. *Fulgent.*
Sonus, a, um, sonans, sonorus. *Isid.*
Sophicus, σοφικὸς, ad sophiam pertinens. *Prosper Aquitan. de provid. Dei, v. 673.*
Sophophilus, σοφόφιλος, sapienter amans.
Sophronisteres, σωφρονιστῆρες, duo dentes qui postremo nascuntur circa ætatis annum vigesimum.
Sophronisterium, σωφρονιστήριον, locus in quo dissoluti homines corriguntur.
Sophrosyne, σωφροσύνη, temperantia.
Sopolium, suburbium.
Sorbillator, degulator. *Gloss. Isid.*
Sordidatio, sordium inductio. *Sarisber.*
Sordiscum, corium crudum. *Isid.*
Sordities, sordes.
Soriceus, ad soricem pertinens.
Sororicidium, occisio sororis. *Gloss.*
Sororius, ii, filius, item maritus sororis meæ.
Sortiarius, divinus per sortes.
Sortilegium, divinatio per sortes. Item ductio sortium.
Sortisidus, qui per sortes videt futura.
Soteria, æ, σωτηρία, salus.
Spadiceus, & Spadiceus color, badius, spadix.
Spagyria, chymia, ars segregans purum ab impuro.
Spagyricus, & Spagyrus, chymista.
Spalathium, massa ficuum.
Spanadrapus, tela utrinque liquido emplastro illita.
Spanopogon, σπανοπώγων, raram barbam habens.
Spargana, σπάργανα, cunabula.
Sparganium, herba, quæ & carex dicitur.
Spargo, inis, asparago. *Venant. Fortun.*
Sparrarius, avis accipitri similis.
Spartopola, σπαρτοπώλης, qui spartea texta vendit.
Spatelari, molliter & delicate vivere.
Spatharius, qui spathas facit. Item satelles, custos corporis.
Spathiurus, animal caudam habens spathæ similem.
Spathius, armiger.
Spathomele, σπαθομήλη, specillum chirurgicum latius. *Theod. Priscian.*
Specificatio, &
Specificative, &
Specificativus, &
Specifico, as, &
Specificus, sunt voces Philosophorum barbare loquentium.
Specularius, qui specula, vel specularia facit. *Gloss.*
Speculativus, contemplativus.
Sperabundus, spei plenus. *Marcian.*
Spermologus, σπερμολόγος, avicula frugum semina legens. Item loculatarius.
Spernulus, spretus. *Gloss.*
Sphacelismus, σφακελισμὸς, &
Sphacelus, σφάκελος, morbus, quo membrum emoritur, & ipsum ut officitur.
Sphæristicus, σφαιριστικὸς, ad sphæram, seu pilam pertinens.
Sphæroter, σφαιρωτὴρ, corrigia.
Sphærula, parva sphæra, seu pila.
Sphænica, genus pilæ majus paganica.
Sphygmos, σφυγμὸς, pulsus arteriæ.
Spirarchus, σπειράρχης, dux cohortis, primipilus.
Spiriolus, animal quoddam quadrupes.
Splendifluus, splendorem spargens.
Spondophori, σπονδοφόροι, libaminum portatores.
Spongiator, qui spongias captat.
Spontanea, sponte, ultro.
Sportellarius, qui sportellam portat.
Sportulare, sportulam accipere.
Spudastes, σπουδαστὴς, fautor.
Sputarium, sputum. *Gloss. Isid.*
Squerre, crusta cavis ulceribus accrescens.
Stagnator, qui stannea vasa facit.
Stagnicola, qui in stagno degit.
Stagno, as, stanno tego. *Gloss.*
Stagnum, &
Stamnum, stannum.
Stapes, edis, vinculum, in quo sedentes in equo pedes ponimus.
Staphyle, σταφυλὴ, uva.
Stathmus, σταθμὸς, diversorium, hospitium, caupona. Item mensura CXXI. stadia cum dimidio continens.
Statice, στατικὴ, ars, seu scientia ponderum.
Staticus, στατικὸς, sistendi vim habens. Item ponderum peritus.

Stationcula, parva statio.
Statuæ, servi ante patronum stantes.
Statutum, decretum, constitutio.
Stauro, σταυρῶ, palum defigo.
Stauropegium, σταυροπήγιον, cruci affixio.
Steganomium, στεγανόμιον, pecunia, quæ solvitur pro hospitio.
Stellificus, stellatus.
Stellionator, impostor. *Gloss.*
Stephanoma, στεφάνωμα, materia, ex qua coronæ fiunt.
Stephanopola, στεφανοπώλης, qui coronas vendit.
Stephanus, στέφανος, corona.
Stera, ὑστέρα, matrix, uterus.
Stereometria, στερεομετρία, mensura solidorum.
Stirpogonia, ἀῤῥενογονία, sus masculum.
Stibinus, a, um, qui est a stibio.
Stichos, στίχος, series, ordo.
Stigmatus, stigmate notatus, στιγματίας.
Stigo, στίζω, incito, pungo.
Stillatio, destillatio.
Stipabilis, qui stipari potest.
Stirpo, as, exstirpo. Item radices ago.
Stivillum, barba caprina.
Stlatarius, auctor navis, quæ stlata dicitur.
Stlengis, στλεγγὶς, gutta olei. Item quoddam ornamentum capitis.
Stoa, στοά, porticus.
Stolcius, stultus, insanus.
Stœchæum, στοιχεῖον, littera, elementum.
Stoma, στόμα, ος, oris.
Strabismus, στραβισμὸς, vitium strabonis.
Stragulatus, straguli modo factus.
Strangurias, στραγγουρία, lotii stillicidium.
Stratocopus, viator.
Stratopedarches, στρατοπεδάρχης, dux exercitus, imperator.
Stratopedarchia, στρατοπεδαρχία, munus ducis.
Stratorium, stragulum.
Stremua, sedimiculum.
Streperus, strepens.
Strictoria tunica, quæ ad corpus stringitur.
Strigilarius, qui strigilas facit. *Gloss. Cyrilli.*
Strigilo, as, strigili rado, destringo. *Onomast.*
Strigositas, macritudo.
Stroma, στρῶμα, quodvis stragulum. Item liber miscellaneorum.
Strongyloprosopos, στρογγυλοπρόσωπος, qui facie rotunda est.
Strongylus, στρογγύλος, rotundus.
Stuba, vel
Stufa, cubiculum caldarium.
Stulticen, qui stulte canit. *Sarisber.*
Stulticinium, stultus cantus. *Id.*
Stupefactio, admiratio, stupor. *Augustin.*
Stupefactor, qui admiratur & stupet. *Sidon.*
Suadibilis, suaderi qui facile potest.
Suavidus, suavis. *Theod. Priscian.*
Subalbeo, subalbicans sum. *Cassiod.*
Subalternus, secundus, subjectus.
Subaqueus, qui sub aqua est.
Subaratio, actus subarandi.
Subarrho, as, arrham sponsaliorum dare. *Ambros.*
Subarundino, as, arundine fulcio. *Dracont.*
Subbatere, occidere, aut pulsare.
Subcernicalum, vannus, cribrum.
Subcineritius panis, sub cinere coctus. *Isid.*
Subcontinuativus, secundo loco continuans. *Priscian.*
Subcus, &
Subcutaneus, qui est sub cute.
Subdiaconus. *Inscript. Christ.* apud *Gruter.* 1049. 8.
Subdicus, qui secundo loco dicit.
Subdivus, & Subdius, sub dio positus. *Gloss.*
Suberies, suber. *Isid.*
Subgannare, irridere.
Subjectibilis, qui subjici potest.
Subigetria, mulier tribas.
Subintelligo, simul & sub alio intelligo.
Subitatio, subitus adventus.
Subitatus, subito ac perculsus. *Cyprian.*
Subitillus, genus placentæ, quæ subito paratur.
Sublimator, qui in sublime tollit. *Salvian.*
Sublitio, primus color, qui tabulæ inducitur.
Sublunaris, qui est sub luna.
Submeja, qui in lectulo mingit. *Gloss. Isid.*
Submersio, immersio.
Submutatio, immutatio. *Gloss.*
Subnitido, as, nitidum facio. *Venant. Fortun.*
Subordino, as, subjicio.
Subpudens, aliquantum pudens.
Subpungo, subtus pungo. *Eugen. Toletan.*
Subrogatio, substitutio. *Gloss.*
Subrutilo, as, aliquantum rutilus sum, subluceo. *Claud. Mamert. c. 15.*
Subsannatio, irrisio, sanna. *Gloss.*
Subsannator, irrisor.
Subsequus, qui subsequitur. *Oros.*
Subses, qui subtus sedet.

Subsi-

Subsistentia, actus subsistendi.
Subsolaris, subsolanus. *Sarisber.*
Subsultaneus, subsultans. *Gloss.*
Subsumo, suscipio, assumo.
Subterfugium, refugium. *Sarisber.*
Subtutus, aliquantum tutus. *Commodian.*
Sububeres, qui sub uberibus adhuc habentur. *Gloss.*
Subventaneus, vento expulsus, vento plenus, inanis.
Subunio, onis, hyphen, ὑφ' ἕν.
Succerniculum, vannus, cribrum.
Successive, succedendo, deinceps, protinus.
Succinatum vinum, colore succini. *Isid.*
Succinctorium, pannus succinctus, campestre.
Succubus, qui subjacet, & succumbit.
Succussarius, succussator.
Suefacio, assuefacio.
Suesco, assuesco.
Sufflatorium, instrumentum ad sufflandum.
Suffraganeus, vicarius.
Suffrutices, plantæ mediæ inter arborem & fruticem.
Suffusorium, opus fusile.
Sugeo, es, sugo.
Sugimen, suctus.
Suinus, suillus.
Suitas, conditio eorum, qui dicuntur heredes sui.
Sulcatim, per sulcos.
Suldadus, miles.
Sultanus, dominus, imperator, princeps.
Sultor, cultor. *Gloss. Isid.*
Sumptuarius, qui pecuniam præbet in sumptus. *Gloss.*
Superabundanter, affatim.
Superadultus, valde adultus.
Superagnata, tunica oculorum extima.
Superalis, &
Superaria vestis, quæ super alias induitur.
Supererogo, supra quam justum est, præbeo.
Superexsto, extisto, supereminco.
Superexigo, supra id, quod justum est, exigo.
Superfetatio, secundarius conceptus prægnantis.
Superfugium, fuga.
Superillustris, valde illustris.
Superlimen, limen superum. *Gloss.*
Supernavigo, supra, aut præter navigo. *Gloss. Cyrill.*
Superscriptio, inscriptio.
Supervacanter, supervacuo.
Supervalesco, bene valeo.
Suppetium, suppetiæ. *Commodian.*
Suppositor, qui dolo aliud pro alio substituit.
Suppullulo, subtus, vel post pullulo.
Surdeo, surdus sum.
Surdesco, surdus fio. *Ericius Cordus. & Eugen. Tolstan.*
Surdo, as, surdum facio.
Suscitamen, incitamentum. Sunt qui tribuunt *Apulejo*.
Suspiciter, suspiciose. *Non.* 4. 337.
Sustendo, tendo, alam tendo.
Sustentator, qui sustentat.
Sustinentia, tolerantia.
Susurrator, susurro.
Susurriosus, idem. *Gloss. Cyrilli.*
Susurrium, murmur.
Sutelo, as, suo. *Gloss.*
Suteloses, fraudulentus. *Gloss.*
Sutriballus, sutor. *Vet. Scholiast. Juvenal. ad Sat.* 3. 150.
Syagros, σύαγρος, aper.
Sybaritiso, συβαρίζειν, Sybaritas deliciis imitor.
Sycosis, σύκωσις, ulcus in modum fici.
Syllabus, σύλλαβος, index.
Sylloge, συλλογή, collectio.
Symbaliota, neutr. plur. συμβαλλωτὰ, vestes coacti velleris, impressu potius quam textu confectæ.
Symbiosis, συμβίωσις, vita cum alio, consuetudo.
Symbolæographus, συμβολαιογράφος, scriba, notarius.
Symbolicus, συμβολικὸς, significans, aliud indicans.
Symmachia, συμμαχία, societas in bello.
Symmachus, σύμμαχος, miles auxiliaris.
Symmysta, συμμύστης, arcanorum conscius: Item socius in sacerdotio.
Sympatriota, conterraneus, tribulis.
Symposiarchus, συμποσιάρχης, &
Symposiastes, συμποσιαστὴς, moderator convivii.
Sympota, συμπότης, conviva, compotor.
Sympotria, conviva, compotrix.
Sympsalma, σύμψαλμα, unio vocalium vocum in cantu.
Symptoma, σύμπτωμα, quod simul cum alio re accidit.
Syn, σὺν, cum.
Synagia, συναγία, militum centuria.
Synallagma, συνάλλαγμα, permutatio, contractus.
Synaxis, σύναξις, congregatio, conventus.
Syncategorema, συγκατηγόρημα, quod per se nihil significat, sed alii verbo junctum sententiam efficit.
Syncategorematica vox, idem.
Synchronismus, συγχρονισμὸς, convenientia temporum.
Syncomistus panis, συγκομιστὸς, medius inter siligineum & cibarium.

Syncretismus, συγκρητισμὸς, repentina concordia inter inimicos.
Syncrisis, σύγκρισις, comparatio, collatio.
Syncrusius risus, συγκρούσιος, incompositus cum concussione.
Syndesmus, σύνδεσμος, conjunctio, vinculum.
Synecdochicus, συνεκδοχικὸς, ad synecdochen pertinens.
Synechon, συνέχων, continens. Item somnus.
Synedrion, συνέδριον, concilium, consessus judicum.
Synizesis, συνίζησις, actus considendi. Item labes terræ subsidentis. Item figura synecphonesis.
Synochus, συνοχὴς, febris continua.
Synodia, συνοδία, congressio, conventus.
Synonymus, συνώνυμος, ejusdem nominis.
Synteresis, συντήρησις, conservatio, conscientia.
Synthesis, σύνθεσις, compositio.
Synthema, σύνθημα, signum pugnæ: tessera militaris: diploma & sententia brevis.
Syntomia, συντομία, concisio, brevitas. Item figura, qua res magnæ brevi ambitu describuntur.
Synzonarius, qui scabilla pede percutit.
Synusia, συνουσία, consuetudo. Item coitus.
Syphar, σύφαρ, pellis, exuvium serpentis.
Syrmæa, συρμαία, genus cibi ex melle & adipe, purgationibus aptus. Item genus spartani certaminis, in quo victor hoc cibo donabatur. Item genus raphani.
Syrtus, σύρτος, apparatus vestium feminilium, synthesis.
Syrupus, succus ex herbis expressus.
Syscenia, συσκηνία, contubernium Spartanorum in publico conviviantium.
Syscevasis, συσκεύασις, conjunctio rerum inter se contrariarum.
Sysita, tunica Scytharum e corio.
Syssitia, orum, συσσιτία, sodalitas, convivium.
Syssites, [illegible], [illegible].
Systalticus, συσταλτικὸς, contrahendi vim habens. *Martian. Capell.*
Systasis, σύστασις, constitutio in favorem alicujus, commendatio.
Systaticæ litteræ, συστατικαὶ, commendatitiæ.
Syzetesis, συζήτησις, disputatio inter duos.
Syzygus, σύζυγος, maritus, consors.

T A

TAbacum, herba sic dicta a Tabaco insula in Mari Boreali Americæ Meridionalis, ubi copiose provenit. Dicitur etiam Nicotiana a quodam Nicotio, qui eam ab America acceptam, ex Lusitania in Galliam transmisit.
Tabefacio, corrumpo.
Tabefio, corrumpor, tabesco.
Tabliæ, ταβλίαι, tabulæ in vestibus, rotundi clavi.
Tablisare, ταβλίζειν, tabulis seu tesseris ludere.
Tablista, ταβλιστὴς, qui tesseris ludit. *Gloss.*
Tabulo, as, tabulis sterno, aut vestio.
Tactice, es, τακτικὴ, scientia aciei militaris instruendæ.
Tacticus, τακτικὸς, ad aciem militarem instruendam pertinens.
Tædiose, cum tædio. *Gloss.*
Tæditudo, tædium. *Gloss.*
Tædiphorus, qui facem præfert.
Tæniosus, tæniis plenus. *Gloss.*
Taifali, septentrionalis regionis milites.
Talagii, & Talares, articuli pedum.
Talas, cui tali perversi sunt. *Gloss. Isid.*
Talco, as, excido.
Talmud, codex & doctrina rerum judaicarum.
Talmudicus, ad Talmud pertinens.
Tames, sanguis, humor.
Tamino, polluo, contamino.
Tanaglia, forceps.
Tangano, as, adjuro.
Tantza, saltatio, chorea.
Tapax, furunculus. *Pap.*
Taphos, τάφος, sepulcrum.
Tarantula, insectum noxii morsus in agro tarantino.
Tarca, vestis regia, aut stola purpurea. *Pap.*
Tarenus, genus nummi.
Tarichopola, ταριχοπώλης, qui salsamenta vendit.
Taringa, & Tharencha, palus aut virga ferrea acuta, tela tenuia ad torquendos Martyres in naribus & unguibus.
Tarion, genus ponderis.
Taurium, quod corio tegitur in sella, aut curru.
Tautacismus, ταυτακισμὸς, cum plures voces a T littera incipiunt, ut O Tite tute Tati tibi tanta tyranne tulisti. Item idem quod tautologia.
Tautogrammaton, ταυτογράμματον, carmen cujus omnes voces ab eadem littera incipiunt.
Tautotes, ταυτότης, tautologia.
Taxonus, animal quadrupes, alio nomine meles.
Taxoninus, ad taxonem pertinens. *Marcell. Empir.*
Taxus, taxonus.
Tectonice, es, τεκτονικὴ, architectura.
Tegetarius, qui tegetes facit.
Tegularia sacrificia, aut veneficia, quæ supra tegulas fiebant. *Gloss. Isid.*
Tegutarius, qui tegulas facit. *Gloss.*
Telephia, vulnera insanabilia, τηλέφεια.

Telephoria, τελωνεία, publicanorum munus. Item facultas exigendi tributa:
Telescopium, τηλεσκόπιον, instrumentum, quo res procul positas cernimus.
Teletarches, τελετάρχης, cæremoniarum, vel religionis institutor.
Teletarchia, τελεταρχία, principatus in condendis cæremoniis.
Teletus, τέλειος, perfectus.
Telia, pegma quadratum, in quo farina venalis, τηλία. Item circulus cribri. Item tabula luforia.
Telo, onis, truncus ligneus ad hauriendam aquam e puteo. *Sipontin.*
Telona, æ, m. τελώνης, publicanus.
Teloniacus, ad telonium pertinens. *Mantuan.*
Telos, τέλος, finis.
Temerario, temere.
Tempestarii, venefici, qui tempestates in aere concitant.
Temporarie, ad tempus. *Salvian.*
Tendo, inis, & dinis, extremitas musculorum, fibris & ligamentis constans, & ossi infixa.
Tenibilis, qui teneri potest. *Pap.*
Tensio, onis, actus extendendi. *Gloss.*
Tepiditas, tepor.
Tepidulus, aliquantum tepidus.
Terebella, &
Terebellum, parva terebra.
Terebrator, qui terebrat.
Terebrum, terebra.
Tergiductor, ultimæ aciei ductor.
Terma, τέρμα, terminus, finis.
Terminate, determinando. *Auct. Grammatic.* apud *Gesn.*
Terminator, qui terminum statuit.
Terraneola, avis alaudæ similis, sed sine apice in capite. *Sipontin.*
Terrefacio, terreo. *Onomast.*
Terricrepus, cum terrore crepans: epithetum fulminis.
Terse, polite, munde.
Tersor, qui terget. *Gloss.*
Tersorium, instrumentum ad tergendum. *Gloss.*
Tessaracoston, τεσσαρακοστόν, quadraginta dierum spatium ante & post partum, quo mulieres sacris abstinebant.
Tessaradecas, adis, τεσσαρακοντάς, numerus quadragesimus.
Tessellator, qui tessellas disponit.
Testudino, as, in testudinis modum construo.
Tetanoma, τετάνωμα, tetanothrum.
Tetradion, quatuor milites vigiles.
Tetradite, Sabbatiani, sabbato jejunantes.
Tetraetericus, τετραετηρικός, qui tertio quoque anno instauratur.
Tetraeteris, τετραετηρίς, quatuor annorum spatium.
Tetragonismus, τετραγωνισμός, quadratura.
Tetragrammaton, τετραγράμματον, nomen quatuor litterarum.
Tetragrammus, τετράγραμμος, quatuor linearum.
Tetrapenteteris, τετραπεντετηρίς, olympias, quia constat quatuor annis, & initio quinti.
Tetraplasis, τετραπλασις, quadruplicatio.
Tetraplare, quadruplicem facere.
Tetraplus, τετραπλοῦς, quadruplus.
Tetrapodium, τετράπουν, mensa quadrupes & quadrata.
Tetrasyllabus, τετρασύλλαβος, quatuor syllabarum.
Tetravela, vela quadruplicata.
Tetrobolum, τετρώβολον, nummus quatuor obolorum.
Textim, serendo.
Thalassiarcha, θαλασσιάρχης, dux classis navalis.
Thalassometra, θαλασσομέτρης, qui mare metitur.
Thalerus, uncia argenti. Item species nummi.
Thallophori, θαλλοφόροι, qui Athenis in festis panathenaicis ramos oleæ gestabant.
Therapeutus, curatio, medicina.
Thebet, mensis Januarius, vel December.
Thecisatura, signatio.
Theion, vel Thion, θεῖον, sulphur.
Thelesis, θέλησις, voluntas.
Thelisapiens, affectans sapientiam.
Thenupha, agitatio: ritus quo victimæ pectus in omnem partem agitatum, & quaquaversum motum attollitur.
Theoresis, θεώρησις, contemplatio, speculatio.
Theoretrum, munus sponsæ datum.
Theorica pecunia, θεωρικά, quæ datur pro sedilibus ad spectandum in theatro.
Theoricus, θεωρικός, speculativus.
Theos, Θεός, Deus.
Thermanticus, θερμαντικός, calefaciens.
Thermopota, θερμοπότης, qui calidam bibit.
Thermus, θερμός, calidus.
Thesaurizo, θησαυρίζω, rem & pecuniam congero.
Thesmophylaces, θεσμοφύλακες, custodes legum & institutorum.
Thetideius, Achilles filius Thetidis.
Thina, donatio.
Thius, θεῖος, patruus, aut avunculus.
Thoracomachus, θωρακομάχος, qui thorace indutus pugnat.
Thoracopœus, θωρακοποιός, thoracum artifex.
Thorena, vestis formæ & variegatæ.
Threnodia, θρηνῳδία, cantus lugubris.
Threnus, θρῆνος, questus, lamentatio.

Thria, θρῖα, folia ficus.
Thridacias, θριδακίας, lactucinus.
Thryallis, idis, ellychnium, θρυαλλίς. *Bapt. Mant.*
Thryoron, θρύορον, solanum.
Thurifico, tus incendo.
Thyinus, θύϊνος, cedrinus.
Thymbrites, θυμβρίτης οἶνος, vinum thymbra conditum.
Thymelæites, θυμελαιίτης οἶνος, vinum thymelæa conditum.
Thymiamaterium, vel
Thymisterium, θυμιατήριον, acerra.
Thynnæum, θυνναῖον, sacrificium, quo piscatores thynnum Neptuno immolabant.
Thyra, θύρα, janua, ostium.
Thyroreum, θυρωρεῖον, locus inter duas januas.
Tibiarius, qui tibias facit. *Gloss.*
Tibicinalia, receptacula.
Tibicinator, qui tibia canit. *Gloss.*
Tignatio, contignatio. *Gloss.*
Timoratus, timidus.
Tineatus, a tineis rosus. *Gloss. Cyrilli.*
Tinnius, parvus annulus.
Titanicus, torvus, teter.
Titillosus, titillans.
Tityrus, τίτυρος, hircus: aliis animal ex hirco & ove genitus. *Eugen. Toletan.*
Tius, patruus, vel avunculus.
Tmeticus, τμητικός, acutus.
Togisorium, locus ubi Scholastici disputant. *Pap.*
Togipurium, toga pura. *Gloss. Isid.*
Tolerabilitas, tolerantia, patientia. *Gloss.*
Toleratus, us, tolerantia. *Salvian.*
Toltum, sublatum, ablatum. *Gloss.*
Tomice, τομική, species statuariæ, lignorum vel marmoris elaboratrix.
Tomicus, τομικός, acutus, cædendi vim habens.
Tomus, τόμος, sectio, pars libri major.
Tonarium, τονάριον, fistula, qua tonus traditur, ne sit altior vox canentis, aut loquentis.
Tondo, is, tondeo.
Tonitrabilis, tonans.
Tonitruare, tonare. *Commodian. instruct.* 6.
Tonorium, tonarium.
Tonoticus, τονωτικός, intendendi vim habens. *Theod. Priscian.*
Tonnicula, genus piscis. *Cassiod.* 12. 4.
Tonso, as, sæpe tondeo.
Topographia, τοπογραφία, descriptio loci.
Topographus, τοπογράφος, qui locum aliquem describit.
Topoteresia, τοποτηρησία, manus militum custos alicujus loci.
Topoteretes, τοποτηρητής, vicarius, locum tenens.
Topothesia, τοποθεσία, positio alicujus loci, & descriptio.
Topus, τόπος, locus.
Torcula, torcular. *Gloss.*
Torculator, qui torculari uvas, vel oleas premit.
Toreuta, τορευτής, tornator.
Tormentarius, ad tormenta militaria pertinens, ut tormentarius pulvis.
Tornatilis, torno factus, tornatus.
Tornatura, torno facta politura.
Torta, placenta.
Torneamentum, decursio ludicra militaris.
Torpitudo, torpor. *Cathol.*
Tortiloquium, sermo obscurus & ambiguus.
Tortula, parva torta.
Tortus, funale, fax.
Torvitas, torvitus.
Totalis, totus, universus.
Totaliter, omnino.
Totifariam, tot modis.
Totimodus, qui tot modis est.
Toxico, as, venenum do. *Sarisber.*
Trabeatio, contignatio.
Trabutchum, balista.
Tracada, strues lignorum.
Trachea, τραχεῖα ἀρτηρία, aspera arteria.
Trachoma, τράχωμα, scabrities interior palpebrarum.
Tractilis, qui trahi potest. *Gloss.*
Tractio, actus trahendi.
Tragulus, hircus, caper.
Trama serica, vestis trama serica, stamine lineo. *Isid.* 19. 22.
Transcursorius, cursim factus, aut dictus.
Transfusio, confusio.
Transfluminalis, qui est trans flumen.
Transfluviare, fluvium transmittere. *Commodian.*
Transgressor, violator.
Translate, per translationem.
Transpositio, actus transponendi, metathesis.
Transtillum, parvum transtrum.
Transtrarius, ad transtrum pertinens.
Transversio, transformatio.
Transverso, as, transverse pono.
Transversum, adverb. transverse.
Trapeza, τράπεζα, mensa.
Trapheca, τραφηξ, tabula, qua panis ad furnum fertur.

Trau-

Traulismus, τραυλισμὸς, linguæ impedimentum.
Traulus, τραυλὸς, blæsus.
Tregus, induciæ.
Triumentura, ebrietas. *Gloss. Cyrill.*
Tremissis, tertia pars solidi aurei, quatuor denarii. *Isid.* 16. 24.
Tremulo, as, dubius sum. *Gloss.*
Trepanum, terebra chirurgica.
Trechinon, cursus: a τρέχω.
Triadica, hymni in SS. Trinitatem.
Trias, τριὰς, numerus ternarius.
Tribonium, vestis trita.
Tribunalisium, locus tribunalis.
Tricephalus, τρικέφαλος, tria habens capita.
Trichiasis, τριχίασις, morbus mammarum, qui provenit in lactantibus ex pilo haustu.
Trichotomia, τριχοτομία, divisio in tres partes.
Trichypha, τριχύφα, vestis quædam puellaris.
Tricinus, lucellum.
Tricolus, τρίκωλος, tria membra habens, vel partes.
Triconalis, le, &
Triennis, ne, qui est trium annorum.
Trieris, τριήρης, triremis. *Num.* 24. 24.
Trifarius, triplex.
Trigla, τρίγλα, piscis ex mullorum genere.
Trigonometria, τριγωνομετρία, mensura triangulorum.
Trimenstruus, trium mensium. *Gloss.*
Trimma, τρίμμα, homo callidus, astutus, vafer.
Trimorion, τριμόριον, dodrans, quia tres continet assis partes.
Trimyxus, τρίμυξος, lucerna trium myxarum.
Trinio, numerus trium in ludo tesserarum. *Isid.* 18 65.
Trioboláris, vilis, nullius pretii.
Trionymus, τριώνυμος, trium nominum.
Triopis, τριωπὶς, monile gemmatum, quasi tres habens oculos.
Tripartior, &
Tripertior, in tres partes divido.
Tripondium, tressundo.
Tripudiatio, saltatio.
Trisagium, τρισάγιον, hymnus, in quo ter ἅγιος canitur.
Tristega, τρίστεγα, tres contignationes in ædibus.
Tristitas, tristitia.
Tristo, as, tristem facio.
Tritalogus, qui nugas loquitur.
Trittonaria, memoriæ mortuorum, quæ fiunt tertio & nono die.
Tritus, τρίτος, tertius.
Triverbero, magnus verbero. *Gloss.*
Trogulus, vestis monastica, cucullus.
Trophima, plur. τὰ τρόφιμα, pretium pro alimentis.
Tropologia, τροπολογία, figura, qua sermo ad emendationem morum & ad alia convertitur.
Troximos, τρώξιμος, uva, quæ cibi, non vini causa servatur.
Truclus, alea.
Trucla, piscis quidam fluviatilis. *Isid.*
Truculens, truculentus.
Truculentitas, crudelitas.
Truncarius, vorator, qui cibos truncat, nec mandit. *Pap.*
Truncatio, actus truncandi. *Gloss.*
Tubicinator, qui tuba canit. *Gloss.*
Tubicino, tuba cano. *Gloss.*
Tubocantius, qui tuba canit. *Vet. Lap.*
Tudiator, qui typum tundit, & imprimit. *Gloss.*
Tudiculo, as, imprimo, sculpo *Gloss.*
Tulypanum, flos quidam Item pileus Turcarum.
Tumba, τύμβος, sepulcrum.
Tumex, tumor, livor ex ictu. *Gloss. Philox.*
Tumido, as, tumere facio. *Gloss.*
Tumultuario, tumultuarie.
Tumultuator, qui tumultum facit. *Gloss.*
Tundito, as, sæpe tundo.
Tunsio, actus tundendi.
Tupha, tiara regia.
Turpheria, tormenta bellica.
Tuphia, insignia militaria.
Turbatio, turba.
Turben, inis, turbo, trochus.
Turbino, as, acuere in modum turbinis.
Turcicus, ad Turcas pertinens.
Turificare, tus diis incendere.
Turpiloquium, turpis sermo.
Turpilucris, turpia lucra faciens. *Gloss.*
Turnodus, pessum.
Turumpha, insidiæ, dolus, fraus.
Typhonicus, ad typhonem, seu turbinem pertinens.
Typica, τυπικὸς, per figuram.
Typico, as, adumbro, figuro. *Guil. Brito.*
Typo, laterum forma.
Typographeum, τυπογραφεῖον, &
Typographia, τυπογραφία, officina libraria.
Typographicus, τυπογραφικὸς, ad typographiam pertinens.
Typographus, τυπογράφος, librarius.
Typotheta, τυποθέτης, qui typos seu characteres componit, & disponit.
Tyriamethystus, τυριαμέθυστος, color mixtus ex amethysto & purpura.
Tyrocnestis, τυρόκνηστις, radula, qua caseus, aut panis raditur.
Tyropola, τυροπώλης, casei venditor.
Tyrsis, τύρσις, turris, propugnaculum.
Tzacones, milites custodes corporis.
Tzanga, calceus regius.
Tzangarius, qui calceos regis facit.
Tzangra, arcus.
Tzaousus, stultus, fatuus.
Tzausius, satelles apud Turcas.
Tzykanisteria, ludus quidam equestris.
Tzycanisterium, locus, ubi pila luditur.

V A

VAcillator, dolosus, cujus vacillat fides.
Vadatio, vocatio in jus.
Vafrities, calliditas.
Vagilo, as, aliquantum vagio
Vagulo, & Vagulor, clamore increpando, conviciari.
Valedictorius, ad vale dicendum pertinens.
Valgio, is, terram in area complano.
Vallestris, ad vallem pertinens.
Valor, pretium: item virtus.
Valvarius, qui valvas facit. *Gloss.*
Vanellus, genus avis.
Vaneo, as, vanesco.
Vannulus, parvus vannus.
Vaporaliter, in modum vaporis.
Vappo, onis, culex circa vinum volitans.
Vapulator, qui vapulat. *Gloss.*
Varatio fluminis, cursus fluminis curvatus. Item trajectus.
Vargina, & Bargina, & Vargionus, barbarus, rusti, latro.
Vargus, & Bergus, idem. *Gloss.*
Variantia, varietas.
Variator, qui variat. *Gloss.*
Varico, as, divarico.
Variolæ, pustulæ rubentes in cute.
Varo, as, curvo, flecto Item trajicio, transeo.
Vasallus, subditus, subjectus.
Vasilla, batillum, quo de navi aqua ejicitur.
Vatillum, batillum.
Uberosus, uber, fertilis. *Gloss.*
Vecticula, parvus vectis.
Vefaba, parva faba. *Gloss. Isid.*
Vegetativus, vegetans, augens.
Veho, as, porto, veho. *Sipontin.*
Venax, venæ indagator. *Gloss. Isid.*
Veneralia, festa Veneris.
Venerípeta, libidinosus *Gloss. Isid.*
Ventipotens, qui ventis imperat.
Ventositas, jactantia, superbia. *Fulgent, l.* 2. *Mythol.*
Ventriculus, ventrem magnum habens.
Venundatio, venditio. *Gloss.*
Veracitas, veritas.
Verator, magus, maleficus.
Veratura, divinatio.
Verberosus, verberibus plenus. *Gloss.*
Verbifico, verbum facio.
Verbosor, verbosum esse.
Verbustus, ustus, ambustus.
Veretriculum, parvum veretrum.
Verifico, verum esse ostendo, assero.
Veriloquus, &
Veriloquus, vera loquens. *Gloss.*
Vermiculatim, tessellatim. *Zeno Veron.*
Vermiferus, vermes creans, vermibus abundans.
Vermiformis, formam vermis habens.
Vermiseca, vermes secans, aut occidens.
Vermivorus, vermes vorans.
Verosimilis, veri similis.
Versificus, qui versus facit. *Fab. Victorin.*
Versutia, astutia, calliditas.
Vertisilla, genus insecti.
Verticulum, vertibulum, anulus fuso inditus. *Gloss.*
Vertilabundus, vertigine capitis laborans.
Vervenas, vervecinus. *Eugen. Toletan.*
Vesicatorium, vesicas excitans.
Vespertinalis, vespertinus.
Vestifex, vestificus.
Vestificium, vestium confectio. *Gloss.*
Vetatio, interdictum.
Veteraria, veteramentarius.
Vetitio, interdictum.
Viaticor, aris, viaticum accipio.
Vicennis, qui est viginti annorum. *Optatian. Porphyr.*
Viceversa, contra.
Vidualis, ad viduam pertinens. *Prosp. Aquitan.*
Viduvium, æs quod a viduis pendebatur. *Gloss.*
Vigiliolæ, breves vigiliæ.

Villa-

Villanus, ad villam pertinens.
Vinago, genus palumbis labruscarum appetens.
Vindictor, vindex, ultor. *Glos.*
Vinibibus, vini bibax, vinolus.
Vinivomus, vinum vomens.
Vinivorans, vinosus. *Commodian.*
Vinnolatus, & Vinnulatus, lepidus, blandus, mollis.
Vinnus, cincinnus. *Isid.*
Vinulum, villum.
Viredo, viror, color viridis. *Guil. Brito.*
Virgarius, lictor. *Gloss.*
Viridesco, vireo. *Glos.*
Viripos, femina viri potens, nubilis.
Virtuosus, probus, bonis moribus, & virtute præditus.
Virtutifer, & Virtutifex, virtutem pariens.
Viscarius, qui visco aves captat. *Glos.*
Viscero, as, viscera animalium in partes seco.
Visceror, aris, viscerationem distribuo. *Sipontin.*
Visco, as, visco illino.
Visificus, ad oculos & visum pertinens.
Vissio, & vissio, &
Visium, & vissium, peditum tacitum. *Glos.*
Vitator, qui vitat. Sunt qui tribuunt *Apulejo.*
Vitiliginosus, vitiligine laborans. *Gloss.*
Vitriolum, succus mineralis concretus.
Vituperabiliter, probrose. *Cassiodor.*
Vitus, circulus ferreus rotæ. *Glos.*
Vivificatrix, quæ vivificat.
Ullatenus, ullo modo.
Ullibi, uspiam.
Ullimode, ullo modo.
Ulluco, &
Ulluo, perdo, interficio.
Ulmetum, locus ulmis consitus.
Ultrata regio, ultra sita. *Hygin. de limitib.*
Umbellatus, umbellis tectus.
Umbellifer, umbellam ferens.
Umbilicatim, per umbilicos.
Umbricola, qui umbras colit. *Strabo Gall.*
Unalitas, unitas. *Victorin. l. 4. contr. Arium.*
Uncinulus, parvus uncus.
Undequaque, ex omni parte.
Undevis, ex quolibet loco.
Undifluus, undosus. *Dracont.*
Undivagus, qui undosus vagatur. *Eugen. Toletan.*
Undivomus, undas vomens.
Undula, parva unda.
Unicoleus, unum habens testem. *Glos.*
Unicuba, mulier univira. *Glos. Isid.*
Unitestis, unum habens testem. *Glos.*
Unitio, unio. *Fulg. & Evod.*
Universalitas, universa ratio.
Univiratus, magistratus unius viri.
Univoce, uno sensu.
Unusquispiam, unus aliquis.
Vocabulariter, appellando. *Glos.*
Vociferarius, qui vociferatur. *Gloss.*
Volitatus, us, vagus volatus. *Fortun.*
Volitio, voluntas.
Volucritas, velocitas.
Voratus, voratio.
Voto, as, voveo.
Urachus, οὔραχος, meatus, per quem urina fetus in vesicam matris defertur.
Uranognomon, οὐρανογνώμων, rerum cælestium peritus.
Uranus, οὐρανός, cælum.
Uranometria, οὐρανομετρία, ars metiendi cælum.
Urbanor, aris, in urbe dego. *Gloss.*
Urbicarius, urbanus, urbicus.
Urbicula, parva urbs. *Onomast.*
Ureteres, οὐρητῆρες, canales a renibus urinam deferentes in vesicam.
Urethra, οὐρήθρα, canalis urinæ per colem.
Urgenter, urgendo. *Cyprian.*
Urogallus, gallus silvester.
Ursula, parva ursa.
Ursulus, parvus ursus.
Usia, οὐσία, essentia, natura.
Usticus, color, qui ustu fit.
Ustivus, urendi vim habens. *Mater.*
Ustulatio, ustio. *Gloss.*
Usurpatrix, quæ usurpat. *Salvian.*
Usurula, parva usura.
Utillimus, utilissimus.
Utopia, οὐτοπία, non locus, privatio loci. Hac voce Thomas Morus appellabat regionem, quæ nusquam esset.
Uveus, ad uvam pertinens.
Vulnerator, qui vulnerat.
Vulnifico, vulnus facio. *Venant. Fortun.*
Vulsio, actus vellendi.
Vultivolus, qui vultu & affectibus varius est. *Sarisber.*
Uvula, parva uva.
Uxoratus, qui uxorem habet.
Uxoriosus, uxorius.

X E

XEnochrites, alterius monasterii monachus.
Xenos, ξένος, hospes.
Xeria, ξήρια, emplastra arida.
Xerolophia, ξηρολοφία, unctio sicca.
Xeromyrum, ξηρόμυρον, unguentum siccum.
Xeron, ξηρόν, medicamentum ex aridis.
Xuraphopullum, novacula.
Xylinades, ξυλινάδες, lignorum mercatores.
Xylinus, ξύλινος, ligneus.
Xylophagus, ξυλοφάγος, vermis lignum rodens.

Z A

ZAnæ, adunationes.
Zanca, genus calcei. *Isid.*
Zancula, falx.
Zaphian, crocus.
Zappa, ligo, onis.
Zedoaria, genus aromatis apud Sinenses.
Zelator, zelotes. *Ambros.*
Zenith, punctum in cælo supra nostrum verticem, fictum ab Astronomis. Vox arabica.
Zerna, æ, f. impetigo. *Theod. Priscian. & Mater.*
Zetema, ζήτημα, quæstio. *Vet. lapis.*
Zibetum, excrementum valde odorum ex genitalibus cujusdam felis peregrini.
Zigis, ζίγις, casiæ genus.
Zignus, ζίγνος, lacerta parva.
Zoma, ζῶμα, cingulum.
Zonitis, ζωνῖτις, cadmiæ species.
Zoophyta, ζωόφυτα, plantanimantia.
Zuccharum, saccharum.
Zugitæ, ζυγῖται, remiges, in mediis transtris sedentes.
Zygocephala, ζυγοκέφαλα, capita boum jugo juncta.
Zygostaticus, ζυγοστατικός, pertinens ad præsidem annonæ.
Zymites, ζυμίτης, panis cum fermento.
Zythepsa, ζυθέψα, &
Zythopepta, ζυθοπέπτης, qui zythum coquit.
Zythopœja, ζυθοποιΐα, zythi confectio.
Zythopola, ζυθοπώλης, qui zythum vendit.

F I N I S.